BAŞQORT ... [illegible stamp]

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл
№ 197 (8654)
1
ОКТЯБРЬ
йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

„Марксизм-ленинизмдең көсө шунда: ул партияға обстановкала ориентирова яһарға, тирә-яҡтағы ваҡиғаларҙың эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә һәм ваҡиғаларҙың хәҙерге ваҡытта нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә лә нисек һәм ҡайҙа табан үҫәсәктәрен белергә мөмкинлек бирә".

(И. В. Сталин. „ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы").

РСФСР-ҙың хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар үткәреү тураһында

РСФСР Верховный Советы Президиумы УКАЗЫ

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы Верховный Советы Президиумы ҡарар итә:

РСФСР-ҙың хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл [illegible] поселка Советтарына һайлауҙарҙы 1950 йылдың 17 декабренә, йәкшәмбе [illegible] билдәләргә.

РСФСР Верховный Советы Президиумы Председателе
М. ТАРАСОВ.

РСФСР Верховный Советы Президиумы Секретары
П. БАХМУРОВ.

Мәскәү, 1950 йыл, 30 сентябрь.

Иптәш Сталиндең гениаль хеҙмәте

Бөгөн, 1 октябрҙә иптәш Сталиндең гениаль хеҙмәте — «Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) партияһының тарихе. Ҡыҫҡаса курс» баҫылып сыҡҡанға 12 йыл тулды. Ижади марксизмдең классик әҫәре булған был китаптың донъяға сығыуы большевиктәр партияһының, совет халҡының һәм бөтә [illegible] илдәрҙәге хеҙмәтсәндәрҙең идея [illegible] тормошонда иң ҙур ваҡиға булды. Иптәш Сталиндең был әҫәре йөҙөндә большевиктәр партияһы, бөтә донъяның коммунистик партиялары коммунизм өсөн көрәштә ҡеүәтле идея ҡоралы алдылар.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы»— фәнни коммунизмдең иң ҙур әҫәрҙәренең береһе булып тора. Был һоҡланғыс хеҙмәтендә иптәш Сталин большевизмдең фәнни тарихен тыуҙырҙы, марксизм-ленинизмдең төп идеялары нигеҙендә большевиктәр партияһының героик тарихен фәнни яҡтан тәрән һәм еңел аңлайышлы итеп яҙҙы. Иптәш Сталин большевиктәр партияһының тарихе нигеҙендә марксизм-ленинизмдең бөйөк [illegible] нигеҙен артабан үҫтерҙе һәм бай[illegible].

ВКП(б)-ның тарихе — [illegible] большевиктәр партияһы етәк[illegible] пролетариаты тарафынан [illegible] [illegible] ҡолатыу, помещиктәр[illegible] капиталистәр властен ҡолатыу [illegible] [illegible] граждандар һуғышы ваҡытында сит [illegible] [illegible] интервенцияһын тар-мар [illegible] тарихы, беҙҙең илдә Совет государствоһын һәм социалистик обществоны төҙөү [illegible] тарихы» (И. Сталин). Шуның өсөн дә большевиктәр партияһының героик көрәш [illegible] тәжрибәһен дөйөмләштереүсе, уның революцион көрәшлеген фәнни [illegible] иптәш Сталиндең һоҡланғыс әҫәре — «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» бөтә совет халҡының иң ҡәҙерле, иң яратып уҡыла торған китабы булып тора. Ул 12 йыл эсендә ике йөҙ тапҡыр [illegible] сығарылды. Беҙҙең илебеҙҙә [illegible] сығарылған дөйөм тиражы 3[illegible] [illegible] данаға етә. «ВКП(б) тарихенең [illegible] курсы» СССР-ҙың бөтә халыҡтары [illegible] телендә баҫылып сыҡты. Башҡорт телендә был китап ике тапҡыр [illegible] ҙур тираж менән [illegible].

Иптәш Сталиндең гениаль хеҙмәте совет халҡын коммунистик рухта тәрбиәләүҙә большевиктәр [illegible] ғәйәт ҙур ҡоралы булып [illegible] партия, Совет төҙөлөшөндәге, хуж[illegible] һәм культура өлкәһендәге кадрҙар [illegible] был китапты өйрәнеп, үҙҙәренең [illegible] теоретик кимәлдәрен күтәрәләр. Бөтә [illegible] кешеләре — партиялы һәм партияһыҙ большевиктәр, [illegible] миллионлы совет [illegible], эшселәр, крәҫтиәндәр был әҫәрҙе өйрәнеп марксизм-ленинизмдең бөйөк идеяларына эйә булалар. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү беҙҙең партия ойошмаларыбыҙҙың политик уҡыу селтәрендә иң төп звено булып тора. Үткән уҡыу йылында Башҡортостан партия ойошмаларында ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса [illegible] марксизм—ленинизм университеты, 7[illegible] партия мәктәбе, 2826 түңәрәк эшләне [illegible] мендән артыҡ кеше «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» үҙ алдына өйрәнде.

Партия мәғарифе селтәрендә быйылғы [illegible] йылы ҡалаларҙа икенсе октябрҙә, [illegible] башлана, ә ауылдарҙа партия [illegible] 15 октябрҙә башланырға тейеш. Коммунистәрҙең политик уҡыуын юғары [illegible] рәүештә башлап ебәреү, уны [illegible] уҡыу йылы буйына уңышлы итеп [illegible] район партия комитеттәренең, [illegible] тәүге ойошмаларының иң мөһим хеҙмәте [illegible] булып тора.

[illegible] партия мәғарифе селтәрендә [illegible]

уҡыуҙарҙың башланыуы «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» баҫылып сығыуға 12 йыл тулыу ваҡиғаһы менән бергә тура килә. Коммунистәрҙе марксизм-ленинизм идеялары менән ҡоралландырыуҙа алыштырғыһыҙ фәнни хеҙмәт булған «Ҡыҫҡаса курсты» өйрәнеүгә айырыуса ҙур әһәмиәт бирелергә тейеш.

ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының әһәмиәте беҙҙең ил менән генә сикләнмәй, уның халыҡ-ара әһәмиәте лә бик ҙур. **Бөтә илдәрҙең дә коммунистәре большевиктәр партияһының көрәш өлгөһөн өйрәнәләр, сөнки «большевизм** [illegible] **өлгөһө булыу яғынан бөтәһенә лә яраҡлы»** (Ленин). Капиталистик илдәрҙәге коммунистик партиялар беҙҙең партиябыҙ өлгөһендә эшселәр синыфын һәм хеҙмәтсән крәҫтиәндәрҙе капиталистик эксплуатацияға ҡаршы көрәшкә күтәрәләр, тыныслыҡ һәм халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәш алып баралар. Халыҡ демократияһы илдәрендәге коммунистәр ВКП(б) өлгөһөндә үҙ илдәрендә социализм төҙөү өсөн көрәшәләр, халыҡ дошмандарын тар-мар итәләр, партияның таҙалығы өсөн, большевизмде үҙләштереү өсөн көрәшәләр.

Ленин һәм Сталин тарафынан тәрбиә[illegible] [illegible] большевиктәр партияһының [illegible] [illegible] [illegible] өйрәтә, шуға [illegible] пролетариат революцияһының [illegible] пролетариат диктатураһының [illegible] пролетариаттың революцион партияһынан башҡа, оппортунизмдан азат булған, соглашателдәргә һәм капитулянттарға ҡарата килешмәүсән булған, буржуазияға һәм уның государство власына ҡарата революцион булған партиянан башҡа мөмкин түгел» (И. Сталин).

Партия тарихе, унан ары шуға өйрәтә, әгәр ҙә эшселәр синыфының партияһы эшселәр хәрәкәтенең алдынғы теорияһына эйә булған булһа ғына, ул үҙ синыфының етәксеһе ролен үтәй ала, пролетариат революцияһының ойоштороусыһы һәм етәксеһе ролен үтәй ала.

Беҙҙең партияның героик көрәше шуны иҫбат итте: әгәр ҙә партия ваҡ буржуаз партияларға ҡаршы һәм үҙ сафындағы оппортунистәргә ҡаршы рәхимһеҙ көрәшһә генә, уларҙы тулыһынса тар-мар итһә генә еңеүгә өлгәшә ала.

Большевиктәр партияһының бөтә тарихе тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе файҙаланыуҙың һоҡланғыс өлгөһө булып тора. Әгәр ҙә партия тәнҡиттән һәм үҙ-үҙен тәнҡитләүҙән ҡурҡмаһа, тип өйрәтә иптәш Сталин, әгәр ҙә ул үҙенең эшендәге етешһеҙлектәрҙе йәшермәһә, әгәр ҙә үҙ кадрҙарын партия эшендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә өйрәтһә, ундай партия бер ваҡытта ла еңелмәй.

Большевиктәр партияһының бөтә тарихе — ул партияның массалар менән тығыҙ бәйләнешенең тарихе. Большевиктәр партияһы хеҙмәтсәндәрҙе өйрәтә һәм үҙе уларҙан өйрәнә, массаның тауышын иғтибарлы тыңлай. Партия бөтә коммунистәрҙе лә масса менән тығыҙ бәйләнештә булырға өйрәтә.

Хәҙер, социализмдан коммунизмға күсеү осоронда, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү айырыуса мөһим әһәмиәт ала. Ленин—Сталин партияһы массаны коммунистик мораль рухында тәрбиәләй, социалистик илдең тормош ҡағиҙәләрен еренә еткереү, халыҡтар араһындағы дуҫлыҡты нығытыу, совет патриотизмы рухында тәрбиәләй. Партияның был бөйөк тәрбиәүи эшендә ВКП(б) тарихенең «Ҡыҫҡаса курсы» айырыуса әһәмиәтле.

„Марксизм һәм тел ғилеме мәсьәләләре" башҡорт телендә

[illegible] Государство издательствоһы [illegible] Сталиндең «Марксизм һәм [illegible] мәсьәләләре» исемле брошюраһын [illegible] телендә баҫып сығарҙы. [illegible] тиражы — 5.500 дана.

[illegible] брошюраға иптәш Сталиндең тел [illegible] ғилемынан булған хеҙмәттәренән: «Тел ғилемендә марксизм тураһында» тигән мәҡәләһе, «Тел ғилеменең ҡайһы бер мәсьәләләренә ҡарата» тигән мәҡәләһе, «Е. Крашенинниковаға яуап», шулай уҡ «Иптәштәргә яуабы» (Иптәш Санжеевка, Д. Белкин һәм С. Фурер иптәштәргә иптәш А. Холоповҡа) индерелгән.

ТЕЛЕГРАММА

ҠЫТАЙ ХАЛЫҠ РЕСПУБЛИКАҺЫ ҮҘӘК ХАЛЫҠ ХӨКҮМӘТЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЕ

Мао Цзе-дун әфәндегә

Пекин

Һеҙҙән, Председатель әфәнде, Ҡытай Халыҡ Республикаһының бер йыллығы айканлы минең дуҫтарса ҡотлауымды ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Бөйөк ҡытай халҡына һәм лично Һеҙгә бойондороҡһоҙ халыҡ-демократик Ҡытай төҙөлешендә артабан уңыштар теләйем.

И. СТАЛИН

Ҡытай коммунистәр партияһының Үҙәк Комитетына

Советтар Союзы Коммунистәр Партияһының Үҙәк Комитеты Ҡытай Халыҡ Республикаһының бер йыллығы көнөндә Ҡытай халҡының милли азатлыҡ көрәшен һәм бөйөк тарихи еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы—туғандаш Ҡытай Коммунистәр партияһын ҡайнар ҡотлай.

Ҡытай Халыҡ Республикаһын артабан нығытыу өсөн, тыныслыҡ һәм демократия эше өсөн көрәштә яңы уңыштарға өлгәшеү теләге ебәрәбеҙ.

Советтар Союзы Коммунистәр Партияһының Үҙәк Комитеты

ТЕЛЕГРАММА

Ҡытай Халыҡ Республикаһының государство административ Советы премьеры һәм Сит ил эштәре министры

Чжоу Энь-лай әфәндегә

Пекин

Ҡытай Халыҡ Республикаһын нигеҙләүҙең бер йыллығы айканлы, Министр әфәнде, һеҙҙә ысын күңелдән ҡотлауымды һәм дөйөм тыныслыҡ интересында беҙҙең илдәребеҙ халыҡтары араһындағы союздың һәм дуҫлыҡтың нығыуы турында теләктәремде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

А. ВЫШИНСКИЙ

Дүртөйлә районы государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтә[illegible]

[illegible] эҙерлә[illegible] государство [illegible] тәбрикләп ... ВКП(б)-ның Дүртөйлә райкомы ... бирелгән [illegible] [illegible] тулаһы иген тапшырыу [illegible] [illegible] итәләр. Районда колхоздарҙы 1951 [illegible] да һабан [illegible] ашлығы тәьмин ителәләр.

ВКП(б)-ның Дүртөйлә районы комитеты секретары И. Солтанов.

Район Советы башҡарма комитеты председателе Ш. Байназаров.

Әҙерләүҙәр министрлығының районындағы вәкиле Х. Имамов.

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире М. Сөләймәнов.

Комбайнерҙарҙың социалистик ярышы

Сезон заданиеһын арттырып үтәнеләр

[illegible] МТС-ының тәжрибәле комбайнеры Заһир Фәррахов үҙенең [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... сезон заданиеһын [illegible] ... Социалистик ярышта ... МТС-тың ... ВКП(б) райкомының һәм район Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағын тапшырылды.

Иптәш Фәррахов был уңышҡа агрегатты үҙен дөрөҫ ойоштороу һәм һәр бер минут ваҡытты яҡшы файҙаланыу һөҙөмтәһендә өлгәште. Тракторсылардан Фәрит Хәлилов һәм Әнисә Хәлилова иптәштәр машинаның бер туҡтауһыҙ эшләүен тәьмин иттеләр. Комбайн бункеры[illegible]

[illegible] ... «Удар» колхозында 450 гектарҙан артыҡ майҙандың уражайын йыйҙылар ... Комбайн менән ... иптәш Шакир Гатта... «1 Май» колхозында ... «Сталин—1» ... гектарҙа ... 4000 центнер ... бөртөк ашлыҡ һуҡты.

К. Шаймөратов,
Яңауыл МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

Коммунизм төҙөлөштәре өсөн

РСФСР Төҙөлөш материалдары промышленносы министрының урынбаҫары Г. М. Бакланов менән беседа

Төҙөлөш материалдары предприятиеларының коллективтары Волга һәм Днепр гидроэлектростанцияларын төҙөүгә эффектлы ярҙам күрһәтергә ҡайнар ынтылалар. Чапаевск заводтары халыҡ төҙөлөштәре адресына кирбес ебәрәләр ҙә инде; улар кирбес биреүҙе ай һайын арттыралар. Татарстандан «Куйбышевгидростройға» төҙөлөш материалдары тейәлгән 6 баржа ебәрелде.

Волга төҙөлөштәренә төҙөлөш материалдарын ебәреү көн һайын арта барасаҡ. Татар АССР-ы, Куйбышев, Ульяновск, Саратов, Сталинград һәм Астрахань өлкәләренең предприятиелары урындағы төҙөлөш материалдарын етештереүҙе ҡырҡа арттыралар. Төҙөлөш эштәрен максималь индустриалләштереү өсөн Волга буйы предприятиеларында яңы материалдарҙы — керамик блоктарҙы һәм плиталарҙы, пеносиликат плиталарҙан йыйылған ябыу материалдары, йыйылған панелдәр, ҡоро штукатурка, бүлмә бүлеү өсөн гипс плиталар етештереү үҙләштереләә.

Волга буйы райондарында 1951—1953 йылдарҙа силикат кирбесен етештереү ике тапҡырға артасаҡ. Быйыл Сталинградта 50 миллион дана кирбес етештерерлек ҡеүәтле завод ходҡа ебәреләә. Башҡа предприятиеларҙа ла яңы цехтар бер йылдан һуң сафҡа индереләсәктәр. Чапаевск һәм Саратов заводтарының [illegible]

[illegible]

(ТАСС).

Волга гидроэлектростанциялары өсөн

Грейдер-элеваторҙар

Новочеркасск. Никольский исемендәге заводҡа Куйбышев гидроэлектростанцияһын төҙөү өсөн ҡеүәтле 10 грейдер — элеватор эшләү тапшырылды. Грейдер-элеватор—камиллаштерелгән яңы төҙөлөш машинаһы. Ул ер ҡаҙыусы 500 кешене алмаштыра.

Машина төҙөүселәр почетлы заказды иң ҡыҫҡа ваҡыт эсендә үтәргә йөкләмә алдылар.

Предприятие новаторҙарының инициативаһы буйынса машинаға камиллаштереүҙәр индерелә. Уның иң мөһим үҙелы—транспорт лентаһын таҙартыу өсөн механизмдең моделе үҙгәртелә.

Йыйылыу цехында бөтә ун грейдер-элеваторҙы монтажлау тамамланды инде. Хәҙер эштең һуңғы этабы — машинаға яңы үҙел ҡуйыу башланды. Беренсе агрегат әҙер һәм Куйбышев төҙөлөшөнә ебәрелә. Машина төҙөүселәр ҡалған бөтә машиналарҙы ла аҙна аҙағына ебәрергә йөкләмә алдылар.

Күсмә компрессорҙар

Катайск (Курган өлкәһе). Насос-компрессор заводының коллективы Сталинград һәм Куйбышев гидроэлектростанциялары өсөн заказдарҙы срогынан алда үтәү өсөн ярыша. Предприятие Волга төҙөлөштәре өсөн күсмә компрессорҙар әҙерләй. 1 октябргә тиклем ошондай 11 машина ебәреләсәк.

Завод коллективы сентябрь айында пландан тыш 4 компрессор эшләргә һәм уларҙы срогынан алда яңы төҙөлөштәргә ебәрергә ҡарар итте. Эшселәр һәм специалистәр почетлы заказды үтәү өҫтөндә ҙур рухланыу менән эшләйҙәр.

Артезиан торбанасостар

Кутаиси. Ҡаладағы «Горняк» машиналар төҙөү заводы — Грузияның алдынғы предприятиеһы. Сталинград гидроэлектростанцияһын төҙөү өсөн артезиан торбанасостарын әҙерләү эшен тапшырылыу тураһындағы хәбәрҙе машина төҙөүселәр ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланылар.

Завод коллективы Октябрь айы стахановсы вахтаһына баҫты. Сталинград ГЭС-ының төҙөлөш майҙанына торбанасостарҙың беренсе партияһы ебәрелде. Улар 80 метр тәрәнлектән һыу алалар. Торбанасостарҙың тағы ла бер партияһын сентябрь аҙағына тиклем сталинградлыларға ебәрергә йөкләмә алынды.

Телефон аппараттары

Молотов. Ҡала телефон заводының коллективы Сталинград ГЭС-ын төҙөү өсөн беренсе заказды үтәне. Волгалағы яңы төҙөлөш адресына телефон аппараттарының ҙур партияһы ебәрелде.

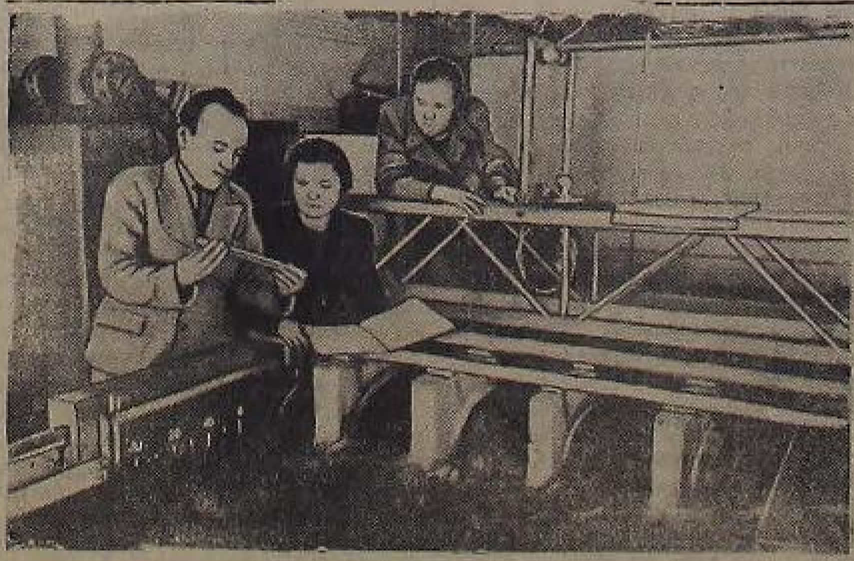

Мәскәү. «Гидропроект» лабораторияһы Куйбышев гидроузелының моделен эшләне. Ул Куйбышев гидроузелын төҙөлөш аҙағында булырға тейеш төҫтә күрһәтә.

Һүрәттә: Плотина моделен тикшереү. Һулдан уңға — тикшереү бригадаһының етәксеһе Р. С. Гальперин һәм лаборанткалар А. В. Кирикова һәм М. И. Лопатина.

С. Преображенский фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

Күп квартиралы стандарт йорттар

Каунас. Стандарт йорттар төҙөү комбинатының коллективы Куйбышев гидроэлектростанцияһын төҙөүселәрҙең поселкаһы өсөн һүтелә торған 6 квартиралы йорттарҙың ҙур партияһын эшләргә заданиеһе алды. Стахановсылар почетлы заказды үтәүгә дәрт менән тотондолар.

Ағас бысыусылар графикта бишә төҙлеккә алдан үтәп, цехтарҙы төҙәлешкә яраҡлы ағас менән ритмлы рәүештә тәьмин итәләр. Бөтә изделиеләр ҙә тик отличное сифатлы итеп кенә тапшырылалар.

Комбинат Волгалағы бөйөк төҙөлөштәр өсөн күп квартиралы стандарт йорттар эшләү буйынса сентябрь заданиеһын срогынан алда үтәне.

Волга төҙөлөштәре өсөн ебәрелгән йөктәргә йәшел урам

Харьков. Донецк округы управлениеһының Сталинград юлы буйынса өлкән диспетчеры инженер иптәш Мусалдинов ҡиммәтле инициатива күрһәтте. Контроль-сигнал постары эшенең беренсе тәжрибәһен дөйөмләштереп, ул Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү өсөн йөктәрҙе тиҙ йөрөтөүҙең схемаһын эшләне.

Был схема Донецк округының башҡа магистралдәренән Сталинград юлына йөктәр тейәлгән вагондарҙың килеүе тураһында аныҡ информацияларға нигеҙләнгән. Ул узловой станцияларҙа вагондарҙы тиҙ эшкәртеүҙе һәм Куйбышев төҙөлөшөнә тимер юлдан Волга карантарына барыусы йөктәрҙе үҙ ваҡытында илтеп еткереүҙе күҙҙә тота.

Был тимер һәм һыу юлдарында контроль-сигнал постарға Волгалағы төҙөлөштәр өсөн йөктәргә «йәшел урам» асырға мөмкинлек бирҙе.

(ТАСС).

ФӘННИ КОММУНИЗМДЕҢ БӨЙӨК ӘҪӘРЕ

„ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсы" донъяға сығыуына 12 йыл тулыуға карата

Бынан ун ике йыл элек — 1938 йылдың 1 октябрендә — иптәш Сталиндең гениаль хеҙмәте — «Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) партияһы тарихенең кыҫкаса курсы» донъяға сыкты. Ижади марксизмдең был классик әҫәрендә беҙҙең партиябыҙҙың ғәйәт ҙур тәжрибәһе фәнни дөйөмләштерелгән, уның тәүге социал-демократик түңәрәктәрҙән алып хәҙерге вакытта донъяла беренсе социалистик государствоға тәрән аҡыллы етәксәлек итеүсе, совет халкын коммунизм юлы менән ышаныслы рәүештә алға алып барыусы бөйөк большевиктәр партияһына тиклем үҫкән тарихи юлы сағылдырылған.

Фәндең бөйөк корифейе иптәш Сталин тарафынан большевизмдең фәнни тарихе төҙәлде. Иптәш Сталин Кыҫкаса курста уға хас булған ғәжәп тәрәнлек һәм асыҡлыҡ менән беҙҙең партиябыҙҙың тарихен марксизм-ленинизмдең төп идеяларын файҙаланыу базаһында һөйләп бирә. Был китапта большевиктәр партияһының тарихе менән айырылмаҫлыҡ, органик бәйләнештә марксизмдең идеялары, Ленин һәм Сталин тарафынан уларҙың ижади үҫтерелеүе асыла. ВКП(б) тарихе — хәрәкәттәге марксизм-ленинизм ул.

Фәнни коммунизмдең бөйөк әҫәре — Кыҫкаса курс эшселәр синыфының обществоны революцион үҙгәртеп короу, социализмдең еңеүе өсөн көрәшендә марксистик теорияның, алдынғы идеяларҙың ғәйәт ҙур әһәмиәтен күрһәтә.

«ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсы» бөтә эпохалар һәм осорҙар өсөн мәжбүри булған, бер вакытта ла үҙгәрмәй торған һығымталарҙы һәм формулаларҙы танымауы ижади марксизмдең көсөн асыҡ демонстрациялай.

Иптәш Сталиндең был китабы бөтә коммунистәрҙең, донъялағы бөтә алдынғы кешеләрҙең өҫтәлдән төшмәй торған китабы, марксизм-ленинизмде большевистик пропагандалауҙың классик өлгөһө булып өйрәнелә.

* * *

Бөтә Союз Коммунистәр партияһының тарихе — рус пролетариаты тарафынан большевиктәр партияһы етәкселегендә, коммунизмдең бөйөк юлбашсылары, пролетариат революцияһының гениаль юлбашсылары Ленин һәм Сталиндең аҡыллы юлбашсылығында үткәрелгән өс революцияның тарихе ул.

Большевиктәр партияһының тарихе беҙҙең партиябыҙҙың эшселәр синыфының бөтә дошмандарына, хеҙмәтсәндәрҙең бөтә дошмандарына — помещиктарға, капиталистарға, кулактарға, ҡоротҡостарға, ... капиталистик камалыштың ... революцион ... [illegible]

индустриялаштырыуға ҡамасауларға социализм төҙөүҙә өҙөргә маташтылар.

«ВКП(б) тарихе кыҫкаса курсының» биттәре совет халкының большевиктәр партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында беҙҙең илебеҙҙе элекке аграр, техник яктан артта калған илдән бөтә кәрәкле оборудованиеларҙы үҙ көсө менән етештереүгә һәләтле булған, үҙен тышҡы дошмандарҙан яҡларға һәләтле булған алдынғы индустриаль илгә әйләндереү өсөн алып барған героик көрәшен мәңгелеккә ҡәүҙәләндереп ҡалдырҙылар.

«ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсы» большевиктәр партияһының ауыл хужалығын социалистик үҙгәртеп ҡороу, хеҙмәтсән крәҫтиәндәрҙең күп миллионлы массаһын колхоз төҙөлөше юлына күсереү өсөн көрәшенең ғәйәт ҙур тәжрибәһен дөйөмләштерә. Кыҫкаса курс иптәш Сталиндең бөйөк Лениндең кооператив планына таянып, троцкистәрҙең һәм уң капитулянттарҙың ярһыулы ҡаршылыҡ күрһәтеүҙәренә ҡарамаҫтан, ауыл хужалығын коллективлаштырыу теорияһын эшләүен һәм практик рәүештә тормошҡа ашырыуын күрһәтә.

«Был, — тип әйтелә Кыҫкаса курста, — бик тәрән революцион боролош, обществоның иҫке сифаттағы хәленән яңы сифаттағы хәленә һикереш, үҙенең эҙемтәләре буйынса 1917 йылдың октябрендәге революцион переворотҡа тиң булған һикереш ине.

Был революцияның үҙенә бер төрлөлөгө шунан тора ине, ул, кулактар ҡабалаһына ҡаршы ирекле колхоз тормошо өсөн көрәшкән миллионлаған крәҫтиән массалары тарафынан түбәндән туранан-тура булышлыҡ күргән хәлдә, государство власе инициативаһы буйынса юғарынан эшләнде». (Шунда уҡ, 291—292-се биттәр).

Иптәш Сталин, марксизм-ленинизм — тәбиғәт һәм общество үҫеше закондары турағындағы фән, иҙелгән һәм эксплуатацияланған массаларҙың революцияһы турағындағы фән, бөтә илдәрҙә социализмдең еңеүе турағындағы фән, коммунистик общество төҙөлөше турағындағы фән ул, тип өйрәтә. Был фән бер урында тора алмай. Марксизм-ленинизм өҙлөкһеҙ үҫә һәм камиллаша бара. Марксизм бөтә вакыттар һәм эпохалар өсөн мәжбүри булған, үҙгәрмәй торған һығымталарҙы һәм формулаларҙы танымай. Марксизм, яңы тәжрибә менән, коммунизмдең еңеү өсөн көрәш практикаһы менән байыға барып, иҫке формулаларҙы һәм һығымталарҙы яңы тарихи обстановкаға, яңы бурыстарға яраҡлы булған формулалар һәм һығымталар менән алмаштыра.

Иптәш Сталин үҙенең бөтә эшмәкәрлеге менән революцион теорияны нисек итеп ижади үҫтерергә кәрәклектең гүзәл өлгөһөн бирә. Уның классик хеҙмәттәре марксизм-ленинизмде үҫтерәләр, уны яңы, юғары баҫҡысҡа күтәрәләр.

Кыҫкаса курстың диалектик һәм тарихи материализмға арналған бүлеге марксистик-ленинсы философияны ижади үҫтереүҙең гүзәл өлгөһө булып тора. Иптәш Сталин фәндең һәм революцион практиканың бөтә мөһим ҡаҙаныштарын асыҡ формулировкаларҙа дөйөмләштерҙе. Иптәш Сталиндең диалектик һәм тарихи материализм турағындағы хеҙмәте — марксистик философияның үҫешендә яңы, юғары этап, уның юғары ноҡтаһы ул.

Иптәш Сталин ленинизмдең күп һанлы дошмандарына ҡаршы көрәштә марксизмдең революцион теорияһын һаҡлап алып ҡалды, уны ижади үҫтереүҙе һәм камиллаштырыуҙы дауам иттерҙе.

Иптәш Сталин социалистик революция ... [illegible]

(И. В. Сталин, Әҫәрҙәр, 6 том, 170-се бит).

Иптәш Сталин, партия турағындағы марксистик-ленинсы учениены үҫтереп, революцион партиянан башҡа, яңы типтағы партиянан башҡа пролетариат революцияһының еңеүе, пролетариат диктатураһының еңеүе мөмкин түгел, тип күрһәтә. Бөтә донъялағы бөтә туғандаш коммунистәр һәм эшселәр партияларының эшмәкәрлеге өсөн был мөһим һығымтаның әһәмиәте ғәйәт ҙур.

Большевиктәр партияһы тарихенең тәжрибәһе алдынғы теорияға эйә булған партияның ғына пролетариат революцияһының етәксеһе һәм ойоштороусыһы ролен үтәй алыуын күрһәтә. Иптәш Сталин, марксистик-ленинсы теория партияға обстановкаға ҡарата ориентировка алырға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә, уларҙың киләсәктә нисек үҫәсәктәрен белергә мөмкинлек бирә, тип өйрәтә.

Партия, әгәр ҙә ул ваҡ буржуаз партияларға һәм үҙ сафындағы оппортунистәргә ҡаршы мәрхәмәтһеҙ көрәш алып барһа ғына, еңеүгә өлгәшә ала икәнлеген беҙҙең партиябыҙҙың героик көрәше ышандырырлыҡ итеп иҫбатлай. Уң социалистарға — Англия-Америка империализмының эшселәр хәрәкәтендәге был яланған агенттарына ҡаршы килешмәүсән көрәш алып барыусы, буржуаз милләтселәрҙе, үҙ эшенә ышанмаусы кешеләрҙе һәм башҡа оппортунистарҙы фаш итеүсе һәм үҙ сафтарынан сығарып ташлаусы бөтә туғандаш компартиялар өсөн ВКП(б)-ның был һабаҡы өлгө булып хеҙмәт итә.

Большевизмдең бөтә тарихе тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттә ҡыйыу рәүештә файҙаланыуҙың өлгөһөн күрһәтә. Беҙҙең партиябыҙҙың көсө бына шунда. «Әгәр ҙә партия тәнҡиттән һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттән ҡурҡмаһа, әгәр ҙә ул ... [illegible]

Тел ғилеме мәсьәләһе буйынса интеллигенция йыйылышы

Өфө ҡалаһы интеллигенцияһының йыйылышы булып үтте. Рус драма театрының тамашасылар залына республика башҡалаһы юғары уҡыу йорттарының ғилми работниктәре, урта мәктәптәрҙең уҡытыусылары, врачтар, инженерҙар, артистар, яҙыусылар тулышҡылар.

Йыйылышты партия ҡала комитетының секретаре иптәш Бабуркин асты.

Президиумға фән, культура, искусство деятелдәре, партия һәм совет ойошмаларының вәкилдәре һайлана. ВКП(б) Үҙәк Комитетының башында бөйөк Сталин торған Политбюроһы члендарын почетлы президиум составына һайлау турағындағы тәҡдим ҡаты алҡыштар менән ҡаршылана.

Башҡортостан педагогия институтының марксизм-ленинизм кафедраһы мөдире, философия фәндәре кандидаты иптәш Г. И. Масленников «Тел ғилеме мәсьәләләре буйынса иптәш Сталиндең гениаль әҫәрҙәре—марксистик-ленинсы фәнгә яңы бөйөк вклад ул» тигән темаға доклад ... [illegible]

өлкә Комитетының секретаре иптәш Ваһапов сығыш яһаны.

—Тел ғилеме буйынса иптәш Сталиндең хеҙмәттәре, — ти иптәш Ваһапов, ғәйәт ҙур политик һәм фәнни әһәмиәткә эйә булып торалар. Бурыс—иптәш Сталиндең был гүзәл хеҙмәттәрен ... өйрәнеүҙән һәм уларҙағы идея һәм теоретик байлыҡҡа тулыһынса эйә булыуҙан ғибарәт. Беҙҙең интеллигенциябыҙ, ғилми работниктәребеҙ, уҡытыусыларыбыҙ үҙ ... эштәрен, бигерәк тә тел ғилеме өлкәһендә үҙгәртеп ҡорорға, тел фәндәрен уҡытыуҙа юл ҡуйылған хаталарҙы бөтөрөргә тейештәр.

Унан ары иптәш Ваһапов, беҙҙең ҡайһы бер фәнни учреждениеләребеҙҙә, ... дарыбыҙҙа үҙ эштәренә тейешенсә ... күҙе менән ҡарамайҙар, хаталарҙы ... етешһеҙлектәрҙе үҙ ваҡытында төҙәтмәйҙәр, тип күрһәтә.

Беҙҙең телселәребеҙҙән һәм фәнни ... ботниктәребеҙҙән аҡланыуҙан ... иптәш Сталин күрһәтмәләрен ... [illegible]

ҠЫТАЙ ХАЛҠ РЕСПУБЛИКАҺЫНЫҢ ИҒЛАН ИТЕЛЕҮЕНӘ БЕР ЙЫЛ ТУЛДЫ

Бынан бер йыл элек, 1949 йылдың 1 октябрендә Ҡытай халҡ республикаһы иғлан ителде. Был көндән алып, бөйөк Ҡытай халҡының күп быуатлы тарихендә яңы эра башланды. Ҡытайҙың данлы коммунистар партияһы һәм уның юлбашсыһы Мао Цзе-дун етәкселегендә Ҡытай халҡы империализм һәм феодаль реакция көстәрен еңеүгә өлгәште, үҙ илендә яңы государство ҡоролошон — халҡ демократияһы диктатураһын төҙөнө.

Бер йыл эсендә Ҡытай халҡ республикаһы илде политик үҙгәртеп ҡороуҙа, государство һәм экономик төҙөлештә ҙур уңыштарға өлгәште һәм үҙенең халҡ-ара ролен нығытты.

Яңы республика төҙөлгәндән һуң беренсе айҙарҙа реакцион Чан Кай-ши кликаһының ҡоралы көстәрен тар-мар итеү уңышлы тамамланды. Хәҙер Ҡытайҙың бөтә территорияһында, Тибеттан һәм Тайвань утрауынан башҡа, халҡ власе хакимлыҡ итә.

Дошманды еңеп, Ҡытай халҡы ижади хеҙмәткә, емерелгән хужалыҡты, СССР-ҙың социалистик төҙөлештәге тәжрибәһен киң файҙаланып, аяҡҡа баҫтырыуға күсте.

Ҡытайҙың коммунистар партияһы илдә халыҡтың бөтә ҡатламдарын берҙәм халҡ демократик фронтына берләштереп туплаҙы. Коммунистар партияһының абруйы һәм авторитеты көндән-көн үҫә. Уның сафтарында хәҙер биш миллиондан артығыраҡ кеше иҫәпләнә. Партия коммунистарҙың идея-политик кимәлен күтәреү һәм алдынғы интеллигенцияны марксизм-ленинизм рухында тәрбиәләү буйынса ҙур эш йәйелдерҙе. Үҙәктә һәм урындарҙа халҡ власе органдары көн һайын нығытылдылар.

Ҡытай халҡ республикаһы үҙенең йәшәүенең беренсе көндәренән үк Советтар Союзы һәм халҡ демократияһы илдәре менән дипломатик мөнәсәбәттәр урынлаштырҙы. Артабан күп кенә капиталистик илдәр, шул иҫәптән Англия менән дипломатик мөнәсәбәттәр урынлаштырылдылар.

Дуҫлыҡ, союз һәм үҙ-ара ярҙам тураһында СССР менән договор, Ҡытай-Чанчунь тимер юлы тураһында, Порт-Артур тураһында килешеү, Совет хөкүмәтенең оҙаҡ ваҡытлы кредит биреүе тураһында һәм башҡа күп кенә килешеүҙәр төҙөлеү Ҡытай халҡ республикаһы тормошонда ҙур ваҡиға булды. Договор һәм килешеүҙәр Ҡытай менән Совет халҡы араһындағы дуҫтарса мөнәсәбәттәрҙе тағы ла нығыттылар һәм, тыныслыҡ эшенә ярҙам булып, Ҡытай халҡ республикаһының артабан ирекле һәм бойондороҡһоҙ рәүештә үҫеүенең гарантияһы булып торалар.

1949 йылдың 1 октябрендә Ҡытай [illegible] хөкүмәтенә [illegible] тормошҡа ашырасаҡ, иҫке Ҡытай тарафынан мирас итеп ҡалдырылған [illegible] сик ҡуясаҡ, халыҡ[illegible] кимәлен аҡрынлап күтәрәсәк, [illegible]

[illegible] хөкүмәте [illegible] промышленностең удель ауырлығы [illegible] эсендә 10 проценттан [illegible] 30—40 процентҡа тиклем еткереү [illegible] алдына ҡуйҙы. Был Ҡытай[illegible] хәҙерге заман [illegible]ль-аграр илгә әүерелдереү [illegible] беренсе аҙым буласаҡ.

Бе[illegible] йылдың 1 [illegible]ларының 74 про[illegible]. Бөтә металлургия [illegible] планларын [illegible] үтәнеләр. Илдең [illegible] үҙәге Шанхайҙа [illegible] предприятиеләренең 90 проц[illegible]. Тяньцзиндә, Пекинда, Кантонда һәм [illegible] һәм фабрикалар [illegible] аяҡҡа баҫтырылалар.

Бөтә был [illegible] йылда экономиканы аяҡҡа [illegible] тағы ла [illegible] бирә. 1950 й[illegible] бюджеты [illegible] 23,9 процент [illegible] аяҡҡа баҫтырыу [illegible] металлургия, энергетика [illegible] һәм химия промышленноҫы [illegible]тарға айырыуса [illegible].

1950 йылдың беренсе яртыһы йылы өсөн мәғлүмәттәр [illegible] уңышлы үтәлерен күрһәтәләр.

Үҙенең экономик аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү программаһында Ҡытай Халҡ хөкүмәте элек монополистик Чан Кай-ши [illegible] ҡулында булған һәм хәҙер национализацияланған промышленность, [illegible] һәм сауҙа предприятиеләрен [illegible] халҡ хужалығының государство [illegible] таяна. Государство секторы[illegible] күмер промышленно[illegible] процент, ҡорос ҡойоу процессында — 90, суйын ҡойоуҙа — [illegible] энергетик промышленноста — [illegible] төҙөүҙә — 70, тимер юл[illegible] — 100, һыу транспор[illegible] һыу хужалығында 60 [illegible]. Был Ҡытай хөкү[illegible] экономикаһын йылдам [illegible] һәм үҫтереүҙә тә[illegible] бирә.

[illegible]

Колхозсы эштәргә күрһәтмәләр [illegible] иген ташыуҙа ашырыуҙа берен[illegible]се аҙым буласаҡ.

Ирекле ижади хеҙмәт шатлығын беренсе тапҡыр кисергән Ҡытай эшселәре энтузиазм һәм хеҙмәт күтәренкелеге менән солғап алынғандар. Меңәрләгән уйлап табыу һәм рационализаторлыҡ тәҡдимдәре, производствола яңы рекордтар, хеҙмәт етештереүсәнлегенең өҙлөкһөҙ үҫеүе, хеҙмәтсәндәрҙең ижади инициативаһының асыҡ күрһәткесе булып торалар.

Промышленностең үҫеүе менән бер рәттән, эшселәрҙең һәм инженер-техник персоналдың квалификацияһы, политик аңлы кадрҙары ла үҫәләр. Ҙур предприятиеләрҙә эшселәр өсөн киске техник мәктәптәр асылған. Төньяҡ Ҡытайҙа ошондай мәктәптәрҙең һаны 340-ҡа етә. Был мәктәптәрҙе тамамлаусы эшселәр фабрикаларҙа, заводтарҙа, шахталарҙа һәм транспортта етәксе посттарға ултыралар.

Ауылда тәрән социаль-экономик үҙгәрештәр барлыҡҡа килә. Ҡытайҙа помещиктар ер биләүенең һуңғы ваҡытҡа тиклем йәшәгән феодаль системаһы крәҫтиәндәр өсөн сыҙап торғоһоҙ иҙеү булып тороу ғына түгел, бәлки ул Ҡытай ауылының етештереүсәнлек көстәрен боғаулаған, ауыл хужалығының үҫешенә тотҡарлыҡ яһаған һәм промышленностең сырьё базаһын кәметкән.

Игенселектең иҫке системаһын бөтәреп һәм ерҙе хеҙмәтсән крәҫтиәндәргә биреп, Ҡытай халҡ хөкүмәте шуның менән миллионлаған крәҫтиәндәрҙе помещиктарҙың эксплуатациялауынан азат итә һәм бер үк ваҡытта промышленностең үҫеүе өсөн ныҡлы базаны тәьмин итә.

Төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙа һәм Төньяҡ Ҡытайҙың күпселек райондарында — 160 миллиондан артығыраҡ кеше йәшәгән майҙанда аграр реформа үткәрелгән инде. Был ауыл хужалығына ыңғай йоғонто яһаны. Ауыл хужалығы министерствоһының мәғлүмәттәренә ҡарағанда, быйыл ашлыҡ йыйнау 7 миллион тоннаға артасаҡ. Мамыҡ һәм башҡа техник культураларҙың сәсеү майҙандары байтаҡ киңәйҙеләр.

1952 йылға тиклем Ҡытайҙың бөтә ҡалған өлкәләрендә лә аграр реформа тамамланасаҡ, быныҡ менән Ҡытайҙа помещиктар ер биләүенең элекке феодаль системаһына һәм крәҫтиәндәр массаһын эксплуатациялауға сик ҡуйыласаҡ. Государствоның төҙөлә торған фермалары ауыл хужалығын үҫтереүҙә ҙур роль уйнайҙар. Уларҙа хәҙерге заман ауыл хужалығы машиналары киң ҡулланылалар. Был фермалар иң яңы ауыл хужалығының усаҡтары, эре ауыл хужалығы системаһының өлгөһө булып торалар. Уларҙың һаны Ҡытайҙа 150-нән артығыраҡ инде.

[illegible] күтәреү юлына ныҡлы рәүештә баҫты.

[illegible] халҡы киң массаһының, беренсе нәүбәттә, эшселәр синыфының культура һәм политик кимәле лә үҫә. Профессиональ союздар эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең интерестарын яҡлаусы ғына түгел, бәлки республиканың экономик һәм политик төҙөлешенә ҙур вклад индереүсе ҡеүәтле ойошмаға әүерелделәр. Профсоюздарҙың бөтә Ҡытай федерацияһы 4.100 меңдән ашыуыраҡ члендә берләштерә. Ҡатын-ҡыҙҙарҙың демократик союзы һәм йәштәрҙең демократик союзы ысын массовый ойошмалар булып әйләнделәр. Крәҫтиән союздары үҙ сафтарында ауылдың унар миллионлаған эшсәндәрен берләштерәләр.

Хеҙмәтсәндәргә һәм уларҙың балаларына белем алыуға киң юл асылды. Балалар өсөн мәктәптәр селтәрен киңәйтеү менән бер рәттән, ололар араһында грамотаһыҙлыҡты бөтөрөү буйынса мәктәптәр асылалар. Эшселәр, батрактар һәм крәҫтиәндәрҙең балалары уҡыусыларҙың төп өлөшөн тәшкил итәләр. Уҡытыу эштәренең йөкмәткеһендә лә тамырынан үҙгәрештәр үткәрелә.

«Беҙ, сәскә атыусы милли экономиканы һәм культураны төҙөгәндән һуң, — тип күрһәтте халҡ политик консультатив советы милли комитетенең июнь сессияһында Мао Цзе-дун, — бөтә шарттар барлыҡҡа килгәндән һуң һәм был бөтә ил тарафынан хупланғандан һуң, алға табан үҙебеҙҙең тайпылышһыҙ хәрәкәт итеүебеҙҙә яңы эраға, социализм эраһына инәсәкбеҙ».

Ҡытай халҡ республикаһына үҙенең бөйөк үҙгәртеп ҡороу юлында байтаҡ ҡыйынлыҡтарҙы үтергә, иҫке һәм тышҡы реакцияның ҡаршылыҡ күрһәтеүен һындырырға тура килә. Үткән йылда халҡ республикаһына ҡаршы байтаҡ гоминдансы-империалистик заговорҙар фаш ителде һәм бик күп һанда диверсион ойошмалар бөтөрөлдө. Ҡытай халҡына ҡаршы Америка һуғыш тоҡандырыусыларының да тышҡы интригалары туҡталмайҙар. Корея халҡ-демократик республикаһына ҡаршы туранан-тура оятһыҙ агрессия юлына баҫып, АҠШ үҙ ҡоралын Ҡытай халҡ республикаһына ҡаршы ла юнәлтә. Ләкин иҫке һәм тышҡы реакцияның был әҙләнеүҙәре һәр ваҡытта юҡҡа сығалар.

Бөйөк еңеүгә өлгәшеп, Ҡытай халҡы иҫке һәм тышҡы дошмандарының бөтә һөжүмдәрен кире ҡағырға ныҡшамаҫ ихтыяр менән тулы. Тыныслыҡ эше өсөн актив көрәшсе булараҡ, Ҡытай халҡы СССР етәкселегендәге бөтә демократик лагерь менән тығыҙ берҙәмлектә Ленин — Сталин бөйөк учениеһенең байрағы аҫтында үҙ иленең бәхете өсөн көрәш алып бара.

Н. Проценко.

СТӘРЛЕБАШ РАЙОНЫ КОЛХОЗДАРЫ ГОСУДАРСТВОҒА ИГЕН ТАПШЫРЫУ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА ҮТӘНЕЛӘР ҺӘМ ҮҘҘӘРЕН СӘСЕҮ ОРЛОҒО МЕНӘН ТӘЬМИН ИТТЕЛӘР

☆ ☆

Хеҙмәтте яҡшы ойоштороу еңеүгә килтерҙе

Партия һәм хөкүмәттең ҙур ауыл хужалығы машиналары, орлоҡ һәм аҙыҡ-түлек менән бик ҙур ярҙам күрһәтеүе һөҙөмтәһендә райондың колхоздары яҙғы баҫыу эштәрен, үткән йылдарға ҡарағанда, яҡшыраҡ һәм ойошҡаныраҡ рәүештә үткәрҙеләр. Колхозсылар, МТС работниктары һәм ауыл хужалығы специалистары социалистик ярыш нигеҙендә эшләп, сәсеүлектәрҙе тәрбиәләүҙе үҙ ваҡытында агротехник сроктарҙа башҡарҙылар һәм бөтә ауыл хужалығы культураларының да юғары урожай биреүенә өлгәштеләр.

«1950 йылда урожай йыйнауҙы һәм ауыл хужалығы продукттарын әҙерләүҙе үткәреү тураһында» СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарарын үтәй барып, партия, совет ойошмалары, ауыл хужалығы һәм әҙерләүҙәр органдары, МТС-тар һәм колхоздар урожай йыйнауға һәм иҙге бурысты үтәүгә — государствоға иген тапшырыуға үҙ ваҡытында әҙерләнеүҙе тәьмин иттеләр.

Әйтергә кәрәк, урожай йыйнауҙы һәм иген әҙерләүҙе ҡыҫҡа сроктарҙа үткәреү өсөн партия ойошмаһынан партия-ойоштороу һәм партия-политик эште ҡырҡа яҡшыртыу талап ителде. Урожай йыйнау башланғанға тиклем бөтә партия һәм комсомол ойошмаларында, МТС-тарҙа һәм колхоздарҙа партия, комсомол йыйылыштары, ауыл хужалығы специалистарының кәңәшмәләре үткәрелде, уларҙа урожай йыйнауҙы үҙ ваҡытында һәм юғалтыуһыҙ үткәреү, государствоға иген тапшырыу йөкләмәһен срогында үтәү тураһында йөкләмәләр алынды.

Урожай йыйнауҙы һәм иген әҙерләүҙәр планын срогынан алда үтәү тураһында Дүртөйле игенселәренең саҡырыуҙарын тикшереп, райондағы күп кенә колхоздарҙың члендәре үҙҙәренең элек алған йөкләмәләрен ҡабаттан ҡарап сыҡтылар һәм иген әҙерләү планын 25 сентябргә үтәргә тип ҡарар иттеләр.

Район партия ойошмаһы бөтә колхоздарҙа һәм МТС-тарҙа алынған йөкләмәләрҙе үтәү буйынса политик-массовый эште киң йәйелдерҙе, колхоз ауылы эшсәндәренең иғтибары алда торған урожай йыйнау эшен ныҡлы әҙерлек менән ҡаршылауға һәм уны ойошҡан рәүештә үткәреүгә юнәлтелде.

Урожай йыйнау эштәре башланыу алдынан партияның тәүге ойошмаһы секретарҙәре менән семинар үткәрелде, унда урожай йыйнауҙы һәм иген әҙерләүҙе үткәреү осоронда тәүге ойошмаларҙың бурысы тураһында мәсьәләләр тикшерелде.

Агитаторҙар менән ике тапҡыр семинар үткәрелеп, урожай йыйнау осоронда агитация эштәрен алып барыуҙа һәм социалистик ярышты ойоштороуҙа ҡатнашыусы агитаторҙарҙың роле һәм бурыстары тураһында мәсьәлә ҡаралды.

Социалистик ярышты ойоштороу тураһында мәсьәлә ҡуйылып, бөтә комбайнерҙарҙың, комбайнер ярҙамсыларының, трактористарҙың район кәңәшмәһе үткәрелде. Баҫыусылыҡ бригадаһы бригадирҙарының шулай уҡ район кәңәшмәһе саҡырылды һәм колхоз производствоһының төп берәмеге булған бригадирҙың хоҡуҡы һәм бурысы тураһында мәсьәлә ҡуйылды.

Районда быйыл урожай йыйнауҙы башлап ебәреү билдәле ҡыйынлыҡтарға бәйләнгән ине. Сөнки райондың күп кенә колхоздарында үткән йылдың көҙөндә ужым һәләк булғанлыҡтан, быйыл арыш булманы, урожай йыйнау яровой культураларҙы йыйнауҙан башланғанлыҡтан, район башта игенн тапшырыуҙа ҡатнаша алманы һәм иң артта ҡалыусы райондарҙың береһе булып килде. Беҙгә урожай йыйнау һәм иген әҙерләү темпын күтәрергә һәм графикка инергә кәрәк ине. Партияның район комитеты бөтә партия ойошмаларының, партия һәм совет активының тырышлығын артта ҡалыуҙы бөтөрөүгә юнәлтте. Беренсе көндән үк бөтә комбайндар һәм ябай урыу машиналары эшкә ҡуйылды. Ләкин һауа шарттарының үҙгәреп китеүе иген киптереүҙе тотҡарлыҡ яһаны. Күп кенә колхоздарҙың етәкселәре, яҡшы ҡоро көндәргә генә иҫәп тотоп, үҙҙәрендә булған иген киптергестәрҙе лә һәсәр файҙаландылар. ВКП(б)-ның район комитеты бюроһы, килеп тыуған хәлде тикшереп, МТС директорҙарына тәүлә орлоҡ таҙартыуҙа комбайндарҙы ҡулланырға тәҡдим итте, иген тапшырыуҙа автомашиналар менән бергә аттарҙы тулыраҡ файҙаланыу тураһында мәсьәлә ҡуйылды. Был саралар ыңғай һөҙөмтәләр бирҙеләр. Айырым комбайндар һәр көн һайын 40-ар тонна иген таҙарттылар. Колхоздарҙа өҫтәмә рәүештә 29 иген киптергес төҙөлдө, государствоның әҙерләүҙәр пункттарына иген тапшырыу буйынса өҫтәмә транспорт бригадалары ойошторолдо. Иҫке пункттар, үткән йылдарға ҡарағанда, ике тапҡырға күберәк асылды.

Бөтә колхоздарҙа ла коммунистар урожай йыйнауҙың яуаплы участкаларына беркетелде. Былардан башҡа колхоздарға эште ойоштороуҙа райондың партия, совет активы бик ҙур ярҙам күрһәтте. Ошондай һәм былардан башҡа ойоштороу саралары үткәреү һөҙөмтәһендә государствоға иген тапшырыу темпы байтаҡ күтәрелде. Бөтә колхоздарҙың да иген тапшырыуҙа һәр көн һайын ҡатнашыуҙары тәьмин ителде. «Ҡыҙыл таң», Ленин исемендәге, «Завет Ильича» һәм Ворошилов исемендәге колхоздар иген әҙерләүҙә государство планын 3 — 4 биш көнлөк эсендә үтәп сыҡтылар. Государствоға тик яҡшы сифатлы ғына иген тапшырылды. «Ҡыҙыл таң», «Беренсе май», «Аҡ түбә» һәм башҡа колхоздар государствоға тапшырыуҙар иҫәбенә бары тик бойҙай культураһы ғына бирҙеләр, тип әйтергә ярай. Районда государствоға тапшырылған бөтә игендең 70 проценте бойҙай.

Иген әҙерләүҙәр темпы һәр биш көн һайын күтәрелә барҙы. Әгәр район август айында биш көнлөк графиктарҙы 30—40 процентҡа үтәп килеп, 1 сентябргә иген әҙерләү планын ни бары 21 процентҡа ғына үтәгән булһа, сентябрь айында инде күпселек колхоздар биш көнлөк графиктарҙы систематик рәүештә арттырып үтәй башланылар һәм тотош район ике биш-көнлектә 19—24-әр процент үҫеш бирҙе. Сентябрь айында государствоға иген тапшырыу буйынса өс воскресник үткәрелде. 10-сы сентябрҙә үткәрелгән бер воскресникта ғына ла район йыллыҡ планының 10 проценте күләмендә иген тапшырҙы.

Урожай йыйнау осоронда машина-трактор станцияларында бик яҡшы механизаторҙар кадрҙары үҫеп сыҡты. Б. Ғәлиев, Н. Шәмсетдинов (Стәрлебаш МТС-ы), Заһидуллин һәм Нестеров (Күндрәк МТС-ы) һәм Нурғәлиев (Арслан МТС-ы) кеүек алдынғы комбайнерҙар һәр көндә 1,5 — 2 норма бирҙеләр һәм 450—480-шәр гектар майҙандың урожайын йыйнанылар.

Даими ашлыҡ һуғыу бригадалары шулай уҡ яҡшы эшләйҙәр. Күндрәк МТС-ының Сталин исемендәге колхозда эшләүсе молотарсы иптәш Киңйәбаев «МК—1100» молотилкаһында 324 тонна иген һуҡты.

«Гвардеец», «Коммунизмға», Ленин һәм Чапаев исемендәге колхоздарҙа гектарҙан 18—20-шәр центнер иген төшә, ә Ҡуғанаҡбаш ауыл Советының Карл Маркс исемендәге колхозында 4 гектар майҙандағы һолоноң һәр гектарынан 52-шәр центнер урожай алынды.

Игенселәрҙең фиҙакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә район Бөйөк Ватан һуғышынан һуң беренсе тапҡыр государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда — 25 сентябргә үтәүгә өлгәште һәм хәҙер МТС-тар эше өсөн тапшырылған счеттар буйынса иген сығарыуҙы дауам итәләр. Бөтә колхоздар ҙа киләһе йыл өсөн үҙҙәрен яровой ашлыҡ культуралары орлоҡтары менән тулыһынса тәьмин иттеләр.

Колхоздарҙа урожай йыйнауҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа мәктәп балалары һәм пионерҙар ҙур ярҙам күрһәттеләр, һәр көн һайын мәктәптәге заниятиенән һуң иген киптереү эшендә 2 меңдән артыҡ уҡыусы бала ҡатнашты.

Райондың предприятиеләре һәм учреждениеләре әҙерләүҙәр пункттарына иген ташыуҙа колхоздарға автомашина һәм ат менән ярҙам иттеләр.

Район учреждениеләренең хеҙмәткәрҙәре һәм предприятиеләрҙең эшселәре һәр йәкшәмбе көн һайын колхоз баҫыуҙарына сығып эшләнеләр. «Марс» һәм «Стәрле» колхоздарында улар ҡеүе менән 150 гектарҙың урожайы урылып әҫкерткә һалынды һәм 6 мең центнерҙан артыҡ иген һуғылды.

ВКП(б)-ның район комитеты партия ойошмаларының эшен активлаштырыуға партия, совет активы менән бәйләнеште нығытыуға өлгәште. Район партия активынан 30 кеше райондың колхоздарында эшләне, улар урындарҙа партия-ойоштороу, партия-политик эште яҡшыртыу буйынса байтаҡ эш башҡарҙылар. ВКП(б) район комитетының инструкторы иптәш Файзуллин беркетелгән «Коммунизмға» колхозында тәүге партия ойошмаһы менән берлектә, урожай йыйнауҙың беренсе көндәренән үк баҫыусылыҡ бригадалары, транспорт бригадалары һәм колхозсылар араһында социалистик ярышты йәйелдереү буйынса бик күп эш алып барҙы. Социалистик ярыш нигеҙендә эшләү һөҙөмтәһендә колхоз государствоға иген тапшырыу буйынса билдәләнгән графикте һәр көн һайын арттырып үтәне.

Колхоз баҫыуҙарында даими рәүештә 400 агитатор эшләне, улар урожай йыйнау һәм иген әҙерләү алдынғыларының эш тәжрибәләрен систематик рәүештә дөйөмләштерҙе бардылар һәм стена газеталары, «Боевой листоктар», «Молниялар» аша уларҙы бик күптәрҙең достояниеһе иттеләр.

Урожай йыйнау һәм иген әҙерләү осоронда бөтә хеҙмәтсәндәрҙең фиҙакәр хеҙмәт өлгөләре әйтеп бөтөргөһөҙ ҙур.

Ләкин район партия ойошмаһы, колхозсылар, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, ауыл хужалығы специалистары иген өсөн көрәштә өлгәшелгән уңыштар менән тынысланып ҡалмаясаҡтар һәм улар юғары урожай үҫтереүҙә артабан уңыштарға өлгәшеү хисе менән һуғарылғандар.

Хәҙер партия, совет ойошмалары һәм ауыл хужалығы органдары һуңғы культуралар урожайын йыйнауҙы, государствоға картоф тапшырыу планын срогынан алда үтәүҙе тәьмин итеү өсөн көрәшәләр.

Колхоздар һәм машина-трактор станциялары киләһе йылдың яҙғы сәсеүе өсөн туңға һөрәләр, общественный малсылыҡты туҡлыҡлы аҙыҡ һәм йылы, яҡты торлаҡтар менән тәьмин итеү буйынса һәм тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу бурыстарынан сығып билдәләнгән эштәрҙе башҡарыу буйынса ныҡлы эш алып баралар. Урожай йыйнау һәм иген әҙерләү осоронда барлыҡҡа килгән ҙур политик активлыҡ был эштәрҙең дә уңышлы үтәлеүен тәьмин итер.

Ғ. Насибуллин,

ВКП(б)-ның Стәрлебаш район комитеты секретары.

ӘРЕЛӘТЕЛГӘН КОЛХОЗДЫҢ УҢЫШТАРЫ

Беҙҙең колхоз члендәренең тормошонда быйыл артабан алға барыу юлында бик ҙур аҙым атланды. Мәскәү өлкәһе колхозсыларының башлап ебәреү өлгөһендә, беҙҙең бер-береһенә йәнәшә торған дүрт колхоз бергә ҡушылып, районда иң эре колхоз барлыҡҡа килде. Уға артель члендәренең дөйөм йыйылышы «Коммунизмға» тип исем бирҙе. Был күп милләтле колхоз (бында дүрт милләт кешеләре — рустар, украинецтар, башҡорттар һәм мордвиндар йәшәй) хәҙер ысындан да үҫеү, ойоштороу-хужалыҡ ағынан артабан нығыу процесын кисерә. Һеҙ беҙҙен экономик күрһәткестәребеҙгә ҡарағыҙ! Беҙҙең сәсеү майҙаныбыҙ 2555 гектар тәшкил итә. Артель члендәре ошо майҙандағы ашлыҡтарҙы, донъяла тыныслыҡты яҡлауға материаль нигеҙлек сифатында вклад индереү булһын, тип үҫтерҙеләр. Юғары агротехник кимәлдә башҡарылған йәйге осорҙағы эштәр үҙҙәренең шатлыҡлы һөҙөмтәләрен бирҙеләр. Иптәш Бенда етәкселек иткән өсөнсө бригадала 650 гектар майҙандағы бөртөклө ашлыҡ культураларының гектарынан уртаса 23—24-әр центнер урожай алына. Ә 25 гектарҙағы бойҙайҙан 35-әр центнер урожай алдыҡ.

Ваҡ колхоздарҙы эреләтеү бөтә ауыл хужалығы эштәрен үҙ ваҡытында һәм яҡшы итеп башҡарыу мөмкинлеген бирә. Механизация көстәре киң файҙаланыла. Беҙҙең киң һәм уңдырышлы баҫыуҙарыбыҙҙа хәҙер 13 трактор, 5 комбайн эшләй һәм улар хәҙер ҙә договорҙа күрһәтелгән талаптарҙы үтәү буйынса ныҡлы көрәш алып баралар. Иптәш Рәжәп Аллабирҙин кеүек комбайнерҙарҙың эштәре маҡтауға лайыҡлы булып тора. Мәҫәлән, ул «Сталинец—6» комбайны менән 340 гектар майҙандың урожайын йыйнау урынына 420 гектар майҙандың урожайын йыйнаны. Уның агрегаты ышаныл тапшырылған эште намыҫ менән башҡарҙы: эш срогында үтәлде, һис бер ниндәй ҙә юғалтыуҙарға юл ҡуйылманы.

Комбайндар менән бергә колхоздың үҙенең урыу машиналары ла юғары етештереүсәнлеккә эшләүгә өлгәштеләр. Артель члены Данил Куркин урғыс машина менән 120 гектар майҙандың ашлығын урҙы. Сәғидулла Файзуллин һәм Зәбир Булатов иптәштәр ҙә үҙҙәренә бирелгән нормаларҙы байтаҡ арттырып үтәнеләр.

Тырыш һәм ойошҡан рәүештә эшләү һөҙөмтәһендә беҙҙең «Коммунизмға» колхозы члендәре иҙге бурысты—государствоға иген тапшырыу планын срогында тулыһынса үтәп сыға алдылар. Беҙ государствоның әҙерләүҙәр пунктына 24 мең бот беренсе сортлы иген бирҙек һәм уны 5 автомашина менән 50 километр алыҫлыҡтағы элеваторға ташыныҡ.

МТС эше өсөн натуралата түләүҙе лә тамамланыҡ, хәҙер һуңғы культуралар урожайын һуғабыҙ. 105 гектар майҙанға сәселгән тарыҙың һәр гектарынан 16-шар центнер урожай төшә. Беҙҙең тары юғары сортлы, һәм райондағы башҡа колхоздарҙы ла ошо юғары сортлы орлоҡ менән тәьмин итеү маҡсатында, хәҙер 43 колхоз беҙҙән орлоҡ ала.

Үҙебеҙҙә бөтә культуралар буйынса ла етерлек күләмдә орлоҡ әҙерләнде һәм сәсеү майҙаны киләһе йылда, быйылғы йыл менән сағыштырғанда, бер нисә йөҙ гектарға артасаҡ.

Өлгәшелгән уңыштар тураһында һүҙ алып барғанда, колхоз производствоһын дөрөҫ ойоштороуҙы тәьмин итеүҙең ниндәй ҙур роль уйнауы тураһында әйтмәй үтеү мөмкин түгел. Уңышлы эштең сере — ул хеҙмәтте етештереүсәнлекле итеүҙә. Тәжрибә был унай менән колхозда төп производство берәмеге булған бригадаларҙы бөтә саралар менән нығытырға, бригадирҙың ролен күтәрергә һәм правление члендәренең инициатива менән эшләй алыуҙарына өлгәшеүгә кәрәк икәнлекте күрһәтте. Һәм беҙ быны тәьмин итә алдыҡ тип әйтергә хаҡлыбыҙ. Иптәш Бенда кеүек бригадирҙар һәм иптәш Исмәғилов кеүек правление члендәре колхоз производствоһын етештереүсәнлекле итеүҙә ижади инициатива күрһәтеп эшләйҙәр.

Беҙҙең артель члендәренең бөтә тырышлығы ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлауға һәм артабанғы уңыштар өсөн өлгәшелгәндәрҙе нығытыуға юнәлдерелгән.

Советтар Союзы Геройы С. Хәсәнов,
«Коммунизмға» колхозы председателе.

☆

Иген өсөн көрәштә алдынғы сафта

Баҫыуҙарыбыҙҙа мул урожай үҫтереүҙә һәм уны юғалтыуһыҙ, үҙ ваҡытында йыйнап алыуҙы тәьмин итеүҙә механизация көстәрен тулы ҡулланыу һәм файҙалана белеү бик ҙур әһәмиәткә эйә. Был уңай менән машина-трактор станцияларына һәм уларҙың механизаторҙар кадрҙарына яуаплы эштәр йөкмәтелгән.

Беҙҙең машина-трактор станцияһының күпселек трактористары һәм комбайнерҙары был бурысты тәрән аңлап эш итәләр. Беҙҙә быйыл эш, бөтә йылдарға ҡарағанда ла, ойошҡаныраҡ бара.

Мин быйыл комбайнды урожай йыйнау башланғансы яҡшы итеп ремонтлап ҡуйҙым.

Агрегатты дөрөҫ ойоштороуға бик ныҡ иғтибар иттек. Эш процесында тегеләйҙәки был ваҡ ҡына ваҡытлыуҙар арҡаһында ла туҡталып тормаҫ өсөн агрегаттың үҙендә кәрәкле запас частар булдырҙыҡ.

Бынан башҡа, үҫтерелгән мул урожайҙы йыйнауға әҙерлектә конкрет эш урынына ҡарап, комбайнға кәрәк булған ҡулайлаштырыуҙар ҡуйыу бик мөһим урын тота. Иң элек бөртөктең ергә ҡойолоуын булдырмаҫ өсөн орлоҡ тотҡос эшләп ҡуйҙыҡ. Бүсеш игендә урғанда комбайн тырыһмаһын өсөн пеберҙе алып ташланым, бәләкәй транспортерҙы оҙайттым, барабанды нормаһан тыш ҡыҫырҡаныш менән эшләтмәү маҡсатында, игенде таҙартыу системаһына үҙгәреш индерҙем. Барабанға биреүҙе тигеҙләү өсөн оборот полотноһын оҙайттым һәм былар бөтәһе ыңғай һөҙөмтә бирҙеләр. МТС-тың башҡа комбайнерҙары ла уларҙы эффектлы рәүештә ҡуллана башланылар.

Эште бына ошолай ойоштороу һөҙөмтәһендә бирелгән планды — 200 гектар майҙандың урожайын йыйнау планын 460 гектарға еткереп үтәп сыҡтыҡ, комбайндағы йөкләүҙәр һаны биш-кә етте. МТС күләмендәге күсмә Ҡыҙыл Байраҡ беҙҙең ҡулда. Агрегат тағы ла 140 гектар майҙандың урожайын йыйнау өсөн көрәшә, сөнки Стокгольм Воззваниеһенә ҡул ҡуйғанда алған йөкләмә — 600 гектарҙың урожайын йыйнау ине. Уның үтәләсәгенә һис шик юҡ.

Баһау Ғәлиев,
Стәрлебаш МТС-ының комбайнеры.

Авыҡ эшләү—эштең уңышын хәл итте

Урожай йыйнауҙың сезонлы эш икәнлеген һәр кем белә. Бында ваҡыттан файҙалана белеү хәл иткес шарт булып тора.

Беҙ үҙебеҙҙең колхозда ашлыҡ һуғыу бригадаһының эшен бына ошондай ныҡ хәтерҙә тотоп ойошторҙоҡ.

Молотилканы хеҙмәтләндереү өсөн бары тик йәштәрҙән генә 27 кеше составында бригада төҙөлдө.

Ашлыҡ һуғыуҙы иртән сәғәт 4-тә башлап, иртәнге сәғәт унға — иртәнге ашҡа тиклем өҙлөкһөҙ рәүештә алып барабыҙ. Төшкө аш сәғәт 4-тә була, һәм кис сәғәт 11-ҙә генә эштән туҡтайбыҙ. Агрегатты майлау һәм башҡа техник тәрбиә күрһәтеү эштәре бригада ял иткән ваҡыттарҙа башҡарыла.

Бригада көнөнә норма буйынса 12 тонна ашлыҡ һуғыу урынына 26-шар тонна һуға. Бөгөнгә көнгә тиклем 200 гектар майҙандың урожайы һуғылды, тағы 100 гектар майҙандың урожайын һуғырға тейешбеҙ. Бригада уны биш эш көнөндә тамамларға тип ҡарар итте.

Бригада члендәре иген өсөн көрәштә ҙур тырышлыҡ күрһәтәләр. Ашлыҡ ташып тороусы Муллағәли Әхмәров, барабанға көлтә биреп тороусы Зәкиә Сайәрғолова иптәштәр үҙҙәрен бик яҡшы эшләүселәр итеп таныттылар.

М. Киңйәбаев,
Күндрәк МТС-ының Сталин исемендәге колхоздағы молотарсы.

Ғәүлек буйына эшләнек

Район государствоға иген тапшырыу планын арттырып үтәне!

Бөтә игенселәр: комбайнерҙар, лобогрейкала эшләүселәр, көлтә бәйләүселәр, ашлыҡ һуғыусылар, транспорт бригадаларының члендәре бына ошоноң өсөн тырыштылар. Алыҫ элеваторҙарға һәм иҫке пункттарға өҙлөкһөҙ ағылып торған ылауҙар, үҙебеҙҙә булған һәм промышленность предприятиеләренән беҙгә ярҙамға килгән автомашиналар өҙлөкһөҙ иген ташынылар.

Ленин исемендәге колхоз комсомол ойошмаһының тәҡдиме буйынса мин быйыл да колхоздың транспорт бригадаһына етәксе итеп билдәләнгәйнем һәм урожай йыйнау эштәрен башлар алдынан урожай йыйнау осоронда төҙөлгән эш планын ҡабул иткән йыйылышта мин пар ат менән көнөнә 20-шәр центнер иген ташырға йөкләмә алғайным. Ләкин эш барышында быныҡ менән генә сикләнергә тура килмәне. 7 километр алыҫлыҡтағы иҫке пунктҡа һәр көн һайын 30—40-ар центнер иген ташыным. Иген ташыуҙы тәүлек буйына ойошторҙоҡ, үҙебеҙгә ил — юлда, аттарҙы ашатыу урыны — иген тейәгән һәм бушатҡан ерҙәрҙә булды.

Р. Ғәлиев,
Ленин исемендәге колхоздың транспорт бригадаһы бригадиры.

ДОНЪЯ ШАҒИРҘӘРЕ ТЫНЫСЛЫК ӨСӨН КӨРӘШТӘ

Сесар М. АРКОНАДА
испан шағире

Кремль Йондоҙо

Күрөнмәҫ ил һәм ер өсөн беҙ,
Һәр һуғышты өсөп бөхөтһеҙ.
«Һуғыш көрәкмәй!»—тип ташка яҙ
Испанияла йөмдәр. Шаһит—тап.
Богауҙарын өҙөп, төндә еңеп,
Испания—тыуған ил—әсә
Азатлыкта сәскә атһын өсөн
Партизандар батыр көрәшә.
Мин дәһшәтле өндәр ишетәмен,
Ишетәм ярһыу күктәр күкрәгән
Унда халкым яны ҫур юл һала,
Ярып төнгә тауҙар күкрәгән,
Ҡайҙа илтә икән ул юл, иптәш?
Испан ере атлай ҡайҙарға? —
Кремль Йондоҙона ҡарап бара

Ҡояшлы илгә, Ҡыҙыл майҙанға.
Бөйөк илгә шунан килдә беҙгә,
Һүнмәҫ нур яктырта ул ерҙе,
Унда Ленин беҙгә өмөт бирҙе,
Ғорур эшкә Сталин үҫтерҙе.
Көнә тыуыр, беләм, юл төҙәләр,
Минең испан халкым шул таңда
Кремль Йондоҙона ҡарап, иркен
Атлап килер Ҡыҙыл майҙанға.
Сталиндың йөҙөн күргән саҡта
Бәхет уты менән янар ул,
Һәм Лениндең мәрмәр ҡәберенә
Рәхмәт сәскәләрен һалыр ул.

М. Кәрим тәржемәһе.

Шанкар ШАЙЛЕНДРА
Индия шағире

Дәһшәтле иҫкәртеү

Ҡыуһай тағы Черчилль, Трумэн
халҡ ҡанына.
Пыртҡыстар пушка итеп
тағы табына.
Ләкин бандит Чан Кай-шиҙе
сүпләккә атып,
Батыр Ҡытай, ҡашып йыйырып
көрәшкә басты.
Халҡ үҙенең законын
яҙа яҙынан.
Иҫәпһеҙ күп гәскәр баҫа
һаҡлыҡ яғына.
Хеҙмәт халҡы байҙар өсөн
эшләргә күнмәҫ
Трумэн өсөн индә һис кем,
һуйһаң да, үлмәҫ.
Шуға иркте быуыусылар
шашалар бөгөн.
Уларға тыныс хеҙмәт ҡурҡыныс,
ә йәшлек — үлем.
Туҡтауһыҙ эшләй заводтар
үлем ҡоралы.
Акциялар һәм табыштар
үҫә юғары.
Яңы Гитлер телгә донъяға
булырға хужа.
Бөтә ерҙә, шайтан алғыры,
ҡулын һуҙа.
Пушка ҡойҙортола, банкир —
байыһын өсөн.
Пыртҡыстар телгә: ҡол буйһын
Уларға көсө.
Ҡорбандар тағы бөйләйҙәр
генетора үйын.
Иҫерек ҡан юҡ ерҙәрҙә
Сәсмәрем үйын.
[illegible] тағы, улар байлыҡты —
[illegible] ерҙәрҙең
Ҡан баҫа шаҡрай иркәйған
ҡәмһеҙ кәрҙәрен.
Тип бүреләр, һаҡланығыҙ

иҫән-һау саҡта,
Тыныс ҡайрауысы илбаҫар,
хәтерегә һаҡла:
Россияның һәләкәтен
юрап ҡысҡырған —
Вәхшиҙәрҙең беҙ әҙербеҙ
телен ҡырҡырға!
Азат ителгән һәм Октябрҙең
йәшенле еле
Йәшәрткән гүзәл ил — Совет
халҡының иле;
Ҡан әсеүсе һөрә ҡорттар
туҙҙырылған ер,
Бөтә байлыҡ халҡ ҡулына
тапшырылған ер,
Хеҙмәтсәндәрҙең Ватаны,
туғанлыҡ ере,
Беҙгә, революция йырылай,
яңғырауысы ҫур ил —
Яҡты йондоҙ булып балҡып
донъя халҡы өсөн, —
Үҫә, йәшәй һәм йыл һайын
ныҡыта көсөн.
Иҫтә тотоғоҙ, хакимдәр:
үс алыу яҡын!
Бар планетала киңәйә
көрәшселәр сафы!
Ҡалтырағыҙ, Чан Кай-шиҙең
көсөк эттәре,
Түбәгеҙгә үс ҡылысын
ҡыйыу күтәрҙек!
Үлем упҡынына илтә
юлығыҙ һеҙҙе.
Сигенәһегеҙ. Ҡурҡыу сағыла
күҙегеҙҙә һеҙҙең.
Ҡалҡа мәхәббәт [illegible] булып,
Советтар [illegible]
Һәм имәҫ донъя йөҙөндә
һуғыштың еле!

Шәриф Бикҡол тәржемәһе.

ТЮ СОН ВОН

Төньяҡ Кореяның Хынам ҡалаһында Японияның химкомбинаты булған. Ул комбинатта үҙ ата-әсәләренән 50 иен хаҡына һатып алынған 9—13 йәшкә тиклем булған балалар эшләгән.

Әсә

Әсәй!
Әсәкәйем!
Пакгаузды үтеп ярҙар буйлап
Түбән аҡа һуҙып ҡулдарын,
Әсәкәйем килә ымһынып,
Көҙҙәнсап тапыйым мин уның.
Әсәй, әсәкәйем!
Был — мин!
Был — мин һинең тәнсегең...
Әллә инде мине күрмәйең?
Нимә ниңә үҫ килмәйең?
Ник ҡосаҡлап һыуырып үпмәйең?
Ниңә һөйөп рәхәт итмәйең?
Барған саҡта ҡаршы йүгереп
Мин йығылдым ташҡа һөрләгеп.
Әсәй, әсәй, ҡара теге ярға...
Унда мыҫҡылдауын тоҫ менән
Үҫәл балалар
Минең ҡолдәләр..
Юҡ! Әсәкәйем минең
Килмәҫ инде...
Ҡыйын ос яҙ әлгәрә
һатып алғас мине —
Хынам тамуғының

Ҡанлы тиндәре,
Илай-илай ҡәҙнә әсәйемдең
Шешенеп баткән күҙҙәре.
Әсәйемдең
Мине күрәһе килгән,
Хатта күҙҙәрен дә йоммайынса
Меҫкенкәйем —
Ул үлгән.
Һуңғы ҡабат бер ҡат булһа ла
Килгән уның миңә ҡарайһы!
Шул саҡ быуҙы минең тамағымдаң
Хәсрәт, ауыр тормош ҡайғыһы.
Йәш пәрҙәһе аша күккә ҡарап,
Илай-илай уны саҡырҙым,
Әсәй!
Һин ҡайҙа һуң, ҡайһы ерҙәрҙә һин?
Күргем килә, артыҡ һағындым.
— Бында! —
Тип тауҙар һәм урмандар
Миңә йылы яуап ҡайтарҙы,
Шул саҡ ҡыҫып-ҡыҫып ҡосаҡланым
Әсәйемде —
Изге илемде!

К. Бакиров тәржемәһе.

Шарль де РУВЬ
француз шағире

Ата хаты

Ете йыл элек үлкән улым
Ватан өсөн
Илбаҫар менән көрәштә
бирҙе ғүмерен.
Мин ғорурмын — үтәне ул
үҙ бурысын
Һәм ҡабул иттем мин уның
был үлемен.
Әгәр ошо йылда минең
төпсөк улым
Өлкәнерәк булһа, уға
әйтер инем:
«Бар, ағайыңа алмашка.
Һинең урының
Ғәҙел яуҙа. Һалдаттарға
мохтаж илең».
Ете йыл үтте. Күрәм:
һуғышҡа һәм ҡанға
Һыуһаусы генералдар өсөн
тағы ла
Балаларыбыҙҙы һалдат итеп
һатып алырға
Океан артының йыртҡыстары
ағыла.
Бөйөк Сталин! Минең илемде
мәйеттән
Тергеҙҙегеҙ, күтән болоттар
ҡаплағас.
Минең улым, мин һеҙгә ант
итеп әйтәм,
Россияға ҡаршы һуғышҡа,
атламаҫ!

Шәриф Бикҡол тәржемәһе.

Иоганнес Р. БЕХЕР

Германия демократик республикаһы шағире

Яҙғы йыр

Урмандарҙан сыҡты ла яҙ
Туғайҙарға ҡараны.
Шул ваҡыт көслө тауыштар
Ер өҫтөндә яңғыраны:
—Туғандар, туғандар, яулайыҡ беҙ бергә
Азатлыҡ—халыҡҡа, тыныслыҡ—бар ергә!
О, йәшлә саҡ! Беҙ ҡотолдоҡ
Инде һалҡын көндәрҙән.
Бөгөн телгә килде киҫә,
Шымып, телһеҙ йөрөгәндәр.
—Ут һалыусыларҙы тиҙ хөкөм итергә!
Азатлыҡ—халыҡҡа, тыныслыҡ—бар ергә!
[illegible]
[illegible]
Ул [illegible]
[illegible]
[illegible]
Кол [illegible]тар, кол булыр бер
Тыныслыҡ көрәшселәре,
Тығыҙ сафта атлағыҙ!
[illegible] яңы бомбаларҙан
Иҙермәгеҙ, һаҡлағыҙ!
Уяныһын халыҡтар, еңербеҙ беҙ бергә!
Кешегә—азатлыҡ, тыныслыҡ—бар ергә!

М. Кәрим тәржемәһе.

Ярослав ИВАШКЕВИЧ
Польша шағире

Тыныслыҡ тураһында йыр

Киңлектәрен ташлап зәңгәр күктең
Осоп төшмәҫ, ул күгәрсен булып,
Ул йәшнәмәҫ йәшен уты кеүек —
Донъяға тыныслыҡ.
Тәрән ер аҫтынан бәреп сыҡмаҫ,
Һәм лираға килмәҫ, ул йыр булып,
Яҙғы ямғыр төҫлө һис тә яумаҫ —
Донъяға тыныслыҡ.
Дөйөм ихтыярҙан тик ул тыуыр,
Ябай кешеләрҙең йәме булып,
Беҙҙең көрәшебеҙ менән нығыр —
Донъяға тыныслыҡ.
Берләштерел миллиондарҙың сафын,
Ләғнәтләгәс ҡанлы һуғыш туйын,
«Тыныслыҡ булһын!»
Тип иғлан иткәс бары ул тыуыр.

К. Бакиров тәржемәһе.

Именселек Советенәң 28 сентябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). Именселек Советенең кисәге ултырышында Тайвань тураһындағы мәсьәләне тикшереү дауам итте.

Тәүге көн тәртибен ҡабул иткәндән һуң Совет председателе Джебб, Формоза тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы 1 декабргә тиклем кисектереү тураһында Эквадор тәҡдиме Ҡытайға ҡоралы баҫып инеүгә ҡарата жалобаны ҡарауҙа ҡатнашыу өсөн Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкилен һис кисекмәҫтән саҡырыу тураһында, Совет тәҡдименә ҡарағанда, «өҫтөнерәк», тигән раҫлау менән сығыш яһаны. Был айҙағы Я. А. Малик яғынан, был мәсьәләне ҡарауҙы кисектереү юл ҡуйғыһыҙ булып тора, тип белдерҙе. Тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау, тип билдәләне ул, БМО Уставында ярашлы рәүештә Именселек Советенең беренсе бурысы булып тора, һәм Именселек Советы был мәсьәләне ҡарауҙы кисектерһә, ул үҙ бурыстарын үтәмәү генә түгел, бәлки БМО Уставын да боҙасаҡ.

Малик, Милләттәр Лигаһының именселек мәсьәләләре буйынса комитеты тарафынан 1932 йылда ҡабул ителгәненсә агрессияны билдәләү, һис шикһеҙ, Ҡытай халыҡ хөкүмәтенә уның территорияһының бер өлөшө — Тайваньды утрауына инергә рөхсәт бирмәү маҡсатында Трумэн приказы буйынса Тайвань портын Ҡушма Штаттарҙың хәрби-диңгеҙ көстәре менән блокадалап, агрессия актын яһағанлығын күрһәтә, тине.

Унан ары Малик, Тайвандың статусы йәнәһе «томанлы һәм билдәһеҙ» булып тора, тип Эквадор вәкиленең белдереүе менән мин риза түгелмен, тип белдерҙе.

Йомғаҡлау һүҙендә Малик, Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкилдәрен һис кисекмәҫтән саҡырыу тураһында Совет тәҡдиме, Эквадор тәҡдименә ҡарағанда, өҫтөн булырға тейеш, сөнки Совет тәҡдиме алдан индерелгәйне, тип талап итте.

Куба вәкиле Бланко Тайвань тураһындағы мәсьәләне кисектереү өсөн сығыш яһаны.

Америка вәкиле Гросс шулай уҡ, Тайвань тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы кисектерергә кәрәкмә йәки юкмы, тигән мәсьәләне башта тауышҡа ҡуйырға кәрәк, тип белдерҙе.

Бынан һуң Совет Тайвань тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы уны Генеральный Ассамблея ҡарағанға тиклем кисектереү тураһында гоминдановсы тәҡдимен беренсе итеп, Совет тәҡдимен — икенсе, Эквадор тәҡдимен өсөнсө итеп тауышҡа ҡуйырға ҡарар итте.

Джебб Англия вәкиле сифатында сығыш яһап, Эквадор вәкиле Кеведонан, был мәсьәләне ҡарауҙы Генеральный Ассамблеяның уны 1 ноябргә тиклем тикшереүенә йәки тикшермәүенә ҡарамаҫтан, 1 декабргә тиклем түгел, ә 1 ноябргә тиклем кисектереү менән һеҙ ризаһығыҙмы, тип һораны. Фекер алышҡандан һуң Кеведо мәсьәләне ҡарауҙы 15 ноябргә тиклем кисектереү тураһында Джебб тәҡдиме менән риза булды.

Малик Кеведонан уның тәҡдиме преамбулаһының һуңғы пунктын алып ташлауҙы йәки айырым тауышҡа ҡуйыуҙы һораны. Был пунктта, Советтар Союзы Ҡушма Штаттарҙың Ҡытайға ҡаршы агрессияһына Генеральный Ассамблеяға жалоба тапшырҙы, тип хәтергә төшерелә. Кеведо был пунктты алып ташлауҙан баш тартты, ләкин уны айырым тауышҡа ҡуйыуға риза булды.

Гоминдановсы Цзян Тин-фу, Совет тәҡдиме һәм Эквадор тәҡдиме процедура тәҡдимдәре түгел, ә мәсьәлә буйынса тәҡдимдәр булып ҡына торалар, тип раҫланы.

Малик, килеп тыуған хәл айҡанлы, Именселек Советенең күп кенә члендәре гоминдановсыларҙың ҡатнашыуын законлы тип танымаған, ә жалоба тапшырған Ҡытай халыҡ хөкүмәтен таныған ваҡытта, Ҡытай халыҡ хөкүмәтен саҡырыу тураһындағы тәҡдим һәм Тайвань тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы кисектереү тураһындағы тәҡдим процедура тәҡдимдәре итеп тауышҡа ҡуйылырға тейештәр, тине.

Джебб, Именселек Советы тәҡдимдәрҙе тауышҡа ҡуйһын[illegible] дим итте, һәм һуңынан, те[illegible] мәсьәләнең процедура мәсьә[illegible] эш буйынса мәсьәләме икәнле[illegible]

Совет был мәсьәләне Генера[illegible] самблея уны ҡарағанға тикле[illegible] ҡа кәрәк, тигән гоминдановс[illegible] кире ҡаҡты. Тайваньға ҡорал[illegible] инеү айҡанлы жалобаны Сове[illegible] ваҡытта ҡатнашыу өсөн Ҡы[illegible] хөкүмәте вәкилен саҡырыу [illegible] Советтар Союзы тәҡдиме лә [illegible] кире ҡағылды. Советтар Союз[illegible] Англия, Норвегия, Франция һ[illegible] вия был тәҡдимде яҡлап тауы[illegible] лар.

Тауыш биреү һөҙөмтәләрен ш[illegible] кәндән һуң Малик былай тип [illegible]

«Тайваньға ҡоралы баҫып ин[illegible] һындағы мәсьәләне тикшереүҙә [illegible] шыу өсөн Именселек Советене[illegible] шыңа Ҡытай халыҡ республикаһы[illegible] килдәрен саҡырыуға ҡаршы [illegible] Именселек Советында АҠШ вәкил[illegible] ташыуы һәм был маҡсатта алға [illegible] ныған төрлө процедуралы [illegible] ныуҙар индереү, шулай уҡ [illegible] ҡоралы баҫып инеү тураһынд[illegible] әләне индәйҙәр булмаған [illegible] тикшереүгә тапшырыу тураһын[illegible] делегацияһының тәҡдиме АҠШ [illegible] тенең Ҡытай халыҡ республикаһы[illegible] килдәре ҡатнашлығында был [illegible] Именселек Советында тикшереүҙ[illegible] уҡ был мәсьәләне тикшер[illegible] Именселек Советы ултырышы[illegible] тай халыҡ республикаһы вәкилдәр[illegible] фынан яһалыуы мөмкин булған [illegible] ҙәрҙән ҡурыҡҡанлығын күрһәт[illegible]

СССР делегацияһы АҠШ деле[illegible] ның күрһәтелгән хәрәкәттәрен [illegible] *ҡашҡа-ҡаршы килеүсе һәм Ҡыт[illegible]* ҡын һәм уның хөкүмәтен—Ҡыт[illegible] республикаһының Үҙәк халыҡ [illegible] мәсхәрәләүсе законһыҙ хәрәкәттәр иҫәпләй».

Именселек Советенең киләһе [illegible] шы 29 сентябргә билдәләнде.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

28 сентябрҙәге иртәнге пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблея сессияһының бөгөнгө иртәнге ултырышында дөйөм дискуссия дауам итте. Беренсе булып сығыш яһаған Панама вәкиле Америка делегацияһы тарафынан индерелгән тәҡдимдәрҙе ярамһыҡланып маҡтаны һәм, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының тәрәләсәк бөтә ғәскәрҙәрен хәрби әҙерләү өсөн Панама [illegible] урын була ала, тип белдерҙе. Был [illegible] ғәскәрҙәрҙе булдырыу Ачесон тәҡди[illegible] ҙуҙҙә тотолғайны.

Аргентина вәкиле АҠШ күрһәтеүе буйынса хәрәкәт итеп, Именселек Советында бөйөк державаларҙың берҙәмлек принцибен фактик алғанда бөтөрөү өсөн БМО Уставын ҡайтанан ҡарауҙы талап итеүсе делегаттар группаһына ҡушылды.

Египет вәкиле сит ил эштәре министры Салах Эд-Дин-Бей Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының үҙенең төп мәсьәләләрен бик әкрен хәл иткән өсөн тәнҡитләне.

Корея мәсьәләһенә күсеп, ул, Египеттең Именселек Советындағы вәкиле Корея мәсьәләһе буйынса Советтың 27 июндәге резолюцияһын тауышҡа ҡуйған ваҡытта тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды, тип хәтергә төшерҙе. Салах Эд-Дин-Бей, Корея мәсьәләһе буйынса Египет позицияһын бойондороҡло һәм колониаль илдәрҙең бөтәһе лә ҡотлайҙар, тип белдерҙе.

Бынан һуң Египет вәкиле Палестина тураһындағы мәсьәләлә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының эшмәкәрлеген тәнҡитләүгә күсте һәм бигерәк тә Палестинанан киткән ғәрәп ҡасаҡтарының бәлгеһеҙлек хәлене ентекле рәүештә туҡтаһды.

Ултырыш аҙағында Украина делегацияһының етәксеһе Барановский сығыш яһаны. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының биш йыл буйына йәшәүе осорында Советтар Союзы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының [illegible] тыныслыҡты һәм [illegible] мин итеү бурысын үтәү[illegible] һәм эшмәкәрлекә рәүешт[illegible] һәм талап итә, тип хәтергә төшер[illegible]. Украина вәкиле, был сессияла Совет делегацияһы тыныслыҡты нығытыуға һәм һуғышты булдырмауға йүнәлдерелгән яңы [illegible] әҙым яһаны, тип күрһәтте.

Унан ары Украина вәкиле [illegible] Штаттар һәм Англия делегациялары Устав менән иҫәпләшмәйенсә, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы даими рәүештә боҙалар һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының нормаль эшләүенә ҡамасаулыҡ итәләр, тип күрһәтте.

Был сессияла Ачесондың сығышына ҡағылып, Украина ССР-ының вәкиле, Америка делегацияһы тарафынан яһалған белдереү Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең халыҡ-ара хеҙмәттәшлеккә үҙенең мөнәсәбәтен сериоз үҙгәртергә уйлауы тураһында фараз итеү өсөн интеллектәрҙе бик аҙ бирә, тип белдерҙе.

Украина ССР-ы делегацияһының [illegible] сеһе Австралия һәм Чили [illegible] *сығыштарын тәнҡитләне*. Ул, Совет Союзының тышҡы политикаһына Кореялағы ваҡиғаларға ҡарата уҙ[illegible] *телмәрҙәрендә булған иҙә ағыуса* [illegible] табыуҙарҙы фаш итте.

Титосы хөкүмәт вәкилдәрен [illegible]
[illegible] империалистик [illegible]
ҡатнашыусы [illegible]
[illegible] Барано[illegible]
[illegible]
һеҙ ауыраҡ [illegible] Ук[illegible]
халҡы [illegible] үҫә барған [illegible]
[illegible] әлеге алһай һәр[illegible]
рә тыныслыҡты яҡлай. Совет[illegible] тарафынан яһалған саралырҙы бер [illegible] дән яҡлай. «Яңы һуғыш ҡурҡы[illegible] бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡты халыҡтар именселеген нығытыу ту[illegible] дағы декларацияла» индерелгән [illegible] хөкүмәтенең тыныс тәҡдимдәренә [illegible] делегацияһы ҡушыла һәм Генера[illegible] Ассамблеяны был декларацияны [illegible] итергә саҡыра. Советтар Союзының тарихи тәҡдиме, тине йомғаҡлау[illegible] Украина ССР-ының вәкиле, бөтә [illegible] тыныслыҡты яҡлау һәм нығытыу[illegible] дәрәҫ ысулы булып тора».

Шуның менән иртәнге ултырыш [illegible] ды.

28 сентябрҙәге көндөҙгө пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның көндөҙгө ултырышында дөйөм дискуссия Эфиопия вәкиленең сығышы менән башланды. Эфиопия делегаты үҙенең сығышында Италияның элекке колониялары проблемаһына туҡталып, был мәсьәлә буйынса БМО-ның төрлө органдарының хәрәкәттәрен тәнҡитләне.

Дөйөм дискуссияның аҙағында БМО-ның генеральный секретары Трюгве Ли ҡыҫҡаса белдереү менән сығыш яһаны.

Унан һуң Генеральный Ассамблея Индонезияны БМО-ға член итеп ҡабул итеү тураһында Индонезия Ҡушма Штаттары хөкүмәтенең ғаризаһын ҡарауға күсте.

Ассамблея бер тауыштан Индонезияны Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ҡабул итергә ҡарар итте.

«Советтар Союзы делегацияһы исеменән, — тип белдерҙе үҙенең сығышында СССР делегаты Арутюнян,—мин Инд[illegible] республикаһын БМО-ның яң[illegible] не итеп ҡотлайым. СССР деле[illegible] һы Индонезия республикаһына [illegible] ныслыҡ һәм халыҡтар ара[illegible] хеҙмәттәшлек өсөн БМО-лағы [illegible] эшмәкәрлегендә уңыштар теләй».

Индонезия республикаһы вәкиле телмәре менән сығыш яһағандан пленар ултырыш ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереү[illegible]

ПХЕНЬЯН, 29 сентябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе бөгөн иртән түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Халыҡ армияһының Сеул районында хәрәкәт итеүсе частәре мөһим оборона позицияларын үҙ ҡулдарында тоталар һәм Американың һан яғынан өҫтөн булған ғәскәрҙәренә ҡаршы батырҙарса ҡарап алып барыуҙы дауам итерәләр.

Урам һуғыштарында Халыҡ армияһының частәре күп кенә американ һалдатты һәм офицерҙы үлтергәндәр һәм яралағандар. Бик күп һанда боевой техника, шул иҫәптән 9 танк юҡ ителгән.

Башҡа фронттарҙа Халыҡ армияһының частәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам итерәләр.

28 сентябрҙә Халыҡ армияһының яр буйы артиллерияһы Вонсандан (Гензандан) көньяҡтараҡ Хапчин (Госнири) районында Американың бер истребителен атып төшергән.

Америка самолеттары Корея ҡалаларын һәм ауылдарын көн һайын варварҙарса бомбаға тотоуҙы дауам итерәләр. 27 сентябрҙә Америка самолеттары Көньяҡ Хамтен провинцияһының Чонихен (Тейхей) районында һәм Төньяҡ Пхеньян провинцияһының Чончжу (Тейсю) районында урожай йыйыусы крәҫтиәндәрҙе бомбаға һәм утҡа тотҡандар. Был варварҙарса һөжүм һөҙөмтәһендә унлап артығыраҡ крәҫтиән семьяһы һәлак булған.

ПХЕНЬЯН, 29 сентябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 29 сентябрҙә кис түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы итерҙеләр.

Сеулда Халыҡ армияһының [illegible] баш ҡаланы яҡлауға күтәрелгән халҡы менән бергә, ерҙең һәр бер[illegible] өсөн, һан яғынан өҫтөн бул[illegible] ҡаршы ныҡлы урам һуғыш[illegible] барыуҙы дауам итерҙәр.

27 сентябрҙә Халыҡ арми[illegible] диңгеҙ көстәре Онгдин (О[illegible] рауы янында ҡаты диңге[illegible] барғандар. Дошмандың 1[illegible] лытындағы хәрби кара[illegible]

Онгдин (Осин) ярым[illegible] да Халыҡ армияһының [illegible] ләнгән позицияларға [illegible] се дошманға ҡаршы [illegible] ғандар һәм уға ҫур [illegible] дар.

Яуаплы [illegible]

Колхоздар менән төҙөшкән договор уңышлы үтәлә

Сәрмәсән ЛЗС-ы 2 колхозды игенсесе һәм 19 колхозды ағас ултыртыу эше менән хеҙмәтләндерә һәм договор йөкләмәләрен уңышлы үтәй. Мәҫәлән, баҫыу һаҡлауысы урман полосаларындағы 1760 гектар майҙанда ер эшкәртеү планы 1 сентябргә 1800 гектар итеп үтәлде. Ағас ултыртыу өсөн 460 гектар пар һөрөлдә. Хәҙер 1952 йылда ағас ултыртыу өсөн 450 гектар ҡара пар һөрөлә.

ЛЗС механизаторҙары баҫыусылыҡ буйынса хеҙмәтләндерелгән «Ҡыҙыл маяк» һәм Буденный исемендәге колхоздарҙа ла уңышлы эшләйҙәр. Буденный исемендәге колхозы 180 урынына 246 гектар һәм «Ҡыҙыл маяк» колхозында 195 урынына 227 гектар майҙанда арыш сәселде.

Туңға һөрөү алдынғылары

Күгәрсен. Районлдың алдынғы колхоздары, урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу менән бер рәттән, туңға һөрөү эштәрен дә киң йәйелдерҙеләр.

Күгәрсен МТС-ының Жданов исемендәге колхозды хеҙмәтләндереүсе трактор бригадаһы тракторисҭары Иван Широков һәм Константин Фесенко иптәштәр, ерҙе предплужниклы һабандар менән һөрөп, смена нормаларын даими рәүештә 2,5—3 гектарға арттырып үтәйҙәр. Улар һуңғы биш көнлөктә 150-шәр килограмм яғыулыҡҡа экономия яһанылар. Хәҙер «1 Май» колхозында 255 гектар майҙан туңға һөрөлдә.

«Ҡыҙыл маяк», «Серп и молот», Салауат, Пушкин һәм Жданов исемендәге колхоздарҙа туңға һөрөү планы 35—40 процентҡа үтәлде. Туңға һөрөү уңышлы дауам итә.

М. Мөхәмәдиев.

Яңы мәктәптәр

Көйөргәҙе. 1950—1951 уҡыу йылы алдынан Күмертау эшселәр поселка Советында яңынан бер урта һәм дүрт ете йыллыҡ мәктәп асылды. Хәҙер был мәктәптәрҙә 1830-дан артыҡ бала уҡый.

Был мәктәптәрҙән тыш эшсе йәштәр өсөн бер урында киске урта мәктәп асылды. Унда 180-дән артыҡ йәштәр уҡый башланылар.

Был мәктәптәрҙән башҡа районлдың Ямаһар ауыл Советына ҡараған Филипп ауылында яңы ете йыллыҡ мәктәп бинаһы төҙөлөп, унда 130 бала уҡый.

Х. Дәүләтшин.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-[illegible] информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01583 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тир[illegible]

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 198 (8655)
3 ОКТЯБРЬ
шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Совет егеттәре һәм ҡыҙҙары! Алдынғы фәнгә, техникаға, культураға арымай-талмай әйҙә булығыҙ! Теләһә ниндәй ҡыйынлыҡтарҙы ла еңеп сығырға әҙер торусы ныҡлы һәм батыр булығыҙ! Тыуған илебеҙҙең бәхете өсөн фидакәр рәүештә хеҙмәт итегеҙ!

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар

РСФСР Верховный Советы Президиумының Указы менән 1950 йылдың 17 декабренә Россия Федерацияһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар билдәләнелде. Шул уҡ көндә Украина ССР-ы һәм Белорус ССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар үткәреләсәк.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәре СССР-ҙың политик нигеҙен тәшкил итәләр.

«...Советтәр, — тип әйҙтә иптәш Сталин, — массаларҙың үҙҙәрен ТУРА-НАН-ТУРА ойоштороусылар, йәғни иң ДЕМОКРАТИК һәм, тимәк, массаларҙың иң авторитетлереҡ ойошмалары, яңы государствоны төҙәүҙә һәм уға идара итеүҙә уларҙың ҡатнашлығын максималь еңеләйтеүсе һәм массаларҙың революцион энергияһын, инициативаһын, ижади һәләтлелектәрен максималь асыусы ойошмалар булып торалар...»

Беҙҙең илебеҙ тормошонда Советтәр ғәйәт ҙур роль уйнайҙар. Хәҙерге шарттарҙа, беҙҙең илебеҙ Ленин-Сталин партияһы етәкселегендә коммунистик төҙөлеш бурыстарын уңышлы хәл иткән ваҡытта, уларҙың роле айырыуса ҙур. Коммунизм төҙөүсе миллионлаған һәм миллионлаған хеҙмәтсәндәр Советтәр эшендә актив ҡатнашалар. Государство власеның органдары булараҡ Советтәр халҡының бөтмәҫ-төкәнмәҫ сығанағы бына шунда.

Урындағы Советтәргә һуңғы һайлауҙарҙан һуң өс йыл да үтмәне. Ләкин совет халҡы был ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ниндәй бөйөк уңыштарға өлгәште! Советтәр Союзының эшселәр синыфы, колхоз крәҫтиәндәре, интеллигенция Тыуған илебеҙҙең халыҡ хужалығын артабан үҫтереүҙең бөйөк программаһын тормошҡа ашырыу өҫтөндә ғәйәт ҙур рухланыу менән хеҙмәт итә. 1946 йылдың 9 февралендә һайлау алды йыйылышында иптәш Сталин тарафынан уның телмәрендә бирелгән грандиоз программаны тормошҡа ашырыу өсөн большевиктәр партияһы бөтә совет халҡын күтәрҙе, һәм совет кешеләренең хеҙмәт тырышлыҡтары гүзәл емештәр килтерҙеләр. Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡты уңышлы үтәү һөҙөмтәһендә беҙҙең илебеҙ промышленносте һәм ауыл хужалығын артабан күтәреү, социалистик государство ҡеүәтен нығытыу юлы буйынса, коммунизмға табан юл буйынса алға яңы ҙур аҙым яһаны.

Социалистик төҙөлештең бөтә участкаларында ла совет халҡы тарафынан өлгәшелгән күренекле уңыштар урындағы Советтәрҙең, уларҙың депутаттарының яҡшы эшләүҙәре менән өҙлөкһөҙ бәйләнгәндәр. 1947 йылдың декабрендә урындағы Советтәргә һайланған йөҙәр меңләгән алдынғы кешеләр үҙҙәрен беҙҙең промышленносебеҙҙең, ауыл хужалығыбыҙҙың, фән һәм культурабыҙҙың яңы уңыштары өсөн көрәшкә массаларҙы яҡшы ойоштороусылар итеп күрһәттеләр. Советтәрҙең депутаттары үҙҙәренең практик эштәрендә партияның һәм совет власының политикаһын дөрөҫ аңлағанлыҡтарын күрһәттеләр һәм уны тормошҡа ашыра алалар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә алдағы һайлауҙар беҙҙең илебеҙ тормошонда ҙур ваҡиға буласаҡ. Ошо йылдың 12 мартында СССР Верховный Советына булып үткән һайлауҙарҙан һуң ни бары бер нисә ай ғына үтте. Был һайлауҙар совет обществолының моральполитик берҙәмлегенең, беҙҙең илебеҙ халыҡтарының ҡаҡшамаҫ туғандарса дуҫлығының асыҡ демонстрацияһы булып, совет социалистик демократизмының бөйөк көсөн, Ленин-Сталин партияһы эшенә совет кешеләренең ихлаҫ-сикһеҙ бирелгәнлектәрен демонстрациялау булып үттеләр. Ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәре һайлауҙарҙа берҙәм һәм актив ҡатнашып, коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн бер кешеләй тауыш биреп коммунистәр партияһы, халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталин тирәһенә үҙҙәренең берҙәм туплангандыҡтарын күрһәттеләр.

Урындағы Советтәргә буласаҡ һайлауҙар совет демократияһының яңы еңеүен билдәләйәсәктәр. Совет демократияһы буржуаз демократиянан, күк ерҙән айырылған кеүек, айырылып тора. Буржуаз демократия тик капитал власы һәм халыҡ массаларын иҙеүҙе йәшереү булып ҡына хеҙмәт итә, совет социалистик демократия иһә халыҡ демократияһы булып тора. Ул киң халыҡ массаларын илдең политик тормошонда актив ҡатнашырға, государство һәм общественный эшмәкәрлеккә күтәрә.

Сталинсе Конституция йәшерен тауыш биреү юлы менән, дөйөм, тура һәм тиң һайлау хоҡуҡын тәьмин итә. Беҙҙең Конституциябыҙ донъялағы иң демократик Конституция ул. Капиталистик илдәрҙә төрлө һылтауҙар менән миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙе һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм итәләр. Раса дискриминацияһы урынлаштырылған, кешене күрә алмаусанлыҡ һәм милли дошманлыҡ идеологияһы таратылған Америка Ҡушма Штаттарында фактик алғанда негрҙарҙың күпселеге һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителгән. Беҙҙең илебеҙҙең билдәләнелгән йәшкә еткән бөтә граждандары ла, уларҙың енесенә, расаһына, милләтенә, белеменә, дини ҡарашына, социаль сығышына, милкенә һәм элекке эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, совет һайлау законы алдында тиңдәр.

Государство власы органдарына һайлауҙарҙы совет халҡы үҙенең туған, тән эше итеп ҡарай. Беҙҙә һайлау кампанияһында унар миллионлаған кеше ҡатнаша.

Урындағы Советтәргә буласаҡ һайлауҙарға әҙерләк беҙҙең илебеҙҙең бөтә хеҙмәтсәндәре Волгала Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү тураһындағы Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙарының тәрән тәьҫире менән йәшәгән ваҡытта башлана. Был ҡарарҙарҙа совет кешеләре социалистик государство ҡеүәте үҫеүенең яңы көүҙәләнешен, халыҡтарҙың көн күрешә, социалистик милләттәрҙең сәскә атыуы турағында сталинсе хәстәрлектең яңы көүҙәләнешен күрәләр. Совет кешеләренең йөрәктәре большевиктәр партияһына, Совет хөкүмәтенә, СССР халыҡтарының бөйөк юлбашсыһы — иптәш Сталинға тәрән мәхәббәт һәм рәхмәт тойғолары менән тулы.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар — ҙур һәм яуаплы политик кампания ул. Һайлауҙарға әҙерлек бөтә урындарҙа ла үҙ ваҡытында һәм ойошҡан рәүештә башланырға тейеш. Партия ойошмалары үткән һайлау кампанияларының бай тәжрибәһен файҙаланып, халыҡтың бөтә ҡатламдары араһында ла агитацион-массовый эште киң йәйелдерергә, массаларҙың политик активлеген артабан күтәреүҙе тәьмин итергә бурыслылар, һайлау кампанияһына бөтә әҙерлекте һәм уны үткәреүҙе шулай ойоштороға кәрәк, ул тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе киң йәйелдереү билдәһе, урындағы Советтәрҙең эшмәкәрлеген артабан яҡшыртыу, хужалыҡ һәм культура төҙөлешендә уларҙың ролдәрен күтәреү билдәһе менән үтһен.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек һәм уны үткәреү промышленностең һәм ауыл хужалығының артабанғы уңыштары өсөн социалистик ярыштың яңы күтәрелеше менән бергә барырға тейеш.

Беҙҙең илебеҙ Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҡаршылай. Совет кешеләре бөтә халыҡ байрамын хеҙмәттә яңы уңыштар менән билдәләүҙең патриотик ынтылышы менән тулылар. Заводтарҙа һәм фабрикаларҙа социалистик ярыш, йыллыҡ планды 7 ноябргә үтәргә, тигән лозунгы менән әленән-әле киңерәк йәйелдерелә. Күп кенә предприятиелар йыллыҡ производство пландарын үтәнеләр ҙә инде һәм 1951 йыл иҫәбенә продукция бирәләр. Социалистик ауыл хужалығы эшсәндәре фидакәр рәүештә эшләйҙәр. Колхоздар һәм совхоздар государство алдындағы үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр. Иген әҙерләү планын срогынан алда үтәүсе крайҙар һәм өлкәләр һаны көн һайын арта. Бөтә урындарҙа ла колхоз крәҫтиәндәре Волга буйында, Урта Азияла, Украинала һәм Ҡрымда бөйөк гидротехник ҡоролмаларҙы төҙөүҙә актив ҡатнашырға ысын күңелдән теләүҙәре турағында белдерәләр.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнеп, беҙҙең халҡыбыҙ үҙенең һөйөклө Тыуған иленең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн, коммунизмдең еңеүе өсөн көрәштә яңы уңыштарға өлгәшәсәк. Буласаҡ һайлауҙарҙа совет халҡы үҙенең ҡаҡшамаҫ мораль-политик берҙәмлеген, данлы большевиктәр партияһына, коммунизмдең бөйөк зодчиы иптәш Сталинға үҙенең мәхәббәтен һәм бирелгәнлеген яңынан демонстрациялаясаҡ!

(«Правда» газетаһының 2 октябрҙәге баш мәҡәләһе).

Иген—государствоға!

Иглин районы «Родина» ауыл хужалығы артеле члендәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлау менән ҡаршылау өсөн байрам алды социалистик ярышын киң йәйелдерҙеләр.

Колхозсылар үҙҙәренең Тыуған ил алдындағы изге бурыстарын—государствоға иген тапшырыу планын районда беренсе булып срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр. Быйыл колхоз үҙған йылға ҡарағанда 4600 бот иген артыҡ тапшырҙы. Шулай уҡ государствоға йәшелсә тапшырыу планы ла арттырып үтәлде.

Социалистик ярышта еңеүсе был колхозға ВКП(б) райкомының һәм район Советы исполкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар үткәреү турағында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик республикаһы Верховный Советының Президиумы ҠАРАР ИТӘ:

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙарҙы йәкшәмбе көнгә, 1950 йылдың 17 декабренә билдәләргә.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының председателе
Ф. ЗӘҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Секретаре
Ә. БИКТИМИРОВ.

Өфө ҡалаһы, 2 октябрь, 1950 йыл.

Стәрлебаш колхоздары государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр

Стәрлебаш районының колхоздары Совет хөкүмәтенең һәм большевиктәр партияһы Үҙәк Комитетының көндәлек ярҙамы арҡаһында, иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда, 25 сентябргә үтәнеләр. Төп аҙыҡ-түлек культураһы — бойҙай тапшырыу планы 111 процентҡа үтәлде. МТС-тар эше өсөн бирелгән счеттар буйынса государствоға иген тапшырыу дауам итә. Район колхоздары 1951 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн етерлек орлоҡ туплаңнылар. Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары һуңғы культураларҙы йыйнауҙы тамамлау, государствоға картоф һәм йәшелсәләр тапшырыу планын үтәү, түңгә һөрөү планын үтәү, общественный малсылыҡты үҫтереү планын һәм урман полосалары ултыртыу планын үтәү өсөн көрәшәләр.

ВКП(б) район комитеты секретаре
Ғ. Нәсибуллин

Район исполкомы председателе
С. Зарипов

Әҙерләүҙәр министерствоһы вәкиле
А. Шарипов

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире
Г. Аҡчурин.

Зианчура районы игенселәре Тыуған ил алдындағы изге бурысты үтәнеләр

Партия һәм хөкүмәт тарафынан күрһәтелгән ярҙам арҡаһында, Зианчура районының колхоздары һәм «Инәк» совхозы государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда, 21 сентябргә үтәнеләр. Ҡиммәтле аҙыҡ культураһы булған бойҙайҙы тапшырыу планы 114 процентҡа үтәлде. Шул уҡ ваҡытта районның колхоздары һәм совхоз алдағы йылдың яҙғы сәсеүе өсөн үҙҙәрен орлоҡ менән тулыһынса тәьмин иттеләр, шулай уҡ страховой фондтар һалалар. МТС эштәре өсөн бирелгән счеттар буйынса государствоға иген тапшырыу дауам итә. Колхоздар тарафынан 20000 боттан артыҡ иген тапшырылды ла инде. Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары урожай йыйнауҙы һәм ашлыҡ һуғыуҙы тамамлау, түңгә һөрөү, малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эштәре менән шөғөлләнәләр.

ВКП(б) райкомы секретаре
М. Әхмәдиев

Район Советы Исполкомы председателе
Н. Латипов

Әҙерләүҙәр министерствоһының район вәкиле
Н. Вахитов

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире
Ҡадиров.

Өфө яҙыу машиналары заводы Куйбышев гидроэлектр станцияһы төҙөлешенән яҙыу машиналарына заказ алды. Коллектив пландан тыш 150 яҙыу машинаһы биреү өсөн ярыша. Шуның 30-ын төҙөлешкә ебәрҙе лә инде.

Һүрәттә: заводтың йыйнау цехы стахановсыһы, смена һайын бер ярым норма үтәүсе А. Калинин эш өҫтөндә.
А. Червинский фотоһы.

РЕСПУБЛИКА Почет таҡтаһы

ВКП(б) райкомдарының һәм район Советы исполкомдарының тапшырыуҙары буйынса түбәндәге колхоздар ауыл хужалығы алдынғыларының республика Почет таҡтаһына индерелделәр:

МИӘКӘ РАЙОНЫ БУЙЫНСА:

Буденный исемендәге колхоз (председателе иптәш **Брусов**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Глущенко**) государствоға иген тапшырыу планын үтәне һәм тулыһынса сәсеү орлоғо тупланы.

Куйбышев исемендәге колхоз (председателе иптәш **Базаров**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Солтанов**) государствоға иген тапшырыу планын үтәне һәм тулыһынса сәсеү орлоғо тупланы.

«8 март» исемендәге колхоз (председателе иптәш **Вәлиев**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Фәридонов**) государствоға иген тапшырыу планын үтәне һәм тулыһынса сәсеү орлоғо тупланы.

Ульянов исемендәге колхоз (председателе иптәш **Мельников**, партия ойошмаһы секретаре иптәш **Филиппов**) государствоға иген тапшырыу планын үтәне һәм тулыһынса сәсеү орлоғо тупланы.

БОРАЙ РАЙОНЫ БУЙЫНСА:

«Сарсауыл» колхозы (председателе иптәш **Иленбаев**) государствоға иген тапшырыу планын 25 сентябргә үтәне һәм үҙен сәсеү орлоғо менән тулыһынса тәьмин итте.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында государствоға иген тапшырыу барышы

(Үтәлеш 1950 йылдың 1 октябренә, проценттӑрҙа)

Райондар	Үтәлеш	Тотҡан урыны
Әбйәлил	132,3	1
Зианчура	121,3	2
Стәрлетамаҡ	118,0	3
Федоровка	115,7	4
Хәйбулла	114,8	5
Күгәрсен	113,4	6
Миәкә	112,0	7
Стәрлебаш	111,7	8
Бишбүләк	110,2	9
Әбйәлил	110,1	10
Йомағужа	108,4	11
Матрай	107,9	12
Өлшәй	107,7	13
Өфө	107,3	14
Шишмә	107,3	15
Бүздәк	106,7	16
Ҡандра	104,9	17
Көйөргәҙе	104,4	18
Саҡмағош	103,7	19
Дүртөйлө	103,4	20
Мәләүез	102,4	21
Баймаҡ	101,9	22
Бөҙәйә	101,8	23
Дәүләкән	101,6	24
Бәләбәй	101,2	25
Йәрмәкәй	100,6	26
Ҡырмыҫҡалы	99,1	27
Ғафури	98,0	28
Воскресен	96,6	29
Туймазы	94,8	30
Кушнаренко	93,2	31
Маҡар	92,1	32
Учалы	91,9	33
Илеш	91,8	34
Бәрә	91,3	35
Иглин	90,6	36
Баҡалы	89,9	37
Ауырғазы	89,0	38
Ҡалтасы	88,6	39
Борай	86,2	40
Краснокам	82,9	41
Тәтешле	80,7	42
Нуриман	80,2	43
Благовещен	80,1	44
Шаран	79,9	45
Мишкә	78,6	46
Балтас	78,1	47
Благовар	78,0	48
Яңауыл	77,5	49
Архангель	76,3	50
Бөрйән	75,0	51
Покровка	74,3	52
Дыуан	64,4	53
Асҡын	63,5	54
Ҡыйғы	58,9	55
Ҡариҙел	56,6	56
Байҡыбаш	55,2	57
Салауат	53,7	58
Белоҡатай	51,0	59
Йылайыр	50,9	60
Мәсетле	49,8	61
Оло-Теләк	42,1	62
Белорет	39,1	63

* * *

Сентябрҙең һуңғы биш көнлөгөндә Башҡортостандың ун ике районы иген әҙерләү планын үтәүҙе тамамланылар. Улар араһында Дүртөйлө, Баймаҡ, Мәләүез, Бөҙәйә һәм башҡа райондар бар. Мәҫәлән, Әбйәлил районы биш көн эсендә иген тапшырыу планының бишенсе өлөшөн тиерлек үтәп, 19 процент үҫеш биреүгә өлгәште. Баймаҡ районының колхоздары 22 процентҡа үҫеш бирҙеләр. МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса иген тапшырыу Стәрлетамаҡ районында уңышлы бара.

Бөтә был миҫалдар яҡшы, көсөркәнешле эшләгән ваҡытта государствоға иген тапшырыу барышында ҡырҡа һикереш-ҡа өлгәшеү мөмкин булыуын күрһәтәләр. Ләкин Шаран, Тәтешле, Ауырғазы, Яңауыл, Покровка һәм башҡа артта ҡалыусы райондарҙа был хәҙерге көнгә тиклем эшләмәйҙәр. Мәҫәлән, Шаран районында сентябрҙең һуңғы биш көнлөгөндә иген тапшырыуҙа ни бары 6,6 процент, Яңауыл районында 4,7 процент кенә үҫеш булды.

Раевка, Мәсәғүт, Ҡыҙыл ҡеүәк совхоздар әле булһа артта ҡалып киләләр.

Бөтә иген киптергестәр, бөтә транспорт колхоздарҙың һәм совхоздарҙың бөтә көстәре иген киптереүгә һәм ташыуға мобилизовать ителергә, иген ташыу буйынса билдәләнгән биш көнлөк графиктәр бөтә район тарафынан һис шикһеҙ үтәлергә тейеш.

Республика колхоздарының һәм совхоздарының иген әҙерләү планын яҡын көндәрҙә үтәп сығыуҙары өсөн бөтә мөмкинлектәре бар.

ИЗГЕ БУРЫС ҮТӘЛДЕ

Ғафури районы Бурлы һәм «Ҡормантау» колхоздары изге бурысты — государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәп сыҡтылар һәм етерлек һаңда орлоҡ тупланылар.

ЙӘШӘҺЕН БӨТӘ ДОНЪЯЛА ТЫНЫСЛЫҠ!

Өфө нефть эшкәртеү заводының стахановсы электриге иптәш Фәткуллин тыныслыҡты яҡлаусыларҙың II Бөтә Союз конференцияһына делегат

Черниковск, 29 сентябрҙә көндөҙгө сәғәт 12-лә нефть эшкәртеү заводының комсомолецтәре һәм союздан тыш йәштәре ремонт цехының механик мастерскойына йыйылдылар. Завод комсомол комитетының секретаре иптәш Грязьнев комсомол ойошмаһының йыйылышын асты. Көн тәртибендә бер мәсьәлә: тыныслыҡ яҡлаусыларҙың 16—18 октябрҙә Мәскәүҙә уҙғарыласаҡ II Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлау.

Трибунаға заводтың алдынғы стахановсы операторы иптәш Тюрин күтәрелә.

— Америка һәм Англия империалистәре ҡотороноп рәүештә яңы һуғышҡа әҙерләнгән ваҡытта, — ти иптәш Тюрин,—беҙҙең Советтәр Союзы бөтә донъяла тыныслыҡ политикаһын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшә. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 16—18 октябрҙә Мәскәү ҡалаһында уҙғарыласаҡ II Бөтә Союз конференцияһы тыныслыҡты тағы ла нығытыу мәсьәләләрен тикшерәсәк.

— Мин, — тип дауам итә ул, — Өфө Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводының комсомолецтәре һәм йәштәре исеменән тыныслыҡты яҡлаусыларҙың II Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп заводтың алдынғы стахановсы электриге иптәш Фәткуллинде ебәрергә тәҡдим итәм. Иптәш Фәткуллин 3 йәшенән ата-әсәһеҙ ҡалып балалар йортонда тәрбиәләнә. Совет государствоһы уға балалар йортонда 7 йыллыҡ белем алыу мөмкинлеген бирә. 1941 йылда иптәш Фәткуллин ФЗО мәктәбен тамамлап сыға, һәм беҙҙең заводҡа эшкә ебәрелә. Бында ҡатнашыусылар бөтәһе лә хәҙерге ваҡытта иптәш Фәткуллинде алдынғы, үҫеүсе иптәш икәнлеген беләләр. Иптәш Фәткуллин производствола яҡшы эшләү менән бергә общественный эштәрҙә лә актив ҡатнаша. Ул киске нефть техникумының 4-се курсында уҡый. Цехтың комсоргы һәм ВЛКСМ-дың ҡала комитеты пленумы члены. Иптәш Фәткуллин тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһында ҡатнашып, беҙҙең завод коллективының һәм бөтә Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең ынтылышын аңлар, тип уйлайым.

Беҙҙең бригада тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһы асылыу хөрмәтенә 29 сентябрҙән стахановсы вахтаға баҫты. Беҙ заводтың нефть эшкәртеү цехтарына 16 октябргә тиклем пландан тыш отлично әҙерләнгән күп тонналар нефть бирергә һәм пландан тыш 10 мең һум накопление бирергә йөкләмә алабыҙ. Мин заводтың бөтә комсомолецтәрен һәм союздан тыш йәштәрен стахановсы вахтаға баҫырға саҡырам.

Йыйылышта ремонт цехының механигы Подкользин, цех начальнигы Мамаев һәм башҡалар иптәш Фәткуллинде тыныслыҡты яҡлаусыларҙың II Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп һайлау турағында иптәш Тюриндең тәҡдимен ҡайнар яҡлап сығыш яһанылар.

Нефть эшкәртеү заводының комсомолецтәре үҙҙәренең асыҡ йыйылыштарында бер тауыштан иптәш Фәткуллинде тыныслыҡты яҡлаусыларҙың II Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп һайларға һәм был конференция асылыу хөрмәтенә 29 сентябрҙән стахановсы вахтаға баҫып, Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә алған йөкләмәне үтәүҙә завод коллективына ярҙам итергә ҡарар иттеләр.

Р. Даутов,
Нефть эшкәртеү заводының партком секретаре урынбаҫары.

Коммунизм өсөн көрәштә совет йәштәренең бурыстары

(Комсомолдың III съезында В. И. Лениндең „Йәштәр Союздарының бурыстары" тураһындағы телмәренә 30 йыл тулыуға ҡарата)

Бынан 30 йыл элек, 1920 йылдың 2 октябрендә, Владимир Ильич Ленин комсомолдың III бөтә Россия съезында Йәштәр Союздарының бурыстары тураһында һөйләне. [illegible]

[illegible]

...мәсьәләләрендә, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү бурыстарына ҙур иғтибар бирҙеләр.

В. И. Ленин, социалистик культураны төҙөү юлдарын билдәләп, яңы социалистик культураны элекке культураның ябай дауамы итеп кенә ҡараусы һәм социалистик культураның синфи характерен бөтәнләй һанға һуҡмаусы, уның сифат яғынан яңы һәм культураның юғары формаһы булыуын инҡар итеүсе теоретик йораттарының марксизмға ҡаршы ҡараштарын фаш итте.

«Кешелек общественың бөтә үҫеше тарафынан барлыҡҡа килтерелгән культураны, — тип күрһәтте Ленин, — теүәл рәүештә белеү менән генә, уны ҡайтанан эшләү менән генә пролетар культураны төҙөргә мөмкин икәнлеген асыҡ аңламай тороп, шундай аңлауҙан башҡа, беҙ был бурысты хәл итә алмаясаҡбыҙ.

Пролетар культура әллә ҡайҙан килеп сыҡҡан нәмә түгел, үҙҙәрен пролетар культура буйынса специалистар тип атаусы кешеләр тарафынан уйлап сығарылған нәмә түгел. Быларҙың бөтәһе лә тотошлай мәғәнәһеҙлек. Пролетар культура — капиталистар общественың, помещиктар общественың, чиновниктар общественың иҙеүе аҫтында кешелек донъяһы тарафынан эшләп сығарылған белем запастарының законлы рәүештә үҫеше булып торорға тейеш.

Маркс тарафынан ҡайтанан эшләнгән политэкономия беҙгә, кешелек общественың ҡайҙа килеп етергә тейеш икәнлеген, синфи көрәшкә, пролетариат революцияһының башланыуына күсеү юлын күрһәткәне кеүек үк, юғарыла әйтелгән бөтә шул юлдар һәм һуҡмаҡтар ҙа пролетар культураға алып килделәр, алып килгәләр һәм алып килеүҙәрендә дауам итәләр».

В. И. Ленин, социалистик культураның үҫеше өсөн үткәндәге культураны ҡороп инҡар итеү ҙә, шулай уҡ иҫке культураны тәнҡит күҙлегенән ҡарамайынса үҙләштереү ҙә, уны эшселәр синыфының бурыстарына механик рәүештә яраҡлаштырырға ынтылыу ҙа бер үк сит нәмә булып тора, тип аңлатты. Социалистик культураның үҙ йөкмәткеһе бар. Уҙ эш- [illegible]

[illegible] ...ын бирә, 25 миллион гектарҙан ашыуыраҡ ерҙе һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү мөмкинлеген тыуҙыра. Бындай бурыстарҙы бер генә капиталистик ил дә алға ҡуя ла, хәл итә лә алмай. Уны тик беҙҙең илебеҙҙә еңгән социалистик ҡоролош ҡына, бөйөк Ленин—Сталин партияһы етәкселек иткән күп милләтле совет халҡы ғына эшләй ала.

Бөтә йәштәрҙең етәксеһе булған комсомол ойошмаһы ни тиклем ҙур практик бурыстарҙы тормошҡа ашыра, дисциплинала һәм ойошҡанлыҡта йәштәргә өлгө күрһәтә, һәр бер общественный эштә үҙенең инициативаһын, үҙенең башланғысын күтәреп сыға ала! Комсомолецтарҙың бурыстары электростанциялар төҙөүҙә актив ҡатнашыуҙан ғына түгел, бәлки билдәле бер маҡсат — электр энергияһын промышленноста һәм игенселектә ҡуллана белеүсе кешеләрҙе әҙерләү маҡсаты менән йәштәрҙең уҡыуын ойоштороуҙа төҙөүселәргә ярҙам итеүҙән тора.

Беҙҙең алдыбыҙҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, урожайлылыҡты арттырыу, малсылыҡтың продукты биреүсәнлеген үҫтереү бурысы тора. Был практик бурыстарҙы уңышлы тормошҡа ашырыуҙа — эшселәрҙең һәм колхозсыларҙың культура-техник кимәлдәрен күтәреү хәл иткес шарт ул. Бына ни өсөн комсомол ойошмалары фәнгә, техникаға һәм культураға эйә булыуҙа йәштәргә серьез, эшлекле ярҙам күрһәтергә бурыслылар. Ленин васыяттарының, иптәш Сталиндең күрһәтмәләренең иң мәһимә, шулай уҡ, бына шунан ғибарәт. Бөтә типтағы мәктәптәр тураһында көндәлек хәстәрлек күреү, уҡытыусылар менән, халыҡ мәғарифе органдары менән тығыҙ бәйләнештә эшләү талап ителә.

В. И. Ленин, йәштәрҙе арымай-талмай белемгә эйә булырға саҡырып, был белемдәрҙе практик тормошта ҡуллана белеүҙең кәрәклеге тураһында бер нисә тапҡыр әйтте. Ә быны өсөн белемдәрҙе ижади рәүештә үҙләштерергә, уларҙы механик ятлау юлы менән, әҙер формулаларҙы һәм цитаталарҙы отоп алыу юлы менән түгел, ә күренештәрҙең, факттарҙың, уларҙың эске бәйләнештәренең, тарихи үҫештең асылына тәрән төшөнеү [illegible]

[illegible] ...кулактарҙың да булмауы, беҙҙә кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуының булмауы менән беҙ ғорурланабыҙ. Беҙҙең хеҙмәтебеҙҙең һәм кешеләр араһындағы мөнәсәбәттең иптәштәрсә солидарлыҡҡа һәм үҙ-ара ярҙамға ҡоролоуы менән беҙ ғорурланабыҙ.

Комсомолдың III съезында Ленин сығыш яһағандан һуң 30 йыл ваҡыт үтте. Был ваҡыт эсендә беҙҙең илебеҙҙең йөҙө тамырынан алып үҙгәрҙе.

Үҙенең телмәрендә Лениндең Россияны ярлы һәм көсһөҙ илдән бай һәм ҡеүәтле илгә әүерелдерергә саҡырыуы реаль ысынбарлыҡҡа әйләнде. Лениндең гениаль соратнигы һәм уның эшен дауам иттереүсе бөйөк Сталин етәкселегендә большевиктар партияһы социализмдың еңеүе өсөн көрәштә күп һанлы дошмандарҙың ҡаршылығын күрһәтеүен емереп һәм хәҙер совет халҡын социализмдан коммунистик общественың тулы тантанаһына алып бара.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа социалистик ярыштың киң ҡолас алыуы, производство пландарын үтәү һәм арттырып үтәү, ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәренең шишмәләй урғылып торған ижади энергияһы һәм инициативаһы массаны коммунистик тәрбиәләүҙең уңыштарының асыҡ күҙгәләнеше булып тора.

В. И. Лениндең социалистик культураның үҫеш юлдары һәм коммунистик тәрбиәләүҙең бурыстары тураһындағы, иптәш Сталин тарафынан байыҡтырылған һәм үҫтерелгән күрһәтмәләре беҙҙең халҡыбыҙҙы Совет Социалистик культураһын артабан сәскә аттырыу өсөн көрәштә ҡоралландыралар һәм еңеүгә рухландыралар.

В. И. Лениндең телмәре беҙҙең өсөн социалистик төҙөлештең яңы уңыштары, совет йәштәрен коммунистик тәрбиәләү өсөн көрәштә киләсәктә лә мөһим етәксе күрһәтмә, хеҙмәттә һәм уҡыуҙа рух сығанағы, беҙҙең байрағыбыҙ булыр. Большевиктар партияһы тарафынан етәкселек ителгән, һөйөклө юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тарафынан тәрбиәләнгән комсомол йәш быуынға Ленинсә уҡыуҙа, йәшәүҙә, эшләүҙә һәм коммунистик общество төҙөү өсөн көрәштә бөтә көс менән ярҙам итәсәк.

А. Янгуразов.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын ойошҡан рәүештә башланыҡ

Коммунизм төҙөү коммунистарҙың юғары марксистик-ленинсә белемле булыуҙарын, уларҙың большевистик сыныҡҡанлығын талап итә. Был айҡанлы беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың марксистик-ленинсә уҡыуы, уларҙы политик әҙерләү өлөнән-өлө киңерәк ҡолас ала бара. Партия мәғарифенең идея, шулай уҡ ойоштороу кимәле йыл һайын күтәрелә.

Партияның Черниковск ҡала ойошмаһының партия мәғарифе селтәрендә былтырғы уҡыу йылының йомғаҡтары ла быны асыҡ күрһәтәләр. Партия мәғарифендә 1949—50 уҡыу йылы, элекке йылға ҡарағанда, ойошҡаныраҡ һәм юғарыраҡ идея-теоретик кимәлдә үтте. Партия уҡыуҙарының бөтә төрҙәре менән ҡала партия ойошмаһы коммунистарының 97 проценте солғап алынды.

Үткән уҡыу йылының йомғаҡтары партия мәғарифендә уҡыған коммунистарҙың күпселегенең программа материалын яҡшы үҙләштергәнлектәрен күрһәттеләр. Пропагандистар составы сифат яғынан байтаҡ яҡшырҙы.

Былтырғы уҡыу йылының тәжрибәләрен һәм хаталарын иҫәпкә алып, ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитете һәм партияның төүге ойошмалары партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына эшлекле әҙерлекте йәйелдерҙеләр.

ВКП(б)-ның ҡала комитете пропагандистарҙы һайлап алыуға һәм әҙерләүгә төп иғтибарҙы бирҙе. Яҡшы пропагандистарҙы беҙ яңы уҡыу йылында ла эшләү өсөн беркеттек, шулай уҡ яҡшы әҙерлекле яңы иптәштәрҙе политик уҡыуға етәкселек итеүгә ылыҡтырабыҙ.

Яңы уҡыу йылында коммунистарҙың марксистик-ленинсә уҡыуҙарына 264 пропагандист етәкселек итәсәк. Был пропагандистарҙың күпселеге теоретик яҡтан әҙерлекле иптәштәр. Уларҙың 95 проценте юғары һәм урта белемле булыуҙары тураһында әйтеү ҙә етә.

Нефть эшкәртеү заводының (партком секретаре иптәш Минасян), химия заводының (партбюро секретаре иптәш Струков), 1-се номерлы ТЭЦ (партбюро секретаре иптәш Жетишев) партия ойошмаларында пропагандистик кадрҙарҙы һайлап алыуға бөтә серьезлылыҡ менән ҡаранылар.

Партияның ҡала ойошмаһы пропагандистарҙы әҙерләү һәм ҡайтанан әҙерләү эшендә байтаҡ эштәр башҡарҙы. Йәй айҙарында 300 пропагандист өс айлыҡ курсты тамамланы. Сентябрь айында 130 пропагандист производствонан айырылмайынса ике аҙналыҡ курс тамамланы. ВКП(б) Үҙәк Комитетенең күрһәтеүе буйынса үткәрелгән был курстар пропагандист кадрҙары тураһында, партия мәғарифенең идея кимәлен күтәреү тураһында беҙҙең партиябыҙҙың артабанғы хәстәрлеге булып торалар. Был курстарҙың маҡсатҡа ярашлы булыуы асыҡ. Башҡа занятиеларҙан азат ителгән пропагандистар ныҡышмалы рәүештә уҡынылар, серьез рәүештә семинарҙарға әҙерләнделәр. Семинарҙар пропагандистарҙың яҡшы әҙерләнгәнлектәрен һәм актив ҡатнашыуҙарын күрһәттеләр. Семинарҙар йәнле, ҡыҙыҡлы һәм ижади характерҙа булдылар.

Шулай итеп яңы уҡыу йылы башына партияның ҡала ойошмаһы әҙерлекле пропагандистарҙың тағы ла бер отрядын алды. Әҙерлекле пропагандистарҙың булыуы быйылғы уҡыу йылында партия мәғарифенең бөтә звеноларының уңышлы эшләүе өсөн ыңғай шарттар тыуҙыра.

Партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеүҙә партия ойошмалары байтаҡ эш башҡарҙылар. Беҙҙә һәр бер коммунист ҡайҙа һәм ниндәй пропагандиста уҡыясағын белә. Быйыл ҡалала 28 политик мәктәп, «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса төп типтағы 153 түңәрәк эшләйәсәк.

Яңы уҡыу йылында юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙең һаны байтаҡ артты. Быйыл бөтәһе 30 түңәрәк эшләйәсәк. Был, үткән йылға ҡарағанда, ике тапҡыр самаһы артыҡ. Ҡалала марксизм-ленинизмдың киске университеты эшләй. Унда ҡаланың партия, совет, хужалыҡ работниктарынан һәм интеллигенцияһынан 205 кеше уҡый.

Беренсе курсҡа ҡабул ителгән 125 кешенең 50 проценте тиерлек юғары белемле. Быйылғы уҡыу йылында, үткән йылға ҡарағанда, партияһыҙ интеллигенция—инженерҙар, врачтар, уҡытыусылар һәм башҡалар иҫәбенән уҡыусылар һаны ике тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артты.

Киске партия мәктәптәре партия активе уҡыуының иң мөһим формаларының береһе булып торалар. Былтыр ҡалала тик бер генә мәктәп эшләне. Был мәктәпте партия активенан 30 кеше уңышлы тамамланы. Уларҙың күпселеге цех партия ойошмаһының секретарҙары булдылар. Быйыл ҡалала ике урында партия мәктәбе эшләйәсәк. Был мәктәптәрҙә В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең мөһим әҫәрҙәрен ылыҡтырып, ВКП(б) тарихын өйрәнеү индерелә. Был, партия активына марксизм-ленинизм нигеҙҙәренә тәрәнерәк эйә булырға мөмкинлек бирәсәк. Марксистик-ленинсә теорияны үҙ алдына өйрәнеү партия кадрҙары, совет интеллигенцияһы өсөн марксизм-ленинизм учениеһына эйә булыуҙың төп методы булып тора. Теорияны үҙ алдына өйрәнеүселәргә етәкселек итеү партия мәғарифенең башҡа формаларына етәкселек итеүгә ҡарағанда байтаҡ ҡыйыныраҡ. Шуға күрә айырым партия ойошмаларының секретарҙары үткән уҡыу йылында бөтә коммунистарҙы лә түңәрәктәрҙә уҡыу менән солғап алырға ынтылдылар.

ВКП(б)-ның ҡала комитете үткән уҡыу йылындағы хаталарҙы булдырмаҫ өсөн күп кенә саралар күрҙе. Марксистик-ленинсә теорияны үҙ алдына өйрәнеүҙе тейешле кимәлгә ҡуйыу өсөн был мәсьәлә быйыл июнь айында махсус пленумда тикшерелде. ВКП(б) ҡала комитетенең август айында булып үткән пленумында большевиктар партияһының тарихын һәм теорияһын үҙ алдына өйрәнеүҙе ойоштороуға байтаҡ иғтибар бирелде. Был пленумда үткән уҡыу йылының йомғаҡтары һәм яңы уҡыу йылының бурыстары тикшерелде. Үткәрелгән саралар ВКП(б)-ның ҡала комитетена коммунистарҙың үҙ алдарына белем алыуҙарын тағы ла юғарыраҡ кимәлгә күтәрергә ярҙам итәсәктәр. Яңы уҡыу йылында беҙҙең партиябыҙ тарихын һәм теорияһын бер меңдән артығыраҡ коммунист үҙ алдына өйрәнәсәк. Уларҙың күпселеге үткән уҡыу йылында партия тарихын өйрәнеү буйынса түңәрәктәрҙе, марксизм-ленинизм университетын тамамлаусылар. Уларҙа марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәре өҫтөндә үҙ алдарына эшләү тәжрибәһе алдылар.

ВКП(б)-ның ҡала комитете һәм партияның төүге ойошмалары быйыл үҙ алдына политик белем алыуға етәкселек мәсьәләһенә серьезыраҡ ҡарайҙар. Үҙ алдына уҡыусыларға етәкселек итеү өсөн айырыуса әҙерлекле пропагандистар иҫәбенән 85 консультант бүленде. Улар араһында химия заводы директоры иптәш Орел, связьлең ҡала конторы начальнигы Ғилманов, төҙөлөш тресы управляющие Рудаков һәм башҡа иптәштәр бар. Күп кенә консультанттар марксизм-ленинизм университетын тамамлағандар йәки элек оҙаҡ ваҡыттар буйына түңәрәктәргә етәкселек иткәндәр.

Большевизм теорияһын һәм тарихын үҙ алдарына өйрәнеүселәргә ярҙам итеү системаһында лекциялар мөһим урынды алып торорға тейештәр. Шуға күрә теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәргә ярҙамға яңы уҡыу йылының башында үҙ даими хәрәкәт итеүсе 4 лекторий ойошторолдо. Унда марксизм-ленинизм классиктарының айырым әҫәрҙәре буйынса лекциялар циклы уҡыласаҡ.

Үҙ алдарына уҡыусыларға етәкселек итеүҙең кимәле ВКП(б) ҡала комитетенең штаттан тыш консультанттарға етәкселек итеүенә бәйләнгән. Беҙ консультанттар менән хәҙер үк эшләй башланыҡ. Коммунистарҙың үҙ алдарына политик уҡыуҙарына етәкселек итеүҙе ойоштороу мәсьәләһе буйынса консультанттар менән кәңәшмәләр үткәрелде. Консультанттарҙың В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең айырым әҫәрҙәре буйынса семинары әҙерләнә.

Партия ҡала комитетенең парткабинеты яңы уҡыу йылына әҙерләнеү буйынса ҙур эштәр алып барҙы. Пропагандистарға ярҙамға политик мәктәптәрҙең һәм ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса түңәрәктәрҙең уҡытыу программалары типографияла баҫылды, үҙ алдарына уҡыусыларға ярҙамға брошюра баҫылды. Унда теоретик собеседованиеларҙың өлгө пландары бар, марксизм-ленинизм теорияһын үҙ алдына өйрәнеү өсөн әҙәбиәт күрһәтелгән.

Быйылғы уҡыу йылында ҡала партия ойошмалары комсомол ойошмаларына байтаҡ ярҙам күрһәтәләр. Комсомол политик мәғарифенең түңәрәктәренә һәм политик мәктәптәренә етәкселек итеү өсөн 193 коммунист бүленде. Улар иҫәбенән 25 пропагандист ВКП(б) ҡала комитете эргәһендәге өс айлыҡ курсты, 25 пропагандист сентябрь айындағы ике аҙналыҡ курстарҙы тамамланы.

ВКП(б) ҡала комитетенең бюроһы яңы уҡыу йылына комсомол ойошмаларының әҙерләнеүен тикшереп, комсомолецтарҙың политик белем алыуҙары эшендә айырым партия ойошмалары секретарҙарының тығылмаусанлыҡ политикаһын ҡырҡа ғәйепләне һәм яңы уҡыу йылын ойошҡан рәүештә башларға ҡала комсомол ойошмаларына ярҙам итеү өсөн ҡырҡа саралар күреүҙе талап итте.

ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитете һәм партияның төүге ойошмалары пропагандистар менән эшләүҙе артабан яҡшыртыу буйынса саралар билдәләйҙәр, партия һәм комсомол политик мәғарифенең бөтә звеноларында ла дисциплинаны күтәреү тураһында хәстәрлек күрәләр.

Быларҙың бөтәһе лә партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын ойошҡан рәүештә башлауға һәм уны юғары идея-теоретик кимәлдә үткәреүгә хеҙмәт итәсәктәр.

Н. Грушевский,
ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитете секретаре.

Яҡшы әҙерлек менән

Беҙҙең район быйыл партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын яҡшы әҙерлек менән ҡаршылай. Коммунистарҙың үҙ теләктәренән һәм белем кимәлдәренән сығып, уларҙың һәр береһе өсөн политик уҡыу формаһы билдәләнде. ВКП(б) тарихын үткән йылдарҙа төп типтағы түңәрәктә өйрәнгән коммунистар быйыл политик уҡыуҙың юғарылатылған формаларына йәлеп ителделәр.

Политик уҡыуҙың бөтә формалары менән 4650 кеше солғап алынды. Яңы уҡыу йылында партияһыҙ интеллигенция партия мәғарифе селтәрендә уҡыуға күберәк ылыҡтырылды.

Районда 31 политик мәктәп, ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса төп типтағы 105 түңәрәк, һәм юғарылатылған типтағы 41 түңәрәк, политэкономияны өйрәнеү буйынса 3 түңәрәк ойошторолдо. Бынан тыш киске партия мәктәбе эшләй. Марксизм-ленинизмдың киске университетында 420 кеше, юғары уҡыу йорттарында ситтән тороп 151 кеше уҡый. Партияның тарихын һәм теорияһын 1018 кеше үҙ алдына өйрәнә.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына киже-мамыҡ комбинаты, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы, «Башнефть» берекмәһе партия ойошмалары айырыуса яҡшы әҙерлек менән килделәр.

Партия уҡыуҙарының сифаты, бөтәһенән дә элек, пропагандистар составы менән, уларҙың теоретик әҙерлеге менән билдәләнә. Шуға күрә лә, ВКП(б) район комитете, партияның төүге ойошмалары пропагандистарҙы һайлап алыуға, урынлаштырыуға һәм методик яҡтан әҙерләүгә айырыуса ҙур иғтибар бирҙеләр. Пропагандистарҙың күбеһе юғары белемле һәм уларҙың ҙур ғына пропагандислек стажы бар. Политик мәктәптәргә, түңәрәктәргә етәкселек итеүгә предприятие һәм учреждениеларҙың етәкселәре, юғары уҡыу йорттарының, урта мәктәптәрҙең преподавателдәре, инженер-техник һәм партия-совет работниктары йәлеп ителде. Пропагандистар махсус курстарҙа уҡып сыҡтылар. ВКП(б) райкомы эргәһендә пропагандистарҙың даими хәрәкәт итеүсе семинары ойошторолдо. Унда һәр бер тема буйынса лекциялар ойоштороласаҡ һәм методик ярҙам күрһәтеләсәк. Бынан тыш, пропагандистарҙың тәжрибә менән уртаҡлашыу буйынса кәңәшмәләрен үткәреү планлаштырыла. Быйыл беҙ пропагандистарға теоретик һәм методик ярҙам күрһәтеүгә айырыуса ныҡ иғтибар бирәбеҙ.

Партияның тарихын һәм теорияһын үҙ алдына өйрәнеү марксизм-ленинизмға эйә булыуҙа төп метод булып тора. Марксистик-ленинсә теорияны үҙ алдына өйрәнеүселәргә етәкселек итеү һәм практик ярҙам күрһәтеү өсөн 71 консультант һайлап алынды һәм райком бюроһында раҫланды.

Үҙ алдына уҡыусылар өсөн ВКП(б) райкомы эргәһендә лекторий ойоштороласаҡ. Унда ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы, марксизм-ленинизм классиктарының айырым әҫәрҙәре, философия һәм политэкономия буйынса лекциялар уҡыласаҡ.

Шулай уҡ, ВКП(б) райкомы эргәһендә үҙ алдарына уҡыусы партия, совет һәм хужалыҡ активы өсөн марксизм-ленинизм классиктарының айырым әҫәрҙәре буйынса даими хәрәкәт итеүсе семинар эшләйәсәк.

Яңы уҡыу йылы башланды. Беҙҙең бурыс коммунистарҙың һәм партияһыҙ интеллигенцияның политик уҡыуына көндәлек етәкселек итеүҙән, партия мәғарифе селтәре эшенең идея-теоретик кимәлен юғары күтәреүҙән тора.

Х. Минниярова,
ВКП(б) Жданов райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Белоҡатай районында урожай йыйнауҙы һуҙалар"

Ошо исем менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 162-се номерында баҫылған материал ВКП(б)-ның Белоҡатай район комитете бюроһы ултырышында тикшерелде һәм дөрөҫләнде.

Райком бюроһы «Труд» колхозы председателе иптәш Малыгинга урожай йыйнауҙы оҙаҡҡа һуҙғаны, бөтә урғыс машиналарҙы ла тулы файҙаланыуҙы ойоштормағаны, государствоға иген тапшырыуҙы әҙеүтә алып барғаны өсөн ҡаты шелтә иғлан итте.

Райком бюроһы үҙенең был ултырышында урожай йыйнау эштәре буйынса Ямаш МТС-ы директорының һәм уның политик эштәр буйынса урынбаҫарының, шулай уҡ, «Труд» колхозында райкомдың вәкиле иптәш Кузнецовтың да информацияһын тыңланы.

МТС етәкселәренә комбайн, молотилка агрегаттарында хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороуға, эш темпын күтәреүгә йүнәлтелгән конкрет күрһәтмәләр бирелде. Ә иптәш Кузнецовҡа «Труд» колхозының етешһеҙлектәрен күрә тороп, ул етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә практик саралар күрмәгәне өсөн шелтә иғлан ителде.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында бөтә яҙғы һәм көҙгө культуралар урожайын йыйнау, ашлыҡ һуғыу һәм тунға һөрөү барышы

(Үтәлеш, 1950 йылдың 1 октябренә, процентта).

Районлар	урылған	һуғылған	тунға һөрөлгән	Районлар	урылған	һуғылған	тунға һөрөлгән
Бишбүләк	93,1	71	40	Әлшәй	87,8	62	41
Баймаҡ	92,8	62	32	Абзан	86,5	56	41
Борай	91,7	48	32	Дәүләкән	86,2	77	50
Бозаяз	91,7	67	48	Мишкә	86,1	49	38
Шаран	91,5	54	40	Ҡырмыҫҡалы	84,7	68	42
Бәләбәй	91	61	45	Балтач	84,6	49	27
Бакалы	90,8	64	51	Кушнаренко	84,6	63	29
Өфө	90,6	71	46	Белорет	84,5	23	11
Янауыл	90,3	48	28	Дүртөйлө	84,4	61	41
Миәкә	90,2	64	36	Благовар	83,5	63	36
Саҡмағош	90,1	62	40	Бөрө	83,2	57	36
Бүздәк	90	66	58	Краснокам	83,1	51	16
Благовещен	89.5	53	36	Федоровка	82,3	62	29
Нуриман	89,4	67	39	Асҡын	82,2	52	21
Учалы	89,4	50	34	Мәләүез	82,2	70	33
Стәрлетамаҡ	89,3	65	36	Иглин	81,1	55	24
Илеш	89,1	62	29	Салауат	80.6	48	22
Хәйбулла	88.9	66	36	Байҡыбаш	79.6	52	29
Ғафури	88,8	66	33	Стәрлебаш	79,5	60	30
Ҡандра	88.3	73	64	Воскресен	79,5	56	35
Ауырғазы	87,9	64	42	Покровка	79,3	52	34
Йәрмәкәй	87,9	70	43	Пылайыр	79.1	37	26
Шишмә	87,8	70	58	Дыуан	79	55	37
Ҡалтасы	87,7	55	20	Архангель	79	51	24
Тәтешле	87,7	52	20	Зианчура	78,5	55	47
Кейергәзе	87,7	69	32	Оло-Теләк	77,9	43	13
Матрай	87,4	73	33	Мәсетле	74	49	30
Күгәрсен	87	67	48	Бөрйән	73,3	31	2
Йомағужа	87	65	37	Ҡыйғы	70	48	19
Туймазы	87	63	50	Белокатай	67,5	43	38
Маҡар	86,9	65	36	Ҡариҙел	63,6	41	14
Әбйәлил	86,9	71	27	Октябрьский ҡалаһы	87,3	59	8

* * *

Сентябрь айының һуңғы биш көнлегендә республикабыҙҙың күп кенә райондары урожай йыйнау темпын байтаҡ түбәнәйтеүгә юл ҡуйҙылар. Бигерәк тә техник, майлы культуралар һәм картоф йыйнау ҡәнәғәтләнмәҫлек бара.

Борай, Ҡалтасы, Ҡариҙел, Мишкә, Покровка райондарында оҙон сүсле етен йыйнауҙы бөтөнләй туҡтатҡандар. Ә Асҡын, Байҡыбаш, Белокатай, Ҡыйғы, Мәсетле райондары һуңғы биш көнлектә бик аҙ ғына үҫеш бирҙеләр.

Благовещен, Покровка, Мәсетле, Федоровка һәм башҡа райондарҙа майлы культураларҙан — горчица, рыжик, бәрә етен йыйнауҙы иң һуңғы планға ҡалдырып киләләр. Был райондарҙа план ни бары 7—20 процентҡа ғына үтәлгән. Мәләүез, Әлшәй, Дәүләкән, Воскресен райондарының колхоздары ла әле булһа көнбағыш йыйнауға башламағандар.

Күп кенә райондарҙа шәкәр сөгөлдөрө һәм картоф туңып һәләк булыу ҡурҡынысы алдында. Шәкәр сөгөлдөрө үҫтереүсе Бозаяз һәм Ауырғазы райондары был эштә бигерәк тә артта ҡалалар.

Район Советы исполкомдары һәм колхоз, МТС етәкселәре картофты ер туңғанға тиклем ҡаҙып алыу буйынса конкрет саралар күрмәйҙәр. Мәҫәлән, Иглин районында һуңғы биш көнлектә ни бары 51 гектар майҙанда ғына картоф йыйналған. Архангель, Стәрлетамаҡ, Шаран, Оло-Теләк, Благовещен райондарында ла меңәрләгән гектар майҙанда картоф йыйналмай ята.

Ҡайһы бер райондарҙа государствоға иген тапшырыу планын үтәү менән тынысланып, сәсеү орлоҡтары туплау тураһында тейешле хәстәрлек күрмәйҙәр. Баймаҡ районы орлоҡ туплауҙы ни бары 22 процентҡа ғына үтәгән. Бишбүләк, Бозаяз, Әбйәлил райондары ла орлоҡ туплау планын яртылаш ҡына үтәгәндәр. Шулай уҡ майлы, техник культуралар, күп йыллыҡ үлән һәм картоф орлоғо туплау ҙа ҡәнәғәтләнмәҫлек бара.

Һуңғы биш көнлектә республикабыҙҙың колхоздары, уҙған биш көнлеккә ҡарағанда, 9 мең гектар ерҙе тунға артыҡ һөрҙөләр. Ләкин Оло-Теләк, Ауырғазы, Стәрлебаш, Борай, Ҡалтасы, Хәйбулла райондары тунға һөрөүҙең темпын түбәнәйтеүгә юл ҡуйҙылар.

Көндәрҙең насарая барыуы район, МТС һәм колхоз етәкселәренән бөтә көстө һәм средстволарҙы урожай йыйнауҙы тиҙерәк тамамлауға туплауҙы, тунға һөрөү темпын ҡырҡа күтәреүҙе талап итә.

Специалист кәңәштәре

Ҡарағат һәм крыжовник

Башҡортостанда ҡарағат еләк-емеш баҡсаларының 53 процентын тәшкил итә. Ҡара ҡарағат юғары урожайлы һәм ҙур доходлы үҫемлек. Мәҫәлән, Кушнаренко районы «Марс» колхозында баҡсасы Батыр Миргәлиев быйыл ҡара ҡарағаттың һәр гектарынан 50-шәр центнер урожай алды һәм колхозға ҙур доход бирҙе.

Ҡара ҡарағатты ултыртыу өсөн дымға бай булған түбәнге урындар һайлана. Ерҙе эшкәртеүҙән алда һәр гектарға 30—40 тонна тиреҫ, йәки 200-әр килограмм иҫәбенән азот һәм фосфорлы ашламалар ҡушылған 20 тонна тиреҫ таратыла һәм тупраҡ 25 сантиметр тәрәнлектә һөрөлә. Шулай әҙерләнгән ергә ҡара ҡарағат көҙҙән ултыртыла. Бының өсөн ныҡлы үҫкән, ике йәшлек ултыртыу материалы файҙаланыла. Рәт аралары 2,5 метр, рәт эсендә өйөмдәр араһы 1,25 метр ҡалдырыла. Өйөмдәр ҡояшҡа ятыбыраҡ һәм, питомниктә ултырғанға ҡарағанда, 5—7 сантиметрға тәрәнерәк итеп ултыртыла, һәр төпкә яртышар биләк һыу һибелә. Ҡыуаҡтың ботаҡтары 10—15 сантиметр ҡыҫҡартылғанда, йәки 2—3 күҙәнәкле итеп ҡалдырыла.

Башҡортостан шарттарында «неаполь», «ҡараҡыуаҡ», «әрә емешле» тигән сортлы ҡарағаттар юғары урожай бирәләр. Был сорттарҙы Кушнаренко, Бөрө, Бозаяз, Стәрлетамаҡ һәм Бакалы райондарындағы питомниктарҙан алырға мөмкин.

Ҡыҙыл һәм аҡһыл ҡарағаттарҙы ла ултыртырға кәрәк. «Ҡыҙыл голланд», «ҡуңдырғыс фейя» тигән ҡыҙыл ҡарағаттар һәм «аҡ версаль» тигән аҡһыл ҡарағат беҙҙең шарттарҙа юғары урожай бирәләр.

Крыжовник «мучнистая роса» (беҙҙеңсә — онлосоҡ) тигән ауырыу менән зарарланыусан була. Шуға күрә уның ултыртыу материалы был ауырыуҙарҙан саф булырға тейеш. Крыжовник өсөн тигеҙ, ҡалҡыуыраҡ, ҡояш яҡтыһы төшөп торған урын һайлана. Тупраҡты эшкәртеүҙән алда һәр гектарға 25—30 тонна тиреҫ индерелә һәм 24—25 сантиметр тәрәнлектә ер һөрөлә.

Башҡортостанда «йәшел финик», «йәшел бутылочный» һәм «хаутон» тигән сортлы крыжовниктар күп таралған. Башта күрһәтелгән ике сорттың емеше эре һәм тәмле була, ләкин был сорттар ауырыу менән тиҙ зарарланалар. Ә «хаутон» сорты ундай ауырыу менән зарарланмай. Ул мул урожай бирә. Был ауырыуға ҡаршы көрәшеү өсөн зарарланмаған, яҡшы сорттарҙы ултыртырға кәрәк.

Крыжовник һирәк ултыртыла. Өйөмдәрҙең рәт араһы 2,5 метр, ә өйөмдәр араһы 1,25 метр була. Ултыртыу өсөн көслө үҫкән, ике йәшлек үҫенте файҙаланыла. Крыжовник ҡояшҡа ятҡырыбыраҡ ултыртыла. Ҡыуаҡтың өсөн өйөмдөң төбөнә 8—10 сантиметр бейеклектә ҡуйыраҡ өйөп ҡалдырыла.

Агроном Ә. Әхмәров.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Футбол командаһының таралыуына кем ғәйепле?

Баймаҡ. Беҙҙең төҙөлөш йәштәренән футбол командаһы ойошторолдо. Команданың составы бик яҡшы һәм берелеп уйнаусыларҙан торҙо ине. Шуға ҡарамаҫтан, был команда, футбол сезонының аҙағына тиклем дә уйнай алмай, таралды. Сеник комсомол ойошмаһы секретары Лесовский һәм постройком председателе Тухтасев иптәштәрҙең хәстәрһеҙлеге арҡаһында, команда һуңғы ваҡытта тупһыҙ ҡалды. Уйнаусыларҙың талабына улар иғтибар бирмәй, өмөтләндереү менән генә яуап бирәләр. Был эште улар күптән инде хәл итергә тейеш ине, ләкин һаман да ярҙам юҡ.

С. Йәһүдин.

ИЛЕБЕҘҘЕҢ ЙӘШ КӨСТӘРЕ! СОВЕТ ГОСУДАРСТВОҺЫНЫҢ ҠЕҮӘТЕН АРТАБАН НЫҒЫТЫУ ӨСӨН КӨРӘШЕҮСЕЛӘРҘЕҢ БЕРЕНСЕ САФТАРЫНДА БУЛЫҒЫҘ!

* * *

Социализм иленең хеҙмәт резервтәре

Беҙҙең халыҡ хужалығыбыҙҙың ихтыяждары өсөн кәрәк булған эшсе көсөн әҙерләү һәм бүлеү социалистик государствоның хужалыҡ-ойоштороу эшенең бик мөһим өлөшө булып тора. Был бынан ун йыл элек — 1940 йылдың 2 октябрендә — СССР Верховный Советы Президиумы тарафынан ҡабул ителгән «СССР-ҙың Государство Хеҙмәт Резервтәре тураһындағы» Указында үҙенең асыҡ сағылышын тапты.

Хеҙмәт резервтәре төҙөү тарихи әһәмиәткә эйә. СССР Верховный Советының Указы эшселәр синыфын тулыландырыу буйынса конкрет юлдар билдәләне, беҙҙең промышленностең үҫеүенә төп шарт булып торған квалификациялы эшсе кадрҙарҙы даими рәүештә әҙерләү өсөн база төҙөне.

Государство хеҙмәт резервтәре системаһы аша тәрбиәләнгән һәм әҙерләнгән миллионлаған квалификациялы эшселәр — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең алтын фонды ул. Улар беҙҙең илебеҙҙең эшселәр синыфы һәм бөтә совет халҡы менән берлектә коммунистик общество төҙөүселәр алдына иптәш Сталин тарафынан ҡуйылған бөйөк бурыстарҙы уңышлы хәл итәләр.

Икенсе бөтә донъя һуғышы, беренсе бөтә донъя һуғышына ҡарағанда ла, капиталистик илдәргә тағы ла ауырыраҡ мираҫ ҡалдырҙы. Капитал илдәрендә үҫә барыусы экономик кризис эшһеҙлектең артабан үҫеүенә килтерҙе. Эшһеҙҙәрҙең һәм ярым эшһеҙҙәрҙең һаны капитал илдәрендә хәҙер 45 миллионға етә, ә уларҙың семья ағзалары менән бергә был 150 миллион самаһы кешене тәшкил итә. Америка Ҡушма Штаттарында капиталистар илдәге хеҙмәткә яраҡлы бөтә кешенең өстән бер өлөшө самаһын эшһеҙлеккә дусар иттеләр.

Эшһеҙҙәрҙең трагик яҙмышы — капитализмдең үҙенең яһалған ҡолдарын, хатта ярым аслыҡта йәшәүен тәьмин итергә лә һәләтһеҙлегенең асыҡ раҫлаусы факттарҙың береһе. Был хәҙерге заман капитализмдең серекләгән иҫбатлау һәм производствола капиталистик ысулдың ҡотолғоһоҙ һәләкәте түгелме ни!

Капиталистик илдәрҙәге йәшәп килгән производство анархияһына ҡапма-ҡаршы булып, СССР-ҙа социалистик хужалыҡ ойошҡан рәүештә, план буйынса үҫә. Был эшсе көстәрен планлаштырыуға ла ҡарай. Хеҙмәт ресурстарын халыҡ хужалығының айырым тармаҡтары араһында планлы рәүештә бүлеү һәм ҡайтанан бүлеү, эшсе көстәрен планлы әҙерләү һәм файҙаланыу, государство хеҙмәт резервтәрен төҙөү, квалификациялы эшсе көстәрен әҙерләүҙә берҙәм система төҙөү эшселәр синыфының сафына яңы өҫтәлмәләрҙең даими килеп тороуын тәьмин итә.

Социалистик обществола эшсе көстәрен әҙерләү планлы тәртиптә башҡарыла. Ул социалистик государствоның иң төп функцияларының береһен тәшкил итә. Халыҡ хужалығының артыҡ етештереүҙең периодик кризистарын һәм бер урында тороуҙы белмәүсе, өҙлөкһеҙ рәүештә киңәйтелгән социалистик воспроизводство нигеҙендә үҫеүсе социалистик системаһы өсөн эшсе көсөн производствоға даими рәүештә һәм үҫә барған күләмдә йәлеп итеү характерлы булып тора.

СССР-ҙа халыҡ массаларының бәләгенлеге бөтөнләй бөтөрөлдө. СССР граждандары хеҙмәткә хоҡуҡлы, йәғни хеҙмәттә гарантиялы эш алыуға хоҡуҡы бар. Был хоҡуҡ эксплуатацияны бөтөрөү һәм халыҡ хужалығында социалистик системаның ныҡыуы, Совет обществоһында етештереү көстәренең өҙлөкһөҙ үҫеүе, экономик кризистарҙың мөмкинлеген бөтөрөү менән тәьмин ителә.

СССР хеҙмәтсәндәре етештереү средстволарының хужалары булып торалар һәм капиталистарға түгел, ә үҙҙәренә, социалистик общество файҙаһына эшләйҙәр.

Социалистик промышленность, СССР-ҙың башҡа халыҡ хужалығы кеүек үк, киңәйтелгән воспроизводство нигеҙендә бара. Эшсе көстәренең социалистик промышленносҡа туҡтауһыҙ ағымы һәм индустриаль эшселәр һанының өҙлөкһөҙ үҫеүе киңәйтелгән социалистик воспроизводствоның төп шарттарының береһен тәшкил итә. Эшсе көсө социализмдең үҫеүсе етештереү көстәренең төп элементе булып тора.

Коммунизмға күсеүҙең бөйөк бурыстары, СССР-ҙа халыҡ хужалығының тиҙ үҫеүе шахталарға, рудниктарға, транспортҡа, фабрика һәм заводтарға эшсе кадрҙарының яңы даими ағымын талап итә.

Был кадрҙарҙы ҡайҙан алырға һуң? Был һорауға беҙҙең партиябыҙҙың һәм Совет хөкүмәтенең государство хеҙмәт резервтәрен әҙерләүгә йүнәлдерелгән саралары тулыһынса яуап бирәләр.

Партияның XVIII съезында уҡ әле иптәш Сталин: «Колхоздарға беҙҙең һорауыбыҙҙы иҫкә алырға һәм үҫә барыусы промышленность өсөн бергә йыл һайын бер ярым миллион самаһы ғына булһа ла йәш колхозсылар бирергә тоҡдим итеү кәрәк, — тип күрһәтте. — Беҙҙең был һорауыбыҙҙы ҡәнәғәтләндерергә колхоздарҙың тулы мөмкинлеге бар, сөнки колхоздарҙа техниканың мул булыуы ауылдағы работниктарҙың бер өлөшен бушата, ә промышленносҡа күсерелгән был работниктар, беҙҙең бөтә халыҡ хужалығыбыҙға бик ҙур файҙа килтерә алырҙар ине» («Ленинизм мәсьәләләре», XI баҫма, 586 бит).

Колхоздарҙан эшсе көстәрен ойошҡан рәүештә йыйнау менән бер рәттән, Совет хөкүмәте йыл һайын государство хеҙмәт резервтәренән промышленносҡа бирер өсөн ҡала һәм колхоз йәштәрен һөнәрселек, тимер юл һәм тау промышленносе училищеларында һәм ФЗО, тау промышленносе мәктәптәрендә билдәле производство профессияларына уҡытыу юлы менән әҙерләүҙе күҙҙә тота. Был уҡытыу түләүһеҙ башҡарыла; уҡыусылар государство иждивениеһендә торалар.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план буйынса 1950 йылда эшсе һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм һаны 33 миллион 500 мең кеше тәшкил итергә тейеш. Квалификациялы кадрҙарҙы әҙерләүҙең төп сығанағы — хеҙмәт резервтәре промышленносҡа миллионлаған яңы эшселәрҙе бирерҙәр.

ФЗО мәктәптәрендә, һөнәрселек һәм тимер юл училищеларында, хеҙмәт резервтәрен йәштәрҙән әҙерләү менән бер рәттән, турантан-тура производствола ла 7,7 миллион яңы квалификациялы эшселәр әҙерләнергә һәм 13,9 миллион эшсе үҙ квалификацияларын күтәрергә тейеш.

СССР-ҙың халыҡ хужалығында эшсе һәм хеҙмәткәрҙәрҙең һаны 1949 йылда уҡ һуғышҡа тиклемге, 1940 йылғы кимәлдә 15 процентҡа уҙҙы. Бигерәк тә, ошо йылдарҙа беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың культура-техник кимәле ныҡ күтәрелеүен әйтергә кәрәк.

Хәҙер беҙҙең илебеҙҙең предприятиеларындағы төп профессиялы эшселәрҙең күп өлөшөн хеҙмәт резервтәре уҡыу йорттарының тәрбиәләнеүселәре тәшкил итәләр. «Кирозорожстрой» төҙөлөш-монтаж тресында күп меңләгән эшселәр коллективының 40 проценте — хеҙмәт резервтәре системаһы мәктәптәрен тамамлаусы кешеләр. Запорожье металлургия комбинатының мартен цехы нигеҙҙә һөнәрселек училищеларын тамамлаусыларҙан комплектовать ителгән.

Государство хеҙмәт резервтәренең бик күп выпускниктарынан һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ йылдарында иң яҡшы стахановсылар, производство алдынғылары үҫеп сыҡтылар. Производствоның был новаторҙары — Сталин премияһы лауреаттары төркөмөндә: проходчик Иван Пронячкин, токарь-скоростник Роман Денисов, зуборезчица Нина Назарова, сталевар Виталий Михайлов, горновой Геннадий Фуҙалов, нефтсе Бедирханов иптәштәр бар.

Беҙҙең социалистик промышленносҡа шулай уҡ эшсе көстәренең эске резервтәре лә бар. Хеҙмәт процестарын механизациялаштырыу һәм дөрөҫ ойоштороу, производство техникаһын камиллаштереү, стахановсы эш методтарын һәм новаторҙарҙың тәжрибәләрен индереү—былар бөтәһе лә промышленностең үҙендә эшсе көстәренең өҫтәмә резервтарын табыу өсөн яңы мөмкинлектәр асалар.

Быға асыҡ миҫал булып, инженер Ковалевтың фәнни эшләнгән методы буйынса хеҙмәттең стахановсы алымдарын беҙҙең промышленноста массовый рәүештә уңышлы таратыу тора. Ул тағы бер тапҡыр миллионлаған совет кешеләренең ирекле ижади хеҙмәтен күрһәтә. Тыуған илгә фиҙакәр хеҙмәт итеүҙә массаларҙың бөйөк ярышы социалистик общестоның мөһим үҫеш законлылығын кәүҙәләндерә.

Общестоның социалистик үҙгәреүе миллионлаған массаның актив ҡатнашлығында ойошҡанлыҡ һәм планлы рәүештә башҡарыла. Иптәш Сталин, бөтә ҡиммәтле капиталдарҙан иң ҡиммәтле капитал булып кешеләр, кадрҙар тора, тип өйрәтә. Эшсе көстәренең халыҡ хужалығындағы төрлө тармаҡтарға планлы бүленеүе һәм хеҙмәт резервтәрен планлы әҙерләү, коммунизмдең юғары фазаһына күсеү өсөн кәрәкле продукттарҙы етерлек тиклем булдырыуға йүнәлдерелгән социалистик ысулдың төп экономик законларының береһен кәүҙәләндерә.

И. Кирюшкин.

Хеҙмәт резервтәре кадрҙарын әҙерләүҙә өлгәшелгән уңыштар

1950 йылдың 2 октябрендә государство хеҙмәт резервтәрен төҙөүгә 10 йыл тулды. Государство хеҙмәт резервтәре бынан 10 йыл элек бөйөк даһиебеҙ иптәш Сталин инициативаһында беҙҙең промышленносҡа эшсе көстәренең яңы резервтәре менән тулыландырыу маҡсатында төҙөлдө.

Ошо ваҡыт эсендә Башҡортостанда хеҙмәт резервтәре системаһы һөнәрселек һәм тимер юл училищелары, ФЗО мәктәптәре аша 81294 йәш эшсене төрлө профессияға уҡытып, уларҙы социалистик промышленносҡа бирҙе. Тик ФЗО мәктәптәрендә генә 55450 кеше уҡып сыҡты.

Башҡортостандағы государство хеҙмәт резервтәре мәктәптәрендә һәм училищеларында уҡыусылар һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ осоронда илебеҙҙең халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү буйынса айырыуса ҙур эш башҡарҙылар. Уларҙың бик күптәре уҡыу йорттарын тамамлап сыҡҡас, хәҙер, производство новаторҙары кеүек, яңы техниканы һәм технологияны алдынғы стахановсы хеҙмәт методтарын уңышлы үҙләштерәләр. Улар мәктәптән предприятиеға килеү менән уҡ производство етәкселәре итеп үрләтеләләр.

Өфө Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводының һөнәрселек училищеһын тамамлап сыҡҡан иптәш Казанцев дежурный инженер, иптәш Ульянов — мастер, иптәш Мыщутин өлкән оператор булып, Юрасов, Галишин, Полимарчук иптәштәр бригадирҙар булып эшләйҙәр. Һәм Альмеева, Петрова иптәштәр ҙә — заводтың күренекле лаборанткалары.

ФЗО мәктәптәрендә, һөнәрселек училищеларында тәрбиәләнеүселәр шулай уҡ юғары уҡыу йорттарында уҡыйҙар. Черниковск һөнәрселек училищеһын тамамлаусы мастер иптәш Трофимов урта мәктәпте тамамланы. Ул хәҙер авиация институтында уҡый.

Государство хеҙмәт резервтәре мәктәптәрендә тәрбиәләнеүсе бик күп уҡыусылар стахановсы, новатор һәм производство етәкселәре булып өҫтәрелделәр.

Улар большевиктар партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм иптәш Сталиндең совет йәштәренә булған атайҙарса хәстәрлеге өсөн ысын күңелдән рәхмәт белдерәләр һәм илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн фиҙакәр хеҙмәт итәләр.

А. Нухтерин,
Башҡорт АССР-ы хеҙмәт резервтәре Управлениеһының ФЗО һәм һөнәрселек училищелары бүлеге начальнигы.

Һүрәттә: (һулдан уңға) элек хеҙмәт резервтәре мәктәптәрендә тәрбиәләнеүселәрҙән: Белорет металлургия заводының сталевары комсомолец М. Андреев, шул уҡ заводтың сталевары А. Коннов, прокат цехының сутунка станы вальцовщигы И. Шәрипов һәм Ленин орденлы Өфө нефть эшкәртеү заводының икенсе класлы өлкән операторы И. Молочко иптәштәр.

Л. Якубов фотоһы.

Йәш кадрҙарҙы әҙерләү — почетлы эш

Совет хөкүмәте, большевиктар партияһы һәм бөйөк даһиебеҙ иптәш Сталин промышленность предприятиеларын юғары квалификациялы кадрҙар менән даими рәүештә тулыландырыу өсөн көндәлек хәстәрлек күрәләр. Беҙҙең илебеҙҙә хәҙер бик күп һөнәрселек училищелары, ФЗО һәм тау промышленносе мәктәптәре бар. Уларҙа йәштәрҙең уҡыуы өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Был уҡыу йорттарында йәш эшселәр алдынғы совет техникаһына эйә булалар, үҙҙәренең политик һәм техник белемдәрен, культура кимәлдәрен күтәрәләр.

Йәштәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә, уларҙы билдәле профессияға өйрәтеүҙә ФЗО мәктәптәре һәм төрлө һөнәрселек училищелары менән бер рәттән, техник уҡыу йорттары—техникумдар ҙа ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар. Улар 1949 йылда төҙөлөп, производство һәм тимер юл транспорты өсөн мастерҙар әҙерләйҙәр.

СССР Хеҙмәт резервтәре министерствоһының Өфө тимер юл техникумы үҙенең йәшәүе осоронда йәш кадрҙар әҙерләп сығарыуҙа бик ҙур уңыштарға өлгәште. Ул паровоз, вагон хужалыҡтары һәм металл эшкәртеү буйынса белгес әҙерләгән кадрҙар етештерҙе. Өфө техникумында тәрбиәләнеүселәр хәҙер илебеҙҙең бөтә мөйөштәрендә эшләйҙәр. Уларҙың бик күптәре — алдынғы стахановсылар һәм производство етәкселәре.

1950 йылда техникумды отличноға тамамлаусы иптәш Спиридонов Чита өлкәһендәге предприятиеларҙың береһендә мастер булып эшләй. Ә иптәш Девяткин — Иваново өлкәһендә производство мастеры. Иптәш Турдакин хәҙер Кемерово өлкәһендәге тимер юл училищеһының директоры ярҙамсыһы. Өфө тимер юл техникумының тәрбиәләнеүселәрен хәҙер илебеҙҙең бик күп предприятиеларында күреп була.

Беҙҙең техникум уҡыу сифатын күтәреү һәм уҡыусыларға яҡшы шарттар тыуҙырыу өсөн бөтә сараларҙы күрә.

Хәҙер беҙҙең төп бурыс йәш кадрҙарҙың белем кимәлен артабан күтәреүҙән һәм совет тимер юл транспортына тик юғары квалификациялы кадрҙар әҙерләүҙән тора. Беҙ был почетлы бурысты намыҫ менән үтәрбеҙ.

М. Каспранский,
Өфө тимер юл техникумының директоры урынбаҫары.

Минең яратҡан һөнәрем

1946 йылдың сентябрь башында мин һөнәрселек училищеһына уҡырға индем. Училищеға килеү менән уҡыусылар араһында төрлө һүҙҙәр ишеттем. Ҡайһы әйтә: «мин котельщик булам», ә ҡайһылары: «рулевой һәм машинист булабыҙ», тиҙәр. Һәр береһе үҙе һайлаған һөнәрен маҡтай.

Шулай итеп уҡыуҙар башланды. Мин тырышып уҡыйым, экскурсияға барып, котельщиктарҙың эше менән танышам, шулай уҡ стахановсыларҙың эш методтарын өйрәнәм.

1948 йылда 4-се разряд менән Октябрь революцияһы исемендәге суднолар ремонтлау заводына эшкә сыҡтым, ә биш ай эшләгәс, миңә 5-се разряд бирҙеләр.

Мин хәҙер котельщиктар бригадаһында бригадир булып эшләйем һәм программаны ай һайын 150 — 170 процентҡа үтәйем. Минең бригадам стахановсы вахтала тора һәм хәҙер айлыҡ заданиене беҙ 190 процентҡа еткереп үтәйбеҙ.

Хеҙмәт резервтәренең 10 йыллыҡ юбилейы көнө беҙҙең һөнәрселек училищеһын бөткән уҡыусылар өсөн дә ҙур байрам.

Беҙҙең яҡты тормошобоҙ, ҙур еңеүҙәребеҙ өсөн иптәш Сталинға ысын күңелдән ҡайнар рәхмәт әйтәбеҙ.

Ғ. Зарипов,
суднолар ремонтлау заводының котельщиктар бригадаһы бригадиры.

Яуаплы бурысты намыҫ менән башҡарабыҙ

Черниковск ҡалаһындағы беренсе номерлы ФЗО мәктәбе хеҙмәт резервтәрен ойоштороулоуҙың тәүге көндәренән уҡ эшкә башланы. Мәктәп үҙенең 10 йыл йәшәү осоронда төҙөлөш предприятиеларына ике меңгә яҡын йәш эшселәр әҙерләне. Мәктәптә йөҙәрләгән ташсылар, столярҙар, балта осталары һәм штукатурҙар әҙерләнде.

Беҙҙең мәктәптә уҡыусы йәштәр үҙҙәренең производство практикаһы осоронда Черниковск ҡалаһында агастан 10 йорт һалдылар, ике ҡатлы алты таш йорт төҙөнеләр, 200 мең квадрат метр штукатура эштәре башҡарҙылар, 250 мең һумлыҡ төрлө мебелдәр эшләнеләр.

Беҙҙә уҡып сыҡҡан 300 кеше Черниковск ҡалаһындағы төҙөлөш участкаларында хеҙмәт итә. ФЗО-ны тамамлаған байтаҡ иптәштәр илебеҙҙең юғары уҡыу йорттарында һәм техникумдарҙа уҡыйҙар. Ҡайһы бер иптәштәр мастер булып эшләүгә өлгәштеләр.

Мәктәп коллективы социалистик Тыуған илебеҙҙең гигант төҙөлөштәре өсөн юғары квалификациялы йәш кадрҙар әҙерләүҙе дауам итерә. Беҙ бөтә көс, бөтә энергия менән хеҙмәт итеп, партия һәм хөкүмәт тапшырған был яуаплы бурысты алдағы көндә лә намыҫ менән башҡарырбыҙ.

Ш. Ғафаров,
Черниковск ҡалаһындағы беренсе номерлы ФЗО мәктәбенең директор ярҙамсыһы.

Ҡытай халҡы Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыллығын байрам итә

ПЕКИН, 1 октябрь. (ТАСС). Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыллығын Пекинда байрам итеү 30 сентябрҙә киҫ менән башланды. Республиканың башҡалаһы флагтар, юлбашсыларҙың портреттәре, сәскәләр, плакаттар менән байрамса биҙәлгән. Бөтә урындарҙа ла төрлө төҫтәге электр лампалары яналар. Ҡала урамдары төрән төнгә тиклем халҡ менән тулы булдылар.

30 сентябрҙә көндөҙ Сунь Ят-сен паркында зур митинг булып үтте. Унда Государство административ Советенең премьеры һәм сит ил эштәре министры Чжоу Энь-лай Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыл йәшәүе осорында Үҙәк халҡ хөкүмәтенең өлгәшеүҙәре тураһында зур доклад менән сығыш яһаны. Доклад Ҡытайҙың бөтә радиостанциялары тарафынан да транслировать ителде.

Бөгөн иртәнге ун сәғәттә хәрби парад булып үтте, ул ике сәғәт дауам итте. Парад башланыр алдынан артиллериянан салют яңғыраны. Парад командующие генеральный штаб начальнигенең урынбаҫары генерал Не Жун-чжэндең ҡыҫҡаса рапортынан һуң Халҡ азатлыҡ армияһының главнокомандующие генерал Чжу Дэ парад өсөн теҙелгән частарҙы ҡотланы. Унан һуң Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыллығы айҡанлы Халҡ азатлыҡ армияһы главнокомандующийҙың приказы уҡылды.

«Бөйөк азатлыҡ өсөн халҡ һеҙгә рәхмәт белдерә, — тип әйтелә приказда.— Тайванда һәм Тибеттә яфаланыусы туғандарыбыҙҙы азат итегеҙ!» «Беҙ тыныслыҡ өсөн көрәшкә әҙербеҙ!»

Хәрби парадта осоусылар, хәрби-диңгеҙ флотының моряктәре, автоматик ҡорал менән ҡоралланған пехотинецтәр, артиллеристәр ҡатнашты. Тар-мар ителгән гоминдансы армиянан алынған һәм Америкала эшләп сығарылған танкыларҙан торған танк дивизияһы, кавалерия дивизиялары һәм моторлаштырылған пехота дивизиялары майҙан аша үттеләр. Һауа парадында бомбардировщиктар һәм истребителдәр авиацияһының бер нисә соединениеһе ҡатнашты.

Парадтан һуң Ҡытай башҡалаһы хеҙмәтсәндәренең ҡеүәтле демонстрацияһы булды. Унда ярты миллион кеше ҡатнашты. Демонстрацияны пионерҙар һәм уҡыусылар колонналары асты. Ҡытай балалары Үҙәк халҡ хөкүмәтенә, Ҡытай коммунистәр партияһына, Халҡ азатлыҡ армияһына һәм Ҡытай халҡының юлбашсыһы Мао Цзе-дунға рәхмәт белдереүсе лозунгылар күтәргәндәр. Уларҙың ҡулдарында сәскәләр һәм тыныслыҡ күгәрсене төшерелгән плакаттар. Улар һөйөклө юлбашсыларын рухланып ҡотлайҙар.

Эшселәр, хеҙмәткәрҙәр, крәҫтиәндәр, студенттар, халҡтың башҡа ҡатламдарының вәкилдәре юлбашсыларҙың — Мао Цзе-дун, Чжу Дэ, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лайҙың портреттәрен күтәргәндәр. Демонстранттар ҡулдарында Сунь Ят-сен портреттәре лә бик күп. Демонстранттар Генералиссимус И. В. Сталиндең «Ҡытай халҡының иң яҡшы дуҫы!» тип яҙылған күп һандағы портреттәрен алып баралар.

Демонстранттар колонналары өҫтөндә Ким Ир Сен, Хо Ши Миндең, халҡ демократияһы илдәре етәкселәренең һәм туғандаш компартиялар етәкселәренең портреттәре күренә. Үҙәк халҡ хөкүмәте, Ҡытай коммунистәр партияһы һәм юлбашсы Мао Цзе-дун хөрмәтенә ҡотлау тауыштары яңғырай.

Тыныслыҡ өсөн, яңы һуғышҡа ҡаршы көрәш лозунгылары аҫтында булған демонстрация ғәйәт зур күтәренкелек менән үтте һәм халҡ ижадын күрһәтеү менән тамамланды.

Кис менән Пекинда халҡтың массовый гуляниеһе башланды.

ПЕКИН, 1 октябрь. (ТАСС). Бөгөн бөтә үҙәк газеталар Ҡытай халҡ республикаһының бер йыллығы айҡанлы иптәш И. В. Сталиндең Мао Цзе-дунға ебәргән ҡотлау телеграммаһын һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетенең Ҡытай коммунистәр партияһының Үҙәк Комитетына ебәргән ҡотлау телеграммаһын беренсе биттәрҙә баҫып сығарҙылар.

Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыллығы айҡанлы Мао Цзе-дундың ҡабул итеүе

ПЕКИН, 1 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡытай Халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәтенең председателе Мао Цзе-дун Ҡытай Халҡ республикаһының бер йыллығын билдәләп, киҫә ҡунаҡтар ҡабул итте.

Ҡабул итеүҙә 900-ҙән ашыуыраҡ ҡунаҡ, шул иҫәптән Үҙәк халҡ хөкүмәте председателенең урынбаҫарҙары Чжу Дэ, Лю Шао-ци, Сун Цзин-лин, Ли Цзи-шень һәм Чжан Лань, Государство административ советенең премьеры Чжоу Энь-лай, премьерҙең урынбаҫарҙары Дун Би-у, Чень Юнь, Го Мо-жо һәм Хуань Янь-бей һәм башҡа күп кенә государство деятелдәре, шулай уҡ Ҡытай Халҡ республикаһы армияһының, флотының һәм хәрби һауа көстәренең юғары офицерҙәре, халҡ политик консультатив советы милли комитетенең члендәре, политик партияларҙың, общественный ойошмаларҙың етәкселәре, төрлө милләттәрҙең вәкилдәре, Халҡ азатлыҡ армияһының геройҙары, производство отличниктәре ҡатнашҡан.

Ҡабул итеүҙә шулай уҡ СССР-ҙың Ҡытай Халҡ республикаһындағы илсеһе Рощин, халҡ демократияһы илдәренең дипломатик вәкилдәре, демократик йәштәрҙең Бөтә Донъя федерацияһының делегацияһы, СССР профсоюздары Бөтә Союз Үҙәк Советенең вәкилдәре, Ҡытай һәм сит ил матбуғаты вәкилдәре һәм башҡалар ҡатнашты.

Англияла горняктәр забастовкаһы киңәйә

ЛОНДОН, (ТАСС). Матбуғат хәбәрҙәренә ҡарағанда, Глазго янында Кардован күмер шахталарында эш хаҡын арттырыу тураһында шахтерҙарҙың талаптарын ҡәнәғәтләндереүҙән администрацияның баш тартыуына ҡаршы протест билдәһе итеп, 25 сентябрҙә башланған горняктәр забастовкаһы 29 сентябрҙә тағы ла биш шахтаға таралған. Ланкаширҙең, Эршириҙең һәм Кенбайшн Лотиандың 20 шахтаһында 6300 самаһы горняк эш ташлаған.

Тайван утрауында тыуған һәм Японияла йәшәүсе ҡытайҙарҙың БМО Генеральный Ассамблеяһына һәм иптәш И. В. Сталингә мөрәжәғәте

ШАНХАЙ, 30 сентябрь. (ТАСС). Тайвань утрауында тыуған һәм Японияла йәшәүсе ҡытайҙар вәкилдәренең конференцияһы БМО Генеральный Ассамблеяһына һәм ССР Союзы Министрҙар Советенең Председателе И. В. Сталинга петиция ебәргән. Унда, Тайван утрауы Ҡытайҙың айырып алғыһыҙ өлөшө булып тора, тип билдәләнелә.

Был петицияла Тайван утрауында тыуған һәм Японияла йәшәүсе 40.000 ҡытай исеменән былай тип әйтелә:

«Беҙ, Тайван утрауында тыуған һәм Японияла йәшәүсе ҡытайҙарҙың вәкилдәре Тайван тураһындағы мәсьәлә буйынса үҙебеҙҙең ҡарашты әйтеү өсөн ошо мөмкинлек менән файҙаланабыҙ. Тайван тураһында күтәрелгән мәсьәлә Алыҫ Көнсығыштағы тыныслыҡҡа һәм именлеккә генә түгел, бәлки бөтә донъялағы тыныслыҡҡа ла һәм именлеккә лә ҡағыла, тигән фекерҙе беҙ бер күңелдән яҡлайбыҙ». Хәҙерге ваҡыттағы обстановканың ҡөсөргәнешле булыуы менән мәжбүр ителеп,— тип күрһәтелә унан ары петицияла, — беҙ, түбәндә ҡул ҡуйыусылар, хәҙерге ваҡытта үҙ эшен башлаған Генеральный Ассамблеяға ошо петицияны тапшырырға тантаналы рәүештә ҡарар иттек. Түбәндә һеҙҙең ҡарамағығыҙға тапшырыла торған төп пункттар килтерелә.

1. Тайван утрауының Ҡытай территорияһының айырып алғыһыҙ өлөшө булып тороуын коллектив халҡ-ара акция раҫлаясаҡ.

2. Тайван Ҡытайҙың бер өлөшө булып торғас, Тайванға бөтә донъялағы тыныслыҡҡа ҡурҡыныслыҡ төшөрә итеүсе туранан-тура сит ил интервенцияһының законһыҙ актыларын бөтөрөү өсөн һис киҫекмәҫтән саралар күреләсәк.

3. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Генеральный Ассамблеяһы йәки Именселек Советы был бәхәстә туранан-тура ҡыҙыҡһыныусы государствоның тейешле вәкиленең, йәғни Ҡытайҙың бөтә халҡы алдында яуаплы булған Ҡытай делегацияһының ҡатнашлығынан башҡа Тайванға ҡарата ниндәй ҙә булһа ҡарарҙар ҡабул итеүҙән тыйылып торасаҡ, әгәр ҙә башҡа ҡарарҙар ҡабул ителһә, уларҙы бөтә Ҡытай халҡы бер ниндәй ҙә көсө булмаған ҡарарҙар итеп ҡараясаҡ».

«Тайвандың Ҡытай территорияһы икәнлеге тантаналы халҡ-ара килешеүҙәрҙә теркәлгәйне, — тип билдәләнелә петицияла. — Тайванды Ҡытайға ҡайтарып биреү тураһындағы ҡарар беренсе тапҡыр 1943 йылдың 1 декабрендә Каир конференцияһында ҡабул ителде, унан һуң 1945 йылдың 20 июлендәге Потсдам декларацияһы менән раҫланды, һәм, аҙаҡ килеп, Япония 1945 йылдың 2 сентябрендә капитуляция шарттарына ҡул ҡуйып, быны менән ризалашты.

Күрһәтелгән килешеүҙәргә ҡул ҡуйған державаларҙың береһе лә, АҠШ-тан башҡа, һуңғы биш йыл эсендә Тайвандың яҙмышы тураһындағы мәсьәләне бер ваҡытта ла күтәреп сыҡманы, хәтта АҠШ-тың яуаплы органдары ла 1950 йыл башланғанға тиклем хәлде дөрөҫ аңланылар. Государство департаментенең 1949 йылдың 3 декабрендәге йәшерен меморандумынан Юнайтед Пресс агентствоһының 1950 йылдың 3 ғинуарында Токиола иғлан ителгән хәбәрендә килтерелгән түбәндәге өҙөк быны асыҡ күрһәтә:

«Дөрөҫ, утрауҙың техник статусы Япония менән тыныслыҡ договоры менән билдәләнелергә тейеш, ләкин Каир килешеүе, Потсдам декларацияһы һәм 1945 йылдың 2 сентябрендәге капитуляция тураһындағы акт уны Ҡытайға ҡайтарып биреүҙе күҙҙә тотталар».

Шул уҡ документтә былай тип әйтелгәйне:

«Тайван политик, географик һәм стратегик яҡтан ҡарағанда ла Ҡытай территорияһының бер өлөшө булып тора». Бынан сығып, президент Трумэн 1950 йылдың 5 ғинуарында, Америка Ҡушма Штаттары «хәҙерге ваҡытта йәшәгән положениене үҙгәртеү өсөн үҙҙәренең ҡоралы көстәрен файҙаланырға уйламайҙар», тип официаль рәүештә белдерҙе. Икенсе яҡтан, Англия, Тайван Ҡытайҙың бер өлөшө булып тора, тип даими рәүештә иҫәпләне. АҠШ политикаһын былай итеп аңлатҡандан һуң Англия 6 ғинуарҙа Ҡытай Халҡ республикаһын таныны».

«Тайвандың Тымыҡ океанда АҠШ өсөн стратегик яҡтан мөһим булыуының концепцияһын ныҡышмалы рәүештә яҡлаусы йөгөнтөлө военщинаның баҫымына ҡетөлмәгәндә уступка яһап, — тип әйтелә унан ары петицияла, — президент Трумэн үҙ позицияһын тамырынан үҙгәртте һәм, «Формозаның (Тайвандың) буласаҡ статусын билдәләү Тымыҡ океанда именлекте аяҡҡа баҫтырғанға, Япония менән тыныслыҡ договорын теҙегәнгә йәки был мәсьәләне Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ҡарағанға тиклем кисектерелергә тейеш», тип бер яҡлы рәүештә белдерҙе.

Унан ары Американың БМО-лағы төп вәкиле Остин әфәндегә 27 августа ебәргән үҙенең хатында президент Трумэн, Тайвандың юридик статусы үҙ-ара халҡара акциянан башҡа икенсе төрлө ниндәй ҙә булһа юл менән хәл ителергә тейеш түгел, тип белдерҙе».

Петицияла унан ары, «Япония капитуляция яһағандан һуң биш йыл үткәс, Америка Ҡушма Штаттарының, Тайвандың юридик статусы әле билдәләнелмәгән, тигән нигеҙҙә хәрби интервенцияны башлау өсөн әле булһа аҡлау табырға маташыуҙары бөтә донъялағы белемле общественный фекер өсөн мәсхәрәле булып тора, — тип билдәләнелә.

Юридик яҡтан ҡарағанда Тайвандың статусы бынан бер нисә йыл элек билдәләнгәйне. 1945 йылдың 2 сентябрендә Япония капитуляция шарттарына ҡул ҡуйғас һәм капитуляция ваҡытында союзный державалар был утрауға юрисдикцияны Ҡытайҙың тормошҡа ашырыуы менән ризалашҡас ул шунда уҡ үҙ көсөнә инде.

Ҡайһы бер ваҡыттарҙа, Тайван Каир һәм Потсдам декларацияларына ҡул ҡуйған национализтик Ҡытайға тапшырылды, тигән раҫлауҙар килтерелә. Был дәлил тик мәсьәләне бутай ғына. Ысынбарлыҡта союзный державалар, Тайван Ҡытайҙан айырып алынғайны һәм шуға күрә ул Ҡытайға ҡайтарып бирелергә тейеш, тип килештеләр. Ҡытайҙың идара итеүҙең ниндәй формаһын һайлап алыуына, йәки башҡа һүҙҙәр менән әйткәндә, утрауға юрисдикцияны национализтик хөкүмәтме йәки халҡ хөкүмәтеме тормошҡа ашырырға тейешлеге тураһындағы мәсьәләгә быныц бер ниндәй ҙә мөнәсәбәте юҡ. Был саф эске проблема ғына. Теләһә ниндәй государствоның эске эштәренә тығылмауснлыҡ принцибе халҡ-ара хоҡуҡтың кардиналь принциптәренең береһе һәм БМО Уставында теркәлгән булғас, бындай дәлил бөтөнләйгә нигеҙһеҙ булып тора.

Тайван Ҡытайҙың бер өлөшө булып тора һәм тығылмауснлыҡ принцибе ныҡлы рәүештә урынлаштырылған «хоҡуҡ нормаһы» булып тора, тип танылғас, теләһә ниндәй сит ил государствоһы ҡоралы көстәренең был утрауҙа булыуы туранан-тура хәрби интервенция акты итеп ҡарала. Интервенцияның бындай акты тыныслыҡ өсөн асыҡтан-асыҡ ҡурҡыныс булып тора. Быны булдырмаҫ өсөн һис киҫекмәҫтән саралар күрелергә тейеш. Агрессив держава Берләшкән Милләттәрҙә Тайван өсөн булған бәхәскә ылыҡтырырға маташа. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Тайвандағы хәҙерге интервенцияны яҡларға уйлаймы икән ни? Беҙ быға ышана алмайбыҙ.

Аҙаҡ килеп, беҙ, хәбәр итеүҙәренсә, Америка Ҡушма Штаттары яҡлаған опека идеяһына туҡталырға теләйбеҙ. Президент Трумэн был идеяны күптән йөрөтәләр инде, сөнки ул һуңғы ваҡытта яһаған үҙенең ҡайһы бер белдереүҙәрендә Тайван проблемаһын халҡ-ара хәл итеүгә бер нисә тапҡыр баҫым яһаны».

Петицияла, «Тайвандың бойондороҡһоҙлоғо өсөн хәрәкәт» тип аталған нәмә «сит ил государствоһы тарафынан уйлап табылған һәм уны яҡлаусылар күп түгел», тип билдәләнелә.

«Беҙ, ҡытайҙар, — тип әйтелә петицияның аҙағында, — Ҡытайҙың бер өлөшө булырға теләйбеҙ. Беҙ берҙәм һәм бүленмәй торған Ҡытай өсөн эшләйбеҙ. Беҙ бүленеү өсөн түгел, ә союз өсөн сығыш яһайбыҙ. Беҙ үҙебеҙҙә ысын үҙ алдына идара итеүҙе урынлаштыра алабыҙ. Беҙгә номиналь бойондороҡһоҙлоҡ кәрәкмәй. Шулай итеп, Тайванда тыуған ҡытайҙар исеменән ҡуйылған һәм беҙҙе Ҡытайҙан айырып алыуға килтереүсе теләһә ниндәй тәҡдим Тайвандың үҙендә һәм уның ситендә йәшәгән халҡтарҙың ысын ынтылыштарын көйҙәләндерә алмай. Беҙгә тик плебисцит үткәреү йәки БМО-ның опекаһын урынлаштырыу юлы менән генә ярҙам күрһәтергә теләүселәргә беҙ асыҡтан-асыҡ: «Беҙ уны теләмәйбеҙ», тип белдерәбеҙ.

Шуға күрә беҙ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһынан теләһә ниндәй алдаҡсы опекундар артынан, уларҙың ниндәй яҡшы уйҙар менән йәшеренеүҙәренә ҡарамаҫтан, эйәрмәүен ысын күңелдән һорайбыҙ.

Үҙ позициябыҙҙы берләштереп, беҙ, Берләшкән Милләттәрҙең әлеккә көүек үк ғәҙеллекте яҡлауҙарына һәм тыныслыҡты тәьмин итеүгә ынтыласаҡтарына ысын күңелдән ышанабыҙ. Түбәнгә һеҙемтәләргә килтерәсәк хәрәкәттәр курсын ҡабул итеү хәҙерге ваҡытта бындай маҡсатҡа өлгәшеү өсөн иң эффектлө юлдарҙың береһе булып тора:

1. Ҡытайҙың бер өлөшө итеп Тайвандың юридик статусын раҫлау;

2. Тайванда хәҙерге ваҡытта булған сит ил ҡоралы көстәрен һис киҫекмәҫтән сығарыуҙы тормошҡа ашырыу, сөнки интервенцияның бындай акты законһыҙ булып тора;

3. Утрауға опека урынлаштырыуға йәки теләһә ниндәй формала уның Ҡытайҙан айырылып алыныуына килтерәсәк теләһә ниндәй тәҡдимде кире ҡағыу.

Юғарыла килтерелгәндәр беҙҙең иң яҡындағы маҡсаттарыбыҙ булып торалар.

Беҙ, түбәндә ҡул ҡуйыусылар, Формозала тыуған һәм Японияла йәшәүсе ҡытайҙарҙың вәкилдәре юғарыла күрһәтелгән маҡсаттарҙы тормошҡа ашырыуҙа беҙгә ярҙам күрһәтә алһалар, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ҙур рәхмәт белдерер инек.

Беҙ Генеральный Ассамблеяның сессияһына уңыштар теләйбеҙ!

Йәшәһен Берләшкән Милләттәр!

Формозала тыуған һәм Японияла йәшәүсе ҡытайҙар вәкилдәренең конференцияһы».

Петицияға конференция исеменән түбәндәгеләр ҡул ҡуйған:

Ли Янь-си, Гань Вень-фан, Лю Цзишен, Цзен Шень-мао, Сис Цзи-цзю, Хуан Сю-фен, Лу Соу-ши, У Юнцзян, Чень Гун-ван, Лю Мип-теп, Ляо Чунь-му, Чень Вень-чуй.

Берләшкән Миллә[ттәр] Ойошмаһы Генеральн[ый] Ассамблеяһының бише[нсе] сессияһы

29 сентябрҙәге иртән[ге] пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 28 сентябрь. (ТАСС). [Ге]неральный Ассамблеяның бөгөнгө ир[тәнге] ултырышы Куба, Египет һәм Н[орвегия] урынына Именселек Советенең [даими] булмаған өс члөнен һайлауға арн[алды]. Куба, Египет һәм Норвегияның [полномо]чиеларенең срогы 1950 йыл аҙағында [та]мамлана. БМО Уставына ярашлы рә[үештә] Именселек Советенә һайлауҙар й[әшерен] тауыш биреү юлы менән үткәрел[ә һәм] шул уҡ ваҡытта Советҡа һайлау [өсөн] тауыштарҙың өстән ике өлөшө [тейеш] ителә.

Тауыш биреүҙең беренсе туры Бр[азилия] тәһендә талап ителгән күпселек т[ауыш] менән Бразилия һәм Голландия һайла[нды]. Ләкин башҡа ике кандидатура — [Ливан] һәм Төркиә тауыштарҙың тейешле һ[анын] йыйнай алманы. Тауыш биреүҙең [ал]ете туры ла тулы һөҙөмтәләрҙе бир[мәне]. Именселек Советенең даими бу[лма]ған өсөнсө члөнен һайлау бөгөнгө көн[дөҙ]гө ултырышта үткәреләсәк.

29 сентябрҙәге көндөҙгө пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 29 сентябрь. (ТАСС). [Ге]неральный Ассамблеяның көндөҙгө ул[ты]рышында Именселек Советенә даими б[ул]маған члендәрҙе һайлау буйынса тау[ыш] биреү дауам итте. 9-сы турҙа Төркиә [һәм] Ливан да тауыштарҙың кәрәкле һан[ын] алманы. Һөҙөмтәлә Именселек Совете[нең] членен һайлауҙар кисектерелделәр.

Генеральный Ассамблея Экономик [һәм] Социаль Советтең 6 членен һайлауға [кү]тө. Уның составына 18 государствоны[ң] вәкиле инә. Быйылғы йыл аҙағында [өс] йыл тулыу айҡанлы Советтәр Со[юзы], Польша, Англия, Австралия, Бразил[ия] һәм Дания вәкилдәре Совет составын[ан] сығалар (Уставҡа ярашлы рәүештә [һәр] йәки был государствоның вәкиле был Б[о]вет составында өс кенә йыл була ал[а]). Йәшерен тауыш биреү һөҙөмтәһендә Эк[о]номик һәм Социаль Совет составына Со[]веттәр Союзы, Польша, Англия, Уругвай, Филиппины һәм Швеция һайланды.

Унан һуң Доминикан республикаһы Филиппины урынына опека буйынса [Со]веттең ике членен һайлау булды. Б[ыл] ике член полномочиеһенең срогы быйы[л]ғы йыл аҙағына тамамлана. Йәшерен т[ау]ыш биреү һөҙөмтәһендә опека буйынса Советҡа Доминикан республикаһы [һәм] Таиланд һайланды.

Унан ары Именселек Советенең даи[ми] булмаған члендәрен һайлау буйынса [йә]шерен тауыш биреүҙең яңынан өс т[уры] үткәрелде. Ләкин болатировать ите[лгән] Төркиә һәм Ливан ун икенсе турҙан [һуң] да тауыштарҙың кәрәкле һанын ал[а] манылар. Именселек Советенең членд[әрен] һайлауҙар буйынса тауыш биреү кис[ек]терелде.

Шуның менән Генеральный Ассамб[леяның] ултырыштарының эше тамамланды. [] сентябрҙә Политик һәм махсус поли[тик] комитеттар эшләй башлаясаҡтар.

Баҡса аҙнаһы

ЕЛӘК-ЕМЕШ БАҠСАЛАРЫНДА КӨҘГӨ ЭШТӘР

Колхоздарҙа, шулай уҡ колхозсыларҙың үҙ усадьбаларында еләк-емеш баҡсалары булдырыу юлында партия һәм хөкүмәт көндәлек хәстәрлек күрәләр. Еләк-емеш баҡсалары тәҙәүҙә хөкүмәт колхоздарға льготалы шарттарҙа кредиттар бирә. Республикабыҙҙа 5 урында государство питомнигө ултыртыу материалдары етештерә, баҡсасылыҡ техникумы һәм төрлө курстар эшләй. Кушнаренко районындағы баҡсасылыҡ ғилми-тикшереү станцияһы Мичурин методтарын ҡулланыу буйынса колхоздарға агротехник юлдар өйрәтә.

Республикабыҙҙың колхоздарында баҡсалар майҙаны 4000 гектар тәшкил итә. Еләк-емеш баҡсаларында агротехника ҡулланған колхоздар йыл һайын юғары урожай йыйнайҙар һәм йөҙәр мең һум аҡса доходы алалар. Мәҫәлән, Ҡырмыҫҡалы районында Ғафури исемендәге колхоз һуңғы бер нисә йыл эсендә үҙенең баҡсаһынан 300 мең һум доход алды. Кушнаренко районының «Марс» колхозында бындай доход ҡына 850 мең һумға етте.

Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, әле күп кенә колхоздар, баҡсасылыҡҡа кәрәкле агротехниканы индермәү сәбәпле, түбән урожай алалар. Мәҫәлән, Өфө районында еләк культураларының уртаса урожайы гектарға 6 центнерҙан артмай. Ә айырым колхоздарҙа ул урожай 70—80 килограмм менән исәпләнә. Шул уҡ районның алдынғы колхоздары еләк культураларынан һәр йылды 30—40 центнер урожай үҫтереп алалар.

Еләк-емештән юғары урожай алыу өсөн баҡсаларҙа көҙҙән юғары агротехника ҡулланырға кәрәк. Баҡса аҙнаһы үткәреү уңайы менән хәҙер бөтә колхозсыларҙың да еләк-емеш баҡсаларын кәртәләп алырға һәм баҡса һаҡлау урман полосалары булдырырға кәрәк. Сөнки, был сараларҙы башҡармай тороп, еләк-емеш баҡсаларынан юғары урожай алыуҙы уйларға ла мөмкин түгел.

Еләк-емеш культуралары киләһе йылдың беренсе яртыһында яҡшы үҫеш бирһендәр өсөн, уларға көҙҙән һәр гектарға 30—40 тонна иҫәбенән тиреҫ таратыла, йәки 20 тонна тиреҫкә 300—400 килограмм фосфор ашламалары ҡушып, ер тиреҫләнә һәм тупраҡ 25 сантиметр тәрәнлектә туңға һөрелә. Ағас рәттәре араһында ат йәки трактор көсө менән ерҙе эшкәртеп булмай. Шуға күрә бында тупраҡ көрәк менән тәрән итеп ҡаҙыла. Ләкин, йәш ағастар тирәһендә был эш ныҡ һаҡлыҡ менән генә үткәрелә.

Алма ағастарының тамырҙарынан ҡалҡып сыҡҡан ҡырағай үсентеләргә, ботаҡтарға үҫергә юл ҡуйырға ярамай. Улар ағастарға зарар ғына итәләр. Көҙгө осорҙа бындай ботаҡтар киҫеп ташланалар. Әгәр ҙә алма ағастарының бер-береһенә ышҡылып торған ботаҡтары булһа, улар үткер бысаҡ йәки бәләкәй бысҡы менән ҡырҡып ташлана. Ҙур ботаҡтарҙың ҡырҡылған урынына замазка йәки майлы буяу һылана.

Алма бирә торған ҙур ағастарҙың иҫке ҡабыҡтары ярғыланып тороусан була. Бындай ҡабыҡтар аҫтында төрлө зарарлы ҡорттар була. Шуға күрә хәҙерҙән ул ҡабыҡтарҙы махсус эшләнгән тимер ҡырғыстар менән таҙартыу шарт. Таҙартҡанда алма ағасы төбөнә септә йәки башҡа нәмә йәйелә һәм уға төшкән ҡабыҡтар һәм улар менән бергә төрлө зарарлы ҡорттар утҡа яндырылалар. Алма ағасын һәм уның ботаҡтарын таҙартҡас, уларҙы эзбиз йәки көл һыуы менән ағартып сығыла. Бынан һуң, алма ағасы тирәләп тупраҡҡа серетән тиреҫ индерелә һәм 4 — 5 сантиметр тәрәнлектә тупраҡ йомшартыла. Бында һаламлы тиреҫте файҙаланырға ярамай. Сөнки бындай тиреҫкә сысҡандар эйәләшә.

Емеш-еләк баҡсаларын ҡуян һәм сысҡандарҙан ныҡ һаҡларға кәрәк. Ҡайһы бер урындарҙа быға иғтибар итмәйҙәр. Мәҫәлән, Күгәрсен районы «1 август» колхозында 1948 йылда алма ағастарының 58 проценте ҡуяндан зарарланды, Зианчура районы «Искра» колхозы баҡсаһында 48 емеш ағасы сысҡандар зарарлауҙан һәләк булды.

Алма ағасын һаҡлау өсөн ер туңыу алдынан ағас һәм ботаҡтар ҡамыш, әрем, ҡурай еләге сыбыҡтары менән уратып бәйләнә. Ә сысҡандарҙан һаҡлау өсөн ағастың тирәһенә төҙгө яуған ҡарҙар өйөп тапала. Был эш ҡыш буйына бер нисә тапҡыр үткәрелә.

Ҡурай еләге баҡсаһында быйыл урожай биргән сыбыҡтарҙы төптән ҡырҡып ташларға һәм яндырырға кәрәк. Бынан һуң ер тиреҫләнә һәм туңға һөрелә. Ә тәүге йыл үҫкән сыбыҡтарҙың иң көслө 2—3 данаһы ғына ҡалдырыла. Ҡурай еләге тоташ рәттәрҙә ҡуйы булып үҫергә тейеш түгел. Ундағы өйөмдәр 6 — 8 сыбыҡтан торһондар. Ҡышлатыу өсөн өйөмдәр берберәһенә бәйләп ҡалдырыла.

Ҡарағат өйөмдәрен ултыртҡандан һуң икенсе йылында насар үҫкән ботаҡтары ҡырҡып ташлана, һәр өйөмдә көслө 6—8 ботаҡ ҡалдырыла. Өсөнсө йыл үҫкән ҡарағаттың насар үҫкән йәш ботаҡтары шулай уҡ ҡырҡыла, тик 4 — 5 ботаҡ ҡалдырыла. Был иһә өйөмдө көсәйтеү өсөн эшләнә. Уны йыл һайын үткәрергә кәрәк. Өйөмдәрҙә күп йылдар үҫкән ботаҡтарҙы ҡырҡыу түбәндәгесә үткәрелә: һәр бер 3 йәштән уҙған, насар урожай бирә торған ботаҡ ҡырҡыла, уның урынына көслө йәш ботаҡ ҡалдырыла. 5—6 йәштән уҙған ҡарағат ботаҡтары бөтөнләй ҡырҡып ташлана. Ә көслө үҫкән ботаҡтың оҙонлоғо өстән бер өлөшкә ҡыҫҡартыла. Был сараларҙы үткәргәндә йыл һайын тупраҡҡа тиреҫ индерелә.

Крыжовник өйөмөндә лә һирәкләү эше шул уҡ тәртиптә үткәрелә. Ләкин уның тик 4 — 5 йәштән ҡартыраҡ булған ботаҡтары ҡырҡып ташлана.

Еләк-емеш баҡсаһында көҙгө агротехник эштәрҙе үткәреү мөһим әһәмиәткә эйә. Баҡсасылыҡ бригадалары бригадирҙәре, агрономдар был эштә баҡсасыларға ярҙам итергә тейештәр.

Агроном Ә. Әхмәров.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея-халҡ демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 1 октябрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһының баш командованиеһе бөгөн иртән былай тип хәбәр итте:

Сеул районында Халҡ армияһының частәрә һаң яғынан өҫтән булған дошман частәренә ҡаршы ҡаты урам һуғыштары алып барыуҙы дауам иттереп, һәм дошманға ҙур юғалтыуҙар яһағандан һуң, 29 сентябрҙә Сеулдың үҙәк өлөшөнән элек өҙерләнгән позицияларға сигенгәндәр.

Халҡ армияһының частәрә Сеулдан 1 — 2 километрға төньяҡтараҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ участкала Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ныҡлы һуғыштар алып баралар.

Американ һәм лисынмансы марионет ғәскәрҙәр Сеулдың тыныс халҡын массовый рәүештә үлтерәләр. Дошман төрлө ҡәбәхәт методтар менән, ирҙәр һәм ҡатын-ҡыҙҙар, йәштәр һәм ҡарттар булыуына ҡарамаҫтан, бик күп һанда тыныс халҡты туҡмай һәм үлтерә.

30 сентябрҙә Сеул районындағы һуғыштарҙа Халҡ армияһының частәрә бик күп һанда дошман һалдатын һәм офицерын үлтергән һәм яралаған, һәм уның бик күп боевой техникаһын, шул иҫәптән 4 танкын юҡ иткән.

28 сентябрҙә Халҡ армияһының [] буйы артиллерияһы Американың [] районына яҡын килгән бер торпеда ка[тер]ен һыуға батырған.

ПХЕНЬЯН, 1 октябрь. (ТАСС). Ко[рея] халҡ-демократик республикаһы Халҡ а[р]мияһының баш командованиеһе бөгөн к[ис] түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Халҡ армияһының частәрә һөжүм ит[кән]сә дошманға ҡаршы ныҡлы һуғыш[тар] алып барып, төньяҡ юнәлештә пла[нлы] рәүештә яңы позицияларға сигенәләр.

Сеул районында Халҡ армияһының [час]тәре һаң яғынан өҫтән булған дошма[нға] ҡаршы ҡаты һуғыштарҙа уға ҙур ю[ғал]тыуҙар яһағандар һәм ҡаланан төньяҡ[та]раҡ һәм көнсығыштараҡ һуғыштар а[лып] барыуҙы дауам иттерәләр.

1 октябрҙәге һуғыштарҙа Халҡ ар[мия]һының частәре дошманға йәнле көст[әрҙә һәм] техникала ҙур юғалтыуҙар яһағанда[р,] 6 танкыны юҡ иткәндәр.

1 октябрҙә Халҡ армияһының зен[итлы] артиллерияһы дошмандың 7 самолет[ын] атып төшөргән.

Яуаплы редактор F. F. FАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа:

Башҡорт государство академия драма театрында — «ӨЙЛӘНЕҮ».
«Октябрь» кинотеатрында — «ВЕНА ҠЫҘҘАРЫ».
«Салауатта» — иртән—«САЛАУАТ ЮЛАЕВ», кис — «УТ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлешө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01588. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл
№ 199 (8656)
4
ОКТЯБРЬ
шаршамбы

хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

„Советтәр улар массаларҙың ТУРАНАН-ТУРА үҙ ойошмалары, йәғни массаларҙың иң ДЕМОКРАТИК һәм, тимәк, иң авторитетле ойошмалары, яңы государство төҙөүҙә һәм уға идара итеүҙә массаларҙың катнашыуын максималь еңеләйтеүсе һәм массаларҙың революцион энергияһын, инициативаһын, ижади һәләтлелектәрен максималь сисеүсе ойошмалар булып торалар".

И. СТАЛИН.

Донъялағы иң демократик һайлау системаһы

Бөтә ил буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә 1950 йылдың декабрь айында үткәреләсәк һайлауҙарға әҙерлек йәйелдерелә.

Бөгөн донъялағы иң демократик Конституция — Сталинса Конституцияның ҡаҡшамаҫ принциптарына тулыһынса нигеҙләнгән «РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение» иғлан ителә. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение совет, ысын халыҡ социалистик демократизмының асылын һәм рухын кәүҙәләндерә.

Совет, социалистик демократизмды характерлап, иптәш Сталин былай тип күрһәтә: «Беҙҙә бер-береһенә ҡапма-ҡаршы ҡуйыусы партиялар юҡ, шулай уҡ беҙҙә бер-береһенә ҡаршы тороусы капиталистар синыфы ла һәм капиталистар тарафынан эксплуатацияланған эшселәр синыфы ла юҡ. Беҙҙең общество тик ҡала һәм ауылдың ирекле эшсәндәренән — эшселәрҙән, крәстиәндәрҙән, интеллигенциянан ғына тора». Беҙҙә, совет обществоһында, бөтә граждандар ҙа үҙ хоҡуҡтарында тиңдәр, һәр бер гражданиндың обществолағы дәрәжәһен мөлкәт хәле лә, милли сығышы ла, енесе лә, ҡайҙа хеҙмәт итеүе лә түгел, ә шәхси һәләтлектәре һәм шәхси хеҙмәте билдәләй.

Иғлан ителгән Положение һайлауҙар тәртибе тураһында, һайлау кампанияһының бөтә этаптары — исемлектәр төҙөй башлағандан алып, тауыш биреү һөҙөмтәләрен билдәләгәнгә тиклемге этаптары тураһында асыҡ һәм аныҡ рәүештә һөйләй. Был документтең һәр бер главаһы, һәр бер статьяһы халыҡтың үҙ фекерен ирекле рәүештә белдереүҙе тәьмин итеүгә, һәр бер гражданинға Совет Конституцияһы тарафынан гарантияланған хоҡуҡтарҙы тормошҡа ашырыу өсөн уға мөмкинлек биреүгә йүнәлтелгән.

СССР Верховный Советына һәм союзный һәм автономиялы республикаларҙың Верховный Советтәренә һайлауҙар кеүек үк, урындағы Советтәргә депутаттар һайлау ҙа һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү юлы менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә. РСФСР-ҙың 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, аҡылдан яҙған кешеләрҙән һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеп хөкөм ителгән кешеләрҙән башҡалары, депутаттар һайларға һәм хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайланырға хоҡуҡлылар.

Коммунистәр партияһының политикаһы уның тормош нигеҙе булып торған беҙҙең совет общественный һәм государство ҡоролошобоҙ — донъялағы иң демократик ҡоролош. Совет социалистик демократияһы — юғары типтағы демократия ул. Ул государствоға идара итеүҙә хеҙмәтсәндәрҙең даими рәүештә актив ҡатнашыуҙарын тәьмин итә. Социалистик демократия буржуаз демократиянан тамырынан айырыла. «Антагонистик синыфтар булған капиталистик илдәрҙәге демократия, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — һуңғы сиктә көслеләр өсөн демократия, аҙсылыҡ тәшкил иткән байҙар өсөн демократия ул. СССР-ҙағы демократия, киреһенсә, хеҙмәтсәндәр өсөн демократия, йәғни бөтәһе өсөн дә демократия ул».

Социалистик демократизмдың бөйөк ҡаҙаныштары беҙҙең һайлау системабыҙҙа үҙенең асыҡ кәүҙәләнешен таба. Бер генә капиталистик илдә лә бындай демократик һайлау системаһы юҡ һәм булыуы ла мөмкин түгел.

Билдәле булғанынса, буржуаз илдәрҙең конституциялары һәм һайлау закондары демократик башланғыстарҙы һәм дөйөм һайлау хоҡуҡын күренеш өсөн генә иғлан итәләр, ләкин шул уҡ ваҡытта шундай искәртмәләр һәм сикләүҙәр яһайҙар, демократик хоҡуҡтар һәм азатлыҡтар ысынбарлыҡта бөтөнләйгә юҡҡа сығарылалар.

Мәҫәлән, Америка Ҡушма Штаттарында 48 штаттың һайлау закондарында дөйөм алғанда, хеҙмәтсәндәрҙең хоҡуҡтарын сикләүсе 50-нән ашыуыраҡ төрлө цензы бар — ултыраҡлылыҡ цензы, һайлау налогы, грамотаһыҙлығы өсөн һайлау хоҡуҡын сикләү һәм башҡалар. Һайлау налогы һәм грамоталылыҡ цензы асыҡтан-асыҡ хеҙмәтсәндәр массаһына, бигерәк тә негрҙарға ҡаршы йүнәлтелгән, һәм миллиондаған хеҙмәтсәндәрҙе һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан ситләтә.

Буржуаз демократия государстволарынан айырмалы рәүештә беҙҙең илебеҙҙә һайлауҙар ысын ирекле, ысын демократик һайлауҙар булып торалар. Россия Федерацияһының урындағы Советтәренә «Һайлауҙар тураһындағы Положениеның» бөтә статьялары ла быны тағы ла бер тапҡыр күрһәтәләр. Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү тәртибе ябай һәм асыҡ булып тора. Һәр бер һайлаусы уға ҡарата хата ебәрелеү тураһында ғариза бирергә хоҡуҡлы, һәм урындағы Совет ес көндән дә һуңламайынса был ғаризаны ҡарарға бурыслы.

Бөтә һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең һәм совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

Фактик алғанда, бөтә өлкән халыҡ урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүҙә һәм уны тикшереүҙә ҡатнашырға хоҡуҡлы һәм уның быға мөмкинлеге бар.

Беҙҙең һайлау системабыҙ совет кешеләренә улар кемде теләһәләр, үҙ интерестарын тәьмин итеүҙе кемгә ышанып тапшырһалар, шул кешеләр өсөн тауыш бирергә тулы азатлыҡ бирә һәм, әлбиттә, урындағы Советтәргә һайлауҙар ваҡытында һайлаусылар депутатлыҡҡа үҙ кандидаттарына юғары талаптар ҡуясаҡтар. «Шулай булғылай, — тине иптәш Сталин, — властең теге йәки был органы ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәренең теге йәки был күп төрлө һәм өлөшән-әле үҫә барған талаптарын ҡәнәғәтләндерә алмай. Һин яңы мәктәп төҙөнеңме йәки төҙөмәнеңме? Торлаҡ шарттарын һин яҡшырттыңмы? Һин бюрократ түгелме? Беҙҙең хеҙмәтебеҙҙе тағы ла эффектлерәк итергә, беҙҙең тормошобоҙҙо тағы ла культуралыраҡ итергә һин ярҙам иттеңме? Миллиондарса һайлаусылар тарафынан кандидаттарға ҡуйыласаҡ талаптар бына шундайҙар. Һайлаусылар яраҡһыҙҙарын ташлап, уларҙы исемлектәрҙән һыҙып ташлап, иң яҡшыларын алып кандидат итеп күрһәтәсәктәр».

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һуңғы ваҡытта булған һайлауҙарҙан һуң үткән ҙур ҡыҫҡа ваҡыт эсендә совет халҡы коммунистик төҙөлөштөң бөтә фронттарында ла күренекле уңыштарға өлгәште. Һуғыштан һуңғы сталинса биш йыллыҡты срогынан алда үтәү өсөн, промышленностең, ауыл хужалығының һәм культураның яңы ҡеүәтле күтәрелеше өсөн көрәштә бөтә урындарҙа ла—ҡалала ла һәм ауылда ла—яңы кешеләр, социалистик Тыуған илгә, Ленин—Сталин партияһына икһеҙ-сикһеҙ бирелгән талантлы ойоштороусылар һәм етәкселәр үҫеп сыҡтылар. Бындай кешеләр—миллиондарса. Шик юҡ, уларҙың иң яҡшыларын халыҡ урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтәсәк. Иң яҡшы кешеләрҙе депутат итеп һайлау урындағы Советтәрҙе тағы ла күберәк ныҡытасаҡ, илебеҙҙең экономикаһын һәм культураһын артабан сәскә аттырыу, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен яҡшыртыу өсөн көрәштә уларҙың ролен тағы ла юғарыраҡ күтәрер.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек башланды. Партияның урындағы ойошмаларының бурысы хеҙер бөтә хеҙмәтсәндәрҙе «Һайлауҙар тураһындағы Положение» менән таныштырыуҙан, һәр бер һайлаусыға уның хоҡуҡтарын, Совет һайлау системаһының принциптарын, социалистик демократизмдың бөйөклөгөн аңлатыуҙан тора. Был бурысты үтәү өсөн баҫма һәм тел пропагандаһының һәм агитацияның бөтә средстволарын, пропагандистарҙың һәм агитаторҙарҙың бөтә күп һанлы армияһын, үткән һайлау кампанияларында тупланған агитацион-массовый һәм ойоштороусанлыҡ эшенең бөтә бай тәжрибәһен киң файҙаланырға кәрәк.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек массаларҙың ғәйәт ҙур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге обстановкаһында үтәсәк. Совет халҡы коммунизмдың бөйөк сталинса төҙөлештәренең планын үтәүгә — Волгала Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөүгә рухланыу менән башлай. 1950 йылғы халыҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн Октябрь алды социалистик ярышы өлөнән-әле киңерәк йәйелдерелә. Тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет халҡы бөтә донъялағы тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшеүселәрҙең бөйөк армияһының авангардында бара. Ижадсы халыҡ киләсәккә ышаныслы рәүештә ҡарай. Ул, социалистик ҡоролоштоң ҡеүәтен һәм еңелмәҫлеген, Совет демократияһы көстәренең йәшәүсәнлеген һәм бөтмәҫ-төкәнмәҫ икәнлектәрен белә.

Совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға туған коммунистик партия һәм Совет хөкүмәте, иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә килә.

(«Правда» газетаһының 3 октябрҙәге баш мәҡәләһе).

„РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениене" раҫлау тураһында

РСФСР Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһының Верховный Советы Президиумы ҠАРАР ИТӘ:

„РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениене" раҫларға.

РСФСР Верховный Советы Президиумының председателе М. ТАРАСОВ.
РСФСР Верховный Советы Президиумының секретаре П. БАХМУРОВ.

Мәскәү, 2 октябрь 1950 йыл.

РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

I ГЛАВА
Һайлау системаһы

1 статья. РСФСР Конституцияһының 138-се статьяһы нигеҙендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең һәм милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутаттарҙы һайлауҙар һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә.

2 статья. РСФСР Конституцияһының 139-сы статьяһы нигеҙендә депутаттарҙы һайлауҙар дөйөм булып торалар: РСФСР-ҙың 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, аҡылдан яҙған кешеләрҙән һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеп хөкөм ителгән кешеләрҙән башҡалары, депутаттар һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайланырға хоҡуҡлылар.

3 статья. РСФСР Конституцияһының 140-сы статьяһы нигеҙендә депутаттарҙы һайлауҙар тиң булып торалар: һәр бер гражданин бер тауышҡа эйә; бөтә граждандар ҙа һайлауҙарҙа тиң нигеҙҙәрҙә ҡатнашалар.

4 статья. РСФСР Конституцияһының 141-се статьяһы нигеҙендә ҡатын-ҡыҙҙар ирҙәр менән бер тиң хоҡуҡтарҙа һайлауҙарҙа ҡатнашалар һәм һайлана алалар.

5 статья. РСФСР Конституцияһының 142-се статьяһы нигеҙендә СССР-ҙың Ҡораллы Көстәре сафтарында булған граждандары бөтә граждандар менән бер рәттән һайлау һәм һайланыу хоҡуҡы менән файҙаланалар.

6 статья. РСФСР Конституцияһының 143-сө статьяһы нигеҙендә депутаттарҙы һайлауҙар тура булып торалар: хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең һәм милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар граждандар тарафынан тура һайлауҙар юлы менән туранан-тура башҡарылалар.

7 статья. РСФСР Конституцияһының 144-се статьяһы нигеҙендә РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә депутаттар һайлауҙар ваҡытында тауыш биреү йәшерен була.

8 статья. РСФСР Конституцияһының 18-се статьяһы нигеҙендә башҡа бөтә союзный республикаларҙың граждандары РСФСР территорияһында, РСФСР граждандары менән бер рәттән, РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлау һәм һайланыу хоҡуҡы менән файҙаланалар.

9 статья. РСФСР территорияһында йәшәп тә, СССР граждандары булмаған, әсит ил государстволарының граждандары йәки подданныйҙары булып торған кешеләрҙең һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә һайланырға хоҡуҡтары юҡ.

10 статья. РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар һайлау округтары буйынса үткәреләләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советына һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округынан бер депутат һайлана.

11 статья. Автономиялы республикаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар үткәреү тәртибе тейешле автономиялы республиканың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение менән билдәләнә.

12 статья. РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар үткәреү менән бәйләнешле расходтар государство иҫәбенә башҡарылалар.

II ГЛАВА
Һайлаусылар исемлектәре

13 статья. Һайлаусылар исемлектәренә һайлау хоҡуҡтары булған һәм исемлектәрҙе төҙөү моментына ошо Совет территорияһында (даими йәки ваҡытлы рәүештә) йәшәгән һәм һайлауҙар көнөнә 18 йәшкә еткән бөтә граждандар индереләләр.

14 статья. Һайлаусыларҙың береһе лә һайлаусыларҙың бер исемлегенән артыҡ исемлеккә индерелә алмайҙар.

15 статья. Суд буйынса һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләр судтың хөкөм ҡарарында билдәләнгән һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеүҙең бөтә срогы эсендә, шулай уҡ закон менән билдәләнгән тәртиптә, аҡылдарынан яҙғандар тип танылған кешеләр һайлаусылар исемлектәренә индерелмәйҙәр.

16 статья. Һайлаусыларҙың исемлектәре ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттары ҡала Советтәренең башҡарма комитеттәре тарафынан, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре, поселкаларҙа — поселка Советтәре башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл (станица, ауыл, утар) Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөләләр.

17 статья. Ғәскәри частәрҙә һәм ғәскәри соединениеларҙа булған һайлаусыларҙың исемлектәре командир ҡултамғаһы менән төҙөләләр. Ҡалған бөтә хәрби хеҙмәткәрҙәр үҙҙәренең йәшәгән урындары буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан исемлеккә индереләләр.

18. статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының бөтә Советтәренә һайлауҙар өсөн һайлаусыларҙың дөйөм исемлектәре һәр бер һайлау участкаһы буйынса, РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән форма буйынса, һайлаусының фамилияһын, исемен, атаһының исемен, йәшен, йәшәгән урынын, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының номерҙарын күрһәтеп, алфавит тәртибендә төҙөләләр. Һайлаусылар исемлектәренә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының председателе һәм секретаре ҡул ҡуялар.

19 статья. Һайлауҙарҙан 30 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты һайлаусыларҙың исемлектәрен бөтә кешегә күрһәтеү өсөн элеп ҡуя йәки һайлаусыларға был исемлектәр менән Совет йәки һайлау участкаһы бинаһында танышыу мөмкинлеген тәьмин итә.

20 статья. Һайлаусылар исемлектәренең төп нөсхәһе тейешенсә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетында, ғәскәри частә йәки ғәскәри соединениела һаҡлана.

21 статья. Һайлаусылар исемлеге иғлан ителгән көн менән һайлауҙар көнө араһындағы срокта һайлаусы үҙенең йәшәү урынын алыштырһа, хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советы башҡарма комитеты уға РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» бирә һәм һайлаусылар исемлегендә «китте», тип билдә ҡуя; яңы йәшәү пунктында (даими йәки ваҡытлы) һайлаусы «Тауыш биреү хоҡуҡына танытмаһын», шулай уҡ шәхси танытмаһын күрһәтеүе буйынса һайлаусылар исемлегенә индерелә.

22 статья. Һайлаусылар исемлегендә булған хаталар (исемлеккә индермәй ҡалдырыу, исемлектән сығарып ташлау, фамилияны, исемде, атаһының исемен боҙоу, һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителгән кешеләрҙе хата рәүештә исемлеккә индереү) тураһында ғаризалар исемлекте иғлан иткән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитетына биреләләр, һәм был башҡарма комитет, ес көндән дә артыҡ булмаған срок эсендә һайлаусыларҙың исемлегендәге хаталар тураһындағы һәр бер ғаризаны ҡарарға тейеш.

23 статья. Һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһындағы ғаризаны ҡарағандан һуң хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты йәки һайлаусылар исемлегенә тейешенсә төҙәтеү индерергә йәки ғариза биргән кешегә уның ғаризаһының кире ҡағылыу сәбәптәре тураһында яҙма рәүештә белдерергә тейеш.

24 статья. Һайлаусылар исемлегендәге хата тураһындағы мәсьәлә буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының ҡарары менән риза булмаған ваҡиғала ғариза биреүсе халыҡ судына жалоба бирә ала, һәм суд, ес көндән дә артыҡ булмаған срок эсендә, асыҡ суд ултырышында ғариза биреүсене һәм Совет башҡарма комитеты вәкилен саҡырып, был жалобаны ҡарарға һәм үҙенең ҡарары тураһында һис кисекмәҫтән ғариза биреүсе кешегә лә, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетына ла хәбәр итергә тейеш. Суд ҡарары—кәтғи ҡарар булып тора.

III ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә һәм автономиялы өлкәләрҙең хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

25 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөү тейешле край, өлкә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтары РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр:

а) **хеҙмәтсәндәр депутаттарының край Советтәренә һайлауҙар буйынса:**

халҡы 1 миллион 500 меңгә тиклем булған крайҙарҙа — һәр 11 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 1 миллион 500 мең кешенән артыҡ булған крайҙарҙа—һәр 15 мең кешегә бер һайлау округы;

б) **хеҙмәтсәндәр депутаттарының өлкә Советтәренә һайлауҙар буйынса:**

халҡы 500 меңдән алып 900 меңгә тиклем булған өлкәләрҙә — һәр бер 8 мең кешегә бер һайлау округы; халҡы 500 меңгә тиклем булған өлкәләрҙә 70 һайлау округы төҙөлә;

халҡы 900 меңдән алып 1 миллионға тиклем кеше булған өлкәләрҙә—һәр бер 10 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 1 миллиондан алып 1 миллион 500 меңгә тиклем кеше булған өлкәләрҙә — һәр бер 11 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 1 миллион 500 меңдән алып 1 миллион 900 меңгә тиклем кеше булған өлкәләрҙә — һәр бер 12 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 1 миллион 900 меңдән алып 2 миллион 100 меңгә тиклем кеше булған өлкәләрҙә — һәр бер 13 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 2 миллион 100 меңдән алып 2 миллион 500 меңгә тиклем кеше булған өлкәләрҙә — һәр бер 14 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 2 миллион 500 меңдән алып 3 миллион 500 меңгә тиклем кеше булған өлкәләрҙә — һәр бер 15 мең кешегә бер һайлау округы;

халҡы 3 миллион 500 мең кешенән алып унан да артығыраҡ булған өлкәләрҙә—һәр бер 30 мең кешегә бер һайлау округы;

в) **автономиялы өлкәләрҙең хеҙмәтсәндәр депутаттары өлкә Советтәренә һайлауҙар буйынса:**

халҡы 150 меңгә тиклем кеше булған автономиялы өлкәләрҙә—һәр бер 1 мең 500 кешегә бер һайлау округы;

халҡы 150 меңдән артыҡ кеше булған автономиялы өлкәләрҙә—һәр бер 3 мең кешегә бер һайлау округы.

26 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн элек иғлан ителәләр.

27 статья. Һәр бер крайҙа, өлкәлә тейешенсә хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советына һайлауҙар буйынса Край, Өлкә һайлау комиссияһы төҙөлә.

Край, Өлкә һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштарында, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең һәм совхоздар буйынса—совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

28 статья. Край, Өлкә һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 8—10 член составында төҙөлә һәм РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек раҫланалар.

29 статья. Край, Өлкә һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) край, өлкә территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәренә бирелгән жалобаларҙы ҡарай һәм жалобалар буйынса кәтғи ҡарар сығара;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә һайлауҙар буйынса РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советының мандат комиссияһына һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын тапшыра.

30 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советына һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәр, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

31 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советына һайлауҙар буйынса округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—6 член составында төҙөлә һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советы башҡарма комитеты тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

(Дауамы 2-се биттә).

РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында Положение

(Дауамы. Башы 1-се биттә).

32 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарына ярашлы рәүештә депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) Край, Өлкә һайлау комиссияһына округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттары Советенең тейешле край, өлкә башҡарма комитетына һаҡларға тапшыра.

IV ГЛАВА
Милли округтарҙағы хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

33 статья. Милли округтарҙағы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары төҙөү хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтары РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр:

халкы 40 меңдән артыҡ кеше булған милли округта—һәр бер 1 мең кешегә бер һайлау округы, ләкин 65 һайлау округынан артыҡ түгел; халкы 40 меңгә тиклем кеше булған милли округта — 40 һайлау округы төҙөлә.

34 статья. Милли округтарҙағы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек иғлан ителәләр.

35 статья. Һәрбер милли округта, милли округтағы хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ (милли округтарҙың) һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеләр буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәр, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

36 статья. Округ (милли округтарҙың) һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—6 член составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек раҫланалар.

37 статья. Округ (милли округтың) һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) округ территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәренә бирелгән жалобаларҙы ҡарай;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

38 статья. Милли округтағы хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ (һайлау округы) һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеләр буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәр, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

39 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса Округ (һайлау округының) һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2—4 член составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советы башҡарма комитеты тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

40 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының округ Советенә һайлауҙар буйынса Округ (һайлау округының) һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарын еренә еткереп, депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) һайлау округтары буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) Округ (милли округтың) һайлау комиссияһына округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле округ Советы башҡарма комитетына һаҡлауға тапшыра.

V ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

41 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөү хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтары РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр:

халкы 25 меңдән артыҡ кеше булған районда — һәр бер 1.000 кешегә бер һайлау округы, ләкин 60 округтан артыҡ түгел;

халкы 25 меңгә тиклем кеше булған районда — 25 һайлау округы төҙөлә.

42 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек иғлан ителәләр.

43 статья. Һәр бер районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы төҙөлә.

Район һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеләр буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса—крәҫтиәндәр, совхоздар буйынса—совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

44 статья. Район һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—6 член составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советы башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек раҫланалар.

45 статья. Район һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) район территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның тайпылышһыҙ еренә еткерелеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһында бирелгән жалобаларҙы ҡарай;

в) һайлаусылар исемлектәренең үҙ ваҡытында төҙөлеүен һәм кешеләрҙең дөйөм иғтибарына еткерелеүен күҙәтә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең тейешле башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында төҙөлеүен күҙәтә;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй;

е) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

ж) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттары район Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

46 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеләр буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәр, совхоздар буйынса—совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

47 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2—4 член составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитеты тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

48 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарын еренә еткереп, күрһәтелгән депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) Район һайлау комиссияһына округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһында материалдар тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район Советы башҡарма комитетына һаҡлау өсөн тапшыра.

VI ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

49 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөләләр.

Һайлау округтары РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр:

халкы 12 меңдән алып 100 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа һәр 350 кешегә бер һайлау округы, ләкин 250 округтан да артыҡ түгел; халкы 12 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа 35 һайлау округы төҙөлә;

халкы 100 меңдән алып 150 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа һәр 400 кешегә бер һайлау округы, ләкин 300 округтан артыҡ түгел;

халкы 150 меңдән алып 250 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа — һәр 500 кешегә бер һайлау округы, ләкин 400 округтан да артыҡ түгел;

халкы 250 меңдән алып 350 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа — һәр 600 кешегә бер һайлау округы, ләкин 500 округтан да артыҡ түгел;

халкы 350 меңдән алып 500 меңгә тиклем булған ҡалаларҙа — һәр 700 кешегә бер һайлау округы, ләкин 600 округтан да артыҡ түгел;

халкы 500 меңдән алып бер миллиондан күп булған ҡалаларҙа — һәр 900 кешегә бер һайлау округы, ләкин 700 округтан да артыҡ түгел;

Мәскәү һәм Ленинград ҡалаларында — һәр 3000 кешегә бер һайлау округы.

Халкы 20 меңдән артыҡ булған ҡала районында һәр 500 кешегә бер һайлау округы, ләкин 250 һайлау округынан артыҡ түгел; халкы 20 меңгә тиклем булған ҡала районында 35 һайлау округы төҙөлә.

50 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары исемлектәре һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан иғлан ителә.

51 статья. Һәр бер ҡалала һәм ҡалалардағы районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советенә һайлауҙар буйынса тейешле Ҡала йәки Район һайлау комиссияһы төҙөлә.

Ҡала һәм ҡалалардағы район һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеләр буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса — крәҫтиәндәр, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

52 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Ҡала, Район һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 6—10 член составында төҙөләләр һәм республика буйһоноуындағы ҡалаларҙа — РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан, крайға һәм өлкәгә буйһонған ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, районға буйһонған ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ҡалалардағы районда — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек раҫланалар.

53 статья. Ҡала, ҡалалардағы Район һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) ҡала, район территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, район Советенә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалалардағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай;

в) һайлаусылар исемлектәренең үҙ ваҡытында төҙөлеүен һәм бөтә кешегә иғлан ителеүен күҙәтә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең тейешле башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында төҙөлеүен күҙәтә;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалалардағы район Советенә һайлауҙар буйынса РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй;

е) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалалардағы район Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

ж) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалалардағы район Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

54 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары, хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләрҙә һәм учреждениеләрҙә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәр йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәр йыйылыштары, совхоздарҙа — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

55 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2 — 4 член составында төҙөләләр һәм һайлауҙарҙан кәмендә 50 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалалардағы район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан раҫланалар.

56 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалалардағы район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарын еренә еткереп депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) Ҡала, ҡалалардағы Район һайлау комиссияһына округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала, ҡалалардағы район Советенең башҡарма комитетына һаҡлау өсөн тапшыра.

VII ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

57 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөү хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтары РСФСР Конституцияһының 145-се статьяһы нигеҙендә түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр: халкы 1000-гә тиклем булған ауыл Советтәрендә һәм поселкаларҙа — һәр 100 кешегә — бер һайлау округы, ләкин 35 округтан да артыҡ түгел; халкы 1000-гә тиклем кеше булған ауыл Советтәрендә һәм поселкаларҙа 9 һайлау округы төҙөлә.

58 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары исемлектәре һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан иғлан ителәләр.

59 статья. Һәр бер ауыл Советендә, поселкала хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса тейешле Ауыл, Поселка һайлау комиссияһы төҙөлә.

Ауыл, Поселка һайлау комиссиялары эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләрҙең һәм учреждениеләрҙең эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәр йыйылыштары, совхоздарҙа —совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

60 статья. Ауыл, Поселка һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2 — 4 член составында төҙөләләр һәм һайлауҙарҙан кәмендә 55 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан раҫланалар.

61 статья. Ауыл, Поселка һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) ауыл Советы һәм поселка территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй һәм Участка һайлау комиссияларын һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

62 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләрҙә һәм учреждениеләрҙә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәр йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәр йыйылыштары, совхоздарҙа—совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

63 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, секретарь һәм комиссияның бер члены составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советы тарафынан һайлауҙарҙан кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

64 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарын еренә еткереп депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

в) округ буйынса һайлауҙар һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Ауыл, Поселка һайлау комиссияһына тапшыра;

г) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ауыл, поселка Советы башҡарма комитетына һаҡлауға тапшыра.

VIII ГЛАВА
Һайлау участкалары һәм участка һайлау комиссиялары

65. статья. Һайлау бюллетендәрен ҡабул итеү һәм тауыштарҙы иҫәпләү өсөн ҡалаларҙың, поселкаларҙың һәм ауыл Советтәренең территорияһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең, милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар өсөн дөйөм булған һайлау участкаларына бүленә.

66 статья. Һайлау участкаларын төҙөү һәм уларға тәртип номерҙарын биреү, ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы башҡарма комитеты, районға бүленгән ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитеты, ауыл ерҙәрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитеты тарафынан үткәрелә.

Һайлау участкалары һайлауҙарҙан кәмендә 45 көн элек төҙөлә.

67 статья. Халкы 2000-дән артыҡ булған ҡалаларҙа, поселкаларҙа, шулай уҡ ауылдарҙа һәм ауыл Советтәре территорияларында һайлау участкалары һәр 1.500—3000 кешегә бер һайлау участкаһы иҫәбенән төҙөләләр.

68 статья. Халкы 2000-дән артыҡ булмаған ауыл Советы территорияһы, ҡағиҙә рәүешендә, бер һайлау участкаһын тәшкил итә; халкы 500-ҙән алып, ләкин 2000 кешенән дә артыҡ булмаған һәр бер станицала, ауылда айырым һайлау участкаһы төҙөлә.

Халкы 500-ҙән аҙ булған, ләкин 300-ҙән дә кәм булмаған ауылдарҙа йәки ауылдар төркөмөндә, әгәр ҙә был ауылдарҙа һайлау участкаһы үҙәгенә тиклем булған ара 10 километрҙан артһа, айырым һайлау участкалары төҙөлеүе мөмкин.

69 статья. Ваҡ ауылдар күпселек тәшкил иткән алыҫ төньяҡ һәм көнсығыш райондарҙа халкы кәмендә 100 кеше иҫәбе менән һайлау участкалары төҙөү рөхсәт ителә.

Халкы 100-ҙән аҙ булған, ләкин 50-нән кәм булмаған Төньяҡ милли округтарында, шулай уҡ таулы һәм халкы күсеп йөрөй торған райондарҙа һайлау участкалары төҙөлеүе мөмкин.

70 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм булмаған һәм 3000-дән артмаған хәрби частәр һәм ғәскәри соединениелар айырым һайлау участкалары тәшкил итәләр.

71 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм булмаған больницаларҙа, бала тыуҙырыу йорттарында, санаторийҙарҙа, инвалидтар йорттарында айырым һайлау участкалары төҙөлә.

Бер нисә корпуслы больницаларҙа, уларҙың һәр корпусында кәмендә 50 һайлаусы булғанда, айырым корпустарҙа һайлау участкалары төҙөлеүе мөмкин.

72 статья. Һайлауҙар көнөндә йөҙөүҙә булған һәм һайлаусылары кәмендә 25 кеше булған судноларҙа судно теркәлгән урын буйынса һайлау округтарына инеүсе айырым һайлау участкалары төҙөлеүе мөмкин.

73 статья. Алыҫҡа йөрөүсе һәм һайлауҙар көнөндә юлда булған пассажир поездарында, «Тауыш биреү хоҡуҡына танытмаһы» булған һайлаусыларҙан бюллетендәр ҡабул итеү өсөн һайлау участкалары төҙөлә.

74 статья. Һәр бер һайлау участкаһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең, милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса дөйөм булған Участка һайлау комиссияһы төҙөлә.

Участка һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләрҙә һәм учреждениеләрҙә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәр йыйылыштары, совхоздарҙа — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

75 статья. Участка һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4 — 8 член составында төҙөлә, ә халкы 300-ҙән кәм булған һайлау участкаларында, председатель, секретарь һәм 1 — 3 член составында төҙөлә һәм улар ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы башҡарма комитеттәре, райондарға бүленгән ҡалаларҙа район Советы башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә — район Советтәренең башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 40 көн элек раҫланалар.

76 статья. Участка һайлау комиссияһы түбәндәгеләрҙе эшләй:

а) Һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм уларҙы исемлек төҙөгән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советенең башҡарма комитеты ҡарамағына индерә;

б) Һайлау участкаһы буйынса һайлау бюллетендәрен ҡабул итә;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа һәр бер кандидат буйынса бирелгән тауыштарҙы иҫәпләй;

г) тейешле округ һайлау комиссияһына тауыш биреү протоколын тапшыра;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район йәки ҡала Советтәре башҡарма комитеттәренә һаҡлау өсөн тапшыра.

(Аҙағы 3-сө биттә).

РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында Положение

(Аҙағы. Башы беренсе һәм икенсе биттәрҙә).

IX ГЛАВА
Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе

77 статья. РСФСР Конституцияһының 146-сы статьяһы нигеҙендә депутатлыҡҡа кандидаттар һайлау округтары буйынса күрһәтелә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең һәм милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары: коммунистик партия ойошмалары, профессиональ союздар, кооператив ойошмалар, йәштәр ойошмалары һәм культура обществолары тарафынан тәьмин ителә.

78 статья. Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының үҙәк органдары, шулай уҡ уларҙың республика, край, өлкә һәм район органдары ла, шулай уҡ предприятие һәм учреждениеләрҙәге эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәрҙәге хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәстиәндәрҙең, совхоздарҙа — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары тормошҡа ашыралар.

79 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советенә депутатлыҡҡа кандидат тик бер округтағы бер генә Советҡа тауышҡа ҡуйыла ала.

80 статья. Депутатлыҡҡа кандидаттар, үҙҙәре депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән округта, Округ, шулай уҡ Участка һайлау комиссияларында член булып тора алмайҙар.

81 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ һәм район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары, һайлауҙарға тиклем 30 көндән дә һуңға ҡалмай, депутатлыҡҡа кандидаттарҙы тейешле Округ һайлау комиссияларында регистрацияларға бурыслылар.

82 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәренә, ҡалаларҙағы район Советтәренә, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары, һайлауҙарға тиклем 20 көндән дә һуңға ҡалмай депутатлыҡҡа кандидаттарҙы тейешле Округ һайлау комиссияларында регистрацияларға бурыслылар.

83 статья. Депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары кандидатты регистрациялау өсөн тейешле Округ һайлау комиссияһына түбәндәге документтарҙы тапшырырға бурыслылар:

а) депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән йыйылыштың йәки ултырыштың Президиум члендәре тарафынан ҡул ҡуйылған һәм уларҙың торған урындары күрһәтелгән протоколын; протоколда: кандидатты күрһәткән ойошманың исеме, йыйылыштың йәки ултырыштың урыны, ваҡыты һәм унда ҡатнашыусыларҙың һаны, депутатлыҡҡа кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, уның йәше, торған урыны, партиялылығы, шөғөлләнгән эше күрһәтелгән булырға тейеш;

б) депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттың уны күрһәткән ойошманан ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға ризалығы тураһындағы ғаризаһы.

84 статья. Округ һайлау комиссияһы общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары тарафынан депутатлыҡҡа күрһәтелгән бөтә кандидаттарҙы, РСФСР Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның талаптарын еренә еткереп, регистрацияларға бурыслы.

Депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа Округ һайлау комиссияһы РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала регистрациялау протоколы төҙөй. Регистрациялау протоколының бер данаһы кандидаттың ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға ризалығы тураһындағы ғаризаһы менән бергә, һис кисекмәҫтән тейешле Край, Өлкә, Округ (милли округтарҙа), Район, Ҡала, ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияларына ебәрелә.

85 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл йәки поселка Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы депутатлыҡҡа кандидатты регистрациялауҙан баш тартҡан хәлдә, был турала ике көн срок эсендә тейешле Край, Өлкә, Округ (милли округтарҙа), Район, Ҡала, ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияларына жалоба бирелергә мөмкин, уның ҡарары ҡәтғи булып тора.

86 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ һәм район Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған һәр бер кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше, шөғөлләнгән эше, партиялылығы һәм кандидатты күрһәткән общественный ойошманың исеме һайлауҙарға тиклем 25 көндән дә һуңға ҡалмай тейешле округ һайлау комиссияһы тарафынан иғлан ителә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа Округ һайлау комиссиялары тарафынан регистрацияланған кандидаттар тураһында мәғлүмәттәр һайлауҙарға тиклем 15 көндән дә һуңға ҡалмай, тейешле Ҡала, ҡалаларҙағы Район, Ауыл һәм Поселка һайлау комиссияһы тарафынан иғлан ителә.

87 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә депутатлыҡҡа регистрацияланған бөтә кандидаттар һайлау бюллетендәренә мотлаҡ индерелергә тейештәр.

88 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары, шулай уҡ Ауыл һәм Поселка һайлау комиссиялары һайлауҙарға тиклем ун көндән дә һуңға ҡалмай һайлау бюллетендәрен бөтә участка һайлау комиссияларына ебәрергә бурыслылар.

89 статья. Һайлау бюллетендәре РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала, тейешле һайлау округында йәшәүсе халыҡтарҙың телдәрендә, бөтә һайлаусыларҙы тәьмин итерлек һанда баҫылалар.

90 статья. Тейешле Округ һайлау комиссияһында регистрацияланған кандидатты күрһәткән һәр бер ойошмаға, шулай уҡ РСФСР-ҙың һәр бер гражданинына, РСФСР Конституцияһының 129-сы статьяһына ярашлы рәүештә, был кандидат өсөн йыйылыштарҙа, матбуғатта һәм башҡа юлдар менән тоткарлыҡһыҙ рәүештә агитация алып барыу хоҡуҡы тәьмин ителә.

X ГЛАВА
Һайлауҙар көнө

91 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край һәм өлкә Советтәренә, автономиялы өлкәләрҙең һәм милли округтарҙың хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар РСФСР өсөн дөйөм булған бер көн эсендә үткәрелә.

92 статья. Һайлауҙар көнө РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан, һайлауҙар срогына тиклем ике айҙан да һуңға ҡалмай билдәләнә. Һайлауҙар эш көнө булмаған көндә үткәреләләр.

93 статья. Һайлауҙарға тиклем ҡалған һуңғы 15 көн буйына Участка һайлау комиссияһы һайлауҙар көнө һәм һайлауҙар урыны тураһында һайлаусыларға иғлан итеү йәки башҡа юлдар менән көн һайын киң рәүештә белдерә.

XI ГЛАВА
Тауыш биреү тәртибе

94 статья. Һайлаусылар тарафынан тауыштар биреү һайлауҙар көнөндә урындағы ваҡыт менән иртәнге сәғәт 6-нан алып, төнгө сәғәт 12-гә тиклем үткәрелә.

95 статья. Һайлауҙар көнөндә иртәнге 6 сәғәттә Участка һайлау комиссияһының председателе, комиссия члендәренең ҡатнашлығында һайлау йәшниктәрен һәм һайлаусыларҙың билдәләнгән формала төҙөлгән исемлегенең булыуын тикшерә, шунан һуң йәшниктәрҙе яба һәм уны комиссия печәте менән печатлай һәм һайлаусыларҙы тауыш бирә башлауға саҡыра.

Печаттең һәм һайлау йәшниктәренең өлгөләре РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнә.

96 статья. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырһын өсөн һайлау бинаһында махсус бүлмәләр билдәләнә йәки айырым кабиналар эшләнә. Һайлаусылар тарафынан һайлау бюллетендәрен тултырған ваҡытта был бүлмәләргә йәки кабиналарға тауыш биреүселәрҙән башҡа, кемде лә булһа, шул иҫәптән һайлау комиссияһы члендәренә лә, инеү тыйыла.

97 статья. Һәр бер һайлаусы тауыш биреү бинаһына килеп, үҙе тауыш бирә. Һайлаусыларҙың тауыш биреүҙәре һайлау бюллетендәрен һайлау йәшниктәренә төшөрөү юлы менән үткәрелә.

98 статья. Һайлау бинаһына килгән һайлаусы Участка һайлау комиссияһының секретарына йәки шуға вәкиллеге булған членына паспортын, йә колхоз книжкаһын, йә профсоюз билетен, йә башҡа таныҡлыҡын күрһәтә һәм һайлаусылар исемлеге буйынса тикшереп, һайлаусылар исемлегендә билдә яһалғандан һуң, билдәләнгән өлгөләге һайлау бюллетендәрен ала.

99 статья. Һайлаусы һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн билдәләнгән бинала, һәр бер һайлау бюллетенендә үҙе тауыш бирергә теләгән кандидаттың фамилияһын ҡалдыра, башҡаларының фамилияларын һыҙып ташлай, унан һуң һайлаусы һайлау йәшнигенә бара һәм уға һайлау бюллетендәрен төшөрә.

100 статья. Уҡый-яҙа белмәүе йәки ниндәй ҙә булһа физик яҡтан етешһеҙлеге арҡаһында һайлау бюллетенен үҙе тултырыуға мөмкинлеге булмаған һайлаусы, һайлау бюллетенен тултырыу өсөн һайлау бюллетенен тултырыу бинаһына теләгән бер башҡа һайлаусыны саҡырырға хаҡлы.

101 статья. Һайлау бинаһында тауыш биреү ваҡытында һайлау агитацияһы алып барыуға юл ҡуйылмай.

102 статья. Һайлау бинаһына «Тауыш биреү хоҡуҡына таныҡлыҡ» менән килгән кешеләрҙе, һайлауҙар тураһындағы ошо Положениеның 21-се статьяһына ярашлы рәүештә, Участка һайлау комиссияһы һайлаусылар исемлегенә индерә, уға Участка һайлау комиссияһының председателе һәм секретары тарафынан ҡул ҡуйыла.

103 статья. Һайлау бинаһында тәртип өсөн яуаплылыҡ Участка һайлау комиссияһы председателенә [illegible] бөтә кешеләр өсөн мәжбүри.

104 статья. Һайлау көнөндә, төнгө сәғәт 12-лә, Участка һайлау комиссияһы [illegible] комиссия һайлау йәшниктәрен аса башлай.

XII ГЛАВА
Һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләү

105 статья. [illegible]

106 статья. [illegible]

107 статья. [illegible]

108 статья. [illegible]

109 статья. [illegible]

110 статья. [illegible]

111 статья. [illegible]

а) [illegible]

б) [illegible]

в) [illegible]

г) [illegible]

д) [illegible]

е) [illegible]

ж) [illegible]

112 статья. [illegible]

113 статья. [illegible]

114 статья. [illegible]

115 статья. [illegible]

116 статья. [illegible]

117 статья. [illegible]

118 статья. [illegible]

119 статья. [illegible]

а) [illegible]

б) [illegible]

в) [illegible]

г) [illegible]

д) [illegible]

е) [illegible]

ж) [illegible]

з) [illegible]

120 статья. [illegible]

121 статья. [illegible]

122 статья. [illegible]

123 статья. [illegible]

124 статья. [illegible]

125 статья. [illegible]

126 статья. [illegible]

127 статья. [illegible]

128 статья. [illegible]

XIII ГЛАВА
Граждандарҙың һайлау хоҡуҡтарын боҙған өсөн яуаплылыҡ

129 статья. [illegible]

130 статья. [illegible]

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советендә

Стәрлетамаҡ районында картоф йыйнауҙың ҡәнәғәтләнмәҫлек барышы тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы Стәрлетамаҡ районы колхоздарында картоф йыйнау барышы мәсьәләһен тикшереп, районда был эштең сиктән тыш насар ойошторолоуын билдәләне.

Билдәләнгән график буйынса районның колхоздары 10 сентябрҙә картоф ҡаҙыуға башлап, 15 сентябргә уҡ инде 206 гектар майҙандың урожайын йыйнап алырға тейеш инеләр. Ләкин был ваҡытҡа районда бер генә колхоз да картоф ҡаҙыуға башламаны һәм хәҙер ҙә был эш ҡәнәғәтләнмәҫлек барыуҙа дауам итә.

Район Советы исполкомы (председателе иптәш Маҡарушкин), район ауыл хужалығы бүлеге (мөдире иптәш Дубовцев) колхоздарҙа картоф урожайын үҙ ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйнап алыу өсөн серьез саралар күрәһе урында, колхоздарға график төшөрөү менән сикләнеп ҡалғандар. Уның үтәлеше өҫтөнән контроль булдырмағандар. «Новый путь», «Рупор», «Тәрешле», «Новая жизнь», «Путь Ленина», «Маяҡ» һәм Чкалов исемендәге колхоздарҙа бригадаларға график бирелмәгән һәм тейешле инвентарь, тара, картоф һәм йәшелсә һаҡлау урындары әҙерләнмәгән.

Район Советы исполкомы һәм район ауыл хужалығы бүлеге Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советының картоф йыйнауҙы 10 сентябрҙән һуңламай башлау тураһындағы күрһәтмәһен үтәмәнеләр, улар был эшкә урожай йыйнау эштәре тулыһынса тамамланғас ҡына башларға иҫәп тоталар һәм шуның менән картофты туңдырып, һәләк итеү ҡурҡынысы аҫтына ҡуялар.

Михайловка һәм Стәрлетамаҡ МТС-тары (директорҙары Коротин һәм Сидоров иптәштәр) колхоздар менән төҙөшкән договорҙы үтәмәйҙәр, картоф ҡаҙғыс машиналар әле булһа МТС усадьбаһында ултыралар. Михайловка МТС-ында бер картоф ҡаҙғыс машина әле булһа ремонтланмаған, трактор бригадаларына план һәм заданиелар бирелмәгән.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы район Советы исполкомын (председателе иптәш Маҡарушкин), район ауыл хужалығы бүлеген (мөдире иптәш Дубовцев) һәм МТС директорҙары Коротин һәм Сидоров иптәштәрҙе һис кисекмәҫтән колхоздарҙа массовый рәүештә картоф ҡаҙыу һәм уны әҙерләү пункттарына тапшырыуҙы ойошторорға, картоф ҡаҙыуҙы ошо бер нисә көндән дә һуңға ҡалдырмай, тулыһынса тамамлауҙы тәьмин итергә мәжбүр итте.

Район Советы исполкомы һәм район ауыл хужалығы бүлеге МТС-тарҙа булған картоф ҡаҙғыс машиналарҙы тулыһынса файҙаланыу, МТС-тарҙың колхоздар менән төҙөшкән договорын үтәү өсөн бөтә сараларҙы күрергә тейештәр.

Һәр бер баҫыусылыҡ бригадаһына картоф ҡаҙыу һәм уны государствоға тапшырыу буйынса конкрет заданиелар бирелергә һәм был эшкә етерлек һанда кешеләр, транспорт һәм ат бүленергә тейеш.

Беренсе бурыс үтәлде

Беҙҙең артель члендәре йөкләмәне үтәүҙә һүҙҙәрендә торҙолар. Улар иген фронтындағы яңы еңеүҙәре өсөн хаҡлы ғорурланалар. Беҙҙең колхоз государствоға иген тапшырыу һәм МТС эше өсөн натуралата түләү пландарын Баймаҡ районында алдынғы колхоздар рәтендә тултырып үтәне. Государствоға 2814 центнер иген тапшырылды.

Беҙ урожай йыйнауҙы ойошҡан рәүештә башланыҡ. Бөтәһе 904 гектар майҙандың ашлығын тиҙ һәм юғалтыуһыҙ йыйнап алырға кәрәк ине. Урожай йыйнауҙы әҙерлек менән ҡаршылау, эштең уңышын хәл итте. Һәр бер участкала, һәр бер машинала хеҙмәт етештереүсәнлегең ныҡышмалы рәүештә күтәрә барҙыҡ. Быны өсөн беҙ эште һәм хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороҙоҡ, кадрҙарҙы дөрөҫ урынлаштырҙыҡ.

Төҙөлгән эш планы буйынса колхоздағы 2 комбайн менән 650 гектар, ә ябай урғыстар менән 254 гектар майҙандың урожайы йыйналырға тейеш ине. Колхозсылар һәм механизаторҙар араһында йәйелдерелгән социалистик ярыш һәм патриотик хеҙмәт күтәрелеше көн һайын, сәғәт һайын графиктең арттырылып үтәлеүен тәьмин итте. Һәр бер комбайн агрегаты ла, урғыс машинала эшләүселәр ҙә көндәлек заданиене 110—120 процентҡа үтәп килделәр. Молотилка, иген таҙартҡыс һәм киптергес машиналар тәүлек әйләнәһенә эшләйҙәр.

Күпселек колхозсылар эштә стахановсы эш өлгөләре күрһәтәләр. Мәҫәлән, Әфләтунов, Тутамаров Нурислам иптәштәр көн һайын 130—140-ар центнер иген таҙарталар. Сабитов, Каҙбиков, Ғәбәйҙуллин һәм башҡа иптәштәр заданиеларын 2 тапҡырға үтәп килаләр.

Колхоздың коммунистәре иң яуаплы участкаларҙа—урғыс машиналарҙа, ашлыҡ һуғыуҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа эшләнеләр.

Урожай йыйнау, ашлыҡ һуғыу, иген таҙартыу һәм киптереү эштәренең өҙлөкһеҙ алып барылыуы государствоға иген тапшырыуҙы тәүге көндәрҙән үк яҡшы ойошторорға мөмкинлек бирҙе. Транспортта 20 ат, өс тонналы бер автомашина эшләне. Бригада көн һайын графиктә арттырып үтәне.

Хәҙер беҙ 1951 йылдың сәсеү майҙанына етерлек орлоҡ фонды туплау менән шөғөлләнәбеҙ. 500 центнер бойҙай орлоғо һалынды. Бөтәһе 1500 центнер орлоҡ һаласаҡбыҙ.

С. Игишев,

Баймаҡ районы Фрунзе исемендәге колхоз председателе.

НАМЫҪЛЫ ХЕҘМӘТ ЕҢЕҮ КИЛТЕРҘЕ

Беҙҙең «Белем» ауыл хужалығы артеле (председателе иптәш Нурғәлиев) Нуриман районында иң артта ҡалыусы колхоздарҙың береһе булып килә торғайны. ВКП(б) райкомының, район Советы исполкомының ярҙамы һәм колхозсыларҙың фидакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә «Белем» колхозы быйыл 15 сентябргә иген әҙерләү пунктына 1746 центнер иген илтеп тапшырып, Тыуған ил алдындағы йөкләмәһен, районда беренсе булып, срогынан алда үтәне. Колхоз хәҙер МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса иген тапшырыуҙы дауам итә.

Урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙа уңышты ойошҡанлыҡ хәл итте. Колхоз правлениеһе һәм партия ойошмаһы эште ойоштороуҙа ҙур көс һалдылар. Колхоз коммунистәре яуаплы участкаларҙа эшләнеләр.

Әҙерләү пунктына иген ташыуҙа артель шоферы Нурғәли Зиннәтов, склад мөдире Садрый Ғәйнетдинов, грузчиктар Нәһретдин Хисаев һәм Нәзир Зәйниев иптәштәр айырыуса тырышып эшләйҙәр.

Колхоз 1951 йылдың бөтә сәсеү майҙаны өсөн етерлек орлоҡ фонды тупланы. Быйыл беҙ һәр бер хеҙмәт көнөнә кәм тигәндә 3-әр килограмм иген буләсәкбеҙ. Хәҙер беҙ һәр бер хеҙмәт көнөнә авансылата 1,5 килограмм иген бүлеп бирҙек.

Быйыл ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлаясаҡбыҙ.

З. Нурмөхәмәтов,

«Белем» колхозы партия ойошмаһы секретары.

Социалистик ярышта алған йөкләмәләрҙең үтәлешен тикшерәбеҙ

БАЛТАЧТА АШЫҠМАЙҘАР

Балтач. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). Районның һәр бер колхозын берәр комбайн, 2—4 урғыс машинаһы хеҙмәтләндерә. Балтач һәм Ҡарыш МТС-тары быйыл яңы комбайндар ҙа алдылар. Колхоздарҙың үҙҙәрендә эшсе көсө лә етерлек.

Бына был ҙур мөмкинлектәрҙе тулыһынса һәм дөрөҫ файҙаланған алдынғы колхоздар урожай йыйнау эшен дә, иген тапшырыуҙы ла уңышлы үтәп килаләр. Бына Киров исемендәге колхоз (председателе иптәш Садреев). Был колхоз иген тапшырыу планын районда беренсе булып үтәне. «Красное Знамя», «Ҡыҙыл туш», «Берҙәм—1», «Сатурн» колхоздары ла государствоға иген тапшырыу планын үтәнеләр.

Ләкин районда урожай йыйнау, государствоға иген тапшырыу эштәре ҡәнәғәтләнерлек түгел. Колхоз баҫыуҙарында 5—6 мең гектар бөртөк ашлыҡ культуралары ҡойолоп тамырҙа ҡайһенсә ултыра.

Был хәл шундай серьез өҙәклектәргә килтерҙе, район, бөтә мөмкинлектәре була тороп, иген әҙерләү планын ни бары 71 процентҡа үтәне.

«Аршады» колхозы шундай артта ҡалыусы колхоздарҙың береһе. Правлениено председателе иптәш Нигмәтьянов, былай ҡарағанда, тырышып эшләгән һымаҡ күренә. Йыш ҡына ырҙын табағында ҡунған була. Шулай ҙа эш бармай. Сөнки ул эште ойоштора белмәй, аптырап тик йөрөй. Ә район ауыл хужалығы бүлеге работниктәре ошонда килеп эште ойошторорға ярҙам итмәйҙәр. «III Интернационал», «Комбайн» колхоздарында ла хеҙмәтте ойоштороуға иғтибар ителмәй. Шуның арҡаһында был колхоздарҙа әле булһа 150—170 гектар ашлыҡ тамырҙа ултыра.

Шул уҡ ваҡытта бында урылған ашлыҡтарҙы ла ваҡытында һуғыуҙы ойошторманғандар. Мәҫәлән, «Провле 1» колхозында 775 гектар майҙандың ашлығы урылған. Ләкин уның ни бары 264 гектары ғына һуғылған. Шул уҡ ваҡытта һуғылған иген дә киптерелмәй, боҙола. Эштәге была ошондай тәртипһеҙлектәр арҡаһында был колхоз государствоға иген тапшырыу планын ни бары 41 процентҡа гына үтәгән. Ә Молотов, Ленин, Энгельс, Жданов исемендәге колхоздарҙа бишәр йөҙ центнерлап һуғылған иген булһа ла, государствоға тапшырылмай, ырҙындарҙа ята.

Районда урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эшенең сиктән тыш ҡәнәғәтләнмәҫлек торошо өсөн, беренсе нәүбәттә, ВКП(б) райкомы, район Советы исполкомы яуаплы. Улар районда булған мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланыуҙы большевиктарса ойошторманылар, социалистик ярышта алған йөкләмәләрҙе үтәүгә колхозсылар массаһын, механизаторҙарҙы, МТС, әҙерләүҙәр органдары работниктарен, ауыл хужалығы специалистарен большевиктарса мобилизовать итмәнеләр. Был хәл районды өҙәклеккә килтерҙе.

Йөкләмә — ҡоро декларатив вәғәҙә түгел ул. Уны үтәү өсөн [illegible] кәрәк.

Ә. Киреев.

АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренә СССР Хөкүмәтенең ноталары

АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре Совет Хөкүмәтенә нотлар ебәрҙеләр. Ул ноталарҙа, йәнәһе Советтәр Союзында бик күп һанда немец хәрби пленныйҙары булыуҙа дауам итә, тигән бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгән раҫлауҙар бар.

30 сентябрҙә АҠШ, Великобритания һәм Франция посольстволарына Совет Хөкүмәтенең яуап ноталары ебәрелде.

Түбәндә АҠШ Хөкүмәтенә ССР Союзы Хөкүмәтенең яуап нотаһының тексы килтерелә:

«СССР Сит ил эштәре министерствоһы АҠШ Хөкүмәтенең ошо йылдың 14 июлендәге нотаһын алыуын раҫлап, түбәндәгеләрҙе белдереүҙе кәрәкле тип иҫәпләй:

Йәнәһе Советтәр Союзында немец хәрби пленныйҙары булыуҙа дауам итә, тип АҠШ Хөкүмәтенең күрһәтелгән нотаһында күрһәтелгән раҫлауҙар бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгәндәр һәм ысынбарлыҡҡа ярашлы түгелдәр.

ТАСС-тың ошо йылдың 5 майындағы белдереүенән билдәле булғанса, Советтәр Союзынан немец хәрби пленныйҙарын репатриациялау 1950 йылдың башында тамамланғайны. Ауыр хәрби енәйәттәр эшләгән өсөн хөкөм ителгән 9.717 кешенән һәм хәрби енәйәттәре тураһында эштәре тикшереү стадияһында булған 3.815 кешенән, шулай уҡ ауырыу арҡаһында ваҡытлыса тотолоп торған 14 кешенән башҡа, Советтәр Союзында булған бөтә немец хәрби пленныйҙары репатриацияландылар.

Советтәр Союзынан немец хәрби пленныйҙарын репатриациялауға ҡарата юғарыла килтерелгән тулы мәғлүмәттәр айҡанлы Совет Хөкүмәте был мәсьәлә буйынса Совет Хөкүмәтенә АҠШ Хөкүмәтенең икенсе тапҡыр мөрәжәғәт итеүен немец хәрби пленныйҙары тураһындағы мәсьәләне пропагандистик маҡсаттарҙа файҙаланырға ынтылыу итеп кенә баһалай ала.

Совет Хөкүмәте Англия һәм Франция хөкүмәттәренә лә ошондай уҡ ноталарҙы ебәрҙе». (ТАСС).

Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһының биш йыллығы

ВЦСПС телеграммаһы

ВЦСПС Ди Витториоға һәм Луи Сайянға түбәндәге телеграмма менән мөрәжәғәт итте.

«Джузеппе Ди Витториоға

Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһының председателенә.

Луи Сайянға

Генеральный секретарға.

Париж, Верне урамы, 1.

СССР Профессиональ Союздарының Бөтә Союз Үҙәк Советы Советтәр Союзы хеҙмәтсәндәре исеменән Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһын уның данлы биш йыллығы көнендә ҡайнар ҡотлай.

Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы фашизмға ҡаршы бөйөк көрәш йылдарында бөтә донъя хеҙмәтсәндәре тарафынан төҙөлдө. Ул бөтә хеҙмәтсән халыҡтың төп интерестәренә яуап биреүсе яҡшы маҡсаттарҙы үҙ алдына ҡуя. Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы расаһына, милләтенә, диненә һәм политик ҡараштарына ҡарамаҫтан, эшселәр синыфы сафтарының берҙәмлеге өсөн көрәш байрағын күтәрҙе. Ул күп миллионлаған хеҙмәтсәндәр массаһын фашизмде тулыһынса бөтөрөү өсөн, һуғышҡа һәм уны ҡабыҙырға килтереүсе сәбәптәргә ҡаршы, бөтә донъяла нығынлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн, халыҡтарҙың азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн, хеҙмәтсәндәрҙең хәлен еңеләйтеү яҡшыртыу өсөн көрәшкә туплаһы.

Таркатыусан профсоюз интернациональлығының етәкселәре тарафынан ялланылған Америка империалистәренең асыҡтан-асыҡ агрессив хәрәкәттәре шарттарында, капиталистик һәм колониаль илдәрҙә эшселәр синыфының тормош кимәленә һәм хоҡуҡтарына монополистәрҙең көсәйә барған һөжүме шарттарында Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡты һаҡлап ҡалыу һәм халыҡтарҙың демократик хоҡуҡтарын һәм азатлыҡтарын тәьмин итеү өсөн хеҙмәтсәндәр массаһының көрәшен ойоштора.

Профессиональ Союздарҙың Бөтә Союз Үҙәк Советы Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһын уның данлы юбилейы көнөндә туғандарса ҡотлай һәм азатлыҡ һәм демократия өсөн, эшселәр синыфының тормош кимәлен күтәреү өсөн, тыныслыҡ өсөн уның көрәшендә яңы уңыштар теләй.

Йәшәһен бөтә донъялағы нығынлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ, хеҙмәтсән кешеләр донъяһының бәхете өсөн уңышлы көрәштең залогы — бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең ҡаҡшамаҫ берҙәмлеге!

Йәшәһен Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы!

ВЦСПС секретариаты».

МАТРАЙ РАЙОНЫНДА

Иген—государствоға

Матрай районының алдынғы колхоздары «Суртан үҙәк» (председателе иптәш Әмиров, партия ойошмаһы секретары иптәш Дүртөнбаев), «Ударник» (председателе иптәш Аккузин, партия ойошмаһы секретары иптәш Атаңулов), «1 Тапалыҡ» (председателе иптәш Хәсәнов), «Бик Ян» (председателе иптәш Муртаев, партия ойошмаһы секретары иптәш Вилко) һәм «Баҡмар», Сталин исемендәге, «Новый мир» колхоздары государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда үтәп сыҡтылар һәм етерлек һанда орлоҡ туплаһылар.

Хәҙер был колхоздар МТС-тар эше өсөн натуралата түләүҙе һәм урып-йыйнау эштәрен тамамлау алдында торалар.

Социалистик ярыш алдынғылары

«Суртан үҙәк» колхозын хеҙмәтләндереүсе иптәш Билдеғуловтың трактор бригадаһы тынысылыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып, туңға һөрөү эштәрен 10-сы октябрға 100 процента менән үтәргә йөкләмә алғайны. Бригада алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәй. Тракторист Ғәзизов һәм Ишембәтов иптәштәр көндәлек нормаларын систематик рәүештә 115-120 процентҡа еткереп үтәйҙәр. Улар был колхоҙа 500 гектар майҙанда туңға һөрҙеләр ҙә инде.

Бүҙәк район библиотекаһы — республикала иң яҡшы библиотекаларҙың береһе. Унда 8000 томдан артыҡ китап бар; 35 төрлө газета һәм журнал алдырыла. 1949 йылда 24 меңдән артыҡ кеше библиотеканан китап алып уҡыны.

Һүрәттә: Бүҙәк район библиотекаһының уҡыу залында.

Л. Якубов фотоһы.

Урман үнгенлеге

Көҙгө ағас ултыртыу эштәрен киң йәйелдерергә

Баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын булдырыу буйынса сталинсе планды уңышлы тормошҡа ашырыуҙа республикабыҙҙың колхоздары, совхоздары һәм лесхоздары ҙур уңыштарға өлгәште. Бүре алдында ҙур бурыстар тора.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты көҙгө ағас ултыртыу эштәрен ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ойошҡан рәүештә үткәреү тәьмин итеү өсөн 27 сентябрҙән башлап 7 октябргә тиклем осорҙа республика буйынса «Урман ун көнлеге» иғлан иттеләр. Был ун көнлек осорында республиканың колхоздары һәм урман-иҙән районындағы колхоздары 2500 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы яңы урман полосаларын ултыртырға, үҙҙән йылдарҙа һәм быйыл ҙа ултыртылған бөтә урман полосаларын ремонтларға тейештәр. Был эштәрҙән тыш, быйыл ҙа иң яҡшы сәтләүектәр ойлап сәсеү эштәрен көҙгө һөрөү, академик Т. Д. Лысенко методы буйынса унда көҙ кең акация, сағын, ҡарама һәм башҡа ағас-ҡыуаҡ орлоҡтарын сәсеү эштәрен ҡыҫҡа ваҡыт эсендә тамамлау, күп һанда имән сәтләүеге һәм башҡа ағас-ҡыуаҡ орлоҡтарын йыйыу, ағас питомниктәрендә сәсеүҙе үткәреү, киләһе йылда яҙында урман ултыртыу эштәрен урман полосалары өсөн план буйынса ҡаралған ерҙәрҙе көҙгө һөрөү һәм башҡа эштәрҙе ултыртыу бурысы тора.

Ағас ултыртыу һәм сәсеү эштәрен уңышлы үткәреү өсөн тәьмин итеү өсөн бөтә колхоздарҙа баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын ултыртыу эштәрен ҡыҫҡа ваҡыт эсендә аҫыҡ бастырырға, уларға баҫыусы бригадаларын һәм звенолар ойоштороп, мәктәптәрҙе, кеше менән ярҙамын ойоштороп, звеноларға ултыртыу кәстәре, транспорт средстволары һәм инвентарҙар беркетергә кәрәк.

Имән сәтләүеге, сағын, юкә һәм башҡа ағас-ҡыуаҡ төҡомдарының орлоҡтарын йыйнау планын тулыһынса үтәүҙә, 1951 йылдың яҙында питомниктәрҙә ултыртыу материалдарын урмандан әҙерләүҙә комсомол һәм пионер ойошмалары, мәктәп уҡыусылары ҙур ярҙам күрһәтергә тейештәр. Ағас орлоҡтары йыйнау, ултыртыу материалдарын әҙерләү планын тулыһынса үтәү өсөн һәр бер мәктәптә, комсомол һәм пионер ойошмаларына конкрет йөкләм задаҡларҙы бирергә кәрәк.

1951 йылда ағас ултыртыла торған урындарҙа ерҙе әҙерләү, әлеге ултыртылған полосаларҙың рәт араларын культиваторҙар менән йомшартыу өсөн һәр бер МТС һәм ЛЗС тапан иткәнсә бында тракторҙар булған, урман ун көнлеге осоронда уларҙың бөтә тракторҙары һәм тракторҙар эшенең йыллыҡ планын тулыһынса үтәүҙе тәьмин итергә тейештәр.

Быйыл иң яҡшы ағас ултыртыусы эштәре күргенгә Әлшәй, Федоровка, Стәрлебаш, Стәрлетамаҡ, Мәләүез һәм башҡа райондарҙың ҡайһы бер колхоздарында баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын ултыртыу эштәре сифатлы итеп үткәрелде, баҫыу полосаларын ағас тоҡомдарын урынлаштырыу схемаһын дөрөҫ ҡулланыуға һәм ултыртылған полосаларҙы рәттәренең тура булыуына тейешле иғтибар бирелмәне. Яҙғы өсөнлектәрҙе ҡабатлау, ер өҫтө ағас ултыртыу кимәлен үткәреү, ер өҫтө ағас ултыртыу полосаларын эшкәртеү был ерҙә сифатлы ағас ултыртыу ысулы ҙурҙан мөһим талабы булып тора. Әлшәй районы Буденный, Киров исемендәге колхоздары, Ауырғазы районы Сталин исемендәге колхоза ҡайһы бер баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын ултыртыу өсөн тейешле иғтибар бирмәүҙәре арҡаһында малдан тапатылып юҡҡа сыҡҡан. Быйыл урман полосаларын ултыртыу иң яҡшы колхоздарҙа етәкселеге һәр ер мәктәпендә ағас һаҡлау һәм тәрбиәләү һәм ағастарҙы һаҡлауҙы ойошторорға кәрәк.

А. Тайчинов,

БАССР Ауыл хужалығы министрствоһының агролесомелиорация секторы начальнигы.

Поллиттең сығышы

ЛОНДОН, 2 октябрь. (ТАСС). Кисә Манчестерҙә сығыш яһап Англия коммунистар партияһының генеральный секретары Поллит былай тип белдерҙе: «Лейбористик партияһының Маргетта асылаҫаҡ конференцияһында делегаттар яңы бөтә донъя һуғышы һөрөмтәһенә Англия ни өсөн ингеннеге, йәки ул үсешең тыныс политикаһын ҡуллансыларына утыртыуын һәм СССР, яңы Ҡытай, халыҡ-демократия илдәре һәм бөтә донъялағы тыныслыҡ ихлас илдәр менән союзлыҡ булыуға тейешлеге тураһындағы мәсьәләне хәл итергә тейештәр.

Экономик сәскә атыуҙың бөк юлында булған тыныслыҡтың өҫтөнлеге гарантияһына тик ошондай ил менән генә булырға мөмкин».

Әгәр Поллит хөкүмәттең хәҙерге политикаһы көҙ киҙә уҡ тотҡанлыҡ был тип белдерҙе Поллит, ул «Англия халҡын, донъялағы башҡа халыҡтарҙан айырып ҡуяласаҡ, ысын нейтралитетға ялаҡ».

Кореяның ғәҙел һуғышы тураһында Поллит былай тине: «Бомбаға тотоуҙарҙа азатлыҡ көрәше һаҡ ысындарындағы Корея халҡының бойондороҡһоҙлоҡ ысынлыҡтан тормош һәм көс ярҙамында баҫтырыу алмағанлығы белдерҙе». Ул Англия тарихындағы иң мәсхәрәле хөкүмәтте белгерҙе. Америкала ла ниндәйҙер тиңе тулы колониаль бер тотоу ихтыярын ҡарамай, бөтә донъя халҡы ла тыныслыҡтың ҡорсан ҡылыусыларына ҡарағанда иң ҡаты һәм агрессив эшсе йәһәт.

Рас империалистик державалар Куйша Имелахт тураһында тигән хәсрәтле һөжүмдәре алып килеүсе Америка империализмына ҡаршы, ошо көндәрҙә Англиялағы юғары иҫәпләнгән партия тураһында, Ғалимдар һәм ғалимдар эштә тупланыу. Лейбористар партияһы конференцияһына ҡаршы протест белдереүҙе тейешле. Был туғандарҙың ғәҙеллеге Америка империализмына ҡаршы һәм иң империалистик һуғышҡа ҡаршы алысҡа тупланды. Английн халҡы был эштә Маргетта тайлан С. О. Девис ниндәй тыныслыҡ мене ҡыналыҡ ул мәсьәләне ошондай уҡ Англия халҡы менән хеҙмәтсәндәр менән һәм «Англия заводтарҙа, эшселәр» өлкәләрендә был тип хәл итте.

Кореяның бойондороҡһоҙлоғо, атом бомбаһын тыйыу тураһында Советтәр Союзы тәҡдимдәре буйынса Англия, Америка, Франция, Ҡытай һәм Советтәр Союзы араһында яңы пакт төҙөү тураһында тәҡдимдәргә ҡаршы тороу алып килә.

Шулай итеп, Америка мараҡайырғаларҙарҙа ғына Эттли, Бевин һәм Моррисон Англияның бөтә донъя халҡы алдында ҡаршылыҡтары хәл ителә.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 2 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһе 2 октябрҙә иртән түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Сеул ситтәрендә Халыҡ армияһының частәре әлеге алышып позицияларҙы үҙ ҡулдарында тотоп, Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ныҡлы һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр. Сеулдан төньяҡ-көнсығышырак Михауп пейлекте өсөн һуғыштар йәйелдерелде, был бәйләмдә дошман ҡулға бер ниндәй тапҡыр кусән. Халыҡ армияһының частәре дошманға ҙур юғалтыуҙар яһағандар.

25 сентябрҙә дошмандың 5 меңлек тоннаға ауырлыҡлы карабы, бер кесе десант карабы һәм унан ашыусаҡ моторлы кемәһе кескә артиллерия уты ярҙамында Кунсаһ (Гунсан) янында десант ултыртырға маташҡан. Халыҡ армияһының был утрауҙа урынлашҡан частәре утрауға ингән дошман ғәскәрҙәренең һөжүмен кире ҡаҡтылар.

1 октябрҙә Халыҡ армияһының зенит частәре Американың Пхеньянға һөжүм иткән бер осып-бомбардировщигын һәм бер истребителен атып төшөрҙеләр.

ПХЕНЬЯН, 2 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең бөтә фронттарға ла Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе америкалы ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барҙы, тип хәбәр итә.

Сеул районында дошман тоҡмаҡ бер мең һөжүм итерге маҡсаттарҙан һәм бер нисә Халыҡ армияһы ғәскәрҙәренән ҡыҫырыҡлап алынған позицияларын аталайҙар. Ләкин Халыҡ армияһының геройҙарса көрәшеүсе частәре дошман аталарын кире ҡаҡҡандар. Был һуғыштарҙа Халыҡ армияһының частәре дошмандың 4 танкыһын, 6 самолетын һәм башҡа боевой техникаһын юҡ иткәндәр.

Дошман көҙге ҡараштарҙы үҙенә артиллерия уты һәм авиация ярҙамында Кенбайил яр буйында Пен Ендо (Хангрей) утрауына десант ултыртырға маташҡан. Пен Ендо утрауы яр буйы оборонаһы был частәре ныҡлы һуғыштан дошман десант частәрен ҙур юғалтыуҙар яһағанлап һәм уларҙы диңгеҙгә ташландар.

Урта диңгеҙҙә хәрби-диңгеҙ манёврҙары

РИМ, 2 октябрь. (ТАСС). Ансе агентствоһы, Американың Кальяри (Сардиния) бухтаһында якорь ташлаған «Колумбус» крейсерында берләштерелгән диңгеҙ манёврҙарының планын эшләү өсөн Америка, Англия, Франция һәм Италия адмиралдарының кәңәшмәһе булып үткән, тип хәбәр итә. Был манёврҙар Мальта тирәһендә булыуы ошо айҙың аҙаҡтарына секторҙа. Хәҙерге ваҡытта был һыуҙарҙа Америка хәрби-диңгеҙ флотының 52 карабы бар.

Бөтәһе манёврҙарҙа дүрт илдең 100-гә яҡын хәрби-диңгеҙ карабы ҡатнашасаҡ.

Бойҙай урожайының фундаменте көҙҙән һалып ҡалдырыла

Дыуан районы «Победа» колхозы (председателе РСФСР Верховный Советеның депутаты иптәш Белобородов) яҙғы бойҙайҙан һәр йылды юғары урожай үҫтерә. Уҙған йыл йәйҙең ҡоро булыуына ҡарамаҫтан бында яҙғы бойҙайҙың һәр гектарынан 10—12 центнер урожай алыуға өлгәштеләр. Быйыл колхоз урындағы сорт «Ҡыҙыл башаҡ» бойҙайҙан 22—25 центнер, стандарт сорт «лютесценс 062» бойҙайҙан 16—18 центнерға тиклем урожай алды. Колхоздың бойҙайҙан тотороҡло юғары урожай алыу тәжрибәһен өйрәнеү түбәндәгеләрҙе асыҡ күрһәтте: бында бойҙайҙан юғары урожай алыу хәстәрен көҙҙән үк күрәләр. Бойҙайҙың орлоҡ участкалары колхоздың иғтибар үҙәгендә тора. «Беҙҙең шарттарҙа бойҙайҙың орлоҡ участкалары иғтибар үҙәгендә тотмағанда, унан юғары урожай алыу мөмкин түгел», ти колхоз председателе иптәш Белобородов. Колхозда бойҙайҙың орлоҡ участкаһы быйыл 20 августа урып алынды, 25 августа, өҫкергә һалып тормайынса, һоҫландарҙан ташып һуғылды (был орлоҡтоң сифатын һаҡлауҙа һәм юғалтыуҙарға юл ҡуймауҙа мөһим сара), бойҙай өсөн ерҙе туңға һөрөү эше август айында уҡ башланды. Был ерҙәр тик предплужниклы һабандар менән тәрән итеп һөрәләләр, орлоҡ участкаларына минераль ашламалар индерелә.

Бөтә алдынғы колхоздар, юбеҙасылар кеүек, бойҙайҙан юғары урожай алыу хәстәрлеген көҙҙән күрә башлайҙар. Был дөрөҫ сара. Яҙғы бойҙай республикабыҙҙың төп бөртөклө культураһынан иҫәпләнә, уның юғары урожай фундаменте һис шикһеҙ тик көҙгө айҙарҙа ғына һалынырға тейеш.

Яҙғы бойҙайҙың төп биологик үҙсәнлеге шунда, ул зәғиф тамыр системалы үҫемлек. Бойҙайҙан тотороҡло юғары урожай алыу өсөн ул башланғыс йәки яралғы һәм быуын тамырҙарын бер үк ваҡытта көслө итеп үҫтерергә тейеш. Башланғыс тамырҙар менән генә үҫкәндә уның иң юғары урожайы 12—15 центнерҙан артмай. Бер үк ваҡытта быуын тамырҙары ла эшләгәндә уның урожайына һис бер сик булырға мөмкин түгел. Быуын тамырҙары бойҙай ҡыуаҡланыу стадияһында ҡыуаҡланыу быуынынан үҫеп сығалар. Был төр тамырҙар тәрән инеп үҫмайҙар. Һәм улар дымлыҡ запасы ерҙең — тупраҡтың өҫкө ҡатламында даими рәүештә булған саҡта ғына актив эшмәкәрлек итә алалар. Бынан тыш ошо мөһим агротехник бурыс килеп тыуа: бойҙай сәсәһе ерҙең тупрағы күп дымлыҡ запасы туплап ҡалырға тейеш.

Бер үк ваҡытта бойҙай үҫемлеге бөренсе үҫеү көндәрендә үк еңел үҙләштерә торған туклыҡлы азыҡ элементтәре менән тулыһынса тәьмин ителгән булырға тейеш. Бойҙай сәселәһе ерҙең ҡый үләндәренән ҡиҙтән тыш таҙа булыуы кәрәк.

Бойҙай сәсәһе участкаларҙы көҙҙән үк билдәләп ҡуйырға кәрәк. Алдынғыларҙың практикаһынан һәм тәжрибәләренән күренгәненсә, тәбиғи сиҙәм ерҙәре, күп йыллыҡ үлән ҡыртыштары (пласт), пар, борсаҡ һәм картофтан һуңғы ерҙәр бойҙай сәсеү өсөн иң яҡшы ерҙәр булып иҫәпләнәләр. Киләһе йылдан башлап беҙҙә ҡиммәтле ҡаты бойҙай сәсеү бик ныҡ артырға тейеш. Был бойҙай өсөн күп йыллыҡ үлән төптәре һәм пар ерҙәре яҡшы булалар. Бындай участкаларҙы (парҙы икенсе ҡатҡа көҙҙән һөрөп ҡалдырыу сифатында) 22—25 сантиметр тәрәнлегенә һөрөп ҡалдырыу яҡшы буласаҡ.

Бойҙай ерҙең тәрән һөрелгән булыуын ярата. Был ерҙә дымлыҡ күп йыйналыуға, ҡый үләндәре һәм төрлө ҡоротҡостарҙы, ауыл хужалығы үҫемлектәренең ауырыуҙарын бөтөрөүгә ярҙам итә. Бәрә, Өфө, Стәрлетамаҡ тәжрибә баҫыуҙарының күп йыллыҡ тәжрибәләре яҙғы бойҙай ерен туңға тәрәнәйтеп һөрөү (ғәҙәттәгесә 20 сантиметр урынына 23—25 сантиметр тәрәнлегенә һөрөү) бер гектарҙан уртаса 2,5—3 центнер өҫтәмә урожай алыу мөмкинлеген күрһәттеләр. Бына ни өсөн, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса сталинсе планды үтәү нигеҙендә (унда ҡара тупраҡтарҙы ваҡыты-ваҡыты менән тәрән итеп — 25—27 сантиметрға һөрергә кәрәк тиелә), тәрәнәйтеп һөрөүҙе яҙғы бойҙай сәселәһе ерҙәрҙә үткәрергә тырышырға кәрәк. Бойҙай өсөн билдәләнгән тәбиғи сиҙәм ерҙәрен, күп йыллыҡ үлән төптәрен сифатлы итеп һөрөүгә айырыуса ныҡ иғтибар итергә кәрәк.

Бойҙай төрлө ашламалар индереүгә күп өҫтәмә урожай биреү менән яуап бирә. Бындай ашламалар индереү эшен яҙға ҡалдырыу кәрәкмәй. Башҡортостан ауыл хужалығы институты һәм тәжрибә станцияһының үткәргән тәжрибәләре бөтә төр ашламаларҙы ла бойҙай аҫтына уның ерен туңға һөрөү алдынан индереп ҡалыу файҙалы булғанлыҡты күрһәтәләр. Һөрөү аҫтына индерелгән ашламалар яҙ бойҙай сәсә башлағансы яҡшы итеп еңел үҙләштереү хәленә әйләнеп өлгөрәләр. Был ваҡытта ергә индерелгән ашламалар ла ерҙәге артыҡ дымлыҡ запасынан файҙаланып йәш бойҙай үҫемлектәре тарафынан беренсе көндәрҙә үк тулыһынса файҙаланылалар.

Ашламаларҙы беренсе сиратта орлоҡ участкаларына индерергә кәрәк. Бер гектарға 10—20 тонна тиреҫ серетмәһе, 3—5 центнер көл индерергә мөмкин. Минераль ашламалар булғанда уларҙы ошо тәртиптә индерергә кәрәк: пар ере, йәки күп йыллыҡ ҡуҙаҡлы үлән төбө булғанда бындай ерҙәргә азот ашламаһы индереү кәрәкмәй. Пар йәки ҡуҙаҡлы үлән төбө тупраҡтарында азот элементе былай ҙа етерлек күп була. Бығаөҫтәп минераль азот ашламаһы ла индергәндә бойҙай йығылып үҫеү ҡурҡынысы бар. Бындай участкаларға гектарына 2—2,5 центнер иҫәбенән суперфосфат һәм 0,5—1,0 центнер калий тоҙо индерергә мөмкин. Күп йыллыҡ үлән төбө костерь йәки тимофеевка кеүек башаҡлы үләндән торғанда, бындай ергә, шул уҡ ашламаларға гектарына 1,0 центнер иҫәбенән азотлы минераль ашлама индереү (сульфат аммоние) файҙалы буласаҡ. Ҡалған төр бойҙай ерҙәренә (арыш төбө, картоф, сиҙәм әйләндереп һөрелгән ерҙәргә) гектарына 2,5—4 центнер иҫәбенән суперфосфат, 0,75—1,0 центнер калий тоҙо һәм 1,0—1,5 центнер, сульфат аммоние индерергә мөмкин.

Бөтә төр минераль ашламаларҙы ла индереүҙән алда яҡшылап ваҡларға һәм иләргә кәрәк. Эре төйөрлө ашламалар оҙаҡ иремәй файҙаһыҙға ятып ҡаласаҡтар. Ашламалар ергә тигеҙ итеп таратылырға тейештәр.

Партия һәм хөкүмәт быйыл сәсеү орлоҡтарының көҙҙән үк әҙерләп ҡуйылған булыуҙарына айырыуса ныҡ иғтибар бирергә кәрәклекте күрһәтәләр. Бойҙай иң күп сәселә торған культура. Шуға күрә был ҡиммәтле культураның сәсеү орлоғо етерлек сифатлы булып әҙерләнгән булыуына айырыуса иғтибар итергә кәрәк буласаҡ. Быйыл өлгә сәсеү нормалары райондарға август айында уҡ еткерелде. Был сәсеү нормалары, айырым тәбиғәт зоналарында эшләүсе агрономдарҙың ҡатнашлығы менән тикшереп үтелгәндән һуң, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы тарафынан раҫландылар. Ләкин ул нормаларҙы шаблон ғына ҡабул итеү ярамай. Һәр бер район был өлгө нормаларҙы аšыҡ анығларға һәм һәр бер колхозға еткерергә тейеш. Был сәсеү нормалары уҙған йылдарға ҡарағанда байтаҡ арттырылдылар. Беҙҙә быйаса бойҙай нигеҙҙә һирәгерәк сәселде. Агротехника кимәленең үҫеүе был нормаларҙы бер аҙ тиклем күтәрә төшөүҙе талап итте.

Сәсеү нормалары, ошо иҫәптән яҙғы бойҙай буйынса ла, орлоҡтоң хужалыҡ яраҡлығы (таҙалығы һәм шытып сығыуы) 100 процентлы тип тәҡдим ителә. Практикала орлоҡтоң хужалыҡ яраҡлығы бер ваҡытта ла тиерлек 100 процентлы булмай, кәмерәк була. Орлоҡто туплаған саҡта быны иҫкә алып тәҡдим ителгән һәм хужалыҡта бөтөнләй ҡабул ителгән сәсеү нормаһына тейешле төҙәтмә индерергә кәрәк була. Мәҫәлән, бер колхозға гектарға 150 килограмм бойҙай сәсергә тип тәҡдим ителә. Анализдан һуң колхоздағы бойҙай орлоғоноң хужалыҡ яраҡлығы 90 процент икәнлеге беленә. Был хәлдә колхоз үҙендәге орлоҡто бер гектарға 150 килограмм иҫәбенән түгел, бәлки 166 килограмм итеп сәсергә тейеш.

Бына был мөһим момент беҙҙә күп урындарҙа һәм күпселек ваҡиғаларҙа яҙ көнө онотолоп ҡала. Иҫкә төшкәндә лә уны сәсеү ваҡытында төҙәтеп булмай, сөнки орлоҡ көҙҙән етерлек тупланмай ҡалған була. Быйыл был агротехник һәм хужалыҡ яғынан булған тупаҫ хатаға урын ҡуйырға ярамай. Бойҙайҙың орлоҡ участкаларын ашығыс һуғып бөтөрөргә, таҙартырға, киптерергә һәм анализдан үткәреп, уның хужалыҡ яраҡлығын билдәләргә һәм сәсеү орлоғон шунан сығып тупларға кәрәк.

Агроном В. Ғирфанов.

Көнбайыш Германияла полиция терроры

ЛОНДОН, 2 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентствоһы хәбәрсеһенең белдереүенә ҡарағанда, кисә Көнбайыш Германияла тыныслыҡтың йәш көрәшселәре демонстрацияһы ваҡытында меңдән артыҡ кеше ҡулға алынған. Демонстранттарға ҡаршы 100 мең полицейский ебәрелгән.

Бик күп полицейскийҙар «Стен» автоматтары һәм винтовкалар менән ҡоралланған булғандар.

ХРОНИКА

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы иптәш Әхәт Нуретдин улы Биктимировты, икенсе эшкә күсеү айҡанлы, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретареның вазифаларынан бушатты.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы иптәш Ғиниатша Әхмәтша улы Йәркеевте Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретареның вазифаларын үтәргә рөхсәт итте.

Яуаплы редактор

Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында—«БАХЧИСАРАЙ ФОНТАНЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «ЯҘЫ ҠЫҘҘАРЫ».

«Салауатта» — «СИҒАН БАРОНЫ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01092. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 200 (8657)
6 ОКТЯБРЬ
йома

Хаҡы 20 тин.

„Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 101-се статьяһы нигеҙендә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутаттар һайлау—һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәреләләр“.

(Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениенән).

Совет демократияһы байрағы аҫтында

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә, Россия федерацияһы халыҡтары менән бер үк көндә, урындағы Советтәргә депутаттар һайлаясаҡтар. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының 1950 йылдың 2 октябрендәге Указы нигеҙендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар ошо йылдың 17 декабрендә, йәкшәмбе көндө үткәреләсәк.

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номерендә «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында Положениене» раҫлау тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указы һәм «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында Положение» иғлан ителде.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан раҫланған Положение Сталинса Конституция принциптәрен тулыһынса сағылдыра, донъяла иң демократик социалистик демократияның асылын һәм рухын кәүҙәләндерә.

Совет Башҡортостаны Сталинса Конституция байрағы аҫтында, илебеҙҙең берҙәм халыҡтар семьяһында үҫә һәм сәскә ата. Уның тиң хоҡуҡлы граждандары донъяла иң демократик һайлау законы нигеҙендә урындағы Советтәргә депутаттар һайлаясаҡтар. Һайлауҙар тураһындағы Положениенең беренсе статьяһы — **«Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 101-се статьяһы нигеҙендә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутаттар һайлау — һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәреләләр»**, — тип билдәләй.

Беҙҙең социалистик илебеҙҙең һайлау системаһы—донъяла иң демократик һайлау системаһы ул. **Беҙҙә эксплуататор синыфтар юҡ. «Беҙҙең общество ғына ҡала һәм ауылдың иркле эшсәндәренән— эшселәрҙән, крәҫтиәндәрҙән, интеллигенциянан ғына тора»** (И. Сталин). Илебеҙҙең һәр бер граждан бер үк дәрәжәлә дөйөм, тиң һәм тура һайлау, йәшерен тауыш биреү хоҡуҡы менән файҙалана. Бына шуның өсөн дә һайлауҙар тураһындағы Положениенең бөтә статьялары ла иң демократик һайлау хоҡуҡын бөтә граждандарҙың да тулыһынса тормошҡа ашырылыуын тәьмин итеүгә йүнәлдерелгәндәр. **«Башҡорт АССР-ының 18 йәшкә еткән бөтә граждандары,**—тип әйтелә Положениенең икенсе статьяһында,—**ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан... хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә депутаттар һайлауҙа ҡатнашыуға һәм һайланыуға хоҡуҡлылар».**

Һайлауҙар тураһындағы Положение үткәреләсәк һайлауҙарҙың бөтә тәртиптәрен — исемлектәр төҙөүҙән башлап тауыш биреү һөҙөмтәләрен билдәләүгә тиклем хеҙмәтсәндәрҙең изге хоҡуҡтарын тулыһынса тормошҡа ашырылыҡ итеп билдәләй. Положениенең һәр бер главаһы, һәр бер статьяһы һайлаусылар тураһында Сталинса хәстәрлек рухы менән тулы.

Экономика һәм культура яғынан алға китеүсе Совет Башҡортостаны миҫалында Совет государствоһының өстөнлөгө, Ленин—Сталин партияһының милли политикаһы тулы тантана иткәнлеге демонстрациялана. Капиталистик илдәрҙең империалистик круғтары артта ҡалған милләттәрҙе изәләр, кәмһетәләр, милли азатлыҡ көрәшенә күтәрелгән халыҡтарҙы аяуһыҙ ҡоллоҡҡа төшереү өсөн варварҙарса һуғыш алып баралар. Америка империалистәре героик Корея халҡына ҡаршы рәхимһеҙ һуғыш алып баралар, тыныс ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы бомбаға тоталар, балаларҙы, ҡарттарҙы, ҡатын-ҡыҙҙарҙы үлтерәләр. Капитализм — ваҡ милләт халыҡтары өсөн төрмә булып тора. Ул ваҡ милләттәргә фәҡәт йәберләү, эксплуатация, кәмһетеү, һуғыш килтерә. Социалистик система ғына ваҡ милләттәргә азатлыҡ, экономика һәм культура өлкәһендә сәскә атыу, тиң хоҡуҡлылыҡ, милләттәр араһында туғанлыҡ, дуҫлыҡ, халыҡтарға азат хеҙмәт тәьмин итә. Беҙҙең илебеҙҙә тиң хоҡуҡлы милләттәр үҙҙәренең государственноҫен үҫтерәләр, уларҙың хеҙмәтсәндәре, государство менән идара итеү эшенә туранан-тура ҡатнашалар, государство органдарына үҙҙәренең иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын һайлайҙар. Ошо йылдың 17 декабрендә Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә Советтәрҙең урындағы органдарына депутаттар һайлаясаҡтар.

Буржуаз илдәрҙең конституциялары һәм һайлау законы хеҙмәтсәндәрҙең һайлау хоҡуҡтарын төрлө юлдар менән ҡыҫалар. Мәҫәлән, Америка Ҡушма Штаттарында ултыраҡлылыҡ цензы индереү һөҙөмтәһендә күп миллионлы эшһеҙ кешеләр, торорға урыны булмағанлыҡтан, һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителәләр, грамоталылыҡ цензы күп миллионлы аҙ грамоталы эшселәрҙе, крәҫтиәндәрҙе һайлауҙарҙа ҡатнаштырмай. Капиталистик илдәрҙәге һайлау законы бай синыфтарҙың ғына мәнфәғәтен ҡуҙаталар һәм хеҙмәтсәндәрҙе һайлау хоҡуҡынан мәхрүм итәләр. Беҙҙә, Советтәр Союзында, бөтә халыҡ та һайлауға ҡатнаша, һайлай һәм һайлана ала. Һайлау исемлеге төҙөү тәртиптәре, һайлау участкаларының төҙөлөшө бөтә халыҡтың да һайлауҙарға ҡатнашыуын еңеләйтеү маҡсатына буйһондоролоп эшләнәләр.

Урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүҙә бөтә хеҙмәтсәндәр ҙә ҡатнаша. Был тәртиптәр беҙҙең илебеҙҙең һайлау системаһы донъяла иң демократик һайлау системаһы икәнлеген асыҡ демонстрациялайҙар.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек кампанияһы башланды. Башҡортостан хеҙмәтсәндәре һайлауҙар тураһында РСФСР һәм БАССР Верховный Советтәре Президиумдарының указдарын ҙур рух күтәренкелеге менән ҡаршы алдылар. Предприятиеларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа хеҙмәтсәндәрҙең производство активлеге арта, һайлауҙарға әҙерлек эштәре әленән-әле киңерәк ҡолас ала башланы. Республикабыҙҙың эшсәндәре коммунизмдең бөйөк төҙөлештәрен — Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөүҙә актив ҡатнашыу теләге менән рухланып, производство пландарын арттырып үтәү өсөн көрәшәләр. Октябрь алды социалистик ярышы республика хеҙмәтсәндәренең әленән-әле киңерәк ҡатламын солғап ала. «Туймазынефть» трестының дүртенсе промыселе үҙенең йыллыҡ производство планын үтәне лә инде. Республикабыҙҙың еңеүселәре, районары государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр. Хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм производство күтәренкелеге производствола әленән-әле ҙурыраҡ еңеүҙәргә алып килә.

РСФСР һәм шулай уҡ БАССР хеҙмәтсәндәре депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениелар үҙәк һәм өлкә газеталарҙа иғлан ителделәр. Хәҙер ВКП(б) райкомдарының һәм партияның тәүге ойошмаларының бурысы — һайлау законын хеҙмәтсәндәргә еңтеклән аңлатыу эшен яҡшы ойоштороуҙан тора. Республикабыҙҙың күп меңле агитаторҙар коллективы был почетлы эшкә бөгөндән үк башларға тейештәр. Һайлаусыларға социалистик демократияның бөйөк принциптәрен, һәр бер һайлаусыға уның хоҡуҡтарын, һайлаусылар исемлегенең төҙөлөү тәртибен, Округ һәм Участка комиссияларының эштәре тураһында, тауыш биреү тәртиптәрен асыҡ итеп аңлатырға кәрәк. Һайлау алды агитацияһының йәнле һәм тәьҫирле булыуы урындағы Советтәргә һайлауҙарҙың уңышын күп дәрәжәлә хәл итәсәк, республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәрен тағы ла ҙурыраҡ хеҙмәт подвигтәренә рухландырасаҡ.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау нормалары тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы

Башҡорт АССР-ы Верховный Советының Президиумы ҡарар итә:

1\. Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар һайлау округтары буйынса түбәндәге нормаларҙа үткәреләләр, тип билдәләргә:

100 кешенән торған халыҡтан бер депутат; халҡы 1000 кешегә тиклем булған ауылдарҙа һәм поселкаларҙа 9 депутат һайлана, халҡы 3500-ҙән ашыуыраҡ булған урындарҙа — 35 депутаттан да артыҡ түгел.

2\. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 108-се статьяһына тейешле үҙгәртеү индереү тураһындағы тәҡдимде Башҡорт АССР-ы Верховный Советының раҫлауына тапшырырға.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы председателе
Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретаренең вазифаларын үтәүсе
И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы,
4 октябрь, 1950 йыл.

„Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениене“ раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһының Верховный Советы Президиумы КАРАР ИТӘ:
„Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениене“ раҫларға.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.
Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретаренең вазифаларын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.
Өфө ҡалаһы, 4 октябрь, 1950 йыл.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

I ГЛАВА
Һайлауҙар системаһы

1 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 101-се статьяһы нигеҙендә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутаттар һайлау — һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә.

2 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 102-се статьяһы нигеҙендә, депутаттарҙы һайлау дөйөм була: Башҡорт АССР-ының 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, аҡылдан яҙғандарҙан һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеп, хөкөм ителгәндәрҙән башҡалары, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә депутаттар һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм һайланырға хоҡуҡлылар.

3 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 103-сө статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау тиң була: һәр бер граждан бер тауышҡа эйә; бөтә граждандар һайлауҙарҙа тиң нигеҙҙәрҙә ҡатнашалар.

4 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 104-се статьяһы нигеҙендә, ҡатын-ҡыҙҙар ирҙәр менән бер тиң хоҡуҡтарҙа һайлауҙарҙа ҡатнашалар һәм һайлана алалар.

5 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 105-се статьяһы нигеҙендә, СССР Ҡораллы Көстәре составында булыусы граждандар һайлау һәм һайланыу хоҡуҡынан бөтә граждандар менән тиң рәүештә файҙаланалар.

6 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 106-сы статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау тура һайлау була: хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар граждандар тарафынан тура һайлау юлы менән туранан-тура башҡарылалар.

7 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 107-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә депутаттар һайлағанда тауыш биреү йәшерен була.

8 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 17-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР-ҙың һәм башҡа бөтә союзный республикаларҙың граждандары Башҡорт АССР-ы территорияһында Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлау һәм һайланыу хоҡуҡынан Башҡорт АССР-ы граждандары менән бер тиң файҙаланалар.

9 статья. Башҡорт АССР-ы территорияһында йәшәп тә, СССР граждандары булмаған,ә ситъ ил государстволары граждандығында йәки подданныйлығында торған кешеләрҙең Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм һайланырға хоҡуҡтары юҡ.

10 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 108-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә һайлауҙар һайлау округтары буйынса үткәреләләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советына һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округынан бер депутат һайлана.

11 статья. Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәренә һайлауҙар үткәреү менән бәйләнешле расходтар государство иҫәбенә башҡарылалар.

II ГЛАВА
Һайлаусылар исемлектәре

12 статья. Һайлаусылар исемлектәренә һайлау хоҡуҡы булған һәм исемлектәр төҙөү моментына ошо Совет территорияһында (даими йәки ваҡытлы рәүештә) йәшәгән һәм һайлау көнөнә 18 йәшкә еткән бөтә граждандар индереләләр.

13 статья. Һайлаусыларҙан берәү ҙә берҙән артыҡ һайлау исемлегенә индерелә алмай.

14 статья. Суд буйынса һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кеше, һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм итеүҙең суд ҡарарҙарында билдәләнгән бөтә срогы эсендә, шулай уҡ закон менән билдәләнгән тәртиптә ҡаралып, аҡылдан яҙған, тип танылған кешеләр һайлаусылар исемлектәренә индерелмәйҙәр.

15 статья. Һайлаусылар исемлектәре ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре, ә райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә—хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл Советтәре башҡарма комитеттәре, поселкаларҙа—поселка Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөләләр.

16 статья. Хәрби частәрҙә һәм ғәскәри соединениеларҙа торған һайлаусыларҙың исемлектәре командир ҡултамғаһы менән төҙөләләр. Башҡа бөтә хәрби хеҙмәткәрҙәр һайлаусылар исемлектәренә үҙҙәренең тороу урындары буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәренең башҡарма комитеттәре тарафынан индереләләр.

17 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының бөтә Советтәренә һайлауҙар өсөн дә йәйөм булған һайлаусылар исемлектәре Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һәр бер һайлау участкаһы буйынса һайлаусының фамилияһын, исемен, атаһының исемен, йәшен, тороу урынын, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советына һайлауҙар буйынса һайлау округтарының номерҙәрен күрһәтеп, алфавит тәртибендә төҙөләләр. Һайлаусылар исемлектәренә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитетының председателе һәм секретаре ҡул ҡуялар.

18 статья. Һайлауҙарҙан 30 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитеты һайлаусылар исемлектәрен һәр кемгә күрһәтеү өсөн элеп ҡуя йәки һайлаусыларға был исемлектәр менән Совет йәки һайлау участкаһы бинаһында танышыу мөмкинлеген тәьмин итә.

19 статья. Һайлаусылар исемлектәренең төп нөсхәһе хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советы башҡарма комитетында, хәрби часть йәки ғәскәри соединениела һаҡлана.

20 статья. Һайлаусылар исемлеге иғлан ителгән көн менән һайлауҙар көнө араһындағы ваҡыт эсендә һайлаусы үҙенең тороу урынын алыштырһа, хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советы башҡарма комитеты уға Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала «тауыш биреү хоҡуҡына танытма» бирә һәм һайлаусылар исемлегенә—«китте» тигән билдә яһай; һайлаусы үҙенең яңы (даими йәки ваҡытлы рәүештә) йәшәү урыны пунктында «тауыш биреү хоҡуҡына танытмаһын», шулай уҡ шәхси танытмаһын күрһәткәндә һуң һайлаусылар исемлегенә индерелә.

21 статья. Һайлаусылар исемлегендәге хаталар (исемлеккә индерелмәү, исемлектән сығарылыу, фамилияны, исемде, атаһының исемен боҙоу, һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләрҙе исемлеккә яңылыш индереү) тураһындағы ғаризалар исемлектәрҙе иғлан иткән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитетына бирелә, ул һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһындағы һәр бер ғаризаны өс көн срогтан да һуңға ҡалмай ҡарарға тейеш.

22 статья. Һайлаусылар исемлегендә хаталар тураһындағы ғаризаны ҡарағандан һуң, хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитеты, йәки һайлаусылар исемлегенә тейешле төҙәтмәләр индерергә, йәки ғариза биреүсе кешегә уның ғаризаһын кире ҡағыуҙың сәбәптәре тураһында яҙма рәүештә справка бирергә бурыслы.

23 статья. Һайлаусылар исемлегендә хаталар тураһындағы мәсьәлә буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының ҡарары менән риза булмаған хәлдә ғариза биреүсе кеше халыҡ судына жалоба бирә ала, халыҡ суды өс көндән дә һуңламай асыҡ суд ултырышында ғариза биреүсене һәм Совет башҡарма комитетының вәкилен саҡырып, был жалобаны ҡарарға һәм үҙенең ҡарарын ғариза биреүсе кешегә, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитетына ла һис киҫекмәҫтән белдерергә тейеш. Халыҡ судының ҡарары кәтғи ҡарар була.

III ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

24 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөлә.

Һайлау округтары Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 108-се статьяһы нигеҙендә, түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр: халҡы 25 мең кешенән артыҡ булған районда — һәр 1000 кешегә бер һайлау округы, ләкин 60 округтан да артыҡ түгел;

халҡы 25 мең кешегә тиклем булған районда 25 һайлау округы төҙөлә.

25 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн элек иғлан ителәләр.

26 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса һәр бер районда Район һайлау комиссияһы төҙөлә.

Район һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолар вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

27 статья. Район һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—6 член составында төҙөләләр һәм һайлауҙарға тиклем 55 көндән дә һуңға ҡалмай Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан раҫланалар.

28 статья. Район һайлау комиссияһы:

а) районның территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһында бирелгән жалобаларҙы ҡарай;

в) һайлаусылар исемлектәренең үҙ ваҡытында төҙөлөүен һәм бөтә кешегә еткерелеүен күҙәтә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында ойошторолоуын күҙәтә;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй;

е) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

ж) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советының мандат комиссияһына тапшыра.

29 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

30 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2—4 член составында төҙөләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитеты тарафынан һайлауҙарға тиклем 50 көндән дә һуңға ҡалмай раҫланалар.

31 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы:

а) Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең талаптарын үтәп еткереп, депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Район һайлау комиссияһына тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район Советы башҡарма комитетына һаҡлау өсөн тапшыра.

IV ГЛАВА
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

32 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөләләр.

Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 108-се статьяһы нигеҙендә, һайлау округтары түбәндәге нормалар буйынса төҙөләләр:

халҡы 12 мең һәм унан артыҡ булған ҡалаларҙа һәр бер 350 кешегә бер һайлау округы;

(Дауамы 2-се биттә).

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында

ПОЛОЖЕНИЕ

(Дауамы. Башы 1-се биттә).

халкы 12 мең кешегә тиклем булған ҡалаларҙа — 35 һайлау округы тәҙелә;

Өфө һәм Черниковск ҡалаларында — һәр бер 600 кешегә бер һайлау округы тәҙелә;

халкы 20 мең кешенән артыҡ булған ҡала райондарында һәр бер 500 кешегә бер һайлау округы тәҙелә, ләкин һайлау округтары 250-нән артыҡ булмаҫҡа тейеш; халкы 20 мең кешегә тиклем булған ҡала райондарында — 35 һайлау округы тәҙелә.

33 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн элек иғлан ителә.

34 статья. Һәр бер ҡалала һәм ҡалаларҙағы һәр бер районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлау өсөн Ҡала, Район һайлау комиссияһы тәҙелә.

Ҡала, ҡалаларҙағы Район һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмаларының, кооператив ойошмаларының, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, һәм шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән тәҙеләләр.

35 статья. Ҡала һәм ҡалаларҙағы Район һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 6—10 член составында тәҙеләләр һәм: республикаға буйһондоролған ҡалаларҙа — Ҡала һайлау комиссиялары — Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан, районға буйһондоролған ҡалаларҙа — Ҡала һайлау комиссиялары — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитеттәре тарафынан, ҡалаларҙағы Район һайлау комиссиялары — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

36 статья. Ҡала һәм ҡалаларҙағы Район һайлау комиссиялары:

а) ҡала һәм район территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, район Советенә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай;

в) һайлаусылар исемлектәренең үҙ ваҡытында тәҙелеүен һәм бөтә кешегә еткерелеүен күҙәтә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советы башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында тәҙелеүен күҙәтә;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлауҙар буйынса Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәрен әҙерләй;

е) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалаларҙағы район Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

ж) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренең мандат комиссияһына тапшыра.

37 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы тәҙелә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, һәм шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән тәҙеләләр.

38 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2—4 член составында тәҙеләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советы башҡарма комитеты тарафынан һайлауҙарҙан 50 көн элек раҫланалар.

39 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы:

а) Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең талаптарын ерене еткереп депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

г) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Ҡала һәм ҡалаларҙағы Район һайлау комиссияларына тапшыра;

д) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

е) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советы башҡарма комитетенә һаҡлау өсөн тапшыра.

V ГЛАВА

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары һәм һайлау комиссиялары

40 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтары хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ауыл, поселка Советтәре тарафынан тәҙеләләр.

Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 108-се статьяһы нигеҙендә һайлау округтары түбәндәге нормалар буйынса тәҙеләләр:

халкы 1000 кешенән артыҡ булған ауыл Советтәре һәм поселкаларҙың территорияһында һәр 100 кешегә бер һайлау округы, ләкин округтар 35-тән артыҡ булмаҫҡа тейеш; халкы 1000-гә тиклем булған ауыл Советтәренең территорияһында 9 һайлау округы тәҙелә.

41 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарының исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренең башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн элек иғлан ителә.

42 статья. Һәр бер ауыл Советында, поселкала хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса тейешле Ауыл, Поселка һайлау комиссияһы тәҙелә.

Ауыл, Поселка һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, һәм шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән тәҙеләләр.

43 статья. Ауыл, Поселка һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 2 — 4 член составында тәҙеләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн элек раҫланалар.

44 статья. Ауыл, Поселка һайлау комиссияһы:

а) ауыл Советы, поселка территорияһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар барышында һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең тайпылышһыҙ рәүештә үтәлеүен күҙәтә;

б) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының дөрөҫ эшләмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре әҙерләй һәм Участка һайлау комиссияларын бюллетендәр менән тәьмин итә;

г) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) һайлауҙар буйынса эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

45 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы тәҙелә.

Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, һәм шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең, совхоздар буйынса—совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән тәҙеләләр.

46 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, секретарь һәм комиссияның бер члены составында тәҙеләләр һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советы тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 50 көн элек раҫланалар.

47 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы:

а) Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең талаптарын ерене еткереп, депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

б) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

в) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Ауыл, Поселка һайлау комиссияһына тапшыра;

г) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ауыл, поселка Советы башҡарма комитетенә һаҡлау өсөн тапшыра.

VI ГЛАВА

Һайлау участкалары һәм Участка һайлау комиссиялары

48 статья. Һайлау бюллетендәрен ҡабул итеү һәм тауыштарҙы иҫәпләү өсөн ҡалаларҙың, поселкаларҙың һәм ауыл Советтәренең территорияһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар өсөн дөйөм булған һайлау участкаларына бүленә.

49 статья. Һайлау участкаларын тәҙеү һәм уларға тәртип номерҙәре биреү ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау участкалары һайлауҙарға тиклем кәмендә 45 көн элек тәҙеләләр.

50 статья. Халкы 2000-дән артыҡ булған ҡалаларҙа, поселкаларҙа, шулай уҡ ауылдарҙа һәм ауыл Советтәре территорияһында һайлау участкалары һәр 1500—3000 кешегә бер һайлау участкаһы иҫәбенән тәҙеләләр.

51 статья. Халкы 2000-дән артыҡ булмаған ауыл Советы территорияһы, ҡағиҙә рәүешендә, бер һайлау участкаһы тәшкил итә; халкы 500-ҙән алып, ләкин 2000 кешенән дә артыҡ булмаған һәр бер ауылда айырым һайлау участкаһы тәҙелә.

Халкы 500-ҙән аҙ булған, ләкин 300-ҙән кәм булмаған ауылдарҙа йәки ауылдар төркөмендә, әгәр ҙә был ауылдарҙан һайлау участкаһы үҙәгенә тиклем булған ара 10 километрҙан артһа айырым һайлау участкаһы тәҙелеүе мөмкин.

52 статья. Башҡорт АССР-ының ваҡ ауылдар күп булған таулы-урманлы райондарында, әгәр халкы 100-ҙән кәм булмаһа, һайлау участкалары тәҙеү рөхсәт ителә.

53 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм һәм 3000-дән артыҡ булмаған хәрби частәр һәм ғәскәри соединениелар айырым һайлау участкалары тәшкил итәләр.

54 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм булмаған больницаларҙа, бала тыуҙырыу йорттарында, санаторийҙарҙа, инвалидтәр йорттарында айырым һайлау участкалары тәҙелә.

Бер нисә корпуслы больницаларҙа уларҙың һәр корпусында кәмендә 50 һайлаусы булғанда, айырым корпустарҙа һайлау участкалары тәҙелеүе мөмкин.

55 статья. Һайлауҙар көнөндә юлдаҙа булған һәм һайлаусылары кәмендә 25 кеше булған караптарҙа карап регистрацияланған урын буйынса һайлау округтарына индереү айырым һайлау участкалары тәҙелеүе мөмкин.

56 статья. Һәр бер һайлау участкаһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса дөйөм булған Участка һайлау комиссияһы тәҙелә.

Участка һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәренең, хәрби частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән тәҙеләләр.

57 статья. Участка һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—8 член, ә халкы 300-ҙән кәм булған һайлау участкаларында председатель, секретарь һәм 1—3 член составында тәҙеләләр һәм ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә—район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 40 көн элек раҫланалар.

58 статья. Участка һайлау комиссияһы:

а) һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм уларҙы исемлекте тәҙегән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетенең ҡарамағына индерә;

б) һайлау участкаһы буйынса һайлау бюллетендәрен ҡабул итә;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа һәр бер кандидат буйынса бирелгән тауыштарҙы иҫәпләй;

г) тауыш биреү протоколын тейешле Округ һайлау комиссияһына тапшыра;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район йәки ҡала Советы башҡарма комитетенә һаҡлау өсөн тапшыра.

VII ГЛАВА

Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе

59 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 109-сы статьяһы нигеҙендә, депутатлыҡҡа кандидаттар һайлау округтары буйынса күрһәтеләләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡы общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәрҙең обществолары: коммунистик партия ойошмалары, профессиональ союздар, кооператив ойошмалары, йәштәр ойошмалары һәм культура обществолары тарафынан тәьмин ителә.

60 статья. Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының республика органдары һәм уларҙың район органдары ла, шулай уҡ предприятиеларҙа һәм учреждениеларҙа эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, хәрби частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары ла, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәстиәндәрҙең, совхоздарҙа — совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре дөйөм йыйылыштары ла тормошҡа ашыралар.

61 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советенә депутатлыҡҡа кандидат бер үк Советҡа тик бер округта ғына тауышҡа ҡуйыла ала.

62 статья. Депутатлыҡҡа кандидаттар үҙҙәре депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән округтарҙа Округ, шулай уҡ Участка һайлау комиссияларында член булып тора алмайҙар.

63 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары депутатлыҡҡа кандидаттарҙы һайлауҙарға тиклем кәмендә 30 көн элек тейешле Округ һайлау комиссияһында регистрацияларға бурыслылар.

64 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәренә, ҡалаларҙағы район Советтәренә, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары депутатлыҡҡа кандидаттарҙы һайлауҙарға тиклем кәмендә 20 көн элек тейешле Округ һайлау комиссияһында регистрацияларға бурыслылар.

65 статья. Депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеүсе общественный ойошма йәки хеҙмәтсәндәр обществоһы тейешле Округ һайлау комиссияһына түбәндәге документтарҙы тапшырырға бурыслы:

а) депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән йыйылыштың йәки ултырыштың Президиумы члендәре тарафынан ҡул ҡуйылған һәм уларҙың торған урындары күрһәтелгән протоколын; протоколда: кандидатты күрһәткән ойошмаларҙың исеме, йыйылыштың йәки ултырыштың урыны, ваҡыты һәм унда ҡатнашыусыларҙың һаны, депутатлыҡҡа кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, уның йәше, торған урыны, партиялылығы, шөғөлләнгән эше күрһәтелгән булырға тейеш;

б) депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттың, уны күрһәткән ойошманан ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға ризалығы тураһындағы ғаризаһы.

66 статья. Округ һайлау комиссияһы общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары тарафынан депутатлыҡҡа күрһәтелгән бөтә кандидаттарҙы Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең талаптарын ерене еткереп регистрацияларға тейеш.

Округ һайлау комиссияһы депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала регистрациялау протоколы төҙөй. Регистрациялау протоколының бер данаһы кандидаттың ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға риза булыуы тураһындағы ғаризаһы менән бергә һис кисекмәҫтән тейешле Район, Ҡала, ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияһына ебәрелә.

67 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы депутатлыҡҡа кандидатты регистрациялауҙан баш тартҡан хәлдә был турала ике көн срок эсендә тейешле Район, Ҡала, ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияһына жалоба бирергә мөмкин, һайлау комиссияһының ҡарары кәтғи булып тора.

68 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы депутатлығына регистрацияланған һәр бер кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше, хеҙмәте, партиялылығы һәм кандидатты күрһәткән общественный ойошманың исеме, һайлауҙарға кәмендә 25 көн элек тейешле Округ һайлау комиссияһы тарафынан иғлан ителә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа Округ һайлау комиссиялары тарафынан регистрацияланған кандидаттар тураһындағы мәғлүмәттәр, һайлауҙарға тиклем 15 көн элек тейешле Ҡала, ҡалалағы Район, Ауыл һәм Поселка һайлау комиссияһы тарафынан иғлан ителәләр.

69 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә депутатлыҡҡа регистрацияланған бөтә кандидаттар һайлау бюллетендәренә мотлаҡ индерелергә тейештәр.

70 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары шулай уҡ Ауыл һәм Поселка һайлау комиссиялары һайлауҙарға тиклем кәмендә 10 көн элек һайлау бюллетендәрен бөтә Участка һайлау комиссияларына ебәрергә бурыслылар.

71 статья. Һайлау бюллетендәре Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы билдәләгән формала, тейешле һайлау округында йәшәүсе халыҡтар теленә, бөтә һайлаусыларҙы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итерлек тиклем һанда баҫыла.

72 статья. Тейешле һайлау комиссияһында регистрацияланған кандидатты күрһәткән һәр бер ойошмаға шулай уҡ Башҡорт АССР-ының һәр бер гражданына, Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 92-се статьяһына ярашлы рәүештә, был кандидат өсөн йыйылыштарҙа, матбуғатта һәм башҡа юлдар менән тотҡарлыҡһыҙ рәүештә агитация алып барыу хоҡуҡы тәьмин ителә.

VIII ГЛАВА

Һайлауҙар көнө

73 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар бөтә Башҡорт АССР-ы өсөн дөйөм бер көн эсендә үткәрелә.

74 статья. Һайлауҙар көнө Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙар срогына тиклем ике айҙан да һуңға ҡалмай билдәләнә. Һайлауҙар эш көнө булмаған көндә үткәрелә.

75 статья. Һайлауҙарға тиклем ҡалған 15 көн эсендә Участка һайлау комиссияһы һайлауҙар көнө һәм һайлауҙар урыны тураһында һайлаусыларға иғлан итә йәки башҡа юлдар менән көн һайын киң рәүештә белдерә.

IX ГЛАВА

Тауыш биреү тәртибе

76 статья. Һайлаусыларҙың тауыш биреүҙәре һайлауҙар көнөндә урындағы ваҡыт буйынса иртәнге сәғәт 6-нан төнгө сәғәт 12-гә тиклем үткәрелә.

77 статья. Һайлауҙар көнөндә иртәнге сәғәт 6-ла Участка һайлау комиссияһы председателе комиссия члендәре ҡатнашлығында һайлау йәшниктәре һәм һайлаусыларҙың билдәләнгән формала тәҙелгән исемлегенең барлығын тикшерә, шунан һуң йәшниктәрҙе яба һәм уны комиссия печате менән печатлай һәм һайлаусыларҙы тауыш бирә башларға саҡыра.

Печаттәрҙең һәм һайлау йәшниктәренең өлгөләре Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнәләр.

78 статья. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырһын өсөн һайлау бинаһында махсус бүлмәләр билдәләнә йәки айырым кабиналар эшләнә. Һайлаусылар тарафынан һайлау бюллетендәрен тултырған ваҡытта был бүлмәләрҙә йәки кабиналарҙа тауыш биреүселәрҙән башҡа кемдең дә булыуы шул иҫәптән һайлау комиссияһы члендәренең дә булыуы тыйыла.

79 статья. Һәр бер һайлаусы тауыш биреү бинаһында инеп, үҙе тауыш бирә. Һайлаусыларҙың тауыш биреүҙәре һайлау бюллетендәрен һайлау йәшнигенә төшөрөү юлы менән үткәрелә.

80 статья. Һайлау бинаһына килгән һайлаусы, Участка һайлау комиссияһының секретарена йәки шуға вәкилләгеге булған членына йә паспортын, йә колхоз книжкаһын, йә профсоюз билетен, йә башҡа танытмаһын күрһәтә һәм һайлаусылар исемлеге буйынса тикшереп, һайлаусылар исемлегендә билдә яһағандан һуң, билдәләнгән өлгөләге һайлау бюллетендәрен ала.

81 статья. Һайлаусы һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн билдәләнгән бинала, һәр бер һайлау бюллетенендә үҙе тауыш бирергә теләгән кандидаттың фамилияһын ҡалдыра, башҡаларының фамилияларын һыҙып ташлай, унан һуң һайлаусы һайлау йәшниктәренә бара һәм уға һайлау бюллетендәрен төшөрә.

82 статья. Уҡый-яҙа белмәүе йәки инвалид ҙа булһа физик яҡтан етешһеҙлеге арҡаһында һайлау бюллетендәрен үҙе тултырырға мөмкинлеге булмаған һайлаусы, һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн һайлау бюллетендәре тултыра торған бинаға теләгән бер һайлаусыны саҡырырға хаҡлы.

83 статья. Һайлау бинаһында тауыш биреү ваҡытында һайлау агитацияһы алып барыуға юл ҡуйылмай.

84 статья. Һайлау бинаһына «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» менән килгән кешеләрҙе һайлауҙар тураһындағы ошо Положениенең 20-се статьяһына ярашлы рәүештә, Участка һайлау комиссияһы һайлаусылар исемлегенә индерә, уға Участка һайлау комиссияһының председателе һәм секретаре тарафынан ҡул ҡуйыла.

85 статья. Һайлау бинаһында тәртип өсөн яуаплылыҡ Участка һайлау комиссияһы председателенә йөкмәтелә һәм уның бойороғо бында ҡатнашыусыларҙың бөтәһе өсөн дә мәжбүри.

86 статья. Һайлауҙар көнөндә төнгө сәғәт 12-лә, Участка һайлау комиссияһының председателе, тауыш биреү тамамланды, тип иғлан итә һәм комиссия һайлау йәшниктәрен асыу эшенә башлай.

X ГЛАВА

Һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләү

87 статья. Участка һайлау комиссияһы бирелгән тауыштарҙы иҫәпләй торған бинала тауыштарҙы иҫәпләгәндә общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының уға махсус рәүештә ебәрелгән вәкилдәре, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре булырға хаҡлылар.

88 статья. Участка һайлау комиссияһы йәшниктәрҙе асҡас округтар буйынса бюллетендәрҙе ҡарап, йәшниктәргә төшөрөлгән бюллетендәрҙең һанын һайлаусылар исемлеге буйынса бюллетендәр алған кешеләрҙең һаны менән сағыштыра, һәм сағыштырыуҙың һөҙөмтәләрен һәр бер һайлау округы буйынса тауыш биреү протоколдарына яҙа.

89 статья. Участка һайлау комиссияһының председателе Участка һайлау комиссияһының бөтә члендәре алдында һәр бер бюллетень буйынса тауыш биреүҙең һөҙөмтәләрен иғлан итә.

90 статья. Тауыш биргәндә бергән артыҡ кандидат ҡалдырылған бюллетендәр, шулай уҡ билдәләнгән өлгөлә булмаған бюллетендәр, дөрөҫ түгел, тип табылалар.

91 статья. Һайлау бюллетененең дөрөҫлөгөнә шик тыуғанда мәсьәлә Участка һайлау комиссияһында тауышҡа ҡуйыу юлы менән хәл ителә, ул протоколға яҙыла.

92 статья. Участка һайлау комиссияһы Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала, һәр бер һайлау округы буйынса тауыш биреү протоколын ике дана төҙөй, уға Участка һайлау комиссияһының члендәре, шул иҫәптән уның председателе һәм секретаре мотлаҡ ҡул ҡуя.

93 статья. Участка һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) тауыш биреүҙең башланған һәм тамамланған ваҡыты;

б) ошо һайлау округында йәки һайлау участкаһында һайлаусылар исемлегендә торған һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

в) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

г) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны;

д) дөрөҫ түгел тип табылған бюллетендәр һаны;

е) кандидаттарҙың фамилиялары һыҙылған бюллетендәр һаны;

(Аҙағы 3-сө биттә).

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

(Аҙағы. Башы 1, 2-се биттәрҙә)

з) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һаны;

и) Участка һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе, Участка һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

94 статья. Тауыштарҙы иҫәпләү тамамланғандан һәм протоколға ҡул ҡуйылғандан һуң Участка һайлау комиссияһының председателе комиссия ултырышында һәр бер округ буйынса тауыш биреү йомғаҡтарын иғлан итә.

95 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйылғандан һуң Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә, ниес киҫеүһеҙ нарочный менән тейешле Округ һайлау комиссияһына ебәрергә бурыслы.

96 статья. Бөтә һайлау бюллетендәре (дөрөҫ булғандары ла, тамғаланғандары ла һәм тейешле тәртиптә тамғаланмағандары ла) Участка һайлау комиссияһының печате менән печатләнергә һәм тауыш биреү протоколының икенсе данаһы, Участка һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары менән бергә, Участка һайлау комиссияһы тарафынан: ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтары башҡарма комитеттарына, е районлы ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтары башҡарма комитеттарына, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтары башҡарма комитеттарына һаҡлау өсөн тапшырылырға тейешле.

97 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы күрһәткән бирелгән тиклем һайлау бюллетендәрен һаҡлау буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарының башҡарма комитеттары яуаплы.

98 статья. Округ һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләүҙе торған бина һайлаусыларҙың һәм ойошмаларҙың, шулай уҡ махсус вәкәләтле вәкилдәре булырға хоҡуҡлы.

99 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ҡалаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтарына һайлау округының Округ һайлау комиссияһы Участка һайлау комиссияларының тапшырылған протоколдары нигеҙендә, округ буйынса тауыштарҙы иҫәпләүҙе үткәрә һәм һайлау һөҙөмтәләрен билдәләй.

100 статья. Округ һайлау комиссияһы Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән форма буйынса тауыш биреү протоколын ике данала төҙөй, уларға Округ һайлау комиссияһының членлары, шулай уҡ председатель менән секретарь мотлаҡ ҡул ҡуялар.

101 статья. Округ һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) округтағы һайлауҙарҙың дөйөм һаны;

б) һайлау бюллетендәре алған һайлаусылар һаны;

в) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусылар һаны;

г) дөрөҫ түгел тип танылған бюллетендәр һаны;

д) кандидаттарҙың фамилиялары һылтанып бюллетендәр һаны;

е) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштар һаны;

ж) Округ һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе һәм Округ һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

102 статья. Бирелгән тауыштарҙы иҫәпләгәндән һуң һәм протоколға ҡул ҡуйылғандан һуң Округ һайлау комиссияһының председателе комиссия ултырышында һайлау һөҙөмтәләрен иғлан итә.

103 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәм тауыштарҙың абсолют күпселеген, йәғни округ буйынса бирелгән һәм дөрөҫ тип танылған бөтә тауыштарҙың яртыһынан күберәген алған кандидат һайланған булып иҫәпләнә.

104 статья. Округ һайлау комиссияһы председателе депутат булып һайланған кандидатҡа уның хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советына депутат булып һайланыуы тураһында таныклыҡ бирә. Һайлаусы таныклығының формаһы Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнә.

105 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйылғандан һуң Округ һайлау комиссияһының председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә ниес киҫеүһеҙ нарочный менән тейешле Район, Ҡала, Ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка Советы башҡарма комитетына ебәрергә бурыслы.

Округ һайлау комиссияһының председателе протоколдың икенсе данаһын Участка һайлау комиссияларының тауыш биреү протоколдары һәм Округ һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары менән бергә хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ҡала, район, ҡалаларҙағы район, ауыл йәки поселка Советы башҡарма комитетына һаҡлау өсөн тапшыра.

106 статья. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау комиссияларының ултырыштары, уларҙа комиссияның дөйөм составының яртыһынан күберәге ҡатнашҡанда, дөрөҫ тип иҫәпләнә.

Һайлау комиссияларында бөтә мәсьәләләр ябай күпселек тауыш менән хәл ителәләр; тауыштар тигеҙ булған ваҡытта председателдең тауышы хәл итеүсе була.

107 статья. Әгәр кандидаттарҙың береһе лә тауыштарҙың абсолют күпселеген алмаһа, Округ һайлау комиссияһы был тураһында протоколға яҙып ҡуя, тейешле Район, Ҡала, Ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка Советы башҡарма комитетына хәбәр итә һәм бер үк ваҡытта, иң күп һанда тауыштар алған ике кандидатты яңынан тауышҡа ҡуйып, ике аҙнанан да һуңға ҡалмай яңынан тауыш биреү иғлан итә.

108 статья. Әгәр округ буйынса бирелгән тауыштарҙың һаны шул округ буйынса тауыш биреүҙә ҡатнашыу хоҡуғы булған һайлаусыларҙың һанының яртыһынан аҙ булһа, Округ һайлау комиссияһы был тураһында протоколға яҙып ҡуя һәм был хаҡта тейешле Район, Ҡала, Ҡалаларҙағы Район, Ауыл йәки Поселка Советының башҡарма комитетына хәбәр итә, был комиссия өсөн ике аҙна эсендә шул уҡ һайлаусылар исемлеге буйынса яңы һайлауҙар билдәләй.

109 статья. Депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың яңынан тауышҡа ҡуйыу буйынса ике тур үткәрелгән бер үк дөрөҫ түгел тип табылған йәки депутат булып һайланған кандидатҡа ҡаршы булған айырым һайлау округтары буйынса яңынан һайлауҙар ... һайлаусыларға ... бер үк һайлау округы буйынса ... ике аҙна эсендә ... Положениены ... билдәләнә.

110 статья. Депутат хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының составынан сыҡҡан ваҡытта, юғары торған хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитеты бушаған урынға депутат хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советының башҡарма комитеты ике ай эсендә был һайлау округына яңы депутат һайлауҙар билдәләй.

XI ГЛАВА

Граждандарҙың һайлау хоҡуҡтарын боҙған өсөн яуаплылыҡ

111 статья. Көс йә көс ҡулланыу, алдау, ҡурҡытыу йәки ришүәт ярҙамы менән Башҡорт АССР-ы гражданына Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарына һайлау һәм һайланыу хоҡуғын ҡулланыуҙа ҡамасаулаған өсөн — ике йылға тиклем иркенән мәхрүм итеү язаһы бирелә.

112 статья. Советта хеҙмәт итеүсе кеше йәки һайлау комиссияһының члены һайлау документтарын подделка эшләһә йәки тауыштарҙы белә тороп дөрөҫ иҫәпләмәһә, — өс йылға тиклем иркенән мәхрүм итеү язаһы бирелә.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға документтар

РСФСР Верховный Советы Президиумы Россия Федерацияһының хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау документтарының формаларын — һайлаусылар исемлектәре, тауыш биреү хоҡуғы тураһында таныклыҡтар, һайлау бюллетендәре, депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау тураһындағы ... һайлау комиссияларының протоколдары, ... тауыш биреү протоколдары, Округ һайлау комиссияларының протоколдары һәм депутат

итеп һайланыу тураһындағы таныклыҡ формаларын раҫланы.

Һайлау бюллетендәре биш төрлө формала раҫланылды: ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буйынса — аҡ төҫтә, район һәм ҡалаларҙағы район Советтарына һайлауҙар буйынса — зәңгәр төҫтә, округ Советтарына һайлауҙар буйынса — һары төҫтә, өлкә Советтарына һайлауҙар буйынса — ҡыҙыл төҫтә, край Советтарына һайлауҙар буйынса — ашыҡ төҫтә һәм ... Советтарына һайлауҙар буйынса — ал төҫтә.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың тәүге көнө

Партия мәғарифе селтәрендә берҙәм уҡыу системаһы индерелгәндән һуң Өфө паровоздар ремонтлау заводы партия ойошмаһының коммунистәре идея-теоретик яҡтан байтаҡ үҫтеләр. Быны асыҡлау өсөн бер-ике факт килтереү ҙә етә. 1948 йылды ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын беренсе главанан башлап өйрәнеү буйынса 4 түңәрәк эшләне. Ә быйыл бындай бер генә түңәрәк ойошторолған. Ҡалған түңәрәктәрҙә партия тарихенең Октябрҙән һуңғы осоро өйрәнелә. 1948 йылда партия тарихен һәм теорияһын беренсе сығанаҡтарҙы йәлеп итеп өйрәнеү буйынса бер генә түңәрәк тә юҡ ине. Ә быйыл улар икәү.

Күп коммунистар, түңәрәктәрҙә үҙҙәренең белем кимәлдәрен тәрәнәйтеп, большевизм теорияһының ҡатмарлы мәсьәләләрен үҙ алдарына өйрәнерлек һәм бик яҡшы аңларлыҡ кимәлгә күтәрелделәр. 1948 йылда марксистик-ленинсе теорияны беренсе сығанаҡтар буйынса үҙ алдына өйрәнеүселәр ун ике генә коммунист булып, быйыл улар һанының 41 кешегә етеүе быны бик асыҡ күрһәтә.

Завод партия ойошмаһында большевиктәр партияһының теорияһын өйрәнеү менән ҡыҙыҡһыныу ғәйәт ныҡ күтәрелде. Бөтә коммунистәр — ябай эшсе лә, етәксе работниктар ҙа — ныҡышмалы рәүештә уҡыйҙар. Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын түҙемһеҙлек менән көтөп алдылар. Үткән уҡыу йылының йомғаҡлау занятиеләренән башлап, бөгөнгө тәүге уҡыу сәғәттәренә тиклем был көнгә ентекле әҙерлек алып барылды.

Һәр коммунист өсөн, уның үҙ теләгенә һәм дөйөм әҙерлегенә ҡарап, политик уҡыу формаһы билдәләнде. Пропагандистәрҙең идея-теоретик белемдәрен тәрәнәйтеү, методик оҫталыҡтарын күтәреү буйынса ҙур эштәр башҡарылды.

Бына һағынып көткән сәғәттәр килеп етте. Беренсе занятиеләр башланды. Коммунистәр алдан әҙерләнгән һәм яҡшы йыһазландырылған бүлмәләргә ойошҡан рәүештә килеп, үҙ урындарын алдылар.

Тәүге занятиеләр ойошҡан рәүештә, тыңлаусыларҙың юғары активлығы менән үтте. Бына ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса юғарылатылған типтағы түңәрәк. Пропагандист иптәш Токарев (ул заводтың баш механигы) үҙенең тыңлаусылары менән 4-се йыл инде эшләй. Тәжрибәле һәм оҫта пропагандист етәкселегендә улар политик мәктәптән башлап, партия тарихен һәм теорияһын беренсе сығанаҡтарҙы йәлеп итеп өйрәнә алырлыҡ булып үҫтеләр. Тәүге занятие ВКП(б) тарихенең 7 главаһын ҡабатлауға арналды. Тыңлаусылар был бик мөһим осорҙа, — Октябрь революцияһын әҙерләү һәм уны үткәреү осоронда большевиктарҙың тактикаһын һәм политикаһын яҡшы үҙләштереүҙәрен, бөтә донъяла тарихи әһәмиәткә эйә булған был еңеүгә ирешеүҙең сәбәптәрен ныҡлы аңлауҙарын күрһәттеләр. Был инде партия тарихенең Октябрҙән һуңғы осорон уңышлы өйрәнеүҙең ышаныслы нигеҙе булып тора.

Пропагандистарҙан Шенкер, Алексеенков, Фокин һәм Орешкина иптәштәр етәкселек иткән түңәрәктәрҙә лә тәүге занятиеләр ҡәнәғәтләнерлек үтте.

Паровоздар ремонтлау заводы партия ойошмаһы, шулай итеп, партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын ойошҡан рәүештә башлап ебәрҙе. Был уңышты нығытырға һәм ҡайһы бер ойоштороу етешһеҙлектәрен бөтөрөү буйынса конкрет саралар күрелергә тейеш. Занятиеләрҙең сменанан һуң уҡ — 4 сәғәт 30 минутта башланыуы нормаль хәл түгел. Коммунистарға эштән һуң йыуынырға, ашарға, бер аҙ ял итеп алырға һәм әҙерләнергә мөмкинлек бирергә кәрәк. Быны эшләп була һәм ул эшләнергә тейеш. Был уҡыуҙарҙың сифатын күтәреүгә ярҙам итәсәк. Шулай уҡ тыңлаусылар ҡағыҙ, ҡәләм, ҡаралар менән тәьмин ителмәгәндәр. Киләһе занятиеләрҙә был иҫкә алыныр, тип уйлайбыҙ.

Партия ойошмаһы алдында марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәр менән эште бөтә киңлеге менән йәйелдереп ебәреү бурысы тора. Әле күп коммунистәр личный пландарын төҙөмәгәндәр. Ул пландарҙы тиҙ көндә төҙөү, раҫлау һәм уның үтәлешенә ныҡлы контроль булдырыу талап ителә.

Яр. Вәлиев.

Әҙерлек эштәре тамамланды

Беҙҙең партия ойошмаһы партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерлек эштәрен тулыһынса тамамланы. ВКП(б) Үҙәк Комитетының күрһәтмәһе нигеҙендә пропагандистәрҙе әҙерләү, бөтә коммунистәрҙе лә политик уҡыуға йәлеп итеү буйынса байтаҡ саралар күрелде.

Ошо көндәрҙә партия ойошмаһының дөйөм йыйылышы булып, унда партия мәғарифе селтәрендә үткән уҡыу йылының йомғаҡтары һәм яңы уҡыу йылында алда торған бурыстар тураһындағы мәсьәлә тикшерелде. Фекер алышыуҙарҙа сығып һөйләүсе коммунистәр үткән уҡыу йылында булған ҡайһы бер етешһеҙлектәрҙе күрһәттеләр һәм уларҙы быйыл ҡабатламау өсөн кәрәк булған конкрет тәҡдимдәр индерҙеләр.

Быйыл беҙҙең партия ойошмаһында ВКП(б) тарихе ҡыҫҡаса курсының Октябрҙән һуңғы осорон өйрәнеү буйынса түңәрәк ойошторолдо. Бында ВКП(б) члендарынан һәм кандидаттарҙан 9 һәм комсомолецтарҙан, колхоз активынан 8 кеше уҡыясаҡ. Шулай уҡ, комсомолецтар өсөн махсус түңәрәк төҙөлөк.

Хәҙер беҙҙең коммунистәребеҙ партия мәғарифе селтәренең ҡайһы формаһында һәм кем етәкселегендә уҡыясағын яҡшы белә. Тыңлаусылар уҡыу әсбаптары менән тәьмин ителделәр. Тейешле күргәҙмә пособиеләр әҙерләп ҡуйылды.

А. Ғәйетнолов,
Шишмә районы, Жданов исемендәге колхоз партия ойошмаһының секретаре.

Өфө кабель заводында ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса түңәрәк эшкә башланы.
Һүрәттә (һулдан уңға): түңәрәк члендәренән бүлексә начальнигы А. Шахов, цех начальнигы Н. Попов, цех начальнигы М. Конюшков, бүлексәнең өлкән инженеры О. Ильина, лаборатория начальнигы А. Астров, бүлек начальнигы М. Шаванов, бүлек начальнигы С. Ратковский, баш механик А. Кузнецов иптәштәр занятие ваҡытында. Уртала пропагандист — завод директоры иптәш М. Туйгунов.
А. Червинский фотоһы.

ОЙОШҠАНЛЫҠ МЕНӘН

Черниковск. Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерлек көндәрендә «Башнефтестрой» тресының партбюроһы (секретары иптәш Орлов) ҙур ойоштороу эштәре алып барҙы. Коммунистәрҙең бөтәһе лә үҙҙәренең белем кимәлдәренә ҡарап политик уҡыу түңәрәктәренә беркетелгәндәр. Бөтә түңәрәктәргә лә пропагандистәр бүленде. 27 сентябрҙә пропагандистәр һәм ВКП(б) тарихен үҙ алдына өйрәнеүселәр менән, ә 30 сентябрҙә партияның тәүге ойошмалары секретарҙары менән кәңәшмәләр уҙғарылды. Бында яңы уҡыу йылына әҙерлеккә йомғаҡлау һәм занятиеләрҙе ойошҡан рәүештә башлау тураһындағы мәсьәләләр тикшерелде.

Быйыл трест күләмендә ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса 7 түңәрәк, 2 политик мәктәп һәм ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын үҙ алдына өйрәнеү буйынса 2 группа ойошторолдо. Улар менән етәкселек итеүсе пропагандистәрҙең 6-һы марксизм-ленинизмдең кискы университетын тамамлағандар. Шулай уҡ ҡалғандарының да пропагандислыҡ тәжрибәләре ҙур.

2 октябрҙә партия мәғарифе селтәренең бөтә түңәрәктәрендә лә уҡыуҙарҙың беренсе көнө ҙур ойошҡанлыҡ менән үтте. Занятиеләр билдәләнгән ваҡытында башланды. Тыңлаусылар бөтәһе лә занятиеләрҙә ҡатнаштылар. Яңы уҡыу йылының беренсе көнө занятиеләрендә ВКП(б)-ның Өлкә Комитеты вәкиле иптәш Юдин һәм ВКП(б)-ның ҡала комитеты вәкилдәре ҡатнаштылар.

Бына өсөнсө номерлы төҙөләш конторапы начальнигы иптәш Волков етәкселек иткән түңәрәк. Иптәш Волков марксизм-ленинизмдең кискы университетын тамамлаған тәжрибәле пропагандист. Уның түңәрәге икенсе йыл инде ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын тәрән рәүештә өйрәнеү өҫтөндә эшләй. Беренсе занятиенең башланыу ваҡыты киске сәғәт етегә билдәләнгән. Занятиегә килергә тейеш булған 11 кеше билдәләнгән ваҡытҡа йыйылып бөттө. Түңәрәк бер минутҡа һуңламай эшкә башланы. Программа буйынса түңәрәк быйыл уҡыуҙы ВКП(б) тарихенең 8-се главаһынан башлай. Ләкин иптәш Волков занятиенең беренсе сәғәтен үҙған уҡыу йылы һуңында үтелгән етенсе главаның материалдарын иҫкә төшөрөүгә бағышланы. Пропагандистың биргән һорауҙарына яуап биреүҙә тыңлаусылар ҙур активлыҡ менән ҡатнаштылар.

— 1917 йылдың 3 апрелендә Лениндең Петроградҡа ҡайтыуы революцияның артабан үҫешә өсөн ниндәй әһәмиәткә эйә булып тора? Был һорауға кем яуап бирер, — ти иптәш Волков.

— Пролетар революцияһының артабан үҫешендә Лениндең данлыҡлы Апрель тезистәре большевиктар партияһына юнәлеш биреүсе көс булып торҙолар. — тип яуап бирә слесарь иптәш Нурғәлиев оҙаҡ уйланып тормайынса һәм Апрель тезистәрендә Ленин тарафынан ҡуйылған төп мәсьәләләргә туҡталып үтә.

Мастер Ямгуров, транспорт контораһының начальнигы Шадрин һәм башҡа иптәштәр беседала актив ҡатнашлыҡ иттеләр. Занятиенең һуңғы өлөшөндә иптәш Волков 8-се главаның ике бүлеге буйынса тыңлаусыларға үҙе ҙур әҙерлекле лекция һөйләне. Был түңәрәктең беренсе занятиеһе йәнле рәүештә үтте.

М. Мостафин.

МТС-тарҙа көҙгө-ҡышҡы осорҙа тракторҙар ремонтлауға отлично әҙерләнергә

Республикабыҙҙың МТС-тарында беренсе октябрҙән тракторҙарға ремонт эштәре башланды. Был сезонда механизаторҙар алдында үҙған йылдағыларға ҡарағанда ла, ҙурыраҡ бурыстар тора, сөнки тракторҙар һаны байтаҡҡа артты.

Хәҙер ауыл хужалығында ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булған был бурысты уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыу өсөн бөтә әҙерлек эштәрен тәьмин итергә кәрәк. Машина-трактор мастерскойҙары, ремонт заводтары алғала әҙерлек хәленә килтерелергә, ремонт бригадаларының штаты комплектовать ителергә, һәм улар кәрәкле күләмдә запас частәр һәм инструменттәр менән тәьмин ителергә тейештәр.

Шишмә машина-трактор станцияһының механизаторҙары был эшкә большевиктарса әҙерләнделәр. Урожай йыйнауҙа машиналарҙың ритмле эшләүҙәрен тәьмин итеп, МТС-тың етәкселәре көҙгө-ҡышҡы осорҙа тракторҙарға ремонтты уңышлы рәүештә алып барыу өсөн алдан ныҡлы хәстәрлек күрҙеләр. Иң элек машина-трактор мастерскойы тәртипкә килтерелде, уның өҫтө яңынан ябылды, стеналарға штукатурка яғылды, яңы мейестәр сығарылды. МТС-та ремонтта эшләүселәр өсөн дөйөм ятаҡ йыһазландырылды.

Приют машина-трактор станцияһы коллективы ла ремонт сезонына әҙерлек буйынса ҙур эш үткәрҙе. МТМ коллективы бөтә биналарҙы, станоктарҙы яҡшы итеп ремонтланы. Хәҙер кәрәкле запас частәр килтерелә һәм яғыулыҡ әҙерләнә. Иглин, Бакалы һәм Шаран МТС-тары ла машиналар паркын ремонтлауға ентекле әҙерлек алып баралар.

Ремонт сезонына үҙ ваҡытында әҙерләнеү маҡсатында республика Ауыл хужалығы министерствоһы эргәһендә «Ремтрест» күптән түгел ремонт заводтары һәм район-ара мастерскойҙар директорҙарының республика кәңәшмәһен саҡырҙы. Билдәле булыуынса, был предприятиеләр алда торған сезонда байтаҡ һанда трактор моторҙарын һәм йөҙҙәрсә комбайн моторҙарын, 900-гә яҡын яғыулыҡ аппараттарын, 1549 магнето, 1147 динамо машина һәм башҡа деталдәр ремонтларға, бер нисә мең деталдәрҙе аяҡҡа баҫтырырға тейештәр. Кәңәшмәлә бик күп кенә ремонт предприятиеләре етәкселәренең отчеттары тыңланды.

Ләкин республиканың бөтә МТС-тарында ла ремонт сезонын әҙерлекле ҡаршылау өсөн ныҡлы көрәш ойошторолған, тип әйтеп булмай әле. Күп кенә МТС-тарҙа ремонтҡа әҙерлекте бөтөнләйгә онотҡандар. Партияның ҡайһы бер район комитеттары, район Советтары исполкомдары һәм район ауыл хужалығы бүлектәре етәкселәре лә был бик әһәмиәтле эшкә тейешле иғтибар бирәп еткермәйҙәр. Бына бер нисә миҫал.

Усинь-Ивановка МТС-ы (директоры иптәш Иванов, директорҙың политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Земскова, өлкән механик иптәш Черников) бик күп тракторҙары һәм комбайндары булыуға ҡарамаҫтан, ремонт сезонына бик насар әҙерләнә. МТС-та тейешле ремонт мастерскойы ла юҡ, унда ремонт эштәре бер нисә йыл буйына бөтөнләй йыһазландырылмаған бер бәләкәй генә амбарҙа үткәрелә. Был, әлбиттә, ремонттың барышына һәм сифатына бик ныҡ тәьҫир яһай, бик күп тракторҙар баҫыуға деффект менән сығалар, һөҙөмтәлә станция колхоздар менән төҙөшкән договорҙарҙы үҙ ваҡытында үтәй алмай, ауыл хужалығының бик мөһим эштәрен үтәүҙе еҙә. 1948 йылда уҡ төҙөлә башлаған ремонт мастерскойы бинаһы әле һаман төҙөлөп бөткәне юҡ. Бәләбәй районы етәкселәре һәм Ауыл хужалығы министерствоһы работниктары ла был хәлгә килешеп ҡарайҙар.

Бишбүләк районының Әнт машина-трактор станцияһының да йыһазландырылған ремонт мастерскойы юҡ. Шулай булһа ла, бында, ремонт мастерскойы бик кәрәк ине, тип һүҙ йөрөтөүҙән ары үтә алмайҙар.

Баймаҡ, Сибай, Әлмөхәмәт һәм Әбйәлил машина-трактор станцияларында типовой мастерскойҙар етешмәй, ә булған ремонт биналары тейешле тәртипкә килтерелмәй. Ләкин әйтеп үтелгән МТС-тарҙың директорҙары Ҡадиров, Вахитов, Дәүләтҡолов һәм Клочков иптәштәр ремонт базаһын яҡшыртыу тураһында һис бер ниндәй хәстәрлек күрмәйҙәр. Был МТС-тарҙа үҙған йылдарҙағыса ремонтты һалҡын биналарҙа һәм асыҡ һауала үткәрергә иҫәп тоталар, күрһең.

Йәрмәкәй, Дүрәс, Оло-Теләк, Таутемәв машина-трактор станцияларының механизаторҙары ремонт сезонына насар әҙерләнеү һөҙөмтәһендә, үҙған йылда тракторҙар ремонтлауҙа хөкүмәт тарафынан бирелгән графикты өҙгәндәр ине. Ремонтланған тракторҙарҙа ла бик күп деффекттәр ҡалыуға юл ҡуйылды. Былар машиналарҙың баҫыуҙа насар эшләүҙәренә килтерҙе. Быларҙан хәҙер тейешле һығымта яһалырға, үҙған йылдағы хаталарҙы һәм кәмселектәрҙе быйыл ҡабатламау өсөн бөтә саралар күрелергә тейеш ине. Ләкин унда булып үткән күңелһеҙ хәлдә онотоп та баралар инде, уларҙа алда торған ремонт сезонына бер ниндәй ҙә әҙерлек алып барылмай.

Республика Ауыл хужалығы министерствоһының территориаль бүлектәре, тейешле конторалары һәм управлениеләре лә машиналар паркын ремонтлауға әҙерлек эшенә ҡәнәғәтләнерлек етәкселек итмәйҙәр. Юғарыла әйтелгән машина-трактор мастерскойҙары төҙөү һәм булғандарын ремонтлау мәсьәләһен алыу ҙа өтә. Был эштәр ауыл хужалығы органдары етәкселәренең һәр ваҡыт хәстәрлегендә торорға тейештәр ине. Ә республика Ауыл хужалығы министерствоһында былар менән гәмәлдә бик аҙ ҡыҙыҡһыналар.

Билдәле булыуынса, беҙҙең промышленность МТС-тар өсөн кәрәк булған запас частәрҙе, инструменттәрҙе һәм һәр төрлө оборудованиеларҙы етерлек күләмдә сығара. Ләкин министерствоның етәкселәре тәьмин итеү ойошмалары менән әлегә тиклем тығыҙ бәйләнеш урынлаштыра алғандары юҡ. Министерство «Сельхозснабтың», «Глававтотракторосбыттың» республика конторалары һәм уларҙың район-ара бүлектәре эшенә контролде тормошҡа ашырмай. Һөҙөмтәлә ҡайһы бер МТС-тар складтарҙа тулып ятҡан иң ябай запас частәрҙе алмайҙар.

МТС-тарға ремонт сезонына әҙерлектә Ауыл хужалығы министерствоһының төҙөләш контораһы һәм ремонт тресы шулай уҡ талап ителгән ярҙамды күрһәтмәйҙәр.

Игенселектең культураһын һәм урожай алыуҙы артабан күтәреү бурыстары машина-трактор станцияларынан тракторҙарға һәм башҡа машиналарға ремонтты юғары сифатта үткәреүҙе талап итәләр. Ремонт эштәре барышында базис деталдәрен һәм механизмдарҙы МТС мастерскойҙарының туранан-тура үҙҙәрендә аяҡҡа баҫтырыуҙы киң ҡулланырға кәрәк.

Тракторҙарға ремонт һыналған метод — узловой метод менән алып барылырға тейеш. Партия, совет ойошмалары, ауыл хужалығы органдары һәм МТС етәкселәре был методтың һаҡланыуын тәьмин итергә тейештәр.

Ремонт эштәрен уңышлы башҡарыуға МТС коллективтарын ойоштороуҙа партия-политик эште тейешле кимәлгә ҡуйыу бик ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Был ыңғай менән МТС директорҙарының политик эш буйынса урынбаҫарҙарына яуаплы эш йөкмәтелгән. Улар ремонтта эшләүсе бөтә эшселәрҙе графикте срогында һәм срогынан алда үтәү өсөн көрәшкә туплауға, социалистик ярыштың киң йәйелдерелеүенә өлгәшергә тейештәр.

Ағымдағы ремонт сезоны ойошҡан рәүештә башланырға һәм уңышлы башҡарылырға тейеш.

П. Солтанов.

„Демократия һәм тыныслыҡ көстәре фашизм һәм һуғыш көстәрен сигенергә мәжбүр итәсәктәр“

Франция коммунистәр партияһы Үҙәк комитетының пленумында Морис Торездең доклады

ПАРИЖ, 2 октябрь. (ТАСС). «Юманите» гәзитаһы «Тыныслыҡ өсөн көрәште киңәйтеү тураһында» Морис Торездең Франция коммунистәр партияһы Үҙәк комитетының 29 сентябрҙә булып үткән пленумында яһаған докладын баҫып сығарған.

«Һуңғы 6 айҙа булып үткән ваҡиғалар беҙҙең 12-се съезыбыҙ тарафынан бирелгән, «Тыныслыҡ ҡурҡыныс аҫтында тора», тигән баһабыҙҙы тулыһынса раҫланылар,—тип белдерҙе Торез. — Америка ҡоралды көстәренең Кореялағы һәм Формозалағы интервенцияһы һуғыш тоҡандырыусыларҙың — империалистарҙың халыҡтарға ҡаршы агрессияны әҙерләүҙән туранан-тура агрессияға күскәнлектәрен күрһәтә. Англо-саксон капиталистәре һәм империалистик лагерҙағы уларҙың сателлиттәре метрополияларҙа эшселәр һәм социалистик хәрәкәттең үҫеүен һәм колонияларҙа, бойондороҡло илдәрҙә милли азатлыҡ хәрәкәтенең көсәтле күтәрелешен туҡтатырға һәләтле булған улар ҡарамағындағы берҙән-бер средствоны һуғышта күрәләр. Империалистәр донъялағы эшселәр һәм демократик көстәрҙең үҫеүенә, социализмдең еңеүсән рәүештә үҫеүенә ҡаршылыҡ күрһәтеүҙә улар ҡарамағында булған берҙән-бер средствоһын һуғышта күрәләр. Америка капиталистәре һәм уларға буйһонған маршаллаштырылған хөкүмәттәр Советтар Союзына һәм халыҡ-демократияһы илдәренә ҡаршы һуғышҡа әҙерләнеүҙәрен тиҙләтәләр. Улар үҙ экономикаларын хәрби производство рельстарына асыҡтан рәүештә күсерәләр. Улар Атлантик пактта ҡатнашыусы бөтә илдәрҙә, шул иҫәптән реакцион Көнбайыш Германияны асыҡтан ҡайтанан ҡоралландырыуҙы үткәрәләр. Улар бөтә урындарҙа ла хәрби хеҙмәт срогтарын арттыралар, улар Германия армияһын аяҡҡа баҫтыралар. Улар үлтереү һәм террор методын, репрессиялар һәм фашистлаштырыу методын ҡулланалар. Улар ярамһыҙлаһын тиҙ сүгеүсе матбуғатта һәм радио аша ялғанлыҡ һәм яла яғыуҙың ерәнгес кампанияһын йәйелдерәләр һәм һуғышҡа өндәйҙәр.

Ләкин әсәпсе бөтә донъя һуғышын тоҡандырыусылар тыныслыҡ эшенә бирелгән халыҡтарҙың ныҡлы ҡаршылыҡ күрһәтеүҙәренә осрайҙар. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың көсәтле хәрәкәте бөтә ер шарында көсәйә. Атом ҡоралын тыйыу тураһында Стокгольм Воззваниеһы киң отклик тыуҙырҙы, уға миллионлаған һәм миллионлаған кешеләр ҡул ҡуялар.

...Империалистик һуғыш тоҡандырыусыларҙың агрессив политикаһы алдында тыныслыҡ политикаһы ҡырҡа ныҡый бара. Демократия һәм тыныслыҡ лагере ағзаһыҙ киңәйә. Донъяны яңы һәләкәтлек упҡынына ылыҡтырырға теләүсе еңәйәтсел көстәргә ҡаршы көрәш быныҡ йәмәғәтһендә тағы ла киңкөнерәк, тағы ла ныҡлыраҡ була бара».

Американың колонияларҙы талау политикаһын, американыларҙың БМО Уставын боҙоп, БМО флагы менән йәшеренеп Кореяла яһаған агрессив интервенцияһын, Ҡытайға ҡаршы Америка агрессияһын һәм Индо-Ҡытайға Америка миссияһын өбәреүҙе Морис Торез фаш итте.

АҠШ СССР-ға, Ҡытайға һәм халыҡ-демократияһы илдәренә ҡаршы һуғышты әҙерләү өсөн һауа һәм диңгеҙ базаларын киңәйтергә теләй, тип күрһәтте Торез. Ул реакция планын, фәҡирлек һәм һуғыш планын илдәрҙе экономик һәм политик бойондороҡһоҙлоҡтан мәхрүм иткән һәм СССР-ға ҡаршы еңәйәтсел һуғыш өсөн Атлантик пактҡа, Көнбайыш Германияны ҡайтанан ҡоралландырыуға, Франция-Германия союзына илтергән «Маршалл планын» ғәйепләне. Германияны ҡайтанан ҡоралландырыуға общественный фекерҙе әҙерләү өсөн пропагандистик кампания күптән алып барыла инде, тип билдәләне Торез.

Германияны ҡайтанан ҡоралландырыу, тип белдерҙе Торез, Франция өсөн һәм тыныслыҡ эше өсөн ғәйәт ҙур ҡурҡыныс тыуҙыра. Германия капиталистәре үҙҙәренең хәрби көстәрен аяҡҡа баҫтырыу һәм көсәтле хәрби промышленносҡа эйә булыу, гитлерсе еңелеүҙең һуңғы эҙҙәрен бөтөрөргә теләйҙәр. Улар Германияның элекке сиктәрен аяҡҡа баҫтырырға, элек Пруссия тарафынан баҫып алынған һәм 1945 йылда уларҙың ваҡонны эйәләренә ҡайтарылып бирелгән славян ерҙәрен баҫып алырға теләйҙәр. Быны тик Польшаға, Советтар Союзына ҡаршы һуғыш юлы менән генә тормошҡа ашырырға мөмкин. Одерҙағы һәм Нейсеҙәге сиктә шик аҫтына ҡуйып һәм немецтәрҙә реваншистик тойғолар тыуҙырып, Англо-саксон империалистәре һәм Франция хөкүмәте һуғышҡа өндәйҙәр «Өс илдең һуңғы ҡарарҙары» тарафынан алдан уҡ йәшерелгән немец реакционерҙәре Берлинда йәки Эльбала провокациялар ойоштораҫаҡтар. Улар америкалыларҙың һәм Атлантик блоктағы уларҙың сателлиттәренең интервенцияһы өсөн һылтауҙы тәьмин итәсәктәр. Корея мәсьәләһы һуғыш тоҡандырыусыларҙың был ме- [illegible]

...ныслыҡты боҙа һәм беҙҙең илебеҙгә яңы, тип ышанырға мәжбүр итергә теләйҙәр ине. Ләкин Франция халҡы үҙен алдарға рөхсәт итмәйәсәк. Ул Сталинград геройҙарына үҙенең нәмә менән бурыслы булыуын онотмай һәм бер ваҡытта ла онотмаясаҡ. Франция халҡы үҙен азат итеүселәргә—совет воиндарына, уларҙың һөйөклө һәм хөрмәтле полководецы бөйөк Сталинға ихлас-сикһеҙ рәхмәт тойғоларын һаҡлай. Советтар Союзына ҡаршы Франция халҡы һуғышырға теләмәй һәм һуғышмаясаҡ».

Америкалыларға ҡапма-ҡаршы рәүештә, тине унан ары Торез, совет халҡы тыныс ваҡыттың гигант эштәрен тормошҡа ашыра һәм уңышлы рәүештә коммунизм төҙөй. Советтар Союзы капитализм һәм социализмдең бергә йәшәүенә нигеҙләнгән тыныслыҡ политикаһын үткәрә.

Торез БМО Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһында А. Я. Вышинский тарафынан тәҡдим ителгән тыныслыҡ программаһын хәтергә төшөрҙө.

«Советтар Союзы,—тине ул, — башҡа халыҡтарҙың эштәренә тығылмай. Ул бер ваҡытта ла, бер ниндәй халыҡҡа ла янаманы һәм янамай. Франция һәм Советтар Союзының государство интерестәренең бер генә мәсьәлә буйынса ла бәрелешмәүе факт булып тора. Германия ҡурҡынысын бөтә тәр аяҡҡа баҫтырыуҙы булдырмаҫ өсөн Франция һәм Советтар Союзының бер үк дәрәжәлә ҡыҙыҡһыныуҙары факт булып тора. Советтар Союзы, Бидо әфәнденең таныуы буйынса, беҙҙең илебеҙгә территорияға ҡарата ла, диңгеҙ йәки һауа базаларына ҡарата ла бер ниндәй ҙә талаптар, хәрби, экономик йәки политик тәртиптә ниндәй ҙә булһа башҡа талаптар бер ваҡытта ла ҡуйманы. Ләкин Бидо әфәнде һәм сит ил эштәре министерствоһы буйынса уны алмаштырыусы Робер Шуман әфәнде беҙҙең тышҡы политикабыҙҙың яңы курсына нигеҙ һалыусылар булдылар. Улар беҙҙе Виши эпохаһына килтереүсе союзға кире ҡайтарыуҙа һәм Советтар Союзына ҡаршы һуғыш өсөн нацистәр менән хеҙмәттәшлек итеүҙә инициатива күрһәттеләр.

Советтарға ҡаршы һәм коммунистарға ҡаршы политиканың рецидивен бары тик бай синыфтарҙың һәм хөкүмәттәге уларҙың вәкилдәренең үҙҙәренең эгоистик интерестәрен, үҙҙәренең синфи ҡараштарын Франция интерестәренән юғарыраҡ ҡуйыуҙары менән генә аңлатырға мөмкин.

«Массаларҙың фәҡирләнеүенә һәм тормош шарттарының насарайыуына ҡаршы массовый көрәште әҙергә маташыу өсөн,— тип дауам итте Торез,—империалистәр, кисә Гитлер һәм Муссолини һәм бөгөн Франко һәм Тито эшләгән кеүек, террор һәм активистарҙы үлтереү методын ҡулланалар.

Улар Италия хеҙмәтсәндәренең етәксеһе Тольяттиҙе һәм Япония коммунистәр партияһының секретаре Токуданы үлтерергә маташтылар. Беҙҙең иптәшебеҙ, халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтенең иң популяр деятелдәренең береһе, Бельгия коммунистәр партияһының председателе Ляоны улар үлтерҙеләр.

АҠШ быға өлгө күрһәтә. Бынан бер нисә көн элек бер коммунист, уны ҡаланан ҡыуыу тураһында законһыҙ бойороҡҡа етерлек тиклем тиҙ буйһонмаған өсөн, үҙ өйөндә үлтерелде. Төрлө һылтауҙар аҫтында нисә эшсе — коммунист үлтерелде, нисә негр линчевать ителде йәки яҙаланды? Был һаҡта бер кем дә әйтә алмай.

Торез, Франция хөкүмәтенең репрессив саралары һәм уларҙың масштабтары хөкүмәттең Францияны фашистлаштырыу юлы буйынса барғанлығын раҫлайҙар, тип күрһәтте. Хәҙерге ваҡытта коммунистәр партияһын закондан тыш итеп иғлан итергә батырсылыҡ итәләр. Ҡулдары ғәйепһеҙҙәр ҡаны менән буялған Даладье партияны тыйыуҙы талап итергә батырсылыҡ итә. Коллаборационистарҙы һәм хыянатсыларҙы азат иткән ваҡытта, активистар — эшселәр, тыныслыҡты яҡлаусылар ҡаты репрессияларға дусар ителәләр. Плевен патриоттарға янай һәм хыянатсыларға амнистия тураһында иғлан итә. Властар законһыҙ арестҡа алыуҙарҙы үткәрәләр һәм хеҙмәтсән эмигранттарҙы, айырым алғанда испандарҙы һәм антифашистарҙы ҡыуып сығаралар. Улар был менән советтарға ҡаршы һуғышта үҙҙәренең ысын союзнигы — Франкоға гарантия бирәләр. Андерстең фашистик бандаларының, титосы провокаторҙарҙың бөтөнләйгә иркле хәрәкәт итергә мөмкинлектәре булған ваҡытта, Францияла йәшәүсе хеҙмәтсән алжирлеләр әҙерләүҙәргә дусар ителәләр, уларҙы үҙ гәзиталарынан мәхрүм итәләр. Көнбайыш Европа халҡы ҡәбәхәт полиция режимына, доностар һәм провокациялар режимына дусар ителә. Жюль Мок фашистик типтағы граждандар гвардияһын ойоштора. Италияла Де Гаспери шулай уҡ ҡара күлдәклеләр отрядтарын аяҡҡа баҫтырыу проектын тапшырҙы. Бельгияла шундай уҡ ҡарарҙар ҡабул ителә. Италияла, Бельгияла һәм Францияла хеҙмәтсәндәргә ҡаршы йүнәлтелгән фа- [illegible]

...уыш биреүсе 5 миллион французды һәм француз ҡатын-ҡыҙын тауыш биреү хоҡуҡынан мәхрүм итеү өсөн яңы һайлау законы асыҡтан-асыҡ тәҡдим ителә. Үлтереүҙәр, һөжүм итеүҙәр, террор, полиция әҙерләүҙәре, сиктән тыш саралар, халыҡтың тура яҡлаусыларын хоҡуҡтарынан мәхрүм итеү — быларҙың бөтәһе лә илдә фашистлаштырыу юлындағы саралар. Халыҡты иҙеүселәр советтарға ҡаршы һуғыш өсөн үҙҙәренең тылдарын әҙерләйҙәр. Ләкин 1934 йылда большевиктар партияһының XVII съезында И. В. Сталин әйткәнсә, фашизм буржуазияның көслөлөк билдәһе түгел, ә уның көсһөҙлөк билдәһе булып тора».

Торез бөтә донъялағы тыныслыҡ өсөн хәрәкәттең ғәйәт ҙур ҡолас алыуын һәм Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалары йыйнау кампанияһының уңышын билдәләп үтте. Ул былай тине: «Стокгольм Воззваниеһе һәм был Воззваниеға ҡултамғалары йыйнау кампанияһы беренсе һәм бик ҙур уңышты тормошҡа ашырырға мөмкинлек бирҙе. Америка империалистәре, гәрсә, теләһәләр ҙә һәм ерәнгес кешеүлтереүселәр быға уларҙы саҡырһалар ҙа, Корея халҡына ҡаршы атом бомбаһын ҡулланырға батырсылыҡ итмәнеләр».

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими Комитеты бюроһының Прага сессияһының ҡарарҙарына анализ яһап, Торез былай тине: «Прага сессияһының өндәмәһе тыныслыҡ өсөн хәрәкәтте киңәйтергә һәм уны тағы ла яҡшыраҡ ойошторорға мөмкинлек бирәсәк. Тыныслыҡты яҡлаусылар агрессияны уның ҡайҙа булыуына ҡарамаҫтан, фаш итәләр, һәм халыҡтарҙың эске эштәренә сит илдәрҙең ҡоралды ҡыҫылыуын ғәйепләйҙәр. Улар Кореялағы һуғышты туҡтатыу өсөн тыныс инициативаны ҡотлайҙар һәм яҡлайҙар. Улар массовый бомбаға тотоуҙарға ҡаршы ҡырҡа протест белдерәләр. Тыныс халыҡ был бомбаға тотоуҙарҙың ҡорбаны булып тора. Тыныслыҡты яҡлаусылар биш бөйөк державаның ысын вәкилдәрен үҙ эсенә алған Именселек Советының Корея конфликтын мөмкин тиклем тиҙерәк яйға һалыуын, ике яҡты ла тыңлауын талап итә. Тыныслыҡты яҡлаусылар теләһә ниндәй илдә һуғышты пропагандалауҙың бөтә формаларын тыйыуҙы талап итәләр.

Шик юҡ, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың саҡырыуын халыҡтарҙың киң массалары ишетәсәктәр. Беҙгә килгәндә инде, беҙ тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Донъя конгресын тулы уңышына һәм халыҡ йәшәй торған пункттарҙа, заводтарҙа, шулай уҡ департамент масштабтарында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың әҙерлек йыйылыштарының тулы уңышына бөтә көсөбөҙ менән булышлыҡ итәсәкбеҙ.

Прага сессияһының тәҡдимдәрендә берләшеүҙең абсолют кәрәк булыуы тураһында, был берләшеүҙе тормошҡа ашырыу өсөн үҙ-ара аңлашыуҙың кәрәк булыуы тураһында беҙгә яҡын булған идеяны беҙ яңынан осратабыҙ».

Торез тыныслыҡ өсөн хәрәкәттә уң социалистарҙың хыянатсыл ролдәренә ентекле рәүештә туҡталды һәм коммунистарҙы тыныслыҡ өсөн көрәштә хеҙмәтсән социалистар менән берҙәмлекте булдырыу маҡсаттарында үҙ тырышлыҡтарын киңәйтергә саҡырҙы.

«XII съезға тиклем, — тип белдерҙе унан ары Торез, — беҙ башлыса, хәрби ҡурҡыныслыҡты кире ҡаҡҡан йәки баһалап еткермәгән кешеләрҙең һуҡырлығына һәм ғәмһеҙлегенә ҡаршы көрәштек. Шул уҡ ваҡытта беҙ, һуғыш ҡотолғоһоҙ, тигән ялған һәм зарарлы идеяны фаш иттек. Хәҙер инде һуғыш ҡурҡынысының реаллелегенә бер кем дә шикләнмәй. Тәнҡит утын беҙ, һуғыш йәнәһе ҡотолғоһоҙ, тигән хаталы идеяға ҡаршы туплағға тейешбеҙ. Был юл ҡуйыһыҙ фекер, һуғыш ҡурҡынысын баһалап еткермәү кеүек үк, оппортунистик пассивлеккә алып бара. Мәсьәләгә бер яҡтан ғына ҡараусылар, тап быны империалистик лагерҙың агрессивлеге яғынан ҡараусылар һәм һуғыш тоҡандырыусыларҙың шау-шыуы һәм шантажы тәьҫирендә ҡалған кешеләр, «бер нәмә лә эшләп булмай» тиҙәр. Был кешеләр мәсьәләнең икенсе яғын — демократия лагеренең уңыштарын, шулай уҡ империалистарҙың тынысһыҙланыуҙарын һәм ҡотороноуҙарын күрмәйҙәр. Империалистәр аҡылдарын юғалтып, провокациялар һанын арттыралар һәм улар өсөн әленән-әле насарыраҡ була барған көстәрҙең үҙгәреүҙәренә ҡарамаҫтан, авантюраларға ташланалар. Үҙенең пассивлеген аҡлау өсөн, «бер нәмә лә эшләп булмай», тип әйтеүсе һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы халыҡ протесының киң ҡолас алыуын күрмәй, массалар хәрәкәтенең мөмкинлектәрен күрмәй. Был хәрәкәт һөҙөмтәһендә Реондағы тыныслыҡты яҡлаусы 18 кешене аҡлауға өлгәшелде.

Юҡ, һуғыш ҡотолғоһоҙ булып тормай. Һуғыштың һәм фашистлаштырыуҙың империалистик пландарының емерелеүе эшселәргә, эшселәр синыфына һәм бөтә тыныслыҡты яҡлаусыларға, тимәк, беҙгә, [illegible]

...бөтөрөү өсөн идеологик һәм политик көрәште дауам иттерергә тейешбеҙ.

Беҙ эшселәргә—социалистарға, «Форс Увриергә» инеүсе профсоюздар члендарына айырыуса мөрәжәғәт итергә һәм улар менән туған һәм ышандырырлыҡ телдә һөйләшергә тейешбеҙ. Беҙҙең кеүек үк тыныслыҡ һәм азатлыҡ өсөн көрәш алып барыу ихтыяры менән тулы булған хеҙмәтсән католиктарға һәм башҡа төрлө диндарға ышаныусыларға беҙ «ярҙам ҡулын һуҙыу политикаһын» эффектлы рәүештә үткәрергә тейешбеҙ».

«Хәрби хеҙмәттең 18 ай дауам итеүенә ҡаршы көрәш тыныслыҡ өсөн француз халҡының дөйөм көрәшендә мөһим звено булып тора, — тип күрһәтте Торез. — Дөйөм хеҙмәт конфедерацияһы хәрәкәттәр комитетын төҙөүҙә инициатива күрһәтте. Был комитет профсоюздар менән бер рәттән, беҙҙең коммунистәр партияһын, унитар социалистик партияны, элекке фронтовиктарҙың республика ассоциацияһын һәм Франция республикан йәштәренең союзын хәрби хеҙмәттең 18 ай дауам итеүенә ҡаршы көрәш өсөн берләштерҙе. Һалдаттар шулай уҡ үҙҙәренең ризаһыҙлыҡтарын белдерәләр. Һалдатҡа алыныусылар хәрби хеҙмәттең 18 ай дауам итеүенә ҡаршы сығыш яһайҙар. Айырым алғанда, ауылдарҙа протест хәрәкәте киңәйә. Хәрби хеҙмәттең 18 ай дауам итеүенә ҡаршы хәрәкәттәрҙең был комитетында берләшкән ойошмаларҙың члендары генә түгел, бәлки күп кенә урындарҙа социалистар, «Форс Увриер» профсоюздарының члендары һәм төрлө христиандарҙың ойошмаларын яҡлаусылар саҡырыуҙарға ҡул ҡуйып һәм манифестацияла ҡатнашып көрәшәләр».

«Беҙҙең бөтә милли экономикабыҙҙы хәрби рельстарға күсереү ҡайһы бер предприятиелар эшмәкәрлегенең ҡырҡыуын һәм уларҙың ябылыуын барлыҡҡа килтерә һәм барлыҡҡа килтерәсәк. Был предприятиеларҙың производствоһы һуғыш тоҡандырыусыларҙы ҡыҙыҡһындырмай. Шуман планы беҙҙең ауыр промышленносебеҙҙе, тимәк, бөтә Франция экономикаһын Рур магнаттарының һәм уларҙың Америка яҡлаусыларының контроле аҫтына ҡуйып, Маршалл планына ҡаршы тыуҙырылған асыуҙы арттырасаҡ. Ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәре массаһының талаптарын ҡәнәғәтләндереү өсөн көрәш был шарттарҙа әленән-әле ҙурыраҡ әһәмиәткә эйә була бара. Коммунистарҙың бурысы массаларға Франция етәксеһенең хәрби политикаһының һөҙөмтәһе булған фәҡирлектә йәшәүҙәренең тәрән сәбәптәрен тағы ла бер тапҡыр аңлатыуҙан һәм айырым һәм яҡын талаптарҙы ҡәнәғәтләндереү өсөн көрәште тыныслыҡ һәм азатлыҡ өсөн дөйөм көрәш менән бәйләүҙән тора».

«Халыҡ дошмандарының беҙҙе күрә алмауҙары беҙҙең намыҫыбыҙ һәм ғорурлығыбыҙ булып тора, — тине Торез. — Ләкин һуғыш тоҡандырыусыларҙың күрә алмаусанлығын тыуҙырған нәмә беҙгә халыҡтың әленән-әле киңерәк массаһының ышаныуын тәьмин итә.

Халыҡ массалары ғәҙәттән тыш сараларға ҡаршы, репрессияларға ҡаршы, Америка һәм Көнбайыш өлгөһө буйынса үткәрелгән әленән-әле көсәйә барған фашистлаштырыуға ҡаршы сығыш яһаясаҡтар».

Торез партия члендарын партияла тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдерергә саҡырҙы. «Беҙ, — тине ул, — бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы, беҙҙең ҡәҙерле һәм бөйөк иптәшебеҙ Сталин тарафынан үҫтерелгән һәм тәрәнәйтелгән марксистик-ленинсы теорияны партия члендары һәм активистары араһында таратыу өсөн уларҙың идеологик кимәлдәрен күтәреү өсөн тырышлыҡтарыбыҙҙы уңлата көсәйтергә бурыслыбыҙ.

Аҙаҡ килеп, дошман беҙҙең сафтарыбыҙға инерергә маташҡан шпиондарҙы һәм провокаторҙарҙы фаш итеү өсөн, беҙҙең иптәшебеҙ Лкоға һөжүм иткән кеүек, партияның актив деятелдәрен еңәйәтсел һөжүмдәрҙән яҡлау өсөн, эшселәр синыфы ойошмаларын һәм демократик хәрәкәтте, коммунистәр партияһы, профсоюздар һәм обществолар федерацияларының һәм бүлектәренең биналарын фашистик бандаларҙың һөжүмдәренән эффектлы рәүештә яҡлау өсөн партияның бөтә члендары һәм бөтә хеҙмәтсәндәр араһында революцион һиҙгерлекте көсәйтеү кәрәклеген тағы ла бер тапҡыр билдәләп үтергә кәрәк».

Йомғаҡлау һүҙендә Морис Торез былай тине: «иптәштәр! Беҙ үҙебеҙҙең балаларыбыҙҙың, беҙҙең илебеҙҙең һәм бөтә кешелек донъяһының яҙмышын хәл итәсәк бөйөк көрәштәр алдында торабыҙ. Һәр кем ныҡлылыҡ һәм инициатива күрһәтһен. Бөтә халыҡтарҙың үҫә барған һәм бөтмәҫ-төкәнмәҫ көстәре, демократия һәм тыныслыҡ көстәре фашизм һәм һуғыш көстәрен сигенергә мәжбүр итәсәктәр».

БМО Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең 2 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 2 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Генеральный Ассамблеяның Политик комитетында 8 держава резолюцияһы буйынса фекер алышыуҙар яңынан башланды.

Беренсе булып А. Я. Вышинский сығыш яһаны. Ул АҠШ вәкиле Остиндең 30 сентябрҙәге сығышында Кореялағы ваҡиғалар өсөн яуаплылыҡты Советтар Союзына ауҙарырға маташыуын, фактыларҙы алдан уйланған боҙоу итеп фаш итте.

А. Я. Вышинский, Корея тураһындағы Мәскәү килешеүе бойондороҡһоҙ, демократик, берләшкән режимде урынлаштырыу эшендә Корея халҡының демократик партиялары һәм ойошмалары менән консультацияны күҙҙә тотто, тип күрһәтте. Ләкин АҠШ профсоюздарҙың Корея федерацияһы һәм Бөтә Корея крәҫтиәндәр союзы кеүек органдар менән консультация яһауҙан баш тартты, АҠШ үҙ державаның килешеүенә ҡаршы килеүсе 17 ойошма менән консультация яһауҙы яҡшыраҡ тип тапты, һәм, икенсе яҡтан, Мәскәү килешеүен яҡлаған тик өс кенә ойошма менән консультация яһарға риза булды.

Шулай итеп, АҠШ вәкилдәре 1946, 1947, 1948 йылдарҙа уҡ АҠШ тышҡы политикаһының юнәлешен демонстрацияланылар, тип белдерҙе Вышинский. Был, Мәскәү килешеүенең иң төп принциптәренә Ҡушма Штаттарҙың ҡаршы килеүе булды.

Советтар Союзы, Мәскәү килешеүе АҠШ өсөн мәжбүри булып ҡала, тип иҫәпләй. АҠШ, күрәһең, икенсе төрлө уйлайҙыр. Ләкин АҠШ вәкиле Остин «ҡаршы килеүҙәргә» ҡарата юғанһыҙ белдереүҙәр менән сығыш яһауҙан элек, Корея мәсьәләһенең ысын тарихын хәтергә төшөрөргә тейеш.

Вышинский 1950 йылда Көньяҡ Кореяла үткәрелгән һайлауҙар ваҡытында демократик элементтәргә ҡаршы, бөтә төп демократик принциптәрҙе боҙоп, Ли Сын Ман кликаһы тарафынан яһалған террорҙы күрһәтте. Ул ваҡытта хөкөм сөргән террор шарттарында иркле һайлауҙар мөмкин булманы, тип белдерҙе. Ли Сын Ман тарафынан үткәрелгән террор политикаһы, әлбиттә, халыҡтың ризаһыҙлығын тыуҙырҙы. Ли Сын Ман тарафынан үткәрелгән террорҙың барлығын, шулай уҡ Көньяҡ Кореяла экономик хәлдең насарайыуын БМО-ның Корея комиссияһы ла таныны, тип күрһәтте Вышинский.

Ли Сын Мандың фашистик кликаһын АҠШ тулыһынса яҡланы, тип билдәләне Вышинский. Ул, комиссия, Көньяҡ Кореялағы хәлде «аҡларға» маташһа ла бөтә тәр оппозицияға ҡаршы Ли Сын Ман кликаһы тарафынан үткәрелгән террорҙың барлығын һәм төп демократик хоҡуҡтарҙың баҫтырылыуын танырға мәжбүр булды, тип белдерҙе.

Унан ары Вышинский, 1950 йылда һайлауҙар ваҡытында, массовый арестҡа алыуҙарға һәм террорға ҡарамаҫтан, лисынмансы кандидаттарҙың 70 процентенең уңышһыҙлыҡҡа осрауын комиссия таныны, тип күрһәтте.

Вышинский бик күп һандағы белдереүҙәрҙән һәм документтарҙан цитаталар килтерҙе. Улар Ли Сын Ман кликаһының Америка хужаларының күрһәтеүе буйынса Корея халыҡ-демократик республикаһына һөжүм итеүгә тиклем бер йылдан ашыуыраҡ киң әҙерлек алып барғанлығын күрһәтәләр. Вышинский, Генеральный Ассамблеяның председателе һәм БМО-ның генеральный секретаре Корея халыҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенән хаттар алдылар, тип хәтергә төшөрҙө. Был хаттар Американың лисынмансы клика эргәһендәге посолы Муччоның 1949 йылдың йәйендә уҡ Америка хәрби миссияһының етәксеһен, шулай уҡ лисынмансы режим вәкилдәрен саҡырғанлығын һәм «эске именселекте тәьмин итеү буйынса» 1949 йылдың июлендә һәм августа саралар үткәрергә — Төньяҡҡа ҡаршы кампания башлауға ҡаршы килеүсе оппозицияны юҡ итеү маҡсаттарында массовый арестар үткәрергә тәҡдим иткәнлеген күрһәтәләр.

Америка генералы Руберт[с] [illegible] сараларҙы үткәреүҙең планын [illegible] һәм уларҙы тормошҡа ашырыуҙы [illegible] кән.

Шул уҡ ваҡытта, — тип [illegible] унан ары Вышинский, — 38-се параллель буйлап күп һанда [illegible] ойошторолғандар. Үткән йәйҙә Ли Сын Ман, агрессия башлау ваҡыты [illegible], тип асыҡтан-асыҡ күрһәтте, [illegible] май һәм июнь айҙары Корея [illegible] иң киҫкен айҙар буласаҡтар, тине. [Вы]шинский, был, Даллестең Кореяла [булғ]ан ваҡыты менән тура килде һәм [illegible] ойоштороуҙа булыуын күрһәтеүсе [фото]филмалар бар, тип билдәләне. Вышинский Даллестең «коммунизмға ҡаршы [көрә]ште» АҠШ-тың яҡларға әҙер булыуы[на] ҡарата 19 июнда яһаған белдереүен һылтанды.

Унан ары Вышинский, хәрби [illegible] көсәйтелде, һәм 1950 йылдың [illegible] Американың хәрби советниктары Көньяҡ Кореяла бөтәһе лә әҙер, тип белдерҙе, тип күрһәтте. Ул, фактылар яҡшы [illegible] дәлиләр, ләкин улар араһында бер [illegible] айырылып тора, тине. Төньяҡ Корея[лы]лар лисынмансы клика архивтарынан стратегик ҡарта алдылар. Унда бөтә кореялыларҙың Төньяҡ Кореяға һөжүм итеүҙе күҙҙә тотоусы пландары тураһында килтерелә.

Картаны ентекле рәүештә тасуирлап, Вышинский, был фактылар кемдең [illegible] ғәйепле булыуын күрһәтәләр һәм Төньяҡ Корея, йәнәһе, «агрессияла» ғәйепле, тип американыларҙың белдереүен тулыһынса кире ҡағалар, тине.

Вышинский, агрессия бер государствоның икенсе государствоға һөжүм итеүе булып тора, һәм бер государство икенсе государствоның эске көрәшенә ҡоралды юлы менән тығылһа, ул агрессия, тип белдерҙе. Вышинский, БМО Уставының 6-сы һәм 7-се главаларында [illegible] лә булһа, граждандар һуғышын агрессия итеп ҡарарға нигеҙлектәр биреүсе бер нәмә лә юҡ, тине. Кореялағы конфликт — граждандар һуғышы ул, ләкин АҠШ-тың тығылыуы уны икенсе төрлө һуғышҡа әүерелдерҙе.

Унан ары Вышинский, Остиндең 38-се параллель ул тик уйлап сығарылған нәмә генә һәм ул бер нәмәне лә бүлмәй, тип раҫлауы халыҡ-ара сиктәр булмауын өндәшмәйенсә таныу булып тора, тип белдерҙе.

Унан ары Вышинский, Именселек Советының Уставты асыҡтан-асыҡ боҙоп был ителгән 25—27 июндәге һәм 27 июндәге саралары, тик АҠШ-тың Кореяла мәсхәрәле интервенцияһын БМО ширмаһы менән йәшерергә маташыу ғына булды, тип күрһәтте. Был манёврҙы тормошҡа ашырыу өсөн АҠШ үҙенә экономик яҡтан бойондороҡло булған илдәргә, Кореяға ҡарата «Берләшкән Милләттәрҙең» законһыҙ ҡарарҙарын яҡлаһалар, беҙгә Маршалл планы буйынса средстволар биреү туҡтатыласаҡ, тип белдереп, баҫым яһаны.

Вышинский, 8 державаның хәҙер политик комитет ҡарамағында торған резолюцияның Уставты асыҡтан-асыҡ боҙоу һәм АҠШ-тың Кореялағы интервенцияһының законһыҙлығын йәшереү һәм Америка ғәскәрҙәренең Кореяны артабан оккупациялауын аҡлау маҡсатын тота, тип әҫтәне.

Йомғаҡлау һүҙендә Вышинский, 8 державаның бөтөнләйгә ҡабул ителмәҫлек [illegible]лып торған резолюцияһына Совет делегацияһы ҡаршы тауыш бирәсәк һәм, ихтимал, башҡа делегациялар менән бер[гә] үҙенең резолюцияһын тапшырасаҡ, тине. Вышинский, Совет делегацияһы, БМО-ның Корея комиссияһы үҙ йөкләмәләрен [illegible] алманы һәм Уставты боҙҙо, тигән [illegible] уны таратыуҙы талап итәсәк, тине.

Вышинскийҙан һуң лисынмансы [illegible] вәкиле, «сит ил эштәре министры» аталған Лимб сығыш яһаны. Лимб Советтар Союзына һәм Кореяның демократик элементтәренә ҡаршы яла ябыу һүҙ[illegible] әйтте.

Шуның менән ултырыш [тамам]ланды.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 4 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 4 октябрҙә иртән, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип хәбәр итте.

Сеул районында Америка ғәскәрҙәре авиация, танкылар һәм артиллерия ярҙамында һөжүм итеүҙе дауам итерәләр. Ләкин Халыҡ армияһының частәре контратакаларға һәм ҡул һуғыштарына күсеп, дошмандың алға барыуын тоталар. Һуңғы бер нисә көн эсендәге һуғыштарҙа дош[ман] [illegible]

29 сентябрҙә Сеул районындағы һуғыштарҙа Халыҡ армияһының частәре Американың 6 самолетын атып төшөрҙө.

ПХЕНЬЯН, 4 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 4 [illegible] табрҙә кис түбәндәгеләрҙе хәбәр итте.

Сеул районында Халыҡ армияһының частәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр.

Сеулдан төньяҡтараҡ Халыҡ армияһы частәренең позицияларын әҙергә [illegible] Америка ғәскәрҙәре көслө атакалар яһанылар. Ләкин Халыҡ армияһының [частәре] мөһим позицияларҙы үҙ ҡулдарында тоталар.

Сеул районындағы һуғыштарҙа Халыҡ армияһы частәренең геройик контр[атака]лары һөҙөмтәһендә дошман [illegible]

Бапка фронттарҙа Халыҡ армияһы [illegible] частәре [illegible] юғалтыуҙар килтереп, [illegible]

Яуаплы редактор Ф. Ғ. ҒАФАРОВ

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбасары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәләр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ш 01096 Бөтә газета-журналдар типографияһы Тиражы 25,000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл № 201 (8658)
7 ОКТЯБРЬ шәмбе

хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Беҙҙә һайлауҙар эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның берләшеп эшләүҙәре обстановкаһында, уларҙың бер-береһенә ышаныуҙары обстановкаһында, мин әйтер инем, үҙ-ара дуҫлыҡтары обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистәр юҡ, помещиктар юҡ, эксплуатация юҡ һәм халыҡтың ихтыярын боҙор өсөн, асылда, уға ыҫым яһар кеше лә юҡ.

И. СТАЛИН.

Картоф һәм йәшелсәне тиҙ һәм юғалтыуһыҙ йыйнап алырға

Республикабыҙҙың колхоздары, МТС һәм совхоздары хәҙер ауыл хужалығы йылын тамамлауҙың хәл иткес осорона индеиләр. Һуңғы культураларҙы йыйнау, ашлыҡ һуҡыу һәм иген әҙерләү эштәре менән бер үк ваҡытта, әле бер нисә көн эсендә генә меңләгән гектар майҙанда майлы һәм техник культуралар, шулай уҡ картоф һәм йәшелсә йыйнап алыу һәм государствоға тапшырыу бурысы тора.

Күпселек райондарҙа быйыл техник культуралардан, картофтан һәм йәшелсәнән юғары урожай алалар. Ҡырмыҫҡалы районы «Иҙел» колхозында шәкәр сөгөлдөрө үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Банат Батырова сөгөлдөрҙөң һәр бер гектарынан 500—600-әр центнер урожай алыуға өлгәште. Бәләбәй районы Фрунзе исемендәге колхозда картофтың һәр бер гектарынан 400-әр центнер, Ола-Теләк районы «Белорус» колхозында 300-әр центнер урожай алалар. Төтөш райондарҙың һәм колхоздарҙың был ҡиммәтле аҙыҡ культураларынан бына шундай юғары урожай алыуҙары государство алдындағы йөкләмәләрҙе ваҡытында үтәү менән бергә, етерлек орлоҡ фондтары туплауға һәм шулай уҡ колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә байтаҡ йәшелсә бүлеүгә мөмкинлек бирә.

Картоф — ул шулай уҡ икенсе иген. Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары, колхоз, МТС һәм совхоз етәкселәре иген тураһында ниндәй хәстәрлек күрһәләр, картоф һәм йәшелсәне ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйнап алыу тураһында ла шундай уҡ хәстәрлек күрергә тейештәр. Был эште әлгәле ойоштороу государство әһәмиәтендәге бурыс булып тора. Алдынғы хужалыҡтарҙа бына был мөһим бурысты уңышлы хәл итәләр. Иглин районы

[illegible]

Ләкин сөгөлдөр үҫтереүсе райондарҙың күпселеге был эште хурлыҡлы рәүештә өҙәләр. Ҡырмыҫҡалы, Архангель, Ғафури, Ауырғазы, Бөзәяз һәм Стәрлетамаҡ райондарының баҫыуҙарында меңәрләгән гектар майҙанда сөгөлдөр йыйналмай ятҡырыла. Был райондарҙа государствоға сөгөлдөр тапшырыу ҙа сиктән тыш аҡрын темп менән бара. Ҡырмыҫҡалы районында государствоға шәкәр сөгөлдөрө тапшырыу планын үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Ләкин урындағы партия, совет ойошмаларының, шулай уҡ Әҙерләүҙәр министерствоһының район вәкиле иптәш Әбсәләмовтың был государство әһәмиәтендәге эшкә һалҡын ҡарауы, оператив етәкселек итмәүе государствоға сөгөлдөр тапшырыу планын хурлыҡлы рәүештә өҙөүгә килтерҙе.

Бындай ғәмһеҙлеккә артабан юл ҡуйыу мөмкин түгел. Сөгөлдөр, картоф һәм йәшелсә йыйнауҙы бер нисә көн генә һуҙылтыу ҙа бик ҙур юғалтыуҙарға килтереүсәген ныҡ аңларға кәрәк.

ВКП(б) райкомдары һәм район Советы исполкомдары, шулай уҡ ауыл партия, комсомол ойошмалары хәҙер бөтә көстө һуңғы культураларҙы, сөгөлдөр, картоф һәм йәшелсәне тиҙерәк юғалтыуһыҙ йыйнап алыуға, государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүгә туплларға тейештәр. Һәр бер көн, һәр бер сәғәт ваҡытты эшкә тулы файҙаланырға кәрәк. Иң мөһиме һәр бер колхоздың һәм совхоздың көндәлек графикта үтәүенә һәм арттырып үтәүенә өлгәшеүҙән тора. Бының өсөн һәр бер баҫыусылыҡ, йәшелсә үҫтереү бригадаһына картоф ҡаҙыу, йәшелсә йыйнау, шулай уҡ государствоға тапшырыу буйынса көндәлек һәм биш көнлөк заданиеләр бирергә һәм уларҙың систематик рәүештә үтәлеп барыуын тәьмин итеү өсөн бригадалар, колхозсылар, трактористар араһында социалистик ярышты киң

[illegible]

тәреп уңышлы тамамлауҙы, государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүҙе тәьмин итәйек! Байрамға был беҙҙең иң ҙур бүләгебеҙ булыр.

Учалы районы государствоға иген, ит һәм һөт тапшырыу планын срогынан алда арттырып үтәне

Учалы районы колхоздары государствоға иген тапшырыу планын 107 процентҡа, ит тапшырыу планын 106 процентҡа һәм һөт тапшырыу планын 110 процентҡа үтәнеләр. Байрамғол совхозы государствоға иген тапшырыу планын 125 процентҡа үтәне.

Райондың колхоздары һәм совхоздары сәсеү орлоғо менән тулыһынса тәьмин ителделәр. МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса иген тапшырыу, шулай уҡ малсылыҡ продукттары тапшырыу дауамы итә.

ВКП(б)-ның Учалы райкомы секретары Ғ. Абдуллин
Учалы райисполкомы председателе Ғ. Вәлиев
Әҙерләүҙәр министерствоһының Учалы районы буйынса вәкиле Ғ. Ишморатов
Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Ф. Аллаяров.

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН ДОСТОЙН ҠАРШЫЛАУ ӨСӨН

Ярыш байрағы аҫтында

Стәрлетамаҡ ҡалаһы предприятиеларының коллективтары Белорет металлургтарының саҡырыуына ҡушылып, Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә производство бүләктәре әҙерләйҙәр.

Эшселәр, инженер-техник работниктарҙың төп иғтибары графиктан алда барыуға, юғары сифатлы продукция етештереүгә, социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла арттырыуға йүнәлдерелгән.

— Беҙҙең төҙөүселәребеҙ,—ти ВКП(б) Үҙәк Комитетенең «Стәрлетамакстрой» тресындағы парторгы иптәш П. Столяров, — Белорет металлургтарының саҡырыуына берҙәй булып ҡушылдылар. Ташсылар һәм штукатурҙар, балта оҫталары һәм арматурщиктәр, экскаваторщиктәр һәм шоферҙар бер-береһе менән ярышып эшләйҙәр.

Төҙөлөш участкалары араһында, социалистик ярыш договорҙары яңынан төҙөлөп, байрам хөрмәтенә, күтәренке йөкләмәләр алынды. Социалистик ярышта икенсе номерле төҙөлөш участкаһы еңеүсе тип табылды һәм был участкаға трестың күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды. Төҙөлөштөң Яр-Бишҡаҙаҡ конторыһы коллективы ла август айы планын 158 процентҡа үтәне. Сентябрҙә лә эш темпы төшөрөлмәне — айлыҡ план срогынан 12 көн алда үтәлде. Был коллектив йыллыҡ планды 7 ноябргә үтәү өсөн көрәшә. Ундай алдынғы участкалар, бригадалар бында бик күп иҫәпләнә.

Ҡыуғаваҡ кирбес заводында, Шаҡ-Тау участкаһында, 4-се һәм 6-сы номерле участкаларҙа ла эш уңышлы бара. Алтынсы номерле төҙөлөш участкаһы бығаса тиклем артта ҡалып килә ине. Байрам хөрмәтенә яңы йөкләмәләр алып, социалистик ярышҡа ҡушылғас, эштә һиҙелерлек һынылыш яһалды. Бында күргәҙмә агитация яҡшы итеп ойошторолдо. Бөтә объекттарҙа төҙөлөш пландарын срогынан алда үтәргә, материалдарға экономия яһарға, тиҙ һәм матур итеп төҙөргә, инженер Ковалев методын киң рәүештә ҡулланырға саҡырған лозунгылар, плакаттар эленде. Күрһәткес таҡтаһында бөтә прорабтарҙың, мастерҙарҙың һәм бригадаларҙың көндәлек эш күрһәткестәре яҡтыртыла. Көн һайын боевой листоктар сығарыла. Шуның һөҙөмтәһендә участка хәҙер графикта бара. Эшселәр ҙур энергия менән хеҙмәт итәләр. Иптәш Ниғмәтуллин етәкселек иткән ташсылар бригадаһы, иптәш Сибряевтең балта оҫталары бригадаһы, иптәш Ғайсиндең бетонщиктар бригадаһы хәҙер смена һайын бәрәр ярым-икешәр норма бирәләр.

Бындай алдынғы коллективтар ҡалала аҙ түгел. Тегеү фабрикаһы һәм геологик-эҙләнеү конторыһының коллективтары ҡала күләмендә иң алдынғы предприятиеларҙан һаналалар. Улар үҙҙәре лә ҡала предприятиелары коллективтарын байрам алды социалистик ярышына сығырға саҡырҙылар.

Был саҡырыу ҡалала ҡайнар отклик тапты. Предприятиелар бер-бер артлы ярышҡа ҡушылып, конкрет йөкләмәләр алалар.

«Красный пролетарий» заводы коллективы август айында стахановсы вахтала эшләне. Бында производство планын бөтә күрһәткестәр буйынса юғары сифатлы итеп үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш барҙы. Көрәш коллективҡа ыңғай һөҙөмтәләр килтерҙе. Айлыҡ план срогынан алда арттырып үтәлде. Эш сифаты яҡшы. Сентябрь айында эш темпы тағы ла юғары булды.

Төҙөлөш машиналары заводы коллективы металлургтарҙың мөрәжәғәтен өйрәнгәндән һуңында йыллыҡ производство программаһын 21 декабргә — бөйөк Сталиндең Тыуған көнөнә үтәргә йөкләмә алды. Социалистик ярышта бигерәк тә йәш эшселәр ҙур күтәренкелек менән эшләйҙәр. Комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр смена заданиеһын систематик рәүештә арттырып үтәйҙәр. Газосварщик Скорин, тимерсе Черпышев, слесарь Субботин, формовщик Волков иптәштәр көн һайын 300—350 процент үтәлеш бирәләр. Завод коллективы алдынғы эш методтарын массовый рәүештә таратырға, шуның арҡаһында бөтә цехтарҙа ла юғары эш күрһәткестәре бирергә булды. Бында социалистик ярыш йөкләмәһе алмаған бер генә эшсе лә юҡ.

Предприятиеларҙа байрам алды ярышы көндән-көн йәйелдерелә бара. Социалистик ярыш байрағы кеҫле ҡулдарҙа елферҙәй. Стәрлетамаҡлылар һайлау көнөнә берҙәм һәм ойошҡанлыҡ менән киләр.

Ғ. Үлмәсов.
(Махсус хәбәрсебеҙ).

МАЛСЫЛЫҠТЫ ҮҪТЕРЕҮ ПЛАНЫ УҢЫШЛЫ ҮТӘЛДЕ

Ҡайырғаҙы районындағы «Рәшит» колхозы общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү өсөн ныҡлы көрәш ойошторҙо. Һөҙөмтәлә малсылыҡты үҫтереүҙең 1950 йылғы государство планы срогынан алда арттырып үтәлде. Бында мөгөҙлө эре малдар һаны 180 баш урынына 215 башҡа, һарыҡ-кәзәләр 300 баш урынына 500 башҡа, йылҡылар 138 баш урынына 148 башҡа еткерелде. Колхоз сусҡасылыҡ һәм ҡошсолоҡто үҫтереүҙә лә ҙур ғына уңыштарға өлгәште.

Колхоз общественный малсылыҡты үҫтереү планын арттырып үтәү менән бергә эшкә файҙаланылмаған ҡолонло бейәләрҙе һауып, йыл һайын ҡымыҙҙан ҙур доход ала.

Х. Дәүләтшин.

* * *

Йомағужа районы Максим Горький исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре (председателе иптәш Наумкин) общественный малсылыҡты үҫтереү тураһында партия һәм хөкүмәт ҡарарын тормошҡа ашырып, малдар һанын арттырыу һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүҙә байтаҡ уңыштарға өлгәштеләр.

Был колхозда өс йыллыҡ план буйынса 1949—1951 йылдарҙа мөгөҙлө эре малдар һанын 371 баш, һарыҡ-кәзәләр — 1084, сусҡалар—109 һәм аттар һанын 291 башҡа еткереү билдәләнгән.

Хәҙер колхоз малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын мөгөҙлө эре малдар буйынса 101,5 процентҡа, һарыҡ-кәзәләр—108, сусҡалар—174, йылҡысылыҡ буйынса 102 процентҡа үтәне. Алдынғы сабан Ҡажаев үҙенә тәрбиәләүгә бирелгән 280 баш һарыҡтан 324 бәрәс алып үҫтерҙе, сусҡа ҡараусы иптәш Красутская сусҡаларҙы 193 башҡа еткерҙе.

Был колхозда быйыл малдарҙы яҡшы ҡышлатыу өсөн бөтә саралар күрелә. Мал торлаҡтары ремонтланған һәм йылытылған.

Н. Сабитов.

Иген—государствоға!

Хәйбулла районы Фрунзе исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре быйыл колхоз баҫыуҙарында арыу-талыуҙы белмәй эшләп, юғары урожай алыуға өлгәштеләр. Бойҙайҙың һәр бер гектарынан уртаса 90-шар бот, һоло һәм арпаның һәр бер гектарынан 120-шәр бот, орлоҡсолоҡ участкаларында бойҙайҙың һәр бер гектарынан 132-шәр бот урожай алынды.

Колхоз государствоға бөтәһе 16 мең 200 бот иген тапшырып, йыллыҡ планды 15 сентябргә үтәне.

Колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көнөнә авансҡа әсәр килограмм бойҙай бирелде. Алдынғы колхозсыларҙан Вәли Бағдановын, Хәфизә Нурәева, Мырҙағәли Юлдашбаев, Аҡмал Нураев иптәштәр 128—152-шәр бот бойҙай алдылар.

Хәҙер колхозсылар ҡыҙыу рәүештә һуңғы культураларҙы йыйнайҙар, ашлыҡ һуғалар, орлоҡ таҙарталар.

М. Арапбаев,
Хәйбулла районы Аҡъяр ауыл Советы председателе.

Комбайнерҙарҙың социалистик ярышы

Үҙе йөрөй торған комбайн менән 515 гектар майҙандың урожайы йыйналды

Мин быйылғы сезонда Йәшембәт ауыл Советындағы «Рәшит» колхозында эшләп, үҙе йөрөй торған комбайн менән көн һайын 23—24-әр гектар майҙандың урожайын йыйнаным һәм сезон заданиеһын байтаҡ арттырып үтәнем. Бөтәһе 515 гектар майҙандың урожайын йыйнап алдым.

Минең агрегат был өлгәшеүгә комбайнды төүлек әйләнәһенә тулы ҡеүәтендә файҙаланыу, агрегатты хеҙмәтләндереүселәр араһында хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу һөҙөмтәһендә өлгәште.

И. Малютин,
Ҡайырғаҙы районы, Чапаев МТС-ы комбайнеры.

Бөйөк төҙөлөштәр заказы

Өфө предприятиеларенең коллективтары хөкүмәттең Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү тураһындағы ҡарарын хуплап ҡаршыланылар. Улар быға яуап итеп, Октябрь алды социалистик ярышын тағы ла киңерәк йәйелдереп, күтәренке йөкләмәләр алдылар.

Өфө яҙыу машиналары заводы коллективы быйылғы 10 айлыҡ производство программаһын валовой продукция етештереү буйынса 108 процентҡа үтәргә һәм 7 ноябргә биш йыллыҡ пландан тыш 3 мең яҙыу машинаһы бирергә йөкләмә алды.

Заводтың цехтарында хәҙер эшселәр стахановсы эш методтарын ҡулланып, алған йөкләмәләрҙе үтәү буйынса киң көрәш йәйелдергәндәр. Бында бигерәк тә йәштәр алдынғы сафта баралар. Иптәш Крепский етәкселек иткән слесарҙар бригадаһы смена заданиеһын 171 процентҡа, иптәш Беспаловтың токарҙар бригадаһы — 147, иптәш Носенконың йыйыусылар бригадаһы 143 процентҡа үтәйҙәр. Был алдынғы бригадаларҙан заводтың бөтә коллективы өлгө алып эшләй.

Күптән түгел завод Куйбышев гидроэлектростанцияһы төҙөлөшөнән «Башкирия» тибындағы 150 яҙыу машинаһы әҙерләргә заказ алды. Коллектив был заказды срогынан алда үтәүҙе почетлы бурыс итеп һанай. Хәҙер заводта заказды үтәү буйынса көрәш башланды.

Коллектив был бөйөк төҙөлөшкә 30 яҙыу машинаһы оҙатты ла инде. Өшө көндәрҙә тағы ла күп кенә яҙыу машиналары ебәрергә тейеш.

Почетлы заказдарҙы үтәүҙә Өфө механика заводы коллективы ла ҡатнаша. Ул яҙыу машиналары өсөн айырым деталдәр әҙерләй.

В. Сошин.

Ишембай ҡалаһында яңы кинотеатр бинаһы һалынды.
Һүрәттә: кинотеатр бинаһы.
Ш. Уразбахтин фотоһы.

Иптәш Сталингә рапорттар

Омск өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары, ауыл хужалығы специалистары иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталингә рапорт бирҙеләр. Әҙерләүҙәр пункттарына, үткән йылға ҡарағанда, иген 4 миллион 500 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылған. Аҙыҡ-түлек культураларын тапшырыу планы 107 процентҡа үтәлгән.

Челябе өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары ла иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталингә рапорт бирҙеләр. Государствоға иген, башлыса арыш һәм бойҙай, үткән йылға ҡарағанда, 8 миллион ботҡа артығыраҡ тапшырылған.

Ойошҡанлыҡ еңеү килтерҙе

Таһир Күсимов исемендәге һәм «Ҡадр» колхозы урожай йыйнау осоронда берләштеләр. Берләшкән эре колхозға Таһир Күсимов исеме бирелде. Колхоздар менән бер рәттән үк, колхоздарҙың тәүге партия ойошмалары ла берләштерелде.

Беҙҙең колхоздың тәүге партия ойошмаһы берләшкәндең икенсе көнөндә үк урожай йыйнау эшен ойошҡан рәүештә үткәреү, государство алдындағы тәүге изге бурысты намыҫ менән үтәү бурысын ҡуйҙы. Ул көндәрҙә әле государствоға иген тапшырыу планы ни бары 11 процентҡа ғына үтәлгәйне.

Беҙ государствоға иген тапшырыу планын тиҙерәк үтәүҙе иң тәүҙә, ауылдың бөтә политик-культура көсөн эшкә күтәрҙек. Беренсе нәүбәттә коммунистар иген өсөн көрәштең хәл иткес участкаларына баҫтылар. Коммунист Ҡамалов һәм колхоз активы Лоҡманов иптәштәр колхоз правлениеһенә государствоға иген тапшырыу эшен ойоштороштолар. Иген таҙартыу, государствоға иген тапшырыу эше менән коммунист Йәнегетов етәкселек итте.

Өшө осорҙа партия ойошмаһының ике тапҡыр дөйөм йыйылышы булып үтте. Был йыйылыштарҙа государствоға иген тапшырыу мәсьәләһе ҡаралды. Партия ойошмаһының етәкселеге аҫтында урожай йыйнау, государствоға иген тапшырыу графиге төҙөлөп, уны үтәү эше көндәлек контроль аҫтына алынды.

Һөҙөмтәлә, быға тиклем сериөҙ рәүештә артта ҡалып килгән Күсимов исемендәге колхоз, 14 сентябрь көнөнә үҙенең изге бурысын намыҫ менән үтәп сыға алды. Колхоздың тәүге партия ойошмаһы хәҙер нәүбәттәге хужалыҡ эштәрен хәл итеүҙе ойоштора.

Н. Ғәләмов,
Әбйәлил районы, Таһир Күсимов исемендәге эреләтелгән колхоздың тәүге партия ойошмаһы секретары.

Яңы музыка әҫәрҙәре

Башҡортостандың композиторҙары яңы музыка әҫәрҙәре өҫтөндә эшләйҙәр

Композитор Әхмәтов быйыл фортепиано өсөн «Элегия», «Сталин беҙҙең менән», «Гармонь тауыштары» тигән әҫәрҙәрен яҙҙы. Хәҙер ул симфоник оркестр өсөн сюита өҫтөндә эшләй. Композитор Мортазин торба өсөн соната, сөгөлдөр үҫтереүсе Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырова тураһында һәм «Киң ялан», «Нарыш тау», «Берләшегеҙ йәштәр!» тигән көйҙәр яҙҙы. Композитор Бәширов Совет Башҡортостаны тураһында музыка очеркы, «Александр Матросов маршы» тигән әҫәрҙәрен тамамланы.

Йәш композитор Сабитов фортепиано өсөн 3 баллада, скрипка өсөн 7, фортепиано өсөн 10 вариациялы поэма яҙҙы. Хәҙер ул Александр Матросов тураһындағы балладаны тамамлап килә. Композитор Заимов симфоник оркестр өсөн бейеү сюитаһын тамамланы. Балалар өсөн «Ҡоштар килә», «Минең ҡурсағым» тигән әҫәрҙәр яҙҙы.

Республиканың атҡаҙанған искусство эшмәкәре композитор Вәлиев «Урал ҡыҙы» тигән әҫәрен тамамланы.

Композитор Исмәғилов «Беҙ бөтөбеҙ ҙә тыныслыҡ өсөн», «Минең Тыуған илемә», «Ишембай», «Сталинға сәләм» тигән әҫәрҙәр яҙҙы. Композитор Әхмәтов һәм Мортазин «Совет Башҡортостаны» тигән документаль фильмға музыка яҙалар.

Быйыл республикабыҙҙың композиторҙары тарафынан төрлө музыка инструменттары, оркестр һәм хор өсөн 100-ҙән артыҡ музыка әҫәрҙәре яҙылды. Был әҫәрҙәр Башҡортостан халҡының бөйөк Сталингә, Тыуған илгә булған мөхәббәттәрен һәм уларҙың хеҙмәт батырлыҡтарын сағылдыра.

З. Ишбулатов.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАҺЫНЫҢ БЕР ЙЫЛЛЫҒЫ

7 октябрҙә немец халҡы һәм уның менән бергә донъяның бөтә демократик көстәре Германия демократик республикаһының нигеҙләнеүенә бер йыл тулыу көнен билдәләйҙәр. Немец халҡы, герман фашизмын иптәш Сталин етәкселегендә тар-мар иткән һәм немец халҡының тыныслыҡ һөйөүсе берҙәм демократик Германияны төҙөү өсөн булған гәҙел көрәшен ярҙам итеп килгән донъяла беренсе социалистик государствоға — бөйөк Совет Союзына тәрән рәхмәт белдерә.

Совет Союзы, Потсдам килешеүе буйынса үҙенә алған йөкләмәләрҙе тоғро булған хәлдә, бөтә Германияны демократик нигеҙҙә берләштереү, тыныслыҡ договоры төҙөү һәм хәрби оккупацияны бөтөреү өсөн көрәште һәм көрәшә.

[illegible]

һәм ҡала араһындағы, эшселәр синыфы менән хеҙмәтсән крәстиәндәр союзды нығытыу буйынса [illegible] политика үткәрә.

Немец эшселәр синыфы көстәрен берләштереү һәм уның ауыл [illegible] менән союзының нығыныуы [illegible] демократик үҙгәртеп ҡороуҙарҙы [illegible] мөмкинлек бирҙеләр, Германиян[ың] [illegible] сығыш өлөшөндә демократик [illegible] нигеҙҙәрен һалдылар. Герм[ания демо]кратик республикаһы төҙөл[ө]... [illegible] менттә тәҡдим иттеләр.

Бөтә халыҡ референдумынан [illegible] церн һәм монополияларҙың [illegible] властан мәхрүм иттеләр, [illegible] етештереү средстволары хал[ыҡҡа] бирелде. Государствоның [illegible] учреждениеларҙа эре хосуси [illegible] урындарын алдылар.

Эшселәр синыфы һәм уны[ң] [illegible] етәкселегендә Германия дем[ократик] публикаһында хеҙмәтсән кр[әстиәндәр] мәңгелек хыялы — ер рефо[рмаһы] мопиқа ашырылды. Бер үк [illegible] немец халҡы — «тормош [illegible] булмаған халыҡ» ул, тигән ф[ашист]тө юҡ итөлдө. Ер реформаһ[ы] [нигеҙ]ендә 500 меңдән ашыуыра[ҡ] аҙ ерле крәстиәндәр, шулай [уҡ] килеүселәр ер алдылар. Ауы[л] киң ҡатламы яңы демократ[ик] йәшәү средствоһы алды. [illegible] ер биләүе бөтөрөлдө.

Германия тарихендә бере[нсе] уның экономикаһы капита[листар]ҙың максимум файҙа алыу [illegible] ойошторолмай. Ул бөтә халы[ҡтың] [м]ыш һәм рәхәтен тәьмин и[тә] итеп ҡуя.

Мәғариф реформаһы тәрә[н] алып тора. Мәктәптәрҙән [illegible] аҡыл ағыулаусы фашист [illegible] ҡыуып сығарылдылар, раса [illegible] ерәнес ҡараусы теорияларҙ[ы] [illegible] уҡыу китаптары алып т[illegible]. Кешенең белеме уның ҡесәһ[е] менән билдәләнә торған хурл[illegible] нең бөтөрөлдө.

Шулай итеп, Германияны[ң] [көнсығыш] өлөшөндә Германия демократи[к республи]каһын тыныс демократик [illegible] общественың бөтә етештер[illegible] үҫтереүгә, халыҡтың материал[illegible] шен артабан күтәреүгә, фәнд[әр]ҙы һәм искусствоны социа[лизм] юнәлтеүсе реформалар торм[ошҡа аша]рылды.

Германия демократик ре[спубликаһы]ның бер йыл йәшәүе осорон[да] политик активлеге сағылыш[ы] [ите]те, илдә фашизмға ҡаршы [көрәштә] торғын байтаҡ нығыны. Бөт[ә] көстәрҙе демократик партия[лар]ҙы һәм Германияның демокр[атик] фронты базаһында берләштер[еү] киң массаларының тыныс[лыҡ] берләшеү һәм тыныс төҙөлө[ш] рәшен көсәйтте.

Немец халҡының тыныслы[ҡ] [ха]ҡын әшеүе, Англия-Америка [һуғыш] ҡабыҙыусыларына ҡаршы [кө]ндергән вклады ҙур. 20 ми[ллиондан] ашыуыраҡ немецтәр — 18 миллион кеше Германия [демократик] республикаһында — атом ҡ[оралын] йыйыу тураһындағы талап а[иҫ]... [не]ңең ҡултамғаларын ҡуйҙ[ы] тыныслыҡты яҡлаусылар[ҙың] Бөтә Донъя конгресына әҙер[лә]рәлә.

Май аҙағында немец демо[кра]тәренең Берлинда булып [үт]кән Германия слеты тыныслыҡ [illegible] лыҡ һөйөүсе берҙәм демократ[ик] өсөн көрәшселәрҙең көстәрен [күр]сәтеүенең грандиоз демонстрация[һы].

Германия демократик республикаһы бөтә демократик көстәрен берләштереү [реак]ционер көстәргә — уң социал-демократтарға — Англия-Америка империализменән немец халҡын тыныс үҫеш юлынан сығарырға маташыусы был агенттәренә ҡаршы ауыр, килешмәүсән көрәш шарттарында бара.

Эшсе хәлдең нығыныуы арҡаһында немец халҡының бөйөк Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре менән дуҫлығы нығыны, Германия демократик республикаһының тыныслыҡ, демократия һәм социализм лагере менән бәйләнеште ре көсәйҙе.

Германия демократик республикаһы менән Польша араһында Одер һәм Нейсе буйындағы сиктә, тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ сиген, раҫлау тураһында договор төҙөлдө. Шулай уҡ экономик, культура һәм фәнни-техник хеҙмәттәшлек тураһында Чехословакия һәм Венгрия менән килешеүҙәр төҙөлдө. Шулай итеп, Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре менән дуҫлыҡ Германия демократик республикаһы хөкүмәтенең тышҡы политикаһының нигеҙе булып тора.

Иптәш Сталиндең: тыныслыҡ өсөн, берҙәм демократик Германия өсөн көрәште немец халҡы «тыныслыҡ һөйөүсе совет халҡы тураһында һөйләп тә тормаҫтан, донъялағы бөтә халыҡтарҙың, шул иҫәптән Америка, Англия, Франция, Польша, Чехословакия, Италия халыҡтарының бөйөк теләктәшлеген һәм актив ярҙамын табып тигән аҡыллы алдап куреүе раҫлана.

Германия демократик республикаһы айырыуса ҡыҫҡа тарихи осор эсендә халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтыра һәм үҫтерә алды, хеҙмәтсәндәрҙең материаль һәм культура кимәлен күтәрҙе, илдең экономикаһының бойондороҡһоҙ рәүештә тыныс үҫеүен тәьмин итте.

1949 йылда социалистик берҙәм партияның инициативаһы буйынса ҡабул ителгән ике йыллыҡ план немец халҡына һуғыштан һуңғы осорҙағы хужалыҡ емерекләренән сығыу юлын асты. Хеҙмәтсәндәрҙең быраса күреләмәгән хеҙмәт

шунда: был план бер үк ваҡытта Германияны бүлгеләүҙе бөтөрөү, тыныслыҡ һөйөүсе берҙәм демократик Германияны төҙөү өсөн көрәш программаһы ла булып хеҙмәт итә.

Биш йыллыҡ план, бөтә немец халҡының тормош интерестәренә яуап биреп, тулыһынса реаль нигеҙгә эйә булып тора. Уны үтәү немкиндәге халыҡтың киң ҡатламының үҫә барған хеҙмәт күтәрелеше һәм ижади инициативаһы менән билдәләнә. Промышленностә халыҡ предприятиеләре секторын нығытыуҙы планлаштырыу өсөн ныҡлы база булдырҙы. 1948 йылда уҡ инде продукцияның дөйөм хаҡында халыҡ промышленносеҙең өлөшө 60 процент тәшкил итте, ә быйыл 70 процентҡа тиклем үҫте. Шул уҡ ваҡытта ауыр промышленноста халыҡ секторының өлөшө 1949 йылда 83,1 процент тәшкил итте.

Германия демократик республикаһының халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең уңыштары, шулай уҡ, Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре менән экономик бәйләнештәрҙе һәм дуҫлыҡ мөнәсәбәттәрен артабан нығытыу менән дә билдәләнә. Совет хөкүмәте, донъялағы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе илдәргә әсәрһеҙ ярҙам күрһәтеү политикаһына тоғро булған хәлдә, демократия һәм башҡа халыҡтар менән тыныс хеҙмәттәшлек итеү юлы менән ныҡлы рәүештә барыусы йәш Германия демократик республикаһына ҙур ярҙам күрһәтә.

«Көнбайыштың империалистик державалары Германияны немец милләтенең тормош нигеҙҙәрен артабан йомшартыуға һәм емереүгә алып барыусы һуғыш юлына этәргән бер ваҡытта, — тине Вильгельм Пик СЕПГ-ның өсөнсө съезында,— Советтар Союзы немец халҡына тыныслыҡ һәм тыныс төҙөлөш юлын асты, ул көслө һәм бойондороҡһоҙ демократик Германияны төҙөүгә алып бара. Тап бына шуға күрә лә бөйөк Советтар Союзы менән мәңгегә дуҫлыҡ беҙҙең бөтә халҡыбыҙҙың изге бурысы булып тора. Был дуҫлыҡты беҙ бөтә көс менән һаҡларбыҙ һәм нығытырбыҙ».

В. Михайлов.

Тыныслыҡ һуғышты еңер!

Уҡытыусылар тауышы

Өфө ҡалаһының уҡытыусылары тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлау өсөн ҡаланың рус драма театры бинаһына йыйылдылар.

Йыйылышты ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретары иптәш Бабуркин асты. Президиумға ҡаланың алдынғы уҡытыусылары, республикабыҙҙың күренекле кешеләре һайландылар. Иң беренсе һүҙ менән партияның ҡала комитеты секретары иптәш Багаев сығыш яһаны. Унан һуң беренсе һүҙ 8-се урта мәктәп уҡытыусыһы иптәш Исаеваға бирелде. Ул тулҡынландырғыс һүҙҙәр менән Тыуған илебеҙҙә гений Сталин инициативаһы буйынса башланған бөйөк төҙөлөштәр тураһында һөйләнә.

— Беҙ бөгөн, — ти иптәш Исаева, — тыныслыҡ яҡлылырҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегаттар һайларға йыйылдыҡ.

Ә яуыз Америка империалистәре Кореяға ҡаршы һуғыш башланылар. Улар үҙҙәренең йыртҡыслыҡтары, аяуһыҙлыҡтары менән Корея халҡын ҡурҡытырға һәм колонияға төшөрөргә теләйҙәр. Ләкин империалистәрҙең был йыртҡыслыҡтары Корея халҡының асыулы нәфрәтен тик көсәйтә генә. Бөтә донъя хеҙмәтсәндәре агрессияға ҡаршы протест белдерәләр. «Кореянан ҡулдарығыҙҙы алығыҙ!» — тигән көслө тауыштар төрлө яҡтан яңғырай.

Беҙ, уҡытыусылар үҙебеҙҙең тауыштарыбыҙҙы тыныслыҡты яҡлаусылар тауышына ҡушабыҙ. Беҙ атом ҡоралын тыйыуҙы талап итәбеҙ. Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғаларыбыҙҙы ҡуйып, беҙ тыныслыҡ өсөн көрәшергә һүҙ бирәбеҙ.

АҠШ ярҙарынан күтәрелгән һуғыш әле беҙҙең халҡыбыҙҙы ҡурҡыта алмай. Совет халҡының тотҡан юлын бер генә дауыл да үҙгәртә алмаясаҡ. Сөнки рулдә тыныслыҡтың бөйөк байрағын йөрөтөүсе Сталин тора.

Тыныслыҡты халыҡ теләй. Ул һуғышты еңер!

Трибунала 19-сы мәктәп директоры иптәш Сиверинов.

—Бөтә совет халҡы менән бергә, беҙ бөгөн тыныслыҡ яҡлаусыларҙың конференцияһына үҙебеҙҙең вәкилебеҙҙе һайлайбыҙ, ул беҙҙең исемдән бөтә донъяға: «Юҡ! Һуғышҡа юл булмаясаҡ!» тип әйтер.

Беҙ үҙебеҙҙең делегатыбыҙҙан совет уҡытыусылары исеменән конференцияға трибунаһында әйтеүен һорайбыҙ:

«Беҙгә, совет халыҡтарына, тыныс хеҙмәт кәрәк, беҙ — тыныслыҡ һәм хеҙмәт кешеләре. Беҙ оҙаҡ йылдар кешелектең иң яҡшы фекер йөрөтөүселәре теләгән обществены — коммунизмды төҙөйбеҙ. Труман һәм Черчилль әфәнделәр беҙгә ҡамасауламағыҙ. Балаларҙы үлтереү теләге менән янауығыҙҙы туҡтатығыҙ. Һуғышҡа юл ҡуйылмаясаҡ. Тыныслыҡтың сикһеҙ көстәре һуғыш тоҡандырыусыларҙың ҡулдарынан һуғыш факелын тартып алырҙар. Тыныслыҡ еңәсәк! Сөнки тыныслыҡты яҡлаусыларға бөйөк Сталин етәкселек итә».

— Беҙҙең совет халҡы,—ти Сәйфи Ҡуҙаш исемендәге 9-сы номерлы мәктәп уҡытыусыһы иптәш Фәткуллина, — Уолл-стрит шакалдарына яңы һуғыш уты тоҡандырырға ирк бирмәҫ. Беҙҙе атом һәм водород бомбалары ла, чума микробтары һәм колорадо ҡуңғыҙҙары ла ҡурҡыта алмай.

Беҙ көслө! Сөнки беҙҙең менән дөрөҫлөк. Беҙ көслө, сөнки беҙ яңғыҙ түгел, беҙҙең менән бөтә прогрессив кешелек донъяһы. Америка шахтерҙары һәм Англия эшселәре, Франция докерҙары һәм Италия крәстиәндәре, Германия туҡыусылары һәм Вьетнам һалдаттары, Испания эшселәре һәм Бирма боецтарының береһе лә һуғыш теләмәйҙәр. Уларҙың күҙ ҡараштары тыныслыҡтың башында барыусы Советтар Союзына юнәлтелгән.

Беҙ, совет уҡытыусылары, донъяны коммунизмдың яҡты юғарылығына алып барырға һәләтле булған быуынды тәрбиәләүгә бөтә көсөбеҙҙе һалаясаҡбыҙ.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк!

Трибунаға 45-се номерлы ҡыҙҙар мәктәбе уҡытыусыһы иптәш Гагрянова күтәрелде.

— Мин,—тине оратор,—Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнаштым. Дүрт йыл эсендә Мәскәүҙән Берлинға тиклем фронттың ҡуҙ юлдарын үттем. Һуғыштың бөтә ҡыйынлыҡтарын үҙ күҙем менән күрҙем. Һуғыш еңеү менән тамамланды. Мин тыныс хеҙмәткә ҡайттым. Хәҙер мин уҡытыусы. Мин хеҙмәттән шатлыҡ табыныз. Уҡытыусы балаларҙы дәреҫләүҙә, Тыуған илебеҙҙең, шулай уҡ ер шарының ҡамыҫлы хеҙмәтсәндәрҙең бәхете өсөн көрәшергә өйрәтәм.

Мин балалар өсөн тыныслыҡ теләйем. Мин уны совет кешеһе, комсомолка, уҡытыусы булғаным хәлдә талап итәм! Мин миллиондарса уҡытыусылар һәм балалар исеменән тыныслыҡ талап итәм!

Унан ары Молотов район мәғариф бүлеге инспекторы иптәш Шульгин тыныслыҡ яҡлыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына 8-се номерлы мәктәп директоры Нина Ивановна Даниленконы делегат итеп һайларға тәҡдим итте. Был тәҡдим йыйылышта ҡатнашыусы ҡала уҡытыусылары тарафынан көслө алҡыштар менән ҡаршы алынды. Йыйылыш иптәш Н. И. Даниленконы бер тауыштан конференцияға делегат итеп һайланы.

Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар аҫтында йыйылыш юлбашсыбыҙ, уҡытыусыларҙың бөйөк дуҫы иптәш Сталинға ҡотлау хаты ҡабул итте.

Өфө интеллигенцияһының достоин вәкиле

5 октябрҙә Өфө ҡалаһы интеллигенцияһының — яҙыусылар, врачтар, журналистәр һәм артистәрҙең тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлауға арналған йыйылышы булды.

Йыйылышта ҡатнашыусылар ВКП(б) ҡала комитеты лекторы иптәш В. Григорьевтең «Халыҡ-ара хәл һәм хеҙмәтсәндәрҙең тыныслыҡты яҡлау өсөн көрәше» тигән докладын тыңланылар. Доклад буйынса һуң яҙыусы Ғайнан Әмири, профессор С. Ҡадиров, архитектор Кәлимуллин, Башҡортостан радиокомитетенең һуңғы хәбәрҙәр секторы редакторы Ю. Пермякова һәм башҡа иптәштәр тыныслыҡты яҡлау тураһында ялҡынлы телмәрҙәр менән сығыш яһанылар. Ораторҙарҙың һәр ҡайныһы үҙенең һүҙендә социалистик Тыуған илебеҙгә, бөйөк Сталинға тәрән мәхәббәт һәм бирелгәнлек, яңы һуғыш тоҡандырырға теләүсе Англия-Америка империалистәренә совет кешеләренең дөйөм нәфрәтен белдерҙеләр, конференцияға делегат булып барасаҡ иптәшкә тыныслыҡты яҡлау тураһында үҙҙәренең наказдарын бирҙеләр.

Башҡорт совет яҙыусылары Союзы Правлениеһе председателе иптәш Ә. Харисов тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп, күренекле яҙыусыбыҙ МОСТАЙ КӘРИМ иптәштең кандидатураһын тәҡдим итте. Интеллигенция был достоин кандидатураны бер күңелдән делегат итеп һайланы.

Йыйылыш аҙағында көслө алҡыштар аҫтында бөйөк учителебеҙ, тыныслыҡ байрағын юғары тотоусы иптәш СТАЛИНҒА ҡотлау хаты ҡабул итте.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советендә

Ҡырмыҫҡалы районы колхоздарында шәкәр сөгөлдөрө йыйнауҙың ҡәнәғәтләнмәҫлек барышы тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы Ҡырмыҫҡалы районы колхоздарында шәкәр сөгөлдөрө йыйнау һәм уны государствоға тапшырыу барышын тикшереп, районда был эштең ҡәнәғәтләнмәҫлек ойошторолоуын билдәләп үтте.

Район Советы исполкомы һәм район ауыл хужалығы бүлеге колхоздарҙа графиктең үтәлеүенә һәм эштең сифатына ныҡлы контроль булдырмағандар. Шуның һөҙөмтәһендә райондағы сөгөлдөр сәсеүсе 50 колхоздың 7-һе генә 15 сентябргә сөгөлдөр йыйнауға башлағандар һәм районда график буйынса 1050 гектар урынына ни бары 10 гектар ғына майҙанда сөгөлдөр йыйналған. «Красный пахарь», «Большевик», «Марс», «Победа», «Берлек», Тельман һәм Пушкин исемендәге колхоздар, бөртөклө ашлыҡ культуралары урожайын йыйнауҙы күптән уҡ тамамлауға ҡарамаҫтан, шәкәр сөгөлдөрө йыйнауға әле булһа башламағандар. «Трудовик», «Динамо», «Правда» һәм Буденный исемендәге колхоздарҙа шәкәр сөгөлдөрөн йыйнауға һәм ташыуға тейешле әҙерлекте тәьмин итмәгәндәр. Ваҡытлы рәүештә һаҡлау өсөн йыймалар һәм ташыу өсөн бостаркалар әҙерләнмәгән.

«Трудовик», «Правда» кеүек ҡайһы бер колхоздарҙа көндәрҙең ямғырлы булыуына һылтанып, шәкәр сөгөлдөрө йыйнауҙы үткәрмәйҙәр һәм шуның менән улар был ҡиммәтле культураны йыйнауҙы һәм государствоға тапшырыуҙы өҙөү ҡурҡынысы алдына ҡуялар.

Ҡырмыҫҡалы һәм Ҡарламан МТС-тарында (директорҙары Паромонов һәм Михайлов иптәштәр) сөгөлдөр йыйнаусы 4 комбайн һәм 10 подъемник булыуға ҡарамаҫтан, улар файҙаланылмай. Сөгөлдөр йыйнаусы бер комбайн әле булһа Ҡырмыҫҡалы МТС-ы усадьбаһында ултыра.

«Октябрь» колхозында эшкә башлауҙы тәүгә көндәрендә үк ҙур юғалтыуҙарға юл ҡуйҙылар. Бында һәр бер квадрат метр майҙанда 1—2-шәр тамыр ҡалдырыла.

Ҡаҙылып, әҙерләнгән сөгөлдөр булмағанлыҡтан ошо көнгә тиклем сөгөлдөр базаһының 30 автомашинаһы тик ултыра.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы район Советы исполкомы председателе Рәфиҡов, район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Хәкимов, МТС директорҙары Паромонов һәм Михайлов иптәштәрҙе шәкәр сөгөлдөрөн йыйнауҙа һәм государствоға тапшырыуҙа булған был артта ҡалыуҙы бөтөрөү, графикта үтәүҙе тәьмин итеү өсөн конкрет саралар күрергә мәжбүр итте. Колхоздарҙа булған сөгөлдөр йыйнаусы бөтә комбайндар һәм подъемниктар тулы ҡеүәтендә файҙаланылырға, был эшкә тейешле һанда трактор һабандары, ҡул менән йыйнау өсөн етерлек эшсе һәм тартыу көстәре бүленергә тейеш.

БАССР колхоздарында урожай йыйнау, ашлыҡ һуғыу һәм тунға һөрөү барышы тураһында 1950 йылдың 5 октябренә булған сводка*

(Үтәлеш проценттарҙа).

Райондар	урылған	һуғылған	тунға һөрөлгән	Райондар	урылған	һуғылған	тунға һөрөлгән	Райондар	урылған	һуғылған	тунға һөрөлгән
Учалы	98,9	53	37	Туймазы	91,3	65	57	Балтач	87,8	53	31
Матрай	97,2	76	37	Благовещен	91,3	57	41	Ҡырмыҫҡалы	87,7	70	45
Баймаҡ	96,9	69	35	Кәйөргәҙе	91,1	75	38	Федоровка	87,2	72	34
Бишбүләк	94,6	75	46	Йомағужа	91.1	70	43	Салауат	87,1	52	27
Саҡмағош	94,4	66	45	Шишмә	90,8	79	70	Бөрө	87	60	40
Шаран	94	59	46	Мишкә	90,7	53	42	Дыуан	85,9	62	40
Янауыл	93,9	50	34	Ғафури	90,5	66	35	Стәрлебаш	85,6	66	33
Миякә	93,7	69	41	Йәрмәкәй	90,4	73	47	Зианчура	85,2	62	53
Борай	93,5	52	36	Ҡандра	90,4	76	72	Иглин	84,7	58	29
Хәйбулла	93,3	73	40	Абзан	90,4	61	49	Байҡыбаш	83,9	55	33
Бәләбәй	93,1	65	46	Тәтешле	90,3	55	24	Бөрйән	83,2	36	3
Бакалы	93,8	69	57	Стәрлетамаҡ	90,2	67	44	Әҙә-Теләк	83,1	48	16
Бозаяз	92,7	72	53	Краснокам	89.5	57	21	Архангель	83	61	29
Илеш	92,6	65	34	Дәүләкән	89,4	81	55	Воскресен	82,7	61	39
Әбйәлил	92,1	81	30	Благовар	89,3	69	40	Мәсетле	82,5	56	34
Ҡалтасы	92	59	25	Мәләүез	89	72	37	Йылайыр	81,1	44	30
Нуриман	93	73	43	Әлшәй	88.9	73	47	Ҡыйғы	78,7	53	22
Белорет	91,9	29	17	Күгәрсен	88,9	73	54	Белокатай	76,3	50	43
Бүздәк	91.7	73	66	Асҡын	88.8	56	24	Ҡариҙел	72,2	44	17
Өфө	91,6	76	53	Куштаренко	88.5	68	34	Октябрьск ҡалаһы	87,3	59	8
Ауырғазы	91,4	69	48	Покровка	88,3	56	40				
Мәҡар	91,3	70	41	Дүртөйлө	88,2	64	42				

*) Райондар үҙҙәренең тотҡан урындарына ҡарап урынлаштырылғандар.

Башҡортостан, Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәренең социалистик ярышы

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталингә биргән вәғәҙә намыҫ менән үтәлде

☆ ☆

Нефть сығарыуҙа яңы уңыштар

Ленин орденле «Туймазынефть» тресы дүртенсе промыселының коллективы производствола ҙур еңеүгә өлгәште. 1950 йылда нефть сығарыуҙың государство планы срогынан алда үтәлде. Бөйөк Сталингә яҙған хатта алынған йөкләмә байтаҡ арттырып башҡарылды.

Нефтселәрҙең стахановсы хеҙмәте һәм алдынғы совет технологияһының — пластҡа һыу индереүҙе ҡулланыу беҙҙең промыселгә нефть сығарыу темпын һәм күләмен айҙан-айға арттырырға мөмкинлек бирҙе. Август айында уҡ нефть сығарыу, ғинуар айы менән сағыштырғанда, 60 процентҡа артыҡ булды. Хәҙер дүртенсе промысел «Туймазынефть» тресында нефть сығарыуҙың күләме буйынса алдынғы урындарҙың береһен алып тора.

Беҙҙең коллектив был уңышҡа һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың һуңғы йылын срогынан алда тамамлау өсөн киң йәйелдерелгән социалистик ярыш һөҙөмтәһендә өлгәште. Хәҙер бөтә участкалар, цехтар, вахталар һәм һәр бер эшсе ярыш менән солғап алынған. Промыселдең партия һәм комсомол ойошмалары бөтә эшселәр араһында арымай-талмай массовый-политик эш алып барҙылар һәм алып баралар, улар нефтселәр араһындағы производство һәм политик күтәренкелеккә турандан-тура етәкселек итәләр. Партия ойошмаһы секретаре, БАССР Верховный Советы депутаты иптәш Х. Ғиниәтуллин тарафынан етәкселек ителгән участка ярышта даими рәүештә еңеүсе булып сыға. Йәш мастерҙәр, комсомолецтар Маннапов һәм Костылев тарафынан етәкселек ителгән комсомолец-йәштәр участкалары шулай уҡ яҡшы эшләйҙәр.

Нефть сығарыусы участкаларҙа быйыл яңы техника ҡыйыу ҡулланыла, нефть сығарыу технологияһы һәм скважиналар эшенең режимы даими рәүештә камиллаштерелә, хеҙмәттең алдынғы методтары өлөшән-өлә киңерәк индерелә. Штангалы ҡырғыстар беҙҙә киң ҡулланыу таптылар, ҡырғыстарҙы күтәреү өсөн электр лебедкалары ҡуйылды. Былар бөтәһе лә парафингә ҡаршы көрәште яҡшыртырға һәм операторҙар хеҙмәтен байтаҡ еңеләйтергә мөмкинлек бирҙеләр.

Участкаларҙың, цехтарҙың һәм бөтә промыселдең экономик күрһәткестәрен яҡшыртыу өсөн көрәш беҙҙең бөтә эшебеҙҙә мөһим мәсьәлә булып әүерелде. Мастерҙәр һәм рядовой эшселәр средстволарҙы һәм материалдарҙы һаҡлыҡ менән тотона башланылар. Был, шулай уҡ хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүе, скважиналарҙағы аварияларҙы һәм бушь тороуҙарҙы бөтөреү беҙгә быйыл нефть сығарыуҙың үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә сирьез уңыштарға өлгәшергә мөмкинлек бирҙе. Беренсе кварталда нефттең бер тоннаһының үҙенә төшөү хаҡын, планға ҡарағанда, 5,9 процентҡа кәметкән булһаҡ, э икенсе кварталда 20 процентҡа, өсөнсө кварталдың ике айы эсендә 23,3 процентҡа кәметтек. 8 ай эсендә пландан тыш 2 миллион 293 мең һумлыҡ экономия алдыҡ.

Ләкин былар ғына беҙҙе тыныслландыра алмайҙар. Беҙҙең коллективта байтаҡ резервтар бар. Беҙ тағы ла яҡшыраҡ эшләй алабыҙ һәм эшләргә бурыслыбыҙ. Тап бына шунан сығып, беҙ үҙебеҙҙең мөмкинлектәребеҙҙе иҫәпләнек. Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, промысел коллективы яңы күтәренке йөкләмәләр алды. Беҙ Тыуған илебеҙгә йыл аҙағына тиклем тағы ла уңарлаған мең тонна нефть бирергә, нефттең уртаса йыллыҡ үҙенә төшөү хаҡын, планға ҡарағанда, 21 процентҡа кәметеп, пландан тыш 3 миллион һумлыҡ экономия алырға ҡарар иттек.

Хәҙер бөтә коллектив ҡышҡа әҙерләнеү сараларын атҡарыу өҫтөндә эшләй. Был өлкәлә ҙур эштәр башҡарылды.

Бөтә совет халҡы менән берлектә беҙҙең нефтселәребеҙ Волгала, Төрекмәнстанда һәм Днепрҙа грандиоз ҡоролмаларҙы төҙөүгә фидакәр хеҙмәт менән ярҙам итеү теләге менән йәшәйҙәр. Йыл аҙағына тиклем беҙ Тыуған илебеҙгә тағы ла уңар меңләгән тонна «ҡара алтын» бирәсәкбеҙ һәм шуның менән бөтә донъялағы тыныслыҡтың терәге — Советтар Союзының экономик ҡеүәтен артабан нығытыуға ярҙам итәсәкбеҙ.

Ф. Дильмөхәмәтов,

«Туймазынефть» тресының дүртенсе номерле промысел директоры.

Ленин орденле «Туймазынефть» тресының дүртенсе промыселы коллективы Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәре менән социалистик ярышта һәм Башҡортостан нефтселәренең бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталингә яҙған хатта үҙенә алған социалистик йөкләмәне срогынан алда намыҫ менән үтәне. Хәҙер дүртенсе промыселдең коллективы илебеҙгә пландан тыш бик күп күләмдә нефть биреү өсөн социалистик ярышты дауам иттерә.

«Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номерында беҙ дүртенсе промыселдең директоры Ф. Дильмөхәмәтов, оператор М. Калинкина, комсомолец-йәштәр участкаһы мастеры М. Костылев, механика мастерскойы начальнигы Н. Гребенкин һәм скважиналар эшкәртеү цехы механигы А. Малышев иптәштәрҙең үҙ эш тәжрибәләре тураһында сығыштарын иғлан итәбеҙ.

Тыуған илебеҙгә пландан тыш меңәрләгән тонна нефть бирербеҙ

Ленин орденле «Туймазынефть» тресында беҙҙең дүртенсе номерле промыселдең мин эшләгән участкаһы иң яҡшы участкаларҙың береһе. Беҙ нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда тамамланыҡ. Участкаға ингән скважиналарҙың туҡтауһыҙ эшләүе беҙҙең эшебеҙҙең төп күрһәткесе һәм техник үлсәүесе булып тора.

Социалистик ярыштың байрағын юғары күтәреп, беҙ систематик рәүештә нефть сығарыуҙа норманы 5—6 процентҡа арттырып үтәргә, нефттең үҙенә төшөү хаҡын, планға ҡарағанда, 5 процентҡа кәметергә һәм пландан тыш йөҙәр мең һум экономия алырға йөкләмә алғайныҡ.

Коллективтың хеҙмәт героизмы алынған йөкләмәләрҙең үтәлеүен тәьмин итә. Һуңғы 9 ай эсендә беҙҙең скважиналарыбыҙ туҡтауһыҙ эшләнеләр. Улар ошо осор эсендә үҙҙәренең техник режимдарын төшөрмәнеләр. Беҙ бракты бөтөрҙөк, хәҙер тик иң яҡшы сифатлы нефть кенә сығарабыҙ. Беҙҙең участка коллективы скважиналарҙың буш тороуҙарына һәм авария ваҡиғаларына ҡаршы көрәштә өлгәлә ойоштороҙо. Һөҙөмтәлә беҙҙең участка операторҙар ғәйебе буйынса бер генә авария ваҡиғаһын да булдырмауға өлгәште. Беҙҙә хәҙер норманы үтәмәүселәр юҡ.

Мин комсомолец-йәштәр участкаһының мастеры булараҡ, ай һайын профилактик сараларҙың графигын төҙөйөм һәм уның үтәлеүен систематик рәүештә күҙәтеп барам. Эш процесында тәрәнлек манометрҙары һәм тәрән насослы динамографтар ярҙамында скважиналарға тикшереүҙе үткәреүгә ҙур иғтибар итәбеҙ. Былар беҙгә фонтанлы скважиналарҙың дөрөҫ эш режимын билдәләргә һәм тәрән насослы скважиналар алдына килеп тыуған етешһеҙлектәрҙе үҙ ваҡытында бөтөрөргә мөмкинлек бирәләр.

Участканың иң яҡшы операторҙары Айдырбеков, Ҡадырғолов, Хәбибуллина, Бахтина, Бурлакова, Шәрипова һәм башҡа иптәштәр бер нисә төрлө профессияға эйә булып, скважиналарҙы хеҙмәтләндереүҙә ҙур күрһәткестәр бирәләр. Улар слесарлек, электротехника эштәрен яҡшы үҙләштереп, күп саҡта механика мастерскойы эшселәренә ярҙам күрһәтәләр.

Беҙҙең участка мастер Маннаповтың беренсе номерле участка коллективы менән ярыша. Был участкаларҙың коллективтары үҙ йөкләмәләрен уңышлы үтәйҙәр, пландан тыш нефть сығаралар. Әлбиттә, ярышта беренселекте алыу өсөн беҙ нығышмалы рәүештә көрәшәсәкбеҙ.

Беҙ, нефтселәр, Совет хөкүмәтенең Волга йылғаһында Куйбышев һәм Сталинград гидростанцияларын һәм Төп Төркмәнстан каналын төҙөү тураһындағы тарихи ҡарарын ысын күңелдән ҡуплап ҡаршы алдыҡ. Быға яуап итеп нефтселәр илебеҙҙең артабан нығыуы өсөн һәм пландан тыш нефть сығарыу өсөн көрәшәсәктәр.

М. Костылев,

«Туймазынефть» тресының дүртенсе номерле промыселендәге комсомолец-йәштәр участкаһы мастеры.

Механика мастерскойы—нефтселәрҙең яҡшы ярҙамсыһы

Нефть сығарыусы участкаларҙың һәм ер аҫты ремонтлау бригадаларының өҙлөкһөҙ эшләүендә промыселдең механика мастерскойы мөһим роль уйнай. Нефть сығарыусыларҙың заказдарын ул иң тиклем үҙ ваҡытында үтәһә, уларҙы оборудованиелар һәм инструменттар менән тәьмин итеп торһа, скважиналарҙың өҙлөкһөҙ эшләүендә шул тиклем уңыш яҡшы була.

Нефть сығарыусылар беҙҙән ҡәнәғәттәр. Механика цехының коллективы нефтселәрҙең ныҡ тылы һәм ышаныслы терәге булып әүерелде.

Промысел быйыл бораулаусылар коллективынан ундарса яңы скважиналар алды. Был яңы скважиналар беҙҙең коллектив тарафынан ваҡытында монтажландырылып, ваҡытында эксплуатацияға тапшырылдылар. Шулай уҡ ер аҫты ремонтсылары коллективы ла үҙҙәренең эштәрендә яҡшы күрһәткестәргә өлгәшәләр.

Йыш ҡына эштә ҙур ҡыйынлыҡтар булыуға ҡарамаҫтан, механика мастерскойы коллективы ай һайын заданиены 150 проценттан да кәм үтәмәй. Беҙҙең алдынғы эшселәребеҙ токарҙар Курочкин, Горбатенко, сварщиктар Гурьин һәм Зарубин, слесарҙар Ямалетдинов һәм Казаков иптәштәрҙең исемдәре бөтә промыселгә билдәле. Улар—Октябрьскийҙың нефть промыселдәрендә үҫкән стахановсылар. Был алдынғы кешеләр норманы бер ярым һәм ике тапҡырға арттырып үтәү менән генә сикләнмәйенсә, юғары сифатлы продукция биреү өсөн дә көрәшәләр.

Бер мәл механика мастерскойы коллективына фонтанлы һәм насослы скважиналар өсөн яңы ҡырғыстарҙы массовый рәүештә әҙерләргә задание бирелде. Токарь Курочкин был ҡырғыстарҙы әҙерләү процесында үҙенең рационализаторлыҡ тәҡдимен индерҙе. Уның ҡырғыстарҙы штангаларға беркетеү өсөн кәрәк булған втулкаларҙы яңы ысул менән ҡырыу тураһындағы был тәҡдиме уңышлы һөҙөмтәләр бирҙе. Беҙ заказды срогынан алда үтәнек һәм 8 мең һумға яҡын экономия алдыҡ.

Беҙҙең мастерской коллективы өлгәшелгәндәр менән мауыҡмай. Ул техниканы көндән-көн үҙләштерә бара. Беҙ үҙебеҙгә яҡшы база булдырыу өсөн көрәшәбеҙ.

Ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә лә беҙҙең коллектив яҡшы әҙерләнде. Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, механизмдарҙы, инструменттарҙы өлгөлө тотоу һәм уларҙы рациональ файҙаланыу — нефтселәрҙең заказын уңышлы үтәүгә һәм уларға даими яҡшы ярҙамсы ролен башҡарыуға мөмкинлек бирә. Беҙ ҡышҡы шарттарҙа ла етештереүсәнлекле эшләйәсәкбеҙ.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнө — 7 ноябргә быйылғы йылдың һуңғы квартал планын уңышлы үтәргә йөкләмә алдыҡ. Беҙ ул йөкләмәне намыҫ менән үтәрбеҙ һәм тыныслыҡ эшенә, илебеҙҙең экономикаһын күтәреү эшенә мөһим вклад булыр.

Н. Гребенкин,

«Туймазынефть» тресының дүртенсе промыселендәге механика мастерскойы начальнигы.

Өс скважинаны хеҙмәтләндереү

Бынан бер йыл элек мин фонтанлы бер скважинаны ғына хеҙмәтләндерә инем. Тиҙҙән беҙҙең трестың башҡа промыселдәренең операторҙары араһында бер үк ваҡытта 2—3 скважинаны хеҙмәтләндереү өсөн хәрәкәт йәйелдерелде.

Был мәсьәлә буйынса беҙ ҙә, дүртенсе промысел операторҙары, ныҡ уйландыҡ. Шулай уҡ беҙҙең алдыбыҙға яңы бораулаған скважиналарҙы үҙләштереү эше лә ҡуйылды. Мин бер үк ваҡытта ике скважинаны хеҙмәтләндерә башланым. Скважиналар туҡтауһыҙ нефть бирҙеләр. Айлыҡ заданиемде мин һәр ваҡыт арттырып үтәп килдем. Бөтә эске мөмкинлектәрҙе тикшереп һәм өйрәнеп, мин 3 скважинаны хеҙмәтләндерергә ҡарар иттем.

Яуаплылыҡ, әлбиттә, артты. Ләкин мин төшөрмәнем. Һәр бер скважинаны билдәле бер ваҡыттан һуң тикшереп тороуҙы үҙемдең ғәҙәтемә индерҙем. Операторҙар Бахтина һәм Курочкина иптәштәр менән бергә хеҙмәтләндерелгән минең 3 скважинам хәҙер промыселдә иң яҡшы скважиналар булып иҫәпләнәләр. Улар нефть сығарыуҙа ла һәм тыштан йыһазландырылыуҙа ла башҡаларҙан өҫтөндәр. Беҙ ҡыҫҡа ваҡыт эсендә скважиналарҙа өлгөлө тәртип булдырҙыҡ.

Быйыл ҡышҡа әҙерлек буйынса бөтә сараларҙы күрҙөк. Үҙебеҙ 3 насос һәм ике ҡырғыс өсөн булған будкаларҙы штукатурланыҡ. Хәҙер беҙҙең скважиналарыбыҙ ҡышҡы сезондың бөтә шарттарында ла өҙлөкһөҙ эшләү өсөн әҙерҙәр.

Мин үҙемдең стахановсы хеҙмәтем менән пландан тыш нефть сығарыу өсөн бөтә көсөмдө һалып эшләйәсәкмен. Был—сталинсе грандиоз төҙөлешкә минең иң яҡшы бүләктәремдең береһе булыр.

М. Калинкина,

«Туймазынефть» тресының дүртенсе промысел операторы.

«Туймазынефть» тресы нефтселәре Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереп, производство программаһын срогынан алда уңышлы үтәү өсөн көрәшәләр.
Һүрәттә: (һулдан уңға) трестың өсөнсө номерле промысел операторы Г. Прокофьев һәм өлкән операторы К. Нәфиҡов иптәштәр торбалағы баҫымды тикшерәләр.

Г. Буравин фотоһы.

Парафингә ҡаршы көрәш

Девон нефтә үҙенең составында күп һанлы парафинде тотоу менән айырыла. Парафин торбаларҙың, фонтан арматураларының стенаһына ултырып, торбаларҙың диаметрын кәметә һәм скважиналарҙың хеҙмәт етештереүсәнлегенә йоғонто яһай. Скважиналарҙың дебитын күтәреү өсөн үҙ ваҡытында манифольдтарға парландырыу үткәреү талап ителә. Уларҙы парландырғанда беҙ парафиндарҙы иретеп, нефтҡә торба буйлап хәрәкәт итеү өсөн ҡаршылыҡты кәметәбеҙ.

Парафин, ғәҙәттә, ҡышҡы һыуыҡ шарттарҙа торба стеналарына күп ултырыусан була. Шуға күрә йәй көнө ике парландырыу араһындағы срокты оҙайтырға, ә ҡышҡы шарттарҙа, кирәкһенсә, уларҙы ҡыҫҡартырға кәрәк.

Беҙҙең цех коллективы үҙенең нормаһын систематик рәүештә 106—110 процентҡа үтәй һәм скважиналарҙы үҙ ваҡытында эшкәртә. Беҙ быны, бөтәһенән элек, тик график буйынса эшләп өлгәштек. Ай аҙағында промысел етәкселәре менән берлектә алдағы ай өсөн эш графиге төҙөйбеҙ. Был графикте, артыҡ рейстәр булдырмау өсөн һәм скважиналарҙы бер-бер артлы эшкәртеү өсөн, уларҙың урынлашыуын беҙ күҙҙә тотабыҙ. Шулай уҡ унда агрегаттарға профилактик сараларҙы үткәреү көндәре билдәләнә. Ике өс көн эшләгәндән һуң бер көн профилактик саралар өсөн файҙаланыла. Был сараларҙы үткәреү һөҙөмтәһендә беҙ агрегаттарҙы теләһә ниндәй эшкә лә тулы әҙерлектә тотабыҙ.

Беҙҙең цех коллективының ғәйебе буйынса промыселдә скважиналарҙың бер генә туҡтап тороу ваҡиғаһы ла булманы. Скважиналарҙы график буйынса эшкәртеү парафингә ҡаршы көрәштә үҙенең ыңғай һөҙөмтәләрен күрһәтте.

Хәҙер ҡыш яҡынлаша, ә беҙҙең цех ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн тулы әҙер. Коллектив производство программаһын үтәү буйынса үҙенең бурысын намыҫ менән башҡарыр. Беҙҙең коллективтың намыҫлы хеҙмәте промыселдең нефть сығарыу һәләтлелеген арттырыр һәм пландан тыш алынған һәр бер тонна нефть Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен нығытыуға ярҙам итер.

Совет халҡы һуғыш теләмәй. Беҙҙең илебеҙ коммунистар партияһы етәкселегендә коммунизм гиганттарын төҙөй һәм бөтә донъяла тыныслыҡ талап итә. Беҙ тыныс шарттарҙа хеҙмәт итәбеҙ. Йәшәһен тыныслыҡ!

А. Малышев,

дүртенсе промыселдең скважиналар эшкәртеү цехының механигы.

Производствоға яңы технологияны ҡыйыу индерәйек!

Өфө паровоздар ремонтлау заводы, башҡа предприятиелар менән сағыштырғанда технологик яҡтан ныҡ айырыла. Ул паровоздарҙың механизмдарындағы һәр бер деталдең эшмәкәрлек характерына һәм төҙөлөшөнә ҡарап, бөтә төр техник үлсәм бөрөмөнтәрен, технологик карталарҙы ҡулланып ремонтлай. Заводта паровоздар өсөн уңарлаған төрлө запас частәр әҙерләнә. Шуға күрә был хәл, билдәле, заводтың технология тәртибен ҡатмарлаштыра.

Ябай паровоздарҙан ҡатмарлы һәм иң эре паровоздарҙы ремонтлауға беҙ Бөйөк Ватан һуғышы осоронда күсә башланыҡ. Һуңғы йылдарҙа илебеҙҙәге алдынғы новаторҙарҙың прогрессив идеяларына таянып, завод коллективы производство технологияһын тамырынан үҙгәртеүгә һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген бик ныҡ күтәреүгә өлгәште.

Элек цехтарҙың һәм оборудованиеларҙың билдәле тәртиптә урынлашмауы арҡаһында ремонт эшен технологик ағышта ойоштороу өсөн ҡыйынлыҡтар тыуып, план үтәлешенә лә ҙур тотҡарлыҡ яһалып килә ине. Коллектив, Мәскәү предприятиеларынан заводтарҙа файҙа килтермәй торған майҙандарҙы бушатыу тураһындағы саҡырыуына ҡушылып, цехтарҙағы оборудованиеларҙы технологик ағышҡа яраҡлы итеп урынлаштырыу буйынса бик күп саралар күрҙе. Ул цехтарҙы яңы һәм етештереүсәнле станоктар менән ҡоралландырҙы. Унда файҙаһыҙ майҙандар бушатылды һәм яңы, мөһим цехтар булдырылды. 1949 йылдың аҙағынан 1950 йылдың апреленә тиклем завод коллективы үҙ көсө менән күп кенә цехтарҙы күсереү һәм уларҙы йыһазландырыу эшен тамамлауға өлгәште. Арматура цехы, ҡаҙандар цехының элемент бүлеге, механика һәм башҡа цехтар, шулай уҡ бөтәһе 160-ҡа яҡын станок һәм оборудованиелар яңы цехтарға күсерелделәр. Яңы цехтарҙа был оборудованиелар деталдәрҙе йыйған һәм эшкәрткән ваҡытта технологик ағыш булдырырлыҡ итеп ҡуйылдылар. Эш урындары, станоктар яңы инструменттар һәм ҡоралдар менән тәьмин ителделәр. Элек механика, арматура һәм механик-комплектлау цехтарында трансмиссион механизмдар әйләндереү хәрәкәтен теркәмләп башҡарһалар, хәҙер улар хәрәкәткә килтереү эшен индивидуаль рәүештә башҡара башланылар. 300 килограмға тиклем ауырлыҡтағы деталдәр эшкәрткән механика һәм механик-комплектлау цехтарында күтәрткес крандар ҡуйылды.

Файҙаһы аҙға күрә бушатылған майҙандар иҫәбенән күп цехтарға өҫтәмә рәүештә йыһазландырылған майҙандар бирелде. Хәҙер был цехтарҙа эшселәр өсөн нормаль эш шарттары тыуҙырыу саралары күрелеп, техник хәүефһеҙлек булдырыу өсөн күп эштәр эшләнде. Заводта хәҙер ҙә буш һәм файҙаһыҙ майҙандарҙы эҙләү һәм уларҙы производство өсөн файҙаланыу саралары күрелә. Шулай уҡ ҙур әһәмиәткә эйә булған сара—станоктарҙы һәм бөтә оборудованиеларҙы билдәле технологик ағышта эшләтеү өсөн проекттар төҙөлә.

Технологик ағышты тәртипкә индереү, ауыр физик эштәрҙе механизациялаштырыу, эш урындарын йыһазландырыу, энергия һәм йылытыу селтәрҙәренә яңы монтаж үткәреү — бөтәһе лә цехтарҙа яңы күрһәткестәр бирҙеләр. Механика цехы элек паровоздарҙы тейешле деталдәр менән тәьмин итә алмай ине. Яңы производство майҙанына күскәс, был цехта хеҙмәт етештереүсәнлеге байтаҡҡа артты. Быйыл 8 ай эсендә паровоздарға ауыр деталдәрҙе етештереү, үткән йылдағы ошо осор менән сағыштырғанда, 40 процентҡа күтәрелде. Тиҙләтелгән метод менән эшләүсе стахановсылар һаны өс тапҡырға артты. Улар хәҙер үҙҙәренең смена нормаларын байтаҡҡа арттырып үтәйҙәр. Токарҙарҙан Пупыкин, ҡала Советы депутаты Исмәғилова, Кузнецов, Ғиззәтуллин, Латыпов һәм башҡа бик күп иптәштәр ай һайын 200—300 процентлек үтәлеш бирәләр.

Арматура һәм механик-комплектлау цехтарында бөтә станоктар индивидуаль рәүештә хәрәкәткә килтерелеп, ауыр деталдәр крандар ярҙамында күсереләләр. Һөҙөмтәлә хеҙмәт етештереүсәнлеге бик ныҡ күтәрелде. Арматура цехында станоксылар Тюкин, Марфушкин, Ленченко, механик-комплектлау цехында Куликов, Коннов, Мальцев, Улямаев һәм башҡа иптәштәр көндәлек норманың үтәлешен 180—300 процентҡа еткерәләр.

Цехтарҙы ҡайтанан үҙгәртеп ҡороу һәм технологик ағышты тәртипкә һалыу менән бер рәттән, завод коллективы производствоға яңы техника индереү һәм ремонт технологияһын артабан камиллаштереү буйынса ла күп эштәр башҡарҙы.

Паровоздарҙың ҡаҙандарына капиталь ремонт үткәреүгә элек бик күп ваҡыт талап ителеп, ҡаҙан усағының 600—800 детален айырым рәүештә ҡыҙҙырырға кәрәк ине. Ҡаҙандың башҡа деталдәрен дә бер үк ваҡытта ремонтлау өсөн цехтың технологы иптәш Маслов, сварщиктар Курочкин һәм Самоскин иптәштәр тарафынан ҡыҙҙырғыс ярым автомат эшләнде. Ул ыңғай һөҙөмтәләр биреп, киң ҡулланыу тапты. Ярым автомат ярҙамында ремонтланған ҡаҙандарҙың сифаты күтәрелеп, ваҡытҡа ла байтаҡ экономия яһала. Хәҙер һәр бер ҡаҙанды ремонтлау ваҡыты 10 сәғәткә ҡыҫҡартылды.

Заводтың инженер-техник работниктары алдына айырыуса ауыр деталдәрҙе, бигерәк тә тормоз кронштейндарын, кулисаларҙы һәм башҡа ошондай деталдәрҙе ремонтлағанда ваҡытты ҡыҫҡартыу проблемаһы ҡуйылды.

Баш инженер иптәш Преображенский инициативаһында иптәш Казин ике слесарь ярҙамында яңы автоскоп әҙерләне. Был автоскоп производствоға индерелде. Эшкәртеләсәк деталь өҫтәлдәге автоскопҡа бирелеп, ул чертеж буйынса эшкәртелә, артыҡ урындар ҡырҡылалар һәм механик эшкәртеүгә бирелеләр. Был сараны индереү һөҙөмтәһендә поршень беләге 11 сәғәткә тиҙерәк эшкәртелә, тоташтырыу беләге — 5 сәғәт һәм башҡа деталдәрҙе эшкәртеү өсөн дә байтаҡ ваҡыт ҡыҫҡартылды. Хәҙер автоскоп тәүлегенә бер ярым станок-смена ваҡытҡа экономия яһай.

Бик ҙур деталь булып һаналған параллелде механик эшкәртеү өсөн 30 станок-сәғәт ваҡыт кәрәк. Был хәл, билдәле, локомотивтарҙың башҡа деталдәрен йыйғанда ремонттың тәртипле ағышын һәм шулай уҡ графикте боҙоуға килтерә. Заводтың инженер-техник работниктары һәм алдынғы стахановсылары тарафынан был проблема ла уңышлы хәл ителде. Инженер иптәш Евстифеев тәҡдиме буйынса һәм баш инженер иптәш Преображенскийҙың турандан-тура ҡатнашлығында параллелде эшкәртеүҙең яңы технологияһы табылды. Хәҙер ул юныу юлы менән түгел, ә шымартып, минутына 370 метр тиҙлектә эшкәртелә. Яңы технология һөҙөмтәһендә параллель йыйналған көйөнә эшкәртелеп, 30 минут ваҡытҡа экономия яһала. Шулай итеп хәҙер юныу станоктары бөтөнләй бушатылып, шымартыу станоктары тәүлегенә иң бары 1—1,5 сәғәт кенә эшләй башланылар.

Паровоздарға буферҙар яһау процесы 4 станок-сәғәт талап итеп, буферҙарҙы массовый рәүештә эшләү мөмкинлеген бирмәне. Шунлыҡтан инженерҙар яңы конструкция уйлап таптылар. Улар махсус штамп әҙерләп, 36 тонна ауырлығындағы сүкеш ярҙамында буфер ҡойоу методын таптылар, һәм был метод заводта киң ҡулланыу алды. Буфер яһағанда элек 2 мең станок-сәғәт талап ителһә, ә хәҙер 270 станок-сәғәт ваҡыт эсендә айлыҡ планды үтәү мөмкинлеге тыуҙы.

Паровоздарҙың ҡиммәтле деталдәрен, бигерәк тә золотник втулкаларҙы ҡойғанда күп брак яһалғанлыҡтан, завод ҙур зарар күреп килде. Коллектив махсус машина яһап, 150 килограмм ауырлығындағы суйын деталде центробежный ысул менән ҡоя башланы. Яңы ысул үҙен аҡланы. Һөҙөмтәлә золотниктар юғары сифатлы итеп эшләнә башланы, брак айына 3 тапҡырға яҡын кәметелде. Шулай уҡ йыл һайын 60 тонна суйын һәм айына 150 станок-сәғәт ваҡытҡа экономия яһауға өлгәшелде.

Буксалы подшипниктарҙы массовый ҡойғанда бронзаға күп расход тотолғанлыҡтан, заводтың инженер һәм техниктары алдында мөһим мәсьәлә — ҡойоу технологияһын үҙгәртеү торҙо. Был эш инженер-техник иптәш Балахонцев тарафынан хәл ителде. Ул буксалы подшипниктарҙы ҡойоуҙы коклиға күсерҙе һәм бронзаның расходы ныҡ кәмене.

Заводта көндән-көн яңы конструкциялар, оборудованиеларҙы камиллаштереү саралары күрелә. Паровоз ҡаҙандарына әҫелек торбаларын ҡуйыуға әҙерлек һәм уларҙы ҡуйыу технологияһы үҙгәртелде. Әҫелек торбаларын ҡуйыу элек бик ауыр физик эш булып тора ине. Шунлыҡтан заводтың үҙ көсө менән һауа вибраторы яһалды. Вибратор ярҙамында ауыр физик эш механизациялаштырылды.

Паровоздар ремонтлау заводында һуңғы ваҡытта бик күп технологик камиллаштереүҙәр башҡарылдылар. Эшселәр тарафынан индерелгән рационализаторлыҡ тәҡдимдәр һаны заводта көндән-көн үҫә бара. Мәҫәлән, ҡаҙандар цехы начальнигы урынбаҫары иптәш Куликов ҡаҙан усағының артҡы рәшәткәһен ҡуйғанда яңы технологик метод индерҙе. Бынан йыл һайын 35 мең һумлыҡ экономия яһала.

Баш энергетик урынбаҫары иптәш Ғәтиәтуллин тәҡдиме буйынса, хәҙер центробежный ҡойоу формалары махсус электросушилкаларҙа киптерелеләр. Элек улар ағас күмере ҡыҙыуында кипкәләр ине. Яңы технология йылына 40 мең һумлыҡ экономия яһай.

1950 йылда 8 ай эсендә индерелгән рационализаторлыҡ тәҡдимдәр һәм технология һөҙөмтәһендә завод 160 мең һумлыҡ экономия алды.

Өфө паровоздар ремонтлау заводының работниктары технологик мәсьәләләрҙе комплекслы рәүештә хәл итеп, үҙҙәренең ижади хеҙмәте менән производство программаһын арттырып үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар. 1950 йылдың 8 айлыҡ планы тауар продукцияһы буйынса, үткән йылдағы шул уҡ осорға ҡарағанда, сағыштырма хаҡтарҙа 13 процентҡа арттырып үтәлде. Бигерәк тә завод паровоздарҙы капиталь ярҡа баҫтырыу буйынса күп эшләне һәм ҙур уңыштарға өлгәште. Быйыл, үткән йыл менән сағыштырғанда, 4-тән ашыуыраҡ паровозға капиталь ремонт яһалған.

Шулай ҙа заводта етешһеҙлектәр бар әле. Заводты алдынғылар сафына сығарыу өсөн эшселәргә, инженер-техник работниктарға һәм хеҙмәткәрҙәргә бик күп көс, энергия һалып эшләү талап ителә. 1950 йылдың аҙағына тиклем техник ойоштороу сараларын үткәреү өсөн заводтың техник бүлеге тарафынан план-график төҙөлдө. Ул ремонт эштәрендә технологик сараларҙы үткәреү менән бергә, шулай уҡ материалдарға экономия яһау, продукцияның сифатын күтәреү һәм эшселәрҙең хеҙмәт шарттарын яҡшыртыу мәсьәләләрен дә күҙ алдында тота.

Хәҙер коллективтың төп бурысы — паровоздарҙы ремонтлау эшен билдәле ағымға комплекслы эшкә күсереү. Был бурысты коллектив быйыл намыҫ менән үтәйәсәк.

Н. Федоров,

Өфө паровоздар ремонтлау заводының баш технологы урынбаҫары.

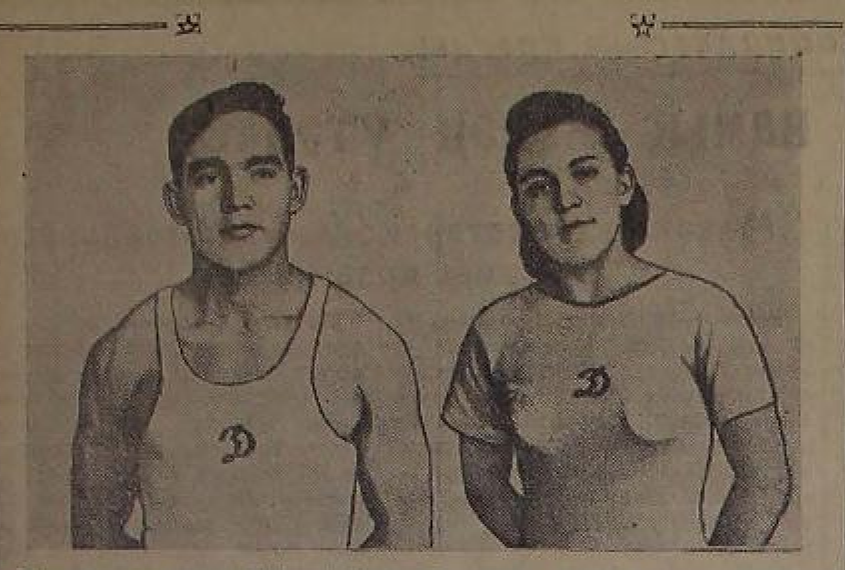

Һүрәттә: гимнастика буйынса Өфөлә уҙғарылған республика ярыштарында беренселекте алыусылар — Э. Мамбетов һәм Р. Холкина иптәштәр.

А. Червинский фотоһы.

Специалист кәңәштәре

Күк һағыҙҙы көҙ сәсеү

Башкортостандың күк һағыҙ үҫтереү алдынгылары һуғышҡа тиклем дә һәм һуғыштан һуңғы осорҙа ла республикала күк һағыҙҙан юғары урожай алырға мөмкин икәнлекте практик эш менән иҫбат иттеләр һәм хәҙер уны сәсеү йылдан-йыл арта бара. Ләкин күк һағыҙ культураһын ҙур майҙандарҙа үҫтереү механизацияны талап итә. Ө хәҙергә күк һағыҙ үҫтереү менән шөғөлләнгән күп кенә машина-трактор станцияларында һәм колхоздарҙа оя һәу ысулы менән сәсеү өсөн махсус сәскес машиналар ҙа юҡ әле. Был кисектергеһеҙ хәл ителергә тейешле бурыс булып тора. Шулай ҙа әлек 1951 йылда яҙынан башлап күк һағыҙ сәсеүлеген механизация ярҙамында тәрбиәләү өсөн көҙ кенә сәсеүҙә ерҙе трактор менән маркерлауҙы кулланырға кәрәк.

Трактор сәскесең һәм культиваторын кайтанан йыһазландырыу өсөн күк һағыҙ орлоғон сәскәндә тупрактың өҫтән тығыҙлауға хеҙмәт итә торған катоктар талап ителә. Катоктарҙы МТС-тарҙа әҙерләп, сәскес машиналарға һәм культиваторҙарға куйып була. Катокты әҙерләгән вакытта ояның киңлеген иҫәпкә алырға кәрәк. Көҙ рәт аралары 60 сантиметр калдырып сәскәндә (каучук культуралары үҫтереүҙең бөтә союз фәнни-тикшеренеү институты Башкортостан өсөн ошо норманы тәкдим итә) оя аралары 10—12 сантиметр киңлектә була. Катоктың киңлеге лә 10—12 сантиметрға тиң булырға тейеш. Эшсе органдар — катоктар 60 сантиметрға куйыла. (1-се һүрәт).

1-се һүрәттә трактор маркерына йыһазландырылған ТС—3Ш сәскесенең дөйөм күренеше һәм эшсе органдарҙы — катоктарҙы урынлаштырыу схемаһы күрһәтелгән.

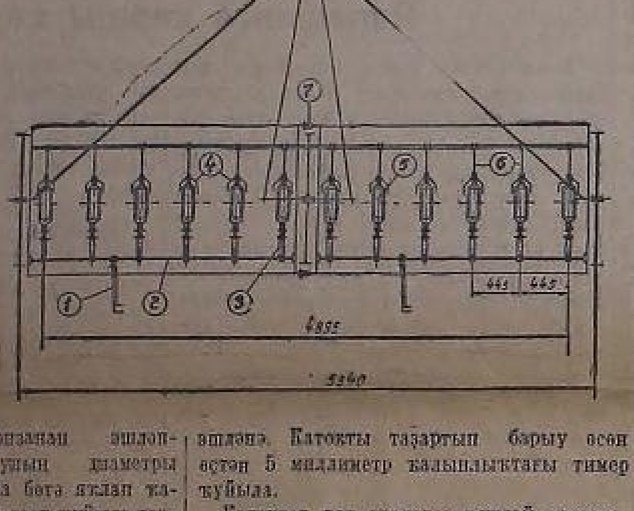

Эшсе органда каток [illegible] Уның диаметры — 300 миллиметр, киңлеге—100—120 миллиметр. Катоктың [illegible] 30 миллиметрлы тишек [illegible] бронзанан эшләнгән [illegible] уның диаметры 18,5 миллиметр. Катокка бөтә яклап калай [illegible]. [illegible] куйыла торған планкалар тимерҙән 40×6 миллиметр ҙурлыкта эшләнә. [illegible] катоктың күсәрен куйыу өсөн тишек тишелә. [illegible] диаметры 18 миллиметр була. 4 миллиметрлы итеп тимерҙән [illegible] беркетер өсөн шулай уҡ тишектәр [illegible].

[illegible] эшләнә. Катокты тапартып барыу өсөн эстән 5 миллиметр калынлыктағы тимер куйыла.

Катоктар рәт араларын [illegible] киңлектә [illegible]. Квадрат итеп эшләнгән валда [illegible] пружиналы штангалар менән [illegible] катоктар [illegible].

2-се һүрәттә хайтаһан йыһазландырылған КУТС — 4,2 культиваторының дөйөм күренеше һәм эшсе органдарҙы — катоктарҙы урынлаштырыу схемаһы күрһәтелгән.

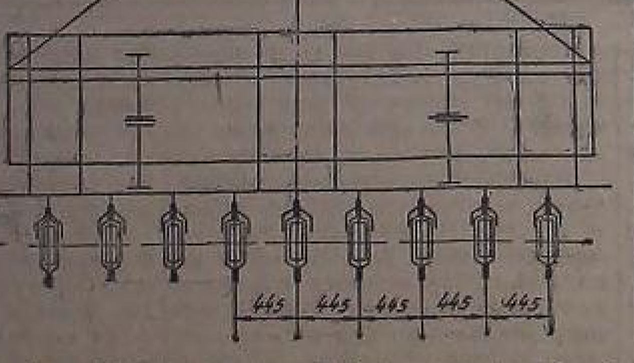

Эшсе орган — катоктың түбәндәге деталдәре бар: [illegible] каток, [illegible] параллель [illegible] пружина [illegible].

Маркерҙары яңы һәм эффектле файҙаланыу өсөн дөрөҫ итеп урынлаштырыу бәлдерә кәрәк. Катоктар [illegible] 5—10 сантиметр тәрәнлектә [illegible]. Трактор маркерҙары эшләп [illegible] 8—10 гектар булырға тейеш.

Көҙгө сәсеү көҙ нык һалкындар башланыу алдынан, уртаса тәүлек температураһы 5 градус йылылыктан юғары булмаған вакытта башкарыла. Был күк һағыҙ орлоктарының кышка шытып үрмәйенсә инеүҙәре өсөн кәрәк. Башкортостан өсөн был октябрь баштарына тура килә.

Сәсеүҙә эшләүсе колхозсыларҙы баҫыуға ошолай урынлаштыралар: бер кеше маркер эҙе буйлап бер-береһенән 25—30 сантиметрҙа, 1 сантиметр тәрәнлектә, диаметры 10—12 сантиметрле соҡор эшләп китә. Икенсе кеше ошо соҡорҙарға кул менән орлок һала, уларҙы ергә баҫыра, баштан орлоктар өҫтөнә йоҡа ғына тупраҡ һибәләр, ә унан ары тирес серетмәһе йәки торф ваҡланмаһы һибеп сығалар. Тирес серетмәһе тупракты киберен һаҡлай. Оялардың өҫтө, тирес серетмәһе һибеп сыҡҡандан һуң, баҫыу өҫтө менән бер тигеҙлектә булырға тейеш. Украина ССР-ының Черкасск районы «Пролетар» колхозында ояларға һибеү өсөн ошондай һибеү материалы әҙерләйҙәр. Ул: 6 тонна тирес серетмәһенән, 2 тонна [illegible] тупрағынан һәм 1,5 тонна комдан тора. [illegible] вакытта ел [illegible] тирес серетмәһе [illegible] өсөн, ә [illegible] тирес серетмәһе [illegible].

Күк һағыҙ орлоктарын тирес серетмәһенә кушып сәсергә мөмкин. Бер гектар сәсеүлеккә 3—4 центнер яҡшы серетмә кәрәк. Суперфосфат менән кушылған тирес серетмәһе, бигерәк тә гранула итеп эшләнгән серетмә, күк һағыҙҙың үҫеүенә нык ярҙам итә. Ул ошолай әҙерләнә: 1 гектар өсөн 25—30 килограмм суперфосфат һәм 3—4 центнер тирес серетмәһе алына. Ләкин бында ошоно хәтерҙә тоторға кәрәк, суперфосфатты орлок менән бергә кушырға ярамай, сөнки орлоктарҙың сығышы насарлана. Оя һәу ысулы менән сәскәндә уны сәскән көндә, ярты көнгә етерлек итеп кенә әҙерләйҙәр.

Күк һағыҙҙы көҙ срогында һәм юғары агротехника кимәлдә сәсеү — күк һағыҙ культураһынан тағы ла мулыраҡ урожай алыуға мөмкинлек бирер.

А. Йосопова,
Каучук культуралары үҫтереүҙең Бөтә Союз фәнни-тикшеренеү институтының аспиранты.

БМО Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Генеральный Ассамблея Политик комитетенең ултырышында

НЬЮ-ЙОРК, 3 октябрь. (ТАСС). СССР, УССР, БССР, Польша һәм Чехословакия делегациялары кисә беренсе комитет карамағына Кореяның бойондороҡһоҙлоғо тураһындағы мәсьәлә буйынса үҙ-ара резолюция проектын индерҙеләр.

Проектта былай тип әйтелә:

«Берҙәм бойондороҡһоҙ демократик Корея государствоһын төҙөүгә Корея халкының законлы ынтылышы хәҙергә кәңгә тиклем тормошка ашырылмауҙы иғтибарға алып;

халыҡ-ара хоҡуҡ һәм ғәҙеллек принциптәренә ярашлы рәүештә, дөйөм тыныслыкты боҙоуға килтереүе мөмкин булған бәхәстәрҙе тыныс средстволар менән хәл итеү Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының төп бурысы булыуынан сығып;

Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу һәм Алыҫ Көнсығышта тыныслыкты һәм иминлекте аяҡка баҫтырыу маҡсатын күҙҙә тотоп;

Генеральный Ассамблея тәкдим итә:

1. Кореяла һуғышыусы яктарға һуғыш хәрәкәттәрен һис кисекмәстән туктатырға.

2. Кушма Штаттар хөкүмәтенә һәм башка государстволарҙың хөкүмәттәренә Кореялағы үҙ ғәскәрҙәрен һис кисекмәстән сығарырға һәм шуның менән үҙенең государство эштәрен ирекле рәүештә хәл итеүҙең унан тартып алынмаслык суверенный хоҡуҡын Корея халкына тормошҡа ашырырға мөмкинлекте тәьмин итеүсе шарттарҙы тыуҙырырға.

3. Сит ил ғәскәрҙәрен сығарғандан һуң, берҙәм бойондороҡһоҙ Корея государствоһының хөкүмәтен төҙөү маҡсаттарында бөтә Корея халкының үҙ фекерен ирекле белдереү нигеҙендә Милли собраниегә иң тиҙ ваҡыт эсендә дөйөм Корея һайлауҙарын үткәрергә.

4. Бөтә Кореяның Милли собраниеһенә ирекле дөйөм Корея һайлауҙарын ойоштороу һәм үткәреү өсөн Корея халыҡ-демократик республикаһы Верховный халыҡ собраниеһе һәм Көньяҡ Корея Милли собраниеһе депутаттарының бергәләп үткәреләсәк ассамблеяһында Төньяҡ һәм Көньяҡ Корея вәкилдәренән паритетле комиссия һайлана.

Бергәләп үткәреләсәк ассамблея шулай уҡ илгә идара итеү функцияларын үтәү өсөн ваҡытлы дөйөм Корея комитетен һайлай, был комитет дөйөм Корея Милли собраниеһен һайлағанға һәм даими дөйөм Корея хөкүмәтен төҙөгәнгә тиклем эш итә.

5. Милли собраниегә ирекле дөйөм Корея һайлауҙарын үткәреүҙе күҙәтеү өсөн Корея менән сиктәш булған государство вәкилдәренең мотлаҡ катнашыуҙары менән БМО комиссияһын төҙөргә.

6. Кореяның һуғыштан зыян күргән халыҡ хужалығын аяҡка баҫтырыу маҡсаттарында экономик һәм социаль советкә, Корея вәкилдәре катнашлығында, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы аша Корея халкына кәрәкле экономик һәм техник ярҙам күрһәтеүҙең ашығыс рәүештә пландарын эшләргә.

7. Дөйөм Корея хөкүмәтен төҙөгәндән һуң Иминселек Советенә Кореяны Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы составына кабул итеү тураһындағы мәсьәләне [illegible] карарға».

Шул уҡ ултырышта СССР делегацияһы түбәндәге ике резолюция проектын индерҙе:

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Корея буйынса комиссияһын таратыу тураһында

«Генеральный Ассамблея,

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Корея буйынса комиссияһының Уставты боҙоп законһыҙ төҙөлгәнлеген һәм үҙенең эше менән Кореялағы граждандар һуғышын тоҡандырыуға булышлык [illegible] ген иғтибарға алып,

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Корея буйынса комиссияһын таратырға карар итә».

Кореялағы калаларҙың һәм халыҡ йәшәй торған пункттарҙың тыныс халкын Америка коралы көстәренең варварҙарса бомбаға тотоуҙарын туктатыу тураһында

«Кореяла тыныс халыкты һәм тыныс калаларҙы һәм халыҡ йәшәй торған пункттарҙы Америка авиацияһының рәхимһеҙ варварҙарса бомбаға тотоуҙарына каршы Корея халыҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенең протесын карап,

Корея калаларын һәм ауылдарын Америка коралы көстәре бомбаға тотоп уларҙы емереүҙәре һәм тыныс граждандар халкын массовый юҡ итеүҙәре халыҡ-ара хоҡуктың дөйөм танылған нормаларын тупаҫ боҙоу булып торғанлығын [illegible],

Генеральный Ассамблея карар итә:

АҠШ хөкүмәтенә Кореяның калаларын һәм халыҡ йәшәй торған пункттарын бомбаға тотоуҙарҙы, шулай уҡ тыныс халыкты һауанан утҡа тотоуҙы туктатырға һәм артабан былай эштәргә юл куймаҫҡа тәкдим итергә».

Политик комитеттең 4 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 4 октябрь. (ТАСС). БМО Генеральный Ассамблеяһының Политик комитетендә Корея мәсьәләһе буйынса фекер алышыуҙар тамамланып киләләр. Бөгөнгө иртәнге ултырышта беренсе булып Израиль делегаты Шарет сығыш яһаны. Ул индерелгән резолюция проекттарын һәм [illegible] подкомитет төҙөү тураһында Индия тәкдимен яклады.

Шаретҙан һуң Совет делегацияһының етәксеһе Вышинский сығыш яһаны. [illegible]

Үҙ сығышының башында Вышинский, [illegible]

[illegible] — тине Вышинский. Совет делегацияһы, БМО-ла член булған башка илдәр делегацияларының иғтибарын уҡ, Совет делегацияһының да төп бурысы был мәсьәләне тыныс юл менән хәл итеүҙе табыуҙан тора, тип иҫәпләй. Бындай позицияла тороп, Совет делегацияһы Генеральный Ассамблеяның БМО Уставының принциптарын куллаһырға тейеш булыуынан сығып эш итә.

Совет делегацияһы Корея конфликтен тыныс юл менән хәл итергә теләй, тип кабатлап, Вышинский, Советтар Союзы, Украина, Белоруссия, Польша һәм Чехословакия тарафынан тапшырылған резолюция проектында был идея үҙенең кәүҙәләнешен тапты, тип күрһәтте.

Англия һәм БМО-ның башка 7 члены исеменән индерелгән Англия-Америка резолюцияһының проектын яклаусыларҙың дәлилдәренә яуап биреп, Вышинский, Американың Корея халкына каршы агрессияһында катнашыусы илдәр был резолюцияны кабул итеүҙе талап итәләр, тип белдерҙе.

— Тәбиғи, — тине Вышинский, — Корея халкына каршы агрессияла катнашыусы илдәр 8 ил делегациялары тарафынан тәкдим ителгән резолюция проектын яклау тураһында айырыуса хәстәрлек күрәләр, шул уҡ вакытта уларҙың нисек кенә кабахәт булыуҙарына карамаҫтан, бөтә средстволарҙы ла файҙаланалар. Был резолюция проектын яклап, ошо делегациялар 25 июндән алып үҙҙәре яклай башлаған эште яклайҙар. Улар БМО Уставына ярашлы булмаған хәрәкәттәрҙе Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының флагы менән йәшерергә маташалар. Был резолюцияла Кореяны берләштереүгә карата яҡшы һөйләмдәр бар, ләкин был һөйләмдәр законһыҙ хәрәкәттәрҙе йәшереү маҡсатын тоталар. Был резолюция Корея конфликтен тыныс юл менән яйға һалыуға түгел, бәлки Америка монополистәренең интерестарен яклауға йүнәлтелгән.

8 держава резолюцияһының шарттары һәм уны яклаусыларҙың белдереүҙәре был резолюцияның Кореялағы вакиғаларҙы тыныс юл менән яйға һалыуҙы тыныс юл менән яйға һалыуға иҫәп тотмағанлығын асыҡ күрһәтәләр, тип дауам итте Вышинский. Мәҫәлән, Канада вәкиле Пирсон 3 октябрҙә, Кореялағы һуғыш хәрәкәттәренә бер нисәләй ҙә резолюция камасаулык итергә тейеш түгел, тип талап итте. Шулай итеп, Пирсон, асылда, [illegible]

[illegible] элекке оккупацияһының ҡайғылы тарихенең кабатланыуы бик ихтимал.

Англия вәкиле Янгерҙең 8 держава резолюцияһын, Корея конфликтен тыныс юл менән яйға һалыуҙы тәьмин итеүҙең йәнәһе берҙән-бер средствоһы итеп якларға уңышһыҙ маташыуҙарына карамаҫтан, Ли Сын Ман хөкүмәтен Кореяның берҙән-бер «законлы» хөкүмәте итеп танығусы һәм «көслө» комиссияны төҙөүҙе күҙҙә тотоусы—был комиссияны көслө кулдар комиссияһы тип атау яҡшыраҡ булыр ине,—Ли Сын Манға карата Корея халкында булған күрә алмаусанлыкка карамаҫтан, Ли Сын Ман хөкүмәте власенең бөтә Кореяға таралыуына тиҡ булышлыҡ кына итәсәге бәтенләйгә асыҡ.

Тиҡ сит ил ғәскәрҙәрен сығарыу ғына Корея халкына үҙ-үҙен билдәләргә уның тартып алынмаҫлыҡ хоҡуҡын тормошка ашырырға мөмкинлек бирә ала,—тип дауам итте Вышинский. — Корея халкының хоҡуктары менән иҫәпләшергә теләмәүселәр генә быға каршы килә алалар. Советтар Союзы һәм уның дуҫтары тарафынан индерелгән резолюцияның дошмандары, сит ил ғәскәрҙәрен сығарыу тураһындағы мәсьәләне Советтар Союзы ни өсөн тиҡ хәҙер генә күтәреп сыкты, тип һорайҙар. Был һорау фактыларҙы боҙоп күрһәтеүгә нигеҙләнгән, — тине Вышинский. — Иминселек Советендә председатель урынын алғандың беренсе көнендә уҡ Совет делегаты Малик Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу һәм сит ил ғәскәрҙәрен сығарыу тураһында тәкдим индерҙе. Был хәл бынан ике ай элек булды. Был Совет тәкдимдәренең кабул ителмәгәнлектәре, ә Кушма Штаттар хөкүмәтенең һәм уны яклаусыларҙың позицияһы аркаһында кире каҡылыуҙары яҡшы билдәле. Советтар Союзы Корея конфликтен тыныс юл менән яйға һалыуҙы талап итте, талап итә һәм талап итәсәк,—тип белдерҙе Вышинский.

Вышинский Неруға уның тыныс инициативаһын хуплаған һәм Кореялағы вакиғаларҙы тыныс юл менән яйға һалыу[illegible]зың кәрәклеген билдәләгән И. В. Сталиндең яуабын хәтергә төшерҙе. Шуға күрә,—тип белдерҙе Вышинский,—Советтар Союзы тәкдимдәрен тәнкитләү бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгән һәм ул Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүсе ынтылыштарына каршы яла яғыу һүҙҙәренән генә тора.

[illegible]

[illegible] статьяларын сатләтеп үтте. «Күпселек»,— тип өҫтәне Вышинский,—нәмә теләһә шуны эшләй ала, ләкин ул аҡты карағa йәки караны аҡҡа, ялғанды ысынбарлыҡка, насар хәрәкәттәрҙе яҡшы хәрәкәттәргә, законһыҙлыкты законлылыкка әйләндерә алмай. «Күпселек» БМО Уставын һәм халыҡ-ара хоҡуктың төп принциптәрен боҙоу юлына баҫырға карар итте.

Был боҙоуҙарға юл куйылды, сөнки уларға юл куйыусылар акылдарынан шашҡан кайһы бер кешеләр тарафынан төҙөлгән пландарҙы тормошка ашырырға теләнеләр,—тине Вышинский.

Унан һуң Вышинский Ли Сын Ман һәм уның кликаһы вәкилдәренең, шулай уҡ Америка генералы Робертстең Төньяҡ Кореяға каршы йүнәлтелгән агрессив пландарҙы фаш итеүсе белдереүҙәренә тукталды.

Вышинский, комитеттең элекке ултырышында миң көньяҡ кореялыларҙың төньяҡ кореялылар тарафынан баҫып алынған стратегик картаһы тураһында һөйләгәйнем, тип хәтергә төшерҙе. Был карта Төньяҡ Кореяға һөжүм итеү пландарын ентекле рәүештә фаш итә.

8 держава резолюцияһын яклаусылар,—тине Вышинский,—был турала өндәшмәйҙәр.

Вышинский унан ары, дөйөм Корея Милли собраниеһен һайлағанға тиклем илгә идара итеү функцияларын үтәү өсөн бергәләп үткәреләсәк ассамблея вакытлы дөйөм Корея комитетен һайлаһын, тигән Советтар Союзы тарафынан яҡланған тәкдим бик яҡшы булып тора һәм раҫланғанса, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Генеральный Ассамблеяһы ынтылған маҡсаттарға ярашлы булып тора, тип билдәләне.

Вышинский комитет члендәрен доктрина һәм сектант позицияһынан баш тартырға һәм Кореяла әле булған кирбестәр нөрөшөккә әйләнгәнгә тиклем, уларҙы файҙаланып, Кореяны аяҡҡа баҫтырырға риза булырға саҡырҙы.

Вышинский, биш делегация тарафынан индерелгән резолюция, һайлауҙарҙың Корея менән сиктәш булған государство вәкилдәренең мотлаҡ катнашлығы менән БМО комиссияһы тарафынан күҙәтелергә тейеш булыуын күҙҙә тота, тип билдәләне.

Был тәкдимгә каршы килеүҙәргә тукталып, Вышинский, Кореянан сама [illegible]

[illegible] сәрьеҙ нигеҙлектәре булмаған дәлилдәр килтерҙе.

Сирия вәкиле Эль-Хури, 8 держава резолюцияһы кайһы бер пункттарға карата етерлек тиклем асыҡ түгел, тип белдерҙе һәм индерелгән төрлө тәкдимдәрҙе карау маҡсаттарында подкомитет төҙөү тураһында Индия тәкдимен яҡланы.

Эль-Хуриҙән сығышынан һуң Политик комитет ултырышы ябылды.

НЬЮ-ЙОРК, 5 октябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның Политик комитеты үҙенең кисәге көндөҙгө ултырышында Корея тураһында 8 держава тарафынан индерелгән резолюция проектын 47 тауыш менән хупланы. Советтар Союзы, Белоруссия, Украина, Польша һәм Чехословакия уға каршы тауыш бирҙе. Индия, Египет, Ливан, Сауд Аравияһы, Сирия, Йемен һәм Югославия тауыш биреүҙән тыйылып калды. Индонезия республикаһы тауыш биреүҙә катнашманы.

Советтар Союзы һәм башка дүрт ил тарафынан индерелгән резолюция айырым абзацтар буйынса тауышка куйылды.

Комитет күп кенә абзацтарҙы кабул итте. Ләкин, резолюцияны тотош тауышка куйған ваҡытта «тауыш биреү машинаһы» биш держава резолюцияһын кире какты: резолюцияны яклап 5 тауыш, уға каршы 46 тауыш бирелде. 8 делегация тауыш биреүҙән тыйылып калды.

«Тауыш биреү машинаһы» артабан да хәрәкәт итеүҙе дауам итте: Кореяның калаларындағы һәм халыҡ йәшәй торған пункттарындағы тыныс халыкты Америка коралы көстәренең варварҙарса бомбаға тотоуын туктатыу тураһында Совет резолюцияһын Политик комитет шулай уҡ кире какты. Был резолюция өсөн 5, уға каршы—51 тауыш бирелде, 3 делегация тауыш биреүҙән тыйылып калды.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Корея буйынса комиссияһын таратыу тураһында Совет резолюцияһын Политик комитет шулай уҡ кире какты. Совет резолюцияһы өсөн 5, уға каршы 54 тауыш бирелде.

Кореялағы вакиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 5 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 5 октябрҙә иртән былай тип хәбәр итте:

Сеул районын оборонлаусы Халыҡ армияһы частәре Сеулдан төньяҡҡа табан һөжүм итергә маташыусы дошманға каршы каты һуғыштар алып баралар.

Башка фронттарҙа Халыҡ армияһының частәре, араларҙағы рубеждарҙа дошмандың ҙур көстәрен тотоп, алдан әҙерләнгән позицияларға сигенәләр.

4 октябрҙә Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Американың 4 самолетын атып төшерҙе.

ПХЕНЬЯН, 4 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең бөгөн кис тапшырылған белдереүендә, Сеулдан төньяктарак районда Америка ғәскәрҙәре Халыҡ армияһы частәренең оборонаһын өҙөргә маташып, танкылар һәм авиация ярҙамында нык атакалар яһайҙар, тип әйтелә. Был районда хәрәкәт итеүсе Халыҡ армияһының частәре дошманға каты удар яһайҙар һәм алынған позицияларҙы үҙ кулдарында тоталар.

Башка фронттарҙа Халыҡ армияһының айырым подразделениеләре, Халыҡ армияһы төп көстәренең алдан әҙерләнгән оборона позицияларына планлы рәүештә сигенеүҙәрен яклап, араларҙағы рубеждарҙа дошман атакаларын уңышлы кайтаралар.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө калаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, кеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Л 01591 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл № 202 (8659)
8 ОКТЯБРЬ йәкшәмбе
хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Беҙҙең һайлауҙар бөтә донъяла берҙән-бер, ысындан да иркле һәм ысындан да демократик һайлауҙар булып торалар. Бындай иркле һәм ысын демократик һайлауҙар тик социалистик тәртиптәрҙең еңеүе ерлегендә генә, беҙҙә социализмдең былай ғына төҙөлөп ятыуы түгел, бәлки инде тормошҡа, халыҡтың көндәлек көн-күрешенә ингән булыуы базаһында ғына килеп сыға алдылар.

И. СТАЛИН.

ПАРТИЯ-ПОЛИТИК ЭШТЕҢ КҮТӘРЕЛЕШЕН ТӘЬМИН ИТЕРГӘ

Ленин—Сталин партияһы — Совет государствоһының етәксе көсө, коммунизм өсөн көрәштә совет халҡының бөтә еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы. Коммунистәр партияһы партия политикаһын үҙенең төп интерестәрен көйҙәләндереүсе итеп ҡабул иткән киң ҡатлам хеҙмәтсән массалар менән айырылғыһыҙ бәйләнгән. Коммунистәр партияһының эше совет кешеләре өсөн иң яҡын эш ул.

Совет халҡы бөйөк большевиктәр партияһы йөҙөндә илебеҙҙе коммунистик төҙөлөш буйынса ышаныслы рәүештә алға алып барыусы, үҙенең һыналған етәксеһен күрә. Алға барыуҙың һәр бер этабында, үҙгәрә барған обстановкаға ярашлы рәүештә, партия партия ойошмаларының эш формаларын һәм методтарын, беҙҙең төҙөлөшөбеҙҙең бөтә участкаларындағы күп төрлө эшмәкәрлеккә партия ойошмаларының етәкселек итеү формаларын һәм методтарын эшләп сығара. Большевистик етәкселектең искусствоһы массалар араһында эшләүҙе дөрөҫ ойоштороп, совет ҡоролошоноң йәшәү нигеҙен тәшкил иткән партия политикаһын үткәреүҙе тәьмин итеүҙән тора.

Һәр бер партия ойошмаһының эшендә партия-политик һәм хужалыҡ эштәрен бергә һәм дөрөҫ яраштырып алып барыу— үҙгәртелмәй торған принцип булып торорға тейеш. Иптәш Сталин, политика һәм хужалыҡ улар бер-береһенән айырылғыһыҙ, тип өйрәтә. Улар бергә йәшәйҙәр һәм бергә хәрәкәт итәләр. Шуға күрә политиканы хужалыҡтан айырырға ярамай, политик эште йомшартыу иҫәбенә хужалыҡ эшен көсәйтеүгә йәки киреһенсә эшләүгә юл ҡуйырға ярамай.

1937 йылда уҡ ВКП(б) Үҙәк Комитетенең февраль-март пленумындағы үҙенең сығышында иптәш Сталин былай тине:

«Партия-политик мәсьәләләрҙе баһалап етешмәгәндә һәм уларҙы онотҡанда, хужалыҡ кампаниялары менән [illegible] уңыштары менән [illegible] тупикка [illegible] ... партия-политик эштең уңыштары менән [illegible] партия-политик мәсьәләләргә ығына борорға кәрәк».

Партия ойошмалары [illegible] иптәш Сталиндең күрһәтмәләренә [illegible] ... хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө [illegible] ...

[illegible]

Нығыраҡ [illegible] партия-политик [illegible] ... ВКП(б) Үҙәк Комитеты [illegible] ... партия-политик эште [illegible] ... Бындай ойошмаларҙа [illegible] ...

[illegible]

Маҡсатҡа ярашлы партия-политик эште бөтә етәкселек [illegible] партия, совет, хужалыҡ, профсоюз һәм комсомол ойошмаларының эштәренә етәкселекте сериөҙ яҡшыртыу хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөнең бөтә бурыстарын уңышлы һәм үҙ ваҡытында хәл итеүҙең иң мөһим шарты булып тора.

Партияның ҡайһы бер урындағы ойошмалары партия-политик эште йомшартып хата яһайҙар. Партияның айырым өлкә комитеттәренең эш практикаһында ҡала һәм район ойошмаларының партия тормошоноң практик мәсьәләләренә йәнле рәүештә етәкселек итеү, кадрҙарҙы һайлап алыу, үтәлеште тикшереү, тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдереү, партия активын большевиктәрсә тәрбиәләү, шулай уҡ массалар араһында политик эш алып барыу иғтибар үҙәгендә тормай.

Тәжрибә партия-политик эш мәсьәләләренә ҡарата иғтибарҙы бик аҙ ғына йомшартыуҙың да хужалыҡҡа большевистик етәкселек итеүҙең принциптарын ҡаты боҙоуға килтергәнлеген күрһәтә. Бындай ойошмаларҙа партия комитеттәре күп һандағы хужалыҡ эштәрен партия аппараты көсө менән хәл итергә тырышып, совет һәм хужалыҡ ойошмаларын ныҡытыу урынына уларҙы алыштырыу юлына баҫалар. Билдәле, бындай практика партия-политик эшкә сериөҙ зарар килтерә. Ул шулай уҡ урындағы совет һәм хужалыҡ ойошмалары аппараты эшенә лә, шул уҡ хужалыҡ эшенең үҙенә лә насар йоғонто яһай. Дөрөҫ партия етәкселеген ала алмайынса, квалификациялы күп һандағы работниктәре булған совет һәм хужалыҡ ойошмалары аппараттары инициативаны юғалта һәм тейешенсә файҙаланылмай.

Партия-политик эште артабан күтәреү интерестәре беҙҙең партия органдарыбыҙҙың хужалыҡтың ваҡ-төйәк эштәренән бушаныуҙарын, урындағы хужалыҡ органдарының партия ойошмалары тарафынан алыштырылыу практикаһына һәм уларҙы эйәһеҙләндереүгә юл ҡуймауҙы талап итәләр.

Партия ойошмалары хужалыҡ органдарына большевистик етәкселек итеү методына эйә булыу кәрәклеге тураһында иптәш Сталиндең күрһәтмәләрен даими рәүештә хәтерҙәрендә тотоп эш итергә тейештәр. Хужалыҡҡа большевистик етәкселек итеү методы совет һәм хужалыҡ органдарына систематик ярҙам итеүҙән, улар тарафынан партия һәм хөкүмәт директиваларының үтәлешен тикшереп барыуҙан, уларҙы систематик рәүештә ныҡытыуҙан һәм хужалыҡҡа уларҙан башҡа түгел, ә улар аша етәкселек итеүҙән тора. Хужалыҡҡа большевистик етәкселек итеү методын дөрөҫ тормошҡа ашырыу беҙҙең партия ойошмаларыбыҙға үҙҙәренең төп иғтибарын партия-политик эш мәсьәләләрен хәл итеүгә туплырға мөмкинлек бирер.

Партия ойошмаларының төп бурысы массалар араһында бөтә партия-ойоштороу һәм политик эште сериөҙ рәүештә күтәреүгә өлгәшеүҙән, партия комитеттәренең һәм тәүге ойошмаларҙың иғтибарын ҡырҡа рәүештә опо яҡҡа бороуҙан тора. Эште ошолай итеп ҡуйырға кәрәк; партияның өлкә һәм край комитеттәре партия ойошмалары менән йәнле бәйләнеште ныҡытһындар, ҡала комитеттәренең, район комитеттәренең һәм тәүге ойошмаларҙың отчеттарын систематик рәүештә тыңлаһындар, булған кәмселектәрҙе бөтөрөүҙә, партия-ойоштороу һәм политик эште юлға һалыуҙа уларға кәрәкле ярҙам күрһәтһендәр.

Партия-политик эштә сериөҙ уңышлыҡтарға өлгәшеү өсөн партияның ҡала комитеттәренә һәм район комитеттәренә предприятие һәм төҙөлөш, колхоз, совхоз, МТС, совет учреждениеләре һәм уҡыу йорттары тәүге партия ойошмаларының тормошо менән систематик һәм тәрән рәүештә шөғөлләнергә кәрәк. Ҡайһы район комитеттәренең тәүге ойошмалар өҫтөнән [illegible] эштәр буйынса ла опека булдырыу, командалау итеү [illegible] ...

Партия йыйылыштарын регуляр үткәреү, улар партия-ойоштороу һәм политик эште яҡшыртыу [illegible] мөһим шарт булып тора.

Партия йыйылышы — большевистик тәрбиә биреүҙең гүзәл мәктәбе ул. [illegible] ...

Партия-ойоштороу һәм политик эште бөтә саралар менән яҡшыртыуҙағы ҙур һәм яуаплы бурыстар — партия комитеттәре үҙҙәренең көндәлек бөтә эштәрендә партия активының киң массаһына таянһалар ғына, түбәндән булған тәнҡиткә ҡолаҡ һалһалар ғына, актив үҫтереү тураһында көндәлек хәстәрлек күрһәләр генә уңышлы хәл ителәсәк. Регуляр рәүештә үткәрелә торған партия активе йыйылыштары бында ҙур роль уйнай.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты, иптәш Сталин партия активы менән эшләүҙең мөһим әһәмиәтен, партия активы йыйылыштарын регуляр рәүештә саҡырыу кәрәклеген күп тапҡырҙар күрһәтеп килделәр. Өлкә комитеттәр, ҡала комитеттәре һәм район комитеттәре партия ҡарарҙарын һәм партия ойошмаларының тормошондағы һәм эшендәге мөһим мәсьәләләрҙе тикшереү өсөн партия активы йыйылыштарын систематик рәүештә үткәрергә бурыслылар. Йыйылыштарҙа большевистик тәнҡиттең һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттең йәйелдерелеүен тәьмин итергә кәрәк.

«Үҙ-үҙеңде тәнҡит, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — **партия кадрҙарын һәм ғөмүмән эшселәр синыфын революцион үҫеш рухында тәрбиәләүҙең махсус методы, большевистик методы булып тора... Үҙ-үҙеңде тәнҡиттән башҡа — партияны, синыфты, массаны дөрөҫ тәрбиәләү юҡ; партияны, синыфты, массаны дөрөҫ тәрбиәләүҙән башҡа — большевизм юҡ».**

Иптәш Сталиндең күрһәтмәләре нигеҙендә эшләп, беҙҙең партиябыҙ кадрҙарҙы һәм бөтә коммунистәрҙе большевизм рухында тәрбиәләй, уларҙы марксистик-ленинсе теория менән арымай-талмай ҡоралландыра. Партия-политик эштең кимәлен күтәреү, партия ойошмаларының идеологик эштәрен артабан яҡшыртыу бурысын бөтә киңлеге менән алға ҡуя.

Коммунистик төҙөлөш бурыстарын уңышлы үтәү—массалар араһында партия-ойоштороу һәм политик эште артабан яҡшыртыуҙы талап итә.

(«Правда» газетаһының 6-сы октябрҙәге баш мәҡәләһенән).

Германия Демократик Республикаһының Президенте
Вильгельм Пик әфәндегә

Берлин

Һеҙҙән, Президент әфәнде, һәм һеҙҙең йөҙөгеҙҙә бөтә Германия халҡынан Германия Демократик Республикаһының төҙөлөүенә бер йыл тулыу айҡанлы совет халҡы, СССР Верховный Советы Президиумы исеменән һәм минең үҙемдең исемемдән дуҫтарса ҡотлауҙар һәм Республиканың государство, хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөндә артабанғы уңыштар теләүебеҙҙе ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Н. ШВЕРНИК

Германия Демократик Республикаһының Премьер-Министре
Отто Гротеволь әфәндегә

Берлин

Милли байрам—Республика көнө — айҡанлы, Премьер-Министр әфәнде, Германия халҡын, Республика Хөкүмәтен һәм һеҙҙең үҙегеҙҙе ысын күңелдән ҡотлауымды һәм берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөүҙә уңыштар теләүемде ҡабул итегеҙ.

И. СТАЛИН

Германия Демократик Республикаһының Сит Ил Эштәре Министре
Георг Дертингер әфәндегә

Берлин

Германия халҡының милли байрамы көнөндә һеҙҙән, Министр әфәнде, минең ысын күңелдән ҡотлауҙарымды ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Германия менән совет халҡы араһындағы хеҙмәттәшлек һәм дуҫлыҡ беҙҙең илдәребеҙҙең бәхете өсөн дөйөм тыныслыҡ интерестәрендә артабан да үҫәсәк һәм ныҡыясаҡ, тип ышаныс белдерәм.

А. ВЫШИНСКИЙ

Германияның Берҙәм Социалистик партияһы Үҙәк Комитетенә

Советтәр Союзы Коммунистәр партияһының Үҙәк Комитете Германия Демократик Республикаһының бер йыллығы көнөндә берҙәм, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия өсөн немец эшселәр синыфының һәм немец халҡының бөтә прогрессив көстәренең көрәшен ойоштороусы һәм рухландырыусы—Германияның Берҙәм Социалистик партияһын ҡайнар ҡотлай.

Германия Демократик Республикаһының экономик һәм культура күтәрелешендә, немец халҡы менән Советтәр Союзы халҡы араһындағы дуҫлыҡты артабан ныҡытыу эшендә, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәштә яңы уңыштар теләйбеҙ.

Йәшәһен немец демократияһының алдынғы отряде—Германияның Берҙәм Социалистик партияһы!

СОВЕТТӘР СОЮЗЫ КОММУНИСТӘР ПАРТИЯҺЫНЫҢ ҮҘӘК КОМИТЕТЕ

Иптәш И. В. Сталинга рапорттар

Ҡаҙаҡ ССР-ы Акмолинск өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталинга рапорт бирҙеләр. Быйыл государствоға бойҙай һәм арыш, билдәләнгән планға ҡарағанда, 1 миллион 46 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылған.

Ҡаҙаҡ ССР-ы Кокчетау өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре иптәш Сталинга биргән рапорттарында иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында хәбәр итәләр. Государствоға иген, үткән йылға ҡарағанда, 5 миллион 950 мең ботҡа артығыраҡ, ә иң мөһим аҙыҡ культураһы — яровой бойҙай 5 миллион 350 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылған.

Красноярск крайы Хакас автономиялы өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталинга рапорт бирҙеләр. Аҙыҡ культураларын әҙерләү планы арттырып үтәлгән. Быйыл бойҙай, үткән йылға ҡарағанда, 470 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылған. Шулай уҡ майлы культуралар әҙерләү планы 142 процентҡа һәм күп йыллыҡ үлән орлоҡтарын әҙерләү планы 131 процентҡа үтәлгән.

Тажик ССР-ы Ленинабад өлкәһенең колхоздары иген әҙерләүҙең государство планын (тегәнән башҡа) срогынан алда 103 процентҡа үтәү тураһында рапорт бирҙеләр. Шулай уҡ беҙгә еген орлоғон әҙерләү планы 125 процентҡа, ебәк коконҙарын әҙерләү — 111 процентҡа, йәш фруктыларҙы әҙерләү 108 процентҡа һәм каракуль тиреләрен әҙерләү планы 102 процентҡа үтәлде.

Шоферҙар ярышы

Стәрлетамаҡтағы «Союззаготтранс» авторотаһының шоферҙары Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын достойн ҡаршылау өсөн байрам алды социалистик ярышын киң йәйелдерҙеләр.

Ярышта беренсе шофер иптәш Заха[illegible] Петрович Толстов алда бара. Ул сентябрь айының һуңғы 10 көнөндә генә 4500 тонна-километр юл үтеп, «Мордвин» колхозынан бөтәһе 60 тоннанан артыҡ иген ташыны.

Шофер иптәш Алексей Симкин дә был ваҡыт эсендә үҙенең машинаһы менән 4[illegible] мең тонна-километр юл үтеп, 80 тонна иген ташыуға өлгәште.

Шофер иптәш Иван Федосеев тә уларҙан ҡалышмай. Ул «ЗИС—150» маркалы автомашинала 110 тоннанан артыҡ иген ташыны.

А. Клементьев.

Студенттәр иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы хеҙмәттәрен өйрәнәләр

Иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы хеҙмәттәре марксистик-ленинсе фәнгә ғәйәт ҙур яңы вклад булып тора. Уҡыу йылының башында уҡ Башҡорт государство педагогия институты партия ойошмаһы иптәш Сталиндең тел тураһындағы яңы хеҙмәттәрен өйрәнеүҙе һәр бер студенттең мөһим бурысы итеп ҡуйҙы. Хәҙерге ваҡытта бында практик эштәр бара. Иптәш Сталиндең «Тел ғилемендә марксизм тураһында», «Тел ғилеменең ҡайһы бер мәсьәләләренә ҡарата» һәм «Иптәштәргә яуап» тигән гениаль хеҙмәттәрен өйрәнеү киң йәйелдерелде. Махсус расписание буйынса аҙнаға бер тапҡыр студенттәр араһында дәрестәр үткәрелә. Дәрестәрҙе тейешле фәнни юғарылыҡта үткәреү маҡсатында һәр курсҡа бер уҡытыусы беркетелгән. Дәрестәр һәр курста үҙенә башҡа айырым үткәреләләр. Бында иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы хеҙмәттәрен уҡыйҙар һәм тарихтан төрлө миҫалдар килтереп, тәрән үҙләштерәләр. Студенттәр уҡытыусылар етәкселегендә марксистик-ленинсе фән өлкәһендәге яңы гүзәл әҫәрҙәр өҫтөндә бына ошолай эшләйҙәр.

Н. Сәғдетдинов.

В. И. ЛЕНИН ӘҪӘРҘӘРЕНЕҢ УТЫҘЫНСЫ ТОМЫ

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙынсы томы донъяға сыҡты. Ул баҫып сығарыуға ВКП(б) Үҙәк Комитете эргәһендәге Маркс—Энгельс—Ленин институты тарафынан әҙерләнгән.

Утыҙынсы томға В. И. Лениндең 1919 йылдың сентябренән алып, 1920 йылдың апреленә тиклем, көсәйтелгән сит ил хәрби интервенцияһы һәм граждандар һуғышы осоронда, Колчакты һәм Деникинде тар-мар иткәндән һуң башланған ҡыҫҡаса тыныслыҡ ваҡытында яҙылған әҫәрҙәре ингән.

Утыҙынсы томға ингән әҫәрҙәрҙә Лениндең большевиктәр партияһына һәм Совет государствоһына етәкселек итеү буйынса күп яҡлы эшмәкәрлеге сағылдырыла.

Томдың йөкмәткеһенең ҙур өлөшөн Лениндең социалистик ватанды оборонлау, Совет государствоһын төҙөү, большевиктәр партияһының сафтарын ныҡытыу мәсьәләләренә арналған мәҡәләләре, докладтары һәм телмәрҙәре тәшкил итә.

Томдың байтаҡ өлөшөн Лениндең эшселәрҙең һәм ҡыҙыл армеецтарҙың партияһыҙ конференцияларында, һыу транспорты эшселәренең, тау эшселәренең, туҡыусыларҙың профессиональ союздарының съездарында, хеҙмәтсән казактарҙың съезында һөйләгән телмәрҙәре алып тора. Ленин, хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларына юлланған был телмәрҙәрендә фронттың һәм тылдың берҙәмлеген ныҡытыуға, Ҡыҙыл Армияны яҡлауға, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыуҙа һәм государствоға идара итеүҙә актив ҡатнашыуға саҡыра. Ленин массаларҙы батырлыҡ, героизм, үҙ-үҙеңде ҡорбан итеү һәм тимерҙәй дисциплина рухында тәрбиәләй, уларҙа үҙ көстәренә, үҙҙәренең еңеүҙәренә ышаныс тыуҙыра.

Ленин томда урынлаштырылған күп кенә мәҡәләләрендә социалистик общество төҙөү ҡоралы булыу яғынан пролетариат диктатураһы тураһындағы учениене үҫтерә. Ленин совет демократияһын яҡлап, буржуаз демократияға ҡаршы ҡуя; «саф демократия» рәүешендә империалистик буржуазия диктатураһын яҡлаусы Көнбайыш Европа социалистәрен, меньшевиктәрҙе һәм эсерҙәрҙе социализмдең хыянатсылары һәм империализмдең лакейҙәре итеп фашлай. Бындай әҫәрҙәр иҫәбенә: «Пролетариат диктатураһы тураһында», «Пролетариат диктатураһы эпоxаһында экономика һәм политика», «Учредительный собраниегә һайлауҙар һәм пролетариат диктатураһы», «Публицист яҙмалары» тигән һәм башҡа әҫәрҙәр инә.

Ленин «Деникинде еңеү айҡанлы Украина эшселәренә һәм крәҫтиәндәренә хат», «Төркөстандағы коммунист иптәштәргә», «Көнсығыш халыҡтары коммунистик ойошмаларының II Бөтә Россия съезында доклад», «Украинала Совет власе тураһында РКП(б) Үҙәк Комитете резолюцияһының проекты» тигән әҫәрҙәрендә Совет власеның милли политикаһының асылын аңлата, элек иҙелгән халыҡтарҙың рус халҡы тирәһенә тығыҙ туплаңыуҙары шарттарында ғына сит ил хәрби интервенцияһы һәм эске контрреволюция көстәрен еңеү мөмкин, тип һыҙыҡ өҫтөнә ала.

«Игенселек коммуналарының һәм ауыл хужалығы артелдәренең I съезында 1919 йылдың 4 декабрендә һөйләгән телмәрҙә», «1919 йылдың 20 декабрендә һөйләнгән (РКП(б)-ның Мәскәүҙәге дөйөм ҡала конференцияһында субботниктәр тураһында докладта», «Мөцгәлек укладты емереүҙән яңыны ижад итеүгә» тигән мәҡәләлә илде социалистик үҙгәртеп ҡороу, промышленноста һәм ауыл хужалығында хеҙмәттең яңы, социалистик формаларын булдырыу мәсьәләләре яҡтыртыла. Ленин, 1920 йылдың 2 февралендә «ВЦИК-тың VII саҡырылыш беренсе сессияһында ВЦИК-тың һәм Совнаркомдың эше тураһында» һөйләгән, тулыһынса беренсе тапҡыр баҫылып сығарылған докладында, Рәсәйҙе электрификациялау планын төҙөү кәрәклеген нигеҙләй.

Лениндең томға индерелгән әҫәрҙәренең ҙур өлөшөн хужалыҡҡа идара итеүҙе ойоштороу, государство аппаратын эшкә һәләтле итеү, профессиональ союздарҙың хужалыҡ төҙөлөшөндә ҡатнашыуҙары тураһындағы мәсьәләләр һәм бюрократизмға ҡаршы көрәш мәсьәләләре алып тора. «Партия съезына әҙерләнеү тураһында РКП ойошмаларына хатта», РКП(б)-ның IX съезында, профессиональ союздарҙың III Бөтә Россия съезында һөйләгән докладтарында һәм телмәрҙәрендә һәм башҡа әҫәрҙәрендә Ленин промышленность предприятиеларына идара итеүҙә единоначалиене, хеҙмәт дисциплинаһын ныҡытыуҙың һәм шәхси яуаплылыҡты көсәйтеүҙең кәрәклеген яҡлай. Промышленносҡа етәкселек итеүҙә яуаплыһыҙлыҡ урынлаштырырға ынтылыусы, партияға ҡаршы булған «демократик централизм» группаһын яҡлаусыларға Ленин ҡырҡа отпор бирә.

Ленин, «Совет республикаһындағы ҡатын-ҡыҙ эшселәр хәрәкәтенең бурыстары тураһында» телмәрендә һәм «Совет власе һәм ҡатын-ҡыҙҙың хәле», «Ҡатын-ҡыҙ эшселәргә», «Работницаларҙың халыҡ-ара көнөнә» тигән мәҡәләләрендә капитализм мәлендә ҡатын-ҡыҙҙың ауыр һәм хоҡуҡһыҙ хәлен күрһәтә, ҡатын-ҡыҙға Совет власеның бик күп нәмә биреүен аңлата һәм ҡатын-ҡыҙҙарҙы илдең хужалыҡ һәм общество-политик тормошонда актив ҡатнашыуға саҡыра.

Ленин, халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтенең юлбашсыһы булараҡ, «Буржуазия ренегаттарҙы нисек файҙалана», «Италия, Франция һәм немец коммунистәренә сәләм» тигән мәҡәләләрендә, «Германияның бойондороҡһоҙ социал-демократик партияһының хатына РКП-нан яуап проекты (йәки тезистәре)» тигән документта коммунистик партияларҙы пролетариат диктатураһына тоғролоҡ һәм пролетар интернационализм рухында тәрбиәләй, революцион пролетариаттың иң яҡшы вәкилдәрен Коммунистик Интернационал тирәһенә туплай.

Утыҙынсы томда В. И. Ленин Әҫәрҙәренә беренсе тапҡыр индерелгән 14 документ баҫылған.

Яңы документтәр иҫәбендә И. В. Сталинга 4 телеграмма һәм Г. К. Орджоникидзегә телеграмма бар, уларҙа Ленин менән Сталиндең дуҫлығы һәм уларҙың Совет государствоһына һәм илде оборонлауға етәкселек итеү буйынса бергәләп эшләүҙәре кәүҙәләнә.

Бер төркөм документтәр—сит ил газеталарының хәбәрселәренә яуаптар, башлыса, Совет власеның тышҡы политикаһы мәсьәләләренә арналған. Ленин үҙенең яуаптарында Совет Россияһының тыныслыҡҡа һәм бөтә капиталистик илдәр менән сауҙа мөнәсәбәттәрен урынлаштырыуға ынтылыуын һыҙыҡ өҫтөнә ала, һуғыш тоҡандырыусылар булыу яғынан империалистәрҙе фаш итә.

Әҫәрҙәрҙә ике телмәр — 1919 йылдың 19 декабрендә «Пресня районында 1905 йылдың декабрендә булған восстаниеның йыллығына арналған митингыла телмәр», 1920 йылдың 25 февралендә «Халыҡ мәғарифы губерна бүлектәренең мәктәптән тыш эш буйынса подотделдәре мөдирҙәренең III Бөтә Россия кәңәшмәһендә телмәр», «Петроград губернаһы ҡатын-ҡыҙҙар бюроһы съезына» ҡотлау хаты һәм «Кооперация тураһында ҡарарҙарҙың һәм директиваларҙың проекттары» беренсе тапҡыр баҫылалар.

«Дөйөм Германия коммунистик партияһына» инеүсе һәм хәҙер яңы партияны тәшкил итеүсе коммунист иптәштәргә» хатта һәм «Компромистәр тураһындағы» тамамланмаған мәҡәләлә Ленин туғандаш коммунистик партияларҙың тактикалары мәсьәләһе буйынса күрһәтмәләр бирә.

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

СССР-ҙа СИНЫФТАР

Марксизм-ленинизм, синыфтарҙың барлыҡҡа килеүе кешелек обществоһының үҫешендә тотороҡһоҙ көрәшеш ине, ул хеҙмәттең общественный бүленеүенең килеп сығыуы, етештереү средстволарына хосуси милектең барлыҡҡа килеүе, тауар етештереү һәм алмашыуҙың барлыҡҡа килеүе менән бәйләнгән, тип өйрәтә.

Коммунистар партияһының һуңғы маҡсаты — ул синыфһыҙ коммунистик общество төҙөү. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы был бөйөк маҡсатҡа ирешеү юлында башланғыс булды.

Октябрь революцияһы, эксплуататор синыфтарҙың политик хакимлеген бөтөрөп, уларҙың экономик позицияларын емереп, был синыфтарҙы бөтөнләйгә юҡ итеүгә башланғыс һалды.

Кеслек юлы менән экспроприациялау һөҙөмтәһендә помещиктар синыфы һәм эре буржуазия синыфы бөтерелде.

Ҡолатылған эксплуататор синыфтарҙың ҡаршылығы граждандар һуғышы уттары эсендә баҫтырылды һәм контрреволюцион кулактарға ҡаты удар яһалды.

Ләкин революцияның беренсе осоронда эксплуататор синыфтар тулыһынса һәм бөтөнләйгә юҡ ителмәгән инеләр әле. Барыһы тик илде индустриялаштырыу һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙың ленинсе-сталинсе гениаль планын тормошҡа ашырыу ғына беҙҙең илебеҙҙә эксплуататор синыфтарҙы бөтөнләйгә бөтөрөүгә килтерҙе.

Большевиктар партияһы етәкселегендә эшселәр синыфы хеҙмәтсән крәҫтиәндәр менән бер союзда, капиталистик элементтарға һәм уларҙың троцкийсе-бухаринсе агентураһына ҡаршы аяуһыҙ көрәш алып барып, беҙҙең илебеҙҙә социалистик үҙгәртеп ҡороуҙы тормошҡа ашырҙы. 1936 йылға — Сталинсе Конституцияны ҡабул итеү моментенә — эксплуататор синыфтар бөтөнләйгә бөтөрөлдөләр. Социалистик система халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында ла хакимлек итә башланы.

* * *

Ҡалала һәм ауылда социалистик системаның еңеүе, халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында ла социалистик милектең ныҡыуы, эксплуататор синыфтарҙың бөтөрөлөүе совет обществоһының синфи структураһын тамырынан алып үҙгәртеүгә килтерҙеләр. Партияның XVIII съезында иптәш В. М. Молотовтың докладында килтерелгән мәғлүмәттәр буйынса, беҙҙең илебеҙҙә социалистик общественың нигеҙе һалына башлаған 1928 йылға сағыштырғанда, СССР халҡының синфи составы түбәндәгесә ине:

СССР халҡының социаль составы (проценттарҙа).

	1928 йыл	1937 йыл
1. Эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр	17	35
2. Колхоз крәҫтиәндәре (кооперативлаштырылған кустарҙар менән бергә)	3	55
3. Яңғыҙаҡ крәҫтиәндәр һәм кооперативлаштырылмаған кустарҙар	73	6
4. Капиталистик элементтар (помещиктар, кулактар)	5	—
5. Башҡа халыҡ (уҡыусылар, армия, пенсионерҙар һ. б.)	2	4

Шулай итеп, икенсе биш йыллыҡ аҙағына беҙҙең халҡыбыҙҙың 94 проценте государство һәм колхоз-кооператив хужалығында шөғөлләнеүсе эшселәрҙән, хеҙмәткәрҙәрҙән һәм крәҫтиәндәрҙән тора ине. Яңғыҙаҡ крәҫтиәндәр һәм кооперативлаштырылмаған кустарҙар 6 процент самаһы тәшкил иттеләр. Эксплуататор синыфтар бөтөрөлгәйнә. СССР-ҙа бер-береһе менән дуҫ ике синыф: эшселәр синыфы, крәҫтиәндәр синыфы, шулай уҡ айырым социаль ҡатлам булып торған, бөтә тамырҙары менән эшселәр синыфына һәм крәҫтиәндәргә бәйләнгән интеллигенция ҡалды.

Шуның менән бергә, ҡалған ике синыфтың һәм интеллигенцияның социаль тәбиғәтендә үҙендә лә тәрән үҙгәрештәр булды. Мәҫәлән ҙа, Октябрь социалистик революцияһына тиклем Россияның эшселәр синыфы ни нәмә ине? Ул пролетариат ине — етештереү средстволарынан мәхрүм ителгән, политик һәм экономик яҡтан хоҡуҡһыҙ, мәрхәмәтһеҙ эксплуатацияланыусы синыф ине. Бөтә капиталистик илдәрҙә эшселәр синыфының хәле хәҙер ҙә бына шулай тора.

СССР-ҙа эшселәр синыфының хәле бөтөнләй икенсе. «...СССР пролетариаты бөтөнләй яңы синыфҡа, СССР эшселәр синыфына, хужалыҡтың капиталистик системаһын юҡ иткән, етештереү ҡоралдарына һәм средстволарына социалистик милекте ныҡытҡан һәм совет обществоһын коммунизм юлы менән киләлер торған эшселәр синыфына әйерелде» (И. В. Сталин. «Ленинизм мәсьәләләре», 11 баҫма, 511-се бит).

СССР-ҙың эшселәр синыфы, капитализм ваҡытында ирелгән, эксплуатацияланған һәм хоҡуҡһыҙ синыфтан, хакимлек итеүсе синыфҡа, совет обществоһының етәксе көсенә әйерелде.

Эксплуататор синыфтарҙың һәм уларҙың троцкийсе-бухаринсе агентураһының ҡаршылығы ҡурһәтеүен баҫтырыу, беренсе класслы индустрияны һәм донъяла иң эре механизациялаштырылған игенселекте булдырыу, социализм төҙөү һәм беҙҙең илебеҙҙе артта ҡалған аграр илдән ҡеүәтле социалистик державаға әйерелдереү кеүек тарихи грандиоз бурыстарҙы партия етәкселегендә тормошҡа ашырыуҙа социалистик яңы обществоны төҙөүсе эшселәр синыфының етәксе

роле айырыуса асыҡ менән сағылды.

Совет илевең эшсеһе — ул яңы кеше, ул яңы мораль-политик йөҙлө кеше. Уға социалистик общество ағзаһының яңы черталары: шәхси интерестарҙың түгел, дөйөм халыҡ интерестарының беренсе дәрәжәләге әһәмиәткә эйә булыуын яҡлау, намыҫ эше, батырлыҡ һәм геройлыҡ эше булған хеҙмәткә социалистик мөнәсәбәт; хеҙмәт етештереүсәнлеген үҫтереү, продукцияның сифатын күтәреү, техниканы үҫтереү өсөн арымай-талмай көрәшеү хас булып тора. Совет эшсеһе үҙенең шәхси хеҙмәтендә юғары күрһәткестәргә өлгәшеү тураһында ғына хәстәрлек күреү менән сикләнеп ҡалмай, бәлки үҙенең тәжрибәһен башҡаларға күсереүгә, артта ҡалыусыларҙы алдынғылар кимәленә күтәреүгә ынтыла.

Совет крәҫтиәндәренең социаль тәбиғәтендә лә сериоз үҙгәрештәр булды. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһына тиклем крәҫтиәндәр ваҡ күләмдәге етештереүселәр синыфы ине. Крәҫтиәндәр, тип өйрәтә иптәш Сталин, бөтә ил йөҙөнә һибелгәндәр, үҙҙәренең артта ҡалған техникалы ваҡ хужалыҡтарында ярым-ялғыҙ хәлдә соҡсоналар, хосуси милектең ҡолдары булып торалар һәм помещиктар, кулактар, спекулянттар, ростовщиктар тарафынан рәхимһеҙ рәүештә эксплуатацияланалар ине. Октябрь социалистик революцияһы помещиктар синыфын юҡ итте һәм ерҙе национализацияланы, шуның һөҙөмтәһендә крәҫтиәндәр революцияға тиклем биләгән ерҙәренән тыш 150 миллион десятинанан артыҡ ерҙе бушҡа алдылар һәм шуның менән бергә һәр йыл һайын алтынлата 500 миллион һумға тиклем тәшкил иткән аренда түләүҙәренән ҡотолдолар.

Колхоз ҡоролошоноң еңеүе ауылда кулактар-капиталистар кабалаһын юҡ итеүгә, етештереү средстволарына общественный, социалистик милекте урынлаштырыуға, крәҫтиәндәрҙе белгәнлеккә төшөрөү процессын бөтөрөүгә килтерҙе. Колхоздар мәңгелеккә файҙаланыу өсөн государствонан 488 миллион гектар ер һәм бик бай машина техникаһын алдылар. Колхоз ҡоролошо крәҫтиәндәр өсөн мул, культуралы тормош шарттары тыуҙырҙы.

Ауылдағы социалистик үҙгәртеп ҡороуҙар совет крәҫтиәндәренең рухи һәм политик йөҙөн тамырынан алып үҙгәрттеләр. Совет крәҫтиәндәре — эксплуатациянан ҡотолған крәҫтиәндәр, үҙенең эшен коллектив хеҙмәткә һәм хәҙерге заман техникаһына нигеҙләүсе колхоз крәҫтиәндәре улар. Беҙҙең крәҫтиәндәрҙең хужалығы хосуси милеккә түгел, ә коллектив хеҙмәт базаһында үҫкән общественный милеккә нигеҙләнгән. Совет крәҫтиәне — ул элекке шикелле, үҙенең тар, тик шәхси иҫәбе менән генә йәшәүсе хоҡуҡһыҙ, нужа менән баҫылған игенсе түгел инде,— ә социалистик обществоның азат гражданы, ул үҙ колхозын һәм государствоны ныҡытыу һәм үҫтереү менән бик ныҡ ҡыҙыҡһына, үҙенең культура һәм идея-политик кимәлен күтәрә, государство һәм общество тормошонда актив ҡатнаша. Эшселәр синыфы менән бергә һәм уның етәкселегендә колхоз крәҫтиәндәре социалистик государствоға етәкселек итеүҙә ҡатнашалар.

Совет крәҫтиәндәре социалистик ауыл хужалығын күтәреү өсөн актив көрәш алып баралар.

Беҙҙең илебеҙҙә интеллигенцияның да социаль йөҙө үҙгәрҙе. Ул үҙенең күпселегендә помещиктарға һәм капиталистарға хеҙмәт иткән элекке интеллигенция түгел инде. Большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының ғәйәт ҙур үҙгәртеп ҡороу эше һөҙөмтәһендә халыҡ араһынан сыҡҡан һәм уның менән бик тығыҙ бәйләнгән яңы күп миллионлы социалистик интеллигенция барлыҡҡа килде, ул эшселәр һәм крәҫтиәндәр менән ныҡлы хеҙмәттәшлек итеп, коммунизм обществоһы төҙөй.

Интеллигенция менән халыҡ араһында урынлаштырылған бындай тарихта күрелмәгән үҙ-ара мөнәсәбәттә совет интеллигенцияһының мораль йөҙө айырыуса ныҡ менән күренә: совет интеллигенцияһының көндәлек эше эксплуататор синыфтар интересына түгел, ә хеҙмәтсәндәрҙең тормош интерестарына, бөтә социалистик общество интерестарына хеҙмәт итә. Совет интеллигенцияһының халыҡсан характеры фән работниктарының производство менән ныҡып барған бәйләнештәрендә лә асыҡ күренә. Совет интеллигенцияһы беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең көс һәм ҡеүәтен ныҡытыу эшенә тоғро хеҙмәт итә.

* * *

Беҙҙең илебеҙҙә эксплуататор синыфтарҙы бөтөрөү, ҡалала, шулай уҡ ауылда общественный социалистик милекте урынлаштырыу, эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең һәм интеллигенцияның социаль тәбиғәтендә тамырынан уҡ үҙгәрештәр шуға килтерҙе: эшселәр синыфының һәм хеҙмәтсән крәҫтиәндәр массаһының ҡаҡшамаҫ союзы айырыуса юғары кимәлгә күтәрелде, совет халҡының мораль-политик берҙәмлегенә әйерелде. Капитализмға хас булған килешә алмаусан ҡаршылыҡтарҙы социалистик общество белмәй, ул «синфи бәрелештәрҙән азат һәм эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның дуҫтарса хеҙмәттәшлеге картинаһын көҫәләндерә, Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге. СССР халыҡтарының дуҫлығы, совет патриотизмы кеүек, шундай хәрәкәт иттергес көстәр ошо берлек нигеҙендә йәйелделәр ҙә инде» (И. В. Сталин. «Ленинизм мәсьәләләре», 11 баҫма, 589 сы бит).

Мораль-политик берҙәмлек—большевиктар партияһы етәкселегендә уның планы нигеҙендә коммунистик общество төҙөүсе эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның ихтыярҙарының, хәрәкәттәренең һәм маҡсаттарының берҙәмлеген аңлата. Мораль-политик берҙәмлектең нигеҙе булып, беҙҙең илебеҙҙә еңгән социалистик етештереү мөнәсәбәттәре, эксплуатациянан азат булған кешеләр араһындағы хеҙмәттәшлек һәм үҙ-ара ярҙам мөнәсәбәттәре тора. Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге күп милләтле берҙәм социалистик государствоға берләшкән бөтә халыҡтарҙың ҡаҡшамаҫ дуҫлығының, туғандарса хеҙмәттәшлегенең ҡеүәтле фундаментына нигеҙләнә. Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлегенең айырыуса асыҡ күҙәлеүешен беҙ СССР Верховный Советына булып үткән һуңғы һайлауҙарҙан күрәбеҙ: Союз Советына һайлауҙарҙа ҡатнашыусы һайлаусыларҙың 99,73 проценте, Милләттәр Советына һайлауҙарҙа ҡатнашыусы һайлаусыларҙың 99,72 проценте коммунистар менән партиялыларҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш бирҙеләр. Совет халҡының мораль-политик берҙәмлеге шуны аңлата: донъяға марксистик ҡараш, большевиктар партияһының идеологияһы бөтә совет халҡының идеологияһы булып әйерелде.

* * *

Социалистик государствола үҙ-ара дуҫ ике синыф: совет обществоһының берҙәм социалистик нигеҙе, коммунизм төҙөүҙең берҙәм маҡсаты менән берләшкән эшселәр синыфы һәм колхоз крәҫтиәндәре ҡалды. Был синыфтар араһында сиктәр юйыла, бөтә бара, ләкин эшселәр синыфы ла, крәҫтиәндәр синыфы ла синыф булыуҙан туҡталмағандар әле. Улар араһында айырмалар йәшәй әле. Был айырмалар социализм осоронда социалистик общественный милектең ике формаһы — государство һәм колхоз-кооператив милке йәшәүендә, социалистик предприятиеларҙың ике төрҙә булыуында конкрет күҙәләнәләр. Эшселәр синыфы эҙмә-эҙлекле социалистик типтағы, ә крәҫтиәндәр кооператив-колхоз тибындағы предприятиеларҙа эшләйҙәр. Эшселәр менән колхоз крәҫтиәндәре араһында социалистик аңлылыҡтың кимәлендә лә айырмалар һаҡлана әле.

Беҙҙең социалистик общество төҙөүҙе тамамлау һәм социализмдан аҡрынлап коммунизмға күсеү осоронда ингән социалистик илебеҙҙә ауыл менән ҡала араһында, аҡыл һәм физик хеҙмәт араһындағы ҡапма-ҡаршылыҡтарҙы бөтөрөүҙең кеҫәле процессы бара.

Беҙҙең илебеҙҙә етештереү көстәренең кеҫәле үҫеүе, ауыл хужалығының ауыл хужалығы хеҙмәтен индустриаль хеҙмәттең айырым бер төрөнә әйләндереүсе ҡеүәтле техника менән ҡоралландырылыуы, колхоздарҙың общественный хужалыҡтарын ныҡытыу, культура революцияһын тормошҡа ашырыу, атап әйткәндә ҡалала, шулай уҡ ауылда дөйөм мәжбүри ете йыллыҡ уҡытыуҙы индереү—быларҙың бөтәһе лә ауыл менән ҡала араһындағы айырманы, аҡыл хеҙмәте менән физик хеҙмәт араһындағы айырманы тулыһынса бөтөрөү өсөн бик мөһим предпосылка булып торалар.

Совет кешеләренең социалистик аңлылығының ғәйәт ҙур үҫеүе, стахановсылар хәрәкәтенең йәйелдерелеүе, беҙҙең илебеҙҙең социалистик экономикаһын һәм культураһын үҫтереүҙә һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың 4 йылы эсендә совет халҡы тарафынан өлгәшелгән уңыштар был ҡапма-ҡаршылыҡтарҙы бөтөрөү юлында, эшселәр синыфы, крәҫтиәндәр һәм интеллигенция араһындағы айырмаларҙы бөтөрөү юлында яңы ҙур аҙым булып тора.

Совет обществоһының төрлө ҡатламдары араһындағы синфи айырымлыҡтарҙы бөтөрөүҙә кешеләр аңындағы буржуаз ҡалдыҡтарға ҡаршы, аҙағына тиклем йолҡоп ташланмаған хосуси милкселек тенденцияларына ҡаршы көрәштең, капиталистик донъянан СССР-ға инеүсе буржуаз идеологияға ҡаршы көрәштең әһәмиәте ғәйәт ҙур.

Синфи айырымлыҡтар стихиялы рәүештә, үҙенән-үҙе бөтмәй, бөтә донъяла тарихи әһәмиәткә эйә булған был бурыс Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә планлы рәүештә тормошҡа ашырыла. Большевиктар партияһы, тип иптәш Сталин, беҙҙең обществобыҙҙың социализмдан коммунизмға күсеүенең төп шарттарынан береһе булараҡ, бөтә идеология эштәрен ҡыҙыу ашыртыуға, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү эшенә, рухани культура байлығын булдырыуға айырыуса ҙур иғтибар бирәләр.

Совет кешеләре кешелек донъяһы тарихында беренсе булып кешене кешенең эксплуатациялауын юҡ иттеләр. Беҙҙең халҡыбыҙ, ер шарында беренсе булып, социализм төҙөне һәм ул коммунизмға — синфи айырымлыҡтарҙың һәр төрлө эҙҙәре бөтәсәк, бөтә эшселәр, крәҫтиәндәр һәм интеллигенция коммунистик обществоның аңлы эшсәндәренә әйереләсәк обществоға инәләр.

Коммунистар партияһы, үҙенең бөйөк юлбашсыһы, Лениндең үлемһеҙ эшен гениаль дауам иттереүсе иптәш Сталин етәкселегендә совет халҡын ышаныслы рәүештә синыфһыҙ, коммунистик обществоны төҙөүгә алып бара.

Л. Грот,
экономик фәндәр кандидаты.

Комсомол тормошо

ВЛКСМ ӨЛКӘ КОМИТЕТЕНЕҢ VI ПЛЕНУМЫ

Ошо көндәрҙә ВЛКСМ Өлкә Комитетенең VI пленумы булып үтте. Пленумдың эшендә ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары иптәш Ваһапов, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире иптәш Носов, БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге искусство эштәре, культура-ағартыу учреждениелары һәм кинофикация управлениелары, физкультура һәм спорт эштәре комитеты, республика халыҡ ижады йорто, республика лекция бюроһы һәм башҡа ойошмаларҙың етәкселәре ҡатнашты.

ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы йомғаҡтары тураһында доклад менән комсомолдың Өлкә Комитеты секретары иптәш Т. Ш. Саяпов сығыш яһаны.

— ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙарында билдәләнгән етешһеҙлектәр, — тине иптәш Саяпов, — беҙҙең Башҡортостан комсомол ойошмаһына тулыһынса ҡайтып ҡала. Күп кенә урындарҙа йәштәр араһында культура-массовый һәм политик-тәрбиә эшен киң йәйелдереү өсөн булған мөмкинлектәр файҙаланылмайҙар. Ҡайһы бер райондарҙа культура усаҡтары — клубтар, ҡыҙыл мөйөштәр, уҡыу өйҙәре һәм библиотекалар насар эшләйҙәр. Клубтар эргәһендә художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре ойошторолмайҙар. Бигерәк тә хор түңәрәктәре ойоштороуға иғтибар бирелеп еткерелмәй.

Артабан докладсы һәм сығып һөйләүсе иптәштәр комсомолецтарҙың һәм йәштәрҙең дөйөм белем кимәлдәрен күтәреү өлкәһендә, эшсе һәм ауыл йәштәренең киске мәктәптәренең эшендә булған етешһеҙлектәрҙе, ә эшсе йәштәр араһында фән һәм техниканың айырым тармаҡтары буйынса, алдынғы эш методтары тураһында лекциялар һәм докладтар бик һирәк уҙғарылыуын билдәләп үттеләр. Ауыл йәштәре араһында агрономия һәм зоотехника белемдәре аҙ пропагандалана. Район культура йорттарында, клубтарҙа, уҡыу өйҙәрендә йәштәрҙе ауыл хужалығы фәне өлгәшеүҙәре менән таныштырмайҙар. Ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәләре популярлаштырылмай, агротехника һәм зоотехника буйынса докладтар һәм лекциялар уҙғарылмай. Йәштәр өсөн уҙғарылған лекцияларҙың һәм докладтарҙың сифаты түбән. Йәштәрҙе библиотекаға йәлеп итеү, уларҙа китап уҡыуға мөхәббәт тыуҙырыу, китапты пропагандалау эше менән дә комсомол ойошмалары ҡәнәғәтләнерлек шөғөлләнмәйҙәр.

Республика халыҡ ижады йорто үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәрен репертуар менән тәьмин итмәй, уларға методик ярҙам күрһәтмәй.

Республикала алты йөҙҙән артыҡ киноустановка бар. Ләкин комсомол ойошмалары йәштәрҙе, бигерәк тә ауыл йәштәрен, кино менән хеҙмәтләндереүҙе тейешле кимәлдә ойоштормайҙар. Пәҫ киномеханиктар араһында политик-тәрбиә эше алып бармайҙар.

Комсомолдың Өфө ҡала комитеты секретары иптәш Сибирцев физкультура һәм спорт эштәре буйынса республика комитетының (председателе иптәш Борисов) эшен ҡаты тәнҡитләп сыҡты.

— Республикала ГТО значкистары әҙерләү планы үтәлмәне, — тине ул. — Иптәш Борисов бөтә эште үҙенсә, активтың фекере менән иҫәпләшмәй, хәл итә. Ул актив менән ҡаты мөғәмәлә итә, уларҙың ҡиммәтле тәҡдимдәрен кирегә ҡаға. Иптәш Борисов күп ваҡыт төгө йәки был мөһим саралларҙы уҙғарырға рөхсәт итмәй. Республика комитеты работниктары райсоветтар эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре буйынса комитеттарға оператив етәкселек итеү урынына, Өфөлә уҙғарылған бик күп ярыштарҙа хаҡ алып судьялыҡ итеү эше менән генә шөғөлләнәләр. ВЛКСМ-дың Өлкә Комитеты секретары иптәш Саяповҡа республика комитетындағы етешһеҙлектәр билдәле. Ләкин ул иптәш Борисовты тәнҡиттән көртәләп ҡалдырырға тырыша.

Иптәш Сибирцев ВЛКСМ Өлкә Комитетының комсомолдың район һәм ҡала комитеттарына етәкселек итеүҙә булған етешһеҙлектәренә туҡталды. Өлкә Комитет работниктары урындарҙағы ысын хәлде белмәйҙәр. Райкомдарҙан килгән протоколдарҙы ентекләп өйрәнмәйҙәр, анализ яһамайҙар. Райкомдарҙың эш стилдәрен өйрәнеп, эшсе бөтә райкомдар өсөн характерлы булған ВЛКСМ район комитеттарын Өлкә Комитет бюроһында тыңлау ойошторолмай. Өлкә Комитет работниктары урындарҙа булғанда түүге ойошмаларҙың эшен тәрәнтен өйрәнмәйҙәр, уларға талап ителгән ысын ярҙамды күрһәтмәйҙәр.

Республика халыҡ ижады йорто директоры иптәш Ғәлиев халыҡ ижады йортоноң эшенә туҡталып, Башгосиздатҡа ҡарата сериоз талаптар ҡуйҙы.

— Башгосиздат беҙҙең заказдарҙы үтәмәй, — ти иптәш Ғәлиев. — Ул 1948 йылдан бирле башҡорт совет йырҙары йыйынтығын сығарыуҙы һуҙып килә. Беҙ Башгосиздаттан репертуар йыйынтыҡтарын да сығарта алмайбыҙ.

Комсомолдың Федоровка район комитеты секретары иптәш Анискоз район комсомол ойошмаларының ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙарын тормошҡа ашыра башлауҙары һәм был эште ҡайһы бер ыңғай һөҙөмтәләргә өлгәшеүҙәре һөйләп бирҙе. Аҙаҡ ул республикала йәштәр газетаһын булдырыу талабын ҡуйҙы.

БАССР Мәғариф министры иптәш Әлибаев үҙенең сығышында республикалағы эшсе йәштәр мәктәптәренең эшенә арналды. Ул йәштәрҙең дөйөм белем кимәлдәрен күтәреүҙә булған уңышлыҡтарҙы сағыштырҙы.

— Ләкин йәштәрҙе уҡытыуҙа, — тине ул, — сериоз етешһеҙлектәр ҙә бар. Күп урындарҙа, мәҫәлән, Черниковск, Өфө, Белорет, Ишембай, Октябрьский һәм башҡа ҡалаларҙа предприятие етәкселәре йәш эшселәргә уҡыу өсөн тейешле шарттар тыуҙырмайҙар. Черниковскийҙағы яңы төҙөлештәр администрацияһы киске мәктәптәрҙә уҡыусы эшселәрҙе бер участканан икенсе участкаға күсереп йөрөтә. Һөҙөмтәлә быйыл да, үҙгән йылдағы кеүек, бер ни тиклем йәштәр уҡыуҙарын ҡалдырырға мәжбүр булдылар. Эшсе йәштәр мәктәптәрендә уҡытыу-тәрбиә эшенең кимәле лә түбән. Уҙған уҡыу йылында бер класта ике йыл ултырып ҡалыу фактылары булды. Комсомол ойошмалары уҡытыу-тәрбиә эштәренең эстәлеге мәсьәләләре менән яҡындан торып шөғөлләнергә тейештәр.

— Беҙҙең районда ҡайһы бер ауыл Советтары һәм колхоз председателдәре, — ти үҙенең сығышында, Иҙрисәкәй райкомы секретары иптәш Ғәбсәлихов,—культура-ағартыу эшенә баһа биреп еткермәйҙәр. Бындай етәкселәр клуб, уҡыу өйҙәренең һәм ҡыҙыл мөйөштәрҙең биналарын кеңәйт итеп йәки башҡа хужалыҡ ихтыяжлары өсөн файҙаланырға яраталар. Һөҙөмтәлә культура усаҡтарының биналары боҙола, оборудованиелары туҙҙырыла. Район етәкселәре лә быға иғтибар итмәйҙәр. Бындай практикаға артабан сик ҡуйырға, колхоз етәкселәренән хужалыҡ ихтыяжлары өсөн махсус ҡоролмалар төҙөүҙе талап итергә кәрәк.

Өфө тимер юл управлениеһы политбүлегенең комсомол буйынса инструкторы иптәш Золотарев тимер юл комсомол ойошмаларында лекцион пропаганданың ҡәнәғәтләнерлек булмауы тураһында сығыш яһаны. Стәрлетамаҡ, Раевка, Ҡарлыман, Аҡ йылға станцияларында йәш тимер юлсылар араһында культура-массовый, политик-тәрбиә эштәре алып барылмай. Был станцияларҙа клубтар, ҡыҙыл мөйөштәр насар эшләйҙәр. Хатта Ҡарлыман станцияһында ҡыҙыл мөйөштө бороҡ менән бикләп ҡуйғандар. Политбүлектең комсомол буйынса работниктары йәш тимер юлсылар араһында тәрбиә эше алып барыуҙа булған бик күп формаларҙы файҙаланмайҙар. ВЛКСМ Өлкә Комитетенең эшсе йәштәр бүлеге тимер юл транспорты комсомол ойошмаларының эш тәжрибәләрен дөйөмләштермәй, уларҙың эше менән етәкселек итмәй. Ғафури, Ҡырмыҫҡалы райкомдары тимер юл станциялары комсомол ойошмалары менән бөтөнләй шөғөлләнмәйҙәр. Өлкә Комитеттең йәш тимер юлсылар эшенә иғтибар бирмәүе тураһында иптәш Саяповтың докладында ла күрен була. Ул үҙенең докладында тимер юл транспорты комсомол ойошмаларының ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙарын нисек үтәүҙәре тураһында бер генә һүҙ ҙә әйтмәне.

Иптәш Саяповтың докладлы буйынса фекер алышыуҙа 35 кеше ҡатнашты.

Пленумда ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары иптәш С. Ә. Ваһапов сығыш яһаны.

— ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙары, — тине иптәш Ваһапов,—йәштәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү өлкәһендә комсомол ойошмаларының эшен тағы ла яҡшыртыуҙа мөһим документ булып тора. Партия, хөкүмәт һәм иптәш Сталин илебеҙҙә мәктәптәр, клубтар, библиотекалар, радиоузелдар, стадиондар, парктар һәм башҡа культура-ағартыу учреждениеларын күбәйтеү буйынса ғәйәт ҙур хәстәрлек ҡуралар. Был маҡсатҡа күп һаҡда аҡсаebарелә.

— Ләкин беҙҙә, — тине иптәш Ваһапов, — быйыл йәшәп килгән культура-ағартыу учреждениеларенең селтәре генә ҡәнәғәтләндерә аламы? Юҡ. Бының менән ҡәнәғәтләнеү мөмкин түгел. Республикабыҙҙа 1 мең ярымдан артығыраҡ колхоздың клубы юҡ. Колхоздарҙы берләштереү айҡанлы уларҙың экономикалары ла байтаҡ уҡ ныҡыны. Хәҙер республикабыҙҙағы партия ойошмалары үҙҙәренең алдына реаль һәм тормошҡа ашырырлыҡ бурысты—яҡындағы ике-өс йыл эсендә һәр бер колхозда клуб һалыу һәм библиотека булдырыу бурысын ҡуйырға тейештәр. Был эштә комсомолға почётлы роль бирелә. Ул партия ойошмаларына ҡулынан килгән бөтә ярҙамды күрһәтергә бурыслы.

Шуның өсөн әйтергә кәрәк, әле күп кенә культура-ағартыу учреждениелары ташландыҡ хәлдә торалар, улар насар йыһазландырылғандар, яғыулыҡ менән тәьмин ителмәгәндәр. Беҙҙең бурыс бөтә культура-ағартыу учреждениеларын яҡшылап йыһазландырыуҙан, уларҙы эсе һәм тышҡы тороштары менән ысын-ысынлап культура усағына әйләндереүҙән тора. Уларҙың эштәрен йәштәрҙе лә, ҡарттарҙы ла үҙҙәренә йәлеп итерлек итеп ойошторорға кәрәк. Бының өсөн комсомолецтарҙан инициатива күрһәтеү һәм эшкә ныҡлап тотоноу талап ителә. Клубтарҙы, уҡыу өйҙәрен һәм башҡа культура-ағартыу учреждениеларын ныҡлап яҡшыртыу өсөн әҙерләү комсомол ойошмаларының иғтибар үҙәгендә торорға тейеш.

Партия һәм комсомол ойошмалары культура-ағартыу учреждениеларенең эштәрен тамырынан яҡшыртырға һәм уларҙың эштәренең идея йөкмәткеләрен бөтә яҡлап күтәрергә бурыслылар. Беҙҙең культура-ағартыу учреждениеларыбыҙ фәнни-ағартыу, атеистик пропаганданы киң йәйелдерергә тейештәр. Был пропаганданың төп эстәлеге тәбиғәт күренештәрен материалистик ҡараш нигеҙендә аңлатыуҙан, фән, техника, культура өлкәһендә өлгәшелгән уңыштарҙы киң пропагандалауҙан торорға тейеш. Халыҡты Совет илендәге яңылыҡтар, халыҡ-ара хәл менән систематик рәүештә таныштырып барырға кәрәк. Соңғы беҙҙең республикабыҙҙағы һәр бер кеше Тыуған илебеҙҙәге бөйөк төҙөлештәр һәм башҡа бөтә яңылыҡтар тураһында белеп торорға тейеш.

Спорт обществоларының эшендә лә сериоз етешһеҙлектәр бар әле. Физкультура һәм спорттың республика комитетына һәм уның председателе иптәш Борисовҡа республикалағы физкультура һәм спорт ойошмаларының эштәренә етәкселекте ҡырҡа яҡшыртырға, был эшкә йәштәрҙе киң рәүештә йәлеп итергә, комсомолецтарҙың инициативаһын яҡларға һәм практик эштә уларға таянырға кәрәк. Комсомол ойошмаларының бурысы физкультура хәрәкәтенә йәштәрҙе мөмкин тиклем күберәк йәлеп итеүҙән, улар араһында спорт ярыштарын киң йәйелдереүҙән тора.

Иптәш Ваһапов үҙенең сығышында кино һәм радио эштәренә лә киң рәүештә туҡталды. Комсомол ойошмалары алдында,—тине ул,—халыҡты кино менән хеҙмәтләндереү эшен яҡшыртырға, ауыл клубтарын, уҡыу өйҙәрен һәм ҡыҙыл мөйөштәрҙе радиолаштырыуҙа әһәмиәтле саралар үткәреү бурысы тора.

Унан һуң иптәш Ваһапов йәштәрҙе политик уҡыуҙары һәм дөйөм белем кимәлдәрен күтәреү өлкәһендә комсомол ойошмаларының бурыстарына туҡталды.

Күптән түгел, — ти иптәш Ваһапов үҙенең йомғаҡлау һүҙендә, — РСФСР Верховный Советы Президиумының һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының 1950 йылдың 17 декабрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар үткәреү тураһындағы Указдары иғлан ителде. Был — ҙур политик әһәмиәткә эйә булған эш. Унда комсомол ойошмалары актив ҡатнашырға, хеҙмәтсәндәргә Сталинсе Конституция, һайлауҙар тураһындағы Положение, партия һәм хөкүмәттең политикаһы, совет халҡының бөйөк ҡаҙаныштары тураһында систематик рәүештә аңлатыу эштәре алып барырға тейештәр. ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙарын үтәп, комсомол партия етәкселегендә йәштәр араһында культура-массовый эштәрҙең ҡуйылышында яңы уңыштарға һис шикһеҙ өлгәшер.

Тикшерелгән мәсьәлә буйынса пленум киң ҡарар ҡабул итте.

Унан һуң пленум ойоштороу мәсьәләләрен ҡараны. Иптәш А. Н. Козлевтың башҡа эшкә күсеүе айҡанлы, уны пленум ВЛКСМ Өлкә Комитетенең икенсе секретарлеге эшенән бушатты. Пленум ВЛКСМ Өлкә Комитетенең икенсе секретаре итеп иптәш З. Ш. Аҡназаровты һайланы.

Комсомолецтәр—алдынғы новаторҙар

«Туймазынефть» тресының промыселдәрендә комсомолец-йәштәр производство программаһын срогынан алда арттырып үтәүҙә, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреүҙә ҙур эш башҡаралар. Комсомолецтар шулай уҡ социалистик ярыштың инициаторҙары ла. Һәр бер участкала һәм бригадала улар союздан тыш йәштәрҙе үҙҙәренең артынан эйәртеп, алдынғылар сафына баҫҡандар.

Ҡыҙыл Байраҡлы промыселдең комсомолецтары тынысылыҡ ҡаҡына күтәренке йөкләмәләр алғайнылар. Алынған йөкләмәләр хәҙер намыҫ менән үтәлә.

Илебеҙгә пландан тыш күберәк нефть биреү өсөн йәйелдерелгән был көрәштә промыселдең тик йәштәрҙән генә торған икенсе номерлы участкаһының комсомолец-йәштәре гүзәл хеҙмәт өлгөһө күрһәтәләр. Комсомолецтарҙан Әхмәтшин, Кузнецова, Фәйзуллин иптәштәр скважиналарҙы металл майҙансыҡтар менән йыһазландырыуҙа, көндәлек заданиене арттырып үтәүҙә инициатива күрһәтәләр. Ошо көндәрҙә участканың 30 скважинаһы металл майҙансыҡтар менән тик йәштәр тарафынан ғына йыһазландырылды.

Промыселдең башҡа участкаларында ла комсомолец-йәштәр, социалистик ярыштың инициатор булараҡ, алған йөкләмәләрен намыҫлы хеҙмәт менән ныҡыталар. Өсөнсө номерлы участка коллективы ҡышҡа әҙерлек эштәрен август айында уҡ тамамланы.

Тик һуңғы бер нисә айҙа ғына йәштәрҙән бик күп стахановсылар үҫеп сыҡтылар. Слесарь-комсомолецтар Лопов, Торгашов, Мортазин иптәштәр көндәлек заданиене 140—170 процентҡа еткереп үтәйҙәр. Һәм скважиналарҙы хеҙмәтләндереүҙә улар айырыуса тырышлыҡ күрһәтәләр. Шулай уҡ операторҙарҙан Аввакумов, Ғәлләмова, Байрамғолова һәм башҡа иптәштәр ҙә промыселдең алдынғы стахановсылары.

Хәҙер тресттың бөтә промысел коллективтары кеүек, Ҡыҙыл Байраҡлы беренсе промысел коллективы ла Октябрь айы социалистик ярышына ҡушылды.

В. Рукавишников,
беренсе номерлы промыселдең ВЛКСМ комитеты секретары.

Колхоз кадрҙарының өс йыллыҡ агрозоотехник уҡыуҙары

СССР Министрҙар Советы, колхоз кадрҙарының массовый агрозоотехник уҡыуҙарын ойоштороуҙа һәм үткәреүҙә яҡшы уйланып эшләнгән системаның булмауы Ауыл хужалығы министерствоһының һәм уның урындағы ауыл хужалығы органдарының эшендә төп етешһеҙлектәрҙең береһе булып тора, тип билдәләне. Колхоз кадрҙарын уҡытыуҙа йәшәп килгән система уҡытыу кимәлен йыл һайын күтәреүҙе, игенселектең, малсылыҡтың һәм ауыл хужалығының башҡа тармаҡтарының мастерҙарын әҙерләүҙе күҙҙә тотмай. Бик күп ваҡиғаларҙа агрозоотехник түңәрәктәр бары тик ҡышҡыҙа ғына йәшәйҙәр, улар өсөн төҙөлгән уҡыу программалары ауыл хужалығындағы киммәтле ысулдарҙы һәм методтарҙы тейешенсә конкретлаштырмайҙар. Түңәрәктә уҡыу райондың конкрет шарттарынан һәм колхоз алдында торған бурыстарҙан айырым рәүештә үткәрелә.

Быларҙың бөтәһе лә колхоз кадрҙарын уҡытыуҙағы системаның ауыл хужалығы производствоһының артабанғы үҫеш темпын, бөртөклө ашлыҡ һәм техник культураларҙың урожай биреүсәнлеген, шулай уҡ общественный малсылыҡтың продукты биреүсәнлеген күтәреүҙе тәьмин итә алмауына килтерҙе.

Шуға күрә СССР Ауыл хужалығы министерствоһы һәм уның урындағы органдары хәҙер колхоз кадрҙарын массовый рәүештә агрозоотехника буйынса уҡытыу системаһын тамырынан үҙгәртеп ҡоралар.

Колхоз кадрҙарын уҡытыуҙағы яңы система колхозда производствонан айырылмайынса өс йыллыҡ агрономик һәм зоотехник курстарҙа уҡыуҙы күҙҙә тота. Агрозоотехник курстар ауыл хужалығының ниндәй генә тармағы буйынса булһа ла мастерҙар әҙерләүҙе үҙҙәренең маҡсаттары итеп ҡуя.

Колхоз кадрҙарын агрозоотехник курстарҙа уҡытыу буйынса төҙөлгән программаның тәүге йылы курсанттарҙың общественный малсылыҡта эшләү өсөн кәрәк булған зоотехник белемдең тейешле минимумына эйә булыуҙы һәм производство эштәрен колхоздағы агрозоотехник саралар планына тулыһынса ярашлы рәүештә башҡарырға өйрәнеүҙәрен күҙҙә тота.

Колхоз кадрҙарын агрозоотехник курстарҙа уҡытыуҙың икенсе уҡыу йылына төҙөлгән программаһында колхоз производствоһында күренекле урынды тотҡан бер культуранан йәки бер төрлө бер нисә культуранан (бөртөклө ашлыҡ культуралары, техник, йәшелсә, емеш-еләк һәм башҡалар) юғары урожай алыу белеме, методы һәм ысулы менән ҡоралланған йәки малдарҙың бер төрө буйынса (мөгөҙлө эре малдар, йылҡысылыҡ, һарыҡсылыҡ, сусҡасылыҡ, ҡошсолоҡ буйынса) юғары продукты алыу белемен, методтарын һәм ысулын эйә булған ауыл хужалығы мастерҙарын әҙерләп сығарыу күҙҙә тотола. Өсөнсө уҡыу йылы программаһы — фән нигеҙҙәрен өйрәнеүҙе, производство процестарын киң рәүештә механизациялау һәм электрлаштырыу нигеҙендә үҫемлектәр үҫтереү һәм малсылыҡты үрсетеү техникаһының алдынғы методтарын өйрәнеүҙе, фәнни ҡаҙаныштарҙы һәм новаторҙарҙың ысулдарын ҡулланыуҙы бурыс итеп ҡуя.

Курстарҙың уҡытыусылар составы район ауыл хужалығы бүлеге тарафынан һайланып алына һәм ВКП(б) район комитетында раҫлана.

Уҡытыусылар сифатында районда булған теоретик яҡтан әҙерлекле, производствоны яҡшы белеүсе агрономдар һәм зоотехниктар, ауыл хужалығының фәнни тикшеренеү институттарының, селекция тәжрибә станцияларының, ғилми сотрудниктәре, юғары ауыл хужалығы уҡыу йорттарының һәм ауыл хужалығы техникумдарының уҡытыусылары һәм башҡа работниктар ылыҡтырылалар.

Курстарҙа эшләүсе уҡытыусыларҙың квалификацияларын күтәреү, уларҙы фәндең яңы ҡаҙаныштары һәм ауыл хужалығының практикаһы менән таныштырыу һәм эш тәжрибәһе менән уртаҡлашыу маҡсатында курс мөдирҙәре өсөн — республика һәм өлкә үҙәктәрендә, ә уҡытыусылар өсөн — район үҙәктәрендә махсус семинарҙар ойоштороласаҡ. Агрономик һәм зоотехник курстарға башланғыс мәктәптең өсөнсө һәм дүртенсе кластары ҡулаһында дөйөм белеме булған колхозсылар һәм уларҙың семья члендәре ғариза биреп инәләр. Беренсе уҡыу йылын уңышлы тамамлап сыҡҡан һәм агротехник йәки зоотехник минимумға эйә булыу тураһында танытма алған колхозсылар икенсе йыл программаһы буйынса уҡыуҙы дауам иттерә алалар. Икенсе уҡыу йылын уңышлы тамамлап, ауыл хужалығының икенсе разряд мастеры исемен алған колхозсылар шулай уҡ өсөнсө уҡыу йылы программаһы буйынса уҡыуҙы дауам иттерә алалар.

Беренсе һәм икенсе уҡыу йылы программаһын үткән һәм экзамен тапшырған уҡыусыларға ауыл хужалығының икенсе разряд мастеры исеме, ә өс йыл уҡығандан һуң һәм экзамен тапшырғандан һуң — беренсе разряд мастеры исеме һәм специальность күрһәтелеп аттестат бирелә.

Өс йыллыҡ агротехник һәм зоотехник курстарҙа производствонан айырылмайынса уҡыу һәр йылды 1 октябрҙән башланып, 1 апрелгә тиклем дауам итә.

Һәр уҡыу йылының планы буйынса 200 сәғәт уҡыу билдәләнгән, шуларҙың 100 сәғәте теория буйынса һәм 100 сәғәте практика буйынса булырға тейеш.

Йәйге осорҙа уҡыусылар курста уҡытыусыларҙың контроллегендә производство заданиеларын үтәйҙәр.

Уҡыу планы курсанттарҙың алдынғы колхоздарға, совхоздарға, машина-трактор станцияларына, фәнни тикшеренеү институттарына һәм ауыл хужалығы күргәҙмәләренә барыуҙарын күҙҙә тота.

«Массовый колхоз кадрҙарын производствонан айырылмайынса өс йыллыҡ агрозоотехник курстарҙа әҙерләүҙе ойоштороу тураһында» Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһының 1950 йыл 21 сентябрендәге ҡарары менән республика райондарында 1950—1951 йылдарҙа колхоз кадрҙарын уҡытыу планы раҫланды. Был план нигеҙендә республика райондарында 1320 группа, шул иҫәптән агротехника буйынса 950 һәм зоотехника буйынса 370 группа ойоштороу күҙҙә тотола.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы район Советтары исполкомдарына һәм ВКП(б) район комитеттарына район өсөн билдәләнгән группаларҙы ойоштороуҙы, курс мөдирҙәрен һәм уҡытыусыларҙы һайлап алыуҙы һәм раҫлауҙы йөкмәтте.

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы курстарҙы һәм группаларҙы уҡыу пландары, программалар һәм методик күрһәтмәләр менән тәьмин итергә, шулай уҡ курстарҙағы эшкә систематик контроллек һәм методик ярҙамды тормошҡа ашырырға тейеш.

Хәҙер бурыс агрозоотехник курстарҙа колхоз кадрҙарын әҙерләү эшенә большевиктарса етәкселек итеүҙән тора.

А. Васильченко,
БАССР Ауыл хужалығы министерствоһының ауыл хужалығы пропагандаһы Управлениеһының өлкән инженеры.

ТУҢҒА ҺӨРӨҮ—КИЛӘҺЕ ЙЫЛДА МУЛ УРОЖАЙ ҮҪТЕРЕП АЛЫУҘА МӨҺИМ САРА

Туңға һөрөүҙе юғары агротехник кимәлдә башҡарайыҡ!

Совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү тураһында ҙурҙан-ҙур хәстәрлек күрәләр. Ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығынған һәм техник ҡоралландырылған колхоздар, совхоздар һәм МТС-тар урожайлылыҡты һәм общественный малсылыҡтың продуктивлеген артабан күтәреү мәсьәләләрен тағы ла уңышлыраҡ хәл итеү мөмкинлектәрен алдылар.

Урожай йыйнауҙы уңышлы тамамлау менән бер рәттән, игенселәр алдында торған яҡындағы бурыстарҙың береһе — 1951 йылдың һабан ашлыҡтарын тик туңға һөрөлгән һәм пар ерҙәренә генә сәсеү иҫәбенән туңға һөрөүҙе тамамлауҙан тора. Алдынғы совет агрономия фәне ерҙе туңға эшкәртеү системаһын тупраҡты төп эшкәртеү, тип ҡарай.

Урожайҙы йыйнап алғандан һуң баҫыуҙа тупраҡ нығыҡ тығыҙланып ҡала. Бындай тупраҡта дым юғары күтәрелә һәм парланып оса. Бынан тыш, тығыҙланған тупраҡҡа ямғыр һыуҙары һеңмәй, уның күп өлөшө парланып оса, йәки ағып китә. Үҫемлектәр өсөн азыҡ әҙерләй торған бактериялар бындай тығыҙ тупраҡта үҙҙәренең хәрәкәтен туҡтаталар. Баҫыуҙа ҡамылдар араһында бик күп ҡый үләндәре һәм уларҙың орлоҡтары булалар. Әгәр бындай ер һөрөлмәйенсә ҡышлаһа һәм аҙ һөрәлһә, ҡый үләндәре сәсеүлектәрҙе ҡаплайҙар.

Ҡый үләндәренә ҡаршы көрәштә һәм тупраҡтың уңдырыусанлығын һаҡлауҙа академик В. Р. Вильямс тарафынан эшләнгән туңға һөрөү системаһы буйынса ерҙе туңға һөрөү ҙур әһәмиәт тота. Был система береһе икенсеһенә бәйләнешле булған ике төрлө эшкәртеүҙән — ҡамыл төптәрен йомшартыуҙан һәм туңға һөрөүҙән тора.

Ҡамыл төптәрен йомшартыу эше баҫыуҙы ҡый үләндәренән таҙартыу, тупраҡта дымды һаҡлау, үҫемлек ҡоротҡостарына ҡаршы көрәшеү бурыстарын үтәй. Был бурыстарҙы уңышлы үтәү өсөн йомшартыу эше урожай йыйнау менән бер үк ваҡытта үткәрелергә тейеш. Уны һуңлатыу дымды юғалтыуға һәм һөрөүҙең ауырлашыуына алып бара. Ҡамыл төптәре 4—5 сантиметр тәрәнлектә йомшартыла. Йомшартыуҙа бындай тәрәнлеккә күмелгән ҡый үләндәре орлоҡтары туңға һөрөү ваҡытына тиклем осорҙа шытып сығалар. Академик В. Р. Вильямс 7—8 һәм 10 сантиметр тәрәнлеккә күмдерелгән ҡый үләндәре орлоҡтары туңға һөрөүгә тиклем шытып сыҡмайҙар, шул арҡала баҫыуҙа ҡый үләндәре күбәйәләр генә, тип күрһәтә.

Туңға һөрөүҙе мотлаҡ предплужниклы һабандар менән үткәрергә кәрәк. Һөрөү 20—22 сантиметр тәрәнлектә, ә һөрөү ҡатламы һәй урындарҙа бөтә һөрөнтө ҡатламы тәрәнлегендә булырға тейеш. Картоф һәм тамыр аҙыҡтар өсөн туңға һөрөүҙең тәрәнлеге 20—25 сантиметр була. Был эш «5к—35», «П5—35» һабандары менән үткәрелә. Был һабандар агротехник талаптарға тулыһынса яуап бирәләр. Бындай һабандарҙа предплужниктәр ҡуйылған культуралы тәрән һәм тәрән тактәләре була.

Ауыл хужалығы алдынғыларының тәжрибәләре күрһәткәнсә, предплужниктәрҙе уңышлы файҙаланыу өсөн уны эш ваҡытында ентекле тәрбиәләргә кәрәк. Предплужник, шырт һәм тәрән дөрөҫ ҡуйылһын, яҡшы көйләнһен.

Быйыл туңға һөрөүҙә ҡайһы бер айырымлыҡтар бар. Ер нығыҡ дымлы булыу һөҙөмтәһендә үҫемлек һабаҡтары нығыҡ еүешләнделәр һәм тәрәндәргә тығылалар. Шулай уҡ дымлы тупраҡ һабан тәрәндәренә һылана. Быларҙың бөтәһе нығыҡ иғтибар биреүҙе талап итә. Һабанды яҡшы тәрбиәләп эшләткәндә генә эш рамлылығын күтәрергә, сифатты яҡшыртырға, яғыулыҡҡа экономия яһарға мөмкин.

Билдәле булғанынса, дөрөҫ урынлаштырылмаған һабан тиҙ туҙа, уның тартым ауырлығы 30 процентҡа арта һәм эштең сифаты ҡырҡа насарая. Эшкә башлау алдынан һабандың дөрөҫ урынлаштырылыуын, көйләнеүен тикшерергә кәрәк.

Ауыл хужалығы алдынғылары, Алехин һәм Рябов иптәштәрҙең трактор бригадалары һабандарҙың дөрөҫ көйләнгән булыуҙарына нығыҡ иғтибар итәләр. Иптәш Алехин етәкселек иткән трактор бригадаһы трактористәре һәр сменала, тракторҙарҙың тәрәнлеген тикшереү менән бер рәттән, һабандарҙың тәрәнтарын да тикшерәләр. Уның бригадаһы 20 сентябргә тиклем 2763 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны.

Предплужниктең дөрөҫ урынлаштырылыуына шулай уҡ нығыҡ иғтибар итергә кәрәк. Ерҙе 20—23 сантиметр тәрәнлектә һөргәндә предплужник бысағының йәҙә тәрән бысағы йөҙөнән 10—12 сантиметрға юғарыраҡ ҡуйыла. Ә 25 сантиметр тәрәнлектә һөргәндә — юғарылыҡ 15 сантиметр була. Предплужник ерҙе 8—12 сантиметр тәрәнлектә ҡырҡтырырға тейеш. Һабан йөрөгән сағында яҫы рамлы трактор һабанының төрәнө менән предплужник аралығы 20—25 сантиметр була. Ваҡ ҡый үләнле ҡоро ерҙе һөргәндә бындай аралыҡ ҙурыраҡ, ә ере ҡый үләнле дымлы ерҙе һөргәндә — бәләкәйерәк итәлә. Предплужник йөҙә горизонталь ҡуйыла.

Эшләгән ваҡытта һабанды күҙәтеү сараларынан түбәндәгеләрҙе тәьмин итергә кәрәк: һабан балсыҡ һәм ҡыйҙарҙан таҙартыла, һәр бер бураҙна башында һабан йәшын һалына, һабандың частәре ваҡытында майланып, түңәрәкләп һөрөү рөхсәт ителмәй, һөрөү ҡағиҙәлы тәртиптә алып барыла, бураҙна һәр ваҡыт бер үк киңлектә һәм бер үк тәрәнлектә була, уны үлсәү эш барышында үткәрелә.

Эштең сифатын тәьмин итеүгә нығыҡ иғтибар бирергә кәрәк. Туңға һөрөү ваҡытында тракторҙар яҡшы өйрәнгән прицепщиктәр менән тәьмин ителһендәр, Эштә һәр бер бураҙнаның сифатлы һөрәләүе тәьмин ителһен.

Туңға һөрөүҙә бөтә был шарттар тәьмин ителергә тейеш. Күп кенә трактористар уға нығыҡ иғтибар итмәйҙәр. Күп кенә МТС-тарҙа туңға һөрөүҙе һуңлаталар.

Был эштә ҡамасаулыҡтың береһе — комбайндар менән урылған баҫыуҙарҙа һаламдарҙың ваҡытында йыйналып алынмауы. Күп кенә колхоздар был эшкә иғтибар итмәйҙәр. Шул арҡала туңға һөрөү планы үтәлмәй. Мәҫәлән, комбайндар менән урожай йыйнау планын арттырып үтәгән Дәүләкән МТС-ында туңға һөрөү планының үтәлеше ни бары 50 процент кенә тәшкил итә. «Новый быт» колхозында 1295 гектар туңға һөрөү планы 190 гектарға ғына үтәлгән. Бында бик күп баҫыуҙарҙа һаламдар йыйналып алынмаған. «Ҡыҙыл Урал» һәм «Труд» колхоздарында ла шул уҡ хәл. Тик иптәш Алехин бригадаһы хеҙмәтләндергән колхоздарҙа ғына эштәр яҡшы бара.

Трактор агрегаты тарафынан туңға һөрөлгән майҙан баҫыуҙа ҡарап ҡабул ителергә тейеш. Һөрөүҙең сифатын күтәреү һәм ҡабул итеү — баҫыусылыҡ бригадаһы бригадирҙарының бурысы. Туңға һөрөүҙе яҡшы сифатлы итеп, үҙ ваҡытында үткәрергә кәрәк. Был эш бик күп өҫтәмә урожай алыуҙы тәьмин итәсәк.

Ш. Фаршатов,
Башҡортостан ауыл хужалығы институтының механизация факультеты деканы ярҙамсыһы.

Агротехниканы тупаҫ рәүештә боҙоуға юл ҡуялар

Партия һәм хөкүмәт ҡарары нигеҙендә 1951 йылдан башлап бөтә һабан ашлыҡ культуралары бары тик туңға һөрөлгән ергә генә сәселергә тейеш. Был район һәм колхоз, МТС, совхоз етәкселәренән быйыл уны ойоштороуға һәм уның сифатына айырыуса сериоз иғтибар биреүҙәрен талап итә.

Ләкин Ҡандра районы етәкселәре (район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Ғәлимов, баш агроном Таһиров иптәштәр), шулай уҡ МТС директорҙары эштең сифатына нығыҡ контроль алып бармайҙар. Был хәл күп кенә колхоздарҙа эштең аҡрын барыуына һәм агротехниканы тупаҫ рәүештә боҙоуға юл ҡуйыуға килтерә.

Ҡандра МТС-ы хеҙмәтләндергән колхоздарҙа 28 трактор менән биш көн буйына тәүгә сменала бөтәһе 165 гектар ер һөрөлә. Был һәр бер тракторға сменаға бәрәр гектар ғына тура килә тигән һүҙ.

«Ҡуш Бүләк» колхозында иптәш Әмиев етәкселек иткән бригада ике «НАТИ» һәм ике «СТЗ» тракторы менән биш көн эсендә ни бары 19,84 гектар майҙанда, йәки һәр бер шартлы тракторға смена һайын 0,31 гектар ғына ер һөргән.

«Игенсе» колхозында «СТЗ—НАТИ» тракторы һөрөү өсөн участка бүленмәү сәбәпле генә 17 көн буйына эшһеҙ ултырҙы. «Алға» колхозында ла «С—80», «СТЗ—НАТИ», «СТЗ» тракторы менән бер ай ваҡыт эсендә план буйынса 1000 гектар урынына ни бары 141 гектар майҙанда ғына ер һөрәләр һәм Ҡарамалы-Ғөбәй, Ҡандра МТС-тарының өлкән агрономдары Ғәлимов һәм Зорин иптәштәр, шулай уҡ участка агрономдары ерҙең яҡшы сифатлы итеп эшкәртелеүен тәьмин итмәйҙәр, агротехниканы боҙоуға юл ҡуялар. Мәҫәлән, «Алға» колхозында тракторист иптәш Сөләймәнов «С—80» тракторында ерҙе предплужникһеҙ һабан менән 13—15 сантиметр тәрәнлектә генә һөрә. Ә был колхозды хеҙмәтләндереүсе Ҡандра МТС-ының участка агрономы иптәш Ҡотдусов брак яһауға сара күреһе урынына, киреһенсә, эште шулай дауам иттерергә — ерҙе предплужникһеҙ һабан менән һөрергә рөхсәт итә. «Красное Знамя», «Ҡуш Бүләк» колхоздарында ла трактористарҙан Йосопов һәм Вильданов иптәштәр шулай уҡ ерҙе предплужникһеҙ һабандар менән һай һөрөүгә юл ҡуялар.

Күп кенә колхоздарҙа туңға һөрөү эшенә әле булһа тейешле һанда йәнле тартыу көстәре булмайҙар.

Ҡандра районы ауыл хужалығы бүлеге һәм шулай уҡ МТС етәкселәре туңға һөрөүҙә булған был хаталарҙы ашығыс төҙәтергә бурыслылар.

Е. Тулбаев.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Культура-массовый эште таркатыусы

Мияҡә районының Ҡарап ауыл клубы артылаш емерек хәлдә. Ямғырҙар ваҡытында уның түшәменән һыу тамып тора. Шулай булһа ла, Ҡарап ауыл йәштәре төрлө кисәләр, уйындар уҙғарырға тип, аҙнаһына бер тапҡыр булһа ла клубҡа йыйналалар. Ләкин колхоз председателе иптәш Исламов йәштәргә кисә уҙғарырға рөхсәт итмәй, уларҙы һәр ваҡыт клубтан ҡыуып сығара. Килгән кинофильмдарҙы ла ҡуйҙырмай. Ауыл йәштәре культура-ағартыу эштәрен йәнләндерергә тырышһалар ҙа, уларға бер ниндәй ҙә мөмкинселек бирмәйҙәр.

Беҙ, Ҡарап ауыл йәштәре, был турала район культура-ағартыу бүлегенең ярҙам итеүен һорайбыҙ.

Ғ. Исхаҡов.
М. Исмәғилов.

Тейешле иғтибар бирмәйҙәр

Август айында булып үткән уҡытыусылар конференцияһында Ғафури районы Ҡауарҙы өтө йыллыҡ мәктәп директоры иптәш Калмурзин дә, башҡалар менән бер рәттән, мәктәптең яңы уҡыу йылына әҙер булыуы тураһында һөйләп үтте. Ләкин был мәктәптә эш маҡтанырлыҡ түгел. Дәреслектәр етешмәй һәм уҡыу әсбаптары ла юҡ. Мәҫәлән, өсөнсө класта уҡыусы 27 балаға туған тел буйынса ни бары 6, арифметиканан 9, рус теле буйынса 4 дәреслек бар. Перо, ручка һәм башҡа шундай уҡыу әсбаптары етешмәй. Былар бөтәһе лә уҡыусыларҙың өлгәшеүҙәренә ҙур ҡамасаулыҡ яһайҙар.

Бында физик культура дәрестәре лә методик яҡтан бик түбән кимәлдә үткәреләләр. Сөнки физкультура һәм спорт буйынса махсус белемле уҡытыусы һәм спорт инвентарҙары юҡ. Был мәҫәләләр бары тик Ҡауарҙы мәктәбенә генә ҡайтып ҡалмай. Ғафури районының күп кенә башҡа мәктәптәрендә лә шундай уҡ хәл. Район мәғариф бүлеге был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә тейешле иғтибар бирһен ине.

З. Рәхмәтуллин.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Игенде ҡайҙа тапшырырға?"

Иглин «Заготзерно» пункты работниктәренең иген тапшырырға килеүсе колхозсыларҙы насар хеҙмәтләндереүҙәре, шулай уҡ үҙ эштәренә тейешенсә әһәмиәт биреп еткермәүҙәре тураһында газетабыҙҙың 178-се номерында редакцияға килгән хат баҫылып сыҡҡайны.

Хәбәрҙә, пункт технологы Хәбибрахмановтың иген менән килгән ылауҙарҙы һәм автомашиналарҙы оҙаҡ ваҡыттар буйы ҡабул итмәй тороуы һәм игенде дөрөҫ үлсәмәүе ҡаты тәнҡитләнгәйне.

Газетала күрһәтелгән фактылар Иглин район Советы тарафынан тикшерелде һәм тулыһынса дөрөҫләнде.

Иген ҡабул итеүҙә булған тотҡарлыҡтарға юл ҡуйғаны өсөн «Заготзерно» директоры иптәш Ковшевка шелтә бирелгән, эште яҡшыртыу өсөн конкрет саралар билдәләнгән.

Государствоға иген тапшырыуҙа совхоздарҙың артта ҡалыуҙарын бөтөрөргә

Республикабыҙ территорияһында механизациялаштырылған эре ашлыҡ совхоздары бар. Совхоздарҙың баҫыуҙарында гусеницалы йөҙҙәрсә тракторҙар, комбайндар, бик күп төрлө ауыл хужалығы машиналары эшләйҙәр, механизациялаштырылған киптергестәр бар. Совхоздар квалификациялы специалистар һәм башҡа работниктар менән тәьмин ителгәндәр. Ҡыҫҡаһы, эҙмә-эҙ социалистик государство хужалыҡтары булған был эре совхоздарҙа улар алдына ҡуйылған төп бурыстарҙы хәл итеү өсөн, государствоға юғары тыуҙырлыҡлы иген етештереү өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Әйтергә кәрәк, юғары техниканы файҙаланыу, тупраҡты агрономия фәне базаһында эшкәртеүҙе үткәреү, юғары сифатлы орлоҡтар менән тәьмин итеү һәм, башлыса, сәсеү эштәрен ҡыҫҡа сроктарҙа үткәреүҙе тәьмин итеү — беҙҙең республикабыҙҙың совхоздарына быйыл юғары урожай алыуға мөмкинлектәр бирҙеләр.

Совхоздар, бигерәк тә бөртөклө ашлыҡ совхоздары республиканың иген әҙерләү планында ҙур ғына урын алып торалар. Шуға күрә урожай йыйнауҙың тәүге көндәренән үк совхоздарҙа иген әҙерләүҙе ойоштороу мөһим әһәмиәткә эйә булды, һәм был совхоздарҙың, тресттарҙың етәкселәрен һәр бер совхозды урожай йыйнауға һәм эштең тәүге көндәренән үк государствоға юғары сифатлы иген тапшырыуҙы ойоштороуға үҙ ваҡытында әҙерләнергә мәжбүр итте.

Ҡыҙансол, Стәрлетамаҡ, Смычка, Дмитриев, Арыҫлан, Мораптал, Һаҡмар совхоздары кеүек байтаҡ совхоздар, эште намыҫ менән ойоштороп, 5 октябргә иген әҙерләүҙең государство планын үтәүгә өлгәштеләр. Ләкин, шуны ла әйтергә кәрәк, хәл иткес күп кенә совхоздар иген әҙерләүҙе әҙерлекһеҙ һәм ойошмаған рәүештә ҡаршыланылар. Мәҫәлән, иптәш Михайлов директор булған эре, Мәсәғүт совхозын алайыҡ. Республикала иген әҙерләүҙең государство планы үтәлеү алдында торған саҡта, был совхоз 5 октябргә государство планын ни бары 20,8 процентҡа генә үтәне. Был совхозда иген әҙерләү планын үтәү өсөн кәрәк булғандарҙың бөтәһе лә бар—совхозда юғары урожай үҫтерелде, етерлек һанда комбайндар, тракторҙар бар, механизациялаштырылған 4 киптергес бар, директор ҡарамағына бер нисә тиҫтә автомашина бирелгән. Шундай ыңғай шарттар була тороп та был совхоз ни өсөн иген әҙерләү планын өҙҙө һуң? Ул тик шуның өсөн өҙҙө, был совхоздың директоры иптәш Михайлов һәм совхоз партия ойошмаһы урожай йыйнауға һәм иген әҙерләүгә әҙерлекһеҙ килделәр, улар һауа шарттарының яҡшы булыуына, эштең еңел башҡарылыуына ышандылар. Ләкин улай булып сыҡманы. Быйылғы һауа шарттары эштең нығыҡ ойошторолған булыуын талап иттеләр. Бында урожай йыйнауҙы башлауға тиклем киптергестәрҙең дүртәүһе лә әҙер булмаған, улар тик сентябрь айында ғына эшләй башланылар. Тәүлек әйләнәһенә эшләтеү урынына, улар күпселек ваҡиғаларҙа эшләмәй торҙолар. Ә совхоз директоры иптәш Михайлов, киптергестәрҙә эште ойошторомай тороп, государство элеваторына 25 процент дымлы булған, кондицияһыҙ иген тапшырырға рөхсәт һорап, һәр ваҡыт бөтәһенә лә телеграммалар оҙатып торҙо. Иген тапшырыу эшенә иптәш Михайловтың бындай ҡарашына ҡарата совхоздар тресы саралар күрмәне, государствоға иген тапшырыу буйынса совхоздар өсөн билдәләнгән графикта биш көнлектән-биш көнлеккә өҙҙө.

Мәсәғүт совхозында игенде эшкәртеү һәм киптереү ойошторолмаған һәм шул арҡала бер мең тоннанан артыҡ самаһындағы юғары сортлы бойҙайҙың боҙолоуына юл ҡуйылған, ул хәҙер күгәреп, һәм айырым өлөшө серегән. Был уңайҙа шуны ла әйтергә кәрәк, игенде боҙоуға юл ҡуйыу фактылары шулай уҡ Дәүләкән, Бүҙәк һәм башҡа ҡайһы бер совхоздарҙа ла бар.

Артта ҡалыусы совхоз Мәсәғүт совхозы ғына түгел әле. Государствоға иген тапшырыуҙа шулай уҡ бөртөклө ашлыҡ совхоздары тресының Раевка, Ҡыҙыл, Пәүгел, Йылайыр совхоздары ла һәм малсылыҡ совхоздары тресының Аҡаргуз, Лағыр, Һарҡамыш совхоздары ла артта ҡалалар.

Совхоздарҙа үҙҙәренең государство алдындағы изге бурыстарын үтәүгә ҡарата яуапһыҙлыҡтың булыуы менән бергә, хатта государствоны алдауға барып етеү фактылары ла бар. Бына БашЦИК исемендәге совхоз. Уның директоры Калачев, иген әҙерләү планын үтәүҙе өҙгәс, заготзерноның Благовар элеваторы директоры иптәш Черняханың асыҡ ауыҙ булыуынан файҙаланып, государствоны алдау юлына баҫҡан. Иптәш Черняха совхоздың тапшырмаған игене өсөн совхоздың кладовщигы һәм уның директоры Калачевтың игенде һаҡлау тураһындағы распискаһы буйынса фактик квитанция оформить иткән. Шундай жуликтәр операцияһы менән Калачев иген тапшырыу процентын күтәрергә уйлаған. Тик Әҙерләүҙәр министерствоһының Благовар районындағы вәкиле иптәш Зарановтың уяу булыуы ғына быға, әйтергә кәрәк, директорҙың государствоны алдарға маташыуына юл ҡуймаңы, ул фаш ителде һәм яуапҡа тартылды.

Был фактылар бөтәһе лә трест тарафынан, беренсе нәүбәттә, уның управляющийы иптәш Ғилванов тарафынан совхоздарға етәкселектә ҙур етешһеҙлектәр булыуы тураһында һөйләй. Трест управляющийы иптәш Ғилванов, күп ваҡиғала, ҡайһы бер совхоз директорҙарын, үҙҙәренең эшһеҙлектәре менән иген тапшырыу графигын өҙеп, государство интарестарына ярашлы булмаған тенденцияларына сик ҡуяһы урынына төрлө объектив сәбәптәр табып, уларҙы яҡлай. Быны, иген киптереү заданиеһен планлаштырыуҙа, иген артыҡ дымлы тигән булып киптергестәрҙең фактик ҡеүәтенә ҡарағанда бик түбән задание биреүҙән дә бик асыҡ күреп була. Был, билдәле, совхоз етәкселәрен нығыҡлы эшкә мобилизовать итмәй.

Игендең боҙолоуына ҡаршы нығыҡлы көрәш алып барылмай. Трест һәм совхоз етәкселәре государствоға бары тик юғары сифатлы иген тапшырыуҙы талап итмәйҙәр. Шуға күрә иген төйәп барған машиналарҙың, иген кондицияһыҙ булғанлыҡтан, уны тапшыра алмайынса әҙерләү пункттарынан кире ҡайтыу фактылары аҙ түгел. Бына былар бөтәһе лә совхоздарҙың иген тапшырыуҙы өҙөүҙәренә, уларҙың республика буйынса иген әҙерләү барышынан нығыҡ артта ҡалыуҙарына килтерҙе. Шундай ойошмағанлыҡ һәм күп кенә совхоз, шулай уҡ трест етәкселәренең иген тапшырыу эшенә яуапһыҙ ҡарауҙары республика буйынса дөйөм планды үтәп сығыуға ҙур тотҡарлыҡ яһай. Совхоздар республиканың колхоздарынан 20 процентҡа артта ҡалалар.

Беҙҙең государствоның эре хужалығы булып торған совхоздарыбыҙҙа государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәүгә бөтә мөмкинлектәр бар. Быны өсөн трест етәкселәренә, беренсе нәүбәттә, уның управляющийы иптәш Ғилвановҡа, совхоз директорҙарына үҙҙәрендә булған ҡеүәтле механизация көсөн дөрөҫ файҙаланырға, совхоз эшселәренең һәм специалистарының эшен урожай йыйнауҙы, иген эшкәртеүҙе, уны киптереүҙе һәм тейешле кондицияға еткереүҙе тиҙерәк тамамлауға тупларға кәрәк. Һәр машинаға, һәр бер шоферға көндәлек задание бирергә һәм уның үтәлешенә нығыҡлы контроль булдырырға кәрәк.

Артта ҡалыусы совхоздарҙың етәкселәре һәм уларҙың партия, комсомол ойошмалары был биш көнлектә алдынғы совхоздар һәм колхоздар сафына сығыу, государствоға иген тапшырыу планын 10 октябргә тулыһынса үтәү өсөн күп кенә ойоштороу сараларын үткәрергә тейештәр.

Совхоздарҙа иген тапшырыу тураһында һөйләгәндә, беҙ, күп кенә урындарҙа ВКП(б) райкомдарының, район Советы исполкомдарының, бигерәк тә Әҙерләүҙәр министерствоһының район вәкилдәренең совхоздарҙа иген әҙерләү эшен ойоштороуға бик һирәк ваҡиғала ғына тығылыуҙары тураһында әйтмәйенсә үтә алмайбыҙ. Күп кенә район етәкселәре колхоздарҙа урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эше менән шөғөлләнеүҙәренә һылтанып, совхоздарҙа иген әҙерләү эшен ойоштороуҙа бөтөнләй тип әйтерлек үҙҙәрендә яуаплылыҡ һиҙмәйҙәр. Бына был хәл совхоздарҙың артта ҡалыуына килтерҙе. ВКП(б) райкомдары, район Советы исполкомдары, Әҙерләүҙәр министерствоһының район вәкилдәре был артта ҡалыуҙы бөтөрөү өсөн совхоздарға айырыуса иғтибар бирергә тейештәр.

Бурыс һәр бер совхоздың государствоға иген тапшырыу планын үтәүен тәьмин итеү өсөн ашығыс саралар күреүҙән, уларҙың эшенә оператив етәкселек итеүҙән тора.

Һ. Валиев,
СССР Әҙерләүҙәр министерствоһының Башҡорт АССР-ы буйынса вәкиле.

1950 йылда Өфө ҡалаһының үҙәк баҙар майҙанында промышленность тауарҙары һатыу өсөн яңы павильондар һалынды.
Һүрәттә: яңы павильон күренеше. Ш. Уразбахтин фотоһы.

РӘШИТ НИҒМӘТИ

Палач ғибәҙәте

Трумэн көн һайын кис бер нисә минут ваҡытын ғибәҙәт ҡылып үткәрә тиҙәр. Был саҡта ул алланан ер өҫтөндә тыныслыҡ урынлаштырыуҙы үтенә икән.
Газеталарҙан.

Түбыкланып,
Трумэн доға ҡыла.
Тынлыҡ урынлаша Аҡ йортта:
Президентҡа ҡушылып,
Тын ҡалалар
Аҡ йорт эсендәге алйоттар.
Тынып ҡала Аҡ йорт.
Тик алыҫта,
Иртәнге саф тынлыҡ илендә —
Тыныслыҡ һәм хеҙмәт яратыусы
Кореяның гүзәл ерендә —
Күктәр күкрәй,
тауҙар, таштар тетрәй,
Дөрләп яна ҡала, ауылдар:
Бында
Трумэн бомбардировщиктары осa,
Трумэн бомбалары ярыла.
Түбыкланып,
Трумэн доға ҡыла,
Күккә һуҙып ҡаҡса ҡулдарын.
Ләкин
Шул уҡ ҡулдар утҡа тота
Кореяның гүзәл улдарын.
Ҡулын һуҙып,
Трумэн доға ҡыла,
Шәфҡәтлеген һорап алланың.
Ләкин
шул уҡ ҡулдар
Кореяла
Муйынын быуа сабый баланың.
Трумэн,
доға уҡып,
ярлыҡауҙы
Күтмә үтенһә лә алланан,
Ҡулы ҡанға батҡан
яуыз палач
Ҡотола алмаҫ ғәҙел язанан.

ҒАРИФ ҒҮМӘР

Беҙ һәм улар

Уолл-стрит Ергә һинкән саҡта
Ҡолорало ҡунғыҙ-ҡорттарын,
Совет иле сыҡты Ерҙе аҡлап,
Күп илдәрҙе ҡорттан ҡотҡарҙы.
Кореяла бөгөн ҡанлар түгеп,
Трумэнлар кеше үлтерә,
Совет иле ҙур плацдар төҙөп,
Ҡарт ерҙәргә йәшлек килтерә.
Беҙ беләбеҙ, күптән капиталдың
Эстән серен, мыжғып ҡортлауын,
Күҙе тонон, тамам хәлдән тайып,
Ерҙе аңғыратыуҙан туҡтауын.
Ул ҡотолмаҡ була, ер йөҙөнә
Сәсеп чума, ваба ҡорттарын,
Ләкин уның ҡорто һәм үҙенән
Ерҙе Совет иле ҡотҡарыр.
Беҙ йәш илдән Ергә кес бирәбеҙ,
Беҙ — Сталин осоро тоҡомо.
Далаларға диңгеҙ килтерәбеҙ,
Шаулар унда Волга тулҡыны.
Ҡара-ҡомға һыуҙар йүгертәбеҙ,
Дарьяларға ҡушып диңгеҙҙе.
Ҡомло ҡыуып, ерҙе гөл итәбеҙ,
Рәхмәт әйтер, беҙгә Ер йөҙө.

Татар телендә яңы журнал

Ҡазанда татар телендә «Колхоз бригадаһы» исемле айлыҡ ауыл хужалығы журналы сыға. Журналда игенселек, малсылыҡ, йәшелсәселек, баҡсасылыҡ, агротехника, зоотехника мәсьәләләре яҡтыртыла. Журнал юғары уңыш, малсылыҡ мастерҙарының һәм алдынғы механизаторҙарҙың эш тәжрибәләренә киң урын бирә, И. В. Мичурин учениеһе, совет агрономияһы фәненең ҡаҙаныштары, игенселек культураһын күтәреү юлдары тураһында мәҡәләләр биреп бара. Бер үк ваҡытта хеҙмәтте ойоштороу һәм уға түләүҙе тәртипкә һалыу, колхоз производствоһын механизациялаштырыу һәм электрлаштереу мәсьәләләре яҡтыртыла.

Журнал үҙенең «Һорауҙар һәм яуаптар» бүлеге аша колхоз төҙөлөшө буйынса консультациялар биреп бара. Журнал колхоз председателдәренә, бригадирҙарына, ферма мөдирҙәренә, счетоводтарға эштә ярҙам күрһәтеүҙе үҙенең төп бурысы итеп ҡуя. Журналға яҙылыу хаҡы йылға 15 һум.

Татарстандан ситтә йәшәүселәр заказдарҙы түбәндәге адрес менән ебәрә алалар:

Казань, ул. Баумана 19, дом печати, газетно-журнальная экспедиция «Союзпечати».

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

БМО Генеральный Ассамблеяһы Генеральный комитетенең 5 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 6 октябрь. (ТАСС). 5 октябрҙә кисәҙә Генеральный комитеттең ултырышы булып үтте. Ул Генеральный Ассамблеяның көн тәртибенә өҫтәмә пункттары индереү тураһындағы үтенестәрҙе ҡарау өсөн йыйылды.

Комитет «Формоза тураһындағы мәсьәләне» индереү тураһында АҠШ үтенесен ҡараны. Элек Генеральный комитет Гоминдан вәкиленең һорауы буйынса был мәсьәләне ҡарауҙы кисектергәйне.

Комитеттең бөгөнгө ултырышы башланғас, хатта гоминдансы Цзян Тин-фу ҙа, БМО-ла член булған бер хөкүмәттең икенсе илдең территорияһы тураһындағы мәсьәләне ҡуйыуы кеүек ваҡиғалар БМО тарихында булмаған, тип күрһәтеп, Тайвань тураһындағы «мәсьәләне» көн тәртибенә индереүгә ҡаршы сығыш яһаны.

Совет делегаты Я. А. Малик, был мәсьәләне индереү БМО Уставын боҙоу булыр ине, һәм ҡаты ҡөрәштән һуң бойондороҡһоҙлоҡто яулап алған бөйөк Ҡытай халҡын мәсхәрәләү булып торор ине, тигән нигеҙҙә уны көн тәртибенә индереүгә ҡырҡа ҡаршы килде. Ул, Тайвань (Формоза) Ҡытайҙыҡы һәм был, Каир декларацияһын да индереп, халыҡ-ара килешеүҙәрҙә танылды, тине. Каир декларацияһы Ялта һәм Потсдам килешеүҙәре менән раҫланғайны.

Малик, генерал Макартурҙың «Сит ил һуғыштарының ветерандарына» хаты американдарҙың Тайванды Американың стратегик базаһына әүерелдерергә уйлағанлыҡтарын күрһәтә, тип билдәләне. «Формоза мәсьәләһе» тип аталған мәсьәләне көн тәртибенә индереү теләһә нисәй утрауҙың, шул иҫәптән АҠШ ҡарамағында булған утрауҙарҙың да статусын тарарға БМО-ның хоҡуҡлы булыуын аңлатыр ине. Малик, АҠШ-тың тәҡдиме уның Ҡытайға ҡаршы агрессияһының ниәттәрҙе ситкә юналтоуға иҫәпләнгән, тип өҫтәне. Тайвань Ҡытайҙыҡы һәм Генеральный Ассамблея был мәсьәләне ҡарарға тейеш түгел. Генеральный Ассамблеяның бурысы АҠШ-тың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙан тора. Был мәсьәлә көн тәртибенә индерелергә тейеш.

АҠШ вәкиле Остин был пунктты индереүҙе яҡлап сығыш яһаны. Ул, АҠШ-тың Формозаға ҡарата хәрәкәттәре Кореялағы хәрби конфликт менән тығыҙ бәйләнгән, тип раҫланы һәм, был пунктты индереү тыныслыҡ интерестарына яуап бирә, тине.

Спендер (Австралия) Остинде яҡлаһы, һәм Каир декларацияһы уға ҡул ҡуйған илдәр өсөн мәжбүри булып тормай, тип белдерҙе.

Малик, Спендерға яуап биреп, был пунктты көн тәртибенә индереү өсөн бер нинди ҙә нигеҙлек юҡ һәм ул БМО юрисдикцияһына ҡағылышлы мәсьәлә булып тормай, тип күрһәтте.

Унан һуң комитет американдар тарафынан индерелгән пунктты өҫ тауышҡа ҡаршы уң тауыш менән көн тәртибенә индерергә ҡарар итте.

Малик, Оутрата (Чехословакия) һәм гоминдансы Цзян Тин-фу уға ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Унан һуң Генеральный комитет Югославия тарафынан индерелгән ике пунктты — «Һуғыш хәрәкәттәре башланған ваҡиғала государстволарҙың бурыстары» һәм «Яҡшы ярҙамдар күрһәтеү буйынса даими комитет төҙөү» тигән пункттарҙы көн тәртибенә индерергә ҡарар итте. Был пункттың икеһен дә Политик комитет ҡарамағына тапшырырға ҡарар ителде.

Унан һуң комитет «АҠШ һауа көстәренең Ҡытай һауа сиген боҙоуы һәм был көстәрҙең Ҡытай территорияһын пулеметтарҙан утҡа тотоуы һәм бомбаға тотоуы айҡанлы Ҡытай халҡ республикаһының протесын» Генеральный Ассамблея үҙенең көн тәртибенә индерһен, тип Советтәр Союзының 29 сентябрҙә тапшырылған үтенесен ҡарауға күсте.

Был мәсьәләне тикшереүҙе башлап АҠШ вәкиле Остин, Советтәр Союзы был пунктты индерергә үҙе тәҡдим итмәне йәки ул тик «Ҡытай коммунистик режимы» үтенесен генә яҡлайһы, тип хәбәр итте.

Унан һуң сығыш яһаған Малик Чжоу Энь-лайҙың хаттарынан цитаталар килтерҙе, һәм, Советтәр Союзы был мәсьәләне ҡарау тураһында Ҡытай халҡ хөкүмәтенең үтенесен яҡлай һәм уны көн тәртибенә индереүҙе тәҡдим итә, тип белдерҙе. Малик, Совет делегацияһы Ҡытай үтенесен яҡлау менән генә сикләнмәй, бәлки үҙ яғынан был пунктты көн тәртибенә индереүҙе тәҡдим итә, был мәсьәләне тикшереүҙә ҡатнашыу өсөн Ҡытай халҡ республикаһының вәкилен саҡырыуҙы талап итә, тине.

Комитет председателе Энтезам, көн тәртибенә индерелеү өсөн пункт БМО-ла член булған ил тарафынан тапшырылырға тейеш, тип күрһәтте, һәм, Ҡытай жалобаһының формулировкаһы Совет делегацияһының жалобаһы итеп үҙгәртелергә тейеш, тигән фекер белдерҙе. Унан һуң көн тәртибенең проектлаштырылған пунктының формулировкаһын үҙгәртеү өсөн оҙаҡҡа һуҙылмаған перерыв иғлан ителде.

Перерывтан һуң гоминдансы Цзян Тинфу, мин был пунктты индереүгә ҡаршы киләм, тип белдерҙе һәм Ҡытай территорияһын американдарҙың бомбаға тотоуын аҡларға маташып, Ҡытай халҡ республикаһының адресы буйынса яла яғыуҙарға юл ҡуйҙы.

Генеральный комитет пунктты көн тәртибенә индереүҙе хупланы, гоминдансы уға ҡаршы тауыш бирҙе. Остин был пунктты Махсус Политик комитет ҡарамағына, ә Малик уны беренсе — Политик комитет ҡарамағына тапшырырға тәҡдим итте. Фекер алышыуҙар үткәрмәйенсә председатель тауышҡа ҡуйырға тәҡдим итте һәм был мәсьәләне Махсус Комитет ҡарамағына тапшырырға, тип ҡарар ителде.

Шуның менән Генеральный комитеттең ултырышы тамамланды.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 2-се Бөтә Донъя конгресы әҙерлек комитетенең коммюникеһы

ПРАГА, 5 октябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 2-се Бөтә Донъя конгресы әҙерлек комитетының ултырышы тамамланды. Бөгөн комитет коммюнике иғлан итте. Унда тыныслыҡ конгресын саҡырыу тураһындағы мөрәжәғәт тирәһендә донъялағы бөтә илдәрҙә йәйелдерелгән кампанияның киң колас алыуы һәм ҙур отклик табыуы билдәләнә.

«Һуғышҡа саҡырыуҙар яңғыраған ваҡытта, — тип әйтелә коммюникела, — төрлө идеологиялы кешеләр, төрлө социаль системаларҙы яҡлаусылар араһында фекерҙәр менән ирекле алмашыу тыныслыҡты урынлаштырыу өсөн кәрәкле шарт булып тора. Бына шуға күрә әҙерлек комитеты тыныслыҡты һаҡлау яғында торған бөтә намыҫлы кешеләрҙең, уларҙың ниндәй политик ҡараштарҙа булыуҙарына ҡарамаҫтан, конгреста вәкиллектәрен тәьмин итеүҙе үҙенең беренсе бурысы итеп таный».

Коммюникела Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалар йыйнау уңышының әһәмиәте билдәләнә.

Коммюнике түбәндәге һүҙҙәр менән тамамлана:

«Массовый юҡ итеү ҡоралын тыйыу, ҡоралланыуҙар артыуын ҡыҫҡартыуға сик ҡуйыу һәм контроль аҫтында ҡоралһыҙландырылыу, агрессия фактын билдәләү һәм уны ғәйепләү, һуғыш өсөн пропаганданы тыйыу, Берләшкән Милләттәрҙең хартияһын һаҡлау, халыҡтарҙың үҙ яҙмыштарына үҙҙәре хужа итеү хоҡуҡын тәьмин итеү, хәҙерге ваҡытта булған һуғыш конфликттарын тыныс юл менән хәл итеү, нормаль экономик һәм культура бәйләнештәренә кире ҡайтыу — тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 2-се Бөтә Донъя конгресын саҡырыу тураһындағы мөрәжәғәттән һуң донъяның төрлө илдәрендә тикшерелгән мәсьәләләр бына шундайҙар.

Юғарыла килтерелгән бурыстар тыңлаусыларҙы тыңландырыусы бөтә кешеләр өсөн дә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 2-се Бөтә Донъя конгресы асыҡ. Ул үҙҙәренең иң ҙур байлығы — тыныслыҡты яҡлаусы халыҡтарҙың бөйөк ассамблеяһы буласаҡ».

Вьетнам Халыҡ армияһының һөжүм итеү операциялары

ПЕКИН, 6 октябрь. (ТАСС). Октябрь башында Вьетнам Демократик республикаһының Халыҡ армияһы күп кенә ҙур һөжүм итеү операциялары яһаған.

Рейтер агентствоһы хәбәрсеһенең 4 октябрҙә Сайгондан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Вьетнам Демократик республикаһының армияһы Гуэ ҡалаһына (Үҙәк Вьетнамдың башҡалаһы) һәм ҙур Туран портына һөжүм яһаған һәм унда урам һуғыштары башлаған.

Халыҡ армияһы Индо-Ҡытайҙың көньяғында һәм Кохинхинда (көньяҡ Вьетнам) операцияларҙы шулай уҡ активлаштырған.

Халыҡ армияһының частәре Вьетнамдың төньяғында, айырыуса алғанда, Ланг-Сон районында айырыуса актив хәрәкәт итәләр.

Вьетнам Халыҡ армияһы частәренең баҫымы аҫтында француз ғәскәрҙәре Као-Банг ҡалаһын эвакуацияларға мәжбүр булғандар.

Шо Док (Кохинхин) районында Халыҡ армияһының отрядтәре француз ғәскәрҙәренә ҡаршы ҡаты һөжүм итеү һуғыштарын алып баралар.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 6 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн иртән, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы ҡаты һуғыштар алып баралар, тип хәбәр итте.

Ыденцуан (Гисейфуҙан) төньяҡтараҡ районда дошман Халыҡ армияһы частәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам итерә.

Булған аныҡ мәғлүмәттәргә ҡарағанда, 2 октябрҙә Тяндин янында Америка эсминецы минаға эләгеп шартлаған һәм һыуға батҡан. 4 октябрҙә Ян Ян (Янян) янында Американың транспорт карапы минаға эләгеп шартлаған.

4 октябрҙә Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Пхеньян районында дошмандың 2 самолетын, шул иҫәптән «В—29» маркалы бер бомбардировщигын атып төшөргән.

ПХЕНЬЯН, 6 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 6 октябрҙә кис түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре һан яғынан өҫтөн булған дошманға ҡаршы ныҡлы оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам итерҙеләр.

Сеулдан төньяҡтараҡ Муньсань (Бунсан) районында Имчжиньган (Ринсинко) йылғаһы аша сығырға маташҡан дошман ҙур юғалтыуҙар кисереп, йылғаның уң яҡ ярына алып ташланған.

Алынған аныҡ мәғлүмәттәргә ҡарағанда, 30 сентябрҙән алып 5 октябргә тиклем Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Пхеньян, Вонсан (Гензан), Суньань (Дзюн-Ан), Аньчжу (Ансю), Кончжу (Косю) райондарында дошмандың 16 самолетын атып төшөргән.

Франция хеҙмәтсәндәре фашистик миллиция төҙөлөүгә ҡаршы сығыш яһайҙар

ПАРИЖ, 6 октябрь. (ТАСС). Бөтә Францияла хеҙмәтсәндәр «территорияны һаҡлау» тип аталған фашистик отрядтар төҙөү тураһында хөкүмәт ҡабул иткән декретҡа ҡаршы ҡырҡа протестар менән сығыш яһайҙар. Был отрядтар демократтарға, тыныслыҡ яҡлыларға ҡаршы көрәш өсөн билдәләнгәндәр.

Кисә Париждең 12-се округындағы автомобиль частәре әҙерләүсе «Барде» заводының йөҙҙәрсә эшселәре яңы фашистик формированиеға ҡаршы протест билдәһе итеп ваҡытлыса эштәрен туҡтаттылар. «Барде» заводы хеҙмәтсәндәре шулай уҡ Корея мәсьәләһен һис кисекмәҫтән тыныс рәүештә юлға һалыуҙы һәм Вьетнамда һуғышты туҡтатыуҙы талап иттеләр.

Халыҡ-ара күҙәтеү

Корея мәсьәләһендә ике линия

Корея мәсьәләһе БМО Генеральный Ассамблеяһы бишенсе сессияһының иғтибар үҙәгендә тора. Ассамблеяның Политик комитетенең ултырышында уны тикшереү яңынан бөтә донъя алдында ике линияны демонстрацияланы. Советтәр Союзы, Украина, Белоруссия, Польша һәм Чехословакия делегациялары тарафынан эҙмә-эҙлекле рәүештә үткәрелгән беренсе линия дөйөм тыныслыҡты нығытыу һәм Корея конфликтын тыныс юл менән яйға һалыу маҡсатын күҙҙә тота. Англия-Америка блогы тарафынан тормошҡа ашырылған икенсе линия Кореялағы сит ил интервенцияһын аҡлауға, ундағы хәлде тағы ла күберәк киҫкенләштереүгә, Кореяның бөтә территорияһын оккупацияларға һәм дөйөм тыныслыҡҡа яңы ҡурҡыныс тыуҙырыуға йүнәлтелгән.

Совет делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский үҙенең сығыштарында Совет тәҡдимдәренең Берләшкән Милләттәрҙең төп принциптарына һәм һуғыштан һуңғы осорҙа бөйөк державалар тарафынан бергәләп ҡабул ителгән ҡарарҙарға яуап биргәнлектәрен асыҡ күрһәтте.

1945 йылда уҡ Мәскәүҙә Корея мәсьәләһе буйынса Англия-Америка-Совет килешеүенә өлгәшелгәйне. Ул берләшкән, бойондороҡһоҙ, демократик Кореяны төҙөүҙе күҙҙә тотто. Ләкин был килешеүҙе АҠШ өҙҙе. АҠШ Кореяны тыныс юл менән берләштереүҙе өҙөү һәм Мәскәү килешеүенең төп принциптарын боҙоу политикаһын 1946, 1947 һәм 1948 йылдарҙа уҡ үткәрҙе. Бер үк ваҡытта АҠШ Төньяҡ Кореяға ҡаршы агрессия әҙерләне. Совет делегацияһының етәксеһе тарафынан иғлан ителгән фактылар һәм документтар, айырым алғанда, уның тарафынан демонстрацияланған Лисынмановы кликаның «стратегик картаһы» Америка хәрби советниктарын һәм уларҙың хужаларын Кореялағы ҡоралды конфликтты рухландырыуҙа һәм әҙерләүҙә, ә һуңынан Американың хәрби интервенцияһын булдырыуҙа фаш итәләр.

Тик Советтәр Союзы ғына Мәскәү килешеүенә тоғро булып ҡалды һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу өсөн, демократик нигеҙҙә Кореяны берләштереү өсөн сығыш яһай. А. Я. Вышинский Индияның премьер-министры Неруға иптәш И. В. Сталиндең яуабын хәтергә төшөрҙө. Унда Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу кәрәклеге билдәләнгәйне. Бынан ике ай элек, Совет делегаты Я. А. Малик Имәнселек Советында Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу һәм Кореянан сит ил ғәскәрҙәрен сығарыу тураһында тәҡдим индерҙе. Советтәр Союзы хәҙерге ваҡытта ла быны талап итә. СССР, УССР, БССР, Польша һәм Чехословакия делегациялары тарафынан Корея мәсьәләһе буйынса индерелгән резолюция проекты Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен һис кисекмәҫтән туҡтатыуҙы, АҠШ һәм башҡа государстволарҙың ғәскәрҙәрен сығарыуҙы, бөтә Корея халҡының үҙ фекерҙәрен ирекле белдереүе нигеҙендә милли собраниеға һайлауҙар үткәреүен, һайлауҙарҙы үткәреүҙе күҙәтеү өсөн Корея менән сиктәш булған государстволар вәкилдәренән мотлаҡ ҡатнашлығында БМО комиссияһын төҙөүҙе күҙҙә тотто.

Тыныслыҡ һөйөүсе Совет тәҡдимдәре бөтә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың интерестарын сағылдыралар. Быны хатта ҡайһы бер илдәрҙең БМО-лағы вәкилдәре лә һәм сит ил күҙәтеселәре лә йәшеренгән формала танырға мәжбүрҙәр. Мәҫәлән, Лондон комментаторы — Джон Шерауд, Совет резолюцияһының проекты унда «күп кенә эшлекле һәм аңлы тәҡдимдәрҙе бөтә донъя күрерлек» итеп төҙөлгән, тип иҫәпләй. Нью-Йорк, Париж, Вашингтондың күп кенә газеталарының күҙәтеселәре ошондай уҡ рухта сығыш яһайҙар. Канаданың сит ил эштәре министры Пирсон, Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу тураһында Совет тәҡдимендә «яҡшы пункттар бар», тип таныны. Бирма вәкиле У Тин дә ошондай уҡ белдереү яһаны. Индия делегаты Рау, Советтәр Союзы резолюцияһында килтерелгән тәҡдимдәрҙең күпселеген хуплайым, тип белдерҙе.

Политик комитетта Совет тәҡдимдәренә ҡапма-ҡаршы булып 8 ил исеменән Англия тарафынан тәҡдим ителгән Америка-Англия резолюцияһының проекты торҙо. Был проектта Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатыу һәм Америка ғәскәрҙәрен сығарыу тураһында бер һүҙ ҙә әйтелмәгән. Проект, киреһенсә, бөтә Корея территорияһын оккупациялауҙы талап итә. Проект Кореялағы «һайлауҙарҙы» Америка штыктарының «күҙәтеүендә» үткәреүҙе күҙҙә тота. Ул үҙ авторҙарының Корея конфликтын киңәйтергә ынтылыуҙары менән бәйләнгән маҡсаттарҙы күҙҙә тота.

Шуға ҡарамаҫтан, Американың «тауыш биреү машинаһы» «8 илдең» резолюция проектын ҡабул итте һәм Советтәр Союзының тыныслыҡ һөйөүсе тәҡдимдәрен кире ҡаҡты. Шуның менән АҠШ етәксе ҡругтарының Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын тик Кореялағы үҙҙәренең агрессив маҡсаттарын йәшереү өсөн генә файҙаланырға теләүҙәре тағы бер тапҡыр демонстрацияланды.

Корея халҡы АҠШ-тың был агрессив маҡсаттарын белә. Корея хеҙмәтсәндәре Америка интервенттарына ҡаршы бер кеше кеүек көрәшкә күтәрелә. Геройик Корея үҙенең еңеүенә ышана.

Профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһының биш йыллығы

Бөтә илдәрҙең прогрессив общественноҫы профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһының биш йыллығын билдәләне. 1945 йылдың октябрендә Парижда беренсе учредительный конгреста төҙөлгән ВФП үҙ эшмәкәрлегенең биш йылы эсендә эшселәр синыфының иң ҙур халыҡ-ара ойошмаһына әүерелде, уның интерестарын көйҙәләндереүсе һәм уның берҙәмлеге, азатлығы һәм демократия өсөн ҡаҡшамаҫ көрәшсе булып әйләнде.

ВФП-ны төҙөп, профсоюздарҙың беренсе Бөтә Донъя конгресы уның алдына бөтә илдәрҙең күп миллионлаған хеҙмәтсәндәр массаһын бөтә донъялағы ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн, фашизмде тулыһынса бөтөрөү, демократияны үҫтереү өсөн, хеҙмәтсәндәр хәлен яҡшыртыу өсөн көрәшкә туплау бурысын ҡуйҙы.

АҠШ һәм Англия тарҡатыусыларының, профбюрократтарының тырышлыҡтарына ҡарамаҫтан, федерация биш йыл эсендә үҙ сафтарын киңәйтте һәм нығытты. Хәҙер федерация сафтарында 56 илдең 80 миллион самаһы хеҙмәтсәне берләшкән. Был уның тормошҡа һәләтле булыуының асыҡ көҙгөләнешө булып тора.

«Бөтә донъя эшселәре, — тип яҙҙы ВФП-ның биш йыллығы көнөндә Польша газетаһы «Трибуна люду», — профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһында капиталистик эксплуатацияға ҡаршы, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға һәм агрессияға ҡаршы көрәштең ныҡлы бастионын күрәләр».

Экономик кризистең үҫеүе һәм яңы бөтә донъя һуғышы ярҙамында кризистан сығырға маташыу капиталистик илдәрҙең хәҙерге замандағы тормошонда иң характерлы яҡтарҙың береһе булып тора. Капиталистик илдәрҙең бөтәһендә лә эшһеҙлек өҙлөкһеҙ үҫә, хеҙмәтсәндәрҙең материаль һәм хоҡуҡи хәле насарлана. Капитализм бөгөнгө көндә донъяға 50 миллион эшһеҙ кешене һәм ҡот осҡос фәҡирлекте бирҙе. Эшһеҙҙәрҙең ҙур армияһының булыуы капиталистарға эшселәрҙең эш хаҡтарын кәметергә, уларҙың хеҙмәт шарттарын насарайтырға мөмкинлек бирә. АҠШ-та реаль эш хаҡы 1946 йылдан алып 1949 йылға тиклем уртаса алғанда 25 процентҡа кәмене, ә шул уҡ осор эсендә капиталистарҙың табыштары 50 процентҡа артты. Был илдәге халыҡтың дүрттән өс өлөшө үҙенең эш хаҡы менән йәшәү минимумын ҡаплай алмай. Европаның маршаллаштырылған илдәрендә лә массаларҙың фәҡирләнеүе өҙлөкһөҙ көсәйә бара. Мәҫәлән, Францияла «Маршалл планының» хәрәкәт итеүенең икенсе йылында ғына ла реаль эш хаҡы 10 процентҡа кәмене.

Капиталистик илдәрҙә массаларҙың эшһеҙлегенә һәм үҫә барған фәҡирлегенә ҡаршы көрәшеп, профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһы БМО-ның социаль һәм экономик советенән кәрәкле ҡарарҙар сығарыуҙы талап итте. Англия-Американың был советтағы күпселеге федерацияның практик тәҡдимдәрен кире ҡаҡты. Хеҙмәтсәндәрҙе эшһеҙлектән һәм фәҡирлектән яҡлау өсөн батырҙарса көрәш алып барырға тура килде һәм хәҙерге ваҡытта ла тура килә.

Тыныслыҡ өсөн, һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы бөтә донъялағы хәрәкәттә профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһы күренекле урын алып тора. Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйыу тураһында бөтә донъя хеҙмәтсәндәренә ВФП-ның саҡырыуы бөтә урындарҙа ла иң ҙур отклик тапты. Воззваниеға 4 миллиард ҡултамғаһы ҡуйылды. Американың Кореялағы һәм Ҡытайҙағы агрессияһына профсоюздарҙың Бөтә Донъя федерацияһы ҡырҡа ҡаршы сыҡты. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Донъя конгресына әҙерләнеүҙә актив ҡатнашып федерация тыныслыҡ өсөн хәрәкәттең кимәлен тағы ла юғарыраҡ баҫҡысҡа күтәреү өсөн бөтә нәмәне эшләй.

ВФП үҙенең эшмәкәрлеге менән бөтә илдәрҙәге миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең мөхәббәтен һәм ҙур авторитет яулап алды. ВФП үҙенең биш йыллығы көнөндә бик күп һанда ҡотлаулар алды. Совет профсоюздарының ҡотлауында ВФП-ның ҙур уңыштары билдәләнгән. Был уңыштар федерацияға ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ һәм кешелек донъяһының бәхете өсөн көрәштә бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәрен туплау буйынса тағы ла уңышлыраҡ эшмәкәрлек күрһәтергә мөмкинлек бирә.

П. Рыс[...]

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01100. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 203 (8660)
10
ОКТЯБРЬ
шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Алда торған һайлау ул ябай һайлау ғына түгел, иптәштәр. Был ысындан да, беҙҙең эшселәребеҙҙең, крәстиәндәребеҙҙең, интеллигенциябыҙҙың бөтә халыҡ байрамы. Бындай ысындан да иркле һәм ысындан да демократик һайлауҙар донъяла бер ваҡытта ла, бер ваҡытта ла булғаны юҡ әле! Тарих бүтән бындай миҫалды белмәй.

И. СТАЛИН.

Партия комитеттәренең лекторийҙәре — кадрҙарҙың марксистик-ленинсе уҡыуын ойоштороуҙа мөһим звено

Беҙҙең Тыуған илебеҙ коммунизм обществоһының бөйөк бинаһын төҙөй. Бөтә донья күләмендә тарихи әһәмиәткә эйә булған был грандиоз бурысты үтәүҙә беҙҙең алға барыу юлыбыҙҙы марксистик-ленинсе теория яҡтырта. «Марксистик-ленинсе теорияның көсө шунан тора, — ти иптәш Сталин, — ул партияға обстановкаға ҡарата ориентировка яһарға, тирәләге ваҡиғаларҙың эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә һәм ваҡиғаларҙың хәҙерге ваҡытта нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә нисек һәм ҡайҙа табан үҫергә тейешлектәрен дә белергә мөмкинлек бирә».

Хәҙер, коммунистик общество төҙөү осоронда, етәксе кадрҙарҙы, бөтә коммунистарҙы һәм интеллигенцияны марксистик-ленинсе теория менән ҡоралландырыу айырыуса ҙур әһәмиәт тыуҙыра. Һәр бер коммунистың, һәр бер работниктың марксизм-ленинизм фәнен тәрән үҙләштереүе талап ителә. Большевизмдың теорияһына һәм тарихына эйә булған, практик мәсьәләләрҙе тормошҡа ашырыуҙа уны ҡуллана белгән кадрҙар ғына бөйөк төҙөлөш бурыстарын хәл итеүҙә һәләтле булалар.

Бөтә партия ойошмаларының бурысы беҙҙең кадрҙарыбыҙға марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуға ярҙам күрһәтеүҙән, был теорияны практик эштә файҙалана белеүгә өйрәтеүҙән тора.

Үҙ алдында уҡыу — марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуҙа төп метод. Шуға күрә лә партия ойошмалары эштең был тармағына айырыуса ҙур иғтибар бирергә тейештәр. Шуны оноторға ярамай, ныҡлы ярҙам күрһәтелгәндә һәм даими контроль булдырылғанда ғына кадрҙарҙың марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдына өйрәнеүҙәре яҡшы һөҙөмтә бирә.

Коммунистарҙың үҙ алдарына уҡыуҙарын ойоштороуҙа партия комитеттәренең лекторийҙәре ҙур урын тота. Ленин һәм Сталин әҫәрҙәре, «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы», диалектик һәм тарихи материализм һәм политэкономия буйынса лекциялар циклын уҡыуҙы ойоштороу политик белемдәрен күтәреү өҫтөндә үҙ алдарына эшләүселәргә ярҙам күрһәтеүҙең айырыуса йоғонтоло формаһы булып тора. Лекциялар циклында марксистик-ленинсе теорияның төп мәсьәләләре системалы рәүештә һөйләп бирелә. Был марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен үҙ алдына өйрәнеүҙе еңеләйтә, китап өҫтөндә уңышлы эшләргә мөмкинлек бирә.

Партия мәғарифе селтәрендәге 1949—50 уҡыу йылында партияның Черниковск, Өфө ҡала комитеттәрендә, Бөрө, Стәрлетамаҡ райкомдарында лекторийҙәр уңышлы эшләнеләр. Һөҙөмтәлә, был партия ойошмаларында политик белемдәрен күтәреү өҫтөндә үҙ алдарына эшләүсе коммунистар үҙҙәренең пландарын ваҡытында үтәнеләр һәм марксистик-ленинсе теорияны тәрән үҙләштереүҙәрен күрһәттеләр.

Быйыл республика партия ойошмаһында 15 меңдән ашыуыраҡ коммунист марксизм-ленинизм фәнен үҙ алдына өйрәнә. Был хәл лекция пропагандаһын айырыуса көсәйтеүҙе талап итә. Шуның өсөн дә үткән йылғы ыңғай тәжрибәләрҙе киң файҙаланып, бөтә райондарҙа ла лекторийҙәр төҙөргә кәрәк. В. И. Ленин һәм И. В. Сталин әҫәрҙәре, философия һәм политэкономия буйынса лекциялар циклын уҡыуҙы ойоштороуға бигерәк тә ҙур иғтибар бирелергә тейеш.

Коммунистарҙың, етәксе работниктарҙың һәм бөтә интеллигенцияның политик уҡыуҙарына формаль ҡарашты бөтөрөргә кәрәк. Мөһим эшкә бындай яуапһыҙ ҡараш кадрҙарҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү эшен бөгөнгө юғары талаптар кимәленә күтәреүгә ҡамасаулай. Мәҫәлән, үткән йылда ВКП(б)-ның Салауат райкомы бөтә район активын үҙ алдына уҡыусылар иҫәбенә индерҙе. Ләкин уларҙың был уҡыуын ысынлап ойоштороу буйынса бер нәмә лә эшләнмәне. Партияның Әлшәй, Кушнаренко, Мәләүез район комитеттәрендә лә шундай уҡ хәл булды. Бындай эшҡыуар практиканың насар һөҙөмтәләргә килтереүе асыҡ, әлбиттә.

Быйыл был етешһеҙлектәрҙең ҡабатланыуына юл ҡуйырға ярамай. Марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәргә ярҙам күрһәтеүҙә мөһим звено булған лекторийҙәрҙең эшен яҡшыртырға, лекцияларҙың идея-теоретик кимәлен күтәреүгә серьез иғтибар бирергә кәрәк. Ә был, үҙ нәүбәтендә, лекторҙарҙың яҡшы әҙерлекле булыуын һәм улар менән түҙемле рәүештә, көндәлек эш алып барыуҙы талап итә. Шуның өсөн дә лекторҙарҙы һайлап алыуға һәм уларҙы тәрбиәләүгә төп иғтибар бирелергә тейеш.

Лекторҙарҙы һайлап алыу менән генә эш бөтмәй. Уларҙы эшкә өйрәтергә кәрәк. Лекторҙарҙың үҙҙәренең идея-теоретик кимәлдәрен күтәреү, методик оҫталыҡтарын арттырыу, лекцияларҙы коллектив тикшереүҙе ойоштороу, лекторҙарҙың семинарҙарын үткәреү иң мөһим эш булып тора.

Партия комитеттәренең лекторийҙәре беҙҙең кадрҙарыбыҙға марксистик-ленинсе теорияны тәрән үҙләштерергә ярҙам итергә бурыслылар. Ә был — иң мөһиме. Большевизмдың теорияһын һәм тарихын ижади өйрәнергә, уның асылын аңларға кәрәк. «Марксистик-ленинсе теорияға эйә булыу, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — һис тә уның бөтә формулаларын һәм һығымталарын ятлап алыу һәм был формулаларҙың һәм һығымталарҙың һәр бер хәрефенә йәбешеп ятыу тигән һүҙ түгел. Марксистик-ленинсе теорияға эйә булыу өсөн, бөтәһенән дә элек, уның хәрефе менән мәғәнәһе араһындағы айырманы күрә белеүгә өйрәнергә кәрәк.

Марксистик-ленинсе теорияға эйә булыу — был теорияның асылын үҙләштереү тигән һүҙ һәм пролетариаттың синфи көрәшенең төрлө шарттарында революцион хәрәкәттең практик мәсьәләләрен хәл итеү мәлендә ошо теория менән файҙалана белергә өйрәнеү тигән һүҙ».

Бөйөк юлбашсының был тәрән аҡыллы һүҙҙәре коммунистарҙың үҙ алдарына уҡыуҙарын ойоштороуҙа партия ойошмалары өсөн юл күрһәтеүсе йондоҙ булып торорға тейеш. Лекторийҙәрҙең эштәрен дә бына шунан сығып ойошторорға һәм ошо күрһәтмәне үтәүгә юнәлтергә кәрәк.

Иптәш И. В. Сталинға рапорт

Латвия ССР-ының колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары, ауыл хужалығы специалистары иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталинға рапорт бирәләр. Государствоның әҙерләүҙәр пункттарына бойҙай һәм арыш, үткән йылға ҡарағанда, 894 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылған.

Бер үк ваҡытта, республика колхоздары һәм совхоздары, индивидуаль тапшырыусыларының һөт һәм май әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәүҙәре, шулай уҡ республиканың май эшләү промышленносының май эшләү планын үтәүе тураһында хәбәр итәләр. Үткән йылдың ошо уҡ осороҡа сағыштырғанда, 94.500 ботҡа артығыраҡ май эшләнгән. Йон, бесән һәм йомортҡа әҙерләү планы ла үтәлгән.

Беҙ тыныслыҡ талап итәбеҙ

Баймаҡ. (Телеграф аша). Йылайыр бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәренең тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлауға арналған йыйылышы ҙур күтәренкелек менән үтте. Совхоз партия ойошмаһының секретары иптәш Якин йыйылышты асып былай тине:

— Бөйөк Сталин етәкселегендә беҙҙең илебеҙ халҡы бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлау өсөн ныҡышмалы рәүештә көрәшә. Тыныслыҡ өсөн көрәштә беҙҙең совхоз коллективы хеҙмәтенең дә өлөшө бар. Беҙ бөгөн тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлау хоҡуғына эйә булдыҡ. Был конференция һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, ер шарындағы бөтә халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо, азатлығы һәм бәхете өсөн көрәшергә совет халҡының ҡаҡшамаҫ ихтыярын тағы ла бер тапҡыр демонстрацияласаҡ.

Беренсе булып һүҙ комбайнер иптәш Пугачевҡа бирелә.

— Совет халҡы, — ти иптәш Пугачев, — тыныслыҡтың тоғро көрәшсеһе булып тора. Мин тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп Социалистик Хеҙмәт Геройы, РСФСР Верховный Советы депутаты иптәш Василий Солонинды һайларға тәҡдим итәм. Тыныслыҡты яҡлап, юғары урожай алыу өсөн, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн беҙҙең коллективтың нисек көрәшеүе тураһында иптәш В. Солонин конференция делегаттарына һөйләһен.

Малых, Жарикова һәм сығып һөйләүсе башҡа иптәштәр В. Солонин кандидатураһын ҡайнар яҡланылар. Совхоз коллективының йыйылышы иптәш Василий Степанович Солонинды тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп бер тауыштан һайланы.

ГОСУДАРСТВО АЛДЫНДАҒЫ ЙӨКЛӘМӘНЕ ҺӘР БЕР КОЛХОЗДЫҢ ҮТӘҮЕНӘ ӨЛГӘШӘЙЕК!

☆ ☆ ☆

Государствоға майлы культуралар тапшырыу планын срогынан алда үтәргә

Майлы культуралар ҡиммәтле ауыл хужалығы продуктыһы иҫәпләнә. Государствоға майлы культуралар орлоғо тапшырыу планын үтәү һәм арттырып үтәү государство әһәмиәтендәге эш булып тора. Был эштең уңышлы үтәлеүе халыҡты һәм промышленносты үҫемлек майы менән тәьмин итеүҙе хәл итәсәк.

Төп майлы культураларҙан — көнбағыш, бәҙрә етен, горчица, рыжик һәм башҡаларҙы государствоға тапшырыу йөкләмәһен хөкүмәт тарафынан билдәләнгән сроктарҙа үтәү — һәр бер колхоздың мөһим бурысы булып тора.

Сентябрь айында государствоға көнбағыштың 20 проценты, бәҙрә етендең һәм рыжиктең 40, горчицаның 80 проценты тапшырылырға тейеш ине. Ләкин күп кенә райондарҙың партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары, колхоз етәкселәре был ҡиммәтле культураларҙы йыйнауҙы һәм государствоға тапшырыуҙы ойоштороуға тейешле иғтибар бирмәй, уны һуңғы планға ҡалдырып килләләр. Был хәл бик ҙур юғалтыуҙарға килтерә. Республикабыҙҙың колхоздары беренсе октябргә горчица йыйнау планын ни бары 59,8 процентҡа, рыжик йыйнауҙы — 58,3 процентҡа һәм бәҙрә етен йыйнауҙы ни бары 36,8 процентҡа генә үтәнеләр. Ғафури, Дәүләкән, Пәрмәкәй, Балтач, Ҡырмыҫҡалы, Йылайыр райондарында был эш бик насар ойошторолған. Урожай йыйнауҙы һуҙыу колхоздарға государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүгә ҙур торҡарлыҡ яһай. Хатта государствоға иген тапшырыу планын үтәгән райондарҙа һәм колхоздарҙа ла был эште ойошторМайҙар. Әлшәй районында государствоға ни бары 4 тонна ғына майлы культуралар орлоғо тапшырылған. Был өлкәлә Дәүләкән, Шишмә райондары ла артта ҡалалар, ә Башбүләк, Бүздәк, Зианчура, Күгәрсен, Стәрлебаш, Федоровка райондарында хатта государствоға майлы культуралар тапшырыуға башламағандар ҙа. Ҡайһы бер райондарҙа район ауыл хужалығы бүлеге работниктары тарафынан государство интерестарына ярашлы булмаған тенденцияға юл ҡуйыла. Балтач район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Ғиззәтуллин һәм баш агроном Галицкий иптәштәр район ауыл хужалығы бүлеге һәм район Советы исполкомы тарафынан махсус күрһәтмә булмай тороп, колхоздарға государствоға майлы культуралар тапшырыуҙы тыялар. Был хәл государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүҙе өҙөүгә килтерә.

Колхоздарҙың майлы культуралар етештереүҙе үҫтереүгә булған ҡыҙыҡһыныуҙарын арттырыу маҡсатында хөкүмәт был культураны тапшырыусыларҙы дәртләндереү буйынса байтаҡ саралар билдәләне.

1946 йылдың урожайынан башлап майлы культуралар орлоғо тапшырған өсөн хаҡ түләү байтаҡ күтәрелде. Был, колхоздарҙың майлы культуралар етештереүҙе арттырыуға булған ҡыҙыҡһыныуҙарын күтәрҙе.

Шулай уҡ майлы культуралар орлоғо әҙерләүҙе стимуллаштырыу тәртибендә был культуралар орлоғон тапшырған өсөн колхоздарға льготалы хаҡ менән үҫемлек майы һәм жмых бирелә.

Колхоздар государство алдындағы йөкләмәне үтәү иҫәбенә майлы культуралар орлоғо тапшырыу менән бер үк ваҡытта бөртөклө ашлыҡ культуралары буйынса ла йөкләмәләрен һәм МТС эштәре өсөн натуралата түләү планын үтәйҙәр тигән һүҙ. Мәҫәлән, государствоға тапшырылған 1 центнер соя 3 центнер игенгә, 1 центнер клещевина 4 центнер игенгә һәм 1 центнер бәҙрә етен 3 центнер игенгә һәм горчица 2 центнер игенгә иҫәпләнә.

Әгәр ҙә колхоздар майлы культуралар орлоғон бөртөклө ашлыҡ культуралары буйынса йөкләмәне үтәгәндән һуң тапшырһалар, ул ваҡытта был колхоздарҙың тапшырған майлы культуралар орлоғо киләһе йыл иген тапшырыу планына иҫәпләнә.

Майлы культураларҙың сортлы орлоҡтарын етештереүсе орлоҡсолоҡ колхоздарына айырыуса ҙур льготалар бирелә. Элиталы көнбағыш, горчица, бәҙрә етен орлоҡтары тапшырған өсөн бындай колхоздарға хаҡ биш тапҡыр артыҡ, ә башҡа майлы культура орлоҡтарына өс тапҡыр артыҡ түләнә.

Бына был юғарыла һанап үтелгән льготалар партия һәм хөкүмәттең был ҡиммәтле культураны үҫтереүгә, уны ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйнап алыуға ниндәй серьез иғтибар биреүҙәрен асыҡ күрһәтә. Майлы культуралар орлоғоноң колхоз ырҙындарында тапшырылмайынса ятыуына юл ҡуйырға ярамай. Һуғылып алынған һәр бер центнер көнбағыш, етен, горчица шунда уҡ государство пункттарына оҙатылырға тейеш. Урындағы партия, комсомол ойошмалары был ҡиммәтле культураны етештереүҙе арттырыу буйынса партия һәм хөкүмәт тарафынан билдәләнгән саралар һәм шулай уҡ колхоздарға бирелгән льготалар тураһында киң рәүештә аңлатыу эштәре алып барырға, майлы культуралар орлоғон тиҙерәк йыйнап алыу һәм государство алдындағы йөкләмәләрҙе срогында үтәү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерергә бурыслылар. Әҙерләүҙәр министерствоһының райондағы вәкилдәре был эштең барышына ныҡлы контроль булдырырға, йөкләмәләрҙе үтәүҙе өҙөүселәрҙе ҡаты яуапҡа тарттырырға тейештәр.

Республикабыҙҙың колхоздарында государствоға майлы культуралар орлоғон тапшырыу планын үтәү генә түгел, ә арттырып үтәүгә лә тулы мөмкинлектәр бар. Был мөмкинлектәр тулыһынса файҙаланылырға, йөкләмә арттырып үтәлергә тейеш.

У. Камалов.

Урылған ашлыҡтарҙы һуҡмайҙар

Матрай районы колхоздары быйылғы кеүек мул урожайҙы күптән бирле күргәндәре юҡ ине. Был район, МТС һәм колхоз етәкселәренән быйыл урожай йыйнауҙы айырыуса яҡшы ойоштороуҙы талап итте. Ләкин был талапты үтәү тәьмин ителмәне.

Районда урожай йыйнау һуңлап башланды. Матрай МТС-ы хеҙмәтләндергән колхоздарҙың күпселегендә урожай йыйнауҙы 5 августа уҡ башларға мөмкин ине. Ләкин колхоз етәкселәре, ашлыҡтарҙың ҙур массивтарҙа өлгөрөүҙәрен көтөп, урожай йыйнауҙы бер аҙнаға һуңлап башланылар. Һары ҡул МТС-ы хеҙмәтләндергән колхоздарҙа ла хәл шундай уҡ булды.

Районда урожай йыйнауҙың һуңлап башланыуы эште оҙаҡҡа һуҙыуға, ҙур юғалтыуҙарға килтерҙе. Мәҫәлән, «Красный октябрь» колхозында (председателе иптәш Сәйетдәков) 236 гектар ашлыҡ урылмайынса, ҡамылда ҡойолоп ултыра. «Ҡыҙыл Йылайыр», «Ишемба» һәм «Мәҡсүт» колхоздарында ла 80—165 гектар майҙандың урожайын йыйнап алаһы бар. Райондың алдынғы тип иҫәпләнгән «Прогресс» һәм «Бикйән» колхоздарында ла байтаҡ майҙанда урожай ҡамылда ултыра.

МТС-тар урожай йыйнауҙы әҙерлекһеҙ ҡаршыланылар. Комбайндар яҡшы итеп ремонтланманы. Шул арҡала улар хәҙер эш өҫтөндә йыш ватылалар, эшләмәй ултыралар. Шулай булһа ла колхоз етәкселәре ябай урғыстарҙы эштә файҙаланмайҙар.

Райондың колхоздарында 5155 гектар майҙандың урожайы әле булһа йыйналмайынса ҡамылда ҡойолоп ултыра.

— Районда урожай йыйнау эштәре артта ҡала, уны ҡасан йыйнап бөтөрәһегеҙ икән, — тигән һорауға:

— Эшләйбеҙ бит, эшләгәс бөтәр әле, — ти район Советы исполкомы председателе иптәш Сәғиров.

Урожай йыйнауға башлауҙың тәүге көндәрендә үк урыу менән ашлыҡ һуғыу араһында ҙур өҙөклөк тыуҙы. Һуңғы көндәрҙә лә был серьез етешһеҙлек бөтөрөлмәгән. Районда 3220 гектар майҙандың урылған ашлығы һуғылмай ултыра.

Район ауыл хужалығы бүлеге работниктары ашлыҡ урыу һәм һуғыу эштәре менән аҙ шөғөлләнәләр. Урындарҙа һирәк булалар, кабинеттан йырылып сыға алмайҙар. Шуның һөҙөмтәһендә улар колхоздарҙа барған эште, ысынбарлыҡты белмәйҙәр.

— Районда тик «Мәҡсүт» колхозында ғына ҡатмарлы молотилка эшләй, ә ҡалған молотилкаларҙың ҡайһы колхоздарҙа эшләүен белмәйем, — ти район ауыл хужалығы бүлегенең баш агрономы иптәш Попков.

Ысынлап та, Матрай районында күпме ҡатмарлы һәм ябай молотилка бар, улар нисек эшләйҙәр? — улар тураһында ҡыҙыҡһынмайҙар. Хәҙер, районда государствоға иген тапшырыу планы үтәлгәс, бөтә көстө урожай йыйнауҙы һәм ашлыҡ һуғыуҙы йылдам тамамлауға туплары кәрәк ине. Ләкин районда государствоға иген тапшырыу планы үтәлеү менән тыныслыҡҡа бирелделәр.

ВКП(б)-ның Матрай район комитеты секретары иптәш Рафиҡов, район Советы исполкомы председателе иптәш Сәғиров районда урожай йыйнауҙы һәм ашлыҡ һуғыуҙы йылдам тамамлау өсөн эшлекле саралар күрергә бурыслылар.

И. Зарипов.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Өфө ҡалаһының Молотов районында яңы кинотеатр асылды. 8 октябрҙә хеҙмәтсәндәр унда беренсе тапҡыр кинокартина ҡаранылар.

Һүрәттә: яңы кинотеатр бинаһының күренеше.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

☆

Байрамды яңы уңыштар менән ҡаршылайбыҙ

Беҙҙең ауыл хужалығы артеле ағзалары быйыл колхоз баҫыуҙарында арыу-талыуҙы белмәй эшләп, тотош майҙандарҙан юғары урожай үҫтереп алыуға өлгәштеләр. Бойҙайҙың һәр бер гектарынан уртаса 14-әр центнер, һолонан 15-әр центнер, ә орлоҡсолоҡ участкаһынан тағы ла юғарыраҡ урожай алдыҡ.

Арышты 7 эш көнөндә, һабан ашлыҡ культураларын 11 эш көнөндә юғалтыуһыҙ йыйнап алдыҡ. Беҙгә урожай йыйнауҙа Ермолаевка МТС-ы комбайнеры иптәш Рахмаев ҙур ярҙам күрһәтте. Ул «Коммунар» комбайны менән бик ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә 223 гектар майҙандың урожайын йыйнаны.

Беҙ урожай йыйнауға башлауҙың тәүге көнөндә үк государствоға иген тапшырыуҙы ойошторҙоҡ һәм йыллыҡ план үтәлгәнгә тиклем, теләһә ниндәй һауа шарттарында ла әҙерләү пункттарына бер туҡтауһыҙ иген ташыныҡ. Иптәш Ә. Рахмаев етәкселек иткән транспорт бригадаһы үҙенә тапшырылған почетлы бурысты намыҫ менән үтәне. Государство алдындағы үҙебеҙҙең беренсе изге бурысыбыҙҙы 25 сентябргә тулыһынса үтәнек. Тыуған илебеҙгә бөтәһе 6540 бот яҡшы сифатлы иген бирҙек. Колхозсылар үҙҙәренең һәр бер хеҙмәт көнөнә авансалата ғына 3-әр килограмм иген алдылар. Алдынғы колхозсыларҙан иптәш Әмиев 200 бот, Рахмаев 130 бот иген алдылар. Быйыл беҙҙең колхозсылар һәр бер хеҙмәт көнөнә 7—8-әр килограмм иген алысаҡтар.

Беҙ хәҙер был уңыштарҙы артабан нығытыу, киләһе йылда тағы ла юғары урожай алыу өсөн көрәшәбеҙ. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм посёлка Советтарына һайлауҙарға әҙерләк колхозсылар араһында ҙур производство күтәренкелеге тыуҙырҙы.

Беҙ, мөгөҙлө эре малдар, һарыҡ һәм ҡаҙҙар, йылҡысылыҡ үҫтереүҙең 1950 йылғы планын уңышлы үтәүҙе тәьмин иттек. Общественный малдар өсөн ҡышҡа етерлек аҙыҡ әҙерләнде. Государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда үтәп, киләһе йыл иҫәбенә байтаҡ ит тапшырҙыҡ. Беҙ, Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау менән ҡаршылаясаҡбыҙ.

И. Сиражетдинов.

Ҡыйғы районы «Самолет» колхозы председателе.

Ғ. Туктамышев.

Колхоз партия ойошмаһы секретары.

Эҫкертләү һәм ашлыҡ һуғыуҙа төнгө смена

Яңауыл районы, Асаудыбаш ауыл Советы «Бәймән» колхозының комсомол ойошмаһы үҙенең һуңғы йыйылышында ашлыҡ һуғыу һәм государствоға иген тапшырыуҙы тиҙләтеү өсөн төндә ашлыҡ һуғыу һәм эҫкертләү эшен ойоштороу мәсьәләһен тикшерҙе. Күк һағыҙ бригадаһы члены комсомолка Бекова Нәсирә йыйылышта һүҙ алып былай тине:

— Беҙ урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙы тиҙләтеү өсөн бөтә көсөбеҙҙе биреп эшләргә тейешбеҙ. Мин көндөҙ үҙемдең төп эшемдә, ә төндә ашлыҡ һуғыуҙа эшләйәсәкмен.

Комсомолецтарҙың бөтәһе лә иптәш Бекова тәҡдименә бер көшөләй ҡушылдылар. Эҫкертләү һәм ашлыҡ һуғыу эшендә төнгө смена ойошторорға һәм колхоздың бөтә йәштәрен дә был эшкә ылыҡтырырға, тигән ҡарар ҡабул итәлдә.

Икенсе көндә был ҡарар практик тормошҡа ашырыла башланы. Был төндә 8 кеше 120 йөк көлтә ташыны һәм колхоз тимерсеһе иптәш Х. Зарипов уларҙы эҫкертләп торҙо.

Барабансы иптәш Т. Ямаев етәкселегендәге ашлыҡ һуғыу бригадаһы ла был төндә 30 центнер ашлыҡ һуҡты. Комсомолецтар һәм йәштәр төнгө сменала эшләүҙе дауам итәләр.

Н. Исламов.

«Бәймән» колхозының комсомол ойошмаһы секретары.

Комбайнер Ишморатовтың гүзәл эше

Баймаҡ районы Сибай МТС-ы комбайнеры иптәш М. Ишморатов инде икенсе йыл үҙе йөрөй торған комбайн менән урожай йыйнай. Ул быйыл, бындай комбайнда тәүге йыл эшләүенә ҡарамаҫтан, сезон нормаһын 130 процентҡа үтәп, 675 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһағайны.

Иптәш Ишморатов быйыл «Тойҙаҫ», Куйбышев исемендәге колхоздарҙың баҫыуҙарында үҙе йөрөй торған комбайн менән 450 гектар майҙандың урожайын йыйнаны, һәм 235 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны.

З. Хисматуллин.

Сибай МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Район партия ойошмаһы ауыл хужалығын артабан күтәреү өсөн көрәштә

...ство алдындағы бөрсөө бурысты срогынан алда үтәү өсөн көрәшкә күтәрҙеләр. Коммунистар, комсомолецтар һәм колхоз активе урожай йыйнауға әҙерлек эшенең иң яуаплы участкаларына урынлаштырылдылар.

Ауыл хужалығы производствоһы менән яҡшы таныш булған яуаплы партия һәм совет активе, агрономдар урожай йыйнау осоронда эш пландары төҙөттөлә, эшсе көстәрен дөрөҫ урынлаштырыуҙа һәм эске мөмкинлектәрҙе тулыраҡ файҙаланыуҙа колхоз правлениеларына ярҙам күрһәтеү өсөн урындарға ебәрелделәр.

Сәсеү майҙандарының артыйһынан күбеһе комбайндар менән йыйнап алыуға тейеш булыуын иҫәпкә алып, пар-...

...һәм совет активе государствоға иген тапшырыу планын үтәү буйынса алған йөкләмәһен срогы сығып барған ваҡытта — сентябрҙең бишенсе бишкөнлегендә айырыуса көсөргәнешле эшләнеләр. Был биш көнлектә йыллыҡ пландың 22 проценте күләмендә иген тапшырыуға өлгәшелде. Был алған йөкләмәне срогында аныҡ үтәргә, район буйынса тотошлай государствоға иген тапшырыу планын тамамларға мөмкинлек бирҙе. Хәҙер район, МТС-тарҙың эшсе көндәрҙә башҡарған эштәре өсөн натуралата түләү буйынса бирелгән счеттар иҫәбенә иген тапшырыуҙы дауам итә. Быйыл колхозсылар хеҙмәт көндәренә, үткән йылдарға ҡарағанда, байтаҡ күп иген алалар. Хәҙер үк инде...

...кәнә колхоздар продукты бирә торған малдарҙың һанын үҫтереү буйынса 1950 йылғы государство планын бөтә төр малдар буйынса ла арттырып үтәнеләр. Район һарыҡтар һәм сусҡалар үҫтереүҙең 1950 йыл планын үтәне. Хәҙер мөгөҙлө эре малдар контрактациялау һәм һатып алыу эше башҡарыла. Район буйынса мөгөҙлө эре малдар үҫтереүҙең государство планын октябрҙең тәүге яртыһында тамамларға мөмкинлектәр бар.

Быйыл общественный малсылыҡтың продукты биреүсәнлеге байтаҡ үк күтәрелде. Государствоға ит тапшырыу планын үтәү иҫәбенә, уртаса көрлектән дә түбән булмаған малдар тапшырылды. Государствоға малсылыҡ продуктылары тапшырыуҙың йыллыҡ планын Бөйөк Октябрь байрамының 33 йыллығы көнөнә тамамлау өсөн бөтә сараларҙы күрәбеҙ.

Шулай ҙа ауыл хужалығын күтәреүҙә өлгәшкән был уңыштарыбыҙ менән бер рәттән, ҙур ғына етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Беҙ урожай йыйнау һәм туңға һөрөү эшендә айырым колхоздарҙың артта ҡалыуҙарына юл ҡуйҙыҡ. Шул арҡала уларҙа урожай йыйнау осоронда күп кенә юғалтыуҙар булды, ә туңға һөрөү планы бары 40 процентҡа ғына үтәлгән.

Беҙҙең районыбыҙҙа коллектив хужалыҡтың йәшелсә һәм емеш-еләк баҡсасылығы кеүек ярҙамсы тармаҡтары тейешенсә үҫтерелмәгән. Ә был тармаҡтарҙы үҫтереү колхоздарҙың аҡсалата доходтарын арттырыуға ярҙам итер ине. Общественный малсылыҡтың продукты биреүсәнлеген күтәреү өлкәһендә лә сериоз кәмселектәр бар. Беҙҙә малдарҙың тоҡомон яҡшыртыу эше бик йомшаҡ ҡуйылған әле.

Партияның район ойошмаһы колхозсыларҙың һәм ауыл хужалығы специалистарының бөтә көсөн Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ауыл хужалығын күтәреүҙә яңы уңыштар менән ҡаршылау һәм быйылғы ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшкә мобилизовать итә.

Х. Әхмәтов,
ВКП(б)-ның Помаруҙа райкомы секретаре.

Большевизмдең тарихе һәм теорияһына ҡарата түрән ҡыҙыҡһыныу

...Был иптәштәр уҙған уҡыу йылында заводтың баш инженеры иптәш Гудков етәкселек иткән түңәрәктә йөрөп, үҙҙәрен материал өҫтөндә ныҡышмалы эшләүселәр итеп танытты. Бында, әлбиттә, түңәрәк етәксеһе иптәш Гудковтың тәжрибәһе бик ныҡ ярҙамға килде. Заводта быны яҡшы беләләр һәм партия ойошмаһы быйыл да иптәш Гудковҡа партия тарихын өйрәнеү буйынса түңәрәккә етәкселек итеүҙе тапшырҙы һәм бөтә түңәрәктәрҙәге кеүек унда ла тәүге занятие ойошҡан рәүештә башланды.

Киске сәғәт 6-ла бөтә 5 түңәрәктең дә кешеләре үҙ урындарында инеләр. Завод управлениеһы бинаһы уҡыу комбинатына оҡшап ҡалды. Пөхтә итеп әҙерләнгән бүлмәләр, стеналарҙа карталар, өҫтәлдәрҙә китаптар һәм дәфтәрҙәр.

Партия ойошмаһы партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы башланыр алдынан ғына партия йыйылышында уҙған уҡыу йылының йомғаҡтары һәм алдағы уҡыу йылындағы бурыстар тураһында махсус мәсьәлә ҡуйып тикшерҙе, һәм унда бик ентекле тикшереү юлы менән түңәрәктең составы раҫланды. Йыйылыштың икенсе көнендә үк уларҙың ойоштороу йыйылыштары булып үтте, унда старосталар һайланды, занятиеләрҙе нормаль рәүештә башлап ебәреү өсөн кәрәк булған бөтә нәмә әҙерләнде. Төп әҙерлек эштәре күптән башҡарылғайны инде. Уҙған уҡыу йылы тамамланыу менән партия ойошмаһы яңы уҡыу йылына әҙерләнә башланы. Политик темаға 700 исемгә яҡын китап алынды. Художестволы әҙәбиәт китаптарының һаны уңан да артып китә. Завод библиотекаһы быйыл ғына 850 дана китап алған.

Пропагандистар кадрҙарын һайлап алыуға ныҡ иғтибар ителгән. Уларҙың бөтәһе лә ҙур тәжрибә һәм белемгә эйә булған кешеләр. Иптәш Гудков юғары белемле, өҫтәүенә 7 йыл инде пропагандист булып эшләй, үткән йылда партияның ҡала комитеты янындағы марксизм-ленинизмдең киске университетын тамамлаған. Морин, Замятин иптәштәр шулай уҡ махсус курстар аша үткәндәр.

Ҡаланың тау оборудованиеләре заводы партия ойошмаһы яңы уҡыу йылын бына шулай ойошҡан рәүештә башлап ебәрҙе.

З. Ишмаев.

Советтәр Союзы менән Ҡытай Халыҡ Республикаһы араһында дуҫлыҡ, союз һәм үҙ-ара ярҙам тураһындағы договорҙың һәм килешеүҙәрҙең ратификацион грамоталары менән алмашыу

1950 йылдың 30 сентябрендә Пекинда СССР Союзының Ҡытай Халыҡ Республикаһындағы Ғәҙәттән тыш һәм Тулы Хоҡуҡлы посолы Н. В. Рощин һәм Ҡытай Халыҡ Республикаһы Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте Государство Административ Советының Премьеры һәм Сит ил эштәре Министры Чжоу Энь-лай:

Совет Социалистик Республикалар Союзы менән Ҡытай Халыҡ Республикаһы араһында 1950 йылдың 14 февралендә Мәскәүҙә ҡул ҡуйылған һәм 1950 йылдың 11 апрелендә СССР Верховный Советы Президиумы һәм Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте тарафынан ратификацияланған дуҫлыҡ, союз һәм үҙ-ара ярҙам тураһындағы договорҙың, Ҡытай Чанчунь тимер юлы, Порт-Артур һәм Дальний тураһындағы Килешеүҙең һәм Ҡытай Халыҡ Республикаһына кредит биреү тураһындағы Килешеүҙең;

Совет Социалистик Республикалар Союзы Хөкүмәте менән Ҡытай Халыҡ Республикаһы Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте араһында Синьцзянда Совет-Ҡытай нефть акционер обществоһын һәм төҫлө һәм һирәк осрай торған металдарҙың Совет-Ҡытай акционер обществоһын булдырыу тураһында 1950 йылдың 27 мартында Мәскәүҙә ҡул ҡуйылған һәм 1950 йылдың 3 июнендә СССР Верховный Советы Президиумы һәм 1950 йылдың 21 апрелендә Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте тарафынан ратификацияланған килешеүҙең;

Совет Социалистик Республикалар Союзы Хөкүмәте менән Ҡытай Халыҡ Республикаһы Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте араһында 1950 йылдың 19 апрелендә Мәскәүҙә ҡул ҡуйылған һәм 1950 йылдың 3 июнендә СССР Верховный Советы Президиумы һәм 1950 йылдың 12 майында Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте тарафынан ратификацияланған сауҙа Килешеүенең ратификацион грамоталары менән алмаштылар.

Ратификацион грамоталар менән алмашҡан ваҡытта:

Советтәр Союзы яғынан — СССР Союзының Ҡытай Халыҡ Республикаһындағы Сауҙа вәкиле В. П. Мигунов, СССР Союзының Ҡытай Халыҡ Республикаһындағы Посольствоһының советниктары Н. Т. Федоренко, П. А. Шибаев һәм Н. П. Važнов, Посольство секретарҙары И. И. Сафронов һәм А. А. Осипов ҡатнашты.

Ҡытай яғынан — Ҡытай Халыҡ Республикаһы Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте Председателенең Урынбаҫары Чжу Дэ, Государство Административ Советы Премьеренең Урынбаҫарҙары Дун Би-у, Чень Юнь, Го Мо-жо һәм Хуан Янь-пей, Сит ил эштәре Министрының Урынбаҫары Чжан Хань-фу, Ҡытай Халыҡ Республикаһы Сит ил эштәре министерствоһының Советтәр Союзы һәм Көнсығыш Европа илдәре бүлеге Мөдире У Сю-цюань, Ҡытай Халыҡ Республикаһы Сит ил эштәре министерствоһы эштәре управляющийының урынбаҫарҙары Янь Бао-хань һәм Лай Я-ли, сауҙа Министры Е Цзи-чжуан, ауыр промышленность министрының вазифаларын үтәүсе Хэ Чжан-гун, яғыулыҡ промышленносы Министры Чень-Ю һәм тимер юл транспорты Министрының Урынбаҫары Люй Чжен-цао ҡатнашты.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советында

Дүртөйлө районы колхоздарында малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек тураһында

Дүртөйлө районы колхоздарында общественный малсылыҡтың торошо ҡәнәғәтләнерлек түгел. Район етәкселәренең һәм колхоз председателдәренең малсылыҡ эшен үҙ ағышына ҡуйыуҙары һәм контроль алып бармауҙары һөҙөмтәһендә районда йылҡылар, мөгөҙлө эре малдар һәм ҡоштар үрсетеү буйынса государство планының үтәлеше өҙөлөү алдында тора. Ошо йылдың 1 октябренә йылҡы малдары үҫтереү планы 91 процентҡа, мөгөҙлө эре малдар—88, ҡоштар 18 процентҡа ғына үтәлгән. Райондағы 84 колхоздың тик 68-ендә йылҡылар буйынса, 64 колхозда мөгөҙлө эре малдар буйынса, 34 колхозда һарыҡ һәм кәзәләр буйынса, 27 колхозда сусҡалар буйынса план үтәлгән. «Өлкәш», «Правда», «Яңы Уртай», «Пахарь», «Пятилетка» һәм Чапаев исемендәге колхоздарҙа мөгөҙлө эре малдар үрсетеү планы бары тик 60—65 процентҡа ғына үтәлгән.

Районда малсылыҡты үҫтереү планының үтәлеше ҡәнәғәтләнмәҫлек булыуға ҡарамаҫтан, контрактация буйынса бары тик 371 баш мөгөҙлө эре мал һәм 380 ҡош һатып алынған.

Колхоздарҙа малдарҙы тәрбиәләүҙең, ҡарауҙың һәм ашатыуҙың насар ҡуйылыуы арҡаһында малдың үлеүенә юл ҡуйылған. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, был өлкәлә эшлекле саралар күрелмәй.

Райондың колхоздарында общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эше ҡәнәғәтләнерлек түгел. Күпселек колхоздарҙа мал торлаҡтарын ремонтлау эше ошо көнгә тиклем башланмаған. «Путь Ленина», «Правда», «Өлкәш» колхоздарында мал торлаҡтары ярты-ярым емерек хәлендә тора. Эрлэтелгән Свердлов исемендәге колхозда һыйырҙар һәм сусҡалар өсөн торлаҡтар булдырылмаған.

Дүртөйлө районы колхоздарында мал аҙығы туплау планының үтәлеше өҙөлөү ҡурҡынысы аҫтында тора. Ошо йылдың 1 октябренә малдар өсөн тупаҫ аҙыҡ әҙерләү планы ни бары 23 процентҡа ғына үтәлгән. «Правда», «Белем», «III Интернационал» һәм Фрунзе исемендәге колхоздарҙа был эш айырыуса насар тора. Күпселек колхоздарҙа мал аҙығы учетҡа алынмаған. Районда комбайндар менән урожайы йыйналған 22 мең 735 гектар майҙандың тик 7 мең 554 гектарының ғына һаламы эҫкертләнгән. Районда ҡурпы сабыу эше башланмаған.

Район ауыл хужалығы зоотехниктары, шул иҫәптән баш зоотехник иптәш Антипин, малдарҙан йәш үрсем алыу, ауырыу малдарҙы һауыҡтырыу эштәренә ҡәнәғәтләнерлек етәкселек итмәйҙәр. Һөҙөмтәлә районда һәр бер йөҙ баш инә малдан 70 бәрәс, 62 быҙау, һәр бер инә сусҡанан 3 сусҡа балаһы алынған. Фуражлағы һәр бер һыйырҙан һөт һауып алыу планы 35 процентҡа ғына үтәлгән. Районда һыйырҙарҙы тороҡтороу планы 69 процентҡа ғына үтәлгән. Ялсма тороҡтороу планының үтәлеше һыйырҙар буйынса 47 процент, бейәләр буйынса 87 процент кәмә тәшкил итә. Районда малдарҙы ҡәтәүҙә йөрөтөп һимертеү планы ла өҙөлгән. Малдарҙы тәрбиәләү, ашатыу һәм эсереү ҡағиҙәләре үтәлмәйҙәр.

Ошо көндәрҙә Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ултырышында Дүртөйлө районы колхоздарында общественный малсылыҡтың торошо тураһында мәсьәлә ҡаралды. Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Дүртөйлө район Советы исполкомының общественный малсылыҡты үҫтереү һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү буйынса етәкселеген ҡәнәғәтләнмәҫлек, тип тапты һәм район Советы исполкомы председателе Байназаров һәм район ауыл хужалығы бүлеге баш зоотехнигы Антипин иптәштәр районның колхоздарында общественный малсылыҡтың торошо өсөн яуаплылар, тип иҫкәртте.

Дүртөйлө район Советы исполкомы һәм район ауыл хужалығы бүлеге түбәндәгеләрҙе эшләргә мәжбүр ителделәр. Район колхоздарында общественный малсылыҡты үҫтереүҙәге бөтә етешһеҙлектәрҙе бер ай ваҡыт эсендә бөтөрергә һәм малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәүҙе һис һүҙһеҙ тәьмин итергә, мал аҙыҡтары туплау, государствоға малсылыҡ продуктылары тапшырыу пландарын үтәргә һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте тамамларға. Был бурыстарҙы үтәү маҡсатында мал контрактацияһы планы үтәлергә, талап ителгән мал аҙығы тулыһынса тупланырға тейеш. Комбайндар менән урылған баҫыуҙарҙағы һаламдарҙы, кәбәктәрҙе иҫәпкә алырға һәм фермалар янына ташып өйөргә, үләнле ҡамыл тептәрен бесән өсөн сабып алыуҙы ойоштороргә, йәшелсә баҡсалары ҡалдыҡтарын йыйнап силостарға, мал аҙығы туплау планы үтәлмәгән колхоздарҙа өҫтәмә аҙыҡ туплау саралары күрергә кәрәк. Тупланған мал аҙыҡтары ныҡлы һаҡланырға тейеш.

Колхоздарҙа малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү уңайы менән мал торлаҡтарын ремонтлауҙы һәм төҙөүҙе, октябрь айынан һуңға ҡалдырмайынса, тамамларға кәрәк. Бында бигерәк тә йәш малдар өсөн торлаҡтарҙы йылытыу һәм йыһазландырыу саралары күрелергә тейеш. Колхоз малсылыҡ фермаларын зоотехник яҡтан хеҙмәтләндереүҙе тулыһынса тәьмин итергә кәрәк. Йәш үрсемдәр алыу, малдарҙы тороҡтороу, продуктивлекте күтәреү, малсылыҡ продуктыларының ныҡлы учетын булдырыу буйынса эшлекле саралар күрелергә тейеш.

Политик уҡыуҙар

Октябрьский. Быйыл бында ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса 80 түңәрәк, 80 политик мәктәп, партияның кисе мәктәбе эшләй. Большевизмдең тарихын һәм теорияһын 88 кеше үҙ аллына өйрәнә. Шулай итеп, бөтә коммунистар ҙа политик уҡыуҙың төрлө формалары менән солған алындылар.

Партия мәғарифе селтәрендә политик уҡыуҙар 2-се нефть промыселендә, 1-се бораулау конторахында. 3-сө тәләлән управлениеһында, икенсе татар урта мәктәбендә айырыуса ойошҡанлыҡ менән башланды. Тыңлаусылар занятиеләрҙә бөтәһе лә ҡатнаштылар.

Т. Арсланов.

ЙӘШ ЭШСЕЛӘР ТУРАҺЫНДА КӨНДӘЛЕК ХӘСТӘРЛЕК

Йәш эшселәр — Тыуған илебеҙҙең геройик эшселәр синыфының боевой сменаһы. «Йәштәр — беҙҙең киләсәгебеҙ, — тип әйтә Иосиф Виссарионович Сталин, — беҙҙең ышаныһыбыҙ, иптәштәр. Йәштәр беҙҙе, ҡарттарҙы алмаштырырға тейештәр. Беҙҙең байрағыбыҙҙы йәштәр ахырғы еңеүгә тиклем алып барырға тейештәр».

Коммунистар партияһы, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә беҙҙең илебеҙ гигант уңыштарға өлгәште һәм коммунизм төҙөү өсөн тормошҡа ашыра. Кешеләрҙең культура кимәле юғары күтәрелә. Хәҙер инде күпселек йәш производственниктар ете йыллыҡ һәм урта белем алдылар, производствонан айырылмайынса техникумдарҙа һәм вуздарҙа уҡыуҙарын дауам иттерәләр. Йәш эшселәр юғары хеҙмәт дисциплинаһы һәм үҙ бурыстарын патриотик үтәү өлгөләрен күрһәтәләр.

Бынан ун йыл элек иптәш Сталин инициативаһы буйынса төҙөлгән хеҙмәт резервтары республикабыҙға меңәрләгән юғары квалификациялы кадрҙар әҙерләп сығарҙылар. Хеҙмәт резервтары төҙөлгәндән башлап, ун йыл эсендә Башҡортостанда 81 мең 294 кеше әҙерләнде. Шуның эсенән һөнәрселек училищеларында 25 мең 844 һәм ФЗО мәктәптәрендә 55 мең 450 кеше юғары квалификация алды. Хеҙмәт резервтары мәктәптәрен тамамлаған йәштәр 12 мең 629 кеше металлургия промышленносына, 4 мең 394 кеше нефть промышленносына һәм 15 мең 204 кеше төҙөлөшкә даими эшкә ебәрелде.

Республикабыҙҙағы һөнәрселек училищеларын һәм ФЗО мәктәптәрен тамамлаған егеттәр һәм ҡыҙҙар производствола хеҙмәт подвигтары күрһәтәләр. Өфө Ленин орденле нефть эшкәртеү заводы республикабыҙҙың алдынғы предприятиеләрҙән һанала. Заводта комсомолец-йәштәрҙән торған 18 бригада эшләй. Элек ФЗО мәктәбен тамамлаған иптәш Фәтҡуллин ошо заводта электрик булып стахановсы хеҙмәт итә. Ул үҙенең тәҙел хеҙмәте арҡаһында коллективта ҙур хөрмәт ҡаҙанды. Ул яҡшы общественник, цехта комсорг, комсомолдың ҡала комитетының члены. Иптәш Фәтҡуллин үҙ өҫтөндә ныҡышмалы эшләй — киске нефть техникумының дүртенсе курсында уҡый. Завод коллективы иптәш Фәтҡуллинде тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына ҙур күтәренкелек менән делегат итеп һайланы.

Өфө кабель заводы коллективы, шул иҫәптән йәштәр ҙә, Октябрь алды социалистик ярышының инициаторы. Завод эшселәре һәм инженер-техник работниктары был көндәрҙә икеләтелгән энергия менән эшләйҙәр. Еңеүҙе тәьмин итеүҙә йәштәрҙең вкладтары ҙур. Улар ярыштың алдынғы сафында баралар. Комсомолец иптәш Г. Камалетдинов ҡыҫҡа ваҡыт эсендә волочильщик эшен үҙләштерҙе. Ул хәҙер смена һайын өсәр норма бирә килә. Йәш производственниктарҙан Л. Маслюкова, П. Харинская, Ө. Ҡарачурина, М. Миңнеғәлиева иптәштәр ҙә систематик рәүештә икешәр-өсәр норма бирә киләләр.

Промышленноста, транспортта, төҙөлештә эштең ҙур өлөшөн беҙҙең геройик йәштәребеҙ башҡара. Улар — стахановсы хеҙмәт менән дан ҡаҙанған, Тыуған илебеҙҙең бәхете өсөн көрәшеүсе йәштәр.

«Ысынлап та, стахановсы иптәштәргә ҡарағыҙ. Былар ниндәй кешеләр? Улар— башлыса, йәш, йәки урта йәштәрҙәге эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, культуралы һәм техник яҡтан әҙерлекле кешеләр, эштә аныҡлыҡ һәм йыйнаҡлыҡ өлгөләрен биреүсе, эштә ваҡыт факторын баһалай белеүсе һәм ваҡытты минутлап ҡына түгел, секундлап та иҫәпләргә өйрәнгән кешеләр» (И. Сталин).

Партия, иптәш Сталин кадрҙарҙы баһалағанда, улар тураһында даими хәстәрлек күрергә өйрәтә. Ләкин ҡайһы бер хужалыҡ етәкселәре был ысынбарлыҡты аңлап еткермәйҙәр. Белорет металлургия заводының коммуналь-торлаҡ бүлеге начальнигы иптәш Колочков йәш эшселәргә тейешле тормош шарттары тыуҙырыуға иғтибар итмәй. Ошо көнгә тиклем бараҡтар ремонтланмаған. Ремонтлау өсөн бүленгән 1 миллион 203 мең һум аҡсанан бары тик 352 мең һумы ғына үҙләштерелгән. «Магнитстрой» тресының төҙөлөш управлениеһында ла шундай уҡ хәл. Был предприятиенең етәкселәре, ни өсөндер, бараҡтарҙы, эшселәрҙең торлаҡтарын ремонтлау мәсьәләһен иң арткы планға ҡуйғандар. Ә ВКП(б)-ның һәм ВЛКСМ-дың Белорет ҡала комитеттары, ҡала Советы исполкомы эшселәргә яҡшы эш һәм тормош шарттары тыуҙырыу өсөн конкрет саралар күрмәү менән килешеп йәшәйҙәр.

Йәш эшселәргә иғтибарһыҙ ҡараған, уларҙың культура үҫеше һәм мастерствоһы тураһында, материаль һәм тормош кәрәктәре тураһында хәстәрлек күрмәгән хужалыҡсылар хужалыҡ етәкселегенең большевистик принциптарын асыҡтан-асыҡ боҙалар.

Партия, комсомол, профсоюз һәм хужалыҡ ойошмаларының бурысы— йәш эшселәргә һәр ваҡыт һәм бөтә яҡлап атайҙарса ярҙам ойоштороуҙан тора. Йәштәргә бөтә урында стахановсы эш тәжрибәләрен, хеҙмәттең юғары етештереүсәнлеге алымдарын өйрәтеүҙе ойоштороргә, бөтә йәш эшселәрҙе стахановсы мәктәптәргә йәлеп итергә кәрәк.

Предприятиеләрҙәге комсомол ойошмалары йәштәр араһында политик, культура-ағартыу һәм ойоштороу эштәренең юҡһынып биреүсе көсө булырға, йәштәрҙе тәрбиәләүҙә һәр ваҡыт иғтибар үҙәгендә торорға тейештәр.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Урожай йыйнауҙың сифаты өҫтөнән контроль ойошторолмаған урында"

Ошо исем менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 166-сы номерында баҫылған материал тураһында ВКП(б)-ның Шаран район комитеты секретаре иптәш И. Асҡаров редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

— Партияның район комитеты иптәш Е. Түлбаевтың мәҡәләһендә күрһәтелгәндәрҙе дөрөҫ, тип иҫәпләй. «1 Май» һәм «Рассвет» колхоздарында урожай йыйнау эштәренең ҡәнәғәтләнмәҫлек барыуы был колхоздар эргәһендәге партия ойошмаларының дөйөм йыйылыштарында, шулай уҡ колхоз председателдәренең, партия ойошмалары секретарҙарының кустовой кәңәшмәһендә тикшерелеп, етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү өсөн конкрет саралар күрелде.

Заводтың алдынғы кешеләре

1. БЫНДА ЯРЫШ БАШЛАНДЫ...

Был сентябрь айының тәүге артылары була булды. Белорет металлургтары, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы яҡынлашыу уңайы менән, республикабыҙҙағы бөтә промышленность работниктарын Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдерергә саҡырып, мөрәжәғәт иттеләр.

Төшкө аш ваҡытында Өфө кабель заводының атаҡлы стахановсыһы Лидия Шванникованың бригада коллективы металлургтарҙың патриотик башланғысын өйрәнергә йыйылды. Бригадир Шванникова унда былай тине:

— Совет халҡы тыныслыҡ өсөн көрәшә. Тыныслыҡ эшенә беҙҙең вкладыбыҙ — ул стахановсы хеҙмәт. Шуға күрә беҙ металлургтарҙың инициативаһын бөтә яҡлап хупларға тейешбеҙ.

Бригада коллективы был ҡиммәтле башланғысты хупланы. Стахановсы иптәш Шилова:

— Мин Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышҡа сығып, үҙемдең йыллыҡ заданиемды байрам көнөнә 150 процентка еткереп үтәргә йөкләмә алам, — тине.

— Белорет металлургтарының саҡырыуына яуап итеп, — тине бригаданың плющильщицаһы иптәш Ворончихина,— йыллыҡ нормамды ике тапҡырға арттырып үтәргә һүҙ бирәм.

Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереү тураһында Лидия Шванникова бригадаһының башланғысы завод коллективында ҙур яҡлау тапты. Бригадалар, цехтар, сменалар социалистик йөкләмәләр алдылар. Бөтә коллектив завод буйынса йыллыҡ планды 20 ноябргә үтәргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген 5 процентка күтәрергә, сентябрь һәм октябрь айҙарында ғына продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү иҫәбенә пландан тыш 700 мең һум файҙа алырға ҡарар итте.

Заводтың Октябрь алды ярышы инициаторҙары был көндәрҙә ныҡлатылған энергия менән эшләйҙәр.

Плющильщицалар хеҙмәте — байтаҡ ҡатмарлы процесс ул. Ләкин иптәш Шванникова бригадаһы үҙенең эшен яҡшы белә. Бригаданың туғыҙ члены ла эштең бөтә процестарын үҙләштереп, норманы, ғәҙәттәгесә, 180—120 процентка үтәйҙәр. Улар даими рәүештә хеҙмәттең алдынғы методтарын камиллаштыралар, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн яңы юл эҙләйҙәр. Һуңғы ваҡытта ғына был бригада ете рационализаторлыҡ тәҡдимде производствоға индереп, заводҡа ҙур файҙа бирҙе. Ағымдағы йылдың 8 айы эсендә иптәш Шванникованың бригадаһы 14 айлыҡ заданиеһын үтәне.

2. ЯҢЫ ИСЕМДӘР

Бик күп стахановсылар бында яңы ғына күтәрелеп сыҡтылар.

Тыныслыҡты яҡлап Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалар йыйыу кампанияһы башланып алдынан заводҡа яңы кеше — комсомолец Камалетдинов эшкә килде.

— Беҙҙең цехта эшләргә һеҙгә ауыр булыр, — тине цех начальнигы яңы кешегә, ә үҙе, һынаған һымаҡ, уға ҡараны.

— Һеҙҙә, бәлки, стахановсылар барҙыр, улар миңә ярҙам итерҙәр, — тип яуап бирҙе Камалетдинов.

Цех начальнигы ярымлы итеп көлдө лә, һуңынан өҫтәп ҡуйҙы:

— Ә, туған, һеҙҙә, минеңсә, эш сығыр. Уңыш телләйем...

Заводта хәҙер иптәш Камалетдиновтың алдынғы стахановсы булыуын бик күптәр беләләр. Ул тәүге көндәрҙә стахановсылар мәктәбендә уҡыны, күп йылдар эшләгән, тәжрибәле эшселәрҙән эш процестарын күҙәтте, уларҙан кәңәштәр һораны һәм стахановсыларҙың тәжрибәләрен бик тиҙ үҙләштерҙе.

Волочильщиклыҡ—заводта айырым бер мөһим профессия ул. Волочильщик 6 миллиметр диаметрлы тимер сыбыҡтан 0,08 —0,09 миллиметр диаметрлы тимер сыбыҡ һуҙа. Был—ҡатмарлы һәм күп көнә кес талап итеүсе процесс. Бында операцияны башлап ебәргәндә, бигерәк тә белеп аш итеү талап ителә. Һәм тимер сыбыҡты һуҙғанда, уның өҙөлеүенә һис бер юл ҡуйырға ярамай. Юҡһа ул машинаны оҙаҡ ваҡыт туҡтатып торорға сәбәп була.

Иптәш Камалетдинов ошо ҡатмарлы операцияларҙы, бөтә эш процестарын бик тиҙ ваҡыт эсендә үҙләштереп алды. Хеҙмәтте артабан камиллаштырыу һөҙөмтәһендә ул байтаҡ баҡырға экономия яһауға өлгәште.

...Көндөҙгө сменала эште тамамлаған ваҡыт ине. Заводтан сығыр саҡта күҙгә эре хәрефтәр менән яҙылған плакат сағылды. Унда: «Бөгөн 4-се цехтың комсомолец-стахановсыһы Л. Маслюкова производствола яңы рекорд ҡуйҙы. Ул бер смена эсендә үҙенең нормаһын 275 процентка үтәне. Алдынғылар сафына баҫығыҙ!» — тип яҙылғайны.

Люся Маслюкова — заводтың йәш стахановсыһы. Ул быға тиклем конторала иҫәпсе булып эшләне. Цехҡа күсеү менән үк иптәш Маслюкова күп тә үтмәй тростильщица специальносен үҙләштерҙе. Хәҙер ул систематик рәүештә нормаһын 200 процентка еткереп үтәй.

Цехта иптәш Маслюкованы беҙ көндөҙгө перерыв ваҡытында осраттыҡ. Ул, станок янына баҫып, СССР Министрҙар Советының Волга йылғаһында Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү тураһындағы ҡарарын эшселәргә һөйләй ине.

— Беҙҙең илебеҙҙә коммунизм көндән-көн яҡынлаша бара. Шуға күрә беҙ Тыуған илебеҙҙе артабан нығыуы һәм уның экономик ҡеүәтен күтәреү өсөн фидакәр хеҙмәт итергә тейешбеҙ...

Был көндә иптәш Маслюкова ин ҙур үҫәлеш бирҙе. Нормаһын 261 процентка еткерҙе.

Икенсе цехтың оплетчицаһы иптәш Харинская, өсөнсө цехта обмотчица иптәш Карачурина, мишурщица Минғәлиева һәм заводтың бик күп кешеләре — стахановсылар. Уларҙың исемдәре бөтә завод коллективына билдәле.

3. ПРОГРЕСС ЮЛЫНДА

Өфө кабель заводы — республикабыҙҙағы алдынғы предприятиеларҙың береһе. Ул беренсе булып үҙенең биш йыллыҡ планын тамамланы һәм илгә пландан тыш бик күп продукция бирҙе. Завод коллективы производствола яңы еңеүҙәр өсөн ныҡышмалы көрәшә. Уның төп маҡсаты булып, Октябрҙең 33 йыллығы көнөнә заводты тулыһынса стахановсы итеү тора. Шуға күрә заводтағы бөтә резервтар ҙа тулыһынса файҙаланыла. Инженер Ковалевтең патриотик башланғысын эшселәргә таратыу буйынса эшлекле саралар күрелә. Алдынғы хеҙмәт алымдары цехтарҙа ныҡлап тикшерелә. Был маҡсатта унда махсус техник совет төҙөлгән. Совет менән заводтың директоры етәкселек итә. Техник совет алдынғы стахановсыларҙың эш көнөнә хронометраж юлы менән күҙәтеүҙәр үткәрҙе. Инженер-техник работниктар ярҙамында стахановсы методтар икенсе цехтарға күсерелəләр.

Октябрь алды социалистик ярышы иңгеҙендә завод хәҙер дөйөм производство күтәрелешендә эшләй. Ул алған йөкләмәһен срогынан алда намыҫ менән үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш алып бара. Заводта көндән-көн техник прогресс үҫә.

В. Николаев.

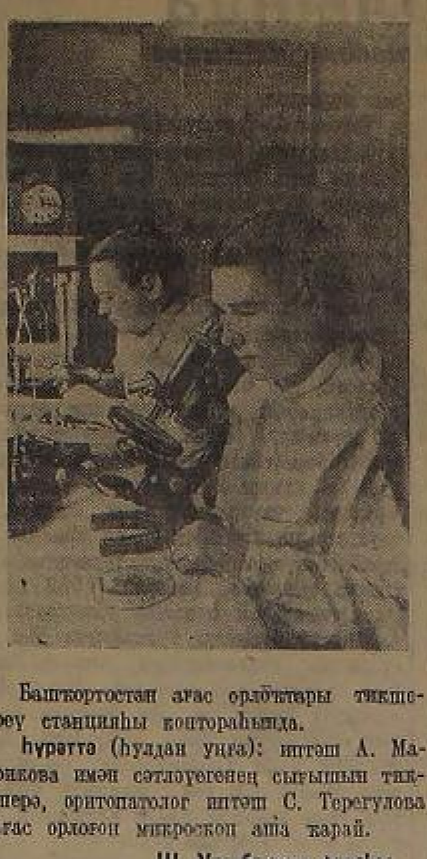

Башҡортостан ағас орлоҡтары тикшереү станцияһы конторалында.

Һүрәттә (һулдан уңға): иптәш А. Марякова имән сәтләүегенең сығышын тикшерә, оритопатолог иптәш С. Терегулова ағас орлоғон микроскоп аша ҡарай.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

РӘШИТ НИҒМӘТИ.

Мин талап итәм

Мин — башҡортмон,
Гүзәл баҡса минең ерем.
Сәскә ата
Башҡортостан — минең илем,
Халҡым хаҡлы
Хеҙмәт, ялға һәм уҡыуға,
Рус телендәй,
Ғорур яңғырай туған телем.
Ленин һүҙен
Беҙ уҡыйбыҙ ошо телдә,
Ошо телдә
Һөйләй бөйөк Сталин беҙгә.
Кореяны
Ҡанға батырған варварҙар,
Ошо телдә
Ендәшәм мин бөгөн һеҙгә:
Кореецтар —
Миңә оҡшаш йөҙө менән,
Кореецтар —
Миңә оҡшаш күңеле менән,
Һәм кореец
Башҡорт менән бер телдә
«Тыныслыҡ!» һәм
«Хеҙмәт!» тигән һүҙе менән.
СССР — минең илем.
Илем менән
Мин
Берләшкән милләттәрҙә
ағза булам.
Выжданымды,
Намыҫымды байраҡ итеп,
Трумэндан һәм Ачесондан
талап ҡылам:
Кореецтәр
Вашингтонға бармаһылар,
Бомба тотоп,
Кореяға һеҙ килдегеҙ.
Улар һеҙҙең
Йортҡа ут та һалмаһылар,
Һеҙ Корея балаларын
үлтерҙегеҙ.
Гүзәл ергә
Фугаскалар яуҙырыуҙы,
Ҡалаларҙы,
ауылдарҙы яндырыуҙы,
Балаларҙы
етемлектә ҡалдырыуҙы —
Туҡтатырға!
Минең талап бына ошо.
Һәм мин
Трумэн, Ачесондың ҡара исемен
Ҡуйҙым бөгөн
Гитлер менән ҡатар яҙып.
Был шиғырым
Ғәйепләүсе бер акт булһын
Енәйәткә
Хөкөм иткән саҡта халҡ!

СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ

Черниковск ҡала Советы депутаттарының эше

Советтәр турапан-тура массаларҙың үҙ ойошмалары булып торалар, тип өйрәтә иптәш Сталин. Совет органдарының бөтә эшмәкәрлеге, үҙҙәренең Тыуған социалистик государствоһын нығытыу өсөн тәрән хестәрлек күрәүсе хеҙмәтсәндәрҙең активлегенә һәм инициативалылығына нигеҙләнгән. Бына шуның өсөн дә Советтәрҙең эшен тикшереп, уға баһа биргәндә уларҙың массалар араһында эшләүҙәре һөҙөмтәләренән сығып баһа бирелә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Черниковск ҡала Советы үҙенең бөтә ойоштороу-массовый эшен депутаттарҙың актив ҡатнашлығында үҙғара. Ул сессия һәм ҡала Советы ултырыштары тарафынан билдәләнгән сараларҙы тормошҡа ашырыуҙа киң массаға таянып эш итә.

Ҡала Советының даими комиссиялары эшендә 91 депутат ҡатнаша. Уларҙың һәр ҡайһыһына айырым эш йөкмәтелгән. Даими комиссиялар үҙ эштәрен билдәле бер осорға төҙөлгән план буйынса алып баралар. Комиссия члендарының ултырыштары регуляр рәүештә үҙғарыла. Был ултырыштарҙа теге, йәки был комиссияның эше хаҡында мөһим мәсьәләләр ҡарала, айырым предприятие, ойошма һәм учреждение етәкселәренең, вәкилдәренең докладтары тыңлана. Тикшерелгән мәсьәләләр буйынса конкрет ҡарарҙар ҡабул ителә һәм уларҙың ваҡытында үтәлеүе күҙәтелә. Комиссиялар үҙҙәре хәл итә алмаған мәсьәләләрҙе сессия һәм ҡала Советы исполкомы ултырыштарына ҡуйып хәл итәләр.

Депутаттарҙы актив эшкә йәлеп итеү, уларҙы законлар менән һәм ҡала Советы исполкомы бүлектәренең эштәре менән таныштырыу маҡсатында ҡала Советы эргәһендә депутаттар бүлмәһе ойошторолған.

Был бүлмәлә юғары Совет органдары тарафынан ҡабул ителгән закондар йыйынтығы, ҡала Советының һәм уның бүлектәренең эш пландары, сессия һәм ҡала Советы исполкомы ултырыштарының ҡарарҙары, ҡаланың экономик тормошо тураһында мәғлүмәттәр, депутаттарҙың хоҡуҡтары һәм бурыстары тураһында аңлатмалар, үҙәк һәм өлкә газеталар, күп төрлө журналдар һәм башҡа бик күп материалдар тупланған. Бында һәр бер депутат үҙенә кәрәк булған етәксе материалдарҙы таба ала. Бынан башҡа, депутаттар бүлмәһендә ҡала Советының исполкомы председателе һәм уның урынбаҫарҙары дежурство алып баралар. Улар депутаттарҙы ҡыҙыҡһындырған мәсьәләләр буйынса консультациялар үҙғаралар. Мәҫәлән, быйыл ҡала төҙөлөшөнөң генераль планына һәм башҡа темаларға ҡарата консультациялар булды. Депутаттар бүлмәһенә совет активы ҙур ҡыҙыҡһыныу менән йөрөй. Улар бында даими комиссияларҙың көндәлек эштәре менән танышалар.

Билдәле, депутаттар бүлмәһе аша ойошторолған массовый эш депутаттарҙың үҙҙәре өсөн дә һәм шулай уҡ ҡала Советы өсөн дә ҙур ярҙам күрһәтте.

1950 йылда ҡала Советының 7 тапҡыр сессияһы үҙғарылды. Сессия ултырыштарында: СССР Верховный Советына һайлауҙарға әҙерлектә депутаттарҙың бурыстары, депутаттар алдында ҡала Советының отчеты, яңы уҡыу йылына әҙерлек, ҡалала сауҙа эштәрен яҡшыртыу, ҡаланы төҙекләндереүгә бәйләнгән, сессияның ҡарарҙары үтәлеше тураһында һәм хеҙмәтсәндәрҙең культура-көн күреш шарттарын яҡшыртыуға бәйләнгән башҡа күп кенә мәсьәләләр ҡаралды.

Сессияларҙы әҙерләү һәм уларҙы үткәреүҙә, ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы тормошҡа ашырыуҙа депутаттар ҙур активлек күрһәттеләр.

Мәҫәлән, ҡалала яңы уҡыу йылына әҙерлектең торошон тикшереүҙә һәм был мәсьәләне ҡала Советы сессияһы ҡарамағына әҙерләүҙә 30 депутат ҡатнашты. Депутат Климанова, Киселев, Мыздриков, Степанова һәм башҡа иптәштәр уҡыу йылына әҙерлектә күп кенә етешһеҙлектәрҙе асты-лар һәм ул етешһеҙлектәрҙе ваҡытында бөтөрөүҙә мәғариф бүлегенә ҙур ярҙам күрһәттеләр.

Торлаҡтарҙы, культура-ағартыу, дауалау һәм балалар учреждениеларын ҡышҡа әҙерләүҙең торошон тикшереүҙә 100-ҙән артыҡ депутат һәм совет активы ҡатнашты. Хәҙер депутаттар был мәсьәлә хаҡында сессияла ҡабул ителгән ҡарарҙарҙың тормошҡа ашырылыуын тикшереүҙә ҡатнашлыҡ итәләр.

Ошо йылдың 8 айы эсендә ҡала Советы исполкомының 65 ултырышы үткәрелде. Исполком үҙенең ултырыштарында һайлаусыларҙың наказдары үтәлешен, ҡаланы төҙекләндереү, икмәк бешереүҙең сифатын яҡшыртыу, мәктәптәр, больницалар, балалар йорттарын, Ватан һуғышы инвалидтарын һәм һуғышта һәләк булған воиндар семьяларын ярыулыҡ менән тәьмин итеү һәм башҡа мөһим мәсьәләләрҙе тикшереп, конкрет саралар билдәләне.

Һаулыҡ һаҡлау даими комиссияһы (председателе иптәш Орёл) дауалау учреждениеларының эшендә булған етешһеҙлектәрҙе асыуҙа һәм уларҙы бөтөрөүҙә ҙур булышлыҡ күрһәтте.

Мәҫәлән, беренсе номерлы поликлиникала булған етешһеҙлектәр тураһында ҡала Советына медсестра иптәш Күшнерҙән хат килгәйне. Бында күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе тикшереүҙә 13 депутат ҡатнашты. Комиссия мәсьәләне ҡала Советы исполкомының ултырышына индерҙе. Хәҙер поликлиникалағы етешһеҙлектәр бөтөрөлдө тип әйтергә була.

Шулай уҡ сауҙа эштәре буйынса даими комиссия ла күп кенә мөһим сараларҙы тормошҡа ашырҙы. Комиссия үҙенең ултырыштарында сауҙа ойошмалары етәкселәренең отчеттарын тыңлай һәм хеҙмәтсәндәрҙең талаптарын тормошҡа ашырыуҙы талап итә.

Ҡала хеҙмәтсәндәренең һәм балаларҙың йәйге ялдарын ойоштороуҙа депутат Степанова, ҡала транспортының эшен яҡшыртыуҙа депутат Михайлова, Курочкино посёлкаһында тороусыларҙы электр энергияһы менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеү сараларын тормошҡа ашырыуҙа депутат Кузнецов бирелгән заданиеларҙы өлгөлө үтәнеләр.

Депутаттар менән эшләүҙе өлгөлө ойоштороу һөҙөмтәһендә уларҙың һайлаусылар менән бәйләнеше яҡшырҙы. Быйыл депутаттарҙың күпселеге үҙ округтары буйынса ҡала Советының һәм үҙҙәренең эшләгән эштәре тураһында һайлаусылар алдында отчет докладтары менән сығыш яһанылар.

Хәҙер хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡаныы депутаттар Советтарҙың ойоштороу-массовый эштәрен тағы ла киңерәк йәйелдерәләр.

Ф. Ғәйнетдинов,

Черниковск ҡала Советы исполкомы председателенең урынбаҫары.

Финанс органдарының өсөнсө кварталға ярыш йомғаҡтары

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ошо көндәрҙә республиканың финанс органдарының өсөнсө кварталға социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡараны. Түбәндә күрһәтелгән районлар социалистик ярышта еңеүселәр итеп табылдылар:

Бөҙәй районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Сәләхов, райфо мөдире иптәш Ғирфанов). Район өсөнсө квартал аҡса туплау планын 126,9 процентка, шул иҫәптән налогтар—138,7, ауыл хужалығы налогы—166,6, страховой түләүҙәр—105,8, заем һәм вкладтар —100,2, государство доходтары буйынса 110,5 процентка үтәне.

Өфө районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Осокова, райфо мөдире иптәш Самолёлкин). Район аҡса туплау планын 112,9 процентка, шул иҫәптән налогтар буйынса 115,4, ауыл хужалығы налогы—125,1, страховой түләүҙәр — 110,3, заем һәм вкладтар — 101,5, государство доходтары — 131,2 процентка үтәлде.

Саҡмағош районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Еникеев, райфо мөдире иптәш Яруллин). Был район буйынса пландың үтәлеше 113,9 процент, шул иҫәптән налогтар — 117,1, ауыл хужалығы налогы — 125,2, страховой түләүҙәре—110,6, заем һәм вкладтар—102,4 һәм государство доходтары буйынса 124,5 процент тәшкил итә.

Ҡандра районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Ғилманов, райфо мөдире иптәш Сапцов) планды 103 процентка үтәне, шул иҫәптән налогтар буйынса үтәлеш 102,4, страховой түләүҙәр—103,9, заем һәм вкладтар—104,4, государство доходтары буйынса 126,1 процент иҫәпләнә.

Октябрьский ҡалаһы (ҡала Советы исполкомы председателе иптәш Закиров, горфо мөдире иптәш Алимов) планды 108,1 процентка, шуға иҫәптән налогтар —105,2, государство доходтары буйынса 110,7 процентка үтәне.

Бөҙәй районына Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы һәм финанс работниктарын бүләкләү өсөн 10 мең һум күләмендә аҡсалата беренсе премия бирелде.

8 мең һум күләмендәге икенсе премияны Өфө районы алды.

Саҡмағош, Ҡандра райондарына һәм Октябрьский ҡалаһына — һәр береһенә 5-әр мең һумлыҡ өсөнсө премиялар бирелде.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы өсөнсө кварталда Шаран районының, Стәрлетамаҡ, Черниковск, Ишембай ҡалаларының яңшы эшләгәнлектәрен билдәләп үтте.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһе

Стәрлетамаҡта ошо көндәрҙә ойошторолған район ауыл хужалығы күргәҙмәһе колхоздарҙа емеш һәм йәшелсә үҫтереү буйынса ҙур мөмкинлектәр булыуын күрһәтте. Күргәҙмәгә ҡуйылған Свердлов исемендәге колхоздың кәбеҫтәләре бик күптәрҙе ҡыҙыҡһындырҙы. Был колхозда быйыл «Брауншвейка» сортлы кәбеҫтәнең һәр бер гектарынан 1000-әр центнер урожай алғандар. Һәр бер кәбеҫтәнең ауырлығы 9,5 килограмм, «Бордо» сортлы сөгөлдөрҙәң ауырлығы 2,8 килограмм тәшкил итә.

«Новая жизнь», «Красное знамя», «Смычка» һәм башҡа колхоздарҙа шәкәр сөгөлдөрөнән, кишерҙән, һуғандан мул урожай алыуға өлгәшкәндәр.

Стәрлетамаҡ ҡалаһы пионерҙәр йортоноң юннаттары күргәҙмәгә бик ҡыҙыҡлы экспонаттар ҡуйғандар. Унда сортлы бойҙай, һәр береһе берәр килограмм 200 грамм булған «Деликатес» сортлы ҡыярҙар, кәнбағыш, дөгө һәм башҡалар бар.

А. Клементьев.

Мичуринсе фәндең еңеүҙәре—колхоз баҫыуҙарына!

ЯҘҒЫ БОЙҘАЙҘЫ КӨҘҘӘН СӘСЕП ҠАЛДЫРЫУ ТӘЖРИБӘЛӘРЕ

Яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыу практикаһы хәҙер Себер, Ҡаҙағстан өлкәләрендә һәм Алтай крайында киң юл алды. Йылылыҡты күп яратыусы һәм байтаҡ «холодһоҙ» һаналған, игенселек практикаһында меңдәрсә йыл буйынса тик яҙ ғына сәселеп килгән яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыу аша үҫтереү — был мичуринсе совет агробиология фәненең яңы ҙур ҡаҙанышы булып тора.

Был культураны көҙҙән ҡар аҫтына сәсеү практикаһы элекке замандарҙа ла ҡулланып ҡаралған, ләкин ул һис бер уңышлы һөҙөмтә бирмәгән, ул заманда был проблеманың дөрөҫ теоретик нигеҙе эшләнмәгән булған, күпселек осраҡта, ҡар аҫтына сәселгән яҙғы бойҙай яҙ ҡар аҫтынан туңған хәлдә килеп сыҡҡан. Һанланған сәсеүлек урожайы ла хужалыҡ өсөн ҡыҙыҡлы һәм кәрәкле бер эш өсөн файҙаланылмаған. Яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеү ул замандағы тәжрибә һөйөүселәрҙең рамкаһынан алыҫ китә алмаған.

Был проблема тик совет ғилемдарының ғына ныҡлы теоретик нигеҙләнеү ала алды һәм тәжрибәләрҙең уңышлы һөҙөмтәһе беренсе йылдан уҡ колхоз һәм совхоз производствоһына индерелә башланы.

Яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеү кәрәклегенең һәм мөмкинлегенең теорияһына нигеҙ һалыусы академик Лысенко булды. Уның етәкселегендә эшләүсе совет агробиологтары был культураны ниндәй ваҡытта һәм нисек итеп, ниндәй маҡсаттар өсөн сәсеү проблемаларын уңышлы хәл иттеләр.

Яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп үҫтереүҙең төп ике төрлө мөһим практик кәрәклеге һәм өҫтөнлөгө бар. Билдәле булғанынса, яҙғы бойҙай торон (киҫәү) ауырыуынан күп зарар күрә. Был ауырыу бойҙай урожайын бик ныҡ кәметә һәм уның сифатын насарайта. Торон ауырыуына ҡаршы ҡулланыла торған саралар (ағыуҙар, термик юл менән ағыулау) был ауырыу менән көрәшеүҙә байтаҡ уңышлы һөҙөмтәләр бирә. Ләкин улар торон ауырыуын тыуҙыра торған спораларҙы бөтөнләйгә бөтөрә алмайҙар. Бындай бойҙай көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырылғанда һәм ул уңышлы ҡышлап сығып киләһе яҙ-йәй үҫеп өлгөргәндә, бындай бойҙай торон ауырыуынан 100 процентҡа менән таҙара. Ҡышлап сыҡҡан яҙғы бойҙай торонноң спораларын бөтөнләй һәләк итәләләр. Бындай орлоҡ артабан үрсетелгән ваҡытта ул торон ауырыуы менән йәки бөтөнләй йоғошланмай, йәки бик оҙаҡ ваҡыттан һуң ғына йоғошлана.

Был яҡтан, йәғни сәсеү орлоғоноң сифатын яҡшыртыу яғынан, яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыуҙың хужалыҡ өсөн практик әһәмиәте бик ҙур.

Совет ғалимдәре яҙғы бойҙайҙы бер нисә йыл рәттән көҙ ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыу аша уны бойҙайҙың ужым формаһына ла әйләндереп булыу мөмкинлеген иҫбат иттеләр. Был, марксистик-материалистик теорияны байытыу яғынан, совет ғалимдәренең ҙур еңеүҙәренең береһе булып тора. Биология фәне өлкәһендә реакцион теория нигеҙендә тороусы морганист-менделистәр бер үҫемлек йәки төрлек формаһын икенсе үҫемлек йәки төрлек формаһына әйләндереү мөмкин түгел, тиҙәр. Уларҙың фекере буйынса, яҙғы бойҙай культураһы бар икән, ул һис бер ваҡиғала ла икенсе бер форма үҫемлеккә, атап әйткәндә, көҙгө бойҙай формаһына әйләнә алмай. Мичуринсе совет агробиологтары тышҡы срезаның кәрәкле үҫеү шарттарын тыуҙырғанда яҙғы бойҙайҙы көҙгө бойҙайға әйләндереп булыуын күп һанлы тәжрибәләр менән иҫбат иттеләр, һәм ошоноң менән морганист-менделистәрҙең серек теорияларына үлемле удар яһанылы.

Яҙғы бойҙайҙың көҙгө бойҙайға әйләнеүе өсөн, уға көҙгө бойҙай үтә торған яровизация стадияһын үтергә кәрәк. Был стадия тәүге үҫеү осоронда билдәле бер срокта билдәле бер үлсәүҙәге түбән температураны үткәреүҙән тора. Яҙғы бойҙайға көҙгө бойҙай формаһына әйләнеү өсөн бер-нисә йыл ваҡыт кәрәк. Бының өсөн ул һәр бер йылды көҙҙән сәселеп көҙгө бойҙай үтәһе яровизация стадияһын үтергә, күнегергә тейеш. Хәҙер беҙҙең совет селекцияһы практикаһында яҙғы бойҙайҙан көҙгө бойҙайға әйләндерелгән яңы сорт көҙгө бойҙайҙар ҙа бар инде. Был сорттар ҡышҡа бик сыҙамлы һәм юғары урожайлы көҙгө бойҙай формалары булып торалар.

Совет агробиология фәненең был бик мөһим ҡаҙанышын беҙҙең Башҡортостан баҫыуҙарында ла киң ҡулланырға була. Бының мөмкинлеген Өфө тәжрибә баҫыуындағы ике йыллыҡ тәжрибәләр һөҙөмтәһе тулыһынса иҫбат иттеләр.

Беҙ 1948 йылда көҙ «лютесценс—62» сортлы бойҙайҙы ҡар аҫтына төрлө юлдар менән сәсеп ҡалдырған инек. 1949 йылда был сәсеүлектәрҙән ҡыш һәләк булмай ҡалған һәм етеп өлгөргән бойҙайҙың урожайы йыйнап алынды һәм шул уҡ йылда көҙ тағы ла ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырылды. Быйыл бындай сәсеүлектән һәр бер гектарынан 13.4-әр центнер урожай алынды. Бөтә ентекле анализдар бойҙайҙың һис бер төрлө торон ауырыуы менән йоғошланмаған булыуын күрһәттеләр. Был урожайҙың бер өлөшө быйыл көҙҙән ҡар аҫтына бер-нисә срокта сәселәсәк, икенсе өлөшө киләһе йыл яҙ, орлоҡ сифатын яҡшыртыу маҡсатында, сәсеп ҡалдырыласаҡ.

Был мөһим тәжрибәне быйыл көҙ беҙҙең колхозларҙа ла киң рәүештә ҡулланырға кәрәк. Яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеү агротехникаһын аныҡ рәүештә үтәү талап ителә.

Бөтәһенән элек, ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыу өсөн иң юғары урожайлы һәм юғары сифатлы яҙғы бойҙай орлоғон һайлап алырға кәрәк. Сәсеү орлоғо бер тигеҙ, эре бөртөклө, юғары шытымлы булырға тейеш. Сәсеү өсөн таҙа парға йәки картоф, үлән төбөнә сәселгән яҙғы бойҙай, йәки таҙа парға сәселгән көҙгө бойҙай һәм арышты ҡамыл төбө һайлап алына. Туңға һөрелгән йәки пар ерҙәренә сәсеү беҙҙең шарттарҙа уңышлы һөҙөмтә бирмәнеләр. Иң юғары урожай көҙгө бойҙай, яҙғы бойҙай һәм тары культураларының ҡамыл төбөнә сәселгән ерҙәрҙән алынды. Бындай культураларҙың үҙҙәре тирес һәм минераль ашламалар менән яҡшы итеп ашланған ерҙәргә сәселгән булыуы шарт. Бер үк ваҡытта был участкаларҙың төрлө ҡый үләндәренән айырыуса таҙа булыуҙары яҙғы бойҙайҙы көҙҙән ҡар аҫтына сәсеп ҡалдырыу агротехникаһының иң мөһим талабы булып иҫәпләнә.

Ҡамыл төбөнә сәселгән яҙғы бойҙай ҡар аҫтында мөрәйләй башлаған хәлдә генә ҡалырға тейеш. Ҡуйы ҡамыл бындай йәш шытымдарҙы (орлоҡтоң ер өҫтөнә шытып сығыуы шарт түгел) ҡыш өшөп һәләк булыуҙан һаҡлаясаҡ. Быларҙан сығып, яҙғы бойҙай орлоҡтары, даими туңғалаҡтар башланыуҙан аҙна-ун көн генә алда сәсеп ҡалдырылырға тейештәр. Дискалы сәскестәр менән һәм арҡыры-буй юл менән сәсеү яҡшы буласаҡ. Орлоҡтар 4—5 сантиметр тәрәнлегенә күмелдереләләр. Королөклө ялан райондарҙа һәр гектарға 160—180 килограмм, ҡалған райондарҙа 200—225 килограмм иҫәбенән сәсергә кәрәк.

Орлоҡтар менән бергә гранулалы суперфосфат ашламаһын ҡушып сәсеү бик файҙалы буласаҡ. Бының өсөн бер гектарға орлоҡтарға 50—100 килограмм гранулалы суперфосфат ҡушыу етә. Ашлама бойҙай орлоғо менән яҡшылап аралаштырып сәселә. Яҙ кенә ҡар иреп бөтөр-бөтмәҫ хәлдә үк сәсеүлек азотлы һәм калийлы ашламалар менән өҫтәмә аҙыҡландырыла. Был йәш шытымдарға тиҙ тамырланып һәм япраҡ ярып үҫә башлауға ярҙам итәсәк. Шытымдар тамырланып ныҡығас та, сәсеүлекте бик ентекләп утарға кәрәк. Бындай сәсеүлектәр ҡат-ҡат ентекләп уталған булыуҙы талап итәләр.

Йыйылған урожай эгзерпоноһ бер өлөшөн көҙҙән яңынан ҡар аҫтына сәсергә, икенсе (күпселек) өлөшөн алдағы яҙҙа орлоҡсолоҡ участкаларына сәсергә кәрәк.

Агроном В. Ғарфанов.

Тыныслыҡ һәм демократия юлында

Германия Демократик Республикаһының премьер-министры Отто Гротеволь телмәре

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). [illegible]

...ишетелмәгән ғазаптар күргән халыҡтар менән — бөйөк Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре менән тыныс һәм дуҫтарса бәйләнештәрҙе урынлаштырыуға йүнәлдерелгән булырға тейеш ине.

2. Хөкүмәт немец халҡының тормош талаптарының хоҡуҡи нигеҙҙәре булған Потсдам килешеүҙәрендә яҙылған Германияның бөтә өлөштәрен берҙәм демократик республикаға берләштереүҙе тормошҡа ашырыуҙы яҡлайнайтырға тейеш ине.

3. Хөкүмәт тыныс экономиканы планлы рәүештә һәм үҙ көстәре менән аяҡҡа баҫтырыуҙы һәм халыҡтың тормош кимәлен күтәреүҙе үҙенең маҡсаты итеп ҡуйҙы.

Көнбайыш Германия сепаратистик государствоһы «хөкүмәтенең» политикаһына ҡапма-ҡаршы рәүештә Германия Демократик Республикаһы хөкүмәтенең эске политикаһы немец халҡының интерестәре менән билдәләнеле һәм милли берҙәмлекте аяҡҡа баҫтырыуға, бөтә донъяла тыныслыҡты тәьмин итеүгә йүнәлтелгән.

Тышҡы политика өлкәһендә хөкүмәт, антифашистик-демократик тәртиптәрҙе нығытыу, айырыуса беҙҙең йәштәребеҙ араһында тыныслыҡ һөйөүсе һәм демократик көстәрҙе артабан үҫтереү юлы менән, һәм енәйәтсел гитлерсе һуғыш һөҙөмтәһендә немец халҡының барлыҡҡа килгән йөкләмәләрен һис һүҙһеҙ таныу юлы менән, немец халҡына ҡарата башҡа халыҡтарҙың дуҫлығын һәм ышанысын әкренләп күберәк дәрәжәлә яулап алыуын билдәләй ала.

Милли байрам — Республика Көнө айҡанлы И. В. Сталиндең ҡотлау телеграммаһының текстын килтереп, Гротеволь тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ юлы немец халҡын тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар семьяһына алып барыусы берҙән-бер юл булып тора, тип билдәләне.

Көнбайыш империалистарҙың әленән-әле яңы хәрби провокациялары, тип дауам итте ул, бөтә донъяла тыныслыҡ эшен нығытыусы совет халҡы менән немец халҡы араһында ныҡлы дуҫлыҡтың мөһим булыуын бөтә тулылығы менән күрһәтәләр. Хөкүмәт был дуҫлыҡҡа [illegible] ләкин ышаныслы рәүештә үҙебеҙҙең тормошобоҙҙо төҙөргә мөмкинлек бирҙе.

Халыҡ демократияһы илдәре менән төҙөлгән договорҙар ҙа шулай уҡ немец халҡының күршеләре булған көнсығыш халыҡтар менән тулы ышанысҡа нигеҙләнгән дуҫтарса хеҙмәттәшлек нигеҙҙәрен булдырыуҙың асыҡ кәүҙәләнеше булып торалар.

Польша, Чехословакия, Венгрия, Румыния һәм Болгария менән төҙөлгән договорҙар һәм килешеүҙәр, хәҙерге ваҡытта Германия Демократик Республикаһының Экономик Үҙ-Ара ярҙам Советына инеү кеүек үк, бөтә Европа өсөн һәм бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың дөйөм көрәше өсөн шулай уҡ тарихи әһәмиәткә эйә булып торалар.

Германия менән Польша араһындағы государство сиген демаркациялау тураһындағы килешеүҙең ҙур политик әһәмиәтенә туҡталып, Гротеволь, был килешеү Англия-Америка империализмының бөтә енәйәтсел пландарын тулыһынса емерҙе, тип белдерҙе.

Германия менән Польша араһындағы дуҫлыҡ, тине ул, Американың Европалағы хәрби пландарын тормошҡа ашырыу өсөн хәл иткес шартты юҡҡа сығарҙы. Европаның был урынында тыныслыҡ мәңгегә тәьмин ителгән.

Гротеволь, Германия Демократик Республикаһының хөкүмәте үҙ эшмәкәрлегендә дөйөм Германия интерестәренән сығып эш итте, тип билдәләне.

Үҙ эшебеҙҙә, тип белдерҙе Гротеволь, беҙ Потсдам ҡарарҙарында Германия өсөн билдәләнгән маҡсаттарҙы тормошҡа ашырыу ынтылышын ғына ҡулландыҡ.

Бонн парламенте Петерсбергтан алынған күрһәтеү буйынса, тип дауам итте Гротеволь, Германия Демократик Республикаһының территорияһын АҠШ-тың Көнбайыш Германия протекторатына ҡушырға саҡырыу менән сығыш яһаны һәм дөйөм Германия һайлауҙары тураһындағы мәсьәлә буйынса белдереү яһаны. Беҙ яулап алынған азатлыҡты һәм суверенитетты оккупацион статутҡа һәм ес верховный комиссарҙың административ хакимлегенә алмаштырырға уйламайбыҙ. Беҙ экономик, общественный [illegible]

[illegible] интервенцияһы кеүек Англия-Америка империализмының хәрби провокацияларына баштан уҡ ҡаршылыҡ күрһәтергә кәрәк. Бөтә донъя американлыларҙың Кореялағы был интервенцияһының шаһиты булып тора.

Беҙҙең көсөбөҙҙөң бөтә сығанағы бөтә намыҫлы немецтарҙы дөйөм милли маҡсаттар өсөн көрәшкә берләштерергә ынтылыусы демократик Германияның Милли фронтында тора.

Германия Демократик Республикаһы беҙҙең милли көрәшебеҙҙең базаһы булып тора. Үткән йылда беҙ был базаны төҙөй һәм нығыта алдыҡ. Беҙҙең промышленносебеҙ продукция етештереүҙең һуғышҡа тиклемге кимәленә өлгәшә тиерлек. Промышленность продукцияһының күләмен арттырыу һәм уның сифатын яҡшыртыу арҡаһында беҙҙең экспортыбыҙҙы арттырыуҙың һөҙөмтәһе булған тышҡы сауҙа бәйләнештәрен йәйелдереү юлы менән аҙыҡ-түлек индереү еңеләйҙе һәм аҙыҡ менән тәьмин ителеү яҡшырҙы.

Халыҡ доходы артты, экономика планлы һәм даими рәүештә күтәрелә бара. Германия Демократик Республикаһында эшһеҙлек мәңгегә бөтөрөлдө, финанс эше тәртипкә килтерелде, валюта нығыны, тауар әйләнеше артты, тауарҙарҙы бүлеү тәртипкә һалынды, айырым кешенең һәм бөтә общественың интерестәрен һаҡлауҙы гарантиялаусы демократик законлылыҡ нығыны.

Премьер-министр, үткән йылда Германия Демократик Республикаһында антифашистик-демократик блокта партияларҙың һәм ойошмаларҙың хеҙмәттәшлеге һөҙөмтәһендә хеҙмәтсәндәрҙең экономик һәм общественный хәлен яҡшыртыуға йүнәлтелгән күп кенә мөһим закондар сығарылды, тип билдәләне.

Ике йыллыҡ планды срогынан алда үтәүҙең йомғаҡтарына һәм халыҡтың тормош шарттарын яҡшыртыу буйынса сараларға ҡыҫҡаса туҡталып, Гротеволь Германия Демократик Республикаһында йәштәр тураһында государствоның хәстәрлек күреүен айырыуса билдәләп үтте.

Ул, унан ары Көнбайыш Германиялағы хеҙмәтсәндәрҙең ауыр, хоҡуҡһыҙ хә[illegible] үтәле ҡоралы булып тора.

Биш йыллыҡ планды тормошҡа ашырыу барышында даими үҫә барған уңыштар Көнбайыш Германияла милли ҡаршылыҡ күрһәтеү фронтының систематик киңәйә барыуы менән тығыҙ бәйләнештә буласаҡтар. Биш йыллыҡ планды үтәү һәм арттырып үтәү бөтә Германияла Милли фронттың тулыһынса еңеүенә килтерәсәк.

Бына шуға күрә лә беҙҙең халҡыбыҙҙың дошмандары биш йыллыҡ пландан ҡурҡалар.

Дошмандар пландың үтәлеүенә саботаж һәм пропаганда юлы менән ҡамасаулыҡ итергә, экономикаға тарҡатыу индерергә, Германия Демократик Республикаһының блокҡа берләшкән политик көстәрен дөрөҫ юлдан сығарырға маташалар.

Германия Демократик Республикаһының хөкүмәте, — тип белдерҙе Гротеволь, — Германия Демократик Республикаһы, короткостар һәм тыныслыҡты боҙоусылар өсөн хәрәкәт итеү аренаһы булмаясаҡ, тип Англия-Америка разведкаһында хеҙмәттә тороусы, беҙҙең тыныс төҙөлөшөбөҙгә ҡамасаулыҡ итергә маташыусы бөтә кешеләрҙе иҫкәртә. Германия Демократик Республикаһында тыныс һәм иң яҡшы тормош төҙөлә. Быға ҡаршы сығыш яһаусы — беҙҙең халҡыбыҙҙың интерестәренә ҡаршы сығыш яһай, һәм ул оборонаға беҙҙең ҡаҡшамаҫ һәм ҡырҡа ихтыярыбыҙ менән иҫәпләшергә тейеш.

15 октябрҙә буласаҡ бөйөк халыҡ һайлауҙарынан, тине йомғаҡлау һүҙендә Гротеволь, Демократик Германияның Милли фронты һәм антифашистик-демократик партиялар блогы тағы ла көслөрәк булып һәм берләшеп хеҙмәт итеүгә ҡырҡа ихтыяр менән сығасаҡ.

Ҡулға-ҡул тотоношоп яңы уңыштарға барайыҡ — тигән лозунгы менән мөрәжәғәт итә халыҡҡа Германия Демократик Республикаһының хөкүмәте. 15 октябрҙә буласаҡ халыҡ һайлауҙарын илебеҙҙең берҙәмлеге өсөн һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн беҙҙең халҡыбыҙҙың грандиоз демонстрацияһына әүерелдерегеҙ!

Германия Демократик Республикаһының президенте Пиктең дипломатик корпусты ҡабул итеүе

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). Бөгөн, Республика Көнендә, Германия Демократик Республикаһының президенте Вильгельм Пик Германия Демократик Республикаһының хөкүмәте эргәһендәге дипломатик миссияларҙың етәкселәрен ҡабул итте.

Дипломатик корпустың старшинаһы, СССР дипломатик миссияһының етәксеһе Г. М. Пушкиндең ҡотлауына яуап биреп, президент, тыныслыҡ һөйөүсе демократик Германияны төҙөү һәм шуның менән Европалағы яңы һуғыш мөмкинлеген бөтөрөү һәм Европала тыныслыҡты тулыһынса тәьмин итеү эшенә вклад индереү Германия Демократик Республикаһы хөкүмәтенең бөтә политикаһының үҙәк линияһы булып тора, тип билдәләне.

Президент, Экономик Үҙ-Ара ярҙам Советына Германия Демократик Республикаһын ҡабул итеү республиканың киләсәк үҫеше өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып тора, тип күрһәтте.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 7 октябрь. (ТАСС). [illegible]

Халыҡ армияһының частәре бөтә фронттарҙа ла америкаң һәм лисынмансы ғәскәрҙәргә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып баралар.

Сеулдан төньяҡтараҡ Халыҡ армияһының частәре Имчжиньган (Ринсин-Ко) йылғаһы янында дошманға сериоҙ юғал[illegible]тыштары алып баралар.

Үткән тәүлектә фронттың бөтә участкаларында ла айырыуса үҙгәрештәр булманы.

7 октябрҙә Халыҡ армияһының частәре Пхеньян районында дошмандың бер самолетын атып төшөрҙөләр.

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 7 октябрь. (ТАСС). Пхеньян радиоһы былай тип хәбәр итә:

Америка һәм Токио радиоһы, Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының частәре йәнәһе Тәжонда, Сеулда һәм Чонь-чжуҙа йәшәүсе бик күп халыҡты үлтерҙеләр, тип күптән түгел шау-шыу күтәрҙе.

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы был «хәбәрҙәрҙе» бер номерға ла нигеҙләнмәгән итеп кирә ҡаға. Америка агрессорҙары һәм Ли Сын Ман клигаһы тарафынан яһалған зыянды һәм йыртҡыслыҡтарҙы тикшереү һәм билдәләү буйынса Корея берҙәм демократик Ватан фронты үҙәк комитетының комиссияһының беренсе һәм икенсе белдереүҙәренән билдәле булғанынса, Америка интервенттарының ғәскәрҙәре Корея халҡына ҡаршы һуғышта Кореяның бер ниндәй ҙә хәрби әһәмиәте булмаған ҡалаларын һәм ауылдарын өҙлөкһөҙ бомбаға тоталар һәм кореялыларҙы массовый рәүештә үлтерәләр.

Америка ғәскәрҙәре ҡот осҡос йыртҡыслыҡтарҙы яһайҙар: үлтерәләр, яндыралар, көсләйҙәр, талайҙар. Америка ғәскәрҙәре ҡасҡан ваҡытта туранан-тура йәки лисынмансы марионет ғәскәрҙәр аша варварса методтар менән Корея патриоттарын һәм тыныс халыҡты массовый рәүештә үлтерҙеләр. Быны раҫлау өсөн Берҙәм демократик Ватан фронты үҙәк комитеты комиссияһының икенсе белдереүенән бер нисә фактыны килтерергә мөмкин. Бер Тәнчжонда һәм Чоньчжуҙа ғына интервенттар 12 мең самаһы кешене үлтерҙеләр. Шулай уҡ Сувонда, Пхент[illegible], Аньсонда, Чочхиуонда, Чхунчжуҙа, П[illegible], Кончжуҙа, Кванчжуҙа һәм Куньсанда бик күп халыҡ үлтерелгән. Был йыртҡыслыҡтарҙы яһаусы Америка империалистәре Корея халҡының боевой рухын һындырыу өсөн һуңғы көндәрҙә, үҙҙәренең [illegible] енәйәттәрен бөтә донъя общественный фекере алдында йәшерергә ынтылыуҙан, йәнәһе беҙҙең республикабыҙҙың Халыҡ армияһы халыҡты үлтерә, тигән ялған уйлап сығарҙылар. Ләкин Америка империалистәре һәм лисынмансы бандиттары үҙҙәренең йыртҡыслыҡ енәйәттәрен [illegible] алмаҫтар һәм үҙ тыуған иленең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн ғәҙел көрәшкә күтәрелгән Корея халҡының боевой рухын һындыра алмаҫтар.

Корея халыҡ-демократик республикаһының Халыҡ армияһы үҙ халҡының [illegible] улдарынан һәм ҡыҙҙарынан тора. Ул халыҡ интерестәрен күҙ ҡараһы кеүек һаҡлайҙар. Шуға күрә Халыҡ армияһы тарафынан азат ителгән халыҡ уны [illegible] һәм яҡлай һәм уға актив ярҙам күрһәтә. Халыҡтың яҡлауы менән файҙаланған Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы тыныс халыҡты үлтермәй һәм ул гуманлылыҡ һәм халыҡ-ара хоҡуҡ принциптарын ныҡлы рәүештә һаҡлай, тип беҙ бөтә тауышыбыҙ менән белдерәбеҙ.

Корея халҡының патриотик хәрәкәте

ПХЕНЬЯН, 7 октябрь. (ТАСС). Пхеньян радиоһы, Көньяҡ Хамген провинцияһының халҡы фронтҡа ярҙам итеү фондына 91.145 мең вон аҡса, 12 мең гаман (бер гаман 60 килограмға тиң) ашлыҡ һәм бик күп һанда мал биргән, тип тапшыра. Провинцияның ҡатын-ҡыҙҙары оборона фондына 5.400-ҙән артығыраҡ [illegible] нәмә индергәндәр.

Генеральный Ассамблея 8 держава резолюцияһын ҡабул итте

НЬЮ-ЙОРК, 7 октябрь. (ТАСС). БМО Генеральный Ассамблеяһы бөгөнгө пленарный ултырышында Кореялағы хәрби оккупацияны интервенттарҙың ҡоралы көстәре менән киңәйтеүҙе күҙҙә тотоусы 8 держава резолюцияһын ҡабул итте. Резолюция 5 тауышҡа ҡаршы 47 тауыш менән ҡабул ителде. 7 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Советтар Союзы, Белоруссия, Украина, Чехословакия һәм Польша уға ҡаршы тауыш бирҙеләр. Йемен, Ирак, Индия, Сирия, Югославия, Египет һәм Ливан тауыш биреүҙән тыйылып ҡалдылар. Индонезия тауыш биреүҙә ҡатнашманы.

Бомбей ҡала транспортының баш күтәргән эшселәренең еңеүе

ЛОНДОН, 8 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентствоһының Бомбейҙәге хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, 7 октябрҙә Бомбейҙа эш хаҡын кәметеүгә ҡаршы протест билдәһе итеп ҡала транспортының 2 мең эшсеһе баш күтәргән. 8 октябрҙә көндөҙ баш күтәреүселәргә транспортта эшләүсе тағы ла 12 мең кеше ҡушылған.

Забастовканың киң ҡолас алыуы һөҙөмтәһендә властар эшселәрҙең талаптарын ҡәнәғәтләндерергә риза булғандар.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Туңға һөрөүҙә тупраҡҡа ашламалар индереү

Юғары урожай алыуҙа тупраҡҡа ашламалар индереүҙең әһәмиәте бик ҙур. Быны колхоздарҙың практикаһы һәм тәжрибә учреждениеларының һынауҙары бик асыҡ күрһәтәләр. Органик һәм минераль ашламаларҙы индереүҙең дөрөҫ системаһы үлән баҫыулы системаның бер өлөшө булып тора.

Республикабыҙ колхоздарында минераль ашламалар ҡулланыу эше йылдан-йыл киңәйә бара. Быйыл ул техник һәм бөртөклө культуралар сәсеүлектәренә бик күп күләмдәрҙә индерелде. Благовар районы «Һабансы», Мәсетле районы Карл Маркс исемендәге колхоздарҙа минераль ашламалар яҙғы бойҙай сәсеүлектәре өсөн дә ҡулланылды. Шулай ҙа, ашламалар күпселек урындарҙа яҙ көндәрендә, һипмәле рәүештә генә индереләләр.

Тәжрибә-баҫыусылыҡ станцияларының һәм башҡа тәжрибә учреждениеларының эштәре, һабан ашлыҡтары өсөн ашламаларҙы, яҙ көнө индереүгә ҡарағанда, көҙ көнө индереүҙең ҙур йоғонтоло булыуын күрһәтәләр. Ул көҙ көнө тәрән итеп туңға һөргәндә индерелә. Бында ашламаларҙың күпселек өлөшө тупраҡтың түбәнге өлөшөндә урынлаша. Ә был урында үҫемлектәрҙең тамырҙары була һәм ашламалар уларҙың үҫеү осоронда туранан-тура йоғонто яһайҙар. Үҫемлектәрҙе дым менән тулыһынса тәьмин итеү уларҙың ашламаны яҡшы үҙләштереүҙәренә ярҙам итә. Ә яҙ көнө тырмалауҙа, йәки культивациялауҙа индерелгән ашламалар тупраҡтың өҫкө ҡатламында урынлаша. Бында тупраҡта ла дым аҙ була һәм шунлыҡтан ашламаның файҙаһы кәмей.

Һабан ашлыҡтар өсөн көҙ туңға һөрөү ваҡытында индерелгән ашламаларҙың әһәмиәте ҙур. Был сара ҡоролоҡло райондар өсөн айырыуса әһәмиәтле. Шулай уҡ уның дымлы райондар өсөн дә әһәмиәте бәләкәй түгел.

Стәрлетамаҡ тәжрибә баҫыуының минераль ашламаны көҙ индереүҙәге тәжрибәләре түбәндәгене күрһәтте. Бында 4 йыл буйына яҙғы бойҙай сәселә торған майҙанға көҙ туңға һөрөү ваҡытында минераль ашламалар индерелде. Улар сульфат-аммония, суперфосфат һәм калий тоҙо ине. Һөҙөмтәлә һәр гектарҙан 2,6 центнер, йәки 21,1 процент өҫтәмә урожай алынды. Ә минераль ашлама яҙ көнө индерелгән участка һәр гектарҙан 1,3 центнер, йәки 10,6 процент өҫтәмә урожай бирҙе. Өфө, Бөрө тәжрибә баҫыуҙарында үткәрелгән һынауҙар ҙа ашламаны, яҙ индереүгә ҡарағанда, көҙ индереү һәр гектарҙан 1,5—2 центнер артыҡ урожай алыныуын күрһәттеләр.

Предплужниксыҙ һабандар менән һөргәндәгегә ҡарағанда, предплужникле һабандар менән һөргән саҡта индерелгән минераль ашламаларҙың тәьҫире тағы ла юғары була. Өфө тәжрибә баҫыуҙарында 1948—1949 йылдарҙа үткәрелгән һынауҙар быны дөрөҫләйҙәр. Бында азот, фосфор һәм калий ашламалары көҙ предплужникле һабан менән туңға һөргән саҡта индерелгән участкала яҙғы бойҙай һәр гектарҙан 15,4 центнер, ә предплужник ҡулланылмағанда — 14,4 центнер урожай бирҙе. Ашлама ҡулланылмаған ерҙә һәр гектарҙан 13,1 центнер урожай алынды. Предплужник ҡулланыу һөҙөмтәһендә һәр гектарҙа өҫтәмә урожай бер центнер тәшкил итте.

Минераль ашламаларҙан суперфосфатты [illegible]

Калий тоҙон көҙ индергәндә, ундағы хлорҙың байтаҡ өлөшө йыуыла. Быны бигерәк тә картоф майҙанына индергәндә ныҡ иғтибарға алырға кәрәк. Азотлы ашламаларҙан сульфат-аммония көҙҙән индерелә. Ә яҡшы иҙелеп, еңел йыуыла торған [illegible]

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында ТАТАР АССР-ЫНЫҢ ХАЛЫҠ АРТИСЕ ФӘХРИ НАСРЕТДИНОВ ГАСТРОЛДӘРЕ, — «ТРАВИАТА» операһы, Альфред ролендә Ф. Насретдинов.

«Октябрь» кинотеатрында «[illegible]».

«Салауатта» — «АЛИТЕТ ТАУҘАРҒА КИТӘ».

«Уралда» — «ҠЫЙЫУ КЕШЕЛӘР».

БАШҠОРТ АССР-ы ҺАУЛЫҠ ҺАҠЛАУ МИНИСТРЛЫҒЫНЫҢ КУРОРТ УПРАВЛЕНИЕҺЫ

1950 йылдың ноябрь һәм декабрь айҙарына [illegible] путевкалар 1951 йылдың беренсе кварталына ла һатыла. [illegible]

Өфө ҡалаһы, Пушкин урамы, 106-сы номерле йорт, 1-се ҡат, 25-се номерле бүлмә.

Редакцияның адресе: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: [illegible] информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, [illegible]

№01102 Өфө газета-журнал типографияһы Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл № 204 (8661) 11 октябрь шаршамбы

хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Антагонистик синыфтар булған капиталистик илдәрҙәге демократия—ул, аҙаҡ иҫәптә, көслөләр өсөн демократия, мөлкәтле аҙсылыҡ өсөн демократия. СССР-ҙағы демократия, киреһенсә,—хеҙмәтсәндәр өсөн демократия, йәғни бөтә кешеләр өсөн демократия.

И. СТАЛИН.

Көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү эшен ойошҡан рәүештә башҡарайыҡ!

Большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте урман промышленносында хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн, эшләүселәргә яҡшы тормош шарттары тыуҙырыу өсөн ҙур хәстәрлек күрә. Башҡорт АССР-ы Урман промышленносы министрлығының леспромхоздары яңы техника менән байытылдылар. Леспромхоздар тик быйыл ғына бик күп яңы автомашиналар, тракторҙар, күсмә электр станциялары, лебедкалар, йөк [illegible] торған крандар, паровоздар, вагондар, ҡар таҙартҡыстар һәм башҡа төрлө машиналар алдылар. Леспромхоздарҙа торлаҡ йорттары төҙөү өсөн генә государство тарафынан быйыл 3 миллион 500 мең һум аҡса бүленде. Былар бөтәһе лә сталинса хәстәрлектең асыҡ күрһәтмәһе булып тора.

Урманда эшләүселәр партия һәм хөкүмәттең ҙур хәстәрлегенә стахановса хеҙмәт менән яуап бирәләр. Алдынғы Нуриман леспромхозы коллективы көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү эшен тулы әҙерлек менән ҡаршылауға саҡырып, республикалағы бөтә урман эшселәренә, инженер-техник работниктарына һәм хеҙмәткәрҙәренә асыҡ хат менән мөрәжәғәт иткәйне. Был саҡырыу бөтә урында ла ҡайнар яҡлау тапты. Леспромхоздарҙа, һал ағыҙыу конторалары, лесхоздарҙа тыныслыҡ стахановса вахталары ойошторолдо. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын еңеүҙәр менән ҡаршылау өсөн социалистик ярыш бөтә киңлеге менән йәйелдерелде.

Алынған йөкләмәләр, бирелгән вәғәҙәләр намыҫ менән үтәлә. Ярыш инициаторы — Нуриман леспромхозы коллективы ҡышҡы шарттарға әҙерләнеү эштәрен [illegible]. Сим һәм Сарва участкаларында [illegible] йорттар һалынды. Нуриман леспромхозы [illegible] мунса, медицина пункты, клуб, [illegible] магазин, [illegible] столовой [illegible] һәм башҡа культура-торош биналары һалды һәм иҫкеләрен яҡшы итеп ремонтланы. [illegible]

[illegible]

Тубыл леспромхозы коллективы [illegible]

Леспромхоздарҙа механизаторҙар [illegible]

Тайпан-Озер леспромхозының электр станцияһы [illegible]

станцияһын ҡышҡа яҡшы итеп әҙерләгән.

Был стахановса хеҙмәт өлгөләрен күрһәтеүселәр республика леспромхоздарында бик күп. Лекин бөтә урында ла ҡышҡы шарттарға әҙерләү эштәре яҡшы ҡуйылған тип әйтеп булмай әле. Урман промышленносы министрлығы буйынса [illegible]

Ҡарлыел леспромхозы ҙур предприятиеларҙың һанына инә. Лекин уға министрлыҡ работниктары иғтибар итмәйҙәр. [illegible]

Юрүҙән леспромхозы директоры Крылов, баш инженеры Чвыков иптәштәр [illegible]

Урман промышленносы министрлығының работниктары [illegible]

«Беҙҙең етәкселәребеҙҙең предприятиеларға «ғөмүмән» түгел, «һауанан» түгел, ә конкрет рәүештә, предметле рәүештә етәкселек итеүҙәре, уларҙың [illegible] «ваҡ-төйәктәрҙән» [illegible] эштәр эшләнә». (И. Сталин).

Урман промышленносы министрлығы [illegible]

ВКП(б)-ның район комитеттары [illegible]

Иләбәкәйҙең гигант төҙөлөштәре — Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары [illegible] — республика хеҙмәтсәндәренең иң мөһим бурысы булып тора.

«Социализм һәм дин» башҡорт телендә

Башҡортостан государство нәшриәте В. И. Лениндың «Социализм һәм дин» тигән брошюраһын башҡорт телендә баҫып сығарҙы. Был брошюраға В. И. Лениндың: «Социализм һәм дин», «Эшселәр партияһының дингә мөнәсәбәте тураһында», «Дингә һәм сиркәүгә мөнәсәбәттә төрлө синыфтар һәм партиялар» тигән хеҙмәттәре индерелгән.

Иген—государствоға!

Дыуан. «Ударник» колхозы (председателе иптәш Әбдрахманов, партия ойошмаһы секретаре иптәш Хужин) государствоға иген тапшырыу планын беренсе булып үтәне һәм район Советы [illegible] ВКП(б)-ның [illegible] Ҡыҙыл Байрағын яулап алды. [illegible]

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН БӨТӘ АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ ЭШТӘРЕН УҢЫШЛЫ ТАМАМЛАУ МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ!

Хәйбулла игенселәренең патриотик хеҙмәте

Республикабыҙҙың алдынғы игенселәре патриотик башланғыстарына яуап итеп, Хәйбулла районының колхозсылары, колхоз хатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз эшселәре һәм ауыл хужалығы специалистары урожай йыйнауҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы [illegible] йөкләмәләр алдылар.

Районның ауыл хужалығы эшсәндәре государство алдындағы беренсе бурысты 1950 йылдың беренсе октябренә үтәргә вәғәҙә иттеләр. Был вәғәҙә срогынан 8 көн алда, 22 сентябрҙә намыҫ менән үтәлде.

Район партия ойошмаһы был мөһим хужалыҡ-политик бурысты уңышлы үтәүгә бөтә мөмкинлектәрҙе файҙаланыу өсөн [illegible]

Коммунист иптәш Түкбаев «Яңы юл» колхозының ферма мөдире булып эшләүе менән бергә, урожай йыйнау осоронда ырҙын мөдире булып эшләне. [illegible]

Баҫыуҙарҙа эшләүсе колхозсылар, МТС, совхоз эшселәре араһында [illegible] ...лов исемендәге колхоздар районда беренселәр булып, 10 сентябрҙә үк государствоға иген тапшырыу пландарын үтәнеләр. «Буденный-II», «Стальной конь», «Рассвет», «Красная поляна», «Красное знамя», Фрунзе исемендәге, «Красная звезда», «Буденный-I» һәм башҡа колхоздарҙың тәүге партия ойошмалары иген тапшырыуҙы яҡшы ойоштороп һәм уңышлы үтәп сыҡтылар.

Район колхоздарында государствоға иген тапшырыу темпы үҫкәндән-үҫә барҙы. Һуңғы биш көндәктәрҙә темп үҫеше 24 процентҡа тиклем барып етте.

Государствоға иген тапшырыу темпын күтәреү маҡсатында районда бер нисә тапҡыр воскресниктар үткәрелде. Унда районның эшсе-хеҙмәткәрҙәре актив ҡатнаштылар. Тик 17 сентябрҙә үткәрелгән һуңғы воскресникта ғына государствоға тапшырылған иген йыллыҡ пландың 9 процентын тәшкил итте.

Ямғырлы көндәр булыуға ҡарамаҫтан, государствоға иген тапшырыу туҡтатылманы, киреһенсә, уның темпы үҫкәндән-үҫә барҙы. Районның колхоздары иген киптергестәрҙе тулы көсөндә файҙаландылар, иген таҙартыуҙы һәм киптереүҙе тәүлек әйләнәһенә алып барыу өсөн күп кенә йорттарҙы ҡулайлаштырҙылар һәм файҙаландылар.

Иген тапшырыуҙы срогынан алда үтәүҙә машина-трактор станциялары һәм уларҙың комбайндары ҙур роль уйнанылар. Хәйбулла МТС-ының комбайнеры иптәш Журин «Сталинец» комбайны менән 21 эш көнөндә 490 гектар майҙандың урожайын йыйнап, сезон планын 145 процентҡа үтәне. Шул ваҡыт эсендә ул 5000 центнерҙан артыҡ иген һуҡты. Шул уҡ МТС-тың комбайндар агрегаты начальнигы иптәш Лантратов тағылма ике «Сталинец—1» комбайны менән 25 эш көнөндә 900 гектар майҙандың урожайын йыйнап, 9000 центнер иген һуҡты. Һаҡмар МТС-ының комбайнеры иптәш Садов «Сталинец—6» комбайны менән урыу планын 165 процентҡа үтәне һәм 7000 центнерҙан артыҡ иген һуҡты.

Баҫыуҙарҙа эшләүсе колхозсылар, МТС, совхоз эшселәре араһында политик-массовый эштәрҙе йәйелдереүгә ярҙам итеү өсөн партия ойошмаларына район партия активтарынан 34 кеше беркетелде. Шулай уҡ колхоздарҙа 400-ҙән артыҡ агитатор эшләне. Улар баҫыу стандарында систематик рәүештә стена газеталары, боевой листоктар сығарҙылар, беседалар үткәрҙеләр, газеталар уҡыныулар һәм киң колхозсылар массаһына партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын еткерҙеләр, халыҡ-ара хәл тураһында һәм илебеҙҙең уңышлыҡтары тураһында аңлатыу эштәре алып барҙылар, колхозсыларҙы ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәләре менән таныштырып торҙолар. Агитаторҙарҙан Түкбаев, Самарина, Вахитов, Кривощеев, Ефремов, Глухман, Каяпов иптәштәр айырыуса яҡшы эшләнеләр. Улар киң колхозсылар массаһын большевистик һүҙҙәре менән дә, үҙҙәренең эш өлгөләре менән дә рухландырҙылар. Коммунист-агитатор Рәхимйән, Ғарифйән Ҡаиповтар лобогрейкала эшләп, көндәлек эш нормаларын систематик рәүештә 120—130 процентҡа үтәнеләр.

Государствоға иген тапшырыуҙа Ишембай ҡалаһынан килгән автомашиналар ҙа ҙур ярҙам иттеләр. Шофер Захаров, Алексеев һәм башҡалар заданиене байтаҡҡа арттырып үтәнеләр. Һаҡмар МТС-ының шоферы комсомолец Рудаков 10 сентябрҙә үткәрелгән воскресникта «ЗИС» машинаһы менән «Красная звезда» колхозының ырҙынынан әҙерләүҙәр пунктына 10 рейс яһап, 396 центнер иген ташыны. Шулай уҡ Аҡъяр бөртөклө ашлыҡ совхозының шоферҙары ла иген ташыуҙа өлгөлө эшләйҙәр.

Государствоға иген тапшырыу планы үтәлде. Хәҙер районның колхоздары МТС эштәре өсөн натуралата түләүҙе дауам иттерәләр.

Районның игенселәре үҙҙәренең бөтә көстәрен баҡса һәм йәшелсә культураларының урожайын йыйнауҙы, ашлыҡ һуғыуҙы, орлоҡ һалыуҙы, туңға һөрөүҙе тиҙерәк тамамлауға йүнәлттеләр. Хәҙер районның колхоздарының ярҙығынан күберәге 1951 йылдың яҙында сәсеүгә талап ителгән күләмдә бөртөк ашлыҡ культуралары орлоҡтары һалдылар ҙа инде.

Колхоздар урожай йыйнау эштәрен алып барыу менән бер рәттән, малсылыҡты ҡышлатыуға әҙерлек эштәрен дә ҡыҙыу темп менән алып баралар.

Район партия ойошмаһы государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына тамамлау өсөн һәм район алдында торған башҡа бурыстарҙы хәл итеү өсөн бөтә сараларҙы күрә.

А. Хәсәнов,
ВКП(б)-ның Хәйбулла районы секретаре.

Шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнауҙы һуҙалар

Ғафури районы колхоздары ағымдағы йылда 1000 гектар майҙанда шәкәр сөгөлдөрө ултыртып, яҡшы урожай үҫтерҙеләр. «Ҡормантау» ауыл хужалығы артеле членддәре 25 гектар майҙанда шәкәр сөгөлдөрөн ҡаҙып алыу һәм уны государствоға тапшырыуҙы районда беренсе булып тамамланылар.

Ләкин районның шәкәр сөгөлдөрө үҫтереүсе башҡа колхоздарында государство әһәмиәтендәге был мөһим культураның урожайын йыйнауға иғтибар бирмәйҙәр, уны иң һуңғы планға ҡалдырып килаләр. Мәҫәлән, «Ударник» колхозында 75 гектар шәкәр сөгөлдөрөнөң бөгөнгө көнгә ни бары 25 гектары ғына ҡаҙып алынған. Уны государствоға тапшырыу барышы тағы ла насарыраҡ тора. «Тура юл» колхозында 40 гектар, «1—Мрак» колхозында — 15 гектар, Жданов исемендәге колхозда 64 гектар майҙанда шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнауға бөтөнләй башламағандар.

— Беҙҙең әле бөртөклө ашлыҡ культуралары тамырҙа ултыра, шәкәр сөгөлдөрөн ҡаҙып алыуға өлгөрмәбеҙ әле, — ти «Тура юл» колхозының председателе иптәш Ханнанов.

Шәкәр сөгөлдөрө — мөһим техник культура, шәкәр заводтары өсөн ҡиммәтле сырьё, сөгөлдөрҙән һабаҡтары малдар өсөн яҡшы аҙыҡ. Район һәм колхоз етәкселәре уның урожайын тиҙ һәм юғалтыуһыҙ йыйнап алыуҙы тәьмин итергә тейештәр.

Йә. Ғәлиев.

Трактористка Зифа Әхмәтшинаның уңыштары

Бүздәк районы «Октябрь» колхозы ағымдағы йылда бөртөклө ашлыҡ культураларынан мул урожай алыуға һәм государствоға иген тапшырыу планын срогынан күп алда үтәүгә өлгәште. Был эштә колхозды хеҙмәтләндереүсе Бүздәк МТС-ы трактористкаһы Зифа Әхмәтшинаның хеҙмәте айырыуса ҙур булды.

Ул октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, туңға һөрөүҙә тағы ла юғарыраҡ күрһәткестәргә өлгәшергә, үҙ сменаһында «СТЗ—НАТИ» тракторында кәмендә 200 гектар майҙанда ер һөрөргә һүҙ биргәйне. Ул сәғәт графигы менән эшләп, көн һайын 8—9 гектар ер һөрөп, үҙенең йөкләмәһен арттырып үтәүҙе тәьмин итте. Уның менән ярышып эшләүсе тракторист иптәш Нигмәт Котошов та 180 гектар майҙанда ер һөрҙө.

Механизаторҙарҙың яҡшы эшләүҙәре һөҙөмтәһендә колхоз 530 гектар майҙанда туңға һөрөү планын күптән уҡ арттырып үтәүгә өлгәште.

Е. Тулбаев.

Алдынғы трактор бригадаһы

Туймазы районында Бишенде МТС-ының иптәш Мизенков етәкселек иткән трактор бригадаһы членддәре, тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләп, йөкләмәһен намыҫ менән үтәнеләр. Бригада Ворошилов исемендәге колхозда, план буйынса 400 гектар урынына, 425 гектар майҙандың урожайын йыйнаны, 560 гектар ерҙе туңға һөрҙө һәм сезонда 305 килограмм яғыулыҡта экономия яһаны.

МТС дирекцияһының күсмә Ҡыҙыл Байрағын яулап алған был бригаданың трактористәре Командин, Масленников иптәштәр туңға һөрөүҙә ярыш алдынғылары булып торалар. Улар сменаға 7 гектар урынына 8 — 10 гектар ер һөрәләр.

Ә. Мөхтәруллин.

РЕСПУБЛИКАБЫҘ УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛӘНӘ

Йомағужа районында

Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек эштәре көндән-көн киңәйә бара. Район Советы исполкомының ошо көндәрҙә булып үткән ултырышында район Советына һайлауҙар буйынса 25 һәм ауыл Советтәренә һайлауҙар буйынса 200-гә яҡын һайлау округтарын төҙөргә ҡарар ителде. Районда бөтәһе 20 һайлау участкаһы буласаҡ.

Хәҙерге көндә һайлау участкалары эргәһендә агитпункттар ойошторола. Тәжрибәле агитаторҙар составында агитколлективтар төҙөлә. Агитацион-массовый эштәргә йәш кадрҙар, комсомолецтар ылыҡтырылалар. Агитаторҙар һайлаусыларға урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положениене таныштыра башланылар ҙа инде.

Район һәм ауыл Советтәре буйынса һайлау округтарының һәм участкаларҙың сиктәрен билдәләгән карталар эшләнә. Ауыл Советтәре һайлаусыларҙың исемлектәрен аныҡлау эшенә тотондолар.

Колхозсылар урындағы Советтәргә һайлауҙарҙы хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау менән ҡаршылау өсөн Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, тағы ла ойошҡаныраҡ эшләй башланылар.

8 март исемендәге тегеү фабрикаһының агитаторы Ш. Г. Ғирфанова төшкө аш ваҡытында эшселәрҙе «Башҡорт АССР-ының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение» менән таныштыра.

Һүрәттә: Алғы планда агитатор иптәш Ш. Г. Ғирфанова.

А. Червинский фотоһы.

ӨФӨ ҠАЛАҺЫНДА

Ҡалала хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек эштәре киң йәйелдерелә. Ҡала Советы исполкомы үҙенең төҙөгән планы нигеҙендә ҙур ойоштороу сараларын үткәрә. Ул һайлауҙарға әҙерлек мәсьәләһенә ҡарата ошо көндәрҙә ҡалалағы район Советтәре исполкомдары председателдәренең һәм секретарҙәренең кәңәшмәһен үҙғарҙы. Бында ҡаланың райондарында йәшәүсе халыҡтарҙың һанын аныҡлау, һайлау округтарын, һайлау участкаларын төҙөү тәртиптәре тураһындағы һәм башҡа ойоштороу мәсьәләләре ҡаралды.

Ҡала Советына һәм район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын һәм участкаларын төҙөүгә ҡарата киң әҙерлек эштәре алып барыла. Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениегә ярашлы рәүештә ҡала Советына һайлауҙар буйынса 600 кеше иҫәбенән бер һайлау округы һәм район Советына һайлауҙар буйынса 500 кеше иҫәбенән бер һайлау округы. Ям районында 35 һайлау округы төҙөләсәк.

Ойоштороу эштәре яғынан урындарға практик ярҙам күрһәтеү маҡсатында ҡала Советы исполкомы председателенең урынбаҫарҙары, исполком членддәре һәм бүлек мөдирҙәре район Советтәренә беркетелделәр.

Хәҙерге көндә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре исполкомдары халыҡтарҙың һанын аныҡлап, һайлау округтарын һәм һайлау участкаларын төҙөү, уларҙың сиктәрен билдәләү эше менән шөғөлләнәләр.

Ойоштороу мәсьәләләре менән бер рәттән, ҡаланың предприятиеларында һәм учреждениеларында эшләүсе эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр араһында һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү эштәре киң йәйелдерелә.

Пропагандистәргә һәм марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдына өйрәнеүселәргә ярҙамға

В. И. Лениндең „Ни эшләргә?" тигән классик хеҙмәте тураһында

1902 йылдың март айында Лениндең ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булған «Ни эшләргә?» тигән классик әҫәре баҫылып сыҡты. Был әҫәрҙә эшләнгән теоретик мәсьәләләр большевиктәр партияһының идеология нигеҙен һалдылар.

Был китап эшселәр синыфының революцион көрәшендә күренекле бер осорҙа яҙылған.

XIX быуаттың аҙағында Европа илдәрендә башланған промышленность кризисе Россияны ла солғап алды. 1900 — 1903 йылдарҙа Россияла 3 мең самаһы эре һәм вак предприятие ябылды. Һәҙемтәлә 100 меңдән артык эшсе урамға сығарып ташланды. Эшселәрҙең эш хаҡы бик ныҡ кәметелде. Промышленность кризисе, эшһеҙлек эшселәр хәрәкәтен йомшарта алманы. Киреһенсә, эшселәр хәрәкәте торған һайын революционыраҡ характер ала барҙы. Эшселәр экономик стачкаларҙан политик стачкаларға күсә башланылар. Аҙаҡ килеп, эшселәр политик демонстрацияларға күстеләр, демократик азатлыктарҙы, батша самодержавиеһен ҡолатыуҙы талап итә башланылар.

Эшселәр хәрәкәте крәҫтиәндәргә лә йоғонто яһаны. 1902 йылдың яҙында һәм йәйендә Украинаның күп губерналарында һәм Волга буйында крәҫтиәндәр хәрәкәте йәйелеп китте. Крәҫтиәндәр помещиктәрҙең имениеләрен яндырҙылар, уларҙың ерҙәрен баҫып алдылар һәм үҙҙәренең дошмандары булған земский начальниктәрҙе, помещиктәрҙе үлтерҙеләр.

Эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең революцион сығыштары Россияла революцияның яҡынлашыуын аңлата ине.

Шулай итеп, был осорҙа Россияла буржуаз-демократик революция яһау бурысы көн тәртибенә ҡуйылғайны. Был революция еңгәс-һәтә, кәрәкле шарттар булғанда, социалистик революцияға үҫеп сығырға тейеш ине.

Буржуаз-демократик революцияның социалистик революцияға үҫеп сығыуы, бөтәһенән элек, пролетариаттың синфи аңлылығына, уның ойошҡанлығына һәм пролетариаттың етәксе көсе булған партияның алда торған тарихи бурыстарҙы хәл итеү өсөн теоретик һәм политик яҡтан өлгөшкән булыуына ныҡ бәйләнгәйне.

Шуның өсөн, идеалист-народниктәрҙе тар-мар иткәндән һуң, эшселәр хәрәкәтенең стихиялылыҡ теорияһына ҡаршы, вульгар-экономик материализмға һәм үҙлегенән ағыш теорияһына ҡаршы көрәшеү Ленин һәм Сталин алдына беренсе нәүбәттәге бурыстар булып килеп баҫтылар.

Эшселәр хәрәкәте эсендә килеп тыуған «экономизм» ағымы алда торған ҙур революцион бурыстарҙы хәл итеүгә кәртә булып тора ине.

«Экономистәр», эшселәр синыфын буржуазияға баш эйҙерергә тырышып, эшселәр хәрәкәте эсендә буржуаз агентура ролен уйнанылар. Лениндең «Ни эшләргә?» тигән әҫәре, беренсе нәүбәттә, эшселәр синыфы эсендә буржуаз агентура булған ошо «экономистәрҙе» фашлауға һәм уларҙы тар-мар итеүгә арналған. Ленин, «экономизмде» фаш итеү менән бергә, пролетариатты буржуазия йоғонтоһонан ҡотҡарыу, уның бойондороҡһоҙлоғон һаҡлап алып ҡалыу, эшселәр синыфының политик партияһын төҙөү, уның идея һәм ойоштороу принциптәре мәсьәләләрен мастерҙарса хәл итә.

* * *

В. И. Ленин, «Ни эшләргә?» тигән хеҙмәтенең беренсе главаһында уҡ, «экономизм» ағымының барлыҡҡа килеүенең осраҡлы күренеш булмайынса, уның халыҡ-ара оппортунизмдең Россиялағы бер төрө икәнен күрһәтә. Көнбайыш Европалағы социал-демократик партияларҙа марксизмға ревизия яһарға һәм эшселәр синыфына буржуаз йоғонто индерергә тырышыусы ағым күптән барлыҡҡа килгән ине инде. Ленин социалистик хәрәкәт эсендә булған оппортунистик йүнәлештәрҙең XX быуаттың баштарында халыҡ-ара төҫ алыуҙарын күрһәтә. Бөтә илдәрҙең оппортунистәре берләшеп революцион марксизмды тәнҡит иттеләр һәм уға ҡаршы ташланалар. Марксизмға «тәнҡит» менән сыҡҡан «яңы» йүнәлештең нигеҙен торғаһын Германия социалисы Бернштейн өтәрәҡ итеп асып бирҙе. Франция социалисы Мильеран уны тормошҡа ашырҙы... Был «яңы теория» буйынса социал-демократия социаль революция партияһынан социаль реформалар яһаусы демократик партияға әйләнергә тейеш ине.

Ревизионистәр марксизмдең бөтә нигеҙ мәсьәләләренә ҡаршы сыҡтылар. Улар социализмде фәнни яҡтан нигеҙләү, һәм тарихты материалистик аңлау ҡарашынан сыҡтылар, уның кәрәклеген һәм ҡотолғоһоҙ булыуын иҫбат итеү мөмкинлеген кире ҡаҡтылар: үҫеп бара торған хәйерселек, пролетарлашыу һәм капиталистик ҡаршылыҡтарҙың киҫкенләшеү фактын инкар иттеләр, «һуңғы маҡсат» тураһындағы төшөнсә үҙе үк ярамһыҙ, тип иғлан иттеләр, һәм пролетариат диктатураһы идеяһын бөтөнләй инкар иттеләр. Либерализм менән социализмдең принципиаль ҡапма-ҡаршылығын һәм синфи көрәш теорияһын кире ҡаҡтылар. Шулай итеп, революцион социал-демократиянан буржуаз социал-реформаторсылыҡҡа табан ҡырҡа боролоуҙы талап итеү марксизмдең бөтә төп идеяларын буржуаз тәнҡитләүгә табан шундай уҡ ҡырҡа боролоу менән бергә барҙы.

«Экономистәр», бернштейнсыларҙың идеяларын Россия шарттарына күсереп, эшселәр синыфының аңын ағыулау өсөн хеҙмәт иттеләр. Рус социал-демократияһында йәшәп килгән тарҡаулыҡ һәм бүлгеләнгәнлекте бөтөрөү һәм яңы типтағы марксистик партияны төҙөү өсөн «экономистәрҙе» фаш итергә кәрәк ине. Был бурысты Ленин һәм иптәш Сталин үтәне. Улар эшселәр синыфы партияһының сафлығы, уның оппортунистик элементтарҙан ҡырҡа рәүештә айырылыуы өсөн көрәштеләр. 1900 йылда уҡ Ленин: «Берләшкәнгә тиклем һәм берләшеү өсөн башта ҡырҡа һәм ап-асыҡ айырылышырға кәрәк», — тип яҙҙы (Ленин, IV том, 39—40-сы биттәр).

Россиялағы «экономизм» ағымы халыҡ-ара оппортунизмдең бер төрө булғанлыҡтан, уларҙы фаш итеү бер үк ваҡытта халыҡ-ара оппортунизмде лә фаш итеү булады. Шуның өсөн Лениндең «Ни эшләргә?» тигән китабы бөтә илдәрҙәге эшселәр синыфы өсөн ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

* * *

«Ни эшләргә?» тигән әҫәренең икенсе главаһында В. И. Ленин «экономистәрҙең» оппортунистик тәбиғәттәрен асып, эшселәр хәрәкәтендә стихиясылыҡ һәм аңлылыҡ мәсьәләһен хәл итте. «Экономистәр» эшселәр хәрәкәтендә стихиялылыҡты яҡланылар. Шуның менән улар эшселәр синыфы партияһының ролен кәметтеләр, уның ролен стихиялы хәрәкәткә пассив рәүештә регистрация яһап барыусы дәрәжәһенә төшөрөп, революцион көрәштә эшселәр синыфын ҡоралһыҙландырырға теләнеләр. Улар, пролетариат партияһының ролен инкар итеп, эшселәр синыфының стихиялы хәрәкәтенән социалистик аң тыуа, тип раҫлап, эшселәрҙең стихиялы хәрәкәте алдында баш эйҙеләр. Ленин «экономистәрҙең» бындай буржуаз философияһын фаш итте. Эшселәр хәрәкәтенең стихиялылығы алдында һәр төрлө баш эйеү, «аңлы элементтең» ролен, социал-демократия ролен һәр төрлө кесерәйтеү, эшселәргә буржуаз йоғонтоно көсәйтеү, тигән һүҙ, тип күрһәтте Ленин. Мәсьәлә тик шулай тора: йә буржуаз идеология, йә социалистик идеология. Эшселәр хәрәкәтенең стихиялы үҫеше уны буржуаз идеологияға буйһондороуға табан бара.

Ни өсөн стихиялы хәрәкәт буржуаз идеологияның хакимлек итеүенә алып бара, тигән һорауға, Ленин былай яуап бирә: «Буржуаз идеология үҙенең сығышы яғынан, социалистик идеологияға ҡарағанда, байтаҡ дәрәжәлә ҡартыраҡ, ул бөтә яҡлап эшләнгәнерәк, уның таралыуы өсөн иҫәпһеҙ күп средстволар бар» (Ленин, Әҫәрҙәр, V том, IV баҫма, 357-се бит).

Социалистик аңлылыҡ стихиялы хәрәкәттең үҙ-үҙенән килеп сыҡмай, бәлки ул эшселәр хәрәкәтенә ситтән индерелә. Пролетариат өсөн социалистик аң, социалистик идеология эшләп сығарыуҙа марксистик партияның роле бик ҙур.

«Эшселәр синыфы бары тик үҙ көсө менән трэд-юнионистик аңды ғына эшләп сығара ала... Социализм учениеһе иһә мөлкәтле синыфтарҙың уҡымышлы вәкилдәре тарафынан, интеллигенция тарафынан эшләнгән философик, тарихи һәм экономик теорияларҙан үҫеп сыҡты». (Ленин, V том, 347-се бит).

Ни өсөн эшселәр синыфы үҙ көсө менән генә социалистик аңды эшләп сығара алмай? Капиталистик обществола эшселәр синыфы ҡаты эксплуатациялана, уларға фәнгә эйә булырға мөмкинселек юҡ, философия, тарихи һәм экономик теорияларҙы өйрәнергә кәрәкле шарттар тыуҙырылмаған. Ләкин бынан, эшселәр социалистик аңды эшләп сығарыуға бер ҙә ҡатнашмайҙар, тигән һығымта яһарға ярамай. Был эштә эшселәр синыфының фәнгә эйә булған айырым вәкилдәре ҡатнашалар. Ләкин улар эшселәр сифатында түгел, бәлки социализм теоретиктәре сифатында ҡатнашалар. Эшселәр синыфына социалистик аңлылыҡ индереү, уны оҙаҡ һәм ауыр юлһыҙлыҡтан ҡотолдороу социал-демократияның мөһим бурысы булып тора ине.

Был бурыстарҙы үтәүгә «экономистәр» ҡамасаулап торҙолар. Уларҙы тар-мар итмәйенсә тороп, эшселәр синыфын социалистик идеология менән ҡоралландырып һәм революцион көрәштә еңеп булмаҫ ине.

* * *

Китабының өсөнсө главаһында Ленин трэд-юнионистик һәм социал-демократик политика араһындағы айырымлыҡтарҙы күрһәтә.

«Экономистәр» эшселәр синыфының экономик көрәшен генә танып, политик көрәште инкар иттеләр. Шуның өсөн дә уларҙы «экономистәр» тип атанылар. «Экономистәр» был мәсьәләлә стихиясылыҡҡа баш эйеп, эшселәр синыфының көрәшен трэд-юнионистик көрәш рамкаһы эсендә ҡалдырырға тырыштылар. Стихиялы эшселәр хәрәкәте, тип яҙҙы Ленин, үҙенән-үҙе тик трэд-юнионизмде генә тыуҙырырға булдыҡлы. Ә эшселәр синыфының трэд-юнионистик политикаһы — эшселәр синыфының тап бына буржуаз политикаһы ул.

Эшселәр синыфының экономик көрәше буржуаз тәртиптәрҙе бөтөрөүгә һәм пролетариатты азат итеүгә алып бара алмай. Экономик көрәш — эшселәрҙең үҙ көстәрен һатыуҙың файҙалы шарттары өсөн көрәштәре генә ул. Россия эшселәре күптән инде үҙҙәренең экономик тормоштарын яҡшыртыу өсөн хужаларға ҡаршы көрәш алып баралар. Экономистәр иһә, «экономик көрәштең үҙенә политик характер бирергә кәрәк», «эшселәр өсөн тик политиканан ҡиммәтлерәк», «эшселәр—эшселәр өсөн» тигән үҙҙәренең оппортунистик установкалары менән эшселәрҙең хәрәкәтен трэд-юнионизм рамкаһында ҡалдырырға теләнеләр.

Россия марксистәре алдында эшселәрҙең стихиялы экономик хәрәкәтен политик хәрәкәткә күтәреү, илдәге бөтә демократик көстәрҙе пролетариат тирәһенә берләштереп, уларҙы батша хөкүмәтен, ә унан һуң капитализмде ҡолатыуға алып барыуға етәкселек итеү бурысы тора ине. Ленин, «экономистәрҙе» фаш итеп, былай яҙҙы: «Социал-демократия эшселәр синыфының көрәшенә, эш көсөн һатыуҙың файҙалы шарттары өсөн генә түгел, бәлки мөлкәтһеҙҙәрҙе байҙарға һатылырға мәжбүр итә торған общественный ҡоролошто юҡ итеү өсөн дә етәкселек итә» (V том, 370 — 371-се биттәр).

Батша Россияһында эшселәр синыфы экономик хәлдең ауыр булыуы менән бергә, политик хоҡуҡһыҙлыҡтан да иҙелде. Шуның өсөн эшселәрҙең көрәше экономик формала ғына ҡалмайынса, батша хөкүмәтенең төрлө иҙеүенә ҡаршы ла алып барылырға тейеш. Бынан тыш, крәҫтиәндәргә тән яҙаһы биреү, чиновниктәрҙең взятка алыуҙары, «ябай халыҡ» менән полицияның йыртҡыстарса мөғәмәләһе, халыҡтың яҡтылыҡҡа һәм белемгә ынтылышын баҫыу, һалымдар һығып алыу һәм башҡа шундай күренештәргә ҡаршы көрәшеү эшселәр синыфының бик мөһим бурысы булып тора. Ленин был бурыстарҙың мөһимлеген һыҙыҡ өҫтөнә алып былай яҙҙы: «Бынан шул аңлашыла, социал-демократтар экономик көрәш менән сикләнә алмайҙар ғына түгел, бәлки экономик фаш итеүҙәрҙе ойоштороу эштәре, уларҙың эшмәкәрлектәренең күпселеген тәшкил итеүенә лә юл ҡуя алмайҙар. Беҙ эшселәр синыфын политик тәрбиәләүгә, уның политик аңын үҫтереүгә актив рәүештә тотонорға тейешбеҙ» (Ленин, V том, 371-се бит).

«Экономистәр», кешеләрҙең общественный тормошо уларҙың аңын билдәләй, тигән марксистик положениене вульгар-экономик материализмса боҙоп аңланылар. Улар обществоның үҫеше тарихына буржуаз-вульгар материализм ҡарашынан сығып, әгәр ҙә тарихта хәл иткес ролде экономика уйнай икән, эшселәр хәрәкәтендә лә хәл иткес ролде политик көрәш түгел, бәлки экономик көрәш уйнарға тейеш, тинеләр.

Ленин «экономистәрҙең» бындай буржуаз философияһын фаш итеп былай яҙҙы: «Экономик интерестәр хәл иткес роль уйнауынан экономик (профессиональ) көрәштең беренсе дәрәжәлә әһәмиәтле булыуы тураһында бер ниндәй ҙә һығымта һис тә килеп сыҡмай, сөнки синыфтарҙың иң мөһим, «хәл иткес» интерестәре ғөмүмән тамырынан үҙгәртеп ҡороуҙар тарафынан ғына ҡәнәғәтләндерелеүҙәре мөмкин; атап әйткәндә, пролетариаттың төп экономик интересе бары тик буржуазия диктатураһын пролетариат диктатураһы менән алмаштырыусы политик революция ярҙамында ғына ҡәнәғәтләндерелеүе мөмкин» (IV том, 397-се бит).

Плеханов ул ваҡытта марксист булып иҫәпләнһә лә, «экономистәрҙең» вульгар-буржуаз философияһына ҡаршы сыҡмау ғына түгел, киреһенсә, ул үҙе күп мәсьәләләрҙә «экономистәр» яғына ауышты. Ул Лениндең общественный аң да, үҙ нәүбәтендә, тарихтың барышына ҙур тәьҫир итә, тигән установкаһына ҡаршы буларак, «Идеялар һауанан төшмәйҙәр», «Общественный аң общественный тормош менән билдәләнә», тип күп тапҡырҙар ҡабатланы. Шуның өсөн дә, Ленин һәм иптәш Сталин «экономистәргә» ҡаршы көрәш алып барыу менән бер үк ваҡытта, Плехановтың хаталарын да тәнҡит иттеләр. Иптәш Сталин 1904 йылды үҙенең «Кутаистан хат» тигән мәҡәләһендә Плехановты тәнҡитләп, былай яҙҙы:

«Хәҙер гимназистәр ҙә «идеяның һауанан төшмәүен» беләләр... Хәҙер беҙҙе шул ҡыҙыҡһындыра, нисек айырым идеяларҙан идеялар системаһы (социализм теорияһы) эшләнә, нисек айырым идея һәм идейкалар бер тәҙек системаға — социализм теорияһына бәйләнәләр, һәм кемдәр тарафынан эшләнә һәм бәйләнәләр» (Сталин, I том, 57-се бит).

Иптәш Сталин, был айырым идеяларҙы идеялар системаһына бәйләүҙә марксистик партияның ҙур көс булып тороуын далилдәр менән күрһәтә. Общественный идеялар, теориялар, политик учреждениелар общество тормошоноң үҫеүе нигеҙендә барлыҡҡа килеп, һуңынан үҙҙәре обществоның үҫешенә тәьҫир итәләр. Ә инде «экономистәр» иһә эшселәр өсөн стихиялы экономик хәрәкәтте генә танып, общество тормошон үҙгәртеүҙә идея һәм политик көрәштәрҙең ролен инкар иттеләр. Шуның өсөн тарих «экономистәрҙе» ситкә ташланы, улар көрәштә еңелделәр. ВКП(б) тарихенең Ҡыҫҡаса курсында «экономистәрҙең» еңелеүе тураһында былай яҙылған:

«Экономистәрҙең» һәм меньшевиктәрҙең еңелеүе шуның менән аңлатыла: улар алдынғы теорияның, алдынғы идеяның мобилизовать итеүселек, ойоштороусылыҡ һәм үҙгәртеп төҙөүселек ролен танымаҡ... лар һәм вульгар-материализмға тәгәрәп төшөп, алдынғы теорияның, алдынғы идеяның ролен юҡ тип әйтерлек хәлгә килтереп еткерҙеләр,—тимәк, партияны пассивлыкка, ҡатып ҡалыуға дусар итергә маташтылар» (ВКП(б) тарихе, Ҡыҫҡаса курс, 112-се бит).

Марксизм-ленинизм эшселәр синыфының экономик көрәшен инкар итмәй. Ләкин экономик көрәш үҙе генә, әгәр ҙә уны политик көрәш менән ҡушмағанда, эшселәр синыфын либераль буржуазияға буйһондороуға алып бара. Бының шулай булыуын бөтә илдәрҙәге эшселәр синыфының көрәш тарихе асыҡ күрһәтә. Әгәр төрлө илдәрҙең эшселәре буржуазияға ҡаршы экономик көрәш алып барыу һөҙөмтәһендә үҙҙәренең көндәлек тормоштарын яҡшыртыуҙа бер аҙ уңыштарға ирешкән булһалар, һуңғы йылдарҙа эшселәр ул көрәш һөҙөмтәләренән мәхрүм ителәләр. Капиталистик илдәрҙәге эшселәрҙең хәле көндән-көн ауырая, хәйерселек ҡот осҡос дәрәжәлә үҫә.

* * *

Ленин «Ни эшләргә?» тигән китабының дүртенсе һәм алтынсы главаларында марксистик партияның ойоштороу төҙөлөшө мәсьәләләрен эшләне. «Экономистәр» пролетариаттың синфи көрәшен тар, экономик көрәш рамкаһында ғына аңлаған кеүек, уның партияһының ойоштороу бурыстарын да тар мәғәнәлә аңланылар.

Эшселәрҙең политик көрәше, экономик көрәшкә ҡарағанда, киң һәм ҡатмарлы. Политик көрәшкә етәкселек итеүсе партияның ойоштороу формаһы ла, экономик көрәшкә генә етәкселек итеүсе ойошмаларға ҡарағанда, башҡаса булырға тейешле.

«Хужаларға һәм хөкүмәткә ҡаршы экономик көрәш алып барыу өсөн генә, —тип күрһәтә Ленин, — үҙәкләштерелгән дөйөм рус ойошмаһының һис кәрәге юҡ. Бындай көрәштә ул эшләмәй сыға ла алмай. Сөнки һәр бер учреждениенең ойошоу характеры тәбиғи һәм ҡотолғоһоҙ рәүештә ошо учреждениенең эшмәкәрлек йөкмәткеһе менән билдәләнә».

«Экономистәр» формаль яҡтан эшселәр синыфы өсөн политик партияның кәрәклеген инкар итергә батырсылыҡ итә алманылар. Ләкин улар, партия эшселәр хәрәкәтенә ҡатнашырға тейеш түгел һәм бигерәк тә был хәрәкәткә етәкселек итергә тейеш түгел, ә уның артынан барырға, уны өйрәнергә һәм унан һабаҡтар алырға тейеш, тип иҫәпләнеләр.

Тимәк, «экономистәр» партияның ролен трэд-юнион секретаре кимәленә төшөрергә теләнеләр.

«Социал-демократияның идеалы, — ти Ленин, — трэд-юнион секретаре түгел, бәлки... халыҡ трибуны булырға тейеш» (V том, 393-се бит).

Ленин һәм Сталиндең өйрәтеүе буйынса партия, бөтәһенән дә элек, эшселәр синыфының алдынғы отряде булырға, ул эшселәр хәрәкәтендә етәксе көс, пролетариаттың синфи көрәшен берләштереүсе һәм йүнәлдереүсе көс булырға тейеш. Царизм шарттарында, тип өйрәтә Ленин, социал-демократия тормошта осрай торған бөтә күренештәргә, ҡайҙа ғына булмаһын йәки ниндәй генә синыфҡа ҡағылмаһын, яуап ҡайтара белергә, иҙеүҙәрҙең бөтәһен дә бер картинаға йыйнап, дәвенең социалистик ҡараштарын һәм демократик талаптарын бөтә кешә алдында асыҡ итеп аңлата белергә тейеш.

Эшселәр синыфының алдынғы отряде булыу өсөн партия революцион теория менән ҡоралланған булырға тейеш. Шуның өсөн Ленин революцион теорияға бик ҙур әһәмиәт бирҙе. «Революцион теориянан башҡа, — ти Ленин, — революцион хәрәкәт тә була алмай» (V том, 341-се бит).

Ленин «экономистәрҙең» политик көрәштә һәм теорияны һанға һуҡмауҙарын ҡаты тәнҡитләй һәм рус социал-демократияһы өсөн теорияның бигерәк тә ҙур әһәмиәткә эйә булыуын һыҙыҡ өҫтөнә ала.

«Рус социал-демократияһы өсөн,—тип яҙҙы Ленин, — теорияның әһәмиәте тағы өс хәл менән көсәйә (улар тураһында йыш ҡына оноталар), атап әйткәндә: беренсенән, беҙҙең партиябыҙ әле яңы ойошоп ҡына килә, әле тик яңы ғына үҙенең төҫөн эшләп сығара һәм хәрәкәттә дөрөҫ юлдан тайҙырыу ҡурҡынысын тыуҙырыусы башҡа революцион фекер йүнәлештәре менән иҫәп-хисаптарын әҙәп бөтөрөүҙән алыҫ тора әле...

Икенсенән, социал-демократик хәрәкәт — үҙенең асылында уҡ халыҡ-ара хәрәкәт ул... Йәш бер яңы илдә башланып килә торған хәрәкәт, башҡа илдәр тәжрибәһен тормошҡа ашырһа ғына уңышлы була ала... Бының өсөн был тәжрибәгә тәнҡит күҙе менән ҡарай белеү һәм уны үҙ алдына тикшереп тора белеү кәрәк...

Өсөнсөнән, рус социал-демократияһының милли бурыстары шундайҙар, донъяла һис бер социалистик партия алдында ла ундай бурыстарҙың торғаны юҡ ине әле. Бөтә халыҡты самодержавие иҙеүенән азат итеү бурысы беҙгә йөкмәтә торған политик һәм ойоштороу йөкләмәләре тураһында беҙгә түбәндәрәк һөйләргә тура киләр. Хәҙер иһә беҙ шуны ғына күрһәтергә теләйбеҙ: **алдынғы көрәшсе ролен, бары тик алдынғы теория менән етәкселек ителә торған партия ғына үтәй ала»** (V том, 341—342-се биттәр).

Ленин, «экономистәрҙең» бер генә төрлө көрәш формаһын таныуҙарын фаш итеп, социал-демократияның өс төрлө көрәш алып барыуға етәкселек итеү бурысын күрһәтә: **социал-демократия, экономик көрәш менән бер рәттән, политик һәм теоретик көрәшкә юлбашсылыҡ итергә тейеш.**

Партияның ойоштороу төҙөлөшөнә килгәндә инде, Ленин, партия үҙенең алдында торған мөһим ҙур бурыстарҙы хәл итеү өсөн үҙе дисциплинаның һәм ойошҡанлыҡтың йәнле кәүҙәләнеше булырға — ойошҡан отряд булырға тейеш, тип күрһәтә.

Партия эшселәр синыфының берҙәнбер ойошмаһы түгел. Пролетариаттың тағы ла күп төрлө ойошмалары бар. Партия эшселәр синыфының юғары формалағы ойошмаһы булып, башҡа ойошмаларға етәкселек итергә тейеш.

Ленин «экономистәрҙең» ойоштороу мәсьәләһендә кустарсылыҡты яҡлауҙарын һәм партия ойошмаһы менән эшселәр синыфының башҡа формалағы ойошмаларын (профессиональ союз) бергә бутауҙарын фаш итә. Ул үҙенең китабында царизм шарттарында йәшерен йәшәүсе социал-демократик ойошмалар менән профессиональ союздар араһындағы айырмалар тураһында былай тип яҙҙы: «Эшселәр ойошмаһы, беренсенән, профессиональ ойошма булырға тейеш, икенсенән, ул мөмкин тиклем киңерәк күләмдә булырға тейеш; өсөнсөнән, ул мөмкин тиклем аҙыраҡ конспиратив булырға тейеш... Киреһенсә, революционерҙар ойошмаһы, бөтәһенән дә элек һәм башлыса, профессиялары революцион эшмәкәрлектән торған кешеләрҙе үҙ эсенә алырға тейеш (шуға күрә мин, социал-демократ революционерҙарҙы күҙҙә тотоп, революционерҙар ойошмаһы тураһында һөйләйем дә) ...Был ойошма мөмкин тиклем бик үк киң ҙә булмаҫҡа һәм мөмкин тиклем күберәк конспиратив булырға тейеш» (V том, 421—422-се биттәр).

Конспиратив шарттарҙа йәшәүсе партия, Лениндең өйрәтеүе буйынса, үҙе ике өлөштән торорға тейеш: беренсенән, етәксе работниктәрҙең тар кругынан, бында күбеһенсә теоретик белемә һәм политик тәжрибәһе булған профессиональ-революционерҙар инәләр, икенсенән, партияның урындағы ойошмаларының киң селтәренән, йөҙ меңдәрсә хеҙмәтсәндәрҙең булышлығы менән уратып алынған партия членларының күп һанлы массаһынан торорға тейеш.

«Экономистәр» Ленин планына ҡаршы булдылар. Улар, үҙәкләшкән, ҡаты дисциплиналы партия ул «демократик принципҡа» ҡаршы килә, тинеләр. Ленин был мәсьәлә буйынса түбәндәгесә аңлатыу яһаны: партияны киң демократик принципта төҙөү өсөн ике шарт кәрәк: беренсенән, тулы легаллек һәм, икенсенән, бөтә функцияларҙа һайланыу булырға тейеш. Ә инде Россияла царизм шарттарында был күрһәтелгән шарттарҙың береһе лә юҡ ине. Шулай булғас, «экономистәрҙең» партияны «киң принципта» төҙөүҙе талап итеүҙәре йәшерен йәшәүсе һәм үҙәкләшкән партияны инкар итеү, тигән һүҙ ине.

Ленин «экономистәрҙең» бөтә хаталарына йомғаҡ яһаны, уларҙың эшселәр синыфын капитализмдан ҡотҡарыусы социаль революция партияһын түгел, ә капитализмдең хакимлек итеүен һаҡлауҙы күҙ алдында тотоусы «социаль реформалар» партияһын булдырырға теләүҙәрен фаш итте.

Шулай итеп, «экономизм» осраҡлы күренеш түгел ине. Улар эшселәр хәрәкәте эсендә буржуа агенттәре булып, пролетариатҡа буржуаз йоғонто үткәреүселәр ролен уйнанылар. Шуның өсөн дә, Лениндең «Ни эшләргә?» тигән классик әҫәренең әһәмиәте ғәйәт ҙур. Уның бөйөк әһәмиәте «экономизмде» идея яғынан фаш итеү менән генә сикләнмәй, был китабында Ленин оппортунизмдең идея сығанаҡтарын да асып бирҙе һәм марксистик партияның идеологик нигеҙен һалды. Лениндең был хеҙмәтенең бөйөк әһәмиәте тураһында ВКП(б) тарихенең Ҡыҫҡаса курсында былай тиелгән:

«1. Оппортунизмдең идея сығанаҡтары бөтәһенән дә элек эшселәр хәрәкәтенең стихиялылығы алдында баш эйеүҙән һәм эшселәр хәрәкәтендә социалистик аңдың ролен түбәнәйтеүҙән тора, тип күрһәтеп, марксистик фекер тарихында беренсе башлап оппортунизмдең идея сығанаҡтарын тамырҙарына тиклем асып һалды.

2. Эшселәрҙең стихиялы хәрәкәтен революционлаштырыусы һәм етәкләүсе көс булған теорияның, аңлылыҡтың, партияның әһәмиәтен юғары күтәрҙе.

3. Марксистик партия — эшселәр хәрәкәтен социализм менән бергә ҡушыу ул, тип әйтеүсе марксистик положениене бик яҡшы итеп нигеҙләне.

4. Марксистик партияның идеологик нигеҙҙәрен гениаль рәүештә эшләне. «Ни эшләргә?» тигән китапта бирелгән теоретик положениелар һуңынан большевистик партия идеологияһының нигеҙе булдылар». (ВКП(б) тарихе. Ҡыҫҡаса курс, 37-се бит).

В. И. Лениндең «Ни эшләргә?» тигән классик әҫәре бөтә донъя коммунистик партиялары өсөн баһалап бөтөргөһөҙ ҙур идея ҡоралы булып тора, уларға эшселәр синыфының һәр төрлө дошмандарына ҡаршы көрәштә ярҙам итә.

Д. Әхмәров.

АҠШ Хөкүмәтенә Совет Хөкүмәтенең протесы

9 октябрҙә СССР Сит Ил Эштәре Министренең Урынбаҫары А. А. Громыко АҠШ-тың Мәскәүҙәге Посольствоһының посланниге-советнигы У. Барбур әфәндене ҡабул итте һәм, түбәндәге нотаны тапшырҙы, уның текстын иғлан итеп, түбәндәге нотаны тапшырҙы:

«СССР Союзы Хөкүмәте Америка Ҡушма Штаттары Хөкүмәтенә түбәндәгеләрҙе белдереүҙе кәрәкле тип иҫәпләй:

8 октябрҙә урындағы ваҡыт менән 16 сәғәт 17 минутта АҠШ хәрби-һауа көстәренең «Шутинг-Стар» (Ф-80) тибындағы ике истребителе СССР государство сиген тупаҫ боҙҙо һәм, Совет-Корея сигенән 100 километрҙа торған Ҡоро Йылға районында, диңгеҙ буйына урынлашҡан совет аэродромы өҫтөнән түбән осоп, уны пулеметтарҙан утҡа тотто. Утҡа тотоу һөҙөмтәһендә аэродром милкенә зыян яһалды.

Америка хәрби-һауа көстәренең СССР государство сиген Америка хәрби самолеттарының тупаҫ боҙоуҙарында һәм совет аэродромын утҡа тотоуҙарында кәүҙәләнгән был провокацион хәрәкәттәре айҡанлы Совет Хөкүмәте Ҡушма Штаттар Хөкүмәтенә ҡырҡа протест белдерә.

Совет Хөкүмәте совет аэродромына һөжүм итеү өсөн яуаплы кешеләргә ныҡлы яза биреүҙе талап итә һәм АҠШ Хөкүмәтенән бындай провокацион хәрәкәттәргә артабан юл ҡуймаҫ өсөн уның тарафынан кәрәкле саралар күрелеәсәген ышаныс белдереүҙе көтә.

Совет Хөкүмәте, АҠШ авиацияһы ярыпап бындай хәрәкәттәрҙең әҙемтәләре өсөн яуаплылыҡ тулыһынса Америка Ҡушма Штаттары Хөкүмәтенә төшә, тип белдереүҙе кәрәкле, тип иҫәпләй».

Барбур әфәнде, был мәсьәлә буйынса йәнәһе Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы менән эш итергә кәрәк, сөнки Корея районында Берләшкән Милләттәрҙең ҡоралды көстәре хәрәкәт итәләр, тип белдерҙе. Был һылтау аҫтында Барбур әфәнде нотаны ҡабул итеүҙән баш тартты.

А. А. Громыко Барбур әфәнде дәлилдәренең бөтөнләйгә нигеҙһеҙ булыуҙарын күрһәтте, сөнки Совет Хөкүмәтенең нотаһында һүҙ совет аэродромына ниндәйҙер башҡа самолеттарҙың түгел, ә АҠШ хәрби-һауа көстәре самолеттарының утҡа тотоуы тураһында бара. Шулай булғас, бындай провокацион хәрәкәттәр өсөн яуаплылыҡ АҠШ Хөкүмәте контроле аҫтында булған Америка хәрби власттәренә төшә.

СССР Сит Ил Эштәре Министерствоһының юғарыла килтерелгән нотаһы шул уҡ көндә Американың Мәскәүҙәге посольствоһына ебәрелде.

Редакцияға хат

Баҫыу эшсәндәрен хеҙмәтләндереү яҡшыртылһын

Раевка бәрҙекле ашлыҡ совхозының Нигматулла бүлексәһендә урожайҙы йыйнау эшендә 150-гә яҡын кеше эшләй.

Был эшселәргә медицина ярҙамы күрһәтелмәй. Ҡайһы бер ваҡытта ашығыслы медицина ярҙамы кәрәк була, ә ул юҡ. Бер нисә көн элек урожайҙы йыйнауҙа бер эшсе эш процесында ауыр яраланды. Бисектергеһеҙ ярҙам күрһәтеү өсөн уны бер нисә километр ары булған амбулаторияға алып барырға тура килде.

Раевка совхозрабкооп магазины (правлениеһе председателе иптәш Печитасов) потребителдәрҙе насар хеҙмәтләндерә. Совхозрабкооптың Нигматулла бүлексәһендә киң ҡулланыу тауарҙары юҡ. Кондитер изделиелары, шәкәр һатылмай.

Башкортостандың Һаулыҡ Һаҡлау министерствоһы совхоздың Нигматулла бүлексәһендә медицина пункты ойошторорға, ә Башпотребсоюздың совхозрабкооптар бүлеге магазинде төрлө тауарҙар менән систематик рәүештә тәьмин итеү тураһында Раевка совхозрабкоопына күрһәтмә бирергә тейештәр.

И. Нурғәлиев.

„Ҡыҙыл Башкортостан" материалдары эҙенән

„Ҡарлыманда минераль ашламалар ни өсөн тотолоп ята?"

«Ҡыҙыл Башкортостан» газетаһының 13 сентябрь номерендә «Ҡарлыманда минераль ашламалар ни өсөн тотолоп ята?» тигән хат баҫылып сыҡҡайны.

Был хатта автор иптәш П. Смирнов Ҡарлыман станцияһында бик күп тонналарҙа минераль ашламаларҙың колхоздарға ебәрелмәй ятҡырылыуын күрһәтте.

Башсельхозснаб конторлаһының управляющие иптәш Хромченко редакцияға түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

— Газетала баҫылған хатта күрһәтелгәндәр тулыһынса дөрөҫ. Урында тикшереү үткәрелеп, склад мөдиренә бик ашығыс рәүештә минераль ашламаларҙы һаҡлау, һатылғандарын колхоздарға тиҙерәк оҙатыу саралары күрергә ҡушылды.

Был эш буйынса Башкортостан Ауыл хужалығы министерствоһы тарафынан Архангель һәм Ҡырмыҫҡалы райондары колхоздарына анығ график төшерелде һәм уларҙан ошо графикта күрһәтелгән сроктар эсендә үҙҙәренә тейешле ашламаларҙы ташып алыу талап ителде.

РЕСПУБЛИКАБЫҘҘЫҢ ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ ТЫНЫСЛЫК ВАХТАҺЫНА БАҪЫП ЯҢЫ ЕҢЕУҘӘРГӘ ӨЛГӘШӘЛӘР

Стахановсы хеҙмәт менән яуап бирәбеҙ

Ленин районының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре Совет хөкүмәтенең Волга йылғаһында Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү тураһындағы ҡарарҙарын ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланылар.

Райондың хеҙмәтсәндәре был ҡарарҙарҙа социалистик государствоның ҡеүәте тағы ла артҡанлығын, халыҡтың тормош шарттарын артабан яҡшыртыу өсөн булған сталинсә хәстәрлекте асыҡ күрәләр.

Предприятиеларҙа илебеҙҙәге был гигант төҙөлештәргә арналған күп һанлы эшселәр, инженерҙәр, техниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр ҡатнашлығында йыйылыштар, митингылар уҙғарыла.

Ошо көндәрҙә электр оборудованиелары заводында коллективтың дөйөм йыйылышы булып үтте. Коллектив хөкүмәттең Волга һәм Днепр йылғаларында гидроэлектростанция, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү тураһындағы ҡарарҙарын тикшерҙе.

— Беҙ күптән түгел бөтә донъяла тыныслыкты яҡлап, — тине цех мастеры иптәш Арон, — Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалары ҡуйҙыҡ. Хөкүмәттең тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса бөгөнгө ҡарарҙары Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ тураһындағы политикаһын тағы бер тапҡыр раҫлайҙар. Совет кешеләренең теләге бер — илебеҙҙә коммунизм төҙөү. Беҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ илдең экономик ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн вклад булып тора.

Фрезеровщик иптәш Кирсанов Америка империалистәренең Кореялағы йыртҡыслыҡтары тураһында һөйләне. Ул былай тине:

— Коммунизм төҙөүсе беҙҙең илебеҙ менән капиталистик илдәр араһында айырма ҙур. Америка империалистәре хәҙер Кореяла тыныс халыҡты йыртҡыстарса үлтергән, торлаҡ йорттарын, мәктәптәрҙе, электр станцияларын, больницаларҙы емергән ваҡытта, совет кешеләре тыныс төҙөлеш эштәре башҡаралар. Беҙҙең политикабыҙ—тыныслыҡ политикаһы.

Эшселәр, инженер-техник работниктәр, хеҙмәткәрҙәр бер кешеләй стахановсы вахтаға баҫтылар.

Коллектив 10 айлыҡ планды 1 октябргә үтәп, хәҙер йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн көрәшә.

«Башстрой» тресының бөтә объекттәрендә лә бөйөк төҙөлештәргә арналған йыйылыштар булып үтте. Доклад менән трестың партия бюроһы секретары иптәш Ғәлиев сығыш яһаны. Йыйылыштарҙа ҡатнашыусылар Совет хөкүмәтенә, иптәш Сталинға хеҙмәтсәндәргә булған хәстәрлек өсөн үҙҙәренең ысын күңелдән әйтелгән рәхмәт тойғоларын белдерҙеләр.

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, — тине участка мастеры иптәш Казаринов, — совет кешеләре тыныслыҡ яҡлы, улар тыныс хеҙмәт менән шөғөлләнәләр. Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә уны талап итәбеҙ.

Яҙыу машиналары, механика заводтарында, аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһында һәм башҡа предприятиеларҙа төҙөүселәр, слесарҙәр, токарҙәр, балта оҫталары, мастерҙәр, инженерҙәр, техниктәр һәм башҡа төр профессия работниктәре — бөтәһе лә был гигант төҙөлешкә яуап итеп, Октябрь алды социалистик ярышын тағы ла киңерәк йәйелдереп, йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн көрәшәләр.

Ғ. Вәлиев,
ВКП(б)-ның Ленин район комитеты секретары.

Октябрь алды социалистик ярышы инициаторҙары

«Башвостоконефтеразведка» тресының геолого-эҙләнеү контораһы коллективы Стәрлетамаҡ ҡалаһында Октябрь алды социалистик ярыштың инициаторы булып тора.

Контора коллективы, үҙенең бөтә мөмкинлектәрен иҫәпләгәндең һуңында, ҡала газетаһы «За пятилетку» аша ҡаланың бөтә эшселәренә, инженер-техник работниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә Октябрь байрамын ҙур еңеүҙәр менән билдәләргә саҡырып, мөрәжәғәт итте.

Ошо алдының коллектив үҙенең биргән вәғәҙәһен намыҫ менән башҡарып килә. Геолого-эҙләнеү контораһы 9 айлыҡ бораулау планын 120 процентҡа үтәүгә өлгәште. Бораулауҙың йыллыҡ планын 7 ноябргә үтәү өсөн көрәш дауам итә.

Проходка тиҙлеге план буйынса станок-айға 160 метр булһа, бораулаусылар уны 300 метр итеп үтәйҙәр. Алдынғы бораулау мастерҙәре Мөһәҙиев, Тагаев, Әхмәтғәлиев һәм Смагин иптәштәр проходкалауҙың государство планын ай һайын өсәр тапҡырға арттырып үтәйҙәр.

Социалистик ярышты киң рәүештә йәйелдереү техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыу мөмкинлеген тыуҙырҙы. Материалдарҙы, яғыулыҡты, электр энергияһын экономиялау, аварияларҙы һанын аҙайтыу һәм накладной расходтарҙы кәметеү арҡаһында, контора үтәлгән эштәр күләменең үҙенә төшеү хаҡын бер миллион 48 мең һумға кәметеүгә өлгәште. Шулай итеп, коллектив йылдың икенсе яртыһында бер метр проходканың үҙенә төшеү хаҡын 10 процентҡа кәметергә йөкләмә алған булһа, ул өсөнсө кварталда 16 процентҡа кәметелде.

Бораулау планын уңышлы үтәүҙә һәм техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыуҙа кадрҙарҙың производство квалификацияһын күтәреү ҙур роль уйнай. Быйыл контора буйынса күп кенә бораулау мастерҙәре, бораулаусылар, улар һәм ярҙамсылары әҙерләп сығарылды.

Рационализация һәм уйлап табыу эштәренә лә айырыуса иғтибар ителә. Тик һуңғы 2 айҙа ғына контораның эшселәре, техниктәре һәм инженерҙәре биргән тәҡдимдәрҙе производствоға индереү 18 мең һум экономия бирҙе.

Советтар Союзы нефтселәренең социалистик ярышында контора икенсе квартал эш йомғаҡтары буйынса өсөнсө урынды алды. ВКП(б)-ның Стәрлетамаҡ ҡала комитеты, ҡала Советы исполкомы август айының эш йомғаҡтарын тикшергәндән һуң, ошо контораға күсмә Ҡыҙыл Байраҡ тапшырҙы.

А. Туголуков,
ВКП(б)-ның Стәрлетамаҡ ҡала комитеты секретары.

Фән работниктәренең производственниктәр менән хеҙмәттәшлеге

Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте фәнде артабан үҫтереүгә, коммунизм төҙөүҙә уның ролен артабан күтәреүгә бик ҙур әһәмиәт бирәләр. Фән тормош менән, промышленностең, транспорттың һәм халыҡ хужалығының башҡа тармаҡтары менән ныҡ бәйләнгән булырға тейеш.

Өфө авиация институтының фәнни коллективы был өлкәлә күп кенә эштәр эшләне. Партия тарафынан фән работниктәре алдына ҡуйылған бурыстарҙы дөрөҫ аңлаған был коллектив, ысын мәғәнәһе менән, республикала техник уйҙың үҙәгенә әйләнде. Институт республикаҡың бик күп заводтары менән бәйләнеш тота. Уларға төрлө техник проблемаларҙы хәл итеүҙә ярҙам итә. Заводтарҙа специалистар өсөн консультациялар ойошторола, инженер-техник работниктар өсөн лекциялар уҡыла, предприятиеларҙың эштәрен тикшергәндән һуң яңы ойоштороу-техник саралары тәҡдим ителә. Бынан тыш, производствоға ярҙам рәүешендә, айырым темаларға фәнни-тикшеренеү эштәре лә киң ҡулланыла.

Был өлкәлә техник фәндәр кандидаты доцент иптәш Нехаева етәкселек иткән кафедра өлгө булып тора. Тау оборудованиеларҙе заводында кафедра суйын деталдәрҙең ышыҡлылығын сыҙамлылығын термик эшкәртеү юлы менән арттырыу буйынса ҙур эш башҡарҙы.

Өфө паровоздар ремонтлау заводының ҡойоу цехында билдәһеҙ сәбәп менән бик күп брак китә ине. Был мәсьәлә өҫтөндә шул уҡ кафедраның уҡытыусыһы иптәш Питересов эшләп, уны уңышлы тамамланы. Кафедра коллективы бында инструменттарҙы термик эшкәртеү өсөн технология һәм техник шарттар эшләп бирҙе. Был иһә хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡҡа арттырырға мөмкинлек тыуҙырҙы.

Бына техник фәндәр кандидаты доцент С. Куликов етәкселек иткән «Металл ҡырҡыусы станоктар» кафедраһы. Был кафедра тау оборудованиелары заводында металды юғары етештереүсәнле методтар менән эшкәртеүҙе ҡулланыуҙа завод коллективына ҙур ярҙам итте. Алдынғы предприятиеларҙа ҡулланыла торған ҡырыу режимдарен завод шарттарында ҡулланыу мөмкинлектәрен асты һәм инструменттарҙың иң уңайлы геометрик формаларын табыуҙа заводҡа ярҙам күрһәтте. Кафедра хәҙер, диплом проекты өҫтөндә эшләүсе студенттар менән бергә, йәшәп килгән станоктарҙы тиҙләтелгән режимға күсереү буйынса ҙур эш алып бара.

Предприятиеларҙың инженер-техник работниктәре араһында фәнни һәм техник белемде пропагандалау институт коллективының иғтибар үҙәгендә тора. Экономик фәндәр кандидаты, «Производствоны ойоштороу» кафедраһы мөдире доцент иптәш П. Мирко техник-ойоштороу мәсьәләләре буйынса предприятиеларҙың етәксе работниктәре өсөн систематик рәүештә лекциялар уҡый. Был лекцияларҙа социалистик промышленностең алдынғы кешеләре тарафынан күтәреп сығылған яңы эш методтары, производствоны ойоштороуҙың төп мәсьәләләре һәм промышленностең экономикаһы буйынса күп кенә темалар сағылдырыла. Иптәш Мирко тарафынан республикабыҙҙың күп кенә заводтарында экономик семинарҙар үткәрелде.

Тормош беҙҙең фән алдына яңынан-яңы мәсьәләләр ҡуя. Фән работниктәре был мәсьәләләрҙе бары тик тормош менән ныҡ бәйләнештә булғанда ғына уңышлы хәл итә алаcаҡтар. Институттың профессор-уҡытыусылар составы совет инженерҙәрен һәм техниктәрен тормош тарафынан тыуҙырылған яңылыҡтарҙы тәрән өйрәнеү һәм производствоға ҡыйыу индереү рухында тәрбиәләй.

Н. Вахитов.

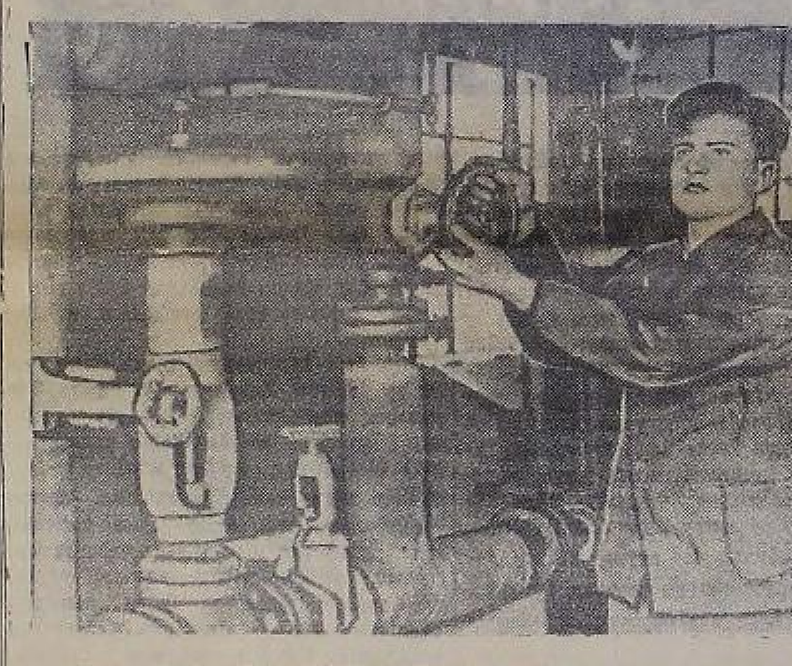

Ленин орденле Өфө нефть эшкәртеү заводының бөтә цехтары, установкалары һәм бригадалары хеҙмәттең тыныслыҡ вахтаһында торалар. Р. Ф. Тюрин етәкселегендәге комсомолец-йәштәрҙең отлично сифат бригадаһы смена нормаһын 130 процентҡа үтәй.

Һүрәттә: бригадир Р. Ф. Тюрин эш өҫтөндә. **Л. Якубов фотоһы.**

Тәнкит һәм библиография

„Әҙәби Башҡортостан"

Ошо көндәрҙә Башҡортостан совет яҙыусылары Союзы органы «Әҙәби Башҡортостан» журналының һигеҙенсе номеры баҫылып сыҡты. Журнал бөйөк юлбашсыбыҙ И. В. Сталиндең гениаль хеҙмәттәре «Тел ғилемендә марксизм тураһында», «Тел ғилеменең ҡайһы бер мәсьәләләренә ҡарата» һәм «Иптәштәргә яуап» менән башланып китә. Иптәш Сталиндең был гениаль хеҙмәттәре уңышлы тәржемә ителгән, һәм журналға Башгосиздат башҡорт телендә сығарып өлгөрмәгән «Иптәштәргә яуап» индерелгән.

Артабан йәш шағир Ғ. Рамазановтың «Иҙел буйындағы ҡалала» исемле лирик поэмаһы баҫылған. Был йәш шағирҙең ижади үҫешендә һиҙелерлек алға китеш булып тора. Шағир үҙенең лирик поэмаһында әсәһе бәхетҙәре һәм төрлә ваҡиғаға ҡарата булған мөнәсәбәтте бөйөк Тыуған илебеҙгә бәйләй һәм:

… «О, Тыуған ил! Нималәр юҡ һиндә:
Мин үҫтергән алһыу сәскә бар,
Һайһыҙ дуҫтарым бар һәр ерендә,
Йөрәгең бар — алтын Мәскәү бар»,
—ти.

Журналдың был номерына туғандаш Татарстан шағирҙәренән Шәйхи Манурҙың «Ҡазан сите», «Тыуған яғым», Нури Арслановтың хәҙерге ваҡытта бөтә донъяла барған тыныслыҡ өсөн көрәшкә арналған «Тыныслыҡ еңер» һәм бөйөк Сталинға арналған «Юлбашсыға» тигән шиғырҙары, Мәхмүт Хәсәндең «Юлбашсыға» әҫәре индерелгән.

Журналдың етенсе һәм һигеҙенсе номерҙарында башҡорт совет әҙәбиәтенең талантлы шағиры Мостай Кәримдең быйыл яҙылған «Беҙҙең өйҙөң йәме» повесе күренекле урынды алып тора. Әҫәр үҙенең алынған темаһы һәм идея йөкмәткеһе яғынан балалар әҙәбиәтен артабан үҫтереүҙә бик әһәмиәтле. Повестең теле айырыуса характерлы һәм һөйләмдәр төҙөлеше үҙенсәлекле.

Унан һуң шағир Хәниф Кәримдең тыныслыҡ вахтаһына баҫып, ижади тыныс хеҙмәт менән шөғөлләнгән совет кешеһенә арналған «Совет кешеһе» шиғыры һәм «Йәшел тулҡындар» әҫәре баҫылған.

Журналға йәш шағир Шәриф Бикколдоң Америка һәм Англия империалистәренә иҫкәртеү яһаған «Донъя иҫкәртә» тигән шиғыры, Баязит Бикбайҙың «Сәскә» һәм «Юкә» тигән шиғырҙары, М. Тажиҙең «Беҙҙең урамда», «Минең дуҫтарым», «Сәләм хаттар», «Ҙур көн» һәм «Опотмайбыҙ» тигән шиғырҙары һәм йәш шағир Тимер Арсландың «Ыҡ ярында» шиғыры урынлаштырылған.

Журналда драматургия буйынса Нәжиб Хафизовтың бер шаршаулы, ике картинанан торған «Күршеләр» пьесаһы айырыуса урын алып тора. Автор был пьесала колхозда тик хужалыҡ менән генә шөғөлләнеп, культура-массовый, физкультура эштәренә, идея-политик тәрбиәгә әһәмиәт бирмәгән Юлмый Рысҡужин кеүек колхоз председателдәрен тәнҡитләй, уларҙың бер яҡлы булыуҙарынан, йәштәрҙең талаптарын ҡәнәғәтләндермәүҙәренән иптәштәрсә көлә. Авторҙың бөтә симпатияһы күрше «Яҡшы тормош» колхозының председателе Байрамғол яғында, сөнки ул колхозсыларҙы эштәргә өйрәтә, үҙе лә алдынғы кешеләрҙән өйрәнә, колхозсыларҙың төрлө яҡлап үҫеүҙәрен ҡайғырта, уның өсөн бөтә шарттар һәм мөмкинлектәрҙе тыуҙыра. Ләкин пьесаның аҙағында колхоз председателе Юлмыйҙың Юламан ҡарттың әйтеүе буйынса бер кистә генә «һаран Юлмыйҙан» «юмарт Юлмыйға» әйләнеп китеүенә бик ышанып булмай, сөнки кешеләрҙә бындай сифаттар бик аҡрын үҙгәрәләр.

Артабан Зәйнәп Биишеваның «Башаҡ» хикәйәһе баҫылған. Хикәйәләге ваҡиға Башҡортостандың көньяҡ райондарының бер колхозында бара. Әҫәрҙә уҡыусы балаларҙың август айында пионер Тимер етәкселегендә колхоз баҫыуынан башаҡтар йыйыуҙары, Әйәк йылғаһында һыу шеүҙәре һәм ҡуп тирәк төбөндә ял итеүҙәре бирелә.

Журналдың аҙағында Баязит Бикбайҙың Татарстандың Ғәлиәсҡәр Камал исемендәге Государство академия драма театрының быйыл йәй Өфөлә булып үткән гастролдәренә арналған «Татар театры Өфөлә» тигән мәҡәләһе һәм күренекле француз яҙыусыһы Анри Барбюстың үлеүенә 15 йыл тулыуға арналған биографик белешмә урынлаштырылған. Ғөмүмән, «Әҙәби Башҡортостандың» һигеҙенсе номерында йөкмәткеләре яғынан әһәмиәтле генә әҫәрҙәр баҫылған.

Журналдың ыңғай яҡтары менән бер рәттән техник хаталары ла бар. Мәҫәлән: 20-се биттә, аҫтан 8-се юлда **карата** урынына **ҡарата**; 51-се биттә, өҫтән 12-се юлда **үҙе башын ситкә бора** тиелгән, ә **үҙе башын ситкә бора** кәрәк; 55-се биттә, аҫтан 10-сы юлда **Петро ағайның тураһында**, ә **Петро ағайҙың тураһында** кәрәк; 68-се биттә, өҫтән 14-се юлда **Байрамғол**, ә **Юлмый**, тип яҙылырға кәрәк; 80-се биттә, өҫтән 23-сө юлда **бай рапертуарлы**, ә **бай репертуарлы** кәрәк; 83-сө биттә, аҫтан 5-се юлда: **XX быуат баштарында ул (Анри Барбюс) демократтар менән бәйләнештә әҙә һәм прозаға күсә**, тип яҙылған. Ә дөрөҫө: **XX быуат баштарында ул декаденттар менән бәйләнештә әҙә һәм прозаға күсә…** кәрәк һәм башҡалар.

Киләсәктә был етешһеҙлектәр бөтөрөләрҙәр һәм «Әҙәби Башҡортостан» журналының сығасаҡ номерҙарында тәрән идеялы һәм юғары художестволы проза, поэзия, драматургия, тәнҡит әҫәрҙәре баҫылырҙар, тип ышанабыҙ.

Ғәли Сәетбатталов,
Башгоспединститут аспиранты.

Үҙ эшмәкәрлек түңәрәге сәхнәһендә

Башҡортостан Ауыл хужалығы институтында ял кисәләре, байрамдар, ғәҙәттә, үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең сығышы менән үткәреләләр. Студенттар оҫта бейеүҙәре, йырҙары, нәфис һүҙҙәре менән тамашасыларҙың иғтибарын үҙҙәренә тарталар. Сәхнәлә Пушкиндең шиғырҙары, Крыловтың мәҫәлдәре һәм дәртле рус халыҡ бейеүҙәре башҡарыла. Был, әлбиттә, ҙур баһаға эйә.

Ләкин был ғына аҙ. Үҙ эшмәкәрлек түңәрәгенән эште киңерәк йәйелдереүҙе талап итергә кәрәк. Сәхнәгә башҡорт йәштәре лә йәлеп ителергә тейеш. Институт сәхнәһендә ошоға тиклем башҡорт халыҡ йырҙары һәм бейеүҙәре күрһәтелгәне юҡ. Комсомол ойошмаһы ла, комсомол комитетының культура-массовый секцияһы етәксеһе иптәш Соболева ла был эш менән шөғөлләнергә, түңәрәккә башҡорт йәштәрен дә йәлеп итеү сараһын күрергә тейештәр.

Сәхнә — йәштәрҙе культура яғынан тәрбиәләү урыны. Ул беҙҙең көн һайын үҫә һәм эстәлеге менән көсәйә барған башҡорт милли культурабыҙҙы сағылдырырға бурыслы. Беҙ, йәштәр, үҙебеҙҙең милли композиторҙарыбыҙ һәм яҙыусыларыбыҙ менән китаптар йәки театр сәхнәһе аша ғына түгел, ә үҙебеҙҙең үҙ эшмәкәрлек түңәрәге аша ла яҡын танышырға теләйбеҙ.

А. Латипова.

ТАҒЫ ЛА ШИШМӘ СЕЛЕКЦИОН СТАНЦИЯҺЫ ТУРАҺЫНДА

Иң мөһим ауыл хужалығы культураларының юғары урожай биреүсән сорттарын етештереп сығарыу юлында Башҡортостан государство селекцион станцияһының эше ҡәнәғәтләнмәслек булыуы тураһында мәсьәлә бер нисә тапҡыр күтәрелгәйне инде. Ләкин Ленин исемендәге Бөтә Союз ауыл хужалығы Академияһының август сессияһы ҡарарҙарына тиклем дә, шулай уҡ август сессияһы ҡарарҙарынан һуң да, асылда, станцияның эшен нигеҙҙән үҙгәртеп ҡороу булманы.

Башҡортостан государство селекция станцияһының эшендәге ярамһыҙ стиль күптән уҡ билдәле. Селекция станцияһының эше менән партияның Өлкә Комитеты уның ғилми эшмәкәрлегенә тәрән анализ яһағандан һуң, тейешле ҡарар сығарғайны. Ләкин Өлкә Комитеты ҡарарынан һуң да Башҡортостан государство селекция станцияһы тарафынан ауыл хужалығы культураларының яңы сорттарын етештереп сығарыуҙа бик аҙ эшләнде. Һәм ул үҙ эшен түбән теоретик кимәлдә алып барыуын дауам итә.

Станция етәкселеге (директоры И. А. Татаринцев, производство буйынса директор урынбаҫары И. С. Сурков һәм фән буйынса директор урынбаҫары В. Х. Хангилдин иптәштәр) ВКП(б) Өлкә Комитетының эшкә ҡарата һыҙылып яһау нигеҙендә бөтә эш стилен үҙгәртеүҙе, үҙенең бөтә эшен ауыл хужалығы фәненең иң яңы өлгәшеүҙәрен колхоз производствоһына индереү юнәлешендә алып барыуҙы, яңы, яҡшы сорттарҙы производствоға йылдам рәүештә индереүҙе һәм шуның менән юғары урожай өсөн көрәштә колхоздарға ярҙам күрһәтеүҙе талап иткән ҡарарын үтәүгә һис тә юл ҡуймаҫлыҡ һалҡынлыҡ күрһәтә.

Башҡортостан государство селекция станцияһы методик яҡтан күп йылдар буйына асылда үҙенән-үҙе генә эш итеп килә, сөнки ССР Союзы Ауыл хужалығы министерствоһының бөртөклө культуралар буйынса баш управлениеһе (станция формаль яҡтан уның системаһында иҫәпләнә) Башҡортостан селекция станцияһына һис бер төрлө методик күрһәтмәләр бирмәгән һәм хәҙер ҙә бирмәй.

Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһының сортлы үҫемлектәр управлениеһе лә (начальнигы иптәш Ряхова) станция эшмәкәрлегенә ҡарата «тығылмаусылыҡ» позицияһын яҡлап килә. Шуға күрә Башҡортостан селекция станцияһының, ғөмүмән, Мәскәү етәкселегендә лә, шулай уҡ Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһының сортлы культуралар управлениеһенә лә аҙ бойондороҡло булыуы һис тә ғәжәп түгел. Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһының сортлы культуралар управлениеһендә станцияға сит учреждение итеп ҡарайҙар, ә ССР Союзы Ауыл хужалығы министерствоһының бөртөклө культуралар баш управлениеһе станциянан тик бер нәмәне — станцияның отчет биреп барыуын талап иткән һәм саманан тыш ҙур штат тотоу өсөн станцияны финанс менән тәьмин итеп кенә килгән.

Эштә билдәле бер планлылыҡ булғанда Башҡортостан государство селекция станцияһы 30 йыл эсендә иң мөһим культураларҙың күп кенә сорттарын бирә алған булыр ине, ләкин ул юҡ. Хәҙер ҙә әле Мичурин учениеһе бында почетта түгел. Станция баҫыуҙарын ҡый үләндәре ҡаплап китеүе бының асыҡ дәлиле булып тора. Мәҫәлән, «Удрәк» элит хужалығындағы сәсеүлектәр ҡара һоло менән сүпләнгәндәр.

Станцияның үҙәк участкаһында айырым ғилми сотрудниктар тәжрибә делянкаларында сәсеүҙе дөрөҫ үткәрмәгәндәр. Был яҙ көнө, аҙығы сәсеүҙән һуң, станцияның тәжрибә баҫыуын ҡараған саҡта ап-асыҡ беленде.

Станцияның тәжрибә һәм производство баҫыуҙарында гранулдаштырылған (бөртөктәргә уҡмаштырылған) ашламаларҙы дөрөҫ һәм киң рәүештә ҡулланыу үткәрелмәй. Баҫыу һаҡлаусы урман полосаларына, ултыртылған емеш баҡсаларына тейешле тәрбиә ойошторолмаған. Шул уҡ ваҡытта тупраҡты эшкәртеүҙә, ағастарҙы тәрбиәләүҙә, органик һәм минераль ашламалар индереүҙә агротехника ҡағиҙәләре тейешенсә һаҡланмай.

Станция етәкселеге һәм беренсе сиратта директор иптәш Татаринцев, тематик планды үтәүҙә төп бүлектәрҙең эшенә контроллек итмәй, ғилми советтең планлы рәүештә эш алып барыуы ойошторолмаған, станцияла тәнҡит һиҙелмәй. Станция эшендә серьез хаталар һәм етешһеҙлектәр булыуға ҡарамаҫтан, эштә тулы тынлыҡ күренеп тора.

Тәжрибәле һәм квалификациялы агрономдарҙың, ғилми сотрудниктарҙың колхоз һәм совхозлар практикаһынан ситтә, айырым рәүештә эш алып барыуҙарын айырыуса билдәләп үтмәй мөмкин түгел.

Уралда Шадрин районындағы данлыҡлы практик Т. Мальцев, үҙенең селекцион эшендә государство средствоһынан бер һум аҡса тотонмайынса, производство өсөн бик ҙур эффекте булған күп кенә ҡиммәтле яңы сорттар етештереп сығарҙы. Беҙҙең Башҡортостан селекция станцияһының ҙур коллективтан торған күп кенә ғилми сотрудниктары бар, уларҙың күпселегенең 15—20 йыллыҡ эш стажы бар, улар араһында ғилми дәрәжә алған кешеләр ҙә күп. Ләкин шуныһы ғәжәп, шундай ҙур ғилми көстәре булыуға һәм унар миллион һум аҡса тотоуына ҡарамаҫтан, селекцион станцияһы мөһим культуралар буйынса юғары урожайлы сорттар етештереп сығара алғаны юҡ, ә кукуруза, ҡара бойҙай, тары, люцерна һәм мәк буйынса етештереп сығарылған яңы сорттар, уларҙы күпләп үҫтереү эшенең үтә насар ойошторолоуы сәбәпле, колхоздарҙа уҙләштерелә алмайҙар. Станция етәкселеге оҙаҡ йылдар буйына формаль генетиктар һәм уларҙың булышсылары йоғонтоһонда наҫелсәнлектең хромосом теорияһы тәьҫире аҫтында булып килде.

Ауыл хужалығы фәндәре кандидаты иптәш Ҡунаҡбаев үҙенең уҗым бойҙайы буйынса булған эшендә серьез хаталар яһағаны өсөн матбуғатта киҫкен тәнҡиткә осрағайны. Дөрөҫ, ул уҗым бойҙайы буйынса булған хаталарын хәҙер бер ни тиклем төҙәтә, ләкин был ҡыҙыҡлы эштең Башҡортостан баҫыуҙарында киң рәүештә үҫеүе өсөн бик күп эшләргә кәрәк әле.

Хәҙер ҙә С. А. Ҡунаҡбаев, Г. Г. Ашкрумов, В. Х. Хангилдин, Фәткуллин, Б. Х. Хазеева, П. И. Смирнов иптәштәрҙән, уларҙың Ленин исемендәге Бөтә Союз ауыл хужалығы Академияһының август һәм май сессиялары ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу буйынса нәмә эшләгәнлектәрен һорау бик законлы бит. Станция етәкселегенән — Татаринцев, Сурков һәм Хангилдин иптәштәрҙән: төп бөртөклө ашлыҡ культуралары селекцияһы буйынса ғилми-производство эшенең насар ойошторолоуына кем яуаплы? Башҡортостан шарттарында теләһә ниндәй һауа шарттарында юғары урожай бирә торған көнбағыш, рыжик, етен, тары, борсаҡ, ясмыҡ, вика һәм башҡа культуралар сорттарын етештереп сығарыу тураһында һеҙҙең өсөн кем уйларсаҡ? тип һорау хәҙер инде бик урынлы.

Көнбағыштың Саратов селекцияһы сорттарының киң рәүештә сәсеп үҫтереү өсөн төп талаптарға яуап бирә алмағанлыҡтары билдәле. Был культураны сәсеүҙе күберәк камиллаштерелгән сорттар иҫәбенә һаман арттыра барырға кәрәк. Бының өсөн Башҡортостан шарттарына яҡшы ҡулайлашҡан сорт етештереп сығарыу талап ителә. Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһында быны яҡшы беләләр һәм ул турала һөйләйҙәр, ләкин көнбағыш селекцияһы буйынса эш ошо һөйләнеүҙәрҙән ары китә алмай, ә государство планы буйынса был культураны сәсеү майҙаны ҡырҡа арттырылырға тейеш, сөнки көнбағыш майлы культуралар араһындағы хәл иткес культураларҙың береһе.

Йә иһә бына мәк, картоф, сөгөлдөр һымаҡ, Башҡортостан шарттарында мөһим урын тотҡан культураларҙы алайыҡ. Был культуралар өҫтөндә эшләү бик актуаль бурыс булып тора. Ләкин станция етәкселеге уның менән ҡыҙыҡһынмай. Өлкән ғилми сотрудник иптәш Хангилдин тарафынан етештереп сығарылған мәктең «Чишминский—17» тигән яңы сортын быйыл яҙ сәскән ваҡытта уның эйәһеҙ ҡалдырылыуын, хатта станция эргәһендәге колхоздарҙа ла аҙ кенә һибелгән, элек ҡый үләндәре менән сүпләнгән ергә сәселеүен, ә был селекцион сорттың бер әлешенән ғөмүмән сәселмәйенсә, урланып бөтөүен башҡаса аңларға мөмкин түгел. Станцияның үҙендә 1949 йылда сәселгән был мәктең яртыһы һабағында саҡта уҡ урланып бөткән, ә урлаусыларға ҡарата бер төрлө лә сара күрелмәгән. Иптәш Татаринцев бының шулай булыуын үҙе лә танмай.

Станция директоры иптәш Татаринцев булған бөтә ғилми сотрудниктарҙы мобилизациялау урынына бөтә эште үҙ аҡылы менән алып бара. Торлаҡ төҙөлеше, производство ҡаралтыларын, айырым рәүештә алғанда, «Удрәк» участкаһында электр станцияһы төҙөү буйынса эш йәйелдерелмәгән, ә шул уҡ ваҡытта был станцияны төҙөүгә Мәскәү тарафынан бирелгән ҙур средстволар файҙаланылмай. Бында шул уҡ ваҡытта эшселәр, ғилми работниктар араһында политик-массовый эш алып барылмай, хатта күп кенә йәш специалистар ҙа Ленин исемендәге Бөтә Союз ауыл хужалығы Академияһының август сессияһында, академик Т. Д. Лысенко докладында асылған яңы положениеларҙы белмәйҙәр.

Станцияла унар меңләгән китапты туплаған яҡшы библиотека бар, ләкин унан файҙаланыусылар бик аҙ. Быйыл 1950 йылда биология, философия, тел белеменең иң мөһим мәсьәләләре буйынса станцияла ғилми докладтар, лекциялар үткәрелмәгән. Бындағы ауыл хужалығы фәндәре кандидаты С. А. Ҡунаҡбаев, өлкән ғилми сотрудник Б. Х. Хазеева, доцент И. С. Сурков, өлкән ғилми сотрудник В. Х. Хангилдин, өлкән ғилми сотрудник П. И. Смирнов, ауыл хужалығы фәндәре кандидаттары Фаткуллин, Ашкрумов иптәштәр лекция һәм докладтар һөйләй алмаҫтар инеме ни! Һис шикһеҙ һөйләй алырҙар ине. Тимирязев исемендәге ауыл хужалығы академияһын тамамлағандан һуң бында эшкә ебәрелгән йәш ғилми сотрудниктарҙан М. И. Кулева, О. Д. Шафранова, И. Беляева иптәштәр ҙә станцияның үҙендә лә, шулай уҡ колхоздарҙа ла докладтар, лекциялар менән сығыш яһай алырҙар ине, ләкин уларҙы был эшкә йәлеп итеүсе юҡ.

Билдәле, бөтә был факттар Шишмә селекцион станцияһы ВКП(б) Өлкә Комитеты күрһәтмәләренән һуң да үҙенең эшен ҡайтанан ҡороу эшен бик аҡрын алып барғанлығын күрһәтәләр. Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы был станцияның эше менән ҡыҙыҡһыныр, тип уйлайбыҙ.

В. Кондров,
Политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу общестноһы члены.

Хурлыҡ һәм выжданһыҙлыҡ документтәре

Америка агрессорҙарының Корея ерендәге енәйәттәре

[illegible]

унының гүзәл армияһы бөтә донъяға патриотик аңлылыҡтың һәм батырлыҡтың иң юғары өлгөләрен күрһәтә.

Хурлыҡ һәм выжданһыҙлыҡ символына әйләнгән тарихи документтар ҙа, урыны суд өҫтәлендә булырлыҡ тейешле булған документтар ҙа була.

Беҙҙең алдыбыҙҙа дүрт фотодокумент ята, улар хәҙер генә геройик Кореяның ҡанлы еренән алынғандар. Был тетрәткес күренештәр кешелек донъяһының бөтә намыҫлы кешеләренең йөрәктәрен тетрәтәсәк. Тубыҡына тиклем ҡанға батып «донъя хакимлеген» яулап алырға барыусы фашизмдең тетрәткес енәйәттәре беҙҙең күҙҙәрҙә, беҙҙең күҙ алдыбыҙҙа ҡабатланалар.

Тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең күҙ алдына, Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйған һәм ҡуймаған кешеләрҙең күҙ алдына дәһшәтле шәүлә булып килеп баҫһындар был кешеләрҙең үлеп ятыуҙары, ҡанға батҡан был балалар, алыҫ, ләкин бер үк ваҡытта яҡын ил — Кореяның емерелгән өйҙәре.

Ғазап, ҡайғы һәм үлемдең ошо һүрәттәренә ҡарағыҙ. Был Пхеньян. Был Корея... Мин был тыныс ҡаланы сейәүр һәм мимозалар сәскә атҡанда, бөйөк Дайдонгань йылғаһынан һулышты еңеләйтеүсе саф һыуҙар аҡҡанда күргәйнем. Мин Пхеньянда ул ваҡытта трамвай тауыштарын ишеттем, күңелле ке-

[illegible]

Был гүзәл халыҡтың күңелле, энергияға бай, дус һәм киләсәккә ныҡ ышаныслы булыуы беҙҙә таңға ҡалдырҙы.

Алда киләсәк бәхет, талантлар тыуыуы, шатлыҡ һәм тыныс хеҙмәт тора ине! Былар бөтәһе лә буласаҡ! Ләкин хәҙер уларҙың бөтәһе өсөн дә көрәшергә кәрәк. Океан артынан бронялы ҡарапҡа йөҙөп һәм осоп килгән ишәүселәргә ҡаршы, йыртҡыстарға ҡаршы һуғышырға кәрәк. Тормош хаҡына ғына түгел, ә үлем хаҡына һуғышырға, данлы рухтың, патриотик батырлыҡтың, Ким Ир Сендең халыҡ тарафынан һайланған халыҡ хөкүмәте тирәһенә туплаңғанлыҡтың өлгөһөн күрһәтеп һуғышырға кәрәк.

Трагедияның тетрәткес ошо фотодокументтарына ҡарап, бөйөк Корея халҡын ҡурҡытырға, һуғыш ауырлыҡтары менән уны еңергә мөмкин тигән фекерҙе бер генә кеше лә башына килтермәһен.

Ләкин америкалыларҙың халыҡтарға нимәләр килтереүен, ошо һүрәттәргә ҡарап «тормоштоң американ тәртибенең» ниндәйлеген донъяның барлыҡ намыҫлы кешеләре күрһендәр. Ошо харабаларға, ҡыйралыштарға, мәйеттәргә, илаусы әсәләр менән балаларға ҡарағыҙ, Хуан Понг Чандың һеҙгә ҡарап тороусы ейәненә, Корея халыҡ-демократик республикаһының Америка пилоты арты башын иҙерәп киткән бәләкәй граждаңына ҡарағыҙ (1-се һүрәт).

Бүрәнәләрҙән һәм йоҡа таҡталарҙан бәйләштереп яһалған был ябай өйҙөң емерелтәре аҫтында Хуан Понг Чандың уң ес йәшлек улы һәләк булды. Пхеньян урамдарында 1 Май демонстрацияһында ошо бәләкәй малайҙың сабый тауышы яңғырағандыр, һәм уның бәләкәй ҡулдары тыныслыҡ күтәрсенен азатлыҡҡа осорғандыр, тип ышанам мин.

Икенсе һүрәттәге сәсе ағарған ҡатын-

һынан һәләк булған ҙур семьянан торон ҡалған ошо ике кешенең йөҙөндә ни тиклем ҡайғы күренә! Улар — Пак Ли Ок һәм уның улы Ким Пен Гук. Әсә ике ҡыҙын һәм ике бәләкәй ейәнен юғалтҡан. Әсәнең ҡайғыһы баҫылмырлыҡ түгел, ләкин сабыр итегеҙ — уның күҙҙәрендәге йәштәр киберҙәр һәм нәфрәт уты менән янырҙар.

Йөрәктәрегеҙҙе ҡулға алып, асыу менән ирендәрегеҙҙе ҡыҫығыҙ. Һеҙ тыныс кварталды варварҙарса бомбаға тотоу картинаһын күрәһегеҙ. (3-сө һүрәт).

Корея граждандарының ошо мәйеттәренә ҡарағыҙ. Унда ҡатындар, балалар бар. Улар кисә генә әле йәшәйҙәр ине, ә бөгөн инде улар юҡ. Бөгөн уларҙың йөрәктәре типмәй. Биттәрендә әсә йәштәре кибеп тә өлгөрмәгән әсәләр, күҙҙәрендә үткән һуғыштарҙың саткылары һүнеп тә етмәгән ирҙәр, азатлыҡ яҡлаусы бөйөк армияның һалдаттары! Ер йөҙөнә ҡулдарын ҡанға буяған яңы кеше үлтереүсе килә. Тағы бомба ташыусыларҙың ҡара шәүләләре күк йөҙөн йыртып үтәләр. Тағы һуядар, имгәтәләр, штык менән кешеләрҙең күкрәктәрен тишәләр. Кешеләр тағы таш ҡапсыҡтар эсендә ғазап сигә, үлә, һәләк була. Ер өҫтөнә ҡомһоҙ янғындың ҡара төтөндәре яңынан күтәрелә. Тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең сафтарын тығыҙыраҡ тупларға, үлтереүсенең мәрхәмәтһеҙ ҡара ҡулын һуғып һындырырға кәрәк. Улар ҡанға буялған ҡулдарын бөтә донъя йөҙөнә, торҡоҙолған өйҙәр, бала сәнгелдәктәре өҫтөнә, беҙҙең хеҙмәтебеҙ өҫтөнә һалмаҡсы булалар!

Тик көрәштә генә тыныслыҡ табырға мөмкин!

Һеҙ был һүрәттәрҙең аҙаҡҡыһына иғтибар бирегеҙ. Унда Америка һауа бандитенең янып ятҡан самолетын күрәһегеҙ. Эргәһендә — бандиттең үҙенең һүрәте (4-се һүрәт. һулда, аҫта).

Бөтә донъя халҡы республика артиллерияһының уты менән бәреп төшерелгән бандит самолетының эргәһендә сирылып, рәзаһыҙлыҡ белдереп торған был ғәмһеҙ, ҡараңғы йөҙгә ныҡыраҡ ҡараһын. Был — Пхеньян ҡалаһының балаларын, ҡатын-ҡыҙҙарын үлтереп, уларға һүрелмәҫ зар килтереүсе ҡоҙғондарҙың береһе тотҡоно. Уның Фамилияһы — Лоджен Сэм.

Корея! Был геройик илгә бөтә кешелектең уйҙары һәм йөрәктәре текәлгән. Сиккән ғазаптары Корея халҡының ихтыярын тағы ла ныҡыраҡ сыныҡтырасағын беҙ беләбеҙ һәм беҙ быға ышанабыҙ.

Яфаланыусылар алдында, Америка һәм Англия оккупанттары ҡулынан һәләк булғандар алдында беҙ ҡайғы менән башыбыҙҙы эйәбеҙ. һәм беҙ бер үк ваҡытта баҫып алыусыларға ҡаршы көрәштә тупланғанлыҡтың һәм батырлыҡтың, хәрби оҫталыҡтың, милли аңлылыҡтың өлгөләрен күрһәтеүсе Кореяның батыр улдарының подвигтәре менән ғорурланабыҙ.

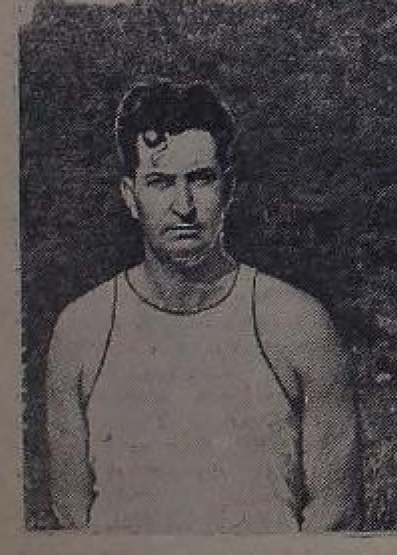

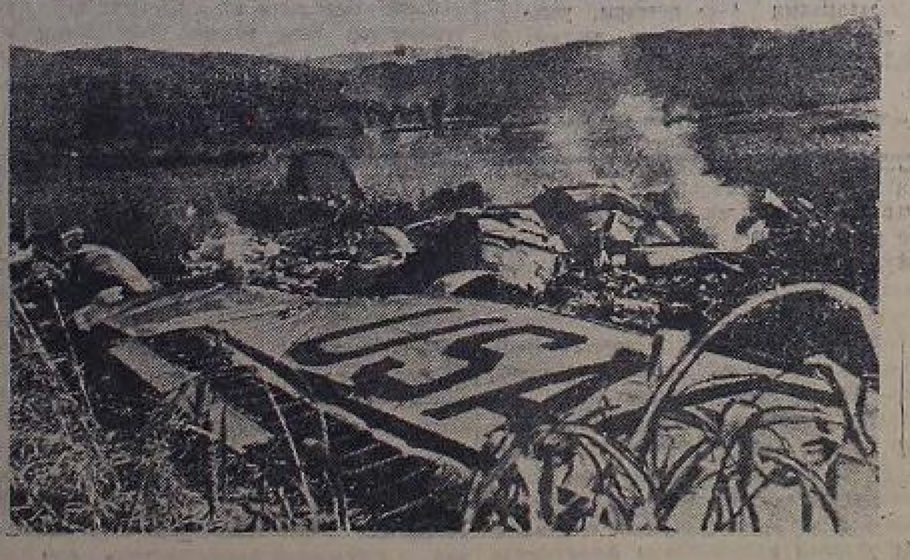

Аркадий Первенцев тексы,
А. Васильев фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы)

Специалист кәңәштәре

УЖЫМ ЯБАЛАҒЫ ҺӘМ УҒА ҠАРШЫ КӨРӘШ

[illegible]

ҙанда ҡаҙырға кәрәк. Ҡарышлауыҡты ер өҫтөндә күреүе еңел түгел, сөнки ул ер менән бер төҫлө үк тиерлек, уның өҫтө йылтырап тора, оҙонлоғо 5 сантиметрға етә, ғәҙәттә ул ерҙә бөгәрләнеп ята.

[illegible]

нән каплайҙар. Массаны ҡулланыу нормаһы—10 метрға 3—5 килограмм.

Көҙ ҡарышлауыҡтар менән көрәштә 12 процентле гексахлоран дустын ҡулланырға ярай, ул гектарға 40—50 килограмм

[illegible]

Е. Ленгер.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 9 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе бөгөн [illegible] хәбәр итте:

[illegible]

Кенсытыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре дошмандың һөжүмен тотоп, ныҡлы оборона һуғыштарын алып баралар. Был йүнәлештәге һуғыштарҙа дошман ҙур юғалтыуҙар кисерҙе.

Аныҡланған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, 2 октябрҙә Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Вонсан (Гензан), Анбьень (Анпен) һәм Тэквон (Такуген) районда[illegible] дошмандың 6 самолетын атып төшөргән.

ПХЕНЬЯН, 9 октябрь. (ТАСС). [illegible]

тыуҙар яһап, һуғыш алып барыуҙы дауам иттерәләр.

Дошман тылында партизандарҙың һуғыш хәрәкәттәре киң йәйелдерелде. 7 октябрҙә Йондон (Эйдо) һәм Аньдон (Анто) райондарында Америка ғәскәрҙәренең частәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар булып үткән.

8 октябрҙә Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Пхеньян районында дошман самолетын атып төшөргән.

Корея халҡы Халыҡ армияһына ярҙам итә

ПХЕНЬЯН, 9 октябрь. (ТАСС). Пхеньян радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөтә фронттарҙа ла ҡаты һуғыштар барыу айҡанлы оборона фондына средстволар йыйнау өсөн Корея халҡы араһында хәрәкәт тағы ла киңерәк йәйелгән.

Пхеньяндағы бөтә заводтарҙың эшселәре, шулай уҡ крәҫтиәндәр, сауҙагәрҙәр һәм предпринимателдәр Халыҡ армияһы өсөн ҡорал һатып алыуға бик ҙур суммала аҡса һәм күп кенә ҡиммәтле әйберләр индерҙеләр.

Промышленность министерствоһы заводының эшселәре фронтты көсәйтеү өсөн хәрби продукцияны етештереүҙе арттырыу өсөн ярышты йәйелдереп, сменанан тыш эшләйҙәр, шул уҡ ваҡытта сменанан тыш эш өсөн алынған 600 мең вон аҡсаны улар оборона фондына индерғәндәр ҙә. Брикет фабрикаһының эшселәре оборона фондына 150 мең вон. Пхеньяндың үҙәк районының сауҙагәрҙәре, предпринимателдәре һәм хеҙмәткәрҙәре 7.334 мең вон аҡса индерғәндәр; Америка агрессорҙарының йыртҡыслыҡтары менән нәфрәтләнгән дини кореялылар оборона фондына 2 миллион вондан ҡиммәтрәк булған ҡиммәтле әйберләр индерғәндәр.

Сентябрь аҙағына тиклем оборона фондына Пхеньян халҡынан 13.143 мең вон аҡса, шулай уҡ бик күп һанда алтын һәм башҡа ҡиммәтле әйберләр тапшырылған.

Франция коммунистәр партияһының секретаре Жак Дюклоға һөжүм итеү

ПАРИЖ, 9 октябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, кисә Ош ҡалаһында (Жер департаменте) Франция коммунистәр партияһының секретаре Жак Дюклоға, митингыла сығыш яһаған ваҡытта, һөжүм итеде, тип хәбәр итә.

Күршеләге йорт тәҙрәһенән фашистәр Жак Дюклоға ҡаршы ике граната ташлағандар. Гранаталар ағас ботаҡтарына эләгеп, трибунаға барып етмәгәндәр. Гранаталарҙың шартлауы арҡаһында митингыла ҡатнашыусы 10 кеше, шул иҫәптән ике ҡатын-ҡыҙ яраланған. Яраланыусылар госпиталгә оҙатылғас, Жак Дюкло телмәрен һөйләүҙе дауам иттергән. Ош ҡалаһындағы фашистик террористик акт ҡаланың бөтә халҡы араһында ғәйәт ҙур нәфрәтләнеү тыуҙырған.

Дюклоға һөжүм итеү айҡанлы «Юманите» газетаһы Этьен Фажондың баш мәҡәләһен баҫып сығарған.

«Улар Жак Дюклоны үлтерергә теләнеләр! — тип яҙа Фажон. — Жак Дюкло яраланмайынса, һау ҡалды, ләкин митингыла ҡатнашыусы 10 кеше яраланды. Был, үлтереүселәрҙең беҙҙең илебеҙҙә лә хәрәкәт итә башлауҙарын күрһәтә. Улар Италия хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы Тольяттиға, Япония коммунистәр партияһының секретаре Токудаға һөжүм иттеләр инде, бынан бер нисә аҙна элек улар Бельгия коммунистәр партияһының председателе Жульен Ляоны үлтерҙеләр, бөгөн улар Франция коммунистәр партияһының етәкселәренә ҡаршы ҡул күтәрәләр. Фашистик диверсиялар айырым акт булып тормайҙар. Улар бөтәһе лә үҙ-ара бәйләнгәндәр. Улар, һуғыш тоҡандырыусыларҙың үҙҙәренең агрессив пландарын тормошҡа ашырырға ынтылып, халыҡтың һуғышҡа ҡаршы, фәҡирлеккә ҡаршы эленән-әле үҫә барған көрәшенә ҡаршылыҡ күрһәтергә маташыуҙары тураһында һөйләйҙәр. Америка империалистәре һәм уларҙың аҫылары үлтереү һәм террор методтарын асыҡ рәүештә ҡулланалар. Ҡасандыр Гитлер ошондай методтарҙы ҡулланғайны. Бөтә донъяла хакимлек итеү тураһында хыялланыусылар бөгөн, ошо уҡ гитлерса методтарҙы ҡулланалар.

Плевен-Молле хөкүмәте тарафынан асыҡ рәүештә өҙөрләнелгән бөтә күп һандағы саралар, граждандар һуғышын ойоштороу өсөн билдәләнелгән Мок милицияһын төҙөү, Ош ҡалаһында яһалған көйөк бөтә тор террористик акттар коммунистәр партияларының етәкселәренә һөжүм итеүҙәр һәм башҡалар бер үк ваҡытта реакцияның ҡотороноуын һәм һуғыш, фашизм йүнәлешендә уның хәрәкәт итеүенең тиҙләтелеүен күрһәтәләр».

Фажон, Франция хеҙмәтсәндәре үлтереүселәрҙең енәйәтсел хәрәкәттәренә тейешле отпор бирә алалар, тип билдәләй.

Фажон Франция коммунистәр партияһы Үҙәк комитетенең һуңғы пленумында Морис Торездең сығышын хәтергә төшөрә. Морис Торез был сығышында фашизм һәм һуғыш пландарын емереү өсөн көстәрҙе күберәк туплау, тағы ла һиҙгерерәк булыу кәрәклеген билдәләп үтеүе.

Яуаплы редактор
F. F. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — ТАТАР АССР-ының ХАЛЫҠ АРТИСЕ ФӘХРИ НАСРЕТДИНОВ ГАСТРОЛДӘРЕ — «ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН» операһы — **Ленский ролендә — Ф. Насретдинов.**

«Октябрь» кинотеатрында — «ПЭШЕРЕН ПОМОШ».

«Салауатта» — «АЛИТЕТ ТАУҘАРҒА КИТӘ».

«Уралда» — «ҠЫҢЫУ КЕШЕЛӘР».

Отошло вкладтарҙың 16-сы тиражының ОФИЦИАЛЬ ТАБЛИЦАҺЫ

Тираж 1950 йыл 8 октябрҙә Өфө ҡалаһының Киров районында булып үтте

Отоштар Башҡорт АССР-ының бөтә һаҡлыҡ кассаларындағы отошло вкладтар буйынса түбәндәге счет номерҙарына сыҡты:

Счет номерҙәре	Вкладтың уртаса суммаһына ҡарата отош күләме процентарҙа	Счет номерҙәре	Вкладтың уртаса суммаһына ҡарата отош күләме процентарҙа	Счет номерҙәре	Вкладтың уртаса суммаһына ҡарата отош күләме процентарҙа	Счет номерҙәре	Вкладтың уртаса суммаһына ҡарата отош күләме процентарҙа
036	50	252	200	537	100	760	50
079	50	312	50	560	50	817	50
096	50	324	50	636	50	846	50
152	50	369	50	671	50	882	50
164	50	437	50	683	50	923	50
202	50	448	100	721	50	984	50
		488	50				

Счет номерҙәре мендән артыҡ булған һаҡлыҡ кассаларында ҡалған бөтә мендәрҙә лә беренсе мендән үк номерҙар, йәғни 1036, 2036, 3036 һәм башҡалар оттолар.

Тираж комиссияһының председателе — Өфө ҡалаһы Киров район Советы исполкомы председателенең урынбаҫары **Х. З. Ғәлиев.**

Тираж комиссияһының председатель урынбаҫары — Башҡорт АССР-ы Гострудсберкасса управлениеһе һәм Госкредит начальнигы урынбаҫары **Я. З. Бәдретдинов.**

Госкредит һәм һаҡлыҡ эштәренә булышлыҡ итеү комиссияһы председателе **А. А. Мостафин.**

Тираж комиссияһының яуаплы секретаре — Башҡорт АССР-ы һаҡлыҡ кассаһы управлениеһе оператив бүлегенең начальнигы **М. В. Тонтарев.**

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-43, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01595 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 205 (8662)
13 октябрь
йома

Хаҡы 20 тин.

Совет социалистик демократияһы — юғары типтағы демократия ул. Ул государствоға идара итеүҙә хеҙмәтсәндәрҙең даими рәүештә актив ҡатнашыуҙарын тәьмин итә.

(„Правда" газетаһының 3 октябрҙәге баш мәҡәләһенән).

Урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положениене тәрән өйрәнергә

Республикабыҙҙа урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек көндән-көн киң йәйелдерелә. Ойоштороу эштәре менән бер рәттән һайлаусылар араһында урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү эштәре лә башланды.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положениелар донъяла иң демократик Сталинсе Конституцияның принциптарына нигеҙләнеп төҙөлгән һәм социалистик демократизмдең асылын кәүҙәләндерәләр.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар—мөһим политик кампания ул. Һайлауҙарҙа коммунистәр һәм партияһыҙҙар блогы кандидаттарының еңеүен тәьмин итеү өсөн көрәште бөтә киңлеге менән йәйелдереп ебәреү, һайлаусылар араһында һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеүҙе ойоштороу республикабыҙҙағы партия ойошмаларының ҡайһт ҙур һәм маҡтаулы бурысы булып тора.

Республикабыҙҙың байтаҡ партия ойошмалары һайлауҙар тураһындағы Положениеләрҙе өйрәнеүҙе киң йәйелдереп ебәрҙеләр. ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты иң яҡшы, һәләтле коммунистәрҙе һәм партияһыҙ большевиктәрҙе агитаторҙар итеп билдәләне. Агитаторҙар өсөн семинарҙар үткәрелде. Ҡалала йәҙерләгән агитаторҙар һайлаусылар араһында Положениене аңлаталар. Республикабыҙҙың башҡа ҡалаларында һәм ауылдарында ла һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү эштәре киң йәйелдерелде.

Агитаторҙарҙың эше һайлауҙар тураһындағы Положениене аңлатыу менән генә сикләнмәй әле. Массовый-политик эштең бөтә средстволары, агитацион эштең бөтә формалары хәҙер социалистик төҙөлештең бөтә ҡаҙаныштарын күрһәтеүгә, илебеҙ алдында торған бөйөк бурыстарҙы аңлатыуға, сталинсе биш йыллыҡтың һуңғы йылы планын уңышлы үтәүгә йүнәлдерелгән булырға тейеш.

Үткән һайлауҙарҙа партия ойошмалары агитацион-массовый эштә ҙур тәжрибә тупланылар. Большевистик дәрес һүҙҙе массаға еткерә алған, хеҙмәтсәндәр массаһын государство эшен актив башҡарыуға туплауға өйрәнгән йөҙәрләгән агитаторҙар үсеп сыҡтылар. Хәҙер, урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда, был тәжрибәле кадрҙарҙы эшселәр, крәҫтиәндәр һәм интеллигенция араһынан алдынғы кешеләр иҫәбенә тулыландырырға кәрәк.

Һайлау участкаларындағы агитпункттарҙың, культура дворецтәренең һәм театрҙарҙың, клубтарҙың һәм уҡыу йорттарының, матбуғаттың һәм радионың, музейҙәрҙең, лекторийҙәрҙең, художестволы һәм музыкаль үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең бөтә эштәре һайлауҙар тураһындағы Положениене бөтә яҡлап ентекләп өйрәнеүгә һәм һайлау кампанияһын әүҙем итеп хеҙмәтләндереүгә йүнәлдерелгән булырға тейеш.

Һайлау кампанияһына әҙерлек осоронда агитаторҙарҙың бурысы айырыуса ҙур һәм яуаплы. Һайлаусыларға Положениене тәрән рәүештә аңлатыу, һайлау системаһы менән таныштырыу эштәре тулыһынса агитаторҙарға һәм ВКП(б)-ның тәүге ойошмаларына йөкмәтелә. Был хәл партияның район һәм ҡала комитеттәренән, тәүге ойошмаларынан агитаторҙар менән көндәлек эш алып барыуҙы талап итә.

Агитаторҙарға конкрет ярҙам күрһәтергә һәм уларҙың эшенә көндәлек контроль яһап торорға кәрәк. ВКП(б)-ның район, ҡала комитеттәре, тәүге ойошмалары һәм агитколлективтәр агитацияның йөкмәткеле булыуы тураһында серьез хәстәрлек күрергә бурыслылар. Агитацион-массовый эш хеҙмәт активлеген артабан күтәреүгә ярҙам итһен. Бының өсөн агитаторҙарға систематик рәүештә ярҙам бирергә, уларҙы тейешле әҙәбиәт, газета, журналдар менән тәьмин итергә кәрәк.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар тағы ла бер тапҡыр совет демократияһының тантанаһын демонстрациялаясаҡ. Ысын демократияны тәьмин иткән Сталинсе Конституцияның һәм һайлау законының нигеҙҙәрен һайлаусыларға еткереү—һәр бер агитаторҙың мөһим бурысы.

ССР Союзы Министрҙәр Советының Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанциялары һәм Төп Төркмәнстан каналын төҙөү тураһындағы ҡарарҙары беҙҙең халҡыбыҙҙа ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙырҙы. Был грандиоз төҙөлештәр тураһында һайлаусыларға һөйләргә кәрәк.

Беҙҙең һайлау системабыҙ буржуаз һайлау системаһынан тамырынан айырыла. Социалистик демократия иң юғары демократия булып тора. **«Антагонистик синыфтар булған капиталистик илдәрҙә демократия, һуңғы сиктә көслеләр өсөн демократия, аҙсылыҡ тәшкил иткән байҙар өсөн демократия ул. СССР-ҙағы демократия, киреһенсә, хеҙмәтсәндәр өсөн демократия, йәғни бөтәһе өсөн дә демократия ул»** (Сталин). Агитаторҙар, социалистик демократияның һәм һайлау системаһының өҫтөнлөгө тураһында һөйләп, һайлаусыларҙа үҙҙәренең Ватандарына һөйөү, о уның дошмандарына нәфрәт тойғоһо тәрбиәләһендәр.

Һайлауҙар тураһындағы Положениене массаға еткереүҙә урындағы матбуғат ҙур эш эшләй ала. Ҡала һәм район газеталары бөтә һайлау кампанияһы осоронда партия һәм совет ойошмаларына актив ярҙам күрһәтергә, үҙҙәренең коллектив агитатор, пропагандист һәм коллектив ойоштороусы булыу сифаттарын тулыһынса аҡларға тейештәр.

Донъяла иң демократик булған совет һайлау законын хеҙмәтсәндәргә киң аңлатыу, социалистик демократияның өҫтөнлөгөн күрһәтеү беҙҙең газеталарыбыҙҙың иң мөһим бурысы. Урындағы газеталар үҙҙәренең районлдарында һәм ҡалаларында булған конкрет миҫалдар нигеҙендә социалистик системаның өҫтөнлөктәре тураһында һөйләргә тейештәр.

Һайлауҙар тураһындағы Положениене ентекләп өйрәнеүҙе йәйелдереп ебәреү һайлауҙарға әҙерлектә бик мөһим сараларҙың береһе булып тора. Ләкин республикабыҙҙың ҡайһы бер предприятиеләрендә һәм колхоздарында Положениене өйрәнеү эше сиктән тыш насар ойошторолған. Аңлатыу эштәре бик аҡрын йәйелдерелә. Мәҫәлән, Өфө ҡалаһының Молотов районында һайлауҙар тураһындағы Положениене аңлатыу әле көнгә тиклем башланмаған. Райондың иң ҙур предприятиеләренең береһе булған паровоздар ремонтлау заводында агитаторҙар һайлаусылар менән занятие үткәрмәгәндәр.

Һайлауҙарға әҙерлек эшендәге бындай етешһеҙлектәрҙе һис кисекмәҫтән бөтөрергә кәрәк. Һайлау кампанияһы партия ойошмалары өсөн мөһим политик һынау икәнлеген онотorға ярамай.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау, сталинсе биш йыллыҡтың һуңғы йылын уңышлы тамамлау өсөн социалистик ярыш нигеҙендә фиҙакәр эшләү шарттарында бара. — «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номерендә Республикабыҙҙың государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәүе тураһында СССР Министрҙәр Советы председателе иптәш Иосиф Виссарионович Сталинға рапорт нәшер ителде. Был хәл—республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең ҙур шатлығы һәм ғорурлығы.

Партия һәм совет органдары массаларҙың һайлауҙар кампанияһы уңайы менән тағы ла көсәйә барған активлегенә көндәлек етәкселек итергә, һайлауҙарға яңы производство уңыштары менән килеүҙе ойошторорға бурыслылар. Шик юҡ, һайлауҙарға әҙерлек һәм уны үткәреү социалистик ярыштың яңы көслө тулҡынын тыуҙырыр, хеҙмәт етештереүсәнлеген тағы ла арттырыр һәм һайлауҙар яңы ҙур уңыштар менән билдәләнер.

Мәскәү, Кремль

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе *Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ*

Корея халыҡ-демократик республикаһы менән ССР Союзы араһында дипломатик мөнәсәбәттәрҙең урынлаштырылыуына ике йыл тулыу айҡанлы Корея халҡы, Корея халыҡ-демократик республикаһы хөкүмәте исеменән һәм үҙемдең исемдән һеҙгә, күп хөрмәтле Генералиссимус Сталин, һәм һеҙҙең йөҙөгеҙҙә бөтә совет халҡына ысын күңелдән сыҡҡан сәләм һәм иң яҡшы теләктәр тапшырырға рөхсәт итегеҙ.

Корея халҡы үҙ тыуған иленең берләшеүе һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәштә уға, Советтәр Союзы тарафынан күрһәтелгән дуҫтарса ярҙамды ҡайнар рәхмәт тойғолары белдереп, даими рәүештә тоя.

Экономик һәм культура хеҙмәттәшлеге тураһында ике ил араһында үткән йылдың мартында төҙөлгән килешеү буйынса Советтәр Союзы тарафынан беҙгә күрһәтелгән әсерһеҙ ярҙам арҡаһында Корея халҡы беҙҙең республикабыҙҙы үҫтереүҙә ҡайһт ҙур уңыштарға өлгәште.

Ҙур һәм бәләкәй милләттәрҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо, демократия өсөн тайпылышһыҙ көрәшеүсе Советтәр Союзының тышҡы политикаһы беҙҙең халҡыбыҙҙа Америка интервенттәренә һәм уларҙың ялсылары — хыянатсыл Ли Сын Ман кликаһына ҡаршы изге азатлыҡ һуғышының еңеү менән тамамланасағына ышанысты нығыта.

Бөйөк Советтәр Союзы етәкселегендәге тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙың был һуғышта Корея халҡын яҡлағанлыҡтарын беҙ беләбеҙ.

Корея менән Советтәр Союзы араһында дипломатик мөнәсәбәттәрҙең урынлаштырылыуына ике йыл тулыу көнөндә Корея халҡы һеҙгә, Генералиссимус Сталин, кешелек донъяһының бәхете, тыныслыҡ һәм халыҡтар азатлығы өсөн оҙаҡ йылдар йәшәүҙе һәм уңышлы эшләүҙе ысын күңелдән теләй.

КИМ ИР СЕН

Корея халыҡ-демократик республикаһы Министрҙәр Кабинетының Председателе.

10 октябрь, 1950 йыл.
Пхеньян ҡалаһы.

Корея халыҡ-демократик республикаһының Министрҙәр Кабинеты Председателе Ким Ир Сен әфәндегә

Пхеньян

Корея халыҡ-демократик республикаһы менән Совет Социалистик Республикалар Союзы араһында дипломатик мөнәсәбәттәрҙең урынлаштырылыуына ике йыл тулыу айҡанлы һеҙҙең тарафтан белдерелгән яҡшы тойғолар һәм теләктәр өсөн һеҙгә, Председатель әфәнде, рәхмәт белдерәм.

Үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғон геройҙарса яҡлаусы Корея халҡына берҙәм бойондороҡһоҙ демократик Кореяны төҙөү өсөн уның оҙаҡ йылдар буйына дауам иткән көрәшенең уңышлы тамамланыуын теләйем.

И. СТАЛИН

СССР Министрҙәр Советы Председателе *иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ*

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, Башҡорт АССР-ының колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре, Совет хөкүмәтенең, ВКП(б) Үҙәк Комитетының һәм лично һеҙҙең, иптәш Сталин, көндәлек хәстәрлегегеҙ арҡаһында, быйыл республиканың бөтә районнарында ла яҡшы урожай үҫтерҙеләр, тип һеҙгә белдерәбеҙ. Иген әҙерләүҙең республика өсөн билдәләнелгән государство планы срогынан алда үтәлде. Государствоға иген, 1949 йылға ҡарағанда, 13 миллион 500 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылды. Аҙыҡ культуралары тапшырыу планы арттырып үтәлде. Бойҙай, үткән йылға ҡарағанда, 8 миллион ботҡа артығыраҡ тапшырылды. МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса колхоздар иген тапшырыуҙы дауам итәләр.

Республика колхоздары һәм совхоздары урожай йыйыуҙы, үҙған йылдарға ҡарағанда, ойошҡаныраҡ рәүештә үткәрҙеләр, көҙгө сәсеүҙе иң яҡшы агротехник сроктарҙа һәм юғары сифатлы итеп тамамланылар, 1951 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн яровой культураларҙың орлоҡтары менән үҙҙәрен тулыһынса тәьмин иттеләр һәм бөтә урындарҙа ла страховой орлоҡ һәм фураж фондтары һалдылар. Быйыл колхозсылар хеҙмәт көндәренә иген, үткән йылдарға ҡарағанда байтаҡ артыҡ алалар. Өфө, Октябрьский, Черниковск, Стәрлетамаҡ, Ишемба́й һәм Белорет ҡалаларының промышленность предприятиеләре һәм хеҙмәтсәндәре колхоздарға, МТС һәм совхоздарға урожай йыйыуҙа һәм иген тапшырыуҙа ҙур ярҙам күрһәттеләр.

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын үтәү өсөн көрәшеп, колхоздар, лесхоздар һәм совхоздар ағас ултыртыуҙың йыллыҡ планын үтәнеләр, быйыл 25 мең 500 гектар майҙанда ағас ултыртылды.

Башҡортостан ауыл хужалығының эшсәндәре хәҙерге ваҡытта туңға һөрөү, общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү һәм малдарҙы ҡышҡа әҙерләү буйынса эш алып баралар.

Һеҙҙе, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, Башҡорт АССР-ының колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре, партия һәм совет органдары государствоға картоф, йәшелсәләр, техник һәм майлы культуралар, малсылыҡ продукттары тапшырыу планын уңышлы үтәү өсөн бөтә көстәрен һаласаҡтар, тип ышандырабыҙ.

Башҡорт АССР-ы ауыл хужалығының эшсәндәре Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә ауыл хужалығын бөтә саралар менән күтәреү, колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу һәм беҙҙең бөйөк Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн киләсәктә лә көрәшәсәктәр.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты секретары С. ВАҺАПОВ.
Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советының председателе Н. УРАЗБАЕВ.
Әҙерләүҙәр министерствоһының Башҡорт АССР-ындағы уполномоченныйы Һ. ВӘЛИЕВ.
Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министры В. НӘБИУЛЛИН.

БАССР колхоздарында туңға һөрөү барышы тураһында

(1950 йылдың 10 октябренә, процентарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	Туңға һөрөлгән
1	Ҡандра	76
2	Шишмә	76
3	Бүздәк	70
4	Баҡалы	66
5	Зианчура	65
6	Туймазы	63
7	Бөзәяз	61
8	Дәүләкән	61
9	Өфө	58
10	Күгәрсен	58
11	Бишбүләк	54
12	Йәрмәкәй	54
13	Әбйәлил	53
14	Ауырғазы	53
15	Әлшәй	52
16	Бәләбәй	52
17	Шаран	52
18	Саҡмағош	52
19	Мишкә	51
20	Нуриман	49
21	Стәрлетамаҡ	49
22	Ҡырмыҫҡалы	49
23	Дүртөйлө	49
24	Миәкә	48
25	Йомағужа	48
26	Благовещен	48
27	Белокатай	47
28	Дыуан	46
29	Маҡар	46
30	Кейәргәҙе	46
31	Бөрө	46
32	Покровка	45
33	Благовар	45
34	Хәйбулла	44
35	Мәләүез	43
36	Воскресен	43
37	Федоровка	42
38	Учалы	41
39	Борай	41
40	Яңауыл	41
41	Илеш	41
42	Кушнаренко	40
43	Стәрлебаш	40
44	Матрай	39
45	Ғафури	39
46	Мәсетле	37
47	Байҡыбаш	37
48	Баймаҡ	35
49	Балтач	34
50	Ылайыр	34
51	Иглин	34
52	Архангель	33
53	Әбйәлил	32
54	Ҡалтасы	31
55	Салауат	31
56	Тәтешле	30
57	Асҡын	27
58	Краснокам	26
59	Ҡыйғы	26
60	Оло-Теләк	21
61	Белорет	20
62	Ҡариҙел	20
63	Бөрйән	10
64	Октябрьский ҡалаһы	8

УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛЕК

ИШЕМБАЙ ҠАЛАҺЫНДА

Урындағы Советтәргә һайлауҙар үҙғарыу тураһында РСФСР Верховный Советы Президиумының Указын ҡаланың нефтселәре ҙур күтәренкелек менән ҡаршы алдылар. Ҡалала һайлауҙарға әҙерлек көндән-көн киң ҡолас ала. Һайлаусылар араһында агитацион-массовый эш алып барыу өсөн партияның тәүге ойошмалары быйғаса йәшәп килгән агитколлективтәргә өҫтәмә агитаторҙар беркетте. Был һайлауҙарҙа ҡалала бер меңдән ашыуыраҡ агитатор эшләйәсәк. Һайлаусылар араһында беседаларҙы нисек үткәреү тураһында агитаторҙар менән семинарҙар үҙғарылды. Агитпункт мөдирҙәре ВКП(б)-ның ҡала комитеты тарафынан раҫландылар.

Ҡалала яҡшы йыһазландырылған агитпункттар асылла. Быша ҡаланың уртаһында, спорт залы бинаһында урынлаштырылған агитпункт. Унда Сталин исемендәге заводтың агитаторҙары эшләйҙәр. Ул матур итеп йыһазландырылған, өҫтәлдә газета-журналдарҙың һуңғы номерҙәре ята.

— Беҙҙең агитпункт асылған көндә үк һайлаусылар менән тулды,—ти агитпункт мөдире иптәш Вилоков. — Ошо көндәрҙә агитпунктта һайлаусыларҙың беренсе йыйылышы үҙғарыла. Унда коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре—Куйбышев, Сталинград гидроэлектростанциялары, Төп Төркмәнстан каналы, Каховка гидроэлектростанцияһы, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым каналдары төҙөлеше тураһында доклад буласаҡ.

Күп агитаторҙар һайлаусылар менән беренсе беседаларҙы үҙғарҙылар ҙа инде.

— Мин беренсе беседамда, — ти агитатор иптәш Әюпов, — СССР гражданаларының хоҡуҡтары һәм бурыстары тураһында һөйләнем. Һайлаусылар Куйбышев, Сталинград, Украина, Ҡырымдағы гигант төҙөлештәр менән айырыуса ҡыҙыҡһындылар.

Б. Мортазалиев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

АГИТПУНКТТАРҘА ТӘҮГЕ БЕСЕДАЛАР

Өфө ҡалаһы Киров районы хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек эшенә башланылар. Төҙөләсәк һайлау участкаларында агитацион эште алып барыу өсөн агитаторҙарҙы һайлап алыу нигеҙҙә тамамланды.

Хәҙер агитаторҙарҙың байтаҡ өлөшө һайлаусылар араһында практик эшкә башланылар инде. Мәҫәлән, 14-се номерле ете йыллыҡ мәктәптең һәм мәктәпкәсә тәрбиә педагогия училищеһының уҡытыусылар коллективтәре тарафынан бүленгән агитаторҙар әлекке 29-сы номерле һайлау участкаһындағы һайлаусылар менән тәүге беседаларын үҙғарҙылар. Улар һайлаусыларҙы коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре — Куйбышев һәм Сталинград гидростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһында СССР Министрҙәр Советының тарихи ҡарарҙары менән таныштырҙылар. Һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнәләр. Бында 40-тан артыҡ агитатор эшләй.

Өфө ял йортонда агитпункт ойошторолоп, эшкә башланы.

А. Ғиматов.

Өфө ҡалаһы Ленин районының Лесопильный урамындағы 5-се номерле библиотека бинаһындағы агитпункт яңы итеп йыһазландырылған.

Һүрәттә алғы планда: уңда—нефть институтының студенты А. Тимофеев, һулда — телефон аппараттары заводының работницаһы М. Басырова иптәштәр.

А. Червинский фотоһы.

МӘСЕТЛЕ РАЙОНЫНДА

Мәсетле районының колхозсы крәҫтиәндәре РСФСР Верховный Советы Президиумының һәм БАССР Верховный Советы Президиумының хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Указдарын берҙәм хеҙмәт күтәренкелеге менән ҡаршыланылар.

«Юлбашсы» һәм Матросов исемендәге колхоз агитаторҙары һайлауҙар тураһындағы Законды өйрәнеү эшен башланылар. Бында 17 агитаторҙың һәр береһе унар йортҡа беркетелде. Агитаторҙарҙан Шиһапова, Мәғрупов, Оҡуева, Хәфизова һәм башҡа иптәштәр үҙҙәренә беркетелгән һайлаусылар менән тәүге беседаларҙы үткәрҙеләр. Агитколлектив етәксеһе, партияның территориаль ойошмаһы секретары иптәш Сәғәҙәтов һәр бер агитаторға конкрет күрһәтмәләр бирҙе.

Мәләүез ауыл Советындағы «Үрнәк» һәм «Красная Башкирия» ауыл хужалығы артелдәре бөтә төр хужалыҡ кампаниялары буйынса ла районда алдынғыларҙан һаналалар. Был ике колхоз государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәне, урожай йыйыуҙы тамамланы. Колхозсылар һайлауҙар хөрмәтенә общественный малсылыҡты ҡышҡа әҙерләү һәм туңға һөрөү эштәрен ҡыҙыулатырға булдылар.

«Үрнәк» колхозы члендәренә һайлауҙар тураһындағы Указды агитаторҙарҙан Камалов һәм Ғимашева иптәштәр беренсе булып аңлаттылар. Был ауыл Советының ике колхозында ла хәҙер һайлаусылар менән һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү башланды. Һәр бер агитатор үҙенең беседаһын артель хужалығының эшенә һәм халыҡ-ара хәлгә бәйләп үткәрә. Был колхозда хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә ярҙам итә.

Нур Ғәлимов.

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең ун һигеҙенсе томы әрмән телендә

ЕРЕВАН. (ТАСС). Әрмәнстандың государство издательствоһы В. И. Ленин Әҫәрҙәренең ун һигеҙенсе томын, әрмән теленә тәржемә итеп, баҫып сығарҙы. Тәржемә ВКП(б) Үҙәк Комитетының Маркс—Энгельс—Ленин Институтының Әрмәнстан филиалы тарафынан эшләнде.

И. В. Сталиндең ҡыҫҡаса биографияһының икенсе баҫмаһы ҡаҙаҡ телендә

АЛМА-АТА. (ТАСС). Ҡаҙағстан государство издательствоһы И. В. Сталиндең ҡыҫҡаса биографияһының ҡаҙаҡ телендә икенсе баҫмаһын баҫып сығарҙы.

Һөт-сусҡасылыҡ совхоздары пландан тыш иген тапшыралар

Башҡортостан һөт-сусҡасылыҡ тресының Таналыҡ совхозы, государствоға иген тапшырыу планын 202 процентҡа үтәп, пландан тыш 3080 центнер иген тапшырҙы. Совхоз государствоға иген тапшырыуҙы дауам итә.

Шулай уҡ был системалағы Арслан совхозы государствоға пландан тыш 2790 центнер, Инәк совхозы — 3570 центнер иген тапшырҙылар. Был тресттың совхоздары, үткән йылдың ошо осоро менән сағыштырғанда, быйыл 24 мең 440 центнерға артыҡ иген тапшырҙылар.

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙынсы томы

Утыҙынсы томға В. И. Лениндең 1919 йылдың сентябренән алып 1920 йылдың апреленә тиклем яҙылған әҫәрҙәре ингән. [illegible]

[illegible] (Әҫәрҙәр, 30 том, 29-сы бит).

Лениндең һүҙҙәре тарих тулыһынса раҫланы. [illegible]

[illegible]

Был томға ингән әҫәрҙәр Ленин [illegible]

[illegible]

* * *

Утыҙынсы томға ингән әҫәрҙәр Совет государствоһының [illegible]

1919 йылдың көҙөндә Совет Россияһы [illegible] бөйөгенә тешерҙәгән илебеҙ фронттарҙың ут ҡулсаһы эсендә тора ине. Антантаның беренсе походы, тип күрһәтте Ленин Советтарҙың VII Бөтә Россия съезында ВЦИК һәм Совнаркомдың доклады-нда, империалистарҙың уңышһыҙлыҡҡа осрауы менән тамамланды. Уларҙың ставленнигы булған Колчак тар-мар ителде. Ҡыҙыл Армияның героик хәрәкәттәре, эшселәр синыфының һәм крәҫтиәндәрҙең фиҙаҡәр хеҙмәте арҡаһында империалистарҙың ҡыҫҡыны кире ҡағылды.

Әммә империалистар еңелгән пролетариаттың донъяла беренсе илен быуыуға ынтылыуҙарынан баш тартманылар. Совет халҡының иң яуыз дошманы Черчилль тарафынан етәкселек ителгән империалистар был тапҡыр үҙҙәренең төп өмөттәрен Россияның көньяғында баш-баштаҡлыҡ итеүсе генерал Деникинға бағланылар. Октябрь урталарында бөтә Украинаны алдылар. Орелды алдылар һәм, Мәскәүгә юрылыш тыуҙырып, Тулаға яҡынлаштылар. Көньяҡтағы хәл иң киҫкен һуғыштар ваҡытында. Ҡыҙыл Армияның көстәрен Көньяҡ фронтынан алдырыу өсөн, Петроградҡа ҡаршы тағы ла Юденичтың аҡ гвардияһы ҡоралланып юнәлтелде.

Был ғәййәтән ныҡ ауыр обстановкала революцияның бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин социалистик ватанды яҡлау эшенә етәкселек иттеләр. Ленин Совет республикаһының хеҙмәтсәндәрен фронттың һәм тылдың берҙәмлеген нығытыуға, Ҡыҙыл Армияға бөтә көс менән ярҙам итеүгә саҡырҙы. «Совет республикаһы,— тип яҙҙы Ленин, — көстәрҙе күберәк туплаған берҙәм хәрби лагерь булып әүерелергә тейеш...» (55-се бит).

Тимда Лениндең ҡыҙыл армеецтар, эшселәр алдында һөйләгән күп һанлы сығыштары, уның төрлө съездарҙа һәм конференцияларҙа яһаған докладтары, республиканы оборонлауҙың төрлө мәсьәләләренә арналған директиваларҙы урын ителгән. Ленин партияны, эшселәр синыфын, бөтә халыҡты героизм, ныҡлылыҡ һәм үҙ-үҙеңде ҡорбан итеү рухында, тимерҙәй дисциплина рухында тәрбиәләне.

«Хәл ғәйәттән тыш ауыр, — тине Ленин мобилизацияланған коммунист эшселәр алдында һөйләгән телмәрендә. — Әммә беҙ өмөтһеҙләнмәйбеҙ, сөнки беҙ Совет республикаһы өсөн ауыр хәл килеп тыуған һәр ваҡытта ла эшселәрҙең батырлыҡ могжизаларын күрһәтеүҙәрен, [illegible]

[illegible] (48-се бит).

И. В. Сталин Совет республикаһының оборонаһын ойоштороуҙа [illegible]

1919 йылдың 26 сентябрендә В. И. Лениндең тәҡдиме буйынса партия Үҙәк Комитеты [illegible]

И. В. Сталин, 1920 йылдың февраленә [illegible]

«Ышана алаһығыҙ, мөмкин булғандың бөтәһе лә эшләнер», — тип яуап бирҙе И. В. Сталин (345-се бит).

Иптәш Сталин етәкселегендә тиҙҙән Деникиндең ғәскәрҙәре бөтөнләйгә тар-мар ителделәр.

Граждандар һуғышы уттарында беҙҙең илебеҙ халыҡтарының дуҫлығы сыныҡты һәм нығыны. Ленин, «Деникинде еңеү айҡанлы Украинаның эшселәренә һәм крәҫтиәндәренә хатында», интервенттарҙы һәм аҡ гвардеецтарҙы еңеү өсөн рус һәм украин халыҡтарының һәм Совет республикаһының бөтә халыҡтарының тығыҙ союзы, туғандарса дуҫлығы мөһим әһәмиәт ҡаҙана, тип билдәләп, былай яҙҙы:

«Бөйөк рус һәм украин эшселәренең һәм крәҫтиәндәренең берҙәмлеген һәм тығыҙ союзын кем боҙа, ул Колчактарға, Деникиндарға, бөтә илдәрҙең йыртҡыс капиталистарына ярҙам итә» (271—272-се биттәр).

СССР-ҙағы милләттәр араһында ышанмаусылыҡ орлоғо сәсергә маташыусы буржуаз милләтселәрҙең империалистарҙың агенттары булып тороуҙарын Совет государствоһының һуңғы бөтә тарихы раҫланы.

Халыҡ массаларының большевиктар партияһына сикһеҙ ышанысы һәм һөйөүе ауыр һынау көндәрендә айырыуса көс менән көсәйәлде. Уңар меңләгән алдынғы эшселәр республикаға өсөн ҡурҡыныслы көндәрҙә үҙҙәренең туған партияларын нығытыу өсөн, уның сафына индеrange. Һуғышта һәм хеҙмәттә коммунистар батырлыҡтың һәм фиҙаҡәрлектең гүзәл өлгөләрен күрһәттеләр, үҙҙәренең өлгөләре менән бөтә хеҙмәтсәндәрҙе рухландырҙылар.

«...Партияның һаҡта булыуы, партияның ныҡлы дисциплиналы булыуы, партияның авторитеты бөтә ведомстволарҙы берләштереүе арҡаһында ғына, — тине Ленин РКП(б)-ның IX съезында һөйләгән докладында, — һәм Үҙәк Комитет тарафынан бирелгән лозунгылар буйынса унарлаған, йөҙәрләгән, меңәрләгән һәм һуңғы иҫәптә миллионлаған кешеләр берҙәй барғанлыҡтан, һәм быға са ишетелмәгән ҡорбандар бирелгәнлектән генә, — шуның өсөн генә тыуған мөғжизәнең тыуыуы мөмкин булды» (416-сы бит). Аҡ гвардеецтарҙың һәм интервенттарҙың ғәскәрҙәрен тар-мар итеү, шулай уҡ Көнбайышта революцион хәрәкәттең үҫеүе Англия, Франция һәм Италияның империалистик хөкүмәттәрен 1920 йылдың ғинуарында Совет Россияһынан блокаданы алырға мәжбүр итте. Совет хөкүмәте хужалыҡ төҙөлөшө мәсьәләләре менән шөғөлләнеү өсөн мөмкинлек, ваҡытлы тыныслыҡ алды.

«... Совет власене, — тип күрһәтте Ленин «Партия съезына әҙерләнеү тураһында РКП ойошмаларына хатта», — уны тулыһынса билдәүсе һуғыш бурыстарынан тыныс хужалыҡ төҙөлөшө бурыстарына ауыр күсеүҙе тормошҡа ашырырға тура килә» (377-се бит).

Иптәш Сталин, Украина КП(б)-ның IV конференцияһында яһаған сығышында хужалыҡ төҙөлөшө мәсьәләләрен характерлап, элекке «Бөтә нәмә фронт өсөн» тигән лозунг урынына 1920 йылдың башында партия «Бөтә нәмә халыҡ хужалығы өсөн» тигән яңы лозунг күтәрҙе, тип билдәләне.

«Был, — тине иптәш Сталин, — беҙҙең бөтә ижади эшебеҙҙе яңы, хужалыҡ юлына борорға кәрәк, йәнле бөтә көстәрҙе хужалыҡ эшенә ташларға кәрәк, тигән һүҙ» (Әҫәрҙәр, 4 том, 295-се бит).

Шул уҡ ваҡытта Ленин һәм Сталин, һәр төрлө үҙ-үҙеңде тынысландырыу революция алдында ейәйәт булыр ине, совет республикаһы, хужалыҡ төҙөлөшөнөң ауыр һәм ҡатмарлы бурысын хәл итеү эшенә башлап, шул уҡ ваҡытта үҙенең боевой әҙерлеген нығытырға тейеш, тип партияны иҫкәрттеләр.

Ваҡытлы тыныслыҡ шарттарында, хужалыҡ бурыстарын хәл итеү, Лениндең әйтеүе буйынса, РКП(б)-ның 1920 йылдың мартында асылған IX съезы эшенең төп йөкмәткеһен тәшкил итте. Ленин үҙенең съездағы сығыштарында коммунистарҙы, алдынғы эшселәрҙе хужалыҡҡа етәкселек итеүгә өйрәнергә, идара итеүгә өйрәнергә саҡырҙы.

Ленин, Совет республикаһында хужалыҡ төҙөлөшө тәжрибәһен иҫәпкә алып, единоначалиеһе эҙмә-эҙлекле үткәреүгә, хеҙмәт дисциплинаһын нығытыуға, хеҙмәт етештереүсәнлеген өҙлөкһеҙ күтәреү өсөн көрәшкә саҡырҙы.

IX съезд Ленин һәм Сталин етәкселегендә «демократик централизмдың» партияға ҡаршы группаһына — Сапроновҡа, Осинскийға һәм башҡаларға, һәм уларҙы яҡлаусы Рыковҡа һәм Томскийға ныҡлы отпор бирҙе. Һуңынан фаш ителгән был халыҡ дошмандары Совет государствоһында партияның етәксе ролөнә ҡаршы, хужалыҡ эшендә единоначалиеға ҡаршы сыҡтылар.

Съезд берҙәм хужалыҡ планына айырыуса иғтибар юнәлтелде, унда электрификацияға төп урын бүленде. Ленин электрификацияны «10 — 20 йылға бөйөк программа» итеп күтәрҙе.

Ленин ялҡын күреүсәнлек менән былай тине:

«Электрификация Россияны ҡайтанан тыуҙырыр. Совет ҡоролошо ерлегендә электрификация беҙҙең илебеҙҙә коммунизмдың тамам еңеүе өсөн нигеҙҙәрҙе, эксплуататорҙарһыҙ, капиталистарһыҙ, помещиктарһыҙ, сауҙагәрҙәрһеҙ культуралы тормоштоң нигеҙҙәрен булдырыр» (343-сө бит).

Һуңынан Ленин һәм Сталин етәкселегендә күренекле ГОЭЛРО планы эшләнде, ул 1935 йылда уҡ инде ес тапҡырға арттырып үтәлде.

Хәҙер иптәш Сталин инициативаһы буйынса беҙҙең илебеҙҙә Волгала, Днепрҙа һәм Аму-Дарьяла грандиоз гидроэлектростанциялары ҡорола. Был төҙөлмәләрҙең гигант ҡоласы шунан да күренә: әгәр ҙә ГОЭЛРО планы буйынса дөйөм ҡеүәте 1,5 миллион киловатт булған 35 электростанция төҙөү күҙ алдында тотолһа, Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларының ғына ҡеүәте 3,7 миллион самаһы киловатт тәшкил итәсәк. Был — коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре.

* * *

Эшселәр синыфының гениаль аҡыл эйәһе булған Ленин Совет республикаһы өсөн иң ауыр һынау көндәрендә марксистик теорияны арымай-талмай алға ебәрҙе. Утыҙынсы томда иғлан ителгән күп кенә әҫәрҙәрендә — «Пролетариат диктатураһы эпохаһында экономика һәм политика», «Публицист яҙмалары», «Пролетариат диктатураһы тураһында», «Учредительный собраниеға һайлауҙар һәм пролетариат диктатураһы» һәм башҡаларҙа—Ленин социалистик общество төҙөү ҡоралы булыу яғынан пролетариат диктатураһы тураһындағы марксистик учениены үҫтерә, капитализмдан социализмға күсеү осороноң закономерностарын асып бирә.

Ленин, Маркс һәм Энгельстең положениеларын үҫтереп, былай тип яҙҙы:

«Капитализм менән коммунизм араһында билдәле күсеү осоро ята. Ул хужалыҡтың был ике общественный укладының черталарын һәм үҙенсәлектәрен үҙендә берләштермәйенсә булдыра алмай. Был күсеү осороноң үлеп барыусы капитализм менән тыуып килеүсе коммунизм араһында көрәш осоро булмауы мөмкин түгел...» (87-се бит).

Ленин, илдең экономикаһының артта ҡалған һәм ваҡ буржуаз булыуы сәбәпле Россияла пролетариат диктатураһы, котолғоһоҙ рәүештә, алға киткән илдәргә сағыштырғанда ҡайһы бер үҙенсәлектәр менән айырыласаҡ тип күрһәтеп, бер үк ваҡытта, Россиялағы общественный хужалыҡтың төп көстәре һәм төп формалары, пролетариат диктатураһын урынлаштырғандан һуңғы теләһә ниндәй капиталистик илдеке менән берҙәй үк буласаҡ, тип һыҙыҡ өҫтөнә алды.

«Общественный хужалыҡтың был төп формалары: капитализм, ваҡ тауар производствоһы, коммунизм, — тип яҙҙы Ленин. — Был төп көстәр: буржуазия, ваҡ буржуазия (айырыуса крәҫтиәндәр), пролетариат» (88-се бит).

Ул ваҡытта беҙҙең илебеҙҙең экономикаһында өҫтөнлөк алып торған крәҫтиән хужалығы, Ленин билдәләгәнсә, капитализмдың «һаҡлана һәм коммунизм менән иң ҡаты көрәштә яңынан тыуа» торған базаһын тәшкил итеүсе ваҡ тауар производствоһы булып ҡалыуында дауам итә ине.

Ленин үҙенең хеҙмәттәрендә, пролетариат диктатураһы эпохаһында синфи көрәш тынмай, ә киҫкенләшә, яңы формаларҙа ала икәнлеген фәнни яҡтан нигеҙләне. Социалистик революцияның еңеүе һөҙөмтәһендә эксплуататор синыфтар—помещиктар һәм капиталистар—тар-мар ителделәр, ләкин тамам бөтөрөлмәнеләр. Тап бына эксплуататор синыфтарҙың еңелеүе сәбәпле уларҙың еңгән пролетариатҡа ҡаршы көрәше айырыуса көсәркәнешле булып әүерелде.

Был көрәштә крәҫтиәндәрҙе үҙ артынан кемдең алып барыуы тураһындағы мәсьәлә хәл иткес әһәмиәткә эйә булды. Эшселәр синыфының бурысы крәҫтиәндәрҙең хеҙмәтсән массаһын үҙ артынан алып барыуҙан, улар менән союзды нығытыуҙан тора ине.

Ленин, эшселәр синыфы алдында яңываҡ, ваҡ тауар производствоһынан аҡрынлап эре общественный хужалыҡҡа күсеүҙе әҙерләү бурысы тора, тип һыҙыҡ өҫтөнә алды. Ашығыс һәм һаҡһыҙ административ саралар менән бындай күсеүҙе акрынлатырға ғына мөмкин, тип иҫкәртте Ленин. Был күсеүҙе, тип күрһәтте ул, крәҫтиәндәргә бөтә ителсәлек техникаһын ғәйәт ҙур күләмдәрҙә яҡшыртыуға, уны тамырынан алып үҙгәртеүгә мөмкинлек биреүсе ярҙам күрһәтеү юлы менән генә тиҙләтергә мөмкин. Лениндең ауылды социалистик үҙгәртеп ҡороу тураһындағы идеялары иптәш Сталин тарафынан бөтә яҡлап үҫтерелделәр, ул ауыл хужалығын коллективлаштырыу программаһын төҙөне һәм уны тормошҡа ашырыуға етәкселек итте.

Ленин социализм төҙөүҙең төп ҡоралы булыу яғынан пролетариат диктатураһының ролен айырыуса көс менән һыҙыҡ өҫтөнә алды. Революцион пролетар партия тарафынан етәкселек ителгән пролетариат диктатураһы булғанда ғына социализм төҙөү бурыстарын хәл итергә мөмкин, тип күрһәтте Ленин.

«Пролетариат диктатураһы, — тип яҙҙы Ленин, — хеҙмәтсәндәрҙе капитал иҙеүенән, буржуазияның хәрби диктатураһы көсләүенән, империалистик һуғыштарҙан ҡотолоуҙың берҙән-бер средствоһы ул. Пролетариат диктатураһы эшгә, ҡағыҙҙа түгел, ә тормошта, политик фразала түгел, ә экономик ысынбарлыҡта тиңлеккә һәм демократияға берҙән-бер аҙым ул» (38—39-сы биттәр).

Ленин пролетариат диктатураһына ярһыулы рәүештә ҡаршы сығыусы Шейдемандарҙың һәм Каутскийҙарҙың, рус меньшевиктарының — социализмға хыянат итеүселәрҙең ялғанлауын һәм ике йөҙләлеген ҡырҡа фаш итте.

II Интернационал оппортунистары утәләп-утә ялған булған «дөйөм тиңлек» лозунгыһын пролетариат диктатураһына ҡаршы ҡуйҙылар. Әле эксплуататорҙар һәм эксплуатацияланыусылар йәшәй икән, бер ниндәй ҙә дөйөм тиңлек тураһында һүҙ булыуы мөмкин түгел, буржуазия демократияһы—буржуазия диктатураһы ул, тип күрһәтте Ленин. Ленин совет демократияһының бөйөк өҫтөнлөктәрен асып бирҙе:

«...Совет переворотлы демократияның, шул уҡ ваҡытта тап бына хеҙмәтсәндәр һәм капитализм тарафынан иҙелгән массалар өсөн демократияның,—тимәк, халыҡтың ғәйәт ҙур күпселеге өсөн демократияның, тимәк, буржуаз (эксплуататорҙар өсөн, капиталистар өсөн, байҙар өсөн) демократиянан айырмалы рәүештә, социалистик (хеҙмәтсәндәр өсөн) демократияның тәрәнлегенә һәм киңлегенә үҫеүе өсөн быға са донъяла күрелмәгән этәреш (толчок) бирҙе» (99-сы бит).

Ленин, тиңлекте ысын-ысындан фәнни, пролетарса аңлау — синфи тигеҙһеҙлекте һәм ғөмүмән синыфтарҙы бөтөрөү ул, тип күрһәтте. Пролетариат, буржуазияны ҡолатып һәм хакимлек итеүсе синыф булып әүерелеп, шуның менән синыфтарҙы бөтөрөүгә ҡарай аҙым яһаны. Пролетариат, үҙенең диктатураһынан файҙаланып, синыфһыҙ общество төҙөүгә өлгәшеү өсөн синфи көрәште дауам иттерергә тейеш.

Ленин һәм Сталин, пролетариат диктатураһы был тарихи бурысты үтәй алыр, тип тәрән ышаныс белдерҙеләр.

«...Төп экономик проблема йәһәтенән ҡарағанда, беҙҙә пролетариат диктатураһы коммунизмдың капитализм өҫтөнән еңеүен тәьмин итте,» тип яҙҙы Ленин (90-сы бит).

Иптәш Сталин, үҙенең «Республиканың политик хәле тураһында» 1920 йылдың 27 октябрендә яһаған докладында Россияла еңеүле социалистик революцияның мөмкинлегенә троцкийсе ышанмауҙы фаш итеп, былай тине:

«Социалистик революция капиталистик яҡтан артта ҡалған илдә башланыу ғына түгел, бәлки уңышлы тамамланырға, капиталистик яҡтан алға киткән илдәргә өлгө булып хеҙмәт итеп, алға барырға ла мөмкин булып сыҡты» (Әҫәрҙәр, 4 том, 375-се бит).

Ленин үҙенең утыҙынсы томға индерелгән әҫәрҙәрендә лә, шулай уҡ бынан һуңғы хеҙмәттәрендә лә капитализмдан социализмға күсеү осоро тураһындағы һәм пролетариат диктатураһы тураһындағы мәсьәләне тәрән рәүештә эшләне.

Лениндең бөйөк сәбәбенә һәм уның эшен дауам иттереүсе иптәш Сталин, СССР-ҙа социалистик төҙөлөш тәжрибәһен тәрән дөйөмләштереү нигеҙендә, капитализмдың социализмға күсеү осоро тураһындағы һәм социализм төҙөлөшөндә пролетариат диктатураһы тураһындағы ленинсе идеяны ижади яҡтан үҫтерҙе. Иптәш Сталин социалистик государство тураһында тамамланған, бер бөтөн учение тыуҙырҙы.

СССР-ҙа еңеүле рәүештә социализм төҙөү тәжрибәһе, социализм юлынан уңышлы рәүештә барыусы халыҡ демократияһы илдәренең тәжрибәһе Лениндең һәм Сталиндең капитализмдан социализмға күсеү осорында пролетариаттың политикаһы тураһындағы гениаль положениеларының дөрөҫлеген һәм йәшәүсәнлеген гүзәл рәүештә раҫланы.

Халыҡ демократияһы илдәрендәге коммунистар һәм эшселәр партиялары, СССР-ҙың бөйөк тәжрибәһе менән һәм капитализмдан социализмға күсеү осорондағы Ленин һәм Сталин тарафынан асылған закономерностарҙы аңлау менән ҡоралланып, үҙ илдәрендә социалистик общество төҙөү эшендә уңышлы етәкселек итәләр.

* * *

Ленин, утыҙынсы томда иғлан ителгән күп кенә сығыштарында—докладтарында, телмәрҙәрендә һәм мәҡәләләрендә, Совет республикаһының халыҡ-ара хәленә тәрән анализ бирә һәм халыҡ-ара империализм политикаһының юлбаҫарлыҡ асылын аса. Ерҙә кешелек донъяһының яҙмышын хәл итеүсе ике көс бар, тип күрһәтә Ленин. Был, бер яҡтан, үҙен иҫәпһеҙ-һанһыҙ йыртҡыслыҡтар менән күрһәтеүсе халыҡ-ара империализм, ә икенсе яҡтан, хеҙмәтсәндәрҙе капиталистик ҡоллоҡтан азат итеү өсөн көрәшеүсе халыҡ-ара пролетариат.

Ленин, империализмдың асылын характерлап, империализм — йөҙ миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙе бай ғосудараттарҙың бер төркөмө тарафынан быуыу ул, тине. Иҙелгән халыҡтар «...Англия культураһының, Франция культураһының һәм Америка цивилизацияһының нәмә икәнен һиҙҙеләр. Был: кемгә көсөң етһә, шуны тала, тигән һүҙ» тип күрһәтте Ленин (364-се бит).

Лениндең һүҙҙәрен һуңғы бөтә тарих раҫлай. Хәҙер, Англия-Америка империалистары халыҡ-ара жандармдар һәм азатлыҡты быуыусылар сифатында сығыш яһаған ваҡытта, улар һәр ерҙә реакция көстәренә ярҙам итҡ[illegible]тә, фашизмды аяҡҡа баҫтырғанда һәм үҙенең бойондороҡһоҙлоғон яҡлаусы героик Корея халҡына ҡаршы ғәйәттән тыш мәрхәмәтһеҙлек менән варварҙарса һуғыш алып барған ваҡытта, улар айырыуса актуаль яңғырайҙар.

Ленин, утыҙынсы томға ингән әҫәрҙәрендә, Совет власененң тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһының принциптарын формулировать итә. Совет республикаһы, тип күрһәтте Ленин, бөтә халыҡтар менән тыныс йәшәргә һәм үҙенең бөтә көсөн эске төҙөлөш эшенә юнәлтергә теләй.

Ленин, Әҫәрҙәрендә беренсе тапҡыр иғлан ителгән, Америка газетаһының хәбәрселәренә биргән яуаптарында, Совет хөкүмәтенең өҙлөкһөҙ рәүештә тыныслыҡҡа ынтылыуын һыҙыҡ өҫтөнә ала һәм Америка империалистарын һуғыш тоҡандырыусылар итеп фашлай.

Ленин, АҠШ менән тыныс мөнәсәбәттәрҙең нигеҙҙәре тураһында һөйләп, былай тип белдерҙе: «Америка капиталистары беҙгә теймәһендәр. Беҙ уларға теймәбеҙ». Хәбәрсенең, ундай тыныслыҡ өсөн тотҡарлыҡтар бармы, тигән һорауына яуап биреп, совет яғынан тыныс мөнәсәбәттәр өсөн бер ниндәй ҙә тотҡарлыҡ юҡ, тип күрһәтте Ленин. «Америка капиталистары (һәм теләһә ниндәй башҡа капиталистар) тарафынан империализм», тине Ленин, тыныслыҡ өсөн тотҡарлыҡ булып тора (340-сы бит).

Советтар Союзы Ленин һәм Сталин тарафынан иғлан ителгән тыныс тышҡы политиканы эҙмә-эҙлекле рәүештә үткәрҙе һәм үткәреп килә, ул бөтә донъяла халыҡ массаларының үҫә барған симпатияһы менән файҙалана һәм бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәрен тыныслыҡ һәм халыҡтар именлеге өсөн көрәшкә рухландыра.

Сит илдәрҙәге йәш коммунистар партияларын нығытыу тураһында Ленин ғәйәт ҙур хәстәрлек күрҙе. Халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтенең юлбашсыһы бөйөк Ленин бөтә илдәрҙең коммунистарын пролетариат диктатураһы принциптарына һәм пролетар интернационализмға тоғролоҡ рухында тәрбиәләй.

Ленин, Германиялағы бойондороҡһоҙ социал-демократик партияға РКП-ның яуап проектында, пролетар партияның төп билдәһе был партиялар тарафынан пролетариат диктатураһын һәм Совет власен таныу (һәм быны эштә күрһәтеү) торорға тейеш, тип күрһәтә. Ленин пролетар партияларҙан, пролетариат диктатураһы буржуазияны ҡолатыуҙы, эксплуататорҙарҙы баҫтырыуҙы, буржуаз государство аппаратын емереүҙе һәм пролетариат яғына хеҙмәтсән һәм эксплуатацияланыусы бөтә массаларҙы ылыҡтырыуҙы аңлата икәнлектән сығып эш итеүҙе талап итте. Государство власе пролетариат диктатураһы функцияһын тормошҡа ашырған халыҡ демократияһы илдәренең коммунистар һәм эшселәр партиялары хәҙер Лениндең бына ошо күрһәтмәләренән сығып эш итәләр.

Пролетариаттың революцион партияһының бурысы,—тип яҙҙы Ленин,—эшсе һәм крәҫтиәндәргә «бөйөк кризистарҙы революцион энтузиазм менән, революцион энергия менән, иң ауыр ҡорбандарға революцион әҙер тороу менән еңә барып ҡына пролетариаттың эксплуататорҙарҙы еңеүе һәм кешелек донъяһын һуғыштарҙан, капитал иҙеүенән, яллаған ҡоллоҡтан ҡотҡара алыуы мөмкин» икәнлеген аңлатыуҙан тора (317-се бит).

Ленин социализмдың хыянатсылары Каутскийҙы, Шейдеманды, Реннерҙы һәм буржуазияның башҡа лакейҙарын нәфрәт һәм ерәнеү менән хурланы һәм контрреволюцияға ярҙам итеүселәр булараҡ уларға ҡаршы мәрхәмәтһеҙ көрәшкә саҡырҙы. Ленин былай тип яҙҙы:

«...Капитализмға реформистик ҡарап киҫә миллионлаған кешеләрҙең империалистик һуйышын һәм өҙлөкһөҙ һәр төрлө кризистарҙы тыуҙырҙы (һәм котолғоһоҙ рәүештә иртәгә лә тыуҙырасаҡ)» (317-се бит).

Хәҙерге замандағы уң социалистик лидерҙар — улар Англия-Америка һуғыш тоҡандырыусыларының өйәрселәре һәм уларҙың юлбаҫар яуызлыҡтарында ҡатнашыусылар. Улар Англия-Америка империалистарына яңы һуғыш тоҡандырыуҙа актив ярҙам итәләр. Коммунистар һәм эшселәр партиялары уң социалистарҙы — хеҙмәтсәндәрҙең яуыз дошмандарын тамам фаш итеүҙе һәм идея яғынан ҡыйратыуҙы үҙҙәренең иң мөһим бурыстарының береһе итеп ҡуяҙар.

* * *

«Коммунизмдың еңеүе котолғоһоҙ. Еңеү беҙҙә булыр», — тип яҙҙы Ленин үҙенең «Итальян, француз һәм немец коммунистарына ҡотлауында».

Был рухландырыусы юлдар яҙылғанлап һуң 30 йылдан артыҡ ваҡыт үтте. Был йылдар эсендә коммунизм бөйөк еңеүҙәргә өлгәште. СССР-ҙа социализмдың тантанаһы һәм коммунизмдың уңышлы төҙөлөшө, Ҡытай халыҡ революцияһының бөйөк еңеүе, халыҡ демократияһы илдәрендә социалистик төҙөлөштөң киңәйеүе уңыштары, бөтә донъялағы коммунистик хәрәкәттең ҡеүәтле үҫеше был турала асыҡ һөйләйҙәр. Тарихи ваҡиғаларҙың барышы Ленин — Сталиндең бөтәһен дә еңеүсе идеяларының тантанаһын [illegible].

С. ПЕТРОВ.

(«Правда» газетаһының 8 октябрь номеренән ҡыҫҡартып алынды).

Партия тормошо

БЕРЕНСЕ КӨН ХАТАЛАРЫН АШЫҒЫС ТӨҘӨТЕРГӘ

ВКП(б)-ның Черниковск кала комитеты партия уҡыуының тәүге йомғаҡтарын тикшерә

Ошо көндәрҙә ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты партия һәм комсомол ойошмалары секретарҙарының һәм пропагандистарҙың йыйылышын үткәрҙе. Йыйылышта пропаганда һәм агитация буйынса ҡала комитеты секретары иптәш Грушевский партия һәм комсомол мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың тәүге йомғаҡтары тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Быйыл ҡалала партия уҡыуҙары, үткән йылға ҡарағанда, яҡшыраҡ әҙерлек менән һәм ойошҡанлыраҡ рәүештә башланды. Күпселек пропагандистар занятиеларға яҡшы әҙерлек менән килгәндәр. Уҡыуҙың беренсе көнөндә партия түңәрәктәре һәм политик мәктәптәрҙең занятиеларында тыңлаусыларҙың 96 проценты ҡатнашҡан. Нефть эшкәртеү заводында, 1-се номерлы ГЭС, химия заводында һәм башҡа урындарҙа уҡыуҙың тәүге көндәре айырыуса ойошҡанлыҡты күрһәтте.

Быйыл ҡалала комсомолецтар өсөн 256 политик уҡыу түңәрәктәре ойошторолған. Уларҙа 3346 комсомолец һәм союздан тыш йәштәр уҡырға тейеш. Комсомол политик мәғарифе селтәрендә лә уҡыуҙың тәүге көндәрендә күпселек урында пропагандистар яҡшы әҙерлек менән килгәндәр һәм тыңлаусылар 100 проценты менән ҡатнашҡандар.

Шуның менән бергә, иптәш Грушевский партия һәм комсомол уҡыуҙарының тәүге көндәрендә күп кенә етешһеҙлектәрҙең дә булыуын күрһәтеп үтте.

«Востоконефтестрой» тресында пропагандист Лосовский һәм Лаврентьев, 1-се номерлы мәктәптә Сорокин һәм башҡа иптәштәр занятиеларға әҙерлекһеҙ килгәндәр. Шуның һөҙөмтәһендә занятиелар ҡоро һәм ҡыҙыҡһыҙ үткән. Черниковск төҙөлөш тресында пропагандист иптәш Моратов занятиеға үҙе килмәгән. Шулай итеп, уҡыуҙарҙың тәүге көндәрендә партия мәғарифе селтәрендә ҡала буйынса ес түңәрәктә занятиеларҙың өҙөлөүенә юл ҡуйылған.

Партияның ҡала комитеты был етешһеҙлектәрҙе үҙенең бюро ултырышында тикшергән һәм ғәйепле кешеләргә тейешле сара күргән.

Комсомол политик мәғарифе селтәрендә тәүге көндәрҙә етешһеҙлектәр бигерәк тә күп булған. Ҡалалағы 256 түңәрәктән 52-һендә занятиелар бөтөнләй үткәрелмәгән. «Востоконефтестрой» тресында, электр лампалары заводында һәм башҡа предприятиеларҙа партия һәм комсомол ойошмаларының етәкселәре комсомол уҡыуы түңәрәктәренең нормаль эшкә башлауын тәьмин итмәгәндәр.

Иптәш Грушевский комсомол политик мәғарифе селтәрендә тәүге көндәрҙең хаталарын партия һәм комсомол ойошмаларының йыйылыштарында тикшереп, уларҙы ашығыс рәүештә төҙәтеү кәрәклеген күрһәтеп үтте.

Йыйылышта пропагандистарҙан, партия һәм комсомол ойошмалары секретарҙарынан күп кенә иптәштәр сығыш яһап, уҡыуҙарҙың тәүге көндәре йомғаҡтары тураһында үҙҙәренең фекерҙәре менән уртаҡлаштылар.

ВКП(б) Өлкә Комитетының агитация һәм пропаганда бүлеге мөдире иптәш Нәсоз үҙенең сығышында Черниковск ҡалаһының партия һәм комсомол ойошмаларында яңы уҡыу йылының беренсе көнө занятиеларына йомғаҡ яһап, пропагандистарға бик күп кенә ҡиммәтле методик күрһәтмәләр бирҙе.

Иң һуңынан пропагандистар, партия һәм комсомол ойошмаларының секретарҙары — «Иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы гениаль хеҙмәттәре — марксизм-ленинизм хазинаһына яңы вклад» тигән темаға нефть институтының преподавателе иптәш Злотниковтың докладын тыңланылар.

М. Мостафин.

„Кыҙыл Башҡортостан"

материалдары эҙенән

„График төҙәнеләр ҙә тынысландылар"

«Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының 175-се номерендә ошо исем менән баҫылған хәбәр тураһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Абзан район Советы исполкомы председателе иптәш Шарипов редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

— Районда тунға һөрөү барышы тураһында иптәш К. Сафиндең «Кыҙыл Башҡортостан» газетаһында баҫылған хәбәре Абзан МТС-ы Советы ултырышында тикшерелде һәм дөрөҫләнде.

Был ултырышта трактор бригадалары бригадирҙары һәм МТС хеҙмәтләндергән колхоздарҙың председателдәре лә ҡатнаштылар. Тунға һөрөү планын сифатлы итеп үтәү өсөн практик саралар билдәләнде.

Бынан тыш, район Советы исполкомы ултырышында тунға һөрөү барышы тураһында бер нисә колхоз председателенең информацияһы тыңланды һәм конкрет күрһәтмәләр бирелде.

Октябрь алды социалистик ярышы инициаторҙарында

Бөйөк байрамды лайыклы каршылау—беҙҙең коллективтең намыҫ эше

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы коллективе металлургтарының Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереү тураһындағы мөрәжәғәтенә ҡушылып, стахановсылар вахтаһы алды. Эшселәр һәм инженер-техник работниктарҙың тел ... йөкләмәләре алыу ... сифатлы продукция етештереү, ... артабан нығытыуға юнәлдерелгән.

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы яһынлашыу уңайы менән заводтың бөтә цехтарында ла социалистик ярыш көндән-көн киң тамыр ала. Хөкүмәттең Волга йылғаһында Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын һәм Төп Төркмәнстан каналын төҙөү тураһындағы ҡарары завод коллективен артабанғы еңеүҙәргә рухландыра. Һәр бер эшсе, инженер-техник работник һәм хеҙмәткәр ошо көндәрҙә был гигант төҙөлөштәргә ... ярҙам итеү теләге менән эшләй. ... Ҡорос-сыбыҡ заводы коллективе 8 айлыҡ производство программаһын арттырып үтәп, бик күп металл һәм мазутка экономия яһаны, а сентябрь айында ... программаһын ... үтәне.

Социалистик ярыш эшселәрҙең көндәлек тормошонда ниге. Цех менән цех, смена менән смена ярыша. Был ярыш тағы бик күп стахановсыларҙы үҫеп сығарҙы.

Беренсе номерҙы цехта иптәш Ерышев етәкселек иткән участка коллективенең стахановсы эш методы ҡорос-сыбыҡсылар башҡа участкаларҙа һәм цехтарҙа киң эшләй ... Бер участка коллективе иптәш Ерышев участкаһы кеүек эшләп, көндәлек нормаһын 110—115 процентҡа үтәйҙәр ... Шулай уҡ дүртенсе номерҙы цехтың патентовщиктары һәм волочильщиктары ... продукция бирергә тырышалар.

Коллектив тарафынан индивидуаль ярышҡа бик ҙур иғтибар бирелә. Уны эшселәр араһында киң йәйелдереүҙә профгрупорганизаторҙар хеҙмәте ҙур. Улар үҙ-ара ярышып ... Профгрупорг Кареев, тапшылық Харин иптәштәр берәмдәк номерҙа нормаһын 143—170 процентҡа үтәйҙәр. Тапшылыҡтар Шакиров, Леонский, Юдин, Кочетков, Васильев һәм башҡа иптәштәр ҙә көндәлек норманы 150 процент тирәһендә үтәйҙәр.

Заводта тиҙләтелгән метод менән эшләүсе эшселәр айҙан-айға күбәйә бара. Уларҙың һаны көндән-көн үҫә бара. Тиҙләтелгән метод менән эшләүселәрҙе административ һәм партия ойошмалары тарафынан ҙур иғтибар итеп ... Ковалев, Яковлева һәм башҡа күп иптәштәр тиҙләтелгән метод менән эшләп, көндәлек норманы ... үтәйҙәр. Шулай уҡ улар етештергән продукцияның сифаты ла юғары.

Ҡорос-сыбыҡ заводында производство новаторы, стахановсы контролер иптәш Рассомахинаның бракҡа ҡаршы көрәш тураһындағы тәҡдиме айырыуса киң тулҡынланды. Хәҙер техник контроль бүлеге һәр 200-ҙән артыҡ контролеры ... Рассомахина методы буйынса эшләй. Иленсе номерҙы цехтың контролеры иптәш Окунева цех эшселәре ...
Шулай уҡ контролерҙар Машкина, Сухова, Щелыгина, Квасинина иптәштәр брак яһауҙы ... кәметтеләр.

Техник контроль бүлеге коллективенең эшендә ... брак яһауҙы тик теркәү менән генә шөғөлләнмәйҙәр, ... ярҙам итәләр ... Брак яһауҙы ... продукцияның сифатын күтәреүҙә бик ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

Техник контроль бүлеге коллективе эшсе һәм хеҙмәткәрҙәргә ... 1950 йылдың август айында 19 контролерға «Заводтың иң яҡшы контролеры» исеме бирелде.

Заводта һуңғы осорҙа инженер Ковалев методы бик киң ҡулланыу тапты. Инженерҙар, техниктар һәм термирповщиктар ... Витенсе номерҙы цехтың иң алдынғы станокта эшләүсе иптәштәр ... Буҡарский стахановсы Пекина, Раимова, Собхаитолова иптәштәр ...

Контролерҙар ҙа үҙ эштәрендә ... Шулай уҡ бер цехтарҙа ла ...

Контролерҙарҙың ... производство ... продукцияның сифатын күтәреү ... брак яһауҙы кәметеүҙә хәҙер улар төп шарт булып тора.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнө хөрмәтенә коллектив алға киң йәйелгән яңы ... көрәш алып бара. Алынған йөкләмәләрҙе срогынан алда үтәү—ҡорос-сыбыҡ заводы коллективенең намыҫ эше булып тора.

Т. Климовцева,

Ҡорос-сыбыҡ заводы комитеты председателе.

Белорет металлургия комбинаты коллективе Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү тураһындағы ... Октябрь алды социалистик ярышының инициаторы булып, ... йөкләмәләр алды.

Эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр Бөйөк Октябрь социалистик революцияның 33 йыллығын ҙур еңеүҙәр менән ҡаршылау ... республикабыҙҙың бөтә промышленность предприятиеларының коллективтарына ... өндәштеләр.

Белорет металлургтары үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп килеләр.

«Кыҙыл Башкортостан» газетаһының бөгөнгө номерында металлургтарҙың социалистик ярышта алғашҡы уңыштары һәм практик эш тәжрибәләре тураһында ҡорос-сыбыҡ заводы комитеты председателе Т. Климовцева, металлургия комбинатының баш инженеры урынбаҫары В. Рыньков, ҡорос-сыбыҡ заводы дүртенсе цех партия ойошмаһы секретаре Ғ. Садретдинов һәм металлургия комбинатының план бүлеге начальнигы урынбаҫары П. Шумлянский иптәштәрҙең сығыштарын иғлан итәбеҙ.

Октябргә хеҙмәт бүләктәре

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы коллективе Белорет металлургтарының Октябрь алды социалистик ярышын киң йәйелдереү тураһындағы ... мөрәжәғәтенә ҡушылып, ... йөкләмәләр алды ...

Заводтың эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәре ... алдынғы ... ҡорос ... йөкләмәләр ... эшләйҙәр.

Хеҙмәт күтәрелеше көндән-көн үҫә бара. Заводтың дүртенсе цех коллективе 9 айлыҡ производство программаһын срогынан алда тамамланы. Цехтың стахановсылары волочильщиктар Мозафуров, Сележнёв, Побнев, Мугталов, Фадеев һәм башҡа иптәштәр социалистик ярышта ...

адымынлар сафында бараҙар. Улар сентябрь айында планнан тыш күп тонна продукция бирҙеләр.

Һәр бер цехта эшселәр юғары сифатлы продукция етештереү өсөн көрәшәләр. Был көрәштә айырыуса комсомол-йәштәр бригадалары ... Гусятов, Умаров, Ручкина һәм Ахматов иптәштәр етәкселек иткән «отличнога» ... бригадалары ... алға бара.

Заводтың башҡа цехтарында ла Бөйөк Октябргә хеҙмәт бүләктәре әҙерләнә.

Ғ. Садретдинов,

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының дүртенсе цех партия ойошмаһы секретаре.

Продукцияның үҙенә төшөүе хаҡын кәметеү өсөн

Белорет металлургтары сентябрь айында да бүгөнгөн һуңғы был йылдың планды срогынан алда үтәнеләр. Йыл ахырына тиклем металлургия комбинаты ... продукция бирәсәк ...

Металлургтар алған йөкләмәләрен ... производствоның бөтә өлкә эшселәре ... экономия ... төшөүен кәметеү ... Уҙған 9 айҙа, әлеге йылға ҡарағанда,

продукцияның үҙенә төшөүе хаҡы 17,4 миллион һумға кәметелде. Был айырыуса ... алға ... апрель, июнь, июль, август айҙарының күрһәткестәре ...

Һәр бер цех ... Октябрь айына ...

П. Шумлянский,

Белорет металлургия комбинатының план бүлеге начальнигы урынбаҫары.

Һүрәттә: Белорет металлургтарының культура һәм ял паркының тышҡы күренеше. Л. Якубов фотоһы.

Белорет металлургтары ҡышҡа әҙерләнәләр

Белорет металлургтары республикала Октябрь алды социалистик ярышының инициаторҙары булыу сифатында, серьез йөкләмә алғайнылар. Ошо иҫәптән улар ҡышҡа әҙерләнеүҙе уңышлы тәьмин итеү буйынса ла йөкләмә алдылар. Хәҙер металлургия комбинатының бөтә тармаҡтарында ла ҡышҡа әҙерлек эштәре ҡыҙыу темп менән бара.

Металлургия заводының кәрәкле материал һәм яғыулыҡ запасы менән тәьмин ителеүе, уның ҡышҡы айҙарҙа ла уңышлы эшләүен хәл итә. Хәҙер комбинатта ҡышҡы сезон өсөн етерлек тиклем руда, таш күмер, мазут ташып ҡуйылған да инде. Мартен цехы өсөн кәрәк буласаҡ металл киҫәктәре Запрудовка станцияһына килтерелгән, Тимер юлсылар уны тиҙ арала комбинатҡа килтереү сараһын күрәләр. Ағас күмере лә ҡышҡы сезонға етерлек тиклем ташылып ҡуйылған. Әлеге беҙ кокс ташыу буйынса артта ҡалып килә инек. Министерство тарафынан Белорет өсөн етерлек тиклем кокс лимите ебәрелде. Беҙ хәҙер ошо коксты тиҙ ташып алыуҙы ойошторабыҙ.

Ошолай итеп, бөгөнгө көндә Белорет металлургия комбинатында ҡышҡа әҙерлек бурысы ыңғай хәл ителә. Быйыл кәрәкле материалды, яғыулыҡты ҡышҡы складтарҙан цехтарға ташыу эшендә лә ҡырҡа үҙгәреш индереләсәк. Уҙған йылдарҙа вагондарға руда һәм кокс ҡул көсө менән тейәлеп, ҡышҡы айҙарҙа, айырыуса һыуыҡ һәм буранлы көндәрҙә, йыш ҡына эш туҡтап ҡала ине. Быйыл беҙҙә яңы ҡеүәтле экскаваторҙар эшләйәсәктәр. Уларҙың береүһе эшкә башланы ла инде. Бынан тыш яңы конструкциялы йөк тейәүсе машина эшкә ҡушыласаҡ. Был механизмдәр вагондарға йөк тейәүҙә физик хеҙмәтте тулыһынса механизмдәр менән алмаштырыу мөмкинлеген бирәсәк.

Ҡала предприятиеларының ҡышҡа уңышлы әҙерләнеүҙәрен Белорет тар колеялы тимер юлы хәл итә. Ул быйыл ҡышҡы сезонға айырыуса ныҡышмалы рәүештә әҙерләнә. Паровоздарға, вагондарға һәм тимер юлға ремонт үткәрелә. Капиталь ремонт үткәрелгән 6 паровоз ҡышҡы айҙар өсөн хәҙерҙән үк резервҡа ҡуйылды. Бындай хәлдең ошо йылға тиклем Белорет тимер юлында булғаны юҡ ине. Хәҙер инде Белорет тимер юлында серьез бурыстарҙы киңерәк масштабта хәл итерлек бөтә шарттар бар. 1949 йылдың декабре һәм 1950 йылдың ғинуар, февраль айҙарында Белорет тимер юлы, 1945 һәм 1946 йылдарҙағы шул уҡ айҙарға ҡарағанда, бер ярым тапҡырға артыҡ йөк ташыны. Быйыл тимер юлсылар производство пландарын ай һайын систематик арттырып үтәп килделәр. Тимер юлсылар араһында Октябрь алды ярышы көндән-көн киңәйә бара.

Ҡышҡа әҙерлекте сырьё һәм яғыулыҡ запасы ғына булдырыу хәл итә алмай әле. Завод ҡышҡы айҙарҙа уңышлы эшләү өсөн уның эске төҙөлештәре лә ҡышҡы шарттарҙа эшләрлек хәлдә булырға тейеш. Быны өсөн беҙ бөтә эске средстволарҙы хәрәкәткә килтереп, корпус түбәләрен, стеналарҙы, ишектәрҙе һәм тәҙрәләрҙе ремонтлауҙы ойоштороҡ. Йылытыу системаларын ентекле тикшерә сыҡтыҡ.

Заводтағы һәм цехтарҙағы һыу, һауа, мазут торбаларының йылытыу изоляцияларына ремонт үткәрәбеҙ. Мазут һалыу урындары тәртипкә килтерелә.

Металлургия заводы быйыл үҙенең эске майҙанын төҙөкләндереү буйынса күп эш башҡарҙы. Цехтар сүп-сарҙан таҙартылдылар. Төп цехтарҙы, эске тимер юл буйҙарын шулай уҡ тәртипкә килтерәбеҙ.

Цехтарҙа ҡышҡа әҙерлек эштәренең барышы йыш ҡына тикшерелә. Тикшереү һөҙөмтәләре эшселәрҙең дөйөм йыйылыштарында ҡаралып, етешһеҙлектәргә ҡаршы конкрет саралар күрелә. Ҡышҡы айҙарҙа эшләү өсөн әҙер булған цехҡа паспорт тапшырыла. Быға тиклем ҡышҡы айҙарҙа заводтың энергетик хужалығы ҙур еҙәкләнтә эшлай ине. Быйыл был етешһеҙлеккә лә сик ҡуйыласаҡ.

Комбинаттың торлаҡ һәм тәьминат бүлектәре лә ҡышҡа әлгәлә әҙерләнәләр. Бөтә дөйөм торлаҡтарға һәм клубтарға, ҡыҙыл мөйөш биналарына ремонт үткәрелә. Тик Белорет металлургия заводында ғына торлаҡтарҙы тәртипкә килтереү эшенә быйыл 600 мең һум аҡса планлаштырылған. Бер нисә миллион һумлыҡ яңы торлаҡтар һалынды, ошо көндәрҙә мәктәп һәм балалар йорто төҙөү эше тамамланасаҡ. Металлургтарҙың культура йортона капиталь ремонт үткәрҙек. Был дөйөм торлаҡтар, клубтар, ҡыҙыл мөйөш биналары етерлек тиклем яғыулыҡ менән тәьмин ителгән.

Комбинаттың ярҙамсы хужалығы быйыл мул урожай йыйып алды. Уҙған йылға ҡарағанда, орлоҡ культураларынан урожай 650 тонна, картофтан — 1700, йәшелсәнән — 500 тонна артығыраҡ йыйып алынды.

Белорет металлургтары Октябрь алды ярышында тыныслыҡ вахтаһында эшләйҙәр. Улар Бөйөк Октябрь байрамын ҡышҡа уңышлы әҙерләнеү менән бергә, йыл аҙағына тиклем пландан тыш меңәрләгән тонна суйын, ҡорос иретеп биреү һәм прокат әҙерләү өсөн көрәшәләр. Был серьез йөкләмәне үтәү—беҙҙең Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн лайыҡлы вклад ул. Металлургтар һуғыш теләмәйҙәр. Улар бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ булыуын теләйҙәр. Шуға күрә лә Белорет металлургтары бөтә көстәрен һәм һәләтлелектәрен тыныслыҡ фронтын нығытыуға арнап эшләйҙәр.

В. Рыньков,

Белорет металлургия комбинатының баш инженеры урынбаҫары.

Ярыш инициаторҙары йөкләмәләрен уңышлы үтәйҙәр

Сентябрь айы Белорет ҡалаһы предприятиеларының коллективтары өсөн айырыуса характерле булды. Ул эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең производство программаһын срогынан алда үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш һәм социалистик ярышты киң йәйелдереү шарттарында үтте. Ҡаланың промышленность предприятиелары гүзәл хеҙмәт күрһәткестәренә өлгәштеләр. Сентябрь айы планы арттырып үтәлде.

Октябрь алды ярышы инициаторҙары — Белорет металлургтары араһында һуңғы айҙарҙа хеҙмәт күтәрелеше айырыуса ҙур. Сентябрҙә план бөтә металлургия циклы буйынса уңышлы үтәлде. Металлургтар тарафынан үткән айҙа пландан тыш йөҙәрләгән тонна ҡорос, меңәрләгән тонна әҙер прокат һәм суйын етештерелде.

Тирлән һәм ҡорос-сыбыҡ заводтарында ла хеҙмәт етештереүсәнлеге юғары. Ҡорос-сыбыҡ заводы коллективе 9 айлыҡ планды 24 сентябрҙә үк арттырып үтәне.

А. Ж...ов.

Колхоз ауылында

Гүзәл ваҡиғалар менән тулы колхоз ауылының тормошо. Бында яңы архитектуралағы йорттар төҙөлә, һәр көн һайын яңы мәктәп, клуб биналары, малсылыҡ торлаҡтары күтәрелә. Колхозсы өйендә Ильич лампочкалары ҡабына. Радио игенсене көндәлек яңылыҡтар менән таныштырып тора.

Ҡеүәтле машина техникаһы артҡандан-арта. Күп көс һалыуҙы талап иткән ауыр эштәр механизациялаштырыла. Крәҫтиәндең хеҙмәте индустриаль хеҙмәттең бер төрөнә әүерелә. Ауыл менән ҡала араһында быуаттар буйына йәшәп килгән айырмалыҡтар юғалғандан-юғала бара.

Һәр көн һайын үҙгәрә, яңыра бара колхоз ауылының йөҙө. Ул ғынамы ни! Ауылдың эске матурлығына ҡарағыҙ. Иң мөһиме — бына шунда. Илебеҙҙәге ғәйәт ҙур үҙгәртеп ҡороуҙар, колхоз тормошо ауыл эшсәнен рухи яҡтан байыҡтырҙы, уны тиңдәшһеҙ юғарылыҡҡа күтәрҙе. Эйе, «һәр көн беҙҙең халҡыбыҙҙы үргә һәм тағы ла үргәрәк күтәрә килә. Беҙ бөгөн нисә йәшәгән кешеләр түгел, һәм иртәгә лә бөгөн йәшәгән кешеләр булмаясаҡбыҙ... Беҙ, илебеҙҙең йәҙән тамырынан уҡ үҙгәртеүсе бөйөк яңыртыуҙар менән бергә, үҙгәрҙек һәм үҫтек» (А. А. Жданов).

Колхоз крәҫтиәне бынан 20 йыл элекке ваҡ милксе түгел инде. Ул үҙе лә, уның характеры ла үҙгәрҙе. Ул дөйөм интерес менән йәшәй, дөйөм эш өсөн эшләй һәм көрәшә. Үҙ вазифаһын тауыш-тынһыҙ башҡарған ябай игенсенең һәр аҙымы потвигҡа тиң. Дан шөһрәт артынан ҡыумай ул. Юҡ! Ул үҙенә тапшырылған эште еренә еткереп намыҫ менән үтәү тураһында ғына уйлай. Уның рухи байлығы, эске бөтә матурлығы бына шунда күренә лә.

Беҙ колхоз ауылындағы бына ошо матурлыҡ, большевиктар партияһының тырышлығы арҡаһында барлыҡҡа килгән, үҫкән яңылыҡтың һоҡланғыс үҫентеләре тураһында һөйләргә теләйбеҙ. Улар — һайланып алынмаған, ә һәр көн һайын осрай һәм һәр ерҙә ҡабатлана торған тәбиғи күренештәр.

I. СЕНТЯБРЬ ТӨНӨНДӘ

Төн. Күҙгә төртһәң дә күренмәҫлек сентябрь төнө. Ай ҙа, йондоҙҙар ҙа яҡтылыҡ һипмәй. Болот ҡаплаған уларҙы.

Тирә яҡта тынлыҡ. Көндөҙгө тырыш хеҙмәттән һуң кешеләр ял итәләр. Тик бер генә кеше йоҡламай. Ул — Каганович исемендәге колхоздың ырҙын һаҡсыһы Миңнеәхмәт Мөхәмәтов. Ул, аҡрын ғына һыҙғырынып, ырҙын буйлап йөрөй. Киҫтән таҙартып, государство келәттәренә оҙатыу өсөн әҙерләп ҡуйылған бойҙай өйөмөнә ҡарап тора һәм тағы ла ҡуҙғалып китә.

Үҙе йөрөй, ә башында уйҙар ағыла. Күптән түгел үтелгән фронт юлдары. Тыуған ил кисергән ауыр йылдар, емерелгән йорттар, үлтерелгән балалар, мәсхәрәләнгән әсәләр бер-бер артлы хәтергә килә. Төндәге яралар төҙәлеп бөтмәгән, ҡот осҡос күренештәр хәтерҙән сыҡмаған әле, ә немец фашизменең америкаң әйәрсендәре яңы, тағы ла фажиғалыраҡ һуғыш әҙерләйҙәр. Юҡ, быға юл ҡуйылырға тейеш түгел. Беҙ тыныслыҡты һаҡлап ҡалырға бурыслыбыҙ. Бының өсөн Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан арттырырға кәрәк. Эйе, беҙ — тыныслыҡтың терәге. Ә бына был алтын бойҙайҙар тыныслыҡ эшен нығытыуға ярҙам итерҙәр. Государство келәттәрендә иген күбәйгән һайын Ватаныбыҙҙың ҡеүәте арта барасаҡ. Ә ул ваҡытта һуғыш суҡмарҙары менән һөйләшеү ҙә еңелерәк булыр.

Быны ни өсөн был игендәрҙе күҙ ҡараһы кеүек итеп һаҡларға, уның һәр бөртөгө өсөн йәнең-тәнең менән көрәшергә кәрәк...

Ҡапыл, Миңнеәхмәттең уйҙарын бүлдереп, ауыл яғында көслө шау-шыу, тауыш күтәрелде. Ул әйләнеп ҡарағанда, һауала ҡоторонҡо ут телдәре уйнай ине. Ни был? Әллә күҙҙәр алдаймы? Юҡ, һаҡсының күҙҙәре алдамаҫылар. Янғын—Миңнеәхмәттең йортонда!

Ни эшләргә? Ҡайтырғамы? Посты ташларғамы? Юҡ, юҡ! Был енәйәт булыр ине. Үҙеңә тапшырылған эште, бынауы бойҙай өйөмдәрен ташлап китергә ярайымы ни! Бәлки был янғын һаҡһыҙлыҡ бәләһеләр, бәлки... Кем белә? Беҙҙең таҙа семьяла ғәриптәр ҙә бөтөп етмәгән...

Миңнеәхмәт тештәрен ҡыҫты. Ләкин урынынан ҡуҙғалманы, постын ташлап китмәне. Бында, ырҙын табағында, һинең ҡаралтыңдан ҡиммәт байлыҡ, бөтә халыҡ байлығы ята. Ул бөтәһенән дә юғары. Уға сағыштырғанда, һинең йортоң — диңгеҙҙәге бер тамсы.

Янғын бөтә халыҡ тырышлығы менән һүндерелде. Уға өйгә һикерергә ирк бирмәнеләр. Аҙбар һәм унда ғы малдар янды.

Янғын һүнде. Ләкин икенсе яҡтын күтәрелде. Уны һүндереп тә, һүрәтләрен тә булмай. Был — үҙ бурысын намыҫ менән үтәгән һаҡсыға халыҡ ихтирамы.

Иртәгәһенә бөтә колхозсылар Миңнеәхмәт Мөхәмәтовҡа хөрмәт менән баш эйҙеләр.

Бына ул хәҙерге колхоз крәҫтиәненең—социалистик обществола тәрбиәләнгән яңы кешенең мәһабәт йөҙө!

II. ӨЛГӨРӨП ЕТКӘН МӘСЬӘЛӘ

Йыйылыш ҡыҙғандан-ҡыҙа бара. Колхозсылар бер-бер артлы трибунаға күтәреләләр. Ләкин һөйләргә теләүселәрҙең һаны кәмемәй. Һәр кемдең үҙ фекерен әйтәһе һәм күптән уйлап йөрөгән тәҡдимен индерәһе килә. Сөнки көн тәртибенә бик мөһим мәсьәлә ҡуйылған. Чапаев исемендәге эрәләтелгән колхоздың төп законын—ауыл хужалығы артеле Уставын ҡабул итеү мәсьәләһе тикшерелә.

«Ирк», «Ҡыҙыл Өсән», Чапаев исемендәге колхоздарҙың члендәре, Мәскәү өлкәһе колхоздарының ҡиммәтле өлгөһөнә ҡушылып, эре бер хужалыҡҡа берләштеләр. Артелдең күп тармаҡлы булып үҫеүе, ойоштороу-хужалыҡ яғынан артабан нығыныуы өсөн яңы мөмкинлектәр асылды. Тағы ла көсләрәк, бай һәм культуралы тормош өсөн яңы нигеҙ һалынды.

Чапаев исемендәге колхоз члендәре 15 йыл инде ауыл хужалығы артеленең сталинсе Уставы нигеҙендә эшләп киләләр. Ләкин 15 йыл — колхоз тормошо өсөн бер эпоха ул. Был ваҡыт эсендә артель члендәре коллектив хеҙмәттең өҫтөнлөктәренә тамам ышандылар, хужалыҡҡа берләп етәксәлек итеүгә өйрәнделәр. Общественный байлыҡ үҫте. Эш шарттары ла үҙгәрҙе.

Колхозсылар бына ошо үҙгәрештәр тураһында ҙур ҡәнәғәтләнеү менән һөйләйҙәр, эрәләтелгән колхоздың Уставында уларҙы кәүҙәләндереүгә теләйҙәр.

Бына колхозсы Солтан Латипов һүҙ ала.

—Колхоз тормошо, — ти ул, — беҙҙе ысын бәхет юлына сығарҙы. Кешесә йәшәү мөмкинлеген бирҙе. Ус төбәләй ер өҫтөндә соҡсоноп ятҡан көндәрҙә беҙ был турала уйлай ҙа алмай инек бит. Беҙҙең йәшәүебеҙ өсөн төп сығанаҡ булып артель байлығы, дөйөм байлыҡ әүерелде. Быва мин, иптәштәр, шунан сығып бер тәҡдим индермәксе булам. Элек беҙ усадьба яны ерҙе 0,25—0,80 гектар күләмендә ҡабул иткәйнек. Хәҙер шул тиклем ҙур баҡса нимә кәрәк? Ул беҙгә коллектив хеҙмәттә ҡатнашыуға ҡамасаулай. Ә дөйөм доход беҙҙе тулыһынса тәьмин итә. Быйыл хеҙмәт көнөнә кәмендә 3-әр килограмм бөртөклө иген алабыҙ, тип тораbыҙ. Ул етмәйме ни? Ә бынан тыш, картоф, йәшелсә бүләбеҙ. Юҡ, беҙгә усадьба яны ерҙе 0,25—0,40 гектар күләмендә генә ҡалдырырға кәрәк.

Солтан Латиповтың һуңғы һүҙҙәре хуплау тауыштарына күмелде.

— Дөрөҫ!

— Солтан хаҡлы!

— Ҡушылабыҙ!

— Һеҙ шауламағыҙ әле,—тип аҡ һаҡаллы Нурулла ҡарт урынынан күтәрелде, — тәртип менән генә һөйләргә кәрәк. Минең һүҙем шул: Солтандың тәҡдиме дөрөҫ. Ҡушылырға кәрәк. Колхозда тырышып эшләгән кешегә ундай ҙур баҡсаның файҙаһы юҡ.

Сығып һөйләүселәрҙең бөтәһе лә бер фекерҙе әйттеләр. Был — общественный байлыҡтың төп йәшәү сығанағы булып әүерелеүен бик асыҡ күрһәтте. Мәсьәлә күптән өлгөрөп еткән булып сыҡты. Ҡарар бер көнөлдән ҡабул ителде. Иҫке ғәҙәт, йолалар яңылыҡ алдында бына шулай сигенә. Шатлыҡлы күренеш!

III. ЯҢЫЛЫҠ САҠЫРА

Калинин исемендәге колхозға күрше артелдәрҙән һәр көн һайын ҡунаҡтар килә. Улар малсылыҡ фермаларында булалар, яңы төҙөлештәрҙе ҡарайҙар. Бындағы өлгөлө тәртип, хеҙмәт күтәренкелеге, хәрлә ашҡыныу тарта уларҙы. «Искра», «Яңы тормош» колхоздарының берләшеүенә күп тә булмай әле. Ай ярым-ике ай ғына ваҡыт үтте. Ә ниндәй ҙур үҙгәреш! Эре хужалыҡ — эре аҙым, киң ҡолас.

Калинин исемендәге эрәләтелгән колхоз члендәре коммунизмдең бөйөк гиганттары — Волгала һәм Днепрҙа гидроэлектростанцияларҙы, Төп Төркмәнстан каналын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү менән рухланып, бөйөк хеҙмәт симфонияһына ҡушылдылар. Колхоз ҡыҫҡа ваҡыт эсендә типовой план буйынса тимерлек һәм мастерской, пожарный депо, ҙур келәт, ҡоштар өсөн торлаҡ төҙөнө. Урамдар торлағы төҙөү башланды. Колхоз төҙәлеш ағастары менән күмелгән. Ул урожай йыйнауҙы ҡыҫҡа срокта тамамланы, государство алдындағы беренсе изге бурысты районда беренсе булып үтәне.

Был—эрәләтелгән артелдең өҫтөнлектәренең асыҡ күрһәткесе. Хәҙер бында бай техниканы тулы файҙаланырға, бөтә средстволарҙы киң ҡулланырға ҙур мөмкинлектәр тыуҙы.

Күрше колхоздарҙың кешеләрен бына ошо ҡыҙыҡһындыра, тарта. Күптән түгел «Үрнәк» колхозының председателе Хәмидуллин килде. Эрәләтелгән колхоздың председателе иптәш Гәрәев менән оҙаҡ һөйләшеп ултырҙы.

— Беҙҙең колхоздың члендәре, — тине ул, — һеҙгә ҡушылырға уйлайҙар. Улар бында хужалыҡты алға ебәреү өсөн яңы мөмкинлектәр күрәләр.

«Ҡуш бүләк», Фрунзе исемендәге колхоз члендәре лә шундай уҡ теләк белдерҙеләр. Район ойошмалары колхозсыларҙың ихтыярына ҡаршы сыҡмайҙар.

Яңылыҡ саҡыра. Ул колхозсыларҙың киң ҡатламының фекерен биләй.

Яп. Вәлиев,

Ҡаҙрә районы.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Махсус политик комитеттең 9 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 9 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Махсус политик комитет Италияның элекке колониялары тураһындағы мәсьәләнең бер өлөшө булған «Берләшкән Милләттәрҙең Ливиялағы комиссарының докладын» һәм «Ливияла властарға идара итеүселәрҙең докладтарын» тикшереүгә күсте.

Беренсе доклад буйынса һүҙ Берләшкән Милләттәрҙең Ливиялағы комиссары Пельтҡа бирелде. Ул Ливияла уның тарафынан башҡарылған эш тураһында комитет члендәре алдында информация яһаны. Унан һуң Англия һәм Францияның Ливия территорияһындағы властарға идара итеүсе булып торған вәкилдәре һәм АҠШ вәкиле сығыш яһаны. Англия, Франция һәм Ҡушма Штаттар делегаттары Берләшкән Милләттәрҙең комиссары Пельттең Ливияла башҡарған эше менән үҙҙәренең ҡәнәғәт булыуҙары тураһында белдерҙеләр.

Англия делегаты Джебб үҙ сығышында байтаҡ урынды Италияның Ливиялағы элекке милкенең киләсәге тураһындағы мәсьәләгә бирҙе. Ул был проблеманы хәл итеү өсөн махсус ҡуәсмә трибунал төҙергә тәҡдим итте. Был трибунал теге йәки был милк менән нимә эшләү тураһында— уны Италияның элекке колонизаторҙарынамы йәки Ливияның буласаҡ хөкүмәтенәме тапшырырға, тигән мәсьәләне урында хәл итергә тейеш. Джебб, Англия делегацияһының был мәсьәлә буйынса резолюция проекты бар һәм ул уны комитет ҡарамағына тәҡдим итәсәк, тип белдерҙе.

Киләһе ултырыш 10 октябрҙә үткәреләсәк.

Политик комитеттең 9 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 9 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Политик комитет үҙ көн тәртибенең икенсе пунктын — «Тыныслыҡ файҙаһына берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған пунктын ҡарауға күсте.

Беренсе булып Америка делегацияһының члены Джон Фостер Даллес сығыш яһаны. Ул 7 ил—Канада, Франция, Филиппины, Төркиә, Великобритания, АҠШ һәм Уругвай исеменән «берләшеп эшләнгән» резолюция тапшырҙы. Был резолюцияла Генеральный Ассамблеяның пленар ултырышында АҠШ государство секретаре Ачесондың сығышында килтерелгән тәҡдимдәр бар.

Джон Фостер Даллес үҙенең телмәрендә АҠШ-тың Кореялағы законһыҙ хәрәкәттәрен маҡтаны. Ләкин ул, Именселек Советы члендәренең Кореяға ҡарата билдәле ҡарарҙары Советтең даими члендәренең береһенең ҡатнашлығынан башҡа ҡабул ителделәр, тип билдәләне, шулай итеп, ул асылда был хәрәкәттәрҙең законһыҙлығын таныны. Даллес Именселек Советындағы берҙәмлек принцибына ғәҙәттәге һөжүмдәрҙе ҡабатланы. Унан ары ул, Корея конфликте «БМО-ның йомшаҡ булыуын күрһәтте», был йомшаҡлыҡты «ашығыс рәүештә төҙәтелергә» тейеш, тип белдерҙе. Америка делегаты шул уҡ ваҡытта Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрендә файҙаланыу өсөн башҡа илдәр тарафынан бирелгән ҡоралды көстәрҙең бик аҙ булыуы менән ситләтеп ризаһыҙлыҡ белдерҙе.

Тапшырылған резолюцияны нигеҙләүгә күсеп, Даллес, ул БМО Уставына ҡапма-ҡаршы килмәй, тип иҫбатларға маташты, ләкин шул уҡ ваҡытта ул, был резолюцияның ҡайһы бер пункттарының «шикләнеү тыуҙырыуҙары мөмкин», тип танырға мәжбүр булды.

СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский тикшерелгән мәсьәлә айҡанлы ҡыҫҡаса сығыш яһау өсөн һүҙ алды. СССР вәкиле түбәндәге хәлде күрһәтте: 7 государствоның тәҡдимендә, Генеральный Ассамблеяның пленумында Ҡушма Штаттарҙың государство секретаре Ачесондың сығышында булған кеүек үк, тәҡдимдәр буйынса дүрт төп пункт билдәләнелгән, улар «тыныслыҡ файҙаһына берләшкән хәрәкәттәр», тип аталалар. А. Я. Вышинский, резолюция проектының ҡайһы бер пункттары менән совет делегацияһы риза, ә башҡа пункттарға ҡарата уның төҙәтмәләре бар йәки ул ҡаршы килә, тип белдерҙе. Юғарыла күрһәтелгәндәрҙән сығып һәм төп мәсьәләләргә иғтибарҙы туплarға теләп, Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе Ҡушма Штаттарҙың һәм башҡа 6 илдең тәҡдимдәрен артабан тикшереүҙе был дүрт пункттың һәр береһен айырым рәүештә тикшереү менән үткәрергә тәҡдим итте.

Үҙе тарафынан яһалған тәҡдимде аңлатып, А. Я. Вышинский унан ары, иғтибарҙы бында килтерелгән дүрт пунктҡа туплarға һәм тулы асыҡлыҡ һәм максималь дәрәжәлә үҙ-ара аңлашыуға өлгәшеү мөмкинлеге булһын өсөн был пункттарҙы тикшерергә кәрәк, тип белдерҙе. Мин, тип белдерҙе унан ары А. Я. Вышинский, дөйөм дискуссия ваҡытында ғәҙәттә күтәрелеп сығылған бөтә тәр мәсьәләләрҙең дөйөм массаһында был пункттарҙы бутамаҫҡа, ә мөһим пункттарҙың һәр береһен эшләкле, конкрет рәүештә тикшерергә тәҡдим итәм.

СССР вәкиле, әгәр ҙә уны тикшереү ваҡытында кемдең дә булһа был мәсьәләгә дөйөм фекерҙәр ҡушырға теләге булһа, ул теге йәки был пункт тикшерелгән ваҡытта уны яһай аласаҡ, тип билдәләне. Практик уңайлылыҡ маҡсаттары өсөн СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән ысулды ҡабул итеү маҡсатҡа ярашлыраҡ булыр ине.

Совет тәҡдимен ҡыҫҡаса тикшергәндән һуң комитет үҙ председателе тарафынан тәҡдим ителгән процедураны ҡабул итергә ҡарар итте. Был процедура 7 ил резолюцияһы проекты буйынса башта дөйөм дискуссия үткәреүҙе, ә һуңынан резолюция пункттарының һәр береһен айырым тикшереүҙе күҙҙә тота.

Дөйөм дискуссияла беренсе булып Великобритания делегаты Янгер сығыш яһаны. Америка делегаты кеүек үк, ул, был проект йәнәһе БМО принциптарына нигеҙләнгән, тип раҫлап, тәҡдим ителгән резолюция проектының законлы булыуына ышандырҙы. Янгер унан ары, Именселек Советындағы берҙәмлек принцибы йәнәһе Советтең нормаль эшләүенә ҡамасаулыҡ итә, тип раҫланы. Англия делегатының һүҙҙәренә ҡарағанда, Америка резолюцияһының проектын ҡабул итеү коллектив именселекте көсәйтеүгә килтерер ине.

Иртәнге ултырышта Чили вәкиле Санта Крус һуңғы булып сығыш яһаны. Уның оҙон телмәре тулыһынса тыныслыҡ һәм демократия тураһында дөйөм фекерҙәргә арналды тиерлек. Ул, Чили делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проектында ла, шулай уҡ Ҡушма Штаттар һәм башҡа 6 ил резолюцияһының тикшерелгән проектында ла бер үк маҡсаттар һәм бурыстар күҙҙә тотолалар, тип белдерҙе. Чили вәкиле үҙ сығышының аҙағында Чили тарафынан индерелгән резолюция проектын нигеҙләргә маташты. Хәбәр ителгәненсә, был резолюция проекты БМО члендәренең пактҡа ҡул ҡуйыуҙарын күҙҙә тота. Был пакт буйынса улар үҙ өҫтәренә күп кенә йөкләмәләр һәм шул иҫәптән Именселек Советының һәм Генеральный Ассамблеяның тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау тураһындағы мөһим резолюцияларын тормошҡа ашырырға йөкләмәләр алырға тейештәр.

Чили вәкиленең сығышынан һуң иртәнге ултырыш ябылды.

Политик комитеттең 9 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 9 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө көндөҙгө ултырышында Төркиә, Уругвай, Греция, Филиппины һәм Бельгия вәкилдәре Америка резолюцияһын яҡлап Даллес һәм Янгер дәлилдәрен ҡабатланылар.

Ултырышта һуңғы булып сығыш яһаған Франция вәкиле Шуман, Франция үҙен был резолюция инициаторҙарының береһе итеп ҡарай, тип белдерҙе.

Махсус политик комитеттең 10 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 10 октябрь. (ТАСС). Бөгөн иртән Генеральный Ассамблеяның Махсус политик комитете Италияның элекке колонияһы Ливияның статусын ҡарауҙы яңынан башланы. Шул уҡ ваҡытта БМО-ның Ливиялағы комиссары эргәһендәге консультатив совет председателе Селим-бейҙе (Египет) советтең фекер ҡарашын комитет алдында әйтеү өсөн уны саҡырыу тураһындағы тәҡдим айҡанлы шунда уҡ нығыу бәхәс килеп тыуҙы.

Ултырыш башында комитет председателе Селим-бейҙең хатын уҡыны. Унда, Ливия өсөн совет Ливия тураһындағы мәсьәләне комитетта тикшергән ваҡытта миңә советтан вәкил булырға полномочие бирҙе, тип әйтелә. Был хатты комитетҡа тапшырып, председатель, Ливия өсөн совет Генеральный Ассамблеяның 1949 йылдың ноябрендә Ливия тураһында ҡабул ителгән резолюцияға ярашлы рәүештә консультатив орган сифатында төҙөлгәйне, тип күрһәтте.

Ләкин империалистик державаларҙың вәкилдәре был совет председателен тыңлауға ҡаршы сыҡтылар. Австралия вәкиле Оффисер, Англия вәкиле Джебб, АҠШ вәкиле Гроссе һәм Франция вәкиле Кув де Мюрвиль шундай тәр ҡаршы килеүҙәр менән сығыш яһанылар. Улар, Ливия өсөн советҡа Генеральный Ассамблеяла консультация яһау өсөн полномочие бирелмәгән һәм уның функциялары Берләшкән Милләттәрҙең Ливия өсөн комиссары Пельт эргәһендә консультатив орган бурыстарын үтәү менән сикләнәләр, тип белдерҙеләр.

Советтар Союзы, Индия, ғәрәп илдәренең һәм Аргентина вәкилдәре, киреһенсә, был мөһим политик мәсьәлә тураһында иң тулы ентекле мәғлүмәттәр алыу маҡсаттарында Селим-бейҙе комитеттең тыңлауын талап иттеләр.

Советтар Союзы вәкиле Арутюнян АҠШ, Англия һәм Австралия дәлилдәрен ҡырҡа кире ҡаҡты. Ул, Ливияның буласаҡ статусы тураһындағы мәсьәлә мөһим политик проблема булып тора һәм Селим-бейҙе тыңларға кәрәк тип белдерҙе.

Сирия вәкиле Зейн Эд-Дин, 9 октябрҙә комитет Ливиялағы властарға идара итеүсе — Англия һәм Франция вәкилдәре менән Берләшкән Милләттәрҙең Ливия өсөн комиссары Пельт араһында кәтләмәгәндә фекерҙәр менән алмашыуҙың шаһите булды, тип күрһәтте. Комитет Селим-бейҙе тыңларға тейеш, ул Ливия халҡының фекер ҡарашын әйтә алыр.

Индия вәкиле Бескар, комитет советте тыңларға тейеш, ул Ливияның, аҙсылыҡты ла индереп, бөтә халҡының фекерен әйтәсәк, тине.

Ираҡ, Сауд Аравияһы, Египет, Ливан, Либерия, Пакистан, Гватемала, Чили һәм башҡа илдәрҙең делегациялары ла шулай уҡ был совет вәкилен саҡырыуҙы талап иттеләр.

Һуңғы сиктә комитет совет председателе Селим-бейҙе һәм был советтәге уның ярҙамсыһы — Пакистан вәкилен тыңлау тураһындағы тәҡдимде хупланы. Был тәҡдим өсөн 33 делегат, шул иҫәптән Советтар Союзы, Белоруссия, Украина, Польша, Чехословакия, Индия, Югославия, ғәрәп илдәре һәм Гоминдан вәкилдәре тауыш бирҙеләр. Империалистик державалар вәкилдәре етәкселегендәге 11 делегат уға ҡаршы тауыш бирҙеләр. 10 делегат тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Быға ярашлы рәүештә председатель, комитет Селим-бейҙе комитет алдында үҙ фекер ҡарашын әйтеү өсөн официаль рәүештә саҡырасаҡ, тип иғлан итте.

Көндөҙ киләһе ултырыш буласаҡ, унда Ливия тураһындағы мәсьәләне тикшереү дауам итәсәк.

Политик комитеттең 10 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 10 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө иртәнге ултырышында көн тәртибенең «Тыныслыҡ файҙаһына берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған пунктын тикшереү дауам итте.

Беренсе булып Австралия делегаты Спендер сығыш яһаны. Уның телмәрендә Советтар Союзына ҡаршы яла ябыу һүҙҙәре булды, һәм, айырым алғанда, ул йәнәһе килгән кеҫеркенешле халҡ-ара хәл өсөн яуаплылыҡты Советтар Союзына ауҙарырға маташты. Спендер, БМО йәнәһе Генеральный Ассамблеяның процедураһын үҙгәртеү кәрәклеге алдында ғына түгел, бәлки шулай уҡ БМО Уставының «БМО-ның ҡайһы бер органда-[illegible] тергән ҡарарҙар БМО Уставы тарафынан күҙҙә тотолған сиктәрҙә аша сыҡмауҙарына шикләндем, тип таныны. Шуға ҡарамаҫтан, Спендер был резолюцияның беренсе өс бүлеген яҡланы (Генеральный Ассамблеяның ғәҙәттән тыш сессиялары тураһында, күҙәтселәр комиссияһы тураһында һәм БМО-ла член булған илдәрҙең милли ҡоралды көстәренән Генеральный Ассамблеяның тәҡдиме буйынса БМО-ның ҡоралды көстәре сифатында файҙаланылыуы мөмкин булған подразделениеләрҙе бүлеү тураһында).

Ләкин Спендер резолюцияның 4-се бүлегенә ҡаршы килде. Был бүлек халҡ-ара тыныслыҡты һәм именлекте яҡлау [illegible]

Перу вәкиле Белаунде 7 государство резолюцияһын яҡлап сығыш яһаны. Йомғаҡлау һүҙендә ул, резолюция проектында билдәләнелгән саралар йәнәһе БМО Уставына тулыһынса яуап бирәләр, тип белдерҙе.

Унан һуң сығыш яһаған Бразилия вәкиле, Именселек Советы эшенең йәшәп килгән процедураһы йәнәһе, ярашлы түгел һәм ул яҡшыртыуға мохтаж. Ул, Именселек Советының иғтибарын үҙенең етешһеҙлектәрен төҙәтеүгә юнәлтеү өсөн ваҡыт килеп етте, тип күрһәтте һәм шунда уҡ, тикшерелгән резолюция проекты йәнәһе Именселек Советының нормаль эшләүен яйға һалыуға ярҙам итәсәк, тип белдерҙе, ә ысынбарлыҡта был проект [illegible]

Ҡытай халҡ республикаһы сит ил эштәре министерствоһы вәкиленең белдереүе

ПЕКИН, 10 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығы, Ҡушма Штаттарҙың манипуляциялары һөҙөмтәһендә БМО Генеральный Ассамблеяһы тарафынан 7 октябрҙә ҡабул ителгән һәм эскес резолюция айҡанлы Ҡытай халҡ республикаһы сит ил эштәре министерствоһы вәкиле белдереү иғлан итте, тип таппара. Был резолюция Ҡушма Штаттарға бөтә Кореяны баҫып алыуҙы хоҡуҡ бирә. [illegible]

[illegible]

Сит ил эштәре министерствоһы вәкиленең белдереүендә былай тип әйтелә:

«Ҡушма Штаттарҙың манипуляциялары һөҙөмтәһендә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһы Корея тураһындағы мәсьәлә буйынса 8 ил резолюцияһын 7 октябрҙә ҡабул итте. [illegible]

[illegible]

Был һәләт бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлаусы бөтә халыҡтар тарафынан тынис тоталап, бик ныҡ ризаһыҙлыҡ менән ҡабул ителде. Шул уҡ ваҡытта [illegible]

[illegible] Ләкин резолюцияға ҡаршы килеүсе Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән 5 ил, плюс был резолюцияға ҡаршы ҡырҡа сығыш яһаусы Ҡытай халҡ республикаһы 722 миллион кешенән вәкил булып тора. Резолюцияға ҡаршы тауыш биреүсе илдәр, плюс тауыш биреүҙән тыйылып ҡалған һәм, һуңғы сиктә резолюцияны яҡламаған 7 ил, һәм тауыш биреү хоҡуҡын үҙендә ҡалдырған бер ил, бөтәһе бергә, 1.196 миллион кешене тәшкил итә.

БМО-ла член булған һәм дөйөм халҡы 1.855 миллион кешене тәшкил иткән 60 илдең дөйөм һанынан тик 666 миллион кешенән генә вәкил булған делегаттар (йәки БМО-ла член булған бөтә илдәрҙәге халҡтың өстән бер өлөшөнән) резолюция өсөн тауыш бирҙеләр. Был резолюцияны ҡабул итеүҙе законлы тип иҫәпләргә мөмкинме? Ул берәр нәмәне тәшкил итәме?

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Ҡушма Штаттар тарафынан контроллек ителгән «күпселек» ысынбарлыҡта «аҙсылыҡ» булып тора. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында америкалылар тарафынан контроллек ителгән «күпселек» ысынбарлыҡта «аҙсылыҡ» булып тороу ғына түгел, бәлки был аҙсылыҡҡа инеүсе күпселек илдәрҙең Корея мәсьәләһенә мөнәсәбәте бик аҙ.

Ләкин, икенсе яҡтан, Азияның Корея мәсьәләһе менән тығыҙ бәйләнгән төп илдәре — Ҡытай, Советтар Союзы һәм Индия, — резолюцияға ҡаршы киләләр, йәки һуңғы сиктә, уның менән килешмәйҙәр.

Азиялағы бөтә илдәрҙең халҡтары, «Азияның эштәре был илдәрҙең үҙ халҡтары тарафынан хәл ителергә тейештәр», тип иҫәпләйҙәр.

Ләкин Ҡушма Штаттар хөкүмәте Азияға [illegible] Корея мәсьәләһе буйынса [illegible]

[illegible] улар тарафынан [illegible] Америка [illegible] башҡа [illegible] һәм уны [illegible]

Кореялағы агрессив һуғышты киңәйтеү тураһында Ҡушма Штаттар манипуляцияһы һөҙөмтәһендә БМО Генеральный Ассамблеяһы тарафынан ҡабул ителгән законһыҙ «резолюция» Ҡытай халҡы ҡырҡа ҡаршы килә. Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеү буйынса Советтар Союзы һәм башҡа дүрт ил тарафынан индерелгән тәҡдимде БМО-ның Генеральный Ассамблеяһы тарафынан [illegible]

[illegible]

Беренсе ваҡытта Кореяла һуғыш хәрәкәттәре [illegible]

Кореяла [illegible] ҡушылыу [illegible]

[illegible]

Ҡытай халҡ республикаһының Үҙәк халҡ хөкүмәте, Корея мәсьәләһе тыныс юл менән хәл ителергә һәм хәл ителә ала тип иҫәпләй. [illegible]

[illegible]

Был ғәҙел һәм дөрөҫ тыныс тәҡдимде БМО-ның Генеральный Ассамблеяһы Америка манипуляцияһы һөҙөмтәһендә кире ҡаҡты [illegible]

Советтар Союзы тәҡдимен Ҡытай халҡы тулыһынса яҡлай [illegible]

Американың БМО-лағы контроле Советтар Союзы һәм башҡа дүрт ил тәҡдимен, шулай уҡ Индия делегатының тәҡдимен кире ҡаҡты. [illegible] тәҡдимдәрен ҡабул итеү [illegible] Ләкин Англия, Австралия һәм башҡа 6 ил тарафынан индерелгән был тәҡдим законһыҙ рәүештә ҡабул ителгәнгә тиклем бик күп элек Американың Кореялағы агрессив көстәре ғәскәрҙәренең бер өлөшө үҙ марионеткаһы Ли Сын Ман ғәскәрҙәре менән бергә 38-се параллелде аша сыҡҡайны инде. Хәҙерге ваҡытта улар агрессив һуғыш ялҡынын Ҡытай сиктәренә күсерергә маташып, 38-се параллелдең арғы яғына киң баҫып инеү өсөн актив аҙымдар яһайҙар.

Американың Кореялағы агрессив һуғышы бәштән үк Ҡытайҙың именселегенә серьез ҡурҡыныс булып торҙо. Американың Кореялағы агрессия көстәре Ҡытайҙың һауа сиктәрен бер нисә тапҡыр боҙҙолар, Ҡытай халҡын утҡа һәм бомбаға тоттолар, асыҡ диңгеҙҙә Ҡытай караптарына көслөк юлы менән тентеү яһап, Ҡытайҙың караптар йөрөтөү хоҡуҡын боҙҙолар. Көнсығышта һуғышты киңәйтергә маташыуҙар тураһында бөтәһенә лә билдәле.

Хәҙерге ваҡытта, америкалылар 38-се параллелде ҙур көстәр менән аша сығырға маташҡан ваҡытта, Ҡушма Штаттарҙың һәм уларҙың эйәрсендәренең Кореяға баҫып инеүҙәре һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килгән обстановка айҡанлы, һуғыштың киңәйеү ҡурҡынысы айҡанлы Ҡытай халҡы тыныс ҡына ҡала алмай. Премьер Чжоу Энь-лай былай тип белдерҙе: «Ҡытай халҡы тыныслыҡты ысын күңеленән һөйә, ләкин тыныслыҡты яҡлау өсөн ул агрессорға отпор биреүҙән бер ваҡытта ла ҡурыҡманы һәм бер ваҡытта ла ҡурыҡмаясаҡ».

Ҡытай халҡы Корея проблемаһын тыныс юл менән хәл итеүҙе яҡлап һәм Американың һәм уның эйәрсендәренең Кореялағы һуғышты киңәйтеүҙәренә ҡаршы ҡырҡа сығыш яһай. Агрессорҙар агрессияны киңәйтергә үҙҙәренең ҡоторопло маташыуҙарынан барлыҡҡа килгән [illegible]

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 11 октябрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн иртән түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халҡ армияһы частәре нығыу оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам иттерәләр.

9 октябрҙә Америка ғәскәрҙәре Кэсондан (Кайдзионан) көнбайыштараҡ урынлашҡан ҡала танкылар ярҙамында төньяҡҡа таба һөжүм итергә маташтылар. Ләкин Халҡ армияһы частәренең контр удары һөҙөмтәһендә дошман бер танк һәм башҡа күп кенә боевой техника юғалтып, башлаҡ юналешкә сигенде. 10 октябрҙә шул уҡ районда Америка ғәскәрҙәре авиация һәм танкылар ярҙамында яңы һөжүм яһанылар. Халҡ армияһы частәренең контр удары һөҙөмтәһендә дошман ҙур юғалтыуҙар кисерҙе һәм туҡтатылды.

9 октябрҙә Халҡ армияһының зенит артиллерияһы Саривонь (Сярин) районында Американың бер истребителен атып төшөрҙө. Летчиго пленға алынды.

ПХЕНЬЯН, 11 октябрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн кис бирелгән тапшырыуында, бөтә фронттарҙа ла Халҡ армияһының частәре нығыу оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам иттерәләр, тип әйтелә.

9 октябрҙә лисынмансы ғәскәрҙәр танкылар ярҙамында Кэсондан (Кайдзионан) төньяҡтараҡ Халҡ армияһы частәренең позицияларын атакаланылар. Дошмандың атакаһы кире ҡағылды.

Кэсондан (Кайдзионан) көнбайыштараҡ Халҡ армияһының частәре, дошмандың алға барыуын туҡтатып, ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерәләр.

5 октябрҙә Халҡ армияһының зенит артиллерияһы Хванхэ провинцияһының Тяпхен өйәҙендә Американың бер истребителен атып төшөрҙө; 6 октябрҙә Дярей өйәҙендә дошмандың бер самолеты атып төшерелде, 4 октябрҙә Хванчжу (Косю) районында Халҡ армияһының ғәскәрҙәре дошмандың бер еңел бомбардировщигын атып төшергәндәр.

Дюклоға һөжүм итеү айҡанлы Францияла нәфрәтләнеү

ПАРИЖ, 9 октябрь. (ТАСС). «Се суар» газетаһы Жак Дюклоға, Ош ҡалаһында (Жер департаменте) тыныслыҡты яҡлаусыларҙың митингыһында сығыш яһаған ваҡытта, һөжүм итеү тураһында хәбәр итеп, был һөжүм тураһындағы хәбәр Францияның бөтә халҡының ғәйәт ҙур нәфрәтен тыуҙырҙы, тип билдәләй.

Газета былай тип яҙа: «Жюль Мок вишии үлтереүселәре милицияһын аяҡҡа баҫтырғас, ни бары 10 көн үтте, ә улар хәрәкәт итә башланылар ҙа инде. Демократик ойошмаларҙың биналарын шартлатыуҙар һәм тыныслыҡ, азатлыҡ өсөн көрәшеүсе халҡ етәкселәренә ҡаршы һөжүм итеүҙәр ойошторола... Был хәрәкәттәр тыныслыҡ һәм азатлыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең дәлилдәренә башҡа бер нәмә менән дә яуап бирә алмаусыларҙың көсһеҙ булыуҙарын һәм ҡурҡыуҙарын күрһәтәләр. Үлтереүселәрҙе бөтөрергә, бындай хәрәкәттәргә сик ҡуйырға кәрәк».

Төньяҡ-атлантик пактта ҡатнашыусы илдәрҙең хәрби әҙерлектәре

ЛОНДОН, 9 октябрь. (ТАСС). «Стар» газетаһы Төньяҡ-атлантик пактта ҡатнашыусы илдәрҙең хәрби әҙерләнеүҙәренә редакцион мәҡәлә аңлатма биреп, Европаға Американан бик күп һанда ҡоралдар һәм снаряжение ебәрелә, тип билдәләй.

Газета, АҠШ-та Европа илдәрен ҡоралландырыу буйынса 1.300 специалист өйрәнә, тип күрһәтә. Бынан тыш 1.600 специалист Американың Европалағы базаларында өйрәнә.

Ив Фарждың суд эҙәрләүе

ПАРИЖ, 9 октябрь. (ТАСС). Бөгөн көндөң икенсе яртыһында Париж судының 17-се участкаһында «Тыныслыҡ һәм азатлыҡ өсөн көрәшселәр» ойошмаһының председателе Ив Фарждың эшен тыңлау башланды. Ив Фарж өҫтөнән был процесс АҠШ генеральный штабының начальнигы генерал Брэдлиҙең Парижға килеүенә ҡаршы протест демонстрацияһын ойоштороуҙа уны ғәйепләүсе хөкүмәт талабы буйынса башланды. Был демонстрация 1949 йылдың ноябрендә Парижда булғайны. Ив Фарждың Андре Блюмель һәм Мишель Брюгье яҡлай. Яҡлауҙың шаһиттәре сифатында Францияның күренекле общественный деятелдәре сығыш яһайҙар.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, мәҙәни тормош бүлектәре — 2-90-22.

Н 01538. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 206 (8663)
14
ОКТЯБРЬ
шәмбе

Хаҡы 20 тин.

Билдәле булғанынса, буржуаз илдәрҙең конституциялары һәм һайлау закондары демократик башланғыстарҙы һәм дөйөм һайлау хоҡуҡын күренеш өсөн генә иғлан итәләр, ләкин шул уҡ ваҡытта шундай иҫкәртмәләр һәм сикләүҙәр яһайҙар, демократик хоҡуҡтар һәм азатлыҡтар ысынбарлыҡта бөтөнләйгә юҡҡа сығарылалар.

(„Правда" газетаһының 1950 йыл 3 октябрҙәге баш мәкәләһенән).

Бөтә культураларҙың да урожайын йыйнап алыуҙы тиҙерәк тамамларға

Тыуған илебеҙгә ҡарата ҡайнар мөхәббәт менән тулышҡан беҙҙең колхоз крәҫтиәндәре. Улар ауыл хужалығы йылын ғәйәт ҙур хеҙмәт күтәрелеше менән тамамлайҙар. Республиканың игенселәре, урожайҙы социалистик ярышта алған йөкләмәләрен [illegible] — государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәп сыҡтылар. Күп кенә райондарҙың алдынғы колхоздары бер үк ваҡытта [illegible] хеҙмәт көнөнә авансҡа [illegible] артыҡ иген бирелде.

Урожай йыйныуҙы өлгөлө ойоштороп, һәм государствоға иген тапшырыу [illegible] колхоздар урожай йыйныу эшен ойоштороуҙары [illegible] МТС-тарҙың машина техникаһын [illegible] урожайҙы тулыһынса йыйнап алыу өсөн тамамлап киләләр.

Ләкин, шуны әйтергә кәрәк, государствоға иген тапшырыу планын үтәү менән үк республиканың күп кенә райондарында бөтә культураларҙың да урожайын йыйнап алыуҙы тиҙләтеүҙе урында, киреһенсә, юл ҡуйылмаслыҡ һүлпәнлек урын алған. Республика баҫыуҙарында хатта бөртөк ашлыҡ культураларын йыйнап алыуҙы тамамламаған райондар ҙа бар әле. Уларса мең гектар бөртөк ашлыҡ әле булһа тамырҙа ултыра. Байҡыбаш районында 2 мең 488 гектар, Ҡыйғы районында 2 мең 580 гектар, Мәсетле районында 1524 гектар бөртөк ашлыҡ урылмаған. Дүртөйлө, Краснокам, Кушнаренко райондары ла бөртөк ашлыҡ культураларын тиҙерәк йыйнап алыу хәстәрлеген йомшарттылар. Шул уҡ ваҡытта урыу менән эскертләү араһында ҙур өҙөклеккә юл ҡуйылған. Был райондарҙың баҫыуҙарында меңдәрсә гектар майҙандың урылған ашлыҡтары эскертләнмәйенсә ята. Был иһә, игендең бөрөлөп әрәм-шәрәм ителеүенә килтерә.

Унан ары, республика колхозарында байтаҡ күләмдә рыжик, горчица, етен, тары, сөгөлдөр кеүек техник һәм майлы культуралар урожайы йыйналмаған. Ғәйәт ҙур халыҡ хужалығы әһәмиәтенә эйә булып торған был культураларҙың урожайын йыйнауҙы тиҙләтеү һис бер киҫеклекһеҙ мәһим бурыс булып тора. Шулай ҙа республикала был культураларҙы йыйнап алыу эше ҡәнәғәтләнерлек түгел әле. Белоҡатай, Ҡыйғы, Мәсетле, Байҡыбаш, Балтас һәм Ҡариҙел райондары етен урожайын йыйнауҙы ни бары 27—34 процентҡа ғына үтәгәндәр. Ө Яңауыл, Ҡалтасы райондарында, бөтә шарттар булыуға ҡарамаҫтан, тары урожайын йыйнауҙы ни бары 10—13 процентҡа ғына үтәгәндәр.

Иңди быуа шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнау эшенең барышын алайыҡ. Был эш, асылда, 1 октябргә уҡ тамамланыуға тейеш ине. [illegible]

Республикала йәй [illegible]

Урожай йыйнау эшенең [illegible] менән тынысланып ҡалдылар. Улар, тотош алғанда иген тапшырыу планы үтәлгәс, урожай йыйнау эше менән инсек тә барып сығырбыҙ әле, тип уйлайҙар, күрәһең. Был зарарлы настроениегә партия райкомдары һис киҫекмәҫтән сик ҡуйырға һәм бөтә культураларҙы ла тиҙерәк йыйнап алыуҙы тәьмин итергә бурыслылар. Бының өсөн, бик уңайлы һауа шарттарын, аҙ көндәрҙе тулыһынса файҙаланырға, бер генә көн дә, сәғәтте лә бушҡа үткәрмәскә һәм колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа булған бөтә эске мөмкинселектәрҙе максималь рәүештә файҙаланыуҙы ойошторорға кәрәк. Тик шул ваҡытта ғына ҡалған бөтә урожайҙы урыуҙы, эскертләүҙе һәм һуғыуҙы юғары темп менән алып барырға мөмкин буласаҡ.

Ғәйәт ҙур патриотик күтәрелеш менән йәшәй колхоз ауылы был көндәрҙә. Республика игенселәре, илебеҙҙең бөтә хеҙмәтсәндәре кеүек үк, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҙур хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршыларға әҙерләнәләр. Октябрь алды социалистик ярышы йәйелгәндән-йәйелә бара. Һәр кем үҙенең намыҫлы хеҙмәте менән тыныслыҡ эшенә достойн вклад индереү теләге менән йәшәй.

Хәҙер республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләнәләр. Һайлауҙар көнө — бөтә халыҡ байрамы тәҫен аласаҡ. Промышленность предприятиеларында ла, ауыл хужалығында ла хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн көрәш киң ҡолас алды. Государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү тураһында республикабыҙ иптәш Сталинға рапорт бирҙе. Ләкин уңыштар менән мауығырға ярамай, яңынан-яңы еңеүҙәр яулап алырға кәрәк.

Шик юҡ, республика игенселәре бөтә культуралар урожайын йылдам рәүештә йыйнап алыуҙы тәьмин итерҙәр һәм шуның менән колхоз ҡоролошон нығытыу, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан арттырыу эшенә ҙур вклад индерерҙәр.

— Район-ара ауыл хужалығы күргәҙмәһе —

Ошо көндәрҙә Өфө районы клубында район-ара ауыл хужалығы күргәҙмәһе булып үтте. Был күргәҙмәлә Өфө, Кушнаренко, Бәләбәй, Иглин һәм Белорет райондарының йәшелсә һәм емеш үҫтереүсе колхоздары, совхоздары һәм баҡсасы-мичуринселәр ҡатнашлыҡ иттеләр.

Күргәҙмә колхоздарҙың, баҡсасы-мичуринселәрҙең был өлкәләге уңыштарын күрһәтеү һәм тәжрибәләрен уртаҡлашыу маҡсатында үткәрелде. Бында бик бай экспонаттар ҡуйылғайны. Күргәҙмәне ҡарарға килеүселәр Өфө районы Фрунзе исемендәге һәм «Гвардия» колхоздарының эре ҡабаҡтарын, кәбеҫтәләрен, сөгөлдөр һәм һуғандарын айырыуса ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡаранылар. Был колхоздарҙа Засыпкин һәм Зайцев иптәштәр етәкселек иткән баҡсасылыҡ бригадалары йәшелсәнән юғары урожай алғандары өсөн күргәҙмәлә аҡса һәм башҡа ҡиммәтле бүләктәр алдылар.

Өфө государство сорт-һынау участкаһы агрономы иптәш Власенко етәкселегендә төрлө сорт йәшелсәләр үҫтереүҙә үҙенең бик бай тәжрибәһен күрһәтте. Күргәҙмәгә һынау участкаһынан картуфтың 10 төр сорты, һуғандың 5 сорты, кишерҙең 6 сорты, кәбеҫтәнең 3 сорты, ҡабаҡтың 6 сорты ҡуйылған. Былар бөтәһе лә юғары урожай биреүсе сорттар. Улар араһынан «Слава» һәм «Брошвейсния» тигән сорт кәбеҫтәләр быйыл һәр бер гектарҙан 250—400-әр центнер, ә «Посайская» тигән яңы сорт кәбеҫтә гектарынан 700 центнерға тиклем урожай бирҙе. «Башкирская» тигән урындағы сорт ҡабаҡтың һәр бер гектарынан 900 центнерға тиклем, «Нантская» тигән сорт кишерҙең һәр бер гектарынан 600 центнерға тиклем урожай алынды.

Кушнаренко емеш-еләк тәжрибә станцияһының күргәҙмәгә 100-гә яҡын сортта алмаһы ҡуйылғайны. Шуның 30-ы станцияның үҙе тарафынан сығарылған.

Бәләбәй районынан күргәҙмәлә «20 лет октября» колхозының тәжрибәле баҡсасыһы иптәш Гончаров ҡатнашты. Ул 12 гектар майҙанда емеш үҫтерә. Шуның 6 гектары алма, ҡалғандары ҡарағат һәм ер еләге. Быйыл ул 1,25 гектар майҙанда питомник булдырып, унда 20 мең төп алма ағасы, 35 мең төп ҡарағат һәм сейә ҡыуаҡтары ултыртты. Ул шулай уҡ виноград үҫтереүҙә лә ҙур тәжрибә эштәре алып бара.

Шулай уҡ күргәҙмәлә Өфө ҡалаһының тәжрибәсе-мичуринселәре ҡатнаштылар.

Күргәҙмәлә ҡатнашыусы байтаҡ колхоз, совхоздар һәм шулай уҡ тәжрибәле баҡсасылар аҡса һәм ҡиммәтле бүләктәр алдылар.

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе
Генералиссимус Иосиф Виссарионович
СТАЛИНГӘ

Генералиссимус Сталин!

Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк Халыҡ Хөкүмәте һәм ҡытай халҡы исеменән, Ҡытай Халыҡ Республикаһы төҙөлөүҙең бер йыллығы айҡанлы һеҙҙең дуҫтарса ҡотлауығыҙ һәм теләктәрегеҙ өсөн ысын күңелдән рәхмәт белдереүемде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Мао-Цзе-дун.

1950 йыл, 9 октябрь.
Пекин ҡалаһы.

ССР Союзының Сит ил эштәре Министры
А. Я. Вышинский әфәндегә

Ҡытай Халыҡ Республикаһы төҙөлөүҙең беренсе йыллығы айҡанлы һеҙҙең дуҫтарса ҡотлауығыҙ өсөн, Министр әфәнде, һеҙҙән ысын күңелемдән рәхмәт белдереүемде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Чжоу Энь-лай.

1950 йыл, 9 октябрь.
Пекин ҡалаһы.

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ БАЙРАМЫН ДОСТОЙН ҠАРШЫЛАУ ӨСӨН ҺӘМ БӨТӘ ДОНЪЯЛА ТЫНЫСЛЫҠ ӨСӨН!

Краснокам лесхозы коллективының байрамға бүләге

Краснокам лесхозы эшселәре араһында (директоры иптәш Сазонов) Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын биш йыллыҡ планды үтәү менән ҡаршылау өсөн байрам алды ярышы киң йәйелдерелде.

Үткән дүрт йыл эсендә государство урман полосаларының күләме 1250 гектарға, питомник һәм плантациялар хужалығы 36 гектарға еткерелде. 1951 йылдың яҙында ағас ултыртыу һәм полосаларҙы киңәйтеү өсөн 750 гектар майҙанда тупраҡ әҙерләп ҡуйылды.

Биш йыллыҡты дүрт йылда үтәү өсөн көрәштә Николо-Березовка лесничествоһы (лесниге иптәш Ғатауллин) алдынғылыҡты алды. Лесничество ағас ултыртыу планын йыл һайын арттырып үтәй. Ул ярышта юғары күрһәткестәр биреүгә өлгәшкәне өсөн урман хужалығы управлениеһы тарафынан 4 тапҡыр бүләкләнде һәм лесхоздың күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙ ҡулында тотоп килә.

Был лесничество коллективы Ағиҙел буйы лесничествоһы менән ярыша. Ул, 1950 йылдың яҙғы һәм көҙгө сезонында 175 гектар урман полосаһы ултыртыу, 55 гектар майҙанда урман полосаһын тулыландырыу, 4,5 гектар майҙанда питомник булдырыу планын байтаҡ арттырып үтәне. Бында ағас ултыртыу һәм тәрбиәләү буйынса 12 бригада эшләй.

Лесхоз коллективы, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын тормошҡа ашырыуҙа үҙе хеҙмәтләндергән Краснокам һәм Яңауыл райондарының колхоздарына ҙур ярҙам күрһәтә. 1950 йылдың яҙғы һәм көҙгө сезонында Краснокам районының Сауз, Яңы Ҡабан, Ҡуҙғау һәм Яңы Йәнегет ауыл Советтарындағы 15 колхоздың күп йылдарҙан бирле файҙаланылмаған 150 гектар ҡомлоҡ ерҙәренә академик Лысенко методы буйынса оялап ағас ултыртыу үткәрелде. Был эш тик Николо-Березовка һәм Ағиҙел буйы лесничествоһы работниктарының көсө менән генә башҡарылды.

Государство урман фондын киңәйтеү һәм уны тәрбиәләү эштәрен механизациялаштырыу уңышлы бара. Үткән ике йыл эсендә генә 3 «СТЗ—НАТИ» тракторы, махсус һабандар, сәсеү машиналары, лущильниктар алынды. Ағас орлоҡтары таҙартыу машинаһы ла бар.

Урман хужалығын киңәйтеү менән бер рәттән, ярҙамсы хужалыҡтарҙы нығытыу буйынса ла ҙур ғына эштәр башҡарыла. Үткән 2—3 йыл эсендә ҡалыҫмала, скипедар эшләп сығарыу һәм күмер яндырыу производстволары асылды. Лесхоз киң ҡулланыу тауарҙары эшләп сығарыуҙың йыллыҡ планын арттырып үтәне.

Үткән йылда бында 25 киловатт көсөндә электр станцияһы төҙөлдө. Электр станцияһы көсө менән ағас ярыу заводы эшләй.

Эшселәрҙең культура көнкүреш шарттарын яҡшыртыуға етди иғтибар бирелә. Үткән ике йыл эсендә лесхоз эшселәре өсөн 13 торлаҡ йорто, өлкә урман мәктәбе өсөн 15 бүлмәнән торған ике ҡатлы бина, пекарня, столовой, мунса һалынды. Бынан башҡа ошо йылдың йәйендә генә лесхоз коллективы үҙенең көсө менән Сталинград урман үҫтереү станцияһына ике торлаҡ йорто төҙөп, уларҙы бөтә йорт инвентарҙары менән һал итеп ағыҙҙы.

Лесхоз эшселәре был уңыштар менән генә тынысланып ҡалмай, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын киң ҡулланыу тауарҙары етештереүҙе арттырыу менән ҡаршылау өсөн көрәшә.

Ә. Ғәлиев.

Инженер Ковалев методы төҙөлөштә

Черниковск төҙөлөш тресында штукатурсы Сычев, ташсы Диченко һәм маляр Сайкин иптәштәрҙең эш методтарын производствоға индереү төҙөлөш эштәрендә механизацияны киң ҡулланыуға һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә яңы юл асты. Төҙөлөш новаторҙары хәҙер алдынғы эш методтарын артабан камиллаштерә барып, яңынан-яңы уңыштарға өлгәшәләр.

Штукатурсы Сычев бинаның дүртенсе ҡатын штукатурлағанда иҙелмәне өҫкә күтәреү буйынса яңы рационализаторлыҡ тәҡдим яһағайны. Иптәш Сычевтең был яңы методын ҡулланыу һөҙөмтәһендә хәҙер иҙелмәне юғарыға бирәп тороусы 26 ярҙамсы эшсе эштән бушатылды. Улар икенсе эшкә күсерелделәр.

Производство алдынғылары өлгөһөндә төҙөлештең стахановсылары һәм инженер-техник работниктары хеҙмәттең рациональ методтарын эҙләп табыу һәм уҙлаштереүҙә актив ҡатнашалар. Штукатурсы-лепщик Михайлов, участка начальнигы Пономарев, сантехник участкаһының начальнигы Мамаев һәм башҡа иптәштәрҙең алдынғы тәжрибәләре хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү һәм төҙөлөш эштәренең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә ыңғай эш һөҙөмтәләре бирҙеләр.

Алдынғы методтарҙы ҡулланыу производство күрһәткестәрен яҡшыртыуҙың төп сере булып тора.

Сипайлова поселкаһында мәктәп бинаһын төҙөү эше трестың алтынсы контораһы коллективына тапшырылғайны. Был ҙур һәм яуаплы төҙөлөш, эште ҡыҫҡа срок эсендә тамамлау өсөн, хеҙмәттең алдынғы методтарын киң ҡулланыуҙы талап итте. Шуға күрә коллективтең дөйөм йыйылышында был объекттағы төҙөү эштәрен беҙ иптәш Сычев методы буйынса башҡарырға ҡарар иттек. Штукатурсы Сычев методы менән эшләү беҙгә бинаның стенаһын һалынып бөткәнен һәм уның түбәһе ябылғанын көтеп тормайынса, бөтә эштәрҙе аҫтан өҫкә табан алып барыу мөмкинлеген бирҙе. Шул арҡала, көндәр ямғырлы булыуға ҡарамаҫтан, штукатура эштәре мәктәптең түбәһен ябып бөтөү осорона тамамланды. Мәктәпте төҙөү, буятыу һәм башҡа йыһазлау эштәренән башҡа, 25 көн эсендә башҡарылды.

Стахановсы эш алымдарын өйрәнеү һәм уларҙы бөтә эшселәргә таратыу буйынса инженер Ковалевтың методы төҙөүсе-новаторҙарҙың тәжрибәләрен массовый рәүештә ҡулланыу өсөн ҙур мөмкинлектәр тыуҙыра. Иптәш Ковалев тарафынан тәҡдим ителгән методты нығлап өйрәнгәндән һуң, уны производствоға индереү буйынса конторамыҙҙың баш инженеры етәкселегендә махсус комиссия төҙөлдө. Был комиссия хәҙер новаторҙарҙың алдынғы эш алымдарын эшселәргә өйрәтеү сараларын күрә.

Шулай уҡ төҙөлөш новаторҙарының уңышлы эш методтары ентекләп өйрәнелде һәм ул производство кәңәшмәләрендә тикшерелде. Хәҙер һәр бер профессия буйынса бригадаларҙа дөйөмләштерелгән стахановсы эш алымдарын ҡулланыу саралары күрелә.

Стахановсы-новатор маляр Сайкиндең методын үҙләштереү өсөн маляр иптәш Бодьман етәкселегендә бригада төҙөлдө. Был бригаданың хеҙмәт етештереүсәнлеге август айында 173 процентҡа етте. Шулай уҡ уның хеҙмәт етештереүсәнлеге сентябрҙә лә юғары.

Август айында иптәш Сайкин бригадаһына ярҙамсы эштәрҙе башҡарыусы, аҙ квалификациялы 18 кеше бирелде. Стахановсы эш алымдарын үҙләштереү һөҙөмтәһендә улар хәҙер көндәлек нормаларын 175 процентҡа еткереп үтәйҙәр. Иптәш Сычев бригадаһы ла күп кенә йәш штукатурсылар иҫәбенә тулыландырылды. Йәштәр стахановсы эш алымдарына бик тиҙ төшөндөләр. Бригада 18 эш көнөндә 6 мең квадрат метр майҙанды штукатурлап, уның һәр бер члены көн һайын уртаса 24-әр квадрат метр майҙанды штукатурлауға өлгәште. Уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлеге август айында 200 процент тәшкил итте.

Хеҙмәттә алдынғы методтарҙы өйрәнеү һәм уларҙы төҙөлөш участкаларында киң ҡулланыу арҡаһында беҙҙең алтынсы номерлы контораның коллективы тарафынан август айы планы 120 процентҡа үтәлде. Шулай уҡ хеҙмәт етештереүсәнлеге лә 150 процентҡа етте.

Иптәш Ковалевтың методын производствоға тағы ла киңерәк индереп, беҙ Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә алған йөкләмәбеҙҙе уңышлы үтәйәсәкбеҙ.

Г. Поликарпов,

Черниковск төҙөлөш тресының алтынсы номерлы контораһы начальнигы.

Октябрь алды йөкләмәләре уңышлы үтәлә

Черниковск ҡалаһындағы «Башнефтестрой» тресы коллективы Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышты киң йәйелдерҙе. Төҙөүселәр 1950 йылдың 10 айлыҡ планын 101 процентҡа үтәргә йөкләмә алдылар. Улар хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәрергә һәм бөтә участкалардағы бригадаларҙы ла хужалыҡ иҫәбенә күсереп, төҙөү материалдарына 3 процент экономия яһарға һүҙ бирҙеләр.

Хәҙер бөтә бригада коллективтары ла алған йөкләмәләрен уңышлы үтәйҙәр.

Беренсе һәм икенсе номерлы төҙөлөш-монтаж управлениеһы коллективтары сентябрь айында ҙур еңеүҙәр менән эшләнеләр. Улар октябрҙә лә ҙур тырышлыҡ күрһәтәләр.

Коммуналь торлаҡ конторанында йорттарҙы ҡышҡа әҙерләү буйынса ремонт эштәре өлгөлө ойошторолған. Үткән айҙа план 20 сентябргә үк 131 процентҡа үтәлде.

Төҙөү участкаларында стахановсы бригадалар байрам алды социалистик ярышында хеҙмәт етештереүсәнлегенең юғары өлгөләрен күрһәтәләр. Өсөнсө номерлы төҙөлөш управлениеһында штукатурсы Долгих һәм ташсы Коротков иптәштәр етәкселегендәге хужалыҡ иҫәбендә эшләүсе бригадаларҙың смена нормалары 250 процент тәшкил итә.

Октябрь алды социалистик ярыш йомғаҡтары бында коллективтың дөйөм йыйылышында даими рәүештә тикшерелеп торола. Ә хужалыҡ иҫәбендә эшләүсе бригадаларҙың эш һөҙөмтәләре лицевой счеттарға яҙыла.

Инженер — Ш. Мостафин.

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар

Тажик ССР-ының колхоздары һәм совхоздары иген әҙерләүҙең государство планын (шулай уҡ дәүләт тапшырыу планын) срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталинға рапорт бирҙеләр.

Республика колхоздары һәм совхоздары 1951 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн орлоҡ менән үҙҙәрен тулыһынса тәьмин иттеләр. Бер үк ваҡытта, республика колхоздары бөҙрә етен орлоғон әҙерләү планын арттырып үтәнеләр, тип хәбәр итәләр. Шулай уҡ ебәк коконлары, карабуль тиреләре һәм ҡоро фруктылар әҙерләү планы ла үтәлгән.

Ҡаҙаҡ ССР-ы Талды-Ҡурған өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары иптәш Сталинға биргән рапорттарында иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында хәбәр итәләр.

Өлкә колхоздары һәм совхоздары 1951 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн үҙҙәрен тулыһынса орлоҡ менән тәьмин иттеләр.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында малдар өсөн тупаҫ аҙыҡтар туплау барышы

(План үтәлеше, 1950 йылдың 10 октябренә, проценттарҙа)

Районлар	План үтәлеше	Тотҡан урыны
Баймаҡ	77	1
Покровка	75	2
Ылайыр	64	3
Ломаҡужа	61	4
Әбйәлил	61	5
Ғафури	59	6
Матрай	59	7
Бөрйән	58	8
Краснокам	57	9
Өфө	56	10
Белоҡатай	55	11
Күгәрсен	54	12
Белорет	53	13
Әбйәлил	51	14
Хәйбулла	51	15
Мәсетле	51	16
Ҡыйғы	50	17
Бүздәк	50	18
Бөрө	50	19
Федоровка	49	20
Шишмә	47	21
Ҡалтасы	45	22
Көйөргәҙе	45	23
Стәрлебаш	44	24
Аҫҡын	43	25
Мишкә	42	26
Зианчура	42	27
Илеш	42	28
Яңауыл	41	29
Маҡар	40	30
Туймазы	40	31
Миәкә	40	32
Нуриман	40	33
Тәтешле	39	34
Саҡмағош	39	35
Баҡалы	39	36
Воскресен	39	37
Октябрьский	39	38
Дыуан	38	39
Ҡариҙел	38	40
Бәрә	37	41
Балтас	37	42
Әлшәй	37	43
Салауат	36	44
Стәрлетамаҡ	35	45
Ауырғазы	34	46
Учалы	33	47
Бәләбәй	33	48
Борай	33	49
Архангель	32	50
Байҡыбаш	32	51
Ҡандра	32	52
Оло-Тәләк	32	53
Дәүләкән	32	54
Благовар	31	55
Иглин	31	56
Мәләүез	31	57
Шаран	31	58
Дүртөйлө	31	59
Ҡырмыҫҡалы	30	60
Бишбүләк	29	61
Йәрмәкәй	28	62
Кушнаренко	28	63
Благовещен	24	64

* * *

Октябрь айының тәүге ун көнлөгөндә республикабыҙҙың күпселек райондары малдар өсөн тупаҫ аҙыҡ әҙерләүҙә үҫеш бирмәнеләр. Был эштә бигерәк тә Благовещен, Кушнаренко, Йәрмәкәй, Бишбүләк, Ҡырмыҫҡалы, Дүртөйлө райондары артта ҡалалар.

Ваҡыт көтмәй. Комбайндар менән урожай йыйналған баҫыуҙарҙағы һаламдар һәм кәбәктәр йыйналып алынмаһалар, улар бөҙөләсәктәр. Райондарҙың етәкселәре был хәлде ныҡлы иҫәпкә алырға, эштә киҫкен саралар күрергә тейештәр. Мал аҙығы туплауҙа хурлыҡлы артта ҡалыу бөтерелергә тейеш.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Учреждение партия ойошмаларының эшен яҡшыртырға

Совет учреждениелары илдең политик, хужалыҡ һәм культура тормошоноң мөһим мәсьәләләрен хәл итеүгә саҡырылғандар. Юғары орган директиваларының үҙ ваҡытында тейешле рәүештә үтәлеүе учреждение аппараттарының аныҡ эшләүенә бәйләнгән.

Учреждениеларҙағы [illegible] тәүге ойошмаларға сәйәси иғтибар бирергә тейештәр, сөнки улар аппараттың эше өсөн ҙур яуаплы булып торалар. Партияның совет учреждениеларындағы тәүге ойошмалары администрация эшенә контроллек итеү хоҡуҡынан мәхрүм булһалар ҙа, [illegible]

Учреждение партия ойошмалары аппараттың эшен [illegible]

Беҙҙә үҙ эштәрен бик яҡшы ойоштороусы [illegible] Өфө ҡалаһының 16-сы номерлы [illegible] партия ойошмаһы (секретары иптәш Самохвалова) 20 коммунисты берләштерә. Ул үҙенең эшен дөрөҫ ойоштора. Регуляр рәүештә үткәрелеп торған партия йыйылыштарында бик күп төрлө мөһим мәсьәләләр тикшерелә. Алдағы йылда йыйылышта маҡтап комсомол ойошмаһының эше, коммунистарҙың марксизм-ленинизм теорияһын өйрәнеүҙәре, тейешле бер коммунист уҡытыусыларҙың үҙҙәренең квалификацияларын күтәреүе [illegible], уҡытыу процессын ойоштороу тураһындағы мәсьәләләр ҡуйылып тикшерелде. Күпселек коммунистарға партия поручениелары бирелгән, уларҙың үтәлешен систематик контроль булдырылған.

Һуңғы ваҡытта республиканың ҡайһы бер министерство партия ойошмалары ла, атап әйткәндә Ауыл хужалығы министерствоһы һәм Урындағы промышленность министерствоһы ойошмалары, үҙ эштәрен бер ни тиклем яҡшырта алдылар. [illegible]

Ләкин бөтә учреждение партия ойошмалары ла [illegible] Был, мәҫәлән, связь управлениеһенең Союзпечать партия ойошмаһына (секретары иптәш Горустович) ҡағыла. Бында партия йыйылыштары бик һирәк үткәрелә. 8 ай эсендә бары тик 5 тапҡыр йыйылыш булған. [illegible] Политик-массовый эштәр йомшаҡ ҡуйылған, политик-информациялар үткәрелмәй.

Көньяҡ Урал тау округы управлениеһе партия ойошмаһы (секретары иптәш Попов) шулай уҡ насар эшләй. Аппараттың эшендә тейешле аныҡлыҡ етешмәүгә ҡарамаҫтан, партия ойошмаһы бының өсөн көрәш алып бармай.

Ауыл райондарындағы учреждение ойошмалары эшендә лә етешһеҙлектәр күп, был беренсе нәүбәттә тәүге ойошма секретарҙары менән тейешле эш булмауҙан, уларҙың үҙ бурыстарын ныҡлап белеп еткермәүҙәренән килә. Партияның ҡайһы бер район комитеттары, мәҫәлән, Йылайыр, Иглин, Ҡариҙел, Мәкә райкомдары учреждение партия ойошмалары секретарҙары менән систематик рәүештә эш алып бармайҙар. Был райондарҙа тәүге ойошма секретарҙары өсөн үткәрелгән семинарҙарҙа учреждение ойошмаларының эше һәм бурыстары тураһындағы мәсьәләләр ҡуйылмай, тип әйтергә. ВКП(б)-ның Дәүләкән, Балтас район комитеттары колхоз, территориаль партия ойошмалары секретарҙарының отчеттарын йыш ҡына тыңлаһалар ҙа, учреждение партия ойошмаларының эше менән бөтөнләй ҡыҙыҡһынмайҙар.

Шул уҡ ваҡытта, учреждение партия ойошмалары секретарҙары менән эшләүгә бөтә урында ла иғтибар бирелмәй, тип әйтеп булмай, әлбиттә. Бына партияның Стәрлетамаҡ, Белорет ҡала комитеттары, Ленин, Ҡыйғы, Нуриман, Кушнаренко, Оло-Тамаҡ, Покровка район комитеттары учреждение партия ойошмалары секретарҙары менән айырым семинарҙар үткәреүҙе практикаға индерҙеләр. ВКП(б)-ның Архангель, Бәләбәй, Жданов район комитеттары бюро ултырыштарында учреждение партия ойошмалары секретарҙарының йыш ҡына отчеттарын тыңлайҙар. Һәм был райондарҙа учреждение партия ойошмаларының башҡа райондағы ойошмаларға ҡарағанда яҡшы эшләүҙәре һис тә ғәжәп түгел.

Партияның ҡала һәм район комитеттары учреждение ойошмаларының эшенә иғтибарҙы көсәйтергә, был өлкәлә әле булған эш тәжрибәләрен өйрәнергә һәм киң таратырға тейештәр.

А. Сәмиғуллин,
ВКП(б) Өлкә Комитетының партия информацияһы секторы мөдире.

Партия ойошмалары социалистик ярыштың башында булдылар

Кәйергәҙе районының колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары, ауыл хужалығы специалистары быйыл Мәләүез районы игенселәре менән социалистик ярышҡа сығып, бөртөклө ашлыҡ культураларының һәр гектарынан 13-әр, техник культураларҙың гектарынан 7 центнер урожай үҫтерергә һәм иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәргә йөкләмә алғайнылар.

Алған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн көрәш яҙҙан уҡ башланды. Яҙғы сәсеү юғары агротехник кимәлдә үткәрелде. Колхозсылар һәм совхоз эшселәре сәсеүлектәрҙе хәстәрлек менән тәрбиәләнеләр. Социалистик баҫыуҙарҙа мул урожай үҫтерелде. Партиябыҙҙың һәм хөкүмәтебеҙҙең колхоздарға ярҙам иген тороуына яуап итеп, район игенселәре урожайҙы юғалтыуһыҙ һәм срогында йыйнап алыу, иген бурысын — государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙеләр.

Партияның тәүге ойошмалары был ярышҡа оператив етәкселек иттеләр һәм алдынғыларҙың эш методтарын киң рәүештә пропагандаланылар. Яңыйомбат ауыл Советы эргәһендәге территориаль партия ойошмаһы (секретары иптәш Әҙһәмов) урожай йыйнауҙың тәүге көндәрендә үк дүртәйләүселәрҙең сағыштырыуын өйрәнеүҙе ойошторҙо. Колхозсылар был сағыштырыуға яуап итеп, тағы ла күтәренкерәк йөкләмәләр алдылар һәм уларҙың йөкләмәләре район газетаһында иғлан ителде.

Дүртәйләүселәрҙең сағыштырыуына районың бөтә колхоздары ла ҡушылды. Социалистик ярыш байрағы тағы ла юғарыраҡ күтәрелде. Колхоздар һәм совхоздар урожай йыйнау, урылған ашлыҡтарҙы эҫкерткәргә һалыу, һуғыу һәм государствоға иген тапшырыуҙың темпын ҡырҡа көсәйттеләр. Колхоздарға ярҙам итеү маҡсатында район партия ойошмаһы, район Советы исполкомы йәкшәмбе көндәрҙә воскресниктар ойоштороҙолар. Воскресниктарҙа районың промышленность предприятиеларының, учреждениеларҙың һәм ойошмаларының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре, транспорт көстәре колхоздарға ҙур ярҙам күрһәттеләр.

Социалистик ярыш нигеҙендә эшләү иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәүгә килтерҙе. Иген әҙерләүҙең государство планы 25 сентябргә үк үтәлде.

Дөрөҫ, һауа торошоноң быйылғы үҙенсәлеге урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙа бер аҙ ҡыйынлыҡтар тыуҙырҙы. Ләкин беҙ ямғырлы көндәрҙә лә иген әҙерләү эшен туҡтатманыҡ. Колхоздарҙа иген киптергестәр тәүлек әйләнәһенә эшләтелде. Бынан тыш урожай йыйнау осоронда Гоголев системаһында 30 иген киптергес төҙөлдө, ябалы ырҙындар булдырылды. Былар иген әҙерләү эшен тотҡарлыҡһыҙ алып барыуға мөмкинлек бирҙеләр.

Урожай йыйнау башланыу менән ауыл партия ойошмаларының коммунистары эштең мөһим участкаларына беркетелде.

Колхоз һәм совхоз баҫыуҙарында 410 коммунист, 306 комсомолец, 151 партияһыҙ большевик агитаторлыҡ эшен алып барҙы. Али Ергасов, Сабит Абдуллин, Ғайса Туҡтамышев, Хәлитов һәм башҡа иптәштәр яҡшы агитатор булыу менән бер рәттән, үҙҙәре производствола өлгөлө эшләнеләр. Бынан башҡа ВКП(б) райкомы колхоздарға докладтар һәм лекциялар уҡыу өсөн 85 докладсы ебәрҙе.

Коммунистар, ғөмүмән, производствола авангардлыҡ ролен уйнайҙар. Мәҫәлән, коммунист комбайнерҙар — М. Варламов, Е. Кожевников, Николаев һәм башҡалар 1,5—2 норма эшләнеләр.

Комбайн агрегаттарының быйыл яҡшы уҡ уңышлы эшләүҙәрен билдәләп үтергә кәрәк. Государствоға иген сығарыуҙа тағы иген етешмәүҙән тотҡарлыҡ булған урындарҙа комбайндар тәндә ашлыҡ тартыуҙа ла файҙаланылды. Иптәш Малготин үҙе йөрөй торған комбайн менән тәнгә сменала ғына 300—400 центнер иген таҙартып, государствоға иген тапшырыу темпын көсәйтеүгә ҙур ярҙам итте.

Иген әҙерләү планы үтәлде, ләкин беҙҙең алда тағы ла шундай ҙур бурыстар: государствоға майлы, техник культураларҙы, картоф һәм малсылыҡ продукттарын тапшырыу, шулай уҡ туңға һөрөү, малсылыҡты үҫтереү планын тулыһынса үтәү бурыстары тора әле. Район партия ойошмаһы хәҙер шул бурыстарҙы үтәү өсөн көрәшкә бөтә көстө туплай. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлектәге патриотик күтәренкелек ауыл хужалығында ла тулы еңеү килтерер.

И. Серпков,
ВКП(б)-ның Кәйергәҙе райкомы секретары.

Агитаторҙарҙың район йыйылышы

Өфө. Ошо көндәрҙә ВКП(б)-ның Жданов район комитеты агитаторҙарҙың район йыйылышын үткәрҙе.

Йыйылышта агитаторҙар ВКП(б)-ның Жданов район комитеты секретары иптәш Фархетдинованың «Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар» тураһындағы докладын тыңланылар.

Шулай уҡ бында ауыл хужалығы институтының марксизм-ленинизм кафедраһының преподавателе иптәш Позин «Коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәре» тигән темаға доклад яһаны.

Йыйылышта 200-ҙән артыҡ агитатор ҡатнашты.

Ғ. Идрисов.

Башҡортостан—Азербайжан—Куйбышев нефтселәре ярышы

Бөтә коллектив менән

Беҙҙең һигеҙенсе номерлы участка ошо йылдың яҙына тиклем башҡаларҙан артта ҡалып килде. Производство объекттарында һәм операторҙар араһында хеҙмәт дисциплинаһының түбән булыуы, эште тейешенсә ойоштора белмәү, хеҙмәт етештереүсәнлеген кәметеүгә килтерҙе. Шуның һөҙөмтәһендә башҡа участкалар беҙҙе уҙып киттеләр.

Коллектив алдына ҡыҫҡа ваҡытта алдынғыларҙы ҡыуып етеү һәм уҙып китеү бурысы килеп баҫты. Партия, комсомол һәм профсоюз ойошмалары был өҙөклектә сығыу өсөн бөтә сараларҙы күрҙеләр.

Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү нигеҙендә барған актив йыйылыштарында һәр бер скважинала булған етешһеҙлектәр асылды. Операторҙар дөйөм тел таптылар. Алда торған бурыстарҙы тиҙ арала башҡарып сығырға, алдынғыларҙы ҡыуып етергә, тигән йөкләмә алдылар.

Практик эште башлау өсөн бөтә скважиналарҙы ентекләп ҡарап сыҡтыҡ. Алда торған эштең ҙур өлөшө слесарҙарға төшкәнлектән, һәр ике слесарҙан бер ремонтлау бригадаһы төҙөп, ул бригадаһы бер нисә скважинаға беркеттек.

Парыш-тау һырттарында ҡайнар эш башланып китте. Үҙенең 60 процентын эштәрҙән торған участка коллективе: операторҙар, балта оҫталары, монтажниктар, слесарҙар берләшеп эшләй башланылар. Бер үк ваҡытта ҡыҫҡа өҙөрлек эштәрҙе лә алып барылды.

Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалар ҡуйған көндәрҙә коллектив айырыуса ҙур энергия менән эшләне.

Коллективтың ныҡышып эшләүе һөҙөмтәһендә беҙ тиҙ арала алдынғылар сафына бастыҡ. Июнь, июль, август һәм сентябрь айҙарында нефть сығарыу планын участка арттырып үтәне.

Участканың стахановсы операторҙары Лыков, Ғәрифуллина, Өмиров, Третьякова, Лубин, Куприянова, Ғәләмова, Ғабдрахманов иптәштәр нефть сығарыуҙың айлыҡ планын систематик рәүештә арттырып үтәп киләләр.

Хәҙер беҙ һәр бер скважинаның, һәр бер механизмдың эшләүен күрһәтә торған эксплуатациялау журналдары булдырҙыҡ. Был журналдар тикшереү эштәрен алып барыу, механизмдарҙың нисек хәрәкәт итәсәктәрен алдан уҡ күреп тороу мөмкинлеген тыуҙырҙылар.

Участканың үҫештәрен, социалистик ярыштың йомғаҡтарын, нефтселәр алдында торған бурыстарҙы боевой листоктың, стена газеталары биттәрендә даими рәүештә яҡтыртып барабыҙ. Комсомол, профсоюз йыйылыштарына ҡуябыҙ.

Алдынғыларҙың эш методтарын киң йәйелдереү барыу менән бергә, средстволарға экономия яһау өсөн көрәштә коллектив араһында киң ҡолас алды.

Ағас майҙансыҡтарҙы һүткәндән һуң уларҙан сыҡҡан төҙөлөш материалдарынан беҙ яңы будкалар һалыу өсөн файҙаланабыҙ. Ҡырғыстарҙы, задвижкаларҙы күп ваҡытта үҙебеҙ ремонтлайбыҙ.

Операторҙарҙың хеҙмәте универсаллашҡанлыҡтан, участканың Ғиматов, Вәлиуллин, Солнцев, Хобрьянов иптәштәр кеүек операторҙары нефть сығарыу менән бергә ремонтлау, тикшереү, төҙәү, ағартыу һәм малярлыҡ эштәрен дә башҡаралар.

Тыуған илебеҙҙең даны, ҡеүәте өсөн, пландан тыш күп мең тонна нефть бирер өсөн беҙ арымай-талмай эшләрбеҙ.

Л. Тернавцева,
«Туймазынефть» тресының 1-се номерлы промысел мастеры ярҙамсыһы.

Бөйөк Сталингә биргән вәғәҙәне намыҫ менән үтәйбеҙ

Башҡортостан нефтселәре дәһи Сталингә яҙған хатта, нефттең үҙенә төшәү хаҡын һәр тоннаға 2,5 процентҡа кәметергә, пландан тыш 5 миллион һумлыҡ файҙа бирергә, тигән йөкләмә алғайнылар.

Беҙ нефть сығарыуҙың туғыҙ айлыҡ планын арттырып үтәнек, продукцияның үҙенә төшәү хаҡын күп кәметтек. Быйыл үҙебеҙҙең участка буйынса пландан тыш 580 мең һумлыҡ накопление яһаныҡ.

Алдынғыларҙың эш методтарын дөрөҫ үҙләштереү һөҙөмтәһендә участканың күренекле операторҙары Демина, Дрыгина, Толстых, Балахонцев һәм башҡа бик күп иптәштәр нефть сығарыуҙың айлыҡ планын систематик рәүештә арттыра бараларҙар.

Продукцияның үҙенә төшәү хаҡын кәметеү, 10 меңдәрсә һумлыҡ накопление яһау, беренсе нәүбәттә, пландан тыш сығарылған нефть иҫәбенә төшә. Скважиналарҙы яңыса хеҙмәтләндереү һөҙөмтәһендә, уларҙың туҡтап тормауҙары пландан тыш күп тонналар нефть сығарыу мөмкинлеген асә. Техника яңылығы булған электр лебедкаларын ҡулланыу беҙҙең участканың һәр бер операторына өсәр, дүртәр скважинаны хеҙмәтләндереү мөмкинлеген бирҙе.

Һуңғы айҙарҙа беҙ яңы типтағы ҡырғыстарҙы файҙалана башланыҡ. Был ҡырғысты тәүлегенә өс мәртәбә генә төшерергә һәм күтәрергә кәрәк. Ә бынан бер йыл элек шул уҡ операцияны ҡул көсө менән һәр ике сәғәт һайын яһап торорға кәрәк ине.

Һуңғы аҙналар эсендә промыселдең урындағы рационализаторҙары операторҙың хеҙмәтен еңеләйтә торған яңылыҡ индерҙеләр. Был камиллаштыреү арҡаһында үҙ будкаһында ултырған оператор яҡындағы һәм алыҫтағы скважиналарҙың ҡырғыстарын төшерә һәм күтәрә ала. Эш процесе электр көсө менән рубильниктар, кнопкалар аша бара.

Фән һәм техника уңыштарын үҙләштереү беҙҙең участканың еңеүенә ҙур юл асты.

Беҙ эшләгән беренсе промысел СССР Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙендә тота. Был еңеүҙәр менән ғорурланған икенсе номерлы участканың коллективы, август һәм сентябрь айҙарында айырыуса өлгөлө эшләне. Еңеүҙе тәьмин итеүҙә беҙҙең өлөшөбөҙ ҙур.

Техника яңылыҡтарын үҙләштереп, рационализаторҙарҙың тәҡдимдәрен ҡыйыу рәүештә производствоға индерә барып, беҙ Тыуған илебеҙгә пландан тыш тағы ла меңдәрсә тонна нефть бирәсәкбеҙ.

Е. Васильев,
«Туймазынефть» тресы беренсе номерлы промыселдең икенсе участка мастеры.

Скважиналарҙың өҙлөкһөҙ эшләүе—планды уңышлы үтәүҙең нигеҙе

Скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогын оҙайтыу һәм уларҙы өҙлөкһөҙ хәрәкәт иттереү беҙҙең эштә актуаль бурыстарҙың береһе. Был бурысты уңышлы хәл итеү өсөн беҙ Бакуҙың алдынғы нефтсеһе иптәш Кафаров методтарын киң ҡулланабыҙ.

1949 йылдың яҙында ғына әле беҙҙең фонтанлы скважиналарыбыҙ 8—16 көн эшләгәндән һуң туҡтап ҡала ине. Был хәл нефть сығарыуға кире йоғонто яһаны. Ошо өҙөклекте бөтөрөү өсөн беҙ 3 дюймлы торбаларҙы 2 дюймлы торбалар менән алмаштырҙыҡ. Скважиналарҙы бындай камиллаштыреү үҙенең ыңғай һөҙөмтәләрен күрһәтте. 88-се номерлы скважинаның 15 ай буйы өҙлөкһөҙ эшләүенә өлгәштек. Һөҙөмтәлә 70 мең һумлыҡ экономия алынды һәм пландан тыш байтаҡ нефть сығарылды. Ошондай эш практикаһын ҡулланыу башҡа скважиналарҙың нормаль эшләүенә ыңғай тәьҫир итте.

Тәрән насослы скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогын фигуралы һәм яҫы штангалы ҡырғыстар, штанга әйләндергестәр ҡулланыу юлы менән дә оҙайттыҡ. Элек 18—20 көндән дә артыҡ эшләмәгән скважиналар, хәҙер 80 көндән 200 көнгә тиклем ремонтһыҙ эшләйҙәр.

Үткән йылдарҙа бер тәрән насослы скважинаны ремонтлау өсөн уртаса 53 сәғәттән артыҡ ваҡыт кәрәк булһа, хәҙер беҙ уны, тиҙләтелгән метод менән эшләп, 28 сәғәт ваҡыт эсендә башҡарабыҙ.

Иптәш Кафаров методтарын ҡулланыу нефть сығарыуҙа тәрән насослы скважиналар буйынса ғына 140 мең һумлыҡ экономия бирҙе.

Практик эштә яҫы штангалы ҡырғыстар, башҡа төр ҡырғыстарға ҡарағанда, үҙҙәренең күп өҫтөнлектәрен күрһәттеләр.

Фигуралы ҡырғыстар 2—2,5 ай эшләгәндән һуң, уларға парафин һылаһыу һөҙөмтәһендә штангаларға төшкән нагрузкалар тейешле кимәлдән артып китәләр ине. Был иһә штангаларҙы өҙәләүгә килтерә. Ә яҫы ҡырғыстарҙа был «ауырыу» юҡ. Һәм шулай уҡ уларҙы әҙерләү бер нисә тапҡырға арзанға төшә.

Быйыл беҙ скважиналарҙы яңы типтағы насостар менән йыһазландырҙыҡ. Һөҙөмтәлә уларҙың ремонтһыҙ эшләү срогы байтаҡ оҙайтылды.

Беҙҙең участка коллективының был патриотик хеҙмәте социалистик Тыуған илебеҙҙең артабан үҫеүенә һәм сәскә атыуына йүнәлдерелгән.

Ш. Мөхәмәтшин,
«Туймазынефть» тресының беренсе номерлы промысел мастеры.

Өс скважинаны хеҙмәтләндерәм

1949 йылдан бирле мин өс скважинаны хеҙмәтләндерәм. Был осор эсендә күп кенә тәжрибәләр туплауға өлгәштем.

Вахтаға баҫыу алдынан мин, көндәлек эш планын төҙөп, скважиналарҙы ҡабул иткән ваҡытта объекттарҙың таҙа, инструмент һәм приборҙарҙың тәртиптә булыуҙарына ҡыҙ уңында тотам. Етешһеҙлектәр табылһа, уларҙың бөтөрөлөүен талап итеп, үҙ вазифамды үтәй башлайым. Эш ваҡытында осраған ҡыйынлыҡтарҙы бөтөрәм һәм профилактик сараларҙы слесарҙарҙан башҡа үткәрәм. Штуцерҙарҙы тик график буйынса тикшерәм. Скважиналарҙың дебите кәмеһә, ҡырғыстарҙы, штуцерҙарҙы, баҫымды тикшереп, тейешле сара күрәм. Был сараларҙы үткәреү һөҙөмтәһендә нефттең әрәм булыуына, түгелеүенә юл ҡуйылмай.

Уңыштарға өлгәшеү өсөн, бөтәһенән элек, линиялардағы задвижкаларҙы вахтаға тиклем һәм эш ваҡытында тикшереп торорға кәрәк. Беҙ [illegible] баҫымды регулировать итеү өсөн яңы типтағы прибор ҡуллана башланыҡ. Был хеҙмәтте тағы ла еңеләйтте төштө. Нефть сығарыу буйынса планды мин ай һайын 103—104 процентҡа үтәйем. Ләкин беҙгә, нефтселәргә, өлгәшелгән һандар менән мауығырға ярамай. Нефттең һәр бер килограмы өсөн көрәшергә кәрәк. Мин үҙемә тапшырылған эште артабан да намыҫ менән үтәйәсәкмен.

С. Байрамғолова,
«Туймазынефть» тресының беренсе номерлы промысел операторы.

Шаблонлыҡҡа ҡаршы

„Правданың" Башҡорт АССР-ы буйынса хәбәрсеһенән

Черниковск төҙөлөш тресы «Главвостоконефтестрой»ҙың эшендә һуңғы айҙарҙа байтаҡ үҙгәрештәр булып үтте.

Трест айлыҡ пландарын үтәй, төҙөлөш байтаҡ арзаныраҡ һәм яҡшыраҡ төҙөй башланы. Күп кенә бригадалар һәм участкалар хужалыҡ иҫәбенә күстеләр, материалдарҙы һаҡлыҡ менән тотона, механизмдарҙы тулыраҡ файҙалана башланылар.

Ләкин төҙөүселәрҙең был өлгәшеүҙәре хыялдағы йылға пландаштырылған эштәрҙең ҡайтыр ҙур күләменең тик ҙур булмаған өлөшөн генә тәшкил итә.

Был айҙағы тресттың партия бюроһы хужалыҡ етәкселегенең эшмәкәрлегенә контролде көсәйтергә тырыша. Ул үҙенең ултырыштарында производство мәсьәләләрен, эшселәрҙең культура көн-күреш шарттарын артабан яҡшыртыу мәсьәләләрен йыш ҡына тикшерә, яҡшы ғына ҡарарҙар ҙа ҡабул итә. Ләкин, үкенескә ҡаршы, ул үҙенең мөһим бурысын—массовый-политик эште өҙлөкһөҙ алып барыуҙы һәм шуның нигеҙендә күп меңләгән коллективты производство пландарын үтәүгә туплауҙы һәм ойоштороуҙы онота.

Тышҡы, формаль яҡтан ҡарағанда бында бөтә эш тә яҡшы кеүек күренә: партбюро кабинетында агитаторҙар, семинарҙар, беседалар һәм күргәҙмә агитация тураһында һүҙҙәрҙе бик йыш ишетергә мөмкин. Ләкин партия бюроһының тупһаһын аша атлап төҙөлөш майҙанына сыҡһаң та беҙҙең алдыбыҙға бөтөнләй икенсе күренеш килеп баҫа.

Бына, иң мөһим төҙөлөш объекттарының береһе. Тап бына бында, был участкала, политик агитацияны ойоштороу тураһында партия бюроһы айырыуса хәстәрлек күрергә тейеш булһа кәрәк ине. Ләкин был улай булмаған. Ҙур төҙөлөш майҙанында лозунгылар ҙа, плакаттар ҙа, боевой листоктар ҙа юҡ. Ярыш күрһәткестәре таҡтаһында—уның, юйылып бөткән яҙыуҙар, июнь айында булған иҫкергән һандар. Беҙгә һөйләшергә тура килгән күп кенә эшселәр, беҙҙең менән политик беседалар бик һирәк үткәрелә-ләр, тип белдерҙеләр.

Башҡа майҙандарҙа ла эш яҡшыраҡ тормай. 9-сы номерлы төҙөлөш-монтаж управлениеһе партия ойошмаһының агитацион эшенең торошон партия бюроһында маҡтап һөйләйҙәр. Ысынбарлыҡта, управление партия ойошмаһының секретары иптәш Стрижовтың үҙе таныуынса, бында агитацион эш бик йомшаҡ ҡуйылған.

Транспорт конторағы эшселәре араһында ла политик агитация насар алып барыла. Был эшселәр төҙөүселәрҙең бөтә коллективының сирегенән тиерлек тәшкил итәләр һәм трест эшмәкәрлегендә ҙур роль уйнайҙар. Транспортсылар араһында массовый-политик эштең насар торошон партбюро секретары иптәш Обрезкин специфик шарттар менән — шоферҙар һәр ваҡытта командировкаларҙа булалар, тип аңлатырға маташа. Әлбиттә, был аңлатма бер ниндәй ҙә иғтибарға лайыҡлы түгел. Партбюро агитацион эште ойоштороуға шаблонлы түгел, ә ижади яҡтан ҡараһа, ул тура-нан-тура автоколонналарҙа һәм бригадаларҙа агитаторҙар һайлап ала, индивидуаль беседаларҙы практикаға индерә алыр ине. Управление аппараты работниктары араһынан бүленгән агитаторҙарҙың шоферҙар менән йыш осрашырға мөмкинлектәре юҡ, уларҙың беседалары осраҡлы һәм формаль характерҙа булалар, кешеләрҙә ҡыҙыҡһыныу тыуҙырмайҙар. Агитаторҙарҙың береһе лә үҙ беседаларында транспортсылар эшенең конкрет мәсьәләләренә туҡталмай, алдынғы шоферҙарҙың тәжрибәһен пропагандаламай, айырым кешеләрҙең эшендәге етешһеҙлектәрҙе общественный тикшереүҙе ойошторомай.

Яңы эшселәр араһында массовый-политик эште ойоштороуҙа ла шаблонлыҡ, формализм күренә. Төҙөүселәр коллективы өҙлөкһөҙ рәүештә яңы эшселәр һәм инженер-техник работниктар менән тулыландырыла. Кешеләр илебеҙҙең төрлө райондарынан киләләр һәм төрлө милләттән булалар. Хеҙмәт резервтары мәктәптәрен тамамлаған егеттәр һәм ҡыҙҙар киләләр. Уларҙың бөтәһен дә үҙ йоғонтоһо менән солғап алыу — партия ойошмаһының мөһим бурысы ул.

Ләкин партбюро, күрәһең, бының менән бик аҙ ҡыҙыҡһына. Ул төҙөүселәрҙең төрлө ихтыяждарын иҫәпкә алмай, улар араһында массовый эште урынлаштырылған шаблон буйынса формаль рәүештә генә алып бара. Мәҫәлән, төҙөүселәрҙең теге йәки был группаһының туған телендә политик беседаларҙың, докладтарҙың, лекцияларҙың үткәрелмәүен, библиотекаларҙа, ҡыҙыл мөйөштәрҙә, дөйөм торлаҡтарҙа эшселәр һөйләшкән телдә брошюраларҙың һәм газеталарҙың ни өсөн булмауын бер нисек тә аңлатып булмай. Агитаторҙар араһында башҡорттар, татарҙар, марийҙар, мордвалар һәм башҡа милләт кешеләре бик аҙ.

Беҙ Ново-Александровка посёлкаһындағы дөйөм торлаҡтарҙа булдыҡ. Бында буйҙаҡ йәш слесарҙар, балта оҫталары, штукатурсылар, монтажсылар йәшәйҙәр. Уларҙың байтағы трест һәм партия ойошмаһы етәкселәрен дөйөм торлаҡтарҙа булмауҙары, эшселәр менән беседа үткәрмәүҙәре, уларҙың тормошо менән аҙ ҡыҙыҡһыныуҙары өсөн дөрөҫ тәнҡитләйҙәр. Библиотека, клуб, кинотеатрҙың насар эшләүе, радио менән ҡәнәғәтләнмәҫлек хеҙмәтләндереү күп кенә ризаһыҙлыҡ тыуҙыра. Объекттарҙың береһендә партия ойошмаһының секретары иптәш Орлов беҙҙе штукатурсы Алексей Устюшин менән таныштырҙы.

Ул стахановсының производство уңыштары тураһында ғорурлыҡ менән һөйләй. А. Устюшин бер сменала ҡул менән 100 квадрат метр майҙанды штукатурлай! Ҡулланыуға лайыҡлы булған миҫал.

Беҙ иптәш Устюшин участкаһынан 150 метр алыҫлыҡта торған икенсе объекттың эшселәренән, был новаторҙың рекорды һәм эш методы тураһында беҙ беләһегеҙме, тип һорайыҡ. Бөтәһе лә, беҙ был фамилияны беренсе тапҡыр ишетәбеҙ, тип яуап бирҙеләр. Алдынғы тәжрибәне пропагандалауға һәм таратыуға иғтибарһыҙ ҡарауҙың бындай миҫалдарын башҡа төҙөлөш майҙандарында ла күрергә мөмкин.

Партияның Черниковск ҡала комитеты һәм Башҡортостан Өлкә Комитеты ҙур төҙөлөш ойошмаларында партия-политик эштең насар тороуын белмәйҙәр, тип әйтеп булмай. Июль айында партияның ҡала комитеты, ә август айында партияның Өлкә Комитеты Черниковск төҙөлөш тресының хужалыҡ эшмәкәрлеге тураһындағы мәсьәләне тикшерҙеләр һәм төҙөүселәр араһында партия-политик эштәге ҙур етешһеҙлектәрҙе билдәләнеләр.

Ләкин партия ҡала һәм Өлкә Комитеттарының был ҡарарҙары Черниковск төҙөлөш тресында политик эштең торошона әһәмиәтле үҙгәрештәр индермәне, сөнки партияның ҡала комитеты ла һәм Башҡортостан Өлкә Комитеты ла үҙҙәренең дөрөҫ һәм мөһим ҡарарҙарының үтәлешен тикшереүҙе ойошторманылар, төҙөлөштәге партия ойошмаһына конкрет ярҙам күрһәтмәнеләр.

Ғ. Вахитов.
(«Правданың» 9 октябрҙәге мәҡәләһе).

ГОСУДАРСТВОҒА МАЛСЫЛЫҠ ПРОДУКТЫЛАРЫ ТАПШЫРЫУҘЫҢ ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА ҮТӘЙЕК!

☆ ☆ ☆

Октябрь—малсылык продуктыларын әҙерләүҙең хәл иткес айы

Беҙҙең республикабыҙ государствоға малсылыҡ продуктыларын һәм сырье тапшырыу планының күләме буйынса илебеҙҙә хәл иткес урындарҙың береһен алып тора. Шуға күрә уларҙы әҙерләү планын үҙ ваҡытында үтәү беҙҙең республика өсөн генә түгел, бәлки бөтә ил өсөн бик мөһим. Республика колхоздары государствоға ит тапшырыуҙың 9 айлыҡ планын үтәнеләр, ә 26 район һөт тапшырыу, Бәрйән, Дәүләкән һәм Учалы районарының колхоздары ит, һөт тапшырыуҙың йыллыҡ пландарын арттырып үтәнеләр.

Республикала йомортҡа, брынза һәм йөн тапшырыу пландары бик насар үтәлә. Башлыса, республиканың төньяҡ өлөшөндәге Аҫҡын, Байҡыбаш, Мишкә, Покровка, Бәрә, Борай, Ҡалтасы, Краснокам, Балтач һәм Яңауыл районары малсылыҡ продуктыларын һәм сырье әҙерләү планын айырыуса насар үтәйҙәр. Әбйәлил, Баймаҡ, Белорет, Маҡар, Воскресен һәм Стәрлетамаҡ районарында ла шундай уҡ хәлде күрергә мөмкин.

Был артта ҡалыусы районарҙа государство дисциплинаһы бик түбән кимәлдә тора. Хужалыҡтар һәм колхоздар поставкаларҙың хөкүмәт тарафынан билдәләнелгән срокторын һаҡламайҙар, малсылыҡ продуктылары күп кенә колхоздарҙа йөкләмәләрҙе үтәгәнгә тиклем таратылалар. Мәҫәлән, Стәрлетамаҡ районының Буденный исемендәге колхозында 1495 литр һөт таратылған, Карл Маркс исемендәге колхозда дөйөм һауып алынған һөттөң 17 проценты таратылған, 30 баш суҡа һатылған.

Район колхоздарында малдарҙы көтөүҙә йөрөтөп һимертеү насар ойошторолған. Быны ит тапшырыу иҫәбенә государствоға тапшырылған эре малдың 76 процентының уртаса кәрләнгән түбән булыуынан күрергә мөмкин.

Колхоздар суҡа итен тапшырыуҙан башҡа ит тапшырыуҙың йыллыҡ планын үтәнеләр. Суҡа итен тапшырыу планы 1 октябргә ни бары 24 процентҡа ғына үтәлгән. Бурыс — октябрҙең икенсе яртыһында суҡа ите тапшырыу планын үтәүҙе тамамлауҙан тора.

Республиканың совхоздары ла малсылыҡ продуктыларын һәм сырье тапшырыу планын бик насар үтәйҙәр. 1 октябргә ит тапшырыу планы совхоздар тарафынан 46,6 процентҡа, һөт — 65,8, йомортҡа 42,3 һәм йөн тапшырыу планы 68,8 процентҡа ғына үтәлгән. Быйыуң сәбәбе совхоз директорҙарының һәм трестар етәкселәре Ғилванов һәм Фоломеев иптәштәрҙең малсылыҡ продуктыларын әҙерләүгә яуапһыҙ ҡарауҙарында. Улар суҡаларҙы һимертеү менән, малсылыҡ продуктыларын — һөт, йомортҡа һәм йөндө таратыуға ҡаршы көрәш менән үҙ ваҡытында шөғөлләнмәйҙәр. Беренсе өс кварталда государствоға малсылыҡ продуктыларын тапшырыуҙы ойоштормайынса, улар йыллыҡ планды өҙөү ҡурҡынысы аҫтына ҡуйҙылар. Совхоздар һәм трестар етәкселәре планды үтәүҙә булған хәлде октябрь айында төҙәтеү өсөн хәл иткес саралар күрергә тейештәр.

Колхозсылар, эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр, аҡсаҡ хужалыҡтар ҙа государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүҙә артта ҡалдылар. Бында беҙҙең налог работниктәребеҙ, госпоставкалар буйынса агенттәр, Әҙерләүҙәр министерствоһының район уполномоченныйҙары һәм уларҙың урынбаҫарҙары гәйепле. Күп кенә районарҙа налог дисциплинаһы насар.

Күп кенә ваҡиғаларҙа урындағы партия, совет ойошмалары граждандарҙың үҙ йөкләмәләрен үтәүҙәре буйынса халыҡ араһында политик-массовый эш алып бармайҙар. Йыш ҡына, ауыл Советтәре, колхоз председателдәре һәм партияның төүге ойошмаларының секретарҙәре государство алдында үҙҙәре бурыслы булып торалар.

Индивидуаль хужалыҡтарҙың һөт, йомортҡа һәм йөн тапшырыуҙары темпын төшөрөү һуңғы осорҙа шунан килеп сыға, күп кенә районарҙа һөт йыйнаусылары икенсе эштәргә күсерелер, ә уларҙың ҡайһы берәүҙәре налог түләмәүселәрҙең аҙ булыуҙары арҡаһында үҙ эштәрен туҡтаталар.

Октябрь айы государствоға малсылыҡ продуктыларын тапшырыуҙың йыллыҡ планын үтәүҙә хәл иткес ай булып тора. Шуға күрә район партия, совет һәм әҙерләүҙәр ойошмаларының етәкселәре күп кенә ойоштороу сараларын үткәрергә тейештәр. Государствоға мал тапшырыуҙың көнлө графиген урынлаштырырға кәрәк. Шул уҡ ваҡытта суҡа ите урынына икенсе төрлө иттең ҡабул ителмәүен иҫтә тоторға кәрәк. Шулай булғас, һәр бер колхоз суҡа ите тапшырыу буйынса йөкләмәһен үтәүҙе тәьмин итергә тейеш. [illegible]

[illegible] беҙҙә бөтә мөмкинлектәр бар. Быйыуың есәп тиҙ әҙерләүҙәрҙе тәьмин итеү буйынса большевистик ойошҡанлыҡты ғына күрһәтергә кәрәк.

Һ. Вәлиев,
СССР Әҙерләүҙәр министерствоһының БАССР буйынса уполномоченныйы.

Малсылыкты үстереүҙә беҙҙең уңыштарыбыҙ

СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының общественный малсылыҡты үстереү өсөн өс йыллыҡ планы тураһындағы ҡарары [illegible]

[illegible] Суҡа ҡараусы иптәш Александра Пилляшина быйыл үҙе тәрбиәләгән 8 баш инә суҡанан 130 баш суҡа балаһы алып үҫтерҙе. Ул тәрбиәләгән инә суҡалар быйыл ике тапҡыр үрсем бирҙеләр.

Малсылыҡ өлкәһендәге был уңыштар беҙгә государствоға малсылыҡ продуктыларын тапшырыу планын срогынан алда үтәргә мөмкинлек бирҙеләр. Государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәү менән беҙ малсылыҡ продуктыларын һатыуҙы ла ойоштороҙоҡ. Шуның һөҙөмтәһендә колхоз 100 мең һумдан артыҡ аҡса доходы алды.

Н. Наумкин,
Помағужа районы М. Горький исемендәге колхоз председателе.

Матрайҙа кышка әҙерләнмәйҙәр

Матрай районы республикабыҙҙың малсылыҡ районарының береһе. Шулай булғас, район партия, совет ойошмалары һәм ауыл хужалығы органдары ауыл хужалығының бына был мөһим тармағын үстереүгә етди иғтибар бирергә тейештәр ине.

Ләкин районда общественный малсылыҡты үстереү өсөн большевиктарса көрәш алып барылмай әле. Күпселек колхоздар малсылыҡ үстереү планын, шулай уҡ ҡышҡа әҙерләнеүҙе өҙәләр. Ошо йылдың 8 айы эсендә районда бер генә төр мал буйынса ла план үтәлмәне. Бигерәк тә «Ҡыҙыл Һабыр», Сталин исемендәге колхоздар бик ныҡ артта ҡалалар. Был колхоздарҙа йылҡысылыҡ үстереү планы 83—96, мөгеҙле эре малдар буйынса 81—91, вак малдар 90—97, ҡошсолоҡ үстереү планы ни бары 9—19 процентҡа ғына үтәлде. Ҡышҡа әҙерлек эштәре лә бик насар. Мал аҙығы әҙерләү планы яртылаш ҡына үтәлеүгә ҡарамаҫтан, һуңғы көндәрҙә бесән, силос әҙерләүҙе бөтөнләй туҡтатҡандар. «Красный Октябрь» колхозында (председателе иптәш Сәйетдинов) ҡышҡа әҙерлеккә әле булһа башламағандар. Бында малдар, түбәһе тотошлай асыҡ торлаҡтарҙа йәшәйҙәр. Быҙауҙар торлағының да түбәһенән ямғыр үтә, уның хатта бер генә тәҙрәһе лә юҡ. Уларҙы ремонтлау, тулы тортипкә килтереү, һыһазландырыу буйынса колхоз етәкселәре, бигерәк тә ферма мөдире Ғәбитов иптәш, бер ниндәй ҙә сара күрмәйҙәр. Тәрбиә бик насар булғанлыҡтан, һуңғы өс ай эсендә генә был колхозда байтаҡ мал кәмене.

Ворошилов исемендәге колхозда (председателе иптәш Финутин) бесән һәм силос әҙерләү планы 15—37 процентҡа ғенә үтәлгән. Ошо көнгә тиклем ҡышҡа әҙерлек буйынса бер сара ла күрелмәгән, ремонт башланмаған. Был колхозда һуңғы өс ай эсендә генә 30 баш мал үлгән. Ферма мөдире иптәш Анна Кочеркова үҙендә бер ниндәй ҙә яуаплылыҡ һиҙмәй.

Ҡапҡар ауыл Советына ҡараған «Ҡыҙыл Йылайыр», «Ишембәт» колхоздарында ла ҡышҡа әҙерлек эше һис тә ҡәнәғәтләнерлек түгел, бында фермаларға ремонт башларға кәрәк, тип һөйләнәләр генә әле. Ләкин әле булһа һөйләнеүҙән уҙа алғандары юҡ.

Колхоздарҙа бер ниндәй ҙә төҙәлеш эштәре алып барылмай. Быйыл районда 5 урында аттар өсөн, 6 урында мөгеҙле эре малдар, 7 урында һарыҡ-кәзәләр, 3 урында быҙауҙар өсөн торлаҡтар төҙәлергә тейеш ине. Үкенескә ҡаршы, был төҙәлештәр әле булһа башлап еберелмәгән. Матрай район Советы исполкомы эргәһендәге ауыл һәм колхоздар буйынса төҙәлеш бүлеге мөдире иптәш Айтҡолов төҙәлеш эше менән етәкселек итмәй, кәмһеҙлек күрһәтә.

— Төҙәлеш тураһында пландар, проекттар колхоздарға йәй уртаһында уҡ еткерелгән, беҙҙең ни эшебеҙ бар, уныһы колхоз эше, — ти иптәш Айтҡолов.

Айырым колхоз етәкселәренең малсылыҡ эшенә яуапһыҙ ҡарауҙары һөҙөмтәһендә районда йылҡысылыҡ үстереү планы 97 процентҡа, мөгеҙле эре малдар буйынса 77 процентҡа, һарыҡ-кәзәләр — 92 процентҡа, суҡалар үрсетеү 66 процентҡа, ҡошсолоҡ үрсетеү планы 15 процентҡа ғына үтәлде.

Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, малсылыҡ эшендә был серьез һәм тревогалы хәл район етәкселәрен, шул иҫәптән район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Такалов, өлкән зоотехник Закиров, район Советы исполкомы председателе Сагиров иптәштәрҙе лә борсой. Улар был өлкәлә эште яҡшыртыу буйынса колхоз етәкселәренән конкрет эш талап итмәйҙәр һәм малдарҙы кәметеүҙә гәйепле булған колхоз етәкселәрен һәм ферма мөдирҙәрен яуапҡа тартмайҙар.

И. Зарипов.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Государствоға пландан тыш малсылык продуктылары

Максим Горький исемендәге суҡасылыҡ совхозы работниктәре общественный малсылыҡты үстереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан алда үтәү өсөн Бәләбәй суҡасылыҡ совхозы коллективы менән ярышалар.

Был ярышта Максим Горький исемендәге совхоз работниктәре алда баралар. Совхоз государствоға һөт һәм йомортҡа тапшырыу планын беренсе сентябргә үтәне, ә ит тапшырыуҙың ярты йыллыҡ планын 105 процентҡа үтәне.

Ошо йылдың тәүге яртыһында ғына совхоз малсылыҡтан 315,5 мең һумлыҡ доход алды. Совхоз работниктәре байрам алды ярышына ҡушылып, йыл аҙағына тиклем государствоға плandан тыш 215 тонна ит тапшырырға йөкләмә алдылар.

П. Юрьев.

Шишмә районындағы «Фрунзе» совхозы бестужев токымлы мөгеҙле эре малды үрсетеүҙә республикабыҙҙың рассадниге булып тора.

Һүрәттә: совхозда һыйырҙар көтөүенең дөйөм күренеше. (Һулда) иптәш А. Стрелкова һыйыр һауа, уртала өлкән зоотехник Л. Каменский, зоотехник-селекционер А. Мусатин һәм Башҡортостан ауыл хужалығы институтының совхозда практикала йөрөүсе студенты И. Надточий иптәштәр һыйырҙы [illegible] һәм [illegible] — көтөүсе иптәш Г. Фазылов.

Л. Якубов фотоһы.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 10 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 10 октябрь. (ТАСС). БМО Генеральный Ассамблеяһының Политик комитеты көндөҙгө ултырышында «тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған исемде талап итеүсе Америка һәм Чили резолюцияларының проекты буйынса фекер алышыуҙарҙы ярынан башланы. Беренсе булып Куба вәкиле Гутьерес сығып һөйләне. Ул Америка тәҡдимен яҡланы.

Унан һуң Голландия вәкиле Ван Хевен Худгарт сығып һөйләне. Ул Кореялағы интервенцияны ҡотланы, шулай уҡ Америка тәҡдимен яҡланы, ләкин үҙ позицияһын һуңлабыраҡ, резолюция пункттарын конкрет тикшереүҙәр барышында белдереү хоҡуҡын үҙендә ҡалдырҙы.

Унан һуң А. Я. Вышинский сығып һөйләне, ул тыныслыҡ өсөн көрәшкә етәкселек итеүсе Советтәр Союзының политикаһы тураһында һөйләне. Кешелек донъяһын һуғыш бәләһенән ҡотҡарыу һәр бер государствоның изге бурысы булып тора, тип белдереп, Вышинский, тыныслыҡ тураһындағы мәсьәлә бөтә донъялағы йөҙәр миллионлаған кешеләрҙе тулҡынландыра һәм тыныслыҡты теләү ағымы әленән-әле көсәйә бара, тине. Советтәр Союзы үҙенең йәшәүенең беренсе көнөнән алып, тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһына тоғро булып, БМО-ға йыл һайын халыҡ-ара тыныслыҡ һәм именселекте нығытыу маҡсатын тотҡан тәҡдимдәр индерҙе. Советтәр Союзы 1946 йылда ҡоралланыуҙарҙы һәм ҡораллы көстәрҙе дөйөм кәметеүҙе күҙҙә тотоусы тәҡдимдәрҙе индерҙе; 1947 йылда Советтәр Союзының инициативаһы буйынса Генеральный Ассамблея яңы һуғышты пропагандалауға ҡаршы йүнәлтелгән резолюция ҡабул итте; 1948 һәм 1949 йылдарҙа Советтәр Союзы ҡоралланыуҙарҙы өстән бер өлөшкә кәметергә һәм тыныслыҡ пактын төҙөргә саҡырҙы, тип хәтергә төшөрҙө Вышинский. Быйыл Советтәр Союзы тыныслыҡ тураһында декларация тапшырҙы.

Вышинский, бөтә төр хәрби авантюраларға ҡаршы протест белдереүсе миллионлаған һәм миллионлаған кешеләрҙең төп интересына был юлдың тулыһынса ярашлы булыуына мин ышанам, тип белдерҙе. Тыныслыҡ өсөн көрәш ауыр көрәш, һәм бик күп ҡарталарҙы еңергә кәрәк. Был ҡарталарҙы алларға кәрәк. 7 держава резолюцияһының авторҙары, күрәһең, тыныслыҡ юлында булған был ҡарталарҙың характерын һәм уларҙы бөтөрөү средстволарын билдәләнеп, тип уйлайҙарҙыр. Ачесон 20 сентябрҙәге үҙенең сығышында беренсе проблемаға яуап тәҡдим итте, ә Даллес 9 октябрҙәге үҙенең сығышында тыныслыҡ юлында булған ҡарталарҙы бөтөрөүгә ҡағылыусы икенсе мәсьәләгә яуап бирергә маташты.

Ләкин, килеп тыуған хәлгә был яуаптар ярашлы булып торалармы һуң һәм уларҙа ҙур хата юҡмы икән? тип һораны Вышинский. Ачесон 20 сентябрҙәге үҙенең сығышында, Совет хөкүмәте тыныслыҡ юлында ҡарта барлыҡҡа килтерә һәм тыныслыҡҡа ҡурҡыныс булып тора, тип раҫланы.

Унан ары Вышинский, Америка тәҡдименең авторҙары, йәнәһе, Советтәр Союзының агрессив политикаһына ҡарата үҙҙәренә кәрәк булған маҡсаттарҙа уйлап табыуҙы тараткас, И. В. Сталиндең 1936 йылда Рой Говардҡа әйткән һүҙҙәрен хәтергә төшөрөп китергә кәрәк, тип билдәләне. И. В. Сталин ул ваҡытта, Советтәр Союзы үҙ системаһын көс ҡулланыу ярҙамында көсләп тағырға маташмаясаҡ, сөнки социаль һәм политик үҙгәреш мәсьәләһе һәр бер халыҡтың эске эше булып тора, ә революцияның экспорты тураһындағы төшөнсәнең мәғәнәһе юҡ, тип белдергәйне.

Даллес, АҠШ тәҡдимдәре ойоштороу яғынан булған йомшаҡлыҡтарҙы, йәнәһе, бөтөрөүгә һәм шуның менән агрессорҙарҙы туҡтатырға Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының һәләтлеген көсәйтеүгә иҫәпләнгән, тигән нигеҙҙә АҠШ тәҡдимдәрен яҡлап сығып һөйләне, тип күрһәтте Вышинский. Башҡа белдереүҙәрҙә, Америка проекты БМО-ны яҡлаусы «терәк» булып торор ине, тип әйтелде. Бынан шул килеп сыға, тине Вышинский. БМО-нын үҙе таяна алырлыҡ терәге юҡ, ойошма тыныслыҡты урынлаштырыу ҡоралы итеп бер ниндәй ҙә хөрмәт менән файҙаланмай; ләкин Совет делегацияһы бындай һығымта менән килешә алмай. Даллес һәм башҡалар, БМО-ны уның тыныслыҡты яҡлау бурысында нығытырға кәрәк, тип таныйҙар. Ләкин был тик коро һүҙҙәр генә. Асылда, 7 держава резолюцияһы Именселек Советын йомшартыу, уның полномочийҙарын кәметеү һәм тыныслыҡты яҡлау буйынса уның төп бурысын уған алып ташлау маҡсатын тота. Ләкин структураны, уның нигеҙен емереү менән нығытып булмай, ә агрессияға ҡаршы көрәшеү, агрессияны булдырмау һәм БМО-ның башҡа бер генә органы ла талап итә алмаған көстәрҙе файҙаланыуҙың сиктән тыш хоҡуҡы менән файҙаланыусы органдың БМО-ның нигеҙе булып тороуына бер ниндәй ҙә шик юҡ.

Даллестең Комитетҡа белдереүендә ситләтеп килтерелгән дүрт һығымта: беренсенән, «вето» арҡаһында Именселек Советы тиҙ хәрәкәт итә йәки ғөмүмән хәрәкәт итә алмай; икенсенән, «вето» арҡаһында Именселек Советы йылдам һәм эффектлы хәрәкәттәр өсөн талап ителгән информацияларҙы ала алмай; өсөнсөнән, «вето» арҡаһында Именселек Советына һәм тотош алғанда БМО-нын ҡоралды көстәре була алмай; дүртенсенән, «вето» арҡаһында Именселек Советы йәки БМО агрессияны алдан иҫкәртә алмайҙар, тигән һығымта бар, тип күрһәтте унан ары Вышинский.

Даллестең был һығымталарынан, ветоны бөтөрергә кәрәк, тигән дөйөм һығымта килеп сыға.

Нимә һуң 7 автор Уставты үҙгәртеү, ветоны бөтөрөү маҡсатына өлгәшеү өсөн Уставта күҙҙә тотолған процедураны ҡулланмайҙар? тип һораны Вышинский. Был делегациялар комитетҡа үҙ тәҡдимдәренең Уставҡа тәьҫир итмәүенә ышандырырға теләйҙәр, ләкин фактиҡ алғанда был тәҡдим Уставҡа ҡаршы килтерә.

Һуңғы ике көндә, тип дауам итте Вышинский, әлек сығыш яһаған ораторҙар БМО-лағы уңышһыҙлыҡтарҙы Именселек Советындағы берҙәмлек принцибынан күреп, уға һөжүм итеүгә ил ҡуйҙылар. Ләкин был дәлилдәр бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгәндәр. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында уңышһыҙлыҡтар берҙәмлек принцибы арҡаһында түгел, ә тыныслыҡты урынлаштырыуға булышлыҡ итеүсе тәҡдимдәрҙең Англия-Америка блогы тарафынан блокка алыныуынан килеп сыҡтылар. Был блок уның үҙ интерестарына һәм Америка монополистарының интерестарына булышлыҡ итеүсе ҡарарҙарҙы ҡабул итеүгә өлгәште. АҠШ «ветоны» ҡулланманы, сөнки Именселек Советындағы күпселек уның ҡарамағында булды, һәм ул АҠШ күрһәтеүенә эйәрҙе.

Яңы членарҙы ҡабул итеүгә, атом проблемаһын хәл итеү маҡсатын тотҡан, ҡоралланыуҙарҙы кәметеү тураһында тәҡдимдәрҙе һәм башҡаларҙы раҫлауға был күпселек ҡаршы килде, тип билдәләне Вышинский. Күпселеккә таянып, Англия-Америка блогы аҙсылыҡты ситләтеп үтеп, һәм килешелгән ҡарарҙарҙы ситләтеп үтеп, үҙ пландарын һәм тәҡдимдәрен үткәрергә маташты. Именселек Советының эффектһеҙлеге Англия-Америка блогының позицияһына нигеҙләнгән, был блок күпселекте үҙ ҡулында тотоп, килешеүҙәргә өлгәшмәй, ә бер йәки ике государство интерестарында Берләшкән Милләттәргә үҙ ихтыярын көсләп тағырға маташа.

Даллестең «ветоға» ҡаршы дәлилдәренә яуап биреп, Вышинский, халыҡ-ара ойошманың нигеҙе һәр бер государствоның дипатты ҡулланыуынан түгел, ә Ойошманың башҡа бөтә членарының хоҡуҡтарын хөрмәтләүенән тора, тип күрһәтте. Берҙәмлек принцибы—Берләшкән Милләттәрҙең төп принцибы ул, тип билдәләне Вышинский.

1945 йылдан алып берҙәмлек принцибына башланған һөжүм итеүҙәрҙе билдәләп, Вышинский, был һөжүмдәр Генеральный Ассамблеяға Именселек Советының полномочийҙарын кәүек уҡ полномочийҙарҙы биреү йәки Генеральный Ассамблеяны Именселек Советынан өҫтөн ҡуйыу тураһында тәҡдимдәр формаһын алды, тип хәтергә төшөрҙө. Ләкин, тип белдерҙе ул, Устав, бәхәсһеҙ, тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именселекте яҡлау эшендә төп яуаплылыҡты Именселек Советына йөкмәтә. 1947 йылда Именселек Советына ҡаршылыҡ күрһәтеү маҡсатында «Сессия-ара комитет» тип аталған нәмә төҙөлгәйне, һәм Даллес уны төҙөү проектының авторы булғайны, тип хәтергә төшөрҙө Вышинский. Ләкин был комитет уңышһыҙлыҡҡа осраны. Хәҙер Именселек Советын ҡаҡшатырға яңы маташыуҙар яһала.

Советтәр Союзы Именселек Советының ултырыштарында ҡатнашмағас, Совет Кореяла «эффектлы» хәрәкәт итә алды, тип Даллестең һәм башҡаларҙың раҫлауҙарына яуап итеп, Вышинский, Совет законһыҙ хәрәкәт итте һәм Совет членарының бер группаһының ҡарары Именселек Советының ҡарарҙары булып тормай, тип күрһәтте.

Берҙәмлек принцибын яҡлап, Вышинский президент Рузвельттең 1944 йылда яһаған, Именселек Советының даими членары «тыныслыҡтың төп һаҡсылары» булырға тейештәр, тигән белдереүен килтерҙе. Ул шулай уҡ АҠШ государство секретаренең сенаттың сит ил эштәре буйынса комиссияһында 1945 йылдың июлендә яһаған докладынан цитаталар килтерҙе. АҠШ-тың государство секретаре ул ваҡытта, даими членар һуғышта еңеүгә өлгәшеү өсөн берғәләп хәрәкәт итергә тейеш булған кәүек уҡ, тыныслыҡты яҡлау өсөн дә берғәләп хәрәкәт итергә тейештәр, тип билдәләгәйне.

Америка тәҡдиме Уставты бөтөрөү маҡсатын тота, тип ҡабатлап, Вышинский был резолюцияны яҡлаусылар тарафынан килтерелгән юридик дәлилдәргә ҡағылды. Вышинский тикшереүҙән был өлөшөн, тик Именселек Советы ҡарамағында ғына булған полномочийҙарҙы Ассамблеяға бирергә теләһә ниндәй маташыу Уставты асыҡтан-асыҡ боҙоу буласаҡ һәм уны тормошҡа ашырыу дөйөм тыныслыҡ өсөн бик насар эҙемтәләргә килтереү мөмкин, тип күрһәтеү менән тамамланы.

Америка тәҡдименең конкрет пункттарына ҡағылып, Вышинский, Генеральный Ассамблеяның махсус сессияһын саҡырыуҙы күҙҙә тотоусы «а» тәҡдименә Совет делегацияһы ҡаршы килмәй, тине. Ләкин Совет делегацияһы Именселек Советының 7 членының теләһә ҡайһыһы махсус сессияны саҡыра ала, тигән шарт менән килешә алмай, һәм сессияны Уставҡа ярашлы рәүештә саҡырылырға тейеш булыуын талап итә. Махсус сессия 24 сәғәт эсендә саҡырылырға тейеш, тигән мәғәнәһеҙ положениегә лә Вышинский шулай уҡ ҡаршы

(Аҙағы дүртенсе биттә).

Берләшкән Милләттәр ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

(Аҙағы. Башы өсөнсө биттә).

киләө. Бының һөҙөмтәһендә вәкилдәрҙең мәсьәләне өйрәнеү өсөн ваҡыты булмаясаҡ, тип күрһәтеп Вышинский, сессияны саҡырыу өсөн кәм тигәндә ике айлыҡ ваҡыт билдәләргә кәрәк, тигән фекер белдерҙе.

9—14 членден торған «Тыныслыкты Һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия» тип аталған шамане төҙөүҙе күҙҙә тотоусы Америка резолюцияһы проектының «б» бүлегенә ҡарата Вышинский, Генеральный Ассамблея бындай комиссияны төҙөй ала, ләкин был комиссия бер йәки ике илдең ҡоралы түгел, ә унда бер нисә илдең вәкиле булырға тейеш, тине.

Унан ары Вышинский резолюция проектының «з» бүлеген асыҡтан-асыҡ законһыҙ итеп фаш итте. Был бүлек БМО члендәренең «Именселек Советенең йәки Генеральный Ассамблеяның тәкдиме буйынса Берләшкән Милләттәрҙең часе йәки частәре сифатында һис кисекмәстән файҙаланылырға мөмкин булған хәрби частәрҙе» БМО члендәренең әҙер тотоуҙарын күҙҙә тота. Бындай тәкдим Именселек Советен ситләп үтеү һәм уның хоҡуҡтарын узурпациялау маҡсатын күҙҙә тота. Вышинский тыныслыкты һәм халыҡ-ара именселекте яклау өсөн Устав нигеҙендә Именселек Советенең яуаплы булыуын билдәләне. Даллестең, Генеральный Ассамблея «бойороҡтар бирмәйәсәк», ә һуғыш хәрәкәттәрен «тәкдим итәсәк», тигән дәлилдәренә яуап биреп, Вышинский, Даллес һәм башҡалар был тәкдимдең мораль яҡтан «бойороҡ» менән бер тигеҙ икәнлеген үҙҙәре танынылар, тип күрһәтте.

Вышинский, Генеральный Ассамблеяға ҡоралы көстәрҙе файҙаланыу тураһында бойороҡ биреү хоҡуҡы БМО Уставының ниндәй урынында яҙылған, тип һораны. «в» бүлегендә булған тәкдимдең законһыҙ характеры асыҡ. Советтәр Союзы резолюцияһы тарафынан тәкдим ителгән ҡоралы көстәрҙе төҙөүгә ҡаршы килә, сөнки был, тик Именселек Советы ҡарамағында ғына булған бурыстар өлкәһенә басып инеүҙе аңлатыр ине.

«Коллектив сараларҙы күреү буйынса комитет» төҙөргә тәкдим иткән «г» бүлеге шулай уҡ законһыҙ, сөнки комитет хәрби характерҙа булған информацияларҙы йыйыр ине һәм тыныслыкты һәм халыҡ-ара именселекте яклау өсөн яуаплылыҡ бурысы йөкмәтелгән Именселек Советенең полномочиеларен боҙор ине, тип күрһәтте Вышинский. Именселек Советы Устав статьяларын, шулай уҡ үҙенә ҡағылған бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн һис кисекмәстән саралар күрергә һәм хәрби штаб комитетенең эшләүен тәьмин итергә тейеш, тине Вышинский. Совет үҙенең бурыстарын үтәргә ҡамасаулыҡ итеүсе кәртәләрҙе алып ташлау өсөн саралар күрергә тейеш.

Вышинскийҙың сығышынан һуң комитет ултырышы ябылды.

Махсус политик комитеттең 10 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. (ТАСС). Кисә көндөҙгө ултырыштың башында Сирия вәкиле Зейн Эд-Дин, Генеральный Ассамблеяның үткән йылдың ноябрь айында ҡабул ителгән резолюцияһында бойондороҡһоҙ, берләшкән Ливия государствоһын төҙөү кәрәклеге билдәләнгәнлеге, тип күрһәтте. Ләкин идара итеүсе державаларҙың — Франция һәм Англияның хәрәкәттәре был маҡсаттарға [illegible]. Улар Ливиялағы сепаратив хәрәкәттәрҙе яҡлайҙар.

Унан ары Совет вәкиле Арутюнян Ливиялағы хәлгә ентекле анализ менән сығыш яһаны. Ул, тарихи, политик һәм экономик яҡтан ҡарағанда Ливия берҙәм ил булып тора, ләкин Англия һәм Франция АҠШ-тың актив ҡатнашлығында, БМО-ның Ливиялағы комиссарының хеҙмәттәшлегендә, был тарихи фактыны кире ҡағырға маташа, тип күрһәтте. Улар бының менән ошо районға үҙ контролдәрен булдырыуға, уны Африкалағы милли азатлыҡ хәрәкәтенә ҡаршы файҙаланылыуы мөмкин булған хәрби базаға әүерелдереүгә өлгәшәләр. Совет делегаты Англияның 1949 йылда Киренаикала эмир Эс-Сенуси етәкселегендә марионет хөкүмәтте нисек төҙөгәнлеге тураһында һөйләне. Англия был марионет режимға автономия күренешен бирергә маташты, ләкин Трансиордания өлгөһө буйынса хәрби контролде һаҡлап ҡалдырҙы.

Англия шулай уҡ Триполитания районында үҙенең хакимлеген нығытыу һәм берләшкән, бойондороҡһоҙ Ливияны булдырыу тураһында Генеральный Ассамблея тарафынан ҡабул ителгән пландың емерелеүенә өлгәшеү өсөн Триполитанияның «автономиялы» режимы тип аталған марионеткаһын да төҙөне. Бер үк ваҡытта французлар, 9 октябрҙә комиссар тарафынан таныҡлылған докладтан күренгәненсә, Берләшкән Милләттәрҙең Ливиялағы верховный комиссарының хупларыуында, Фессанда шундай уҡ марионет режим төҙөй башланылар.

Ливияны инглиздәрҙең һәм французларҙың үҙ-ара бүлеүе һуңғы маҡсат булып тора, тине Арутюнян. Был, Англия һәм Франция матбуғатында басылып сыҡҡан хәбәрҙәрҙән асыҡ күренә. Улар автономиялы өс өлөштән: Киренаика, Триполитания һәм Фессандан торған федератив Ливия государствоһын төҙөүҙе талап итәләр. Унан ары Арутюнян, Франция Италия менән тыныслыҡ договорын боҙоп, Ливияның бер өлөшөн административ яҡтан Тунисҡа ҡушып, уны аннексияланы ла инде, тип күрһәтте.

Шулай уҡ Англия ла 1948 йылдың январында Италия менән тыныслыҡ договорын боҙоп, Ливияның Меллахтағы һауа базаһын бер яҡлы, законһыҙ договор нигеҙендә АҠШ-ҡа бирҙе. Англия менән Италия араһында 1949 йылдың майында ҡул ҡуйылған Бевин—Сфорц тип аталған йәшерен договор ҙа колониаль державаларҙың маҡсаттарын асыҡ күрһәтә. Был договорҙа ике яҡ та, Франция һәм АҠШ ризалығында, Ливияны бүлгеләү методтары тураһында килештеләр.

Шул уҡ ваҡытта, тине Арутюнян, Англия һәм Францияның һуғыш тамамланғас Ливияла ғәскәрҙәр тоторға хоҡуҡтары булмауға ҡарамаҫтан, улар был районда ҡоралы көстәр тотоуҙы һәм АҠШ-тың ҡоралы көстәре өсөн базаларҙы тәьмин итеүҙе дауам итәләр. Шулай итеп, Ливияның берләшеүен һәм уға бойондороҡһоҙлоҡ тәьмин итеүҙе талап итеүсе Генеральный Ассамблеяның резолюцияһына Ливияла идара итеүсе державаларҙың һәм АҠШ-тың ҡаршы килеү ихтыяры менән тулы булыуы һәм быны үҙҙәренең империалистик интерестәренә буйһондороу өсөн эшләгәнлектәре асыҡ.

Совет делегаты Каир газеталарының, АҠШ, Франция һәм Англияның Ливиялағы пландары яҡындағы нефть райондарында уларҙың интерестәре менән бәйләнгән, тигән хәбәрҙәренән цитаталар килтерҙе.

Совет делегаты резолюция проекты индерҙе. Был резолюция проекты түбәндәгеләрҙе күҙҙә тота: Генеральный Ассамблея Ливияның өс өлөшөн—Киренаика, Триполитания һәм Фессанды бер, ирекле, бойондороҡһоҙ государствоға берләштерергә тәкдим итә; Генеральный Ассамблея ирекле һәм бойондороҡһоҙ Ливия государствоһы өсөн башҡарма һәм закон сығарыусы органдар төҙөргә тәкдим итә; һәм Генеральный Ассамблея Ливиялағы сит ил ғәскәрҙәрен өс ай эсендә сығарып бөтөргә һәм Ливиялағы бөтә сит ил базаларын юҡҡа сығарырға тәкдим итә.

Совет делегатының сығышынан һуң көндөҙгө ултырыш ябылды.

Политик комитеттең 11 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Политик комитеттең иртәнге ултырышында АҠШ, Канада, Англия, Төркия, Филиппины, Франция һәм Уругвай делегациялары тарафынан индерелгән резолюция проекты айҡанлы «Тыныслыкты яклап берләшкән хәрәкәттәр» мәсьәләһе буйынса дөйөм дискуссия дауам итте.

Иртәнге ултырышта беренсе булып Эквадор вәкиле Кеведо сығыш яһаны. Ул Американың резолюция проектын (7 ил резолюцияһы тип аталған резолюцияны) яҡланы.

Унан һуң сығыш яһаған Ирак вәкиле үҙ телмәренең башында, Генеральный Ассамблея бөйөк державаларҙың үҙ-ара хәрәкәттәр тураһында килешеүҙәренә өлгәшеү өсөн яҡшынан тырышырға тейеш, тип күрһәтте. Тыныс һөйләшеүҙәрҙән, бөтә бәхәсле мәсьәләләрҙе тыныс юл менән яйға һалыуҙан бер ваҡытта ла баш тартырға ярамай, тине ул. 7 делегация резолюцияһының проекты БМО Уставының берҙәмлек принцибен бөтөрөү өсөн «ситләтеп һалған юл» булып тора, тип белдерҙе ул.

Унан һуң Эфиопия вәкиле сығыш яһаны. Ул 7 государство резолюцияһының проектында килтерелгән принциптарҙы хупланы, ләкин, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының эшенең уңышы, бөтәһенән элек, Именселек Советенең биш даими члене — бөйөк державаларҙың килешелгән хәрәкәттәренә бәйләнгән, тип билдәләне. Ул шуға күрә Генеральный Ассамблея бөйөк державаларға мөрәжәғәт итеп һәм бөтә бәхәсле мәсьәләләр буйынса килешергә уларға тәкдим итһә, яҡшыраҡ булмасмы икән, тигән һорауҙы ҡуйҙы.

Дөйөм дискуссия барышында СССР делегацияһы Политик комитет ҡарамағына ике резолюция проектын индерҙе. Беренсе резолюция проектында былай тип әйтелә:

«Генеральный Ассамблея,

тыныслыкты һәм халыҡтар именселеген яклау һәм нығытыу эшендә Именселек Советенең биш даими членының килешелгән хәрәкәттәренең айырыуса әһәмиәткә эйә булыуын иҫтәбарға алып,

Уставтың 43-сө статьяһына ярашлы рәүештә тейешле килешеүҙәр төҙөү нигеҙендә Именселек Советы ҡарамағына ҡоралы көстәр биреүгә тиклем Именселек Советенең биш даими члене СССР, АҠШ, Великобритания, Ҡытай һәм Франция Уставтың был державалар араһында консультациялар үткәреүҙе күҙҙә тотоусы 106-сы статьяһын мотлаҡ тормошҡа ашырыуға саралар күрһендәр, һәм ойошма исеменән халыҡ-ара тыныслыкты һәм именселекте яклау өсөн кәрәкле булыуы мөмкин булған үҙ-ара хәрәкәттәр яһау маҡсатында Уставтың юғарыла күрһәтелгән 106-сы статьяһына ярашлы рәүештә был державалар бер-береһе менән консультация яһаһындар, тип тәкдим итә».

Совет резолюцияһының икенсе проектында былай тип әйтелә:

БМО Уставына һәм айырым алғанда Уставтың 5, 6 һәм 7 главаларына ярашлы рәүештә халыҡ-ара тыныслыкты һәм именселекте яклау маҡсаттарында,

Генеральный Ассамблея Именселек Советенә тәкдим итә:

тыныслыкка теләһә ниндәй ҡуркыныс йәки агрессия актын асыҡлау буйынса һәм халыҡ-ара тыныслыкты һәм именселекте яклауға янауы мөмкин булған бәхәстәрҙе йәки ситуацияларҙы тыныс юл менән яйға һалыу буйынса Устав тарафынан күҙҙә тотолған сараларҙы үткәреүҙе тәьмин итеү өсөн кәрәкле саралар күрергә;

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында член булып торған государстволарҙың Именселек Советы ҡарамағына ҡоралы көстәр биреүҙәре тураһында һәм хәрби штаб комитетенең эффектле эшләүе тураһында Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Уставының 43, 45, 46 һәм 47-се статьяларының положениеларен тиҙерәк тормошҡа ашырыу буйынса саралар эшләргә».

Дискуссия ваҡытында сығыш яһаған Канада вәкиле Пирсон Америка резолюцияһы проектының ҡайһы бер положениеларенә ҡаршы СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский тарафынан килтерелгән дәлилдәрҙе кире ҡағырға маташты.

Канада вәкиле 7 держава резолюцияһының проектын тулыһынса яҡланы.

Ултырыш аҙағында сығыш яһаған Египет һәм Филиппины делегаттары ла шулай уҡ 7 держава резолюцияһының проектын яҡланылар.

Шуның менән иртәнге ултырыш ябылды.

Махсус политик комитеттең 11 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 11 октябрь. (ТАСС). Махсус политик комитеттең бөгөнгө ултырышында БМО-ның Ливия буйынса комиссарының докладын, Ливиялағы властарға идара итеүселәрҙең докладтарын тикшереү, шулай уҡ СССР делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проектын тикшереү дауам итте. Был резолюция проекты Киренаиканы, Триполитанияны һәм Фессанды берҙәм Ливия государствоһына берләштереүҙе һәм Ливияның закон сығарыусы һәм башҡарма органдарын төҙөүҙе күҙҙә тота. Ул шулай уҡ Ливиялағы бөтә сит ил ғәскәрҙәрен өс ай эсендә сығарыуҙы һәм уның территорияһындағы хәрби базаларҙы бөтөрөүҙе күҙҙә тота.

Польша вәкиле Станислав Гаевский, Ливиялағы комиссарҙың докладына һәм ундағы властарға идара итеүселәрҙең (Англия, Франция) докладтарына анализ яһап, властарға идара итеүселәрҙең комиссар тарафынан хупланған бөтә эше, Генеральный Ассамблеяның 1949 йылдың 21 ноябрендәге резолюцияһына ҡарамаҫтан, Ливияны бүлгеләүгә һәм Киренаиканы, Триполитанияны һәм Фессанды был идара итеүселәрҙең үҙ колонияларына әүерелдереүгә юнәлтелгән, тип күрһәтте.

Йомғаҡлау һүҙендә Гаевский, Польша делегацияһы берҙәм Ливияның киләсәге тураһындағы мәсьәләне берҙән-бер ғәҙел хәл итеү юлы итеп Совет резолюцияһының проектын яҡлай, тип белдерҙе.

Унан һуң сығыш яһаған Греция вәкиле Киру, БМО-ның Ливия буйынса комиссарының һәм Советенең эшен Греция делегацияһы хуплай, тип белдерҙе.

Италияның элекке колонияларына мөнәсәбәте булған мәсьәләләрҙе тикшереү айҡанлы комитет ултырышына саҡырылған Италия вәкиле Ливияны бүлгеләүгә һәм уны АҠШ ҡатнашлығында Англия һәм Франция араһында бүлгеләүгә ике мәғәнәлә булмаған ризалыҡ белдерҙе һәм бының өсөн милли Ассамблеяла был аҙсылыҡ вәкилдәренең ҡатнашыуын да индереп, Италияның Ливиялағы аҙсылығының интерестәрен иҫәпкә алыуҙы һораны.

Сауд Аравияһының вәкиле Әхмәд Әбдул Джаббар үҙ телмәрендә, берҙәм бойондороҡһоҙ Ливияны төҙөү тураһында Генеральный Ассамблеяның резолюция ҡабул итеүе көнөнән алып бер йыл тиерлек ваҡыт үтте, тип күрһәтеп, БМО-ның Ливия буйынса комиссарының һәм Советенең һәм властарға идара итеүселәрҙең эше менән ҡәнәғәтләнмәү белдерҙе һәм уларҙы тәнҡитләне.

Англия резолюцияһының проектын өйрәнеү өсөн подкомитет төҙөү турында Греция делегатының тәкдимен яҡлаған Көньяҡ Африка Союзы вәкиленең сығышынан һуң комитет ултырышы ябылды.

Махсус политик комитеттең киләһе ултырышы 12 октябрҙә буласаҡ.

Ким Ир Сендең Корея халҡына, армияһына һәм партизандарына ҡарата 1950 йылдың 11 октябрендә радио аша яһаған мөрәжәғәте

ПХЕНЬЯН, 11 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының главнокомандующийы Ким Ир Сен бөгөн Корея халҡына түбәндәге воззвание менән мөрәжәғәт итте:

Туғандар һәм һеңлеләр!

Геройҙар Халыҡ армияһының һалдаттары һәм офицерҙәре!

Данлы партизандар һәм партизанкалар!

Америка империалистәре беҙҙең Тыуған илебеҙҙе үҙҙәренең колонияларына, ә беҙҙең 30 миллионлы халҡыбыҙҙы үҙҙәренең ҡолдарына әүерелдереү маҡсатында беҙҙең Кореяға ҡаршы агрессив һөжүмде дауам итәләр. Бандиттәр был ваҡыт эсендә ҡаты удар алыуға һәм 60—70 меңдән артығыраҡ кешене юғалтыуға ҡарамаҫтан, улар Тымыҡ океан районындағы үҙҙәренең бөтә ҡоралы көстәрен мобилизовать итеп, дөйөм һөжүм башланылар. Беҙҙең Халыҡ армиябыҙ үҙ ерененең һәр бер аҙымын яҡлап, сигенергә мәжбүр булды. Хәҙер беҙҙең Тыуған илебеҙ бик ҡурҡыныслы хәлдә тора. Беҙҙең Тыуған илебеҙ алдына етди ҡурҡыныс килеп басты.

Америка империалистәренең ҡоторттоуы буйынса Ли Сын Ман кликаһы тарафынан тоҡандырылған һуғыш үҙ-ара, граждандар һуғышы булып тора. Бөтәһенә лә билдәле булғанынса, Корея халыҡ-демократик республикаһының хөкүмәте был ҡан ҡойғос трагедияны теләмәне. Беҙҙең хөкүмәтебеҙ Тыуған илде тыныс юл менән берләштереү өсөн бөтә сараларҙы күрҙе. Ләкин беҙҙең бөтә тәкдимдәребеҙ кире ҡағылдылар. Ли Сын Ман кликаһы Тыуған илебеҙҙе тыныс юл менән берләштереүҙе тормошҡа ашырыуға һуңғы моментҡа тиклем ҡамасаулыҡ итте һәм Америка империалистәренең ҡоторттоуы буйынса Кореяла туғанды-туған тарафынан үлтереүҙең үҙ-ара һуғышын әҙерләне.

Сеулда ҡулға алынған документтарҙан күренгәненсә, Ли Сын Ман кликаһы 1949 йылда уҡ Төньяҡ Кореяға һөжүм итергә маташҡан. Ләкин Көньяҡ Кореяла партизандарҙың ҡеүәтле хәрәкәте Америка империалистәрен Кореялағы туғанды-туған тарафынан үлтереүҙең үҙ-ара һуғышын 1950 йылға тиклем кисектерергә мәжбүр иткән. Корея Халыҡ демократик республикаһының хөкүмәте, Төньяҡ Кореяға ҡаршы агрессияның әҙерләнеүе тураһында 1950 йылдың май айы башында ышаныслы информация алғас, был агрессияны кире ҡағыу өсөн үҙ ваҡытында саралар күрә алды. Июнь аҙағында, лисынмансы армия 38-се параллелдән төньяҡҡа үтеп ингәс, Халыҡ армияһы лисынмансы хыянатсыларҙың Төньяҡҡа ҡаршы яһалған агрессияһын кире ҡағыу ғына түгел, бәлки партизандар һәм бөтә Корея халҡы ярҙамында уларға емергес ударҙар яһаны. Халыҡ армияһы, бөтә урындарҙа ла халыҡтың йылы ҡабул итеүенә осрап, Ли Сын Ман армияһын тар-мар итеп һәм Ли Сын Мандың фашистик-террористик режимынан Көньяҡ Кореяның ҡалаларын һәм ауылдарын азат итеп, Көньяҡҡа табан алға барҙы. Туғанды-туған тарафынан үлтереүҙең үҙ-ара һуғышы башланғас, ике ай ваҡыт эсендә Халыҡ армияһы илдең көньяҡ өлөшө территорияһының 90 процентын азат итте, дошманды Кенсан провинцияһында тар ғына районға ҡыуып индерҙе. Илдең көньяҡ өлөшөндәге азат ителгән райондарҙа халыҡ властеның ысын органдары булған халыҡ комитеттәре аяҡҡа баҫтырылдылар. Азат ителгән 9 провинцияла, 108 өйәҙҙә, 1.186 волостә, 13.654 ауылда халыҡтың актив ҡатнашлығында ауыл, волость, өйәҙ һәм провинция халыҡ комитетына һайлауҙар уңышлы үтте. Бынан тыш, республиканың көньяҡ өлөшөнөң азат ителгән райондарында төньяҡ өлөшөндә тормошҡа ашырылған кеүек үк демократик үҙгәрештәр үткәрелделәр. Америка империалистәренең һәм халыҡ хыянатсыларының ерҙәрен конфискациялау юлы менән ер реформаһы үткәрелде — крәҫтиәндәрҙең быуаттар буйына килгән хыялы тормошҡа ашырылды. Ер реформаһы үткәреү һөҙөмтәһендә 1.163 мең батраҡ, аҙ ерле һәм ерһеҙ крәҫтиәндәр түләүһеҙ рәүештә 1.200 мең тенбо ер алдылар, ер хужалары булып әүерелделәр. Шулай итеп, Халыҡ армияһы тарафынан азат ителгән райондарҙың халҡы яңы, бәхетле тормош юлына баҫты.

Ләкин Америка империалистәре Кореяла туғанды-туған тарафынан үлтереүҙең үҙ-ара һуғышын тоҡандырған Ли Сын Мансы кликаның тулыһынса еңелеүен күргәс, Кореяның граждандар һуғышына ҡоралы тығылыуҙы башланылар. Корея һуғышына Америка империалистәренең ҡоралы тығылыуы Кореяны Америка колонияһына әүерелдереү һәм Корея халҡын ҡол итеү маҡсатын тота. Был интервенция шулай уҡ Азия халыҡтарының милли-азатлыҡ хәрәкәтен баҫтырыуҙы, СССР-ға һәм Ҡытайға ҡаршы һуғыш өсөн Кореяны хәрби-стратегик плацдармға әүерелдереүҙе үҙенең маҡсаты итеп ҡуя.

Америка империалистәре Кореялағы үҙҙәренең агрессив пландарын БМО исеме менән йәшерәләр.

Америка империалистәре, Кореялағы һуғыш хәрәкәттәре БМО Именселек Советенең ҡарарҙары нигеҙендә үткәрелә, тип белдерәләр. Американың Кореяға ҡоралы тығылыуы Именселек Советенең ҡабул итеүенә тиклем башланды. Был ҡарарҙың законлы көсө юҡ, ул Именселек Советенең даими члендәренең — Советтәр Союзы, Ҡытай Халыҡ Республикаһы вәкилдәренең һәм Корея вәкиленең ҡатнашыуынан башҡа ҡабул ителде. Ләкин ҡыйыу баҫар Америка империализмы БМО флагы аҫтына йәшеренеп Кореяла ҡот осҡос йыртҡыслыҡтар яһай.

Америка самолеттары һәм карателдәре беҙҙең тыныс ҡалаларыбыҙҙы һәм ауылдарыбыҙҙы емерәләр, Корея халҡының ҡаны һәм тире түгелеп барлыҡҡа килтерелгән промышленность предприятиеларен юҡ итәләр. Америка ғәскәрҙәре беҙҙең илебеҙҙә бик күп һанда тыныс халыҡты—ҡатын-ҡыҙҙарҙы, балаларҙы һәм ҡарттарҙы үлтерәләр.

Америка юлбаҫарҙары, БМО Уставын тупаҫ боҙоп һәм халыҡ-ара хоҡуҡты һәм мораль нормаларҙы ситләп үтеп, Корея халҡының ихтыярын һәм боевой рухын йыртҡыстарса методтар менән өҙөргә маташалар.

Геройҙар Халыҡ армияһы, партизандар һәм бөтә Корея халҡы сит ил агрессияһына ҡаршы, Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн һуғышҡа бер кешеләй күтәрелде.

Бөтә Корея халҡы үҙ Тыуған илененең бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәштә фронтта ла һәм тылда ла иҫ киткес фиҙакәрлек, патриотизм һәм геройлыҡ күрһәтә. Геройҙар Халыҡ армияһының ҡеүәтле ударҙары аҫтында Американың агрессив ғәскәрҙәре еңелеү артынан еңелеү кисерҙеләр.

Америка империалистәре беҙҙең илебеҙҙе тулыһынса ҡыуылып сығыуҙан туранан-тура ҡурҡыныс аҫтында ҡалып һәм үҙенең тамам ҡаҡшаған авторитетын аяҡҡа баҫтырырға һәм Кореялағы үҙенең агрессив маҡсаттарына теләһә ниндәй ҡорбандар менән өлгәшергә маташып, Тымыҡ океан районындағы ҡоро ер ғәскәрҙәрен, хәрби-диңгеҙ һәм хәрби-һауа көстәрен мобилизовать иттеләр һәм хатта Урта диңгеҙ флотының резервта торған хәрби караптарының бер өлөшөн дә Кореяға килтерҙеләр.

Шулай итеп Америка агрессорҙары Кореяла һуғыш өсөн бер нисә уналаған мең кешенән торған ғәйәт ҙур хәрби көстө мобилизовать иттеләр һәм 16 сентябрҙә Инсонға 50 меңдән артығыраҡ армия төшөрҙөләр. Десант операцияларында бер нисә йөҙ карап һәм 500-ҙән артығыраҡ самолет ҡатнашты. Дошман Сеулды бер удар менән баҫып алырға иҫәп тотто, ләкин ул быны шунда уҡ эшләй алманы.

Халыҡ армияһы Сеулдың халыҡ ополчениеһы ғәскәрҙәре ярҙамында, һан ағырынан өҫтөн булған дошман көстәренен һөжүмен 14 көн буйына тотоп торҙо һәм шуның менән Тыуған илде яҡлауҙа фиҙакәрлек һәм геройлыҡ өлгөләрен күрһәтте.

Дошман башҡа фронттарҙа көс ағылып өҫтөнлөк алды. Бының арҡаһында Халыҡ армияһы сигенергә мәжбүр булды. Фронтта етди хәл килеп тыуҙы. Дошман 38-се параллелгә етеп, төньяҡҡа үтеп инде.

Америка империалистәренә ҡаршы бөтә Корея халҡы тарафынан алып барылған һуғыш ғәҙел һәм изге һуғыш булып тора, тип күрһәтеп, Ким Ир Сен былай тип дауам итте:

Өс ай буйына дауам иткән һуғыш беҙҙең халҡыбыҙҙа тиңдәше булмаған иниһайәт көс сығанаҡтары барлығын күрһәтте.

Беҙҙең халҡыбыҙҙы яңынан тарҡаулыҡҡа, артта ҡалыуға, ҡоллоҡҡа һәм иҙелеүгә, йәрселеккә ылыҡтырырға теләүсе Америка империалистәренә һәм улар тарафынан ялланған лисынмансы бандаларға ҡаршы үҙ Тыуған иленең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн, демократик үҙгәрештәр һәм бәхетле киләсәк өсөн, Корея халҡы тарафынан алып барылған һуғыш беҙҙең халҡыбыҙҙың еңелмәҫлек көсөн күрһәтте.

Унан ары Ким Ир Сен Халыҡ армияһы эшселәр, крәҫтиәндәр, партизандар, бөтә Корея халҡы алдында хәҙерге моментта торған бурыстарҙы билдәләне.

Корея халҡының көрәшен бөтә прогрессив кешелек донъяһы яҡлай, тип билдәләп, Ким Ир Сен һүҙен былай тип тамамланы:

Хәҙерге ваҡытта беҙҙең иң мөһим бурысыбыҙ үҙ еребеҙҙең һәр бер аҙымын ҡан менән яҡлауҙан, дошманға ҡыйратҡыс ударҙар яһау өсөн, беҙҙең еребеҙҙә сит ил ҡоралы интервенттәрен һәм уларҙың ялсылары — лисынмансы хыянатсыларҙы мәңгегә һәм тулыһынса бөтөрөү өсөн бөтә көстө әҙерләүҙән тора. Дошманға бындай ҡырҡа удар һис шикһеҙ яһаласаҡ.

Бөтә Корея халҡы Корея Халыҡ демократик республикаһының байрағын һәм Корея халҡының еңеүсән байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәрергә тейеш.

Геройҙар Корея Халыҡ армияһына дан!

Дошман тылындағы геройҙар партизандарға дан!

Империалистик агрессорҙарға ҡаршы үҙ Тыуған иленең бойондороҡһоҙлоғо, азатлығы һәм намыҫы өсөн көрәшкә күтәрелгән геройҙар Корея халҡы йәшәһен!

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 12 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн иртән былай тип хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы ныҡлы һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр.

Кэсон (Кайдзйо) районында һәм көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре төньяҡҡа табан алға барырға маташыусы дошманға ҡырҡа көтерҙе ударҙар яһап туҡтаттылар һәм уға ҙур юғалтыуҙар яһанылар.

ПХЕНЬЯН, 12 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн кис былай тип хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре дошманға ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр.

9 октябрҙә дошман Кэсон (Кайдзйо) районында артиллерия һәм танкылар ярҙамында Коранпхо юнәлешендә һөжүм итергә маташҡан.

Был һуғышта Халыҡ армияһының частәре дошмандың 100-ҙән артығыраҡ һалдатын һәм офицерын үлтергәндәр һәм яралағандар. Ике танк, 5 автомашина юҡ ителгән, ауыр пулеметтар, мылтыҡтар, карабиндәр һәм башҡа ҡоралдар алынған.

Вьетнамда һуғыш хәрәкәттәре

ПЕКИН, 12 октябрь. (ТАСС). Вьетнамдан алынған хәбәрҙәргә ҡарағанда, Вьетнам Халыҡ армияһының ҙур хәрби еңеүҙәре һөҙөмтәһендә француз командованиеһы Төньяҡ Вьетнамдың мөһим хәрби үҙәге Тай-Нгуэн ҡалаһын 12 октябрҙә эвакуацияларға мәжбүр булған.

Трумэндең Макартур менән кәңәшмәһе

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. (ТАСС). Президент Трумэн генерал Макартур менән кәңәшмә үткәреү өсөн Вашингтондан самолетта осҡан.

Макартур менән осрашыу Тымыҡ океан районында буласаҡ.

Францияла Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғалары йыйнауҙың уңышы

ПАРИЖ, 12 октябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғалары йыйнау буйынса кампания Францияла һуңғы ваҡытта тағы ла киңерәк ҡолас алды, тип хәбәр итә. Газета, айырым алғанда, һуңғы мәғлүмәттәргә ҡарағанда, Сена департаментында Стокгольм Воззваниеһенә 2 миллион 800 мең ҡултамғаһы йыйналған, тип хәбәр итә.

Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙа ауыл хужалығының уңыштары

ПЕКИН, 12 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәренә Мукдендән, яңы урожай продукцияһы баҙарға килә барған һайын, Төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙың государство сауҙа кампаниялары ҙурыраҡ масштабтарҙа мамыҡ һәм бойҙай һатып ала башлағандар тип хәбәр итә. 21 сентябрҙә Маньчжурияның аҙыҡ-түлек кампанияһы крәҫтиәндәрҙән 47 мең тоннанан артығыраҡ бойҙай һатып алған да инде.

Крәҫтиәндәрҙең ныҡлы тырышлыҡтары арҡаһында Төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙа бойҙайҙың дөйөм урожайы быйыл 480 мең тонна тәшкил иткән, был, 1943 йылдың урожайынан 40 процентҡа артыҡ тигән һүҙ.

Ҡытай мамыҡсылыҡ кампанияһының Төньяҡ-көнсығыш филиалы шулай уҡ крәҫтиәндәрҙән яңы урожай мамығын актив рәүештә һатып ала башлаған. Хөкүмәттең ярҙам итеү сараларын күреүе һөҙөмтәһендә быйыл мамыҡ сәсеүлектәренең майҙаны, үткән йылға ҡарағанда, ике тапҡырға артҡан.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Кәрл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлешө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ч 01105. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.
1950 йыл
№ 207 (8664)
15
ОКТЯБРЬ
йәкшәмбе
хаҡы 20 тин.

РСФСР-ҙың бөтә 18 йәшкә еткән граждандары, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, депутаттар һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайланырға хоҡуҡлылар.

Партия мәғарифенең яңы уңыштарына

Тыуған илебеҙҙең халҡы коммунизм төҙөүҙең грандиоз бурыстарын уңышлы үтәп килә. Волга һәм Днепр йылғаларында гигант гидроэлектростанциялар ҡорола, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым яландарында крәстиәндәрҙең мәңгелек хыялдары тормошҡа ашырыла, Аму-Дарья буйҙарында, Ҡара-Ҡом сүллегендә бәхет һәм муллыҡ сәскәләре үҫәр. Коммунизмдең яңы гиганттары совет кешеләрен фиҙакәр хеҙмәткә, яңы подвигтарға рухландыра.

Бөтәһен дә еңеүсе марксизм-ленинизм фәне коммунизмдең еңеүе өсөн кәрәкле совет халҡының ҡулында ҡеүәтле ҡорал булып тора. Была шуға күрә лә Ленин—Сталин партияһы кадрҙарҙы революцион теория менән ҡоралландырыу тураһында көндәлек хәстәрлек күрә. Сөнки обществоның үҫеш законлары тураһындағы фәнгә тәрән эйә булмайынса коммунизм төҙөлешенә, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү эшенә дөрөҫ етәкселек итеү мөмкин түгел. Марксистик-ленинсе теорияны өйрәнеү эштең бөтә тармаҡтарындағы работниктар өсөн мәжбүри булып тора.

«... фәндең шундай бер тармағы бар, ул тармаҡты белеү фәндең бөтә тармаҡтарындағы большевиктар өсөн мәжбүри булырға тейеш,—тип өйрәтә иптәш Сталин, **— ул — общество тураһындағы, обществоның үҫеш законлары тураһындағы, пролетар революцияһының үҫеш законлары тураһындағы, социалистик төҙөлештең үҫеш законлары тураһындағы, коммунизмдең еңеүе тураһындағы марксистик-ленинсе фән».**

Эштең бөтә тармаҡтарындағы работниктарға марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуҙа ярҙам итеү, был теорияны практик эштә ҡуллана белеүгә өйрәтеү партия ойошмаларының, партия-пропагандаһының мөһим бурысы булып тора. Большевизмдең теорияһын һәм уның тарихын тәрән өйрәнеү өсөн кәрәк булған бөтә шарттар бар. Тик был бай мөмкинлектәрҙе тулы файҙаланыу ғына талап ителә.

Иртәгә ауыл ерҙәрендә партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы башлана. Партия ойошмалары яңы уҡыу йылына һәр яҡлап әҙерләнеү, политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙе комплектовать итеү, пропагандистарҙы һайлап алыу һәм уларҙың идея-теоретик кимәлдәрен һәм методик белемдәрен күтәреү буйынса ҙур эш башҡарҙылар. Партияның Тәтешле, Маҡар, Бәләбәй, Йомағужа район комитеттары яңы уҡыу йылына айырыуса етди әҙерлек менән киләләр. Партия мәғарифенең эшен яҡшыртыу мәсьәләләре пленумдарҙа, актив йыйылыштарында тикшерелде. Политик мәктәптәрҙә, түңәрәктәрҙә занятиеләрҙең идея-теоретик кимәлен күтәреү, коммунистарҙың уҡыуҙарына контролде көсәйтеү мәсьәләләренә етди иғтибар бирелде.

Пленумдарҙа, актив йыйылыштарында партия мәғарифенең эшен яҡшыртыу бурыстарын тикшереү тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит билдәһе аҫтында үттө. ВКП(б)-ның Көйөргәҙе райкомының пленумы марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәргә тейешле ярҙам күрһәтелмәүен, консультанттарҙың насар эшләүҙәрен, пропагандистар менән даими эш алып барылмауын ҡаты тәнҡиткә алды.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы партия пропагандаһының идея-теоретик кимәлен артабан күтәреү, коммунистарға һәм бөтә работниктарға марксистик-ленинсе әҙерлек биреүҙә яңы уңыштарға өлгәшеү йылы булырға тейеш. Бының өсөн, бөтәһенән дә элек, үткән йылғы хаталарҙың ҡабатланыуына юл ҡуйырға ярамай. 1949—1950 уҡыу йылында айырым түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә марксизм-ленинизм фәнен тәрән үҙләштереү урынына айырым цитаталарҙы, даталарҙы, тарихи фактыларҙы ятлау менән сикләнеү күренештәре булды. Социалистик төҙөлеш практикаһы теория менән бәйләп өйрәнелмәне.

Партия ойошмалары уҡыуҙарҙың тәүге көндәренән үк занятиеләрҙең юғары идея-теоретик кимәлдә үтеүен тәьмин итергә тейештәр. Быны өсөн партия мәғарифе селтәренең эшенә контролде көсәйтергә кәрәк. Ә был ҡайһы бер урындарҙа тейешенсә эшләнмәй әле. Мәҫәлән, Белорет ҡалаһында беренсе уҡыу көнөндә үк айырым пропагандистарҙың теорияның ҡайһы бер положениеларын яңылыш аңлатыуҙарын шуның менән генә аңлатырға мөмкин. Был ғәфү ителерлек хәл түгел.

Коммунистарҙың «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын» тәрән өйрәнеүҙәренә һәм үҙләштереүҙәренә өлгәшергә кәрәк. Шулай уҡ бөйөк юлбашсыларыбыҙ В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең әҫәрҙәрен өйрәнеүгә бик ныҡ иғтибар бирелергә тейеш.

Партия мәғарифенең идея-теоретик кимәлен күтәреү өсөн уҡыуҙарҙың ойошҡан рәүештә башланыуына, занятиеләрҙең регуляр һәм бөтә тыңлаусыларҙың ҡатнашлығында үткәрелеүенә, коммунистарҙың тейешле уҡыу әсбаптары менән тәьмин ителеүенә өлгәшергә кәрәк. Бөтәһенән дә бигерәк, пропагандистарҙың занятиеләргә ныҡлы әҙерлек менән һәм методик яҡтан дөрөҫ итеп үткәреүҙәре талап ителә. Был бик мөһим. Сөнки занятиеңе ойоштора белеү материалды үҙләштерелеүен, тыңлаусыларҙың беседала актив ҡатнашыуҙарын хәл итә.

Яңы уҡыу йылында коммунистарҙың марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүҙәрен бик ныҡ яҡшыртыуға өлгәшергә кәрәк. Күп кенә партия ойошмалары был эшкә тейешле иғтибарҙы биреп еткермәйҙәр, уны үҙ ағышына ташлайҙар. Айырым урындарҙа үҙ алдына уҡыусыларҙы консультант ҡарамағына тапшырып ҡуялар. Консультанттың эше менән дә ҡыҙыҡһыныусы булмай. Был ярамаһыҙ практиканы тамырынан алып ташларға кәрәк. Партия ойошмаларының бурысы марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдарына өйрәнеүселәрҙең эшенә ныҡлы контроль булдырыуҙан, уларға йогонтоло ярҙам күрһәтеүҙән тора.

Партияның район һәм ҡала комитеттары пропагандистар менән эшләүгә айырыуса етди ҡарарға тейештәр. Уларҙың семинарҙарын систематик рәүештә, юғары идея-теоретик кимәлдә үткәрергә кәрәк.

Коммунистарҙы марксизм-ленинизм теорияһы менән ҡоралландырыуҙы бөтәнгә бөйөк талаптар юғарылығына күтәреү, партия мәғарифенең яңы уңыштарын тәьмин итеү—партия ойошмаларының беренсе бурысы ул.

СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА

Украина ССР-ы. Каховкала инженерҙәр — Днепр гидростанцияһын төҙөүселәр группаһы эшләй.

Һүрәттә (һулдан уңға): Каховка гидроэлектростанцияһы төҙөлешенең баш инженеры урынбаҫары Г. Б. Левицкий, Херсон өлкәһенең баш архитекторы Ю. К. Наседкин, Днепростройҙың баш геодезисы М. Г. Гардман һәм Днепростройҙың баш электригы Л. Я. Белоголов буласаҡ гидроэлектростанцияның төҙөү районында.

Б. Мясников фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

Төп Төркмәнстан каналын бөтә ил төҙөй

АШХАБАД. (ТАСС). Төркмәнстан эшселәре, хеҙмәткәрҙәре, колхозсылары, интеллигенцияһы бер теләк менән — Төп Төркмәнстан каналын төҙөүгә үҙенең вкладын индереү теләге менән яна.

Төп Төркмәнстан каналын төҙөү управлениеһы начальнигының урынбаҫары А. В. Смирнов ТАСС хәбәрсеһенә түбәндәгеләрҙе белдерҙе:

— Төп Төркмәнстан каналын бөтә ил төҙөйәсәк. Хәҙер илебеҙ заводтарында оборудованиелар һәм механизмдар эшләнә.

Управлениеның кадрҙар бүлегенә, каналды төҙөүҙә ҡатнашыу теләген белдереп, төрлө профессиялардағы кешеләрҙән бик күп һанда ғаризалар килә. Мәскәүҙән Ашхабадҡа инженерҙарҙың һәм техник-төҙөүселәрҙең беренсе группаһы китте.

Яҡын көндәрҙә канал трассаһына эҙләнеү эштәрен алып барыусы партия сығасаҡ. Ул эшселәр посёлкаларын, складтарҙы урынлаштырыу өсөн урын билдәләйәсәк. Төҙөүселәргә стандарт йорттар бирелде. Сауҙаны йәйелдереү, общественный туҡланыу, связь ойоштороу өсөн саралар күрелә.

Аму-Дарья буйлап төҙөлгән канал өсөн йөктәр ташыласаҡ. Пыләә работниктары уларҙы ҡабул итеүгә әҙерҙәр.

Куйбышев гидроэлектростанцияһын төҙөүселәр өсөн стандарт йорттар

СССР Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһының торлаҡ төҙөү заводтары һәм комбинаттары Куйбышев гидроэлектростанцияһын төҙөүселәр өсөн быйылғы йылдың дүртенсе кварталында 40 мең квадрат метрҙан ашыуыраҡ домлы майҙанда ике ҡатлы һәм бер ҡатлы 300 стандарт йорт эшләргә заказ алдылар.

Бөйөк сталинсе төҙөлештән почетлы заказын хәҙер уларҙағы алдынғы предприятиеләр үтәйҙәр. Жарковск, Селец, Кинешемск, Летнереченск, Кенбайыш Данилов заводтары һәм башҡа комбинаттар «Куйбышевгидрострой» адресына әҙер продукцияны ебәрә башланылар ҙа инде.

Министерствоның иң ҙур предприятиеләренең береһе — Ляминск комбинаты Волга гигантын төҙөүселәр өсөн 8-әр квартиралы, икешәр ҡатлы 20 йорт эшләй. Уларҙы оҙатыу өсөн комбинатҡа 150-нән ашыуыраҡ вагон талап ителәсәк. Нелидовск һәм Славкинск торлаҡ төҙөү комбинаттары «Куйбышевгидрострой» адресына икешәр ҡатлы 5 һәм берәр ҡатлы 70 йорт ебәрәсәктәр. Был продукцияны ебәреү өсөн предприятиеләргә өс ҙур тимер юл составы кәрәк буласаҡ.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегаттарҙың килеүе

Илебеҙҙең бөтә урындарынан да Мәскәүгә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегаттар килә. Улар араһында — эшселәр һәм колхозсылар, ғалимдар һәм яҙыусылар, искусство деятелдәре һәм мәғариф работниктары бар. Прокопьевскиҙән забойщик В. К. Балакаев, Воронежҙан — профессор П. В. Карпенко, Якутиянан — уҡытыусы Н. А. Петухова килде.

Беҙҙең илебеҙ ҡалаларының һәм ауылдарының хеҙмәтсәндәре үҙ вәкилдәренә, совет кешеләре тыныслыҡ эшен артабан да ныҡлы һәм тайпылышһыҙ рәүештә яҡлаясаҡтар, тип тапшырырға ҡуштылар.

— Иркутскиҙән китер алдынан, — тип һөйләй урта мәктәп уҡытыусыһы К. А. Архипова, — мин уҡыусыларымдың ата-әсәләренән миңә яҡын хат алдым. Был хаттарҙа Тыуған башҡалабыҙға, бөтә донъялағы тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе, хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталингә ысын күңелдән сыҡҡан ҡайнар рәхмәт тойғолары яҙылғандар.

«Беҙ тыныслыҡ өсөн ҡырҡа көрәшәсәкбеҙ!» — тип яҙалар эшселәр, хеҙмәткәрҙәр, йорт хозяйкалары, Иркутск мәктәптәренең уҡытыусылары миңән, йәш быуынды коммунистик рухта тәрбиәләүҙең намыҫлы эшенә беҙ бөтә көсөбөҙҙө бирәсәкбеҙ, тип тапшырыуҙы һоранылар.

(ТАСС).

Республика хеҙмәтсәндәре һайлауҙарға әҙерләнә

Черниковск ҡалаһында һайлауҙарға әҙерлек

Ҡалала һайлауҙарға әҙерлек эштәре көндән-көн киңерәк колас ала бара. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомы һайлауҙарға әҙерлек буйынса ҙур ойоштороу эштәре үткәрә. Ҡалала һайлау округтарының һәм участкаларының сиктәрен билдәләү эше тамамланды. Бөтәһе 211 һайлау округын эсенә алған 63 һайлау участкаһы төҙөлә. Һайлау участкаларының үҙәктәре билдәләндә һәм ойоштороу эштәре алып барыла. Был эштәрҙә ҡала Советы депутаттары ҙур активлек күрһәтәләр.

ВКП(б)-ның ҡала комитеты партияның тәүге ойошмалары секретарҙары менән кәңәшмә уҙғарҙы. Унда һайлауҙарға әҙерлек мәсьәләләре тикшерелде. Һайлаусылар араһында агитмассовый эш алып барыу һәм һайлауҙарға әҙерлек буйынса ойоштороу эштәрен тормошҡа ашырыу өсөн һәр бер предприятиеның партия ойошмаһына һайлау участкалары беркетелде.

Предприятиеләрҙең партия ойошмалары халыҡ араһында эшләү өсөн агитколлективтар төҙөйләр. Бөтә урындарҙа ла агитаторҙар менән инструктив кәңәшмәләр уҙғарылды.

Хәҙер күпселек урындарҙа агитаторҙар халыҡ араһында буласаҡ һайлауҙар тураһында аңлатыу эштәре алып бара башланылар. Посёлкаларҙа агитпункттар асыла һәм йыһазландырыла.

Химия заводының партия ойошмаһы (секретары иптәш Струков) һайлаусылар араһында эшләү өсөн 46 кеше составында агитколлектив төҙөнө. «Химик» клубында агитпункт асып, уны матур итеп йыһазландырҙы һәм һайлауҙарға әҙерлек тураһындағы әҙәбиәт, газета-журналдар менән тәьмин итте. Заводтың цехтарында агитатор Большеглазов, Письменный, Сизов һәм башҡа иптәштәр эшселәргә урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениены аңлаталар, һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты ойошторалар.

Шырпы фабрикаһының партия ойошмаһы (секретары иптәш Емельянов) 62 кешене агитатор итеп раҫланы, фабриканың клубында һәм Сепайлово ауылы мәктәбендә агитпункт ойошторҙо. Агитаторҙарҙан Валиев, Степанов һәм башҡа күп кенә иптәштәр һайлаусылар араһында беренсе беседаларҙы үткәрҙеләр.

Ҡаланың башҡа предприятиеләрендә лә агитколлективтар ойошторолдо һәм эшкә башланылар.

М. Мостафин.

Һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы яңы хеҙмәт күтәрелеше

Баймаҡ. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек көндән-көн киңәйә бара. Ауыл Советтәре исполкомдары хәҙер һайлау округтары, һайлау участкалары билдәләү һәм йыһазландырыу, һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү, уларҙы аныҡлау эштәрен алып баралар.

ВКП(б) райкомы агитаторҙар һәм агитколлектив етәкселәре составын ҡабаттан ҡарап сығып, улар менән һайлау кампанияһы осоронда агитацион-массовый эштәрҙе йәйелдереү буйынса алда торған бурыстар тураһында семинарҙар үткәрҙе. Агитаторҙар хәҙер ауылдарҙа, промышленность предприятиеләрендә хеҙмәтсәндәр менән һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеүгә тотондолар.

Йомаш ауыл Советына ҡараған «Һаҡмар» колхозында агитаторҙар Сталинсе Конституция һәм һайлауҙар тураһындағы Положение буйынса колхозсылар араһында беседалар үткәрәләр. Йомаш ауылында иптәш Аникин етәкселек иткән агитколлектив агитаторҙары һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеү буйынса өсәр тапҡыр занятие үткәрҙеләр.

Байҡара рудниғында 18 агитатор эшләй. Бындағы агитатор иптәш Моратов һайлаусылар менән инде дүрт тапҡыр беседа үткәрҙе. Забойщик иптәш Якупов, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, үҙенең йыллыҡ планын 1 октябргә үтәүгә өлгәште. Хәҙер ул, Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, смена заданиеһын 210—230 процентҡа еткереп үтәй. Шулай уҡ горняк иптәш Ирғалин да, Октябрь алды ярышында көнлөк заданиеһын бер ярым—ике тапҡырға үтәп, стахановсы хеҙмәт өлгөләре күрһәтә.

И. Зарипов.

Агитаторҙар эш өҫтөндә

Өфө ҡалаһының Ленин районында урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек эше киң йәйелдерелде. Промышленность предприятиеләренең, учреждение һәм уҡыу йорттарының партия ойошмалары агитаторҙар составын раҫлауҙы һәм уларҙы һайлаусылар йәшәгән йорттарға беркетеүҙе тамамланылар. Райондың йөҙәрләгән агитаторҙары ҡала хеҙмәтсәндәре менән һайлауҙар тураһындағы Положениены һәм Сталинсе Конституцияны өйрәнеү эшен башланылар.

Райондағы һайлау участкаларында агитпункттар ойошторолә. «Башстройтрест» бинаһында ойошторолған агитпункт йыйнаҡ һәм һайлаусыларҙың иғтибарын үҙенә йәлеп итерлек итеп йыһазландырылған. Был агитпункттың мөдире, трест партия ойошмаһының секретары иптәш Ғәлиев һайлауҙарға әҙерлек осорона агит-массовый эштең планын төҙөгән. Планда ҡаралған тема буйынса бында агитаторҙар менән беренсе семинар үткәрелде. Агитпунктта дежурство ҡуйылған. Хәҙер агитаторҙар үҙҙәре беркетелгән йорттарҙа йәшәүселәр араһында һайлау алды агитацияһын киң йәйелдерәләр.

А. Баязитов.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советында һәм ВКП(б) Өлкә Комитетында

Юл төҙөү буйынса ике аҙналыҡ үткәреү тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты, республиканың күпселек райондарында автогужевой юлдар ямғырҙар күп яуыу айҡанлы насар хәлгә килделәр, тип билдәләп, 1950 йылдың 15 октябренән алып 1 ноябренә тиклем республикала юлдарҙы ремонтлау һәм төҙөү буйынса ике аҙналыҡ үткәрергә ҡарар иттеләр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы район Советтәре исполкомдарының председателдәрен һәм ВКП(б) райкомдарының секретарҙарын түбәндәгеләрҙе эшләргә мәжбүр иттеләр:

ике көн эсендә эш планы төҙөргә һәм уны һәр бер ауыл Советы, колхоз иғтибарына еткерергә һәм юл эштәренә ауыл халҡының массовый рәүештә сығыуын ойошторорға, колхоздарҙың транспорт средстволарының кәрәкле һанын юл эштәренә ылыҡтырырға һәм бирелгән заданиене 1950 йылдың 1 ноябренә тулыһынса үтәүҙе тәьмин итергә;

хужалыҡ ойошмаларының һәм колхоздарҙың эшкә ылыҡтырылған автомашиналарының өҙлөкһөҙ эшләүҙәрен тәьмин итеү өсөн тейеү-бушатыу эшенә талап ителгән һанда эшсе көс бүлергә;

ике аҙналыҡ осоронда юлдарҙы ремонтлау һәм төҙөү эше менән шөғөлләнгән халыҡ араһында политик-массовый эште киң йәйелдерергә;

юл работниктарын юлдарҙы ремонтлау һәм төҙөү менән бәйләнмәгән башҡа бөтә эштәрҙән бушатырға.

Ҡала Советтәре исполкомдары председателдәренә һәм ВКП(б) ҡала комитеттарының секретарҙарына: Өфө — Клигусгин һәм Мостафин иптәштәргә, Черниковск — Попков һәм Пацурия иптәштәргә, Стәрлетамаҡ — Станотин һәм Миннеяров иптәштәргә, Белорет — Богданов һәм Григорьев иптәштәргә, Ишембай — Хисмәтуллин һәм Якупов иптәштәргә һәм юл Управлениеһы начальнигы иптәш Кузнецовҡа ике аҙналыҡ осоронда юл-төҙөлеш материалдарын ташыу өсөн ҡала предприятиеләре һәм ойошмаларының һәм автомашиналарын юл эштәренә ылыҡтырырға һәм ССР Союзы Министрҙар Советының 1948 йыл 19 апрелдәге 1266-сы номерлы ҡарарына ярашлы рәүештә, автомашиналар менән мотлаҡ 4 мең эшләү заданиеһын һәр бер предприятиеның үтәүенә ныҡлы контроль урынлаштырырға тәҡдим ителде.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты юл Управлениеһы начальнигы иптәш Кузнецовтан һәм район юл бүлектәре мөдирҙәренән юл эштәре планын үтәү буйынса техник һәм ойоштороу етәкселеген тәьмин итеү, шулай уҡ юл төҙөү буйынса үтәлгән капиталь эштәрҙе үҙ ваҡытында ҡабул итеүҙе ойоштороуҙы талап итте.

САЛАУАТ ЮЛАЕВТЫҢ ҠУЛЪЯҘМАЛАРЫ

Өфө, (Махсус хәбәрсебеҙҙән). Эре, ашыҡ почерк менән, яңы юлдар ҡалдырмайынса яҙылған ҡағыҙ биттәре... Был— Салауат Юлаев ҡулы менән бөрөнгө башҡорт телендә яҙылған документтарҙың күптән түгел Башҡортостан тел, әҙәбиәт һәм тарих ғилми-тикшеренеү институтының сотрудниктары тарафынан табылған беренсе һәм әлегә берҙән-бер ысын тексттары.

Башҡорт халҡының легендар геройы, Пугачевтың ярҙамсыһы, 1773 — 1775 йылдарҙағы крәстиәндәр һуғышында ҙур отрядтарҙың етәксеһе тураһында хәҙергә кәнгә тиклем билдәле булған бөтә материалдар Салауат Юлаевтың эше буйынса тикшереү материалдарынан алынғайнылар. Ул 22-нсе йәшендә үҙенең атаһы Юлай Аҙналин менән бергә пленгә алынған. Тикшереү документтарында уның бармаҡ эҙҙәре серай.

Һәм бына — халыҡ юлбашсыһының беҙҙән кәүҙәләндеро торған документ.

«Рус эшсәндәренә ҡаршы беҙҙең һарәктәребеҙҙе асыу юҡ...», — тип әйтелгән Салауаттың атаһы — баш атаман Юлайҙың һәм Салауаттың үҙенең «Катау заводының командирҙарына, бойороҡ бирелмәүсәгә һәм старшиналарына (Хәҙер уҙ Уралдағы Катав-Ивановск заводы тип атала). «Беҙгә, рус һәм башҡорт халыҡтарына, бәхәстәр алып барырға һәм бер-береңде таларға ярамай...»

Мөрәжәғәттең аҙағында түбәндәге ҡултамға тора: «Һеҙгә яҡшылыҡ теләүсе дуҫтарығыҙ, баш атаман Юлай Аҙналин һәм бригадир вазифаларын үтәүсе баш полковник Салауат Юлай-улы ҡул ҡуйҙы, Рәжәп (июнь—июль айҙарына тура килә), 1774 йыл 15 көн».

Икенсе бер бойороҡта былай тип хәбәр ителә: Пугачев «Беҙгә, әйтә тутыҡ мең ғәскәр менән килде... Беҙ бергәләп гусар полкына ҡаршы һуғыштар алып барҙыҡ. Бик күп гусарҙарҙы үлтерҙек, һәм уларҙың аҙ ғынаһы ҡасып ҡотолдо. Дошманға ҡаршы һуңғы сиккә тиклем торорға һәм артабан да уны тайпылышһыҙ юҡ итергә бойороҡ бирәм. Бойороҡ биреүсе баш полковник Салауат Юлай-улы». Датаһы: «Саратан (июнгә тура килә) 1774 йыл 6 көн».

Ҡултамғанан һуң, күрәһең, ашығыс рәүештә өҫтәлгән яҙыу бар: «Мин йыная һеҙгә бара алмайым. Күнгүргә барам. Һеҙгә командаларҙы йыйырға һәм минең менән ҡушылырға бойороҡ бирәм...»

Өсөнсө документ Пугачев ғәскәрҙәре өсөн сиктән тыш ҡатмарлы көндәрҙә — 1774 йылдың март айында яҙылған. «Император ғәли йәнәптәре Петр Федорович Өсөнсөнөң указына ярашлы рәүештә, мин, полковник Салауат, старшина Юлайҙың улы, сотник Илтебай Илембай-улына батшаға ҡаршы килеүсе ҡаратектәрҙә ҡаршы емергес һуғыштар алып барырға бойороҡ бирәм. Быны өсөн һәр бер йорттан, уларҙың баш тартыуҙары менән иҫәпләшмәйенсә, эшкә һәләтле булған һыбайлы һәм шулай уҡ йәйәүле кешеләрҙе саҡырырға кәрәк. Баш тартыусыларҙы арестҡа алырға һәм һинең рапортың менән миңә килтерергә. Дошмандарҙы ҡурҡытыу өсөн, император ғәли йәнәптәренең указдары нигеҙендә полковник Салауат Юлай-улы ҡул ҡуйҙы һәм, үҙенең ҡултамғаһын раҫлап, мисәт баҫты».

Бөрөнгө документтар Юлаевтың биографияһында тағы ла бер күренеште асҡыслар. Хәҙергә кәнгә тиклем бөтә әҫәр сығанаҡтарҙа, хатта мәктәп хрестоматияларында, пленгә алынған Салауат Юлаев уға яһалған ғазаптарҙы кисерә алмаған (уның ҡолаҡтарын киҫеп алдылар, морон япраҡтарын өҙгөләнеләр) һәм тиҙҙән үҙен-үҙе үлтергән, тип күрһәтелгәйне. Ләкин Таллин архивында Юлаевтың 1797 йылдағы тормошо тураһында мәғлүмәттәр табылды. Уға был ваҡытта 45 йәш булған. Был мәғлүмәттәр Балтик диңгеҙе порты Рогервикта үҙенең атаһы Юлай Аҙналин менән бергә уның каторгала булыуы ваҡытына тура киләләр. Улар бында «сәнәғ эшен» башҡарғандар — мол төҙөү өсөн улар диңгеҙ төбөнә ғәйәт ҙур таштар ташлағандар: шторм тулҡындары был таштарҙы төрлө яҡтарға ырғытҡандар...

Салауат Юлаев беренсе башҡорт шағиры, йырсы-импровизатор ҙа булған. Уның шиғырҙары һәм йырҙары халыҡта йәшәй. Башҡорт халҡы уның исемен ғорурлыҡ менән әйтә. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында был исем ҡурҡыу белмәүсәнлек символы итеп танк частарына һәм самолет эскадрильяларына бирелде. Башҡортостандың 37 колхозы уның — көрәшсе һәм шағирҙың исемен йөрөтә.

Хәҙер Салауат Юлай шиғырҙарының һәм йырҙарының йыйынтығын башҡорт телендә һәм рус теленә тәржемә итеп баҫып сығарырға әҙерләйҙәр.

Документтар күрһәткәнсә, халыҡтың ҡурҡыу белмәүсән юлбашсыһы һәм шағиры үҙ ғүмеренең һуңғы көнөнә тиклем үҙенең поэтик ағтына тоғро булып ҡалған.

(«Литературная газета», 1950 йыл 10 октябрь).

Партия тормошо

Тулы әҙерлек менән киләбеҙ

Күпселек партия ойошмалары 1949—50 уҡыу йылында партия мәғарифе селтәрендә коммунистарҙың уҡыуҙарын бик яҡшы ойоштороҙолар. Мәҫәлән, «Алға» колхозы эргәһендәге партия ойошмаһының секретары иптәш Искәндәров (ул үҙ политик мәктәп етәксеһе) политик мәктәпкә коммунистарҙы белемдәренә ҡарап һайлап ала белде. Һөҙөмтәлә, был ойошмалағы ун алты коммунистың бөтәһенең дә йомтаҡлау занятиеларе ваҡытында үтелгән программа материалдарын яҡшы үҙләштергәнлектәре беленде. Машиналар төҙөү заводы, Төҙлө күл ауыл Советы эргәһендәге партия ойошмаһы коммунистары ла мәктәп һәм түңәрәктәрҙә уҡыуҙарҙы юғары идея-политик кимәлдә алып барҙылар, үтелгән программа материалдарын коммунистар яҡшы үҙләштерҙеләр. Шуның менән бергә, үткән уҡыу йылында күп кенә етешһеҙлектәр ҙә булды. Ҡайһы бер партия ойошмаларында политик мәктәп һәм түңәрәктәр дөрөҫ комплектовать ителмәнеләр.

Үткән йылда булған кәмселектәрҙе ҡабатламаҫ өсөн, ВКП(б)-ның Бәләбәй район комитеты ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарары һәм Өлкә Комитетының күрһәтмәләре буйынса эш итеп, партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерлек буйынса күп кенә эштәр башҡарҙы. Районда инде политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙе комплектовать итеү эштәрен беҙ күптән тамамланыҡ. Комплектовать итеү эштәре башланғанға тиклем үк ВКП(б) райкомы «Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерлектә урындағы партия ойошмаларының бурыстары тураһында» партия ойошмалары секретарҙарының кәңәшмәһен үткәрҙе. Быйыл урындағы һәр бер партия ойошмаһында коммунистар менән индивидуаль беседалар үткәрелеп, беседаларҙың һөҙөмтәһе партия йыйылыштарында тикшерелде, унан һуң ғына коммунистарға уҡыу төрө билдәләнде. Урындағы партия ойошмаларында коммунистарға уҡыу төрө билдәләнгәндең һуңында, ВКП(б) райкомының бюро ҡарары нигеҙендә районда 34 политик мәктәп, «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса 51 түңәрәк, иптәш Сталиндың биографияһын өйрәнеү буйынса 8 түңәрәк ойошторолдо. 1950—51 йылда был түңәрәктәрҙә бөтәһе 1204 коммунист уҡыясаҡ. Бынан тыш, 290 коммунист марксизм-ленинизм теорияһын үҙ аллдарына өйрәнәсәктәр. Ә район партия активы өсөн 25 коммунисты эсенә алған бер кискы партия мәктәбе эшләйәсәк.

ВКП(б) район комитеты пропагандистарҙы һайлап алыу, уларҙы тәрбиәләү эштәренә лә ныҡ иғтибар итте. Бөтә политик мәктәп һәм түңәрәктәр юғары квалификациялы пропагандистар менән тәьмин ителделәр, уларҙы ВКП(б) райкомы үҙенең бюро ултырышында раҫланы. Пропагандистар араһынан 23 кеше ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендә ойошторолған бер айлыҡ һәм 15-әр көнлөк курстарҙа уҡынылар. Сентябрь айы баштарында бөтә пропагандистар менән дә бер көнлөк семинар үткәрелеп, методик күрһәтмәләр бирелде.

Быйыл беҙ партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын тулы әҙерлек менән ҡаршылайбыҙ.

А. Абдулхаҡов,
ВКП(б) Бәләбәй район комитетының партия кабинеты мөдире.

Партия тарихын тәрән өйрәнеү өсөн

ВКП(б)-ның Әбйәлил район комитеты коммунистарға марксистик-ленинсе тәрбиә биреү эшенә етәкселекте йылдан-йылға көсәйтә бара. Партия мәғарифе селтәрендә үткән уҡыу йылының уңышлы тамамланыуы быны бик асыҡ күрһәтә.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерләнгәндә беҙ үткән йылғы ыңғай тәжрибәләрҙе һәм асыҡлаған етешһеҙлектәрҙе иҫкә алдыҡ. Был мәсьәлә ВКП(б) район комитетының пленумында тикшерелде. Пленум пропагандистик кадрҙар менән эште көсәйтеүгә һәм һәр бер коммунистың үҙенең политик белемен күтәреү өсөн шәхси яуаплылығын арттырыуға төп иғтибарҙы йүнәлтте. Ҡабул ителгән ҡарар нигеҙендә политик мәктәп һәм түңәрәктәргә етәкселек итеү эшенә яҡшы әҙерлекле коммунистар һайлап алынды һәм бюро ултырышында раҫланды. Уларҙың семинарҙары үткәрелде.

Партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеү мәсьәләһе партияның төп ойошмаларының йыйылыштарында тикшерелде. Был һәр бер коммунисҡа политик уҡыуҙың теге йәки был формаһына дөрөҫ йәлеп итергә мөмкинлек бирҙе. Шулай уҡ быйыл партияһыҙ интеллигенцияны политик уҡыуға йәлеп итеү буйынса байтаҡ эш башҡарылды.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылына әҙерләнеү эшенә партияның төп ойошмалары большевистик яуаплылыҡ менән ҡаранылар. Бөтә коммунистар кәрәкле уҡыу әсбаптары, ҡәләм һәм дәфтәрҙәр менән тәьмин ителделәр. Уҡыу биналары билдәләнде һәм йыһазландырылды.

ВКП(б) райкомының партия кабинеты яңы уҡыу йылына әҙерлектә бик ҙур эш башҡарҙы.

М. Иҙелбаев,
ВКП(б) Әбйәлил райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

Партия кабинеты—пропагандистарҙы тәрбиәләү үҙәге

Пропагандистарҙы марксистик-ленинсе теория менән ҡоралландырыуҙа һәм уларҙың методик оҫталыҡтарын күтәреүҙә партия кабинеттарының роле ғәйәт ҙур. Беҙҙең Зианчура район партия кабинеты был йәһәттән байтаҡ ҡына эштәр башҡарҙы.

Беҙ пропагандистарҙың семинарҙарын үткәреүгә ҙур яуаплылыҡ менән ҡарайбыҙ. Һәр бер семинарҙың пропагандистар өсөн яңы нәмә бирерлек, уларҙың теоретик һәм методик кимәлдәрен күтәрерлек булыуы өсөн көрәшәбеҙ. Яңы уҡыу йылы башланыуы алдынан үткәрелгән семинарҙа Ленин һәм Сталин әҫәрҙәре һәм методика мәсьәләләре буйынса лекциялар уҡыу ойошторҙоҡ. Шулай уҡ пропаганда эшенең тәжрибәһе менән уртаҡлашыуға сирьёз иғтибар бирелде.

Семинар алдынан партия кабинеты занятиеларҙың методик планын төҙөй. Был планда үтеләсәк темалар буйынса һорауҙар билдәләнелә, кәрәкле әҙәбиәт күрһәтелә. Шулай уҡ, партия кабинетының библиотекаһы был темалар буйынса фотовитриналар, әҙәби күргәҙмәләр ойоштора.

Пропагандистарҙың политик һәм дөйөм белем кимәлдәрен күтәреү маҡсатында беҙ политик һәм фәнни темалар буйынса лекциялар уҡыу үткәрәбеҙ. Лекцияларҙы уҡыуға уҡытыусылар, ауыл хужалығы специалистары, медицина работниктары йәлеп ителә.

Партия кабинеты семинар занятиеларын үткәреү менән генә сикләнмәй. Беҙ группалы һәм индивидуаль консультациялар һәм беседалар үткәреүҙе йыш ҡулланабыҙ. Практика шуны күрһәтә, яҡшы әҙерлек менән үткәрелгәндә бындай консультациялар пропагандистарға ҙур ярҙам күрһәтәләр. Консультанттар булып политик әҙерлекле коммунистар эшләй.

Ш. Сәйфетдинов,
Зианчура район партия кабинеты мөдире.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына Башҡортостан хеҙмәтсәндәре делегаттары. Һүрәттә (аҫлы рәттә, һулдан уңға): С. Фәтҡуллин — Өфө нефть эшкәртеү заводының электригы, И. Ибраһимов — Стәрлетамаҡ районы «Игенселәр» колхозының председателе, В. Солонин — Социалистик Хеҙмәт Геройы, Ишимбай совхозының комбайнеры, М. Ғәләмов — Приют МТС-ының директоры. (Өҫкө рәттә) М. Кәрим — шағир, Н. Даниленко — Өфө ҡалаһының 8-се мәктәп директоры, М. Бураңғолов — «Ишембайнефть» тресының өсөнсө промыселдәге смена инженеры.
А. Червинский фотоһы.

Тыныслыкты боҙоуға юл ҡуйылмаҫ!

Кешене күрә алмаусанлыҡ еле беренсе тапҡыр Германиянан иҫте. Аҫ-бәлемгә фашистик ҡарғыш килеүселәр, донъяны бөтә оскос тәп ҡараңғылыҡтарға сумдырырға ынтылып, тотош халыҡтарҙы юк итергә теләнеләр. Хәҙер был ел океан артынан, Уолл-стриттан иҫә. Америка һәм сыбыусылары һәм һөйәк быҙрынып жанһыуһандар. Улар атом бомбаһы менән янайҙар. 20-се быуаттың вахшиҙары миллионлаған кешеләрҙе юк итеү, ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы емерек итеү, сәскә атыусы баҫыуҙарҙы һәм баҡсаларҙы ятҡыҙыу хаҡында хыялланалар. Америка империалистары Кореяла үҙ тупланыуҙарын үтәрергә ынтылыуҙа, улар һуғыш тоҡандырыусылар. Корея — был бөтә донъяла хакимлек итеү өсөн һуғыш юлында Уолл-стриттың беренсе аҙымы ғына әле. Ҡәбәхәт йәндәр, маньяктар кеүек, бөтә донъяла хакимлек итеү менән һаташалар. Ләкин ер шарындағы бөтә намыҫлы кешеләр ышаныслы рәүештә тубандағы һүҙҙәрҙе әйтәләр: «Юл ҡуйылмаҫ... Беҙҙең ҡара эшелеҙгә юл ҡуйылмаҫ! Ҡоторонған атомсыларҙың торлаҡтарҙы емерек өйөмдәренә әүерелдереүҙәренә, быуаттар буйына төҙелгән культураны һәм искусствоны юк итеүҙәренә юл ҡуйылмаҫ. Беҙҙең планетабыҙ миллионлаған йылдар йәшәй. Унда ҡояштың йәмле нурҙары аҫтында тормош сәскә ата. Һеҙ, Трумэн һәм Черчилль әфәнделәр бөтә донъя яҡтыртҡысын һүндерә алмаған кеүек үк, донъяны ла буйһондора алмаҫһығыҙ. Тыныслыҡтың байрағын бейек күтәреүсе Советтар Союзы быға залог булып тора! Һеҙ, яңы һуғыш уты тоҡандырыусылар, тарихтың күптән түгел булған һабаҡтарын онотҡанһығыҙ. Кешене күрә алмаусанлыҡ идеяһын беҙҙән элек таратҡан немец фашистарының яҙмышы тураһында һеҙ онотҡанһығыҙ. Уларҙың һаҫы есле улаҡһаләрен хатта ер ҙә үҙенә алманы: уларҙың көлө күккә осоролдо. Һәм хәҙер ҙә яҡшылыҡ яуызлыҡты еңәсәк!»

Тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе йөҙәр миллионлаған кешеләрҙең был көйәтле, асыулы тауыштарына хеҙмәт һөйөүсе башҡорт халҡы ла үҙ тауышын ҡушты. Беҙҙең республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре бөрөөн рәүештә тыныслыкты яклаусыларҙың Стокгольм Воззваниеһына үҙ ҡул-тамғаларын ҡуйҙылар. Һәм был тарихи документҡа ҡул ҡуйыусы һәр кеше: «Юл ҡуйылмаҫ!» тип ҡабатланы.

Башҡорттар социалистик азатлыкты һәм тигеҙлекте ауыр көрәштә яулап алдылар. Рус пролетариатының ярҙамы үҙ халҡына быуаттар буйына килгән бысырауҙыҡтан үҙ елкәһенән мәңгелеккә алып ташларға ярҙам итте. Хәҙер совет халыҡтарының дуҫ ғаиләһендә башҡорттар бәхетле тормош төҙейҙәр.

Һәм хәҙер, Англия-Америка империалистары яңы бөтә донъя һуғышы ялҡынын тоҡандырған ваҡытта, башҡорт халҡы, бөтә совет халҡы менән берләшеп тыныслыҡ өсөн тауыш бирә. Эйе, беҙгә һуғыш кәрәкмәй, беҙгә тыныслыҡ кәрәк. Беҙ коммунизмдың бейек бинаһын төҙейбеҙ, халыҡ өсөн рәхәтлектәр һәм ҡиммәттәр барлыҡҡа килтерәбеҙ. Тыныслыҡ өсөн көрәш кампанияһы ваҡытында республикабыҙҙың предприятиеларында, колхоздарында, совхоздарында һәм МТС-тарында меңәрләгән йыйылыштар һәм митингылар булып үтте. Уларҙа хеҙмәтсәндәр бер нәмә тураһында һөйләнеләр: беҙгә һуғыш кәрәкмәй! Улар Америка империалистары һуғыш утына ташлаған Корея халҡы менән солидарлаштылар. Мин Өфө кабель заводының рядовой эшсеһе А. Симагина һүҙҙәрен ишеттем. Уның ире Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында фронтта һәләк булған. Ул үҙенең һөйөклө Тыуған иле өсөн батырҙарса һәләк булған. Әсә бәләкәй бала менән бер үҙе ҡалған. Был ҡатын һуғышты күрә алмай. Ул Американың Кореялағы интервенцияһы тураһында һөйләгәндә уның тауышы асыуланып ҡалтыраны: «Мин Кореялағы һуғыш тураһындағы хәбәрҙәрҙе тыныс ҡына уҡый алмайым. Азатлыҡ һөйөүсе был халыҡҡа Америка агрессорҙары ни тиклем ғазаптар килтерәләр». Ә бына 9-сы номерлы урта мәктәп уҡытыусыһы иптәш Фәтҡуллинаның тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына делегат һайлауға арналған йыйылышта әйткән һүҙҙәре: «Мин газеталарҙа Америка ғәскәрҙәренең главнокомандующийы Макартурҙың бомба менән үлтерелгән баланың кәүҙәһен күргәс, «был, минең ҡарт күҙҙәремде шатландыра» тигән һүҙҙәрен уҡыным. Был—Америка олғөһөндәге генералдар формаһына кейенгән кеше ашаусы нәмәгә шатлана? Ул бәләкәй баланың һәләк булыуын күреп шатлана!»

Эйе, Америка империалистары үҙ уҡытыусылары—Гитлер, Гиммлер һәм башҡаларҙан артта ҡалырға теләмәйҙәр. Улар осоусыларҙы дөгө баҫыуҙарын яндырырға һәм унда эшләүсе крәҫтиәндәрҙе—корейлыларҙы атып үлтереү өсөн ебәрәләр. Һауа пираттары тыныс ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы рәхимһеҙ рәүештә бомбаға тоталар. Тыныс ҡалалар һәм ауылдар бомбаға тотоуҙың махсус объекттары булып әүерелделәр. Фашистар совет кешеләрен үлтереп, үлем фабрикалары—Освенцимдәр һәм Майданектәр барлыҡҡа килтерҙеләр, душегубкалар уйлап сығарҙылар. Америка садистары шулай уҡ үҙ йыртҡыслыҡтарына иҫәпте юғалттылар. Улар Кореяның унар меңләгән ҡатын-ҡыҙҙарын, ҡарттарын һәм балаларын үлтерҙеләр. Фашистарҙың яратҡан методтарына ҡарағанда, Америка юлбаҫарҙары үҙҙәренең, дөрөҫ, аҙыраҡ камиллаштырылған, ләкин ҡатылығы яғынан бер нәмә менән дә айырылмаған методтарын—Корея халҡын массовый юҡ итеү методын яҡшыраҡ күрәләр.

Американың Кореялағы агрессияһы менән бөтә донъя халҡы нәфрәтләнә. Прогрессив кешелек донъяһының бөтә симпатияһы Корея халҡы яғында. Бына шуға күрә лә Американың Кореялағы агрессияһына ҡаршы совет кешеләренең һүҙҙәре бөгөн шундай асыу менән яңғырайҙар ҙа.

Республикала тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегаттар һайлауға арналған йыйылыштар ғәйәт ҙур политик активлек шарттарында үттеләр. Хеҙмәтсәндәр үҙ делегаттарын бер тауыштан һайланылар. Улар бөтәһе 8 кеше. Был — төрлө йәштәрҙәге һәм профессиялардағы кешеләр — Өфө Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводының слесарь-электригы иптәш Фәтҡуллин, шағир Мостай Кәрим, Өфө ҡалаһының 8-се номерлы мәктәп директоры Н. Даниленко, Приют МТС-ы директоры Ғәләмов, күренекле комбайнер Социалистик Хеҙмәт Геройы Василий Солонин һәм башҡа иптәштәр. Уларҙың бөтәһен дә бер ынтылыш — тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеү ынтылышы тығыҙ бәйләй.

Октябрь урталарында Мәскәүҙә тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы асыласаҡ. Уға беҙҙең иҫһеҙ-сикһеҙ илебеҙҙең бөтә яҡтарынан делегаттар, бөтә милләттәрҙең вәкилдәре: рустар һәм украинецтар, грузиндар һәм әрмәндәр, таджиктар һәм төркмәндәр, татарҙар һәм марийҙар, белорустар һәм башҡорттар киләсәктәр. Улар тыныслыҡҡа үҙ ихтыярҙарын һәм ынтылыштарын, күп миллионлы совет халҡының ихтыярын тағы ла бер тапҡыр белдерәсәктәр. Улар һуғыш тоҡандырыусыларға: «Юл ҡуйылмаҫ!...» тип тағы ла бер тапҡыр әйтәсәктәр.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһына үҙ делегаттарын яҡшы теләктәр менән ебәрәләр. Улар үҙ делегаттарына наказ бирәләр: «Конференция трибунаһынан, бөтә башҡорт халҡы исеменән, беҙҙең тыныслыҡ теләүебеҙ тураһында әйтегеҙ!» «Башҡорт халҡы, бөтә совет халҡы менән бергә, бөтә донъяла тыныслыҡ эшен аҙағына тиклем һаҡлау ихтыяры менән тулы! тиегеҙ»: «Тыныслыҡ өсөн, беҙҙең һөйөклө социалистик Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен арымай-талмай нығытыу өсөн башҡорт халҡы үҙ көсөн һәм энергияһын йәлләмәйәсәк! тиегеҙ. Фабрикаларҙа һәм заводтарҙа, нефть промыселдарында һәм мартен мейестәре янында беҙ тағы ла фиҙакәрерәк эшләйәсәкбеҙ, коммунизмдың бейек яңы төҙөлештәре өсөн продукцияны тағы ла күберәк бирәсәкбеҙ!», «Совет халҡын атом бомбаһы менән ҡурҡыта алмаҫтар, шуға күрә беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә уны талап итәбеҙ! тиегеҙ». «Америка һәм Англия яңы һуғыш тоҡандырыусылары тарих тәгәрмәсен кирегә әйләндерә алмаҫтар! тиегеҙ. Азатлыҡ һәм тыныслыҡтың байрағын бейек күтәреүсе Сталин беҙҙең менән! Ә ҡайҙа Сталин — унда еңеү!».

В. Николаев.

Яраҡһыҙ етәкселек стиле һәм уның һөҙөмтәләре

ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡайһы бер партия работниктарының ҡоро администраторлыҡ итеү юлына баҫып, ҡотаҙаныуҙарын айырыуса билдәләп үтте. Ҡоро администраторлыҡ итеү—үҙ большевистик эш стиленә ят нәмә һәм ул йыш ҡына коллектив хужалыҡтың эске демократияһын боҙоуға, ауыл хужалығы артеле етәкселәренең хужалыҡ эштәре өсөн яуаплылығын түбәнәйтеүгә, хужалыҡ эштәрендә сәмселеккә, һәр төрлө инициативаны һүндереүгә килтерә. Бына ошо хәҡиҡәтте ВКП(б)-ның Мәсетле район комитеты әле булһа аңлап еткермәйҙәр.

Райондың колхоздарында урожай йыйнау һәм башҡа ауыл хужалығы эштәре ғәфү итмәҫлек рәүештә аҡрын бара. Ләкин райком работниктары артта ҡалыуға килтергән сәбәптәрҙе асмайҙар, колхоздарҙағы етәксе кадрҙарҙы дөрөҫ урынлаштырыуға менән шөғөлләнмәйҙәр, массалар араһында политик-тәрбиә эштәрен йәйелдермәйҙәр һәм алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен пропагандалауға иғтибар итмәйҙәр.

Бында шундай яраҡһыҙ һәм зарарлы тәртип урын алған: икешәр колхозға райкомдан бер вәкил ебәрелә, ул бөтә хужалыҡ кампанияларын тамамланмай торып, колхоздан ҡайтмай. Ә был колхоздарҙа ул графиктарҙың үтәлешен талап итеү иҫек тәьмин итергә тейеш һәм улар ошо маҡсатта колхоздарҙа ҡоро администраторлыҡ итеү юлына баҫҡандар.

Бына бер миҫал: ВКП(б) райкомы работнигы иптәш Ғиззәтуллин «Юлбашсы» һәм Матросов исемендәге ауыл хужалығы артелдәренә беркетелгән. Иптәш Ғиззәтуллиндең унда ҡыҫылмаған бер генә эше лә юҡ. Ул председатель өсөн дә, бригадир өсөн дә үҙе эшләй. Унда вәкилгә генә ҡарап торалар, ул булмағанда эште туктатыу фактылары ла була. Күптән түгел генә район үҙәгендә колхоз һәм ауыл Советы председателдәренең кәңәшмәһе булды. Райком вәкилдәрен дә саҡырып ҡайтарҙылар... Ә «Юлбашсы» колхозында был көндә эш үҙ ағышы менән барҙы. Иптәш Фәтихов етәкселек иткән баҫыусылыҡ бригадаһының ун члены эшкә бөтөнләй сыҡманы. Ҡайһы берәүҙәр базарға киттеләр, ә ҡайһы берәүҙәр үҙҙәренә бесән сабып йөрөнөләр.

Кәңәшмә бөтөү менән үк иптәш Ғиззәтуллин колхозға килде. Килде лә «ашҡа тотонды». Бында ул көндө төшкә тиклем государствоға бер генә центнер ҙа иген тапшырылмағайны. Транспорт бригадаһында эшләүсе колхозсы Барый Мөхәмәтьянов, райком вәкиле үҙе әйтмәне, тигән һылтау аҫтында эшкә бармайынса ҡалған. Иптәш Ғиззәтуллин был эш һөймәүсе, ялҡау менән сәғәт ярымдар самаһы әрләште-әрләште лә молотилка агрегатына китте. Унда башланырға торған эште туктатып, йыйылыш асып ебәрҙе. Бер сәғәт буйына иген тапшырыу буйынса яңылап төҙөлгән графикты уҡыны, эшкә сыҡмаусыларҙы әрләне.

Иптәш Ғиззәтуллиндең правление етәкселеген әйәһеҙләндереп, ҡоро администраторлыҡ итеүе тураһында тағы бер миҫал килтерәбеҙ. «Юлбашсы» колхозының икенсе номерлы баҫыусылыҡ бригадаһы члены иптәш Биккеев урғыс машинаһында эшләй. 17 сентябрҙә машинаһын көйләп, эшкә башлар алдынан уны бригадир молотилка агрегатынан келәткә иген ташырға ҡушҡан. Алты центнер иген ташығас, иптәш Биккеевте райком вәкиле ҡаңғыш менән, колхоз председателе Ғәлимьянов алыҫтағы ҡара бойҙай участкаһын урырға ебәрҙе.

— Бына һәр ваҡыт шулай, көндә тыңларға ла белеп булмай, — тип зарланды иптәш Биккеев. Был көндө ул көндәлек нормаһын яртылаш та үтәмәне.

Уҡыу өйө мөдире иптәш Мәғрүпов иген киптергестә пожар булмаһын өсөн төнгә дежур итеп билдәләнгән.

— Ә көндөҙ, — ти ул, — мин колхоз председателенә наряд төҙөшәм.

Ул да культура-ағартыу эштәре менән шөғөлләнәһе урынға, «бәләкәй» администратор булып әүерелгән. Бынан бер аҙна элек үк сығара башлаған боевой листокты ла яҙып бөтөргә ваҡыт тапмай. Шулай итеп бында председателдең наряд төҙөү буйынса ла «урынбаҫары» барлыҡҡа килгән.

Матросов исемендәге колхоздың председателе иптәш Ғилемшин етәксе булыу яуаплылығын бөтөнләй юғалтҡан. Хәҙер уның бер нисә лә ҡайғыһы юҡ. Сөнки был колхоз өсөн дә райком вәкиле иптәш Ғиззәтуллин яуаплы. Ғилемшин етәкселек иткән колхоздың иген киптереүселәре 600 бот игенде, ҡарамайынса, ҡайҙарын әрәм иттеләр. Был иген хәҙер государствоға тапшырырлыҡ түгел. Ә ул: «Ашарға ярар әле», тип тынысланы.

Колхоз председателе үҙ эшенә яуапһыҙ ҡараусыларға сара күреү түгел, хатта уларҙың исемдәрен дә юнләп белмәй. Ул бөтә эшмәкәрлекте райком вәкиленә тапшырып ҡуйған.

Был айырым бер факт түгел, райкомдың колхоздарҙағы башҡа вәкилдәре лә шулай эшләйҙәр. Улар үҙҙәренең төп эштәренә айҙар буйы ҡул да тейҙермәйҙәр.

— Мин Әбдерәхим ауыл Советындағы ике колхозда үҙем председатель, үҙем бригадир, — ти райондың «Еңеүҙәргә» газетаһы редакторы иптәш Вальшин. Ул колхоздарҙағы әҙер игенде государствоға оҙатыр өсөн автомашина талап итеп, председатель исеменән район Советына үҙе йөрөй. Сушилкала иген киптереү эшен үҙе ойоштора. Ә район газетаһы биттәрендә колхоздарҙа иген тапшырыу графигын үтәмәүҙең сәбәптәрен асып, ғәйепледәрҙе тәнҡитләүсе бер генә хәбәр ҙә баҫылмай. Алдынғыларҙың тәжрибәләрен һөйләүсе материалдар ҙа юҡ, социалистик ярыш һәм политик тәрбиә мәсьәләләренән газета бөтөнләй ситтә тора.

ВКП(б)-ның Мәсетле район комитеты (секретары иптәш Ғилманов) район партия активын һәм колхоз коммунистарын урожай йыйнау, государствоға иген тапшырыу эштәрен уңышлы үткәреүгә туплай алманы. Ошо арҡала район государствоға иген тапшырыу эшен ғәфү итеүмәҫлек һуңлатты. Райком секретарҙары һәм бюро члендары үҙҙәренең бурысы — үтәлеште тикшереүҙән, кадрҙарҙы дөрөҫ урынлаштырыу мәсьәләләре менән шөғөлләнеүҙән, социалистик ярышты, политик-массовый эште киң файҙаланыуҙан торғанлығын онотталар, күрәһең. Дөрөҫ, бында пленумдар, райком бюроһы ултырыштары һәм төрлө кәңәшмәләр һәр көн тиерлек булып тора. Унда ауыл Советы, колхоз председателдәре, МТС етәкселәре, ауыл хужалығы специалистары тыңлана, ҡарарҙар сығарыла. Ләкин ҡарарҙарҙың үтәлеше тикшерелмәй. Сөнки Мәсетле районы етәкселәре етәкселек итеү — директивалар ғына биреү һәм ҡарарҙар ғына сығарыу түгел, ә һәр төрлө ойошмаларҙың эшен төп хужалыҡ кампанияларын уңышлы үтәүгә йүнәлтеү икәнен онотолар. Политик темаларға докладтар менән хеҙмәтсәндәр алдында сығыш яһамайҙар.

Ҡоро администраторлыҡ итеү күп кенә колхоз етәкселәренең эшкә яуаплылығын түбәнәйтә. Бына тағы бер миҫал. Будённый исемендәге колхозда государствоға иген тапшырыу графигының әҙеләүенә ғәйепледәрҙе эҙләп таба алманылар. Райком вәкиле иптәш Ҡадырбаев колхоз председателенә уның «үҙен яуапҡа тарттырмаҫ борол» икенсе бер ғәйеплене әҙерләргә ҡушҡан. Ә колхоз председателе иптәш Ниғмәтьянов яуаплылыҡтан ҡурҡып, хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу мәсьәләләренә бөтөнләй иғтибар итмәй, үҙ нәүбәтендә бригадирҙарҙы ҡыҙҙыра. Бригадир партия члены иптәш Сәғәдиев иһә, бригадала эштең аҡрын барыуын сельпо работниктарының колхозға ярҙам итмәүенә яйһара. Етәкселектәге бына шундай яуапһыҙлыҡ һөҙөмтәһендә был әрләтелгән артель хужалығында иген тапшырыу графигы бер генә биш көнлөктә лә үтәлгәне булманы.

Яраҡһыҙ эш стиленең һөҙөмтәләре бына ошондай.

Нур Ғәлимов.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Хеҙмәтсәндәрҙең культуралы һәм шат йәшәүҙәре өсөн

Урындағы Советтарға уҙған һайлауҙарҙа Дүртөйлө хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең депутаттарына мөһим наказдар биргәйне-ләр. Уларҙың береһе—район үҙәген төҙөкләндереү һәм йәшелләндереү, уның коммуналь хужалығын һәм культураһын күтә-реү тураһында ине. Урындағы Советтарҙың депутаттары өтөкселегендә һайлаусыларҙың был урынлы һәм кәрәкле талаптарын тормошҡа ашырыу өсөн бында байтаҡ уңышлы эштәр эшләнде.

«Кыҙыл Башкортостан» газетаһының бөгөнгө номерында Дүртөйлө район үҙәген төҙөкләндереүҙә һәм хеҙмәтсәндәр-ҙең культура кимәлен күтәреү өсөн көрәштә актив ҡатнашыусы совет работниктәренең мәкәләләрен баҫып сығарабыҙ.

Район үҙәге төҙөк һәм йәмле булһын

Урындағы Советтарға булып үткән һайлауҙарҙа Дүртөйлө район үҙәге һайлаусылары ауыл Советы депутаттарына, бөтөһөнән дә элек, район үҙәген һәм уның урамдарын төҙөкләндереү һәм йәмләндереү тураһында наказдар биргәйнеләр. Хәҙер был наказдар намыҫ менән үтәлә. Урамдарҙы төҙөкләндереү һәм йәшелләндереү елкәһендә уңыштар бар.

Хәҙер, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек барған ваҡытта, Дүртөйлө район үҙәге һайлаусылары ауыл Советының эшмәкәрлеген шул үткән һайлауҙарҙа бирелеп ҡалдырылған наказдарҙы нисек үтәүе буйынса билдәләрҙәр. Ауыл Советы депутаттары ла йөҙҙәренә ҡыҙыллыҡ килтермәҫлек итеп эшләп килеләр.

Айырым йорттар эргәһенә һәм урамдарға 1949 йылда 7 мең төп төрлө ағас, ә 1950 йылда тағы ла 3 мең төп алма, юкә, тополь ағастары ултыртылды. Район культура йорто усадьбаһында 2500 төп ағасы яңы баҡса яһалды.

Ҙур баҙар майҙанына сыға торған урамға таш йәйҙерелде һәм ошонда уҡ яңы күпер һалынды. Баҙар майҙаны тулыһынса тәртипкә килтерелде. Беҙҙең район үҙәге йылдан-йыл ҙурая һәм матурлана бара. Яңы учреждениелар өҫтәлә.

Элеватор, балыҡ заводы барлыҡҡа килде, тауыҡ себештәре сығарыу эше юлға һалынды. Шуның менән бергә хеҙмәтсәндәрҙең көн-күреш шарттары өсөн кәрәкле мастерскойҙар һаны арттандан-арта. Шулай уҡ хеҙмәткәрҙәрҙең һаны ла арта.

Район үҙәгендә ике урта мәктәп бар. Уларҙа хәҙер хеҙмәтсәндәрҙең 1294 балаһы уҡый. Уҡыу йәшенә етмәгән балалар өсөн ясле һәм баҡса ойошторолған. Унда 65 бала тәрбиәләнә.

Хәҙер район үҙәгендә яҡшы йыһазландырылған кинотеатр, клуб, уҡыу өйө, библиотека, культура һәм ял паркы, электр станцияһы эшләп килә. Культуралы һәм шатлыҡлы йәшәй беҙҙең Дүртөйлө хеҙмәтсәндәре.

Беҙ был уңыштар менән генә тынысланырға теләмәйбеҙ. Халыҡтың тормошон тағы ла яҡшыртыу һәм культуралаштырыу өсөн алдыбыҙға яңы бурыстар ҡуябыҙ һәм уларҙы беҙ үтәйәсәкбеҙ. Дүртөйлө район үҙәге хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, тыныслыҡ өсөн, илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн һәм уның экономик ҡеүәтен нығытыу өсөн арымай-талмай эшләйҙәр.

Беҙҙең ауыл Советы район үҙәгенең ауыл Советы ул. Шулай булғас, район үҙәген районың башҡалаһы кимәленә күтәреү өсөн көрәш, иң беренсе нәүбәттә, беҙҙең ауыл Советы депутаттары һәм хеҙмәтсәндәре өҫтөнә төшә. Район үҙәгендә йәшәүсе һәм эшләүсе учреждениелар һәм предприятиелар, бөтә хеҙмәтсәндәр халыҡ интерестарҙа ҡағына эшләй белеүҙең һәм культуралы тормоштоң элгеһен күрһәтергә бурыслылар. Яңы һайлауҙарға әҙерлек айҡаныҙы беҙ район үҙәгенең төҙөклөгө өсөн тағы ла ныгыраҡ көрәшәсәкбеҙ.

F. Әхмәтов,

хеҙмәтсәндәр депутаттарының Дүртөйлө ауыл Советы председателе.

Коммуналь хужалыҡ тағы ла яҡшыраҡ эшләйәсәк

Район Советының коммуналь хужалыҡ бүлеге үҙенең ҡарамағында Ағиҙел аша булған переправаны тотоп килә. Бында урынлаштырылған паромдың йөк күтәреүсәнлеге 50—60 тонна. Уны бер моторлы көмә хеҙмәтләндерә. Бынан башҡа йәйәүле кешеләрҙе тоткарлыҡһыҙ сығарыу өсөн кәмәләребеҙ бар. Паром үҙебеҙҙең район менән бергә, күрше Илеш, Саҡмағош, Борай һәм башҡа райондарҙы ла хеҙмәтләндерә. Айырым мөһим кампаниялар осоронда, мәҫәлән, урожай йыйнау эштәре башланыу менән паром тәүлек әйләнәһенә эшләне.

1947 йылда комхоз район үҙәгендә локомобиль көсө менән эшләүсе 28 киловаттлы электр станцияһы төҙөгән ине. Быйыл был станцияға 57 киловатт ҡеүәтендәге яңы генератор һатып алып ҡуйҙыҡ. 1950 йылға тиклем беҙҙең станция 500 точкаға ғына электр тогы бирә ине, ә быйыл 1000 точканы хеҙмәтләндерә башланы.

Беҙҙең район үҙәгендә быға тиклем ике генә урында парикмахерская эшләп килә ине. Ләкин улар ғына хеҙмәтсәндәрҙе ҡәнәғәтләндерә алмай башланылар. Шуға күрә коммуналь хужалыҡ үҙ средствоһы менән быйыл тағы бер парикмахерская асты.

Коммуналь хужалыҡ үҙенең ҡарамағындағы мунса һәм гостиницаның өҙлөкһөҙ эшләп килеүен тәьмин итә.

Мунсаға, гостиницаға һәм электр станцияһына ремонт эштәрен дә тамамланыҡ. Үҙебеҙҙең транспорт менән ҡышҡа етерлек 1500 кубометр яғыулыҡ әҙерләп, ташып ҡуйҙыҡ.

Быйыл район үҙәгендә Александр Матросов исемендәге ҙур баҡсаны йыһазландырҙыҡ. Бынан башҡа район үҙәгендә икенсе урында 0,60 гектар майҙанда баҡса булдырҙыҡ. Унда акация һәм юкә ағастары ултырттыҡ. Йәй көнө баҡса һәр ваҡыт асыҡ булды. Унда район хеҙмәтсәндәренең культуралы ялдарын ойоштороу өсөн бейеү һәм массовый гуляниелар ойошторолдо, докладтар үткәрелде.

Райондың коммуналь хужалығы 1951 йылда урамдарҙы төҙөкләндереүҙе, общественный йорттар һәм коммуналь хужалыҡтың 117 квартираһы тирәһендә, Советский һәм Мостовой урамдарында ағас ултыртыуҙы, дөйөм файҙаланыу өсөн ҡоҙоҡтар һанын арттырыуҙы, булғандарын ремонтлатыуҙы планлаштырҙы.

Был сараларҙы уңышлы үткәреү—хеҙмәтсәндәрҙең культура-тормош хәлдәрен тағы ла яҡшыртыуға ярҙам итәсәк.

З. Лоҡманов,

Дүртөйлө район коммуналь хужалыҡ бүлеге инспекторы.

Халыҡтың белемен күтәреүгә беҙҙең ярҙамыбыҙ

Беҙҙең Дүртөйлө районы библиотекаһы ике ҡатлы йортта урынлашҡан. Библиотека ике бүлектән: ололар һәм балалар бүлегенән тора. Библиотекала китаптарҙың һаны 10135-кә етә. Уларҙын әсенән политика буйынса 3120, ауыл хужалығы буйынса 1639, художестволы әҙәбиәт буйынса 1905 һәм балалар өсөн 1752 дана китап иҫәпләнә. Библиотеканан китап алыусыларҙың һаны көнөнә 75—80 кешегә етә. Унда 18 төрлө газета һәм 33 төрлө журнал алдырыла.

Быйыл библиотека төрлө урындарҙа 35 тапҡыр «Мичуринсе фән—хәҙерге заман биологияһының нигеҙе», «Юғары урожай өсөн», «Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планы» тигән темаларға фотокүргәҙмәләр ойоштороҙо.

ВКП(б) тарихын өйрәнеүселәргә библиотека яҡындан торол ярҙам итә. Улар өсөн ВКП(б) тарихының һәр бер главаһына ҡарата күргәҙмәләр ҡуйылды.

Урожай йыйнау кампанияһы барғанда, район колхоздарына 21 күсмә библиотека сыҡты. Улар барыһы ла тейешле китаптар менән тәьмин ителгәйнеләр.

Библиотека работниктәре колхозсылар араһында 11 тапҡыр доклад яһанылар. Унда барлығы 214 кеше ҡатнашты. Бынан башҡа бик күп кенә беседалар, ҡысҡырып газета уҡыуҙар ойошторолдо. «Халыҡтарҙың бөйөк етәксеһе И. В. Сталин», «Ленин—Сталин комсомолының данлыҡлы юлы», «Сталин премияһы лауреаттары» тигән темаларға библиографик күҙәтеүҙәр үткәрелде.

Балалар бүлегендә лә фотокүргәҙмәләр һәм ҡысҡырып китап уҡыуҙар ойошторолдо.

Библиотека работниктәре үҙҙәренең эштәрен тағы ла яҡшыраҡ ойоштороу һәм уҡыусыларҙы хеҙмәтләндереүҙе юғары кимәлгә күтәреү өсөн көрәшәләр.

Ф. Хәмидуллина,

Дүртөйлө район библиотекаһы мөдире.

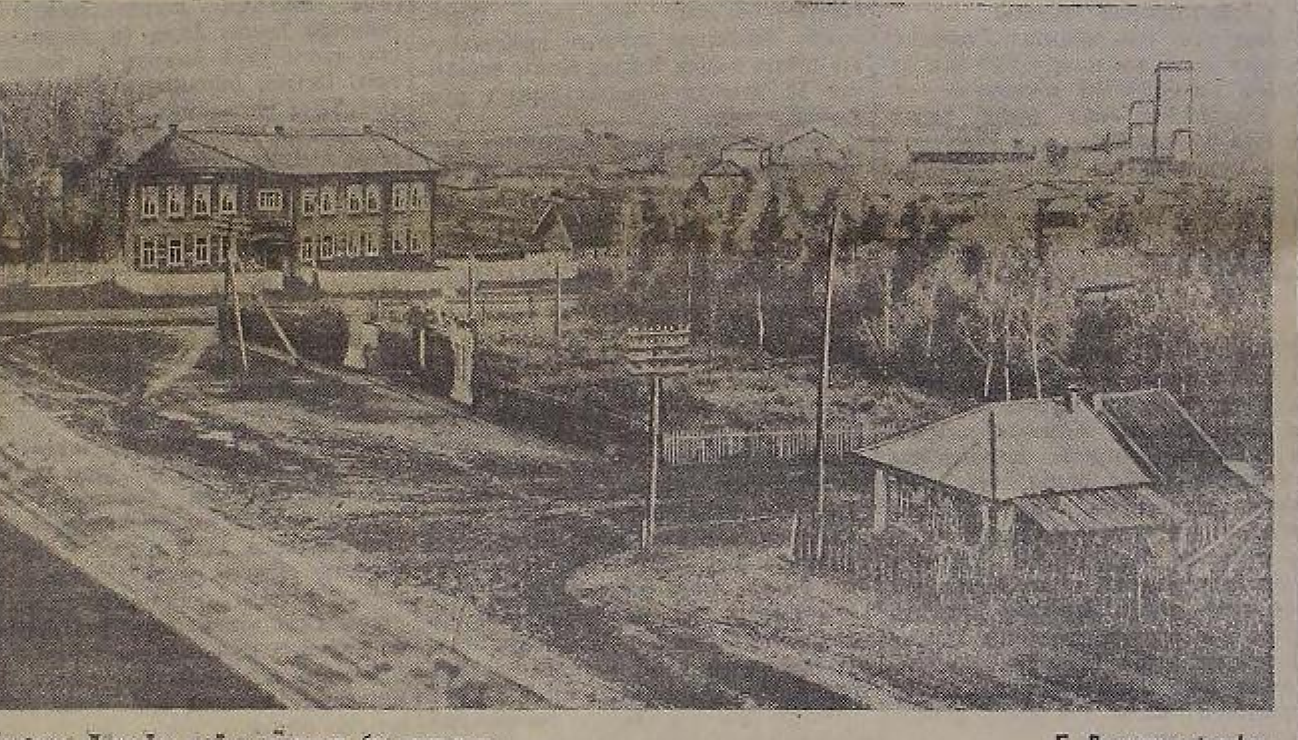

Һүрәттә: Дүртөйлө район үҙәгенән бер күренеш. Е. Лапыгина фотоһы.

Хеҙмәтсәндәрҙең культура талаптарын үтәү юлында

Беҙҙең район культура йорто эргәһендә художестволы үҙ эшмәкәрлегенең ике түңәрәге эшләй. Улар үҙҙәрендә 27 кешене берләштерәләр. Был түңәрәк члендаре район үҙәген һәм ауылдарҙа колхозсы крәҫтиәндәрҙе культуралы хеҙмәтләндерәләр. Быйыл урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эштәре башланғас, художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге райондың 52 колхозында булды. Улар колхозсылар алдында концерттар менән сығып яһанылар, доклад һәм беседалар үткәрҙеләр.

Беҙ район клубында фотокүргәҙмәләр ойоштороуға ла ҙур иғтибар итәбеҙ. Клуб һәр көндө асыҡ була. Айлыҡ эш планы нигеҙендә йәштәр кисәләре, һорау һәм яуаптар кисәләре үткәрәбеҙ.

Клубтың үҙенең 7 кешенән торған лекторҙар группаһы бар. Мәҫәлән, иптәш Хөснәтдинов район үҙәге хеҙмәтсәндәренә, шулай уҡ райондың күп кенә колхоздарында «Дин һәм коммунизм» тигән темаға лекция уҡыны. ВЛКСМ район комитеты секретаре иптәш Калиэин «Халыҡ-ара хәл тураһында» лекция һөйләне. Беҙҙең район клубында төрлө фәнни һәм политик темаларҙа регуляр рәүештә лекция һәм докладтар үткәрелеп тора.

А. Абдрахманов,

Дүртөйлө район культура йорто директоры.

Совет сауҙаһының культураһы өсөн көрәшәбеҙ

Район хеҙмәтсәндәренең культура-тормош шарттары яҡшырыу менән бергә, уларҙың промышленность һәм культура тауарҙарына булған талаптары ла үҫә бара. Мәҫәлән, ошо йылдың өс кварталы әсендә генә район хеҙмәтсәндәренә 600 мең һумлыҡ культура тауарҙары, 2 миллион 400 мең һумлыҡ аҙыҡ-түлек нәмәләре һатылды. Был хәл район үҙәгендә культуралы совет сауҙаһын киңәйтеүҙе, магазин һәм ларектар һанын арттырыуҙы талап итә.

Беҙҙең район үҙәгендә хәҙер магазиндар һаны 11-гә етте. Улар әсенән: промышленность тауарҙары магазины 2 урында, аҙыҡ-түлек магазины 7 урында, хужалыҡ нәмәләре магазины, культмаг һәм когиз бүлексәһе бар. Бының өҫтөнә 15 урында ларектар астыҡ. Столовый, сәйхана, 4 урында закусочный һәм ике буфет эшләй.

Райпотребсоюз һәм сельпо район үҙәгендәге хеҙмәтсәндәр араһында сауҙа эштәрен тағы ла яҡшыртыу һәм киңәйтеү маҡсатында 2 ҙур магазин—промышленность тауарҙары һәм продуктылар һатыу магазины асыуҙы планлаштырҙы.

Район колхоздарында урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эштәре башланғас, сельпо айырым һатыусылар билдәләп, уларҙы баҫыу стандарына ебәрҙе. Улар колхозсылар араһында промышленность тауарҙары һәм аҙыҡ-түлек һатыуҙы ойоштороҙолар.

Беҙ һатыусыларҙың квалификацияларын күтәреүгә лә ҙур иғтибар бирәбеҙ. Бәрәләге кооперация работниктәре әҙерләү мәктәбен күптән түгел 3 кеше тамамлап ҡайтты һәм тағы 4 һатыусы 3 айлыҡ курста уҡый.

F. Fиззәтуллин,

Дүртөйлө сельпоһы председателе.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Ни өсөн МТМ-ды төҙөү һуҙыла?

Әбйәлил районындағы берҙән-бер МТС-та машина-трактор мастерскойы төҙөүгә государство быйыл 1 миллион һум акса бүлде. Был эште механизаторҙар коллективы ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланы һәм мастерской бинаһын йыл аҙағында эксплуатацияға тапшырыуҙы тәьмин итеүгә байтаҡ көс һалды. Төҙөлөшкә 2500 кубометр таш, 400 кубометр ағас һәм бик күп башҡа төҙөлөш материалдары ташылды.

Был ҙур төҙөлөш эшен башҡарыуҙа район колхоздарынан 80-гә яҡын кеше ҡатнашырға тейеш ине. Һәм ошо көс тулыһынса файҙаланылғанда, 16 пехтән торған мастерской ошо арала төҙөлөп бөтөргә тейеш ине. Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, был улай булманы: эшсе көстәре етешмәүе арҡаһында төҙөлөш һуҙылды. Бер ай ваҡыт буйына төҙөлөштә бер нәмә лә эшләнмәне. Дөрөҫ, бында Мичурин исемендәге, «Көрәш» һәм «Юлдаш» ауыл хужалығы артелдәренең колхозсылары өҙлөкһөҙ рәүештә эшләйҙәр. Ләкин бына БашЦИК исемендәге, «Асыҡ юл», «Ударсы» һәм башҡа бик күп колхоз етәкселәре төҙөлөшкә бер генә кеше лә ебәрмәйҙәр. Хәҙерге ваҡытта бында ни бары 11 колхозсы эшләй.

Эшсе көстәре етешмәгәнлектән төҙөлөштөң һуҙылғанлығын һәм яңы МТМ-ды быйыл эксплуатацияға тапшырыуҙың ҡурҡыныс аҫтында булғанлығын район Советы башҡарма комитетында ла (председателе иптәш Шәрипов) бик яҡшы беләләр. Ләкин эшсе көстәрен мобилизовать итеүҙә МТС дирекцияһына эшлекле ярҙам итеүсе юҡ.

З. Байназаров,

МТМ мөдире.

Китап һатып алыусыларҙың һорауҙарын ҡәнәғәтләндереүгә иғтибар бирелмәй

Бынан ике йыл элек үк, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Башкниготоргты һәм район Советы исполкомдарын һәр бер районда китап магазины асырға мәжбүр иткәйне. Китап һатып алыуға һорау ҙур булыуға ҡарамаҫтан, 20 районда әлегә тиклем китап магазины асылғаны юҡ. Былар араһында республикабыҙҙың башҡалаһынан алыҫ булған Яңауыл, Бөрйән, Мәсетле, Матрай, Ҡыйғы, Мишкә һәм Бишбүләк райондары бар. Был райондарҙың етәкселәре бина булмауға һәм башҡа объектив сәбәптәргә һылтанып, магазин асыу мәсьәләһен әлегә тиклем хәл итмәйҙәр. Бына шуның һөҙөмтәһендә Башкниготоргка китап һорап райондарҙан өҙлөкһөҙ хаттар килә. Мәҫәлән, Яңауыл машина-трактор станцияһының работнигы иптәш Шәйдуллин үҙенең хатында трактор һәм комбайн, токарь эштәре тураһында китаптар, Мишкә районынан иптәш Шиляева балалар өсөн яҙылған художестволы әҙәбиәт китаптары ебәреүҙе һорайҙар.

Шулай уҡ, Ҡыйғы һәм башҡа күп кенә райондарҙан да төрлө китаптар һорап күп хаттар килә.

Башкниготорг һәм юғарыла күрһәтелгән район Советтары исполкомдарының етәкселәре хеҙмәтсәндәрҙең китапҡа булған һорауҙарына ғәмһеҙ ҡараштарын бөтөрөргә һәм һәр бер районда китап магазины асыуҙы тәьмин итеүҙә эшлекле саралар күрергә тейештәр. **М. Присмотров.**

Газетала баҫылмаған материалдар эҙенән

«Кыҙыл Башкортостан» газетаһы редакцияһына Ишембай—Ермолаевка тимер юлы төҙөлөшөнөң Ерган участкаһында сауҙа эштәренең насар ойошторолоуы тураһында хат килгәйне.

Унда күрһәтелгәндәр буйынса Өфө тимер юлының Стәрлетамаҡ участкаһы прокуратураһы урында тикшереү үткәрҙе һәм хатта күрһәтелгән фактылар дөрөҫләнде.

Ерган станцияһындағы магазинда һатыусы булып эшләүсе З. Ишембаеваға һәм М. Федороваға совет сауҙа тәртиптәрен боҙғандары — продуктыларҙы потребителдәргә күрһәтмәйенсә үлсәп биреүҙәре, шулай уҡ, кәм үлсәүҙәре, ә шәкәрҙе үҙҙәренең ҡайһы бер таныштарына бер юлы 5—6-шар килограмм ебәреүҙәре өсөн ОРС начальнигы тарафынан шелтә иғлан ителде.

Бер үк ваҡытта төҙөлөш эштәре начальнигы иптәш Романовҡа магазинды яҡшы итеп йыһазландырырға, продуктыларҙы һаҡлау урындары төҙөргә, эшселәрҙең талаптарына һиҙгер иғтибар итергә ҡушылды.

* * *

Редакцияға Fафури районы «Шишмә» промколхозынан килгән хатта ла ошондай уҡ сериоз етешһеҙлектәр күрһәтелде.

Был хатта колхозсылар түбәндәгеләрҙе яҙҙылар:

— Беҙҙең «Шишмә» промколхозы ике Устав нигеҙендә эш күрергә тейеш. Ләкин колхоз председателе F. Ибәтуллин был Уставтарҙың береһенә лә иғтибар итмәй. Общественный малдарға торлаҡтар һәм аҙыҡтар әҙерләү эше сиктән тыш насар тора. 30 гектарға етерлек тары орлоғон ағыу менән ялырып сәсеү арҡаһында тарынан урожай булманы. Тикшереү комиссияһы председателе булып F. Ибәтуллиндең яҡын туғаны эшләй. Ул бөтә етешһеҙлектәрҙе лә йәшереп килә...

Район Советы исполкомы хатты тикшерҙе һәм унда күрһәтелгәндәрҙе дөрөҫ тип тапты. Fәйепле кешеләрҙе енәйәт яуаплылығына тартыу өсөн материал район прокуратураһына тапшырылды.

Район үҙәге гостиницаһы

Берштән сыҡҡан Александр Матросов исемендәге пассажир пароходы пристанға яҡынлашып килә ине. Кеҙге төндөң тынлығын боҙоп, Иҙел буйҙарын яңғыратып ҡысҡыртҡан пароход гудогы йоҡомһорап килгән пассажирҙарҙы хәрәкәтләндерә башланы.

— Дүртөйлө! Беҙгә төшергә хәҙер!— тине отпускаға ҡайтыусы өлкән лейтенант Сәғит Абдрахманов, ҡатыны Рәзинәгә әйберҙәрен йыйырға ҡушып.

Улар пароход туҡтау менән, чемодандарын алып, пристанға сыҡтылар. Төн. Күҙгә төртһәң күренмәҫлек ҡараңғы. Кеҙге һалҡын, ялыҡтырғыс ямғыр яуа. Йылы һәм яҡты каютанан һуң ҡапыл ғына бындай шартта ҡалыу улар өсөн бик күңелһеҙ булып китте. Тиҙерәк берәр уңайлы өйгә инеп урынлашҡылары килде уларҙың. Пассажирҙарҙы ҡаршы алыусылар төркөмө менән бергә тиҙ генә пристань эргәһендәге баҙар майҙанына сыҡтылар.

Әлбиттә, был ваҡытта ларектар ҙа, магазиндар ҙа ябылған ине. Абдрахманов дежурный буфетҡа инде лә унда эшләүсе йәш ҡатындан:

— Бында берәр ерҙә ҡунырлыҡ урын табып булмаҫмы? — тип һораны.

— Гостиница бар. Бына был уң яҡтағы тыҡрыҡтан сығып, һулға боролғас та ҡаршылағы ҙур ике ҡатлы йорт, — тине буфетчица һәм шунда уҡ өҫтәп ҡуйҙы, — ләкин район гостиницаһын ҡала гостиницаһы менән сағыштырып булмай. Беҙҙең кеүек килеүселәр беҙҙең райондың гостиницаһын бик маҡтап бөтөрмәйҙәр.

— Йоҡлап сығырға ғына беҙгә. Бер кемгә нисек тә түҙербеҙ,—тине Абдрахманов.

— Әнисә, бар, ҡыҙым, ағайыңдарға күрһәтеп ҡайт, — тине буфетчица.

Буфетчицаның гостиница тураһында әйткәне бик үк ышаныслы булмағас хәбәрҙәренә ҡарамаҫтан, уларҙың кәйефтәре күтәренке ине.

Уларҙы оҙата барыусы йәш ҡыҙ Әнисә һүҙгә йомарт булып сыҡты.

— Ағай һеҙ алыҫтанмы? Ҡайһы ҡаланан киләһегеҙ? Беҙҙең районда булғанығыҙ бар инеме? — тип бер-бер артлы һорауҙар бирҙе. Әнисә, үҙен ҡәнәғәтләндерерлек яуаптар алғас, Дүртөйлө тураһында ла һөйләргә ашыҡты.

— Бындағы магазиндар, ларектар һуңғы йылдарҙа ғына һалынды. Бына уң яҡтағы ҙур өс йорт балыҡ заводы, уның эргәһендә столовый. Ана тегеһендә быйыл ғына эшләй башлаған фотография. Беҙҙең районда хәҙер себеш сығара торған инкубатор ҙа бар...

Улар, электрик фонарҙары менән яҡтыртылған, таш йәйелгән киң урам буйлап барып, ике ҡатлы ҙур аҡ йорт алдында туҡтанылар.

— Бына ошо инде беҙҙең район гостиницаһы, — тине Әнисә. Икенсе ҡатҡа күтәрелгәс, уларҙы 40—45 йәштәр самаһындағы тулы йөҙлө ҡатын ҡаршыланы.

— Ике кешегә урын табырһығыҙмы? —тип мөрәжәғәт итте Абдрахманов дежурный Антонина Сосновскаяға.

— Рәхим итегеҙ! Оҙаҡҡамы? Документтарығыҙ бармы бит?

Гостиница хужабикәһы килеүселәрҙең документтарын ентекләп ҡарағас:

— Әйҙәгеҙ, рәхим итегеҙ,—тине. Аппаҡ итеп ағартылған стеналы коридор буйлап барып, икенсе номерлы бүлмәнең ишеген асты:

— Рәхим итегеҙ, ҡунаҡтар, — тип бүлмәгә инергә саҡырҙы. Яңы ҡормалар эленгән 3 тәҙрәле яҡты бүлмә. Ҡаршыла ҙур көҙгө. Аҡ ашъяулыҡ менән ҡапланған өҫтәл. Уның өҫтөндә ҡара һауыты, бәләкәй генә пепельница. 3 карауаттың эсеһе эргәһендә лә тумбочкалар. Бүлмә йылы һәм яҡты, Стеналар шулай уҡ ағартылған. Унда иптәш Сталиндең портреты ҡуйылған. Сәғәт тә бар.

Антонина Ильинична, ҡунаҡтарға тыныс йоҡо теләп, сығып китте. Абдрахманов, постелдәрҙе ҡарап сыҡты ла, ҡатыны Рәзинәгә:

— Бында бик яҡшы бит. Ни эшләп һуң теге буфетчица яҡшы характеристика бирергә теләмәне икән. Беҙҙең Молотов ҡалаһы гостиницаһынан бер ҙә ҡалышмай бит,—тине.

Улар район үҙәгенең ҡала менән тиңләшеп барыуы, уның культураһы үҫеүе тураһында оҙаҡ һөйләшеп яттылар.

Абдрахманов иртәгеһенә бик иртә тороп йыуынырға сыҡҡанда, Антонина Ильинична туалет бүлмәһендәге көҙгөнөң саңын һөртөп йөрөй ине.

— Хәйерле иртә, тыныс йоҡланығыҙмы? — тип өндәште ул.

— Рәхмәт һеҙгә, бик яҡшы.

Абдрахмановтың йөҙөндә ҡәнәғәтлек һиҙелә ине. Ул һүҙен дауам итеп:

— Беҙ һеҙҙең гостиницағыҙҙы тәүҙә бөтөнләй башҡаса күҙ алдына килтергәйнек.

— Хурлап һөйләнеләрме әллә?

— Улай уҡ түгел дә, шулай яҡын.

— Урынлы. Маҡтанырға иртә әле,— тине Антонина Ильинична һәм гостиница тураһында һөйләп китте:

— Беҙҙең гостиница 1936 йылдан бирле йәшәп килә. 1941 йылға тиклем үҙенең буфеты, парикмахерскаяһы бар ине. Ләкин һуғыш йылдарында уларҙы япҡандар. Дөрөҫ, килеүселәрҙең дә быға мохтажлыҡтары юҡ. Беренсе ҡатта сельпо чайный урынлаштырҙы һәм бынан алыҫ түгел парикмахерская һалдырҙы. Район етәкселәре һуңғы йылдарҙа гостиницаға ҙур иғтибар бирә башланылар. Быйыл ғына яңы постелдәр, простыналар, одеялдар, тәҙрә ҡормалары, тумбочкалар, сәғәттәр алып ҡуйҙыҡ. 4 бүлмәгә лә үҙәктә һәм өлкәлә сыға торған газета-журналдар алдырабыҙ, барҙы тик репродукторҙар ғына етешеп бөтмәй. Яғыулыҡ тиһәң, ҡышҡа етерлек 32 кубометр утын әҙерләп, ташып ҡуйҙыҡ, бынан 15 көн самаһы ғына элек бәләкәй генә ҡухня булдырҙыҡ. Унда плита һәм төрлө һауыт-һабалар бар. Сөнки бик йыш ҡына унар-ун бишәр кенгә килеп ятыусылар булғылай. Улар өсөн кухнянең кәрәклеге тураһында һөйләп тә тораһы юҡ.

Мин Дүртөйлөлә 32-се йыл йәшәйем. Ул минең күҙ алдымда үҫә. Тирә-яҡҡа нур һибеп тора. Яратам мин уны. Ситтән килгән кешеләрҙең уның ҡаҡында насар уйлауҙарын һис тә теләмәйем. Беләһегеҙме, элекке йылдарҙа сит кешеләрҙең район үҙәге тураһында тәүге тәьҫирҙәрен гостиницанан алыуҙары бәлки дөрөҫ тә булғандыр. Бына хәҙер, күҙ теймәһен, ҡунысылар ҙа күбәйҙе. Койкаларҙың буш торғаны юҡ. Беҙгә бит төрлө ерҙәрҙән киләләр. Һеҙҙең менән күрше бүлмәлөгө кеше Өфө ҡалаһынан беҙҙең балыҡ заводының эшен күрергә килгән. Балыҡсыларҙы маҡтап бөтөрә алмай. «Республикала иң алдынғы балыҡ заводтарының береһе. Йыллыҡ планды 15 сентябргә арттырып үтәне», — ти. Бик ҡыуандым. Өйҙә беҙҙең Дүртөйлөнөң даны китһен.

Абдрахманов йыуынып бөткәс, Антонина Ильинична сәй тәҡдим итте.

— Һеҙ инде беҙҙе ғәфү итегеҙ, мин кистән заказ алырға ла онотҡанмын. Бәлки, бына был чайныйҙың менюнда яҙылғандар һеҙҙе ҡәнәғәтләндерер. Хәҙергә башҡа хөрмәтебеҙ юҡ.

Абдрахманов ошондай намыҫлы, хөрмәтсел хужаға нисек тип әйтергә белмәй ҡалды. Уның, йәш балаһын иркәләгән кеүек, ипмлы, йылы һүҙҙәренә бер аҙ аптырап, һоҡланып торҙо.

— Рәхмәт һеҙгә, — тине.

Антонина Ильинична үҙенең намыҫлы хеҙмәтенә хөрмәт менән ҡараған өлкән лейтенант Абдрахмановҡа кис менән бөтә хужалығын күрһәтте. Эше менән таныштырып сыҡты. Ул ремонт үткәреү өсөн алла ҡайҙан детальлар һорап тормаған. Тотҡан да бүлмәләрҙе үҙ ҡулы менән ағартып сыҡҡан. Тәҙрә рамдарын йәбештергән. Мейестәрҙе үҙе төҙәткән.

Антонина Ильиничнаның пландары ҙур. Яҙ килеп, көндәр йылығас, иҙәндәрҙе буярға уйлай ул.

— Яҙға сыҡҡас та бүлмә һайын берәр фикус гөлө алып ҡуясаҡбыҙ,—ти ул.

— Гөл йәм бирә ул өйгә. Унан һуң беҙҙең гостиницаның усадьбаһы ҙур тына. Комхоз унда бер һарай һалдырыуҙы планлаштырҙы. Килгән колхозсыларҙың аттарын, ҡаланан килеүселәрҙең машиналарын ҡуйырға ла урын буласаҡ. Киләсәктә тағы ла бер бүлмә арттырыу планлаштырылды. Әлегә беҙҙә 10 койка бар, ә киләсәктә 14 койка буласаҡ.

Ул бер аҙ тынып торғандан һуң, тағы бер нәмәне әйтергә онотҡанмын тигән һымаҡ, күтәренке тауыш менән:

— Икенсе тапҡыр беҙҙең гостиницаға килеүселәрҙе һоҡланып китерлек итербеҙ әле. Бәләкәй генә библиотека булдырыуҙы, гармонь, патефон алыуҙы ла планлаштырҙыҡ. Ана теге вешалкалар урынына гардеробтар яһатырға иҫәп юҡ түгел. Уның өсөн ҡалаға бараһы түгел, үҙебеҙҙең райондың урындағы промышленносендә диван, гардироб, шкаф кеүек нәмәләрҙе яһаусы бына тигән оҫталарыбыҙ бар.

Ҡулына бер төргәк газеталар тотҡан ҡатын, уларҙың эргәһенә килеп, иҫәпләпте лә Антонина Ильиничнаға бирелеп:

— Бына һеҙгә бөгөнгө яңы газеталар. Унан һуң бынһы художникка биреләсәк заказдың макеты,—тине. Әлеге ҡатын ғәфү үтенеп бирелеп киткәс, Антонина Ильинична:

— Был гостиницаның кассиры Агафия Вавилова, — тип таныштырҙы,—гостиницаның иҫке вывескаһының буяуҙары ҡубып бөткән, — ул художникка ниндәй заказ биреләсәген һәм уның ҡайҙа ҡуйылырға тейешлеген һөйләп бирҙе.

— Бына ошолай ярарҙы?—тине. Унда ошо һүҙҙәр яҙылған ине: Дүртөйлө район гостиницаһы.

Х. Fәлимов.

Берләшкән Милләттәр ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең 12 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө иртәнге ултырышында «Тыныслыҡ файҙаһына берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәләне тикшереү дауам итте.

Тикшереү Великобритания вәкиле Янгерҙең сығышы менән асылды. Үҙ телмәренең ҙур өлөшөн Англия вәкиле, йәнәһе ете государство тарафынан комитетҡа тәҡдим ителгән резолюция проекты БМО Уставына ярашлы булып тора һәм Именселек Советының ролен ҡаҡшатыуға йүнәлдерелмәгән, тип иҫбатларға маташыуҙарға арнаны.

Унан һуң Украина ССР-ының вәкиле Барановский сығыш яһаны.

Ете государство резолюцияһының проектын яҡлаусылар һәм башҡа күп кенә делегациялар башлыса Именселек Советы биш даими члененең берҙәмлек принцибына һөжүм йәйелдерҙеләр, тип билдәләп, Барановский, асылда был кампания БМО Уставының төп положениеларын тамырынан ҡайтанан ҡарауға йәғни БМО принциптарына ревизия яһауға йүнәлдерелгән, тип күрһәтте.

Именселек Советының даими члендары булған бөйөк державаларҙың роле тураһында һөйләп, Украина ССР-ы вәкиле бәләкәй милләттәргә ҡарата Советтар Союзының политикаһына туҡталды. Ул И. В. Сталиндың 1948 йылдың 7 апрелендә Финляндия хөкүмәт делегацияһы хөрмәтенә булған төшкө ашта яһаған түбәндәге белдереүен уҡыны:

«Ҙур һәм бәләкәй милләттәр араһында мөнәсәбәттәрҙең бер тигеҙ була алыуҙарына бик күптәр ышанмайҙар. Ләкин беҙ, совет кешеләре, бындай мөнәсәбәттәр була алалар, һәм булырға тейештәр, тип иҫәпләйбеҙ. Совет кешеләре, һәр бер милләттең, — барыбер — ул ҙурмы йәки бәләкәйме, уның тик үҙенә генә хас булған һәм башҡа милләттәрҙә булмаған үҙенең сифат үҙенсәлектәре һәм үҙенең спецификаһы бар, тип иҫәпләйҙәр. Был үҙенсәлектәр һәр бер милләт тарафынан бөтә донъя культураһының дөйөм хазинаһына индерелгән вклад булып торалар һәм улар уны тулыландыралар, байыҡтыралар. Был мәғәнәлә бөтә милләттәр ҙә—бәләкәйҙәре лә, һәм ҙурҙары ла, — бер тигеҙ хәлдә торалар һәм һәр бер милләт теләһә ниндәй башҡа милләт менән тиң хоҡуҡта».

Беҙ һәр бер илде, уның ниндәй бәләкәй булыуына ҡарамаҫтан, фекерен хөрмәтләгән шикелле үк күпселек фекерен тәрән хөрмәтләйбеҙ, — тине Барановский. Украина ССР-ының вәкиле шулай уҡ, бөтә илдәрҙең тауышы иҫәпкә алынырға тейеш һәм ул БМО Уставы тарафынан иҫәпкә алына, тип билдәләне.

Унан ары Барановский ете делегация резолюцияһының проектына ҡарата Украина ССР-ы делегацияһының позицияһы тураһында һөйләне. Ул, Генеральный Ассамблеяның ғәҙәттән тыш махсус сессияларын саҡырыу тураһындағы тәҡдимгә Украина ССР-ының делегацияһы ҡаршы килмәй, тип белдерҙе. Ләкин беҙ, тип дауам итте Барановский, бындай сессияларҙың Именселек Советының 7 члененең теләге ҡайныһының талабы буйынса саҡырылырға тейеш булыуҙары менән риҙалаша алмайбыҙ, сөнки бындай тәртип БМО Уставына ҡапма-ҡаршы килә. Украина ССР-ының делегацияһы шулай уҡ күҙәтеселәр комиссияһын төҙөү тураһындағы («Тыныслыҡты һаҡлау буйынса комиссия») тәҡдимде был комиссияны төҙөгән ваҡытта уның вәкилдәре характерында тәьмин ителгән шарттарҙа ғына ҡабул итергә мөмкин тип иҫәпләй.

Барановский, БМО-ның отрядтарын төҙөү, хәрби экспертар билдәләү һәм коллектив саралар комитеты тип аталған комитеттарҙы булдырыу тураһындағы тәҡдимдәрҙе Украина ССР-ының делегацияһы ҡабул ителмәҫлек тәҡдимдәр тип иҫәпләй, сөнки был тәҡдимдәр Уставты ситләп үтеүгә, Уставты ватыуға һәм Именселек Советының 5 даими члененең берҙәмлек принцибын боҙоуға йүнәлтелгәндәр, тип белдерҙе.

Унан һуң Боливия вәкиле сығыш яһаны. Ул 7 делегация резолюцияһының проектында килтерелгән тәҡдимдәрҙең законлылығына ышанырға өгөтләне.

Мексика вәкиле 7 ил резолюцияһының проектын яҡлап сығыш яһаны.

БССР делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев үҙ телмәренең башында, «вето хоҡуҡы» тип аталған нәмә тирәһендә хәҙерге ваҡытта барған бәхәстәр һәм көрәш БМО-лағы ике төп тенденцияның көрәшен сағылдыра, уларҙың береһе БМО Уставының принциптарын хөрмәтләү, был принциптарҙы аныҡ үтәү яғында тора, шул уҡ ваҡытта уның икенсеһе БМО фундаментын ҡаҡшатырға, Уставҡа законһыҙ ысулдар менән ревизия яһауға өлгәшергә ынтыла, тип күрһәтте.

БССР делегацияһының етәксеһе унан ары 7 держава резолюцияһы проектының дүрт төп бүлегенең һәр береһенә туҡталды.

БССР делегацияһының етәксеһе СССР делегацияһы тарафынан индерелгән ике резолюция проектын яҡланы.

Венесуэла вәкиле Гонсалес ултырышта һуңғы булып сығыш яһаны. Ул шулай уҡ 7 ил резолюцияһы проектын яҡланы.

Политик комитеттең 12 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 13 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең кисәге көндөҙгө ултырышында Америка вәкиле Даллес, Чили проектының ҡайһы бер яҡтарын Америка резолюцияһының проектына индереүгә ҡарата Чили делегацияһы менән үҙенең консультация яһаясағын белдерҙе. Чили проекты «агрессияға ҡаршы хәрәкәттәр» өсөн билдәләнәсәк ҡоралы көстәрҙе Генеральный Ассамблея контроле аҫтына тапшырыуҙы күҙҙә тота.

Панама вәкиле Америка тәҡдимен яҡланы. Швеция вәкиле Унден шулай уҡ был тәҡдимде яҡланы, ләкин, Швеция хәҙерге ваҡытта йәшәгән закон шарттарында «Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында хеҙмәт итеү» өсөн үҙ ҡоралы көстәренән контингент бүлә алмай, тип белдерҙе.

Көньяҡ Африка союзы вәкиле Америка резолюцияһының «дөйөм маҡсаттарын» яҡлап, Генеральный Ассамблея мәжбүр итеү сараларын тәҡдим итә ала, тип күҙҙә тотоусы пункттың конституцион булыуында үҙенең шикләнеүен таныны.

Сальвадор вәкиле Америка резолюцияһын яҡланы.

Польша делегаты Верблоовский, Америка проекты Уставты фактик алғанда ҡайтанан ҡарауға өлгәшергә яңы маташыу ғына булып тора, ләкин әлеге был тиклем яһалма дәлилдәр бер ваҡытта ла килтерелмәнеләр, тип белдерҙе.

Иң мөһим мәсьәләгә төрлө социаль системалар булған государстволар араһында хеҙмәттәшлеккә өлгәшеү кәрәклегенә — Америка тәҡдиме бөтөнләй ҡағылмай.

Йомғаҡлау һүҙендә Верблоовский, «Тыныслыҡ файҙаһына берләшкән хәрәкәттәр» тураһындағы мәсьәлә айҡанлы Советтар Союзы тарафынан тапшырылған ике тәҡдимде ҡабул итеп, Генеральный Ассамблея үҙ алдында торған проблемаларҙы хәл итә алыр, тине.

Верблоовскийҙан һуң Аргентина, Дания, Колумбия һәм Гоминдан вәкилдәре сығыш яһанылар. Улар бөтәһе лә Америка резолюцияһын яҡланылар.

Махсус политик комитеттең 12 октябрҙәге ултырышы

БМО Генеральный Ассамблеяһының Махсус политик комитеты бөгөн Ливия тураһындағы мәсьәләне тикшереүҙе дауам итте. Беренсе булып Италия вәкиле Виттети сығыш яһаны. Ул Италия хөкүмәтенең Ливиялағы бурыстарына ҡарата Англия резолюцияһы менән үҙенең риза булмауын белдерҙе. Ҡыҫҡаса фекер алышыуҙарҙан һуң комитет был мәсьәләне Англия резолюцияһы менән бергә подкомитетҡа тапшырҙы. Подкомитет составына Англия, Франция, Греция, Египет, Бельгия, Аргентина һәм Польша вәкилдәре инә.

Комитет шулай уҡ, БМО-ның Ливиялағы комиссары Пельт, Италия хөкүмәтенең вәкиле һәм БМО-ның Ливиялағы комиссары эргәһендәге консультатив совет председателе Селим-Бей (Египет) был мәсьәләне ҡараған ваҡытта подкомитет ултырыштарында тауыш биреү хоҡуҡы алмайынса ҡатнаша алалар, тип ҡарар итте.

Бынан һуң комитет Ливия тураһындағы мәсьәлә буйынса фекер алышыуҙарҙы яңынан башланы. Англия вәкиле Джебб Арутюнян һәм төрлө ғәрәп илдәренең делегаттары тарафынан килтерелгән фактарҙы кире ҡағырға маташманы, ләкин буш һүҙҙәр менән раҫлауҙың һәм яла ябыуҙың ғәҙәттәге тактикаһын ҡулланды. Джебб, совет резолюцияһын ҡәнәғәтләнмәҫлек тип иҫәпләүен белдерҙе.

Канада вәкиле Англия позицияһын яҡланы.

Бынан һуң Греция вәкиле Киру Греция, Канада, Чили һәм Эквадор тарафынан берләп эшләнгән резолюция проектын тапшырҙы. Был резолюция проекты БМО-ның Ливиялағы комиссарының хәрәкәттәрен хуплай һәм властҡа идара итеүселәрҙең «хеҙмәттәшлеген» билдәләй.

Бынан тыш, был резолюция Ливиялағы властарға идара итеүселәргә БМО-ның Ливиялағы комиссары һәм комиссар эргәһендәге консультатив совет менән хеҙмәттәшлектә «бойондороҡһоҙ һәм суверенный Ливия государствоһын төҙөүгә булышлыҡ итеүҙе» көсәйтергә тәҡдим итә.

Бразилия делегаты һис кисекмәҫтән был резолюцияны яҡланы һәм совет резолюцияһына ҡаршы сыҡты.

Боливия вәкиле Матиенсо совет резолюцияһын тәнҡитләне һәм Греция, башҡа өс ил тарафынан тапшырылған резолюция проектының принциптарын яҡланы.

Сирия вәкиле Зейн-Эд-Дин Ливияның бойондороҡһоҙлоғон урынлаштырырға саҡырған Генеральный Ассамблеяның былтырғы резолюцияһының ни өсөн үтәлмәүен билдәләү маҡсатында бер нисә һорау ҡуйҙы.

Пельт башта был һорауҙарға яуап биреүҙән баш тартырға маташты, ләкин һуңғы сиктә, хәҙерге пландарға ярашлы рәүештә Ливияның милли собраниеһе быйылғы йыл аҙағына тиклем саҡырыла ала, тип ышанам тине. Ихтимал тине ул, был милли собрание Ливияның конституцияһы тураһында ҡарар ҡабул итер һәм «бәлки» өс ай эсендә Ливия хөкүмәтен дә төҙөр.

Артабанғы һорауҙарға яуап биреп, Пельт шулай уҡ, Феццан районында властҡа идара итеүсе француздар «административ тәртиптә» Феццандың ике районын Тунисҡа ҡуштылар, тип таныны. Ләкин Пельт, был тик «административ мәсьәлә генә» һәм француздар, йәнәһе, Ливияны берләштереүгә бындай юл менән ҡамасаулыҡ итергә теләмәнеләр, тип раҫланы.

Бынан һуң, Сирия вәкиле мин Пельтҡа һорауҙар биреп, Ливияның бойондороҡһоҙлоғон урынлаштырыуға ҡамасаулыҡ итеүсе ҡайһы бер сәбәптәрҙе комитетҡа күрһәтергә теләйем, тип белдерҙе.

Унан һуң комитет председателе БМО-ның Ливиялағы комиссары эргәһендәге консультатив совет председателе Селим-Бейҙән Ливиялағы аҙсылыҡ проблемаһын хәл итеүгә ҡарата Италия вәкиле тарафынан 11 октябрҙә бирелгән һорауға яуап биреүҙе үтенде.

Селим-Бей, аҙсылыҡ проблемаһы ҡатмарлы нәмә булып тора һәм уға бик һаҡлыҡ менән яҡын килеүҙе талап итә, тип белдерҙе.

БМО Экономик һәм Социаль советының 11-се сессияһы

НЬЮ-ЙОРК, 12 октябрь. (ТАСС). Бөгөн БМО Экономик һәм Социаль советының 11-се сессияһы яңынан башланды. Был, ошо советтең Женевала асылған һәм ваҡытлы рәүештә киҫектерелгән сессияһының дауамы булып тора.

Совет председателе Чили делегаты Санта Крус ултырышты асып, көн тәртибенә түбәндәге мәсьәләләрҙе индерергә тәҡдим итте: Кореяны аяҡҡа баҫтырыуға ярҙам итеү планы, Кореяның экономик үҫешенә һәм социаль прогресына булышлыҡ итеүҙең оҙаҡ ваҡытлы пландары, Экономик һәм Социаль советтең киләһе сессияһының ҡасан һәм ҡайҙа үткәрелеүе тураһындағы мәсьәлә.

Совет делегаты Арутюнян ултырышты алып барыу тәртибе тураһындағы мәсьәлә буйынса һүҙ алып, гоминдансы клика вәкиленең ултырышта законһыҙ ҡатнашыуын күрһәтте. Ул гоминдансыны сығарыуҙы һәм Ҡытай халыҡ республикаһының вәкиленә ултырышта ҡатнашырға рөхсәт итеүҙе күҙҙә тотоусы резолюция проекты индерҙе.

Гоминдансы вәкил Цзянь Цан-ю председателдән был резолюцияны көн тәртибенә йәнәһе, уның мөнәсәбәте юҡ итеп кире ҡағыуҙы һораны. Председатель гоминдансының үтенесен ҡәнәғәтләндереүҙән баш тартты һәм совет резолюцияһын тикшереүгә күсергә ҡарар итте.

Канада делегаты Дики, Генеральный Ассамблеяның хәҙерге сессияһы Ҡытайҙың вәкиллеге тураһындағы мәсьәләне ҡарай, тигән һылтау аҫтында совет резолюцияһына үҙенең ҡаршы тауыш бирәсәген белдерҙе.

Чехословакия делегаты Таубер, совет ярты миллиардлы Ҡытай халҡының вәкилдәренә ултырышта ҡатнашырға рөхсәт итмәйенсә ҡала алмай, тип билдәләп, совет резолюцияһын яҡланы.

Англия вәкиле Янгер, мин совет резолюцияһын яҡламаясаҡмын, тип белдерҙе.

Франция вәкиле Десейн Канада делегаты Дики алған позицияны алды.

Польша вәкиле Кац-Сухи совет резолюцияһын яҡланы.

АҠШ вәкиле Любин Ҡытай вәкиллеге тураһындағы мәсьәлә хәҙер Генеральный Ассамблея тарафынан ҡарала, тип белдереп, совет резолюцияһына ҡаршы сығыш яһаны.

Индия вәкиле Сакоен һәм Пакистан вәкиле Амжад Али совет резолюцияһын яҡланылар, ә Австралия вәкиле Уокер Америка «дәлилдәрен» ҡабатланы.

Перу вәкиле Кабада, Бельгия вәкиле Фено һәм Бразилия вәкиле Дефаро Австралия вәкиленә ҡушылдылар.

Иран вәкиле Хосровани, Ҡытайҙың вәкиллеге тураһындағы мәсьәлә Генеральный Ассамблея тарафынан хәл ителгәнгә тиклем мин совет резолюцияһына ҡаршы тауыш бирәсәкмен, тип белдерҙе.

Гоминдансы советтарға ҡаршы телмәр менән сығыш яһаны.

Председатель Санта Крус совет резолюцияһын тауышҡа ҡуйҙы. Беренсе пунктты — гоминдансыны сығарыу тураһындағы тәҡдимде совет 7 тауышҡа ҡаршы 11 тауыш менән кире ҡаҡты. Советтар Союзы, Чехословакия, Польша, Индия, Пакистан, Англия һәм Дания был тәҡдимде яҡлап тауыш бирҙе. АҠШ, Канада, Австралия, Франция, Гоминдан, Перу, Бельгия, Бразилия, Иран, Мексика һәм Чили уға ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Совет резолюцияһының икенсе пункты ла—Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкилен ултырышта ҡатнашырға рөхсәт итергә саҡырыусы пункты ла 6 тауышҡа ҡаршы 11 тауыш менән кире ҡағылды.

Совет резолюцияһы кире ҡағылғас, Арутюнян совет делегацияһы совет ҡарарын дөрөҫ түгел һәм законһыҙ тип иҫәпләй, тип белдерҙе. Польша вәкиле Кац-Сухи Арутюнянды яҡланы.

Унан һуң Кац-Сухи «а» категорияһында хөкүмәт булмаған ойошманың — Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһының Экономик һәм Социаль советтең хәҙерге сессияһында ҡатнашмауына ҡарата мәсьәлә күтәреп сыҡты. Профсоюздарҙың Бөтә Донъя Федерацияһы вәкилдәренең береһенә Ҡушма Штаттарға инергә рөхсәт биреүҙән баш тартылды, ә икенсе вәкиле Ҡушма Штаттарға килгәс ҡулға алынды һәм һуңынан ҡыуылды, тине ул. Был хәрәкәттәр, тине Кац-Сухи, БМО-ның штаб квартираһы тураһында АҠШ менән БМО араһындағы килешеүҙе Америка хөкүмәтенең боҙоуы булып тора. Кац-Сухи совет члендарын ВФП вәкилдәренә БМО ултырыштарында ҡатнашырға мөмкинлек биреү өсөн һис кисекмәҫтән саралар күрергә саҡырҙы.

Ултырыш ябылғанға тиклем, совет көн тәртибен председатель тарафынан тәҡдим ителгән тәҫтә ҡабул итергә һәм киләһе ултырышта вице-председатель вазифаларын үтәүсене һайларға ҡарар итте. Сөнки советтең ике вице-председателе лә — индиялы Мудалиар һәм бельгиялы Деусе ултырышта ҡатнашмай.

НЬЮ-ЙОРК, 13 октябрь. (ТАСС). Экономик һәм Социаль советтең 11-се сессияһының кисәге көндөҙгө ултырышында «Кореяны аяҡҡа баҫтырыуға ярҙам итеү тураһындағы» мәсьәлә буйынса БМО генеральный секретарының Кореялағы вәкиле полковник Кэтмден (Көньяҡ Африка союзы) белдереүе тыңланылды.

Именселек Советының 12 октябрҙәге ултырышына ҡарата

НЬЮ-ЙОРК, 13 октябрь. (ТАСС). Кисә Именселек Советының ябыҡ ултырышы булып үтте. Унда БМО-ның генеральный секретарын киләһе биш йыллыҡ срокҡа билдәләү тураһындағы мәсьәлә ҡаралды, сөнки БМО-ның хәҙерге генеральный секретары Трюгве Лиҙең үҙ вазифаларын үтәү срогы 1951 йылдың 1 февралендә тула. Билдәле булғанынса БМО Уставының 97-се статьяһына ярашлы рәүештә генеральный секретарь Именселек Советының тәҡдиме буйынса БМО Генеральный Ассамблеяһы тарафынан билдәләнә.

Кисәге ултырышта СССР вәкиле Я. А. Малик БМО генеральный секретары посына Польшаның сит ил эштәре министры Модзелевский кандидатураһын тәҡдим итте. Югославия делегаты Беблер БМО генеральный секретары посына яңынан Трюгве Лиҙе билдәләргә тәҡдим итте.

Франция һәм Индия делегаттары ике кандидатура буйынса ла тауышҡа ҡуйыуҙы Именселек Советының киләһе ултырышына тиклем киҫектереү өсөн сығыш яһанылар. СССР вәкиле Малик был тәҡдимде яҡланы. Ләкин Именселек Советында октябрь айында председателлек итеүсе АҠШ вәкиле Остин һис кисекмәҫтән тауышҡа ҡуйыуҙы талап итте.

Модзелевский кандидатураһы өсөн Именселек Советының бер члены (СССР) тауыш биргән; дүрт делегат (Куба, Эквадор, Югославия һәм Гоминдан вәкиле) уға ҡаршы тауыш биргән; 6 делегат (АҠШ, Англия, Франция, Египет, Норвегия һәм Индия) тауыш биреүҙән тыйылып ҡалған.

Трюгве Ли кандидатураһын тауышҡа ҡуйған ваҡытта уның өсөн Именселек Советының 9 члены тауыш биргән, гоминдансы тауыш биреүҙән тыйылып ҡалған. Советтар Союзы Трюгве Ли кандидатураһына ҡаршы тауыш биргән.

Шулай итеп, кандидаттарҙың береһе лә, Именселек Советының биш даими члененең тауыштарын индереп, талап ителгән тауыштар һанын ала алманы. Именселек Советы председателе Остин БМО генеральный секретары посына кандидат тәҡдим итеү тураһындағы мәсьәлә буйынса Именселек Советы килешеүгә өлгәшмәне, тигән белдереү менән Генеральный Ассамблея председателенә хат ебәрҙе.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 13 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн кис түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Кэсон (Кайдзйо) районында Халыҡ армияһының частары ныҡлы һуғыштар алып барыуҙы дауам иттереп, был районда Халыҡ армияһы частарының позицияларын үҙәргә маташҡан дошманға юғалтыуҙар яһайҙар.

11 октябрҙә Кэсон (Кайдзйо) районында дошман һуғышта ике батальондан артығыраҡ йәнле көсөн, шулай уҡ бик күп һанда боевой техникаһын, шул иҫәптән 5 танкыһын юғалтҡан. Шул уҡ һуғышта дошмандың бер самолеты юҡ ителгән.

Шәһит Ходайбирҙиндең тыуған ауылында

Аҙнағолов МТС эше өсөн натуралата түләүгә тейешле булған һуңғы центнерҙарҙы автомашинаға тейәтеп оҙатты ла, кладовщик Янбаровҡа:

— Зиннәт ҡустым, сәсеү орлоҡтарын яҡшы итеп елгәртеп ҡуйырға кәрәк. Хәҙерҙән үк тотонмағанда мең центнерҙан артыҡ игенде октябрь байрамына елгәртә алмаҫһың. Колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә бүленергә тейешле булған игендең дөрөҫ иҫәбен алып, бөтә эште тәртипкә килтерең ҡуй,—тине.

Ул яңы ғына түшәлгән, түбәһе таҡта менән ябылған ҙур келәт алдында йырлай-йырлай ашлыҡ елгәргән ҡыҙҙар янына барҙы. Улар менән һөйләшкәндән һуң правление члены Ходайғолов менән колхоз правлениеһенә ҡарай киттеләр.

— Молодец! Ғәлимъян ҡустым, — тине Ходайғолов һүҙ уңайында Аҙнағоловҡа, — кәсепте йәлләмәй эшләйһең, колхозды тиҙ ҙә ныҡлы аяҡҡа баҫтырҙың.

— Юҡ, Ғибат ағай, — тип яуап ҡайтарҙы Аҙнағолов, — колхоздың экономикаһы ныҡлы бара икән, ул колхозсыларҙың намыҫлы хеҙмәте. Халыҡ тырышмаһа эшләмәһә председатель кем генә булмаһын, бер үҙе бер нәмә эшләй алмай.

— Шулайын шулай ҙа, ләкин ойоштороу-массовый эш булмаһа, колхозсылар ни тиклем тырышһалар ҙа, үҙ теләктәренә ирешә алмайҙар.

— Уныһы дөрөҫ, әлбиттә, Ғибат ағай.

— Ҡустым һин теләһә ни тиһәң дә, мин һине молодец тип әйтәм, мин генә түгел башҡалар ҙа шулай тиҙәр. Молодец, халыҡты ойоштора беләһең. Урындағы Советтарға булып үткән һайлауҙарҙа Ясы ауыл Советына депутат итеп һайлағанда колхозсылар һиңә ни тип әйткәйнеләр?

— Ни тип әйткәйнеләр?

— Колхозды ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуға кәсепте йәлләмә, беҙ һиңә ярҙам итербеҙ, тип әйтмәнеләрме?

— Эйе, әйттеләр, — тип яуап ҡайтарҙы Аҙнағолов һәм шикләнә төшкән һымаҡ уға боролоп ҡараны, — ниңә, мин һайлаусыларҙың наказдарын үтәмәйемме ни?

— Үтәйһең ҡустым, депутатлыҡ вазифаңды дөрөҫ башҡарғаның өсөн дә эшеңдә уңышлыҡтарға өлгәшәһең тип әйтәм дә баһа. Һин Ватан һуғышына киткәндә колхоздың 108 баш аты, 77 һыйыры, биш йөҙгә яҡын һарыҡ-кәзәләре бар ине, ул саҡтағы машиналарҙы һәм башҡа байлыҡтарҙы һөйләп тораһы ла юҡ. Район етәкселәренең тәҡдимдәре буйынса Тәүхиев тигән шәһәр кешене председатель итеп һайлап ҡуйҙыҡ. Ул бит колхозды бөтөнләйгә бөлгөнлөккә төшөрөп китте. Ул саҡта ла колхозсылар фронтҡа ярҙам өсөн, дошманды тиҙерәк еңер өсөн үҙ-үҙҙәрен аямай эшләнеләр. Председатель эшләгәнде туҙҙырып, әрәм-шәрәм итеп торғас, тырышыу менән бузамы ни ул.

1946 йылда һин колхоздың етәкселеген ҡабул иткәндә беҙҙең нәмә генә ҡалғайны? Өс-дүрт баш ҡына ат бар ине, ферма малдары ла бик ныҡ кәмегәйне, ауыл хужалығы машиналары бер ҙә ҡалмағайны. Сәсеү майҙаны ни бары 220 гектар ғына тәшкил итә ине бит. Ә, хәҙер? Сәсеү майҙаны мең гектарға яҡынлашты. Һуғышҡа тиклемге кимәлгә еттек бит. Киләһе йылға уңан баҫыулы сәсеү әйләнешен үҙләштерәбеҙ. Малдарҙың һаны йылдан-йыл арта бара. Колхозсыларҙың тормоштары ла яҡшырғандан яҡшыра. Быны быйыл доходты мул итеп бүлергә торабыҙ. Уңыштарыбыҙ ҙур ҡустым, һүҙ юҡ.

— Уңыштар бар, Ғибат ағай, ләкин уның менән мауығырға ярамай. Артелдең хужалығын нығытыу өсөн беҙгә бик күп эшләһе бар әле.

— Әлбиттә мауығырға ярамай. Уныһын мин бик яҡшы беләм. Мауығыу большевиктарға хас булған нәмә түгел, тип әйтә торғайны мәрхүм Шәһит ҡустым Ходайбирҙин.

Улар үҙ-ара һөйләшә-һөйләшә колхоз правлениеһенә килеп еттеләр. Ходайғоловтың һүҙе бүленеп ҡалды. Әлек мәктәптә бергә уҡыған дуҫы тураһында ҡуҙғатҡан һүҙен дауам иттерәһе килгәндәй булды уның. Бер ыңғайҙан малсылыҡ фермаһын ҡарап килергә тәҡдим итте ул. Аҙнағолов уның тәҡдимен кире ҡаҡманы. Улар фермаға ҡарай юналделәр.

— Граждандар һуғышы осоро ине,— тип дауам иттерҙе үҙенең һүҙен Ходайғолов, — аҡтарҙы ҡыҙылдар беҙҙең Бесәнсе ауылынан яңы ғына ҡыуып ебәрҙеләр. Һуғыш йыраҡ түгел, Подгорный тирәһендә генә, атыш тауышы ишетелеп тора. Шул саҡта еңел автомашина менән Шәһит Ходайбирҙин килеп төштө. Уны Башҡортостан хөкүмәтенең эске эштәр халыҡ комиссары булып эшләй тинеләр. Ул ауыл халҡын йыйнап алды ла:

— Бөгөнгө көндән алып бында совет власы урынлаштырыла, — тине.

Халыҡ менә шул йыйылышта уҡ ауыл Советы председателе итеп һайлап ҡуйҙы. Йыйылыш бөткәс Шәһит минең үҙемде генә алып ҡалды.

— Ғибат ағай, һин хәҙер урында Совет власының вәкиле булаһың, — тине. Хөкүмәт һиңә ышанып бик ҙур эш тапшырҙы. Был ышанысты намыҫ менән аҡла. Хәҙерге осорҙа эш бик ауыр булыр. Һәр бер аҙымың ҡулаҡтарға ҡаршы ҡаты көрәш менән барасаҡ. Посыҡтыҡ тор, тайпылма. Хеҙмәтсән халыҡҡа таянып эшлә, халыҡтан айырылма, уңыштар менән маһайма, маһайыу большевиктар өсөн хас нәмә түгел. Быны килер бер көн, синфи дошмандар бөтәрҙәр, кешеләр бер хужалыҡҡа ойошоп, бер туғандай булып рәхәтләнеп йәшәрҙәр.

Яҡташыбыҙ Шәһит Ходайбирҙин Совет власын урынлаштырыу һәм нығытыу өсөн батыр көрәшсе — революционер булды. Уның әйткән һүҙҙәрен һәр ваҡыт хәтерҙә һаҡлайбыҙ.

Аҙнағолов менән Ходайғолов шулай һөйләшеп, фермаға еткәндәрен һиҙмәй ҙә ҡалдылар. Улар быҙауҙар һәм һарыҡтар өсөн быйыл ғына һалынған стандарт торлаҡтарҙы ҡаранылар, аҙбарҙарҙың эске йыһаздарын нисек төҙөү тураһында ферма мөдиренә күрһәтмә бирҙеләр. Уларҙың янына Мәсүрә әбей килде. Ғәҙәттәгесә иҫәнлек-һаулыҡ һорашҡас:

— Ғәлимъян улым, килгән саҡығыҙҙа минең ҡараған сусҡаларҙы ла күреп ҡайтығыҙ, — тине.

— Бик рәхмәт әбей. Хәҙер барырбыҙ. Әбей, һиңә эш ауыр түгелме? — тип һораны Ғәлимъян, Мәсүрә әбейҙе йәлләгән төҫлө. Уның был һорауы әле физик яҡтан ныҡ, арыуҙы-талыуҙы белмәгән әбейҙең намыҫына тейҙе булһа кәрәк.

— Шул ауыр тигән һүҙҙе миңә әйтмәгеҙ. Былтыр беҙ 5 сусҡа балаһын Волосновканан һатып алып ҡайтҡас та, мин уларҙы аҫрауҙы үҙем теләп алдым, баштан, һин ҡартайғанһың имеш, кәсең етмәҫ, тигән булып миңә бирмәҫкә булғайнығыҙ. Хәҙер ҡарсыҡтарҙың нисек эшләгәнен күрҙегеҙме инде! Мин тыныслыҡ вахтаһына баҫып 4 инә сусҡанан 50 сусҡа балаһы үҫтереп бирергә вәғәҙә иттемме һеҙгә? Биргән һүҙемә торасаҡмын.

Колхоз етәкселәре Мәсүрә әбейҙең һөйөп тәрбиәләгән малдарын ҡарарға киттеләр. Ап-аҡ матурланып, бер тигеҙ булып үҫкән сусҡа балаларына һоҡланып ҡарап торғас, Ғәлимъян Мәсүрә әбейгә бик ҙур рәхмәт белдерҙе һәм уға намыҫлы хеҙмәте өсөн өҫтәмә түләү рәүешендә һарыҡ биреләсәге тураһында әйтте.

Икенсе көндө колхоз члендарының дөйөм йыйылышы булды. Аҙнағолов хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау өсөн билдәләнгән саралар буйынса доклад яһаны. Ул колхозсыларға государствоға иген тапшырыу планының уңышлы үтәлеүе тураһында белдерҙе. Мул доходты бүлеү көнөн хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау менән билдәләргә саҡырҙы.

Колхозсылар Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының 33 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау өсөн көрәшәләр. Улар хужалыҡ йылын уңышлы тамамларға үҙ өҫтәренә конкрет йөкләмәләр алдылар.

* * *

Шәһит Ходайбирҙиндең ауылдаштары колхозды ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу өлкәһендә намыҫлы хеҙмәт итәләр. Берәүҙәр общественный малдарҙы ҡышлыҡҡа әҙерләү, мал аҙығы туплау эшендә, икенселәре киләһе йылда тағы ла мулыраҡ урожай үҫтереүгә нигеҙ һалып ҡалдырыу маҡсатында ерҙе туңға һөрәләр, орлоҡ таҙарталар, төҙөлөш эштәрен алып баралар. Улар бөтәһе лә үҙҙәренең һөйөклө ауылдашы исемендәге колхоздың данын күтәреү дәрте менән яналар.

И. Ниғмәтуллин,
Йомағужа районы, Ходайбирҙин исемендәге колхоз.

ХРОНИКА

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы иптәш Ишмөхәмәтов Ғәли Бикмөхәмәт улын Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Төҙөлөш материалдары Управлениеһе начальниге итеп билдәләне. Ошо айҡанлы иптәш Ишмөхәмәтов Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Урындағы яғыулыҡ промышленносы Управлениеһе начальниге вазифаһынан бушатылды.

* * *

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы иптәш Резенов Борис Аркадьевичты Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Урындағы яғыулыҡ промышленносы Управлениеһе начальниге итеп билдәләне.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа:
Башҡорт государство опера һәм балет театрында—иртән — «СЫҢРАУ ТОРНА».
Башҡорт академия драма театрында — кис — «МИНЕҢ ЙЫРЫМ».
Рус драма театрында—иртән — «ЙӘШТӘР ҺАУЛЫҒЫ ӨСӨН», кис — «БАЛАЙ ЭРӘМӘЛЕГЕ».
«Октябрь» кинотеатрында — «ЙӘШЕРЕН ЙОМОШ».
«Салауатта»—«КҮРЕНМӘГӘН ФРОНТ».
«Уралда» — «КҮРЕНМӘГӘН ФРОНТ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01601 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл № 208 (8665) 17 ОКТЯБРЬ шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Совет кешеләре бөйөк Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙең сталинсе программаһын уңышлы рәүештә тормошҡа ашыралар. Совет кешеләренең бөтә уйҙары һәм ынтылыштары ижади хеҙмәткә, ныҡлы оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡҡа һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡҡа йүнәлтелгән.

(«Правда» газетаһының баш мәҡәләһенән).

Ныҡлы тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн

Бөгөн Мәскәүҙә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһы асыла. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең бөтә урындарынан тыныслыҡ һөйөүсе бөйөк социалистик державаның башҡалаһына күп миллионлаған совет халҡының вәкилдәре бөтә совет кешеләренең тыныслыҡҡа булған ҡаҡшамаҫ ихтыярын белдереү өсөн йыйналдылар.

Тыныслыҡтың бөйөк эшен һиҙгер һаҡлап тороусы совет халҡының ҡеүәтле тауышы был көндәрҙә Мәскәүҙән бөтә донъяға яңынан яңғыраясаҡ.

«...Мәскәүҙең хеҙмәте, — тип яҙҙы иптәш Сталин бынан ос йыл элек Мәскәүҙең 800 йыллығы көнөндә уға ҡотлауында, — уның ныҡлы тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн көрәш глашатайы, яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы глашатай булып тороуында. Империалистар өсөн һуғыш иң доходлы статья булып тора. Империализм агенттәренең яңы һуғышты нисек кенә булһа ла башларға тырышыуҙары ғәжәп түгел. Мәскәүҙең хеҙмәте шунан тора, ул яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы арымай-талмай фаш итә һәм тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙы тыныслыҡ байрағы тирәһенә йыйнай. Билдәле, тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар Мәскәүгә бөйөк тыныслыҡ һөйөүсе державаның башҡалаһы итеп һәм тыныслыҡтың ҡеүәтле терәге итеп ышаныс менән ҡарайҙар».

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһы — тыныслыҡ өсөн совет халҡының көрәшендә тағы ла бер мөһим веха ул. Совет государствоһы үҙенең йәшәүенең беренсе көнөнән үк тыныслыҡ өсөн, һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы көрәштең алдынғы позицияларында тайпылышһыҙ тора. СССР-ҙың ныҡышмалы, эҙмә-эҙлекле тыныслыҡ һөйөүсе политикаһы Совет социалистик государствоһының характеренән органик рәүештә сыға.

Совет кешеләре бөйөк Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙең сталинсе программаһын уңышлы рәүештә тормошҡа ашыралар. Совет кешеләренең бөтә уйҙары һәм ынтылыштары ижади хеҙмәткә, ныҡлы, оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡҡа һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡҡа йүнәлтелгән.

Волгала, Днепрҙа, Аму-Дарьяла гигант гидротехник ҡоролмаларҙы төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙары летописҡа беҙҙең халҡыбыҙҙың тыныслыҡҡа булған был ҡаҡшамаҫ ынтылышының иң асыҡ сағылышы булып инәсәктәр. АҠШ һәм Англияның империалистик етәкселәре халыҡтарҙы юҡ итеү һәм тотош илдәрҙе бушлыҡтарға әйләндереү өсөн вәхшиләрсә пландары эшләгән ваҡытта, большевиктар партияһы тарафынан тыныслыҡ рухында тәрбиәләнгән совет кешеләре коммунистик төҙөлештең бөйөк пландарын тормошҡа ашыралар, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡоралар, сүлдәрҙе байлыҡлы сәскә атыусы туғайҙарына әйләндерәләр.

Тыныс ижади хеҙмәткә бөтә көсторен бирел, СССР халыҡтары тыныслыҡ эшен яҡлайҙар, империалистик яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың бөтә һәм бөтә төрлө әҙләнеүҙәрен тыйыу һәм ныҡышмалы рәүештә фаш итәләр.

Совет халҡы йөҙөндә бөтә прогрессив кешелек донъяһы тыныслыҡтың иң тоғро һәм ныҡлы яҡлаусыһын күрә. Европалағы һәм Азиялағы, Африкалағы, Америкалағы һәм Австралиялағы йөҙәр миллионлаған кешеләр Советтар Союзының тыныслыҡ һәм халыҡтар именлегенең ышанысла терәге булып тороуын яҡшы беләләр.

Совет халҡы тыныслыҡ эшенә үҙенең тәрән бирелгәнлеген көн һайын эш менән иҫбатлай. Атом ҡоралын тыйыу һәм был ҡоралды беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеү тураһында Стокгольм Воззваниеһына беҙҙең илебеҙҙең бөтә олo халҡы бер кешеләй ҡул ҡуйҙы. Совет халҡының ихтыярын белдереп, СССР хөкүмәте Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы ҡарамағына яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡты, халыҡтар именлеген нығытыу тураһында декларация индерҙе. Дөйөм тыныслыҡҡа юл ҡурһатеүсе был мөһим документ беҙҙең илебеҙ халыҡтарының һәм сит илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған кешеләрҙең ҡайнар хуплауын тапты.

Эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, колхозсылар, ғалимдар һәм яҙыусылар, инженерҙар һәм артистар — икһеҙ-сикһеҙ Советтар Союзының бөтә граждандары Американың Корея халыҡ-демократик республикаһын ҡанға батырырға, үҙ тыуған иленең бойондороҡһоҙлоғон геройҙарса яҡлаусы азатлыҡ һөйөүсе Корея халҡын ҡол итергә маташыусы агрессорҙарының Кореялағы ҡанлы енәйәттәрен хурлыҡ итеп тамғалай.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына әҙерләнеп, совет кешеләре тыныслыҡ өсөн көрәштә, империалистар тарафынан әҙерләнгән һәм тоҡандырылған яңы һуғышҡа ҡаршы көрәштә көсәйтергә үҙҙәренең ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын бер тауыштан белдерҙеләр.

—Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына әҙерлек көндәрендә, — тип яҙалар Сталинград эшселәре — төҙөүселәре, — беҙ донъялағы бөтә кешеләр ишетһен өсөн түбәндәге һүҙҙәрҙе әйтергә теләйбеҙ: бөтә совет халҡы тыныслыҡ өсөн ныҡышмалы рәүештә тора, беҙҙең халҡыбыҙ артабан да тыныслыҡ өсөн, һуғышҡа ҡаршы ныҡлы көрәшәсәк!

Мәскәүгә, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына килгән Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин исемендәге колхоз председателе украинка Ульяна Баштыҡ былай тип яҙа:

«Тыныслыҡ тураһында һөйләгән ваҡытта, мин үҙ күҙ алдымда донъялағы иң ҡәҙерле кешене — бөйөк Сталинды күрәм. Ул беҙҙе, ябай кешеләрҙе хеҙмәткә һәм тыныслыҡ өсөн, коммунизм өсөн көрәшкә саҡыра...

Советтар Союзының асыҡ һәм ныҡлы политикаһы — тыныслыҡ политикаһы бөтә донъяға билдәле. Беҙҙең бөтә күп миллионлы халҡыбыҙ был политика өсөн тауыш бирә. Донъялағы бөтә ябай кешеләр беҙҙең тыуған державаға өмөт менән ҡарайҙар. Мин, Львовщина колхозсылары тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына вәкил булып килеп, үҙемдең яҡташтарым исеменән түбәндәгеләрҙе белдерәм:

—Беҙ тыныслыҡты яҡлау эшенә үҙебеҙҙең бөтә көсөбеҙҙе бирәсәкбеҙ. Бөйөк Совет Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен беҙ үҙ хеҙмәтебеҙ менән нығытасаҡбыҙ!»

Был һүҙҙәрҙә бөтә совет кешеләренең берҙәм ихтыяры ҡәүҙәләндерелгән.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһы бөтә илдәрҙә лә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Донъя конгресына әҙерлек эшенең әле кинерәк йәйелдерелгән көндәрҙә йыйнала. Конференцияла Бөтә Донъя конгресына делегаттар һайланасаҡ, бөйөк тыныслыҡ һөйөүсе совет халҡының бөтә донъялағы тыныслыҡ эшен актив яҡлаусыларға наказы бирeләсәк.

Советтар Союзының граждандары тыныслыҡҡа булған үҙҙәренең ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, колхоздарҙа, МТС-тарҙа һәм совхоздарҙа фиҙаҡәр хеҙмәт менән нығыталар. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһына әҙерлек барышында миллионлаған совет кешеләре тыныслыҡ вахтаһына баҫтылар, улар был менән беҙҙең Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыуға үҙҙәренең ҡайнар ынтылыштарын тағы ла бер тапҡыр раҫланылар.

Советтар Союзының халҡы тыныслыҡ өсөн, коммунизмдең еңеүе өсөн геройҙарса хеҙмәт итә. Советтар Союзы ныҡлы тыныслыҡ өсөн, һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы, халыҡтарҙың азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн арымай-талмай көрәш алып бара. Ер шарының бөтә мөйөштәрендәге йөҙәр миллионлаған ябай кешеләр тыныслыҡ һәм прогресс өсөн СССР тирәһенә әленән-әле тығыҙыраҡ тупланалар.

Совет халҡы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле хәрәкәтенең авангардында бара. Бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар тыныслыҡ байрағы аҫтында берләшәләр. СССР хеҙмәтсәндәре менән бергә халыҡ демократияһы илдәренең, бөйөк Ҡытай халыҡ республикаһының хеҙмәтсәндәре, бөтә алдынғы кешелек донъяһы был байраҡ аҫтында бара. Тыныслыҡты яҡлаусы халыҡтарҙың был ҡеүәтле фронтын еңергә һәләтле булған көс донъяла юҡ. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтмәҫ-төкәнмәҫ армияһы Америка-Англия империалистик агрессорҙарының ҡанлы пландарын эҙәсәк, тыныслыҡты һаҡлап алып ҡаласаҡ.

Коммунизм төҙөүсе, тыныслыҡ байрағын бөйөк йөрөтөүсе, бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы иптәш Сталин тарафынан етәкселек ителгән героик совет халҡы артабан да тыныслыҡ, халыҡтарҙың азатлығы һәм бәхете өсөн көрәшеүсе бөтә донъя армияһының беренсе сафтарында барасаҡ.

(«Правда» газетаһының 16 октябрендәге баш мәҡәләһе).

Совет Социалистик Республикалар Союзының Министрҙар Советы Председателе Генералиссимус И. В. СТАЛИНГӘ

Мәскәү

Германия Демократик Республикаһының милли байрамы айҡанлы һеҙҙең ысын күңелдән ебәргән ҡотлауҙарығыҙ өсөн миңә тыныслыҡ һөйөүсе немец халҡы, Германия Демократик Республикаһының Хөкүмәте исеменән һәм үҙемдең исемдән һеҙгә ысын йөрәктән рәхмәт белдерергә рөхсәт итегеҙ.

Немец халҡының тыныслыҡ һөйөүсе көстәре берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия өсөн көрәште көсәйтәсәктәр һәм тыныслыҡтың бөтә донъя лагеренең ҡеүәтле етәксеһе—бөйөк Советтар Союзы менән тығыҙ дуҫлыҡта тыныслыҡты тәьмин итеү эшенә үҙ вкладын индерәсәктәр.

ОТТО ГРОТЕВОЛЬ

Германия Демократик Республикаһының Премьер Министры.

13 октябрь 1950 йыл.

ССР Союзы Верховный Советы Президиумының Председателе Н. Шверник әфәндегә

Мәскәү

Германия Демократик Республикаһына нигеҙ һалыуға бер йыл тулыу айҡанлы дуҫтарса ҡотлауҙарығыҙ өсөн Германия Демократик Республикаһы һәм бөтә Германияның ысын демократтары исеменән һеҙгә һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә бөтә совет халҡына ысын йөрәктән рәхмәт белдерәм. Немец халҡы хужалыҡ, культура һәм государство төҙөлөшөндәге үҙенең уңыштарына Совет Армияһының героик еңеүҙәре һәм Совет Социалистик Республикалар Союзы Хөкүмәтенең әскерһеҙ һәм намыҫлы ярҙамы арҡаһында өлгәшкәнлеген белә.

Германия Демократик Республикаһының бер йыл йәшәүен Германиялағы антиимпериалистик көстәр Генералиссимус Сталиндең тарихи билдәләүҙәренә ярашлы рәүештә, немец халҡында булған ҙур потенцияларҙы берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германияны төҙөү өсөн мобилизовать итеүгә файҙаландылар.

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК

Германия Демократик Республикаһының Президенты.

14 октябрь 1950 йыл.

Совет Социалистик Республикалар Союзының Сит Ил Эштәре Министры А. Вышинский әфәндегә

Мәскәү

Һеҙҙән, Министр әфәнде, Германия Демократик Республикаһының бер йыллығы айҡанлы һеҙҙең ҡотлауҙарығыҙ өсөн минең ысын күңелдән сыҡҡан рәхмәт тойғоларымды ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Германия Демократик Республикаһының тышҡы политикаһы артабан да Бөйөк Государство Эшмәкәре—Сталиндең тарихи һүҙҙәренә тулыһынса ярашлы рәүештә, Европала тыныслыҡты тәьмин итеү эшен яҡлау өсөн ҡеүәтле Советтар Союзы менән дуҫтарса мөнәсәбәттәрҙе тағы ла күберәк нығытыуға йүнәлдереләсәк.

ГЕОРГ ДЕРТИНГЕР

Германия Демократик Республикаһының Сит Ил Эштәре Министры.

14 октябрь 1950 йыл.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре һайлауҙарға әҙерләнәләр

Һайлаусылар араһында агит-массовый эш киң йәйелдерелде

Ермолаевка. Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы Көйөргәҙе районының предприятиеларында, колхоздарында һәм совхоздарында хеҙмәтсәндәрҙең производство активлығы көндән-көн үҫә.

Күмертау поселкаһы, Ермолаевка МТС-ы, Бабай төҙөлеш управлениеһы эшселәре, инженер-техник работниктары партия һәм хөкүмәтебеҙҙең коммунизмдең гигант төҙөлештәре тураһындағы тарихи ҡарарҙарын ғәйәт ҙур политик күтәренкелек менән ҡаршы алдылар. Был тарихи ҡарарға яуап итеп, Бабай төҙөлеш управлениеһе коллективы Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының 33 йыллығын үҙенең йыллыҡ производство программаһын 122 процентҡа еткереп үтәргә йөкләмә алды һәм социалистик ярыштың яңы формаларын ҡулланып, хеҙмәт етештереүсәнлеген 10 процентҡа күтәрергә һүҙ бирҙе.

Ермолаевка МТС-ының механизаторҙары Октябрь революцияһының 33 йыллығы һәм урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә МТС хеҙмәтләндергән һәр бер колхозда туңға һөрөү планын 18 октябргә үтәргә, һөрөү эшен тик предплужниклы һабандар менән генә башҡарырға, колхоздарҙа ашлыҡ һуғыу эшен 20 октябрҙә тамамларға, һәр бер шартлы тракторҙың йыллыҡ планды арттырып үтәүенә өлгәшергә һәм октябрь айында 25 тонна яғыулыҡҡа экономия яһарға социалистик йөкләмә алдылар.

Һайлаусылар араһында массовый-политик эш алып барыу өсөн ВКП(б)-ның Көйөргәҙе райкомы мең агитатор һәм 68 лектор һайлап алды. Уларға эш планы эшләнде, беседалар, докладтар һәм лекциялар өсөн тематика эшләнде.

Яҡшембәт ауыл Советы эргәһендәге территориаль партия ойошмаһы (секретары иптәш Әҙеһәмов), Фрунзе исемендәге колхоз партия ойошмаһы (секретары иптәш Искәндәров), Отрада ауыл Советының Ворошилов исемендәге колхозының партия ойошмаһы һайлаусылар араһында агит-массовый эш алып барыу өсөн агитаторҙар һайлап алып, улар менән инструктив кәңәшмәләр үткәрҙеләр һәм агитаторҙарҙы һайлаусылар йәшәгән урам йортҡа беркеттеләр. Агитаторҙарҙан Иванов һәм Ушаков (Ворошилов исемендәге колхоз), Әхмәтов иптәштәр (Фрунзе исемендәге колхоз) хеҙмәтсәндәр менән һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү буйынса икешәр тапҡыр беседа үткәрҙеләр. Ленин ауыл Советының һәм Күмертау поселкаһының клубтары һайлауҙарға әҙерлеккә ҡарата матур итеп йыһазландырылды.

Х. Дәүләтшин.

Агитаторҙарҙың дөйөм йыйылышы

Ошо көндәрҙә партияның Ишембай ҡала комитеты һайлаусылар араһында эшләүсе агитаторҙарҙың дөйөм йыйылышын үткәрҙе. Унда «Урындағы Советтарға һайлауҙар һәм агитаторҙарҙың бурыстары» тигән темаға ҡала комитеты секретары иптәш Енекеев доклад яһаны. Доклад буйынса сығыш яһаусылар—агитпункт мөдирҙәре Сыров һәм Наумов иптәштәр һайлаусылар араһында агит-массовый эш алып барыуҙың тәжрибәләре менән уртаҡлаштылар. Агитаторҙарҙан Михайлова, Ашаулова, Данилов һәм башҡа иптәштәр үҙҙәренең беседаға нисек әҙерләнеүҙәре һәм һайлаусылар араһында уны нисек үҙгәрыуҙары тураһында һөйләнеләр. Йыйылышта бөтәһе 400-ҙән артыҡ агитатор ҡатнашты.

Б. Морзағалиев.

Һүрәттә: Өфө ҡалаһы Жданов районындағы 13-сө номерлы агитпунктта иптәш С. Проводников йорт хозяйкаларына Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары төҙөлеше тураһында доклад һөйләй.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

Иптәш И. В. Сталинга рапорттар

СССР Ауыл хужалығы министерствоһының йылҡысылыҡ заводтары, селекцион станциялары һәм совхоздары иптәш И. В. Сталинга биргән рапорттарында государствоға ит тапшырыу планын срогынан алда үтәү тураһында хәбәр итәләр. 10 октябргә ит тапшырыу планы 102 процентҡа үтәлгән.

Әрмән ССР-ының колхоздары һәм совхоздары ла виноград тапшырыуҙың государство планын 114,6 процентҡа срогынан алда үтәү тураһында шулай уҡ иптәш И. В. Сталинга рапорт бирәләр.

Октябрь алды социалистик ярышы

Завод үҙенең егерме йыллығына әҙерләнә

Ошо йылдың 5 ноябрендә Өфө яҙыу машиналары заводының йәшәүенә 20 йыл тула. Завод ябай ғына ремонт мастерскойынан республиканың ҙур һәм алдынғы бер предприятиеһына әйләнде. Бынан 20 йыл элек, мастерской яҙыу машиналары етештереүҙе үҙләштереп, тәүге йылында «Башҡортостан» исемле 8 дана беренсе партия яҙыу машиналары эшләп сығарғайны. Был, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре өсөн ҙур ғорурлыҡ булып торҙо. Республиканың яңы төр производствоһы артабан камиллашә барып, продукция сығарыуҙы йылдан-йыл арттырҙы. Предприятиеның ун йыллығы айҡанлы уға 1940 йылда инде яҙыу машиналары заводы исеме бирелде.

Завод үҙенең йәшәүе осоронда Тыуған илебеҙгә меңдәрсә дана яҙыу машиналары эшләп сығарҙы. Тик бер 1949 йылда ғына ул 1819 яҙыу машинаһы бирҙе. Бөйөк Ватан һуғышынан һуң яҙыу машиналарының «Башкирия» исемле моделе етештерелә.

Был алдынғы коллектив үҙенең фиҙакәр хеҙмәте менән һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ заданиеһе срогынан күп алда үтәне һәм Тыуған илебеҙгә пландан тыш йөҙҙәрсә мең һум накоплениелар бирҙе.

Заводтың 20 йыллығы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы байрамына тура килә. Был данлыҡлы датаны достойно билдәләү өсөн эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр социалистик ярышты киң йәйелдерәләр. Белореттарҙар миҫалында уҙар Октябрь алды ярышына ҡушылып, яҙыу машиналары эшләп сығарыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда, 15 ноябргә үтәргә йөкләмә алдылар. Шул вәғәҙәләренә тоғро булыу өсөн намыҫлы көрәшәләр.

Бында продукцияның сифатын күтәреү өсөн көрәшеүселәрҙең хәрәкәте киң колас алған. Ундан артыҡ бригада маҡтаулы исем алыу өсөн ярыша. Юғары сифат бригадаларынан Носенко, Петренко иптәштәр етәкселек иткән бригадалар алдынғылар сафында баралар. Улар тик юғары сифатлы продукциялар биреү менән бергә, нормаларын систематик рәүештә 140—150 процентҡа үтәйҙәр.

Ғөмүмән, коллектив заводтың данлыҡлы 20 йыллығы көнөн һәм Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы байрамын яңы производство уңыштары менән ҡаршылау өсөн ҙур әҙерлек эштәре алып бара. Ул был көнгә ҡарата бүләк итеп яҙыу машинаһының яңы, яҡшыртылған моделе конструкцияһы өҫтөндә эшләй. Камиллаштерелгән был модель завод тарафынан 1951 йылда эшләп сығарыла башлаясаҡ.

Ғ. Әмир.

Агрегат сәғәт графигы буйынса эшләй

Беҙҙең комбайн агрегаты Помағужа районының «Красный маяк» колхозында 747 гектар майҙандың урожайын йыйғаны, 8220 центнер иген һуҡты. Бынан тыш, беҙ Максим Горький исемендәге колхозда 113 гектарҙың урожайын урыҡ һәм 700 центнер иген һуҡтыҡ һәм Каганович исемендәге колхозда 36 гектар урыҡ, 209 центнер иген һуҡтыҡ. Агрегат коллективы тыныслыҡ вахтаһына баҫып, комбайндың көндәлек етештереүсәнлеген, норма буйынса ҡаралған 12 гектар урынына, 30—35 гектарға еткерҙе. Шулай итеп, беҙ сезон нормаһын 2,5 тапҡырға арттырып үтәнек.

Был уңыштарға беҙ нисек өлгәштек һуң?

Беҙҙең агрегат «Сталинец—6» комбайнынан һәм «НАТИ» тракторынан тора. Агрегат урожай йыйыуҙы башлауға тиклем үк ныҡлы әҙерләнде, төндә эшләү өсөн йыһазландырылды. Беҙ тыныслыҡты нығытыу хаҡына стахановсы вахтаға баҫтыҡ, эште сәғәт графигы буйынса алып барҙыҡ. Машина тәүлек әйләнәһенә туҡтаманы. Бөтә эш алдан билдәләнгән көн тәртибе буйынса башҡарылды. Машиналар үҙ ваҡытында тәрбиәләнде, майланды. Кис менән, төнгө смена алдынан, профилактик смотр һәм таҙартыу, майлау үткәрелде. Көндөҙгө смена алдынан да шундай эштәр башҡарылды. Ошондай туҡталыуҙарҙың башҡа, агрегат эш ваҡыты өсөн дә, игенде бушатыу өсөн дә туҡтаманы.

Беҙ эштә һәр бер минутты тығыҙ файҙаландыҡ. Сөнки сәғәт графигы буйынса эшләүҙә һәр бер минут эш уңышын хәл итә. Беҙ сәғәт графигы үтәлешенә һуғылған игендең күләме һәм бушатылған йөктөң һаны менән контроль урынлаштырҙыҡ. Транспортта эшләүсе Е. Щеголева һәм Н. Щеголев иптәштәр яҡшы эшләнеләр.

Беҙ быйыл сезонға 1000 гектар майҙандың урожайын йыйырға йөкләмә алдыҡ. Был йөкләмә һис һүҙһеҙ үтәләсәк.

Б. Фадеев,

Помағужа районы Хоҙайбирҙин МТС-ы комбайнеры.

Партия тормошо

Ойошканлык менән эшләүҙең ыңғай һөҙөмтәләре

Беҙҙең колхоздың партия ойошмаһы урожай йыйыуҙы тейешле юғары кимәлдә ойоштороу һәм партия-политик һәм партия-ойоштороу эштәренә ныҡлы иғтибар итте. Һәр бер коммунисҡа поручениелар бирелде һәм улар эште айырыуса яуаплы участкаларына беркетелделәр.

Дүртөйлө районы игенселәренең партиялары сакырыуына ҡушылып, беҙҙең колхоз членңдәре государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын 15 сентябргә үтәргә һүҙ биргәйнеләр. Йөкләмә алыуҙы беренсе көндәренән ук колхоз баҫыуҙарында социалистик ярыш башланды. Ылаш колхоздарын ярыш шарттары менән таныштырыу өсөн колхозсылар араһында эш алып барылды...

Хеҙмәт алдынғылары: ...

Коммунистарҙан Ғарзеев, Исламов, Сөлтөнов, Ахмадиев, Ғәнитов, ВЛКСМ членңдәре — ...

Мөхтәҙинова, Ғәлиәтдинова, Зәкиров, Ильясов иптәштәр тураһындағы колхоз производственнобоһында, баҫыусылыҡ бригадаларында бөтә колхозсылар тыңлауға, газеталар уҡыуға ... Улар баҫыуҙа эшләгән колхозсылар араһында ... беседалар үткәрҙеләр, ...

Бөтә эштәр ҙә колхозсылар ...

Хәҙер колхозда бөртөклө культураларҙан урожайҙы йыйыу тамамланды. Культураларҙы йыйыу ...

Ф. Хәйертдинов.

Бәләбәй районы «Ситлан» колхозының партия ойошмаһы секретары.

Өлгөлө әҙерлек менән

ВКП(б)-ның Төтәшкә район комитеты партия мәғарифе селтәренә 1949—1950 уҡыу йылына әҙерлек эштәрен башлап ебәрҙе. Партия работниктары башланғыс ойошмаларҙа булып, һәр бер коммунист менән беседа үткәрҙеләр. ...

Пропагандистарҙы ҡаҙрҙарын дөрөҫ һайлап алыу һәм әҙерләү партия уҡыуын уңышлы үткәреү өсөн иң әһәмиәтле ... пропагандистар ... 600-ҙән артыҡ кеше ...

... бер вакытта ВКП(б) Өлкә Комитеты артабан уҡыу программаһы ...

Быйыл районда 32 политик мәктәп, «ВКП(б) тарихынан ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса 22 түңәрәк, И. В. Сталиндың биографияһын өйрәнеү буйынса 5 түңәрәк һәм кискә партия мәктәбе эшләйәсәк.

Яңы уҡыу йылында марксистик-ленинсе теорияны 190 коммунист үҙ аллы өйрәнәсәктәр. ...

Төтәшкә районының партия ойошмалары партия мәғарифе селтәрендә ... әҙерлек менән ...

Х. Фазлыева,

ВКП(б) райкомы партия кабинеты мөдире.

Яҡшы ойошканлык

Маҡар районы партия ойошмалары партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын ойошкан рәүештә башлап ебәрҙе. ...

... «ВКП(б) тарихынан ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса 17 түңәрәк, В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндың биографияһын өйрәнеү буйынса 12 түңәрәк ойошторолдо. ...

Политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙең етәкселәрен һайлап алыу һәм әҙерләүгә ҙур иғтибар бирелде. ... се иптәштәр күп. ВКП(б) райкомы пропагандистарҙың политик әҙерлектәрен күтәреүгә айырыуса ныҡ иғтибар итә. Политик мәктәп һәм түңәрәк етәкселәренең семинарҙары үткәрелде.

... тик мәғарифе селтәрен дөрөҫ комплектовать итергә мөмкинлек бирҙе.

Быйыл районда 26 политик мәктәп,

С. Маҡарский,

ВКП(б) райкомының штаттан тыш пропагандисы.

Башҡортостан, Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәренең социалистик ярышы

Бакулылар тәжрибәһе буйынса

... бригадаһы 635-се номерлы скважинаны бер насос менән бораулап, станок-айға 948 метр проходка бирә ...

... Бакуның ... буровойҙары ... юғары ...

Беҙҙең бригада члендәре араһында скважиналарҙы проходкалауҙа нормаһын арттырып үтәмәгән смена юҡ. Ғәлиуллин, Марков иптәштәрҙең сменалары үҙ нормаларын систематик рәүештә 245—260 процентҡа еткереп үтәйҙәр.

Хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан үҫтереүҙә ғәйәт ҙур роль уйнаусы операцияларҙы беҙ бер ярым, ике тапҡыр тиҙләтеп башҡарабыҙ. Был эште уңышлы башҡарыуға бораулаусыларҙың йылдам хәрәкәт итеүҙәре, һәр бер эшсенең үҙ урынын яҡшы белеүе кәрәкле шарттар булып торалар.

635-се скважинаны бораулау өсөн бөтәһе 86 долото кәрәк булды. Шуға күрә беҙ татламдың үҙгәрә барыуы менән бергә, төрлө типтағы долоталарҙы алмаштырып торабыҙ. Был беҙгә артабан эшләү мөмкинлеген тыуҙыра.

Бакулыларҙың алдынғы эш методтарын артабан үҙләштерә барып, беҙҙең коллектив скважиналарҙы проходкалауҙа Октябрҙең 33 йыллығын тағы ла гүзәл хеҙмәт күрһәткестәре менән ҡаршылау өсөн көрәшә.

Н. Белянднинов.

«Туймазынефть» тресының икенсе номерлы бораулау конторлаһы мастеры.

Башҡорт АССР-ы нефтселәре Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәре менән социалистик ярышта алған йөкләмәләрен, бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталинға яҙған хаттағы вәғәҙәләрен намыҫ менән үтәп килә... Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарына һайлауҙарға әҙерләнеү һәм Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә күтәренке рух менән эшләйҙәр.

«Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номерендә «Туймазынефть» тресының икенсе промыселе нефтселәренең эш тәжрибәһе тураһында икенсе промысел директоры ярҙамсыһы Т. Мөхәмәтдинов, бораулау конторлаһының өлкән инженеры Н. Кушин һәм бораулау конторлаһы мастеры Н. Белянднинов иптәштәрҙең сығыштарын иғлан итәбеҙ.

Төнгө сменала ла көндөҙгө кеүек эшләү өсөн

Ленин орденле «Туймазынефть» тресының икенсе номерле промысел коллективы Баку менән Волга буйы нефтселәре араһында барған социалистик ярышты дауам иттерәп, Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә яңы күтәренке йөкләмәләр алды.

Промысел коммунистары агитацион-массовый эштәрҙе дөрөҫ ойоштороп, нефтселәрҙе яңы еңеүҙәргә, Тыуған илебеҙгә пландан тыш меңдәрсә тонна нефть бирергә рухландыралар.

Төнгө сменаларҙың эшен яҡшыртыуҙа ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты күп көс һалды. Бығаса тиклем беҙ төнгө сменаларҙағы агитацион-массовый эшкә тейешле иғтибар бирмәгәнлектән, производствоның төрө йәки был участкаһында ҙур ҡыйынлыҡтарға осрай ине.

Партияның ҡала комитеты секретарҙары Корольков һәм Халиков иптәштәр төнгө вахталарға систематик рәүештә килгәндән һәм ҡала комитетының бюроһында промысел директорының, смена ярҙамсыларының отчетын тыңлағандан һуң, беҙгә етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлы күрһәтелде.

Беҙҙең промыселдә бөтә операторҙар, мастерҙар төндә лә көндөҙгө кеүек эшләйҙәр һәм үҙҙәренең нормаларын арттырып үтәп килләр.

Иптәш Варенов, Хәсәнов етәкселек иткән участкаларҙың коллективтары төнгө сменала айырыуса өлгө күрһәтәләр. Был коллективтың операторҙары билдәле ваҡыт үткән һайын, скважиналарҙың эш барышы тураһында мастерҙарға доклад яһайҙар, тефретик ярҙам күрһәтәләр һәм бөтә профилактик эштәрҙе үҙҙәре алып баралар.

Күптән түгел промыселдең партия йыйылышы төнгө сменаларҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү мәсьәләһен ҡараны. Партия ойошмаһының күрһәтмәләрен үҙ ваҡытында, еренә еткереп тормошҡа ашырыу өсөн коллективтың бөтә члендәре ең һыҙғанып эшләйҙәр. Бергәләп, ойошҡанлыҡ менән хеҙмәт итеү ыңғай һөҙөмтәләр килтерә.

Беҙҙең икенсе номерле промысел коллективы хәҙер Октябрь алды социалистик ярышҡа сығып, нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын 7 ноябргә үтәү өсөн көрәшә. Беҙҙең биргән вәғәҙәбеҙ намыҫ менән үтәләр.

Т. Мөхәмәтдинов,

«Туймазынефть» тресының икенсе номерле промысел директоры ярҙамсыһы.

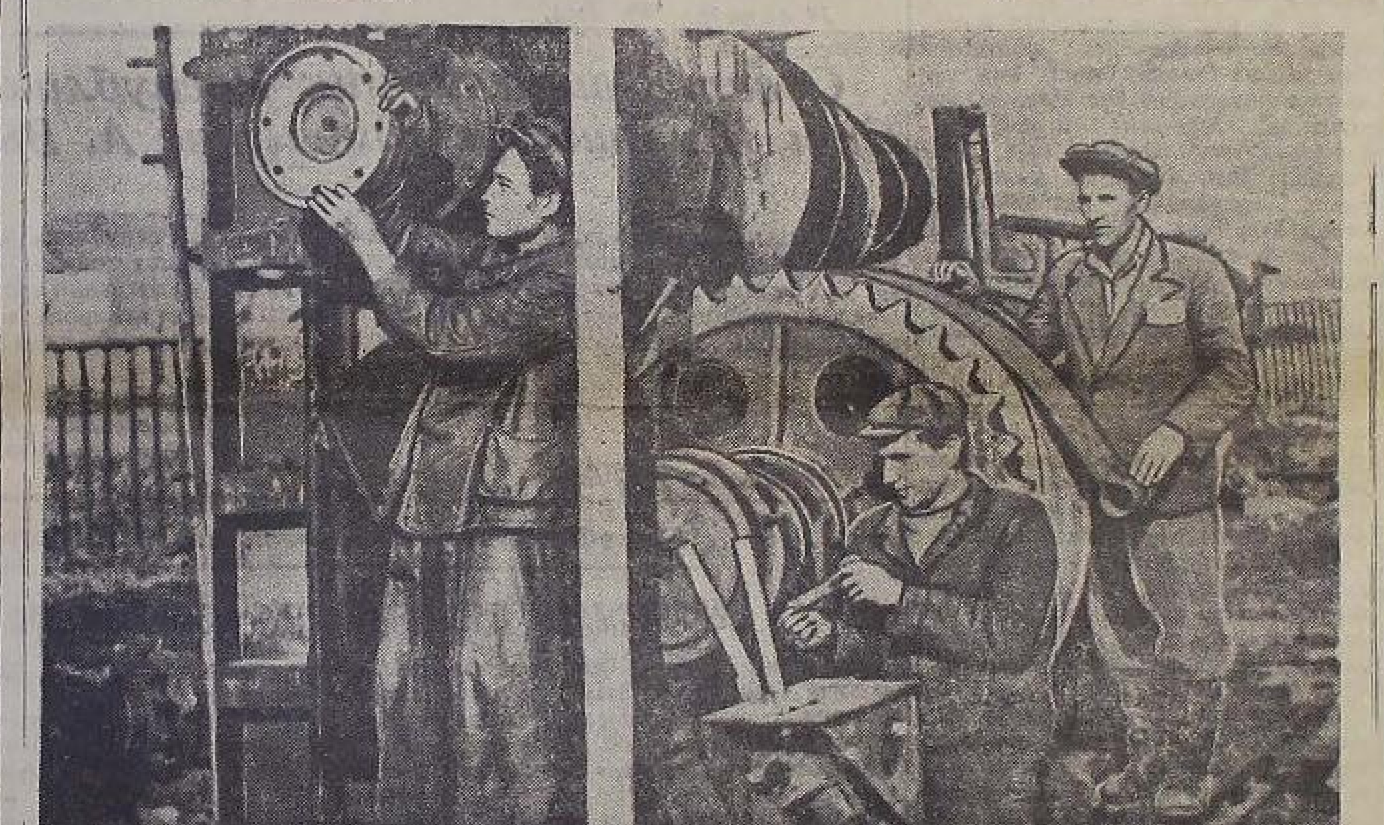

«Туймазынефть» тресының беренсе номерле бораулау конторлаһы механик мастерскойының слесарҙар бригадаһы заданиене ай һайын 200 процентҡа арттырып үтәй.

Һүрәттә (һулдан уңға): Бораулау оборудованиеһен ремонтлау буйынса слесарҙар бригадаһының бригадиры А. Исәнгилдиев, слесарь К. Борисов, механика мастерскойы начальнигы Г. Елистратов эш өҫтөндә. Г. Буравин фотоһы.

Буровойҙар төҙөү һәм эксплуатацияға тапшырыуҙы тиҙләтеү

Икенсе номерле бораулау конторлаһында иптәш Белянднинов иң алдынғы мастерҙарҙың береһе булып тора. 477-се номерле скважинаны уның бригадаһы станок-айға 1145 метр тиҙлектә бораулап, юғары рекорд ҡуйғайны. Был бригада коллективы, бораулау конторлаһының башҡа бригадаларына ҡарағанда ҙур хеҙмәт күтәрелешендә эшләй.

Буровойҙарҙы эксплуатацияға тапшырыу алдынан үткәрелгән конференцияларҙа иптәш Белянднинов бригадаһы члендәрен алдағы бурыстар менән ентекләп таныштыра, скважинаның үҙенсәлектәрен, бораулау технологияһын тағы бер тапҡыр аңлата, эш режимдәрен алдан уҡ хәтерләп үтә.

Бораулау эше башланғас, эш процестәренең мастер тарафынан өҙлекһеҙ күҙәтелеүе, технологик режимдең систематик рәүештә үтәлеүе хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреүҙең яңы мөмкинлектәрен аса.

Ай һайын яңынан-яңы хеҙмәт өлгөһө күрһәткән бораулаусы иптәш Ғәлиуллин бригадаһың алдынғы стахановсыларынан береһе. Ул һәр бер минут ваҡытты рациональ файҙалана. Иптәш Ғәлиуллин вахтаһы 477-се номерле буровойҙы сәғәтенә 5,64 метр, 478-се номерле буровойҙы сәғәтенә 5,71 метр тиҙлек менән бораулаты.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын беҙ тағы ла гүзәлерәк хеҙмәт өлгөләре менән ҡаршы алырбыҙ.

Н. Кушин,

«Туймазынефть» тресының икенсе номерле бораулау конторлаһының өлкән инженеры.

Инженер Ковалев методын өйрәнәләр

«Туймазынефть» тресы промыселдәренең һәм бораулау конторлаларының коллективтары «Пролетарская победа» фабрикаһы инженеры иптәш Ковалевтың яңы башланғысын хуплап ҡаршыланылар.

Предприятиеларҙың партия, профсоюз, комсомол ойошмалары иптәш Ковалев методын нефтселәр араһына киң таратыу буйынса пропаганда һәм агитация эштәрен көсәйттеләр. Хеҙмәттең алдынғы методтарын өйрәнеү һәм уларҙы массовый рәүештә производствоға индереү продукция етештереүҙе артабан күтәреү өсөн киң юл һәм бығаса тиклем күрелмәгән яңы мөмкинлектәр аса.

Ковалев методын өйрәнеү һәм уны производствола ҡулланыу өсөн трестың беренсе номерле бораулау конторлаһы эргәһендә алдынғы стахановсыларҙан, техниктарҙан торған методик бюро төҙөлдө. Был бюро хәҙер яңы башланғыс буйынса хужалыҡ-ойоштороу саралары үткәрә.

Нефть сығарыу планын айҙан-айға арттырып үтәүсе һәм хеҙмәттә айырыуса өлгө күрһәтеүсе беренсе, икенсе һәм дүртенсе номерле промысел коллективтары араһында ла Ковалев методын өйрәнеү буйынса производство кәңәшмәләре булып үтте. һәм махсус комиссиялар, методик бюролар төҙөлдө.

Был ҙурмәтле башланғыс нефть сығарыуҙың һәм бораулауҙың темпын тағы ла юғарыраҡ күтәрәсәк.

Т. Арсланов.

СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫҢ УҢЫШЛЫ ҺӨҘӨМТӘЛӘРЕ

Большевиктар партияһы, совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин колхозсы крестьяндарҙың тормош шарттарын яҡшыртыу тураһында даими хәстәрлек күрәләр. Тракторҙар, комбайндар һәм башҡа күп төрлө ауыл хужалығы машиналары менән партия һәм хөкүмәттең беҙҙең Миәкә районы колхоздарына күрһәткән ярҙамы баһалап бөткөһөҙ. Хәҙер ауыл хужалығы эштәренең иң күп өлөшө машиналар көсө менән башҡарыла.

Тупраҡты бындай ошолай машиналар көсө менән, юғары сифатлы итеп эшкәртеү һөҙөмтәһендә быйыл районыбыҙҙың колхоздары мул урожай алыуға өлгәштеләр. Юғары урожай өсөн көрәште районыбыҙҙың колхозсылары һәм механизаторҙары 1949 йылдың көҙөнән үк башланылар.

Үткән йылдың көҙөндә үк район буйынса 45 мең гектар ерҙең тупра һөрөлөп ҡалдырылыуы быйыл яҙғы сәсеү эштәрен юғары агротехник срокларҙа үткәреү һәм мул урожай үҫтереп алыуға мөмкинлек бирҙе. «Өлкә», «Украинец» колхоздары, Жданов исемендәге ауыл хужалығы артеле һәм башҡа күп кенә колхоздар бөртөклө культураларҙың һәр бер гектарынан уртаса 20—25-әр центнер урожай үҫтереп алыуға өлгәштеләр.

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәре быйыл беҙҙең районда айырыуса ойошҡанлыҡ менән алып барылды. Был яуаплы һәм мөһим эште ҡыҫҡа срокта, уңышлы башҡарып сығыу өсөн бөтә колхоздарҙа ла алдан уҡ тулы әҙерлек ҡамасаулар итеп ҡуйылды. Урожай йыйыуға әҙерлек июнь урталарында уҡ ВКП(б) райкомының IV пленумында ҡаралды. Был мәсьәлә буйынса шулай уҡ колхоз председателдәренең ҡатнашлығы менән тракторсыларҙың һәм комбайнерҙарҙың кәңәшмәләре үткәрелде.

Урожай йыйыуҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы ойошҡан рәүештә үткәреү өсөн партияның район ойошмаһы СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «1950 йылда урожай йыйыуҙы һәм ауыл хужалығы продукттарын әҙерләүҙе үткәреү тураһындағы» ҡарарын үҙенең боевой эш программаһы итеп ҡабул итте.

Шулай уҡ «Урожай йыйыуға әҙерлек һәм уны үткәреүҙә беҙҙең бурыстар» тигән мәсьәлә буйынса партия ойошмалары секретарҙарының семинарҙары, агитколлектив етәкселәренең район һәм агитаторҙарҙың куст кәңәшмәләре үткәрелде. Ә колхоздарҙа үткәрелгән дөйөм йыйылыштарҙа колхозсылар үҙҙәренең өҫтәренә конкрет йөкләмәләр алып, мул урожайҙы ваҡытында юғалтыуһыҙ йыйып алыу һәм государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышҡа сыҡтылар. Дүртөйлө районы игенселәренең саҡырыуына ҡушылып, районыбыҙҙың колхозсылары элек алған ярыш шарттарын яңынан ҡарап, урожай йыйыуҙы 25 эш көнөндә, ә государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәргә йөкләмә алдылар.

Партияның район ойошмаһы урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда массовый-политик эште киң йәйелдереүгә бик ҙур иғтибар бирҙе. Баҫыусылыҡ һәм трактор бригадаларында, комбайн һәм молотилка агрегаттарында, иген киптереүселәр араһында һәм транспорт бригадаларында меңгә яҡын агитатор эшләне. Башҡарылған эштәрге йомғаҡ яһау, алда торған бурыстарҙы конкретлаштырыу һәм социалистик баҫыу эшсәндәрен илебеҙҙең эсендәге яңылыҡтар һәм халыҡ-ара хәл менән таныштырыу өсөн беҙ быйыл аҙна һайын «бригада көндәре» үткәрҙек. Унда социалистик ярыш йөкләмәләренең үтәлешенә йомғаҡтар яһап барылды. Был, колхозсылар араһында хеҙмәт дисциплинаһын ныҡытыуға, алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен популярлаштырыуға, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә бик ҙур ярҙам итте.

Коммунистар урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәрен ҡыҫҡа срокта тамамлау өсөн йәйелдерелгән социалистик ярыштың башында булдылар. Куйбышев исемендәге колхоз партия ойошмаһы (секретары иптәш Солтанов), алдан төҙөгән эш планы нигеҙендә, коммунистарҙың бөтәһен дә урожай йыйыуҙың иң яуаплы участкаларына беркетте, уларҙың бөтәһенән дә тапшырылған эш өсөн яуаплылыҡ талап итте. Колхоз председателе коммунист иптәш Базаров тәүге көндә үк колхозсылар араһында хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороп, колхозсыларға, механизаторҙарға уңышлы эшләү өсөн шарттар тыуҙырҙы. Һөҙөмтәлә урожай йыйыуҙа эшкә яраҡлы булған колхозсыларҙың бөтәһе лә бында бер ҡараңғынан икенсе ҡараңғыға тиклем баҫыуҙарҙа, арыу-талыуҙы белмәй эшләнеләр. Коммунист иптәш Ҡотлығилдин ферма мөдире булып эшләүе менән бергә, һуғылған игендәрҙе таҙартыуҙа эшләүселәр группаһына етәкселек итте. Шул арҡала колхозда тәүлегенә 300 центнер иген таҙартылды. Коммунист иптәш Хәмитов транспорт бригадаһы менән етәкселек итеп, колхозға һәр бер 5 көн һайын иген тапшырыу графигын арттырып үтәүгә ярҙам итте. Колхоз август айы графигын 250 процентҡа үтәне, сентябрҙең тәүге 10 көнөндә үк иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын тулыһынса тамамлауға өлгәште.

«Дим» колхозы коммунистары ла социалистик ярыштың алғы сафында булдылар. Колхоздың коммунист иптәш Садиҡов етәкселек иткән 3-сө баҫыусылыҡ бригадаһы 276 гектар майҙандағы бөртөклө культуралар урожайын йыйыуҙа колхозда беренсе булып тамамланы. Коммунист Әкбәр Ғәлиев колхоздың беренсе бригадаһында лобогрейка менән 148 гектар ашлыҡ урҙы. Елдәр МТС-ының комбайнеры йәш коммунист иптәш Старатилатов «Сталинец» комбайны менән 507 гектар ашлыҡ урып, 177 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Коммунист иптәш Гәрәев «Сталинец—6» комбайны менән Мәжит Ғафури исемендәге колхозда 540 гектар ашлыҡ урып, 6200 центнер иген һуғып бирҙе. Ә коммунист иптәш Бикмөхәмәтов 30 сентябрҙә «Сталинец» комбайны менән 688 гектар, иптәш Бутынко 575 гектар ашлыҡ урҙы. «Коммунар» комбайнында эшләүсе комбайнерҙарҙан Солтангәрәев һәм Сәхиуллин иптәштәр үҙҙәренең сезон нормаларын 154 һәм 174 процентҡа еткереп үтәнеләр. Коммунистар өлгөһөндә эшләүсе башҡа бик күп колхозсылар ҙа ярышта гүзәл уңыштарға өлгәштеләр. «Родник» колхозының члендәре П. Романова һәм К. Кузьмина иптәштәр 400 көлтә урынына, үҙ-ара ярышып, көн һайын 1800-әр көлтә бәйләнеләр. «Комсомолец» ауыл хужалығы артеле члендәре Леонтьева һәм Федорова иптәштәр ҙә 1500—1600-әр көлтә бәйләүгә өлгәштеләр.

Партияның Мөнәүәс-тамаҡ ауыл Советы эргәһендәге территориаль ойошмаһы урожай йыйыу осоронда колхозсылар араһында массовый-политик эштәрҙе айырыуса яҡшы ойоштормо. Агитколлектив менән партия ойошмаһының секретары иптәш Фәриҙонов үҙе етәкселек итеп, 21 агитаторҙың бөтәһен дә тейешле участкаларға беркетте, улар менән систематик рәүештә семинарҙар үткәреп барҙы. Агитаторҙар һәр ваҡыт баҫыуҙарҙа колхозсылар араһында булдылар. Улар колхозсыларға ҡыҫҡартып газета уҡыйылар, боевой листоктар сығарҙылар, социалистик ярышҡа көн һайын йомғаҡ яһай барҙылар. Агитатор уҡытыусы Салгислямова, Баширова һәм Камалетдинова иптәштәр үҙҙәренең ялтыһының һүҙәге менән колхозсыларҙы беҙҙәм эшкә туплайҙар. Улар үҙҙәре лә колхозсылар менән бергә иген таҙартыу эшенә йөрөнөләр. «8 март» колхозының председателе иптәш Вәлиев колхозда агитатор ҙа булып эшләне. Уның масса араһында алып барылған политик-тәрбиә эше һәм социалистик ярышта дөрөҫ етәкселек итеүе ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе. Колхоз урожай йыйыуҙы һәм государствоға иген тапшырыу планын алдынғылар сафында булып үтәне. Был колхоз республика Почет таҡтаһына индерелде.

ВКП(б) райкомының 8 сентябрҙә үткәрелгән пленумы Дүртөйлө районы игенселәренең саҡырыуына ҡушылып, алынған йөкләмәләрҙең үтәлешен тикшерҙе һәм эштә булған ҡайһы бер етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн конкрет саралар билдәләне. Ә 30 сентябрь көндә район Советының үҙенең ауыл Советы һәм колхоз председателдәренең ҡатнашлығында үткәрелгән сессияһында социалистик ярыш йөкләмәләренә йомғаҡ яһаны. «Дим», «Игенселәр», «Кыҙыл байраҡ» һәм Ульянов исемендәге колхоздар ярышта еңеүселәр итеп танылдылар.

Урожай йыйыу осоронда район үҙәгендәге хеҙмәтсәндәр колхоздарға ҙур ярҙам күрһәттеләр. 224 кеше колхоздарға ярҙамға эшкә ебәрелделәр. Урожай йыйыу кампанияһынан мәктәптәрҙең өлкән класс уҡыусылары ла ситтә ҡалманылар. Бигерәк тә Елдәр урта мәктәбенең (директоры иптәш Булатов) уҡытыусылары һәм өлкән класс уҡыусылары иген өсөн көрәштә актив ҡатнаштылар. Мәктәп уҡыусыларынан 200 кеше, «9 ғинуар» колхозында 6 гектар, «Авангард» колхозында 7 һәм Жданов исемендәге колхозда 12 гектар тарма йолҡоп бирҙеләр. Бынан башҡа улар иген таҙартыу һәм ашлыҡ һуғыу эшендә лә колхоздарға бик ҙур ярҙам күрһәттеләр. Йәйге ял ваҡыттарында уҡыусылар колхоздарҙа 5546 хеҙмәт көнө эшләнеләр.

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда колхозсылар араһында агитацион-массовый эште киң йәйелдереү нигеҙендә социалистик ярыш байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәреү — иген өсөн көрәштә ҙур уңыштар яулап алыуға мөмкинлек бирҙе. 25 сентябргә Тыуған ил алдындағы изге бурысты — государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын районыбыҙҙың колхоздары 103 процентҡа еткереп үтәнеләр.

Ашлыҡ һуғыу, таҙартыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәре араһында бер генә төрлө өҙеклек булдырыуға ла юл ҡуйылманы. Ямғырлы көндәрҙә лә колхоздарҙа эш өҙлекһеҙ алып барылды. Районда булған 80 иген киптергестең бөтәһе лә дымлы ашлыҡтарҙы киптереүҙә тәүлек әйләнәһенә эшләне. Колхоздарҙың транспорт бригадалары үҙ бурыстарын намыҫ менән үтәнеләр. Шул арҡала иген тапшырыу осоронда һәр бер 5 көнлөк 10-ар, 16-шар процент үҫеш бирҙе.

Беҙҙең районның бөтә колхоздары ла быйыл үҙҙәрен сәсеү орлоҡтары менән тулыһынса тәьмин итә алдылар, хәҙер инде орлоҡ участкаларының ашлығын һуғыу, нигеҙҙә тамамланды.

Ләкин был уңышлылыҡтар менән бергә, районыбыҙҙың колхоздарында етешһеҙлектәр ҙә күп әле. Ҡайһы бер колхоздарҙа ашлыҡ һуғыу эштәре әле һаман тамамланмаған, туңға һөрөү эштәре лә ҡәнәғәтләнерлек түгел. Малдарҙы ҡышҡа әҙерләүҙә лә етешһеҙлектәр күп.

Хәҙер район партия ойошмаһының бурысы — колхозсыларҙың, ауыл хужалығы специалистарының һәм механизаторҙарҙың бөтә көсөн юғарыла күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү һәм ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшкә туплауҙан тора. Беҙҙең район колхозсылары, һис шикһеҙ был бурыстарҙы ваҡытында уңышлы хәл итеп, Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығын тағы ла ҙурыраҡ уңыштар менән ҡаршы алырҙар.

М. Кәримский,

ВКП(б)-ның Миәкә райкомы секретары.

Туңға һөрөү темпын юғары күтәрергә

Ерҙе туңға һөрөп ҡалдырыу, билдәле булғанынса, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планында бик әһәмиәтле урын алып тора. Тап бына шуға күрә лә быйыл партия һәм хөкүмәт колхоздар, МТС-тар һәм совхоздар алдына 1951 йылдың яҙынан башлап һабан аҫлыҡ культураларын бары тик көҙҙән туңға һөрөп ҡалдырылған һәм шулай уҡ парға эшкәртелгән ерҙәргә генә сәсеү бурысын ҡуйҙы. Был тәбиғи, сөнки бөтә һабан аҫлығы өсөн ерҙе туңға һөрөп ҡалдырыу—бөтә ауыл хужалығы культуралары урожайлығын артабан күтәреү өсөн иң мөһим шарттарҙың береһе тигән һүҙ.

Был бик ҙур әһәмиәтле бурысты уңышлы үтәү өсөн колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа бөтә кәрәкле шарттар бар. Ерҙе культуралы эшкәртеүгә тулыһынса күсеү тураһында ВКП(б) Үҙәк Комитеты февраль Пленумының күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыу ыңғайы материаль-техник база менән тәьмин ителеүгә мөмкинлек бирҙе. Большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең социалистик ауыл хужалығын артабан үҫтереү тураһында даими хәстәрлек күреүҙәре арҡаһында колхоздар һәм МТС-тар әленән-әле камиллаштырылған яңы, ҡеүәтле тракторҙар һәм тағылма инвентарҙар алып торалар. Тимәк, туңға һөрөү эшен иң яҡшы агротехник сроктарҙа яҡшы сифатлы итеп башҡарыу өсөн етерлек тиклем шарттар тыуҙырылған.

Был мөмкинлектәрҙе белеп файҙаланған урындарҙа туңға һөрөү эше ҡәнәғәтләнерлек ойошторолған. Мәҫәлән, Шишмә, Бүздәк һәм Ҡандра райондарының колхоздары был эште тамамлау алдында торалар. Сөнки улар урожай йыйнау эшен һәм игеп әҙерләүҙәрҙе тиҙерәк тамамлау өсөн көрәшеп, туңға һөрөү эшен дә алып барҙылар. Улар был эшкә байтаҡ һанда тракторҙар һәм йөнлө тартыу көстәре бүлделәр һәм шул уҡ ваҡытта һәр бер тракторҙың смена заданиеһын үтәүенә өлгәшә киләләр.

Ләкин, дөйөм алғанда, республикала туңға һөрөүҙең темпы ҡәнәғәтләнерлек түгел. План ни бары 46.9 процентҡа ғына үтәлгән. Уҙған биш көнлөктә булған үҫеш ни бары 5,6 процент тәшкил итте. Бигерәк тә Краснокам, Белорет, Оло-Теләк, Ҡариҙел, Ҡыйғы, Аҫҡын райондарында эш һүлпән бара. Был райондарҙың колхоздары планды ни бары 20—27 процентҡа ғына үтәнеләр.

Был райондарҙа туңға һөрөүҙең был тиклем ҡәнәғәтләнмәслек темп менән барыуын бары тик трактор паркын тулыһынса файҙаланмау менән генә аңлатырға мөмкин. Тракторҙар баҫыу шарттарында тейешенсә техник тәрбиә менән дә тәьмин ителмәгәндәр. Трактор һөрөргә тейешле майҙандарҙан һаламдар йыйып алынмаған.

Күп кенә урындарҙа МТС һәм колхоз етәкселәре государство әһәмиәтендәге был мөһим эште баһалап еткермәйҙәр. Быны Яңауылдың, Бурлы һәм Туймазы МТС-тары миҫалында асыҡ күрергә мөмкин. Мәҫәлән, Бурлы МТС-ы план буйынса үҙ зонаһындағы колхоздарҙа 12 мең 500 гектар майҙанда туңға һөрөргә тейеш. Ә ул бары тик 3 мең гектар самаһы ғына һөргән. Туймазы МТС-ында ла һөрөү темпы бик түбән. Тракторҙар тулы нагрузка менән эшләтелмәй. МТС директоры Юнусов һәм өлкән агроном Жемайдук иптәштәр тракторҙарҙың буш тороуҙарына юл ҡуялар, туңға һөрөү эшен бөтөнләй үҙ ағымына ҡуйғандар. Шуныһы характерлы, был МТС-та иптәш Нуретдинов кеүек алдынғы трактористар тракторҙы юғары етештереүсәнле файҙаланыуҙың гүзәл өлгөләрен күрһәтәләр. Улар сәғәт графигы ҡулланып, һәр смена һайын 11,5 гектар ер һөрәләр. Ләкин уларҙың был гүзәл тәжрибәләрен таратыуға ҡарата МТС етәкселәрендә ниндәйҙер консерватив ҡараш йәшәп килә.

Билдәле, эш тракторҙарҙы юғары етештереүсәнле файҙаланыуҙа ғына түгел, һөрөүҙең сифатына ла ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Быға һәр бер баҫыусылыҡ бригадаһында һәм шулай уҡ трактор бригадаһында бик ныҡ иғтибар ителергә тейеш. Туңға һөрөүҙә предплужникле һабандар ҡулланыу мотлаҡ үтәлергә тейеш шарт булып тора. Сөнки ҡый үләндәренә ҡаршы көрәштә, ерҙә етерлек тиклем дым һәм туҡлыҡлы матдәләр һаҡлап алып ҡалыуҙа предплужникле һабандар менән һөрөү ғәйәт ҙур әһәмиәт тота. Колхоздарҙа үткәрелгән күп йыллыҡ тәжрибәләр нигеҙендә колхозсылар үҙҙәре уҡ быны бик асыҡ күрҙеләр. Уҙған көҙ предплужникле һабандар менән һөрөлгән ерҙәрҙә быйыл мул урожай үҫтереп алынды.

Ләкин ҡайһы бер урындарҙа туңға һөрөүҙең сифатына иғтибар итмәйҙәр, агротехника талаптарын тупаҫ рәүештә боҙалар. Мәҫәлән, шул уҡ Туймазы МТС-ы хеҙмәтләндергән Фрунзе исемендәге колхозда трактор һабанының бөтә предплужниктарын һәм бер тәрәнә бөтөнләй алып ташлаған. Шул кейенсә трактор 12—13 сантиметр генә тәрәнлектә һөрөп, 3-сө тиҙлек менән туҙан ослороп еңел генә йөрөй бирә. Шулай булғас, бында киләһе йыл ниндәй юғары урожай алыу тураһында һүҙ булыуы мөмкин!

Трактористар, билдәле булғанынса, туңға һөрөү эштәрен башҡарыуҙа төп фигура. Машиналар паркын тулы ҡеүәтендә файҙаланыу механизаторҙарҙың стахановса эшләүҙәренә, улар тарафынан хеҙмәттең алдынғы методтарын, беренсе нәүбәттә, сәғәт графигын киң ҡулланыуға бәйләнгән. Бында трактористар үҙҙәренең яуаплылыҡтарын ни тиклем яҡшыраҡ аңлаһалар, улар араһында социалистик ярыш ни тиклем киңерәк йәйелдерелгән булһа, улар шул тиклем ҙур политик һәм производство күтәрелеше менән эшләйҙәр. Тимәк, быға өлгәшеү өсөн механизаторҙар араһында политик-массовый эште юлға һалыу айырыуса әһәмиәт тота. Был эште, беренсе нәүбәттә, МТС партия ойошмалары һәм МТС директорының политик эштәр буйынса урынбаҫарҙары ойошторорға бурыслылар. Бында сәғәт графиге үтәлеше өҫтөнән көн һайын контроль булдырыу менән бергә, һәр бер трактор бригадаһында бюллетендәр, боевой листоктар сығарырға, унда трактористарҙың һөрөүҙә өлгәшкән күрһәткестәрен системалы рәүештә сағылдыра барырға кәрәк. Шул уҡ ваҡытта агитаторҙар трактор бригадаларында беседалар үткәрергә һәм ҡысҡырып газета уҡыуҙар ойошторорға бурыслылар. Былар бөтәһе лә туңға һөрөү эштәрен юғары сифатлы итеп яҡын көндәрҙә тамамлауға булышлыҡ итәсәктәр.

Туңға һөрөү планын үтәү өсөн көрәштә хал иткес көндәр килеп етте. Урындағы партия, совет ойошмалары, ауыл хужалығы органдары һөрөү темпын икеләтә-өсләтә күтәреү өсөн колхоздарҙа, МТС-тарҙа булған бөтә мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланыуҙы ойошторорға бурыслылар. Туңға һөрөүҙә артта ҡалыуҙы бөтөрөү һәм яҡын көндәрҙә был эште тулыһынса тамамлау — колхоз ауылы эшсәндәренең намыҫ эше. Туңға һөрөүҙә колхозсыларҙың, механизаторҙарҙың Октябрь алды социалистик ярышын киңерәк йәйелдерәйек!

СТӘРЛЕТАМАҠТА ТУҢҒА ҺӨРӨҮҘЕ ҺУҘАЛАР

Стәрлетамаҡ районы колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары 1951 йылда һабан аҫлығы культураларынан юғары урожай алыу өсөн бөтә майҙанда туңға һөрөүҙе октябрҙең 20-нә тиклем тулыһынса тамамлау йөкләмәһен алғайнылар.

[illegible]

МТС директорҙары Сидоров һәм Петров иптәштәр [illegible]

Район ауыл хужалығы бүлеге (мудире иптәш Дубовцев) [illegible] графигтең үтәлеше өҫтөнән бер ниндәй контроль юҡ.

Районда туңға һөрөү планын тиҙ көндәрҙә үтәп сығыу өсөн бөтә мөмкинлектәр бар, тик эште яҡшы ойоштороу талап ителә.

А. Клементьев

Башҡорт АССР-ы колхоздарында 1950 йылдың 15 октябренә туңға һөрөү барышы

(План үтәлеше проценттарҙа)

Тәртип һаны	Райондар	Туңға һөрөү	Тәртип һаны	Райондар	Туңға һөрөү	Тәртип һаны	Райондар	Туңға һөрөү
1	Ҡандра	82	23	Миякә	53	45	Федоровка	43
2	Шишмә	82	24	Йомағужа	53	46	Матрай	43
3	Бүздәк	79	25	Бәләбәй	53	47	Мәсетле	42
4	Бакалы	74	26	Ҡырмыҫҡалы	53	48	Байкибаш	40
5	Туймазы	73	27	Кейеҙе	52	49	Ҡалтасы	40
6	Зианчура	71	28	Мәҡәр	52	50	Салауат	39
7	[illegible]	68	29	Балтач	52	51	Баймаҡ	38
8	Өфө	66	30	[illegible]	51	52	Ишимбай	38
9	Күгәрсен	63	31	Нуриман	51	53	Иглин	38
10	Йәрмәкәй	62	32	Мәләүез	51	54	Архангель	36
11	Аургазы	62	33	Хәйбулла	51	55	Тәтешле	36
12	Дәүләкән	61	34	Благовещен	50	56	Әбйәлил	35
13	Бишбүләк	60	35	Борай	50	57	Краснокам	35
14	Саҡмағош	60	36	Илеш	50	58	Аҫҡын	33
15	[illegible]	59	37	Покровка	49	59	Ҡыйғы	32
16	Шаран	59	38	Воскресен	49	60	Оло-Теләк	26
17	Әбзәл	59	39	Дыуан	48	61	Ҡариҙел	24
18	Өлшәй	58	40	Кушнаренко	45	62	Белорет	24
19	Дүртөйлө	56	41	Яңауыл	45	63	Бөрйән	19
20	Благовар	55	42	Учалы	44	64	Октябрьский ҡалаһы	57
21	Стәрлетамаҡ	55	43	Ғафури	43			
22	Миәкә	54	44	Стәрлебаш	43			

ТЕАТР

„Минең йырым“

(И. Абдуллин әҫәре. Р. Фәйзи постановкаһы)

Искусство халыҡҡа хеҙмәт итергә, һәр бер искусство әҫәре халыҡтың рухи байлығына яңы ҡиммәт өҫтәргә тейеш. Тормошсан булмаған, халыҡҡа аңлайышһыҙ, фәҡәт кемдер берәүҙең «мөгеҙ сығарырға» теләп «ижад» иткән нәмәһенең һис бер искусство әҫәре булыуы мөмкин түгел.

В. И. Ленин үҙенең К. Цеткин менән булған беседаһында былай тине: **«Искусство — халыҡтыҡы. Ул үҙенең иң тәрән тамырҙары менән иң хеҙмәт массаларының иң тәрән ҡуйылығына китергә тейеш. Ул был массаларға аңлайышлы булырға һәм улар тарафынан һөйөлергә тейеш. Ул был массаларҙың тойғоларын, уйҙарын һәм ихтыярын берләштерергә, уларҙы күтәрергә тейеш».**

ВКП(б) Үҙәк Комитеты әҙәбиәт, театр, кино һәм музыка мәсьәләләре буйынса 1946—1948 йылдарҙа сығарған ҡарарҙарында партияның был өлкәләрҙәге политикаһын артабан үткәреп, әҙәбиәт һәм искусствоны коммунизм өсөн көрәш интерестарына буйһондороу бурыстарынан сығып, улар алдына яңы талаптар ҡуйҙы.

«В. Мураделиҙең «Бөйөк дуҫлыҡ» операһы тураһында» ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарарында бик ҙур теоретик әһәмиәткә эйә булған мәсьәләләр — классик мираҫҡа мөнәсәбәт, милли һәм интернациональ искусство, форма һәм эстәлек, искусствола халыҡсанлыҡ мәсьәләләре ҡуйыла. ВКП(б) Үҙәк Комитеты музыкала формализмдең ғәмәлдә музыканы юҡ итеүгә йүнәлдерелгәнлеген фашлап, совет музыкаһының үҫеше өсөн дөрөҫ юнәлеш бирҙе: совет музыкаһы реалистик юнәлештә үҫергә тейеш. Совет искусствоһы большевизм идеяларының рухландырыусы көсөнән, беҙҙең социалистик ысын барлыҡтан алыҡланырға тейеш.

И. Абдуллин «Минең йырым» пьесаһында бына ошо бик мөһим һәм актуаль теманы күтәрергә ынтыла.

Пьесала талантлы композитор Мәсғүт Усманов халыҡҡа ағымлы йырҙар ижад итә, бының өсөн халыҡ тарафынан ҙур хөрмәт менән файҙалана, маҡтала. Сөнки ул, үҙе әлекке эшсе, хеҙмәт халҡына тығыҙ бәйләнгән була, уның интерестәре менән йәшәй. Ләкин ул, тора-бара, ирешелгән уңыштары менән артыҡ мауығып, [illegible] «опера яҡшы, мин төҙәтмәйем. Әле һеҙ аңламаһағыҙ, йөҙ йылдан һуң аңларһар» тигән фекерҙе әйтә. Опера сәхнәгә ҡуйыла. Ләкин кешегә аңлайышһыҙ, ниндәйҙер сыуалсыҡ тауыштарҙан торған был моңһоҙ операны халыҡ ҡабул итмәй, тамашасылар спектаклдең уртаһында уҡ театр залын ташлап сығалар. Газета битендә операның уңышһыҙлығын, композиторҙың ҙур ижад хаталарын дөрөҫ тәнҡитләгән мәҡәлә баҫыла. Усманов был эште уға хыянат иткән дуҫтары эшләгән, тип иҫәпләй. Ялағай Алюков «һинән көнләшеп йөрөгән кешеләрҙең эше был» тип, утҡа май өҫтәй. Композитор тәрән кисерештә. Ул «ототэнвага сығырға», музыканан китергә теләй. Ләкин уға яҡынлыҡ теләгән, шуның өсөн уның хаталарын тәнҡитләгән иптәштәре композиторҙы был уйынан ҡайтырға өндәйҙәр. Аҙаҡ килеп, Усманов үҙ хатаһын таный, халыҡҡа яҡын, идеялы, яңы музыкаль әҫәрҙәр ижад итергә ынтыла башлай.

«Минең йырым» пьесаһының эстәлеге шундай тора. Күренеүенсә, әҫәрҙә күтәрелгән тема бик ваҡытлы.

Яҡшы режиссер, БАССР-ҙың атҡаҙанған артисы Рафгат Фәйзи һәм театрҙың талантлы коллективы әҫәрҙе сәхнәгә ҡуйыуҙа күп көс һалған. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, спектакль байтаҡ зәғиф сыҡты, тамашасыларҙы ныҡ тулҡынландыра, мауыҡтыра алманы.

Сәбәп нимәлә һуң? Иң төп сәбәп пьесаның тормошсан булмауында. Драматург уны яҙғанда, материалды ысын барлыҡтан — башҡорт совет композиторҙары тормошонан алмаған, ә башҡа әҙәби өлгөләрҙән, конкрет әйткәндә, С. Михалковтың шул темаға яҙылған «Илья Головин» пьесаһынан механик рәүештә файҙаланған. Шуға күрә әҫәрҙә бирелгән образдар конкрет һәм индивидуаллаштерелгән түгелдәр. Һәҙәмтәлә материалдың ерлеге лә, тапшырылырға тейешле адресаты ла булмаған уйҙырма бер әҫәр килеп сыҡҡан.

Башҡорт халҡының музыкаль фольклоры бик бай. Уның «Урал», «Буранбай», «Ташту̇ғай», «Перовский», «Ете ҡыҙ» кеүек бик күп һанда музыкаль шедеврҙәре бар. Башҡорт совет композиторҙары симфония, опера кеүек ҙур музыкаль әҫәрҙәр ижад иткәндә, оҫталыҡҡа рус классик операһы искусствоһы традицияларынан өйрәнеп, башҡорт халыҡ музыкаһы байлығына таянып, шунан моң алып эшләргә тейештәр. Тик бына ошо ике шарт ҡына беҙҙең композиторҙарҙы ижад уңышлығына килтерәсәк. Ләкин «Минең йырым» әҫәрендә тегеһе лә, быныһы ла етерлек күләмдә сағылдырылмай. Ыңғай образдар «рус классикаһынан өйрәнеү, халыҡҡа яҡын булыу тураһында» дөйөм һүҙ йөрөтөү менән генә сикләнәләр. Был момент [illegible] бер кеше, һинең фекер халыҡ фекере лә, партия фекере лә түгел» ти.

Пьесала ваҡиғалар Башҡортостандың 30 йыллығы алдынан, тимәк, 1948 йылда бара. ВКП(б) Үҙәк Комитетының В. Мураделиҙең «Бөйөк дуҫлыҡ» операһы тураһындағы, совет музыкаһының үҫешендә тарихи һынылыш яһауға килтергән тарихи ҡарары 1948 йылда сыҡты. Музыка мәсьәләләренә бағышланған махсус пьесала был ҡарарҙың бөтөнләй телгә алынмауы һис аңлашылмай.

Бына ни өсөн, театрҙың ныҡ һәм оҫта тырышлығына ла ҡарамаҫтан, тормошсан, ышандырырлыҡ спектакль сыҡманы.

Композитор Усманов ролен яҡшы драма артисы һәм йырсы Ғ. Сөләймәнов башҡара. Ләкин Усманов, уйлап сығарылған образ булғанлыҡтан, тамашасы алдына талантлы, эҙләнеүсе совет композиторы түгел, ә бер нигә лә, бер кемгә лә буйһонмай торған ниндәйҙер вельможа килеп баҫа.

Усмановтың ҡатыны Гөлсирә образы ла уңышлы түгел. Сөнки элек комсомолда тәрбиәләнгән, инженер профессияһы алған ҡатындың, һуңынан, эшен ташлап, үҙ теләге менән йорт хозяйкаһы булып ҡына ҡалыуы, үҙ ихтыярын бөтөнләй юғалтып, иренең тыңлаусан бисәһенә генә әүерелеүе һәм берҙән-бер ҡыҙы Гөлсирәгә совет тәрбиәһе бирә алмауы һис ышандырырлыҡ түгел. РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы, күп тәжрибәле сәхнә оҫтаһы Бәҙәр Йосопованың ҙур көс һалыуы ла был образдың уйҙырмалылығын юя алманы.

Завод директоры Зариф Йосопов ролен башҡарыусы йәш артист З. Кәримов үҙенең сәхнә оҫталығын һаман үҫтерә барыуын күрһәтте. Ләкин драматург етерлек художество материалы бирмәгәнлектән, артистың тырышлығы ғына был образды тейешле юғарылыҡҡа күтәрә алманы. БАССР-ҙың атҡаҙанған артисы М. Хәбибуллин тарафынан башҡарылған музыкант Рәшит, БАССР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Т. Бикташева тарафынан башҡарылған журналистка Зәбирә образдары тураһында ла тап шуны әйтергә кәрәк.

Алюков оҫта эшләнгән образ. РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисы В. Ғәлимов уны кесле сатирик образ итеп күтәрҙе.

Л. Әхтәмова башҡарған Зәйтүнә образы йөҙөндә алдынғы совет ҡыҙҙарының юғары моралле һәм идеялы образы бер ни тиклем кәүҙәләнде. Ләкин ул бер яҡлы бирелгән. Уның йырсы Зөфәргә булған мөхәббәте артыҡ һай һәм ҡоро. Уның мөхәббәтендә беҙ илһамға, йәшәүгә рухландырыусы ысын, тәрән мөхәббәт күрмәйбеҙ.

БАССР-ҙың атҡаҙанған искусство деятеле Ғ. Имашева тарафынан эшләнгән яҡшы оформление спектаклгә бер ни тиклем колорит бирҙе. Ләкин, ҡыҙғаныс, [illegible]

ма. Был етешһеҙлек И. Абдуллин иптәштең башҡа ҡайһы бер пьесаларына ла характерлы. Автор материалды тормоштан алмай, ә әҙәби трафареттарға таяныуы эш итә. Өмөтлө йәш драматург И. Абдуллин үҙенең ижад методы тураһында сереҙ уйланырға тейеш.

Ғайнан Әмири.

Газетала баҫылмаған материалдар эҙенән

Ошо йылдың август айында, редакцияға, «колхоз Уставын боҙоусыларға саралар күрелмәй» тигән хәбәр килгәйне.

Хәбәрҙә «Дим-һарай-Тау» колхозы (Өлшәй районы) члены Ғ. Шәмсетдиновтың колхоз аты менән Раевка тимер юлы станцияһында эшләүе һәм унан алынған аҡсаның 40 процентын колхозға түләмәй йөрөүе һәм башҡа етешһеҙлектәре күрһәтелде.

Өлшәй район Советы исполкомының ауыл хужалығы бүлеге «Дим-һарай-Тау» колхозына үҙенең инструктор-бухгалтерын ебәртеп хәбәрҙе тикшертте.

Колхоз члены Ғ. Шәмсетдиновтан колхоз аты менән эшләп алған аҡсаның 40 процентын (450 һум) правлениеға тулыһынса түләттеләр.

* * *

Маҡар районы «Яңы йорт» колхозындағы клубтың һәм библиотеканың насар эшләүе тураһындағы материал да урында тикшерелде һәм дөрөҫләнде.

Үҙ вазифаһын үтәүҙә яуаплылыҡ күрһәтмәгәне өсөн район Советы исполкомы тарафынан клуб мөдире Баҡеев хеҙмәт урынынан бушатылды. Колхоз председателе иптәш Абдуллинға клубты яҡшы итеп ремонтларға һәм йыһазландырырға ҡушылды.

Специалист кәңәштәре

Ағас орлоктарын һаҡлау һәм сәсергә әҙерләү

Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинса планы нигеҙендә республикабыҙҙың колхоз, совхоз баҫыуҙарында 1949—1965 йылдарҙа 267 мең 600 гектар майҙанлы баҫыу һаҡлауҙы урман полосалары үҫтерелергә тейеш. Ошо ағымдағы йылда республикабыҙҙа урман полосаларына ағас ултыртыу планы арттырып үтәлде. 15 мең 400 гектарҙан артыҡ майҙанда ағас ултыртылды. Баҫыуҙарға ағас ултыртыу һәм уларҙы ваҡытында тәрбиәләү эштәрен бигерәк тә Бүздәк, Саҡмағош, Дәүләкән, Шишмә һәм Өфө райондары колхозларында яҡшы үткәрелләр. Алдағы йылдарҙа ағас ултыртыу эштәрен яҡшы сифатлы үрсетмәләр менән тәьмин итеү өсөн, был йылдағы ике йылда 428 урында колхоз, совхоз һәм государство ағас питомниктәре ойошторолдо һәм уларҙа 300 гектарҙан артыҡ майҙанда ағас һәм ҡыуаҡ орлоктары сәселде.

Республикабыҙҙа 1951 йылда ла 16 мең 600 гектар майҙанда баҫыу һаҡлауҙы урман полосалары ултыртылырға тейеш. Шул иҫәптән колхоздарҙа ул 6 мең 900 гектар, урман хужалыҡтарында — 8 мең 500 гектар һәм совхоздарҙа — 1 мең 200 гектар майҙанды ала. Был бурыстарҙы үтәүҙә ултыртыу материалдары — үрсетмәләр етештереү мөһим эш булып тора. Үрсетмәләр менән тәьмин итеү эше ағас үҫтереү питомниктарына бәйләнгән. Был маҡсатта ағас орлоктары әҙерләү, уларҙы дөрөҫ һаҡлау, сығыштарын күтәреү сараларын күреү хәл иткес урын тота. Башҡортостан урман полосаларында ултыртыуға тәҡдим ителгән күп кенә ағастарҙың һәм ҡыуаҡлыҡтарҙың орлоктары хәҙер өлгөрҙөләр. Шуның менән ағас, ҡыуаҡ орлоктарын йыл буйына йыйырға мөмкин. Беҙҙәге тәбиғи шарттарҙа көҙ һалҡындар башланғансы имән сәтләүеген, гөлйемеш, зелпе, һары акация, юкә, саған, миләш, алма һәм сәтләүек ағастары орлоктарын ҡыш көндәрендә — ҡарағай, шыршы, юкә, дарлар (ясень) орлоктарын, йәй урталарында — тирәк, ҡайын, муйыл, ҡарағат, сейә һәм ҡарама ағасы орлоктары йыйналына. Ағас орлоктарын йыйнау өсөн колхозда һәм совхозда ҙлими кешеләр билдәләргә, уларға тейешле күрһәтмәләр бирергә, инвентарҙар менән тәьмин итеп йыл әйләнәһенә ойошторорға кәрәк. Ағас орлоктарын йыйнауҙа мәктәп балалары, пионерҙар ҙа бик ҙур ярҙам итә алалар. Мәҫәлән, быйыл көҙ Саҡмағош районы Күләшендә мәктәп балалары, пионерҙар 22 центнер һары акация һәм башҡа ағас орлоктары йыйналылар.

Ағас-ҡыуаҡ орлоктарын дөрөҫ һаҡлауға айырыуса ҙур иғтибар бирелергә тейеш. Сөнки йыйналған орлокто дөрөҫ һаҡлай белмәгәндә, уларҙың сығыштары юғалып, юҡҡа сығалар. Был турала түбәндәге кәңәштәрҙе күҙ алдында тотоп, эш итергә кәрәк. Имән сәтләүеген көҙ һәм иң көҙөндә лә йыйнарға мөмкин. Уның тик эре һәм таҙа бөртөктәре генә алына. Бындай имән сәтләүектәре һарғылт төҫтә, тышҡы ҡабығы ялтырап торған була. Ҡыш көнө имән сәтләүеге 1.5 метр тәрәнлектәге махсус соҡорҙа йәки подвалда һаҡлана. Бының өсөн башлап соҡорҙоң төбөнә 10—15 сантиметр ҡалынлыҡта ҡоро ҡом түшәлә, уның өҫтөнә 10 сантиметр ҡалынлыҡта имән сәтләүеге һалына. Соҡор тулғансы, бер метр бейеклеккә тиклем имән сәтләүектәре шул рәүештә ҡом аралаштырып тултырыла. Ә иң өҫтө ҡоро япраҡ менән ҡаплана. Орлоктоң дөрөҫ һаҡланыуын белеү өсөн ҡыш көндәрендә 200—300 грамм имән сәтләүеген алып, район орлоҡ тикшереү станцияларына ебәрелә.

Саған орлоктары көҙ көндәрендә өлгөрә. Был орлоктар бәләкәй генә ике япраҡҡа йәбештерелгән булалар. Япраҡтар һарғая башлау менән орлоктарҙы йыйырға ярай. Ҡыйғас япраҡлы саған орлоктары көҙ көнө япраҡ һарғая башлау менән ергә ҡойолалар. Ә башҡа төр сағын орлоктары ергә ҡойолмай, ағас ботаҡтарында тора. Шуның өсөн улар көҙ һәм ҡыш көндәрендә йыйнала. Таҙартылған һәм ҡоярта киптерелгән саған орлоктары ҡыш һалҡын урындарҙа, иген келәттәрендә һаҡлана. Юкә ағасы орлоғо ваҡтына 4—5 тырҙлы сәтләүектә өлгөрә. Һәр бер сәтләүектә 1—2 ҡыҙғылт-көрән төҫтә орлоҡ була. Был сәтләүектәр көҙ һәм ҡыш буйына ағас ботаҡтарында аҫылынып торалар. Шуға күрә улар көҙ һәм ҡыш көндәрендә йыйналып, саған орлоғо кеүек ҡоро, һалҡын урында һаҡлана.

Ҡарағай, ҡарағас, шыршы түбырсыҡтары йыл буйына ботаҡтарҙа аҫылынып торалар. Орлоҡ өсөн түбырсыҡтарҙың бер йыллыҡтағылары һайланып алынырға тейеш. Сөнки ике-өс йыллыҡ түбырсыҡтарҙың орлоктары ҡойолоп бөткән йәки зарарланған булалар. Түбырсыҡтар көҙ һәм ҡыш көндәрендә йыйналып, 40—45 градус йылылыҡ булған урындарҙа таратып киптерелә. Бының һуңында был түбырсыҡтарҙың орлоктары айырып алына һәм таҙартыла. Ҡарағай түбырсығының һәр бер 100 килограмынан 3—4 килограмм орлоҡ, ҡарағас түбырсығының һәр бер 100 килограмынан бер килограмм, шыршы түбырсығының һәр бер 100 килограмынан 2 килограмм орлоҡ сыға. Ҡайын орлоктары 20—25 литр һыйышлы ҙур шешәләргә һалына һәм ауыҙҙары парафин йәки һурғыс менән томалап ҡуйыла. Орлоктар бындай һауыттарға һалыныуҙан элек 30—36 градус йылылыҡта 1—2 сәғәт киптерелә. Һары акация орлоғо таҙартылып, температураһы 0,5 градус самаһында булған, яҡшы елләтелә торған бинала йәшниктәрҙә, тоҡтарҙа һаҡлана.

Орлоктарҙың сифаты ағас-ҡыуаҡ орлоктарын йыйнау һәм һаҡлау ваҡытында бозолорға йәки сығышы түбәнәйергә мөмкин. Шуға күрә был орлоктарҙың сәсеүгә яраҡлылығы ҡыш һаҡлау ваҡыттарында уҡ тикшерелә. Бының өсөн ағас орлоктарының өрелегенә ҡарап 100 һәм 500 грамм самаһы проба алынып район орлоҡ тикшереү лабораторияһына ебәрелә. Ҡарағай, шыршы, ҡарағас, алма ағасы орлоктары 100-әр грамм, һары акация, муйыл, зелпе, ҡайын орлоктары—150-шәр грамм, саған, юкә, дарлар ағасы орлоктары 300-әр грамм һәм имән сәтләүеге, сәтләүек ағасы орлоктары 5-әр килограмм алына. Был орлоктар ваҡтына, ныҡ кинлер тоҡтар менән исемдәре һәм ауырлыҡтары яҙылып, лабораторияға тикшерергә ебәрелә. Бының һуңында орлоктарҙы сәсеүгә әҙерләү бик мөһим булып тора. Ағас орлоктарының ҡабыҡтары бик ҡалын һәм ҡаты булыу сәбәпле шытыу ваҡытында орлоҡ эсенә һыу бик ауыр үтә, тупраҡта оҙаҡ ваҡыт орлоҡ шытмай ята. Юкә, сәтләүек, алма, сейә, саған ағасы орлоктары алдан эшкәртмәйенсә сәселһә, был төр ағастарҙың орлоктарын бер йыл буйына ерҙә шытып сыҡмай ятыуы мөмкин. Шуға күрә был төр ағастарҙың орлоктары шытыуын, сығышын тиҙләтеү өсөн уларҙы алдан уҡ эшкәртергә, стратификация үткәрергә кәрәк була. Орлоктарҙы эшкәртеү ысулы бик ябай. Мәҫәлән, ҡыйғас япраҡлы сағын орлоғо түбәндәгесә эшкәртелә. Сәсергә билдәләнгән орлоҡ ҡыш урталарында ҡоро ҡом йәки торф менән ҡатнаштырыла һәм тәрәнлеге 30—35 сантиметр булған йәшникҡә һалына. Бер өлөш орлоҡҡа өс өлөш ҡом йәки торф ҡушыла. Уны сылатып торорлоҡ итеп һыу һибелә. Орлоҡ бүртә башлағас, у. ҡомло килеш ярҙан һалып елләтелә. Был ҡомло орлоҡ ҡабаттан шул йәшниккә һалынып, 3—5 градус йылылыҡта булған подвалға урынлаштырыла. Йәшниктең төбөндә һәм ҡаптасында һауа үтеп йөрөү өсөн ваҡ ҡына тишектәр булдырыла. Йәшниктәге ҡомло орлоҡ 5—6 көн һайын бутальп торола һәм кипмәһен өсөн һыу һибелә. Орлоҡ шыта башлау менән йәшник подвалдан сығарыла һәм ҡар аҫтына йәки ҡарлы баҙға күсерелә. Ошо рәүештә эшкәртелгән орлоҡ яҙғы сәсеүгә тиклем урында ҡалдырыла. Былай эшкәртелгән ағас орлоктары яҙ бик иртә сәселәләр һәм улар бик тиҙ шытып сығалар. Башҡа төр ағас орлоктары ла ошо ысул менән эшкәртеләләр. Орлоктарҙы эшкәртеү сроктары, ағастарҙың төрҙәренә ҡарап, түбәндәгесә була: себер алмаһы орлоғо өсөн 30—45 көн, ҡыйғас япраҡлы сағын орлоғо өсөн 90—100 көн, юкә ағасы орлоғо өсөн 130—150 көн, сәтләүек ағасы орлоғо өсөн 110—120 көн ваҡыт кәрәк була. Билдәле булғанынса, урында үҫкән ағас һәм ҡыуаҡтарҙың орлоктары, шул уҡ тәбиғи шарттарға күнеккән булыуы менән, бик яҡшы үҫеүсән булалар. Шуға күрә урман төбәктәрендә һәр бер колхоз, совхоз үҙ майҙаны урман полосаһына ултыртыуға етерлек ағас орлоктары әҙерләүгә, уларҙы дөрөҫ һаҡлауға ныҡ әһәмиәт бирергә тейештәр.

Агроном Ә. Әхтәмов.

БАЛАЛАР БИБЛИОТЕКАЛАРЫ ТУРАҺЫНДА

Беҙҙең илебеҙҙең ҡалаларында һәм ауылдарында культура-ағартыу учреждениеларының һаны йылдан-йыл үҫергә барыу менән бергә, балалар библиотекаларының һанын арттырыу мәсьәләһенә лә ҙур иғтибар бирелә. Был библиотекаларҙы тотоу һәм уларҙың китап фондын арттырыу өсөн государство йыл һайын бик күп аҡса бүлә.

Өфөлә генә 30-ҙан артыҡ балалар библиотекаһы бар. Ә бөтә республикабыҙҙа уларҙың һаны 4300-гә етә.

Китап — белемдең сығанағы. Йәш уҡыусыларҙа китапҡа яҡшы ҡараш, уны ярат(ы)у тойғоларын тәрбиәләү, мәктәп һәм балалар библиотекаларының бурысы булып тора. Был мәсьәлә балалар араһында совет китаптарының уҡыуҙа һәм тормошта ниндәй әһәмиәте барлығы тураһында докладтар яһау һәм беседалар үткәреү юлы менән хәл ителергә тейеш.

Балалар библиотекаларының эше балаларҙы коммунистик рухта тәрбиәләүгә йүнәлтелгәнең бер ваҡытта ла онотолорға ярамай. Тәрбиә эшендә библиотекалар уҡытыусыларға, комсомол һәм пионер ойошмаларына өҙлөкһөҙ ярҙам күрһәтәләр. Яҡшы китаптарҙы уҡыу балаларҙың кругозорҙарын киңәйтә, уларҙы илебеҙҙең тормошо, социалистик төҙөлештең бурыстары менән таныштыра, йәш уҡыусыларҙы совет патриотизмы рухында тәрбиәләй.

Шуға күрә, һәр бер баланы совет һәм донъя әҙәбиәтенең иң яҡшы китаптарын актив уҡыусы итеү өсөн библиотека работниктәре, уҡытыусылар һәм шулай уҡ комсомол, пионер ойошмалары төрлө саралар күрергә тейештәр. Күп кенә балалар библиотекалары хәҙергә кенә тиклем уҡыусыларҙың һөйгән урындары булып етә алмайҙар әле. Миҫал өсөн Өфө ҡалаһының 5-се номерлы мәктәп библиотекаһын алайыҡ. Унда көнөнә уртаса 16—20 кеше генә була. Был хәл уҡыусыларҙың һанын арттырыуҙа библиотеканың бер эш тә алып бармағанын күрһәтеп тора. Күп уҡыусылар йыл буйына библиотеканан бер генә китап та алмағандар.

Өфөнөң 7-се номерлы балалар библиотекаһы яҡшы эшләүе менән айырыла. Ул һәр ваҡытта йәш уҡыусылар менән тулы. Унда көнөнә уртаса 130 кеше була һәм 240 китап бирелә.

Был библиотекала барлығы 18096 китап бар. Уның мөдире Агеева иптәш һәм башҡа работниктар балаларҙы библиотекаға ылыҡтырыу буйынса бик ҙур эш алып баралар. Улар төрлө юлдар менән балаларға яңы китаптар тураһында белдерәләр. Тәҡдим итеү исемлектәре төҙөйҙәр, китап күргәҙмәләре ойошторалар, уҡыусылар конференциялары үткәрәләр.

Балалар библиотекаһын, үҙҙәренең мәктәптәрен яратҡан кеүек, яраталар.

ВЛКСМ-дың XI съезы библиотекаларҙың әһәмиәтле урын алып торғанын һәм уларҙың эшендә комсомолецтарҙың актив ҡатнашлығы кәрәк икәнен күрһәтте. [illegible] һәм комсомол ойошмалары тарафынан ҡулланма итеп ҡабул ителергә тейештәр.

Балалар библиотекаһы үткәргән уҡыусылар конференцияларының, китап күргәҙмәләренең, беседаларҙың, докладтарҙың тематикалары мәктәптең программаһына һәм уҡыусыларҙың йәшенә лайыҡлы итеп эшләнә.

Балалар библиотекаһының китап фонды мәктәптәрҙең программаһына һәм уҡыусыларҙың йәшенә ҡарап йыйыла. Библиотека работниктәре йәш уҡыусыларға китап һайлауҙа ярҙам итәләр. Уҡыусы библиотеканан беренсе эләккән китапты түгел, ә бөгөнгө көн өсөн иң кәрәклеһен, иң файҙалыһын ғына алырға тейеш.

Библиотека работниктәре һәм уҡытыусылар араһында өҙлөкһөҙ бәйләнеш булдырырға кәрәк. Уҡытыусылар библиотекала ниндәй китаптар барлығын һәм үҙҙәренең уҡыусыларының нәмә алыуҙарын, ә библиотека работниктәре мәктәптең программаһын, һәр бер осорҙа ниндәй китап бирергә кәрәк икәнен яҡшы белергә тейештәр. Балалар һәм мәктәп библиотекаларының фонды системалы рәүештә иҫке китаптарҙан таҙартылырға һәм яңы китаптар менән тулыландырылырға тейештәр. Библиотекаға бирелгән средстволарға политик, фәнни, тәбиғи, техник китаптар һәм художестволы әҙәбиәт иҫәбенә дәреслектәр алыуға юл ҡуймаҫҡа кәрәк.

Библиотека работниктәре уҡыусыларҙың өлгәшеүҙәре, ниндәй билдәләр алыуҙары, ниндәй фәндәрҙән артҡа ҡалыуҙары тураһында һорашып, ҡыҙыҡһынып торһалар, бик яҡшы буласаҡ. Был балаға китап һайларға ярҙам итәсәк һәм китапты ҡайтарыу ваҡытын билдәләүҙе еңеләйтәсәк. Әгәр уҡыусы дәрестәрендә артта ҡалып, әҙәби китаптар уҡыу менән генә ҡыҙыҡһынһа, уға китап уҡыуҙы бер аҙ тыйып, дәрестәрен яҡшыраҡ әҙерләүҙе талап итергә кәрәк. Быны уҡытыусылар һәм баланың ата-әсәһе менән бергә хәл итеү яҡшы.

Балалар библиотекаларының алдына ҡуйылған был талаптарға ҡала, район һәм ауыл библиотекаларының балалар бүлектәре лә иғтибар итергә тейештәр. Ҡайһы бер мәктәптәрҙә библиотекала айырым эшләүсе кеше булмайынса, был эш уҡытыусыларҙың береһенә тапшырыла, ләкин был хәл эште насар ойоштороуға сәбәпсе булмаҫҡа тейеш.

Китап биреү һәм алыштырыу менән генә библиотеканың бурысы бөтмәй әле. Библиотека работниктәре үҙҙәренең уҡыусыларының ниндәй китап уҡығандарын, уларҙың уҡыған китаптарҙы дөрөҫ аңлауҙарын тикшереп торорға бурыслылар. Бының өсөн уҡыусынан уҡыған китабын һөйләп биреүен талап итеүҙе эш тәртибенә индерергә кәрәк. Ләкин был эш һынау формаһында түгел, ә китаптың биргән тәьҫире, уның төп геройҙары тураһында һөйләшеү формаһында, китапты алыштырған саҡта айырым беседа юлы менән үткәрелә. Әгәр ҙә уҡыусының китапты дөрөҫ аңламауы асыҡланһа, уға аңларға ярҙам итергә кәрәк. Уҡыусының китаптың эстәлеген дөрөҫ аңлауына, уҡығанын һөйләп биреүенә ирешергә кәрәк. Сөнки был баланың хәтерен нығытырға, уның телен байытырға ярҙам итә. Библиотекала үткәрелгән уҡыусылар конференцияһының [illegible] тәрбиәләүҙә әһәмиәте бик ҙур. Шуңлай булғас, был мәсьәлә уҡытыусылар коллективының, партия һәм комсомол ойошмаларының иғтибары үҙәгендә булырға тейеш.

Е. Похомова,
Өфө ҡала Советы исполкомының культура-ағартыу бүлеге инспекторы.

Ошо көндәрҙә Башҡорт опера һәм балет театрында Татарстандың халыҡ артисы Фәхри Насретдиновтың сығыштары булды.

Һүрәттә: «Травиата» операһынан Альфред ролендә — Фәхри Насретдинов һәм Виолетта ролендә — РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Бану Вәлиева иптәштәр.

А. Чарвинский фотоһы.

Ҡыҫҡа хәбәрҙәр

☆ Өфө ҡалаһының Киров районы хеҙмәтсәндәре картоф һәм шәкәр сөгөлдөрө урожайын йыйнауҙа колхоздарға ҙур булышлыҡ күрһәтәләр. Ошо көндәрҙә быйыл Өфө һәм Ҡырмыҫҡалы райондары колхоздарына йәшелсә урожайын йыйнауҙа булышлыҡ күрһәтеү өсөн меңдән артыҡ кеше китте. Улар картоф һәм сөгөлдөр урожайын йыйнау тамамланғанға тиклем колхоздарҙа эшләйәсәктәр.

☆ Ошо көндәрҙә башҡорт государство педагогия институтында башҡорт халыҡ шағиры Мәжит Ғафуриҙың ижадына арналған әҙәби кисә үткәрелде. Кисәлә институттың өлкән уҡытыусыһы Жан Лоҡманов «Башҡорт халыҡ шағиры Мәжит Ғафуриҙың тормошо һәм әҙәби ижады» тигән темаға доклад яһаны.

Докладтан һуң институттың тел һәм әҙәбиәт факультеты (башҡорт бүлеге) студенттары һәм 9-сы номерлы урта мәктәп уҡыусылары көсө менән концерт ҡуйылды.

☆ Быйыл Өфө ҡалаһының баҙарҙарында төҙөлөш эштәрен башҡарыуға һәм уларҙың майҙандарын төҙөкләндереүгә 750 мең һум аҡса бүленгәйне. Үҙәк колхоз баҙары майҙанын асфальтлау һәм 1-се Май баҙар майҙанында яңы павильондар төҙөү срогынан ике ай алда тамамланды.

Былардан тыш үҙәк колхоз баҙары майҙанында йәшелсәләр һатыу өсөн яңы павильондар төҙөлә башланы.

Хәҙер ҡалабыҙҙың колхоз баҙары майҙандары культуралы төҫ алды.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 15 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн иртән, бөтә фронттарҙа ла ныҡлы һуғыштар дауам итә, тип хәбәр итте.

Кэсондан (Кайдзёонан) төньяҡтараҡ һәм көнсығыш яр буйы районында дошман һауа яғынан өҫтөн булған авиация һәм танкылар ярҙамында һөжүм итеүҙе дауам итергә. Халыҡ армияһының частәре, оборона һуғыштарын йәйелдереп, үҙҙәренең контр удар(ҙар)ы менән дошманға ҙур юғалтыуҙар яһайҙар.

Халыҡ армияһының зенит артиллерияһы Покэе (Фуккей) һәм Аньчжу (Анею) райондарында дошмандың 5 истребителен атып төшөргән.

ПХЕНЬЯН, 15 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 15 октябрҙә кисе былай тип хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре атака яһаусы дошманға ҡаршы ныҡлы оборона һуғыштарын алып баралар.

Кэсон (Кайдзёо) районында Халыҡ армияһының частәре һауа яғынан өҫтөн булған дошманға ҡаршы оборона һуғыштарын тағы ла уңайлыраҡ шарттарҙа ойоштороу өсөн элек әҙерләнгән оборона линияһына сигенделәр.

Халыҡ армияһының частәре был районда дошман атакаларына өҙлөкһөҙ контратакалар менән яуап бирәләр һәм уға ҙур юғалтыуҙар яһайҙар.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре элек әҙерләнгән позицияларҙа ныҡлы оборона һуғыштарын йәйелдерәләр һәм дошмандың һөжүмен тотоп торалар.

Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министры Пак Хен Ендең протесы

ПХЕНЬЯН, 15 октябрь. (ТАСС). Пхеньян радиоһы Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министры Пак Хен Ен тарафынан БМО Генеральный Ассамблеяһының председателе һәм Именселек Советы председателе адресына ебәрелгән протест текстын тапшырҙы.

«Корея халыҡ-демократик республикаһының хөкүмәте ҡарамағында,—тип әйтелә протестә,—Ҡушма Штаттарҙың Корея халҡына ҡаршы һуғышта япон хәрби хеҙмәткәрҙәрен файҙаланыуҙарын күрһәтеүсе раҫланған бик күп һанда фактик мәғлүмәттәр бар. Мәҫәлән, Сеул районында һуғыштарҙа Америка ғәскәрҙәре менән бергә байтаҡ һанда япондар ҡатнашҡан. Чхолвонь районындағы һуғыштарҙа Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре менән бергә бер япон ротаһы ҡатнашҡан. Лисынмансы армияның 7 һәм 8-се дивизияларында байтаҡ һанда япондар хеҙмәт итә.

Кореялағы ҡоралл интервенцияла япон хәрби хеҙмәткәрҙәрен файҙаланыу БМО Уставын һәм Япония тураһындағы мәсьәлә буйынса һуғыштан һуңғы осорҙағы халыҡ-ара килешеүҙәрҙе Ҡушма Штаттарҙың тағы ла бер тупаҫ боҙоуы булып тора.

Кореялағы ҡораллы интервенцияла япон хәрби хеҙмәткәрҙәрен файҙаланыу Америка империализмының Корея халҡына ҡаршы ғына түгел, бәлки Азияның бөтә халыҡтарына ҡаршы ла йүнәлтелгән ҡот осҡос агрессив планын фаш итә. Был, Япония империалистары менән Ҡушма Штаттар араһында төҙөлгән йәшерен килешеүҙәр менән раҫлана. Был килешеүҙәр Япония империализмын алыҫҡа баҫтырыуға һәм Кореялағы һәм Азияның башҡа илдәрендәге милли азатлыҡ хәрәкәтенә ҡаршы бергәләп көрәш алып барыуға йүнәлдерелгәндәр.

Беҙҙең көнсығышта яңынан күренгән япон самурайҙары Японияның хакимлек итеүенең ҡараңғы осоро тураһында Корея халҡының хәтеренә төшөрәләр.

Корея халҡына ҡаршы Америка империалистары тарафынан тоҡандырылған һуғышта япон хәрби хеҙмәткәрҙәренең ҡатнашыуы Кореяға ҡарата Ҡушма Штаттарҙың ысын уйҙарын бөтә донъя алдында фаш итә.

Корея халҡын ҡол итергә һәм Америка империалистары тарафынан әҙерләнгән өсөнсө бөтә донъя һуғышында уны пушкалар итенә әүерелдерергә маташҡан йыртҡыс Америка империализмының БМО флагын мәсхәрәле рәүештә файҙаланыуы — Корея халҡынан һәм бөтә донъя общественный фекеренән йәшерә алмаҫлыҡ факт ул.

Корея халҡына ҡаршы һуғышта япон хәрби хеҙмәткәрҙәренең ҡатнашыу факты Лисынмансы клиҡаһының үҙенең хакимлек итеүен һаҡлап ҡалырға маташып, хатта Корея халҡының интерестәрен һатыу алдында ла туҡталмайынса, тыуған ил алдында ҡот осҡос енәйәт яһағанлығын һәм Америка, шулай уҡ Япония империализменең ялсыһына әүерелгәнлеген иҫбатлай.

Юғарыла килтерелгән фактыларҙы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының иғтибарына еткереп, Корея халыҡ-демократик республикаһының хөкүмәте халыҡ-ара килешеүҙәрҙе һәм БМО Уставын яңы боҙоуға ҡаршы бик ҡаты протест белдерә.

Мин, был белдереүҙе һөкүмәткә һәм БМО-ла член булған бөтә илдәргә еткерәсәк, тип ышанам. Был мәсьәләләр айҡанлы артабан ҡабул ителәсәк саралар тураһында миңә белдереүегеҙҙе һорайым».

Грецияның Макронисос концлагерендә тотҡондарҙы ғазаплау

АФИНА, 15 октябрь. (ТАСС). «Демократикос» газетаһы, Макронисостан алынған һуңғы мәғлүмәттәргә ҡарағанда, унда 30 тотҡон үҙ-үҙен үлтерергә маташҡан, тип хәбәр итә. Хәҙерге ваҡытта, тип яҙа газета, Макронисос палачтары башҡа тотҡондарҙы, йәнәһе, яҙылаған өсөн түгел, ә Макронисостың авторитетен төшөрөү өсөн үҙ-үҙҙәрен үлтерергә маташтылар, тигән ялған белдереүгә ҡул ҡуйҙырыу өсөн уларҙы ғазаплайҙар.

Германия демократик республикаһында һайлауҙар

БЕРЛИН, 15 октябрь. (ТАСС). Официаль сығанаҡтарҙан хәбәр итеүҙәргә ҡарағанда, Берлин ваҡыты менән 18 сәғәткә халыҡ һайлауҙарында тауыш биреүҙә Германия демократик республикаһы бөтә һайлаусыларының 95 проценты ҡатнашҡан.

Вьетнам Халыҡ армияһының һуғыш хәрәкәттәре

ПЕКИН, (ТАСС). Вьетнам информация агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, полковник Лепаж һәм подполковник Шартон командованиеһы аҫтындағы француздарҙың ике подразделениеһен тар-мар иткәндән һуң Вьетнам Халыҡ армияһының частәре, көньяҡҡа табан алға барып, Тат-Хэлэ (Төньяҡ Вьетнам) француз ғәскәрҙәрен ҡамап алғандар. Вьетнам Халыҡ армияһы частәренең көсөргәнеш ... ҡыҫымы аҫтында дошман ҡасҡан.

Вьетнам Халыҡ армияһының частәре Тат-Хэ һәм На-Шэм араһында (Тат-Хэнан көньяҡ-көнсығыштараҡ) урынлашҡан районда дошман ғәскәрҙәренең ҡалдыҡтарын ҡыуып баралар.

ПЕКИН, (ТАСС). «Вьетнам тауышы» радиостанцияһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Вьетнам Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Као-Бэнг гарнизоны ғәскәрҙәренең командующийы подполковник Шартонды, француз ғәскәрҙәре подразделениеһының командиры полковник Лепажды һәм медицина хеҙмәтенең полковнигы Дуржесте пленгә алғандар.

Грек демократтары Стригос(?) һәм Асперидис азат ителделәр

ПАРИЖ, 14 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлығы Брюсселдән грек демократтары—Грецияның ваҡытлы демократик хөкүмәтенең элекке министры Стрингосты һәм күренекле профсоюз деятеле Асперидисты азат итеү тураһында хәбәр итә. Улар күптән түгел Бельгияла «Йәшеренеп» йәшәгән өсөн Антверпен суды тарафынан өсәр айға төрмәгә ябылырға хөкөм ителгәйнеләр.

«Драпо руж» газетаһы, Стрингос һәм Асперидис Польшаға китәсәктәр, тип хәбәр итә.

Американың Польшалағы шпиондарына приговор

ВАРШАВА, 14 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Варшавалағы район хәрби суды фашистик шпионлыҡ ойошмаһы «Вин» ба… комендатураһының эше буйынса приговор сығарған.

Хөкөм ителеүселәр Чеплинский, Лазарович, Хмель, Блажей, Ковален, Жепа… Баторий үлем язаһына хөкөм ителгәндәр.

Хөкөм ителеүсе Кубик мәңгегә төрмәгә ябылыуға хөкөм ителгән.

Хөкөм ителеүселәр Чернецкая — 15 йылға һәм Михаловская—12 йылға төрмәгә ябылыуға хөкөм ителгәндәр.

БМО Генеральный Ассамблеяһы Политик комитетенең ултырышы 16 октябргә күсерелде

НЬЮ-ЙОРК, 14 октябрь. (ТАСС). БМО Генеральный Ассамблеяһы Политик комитетенең 14 октябргә билдәләнгән ултырышы 16 октябргә күсерелде. «Тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» мәсьәләһе буйынса 7 держава резолюцияһы тип аталған резолюцияны индергән Америка делегацияһы һәм башҡа делегациялар был ваҡыт эсендә, һуңғы бер нисә көндә резолюцияны тикшереү ваҡытында тәҡдим ителгән күп кенә төҙәтмәләрҙе индереү өсөн резолюция проектын ҡараясаҡтар.

Индо-Ҡытайҙа АҠШ самолеттары

ПАРИЖ, 14 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн «Монд» газетаһының Вашингтондағы хәбәрсеһе, АҠШ һы… киҫекмәҫтән Индо-Ҡытайға бомбардировщик авиацияһының бер эскадрильяһын ебәрәсәк, тип хәбәр иткән.

«Монд» газетаһы, генерал Марш… хәҙерге ваҡытта АҠШ-та булған Франция милли оборонаһының министры Жюль Мокка был ҡарар тураһында әйткән, тип яҙа.

Көнбайыш Германияла атом бомбаһы өсөн частәр етештереүгә әҙерлек

БЕРЛИН, 15 октябрь. (ТАСС). А… агентлығы Дюссельдорфтан, «Германия өсөн хәрби именселек советы» тип аталған совет Төньяҡ Рейн-Вестфалия өлкәһендәге хәрби предприятиеларға атом бомбаһы өсөн частәр етештереү тураһында ашығыс рәүештә тәҡдимдәр индереп хат ебәргән, тип тапшыра.

МАЛСЫЛЫҠ ҮҪТЕРЕҮ МАСТЕРҘАРЫ

Дим буйының үҫемлектәргә бай, уңдырышлы ҡара тупраҡлы киң үҙәнлегендә тигеҙ рәттәр булып ҡуйҡа ашҡан тополдәр, алма, сейә баҡсалары араһынан үҙенең ап-аҡ өйҙәре һәм ҙур общественный биналары менән балҡып Маленков исемендәге артель ултырған.

Бай һәм культуралы тормош менән йәшәйҙәр күп милләтле — башҡорттарҙан, украинецтарҙан, рустарҙан һәм татарҙарҙан торған колхоз членары. Баҫыуҙарҙы башлыса, тракторҙар, комбайндар һәм башҡа ҡатмарлы ауыл хужалығы машиналары эшкәртә. Өйҙәрҙә һәм общественный биналарҙа электр балҡый. Колхозсыларҙың хеҙмәтен еңеләйтеп унда(р)са электр моторҙары станоктарҙы, машиналарҙы хәрәкәткә килтерә. Электр көсө ирен һуғыуҙа һәм таҡта ярыуҙа, тирмән тартыуҙа һәм күп тармаҡлы, көсәйгән хужалыҡлы был артелдең көндәлек тормошонда үҙенең почетлы урынын алған.

Маленков исемендәге артель үҙенең юғары етештереүсәнлеге иғенселеге, ҙур йөнселеге һәм елек-емеш хужалығы менән, яҡшы үҫкән ярҙамсы хужалыҡтары менән дан тота. Продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә лә колхоз һуңғы йылдарҙа ғүзәл уңыштарға өлгәште. Был артель элек «12 лет Октября» исеме аҫтында билдәле ине. Ул ошо уҡ инде общественный малсылыҡ лыҡ алға китканле. Тәбиғи болонлоҡтар бик аҙ булғанлыҡтан малдарға талап ителгән азыҡты башлыса иғенселек һәм ферма яңы сәсеү әйләнеше биргә ине. Был хәл артелдең общественный малсылығын тағы ла ҡыҙыулыраҡ темптар менән үҫтереүҙе билдәле бер дәрәжәлә ҡыйынлаштырҙы. Быйыл йәй көнө «12 лет Октября» артеле тәбиғи болонлоҡтарға бик бай булған «Яңы юл» артеле менән берләште. Эрелә(штерелгән) артелгә Маленков исеме бирелде. Эрелә(штереү) артелгә башҡа тармаҡтарҙағы кеүек уҡ малсылыҡ өлкәһендә лә сикләнмәгән үҫеш перспективалары асты.

Хәҙерге ваҡытта артелдең малсылыҡ хужалығы 140 баш аттан, 313 баш мөгөҙлө эре малдан, 600 баш самаһы һарыҡтан һәм 150 баш сусҡанан тора. Колхоз фермаһы менән бер нисә йылдар инде тәжрибәле, малсылыҡ үҫтереү мастеры Василий Данилович Колитай етәкселек итә. Уның эшендә иң характерлыһе шул, ул общественный малсылыҡ өсөн йыл әйләнәһенә етерлек туҡлыҡлы, күп төрлө һәм ныҡлы азыҡ базаһы булдырыуҙан алып, көтөүсенең үҙ белемен күтәреү өҫтөндә нисек эшләүенә тиклем, уға ҡағылған бөтә эре һәм ваҡ мәсьәләләр буйынса ла хәстәрлек күрә. Уның етәкселеге аҫтында эшләгән һәр кешенең уңышын күрә, уны хуплай, дәртләндерә белгән кеүек, беренсе ҡарашҡа бик ваҡ булып күренгән етешһеҙлектәрҙе лә ваҡытында күрә бел(ә). Әйтәйек, быҙау ҡараусы ҡайһы клеткаларҙа быҙау аҫтына йәйелгән һаламды алыштырырға онотҡан. Василий Данилович быны күрмәй ҡала алмай, әлбиттә.

Ул шулай уҡ алдынғылар тәжрибәһен өйрәнеүгә, үҙенең зоотехник белемен күтәреүгә ҙур әһәмиәт бирә. Кастрома өлкәһенең атаҡлы «Караваево» совхозы малсылыҡ работниктарының һуңғы уңыштарын өйрәнеүҙән алып районның башҡа колхоздарындағы иң шәп тәжрибәләргә тиклем, ул бөтәһен дә белергә ынтыла һәм үҙе етәкселек иткән хужалыҡта уларҙы файҙаланырға тырыша һәм файҙалана ла.

Шул уҡ сифаттарҙы ул үҙенең ферма работниктарында лә тәрбиәләй. Улар бик йыш, бигерәк тә ҡышҡы кистәрҙә, бергә йыйылып артелдең атаҡлы малсылыҡ работниктәре, һыйыр һауыусы Нина һәм Лида Ищенколарҙың, көтөүсе Ещеднев һәм башҡаларҙың үҙ тәжрибәләре тураһындағы беседаларын тыңлайҙар.

Бынан бер нисә айҙар элек, артель эрелә(штерел)гәс фермаға үҙенең 13 баш һыйыры менән элекке «Яңы юл» колхозының һыйыр һауыусыһы Байбурина килде. Һыйырҙар шәптән түгелдәр, арыҡтар, етмәһә һыйыр һауыусының эшендә лә ҙур кәмселектәр бар. Василий Данилович уны колхоздың иң яҡшы һыйыр һауыусыһы Нина Ищенкоға беркетте. Украин ҡыҙы Нина башҡорт ҡыҙына туғандарса хәстәрлек тойғоһо менән үҙенең эш тәжрибәһе тураһында һөйләне. Һәр бер һыйырҙың үҙенсәлектәренә ҡарап бирелгән күп төрлө һәм туҡлыҡлы азыҡ рационы, яҡшы шарттар, көтөүлектәрҙе дөрөҫ һәм белеп файҙаланыу, бөтә ферма работниктәренең ярҙамдары үҙҙәренең ыңғай ролдәрен уйнанылар. Хәҙер элекке «Яңы юл» колхозының һыйырҙары шул уҡ һыйыр һауыусы Байбурина ҡул аҫтында, элеккегә ҡарағанда, ике тапҡырға тиерлек күберәк һөт бирәләр. Быны иң өсөн артелдең малсылыҡ фермаһы иң юғары доход бирә. Быны иң өсөн был ҙур һәм ҡатмарлы хужалыҡта һәр ваҡыт тулы тәртип һәм өлгөлө таҙалыҡ була. Колхоз государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыуҙың йыллыҡ планын май айында уҡ үтәне. Сентябрь башында уҡ 102 баш һауын һыйырҙың һәр береһенән уртаса 1300-әр литр һөт һауып алынған. Һөттөң майлылығы уртаса 4 процент тәшкил итә. Ә иң яҡшы һыйыр һауыусылар бер туған һеңелдәр Нина һәм Лида Ищенколар үҙҙәренә беркетелгән 13-әр һыйырҙың һәр береһенән мең ярымышар литр һөт һауып алғандар. Туған һеңелдәр йыл аҙағына тиклем һәр бер һыйырҙан икешәр мең ярым литрға тиклем һөт алыу өсөн ярышалар. Айырым рекордсмендар — «Сербиянка», «Тамарка», «Лирка» һәм башҡалар инде хәҙер уҡ икешәр мең ярымышар литр һөт бирҙеләр.

— Быйыл йыл аҙағына тиклем ферма буйынса һәр бер һауын һыйырҙан уртаса кәмендә икешәр мең литр һөт алыу — беҙҙең иң беренсе маҡсатыбыҙ, — ти ферма мөдире Василий Данилович Колитай. Был маҡсатҡа улар һис шикһеҙ өлгәшәсәктәр, сөнки фермала үҙ эштәрен йәндәре-тәндәре менән һөйгән, бары тик алдынғы тәжрибәләргә генә таянып эш иткән, бары тик яңылыҡҡа ынтылған кешеләр эшләйҙәр.

Һыйыр һауыусылар социалистик ярышының башында барған йәш ҡыҙ Нина Ищенко тураһында миңә шундай ваҡиға һөйләнеләр.

Һай урталарындараҡ Нинаға ниндәйҙер бик кәрәкле йомош менән ҡайҙалыр барып ҡайтырға кәрәк була. Ферма мөдире, күп йылдар эсендә беренсе тапҡыр шундай үтенес менән килгән иң яҡшы һыйыр һауыусыны ебәрмәй ҡала алмай, әлбиттә. Нина ес көнгә китергә рөхсәт ала. Уның һыйырҙарын һауып торорға ваҡытлыса башҡа кеше билдәләнә. Нина, икенсе көнне, китер алдынан, уның һыйырҙары яңы кешегә нисек һөт биреүҙәре тураһында белеү өсөн фермаға килә. Ләкин, һыйырҙар һөт биреүҙе ҡырҡа кәметкәндән һуң, һәҙемтәләрҙе белеү менән Нина ферма мөдиренә килә һәм үҙ йомошо менән китеүҙән баш тарта. Йомош йомошланмайынса ҡала, ләкин һыйырҙар үҙҙәренең хәстәрлекле һәм арыу-талыу белмәй торған «хужаларына» төш ваҡытында уҡ элекке кеүек уҡ мул һөт бирәләр, етмәһә яңы кешегә «протест» йөҙөнән иртән ҡалдырылған өлөштө лә биреп бөтәрәләр.

Бына шундай кешеләр эшләй Маленков исемендәге колхоздың малсылыҡ фермаһында.

Шундай уҡ миҫалдарҙы һәм күрһәткестәрҙе һарыҡсылыҡ, сусҡасылыҡ һәм башҡа тармаҡтар буйынса ла килтерергә мөмкин. Ферма хәҙер һәр көндә мең ярым һум самаһы доход килтерә. Ә йыллыҡ доход 300 мең һум самаһы көтелә. Быйылдың өҫтөнә колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә бик күп малсылыҡ продукттары бүленә. Күпселек колхозсы семьялары авансларта ғына ун-ун икешәр килограмм май алдылар. Ә һуңғы доход бүлгәндә лә икешәр, өсәр бот май алған семьялар бик күп буласаҡ.

Общественный малсылыҡты ҡыҙыу темптар менән үҫтереү, уны юғары продукты биреүсәнлеккә итеү бары тик механизацияны киң ҡулланғанда ғына мөмкин. Был артелдә ферма биналарына һыу килтереү, азыҡ әҙерләү, азыҡты йыйыу, уны парландырыу һәм башҡа шундай эштәр тулыһынса электр көсө менән башҡарыла. Хәҙерге ваҡытта һыйыр һауыуҙы ла электр көсөнә күсереү өсөн киң әҙерлек бара. Йыһаздар ҡайтарылған һәм уларҙы урынлаштырыу тамамланыу менән был эш тә электр көсө менән башҡарыласаҡ.

Д. Исламов,
Шишмә районы.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һәм КИНОЛАРҘА:

Башҡорт академия драма театрында — «ХУЖА НАСРЕТДИН».
Рус драма театрында — «ПОШТ… ҺАУЛЫҒЫ ӨСӨН».
«Октябрь» кинотеатрында — иртән «ЗӘҢГӘР ЮЛДАР», кис — «ПАЯЦЫ».
«Салауатта»—«КҮРЕНМӘГӘН ФРОНТ».

Өфө ҡалаһы, Ленин урамы 56-сы номерлы йорттоң 7-се номерлы квартираһында торо(у)сы Ибраһим Ғаяз улы Иш… хәматов шул уҡ йортта тороусы Мәйе… Шәкир ҡыҙы Латипова менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш, Өфө ҡалаһы Киров районының 2-се участка суды(н)да ҡараласаҡ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлеше бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01605. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

КЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыу.

1950 йыл № 209 (8666) 18 ОКТЯБРЬ шаршамбы

Хаҡы 20 тин.

Совет кешеләре тыныслыкка булған үҙҙәренең ихтыярҙарын һөйөклө Тыуған илебеҙ бәхетенә, коммунизм тантанаһы өсөн фидакәр хеҙмәт менән демонстрациялайҙар. Беҙҙең халкыбыҙҙың героик ижади хеҙмәте—бөтә прогрессив кешелек донъяһы өсөн рухландырыусы бөйөк көс ул.

Һайлау алды агитацияһын киң йәйелдерәйек!

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре, бөтә РСФСР халыҡтары кеүек үк, хәҙер хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләнәләр. Был әҙерлек, ҡалаларҙа һәм шулай уҡ ауылдарҙа ла киң массаның ғәйәт ҙур политик һәм производство активлеге шарттарында үтә.

Партия һәм хөкүмәттең коммунизмдең яңы төҙөлештәрен башлау тураһындағы тарихи ҡарарҙары совет халҡын хеҙмәттә яңы подвигтарға дәртләндерә. Волгала Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын, Урта Азияла Төп Төркмәнстан каналын Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү тураһындағы ҡарарҙарҙы илебеҙ хеҙмәтсәндәре ҙур күтәренкелек һәм ысын күңелдән хуплау менән ҡаршыланылар.

Америка-Англия империалистик һуғыш тоҡандырыусылары тыныс хеҙмәт һөйөүсе Корея халҡына йыртҡыстарса һөжүм итеп, үлем һәм һәләкәт сәскән бер ваҡытта, беҙҙең еңгән социализм иленең киң массалары, Ленин—Сталин партияһының етәкселегендә, үҙҙәренең тыныс хеҙмәттәре, коммунизмдең яңынан-яңы гигант ҡоролмаларын төҙөүҙәре менән ғорурланалар. Социализм иленең бөтә мөйөштәрендә тыныс хеҙмәт ҡайнай. Ленинград һәм Мәскәү, Киев һәм Харьков машина төҙөүселәре, Урал эшселәре был бөйөк төҙөлештәрҙең заказдарын срогынан алда үтәү өсөн, тимер юлы һәм һыу юлы транспортсылары уларҙы ваҡытында тейешле урынына илтеп еткереү өсөн социалистик йөкләмәләр алалар.

Илебеҙҙең алдынғы предприятиеләре коллективтарының әлгеһендә, Белорет металлургтарының саҡырыуына ҡушылып, республикабыҙҙың промышленность предприятиеләрендә Октябрь алды социалистик ярышы көндән-көн киңәйә бара. Колхозсы крестьяндар, совхоз һәм МТС эшселәре ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшәләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек, шулай итеп, бөтә урында ғәйәт ҙур хеҙмәт күтәренкелеге һәм киң массаның политик активлеге шарттарында башланды. Өфө, Черниковск, Стәрлетамаҡ, Белорет һәм Октябрьский ҡалаларының йөҙәрләгән агитаторҙары һайлаусыларҙы РСФСР һәм БАССР Верховный Советтәре президиумдарының 17 декабрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар үткәреү тураһындағы Указдары менән таныштырҙылар һәм һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү эшен башланылар. Көйөргәҙе районында урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу осоронда социалистик баҫыу эшсәндәре араһында массовый-политик эш алып барған 867 агитатор хәҙер ауыл эшсәндәре менән һайлауҙар тураһындағы Законды өйрәнеү эшенә тотондо.

«Башнефтестрой» тресының партия ойошмаһы (секретаре иптәш Орлов) Черниковск ҡалаһында беренсе булып, ҡаланың үҙәк библиотекаһында агитпункт ойошторҙо һәм уны өлгөлө итеп йыһазландырҙы. Был трест партия ойошмаһы үҙенең агитаторҙарын һайлаусыларҙың йәшәгән йорттарына беркетте. Нефть институты партия ойошмаһы (секретаре иптәш Злотников) агитаторҙар һайлап алыу, уларҙы раҫлау, шулай уҡ агитпункт төҙөү эшен тамамланы. Агитаторҙар менән беренсе семинар үткәрелде һәм улар ҡаланың ойошмаған халҡы араһында агитацион-массовый эште башланылар.

Һайлау алды агитацияһы партия ойошмаларынан һәм уларҙың агитколлективтәренән массовый-политик эште бөтә яҡлап уйлап, ентекләп төҙөлгән план нигеҙендә алып барыуҙы талап итә. Эш планында һайлауҙарға әҙерлектең айырым этаптарына ҡарата — «СССР-ҙа һайлауҙар системаһы», «Советтәр — хеҙмәтсәндәрҙең иң демократик һәм тура-нан-тура үҙ ойошмалары», «Һайлаусылар исемлеге», «Һайлау комиссиялары», «Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе», «Тауыш биреү тәртибе» кеүек темалар буйынса лекциялар, докладтар, беседалар үткәреү күҙ уңында тотолорға тейеш.

Агитаторҙар составын коллективтең иң яҡшы кешеләре — коммунистар, комсомолецтар һәм партияһыҙ большевиктар иҫәбенә тулыландырырға кәрәк. Агитаторҙарҙы уларҙың белем кимәлдәренә һәм шәхси һәләтлектәренә ҡарап эш участкаларына, һайлаусылар йәшәгән йорттарға беркетеү — һайлау алды агитацияһын дөрөҫ ойоштороуҙа ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Партия ойошмаһы секретаре һәм агитпункт мөдире тарафынан агитаторҙарға план буйынса инструктаж үткәрмәй һәм алдынғы агитаторҙарҙың эш тәжрибәләрен уртаҡлашыуҙы ойоштормай тороп, агитаторҙарҙың беседаларының йөкмәткеле һәм маҡсатҡа йүнәлешле булыуына өлгәшеү мөмкин түгел.

Һайлау алды агитацияһын хеҙмәтсәндәрҙең көндән-көн үҫә барған культура талаптарына яуап бирерлек итеп ойоштороуҙа агитпункттың роле ғәйәт ҙур. Тышҡы һәм эске күренеше менән халыҡты үҙенә йәлеп итерлек итеп йыһазландырылған, йылы һәм яҡты бинала урынлаштырылған агитпункт ҡына массовый-политик эштең ысын үҙәге булып әүерелә ала. Шуға күрә партия ойошмаларынан һәм агитпункт мөдирҙәренән агитпунктты бөтә яҡтан да өлгөлө итеп ойоштороу һәм һайлаусылар араһында алып барыла торған массовый-политик эштең юғары идея йөкмәткеле булыуын тәьмин итеүҙәре талап ителә.

Һайлау алды агитацияһы промышленность предприятиеләре коллективтарын үҙҙәренең производство пландарын арттырып үтәүгә, колхозсыларҙы, МТС һәм совхоз работниктарын ауыл хужалығы йылын бөтә күрһәткестәр буйынса ла уңышлы тамамлау өсөн көрәшкә мобилизовать итеүгә йүнәлдерелгән булырға тейеш.

Һайлаусылар араһында массовый-политик эш алып барыусы агитаторҙарҙан большевистик дөрөҫ һүҙ менән СССР-ҙа социализмдең бөтә донъялағы тарихи еңеүҙәре тураһында, Совет демократияһының уңыштары һәм уның буржуаз демократияға ҡарағанда өҫтөнлөгө тураһында, совет общественоһының мораль-политик берҙәмлеге тураһында, СССР халыҡтарының дуҫлығы тураһында, совет патриотизмы тураһында һәм Советтәр Союзының ҡеүәте көндән-көн ныҡый барыуы тураһында киң массаға тәрән рәүештә аңлатыу һәм шул нигеҙҙә уларҙы хеҙмәттә яңы еңеүҙәргә өндәү талап ителә.

Һайлауҙарға әҙерлектең тәүге көндәре хеҙмәтсәндәрҙең ҙур политик һәм производство активлеге менән башланды. Урындағы партия ойошмаларының бурыстары массаның был активлегенә етәкселек итеүҙән тора. Совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға Ленин—Сталин партияһы тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә килә. Алда торған һайлауҙар совет общественоһының мораль-политик берҙәмлегенең демонстрацияһы, Тыуған илебеҙ хеҙмәтсәндәренең бөйөк Сталинға икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәренең демонстрацияһы буласаҡ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумында

Ошо йылдың 14 октябрендә Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумында хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау документтәренең һәм бюллетендәренең өлгөһө ҡаралды һәм раҫланды.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәре күк төҫтәге ҡағыҙҙа әҙерләнә, ә хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәре аҡ төҫтәге ҡағыҙҙа әҙерләнә, тип билдәләнде.

Һайлау документтәрен һәм бюллетендәрҙе башҡорт, рус һәм татар телдәрендә әҙерләү тиражы раҫланды.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы полиграфия промышленносы, издательстволар һәм китап сауҙаһы идараһы начальнигы иптәш А. А. Чуватинде государство статистика идаралығының Башҡортостан бүлексәһенең заказы буйынса һайлау документтәренең бланкыларын 20 октябрҙән дә һуңлатмай баҫып сығарыуҙы, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы заказы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәре бланкаларын 1950 йылдың 22 октябренән дә һуңлатмай, хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, район һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса ҡала һәм район һайлау комиссияларының заказдары буйынса улар тарафынан күрһәтелгән сроктарҙа һәм тираж менән ҡала, район һәм ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәрен баҫып сығарыуҙы тәьмин итергә мәжбүр итте.

Шулай уҡ район, ҡала Советтәре башҡарма комитеттәренең председателдәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала, район, ҡалаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәрен әҙерләүҙә ҡала, район һәм ҡалаларҙағы район һайлау комиссияларына бөтә саралар менән ярҙам күрһәтергә тейештәр.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы асылды

16 октябрҙә Мәскәүҙә, Союздар Йортоноң Колонналы залында, тантаналы обстановкала, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы асылды.

Конференцияға 1000-дән ашыуыраҡ делегат — эшселәр, ғалимдәр, колхозсылар, искусство һәм әҙәбиәт деятелдәре, промышленность һәм транспорт работниктары, киң совет общественносының вәкилдәре йыйналды.

Сахна түрендә совет халҡының һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк юлбашсылары В. И. Ленин һәм И. В. Сталин портреттәре ҡуйылған. Киң транспарантҡа: «Тыныслыҡты яҡлау — донъялағы бөтә халыҡтарҙың эше» тигән боевой саҡырыу яҙылған.

Конференцияны тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитеты Президиумының тапшырыуы буйынса яҙыусы А. А. Фадеев асты. Ул делегаттарға ҡыҫҡаса телмәр менән мөрәжәғәт итә. Ул телмәрен бөтә донъялағы тыныслыҡ хөрмәтенә, халыҡтар дуҫлығы хөрмәтенә, тыныслыҡ терәге — Советтәр Союзы хөрмәтенә, тыныслыҡ байрағын алып барыусы, кешелек донъяһының бөйөк дуҫы иптәш Сталин хөрмәтенә ҡотлау менән тамамлай.

Конференцияла ҡатнашыусыларҙың бөтәһе лә урындарынан торалар һәм иптәш Сталин хөрмәтенә оҙаҡҡа һуҙылған көслө овация яһайҙар.

Конференция 50 кеше составында Президиум һайлай. Президиум члендәре араһында күренекле общественный деятелдәр, ғалимдәр, производство һәм игенселектең данлы стахановсылары, әҙәбиәт һәм искусство работниктары, дин вәкилдәре бар.

Конференция тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының делегаты, тыныслыҡты яҡлауҙың Англия комитеты председателе Крюутер әфәндене, шулай уҡ президиумға саҡырырға тигән тәҡдим ҡабул итә.

Конференцияла ҡатнашыусылар ВКП(б) Үҙәк Комитетының башында халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш Сталин торған Политбюроһын ғәйәт ҙур күтәренкелек менән почетлы президиумға һайлайҙар.

Унан һуң конференция секретариат, мандат комиссияһын, редакцион комиссияны һайлай һәм көн тәртибен раҫлай.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының көн тәртибендә түбәндәге мәсьәләләр тора: 1. Тыныслыҡ өсөн, яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәштә совет халҡы, 2. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегаттар һайлау, 3. Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетын һайлау.

Яҙыусы Н. С. Тихонов көн тәртибенең беренсе мәсьәләһе буйынса доклад менән сығыш яһаны.

— Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетының саҡырыуы буйынса тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына совет кешеләре беҙҙең ҡеүәтле Тыуған илебеҙҙең бөтә урындарынан да йыйылдылар,—ти иптәш Тихонов,—улар беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы Мәскәүҙә йыйылдылар. Иптәш Сталин Мәскәүҙең 800 йыллығы көнөндә, уны ҡотлап, былай тине:

«Мәскәүҙең хеҙмәте шунан тора, ул яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы арымай-талмай фаш итә һәм тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙы тыныслыҡ байрағы тирәһенә йыйнай. Билдәле, тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар Мәскәүгә бөйөк тыныслыҡ һөйөүсе державаның башҡалаһы итеп һәм тыныслыҡтың ҡеүәтле терәге итеп ышаныс менән ҡарайҙар».

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың беренсе Бөтә Союз конференцияһынан һуң бер йылдан аҙ ғына артығыраҡ ваҡыт үткәнлеген хәтергә төшөрөп, иптәш Тихонов, был йыл ышаныслы рәүештә коммунизм төҙөүсе совет халҡының яңы әһәмиәтле уңыштары менән бай булды, тип билдәләй.

Бөтә илдәрҙең киң халыҡ массалары Советтәр Союзына үҙҙәренең иң көслө ышанысы итеп, халыҡ-ара именселекте ныҡлы тәьмин итеүгә юл күрһәтеүсе яҡты тыныслыҡ маяғы итеп ҡарайҙар. Үткән бер йыл эсендә, ти иптәш Тихонов, бөйөк Советтәр Союзы етәкселек иткән халыҡ-ара тыныслыҡ фронтының көстәре бик ныҡ үҫтеләр һәм ныҡынылар.

Бөйөк Ҡытай халҡының тарихи еңеүе, Ҡытай халыҡ республикаһының төҙөлеүе тыныслыҡ лагерен тағы ла көсәйтте. Ҡытайҙа халыҡ-азатлыҡ хәрәкәтенең уңышы бөтә донъя империализмының бөтә системаһына яңы көслө удар булды. СССР менән Ҡытай халыҡ республикаһы араһында туғандарса союз тураһындағы договор беҙҙең бөйөк халыҡтарыбыҙҙың дуҫлығын бөтә донъяла тыныслыҡты ныҡытыу эшенең шундай ҡеүәтле көсөнә әүерелдерә, кешелек донъяһы тарихында уға тиң көс юҡ һәм булмаһы.

Көнбайышта тыныслыҡ һөйөүсе Германия демократик республикаһы барлыҡҡа килә. Уның төҙөлеүе, иптәш Сталиндың билдәләүе буйынса, Европа тарихында боролош пункты булып тора.

Тыныслыҡ өсөн көрәш көн һайын көсәйә бара. Бөтә халыҡтарҙың ҡарашы Советтәр Союзына һәм уның иң бөйөк юлбашсыһы—тыныслыҡтың байрағын беренсе йөрөтөүсе, ер шарындағы бөтә ябай кешеләрҙең йөрәктәрендә тыныслыҡ өсөн, халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо, халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн көрәштең ғәҙел эшенә ҡапшамаҫ ышаныс тыуҙырған, — гениаль юлбашсы, беҙҙең дуҫыбыҙ, бөтә донъя халыҡтарының бәхете өсөн шундай күп эшләгән, — беҙҙең туған Сталинға төбәлгәндәр.

Конференцияла ҡатнашыусылар был һүҙҙәрҙе оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

Фашистик ҡоллоҡтан азат ителгән халыҡтар һәм бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар иптәш И. В. Сталинға 70 йәш тулыу көнөндә коммунизмдең бөйөк зодчийын ҡайнар ҡотланылар. Уның исеме тыныслыҡ һәм кешелек донъяһының бәхетле киләсәге өсөн көрәш символы булып тора.

Был тарихи көндә ССР Союзы Верховный Советының Президиумы халыҡтар араһында тыныслыҡты ныҡытыу өсөн халыҡ-ара Сталин премиялары булдырыу тураһында Указ иғлан итте. Был Указда, премиялар һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы һәм тыныслыҡты ныҡытыу өсөн көрәш эшендә күренекле хеҙмәттәр өсөн донъялағы теләһә ниндәй илдең граждандарына уларҙың политик, дини ҡараштарының һәм расаларының айырымлылығына ҡарамаҫтан, бирелә, тип әйтелгәйне.

Иптәш Тихонов, халыҡ-ара Сталин премияларын булдырыу Совет государствоһының тыныслыҡ һөйөүен яңы гүзәл иҫбатлау булып тора, тип билдәләй. Совет государствоһы үҙенең йәшәүенең беренсе көндәренән үк бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшә.

Иптәш Тихонов СССР Верховный Советының беренсе сессияһы тураһында хәтергә төшөрә. Был сессия быйыл йылдың 19 июнендә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының тәҡдимдәре тураһындағы белдереүҙе тыңланы. СССР Верховный Советы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының тәҡдимдәрен тормошҡа ашырыу буйынса кәрәкле саралар эшләүҙә һәм үткәреүҙә башҡа государстволарҙың закон сығарыусы органдары менән хеҙмәттәшлек итергә әҙер булыуын белдерҙе.

Совет кешеләре — эшселәр, колхозсылар, интеллигенция, уҡыусы йәштәр, кооперация работниктары — беҙҙең икһеҙ-сикһеҙ илебеҙҙең бөтә оло халҡы Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалары йыйнау буйынса кампания көндәрендә тыныслыҡ эшенә үҙенең ысын күңелдән бирелгәнлеген, Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларының бөтә заговорҙарына ҡаршы тыныслыҡты һаҡлап ҡалырға әҙер булыуын, туған большевиктар партияһы тирәһендә үҙенең берҙәм туплангандығын, тыныслыҡтың байрағын бөйөк йөрөтөүсе, бөтә халыҡтарҙың юлбашсыһы һөйөклө иптәш Сталинға үҙенең икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлеген демонстрацияланы.

Делегаттар һәм ҡунаҡтар был һүҙҙәрҙе көслө алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

Заводтарҙа һәм фабрикаларҙа совет кешеләре, тыныслыҡты яҡлау эшендә үҙҙәренең ҡатнашыуҙарын хеҙмәт өлгәшеүҙәре менән ныҡытыу өсөн тыныслыҡ вахталарына баҫтылар.

Был, бөтә халыҡтың бөйөк референдумы, совет халҡының берҙәмлеген демонстрациялау, патриоттарҙың, коммунизм төҙөүселәрҙең, прогресс һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың тойғоларын тулы көҙгөләндереү булды. Стокгольм Воззваниеһына беҙҙең илебеҙҙә 115 миллион 514 мең 703 совет гражданы ҡул ҡуйҙы.

Донъяның төрлө илдәрендә Стокгольм Воззваниеһына 400 миллиондан ашыуыраҡ ҡултамғаһы йыйналды ла инде. Һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы асылыу көнөнә был һан ярты миллиардҡа етер, тип ышанырға кәрәк.

25 июнь кешелек донъяһына ҡаршы яңы варварҙарса енәйәт эшләнеүе тураһында донъя ишетте, — ти докладсы.— Ҡанлы марионетка Ли Сын Мандың Америка инструкторҙары тарафынан әҙерләнгән ғәскәрҙәре Корея халыҡ-демократик республикаһының территорияһына баҫып инделәр. Уның артынан Америка ғәскәрҙәре Кореяға баҫып инделәр. Корея халҡын рәхимһеҙ юҡ итеү, уның ҡалаларын, ауылдарын емереү, ҡатын-ҡыҙҙарҙы һәм балаларҙы рәхимһеҙ үлтереү башланды. Шул уҡ ваҡытта Америка агрессорҙары БМО-лағы үҙҙәренең тауыш биреүсе марионеткалары ярҙамында фактыларҙы бутап, йәнәһе, Төньяҡ кореялылар Америка ҡоралы менән ҡоралланған «меҫкен» лисынмансы фашистарға һөжүм иттеләр, тигән алдаҡ документ эшләнеләр.

Был ялғанлыҡ күптән фаш ителде инде, һәм уның иҫәк ойошторолғанлығы бөтә донъяға билдәле.

— Корелағы ваҡиғалар, — тип дауам итә докладсы, — һуғыш тоҡандырыусыларҙың агрессияны әҙерләүҙән уның тура-нан-тура актыларына күсеүҙәрен күрһәтәләр.

Агрессив державаларҙың һәм, бөтәһенән элек, АҠШ һәм Англияның хөкүмәт ергтарында иуаплы постарҙы алып тороусы кешеләр һуғыш пропагандаһының төп етәкселәре булып сығыш яһайҙар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитеты Бюроһының ошо йылдың августында Прагала булып үткән ултырышының йомғаҡтарына туҡталып, иптәш Тихонов, Бюро тыныслыҡ өсөн яңы һуғыштың үҫә барған ҡурҡынысына ҡаршы көрәштең тағы ла киңерәк программаһын бирҙе, тип билдәләй. Атом ҡоралын тыйыу өсөн көрәште дауам иттерәп, тыныслыҡты яҡлаусылар ҡоралланыуҙарҙың бөтә төрҙәрен кәметеүҙе һәм был кәметеүгә контроль урынлаштырыуҙы, агрессияны һәм халыҡтарҙың эске эштәренә тышҡы яҡтан ҡоралды тығылыуҙы ғәйепләүҙе, Корея конфликтын тыныс юл менән хәл итеүҙе, яңы һуғыш пропагандаһының бөтә формаларын тыйыуҙы талап итәләр.

Күптән түгел, Польшала, Румынияла, Болгарияла, Финляндияла һәм башҡа илдәрҙә булып үткән тыныслыҡ конгрестәрендә халыҡ массалары бөтәһенән Даими комитеттың Прага ҡарарҙарын яҡлау тураһында резолюциялар ҡабул иттеләр.

Бөтә илдәрҙә тыныслыҡты яҡлаусылар тыныслыҡ өсөн хәрәкәттең массовый базаһын киңәйтергә ынтылалар.

—Советтәр Союзы хәҙер үҙ көстәренең сәскә атыуы осоронда йәшәй. Беҙҙең өлгәшеүҙәребеҙ ҙур. Беҙ уларҙы тағы ла арттырасаҡбыҙ, сөнки Ленин—Сталиндең мәңгелек учениеһы менән рухланған беҙҙең халкыбыҙҙың ижади энергияһы бөтмәҫ-төкәнмәҫ. Һәр бер совет кешеһе үҙенең хеҙмәт өлгөштәреүсәнлеген даими арттырыу менән бөтә донъялағы тыныслыҡ терәге — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан ныҡытыуға булышлыҡ итеүҙә үҙенең изге бурысын күрә. Иптәш Тихонов совет халҡының бөйөк Сталин тарафынан бирелгән гигант пландары, коммунизм төҙөү пландары тураһында һөйләй.

— Халыҡтар тыныслыҡты, тормошто, азатлыҡты яҡлайҙар! Улар тыныслыҡ өсөн был көрәштә үҙҙәренең еңеүҙәренә ышаналар. Улар еңергә тейештәр! Бөтә халыҡтарҙың, тыныслыҡ өсөн бөтә көрәшселәрҙең өмөтө, тыныслыҡтың бөйөк гениһе — Сталин беҙҙең менән! **(Оҙаҡҡа һуҙылған, овацияға күсеүсе көслө алҡыштар).**

Трибунала — СССР Фәндәр Академияһының президенты академик **С. И. Вавилов.**

Күренекле совет ғалиме Корея ҡалаларын һәм ауылдарын Америка агрессорҙары «осоусы крепостерының» рәхимһеҙ бомбаға тотоуҙары тураһында асыу менән һөйләй. Ңәҙәрләгән кешеләр ғүмере империализмға ҡорбанға килтерелә. Ҡалалар, промышленность, тимер юлдары емерелә.

Ғалимдәргә, инженерҙарға тыныслыҡ өсөн көрәштә айырыуса яуаплылыҡ төшә, тип дауам итә С. И. Вавилов. Фәнни-техник фекерҙең яңы өлгәшеүҙәрен һуғыш тоҡандырыусыларҙың ҡулдарына бирмәү — намыҫлы ғалимдәрҙең һәм инженерҙарҙың мораль бурысы булып тора.

Академик С. И. Вавилов үҙенең телмәрен капиталистик илдәрҙең ғалимдәрен һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтенә актив ҡушылырға саҡырыу менән тамамлай.

—Беҙҙең халкыбыҙ тыныслыҡты яҡлауҙың авангардында барыуы менән ғорурлана, — ти яҙыусы **П. Павленко.** — Быны беҙҙең совет искусствоһы һәм совет әҙәбиәте миҫалдарында күрһәтергә мөмкин. Совет китаптары донъяның бөтә илдәрендә миллионлаған дуҫтар һәм союзниктар яулап алалар.

П. Павленко, күптән түгел Ҡрымда Англия ҡатын-ҡыҙҙарының делегацияһы булды, тип һөйләй. Был делегация вәкилдәренең береһе былай тине: «Беҙ Советтәр Союзына тыныслыҡ өсөн көрәштең шәкерттәре булып килдек, ә бынан тыныслыҡты стахановсы яҡлаусылар булып китәбеҙ».

Капиталистик илдәрҙә тыныслыҡ өсөн көрәшселәргә ниндәй ауыр шарттарҙа хәрәкәт итергә тура килеүе тураһында һөйләп, П. Павленко былай тип белдерҙе: — Беҙ, Көнбайыш Германияла хәҙерге ваҡытта барған хәлгә туҡталмайынса үтә алмайбыҙ. Унда Америка империалистәренә ярамһаҡланып пушкалар ите әҙерләнә, унда яңы һуғыш пландарын төҙөрҙө, тимәк, Көнбайыш Европа халыҡтары өсөн яңы бәлгәләлек барлыҡҡа килтерергә маташалар. Тыныслыҡ өсөн бөтә көрәшселәр Көнбайыш Германиялағы был хәлдә иҫәпкә алырға һәм Европаның бөтә хеҙмәтсәндәренең, беренсе нәүбәттә француҙарҙың һәм немецтарҙың иғтибарын уға юнәлтергә тейештәр.

ВЦСПС секретаре иптәш **Соловьев** конференцияла ҡатнашыусыларға профессиональ союздарға берләшкән миллионлаған эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр исеменән сәләм тапшыра. Совет профсоюздары, — ти ул, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың конференцияһына делегаттар ебәреп, СССР эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар менән бергә тыныслыҡ эше өсөн көрәшергә, һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын өҙөргә ҡапшамаҫ ихтыярҙарын һәм әҙер булыуҙары тураһында белдерергә ҡуштылар.

Магнитогорск металлургия комбинатының ҡорос ҡайнатыусыһы иптәш **Захаров,** магнитогорсклылар, Стокгольм Воззваниеһына бер тауыштан ҡул ҡуйып, тыныслыҡ эшен үҙҙәренең стахановсы хеҙмәттәре менән ныҡыталар, тип һөйләй.

— Художниктәрҙең ижади ойошмалары миңә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә Союз конференцияһында Советтәр Союзының тыныслыҡ һөйөүсе политикаһын совет художниктәренең ҡайнар хуплауҙары тураһында белдерергә ҡуштылар, — тине СССР художестволар Академияһының президенты, халыҡ художнигы **А. Герасимов.**

Тыныслыҡ һәм халыҡтар дуҫлығы өсөн көрәштә интеллигенция почетлы урынды алып тора. Тыныслыҡ өсөн пропаганданың ҡеүәтле средствоһы — искусство уның ҡулында.

Иптәш Герасимов, тыныслыҡ өсөн азатлыҡ һөйөүсе кешелек донъяһының намыҫлы көрәшендә донъяның бөтә намыҫлы художниктәре лә үҙ урындарында буласаҡтар, тип ышаныс белдерә.

Трибунала — Үзбәк ССР-ы Фәндәр Академияһы президенты **Сарымсаков** иптәш.—Миңә был трибунанан,—ти ул, — Совет хөкүмәтенең бөтә совет халҡының уйҙарын һәм тойғоларын белдереүсе сталинсы тышҡы политикаһын үзбәк халҡы бер тауыштан хуплай һәм ҡайнар ҡотлай, тип белдерергә ҡуштылар.

Тәрән аҡыллы ленинсы-сталинсы милли политика арҡаһында Үзбәкстан сәскә атыусы социалистик республикаларҙың береһе булып әүерелде, ти иптәш Сарымсаков. Төп Төркмәнстан каналын төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең ҡарары үзбәк халҡының икһеҙ-сикһеҙ шатлығын тыуҙырҙы. Үзбәктәр, төркмәндәр, ҡараҡалпаҡтар, ҡаҙаҡтар һәм таджиктәр менән бергә был турала быуаттар буйына хыялландылар. Бер нисә йыл үтер һәм йәмһеҙ Ҡара-Ҡомда баҡсалар һәм мамыҡ плантациялары сәскә атасаҡтар.

Львов игенселәренең вәкиле **У. Д. Баштык** сығыш яһай.

— Ҡәҙерле дуҫтар, һеңелдәр һәм туғандар, улдарым һәм ҡыҙҙарым, — ти ул.— Мин бында совет еренең ситтәренән, Буг йылғаһы ярҙарынан килдем.

Тыныслыҡ тураһында һөйләгән ваҡытта мин үҙ күҙ алдыма донъялағы иң ҡәҙерле кеше — бөйөк Сталин йөҙөн күрәм. Уның атайҙарса ҡарашы беҙҙе, ябай совет кешеләрен тыныслыҡ өсөн хеҙмәткә, иң яҡшы киләсәк өсөн подвигтарға өндәгән көүек була.

Алыҫтағы, ләкин һәр бер намыҫлы кешенең йөрәгенә яҡын торған Корея тураһында газеталарҙа хәбәрҙәрҙе уҡып, Вьетнамдағы ваҡиғалар тураһында радио аша тыңлап, беҙ үҙебеҙҙең илебеҙ кисергән ауыр көндәрҙе хәтергә төшөрәбеҙ. Мин Америка бомбаһы менән зәғифләндерелгән бәләкәй баланы Корея әсәһенең күкрәгенә ҡыҫыуын күрәм, мин ятим һәм торлаҡһыҙ ҡалған Вьетнам балаларын күрәм.

Мин—әсә һәм әнҙәшмәй ҡала алмайым. Америка атомсыларына ләғнәт! Донъяға тыныслыҡ, тимен мин!

Әрмән шағир **Наири Зарьян** үҙ иленең трагик тарихы тураһында һөйләй. Әрмәнстан Бөйөк Октябргә тиклем 100 йылдар буйына сит ил илбаҫарҙары тарафынан таланды. Төрөк варварҙары тик беренсе бөтә донъя һуғышында ғына ла 2 миллион әрмәнде үҙ туғандары менән берләшергә, милли бойондороҡһоҙлоҡҡа ынтылған өсөн үлтерҙеләр. Әрмән халҡы тик Совет власы йылдарында ғына үҙенең бәхетен тапты, үҙ ерен сәскә атыусы баҡсаға әүерелдерҙе.

Яңы бөтә донъя һуғышын әҙерләгән, Корея халҡын ҡанға батырырға маташҡан Америка империалистәре тураһында Наири Зарьян асыу менән һөйләй.

— Беҙ тыныслыҡтың еңеүенә ышанабыҙ, сөнки прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм учителе, беҙҙең һөйөклө Иосиф Виссарионович Сталин тыныслыҡтың байрағын йөрөтөүсе булып тора. **(Алҡыштар).**

Н. Зарьяндың сығышынан һуң киске ултырыш ябылды.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы үҙ эшен дауам итерә.

(ТАСС).

Политик мәктәп пропагандистәренә ярҙамға

„ВКП(б)—совет обществоһының етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө“ тигән тема буйынса занятиеләрҙе нисек үткәрергә

«ВКП(б)—совет обществоһының етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө» тигән теманың маҡсаты совет халҡының коммунизмдең еңеүе өсөн көрәшендә Ленин—Сталин партияһының ойоштороусы һәм юнәлеш биреүсе бөйөк ролен бөтә яҡлап асыуҙан тора. Занятиеләр йомғағында тыңлаусылар совет обществоһында большевиктар партияһының ни өсөн шундай көс һәм авторитет ҡаҙаныуын, уның массаларға һәм Совет государствоһына етәкселекте нисек тормошҡа ашырыуын тағы ла тәрәнерәк аңлаясаҡтар.

Был тема буйынса занятиеләрҙең бик ҙур тәрбиәүи әһәмиәте бар. Политик мәктәп уҡыусылары Ленин һәм Сталин етәкселек иткән большевиктар партияһының хеҙмәтсәндәр интересы өсөн, социализмдең еңеүе өсөн ҡыйыу, эҙмә-эҙ һәм ныҡышмалы көрәш алып барыуын күрәсәктәр. Теманың материалын үҙләштереү тыңлаусыларҙың политик һәм хеҙмәт активлектарын үҫтереүгә булышлыҡ итәсәк.

«ВКП(б)—совет обществоһының етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө» тигән теманы өйрәнеүгә программа буйынса 10 сәғәт ваҡыт бирелә. Был ваҡытты түбәндәгесә бүлеү маҡсатҡа ярашлы буласаҡ: теманың беренсе бүлеген өйрәнеүгә 6 сәғәт, икенсе бүлеген өйрәнеүгә 4 сәғәт уҡытыу ваҡыты бүленә.

* * *

Теманың «Большевиктар партияһының көсө нимәлә» тигән беренсе бүлеге буйынса материалдың яҡшыраҡ үҙләштерелеүе өсөн икешәр сәғәттән өс занятие үткәргә тәҡдим ителә. Беренсе занятие беҙҙең илебеҙҙә социализмдең еңеүе өсөн көрәштең иң мөһим этаптарында большевиктар партияһының эшмәкәрлеген яҡтыртыуға, икенсе занятие яңы типтағы партия булыу яғынан большевиктар партияһының төп үҙенсәлектәрен асыҡлауға, өсөнсө занятие большевиктар партияһының бөйөк юлбашсылары В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең тормоштары һәм эшмәкәрлектәре менән таныштырыуға арнала.

Пропагандист, утҡан теманы өйрәнеүгә йомғаҡ яһағандан һуң, большевиктар партияһының барлыҡҡа килеүе һәм үҫеүе тураһында һөйләүгә күсә. [illegible]

Марксизм-ленинизм теорияһы менән ҡоралланған Ленин—Сталин партияһы рус эшселәр синыфын һәм хеҙмәтсән крестьяндарҙы [illegible] Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы [illegible]

[illegible] пропагандист Горькийҙың «Әсә» романы, Маяковскийҙың «Владимир Ильич Ленин» поэмаһы кеүек художестволы әҙәбиәт әҫәрҙәренә туҡтала ала.

Пропагандист шулай уҡ беҙҙең партияның [illegible] Көнбайыш Европалағы социал-демократик партияларҙан [illegible]

XIV съезда [illegible] партияһы Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы—ВКП(б), тип исемләнде.

1919 йылдың мартында, һигеҙенсе съезда партияның яңы программаһы ҡабул ителде.

Унан ары пропагандист граждандар һуғышы йылдарында, [illegible]

Пропагандист тыңлаусыларын [illegible]

раһында ленинсе-сталинсе учение менән рухланып, хеҙмәтсәндәрҙе Россияның экономик һәм культура артталығына ҡаршы көрәшкә, сталинсе биш йыллыҡтарҙы тормошҡа ашырыу өсөн көрәшкә күтәрҙе. Совет халҡы, илде социалистик индустриалаштырыуҙы һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙы сталинсе гениаль планын тормошҡа ашырып, ысын-ысындан хеҙмәт героизмының мөғжизәһен күрһәтте. Большевиктар партияһы, хеҙмәтсәндәрҙең интересы өсөн фиҙакәр көрәшеп һәм Лениндең бөйөк васыяттарын яҡлап һәм утәй барып, шпиондар, үлтереүселәр һәм диверсанттар бандаһына әүерелгән, СССР-ҙа капитализмды реставрациялауға, беҙҙең илебеҙҙе сит ил империалистәренең ҡол итеүенә ынтылған троцкийселәрҙең, зиновьевселарҙың, бухаринселарҙың, буржуаз милләтселәрҙең һәм халыҡтың башҡа дошмандарының оялын туҙҙырҙы. Халыҡтың был яуыз дошмандарын тар-мар итеү социализмды төҙөү өсөн иң кәрәкле шарт ине һәм ул беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш Сталиндең леиншмәүсәнлеге һәм ҡыйыулығы, аҡыллы алдан күреүсәнлеге арҡаһында тормошҡа ашырылды.

Пропагандист, тыныс төҙөлөш йылдарында партияның етәксе һәм юнәлеш биреүсе роле тураһында һөйләгәндә, предприятиеның, колхоздың, районның, өлкәнең, крайҙың тарихынан фактылар һәм миҫалдар килтерә ала, улар беҙҙең илебеҙҙә социалистик реконструкция үткәреүҙең бөтә эшенә партияның нисек етәкселек итеүен күргәҙмәле рәүештә күрһәтәсәктәр. Художестволы әҙәбиәттән дә миҫалдар файҙаланырға кәрәк. Уларҙы Ф. Гладковтың «Энергия», М. Шолоховтың «Күтәрелгән сиҙәм», Ф. Панферовтың «Бруски», В. Маяковскийҙың «Яҡшы» тигән әҫәрҙәренән табырға мөмкин.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә совет халҡы эшселәрҙең һәм крестьяндарҙың донъяла беренсе социалистик государствоһын, капиталистик ҡоллоҡтан ҡотолоу өсөн көрәштә бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре [illegible]

Пропагандист, һөйләүен дауам итеп, немец-фашист илбаҫарҙарына ҡаршы совет халҡының Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының [illegible]

[illegible]

люцияһының еңеүе өсөн эшселәр синыфының көрәшенә большевиктар партияһы нисек етәкселек итте?

3. Граждандар һуғышы йылдарында, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу йылдарында большевиктар партияһы ниндәй роль уйнаны?

4. Сталинсе биш йыллыҡтарҙы тормошҡа ашырыу, беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү өсөн большевиктар партияһы нисек көрәште?

5. Немец-фашист илбаҫарҙарына ҡаршы совет халҡының Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында большевиктар партияһының рухландырыусы һәм ойоштороусы роле нимәлә күренде?

6. Беҙҙең халҡыбыҙҙың һуғыштан һуңғы осорҙа халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереү өсөн көрәшенә Ленин—Сталин партияһы нисек етәкселек итә?

Пропагандист, был һорауҙар буйынса йәнле беседаны йәйелдереп, унда бөтә тыңлаусыларҙың да ҡатнашыуына өлгәшергә тырыша. Тыңлаусыларҙың партия тарихының төп этаптарын ныҡлап үҙләштереүҙәре, большевиктар партияһының, уның гениаль юлбашсылары Ленин һәм Сталиндең аҡыллы етәкселегендә беҙҙең халҡыбыҙҙың бөтә еңеүҙәренең нигеҙе булып тороуын тәрән аңлауҙары бик мөһим.

* * *

Пропагандист, яңы типтағы партия булыуы яғынан большевиктар партияһының төп үҙенсәлектәрен асыҡлауға арналған һөйләүен, революцион марксистик партиянан башҡа эшселәр синыфы эксплуататорҙар синыфын ҡолата алмай һәм социалистик общество төҙөй алмай, тип күрһәтеүҙән башлай.

«Власть өсөн көрәштә, — тип яҙҙы Ленин,—пролетариаттың ойошмаһынан башҡа ҡоралы юҡ. Буржуазия донъяһында анархистик конкуренция хакимлеге менән тарҡауландырыла торған, капиталға ирекһеҙ хеҙмәт итеү менән баҫтырылған, һәр ваҡыт тамам хәйерселек, ҡырағайлашыу һәм бөлгөнлөк (вырождение) «упҡынына» [illegible] пролетариат марксизм [illegible] үҙенең идея яғы[illegible] миллионлаған хеҙмәтсән[illegible] армияһына туп[illegible] материаль берҙәмлеге [illegible] генә еңелмәҫлек көс [illegible] шикһеҙ шулай булыр. [illegible] ҡаҡшаған власе [illegible] капиталдың ҡаҡшап килә [illegible] армия алдында ту[illegible] (Әҫәрҙәр, 7 том, 383-сө бит).

Миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙе буржуа[illegible] берҙәм [illegible] туплау, коммунистик [illegible] эшселәр синыфына [illegible]

[illegible] реформизм. Оп[illegible] тәрбиәләнгән социал[illegible] Маркс һәм Энгельстең [illegible] хыянат иттеләр. [illegible] партиялар, эксплуа[illegible] кәрәклеген, [illegible] кәрәклеген [illegible] синыфын алданы[illegible] социализмға тыныс [illegible] тарафынан ҡабул [illegible] ярҙамында килергә [illegible] Социал-де[illegible] төп бурысын улар [illegible] генә күрҙеләр. [illegible] социал-демократик [illegible] яҡлап һәм [illegible] терәктәрен һаҡ[illegible] синфи ха[illegible]

[illegible] тыңлаусыларҙың иғтиба[illegible] Европалағы уң со[illegible] хәҙер тап бына [illegible] булып торалар, улар [illegible] интересторенә хыя[illegible] Америка империалис[illegible] күстеләр һәм хеҙ[illegible] дошмандары булып [illegible]

[illegible] Көнбайыш Европа[illegible] партияларға оша[illegible] революцион һуғы[illegible] бөтөнләй яраҡһыҙ [illegible] оҡшаған социал-де[illegible] теләнеләр.

[illegible] пролетариатты власть [illegible] барырлыҡ ҡыйыу [illegible] юлындағы бөтә [illegible] булған боевой, рево[illegible] төҙөү кәрәклеге бына [illegible]

[illegible] бына шундай яңы [illegible] — большевиктарҙың [illegible] төҙөнеләр.

[illegible] пропагандист большевиктар [illegible] үҙенсәлектәре, уның [illegible] һөйләй.

[illegible] партия эшселәр [illegible] уның отрядтаре[illegible] аңлата. Большевиктар [illegible] синыфының башҡа [illegible] менән айырыла: ул [illegible] алдынғы, аңлы [illegible] уның авангарды бу[illegible] эшселәр си[illegible] хеҙмәтсән массаларҙың [illegible] йәне-тәне менән бирел[illegible] торалар.

[illegible] фекерҙе халыҡ эшсе [illegible] өсөн коммунистарҙан [illegible] фактылары менән

иллюстрациялай ала. Художестволы әҙәбиәттән алынған фактылар һөйләүҙе йәнләндерәсәк. Пропагандист уларҙы художестволы совет әҙәбиәтенән М. Горькийҙың «Әсә», А. Фадеевтең «Ҡыйралыш», К. Фединдең «Ғәҙәттәгесә булмаған йәй», В. Ажаевтың «Мәскәүҙән алыҫта», С. Бабаевскийҙың «Алтын Йондоҙ кавалеры» һәм «Ер өҫтөндәге яҡтылыҡ», А. Чаковскийҙың «Беҙҙә таң инде» тигән һәм башҡа әҫәрҙәрҙән таба ала.

Ленин һәм Сталин, партия алдынғы революцион теория менән ҡоралланған булырға тейеш, тип өйрәтәләр. **«Алдынғы көрәшсе ролен алдынғы теория менән ҡоралланған партия ғына үтәй ала»** (В. И. Ленин, Әҫәрҙәр, 5 том, 342-се бит). Пропагандист, большевиктар партияһының көсө уның марксизм-ленинизмға таянып тороуында, тип һыҙыҡ өҫтөнә ала.

Бына марксистик-ленинсе теорияның обществоның үҫеше тураһындағы фән, эшселәр хәрәкәте тураһындағы фән, коммунистик общество төҙөлөшө тураһындағы фән булыуын аңлатырға кәрәк.

Большевиктар партияһы етәкселегендә беҙҙең халҡыбыҙ өлгәшкән бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүҙәр—марксистик-ленинсе теорияның хаҡлығының һәм ысынбарлыҡ шаһите ул. Фәнни коммунизмдең бөйөк идеялары совет кешеләрен хеҙмәт подвигтарына рухландыралар, көрәштә уларҙы дәртләндерәләр, уларға коммунизмға барыу юлын яҡтырталар.

Бөйөк Ленин «ойошма көстәрҙе унлата арттыра», тип күрһәтте. Большевиктар партияһы үҙенең юғары ойошҡанлығы менән көслө. Большевиктар партияһының дисциплиналылығы, ойошҡанлығы, монолитлығы уға совет халҡының коммунизмдең еңеүе өсөн көрәшенә уңышлы етәкселек итеүгә мөмкинлек бирә.

Ойошҡанлыҡта, дисциплиналылыҡта һәм тупланғанлыҡта — большевиктар партияһының көсө.

Унан һуң пропагандист, партия эшселәр синыфының берҙән-бер ойошмаһы түгел, тип аңлата. Пролетариаттың башҡа массовый ойошмалары ла бар, улар булмағанда ул уңышлы көрәш алып бара алмай. Улар иҫәбенә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтары, профсоюздар, ВЛКСМ, кооперативтар, культура-ағартыу учреждениеләре һәм башҡалар инә.

Эшселәр синыфының бөтә был отрядтарының эшмәкәрлеген бер маҡсатҡа йүнәлтеү, уларҙың эшендә айырымлыҡҡа юл ҡуймау өсөн хеҙмәтсәндәрҙең бөтә ойошмаларына етәкселек итеүсе, коммунизм өсөн көрәштә уларҙың дөйөм линияһын билдәләүсе ойошма кәрәк. Ленин—Сталин партияһы бына шундай һыналған ойошма булып тора.

Хеҙмәтсәндәрҙең дошмандары, троцкийселәр һәм башҡа һатлыҡ йәндәр пролетариат диктатураһы системаһында коммунистар партияһының етәксе ролен инҡар иттеләр, шуның менән эшселәр синыфын көсһеҙләндерергә, дошмандар алдында уны ҡоралһыҙландырырға маташтылар. Ленин һәм Сталин эшселәр синыфының башҡа ойошмалары араһында партияның етәксе роле өсөн арымай-талмай көрәштеләр. Улар, большевиктар партияһы пролетариаттың синфи ойошмаһының юғары формаһы булып тора, тип өйрәттеләр.

Пропагандист, һөйләүен дауам итеп, партияның көсө массалар менән уның тығыҙ бәйләнеш тотоуында, тип күрһәтә. Партияның бөтә сараларын халыҡтың бер күңелдән яҡлауы партияның масса менән айырылмаҫлыҡ бәйләнешен раҫлау булып тора. Шулай уҡ был бәйләнеш партия сафының коммунизм төҙөүсе кешеләрҙең иң яҡшылары, совет халҡының тоғро улдары һәм ҡыҙҙары иҫәбенә үҫеүендә лә күҙәлә.

Партияның халыҡ менән бәйләнеше һайлау кампанияларында асыҡ сағыла, уларҙа коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы һәр ваҡыт гүзәл еңеүгә өлгәшә.

Большевиктар партияһы үҙен миллионлаған партияһыҙҙар менән урата ала. Бөтә совет халҡы большевиктар партияһы тирәһенә тупланған, уның көсө лә бына шунда, уның еңелмәҫлегенең сығанағы ла бына шунда. СССР-ҙа бөтә Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге урынлашты.

Большевиктар партияһының көсө шунда: ул тәнҡит һәм үҙ-үҙенде тәнҡиттән ҡурҡмай, кадрҙарҙы уларҙың хаталарында ла өйрәтә һәм тәрбиәләй.

Большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит беҙҙең партиябыҙҙың үҫешенең төп шарты булып тора.

Унан ары пропагандист Ленин—Сталин партияһының эшселәр синыфы дошмандары менән килешмәүсән көрәштә үҫеүен һәм сыныҡыуын күрһәтә. Большевиктар партияһы меньшевиктарҙың, анархистарҙың һәм эсерҙарҙың ваҡ буржуаз партияларын тар-мар итте. [illegible] большевиктар партияһына һәм Совет государствоһына ҡаршы емереү эше алып барған троцкийселәрҙең, зиновьевселарҙың, бухаринселарҙың, милли уклонсыларҙың антиленинсе группировкаларын ул үҙ сафынан сығарып ташланы.

Партия, троцкийсе-бухаринсе һәм башҡа хыянатсыларҙы, сит ил разведкаһының агенттарын тар-мар итеп, үҙ сафының бығаса күрелмәгән берҙәмлегенә һәм тупланыуына өлгәште.

Большевиктар партияһы, тип пропагандист һүҙен йомғаҡлап, донъяла беренсе яңы типтағы партия, ленинизм партияһы булып тора. Уның бөтә донъя күләмендәге тарихи тәжрибәһендә бөтә илдәрҙең коммунистары пролетариаттың боевой, революцион партияһын төҙөргә һәм нығытырға өйрәнәләр. Большевиктар партияһынан туғандаш компартиялар массаның социализм өсөн көрәшенә етәкселек итергә өйрәнәләр.

Ленин — Сталин партияһы — эшселәр синыфының ысын-ысындан интернационал партияһының өлгөһө ул. Ул милләтселектең һәр төрлө күренештәренә ҡаршы ҡыйыу көрәште һәм көрәшә, беҙҙең халҡыбыҙҙы йәшәү көсө биреүсе совет патриотизмы рухында, пролетар интернационализм рухында тәрбиәләй.

Большевиктар партияһы үҙенең халыҡ-ара пролетариат алдындағы интернационал бурыстарын намыҫ менән үтәй. Совет халҡы социализм төҙөүсе халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәренә эскерһеҙ рәүештә, туғандарса ярҙам итеп килә.

Тыңлаусылар менән беседала түбәндәге һорауҙарҙы тикшерергә мөмкин:

1. Ни өсөн иҫке социал-демократик партиялар яңы тарихи шарттарҙа эшселәр синыфының революцион көрәшенә етәкселек итеүгә булдыҡһыҙ булып сыҡтылар.

2. Яңы типтағы партияны төҙөү кәрәклеге нимәҙән килеп сыҡты?

3. Яңы типтағы партия булыу яғынан большевиктар партияһының үҙенсәлектәре нимәҙән тора?

Пропагандист, ошо һорауҙар тирәһендә беседа ойоштороп, бөтә тыңлаусыларҙың да большевиктар партияһының төп үҙенсәлектәрен нык һәм тәрән үҙләштереүҙәренә, уның көсө һәм еңелмәҫлеге нимәлә тороуын аңлауҙарына ынтылырға тейеш.

* * *

Пропагандист, Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының бөйөк юлбашсыларының тормошо һәм эше тураһында һөйләй башлап, беҙҙең партиябыҙҙы бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең гениаль юлбашсылары һәм учителдәре В. И. Ленин менән И. В. Сталин ойошторҙолар, тәрбиәләнеләр һәм сыныҡтырҙылар, тип күрһәтә.

Ленин һәм Сталиндең беҙҙең халҡыбыҙҙың бәхете өсөн, коммунизм өсөн революцион эштәре, тормош һәм көрәш тәре бөтә коммунистар өсөн, донъялағы бөтә пролетарийҙар өсөн рухландырыусы өлгө булып тора.

Владимир Ильич Ленин үҙенең бөтә ғүмерен хеҙмәтсәндәрҙе эксплуататорҙар иҙеүенән азат итеү эшенә, беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү эшенә бирҙе.

Батша хөкүмәтенең эҙәрлекләүҙәре лә, һөргөн һәм төрмәләр ҙә, мәхрүмлектәр ҙә Лениндә маҡсатҡа барыу юлында туҡтата алманылар, уның ихтыярын ҡаҡшата алманылар.

Лениндең тормошо һәм эшмәкәрлеге, тип күрһәтә пропагандист, большевиктар партияһының һәм эшселәр синыфының социализм өсөн көрәше менән айырылмаҫлыҡ булып бәйләнгән. Ленин большевиктар партияһын төҙөүсе, юғары типтағы етәксе булды.

Владимир Ильич Ленин большевиктар партияһын, беҙҙең Тыуған илебеҙҙең эшселәр синыфын арымай-талмай социалистик революцияға әҙерләне. Ленин рус пролетариатының 1905 — 1907 йылдарҙағы революцион һуғыштарына етәкселек итте. Беренсе рус революцияһы еңелгәндән һуң, Ленин партияның сафын тупланы һәм нығытты, уны самодержавиеға, капиталистарға һәм помещиктарға ҡаршы яңынан һөжүмгә күсеүгә әҙерләне.

Ленин һәм Сталин етәкселегендә Россияның эшселәр синыфы еңешле рәүештә Октябрь социалистик революцияһын тормошҡа ашырҙы.

Үлемһеҙ Ленин эшсе һәм крестьяндарҙың донъяла беренсе государствоһын, Совет социалистик государствоһын нигеҙләне. Уның етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙең эшселәре һәм крестьяндары граждандар һуғышы йылдарында интервенттарҙы һәм аҡ гвардеецтарҙы тар-мар иттеләр, Антантаның өс походын кире ҡаҡтылар, Октябрҙең бөйөк ҡаҙаныштарын һаҡлап ҡалдылар.

Ленин беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөүҙең гениаль планын эшләне.

Ленин революцион көрәштә революцион теорияны эшләү менән бергә ярәштырып алып барҙы. Ул марксизмды дауам итте, артабан үҫтерҙе, ижади яҡтан байытты, уны яңы юғары баҫҡысҡа күтәрҙе. Ленин империализм һәм пролетар революциялар осоронда эшселәр синыфының революцион көрәш тәжрибәһен дөйөмләштерҙе. Ленинизм бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең байрағы, кешелектең коммунизмға барыу юлын яҡтыртыусы [illegible] маяҡ булып әүерелде.

Ленин марксизмдең һәм эшселәр синыфының дошмандарына ҡарата килешмәүсән булды. Ул «экономистарға», меньшевиктарға, эсерҙарға, анархистарға, троцкийселәргә һәм башҡа халыҡ дошмандарына ҡаршы ҡыйыу көрәш алып барҙы. Ленин беҙҙең партиябыҙҙы оппортунизмға ҡаршы аяуһыҙ көрәшеү рухында тәрбиәләне. Ул партияның берҙәмлеге тураһында, уның сафының сафлығы тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрҙе.

Ленин абай юлбашсы ғына түгел, а яңы типтағы юлбашсы, пролетариаттың бөйөк революцион армияһының гениаль етәксеһе булды, тигән фекерҙе пропагандист айырыуса һыҙыҡ өҫтөнә ала. Бөйөк Ленин ысын-ысындан халыҡ юлбашсыһы ине. Ул эшселәр, крестьяндар, интеллигенция менән тығыҙ бәйләнеш тотто. Ленин партиянан, Советтарҙан государство идара итеүгә хеҙмәтсәндәрҙе киң ылыҡтырыуҙы талап итте. Ул большевиктарҙы халыҡ тауышына һиҙгер ҡолаҡ һалырға, уларҙан өйрәнергә өйрәтте.

Ленин Тыуған илде ҡайнар һөйҙө. Ул социалистик Ватандың бөйөк патриоты булды.

Бөйөк Ленин менән бергә иптәш Сталин беҙҙең партиябыҙҙы төҙөнө, эшселәр синыфының капитализмды ҡолатып ташлау өсөн көрәшенә етәкселек итте. Иптәш Сталин Ленин менән бергә 1917 йылдың октябрендә ҡоралды восстаниеға етәкселек итте, совет государствоһын төҙөнө һәм нығытты. Иптәш Сталин граждандар һуғышы йылдарында Ҡыҙыл Армияның интервенттарҙы һәм аҡ гвардеецтарҙы еңеүен ойошторҙо. Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге большевизмдең тарихе, бөйөк Лениндең эшмәкәрлеге менән айырылғыһыҙ бәйләнгән.

Пропагандист Ленин менән Сталиндең бөйөк дуҫлығы, большевиктар партияһы өсөн, совет халҡы өсөн был бөйөк дуҫлыҡтың әһәмиәте тураһында һөйләй.

В. И. Ленин үлгәндән һуң большевиктар партияһына, Совет государствоһына, беҙҙең халҡыбыҙға етәкселек итеү уның боевой соратнигы һәм дуҫы, уның эшен бөйөк дауам иттереүсе — Иосиф Виссарионович Сталинға күсте. Иптәш Сталин Лениндең байрағын юғары күтәрҙе һәм уны алға алып барҙы, ленинизмдең дошмандарын тар-мар итте. Сталин —бөгөнгө Ленин ул.

Бөйөк теоретик, революцион фәндең корифейы булған иптәш Сталин марксистик-ленинсе учениене бөтә яҡлап үҫтерҙе һәм байыҡтырҙы.

Иптәш Сталин етәкселегендә беҙҙең Тыуған илебеҙҙең халыҡтары социализм төҙөнөләр, күп милләтле ҡеүәтле Совет государствоһын төҙөнөләр һәм нығыттылар.

Немец-фашист илбаҫарҙарына һәм япон империалистарына ҡаршы совет халҡының Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында иптәш Сталин совет кешеләренең социалистик Ватанын намыҫы, азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн алып барған ҡоралы көрәшенә етәкселек итте, беҙҙең халҡыбыҙҙы бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүгә килтерҙе.

Большевиктар партияһының бөйөк юлбашсыһы, совет хөкүмәтенең башлығы — иптәш Сталин беҙҙең илебеҙҙә коммунистик общество төҙөүгә юнәлтелгән бөтә ижади эшкә етәкселек итә.

Иптәш Сталин хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждарына, уларҙың материаль һәм культура кимәлен күтәреүгә бөйөк хәстәрлек менән ҡарай. Иптәш Сталин коммунистарҙы һәр ваҡыт массаны өйрәтергә һәм унан өйрәнергә, эштәге етешһеҙлектәрҙе төҙәтеү өсөн тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте ҡыйыу файҙаланырға саҡыра.

Бөйөк Сталин исеме — беҙҙең халҡыбыҙ өсөн, донъялағы бөтә абай кешеләр өсөн иң ҡәҙерле исем. Бөйөк Сталин исеме — коммунизмдең киләсәк еңеүенең символы, бөтә алдынғы кешелек донъяһының өмөтө ул. Совет кешеләренең, ер шарындағы бөтә намыҫлы эшсәндәрҙең йөрәктәре бөйөк Сталинға ҡайнар һөйөү менән тулы.

Беседала түбәндәге мәсьәләләрҙе тикшерергә мөмкин:

1. Ленин һәм Сталин — большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының ойоштороусылары һәм етәкселәре.

2. Иптәш Сталин — Лениндең үлемһеҙ эшен бөйөк дауам иттереүсе.

* * *

Теманың «Большевиктар партияһы совет обществоһына нисек етәкселек итә» тигән бүлеге буйынса, материалды яҡшыраҡ үҙләштереүһен өсөн, икешәр сәғәтлек ике занятие үткәрергә тәҡдим ителә. Беренсе занятиелә пропагандист тыңлаусыларҙы совет халҡының политик юлбашсыһы, социалистик государствоның етәксе көсө булыу яғынан большевиктар партияһының роле менән таныштыра. Киләһе занятиелә юғарыла күрһәтелгән бүлектең икенсе — партия хеҙмәтсәндәрҙең бөтә ойошмаларының етәксе ядроһы, большевиктар партияһының политикаһы — совет ҡоролошоноң йәшәү нигеҙе, тигән өлөшө өйрәнелә.

Пропагандист һөйләүенең башында тыңлаусыларға ни өсөн большевиктар партияһы совет халҡының берҙән-бер политик партияһы булыуын аңлата. Ул, был социалистик обществоның асылынан килеп сыға, унда бер-береһенә ҡаршы торған антагонистик синыфтар юҡ, ә эшселәр синыфы, крестьяндар һәм интеллигенция интерестарҙың һәм маҡсаттарҙың дөйөмлөгө менән берләшкәндәр, тип күрһәтә.

Пропагандист унан һуң тыңлаусыларға ни өсөн капиталистик илдәрҙә бер нисә политик партия булыуы тураһында һөйләй. Был капиталистик обществола антагонистик синыфтарҙың булыуы һәм улар араһында ҡаты көрәш барыуы менән аңлатыла. Һәр бер синыф үҙенең политик партияһын ойоштороуға ынтыла. Бынан тыш, хеҙмәтсәндәрҙе алдау маҡсатында күп илдәрҙә буржуазияның берәү генә түгел, ә бер нисә партияһы бар. Бөтә был партиялар программаларының һәм исемдәренең төрлөсә булыуына ҡарамаҫтан эксплуататорҙарҙың интерестарын яҡлайҙар, капитализмдең нигеҙҙәрен һаҡлайҙар.

(Дауамы 3-сө биттә).

Политик мәктәп пропагандистәренә ярҙамға

„ВКП(б)—совет общественностың етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө,, тигән тема буйынса занятиеләрҙе нисек үткәрергә

(Аҙағы. Башы 2-се биттә).

Пропагандист, революцияға тиклем Рәсәйҙә бер нисә буржуаз һәм ваҡ буржуаз партия бар ине, тип күрһәтә. Бөтә был партиялар, черносотенецтарҙан һәм кадеттарҙан башлап һәм эсерҙарға, меньшевиктарға, анархистарға тиклем, халыҡтың ауыҙ дошманы булдылар.

Совет халҡы Ленин—Сталин партияһының ғына уның интересын яҡлауына, халыҡ бәхете өсөн, коммунизм өсөн фидакәр көрәшеүенә үҙенең күп тәжрибәһендә ышанды. Беҙҙең халҡыбыҙ большевиктар партияһына үҙенең яҙмышын ышанып тапшыра.

Пропагандистың һөйләүе тыңлаусыларҙы большевиктар партияһы совет халҡының юлбашсыһы булып тора, совет кешеләре Ленин — Сталин партияһы менән туғанлаштылар, большевиктар партияһының маҡсаты бөтә совет халҡы кәрәшенең маҡсаты булып әүерелде, тигән һығымтаға килтерә.

Унан һуң пропагандист социалистик общественностың Совет государствоһы тарафынан юнәлтелеүен, Совет государствоһында эшселәр синыфының етәксе роль алып тороуын аңлата. Был беҙҙең общественностың коммунизмға күсеүенең мөһим шарты булып тора. Большевиктар партияһы — үҙенең авангарды — аша эшселәр синыфы общество государство етәкселеген тормошҡа ашыра.

Эшселәр синыфына партия власте яу- [illegible]

[illegible]

Пропагандист СССР Конституцияһының 126-сы статьяһын уҡып аңлата, был статья совет общественностың етәкселек [illegible]

[illegible]

Партия государство һәм общество ойошмаларында [illegible]

[illegible]

Партия етәкселегендә сталинсе биш йыллыҡтар [illegible]

[illegible]

Пропагандист, большевиктар бөйөк эше, большевиктар партияһы Совет [illegible] Ул беҙҙең Тыуған илебеҙҙе [illegible] индустриаль-колхоз державаһына әйләндерҙе.

[illegible] материаль һәм культура кимәлен күтәреү тураһында хәстәрлек күрә.

Тыңлаусылар менән беседала түбәндәге һорауҙарҙы тикшерергә мөмкин:

1. Ни өсөн совет общественностында бер генә политик партия, большевиктар партияһы бар?

2. Ни өсөн капиталистик илдәрҙә бер нисә буржуаз партия йәшәй?

3. Большевиктар партияһы нисек итеп государство һәм общество органдарына һәм ойошмаларына политик етәкселекте тормошҡа ашыра?

Пропагандист, беседаға етәкселек итеп, тыңлаусыларҙың ысынбарлыҡтың конкрет фактыларында большевиктар партияһының етәксе һәм юнәлеш биреүсе ролен күҙ алдарына килтереүҙәренә өлгәшеүгә ынтыла.

* * *

Теманың һуңғы ике мәсьәләһенә арналған һөйләүҙе пропагандист большевиктар партияһының эшселәр синыфы ойошмаларының юғары формаһы булыуы, уның хеҙмәтсәндәрҙең бөтә массовый ойошмаларына етәкселек итеүен күрһәтеүҙән башлай.

Партия, совет общественностың етәксеһе һәм юнәлеш биреүсе көсө булған хәлдә, массовый ойошмаларҙы халыҡ менән бәйләнеш урынлаштырыуҙа привод ҡайыштары итеп, пролетариат диктатураһын тормошҡа ашырыуға ярҙам итеүсе ҡеүәтле рычагтар итеп файҙалана.

Пропагандист, бындай привод ҡайыштары булып, бөтәһенән дә элек, хеҙмәтсәндәрҙең иң массовый ойошмалары — Советтар тора, тип аңлата. Государство власе органы булған Советтар илгә идара итәләр. Улар үҙҙәренең эшендә актив ҡатнашыусы киң массалар менән бәйлә- [illegible] Мәҫәлән, беҙҙең илебеҙҙә Советтарҙа 1,4 миллиондан ашыу депутат — эшселәр, колхозсылар, совет интеллигенцияһы вәкилдәре бар. Миллионлаған совет граждандары [illegible]

Шулай уҡ, үҙ сафтарында 28 миллиондан ашыу хеҙмәтсәнде берләштергән совет профсоюздары, 9 миллиондан ашыу член булған Ленинсе-сталинсе комсомол, колхоздар, кооперациялар, матбуғат һәм башҡа общественный ойошмалар привод ҡайыштары булып торалар.

Пропагандист был массовый ойошмаларҙың бурыстарына ҡыҫҡаса туҡтала, тыңлаусыларға уларҙың эш формалары менән таныштыра.

[illegible]

[illegible] марксистик-ленинсе теорияға нигеҙләнгән. Ул общественный үҫеш барышын алдан күрә, хеҙмәтсәндәрҙең төп интерестарын сағылдыра һәм ул беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөүгә юнәлтелгән.

Большевиктар партияһының полити- [illegible]

[illegible]

Беседаның аҙағында пропагандист бөтә тема буйынса материалды ойөшөүгә йомғаҡ яһай.

Ленин — Сталин партияһы — беҙҙең эпохабыҙҙың аҡылы, намыҫы һәм вижданы ул. Уның боевой байраҡтары аҫтында совет халҡының иң яҡшы улдары һәм ҡыҙҙары йыйналғандар. Бөйөк Сталин етәкселегендә большевиктар партияһы беҙҙең халҡыбыҙҙы ныҡлы һәм ышаныслы рәүештә алға, коммунизмдың тулы еңеүенә алып бара.

В. Гольцев.

«ВКП(б)—совет общественностың етәксе һәм юнәлеш биреүсе көсө» тигән тема буйынса занятиеға әҙерләнгәндә политик мәктәп пропагандистәренә тәҡдим ителгән әҙәбиәт:

1. И. В. Сталин — Ленинизм нигеҙҙәре тураһында. VIII бүлек. Әҫәрҙәр, 6 том.
2. И. В. Сталин — Ленинизм мәсьәләләренә ҡарата. Әҫәрҙәр, 8 том.
3. И. В. Сталин — Ленин тураһында. Әҫәрҙәр, 6 том.
4. И. В. Сталин — ВКП(б) Ү. К. эше тураһында партияның XVIII съезында отчет докладмы. III бүлек. Ленинизм мәсьәләләре, 11 баҫма.
5. ВКП(б) тарихы. Ҡыҫҡаса курс. Йомғаҡлау.
6. Владимир Ильич Ленин. Тормошо һәм эшмәкәрлегенең ҡыҫҡаса очерҡы.
7. Иосиф Виссарионович Сталин. Госполитиздат. 1947.
8. ВКП(б) Ү. К. һәм СССР Министрҙар Советының иптәш Сталинға етмеш йәш тулыу айҡанлы ҡотлауы.

„Кызыл Башкортостан" материалдары эҙенән

„Ҡарар итеү менән генә эш бөтмәй әле..."

Ошо йыл менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 180-се номерында Өсән йылғаһында һалына башлаған (Ҡандра районы) Туҡай исемендәге ГЭС төҙөлөшөнөң ерәшлекке осрауы, һуңғы айҙарҙа унда эштең үҙ ағымына тыныусыуы, ГЭС төҙөүҙә күп колхоздарҙың ҡатнашлыҡ итмәүҙәре һәм төҙөлөш начальнигы Василенко, әлкән прораб Борҙанов иптәштәрҙең төҙөлөш менән тейешле етәкселек итмәүҙәре тураһында хәбәр баҫылып сыҡҡайны.

Газетала бирелгән был хәбәрҙе партияның район комитеты бюроһы үҙенең ултырышында тикшерҙе һәм хәрес тип тапты, ГЭС төҙөү эшендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү маҡсатында конкрет саралар билдәләне һәм төҙөлөшкә етәкселек итеүҙе район Советы председателе урынбаҫары иптәш Хәмитова йөкмәтте.

МАТБУҒАТ КҮҘӘТЕҮ

Ауыл хужалығы мәсьәләләрен системалы яҡтыртыуға өлгәшергә

«Ленинсе» газетаһы (ВКП(б)-ның Байҡыбаш район комитеты һәм район Советы органы) үҙенең 12 августа сыҡҡан номерында быйылғы урожайҙы тиҙ, юғалтыуһыҙ йыйып алыу һәм государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү тураһында Байҡыбаш районы колхозсыларының, МТС һәм ауыл хужалығы специалистарының мөрәжәғәтен баҫып сығарҙы.

«Фрунзе исемендәге, «Байҡыбаш», Тельман, Рокоссовский исемендәге, «Большевик» колхоздарында государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда — 10 сентябргә, «Политотдел», Киров исемендәге (Росстреалевский ауыл Советы), «Ҡыҙыл герой», «Ҡыҙыл яр», «Ядро», «Ҡыҙыл таң», Маркс исемендәге, «8 март», «Дружба», Жуков исемендәге колхоздарҙа — 15 сентябргә һәм башҡа колхоздарҙа 25 сентябргә үтәргә...», вәғәҙә ителәр байҡыбашлылар.

Газета йөкләмәне үҙ битендә баҫып сығарҙы ла, тынысланды. Колхозсыларҙың, механизаторҙарҙың нисек көрәшеүҙәрен системалы рәүештә яҡтыртманы. Государство алдындағы беренсе изге бурысты уңышлы хәл итеүгә киң общественность фекерен тупламаны.

Район тарафынан алынған социалистик ярыш йөкләмәһендә биш колхоз государствоға иген тапшырыу планын 10 сентябргә, ә 10 колхоз—15 сентябргә үтәү бурысын ҡуйғайнылар. Ләкин, үкенескә ҡаршы, был ауыл хужалығы артелдәренең береһе лә үҙ вәғәҙәләрен билдәләнгән срокҡа үтәмәнеләр. Байҡыбаш районы государствоға иген тапшырыуҙа республикабыҙ күләмендә артҡа ҡалды.

Ләкин «Ленинсе» газетаһы (яуаплы редакторы иптәш Сәғитов) был тревогалы хәлгә киләшеп ҡараны, мөһим политик кампанияны үтәүҙә райондың был тиклем артта ҡалыуының төп сәбәптәрен асманы, государство алдындағы изге бурысты үтәүгә яуапһыҙ ҡараусы айырым етәкселәрҙе ҡаты тәнҡитләмәне.

«Алған йөкләмәләребеҙҙе намыҫ менән үтәйек» тигән темала газетаның 12 сентябрь номерында урынлаштырылған баш мәҡәләлә государствоға иген тапшырыуҙа алда барыусы бер нисә колхозды күрһәткәндән һуң, әштә әҙәүсе ауыл хужалығы артелдәре тураһында яҙы.

«...Һуңғы биш көнлөктә көн аяҙ булыу һәм комбайндарҙың эше байтаҡ уҡ яҡшырыу һөҙөмтәһендә күп колхоздарҙа һуғылған ашлыҡ күп йыйналды. Каганович һәм Молотов исемендәге колхоздарҙа 300—400 центнер иген киптерелмәйенсә ырҙын табағында ятҡырыла. Бындай фактыларҙы башҡа колхоздарҙа ла күрергә була», — тине.

Ә һуң, Каганович һәм Молотов исемендәге колхоздарҙа һуғылған ашлыҡтарҙы киптереү эше ни өсөн насар ойошторолған, унда 400 центнерға яҡын игендең оҙаҡ ваҡыттар буйына хәрәкәтһеҙ ятҡырылыуына кем гәйепле, килеп тыуған хәлдән ҡотолоу өсөн ни эшләргә кәрәк?

Бына был турала баш мәҡәләлә бер нәмә лә әйтелмәй, эштә һынылыш булдырыуға ҡарата практик юлдар күрһәтелмәй.

Баҫыуҙа хеҙмәт нисек ойошторолған, комбайндар, молотилка агрегаттары һәм баҫыусылыҡ бригадалары көндәлек, смена нормаларын нисек үтәйҙәр, юғалтыуҙарға ҡаршы көрәш алып барыламы, транспорт бригадалары нисек эшләй?

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу планын үтәүҙә ҙур роль уйнаған был мөһим мәсьәләләр газета биттәрендә тейешенсә яҡтыртылманы.

ВКП(б) район комитетының 6 сентябрҙә наубәттәге пленумы булды. Пленум үҙенең ҡарарында «Ҡамышлы күл», «Мировой октябрь», «Башҡортостан» «Искра—II», «Ядро», «Ҡыҙыл партизан», «Ленин булаге», Чапаев исемендәге һәм башҡа колхоздарҙың государствоға иген тапшырыу пландарын өҙгөләүҙәрен айырыуса билдәләп үтте. Бер үк ваҡытта пленум планды өҙәүсе ауыл хужалығы артелдәренең председателдәренә, партияның тәүге ойошмалары секретарҙарына ауыл хужалығы менән йомшаҡ етәкселек иткәнлектәрен күрһәтеп, уларҙан эш темпын көсәйтеүгә практик саралар күреүҙе талап итте.

Район газетаһы пленум ҡарарын үтәүгә бөтә коммунистарҙы һәм колхозсылар массаһын мобилизовать итеү өсөн үҙ биттәрендә киң күләмдә агитация-массовый эштәр алып барырға, пландың үтәлешен уңышлы хәл итеүҙә урындағы партия ойошмаларына ярҙам күрһәтергә тейеш ине. Ләкин күмәлдә улай булманы. Мәҫәлән, ул үҙенең һуңғы көндәрҙә сыҡҡан номерҙарында ВКП(б) район комитетының пленумы тарафынан тәнҡитләнгән колхоздарҙың государствоға иген тапшырыу планын үтәү өсөн нисек көрәшеүҙәре тураһында бер генә материал да ойошторол бирмәне, дөйөм фразалар менән яҙылған материалдар урынлаштырыу менән генә сикләнде. «Ҡамышлы күл», «Башҡортостан», «Искра—II», «Мировой октябрь» һәм башҡа колхоздарҙың эштәрен яҡшыртыу өсөн тейешенсә көрәш ойошторманы.

Шулай уҡ газета ауыл хужалығы кампанияһын үткәреүҙә үҙ йөкләмәләрен әлгелә үтәүсе колхоздарҙың, бригадаларҙың һәм механизаторҙарҙың тәжрибәләрен яҡтыртыуға ла тейешле иғтибар бирмәй. Тегеләй йәки был колхоздың яҡшы эшләүе тураһында газетала бирелгән материалдар башлыса информация характерендә генә булалар. Уларҙа алдынғыларҙың еңеп сығыу сере һәм эш методтары күрһәтелмәй. Бер үк ваҡытта газета биттәрендә урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәрен башҡарыуҙа партияның тәүге ойошмаларының тотҡан роле һәм баҫыуҙа партия-ойоштороу һәм политик-массовый эштәрҙең ҡуйылышы тейешенсә сағылдырыла бармай.

«Ленинсе» газетаһы үҙенең был серьез етешһеҙлектәрен йылдам бөтөрөргә һәм ауыл хужалығы мәсьәләләрен системалы рәүештә яҡтыртыуға өлгәшергә тейеш.

Бөтәһенән дә элек, колхоздар тарафынан алынған социалистик ярыш йөкләмәләренең үтәлешен эҙмә-эҙлекле һәм системалы рәүештә яҡтыртырға, эшкә яуапһыҙ ҡараусы работниктарҙы, уларҙың кем булыуҙарына ҡарамаҫтан, ҡаты тәнҡитләргә һәм алдынғы тәжрибәләрҙе киң күләмдә пропагандаларға кәрәк.

Комсомол тормошо

Отчет-һайлау йыйылыштары ҙур ойошҡанлыҡ менән үтә

Ғафури районының комсомол ойошмаларында отчет-һайлау йыйылыштары ҙур ойошҡанлыҡ менән үткәреләләр. Тәүге йыйылыштар уҡ комсомолецтарҙың үҙ ойошмаларының эшенә талапсанлыҡ менән ҡарағанлыҡтарын һәм идея-политик яҡтан үҫә барғанлыҡтарын күрһәтте.

«Вольная жизнь» колхозында ундағы 18 комсомолецтың бөтәһе лә ҡатнашлыҡ иткән йыйылышта ВЛКСМ комитетының эше тураһында отчет менән комитет секретары иптәш В. Федоров сығыш яһаны. Отчет докладында ойошманың эшенә тәрән анализ бирелде, етешһеҙлектәр һәм уны тыуҙырған сәбәптәр асылды.

— Беҙҙең комсомол ойошмаһы, — ти иптәш Федоров, — колхоз партия ойошмаһының етәкселегендә, алда торған бурыстарҙы үтәү буйынса бик ҙур эштәр башҡарҙы. Комсомолецтар бөтәһе лә колхоз производствоһының хәл иткес участкаларында — баҫыусылыҡ бригадаһында һәм малсылыҡ фермаларында эшләйҙәр. Комсомолецтарҙан торған транспорт бригадаһы государствоға иген тапшырыуҙа ҙур ойошҡанлыҡ күрһәтеп эшләне. һәм шул аркала государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда, республикала беренсе булып үтәүгә өлгәштек.

Иптәш Федоров комсомол ойошмаһының союздан тыш йәштәр араһында алып барған политик тәрбиә һәм культура-массовый эштәрен ентекле рәүештә туҡталды. Йыйылышта ҡатнашыусылар отчет докладын тикшереүҙә активлыҡ күрһәттеләр.

— Комсомол ойошмаһы, — тине комсомолец Я. Логин, — быйыл колхозда яңы клуб һалыу буйынса инициатива күрһәтте. Үткәрелгән воскресниктарҙа комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр етерлек тиклем төҙөү материалдары әҙерләнеләр. Ләкин комитет башланған эште аҙағына тиклем алып барып еткермәне. Төҙөү материалдары әҙерләнһә лә, төҙөләш эштәре әлегә тиклем башланғаны юҡ.

Ҡыҙыл мөйөш ташландыҡ хәлдә. Был, йәштәр араһында культура-массовый эшкә алып барыуға бик ныҡ ҡамасаулай.

«Урняк», «Яңы тормош», «Краснодубровск», Красноусол урта мәктәбе комсомол ойошмаларында ла отчет-һайлау йыйылыштары юғары идея-политик кимәлдә, большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит билдәһе аҫтында үттеләр.

С. Усманов.

Комсомол ойошмаһы яҡшы эшләгән урында

Сәлауат. «Новая жизнь» колхозы комсомол ойошмаһының күптән түгел булған отчет-һайлау йыйылышы комсомолецтарҙың актив ҡатнашлығында үтте. Комсомол ойошмаһының секретары иптәш Куковкин яҡшы әҙерләнелгән отчет докладмы менән сығыш яһап, ойошманың отчет осорында башҡарған бөтә эштәре тураһында һөйләне.

Колхозда партия ойошмаһы булмағанлыҡтан, комсомол ойошмаһы был партия райкомының тапшырыуы буйынса колхозға етәкселек итеү эшен башҡара һәм ул үҙенең был бурысын уңышлы үтәп килә. Ул һәр ваҡыт колхоз правлениеһе менән тығыҙ бәйләнеш тота. Комсомолецтар союздан тыш йәштәр һәм колхозсылар араһында массовый ойоштороу эштәре алып баралар. Бөтә комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр колхоз производствоһында актив ҡатнашалар. Комсомолецтарҙың һәр береһе эштең яуаплы участкаларына беркетелгән. Комсомолецтарҙан ике тракторист һәм бер комбайнер бар. Комсомолец И. Посагин колхоздың бригадиры булып эшләп, үҙен оҫта ойоштороусы, намыҫлы етәксе итеп танытты.

Комсомол ойошмаһының инициативаһы менән колхоздың бөтә эш тармаҡтарында ла социалистик ярыш киң йәйелдерелгән. Күрһәткес таҡта булдырылған, стена газеталары, боевой листоктар регуляр рәүештә сығарыла. Колхоз государствоға иген тапшырыу планын 5 октябргә үтәне. Малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы бөтә төр малдар буйынса ла уңышлы үтәлде.

Комсомолецтарҙың политик уҡыуҙары яҡшы ойошторолған. Политик түңәрәктең пропагандисы иптәш Пичалева үҙ эшен намыҫ менән башҡара. Уҙған уҡыу йылында түңәрәк үҙ эшен уңышлы тамамланы. Түңәрәктең бөтә 13 тыңлаусыһы ла программа менән ҡаралған материалдарҙы яҡшы үҙләштерҙеләр. Ә быйыл 15 кеше иптәш Сталин биографияһын өйрәнә.

Иптәш Куковкин үҙенең отчетында ойошма эшендәге етешһеҙлектәргә лә туҡталды. Ҡайһы бер комсомолецтарҙың әле башҡалар өсөн өлгө була алмауҙарын, тәртип боҙоуҙарын, шулай уҡ колхозсылар араһында культура-ағартыу эштәренең түбән кимәлдә булыуын әйтте.

Иптәш Куковкиндең докладмы буйынса 5 кеше сығыш яһаны. Улар ойошма эшендәге айырым етешһеҙлектәргә туҡталып, киләсәктә уны бөтөрөү юлдарын күрһәттеләр. Йыйылыш ойошманың эшен ҡәнәғәтләнерлек тип табып, иптәш Куковкинды яңынан секретарь итеп һайланы. Шулай уҡ йыйылышта ауылға радио үткәреү өсөн средство һәм библиотека өсөн бүлмә биреүҙе һорап правлениеға мөрәжәғәт итергә тигән ҡарар ҡабул ителде.

Р. Заипов.

Намыҫлы хеҙмәт һөҙөмтәләре

Күгәрсен районы игенселәре быйыл государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр. Был беҙҙең район игенселәре өсөн ҙур еңеү булып тора. Быға өлгәшеү өсөн район партия ойошмаһынан партия-политик, партия-ойоштороу эштәрен көсәйтеү, хужалыҡҡа етәкселек итеү эшен яҡшыртыу талап ителде.

Әйтергә кәрәк, район партия ойошмаһы быйыл районда игенселек һәм общественный малсылыҡ өлкәһендә ҡырҡа һынылыш яһауҙы тәьмин итер өсөн бик күп эш башҡарҙы һәм был һынылыш партия һәм хөкүмәттең өҙлекһеҙ ярҙам күрһәтеүҙәре арҡаһында ғына мөмкин булды. Игенселәрҙең хеҙмәте йылдан-йыл ныҡыраҡ механизациялаштырыла бара. 1948—50 йылдар эсендә генә районды машиналар паркы бик күп трактор, комбайндар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары менән байыҡтырылды.

Был бай техниканы тулы файҙаланыу колхоздарҙа сәсеү майҙанын байтаҡ киңәйтеү мөмкинлеген тыуҙырҙы. Мәҫәлән, бойҙай сәсеү 1948 йылға ҡарағанда, 3 тапҡырға артты. Арыш сәсеү буйынса һуғыштан тиклемгеге кимәл былтыр уҡ уҙылып кителде.

Яҙғы сәсеүҙе ентекле рәүештә әҙерләүҙең арҡаһында колхоздарҙа яҙғы баҫыу эштәрен юғары сифатлы итеп агротехник срогтарҙа үткәрә алыуға өлгәштек. Тупраҡты эшкәртеүҙең сифатын яҡшыртыу һәм сәсеүлектәрҙе тәрбиәләүҙе дөрөҫ ойоштороу һөҙөмтәһендә колхоздарҙа мул урожай үҫтерелде. Ленин исемендәге «1 август», Свердлов, Фрунзе, 16 партсъезд, 18 партсъезд, Тельман исемендәге һәм башҡа күп кенә ауыл хужалығы артелдәрендә һәр бер гектарҙан уртаса 18—20 центнер, ә айырым участкаларҙа һәр гектарҙан 25—30-ар центнер урожай алынды.

Район партия ойошмаһы игенселәрҙең иғтибарын ошо мул урожайҙы үҙ ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйып алыу өсөн көрәшкә юнәлтте. Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу тураһындағы мәсьәлә август айының тәүге яртыһында ВКП(б) район комитетының пленумында һәм сентябрь айы башында партияның район активы йыйылышында тикшерелде. Ошо уҡ мәсьәләләр буйынса партияның һәм комсомолдың тәүге ойошмаларының һәм колхозсыларҙың дөйөм йыйылыштары үткәрелде. Коммунистар, комсомолецтар һәм колхоз ауылының бөтә эшсәндәре СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «1950 йылда урожай йыйыу һәм ауыл хужалығы продукттарын әҙерләүҙе үткәреү тураһындағы» ҡарарын ентекләп өйрәнделәр, унда ҡуйылған бурыстарҙы үтәүгә өлгәшеү өсөн һәр кем айырым эш участкаларына беркетелде. Урожай йыйыуҙа һәм иген әҙерләүҙә иң яуаплы участкаларға коммунистар билдәләнде. Ошо йыйылыштарҙа уҡ колхозсылар һәм механизаторҙар күтәренке йөкләмәләр алдылар.

Бурыс — алған йөкләмәләрҙе үтәп сығыу өсөн көрәште ойоштороуҙан, кешеләрҙә йөкләмәләргә ҡарата яуаплылыҡ тойғоһо тәрбиәләүҙән тора ине. Әйтергә кәрәк, бик күптәр үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп сыҡтылар. Күгәрсен машина-трактор станцияһының комбайнеры иптәш Зотов «Сталинец—6» комбайны менән 600 гектар майҙандың урожайын йыйыу тураһында алған йөкләмәһен тулыһы менән үтәне. Мраҡ МТС-ының комбайнеры иптәш Гребнев 589 гектар майҙандың урожайын йыйҙы. Беҙҙә сезон заданиеларын бер ярым һәм ике тапҡырға үтәүселәр хәҙер күпләп иҫәпләнә. Шуға күрә беҙҙең районның МТС-тары комбайндар менән урожай йыйыу планын республикала икенсе урында булып үтәп сығыуға өлгәштеләр.

Комбайндар менән бер рәттән, колхоздарҙың үҙҙәрендәге урожай йыйыу машиналарын файҙаланыуға ла ныҡлы иғтибар бирелде. Лобогрейкаларҙа эшләүселәрҙән Деткин («Гигант» колхозы), Искәндәров («1 август» колхозы), Айтуғанов (Комсомол исемендәге колхоз) һәм башҡа күп кенә иптәштәр һәр көн һайын икешәр норма бирен, сезонда 120—150 шәр гектар майҙандың ашлығын урҙылар.

Партияның район комитеты урожай йыйыуға әҙерлек һәм уны үткәреү осоронда колхозсылар һәм механизаторҙар араһында массовый-политик эште яҡшыртыуға бик ныҡ иғтибар итте.

Партияның тәүге ойошмалары йыйылыштарында 400-ҙән дә артығыраҡ агитатор раҫланды, улар менән ике тапҡыр район һәм куст кәңәшмәләре үткәрелде. Партия ойошмаларының секретарҙары агитколлективтарға үҙҙәре етәкселек иттеләр һәм агитация эшенең һиҙелерлек яҡшырыуына өлгәштеләр. Агитатор иптәш Йәһүҙин «1 август» колхозының хеҙмәтсәндәреүсе трактор бригадаһында 12 номер боевой листок, 4 номер стена газетаһы сығарҙы систематик рәүештә беседалар үткәрҙе. Сидоров, Абдуллин, Валитов һәм башҡа күп кенә иптәштәр үҙҙәре беркетелгән участкаларҙа шул уҡ яҡшы эш өлгөләре күрһәттеләр.

Партия ойошмалары агитаторҙар коллективын файҙаланып, колхоздар, бригадалар һәм комбайн агрегаттары араһындағы социалистик ярышҡа регуляр рәүештә йомғаҡ яһай барҙылар. Алдынғыларҙың эш методтары шунда уҡ башҡаларға ла еткерелә барылды.

Массовый-политик эштәрҙе үткәреү менән бер рәттән, партия ойошмалары колхоз правлениеларының эшенә контролде лә тормошҡа ашырыуға ныҡлы иғтибар бирҙеләр. Мәҫәлән, «1 август» колхозында партия ойошмаһы иген таҙартыу эшен механизациялау кәрәклеге тураһында мәсьәлә күтәрҙе һәм ул эште ойоштороу өсөн ырҙын табағына мөдир итеп ВКП(б) члены иптәш Хәлитов беркетелде. Ул, колхоз члены иптәш Балыклов менән берлектә, иген таҙартыу өсөн механизациялаштырылған агрегат төҙөнө, һәм колхоз тәүлегенә 1000—1200 центнер игенде таҙартыу мөмкинлегенә эйә булды.

Государствоға иген тапшырыуҙы өҙлекһеҙ алып барыу өсөн көрәш аҙ ғына ла йомшартылманы. «Путь к коммунизму» колхозында, мәҫәлән, ямалы ырҙын табаҡтары етерлек түгел ине, партия ойошмаһы колхоз правлениеһынан был хәлдең һис киҫектерелмәҫтән төҙәтелеүен талап итте һәм ошо эштәрҙе башҡарыуға бер нисә коммунисты беркетте. Һөҙөмтәлә ямалы өс ырҙын табағы төҙәлде.

Башҡа колхоздарҙа ла ошондай уҡ эштәр башҡарылды һәм быларҙың бөтәһе лә государствоға иген тапшырыуҙы телһә ниндәй һауа шарттарында ла алып барырға мөмкинлек бирҙе.

Партия ойошмалары транспорт бригадаларының эшен дөрөҫ ойоштороу менән систематик рәүештә шөғөлләнеләр. Иген әҙерләү эшендәге был бик мөһим участкаға коммунистар, хатта партияның тәүге ойошмалары секретарҙары үҙҙәре етәкселек иттеләр.

Иген өсөн көрәш барышында партия ойошмаларының эшен ойоштороу өлкәһендә бик күп тәжрибә тупланды. Партия-политик эште яҡшыртыу һөҙөмтәһендә айырым тәүге ойошмалар колхоз производствоһын йылдам рәүештә күтәрә алыуға өлгәштеләр. «Ҡыҙыл маяҡ», «12 декабрь», Салауат һәм Калинин исемендәге колхоздар бер нисә йыл буйына артта ҡалып килделәр. Быйыл Салауат исемендәге колхоздың партия ойошмаһы (секретары иптәш Аҙнабаев) беренсе наубәттә партияның эске эшен яҡшыртып, үҙенең коммунистары аша колхоз правлениеһына һәм колхозсыларға партия йоғонтоһон көсәйтте. Һөҙөмтәлә колхоз государствоға иген тапшырыу планын беренсе булып тамамланы.

Партияның район комитеты һәм район Советы башҡарма комитеты партияның тәүге ойошмалары менән һәр ваҡыт тығыҙ бәйләнештә булдылар, килеп тыуған һәр төрлө мәсьәләләр ошонда уҡ хәл ителде. Һәр биш көн һайын башҡарылған эштәр тураһында ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында йомғаҡ яһалды, шунда уҡ был тәүге ойошма секретарҙарына һәм ауыл активына еткерелеп торолдо һәм алдағы биш көнлөккә бурыстар ҡуйылды.

Урожай йыйыу һәм иген әҙерләү эшендә беҙҙә байтаҡ ҡына кәмселектәр ҙә булды. Айырым колхоздар урожай йыйыуҙы бик оҙаҡҡа һуҙҙылар. Тунға һөрөү һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү өлкәһендә күп кенә етешһеҙлектәр бар. Хәҙер район партия ойошмаһы был кәмселектәрҙе бөтөрөү һәм ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшә.

Г. Даниленко.

ВКП(б)-ның Күгәрсен райкомы *секретары*.

Район хирургы

Дүртөйлө больницаһы Ағиҙел йылғаһы буйында 3 корпуслы ҙур бинала урынлашҡан.

Беҙ төп корпустың ишеген асып инеүгә, ҡаршыдағы бүлмәнән аҡты йөҙле, тулы кәүҙәле ак панама һәм халат кейгән бер йәш ҡыҙ, еңел генә атлап, килеп сыҡты ла беҙҙең ниндәй эш менән килеүебеҙҙе һораштыл.

— Хәҙер мин уны саҡырам, бер генә минутҡа сабыр итегеҙ. Бына был бүлмәгә инеп, ултырып тороғоҙ, — тип, күршеләге бүлмәнең ишеген асып беҙгә урын күрһәтте. Беҙ күреп һөйләшергә теләгән больницаның өлкән врачы иптәш Ғәйни Бикбулатова оҙаҡ көттөрмәне.

Бикбулатова һүҙгә бай, шат күңелле врач булып сыҡты. Ул беҙгә тынып ҡалырға вакыт ҡалдырманы. Һүҙҙе башлап ебәреүсе лә ул булды. Беҙҙе тәүҙә үҙе менән килгән ике врач менән таныштырҙы. Уларҙың береһе — күҙ врачы Нина Павловна Сидорова, икенсеһе — балалар палатаһы врачы Рәзә Мәхмүтова ине.

— Был иптәштәр больницабыҙҙың иң йәш врачтары. Күптән түгел институтты тамамлап эшләй башлаған, киләсәктә ҙур перспективалы йәш кадрҙарыбыҙ, — тине Бикбулатова.

— Беҙҙең турала һөйләргә иртә әле, институтта алған теоретик белем менән генә практикаһыҙ эшләүе бик еңел түгел шул, беҙ практик эштә яңы кешеләр әле, — тип өҫтәп ҡына һүҙ ҡуйҙы күҙ врачы Нина Павловна Сидорова.

Бикбулатова йәш врачтың фекере менән килешә булһа кәрәк. Уның йөҙөндә был йәштәрҙең эшенән ҡәнәғәтлек тә күренә ине.

— Миңә лә, беҙҙең кеүек, тәүге йылдарҙа больницала эшләүе ауыр тойола ине, — тип һүҙен дауам итте Бикбулатова, — Ҡазан медицина институтын тамамлағас, 1934 йылда Тәтешле район больницаһына врач-хирург итеп ебәрҙеләр. Миңә хирургия, туберкулез, эске ауырыуҙар, бала ауырыуҙары бүлектәре менән етәкселек итергә тура килде. Мин, практик эшкә яңы ғына аяҡ баҫҡан, тәжрибәһеҙ йәш ҡыҙ, эшо район халҡын һәр төрлө йоғошло ауырыуҙарҙан һаҡлап торорға, уларҙың һаулыҡтарын юғалтмау саралары күрергә бурыслы инем.

Ул бер аҙға тын ҡалды, нәмәлер иҫенә төшерә алмай торҙо булһа кәрәк.

— Эшләй башлауымдың тәүге йылында шундай бер ваҡиғаға тап булдым. 1934 йылдың 13 сентябрендә булды ул, числоһы ла иҫемдә ҡалған. Төнгө сәғәт 12-ләрҙә мине бик ашығыс ярҙам күрһәтеү өсөн квартираға алып киттеләр. Барҙым. Унда түшәктә тәҙә, 40—45 йәштәр самаһындағы ир кеше, эсе ауырттыуына сыҙай алмай, үрләкырып һиҙерә ине. Ни эшләргә?

Практикаһыҙ ғына диагноз билдәләү ҙә ауыр. Больницаға алып барырға тәүәккәлләм иттем. Больницала институтта уҡыған саҡта яҙған конспекттарымды ҡарап сыҡҡас ҡына, диагнозды билдәләй алдым. Был кешенең эсәгеһе, төйнәлгән булған. Операция яһамағанда ул, һис шикһеҙ, үләсәк. Ә нисек яһай белергә? Китаптарға күҙ һалдым. Үҙ фекерем менән эш иттем һәм был кешенең тормошон һаҡлап алып ҡалыуға өлгәштем. Бында инде минең теорияны яҡшы белеүем, үҙ эшемә ҡыйыу тотона алыуым ярҙамға килде. Бына шундай ауыр шарттарҙа мин теорияны практикаға бәйләргә өйрәндем.

Хәҙер больницала яңы шарттар тыуҙырылған. Баш врачты юғары белемле, квалификациялы, ҡыйынлыҡтарға осрағанда ярҙам күрһәтерлек кешеләр әйләндереп алған. Бикбулатова беҙҙе больницаның палаталары менән дә таныштырып сыҡты.

— Бына был ауырыуҙы Саҡмағош районы Тамьян ауылынан килтерҙеләр. Тимерханов — инвалид, уның бер күҙе һәм бер аяғы юҡ. Беҙгә бик ҡаты эске ауырыу менән килде. Бик ауыр хәлдә ине. Операция яһаным. Хәҙер һауығып килә. Унан алда ғына шул үҙебеҙҙең районды Юкәле ауылынан 50 йәшлек Баныу Нәбиева исемле ҡатынды килтергәйнеләр. Тәнө һыуынып, телдән ҡалған ине. Ире лә уның иҫән ҡалыуына ышанысын өҙгәйне. Килтереп 45 минут үткәс тә ашығыс операция яһаным. Хәҙер ул шәбәйеп, колхозда еңел эштәрҙә ҡатнаша башланы.

Баш врач палаталарҙы күрһәтеп сыҡҡас, беҙҙе тәү һөйләшеп ултырған бүлмәгә алып килде.

— Больницаның үҙ емеш-емеш баҡсаһын да булдырҙыҡ. Яҡшы сортлы 150 төп алма ағасы, 200 төп ҡурай еләге, 300 төп ҡарағат, 100 төп крыжовник, сейә, виноград һәм виктория еләге ултырттыҡ, — тип ҙур тәҙрәнән больницаның баҡсаһын күрһәтте.

Иптәш Бикбулатова был больницала 1938 йылдан бирле эшләй. Ул 16 йыл буйына врач-хирург булып эшләгән осорында 2044 кешегә операция яһап, уларҙың ғүмерҙәрен һаҡлап алып ҡалған. Быйыл Мәскәүҙә врачтар квалификацияһын камиллаштереү курстарында ваҡытта уның операцияларының бик яҡшы билдәһе алыуы был врачтың үҙ эшен яҡшы белеүен һәм шул эшкә һәләтле икәнлеген асыҡ күрһәтә.

Иптәш Бикбулатова больницаның мөдире вазифаһын да үтәүенә һәм эше бик күп булыуына ҡарамаҫтан, лекциялар уҡыу, профилактика саралары үткәреүҙә лә әктив ҡатнаша. Бына шуның өсөн дә ул хаҡлы рәүештә район хеҙмәтсәндәренең хөрмәте менән файҙалана.

Х. Ғәлимов.

ВОЛГА

Ҡоростан да ныҡ түҙемлек менән
Һуғыш уҡтынына инғәндә,
Алда снарядтар өлөй ине
Волга һине тәү ҡат күргәндә.
Нәфрәт уты яғып күңелдәргә
Дошмандарға ҡаршы оҙаттың,
Шунда һинең ағым һыуҙарыңды
Нәрәк хистәремә оҡшаттым.

Ҡандар менән төндәр тоташ торҙо,
Беҙ ҡурҡыуҙы һис тә белмәнек,
Волга-Волга, һинең ярҙарыңды
Фашист ҡулдарына бирмәнек.

Мәңге бөйөк ҡүкһел Жигулиҙең
Ҡуҙғалдылар ауыр таштары,
Һинда бөгөн яңы бәхет өсөн
Большевиктар эшкә башланы.

Хеҙмәт шауы тарта һөйөүемде,
Бөркөт булып оса уйҙарым,
Йылдар аша күрәм матурлығың,
Нашартелгән Волга буйҙарын.

Тулҡындарҙың шәфҡәт нуры булып
Үсер ашлыҡтарға ҡунасаҡ,
Был һүҙҙәрҙе дәһи Сталин әйтте,
Тимәк, дөрөҫ, һәм ул тыуасаҡ.

Ленин өсеп үҫкән һыуҙарыңды —
Һин бәхетле, Волга, бәхетле,
Мираҫ итеп алдың тыныслыҡҡа
Бөйөк һәйкәл булған йәшлекте.

Әсәһенә баҡҡан бала кеүек,
Күпме күҙҙәр һинә төбәлгән,
Сәләм, ҡотлау килә алыҫтарҙан,
Беҙҙең дуҫтар, азат илдәрҙән.

Һин бәхетле, Волга, бик бәхетле,
Трумэндар кеше һуйғанда,
Һин үҫәһең йәшәү көсө булып.
Ҡояш булып миллион уйҙарға.

Кәрәм Бакиров.

Ағиҙел ҡыҙҙары

Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батыроваға

Ағиҙелдең һыуын эскән
Ҡыҙҙар — нескә бил, тиҙәр...
Был иҫке йыр. Хәҙер унда
Ҡыҙҙар башҡаса сибәр.

Ҡулағола үҫмәй улар
Нескә бил булып бары,
Бында һыны менән түгел,
Ҡыҙҙар эш менән данлы.

Мағаш тауҙы нурға күмеп,
Ҡояш сыҡҡан саҡтарҙа,
Ҡояштан да элек тороп,
Банат йөрөй баҡсала.

Ул да Ағиҙелде буйлап,
Һыуҙарын эсеп үҫкән,
Кисергән ҡыҙҙар ҡайғыһы,
Замандында йәш үткән.

Әгәр биле нескә булһа,
Бинһә бөгөлөр ине,
Ҡырау тейгән гөлдәр кеүек,
Ҡорор, түгелер ине...

Ул — Ағиҙелдән дә ташҡын,
Иҙелдән дә ныҡ билле,
Шура колхоз яланында
Намыҫлы эшләп, еңде.

Уның үҫтергән баҡсаһы
Йәмләй Ағиҙел буйын,
Алтын йондоҙо балҡыта
Яҡты ғорурлыҡ юлын.

Батырова — ысын батыр,
Уға һоҡлана илем,
Шундайын ҡыҙҙар үҫтерә,
Хәҙер минең Иҙелем.

Баязит Бикбай.

Германия демократик республикаһында халыҡ һайлауҙарының тәүге һөҙөмтәләре

БЕРЛИН, 16 октябрь. (ТАСС). АДН агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Германия демократик республикаһының эске эштәре министры Штейнгоф президент Вильгельм Пикка обзор тапшырған. Унда 1950 йылда халыҡ һайлауҙарының 16 октябрҙең иртәнге 8 сәғәтенә булған тәүге һөҙөмтәләре килтерелә. Обзорҙа былай тип әйтелә:

«Һайлауҙар бер ниндәй боҙоуҙарһыҙ, закон положениеларына тулыһынса ярашлы рәүештә үттеләр.

Тыныслыҡ өсөн, берҙәм, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия өсөн, беҙҙең милләтебеҙҙең берҙәмлегә өсөн көрәшергә һәм демократик тәртипте артабан нығытыуҙа һәм беҙҙең республикабыҙҙы төҙөүҙә беҙҙең менән, күп хөрмәтле президент әфәнде, беҙгә бөтә көстәрен һалып ҡатнашырға әҙер булыуын беҙҙең халҡыбыҙ бөтә донъяға быға тиклем булмаған берҙәмлек һәм туплаһыу менән күрһәтте».

Унан ары обзорҙа Германия демократик республикаһының ерҙәре һәм тотош республика буйынса тауыш биреүҙең тәүге һөҙөмтәләре тураһында мәғлүмәттәр килтерелә.

Бөтәһе республикала 12.331.905 һайлаусы иҫәпләнә.

Тауыш биреүҙә 12.139.932 кеше, йәғни бөтә һайлаусыларҙың 98,44 проценты ҡатнашты.

12.124.289 бюллетень ярарлы тип табылды.

15.643 бюллетень ярарһыҙ тип табылды.

Милли фронт кандидаттары өсөн 12.088.745 кеше тауыш бирҙе.

35.544 кеше уға ҡаршы тауыш бирҙе.

Ҡытай халҡы Корея мәсьәләһе буйынса „8 ил резолюцияһын" ғәйепләй

ПЕКИН, 16 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Мукдендәге хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡушма Штаттарҙың манипуляциялары һөҙөмтәһендә БМО Генеральный Ассамблеяһы тарафынан ҡабул ителгән «8 ил резолюцияһы» тип аталған законһыҙ резолюция айҡанлы Ҡытай халыҡ республикаһы сит ил эштәре министерствоһы вәкиленең белдереүен төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙың общественный ойошмалары бер тауыштан яҡлайҙар.

Ҡытай-Совет дуҫлығы обществолының төньяҡ-көнсығыш бүлегенең 1.220 мең члены исеменән обществолың был бүлегә тарафынан яһалған белдереүҙә былай тип әйтелә: «Ҡытай сит ил эштәре министерствоһы вәкиленең белдереүен беҙ ҡырҡа яҡлайбыҙ. Америка империализмы һуғыш утын Ҡытайға таратырға маташҡан ваҡытта 475 миллионлы Ҡытай халҡы ситтә ҡала алмай. Беҙ төньяҡ-көнсығыштың бөтә халҡын тыуған ил сиктәрен һәм даими тыныслыҡты яҡлауға эш менән ярҙам итергә саҡырабыҙ».

Төньяҡ-көнсығыш Ҡытай ҡатын-ҡыҙҙарының демократик федерацияһы үҙенең белдереүендә былай тип күрһәтә: «Ҡушма Штаттарға агрессияны бөтә Кореяға таратырға мөмкинлек биреүсе 8 ил резолюцияһына ҡаршы төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙың ҡатын-ҡыҙҙары ҡырҡа протест белдерәләр. Беҙ Ҡушма Штаттарҙың һәм уларҙың ялсыларының Кореялағы агрессив һуғышты киңәйтеүҙәренә ҡаршы протест белдерәбеҙ. Беҙ Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүҙе талап итәбеҙ».

Мукденең профсоюздар советы, йәштәрҙең яңы демократик союзының комитеты, демократик йәштәр федерацияһы, ҡатын-ҡыҙҙарҙың демократик федерацияһы, әҙәбиәт һәм искусство работниктарының ассоциацияһы, промышленниктар һәм сауҙагәрҙәр ассоциацияһы кеүек ойошмалары ла шундай уҡ белдереүҙәр менән сығыш яһанылар.

Поллиттең белдереүе

ЛОНДОН, 16 октябрь. (ТАСС). Англия компартияһы исполкомының киңәйтелгән ултырышында сығыш яһап, Гарри Поллит, Америка империалистарының баҫымы аҫтында ҡабул ителгән ҡайтанан ҡоралландырыу программаһының сиктән тыш ауыр булыуы һөҙөмтәһендә Англия үҙенең бойондороҡһоҙлоғон бөтөнләйгә юғалта, тип билдәләне.

Америка империалистарының политикаһы, тип күрһәтте Поллит, Англияны, Францияны һәм Американың башҡа сателлиттарын ҡоралланыуҙар артынан ҡыуыуға, уларҙың экономикаһы өсөн мөмкин булыуға ҡарағанда, байтаҡ күберәк аҡса тоторға мәжбүр итеүҙән тора.

Поллит компартия члендарына тыныслыҡ петицияһына ҡултамғаларын йыйнау һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресын саҡырыуҙы әҙерләүҙә ярҙам күрһәтеү буйынса кампанияны йәйелдереүҙә күберәк тырышлыҡ һалырға саҡырып мөрәжәғәт итте. Ул Англиялағы тыныслыҡты яҡлаусыларҙы хәҙерге моменттән алып конгресс асылғанға тиклем һәр бер ағза һайын тыныслыҡ петицияһына 250 мең ҡултамғаһы йыйнарға саҡырҙы.

Буласаҡ конгресте уңышлы үткәреү Англия халҡы өсөн теләһә ниндәй парламент һайлауҙарын үткәреү кеүек үк мөһим, тине ул. «Беҙ был конгресте саҡырыуға әҙерләнеү буйынса ныҡлы эшмәкәрлек йәйелдерергә тейешбеҙ».

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 16 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең бөгөн иртән тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частары дошманға ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам ителәләр, тип әйтелә.

Кэсон (Кайдзйо) районында дошман авиация һәм танкылар ярҙамында һөжүм итеүҙе дауам итә. Айырым участкаларҙа дошман бер ни тиклем алға китә алған. Халыҡ армияһының частары яңы оборона рубеждарында дошманға ҡаршы ҡаты һуғыштар йәйелдерәләр.

Фронттың башҡа участкаларында Халыҡ армияһының частары дошманға ҡаршы ҡаты оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам ителәләр.

ПХЕНЬЯН, 16 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы бөгөн кис, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частары һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы ҡаты оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам ителәләр, тип хәбәр итте.

38-се параллелдән төньяҡтараҡ Кэсон (Кайдзйо) районында, дошман, Халыҡ армияһы частары оборонаһынан үҙгәрә үтеп инергә ынтылып, яңы көстәр менән ҡаты атакалар яһауҙы дауам итә.

Халыҡ армияһының частары дошмандың атакаларын кире ҡағып һәм уға ҙур юғалтыуҙар яһап, ҡаты оборона һуғыштарын алып баралар. Ҡайһы бер фронттарҙа Халыҡ армияһының частары яңы оборона позицияларына сигенделәр.

Француз колонизаторҙарының Вьетнамда еңелеүҙәре

ЛОНДОН, 16 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентствоһының Сайгондағы хәбәрсеһенең хәбәрҙәренән күренгәнсә, Франция армияһының вәкиле, Вьетнам Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Па-Шам крепосен алдылар, тип таныған. Хәҙерге ваҡытта Франция командованиеһы вәкиленең һүҙҙәренә ҡарағанда, Као-Банг менән Донг-Данг араһында 100 километр оҙонлоғонда сик буйы районындағы бөтә француз посттары француз частары тарафынан «эвакуацияланғандар». Донг-Данг Ланг-Сондан сама менән алғанда 15 километрға төньяҡ-көнбайыштараҡ һәм Тат-Хэ самаһы менән алғанда 40 километрға көньяҡ-көнсығыштараҡ урынлашҡан.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

Мастер

Беҙ мастер Ганюшинде пароходтың пар ҡаҙандарын эшләү цехында осраттыҡ. Был ваҡыт ул ҡаҙандарҙы электросварка менән йәбештереүҙең сифатын тикшерә ине.

Күҙҙе сағылдырырлыҡ йәшкелт яҡтылыҡ бер генә секундҡа һүнеп ҡала һәм тирәкте ҡалтырауыҡлы нурға күмеп, тағы ла ҡабынып китә. Ҡулына электрод ҡыҫылған ҡыҫҡыс тотҡан сварщик, йәбештерелә торған йөйгә — ҡып-ҡыҙыл булып һуҙылып ҡалған бураҙнаға бөтә йөҙөн ташлап торған күҙлек аша ситеклән ҡарай.

— Шулай, шулай... ни мөһиме — ҡулыңды тоя белергә кәрәк. Сварщик ҡулы менән миллиметрҙың өлөшөн дә һиҙергә тейеш, — ти мастер һәм беҙгә ҡарап: яҡшы йәбештерә, йәш сварщик өсөн еңел эш түгел бит был, тип өҫтәп ҡуя...

Ганюшин Октябрь революцияһы исемендәге суднолар ремонтлау заводына Ватан һуғышынан һуң армия сафынан демобилизацияланғас килде. Башта ул ҡаҙандар цехында ябай котельщик булып эшләне. Суднолар ремонтлау заводы шарттарында котельщиктан айырыуса универсаллек талап ителә. Сөнки завод ҙур түгел, эш объекты бик йыш үҙгәреп тора, эшселәрҙе билдәле бер операцияларға беркетеү мөмкин түгел. Шуға күрә котельщик бер нисә профессияға эйә булырға тейеш.

Билдәле, беренсе айҙарҙа эшләүе ҡыйын булды. Сөнки 8 йыл производствола эшләмәү сәбәпле бик күп нәмә онотолған, техника ла был осор эсендә танымаҫлыҡ булып үҙгәргән. Ләкин элекке фронтовик бирешмәне: алдынғы эшселәрҙең тәжрибәләрен өйрәнде, техник әҙәбиәт уҡып үҙ белемен байытты. Һөҙөмтәлә ике айҙан һуң котельщик Ганюшин эш нормаһын 200 процентҡа еткереп үтәй башланы. Ә 1947 йылдың аҙағында ул үҙенең эш квалификацияһын алтынсы разрядҡа еткереүгә өлгәште.

Завод администрацияһы был тырыш эшсенең хеҙмәт ҡаҙаныштарын, ижади инициативаһын һәм белемгә булған ынтылышын күреп, уны ҡаҙандар цехына техник контроль бүлеге мастеры итеп үрләтте. Ә бер йылдан һуң ул цехтың өлкән мастеры булып эшләй башланы. Ул эшселәр араһында яҡшы етәксе булып ҡына түгел, бәлки һиҙгер тәрбиәсе һәм ярымлы дуҫ булып та танылды. Ә бының өсөн кешеләр менән, айырыуса йәш эшселәр менән, күп көс һалып эшләргә тура килде.

Бына йәш бригадир Зарипов. Ул заводҡа һөнәрселек училищеһын тамамлап, дүртенсе разрядлы эшсе булып ҡына килде. Тырыш һәм һәр нәмәне белергә ынтылыусы йәш эшсене хәстәрлелек, ярымлы һүҙ ҡаршы алды. Һәләтле йәш егет ике айҙан һуң бригада менән етәкселек итә башланы. Хәҙер уның бригадаһы айлыҡ пландлы системалы рәүештә 150—170 процентҡа еткереп үтәй.

Хәҙер цехта стахановсылар һаны көндән-көн үҫә бара. Айлыҡ нормаһы 350 процентҡа үтәүсе А. Бессмертный, 340 процентҡа үтәүсе В. Козлов, биш йыллыҡ планды сентябрҙең тәүге көндәрендә үк тамамлаусы В. Волков, А. Данилов, А. Капитонов һәм башҡа иптәштәр ҡаҙандар цехының ғына түгел, бәлки бөтә заводтың ғорурлығы булып торалар. Был цехтың С. Иванов етәкселек иткән бригадаһы стахановса эш күрһәткестәре менән генә түгел, ә производство культураһын арттырыу менән дә дан алған. А. Капитонов етәкселегендәге бригада продукцияның юғары сифаты өсөн көрәшә башлап ебәреүсе булып һанала. Цех сентябрь айы планын 114 процентҡа үтәне.

Мастер Ганюшин производствоны камиллаштереүҙә һәм яңы эш методтарын индереүҙә лә әктив ҡатнаша.

— Характерле хәл, — ти завод директоры иптәш Кудринский, ул «Арктика» исемле пассажир пароходын ремонтлағанда булған ваҡиғаны һөйләй башланы. — Яҙ яҡынлашып килә ине. Пароходтың мазут һалып йөрөтә торған бүлексәһен таҙартырға, һүтеп алырға һәм яңынан ҡорорға кәрәк ине. Яҙ яҡын, пароходтың яҙғы ташҡын аҫтында ҡалыуы мөмкин. Ганюшин бүлексәне бөтөнләй киҫеп алырға һәм икенсе метод менән йыйнарға тәҡдим итте. Һөҙөмтә насар булманы: бүлексә өс көн эсендә эшләнеп бөттө һәм пароход ташҡын аҫтында ҡалыу ҡурҡынысынан ҡотҡарылды.

Танылған мастер хәҙер пар ҡаҙандарының кәүҙәһен ҡыҙҙырып бөгөү өсөн яңы горн уйлап сығарыу өҫтөндә эшләй.

Иптәш Ганюшин ике йыл инде цех партия ойошмаһының секретары булып тора. Был ойошманың коммунистары ысын мәғәнәһе менән производство авангарды булыуға өлгәштеләр. Цехта агит-массовый эш яҡшы ойошторолған. Һәр көн иртән ҡыҫҡырып газета уҡыла, стена газеталарында алдынғыларҙың эш методтары сағылдырыла, ялҡауҙар эсе тәнҡит аҫтына алыналар. Коммунистар үҙҙәренең политик һәм техник белемдәрен күтәреү менән системалы рәүештә шөғөлләнәләр.

Цех хәҙер Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылды. Коллектив валовой продукция етештереүҙең йыллыҡ планын 5 декабрьгә үтәү өсөн ҙур күтәренкелек менән эшләй.

— Бында тиклем һынатҡаныбыҙ юҡ, был юлы ла йөҙгә ҡыҙыллыҡ килтермәбеҙ, — ти мастер Ганюшин. Ябай ғына зәңгәр комбинезон кейгән, беренсе күреүҙә үк кешелә үҙенә ихтирам уятып алыусы, асыҡ йөҙлө был кешенең үҙ һүҙҙәрендә тоҙа алыуында шик булыуы мөмкин түгел.

Н. Вәхитов.

СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең Дүртенсе государство заемының

1950 йылдың 8 октябрендә Дзауджикау ҡалаһында булып үткән икенсе отош тиражының

БЕЛЕШМӘ ТАБЛИЦАҺЫ

Отоштар заемдың бөтә 242 разрядындағы серия һәм облигацияларҙың түбәндәге номерҙарына сыҡтылар:

Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отоштар ҡуйымы һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отоштар ҡуйымы һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отоштар ҡуйымы һумдарҙа	Серия номерҙәре	Облигация номерҙәре	Отоштар ҡуйымы һумдарҙа
060035	1—50	500	065083	32*)	1 000	069710	1—50	200	074969	25*)	1 000
060056	26*)	1 000	065107	43*)	1 000	069785	35*)	50 000	075280	49*)	1 000
060059	34*)	1 000	065250	05*)	1 000	070007	1—50	200	075467	24*)	1 000
060144	32*)	1 000	065259	1—50	200	070162	1—50	500	075492	1—50	200
060187	43*)	1 000	065348	15*)	1 000	070203	36*)	1 000	075515	1—50	200
060308	26*)	1 000	065653	40*)	1 000	070364	1—50	200	075536	48*)	5 000
060812	25*)	1 000	065668	33*)	1 000	070487	1—50	200	075738	43*)	1 000
061056	43*)	1 000	065821	1—50	500	070497	09*)	1 000	076017	16*)	1 000
061441	01*)	1 000	065874	36*)	1 000	070770	05*)	1 000	076116	1—50	200
061457	31*)	1 000	065949	35*)	1 000	071281	33*)	1 000	076140	33*)	1 000
061845	50*)	5 000	066174	32*)	1 000	071378	1—50	200	076206	15*)	1 000
061851	40*)	5 000	066221	1—50	200	071423	11*)	10 000	076221	17*)	1 000
062007	21*)	5 000	066246	1—50	200	071559	39*)	1 000	076231	25*)	1 000
062201	14*)	1 000	066414	1—50	200	071580	04*)	1 000	076349	1—50	200
062224	1—50	200	066588	37*)	5 000	072052	27*)	1 000	076369	09*)	1 000
062247	1—50	500	066739	1—50	200	072082	1—50	200	076862	50*)	1 000
			067065	09*)	1 000	072218	30*)	10 000	076921	47*)	1 000
			067073	1—50	200						
062345	34*)	1 000	067085	33*)	1 000	072411	44*)	1 000	076929	1—50	200
062469	26—50	200	067424	48*)	1 000	072436	1—50	200	077152	40*)	5 000
062499	38*)	1 000	067505	1—50	500	072489	15*)	1 000	077193	1—50	200
062612	12*)	10 000	067779	44*)	1 000	072498	03*)	5 000	077371	1—50	200
062639	12*)	1 000	068055	1—50	200	072504	1—50	500	077686	27*)	1 000
062663	37*)	1 000	068117	1—50	200	072521	20*)	1 000	078165	1—50	200
062723	12*)	1 000	068240	23*)	1 000	072579	25*)	1 000	078229	1—50	500
062840	36*)	1 000	068266	37*)	1 000	072748	1—50	200	078381	04*)	10 000
062841	48*)	1 000	068377	1—50	500	072831	1—50	200	078418	28*)	1 000
062849	1—50	500	068423	23*)	1 000	072852	19*)	1 000	078473	15*)	1 000
063074	1—50	200	068448	12*)	1 000	072896	17*)	1 000	078853	1—50	200
063190	1—50	500	068458	37*)	1 000	072982	1—50	500	078911	17*)	1 000
063280	1—50	200	068539	09*)	5 000	073020	1—50	200	078944	45*)	1 000
063304	39*)	1 000	068664	1—50	200	073178	17*)	1 000	079078	41*)	1 000
063413	49*)	1 000	068815	19*)	1 000	073564	42*)	1 000	079145	1—50	500
063426	1—50	200	068912	25*)	1 000	073793	34*)	1 000	079163	36*)	1 000
063440	1—50	200	068946	1—50	500	073843	1—50	500	079357	24*)	25 000
063465	47*)	1 000	069099	43*)	1 000	073975	38*)	1 000	079399	09*)	1 000
063489	1—50	500	069144	37*)	5 000	074266	12*)	1 000	079469	05*)	1 000
063604	14*)	1 000	069153	35*)	10 000	074343	03*)	1 000	079476	35*)	1 000
063684	32*)	25 000	069195	1—50	200	074405	44*)	1 000	079532	38*)	1 000
063846	37*)	1 000	069277	1—50	200	074502	1—50	200	079691	13*)	1 000
063932	1—50	200	069290	1—50	500	074862	1—50	200	079790	14*)	1 000
064216	09*)	1 000	069414	20*)	1 000	074882	41*)	1 000	079951	1—50	200
064287	12*)	1 000	069433	21*)	1 000	074894	49*)	1 000	079978	1—50	500
064424	49*)	1 000	069505	49*)	1 000	074942	42*)	1 000			
064625	1—50	500	069709	46*)	1 000						

* Был серияларҙағы облигацияларҙың ҡалған 49 номерына 200-әр һумлыҡ отош сыҡты.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәт һаҡлыҡ кассаһы һәм госкредит Управлениеһе.

Редакцияның адресе: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәткәрҙәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01109. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 210 (8667) 20 октябрь йома

Хаҡы 20 тин.

Совет халҡы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле хәрәкәтенең авангардында бара. Бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар тыныслыҡ байрағы аҫтында берләшәләр.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһынан

Иптәш И. В. СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле иптәш Сталин!

Беҙ, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы делегаттары, эшселәр, колхозсылар, инженерҙар, ғалимдар, яҙыусылар, искусство работниктары вәкилдәре, ҡеүәтле һәм тыныслыҡ һөйөүсе совет халҡының ихтиярын белдереп, тыныслыҡ һәм бөтә алдынғы кешелек донъяһының бәхете өсөн көрәш байрағын йөрөтөүсе, беҙҙең атайыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ — һеҙгә сәләм һәм рәхмәт һүҙҙәре менән мөрәжәғәт итәбеҙ.

Беҙҙең конференция Америка-Англия империалистары һалҡын һуғыштан турананан-тура агрессияға күскән көндәрҙә йыйылды. Улар азатлыҡ һөйөүсе Кореяны героик Корея халҡының ҡаны менән, тыныс ҡатын-ҡыҙҙарҙың, балаларҙың һәм ҡарттарҙың ҡандары менән ҡаплайҙар. Тыныслыҡ өсөн көрәшкә ҡамасаулыҡ итеү, халыҡтарҙы бер-береһенән айырыу өсөн һуғыш тоҡандырыусылар бөтә әмәлде эшләйҙәр. Улар халыҡты яңы бөтә донъя һуғышы упҡынына ташлайҙар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың күп миллионлы, көн һайын нығый барған, берҙәм фронты был асыу һәм көсләү политикаһына ҡаршы тора.

Миллионлаған ябай кешеләр—сит илдәрҙәге беҙҙең дуҫтарыбыҙ беҙҙең Тыуған илебеҙгә ышаныс һәм ғорурлыҡ менән ҡарайҙар. Улар уның тыныс тауышын ишетәләр, улар уның рухландырғыс ижади хеҙмәтен күрәләр. Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы, Волгала, Днепрҙа һәм Урта Азияла бөйөк төҙөлөштәр— коммунизм бейеклектәренә беҙҙең илебеҙ күтәрелгән баҫҡыстар улар.

Донъя ике лагерға — тормош лагерена һәм үлем лагерена, бәхет лагерена һәм ҡайғы лагерена, дөрөҫлөк лагерена һәм ялғанлыҡ лагерена, тыныслыҡ лагерена һәм һуғыш лагерена бүленде.

Тыныслыҡты яҡлаусылар фронты үҫә һәм нығый. Ер шарының бөтә намыҫлы кешеләре тормош, бәхет, дөрөҫлөк һәм тыныслыҡ лагерендә торалар; улар Советтәр Союзы менән, һеҙҙең менән, иптәш Сталин, бергәләр.

Тыныслыҡ өсөн көрәштә һеҙҙең әҙмәүҙлеклә һәм ныҡлы булыуығыҙ тыныслыҡты яҡлаусыларҙы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, халыҡтар араһында дуҫлыҡтың сәскә атыуы өсөн тағы ла активлыраҡ көрәшкә рухландыра.

Беҙҙең ҡәҙерле юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ!

Бөтә Совет халҡы тыныслыҡ өсөн көрәшеү һәм тыныслыҡ эшен һаҡлап ҡалыу ихтыяры менән тулы. Бөтә совет халҡы үҙ хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһын бер тауыштан яҡлай. Стокгольм Воззваниеһына беҙҙең илебеҙ халҡының бер тауыштан ҡул ҡуйыуы совет кешеләренең был ҡаҡшамаҫ ихтыярының асыҡ күҙәлләнеше булып тора.

Беҙ, большевиктар партияһы һәм һеҙҙең тарафтан, иптәш Сталин, тәрбиәләнгән совет кешеләре беҙҙең һөйөклө Тыуған илебеҙҙең сәскә атыуы хөрмәтенә тыныслыҡ һәм демократия хөрмәтенә беҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙҙең һуғыш тоҡандырыусыларға иң яҡшы яуап булып торғанлығын яҡшы беләбеҙ.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәте еңә алғыһыҙ хәрәкәт — ул көн һайын үҫә һәм нығый бара.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки бөтә донъялағы тыныслыҡтың терәге— ҡаҡшамаҫ совет халҡы был хәрәкәттең башында бара.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки был көрәштең байрағы — **Сталин!**

Йәшәһен беҙҙе еңеүҙәрҙән-еңеүҙәргә алып барыусы бөйөк большевиктар партияһы!

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн халыҡ көрәшен рухландырыусы һәм ойоштороусы, беҙҙең ҡәҙерле, һөйөклө иптәш **Сталин!**

Һайлауҙарға әҙерлектә ойоштороу-техник эштәргә серьез иғтибар бирергә

Республикабыҙҙың ҡалаларында һәм ауылдарында хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек [illegible]

[illegible] ойоштороу-техник мәсьәләләрен хәл итеүҙә бик ҙур оперативлек менән эшләргә тейештәр.

[illegible]

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы

Иртәнге ултырыш

17 октябрҙә Мәскәүҙә, Союздар Йортоноң Колонналы залында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы үҙенең эшен дауам иттерҙе.

Иртәнге ултырышта Н. В. Попова председателлек итте.

Н. С. Тихонов докладты буйынса фекер алышыуҙар дауам итте.

Конференцияла ҡатнашыусылар үҙҙәренең телмәрҙәрендә Америка-Англия империализменең агрессив хәрәкәттәрен фашлаһнәләр, яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәш менән бәйләнгән практик бурыстар тураһында һөйләнеләр.

Беренсе булып белорусс шағиры **Петрусь Бровка** сығыш яһаны.

— Совет халҡы тыныслыҡ өсөн ныҡлы көрәш алып бара, һәм яҡшы теләктәге бөтә кешеләр ҙә был ҙур көрәштә уның менән бергә баралар. Совет халҡы тыныслыҡтың ҡәҙерен белә, сөнки ул һуғыштың әсе һынауҙарын, башҡа халыҡтарға ҡарағанда ла, үҙ елкәһендә ныҡыраҡ татыны, — ти оратор.

— Советтәр Союзы дәһшәтле көс булып үҫте һәм ул яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡ өсөн көрәштә бөтә прогрессив кешелек донъяһын үҙ тирәһенә туплады.

Иптәш Бровка Корелла Америка агрессияһы тураһында тәрән асыу менән һөйләп, Американың кеше үлтереүселәре гитлерсе әсәсселәрҙән һис тә ҡалышмайҙар, тип билдәләне. Улар бөтә донъя кешеләренең ҡолдарса үҙҙәренә эшләүҙәрен теләйҙәр. Ләкин был булмаясаҡ! Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле хәрәкәте ҡоралды уларҙың бысраҡ ҡулдарынан тартып алыр, һәм бөтә донъяла яңы һуғыш ялҡынын ҡеҙәйтергә уларға мөмкинлек бирмәҫ. Беҙҙең, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бурысы — үҙ сафтарыбыҙҙы тағы ла тығыҙыраҡ туплауҙа һәм бөтә донъяла тыныслыҡты урынлаштырыу өсөн арымай-талмай көрәшеүҙә!

— Бында, Союздар Йортоноң Колонналы залында беҙҙең менән бергә 200 миллион совет кешеһе ҡатнаша, улар беҙҙе бында үҙҙәренең вәкилдәре итеп ебәрҙеләр, — ти СССР-ҙың халыҡ артисы **А. Хорава.** — Беҙҙең һәр бер һүҙебеҙҙе ер шарының төрлө илдәрендә йәшәгән йөҙҙәрсә миллион ябай кешеләр тыңлай. Быны шуға күрә лә мин, совет халҡының һәр бер вәкиле кеүек үк, был трибунаға тәрән ғорурлыҡ һәм иғәрлы яуаплылыҡ тойғоһо менән күтәрелдем.

Беҙ бөгөн тикшергән мәсьәлә донъялағы бөтә кешеләрҙе тулҡынландыра. Халыҡтар араһында тыныс мөнәсәбәттәрҙе яҡлау өсөн махсус рәүештә төҙөлгән ойошма (БМО) ултырышы был көндәрҙә Нью-Йоркта бара. Ләкин Америка Ҡушма Штаттарында идара итеүселәрҙең ихтыяры менән был ойошманы халыҡтар араһында ыҙғыш тоҡандырыу өсөн файҙаланырға маташалар.

Ленин — Сталин партияһы тарафынан тәрбиәләнгән совет халҡы тыныслыҡты ярата. Беҙ бөтәбеҙ ҙә нурлы коммунизм бинаһын ҡалыу өсөн тетөү, ижад итеү һәм хеҙмәт итеү ынтылышы менән һуғарылғанбыҙ.

Оратор, совет интеллигенцияһының да, бөтә совет халҡы менән берлектә тыныслыҡ өсөн көрәш эшенә үҙенең өлөшөн индереүе тураһында һөйләй.

Глуховкалағы киже-мамыҡ комбинатының еп иләүсеһе **Л. И. Ананьеваның** телмәрен зал ҙур иғтибар менән тыңланы.

— Беҙ, совет кешеләре, бөтә донъяға: «Һуғыш юлын быуырбыҙ, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡҡа өлгәшербеҙ!» тип әйтеү өсөн бында йыйылдыҡ.

Мин ябай әсә — еп иләүсе. Һуғыш йылдарында иремде юғалттым, минең һеңлемдең ире лә һуғышта батырҙарса һәләк булды. Минең һеңлем Татьяна ла үҙенең ямаҡ балаһын ҡалдырып, һуғыш йылдарында һәләк булды, ул баланың әсәһе мин булдым. Ә һуғыш минең дуҫтарыма ни тиклем ҡайғы килтерҙе! Глуховкала һуғыштан яфа күрмәгән бер генә семья ла юҡ. Бер Глуховкала ғынамы һуң ни?!

Беҙ һуғыш яраларын уңалтыҡ һәм илебеҙҙең коммунизм юлына барыуын уңышлы рәүештә дауам итерәбеҙ.

Унан ары Л. Ананьева үҙенең һәм үҙ иптәштәренең ниндәй итеп кеҫтәрен аямайынса Тыуған ил бәхете хөрмәтенә хеҙмәт итеүҙәре тураһында һөйләй.

Трибунала Украина ССР-ының фәндәр Академияһы президенты академик **А. В. Палладин.** Ғалим, совет Украинаһы эшселәренең, крәҫтиәндәренең һәм интеллигенцияһының Мәскәүгә үҙ делегаттарын ебәргәндә, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһы трибунаһынан Украина халҡы тыныслыҡ теләй һәм уны яҡлауҙы үҙенең иң яҡын эше итеп иҫәпләй тип белдерергә наказ биргәнлеге тураһында һөйләне. Украина халҡы Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе политикаһын бөтә рәүештә хуплай һәм ул үҙенең фиҙакәр хеҙмәте менән илебеҙҙең ҡеүәтен нығытасаҡ.

Делегат **В. К. Балалаев** конференцияла ҡатнашыусыларға тыныслыҡ өсөн актив көрәшеүселәрҙән — Кузбасс шахтерҙарынан сәләм тапшыра.

Кузбасс горняктәре иң яҡшы күмер бирәләр. Был күмер Кузнецк һәм Урал домналарына бара, ул күмер коммунизмдең яңы төҙөлөштәре өсөн, меңдәрсә төрлө машиналар етештереү өсөн сүйын һәм ҡорос иретеүгә китә.

Совет шахтерҙары сит илдәрҙә эшләүсе үҙҙәренең иптәштәренә АҠШ, Франция, Англия, Рур шахтерҙарына империалистарҙың енәйәтсе пландарын өҙөргә, тыныслыҡ эшен нисек кенә булһа ла яҡлап алып ҡалырға саҡырып мөрәжәғәт итә.

Һүҙ Литваның католик динселәре вәкиле **Иосас Станкевичуска** бирелә.

— Мин Совет Литваһының бөтә католиктәре исеменән ошо трибунанан тороп, сығыш яһау мөмкинлегенә эйә булыуым менән шатмын, — ти ул. — Һуғыш тоҡандырыусыларҙың агрессив хәрәкәттәренә ҡаршы Литва халҡы Советтәр Союзының башҡа халыҡтары менән бергә, үҙенең киҫкен протесын белдерә.

— Беҙ, Литва католиктәре, — ти һүҙен йомғаҡлап И. Станкевичус, — бөтә донъя католиктәрен яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡ өсөн, Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатыу өсөн, атом ҡоралын тыйыу өсөн көрәшкә үҙебеҙҙең сафтарыбыҙҙы тупларға саҡырабыҙ.

РСФСР-ҙың атҡаҙанған уҡытыусыһы **Е. В. Мартьянова** тулҡынландырғыс телмәр менән сығыш яһаны. — Совет мәктәптәре, — тине ул, — тыныслыҡ мәктәптәре. Беҙҙең мәктәптәребеҙҙә балалар фәндең нисек итеп тәбиғәтте еңергә өйрәткәнлеген беләләр. Балалар донъяны Ленинсә-Сталинсә аңларға, кешелек бәхете хөрмәтенә тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың ижади методтарына өйрәнәләр, большевистик тураһлыҡҡа өйрәнәләр.

Һәм капиталистик илдәрҙә, айырым алғанда, Америкала балаларҙы нисек тәрбиәләгәнлектәрен ишеткәндә йөрәк тетрәй.

Хәҙерге ваҡытта Кореяның ҡанға батҡан ерен бомбаға тотоусы америкала лотчиктәренең күбеһе әле күптән түгел генә мәктәптәрҙә уҡыусы балалар булғандар. Һәм мин бында ошо трибунанан тороп, Америкалағы педагогтарға ошондай һорауҙар бирергә теләйем: был йыртҡыстар ҡайҙа уҡығандар? Үҙегеҙ тәрбиәләп үҫтергән был йыртҡыстарға ҡарау һеҙгә оят түгелме? Һеҙ үҙегеҙ өсөн үҙегеҙ оялмайһығыҙмы, сөнки ошо кеше үлтереүселәрҙе — намыҫһыҙ һәм оятһыҙ йыртҡыстарҙы һеҙ тәрбиәләп үҫтергәнһегеҙ бит!

— Бөтә илдәрҙәге ябай ҡатындар, уҡытыусылар, әсәләр, һеҙгә мөрәжәғәт итәләр, — ти аҙаҡтан иптәш Мартьянова, — тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр сафына инегеҙ, изге тыныслыҡ байрағы аҫтына баҫығыҙ, үҙ балаларығыҙҙың йөрәгенә ҡурҡыныс, яуызлыҡ орлоҡтары сәсергә, уларҙың йөрәктәрендә ҡанға һыуһау, һуғышҡа һыуһау теләктәре тыуҙырырға рөхсәт итмәгеҙ.

— Совет уҡытыусылары ысын күңелдәренән тыныслыҡ теләйҙәр. Беҙ, тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр, еңәсәкбеҙ, сөнки беҙгә тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталин етәкселек итә. **(Көслө алҡыштар).**

Трибунала Эстония ССР-ы фәндәр Академияһының президенты **И. Г. Эйхфельд.** Ул Совет Эстонияһы хеҙмәтсәндәренең бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау өсөн, яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы ауыҙлыҡлау өсөн актив көрәшергә теләүҙәрен ысын күңелдәре менән белдерәләр, ти.

Азербайжан ССР-ының общественный деятеле **У. И. Алиева** үҙ телмәренең байтаҡ өлөшөн Азербайжан халҡының тыныс социалистик төҙөлешенең барлыҡ өлкәләрендә лә өлгәшкән уңыштарына арнаны.

РСФСР-ҙың атҡаҙанған врачы **Т. Е. Румянцев,** совет врачтарының бөтә эшмәкәрлеге ысын гуманизм идеялары менән һуғарылған, ти. Совет һаулыҡ һаҡлау работниктары коммунистик общество төҙөүсе һәр бер кешенең һау һәм шат күңелле булыуы өсөн тырышалар. Беҙҙең ғалимдәребеҙҙең ижади фекерҙәре, совет медицина работниктәренең изге хеҙмәте Совет государствоһының тыныслыҡ һөйөүсе сталинсе политикаһы менән өҙөлөкһөҙ бәйләнгән.

Латыш халҡының делегаты яҙыусы **Анна Саксе,** бөтә туғандаш республикалар менән бергә Совет Латвияһы ижади хеҙмәттең шатлыҡлы күтәрелешен кисерә, ти. Промышленность республика халыҡ хужалығының әтәксе тармағы булып әүерелде. Һуғышҡа тиклемге кимал ике тапҡырға уҙып кителде. Коллективләштереү юлына баҫҡан ауылдың йөҙә үҙгәрҙе.

Төньяҡ Донецк тимер юлы Лиман станцияһының күренекле машинисе иптәш **Г. С. Шумилов** машинистар, слесарҙар, котельщиктар, токарҙар, кочегарҙар, инженерҙар һәм хеҙмәткәрҙәрҙең күп меңләгән коллективе исеменән Американың Корелдағы агрессияһына ҡаршы ҡырҡа протест белдерә. «Кореянан америкалылар сығып китһендәр!» — тип әйтәләр бөтә намыҫлы кешеләр.

Трибунала «Әсәлек даны» ордене менән награҙланған **Д. И. Немкова.** Был, 26 кешенән торған патриоттар семьяһын тәрбиәләгән ябай совет ҡатыны гүзәл Совет илендә йәшәү бәхете һәм ғорурлығы тураһында һөйләй.

— Мин конференцияға барырға йыйналған ваҡытта минең өйҙәндәрем, улдарым, ҡыҙҙарым, килендәрем былай тинеләр: Әсәй, беҙҙең бөтәбеҙ өсөн дә һөйлә- геҙ.

Минең йәнем Америка үлтереүселәренә ҡаршы ерәнеү һәм асыу менән тулы. Кешелек донъяһының был йыртҡыстарына ләғнәт! Улар үҙ маҡсаттарына өлгәшә алмаҫтар, азатлыҡ һөйөүсе Корея халҡын быуа алмаҫтар. Тыныслыҡҡа булған ихтыярҙы һындыра, донъяны төрмәгә һәм лагерға яба алмаҫтар, ҡанды алтынға әйләндерә алмаҫтар. Быға бер ваҡытта ла юл ҡуйылмаясаҡ! Юл ҡуйылмаясаҡ! **(Алҡыштар).**

Беҙ иңһеҙ-сикһеҙ һөйгән һәм бөтә кешелек донъяһын алға табан алып барған — беҙҙең туған Сталинде тыныслыҡ ышанысы һәм нуры тип атайбыҙ. **(Алҡыштар.)**

Конференцияла ҡатнашыусылар Советтәр Союзының ике Геройы әсәһе **Л. Т. Космодемьянскаяны** йылы ҡаршылайҙар. Ул, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың булласаҡ Бөтә Донъя Конгресе бөйөк халыҡ трибунаһы булып әүереләсәк, унан бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың батыр тауышы бөтә донъяға яңғыраясаҡ, ти.

Тыныслыҡ өсөн көрәштә бөтә ер шарының ҡатын-ҡыҙҙары актив ҡатнашҡанлығын һуғыш тоҡандырыусылар иҫтәрендә тотһондар. Был ҡатын-ҡыҙҙар ҙур көс булып торалар, сөнки улар кешелек донъяһының яртыһын тәшкил итәләр.

Совет музыка деятелдәре лә тыныслыҡ өсөн бөйөк көрәштең дөйөм эшенә үҙ өлөштәрен индерәләр. СССР совет композиторҙары Союзының генеральный секретары **Т. Хренников** үҙенең сығышында шул турала һөйләне. Ул, совет композиторы өсөн музыка искусствоһында тормошто раҫлауҙан мөһимерәк тема юҡ, ә был тема тыныслыҡ урынлаштырыу, тыныслыҡ өсөн көрәш менән өҙөлөкһөҙ бәйләнгән, тип билдәләне.

Иртәнге ултырышта һуңғы булып токарь — стахановсы Сталин премияһы лауреаты **Е. П. Почепцов** сығыш яһаны.

Эшселәр синыфының йәш вәкиле Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы Мәскәүҙә йәшәү һәм хеҙмәт итеү бәхете тураһында, тыныслыҡ өсөн, һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәштә совет йәштәренең актив ҡатнашыуҙары тураһында һөйләне.

17 октябрҙә кис конференция үҙ эшен дауам итте.

(ТАСС).

Киске ултырыш

17 октябрҙә кис менән тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы дауам итте. Н. С. Тихонов докладты буйынса фекер алышыуҙар барҙы.

Беренсе һүҙ Ленинградтағы «Скороход» фабрикаһының данлыҡлы стахановкаһы **О. Муштуковаға** бирелде. Был ябай рус ҡатынының биографияһы миллиондарса совет кешеләре өсөн типик булып тора. Ул фабрикаға килгәндә бер төрлө лә һөнәр белмәгән, ә хәҙер ул закройщиктар бригадиры, фабрика техник советының члены, политик һәм ғилми белемдәр таратыу буйынса Бөтә Союз обществоһының члены.

— Ленинград блокадала ваҡытта беҙ бик ауыр һынауҙар кисерҙек, — ти иптәш Муштукова. — Минең ирем үлде, уның ҡәрҙәш-ырыуҙары һәләк булды. Беҙ һуғыш һәләкәттәренең ҡабатланыуын теләмәйбеҙ. Тыныслыҡ, азатлыҡ һәм халыҡтарҙың именлеге терәге булған беҙҙең бөйөк Советтәр Союзы тағы ла ҡеүәтлерәк булһын өсөн беҙ үҙебеҙҙең бөтә көстәребеҙҙе бирәсәкбеҙ.

Совет яҙыусыһы **В. Л. Васильевсканың** тауышы конференцияла тулҡынландырғыс булып яңғыраны. Тыныслыҡ өсөн көрәш, — тине ул, — бөгөнгө көндә беҙҙең төп һәм иң мөһим бурысыбыҙ булып тора.

Кинорежиссер **Г. Александров,** совет киноискусствоһы арымай-талмай тыныслыҡ эшенә, халыҡтар араһындағы дуҫлыҡты нығытыу эшенә хеҙмәт итә, тине.

Совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитеты председателе **Н. В. Попова,** совет ҡатын-ҡыҙҙары бөтә совет халҡы менән берлектә, Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһын берҙәм рәүештә яҡлай, тип белдерҙе. Ул, тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтенең киң ҡолас йәйеүен, унда ҡатын-ҡыҙҙарҙың ҙур роль уйнауҙарын әйтеп үтте.

Һүҙ тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя Конгресе Даими Комитетының вәкиле, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Англия комитеты председателе **Кроутер** әфәндегә бирелә.

— Председатель әфәнде, ҡәҙерле совет дуҫтары, — ти ул, — мин тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя Конгресе Даими комитеты исеменән, тыныслыҡты һөйөүсе бөтә ирҙәр һәм ҡатындар исеменән совет халҡына, Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйған 115 миллион совет кешеһенә ялҡынлы сәләмдәр тапшырам.

Беҙ тыныслыҡ өсөн көрәшкә ҙур көстәр һалған өсөн ысын күңелдән уларға рәхмәт белдерәбеҙ. Улар арҙамында һуғышҡа ҡаршы көрәштә еңеп сығасағыбыҙҙы һәм тыныслыҡты яҡлап алып ҡаласағыбыҙҙы беләбеҙ. **(Алҡыштар).**

Һүҙ конференцияның мандат комиссияһы председателе **Т. И. Ершоваға** бирелә. Ул былай тип хәбәр итә: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына тыныслыҡ һөйөүсе күп миллионлы совет халҡынан вәкил итеп ебәрелгән 1172 делегат һайланған.

Делегаттарҙы һайлау ғәйәт ҙур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында үтеп, совет халҡының киләсәктә лә тыныслыҡ эшен яҡларға әҙер булыуын күрһәткән иҫкиткес ҙур демонстрацияға әйләнде.

Совет халҡы үҙ вәкилдәрен тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына ебәргәндә тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ политикаһы булған тәрән аҡыллы сталинсе тыныслыҡ политиканы үҙенең бер күңелдән яҡлағанлығын тағы ла бер тапҡыр белдерҙе.

Совет халҡы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына үҙенең иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын ебәрҙе.

Конференцияла иң күренекле стахановсы эшселәр, юғары урожай мастерҙары, ғалимдар, атаҡлы совет яҙыусылары һәм шағирҙары, күренекле композиторҙар, искусство деятелдәре ҡатнашалар. Конференция эшендә ҡатын-ҡыҙҙарҙан 491 кеше ҡатнашлыҡ итә. Героик совет йәштәре делегацияһы, һәр төрлө дини хеҙмәткәрҙәр делегацияһы конференция эшендә ҡатнашалар. Делегаттар араһында СССР-ҙа йәшәгән 40 милләт вәкиле бар.

Конференция мандат комиссияһының докладын бер тауыштан раҫланы.

Председателлек итеүсе, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя Конгресе Даими комитетының вице-президенты **Ги де Буассон** конференцияға килде тип хәбәр итә. Делегаттар һәм ҡунаҡтар уны ҡотлап ҡаршылайҙар.

— Мин, — ти таджик яҙыусыһы **М. Турсун-Заде,** — Һиндостанда, Пакистанда, Иранда булырға тура килде һәм бөтә ерҙә лә — смерек өйҙәрҙә лә, завод кварталдарында ла, баҫыуҙарҙа ла мин тыныслыҡ өсөн көрәш лозунгылары күрҙем. Ҡайҙа ғына барһаҡ та, беҙҙе дуҫтар — тыныслыҡ өсөн көрәш буйынса булған беҙҙең дуҫтарыбыҙ ҡаршыланылар. Тыныслыҡ идеялары государство сиктәрен белмәй, ул идеялар һәр урында ер шарының бөтә ябай кешеләрен һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшкә рухландыралар.

— Мине делегат итеп ебәргән **Ленин** орденлы Ҙур Театр коллективы, — тине СССР-ҙың халыҡ артисткаһы **А. А. Яблочкина,** — минә ошо трибунанан эшсеһоларҙы белдерергә ҡушты: беҙ үҙебеҙҙең спектаклдәребеҙ тамашасыларҙы тыныслыҡ идеяһы менән рухландырһындар өсөн, бөтә совет халҡы кеүек үк, шулай ҙур дәрт һәм ижади күтәренкелек менән эшләйәсәкбеҙ. Йәшәһен тыныслыҡ ҡояшы, бөтһөн һуғыш ҡолматы! **(Көслө алҡыштар).**

Киске ултырышта һуңғы һүҙҙе данлыҡлы комбайнер Социалистик Хеҙмәт Геройы **К. Борин** алды.

— Беҙ, совет кешеләре, — тине ул,— тыныслыҡ өсөн актив көрәшеүселәрбеҙ. — Беҙ тыныслыҡты һорамайбыҙ, ә уны талап итәбеҙ, уның өсөн көрәшәбеҙ. Беҙ үҙебеҙҙең хеҙмәтебеҙ менән бөйөк Ватаныбыҙ бәхете хөрмәтенә тырышып эшләйбеҙ.

Тыныслыҡ өсөн көрәштә Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн көрәш тип аңлап, беҙ үҙебеҙҙең бөтә көстәребеҙҙе ижади хеҙмәтебеҙгә һалабыҙ.

Иптәш Бориндең телмәренән һуң конференцияның киске ултырышы ябыҡ тип иғлан ителә. (ТАСС).

(Дауамы 2-се биттә).

ТЫНЫСЛЫКТЫ ЯКЛАУСЫЛАРҘЫҢ ИКЕНСЕ БӨТӘ СОЮЗ КОНФЕРЕНЦИЯҺЫ

18 октябрҙәге иртәнге ултырыш

18 октябрҙәге иртәнге ултырышта Н. С. Тихоновтың докладын буйынса фекер алышыу дауам итте.

Иң беренсе һүҙ Башҡортостан антифашистик комитеты председателе В. И. Нечмеешева бирелә. [illegible]

[illegible]

—Тыныслыҡ хәҙерҙән күберәк ныҡ! — [illegible] — Ул — бөйөк Сталин халҡы. (Көслө алҡыштар).

Конференцияла шулай уҡ [illegible] М. Г. Исакова, [illegible] Н. А. Малышев, [illegible] А. П. Тайчи, [illegible] Н. В. Текучева, [illegible] Георгий VI, [illegible] Николай Черкасов [illegible].

Язысы А. В. Софронов, [illegible]

[illegible]

Конференцияның президиумы [illegible] (ТАСС).

Тыныслыкты ныгытыу өсөн

Черниковск. [illegible]

[illegible]

М. Мостафин.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Комсомолдың Өфө кала активе йыйылышы

[illegible]

тип билдәләне. Унаң ары ул әшсе йәштәрҙе киске мәктәптәргә йәлеп итеү һәм уҡытыу алкаһында комсомол ойошмаларының әле канәғәтләнерлек эшләмәүҙәренә туҡталды.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа беренсе булып комсомолдың Молотов райкомы секретаре иптәш Кривошеин һүҙ алды. Ул комсомол мәғарифе селтәрендәге ҡайһы бер уңышһыҙлыҡтар тураһында әйткәндән һуң, был алкаһағы етешһеҙлектәргә туҡталды.

Паровоздар ремонтлау заводы комсомол комитетенең члены иптәш Сапожникова йыйылышта ҡатнашыусылар менән комсомол мәғарифе селтәрендәге уҡыусыларҙы әҙерлек алып барыуҙа һәм уҡыусыларҙы башланғыс ойошмаларҙа комсомол ойошмаһы еңгешкән ҡайһы бер тәжрибәләр менән уртаҡлашты.

Комсомолдың ҡала комитете работниктәре, — ти ВЛКСМ-дың Киров райкомы секретаре иптәш Ғилажетдинов, — комсомол ойошмаларында әле бик һирәк булалар, урындарҙа барып конкрет ярҙам күрһәтмәйҙәр. Күп ваҡыт телефон аша һөйләшеү менән генә сикләнәләр. Яңы уҡыу йылына түңәрәктәрҙе уҡыу әсбаптары менән тәьмин итеү буйынса ла тейешле хәстәрлек күрелмәне. Ҡала һәм район комитеттәре арғаһендәге лекторҙар группалары ҡәнәғәтләнерлек эшләмәйҙәр.

Йыйылышта шулай уҡ ВЛКСМ-дың Жданов райкомы секретаре Шенгуров, паровоздар ремонтлау заводының цех комсомол ойошмаһы секретаре Харабрин, ВЛКСМ-дың Ленин райкомы секретаре Кочеткова, телефон аппаратураһы заводындағы политик түңәрәктең етәксеһе пропагандист Фредерг иптәштәр сығыш яһанылар. Улар комсомол мәғарифе селтәрендәге күп кенә етешһеҙлектәрҙе астылар һәм уларҙы бөтөрөү юлдарын күрһәттеләр.

Йыйылыштың һуңында ВЛКСМ-дың Өлкә Комитете секретаре иптәш Сәяпов комсомолдың ҡала ойошмаһы алдына конкрет бурыстар ҡуйып сығыш яһаны.

Йыйылыш тикшерелгән ошо мәсьәлә буйынса конкрет ҡарар ҡабул итте.

Комсомолецтәр алдыңғы сафта

[illegible]

булған скважиналар күп ине. Бригаданың комсомолецтәре был скважиналарҙы аяҡҡа баҫтырыу һәм уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлектәрен күтәреү өсөн ныҡлы ҡарар ойоштороғолар. Быныӊ өсөн, бөтәһенән элек, ҡоролмалаҡ конкрет пландары төҙөлде, һәм тикшереңеү эштәре киң йәйелдерелде. Скважиналарҙың эшмәкәрлеген тикшереү өсөн йәш нефтселәр тәрән[illegible]

[illegible] 225 кешегә тиклем еткерелде, э хеҙмәт етештереүсәнлеге 9 процентҡа күтәрелде.

Бригаданың комсомолецтәре һәм йәштәре производство новаторҙарының һәм алдыңғы стахановсыларҙың эшмәкәрлек башланғыстарын һәм тәжрибәләрен хуплап, уларҙы бик тиҙ үҙләштерә беләләр.

Йәш нефтселәр бында хужалыҡ иҫәбендә эшләп, сырьё һәм материалдарға экономия яһау өсөн социалистик ярыштар киң йәйелдерҙеләр. Уларҙы һаҡлыҡ менән тотоноу һәм ҡаты иҫәп алып барыу өсөн лимит карточкалары булдырылған. Быйыл тәүге ярты йыл эсендә яһалған экономия бында 259 мең һумдан артыҡ. Был бригада хеҙмәтләндергән участкала нефттең сифатын күтәреү өсөн дә оплектле саралар күрелә. Йәш нефтселәр быйыл нефтте һыуһыҙландырыу буйынса бик күп эш башҡарҙылар.

Һуңғы бер нисә айҙа ғына участкала йәш стахановсылар үҫеп сыҡтылар. Бригада үҙенең комсомолец-стахановсылары Богданов, Сережин, Хәсәнов, Ғәбәйҙуллин, Астафьев һәм Хөббәтдинов иптәштәр менән ғорурланырға хаҡлы. Был стахановсылар, производствола юғары етештереүсәнле хеҙмәт методтары ҡулланып, норманы систематик рәүештә 115—116 процентҡа үтәйҙәр.

Хәҙер был участкала Октябрь алды социалистик ярышы киң йәйелдерелгән. Йәш нефтселәр йыллыҡ планды 5 декабргә үтәргә яңы йөкләмә алдылар.

Я. Бикбаев.

Комсомол ойошмаларының эшен артабан яҡшыртыу билдәһе аҫтында

Учалы. Районда 30-ҙан артыҡ комсомол ойошмаһында отчет-һайлау йыйылыштары булып үтте.

Отчет-һайлау йыйылыштарында комсомолецтәр үҙҙәренең эштәренә йомғаҡ яһайҙар, эштәге етешһеҙлектәрҙе большевиктәрсә тәнҡитләйҙәр, комсомол эшен артабан яҡшыртыуға ҡарата саралар билдәләйҙәр. «Урал» колхозы комсомол ойошмаһының отчет-һайлау йыйылышында комитет секретаре иптәш А. Сатлыковтың отчет доклады буйынса фекер алышыуҙарҙа 9 кеше сығыш яһаны.

«Уй» колхозының комсомол ойошмаһы (секретаре иптәш Ф. Ишниязов) отчет осоронда үҙ эшендә ҙур ғына уңыштарға өлгәште. Уҙған йыл ойошма дүрт кешенән тора ине. Хәҙер бында 10 член бар һәм тағы ла колхоз производствоһының алдынғы йәштәренән 5 кеше комсомол сафына инеүгә әҙерләнә. Ауыл хужалығы эштәрендә комсомолецтәр актив ҡатнашалар. Шул арҡала колхоз иген тапшырыу, урожай йыйнау эштәрен районда беренсе булып тамамланы. Урожай йыйнау көндәрендә колхоздың транспорт бригадаһында эшләүсе комсомолецтәрҙән Яуымбаев, Ҡаһәрфәров, Юнусов иптәштәр үҙҙәренең нормаларын 150—200 процентҡа еткереп үтәнеләр.

Ауыл Советтәре председателдәре трибунаһы

Иң почетлы эштә егерме икенсе йыл

Мин совет органдарында егерме икенсе йыл эшләп киләм. Тамьян Ҡатай кантоны Тунғатар волос башҡарма комитетенең эш башҡарыусыһы булып эшләгәс, унан һуң ауыл Советы секретаре. 1939 йылда мине ауыл Советы председателе итеп һайланылар.

Бына хәҙер өсөнсө йыл инде районның иң ҙур ауыл Советтәренән береһе булған, Учалы ауыл Советы менән етәксенек итеп киләм.

Мин етәкселек иткән Учалы ауыл Советы район үҙәгендә урынлашҡан. Уның ҡарамағында өс колхоз, бер МТС, район учреждениеләре, бик күп урындағы промышленность предприятиелары, мәктәптәр бар.

Беҙҙең ауыл Советенә күберәк ураҡ тарафан колхоздар менән шөғөлләнергә тура килә. Беҙ колхоздарҙың ағымдағы хужалыҡ кампанияларын үткәреүҙә өлгөрөп барыуҙары тураһында хәстәрлек күреүҙән тыш, уларҙа перспектив мәсьәләләрҙе хәл итеү менән дә шөғөлләнәбеҙ. Ошо ике йыл араһында Учалы ауыл Советенә ингән «Өргән» һәм «Комбайн» колхоздарына электр индерелде. Электр хәҙер колхозсыларҙың өйҙәрен, колхоздарҙағы общественный урындарҙы, мал торлаҡтарын яҡтыртыуҙан тыш, ҡатмарлы колхоз производствоһын хеҙмәтләндерә. «Өргән» колхозында электр көсө менән иген таҙартыу, иген тартыу, ағас ярҙырыу эштәре ойошторолған.

Беҙҙең ауыл Советы ҡарамағына ингән «Авангард» колхозы район колхоздары өсөн юғары сортлы орлоҡ үстереү менән шөғөлләнә. Быйыл уның баҫыуҙарында таҙа һәм мул урожай үстерелде, государствоға иген тапшырыу планы арттырылып үтәлде. Был орлоҡсолоҡ колхозында иҡтисадлыҡ эшенең культураһын артабан күтәреү өсөн хәл итгес саралар күрелә. Ошо колхоз менән ауыл Советы депутаты, коммунист иптәш Дәүләтбаев етәкселек итә.

Ошо ике-өс йыл араһында колхоздарҙа байтаҡ культура-ағартыу саралары тормошҡа үткәрелде. Үткән йыл «Өргән» колхозында ете йыллыҡ мәктәп асылды. Элек ете йыллыҡ мәктәп унда юҡ ине. Быйыл ауыл Советының урындағы средстволары иҫәбенән Учалы башланғыс мәктәбе уҡытыусылары өсөн яңы торлаҡ йорто төҙөлөк. Район үҙәк культура йортона серьез ремонт үткәрелде.

Колхоздарҙа общественный малсылыҡ пландарының үтәлешен һәм малсылыҡ хужалығының сифатын, продукты биреүсәнлеген күтәреү мәсьәләләре ауыл Советы сессия ултырыштарында йыш ҡарала. Был серьез мәсьәләләр ауыл Советы исполкомының көндәлек эшендә лә үҙәк иғтибарға эйә булып тора. Беҙҙең өс колхозыбыҙҙа ла общественный малсылыҡ эшен юғары күтәрелеш кисерә. Өс колхоз да государствоға ит һәм һөт продукттарын срогынан алда тапшырып сыҡтылар.

Хәҙер беҙ урындағы Советтарға һайлауҙар үткәрергә әҙерләнәбеҙ. Ошо көндәрҙә бөтә һайлаусыларҙың да исемлектәрен алып сыҡтыҡ, агитпункттар ойоштороҡ. Агитпункттар үҙҙәренә беркетелгән участкаларҙа һайлау Положениеларен өйрәнделәр.

Был көндәрҙә беҙҙең Учалы ауыл Советы ла бөтә совет халҡы менән берлектә ҙур эштәр менән тулы ҡаплы булып үткән шатлыҡлы көндәр кисерә.

Мөнәүәрә Вилданова,

Учалы районы, Учалы ауыл Советы председателе.

Палачтар язаһыҙ ҡалмаҫтар!

Беҙҙең гәзиттәребеҙҙә сыҡҡан һәм радиола тапшырылған һәр бер мәҡәлә һәм хәбәр илебеҙҙең өлгәшкән ҙур уңыштары, фән һәм техниканың үҫеүе, тыныс һәм ирекле хеҙмәттең был тиклем күрелмәгән алымдар менән алға барыуы тураһында һөйләй.

Совет хөкүмәте ғәйәт ҙур Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанцияларын төҙөү, Төп Төркмән, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын ҡаҙыу һәм миллиондарса гектар ерҙәрҙе һуғарыу тураһында иң китмәс мөһим ҡарарҙар сығарҙы.

Академик Г. М. Кржижановский «Пионерская правда» гәзитәһында:

— ...Был гидроэлектростанциялар йылына 21 миллиард киловатт-сәғәттән күберәк электр энергияһы бирәсәктәр...

...Иген ҡырҙарында электр көсө менән эшләй торған тракторҙар, комбайндар йөрәйәсәктәр... Илебеҙҙең Европа өлөшөндә электр поезлары гөүләп йөрөйәсәк... — тип яҙа ла, балаларға мөрәжәғәт итеп:

— «...Һеҙгә бөтә ҙур һыуҙарҙы йәшелләтергә, мәңгелек боҙлауыҡтарҙы алмашҡа ҡыуырға, Ангара, Обь, Енисей, Лена кеүек ҙур йылғаларҙы файҙаланырға тура килер. Һеҙ төньяҡтағы был йылғаларҙың һыуҙарын Тыуған илебеҙҙең көньяҡ-көнсығышына күсерерһегеҙ. Һеҙ тормошта атом энергияһын ҡулланасаҡһығыҙ һәм бәхетле коммунистик йәмғиәттә йәшәрһегеҙ...» — ти.

Бындай шатлыҡлы хәбәрҙәр тураһындағы бер нисә мисал һәм хәбәр.

«Өфө яҙыу машиналары заводы Куйбышев гидроэлектростанцияһы төҙөлөшөнән яҙыу машиналарына заказ алды. Коллектив планынан тыш 150 яҙыу машинаһы биреү өсөн ярыша. Шуның уңышын төҙөлөшкә ебәрҙе лә инде» — тип хәбәр итәләр.

«Беҙҙең мәктәптә уҡыусы йәштәр үҙҙәренең производство практикаһы осоронда Черниковск ҡалаһында ағастан 10 йорт һалдылар, ике ҡатлы алты таш йорт төҙөнөләр, 250 мең һумлыҡ төрлө мебелдәр эшләнеләр» («Кыҙыл Башҡортостан»).

«Ғафури районы, Бураы колхозында тәжрибәле баҡсасы Динислам Килмөхәмәтов етәкселек иткән йәшелсәселек звеноһында барлығы 20 кеше эшләй. Улар быйыл йәшелсәнән мул уңыш алдылар. Һәр бер һуған 400—500 грамм, э кәбеҫтә 5—6 килограмм тарта» («Кыҙыл таң»).

Быларҙы көсөнә хәбәрҙәр, һәм илебеҙҙәге хеҙмәт уңыштарын һөйләй торған бындай хәбәрҙәрҙе бик күп килтерергә мөмкин булыр ине. Шуны әйтергә кәрәк, бындай хәбәрҙәрҙең һәр береһе беҙҙең күңелдәребеҙҙе сикһеҙ шатлыҡ менән тултыра. Уларҙы гәзиттән уҡығанда, күҙҙәрең ял иткәндәй, радио аша тыңлағанда, ҡолаҡтарың матур музыка тыңлағандай була.

Мәҡәләләр, хәбәрҙәр сит илдәрҙәге хәлдәр тураһында ла һөйләйҙәр, әлбиттә.

Донъяның бөтә мөйөштәрендә тыныслыҡ яҡлаусыларҙың һуғышҡа ҡаршы күтәрелеүе, тыныслыҡты яҡлап ҡултамға биреүселәр һаны көндән-көн үҫеп барыуы тураһындағы хәбәрҙәр күңелгә ҡанәғәтлек ярҙамлы йөрәккә яҡын йәш.

Стокгольм Воззваниеһына ҡуйылған һәр бер ҡултамға, Корея күгендәге дошман самолетын бәреп төшергәндәй, әллә ни тиклем балаларҙың, оҫтаҙҙарҙың күҙ йәштәрен тамыуҙан туҡтатҡандай була.

Ҡағыҙҙа ҡуйылған ҡул тамғалары ғына киләсәк һуғышты туҡтата алмаҫ инде, тип уйлаусылар булыр, бәлки.

Был уй дөрөҫ түгел. Быйыл йәй миңә Шаран районы «Молот» колхозында колхозсыларҙың Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйыуға арналған йыйылыштарында булырға тура килде. Унда дәһшәтле ике һуғышты үҙ баштарынан кисергән ҡарттар ҙа, һуғыштың ни икәнен белмәгән йәштәр ҙә бар ине. Хатта һис бер ғәмһеҙ (бәлки, улар үҙ ғүмерҙәрендә һуғышты күрмәү бәхетенә ирешә алырҙар), әсәләренең түштәрен һурып торған, сабый балалар ҙа ылағайне.

Йыйналған бөтә колхозсылар Воззваниеға берҙәм ҡул ҡуйҙылар. Комсомол ойошмаһы секретаре колхоздағы барлыҡ комсомолецтәрҙән атом бомбаһына, һуғышҡа ҡаршы тороу йөҙөнән быйылғы иген уңышын үҙ ваҡытында һәм юғалтыуҙарһыҙ йыйнап алырға әҙер тороуҙарын белдерҙе. 60 йәшлек ҡарттар ҙа, беҙ йәштәргә ҡушылабыҙ, тинеләр, һәм бөтә колхозсылар ҙа был теләкте яҡланылар. Һәм улар вәғәҙәләрендә торҙолар. «Молот» колхозы бөртөклө культураларҙы йыйнауҙы 5 сентябргә тамамланы, государствоға иген тапшырыу планын ваҡытынан элек үтәне. Колхозсылар хеҙмәт көнөнә 3-әр килограмм иген алалар.

Тимәк, һуғышҡа ҡаршы Воззваниеға ҡул ҡуйыу әһәмиәтһеҙ ҡалмаған. Дөрөҫ, колхозсылар унан башҡа ла үҙ игендәрен йыйнап алған булырҙар ине, ләкин һуғышҡа ҡаршы булыуҙы хеҙмәт менән күрһәтеү теләге уларҙы ныҡыраҡ дәртләндерҙе, һәм улар иген йыйнау эштәрен башҡа йылдағынан күп элек тамам иттеләр.

Тағы ла бер миҫал: ниндәй генә капитал илен алма, ундағы һуғыш тоҡандырыусыларҙың ялсылары Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйыусыларҙы эҙәрләйҙәр, төрмәләргә ултырталар. Ниңә? Бары тик Воззваниеға ҡул ҡуйған өсөн! Ниңә? Сөнки улар һуғышҡа ҡаршы тороусыларҙың һаны арта барыуҙан ҡурҡалар. Тимәк, Воззваниеға ҡул ҡуйыу, ҡағыҙға ҡул ҡуйыу ғына түгел, э ул һуғыш тоҡандырыусыларҙың йөрәгенә уҡ булып ҡаҙала.

16 октябрҙә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы асылды, э уның артынан тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә донъя конгрессы буласаҡ. Былар һуғыш тоҡандырыусылар өсөн уларҙың атом бомбаларынан да көслөрәк, ҡурҡынысыраҡ буласаҡ, сөнки улар бөтә ер йөҙөндәге тыныслыҡ һөйөүселәрҙең ҡыҫҡа теләген әйтәсәктәр, һуғыш тоҡандырыусыларҙы бөтә донъяға фаш итәсәктәр.

Беҙҙең илебеҙҙә һуғыш теләүсе бер генә кеше лә табылмаҫ, һәм, ҙур ышаныс менән әйтергә мөмкин, донъялағы һис бер хеҙмәтсән семья ла һуғыш теләмәй.

Бөгөн Кореяла ҡанлы һуғыш бара. Аҙ һанлы, тырыш һәм тыныслыҡты һөйөүсе Корея халҡы өс айҙан артыҡ инде үҙенең ерен, һыуын, азатлығын яҡлап, Америка, Англия, Франция империалистарына һәм башҡаларға ҡаршы батырҙарса һуғыш алып бара. Корея беҙҙән алыҫ. Минең күҙем, Совет иленең башҡа бик күп кешеләре ҙә, Кореяның бер генә кешеһен дә күргәне юҡ. Шулай ҙа уларҙың был һуғыштағы һәр бер уңышы беҙҙе шатландыра, э уңышһыҙлығы беҙҙе тәрән ҡайғыға батыра. Америка империализмы үҙенең Ҡытайҙағы асыуын бөтөнләйе менән Корея халҡы өҫтөнә ташланы. Серек гоминдан режимына түккән алты миллиард долларын Корея балаларының, ҡатын-ҡыҙҙарының ҡанынан һығып алмаҡсы була. Американың долларға һатылған һаллаттарынан беҙ ерәнәбеҙ, уларҙы дошман күрәбеҙ. Сөнки бер генә кореялы ла Америка еренә уҫал уй менән аяҡ баҫҡаны юҡ. Шулай була тороп та, Кореяла һис бер нимәһе, һис бер алдағы булмаған Америка империалистарының ҡушыуы буйынса, ул һаллаттар ундағы һис ғәйепһеҙ халҡты, балаларҙы, ҡарттарҙы ҡанға батырып ҡырҙылар. Донъяла бынан да әшәкерәк, оятһыҙыраҡ һәм яуызыраҡ бер генә эш тә юҡ.

Беҙ, Кореяның сабый балаларының ҡайнар йәштәре, ергә түгелгән ҡандары менән ант итеп әйтәбеҙ, Америка империалистарының, уларҙың ялсыһы трумэндәрҙең был яуызлыҡтары язаһыҙ ҡалмаҫ! Улар бының өсөн артығы менән яуап бирерҙәр. Сит илдәрҙән трумэндәрҙең, бевиндәрҙең беҙгә һуғыш менән янауҙары тураһында хәбәрҙәр килә. Былар беҙҙең күңелдәребеҙҙе өшөтергә теләйҙәр ине, ләкин өшөтмәйҙәр, бәлки һуғыш тоҡандырыусыларға ҡарата беҙҙең нәфрәтте генә көсәйтәләр.

Әле ул янауҙар беҙҙе ҡурҡытмай!

1919—20 йылдарҙа беҙ кешеләр ҙә әҙ сағыбыҙҙа ла янып 14 империалистик илдең ҡоралы көстәре беҙгә ҡаршы күтәрелделәр. Ләкин беҙ еңеп сыҡтыҡ. Сөнки беҙ ул саҡта инде Ленинден, Сталиндең яҡты идеялары менән ҡоралланып өлгөргәйнек. Ул идеялар бөтә хеҙмәтсән халыҡты донъя империализмы яуына ҡаршы рухландырҙы һәм ул яуҙы еңерлек көс бирҙе.

Күптән түгел булып үткән икенсе бөтә донъя һуғышы мәлендә Гитлер бөтә Европаның һуғыш техникаһын һәм ҡоралы көстәрен беҙгә ҡаршы ташланы. Фашист яуҙар Мәскәү ҡапҡаһы төбөнә килеп еттеләр. Мәскәүҙә байрам итәсәге тураһында Гитлер бөтә донъяға ҡарҡылданы, ләкин эш киреһенсә булып сыҡты, Гитлер Мәскәүҙә түгел, э Ленин, Сталин идеялары менән ҡоралланған совет кешеләре Берлинда байрам иттеләр.

Беҙ ҡурҡмайбыҙ һәм башҡаларға һуғыш менән дә янамайбыҙ, киреһенсә, беҙҙең Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы сессияһына барған делегациябыҙҙың башлығы иптәш Вышинский Совет хөкүмәте исеменән яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡ һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһында декларация иғлан итте. Бындай мәҡтаулы эште бары тик беҙҙең илебеҙ кеүек бөйөк держава ғына, намыслы хөкүмәт кенә булдыра ала.

Беҙ тыныслыҡ яҡлы, сөнки замандыбыҙҙың иң бөйөк кешеләре Ленин һәм Сталин беҙҙе донъяның бөтә мөйөштәрендәге хеҙмәтсән халыҡтар менән дуҫ булырға, татыу торорға өйрәтте.

Һуғыш суҡмарҙарының беҙгә һуғыш менән янауҙарынан беҙ ҡурҡмайбыҙ, сөнки бөйөк Сталин беҙҙе һәр бер тәрәҙә [illegible] еңергә өйрәтте.

Сталин — тыныслыҡ байрағы! Сталин — еңеү байрағы! Ул беҙҙе еңеүгә тыныслыҡта, бәхетле тормошҡа алып бара.

Ғариф Ғүмәр.

Агитаторҙарға ярҙамға

Совет һайлау системаһы—донъяла иң демократик һайлау системаһы

1950 йылдың 17 декабрендә РСФСР күләмендә, шул иҫәптән Башҡорт АССР-ында ла хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар үткәрелә. Был һайлауҙар Сталинса Конституция менән гарантияланған донъяла иң демократик һайлау законы нигеҙендә үтәсәктәр.

Совет государство ҡоролошо — донъяла иң демократик ҡоролош. Совет демократияһы — иң юғары типтағы демократия, ул бөтә хеҙмәтсәндәргә лә общественный-политик, хужалыҡ һәм культура тормошонда государство менән идара итеүҙә тулы һәм хәл иткес ҡатнашырға мөмкинлек бирә. Бындай тулы һәм киң демократия тик беҙҙең илдә — социализм тулыһынса еңгән илдә, эксплуататор синыфтар һәм кешенең кешене эксплуатациялауы бөтөнләйгә бөтөрелгән, социалистик етештереү мөнәсәбәттәре тулыһынса өҫтөнлөк иткән илдә генә булыуы мөмкин.

Капиталистик илдә хеҙмәтсәндәр өсөн демократия юҡ һәм булыуы ла мөмкин түгел. Унда фәҡәт буржуаз демократия ғына хакимлек итә, ә буржуаз демократия — ул хеҙмәтсәндәр өсөн түгел, ул аҙсылыҡ тәшкил итеүсе байҙар өсөн демократия.

Империализм ғөмүмән демократияны ҡыҫа, быуа, реакцион тәртип урынлаштыра. «Империализм, — тине Ленин, — тышҡы политикала ла һәм эске политикала ла бер үк дәрәжәлә демократияны боҙоуға, реакцияға ынтыла. Был йәһәттән империализм ул ғөмүмән демократияны, бөтә демократияны «инкар итеү» булып тора». (23 том, 31 бит).

Империалистар хеҙмәтсән халыҡты алдау өсөн демократия һүҙен бик йыш ҡулланалар. Улар хатта үҙҙәренең государстволарын «демократик республика» тип исемләйҙәр. Америка Ҡушма Штаттары ла үҙен «демократик республика» тип исемләй. Ләкин был «демократия» тураһында Ленин 1918 йылда уҡ түбәндәгене яҙған ине: «Унда демократик республика. Булһа ни? Миллионерҙар тереклек итә, миллиардерҙар тереклек итә, ә халыҡ — [illegible]». (XXIII том, 201 бит). Америка Ҡушма Штаттарында хеҙмәтсәндәр [illegible] һәм хоҡуҡһыҙ булып ҡалалар. [illegible]

СССР-ҙа Сталин Конституцияһы социалистик демократияның, бөтә халыҡ демократияһының бөйөк принциптарын урынлаштырҙы, бөтә граждандарға ла дөйөм, тиң, тура һайлау, йәшерен тауыш биреү хоҡуҡы тәьмин итте.

СССР Конституцияһының 134 статьяһына ярашлы рәүештә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарына бөтәһенә лә — СССР, союзный һәм автономиялы республикаларҙың Верховный Советтарына, өлкә, край, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутаттарҙы һайлау [illegible] тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә.

Беҙҙә һайлауҙар дөйөм һайлау булып торалар. 18 йәшкә еткән бөтә совет граждандары, [illegible] расаһына һәм милләтенә ҡарамаҫтан, енесенә, диненә, белем дәрәжәһенә, утарыҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарын һайлай һәм һайлана алалар. Тик аҡылдан яҙған кешеләр һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеп хөкөм ителгән кешеләр генә һайлауҙарҙа ҡатнаша алмайҙар.

СССР-ҙағы һайлау системаһында граждандарҙы һайлау хоҡуҡынан мәхрүм итерлек бер төрлө лә сикләүҙәр юҡ. Ә капиталистик илдәрҙә, киреһенсә, һайлау хоҡуҡын һәр төрлө сикләйҙәр. Шул арҡала миллиондарған хеҙмәтсәндәр һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителәләр.

Мәҫәлән, бик күп буржуаз илдәрҙә һайлаусылар өсөн ултыраҡлыҡ цензы индерелгән, йәғни һайлауҙарҙа ҡатнашыу өсөн граждандар бик оҙаҡ ваҡыт бер урында йәшәргә тейештәр. Был сикләү эш таба алмай йөрөүсе хеҙмәтсәндәргә ҡаршы йүнәлдерелгән. Билдәле булғанынса, капиталистик илдәрҙә эшһеҙҙәр һаны һәр ваҡыт күп була. Ә кризистар ваҡытында уларҙың һаны 30—40 миллион кешегә етә. Улар эш эҙләп ҡаланан-ҡалаға күсеп йөрөргә мәжбүр булалар. Квартира хаҡын түләй алмау сәбәпле квартираларынан ҡыуып сығарылалар. Билдәле, бындай кешеләр бер урында йәшәй алмай. Капиталистик илдәрҙең һайлау законы, ултыраҡлыҡ цензы (шарты) индереү юлы менән, иң күп һандағы хеҙмәтсәндәрҙе һайлау хоҡуҡынан мәхрүм итәләр.

Күп кенә капиталистик илдәрҙә мөлкәт цензы индерелгән. Мәҫәлән, Швецияла һайлаусы парламенттың юғары палатаһына һайлауҙарҙа ҡатнашыу өсөн ес йыл буйына 50 мең крон (100 крон 77 һумға тиң) мөлкәткә эйә булырға тейеш. Әлбиттә, бындай шарттарҙа һайлау хоҡуҡы менән тик бай синыфтар ғына файҙалана алалар.

Америка Ҡушма Штаттарында грамоталылыҡ цензы индерелгән. Был сикләү, башлыса, АҠШ-та йәшәгән күп миллионлы негрҙарға ҡаршы йүнәлдерелгән. АҠШ-та граждандар һайлау хоҡуҡы алыу өсөн [illegible] конституцияны [illegible] тейеш. [illegible] АҠШ-та 1942 йылда һайлау ваҡытында 11 миллион кеше һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителде. Негрҙарҙың 10 проценты ғына һайлау исемлегенә индерелә, ә һайлаусыларҙың 1 проценты ғына ҡатнаша ала.

Беҙҙә, Советтар Союзында һайлауҙар — тиң һайлау. Бөтә граждандар ҙа тиң хоҡуҡта һайлауҙа ҡатнашалар. Һәр бер граждандың бер генә тауышы бар. Бөтә милләт кешеләре лә тиң хоҡуҡлы, ҡатын-ҡыҙҙар ир-аттар менән тиң хоҡуҡлы. [illegible] Совет Армияһы [illegible] һайлай һәм һайлана алалар.

Капиталистик илдәрҙә тиң һайлау хоҡуҡы юҡ. Байтаҡ илдә буржуазия ҡатын-ҡыҙҙарҙы һайлау хоҡуҡынан мәхрүм итеп тора. Швейцарияла, Мексикала [illegible]. Канадала, Америкала [illegible] — индеецтар — һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителгәндәр. Бик күп капиталистик илдәрҙә [illegible] хеҙмәтсәндәрҙе һайлау хоҡуҡынан мәхрүм итәләр. [illegible]

Буржуаз илдәрҙә бай синыф кешеләре [illegible]. Байтаҡ [illegible] кандидаттарҙы [illegible] фамилияларын [illegible]. Мәҫәлән, Америка Ҡушма Штаттарының Миссури штатында демократик партия етәксеһе Пендергаст 1936 йылдағы һайлауҙарҙа үҙ партияһының кандидатын һайлауға өлгәшеү өсөн исемлеккә 60 мең үлгән кешенең фамилияларын индергән. Был «исемлекте» төҙөү өсөн зыяраттағы ҡәбер таштарында яҙылған фамилияларҙы һайлаусылар исемлегенә күсереп яҙғандар.

Беҙҙә, Советтар Союзында һайлауҙар — тура һайлау. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының бөтә Советтарына ла депутаттарҙы граждандар тура-тура һайлайҙар. Был депутаттарҙың һайлаусылар алдында яуаплылығын арттыра. Тура һайлауҙар хеҙмәтсәндәрҙе Советтарға идара итеү эшенә яҡын ҡатнаштырыуҙы тәьмин итә. Бындай һайлау тәртибе беҙҙең Совет һайлау системаһының иң демократик һайлау системаһы икәнлеген тағы ла бер тапҡыр раҫлай.

Беҙҙә, Советтар Союзында һайлауҙар йәшерен тауыш биреү юлы менән үткәрелә. Совет гражданына үҙенең теләген тулыһынса тормошҡа ашырыу өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Хеҙмәтсәндәр общественный ойошмаларҙа, йыйылыштарҙа үҙҙәренең иң алдынғы, иң ышаныслы кешеләрен депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтәләр, һайлауҙар алдынан кандидат өсөн агитация алып барыу, кандидат менән һайлаусыларҙың осрашыуы өсөн тулы шарттар тыуҙырыла. Һайлау бинаһында тауыш биреү ваҡытында һайлау агитацияһы алып барыуға юл ҡуйылмай. Был шарттар бөтәһе лә һайлауҙарҙың тулы ирекле үтеүен тәьмин итәләр.

Капиталистик илдәрҙә һайлауҙар көсләү, ҡурҡытыу, һатып алыу, һайлаусыларҙы алдау шарттарында үткәреләләр. Капиталистар үҙ кандидаттарының һайланыуына өлгәшеү өсөн һайлау кампанияһын үткәреүгә күп аҡса тоталар. Аҡсалар һайлаусыларҙың тауышын һатып алыу өсөн, үҙ кандидаттарын маҡтау өсөн файҙаланыла. Америка Ҡушма Штаттарында нефть промышленносенең байтаҡ өлөшөн үҙ ҡулында тотҡан могиттар семьяһы Пью 1936 йылдан алып 1949 йылға тиклем һайлауҙар үткәреү өсөн республикан партияға 13 миллион доллар аҡса биргән. Башҡа миллионерҙар ҙа үҙ кандидаттарын һайлау өсөн күп кенә аҡса тоталар. Был аҡсаға матбуғат, радио, кино һәм башҡа төрлө агитация ҡоралдары капиталистар тарафынан һатып алына. Һайлаусыларҙы ҡурҡытыу, үҙ кандидаттары өсөн тауыш бирергә мәжбүр итеү — капиталистик илдәрҙә байҙарҙың һайлау алды «эше» булып һанала. Уларҙа һайлауҙар террор шарттарында үткәрелә. АҠШ-та һайлауҙар ваҡытында полиция һәм фашистик ойошма — Ку-клукс-кландың члендәре демократик фекерҙәге һайлаусыларҙы эҙәрләйҙәр, негрҙарҙы линчевать итәләр (хөкөмһөҙ үлтерәләр). 1948 йылда АҠШ-та бер йыл эсендә 530 негрҙы линчевать итеү ваҡиғаһы булған.

Һайлауҙар беҙҙең социалистик илебеҙҙә иң демократик һайлау законы нигеҙендә, совет халҡының мораль-политик берҙәмлеге, халыҡтар дуҫлығы шарттарында үтәләр. «Беҙҙә һайлауҙар, — ти иптәш Сталин, — эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның берләшеп эшләүҙәре обстановкаһында, уларҙың бер-береһенә ышаныуҙары обстановкаһында, мин әйтер инем, үҙ-ара дуҫлыҡтары обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистар юҡ, эксплуатация юҡ һәм халыҡтың ихтиярын боҙор өсөн, асылда, уға ҡыҫым яһар өсөн кеше лә юҡ».

Совет халҡы һайлауҙарҙа берҙәм ҡатнашып үҙенең мораль-политик берҙәмлеген, Ленин—Сталин партияһы тирәһенә, бөйөк Сталин тирәһенә ныҡ туплангандығын тағы ла бер тапҡыр демонстрациялаясаҡ.

З. Вахитов.

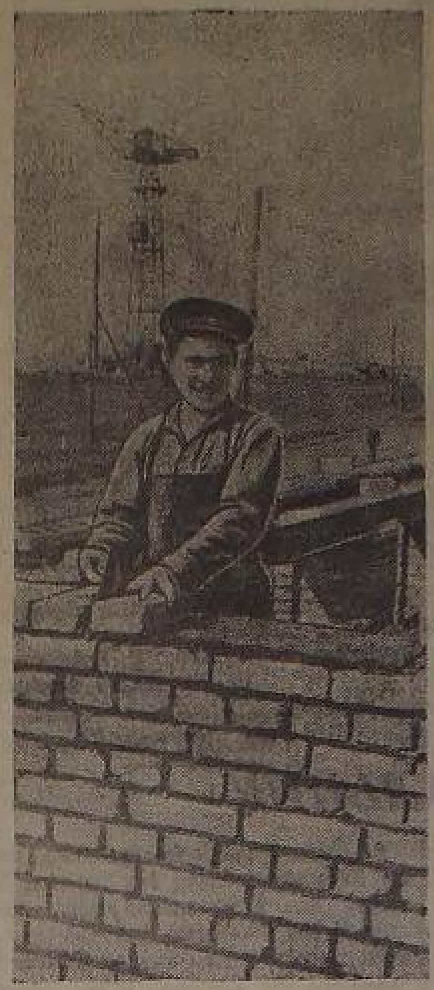

Черниковск ҡалаһының төҙөлөш эшселәре, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҙур хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

Һүрәттә: йәш ташсы М. Сәлимов 38 квартиралы йорттоң стенаһына кирбес һала. Ул һәр эш көнөндә икешәр норма үтәй. Л. Якубов фотоһы.

„Ҡыҙыл Башҡортостан"
материалдары эҙенән

"Бәрә районында тунға һөрөүҙе һуҙалар"

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 178-се номерендә «Бәрә районында тунға һөрөүҙе һуҙалар» тигән хәбәр баҫылып сыҡҡайны.

Был турала хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бәрә район Советы исполкомы председателе иптәш Иванов редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

— Газетала яҙылған етешһеҙлектәр район Советы исполкомы ултырышына ҡуйылып тикшерелде һәм күрһәтелгән фактылар тулыһынса дөрөҫ тип табылды.

Тунға һөрөү планын үтәү өсөн район МТС-тарындағы бөтә тракторҙарҙы ла тулы көсөтөндә файҙаланыу, шулай уҡ колхоздарҙың үҙҙәрендә булған йәнле тартыу көстәрен дә был эшкә тиҙ рәүештә ылыҡтырыу тураһында ултырыш конкрет саралар билдәләне.

арналған шиғырҙар менән тамамлай.

Граждандар һауа флотының летчигы, Советтар Союзы Геройы П. М. Михайлов үҙ сығышында совет халҡының ижади хеҙмәтенең асыҡ миҫалдарын килтерҙе. Ул, Граждандар һауа флотының осоусылары тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең беренсе сафтарында буласаҡтар, тип белдерҙе.

Әрмәнстандың халыҡ художнигы Мартирос Сарьян үҙенең сығышын бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеүсе совет халыҡтарының бөйөк дуҫлығына арнаны.

Промысловой кооперация работнигы, отставкалағы полковник, Советтар Союзы Геройы Г. Д. Кельбас былай тине:

— Беҙҙең рус теле бөйөк һәм бай, ләкин яңы бөтә донъя һуғышын ойошторҙоусыларға, тыныс Корея халҡын үлтереүселәргә ҡаршы нәфрәт һәм протест белдереү өсөн был телдә лә һүҙҙәр табыуы ҡыйын.

Социалистик Хеҙмәт Геройы, Калинин [illegible]

Тәнҡит һәм библиография

Балалар әҙәбиәтендә күренекле ваҡиға

«Әҙәби Башҡортостан» журналының 7—8 номерында башҡорт совет шағиры Мостай Кәримдең балалар өсөн яҙылған «Беҙҙең өйҙәң йәме» исемле повесе баҫылып сыҡты.

Күләме яғынан ҙур булмаған был повесть үҙенең беренсе битенән үк уҡыусыларҙа яҡшы тойғо ҡалдыра һәм иғтибар уның һуңғы биттәренәсә кәмемәй.

М. Кәрим үҙенең повесендә башҡорт ауылдарының береһендә тороусы колхозсы Батыршин семьяһы тураһында яҙа. Уның семьяһы ҙур түгел. Ул фронтҡа киткәндә, уның семьяһында ҡатыны һәм бер улы ҡала.

Тыуған илебеҙҙе яҡлап күп һуғыштарҙа ҡатнашҡан Батыршин, оборонала торған көндәрҙең береһендә, алғы линияла немецтар яғынан килгән бер ялғыҙ ҡыҙ күрә. Был ҡыҙ әсәһе һәм бәләкәй һеңлеһе менән беҙҙең яҡҡа сыҡҡанда, уларҙы немецтар миномет утына тоталар. Ҡыҙ әсәһен дә, һеңлеһен дә юғалта. Был ҡыҙҙы Батыршин йылыта, йыуындыра. Етем ҡалғанын белгәс, уны үҙенә ҡыҙ итеп алырға була. Был турала ул часть командиренә лә әйтә. Ҡыҙҙы балалар йортона урынлаштырып, үҙ өйө тураһында ҡатынына хәбәр итә. Ҡатыны уға ҡыҙҙы тыуған еренә алып ҡайтырға тәҡдим яһай.

Етем ҡалған ҡыҙҙың исеме Оксана. Батыршиндең ҡатыны ҡыҙҙы үҙ ауылына алып ҡайта. Башҡорт ауылына килгән Украина ҡыҙы Оксана башҡортса һөйләшә белмәй әле. Ләкин уны украинса ла, русса ла бер һүҙ ҙә белмәгән Йәмил (Батыршиндең улы) бик яҡын күрә, һәм ул үҙенең яңы һеңлеһен бик тиҙ ярата. Улар әсәһе бергә тора башлайҙар. Семьяла үҙенә яҡшы ҡарап, йылы һүҙ тапҡас Оксана үҙен бәхетле итеп хис итә. Тиҙҙән ул башҡортса һөйләшергә лә өйрәнә.

Йәмил менән Оксана бик татыу үҫәләр. Ҡыш та үтеп китә, Оксананың башҡорт ауылында тора башлауына ике-өс ай үҙа. Бына беренсе май байрамы етә. Был матур көндә Йәмил дә, Оксана ла, уларҙың иптәштәре Марат та, Фәһимә лә, Фәрит тә, бәләкәй генә Заман да, әлеләр ҙә байрам итеп алалар. Май байрамына, еңеү байрамына арналған урындар повеста уңышлы бирелгәндәр.

Һуғыш бөткәс, башҡалар ҙа һәм Батыршин дә ҡайта. Уны Оксана менән Йәмил бик һағынып көтөп алалар. Һуғыштан ҡайтҡас, ул бригадала аттар ҡарай. Семья бик татыу тора. Көндәр бер-бер артлы үтәләр. Тиҙҙән Оксана ла, Йәмил дә беренсе класҡа уҡырға инәсәктәр. Шул көндәрҙең береһендә башҡорт ауылына Украинанан ҡунаҡ килә. Ул — Оксананың атаһы Петр Куценко. Күп ваҡыт эҙләп, ахырҙа үҙ ҡыҙын тапҡан Петр, уны алып ҡайтырға теләй. Был хәлде өлкәләр балаларҙан йәшерһәләр ҙә, улар нимәлер һиҙенәләр. Станцияла билет та алына, көрәкле булған поезд да килә. Ләкин шул ваҡытта Оксана әсәһе ҡулынан тотҡан.

— Әсәй, мин ҡунаҡҡа бармайым, көрәкмәй, әсәй! — тип ҡысҡыра ла уларға тотона уҡ.

— Ебәрмә, әсәкәй, Оксананы, — тип ҡысҡырырға тотона Йәмил дә.

Был хәлде күреп Петр ниәтенән, ауылда ҡалырға ҡарар итә. Шул ваҡиғаларға бағышланған юлдар яҙыусы М. Кәрим тарафынан оҫта, ышаныслы итеп бирелгәндәр. Был юлдарҙы уҡығанда Оксана һәм Йәмил менән бергәләп уҡыусылар ҙа шатланалар.

Колхозсы Батыршин семьяһына тағы ла бер кеше өҫтәлә. Петр Куценко ауылда ҡалғас, колхоз тирмәнендә эшләй. Ул үҙенең ауылда ҡалыуына үкенмәй. Балалар ҙа бәхетле үҫәләр, уҡыйҙар, беренсе класты тамамлайҙар. Петр ауыл тормошон ярата. Колхозсылар уның тураһында хөрмәт менән һөйләйҙәр.

М. Кәримдең повесе шул юғарыла күрһәтелгән ваҡиғаларҙы эсенә ала. Повеста туғанлыҡ, дуҫлыҡ темаһы уңышлы хәл ителгән. Повестың бер геройы Мансур бабай әйткәнсә, кешеләрҙе тел дә, байлыҡ та туғанлаштырмай, уларҙы йөрәк туғанлаштыра, сөнки беҙҙең ваҡытта тормош уҡына яҡшырып ҡалмаһы, кешеләрҙең йөрәктәре лә яҡшырҙы.

М. Кәримдең «Беҙҙең өйҙәң йәме» повесендә яңы тормош, уның бер семьяһы бик асыҡ күрһәтелә. Яҙыусы тормоштоң яңылыҡтарын күрә, уның эске ағышына инеп, тормошто дөрөҫ сағылдырыуға өлгәшкән.

Башҡорт совет балалар әҙәбиәтендә балалар һөйөп уҡый торған, уларға аңлайышлы телдә яҙылған китаптар бик аҙ әле. М. Кәримдең яңы повесе башҡорт совет балалар әҙәбиәтендә шуның өсөн күренекле ваҡиға булып тора, сөнки был әҫәр улар өсөн аңлайышлы телдә, балаларҙы ҡыҙыҡһындырырлыҡ итеп яҙылған һәм хикәйәләү бала исеменән алып барыла.

Повеста балалар образы йәнле итеп, уңышлы бирелгәндәр. Марат, уның һеңелеһе Фәһимә, Фәрит, Заман, Рушан образдары хәтергә яҡшы һеңләләр. Бер башмаҡтың һыуға ағып китеүе тураһындағы главала балаларҙың үҙ-ара мөнәсәбәттәре, туғандарса бер-береһенә ярҙам итеүҙәре, үҙ араларындағы насар ҡылыҡты берҙәм рәүештә яманлауҙары дөрөҫ сағылдырылған.

Мостай Кәримдең яңы повесен балалар яратып ҡаршы алдылар. Повесть, яҡшы оформить ителгән китап итеп, баҫып сығарырға кәрәк.

F. Fәрипов.

М. Тажи.

ТӨНГӨ УТТАР

Алтын көҙ төнөнә уранып
Тәбиғәт йоҡлай.
Ел иренә ҡанат һалып
Төнәйҙәр ҡоштар.
Туғайҙарға томан аға
Аҡ болот һымаҡ.
Баҫ биркәнә, мамыҡ төҫлө,
Орәмә, ҡыуаҡ.
Ҡуйы төндә телен үткән
Йәшен шикелле,
Һәм атылған йондоҙ күктән
Йондоҙ елпенеп. —
Тау һыртында уттар яна,
Уттар һүнмәйҙәр,
Төтрәгәндәй була тауҙар
Шау-шыу, гөрләүҙән.
Тәбиғәт тын. Тик тыңлаһаң
Хеҙмәттең шауы.
Фейерверк төҫлө өргә
Тора ут яуып.
Ялтырлай ут яҡтыһында
Ыйыы көүек бейҙай.

Яҙғы ташҡын һымаҡ урғый
Ырҙынға һыйыһай.
Мотор гөрләй, ырлай валдар,
Барабан шаулай.
Байлыҡ һәм кеше бәхете
Ҡабара тауҙай.
Ауырлыҡты баш әйҙерә
Хеҙмәт шатлығы.
Сөнки кеше хеҙмәтендә
Тыуа яҡтылыҡ.
Төн һирпелә, ҡойона нурға
Тауҙың буйҙары.
Һәм йылыта күңелдәрҙе
Ленин уйҙары.
«Йәшәһен, — ти кеше, — тормош
Һәм яҡты юлдар!
Ильич лампалары беҙгә
Иң яҡын юлдаш...
Йондоҙ һибелгәндәй күктән
Уйнай саҡҡылар.
Төн ҡуйырған һайын уттар
Һығыраҡ яҡтыра.

ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫҠТЫ ЙЫЛЫ ТОРЛАҠТАРҘА ҺӘМ ТУҠ ҠЫШЛАТЫУҘЫ ТӘЬМИН ИТЕРГӘ

Малсылыҡ эшендә айырыуса яуаплы осор башланғанға тиклем — малдарҙы ҡышҡы торлаҡтарҙа тота башлағанға тиклем һанаулы ғына көндәр ҡалды. Шуны әйтергә кәрәк, малдарҙы йылы торлаҡтарҙа һәм туҡ ҡышлатыу—общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство пландарын уңышлы үтәүҙә һәм государствоға малсылыҡ продукттарын тапшырыуҙы һәм социалистик ярышта алынған йөкләмәләрҙең уңышлы үтәлеүен тәьмин итә.

Малдарҙың яҡшы ҡышлауҙары, бөтәһенән элек, яҡшы сифатлы тупаҫ, һутлы аҙыҡтарҙы һәм концентратты туплау планын үтәүгә һәм уларҙы дөрөҫ файҙаланыуға бәйләнгән. Малдарҙы йылы торлаҡтар һәм яҡшы һыу эсә торған урындар менән тулыһынса тәьмин итеү—уларҙың уңышлы ҡышлауының иҫәнсе кәрәкле мөһим шарты булып тора. Һәм, әлбиттә, малсылыҡ эшен белеүсе һәм уны һөйөүсе кадрҙарҙы һайлап алыу һәм уларҙың хеҙмәтен дөрөҫ ойоштороу өсөн сә көҙ иткес шарт булып тора.

Үткән йылғы тәжрибәләр шуны күрһәтәләр, юғарыла әйтелгән шарттарҙы һаҡламау, малдарҙың продукты биреүсәнлеген кәметеүгә, продукцияны байтаҡ һанда алып етештермәүгә килтерә, ә аҙыҡтың етмәүе һәм малдарҙы насар тотоу ваҡиғалары малдарҙың һәләк булыуына килтерә.

Общественный малдарҙы аҙыҡ менән тәьмин итеү, уңышлы ҡышлауҙың беренсе шартын үтәү эше республикала нисек тора һуң? Был өлкәлә Бабай районы колхоздарының уңышын билдәләргә кәрәк. Улар тупаҫ аҙыҡтар туплау планын 15 октябргә 77 процентҡа үтәнеләр, шул уҡ ваҡытта улар араһында бесән 85 проценттан артығыраҡ тешкил итә. Башҡа ҡайһы бер райондар ҙа ҡышҡа әҙерләнгәндәр. Ләкин уңыштар менән бер рәттән, етешһеҙлектәр ҙә бар. Мәҫәлән, Йәрмәкәй, Бишбүләк, Күшнаренко, Дүртөйлө, Шаран һәм Борай райондары аҙыҡ туплау планын иң бары 28—33 процентҡа ғына үтәнеләр. Шул уҡ ваҡытта был райондарҙа тупаҫ аҙыҡтар туплау планын үтәү өсөн ҙур ресурстар бар. Был райондарҙың колхоздарында һалам, кабак йыйнау һәм уларҙы приходҡа индереү бик насар үткәрелә. Шулай уҡ Миәкә, Кейәргәзә, Зиянчура, Учалы, Федоровка, Хәйбулла, Дәүләкән райондарында ла бик күп һанда һалам йыйылмаған килеш ята. Был райондарҙың ауыл хужалығы органдары юл ҡуйылғылыҡ ғәмһеҙлек күрһәтәләр. Һалам аҙыҡ балансында ҙур урын алып тора. Шуға күрә баҫыуҙарҙа һалам һәм кабак йыйнау һәм уларҙы эҫкерттәргә һалыу мөһим һәм яуаплы бурыс булып тора. Бер генә гектар һалам да йыйылмай ҡалырға тейеш түгел.

Республика колхоздарында малдар өсөн тамыр аҙыҡтарының бай урожайы үҫтерелде. Ләкин уларҙы йыйнау бик аҡрын бара. Был эште яҡын көндәрҙә тамамларға, ҡиммәтле һутлы аҙыҡтарҙың бөтә урожайын тулыһынса йыйнап алырға һәм ҙур һалҡындар башланғанға тиклем уларҙы амдарға үҙ ваҡытында һалырға кәрәк.

Бесән һәм һаламды приходҡа индереү, ныҡлы һаҡлау бик мөһим. Һәр бер мал аҙығы ферма мөдирҙәренә, бригадирҙарға үлсәп тапшырылырға тейеш. Мал аҙығын урлаусылар һәм әрәм-шәрәм итеүселәр һаҡларға кәрәк. Малдар көтөүҙә йөрөүҙән туҡтағанға тиклем аҙыҡты тотоуға юл ҡуйырға ярамай.

Колхоздарҙа тупаҫ һәм һутлы мал аҙыҡтарын туплау планын үтәү менән бер рәттән, общественный малсылыҡтың концентрат аҙыҡтарға талабын ҡәнәғәтләндереү өсөн бөртөклө ашлыҡ-фураж фондтары булдырылырға тейеш.

Мал аҙыҡтарын үҙ ваҡытында ташып ҡуйыу малдарҙы уңышлы ҡышлатыуҙа айырыуса мөһим әһәмиәткә эйә булып тора. Был эште һуңға ҡалдырырға ярамай, сөнки ямғыр йәки ҡар яуған ваҡытта уларҙы ташыу колхоздарға ҡиммәткә төшә. Шуға күрә һәр бер колхоз, һәр бер малсылыҡ фермаһы малдарҙы аҙбарҙарҙа тота башлағанға тиклем һәм тигеҙ мал аҙығының яртыһын малдар ҡышлай торған урындарға ташып ҡуйырға тейеш.

Хәҙер колхоздарҙа бөтә ҡышҡы осор өсөн аҙыҡтарҙы файҙаланыуҙың айлыҡ пландары төҙөләргә һәм раҫланырға тейеш. Малдарға аҙыҡты пландағы рәүештә ашатырға кәрәк. Бының өсөн уларҙы колхоз председателе һәм счетоводы ҡул ҡуйған ордерҙар буйынса үлсәп кенә бирергә кәрәк. Колхоздарҙың ревизия комиссиялары ай һайын аҙыҡтың күпме ҡалыуын натурала тикшерергә һәм бухгалтер иҫәп-хисабының мәғлүмәттәре менән сағыштырып ҡарарға тейештәр.

Мал аҙыҡтары туплау планын үтәү менән генә аҙыҡ тураһында хәстәрлек сикләнмәй. Малдарҙы рациональ ашатыу шулай уҡ мөһим эш булып тора. Ләкин күпселек колхоздарҙа быға тейешле иғтибар бирелмәй. Мал аҙығын расходлау пландары норма менән ашатыуҙың кәрәклеген иҫәпкә алмайынса төҙөләләр, улар тик малдарҙы аҙбарҙарҙа тотҡан ваҡытта аҙыҡты тигеҙ бүлеү маҡсатын ғына тоталар. Мал аҙығын расходлау пландарын төҙөгән ваҡытта, малсылыҡтың продукты биреүсәнлеге буйынса пландың үтәлеүенең кәрәклеген дә иҫәпкә алып, мал аҙығының һәр бер айҙағы төрө күпме талап ителеүен мотлаҡ аңыҡларға кәрәк. Мәҫәлән, һауын һыйырҙарға һәм бигерәк тә беренсе тапҡыр быҙаулаған һыйырҙарға быҙаулағандан һуңғы беренсе айҙарҙа иң яҡшы сифатлы бесән, һутлы аҙыҡ һәм концентрат уларҙа иң күп һанда һәр алыуҙы тәьмин итәсәк һанда бирелергә тейештәр.

Аҙыҡты малға бирер алдынан уны әҙерләү мөһим әһәмиәткә эйә булып тора. Һаламды ҡырҡыу, парлау, силослау, [illegible] һәм башҡалар аҙыҡтың яҡшыраҡ файҙаланылыуына булышлыҡ итә, һәм улар мал организмы тарафынан яҡшыраҡ үҙләштерелә. Аҙыҡты әҙерләүҙе баһалап еткермәү малсылыҡ алдынғыларының тәжрибәһен колхоз практикаһына киң индереүҙә сериоз ҡамасаулыҡ булып тора. Малсылыҡ алдынғылары аҙыҡты рационлы ҡулланып, малдарҙың юғары продуктивлылығына өлгәшәләр. Бына шуға күрә лә мал аҙығы әҙерләүсе бөтә инвентарҙы — парлағыстарҙы, һалам ҡырҡҡыстарҙы, тамыр аҙыҡтарын ваҡлағыстарҙы һәм башҡаларҙы тәртипкә килтерергә һәм киң ҡулланырға кәрәк. Күп кенә колхоздарҙа был машиналар файҙаланылмай яталар.

Малсылыҡ специалистары һәм малсылыҡ фермалары работниктары алдына малдарҙы дөрөҫ ашатыуҙы ойоштороу, әҙерләнгән мал аҙыҡтарын малсылыҡтың ҡиммәтле продукттары итеп әйләндереү өсөн мөмкинлектәрҙе эффектлы файҙаланыуҙы ойоштороу буйынса яуаплы бурыс ҡуйылған.

Малдар өсөн яңы торлаҡтар төҙөү һәм булғандарын ремонтлау сиктән тыш ҡәнәғәтләнмәҫлек бара. Мал торлаҡтарын төҙөүҙе һәм ремонтлауҙы яҡын көндәрҙә тамамларға кәрәк. Шул уҡ ваҡытта малдарҙы ҡышҡы осорҙа һыу эсә торған яҡшы урындар менән тәьмин итеүгә сериоз иғтибар бирергә кәрәк. Бөтә тәжрибәләр малдарҙы эсереү өсөн файҙаланыла торған башҡа урындар тәртипкә килтерелергә тейештәр.

Малсылыҡ кадрҙары малдарҙы уңышлы ҡышлатыуҙа хәл иткес роль уйнаясаҡтар. Колхоздарҙың малдарҙы ҡышлатыуға әҙер булыуҙарын тикшергән ваҡытта СССР Министрҙар Советының 1948 йылдың 19 апрелендәге ҡарары һәр бер колхозда нисек үтәлеүен тикшерергә кәрәк. Хеҙмәт көндәре иҫәпләүҙә һәм йәш малдарҙы үҫтереү, ололарҙы һаҡлап ҡалыу һәм уларҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү буйынса заданиеларҙы арттырып үтәгән өсөн өҫтәмә эш хаҡы түләүҙе тулы тәртибен булдырылырға тейеш. Өҫтәмә эш хаҡы тураһындағы закондың дөрөҫ ҡулланылмауы ваҡиғаларын бөтөрөү өсөн һис кисекмәҫтән сара күрергә кәрәк.

Массовый социалистик ярыш общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәү эшендә ҙур әһәмиәткә эйә. Социалистик ярыш ҡышҡы осорҙа общественный малдар һанының тулыһынса һаҡланыуын, таҙа, йәш малдар алыуҙы һәм малдарҙың продукты биреүсәнлеген күтәреүҙе тәьмин итә ала һәм тәьмин итергә тейеш.

Урындағы партия һәм совет ойошмаларының, ауыл хужалығы органдарының бурысы 1950—1951 йылда малдарҙы йылы торлаҡтарҙа һәм туҡ ҡышлатыуҙы уңышлы үткәреү өсөн социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдереүҙән, фән өлгәшеүҙәрен һәм алдынғыларҙың тәжрибәләрен колхоз производствоһына киң индереүҙе тәьмин итеүҙән һәм общественный малсылыҡты үҫтереү планын һәр бер колхоз һәм райондың һис һүҙһеҙ үтәүенә өлгәшеүҙән тора.

Н. Купцов.

ВКП(б) Өлкә Комитетының ауыл хужалығы бүлеге мөдиренең урынбаҫары.

Стәрлетамаҡ ҡалаһының икенсе номерлы балалар йортонда ҡул һөнәрө түңәрәге эшләй. Унда тукһанға яҡын тәрбиләнеүсе ҡыҙҙар ҡатнаша. Бында сигеү менән бер рәттән, эскә һәм өскә кейемдәр ҙә тегәләр.

Һүрәттә: уңдан һулға — М. Ҡәҙербаева, М. Насирова, П. Дубровка (түңәрәк етәксеһе), М. Йәркәева, Р. Байгилдина, З. Әхтәмова ипташтәр эш өҫтөндә.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

ФЕЛЬЕТОН

ТОННА ЯРЫМЛЫ НАЧАЛЬНИК

Чехов исемендәге санаторийҙың ҡабул итеү бүлмәһенә Винокуров ингән килеп инде. Ял итеүселәрҙе ҡабул итеүсе уның ҡаршыһында ултырып анкета тултырҙы.

— Эшләгән урынығыҙ?

— Бәрә автотранспорт контораһы.

— Кем булып эшләйһегеҙ?

— Начальник.

Икенсе урында уның оҙонлоғон, ҡалын, температураһын, ғөмүмән ял итеүселәрҙең сәләмәтлеген белеү өсөн кәрәкле булған мәғлүмәттәрҙе билдәләнеләр. Винокуров башҡа ял итеүселәрҙән бер яҡтан да айырылмаһы тиергә мөмкин булыр ине, тик бер нәмә иҫтә китәрҙе. Был уның ауырлығы ине. Сөнки уны килтереү өсөн дә, алып ҡайтыу өсөн дә тонна ярымлы йөк машинаһы кәрәк булды. Эй, әйе, уны Бәрәнән санаторийға килтергәндә лә һәм алып ҡайтҡанда ла тонна ярымлыҡ машинаға һалып йөрөнөләр.

Һәм был, бөтә Башҡортостандағы автотранспорттың ғына түгел, башҡа ойошмаларҙың да машиналары эҙерләү пункттарына иген ташыуға мобилизовать ителгән осорҙа булды. Бәрәнән Чехов исемендәге санаторийға пароходта һәм поезда барыу өсөн билеткә ни бары 83 һум аҡса кәрәк. Директорҙың бына шул аҡсаһын кеҫәһендә һаҡлап ҡалыр өсөн, тонна ярымлыҡ машина кәсле яңғыр аҫтында 640 километр юлға ҡыуыйҙы ла. 210 литр бензин тотолдо, шоферға дүрт көнгә хеҙмәт хаҡы түләнде. Улай ғына ла түгел, был муаһыл осорҙа машиналарҙың иген максималь рәүештә иген ташыуҡ файҙаланырға тип ҡарар сығарған саҡта эшләнде. Бәрә автотранспорт эшсәләре «машинаны былай файҙаһыҙға йөрөткән арала, эҙерләү пункттарына ин кәмендә 50 тонна иген илтергә мөмкин булыр ине», тип һыҙландылар.

Дөрөҫ, Винокуровтың кире ҡайтырға машина һорауына ҡаршы килеп тә ҡарағылар. Ләкин Винокуров үҙенекен итте. Кире ҡайтырға ла машина килтерергә ҡушып, ҡабатлап киҫкен телеграмма бирҙе.

— Хәҙергә әле мин начальник! — тине ул, — мин генә түгел, башҡа начальниктәр ҙә шулай эшләйҙәр. Кемдең ҡулында — шуның ауыҙында, — тип өҫтәне. Үҙе менән бергә ял итеүсе Черниковск ҡалаһының автотранспорт конторайы начальнигы Бобарыкин Иванды ла ултырта ла башланы:

— Эх, һин, начальник,—тине ул уға, — поезда ҡайтам тиһең, әллә 48 һум аҡсаң этәс булып ҡысҡырамы?

— Шулаймы?—тине Бобарыкин, уның «намыҫына» барып тейҙе,—улай булһа мин һинән дә уҙҙырам, өс тонналы машина саҡырам.

Һәм ул һүҙендә торҙо. Бер нисә көн үтеүгә Бобарыкинға Черниковскиҙән ҡабырғаһына 24—89 тигән эре аҡ цифрҙар төшкән өс тонналы машина килеп тә етте. Ял итеүселәрҙән береү:

— Был начальник тағы ла ауырыраҡ икән, — тип көлөп ҡалды.

28 сентябрҙә ял итеүселәр иртәнге прогулкаға сығыуға Винокуровҡа Бәрәнән 60—52 номерлы тонна ярымлы машина килеп төштө. Шофер, юлдың бысраҡ булыуы арҡаһында, машина менән бик йөҙәгән, арыған булһа ла, ял итергә теләмәне.

— Тиҙерәк ҡайтырға ҡуштылар, Виктор Николаевич, эштең бик ҡыҙыу, бик ҡыҙыу сағы. Хәҙер шундай сезон,—тине.

— Ә һин беләһеңме, туғанҡай, ниндәй сезон хәҙер? — тине Виктор Николаевич Винокуров. — Хәҙер тап һунар сезоны. Ингәң өйрәк итеп бик ярата, уға берәй генә булһа ла өйрәк алып ҡайтмай булмай инде. — Винокуров шоферға ҡарап, еңел генә йылмайҙы ла, машинаға тағы ла дүрт кеше ултыртып, бер этте дүрт аяҡлап баҫтырып, Әлшәй районы Себенле ауылына ҡарап юл тотто. Шуға күрә лә Винокуровты тонна ярымлы начальник тип атанылар ял итеүселәр.

Себенле ауылының йылға һәм күл буйҙарында ике көн буйына һунарҙа йөрөгәндең һуңында бер өйрәк атып алынды.

Иптәш Винокуров начальник булыу сәбәпле иҫәп-хисап эшен бик яҡшы белә. Сыҡҡан расход менән приходтың балансировать ителеүен дә тикшерергә ярата ине. Ләкин ул өйрәктең хаҡын бер нисек тә балансировать итә алманы. Базарҙа иң ҙур, иң һимеҙ өйрәктәрҙең дә хаҡы 20 һумдан артмай, ә иптәш Винокуровтың өйрәге, уға сыҡҡан расходтарҙы иҫәпләгәндә, 650 һум самаһына барып баҫа. Сөнки машинаға 450 һумлыҡ бензин тотолған, шоферға, уртаса алғанда, көнөнә 25-әр һумдан, 8 көнгә 200 һум хеҙмәт хаҡы түләргә кәрәк. Был суммаларҙы Бәрә ҡалаһы автотранспорт конторайының бухгалтеры гена түгел, хатта Финанс министерствоһының күп тәжрибәле өлкән ревизоры ла балансировать итә алмаҫ.

Х. Йосопов, Ишти улы.

Институт спортсмендәре

Һуңғы йылдарҙа Башҡорт государство педагогия институтында студенттарҙы физик яҡтан тәрбиәләү эшенә айырыуса ҙур әһәмиәт бирелә.

Институттың физик культура һәм спорт кафедраһы мөдире иптәш Диденко был эште ӧҫтерөүгә ҙур көс һала. Икенсе йыл инде институт эргәһендә физик культура һәм спорт буйынса 75 сәғәтлек бер программалы факультатив курс эшләп килә. Буласаҡ уҡытыусылар бында ҡушымта специальность алалар.

Институттың физкультурниктәре Республика һәм РСФСР беренселеге өсөн булған төрлө спорт ярыштарында өсөнсө йыл инде еңеүселәр булып, кусмә призды уҙ ҡулдарында тотоп киләләр.

Ошо йылдың июль айында Ҡазан РСФСР-ҙың юғары уҡыу йорттары уҡыусы студенттар араһында гимнастика һәм еңел атлетика буйынса уҙғарылған ярыштарҙа Башҡорт педагогия институты командаһы беренселекте алды.

Институт спортсмендәре өлгәшел...

булған скважиналар күп ине. Бригаданың комсомолецтары был скважиналарҙы аяҡҡа баҫтырыу һәм уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлектәрен күтәреү өсөн ныҡлы көрәш ойоштороғолар. Быйыл өсөн, бөтәһенән элек, көрәштең конкрет планы төҙөлдө, һәм тикшеренеү эштәре киң йәйелдерелде. Скважиналарҙың эшмәкәрлеген тикшереү өсөн йәш нефтселәр тәрән...

Комсомол ойошмаларында

Учалы. Районда 30-ҙан артыҡ комсомол ойошмаһында отчет-һайлау йыйылыштары булып үтте.

Отчет-һайлау йыйылыштарында комсомолецтар үҙҙәренең эштәренә йомғаҡ яһайҙар, эштәге етешһеҙлектәрҙе большевиктарса тәнҡитләйҙәр, комсомол эшен артабан яҡшыртыуға ҡарата саралар билдәләйҙәр. «Урал» колхозы комсомол ойошмаһының отчет-һайлау йыйылышында...

Стокгольм Воззваниеһена ҡулды...

Специалист кәңәштәре

КӨҘ УЖЫМДАРҘЫ ЯҠШЫ ТӘРБИӘЛӘҮ!

Көҙгө ужымдарҙы тәрбиәләргә кәрәк. Тәрбиәләү юғары урожай алыуҙы тәьмин итә. Ужым баҫыуҙарын малдарҙан ашатмау һәм таптатмау, ҡыш үҫемлектәрҙе уҡау һәм ҡарлы менән өҫтәмә ашлаандырыу—былар бөтәһе лә мөһим саралар булып торалар.

Ужымдарҙы тәрбиәләү эшендә быйылғы көҙҙөң килеүе ҡыҙ уңышлы тотоп эшләргә кәрәк. Август, сентябрь айҙарында ҙур ямғырҙар булды. Шул арҡала арыш, көҙгө бойҙай культуралары тиҙ һәм тигеҙ шытып сыҡтылар, яҡшы үҫә башланылар. Шул уҡ ваҡытта ужым баҫыуҙарында ҡыш үләндәре лә үрсеп сыҡтылар. Уйһыу баҫыуҙарҙа ужым өҫтөндә һыу йыйылыусан була. Бына ошо шарттарға ҡарата ужымдарҙы көҙ тәрбиәләү эшен ойошторорға кәрәк. Быйылғы көҙгө шарттарҙа ужым өҫтөндә мал йөрөтөргә ярамай. Малдар йөрөтөү һөҙөмтәһендә тупраҡ тығыҙлана, ҡата, унда һауа алмашыныу ауырлаша, һөҙөмтәлә үҫемлектәрҙең тамырҙары зәғифләнә, ҡаҡшалыуҙай кипгәнә.

Тәжрибә станцияларының һынауҙары буйынса көҙ мал йөрөтөлгән ужым баҫыуҙары, мал йөрөтөлмәгәндәренә ҡарағанда, урожайҙы һәр гектарҙан 3—4 центнерға кәм бирәләр.

Урожайҙы күтәреүҙә ужымдарҙы көҙ өҫтәмә ашлаандырыуҙың да әһәмиәте ҙур. Бер гектар майҙанда уртаса 13—14 центнер арыш һәм көҙгө бойҙай урожайы алыу өсөн, ужымдар үҙҙәренең үҫеү дауамында һәр гектарҙа 34,5 килограмм азот, 20,6 килограмм фосфор, 39 килограмм калий һәм 10 килограмм самаһы башҡа матдәләрен алалар. Әгәр, был матдәләр тупраҡта еҫтәп барылмаһа, ужымдарҙың түбән булыуы мөмкин. Шуға күрә быйыл көҙгә, көҙгө бойҙай һүң сәселгән арыш сәсеүлектәрен өҫтәмә ашлаандырырға кәрәк. Был эш, беренсе сиратта, ярлы, ашлама участкаларына үткәрелергә тейеш.

Ужымдарҙы өҫтәмә ашлаандырыу хәҙерҙән үк үткәрелә. Тупраҡҡа индерелгән ашламаларҙы үҫемлектәр тиҙ ваҡыт эсендә үҙләштерергә тейештәр. Сөнки ужымдар ашламаларҙы көҙгө һалҡындарға тиклем үҙләштерһендәр һәм яҡшы үҫешһенер ҡалһындар. Ә яҡшы үҫешләгән ужымдар ҡыш ҡар аҫтында яҡшы ҡышлайҙар.

Ужымдарҙы ашлаандырыу өсөн урындағы ашламалардан тиреҫ шыйыҡсаһы ҡулланыла. Шулай уҡ ҡош тиҙәге, серегән ваҡ тиреҫ һәм фекали ҡулланырға ярай. Минераль ашламаларҙан аммиак селитраһы, аммония сульфаты, суперфосфат һәм калий тоҙҙары ҡулланыла. Улар тупраҡта тиҙ иреп, һәм тиҙ үҙләштереләләр.

Ашламаларҙы тупраҡҡа индереү нормаһы урындағы шарттарға, мәҫәлән, ужымдарҙың торошона, тупраҡтың тәҙәләшенә ҡарап, төрлөсә була. Тиреҫ шыйыҡсаһы көлһыу тупраҡлы урындарҙа бер гектарға 5—6 тонна, йәки серегән тиреҫ 7—9 тонна индерелә. Ҡара тупраҡлы ерҙәр өсөн тиреҫ шыйыҡсаһы һәр гектарға 3—4 тонна, серегән тиреҫ — 6—8 тонна нормаһынан тора. Ҡара тупраҡлы участкаларға тиреҫ шыйыҡсаһы индереү менән бергә, суперфосфат индерергә кәрәк. Көлһыу тупраҡлы ерҙәргә ҡош тиҙәге ҡоро килеш 6—7 центнер, аммиак селитраһы гектарға 80—100 килограмм, аммония сульфаты 100—130 килограмм, суперфосфат 1,5—2 центнер, көл ашламаһы 2—3 центнер индерелә.

Минераль ашламалар тупраҡҡа индереүгә тиклем ҡоро урында тотола һәм яҡшы итеп әҙерләнә. Ҡош тиҙәген тупраҡҡа ҡоро килеш йәки еүешләп индерергә мөмкин. Быйың өсөн бер өлөш ҡош тиҙәгенә 5—7 өлөш һыу һалына һәм яҡшылап болғатыла. Был шыйыҡса тупраҡҡа индерелә. Ҡоро килеш индергәндә, иң элек ҡош тиҙәге ныҡ итеп ваҡлана һәм торф ваҡы, йәки тупраҡ менән ҡатнаштырыла. Ҡушымтаны яһау өсөн ҡош тиҙәге күпме булһа, торф ваҡы йәки тупраҡ шул күләмдә алына. Тиреҫ шыйыҡсаһының бер өлөшөнә 2—3 өлөш һыу ҡатыштырыла. Был, тупраҡҡа тигеҙ һибеү һәм ужым үҫемлектәрен көйҙөреүҙән һаҡлау өсөн эшләнә.

Көҙ өҫтәмә ашлаандырылған ужым баҫыуҙары тырматылмайҙар. Индерелгән ашламалар көҙгө ожаҡҡа һуҙылған ямғырҙар һәм яҙғы ҡар һыуҙары ярҙамында тупраҡҡа һеңәләр.

Ҡышҡы һалҡындарҙа арыш, бигерәк тә көҙгө бойҙай ужымдары туңмаһын һәм тупраҡта дым ныҡ тупланһын өсөн беренсе ҡар яуыу менән уҡ баҫыуҙа ҡар тоторға кәрәк. Ужым баҫыуында ҡар ҡалын булырға тейеш.

Агроном **Ә. Әхтәмов.**

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең 16 октябрҙәге ултырыштары

НЬЮ-ЙОРК, 16 октябрь. (ТАСС). Канада, Великобритания, АҠШ, Төркиә, Филиппины, Франция һәм Уругвай делегациялары тарафынан индерелгән резолюция проекты айҡанлы политик комитеттең бөгөнгө ултырыштарында көн тәртибенең «Тыныслыкты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәләһе яңынан тикшерелә башланы.

Иртәнге ултырыштың башында Чили делегаты элек Чили делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проектын тикшереүҙән алыуы тураһында белдерҙе.

Бынан һуң ете делегация резолюцияһының проектын тикшереү процедураһы билдәләнелде.

Резолюция проектының беренсе бүлеген тикшереү АҠШ вәкиле Даллестең ҡыҫҡаса белдереүе менән башланды.

Даллес, Израиль, Пакистан делегациялары тарафынан индерелгән төҙәтмәләр һәм, айырым алғанда, Советтар Союзы делегацияһы тарафынан индерелгән төҙәтмәләрҙең береһе резолюцияның яңы проектында иҫәпкә алынды, тип белдерҙе. Ләкин резолюцияның яңы проекты, ҡоралды көстәрҙе ҡулланыуҙы ла индереп, коллектив сараларға ҡарата Генеральный Ассамблеяның рекомендациялар биреүен, шулай уҡ 24 сәғәт эсендә ғәҙәттән тыш махсус сессияларҙы саҡырыуҙы, элекке көйөнсә үк күҙҙә тота. Яңы проектта, «былдай ғәҙәттән тыш махсус сессиялар Именселек Советының ете членының теләһә ҡайһыһы тарафынан яҡланған ҡарар нигеҙендә Именселек Советының талабы буйынса саҡырыласаҡ», тип әйтелә.

Икенсе төрлө һүҙҙәр менән әйткәндә, «ҡабатлап ҡаралған» проектта БМО Уставын боҙоусы элекке проектта булған бөтә законһыҙ положениеләр ҡалғандар.

Даллес артынан сығыш яһаған Уругвай һәм Югославия вәкилдәре резолюция проектының был пунктын яҡланылар.

Унан һуң сығыш яһаған Украина ССР-ы вәкиле Барановский был пунктка ҡаршы сығыш яһаны.

Көндөҙгө ултырышта беренсе булып Англия вәкиле Сосканс сығыш яһаны. Ул «ете ил резолюцияһының» беренсе пунктын яҡланы.

Франция делегаты Шуман шулай уҡ Америка тәҡдимен яҡлап сығыш яһаны.

Унан һуң Советтар Союзы вәкиле А. Я. Вышинский сығыш яһаны. Ул Генеральный Ассамблеяның махсус сессияларын 24 сәғәт эсендә саҡырыу тәҡдименә ҡырҡа ҡаршы килде.

Австралия вәкиле Спендер ултырышта һуңғы булып сығыш яһаны. Ул, Генеральный Ассамблеяның махсус сессияларын кәм тигәндә 2 аҙна ваҡыт эсендә саҡырыу тураһында Советтар Союзы тәҡдимдәренә ҡаршы килде.

Франция патриоты Анри Мартэнгә суд

ПАРИЖ, 18 октябрь. (ТАСС). Вьетнамдағы һуғышҡа ҡаршы сығыш яһаған өсөн бынан бер нисә ай элек арестҡа алынған хәрби флот моряҡы Анри Мартэндең эше буйынса Тулон ҡалаһында хәрби-диңгеҙ трибуналының ултырышы башланды.

Газеталар, Тулон ҡалаһы полиция һәм «республикан именселек отрядтарының» охранниктары менән тулған, тип хәбәр итәләр. «Франс-Суар» газетаһының хәбәрсеһе, хәрби трибунал ултырышы барған бина полицейскийҙар менән солғап алынған, тип таһшыра. Ҡалала Анри Мартэнде азат итеүҙе талап итеүсе күп һанда листовкалар таратылған.

«Се Суар» газетаһы, Анри Мартэн менән үҙҙәренең солидар булыуҙарын белдереү һәм хеҙмәтсәндәрҙең массовый йыйылыштарында ҡабул ителгән петицияларҙы һәм резолюцияларҙы хәрби трибуналға тапшырыу өсөн илдең төрлө райондарынан Тулон ҡалаһына хеҙмәтсәндәрҙең күп һандағы делегациялары киләләр, тип хәбәр итә. Был петицияларҙа һәм резолюцияларҙа Анри Мартэнде азат итеүгә өлгәшеү тураһында француз халҡының ихтыяры көйҙәләндерелгән.

Анри Мартэндең патриотизмен, тыңлауҫан булыуын һәм хәрби һәм граждан лыҡ бурысына тоғро булыуын шик аҫтына ҡуйыусы ниндәй ҙә булһа мәғлүмәттәрҙе хатта иң уң газеталар ҙа килтерә алмайҙар. Шуға ҡарамаҫтан, трибунал Анри Мартэнде, йәнәһе ул хәрби-диңгеҙ флотында «саботажлыҡ актыларында» ҡатнашҡан, тип ғәйепләп, уның эшенә бөтөнләйгә икенсе йүнәлеш бирергә маташа.

Хәрби трибуналдың кисәге ултырышында шулай уҡ «Диксмюд» авианосеценең старшинаһы Хеимбургерҙең эше лә тыңланды. Ул «Диксмюд» авианосецендә саботажлыҡ актыларын яһауҙа» ғәйепләнә. Хеимбургер яуап алған ваҡытта, «Диксмюд» авианосеценә төп вал подшипниктарына наждак порошогын һалдым, һәм йәнәһе был саботажлыҡ актын Анри Мартэндең күрһәтеүе буйынса яһаным, тип белдергән.

Анри Мартэн, мин Хеимбургерҙе белмәйем һәм саботажлыҡ актыларына ҡарата уға бер ниндәй ҙә күрһәтмәләр бирмәнем, тип белдерҙе. «Либерасьон» газетаһы түбәндәге фактыны күрһәтә: элек, саботажлыҡ актын Анри Мартэндең күрһәтеүе буйынса яһарға маташтым, тип раҫлаған Хеимбургер Анри Мартэндең ҡырҡа протесенан һуң үҙ һүҙҙәренән баш тартырға мәжбүр булған.

Шуға ҡарамаҫтан, хәрби-диңгеҙ трибуналы Анри Мартэнде хәрби-диңгеҙ флотында саботажлыҡ актын яһауҙа ғәйепләп, хөкөм итергә уйлай.

Прогрессив матбуғат, Анри Мартэнде хөкөм итергә әҙерләнеүҙә Францияның полиция органдары ла ҡатнаштылар, тип билдәләй.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 18 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе бөгөн үтә, Халыҡ армияһының частары һан яғынан өҫтөн булған дошманға ҡаршы нығы оборона һуғыштарын алып баралар, тип хәбәр итте.

Намчхонь (Нансентен) районында дошман, Халыҡ армияһы частарының оборона позицияларына һан яғынан өҫтөн булған көстәр менән үтеп инергә һәм төньяҡҡа табан алға барырға маташып, атакалар яһауҙы дауам иттерә. Хәҙерге ваҡытта Намчхондан (Нансентендән) төньяҡтараҡ Халыҡ армияһының частары дошманға ҙур юғалтыуҙар яһап, уға ҡаршы ҡаты һуғыштар алып баралар.

Халыҡ армияһының авиацияһы дошман тылдарына көн һайын һөжүм итә. Һуңғы көндәрҙә Халыҡ армияһының авиацияһы Кымпхо (Кимпо), Кәсон (Кайдзё), Сеул аэродромдары районында һәм Сеул-Инчон (Чемульпо) районында дошмандың хәрби ҡоролмаларына һәм коммуникацияларына удар яһаныулар.

Тымыҡ океан проблемалары буйынса конференция ябылды

ДЕЛИ. (ТАСС). Лакнауҙа (Индия) Тымыҡ океан проблемалары буйынса конференция ябылды. Ул «Тымыҡ океан мөнәсәбәттәре институты» тарафынан саҡырылғайны. Конференцияла Көньяҡ-Көнсығыш Азия илдәренең һәм Алыҫ Көнсығыштың политик, экономик һәм социаль проблемалары тикшерелделәр.

Конференция башланғас та Англия-Америка делегаттары уны Азиялағы милли азатлыҡ хәрәкәтенә ҡаршы һәм Советтар Союзына, халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы киң пропаганда өсөн файҙаланырға маташтылар. Ләкин дискуссия ҡанбалһыҙ империалистик державалар менән Азия илдәре араһында булған тәрән ҡаршылыҡтарҙы күрһәтте. Азия илдәренең делегаттары үҙ бойондороҡһоҙлоҡтарын һаҡларға һәм уларҙың эскә эштәренә теләһә ниндәй тыҡылыуға ҡаршы көрәшергә Азия халҡының әҙер булыуын билдәләнеләр.

«Нью-Йорк таймс» газетаһының хәбәрсеһе Трамбл, АҠШ-тың Азиялағы политикаһын күп кенә делегациялар, шул иҫәптән Индия һәм Пакистан делегациялары ҡырҡа тәнҡитләнеләр, тип яҙа. Айырым алғанда, Индия һәм Пакистан делегаттары Американың Кореялағы агрессияһын һәм Именселек Советында бер ҙәмлек принцибын АҠШ-тың ҡаҡшатырға маташыуҙарын ғәйепләнеләр.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

ГРАЖДАНДАР!

Мейестәр һалған ваҡытта янғындан һаҡланыу ҡағиҙәләрен ныҡ күҙәтегеҙ!

1. Мейестәрҙе һәм төтөн йөрөй торған юлдарҙы ағас стенанан һәм түшәмдән 38 сантиметр һәм бүлмә такталарынан 25 сантиметр аралыкта кирбестәр менән бүлеп эшләгеҙ.

Кухня плиталарының һәм мейес яғыу урындарының нигеҙе иҙәндән алып 38 сантиметр калынлығында булырға тейеш.

2. Мейестәрҙең яҡшы ябыла торған ҡапҡастары булырға, ә мейес алдындағы иҙән буйы 70, ине 50 сантиметр күләмендәге ҡалай менән ҡапланырға тейеш.

3. Мейестең тыш яғын һыларға һәм ағартырға кәрәк.

4. Янғындан һаҡланыу бүлегенең рөхсәтенән башҡа төтөн юлдарын ҡалайҙан эшләү һәм сарҙаҡтарҙа төтөн юллығын ятҡырып төҙөү, шулай уҡ ваҡытлыса тимер мейестәр урынлаштырыу тыйыла.

5. Йорттар һалам түбәле булғанда төтөн йөрөй торған юллыҡ тирәһен өҫтән, ҡыҙыл балсыҡ иҙмәһе менән манып, һыларға кәрәк. Мөрйәләр түбә ҡыйығынан 70 сантиметр бейеклегендә, мөрйәнең стенаһы ярты кирбес ҡалынлығында булырға тейеш.

Янғындан һаҡланыу маҡсатында мейестәрегеҙҙең ошо ҡағиҙәләргә ярашлылығын тикшерегеҙ.

Башҡорт АССР-ы Эске эштәр министерствоһының янғындан һаҡланыу бүлеге.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Я 01111. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 35 000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Совете һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Совете органы.

32-се йыл сығыш.
1950 йыл
№ 211 (8668)
21 октябрь
шәмбе
Хаҡы 20 тин.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки бөтә донъялағы тыныслыҡтың терәге—ҡаҡшамаҫ совет халҡы был хәрәкәттең башында бара.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки был көрәштең байрағы—СТАЛИН!

Йәшәһен беҙҙе еңеүҙәрҙән-еңеүҙәргә алып барыусы бөйөк большевиктар партияһы һәм бөйөк Сталин!

Хакасс автономиялы өлкәһенең хеҙмәтсәндәр депутаттары Советына ВКП(б)-ның Хакасс Өлкә Комитетына

ССР Союзы Министрҙар Советы һәм Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитеты Хакасс автономиялы өлкәһенең эшселәрен, колхозсыларын һәм интеллигенцияһын уның 20 йыллығы көнөндә ҡотлай.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы Хакассия хеҙмәтсәндәрен феодаль-капиталистик иҙеүҙән, политик һәм милли хоҡуҡһыҙлыҡтан азат итте һәм уның экономик һәм культура үҫеше өсөн бөтә кәрәкле шарттарҙы тыуҙырҙы.

Үткән 20 йыл эсендә Хакасс автономиялы өлкәһенең хеҙмәтсәндәре Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, рус халҡының туғандарса ярҙамында, промышленносын, ауыл хужалығын һәм культураны үҫтереүҙә байтаҡ уңыштарға өлгәштеләр. Юғары механизациялаштырылған коллектив ауыл хужалығы үҫә һәм нығый. Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың сәсеү майҙандары киңәйә, общественный малсылыҡ үҫә. Совет власы урынлаштырылғанға тиклем Хакассия халҡының 97 проценты грамотаһыҙ ине. Хәҙерге ваҡытта өлкәлә грамотаһыҙлыҡ бөтөрөлдө, мәктәптәрҙең киң селтәре тәҙелде, педагогия һәм ғилми-тикшеренеү институттары, техникумдар, ике театр һәм клубтарҙың, библиотекаларҙың ла ҙур селтәре бар.

СССР Министрҙар Советы һәм Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитеты Хакассия хеҙмәтсәндәре өлкәнең хужалығын һәм культураһын артабан үҫтереү һәм беҙҙең социалистик государствобыҙҙың ҡеүәтен нығытыу өсөн киләсәктә лә фиҙакәр көрәшәсәктәр, тип нығы ышаныс белдерәләр.

ССР СОЮЗЫ МИНИСТРҘАР СОВЕТЫ

БӨТӘ СОЮЗ КОММУНИСТАР (БОЛЬШЕВИКТАР) ПАРТИЯҺЫНЫҢ ҮҘӘК КОМИТЕТЫ.

Партия райкомының штаттағы пропагандисы

Коммунистарға политик тәрбиә биреү һәр ваҡытта ла партия ойошмаларының мөһим эше булып тора. Сөнки большевиктар партияһы үҙ члендарының теоретик әҙерлеге булыуы һәм марксистик-ленинсе идеялылығы менән көслө. Быны шуның өсөн дә беҙҙең партиябыҙҙың Үҙәк Комитеты, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ иптәш Сталин коммунистарҙың идея-теоретик кимәлдәрен күтәреүгә беренсе дәрәжәле әһәмиәт бирәләр.

«Партия пропагандаһының бурысы, — тине И. В. Сталин ВКП(б)-ның XVIII съездында, — кадрҙарҙы марксистик-ленинсе тәрбиә биреү буйынса [illegible] марксистик-ленинсе фәнгә эйә булыуға ярҙам итеүҙән тора».

[illegible]

һөҙөмтәләрен бирә.

ВКП(б)-ның Ленин райкомы үҙенең пропагандистарына көндәлек етәкселек итә, уларға эштә ярҙам бирә. Партия мәғарифе селтәрен комплектовать итеүҙә, политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙең етәкселәрен һайлап алыуҙа, урынлаштырыуҙа һәм әҙерләүҙә уларҙың роле ғәйәт ҙур булды. Һөҙөмтәлә был район партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын ойошҡан рәүештә башлап еборҙе. Тәүге занятиелар бөтә партия ойошмаларында ла уңышлы үтте. Штаттағы пропагандистар, был занятиеларҙың йөкмәткеһен ентекләп өйрәнеп, эште тағы ла яҡшыртыу өсөн көрәшәләр.

ВКП(б) Мәжәр район комитетының пропагандистары һәр бер партия ойошмаһында булып, коммунистар менән индивидуаль беседалар үткәрәләр. Уларҙың идея һәм политик белем кимәлдәрен, быйыл партия мәғарифе селтәрендә ниндәй формаһында уҡырға теләүҙәрен белдәләр. Шул арҡала бында политик мәктәп

[illegible]

эшен яҡшыртыуҙа мөһим шарт булып тора. Бына шуның өсөн дә уларҙы хужалыҡ кампаниялары буйынса вәкил итеп колхоздарға беркетеүҙе, инструкторҙар вазифаһын йөкмәтеүҙе, статистик көйөк төрлө сводкалар йыйнап ултырырға мәжбүр итеүҙе тамырынан алып бөтөрөргә кәрәк. Штаттағы пропагандист политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙең тәжрибәһен өйрәнеү, дөйөмләштереү һәм уны башҡаларға күсереү менән шөғөлләнһен. Штаттан тыш пропагандистар менән көндәлек эш алып барһын. Ҡыҫҡаһы, ул марксизм-ленинизм идеяларын пропагандалау менән шөғөлләнергә тейеш.

ВКП(б) райкомдарынан штаттағы пропагандистарҙы тәрбиәләү, эшкә өйрәтеү талап ителә. Пропагандист — беҙҙең партиябыҙҙың актив работнигы, үҙенең бөтә һәләтен коммунистарҙың идея-политик кимәлен күтәреүгә биреүсе ялҡынлы патриот ул. Уға был маҡтаулы һәм яуаплы бурысты үтәү өсөн бөтә шарттарҙы тыуҙырырға кәрәк.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына барыусы совет делегаттарына

НАКАЗ

Беҙ, Советтар Союзы эшселәренең, крәстиәндәренең һәм интеллигенцияһының вәкилдәре тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына йыйналып, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының байрағы аҫтында берләшкән көрәшселәр менән үҙебеҙҙең тулы солидар булыуыбыҙҙы белдерәбеҙ.

115 миллион 500 меңдән ашыуыраҡ совет халҡы, йәғни Советтар Союзының бөтә оло халҡы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйып, тыныслыҡ өсөн көрәшкә беҙҙең халҡыбыҙҙың ҡаҡшамаҫ ихтыярын белдерҙе. Һуғыштан һуңғы хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыуға бөйөк хеҙмәт һалған һәм промышленносте, ауыл хужалығын артабан үҫтереү, иң бөйөк гидроҡоролмаларҙы төҙөү һәм сүллектәрҙе һуғарыу буйынса грандиоз пландарҙы тормошҡа ашырыусы совет кешеләре халыҡ-ара именселекте тәьмин итеү менән бик ныҡ ҡыҙыҡһыналар.

Беҙҙең илебеҙҙең бөтә халыҡтары ла үҙ Хөкүмәтенең тыныс сталинса политикаһын бер тауыштан хуплай һәм яҡлай. Совет хөкүмәте «Яңы һуғыш ҡурҡыныcын бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡты, халыҡтар именселеген нығытыу тураһында декларацияны» БМО Генеральный Ассамблеяһының 5-се сессияһына ҡарарға тәҡдим итеп, хәҙерге киҫкенләшкән халыҡ-ара обстановкала тыныслыҡҡа һәм бөтә илдәр менән дә хеҙмәттәшлеккә үҙенең ҡаҡшамаҫ ынтылышын тағы ла бер тапҡыр демонстрацияланы.

«Беҙ тыныслыҡ яғында торабыҙ һәм тыныслыҡ эшен яҡлайбыҙ!» — беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең был һүҙҙәре агрессияны яҡлаусылар булмаған һәм булыуы ла мөмкин булмаған тыныс держава — беҙҙең социалистик государствобыҙҙың беренсе бурысы булып торалар.

Кешеләрҙе үлтерергә ҡоторонҡо саҡырыуҙар менән халыҡ-ара атмосфераны ағыулаусы һәм халыҡтар араһында дошманлыҡ таратыусы, ҡоралланыуҙар артынан ҡот осҡос ҡыуыуҙы ҡабартыусы империалистик һуғыш тоҡандырыусыларҙың һәм һуғышты пропагандалаусыларҙың енәйәтсел хәрәкәттәрен бөп миллиондарған совет халҡы ерәнеү менән тамғалай.

Бөтә донъяла хакимлек итеүҙе үҙ ҡулына алыу тураһында үҙ пландарын тормошҡа ашырып, империалистик агрессорҙар азатлыҡ һөйөүсе Корея халҡына ҡаршы варварҙарса һуғыш алып баралар, улар Ҡытай утрауы — Тайванды баҫып алдылар, азатлыҡ өсөн көрәшкә күтәрелгән Вьетнам, Малайя һәм Индонезия халҡын баҫтыралар, Көнбайыш Германияла элекке гитлерсеселәрҙе ҡоралландыралар һәм Японияны хәрби плацдармға әүерелдерәләр.

Был шарттарҙа бөтә илдәрҙәге тыныслыҡты яҡлаусылар тыныслыҡты яҡлап, үҙ эшмәкәрлектәрен киңәйтергә һәм бөтә сәйтергә, үҙ сафтарын тағы ла тығыҙыраҡ туплаға, яңы миллионлаған кешеләрҙе, тыныслыҡ, азатлыҡ һәм цивилизация ҡәҙерле булған бөтә кешеләрҙе, уларҙың политик һәм дини ҡараштарына ҡарамаҫтан, тыныслыҡ өсөн көрәшкә йәлеп итергә тейештәр. Империалистик һуғыш тоҡандырыусылар бөтә халыҡтарға ла бер тигеҙ янайҙар, шуға күрә тыныслыҡты яҡлау — донъялағы бөтә халыҡтарҙың да эше ул.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы бөтә совет халҡының ихтыярын белдереп, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитеты бюроһының Прага сессияһының ҡарарҙарын тулыһынса яҡлай һәм Икенсе Бөтә Донъя конгресындағы үҙенең вәкилдәренә түбәндәгеләрҙе эшләргә тапшыра:

1) Бөтә совет халҡы тыныслыҡ эшенә ысын күңелдән бирелгән, һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү өсөн, ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн бөтә илдәрҙәге тыныслыҡты яҡлаусылар менән ҡулға-ҡул тотонош, ныҡлы һәм ҡырҡа рәүештә көрәшергә әҙер, тип белдерергә;

2) Агрессия һәм кешеләрҙе массовый юҡ итеү ҡоралы итеп атом ҡоралын тыйыуҙы һәм был ҡоралды беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеүҙе совет халҡының ныҡлы талап итеүен раҫларға;

3) Тыныслыҡ өсөн бөтә көрәшселәр менән бергә беҙ бөтә төр ҡоралланыуҙарҙы кәметеүҙе һәм атом ҡоралын тыйыуға һәм ҡоралланыуҙарҙы кәметеүгә әшлекле контроль урынлаштырыуҙы талап итәбеҙ, тип белдерергә;

4) Ҡоралы агрессияны һәм халыҡтарҙың эске эштәренә тышҡы яҡтан тығылыуҙы ғәйепләүҙе талап итергә. Америкаsuccessfulның Кореялағы ҡоралы агрессияһына ҡаршы, Кореяның тыныс халҡын Америка самолеттарының варварҙарса бомбаға тотоуҙарына ҡаршы Конгресты асыулы протест белдерергә, ер шарының бөтә намыҫлы кешеләрен Кореялағы һуғышты һис киҫеүһеҙ туҡтатыуҙы һәм бөтә сит ил ғәскәрҙәрен сығарыуҙы талап итергә саҡырырға;

5) Яңы һуғышты пропагандалауҙы ныҡлы тыйыуҙы һәм был пропагандалауҙа ғәйепле булыусыларҙы яуапҡа тарттырыуҙы талап итергә.

Прогрессив кешелек донъяһының иң ауыр енәйәтселәрен һәм дошмандарын бөтә донъя халҡы белһен өсөн һуғыш тоҡандырыусыларҙың исемлеген төҙөү тураһында Конгреска тәҡдим индерергә.

Беҙ, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһында ҡатнашыусылар, бөтә тыныслыҡты яҡлаусыларҙы үҙ сафтарын арымай-талмай арттырырға һәм тупларға саҡырабыҙ. Беҙ уларҙы һуғыш тоҡандырыусыларҙың эшләнеүҙәрен ҡеүәтле һәм берҙәм хәрәкәттәр менән паралазовать итеү өсөн үҙ тырышлыҡтарын берләштерергә саҡырабыҙ.

Беҙ, тыныслыҡ көстәре һуғыш көстәренә ҡарағанда ҡеүәтлерәк, тип ныҡлы рәүештә ышанабыҙ. Тыныслыҡ һуғышты еңергә тейеш! Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк!

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһы

Киске ултырыш

18 октябрҙәге киске ултырышта Н. С. Тихонов докладын тикшереү дауам итте.

Азербайжан ССР-ы фәндәр Академияһының действительный члены **М. А. Топчибашев**, азербайжан халҡы үҙенең бөтә көсөн һуғыштан һуңғы тыныс төҙөлешкә арнай, ти. Коммунистар партияһы етәкселегендә, иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы юлбашсылығында республика хеҙмәтсәндәре халыҡ хужалығының бөтә өлкәләрендә лә күренекле уңыштарға өлгәштеләр.

Иптәш Топчибашев, республика хеҙмәтсәндәре үҙ делегаттарына конференция трибунаһынан: беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, беҙ коммунизм төҙөү буйынса бөйөк ижади эш менән шөғөлләнәбеҙ, беҙ бөтә донъяла тыныслыҡ яғында торабыҙ, тип белдерергә ҡуштылар, ти.

Трибунала — Мәскәү ҡалаһының баш архитекторы **А. В. Власов**. Ул ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы социалистик үҙгәртеп ҡороу буйынса илебеҙҙә йәйелдерелгән грандиоз эш тураһында һөйләй.

Иптәш Власов үҙ тауышын Англия-Америка һуғыш тоҡандырыусыларын асыулы ғәйепләүгә бөтә делегаттар тауышына ҡуша.

Доктор-микробиолог **М. П. Покровская** тулҡынландырғыс телмәр һөйләй. Иң ҡәбәхәт, иң ерәнгес һуғыш тоҡандырыусыларҙың береһе — чума микробтарын ҡулланып биологик һуғышты пропагандалаусы, «Донъя йәки чума» тигән вәхшиҙәр китабының авторы Америка профессоры Теодор Розбери тураһында ул асыу һәм нәфрәт менән һөйләй. Розбери һәм уға оҡшашлы «ғалимдар» үҙҙәрен империалистарға хеҙмәт итеүгә бирҙеләр.

Иптәш Покровская ҡанлы һуғыш тоҡандырыусыларҙы ауыҙлыҡлау өсөн, ныҡлы тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн бөтә илдәрҙәге тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә көстәрен берләштерергә саҡыра.

Бөйөк Сталин тыуған Гори ҡалаһында күптән түгел булған грузин шағиры **Г. Леонидзе** был тарихи ҡала халҡы менән тулҡынландырғыс осрашыуҙар тураһында һөйләй.

— Дуҫтарса беседала мин уларҙың, өлгәшеүҙәрен һәм хеҙмәт батырлыҡтарын белдәләгәс, улар миңә былай тип яуап бирҙеләр:

— Беҙ шатланып өҫтәмә артығыраҡ эшләйәсәкбеҙ. Сөнки беҙ бөйөк Сталиндең яҡташтары һәм беҙ бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн эшләйбеҙ! **(Алҡыштар).**

Г. Леонидзе тыныслыҡ өсөн көрәштә шағирҙарҙың роле тураһында һөйләй.

Г. Леонидзе үҙенең телмәрен халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш И. В. Сталинға арналған шиғырҙар менән тамамлай.

Граждандар һауа флотының летчигы, Советтар Союзы Геройы П. М. Михайлов үҙ сығышында совет халҡының ижади хеҙмәтенең асыҡ миҫалдарын килтерҙе. Ул, Граждандар һауа флотының осоусылары тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең беренсе сафтарында буласаҡтар, тип белдерҙе.

Әрмәнстандың халыҡ художнигы **Мартирос Сарьян** үҙенең сығышын бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеүсе совет халыҡтарының бөйөк дуҫлығына арнаны.

Промысловой кооперация работнигы, отставкалағы полковник, Советтар Союзы Геройы Г. Д. Кельбас былай ти:

— Беҙҙең рус теле бөйөк һәм бай, ләкин яңы бөтә донъя һуғышын ҡоҙорлаусыларға, тыныс Корея халҡын үлтереүселәргә ҡаршы нәфрәт һәм протест белдереү өсөн был телдә лә һүҙҙәр табыуы ҡыйын.

Социалистик Хеҙмәт Геройы, Калинин исемендәге колхоз бригадиры **П. И. Рожнованың** телмәрен зал ҙур иғтибар менән тыңланы.

Был рус ҡатыны — колхоз эшсәне үҙенең уйҙарын һәм тойғоларын ысын йөрәктән сыҡҡан, ябай һүҙҙәр менән белдерҙе.

Донъяға тыныслыҡ кәрәк, тыныслыҡ һуғыштан көслөрәк, тыныслыҡ еңәсәк! **(Алҡыштар).**

Ҡаҙан государство университетының проректоры профессор **А. Г. Шафиғуллин** конференцияла ҡатнашыусыларға Татарстан хеҙмәтсәндәренән ысын күңелдән сыҡҡан сәләм тапшырҙы.

Атом ҡоралын тыйыуҙы, был ҡарарҙы үтәүгә ныҡлы халыҡ-ара контроль урынлаштырыуҙы, агрессияның һәм кешеләрҙе массовый үлтереүҙең был ҡоралын беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеүҙе талап итеүсе бөтә донъялағы миллионлаған ябай кешеләрҙең ҡеүәтле тауышына татар халҡы үҙ тауышын ғәйәт ҙур берҙәмлек менән ҡуша, — тип белдерҙе ул.

Ленинградтағы «Электросила» заводының инженер-конструкторы **Е. И. Карташев** илебеҙҙең алдынғы предприятиеһы коллективының гүзәл хеҙмәт уңыштары тураһында һөйләй.

Сталинградлылар делегаты, йәш ҡорос ҡайнатыусы **П. Я. Тушканов** герой ҡаланың: «Беҙ тыныслыҡ яғында, тыныслыҡтың сталинса тышҡы политикаһы яғында торабыҙ. Һәм беҙҙең был һүҙебеҙ, Сталинград һүҙе, беҙ ҡайнатҡан ҡорос кеүек үк ныҡлы һәм ышаныслы», тип белдергән хеҙмәтсәндәренең наказын тапшыра.

Н. С. Тихонов докладын тикшереү академик **И. В. Якушин** сығышы менән тамамлана.

Академик Якушин үҙенең телмәрен тыныслыҡтың бөйөк эше хөрмәтенә, хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш Сталин хөрмәтенә ҡотлау менән тамамлай.

Докладсы Н. С. Тихонов йомғаҡлау һүҙенән баш тарта. Конференция көн тәртибенең икенсе мәсьәләһен тикшереүгә— тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегаттар һайлауға күсә.

Делегаттар — СССР фәндәр Академияһының деятелдәренең, ВЦСПС, совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитетының, совет йәштәре антифашистик комитетының, СССР совет яҙыусылары Союзының тәҡдиме буйынса тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына 65 кеше составында бер тауыштан делегация һайлана. Делегаттар иҫәбендә — СССР совет яҙыусылары Союзының генеральный секретары А. А. Фадеев, яҙыусы Н. С. Тихонов, СССР фәндәр Академияһының вице-президенты академик В. П. Волгин, Украина ССР-ы фәндәр Академияһының президенты А. В. Палладин, ВЦСПС секретары К. С. Кузнецов, яҙыусылар А. Е. Корнейчук, И. В. Эренбург, Советтар Союзы Геройы А. П. Маресьев, социалистик Хеҙмәт Геройы комбайнер К. А. Борин, яҙыусы В. Л. Василевская, совет йәштәре антифашистик комитетының председателе В. И. Кочемасов, Глуховкалағы Ленин исемендәге киҫе-мамыҡ комбинатының стахановкаһы Л. И. Ананьева, совет ҡатын-ҡыҙҙары антифашистик комитетының председателе Н. В. Попова, журналист Д. И. Заславский, Киров өлкәһе «Красный Октябрь» колхозының председателе П. А. Прозоров, СССР халыҡ артисы А. А. Хорава, митрополит Крутицкий һәм Коломнаның — «Николай һәм башҡалар бар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына барыусы делегаттарға бер тауыштан Наказ ҡабул ителә. Был Наказда бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының байрағы аҫтында берләшкән көрәшселәр менән совет халҡының тулы солидарлығы сағылдырылған.

Унан һуң көн тәртибенең өсөнсө мәсьәләһе тикшерелде — тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетына һайлауҙар үткәрелде. Общественный ойошмаларҙың — ВЦСПС, СССР фәндәр Академияһы, совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитеты, совет йәштәренең антифашистик комитеты һәм СССР совет яҙыусылары Союзының вәкилдәре исеменән академик А. В. Топчиев тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетын 110 кеше составында һайларға тәҡдим индерә. Конференция бер тауыштан тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетының составын һайлай.

Комитет составында — производствоның һәм колхоз игенселегенең күренекле стахановсылары, фән, искусство, әҙәбиәттең күренекле деятелдәре, промышленность работниктары, общественный деятелдәр, тыныслыҡ өсөн актив көрәшселәр бар. Совет комитеты составына шулай уҡ дин вәкилдәре лә һайлана.

Конференцияла ҡатнашыусылар хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы, бөтә донъяла тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш И. В. Сталинға ғәйәт ҙур күтәренкелек менән ҡотлау ҡабул итәләр.

Залда иптәш Сталин хөрмәтенә көслө овация тыуа. Бөтәһе лә урындарынан торалар. «Иптәш Сталинға — дан!», «Иптәш Сталинға ура!» тигән тауыштар яңғырай. Бөйөк совет Тыуған иле хөрмәтенә, тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең еңелмәҫ армияһы хөрмәтенә, хеҙмәтсән кешелек донъяһының бөйөк юлбашсыһы, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш Сталин хөрмәтенә залда ҡотлау тауыштары оҙаҡ яңғырай.

Председателлек итеүсе тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһын ябыҡ тип иғлан итә.

Колонналы залда Советтар Союзының Государство Гимны ҡеүәтле яңғырай.

Конференция аҙағында ҙур концерт булды. Бында баш ҡаланың иң яҡшы артистары ҡатнаштылар.

(ТАСС).

Һайлауҙарға әҙерлек

ТӘҮГЕ БЕСЕДАЛАР

Өфө ҡалаһының электротехника заводы коллективы һайлауҙарға әҙерлек эшен киң йәйелдерҙе. Партия ойошмаһының бюроһы завод эшселәре араһында массовый-аңлатыу эштәре алып барыу өсөн 80 агитатор, һайлаусылар йәшәгән йорттарҙа агит-массовый эш алып барыу өсөн 120 агитатор һайлап алып, раҫланы.

Хәҙер агитаторҙар партия ойошмаһы тарафынан раҫланған план буйынса һайлаусылар араһында беседалар үткәрәләр.

Комсомолец агитаторҙарҙан Будылина, Князева, Старшов һәм партия члены Иконников иптәштәрҙең беседалары айырыуса йөкмәткеле.

В. Сошнин.

ХӘЙБУЛЛА РАЙОНЫНДА

Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек көндән-көн киңәйә бара. Бында район Советына һайлауҙар буйынса 25 һәм ауыл Советтарына һайлауҙар буйынса 220 һайлау округы төҙөлдө. 23 урында ойошторолған агитпункттарҙа 800-гә яҡын агитатор эшләй.

ВКП(б)-ның район комитеты агитколлектив етәкселәренең семинарҙарын үткәрҙе. Унда һайлауҙарға әҙерлек осоронда агитацион-массовый эштәрҙе ойоштороу юлдары өйрәнелде.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл Советтары хәҙер һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү эштәрен башҡаралар.

ТЫНЫСЛЫКТЫ ЯКЛАУСЫЛАРҘЫҢ ИКЕНСЕ БӨТӘ СОЮЗ КОНФЕРЕНЦИЯҺЫ ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАНҒАН ТЫНЫСЛЫКТЫ ЯКЛАУҘЫҢ СОВЕТ КОМИТЕТЕ

1. **Ангелина** Прасковья Никитична — трактор бригадаһының бригадиры (Украина ССР-ы)
2. **Ахунбаев** Иса Копоевич — профессор, медицина фәндәре докторы (Кырғыҙ ССР-ы)
3. **Ауэзов** Мухтар Омарханович — яҙыусы (Казак ССР-ы)
4. **Александровская** Лариса Помпеевна — СССР-ҙың халык артисткаһы (Белорус ССР-ы)
5. **Александров** Григорий Васильевич — кинорежиссер
6. **Аничков** Николай Николаевич — СССР медицина фәндәре Академияһының президенте
7. **Амбарцумян** Виктор Амбарцумович — Әрмән ССР-ының фәндәр Академияһы президенте
8. **Багирова** Басти — колхоз звеновоҙы, ике тапкыр социалистик Хеҙмәт Геройы (Әзербайжан ССР-ы)
9. **Бабаходжаев** Ислам Якубович — Тажик ССР-ының атказанған врачы.
10. **Байсеитова** Куляш — СССР-ҙың халык артисткаһы (Казак ССР-ы)
11. **Быков** Константин Михайлович — академик
12. **Белоусов** Андрей Яковлевич — «Красный Октябрь» заводының тимерсеһе, Сталин премияһы лауреаты (Сталинград)
13. **Ботов** Михаил Павлович — «Красное Сормово» заводының слесаре
14. **Вавилов** Сергей Иванович — СССР фәндәр Академияһының президенте
15. **Василевская** Ванда Львовна — яҙыусы
16. **Вургун** Самед — яҙыусы (Әзербайжан ССР-ы)
17. **Венцлова** Антанас Томасович — яҙыусы (Литва ССР-ы)
18. **Виноградов** Виктор Владимирович — академик
19. **Греков** Борис Дмитриевич — академик.
20. **Гундоров** Александр Семенович — СССР Славяндар комитетенең председателе
21. **Гунина** Любовь Николаевна — Ярослав өлкәһе колхозының председателе
22. **Гагарина** Зинаида Николаевна — общественный фәндәр Академияһы ректорының урынбаҫары
23. **Георг VI** — бөтә әрмәндәрҙең католикосы, Верховный патриарх
24. Герасимов Сергей Аполлинарьевич — кинорежиссер
25. ...щенко Иван Евдокимович — ... биология фәндәре докторы
26. **Гореловская** Мария Ивановна — Центросоюз правлениеһенең члены
27. **Голованов** Игорь Александрович — Уралмашзаводтың инженер-конструкторы
28. **Державин** Николай Севастьянович — академик
29. **Димо** Николай Александрович — Бөтә Союз В. И. Ленин исемендәге ауыл хужалығы фәндәре Академияһының действительный члены (Молдавия ССР-ы)
30. **Дубинин** Григорий Матвеевич — «Красный выборжец» заводының размечигы (Ленинград)
31. **Дубровина** Людмила Викторовна — РСФСР мәғариф министренең урынбаҫары
32. **Ершова** Тамара Ивановна — ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең секретары
33. **Ефанов** Павел Дмитриевич — Металлургия промышленносы эшселәре профсоюзы Үҙәк Комитетенең председателе.
34. **Захаров** Владимир Александрович — Магнитогорск заводының корос кайнатыусыһы
35. **Зарьян** Наири Егиазарович — яҙыусы (Әрмән ССР-ы)
36. **Заславский** Давид Иосифович — журналист
37. **Завадский** Юрий Александрович — СССР-ҙың халык артисы
38. **Исаакян** Аветик Саакович — яҙыусы (Әрмән ССР-ы)
39. **Ишантураева** Сара Абдурахмановна — Үзбәк ССР-ының халык артисткаһы
40. **Ишан Бабахан Ибн Абдул Меджидхан** — мөфти, Урта Азия һәм Казакстан мосолмандары диниуправлениеһенең председателе
41. **Ильичев** Леонид Федорович — «Правда» газетаһы баш редакторының урынбаҫары
42. **Исакова** Мария Григорьевна — СССР-ҙың атказанған спорт мастеры
43. **Ибрагимов** Мирза Аджар Углы — яҙыусы (Әзербайжан ССР-ы)
44. **Корабельникова** Лидия Гавриловна — «Парижская Коммуна» фабрикаһының аппаратчицаһы, (Мәскәү)
45. **Кабалевский** Дмитрий Борисович — композитор
46. **Каллистрат** — бөтә Грузия патриархы
47. **Кузнецов** Василий Васильевич — ВЦСПС председателе
48. **Корнейчук** Александр Евдокимович — яҙыусы
49. **Колас** Якуб (Мицкевич Константин Михайлович) — яҙыусы (Белорус ССР-ы)
50. **Кербабаев** Берды Мурадович — яҙыусы (Төрекмән ССР-ы)
51. **Коробков** Дмитрий Арлалионович — Тула депоһының машинисы
52. **Каиров** Иван Андреевич — РСФСР педагогия фәндәре Академияһының президенте
53. **Карпова** Дарья Кузьминична — Карело-Фин ССР-ының атказанған артисткаһы
54. **Котов** Михаил Иванович — журналист, тыныслыкты яклауҙың Совет комитетенең яуаплы секретары
55. **Космодемьянская** Любовь Тимофеевна — укытыусы (Мәскәү)
56. **Кузнецова** Клавдия Степановна — ВЦСПС секретары
57. **Кочемасов** Вячеслав Иванович — совет йәштәре Антифашистик комитетенең председателе
58. **Лебедева** Зинаида Александровна — Үҙәк туберкулез институтының директоры.
59. **Лысенко** Трофим Денисович — академик
60. **Леонов** Леонид Максимович — яҙыусы
61. **Леонидзе** Георгий Николаевич — яҙыусы (Грузин ССР-ы)
62. **Литовченко** Григорий Павлович — Сталин исемендәге колхоз председателе (Украина ССР-ы)
63. **Михайлов** Николай Александрович — ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең секретары
64. **Маресьев** Алексей Петрович — Советтәр Союзы Геройы
65. **Мусхелишвили** Николай Иванович — Грузин ССР-ы фәндәр Академияһының президенте
66. **Муканов** Сабит Муканович — яҙыусы (Казак ССР-ы)
67. **Матулис** Юозас Юозович — Литва ССР-ы фәндәр Академияһының президенте
68. **Мордвинов** Аркадий Григорьевич — СССР архитектура Академияһының президенте
69. **Несмеянов** Александр Николаевич — академик
70. **Непесов** Гаиб — тарих фәндәре докторы, Ашхабад пединститутының кафедра мөдире
71. **Николай** — митрополит Крутицкий һәм Коломенский
72. **Образцов** Сергей Владимирович — Үҙәк курсак театрының художество етәксеһе
73. **Опарин** Александр Иванович — академик
74. **Попова** Нина Васильевна — совет катын-кыҙҙары Антифашистик комитетенең председателе, ВЦСПС секретары
75. **Палладин** Александр Владимирович — Украина ССР-ы фәндәр Академияһының президенте
76. **Пейве** Ян Вольдемарович — Латвия ССР-ы фәндәр Академияһының действительный члены
77. **Прозоров** Петр Алексеевич — «Красный Октябрь» колхозының председателе (Киров өлкәһе), Социалистик Хеҙмәт Геройы
78. **Пудовкин** Всеволод Илларионович — кинорежиссер
79. **Российский** Николай Алексеевич — Мәскәүҙәге «Калибр» заводының мастеры.
80. **Сарымсаков** Ташмухамед Алиевич — Үзбәк ССР-ы фәндәр Академияһының президенте
81. **Саксе** Анна Оттовна — яҙыусы (Латвия ССР-ы)
82. **Симонов** Константин Михайлович — яҙыусы
83. **Садыкбеков** Тугельбай — яҙыусы (Кырғыҙ ССР-ы)
84. **Смилгис** Эдуард Янович — СССР-ҙың халык артисы (Латвия ССР-ы)
85. **Сурков** Алексей Александрович — яҙыусы
86. **Танк** Максим (Скурко Евгений Иванович) — шағир (Белорус ССР-ы)
87. **Тарле** Евгений Викторович — академик
88. **Туманова** Зоя Петровна — «Пионерская правда» газетаһының редакторы.
89. **Тихонов** Николай Семенович — яҙыусы
90. **Топчибашев** Мустафа — Әзербайжан ССР-ы фәндәр Академияһының действительный члены
91. **Турс** Густав — евангелистик-лютеран сиркәүенең архиепископы (Латвия)
92. **Турсун-Заде** Мирзо — яҙыусы (Тажик ССР-ы)
93. **Тычина** Павел Григорьевич — яҙыусы (Украина ССР-ы)
94. **Фадеев** Александр Александрович — СССР совет яҙыусылары Союзының генеральный секретары
95. **Федин** Константин Александрович — яҙыусы
96. **Хохол** Елена Николаевна — профессор, медицина фәндәре докторы (Украина ССР-ы)
97. **Хорава** Акакий Алексеевич — СССР-ҙың халык артисы (Грузин ССР-ы)
98. **Хренников** Тихон Николаевич — СССР совет композиторҙары Союзының генеральный секретары
99. **Шавлюгин** Федос Дмитриевич — «Мосжилстрой» трестының ташсыһы
100. **Черкасов** Николай Константинович — СССР-ҙың халык артисы
101. **Чутких** Александр Степанович — камволь комбинатының мастеры (Мәскәү өлкәһе)
102. **Чиаурели** Михаил Эдишерович — кинорежиссер
103. **Чудаков** Евгений Алексеевич — академик
104. **Шостакович** Дмитрий Дмитриевич — композитор
105. **Шолохов** Михаил Александрович — яҙыусы
106. **Шелахин** Павел Иванович — СССР күмер промышленносы эшселәре профсоюзы Үҙәк комитетенең секретары
107. **Эренбург** Илья Григорьевич — яҙыусы
108. **Якобсон** Аугуст Михкелевич — драматург (Эстон ССР-ы)
109. **Ярыгина** Наталья Кузьминична — Зур Иваново мануфактураһының эшсеһе
110. **Якунина** Екатерина Афанасьевна — Сталинград өлкәһе Таловск МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

АКШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренә Совет хөкүмәтенең ноталары

АКШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре Совет Хөкүмәтенә бер үк йөкмәткеле ноталар ебәрҙеләр. Уларҙа, йәнәһе Германия Демократик Республикаһының Халык полицияһы ғәскәттәге полиция функцияларын үтәмәй һәм армия характерендә булып тора, тигән бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгән раҫлауҙар бар.

19 октябрҙә АКШ, Великобритания һәм Франция посольстволарына Совет Хөкүмәтенең яуап ноталары ебәрелде.

Түбәндә АКШ хөкүмәтенә ССР Союзы Хөкүмәтенең яуап нотаһының тексы иғлан ителә:

«Америка Кушма Штаттары хөкүмәтенең нотаһы менән Совет Хөкүмәте танышты. Был нотала, йәнәһе Германия Демократик Республикаһының Халык полицияһы ғәскәттәре полиция функцияларын үтәмәй һәм армия характерендә булып тора, тигән раҫлауҙар бар.

Совет Хөкүмәте был раҫлауҙарҙы, бер нәмәгә лә нигеҙләнмәгән итеп, кире кага.

Халык полицияһы общественный тәртипте һаклау буйынса ғәскәттәге полиция функцияларын үтәү өсөн 1945 йылда ук төҙөлгәйне. Халык полицияһын ойоштороу һәм коралландырыу Германиялағы Контроль Советтең 1945 йылдың 6 ноябрендәге 16-сы номерлы Директиваһына ярашлы рәүештә үткәрелде. Билдәле булғанынса, был Директиваға ярашлы рәүештә Көнбайыш Совет Германия полицияһының «законлы һәм тәртипте яклауҙа актив катнашыуын» кәрәкле тип таныны, шул ук вакытта, күрһәтелгән Директивала талап ителгәнсә, Халык полицияһына фашистар ялы кешеләр индерелмәнеләр һәм индерелмәйҙәр. Германия Демократик Республикаһының Халык полицияһы Потсдам конференцияһы тарафынан кабул ителгән карарҙарға ярашлы рәүештә урынлаштырылған демократик тәртипте һәм законлылыкты һаклай һәм яклай.

Шул ук вакытта Совет Хөкүмәте АКШ хөкүмәтенең иғтибарын Германияның Көнбайыш зоналарында асыкта армия соединениеләре булған «полиция» частарының булыуына юнәлтә. Был частарҙы коралландырыу, уларҙың ойоштороу ағымдан төҙөлешә, махсус мәктәптәрҙә офицерҙар кадрҙарын әҙерләү, шулай ук уларҙың регуляр армия әҙерлеген үтеүҙәре һәм көнбайыш державаларҙың оккупацион ғәскәрҙәре менән бергә хәрби манёврҙарға катнашыуҙары факты был частарҙың ғәҙәттәге полиция функцияларын үтәү өсөн билдәләнмәүҙәренә шик калдырмай.

АКШ, Великобритания һәм Франция сит ил эштәре министрҙарының ошо йылдың 19 сентябрендә иғлан ителгән Нью-Йорк коммюникеһе лә шулай ук быны күрһәтә. Был коммюникела Көнбайыш Германияла йәшәп килгән полиция частарынан тыш «мобилизовать ителгән полиция соединениеләре» тип аталған соединениеләрҙе төҙөргә рөхсәт ителде, тип әйтелә. Был соединениеләр асыктан хәрби частар булып торалар. Былар тыш Көнбайыш Германияның «берләшкән коралды көстәрҙә» катнашыуы күҙҙә тотола. Икенсе һүҙҙәр менән әйткәндә, Германия армияһын яңынан баҫтырыу асыктан-асык күҙҙә тотола. Был, Потсдам конференцияһының Германияны демилитаризациялау тураһындағы карарҙарына тулыһынса капма-каршы булып тора.

Юғарыла әйтелгәндәрҙән, Германия Демократик Республикаһының Халык полицияһына карата нигеҙһеҙ раҫлауҙар АКШ хөкүмәтенә «мобилизовать ителгән полиция соединениеләре» итеп, һәм Көнбайыш Германияның «берләшкән коралды көстәр» тип аталған көстәрҙә катнашыуы Германия армияһын төҙөү буйынса Англия һәм Франция хөкүмәттәре менән берләп АКШ хөкүмәте тарафынан Көнбайыш Германияла үткәрелгән сепаратив һәм асыктан-асык законһыҙ хәрәкәттәрҙе йәшереү өсөн генә кәрәк булғанлығы күренә.

Совет Хөкүмәте АКШ, Англия һәм Франция хөкүмәттәренең Көнбайыш Германияла Германияның регуляр армияһын яңынан баҫтырыуға юнәлтелгән бындай саралар менән үҙенең килешмәйәсәген белдерә.

СССР Хөкүмәте Англия һәм Франция хөкүмәттәренә лә ошондай ук ноталар ебәрә».

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Һайлаусыларҙың исемлеген төҙөү

Беҙҙең һайлау законы, Сталинсе Конституцияға тулыһынса ярашлы рәүештә, СССР граждандарының властең юғары, шулай ук урындағы органдарына һайлауға һәм һайланыуға булған хокуктарын тәтти һәтлай һәм һайлауҙар тәртибен билдәләй.

Һайлаусының һайлау хокукы менән файҙаланыуын тәьмин итеүҙә һайлаусылар исемлеген дөрөҫ төҙөү мөһим шарт булып тора.

«Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеһенең» II главаһы һайлаусыларҙың исемлектәрен совет демократияһе рухында төҙөү тәртибен билдәләй. Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүгә иң серьез иғтибар бирелергә тейеш.

Һайлаусыларҙың исемлектәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының кала, райондарға бүленгән калаларҙа район, ауыл йәки поселка (ауыл ерҙәрендә) Советтәре тарафынан төҙөлә.

Ғәскәри частарҙа, ғәскәри соединениеләрҙә тороусы һайлаусыларҙың исемлектәре командир подписе менән төҙөлә. Калған бөтә хеҙмәткәрҙәр үҙҙәренең йәшәгән урындары буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәре башкарма комитеттәре тарафынан һайлаусылар исемлектәренә индереләләр. Төрлө һауыктырыу учреждениеләрендә (больницалар, госпиталдәр, санаторийҙар), әгәр уларҙа һайлау участкалары булдырылһа, шулай ук һайлаусыларҙың исемлектәре төҙөлә.

Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүҙә Советтарҙың башкарма комитеттәренә ярҙамға совет, профсоюз һәм комсомол активтәрен грамоталы һәм үҙ эштәренә намыҫ менән караусы иптәштәрҙе йәлеп итергә кәрәк. Был эшкә государство учреждениеләренең, төрлө общественный ойошмаларҙың работниктәрен, укытыусыларҙы, юғары һәм урта укыу йорттарының студенттәрен һәм урта мәктәптәрҙең өлкән кластары укыусыларын йәлеп итергә мөмкин.

Һайлаусылар исемлегенә һайлауҙар көнөнә тулы 18 йәшкә еткән, һайлауға хокукы булған бөтә граждандар, һайлаусылар исемлеген төҙөү кәнөнә ошо совет территорияһында вакытлы йәки даими рәүештә йәшәүҙәренә карамаҫтан, индереләләр. Һәр бер һайлаусы тик бер генә исемлеккә индерелә.

Төп иғтибар исемлектәрҙе төҙөүҙең сифатына бирелергә тейеш. Сөнки һайлаусыларҙың исемлеге дөрөҫ төҙөлгән шарттарҙа ғына һәр бер граждандың үҙенең һайлау хокуғын практик тормошка ашыра ала.

Исемлектәрҙе дөрөҫ төҙөү — дөйөм һайлау хокуғын тормошка ашырыуҙың иң кәрәкле шарты ул. Һайлаусыларҙың фамилияларын, исемдәрен, аталарының исемдәрен боҙоуға һис тә юл куйылырға тейеш түгел. Шуны онотorға ярамай, суд карары буйынса һайлау хокуғынан мәхрүм ителгән һәм акылдан яҙған тип табылған кешеләр һайлаусыларҙың исемлегенә индерелмәйҙәр.

Һайлауҙар тураһындағы Положениеһенең 9-сы статьяһы нигеҙендә башка государстволарҙың подданныйҙары ла исемлеккә индерелә алмайҙар.

Үткән һайлауҙарҙағы хаталарҙы иҫкә алырға кәрәк. Айырым урындарҙа һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөгән вакытта һаҡһыҙлык, иғтибарһыҙлык вакиғалары булды, айырым квартираларҙа, хатта йорттарҙа тороусы һайлаусылар исемлеккә индерелмәй калдырылдылар. Был хаталарҙың кабатланыуына юл куйырға ярамай.

Һайлаусыларҙың исемлектәре кара менән йәки машинкала алфавитлы итеп, халыктың тыуған телендә, һәр бер һайлау участкаһы буйынса алфавит тәртибендә һайлаусының фамилияһын, исемен, атаһының исемен, йәшен һәм йәшәгән урының күрһәтеп төҙөләләр. Уға тейешле Советтең башкарма комитетенең председателе һәм секретары кул куя.

Һайлауҙарға тиклем 30 көн алек Совет башкарма комитете һайлаусылар исемлектәренең күсермәһен бөтә кешегә күрһәтеү өсөн һайлау участкаһына элеп куя йәки уның менән Совет бинаһында танышыу өсөн мөмкинлек тыуҙыра.

Һәр бер һайлаусы исемлектәрҙә үҙенең генә түгел, бәлки телләгән кешенен дөрөҫ яҙылышын тикшерергә һәм ебәрелгән хаталар буйынса мәсьәлә куҙғатырға хаклы.

Бындай тәртип халык массаларына һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүҙең дөрөҫлөгөнә контроль яһарға һәм ебәрелгән хаталарҙы (фамилияны, исемде, атаһының исемен боҙоуҙарҙы, айырым һайлаусыларҙы исемлектән төшөрөп калдырыуҙарҙы, һайлау хокуғынан мәхрүм ителгән кешеләрҙе исемлеккә индереүҙе) төҙәтергә мөмкинлек бирә.

Һайлау участкаһында жалобалар һәм ғаризалар кабул итеү буйынса башкарма комитеттең дежурныйы даими рәүештә булырға тейеш. Уның аша исемлектәрҙәге хаталар тураһында башкарма комитетка телдән йәки яҙма рәүештә ғариза бирелә.

Ғариза участка комиссияһына ла бирелергә мөмкин. Комиссия уны башкарма комитетка ебәрергә бурыслы. Башкарма комитет ғаризаны өс көн срок эсендә карарға һәм шуның буйынса һайлаусыларҙың исемлегенә тейешле төҙәтеү индерергә йәки ғариза биреүсегә уның ғаризаһының кире кағылыу сәбәптәре тураһында яҙма справка бирергә тейеш. Әгәр ҙә ғариза биреүсе башкарма комитеттең карары менән риза булмаһа, ул судка жалоба бирә ала.

Халык суды, ғариза биреүсене һәм Совет башкарма комитетенең вәкилен саҡырып, һайлаусының жалобаһын өс көн срок эсендә асык суд ултырышында карарға бурыслы.

Беҙҙең һайлау законы һайлаусылар исемлеген төҙөгән вакыт менән һайлауҙар көнө араһындағы осорҙа бер урындан икенсе урынға күскән һайлаусыларға һайлау хокуғынан файҙаланыу мөмкинлеге тыуҙыра. Бындай вакиғаларҙа башкарма комитет һайлаусылар исемлегенә был һайлаусының китеүе тураһында билдә яһай һәм уның кулына мотлак «Тауыш биреү хокуғына таныткыс» бирә. Әгәр ҙә был эшләнмәһә, тауыш биреү йомғағы дөрөҫ булмаҫ, һайлаусыларҙың һайлауҙарға килеү проценты түбән булыр ине.

Яңы тороу урынына даими йәки вакытлыса «Тауыш биреү хокуғына таныткыс» менән килгән һайлаусы яңы йәшәү урынында һайлаусылар исемлегенә индерелә. Был һәр бер һайлаусыға һайлауҙарға катнашыуға мөмкинлек бирә.

Һайлаусылар исемлеге — һайлау хокуғын гарантиялаусы мөһим документ ул. Ниндәйҙер сәбәп буйынса исемлеккә индерелмәгән һайлаусы үҙенең хокуғынан файҙалана алмай һәм тауыш биреүҙә катнашмай. Шуның өсөн һайлауҙар башланғанға тиклем бер генә һайлаусының да исемлектән төшөрөп калдырылмауына һәм тауыш биреүҙә катнаша алыуына өлгәшергә кәрәк.

П. Балашов.

Академик И. П. Павловтың учениеһен тормошка ашырыу өсөн

Ошо йылдың 18 октябрендә Рус драма театры бинаһында Өфө интеллигенцияһының кала йыйылышы булып үтте. Унда Өфөнөң медицина учреждениеләре етәкселәре, профессорҙар, врачтар, институт һәм урта мәктәп биологтары, психологтары, физкультура тәрбиәһе укытыусылары һәм общественный ойошмаларҙың вәкилдәре катнашты.

Йыйылыш Башкортостан медицина институты директоры иптәш А. А. Ивановтың «СССР фәндәр Академияһының һәм СССР Медицина фәндәре Академияһының академик И. П. Павловтың физиологик учениеһе мәсьәләләренә арналған сессияһы йомғактары» тигән докладын тыңланы.

— Иптәш Сталин үҙаң һайлауҙарҙа һайлаусылар алдында булған телмәрендә: **«Шик тотмайым, әгәр ғалимдарыбыҙға тейешле ярҙамды күрһәтһәк, улар илебеҙҙең тышындағы фән өлгәшеүҙәрен кыуып етеү генә түгел, бәлки иң яҡын вакытта уҙып та китә алырҙар»** — тине. Был тарихи бурысты үтәү өсөн, — тине иптәш А. А. Иванов, — совет ғалимдарына бөтә шарттар һәм мөмкинлектәр тыуҙырылды. Совет фәнө үҙенең артабан үҫешенә иптәш Сталиндең «Тел ғилемендә марксизм тураһындағы» хеҙмәтен нигеҙ итеп һалды, һәм бөйөк юлбашсыбыҙҙың тел ғилеме тураһындағы хеҙмәттәре совет ғалимдары өсөн ижад өлгөһө булып торалар һәм фән өлкәһендә беҙҙе яңы уңыштарға рухландыралар.

А. А. Иванов иптәш үҙенең докладында СССР фәндәр Академияһының һәм СССР Медицина фәндәре Академияһының сессияһында тикшерелгән И. П. Павлов учениеһе мәсьәләләренә киң тукталып, урындағы ғилми учреждениеләрҙең эштәрендәге етешһеҙлектәрҙе лә тәнкитләп үтте.

— Сессия булғандан һуң инде өс ай вакыт уҙыуға карамаҫтан, Өфө ғилми-тикшеренеү учреждениеләре һәм институттар, бигерәк тә Башкортостан һаулык һаклау министерствоһы сессия карарҙарын тормошка ашырыу буйынса бер нәмә лә эшләгәндәре юк әле, тип әйтергә ярай, — ти докладсы. — Беҙҙең физиологтар, биологтар, гигиенистар һәм башка укытыусы һәм ғилми работниктар был карарҙарҙы үтәүгә мобилизовать ителмәгәндәр әле. Академик Павловтың физиологик учениеһе нигеҙендә алып барылырға тейешле булған физик тәрбиә эштәре мәктәптәрҙә канәғәтләнерлек куйылмаған. Физкультура һәм спорт эштәре буйынса республика комитеты ла, Өфө кала комитеты ла мәктәптәрҙә физик тәрбиәне яҡшыртыу сараларын күрмәйҙәр. Артабан бындай хәлгә түҙеп тороу мөмкин түгел, — ти иптәш Иванов. — Тәбиғәт теорияһын да тормошка индерергә вакыт инде. Академик И. П. Павловтың физиологик учениеһе нигеҙендә һәр бер врачтың, һәр бер биология һәм физиология укытыусының бөтә эшен кайтанан коррорға кәрәк. Ауырыу кеше врач менән етәкселек итмәһен, ә врач ауырыуға етәкселек итһен, быны нәмәгә өлгәшергә бурыслы һәр бер врач. Фәндә аракчеевщинаны бөтөрөүгә өлгәшергә вакыт инде. Башкорт ауыл хужалығы, медицина һәм педагогия институттарының коллективтәре академик Павлов учениеһен ижади үҫтереү менән шөғөлләнергә тейештәр. Беҙ И. П. Павлов учениеһенең бөтә байлығын, — ти һүҙен тамамлап иптәш Иванов, — илебеҙҙә коммунизм төҙөү эшендә файҙаланырға тейешбеҙ.

СССР фәндәр Академияһының һәм СССР Медицина фәндәре Академияһының академик Павловтың физиологик учениеһенә арналған сессияһының йомғактары тураһында докладтан һуң фекер алышыуҙар булды. Башкортостан государство медицина институты доценты, биология кафедраһы мөдире **Асфаганов**, профессор **Самцов** иптәштәр академик Павловтың физиологик учениеһенең әһәмиәтенә туктайлдылар. Башкорт государство педагогия институтының доценты, биология кафедраһы мөдире иптәш **Еникеев** биология һәм психология дәреслектәрендә Павлов учениеһенә бик аҙ урын бирелгәнлеге һәм ул дәреслектәрҙә хаталар барлығы, был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлында кафедра тарафынан ниндәй саралар үткәрелгәнлеге тураһында һөйләне.

БАССР-ҙың Мәғариф министры иптәш **Әлибаев** үҙенең доклад буйынса сығышында физиология һәм гигиена дәреслектәрендә хаталар барлығын шулай ук билдәләп үтте. Был хаталарҙы йыйып сығыуҙа, — ти иптәш Әлибаев, — укытыусыларға ярҙам итергә кәрәк. Гигиена мәсьәләләре бигерәк тә ауыл ерҙәрендә насар тора. Башкортостан һаулык һаклау министерствоһы һәм мединститут был тәңгәлдә мәғариф работниктарына һәм мәктәптәргә ярҙам итергә тейештәр. БАССР-ҙың Мәғариф министерствоһы мәктәптәрҙә биология укытыуҙы яҡшыртыу саралары сифатында биологтар курстарын үткәрҙе. Педучилищеларҙың психологтарына Павлов учениеһе буйынса семинар үткәреләсәк. Мәктәптәрҙә физик тәрбиәнең сифатын күтәреү буйынса медицина һәм мәғариф теоретиктәре алдында ҙур бурыстар тора, был өлкәлә дөрөҫ юнәлеш бирергә кәрәк. Физкультура укытыусыларының 70 процентында урта белем юк, ә башланғыс мәктәптәрҙә физик тәрбиәгә бигерәк тә аҙ иғтибар ителә. БАССР-ҙың Һаулык һаклау министерствоһы, физкультура һәм спорттың республика комитеты физик тәрбиә мәсьәләһенән ситтә торалар. Педагогтың тәрбиә эшендә роле бик ҙур. Ул һәр бер баланы тәрән яклап белергә тейеш. Ә быны өсөн академик Павловтың физиологик учениеһен мотлак рәүештә белеү кәрәк.

Физик тәрбиә кафедраһы мөдире иптәш **Волосков** Өфө мәктәптәрендә физик тәрбиәнең тороше тураһында бик кыҙыклы һәм ғәфү ителмәслек цифрҙар килтерҙе. Мәҫәлән, Өфөнөң 45-се мәктәбендә укыусыларҙың 40—45 проценты, авиация институтындағы студенттарҙың 60 проценты физкультура дәрестәренән төрлө сәбәптәр менән бушатылғандар. Ошо цифрҙар үҙҙәре генә лә мәктәптәрҙә физик тәрбиәгә тейешле әһәмиәт бирелмәгәнлеген күрһәтәләр. Физкультура һәм спорт комитеттәре был мәсьәләләрҙән ситтә торалар. — ти иптәш Волосков. Спорттың айырым төрҙәре Башкортостанда бик йомшак куйылған. Еңел атлетикала ирҙәр бик аҙ катнашалар, уны 30 процент кенә. Физкультураны дауалау учреждениеләрендә лә кулланылырға кәрәк. Беҙ, дөрөҫ диагностика куйып күп селек балаларҙың физик тәрбиә менән сәләмәтлеген алыныуына өлгәшергә тейешбеҙ. Академик Павловтың физиологик учениеһе мәктәптәрҙә, медицина учреждениеләрендә һәм курорттарҙа үҙенең киң файҙаланылыуын табырға тейеш.

Доклад буйынса фекер алышыуҙар тамамланғас, йыйылышта катнашыусылар көслө алкыштар аҫтында бөйөк Сталинға котлау хаты кабул иттеләр.

„Кыҙыл Башкортостан" материалдары эҙенән

„Насар эшләгән связь бүлеге тураһында"

Ошондай баш менән «Кыҙыл Башкортостан» газетаһының 195-се номерында иптәш Әмировтың редакцияға яҙған хаты баҫылып сыккайны.

Унда Учалы районы үҙәге менән ауыл Советтәре араһындағы телефон аша бәйләнештең насар булыуы, хатта, район үҙәгенән алыҫ булған ауылдарҙың ошо үҙәгенән алыҫ кенә тиклем телефонлаштырылмауҙары тураһында әйтелә.

Тикшереү һөҙөмтәһе, авторҙың күрһәткәндәрен тулыһынса дөрөҫләне.

Связь эшендәге етешһеҙлектәргә юл куйғаны өсөн район связь конторһының начальнигы Еникеев эшенән бушатылды.

Башкортостан өлкә связь управлениеһе тарафынан контора начальнигы иптәш Зубарев билдәләнде һәм күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе юкка һалыу өсөн конкрет саралар күрелде.

Шулай ук Учалы связь конторһы эшләнәш өлкә связь управлениеһенең контроле ойошторолдо.

Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәренә һайлауҙар буйынса Кала һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Башкорт АССР-ы Верховный Совете Президиумының УКАЗЫ

«Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 35-се статьяһы нигеҙендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәренә һайлауҙар буйынса Ҡала һайлау комиссияларын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының түбәндәге вәкилдәре составында раҫларға:

ӨФӨ ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Сөләймәнов Шәриф Сәләймән** улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ҡорбанғәлиева** Мәлибә Ҡорбан ҡыҙы — Ленин районы коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Гончар** Денис Яковлевич — ҡала коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Ғәлимъянова Зәбирә Ғәлимъян ҡыҙы — Өфө кабель заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сибирцев Федор Григорьевич — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Смирнова Серафима Николаевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Столяров Сергей Петрович — Өфө паровоздар ремонтлау заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Пятаков Николай Михайлович;

Хеснетдинова Нурия Дәүләтбай ҡыҙы — аҙыҡ-мамыҡ комбинаты ең ялау фабрикаһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Байтиракова Сафия Вәли ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Әхмәров Дәүләтхан Фәрүәзетдин улы — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Солоимский Василий Тимофеевич — завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Салауатова Хәмдиә Ғәйфулла ҡыҙы — 8 март исемендәге фабриканың эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

ЧЕРНИКОВСК ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Атанов** Михаил Александрович — завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фролов** Александр Николаевич — натуркаучук заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Манушина** Клавдия Васильевна — химия заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Давыдова Нина Ивановна — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Близнюк Анатолий Петрович — төҙөлөш тресы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рахматуллин Ғазиз Хәбибулла улы — төҙөлөш тресының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мөхәмәтәминов Ғәбделмәжит Мөхәмәтшәриф улы — «Башнефтестрой» эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Хәлиуллина Фәғилә Хәлиулла ҡыҙы — 1 Май исемендәге шырпы фабрикаһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Алабужева Ольга Константиновна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Дәүләтшин Рауил Абдулла улы — нефть эшкәртеү заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Чернов Сергей Георгиевич — 1-се номерлы ТЭС эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

СТӘРЛЕТАМАҠ ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Нигмәтуллин** Хәбиб Ғәли улы — нефть промышленносе работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Осинкина** Нина Сидоровна — медицина работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Ғүмәров** Хөсәйн Ғүмәр улы — ҡала коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Нәбиров Миңнеәр Закир улы — завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Амосов Николай Дмитриевич — Стәрлетамаҡ төҙөлөш управлениеһенән эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сладков Александр Филиппович — Өфө тимер юлы 13-сө юл дистанцияһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Потеряхина Серафима Георгиевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Ғабиҙуллин Ибәт Ғәбиҙулла улы — ДОСАРМ-дың ҡала ойошмаһынан;

Фәтхуллина Хәмидә Ғәриф ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Канышева Александра Михайловна — Ленин исемендәге завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Силаев Сергей Иванович — ТҮРС заводы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

ИШЕМБАЙ ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Васяев** Иван Михайлович — ЦЭС эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Буранғолов** Мәжит Бәҙри улы — нефть промышленносе эшселәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Хәсәнов** Ғибәҙулла Хәлил улы — ҡала коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Шавалов Николай Иванович — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Дәүләтшина Гөлсирә Булат ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Рәхимова Рәзимә Бәҙиғулла ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Хисмәтуллин Абдрахман Сабир улы — завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Шорстнин Николай Васильевич — бораулау контораһы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кузнецова Тамара Макаровна — икенсе номерлы промысел эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Толостошеева Анна Георгиевна — Сталин исемендәге завод эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Бикбулатов Камил Ибәтулла улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан.

БЕЛОРЕТ ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Дрызлов** Иван Петрович — ҡала коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Пикалов** Василий Ильич — металлургия промышленносе работниктәре профессиональ союзының Белорет металлургия заводындағы ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Колованов** Николай Ефимович — политик һәм фәнни белемдәр таратыу обществоһының ҡала ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Логвина Зинаида Ивановна — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Моисеева Юлия Васильевна — Белорет заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Әминова Зәйнәп Нурлый ҡыҙы — «Искра» промартеленең члендәренән;

Шәйхисламова Бәрәкә Шәйхислам ҡыҙы — Магнитстрой тресының беренсе номерлы төҙөлөш управлениеһенең эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Низаметдинов Фәйзерахман Ғусам улы — ДОСАРМ-дың ҡала ойошмаларынан;

Кодолова Вера Архиповна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Хлестнин Михаил Ильич — Белорет тимер юлы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Михайлова Анна Петровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан.

ОКТЯБРЬСКИЙ ҠАЛА ҺАЙЛАУ КОМИССИЯҺЫ

Ҡала һайлау комиссияһының председателе — **Тадейко** Евгений Иванович — ҡала коммунистик ойошмаһынан.

Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Коротков** Михаил Ефимович — «Туймазынефть» тресының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Ҡала һайлау комиссияһының секретаре — **Камалетдинов** Ямай Камали улы — фабрика-завод һөнәрселеге мәктәптәренең работниктәренән.

Ҡала һайлау комиссияһының члендәре:

Белостоцкая Нина Михайловна — медицина работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Резчиков Борис Викторович — коммунистик йәштәр союзының ҡала ойошмаһынан;

Сәлимгәрәева Рашидә Рауф ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Бәләндинов Ҡасим Билал улы — Ленин орденлы «Туймазынефть» тресы турбиналы бораулау контораһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Назаров Михаил Андреевич — производство бораулау контораһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Хәкимова Миңнеҡамал Әхмәт ҡыҙы — Ленин орденлы «Туймазынефть» тресы 3-сө номерлы нефть промыселенең эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Башкорт АССР-ы Верховный Совете Президиумының Председателе
Ф. ЗАҒАФУРАНОВ
Башкорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы Секретаренең вазифаларын үтәүсе И. ИӘРКӘЕВ

Өфө ҡалаһы, 20 октябрь, 1950 йыл.

Специалист кәңәштәре

Ер еләктәре ултыртығыҙ!

Ер еләге — иң тиҙөлгәле емеш ул. Уны үҫтереү еңел, ул ултыртылғандан икенсе йылында уҡ урожай бирә.

Республикабыҙҙа бик күп колхоздар ер еләге үҫтерәләр һәм ҙур доход алалар. Стәрлетамаҡ районы Свердлов исемендәге, Баҡалы районы Ленин исемендәге, Иглин районы «Ҡанаш» һәм «Красный пахарь», Өфө районы «Красный путь», «Заветы Ильича» Романенко исемендәге колхоздарының ер еләге баҡсалары йыл һайын юғары урожай бирәләр. Өфө районының «Беренсе биш йыллыҡ» һәм «Заветы Ильича» колхоздары йыл һайын ер еләге һатыуҙан унар мең һум доход алалар.

Ер еләге ойоҡтары айланаһенда йыл һайын бик күп һалдарҙа айырым тамырланған мыйыҡ ботаҡтар барлыҡҡа килә. Ул аны шул тамырлы мыйыҡ ботаҡтар менән көҙ һәм яҙ көндәрендә күсереп ултыртыла.

Еләк ултыртыласы торған ер алдан яҡшылап эшкәртелә, таҙартыла һәм, һәр гектарға 40—60 тонна иҫәбенән сығып, серегән тиреҫ менән ашлана.

Ултыртыу таҫмалы рәттәр һәм һыҙыҡтар буйынса үткәрелә. Таҫмалы рәттәр араһы 80, ә һыҙыҡтар араһы 40 сантиметр итеп ҡалдырыла. Рәттәрҙә үҫемлек түптәре араһы 20—25 сантиметр була. Шулай итеп, бер гектар майҙанға 60—80 түп еләк ултыртыла. Был рәүештә ултыртыу өсөн ашлана торған рәттәр юналешенә еп тарттырып бәйләнә һәм уның буйлап тәпке менән 10 сантиметр тәрәнлектә һәм 15 сантиметр киңлектә бураҙна яһала. Бураҙна буйынса еләк төбө ултыртыу өсөн 10 сантиметр тәрәнлектә соҡорҙар ашлана. Соҡорҙарға еләктең тамырҙары таратып ултыртыла, ләкин еләк төбөндәге япраҡ сығара торған йүрәнсеккә күмелергә ярамай. Һыу һибелгән саҡта ла был йүрәнсектең асыҡ ҡалыуын күҙәтергә кәрәк. Еләк түптәре ҡыш тунмаһындар өсөн һалам, шыршы ботаҡтары, һалам(ы) тиреҫ менән ябып ҡуйыла. Был эш 5—8 градус һалҡындар булып, ер туңғас ҡына эшләнә.

Ер еләгенең «рощинская», «мысовка», «Комсомолка», «Луиза», «Саксовка», «абрикос», «коралка», «чудо», «катенка» сорттары иң яҡшы сорттар булып иҫәпләнәләр. Еләк рассадаларын Кушнаренко, Бөрө, Иглин һәм Стәрлетамаҡ еләк-емеш питомниктәренән, шулай уҡ ер еләге үҫтергән колхоздарҙан алырға мөмкин.

Ер еләгенең «комсомолка» сортлыһы айырыуса яҡшы булып тора. Был әре бөртөклө еләк һәр гектарҙан 20 тонна урожай бирә ала. Был сорт һеркәләнеүсе башҡа сорт еләктең булыуын талап итә. Был маҡсатта һәр бер ун рәт аша «мысовка» һәм «рощинская» сортлы еләктәрҙе ултыртырға кәрәк.

Агроном М. Суслов.

Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Башкорт АССР-ы Верховный Совете Президиумының УКАЗЫ

«Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 27-се статьяһы нигеҙендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияларын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының түбәндәге вәкилдәре составында раҫларға:

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Абзан район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Старцев** Василий Дмитриевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ҡарабаев** Ярмөхәмәт Мырҙамөхәмәт улы — «Ҡыҙыл маяҡ» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Никифоров** Михаил Петрович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Дәминова Шәрифә Ғәни ҡыҙы — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Байғазина София Ғәли ҡыҙы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Илбулдина Рәхимә Рафиҡ ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Трофимов Михаил Лазаревич — Абзан МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Әбйәлил район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Миңнекәев** Минһаж Вәли улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Һадыева** Закирә Муллағәләм ҡыҙы — «Коммунар» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Латипов** Мофазал Мөхәмәтъяр улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Байрамғолов Нәбиулла Абдулмөъмин улы — әҙерләү ойошмаларының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Башманова Сара Хәсән ҡыҙы — район больницаһы работниктәре коллективынан;

Вафин Сәйфулла Заһит улы — Пәнтел бертекле ашлыҡ совхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Төрмминова Хәнифә Нигмәт ҡыҙы — Асҡар 7 йыллыҡ мәктәп уҡытыусылары коллективынан;

Идрисов Ишбулды Кәли улы — Әбйәлил МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Скурлатов Сергей Васильевич — связь работниктәре профессиональ союзы ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Әлшәй район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Воробьева** Антонина Кондратьевна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хәжиәхмәтов** Ғәлиәхмәт Шәйәхмәт улы — «Дим-Урал» колхозы колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ганин** Степан Михайлович — Раевка он тартыу комбинатының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Коршенников Прокопий Васильевич — Раевка станцияһы депоһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Әминева Гөлиса Мөхәррәм ҡыҙы — Нигмәтулла ете йыллыҡ мәктәбенең уҡытыусылар коллективынан;

Балинская Вера Ивановна — Антопов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Ғилманов Ҡальҡамал Ғилман улы — «Алға» колхозы колхозсыларынан;

Ғәләүетдинова Мәкәрәмә Әхмәт ҡыҙы — Раевка урта мәктәбенең уҡытыусылар коллективынан;

Старостин Федор Артемьевич — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Архангель район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Голованов** Федор Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Васильев** Николай Константинович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Пискунова** Софья Михайловна — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Кинҙәбаев Ғәни Мөхәмәтвәли улы — «Сулпан» колхозының колхозсыларынан;

Абҙалова Сәлиха Абҙал ҡыҙы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Матюшин Федор Николаевич — Фрунзе исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Вострикова Анна Герасимовна — Архангель МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Асҡын район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Вәлиев** Мансур Ғәбдрахман улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Шерстобитова** Екатерина Ивановна — «Свобода» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Калинина** Варвара Алексеевна — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Шакиров Сабир Шакир улы — Түйно-Өҙер леспромхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Вәлиева Рабиғә Ғәрәй ҡыҙы — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Ғәлимшин Талип Мортаза улы — Карл Маркс исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Кирякова Анна Федоровна — Асҡын МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ғәбдрәззаҡова Фәрхинур Ғәбдрәззаҡ ҡыҙы — Урмиәз МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Симаков Максим Иванович — «Путь к социализму» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ауырғазы район Советына һайлауҙар буйынса район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Зиннуров** Нур Хәмитнур улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Краснова** Елена Александровна — Связь работниктәре профессиональ союзы ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Мөхәмәтъяров** Рәшит Әбдрафиҡ улы — Ташлы күл МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Титова Валентина Сергеевна — медицина работниктәре профессиональ союзы район ойошмаһынан;

Нәһерманов Ғәбиҙулла Вәли улы — «Ҡыҙыл маяҡ» колхозы колхозсыларынан;

Рафикова Мәдинә Мөхәмәтша ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Мәүлютова Ғайсана Мөхәмәтша ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Прохоров Никита Васильевич — «Победа» колхозының колхозсыларынан;

Данилов Иван Михайлович — потребкооперация работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Байҡыбаш район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Шәрипов** Ғаяз Шәрип улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Әхмәтова** Кифая Әхмәтдин ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәптәр работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Петунин** Федор Ефимович — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Тәкиуллина Мәүә Тәкиулла ҡыҙы — Байҡы МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тажбулатов Янбатыр Тажбулат улы — «Уҙаръ» колхозының колхозсыларынан;

Исупова Таисья Васильевна — потребкооперация работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Хәсәнова Хәдисә Исәнбай ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Ғилуванов Шәмил Фазыл улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Шуганов Александр Иванович — «Красное знамя» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Баймаҡ район Советына һайлауҙар буйынса район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Пудовкин** Лев Михайлович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Нуғобаев** Һиҙиәт Сәдиҡ улы — полиграфия производствоһы һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Мәүлютова** Нәдирә Әбдрахман ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Колесников Виталий Федорович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Надькин Павел Николаевич — Калинин исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Антонов Степан Степанович — Баймаҡ баҡыр иретеү заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ишбирҙин Сәғит Ғәтиәт улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Үҙәнбаева Нурия Сәгиҙ ҡыҙы — Карл Маркс исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Вачаева Анна Михайловна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Баҡалы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Грюмов** Иван Васильевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары **Вәлиев** Зәкәрьян Шәйхислам улы — ит-һөтсәлек промышленносе работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Кирьянова** Валентина Леонидовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Светлаков Анатолий Емельянович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Махиня Нина Федоровна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Кәлимуллин Сәйфи Мөхлис улы — Ленин исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Әминова Кәримә Хәсән ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Ғизамов Ғорабй Муллағали улы — Бөжәр МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Елейкин Елисей Васильевич — «Новый путь» колхозы колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Балтас район Советына һайлауҙар буйынса район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Танаев** Нурлығаян Тажи улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фәхразиев** Хажи Фәхрази улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Яҡупов** Хәмит Абдулла улы — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Мөхәмәтдинова Зәләйхә Кәләм ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Исламова Йәннәт Ислам ҡыҙы — «Победа» колхозы колхозсыларынан;

Әхмәтғәлиева Миңас Әхмәтғәли ҡыҙы — «Ленин бүләк» колхозы колхозсыларынан;

Миңнеәхмәтов Бари Миңнеәхмәт улы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең профессиональ ойошмаһынан;

Ярыжкова Мария Семеновна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Нәбиуллин Рамазан Нәбиулла улы — «Путь Ленина» колхозы колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бәләбәй район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Ленский** Хажи Миңлеғәли улы — Бәләбәй машиналар төҙөү заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Гоц** Степан Федорович — ауыл хужалығын механизациялау һәм электрләштереү буйынса Бәләбәй техникумының уҡытыусыларынан, эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Федотова** Валентина Александровна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Шәнгәрәев Хәррәс Шәнгәрәй улы — «Урнәк» колхозы колхозсыларынан;

Галанов Дмитрий Васильевич — Бәләбәй МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тукаева Мәрьйәм Йәләй ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Похин Павел Дорофеевич — район коммунистик ойошмаһынан;

Ерошенко Надежда Алексеевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Петрова Екатерина Яковлевна — «18 лет Октября» колхозы колхозсыларынан.

(Дауамы бар).

Черниковск 4-се поселок төҙөлөш управлениеһенең (начальнигы иптәш М. Кузнецов) төҙөүселәре Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығына яңы бүләк бирҙеләр. Улар ҡаланың Ново-Александровск поселкаһында 7 йыллыҡ мәктәпте төҙөп, срогынан алда эксплуатацияға тапшырҙылар.

Һүрәттә: мәктәптең дөйөм күренеше һәм стахановсы төҙөүселәр төркөмө. (Һулдан уңға): балта оҫтаһы А. Кулешов, маляр бригадиры К. Ануфриева, прораб В. Марушкин, штукатур П. Гейст, ташсы А. Ланков һәм маляр В. Сидорова иптәштәр.

Л. Якубов фотоһы.

ФЕЛЬЕТОН

Ваҡ мәсьәлә түгел...

Ҡалыу телефон шылтырай. Район секретаре иптәш Тимонин трубканы алып, көйәләнгән, ярһыу тауышын ишетте.

— Алло! Сергей Петрович, һеҙме? Был мин һөйләйем... Местпромдың «Новый путь» артеле председателе Солтанов. Сергей Петрович, ул, нисек кире ... ҡуймайҙар. Сергей Петрович, һеҙ контораһы Хакимов. Магазинға кеше ... Посылкаларыбыҙҙы ... адрестарға ебәрмәйҙәр ... Шуның өсөн ... Беҙ Сергей Петрович, ... инструкция талап итмәне, ... Аңлайһығыҙмы...

Райком секретаре тыңланы.

— Минең ишеткәнем бар ине, — тине ул, — һеҙҙең посылкаларығыҙ ... Квитанцияны ла улар үҙҙәре бирәләр,— тине ул аптырағас, нәмәгәләр хәтере ҡалған председателде тынысландырырға теләп. Ләкин председатель тынысланманы, һаман ҡыҙып-ҡыҙып һөйләүен дауам итте:

— Сергей Петрович, һеҙ мине зинһар улай аңламағыҙ. Эш һүргыс менән печаттә лә, квитанцияла ла түгел, ә связь конторағы начальнигы Хакимовтың ғәҙәттән тыш ҡарарында. Ул фабрика посылкаларын ҡабул иткән өсөн хаҡ һорай. Артелдең итек мастерскойынан үҙенә ике пар иҫке итек ямап биреүҙе талап итә...

Райком секретаре иптәш Тимонин артель председателенең һөйләп бөткәнен көтмәне:

— Ҡуй әле, шуны, юҡты, ваҡ мәсьәлә ул, — тине лә трубканы элеп ҡуйҙы.

Юҡ, иптәш Тимонин, государство һәм халыҡ интерестарын һәр төрлө шәхси интерестән өҫтөн тоталар. Уларҙы хаҡ итеүсе кешеләр был мәсьәләгә бер ваҡ ғына кем булырмы? Местпром районы мастерскойының «Новый путь» артеле председателенең һәр көн 5—6 цехта башҡа күп төрлө изделиелар етештереү. ... фабрикаһы производство планын ... арттырып үтәй. Бынтып 30 меңдән артыҡ ... фабрика өйөнән ... заказдар ... Посылкалар тап өфә ҡалаһы заказсыларына ... ебәрелергә тейеш ...

Ләкин связь конторасының начальнигы Хакимов өсөн ... фабриканың производство ... мәсьәлә ... Уҙ, бер нәмә менән дә иҫәпләшеп тормайынса, ... хеҙмәтләндереү бурыстарын ... Хакимов район связь конторасының эшен ... Колхоз ауылдарына газета-журналдар ... фон эшләүесенең нормаль эшләүен тәьмин итмәй. Газета-журналдарға подпискалар үткәреү эше менән бөтөнләй шөғөлләнмәй. Ошо турала һүҙ ҡуҙғалғас, ул:

—Райком бынан һуң мине һәр төрлө поручениеларҙан азат итһә, эшләрмен,—тип яуап бирҙе.

Хәкимовтың был белдереүе лә ваҡ мәсьәләмә икән? Тағы ла бер тапҡыр ҡабатлайбыҙ: социалистик общество һәм государство интерестарен күҙәткәндә ваҡ мәсьәләләр юҡ. Шәхси тар маҡсат менән ике пар иҫке итекке олтан тектерер өсөн һәҙәп посылкаларын адресаттарға ебәрмәй ҡалыу—государство планын өҙөү тигән һүҙ. Сөнки «Новый путь» артеленең стахановсылары эшләгән һәҙәптәр республиканың көйөмдәр тегеү фабрикаларына оҙатыла.

Нур Ғәлимов.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 17 октябрәге ултырыштары

НЬЮ-ЙОРК, 17 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең иртәнге ултырышында ете ил делегацияһы резолюцияһы проектенең беренсе бүлеген тикшереү дауам итте.

Иртәнге ултырышта беренсе булып сығыш яһаған Ирак вәкиле Джемали был мәсьәлә буйынса делегациялар үҙ хөкүмәттәренән кәрәкле юридик консультациялар һәм күрһәтмәләр алһындар өсөн, был бүлек буйынса тауышҡа ҡуйыуҙы кисектереү тураһында тәкдим итте.

Унан һуң һүҙ Белорус ССР-ы делегацияһы етәксеһе К. В. Киселевка бирелә. К. В. Киселев ете государство резолюцияһы проектенең тикшерелә торған бүлегенә ҡарата Белорус ССР-ы делегацияһының ныҡлы позицияһын аңлатты. Ул ете илдең беренсе пунктына Советтәр Союзы делегацияһы тарафынан тәкдим ителгән төҙәтмәләрҙең индерелеүен талап итте.

Унан ары Ирак вәкиле Джемали ҡыҫҡаса белдереү менән сығыш яһаны. Ул был белдереүендә делегациялар кәрәкле инструкцияларҙы алып алһындар өсөн проекттең беренсе бүлеге буйынса тауышҡа ҡуйыуҙы кисектереү тураһында үҙенең үтенесен ҡабатланы. Канада һәм Көньяҡ Африка Союзы делегаттары уны яҡланылар. Тәкдим тауышҡа ҡуйылды һәм 19 тауышҡа ҡаршы 25 тауыш менән хупланды. 13 делегат тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. СССР, Украина ССР-ы, Белорус ССР-ы, Польша һәм Чехословакия һәм башҡа илдәрҙең делегациялары Ирак вәкиленең тәкдимен яҡлап тауыш бирҙеләр.

АҠШ, Англия һәм башҡа илдәрҙең делегациялары ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Унан һуң комитет резолюция проектенең тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия төҙөүҙе күҙҙә тотоусы икенсе бүлеген ҡарауға күсте. Хәбәр ителгәненсә, СССР делегацияһы проекттең был бүлегенә күп кенә төҙәтеүҙәр индергәйне.

Резолюция проектенең ете авторы исеменән сығыш яһаған Төркиә вәкиле ҡаралған бүлеккә һәм уға индерелгән төҙәтеүҙәргә ҡыҫҡаса характеристика бирҙе. Ул, ете ил вәкилдәре Совет төҙәтмәләрен ҡабул итеүҙе «мөмкин түгел тип таптылар», тип белдерҙе.

Һүҙ Совет делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинскийға бирелә.

— Үҙемдең элекке сығышымда, — тине ул, — мин «Б» бүлегенә ҡайһы бер төҙәтеүҙәр индереү кәрәклеген күрһәткәйнем инде. Совет делегацияһы был төҙәтмәләрҙе индереүҙе талап итә.

Унан һуң АҠШ вәкиле Даллес сығыш яһаны. Ул Совет делегацияһының төҙәтмәләрен кире ҡаҡты.

Польша делегацияһының етәксеһе Верблоский резолюция проектенең ҡарала торған бүлегенә СССР делегацияһы тарафынан тәкдим ителгән төҙәтеүҙәрҙе яҡланы.

Сирия вәкиле Эль-Хури, тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия составына һайлауҙар әшләрен башерен тауыш биреү юлы менән үткәрелһендәр, тип тәкдим итте. Төркиә делегаты Сарпер Сирия вәкиленә ҡаршы сыҡты.

Унан һуң Канада вәкиле Пирсон сығыш яһаны. Ул «ете ил» проектенең авторҙары комитет ултырышында был бүлек буйынса әйтелгән иҫкәрмәләрҙе ҡарала торған бүлекте көндөҙгө ултырыш башланғанға тиклем ҡайтанан ҡарарға мөмкинлек биреү өсөн, комитеттең иртәнге ултырышын ябырға тәкдим итте.

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь, (ТАСС). Политик комитеттең көндөҙгө ултырышында «ете ил» резолюцияһының «Б» бүлеген тикшереү дауам итте.

Канада делегаты Пирсон, резолюцияға индергән делегациялар бергә йыйналдылар һәм иртәнге ултырышта барған фекер алышыуҙарҙы ҡаранылар һәм тикшерҙеләр, тип белдерҙе. Именселек Советенең бөтә даими члендәрен дә комиссия составына индерергә тәкдим итеүсе Совет төҙәтеүе тураһында һөйләп, Пирсон резолюцияны индергән делегацияларҙың күпселеге, Политик комитет комиссия составын билдәләүсе нисдәй ҙә булһа төҙәтмәне хәҙерге ваҡытта ҡабул итергә тейеш түгел, тип иҫәпләйҙәр, тип белдерҙе. Пирсон, резолюцияны индергән делегациялар Советтең башҡа төҙәтмәләренә лә ҡаршы киҙеләр, тип белдерҙе.

Унан ары Совет делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский сығыш яһаны. Ул ете держава резолюцияһын индергән делегациялар тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссияға 5 даими членде индереү тураһында Совет тәкдименә ҡаршы ышандырырлыҡ дәлилдәр килтерә алманылар, тип билдәләне.

Тикшереү барышында күтәрелеп сыҡҡан башҡа мәсьәләләр тураһында һөйләп, Вышинский, уларҙы артабан тикшереүҙең кәрәге юҡ, сөнки Совет делегацияһы үҙе тарафынан тәкдим ителгән төҙәтмәләрҙе бөтә яҡлап аңлатты инде, тине.

Ирак вәкиленең һорауы буйынса «Б» бүлеге буйынса тауышҡа ҡуйыуҙы резолюцияның бөтә бүлектәрен ҡарауҙы тамамлағанға тиклем кисектереп, Политик комитет ете держава резолюцияһының «В» бүлеген ҡарауға күсте.

Филлипины вәкиле Ромуло резолюцияны индереүселәр исеменән сығыш яһап, БМО члендәре үҙҙәренең ҡоралы көстәре составынан Генеральный Ассамблеяның рекомендацияларын яҡлау өсөн боевой әҙерлектә торған подразделениеларҙы бүлергә тейештәр, тип күҙҙә тотҡан «В» бүлеген аңлатты. Ромуло, был бүлек ете ил резолюцияһының «үҙәге» булып тора, һәм Советтәр Союзы был бүлекте төтөп алып ташларға тәкдим итеп, «бөтә резолюцияны юҡҡа сығарырға» ынтыла, тип раҫланы.

Унан һуң сығыш яһаған А. Я. Вышинский, Ромулоның «В» бүлеген Советтәр Союзының кире ҡағыуы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының агрессияны кире ҡағыу өсөн хәрби көстәр файҙаланыуына Советтәр Союзының ҡаршы килеүе менән бер тигеҙ, тип белдереүе дөрөҫ түгел, тине. Советтәр Союзы БМО ҡарамағына ҡоралы көстәр биреү кәрәклеген яҡшы аңлай. Ул быңдай аҙымды хупланы. Быны, БМО Уставының 43-сө статьяһына ярашлы рәүештә Именселек Советы ҡарамағына тапшырылырға тейеш булған ҡоралы көстәргә ҡарата махсус килешеүҙе күҙҙә тотоусы Совет делегацияһы тарафынан индерелгән резолюциянан күрергә мөмкин. Ете ил резолюцияһының авторҙары Генеральный Ассамблеяның хәрәкәттәр яһарға тәкдим итә алыуын күҙҙә тоталар. Был, Уставҡа ҡаршы килә.

Әгәр ҙә был резолюция ҡабул ителһә һәм Генеральный Ассамблея был нигеҙҙә хәрәкәт итеүҙе дауам иттерһә, тине Вышинский, Именселек Советы һәм 43-сө статья ситләтеп үтеләсәктәр һәм БМО члендәренән ҡоралы көстәр бүлеүҙе талап итәсәктәр, шул уҡ ваҡытта улар Уставтың 43-сө статьяһы тарафынан күҙҙә тотолған бер нисдәй ҙә яҡлауҙы алмаясаҡтар.

Унан ары Вышинский, был резолюция проекте хеҙмәттәшлек өсөн нигеҙ булып хеҙмәт итә алмай, сөнки ул БМО Уставын ҡаҡшата, тип белдерҙе.

Вышинский Политик комитетты БМО Уставының положениеларына ярашлы рәүештә хәрәкәт итергә саҡырҙы. Шул уҡ ваҡытта Именселек Советының 5 даими члены Уставтың 106-сы статьяһына ярашлы рәүештә консультациялар үткәрергә тейештәр.

Вышинскийҙең сығышынан һуң Төркиә һәм Греция делегаттары ете держава резолюцияһының проектын «яҡларға» маташтылар.

Унан ары Польша вәкиле Верблоский сығыш яһаны. Ул, «В» бүлеге БМО Уставын асыҡтан-асыҡ боҙоу һәм халыҡ-ара тыныслыҡты һәм Именселекте яҡлау өсөн Именселек Советының яуаплылығын кесерәйтергә маташыу ғына булып тора, тип белдерҙе.

Йомғаҡлау һүҙендә Верблоский ете ил тарафынан тәкдим ителгән проектте ҡабул итеү дөйөм тыныслыҡҡа ҡурҡынысты тик арттырыуы ғына мөмкин, тип иҫәкәртте.

Унан һуң Сирия вәкиле Эль-Хури Именселек Советының даими члендәрен тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн БМО ҡоралы көстәрен төҙөү тураһындағы мөһим мәсьәлә буйынса килешеүгә өлгәшеү маҡсатында бөтә тырышлыҡтарҙы һалырға саҡырып сығыш яһаны.

Ултырыш аҙағында Чехословакия делегаты Гайда сығыш яһаны. Ул Уставтың 106-сы статьяһын тормошҡа ашырыу тураһында СССР делегацияһының тәкдимдәрен яҡларға саҡырҙы һәм, был, Уставты, шулай уҡ тыныслыҡты һәм именселекте ныҡытыр ине, тип белдерҙе.

Шуның менән Политик комитеттең ултырышы ябылды.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Экономик һәм Социаль советендә

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь. (ТАСС). Кисә Экономик һәм Социаль советтең ваҡытлы комитет һайлау өсөн ултырышы булып үтте. Был комитет Кореяның ярҙамға булған мохтаждарын өйрәнергә тейеш. Председатель тарафынан әйтелгән кандидатуралар араһында СССР вәкиле лә бар ине.

СССР-ҙың советтәге вәкиле Арутюнян, ваҡытлы комитеттең эшендә ҡатнашыу өсөн Төньяҡ Корея һәм Көньяҡ Корея халҡының вәкилдәрен саҡырыу тураһындағы тәкдимә кисә совет кире ҡағыу айҡанлы мин был комитеттә ҡатнаша алмайым, тип белдерҙе. Совет вәкиле, комитет эшендә кореялыларҙың үҙҙәре ҡатнашмайынса уңышлы һөҙөмтәләр көтөп булмай, тип күрһәтте.

Был белдереүҙән һуң совет күпселек тауыш менән комитетте Австралия, Чили, Пакистан, АҠШ, Бельгия, Индия һәм Дания вәкилдәре составында һайланы.

Киләһе ултырыш ике көндән һуң буласаҡ.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 18 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 18 октябрҙә кис, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре дошманға ҡаршы ныҡлы һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерәләр, тип хәбәр итте.

Синмак (Синмаку) һәм Хванчжу (Косю) юнәлештәрендә дошман, Халыҡ армияһының оборона линияларын өҙөү маҡсатында, һан яғынан өҫтөн булған көстәр менән атакалар яһай. Дошмандың һөжүмен туҡтатыу өсөн Халыҡ армияһының частәре был юнәлештәге оборона рубеждарында ҡаты һуғыштар йөрөтәләр һәм дошманға ҙур юғалтыуҙар яһайҙар.

Көнсығыш яр буйы районында Халыҡ армияһының частәре Вонсандан (Гензандан) төньяҡтараҡ рубеждарҙа ҡаты һуғыштар алып баралар.

ПХЕНЬЯН, 19 октябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең бөгөн иртән тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы оборона һуғыштарын алып баралар, тип әйтелә.

Хванчжу (Косю) юнәлешендә һөжүм итеүсе дошман, Халыҡ армияһы частәренең оборона линияһына үтеп инергә маташып, ныҡлы атакалар яһауҙы дауам иттерә. Халыҡ армияһының частәре был районда ныҡлы оборона һуғыштарын алып баралар.

Көнсығыш яр буйында дошман Вонсандан (Гензандан) төньяҡтараҡ районда атакалар яһауҙы дауам иттерә. Халыҡ армияһының частәре был районда ҡаты контратакалар яһайҙар һәм дошманға ҙур юғалтыуҙар килтерә.

Америка самолеттары Ҡытайҙың һауа сиктәрен яңынан боҙҙолар

ПЕКИН, 17 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Мукдендәге хәбәрсеһе, 13 һәм 14 октябрҙә Америка самолеттары Ҡытайҙың һауа сиктәрен яңынан боҙҙолар, тип хәбәр итә.

13 октябрҙә урындағы ваҡыт менән 15 сәғәт 07 минутта Американың «Р—51» маркалы ике самолеты Ляодун провинцияһында Чанбай өйәҙенең Яньцзян ауылы өҫтөнән осоп үткәндәр һәм ҙур булмаған бейеклектән разведка яһағандар, һуңынан Корея яғына осоп киткәндәр. 15 сәғәт 08 минутта был ике самолет разведка яһау маҡсатында яңынан шул уҡ ауыл өҫтөнән осоп үткән.

Икенсе көндә 20 сәғәт 00 минутта Американың бер бомбардировщигы Ляодун провинцияһында Цзиань өйәҙенең Шанхолункай ауылы өҫтөнән осоп үткән һәм ике минуттан һуң Корея юнәлешендә китеп юғалған.

Шул уҡ көндә 20 сәғәт 45 минутта Американың икенсе бер самолеты Корея яғынан Цзиань өйәҙе территорияһы өҫтөндә күренгән һәм Ялуцзян йылғаһының көнбайыш яры буйында урынлашҡан Ҡытай ауылдары, шул иҫәптән Датяньцзе, Цзянгоуцунь һәм Гушаньцзецунь ауылдары өҫтөнән разведка яһау маҡсатында осоп үткән. 20 сәғәт 49 минутта ул Корея юнәлешенә китеп юғалған. Был самолет Ҡытай территорияһына 15 километрға эскә ингән.

Бухарестә сит ил шпиондарының процессы

БУХАРЕСТ, 18 октябрь. (ТАСС). Румыния телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн Бухарестең хәрби трибуналында шпиондар һәм хыянатсылар группаһының процессы башланған. Был группа Румыния халыҡ республикаһына ҡаршы Францияның Бухарестағы миссияһы етәкселегендә емерткес эштәр алып барған.

11 кеше хөкөм ителәсәк.

Париж суды Ив Фаржды аҡланы

ПАРИЖ, 18 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентствоһы, «Тыныслыҡ һәм азатлыҡ өсөн көрәшселәр» ойошмаһының председателе Ив Фаржды кисә Париж суды аҡланы, тип хәбәр итә. Фарж, Американың генералы Брэдлиҙең Парижға килеүенә ҡаршы протест белдереп, Американың Париждағы посольствоһының бинаһы алдында демонстрация ойоштороуҙа ғәйепләнгәйне.

Совет Армияһының Словакияны азат итеү өсөн һәләк булған воиндарына һәйкәл асыу

ПРАГА, 18 октябрь. (ТАСС). Совет Армияһының Чехословакия республикаһының азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн һәләк булған воиндарына Крупина ҡалаһында тантаналы рәүештә һәйкәл асылды.

Һәйкәлгә меңләгән хеҙмәтсәндәрҙән күп һандағы веноктар һалынды.

МАЛСЫЛЫҠ ХУЖАЛЫҒЫНАН ХАТТАР

I. Сандин бүлексәһендә

Ел бейек ҡырҙарҙың башынан түбәйгә табан иҫә ине. Береһенән-береһе гүзәлерәк булған йылҡылар йөҙлә, тулы әсле бейәләр ел уренә ҡарап ашай-ашай барҙылар ҙа, ҡараңғы төшкәс, алған юнәлештәрен үҙгәртмәйенсә, башлатарын тиҙләтеп, тау башына табан киттеләр. Өйөрҙәге айғыр «Лидер», ел күрһәткән шикелле, алдараҡ бара ине. Бейәләренең айлап барыуын ул яратып етмәне, күрәһең — тауҙа башын күтәреп, ҡолаҡтарын шымартып, як-яғына ҡараныҡ ла, башын сайҡай-сайҡай, өйөрҙең артына сығып, бейәләрҙе алға ҡыуалай башланы.

Уның үҙ законы бар. Алыҫҡа — тауҙар араһына китеһе килә уның. Көрләтенә сыҡашҡа алмай йөрөгән бейәләр ҙә уға ҡаршылыҡ итмәнеләр, өйөр айғырҙы ҡайҙа ҡуһа — шунда киттеләр. Аяҡтарын ташлап алға атлай башланылар. Ләкин кеше теләге көслөрәк. Өйөрҙөң көтөүсеһе, урта йәштәрҙәге Тихонов, ҡаты итеп ҡысҡырыу менән бейәләр аҡрынайылар, ә көтөүсе сабып алғараҡ сыға башлағас, «Лидер» үҙе лә туҡтаны.

Тихонов өйөрҙө бер-ике тапҡыр әйләнеп сыҡты ла, ошондараҡ йөрөгәс тигәндәй, тирә-яҡҡа ҡараны. Ә ҡау итөгенҙә кемдер килә ине.

— Эй, Тихонов!

— А-а, Душтай!

Душтай Журикенов — өлкән табунщик. Был йәш ҡаҙаҡ егете — Сандин фермаһында комсомол ойошмаһы секретаре, ул өйөрҙәрҙе тәү буйынса ҡарап сыға. Был тапҡыр ҙа йылҡылар янына килеп етеү менән, ҡараңғыла ла ап-асыҡ күргән шикелле, бейәләрҙең һәр береһен тәфсирлек ҡарап йөрөнө.

— Был турыҡай бөгөн ҡолонлар, — тине ул.

— Эйе, ос кен һағалап йөрөйем.

Туры бейә Душтай китеп бер-нисә сәғәт торғас та ҡолонланы. Тихонов уның янынан китмәне лә тиерлек. Һәр минутта ул кескәй ҡолонҡайға ла, уның әсәйенә лә ярҙам итергә торҙо. Ә «Лидер» яңы тыуған ҡолондарға өйрәнеп бөтмәгән. Йәш йән әйәһен күреү менән ул бышҡыра-бышҡыра уға ташланды. Нәмә эшләргә? Был ваҡытта ҡолон әсәһе лә, көтөүсе лә көсһөҙ. Күҙен ҡан баҫҡан айғырҙы ҡыуып ебәреүе ҡыйын, ҡолонды алып ҡасыуы мөмкин түгел. Тихонов шунда уҡ ҡолонҡайҙы күтәреп, бер ҡулы менән күкрәгенә ҡыҫты, икенсе ҡулындағы ҡайыш сыбырҡы менән үҙ өҫтөнә ыжғырып килеүсе айғырға һелтәнде, уны ҡыуалап ебәрергә тырышты, бөтә көсө менән ҡысҡырып айғырҙы ҡурҡытырға теләне. Ләкин айғыр китмәне, ер тырнап, баштарын сайҡап, кеше ҡулындағы ҡолонҡайға һөжүм итте.

Күпме ваҡыт үткәндер—уны көтөүсе белмәй. Тик уның тауышына фермадан кешеләр килеп еткәндә ул һаман да өйөр айғыры менән көрәшә ине. Үҙе арыған, хәлдән тайған, ләкин ғүмерен ҙур ҡурҡыныс аҫтына ҡуйып, ҡолонҡайҙы айғырға эҙгеләргә бирмәгән. Килеүселәр араһында Сандин фермаһының работниктәре лә, управляющийы иптәш Каладин да бар ине. Оҙаҡламай был тауышты ишетеп Журикенов та килеп етте. Бөтә коллектив бында шулай бер теләк менән йәшәй.

Сандин — ул Көйөргәҙе йылҡысылыҡ заводының алдынғы бүлексәһе. Бындағы өйөрҙәрҙә хәҙер тоҡомло йылҡылар ғына. Был—тәбиғәттең бөтә ауыр шарттарына, оҙаҡ йөрөргә сыҙамлы, шәп юртыусан, һыбай йөрөүҙә башҡаларҙан күп өҫтөн торған аңы, тик Советтәр Союзында ғына барлыҡҡа килгән тоҡом. Был аттарҙың тән төҙөлөшө лә уңайлы, һеңерҙәре ныҡ, ҙурлыҡ яғы менән дә улар бик күп тоҡомдарҙан уҙҙыралар.

Ошондай йылҡыларҙы үрсетеүҙә, тәрбиәләп үстереүгә хужалыҡтың бөтә коллективы ла, бүлексә работниктәре лә ҙур әһәмиәт бирәләр, был еңеүгә өлгәшер өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар. Йылҡының һаулығы, уның кәрлеге бындағы һәр эшсенең күҙ уңынан китмәй. Өлкән табунщиктәрҙән Душтай Журикенов һәм Багжан Ситизов, көтөүселәрҙән Тихонов, Фролов иптәштәр һәр йылҡының һаулығын, уның кәйефенән, һыу эсеүенән, ашауынан уҡ һиҙеп торалар. Әгәр ҙә ул ҡолаҡтарын төшөрөп йөрөй икән, уның ҡойроҡ һелтәүе үҙгәргән булһа — тимәк, нәмәлер бар, тикшереү башлана. Саҡ ҡына шик булһа—атты изоляторға ҡуялар. Уға айырым тәрбиә, көсәйтелгән туҡланыу бирелә, ә ҡалғандарына профилактик саралар үҙгәрыла. Быйыл ғына ла быуын ауырыуы һәм паратифҡа ҡаршы саралар үҙгәрылды.

Йылдың климатик шарттарына ҡарап, бында йылҡылар өсөн ҡаты режим төҙөлгән. Режим уларҙың өйөрҙә, көтөүҙә йөрөүҙәрен, ашатыу, эсереү ваҡытын, профилактик саралар үҙгәрыуҙы билдәләй.

Май айының һуңғы көндәрендә үк йылҡыларҙы бында өйөрҙәргә бүләләр. Өйөрҙә көтөүсе һаҡлай, ә айғыр уға ҙур ярҙам күрһәтә. Ул үҙе өйөрөп йөрөтә, үҙ ваҡыты менән дәп-дәп баҫып һыу эсерергә ҡыуалай. Төрлө ваҡыт була. Ҡай саҡында ҡолондарға бүреләр килә. Бындай ваҡытта бейәләр ҡолондарҙы уртаға йыйнап, түңәрәк яһайҙар, боғаҙҙарын бүрегә һаҡлап, түбән әйгән баштарын түңәрәк тышына юнәлтәләр. Ә өйөр айғыры бүреләр менән көрәшә.

Бүреләр менән көрәшеү Григорий Тихоновҡа ла йыш ҡына тура килә. Быйыл, бер йәйге төндә, шулай, ул һаҡлаған 30 бейәлек өйөрҙә ете бүре ҡамап алды. Иптәш Тихоновҡа ҡулындағы берҙән-бер сыбырҡыһы менән һелтәнеп, уны шартлатып, ҡаты көрәш алып барырға тура килде. Бер генә ҡолонды ла бүрегә ҡаландырманы ул. Уның өйөрөндә тыуған 23 ҡолондоң бөтәһе лә иҫән.

Бүре—ҡолондарҙың аяуһыҙ дошманы, ләкин көтөүселәрҙең ҙур тырышлығы арҡаһында, бүреләр быйыл бер төрлө лә зыян килтерә алманылар.

Бейәләрҙең тороғоу осоро, ҡолонлау ваҡыттары көтөүселәр өсөн бик яуаплы. 50 йәштәрҙән олораҡ көтөүсе Фроловҡа быйыл хатта яңы тыуған ҡолондоң ҡушланған көндәген, бәкеһе юғалғас, төшө менән сәйнәп булһа ла әҙергә тура килде. Шулай ҙа ҡолонды һаҡлап алып ҡалды.

Август айының аҙаҡтарында хужалыҡтың бөтә бүлексәләрендәге өйөрҙәр ҙә ҙур көтөүҙәргә берләштерелделәр. Тәүҙә айғырҙар алып кителде, һуңынан өйөрҙәрҙе бер-береһенә яҡынайта торғас, берләлеккә күнектереп еткерҙеләр. Сандин бүлексәһенең генә лә бындай тоҡом аттарынан ике ҙур көтөүе бар, ә юғарыраҡ аттар айырым көтөүҙә йөрөтеләләр. Көйөргәҙе бүлексәһендә лә улар аҙ түгел.

Ҡар төшһә лә аттар яланан ҡайтмайҙар. Бында типкенлек өсөн таулыҡтар, һырттар күп. Улар битләүендәге ҡылғанлыҡтың йәшел һаҡалдары типкендәге аттарға иң яҡшы аҙыҡ. Ә тауҙар араһындағы соҡорлоҡ урындар, урман араһындағы аҡландар эсе елдәрҙә, бурандарҙа аттар өсөн ышыҡлыҡ хеҙмәтен үтәйҙәр. Бында алдан уҡ йәшел бесән ташып ҡуйыла. Аттар һәр ваҡыт туҡ.

Көйөргәҙе районының көньяҡ өлөшө бындай ҡылғанлы тауҙарға, урмандарға бай. Бесәнлек урындар етерлек. Хужалыҡтың бүлексәләре меңәрләгән гектар ашлыҡ сәсеү менән бергә, үҙҙәрендәге йылҡыларға етерлек күләмдә бесән дә әҙерләп ҡуялар. Сандин бүлексәһендә генә 10 мең центнерҙан артыҡ бесән бар.

Йылҡысылыҡ заводының бөтә коллективы малсылыҡты үрсетеүҙең өс йыллыҡ планын үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш ойоштороп, бигерәк тә быйыл гүзәл күрһәткестәргә өлгәште. Сабыштағы һәм эшсе тоҡом аттары буйынса һәр 100 баш бейәнән ҡолон алыуҙы планда билдәләнгән 70-тән арттырып үтәне. Башҡа төр йылҡылар буйынса ла үтәлеш яҡшы.

Бында үрсетелгән тоҡом аттарын яҡын тирәләге колхоздарҙа ғына түгел, күрше райондарҙа ла күреп була. Заводтың йогонтоһо менән уларҙа ла яңы һәм яҡшы тоҡомло йылҡысылыҡты үрсетеү ойошторолдо. Был намыҫлы эш менән заводтың директоры иптәш Мәҡсүтов та, партия ойошмаһы ла большевиктарса етәкселек итә.

Был йылҡысылыҡ заводының аттары һәр ерҙә ҙур дан тота. Өфө ипподромында тренер Ленев иптәш уларҙың береһе менән ярыштарҙа һәр ваҡыт беренсе призды ала. Чкалов ҡалаһында ла улар алдынғылыҡты бирмәнеләр.

Ғ. Ибраһимов.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01608. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 212 (8669) 22 ОКТЯБРЬ йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутаттар һайлау һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү юлы менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә.

Йәшәһен Совет демократияһы!

Дүртенсе квартал—сталинсе биш йыллыҡ планды үтәүҙең хәл иткес кварталы

Коммунистар партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм иптәш Сталиндең көндәлек ярҙамы арҡаһында Башҡортостан промышленносе һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды үтәүҙә ҙур уңыштарға өлгәште. Республикабыҙҙың бик күп завод һәм фабрикалары, артелдәре һәм ярҙамсы хужалыҡтары продукция етештереүҙә 1950 йылға билдәләнгән заманды үткән йылда уҡ уҙып киттеләр, һәм улар алдағы йылдар иҫәбенә эшләйҙәр.

Өфө Ленин орденле нефть эшкәртеү заводында биш йыллыҡ план продукция күләме буйынса 1949 йылдың 21 декабрендә, Черниковск фанера комбинаты коллективы тарафынан быйыл 18 апрелдә үтәлде. Белорет металлургтары ла биш йыллыҡ планды уңышлы тамамланылар. Төрлө системалағы артелдәрҙе иҫәпләмәйенсә, Союз, федерация һәм республика ҡарамағындағы 70 предприятие тарафынан биш йыллыҡ заданию үткән йылда һәм унан да тиҙерәк срокта үтәүгә өлгәшелде.

Сталинсе бөйөк пландың аҙаҡҡы йылында—1950 йылда ғына ла Башҡортостан предприятиеларендә уңыштар иҫ киткес ҙур. Һигеҙ айлыҡ планды быйыл срогынан алда арттырып үтәгән нефть, металлургия, электр, связь һәм башҡа промышленность тармаҡтарының план үтәлеше сентябрь айында ла яҡшы булды.

Нефть промышленносе беҙҙә айырыуса ҙур уңыштар менән эшләй. Октябрьский һәм Ишембай нефтселәре, Бакуҙың күренекле новаторы иптәш Кафаров методын ҡулланып, скважиналарҙың ремонт-ара срогын оҙайтыуҙы тәьмин иттеләр. «Ишембайнефть» трестында иптәш Копылов бригадаһы, алған йөкләмәнән тыш, скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогын 13 көнгә оҙайтыуға өлгәште. Шулай уҡ мастерҙар Буланкин, Игнатьев иптәштәр етәкселек иткән бригадаларҙың хеҙмәттәре лә был тәңгәлдә ҙур. Бораулау конторарында хеҙмәт күтәрелеше үҫкәндән-үҫә бара.

Республикала уңыштар, әлбиттә, күп. Ләкин беҙ өлгәшелгәндәр менән генә ҡәнәғәтләнергә тейеш түгелбеҙ. Беҙҙе бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин: **«Серьез уңыштар һәм ҙур ҡаҙаныштар бар, ләкин улар беҙҙең башыбыҙҙы әйләндермәҫкә тейештәр»,** — тип өйрәтә.

Бөйөк даһиҙың был күрһәтмәләре промышленность предприятиеларенең коллективтары өсөн боевой программа булып тора. Шуға күрә беҙ өлгәшелгәндәр менән мауығыу түгел, ә уңыштарҙы артабан нығытыу менән дә тынысланмаҫҡа, гигант аҙымдар менән һаман алға барырға тейешбеҙ.

Ләкин ҡайһы бер промышленность тармаҡтары һәм предприятиелар әле ҙур ғына ерәклек менән эшләйҙәр. Уңышлы эшләгән предприятиеларҙа ла артта ҡалып килеүсе участкалар бөтерелмәгән. Күп кенә заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, тәҙәлеш ойошмаларында производство программалары срогынан алда үтәлһә лә, етәксе работниктар тарафынан механизмдарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыуға тейешле әһәмиәт биреп етермәү фактылары осрай. «Башнефтестрой» тресы быйыл 9 айлыҡ планды 107,6 процентҡа үтәне. Трестта, әлбиттә, уңыштар күп. Ләкин ундағы төҙөлөш эштәрендә техника әле тулы ҡеүәтендә файҙаланылмай. Мәҫәлән, бер кубометр баҫсыҡ һыйҙырышлы сүмес менән эшләүсе һәр бер экскаватор 8 ай эсендә 77 мең кубометр ер ҡаҙыу урынына, ни бары 46 мең 490 кубометр ҡаҙыған. Йәғни уның хеҙмәт етештереүсәнлеге бары 60 процент кенә тәшкил итә. Штукатурлау эштәрендә иҙелмә биреп тороусы һәр бер насос шул уҡ ваҡыт эсендә норма буйынса 342 кубометр иҙелмә биреү урынына, 182 кубометр бирҙе. Уның хеҙмәт етештереүсәнлеге 56 процент тәшкил итә. Был механизмдар тулыһынса файҙаланылғанда, трестың план үтәлеше һис шикһеҙ тағы ла юғарыраҡ булыр ине. «Стәрлетамаҡстрой» трестында ла шулай уҡ етәксе работниктарҙың торлаҡ төҙәү эштәренә тейешле иғтибар биреп еткермәүҙәре арҡаһында, ҙур ғына еҙәклектәр бар.

Төҙөлөш эштәренең ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә тороуы, нигеҙҙә, «Стәрлетамаҡстрой» тресы етәкселәренең хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороуға тейешле әһәмиәт бирмәүҙәре менән аңлатыла. Бында участкаларҙағы түбән партия ойошмаларының етәкселәре тарафынан да коллективтең һәләтле эшмәкәрлеге производство программаһының срогынан алда үтәлеүе өсөн көрәшкә нығлап юнәлдерелмәгән. Хужалыҡ етәкселәре коллективҡа аҙ ярҙам итәләр. Бындай хәл, әлбиттә, планды уңышлы үтәүгә ҡамасаулыҡ килтерә.

Беҙ хәҙер биш йыллыҡ пландың һуңғы кварталына индек. Был, көрәштең иң яуаплы һәм иң хәл иткес осоронда эшләйбеҙ, тигән һүҙ. Шуға күрә һәр бер хужалыҡ етәксеһе, партия һәм профсоюз ойошмаларының етәкселәре, бөтәһенән элек, дүртенсе кварталда торған был яуаплы бурысты үҙ коллективына тәрән рәүештә аңлатырға, көрәште тағы ла киңәйтергә бурыслылар. Шул нигеҙҙә биш йыллыҡ планды срогынан алда арттырып үтәү, Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын һәм государство әһәмиәтендә булған урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн производствола яңы еңеүҙәр менән ҡаршылау өсөн бөтә эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың ярышып эшләүҙәрен, кварталдың төүге көнөнән үк нормаларҙың арттырылып үтәлеүен ойошторорға кәрәк.

Социалистик ярышта һәр бер яңылыҡ, ҡиммәтле инициатива, механизмдарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу бөтә коллективтың һәм предприятиеның достояниеһы булырға тейеш. Беҙҙең предприятиеларҙә беҙҙә нормаларын арттырып үтәүселәр, хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороусылар, ярыш инициаторҙары, экономия һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү өсөн көрәшеүсе стахановсылар күп. Тик улар менән дөрөҫ етәкселек итә белергә, уларҙы хеҙмәт подвигына рухландырырға, күрә белергә кәрәк.

Ҡеүәтле техника, сырье базаһы, средство, һәләтле эшселәр һәм стахановсылар, инженер-техник работниктар һәм башҡа күп резервтар бар. Был резервтарҙы һәм мөмкинлектәрҙе тулыһынса хәрәкәткә килтерергә, ошо ҡыҫҡа ваҡыттың һәр бер сәғәтен рациональ файҙаланырға кәрәк.

Предприятие һәм учреждениеларҙең производство эшмәкәрлегенә даими рәүештә контроль булдырыу һәм улар менән тура-тура етәкселек итеү эше, бөтәһенән элек, ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәренә, ҡала һәм район Советы исполкомдарына йөкмәтелә. Улар был тәңгәлдә большевистик инициативаны тағы ла көсәйтергә, көндәлек ярҙам күрһәтергә, биш йыллыҡ пландың предприятиелар тарафынан уңышлы үтәлеүен тәьмин итергә бурыслылар.

Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды промышленностең бөтә тармаҡтары буйынса арттырып үтәү урындағы Советтәргә һайлауҙарҙы яңы производство еңеүҙәре менән ҡаршылауҙы тәьмин итер һәм бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау фондына республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең гүзәл вкладны булыр.

Республикабыҙ урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнә

Ҙур политик күтәренкелек

Матрай районының хеҙмәтсәндәре был көндәрҙә ҙур политик күтәренкелек менән урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнәләр. Эшселәр, хеҙмәткәрҙәр һәм колхозсы крәҫтиәндәр, һайлау алды социалистик ярышына ҡушылып, тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫтылар. Шул айҡанлы колхозсылар хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау өсөн айырыуса тырышып эшләйҙәр.

Хәҙерге көндә колхозсылар общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте көсәйттеләр. Мал торлаҡтарын ремонтлайҙар, аңыларын төҙәйҙәр һәм мал аҙыҡтары туплайҙар. Райондың ике колхозында—«Объединенный труд» һәм Ворошилов исемендәге колхоздарҙа ғына мал аҙығы бер ни тиклем етешмәй ине. Был колхоздарҙа сабылмай ҡалған туғайҙарҙың үләнен бесәнгә сабыу эштәре ойошторолдо.

Район Советы исполкомы һәм ауыл Советтәре һайлауҙарға әҙерлектең ойоштороу-техник эштәрен уңышлы рәүештә хәл итеп киләләр. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса 25 һайлау округы һәм ауыл Советтәренә һайлауҙар буйынса 124 һайлау округы төҙелде. Райондың хеҙмәтсәндәре һайлау комиссиялары составына үҙҙәренең иң алдынғы вәкилдәрен ебәрәләр.

Районда бөтәһе 13 һайлау участкаһы эшләй. Һайлау участкалары эргәһендә төҙөлгән агитпункттарға 1000-гә яҡын агитаторҙар һайланып алынды. Улар түбәнге партия ойошмаларының етәкселегендә һайлаусылар араһында политик-массовый эш алып баралар һәм һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙәүҙә, шулай уҡ исемлектәрҙе аныҡлауҙа ауыл Советтәренә ҙур ярҙам күрһәтәләр.

Һайлауҙарға әҙерлек киңәйә бара

Хәйбулла, 21 октябрь. (Телефон аша). Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек көндән-көн киңәйә бара. Бында район Советына һайлауҙар буйынса 25 һәм ауыл Советтәренә һайлауҙар буйынса 220 һайлау округы төҙелде. 23 һайлау участкаһы эргәһендә ойошторолған агитпункттарҙа 800-гә яҡын агитатор эшләй.

ВКП(б)-ның район комитеты агитколлектив етәкселәренең семинарын уҙғарҙы. Унда һайлауҙарға әҙерлек осоронда агитацион-массовый эштәрҙе ойоштороу юлдары өйрәнелде. Хәҙер агитаторҙар һайлаусыларға Сталинсе Конституцияны һәм һайлау Законын өйрәнеүгә ярҙам итәләр, илебеҙҙең гүзәл уңыштарын, Мәскәүҙә булып үткән тынысылыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә Союз конференцияһының әһәмиәтен аңлаталар.

Колхозсылар общественный малдарҙы ҡышлатыуға яҡшы сифатлы итеп әҙерләнеү өсөн һайлау алды социалистик ярышына ҡушылып, стахановсы вахтаға баҫалар. Бының гүзәл һөҙөмтәләре күренелә башланы инде. Районда 20-нән артыҡ колхоз общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте тамамланы.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл Советтәре хәҙер һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙәү эштәрен башҡаралар. Был эшкә агитаторҙар, ауыл интеллигенцияһы ылыҡтырыла.

БЕҘ ЙӨКЛӘМӘНЕ АРТТЫРЫП ҮТӘҮГӘ ӨЛГӘШТЕК

«Сталинец—6» комбайны менән мин инде икенсе сезон эшләйем. Мин быйыл үҙ алдыма көн һайын 35 — 37 гектар майҙандың урожайын йыйнау бурысын ҡуйҙым һәм уға эшкә башлауҙың түүге көндәрендә үк өлгәштем. Мин норма буйынса көненә 12 гектар урынына 42 гектарҙың урожайын йыйнаным, бер көн эсендә 3,5 норма эшләнем. Шулай итеп, был көн минең хеҙмәт хаҡым 128 килограмм иген һәм 184 һум аҡса менән үлсәнде. Ә минең агрегаттағы тракторист иптәш П. Гарсков был көндә 34 хеҙмәт көнө эшләне.

Беҙ һәр көн иртән агрегатты алдан әҙерләү менән эште башлайбыҙ. Үҙем комбайндың регулировкаһын тикшерәм һәм етешһеҙлектәрҙе бөтәрәм. Штурвалсы иптәш Рабзин был саҡта машинаны майлай һәм заправка яһай. Ә трактористар Гарсков һәм Седов иптәштәр «ДТ—34» тракторын эшкә әҙерләйҙәр.

Әҙерлек эше тамамланыу менән төп эш — урожай йыйнау эше башлана. Бында ла ваҡытты тығыҙ файҙаланабыҙ. Эш кискә ҡарағҡыға тиклем дауам итә. Бункерҙән иген бушатыу эш барышында үткәрелә.

Агрегат составындағы иптәштәр берҙәм эшләйҙәр. Һәр бер кеше үҙ эшен намыҫ менән башҡара.

Урожай йыйнауҙы башлау көндәрендә мин быйыл 800 гектар майҙандың урожайын йыйнарға йөкләмә алғайным. Мин инде «Красный украинец» колхозында ғына ла 830 гектар майҙандың урожайын йыйнаным, 7604 центнер иген һуҡтым. Ә Калинин исемендәге колхозда 300 гектар урожай йыйнаным, 3500 центнер иген һуҡтым. Шулай итеп, беҙҙең коллектив социалистик йөкләмәне арттырып үтәне. Бөтәһе 1130 гектар, шул иҫәптән 50 гектар күп йыллыҡ үлән урожайы йыйналды.

П. Васильев,

Йомағужа районы Подгорный МТС-ы комбайнеры.

Ярыш йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнек

Беҙҙең «Правда» колхозы райондың иң эре хужалыҡтарынан береһе. Колхозда 7 баҫыусылыҡ, бер баҡсасылыҡ, бер малсылыҡ бригадаһы бар.

Беҙ быйыл юғары урожай үҫтереү, малсылыҡты артабан алға ебәреү өсөн социалистик йөкләмәләр алып, райондың иң эре хужалығы булған, күршебеҙҙәге Сталин исемендәге колхоз менән ярыштыҡ. Ярыш йөкләмәләрен үтәү юлында колхозсылар бөтә агротехник сараларҙы ла ваҡытында тормошҡа ашыра барып, йыл буйына, арыу-талыуҙы белмәйсә, эшләнеләр. Фидакәр хеҙмәт бушҡа китмәне. Быйыл игендәр уңды, урожай юғары булды. Бигерәк тә бойҙай һәм һоло культураларының һәр бер гектары уртаса 10—15-шәр центнер урожай бирҙе.

Урожай йыйнауға алдан уҡ әҙерләнгәйнек. СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «1950 йылда урожай йыйнауҙы һәм ауыл хужалығы продукттары әҙерләүҙе үткәреү тураһындағы» ҡарары беҙҙең боевой эш программабыҙ булып әүерелде. Колхоз правлениеһе партия ойошмаһы менән берлектә урожай йыйнау осорона эш графигы төҙөне, уның нигеҙендә баҫыусылыҡ бригадаларында хеҙмәт ойошторолдо.

Урожай йыйнауға башлауҙың түүге көндәренән бригадалар һәм колхозсылар араһында социалистик ярыш киң ҡолас алды. Баҫыуҙарҙа 15 лобогрейка һәм Аксен МТС-ының 2 комбайны һәм 4 тракторы оҙон көн буйына эшләне. Шулай уҡ урожай йыйнау эшенә 550 колхозсы һәм 220 баш ат ылыҡтырылды.

Эште ошолай ойошҡанлыҡ менән башҡарыу һөҙөмтәһендә 1956 гектар майҙандағы бөртөклө культуралар урожайы 29 эш көнөндә йыйналды.

Быйылғы көҙҙең ямғырлы булыуын иҫәпкә алып, беҙ урожай йыйнауҙың түүге көндәрендә үк эскертләүҙе алып барҙыҡ. Был эштә колхозсыларҙан Ғирфан Усманов, Павел Григорьев һәм Ибрай Сәйфуллин иптәштәр айырыуса тырышлыҡ күрһәттеләр. Эскертләү ятмалы ырҙын табаҡтарында үткәрелде.

Һуғылған игендәр шунда уҡ таҙартылды. Иген таҙартыуҙа 15 елгәргес эшләне, көн һайын 300—400 центнер иген таҙартылды. Был эшкә колхоз партия ойошмаһы секретары иптәш Хафизов етәкселек итте. Колхозда Фәритов етәкселек иткән ике киптергес тәүлегенә 70-шәр центнер иген етештерәп торҙо.

Колхоздың ес тонналы автомашинаһы, 7 брички, 14 аттан торған транспорт бригадаһы элеваторға иген ташыуҙа көн һайын рейс графигын арттырып үтәне. Иптәш Зарипов етәкселек иткән был бригада шоферы иптәш Семен Степанов 6—7-шәр рейс яһаны. Транспортсыларҙың яҡшы эшләүҙәре арҡаһында көн һайын 200—210-ар центнер иген тапшырылды һәм колхоз государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын районда беренсе булып үтәне. Бөтәһе 5456 центнер яҡшы сифатлы иген тапшырылды. Хәҙер беҙ МТС эше өсөн натуралата тапшырыуҙы дауам итәбеҙ.

Беҙҙең колхозсылар Сталин исемендәге колхоз менән үҙ-ара ярышта еңеүсе булып сыҡты.

Беҙ артабан уңыштар өсөн көрәшәбеҙ. Август айында уҡ 520 гектар арыш сәсеп ҡалдырҙыҡ, бөгөнгә тиклем 490 гектар майҙанды туңға һөрҙөк.

Яҡшы сифатлы орлоҡ юғары урожайҙың нигеҙе икәнен беҙ яҡшы аңлайбыҙ. Шуға күрә лә орлоксолоҡ участкаларының урожайын ваҡытында йыйнап һәм һуғып алдыҡ. Алдағы йыл өсөн орлоҡ тулыһынса тупланды.

Хәҙер беҙ ыҙҙында ашлыҡ һуғабыҙ. 400 гектар майҙандың ашлығын һуғаһы бар. Беҙ уны ошо көндәрҙә тулыһынса тамамлайбыҙ.

Ш. Ғәббәсов.

Әлшәй районы «Правда» колхозының председателе.

Ойоштороу-техник мәсьәләгә ҙур иғтибар

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Салаваш район Советы исполкомы урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлектең ойоштороу-техник мәсьәләһенә ҙур иғтибар биреп килә. Был мәсьәлә буйынса үл. практик саралар билдәләп, район Советының сессияһы ҡарамағына индерҙе. Сессия билдәләнгән сараларҙы законлаштырҙы һәм һайлауҙарға әҙерлекте юғары политик кимәлдә алып барырға ҡарар итте.

Сессия ҡарары нигеҙендә район Советы исполкомы һайлауҙарға әҙерлектең ойоштороу-техник мәсьәләләрен юғары кимәлгә ҡуйыу тураһында ауыл Советтәре секретарҙәренең семинарҙарын уҙғарҙы. Унда һайлау округтарын, һайлау участкаларын йыһазландырыу, округ һәм участка һайлау комиссияларын төҙәү, һайлауға әҙерлек, һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙәү тураһындағы мәсьәләләр тикшерелде.

Бөгөнгә көндә «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһында Положениеға» ярашлы рәүештә район Советына һайлауҙар буйынса 39 һәм ауыл Советтәренә һайлауҙар буйынса 386 һайлау округы төҙөлә. Районда бөтәһе 38 һайлау участкаһы буласаҡ. Һайлау участкалары эргәһендә агитпункттар төҙәлеп, улар культуралы итеп йыһазландырылдылар. Агитаторҙар хәҙер һайлаусылар араһында политик-массовый эштәрҙе бөтә киңлеге менән йәйелдереп ебәрҙеләр. Улар бер үк ваҡытта ауыл Советтәренә һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙәүҙә яҡындан ярҙам итәләр.

Райондың хеҙмәтсәндәре район һайлау комиссияһына кандидат итеп үҙҙәрен патриотик хеҙмәт менән танытҡан алдынғы кешеләрҙе күрһәтә башланылар. Мәҫәлән, комиссия составына күрһәтелгән кандидаттар араһында район ауыл хужалығы бүлегенең зоотехнигы Нәфисә Тимашева, «Трактор» колхозының уҡытыусыһы, район Советы депутаты Әхмәтгәрәева һәм башҡа иптәштәр бар.

Хәҙер участка һәм округ һайлау комиссиялары составын һайлауға ҙур әҙерлек эштәре алып барыла.

Совхоз работниктәре байрам алдынан

Ҡырмыҫҡалы районы «Ҡарлыман» совхозы эшселәре Совет хөкүмәтенең Волгала Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙәү тураһындағы ҡарарын ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланылар.

Ошо айҡанлы совхоз работниктәре араһында ҙур производство күтәрелеше тыуҙы. Улар урожай йыйнауҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы республикала беренсе булып үтәү менән генә тынысланып ҡалманылар. Шулай уҡ 1951 йылға етерлек сәсеү орлоғо тупланылар. Малдар өсөн ҡышҡа етерлек аҙыҡ әҙерләнелер. Һәр бер баш малға 30 центнеҙ тупаҫ аҙыҡ һәм 21-әр центнер силос әҙерләнде.

300 баш сусҡа һыйырлыҡ яңы типовой торлаҡ төҙәлдә. Совхоз работниктәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы тулыу көнөнә тағы ла 300 баш сусҡа һыйҙырышлы торлаҡ төҙәргә һәм мал торлаҡтарын ремонтлап бөтәргә һүҙ бирҙеләр.

П. Юрьев.

ТЫНЫСЛЫҠТЫ ЯҠЛАУҘЫҢ СОВЕТ КОМИТЕТЕНДӘ

Тыныслыҡты яҡлауҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы тарафынан һайланған тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетының ошо йыл 19 октябрҙә Пленумы булып үтте.

Пленум ойоштороу мәсьәләләрен ҡараны.

Пленум Комитет президиумын һайланы. Уның составына Н. С. Тихонов, А. А. Фадеев, С. И. Вавилов, Б. Д. Греков, И. Т. Эренбург, Н. А. Михайлов, Т. И. Ершова, К. М. Симонов, Н. В. Попова, А. Е. Корнейчук, А. А. Сурков, С. А. Герасимов, М. И. Котов иптәштәр инәләр.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет комитетының председателе итеп Н. С. Тихонов һайланды.

Комитет председателенең урынбаҫарҙары итеп Б. Д. Греков, И. Г. Эренбург, Т. И. Ершова һайландылар.

Комитеттең яуаплы секретары итеп М. И. Котов һайланды.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетендә

Малсылыҡ буйынса алдынғы районға Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын биреү тураһында

Республика колхоздарында общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау буйынса 1950 йылдың сентябрь айында райондарҙың социалистик ярыштарының һөмғаҡтарын ҡарап, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы ҡарар итте: Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау *буйынса 1950 йылдың сентябрь айында райондарҙың социалистик ярышында* Зианчура районын (исполком председателе Латипов, ВКП(б) райкомының секретары Әхмәдиев, район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Загребельный, баш зоотехник Юлашев, баш ветеринар врач Романова иптәштәр) еңеүсе тип табырға һәм Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын Зианчура районына *бирергә.*

ВЦСПС-та

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар айҡанлы профсоюздарҙың политик-массовый эштәрен йәйелдереү тураһында

ВЦСПС секретариаты «Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар айҡанлы профсоюздарҙың политик-массовый эшен йәйелдереү тураһында» ҡарар ҡабул итте.

Профессиональ союздарҙың үҙәк, республика, край, өлкә, фабрика-завод һәм урындағы комитеттәренә һәм советтәренә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарҙы әҙерләүҙә һәм үткәреүҙә актив ҡатнашырға, партия ойошмалары етәкселегендә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең политик һәм производство активлегенең яңы күтәрелешен, 1950 йылғы халыҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү һәм арттырып үтәү, сталинсе эпоханың бөйөк төҙөлөштәрен тормошҡа ашырыу, бөйөк Сталин тарафынан 1946 йылдың 9 февралендә уның тарихи телмәрендә бирелгән гениаль күрһәтмәләрҙе тормошҡа ашырыу өсөн социалистик ярышты артабан йәйелдереүҙе тәьмин итергә тәҡдим ителде.

Бөтә профсоюз ойошмалары эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр араһында политик-массовый эште киң йәйелдерергә, һайлаусылар араһында агитацион эш алып барыу өсөн профсоюз работниктәре, активистәре һәм айырыуса әҙерлекле эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр иҫәбенән агитаторҙар бүлергә бурыслылар.

Клубтарҙа, культура йорттарында һәм *дөрөстөрендә, ҡыҙыл мөйөштәрҙә,* предприятиеларҙа һәм дөйөм торлаҡтарҙа: СССР Конституцияһы һәм союзный һәм автономиялы республикаларҙың конституциялары тураһында; һайлау законы, СССР граждандарының хоҡуҡтары һәм бурыстары тураһында, совет демократияһы һәм буржуаз демократияға ҡарағанда, уның өҫтөнлөктәре, совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге тураһында, коммунизмдең еңеүе өсөн көрәштә совет халҡын рухландырыусы һәм ойоштороусы Ленин—Сталин партияһы тураһында, СССР халыҡ хужалығын артабан күтәреү өсөн көрәштә совет халҡының бурыстары, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы һәм Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым каналдарын һәм һуғарыу системаларын төҙәү тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙары хаҡында, хеҙмәттең алдынғы методтары, Советтар Союзы хеҙмәтсәндәре тормош кимәленең өҙлөкһөҙ күтәрелеүе һәм капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең фәҡирләнеүе тураһында, халыҡтар араһында ныҡлы тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәшен туплау өсөн СССР-ҙың көрәше, крайҙа, өлкәлә, округта, ҡалала, районда, ауылда һәм поселкала хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөндәге өлгәшеүҙәр тураһында лекциялар, докладтар һәм беседалар үткәреүҙе ойошторорға кәрәк.

Профсоюздарҙың үҙәк, республика, край, өлкә, фабрика-завод һәм урындағы комитеттәренә профсоюздарҙың культура учреждениеларенең иң яҡшы бинаһарын агитпункттар өсөн бирергә тәҡдим ителде;

бөтә культура учреждениеларендә, шулай уҡ цехтарҙа һәм дөйөм торлаҡтарҙа киң күргәҙмә агитация ойошторорға;

профсоюз библиотекаларының уҡыусылар менән эшен көсәйтергә, хеҙмәтсәндәр араһында һайлау әҙәбиәтен киң таратыуҙы ойошторорға;

Совет государствоһының өлгәшеүҙәре тураһында, Ленин һәм Сталин тураһында кинофильмдарҙы, «СССР Конституцияһының проекты тураһында иптәш Сталин доклады», «Мәскәү ҡалаһы Сталин һайлау округы һайлаусыларының 1937 йыл 11 декабрҙәге һайлау алды йыйылышында иптәш Сталиндең сығышы», тигән документаль фильмдарҙы демонстрациялауҙы, Ленин һәм Сталиндең грампластинкаларға яҙылған телмәрҙәрен һәм сығыштарын тыңлауҙы, шулай уҡ иң яҡшы совет художестволы фильмдарын демонстрациялауҙы ойошторорға тәҡдим ителде.

Профсоюздарҙың художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтарын һайлаусыларҙы культуралы хеҙмәтләндереүгә йәлеп итергә;

профсоюздарҙың спорт обществолары физкультурниктарының агитпоходтарын, эстафеталарын, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә массовый спорт ярыштарын ойошторорға тәҡдим ителде.

ВЦСПС секретариаты профсоюз ойошмаларын һайлау алды йыйылыштарында һәм агитаторҙар менән булған беседаларҙа эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең бөтә бәлдереүҙәренә һәм жалобаларына иғтибар менән мөнәсәбәт итергә, һайлау кампанияһы барышында хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешендә һәм уларҙы культуралы хеҙмәтләндереүҙә, коммуналь учреждениелар, столовыйҙар, магазиндар эшендә асылған етешһеҙлектәрҙе бөтәреү буйынса кәрәкле саралар күрергә мәжбүр итте.

Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Башкорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

(Дауамы. Башы газетабыҙҙың 211-се номерында).

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Белокатай район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Бастриков** Николай Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Померанцев** Иван Алексеевич — Белокатай МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Коряков** Петр Кузьмич — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Вахитов Нәғим Әбдрәзәк улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Блохина Прасковья Степановна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Патраков Александр Григорьевич — Ямаш МТС-ы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ильясова Мәсләмә Ильяс кыҙы — «Искра» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Белорет район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Губин** Петр Яковлевич — БМК урман конторы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Воробьев** Александр Никифорович — Белорет район промкомбинаты эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Жукова** Зоя Сергеевна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Исламов Камалетдин Ислам улы — урман һәм һал ағыҙыу эшселәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Силин Вадим Леонидович — Юғары Әүҙән урта мәктәбенең уҡытыусылары коллективынан;

Мелякова Зарифа Рәйис кыҙы — «Кыҙыл йондоҙ» колхозы колхозсыларынан;

Дородков Иван Андреевич — политик ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Шейхина Фәтиха Ғазали кыҙы — «Маяк» колхозының колхозсыларынан;

Ғәбдрахманов Муса Мортаза улы — Белорет леспромхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бишбүләк район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Фәхретдинов** Ғәли Ислам улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Озерова** Ирина Николаевна — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Кудряшов** Михаил Кириллович — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Иванова Татьяна Васильевна — Тельман исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Днепровский Дмитрий Семёнович — Дим совхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Бойко Яков Иванович — Бишбүләк МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Соловьева Анастасия Сосипатровна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бәрә район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Сәғитов** Солтан Сәлимйән улы — Бәрә кирбес киптереү заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Косько** Степан Денисович — Бәрә Сельэлектро районара конторағының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Лямина** Анна Ивановна — политик-ағартыу работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Юсупова Нәкыя Рахман кыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Шакиров Вәлинур Шакир улы — «Алга» колхозы колхозсыларынан;

Плотников Иван Михайлович — Бәрәзовка спирт заводы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Краснова Клавдия Петровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Кротов Платон Иванович — район коммунистик ойошмаһынан;

Шаманин Александр Иванович — Бәрә МТС-ы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Благовар район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Литвинов** Михаил Трофимович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Спивак** Иван Иванович — «Якорь» колхозы колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Киселева** Кира Николаевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Ғәлиакбәров Ғәйнан Ғәлимулла улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Шестериков Яков Петрович — Тәрәләш управлениеһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кузнецов Николай Николаевич — Языково МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ғәлиәхмәтова Заһира Миннеғәли кыҙы — «Яңы Ил» колхозы колхозсыларынан;

Федоров Виктор Павлович — БашЦИК исемендәге бөртөклө аҙыҡ совхозы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Вострикова Елена Федотовна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Благовещен район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Курицын** Василий Петрович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Кирюшин** Александр Филиппович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Фатихов** Ғәбәйҙулла Мирсаит улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Зырянова Антонина Тимофеевна — «2-се Пятилетка» колхозы колхозсыларынан;

Дударева Антонина Дмитриевна — «Красный Октябрь» заводы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Славинская Зоя Ивановна — машиналар төҙөү заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сандаков Петр Иванович — Степановка МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бүздәк район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Еникеев** Ибатулла Әхмәтйән улы — Бүздәк кооператив промкомбинаты эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хужиев** Моҡамай Нафиҡ улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Крюкова** Зоя Алексеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Тарасова Ольга Ермиловна — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Моратов Сәмиғулла Сафиулла улы — государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Чанышев Зөфәр Әхъяр улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Еникеев Хәмзә Хәсән улы — Бүздәк бөртөклө аҙыҡ совхозы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тимерғалина Әфиҙә Мөхәмәтғәли кыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Кальметьева Майкамал Миннеулла кыҙы — Буденный исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бөҙәйәҙ район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Шепелев** Александр Петрович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Еникеев** Әбдрахман Хәбибрахман улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Мәүлютова** Нәдирә Әбдрахман кыҙы — государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Хәбибуллин Мәдәрис Вәлиулла улы — Фрунзе исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Андреев Александр Иванович — Ишле МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Әбдиев Әхмәтвәли Хәжиәхмәт улы — «Алға» колхозы колхозсыларынан;

Нанбекова Зәйтүнә Әхмәтғәли кыҙы — Куйбышев исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Уразаева Нәилә Закуан кыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Кириева Байза Мохтар кыҙы — политик ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Борай район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Фәйзуллин** Лотфи Хәбибрахман улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Мортазина** Әсма Миннеғәли кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Шуваров** Борис Гатич — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Әхәтов Хәким Әхәт улы — Борай МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Хәкимова Рәмзиә Ниғмәтулла кыҙы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Назарова Әнүзә Назар кыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Нәбиуллин Ғиниәт Нәбиулла улы — «Ирҡ» колхозының колхозсыларынан;

Әбҡәлимов Ғиниәхмәт Әпсәләм улы — «Сарсаз» колхозының колхозсыларынан;

Тимербаев Миңнебай Тимербай улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бөрйән район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Баязитов** Миһран Фазулла улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хоҙайбирҙин** Ғәлимйән Тимерйән улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғүмәрова** Мәсҡүдә Арсланғәли кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Сатвалова Ғәйникамал Юнус кыҙы — «Партизан» колхозының колхозсыларынан;

Быков Афанасий Евдокимович — район промкомбинаты эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ҡотлобәрдина Шәмсинур Шакир кыҙы — «Марс» промартеленең членадаренән;

Оснацкий Алексей Анатольевич — урман һәм һал ағыҙыу эшселәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Воскресен район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Бабушкин** Михаил Федорович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Чернов** Михаил Николаевич — «Аврора» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Сакунова** Варвара Никитовна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Ракитин Василий Григорьевич — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Подшивалов Николай Петрович — Забельский МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Подшивалова Александра Григорьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Назарғолова Фатима Кәйбғол кыҙы — «Баур» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ғафури район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Сергиенко** Иван Данилович — Красноусол леспромхозы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Лукьянова** Ирина Степановна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Фәйзуллин** Заки Сафиулла улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Нафиҡов Әхмәт Вәли улы — «Кыҙыл алан» колхозының колхозсыларынан;

Тюрина Елена Андреевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Фәхретдинова Хәлидә Ғибәт кыҙы — Красноусол быяла заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ишмулов Искәндәр Мөхәмәтҡол улы — Чапаев исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Сафина Мәүбә Хәйрулла кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Андриянов Александр Иванович — Бурлы МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Дәүләкән район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Ғирфанов** Вәлиәхмәт Уилдан улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Созыкин** Владимир Иванович — Дәүләкән лесхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Чевельча** Анна Степановна — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Мәләков Бәләит Мәләк улы — Дәүләкән МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кожевников Михаил Степанович — Дәүләкән он тартыу комбинатының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ларин Николай Никитович — Дәүләкәндәге «Красный бустарь» промартеленең членадаренән;

Муллағолина Хәдисә Шакур кыҙы — «Новый быт» колхозы колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Дыуан район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Родионова** Варвара Яковлевна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Михляев** Степан Андреевич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Тункин** Михаил Иванович — ВЛКСМ-дың X съезы исемендәге промартель членадаренән.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Долгодворова Феодосья Ивановна — Заготзерно пунктының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Никитин Федор Никифорович — Дыуан МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рәжәпов Әхәт Рәжәп улы — «Ударсы» колхозы колхозсыларынан;

Рязанова Анфиса Федоровна — Ленин исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Дүртөйлө район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Сизова** Зинаида Андреевна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Сюзев** Борис Гаврилович — ДОСАРМ-дың район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Шәрипова** Айшәһәр Ғәббәс кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Бикбулатова Ғәйни Ғәлиулла кыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Әхъяров Хөрмәтулла Әхъяр улы — «Ағым» колхозының колхозсыларынан;

Тупиев Әғләм Камаләйн улы — Суҡкүл МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Калегин Александр Алексеевич — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Кәримов Харис Кәрим улы — райпромкомбинат эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мирғәлиева Даниә Ғаффан кыҙы — «Кадр» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Йәрмәкәй район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Вождаев** Лука Семенович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғәзимова** Мәғрифә Заһретдин кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Тажиев** Мифтах Фәттах улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Солдатова Александра Михайловна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Пургин Вениамин Антонович — Йәрмәкәй МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Похомова Лидия Никитична — «Спартак» совхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Насибуллин Нурзаһит Лотфулла улы — Иҫке Турай урта мәктәбенең уҡытыусылары коллективынан;

Петрова Надежда Семеновна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Ғәбидуллин Хөрмәт Ғәтиәт улы — Сталин исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Зианчура район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Большеглазов** Иван Павлович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Колмөхәмәтов** Нәби Сафи улы — Ирәкле МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Тансыҡужина** Хәдисә Яхия кыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Рәшитов Шәриф Йософ улы — «Инәк» совхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Иванова Анастасия Дмитриевна — «Красный партизан» колхозының колхозсыларынан;

Шакирова Сәғидә Фәттах кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Идрисова Ғәлиә Закир кыҙы — потребителдәр кооперацияһы работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Иглайыр район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Годуленко** Петр Федосеевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Батанина** Анастасия Степановна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Чкалова** Мария Васильевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Кувшинова Галина Степановна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Попов Андрей Макарович — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Хәйруллин Әхмәт Заһри улы — «Кыҙыл-Сәрашлә» колхозының колхозсыларынан;

Гурьев Александр Васильевич — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Кувшинов Александр Степанович — Буденный исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Гершенин Исай Григорьевич — урман һәм һал ағыҙыу эшселәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Иглин район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Байгуш** Павел Игнатьевич — емеш-еләк совхозының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Прокошев** Василий Дмитриевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Груздева** Клавдия Алексеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Шәмсетдинова Шәрифә Хәсән кыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Силантьев Иван Матвеевич — Иглин МТС-ы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Фатеева Антонина Матвеевна — Өфө тимер юлы Иглин станцияһының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Хәбибов Фәғнулла Хәлил улы — «Родина» колхозының колхозсыларынан;

Дәүләтова Мөъминә Низам кыҙы — Салауат исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Тарасова Тамара Сергеевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Илеш район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Иванова** Таисья Сергеевна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының урынбаҫары — **Шәғәлиев** Ғәли Ғәли улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғәлиев** Ғәлиәкбәр Ғәли улы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Мирғәсимова Ғәлиә Мирзаһит кыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Филимонов Василий Федорович — Крупская исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Моратов Нәжим Мостафа улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Хәликов Мирғәлиән Яхия улы — Тәләкәй МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Нәжиева Нажиә Мирсәлих кыҙы — Молотов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Михайлов Леонид Дмитриевич — «Ударник» колхозы колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡалтасы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Илтубаев** Ирәлбай Илтубай улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Апсаликов** Николай Апсаликович — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Рубцова** Александра Петровна — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Шамратов Шәһгәрәй Шамрат улы — Ҡалтасы МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Закирова Ниһал Закир кыҙы — Ҡалтасы киптереү комбинатының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Зарипов Шәрифйән Шәмси улы — «Яңы тормош» колхозының колхозсыларынан;

Султанбратова Зинаида Михайловна — Ҡалтасы урта мәктәбе уҡытыусылары коллективынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡандра район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Идиатшина** Нәфисә Вәлиша кыҙы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ибатуллин** Ғәйфулла Ибәт улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғәбделхаков** Мөфәсәр Нурғәли улы — потребкооперация работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Смирнова Елена Александровна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Мөхәмәтшин Миңнезәр Мөхәмәтша улы — Ҡандра МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Исламов Закир Ислам улы — Ҡандра станцияһы тимер юл участкаһының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Муллаянова Нәсиҙә Зәкир кыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Песылкин Трофим Михайлович — нефть промышленносы работниктәре профессиональ союзының ойошмаһынан;

Тимеркаева Мәнәүәрә Ғилметдин кыҙы — Кәләшы исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Нариҙәл район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Сиразов** Ниғмәтйән Сираж улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хизиев** Зия Сәйфулғәлим улы — политик-ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Колоколов** Федор Алексеевич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членадаре:

Рәшитов Талип Рәшит улы — Нариҙәлдәге «Спартак» артеленең членадаренән;

Гробова Елизавета Ивановна — Нариҙәл леспромхозы эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ахунов Вәзут Рәхмәтулла улы — Молотов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Баранов Павел Николаевич — Нариҙәл МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сонова Надежда Петровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Алябушева Анна Афанасьевна — политик-ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

(Дауамы 3-сө биттә).

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

(Дауамы. Башы 2-се биттә).

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡырмыҫҡалы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Вахитов** Хәким Әбдрахман улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Юнусова** Камила Заһар ҡыҙы — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Малярчук** Павел Григорьевич — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Буранғолова Фаина Ғәли ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Әхмәров Хәбибулла Ғарифулла улы — Ҡырмыҫҡалы МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Исаев Александр Григорьевич — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Саттарова Тәлиғә Шәриф ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡыйғы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — Ибраһимов **Солтан** Хажимөхәмәт улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хәйруллин** Ғәлим Хәйрулла улы — связь работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғималетдинова** Мәрйәм Ғәйнетдин ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Берсенева Екатерина Петровна — «Показатель» колхозының колхозсыларынан;

Мөхәмәтьянова Сәмәрә Мөхәмәтйән ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Ғирфанов Фәрхулла Мәлик улы — Ҡыйғы МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сәғитов Сабит Сәғит улы — «Коммуна» колхозының колхозсыларынан;

Филатов Николай Иванович — «Память Ильича» колхозының колхозсыларынан;

Мәүлетова Шәүдә Мәүлет ҡыҙы — «Мөрҙәшәй» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Краснокама район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Мартынов** Илья Петрович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Исламов** Ғиләж Миңнеғәле улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Курбанова** Екатерина Алексеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Кузнецов Павел Васильевич — Ҡаяуҙ МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ғәлиәкбәрова Биҙә Ғәлиәкбәр ҡыҙы — потребкооперация работниктәренең профсоюз ойошмаһынан;

Йәлилова Мәрйәм Абдулла ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Блинов Анфиноген Павлович — райпромкомбинат эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Күгәрсен район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Федотов** Михаил Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фәритов** Хәбир Сәләхәт улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзы ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Кулиева** Мәрйәм Әхмәт ҡыҙы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Иванов Михаил Степанович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Логинов Александр Петрович — Мрак МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Абдуллин Сәйҙулла Мөхәмәтдинр улы — «1 август» колхозының колхозсыларынан;

Буракова Ирина Александровна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Рысҡулова Хәләсә Хәйретдин ҡыҙы — МТС һәм ер органдары эшсеәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Иванов Михаил Семенович — «Красная Башкирия» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Кушнаренко район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Симонов** Александр Илларионович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фәйзуллин** Сәйетмөхәмәт Бикмөхәмәт улы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғәббәсова** Тәлиғә Ғәтаулла ҡыҙы — район типографияһы эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Гәрәев Сәүбән Насретдин улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Козлова Вера Романовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Басыров Әхмәй Әхмәт улы — «Ҡыҙыл Таң» колхозының колхозсыларынан;

Фәйзуллина Динә Абдулла ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Корнилова Екатерина Васильевна — 10-сы номерлы ярма заводының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Стреляев Василий Павлович — Кушнаренко сәселәк станцияһының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡәйҙергәҙе район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Барановский** Никита Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғафаров** Нигмәтулла Сибғәтулла улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Мохненко** Валентина Григорьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Королев Юрий Васильевич — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Варламов Михаил Леонидович — Ермолаевка МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Земенко Прасковья Ивановна — йылтысылыҡ заводының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Яковенко Александр Дмитриевич — Буденный исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Иванникова Валентина Тимофеевна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Рәхмәнғолов Муса Биктимер улы — Чапаев МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Маҡар район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Козлова** Александра Федоровна — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Иваненко** Елизавета Ильинична — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәренең профессиональ союзы ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Кинйәкәев** Гүмәр Ибраһим улы — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Федонина Ольга Константиновна — связь работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Биктимерова Зинаида Сәревна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Фәхриев Хәсәнулла Сәхретдин улы — «Ялан яр» колхозының колхозсыларынан;

Вәлиев Кәүм Хәлик улы — он тартыу промышленносы работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Матрай район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Хәкимов** Садрый Әбделхәй улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Левчук** Галина Михайловна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Йомағолов** Әхмәди Йәүсәф улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Усманов Өмир Усман улы — Һарыҡул МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Игебаева Хәзирә Зиннәт ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Платонова Мария Семеновна — йылтысылыҡ заводының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Исәндәүләтов Ғәлимйән Ғиззәт улы — «Һәҡмар» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәләүез район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Шлянов** Александр Михайлович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Михайлова** Нина Николаевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Тихонова** Екатерина Викторовна — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Шәһманов Шәһимәрҙән Әхмәтйән улы — «Игенсе» колхозының колхозсыларынан;

Даминова Роза Фәтих ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Сәйҙәшев Хәбир Абдулла улы — «Ҡыҙыл яр» колхозының колхозсыларынан;

Гуров Иван Арсентьевич — Мәләүез МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәсетле район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Ваисов** Сәмәт Мостафа улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Сычнин** Иван Петрович — «Серп и молот» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Левченко** Федор Михайлович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Зиннәтуллина Вәзиҡә Шәмсетдин ҡыҙы — «Ҡыҙыл байраҡ» колхозының колхозсыларынан;

Хужина Сәлиә Тимерҡан ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Шәйхамалова Хәкимә Ҡорбан ҡыҙы — Нуриманов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Яңыбаев Ғәзиз Сәмиғулла улы — Мәсегут бөртөкләп ашлыҡ совхозының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мишкә район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Трапезников** Павел Гаврилович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ихсанов** Ильтубай Ильич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ялаев** Яков Калитович — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Сабирьянов Шамил Рәжәп улы — связь работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Степанова Ефимия Никитична — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Архипова Любовь Васильевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Марикин Николай Николаевич — Мишкә МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Миәкә район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Хәбибуллин** Әхмәт Рәхим улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Вафина** Ғәлиә Ғәбделғәзиз ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ғиниәтуллина** Ғизззниса Миңнеғәли ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Бикинина Ғәйшәбану Хәсән ҡыҙы — «Ленинсе» колхозының колхозсыларынан;

Белков Григорий Михайлович — урман һәм һал ағыҙыу эшсеәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Ғәлиев Вәли Хәсәнулла улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Юсин Федор Нефедович — Миәкә МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Нусорбаев Хәмзә Ғәбәйҙулла улы — Ҡаҙар МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Юлбирҙин Мәсғүт Хәсәнулла улы — Миәкә ит-һөтсөләк совхозының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Нуриман район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Лоҡманов** Сәит Ғәзиз улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Дәүләтбаев** Низам Минһаж улы — полиграфпроизводство һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ниһармәнов** Рәис Хужи улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Мөхәмәтшина Мөғлифә Мәрҙәнур ҡыҙы — «Игенсе» колхозының колхозсыларынан;

Мосабирова Бибинур Ғарифулла ҡыҙы — «Ҡыҙыл яр» колхозының колхозсыларынан;

Пономарева Александра Григорьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Баһаүетдинов Рәис Ғәләүетдин улы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Мельчаков Василий Венедиктович — «Восход» колхозының колхозсыларынан;

Сабитов Шәфи Исмәт улы — потребителдәр кооперацияһы работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Покровка район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Тупицин** Николай Ильич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Касьянова** Мария Семеновна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ключников** Дмитрий Степанович — ер органдары һәм МТС работниктәре профессиональ союзы ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Мөхәмәтдинов Ғариф Мөхәмәтдин улы — Заготзерноның Ахлыстинскийҙағы эрелтелгән пунктының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Горячева Нина Ивановна — Ворошилов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Кадесников Александр Иванович — Покровка МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сергеева Анна Акимовна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Салауат район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Гейсман** Михаил Борисович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Юдин** Кузьма Николаевич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Зәйнуллина** Мәрйәм Миңлебай ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Кәримова Ләлә Фәзыл ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Яндурин Хәтип Өмөтбай улы — Лағыр сте йыллыҡ мәктәбенең уҡытыусылары коллективынан;

Темилина Ольга Васильевна — «Нур» колхозының колхозсыларынан;

Абдуллин Фәтих Хизбулла улы — Арҡауыл МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Солтанова Мәһирә Таһир ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Баймурзин Ниғмәтйән Нибулды улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Стәрлебаш район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Исмәғилов** Әғзәм Сираҗетдин улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Юлдашев** Тимербулат Миңнеғәли улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Хисмәтуллина** Нурия Сабир ҡыҙы — 1-се номерлы урта мәктәп уҡытыусылары коллективынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Зотова Вера Федоровна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Голышев Иван Петрович — район коммунистик ойошмаһынан;

Мортазин Мортаза Сафа улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Ғәйсина Мәһисәрүәр Сәхипгәрәй ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Янупова Хәлимә Исмәғил ҡыҙы — Жданов исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Баҡиров Ғилуан Лоҡман улы — «Социализм» колхозының колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Стәрлетамаҡ район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Машнин** Иван Романович — потребкооперация работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Романов** Александр Алексеевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Алексеева** Анна Михайловна — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Сергеев Михаил Никитич — «Красное знамя» колхозының колхозсыларынан;

Булатов Дмитрий Архипович — Стәрлетамаҡ бөртөкләп ашлыҡ совхозының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Федорова Прасковья Осиповна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Әҙршина Миңлеәур Ғариф ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Богданов Ғәйзулла Фәхрислам улы — Михайловка МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Карпенко Прохор Степанович — Шевченко исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Тәтешле район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Денисов** Николай Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Борһанов** Хәмәдәрахим Борһан улы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Сафина** Фатима Ғәлимйән ҡыҙы — он тартыу промышленносы һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Исламов Сабир Ислам улы — Таңып леспромхозының эшсеәренән, хеҙмәткәрҙәренән һәм инженер-техник работниктәренән;

Фазлыева Мәрзиә Фазлый ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Шәрифханов Ғәлихан Шәрифхан улы — Тәтешле МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Вәлиева Мәнирә Вәли ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан;

Киселева Валентина Михайловна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Гайдиева Шарбан Гайдиевна — Ленин исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Туймазы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Еремин** Иосиф Ксенофонтович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Муллағалиев** Сайран Миңнулла улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ибәтуллина** Сәхиә Рәхмәтулла ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Крестьянинова Зоя Николаевна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Власов Валентин Александрович — он тартыу промышленносы һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Решитникова Анна Михайловна — Фрунзе исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Хәсәнов Сафуан Яппар улы — Туймазы МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сәдиҡов Ғарифулла Нәфиҡ улы — Туймазы сусҡасылыҡ совхозының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кәрипов Абдулла Кәрип улы — Нижне-Троицк буҫтау фабрикаһының эшсеәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ола-Теләк район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе **Алымов** Алексей Михайлович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Гречанина** Надежда Александровна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Санаев** Ислам Әхмәт улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Городецкий Григорий Петрович — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Тиач Лидия Антоновна — ер органдары һәм МТС эшсеәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзы ойошмаһынан;

Шамин Иван Прокофьевич — «Белорус» колхозының колхозсыларынан;

Ардашева Таисия Петровна — Ола-Теләк леспромхозының эшсеәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Леонов** Иосиф Миронович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Пикунов** Александр Степанович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Веретенникова** Клавдия Григорьевна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Луконкова Марфа Ефимовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Сорокин Иван Григорьевич — Моторный МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Дюшков Николай Дмитриевич — «Красный путь» колхозының колхозсыларынан;

Юнусова Зәкиә Йыһангир ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Латипов Рауил Әмир улы — ер органдары һәм МТС работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Солдатова Ксения Алексеевна — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Учалы район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Валиев** Михаил Иванович — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Йосопов** Мәүлет Шаһибал улы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Желудкова** Вера Петровна — Учалы урта мәктәбе коллективынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Хужаев Миңлебай Хужай улы — «Комбайн» колхозының колхозсыларынан;

Абсаттаров Хәбибрахман Әбделғәни улы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Рәхимова Рәмзиә Йософ ҡыҙы — МТС һәм ер органдары эшсеәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзы ойошмаһынан;

Нухов Мәүләтйән Закир улы — ДОСАРМ-дың район ойошмаһынан;

Комиссарова Ольга Ивановна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Мөхәтдинов Хәким Ғәйфулла улы — Учалы МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Федоровка район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Әхмәтьянов** Афзал Шакир улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Щенатурова** Анастасия Аввакумовна — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Бурнин** Андрей Павлович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының членлары:

Банумец Николай Андреевич — Октябрьский МТС-ының эшсеәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кашаев Шәүкәт Хафиз улы — «Актаw» колхозының колхозсыларынан;

Иванова Анна Григорьевна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Савкина Елена Никифоровна — Хрущев исемендәге колхоз колхозсыларынан;

Никитенко Анна Савельевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре район ойошмаһынан;

Барышников Артем Ерофеевич — Хрущев исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Хәйбулла район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Азнабаев** Вахит Нәжми улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Смолякова** Нина Игнатьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Панченко** Татьяна Пантелеевна — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

(Аҙағы 4-се биттә).

Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Башкорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

(Аҙағы, Башы 2-се, 3-сө биттәрҙә).

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Путилин Андрей Васильевич — мал-продукттары Аҡъяраны ирҙамсы хужалыҡтары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Бакуров Владимир Максимович — Хәйбулла МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Юлдашбаева Мәһикамал Шәйнәрҙан ҡыҙы — Огалин исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Мельник Михаил Иосифович — Буребай рудникгәге эшселәр, хеҙмәткәрҙәре һәм инженер-техник работниктәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Сакмагош район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Ғәлиуллин** Искандәр Рәхмәтулла улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Дәүләтбаева** Тәғзимә Әбүталип ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Кинзин** Салих Махмут улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Волков Михаил Павлович — 1 Май исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Әхмәтгәрәева Хәбирә Миңнирәһи ҡыҙы — «Трактор» колхозының колхозсыларынан.

Рамазанов Арсланғәрәй Үеҙән улы — Сакмагош МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Вәлинова Фәриҙә Тимерйән ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Тимашева Нәфисә Мөхтәрулла ҡыҙы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Ғазизов Әхъяр Сәхәүетдин улы — государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Шишмә район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Запатаев** Григорий Степанович — он тартыу промышленносте һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ибраһимов** Халил Абдулла улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Исмағилова** Флюра Ҡорбанғәли ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Худяков Тимофей Иванович — Маленков исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Фәйзов Файзерахман Вәлетдин улы — Шишмә МТС-ының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Юламанов Миңлебай Ғәлим улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Фәкеева Нина Антоновна — Ново-Троицк МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Кирәева Рәфиҡә Ғәтаулла ҡыҙы — «Алга» колхозының колхозсыларынан.

Ишниязин Нуретдин Фәтхелбаян улы — Потровск спирт заводының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Шаран район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Гилметдинов** Ғаяз Әбзәлетдин улы — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фадеева** Серафима Панфиловна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Муллахметова** Мәҙинә Зәйнулла ҡыҙы — ер органдары һәм МТС работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Билалов Әкрәм Билал улы — Шаран-Башкиз МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Агапитов Виктор Никифорович — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Агапитов Николай Леонтьевич — «Заря» колхозының колхозсыларынан.

Шәйхетдинов Сәйетдин Шәмсетдин улы — потребкооперация работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Әбхәлинова Гөлсәс Әбхәлин ҡыҙы — «Динамо» колхозының колхозсыларынан.

Менасипов Нуретдин Бәдретдин улы — Еремле МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Йомағужа район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Домрачев** Иван Павлович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Сәғитова** Сәлимә Бинбулат ҡыҙы — «Яңыл» колхозының колхозсыларынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Полякова** Мария Борисовна — ер органдары һәм МТС работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Фадеев Григорий Васильевич — Ходайбирҙин МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Пиявкин Алексей Петрович — он тартыу промышленносы һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Ярмехаметов Зәйир Хәсән улы — «III Интернационал» колхозының колхозсыларынан.

Әхтомова Рәшидә Әхмәтгали ҡыҙы — государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Яңауыл район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы

Район һайлау комиссияһының председателе — **Мурманский** Адольф Андреевич — район коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хәйдаршина** Хәлимә Махмут ҡыҙы — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Самарцев** Григорий Григорьевич — он тартыу промышленносы һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Наговицин Александр Григорьевич — Яңауыл станцияһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Садыев Григорий Садыевич — Ворошилов исемендәге колхоз колхозсыларынан.

Низамова Тәслимә Ғәли ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының район ойошмаһынан.

Калимуллин Әхнәф Камал улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Ваһапов Фәтих Муллаҙай улы — Байгужа-МТС-ының эшселәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Петрова Анна Семеновна — медицина работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Башкорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Председателе
Ф. ЗӘҒАФУРАНОВ

Башкорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Секретаренең вазифаларын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы, 20 октябрь, 1950 йыл.

Өфө ҡалаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы исполкомы ҡарары. 17 октябрь, 1950 йыл.

«Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 34 һәм 35-се статьялары нигеҙендә Өфө ҡалаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса район һайлау комиссиялары общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының түбәндәге вәкилдәре составында **раҫларға:**

ЖДАНОВ РАЙОНЫ БУЙЫНСА

Район һайлау комиссияһының председателе — **Зайнашев** Сәхиб Солтан улы — укытыусыларҙың белемен камиллаштырыу институтының ғилми работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Әхмәтшина** Зәһрә Нуретдин ҡыҙы — райондың мәктәпкәсә тәрбиә учреждениеларының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Сурин** Сергей Александрович — Жданов районы коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Самцов Владимир Александрович — Башҡорт медицина институтының профессор-укытыусылары составы һәм студенттәре коллективенән.

Алябин Виктор Николаевич — телефон аппараттары заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Хашаев Әкрәм Хафиз улы — Башҡорт государство педагогия институтының профессор-укытыусылары составынан.

Зайнуллина Рәкпә Сафиулла ҡыҙы — Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институтының ғилми работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Ғайнетдинова Миңнейыһан Әхмәтгәрәй ҡыҙы — 8 март исемендәге тегеү фабрикаһының эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Бананин Сергей Иванович — электр промышленносе работниктәре профессиональ союзының телефон аппараттары заводындағы ойошмаһынан.

Цветкова Анна Васильевна — Жданов районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Акопян Аванес Григорьевич — «Башнефтепроект» контораһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Йосопова Бәҙәр Әхмәт ҡыҙы — Башҡорт Академия драма театры работниктәре коллективенән.

Рәхимов Зариф Ғариф улы — кейе-мамыҡ комбинатының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

КИРОВ РАЙОНЫ БУЙЫНСА

Район һайлау комиссияһының председателе — **Рәмиев** Хәбибулла Ғәлиулла улы — Киров районының коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Громов** Владислав Александрович — 21-се номерле ете йыллыҡ мәктәптең укытыусылары коллективенән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Ремезова** Сахиә Кәлимулла ҡыҙы — БАССР Мәғариф министерствоһының работниктәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Шванникова Лилия Александровна — кабель заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Батова Клавдия Васильевна — БАССР Һаулыҡ һаҡлау министерствоһының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Бабичев Мәхмүт Мәдәк улы — тау оборудованиеларе заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Зозуля Степан Владимирович — хәрби-диңгеҙ флотына булышлыҡ итеү ирекле обществоһының район комитетенән (ДОСФЛОТ).

Пичугина Лариса Андреевна — Киров районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Пудовкина Вера Петровна — радиомеханика заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Ковязина Анфиса Ивановна — витамин заводы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Ғалиев Әбүбәкир Әхмәт улы — БАССР статистика Управлениеһе работниктәре коллективенән.

Ҡорбанғолов Шамил Ғимадетдин улы — связь работниктәре профессиональ союзының Башҡортостан өлкә комитетенән.

Хафизова Мәрхәбә Динмөхәмәт ҡыҙы — Республика махсуслаштырылған клиника больницаһының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

ЛЕНИН РАЙОНЫ БУЙЫНСА

Район һайлау комиссияһының председателе — **Хәлимов** Мәжит Ғәйнулла улы — армияға булышлыҡ итеү ирекле обществоһының республика комитетенән (ДОСАРМ).

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Пономарев** Сергей Дмитриевич — 2—13-сө номерле таҡта ярыу заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Руднев** Владимир Николаевич — Ленин районы коммунистик ойошмаһынан.

һайлау комиссияһының члендәре:

Кочеткова Татьяна Андреевна — Ленин районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Сушкова Лидия Николаевна — рус драма театры работниктәре коллективенән.

Ниғматуллин Рәүф Йомағол улы — завод эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Столяров Борис Аркадьевич — яҙыу машиналары заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Осипова Анастасия Николаевна — Башстройтрест эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Әбдрахманова Әклимә Солтан ҡыҙы — электр оборудованиелары заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Яфаева Флюра Хәсәньян ҡыҙы — 4-се номерле бала тыуҙырыу йортоноң медицина работниктәре коллективенән.

Бекренев Петр Иванович — Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Мағазова Нәсимә Хәлит ҡыҙы — 9-сы номерле урта мәктәп укытыусылары коллективенән.

Васичкин Владимир Михайлович — электротехник заводтың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

МОЛОТОВ РАЙОНЫ БУЙЫНСА

Район һайлау комиссияһының председателе — **Меднов** Дмитрий Андреевич — Өфө тимер юлы проводниктәре резервенең эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ципин** Владимир Петрович — Ағиҙел йылға пароходствоһы Управлениеһенең эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Акатьева** Зоя Сергеевна — паровоздар ремонтлау заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Кальметьев Әхнәф Хәбибулла улы — юл эштәре техникумының эшселәре, хеҙмәткәрҙәре, укытыусылары һәм укыусылары коллективенән.

Сидоров Петр Филиппович — Өфө станцияһының паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Зиннатуллин Шәрифьян Зиннатулла улы — Молотов районының коммунистик ойошмаһынан.

Кривошей Михаил Саввич — Молотов районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Байғазина Зәбидә Әбдрахман ҡыҙы — сәй үлсәү фабрикаһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Годовиков Юрий Кондратьевич — завод эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Мөхәмәтдинов Ғәшнәт Ғаяз улы — тамыт-ыңғырсаҡ фабрикаһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Дашкина Ләлә Юнус ҡыҙы — химия промышленносе заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Снегирева Вера Ивановна — Өфө тимер юлы врач-санитария хеҙмәтенең эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Белоглазова Лидия Андреевна — аҙыҡ-түлек промышленносе эшселәре профессиональ союзының өлкә комитетенән.

ДИМ РАЙОНЫ БУЙЫНСА

Район һайлау комиссияһының председателе — **Прошкин** Алексей Аристархович — Дим станцияһы 4-се юл дистанцияһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Район һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Маторин** Владимир Викторович — Дим районының коммунистик ойошмаһынан.

Район һайлау комиссияһының секретаре — **Маслова** Серафима Степановна — 39-сы номерле тимер юл мәктәбенең укытыусылары коллективенән.

Район һайлау комиссияһының члендәре:

Соколов Павел Иванович — Дим станцияһы вагон депоһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Идиятуллин Вәли Ғәли улы — Дим станцияһының күмер склады эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Лопакова Прасковья Ивановна — Дим станцияһы район коммунистик ойошмаһынан.

Бикбулатов Хәлит Хәсиулла улы — Дим станцияһы район коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Колина Елизавета Яковлевна — 38-се номерле тимер юл мәктәбенең укытыусылары коллективенән.

Туйгарин Ҡасим Муллаәхмәт улы — Дим станцияһының паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Хрусталев Георгий Петрович — Дим станцияһының паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Дунаева Евдокия Ивановна — Дим станцияһының паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Полковников Александр Григорьевич — ремонт поезының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Макарова Аза Владимировна — Дим районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомы председателе
Н. КАПУСТИН

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомы секретаре
А. ВАВИЛОВА.

В. М. Молотовтың Прагаға килеүе

ПРАГА, 20 октябрь. (ТАСС). СССР Министрҙар Советы Председателенең Урынбаҫары В. М. Молотов 20 октябрҙә Прагаға килде.

Прага аэродромында В. М. Молотовты Чехословакия республикаһы Милли Собраниеһенең Председателе доктор Олдажх, премьер-министр Запотоцкий, Чехословакия компартияһы Үҙәк Комитетенең генеральный секретаре Сланский, премьер-министр урынбаҫарҙары Фирлингер һәм Шевчик, Милли Собрание Председателенең урынбаҫары Годинова-Спурна, министрҙар Носек, Копрживэ, Крайчир, Петр, Неедлы, Райс, Шлехта, Нейман, Ербан, Плойгар, Шробар, Президент канцелярияһының начальнигы Червичек һәм Чехословакия хөкүмәтенең башҡа члендәре һәм Чехословакия общественный ойошмаларының етәксе работниктәре ҡаршыланылар.

В. М. Молотовты шулай уҡ СССР-ҙың Чехословакиялағы посолы Силин, Польша республикаһының сит ил эштәре министры Модзелевский, Болгария халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры Нейчев, Венгрия халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры Каллаи, Румыния халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры Паукер, шулай уҡ халыҡ демократияһы илдәренең Чехословакиялағы посольстволары һәм миссияларының етәкселәре ҡаршыланылар.

Ҡаршылаған ваҡытта почетлы ҡарауыл ҡуйылды һәм Советтар Союзы менән Чехословакия республикаһының государство гимндары башҡарылды.

Аэродром Чехословакия һәм совет флагтары менән биҙәлгәйне.

Прагала һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙарының Кәңәшмәһе

Совет Социалистик Республикалар Союзы Хөкүмәтенең инициативаһы буйынса 20 октябрҙә Прагала СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре министрҙарының Кәңәшмәһе асылды.

Кәңәшмәлә СССР Министрҙар Советы Председателенең Урынбаҫары В. М. Молотов, Албанияның Мәсьәләгә Ғәзәттән Тыш Посланнигы һәм Тулы Хоҡуҡлы Министры В. Натанаили, Болгария сит ил эштәре Министры доктор М. Нейчев, Чехословакия премьер-министрының урынбаҫары З. Фирлингер, Польша сит ил эштәре Министры З. Модзелевский, Румыния сит ил эштәре Министры А. Паукер, Венгрия сит ил эштәре Министры Д. Каллаи һәм Германия демократик республикаһының сит ил эштәре Министры Г. Деринггер ҡатнаша.

Кәңәшмә өс держава — АҠШ, Великобритания һәм Францияның Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында 19 сентябрҙәге Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы килеп тыуған мәсьәләләрҙе тикшерәсәк.

Кәңәшмәне Чехословакия Премьер-министрының урынбаҫары З. Фирлингер асты.

Кәңәшмәлә ҡатнашыусы сит ил эштәре министрҙары Чехословакия республикаһының хөкүмәтенә яҡшы ҡаршылаған өсөн рәхмәт белдерҙеләр.

Беренсе ултырыштың председателе итеп Чехословакия премьер-министрының урынбаҫары З. Фирлингер һайланды.

Хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу эштең уңышын хәл итте

Учалы районы «Уй» ауыл хужалығы артеле члендәре урожай йыйыуҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы районда беренсе булып тамамлауға өлгәштеләр.

Хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу эштең уңышын хәл итте. Колхозсылар бер ҡараңғынан икенсе ҡараңғыға тиклем арыу-талыуҙы белмәй эшләнеләр. Мәҫәлән, келтә бәйләүсе Тәнзилә Халикова, комсомолка Фәрхәнә Рәхмәтуллина, ашлыҡ әҙерләүҙә Талха Кудакаев иптәштәр үҙҙәренең яҡшы эштәре менән бөтә колхозсыларға өлгө күрһәттеләр. Талха Кудакаев бер үҙе көн һайын 90 йөк ашлыҡ оҫкертәне, 9 тенгә колхоз игенен һаҡланы. Иген таҙартыуҙа колхозсыларҙан Таһира Мәхмүтова, Сәхибә Лоҡманова, Фәрзәнә Мөхәмәтшина иптәштәр стахановсы эш өлгөләре күрһәттеләр. Улар көн һайын 8 тонна урынына 12-шәр тонна иген таҙарттылар. Иптәш Ғимаҙетдинов етәкселек иткән транспорт бригадаһы үҙенә тапшырылған почетлы эште намыҫ менән башҡарҙы. Бригада члендәре һәр көндә 5 ылау менән әҙерләү пункттарына 85-әр центнерға тиклем иген тапшырҙылар.

Агитаторҙар колхозсылар һәм механизаторҙар араһында агитацион-массовый эш алып барыуға ҙур иғтибар бирҙеләр. Улар бесәдалар үткәрҙеләр, төрлө темаға докладтар һөйләнеләр. Бигерәк тә комсомол ойошмаһы секретаре иптәш Ишниязовтың был өлкәлә ҙур инициатива күрһәтеүен әйтергә кәрәк.

Ғ. Әмиров.

Ситтән тороп укыусылар өсөн занятиеләр

Башҡорт государство педагогия институтының ситтән тороп укыусыларына, 1950 — 51 укыу йылында сессия араһындағы осорҙа үҙ алдарына укыу эшендә практик ярҙам күрһәтеү маҡсатында, институттың ситтән тороп укытыу бүлеге консультация пунктында 1950 йылдың 8 октябренән йәкшәмбе көнгө занятиелар, консультациялар һәм курс экзамендарын ҡабул итеү башланды.

Йәкшәмбе көнгө занятиелар Өфө, Черниковск ҡалалары һәм Өфөгә яҡын райондарҙа йәшәүсе ситтән тороп укыусылар өсөн 1950—51 укыу йылының аҙағына тиклем һәр йәкшәмбе һайын 6—8 академик сәғәт үткәрелә.

Педагогия һәм укытыусылар институттарының бөтә факультеттарендә I курста ситтән тороп укыусылар өсөн йәкшәмбе көнгө занятиеларҙа — марксизм-ленинизм нигеҙҙәре, психология, педагогика буйынса лекциялар укылаҡ. Педагогия институтының I курсында ситтән тороп укыусылар өсөн сит ил теле буйынса занятиелар үткәрелә. Тарих факультетенең бөтә курстары өсөн боронғо һәм урта быуаттар тарихе, яңы тарих һәм СССР тарихе буйынса лекциялар укыла.

Өлкән курстарҙа укыусылар өсөн политэкономия, диамат һәм истмат, сит ил әҙәбиәте, рус әҙәбиәте буйынса лекциялар укыласаҡ. Әҙәбиәт факультетенда ситтән тороп укыусылар өсөн «Тел тураһында сталинсе уҡыуының нигеҙҙәре» буйынса 20 сәғәтлек лекция укыласаҡ.

1950 — 51 укыу йылындағы йәкшәмбе көнгө занятиеларҙа барлығы 800 сәғәт лекция укыласаҡ һәм 200 сәғәт практик занятиелар үткәреләсәк. Консультация пунктында эшләү өсөн институттың профессорҙары-преподавателдәре составынан 35 кеше беркетелде.

Йәкшәмбе көнгө занятиеларҙа ҡатнашыусылар, өйҙә үҙҙәре тыңлаған фәндәрҙән контроль тапшырыуҙан бушатыла.

И. Еникеев.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ю0 1115 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тираж 35,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл
№ 213 (8670)
24
ОКТЯБРЬ
шишәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет халҡы бөтә донъялағы тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшеүселәрҙең бөйөк армияһының авангардында бара. Ижадсы халыҡ киләсәккә ышаныслы рәүештә ҡарай. Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ!

Тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именселекте нығытыу интерестәрендә

Бөгөн «Правда» ла Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс держава — АҠШ, Великобритания һәм Франция Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүе баҫылды. Был халыҡ-ара әһәмиәттәге мөһим документ булып тора.

Һигеҙ сит ил эштәре Министрҙары Прагала 20—21 октябрҙә булып үткән кәңәшмәһе АҠШ, Великобритания һәм Франция сит ил эштәре министрҙарының Нью-Йорк кәңәшмәһендә ҡабул ителгән ҡарарҙар айҡанлы килеп тыуған мәсьәләләрҙе тикшереү өсөн ССР Союзы хөкүмәтенең инициативаһы буйынса саҡырылғайны.

Өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһендә ителгән сепарат ҡарарҙар Потсдам килешеүе буйынса АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре тарафынан алынған йөкләмәләрҙе тупаҫ рәүештә боҙоу булып торалар, уларҙа Европала тыныслыҡҡа ҡурҡыныс бар һәм бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың интерестәренә, шул иҫәптән немец халҡының милли интерестәренә ҡапма-ҡаршы килә.

1948 йылда июнь айында уҡ, Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре сит ил эштәре министрҙарының Варшава кәңәшмәһе, Германияны демилитаризациялау һәм демократиялаштырыу бурысын ситкә ташлап, Көнбайыш Германияны державалар [illegible] тамамлау, Германияны ҡорал итеү [illegible] фаш итте.

Ул көндән алып үткән ике йылдан ашыуыраҡ ваҡыт эсендә был державалар политикаһы Варшава белдереүендә бирелгән баһаның дөрөҫлөгөн тулыһынса раҫланы.

«АҠШ, Великобритания һәм Францияның хәҙерге политикаһы берҙәм демократик тыныслыҡ һөйөүсе Германия государствоһын төҙөүгә ҡарата был илдәрҙең хөкүмәттәре тарафынан алынған йөкләмәләр менән бәйләнештә тулыһынса әҙәү булып тора икәнлеген генә түгел, бәлки Европала яңы агрессиялар, яңы хәрби авантюралар ҡурҡынысын тыуҙыра икәнлеген дә хәҙер бөтәһе лә күрә», — тип күрһәтелә һигеҙ сит ил эштәре Министрҙары Белдереүендә.

Өс державаның Нью-Йорк коммюникеһендә «Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу» тураһындағы мәсьәләне ҡуйыуҙары [illegible] Америка-Англия етәксе круглары Германия менән тыныслыҡ договорын төҙөүҙе [illegible] «оккупацион статут» [illegible] Көнбайыш Германияла үҙҙәренең хакимлек итеүҙәрен [illegible].

Үҙҙәренең бөтә донъяла хакимлек итеү [illegible] пландарын тормошҡа ашырыу өсөн АҠШ-тың етәксе круглары Көнбайыш Германияны [illegible] ҡоралына әүерелдерергә ынтылалар.

Немец халҡының тыныс герман промышленносен аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү буйынса ынтылыштарына ҡаршы, АҠШ, Великобритания һәм Франция Көнбайыш Германияның экономикаһын [illegible] Европалағы агрессив хәрби пландарына [illegible] ҡулайлаштырыуға ынтылалар.

«Нью-Йорк коммюникеһенең, — тип күрһәтелә һигеҙ сит ил эштәре Министрҙары Белдереүендә, — ысын мәғәнәһе Рурҙың ауыр промышленносенең хәҙер көнбайыш державаларҙың хәрби стратегик бурыстарын үтәүгә асыҡтан-асыҡ ҡулайлаштырылыуынан тора. Өс держава үҙҙәренең Нью-Йорк коммюникеһе менән Көнбайыш Германияның үҙ ваҡытында Германия империализменең һәм гитлерсы агрессияның төп терәге булған хәрби промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтырыу өсөн ҡапҡаны киң асалар».

Көнбайыш Германияның хәрби промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтырыу [illegible] АҠШ, Великобритания һәм Франция [illegible] Көнбайыш Германияның [illegible] аяҡҡа баҫтыралар.

хөкүмәттәре Потсдам килешеүҙәрен тупаҫ боҙоу юлы буйынса [illegible] баралар. Улар Көнбайыш Германияның ҡораллы көстәрен аяҡҡа баҫтырыу, уларҙы «Европа армияһы» тип аталған нәмәгә ҡушыу тураһындағы мәсьәләне ҡуялар.

СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүе [illegible] көнбайыш державаларҙың [illegible] политикаһын [illegible] бөтә донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың интерестәре менән уртаҡлығы булмаған агрессия политикаһына күсеүҙәрен» күрһәтә.

Һигеҙ Министрҙың Белдереүе, өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең сепарат ҡарарҙарының бер ниндәй ҙә законлы көсө һәм халыҡ-ара авторитеты юҡ, тип иғлан итә. Германия менән тыныслыҡ договорын өҙөүгә һәм Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға йүнәлтелгән законһыҙ хәрәкәттәр өсөн бөтә яуаплылыҡ АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренә төшә.

Германия мәсьәләһен хәл итеүҙең СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүендә килтерелгән демократик программаһын бөтә илдәрҙең тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтары бер тауыштан яҡлаясаҡтар.

Европала тыныслыҡ һәм именселекте яҡлау интерестәрен ҡулланып, шулай уҡ герман халҡының Германия өсөн тыныслыҡты яйға һалыуҙы тиҙерәк тамамлауға законлы ынтылышын иҫәпкә алып, һигеҙ государствоның сит ил эштәре Министрҙары түбәндәгеләрҙе эшләүҙе кисектергеһеҙ, тип иҫәпләүҙәре тураһында белдерҙеләр:

— Германияны ремилитаризациялауға һәм уны ниндәй ҙә булһа агрессив пландарға ылыҡтырыуға юл ҡуймауҙары һәм берҙәм, тыныслыҡ һөйөүсе демократик Германия государствоһын төҙөү өсөн шарттарҙы тәьмин итеү тураһында Потсдам килешеүен тайпылышһыҙ рәүештә тормошҡа ашырасаҡтары тураһында АҠШ, Великобритания, Франция һәм Советтар Союзы хөкүмәттәренең белдереү иғлан итеүҙәрен;

— Германияның тыныс экономикаһын үҫтереү юлындағы бөтә сикләүҙәрҙе алып ташлауҙы һәм Германияның хәрби потенциалын аяҡҡа баҫтырыуға юл ҡуймауҙы;

— Тыныслыҡ договорын төҙөгәндән һуң бер йыл ваҡыт эсендә бөтә державаларҙың оккупацион ғәскәрҙәре Германиянан сығарылһындар өсөн, Потсдам килешеүенә ярашлы рәүештә Германия государствоһының берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыу менән Германия менән тыныслыҡ договорын һис кисекмәҫтән төҙөүҙе;

— Көнсығыш һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренән паритет башланғыстарҙа Дөйөм Германияның Учредительный Советын төҙөргә. Был Совет Ваҡытлы демократик тыныслыҡ һөйөүсе дөйөм Германияның суверенный хөкүмәтен төҙөүҙе әҙерләргә һәм СССР, АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең бергәләп раҫлауҙарына тейешле тәҡдимдәр тапшырырға тейеш, һәм ул Дөйөм Германия хөкүмәтен төҙөгәнгә тиклем тыныслыҡ договорын эшләү буйынса консультацияларға йәлеп ителергә тейеш. Билдәле шарттарҙа был тәҡдимгә ҡарата герман халҡынан туранан-тура яуап алыу үткәрелеүе мөмкин.

«Үҙ яҡтарынан, — тип күрһәтелә һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүендә, — СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының хөкүмәттәре тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именселекте нығытыу интерестәрендә был кисектергеһеҙ бурыстарҙы хәл итеүҙе еңеләйтеү өсөн мөмкин булған бөтә нәмәне эшләйәсәктәр».

Һигеҙ сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүе Советтар Союзының, халыҡ демократияһы илдәренең һәм Германия демократик республикаһының тыныслыҡҡа, тыныс халыҡ-ара хеҙмәттәшлеккә тайпылышһыҙ ынтылышының яңы асыҡ күҙәлләнеше булып тора.

Һигеҙ сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүе бөтә илдәрҙә лә киң отклик табасаҡ. Ул тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөйөк армияһын империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡ һәм халыҡтар именселеге өсөн тағы ла ойошҡанлыраҡ, ныҡышмалыраҡ көрәшкә рухландырасаҡ.

Европаның һәм бөтә донъя халыҡтарының тормош интерестәре Прагалағы кәңәшмәлә эшләнгән, Германия мәсьәләһен хәл итеүгә берҙән-бер дөрөҫ юл күрһәтеүсе программаны ҡабул итеүҙе һәм тормошҡа ашырыуҙы ныҡышмалы рәүештә талап итәләр.

(«Правда» газетаһының 23 октябрҙәге баш мәҡәләһенән).

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙарының

БЕЛДЕРЕҮЕ

Америка Ҡушма Штаттары, Великобритания һәм Франция сит ил эштәре министрҙарының Нью-Йоркта булып үткән йәшерен кәңәшмәһе тураһында ошо йылдың 19 сентябрендә коммюнике иғлан ителгәйне. Был кәңәшмә Германия мәсьәләһе буйынса күп кенә яңы сепарат ҡарарҙар ҡабул иткән.

Коммюникелә, АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу тураһындағы мәсьәләне ҡуйырға уйлайҙар, тип күрһәтелә һәм шул уҡ ваҡытта Көнбайыш Германияға көсләп тағылған «оккупацион статутты» һаҡлап ҡалдырыу раҫлана.

Коммюникелә унан ары Германия промышленносенең тыйылған тармаҡтары тураһындағы элекке ҡарарҙарҙы ҡайтанан ҡарау үткәреләсәге тураһында әйтелә, ләкин Германияның хәрби промышленносен аяҡҡа баҫтырыуҙың юл ҡуйыуһыҙ булыуы тураһында бер ниндәй ҙә һүҙҙәр әйтелмәй.

Коммюникенән, шул уҡ ваҡытта, Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыу, Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһындағы мәсьәләнең өс министр кәңәшмәһендә төп мәсьәлә булып торғанлығы ла күренә.

Коммюникенең юғарыла килтерелгән был мөһим пункттарынан уҡ Америка Ҡушма Штаттары, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең Германия мәсьәләһе буйынса Нью-Йорктағы сепарат ҡарарҙарының Потсдам килешеүе буйынса был хөкүмәттәр тарафынан алынған йөкләмәләрҙе тупаҫ яңы боҙоу булып торғанлығы, Европалағы тыныслыҡҡа ҡурҡыныс булып торғанлығы һәм бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың интерестәренә, шул иҫәптән герман халҡының милли интерестәренә ҡапма-ҡаршы булыуҙары күренә.

1. «Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу» тураһындағы мәсьәләне ҡуйырға уйлауҙары хаҡында АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең белдереүе үтәнән-үтә ике йөҙлө булып тора һәм Германия өсөн тыныслыҡты яйға һалыуҙы тамамлауҙың күптән килеп тыуған кәрәклеге менән уның бер ниндәй ҙә уртаҡлығы юҡ. Германия мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыуҙан башҡа Германия государствоһының берҙәмлеген дә аяҡҡа баҫтырыу мөмкин түгел. Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы бөтөрөү тураһында һөйләп, коммюнике, был, Оккупацион статутҡа ярашлы рәүештә Көнбайыш Германияға ҡарата сикләнмәгән власть үҙҙәрендә ҡалдырған «өс державаның Германиялағы хоҡуҡтарына һәм статусына ҡағылмаясаҡ», тип билдәләй. Шулай итеп, өс хөкүмәт «Оккупацион статуттың» тейешле мәсьәләләре тураһында яңынан белдерәләр. Көнбайыш Германияла үҙҙәренең хакимлек итеүҙәрен мөмкин тиклем оҙағыраҡ ваҡытҡа дауам иттереү өсөн улар был статуттың хәрәкәт итеүен билдәле булмаған ваҡытҡа һуҙырға теләйҙәр.

Ул ғына ла түгел. Коммюникелә, өс оккупацион держава «Германиялағы үҙ ғәскәрҙәрен арттырасаҡтар һәм нығытасаҡтар», тип әйтелгән. Иғлан ителгән мәғлүмәттәрҙән Көнбайыш Германиялағы оккупацион расходтарҙың был айҡанлы ике тапҡырға тиерлек артыуҙары билдәле. Был, налог ауырлығын байтаҡ арттыра. Көнбайыш Германиялағы оккупацион ғәскәрҙәрҙе яңынан арттырыу тураһында өс хөкүмәт ҡарарының был державаларҙың Европалағы әленән-әле үҫә барған агрессив ынтылыштарынан башҡа бер нәмә менән дә тыуҙырылмағанлығын иҫбатларға тура килмәй.

Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы «бөтөрөү» тип аталған нәмә тураһында ялған һөйләмдәрҙең тик агрессив Төньяҡ-Атлантик союзға етәкселек иткән державалар политикаһын йәшереү өсөн ширма ғына булып тороуы хәҙер асыҡ. Был державалар үҙҙәренең империалистик интерестәрендә, үҙҙәренең стратегик пландарын тормошҡа ашырыу өсөн Көнбайыш Германияны, уның кеше һәм материаль ресурстарын файҙаланыуҙа үҙ ҡулдарын сисеп ебәрергә ынтылалар. Бөтә донъяла хакимлек итеүҙе урынлаштырыуға АҠШ етәксе кругтарының ынтылыштары был пландар артына йәшерелгәндәр. Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу һылтауы аҫтында улар Төньяҡ-Атлантик союз тип аталған агрессив группировкаға Көнбайыш Германияны асыҡтан-асыҡ индереү өсөн шарттар тыуҙырырға һәм Көнбайыш Германияны үҙҙәренең Европалағы агрессив хәрби стратегик пландарының ҡоралына тулыһынса әүерелдерергә ынтылалар.

Шулай уҡ, Германия менән һуғыш хәлендә булыуҙы туҡтатыу тураһындағы мәсьәләнең **Германия менән тыныслыҡ договорын төҙөүҙе мөмкин тиклем оҙағы**раҡ ваҡытҡа кисектереү, шуның менән Германияны берләштереүҙе кисектереү өсөн ҡуйылғанлығы ла күренә. Германия өсөн тыныслыҡ договоры тураһында, бындай договорҙы әҙерләү тураһында Нью-Йорктың ҙур коммюникеһендә бер нәмә лә әйтелмәүе осраҡлы ғына түгел. Шул уҡ ваҡытта бынан биш йыл элек АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре Потсдам ҡарарына ярашлы рәүештә, Германия менән тыныслыҡ договорын әҙерләү буйынса үҙҙәренә йөкләмәләр алдылар. Хәҙер улар бөтә төр һылтауҙар аҫтында был йөкләмәләрҙе үтәүҙән баш тарталар. Был, дүрт державаның Потсдам килешеүенән АҠШ, Великобритания һәм Франция политикаһының ни тиклем алыҫ киткәнлеген күрһәтә. Был шулай уҡ АҠШ, Великобритания һәм Францияның хәҙерге политикаһының Потсдам килешеүен тупаҫ боҙоп, Европаның бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарының интерестәренә туранан-тура ҡапма-ҡаршы тороуҙарын да күрһәтә.

2. Коммюникелә, «сит ил эштәре министрҙары шулай уҡ промышленностең тыйылған тармаҡтары йәки промышленностең уларға ҡарата сикләүҙәр индерелгән тармаҡтары тураһындағы килешеүҙәрҙе ҡайтанан ҡарау федераль республика менән (йәғни Көнбайыш Германия менән) урынлаштырыласаҡ үҙ-ара мөнәсәбәттәр нигеҙендә үткәрелергә тейеш булыуы тураһында ла килештеләр», тип әйтелә. Шул уҡ ваҡытта хәрби промышленносте аяҡҡа баҫтырыуҙы Ялта һәм Потсдам килешеүҙәре, шулай уҡ АҠШ, Великобритания, Франция һәм СССР-ҙың башҡа килешеүҙәре талап иткәнсә тыйыу тураһында бер һүҙ ҙә әйтелмәй. Коммюникелә хәрби маҡсаттарҙа билдәләнелгән сектарҙан тыш корос етештереүҙе рөхсәт итеү тураһында әйтелә.

Шулай итеп, өс министр коммюникеһендә Германияның хәрби промышленносен тыйыу фактик алғанда бөтөрелә. Был тыйыу тураһында дүрт державаның бер тауыштан ҡабул ителгән ныҡлы ҡарарҙары бар. Нью-Йорк коммюникеһенең ысын мәғәнәһе Рурҙың ауыр промышленносенең хәҙер көнбайыш державаларҙың стратегик бурыстарын үтәүгә асыҡтан-асыҡ ҡулайлаштырылыуынан тора. Өс держава үҙҙәренең Нью-Йорк коммюникеһе менән Көнбайыш Германияның үҙ ваҡытында Германия империализменең һәм гитлерсы агрессияның төп терәге булған хәрби промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтырыу өсөн ҡапҡаны киң асалар. Былар(ҙың) бөтәһе лә Советтар Союзының ҡатнашлығында дүрт держава тарафынан бергәләп ҡабул ителгән ҡарарҙарҙың АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре тарафынан хәҙер ни тиклем тупаҫ һәм оятһыҙ рәүештә аяҡ аҫтына һалынып тапалыуын күрһәтә. Дүрт держава ҡарарҙары Германияның хәрби промышленносен тыйыуға һәм Германия милитаризмын аяҡҡа баҫтырыуға юл ҡуймауға йүнәлдерелгәйнеләр, Европаның һәм бөтә донъяның тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтары тарафынан ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршыланғайнылар.

Европаның башҡа ҡайһы бер государстволарының ҡатнашлығында Көнбайыш Германияның һәм Францияның күмер һәм металлургия промышленносенең монополистик берекмәләрен төҙөргә маташыуҙар ҙа Көнбайыш Германияның хәрби промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтырыу һәм Көнбайыш Германияның экономикаһын Англия-Америка хәрби блогының пландарына ҡулайлаштырыу маҡсаттарына хеҙмәт итәләр. Көнбайыш Германия һәм Франция капиталистик монополистарының АҠШ хөкүмәте диктовкаһы аҫтында тормошҡа ашырылған һәм Көнбайыш Германиялағы иң реакцион группировкаларға таянған был маташыуҙары Германияның агрессив көстәрен аяҡҡа баҫтырыуҙың етди ҡурҡынысын үҙҙәрендә тоталар һәм, тәбиғи, Францияның, Көнбайыш Германияның һәм Европаның башҡа илдәренең демократик кругтарының ҡырҡа отпорына осрайҙар.

АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең бындай политикаһы Потсдам килешеүенең төп принциптарына асыҡтан-асыҡ ҡапма-ҡаршы булып тора. Германияны **тыныс герман промышленносен аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереүгә,** ауыл хужалығын һәм Германия экономикаһының башҡа тармаҡтарын үҫтереүгә таянған тыныслыҡ һөйөүсе демократик государство итеп аяҡҡа баҫтырыу Потсдам килешеүенең маҡсаты булып тора. Өс державаның был политикаһы, Советтар Союзы өҙлөкһөҙ талап иткәнсә, тыныс экономиканы үҫтереү, һуғыш яраларын уңалдырыу, ҡалаларҙы аяҡҡа баҫтырыу һәм хеҙмәтсәндәрҙең материаль тормош шарттарын яҡшыртыу өсөн герман халҡына бөтә кәрәкле мөмкинлектәрҙе бирәү урынына, Германия экономикаһын үҫтереүҙе Европала яңы һуғыш әҙерләү рельстәренә бороуға йүнәлдерелгән.

3. Юғарыла әйтелгәненсә, Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыу тураһындағы мәсьәлә АҠШ, Великобритания һәм Франция сит ил эштәре министрҙарының Нью-Йорк кәңәшмәһендә тикшерелгән төп мәсьәлә булды. Ләкин коммюнике тексында был мәсьәләне йәшереү өсөн бөтә нәмә эшләнгән. Коммюникеға ярашлы рәүештә, өс министр Көнбайыш Германияла йәшәп килгән полиция частәренән тыш «мобилизовать ителгән полиция соединениеларен төҙөүгә рөхсәт итеү» тураһында килешкәндәр һәм, бынан тыш, улар тарафынан «берләшкән ҡораллы көстәрҙә Германияның ҡатнашыуы» мөмкинлеге күҙҙә тотолған йәғни, шул уҡ коммюникелә, «Германияның милли армияһын аяҡҡа баҫтырыу Германияның йәки Европаның юғары интерестәренә яуап бирмәҫ ине», тигән ике йөҙлө белдереү яһалһа ла, фактик алғанда Германия армияһын булдырыу күҙҙә тотола.

Иғлан ителгән мәғлүмәттәргә ҡарағанда, Германияның көнбайыш зоналарында һәм Берлиндең көнбайыш секторҙарында «көсәйтелгән кешеләр» ҡатнашлығында немец һәм сит ил ғәскәри формированиеларенә һәм төрлө полиция частәренә инеүсе 456 мең кеше иҫәпләнә. Был формированиелар нигеҙҙә гитлерсы армияның элекке һалдаттарынан һәм офицерҙарынан торалар. Был частәрҙе ҡоралландырыу, уларҙың ойоштороу яғынан төҙөлөше һәм ғәскәри өйрәнеүҙәре, улар өсөн махсус мәктәптәрҙә офицерҙар кадрын әҙерләү, көнбайыш державаларҙың оккупацион ғәскәрҙәре менән бергә хәрби манёврҙарҙа ҡатнашыуҙары был формированиеларҙың һәм частәрҙең ысынбарлыҡта ғәскәри соединениелар булып торғанлыҡтарын күрһәтәләр. Был формированиеларға танк һәм артиллерия подразделениелары бирелгәндәр. Шуға ҡарамаҫтан, өс министрҙың коммюникеһендә яңы «мобилизовать ителгән полиция соединениеларен» төҙөргә рөхсәт итеү тураһында әйтелә, был, йәнәһе, «хәҙерге хал менән килеп тыуған талаптарға» ярашлы булып тора. Бынан, АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең Көнбайыш Германияла ысынбарлыҡта Германияның регуляр армияһы булып торған полиция формированиеларенең һанын байтаҡ арттырырға ынтылыуҙары күренә.

Ләкин коммюнике, АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең полиция формированиелары менән генә сикләнергә теләмәүҙәрен, ә «Германияның берләшкән ҡораллы көстәрҙә ҡатнашыуы» тураһындағы мәсьәләне инде асыҡтан-асыҡ ҡуйыуҙарын да күрһәтә. Коммюникелә, был мәсьәлә хәҙерге ваҡытта «өйрәнелә генә әле» тип әйтелһә лә, фекер белдереүҙең был формаһы Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыу тураһында өс хөкүмәт тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарға общественный фекерҙе әҙерләү маҡсаттарына ғына хеҙмәт итә. Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыу эшенә Гальдер, Гудериан, Мантейфель һәм башҡа шундай гитлерсы генералдарҙың ылыҡтырылыуы хәҙер сер булып тормай инде. Коммюникенән шул уҡ ваҡытта хәҙер аяҡҡа баҫтырыла торған Көнбайыш Германия армияһын Англия-Америка блогына һәм уның агрессив пландарына хеҙмәт итеүгә ҡуйыу маҡсаттары ла күҙҙә тотолғанлығы күренә.

Бындай хәлдә Германияның хәрби промышленносенә ҡарата элекке сикләүҙәрҙе бөтөрөү тураһында көнбайыштағы өс держава хөкүмәте тарафынан ҡуйылған бурысҡа бер ҙә ғәжәпләнерлек түгел. Көнбайыш Германияның капиталистик монополистәре был сикләүҙәрҙе бөтөрөүҙе ныҡышмалы талап итәләр. Әле кисә генә Франция, Великобритания һәм АҠШ халыҡтары гитлерсы агрессияға, герман империализмына ҡаршы ҡанлы көрәш алып барҙылар, — хәҙер инде был илдәрҙең етәксе кругтары Көнбайыш Германия армияһын үҙ ҡулдары менән аяҡҡа баҫтыралар, хөкөм ителгән хәрби енәйәтселәрҙе азат итәләр, Көнбайыш Германияның хәрби промышленность потенциалын аяҡҡа баҫтыралар, Көнбайыш Германия империализмын яңынан тыуҙыралар.

Был, **Германия империализмын** бөтөрөү маҡсаттарын, шулай уҡ **Германияны тыныслыҡ һөйөүсе демократик государство итеп аяҡҡа баҫтырыу** маҡсаттарын күҙәләндергән, һәм бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыуҙың бөйөк принциптарын күҙәләндергән дүрт держава ҡарарҙарынан АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең тулыһынса баш тартыуҙарын аңлата.

Был, көнбайыштағы өс держава хөкүмәттәренең Европалағы тыныслыҡ интерестәре менән уртаҡлығы булмаған, бөтә донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың интерестәре менән уртаҡлығы булмаған агрессия политикаһына күсеүҙәрен аңлата.

4. Билдәле булғанса, өс державаның Германия мәсьәләһе буйынса Лондондағы сепарат кәңәшмәһе 1948 йылды уҡ Германияны демилитаризациялау һәм демократиялаштырыу бурысын тулыһынса ситкә ташлауы һәм Көнбайыш Германияны Англия-Америка агрессив блогының ҡоралына әүерелдереү маҡсатын ҡуйған ҡарарҙар ҡабул итте. Германия мәсьәләһе буйынса өс державаның Лондон кәңәшмәһе айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Югославия, Польша, Румыния һәм Венгрия сит ил эштәре министрҙарының Варшавалағы кәңәшмәлә ҡабул ителгән белдереүендә шул ваҡытта уҡ Германияға ҡарата АҠШ, Великобритания һәм Францияның тарҡатыусанлыҡ политикаһының агрессив һәм антидемократик характеры фаш ителде.

Хәҙерге ваҡытта СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының хөкүмәттәре, Варшава белдереүендә килтерелгән тәҡдимдәр һәм Германияға ҡарата өс держава политикаһына бирелгән дөйөм баһа тулыһынса раҫланды, тип белдереүҙе үҙҙәренең бурыстары итеп иҫәпләйҙәр. АҠШ, Великобритания һәм Францияның хәҙерге политикаһы берҙәм демократик тыныслыҡ һөйөүсе Германия государствоһын төҙөүгә ҡарата был илдәрҙең хөкүмәттәре тарафынан алынған йөкләмәләр менән бәйләнештә тулыһынса әҙәү булып тора икәнлеген генә түгел, бәлки Европала яңы агрессиялар, яңы хәрби авантюралар ҡурҡынысын тыуҙыра икәнлеген дә хәҙер бөтәһе лә күрә.

Юғарыла килтерелгәндәр айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының хөкүмәттәре, өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең сепарат ҡарарҙарының бер ниндәй ҙә законлы көсө һәм халыҡ-ара авторитеты юҡ, тип белдерәләр. Германия менән тыныслыҡ договорын өҙөүгә һәм Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға йүнәлтелгән законһыҙ хәрәкәттәр өсөн бөтә яуаплылыҡ АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренә төшә.

Европала тыныслыҡ һәм именселекте яҡлау интерестәрен ҡулланып, шулай уҡ Германия өсөн тыныслыҡты яйға һалыуҙы тиҙерәк тамамлауға герман халҡының законлы ынтылышын иҫәпкә алып, СССР, Албания, Чехословакия, Болгария, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының хөкүмәттәре түбәндәгеләрҙе эшләүҙе кисектергеһеҙ тип иҫәпләйҙәр:

Беренсе. Германияны ремилитаризациялауға һәм уны ниндәй ҙә булһа агрессив пландарға ылыҡтырыуға юл ҡуймау һәм берҙәм тыныслыҡ һөйөүсе демократик Германия государствоһын төҙөү өсөн шарттар тәьмин итеү тураһында Потсдам килешеүен тайпылышһыҙ тормошҡа ашырасаҡтары тураһында АҠШ, Великобритания, Франция һәм Советтар Союзы хөкүмәттәренең белдереүҙәрен иғлан итеү.

Икенсе. Тыныс Германия экономикаһын үҫтереү юлындағы бөтә сикләүҙәрҙе алып ташлау һәм Германияның хәрби потенциалын аяҡҡа баҫтырыуға юл ҡуймау.

Өсөнсө. Тыныслыҡ договорын төҙөгәндән һуң бер йыл ваҡыт эсендә бөтә державаларҙың оккупацион ғәскәрҙәре Германиянан сығарылһындар өсөн Потсдам килешеүҙәренә ярашлы рәүештә Германия государствоһының берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырып, Германия менән тыныслыҡ договорын һис кисекмәҫтән төҙөү.

Дүртенсе. Көнсығыш һәм Көнбайыш Германия вәкилдәренән паритет башланғыстарҙа Дөйөм Германияның Учредительный Советын төҙөргә. Был Совет Ваҡытлы демократик тыныслыҡ һөйөүсе дөйөм Германияның суверенный хөкүмәтен төҙөүҙе әҙерләргә һәм СССР, АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең бергәләп раҫлауҙарына тейешле тәҡдимдәр тапшырырға тейеш, һәм ул Дөйөм Германия хөкүмәтен төҙөгәнгә тиклем тыныслыҡ договорын эшләү буйынса консультацияларға йәлеп ителергә тейеш. Билдәле шарттарҙа был тәҡдимгә ҡарата Германия халҡынан туранан-тура яуап алыуҙы үткәреләүе мөмкин.

СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының хөкүмәттәре үҙ яҡтарынан тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именселекте нығытыу интерестәрендә был кисектергеһеҙ бурыстарҙы хәл итеүҙе еңеләйтеү өсөн бөтә мөмкин булған нәмәне эшләйәсәктәр.

1950 йылдың III кварталында СССР халҡ хужалығын үҫтереүҙең государство планының үтәлеш йомғаҡтары тураһында

СССР Министрҙәр Советы эргәһендәге Үҙәк Статистика Управлениеһының белдереүе

1950 йылдың III кварталында промышленностең, ауыл хужалығы һәм транспорттың үҫеше, капиталь төҙөлөш, тауар әйләнешен йәйелдереү һәм халҡтың материаль һәм культура тормошоноң кимәлен күтәреү түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

I.

Промышленноста производство планын үтәү

1950 йылдың III кварталында промышленностең валовой продукцияһы буйынса производство планын министерстволар түбәндәгесә үтәнеләр:

	1950 йылдың III кварталында квартал планының үтәлеш проценте
Металлургия промышленносе министерствоһы	101
Күмер промышленносе министерствоһы	102
Нефть промышленносе министерствоһы	104
Электр станциялары министерствоһы	99
Химия промышленносе министерствоһы	105
Электр промышленносе министерствоһы	105
Связь средстволары промышленносе министерствоһы	102
Ауыр машиналар төҙөү министерствоһы	103
Автомобиль һәм трактор промышленносе министерствоһы	103
Станоктар төҙөү министерствоһы	103
Машиналар һәм приборҙар төҙөү министерствоһы	99
Төҙөлөш һәм юл машиналары төҙөү министерствоһы	101
Транспорт машиналары төҙөү министерствоһы	102
Ауыл хужалығы машиналары төҙөү министерствоһы	101
СССР Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһы	106
СССР Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһы	95
СССР Еңел промышленность министерствоһы	105
СССР Мамыҡсылыҡ министерствоһы	119
СССР Балыҡ промышленносе министерствоһы	93
СССР Ит һәм һөтсөлөк промышленносе министерствоһы	101
СССР Аҙыҡ промышленносе министерствоһы	105
Союзный республикаларҙың урындағы промышленность министерстволары һәм урындағы ағыулыҡ промышленносе министерстволары	107
Юл эштәре министерствоһының промышленность предприятиелары	104
СССР Һаулыҡ һаҡлау министерствоһының промышленность предприятиелары	102
СССР Кинематография министерствоһының промышленность предприятиелары	111
Промысловой кооперация	101

Промышленностең валовой продукцияһы буйынса 1950 йылдың III квартал планы, тотош алғанда, 103 процентҡа үтәлгән. Промышленность производствоһының 1950 йылдың 9 айлыҡ планы ла шулай уҡ арттырып үтәлгән.

III кварталда пландан тыш байтаҡ һанда тимер юл рельстәре, трансформатор һәм динамо өсөн ҡорос, тимер торбалар, тимер рудаһы, күп төрлө төҫле металдар, кабель изделиеларының айырым төрҙәре, күмер, нефть, бензин, керосин, дизель яғыулығы, тауар вагондары, автомобилдәр, шарикоподшипниктәр, металл ҡырҡыу станоктары, тракторҙар, үҙе йөрөй торған комбайндар, ағас ултыртыу машиналары, еп иләү машиналары, каустик сода, каучук, буяуҙар һәм башҡа химикаттар, цемент, йомшаҡ түбә япҡыстар, велосипедтар, патефондар, тегеү машиналары, сәғәттәр, фотоаппараттар, мамыҡ-сүс, етен, йөн һәм ебәк туҡымалар, ябалаҡ ебәк, штапель сүсе, ит, колбаса изделиелары, үҫемлек майы, шәкәр, сәй, виноград шарабы, шампанский, һыра, папиростар һәм промышленность продукцияһының башҡа бик күп төрҙәре етештерелде. Электр станциялары министерствоһы план заданиеһын бер аҙ ғына тулы үтәп еткермәһә лә, халҡ хужалығы буйынса тотош алғанда, электр энергияһы эшләп сығарыу планы, йәғни Промышленность министерстволарының электр станцияларын иҫәпкә алып, III кварталда арттырып үтәлде.

Валовой продукция етештереү һәм промышленность продукцияһының мөһим төрҙәрен етештереү планын ҡәтғи үтәүҙәр ҙә, ҡайһы бер министерстволар продукцияның айырым мөһим төрҙәре буйынса планды үтәп еткермәнеләр. Химия промышленносе министерствоһы аммиак селитраһы етештереүҙең квартал планын, Электр промышленносе министерствоһы — электр моторҙары етештереүҙең, Ауыр машиналар төҙөү министерствоһы һәм Транспорт машиналары төҙөү министерствоһы — турбиналарҙың айырым төрҙәрен етештереүҙең, Автомобиль һәм трактор промышленносе министерствоһы — автоматик тейәгестәрҙе етештереүҙең, Төҙөлөш һәм юл машиналары төҙөү министерствоһы — экскаваторҙар етештереүҙең, Ауыл хужалығы машиналары төҙөү министерствоһы — күп кенә ауыл хужалығы машиналарын етештереүҙең квартал планын үтәмәнеләр.

Металлургия промышленносе министерствоһы металлургия оборудованиеһын етештереүҙең квартал планын үтәмәне һәм ҡара металдарҙың ассортименты буйынса план үтәлешен тәьмин итмәне.

Продукция ассортиментын байтаҡ киңәйткән һәм сифатын яҡшыртҡан ваҡытта промышленность тауарҙарының ассортименты һәм сифатын яҡшыртыу буйынса план заданиеларын үтәмәү ваҡиғалары ла булды. Мәҫәлән, СССР Еңел промышленность министерствоһы ойоҡ-ойоҡбаш изделиеларының ассортименты буйынса, СССР Ит һәм һөтсөлөк промышленносе министерствоһы май һәм сырҙың юғары сорттарын етештереү планын үтәмәне. Урындағы промышленность һәм промысловой кооперация ла продукцияның ассортименты һәм сифаты буйынса заданиены тулыһынса үтәп еткермәне.

II.

Промышленность продукцияһын етештереүҙең үҫеүе

1950 йылдың III кварталында промышленность продукцияһының мөһим төрҙәрен етештереү, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, түбәндәгесә үҙгәрҙе:

	1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына ҡарата, проценттарҙа
Суйын	119
Ҡорос	117
Прокат	114
Тимер юл рельстәре	118
Тимер торбалар	114
Баҡыр	106
Цинк	121
Ҡара ҡурғаш	120
Күмер	111
Нефть	112
Бензин	120
Керосин	110
Дизель яғыулығы	141
Тәбиғи газ	112
Электр энергияһы	115
Магистраль электровоздар	142
Магистраль тауар вагондары	111
Йөк автомобилдәре	130
Еңел автомобилдәр	144
Автобустар	138
Шарикоподшипниктәр	137
Металлургия оборудованиеһы	117
Экскаваторҙар	122
Пар турбиналары	162
Автокрандар һәм автотейәгестәр	110
100 киловатҡа тиклем электр моторҙары	115
100 киловаттан ҙурыраҡ электр моторҙары	114

	1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына ҡарата, проценттарҙа
Металл ҡырҡыусы станоктар — Станоктар төҙөү министерствоһы	114
Еп иләү машиналары	117
Иҫәпләү машиналары	100
Тракторҙар	139
Бөртөклө ашлыҡ комбайндары	149
Трактор һабандары	150
Трактор сәскестәре	179
Трактор культиваторҙары	174
Каустик сода	114
Кальцинацияланған сода	116
Минераль ашламалар	126
Буяуҙар	135
Синтетик каучук	116
Автопокрышкалар	128
Эшкә яраҡлы ағас ташыу	106
Ҡағыҙ	121
Цемент	124
Төрлө быялаһы	107
Шифер	117
Йомшаҡ түбә япҡыстар	115
Кирбес	124
Стандарт йорттар	117
Велосипедтар	133
Радиоприемниктәр	127
Патефондар	105
Тегеү машиналары	126
Сәғәттәр	133
Фотоаппараттар	193
Мамыҡ-сүс	156

	1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына ҡарата, проценттарҙа
Бикә-мамыҡ туҡымалары	103
Киндер туҡымалар	132
Йөн туҡымалар	110
Ебәк туҡымалар	121
Күндән эшләнгән аяҡ кейемдәре	125
Резинанан эшләнгән аяҡ кейемдәре	114
Ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары	127
Ит	153
Колбаса изделиелары	136
Мал майы	105
Үҫемлек майы	140
Шәкәр	137
Кондитер изделиелары	130
Консервалар	131
Сәй	125
Һабын	139
Папиростар	117
Виноград винеһы	187
Шампанский	148
Һыра	137

СССР-ҙың бөтә промышленносеның валовой продукцияһы 1950 йылдың 9 айы эсендә, үткән йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырғанда, 22 процентҡа, ә 1950 йылдың III кварталы эсендә, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 24 процентҡа үҫте.

Эшкәртеүҙең алдынғы технологик процестарын һәм камиллаштырылғанырак методтарын индереү, шулай уҡ материалдарҙы юғалтыуҙы һәм отходҡа сығарыуҙы кәметеү промышленностең күп кенә тармаҡтарында 1950 йылдың III кварталында продукция берәмегенә сырье, материалдар, яғыулыҡ һәм электр энергияһын тотоноуҙы артабан кәметеүҙе тәьмин иттеләр.

Промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса III кварталға билдәләнгән задание арттырып үтәлде. Промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡы 1950 йылдың III кварталында, сағыштырма хаҡтарҙа, 7 процентҡа кәмене.

III.

Ауыл хужалығы

Колхоздар, машина-трактор станциялары һәм совхоздар бөртөклө һәм техник культураларҙың урожайын йыйыуҙы тамамлайҙар.

СССР Министрҙәр Советы эргәһендәге урожайлылыҡты билдәләү буйынса Баш государство инспекцияһының мәғлүмәттәренә ҡарағанда, Төньяҡ Кавказдың күп кенә райондарында һәм илебеҙҙең башҡа ҡайһы бер райондарында бөртөклө ашлыҡ культуралары өсөн һауа торошоноң насар шарттарына ҡарамаҫтан, 1950 йылда бөртөклө ашлыҡ культураларының валовой урожайы үткән йылдың урожайы кимәлендә алынған.

Быйыл мамыҡтың валовой урожайы үткән йылғы урожайҙан бик күп өҫтөн. Шәкәр сөгөлдөрөнән дә, үткән йылға ҡарағанда, юғарыраҡ урожай алынды. Башҡа техник культуралардан да һәм картуфтан да шулай уҡ яҡшы һәм ҡәнәғәтләнерлек урожай алынды.

Быйыл көҙгө культураларҙы сәсеү иртәрәк сроктарҙа үткәрелде. 15 сентябргә көҙгө ашлыҡтар, 1949 йылдың шул уҡ осорона ҡарағанда, 2,3 миллион гектар артығыраҡ сәселде.

Туңға һөрөү буйынса эштәр, 1949 йылға сағыштырғанда, ҙурыраҡ күләмдәрҙә һәм иртәрәк сроктарҙа үткәрелә. 15 октябргә колхоздарҙа һәм совхоздарҙа, 1949 йылдың шул уҡ осорона ҡарағанда, 7 миллионға артығыраҡ ер туңға һөрөлдө.

Ауыл хужалығының материаль техник базаһы үҫә һәм нығый. 1950 йылдың 9 айы эсендә ауыл хужалығы 15 ат көслө 130 мең трактор, 33 мең комбайн, шуларҙан 16 мең үҙе йөрөй торған комбайн, 66 мең йөк автомобиле, 1 миллион 300 мең тағылма ҡоралдар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары алды.

Ауыл хужалығы эштәрен механизациялаштырыу кимәле 1950 йылда байтаҡ күтәрелде. Машина-трактор станциялары 1950 йылдың үткән осоронда колхоздарҙа ауыл хужалығы эштәрен, 1949 йылдың шул уҡ осорона сағыштырғанда, 18 процентҡа артығыраҡ башҡарҙылар. Колхоздарҙа бөртөклө ашлыҡ культуралары комбайндар менән, 1949 йылға ҡарағанда, 23 процентҡа артығыраҡ урылды.

Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың продукты биреүсе общественный малсылығын үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы буйынса партия һәм хөкүмәт заданиеларын үтәп, колхоздар һәм совхоздар малдар һанын артабан арттырыуға өлгәштеләр.

Колхоздарҙа общественный малдар һаны 1949 йылдың 1 октябренән алып 1950 йылдың 1 октябренә тиклем: мөгөҙлө эре малдар буйынса 11 процентҡа, шул иҫәптән һыйырҙар — 19 процентҡа, сусҡалар буйынса—41 процентҡа, һарыҡ һәм кәзәләр—15 процентҡа һәм аттар буйынса 17 процентҡа артты. Колхоздарҙа ҡоштар һаны 63 процентҡа артты.

СССР Совхоздар министерствоһының совхоздарында малдар һаны 1949 йылдың 1 октябренән алып 1950 йылдың 1 октябренә тиклем: мөгөҙлө эре малдар буйынса — 15 процентҡа, шул иҫәптән, һыйырҙар 17 процентҡа, сусҡалар һаны 39 процентҡа, һарыҡ һәм кәзәләр һаны 13 процентҡа һәм аттар һаны 20 процентҡа артты.

IV.

Тимер юл, йылға һәм диңгеҙ транспортында йөк әйләнешенең үҫеше

1950 йылдың III кварталында тимер юл транспортында уртаса тәүлек буйына йөк тейәүҙең дөйөм планы 102 процентҡа үтәлде.

Тимер юлдарында бөтә йөктәрҙе уртаса тәүлек буйына тейәү 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 13 процентҡа артты.

Йылға транспортының йөк әйләнеше буйынса 1950 йылдың III квартал планы 103 процентҡа үтәлде. Йылға транспортының йөк әйләнеше 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 20 процентҡа артты.

Диңгеҙ транспортының йөк әйләнеше буйынса план 97 процентҡа үтәлде. Диңгеҙ транспортының йөк әйләнеше 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 7 процентҡа артты.

V.

Халҡ хужалығында капиталь эштәрҙең үҫеше

1950 йылда СССР-ҙың халҡ хужалығына капитал һалыу, 1949 йылғыға ҡарағанда, байтаҡ үҫте. 1950 йылдың 9 айында бөтә капиталь эштәрҙең күләме, 1949 йылдың 9 айына булғанға ҡарағанда, 125 процент тәшкил итте, шул иҫәптән, металлургия промышленносенда 114 процент, күмер промышленносенда 108 процент, нефть промышленносенда 130 процент, электростанциялар буйынса 134 процент, машиналар төҙөлөшөндә 111 процент, төҙөлөш материалдары промышленносенда 116 процент, еңел һәм аҙыҡ промышленносенда 113 процент, машина-трактор станциялары һәм совхоздар буйынса 168 процент, транспортта 125 процент, торлаҡ төҙөлөшөндә 120 процент тәшкил итте.

Алдынғы техника менән байығытырылған төҙөлөш индустрияһы 1950 йылда артабан үҫеш алды. Үтәлгән төҙөлөш-монтаж эштәренең күләме 1950 йылдың 9 айында, 1949 йылдың 9 айы менән сағыштырғанда, ауыр индустрияның Төҙөлөш предприятиелары министерствоһы буйынса 119 процент, машиналар төҙөлөшөнөң Төҙөлөш предприятиелары министерствоһы буйынса 111 процент һәм Күмер промышленносе министерствоһының подряд ойошмалары буйынса 114 процент, Нефть промышленносе министерствоһы буйынса 121 процент, Электростанциялар министерствоһы буйынса 139 процент тәшкил итте.

VI.

Тауар әйләнешенең киңәйеүе

1950 йылдың III кварталында Совет сауҙаһы артабан йәйелдерелде. Государство һәм кооператив сауҙаһының ваҡлап һатыу тауар әйләнеше 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына ҡарағанда сағыштырма хаҡтарҙа, 33 процентҡа артты.

Аҙыҡ тауарҙары һатыу 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталы менән сағыштырғанда, 30 процентҡа артты, атап әйткәндә, ит продукттары һатыу 33 процентҡа, мал майы — 62 процентҡа, үҫемлек майы—12 процентҡа, балыҡ—17 процентҡа, шәкәр—32 процентҡа, кондитер изделиелары 40 процентҡа артты.

Промышленность тауарҙарын һатыу, аҙыҡ-түлек тауарҙарын һатыуға ҡарағанда, тағы ла ҙурыраҡ күләмдәрҙә үҫте. 1950 йылдың III кварталында промышленность тауарҙары, 1949 йылдың III кварталындағыға ҡарағанда, 37 процентҡа артыҡ һатылды. Шул уҡ ваҡытта бикә-мамыҡ туҡымаларын һатыу 33 процентҡа, йөн туҡымалары—36 процентҡа, ебәк туҡымалары—39 процентҡа, тегелгән әйберҙәр—41 процентҡа, трикотаж изделиелары—33 процентҡа, ойоҡ һәм ойоҡбаш—48 процентҡа, күн аяҡ кейеме—50 процентҡа, кер һабыны—52 процентҡа, еҫле һабын—2 тапҡырҙан да артыҡ, парфюмерия 34 процентҡа артыҡ һатылды. 1950 йылдың III кварталында велосипедтар һатыу, 1949 йылдың III кварталына ҡарағанда, 40 процентҡа, мотоциклдар—бер ярымдан артыҡҡа, кеҫә һәм ҡул сәғәттәре—10 процентҡа, тегеү машиналары—40 процентҡа, радиоприемниктәр—27 процентҡа артты.

Колхоз баҙарҙарында халҡҡа ауыл хужалығы продукттары һатыу, үҙған йылғы менән сағыштырғанда, шулай уҡ артты.

VII.

Эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һанының үҫеүе һәм хеҙмәт етештереүсәнлегенең күтәрелеүе

СССР халҡ хужалығында эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең һаны 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына ҡарағанда, ике миллион дүрт йөҙ мең кешегә артыҡ тәшкил итте. Промышленноста, ауыл һәм урман хужалығында, төҙөлөштә һәм транспортта эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең һаны ике миллион самаһы һәм уҡыу йорттарында, ғилми-тикшеренеү һәм дауалау учреждениеларында өс йөҙ мең кешегә артты.

Һөнәрселек, тимер юл һәм тау промышленносе училищеларын тамамлап, III кварталда 220 мең квалификациялы йәш эшсе промышленносҡа, төҙөлөшкә һәм транспортҡа эшкә ебәрелде.

1950 йылдың III кварталында промышленноста һәм төҙөлөштә хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеше артабан дауам иттерелде.

Промышленностең күпселек тармаҡтары хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү буйынса 1950 йылдың III кварталына ҡуйылған государство планы буйынса булған заданиены үтәне. Промышленноста эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге, 1949 йылдың III кварталы менән сағыштырғанда, 12 проценттан артып китте, шул иҫәптән машиналар төҙөлөшөндә 20 процентҡа, металлургия промышленносенда 6 процентҡа, күмер промышленносенда 8 проценттан күберәккә артты. Төҙөлөштәге эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге шул уҡ осор эсендә 8 процентҡа күтәрелде.

VIII.

Культура төҙөлөшө һәм һаулыҡ һаҡлау

1950 йылда юғары уҡыу йорттарын һәм техникумдарҙы, ситтән тороп уҡыуҙы ла индереп, 500 мең йәш специалист тамамланы, шул иҫәптән, промышленность, төҙөлөш, транспорт, ауыл хужалығы һәм государство аппараты өсөн 236 мең инженер, техник, агроном, экономист һәм башҡа специалистар, культура һәм һаулыҡ һаҡлау өлкәһендә 264 мең уҡытыусы, врач һәм башҡа специалистар әҙерләнде.

Ағымдағы уҡыу йылында юғары уҡыу йорттарына һәм техникумдарға, ситтән тороп уҡыуҙы ла индереп, яңынан 800 мең самаһы уҡыусы ҡабул ителде, шул иҫәптән, юғары уҡыу йорттарына 350 мең кеше һәм техникумдарға 450 мең кеше алынды.

Китаптар тиражы 1950 йылдың 9 айында, үҙған йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырғанда, 16 процентҡа артты.

1950 йылдың йәйендә 5 миллион бала һәм йәш үҫмер пионер лагерҙарында, балалар санаторийҙарында, экскурсион-туристик баҡсаларҙа ял итте, балалар баҡсалары, балалар йорттары һәм балалар яслелары бөтә йәй осорона дачаларға ойошҡан рәүештә сыҡтылар.

Санаторийҙар һәм ял йорттарының селтәре байтаҡ киңәйтелде.

Шул йылдың III кварталында 15 миллион самаһы кеше, хеҙмәт хаҡтары һаҡланған хәлдә йыл һайын бөтә эшселәргә һәм хеҙмәткәрҙәргә бирелә торған, нәүбәттәге отпусканы файҙаланды.

СССР Министрҙәр Советы эргәһендәге Үҙәк Статистика Управлениеһы

ӨС ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНДЫ ҮТӘҮ ЮЛЫНДА

ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм БАССР Министрҙәр Советы күптән түгел Зианчура малсылыҡ работниктарының яҡшы эшләүҙәрен билдәләнеләр. Был беҙҙе тағы ла яҡшыраҡ эшләүгә рухландырҙы. Өлгәшелгән уңышлыҡтар менән генә тынысланып ҡалыу, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин өйрәткәненсә, совет кешеләренә хас нәмә түгел ул.

Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү юлында беҙ күп эштәр башҡарҙыҡ. Тарихи ҡарар сыҡҡан көндән алып үткән ваҡыт эсендә беҙ колхоздарҙағы общественный малсылыҡтың байтаҡ артыуына өлгәштек. Иҫә малдарҙы ҡарау сериоҙ рәүештә яҡшырҙы. 1949 йыл башынан, шул йылдың сентябрь айына районда общественный малдар—аттар буйынса 130 процентҡа, мөгөҙлө эре малдар 139.8 процентҡа, һарыҡ һәм кәзәләр 417 процентҡа һәм ҡоштар 484 процентҡа үҫте. Был осор шулай уҡ малсылыҡтың продуктивлеген күтәреү менән дә характерлана. Государствоға быйыл бөтә төр малсылыҡ продукттарын тапшырыу планының тулыһынса, срогынан алда үтәлеүе быға йәнле миҫалы булып тора.

Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреү буйынса районның ҡайһы бер колхоздары бик ҙур уңыштарға өлгәштеләр.

Миҫалға «Победа» ауыл хужалығы артелен генә алыу ҙа етә. Колхоз правлениеһе, партия ойошмаһы менән берлектә, малсылыҡ фермаларында ныҡлы эске тәртип урынлаштырҙы. Ҡыш та, йәй ҙә малдар билдәле бер режим буйынса тәрбиәләнә. Мал аҙығы етешмәү колхозда ғәҙәттән тыш хәл итеп баһаланыла. Ләкин бында ундай хәлдең булғаны юҡ. Быға шуның өсөн дә бөтә төр малдар буйынса ла государство планының байтаҡҡа арттырылып үтәлеүе осраҡлы хәл түгел.

Һыйыр һауыусы иптәш А. Жирикованың эш тәжрибәһе айырыуса иғтибарға лайыҡлы. Ул үҙенә беркетелгән һәр бер һыйырҙан берәр быҙау алып үҫтерҙе. Һыйырҙарҙы ул көнөнә өс тапҡыр һауа һәм уларҙы тәнгә шарттарҙа ла бөтәүлеккә сығара. Быҙың һөҙөмтәһендә ул ағымдағы йылдың 8 айы эсендә генә фуражлағы һәр бер һыйырҙан 1000 — 1200-әр литр һөт һауып алды.

Колхоздың һарыҡ ҡараусылары ла һарыҡтарҙың план буйынса бәрәсләүҙәренә өлгәштеләр һәм быйыл һәр бер 100 баш һарыҡтан 130 бәрәс алынды. Был ауыл хужалығы артелендә хәҙер биш ферма бар. Бында шулай уҡ ҡурбәләр ҙә үҫтерелә. «Победа» ауыл хужалығы артеленән һатып алынған ҡурбәләр иҫәбенә быйыл районың башҡа байтаҡ колхоздарында ла ҡошсолоҡ фермалары ойоштоторолдо.

«1 Май», «Ҡыҙыл һүрәм», «Ирҡ» һәм башҡа бик күп колхоздарҙа ла общественный малдарҙы тәрбиәләү яҡшы ойошторолған. Шул һөҙөмтәлә был ауыл хужалығы артелдәрендә малдарҙың үлеү ваҡиғаһы булғаны юҡ. Уларҙың продуктивлеге лә арткандан-арта бара. «20 лет Октября» һәм «Ҡыҙыл һүрәм» колхоздарында быға тиклем сусҡасылыҡ фермалары юҡ ине. Быйыл улар был фермаларҙы ойоштороҙолар. Хәҙерге ваҡытта районда ни бары 3 колхозында ғына икешәр ферма бар. Күпселек ауыл хужалығы артелдәрендә 4—5-әр малсылыҡ фермаһы булдырылды.

Хәҙер колхоздарҙа малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эштәре йәйелдерелде. Быйыл районда общественный малдар өсөн 130 яңы бина төҙөлә, булғандарына ремонт үткәрелә. Колхоздарҙың малдары ҡышҡы осорға етерлек күләмдә аҙыҡ менән тәьмин ителә. Малдарҙы еңел ҡышлатыу өсөн беҙҙә бөтә мөмкинлектәребеҙ бар.

С. Юнашев.
Зианчура районы ауыл хужалығы бүлегенең баш зоотехнигы.

Газетала баҫылмаған материалдар эҙенән

Урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙа булған етешһеҙлектәр бөтөрөлдө

Шул йылдың сентябрь айында Ҡыйғы районының «Шидели», «Шуляма», «Красное знамя», «Память Ильича» һәм «Красная звезда» колхоздарында урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙа булған етешһеҙлектәр тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы редакцияһына хат килгәйне.

Авторҙың хатында күрһәтелгән факттар ВКП(б)-ның Ҡыйғы район комитеты тарафынан урындарҙа тикшерелде һәм тулыһынса дөрөҫ тип табылды.

Район комитеты был колхоздарҙағы урожай йыйнауҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа булған артта ҡалыусанлыҡты бөтөрөү өсөн конкрет саралар күрҙе һәм практик ярҙам күрһәтте.

Партия тормошо

Һайлаусылар араһында политик агитацияны киң йәйелдерәйек

Өфө ҡалаһының Ленин районында хәҙерге ваҡытта 3 меңдән ашыуыраҡ агитатор һайлаусылар араһында агитацион эш алып бара. Халыҡ араһында агитацион эштә интеллигенция, предприятие стахановсылары, етәксе партия, совет һәм хужалыҡ работниктәре йәлеп ителгәндәр. Агитаторҙарҙың күпселеге — ВКП(б) ағзалары һәм комсомолецтар.

Политик агитация предприятиеларҙа, учреждениеларҙа, дөйөм торлаҡтарҙа һәм халыҡтың йәшәгән урынында алып барыла. Агитаторҙар хеҙмәтсәндәргә социализм иленең һайлау закондарын, Сталинсе Конституцияның төп принциптарын, партия һәм хөкүмәттең тышҡы һәм эске политикаһын аңлаталар, һуғыштан һуңғы осорҙа беҙҙең халҡыбыҙ тарафынан өлгәшелгән күренекле еңеүҙәр тураһында, производствоның иң яҡшы стахановсылары, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре тураһында һөйләйҙәр.

Предприятие йәки учреждениеның эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре урындағы Советтарға һайлауҙарҙа үҙҙәренең торған урындарына ҡарап, төрлө һайлау участкаларында һәм төрлө һайлау округтарында ҡатнашыуҙары айҡанлы район партия ойошмаһы халыҡ араһында агитацион эште уларҙың торған урындары буйынса һайлау участкаларында алып бара. Район партия ойошмаһы тарафынан һайлау участкаларында алып барылған агитацион-массовый эштең күләме һәм сифаты һайлауҙарҙы уңышлы үткәреүҙә хәл иткес әһәмиәткә эйә. Бына шуға күрә лә район партия ойошмаһы агитацион-массовый эште һайлаусыларҙың йәшәгән урындарында киңерәк йәйелдерергә тырыша.

Партияның электротехник завод эргәһендәге тәүге ойошмаһы һайлаусылар араһында эшләү өсөн 110 агитатор бүлде. Бөтә агитаторҙар ҙа һайлау участкаһы буйынса айырым йорттарға һәм квартиралар беркетелгәндәр. Агитаторҙар һайлаусылар араһында системалы һәм ҙур политик эш алып баралар. Лекциялар, докладтар яһала, газета уҡыуҙар, беседалар үткәрелә. Агитпунктта күргәҙмә агитация киң ҡулланыла.

Күп кенә агитаторҙар хеҙмәттә шәхси өлгө һәм большевистик һүҙ менән хеҙмәтсәндәрҙең производство һәм политик активлеген артабан күтәреүгә булышлыҡ итәләр, предприятиеларҙың эшсәндәрен 1950 йылғы государство пландарын срогынан алда үтәү өсөн көрәшкә мобилизовать итеүҙә партия ойошмаһына ярҙам күрһәтәләр.

Агитаторҙар Горячев, Южаков, Кампер иптәштәр эшселәр йыйылышында эшләп сығарыуҙың көндәлек нормаларын 130—150 процентҡа үтәргә йөкләмә алдылар. Улар өлгөһөнә эйәреп заводтың бик күп эшселәре, шулай уҡ, күтәренке йөкләмәләр алдылар. Улар һүҙҙәрендә торалар һәм көндәлек нормаларын 150—160 процентҡа үтәйҙәр.

Һайлау участкаларында агитацион-массовый эш алып барыуҙа агитпункттар ҙур роль уйнайҙар. Агитпункттарҙа докладтар, лекциялар уҡыла, консультациялар, беседалар үткәрелә. Шулай уҡ уларҙа агитаторҙарҙың семинарҙары һәм инструктив кәңәшмәләре була.

Район партия ойошмаһы агитпункттарҙы йыһазландырыуҙа, халыҡ араһында политик агитацияны йәйелдереү эшендә агитпункт мөдирҙәренә практик ярҙам күрһәтеүгә ҙур иғтибар бирә. Агитпункттар бөтә һайлау участкаларында ла ойошторолғандар һәм хәҙерге ваҡытта һайлаусылар менән ҙур эш алып баралар.

Электр оборудованиелары заводының партия ойошмаһы тарафынан ойошторолған агитпункт хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар үткәреү тураһында РСФСР Верховный Советы Президиумының Указын иғлан иткәндән һуң икенсе көнлә үк эшкә башланы. Агитпункт биш(енсе) номерлы библиотека бинаһына урынлашҡан, ул таҙа, яҡты һәм яҡшы итеп йыһазландырылған. Агитпунктта бик күп һанда газеталар, журналдар, һайлауҙар тураһында Положение, художестволы һәм политик әҙәбиәт бар. Агитпункт мөдире иптәш Ғәйнанов тәжрибәле кеше. Ул дүртенсе йыл агитпункт мөдире булып эшләй. Эште ныҡлы план буйынса алып бара. Планда агитаторҙарҙың семинары йәки инструктив кәңәшмәләре, һайлаусылар өсөн лекциялар, докладтар, коллектив һәм индивидуаль консультациялар ҡасан, ниндәй сәғәттәрҙә һәм ниндәй темаға үткәрелеүе ентекле рәүештә күрһәтелә.

Агитпунктта халыҡ-ара хәл, ағымдағы момент, Сталинсе Конституция тураһында, совет һайлау системаһы, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре тураһында лекциялар уҡыла. Һайлаусыларҙы ҡыҙыҡһындырыусы мәсьәләләр буйынса консультациялар ойоштороло. Бында халыҡ һәр ваҡытта күп була. Һайлаусылар газета, журналдар, художестволы китаптар уҡырға, агитаторҙар беседаларҙы нисек итеп яҡшыраҡ үткәреү тураһында кәңәштәр алыу һәм эшләнгән эш хаҡында белдереү өсөн киләләр.

Агитпунктта политик агитация һайлаусыларҙың талаптарын иҫәпкә алып төҙөлә, бында йорттар тураһында, илебеҙҙең общественный политик тормошонда ҡатын-ҡыҙҙарҙың ҡатнашыуы, балаларҙы тәрбиәләү һәм башҡалар тураһында кәрәкле әҙәбиәт бар.

Электр оборудованиелары заводының партия ойошмаһы һайлау участкаһында эшләү өсөн 85 агитатор составында агитколлектив төҙөнө. Ибраһимов, Щеголев, Левшин, Яковлев иптәштәр иң яҡшы агитаторҙар булып иҫәпләнәләр. Улар үҙ һайлаусыларын яҡшы беләләр һәм уларҙың дуҫтары-кәңәшселәре булып торалар. Был агитаторҙар һайлаусылар араһында авторитет менән файҙаланалар.

Һайлаусының доклад, лекция, беседа тыңлай алыуы өсөн генә түгел, ә культуралы ял итеүе өсөн дә район партия ойошмаһы агитпункттарҙы йыһазландырыуға ҙур иғтибар бирә. «Башҡирия» гостиницаһы эргәһендәге агитпунктта патефон, радио, төрлө әҙәбиәт, домино һәм шашка-шахматтар бар. Унынсы номерлы мәктәп, таҡта ярыу заводы, 9-сы номерле мәктәп эргәһендәге агитпункттар ҙа яҡшы йыһазландырылғандар.

Һайлауҙарға әҙерлек осоронда һайлаусылар араһында эш политик агитацияның бөтә формаларын дөрөҫ файҙаланыуҙы талап итә. Шуға күрә район партия ойошмаһы лекция һәм докладтар үткәреү менән генә сикләнмәй, ә групповой һәм индивидуаль беседаларҙы ойоштороуға ла ҙур иғтибар бирә. Агитаторҙың һайлаусылар менән индивидуаль беседаһы халыҡтың ихтыяждарын, талаптарын яҡыныраҡ белергә һәм уларға кәрәкле ярҙамды күрһәтергә мөмкинлек бирә.

Үткәрелгән йыйылыштарҙа һайлаусылар район Советының, хужалыҡ ойошмаларының һәм айырым депутаттарҙың эшендәге етешһеҙлектәрҙе ҡаҙал тәнҡитләйҙәр. Район партия ойошмаһы был тәнҡитте яҡлай, уны үҫтерә һәм булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн кәрәкле саралар күрә.

Һайлауҙарға әҙерлек осоронда массовый-политик эш алып барыуҙа агитаторҙарҙың һәм пропагандистарҙың сереҙ ролде уйнарға саҡырылғанлыҡтарын иҫәпкә алып, партияның район комитеты, уның пропаганда һәм агитация бүлеге агитаторҙарҙың эшенә даими контролде тормошҡа ашыралар, уларҙы большевистик агитация искусствоһына, большевиктар партияһының политикаһын нисек итеп асыҡ, аңлайышлы, ябай һәм ышандырырлыҡ итеп аңлатыу кәрәклегенә өйрәтәләр.

Партия район комитетының партия кабинеты эргәһендә һәм ҙур предприятиеларҙа агитаторҙарҙың семинарҙары үткәрелә. Һайлауҙарға әҙерлек осоронда агитацион-массовый эштең бурыстары тураһында докладтар менән агитаторҙарҙың йыйылыштары үткәрелә.

Уңыштар менән бер рәттән күп кенә етешһеҙлектәр ҙә бар. Партияның ҡайһы бер тәүге ойошмалары хәҙергә көнгә тиклем тейешенсә эш йәйелдермәгәндәр. Ҡайһы бер агитпункттар әле булһа тулыһынса йыһазландырылмағандар. Партияның айырым тәүге ойошмалары агитколлективтарға йомшаҡ етәкселек итәләр. Һөҙөмтәлә айырым агитаторҙар агитацион эште түбән кимәлдә алып баралар.

Ошо көндәрҙә район партия активының йыйылышы булып үтте. Унда хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы район партия ойошмаһының бурыстары тураһында мәсьәлә тикшерелде. Унда ҡатнашыусылар үҙ сығыштарында күп кенә етешһеҙлектәрҙе әйттеләр. Йыйылыш һайлау участкаларында политик агитацияны көсәйтеүгә йүнәлтелгән ҡарар ҡабул итте.

Г. Вәлиев,

ВКП(б)-ның Ленин райкомы секретары.

Пропагандистәр һайлап алыуға—серьез иғтибар

ВКП(б)-ның Йомағужа райкомы партия мәғариф селтәрен комплектовать итеүҙе үҙ ваҡытында тамамланы. Быйыл районда 12 политик мәктәп, «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса 26 түңәрәк, шул иҫәптән юғарылатылған типтағы биш түңәрәк эшләй. Политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙә 298 коммунист уҡый. Улар үҙҙәренең әҙерлектәренә һәм теләктәренә ҡарап комплектовать ителделәр.

Политик мәктәп һәм түңәрәктәргә етәкселек итеү өсөн яҡшы әҙерлекле коммунистар йәлеп итеүҙе. Сентябрь айының һуңғы көндәрендә пропагандистар өсөн ике көнлөк семинар үткәрелде. Уҡыу барышында бындай семинарҙар даими рәүештә эшләйәсәк.

Ә. Исаҡаев.

Октябрь алды социалистик ярышы

Черниковск электр лампалары заводының бөтә цехтары һәм бригадалары ла тыныслыҡтың стахановсы вахтаһында эшләйҙәр.

Һүрәттә: бында киңәүсе иптәш В. Майорова. Ул һәр бер сменала икешәр норма үтәй.

Л. Яҡупов фотоһы.

Продукцияның яңы төрөн үҙләштерәләр

Башҡортостан «Разнопромсоюз» системаһындағы промышленность артелдәре Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, һуңғы айҙарҙа айырыуса ҙур хеҙмәт күрһәткестәренә өлгәштеләр. Бик күп артелдәр хәҙер дөйөм хеҙмәт күтәрелешендә эшләп, продукцияның яңы төрөн үҙләштерәләр.

Ишембай ҡалаһындағы «Тәрмән-Йылға» һәм «Тәйрүк» промышленность артелдәре тарафынан быйыл гипсоблоктың яңы төрө табылды һәм пландан тыш 1 мең 509 тонна юғары сифатлы алебастр етештерелде.

Өфө ҡалаһының «Объединение» артеле члендәре олиф ҡайнатыу цехын төҙөү һәм монтажлау эштәрен тамамланылар. Артель ошо көндәрҙә яһалма олиф етештерә башлаясаҡ.

Яңы төр продукция етештереүсе артелдәр иҫәбенә шулай уҡ Белорет ҡалаһының «Красный домовик», Ишембай ҡалаһындағы башҡа артелдәрҙе лә индерергә мөмкин.

«Башразнопромсоюздың» хәҙер бөтә артель хужалыҡтары ла Октябрҙең 33 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

А. Бәйшев.

Петр Пугачевтың өлгөлө эше

Петр Пугачев 17 йыл инде комбайн менән урожай йыйнай.

Петр Пугачев Йылайыр бөртөклө ашлыҡ совхозында 17 йыл эсендә 16 мең 902 гектар майҙандың урожайын йыйнаған.

Үҙ эшенең оҫтаһы булыу уға урожай йыйнауҙың тәүге көндәренән үк юғары етештереүсәнлеккә өлгәшеү мөмкинлеген бирҙе. Һуңғы көндәрҙә агрегаттың хеҙмәт етештереүсәнлеге тағы ла күтәрелде. Иптәш Пугачев бер көндә 55 гектар майҙандың урожайын йыйнауға өлгәште. Уға был сик түгел ине әле. Ул икенсе көндө 60 гектар, ә өсөнсө, дүртенсе көндәрҙә 67-шәр гектар майҙандың урожайын йыйнаны.

Иптәш Пугачев 21 эш көнөндә 1470 гектар майҙандың урожайын йыйнаны.

И. Зарипов,

Баймаҡ районы, Йылайыр бөртөклө ашлыҡ совхозы.

Һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһе тураһында

КОММЮНИКЕ

21 октябрҙә иртән Прагала Чехословакия республикаһы Сит ил Эштәре Министерствоһының бинаһында Советтар Союзы, Польша, Чехословакия, Румыния, Германия демократик республикаһы, Венгрия, Албания һәм Болгария Сит ил Эштәре Министрҙәре Кәңәшмәһенең икенсе ултырышы булды. Албания вәкиле В. Цапаллин председателлек итте. Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһындағы мәсьәләне тикшереү дауам иттерелде. Бөтә делегациялар ҙа ҡатнашҡан дискуссиянан һуң индерелгән тәҡдимдәрҙе редактировать итеү өсөн комиссия төҙөлдө.

Конференцияның артабанғы ултырышы 21 октябрҙең кисендә буласаҡ.

Һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһе үҙенең эшен тамамланы

СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы Сит ил Эштәре Министрҙәре Кәңәшмәһенең 21 октябрҙә кис менән һуңғы ултырышы булды.

Болгарияның сит ил эштәре Министры М. Нейчев председателлек итте.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның—АҠШ, Великобритания һәм Францияның Нью-Йорклағы кәңәшмәһе тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар айҡанлы кәңәшмә белдереү тексын ҡабул итте. Был белдереүҙең тексы айырым рәүештә иғлан ителә.

СССР Министрҙәр Советы Председателенең Урынбаҫары В. М. Молотовтың Чехословакия Республикаһы Президенты Клемент Готвальдтә булыуы

ПРАГА, 21 октябрь, (ТАСС). Бөгөн СССР Министрҙәр Советы Председателенең Урынбаҫары, В. М. Молотов Чехословакия Республикаһының Президенты Клемент Готвальдтә булды.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүенә откликтар

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА, 22 октябрь, (ТАСС). Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүен бөтә газеталар ҙа бөгөн беренсе биттәрҙә баҫып сығарҙылар һәм иптәш В. М. Молотовтың һәм кәңәшмәлә ҡатнашҡан башҡа кешеләрҙең портреттарын урынлаштырғандар.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 22 октябрь, (ТАСС). Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүен бөгөн Польшаның бөтә газеталары ла баҫып сығарҙылар. Газеталар шулай уҡ был Белдереүгә арналған мәҡәләләр урынлаштырғандар.

«Трибуна люду» газетаһы баш мәҡәләлә Прага кәңәшмәһенең ҙур әһәмиәтен билдәләй. СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының сит ил эштәре министрҙәре үҙ халыҡтары исеменән Германия мәсьәләһендә көнбайыш державаларҙың агрессив политикаһын фашлауы һәм дөйөм тыныслыҡ интерестарына яраҡлы рәүештә, Германияның күршеләре интерестарына яраҡлы рәүештә һәм герман халҡының интерестарына яраҡлы рәүештә Германия мәсьәләһен хәл итеүҙә яңы мөмкинлектәрен асыуы белдереү яһанылар.

Белдереүҙә булған тәҡдимдәр, тип яҙа унан ары газета, ер шарындағы бөтә намыҫлы кешеләрҙең иң төрлө ынтылыштарына яуап бирәләр. Был тәҡдимдәр Германия халҡының ынтылыштарын сағылдыралар. Уның вәкилдәре Прага кәңәшмәһендә ҡатнаштылар. Был тәҡдимдәр Советтар Союзының эҙмә-эҙлекле тыныслыҡ политикаһының артабанғы көсәйтелеше булып торалар.

«Жице Варшавы» газетаһы былай тип яҙа: һигеҙ государство донъялағы бөтә халыҡтар иғтибарын ошоға йүнәлтте: АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәренең политикаһы—Германияның регуляр армияһын аяҡҡа баҫтырыу һәм Көнбайыш Германияны агрессия базаһына әүерелдереү политикаһы был хөкүмәттәр тарафынан алынған йөкләмәләрҙе боҙа һәм яңы һуғыш ҡурҡынысын барлыҡҡа килтерә.

Белдереү, тип яҙа йомғаҡлау һүҙендә газета, тыныслыҡтың реаль программаһы булып тора. Бер ниндәй ҙә пропаганда тыныслыҡтың был программаһының бөйөк әһәмиәтен халыҡтар алдында кесерәйтә алмаясаҡ.

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ, 22 октябрь, (ТАСС). Бөгөн Болгарияның бөтә газеталары ла Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүен баҫып сығарҙылар.

Газеталар шулай уҡ һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһе тураһындағы коммюникене лә иғлан итәләр.

РУМЫНИЯ

БУХАРЕСТ, 22 октябрь, (ТАСС). Бөгөн кис менән «Скынтейя» газетаһының махсус номеры сыҡты. Унда һигеҙ государство сит ил эштәре Министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһе тураһында коммюнике һәм Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүе баҫылып сыҡҡан.

Өлгәшелгән уңыштарҙы тағы ла арттырырбыҙ

Партия һәм хөкүмәтебеҙ быйыл Учалы районы колхоздарына айырыуса ҙур ярҙамдар күрһәтте. МТС-тар, колхоздар һәм Байрамғол совхозы ундарса комбайндар, ауыл хужалығы машиналары алдылар. Хөкүмәт беҙҙең колхоздарыбыҙға юғары сифатлы орлоҡ һәм ашлыҡ-туҡлыҡ менән дә ярҙам итте.

Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең шундай ҙур ярҙамына Учалы районы колхозсылары, механизаторҙары, совхоз работниктәре намыҫлы хеҙмәт менән яуап бирҙеләр. Быйыл районда яҙғы сәсеү үткән йылдарға ҡарағанда, ойошҡан рәүештә, иң яҡшы агротехник сроктарҙа үткәрелде. Быйылғы сәсеү майҙаны үткән йылдарға ҡарағанда байтаҡҡа артыҡ булыуға ҡарамаҫтан, ул 12—14 эш көнөндә тамамланды.

Яҙғы сәсеү эштәрен юғары сифатлы итеп үткәреү, сәсеүлектәргә яҡшы тәрбиә биреү беҙҙең районда ла быйыл мул урожай үҫтереп алыу мөмкинлеген бирҙе. Алынған социалистик йөкләмә буйынса уртаса урожайлылыҡ гектарынан 10 центнер булырға тейеш ине. Игендәрҙең төшөмөнә ҡарағанда, уртаса урожайлылыҡ бынан да артыҡ булырға тейеш. Ҡайһы бер колхоздарҙа, айырым участкаларҙа ашлыҡтың төшөмө 25—30 центнерҙа етә. Быны бигерәк тә «Урал», «Ҡыҙыл партизан», «Ҡыҙыл маяҡ», «Өрген» һәм башҡа күп кенә колхоздарҙың участкаларында күреп була.

Учалы районы колхозсылары ҙур хеҙмәт һалып үҫтерелгән мул урожайҙы мөмкин тиклем ҡыҫҡа срокта, юғалтыуһыҙ йыйнап алыу бурысын ҡуйҙылар. Быйыл Урал арты райондарында һауа шарттары айырыуса насар булды. Урожай йыйнауҙы серьез ҡыйынлыҡлы шарттарҙа үткәрергә тура килде. Шуның өҫтәүенә, быйыл беҙҙә урожай йыйнау майҙаны үткән йылға ҡарағанда, һигеҙ мең гектарға артыҡ ине. Бына шуға ҡарамаҫтан, быйыл урожай йыйнау 20-25 эш көнөндә тамамланып, юғалтыуҙар үткән йылдарға ҡарағанда әҙерәк булды. Сөнки бөтә эштәр ҙә, быйыл элекке йылдарға ҡарағанда яҡшыраҡ ойошҡанлыҡ менән, планлы рәүештә үткәрелде.

«1950 йылда урожай йыйнауҙы һәм ауыл хужалығы продукттары әҙерләүҙе үткәреү тураһында» СССР Министрҙәр Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарары был осорҙа район партия, совет ойошмаларының, киң колхозсылар массаһының төп эш программаһы булып торҙо. Урожай йыйнау эшенә тотонор алдынан был ҡарар район партия активы йыйылышында, бөтә тәүге партия ойошмаларының, колхозсыларҙың дөйөм йыйылыштарында өйрәнелде, колхоздарҙа, МТС-тарҙа бөтә эш ошо ҡарарға ярашлы рәүештә планлаштырып ойошторолдо.

Дүртәйлә игенселәренең урожай йыйнау һәм иген әҙерләү пландарын срогынан алда үтәү тураһындағы саҡырыуҙары бөтә колхоздарҙа, МТС-тарҙа киң рәүештә тикшерелде. Колхозсылар һәм механизаторҙар был патриотик саҡырыуға ҡушылып, алған йөкләмәләрен ҡайтанан ҡарап сыҡтылар, иген әҙерләү планын һәм урожай йыйнауҙы беренсе октябргә үтәргә ҡарар иттеләр.

Район партия ойошмаһы бөтә колхоздарҙа һәм МТС-тарҙа алынған йөкләмәләрҙе үтәү буйынса политик-массовый эш йәйелдерҙе. Урожай йыйнау эштәре башланыр алдынан һәм эш барышында партияның тәүге ойошмалары секретарҙары менән семинарҙар үткәрелде, ошо ҡуйылы эштәр осоронда тәүге ойошмаларҙың бурыстары тураһында мәсьәләләр тикшерелде.

Был көндәрҙә колхоз баҫыуҙарында, трактор бригадаларында, комбайн агрегаттарында 780 агитатор массовый-агитацион эш алып барҙы. Агитаторҙар армияһы көндөң актуаль мәсьәләләре тураһында беседалар үткәрҙе, эш өҫтөндә ҡысҡырып газеталар уҡыны, социалистик ярыш һөҙөмтәләрен киң популярлаштырыуҙы ойошторҙо, боевой листоктар сығарҙы.

Большевистик агитацияның ыңғай һөҙөмтәһен алдынғы «Ҡыҙыл партизан», «Коммунар» колхоздарының агитколлективтары эшендә күреп була. «Ҡыҙыл партизан» колхозында 35 агитаторҙы берләштергән көслө агитколлектив эшләй. Был агитколлектив менән коммунист иптәш Хафизов етәкселек итә. Мосолимов, Усманов Ғәйсә кеүек тырыш агитаторҙар ярымлы һүҙ, ялҡынлы агитация менән үҙҙәренә беркетелгән участкаларҙың бик һайбат уңыштарға өлгәшеүен ойоштороусылар. Был тырыш агитколлектив колхоз правлениеһына урожай йыйнау осоронда ҙур практик ярҙам күрһәтә алды. Шуның аркала райондағы ошо иң ҙур колхоз иген әҙерләү планын срогынан байтаҡҡа алда үтәүҙе тәьмин итте.

Был осорҙа колхоз партия ойошмаларының ойоштороусылыҡ ролдәре бик ныҡ күтәрелде. Райондың 38 колхозында партия ойошмаһы бар. Бына ошо ойошмаларҙа тороусы 268 коммунистың 179-ы туранан-тура урожай йыйнау, иген әҙерләү эшендә ҡатнашлыҡ итте. Коммунистар бөтә эште социалистик ярыш нигеҙендә ойоштороусылар һәм үҙҙәре практик өлгө күрһәтеүселәр булдылар. Эрелә телгән «Правда» исемендәге колхоздың комсомол ойошмаһы секретары, коммунист иптәш Әхмәлиев ябай машиналар менән урожай йыйнау өсөн комсомолецтарҙан махсус группа ойошторҙо. Комсомолецтар көндәлек нормаларын арттырып үтәнеләр. Әхмәлиев үҙе ураҡ машинаһы менән көндәлек нормаһын берәр ярымға еткереп үтәп барҙы.

Юғары урожай өсөн, иген өсөн көрәштә трактор бригадаларында ойошторолған партия группалары айырыуса ҙур роль уйнанылар. Быйыл районда бөтәһе 21 урында партия группаһы ойошторолдо. Уларҙың күпселеге трактор бригадаларында эшләп киләләр. «Яңы юл» колхозын хеҙмәтләндереүсе иптәш Хисмәтуллин етәкселек иткән, «Трактор» колхозын хеҙмәтләндереүсе иптәш Курамшин етәкселек иткән партия группаларының быйылғы эштәре күп партия ойошмалары өсөн гүзәл өлгө булып тора ала. Был колхоздар үҙҙәрен хеҙмәтләндереүсе трактор бригадаларының намыҫлы эштәре һөҙөмтәһендә, мул урожай үҫтереп алыуға өлгәштеләр, урожай йыйнау планын ҡыҫҡа срокта, иген әҙерләүҙе срогынан алда үтәнеләр. «Трактор» колхозы баҫыуҙарында эшләүсе алдынғы комбайнер Армеев үҙ комбайны менән 600 гектар урожай йыйнаны, 8 мең центнер ашлыҡ һуҡты. «Яңы юл» колхозын хеҙмәтләндереүсе комбайнер Буляков Искәндәр үҙ өҫтөнә алған социалистик йөкләмәһен арттырып үтәне.

Быйыл МТС-тарҙың комбайн парктары тәнәфетланерлек эшләмәү һөҙөмтәһендә урожай йыйнау эштәренең күпселек өлөшөн колхоздарҙың үҙҙәренә үткәрергә тура килде. Район партия ойошмаһы колхоздарҙа булған кесте, эске мөмкинлектәрҙе тулыһынса хәрәкәткә килтереү йүнәлешендә хәл иткес саралар күрҙе. Колхоз партия ойошмалары, колхоз правлениелары менән берлектә, урындағы бөтә көсте урожай йыйнауға күтәрҙеләр, көндәлек эш нормаларын тулыһынса үтәп барыуҙы ойошторҙолар. Ошо һөҙөмтәлә быйыл йыйнап алынған 33875 гектар урожайҙың 21 мең гектарын ябай машиналар, ураҡсылар, салғысылар башҡарҙылар.

Район урожай йыйнауҙың тәүге биш көнлөктәрендә серьез рәүештә артта барҙы. Был әҙәклектән йылдам рәүештә сығыу маҡсатында район партия ойошмаһына киҫкен саралар күрергә тура килде. Райком, район Советы исполкомы члендәре, район активы колхоздарға сыҡтылар. Колхоз партия ойошмаларына, урындағы Советтарға, колхоз правлениеларына практик ярҙамдар күрһәттеләр.

Район иген киптергестәренең етерлек булмауы арҡаһында быйыл серьез ауырлыҡтар кисерҙе. Күпселек колхоздар был йәһәттән урожай йыйнауҙы әҙерлекһеҙ ҡаршы алғайнылар. Шуға күрә ҡыҙыу эш барышында өҫтәлмә рәүештә иген киптергестәр төҙөргә, булғандарын аяҡҡа баҫтырырға тура килде. Райондың колхоздары быйыл Григорьев системалы 10 яңы иген киптергес һатып алдылар, Гоголев системалы 3 киптергес һәм 20-ләп ябай иген киптергес төҙөнөләр.

Юғарыла күрһәтеп үтелгән, ныҡышмалы рәүештә тормошҡа үткәрелгән саралар беҙгә урожай йыйнау эшен тулыһынса 5 октябргә тамамларға, иген әҙерләү планын 107 процентҡа үтәргә мөмкинлек бирҙе. Иген әҙерләү пункттарына быйыл, үткән йылға ҡарағанда, 280 мең бот(ҡа) артыҡ иген тапшырылды. Хәҙер колхоздарға МТС-тар тарафынан бирелгән счеттар буйынса иген әҙерләү дауам иттерелә.

Районда быйыл колхоздарҙың орлоҡсолоҡ хужалыҡтары ныҡлы нигеҙгә һалынды. Бөтә колхоздар ҙа үҙҙәренең киләһе йылғы сәсеү планына етерлек кимәлдә орлоҡ менән тәьмин итә алдылар. Колхозсылар үҙҙәренең хеҙмәт көндәренә, үткән йылдарға ҡарағанда, күберәк иген һәм башҡа ауыл хужалығы продукттары аласаҡтар.

Район партия, совет ойошмалары быйыл государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын срогынан алда үтәүҙе тәьмин итеү йүнәлешендә лә серьез саралар күрҙеләр. Ошо һөҙөмтәлә колхоздарҙың государствоға ит тапшырыу планы район буйынса 106 процентҡа, һөт тапшырыу планы 110 процентҡа үтәлде.

Хәҙер районда ашлыҡ һуғыу, туңға һөрөү, малсылыҡ хужалығын ҡышҡа әҙерләү эштәре алып барыла. Район хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын һәм урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһын бына ошо бурыстарҙы большевистик ойошҡанлыҡ менән үтәп билдәләйәсәктәр.

Ғ. Абдуллин,

ВКП(б)-ның Учалы райкомы секретары.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең ултырыштары

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең ултырышында көн тәртибендә «Тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәлә буйынса ете ил делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проектын тикшереү дауам итте.

Бөгөнгө иртәнге ултырышта был резолюция проектының өсөнсө бүлеген тикшереү дауам итте. Резолюция проектының был бүлеген үҙ делегацияһының яҡлауы тураһында белдереп, Бирма вәкиленең ҡыҫҡаса сығышынан һуң Белорус ССР-ы делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев сығыш яһаны. Ул, БМО-ның ҡораллы көстәрен төҙөү, шулай уҡ хәрби эксперттәр группаһын булдырыу тураһындағы тәҡдимдәр менән Белорус ССР-ының делегацияһы килешә алмай, сөнки был тәҡдим Именселек Советының хоҡуҡтарын кәмерәйтергә маташыу ғына булып тора, тип белдерҙе.

Белорус ССР-ы вәкиленең сығышы менән резолюция проектының өсөнсө бүлеген тикшереү тамамланды.

Комитет резолюция проектының дүртенсе бүлеген ҡарауға күсте.

Был бүлектең төп пункты Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының 10—14 члены составында коллектив саралар комитеты төҙөүҙе күҙҙә тота. Был комитетҡа Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының генеральный секретары һәм члендары менән консультация яһап, халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау һәм нығытыу өсөн файҙаланылыуы мөмкин булған методтарҙы, ҡоралды көстәрҙе ҡулланыуҙы күҙҙә тотоусы методтарҙы ла индереп, өйрәнеү эше тапшырыла.

Проект авторҙары исеменән был бүлекте нигеҙләп сығыш яһаған Канада вәкиле Пирсон, был комитеттең составы бер ни тиклем һуңлабыраҡ билдәләнеләсәк, тип күрһәтте.

Унан һуң сығыш яһаған Египет вәкиле резолюцияның дүртенсе бүлеген яҡланы.

СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский үҙенең сығышында, Советтар Союзы делегацияһы «ете ил резолюцияһы» проектының дүртенсе бүлегенең ҡабул ителмәсәлек булыуы тураһында белдергәйне инде, тип хәтергә төшөрҙө.

Унан ары Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе, «коллектив саралар комитетен» төҙөүгә ҡаршы килеп, СССР делегацияһы бөтәһенән элек Устав положениеларенән һәм практик тәртиптән сығып эш итә, тип аңлатты.

А. Я. Вышинский, агрессияға ҡаршы көрәш өсөн ҡоралды көстәрҙе файҙаланыу, шулай уҡ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ҡарамағында бындай көстәрҙең булыуы кәрәклеген СССР делегацияһы кире ҡаҡмай һәм агрессорға ҡаршы был көстәрҙе эффектлы файҙаланыу яғында тора, тип билдәләне. Ләкин быны БМО Уставына ярашлы рәүештә эшләргә кәрәк, сөнки унда бындай бурыстарҙы хәл итеү өсөн кәрәкле саралар билдәләнелгән, тип белдерҙе А. Я. Вышинский.

А. Я. Вышинский йомғаҡлау һүҙендә, бурыс — Устав тарафынан күҙҙә тотолған сараларға нindәй ҙә булһа яңы сараларҙы өҫтәүҙән түгел, ә Устав тарафынан билдәләнелгән сараларҙы тормошҡа ашырыуҙан тора, тип белдерҙе.

Канада вәкиле Пирсон, ете ил резолюцияһы проектының ҡарала торған бүлеген яҡлап, янынан сығыш яһаны. СССР вәкиленең һүҙҙәренә ҡаршы килеп, Пирсон, ете ил проекты тарафынан күҙҙә тотолған коллектив саралар комитете тик «мәғлүмәттәр йыйыу, уларҙы өйрәнеү, докладтар тапшырыу менән генә» шөғөлләнәсәк һәм шуға күрә бындай комитетты төҙөү, йәнәһе, БМО Уставын боҙоу булып тормай, тип раҫланы.

А. Я. Вышинский ҡыҫҡаса яуап телмәре менән сығыш яһаны. «Пирсон әфәнде был, ҙур булмаған комитет, ул тик мәғлүмәттәр йыйыу өсөн, уларҙы өйрәнеү һәм докладтар тапшырыу өсөн генә төҙәлә тине, — тип белдерҙе СССР делегацияһының етәксеһе.—Пирсон әфәнде үҙе үк, был комитет, мәҫәлән, «В» бүлегенә ярашлы рәүештә теге йәки был государство тарафынан ҡулланыласаҡ теге йәки был хәрәкәттәрҙең конституцион булмауҙары тураһында доклад тапшыра ала, тип белдерҙе», тине дауам итте А. Я. Вышинский.

«Бынан тыш, — тип дауам итте А. Я. Вышинский, — мин иғтибарҙы «В» бүлегендәге 11 пунктта комитет «В» бүлеге күҙҙә тотҡан средстволар һәм ресурстар ярҙамында, йәғни ҡоралды көстәр ярҙамында тыныслыҡты яҡлау өсөн ҡулланылыу мөмкин булған методтар тураһында доклад тапшыра ала, тигән нәмәгә йүнәлтәм.

Тимәк, — тип белдерҙе унан ары А. Я. Вышинский, — «коллектив саралар комитетенең» докладында ҡоралды көстәр ярҙамында «тыныслыҡты яҡлау» методтарына арналған өлөш тә була ала. Был шулай уҡ «В» бүлеге менән дә раҫлана. Унда, Генеральный Ассамблея «Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының члендарына алдағы пункттың ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу маҡсаттарында улар тарафынан ҡабул ителгән саралар тураһында «коллектив саралар комитетенә» мөмкин тиклем тиҙерәк хәбәр итергә тәҡдим итә», тип әйтелә. Шулай итеп, тине А. Я. Вышинский, БМО-ла член булған государстволар «коллектив саралар комитетенең» контроле аҫтына ҡуйылалар.

«Әгәр ҙә күпселек үҙенең бындай комитет контроле аҫтына ҡуйылыуы менән, суверенный государстволарҙың бындай комитет контроле аҫтына ҡуйылыуы менән ризалашһа, тине йомғаҡлау һүҙендә А. Я. Вышинский, ул ошо күпселек эше. Ләкин беҙ быны Уставҡа һәм уның төп принциптарына ҡапма-ҡаршы, килеүсе дөрөҫ булмаған нәмә тип иҫәпләйбеҙ.

Унан һуң сығыш яһаған Украина ССР-ы вәкиле Барановский, Именселек Советы полномочиеларенә нигеҙ функцияларҙы «коллектив саралар комитетенә» бирергә тәҡдим итәләр, тип күрһәтте. «Коллектив саралар комитеты» төҙөү тураһындағы ҡарарҙы ҡабул итеп, тип белдерҙе Барановский, Политик комитет, һис шикһеҙ, БМО Уставын боҙоу юлына баҫыр ине. Уставты бындай боҙоуға ҡаршы килергә кәрәк, һәм УССР делегацияһы «ете ил» резолюцияһы проектының был бүлегенә ҡаршы тауыш бирәсәк, тип белдерҙе Барановский.

Польша һәм Чехословакия вәкилдәре лә шулай уҡ резолюцияның был бүлеген ҡабул итеүгә ҡаршы сыҡтылар.

Шуның менән иртәнге ултырыш ябылды.

НЬЮ-ЙОРК, 19 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең 18 октябрҙәге кәндеҙге ултырышында ете государство резолюцияһы проектының бишенсе бүлеге тикшерелде. Билдәле булғанынса, был бүлек Генеральный Ассамблеяның БМО-ла член булған бөтә государстволарға «бергәләп үткәреләсәк хәрәкәттәргә тулыһынса булышлыҡ итеүҙе», БМО менән хеҙмәттәшлек итеп, был хәрәкәттәрҙә активыраҡ ҡатнашлыҡ итеүҙе һорап мөрәжәғәт итеүен күҙҙә тота. Куба һәм Чили вәкилдәре резолюция проектының был бүлеген ҡабул итеүҙе яҡлап сығыш яһанылар. Көньяҡ Африка Союзының вәкиле, тикшерелгән мәсьәләгә үҙенең тура-тура мөнәсәбәте булмағанлығын белдереп, был бүлеккә ҡаршы сыҡты. Унан һуң Боливия вәкиле сығыш яһаны. Ул, СССР делегацияһы резолюция проектының был бүлегенә ҡаршы килә, тип иҫбатларға маташты.

Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский һүҙ алды. Ул, резолюция проектының тикшерелә торған бүлеге нигеҙҙә БМО Уставының принциптарына ярашлы, тип белдерҙе.

А. Я. Вышинскийҙең сығышынан һуң комитет резолюция проектының преамбулаһын тикшереүгә күсте. Югославия, Израиль, Египет, Чили һәм Ливан вәкилдәре, ҡайһы бер төҙәтмәләрҙе индереп, «ете ил резолюцияһы» преамбулаһының төп положениелары менән ризалаштылар.

Унан һуң комитет резолюция проектының резолютив өлөшөнөң бүлектәрен тауышҡа ҡуйыуға күсте. Резолюцияның беренсе пунктына СССР делегацияһының төҙәтмәләре беренсе булып тауышҡа ҡуйылдылар. Улар кире ҡағылдылар. Унан һуң резолюция проектының беренсе ике пункты күпселек тауыш менән ҡабул ителде. (СССР, Украина ССР-ы, БССР, Польша һәм Чехословакия делегациялары был пункттарға ҡаршы тауыш бирҙеләр).

Тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия төҙөүҙе күҙҙә тотоусы өсөнсө пунктты тауышҡа ҡуйылу алдынан СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский өҫтәмә индерҙе. Был өҫтәмәнең асылы ошо комиссия составының мәсьәләне пленумға сығарғанға тиклем Политик комитет ултырышында билдәләнелеүенә ҡайтып ҡала. Был өҫтәмә бер тауыштан ҡабул ителде. Унан һуң сессия-ара комитетҡа һылтаныуҙарҙы был бүлектән алып ташлауҙы күҙҙә тотоусы совет төҙәтмәһе тауышҡа ҡуйылды. Был төҙәтмә 8 тауышҡа ҡаршы 44 тауыш менән кире ҡағылды, 8 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Күҙәтеүселәр группаһы тип аталған нәмәгә һылтаныуҙы ла алып ташлауҙы күҙҙә тотоусы совет төҙәтмәһе шулай уҡ кире ҡағылды. Унан һуң бүлектең айырым пункттары тауышҡа ҡуйылды. Улар Англия-Америка блогының күпселек тауышы менән ҡабул ителделәр.

«Ете ил резолюцияһы» проектының БМО-ла член булған илдәрҙең милли ҡоралды көстәренән БМО отрядтары тип аталған нәмәне бүлеүҙе күҙҙә тотоусы өсөнсө бүлеген ғөмүмән алып ташларға тәҡдим итеүсе совет төҙәтмәһе тауышҡа ҡуйылды. Ул 5 тауышҡа ҡаршы 47 тауыш менән кире ҡағылды, 6 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Өсөнсө бүлек тотош тауышҡа ҡуйғанда шулай уҡ Англия-Америка блогының күпселек тауышы менән ҡабул ителде.

Унан һуң «коллектив саралар комитетен» төҙөү тураһындағы дүртенсе бүлекте резолюция проектынан алып ташларға тәҡдим итеүсе СССР төҙәтмәһе тауышҡа ҡуйылды. Ул Англия-Америка блогындағы 46 делегацияның тауышы менән кире ҡағылды. Дүртенсе бүлек шулай уҡ механик күпселек менән ҡабул ителде.

Резолюцияның бишенсе бүлеге 58 тауыш менән ҡабул ителде.

Проекттың преамбулаһы бөгөнгө ултырышта һуңғы булып тауышҡа ҡуйылды. СССР делегацияһы тарафынан преамбулаға тәҡдим ителгән төҙәтмәләр Англия-Америка блогының механик күпселек тауышы менән кире ҡағылды. Преамбула 54 тауыш менән ҡабул ителде.

Проекттың бөтә бүлектәрен дә тауышҡа ҡуйғандан һуң комитет резолюция проектын тотош тауышҡа ҡуйыуҙы кисектерергә ҡарар итте. Башта тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия составын һәм «коллектив саралар комитетен» һайларға, ә һуңынан резолюция проектын тотош тауышҡа ҡуйырға ҡарар ителде.

Политик комитеттең 19 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 20 октябрь, (ТАСС). Политик комитеттең 19 октябрҙә булып үткән ултырышында көн тәртибендә «Тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәлә буйынса ете ил делегациялары тарафынан индерелгән резолюция проектын тикшереү дауам итте.

Ултырышты асҡандан һуң резолюция проекты авторҙары исеменән Англия вәкиле Янгер сығыш яһаны. Ул, резолюция проектының авторҙары был проект менән күҙҙә тотолған комитет һәм комиссиялар составының исемлеген тикшерҙеләр һәм уны комитет ҡарамағына индерәләр, тип белдерҙе. Тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссия составына 14 ил — Ҡытай, Колумбия, Франция, Чехословакия, Индия, Ирак, Израиль, Яңы Зеландия, Швеция, Пакистан, Советтар Союзы, Англия, АҠШ һәм Уругвайҙы индерергә билдәләнелде. Коллектив саралар комитеты, тип аталған комитет составына резолюция проектының авторҙары Австралия, Бельгия, Бразилия, Бирма, Канада, Египет, Франция, Мексика, Филиппины, Төркиә, Англия, АҠШ, Венецуэла һәм Югославияны индереүҙе билдәләгәндәр. Шул уҡ ваҡытта Янгер, резолюция проектының авторҙары был комитетте төҙәгән ваҡытта, комитет эшендә ҡатнашырға теләмәгән ҡайһы бер илдәрҙең белдереүҙәрен иҫәпкә алдылар, тип белдерҙе.

Бынан һуң сығыш яһаған АҠШ вәкиле Даллес, АҠШ делегацияһы, Именселек Советының даими члендары — бөйөк державалар комитет һәм комиссиялар составына инергә тейеш түгелдәр, тигән позицияла элеккесә көйөк үк тора, тип белдерҙе. Дискуссия барышында сығыш яһаусыларҙың байтағы бөйөк державалар вәкилдәрен комиссиялар һәм комитет составына индереүҙе талап итеү айҡанлы АҠШ делегацияһы улар менән ризалашырға мәжбүр булды.

Советтар Союзы вәкиле Я. А. Малик төҙәтмә индерҙе. Уға ярашлы рәүештә тыныслыҡты һаҡлау буйынса комиссия составына индерелгән илдәр исемлегендә «Ҡытай» һүҙе урынына «Ҡытай халыҡ республикаһы» тип әйтелергә тейеш. Советтар Союзы делегацияһы, тип белдерҙе Малик, түбәндәге реаль фактынан сығып эш итә, Ҡытайҙағы юғары власть Ҡытай халыҡ республикаһының үҙәк халыҡ хөкүмәте тормошҡа ашыра.

Комитетҡа йәнәһе бындай төр төҙәтмәләрҙе тикшерергә полномочие бирелмәгән, тип белдергән Франция вәкиленең тәҡдиме буйынса тауышҡа ҡуйыу булып үтте. СССР делегацияһының төҙәтмәһен тикшереү 41 тауыш менән кире ҡағылды.

Бынан һуң тыныслыҡты һаҡлауҙы күҙәтеү буйынса комиссияға тапшырылаған кандидаттар исемлеге тауышҡа ҡуйылды. Был исемлекте яҡлап 50 тауыш бирелде һәм 8 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Ҡаршы тауыш биреүселәр булманы. Тауыш биргәндән һуң Советтар Союзы вәкиле Я. А. Малик тауыш биреү айҡанлы түбәндәге белдереүҙе яһаны:

Тотош исемлек өсөн тауыш биреп, тине ул, Советтар Союзы делегацияһы «Ҡытай» төшөнсәһе аҫтында Ҡытай халыҡ республикаһын аңлай. Уның хөкүмәте Ҡытайҙа берҙән-бер, юғары һәм законлы власть булып тора.

Унан һуң «Коллектив саралар комитеты» тип аталған комитет составы тураһында резолюция проекты авторҙарының тәҡдиме ҡабул ителде. Был комитет составына индерелгән кандидаттарҙың юғарыла күрһәтелгән исемлеге өсөн 50 тауыш бирелде һәм 5 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Тауыш биргәндән һуң Советтар Союзы вәкиле Я. А. Малик белдереү яһаны. Ул, Советтар Союзы делегацияһы СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский тарафынан аңлатылған сәбәптәр буйынса «коллектив саралар комитетен» төҙөүгә ҡаршы тауыш биреү айҡанлы, Советтар Союзы делегацияһы был комитет составы буйынса тауыш биреүҙә ҡатнашманы, тип күрһәтте.

Политик комитет «ете ил» резолюцияһының проектын тотош тауышҡа ҡуйыуға күсте. 50 делегат был проектты ҡабул итеү өсөн тауыш бирҙе. СССР, УССР, БССР, Польша һәм Чехословакия уға ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Унан һуң комитет Совет резолюцияларының ике проектын тауышҡа ҡуйыуға күсте. «Тыныслыҡҡа теләһә ниндәй ҡурҡынысты йәки агрессия актын асыҡлау буйынса һәм халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте һаҡлауға яныу мөмкин булған бәхәстәрҙе йәки ситуацияларҙы тыныс юл менән яйға һалыу буйынса Устав тарафынан күҙҙә тотолған сараларҙы тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итеү өсөн кәрәкле сараларҙы ҡабул итергә», шулай уҡ «БМО-ла член булған государстволарҙың Именселек Советы ҡарамағына ҡоралды көстәр биреүҙәре һәм хәрби штаб комитетенең эффектлы эшләүе тураһында БМО Уставының 43, 45, 46, һәм 47-се статьяларының положениеларын тиҙерәк тормошҡа ашырыу буйынса саралар эшләргә» Генеральный Ассамблея Именселек Советына тәҡдим итә, тип ҡуйылған резолюция беренсе булып тауышҡа ҡуйылды. Франция делегацияһы был резолюция проектына төҙәтмә индерҙе. Унда, ете делегация резолюцияһына ярашлы рәүештә үҙ функцияларын үтәргә был резолюция Генеральный Ассамблеяға ҡамасаулыҡ итергә тейеш түгел, тип әйтелә.

СССР вәкиле Я. А. Малик, француз делегаты БМО Уставының принциптарына нигеҙләнгән совет резолюцияһының проектын БМО Уставын боҙоу булып торған «ете ил резолюцияһы» менән бәйләргә маташа, тип күрһәтеп, уның сығышына ҡаршы сыҡты.

Польша вәкиле СССР вәкилен яҡланы.

Австралия делегаты нәүбәттәге ялған белдереү менән сығыш яһаны. Унда ул, СССР резолюцияһының «ниндәйҙер йәшерен мәғәнәһе» бар, тип раҫланы, ләкин уның ниндәй икәнлеге тураһында Австралия вәкиле бер нәмә лә әйтә алманы.

Тауышҡа ҡуйыу һөҙөмтәһендә Франция төҙәтмәһе 5 тауышҡа ҡаршы 50 тауыш менән хупланды.

Унан һуң Совет резолюцияһының проекты (Франция төҙәтмәһенән башҡа) тауышҡа ҡуйылды. Ул 54 тауыш менән ҡабул ителде. 5 делегат тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Франция төҙәтмәһен индереп резолюция проекты 49 тауыш менән тотош ҡабул ителде. 9 делегация — Советтар Союзы, УССР, БССР, Польша, Чехословакия, Аргентина, Индия һәм башҡалар тауыш биреүҙән тыйылып ҡалдылар.

Комитет СССР делегацияһы тарафынан тапшырылған икенсе резолюция проектын тауышҡа ҡуйыуға күсте. Уны ителгәненсә, был резолюция проектында түбәндәге тәҡдим бар: Уставтың 43-сө статьяһына ярашлы рәүештә Именселек Советы үҙенең 5 даими члены тарафынан төҙәлгән тейешле килешеүҙәр индерелгәнсе Именселек Советы ҡарамағына ҡоралды көстәр биргәнгә тиклем 5 даими член Уставтың 106-сы статьяһы мотлаҡ тормошҡа ашырыуға саралар күреүен һәм Ойошма исеменән халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау өсөн кәрәк булыуы мөмкин булған үҙ-ара хәрәкәттәрҙе яһау маҡсатында был статьяға ярашлы рәүештә бер-береһе менән консультация яһауҙарын күҙҙә тотоусы тәҡдимде Генеральный Ассамблея ҡабул итергә тейеш.

Совет резолюцияһының был проекты Англия-Америка блогының күпселек тауышы менән кире ҡағылды.

Бынан һуң комитет Ирак һәм Сирияның бергәләп индерелгән резолюция проектын һәм Советтар Союзының уға индерелгән төҙәтмәһен ҡарауға күсте. Резолюция, Уставҡа ярашлы рәүештә, бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлау өсөн тулы яуаплылыҡ Именселек Советының даими члендарына йөкмәтелә һәм «БМО-ға бөтә донъялағы хәҙерге кризис», бынан башҡа, «бөтә донъяның ҡайһы бер төп проблемалары буйынса үҙ-ара аңлашыу булмауҙан һәм Именселек Советының даими члендарының уңышһыҙлыҡҡа осрауынан менән аңлатыла, тип билдәләй һәм Франция, Великобритания, АҠШ һәм СССР хөкүмәттәренә Устав рухына ярашлы рәүештә килешеүҙәргә өлгәшеү һәм төп ҡаршылыҡтарҙы хәл итеү маҡсатында, бөтә донъялағы тыныслыҡҡа янаған һәм БМО-ны парализовать итеүсе хәл ителмәгән проблемаларҙы Генеральный Ассамблеяның бишенсе сессияһының ултырыштарында яңынан тикшерергә» һәм «дискуссия һәм һөйләшеүҙәрҙең һөҙөмтәләре тураһында 1950 йылдың 15 ноябренән дә һуңламайынса Генеральный Ассамблеяға доклад индерергә», тип тәҡдим итә.

Был резолюцияға СССР делегацияһының төҙәтмәһе бөтә донъя проблемаларын тикшерергә резолюция тәҡдим иткән бөйөк державалар иҫәбенә Ҡытай халыҡ республикаһының хөкүмәтен индерергә тәҡдим итә.

Совет төҙәтмәһе тауышҡа ҡуйылыу алдынан гоминдансы группа вәкиле, был төҙәтмә, йәнәһе, законһыҙ булып тора, тип белдерҙе. Гоминдансы башта совет төҙәтмәһенең законлымы икәнлеге тураһындағы мәсьәләне тауышҡа ҡуйыуҙы талап итте.

Генеральный Ассамблеяның процедура ҡағиҙәләренә асыҡтан-асыҡ ҡаршы килеүсе бындай тәҡдим кетелмәгәнсе комитет председателе тарафынан яҡланды.

Боливия делегатының тәҡдиме буйынса ултырыш ябылды һәм фекер алышыуҙар киләһе ултырышҡа күсерелде.

МАЛСЫЛЫК ХУЖАЛЫҒЫНАН ХАТТАР

2. Цемменталь һыйырҙары

Көйөргәҙе йылҡысылыҡ заводы яҡшы тоҡомло аттар үрсетеү менән генә сикләнмәй. Уның хужалығында продукты биреүсәнлеге юғары булған һыйырҙар, һарыҡтар ҙа бар. Сусҡасылыҡҡа ла ҙур әһәмиәт бирелә, умартасылыҡ һәм ҡошсолоҡ эштәре лә бында ныҡ алға киткән.

Һөтсөлөк-тауар фермаһы үҙе бер мөһим һәм ҙур хужалыҡ булып тора. Ул йылҡысылыҡ заводының үҙәгенән 30 километр алыҫлыҡта — Буғарлы йылғаһы буйына урынлашҡан. Ферманың артында бейек тауҙар урпатып алған. Был урында йәйге эҫе ваҡытында ла, ҡыш ҡалыҡ өсөн дә ҙур ыңғайлыҡ тыуҙыра. Тауға күтәрелеү менән киң көтөүлек йәйелеп китә, ә йылға аръяғында ферманың сәсеүлектәре.

Был фермала ойошторолған эш тә, уның продукты биреүсәнлеге лә коллективтең ҙур уңышҡа өлгәшкәнлеген күрһәтеп тора. Әммә ул бынан бер нисә йылдар элек, 1946 йылда ғына, үҙенә биргән планды бер тармаҡ буйынса ла үтәй алмай ине әле. Малдар тейешле тоҡомло булып, уларға айырым кешеләр беркетелмәгән, шуға күрә лә уларҙы яҡшылап тәрбиәләмәнеләр. Иң яҡшы һауын һыйыр ҙа үҙенең һөтөн йылына 1365 литрҙан арттыра алмай ине.

Бындай хәл үҙе үк 1947 йылда күп яңы ойоштороу сараларын үҙгәртеүҙе талап итте. Бөтәһенән элек, һәр һыйыр һауыусыға һыйырҙар беркетелде, уларҙы яҡшылап ҡарау ойошторолдо, продукты биреүсәнлектәрен арттырыу өсөн кәрәк булған шарттар тыуҙырылды. Уларҙы етерлек күләмдә яҡшы сифатлы аҙыҡ менән тәьмин итеү, насар тоҡомло һыйырҙар урынына яҡшы тоҡомлоларын индереү ҙә коллективтең иғтибар үҙәгенән киттәне.

Үҙгәртелгән саралар шул йылда уҡ үҙ һөҙөмтәләрен биреп, һәр фураж һыйырҙың һөт биреше уртаса 1824 литрға еткерелде. 1948 йылда ул 1936 литрға, ә 1949 йылда 2002 литрға етте.

Хәҙер бындағы мөгөҙлө эре малдарҙың бөтәһе лә тик цемменталь тоҡомло ғына. Ә цемменталь тоҡомло һыйырҙар ит һәм һөт яғынан да, башҡаларға ҡарағанда, күп өҫтөн торалар. План буйынса һәр фураж һыйырға ике мең литр һөт һауып алырға кәрәк ине. Беренсе сентябрҙә үк ул 2003-кә етте. Хәҙер был ойошҡан коллектив, өлгәшелгән уңыштар менән генә сикләнеп ҡалмайынса, йыл аҙағына тиклем һәр фураж һыйырға уртаса пландан тыш 350 литр һөт һауыу йөкләмәһен алды. Ә айырым һыйыр һауыусыларҙың йөкләмәһе бынан да юғары.

Үткән йылдың ноябрь урталары яҡынлашып килә ине. Һыйырҙар бер-бер артлы быҙау килтерҙеләр, ә көнә яҡынлашҡандарын быҙау тыуҙырыу бүлегенә яҡынырах бүлмәгә килтерә торҙолар. Ҡайһылары бында бик аҙ, ҡайһылары оҙағыраҡ торҙо. Ә «Красулька» һуйырына хәлә ине. Ул йыш-йыш тын ала, үҙенең эсен ялай. Башҡалар көйөк үк түгел ине ул.

— Нишләр инде, — тип борсолдо быҙау ҡараусы Мария Зайцева.

— Ике быҙаулыға оҡшай ул,— тине Елена Зайцева.

Профилакторийла эшләгән башҡа быҙау ҡараусылар ҙа «Красулька» менән, бүтән һыйырҙарға ҡарағанда, күберәк ҡыҙыҡһындылар. Тиҙгә табан уны быҙаулау бүлегенә күсерҙеләр. Һәм ул ике быҙау килтерҙе. Һыйырға яҡшы тәрбиә күрһәтеү нигеҙендә был быҙауҙарҙың икеһе лә иҫән һәм нормаль ауырлыҡ менән тыуҙылар. 24-әр килограмм ауырлыҡта ине.

Быҙауҙарҙы, күсерелеп йөрөтөлә торған махсус клеткаға һалып, профилакторийға индерҙеләр, бында уларға бөтә төр тәрбиә күрһәтелде һәм улар айлап ҡына түгел, көнләп-сәғәтләп үҫә башланылар.

Һәр быҙауға шундай яҡшы тәрбиә күрһәтелә бында. Шуға күрә уларҙың бөтәһе лә иҫән, көр күңелле, уйнаҡлап ҡына йөрөйҙәр. «Чуткий» исемле быҙау яңы йыл башында ғына тыуғайны. Ярты йәшендә сағында уҡ ул 220 килограммға етте.

Йәш малдарҙың көрлөгө, һыйырҙарҙың береһенең дә ҡыҫыр ҡалмауы үҙе үк коллективтең намыҫлы хеҙмәтен күрһәтә.

Ферманың тиңгә көтөүсеһе Аясбаев Ғиниәт тик бында ғына 15 йыл эшләп алған тәжрибәһе нигеҙендә һыйырҙарҙың быҙаулауын ике сәғәт элек үк белә, һәм шунда уҡ ул быҙау ҡараусыларҙы ҡайтып үтә, уларҙы кәрәкле ваҡытҡа алып килеп өлгөрә. Көндеҙге көтөүсе Наум Семенов ишетәш тә үҙенең бөтә ғүмерен һыйырҙар араһында уҙғарған. Уға ла яңы тыуған быҙауҙарҙы ҡулдарына күтәреп алып ҡайтырға йыш-йыш ҡына тура килә.

Быҙауҙарға ярты йәш тулғансы айырыуса яҡшы тәрбиә күрһәтелә. Сөнки был 6 ай — быҙау өсөн бик яуаплы осор. Шуға күрә лә бында йәшерәк быҙауҙар айырым көтөүҙә йөрөтөлә. Бөгөнгө көндә май быҙауҙары үҙенә башҡа бер төркөм тәшкил итәләр.

Һыйырҙарҙың үҙҙәренә бөтә төр мөмкинлек тыуҙырылған. Һәр һыйыр һауыусының үҙенә беркетелгән һыйырҙарына етерлек урын бар. Һарайҙың был урынын ул таҙа хәлдә тота, һыйырҙың кәйефе яҡшы булһын өсөн аҡ әҙбиз менән ағарта, ҡышҡылыҡҡа әҙерләй. Шуға күрә лә бында һарайҙарҙың һәр ҡайһыһында яҡшы тәртип урынлаштырылған.

Ҡышҡылыҡ өсөн карда ҙур һәм һыйырҙарға ҡышта ҡыҫылыу, кәрәк тиклем хәрәкәтләнеп алырға етерлек. Карҙа әле хәҙергә буш. Уның янына һыйырҙарҙы һауырға ғына алып ҡайтып, һыу эсерәләр ҙә, тағын яланға ҡыуалар. Бөтә тәүлек оҙонона йәшел үләндә йөрөйҙәр.

Һыйырҙар көтөүҙә ваҡытта һыйыр һауыусыларҙың башҡа эштәре бар. Улар малдарға аҙыҡ әҙерләүҙә, баҫыусылыҡ эштәрендә актив ҡатнашалар. Ферма коллективенең көсө менән 6 мең центнер бесән, бөтә малдарға етерлек күләмдә концентрат әҙерләнде. Ферма ҡаршыһында ғына 5 гектар сөгөлдөр сәсеүлеге бар. Ул да һыйырҙар өсөн яҡшы сифатлы һутлы аҙыҡ булып тора.

Быйыл бында малдарға бирелә торған һоло һәм арпаны ваҡлап биреү ойоштоласаҡ. Быны өсөн орлоҡ ваҡлаусы 6 машина алынды. Уларҙың һәр береһе 10 — 15 центнер аҙыҡ әҙерләй ала. Был сара эшләгән игендең тулы үҙләштерелеүен тәьмин итәсәк.

Күптән түгел генә бында тиҙләтелгән метод менән силос әҙерләүҙе индерҙеләр. Был артыҡ ҡатмарлы процесс талап итмәй. Һаламды махсус машина турай, уның өҫтөнә тоҙ һәм Туғыҙ-Тимер спирт заводынан килтерелгән бәрдеңы һибәләр. Ул бик тиҙ, ни бары тәүлек ярым ваҡыт эсендә өлгөрөп етә. Ә мал өсөн ул бик туҡлыҡлы була.

Коллективтең һәр ваҡыт алға ҡарап эш итеүе, киләсәк уңыштарға бөгөндән үк нигеҙ һалынып барыуы, малсылыҡты үҫтереүҙә яңынан-яңы еңеүҙәргә өлгәшеләсәген күрһәтә.

F. Ибраһимов,
Х. Дәүләтшин.

Кореялағы вакиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 22 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һөжүм итеүсе америкалы һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршылыҡ күрһәттеләр, тип әйтелә.

Пхеньяндан төньяҡ-көнсығыштараҡ һәм төньяҡ-көнбайыштараҡ райондарҙа Халыҡ армияһының частары ныҡлы оборона һуғыштарын алып барҙылар һәм Пхеньяндан төньяҡтараҡ төшөрөлгән Американың һауа десантына ҡаршы актив хәрәкәттәр яһауҙы дауам иттерҙеләр. Бер үк ваҡытта Халыҡ армияһының частары Пхеньян ҡалаһында ныҡлы урам һуғыштарын алып барҙылар.

Көнсығыш яр буйында Хамхын (Канконап) төньяҡтараҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ Халыҡ армияһының частары был йүнәлештә һөжүм итеүсе [illegible] һан яғынан өҫтөн булған көстәре тарафынан бик аҙ ғына ҡыҫырыҡландылар.

Вьетнамдағы һуғыш хәрәкәттәре

ПАРИЖ, 22 октябрь. (ТАСС). «Юманите диманш» газетаһы, Францияның Индо-Ҡытайҙағы экспедицион корпусының частары Вьетнам демократик республикаһы ғәскәрҙәренең ҡыҫымы аҫтында Тонкиндың төньяҡ өлөшөндәге мөһим стратегик пункты—Ланг-Сондан сигенделәр, тип хәбәр итә. Ланг-Сон, тип яҙа газета, 18 октябрҙә үк эвакуацияланғайны, ләкин был тураһа официаль рәүештә тик 21 октябрҙә генә хәбәр ителде. Ланг-Сон тирәһендәге һуғыштар бөтә [illegible] юлы буйына алып барылғандар. Француз экспедицион корпусының частары был [illegible] аша һалынған күперҙе генерал Жиро [illegible] бойороғо буйынса шартлатып, Ланг-Сондан сигенгәс тә. Француз авиацияһы Ланг-Сондың тыныс халҡын самолеттарҙан бомбаға тотҡан.

БМО-ның генеральный секретарена АҠШ-тың БМО-лағы вәкиленең хаты

НЬЮ-ЙОРК, 20 октябрь. (ТАСС). АҠШ-тың БМО-лағы делегацияһы АҠШ вәкиле Остиндең БМО-ның генеральный секретарена 19 октябрҙә ебәргән хатын матбуғатта иғлан итеү өсөн тапшырған. Был хатта, Ҡоро Йылғаға яҡын булған совет аэродромын Америка самолеттары утҡа тоттолар, тип таныла.

Хатта, Ҡоро Йылғаға яҡын ерҙәге аэродромды Американың ике реактив самолетының 1950 йылдың 8 октябрҙә утҡа тотоуы аэронавигацион хата һәм дөрөҫ иҫәпләмәү һөҙөмтәһе булды, тип әйтелә. Был авиацион соединение командиры эшенән алынды һәм был хатаға ғәйепле булған ике летчикка дисциплинар яза биреү маҡсаттарында тейешле саралар күрелә.

Совет еренә был боҙоуҙа Америка ҡоралды көстәренең ҡатнашыуы айҡанлы АҠШ хөкүмәте бөтә халыҡ алдында үҙенең үкенеүен белдерергә теләй.

Яуаплы редактор
F. F. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25 Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2 90-22.

Н01120 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советe һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советe органы.

32-се йыл сығыу.

1950 йыл
№ 214 (8671)
25 октябрь
шаршамбы

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН ЯҢЫ ЕҢЕҮҘӘР МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ! (1-се бит).

В. М. Молотовтың Праганан китеүе. (1-се бит).

В. М. Молотовтың Мәскәүгә ҡайтыуы. (1-се бит).

ПАРТИЯ ТОРМОШО. Р. Ғимашева. — Агитатор — партия ойошмаһының боевой ярҙамсыһы. (2-се бит).

КОНСУЛЬТАЦИЯ. Н. Ғиззәтуллин. А. Ғафуров. — Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса округ һайлау комиссиялары. (2-се бит).

Нур Ғәлимов. — Агит-массовый эшкә баһаламаған урында. (2-се бит).

РЕСПУБЛИКАБЫҘҘА ТӘБИҒӘТТЕ ҮҘГӘРТЕҮҘЕҢ СТАЛИНСЕ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА АРТТЫРЫП ҮТӘҮГӘ ӘЛГӘШӘЙЕК! П. Воробьев. — Сталинсе план хәрәкәттә. (3-сө бит).

В. Ғирфанов. — Урман полосалары юғары урожай тәьмин итәләр. (3-сө бит).

РАЙОН ГӘЗИТТӘРЕ БИТТӘРЕНӘН. (3-сө бит).

Әҙһәм Миргаев. — Общественный малсылыҡты үстереүгә иғтибарҙы көсәйтергә (3-сө бит).

Х. Йосопов. — Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа сәсеү орлоҡтарын боҙоуға һәм әрем-шәрем итеүгә юл ҡуймаҫҡа. (4-се бит).

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессиаһы. (4-се бит).

Һайлау комиссиялары

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре ғәйәт ҙур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнә. Заводтарҙа, фабрикаларҙа, тимер юлында, колхоздарҙа, совхоздарҙа — халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында хеҙмәтсәндәр урындағы Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫтылар. Һайлау алды социалистик ярышы хеҙмәтсәндәрҙең иң киң ҡатламын солғап ала. Эшселәр, колхозсылар һайлау алды ярышына сығып, производствола тағы ла юғарыраҡ күрһәткестәргә өлгәшеү, производство пландарын срогынан алда үтәү, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн көрәш алып баралар.

Һайлауҙарға әҙерлек бөтә яҡлап алып барыла. Республикабыҙҙың ҡалаларында һәм ауылдарында агитаторҙар һайлаусылар араһында агитация-пропаганда эшен алып баралар, хеҙмәтсәндәргә Сталинсе Конституцияның бөйөк принциптәрен, РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениене аңлаталар.

Агитация-пропаганда эштәре менән бер рәттән, һайлауҙарға әҙерләүҙә ҙур күләмдә ойоштороу эштәре алып барыла. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса ҡала һәм район һайлау комиссиялары төҙөлдө. Газетабыҙҙың 21 һәм 22 октябрь номерҙәрендә Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм район Советтәренә һайлауҙар буйынса ҡала һәм район һайлау комиссияларының составын раҫлау тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указдары иғлан ителде. Был комиссияларға республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең общественный ойошмаларынан һәм обществоларынан, предприятие, колхоз һәм совхоз коллективтәренән иң алдынғы, ышаныслы кешеләрҙе күрһәттеләр.

Хәҙер округ һайлау комиссияларына кандидаттар күрһәтеү йыйылыштары үтә. «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 29 статьяһына ярашлы рәүештә хеҙмәтсәндәр район, ауыл, поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтәләр.

Район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлау буйынса округ һайлау комиссияларына вәкилдәр ебәреү хоҡуҡы эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмаларына, кооператив ойошмаларына, коммунистик партия ойошмаларына, йәштәр ойошмаларына, культура, техник һәм фәнни обществоларға бирелгән. Хеҙмәтсәндәр предприятиеләрҙә, учреждениеләрҙә эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштарынан, колхоздарҙа—колхозсыларҙың, совхоздарҙа—совхоз эшселәренең дөйөм йыйылыштарынан иң яҡшы кешеләрҙе Округ һайлау комиссиялары составына һайлайҙар.

Өфө ҡалаһындағы электротехника заводының коллективы үҙенең дөйөм йыйылышында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса 170-се округ һайлау комиссияһы составына заводтың стахановкаһы намотчица комсомолка Хәбибрахманова Ғәлиә иптәштең кандидатураһын күрһәтте. Иптәш Хәбибрахманова—заводта иң яҡшы стахановсыларҙың береһе. Ул үҙ нормаһын һәр ваҡыт арттырып үтәп, материалдарға экономия яһауға өлгәшә. Шул уҡ коллектив ҡала Советына һайлауҙар буйынса 168-се округ һайлау комиссияһы составына заводтың йәш инженеры комсомолка Иванова Екатерина иптәштең кандидатураһын күрһәтте. Иптәш Иванова—инициативалы инженер. Ул производствоға яңылыҡ индереүҙә тырышып эшләй, завод коллективының общественный тормошонда актив ҡатнаша, завком члены.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һайлауҙар буйынса округ һайлау комиссияһының составы район Советы башҡарма комитеты тарафынан, ә ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса округ һайлау комиссияларының составы ауыл һәм поселка Советы тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 50 көн элек раҫланалар. Округ һайлау комиссияларының бурыстары ҙур. Улар депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялайҙар, округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәһен билдәләйҙәр, һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында таныҡлыҡ бирәләр. Был — яуаплы һәм почетлы эш. Округ һайлау комиссиялары был ошондай бурысты үтәүгә саҡырылғандар.

Ошо көндәрҙә урындағы Советтәргә һайлауҙар буйынса участка һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтеү үткәреләсәк. Участка һайлау комиссияларына иң яҡшы, халыҡтың тулы ышанысын ҡаҙанған кешеләрҙе һайларға кәрәк.

Һайлауҙарға әҙерләүҙә һәм уны үткәреүҙә участка һайлау комиссияларының роле айырыуса мөһим. Һайлау участкаһы һайлаусыларҙы туранан-тура хеҙмәтләндереүсе урын. Шуның өсөн дә участка һайлау комиссияһына ҙур бурыстар йөкмәтелә. Ул һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм ғаризаларҙы исемлек төҙөгән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының башҡарма комитеты ҡарамағына индерә, һайлауҙарға тиклем ҡалған 15 көн буйына һайлауҙар көнө һәм һайлауҙар урыны тураһында һайлаусыларға иғлан итеү йәки башҡа юлдар менән киң рәүештә белдерә. Участка һайлау комиссияһы һайлау көнөндә тауыш биреү эшен ойоштора, тауыш биреү бинаһында тәртип һаҡлай, урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа һәр бер кандидат буйынса бирелгән тауыштарҙы иҫәпләп, тауыш биреү протоколдары төҙөй һәм тейешле округ комиссияларына тапшыра. Участка һайлау комиссияларының составы был бурыстарҙы тулыһынса һәм яҡшы итеп үтәрлек кешеләрҙән һайланырға тейеш.

Һайлау комиссиялары — халыҡтың ышанысы. Уларға халыҡ үҙҙәренең иң яҡшы, практик эштә һыналған вәкилдәрен ебәрә. Комиссия членынының һәр көндө һайлаусылар менән тығыҙ бәйләнештә булырға һәм һайлаусыларға үҙ хоҡуҡтарын тормошҡа ашырырға ярҙам итергә тейеш.

Һайлауҙарға әҙерләүҙең мөһим осоро килеп етте. Округ һәм участка һайлау комиссияларының эшен ойоштороуға, уларға практик ярҙам күрһәтергә кәрәк. ВКП(б)-ның район комитеттәре, партияның төүге ойошмалары, район Советтәренең башҡарма комитеттәре һәм ауыл Советтәре округ һәм участка комиссияларының эше менән етәкселек итергә, уларға эште ойоштороуҙа яҡындан торып ярҙам күрһәтергә бурыслылар.

В. М. Молотовтың Праганан китеүе

ПРАГА, 23 октябрь. (ТАСС). СССР Союзы Министрҙар Советы Председателенең Урынбаҫары В. М. Молотов бөгөн Праганан китте.

Прага аэродромында В. М. Молотовты Чехословакия республикаһы Милли Собраниеһының председателе доктор Олдржих Йон, премьер-министр Запотоцкий, Чехословакия компартияһы Үҙәк Комитетының генеральный секретары Сланский, премьер-министрҙың урынбаҫарҙары Фирлингер һәм Шевчик, министрҙар: Носек, Копршива, Чепичка, Копецкий, Долапский, Кабеш, Крайчир, Дюриш, Клемент, Райс, Нейман, Эрбан, Клойтар, президент канцелярияһының начальнигы Червичек һәм Чехословакиялағы общественный ойошмаларҙың күп кенә работниктәре оҙатып ҡалдылар.

В. М. Молотовты шулай уҡ СССР-ҙың Чехословакиялағы илсеһе М. А. Силин, Болгария халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры М. Нейчев, Венгрия халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры Д. Каллаи, Румыния халыҡ республикаһының сит ил эштәре Министры А. Паукер, Германия демократик республикаһының сит ил эштәре министры Г. Дертингер, Албанияның Мәскәүҙәге ғәҙәттән тыш посланнигы һәм тулы хоҡуҡлы министры В. Натапавли, 8 государство сит ил эштәре министрҙарының Прагалағы кәңәшмәһендә Албания халыҡ республикаһының вәкиле, Польша республикаһының сит ил эштәре министрының урынбаҫары С. Скшешевский, һәм кәңәшмәлә ҡатнашыусы башҡа кешеләр һәм халыҡ демократияһы илдәренең Чехословакиялағы посольстволары һәм миссияларының етәкселәре оҙатып ҡалдылар.

Чехословакия һәм Совет флагтары менән биҙәлгән аэродромда почетлы ҡарауыл ҡуйылғайны һәм Советтәр Союзы менән Чехословакия республикаһының Государство гимндары башҡарылды.

В. М. МОЛОТОВТЫҢ МӘСКӘҮГӘ ҠАЙТЫУЫ

СССР Министрҙар Советы Председателенең Урынбаҫары В. М. Молотов 23 октябрҙә Праганан Мәскәүгә ҡайтты. (ТАСС).

Һәр бер эшсегә—ете йыллыҡ белем

Профессиональ союздарҙың Мәскәү өлкә Советы президиумы бөтә эшселәргә ете йыллыҡ дөйөм белем алыу, ә бөтә мастер ярҙамсыларына урта техник белем алыу мөмкинлеген биргән Купавна йоҡа буҫтау фабрикаһының тәжрибәһен тикшерҙе.

МОСПС президиумы Купавна йоҡа буҫтау фабрикаһының башланғысын хупланы һәм профсоюздарҙың комитеттәренә был тәжрибәне Мәскәү өлкәһендәге барлыҡ промышленность тармаҡтары предприятиеләренә киң рәүештә таратырға тәҡдим итте. (ТАСС).

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН ЯҢЫ ЕҢЕҮҘӘР МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ!

Стахановсы хеҙмәт—Октябргә бүләк

Бәләбәй. Советтәрҙең VI Съезы исемендәге артель коллективы, Белорет металлургтарының саҡырыуына ҡушылып, социалистик ярышҡа сыҡҡайны. Октябрь алды ярышы коллективта көндән-көн киңерәк ҡолас ала бара.

Наградланған ярышта мастер иптәш Дудина етәкселек иткән цех алдынғылар сафында тора. Ул артелдең күсмә Ҡыҙыл Байрағын бер нисә ай инде үҙендә тота.

Был цехтың алдынғы стахановсылары Семенова, Лифанова, Медведева һәм башҡа иптәштәр үҙҙәренең көндәлек нормаларын систематик рәүештә 115 — 132 процентҡа еткереп үтәйҙәр. Шулай уҡ индивидуаль һәм трикотаж кейемдәре тегеү цехтарында айырыуса мастерҙәр Лаврова, Кожевникова, Попов һәм Лаптева иптәштәр артелдең алдынғы кешеләре. Улар хеҙмәттә гүзәл күрһәткестәргә өлгәшәләр.

Иптәш Артеев етәкселек иткән коллектив сырье һәм материалдарға экономия яһауға айырыуса ҙур иғтибар бирә. Ул һигеҙ ай эсендә 62 мең һумлыҡ экономия алды.

Хәҙер бында инженер Ковалев методын ҡулланыу буйынса эшләкле саралар күрелә.

К. Абдуллин.

Йыллыҡ планды 7 ноябргә үтәү өсөн көрәшәләр

Алынған йөкләмәне үтәү — Өфө тоз-солоҡ комбинаты коллективының намыҫ эше. Ул үткән айҙарҙа тыныслыҡ вахтаһында эшләп, байтаҡ уңыштарға өлгәшкәйне. Был көндәрҙә лә комбинаттың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре икеләтелгән энергия менән эшләйҙәр.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнө яҡынлашыу уңайынан, был коллектив йыллыҡ планды 7 ноябргә үтәү өсөн көрәшә. Бөтә цехтарҙа ла социалистик ярыш киң ҡолас алған. Кулинария, мороженый етештереү цехтары ярышта алдынғылар булып торалар.

Көндәлек эш йомғаҡтары бында систематик рәүештә тикшерелә. Был, айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә. Ул цехтарҙа асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн ҙур ярҙам итә. Пичурина, Морозова, Алексеева, Горбач иптәштәр комбинаттың алдынғы стахановсылары. Улар көндәлек нормаларын 200 процентҡа еткереп үтәйҙәр.

А. Кучуков.

«Туймазынефть» тресы 3 номерлы промыселының Б. Ғирфанов етәкселек иткән участкаһы 10-сы ай инде алдынғылыҡты үҙ ҡулында тота. Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, был участка тағы ла юғарыраҡ йөкләмә алғайны, алынған йөкләмә намыҫ менән үтәлә.

Һүрәттә: һулда—оператор иптәш Г. Прокофьев, уңда— алдынғы мастер иптәш Б. Ғирфанов манометр күрһәткесен вахта журналына теркәй.

А. Червинский фотоһы.

Бөйөк байрамға колхозсылар бүләге

Стәрлетамаҡ районы «Красный герой» ауыл хужалығы артеле члендәре (председателе орденлы иптәш Зәбәиров) Дүртөйлө районы игенселәренең саҡырыуына ҡушылып, урожайҙы ҡыҫҡа срокта, юғалтыуһыҙ йыйып алырға, государствоға иген тапшырыу планын 25 сентябргә үтәргә һүҙ биргәйнеләр.

Бына был йөкләмәне үтәү өсөн көрәшкә бөтә көс туплады. Колхозсыларҙың бер ҡараңғынан икенсе ҡараңғыға тиклем арыу-талыуҙы белмәй эшләүҙәре һөҙөмтәһендә 723 гектар майҙандағы бөртөклө ашлыҡ культуралары өс аҙна эсендә урылып, эҫкертләнеп бөттө.

Бөтә баҫыусылыҡ бригадаларында ла яңмалы ырҙындарҙың, ямаларҙың һәм колхоздың яҡшы йыһазландырылған иген киптергесенең булыуы урожай йыйнауҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы теләһә ниндәй һауа шарттарында ла өҙлекһеҙ алып барырға мөмкинлек бирҙе. Ашлыҡ һуғыуҙа өс молотилка эшләне. Был, ашлыҡ һуғыуҙың һәм государствоға иген тапшырыуҙың көндәлек графигын арттырып үтәргә ярҙам итте. Ашлыҡ һуғыусылар араһында молотарь иптәш Нурый Адршин беренселекте алды. Ул смена һайын 200 центнерға тиклем ашлыҡ һуҡты.

Иген таҙартыуҙа тәүлек әйләнәһенә өс елгәргес файҙаланылды. Улар электр көсө менән эшләнеләр. Иген киптереү эше лә тәүлек әйләнәһенә ойошторолдо. Таҙартылған һәм киптерелгән иген шунда уҡ әҙерләү пункттарына оҙатылып торҙо. Биктимер Бәширов етәкселек иткән транспорт бригадаһы үҙенә тапшырылған почетлы эште намыҫ менән башҡарҙы. Был бригада әҙерләү пункттарына көн һайын 140 центнерға тиклем иген ташыны.

Колхоз районда беренсе булып, 25 августа уҡ государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын үтәп сыҡты. Государствоға бөтәһе 13 мең бот иген тапшырылды. Техник культуралар һәм картоф йыйнау эштәре лә тамамланды.

Колхозсылар мул һәм культуралы тормошта йәшәйҙәр. Бөтә колхозсыларҙың да өйҙәрендә электр нурҙары балҡый. Улар һәр бер хеҙмәт көнөнә авансҡа ғына 5-әр килограмм иген алдылар. Уңарлаған колхоз семьялары мотоцикл, тегеү машиналары, велосипедтар, радиоприемниктар һәм башҡа йорт әйберҙәре һатып алдылар.

Колхозсылар Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау менән ҡаршылайҙар.

А. Клементьев.

Колхозсыларҙың хеҙмәт еңеүе

Беҙҙең колхоз урожай йыйнауҙы уңышлы тамамланы. Государствоға 30 мең 600 бот иген тапшырҙыҡ. Һәр бер хеҙмәт көнөнә яң кәмендә өсәр килограмм иген бүләсәкбеҙ.

Быға ниндәй бай урожай үҫте беҙҙә! Билдәле, быңдай урожай үҫтерер өсөн колхозсылар күп көс һалдылар. Совет агротехника фәне коллектив хужалыҡтың игенселек культураһын бик ныҡ үҫтерҙе, колхозсыларҙа хеҙмәткә социалистик аңлы мөнәсәбәт тәрбиәләнә.

Беҙгә быйыл айырыуса ныҡышмалы эшләргә тура килде. Сөнки быйылғы йәй ямғырлы булды. Хатта уңар көн тотош бер туҡтауһыҙ ямғыр яуҙы. Ләкин колхозсыларҙың хеҙмәтен дөрөҫ ойоштороу, хужалыҡтың бөтә эске мөмкинлектәрен файҙаланыу һәм техника иген өсөн көрәштә еңеүгә килтерҙе. Беҙҙең колхоз районда алдынғыларҙың береһе булып, урожай йыйнауҙы ла, государствоға иген тапшырыуҙы ла тамамланы. Туңға һөрөү планы ошо көндәрҙә үтәләсәк. Общественный малсылыҡты ҡышҡа өлгәргә әҙерләнеү.

Бөтәһенән элек шуны әйтергә кәрәк, беҙ колхозсылар араһында политик тәрбиә эште яҡшы ойоштороҡ. 12 коммунист колхоз производствоһының төрлө тармаҡтарында туранан-тура эшләнеләр. Коллектив хеҙмәттең һәр бер көнөнә йомғаҡ яһап барҙыҡ, һәр бер колхозсының үҙенә йөкмәтелгән эште намыҫ менән эшләүенә өлгәштек. Хеҙмәт дисциплинаһын ныҡыттыҡ.

Урыҫ машинаһында эшләүсе Дулыдов, Дьяконов, Сметанин иптәштәрҙе башҡа колхоздарҙа ла беләләр. Уларҙың үҙ-ара ярышып эшләүе һөҙөмтәләре күптәр өсөн өлгө булырлыҡ. Нормаһын арттырып үтәмәгән көндәре булманы уларҙың. Көлтә бәйләүселәрҙән Коробкина, Дьяконова, Трофимова һәм башҡа иптәштәр бына тигән хеҙмәт күрһәткестәренә өлгәштеләр. Иптәш Трофимова, көненә 4000-әр көлтә бәйләп, район буйынса рекорд ҡуйҙы, ә шофер иптәш Попов көн һайын 80-шәр центнер иген ташыны. Ул 100 километр алыҫлыҡтағы элеваторға бер көндә икешәр рейс яһаны.

Намыҫлы колхозсылар беҙҙә бик күптәр. Улар бөтәһе лә тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләнеләр. Ә тыныслыҡ эше өсөн көрәштә совет халҡы һәр ваҡыт еңә. Сөнки беҙҙең совет кешеләре донъяла тыныс йәшәргә теләйҙәр, улар хеҙмәт еңеүҙәренә, коммунизмдең еңеүенә ынтылалар.

Ф. Ярушин,

Дыуан районы «20 лет октября» колхозы председателе.

СОВХОЗ КОЛЛЕКТИВЕНЕҢ УҢЫШТАРЫ

Стәрлетамаҡ бөртөклө ашлыҡ совхозы 12 мең 600 гектар майҙандың урожайын 27 сентябргә тулыһынса йыйып алды һәм 4 октябрҙә государствоға иген тапшырыу планын үтәне. Бөтәһе 70.000 центнер яҡшы сифатлы иген тапшырылды. Бынан тыш, совхоз 6.000 центнер орлоҡ ссудаһын ҡайтарып бирҙе, һәм 13.000 центнер фураж фонды, 15.000 центнер орлоҡ фонды тупланы. Был фонд 1951 йылда яҙғы осорҙа сәселәсәк бөтә майҙанды сәсеү орлоғо менән тәьмин итә.

Хәҙер совхоз государствоға пландан тыш иген тапшырыуҙы дауам итә. Коллектив үҙ мөмкинлектәрен иҫәпләп, государствоға пландан тыш 20 мең центнер иген тапшырырға ҡарар иткәйне. Уның хәҙер 7 мең центнеры тапшырылды ла инде.

Совхоз быйыл тотош майҙанда бөртөклө ашлыҡ культураларының һәр бер гектарынан 12-шәр центнер, 1500 гектар майҙанда бойҙай һәм һолоноң һәр бер гектарынан 25-әр центнер урожай алды.

Урожай йыйнау осоронда партия ойошмаһы ҙур аңлатыу эштәре алып барҙы. Агитаторҙар һәм пропагандистәр СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «1950 йылда урожай йыйнауҙы һәм ауыл хужалығы продукттарын әҙерләүҙе үткәреү» тураһындағы ҡарарын совхоз эшселәренә ентекләп аңлаттылар. Коммунистәр һәм комсомолецтар үҙҙәренең стахановсы эштәре менән социалистик ярышта алған йөкләмәне писек үтәргә кәрәклек өлгөһөн күрһәттеләр.

Урожай йыйнауға башлауҙың тәүге көндәрендә эштә ҙур етешһеҙлектәр булды. Ырҙында эшсе көстәренең етешмәүе сәбәпле иген таҙартыуҙа һәм уны государствоға тапшырыуҙа тотҡарлыҡ яһалды, унда эш тәүлек әйләнәһенә ойошторолманы.

Етешһеҙлекте бөтөрөү өсөн бөтә партия группаларында төндә эште ойоштороу һәм урожай йыйнау эшенә йорт хозяйкаларын мобилизовать итеү мәсьәләһе буйынса йыйылыштар уҙғарылды. Был эштә партия группалары ҙур роль уйнаны. Йыйылыштан һуң йорт хозяйкаларынан 145 кеше һәм 150 уҡыусы совхоз баҫыуҙарына эшкә сыҡты. Һөҙөмтәлә иген тапшырыу эше тәүлек әйләнәһенә ойошторолдо.

Мәҫәлән, «Баткан» бүлексәһендә партия группаһы етәксеһе, комбайнер иптәш Иван Терехов шундай йыйылыш үткәреп, бөтә коммунистәр һәм комсомолецтар алдына хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, һәр бер комбайнға көнөнә кәмендә 20 гектар майҙандың урожайын йыйнау, һәр көндө ике норма эшләү менән бергә, урожай йыйнау эшенә семьялағы бөтә кешеләрҙе ылыҡтырыу бурысын ҡуйҙы. Икенсе көндө иртә менән йорт хозяйкаһы, управляющий ҡатыны Татьяна Бобкова бөтә йорт хозяйкаларын баҫыуға эшкә алып сыҡты. Ул етәкселек иткән бригада иген таҙартыуҙа көн һайын 2—3 норма эшләне.

Комбайнерҙарҙан Г. Тянутов, С. Крючков, Н. Тянутов иптәштәр көн һайын 17—19-ар гектар майҙандың урожайын йыйып башланылар. Ә комсомолец шофер иптәш Шәүрәт Мәҡсутов «ЗИС—5» автомашинаһы менән комбайндан совхоз ырҙынына 25 рейс урынына, 40 рейс яһап, 1000 центнерҙан артыҡ иген ташыны.

Урожай йыйнауҙа бөтәһе 38 комбайн эшләне. Тәүге ике-өс көндә комбайндарҙан иген ташып өлгөрмәү сәбәпле, буш тороуҙарға юл ҡуйылды. Сөнки бүлексә управляющийҙары үҙҙәренә беркетелгән транспортты дөрөҫ файҙаланмаһылар. Совхоз партия ойошмаһы был эште юлға һалыу өсөн бүлексәләргә бюро члендарын ярҙамға ебәрҙе. Автомашиналар һәм комбайндар бер ниндәй туҡтауһыҙ эшләй башланылар. Ә шоферҙарҙан коммунист Торопцев, Червонюк, Гнездилов, Мәҡсутов һәм башҡалар көндәлек заданиеләрен 200—250 процентҡа үтәй башланылар. Көндөҙ улар игенде комбайндан ырҙынға, ә төндә элеваторға ташынылар. Өфө ҡалаһынан ярҙамға килгән шоферҙарҙан Яковлев, Шабалин һәм башҡалар ҙа улар өлгөһөндә эшләнеләр.

Элекке комбайнер, яҡшы эше өсөн Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ һәм Ленин ордены менән награлдланған, коммунист иптәш Никита Бобков етәкселек иткән «Баткан» бүлексәһе һәм коммунист иптәш Федор Щетин етәкселек иткән «Веселый» бүлексәһе иген өсөн көрәштәге социалистик ярышта айырыуса ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Иптәш Щетин Совет Армияһының элекке офицеры, фронттағы боевой хеҙмәттәре өсөн 4 орден менән награлдланған. Армиянан ҡайтҡас, ул иптәш Бобков етәкселек иткән бүлексәлә комбайнер булып эшләне, һәм 1948 йылда бүлексә управляющийы итеп үрләтелде.

«Веселый» һәм «Баткан» бүлексәләре тотош майҙандарҙа бөртөклө ашлыҡ культураларының һәр бер гектарынан уртаса 15-әр центнер, ә 400 гектар майҙанда 20—25-әр центнер урожай алдылар. Был бүлексәләр 20 сентябргә уҡ урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу планын үтәп сыҡтылар. «Баткан» бүлексәһе иген тапшырыуҙы 190, «Веселый» бүлексәһе 180 процентҡа үтәнеләр.

Совхоздың комбайнерҙары һәм трактористәре урожай өсөн көрәштең алдынғы сафында булдылар. Комбайндар менән урожай йыйнау мастерҙәренән Федор Жеребцов, Иван Терехов, Сергей Михайлов, Василий Тупиков иптәштәр тағылмалы ике «Сталинец—6» комбайны менән көн һайын 2—2,5 норма үтәнеләр. Федор Жеребцов 950 гектар майҙандың урожайын йыйнапы һәм 10 мең центнер ашлыҡ һуҡты. Комбайнер Сергей Михайлов 750 гектар, Василий Тупиков 738 гектар майҙандың урожайын йыйнанылар. Совхозда сезон заданиеһын үтәмәгән бер генә комбайнер ҙә юҡ.

Социалистик ярышта совхоздың бөтә хеҙмәтсәндәре лә ҡатнашты. Совхоздың күсмә Ҡыҙыл Байрағы ярыш алдынғыһы «Баткан» бүлексәһенә бирелде. Совхоз дирекцияһы, партия һәм профсоюз ойошмалары ярышҡа оператив етәкселек иттеләр, алдынғы комбайнерҙарҙы, трактористәрҙе, шоферҙарҙы, эшселәрҙе дәртләндерҙеләр, алдынғыларҙы ҡиммәтле бүләктәр менән бүләкләнеләр. Һәр бер биш көн һайын алдынғылар почет таҡтаһына яҙыла барҙылар.

Беҙҙең коллективта иптәштәргә ярҙам итеү киң йәйелдерелде. Көньяҡ һәм «Комсомол» бүлексәләре тәүге көндәрҙә урожай йыйнауҙа артта ҡалып килделәр. Алда барған «Веселый» һәм «Баткан» бүлексәләренең комбайнерҙары һәм совхоздың бөтә эшселәре был бүлексәләргә ярҙамға сыҡтылар. Шуның һөҙөмтәһендә улар урожайҙы ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйнап алдылар.

Урожай йыйнауҙа һәм государствоға иген тапшырыуҙа беҙҙең коллективҡа ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм шулай уҡ ВКП(б)-ның Стәрлетамаҡ ҡала комитеты ҙур ярҙам күрһәттеләр. Ҡала ойошмалары беҙҙең совхозға ярҙамға 50 автомашина һәм 250 кеше бүлделәр.

Хәҙер совхоз коллективы бөтә көсөн мал аҙығы әҙерләү, туңға һөрөү, ҡарағас ултыртыу эштәрен тиҙерәк тамамлауға тупланы.

Н. Ширяев,

Стәрлетамаҡ бөртөклө ашлыҡ совхозының партия ойошмаһы секретары.

Партия тормошо

Агитатор—партия ойошмаһының боевой ярҙамсыһы

Колхозсыларҙың көндәлек тормошо менән тығыҙ бәйләнештәге һәм боевой характерҙағы большевистик агитацияны киң йәйелдереү «Урняк» колхозы партия ойошмаһының артель хужалығын етәкселек итеү эшендә мөһим һөҙөмтәләргә өлгәшеү мөмкинлеген бирҙе. Беҙҙең колхоз члендәре дәйем рәүештә генә һөйләүсе, тормоштағы реаль хәлде белмәүсе агитаторҙы яратмайҙар. Улар большевистик тура һүҙле һәм производствола алдынғы агитаторҙарҙы ихтирам итәләр.

«Урняк» колхозы яҙғы сәсеү эштәрен, общественный малсылык өсөн азык әҙерләүҙе уңышлы үткәрҙе. Урожай йыйыу һәм государствоға игән тапшырыу кампанияһына яҡшы әҙерләнде. Бөтә был хужалык эштәренең уңышлы барышында колхоз агитаторҙарының да роле ҙур. Сөнки беҙҙең колхоз агитаторҙары партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын колхозсы крәстиәндәргә, практик бурыстарға бәйләп, большевиктарса аңлаталар, тыныслыкты яклау эшен батыр хеҙмәт менән нығытыуҙың да мөһимерәк бурыстың булмауын һөйләйҙәр.

Коммунист иптәш Камалов үҙенең төп эшенән тыш партия поручениеларен үтәй. Ул — боевой листоктың редакторы һәм агитатор. Уның күпселек беседалары бригадаларҙа хеҙмәт дисциплинаһын нығытыуға, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә арналған булалар. Иптәш Камаловтың күптән түгел генә үҙгәргән бер беседаһы айырыуса характерле. Был сакта бригада төшкө ашка туктағайны.

—Беҙҙең бригада, — тине агитатор,— колхозда алдынғы бригада. Ләкин өлгәшелгәндәр менән генә тынысланып калмағанда, тағы ла яҡшыраҡ эшләргә мөмкин. Айырым колхозсыларҙың хеҙмәткә намыҫлы мөнәсәбәттә булмауы бригаданың уңыштарына тап төшерә. Бына Алмабикә Ғәләмшина эшкә һуцлап сыға, башкаларҙан әҙәтерәк кайтырға ашыға. Шуға күрә ул нормаһын үтәй алмай. Был ғына ла түгел, ул үҙе артынан башкаларҙы ла эйәртә. Бригадала һәм колхозда хеҙмәт дисциплинаһын боҙа, дөйөм эшкә зарар килтерә. Ни өсөн? Сөнки ул үҙенең хужалығы тураһында күберәк кайгырта. Ә был, үҙенең шәхси хужалығына төп иғтибарҙы бүлеп, артель хужалығына зарар килтереү тигән һүҙ.

— Дөрөҫ, дөрөҫ! — тиҙәр араһан алдынғы колхозсылар.

Агитаторҙың тауышы кутәрелә төшә. Ул алдынғыларҙың һүҙенә таяна.

— Артель хужалығы эшенә бындай мөнәсәбәттә булыуға килешеп торол булаһы һуп? Юҡ, әлбиттә! Беҙ уға бөтә бригада алдында: һин, Алмабикә, үҙеңде генә түгел, ә бөтә бригаданы, бөтә колхозды артта калдыраһың, һүҙендә тормайһың, тип әйтергә тейешбеҙ. Алмабикә намыҫлы колхозсылар менән бер рәттән тыныслык эшен нығытыу өсөн көрәшмәй. Ә беҙ бындай кешеләрҙе яратмайбыҙ.

— Әгәр колхозсыларҙың ихтирамы һинә киммәтле булһа, — тип тамамлай Камалов үҙенең һүҙен, — һин, Алмабикә, төҙәл. Алдынғыларҙан талпына.

Бригада члендәре агитаторҙы тыңлайҙар. Агитатор халык-ара хәлдәр, Корея вакиғалары хакында һөйләй. Коллективта ялкауҙарҙың булыуы общественный интереска ни тиклем зарар килтергәнен, ул конкрет фактылар нигеҙендә күрһәтә.

Бына шундай агитация колхозсыларҙы намыҫлы хеҙмәткә рухландыра. Алмабикә Ғәләмшинаның эшкә насар һәм намыҫһыҙ мөнәсәбәтен тәнкитләп, стена газетаһында ла яҙып сыҡтылар. Был мәкәлә бригаданың дөйөм йыйылышында тикшерелде, Алмабикә Ғәләмшинаға каты иҫкәртеү яһалды.

Шул иҫкәртеүҙән һуң Алмабикә Ғәләмшинаға үҙенең коллектив хеҙмәткә булған мөнәсәбәтен кырка үҙгәртте. Ул көндәлек нормаһын 200—250 процентка үтәй башланы. Колхоздың иң алдынғы ураксылары сафына баҫты.

Урожай йыйыу эштәре башланғас та, беҙҙең колхозда агит-массовый эш баҫыуға күсерелде. Беҙҙә колхозсыларҙың күпселеге өлкә газеталары алдыралар. Тик «Кыҙыл Башкортостан» газетаһын ғына 35 колхозсы алдырып укый. Был факт үҙе генә лә агит-массовый эштең юғары кимәлгә куйылыуы тураһында һөйләй.

Башта беҙҙең колхозда государствоға игән тапшырыу графиге үтәлмәй ине. Беҙ был эшкә коммунистарҙы беркеттек, агитаторҙар ебәрҙек, комсомолецтарҙы мобилизовать иттек. Игән киптереүселәр коллективы араһында агит-массовый эште алып барыу бурысы коммунист-агитатор иптәш Ғәләүетдинова йөкмәтелде. Ул унда агитатор булып кына түгел, ә игән киптереүҙә турайан-тура эшләргә барҙы. Колхоз государствоға игән тапшырыу планын районда беренсе булып үтәне.

Комсомол ойошмаһы секретаре агитатор иптәш Шакиров инициативаһы менән ашлык һуғыуҙа йәштәр агрегаты төҙелде. Был агрегат тәүлек әйләнәһенә эшләй. Агрегат менән комсомолец иптәш Валиев етәкселек итә. Йәштәр колхоз производствоһының бөтә тармактарында ла актив катнашалар. Улар агит-массовый эште партия ойошмаһы етәкселегендә алып баралар.

— Океан арты империалистәре Корея крәстиәндәренең мул уңыш үҫтергән баҫыуҙарын яндыралар, ауылдарын көл итәләр. Ирек һөйгән кешеләрҙе юк итергә теләйҙәр. Шулай тип һөйләне беҙгә агитатор. Бына шуға күрә мин, йәш ярымлап хеҙмәткә яраҡлылығымды күптән үткән булһа ла, баҫыуға эшкә сыктым. Тыныслык эшен намыҫлы хеҙмәтем менән нығытырға һүҙ бирҙем, — тип һөйләй Ғөлменур Гәрәева. Уның һүҙе эштән айырылмаҫы, кул менән ашлык урыу нормаһын һәр көн арттырып үтәне. Бер үҙе генә 4 гектарға яҡын майҙандың ашлығын урҙы. Ә бындай карт колхозсылар беҙҙә күп. Уларҙың карт йөрәген агитаторҙың ялкынлы, большевистик тура һүҙе хеҙмәткә дәртләндерә.

Беҙҙең колхоз агитаторҙары тураһында һөйләгәндә, бындай фактыларҙы күп килтерергә мөмкин. Улар бөтәһе лә үҙҙәре колхоз производствоһында турайан-тура эшләйҙәр. Агитатор колхозница иптәш Вәлиева сушилкала ғына инде биш йыл рәттән эшләй. Шуныһы характерле: колхозсы-агитаторҙар колхозда һәр төрлө яңылыкты башлап ебәреүселәр булып торалар. Быйыл яҙ уларҙың инициативаһы менән колхоз 40 гектар майҙандың араһын таҙалап, орлоҡ участкаһы өсөн ер эшкәртте. Был майҙандың һәр гектарынан 15—20-шәр центнер урожай йыйып алынды.

Беҙҙең колхоз урожай йыйыу эшен районда беренсе булып тамамланы. Агитаторҙар колхозсыларға коммунизмдың яңы, бөйөк төҙөлештәре тураһында һөйләйҙәр. Улар хәҙер урындағы Советтарға һайлау алды агитацияһын киң йәйелдереп, колхозсыларҙы совет патриотизмы рухында тәрбиәләүҙә үҙҙәренең большевистик бурыстары итеп һанайҙар. Партия ойошмаһына улар политик-тәрбиә эштәрен төп хужалык саралары уңышлы үткәреүгә йүнәлдереүҙә ярҙам итәләр.

Р. Ғимашева,

Мәсетле районы, «Урняк» колхозы партия ойошмаһы секретаре, агитколлектив етәксеһе.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса округ һайлау комиссиялары

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, калаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар үткәреү государство әһәмиәтенә эйә булған ҙур эш, яуаплы политик кампания, шул ук вакытта, ҙур һәм катмарлы процесс булып тора. Бына ни өсөн беҙҙең совет илендә государство власеның бөтә органдарына һайлауҙар үткәреү өсөн махсус «һайлауҙар тураһындағы Положение» иғлан ителә. Ул государство власеның теге йәки был органына депутаттар һайлау тәртибен билдәләүсе һайлау Законы булып тора. «һайлауҙар тураһындағы Положение» һайлау системаһы буйынса Сталин Конституцияһының талаптарын аныҡ үтәүҙе тәьмин итеү бурысын күҙ алдында тота.

Башкорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, калаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарҙы нисек үткәрергә кәрәклекте ентекләп билдәләй.

«һайлауҙар тураһындағы Положениенең» III, IV, V һәм VI главалары һайлау комиссияларына арналған. Уларға урындағы Советтәргә һайлауҙарҙы үткәреү буйынса бөтә эш йөкмәтелә.

Беҙ был консультацияла Округ һайлау комиссиялары тураһында һөйләйбеҙ.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, калаларҙағы район, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙарҙы үткәреү өсөн Округ һайлау комиссиялары төҙөлә.

Урындағы Советтәрҙең тейешле звеноларына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларының һаны хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең тейешле звеноларына һайлауҙар буйынса төҙөлгән һайлау округтарының һанына тиңеҙ була. Советтәрҙең төрлө звеноларына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары дәйөм түгел, ә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса айырым, хеҙмәтсәндәр депутаттарының кала Советтәренә һайлауҙар буйынса айырым һ. б. төҙөләләр.

Был шуның менән аңлатыла, Округ һайлау комиссияһына хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең билдәле бер звеноһына ғына кағыла торған һәм бер һайлау округы эсендә булған эштәр йөкмәтелә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең бер нисә звеноһына һайлауҙарҙың бер үк вакытта үткәрелеүе һәм Советтәрҙең һәр бер звеноһына һайлауҙар буйынса айырым округтар төҙөлеү айканлы был һайлауҙарҙа күп һанда Округ һайлау комиссиялары төҙөләсәк.

«һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 30, 38 һәм 46-сы статьялары нигеҙендә Округ һайлау комиссиялары түбәндәгеса төҙөлә:

1. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, калаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь, 2—4 член составында төҙөлә һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары — район Советы исполкомы тарафынан, хеҙмәтсәндәр депутаттарының кала һәм калаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары — хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең кала һәм калаларҙағы район исполкомдары тарафынан раҫлана.

2. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары председатель, секретарь һәм бер член составында төҙөлә һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле ауыл һәм поселка Советы тарафынан раҫлана.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары һайлауҙар көненә тиклем 50 көн алдан, йәғни 1950 йылдың 27 октябренән дә һуңламайынса раҫланырға тейеш.

«һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 29, 37 һәм 45-се статьяларына ярашлы рәүештә Округ һайлау комиссияларына эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм фәнни ойошмалары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә теркәлгән башка ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай ук эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең предприятие һәм учреждениелар буйынса, хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең хәрби частәрә буйынса йыйылыштарынан, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәр йыйылыштары, совхоздар буйынса совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

Был статьялар Округ һайлау комиссияларына вәкилдәр күрһәтеү хокуғы кемдәргә бирелеүе тураһында һөйләйҙәр.

Округ һайлау комиссиялары хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең төрлө звеноларына һайлауҙар буйынса төҙөлгәнлектән, «һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 29, 37 һәм 45-се статьяларында күрһәтелгән хеҙмәтсәндәрҙең общественный ойошмалары һәм общество звеноларының кайһылары үҙ вәкилдәрен хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларына күрһәтә алыуҙарын асыкларға кәрәк.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, калаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларына үҙҙәренең вәкилдәрен хеҙмәтсәндәрҙең профессиональ, кооператив, партия, йәштәр ойошмаларының, культура, техник, фәнни һәм башка обществоларының республика, өлкә һәм район органдары һәм предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәстиәндәрҙең йыйылыштары, совхоздар буйынса совхоздарҙың эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылыштары күрһәтәләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларына үҙҙәренең вәкилдәрен, республика, өлкә һәм район звенолары менән бергә, был общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының тәүге ойошмалары ла һәм хеҙмәтсәндәрҙең дөйөм йыйылыштары ла күрһәтә алалар.

Юғарыла әйтелгәндәрҙән шул аңлашыла: тәүге звенолар, мәҫәлән, профсоюздарҙың месткомдары һәм фабзавкомдары, партия һәм комсомолдың тәүге ойошмалары һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының башка органдары хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, һәм калаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларына үҙҙәренең вәкилдәрен күрһәтә алмайҙар.

Бөтә Округ һайлау комиссиялары нигеҙҙә бергә үк функцияларҙы үтәйҙәр. «һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 31, 39-сы статьяларына ярашлы рәүештә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала һәм калаларҙағы район Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары түбәндәге эштәрҙе башкаралар:

а) Башкорт АССР-ы Конституцияһының һәм һайлауҙар тураһындағы Положениенең талаптарына ярашлы рәүештә күрһәтелгән депутатлыкка кандидаттарҙы теркәйҙәр;

б) участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итәләр;

в) үҙҙәренең округтары буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләйҙәр;

г) тейешле район, кала, калаларҙағы район һайлау комиссияларына үҙҙәренең округтары буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы тапшыралар;

д) һәр бер Округ комиссияһы үҙ округы буйынса һайланған депутатка һайланыу тураһында таныткыс бирә;

е) хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район, кала һәм калаларҙағы район Советтәре исполкомдарына эш кағыҙҙарын тапшыралар.

«һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 47-се статьяһына ярашлы рәүештә хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларына, участка һайлау комиссиялары өсөн һайлау бюллетендәре әҙерләү бурысынан башка, шул ук функциялар йөкмәтелә. Был шуның менән аңлатыла: ауыл һәм поселка Округ һайлау комиссиялары билдәләнгән формала һайлау бюллетендәре бланкыларын типография ысулы менән әҙерләй алмайҙар. Шуға күрә хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәре Башкорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан үҙәкләштерелгән тәртиптә әҙерләндерелә.

Ләкин был ауыл һәм поселка Округ һайлау комиссиялары Участка һайлау комиссияларын һайлау бюллетендәре менән тәьмин итмәйҙәр, тигән һүҙ түгел. Округ һайлау комиссиялары, һайлау бюллетендәренең бланктарын алдан алып, бюллетендәргә депутатлыкка кандидат итеп теркәлгән кешеләр тураһындағы мәғлүмәттәрҙе: депутатлыкка кандидаттың фамилияһын, исемен һәм атаһының исемен, кандидатты күрһәткән ойошманың исемен яҙалар һәм һайлау бюллетендәрен Участка һайлау комиссияларына һайлауҙар көненә тиклем 10 көндән дә һуңға калмайынса тапшыралар.

һайлау бюллетендәренә яҙыу машинкаһында, йәки аңлайышлы итеп кара менән кулдан яҙыла, шул ук вакытта бер үк һайлау округы буйынса һайлау бюллетендәре бланкыларына яҙыу бер үк кул менән һәм бер үк төҫтәге кара менән башкарыла.

Участка һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколы нигеҙендә тауыш биреү һөҙөмтәһен билдәләү һәм һайланған депутатка уның һайланыуы тураһында таныткыс биреү менән Округ буйынса һайлау кампанияһы тамамлана.

Н. Ғизәтуллин,
А. Ғафуров.

Колхозсыларҙың агро-зоотехник укыуҙарын яҡшы ойошторайык!

Республикабыҙ колхоздарында агро-зоотехник укыуҙар буйынса ос йыллык курстарҙа занятиелар башланды. Колхоз производствоһы мастерҙарын әҙерләү буйынса бындай укыу группалары беҙҙең Башкортостанда 1320 урында ойошторолорға тейеш. Күпселек райондарҙа уларҙы ойоштороу эше тамамланды. Бәләбәй, Благовещен, Кандра, Кырмыскалы һәм башка райондарҙың колхоздарында укыусылар составы раҫланды, тәүге занятиелар үткәрелде.

Укыуҙарҙы ойоштороуҙың һәм башлап ебәреүҙең тәүге көндәренә бик күп етешһеҙлектәр булдылар. Бозаяҙ, Кыйгы, Илеш һәм башка кайһы бер райондарҙа укыуҙар формаль рәүештә ойошторолғандар. Уларҙа укырға тейеш булған колхозсылар исемлеге төҙөлгән һәм укытыусылар билдәләнгән. Ләкин, эш шуның менән туктап калған. Шулар һөҙөмтәһендә был райондарҙа укыуҙар вакытында башланмағандар.

Айырым райондарҙа укыу группаларын селтәрен ойоштороуға иғтибарһыҙ карағандар. Шул арҡала колхоздар-ара укыу группаларында һәм МТС-тар эргәһендәге курстарҙа укырға тейешле булған колхозсылар көн һайын 4—6 километр йөрергә мәжбүр ителгәндәр.

Агро-зоотехник курстарҙың укыу группалары, беренсе нәүбәттә, эре һәм эреләтелгән колхоздарҙа ойошторолорға тейештәр. Укыу группаларына тик шул колхоздары колхозсыларҙы ғына беркетергә кәрәк. Колхоздарҙа укыу группалары һаны уларҙа укытыусылар булырҙай агрономдарҙың, зоотехниктарҙың, башка ауыл хужалығы специалистарының булыуҙарына карап билдәләнә. Ләкин, кайһы бер райондарҙа быны иҫәпкә алмайҙар. Мәҫәлән, Благовещен районында, кадрҙарҙың булып-булмауына иғтибар итмәйенсә, укыу группалары һаны кубәйтелгән. Шул арҡала бында белеме түбән булған агротехниктар ҙа курстарҙа укытыусылар итеп билдәләнгәндәр.

Өс йыллык курстарҙа колхоз производствоһы мастерҙары әҙерләнәләр. Курстарҙа укыуҙың тәүге йылы программаһы 200 сәғәттән һәм уның яртыһы теоретик һәм яртыһы практик өйрәнеүҙән тора. Укыу йылы срогы 1 октябрҙән алып 1 апрелгә тиклем. Шулай итеп, курстарҙа укыу, бығыш тиклем йәшәп килгән агротехник түңәрәктәрҙән нык айырыла.

Укыуҙарҙы ойошторғанда биналарҙы һайлап алыуға, укыусыларҙы укыу әсбаптары менән тулыһынса тәьмин итеүгә нык иғтибар итергә кәрәк. Ләкин кайһы бер райондарҙың һәм колхоздарҙың етәкселәре быға аҙ иғтибар бирәләр. Мәҫәлән, Өфө районының күпселек колхоздарында занятиеларҙы колхоз правлениелары биналарында үткәрергә билдәләнелгән. Унда, әлбиттә, класс такталары юк. Курстар өсөн урта мәктәп биналарын договорҙар нигеҙендә файҙаланырға кәрәк.

Агротехник һәм зоотехник фән һәм практика казаныштары менән колхозсыларҙы коралландырыуҙа курстарҙа укыуҙарҙы белең ойоштороу ҙур әһәмиәткә эйә.

Бөтә райондарҙа ла укыуҙарҙы уңышлы ойоштораййк һәм шуның менән колхозсылар массаһын ауыл хужалығы фәне һәм практикаһы казаныштары менән коралландырайык, социалистик ауыл хужалығын артабан алға ебәрәйек.

Ғ. АКИМОВ,
Башкорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының ауыл хужалығы пропагандаһы управлениеһенең сектор начальнигы.

Агит-массовый эште баһаламаған урында

«Союззаготтранс» тресының Мәсәғут авторотаһы шоферы иптәш Хажиев йөҙмәнсе шофер булып иҫәпләнә. Үҙ машинаһы менән көн һайын 400-әр тонна-километр ара үтеп, ул «ЗИС—5» маркалы автомашинаның уртаса техник тиҙлеген сәғәтенә 35 километрға тиклем еткерә. Мәҙәүеҙ авторотаһы шоферҙарының сакырыуына яуап итеп, алған йөкләмәһен намыҫ менән үтәй. Һуңғы 5 көнлөктә генә элеваторға 40 тонна игән ташыны. Коммунист иптәш Хажиев — шоферҙар коллективы араһында өлгөлө общественник һәм намыҫлы агитатор.

Уның менән беҙ, Мәсетле районының «Серп и молот» колхозынан игән төйәп, Сулея элеваторына барырға сыҡтык. Сәғәт киске 10 ине. — Иртәнге сәғәт 5 тулыуға элеваторҙа булаҡаҡбыҙ, — тине иптәш Хажиев. Ә был хужалыҡтан элеваторға тиклем 150 километр. Таң 5 тулыуға элеваторҙың лабораторияһы алдына килеп туктаныҡ. Иптәш Хажиев:

— Элеватор етәкселәренең бер нисәй эш өсөн дә файҙалы булмаған ығы-зығылары ошо ерҙән башлана, — тине күңелһеҙләнеп. — Ана, беҙгә тағы ла нәүбәт ҙур. Лаборатория алдында ғына 40—50 машина тора.

Икенсе бер шоферҙа һүҙгә ҡушылды:

— Өс-дүрт сәғәт тик торғанда, путевкаға 15 минут тип яҙып ҡуйлар.

— Тик мин генә, государствоға игән ташыу башланғандан бирле, ошо лабораторияң алдында 300 сәғәт простой яһаным, — тине өсөнсө бер шофер. Был иптәш Нигмәтуллин ине. Ул да йөҙмәнсе стахановсы.

— Лаборанткаларға үҙең белер-белмәҫ әллә ни тиклем ирке һүҙҙәр әйтеп торһаң ғына анализды тиҙерәк эшләйҙәр, — тип ҡуйҙы бер йәш шофер.

Ысынлап та, иптәш Хажиев әйтмешләй, Сулея элеваторы етәкселәренең мәғәнәһеҙ ығы-зығылары тап шунан башлана икән. Беҙҙә өлкән лаборантка иптәш Кобанова ҡаршыланы. Ул ҡыҫкап кире кеше икән. Бер кемде лә тыңларға һәм аңларға теләмәй, башка лаборанткаларға һөйләргә лә ирек бирмәй. Тик үҙе генә һөйләй һәм бер туктауһыҙ веросшиканы ярҙырып лә һүндерә, улай ҙа булмаһа йылйыш үҙенең коллегаларына өҫөрәнә. Беҙ уның бер генә минутка иғтибарын бүлеп:

— Тиҙерәк анализ яһағыҙсы, ваҡытыбыҙ тар, колхозда игән күбәйҙе, уны элеваторға ташырға кәрәк, — тигәс, ул:

— Бөхетле кешеләр ашыҡмай, олтарорһоғоҙ, — тип, нисәйҙер бер катлы, үтеүсебеҙгә ҡағылмаған афоризм менән яуап бирҙе лә, ишекте шап иттереп ябып, биклән ҡуйҙы. Иптәш Хажиевка яңынан ос сәғәт көтергә тура килде. Аҙаҡ тағы ла:

— Анализ һөҙөмтәһе тиҙ буламы? — тип һорағас, лабораториянан Кобанованың:

— Түҙә алмаһаң, әсәйеңә ҡайтып ошаҡла, — тип тыскырған тәпәс тауышы ишетелде.

Хажиев тик көндөҙгө сәғәт 12 тулыуға ғына игенде бушатып, колхозға китә алды.

Бындай фактыларҙы бик күп килтерергә мөмкин. Бында элеватор капкаһы алдында йөҙәрләгән машиналар нәүбәткә теҙелеп, көтөп торалар. Ә кайһы бер көндәрҙә нәүбәттең оҙонлоғо ике километрға һуҙыла. Сөнки элеватор игәнде кабул итеүгә алдан әҙерләнмәне.

Элеватор менән иптәш Князев етәкселек итә. Беҙ уны конторала осраттык.

— Өсөнсө төн рәттән күҙ ҙә йомғаным юк, — тип зарланды иптәш Князев. Игән әҙерләү осоронда элеваторҙағы агит-массовый эштең куйылышы хакында һорашкас, беҙҙе партбюро секретаре иптәш Теплыхка ебәрҙе.

Иптәш Теплых партияның элеватор эргәһендәге ойошмаһы менән етәкселек итер өсөн бынан ай ярым элек һайланған. Ләкин ошо вакыттан бирле хатта партия йыйылышы ла үткәрмәгән.

— Нима бар, тик эшкә башларға ғына өлгөрөп булмай. Эш күп, хатта ял итеп тә булмай, — ти ул.

Беҙ тәүлә үк әйткәнсә, элеватор етәкселәре көндә бер төрлө, мәғәнәһеҙ ығы-зығы шарттарында йәшәйҙәр. Иптәш Князев өсәр төн буйына күҙ ҙә йоммай, уның урынбаҫары иптәш Болотников агитация эштәренә түгел, юньләп ашап алырға ла вакыт тапмай, партбюро секретаре иптәш Теплых пожар командаһына инструктаж биреүҙән бушамай. Ә элеваторҙағы бөтәһенә көндең талабы уҙар алдына — коммунистар алдына — эш менән оператив етәкселек итеү, политик-массовый эште төпкә пункттарҙан игән ташыуҙы тиҙләтеүгә юнәлтеү һәм иң мөһиме бер нисәй ығы-зығыһыҙ, белеп етәкселек итеү бурысын куя.

Коммунист, бөтәһенән элек, — политик етәксе. Ул үҙ эшмәкәрлеген государство интерестәре талабына буйһондорорға тейеш. Партия члены буларак ул үҙ эше өсөн генә түгел, ә үҙе янында эшләгән башка партияһыҙ иптәштәрҙең эше өсөн дә яуаплы. Ә элеваторҙа бына ошондай эш стиле юк. Лабораториялағы тәртипһеҙлектәр быға характерле миҫал. Унда һәр төрлө инициатива һүндерелә, иғтибарһыҙ калдырыла. Стахановсы шоферҙарҙың сәғәт графиге менән эшләү башланғысын элеватор етәкселәре яклармайҙар. Шулай булмағанда Мәсәғут авторотаһының иң алдынғы шоферҙары элеватор кәйефе менән генә меңәрләгән сәғәт простой яһамаҫтар ине.

— Бөтә бәлә урын булмауҙа, — ти иптәш Князев.

Ләкин был һылтаныу дөрөҫ түгел. Игән бушатыр өсөн урын булмауға ул үҙе ғәйепле. Элеваторҙа урындың аҙ булыуы Князевка тик бөгөн генә билдәле булманы. Ул был ҙур игән фабрикаһы менән бер нисә йыл инде етәкселек итә. Ә государствоға игән тапшырыу эше башланғанға тиклем, булған келәттәрҙе киңәйтеп ремонтларға, хатта яңыны төҙөргә бөтә мөмкинлектәр бар ине. Әле лә урын етерлек. Тик килеп тыуған хәлгә иғтибарһыҙ карашты арынып, эшкә большевиктарса тотонорға ғына кәрәк. Келәттәрҙең ишектәренә арҡыры такталар ҡарып, бушатыу урындарын механизациялаштырғанда элеватор алдында нәүбәт тә булмаҫаҡ, урын да артасаҡ.

Иптәш Князевка агитколлектив менән етәкселек итеү поручениеһы бирелгән. Ә Князев быны уға беҙ әйткәс кенә белде.

— Ә?! Мин агитколлектив етәксеһеме? Түгелдер? Яңылыш ишеткәнһегеҙҙер? Нәжипов булырға тейеш,—тип һөйләнә.

Иптәш Князев партия поручениеһына бына шулай карай. Ул үҙенең агитколлектив етәксеһе булыуына бәлтә ышанмаңы, ә һуңынан дөрөҫ, тине.

— Хәҙер агитация эшен йәйелдереп йөрөр вакыт түгел, шоферҙарҙың мин газета укып ултырғанды көтөп торорға вакыттары юк. Игән кыҙа, беҙҙә, уны һакларға кәрәк,—тип тәрләсә һылтанды.

Беренсенән, агит-массовый эш тик газета укыу менән генә сикләнмәй, уның бик күп төрҙәре бар, икенсенән, газета укыу ҙа бик күп ваҡыт алмаҫҡа мөмкин. Ләкин ундағы материалды һайлап ала белергә һәм уны конкрет шарттарға бәйләй белергә кәрәк. Беҙ шофер иптәш Ғәлиәскәров менән осраштык. Ул:

— Инде ай тула газета укыңаным юк, радио тыңларға вакыт етмәй, һәр вакыт юлда булабыҙ. Корея вакиғаларын беләһе ине, — тип зарланды.

Иптәш Ғәлиәскәров рядовой шофер, партияһыҙ, ләкин ул халык-ара хәлдә игән әҙерләү эшенән айырмай. Игән илдең кәсе һәм көҫөтә икәнен аңлай. Князев иһә агит-массовый сараларҙы эштән һуң вакыт барҙа ғына үткәрәләр, тип хата аңлай. Ул партия йыйылышында бынан ай ярым элек бирелгән поручениене нисек яҡшыраҡ итеп үтәү тураһында түгел, хатта коллективтың эшен планлаштырыуҙы ла уйламаған. Ә партия ойошмаһы уға поручение биреү менән генә сикләнеп, практик эш талап итмәгән.

Элеваторҙа клуб та, кыҙыл мөйөш тә бар. Ләкин улар менән бер кем дә етәкселек итмәй.

— Хужаһыҙ улар. Үҙем хужа булып, яуаплылыкты өҫтөмә ала алмайым, былай ҙа эш күп, — ти иптәш Теплых. Алдырылған газеталар уның кабинетынан бер кайҙа ла сығарылмай.

— Кыҙыл мөйөшкә куйһак, юғалып тора, — тип һылтана ул. Кинокартиналар күрһәтелгәне юк, үҙ эшмәкәр художество түңәрәктәренең сығыштары булмай. Стена газеталары сығарылмай. Күрһәткестәр тактаһы юк. Элеватор коммунистәре йөҙәрләгән шоферҙарҙы һәм колхоздарҙан килгән игән ташыусыларҙы культуралы хеҙмәтләндереү эше менән кыҙыкһынмайҙар.

Дөрөҫ, элеваторҙа Дүртөйлә районы игенселәренең йөкләмәһе өйрәнелде, яңы йөкләмәләр ҙә алынды. Ләкин партия ойошмаһы ошо алынған йөкләмәләрҙе үтәүгә йүнәлтелгән агит-массовый эште йәйелдермәне. Ошо арҡала тәүлегенә 200 тонна игәнде киптерергә йөкләмә алған работниктар, үҙ эш нормаларын үтәй алмайҙар. Элеваторҙарҙың өлкән механигы иптәш Чупрунов бөтә механизмдарҙы тулы көсөтендә туктауһыҙ эшләтергә һүҙ биргәйне. Ул да һүҙендә торманы. Игән бушатыусы 8 транспортерҙың тик икеһе генә эшләй, һөҙөмтәлә игән бушатканда ҙур нәүбәт килеп тыуыуына ла куйыла.

Политик-массовый эштең бындай хәлдә калдырылыуына элеваторҙағы 19 коммунисты берләштергән партияның тәүге ойошмаһы һәм был ойошманың эшен контролгә алмаған Кыйгы райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге гәйепле. Кыйгы, Салауат, Дыуан һәм Мәсетле райондары колхоздарының меңәрләгән тонна игәне ошо элеваторға килә. Бына шуға күрә игән ташыусылар араһында массовый-политик эште юғары кимәлгә күтәреү — элеватор коммунистәренең намыҫ эше ул.

Нур Ғәлимов,
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

РЕСПУБЛИКАБЫҘҘА ТӘБИҒӘТТЕ ҮҘГӘРТЕҮҘЕҢ СТАЛИНСЕ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА АРТТЫРЫП ҮТӘҮГӘ ӨЛГӘШӘЙЕК!

Иптәш Сталин тәҡдиме буйынса тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу тураһында СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарарының ҡабул ителеүенә ике йыл тулды.

Был ҡарар ҡабул ителгәндән бирле үткән ваҡыт эсендә республикабыҙҙа ҙур эштәр башҡарылды. Колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм лесхоздарҙа 41,2 мең гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртылды. 1950 йыл өсөн билдәләнгән план 101 процентҡа үтәлде.

Урман полосалары ултыртыу буйынса быйыл Илеш, Мишкә, Саҡмағош, [illegible] районҙарының колхоздары, [illegible], Дәүләкән, Бәләбәй совхоздары, Благовещен, Тәтешле, Бәкәлы лесхоздары [illegible].

Республикабыҙ колхозсылары, совхоздарының һәм лесхоздарының [illegible] быйылғы көҙгө ағас ултыртыу планын да арттырып үтәйәсәктәренә шик юҡ.

Сталинсе план хәрәкәттә

Республикабыҙҙа иптәш Сталин тәҡдиме буйынса СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты тарафынан «СССР-ҙың Европа өлөшөндәге [illegible] районларында юғары һәм тотороҡло урожай алыуҙы тәьмин итеү өсөн баҫыу һаҡлаусы ағастар ултыртыу, [illegible] һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөү [illegible]» ҡарар ҡабул ителеүгә ике йыл тулды.

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы буйынса 1949—1965 йылдар осорында республикабыҙҙа 265,6 мең гектар майҙанда, шул иҫәптән колхоздарҙа—143 мең гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртылырға, 300 урында һыу ятҡылыҡтары төҙөлергә һәм бөтә колхоздарҙа ла 1955 йылға тиклем баҫыулы сәсеү әйләнештәре үҙләштерелергә тейеш.

СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының был тарихи ҡарары сығарылғандан һуң үткән ике йыл эсендә Башҡортостанда ҙур эштәр үткәрелде. Башҡортостан колхоздарында, совхоздарында һәм лесхоздарында 41,2 мең гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртылды. Республикабыҙҙа быйыл ғына ла 23 мең 303 гектар майҙанда, шул иҫәптән колхоздарҙа—11 мең 250 гектар, совхоздарҙа 1 мең 318 гектар һәм лесхоздарҙа—10 мең 753 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы ағастар ултыртылды. [illegible] урман полосалары ултыртыу буйынса [illegible]. 1950 йыл өсөн билдәләнгән план 101 процентҡа үтәлде.

[illegible]

1951 йылда Башҡортостан колхоздарында 15 мең гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртылырға [illegible] 10 мең гектар майҙанда [illegible].

[illegible]

Республикабыҙҙа быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөү буйынса ла [illegible] 45 урында [illegible].

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы буйынса [illegible].

Советтар Союзының бөтә халыҡтары кеүек үк, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә Волга, Днепр һәм Аму-Дарья йылғаларында [illegible].

Башҡортостандағы колхоздарҙың, совхоздар һәм МТС эшселәре [illegible].

Алдағы 1951 йылда — тағы ла юғары [illegible] тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын үтәүҙә [illegible].

П. Воробьев,
Башҡорт АССР-ы Госпланы председателе урынбаҫары.

УРМАН ПОЛОСАЛАРЫ ЮҒАРЫ УРОЖАЙ ТӘЬМИН ИТӘЛӘР

Өфө тәжрибә баҫыуы өсө төрлө үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше менән эшләй. Был өс төрлө сәсеү әйләнеше 1940 йылда, 1945 һәм 1947 йылдарҙа индерелгән.

1940 йылдан уҡ үҙләштерелә башлағандарының баҫыуҙары шул уҡ йылды ултыртылған баҫыу һаҡлаусы урман полосалары менән уратып алынғандар. Был полосаларҙың бейеклеге хәҙер 10 — 12 метрҙан арта, айырым тоҡом ағастар төҙөлөш материалы булырлыҡ йыуанлыҡҡа етеп үҫтеләр. Үҙләшеү стадияларында булған сәсеү әйләнештәре лә төрлө конструкциялағы урман полосалары менән уратып алынғандар. Был полосалар араһында академик Лысенко тәҡдиме менән ултыртылған имән ағасы полосалары айырыуса ҙур урын алып торалар.

Тәжрибә баҫыуында 1940—1945 йылдарҙа ултыртылған көслө урман полосалары хәҙер юғары урожай алыу өсөн маҡтаулы эш үтәйҙәр.

Тәжрибә баҫыуында быйыл июнь айында айырыуса күп экскурсанттар булды. Бында райондарҙың, МТС һәм совхоздарҙың өлкән һәм баш агрономдары, МТС директорҙары, төрлө студенттар, колхоз председателдәре, мичуринсылар булып үттеләр. Улар игенселектәге үлән баҫыулы системаның үҙләшеү тәжрибәләре менән ныҡлап таныштылар. Үҙләштерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше һәм урман полосаларының урожайға булған йоғонтоһон натураль күреп белеү өсөн экскурсанттарға төп ике сәсеү әйләнеше күрһәтелә ине. Береһе уның 1947 йылда ғына үҙләштерелә башлаған, бында урман полосалары ла шул йылды ғына ултыртылғандар. Был «ерлөксөлөк сәсеү әйләнеше» тип атала. Икенсеһе 1940 йылда уҡ индерелгән, бында баҫыуҙар икенсе ротацияны үтәләр. Урман полосаларының бейеклеге 10—12 метрҙан артып китә. Быныһы «агротехник сәсеү әйләнеше» тип атала. Һәр ике сәсеү әйләнешендә лә күп йыллыҡ үләндәр ҡатышмаһы сәселә торған үлән һәм ҡара пар баҫыуҙары бар. Һәр ике сәсеү әйләнешенең баҫыуҙарында ла бер төрлө культуралар бер төрлө агротехника комплексен ҡулланыу аша үҫтереләләр. Бөтә айырма шунда, «ерлөксөлөк сәсеү әйләнешенең» урман полосалары 1947 йылда ғына ултыртылғандар, улар урожай өсөн актив эш башламағандар, йәштәр әле.

— Бына был «ерлөксөлөк сәсеү әйләнешенең» ужым баҫыуы,—ти экскурсия үткәреүсе ғилми работник.—Был баҫыуға «Вятка» исемле сорт арыш һәм «Ульяновка» исемле сорт көҙгө бойҙай сәселгән. Был культураларҙан беҙ арыш буйынса гектарынан 26—28 центнер, көҙгө бойҙай буйынса 22—24 центнер урожай алырбыҙ, тип уйлайбыҙ. Был ашлыҡтарҙың төрөшөн яҡшылап хәтерләгеҙ. «Агротехник сәсеү әйләнешенең» ужым баҫыуында ла беҙ шул уҡ культураларҙың ашлыҡтарын күрерһегеҙ һәм икеһен сағыштырып ҡарарһығыҙ.

Экскурсанттар был сәсеү әйләнешенең үлән баҫыуындағы үлән урожайын да, яҙғы бойҙай, ҡара бойҙай, тары һәм картоф урожайын да «хәтерләйҙәр». Экскурсия «агротехник сәсеү әйләнешенең» баҫыуҙарына күсә. Бөтәһенән элек ҡунаҡтарҙы баҫыуҙарҙағы өс яҡтан уратып алған көслө йәшел урман полосалары һоҡландыра. Улар баҫыуҙарҙы писек итеп матурлап торалар! Күҙҙәр урман полосалары эсендәге айырым баҫыуҙарҙа үҫкән культуралар төрөшөнә йүнәләләр. Колхоз-совхоз производствоһында күп практика үтеүсе экскурсанттарҙың күҙҙәре яңылышмайҙар. Улар: «был сәсеү әйләнешенең баҫыуҙары, әле генә беҙ танышҡан ерлөксөлөк сәсеү әйләнешенең баҫыуҙарындағы культуралар урожайына ҡарағанда, 1,2—1,5 тапҡыр артыҡ урожай бирәсәктәренә һис бер шик юҡ», — тиҙәр. Арыштың да һәм бойҙайҙың да башаҡтары бында күп эреләр, һабаҡтары йыуан һәм оҙондар, күп йыллыҡ үләндәр йәм-йәшел һәм ҡуйы булып үҫкәндәр.

Ҡайһы берәүҙәр өсөн быйылғы йылда «...ҡоролоҡ менән көрәшеүҙә...» тигән һүҙҙәр ғәжәп булырға мөмкин. Метеорологик күҙәтеү һандары тәжрибә баҫыуының бер-бер артлы өсенсе тапҡыр инде ҡоролоҡло йылдар кисереүен күрһәтәләр. 1949 йылдың көҙө тәжрибә баҫыуы өсөн артыҡ ҡоро ҡалды. Ҡыш ҡар йоҡа булды. Яҙғы сәсеү эше апрелдең 15-нән уҡ башланған ине. Апрель, май һәм июнь айҙарында бик аҙ яуымдар булды. Мәҫәлән, бында күп йыллыҡ күҙәтеүҙәргә ҡарағанда, апрель айында 28 миллиметр яуым-төшөм булһа, быйыл ул ни бары 10,9 миллиметр ғына булды. Май айында 42 миллиметр урынына 29,9 миллиметр ғына һәм июнь айында 60 миллиметр урынына 35,5 миллиметр ғына ямғыр яуҙы. Шулай итеп, төп культураларҙың иң шәп үҫә торған осоронда, өс ай эсендә 130 миллиметр урынына ни бары 76,3 миллиметр ямғыр яуҙы. Июнь айында ер өҫтөндәге температура 55—57 градусҡа барып етте. Был ваҡытта инде арыш һәм көҙгө һәм яҙғы бойҙайҙар башаҡланыу стадияһын үтеп өлгөргәндәр ине. Июль айының ямғырҙары дөйөм урожайҙы яҡшылап төҙәтә алманылар һәм төҙәтә алмасҡа ла тейеш инеләр.

Көслө урман полосалары һауа күрепешенең был үҙенсәлектәренә ныҡлы төҙәтмәләр индерҙеләр. Был полосалар ҡышҡы айҙарҙа ҡар буранды̆рын үҙҙәрендә тотоп алып ҡалдылар. Үҙҙәре уратып алған баҫыуҙарҙа ҡарҙың уртаса ҡалынлығы 60—70 сантиметрға, полосалар буйлап 2 метр бейеклеккә тиклем барып еттеләр. Урман полосалары әле йәш булған «ерлөксөлөк сәсеү әйләнешенең» баҫыуҙарында уның уртаса ҡалынлығы 20—30 сантиметрҙан артманы. «Агротехник сәсеү әйләнешенең» баҫыуҙарында йыйналған ҡар 3—5 көнгә һуңлап иреҫе, ләкин ирегән бер ҡар ергә һеңә барҙы, ситкә аҡманы. Май һәм июнь айҙарындағы ҡоро елдәрҙең зарарҙы йоғонтоһо урман полосаларына килеп етеү менән бик ныҡ зәғифләнгәндәр. Полосалар араһындағы баҫыуҙарҙа елдең көсө бермә-бер зәғиф булғанлығы һәм баҫыу өҫтөндәге һауаның сағыштырмалы дымлығы 15—25 процентҡа артыҡ булыуы беленде. Урман полосаларының бына был өҫтөнлектәре ашлыҡтарҙы тупраҡтың кибеү ҡурҡынысынан һаҡланы һәм тотороҡло юғары урожай алыуҙы тәьмин итте.

Тәжрибә баҫыуҙарында академик Лысенко тәҡдиме буйынса оялап ултыртылған имән ағастары ла бик уңышлы үҫәләр. Үҙған йыл ултыртылған имән бөрөләренән үҫкән йәш имән ағастарының һабаҡтары быйыл ярты метрға, ә тамырҙары 1,0—1,5 метрға етеп үҫтеләр. Һәр бер ояға ултыртылған 7—8 орлоҡтон 5—6-һы һаҡланып үҫәләр. Быйыл бындай тәжрибә полосалары яҙғы бойҙай, тары һәм һоло культуралары аҫтына сәселгән ине. Былай сәсеү йәш урман полосаларын тәрбиәләүҙе 5—7 тапҡырға еңеләйтте.

Хәҙер республиканың колхоздарында көҙҙән ағас ултыртыу эштәре алып барыла. Өфө тәжрибә баҫыуының урман полосаларын үҫтереү аша ҡоролоҡ менән көрәшеүҙәге һәм тотороҡло юғары урожай алыуҙағы уңышлы тәжрибәләре ағас ултыртыусы колхоздар өсөн ҙур һабаҡ була алалар. Бурыс—ағас ултыртыу эшен юғары сифатлы итеп үткәреүҙән, ултыртылған полосаларҙы яҡшы итеп үҫтереү аша уларҙы тиҙерәк урожай өсөн эшләүгә хеҙмәт иттереүҙән тора.

В. Ғирфанов,
Баҫыусылыҡ-тәжрибә станцияһының өлкән ғилми сотруднигы.

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРЫ БИТТӘРЕНӘН

Бөйөк төҙөлөштәрҙә актив ҡатнашыу өсөн

Советтар Союзының бөтә хеҙмәтсәндәре менән берлектә беҙҙең республикабыҙҙың эшсәндәре лә коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәрен — Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын төҙөүҙә актив ҡатнашыу өсөн үҙҙәренең ҡайнар теләктәрен белдерәләр һәм конкрет йөкләмәләр алалар.

Ошо айҙағы «Коммуна байрағы» газетаһы үҙенең 4-се октябрь номерендә Күгәрсен ауыл Советы ҡуламендәге ауыл хужалығы артелдәренең йөкләмәләрен баҫып сығарҙы.

«Хөкүмәтебеҙҙең Волгала, Днепрҙа, Аму-Дарьяла бөйөк төҙөлештәр башлау тураһындағы ҡарарҙарына яуап итеп, —тип яҙалар «1 август», Комсомол, Ленин исемендәге, «II пятилетка», «Путь к коммунизму» колхоздарының колхозсылары үҙҙәренең йөкләмәләрендә, — ағас әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәргә бер күңелдән йөкләмә алабыҙ.

4110 кубометр ағас ҡырҡыу планын 1950 йылдың 1 ноябренә, 4100 кубометр ағасты ағыҙыу урындарына ташыуҙы Сталинсе Конституция көнө—5-се декабргә тамамлаясаҡбыҙ.

Ағас әҙерләүҙең государство планын уңышлы үтәү өсөн ағас ҡырҡыусыларҙың һәм ташыусыларҙың махсус бригадаларын ойоштороҡ һәм улар практик эштәргә керештеләр ҙә инде.

Районыбыҙҙың бөтә колхоздарында беҙҙән өлгө алырға һәм беҙҙең менән ярышырға саҡырабыҙ»;

ВКП(б)-ның Күгәрсен район комитеты бюроһы колхозсыларҙың патриотик инициативаһын хупланы. Район газетаһы был саҡырыуға яуаптар ойоштора.

Намыҫлы хеҙмәт һөҙөмтәһе

Республикабыҙҙың башҡа райондары кеүек үк, Йомағужа районы игенселәре лә 1950 йылда социалистик баҫыуҙарҙан юғары урожай алыуға өлгөштеләр.

«Ҡыҙыл маяҡ» колхозы председателе иптәш Г. С. Щеголев «Ударсы» газетаһында баҫылған мәҡәләһендә түбәндәгеләрҙе билдәләп үтә.

«Беҙҙең колхоздың юғары урожай алыуының сере, ти ул, — сәсеүҙе ҡыҫҡа срокта һәм юғары сифатлы итеп үткәреүҙә — агрономия ҡағиҙәләрен киң ҡулланыуҙа тора...

Механизаторҙар беҙҙең үҙ кадрҙарыбыҙ. Улар һәр ваҡытта ла эште намыҫ менән башҡаралар.

Государство алдындағы иген бурысты үтәү менән 1951 йыл өсөн 1200 центнер бойҙай, 530 центнер һоло орлоғо әҙерләп ҡуйҙыҡ. Арыш сәсеү планы арттырылып үтәлде. Хәҙер түңгә һөрөү эше ҡыҙыу темп менән бара. Яҙ көнө һөрөп сәсеү булмаһаҡ. Был хәл урожайҙы тағы ла күтәрәсәк...

Быйыл хеҙмәт көненә 5—6 килограмдан урожай бүлеүҙе күҙ алдында тотабыҙ. Аванслата иген биреүҙә (2 каллонан) алдынғы колхозсыларҙан: П. Е. Голубовский 250 бот, А. Е. Перегудин 230, Леонтенко 60 бот иген алдылар ҙа инде. «Ҡыҙыл маяҡ» колхозында быйыл күп кенә колхозсылар 400—500 бот иген аласаҡтар. Хәҙер урожай бүлеүгә әҙерлек эштәре алып барыла.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһендә

Күптән түгел Баҡалы районы үҙәгендә район ауыл хужалығы күргәҙмәһе уҙғарылды. Бында үҙҙәренең бай экспонаттары менән емеш-еләк совхозы, урман хужалығы һәм умартасылыҡ алдынғылары, 12 колхоз ҡатнашлыҡ итте.

«Ударсы» газетаһы күргәҙмә тураһында түбәндәгеләрҙе яҙҙы: «Агроном Исламов «Үрнәк» колхозы баҡсаһында үҫтерелгән 48 төр сорттағы алма, 3 сорттағы виноград, Карл Маркс исемендәге колхоздың агрономы иптәш Нәжметдинова 1946 йылда ғына ултыртылған алма ағастарының, ҡарағат, крыжовник ҡыуаҡлыҡтарының беренсе урожайҙарынан яһалған варенье экспонаттарын алып килгән.

Күргәҙмә диаграммалар, плакаттар менән матур итеп йыһазландырылған. Һәр бер экспонатҡа аңлатма яҙып ҡуйылған. «Новый быт» колхозынан килтерелгән — 7 килограмм ауырлығындағы кәбеҫтә, 2 кило ауырлығындағы түрнепс, 650 грамм ауырлығындағы кишер, 18 килограмм ауырлығындағы ҡабаҡ һәм «КИМ», «Яңы көс», «Большевик» колхоздарында гектарынан 350—450-шәр центнер урожай биргән картоф экспонаттары хеҙмәтсәндәрҙә айырыуса ҡыҙыҡһыныу тыуҙырҙы.

«Тәбиғәтте үҙгәртеү фронтында яңы еңеүҙәргә» тигән бүлек тә матур оформлен... тереләгән. Бында урман полосаларын үҫтереү өсөн үҫтерелгән 14 төрлө ағас сорттары ҡуйылғандар.

Артабан газета район хеҙмәтсәндәренең 5 көн буйына экспонаттарҙы ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡарауҙарын һәм күргәҙмәгә юғары баһа биреүҙәрен билдәләй.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Юлдар насар, күперҙәр емерек"

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 119-сы номерендә ошондай баш менән Ҡалмаҡҡул ауыл Советы (Салауат районы) территорияһындағы юлдар һәм күперҙәргә тейешле ремонт үткәрелмәүе, шул сәбәпле күп кенә машиналарҙың аварияларға осрап ватылыуҙары һәм государствоға зыян килтереүҙәре тураһында редакцияға килгән хат баҫылып сыҡҡайны.

Был хат район Советы исполкомы тарафынан Ҡалмаҡҡул ауыл Советы сессияһына ҡуйылып тикшерелде һәм газетала күрһәтелгән фактылар тулыһынса дөрөҫләнде.

Район Советы исполкомы председателе урынбаҫары иптәш Ханов редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

— Газетаның юл һәм күперҙәр тураһындағы сығышы бик урынлы. Шулай уҡ ул күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе ваҡытында юлға һалыуҙа ла беҙгә ярҙам итте.

Ауыл Советы председателе Хужин үҙ эшенә һалҡын ҡарағаны өсөн эшенән бушатылды. Уның урынына иптәш Лоҡманов билдәләнеп, ул ҡыҫҡа ваҡыт эсендә булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә конкрет саралар күрҙе.

Общественный малсылыҡты үҫтереүгә иғтибарҙы көсәйтергә

Балтас районы колхоздарында продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең 3 йыллыҡ планын үтәү юлында ҙур эштәр башҡарылды. Ферма эргәһендә участкалар ойоштороу, ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыу, малдарҙы ҡышлатыуға [illegible] әҙерлек менән килеү, малдарҙы йәй көндәрендә көтөүлектәрҙә йөрөтөп һуғармау(?) һөҙөмтәһендә колхоздарҙа һыйырҙарҙан һөт һауып алыу байтаҡ артты. Күп кенә колхоздарҙа 4—5 ферма ойошторолдо һәм малсылыҡты үҫтереү планы арттырып үтәлде.

Жданов исемендәге берләштерелгән эре колхозда, мәҫәлән, план буйынса 582 һарыҡ урынына 651 баш, 121 баш урынына 131 сусҡа бар. Мөгөҙлө эре малды үрсетеү планы 100 процентҡа үтәлгән. Был колхозда малдарҙы йылы торлаҡтарҙа ҡышлатыу өсөн бөтә шарттар ҙа тыуҙырылған. Быйыл да ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырылды, 130 баш сусҡа өсөн яңы торлаҡ төҙөлөп бөтөү алдында тора. Мал торлаҡтарына ағымдағы һәм капиталь ремонт үткәреү эштәре инде тамамланды.

— Беҙ фермала малсылыҡ эшендә ҙур тәжрибәләре булған кадрҙар менән комплектовать итеүгә ҙур иғтибар бирәбеҙ,— ти колхоз председателе иптәш Минниахметов. — Уларҙың малдарҙы ваҡытында ашатыу-эсереүҙәре, таҙа тотоуҙары һөҙөмтәһендә һуңғы ике йыл эсендә малдарҙан продукты алыу күп артты.

Был колхозда яҡын киләсәктә общественный малсылыҡ эшендә комплексле механизация ҡулланыу планлаштырылған.

Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм уларҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү эштәре «Еләк-тау», Карл Маркс исемендәге, «Победа», «Путь Ленина» колхоздарында ла яҡшы ойошторолған. Фрунзе исемендәге колхозда государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планы арттырып үтәлде. 1951 йыл иҫәбенә государствоға авансҡа 74 баш һарыҡ, 6 баш мөгөҙлө эре мал, 5 мең литр һөт тапшырылды. Партия һәм хөкүмәттең малсылыҡты үҫтереүҙә боевой программа булып торған ҡарары нигеҙендә «II пятилетка» колхозында ҡуянсылыҡ фермаһы ойошторолған ине. Колхоз быйыл государствоға 51 йорт ҡуяны тапшырҙы.

Район колхоздарында малсылыҡ торлаҡтары төҙөү эштәре лә киң ҡоламда йәйелдерелде. Быйыл 20-нан артыҡ колхозда малдар өсөн яңы торлаҡтар төҙөлә.

Алдынғыларҙың бына был ыңғай тәжрибәләре районың бөтә ауыл хужалығы артелдәрендә лә малсылыҡты үҫтереү, уның продукты биреүсәнлеген күтәреү өсөн ҙур мөмкинлектәр булыуы тураһында һөйләйҙәр. Ләкин әле күп кенә ауыл хужалығы артелдәрендә был мөмкинлектәр файҙаланылмай. Шул сәбәпле Балтас районы малсылыҡты үҫтереү һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүҙең государство пландарын үтәү буйынса һаман да артта ҡалыуҙа дауам итә. Калинин, Максим Горький исемендәге, «8 март», «Красный флот», «Аршады», «7 ноябрь» колхоздарында малсылыҡ эше бигерәк тә насар тора. Был ауыл хужалығы артелдәрендә малсылыҡты үҫтереү буйынса государство планы ни бары 54—72 процентҡа үтәлгән. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, был колхоздарҙа малдарҙың үлеүенә һәм әрәм-шәрәм ителеүенә юл ҡуйыла. Үҙған йылда, ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырылмау, малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекһеҙ килеү һөҙөмтәһендә «Аршады», «7 ноябрь» колхоздарында бик күп мал үлгәйне. Был колхоздың председателдәре Нигмәтьянов һәм Әхмәтдинов иптәштәр үҙған йылғы эсе һабаҡтарҙан быйыл да бер төрлө лә һөҙөмтә яһаманылар. Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эше һаман һүлпән бара, был эш үҙ ағышына ташланылған. Бына Куйбышев исемендәге колхозды алайыҡ. Дөрөҫ, был ауыл хужалығы артеле буйынса малдарҙың һанын арттырыу һәм государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планы арттырып үтәлгән. Ләкин бында ла малдарҙың үлеү һәм әрәм-шәрәм ителеү фактылары күп.

Малсылыҡты үҫтереү буйынса государство планының уңышлы үтәлеүе, беренсе нәүбәттә, малдарҙы юғалтыуһыҙ ҡышлатып сығарыуға, һәр бер колхозда ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыуға, торлаҡтар төҙөү, ағымдағы, капиталь ремонт эштәрен үҙ ваҡытында һәм яҡшы сифатлы итеп үткәреүгә бәйләнгән. Ә был мөһим мәсьәлә Балтас районында бик тревогалы хәлдә тора. Мал аҙыҡтары әҙерләү планының үтәлеше бөгөнгә көнгә район буйынса ни бары 34 процент тәшкил итә. 14 мең тонна урынына 11 мең тонна ғына силос һалынған. Япраҡ аҙыҡтары әҙерләү бигерәк тә насар. Бик күп колхоздарҙа бесән сабыу, силос һалыу, япраҡ аҙыҡтары әҙерләү әҙәлде. Крупская исемендәге колхоз райондың төбөнгө болонлоҡтарға бай булған ни эре ауыл хужалығы артелдәренең береһе итеп иҫәпләнә. Шулай булһа ла, бында йылдың-йылына мал аҙығы етешмәүҙән яфа сигәләр. Аҙыҡ етмәүҙән үҙған ҡышта ла күп кенә малдың кәмеүенә юл ҡуйылды. Бында быйыл да үҙған йылдағы хаталар ҡабатлана. Мал торлаҡтарын ҡышҡа әҙерләү, ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыу өсөн көрәш ойошторолмай.

— Ваҡыт бар бит әле, өлгөрөрбеҙ, — ти колхоз председателе иптәш Иванов.

Башҡа күп кенә колхоздарҙың етәкселәре лә ошондай ҡарашта йәшәйҙәр. Мал аҙығы әҙерләү эшен урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу эштәре менән бер үк ваҡытта алып барыу урынына, күп кенә колхоздарҙа был эште бөтөнләй туҡтаттылар. Бер нисә тонналап сабылған бесән дә ваҡытында йыйналмау сәбәпле серене. Мал аҙығын иҫәпкә алыу, уларҙы ферма эргәһенә ташып өйөү эштәре бер генә колхозда ла башланмаған әле. Район етәкселәре, беренсе нәүбәттә, район ауыл хужалығы бүлеге бына был ауыр хәлдән сығыу, общественный малдарҙы ныҡлы аҙыҡ базаһы һәм яҡты, йылы торлаҡтар менән тәьмин итеү өсөн конкрет саралар күрмәйҙәр. Күп колхоздарҙа быйыл, үҙған йылға ҡарағанда, бесән аҙ әҙерләнде. Малдарға ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырыу планы «Удар» колхозында 11, Калинин исемендәге колхозда—14, Максим Горький исемендәге колхозда ни бары 4 процентҡа үтәлгән. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, был ауыл хужалығы артелдәрендә комбайн урған ерҙәрҙең һаламын йыйнау, эскертләү эштәре сиктән тыш насар ойошторолған. Бөгөнгө көнгә «Удар» колхозының 365 гектар, Калинин һәм Максим Горький исемендәге колхоздарҙың 296—480 гектар майҙанда комбайн урған ерҙәрҙең һаламын йыйнап алаһы бар.

Машина-трактор станциялары малсылыҡты үҫтереүҙә колхоздарға ҙур ярҙам күрһәтергә саҡырылғандар. Яңы, көслө техника менән ҡоралланған, квалификациялы кадрҙар менән тәьмин ителгән Балтас һәм Ҡарыш МТС-тарында, колхоздарҙа урожай йыйнау эштәрен башҡарыу менән бер рәттән, общественный малсылыҡты үҫтереүҙә лә ярҙам итеү эштәрен ойоштороу өсөн ҙур мөмкинлектәр бар. Ләкин МТС-тар (директорҙары Рафиҡов һәм Исламов), урожай йыйнау буйынса договор пункттарын үтәмәгән кеүек үк, мал аҙығы әҙерләү буйынса ла колхоздарға ярҙам күрһәтмәйҙәр. Һәр ике МТС-та, икешәр мең тонна силос һалырға тейеш булһа ла, планды 50 процентҡа ғына үтәгән. Ҡарыш МТС-ы хеҙмәтләндергән Калинин, Пушкин, Ильич, Степан Разин исемендәге һәм «Ҡыйғазы» колхоздарында 3—4 гектар кукуруза һәм көнбағыш һабаҡтары силосҡа һалынмаған. Балтас МТС-ы хеҙмәтләндергән «1 Май», «Сибәр күл», «Еләк-тау» колхоздарында ла ошондай уҡ хәл.

Райондың күпселек колхоздарында малсылыҡты үҫтереү планы үтәлмәгән булһа ла, колхоз етәкселәре малдарҙы тороҡтороу эшенә лә ныҡлы әһәмиәт бирмәйҙәр. Меңләгән баш һыйыр, һарыҡ, кәзә, сусҡалар торолторолмай ҡалды. Балтаста ҡошсолоҡ фермалары ойоштороу эше бигерәк тә насар бара. Әле бер генә колхозда ла ҡоштарҙың һанын арттырыу буйынса государство планы үтәлгәне юҡ.

Һалҡын көндәр башланырға ваҡыт аҙ ҡалды. Хәҙер бөтә көс мал торлаҡтарын төҙөп бөтөрөүгә, ремонт эштәрен төгәлләүгә йүнәлтелергә тейеш. Ләкин райондың бер генә колхозында ла төҙөлөп бөтөп, эксплуатацияға бирелгән һәм ремонт төгәлләнгән мал торлағы юҡ. Төҙөлөш бригадаларының күбеһе урожай йыйнауҙың беренсе көндәрендә үк таратылып, икенсе төрлө эшкә ҡуйылғандар.

Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте артабан һуҙыуға юл ҡуйыу бик ҡурҡыныс. Кисектермәйенсә Балтас районы етәкселәре ашығыс, партия, совет, комсомол ойошмаларын, ауыл хужалығы органдарын, колхоз, МТС етәкселәрен бына был етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү өсөн көрәшкә мобилизовать итергә тейештәр.

Әҙһәм Кирәев.

Мәскәү һәм Башҡортостан уҡыусыларының дуҫлығы

Мәскәү уҡыусыларының Башҡортостан уҡыусылары менән хат алышыуҙарына бер генә йыл түгел. Ләкин ваҡыт дуҫтарҙың хат тематикаларын бер ҙә кәметә алмай. Киреһенсә, һәр яңы ай менән хаттар тағы ла эстәлеклерәк була баралар. Уларҙа совет йәштәренә хас булған сифаттар: көслө ирклелек, маҡсатҡа ынтылыш, ауырлыҡтарҙан ҡурҡмау, ныҡышмалыҡ, нәмә өсөн көрәшкәнен, нәмәгә ынтылғанын белеү—былар әленән-әле асығыраҡ күренә баралар.

Башҡортостан уҡыусыларының хаттарын уҡыйһың да, үҙ илебеҙҙең балалары менән тағы ла ныҡыраҡ һөйөнәһең. Нисдәй иркен уйлайҙар улар, ни тиклем тәрән ғиҡа ынтыла уларҙың интерестәре, ни тиклем саф, ысын күңелдән һөйәләр улар үҙҙәренең социалистик Ватанын, большевиктар партияһын һәм һөйәклә, бөйөк Сталинды.

Мәскәү мәктәптәрендә Өфөнән, Стәрлетамаҡтан, Бәрәнән, Ишембайҙан, Йомағужанан, Бөҙәлә һәм Ҡариҙел райондарынан алынған хаттар ҡәҙерләп һаҡлана.

Уҡыусыларҙың сит илдәрҙәге ваҡиғаларҙы күҙәтеүҙәре, уларға ҙур иғтибар биреүҙәре сикһеҙ яҡшы хәл. Стәрлетамаҡтың 4-се номерлы урта мәктәбе уҡыусылары хаттарында былай тип яҙалар: «Тыныслыҡ һуғышты еңер! Совет кешеләре алдынғы социалистик культураны, меңәрләгән заводтарҙы, фабрикаларҙы, торлаҡ йорттарын һәм мәктәптәрҙе, театрҙарҙы һәм библиотекаларҙы, культура йорттарын, уҡыу өйҙәрен һәм клубтарҙы һәм ҡоторған эттәр—Америка империалистәре емерһен өсөн төҙөмәнеләр. Был бер ваҡытта ла булмаҫ! Фашистәр беҙҙең ерҙе баҫып алырға тырышып ҡарағайнылар ҙа бит, нисек булып сыҡҡаны һәр кемгә билдәле. Ҡәбәхәт фашистәрҙең һөйәктәре күптән инде ҡәберҙәрҙә серей, ә беҙҙең илебеҙ һәр бер йыл һайын һаман матурыраҡ һәм шатлыҡлыраҡ була бара. Совет халҡының һәм бөтә алдынғы кешелектең башында беҙҙең осорҙоң иң гениаль кешеһе иптәш Сталин торғанда, беҙҙе еңеү тураһында уйларға мөмкинме һуң! Беҙ еңелмәҫлек. Беҙ бөтәбеҙ, бер кеше кеүек, коммунистар партияһы етәкселегендә мәңге үлмәҫ Ленин—Сталин эшен тормошҡа ашырырға ант иттек».

Уҡыусыларҙың хаттарында бик күп темалар күтәрелә. Бәрәнең 1-се номерлы урта мәктәбенән пионер һәм комсомол эштәренең тәжрибәһе тураһында яҙалар. Йомағужа урта мәктәбенең уҡыусылары күнелдә туғыныландырырлыҡ һәм тасуирлә итеп туған республикаларының тәбиғи байлыҡтары, Башҡортостандың Октябрь революцияһынан һуң сәскә атыуы тураһында һөйләйҙәр. Белореттең 2-се номерлы мәктәп уҡыусылары үҙҙәренең һайлау кампанияһында ҡатнашҡандары тураһында хәбәр итҡәйнеләр. Мәләүез мәктәбенең уҡыусылары күптән түгел уҡып сығылған яңы китаптар тураһындағы фекерҙәре менән уртаҡлашалар.

Үҙҙәренең иң йылы уйҙарын һәм хистәрен асалар бер-береһенә социалистик илдең туған халыҡтарының балалары. Яңы уҡыу йылында уҡыусыларҙың хат алышыуҙары тағы ла киңәйеп, көсҡәй дуҫтарҙың һаны тағы ла артыуын теләһе килә.

Л. Апарников,

Мәскәүҙең 33-сө номерлы мәктәп уҡытыусыһы.

Уҡыу өйөндә

Дүртөйлө районының Исмәил уҡыу өйө район күләмендәге культура-ағартыу йорттарының яҡшыларынан иҫәпләнә. Уның тарафынан урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу осоронда күп кенә эштәр башҡарылды. Баҫыу ырҙындарында, комбайн агрегаттарында күсмә библиотекалар эшләне, стена газеталары, боевой листоктар сығарылды, ҡыҫҡырып газета-журналдар уҡылды һәм беседалар уҙғарылды.

Уҡыу өйөнөң 1926 дана политик-фәнни һәм художестволы әҙәбиәте бар. Бында бөтәһе 300-ҙән артыҡ даими уҡыусы иҫәпләнә.

Хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек башланыу менән уҡыу өйө тағы ла йәнләнде. Унда лекциялар, беседалар уҙғарыла, ҡыҫҡырып газета-журналдар уҡыу һәм һайлау тураһындағы законды өйрәнеү ойошторолдо.

Бында хәҙер ҡышҡа әҙерлек эштәре лә тамамланды. Уҡыу өйө бинаһына капитал ремонт уҙғарылды һәм ул ҡышҡа етерлек яғыулыҡ материалы менән тәьмин ителде.

Р. Мәҡсүтов.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(План үтәлеше 20 октябргә проценттарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	Райондар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	Райондар	План үтәлеше
1	Шишмә	89	23	Мәкә	60	44	Ғафури	48
2	Бүздәк	85	24	Бәләбәй	59	45	Дыуан	48
3	Ҡандра	84	25	Мишкә	59	46	Мәсетле	44
4	Туймазы	82	26	Покровка	58	47	Иглин	44
5	Баҡалы	79	27	Бөрө	57	48	Ҡалтасы	44
6	Зианчура	76	28	Хәйбулла	57	49	Байҡыбаш	43
7	Дауләкән	73	29	Йомағужа	57	50	Салауат	43
8	Өфө	72	30	Ҡырмыҫҡалы	56	51	Архангель	42
9	Бөҙәлә	71	31	Благовещен	56	52	Балтач	42
10	Ауырғазы	70	32	Илеш	56	53	Баймаҡ	42
11	Күгәрсен	69	33	Мәләүез	55	54	Тәтешле	41
12	Нуримановый	68	34	Белоҡатай	55	55	Йылайыр	40
13	Бишбүләк	67	35	Нурима	55	56	Әбйәлил	39
14	Абзан	65	36	Воскресен	54	57	Краснокам	39
15	Әлшәй	64	37	Федоровка	54	58	Асҡын	36
16	Шаран	64	38	Борай	54	59	Ҡыйғы	36
17	Стәрлетамаҡ	62	39	Стәрлебаш	53	60	Оло-Теләк	32
18	Саҡмағош	62	40	Учалы	53	61	Белорет	31
19	Кейәргәҙе	60	41	Кушнаренко	53	62	Ҡариҙел	30
20	Маҡар	60	42	Яңауыл	53	63	Бөрйән	22
21	Благовар	60	43	Матрай	49	64	Октябрьский ҡалаһы	57
22	Дүртөйлө	60						

КОЛХОЗДАРҘА ҺӘМ СОВХОЗДАРҘА СӘСЕҮ ОРЛОҠТАРЫН БОҘОУҒА ҺӘМ ӘРӘМ-ШӘРӘМ ИТЕҮГӘ ЮЛ ҠУЙМАҪҠА

Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа орлоҡ хужалығын яҡшыртыу, орлоҡсолоҡ участкаларының агротехникаһын күтәреү һәм урожай биреүен ҡыуҡа арттырыу менән бер рәттән, хәҙер йыйнап алынған орлоҡтарҙы һаҡлауға айырыуса ҙур иғтибар бирелергә тейеш.

ВКП(б) Үҙәк Комитетенең февраль Пленумы партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарын «орлоҡсолоҡ участкаларында урожайлылыҡты арттырыуҙы тәьмин итергә, колхоздарҙа орлоҡсолоҡ участкаларын ентекләп тәрбиәләүҙе, үҙ ваҡытында йыйнауҙы, һуғыуҙы, таҙартыуҙы, орлоҡ фондтарының тулы һаҡланыуын ойоштороуға һәм, киләсәктә орлоҡҡа булған ихтыяждарҙы, государство сәүҙәһы һорамайынса, колхоздарҙың орлоҡсолоҡ участкалары иҫәбенән тулыһынса тултырырға» мәжбүр итте.

СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты 1947 йылдың 28 июленде «Колхоздарҙы үҙ сәсеү орлоҡтары менән тәьмин итеү тураһында» махсус ҡарар ҡабул итеп, февраль Пленумы ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу буйынса практик саралар билдәләнеләр.

Партия һәм хөкүмәттең был ҡарарҙарын үтәү, орлоҡсолоҡ хужалығын яҡшыртыу юлында республикабыҙҙың колхоздары һәм совхоздары бик ҙур эштәр башҡарҙылар. Күп кенә колхоздар орлоҡсолоҡ участкаларының урожай биреүсәнлеген күтәреү һөҙөмтәһендә йыл һайын үҙҙәрендә етештерелгән орлоҡ менән генә сәсеү үткәрәләр.

Ләкин урындарҙа үткәрелгән тикшереү был өлкәлә әле серьез етешһеҙлектәр булыуын күрһәтә. Яҙғы һәм көҙгө сәсеү планын үтәүҙе, шулай уҡ сәсеүлектәрҙе киңәйтеүҙе тәьмин итерлек күләмдәрҙә орлоҡ фондтарын ваҡытында туплау өсөн яуаплылыҡ колхоздар буйынса—турадан-тура колхоз председателдәренә, райондар буйынса—ВКП(б) райкомдарының беренсе секретарҙарына һәм район Советы исполкомдарына йөкмәтелә.

Ләкин ҡайһы бер колхоз етәкселәре был мөһим эшкә үҙҙәрендә бер ниндәй ҙә яуаплылыҡ һиҙмәйҙәр. Мәҫәлән, Бөҙәлә районы Болотин ауыл Советендәге «Путь Ленина» ауыл хужалығы артелендә колхоз председателе Дмитриев, кладовщик Воронова һәм ырҙын мөдире Шмаковтарҙың үҙ эштәренә яуапһыҙ ҡарауҙары, сәсеү орлоҡтарын ваҡытында таҙартыу һәм киптереүҙе ойошторомауҙары арҡаһында орлоҡ участкаһынан йыйнап алынған 842 центнер сортлы бойҙай орлоғо ҡыҙып, үҙенең сығышын 62 процентҡа тиклем кәметә.

Был колхозда район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Нигмәтьянов та, агроном Фәхриев тә, Ишле МТС-ының директоры Хәликов һәм МТС-тың өлкән агрономы Толухин иптәштәр ҙә булғандар. Улар урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу барышы тураһында мәғлүмәттәр алыу менән тынысланып, ырҙында күгәреп ятҡан сәсеү орлоғо менән бөтөнләй ҡыҙыҡһынмайҙар. Сәсеү орлоғона шундай енәйәтсел ҡарашты шул районның «Октябрь» колхозында ла күрергә тура килә. Бында колхоз председателе Кулаков һәм баҫыусылыҡ бригадаһы бригадиры Храмов, кладовщик Сапожниковтар 311 центнер сәсеү орлоғон ямғыр аҫтында ҡалдырып, яндырыуға юл ҡуйғандар. Хәҙер был орлоҡтар сәсеү өсөн түгел, хатта азыҡ өсөн дә файҙаланырлыҡ түгел. Был колхозда Поллуб МТС-ының директоры иптәш Орехов һәм МТС-тың агрономдары ла булғандар. Ләкин улар сәсеү орлоҡтарының нисек һаҡланыуы менән бөтөнләй ҡыҙыҡһынмағандар.

Район партия, совет ойошмалары һәм район ауыл хужалығы специалистәре, шулай уҡ колхоз етәкселәре хәҙер государствонан орлоҡ алыуға иҫәп тотмаҫҡа, һәр бер колхозды, совхозды 1951 йыл өсөн бөтә сәсеү майҙанына етерлек сәсеү орлоғо менән тәьмин итеү, шулай уҡ сәсеү орлоҡтарын таҙартыуҙы тиҙерәк тамамлау һәм уның тулыһынса яҡшы һаҡланыуын тәьмин итеү өсөн бөтә сараларҙы күрергә тейештәр. Һәр бер колхозда һалынған сәсеү орлоҡтары һаҡлау өсөн акт менән кладовщикҡа тапшырылырға тейеш. Был актта һалынған орлоҡтарҙың культуралары, сифаты һәм күләме конкрет рәүештә күрһәтелергә тейеш. Колхоздарҙа орлоҡсолоҡ участкаларынан йыйнап алынған орлоҡто сәсеүҙән башҡа ниндәй ҙә булһа башҡа маҡсатҡа тотоноу, уны әрәм-шәрәм итеү, туҙҙырыу ҡаты тыйыла. Сәсеү орлоҡтарын башҡа маҡсаттарға файҙаланыуҙа, әрәм-шәрәм итеүҙә, туҙҙырыуҙа һәм уның сифатын боҙоуҙа ғәйепле кешеләр, енәйәт эшләүселәр, тип ҡаралып, яуапҡа тарттырылырға тейештәр.

Х. Йосопов.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең 20 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 20 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Политик комитеттең иртәнге ултырышында Ираҡ менән Сирия резолюцияһы проектын тикшереү дауам итте.

Бөгөнгө ултырышта Ираҡ менән Сирия делегаттары үҙҙәренең берҙәм резолюцияларының төҙәтелгән проектын тәҡдим иттеләр. Был проект [illegible] һәм Устав рухына ярашлы рәүештә килешеүгә өлгәшеү маҡсатында «Именселек Советенең даими члендәре» осрашыуҙы [illegible] тикшереүҙе тәҡдим итә.

Ираҡ вәкиле был резолюция проекты [illegible].

Бөгөнгө ултырышта Ираҡ менән Сирия резолюцияһы проектын [illegible].

АҠШ вәкиле Даллес [illegible] тәҡдим ителгән резолюция проектының [illegible] белдерҙе [illegible].

Франция вәкиле, Ираҡ менән Сирия резолюцияһының принциптарын [illegible] тип белдерҙе.

Уннан һуң, Египет, Голландия, Төркиә, Бразилия, Сальвадор, Греция, Мексика, Либерия һәм Аргентина вәкилдәре сығыш яһанылар. [illegible]

Комитет резолюция проектының авторҙары [illegible].

Политик комитеттең 21 октябрҙәге ултырышында

НЬЮ-ЙОРК, 21 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Политик комитеттең ултырышында көн тәртибенең «Тыныслыҡ файҙаһына берҙәм хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәләһе буйынса Ираҡ менән Сирия делегацияларының [illegible] резолюция проектын тикшереү [illegible].

[illegible]

«Генеральный Ассамблея,

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының [illegible]

[illegible] государстволарҙың бурысы тыныслыҡ эшенә ярҙам итеүҙән торғанлығын иҡрар итеп;

Уставта халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау өсөн төп яуаплылыҡ Именселек Советенә йөкмәтелгәнлеген иҡрар итеп;

бөтә донъяла тыныслыҡҡа ҡурҡыныс килтереүе мөмкин булған барлыҡ мәсьәләләр буйынса Именселек Советенең даими члендәре араһында берҙәмлектең мөһим әһәмиәткә эйә булыуын яңынан раҫлап;

Генеральный Ассамблеяның 190(3) номерлы резолюцияһын — «Үҙҙәренең фекер ҡаршылыҡтарын тыныс юл менән хәл итеүҙе көсәйтеүгә ҙур державаларҙы саҡырыуын» хәтергә алып.

Именселек Советенең даими члендәре түбәндәгеләрҙе аңлаһындар, тип тәҡдим итә:

а) халыҡ-ара тыныслыҡҡа ҡурҡыныс һалыуҙары һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының эшенә ҡамасаулыҡ итеүҙәре мөмкин булған бөтә мәсьәләләрҙе коллектив йәки башҡа тәртиптә, әгәр кәрәк була икән, ул саҡта ҡыҙыҡһыныусы башҡа государстволар менән, төп фекер ҡаршылыҡтарын хәл итеү һәм Уставтың рухына һәм һәр бер хәрефенә ярашлы рәүештә килешеүгә өлгәшеү маҡсаты менән йыйналып, тикшерһендәр,

б) маҡсатҡа ярашлы булыу менән, был эштә ҡанәғәтләнеп дә һөҙөмтәләре тураһында Генеральный Ассамблеяға, әгәр ҙә уның ултырыштары бармаған ваҡыт [illegible]

[illegible] Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский һүҙ алды.

— Ираҡ менән Сирия делегациялары тарафынан индерелгән резолюция проектын тикшерә башлағанда уҡ, тине А. Я. Вышинский, — Советтәр Союзының делегацияһы, беҙ был резолюцияны нигеҙҙә яҡлайбыҙ һәм унда һис бер төрлө аңлашылмаған урын булмаһын, был резолюцияла фактылар һәм әйберҙәр үҙ исемдәре менән аталһындар, тип тәҡдим итте. Резолюцияла дипломаттарҙың үҙҙәренә генә аңлайышлы булырлыҡ һәм беҙҙе бында вәкил итеп ебәргән халыҡтарға һис тә аңлайышһыҙ булырлыҡ, дипломатия ҡарашынан бик уңайлы була торған, фикцияларға резолюцияла урын булмаҫҡа тейеш. Беҙҙе бында вәкил итеп ебәргән халыҡтар дипломатияның үҙҙәренә хеҙмәт итеүе менән бик ныҡ ҡыҙыҡһыналар һәм дипломатияның халыҡтар интересына ҡаршы файҙаланылмауын теләйҙәр.

А. Я. Вышинский, былай тип күрһәтте: Советтәр Союзының делегацияһы, ысынбарлыҡҡа күрәләтә яуап бирмәүсе йәки ул мәсьәләләрҙе хәл ҡылмай тороп, ысын килешеү тураһында һүҙ ҙә булыуы мөмкин булмаған киҫкен мәсьәләләрҙе юрамал уратып үтеүсе ниндәй ҙә булһа фикциялар нигеҙендә түгел, ә ғәҙел нигеҙҙә килешеүгә һәм килешелгән ҡарарҙар сығарыуға өлгәшергә тырыша. Советтәр Союзы делегацияһының фекере буйынса, Ираҡ менән Сирия резолюция проектының ҡиммәте тап уның резолюцион өлөшендә, бында тиклем яҡшылап хәл ителмәгән мәсьәләләр буйынса уның державаларға үҙ-ара бер фекергә килергә тәҡдим итеүендә.

Ошо айҡанлы, Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе «даими члендәр» тигән төшөнсә яҡшылап аңлатылһын, тип тәҡдим итә, сөнки хәҙер был төшөнсә фекер ҡаршылығын тыуҙыра, сөнки ҡайһы бер делегациялар Ҡытайҙың вәкиле кем һуң, тигән мәсьәлә тураһында бәхәсләшәләр. А. Я. Вышинский барлыҡ халыҡ-ара проблемаларҙы хәл итеүҙә Ҡытай халыҡ республикаһының бик ҙур роль тотоуын айырыуса әйтеп үтте. Ул, Ҡытайҙың законлы вәкиле — Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең вәкиле Ҡытай халҡының вәкиле булып иҫәпләнергә тейеш, тине.

Унан ары Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе АҠШ вәкиле Даллестең кисәге сығышынан «бөтә кеше ризалығы менән булған тыныслыҡ — ул ахмаҡ тыныслыҡ», тип иҫбат итергә маташҡан өлөшөн ныҡ тәнҡитләне.

А. Я. Вышинский бындай концепцияның тыныслыҡ эше өсөн зарарлы булыуын фаш итте һәм кешелек обществоһының алға китеүе өсөн һәм бигерәк тә халыҡ-ара хеҙмәттәшлек эше өсөн һәләкәтле булыуын иҫбат итте.

Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе үҙ телмәренең йомғаҡлау өлөшөндә Ҡытай халыҡ республикаһы тураһында хәтергә төшөрөүгә ҡағылған төҙәтеүҙең әһәмиәтен тағы ла бер тапҡыр айырыуса күрһәтеп үтте. Ул СССР делегацияһы тарафынан индерелгән төҙәтеүҙе ҡабул итергә тәҡдим итте.

Гоминдан группаһының вәкиле Советтәр Союзының төҙәтеүенә ҡаршы сығыш яһаны. Уның сығышы Ҡытай халыҡ республикаһына ҡаршы ғәҙәттәге яла яғыуҙан ғибәрәт ине.

Сирия вәкиле Эль-Хури, әгәр ҙә политик комитеттең күпселеге хупплаһа, беҙҙең делегация СССР төҙәтеүен ҡабул итәсәк, тип белдерҙе.

Комитет ултырышында председателлек итеүсе Колумбия вәкиле Урданета Арбелаэс Советтәр Союзының төҙәтеүе «яраҡһыҙ» тип табылырға тейеш, тигән гоминдансының тәҡлимен яҡланы.

Советтәр Союзының вәкиле А. Я. Вышинский председателдең бындай ҡарарына ҡаршы сыҡты.

Шунан һуң председатель ҡарары тауышҡа ҡуйылды. Ул ҡарар 13 тауышҡа ҡаршы (СССР, Украина ССР-ы, Белоруссия ССР-ы, Польша, Чехословакия, Великобритания, Бельгия, Норвегия, Аргентина һәм башҡаларға ҡаршы) 26 тауыш (Төркиә, Көньяҡ Африка союзы, Голландия һәм башҡалар) менән хупланды; 16 делегация (АҠШ, Бирма, Сирия һәм башҡалар) тауыш биреүҙә ҡатнашыуҙан тыйылып ҡалдылар.

Тауышҡа ҡуйғандан һуң, А. Я. Вышинский Совет төҙәтеүенең үҙгәртелгән яңы редакцияһын тәҡдим итте. Ул Сирия менән Ираҡ резолюция проектын ошолай үҙгәртергә тәҡдим итте: «Именселек Советы даими члендәре» тигән һүҙҙәрҙән һуң, «шул иҫәптән Ҡытай халыҡ республикаһын да күҙҙә тотоп» тип күрһәтелһен, тине.

Ошо яңы төҙәтеүҙән һуң АҠШ вәкиле Даллес сығыш яһаны. Ул был төҙәтеүҙе «яраҡһыҙ» тип иғлан итергә тәҡдим итте.

Америка вәкиленең тәҡлиме тауышҡа ҡуйылды. Был тәҡдимде яҡлап 35 делегация тауыш бирҙе, 12 делегация (СССР, Украина ССР-ы, Белоруссия ССР-ы, Чехословакия, Польша, Великобритания, Индия, Дания һәм башҡалар) ҡаршы тауыш бирҙеләр, 11 делегация (Аргентина, Йемен, Сирия, Норвегия һәм башҡалар) тауыш биреүҙә ҡатнашыуҙан тыйылып ҡалдылар.

Унан һуң Ираҡ менән Сирия резолюция проекты тауышҡа ҡуйылды. Ул бер тауыштан хупланды.

Шулай итеп, Политик комитет «Тыныслыҡ файҙаһына берҙәм хәрәкәттәр» мәсьәләһен ҡарауҙы тамамланы.

23 октябрҙәге икенсе ултырышта комитет Генеральный Ассамблеяның бишенсе сессияһының көн тәртибенә СССР делегацияһының тәҡдиме буйынса индерелгән «Һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именселеген ныҡытыу тураһындағы» мәсьәләне ҡарай башлаясаҡ.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 23 октябрҙә тапшырылған мәғлүмәтендә былай тип әйтелә: Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре бөтә фронттарҙа ла һөжүм итеп килеүсе американ һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы оборона һуғыштары алып барҙылар.

Пхеньяндан төньяҡҡа табанырaҡ районда Халыҡ армияһының частәре һан яғынан өҫтөн булған дошман ҡыҫымы аҫтында яңы оборона сиктәренә күстеләр, унда улар американ ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш алып барып, уларға йәнле көс һәм техника яғынан юғалтыуҙар килтерәләр.

Көнсығыш яҡ яр буйында Халыҡ армияһының частәре Хамхындан (Канконан) төньяҡҡа табараҡ һәм Буктхен районында дошмандың һөжүменә тотҡарлыҡ яһайҙар.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

„ГЛАВКИНОПРОКАТТЫҢ“ Башҡортостан конторaһы республика экрандарына Б. РОМАШОВ пьесаһы буйынса эшләнгән

„БӨЙӨК КӨС“

тигән яңы художестволы фильм сығара

Ф. Эрмлер сценарийы һәм постановкаһы.
Режиссеры—К. Ганкель
Баш операторы—А. Кольцатый
Операторҙары — И. Гольдберг һәм А. Завьялов
Баш художнигы—Н. Суворов
Композиторы—Г. Попов.
Звукооператоры—И. Дмитриев
Консультанттары—академик И. Презент һәм биология фәндәре кандидаты С. Боголюбский.
Ролдәрҙә—артистәр: Б. Бабочкин, В. Хохряков, Ю. Толубеев, Н. Боголюбов, Г. Инютина, Ф. Никитин, А. Виолинов, А. Лисянская, И. Кондратьева, А. Тришко, М. Мазун, В. Сухарев, О. Аросьева һәм башҡалар ҡатнашалар.
Ленин орденлы „Ленфильм“ киностудияһы производствоһы, 1949 йыл.
Главкинопрокат сығарылышы.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01611 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се йыл сығыу

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 215 (8672)
27
октябрь
йома

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА. (1-се бит).
Д. Әхмәров. — ВКП(б)-ның XV конференцияһы. (2-се бит).
КОМСОМОЛ ТОРМОШО. М. Мостафин.— Комсомолдың Черниковск ҡала конференцияһы. (2-се бит).
ВЛКСМ Өлкә Комитетында. (2-се бит).
З. Аннаҙаров. — Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләктә комсомол ойошмалары. (2-се бит).
И. Нәримов. — Малдарҙы яҡшы ҡышлатыуҙы тәьмин итергә. (3-сө бит).
Х. Сафин. — Өс йыллыҡ планды үтәү өсөн баҫыр (3-сө бит).
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл Советтары председателдәре трибунаһы. Йомабикә Әүәлбаева. — Халҡыбыҙҙың шатлығы һәм бәхете өсөн. (3-сө бит).
Шәриф Бикҡол.—Агитатор. (3-сө бит).
КОНСУЛЬТАЦИЯ. Н. Ғиззәтуллин, А. Ғафуров. — Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау участкалары һәм Участка һайлау комиссиялары. (3-сө бит).
Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы. (4-се бит).
Ә. Биишев. — Айһай-Мерсәләй мәктәбендә. (4-се бит).

Колхоздарҙа массовый агрозоотехника уҡыуҙарын өлгөлө ойоштороrға

Колхоз ауылының үткән ысы данлы һәм бөйөк большевиктар партияһының үҫешен торон аҡыллы юлбашсыһы бөйөк Сталин етәкселегендә хеҙмәтсән крәҫтиәндәрҙе социалистик юлдан алып килде. Иптәш Сталин крәҫтиәндәрҙе яңыса йәшәргә һәм эшләргә, ҙур общественный хужалыҡты алып барырға, хәҙерге замандың алдынғы һәм камиллашҡан техникаһын файҙаланырға өйрәтте. Большевиктар партияһы иптәш Сталин етәкселегендә колхоз кадрҙарын үҫтереү һәм тәрбиәләү эшендә ныҡышмалы рәүештә эшләне һәм был эштә ҙур уңыштарға өлгәште.

Партия, бөйөк Сталин крәҫтиәндәрҙең энергияһының биҙмәҫ-тоҡанмаҫ шишмәһен асты, беҙҙең ауылдарҙа ятҡан көстәрҙе уятты, миллиондаран колхоз вожактарын һәм ойоштороусыларҙы, колхоз хужалығына етәкселек иткән һәм уларҙы сәскә атыуға табан алып барған кешеләрҙе эшкә күтәрҙе.

Ауыл хужалығының төрлө тармаҡтары алдынғыларының партия һәм хөкүмәт етәкселәре менән, иптәш Сталин менән булған кәңәшмәләре һәм осрашыуҙары һәр кемдең хәтерендә. Был кәңәшмәләр һәм осрашыуҙар, беҙҙең колхоздарҙың ниндәй гүзәл кадрҙарға бай булғанлығын күрһәтеп, был кадрҙарҙың артабанғы үҫештәре өсөн сталинсе мәктәп булып торҙолар. Партия йәш меңдәрсә колхоз председателдәрен, бригадирҙарҙы, МТС директорҙарын һәм колхоз тормошоноң башҡа етәкселәрен тәрбиәләп үҫтерҙе.

Билдәле, колхоз тормошоноң өҙлөкһөҙ үҫә барыуы, колхоз производствоһына яңынан-яңы һәм камиллаштерелгән техниканың индерелеүе игенселектең культураһын бик ныҡ күтәреүҙе талап итә. Партия һәм хөкүмәт тарафынан ауыл хужалығы алдына ҡуйылған яңы бурыстар колхоз етәкселәренең генә түгел, бәлки бөтә колхозсыларҙың да дөйөм белемдәрен һәм агро-зоотехник белем кимәлдәрен артабан күтәреүҙе талап итәләр. Совет ауылының һәр бер эшсәнендә социалистик игенселекте һәм малсылыҡты уңышлы алып барыу өсөн кәрәкле белем булырға тейеш. Шул уҡ ваҡытта, был белемде практикала яҡшылап ҡулланырға, эш методтарын һәм алымдарын һәр ваҡыт камиллаштерергә, алдынғы, прогрессив эшкә, алдынғы совет фәнелеренең — новаторҙарҙың өлгәшеүҙәренә тиңләшергә кәрәк.

Колхоз ауылы эшсәндәрендә, билдәле булғанынса, уҡырға, белем алырға теләк бик ҙур. Быны иҫбат итеү өсөн, һәр ҡыш агротехник һәм зоотехник түңәрәктәргә меңдәрсә колхозсыларҙың уҡып килгәнлектәрен әйтеү ҙә етә.

Республиканың алдынғы колхоздарында дайми рәүештә алып барылған агротехника түңәрәктәре фәнде һәм новаторҙарҙың тәжрибәләрен пропагандалауҙа күренекле роль уйнанылар. Ләкин, хәҙер инде был түңәрәктәр генә социалистик ауыл хужалығының үҫә барған талаптарына яуап бирә алмайҙар. Быға тиклем эшләп килгән был түңәрәктәрҙә уҡытыуҙың ныҡлы системаһы булманы, уҡыусылар йыл һайын бер үк темалар өҫтөндә эшләп килделәр. Быға, билдәле, массовый күләмдә уҡыуҙың фәнни яҡтан эшләнгән программаһы булмау, теоретик занятиеләрҙең, йыш ҡына, колхоздағы практик эш менән бәйләнмәүе лә сәбәп булды. Шул уҡ ваҡытта күп кенә урындарҙа, түңәрәк етәкселәре итеп аҙ әҙерлекле, игенселек, малсылыҡ, механизация нигеҙҙәрен үҙҙәре лә насар белә торған кешеләрҙе ҡуялар ине. Был хәл, билдәле, колхоз кадрҙарын әҙерләү эшенә насар йоғонто яһап килде. Бына шуға күрә лә быйыл колхоздарҙа массовый рәүештә агротехника уҡыуҙарының йәшәп килгән системаһы үҙгәртелде. Ошо йылдың 1 октябренән массовый колхоз кадрҙарын өс йыллыҡ специаль курстарҙа уҡытыу эше башланды.

Уҡытыуҙарҙағы был яңы системаның өҫтөнлектәре бик ҙур. Колхозсылар уҡыуҙың беренсе йылы программаһын үтеү һөҙөмтәһендә агротехника һәм зоотехника белемдәренең минимумына эйә булырға һәм был турала тейешле документ алырға тейештәр. Курстарҙың икенсе йылы уҡыуын тамамлаусы колхозсылар бер үк төрлө культураларҙы төркөмдә профиле буйынса юғары урожай үҫтереүҙе йәки малдарҙың айырым төркөмдәрен юғары продукты алыуҙы тәьмин итеүҙе өйрәнәләр, малдарҙы һәм методтарын үҙләштерергә тейештәр. Уларға мастер исеме бирелә һәм был турала тейешле аттестат бирелә. Ә инде өсөнсө уҡыу йылын тамамлаусы колхозсыларға беренсе разряд ауыл хужалығы мастеры исеме бирелә һәм аттестат тапшырыла.

Был курстарҙа уҡыуҙар производствонан айырылмайынса алып барыла. Көҙге-ҡышҡы осорҙа, 6 айға, уҡыу планы буйынса класстағы занятиелар өсөн 200 сәғәт һәм уҡыусыларға үҙлегенән әҙерләнеү өсөн шул тиклем үк ваҡыт бирелә. Ә инде яҙғы-йәйге осорға, производство занятиелары менән бәйләнештә колхозсыларҙан өсөн 100 сәғәт самаһы ваҡыт бирелә.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә комитеты ошо көндәрҙә республика райондары буйынса 1950 — 51 йылдарға колхоз кадрҙарын уҡытыу планын раҫланылар. Был план буйынса республика райондарында 1320 уҡыу группалары, шул иҫәптән агротехника буйынса—950, зоотехника буйынса 370 группа төҙөлергә тейеш.

БАССР Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты район Советтары исполкомдарының председателдәренә һәм ВКП(б) райкомдарының секретарҙарына район өсөн билдәләнгән уҡыу группаларын яҡшылап бүлергә, курстарға мөдирҙәр һайлап алырға һәм раҫларға, уҡыу группаларында уҡытыусыларҙы һайлап алырға һәм раҫларға ҡушты. Шул уҡ ваҡытта БАССР Ауыл хужалығы министерствоһы курстарҙы һәм уҡыу группаларын уҡыу пландары, программалар һәм методик күрһәтмәләр менән тәьмин итергә тейеш.

Ләкин республиканың ҡайһы бер райондарында уҡыу йылы тейешле ойошҡанлыҡ менән башланманы. Бер ай самаһы ваҡыт үтеүгә ҡарамаҫтан, күп кенә колхоздарҙа әле уҡыуҙар башланмаған да. Мәҫәлән, алдынғы тип иҫәпләнгән Дәүләкән районында курстарҙы комплектовать итеү тамамланмаған, уларға етәкселәр һайлап алыу эшенә серьез рәүештә ҡарамағандар. Бындай хәл бөрөнсе көндәрҙә үк уҡыуҙарҙы өҙөүгә килтерҙе. Әлшәй, Туймазы райондарында ла шундай уҡ хәл булды.

БАССР Ауыл хужалығы министерствоһы һәм уның Пропаганда управлениеһе колхозсыларҙың уҡыуҙарын ойоштороу эшендә ҡуҙғала алмаусылыҡ күрһәтә. Ысынлап та, уҡыуҙар 1 октябрҙән башланһа ла, әле ошо көнгә тиклем курстар өсөн уҡыу материалдары әҙерләнмәгән.

Колхозсыларҙың массовый күләмдә уҡыуҙарын ойоштороу, алдынғы тәжрибәләрҙе һәм совет ауыл хужалығы фәне өлгәшеүҙәрен пропагандалау — государство әһәмиәтендәге бик ҙур һәм мөһим эш булып тора. Урындарҙа партия һәм совет ойошмалары етәкселәре был эшкә серьез иғтибар бирергә, булған етешһеҙлектәрҙе тиҙерәк бөтөрөүҙә һәм уҡыуҙарҙы серьез рәүештә юлға һалыуҙа ауыл хужалығы органдарына практик рәүештә ярҙам итергә тейештәр.

Хәҙер республикабыҙ хеҙмәтсәндәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнәләр, һайлауҙар көнө хөрмәтенә, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы хөрмәтенә социалистик ярыш йәйелдерәләр. Колхозсылар ҙа ауыл хужалығын артабан күтәреү — баҫыуҙарҙың мул урожай биреүенә һәм общественный малсылыҡтың тоҡомон яҡшыртыуға, уның күп продукты биреүенә һәм бөтә төр малдарҙың да үрсеүенә өлгәшеү өсөн көрәшәләр. Был тәңгәлдә уңыштарға өлгәшеүҙә агротехник һәм зоотехник уҡыуҙар колхозсыларға ҙур ярҙам буласаҡ. Колхозсыларҙың ауыл хужалығындағы патриотик эштәре һәм уңыштары илебеҙҙең экономик ҡеүәтен нығытыуҙа, тыныслыҡ өсөн көрәштә мөһим вклад булып тора.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетында

Республика паровоз деполары һәм тимер юл станциялары коллективтәренең 1950 йылдың сентябрь айындағы социалистик ярыштарының йомғаҡтары тураһында

Республика паровоз деполары һәм тимер юл станциялары коллективтәренең 1950 йылдың сентябрь айындағы социалистик ярышта алынған йөкләмәләр үтәлешенең йомғаҡтарын ҡарап, ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы түбәндәге коллективтәрҙе производство пландарын үтәү буйынса социалистик ярышта еңеүсе тип тапты:

Яңауыл паровоз депоһын (начальнигы Кузнецов, партия ойошмаһының секретары Нурдинов, местком председателе Панаев иптәштәр).

Бензин тимер юл станцияһын (начальниге Лазарев, партия ойошмаһының секретары Чепиков, местком председателе Шәмсиев иптәштәр).

Республиканың паровоз деполары өсөн ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы Яңауыл паровоз депоһының коллективына бирелде.

Тимер юл станциялары өсөн ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы Бензин тимер юл станцияһы коллективында ҡалдырыла.

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА

Республикабыҙҙың барлыҡ предприятиеларында, колхоздарында, совхоздарында һәм МТС-тарҙа Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын достойно ҡаршылау өсөн социалистик ярыш бөтә киңлеге менән йәйелдерелде.

Хеҙмәтсәндәр тыныслыҡ өсөн, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға елгәле әҙерләнеү өсөн производстволағы патриотик күтәренкелек менән эшләйҙәр. Уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә, продукцияның сифатын яҡшыртыуҙа һәм үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә өлгәшкән уңыштары илебеҙҙең экономик ҡеүәтен нығытыуҙа ҙур вклад булыр.

1951 йыл иҫәбенә нефть

Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә йәйелдерелгән социалистик ярыш Ишембай ҡалаһы нефтселәренә яңынан-яңы уңыштар килтерә. Ярыштың алдынғы сафында «Ишембайнефть» тресының беренсе һәм икенсе номерле промысел коллективтәре бара. Был ике коллектив бер нисә йылдар буйы үҙ-ара ярышып эшләү һөҙөмтәһендә, август һәм сентябрь айҙарында үҙҙәренең биш йыллыҡ пландарын уңышлы үтәүгә өлгәштеләр. Хәҙер улар 1951 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Беренсе номерле промысел — тресттың иң иҫке промыселдәренең береһе. Бында хәрәкәт итеүсе скважиналар өҫтөндә өҙлөкһөҙ эшләү, эксплуатациялауҙың технологик режимен яҡшыртыу һәм алдынғы эш тәжрибәләрен киң ҡулланыу юлы менән нефть сығарыуҙы байтаҡ арттырырға мөмкин. Шуға күрә лә, коллектив алынған йөкләмә менән бер рәттән, участкаларҙа үҙгәрыласаҡ техник-ойоштороу саралары планын ҡабул итте.

Партия ойошмаһы был планда күрһәтелгән һәр бер пункттың тайпылышһыҙ үтәлеүенә ныҡлы контроль алып бара. Ошо көндәрҙә иптәш Буланкиндең бригадаһы быға тиклем эшләмәгән ике скважинаны хәрәкәткә еберҙе. Һөҙөмтәлә нефть сығарыу участкала байтаҡ күтәрелде. Иптәш Копыловтың бригадаһы 400 метр оҙонлоғонда яңы коллектор һалды, бер нисә ағас вышка тимер вышкалар менән алыштырылды. Был эштәр, бригадаларҙың көстәре менән башҡарылғанлыҡтан, нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә килтерәләр. Сентябрь айында мастер иптәш Копыловтың участкаһында нефттең үҙенә төшөү хаҡы 3 процентҡа кәмене. Октябрь айында был күрһәткес тағы ла яҡшыраҡ. Һуңғы көндәрҙә операторҙар скважиналарҙы хеҙмәтләндереүҙе яҡшырттылар.

Икенсе номерле промысел коллективы ла үҙенең алған йөкләмәләрен үтәүҙә әҫе мөмкинлектәрҙе киң файҙалана.

Байрам алды көндәрендә был ике алдынғы коллектив һәр бер скважинанан нефть сығарыуҙы максималь арттырып, коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре фонды кубераҡ нефть биреү өсөн ныҡышмалы көрәшә.

Б. Мөрзағәлиев.

ҺАЙЛАУҘАР ХӨРМӘТЕНӘ

Ҡарҙәл леспромхозы коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн өлгәле ҡаршылауға әҙерләнә. Партия ойошмаһы һайлаусылар араһында агит-массовый эштәрҙе киң йәйелдереү өсөн 65 агитатор билдәләне.

Клубтар һәм ҡыҙыл мөйөштәр байрамса төҫ алды. Стеналарға хөкүмәт етәкселәренең портреттәре, плакаттар, лозунгылар элелде, журналдар булдырылды һәм көн һайын яңы газеталар алына. Кистәрен, эш көнө тамамланғас, коллектив һайлауҙар тураһындағы Положение, илебеҙҙәге бөйөк ваҡиғалар һәм сит ил хәлдәре менән таныша.

Урман участкалары коллективтәре араһында көҙгө-ҡышҡы сезонда государство планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш йәйелдерелә. Күтәренке йөкләмәләр алына.

В. Мельников.

Тыныслыҡ вахтаһына баҫҡан колхозда

Беҙҙең колхозсылар — тыныслыҡты яҡлаусылар һәм һаҡлаусылар. Улар, бөтә совет халҡы кеүек үк, тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып эшләйҙәр һәм колхоздың бөтә йыллыҡ эштәрен теүәлләнеләр.

«Ҡыҙыл Байраҡ» колхозы быйыл урожай йыйыуҙы һәм государствоға иген тапшырыу планын Бүздәк районында иң алдынғы артелдар сафында уңышлы тамамланы. Ауыл хужалығының был ҡатмарлы эше осоронда артелдең бөтә члендәре, хатта ҡарттар ҙа һәм бала-сағалар ҙа баҫыуҙарҙа, ырҙындарҙа булдылар, үҙҙәренең тырыш хеҙмәттәре менән тыныслыҡ эшен нығытыуға ярҙам иттеләр. Яхия Иҫәнбирҙин, Һибәт Хәлимуллин, Тәслимә Гәрәева, Улфат Вахитов, Әмир Гәрәев, Әхмәтйән Миңлеханов, Мәүли Хәкимов, Өмир Мостаев һәм башҡа бик күп иптәштәр тыныслыҡ вахтаһында намыҫлы хеҙмәт күрһәттеләр. Двигатель ярҙамында ҡатмарлы молотилкала ашлыҡ һуғыусы Карам Гәрәев көн һайын нормаһы бер ярымға арттырып үтәй. Гоголев системалы киптерестә эшләүсе Зәйтүнә Мостаева һәм Мәмдүйә Фазлыева иптәштәр үҙ колхозыбыҙ өсөн 2500 центнер һәм күршеләге «Алға» колхозы өсөн 500 центнер иген киптерҙеләр. Әғләм Вәлиев һәм Кәримов иптәштәр атлы һабан менән көн һайын 0,80 — 0,90 гектар туңға һөрәләр.

Быйыл 550 гектар майҙанда мул урожай йыйналды. Дөйөм майҙандарҙа бойҙай культураһының һәр гектарынан 11-әр центнер, ә орлоҡсолоҡ участкаларында — 13-әр центнер урожай алынды. Арыш урожайы тағы ла юғарыраҡ булды. Һоло, борай, һәм ҡара бойҙай, тары һәм башҡа культуралар буйынса ла юғары урожай алынды.

Урожай йыйыу ҡыҫҡа сроктарҙа, һис бер юғалтыуһыҙ үткәрелде, государствоға иген тапшырыу йөкләмәһе 5 сентябргә үк үтәлде. Колхоз тарафынан бөтәһе 1200 центнер яҡшы сифатлы иген тапшырылды. Колхоз шулай уҡ государствоға йәшелсә, картоф тапшырыу йөкләмәләрен дә срогынан алда теүәлләне. Малсылыҡ продукттары тапшырыуҙың йыллыҡ планын үтәп, уны алдағы йыл иҫәбенә лә тапшырылды. 2000 литр һөт, 15 центнер ит һәм башҡалар 1951 йыл иҫәбенә тапшырылдылар. Колхоз 1951 йылдың бөтә сәсеүлек майҙанына етерлек орлоҡ һалып ҡуйҙы.

«Ҡыҙыл Байраҡ» колхозы быйылғы ауыл хужалығы эштәрен тамамланы инде. Ашлыҡтар һуғылып бөттө, 350 гектар майҙанда туңға һөрөү теүәлләнде, 5 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосаһы ултыртылды.

Колхозда 5 малсылыҡ фермаһы бар. Уларҙа ла мал үрсетеү буйынса йыллыҡ һәм өс йыллыҡ пландар арттырып үтәлде. Малдар йылы торлаҡтар һәм ҡышҡа етерлек аҙыҡтар менән тәьмин ителделәр.

Колхоз хәҙер бөйөк Октябрь байрамына һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнә. Был айҡанлы колхозда хеҙмәт бүләктәре әҙерләнәләр; яңы төҙөлештәр йәйелдерелде. 1000 тауыҡ өсөн стандарт торлаҡ ошо көндәрҙә төҙөлеп, эксплуатацияға бирелде. Хәҙер электр станцияһы төҙөлә. Уның ҡеүәте 25 киловатт. Октябрь байрамы тантанаһы көндәрендә колхозсыларҙың өйҙәрен Ильич лампочкалары яҡтыртасаҡ.

Бөйөк байрам көндәрендә колхозда урожай байрамы үткәрелә. Быйыл колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә мул доход бүленәсәк. Быға һәр бер хеҙмәт көнөнә авансҡа 2,5 килограмм иген, 0,5 килограмм йәшелсә бирелде. Һуңғы иҫәптә һәр бер хеҙмәт көнөнә иң кәмендә 4-әр килограмм иген, берәр килограмм йәшелсә һәм 2-шәр килограмм бесән һәм бик күп малсылыҡ продукттары биреләсәк.

Беҙҙең колхозсыларыбыҙ тыныслыҡ эшен үҙҙәренең батыр хеҙмәттәре менән нығыталар.

Ғәни Вәлиев,
Бүздәк районы «Ҡыҙыл Байраҡ» колхозы председателе.

Округ һайлау комиссияһы составына заводтың алдынғы кешеләре күрһәтелде

Ошо көндәрҙә Өфө телефон аппараттары заводында профсоюз члендәренең, партия һәм комсомол ойошмаларының урындағы Советтарға һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылыштары булып үтте.

Эшселәр, инженер-техник работниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр үҙҙәренең йыйылыштарында Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы составына кандидат итеп инициативалы, талантлы йәш инженер Т. Панфилова, алдынғы стахановсы Шәүкәт Дәүләткилдиев һәм Жданов район Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы составына инженер А. Галанова, стахановка М. Певзорова, токарь Мәхмүт Шакиров һәм башҡа иптәштәр күрһәтелде.

Заводтың партия ойошмаһы Округ һайлау комиссияһы составына кандидат итеп, коммунистәрҙән директор урынбаҫары В. Дибаев, цех начальниктәре В. Маркушев, Градовский һәм башҡа иптәштәрҙе күрһәтте.

Йыйылыштар ҙур берҙәмлек һәм ойошҡанлыҡ менән үтте. Йыйылышта ҡатнашыусы эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр заводта социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерергә һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән билдәләргә, тигән ҡарар ҡабул иттеләр.

С. Ғәлиев,
телефон аппараттары заводының завод комитеты председателе.

Ленин районының элекке 56-сы номерле һайлау участкаһының агитпунктында.

Һүрәттә: (һулдан уңға) агитатор М. Шаһивәлиев (Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы мастеры), С. Сергеев (ДОСАРМ инструкторы), А. Мурҙа (аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы закройщицаһы), агитпункт мөдире А. Барухин һәм агитатор Л. Старостина (Ленин район һаулыҡ һаҡлау бүлеге врачы) иптәштәр. Иптәш Барухин һайлаусылар менән үткәреләсәк занятие тураһында агитаторҙарға инструктаж үткәрә.

М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Тыныслыҡ эшен нығытыу хөрмәтенә

Америка агрессорҙары Кореяла ҡанлы һуғыш алып барғанда, беҙҙең бөйөк халҡыбыҙ юлбашсыбыҙ Сталин етәкселегендә коммунизм төҙөүҙә арымай-талмай эшләй. Беҙ, каналдар үткәреп, сүллектәрҙе мул урожай биреүсе сәскәле крайға әйләндерәбеҙ. Беҙ, мул һыулы ҙур йылғаларҙы быуып, уларҙың ҡеүәтле көсөн тәләгебеҙгә буйһондорабыҙ.

Беҙҙең ауыл хужалығы артеле члендәре, гүзәл Ватаныбыҙ менән сикһеҙ ғорурланып, хөкүмәтебеҙҙең яңы төҙөлештәре — Каховка, Волга, Днепр гидроэлектростанциялары төҙөү, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары үткәреү тураһындағы ҡарарын ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланылар. Улар бөйөк төҙөлешкә ярҙам итергә һәр ваҡыт әҙерҙәр.

Колхозыбыҙҙағы бөтә баҫыусылыҡ бригадалары ла быйыл сәсеү майҙандарының гектарынан уртаса 18—20-шәр центнер урожай алыуға өлгәштеләр. Колхозсылар киләһе йылдың урожайына ныҡлы нигеҙ һалыу өсөн дә арымай-талмай эшләйҙәр. Арыш сәсеүҙе бөтә майҙандарҙа ла агротехник сроктарҙа, юғары сортлы орлоҡтар менән генә үткәрҙек. Шулай уҡ Ҡалмыҡ МТС-ы механизаторҙарының яҡын ярҙамында туңға һөрөү эштәре лә тамамланды. Ошо көндәрҙә, яровой ашлыҡ культуралары буйынса киләһе йылға сәсеү орлоҡтары һалыуҙы тамамлап, ашламалар сығарыуға башланыҡ.

1951 йылда тотош сәсеү майҙандарынан тағы ла юғарыраҡ урожай алыу өсөн, общественный малсылыҡты яҡшы ҡышлатыу, уның продуктлылығын күтәреү өсөн бөтә көсөбөҙҙө һалып эшләйбеҙ.

К. Ғәлин,
Борай районы «Ҡыҙыл нур» колхозы председателе.

ЯҢЫ ХЕҘМӘТ КҮТӘРЕЛЕШЕ

Өфө ҡалаһындағы өсөнсө номерле тегеү фабрикаһы коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә яңынан-яңы производство бүләктәре әҙерләй.

Хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу, эш ваҡытын аныҡ планлаштырыу һөҙөмтәһендә фабрикала гүзәл уңыштарға өлгәшелде. Производство процестарының бөтә звеноларында ла эш юғары темп менән бара. Был үҙе үк 9 айлыҡ планды бөтә ассортименттар буйынса арттырып үтәү мөмкинлеген бирҙе.

А. Чуткин методын ҡулланыу һөҙөмтәһендә продукцияның сифаты ҡырҡа яҡшырҙы. Беренсе сортлы изделиеларҙы етештереү йыл башынан алып 94,3 процент тәшкил итә. Ә «отлично сифат бригадаһы» исемен алыу өсөн көрәшеүсе Вәлиуллина, Кулагина иптәштәрҙең тегеүселәр бригадалары һәм иптәш Пешкованың ҡатын-ҡыҙҙар күлдәге тегеү группаһы быны 98 процентҡа еткерә.

Эшселәр, инженер-техник работниктәр урындағы Советтарға һайлау көнөн достойно ҡаршылау өсөн социалистик ярышта яңы йөкләмәләр алдылар. Улар октябрь айы планын 110 процентҡа үтәү өсөн көрәшәләр. Үҙ йөкләмәләрен үтәү өсөн көрәштә икешәр норма биреүсе эшселәрҙең һәм тотош бригадаларҙың һаны фабрикала арта барған-арта бара.

И. Ғәмәров.

Красноусол клубында

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙарға әҙерлектә культуралы хеҙмәтләндереү өсөн Ғафури районында культура-ағартыу учреждениеларының эштәрен яҡшыртыу саралары күрелә. Был айҡанлы клубтарҙы һәм уҡыу өйҙәрен ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлекте тамамлау ашыҡтырыла.

Красноусол эшселәр поселкаһындағы Ленин исемендәге клубҡа капиталь ремонт тамамланды. Комсомолецтар һәм йәштәр уның залдарын, балконын һәм сәхнәһен яҡшы итеп биҙәнеләр һәм йыһазландырҙылар.

Поселка һайлау участкаларының береһе бына ошо клубта урынлашҡан. Бында хәҙер һайлаусыларҙы культуралы хеҙмәтләндереү эштәре йәйелдерелде.

И. Ғәлиев.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Комсомолдың Черниковск ҡала конференцияһы

Ошо көндәрҙә Черниковск ҡалаһы комсомол ойошмаһының V конференцияһы булып үтте. Конференция 1948 йылдың декабрь айынан алып, ошо йылдың октябрь айына тиклем ҡала комсомол ойошмаһының эшләгән эше тураһында ВЛКСМ-дың ҡала комитеты секретары иптәш Швыдкинаның отчет докладын тикшерҙе.

Комсомолдың XI съезы һәм ВЛКСМ Үҙәк Комитетының II—IV пленумдары ҡарарҙарын тормошҡа ашырып, ҡаланың комсомол ойошмаһы производствола социалистик ярышты ойоштороуҙа, йәштәрҙе политик тәрбиәләүҙә һәм мәктәп эштәрен яҡшыртыуҙа байтаҡ уңыштарға өлгәшкән. Ҡаланың хужалыҡ һәм политик тормошонда ҡатнашлыҡ итеүҙә комсомолецтар һәм йәштәр үҙҙәренең активлектарын арттырғандар.

Ҡаланың предприятиеларында ойошторолған социалистик ярышта актив ҡатнашып, 11 меңгә яҡын йәш эшселәр үҙҙәренең йыллыҡ нормаларын үтәгәндәр. Йәш эшселәрҙең 70 проценттан артығы биш йыллыҡ заданиеларын тамамлағандар.

Промышленность предприятиеларында 268 контроль постары һәм 37 рейд бригадалары производствола юғары культура һәм экономия режимы өсөн көрәшәләр. Уларҙың эшендә мең ярымдан артыҡ комсомолецтар һәм йәштәр ҡатнашлыҡ итәләр. Эшләп сығарылған продукцияларҙың сифатын яҡшыртыу өсөн ярышыусы 378 йәштәр бригадаһына отличнолы сифат бригадаһы исемдәре бирелгән.

1949 һәм 1950 йыл эсендә ҡаланың йәш рационализаторҙары тарафынан производство процестарын яҡшыртыуға йүнәлтелгән 800 рационализаторлыҡ тәҡдимдәре индерелгән.

9 меңдән артыҡ йәш эшселәр мастерҙар курстарында һәм техникумдарҙа уҡып үҙҙәренең квалификацияларын күтәреү өсөн көрәшәләр. Шуларҙан 3 мең 780 кеше квалификация буйынса үҙҙәренең разрядтарын арттырыуға өлгәштеләр.

ВЛКСМ Үҙәк Комитетының II пленумы ҡарарҙарын үтәп, ҡаланың комсомол ойошмалары социалистик ярышҡа комсомолецтарҙы ғына түгел, бөтә йәштәрҙе лә күберәк ылыҡтырыуға өлгәштеләр. Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә ойошторолған социалистик ярышта ҡатнашыусы йәш эшселәрҙең һаны ҡалала 25 мең кешегә етә.

Докладсы комсомолецтарҙы һәм союздан тыш йәштәрҙе идея-политик тәрбиәләүгә ентекле рәүештә туҡталып үтте.

Комсомолецтарҙың күпселек өлөшө марксизм-ленинизм нигеҙҙәрен өйрәнеүҙең ҙур әһәмиәткә эйә булыуын дөрөҫ аңлағандар һәм үҙҙәренең идея-политик белем кимәлдәрен күтәреү өстөндә ныҡышмалы эшләйҙәр. Шуның һөҙөмтәһендә комсомол мәғарифе селтәрендә уҡыусыларҙың һаны йылдан-йыл арта. 1948—1949 уҡыу йылында ҡалала комсомолдың политик түңәрәктәренең һаны 93 булһа, 1949—1950 йылда уларҙың һаны 178-гә еткән.

1950—1951 уҡыу йылында комсомолецтарҙың һәм йәштәрҙең политик белемдәрен күтәреү эшенә тағы ла ныҡыраҡ иғтибар ителгән. Ҡалала быйыл 256 урында комсомолдың политик уҡыу түңәрәге һәм политик мәктәп ойошторолған. Уларҙа тыңлаусыларҙың һаны 3 мең 346 кешегә еткән. Шуларҙан 482-һе союздан тыш йәштәр. Бынан башҡа 321 комсомолец партия мәғарифе селтәрендә, 28 комсомолец марксизм-ленинизмдең киске университетында уҡый, 70 комсомолец политик уҡыу түңәрәктәрендә һәм политик мәктәптәрҙә пропагандист булып эшләй.

Политик уҡыу түңәрәктәре һәм политик мәктәптәр менән етәкселек итеү эшенә быйыл тәжрибәле пропагандистар беркетелгән. 183 пропагандист ВКП(б) члендарынан билдәләнгән. 191 пропагандист юғары һәм урта белемле.

Иптәш Швыдкинаның докладында йәштәрҙең дөйөм белем алыуға булған ҙур ынтылышы асыҡ сағылдырылған. Быйыл эшсе йәштәрҙең киске мәктәбендә 1959 кеше уҡый. Шуларҙың 831-е комсомолецтар. 235 комсомолец производствонан айырылмай киске техникумдарҙа һәм институттарҙа, 195 комсомолец мастерҙар, бухгалтерҙар һәм счетоводтар курстарында уҡый. Бөтә теп уҡыусылар менән быйыл ҡалала 7 мең 153 комсомолец солған алынған.

Нефть эшкәртеү заводында, 1-се номерлы ТЭЦ-та һәм башҡа предприятиеларҙа комсомолдың политик уҡыу түңәрәктәре быйыл үҙ эштәрен ойошҡан рәүештә башланылар. Беренсе занятиеларҙа тыңлаусыларҙың 80—100 проценты ҡатнашты. Пропагандистар һәм шулай уҡ тыңлаусылар тулы әҙерлек менән килделәр.

Докладсы ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленумы ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу тураһында һөйләп, йәштәр араһында культура-массовый эштәрҙе ойоштороуҙың торошона туҡталды.

Ҡаланың күп кенә клубтарында художестволы үҙ эшмәкәр түңәрәктәр эшләй. Уларҙың эшендә комсомолецтар һәм йәштәр актив ҡатнашалар. Ҡалала физкультура ойошмаларының һаны 81-гә еткән. Бында 6 меңдән йәштәр член булып торалар. Комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәрҙән 9273 кеше ГТО һәм БГТО значоктарына нормалар тапшырғандар.

Предприятиеларҙа комсомолдың ойоштороу-массовый эштәре байтаҡ яҡшырған. Күпселек комсомол ойошмаларында комсомолецтарҙың йыйылыштары систематик рәүештә уҙғарыла. Был йыйылыштарҙа йәштәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү, производство һәм комсомолдың эске тормошо мәсьәләләре тикшерелә.

Отчет осоро эсендә комсомол сафына 2090 кеше ҡабул ителгән. Йәш ҡала өсөн был ҙур үсеш, әлбиттә. Ләкин ҡаладағы союздан тыш йәштәрҙең һанына ҡарағанда ҡала комсомол ойошмаһы үҙ сафына членарҙы күберәк йәлеп итергә тейеш ине. Комсомол ойошмаһы бигерәк тә эшсе йәштәр иҫәбенә бик аҙ үҫкән. Эшселәрҙән ни бары 548 кеше ҡабул ителгән. Ә бына химия заводы, ит комбинаты, тегеү мастерскойы, горместпромкомбинат комсомол ойошмалары бер генә кешегә лә үҫмәгәндәр. Был иһә союздан тыш йәштәр араһында политик тәрбиә эштәренең түбән булыуын күрһәтә.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа конференция делегаттарҙа бөтәренке активлек менән ҡатнаштылар. Һөйләргә теләп яҙылған 37 кешенән 24 кеше сығып һөйләне.

Сығып һөйләүселәрҙән нефть эшкәртеү заводының комсомол комитеты секретары Грязнов, физкультура һәм спорт эштәре буйынса ҡала комитеты председателе Төхбәтуллин, Черниковск төҙөлөш тресының комсомол комитеты секретары Новиков, ҡала мәғариф бүлеге мөдире Пустарнакова һәм башҡа күп кенә иптәштәр ҡала комсомол ойошмаһының эшендә булған күп кенә етешһеҙлектәрҙе асып, ҡаты тәнҡитләнеләр.

Конференция эшендә ВЛКСМ-дың Өлкә Комитеты секретары Съянов, ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты секретарҙары Пацурия, Умов һәм Грушевский иптәштәр ҡатнашлыҡ иттеләр.

Конференция ВЛКСМ-дың ҡала комитеты эшен ҡәнәғәтләнерлек тип тапты һәм күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә йүнәлтелгән конкрет ҡарар ҡабул итте.

Ҡала конференцияһы ВЛКСМ-дың өлкә конференцияһына делегаттар һайланы.

Конференцияның эше тамамланғандан һуң комсомолдың ҡала комитеты пленумы булып үтте. Пленум ҡала комитеты бюроһының яңы составын һәм секретарҙарын һайланы. ВЛКСМ-дың Черниковск ҡала комитетының беренсе секретары итеп иптәш Швыдкина һайланды.

М. Мостафин.

ВЛКСМ Өлкә Комитетында

Комсомолдың Өлкә Комитеты бюроһы ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленумы ҡарарҙарын үтәү барышы тураһында комсомолдың Бүҙәк райкомы секретарының отчетын тыңланы.

ВЛКСМ-дың Бүҙәк райкомы халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүҙә комсомол ойошмаларының ҡатнашлығын байтаҡ яҡшыртҡан. Кинофикацияның Бүҙәк район бүлегендә кино һәләтле комсомол ойошмаһы төҙөлгән. Бөтә йәш механиктар, мотористар социалистик ярыш менән солған алынған.

ВЛКСМ райкомы кинофикация бүлеге менән берлектә халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу буйынса конкрет план төҙөгәндәр һәм уны үтәү юлында ныҡышмалы көрәш ойоштороғандар.

Районда 90 ауыл бар. Уларҙың күпселегендә кинофильмдар айына 2—3 тапҡырҙан да кәм күрһәтелмәй. 1950 йылдың үткән 9 айы эсендә сеанстар буйынса план 114,6 процентҡа, тамашасылар һаны буйынса 120 процентҡа үтәлгән.

Совет фильмдарын пропагандалауҙа комсомол ойошмалары ҙур эш үткәрәләр. «Ҡыҙыл таң», «Пламя», «Красно-уфимец», «Заря» колхоздарының комсомол ойошмалары сеанс башланыу алдынан докладтар, беседалар үткәрәләр. Ҡаралған фильмде тикшереү практикаһы ҡулланыла.

Районда 40 кино ойоштороусы эшләй. Улар кинофильмде күрһәтеүҙән бер нисә көн алда был турала халыҡҡа иғлан итәләр, кино күрһәтер өсөн бинаһлар әҙерләү сараһын күрәләр.

ВЛКСМ Өлкә Комитеты бюроһы комсомолдың Бүҙәк район ойошмаһының халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүҙе ойоштороуҙағы был ыңғай эш тәжрибәһен хупланы. ВЛКСМ-дың Өлкә Комитеты комсомолдың бөтә райкомдарына һәм төйгө ойошмаларына совет фильмдарын тағы ла активыраҡ пропагандалауға, йәштәр өсөн лекциялар, докладтар, беседалар үткәрергә, коллектив рәүештә кино ҡарауҙы һәм совет фильмдарын тикшереү-өйрәнеүҙе ойоштороуға тәҡдим итте.

ВЛКСМ Өлкә Комитеты комсомол райкомдарын халыҡты кино менән өлгөлө хеҙмәтләндереү буйынса йәш киномеханиктар, мотористар араһында социалистик ярышты киң йәйелдерергә, уларҙың политик уҡыуҙарын ойоштороуға мәжбүр итте.

Ауыл халҡын кино менән хеҙмәтләндереүҙәге өлгөлө эштәре өсөн киномеханиктар А. Мөхәмәтьянов, П. Жарков, В. Ғәлиев һәм И. Дремин иптәштәр ВЛКСМ Өлкә Комитетының «Почет грамотаһы» менән наградландылар.

ВКП(б)-ның XV конференцияһы

1926 йылдың 26 октябрендә ВКП(б)-ның XV конференцияһы асылды.

Партияның XV конференцияһы социалистик революцияның яҙмышы өсөн бик яуаплы булған бер осорҙа үтте. Советтар Союзы, беренсе империалистик һуғыш һәм граждандар һуғышы ваҡытында емерелгән халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу бурыстарын уңышлы рәүештә үтәп, яңы экономик политиканың беренсе осоронан икенсе осорона күсеү алдында тора ине. Яңы экономик политиканың беренсе осоронда экономиканы аяҡҡа баҫтырыу өсөн иң элек ауыл хужалығын күтәреүгә ҙур әһәмиәт бирергә кәрәк булды. Тик шул юл менән генә промышленность өсөн сырьё һәм промышленность тауарҙарына баҙар булдырырға, эшселәрҙе аҙыҡ-түлек менән тәьмин итергә мөмкин ине. Партияның дөрөҫ политикаһы һәм Совет хөкүмәтенең урта хәлле һәм ярлы крәҫтиәндәргә киң ярҙамы һөҙөмтәһендә ауыл хужалығы ҙур аҙымдар менән алға китте. Ауыл хужалығының эшләп сығарған продукцияһы 1925—1926 хужалыҡ йылында беренсе империалистик һуғышҡа тиклемге кимәлгә барып етте.

Хужалыҡ төҙөлөше эшендә булған уңыштар һәм табылған накоплениелар государство тарафынан халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм уны үҫтереү өсөн файҙаланылдылар. Һөҙөмтәлә промышленность тә ҙыҙыу темптар менән алға китте. Әгәр ҙә эре промышленность эшләп сығарған продукция 1923 йылда беренсе империалистик һуғышҡа тиклемге кимәленең бары тик өстән бер өлөшөн генә тәшкил итһә, 1926 йылда инде ул һуғышҡа тиклемге кимәлде ҡыуып етте.

Хужалыҡтың аяҡҡа баҫтырылыуы менән бергә, экономик уклад тар ҙа үҙгәрә барҙы. 1926 йылда инде бөтә эре промышленностей, юл эштәренең, аҡса һәм кредиттең һәм сауҙаның күп өлөшө государство ҡулына күсеп, хужалыҡтың социалистик системаһына әйерелде. Социалистик система хакимлек итеүсе хужалыҡ булып әйерелде.

Беҙҙең илебеҙҙә социалистик төҙөлөш СССР менән капиталистик илдәр араһындағы ҡаршылыҡтарҙың көсәйеүе, ә илебеҙ эсендә социалистик элементтар менән капиталистик элементтар араһында көрәштең киҫкенләшеүе шарттарында барҙы.

Партияның үҙ эсендә троцкийсе-зиновьевсе хыянатсылар үҙҙәренең ҡоротҡослоҡ эштәре менән партияның һәм государствоның эшенә ныҡ ҡамасауланылар. Был осорҙа, иптәш Сталин әйткәнсә, Совет власына ҡаршы «Чемберлендән башлап Троцкийға тиклем» берҙәм фронт кеүек нәмә ойошторолдо.

Троцкийсе-зиновьевсе берләшкән оппозиция, партияға ҡаршы көрәш алып барып, беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү мөмкинлеген инкар итте.

Илебеҙҙә социализм төҙөү эше теоретик мәсьәлә булыуҙан практик эшкә әйерелгән ваҡытта, был оппозицияның ҡылыҡтары һәм массаға беҙҙең үҫешебеҙ перспективаһын асып биреү бик ҙур әһәмиәткә эйә булып тора ине. Бына шуға күрә лә, XV конференция берләшкән оппозицияға ҡаршы көрәш билдәһе аҫтында үтте һәм оппозицияға емергес отпор бирҙе.

XV конференция түбәндәге мәсьәләләрҙе тикшерҙе:

1) халыҡ-ара хәл тураһында (Коминтерндың Башҡарма Комитетында ВКП(б) делегацияһының доклады); 2) илдең хужалыҡ хәле һәм партияның бурыстары; 3) профсоюздарҙың эш йомғаҡтары һәм нәүбәттәге бурыстары; 4) оппозиция һәм партияның эске хәле тураһында.

Оппозиция һәм партияның эске хәле тураһында иптәш Сталиндең доклады конференцияла үҙәк мәсьәлә булып торҙо. Иптәш Сталиндең был доклады марксизм-ленинизм хазинаһына «Беҙҙең партия эсендә социал-демократик тайпылыш» тигән исем менән инде.

Берләшкән оппозицияның партияға ҡаршы көрәшендә идея һыҙығы булып, беҙҙең илдә социализмдең еңеүе мөмкинлеген инкар итеү, шуға барыу перспективаһын бөтөрөү һәм еңелеүсәнлек фекерен (пораженчество) таратыу торҙо. Иптәш Сталин был мәсьәләләрҙә оппозицияны аҙатына тиклем фаш итте.

«Беҙҙең алдыбыҙҙа өс һорау тора», — ти иптәш Сталин үҙенең докладында:

«1) Хәҙергә беҙҙең илебеҙ берҙән-бер пролетариат диктатураһы иле икәнен, хәҙергә пролетариат революцияһының башҡа илдәрҙә еңә алмағанын, халыҡ-ара революция темпының әкренәйеүен иғтибарға алғанда, беҙҙең илебеҙҙә социализмдең еңеүе мөмкинме?

2) Әгәр ҙә ул, был еңеү, мөмкин булһа, шундай еңеүҙе тулыһынса еңеү тамам еңеү, тип иҫәпләп буламы?

3) Әгәр ҙә шундай еңеүҙе тамам еңеү, тип иҫәпләп булмаһа, был еңеүҙе тамам еңеү итеү өсөн ниндәй шарттар кәрәк?» (И. В. Сталин, Әҫәрҙәр, 8 том, 246-сы бит).

Иптәш Сталин докладында һәм йомғаҡлау һүҙендә юғарыла ҡуйылған һорауҙарға тулы яуап бирә һәм троцкийселәр идеяһының боҙоҡ, ленинизмға дошман идея икәнлеген ҡәтғи дәлилдәр менән асып бирә.

Иптәш Сталин, оппозицияны фаш итеп, Лениндең 1905 йылғы беренсе рус революцияһына тиклем үк марксизмде алға үҫтереп, уны яңы социалистик революция теорияһы менән байыҡтырғанын, ул ваҡытта уҡ инде бер илдә социализм еңеүе мөмкинлеге тураһындағы һығымтаға килгәнен күрһәтә. Ленин 1915 йылда уҡ, капитализм үҫешенең империализм баҫҡысына фәнни анализ яһап, бер илдә социализмдең еңеүе мөмкинлеген иҫбат итте.

Лениндең бер илдә социализмдең еңеү мөмкинлеге тураһындағы теорияһы, тип күрһәтте иптәш Сталин, империализм стадияһында капитализмдең тигеҙһеҙ үҫеүе законынан, ошо тигеҙһеҙ үҫеү арҡаһында капитализмдең ҡаршылыҡтарының көсәйеүенән килеп сыға.

Троцкийселәр иһә капитализмдең империализм осоронда тигеҙһеҙ үҫеүе менән империализмға тиклемге үҫеүенең айырмаһын бурмаланылар һәм күрергә лә теләмәнеләр. Уларҙың ҡарашынса, үҫеп бара торған капитализм менән үлеп бара торған капитализм араһында бер төрлө лә айырма юҡ.

Иптәш Сталин үҙенең докладында һәм йомғаҡлау һүҙендә, троцкийселәрҙе фаш итеп, Ленин теорияһын яҡланы, уны конкретләштерҙе һәм үҫтерҙе.

Иптәш Сталин, бер илдә социализм еңеүе нимә ул, тигән һорауға тулы яуап бирҙе.

Башҡа илдәрҙә пролетариат революцияһы еңмәһә лә, беҙҙең ил пролетариатының сит илдәр пролетариатының теләктәшлеге һәм ярҙамы менән власте үҙ ҡулына алыуы, пролетариат һәм крәҫтиәндәр араһындағы ҡаршылыҡтарҙың уңышлы хәл ителеүе һәм власте социалистик общество төҙөү өсөн файҙаланыу — ул бер илдә социализмдең еңеүе, тигән һүҙ.

Башҡа илдәрҙә пролетар революцияһы еңмәй тороп, социализмдең еңеүе тулыһынса һәм тамам еңеү була алмай. Сөнки был ваҡытта интервенция һәм реставрация ҡурҡынысы ҡала әле. Был бәхәсһеҙ хәҡиҡәтте инҡар итеү интернационализмдән, ленинизмдән ситкә китеү булыр ине, тип аңлатты иптәш Сталин.

Шулай итеп, иптәш Сталин бер илдә социализм төҙөү мәсьәләһенең ике яғы барлығын әйтте. Берҙән, илебеҙҙең эске көстәре менән, сит илдәр пролетариатының теләктәшлеге һәм билдәле ярҙамы арҡаһында илебеҙҙә социалистик экономика төҙөү, социалистик общество төҙөү, һис һүҙһеҙ, мөмкин. Мәсьәләнең икенсе яғына килгәндә инде, Совет иле капиталистик ҡамалыш эсендә йәшәгән ваҡытта интервенция ҡурҡынысы бөтмәй. Интервенция ҡурҡынысын бөтөрөү өсөн башҡа илдәрҙә революцияның еңеп сығыуы кәрәк. Ә был ҡамау йәшәй икән, илебеҙ иң элек үҙенең оборона ҡеүәтен ныҡытырға, революцион һәҙерлекте күтәрергә, мобилизацион әҙерлектә булырға тейеш.

Иптәш Сталиндең бер илдә социализм төҙөү мөмкинлеге тураһында Ленин учениеһен һаҡлап алып ҡалыуҙың, ул учениеның тантанаһының партия өсөн, Тыуған илебеҙ өсөн әһәмиәте бик ҙур булды, ул беҙҙең халҡыбыҙҙы алға барыу перспективаһы менән ҡоралландырҙы.

Капиталистик илдәрҙә лә был осор үҙенә күрә боролош осоро булды. Октябрь социалистик революцияһының йоғонтоһо аҫтында 1918—1923 йылдарҙа капиталистик илдәрҙә революцион хәрәкәт бик күтәрелгәйне. Һуңғы йылдарҙа капитализм донъяһы революцион кризистан бер аҙ ҡотолоп, ваҡытлы стабилизацияға өлгәшкәйне. Был айҡанлы беҙҙең алдыбыҙға СССР-ҙың киләсәктәге яҙмышы тураһындағы мәсьәлә, капитализм илдәрендәге стабилизация совет илендәге социализм төҙөлөшөн әҙергә алып бармаҫмы, тигән мәсьәлә килеп баҫты.

Иптәш Сталин капитализм стабилизацияһының ныҡлы булмағанын һәм ваҡытлы булыуын асып бирҙе. Ул беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү перспективаһын һәм уның юлдарын билдәләне. Иптәш Сталин, социализм төҙөү мөмкинлегенә ышанмаусылыҡты фаш итеп, әгәр социалистик төҙөлөш перспективаһы булмаһа, был беҙҙең илдә капиталистик элементтарҙың көсәйеүенә алып барыр һәм халыҡ-ара революцион хәрәкәттең үҫешенә тотҡарлыҡ яһар ине, тип күрһәтте. «Кем беҙҙең төҙөлештә социалистик перспективаны кәметергә маташһа, ул беҙҙең еңеүгә халыҡ-ара пролетариаттың ышанысын һүндерергә маташа, ә кем был ышанысты һүндерә, ул пролетариат интернационализменең элементар талаптарын боҙа» тине иптәш Сталин. (Шунда уҡ, 280—281-се биттәр). Шулай итеп, иптәш Сталин бер илдә социализм төҙөү мөмкинлеге тураһындағы Ленин учениеһен яҡлап алып ҡалды, уны артабан үҫтерҙе һәм партияны бөйөк перспектива менән ҡоралландырҙы.

Конференция, иптәш Сталин доклады буйынса ҡабул иткән ҡарарҙа социализм төҙөү эшендә партияның теоретик ҡарашын раҫлап, мөһим мәсьәләләр буйынса уның политикаһын билдәләне һәм берләшкән оппозицияның идеологияһын, уның капитулянтлыҡ платформаһын хөкөм итте.

XV конференция, беҙҙең революцияның характерына һәм уның перспективаһына оппозицион блоктың ҡараштары тулыһы менән Көнбайыш Европа илдәрендәге хыянатсыл социал-демократик партияларҙың ҡараштарына тура килгәнлектән, уны партия эсендә социал-демократик тайпылыш тип атаны.

Беҙҙең партиябыҙҙың тарихында XV конференцияның роле бик ҙур. Ул СССР-ҙа социализмдең еңеүе тураһындағы ленинсе-сталинсе учениены тормошҡа ашырыу өсөн партияның көрәшендә айырыуса әһәмиәтле бер этап булып тора. Иптәш Сталин партияның XV конференцияһының әһәмиәте тураһында былай тине: «Партияның XV конференцияһының әһәмиәте шунда, ул партиябыҙҙы илебеҙҙә социализм төҙөлөшөнөң еңеүе идеяһы менән ҡоралландырыу эшен формалаштырҙы һәм хәл итте».

Д. Әхмәров.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлектә комсомол ойошмалары

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек ошо көндән-көн киңерәк ҡолас ала. Бөтә Совет халҡы менән берлектә йәштәр ҙә һәм уларҙың алдынғы отряды булған Ленин — Сталин комсомолы һайлауҙарға актив рәүештә әҙерләнә.

Беҙҙең республикабыҙҙың йәштәре һайлауҙарға әҙерлек көндәрен хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән билдәләйҙәр.

Һайлауҙар хөрмәтенә ойошторолған социалистик ярышта Өфө йәштәре ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Тау оборудованиелары заводындағы иптәш Груздев етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһы бары тик отличнолы продукция ғына етештерә. Бригадир иптәш Федор Груздев үҙе тәҡдим иткән метод менән эшләүсе токарь һәм үҙ көнлөк нормаһын икешәр тапҡырға арттырып үтәй. Уға 28 эш сәғәтендә 50 процентлы балдағы эшләү заданиеһы бирелгәйне. Иптәш Груздев уны 8 эш сәғәтендә үтәне.

Электр оборудованиелары заводы Куйбышев гидроэлектростанцияһы төҙөлөшөнөң ашығыс заказын алды. Уны үтәү өсөн эшсе йыйыу цехы коллективына йөкмәтелде. Мастер иптәш Пермяковтың комсомолец-йәштәр участкаһы заказды срогынан 3 көнгә алда үтәне. Заказды үтәүҙә йәш эшселәрҙән Янакин, Золотарева, Черепкова һәм башҡа күп кенә иптәштәр яҡшы эш өлгөләре күрһәттеләр. Улар көндәлек нормаларын ике тапҡырға арттырып үтәнеләр.

Һабель заводының йәш эшселәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы һәм урындағы Советтарға һайлауҙар кеүек хөрмәтенә яңы социалистик йөкләмәләр алдылар. Комсомолка иптәш Шванникова етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһының членары көндәлек нормаларын 120 — 130 процентҡа үтәйҙәр. Был бригада заводта бөтә яңылыҡтарҙы башлап ебәреүсе булып тора. Иптәш Шванникованың стахановсы эш методы заводта киңләп өйрәнелә һәм ул башҡа цехтарға ла күсерелә.

Ленин орденлы Өфө нефть эшкәртеү заводы йәштәре, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының ҡарарҙарын хуплап, заводта социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерәләр һәм тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып эшләйҙәр. Отличнолы сифатлы сырьё әҙерләүсе стахановсы цех коллективының хеҙмәте бигерәк тә күренекле. Бында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының делегаты комсомолец иптәш Фәтхуллин эшләй. Был цехтың йәштәре октябрҙең беренсе яртыһында ғына Тыуған илебеҙгә пландан тыш 45 мең һум файҙа килтерҙеләр. Күп ҡиммәтле башланғыстарҙың инициаторы булған Роман Тюрин иптәш етәкселек иткән бригада был ваҡыт эсендә 11 мең һумдан күберәк средствоға экономия яһаны һәм йөҙәрләгән тонна юғары сифатлы сырьё әҙерләп бирҙе.

Урындағы Советтарға һайлауҙарҙы ауыл йәштәре шулай уҡ хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән билдәләйҙәр. Ауыл комсомолецтары һәм йәштәре колхоздарға, совхоздарға һәм МТС-тарға ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлауҙа һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләүҙә яҡындан тороп ярҙам күрһәтәләр.

ВЛКСМ комитеттары һайлаусылар араһында агитацион-пропаганда эштәрен йәйелдереүҙә партия ойошмаларына ҙур ярҙам күрһәтәләр. Республикабыҙҙа 20 меңдән артыҡ комсомолец агитатор булып эшләй. 300 комсомолец агитпункт мөдире итеп билдәләнгән.

Ә шулай ҙа, бөтә урында ла комсомол ойошмалары һайлауҙар кампанияһында актив ҡатнашалар тип әйтеп булмай әле. Мәҫәлән, Белокатай, Матрай райондарында йәштәр араһында агитацион-массовый эштәр бик әкрен йәйелдерелә. ВЛКСМ-дың Борай район комитеты ла комсомолдың төйгө ойошмалары иғтибарын һайлауҙарҙа актив ҡатнашыуға тейешенсә йүнәлдермәгән. Ул тик агитаторҙар бүлеү менән генә сикләнгән. Ә был агитаторҙарға практик эштә бер ниндәй ҙә ярҙам күрһәтелмәй. Бында шулай уҡ һайлауға беренсе тапҡыр ҡатнашыусы йәштәр араһында эшләү буйынса ла бер ниндәй ҙә сара билдәләнмәгән.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға ике айҙан да аҙыраҡ ваҡыт ҡалды. Был ҡалған ваҡыт эсендә комсомол ойошмалары күп кенә мөһим бурыстарҙы хәл итергә тейештәр.

Бөтәһенән элек, хәҙер йәштәр араһында агитацион-пропаганда эштәрен ойоштороуға сериоз иғтибар итергә кәрәк. Лекцияларҙа, докладтарҙа, беседаларҙа йәштәргә Сталинсе Конституцияның бөйөк принциптарын, социалистик төҙөлөштөң бөтә донъя әһәмиәтендәге еңеүҙәре, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре, совет халҡының ныҡлы һәм оҙаҡ ваҡытҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн көрәшеүе тураһындағы мәсьәләләрҙе киң рәүештә аңлатып бирергә кәрәк. Бөтә йәштәр, бигерәк тә һайлауға беренсе башлап ҡатнашыусылар, һайлауҙар тураһындағы Положение менән ентекләп таныштырылырға тейеш.

ВЛКСМ-дың ҡайһы бер комитеттарының һайлау кампанияһына ҡарата агитаторҙар бүлеү менән генә сикләнеп ҡалыуҙарын дөрөҫ тип иҫәпләп булмай. Был комитеттар уңышлы агитацион-пропаганда эшенең йөкмәткеһе, сифаты хәл иткәнен оноталар. Комсомол ойошмалары һәр бер агитаторҙың, докладсының эше менән һәр ваҡыт ҡыҙыҡһынырға һәм уларҙың эшендә практик ярҙам күрһәтергә тейештәр.

Комсомолецтар һайлау кампанияһында, бигерәк тә депутаттар өсөн агитация эштәре алып барыуҙа, иң энергиялы агитаторҙар һәм пропагандистар булып сығырға яһап алалар.

Үткән һайлауҙар кампанияһы ваҡытында комсомол ойошмалары агитацион-пропаганда эшенең ҙур тәжрибәләрен тупланылар. Был тәжрибәләрҙе хәҙер тулыһынса файҙаланырға кәрәк. Бөтә ҡиммәтле формаларҙы — митингылар, йәш һайлаусыларҙың йыйылыштарын үткәреү, депутатлыҡҡа кандидаттар менән осрашыу, спорт ярыштары, художество үҙ эшмәкәрлеге түңәрәктәренең сығыштарын ойоштороу һәм башҡа шуның кеүек формаларҙы киң рәүештә ҡулланырға кәрәк. Бөтә был саралар план буйынса, ойошҡан рәүештә һәм юғары идея-политик кимәлдә үткәрелергә тейеш. Һайлаусыларҙы художестволы хеҙмәтләндереүҙә уҡыусылар һәм пионерҙар көсөн файҙаланырға кәрәк.

Һайлау участкалары агитация эшенең үҙәге булып тора. Комсомол ойошмалары уларҙы йыһазландырыуҙа актив рәүештә ҡатнашырға тейештәр. Һайлау участкаларында комсомолецтарҙың һәм йәштәрҙең кесө менән консультациялар, справка һәм информация өҫтәлдәре ойоштороу ҙур әһәмиәткә эйә. Иҫәпләнгән йәштәр һайлау комиссияларында эшләргә ебәреләләр. Уларға үҙҙәренә тапшырылған эште үтәүҙә ярҙам ойоштороу комсомол ойошмаларының бурысы булып тора.

Һайлау кампанияһында бер ниндәй ҙә вак эш юҡ. Унда бөтәһе лә мөһим. Һайлау комиссияларына ойоштороу-техник әҙерлектә, һайлаусыларҙың исемлектәрен тикшереүҙә ярҙам күрһәтергә кәрәк. Бер генә йорттоң да, бер генә квартираның да, бер генә һайлаусының да иғтибар үҙәгенән ситтә ҡалмауына өлгәшергә кәрәк.

Комсомол ойошмалары район үҙәгенән алыҫта торған һайлау участкаларына һайлау документтарын һәм төрлө әҙәбиәтте илтеп еткереүҙә ҙур ярҙам күрһәтә алалар һәм улар быны тулы яуаплылыҡ менән үтәргә бурыслылар. Почта алышыуҙы урындарҙа комсомол постары булдырырға кәрәк. Улар һайлау материалдарының хәрәкәтенә контроль алып барырға тейештәр.

Һайлауҙарға әҙерлек республикабыҙҙа комсомол ойошмаларындағы отчет-һайлау кампанияһы осорона тура килде. Һайлауҙарға әҙерлек уңайы менән комсомолецтар һәм йәштәр араһында тыуған политик һәм хеҙмәт активлеген комсомол эшенең бөтә звеноларын артабан яҡшыртыу өсөн, йәштәр араһында политик-тәрбиә һәм культура-массовый эштәрҙе артабан яҡшыртыу өсөн файҙаланырға кәрәк. ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленумы ҡарарҙарын үтәү өсөн тағы ла активыраҡ һәм энергиялы көрәш ойоштороу бик мөһим. Комсомол ойошмаларының союздан тыш йәштәрҙән айырылмауҙары мөһим эш, союздан тыш йәштәр менән бәйләнеште көсәйтергә, союздан тыш йәш һайлаусыларға айырым порученилар бирергә һәм шуның нигеҙендә ВЛКСМ сафтарына йәштәрҙән яңы члендар ылыҡтырыуға өлгәшергә кәрәк.

Һайлауҙар кампанияһы йәштәрҙең яңы патриотик күтәрелеше менән үтергә тейеш. Был күтәрелешкә етәкселек итеү, биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдереү — комсомол ойошмаларының намыҫ эше булып тора.

Һайлауҙарға әҙерләнеүҙә актив ҡатнашыу — һәр бер комсомол ойошмаһына яуаплы һынау ул. Был мөһим политик кампанияла комсомол ойошмаларының политик өлгөргәнлеге, ойоштороу һәләттәре тикшерелә. Республикабыҙҙың комсомол ойошмалары был һынауҙа тулыһынса еңеп сығырға тейештәр.

З. Амназаров,
ВЛКСМ Өлкә Комитеты секретары.

ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫКТЫ АРТАБАН ҮҪТЕРЕҮ ӨСӨН

Малдарҙы өлгөлө кышлатыуҙы тәьмин итергә

СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты «Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың продукты биреүсе общественный малсылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планы тураһында» тарихи карарында малсылыкты бөтә яклап үҫтереү партия һәм государствоның үҙәк бурысы итеп билдәләне.

Малсылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планы тураһында партия һәм хөкүмәттең тарихи карарын тормошка ашырып, республика колхоздары быйылғы йылдың 9 айы эсендә малдар һанын байтак арттырыуға һәм колхоз фермаларында общественный малсылыктың продуктлылығын күтәреүгә өлгәштеләр. Зилаир, Бакалы, Кандра, Хәйбулла һәм башка кайһы бер райондарҙың колхоздары общественный малдар һанын арттырыу һәм уларҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү буйынса айырыуса ыңғай һөҙөмтәләргә өлгәштеләр.

Зилаир районында колхоздарында общественный малдар һанын үҫтереү менән мөгөҙлө эре малдар буйынса—4,8 процентка, сусҡалар—75,7, һарыҡтар—39,8 һәм кәзәләр — 151,5 процентҡа арттырыу үтәлде. Бакалы районы колхоздарында план мөгөҙлө эре малдар буйынса 12,9 процентҡа, сусҡалар—9,6, һарыҡтар — 16 һәм кәзәләр — 219,3 процентҡа артығы менән үтәлде.

Ләкин, общественный малдар һанын арттырыуҙың билдәләнгән государство планы тотош республика буйынса үтәлмәгән әле. Бөрө, Матрай, Бәйкыбаш, Белорет, Малаҙыш, Әбйәлил, Аскын райондарында был эшкә әле айырыуса насар тора. Күрһәтелгән райондарҙың етәкселәре һәм зоотехниктары общественный малсылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планын үтәүгә килеп тыуған етди хәүефте күрмәйҙәр һәм был планды үтәү өсөн колхоздарҙа тейешле эш алып бармайҙар.

Общественный малсылыкты үҫтереүҙең государство планын үтәү кисектергеһеҙ бурыс ул. Партия, совет, ауыл хужалығы ойошмаларының етәкселәре һәм зооветеринария специалистары килеп тыуған ҡурҡыныслы хәлде был йыл аҙағына тиклем ҡалған айҙарҙа бөтерергә һәм һәр бер колхозда общественный малдар һанын үҫтереүҙең государство планын был йылда ла үтәүгә гарантия бирергә тейештәр. Был өсөн фермаларҙа малдарҙы һаклау буйынса күп эш башкарырға, колхозсыларҙан, зоотехниктарҙан һәм колхоз председателдәренән ныклы дисциплина талап итергә кәрәк. Бының менән бергә, колхоздарҙа общественный малсылыкты артабан үҫтереүҙе, малдарҙың продуктлылығын күтәреүҙе тәьмин итергә кәрәк.

Малдарҙы аҙбарҙарға тотоп аҫрау вакыты яҡынлашып килә. Малдарҙы кышлатыуға—ауыл хужалығы органдары, малсылыктың работниктары өсөн һынау осоро тора. Кышты тулы әҙерлек менән каршылау һәм малдарҙы кышлатыуҙы өлгөлө үткәреү — республиканың районларының партия, совет, ауыл хужалығы ойошмалары етәкселәре, ауыл хужалығы специалистары һәм малсылык работниктары өсөн боевой бурыс ул.

Ләкин республиканың күп кенә райондарында малдарҙы кышлатыуға әҙерләү эше сиктән тыш канәғәтләнмәҫлек тора. Бәйкыбаш, Бишбүләк, Дәүләкән, Дүртөйлө, Нөрөшкә, Илиш, Ырымтау, Күшнаренко, Мәләүес, Шаран һәм башка бик күп райондарҙа малдарҙы ҡышлатыу өсөн кәрәкле аҙыҡ запасы тулыһынса туплалмаған. Был райондарҙың колхоздары мал аҙығы туплау планын әле күп кенә үтәмәгәнлектәре. Был райондарҙа мал аҙығы етешмәү арҡаһында бик күп малдар һәләк булыуы ихтимал.

Яҡын көндәрҙә бөтә колхоз буйынса мал аҙыктары туплау планын һис һүҙһеҙ үтәү тәьмин итерлек, басыуҙарҙағы бөтә һаламды, бесәнде тулыһынса йыйып алырға, һәм бесәнде йыйнап алырға, йәшелсәләрҙең, шәкәр сөгөлдөрөнөң, картофтың һабактарын силосҡа һалырға кәрәк. Хәҙер был беренсе нәүбәттәге бурыс булып тора. Әле күп кенә колхоздарҙа һуғылған ашлыктың һаламы басыуҙа ята. Яҡын көндәрҙә бөтә һаламды тулыһынса эскерткә һалыу һәм приходҡа индереү талап ителә.

Бөтә кышлыҡ осорға талап ителгән туйыҡ азыҡтарҙың кәм тигәндә 70 процентын башлап ҡыш башланғансы тейешле урындарға ташырға кәрәк. Шулай ук быйыл 1950 йылда, был эште тиҙләтергә кәрәк. Колхоздар 1951 йылдың сәсеү өсөн орлок һаклаған һәм МТС эше өсөн бирелгән счеттар буйынса иҫәп-хисапты тамамлағандан һуң, колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә урожай буйынса тиҫлем, малдар өсөн тейешле һалым бүлеп ҡалдырырға, һәм картоф бүлеүҙе тәьмин итергә бурыслылар.

Мал аҙыктарын етерлек һанда әҙерләү генә аҙ әле, уны дөрөҫ, аңлы рәүештә расходлай белергә лә кәрәк. Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа бөтә әҙерләнгән мал аҙыктарын актлау буйынса кладовщиктәргә һәм ферма мөдирҙәренә үлсәп тапшырыу мотлаҡ һәм шул көндәрҙә тамамланырға тейеш. Колхоздар һәм совхоздар буйынса һәр бер айға мал аҙыҡ тотоноуҙың нормалы һәм пландары расланырға кәрәк.

ВКП(б) райкомдарының һәм район Советы исполкомдарының колхоздарҙағы малдарҙы кышлатыуға әҙерлектәрен тикшереү буйынса комиссияларҙың эшен активлаштырыу һәм общественный малсылыкты үҫтереүҙең государство планын үтәү һәм малдарҙы кышлатыуға әҙерләү буйынса колхоз етәкселәренең яуаплылығын талап итеүҙе күтәреү талап ителә.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы яҡынлашып килә. Бөтә совет халкы бөйөк байрамды яңы производство уңыштары менән каршылай. Малсылык работниктары! Октябрь алды социалистик ярышын тағы ла киңерәк йәйелдерәйек, общественный малсылыкты үҫтереүҙең государство планын һис шикһеҙ үтәүҙе, малдарҙың өлгөлө кышлауын тәьмин итәйек һәм Тыуған илебеҙгә малсылык продукттарын тағы ла күберәк бирәйек!

И. Кәримов,
Башкорт АССР-ы Ауыл хужалығы министренең урынбаҫары.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУЫЛ СОВЕТТӘРЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕ ТРИБУНАҺЫ

Халкыбыҙҙың шатлығы һәм бәхете өсөн

Мин Таһир ауылының ярлы башкорт семьяһында тыуғанмын. Атайым да, әсәйем дә укый алмай калды, күберәк ғүмерҙәрен кулактарға эшләп үткәрҙеләр. Шул семьяла миңә лә ҫурайып, үҫеп еткәнгә тиклем укырға тура килмәне. Сөнки атайым муллалар, кулактар һүҙенән ҡурҡты, ҡыҙ бала укырға тейеш түгел, тип ҫүр хаталанды.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы илебеҙҙең бөтә халктары менән бер рәттән миңә лә ҫүр шатлыктар килтерҙе. Шунда ук укырға, ирле эшләргә мөмкинлек тыуҙы. Был саҡта миңә 26 йәш ине инде. Шул сәбәпле ауыл мәктәбенә инеп укырға тура килмәһә лә, ауылда укый-яҙа белмәүселәр өсөн асылған ололар мәктәбенә инеп, укыуҙы яҡшыға тамамланым, укырға, яҙырға өйрәндем.

1920 — 22 йылдарҙа халк судьяһының заседателе, 1922 — 26 йылдарҙа ауыл Советында уборщица булып эшләнем. Йыш-йыш кына ҡатын-ҡыҙҙар делегаттарының йыйылыштарында булдым, клубтарға барҙым, драм түңәрәк ойоштороп, уның менән етәкселек иттем һәм 1924 йылда беҙҙең түңәрәк члендәре беренсе тапкыр спектакль ҡуйҙы. Был ауылдың муллалары, кулактары ҙур ҡаршылык күрһәттеләр. Ләкин ул ҡаршылыктар беҙҙе еңә алманылар. Общественный эштәрҙә айырыуса актив ҡатнаша башланым. 1927 йылда инде мине ауыл Советы составына делегат итеп һайланылар. Шул көндән мин Тәмәс ауыл Советы председателе булып эшләй башланым. Ауыл Советының уборщицаһы — ауыл Советы председателе. Был бик серьез эш мине тағы ла ныҡышмалыраҡ эшкә дәртләндерҙе.

Йылдар үтте. Ысын совет кешеһе булыу өсөн кәрәк булған культура һәм белем кимәлемде күтәреү өҫтөндә тырышып эшләнем. Йыл һайын Тамъян-Ҡатай кантоны эргәһендәге 2 — 3 айлык курстарға барып белемемде арттырҙым. 1927 — 32 йылда Тәмәс ауыл Советында, 32 — 34 йылдарҙа Муллаҡай ауыл Советында председатель булып эшләнем. 1934 йылдан алып Ишморҙа ауыл Советында председатель булып эшләп килем.

Мин тик Ишморҙа ауыл Советында генә 16 йыл эшләйем. Был йылдар эсендә ауыл Советының, урындағы колхоздарҙың артта ҡалып, һөйрәлеп килеүҙәрен ишеткәнем, күргәнем дә юк әле. Ауыл Советы үҙенең йыллык бюджетын, аҡса туплау пландарын һәр йылды срогынан алда үтәп килеп, республикала дүртенсе йыл беренсе урынды үҙендә тотоп килә. Башҡортостан Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы беҙҙә булды. Бының өсөн Башҡортостан хөкүмәте беҙҙең Ишморҙа ауыл Советына бәтәһе—38000 һум аҡсалата бүләк бирҙе. Совет эргәһендәге финанс һәм ауыл хужалығы работниктарының 236 кешеһе ошо аҡса менән бүләкләнек.

Депутаттар менән эш яҡшы ҡуйылған. Ауыл Советының планы рәүештә сессияһы, исполком ултырыштары үткәрелеп торола. Хеҙмәтсәндәрҙең жалобаларын ваҡытында ҡарап, тейешле сараларҙы күреп барабыҙ. Депутаттар үҙҙәренең һайлаусылары менән осрашып торалар. Яҡшы эшләгән депутаттарҙың һаны арткандан-арта бара. Ауыл хужалығы комиссияһының председателе, иптәш Тимофеев, юл төҙөкләндереү буйынса — Сәләймән Игишев, һаулыҡ һаҡлау буйынса — Әбдрахманов, культура-ағартыу буйынса комиссия председателе Таранов иптәштәр башҡаларға өлгө күрһәтәләр.

Ауыл Советы күләмендә 3 тулы булмаған урта, 3 башланғыс мәктәп эшләй. Унда укыусы балаларҙың һаны 2196 кешегә етте. Биш йыл эсендә 2 библиотека, 3 укыу йорто, 4 клуб төҙөлде. Китаптар һаны 3500 данаға етте. 35 колхозсыға яңы йорт һалып бирелде. 25 урында күперҙәр һалынды һәм төҙөкләндерелде, 650 километрға яҡын юл эшләнде һәм уға ремонт үткәрелде.

Ауыл Советы эсендәге ике — Фрунзе исемендәге һәм «Красная дружина» колхоздары ҡарайҙар. Был колхоздар хәҙер мул тормошло колхоз булып етештеләр. Баҫыусылык, малсылык буйынса ла һуғышка тиклемге кимәлдән уҙып киттеләр. Был колхоздар 1940 йылдан бирле районда иң алдынғы колхоздар булып иҫәпләнәләр. Бер генә йылда ла государство алдында бурыслы булып ҡалманылар. Быйыл да мул урожай үҫтереп алдылар. Киләһе йыл өсөн етерлек тиклем сәсеү орлоғо фонды тупланылар, колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә 6 — 8 килограмм иген бирелде. Фрунзе исемендәге колхоз менән райсовет депутаты, Ленин орденлы Сәләймән Игишев 20 йыл етәкселек итә. Колхозда укыу йорто, клуб, трахомотозный пункт, бала тыуҙырыу йорто, тирмән, электр станцияһы эшләй. Колхозда өс тонналы бер машина бар. «Красная дружина» колхозында ла шундай ук хәл.

Ишморҙа ауыл Советы хәҙер һайлауҙарға әҙерлек эштәрен йәйелдерҙе. Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү эше тамамланды. Округтар төҙөлдө. Ауыл Советы күләмендә 28 агитатор эшләй. Һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнеү буйынса 5 — 6-шар занятие үткәрелде лә инде.

Ауыл Советында хәҙер 25 йыл эшләйем. Минең хеҙмәтемде хөкүмәтебеҙ ҙур баһалап, Башҡортостандың 30 йыллығы айҡанлы Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордены менән наградланы. Миңә «1941 — 45 йылдарҙағы Ватан һуғышында хеҙмәт батырлығы өсөн» медале бирелде.

Йомабикә Әүәлбаева,
Баймаҡ районы Ишморҙа ауыл Советы председателе.

Өфө сәй үлсәү заводының отличнік сифат бригадаһы бригадиры иптәш Р. Хәбирова Октябрь алды социалистик ярышына кушылып көндәлек эш нормаһын систематик рәүештә 150—200 процентка еткереп үтәп килә. Иптәш Хәбирова бригадаһы СССР Азык промышленносе министерствоһының почет значогы менән наградланды.

Һүрәттә: иптәш Р. Хәбирова эш өҫтөндә.

Л. Якубов фотоһы.

Шәриф Биккол

АГИТАТОР

Ул Геркулес түгел,
    мускулдары —
Һәр береүҙәгелəй мускулдар.
Ҡулдары ла ябай —
    эш ҡулдары,
Ҡарашында һүнмәҫ осҡон бар.
Полководец түгел
    һәм ул фкул да
Ҡуйғаны юк приказ аҫтына,
Һинең менән минең кеүек ул да
Үҙен маҡтаһалар, тартына.
    Ул дипломат булып,
    Ассамблеяның
Трибунаһынан телмәр тотмаған.
Ул бик ябай:
Һалдат менән бергә
Ашаған һәм ҡакта йоҡлаған.
Тик ул шундай көслө:
    уның көсө —
Тәпкәлдәрен ишләп өкөнтың,
Тыуған иле,
    Тыуған ере өсөн
Һалдаттарҙы бойға ҡалкытты!
Ул кешене
    тура алып килә
Үлемһеҙлек тигән һыҙыкка,
Һәм түҙергә һине өндәй бала
Хатта ҡотоптағы һыуыкка!
Девон ҡатламдарын бораулата,
Тау аҡтарта,
Күмер ваттыра.
Һәм эргәндә буйһа арыған саҡта,
Көстә, дәртте уға арттыра!
Ул күҙҙәргә нурҙар өҫтәп тора,
Шатлык һирпеп һәр бер йөрәккә.
Һәм ул йылғаларҙың ағышын бора,
Буйһондорол беҙҙең теләккә.
Ул судья ла түгел,
Тик һәр һүҙе
Хөкөм итә дошман өҫтөнә:
Һәр бер өйҙә был кешенең үҙен
Ҡаршылайҙар ҡолас киреп.
Һәр кен күрәм цехта, ҡырҙа, ындыр
Һәр ерҙә ошо кешене.
Большевистик һүҙ —
    нурлы уның,
Агитатор — данлы исеме!

Өс йыллык планды үтәү өсөн насар көрәшәләр

ВКП(б)-ның Бөрө райкомы секретары иптәш Русанов районның колхоздарында общественный малсылыкты үрсетеүҙең өс йыллык планын үтәүҙең барышын «яҡшы тиергә мөмкин», тип иҫәплай. Был, әлбиттә, ысынбарлыкка яҡын: районда мал һанын арттырыу буйынса һуңғы йылдарҙа өлгәшеүҙәр ҙә бар. Ләкин, йәш малдарҙы тулыһынса һаклап үҫтереү, тоҡомсолокто яҡшыртыу, фермаларҙы эреләндереү һәм механизациялаштырыу буйынса эштәр бик насар тора.

Бының төп сәбәбе шунда, сөнки ВКП(б) райкомы һәм район Советы исполкомы был мәсьәлә менән ныклап шөғөлләнмәйҙәр, ауыл хужалығы бүлеге специалистарынан, ауыл Советы һәм колхоз председателдәренән конкрет эш талап итмәйҙәр. Малсылык работниктары араһында политик-массовый эш тейешле кимәлдә алып барылмай, социалистик ярыш киң йәйелдерелмәгән.

Бына миҫалдар. «20 лет Правды» колхозында һуғышка тиклем осорҙа рус юрттары тоҡомло йылкылар һәм 1948 йылда нигеҙ тоҡомло сусҡалар фермалары ойошторолдо. Ләкин тоҡомло малдарҙы тәрбиәләүҙең насар булыуы һәм йыл һайын аҙык етешмәүе һөҙөмтәһендә был малдарҙың элекке сифаттары юғалды. Районның башка колхоздарын тоҡом үрсеткестәре менән тәьмин итергә тейеш булған был колхозда хәҙер тоҡом малдары ябайлашып бөткән.

Колхозда общественный малдарҙы үрсетеү буйынса пландар йыл һайын өҙөлә. Ул быйыл да үтәлмәү куркынысы аҫтында тора. Мәҫәлән, йылкы малдары буйынса план 74 процентка, сусҡалар—41,4 һәм ҡоштар үрсетеү планы 30 процентка гена үтәлгән. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, колхоз председателе иптәш Балыков һуңғы айҙарҙа 88 баш сусҡа һатҡан һәм бик күп башка малдарҙың үлеүенә юл ҡуйған.

Колхозда малдарҙың продуктивлеге түбән. Һыйырҙарҙың күпселеге «Бестужев» тоҡомло булыуға ҡарамаҫтан, һәр бер фуражлы һауын һыйырҙан 1949 йылда уртаса 790-шар литр, ә быйыл 9 ай ваҡыт эсендә ни бары 700-әр литр һөт һауып алынған. Былтыр һәр бер тауыктан 33-әр генә йомортҡа алынған булһа, быйыл 610 тауыктың һәр береһенән 7-шәр генә йомортҡа алынған.

Районның «Путь Сталина» колхозында ла шундай ук хәл.

Районда бындай колхоздар күп кенә. Ләкин, улар районның алдынғы колхоздарының пландарҙы арттырып үтәүҙәре иҫәбенә күҙ уңынан төшөп ҡалалар. Бына шуға күрә лә инде хәҙерге ваҡытта район буйынса һарыҡ-кәзәләр үрсетеү планы арттырып үтәлгән, йылкы, мөгөҙлө эре малдар, сусҡалар үрсетеү пландары үтәлеү алдында булып күренә. Ә айырым колхоздарҙы алғанда, йылкылар үрсетеү буйынса 65 колхоз, мөгөҙлө эре малдар буйынса — 50, сусҡалар буйынса — 54, һарыҡ-кәзәләр буйынса —42, ҡоштар үрсетеү буйынса 82 колхоз планды үтәмәгән.

Мал аҙығы туплау планы район буйынса ни бары 52 генә процентка үтәлгән. «20 лет Правды», «Красная Искра», «Большевик», «Совет», «Ужара» ауыл хужалығы артелдәре кеүек айырым колхоздарҙа мал аҙығы туплау эше айырыуса насар тора. Колхоз баҫыуҙарында 18 мең гектарҙан артык майҙанда һалам һәм кәбәктәр йыйналып алынмаған. Тамыр аҙыктар йыйнау эше бик насар ойошторолған.

Фермаларҙа төҙөлештәр планы үтәлмәй. Планда ҡаралған 68 төҙөлөш объекты буйынса эш әле булһа башланмаған. Төҙөлөш маҡсаты өсөн районға государство тарафынан 140 мең һум аҡса бирелгән. Ләкин ул файҙаланып бөтөрөлмәгән әле.

Общественный малсылыкты үҫтереүҙең өс йыллык планын үтәүҙә һәм фермаларҙы кышка әҙерләүҙе тәьмин итеүҙә район етәкселәре бөтә сараларҙы күрергә тейештәр.

Х. Сафин.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Мөмкинлектәр тулыһынса файҙаланылмайҙар"

«Союззаготтранс» тресының Мәсәғүт авторотаһы эшендәге кәмселектәр һәм Ҡыйғы районы колхоздарында юғалтыуҙарға ҡаршы көрәштең насар ойоштороулоуы, күп кенә ауыл хужалығы артелдәрендә хеҙмәт дисциплинаһының түбән булыуы, айырым колхоз етәкселәре тарафынан урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу планының үтәлмәүе һәм башка етешһеҙлектәр тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» гәзитаһының 181-се номерында мәҡәлә баҫылып сыҡҡайны.

Газетала сыҡҡан мәҡәләне ВКП(б)-ның Ҡыйғы район комитеты үҙенең бюро ултырышында тикшерҙе һәм күрһәтелгән факттарҙы дөрөҫ тип танды.

Юғарыла күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса ВКП(б) райкомы һәм район Советы исполкомы тарафынан конкрет саралар билдәләнде.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау участкалары һәм участка һайлау комиссиялары

Һайлау бюллетендәрен ҡабул итеү һәм бирелгән тауыштарҙы иҫәпләү өсөн һайлау участкалары төҙөләләр. Улар территориаль билдә буйынса, йәғни һайлаусыларҙың йәшәү урындары буйынса төҙөләләр.

Ҡалалар, поселкалар һәм ауыл Советтарының территориялары хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар өсөн дөйөм булған һайлау участкаларына бүленәләр. Һәр бер һайлаусы: ауылдарҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район һәм ауыл Советтарына (поселка йәки районға буйһонған ҡала Советына): республикаға буйһонған ҡалаларҙа — ҡала һәм ҡалалағы район Советтарына, Белорет, Ишембай, Стәрлетамаҡ ҡалаларында — ҡала һәм поселка Советтарына, Черниковск һәм Октябрьский ҡалаларында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советына депутатлыкка кандидаттар өсөн тауыш бирәсәк.

Һайлау участкаларын төҙөү һәм уларҙың тәртип номерҙарын биреү райондары булмаған ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтары исполкомдары тарафынан, райондары булған ҡалаларҙа (мәҫәлән, Өфөлә) хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡалалардағы район Советтары исполкомдары, ауылдарҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтары исполкомдары, ғәскәри частарҙа һәм ғәскәри соединениеларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтары исполкомдары менән килешеп, ғәскәри частарҙың һәм ғәскәри соединениеларҙың командирҙары тарафынан башҡарыла.

Һайлау участкаларын төҙөү һәм уларҙы иғлан итеү һайлауҙарға тиклем 45 көндән дә һуңламайынса, йәғни 1950 йылдың 1 ноябренән дә һуңламайынса үткәрелә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала һәм ҡалалардағы район, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау участкалары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙарҙағы кеүек ук, нормалар буйынса төҙөләләр. 2 меңдән артығыраҡ кеше йәшәгән ҡалаларҙа, поселкаларҙа, шулай ук ауыл Советтары территорияларындағы ауылдарҙа һайлау участкалары 1500—3000 кешегә бер һайлау участкаһы төҙөлә.

Ауыл Советы территорияһында 2 меңдән артык кеше йәшәмәһә, ҡағиҙә рәүешендә, бер һайлау участкаһы төҙөлә; халкы 500-ҙән алып, ләкин 2000 кешенән артык булмаған һәр бер ауылда айырым һайлау участкаһы төҙөлә.

Халкы 500-ҙән кәм булған, ләкин 300-ҙән кәм булмаған кеше йәшәгән ауылдарҙа йәки ауылдар төркөмөндә, был ауылдар һайлау участкаһы үҙәгенән 10 километрҙан ашыуыраҡ алыҫлыкта торһалар, айырым һайлау участкалары төҙөлөүе мөмкин.

Башҡорт АССР-ының таулы-урманлы райондарында—мәҫәлән, Бөрйән, Әбйәлил, Белорет һәм вак ауылдары күп булған башка райондарҙа «Һайлауҙар тураһындағы Положениеға» халкы 100 кешенән кәм булмаһа һайлау участкалары төҙөргә рөхсәт итә.

Ғәскәри частарҙа һәм ғәскәри соединениеларҙа 50-нән алып 3 меңгә тиклем һайлаусы булғанда айырым һайлау участкалары төҙөлә.

Больницаларҙа һәм башка дауалау учреждениеларында, инвалидтар йорттарында һайлаусылар 50 кешенән кәм булмаһа айырым һайлау участкалары төҙөлә. Больницаларҙың һәм башка дауалау учреждениеларының айырым корпустарында һайлаусылар 50 кешенән кәм булмаһа айырым һайлау участкалары төҙөлә ала.

Һәр бер һайлау участкаһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буйынса дөйөм участка һайлау комиссияһы төҙөлә.

Участка һайлау комиссиялары эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмаларының, кооператив ойошмаларының, коммунистик партия ойошмаларының, йәштәр ойошмаларының, культура, техник һәм фәнни обществоларҙың һәм закон менән билдәләнелгән тәртиптә теркәлгән башка общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының вәкилдәренән, шулай ук предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, ғәскәри частар буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

Участка һайлау комиссиялары председатель, председатель урынбаҫары, секретарь һәм 4—6 член составында, а 300 кешенән кәмерәк булған һайлау участкаларында председатель, секретарь һәм 1—3 член составында төҙөләләр.

Участка һайлау комиссиялары райондарға бүленмәгән ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомы тарафынан, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтарының исполкомдары, ауылдарҙа — район Советы исполкомдары тарафынан һайлауҙарға тиклем 40 көндән дә һуңламайынса, йәғни 1950 йылдың 6 ноябренән дә һуңламайынса раҫланалар.

Участка һайлау комиссияһы:

а) һайлаусылар исемлегендәге хаталар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм уларҙы хеҙмәтсәндәр депутаттарының һайлаусылар исемлеген төҙөгән Советы башҡарма комитетының ҡарамағына индерә. Һайлаусылар исемлеге менән һайлаусыларҙы таныштырыу һәм исемлектәрҙәге хаталар тураһында ғаризаларҙы ҡабул итеү өсөн һайлау участкаһында Участка һайлау комиссияһы члендәренең даими дежурствоһын урынлаштыра;

б) һайлау участкаһы буйынса һайлауҙарға тиклем 10 көндән дә һуңламайынса, йәғни 6 декабрҙән дә һуңламайынса, һайлау бюллетендәрен ала;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутатлыкка һәр бер кандидат буйынса бирелгән тауыштарҙы иҫәпләй;

г) тейешле Округ һайлау комиссияһына тауыш биреү протоколын тапшыра;

д) хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район йәки ҡала Советы исполкомына эш ҡағыҙҙарын һаҡлау өсөн тапшыра.

Тауыш биреү башланыуға Участка һайлау комиссияһының бөтә члендәре лә үҙ урындарында булырға һәм уларҙың бүлмәтары алдан уҡ бүлеп ҡуйылырға тейеш. Участка һайлау комиссияһының бөтә члендәре ҡатнашлығында һайлау урналары тикшерелаләр, а һуңынан комиссияның һүрғыслы мисәте менән мисәтләнәләр.

Участка һайлау комиссияһы перерывһыҙ эшләй.

Урындағы ваҡыт менән төнгө 12 сәғәттә Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреүҙе тамамланған тип иғлан итә һәм Участка һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләй башлай.

Тауыштарҙы иҫәпләү уны тамамлағанға тиклем перерывһыҙ үткәрелә. Тауыштарҙы иҫәпләгәндән һуң Участка һайлау комиссияһы Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнелгән формала һәр бер округ буйынса ике данала тауыш биреү протоколын төҙөй һәм комиссия члендәре уға ҡул ҡуялар. Участка һайлау комиссияһының председателе һәм секретары мотлаҡ ҡул ҡуйырға тейеш.

Протоколдарға ҡул ҡуйғандан һуң Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреү протоколдарының берәр данаһын конвертҡа һалып, тейешле Округ һайлау комиссияһына махсус кеше менән ебәрә.

Участка һайлау комиссияһының ултырыштары уларҙа комиссия составының артыһынан күберәге ҡатнашҡан ваҡытта ғына ярашлы тип иҫәпләнәләр.

Бөтә мәсьәләләр ҙә ябай күпселек тауыш менән хәл ителәләр, тауыштар тигеҙ булған ваҡытта председатель тауышы өҫтөн була.

Бөтә эш ҡағыҙҙарын (һайлау бюллетендәрен, ярамлы тип табылған бюллетендәрҙе айырым, ярамһыҙ тип табылғандарын айырым, тауыш биреү протоколдарының икенсе данаһын, мисәтте), Участка һайлау комиссияһы: райондарға бүленмәгән ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомына, райондарға бүленгән ҡалаларҙа (мәҫәлән, Өфөлә) район Советы исполкомына, ауылдарҙа—хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы исполкомына һаҡлау өсөн тапшыра.

Н. Ғизәтуллин.
А. Ғафуров.

Өфөлә яңы трамвай юлы

Хәҙерге көндә Өфөлә ике колеялы яңы трамвай юлы һалыу буйынса практик эш алып барыла. Был трамвай юлы — Революцион, Аксаков, Фрунзе, Цюрупа, Туҡай, Сәйфи Ҡудаш урамдары буйлап үтәсәк.

Яңы трамвай юлы биш километрға һуҙыласаҡ. Уны төҙөү эше 1952 йылда тамамланырға тейеш. Юлдың бер километрын ошо йыл эсендә һалып бөтөү күҙ уңында тотола. Хәҙер 400 метр аралыкка юл һалынды ла инде.

О. Чеповский.

Сауҙа работниктәренең байрам алды ярышы

Ғафури районының сауҙа ойошмалары работниктәре тыныслык вахтаһына баҫып, байрам алды ярышын киң йәйелдереп ебәрҙеләр. Магазиндар араһындағы социалистик ярышта райунивермаг коллективе алдынғы сафта бара. Һатыусылар потребителдәрҙе яҡшы хеҙмәтләндереп, тауар әйләнеше планын ай һайын арттырып үтәүгә өлгәшәләр. Байрам алды сауҙаһын киң йәйелдереү нигеҙендә тауар әйләнеше планын 200 процентка еткереп үтәү йөкләмәһен алдылар.

Өсөнсө кварталда районың биш сельпоһы планды арттырып үтәне.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 23 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 23 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө иртәнге ултырышында бер нисә тиклем дауам иткән дискуссиянан һуң, политик комитеттең көн тәртибендәге дүртенсе пункты итеп һуғыш хәрәкәттәре асылған вакиғала государстволарҙың бурыстары тураһындағы һәм «яҡшы ярҙам буйынса даими комиссия» төҙөү тураһындағы мәсьәлә тикшереләсәк, тигән ҡарарға килинде. Шунан һуң комитет көн тәртибенең өсөнсө пунктын — Советтәр Союзы делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән мәсьәләне — «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтарҙың именселеген нығытыу тураһындағы декларацияны» тикшереүгә күсте.

СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский Советтәр Союзының тәҡдимдәрен нигеҙләп сығыш яһаны, уның телмәре иртәнге ултырыштың ахырына тиклем дауам итте һәм ҙур иғтибар менән тыңланды.

А. Я. Вышинский үҙ телмәренең башында, ошо йылдың 20 сентябрендә Советтәр Союзының делегацияһы Генеральный Ассамблеяға яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөүгә һәм тыныслыҡты һәм именселекте нығытыуға йүнәлтелгән үҙ тәҡдимдәрен тапшырҙы, тип хәтергә төшөрҙө.

Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе, бындай декларацияны ҡабул итеү хәҙерге халыҡ-ара хәлдә, Кореяла һәм Алыҫ Көнсығыштың башҡа райондарында һуғыш тоҡанған ваҡытта, бөтә кешелек донъяһының интерестарына һәм тыныс тормоштарына ҡурҡыныс тыуҙырыусы яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың сығыштары туҡталмаған бер ваҡытта, айырыуса ҙур иғтибарға эйә булып тора, тип айырыуса һыҙыҡ өҫтөнә алып үтте. Икенсе яҡтан, — тине А. Я. Вышинский, — миллиондарса һәм миллиондарса хеҙмәт кешеләре үҙ илдәренең хөкүмәттәренән тыныслыҡты нығытыу буйынса, яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү буйынса, халыҡтарҙың именселеген тәьмин итеү буйынса киҫкен һәм эҙмә-эҙлекле саралар күреүҙе талап итеп, яңы һуғышҡа әҙерләнеүгә ҡаршы үҙҙәренең протест тауышын күтәрәләр.

Унан һуң, Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе АҠШ менән Англияның тышҡы политикаһының агрессив империалистик характерҙа булыуын фаш итеүсе фактылар килтерҙе. Ул илдәрҙең хөкүмәттәре көсләү политикаһы, армия, хәрби флот һәм хәрби-һауа көстәре кеүек ошондай аргументтар менән нығытылған ҡыҫым яһау һәм диктат ярҙамында тормошҡа ашырыла торған политика үткәрәләр, тине. А. Я. Вышинский шулай уҡ был илдәрҙәге дипломаттарҙың эштәре уларҙың һүҙҙәренән айырылып торғанлығын күрһәтеүсе ышаныслы фактылар килтерҙе. Ул Ҡушма Штаттарҙың үҙҙәренең халыҡ-ара йөкләмәләрен, айырым алғанда Ялта һәм Потсдам килешеүҙәрен боҙғанлығын күрһәтте.

А. Я. Вышинский һуғыш тоҡандырыусыларҙың һуғыштың иң кешелекһеҙ һәм варварҙарса ҡоралы булған атом ҡоралын тыйыуға риза булмауын фаш итте.

Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе үҙ телмәренең йомғаҡлау өлөшөндә декларацияның тәҡдим ителгән проекты Именселек Советының һәм ундағы даими члендарҙың айырыуса яуаплылығын иҫәпкә алып, шулай уҡ ойошманың башҡа барлыҡ члендарҙың яуаплылығын иҫәпкә алып, тыныслыҡты нығытыу кәрәклеге нигеҙенә ҡоролған булыуын күрһәтте.

А. Я. Вышинский үҙенең телмәрен тамамлап, ошоларҙы айырыуса әйтеп үтте: Совет тәҡдимдәрен ҡабул итеү һуғыш тоҡандырыусыларҙың барлыҡ агрессив ниәттәренә һәм пландарына киҫкен удар яһар, тыныслыҡты һәм именселекте нығытыуға ғәйәт ҙур дәрәжәлә булышлыҡ итер ине. Советтәр Союзының делегацияһы башҡа бөтә делегацияларҙы ла ошо эшкә булышлыҡ итергә саҡыра.

А. Я. Вышинскийҙең сығышынан һуң иртәнге ултырыш ябылды. Көндөҙгө ултырышта декларацияны тикшереү башланасаҡ.

Политик комитеттең 23 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 23 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең 23 октябрҙәге көндөҙгө ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһында һәм тыныслыҡты һәм халыҡтарҙың именселеген нығытыу тураһындағы декларацияның» СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән проектын тикшереү дауам итте.

Сальвадор вәкиле Кастро сығыш яһаны, ул, башҡа делегациялар кеүек үк, минең дә СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинскийҙең бөгөнгө иртәнге ултырышта һөйләгән телмәрен өйрәнеү өсөн ваҡыт бирелеүен теләр инем, тине. Сальвадор вәкиле тикшерелә торған мәсьәләнең асылына күсеп, декларациялағы тәҡдимдәрҙән ҡайһы берҙәре тулыһы менән дөрөҫ һәм уларға ҡаршы килеүе ҡыйын, — тине. Мәҫәлән, Кастро, декларация проектының яңы һуғыш пропагандалауҙы Генеральный Ассамблеяның ғәйепләүен һәм бындай пропаганда алып барыуҙа ғәйепләләрҙе яуапҡа тарттырыуҙы күҙҙә тотоусы беренсе параграфына мин ҡаршы килмәйем, тине.

Ләкин Сальвадор вәкиле декларацияның икенсе пунктына ҡаршы килде, был пункт атом ҡоралын һис һүҙһеҙ тыйыуҙы күҙҙә тота. Ул шулай уҡ, атом ҡоралын тыйыу тураһындағы Совет планы, бәнәһе тулы инспекцияны күҙҙә тотмай, тип белдерҙе. Унан һуң Кастро Америка лагеры вәкилдәре тарафынан атом энергияһына контроль яһау буйынса Советтәр Союзы тарафынан тәҡдим ителгән планға ҡаршы ҡуйылған ғәҙәттәге аргументтарҙы ҡабатланы.

Сальвадор вәкиленең сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Генеральный Ассамблеяның 24 октябрҙәге махсус пленар ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 24 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Генеральный Ассамблеяның БМО-ның бишенсе йыллығына арналған махсус пленар ултырышы булып үтте. Ултырыш башында Генеральный Ассамблеяның председателе Энтезам сығыш яһаны. Энтезам, үткән биш йыл Берләшкән Милләттәр өсөн ауыр йылдар булды, тине.

Энтезам дөйөм халыҡ-ара проблемаларға күсеп, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының программаһы — ул үҙ-ара хеҙмәттәшлек, бер-береңде аңлау, һәм ярҙам итеү программаһы, тип белдерҙе. Күп кенә мәсьәләләрҙә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тарафынан байтаҡ прогресҡа ирешелде, ләкин Именселек Советының биш даими члены үҙ-ара фекер айырылышлыҡтарын хәл итмәүҙәре арҡаһында, (ә уларҙы хәл итеү дөйөм тыныслыҡ урынлаштырыу өсөн кәрәк) күңелһеҙ хәл килеп тыуҙы.

Унан һуң БМО-ның генеральный секретаре Трюгве Ли ҡыҫҡаса телмәр менән сығыш яһаны.

Унан һуң президент Трумэн телмәр менән сыҡты.

Трумэн телмәренең ҙур өлөшө тыныслыҡ, көслөлөк тураһында, кешелеклелектең ҡиммәтле булыуына ышаныу тураһында оҙон-оҙаҡ фекер йөрөтөүгә, халыҡ-ара тәртип булдырырға саҡырыуға һәм бапҡаларға арналды. Америка президенте БМО-ның бөйөк маҡсаттарын тормошҡа ашырырға саҡырып һөрәп ҡалды. Уставтың ҡабул ителеү көнөн — «бөйөк дата» тип атап һәм БМО-ның бөйөк маҡсаттары тураһында шулай уҡ тантаналы рәүештә һөйләп, Трумэн Америка политикаһын һәм АҠШ хөкүмәтенең БМО тураһындағы «хәстәрлектәрен» күктәргә күтәрҙе. Шуға бәйләп ул Кореялағы БМО флагы аҫтына йәшеренгән Америка агрессияһын аҡланы һәм артабан, үҙ телмәренең дөйөм тонын үҙгәртеп, Ҡушма Штаттар тарафынан барлыҡҡа килтерелә торған хәрби ҡеүәтте данланы, һәм АҠШ-тың БМО-ны ҡаҡшатыуға йүнәлтелгән тырышлыҡтарын аҡларға маташты.

Чжоу Энь-лайҙың Трюгве Лигә телеграммаһы

ПЕКИН, 24 октябрь. (ТАСС). Ҡытай халыҡ республикаһының сит ил эштәре министры Чжоу Энь-лай БМО-ның генеральный секретаре Трюгве Лигә телеграмма ебәргән. Ул был телеграммала, Тайванға ҡаршы агрессияла Ҡушма Штаттарҙы ғәйепләү тикшереләсәк БМО Именселек Советының ултырышында ҡатнашыу өсөн У Сю-цюань Ҡытай халыҡ республикаһының махсус вәкиле итеп билдәләнде, тип белдерә.

Телеграмма тексында былай тип әйтелә: «Мин 2 октябрҙәге һеҙҙең радиограммағыҙҙы алыу хөрмәтенә эйә булдым, һәм ошоноң менән һеҙгә, Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте Американың Тайванға ҡаршы хәрби агрессияһына ҡарата Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте тарафынан килтерелгән ғәйепләү тикшереләсәк БМО Именселек Советының ултырышында ҡатнашыу өсөн посол рәтендәге махсус вәкил У Сю-цюань, махсус вәкилдең советнигы Цяо Гуан-хуа һәм махсус вәкилдең ете ярҙамсыһы составында делегация билдәләнде, тип белдерәм.

Түбәндә делегацияның составы килтерелә: У Сю-цюань — махсус вәкил, Цяо Гуан-хуа — советник, Гун Пу-шэн, Ань Дун, Чень Цзяо, Пу Шань, Чжоу Ян, Сунь Бяо, Ван Най-цин.

Юғарыла әйтелгән 9 вәкилдең Ҡытай халыҡ республикаһының дипломатик паспорттары бар. Һеҙҙән уларға тейешле визалар бирелеү тураһында хәстәрлек күреүегеҙҙе һорайым. (Визаларҙың Прагала бирелеүҙәре тураһында күрһәтмә биреүегеҙҙе һорайым). Беҙҙең илебеҙ менән Америка Ҡушма Штаттар араһында дипломатик мөнәсәбәттәр булмау айҡанлы, һеҙҙән был вәкилдәргә дипломатик вәкилдәргә бирелә торған тейешле махсус хоҡуҡтарҙы һәм өҫтөнлөктәрҙе тәьмин итеүҙе һорайбыҙ.

Һеҙҙән шуға ярашлы рәүештә хәрәкәт итеүҙе һәм яуап биреүҙе һорайым».

Кореялағы вакиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 25 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында Халыҡ армияһының частары һөжүм итеүсе Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы оборона һуғыштарын алып барҙылар, тип әйтелә.

Ихеньяндан төньяҡтараҡ һәм төньяҡ көнсығыштараҡ Халыҡ армияһының частары авиация тарафынан яҡланған дошмандың һан ятынан өҫтөн булған көстәренең баҫымы аҫтында яңы оборона позицияларына сигенделәр.

Көнсығыш яр буйынса Халыҡ армияһының частары Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ һәм Бугтхенгтән төньяҡтараҡ һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы оборона һуғыштары алып баралар.

Ҡытай Халыҡ-азатлыҡ армияһының Тибетте азат итеүсе частарына директива

ПЕКИН, 24 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәрсеһенең Чунцинҙан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Тибеттең 3 миллионлы халҡын империалистик иҙелеүҙән азат итеү һәм Ҡытайҙың көнбайыш сиктәрен обороналауҙы нығытыу өсөн Тибетҡа һөжүм итергә бойороҡ бирелгән Ҡытай Халыҡ-азатлыҡ армияһының частарын политик мобилизациялау тураһында Ҡытай коммунистар партияһы Үҙәк комитетының Көньяҡ-көнбайыш бюроһы, Көньяҡ-көнбайыш хәрби округтың командованиеһы һәм икенсе полевой армияның штабы бергәләп директива иғлан иткәндәр.

Тибетҡа һөжүм итеүсе Халыҡ-азатлыҡ армияһының частарын ҡотлап, Ҡытай коммунистар партияһы Үҙәк комитетының Көньяҡ-көнбайыш бюроһы, Көньяҡ-көнбайыш хәрби округтың командованиеһы һәм икенсе полевой армияның штабы, Халыҡ-азатлыҡ армияһының частары алдында данлы бурыс—Тибет халҡын азат итеү, бөтә Ҡытайҙы берләштереүҙе тамамлау, илде һаҡлау һәм уның сик буйы райондарын булдырыу, тыуған ил территорияһының бер генә өлөшөн дә империалистарҙың баҫып алыуына юл ҡуймау бурысы тора, тип күрһәтәләр.

Директива һалдаттарҙы һәм офицерҙарҙы, һөжүм итеүсе армия частарында булған коммунистик партия члендарын был бурыстың ғәйәт ҙур политик әһәмиәтен тулыһынса аңлап, революция эшенә максималь бирелгәнлек менән үҙ бурыстарын үтәргә, идеологик һәм ойоштороу әҙерлеген үткәрергә һәм ҡыйынлыҡтарҙы еңеп һәм һалдаттарға ҡарата туғандарса мөхәббәт күрһәтеп, армияға хас булған традицион героизмды һәм ҡыйыулыҡты тулыһынса күрһәтергә саҡыра.

Директивала унан һуң, аңы Тибетте төҙөү оҙаҡ ваҡыттар талап итеүсе мөһим бурыс булып тора һәм һалдаттар һәм офицерҙар кәрәгенсә әҙерләнергә тейештәр, тип әйтелә. Улар һөжүм итеү ваҡытында кеше резервтарын һәм материалдарҙы һаҡларға, һуғыш хәрәкәттәре туҡталғас та Тибеттең финанс, экономик һәм культура үҫеше өсөн бөтә тырышлыҡтарын һалырға тейештәр.

Директива аҙағында демократик һәм сәскә атыусы яңы Тибетте төҙөүҙә, азатлыҡ, бәхет һәм цивилизация сәскәләренең тыуған илдең бөтә сик буйы райондарында ла ата алыуҙары өсөн армия һалдаттарының һәм офицерҙарының Тибет халҡы менән ҡулға-ҡул тотонып эшләүҙәренең әһәмиәте тағы ла бер тапҡыр һыҙыҡ өҫтөнә алынып үтелә.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорктағы кәңәшмәһе сығарған ҡарарҙар тураһында һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең белдереүенә откликтар

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАҺЫ

БЕРЛИН, 23 октябрь. (ТАСС). Һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәлә ҡабул иткән белдереүе Германия демократик республикаһының халҡы тарафынан ҡайнар яҡлау тапты. Берлиндең прогрессив матбуғаты был белдереүҙе бик ҙур әһәмиәткә эйә булған тарихи документ тип характерлай.

Бөтә немец халҡы, тип күрһәтә «Форвертс» газетаһы, Прага белдереүен ҙур шатлыҡ һәм ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршыланы. «Был белдереү, — тип дауам итә «Форвертс»,—һәр бер немец патриотына, башында Советтәр Союзы торған тыныслыҡ лагеры государстволарының немец халҡының милли интерестарын яҡлағанлыҡтарын һәм уға берҙәмлек һәм бойондороҡһоҙлоҡ өсөн көрәшкә баһа биреп бөтөрмәҫлек дәрәжәлә ҙур ярҙам күрһәтеп торғанлығын тағы ла бер тапҡыр күреп ышанырға мөмкинлек бирә».

Газета, Прага белдереүе көнбайыштағы оккупацион властар һәм Бонн ставленниктәре араһында буталыш тыуҙырҙы, тип билдәләй. «Көнбайыш Германияны агрессив Американың хәрби блогына индереү буйынса уларҙың пландары һәм ниәттәре, — тип яҙа «Форвертс», — бөтә донъя алдында фаш ителде. Америка интервенттәре һәм уларҙың марионеткалары Прага белдереүенең ысын йөкмәткеһен халыҡтан йәшерергә һәм Прагалағы кәңәшмәнең бөтә немецтар өсөн дә ҙур әһәмиәтле булыуы тураһында өндәшмәй ҡалырға тырышалар».

Берлиндең киске газетаһы «Берлинер цейтунг ам абенд», көнбайыштағы өс сит ил эштәре министрҙәренең Нью-Йорк кәңәшмәһе ҡарарҙарына ҡапма-ҡаршы рәүештә, Прага белдереүе бөтә немец халҡының тормош интерестарына тулыһы менән тура килә, тип билдәләй. Ул Көнбайыш Германияла үткәрелә торған ремилитаризацияны тулыһынса туҡтатыу кәрәклеген күрһәтә.

«Прага белдереүе Прагалағы кәңәшмәгә вәкил ебәргән илдәрҙең 300 миллион халҡы Германиялағы демократик көстәрҙең ынтылышын яҡларға әҙер булыуын күрһәтә».

ҠЫТАЙ

ПЕКИН, 23 октябрь. (ТАСС). Ҡытайҙың бөтә үҙәк газеталары Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорктағы кәңәшмәһендә сығарылған ҡарарҙар айҡанлы СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы сит ил эштәре министрҙәренең белдереүен беренсе биткә баҫып сығарҙылар.

ШАНХАЙ, 23 октябрь. (ТАСС). Бөтә Ҡытайҙың бөтә газеталары үҙҙәренең баш мәҡәләләрендә Ҡытай халҡының ихтыярын көйҙәләндереп, Көнбайыш Германияны Америка империализмының ҡоралландырыуына ҡаршы протест белдерәләр.

«Синьвэньжибао» газетаһы үҙенең редакцион мәҡәләһендә былай тип күрһәтә: Көнбайыш Германия менән Японияны ремилитаризациялау Америка империалистик агрессив блогының яңы һуғыш әҙерләүгә йүнәлтелгән заговорының иң ҙур өлөшө булып тора.

Газета һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһенә бик ҙур әһәмиәт бирә. Сөнки, «Көнбайыш Германияны һәм Японияны ҡоралландырыуға ҡаршы тороу бөтә тыныслыҡ һәм демократия лагеры алып барған ныҡлы һәм эҙмә-эҙлекле политика, тыныслыҡ һөйөүсе бөтә кешелек донъяһының яҡлауын осратҡан политика булып тора».

«Дагунбао» газетаһы үҙенең баш мәҡәләһендә, һигеҙ государствоның сит ил эштәре министрҙәренең Прагалағы кәңәшмәһе, Америка империализмы һәм уның вассалдары көнбайышта агрессив һуғышҡа әҙерләнгән ваҡытта йыйылған был кәңәшмә бик ваҡытлы һәм бөтә донъя тыныслыҡ эшенә ҙур вклад булды, тип яҙа.

Америка, Англия һәм Франция милитаристары, — тип дауам итә газета, — Көнбайыш Германияны үҙҙәренең стратегик базаһына әйләндерергә һәм Германияны яңы һуғышҡа индерергә маташып, хәҙер уны асыҡтан-асыҡ ҡоралландыралар.

Малайя халҡы азатлыҡ көрәшенең уңыштары

ДЕЛИ, 23 октябрь. (ТАСС). «Кросроудс» газетаһының билдәләүенә ҡарағанда, Англия империалистарына ҡаршы өс йыл буйына ниндәй героик көрәш алып барған Малайя халҡы һуңғы ваҡытта байтаҡ уңыштарға өлгәшкән.

Малайя коммунистар партияһы Үҙәк комитеты менән Малайя Халыҡ-азатлыҡ армияһы штабының күптән түгел бергәләп иғлан ителгән декларацияһында, Малайяның революцион көстәрен инглиздәрҙең тар-мар итергә бөтә маташыуҙары уңышһыҙлыҡҡа осранылар, тип билдәләнелә. Декларацияла шулай уҡ, инглиздәр Малайялағы үҙҙәренең еәйәтсел пландарын тормошҡа ашырыу өсөн 18 ай эсендә генә 1.275 мең Сингапур долларын расходланылар, тип хәбәр ителә. Малайялағы 130 меңле инглиз армияһын тотоу Малайяның налог түләүселәренә көн һайын 300 мең долларға төшә. Һәм, шуға ҡарамаҫтан, инглиздәр еңелеү артынан еңелеү кисерәләр һәм Малайяла 12 меңдән ашыуыраҡ кешеләрен юғалттылар, тип күрһәтә.

Малайяла халыҡ азатлыҡ көрәшенең уңышы Америка империалистарының тынысһыҙланыуын тыуҙырҙы, улар Малайя халҡына ҡаршы колониаль һуғышта инглиздәргә асыҡтан-асыҡ ярҙам күрһәтә башланылар.

Декларация, Малайялағы халыҡ азатлыҡ хәрәкәтенең уңыштары беренсе нәүбәттә Малайяның төрлө милли группаларының эшселәре һәм крәҫтиәндәренең үҫә барған берҙәмлеге һәм Малайя коммунистар партияһы тирәһенә уларҙың туплананыуы, шулай уҡ бөтә ил буйынса йәйелдерелгән партизандар хәрәкәте менән аңлатыла, тип күрһәтә.

Тыныслыҡ һәм демократия лагеры көстәренең һәм ҡеүәтенең үҫеүе, тип әйтелә декларацияла, Малайя халҡының уңышлы көрәшенең залогы булып тора.

Декларация Малайя халҡын үҙ сафтарын тағы ла тығыҙыраҡ туплауға һәм Малайя Халыҡ-азатлыҡ армияһына бөтә ярҙам күрһәтергә саҡыра.

Англияла тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы алдынан

ЛОНДОН, 23 октябрь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, студенттарҙың тыныслыҡты яҡлап Лондонда булып үткән милли конференцияһы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Шеффилдта үткәреләсәк Икенсе Бөтә Донъя конгресына үҙҙәренең делегаттарын ебәрергә ҡарар ҡабул иткән. Шулай уҡ тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитет бюроһының Прага ҡарарҙарын Англия студенттары араһында киң тикшереүҙе ойоштороу маҡсаттарында тыныслыҡты яҡлауҙың милли студенттар советын төҙөргә ҡарар ителгән.

Студенттар конференцияһында 32 ойошманан делегаттар һәм күҙәтселәр, шул иҫәптән студенттарҙың лейбористик федерацияһынан, студенттар ассоциацияһы — Берләшкән Милләттәрҙең дуҫтарынан, Көнбайыш Африка студенттары союзынан, Вест-Индия студенттары союзынан, Малайя студенттары союзынан вәкилдәр ҡатнашҡан.

«Дейли уоркер» газетаһы шулай уҡ машиналар төҙөүселәрҙең берләшкән профсоюзының 20 мең кешенән вәкил булған Шеффилд округ комитеты резолюция ҡабул иткән, тип хәбәр итә. Был резолюция ошо комитетҡа инеүсе бөтә урындағы ойошмаларҙы тыныслыҡты яҡлаусы Прага ҡарарҙарын тикшерергә һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегаттар һайларға саҡыра.

Шул уҡ маҡсаттарҙа Шеффилдтең эре металлургия һәм машиналар төҙөү фирмаһы «Ферс энд Браун лимитед» цех старосталары тарафынан да массовый митинг йыйнала.

Венгрия халыҡ республикаһында урындағы Советтарға һайлауҙарҙың һуңғы йомғаҡтары

БУДАПЕШТ, 24 октябрь. (ТАСС). Үҙәк һайлау комиссияһы Венгрия халыҡ республикаһының урындағы Советтарына 22 октябрҙә булып үткән һайлауҙарҙың һуңғы йомғаҡтарын иғлан итте.

Бөтөһө Венгрияла һайлау хоҡуғы менән 6.158.850 кеше файҙалана, уларҙан тауыш биреүҙә 5.967.877 кеше, йәғни бөтә һайлаусыларҙың 96,9 проценты ҡатнашҡан.

5.836.755 тауыш, йәғни бөтә тауыштарҙың 97,8 проценты Халыҡ фронты кандидаттары өсөн бирелгән. Уға ҡаршы 46.277 кеше тауыш биргән. 84.845 бюллетень ярамһыҙ тип табылған.

Вьетнамдағы һуғыш хәрәкәттәре

ПАРИЖ, 24 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлығының хәбәрсеһенең Ханойҙан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Төньяҡ Вьетнамда Халыҡ армияһы частарының һөжүм итеүе һөҙөмтәһендә француз ғәскәрҙәре Тьен-Ендан 30 километрға төньяҡтараҡ урынлашҡан Шок Фай Шанды ташлап киткәндәр.

Шулай уҡ Ханой менән Хайфон араһындағы юлда Хайдуонгтан 9 километр төньяҡ-көнбайыштараҡ урынлашҡан француздарҙың нығытылған пунктын Ши-Дьеве Халыҡ армияһы частарының алыуҙары тураһында хәбәр ителә.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Айһай-Мөрсәләй мәктәбендә

Беҙҙең илебеҙҙә бөйөк план — коммунизм төҙөү планы тормошҡа ашырыла. Хужалыҡтарыбыҙҙың үҫеше, йылдан-йыл киңерәк йәйелдерелә барған бөйөк яңы [illegible]

[illegible] уҡыусы балалар сикһеҙ ҙур шатлыҡ менән ҡаршы алдылар. Артель члендәре үҙ балалары уҡыған мәктәпкә төрлөсә ярҙам итәләр. Мәктәпкә икешәр бүлмәле [illegible]

[illegible] бөт йыйылышы үткәрелмәгән. Асыҡ дәрестәр уҙғарыу, методик докладтар яһау Айһай-Мөрсәләй 7 йыллыҡ мәктәбе эш практикаһында юҡ. Улар үткән уҡыу йылында ла булмаған. Иптәш Мәннанов уҡытыусыларҙың дәресте нисек үткәреүҙәрен белмәй. Сөнки ул бер генә тап[illegible]

[illegible] тап асылғандан бирле ата-әсәләр менән бер генә тапҡыр ҙа йыйылыш үткәрелмәгән. Тимәк, ата-әсәләр үҙ балаларының мәктәптәге тәртибен дә, хатта нисек уҡығандарын да белмәйҙәр.

Уҡыу-уҡытыу эшен юғары кимәлгә күтәреү өсөн мәктәп эргәһендә тәжрибә участкаһын булдырыу ҙа бик мөһим [illegible]

Ә. Бикшев.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-37, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлеге — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлеге — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлеге — 2-86-29, хеҙмәтсәнәр хаттары, культура һәм тормош бүлеге — 2-90-22.

Н01614. Башҡа газета-журналдар типографияһы. Тираж 35.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

32-се йыл сығыу

1950 йыл
№ 216 (8673)
28 октябрь
шәмбе

Хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА. (1-се бит).
В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томы. (1-се бит).
ПАРТИЯ ТОРМОШО. Б. Хеснәтдинов.— Коммунистар иген өсөн көрәште ойоштороусылар булдылар. В. Киреев. — Райком һәм эре ярҙамсы колхоздар. (2-се бит).
КОМСОМОЛ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ ОТЧЕТ-ҺАЙЛАУ ЙЫЙЫЛЫШТАРЫ. Р. Бабич. — «Комсомолецтарҙың актив ҡатнашлығында». (2-се бит).
1950 йылдың сентябренда һәм III кварталында Башҡорт АССР-ы халыҡ хужалығын үҫтереү буйынса государство планының үтәлеше тураһында Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһының белдереүе. (2-се бит).
МАЛСЫЛЫҠ ХУЖАЛЫҒЫНАН ХАТТАР. Ғ. Ибраһимов. — 3. Тау шишмәһе. (3-сө бит).
БАШҠОРТОСТАН, АЗЕРБАЙЖАН ҺӘМ КУЙБЫШЕВ НЕФТСЕЛӘРЕ ЯРЫШЫ. (3-сө бит).
ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУЫЛ СОВЕТТӘРЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕ ТРИБУНАҺЫ. (3-сө бит).
Ғ. Рамазанов. — Бейеләк. (3-сө бит).
А. Нуриш. — Мәжит Ғафури әҫәрҙәрен басып сығарыу тураһында. (3-сө бит).
Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генераль Ассамблеяһының пленар ултырышы. (4-се бит).
Борелдары хәбәрләр. (4-се бит).

Малдарҙы ҡышлатыуға урындағы Советтәрҙең етәкселек ролдәре

Республикабыҙҙың игенселәре ауыл хужалығын артабан үҫтереү өсөн көрәште ҙур еңеүҙәргә өлгәштеләр. Совет хөкүмәтенең һәм Ленин—Сталин партияһының ҙур ярҙамы арҡаһында республика колхоздары үҫтерелгән мул уражай ваҡытында йыйып алынды һәм государствоға иген тапшырыу планы срогынан алда үтәлде. Хәҙер республикабыҙҙың колхозсылары, МТС һәм совхоз эшселәре хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшәләр. Ауыл эшсәндәре араһында Октябрь алды социалистик ярышы киң ҡолас алды. Һәр бер колхозда һәм совхозда ауыл хужалығы йылын тамамлау, общественный малдарҙы өлгәле ҡышлатыуға әҙерләү өсөн фиҙакәр эш алып барыла.

Общественный малсылыҡты үҫтереү — коммунистар партияһының һәм Совет государствоһының ҙур әһәмиәтле бурысы булып тора. Быны шуға күрә лә общественный малдарҙы үҫтереүҙең государство планын һәр бер колхоз һәм совхоз үтәргә тейеш. Был бурысты үтәү өсөн уларҙы ҡышлатыуға өлгәле әҙерләнеү — иң ауыр эш. Шуның өсөн дә был бурысты хәл итеү өсөн көрәш урындағы Советтәрҙең һәм партия ойошмаларының иғтибар үҙәгендә иң сереҙе эш булып торорға тейеш. Ауыл Советтәре, район Советтәре исполкомдары һәм партия ойошмалары үҙҙәренең ойоштороу-етәкселек ролдәрен яҡшы аңлаған урында общественный малдарҙы үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәшеп киләләр.

Мәсәлән, районының Волостинка ауыл Советы ҡарамағында Максим Горький исемендәге колхоз (председателе СССР Верховный Советы депутаты иптәш В. Паутина) бик яҡшы эшләй. Был колхоз малдарҙы ҡышлатыу буйынса ла артабан ... Колхоз малдарын ... стандарт ... 6806 центнер бесән әҙерләнде, 188 тонна силос һалынды һәм бер мең центнер тамыр ашлыҡ йыйып алынды. Мал азығы балансы буйынса концентрат азыҡтар булдырылды. Быйыл өсөн һалынған да яҡшы итеп әҙерләнде ...

Максим Горький исемендәге колхоздар мисалында ... артеле малсылыҡ өлкәһендә уңыштарға ауыл Советтәре һәм тәүге партия ойошмаһының ... эштәре ... ауыл Советы общественный малдарҙы үҫтереү һәм продуктивлыған ... тәрбиәләү, уларҙы ... йылы ... малдарҙың ... малдарҙың ... сифатлы ...

Байҡыт районының ... Аҡтау ... районындағы ... ауыл Советтәре һәм ... республикабыҙҙың бик күп башҡа ауыл Советтәре үҙҙәренә ҡараған колхоздарҙа малдарҙы ҡышҡы шарттарҙа аҫрау өсөн әҙерлекте уңышлы тамамлауға өлгәштеләр.

Ләкин республикабыҙҙың бөтә райондарында ла урындағы Советтәр ойоштороу-етәкселек эштәрен бөгөнгө көндәң үҫәк талаптарына яуап бирерлек итеп ҡуймағайҙар әле. Мәҫәлән, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Матрай район Советы исполкомы күпселек колхоздарҙа малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәү өсөн бик һүлпән көрәшә. Унда мал аҙығы туплау эштәре ҡәнәғәтләнерлек ойошторолмаған. Ә мал торлаҡтарын ремонтлау һәм йылыларын тәрәү эштәре үҙ ағышына ташлап ҡуйылған. Производство планы буйынса районын колхоздарында байтаҡ ҡына стандарт мал торлаҡтары төҙөләргә тейеш ине. Был мәсьәлә район Советы исполкомының ултырышында ла тикшерелде һәм ҙур-ҙур ҡарарҙар ҙа сығарылды. Ләкин исполком, үҙе сығарған ҡарарҙарҙың үтәлештәрен тикшереп бармауы арҡаһында, ул ҡарарҙар ҡағыҙҙа ғына ҡалдылар.

Матрай районының айырым колхоздары үткән йылда ҡышҡылыҡҡа насар әҙерләнеүҙәре арҡаһында общественный малдарҙың һаныи байтаҡ кәметтеләр. Шуның һөҙөмтәһендә быйыл государство планы үтәлмәне. Ләкин район Советы исполкомы етәкселәре быйыл тейешле һығымта яһамағандар. Кирсиннов, Ухар һәм ... колхоздары быйыл да ҡабатланып ... ВКП(б)-ның район комитеты ла район Советы эшселәре быйыл етешһеҙлектәрҙе көнгерткән киткән, етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә совет ойошмаларына ҡаҙанышлы ярҙам итмәй.

Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эштәре Кырмыҫҡалы районында ла яҡшынан түгел. Мал аҙығы туплау планы иң бары 30 процентҡа ғына үтәлгән. Сахай ауыл Советына ҡараған Ғафури исемендәге колхозда сәсәлгән үлөнәрҙән ... йыйып алмайҙар. Бишугыр ауыл Советына ҡараған «Бөйөк» колхозында әҙерләнгән мал аҙығының артығын малдан тапап бөткәндәр.

Быға был түҙеп тороһоҙ етешһеҙлектәр хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы исполкомы тарафынан мал аҙығы туплау эшенә тейешле иғтибар бирелмәүҙән килә. Был эштән ВКП(б) райкомының ... тарафынан ... икенсе ... ҡарауынан килеп сыҡҡандан, әлбиттә.

Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм уларҙы тәрбиәләү эштәрендә быйыл ҡарашты ҡырҡа үҙгәртергә кәрәк. Хәҙерге осор — малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эштәрендә иң яуаплы осор. Был эштәрҙә артабан һуҙыу — иң алдында ... ярамай. Урындағы Советтәрҙең етәкселәре был эштәрҙә ... ауылдарҙа ... малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эшенә ... һәм ... тамамлау, ... малдарҙы торлаҡтарға күсереү, мал азығы туплауҙы практик ярҙам итергә, с ... ауыл Советы ... колхоздарҙа ...

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнә. Ошо айларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәре үҙҙәренең эшләгән эштәре тураһында һайлаусылар менән отчет бирә ... ауыл ... ауыл хужалығы ... мал торлаҡтарын ремонтлау, азыҡ туплау, ... малдарҙы ... 30—40 процент ... азыҡ фермаларға ташып ... ҡарамай ... сессия ... урындағы Советтәре ... эштәрен ... сифатлы ... һәм ... ярам итеү.

Районындағы етәксе совет работниктарына ойоштороу-етәкселек эштәре массалаштырыу—бөтә политик һәм хужалыҡ эштәрен уңышлы үтәүҙең асҡысы булғанлығын аңларға ваҡыт инде. Сөнки активҡа таянмайынса торо администратывлелек кенә, ҡарарҙарының үтәлешен тикшермәү совет работниктарына хас нәмә түгел.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район һәм ауыл Советтәре исполкомдары бөтә көсте һәм бөтә мөмкинлектәрҙе общественный малдарҙы өлгәле ҡышлатыуға туплағрға һәм урындағы Советтәргә һайлауҙар көнен достойн ҡаршылауҙы тәьмин итергә бурыслылар. Малсылыҡ фермаларында ауыл Советтәре депутаттарының, коммунистарҙың һәм комсомолецтарҙың етәкселек итеүенә, хәл иткес эштәрҙең уңышлы башҡарылыуына өлгәшергә кәрәк. ВКП(б) райкомдары малдарҙы өлгәле ҡышлатыу буйынса урындағы Советтәргә, колхоздарға һәм тәүге партия ойошмаларына конкрет ярҙам күрһәтергә бурыслылар.

Малдарҙың өлгәле ҡышлауы — общественный малсылыҡтың артабан үҫеүен тәьмин итер. Ә общественный малсылыҡтың үҫеүе, мул продукты биреүе — илебеҙҙең экономик ҡеүәтен нығытыуға һәм бөтә донъяла тыныслыҡтың тантана итеүенә сербез вклад буйыр.

ФЗО мәктәптәренә нәүбәттәге ҡабул итеү

Хеҙмәт резервтәре министерствоһы йөштәрҙе фабрика-завод уҡыуы мәктәптәренә һәм тау промышленносе мәктәптәренә нәүбәттәге ҡабул итеү тураһында ҡарар сығарҙы. 1 ноябрҙән алып 15 декабргә тиклем уҡыу йорттарына 16—18 йәштәрҙәге ундарса мең кеше ҡабул ителәсәк.

Илебеҙҙең ауылдарында һәм ҡалаларында массовый аңлатыу эштәре йәйелдереп ебәрелде: лекциялар һәм доклаттар уҡыла, уҡыу өйҙәрендә, клубтарҙа һәм культура йорттарында белешмә өҫтәлдәре ойоштороло, йәштәрҙе мәктәптәргә ҡабул итеүгә арналған спорт ярыштары һәм байрамдары үткәреләсәк. (ТАСС).

АҒАС УЛТЫРТЫУ ПЛАНЫ АРТТЫРЫП ҮТӘЛДЕ

Ғафури районының колхоздары тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсә планын үтәү юлында бик ҙур эштәр башҡаралар.

Район лесхозы коллективы ағастар ултыртыуға, ағастарҙы тәрбиәләүҙә, питомниктарҙа ултыртыу материалдары әҙерләүҙә колхоздарға ҙур ярҙам күрһәтә. Ул колхоздарға план буйынса 100 мең урынына 120 мең төп ултыртыу материалы етештереп бирҙе. Лесхоз ағас ултыртыу планын 115 процентҡа үтәне.

Райондың «Йондоҙ», «Йәш йәрак», Карл Маркс исемендәге һәм башҡа колхоздарында көҙгө ағас ултыртыу эштәре уңышлы бара.

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА

Черниковск фанера комбинатының винтеленойы иптәш Г. Зиннәтуллина Октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып, үҙенең көндәлек заданиеһен систематик рәүештә 250 процентҡа еткереп үтәй.

Һүрәттә: иптәш Г. Зиннәтуллина.

Л. Якубов фотоһы.

Оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеп, бөйөк төҙөлештәр өсөн резервтәр булдырабыҙ

Илебеҙҙә барған сталинсә гигант төҙөлештәр бик күп средство һәм материаль ресурстар талап итәләр. Шуға күрә оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү, сталинсә төҙөлештәр өсөн яңы накоплениелар булдырыу һәр бер предприятиеның государство әһәмиәтендәге мөһим бурысы булып тора.

Черниковск химия заводының коллективы оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү буйынса үҙенең өҫтөнә алған йөкләмәһен уңышлы үтәй. Ул 1950 йылда средство накоплениеларын байтаҡ арттырҙы. Коллектив ошо йылдың беренсе яртыһында бер миллион 500 мең һум аҡсаны әйләнештән бушатырға һүҙ биргәйне. Коллектив алған йөкләмәһен намыҫ менән үтәне. Һөҙөмтәлә беҙ 9 ай эсендә 3 миллион 107 мең һумлыҡ оборот средствоһын әйләнештән бушаттыҡ.

Быны өсөн беҙҙең заводта күп кенә практик саралар үткәрелде. Сырьё һәм материалдарға байтаҡ экономия яһалды. Заводта цех, смена начальниктәре һәм мастерҙар өсөн экономик уҡыу түңәрәктәре ойоштороҙоҡ. Занятиеларға 51 кеше йөрөп йөрөп ителде. Улар менән 12 тапҡыр занятие уҙғарылды. Тыңлаусылар өсөн «Предприятиеларҙа оборот средстволарының структураһы һәм уларҙың әйләнешен тиҙләтеү юлдары» тигән һәм башҡа күп кенә темаларға лекциялар уҡылды. Экономик уҡыу түңәрәктәренә йөрөүселәрҙән 33 кеше программаны яҡшы үҙләштереүгә өлгәште. Был сараларҙы тормошҡа ашырыу оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеүҙә һәм средстволарҙы әйләнештән бушатыуҙа өсөнсө кварталда ла заводҡа мыҡты һөҙөмтәләр бирҙе.

Шулай ҙа средстволарҙы әйләнештән бушатыу буйынса заводта бөтә мөмкинлектәр ҙә тулыһынса файҙаланылмай әле. Беҙҙең складтарҙа миллион һумлаҡ артыҡ, норматив запастарҙан тыш, заводҡа кәрәкмәгән материаль байлыҡтар ятҡырыла. Завод директорының коммерция эштәре буйынса урынбаҫары иптәш Зайчик был материалдарҙы тейешле урынға оҙатыу һәм уларҙы аҡсаға әйләндереү сараһын күрмәй. Бындай артыҡ материалдарҙы складта ятҡырып, оборот средстволарының байтаҡ өлөшөн «туңдырыу» һөҙөмтәһендә химия заводына ғына түгел, ә бөтә халыҡ хужалығына ҙур зыян килтергәнлеген иптәш Зайчикҡа аңларға ваҡыт инде.

Сырьё һәм материалдарға экономия яһау, өҫтәмә сығымдарҙы кәметеү һәм средстволарҙы һаҡлыҡ менән тотоноу өсөн көндәлек көрәштә беҙ алдағы көндәрҙә лә һис шикһеҙ яңы уңыштарға өлгәшәсәкбеҙ. Оборот средстволарын тиҙләтеү яңы гигант төҙөлештәргә накоплениелар туплауҙа беҙҙең хеҙмәт вкладыбыҙ буласаҡ.

Д. Маслов,

Черниковск химия заводының баш бухгалтеры урынбаҫары.

Өфө Витамин заводы коллективы Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫты. Социалистик ярышта заводтың карамель цехы алда бара. Цех көнөнә 15300 килограмм урынына 27477 килограмм карамель етештереп сығара.

Һүрәттә: (унда) цех начальнигы П. Разбешкина һәм стахановка К. Шәрәфетдинова иптәштәр продукцияның сифатын тикшерәләр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Белорет ҡалаһының агитпункттарында

Белорет ҡалаһында һәм райондың ауылдарында агитпункттар эшкә башланы. Ике меңдән артыҡ агитатор үҙҙәренә беркетелгән йорттарҙа йәшәүселәргә һайлауҙар тураһындағы Положениене аңлата.

20 һәм 21-се агитпункттар айырыуса яҡшы йыһазландырылған. Бында газета-журналдар уҡыу, беседалар тыңлау өсөн килгән һайлаусылар һәр ваҡыт бик күп була. Күптән түгел һайлаусылар өсөн халыҡ-ара хәл тураһында агитпунктта доклад яһалды, һайлаусылар уны ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңланылар һәм бик күп һорауҙар бирҙеләр.

Агитатор Тарасов, Бәләбин, Губин, Евсеев һәм Тимонин иптәштәрҙең «Коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре» тигән темаға үткәргән беседаларын һайлаусылар айырыуса ҙур иғтибар менән тыңланылар.

А. Жуков.

Һайлау комиссиялары составына достоин кешеләр

Салауат районында хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияһы составына кандидаттар күрһәтелде. Округ һайлау комиссияһы составына райондың алдынғы игенселәре, механизаторҙары күрһәтелә.

Арҡауыл МТС-ының механизаторҙары Арҡауыл Ауыл һайлау комиссияһы составына МТС-тың өлкән механигы иптәш Харрасовтың кандидатураһын күрһәттеләр. Иптәш Харрасов — йәш, тырыш механик. Үҙенә тапшырылған эште һәр ваҡыт намыҫ менән үтәй, общественный эштә актив ҡатнаша.

Боксит рудигенең эшселәре һәм инженер-техник работниктәре 1 Май Посёлка һайлау комиссияһы составына кандидат итеп тау эше мастеры — комсомолец иптәш Жуковты күрһәттеләр. Малсылыҡ фермаһының алдынғы работнигы иптәш Зиннәтуллин Лағыр Ауыл һайлау комиссияһы составына кандидат итеп күрһәтелде.

Районда һайлауҙарға әҙерлек киң йәйелә бара. 500-ҙән артыҡ агитатор һайлаусыларға һайлау тураһындағы Положениене аңлата.

Н. Ғәлимов.

Һары ҡул МТС-ында

Матрай районында Һары ҡул МТС-ының комбайнеры иптәш Н. Ткачук «Сталинец» комбайны менән 20 эш көнөндә сезон заданиеһын 140 процентҡа үтәне. МТС-тың башҡа комбайнерҙары ла социалистик ярышта өлгәле эшләйҙәр. Мәҫәлән, иптәш А. Алексеенко сезон заданиеһын 131, иптәш Юланов 123 процентҡа үтәне.

И. Зарипов.

Комсомолец-йәштәрҙең яңы рекордтары

«Туймазынефть» тресы беренсе номерлы бораулау конторҙаһының иптәш Алексеев етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһы 285-се номерлы скважинаны яңы ысул менән бораулап, айына 1004 метр проходка бирҙе.

Бригада бораулауҙың механик тиҙлеген сәғәтенә 5,6 метрға еткерҙе һәм һәр бер сәғәткә 60-ар киловатт электр энергияһына экономия яһай барҙы.

Иптәш Алексеевтең хеҙмәтте был патриотик өлгәшеүе яңы ысул менән бораулауҙың быға тиклем күрелмәгән өстөнлөгән раҫлай.

Т. Арсланов.

В. И. ЛЕНИН ӘҪӘРҘӘРЕНЕҢ УТЫҘ БЕРЕНСЕ ТОМЫ

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең дүртенсе баҫма, утыҙ беренсе томы донъяға сыҡты. Ул баҫып сығарыуға ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарамағындағы Маркс—Энгельс—Ленин институты тарафынан әҙерләнгән.

Утыҙ беренсе том В. И. Ленин тарафынан 1920 йылдың апреленән алып декабренә тиклем, интервенцияның төп көстәрен тамам тар-мар итеү, Антантаның һуңғы ставленниктәре — аҡ поляктар һәм Врангель менән һуғыш осоронда яҙылған әҫәрҙәрҙе үҙ эсенә ала.

Совет республикаһын оборонлауға, социалистик төҙөлеш бурыстарына һәм халыҡ-ара коммунистик хәрәкәт мәсьәләләренә арналған әҫәрҙәр томдың төп йөкмәткеһен тәшкил итә.

Томға «Коммунизмдә балаларса «һуллыҡ» ауырыуы» тигән китап ингән. Ленин унда большевизмдең, Россиялағы өс революцияның һәм Совет государствоһы йәшәүенең өс йыллы тарихы нигеҙендә пролетар революция һәм пролетариат диктатураһы, ленинизмдең стратегия һәм тактикаһы теорияһын артабан үҫтерә; Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының һәм большевиктәр партияһының революцион тәжрибәһенең халыҡ-ара әһәмиәтен асып бирә.

Коммунистик Интернационалдың икенсе конгресын саҡырыуға бәйләнгән документтәр, шулай уҡ конгресстағы доклад һәм телмәрҙәр томда ҙур урын алып торалар. Улар иҫәбенә түбәндәге әҫәрҙәр инә: «Милли һәм колониаль мәсьәләләр буйынса тезистарҙың тәүге набросканы», «Аграр мәсьәлә буйынса тезистарҙың тәүге наброскаһы», «Коммунистик Интернационалдың икенсе конгресының төп бурыстары тураһындағы тезистар», «Коммунистик Интернационалға ҡабул итеү шарттары», 1920 йылдың 19 июлендә һөйләгән «Халыҡ-ара хәл һәм Коммунистик Интернационалдың төп бурыстары тураһындағы доклад» һәм башҡалар. Был документтәрҙә Халыҡ-ара коммунистик хәрәкәттең программа, ойоштороу һәм тактик принциптәре нигеҙләнгәндәр.

«Австрия коммунистарына хат», «Немец һәм француз эшселәренә хат. Коммунистик Интернационалдың икенсе конгресы тураһында фекер алышыуҙар айҡанлы», «Италия социалистик партияһы эсендәге көрәш тураһында» тигән документтәр Лениндең Коминтерндең төп ҡарарҙарын халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтендә үткәреү өсөн көрәшен сағылдыралар.

Ленин, ВКП(б)-ның IX Бөтә Россия съезында, Мәскәү губерна конференцияһында һәм профессиональ союздарҙың съездарында Совет республикаһының халыҡ-ара һәм эске хәле тураһында һөйләгән телмәрҙәрендә, Антантаның яңы планын — буржуаз-помещиктар Польшаһы һәм Врангель ярҙамында Совет Россияһын быуыуға иҫәпләнгән планды фаш итә; эшселәр синыфын һәм хеҙмәтсән массаларҙы интервенттарҙы еңеүҙә ойоштороу өсөн бөтә көстәрҙе кеҫәрҡәнешле файҙаланыуға саҡыра; буржуаз-помещиктар Польшаһының һәм Врангелдең хәрби көстәрен тар-мар итеүҙә Ҡыҙыл Армияның уңыштарына йомғаҡ яһай.

1920 йылдың 21 декабрендә «Советтәрҙең VIII съезындағы РКП(б) фракцияһында концессиялар тураһында доклад», 1920 йылдың 22 декабрендә «Халыҡ Комиссарҙары Советының эше тураһында доклад», «Электрләштереү тураһындағы доклад буйынса Советтәрҙең VIII съезының резолюция проекты» һәм башҡа документтәр тәркәмә государство һәм хужалыҡ төҙөлөш мәсьәләләренә; илебеҙҙең халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм социалистик үҫтереү эшендә электрләштереүҙең әһәмиәтен нигеҙләүгә арналғандар.

Ленин, Пролеткульт съезына «Пролетар культура тураһында» резолюция проектында, «Халыҡ мәғарифенең губерна һәм өйәҙ бүлектәренең политпросветтәренең Бөтә Россия киңәшмәһендә 1920 йылдың 3 ноябрендә һөйләгән телмәрҙә, пролеткульттең культура өлкәһендә партия линияһын боҙоуын тәнҡиткә ала; социалистик культураны төҙөүҙә партияның һәм пролетариат государствоһының ролен асып бирә, кешелек фекеренең һәм культураһының иң яҡшы ҡаҙаныштарына марксизмдең мөнәсәбәтен күрһәтә, пролетариат диктатураһын нығытыу өсөн көрәштә мәғариф һәм искусствоның бурыстарын билдәләй.

Россия коммунистик йәштәр союзының III Бөтә Россия съезында 1920 йылдың 2 октябрендә «Йәштәр Союзының бурыстары тураһында» һөйләгән телмәрендә Ленин коммунистик йәштәр союзының төп бурыстарын — йәш быуынға коммунистик белем һәм тәрбиә биреүҙе күтәрә; коммунистик белем биреүҙе коммунистик общество төҙөү өсөн пролетариаттың һәм бөтә хеҙмәтсәндәрҙең көрәше менән тығыҙ бәйләнешен күрһәтә; коммунистик моралдең принциптарын китерәлай.

Томға, быға тиклем В. И. Ленин Әҫәрҙәренә индерелмәгән, 21 документ урынлаштырылған. Ленин, Польша фронтына китеүсе ҡыҙыл армеецтарға 1920 йылдың 5 майында һөйләгән телмәрендә, Рогожск-Симоновск районында эшсе-ҡыҙыл армеецтарҙың киңәйтелгән конференцияһында 1920 йылдың 13 майында яһаған сығышында, эшселәрҙе һәм ҡыҙыл армеецтарҙы аҡ поляктарҙы тар-мар итеү өсөн бөтә көстө һалырға саҡыра.

«Индия революцион ассоциацияһына», «Великобританияның коммунистар партияһын ойоштороу буйынса берләшкән ваҡытлы комитеттең хатына яуап», «Коммунистик Интернационалға ҡабул итеү шартының егерменсе пункты» тигән документтәр халыҡ-ара коммунистик хәрәкәт мәсьәләләренә арналғандар.

Томға илдең оборонаһына етәкселек итеү һәм Совет государствоһын нығытыу буйынса В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең бергәләп эшләүен һәм тығыҙ дуҫлығын күрһәтеүсе документтәр тәркәмә ингән. Улар иҫәбенә түбәндәгеләр инә: 1920 йылдың 17 июлендә «И. В. Сталинга телеграмма», 1920 йылдың 2 августында «И. В. Сталинга телеграмма», 1920 йылдың 4 августында «И. В. Сталинга телеграмма», 1920 йылдың 11 августында «И. В. Сталинга телеграмма», 1920 йылдың 29 октябрендә «И. В. Сталинга телеграмма», 1920 йылдың 13 ноябрендә «И. В. Сталинга телеграмма», «В. И. Ленин менән И. В. Сталин араһында тура провод буйынса һөйләшеүҙәр».

«Азат ителгән хеҙмәткә һәйкәл һалыуға арналған митингыла 1920 йылдың 1 майында һөйләгән телмәр», «Украинаның кейәүгә сыҡмаған селяндәренә», «Украина Совет хөкүмәтенә һәм Көньяҡ Фронт штабына телеграмма», «РКП(б)-ның Мәскәү ойошмаһы ячейкалары секретарҙәре йыйылышында 1920 йылдың 26 ноябрендә һөйләгән телмәр», Замоскворечье коммунистарының дөйөм йыйылышындағы доклад буйынса 1920 йылдың 29 ноябрендә йомғаҡлау һүҙе, «Армения революцион хәрби комитеты председателенә телеграмма» кеүек күп кенә документтәрҙә В. И. Ленин халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм төҙөү буйынса бурыстарҙы билдәләй.

В. И. Ленин Әҫәрҙәренә беренсе тапҡыр индерелгән документтәр иҫәбендә түбәндәгеләр иғлан ителә: Польша менән араш мәсьәләһе буйынса 1920 йылдың 12 йәки 13 июлендә «И. В. Сталинга телеграмма», «Профессиональ союздарҙың бурыстары һәм уларҙы тормошҡа ашырыу методтары буйынса резолюция проекты», «МК-ға һайлауҙар буйынса РКП(б)-ның Мәскәү губерна конференцияһында 1920 йылдың 21 ноябрендә һөйләгән телмәр». Был әҫәрҙәр партия һәм профессиональ төҙөлөш мәсьәләләренә һәм Совет хөкүмәтенең тышҡы политикаһына арналғандар. (ТАСС).

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Коммунистәр иген өсөн көрәштә ойоштороусылар булдылар

Совет хөкүмәте һәм большевиктәр партияһы социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү тураһында ҙурлыҡлы хеҙмәтләр күрә. Партия һәм хөкүмәттең колхоздарға ғәйәт ҙур ярҙам күрһәтеүе һәм игенселәрҙең фиҙакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә Илеш районы колхоздары баҫыуҙарында мул уңыш үҫтерелде.

Ҙур тырышлыҡ һәм күп хеҙмәттәр түгеп үҫтерелгән уңышты юғалтыуһыҙ, ҡыҫҡа срокта йыйып алып, государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү — район партия ойошмаһы алдына бөтә бейеклеге менән иң мөһим эш булып килеп баҫты. Был бурысты уңышлы хәл итеү өсөн районның бөтә колхозсылары, МТС механизаторҙары һәм ауыл хужалығы специалистары СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «1950 йылда уңыш йыйыуҙы һәм ауыл хужалығы продукттарын әҙерләүҙе үткәреү тураһындағы» ҡарарын боевой эш программаһы итеп ҡабул иттеләр. Уңыш йыйыу эштәре башланғанға тиклем партияның колхоз һәм МТС-тарҙағы төп ойошмалары колхозсылар массаһына һәм механизаторҙарға был мөһим ҡарарҙы аңлатыуҙы киң йәйелдереп ебәрҙеләр. Шуның һөҙөмтәһендә колхозсылар һәм МТС механизаторҙары, ауыл хужалығы специалистары һәм әҙерләүсе органдары работниктары уңыш йыйыуҙы тиҙ һәм юғалтыуһыҙ башҡарыу, государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү буйынса конкрет йөкләмәләр алып эшкә башланылар.

Колхозсылар араһында массовый-политик эште киңәйтеүгә бик ныҡ иғтибар бирелде. Сәйәси йәмәғәтселек, мәҡсәтлә юнәлешле агитация — уңыштың нигеҙе ул. Был маҡсатта коммунистар уңыш йыйыу һәм иген әҙерләү эштәренең хәл итеүсе участкаларына беркетелде. Коммунистарҙан 55 кеше уроғыу машиналарына һәм тура менән урыуға, 35 кеше әҫкертләүгә һәм һуғыуға, 29 кеше транспорт бригадаһында, 35 кеше комбайн агрегаттарында һәм 364 коммунист башҡа төрлө эштәргә эшләне.

Мул уңышты юғалтыуһыҙ йыйып алыуҙы тәьмин итеүҙә «Ташлы-тау», «Искра», «Коминтерн», «Красная заря», «Большевик», «Ударник», «Кавказ», «Таш йылға», Чапаев исемендәге колхоз партия ойошмалары айырыуса яҡшы эшләнеләр. Был колхоздарҙың эш өлгөһендә районның күп кенә колхоздары уңыш йыйыу буйынса алған йөкләмәләрен срогынан алда үтәнеләр. Мәҫәлән, «Ҡыҙыл юл», «Красный Октябрь», «Ярыш», Буденный, Ленин һәм Жданов исемендәге көрәк башҡа күп кенә колхоздар уңыш йыйыуҙы 20—23 эш көнөндә тамамланылар. Шулай уҡ иген тапшырыу буйынса государство алдындағы бурыстарын срогынан алда үтәнеләр. Был эштә партия ойошмалары үҙҙәренең ойоштороу белеүсәнлек һәләтлектәрен күрһәттеләр.

«Ударник» колхозының урғыс машинаһында эшләүсе коммунист Макаров көндәлек нормаһын систематик рәүештә 150 — 160 процентҡа үтәп барҙы. Ул бөтәһе 125 гектар майҙандың иген уроғы. Йәркәй МТС-ының комбайнеры коммунист иптәш Ғарифуллин «Сталинец—1» комбайны менән сезон планын 200 процентҡа арттырып үтәне. Ул, 701 гектар майҙандың уңышын йыйып, 200 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Иптәш Ғарифуллин комбайнерҙарҙың социалистик ярышында районда беренселекте алды. Андреевка МТС-ының «Сталинец—1» комбайнында эшләүсе коммунист иптәш Ғәлимов 470 гектар майҙандың уңышын, иптәш Мусин үҙе йөрөй торған комбайн менән 410 гектар майҙандың уңышын йыйыны.

Юғары уңыш өсөн көрәштә Чапаев исемендәге колхоз партия ойошмаһы коммунистары айырыуса яҡшы эшләнеләр. Мәҫәлән, был колхоздың коммунист Садреев етәкселек иткән игенсе баҫыусылыҡ бригадаһы 50 гектар бойҙайҙың һәр бер гектарынан уртаса 120—130-ар бот, һоланан 110 — 120-шәр бот, арыштан 110-ар бот уңыш йыйып алды. Транспорт бригадаһына коммунист иптәш Вәлиәхмәтов етәкселек итте. Был бригада иген тапшырыуҙы төҙөк ойоштороу һөҙөмтәһендә, колхоз иген тапшырыуҙың баш көнлөк графиктарын систематик рәүештә 130 — 180 процентҡа үтәп барҙы. Иген киптереүгә партия ойошмаһы секретары иптәш Шәймәрҙанов етәкселек итте. Ябай иген киптергес менән 50 көн ваҡыт эсендә норма буйынса 2000 центнер урынына 3000 центнерҙан артыҡ иген киптереүҙе ойоштороҙо. Һөҙөмтәлә был колхоз государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда 22 сентябргә тамамланы, 1949 йыл менән сағыштырғанда быйыл государствоға игенде 25 мең ботҡа күберәк тапшырҙы. 1951 йылдың сәсеүе өсөн етерлек орлоҡ һалынып ҡуйылды.

Район колхоздары государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын 5 октябргә тулыһынса үтәп сыҡтылар. Үткән йыл менән сағыштырғанда быйыл государствоға иген күберәк тапшырылды.

Хәҙер районның колхоздары, партия ойошмаһы етәкселегендә общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте тамамлау буйынса ныҡышмалы эш алып баралар. Беҙҙең район колхоздары общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын мәғеҙлә әре малдар, һарыҡ һәм кәзәләр, шулай уҡ сусҡалар буйынса тулыһынса үтәнеләр.

Б. Хеснетдинов,
ВКП(б)-ның Илеш райкомы секретары.

Райком һәм эреләтелгән колхоздар

Әсҡын районында быйыл колхоздарҙы берләштереү һәм уларҙы эре ауыл хужалығы артеленә әйләндереү буйынса ҙур әһәмиәткә эйә булған мөһим эштәр үткәрелде. Эре колхоздарҙың бай һәм ҡатмарлы техникаһы тулы файҙаланылыуҙа, күп һанда ҙур төҙөлеш эштәре башҡарыуҙа өҫтөнлөктәрен аңлап, колхозсылар был мөһим сараны юғары активлыҡ менән тормошҡа ашырҙылар.

Колхоздарҙы эреләндереү менән, уларға етәкселек итеү кимәлен тағы ла күтәреү өсөн партия-политик һәм партия-ойоштороу эштәрен көсәйтеү, опо нигеҙҙә колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуға ылығыу талап итәлә.

Ләкин ВКП(б)-ның Әсҡын райкомы эреләтелгән колхоздарҙа партия-политик һәм ойоштороу эштәренә тейешле иғтибар бирмәй етерлек әле. Бында колхоздарҙы бер-береһенә ҡушыу менән, инде бөтә эш тә хәл ителде, тип уйлаған булһа кәрәк. Фактылар опо тураһында һөйләйҙәр.

Бына Азин исемендәге колхоздың партия ойошмаһы. Колхоздарҙы берләштерер, эре бер ауыл хужалығы артеленә ойошҡандарға, партия ойошмаһы секретары итеп был эште тәжрибәһе аҙыраҡ булған иптәш һайланған. Ул күп кенә мәсьәләләрҙә эште нисек ойоштороуға, ҡайҙан башлап ебәрергә белмәй, аптырап тала.

Партия ойошмаһы эше менән ВКП(б) райкомы работниктары тейешенсә ҡыҙыҡһынмайҙар. Партия-политик һәм ойоштороу эштәрен юлға һалыуҙа ойошмаға ярҙам күрһәтелмәй.

Азин исемендәге колхоз партия ойошмаһының эшендә булған был кәмселектәр айырым бер хәл генә түгел. Бындай фактыларҙы Әсҡын районының башҡа колхоздарындағы партия ойошмалары миҫалында ла күрһәтергә мөмкин.

«Бүләк» колхозында, мәҫәлән, ҙур ғына партия ойошмаһы бар. Ләкин был ойошма ла уңыш йыйыуға йомшаҡ етәкселек итә. Массовый-политик эш насар ҡуйылған.

Партия-политик эштең башында торорға, уға конкрет етәкселек итергә тейеш булған райкомдың пропаганда һәм агитация бүлеге (мөдире иптәш Смольняков) һуңғы ваҡыттарҙа үҙенең эшен ғәфү ителмәҫлек йомшартҡан. Райондың партия активы киң колхозсылар массаһы алдында политик темаларға доклад менән сығыштар яһамай. Социалистик ярышҡа етәкселек ебәҙәнлә лә эш насар тора. Яңғы баҫыу эштәре башланыу алдынан районның колхоздары араһында социалистик ярыш договорҙары төҙөлгәйне. Хәҙер ярышыусы колхоздарҙың күпселек элекке эреләтелгән колхоздарҙың айырым бер бригадаһына әйләнделәр. Ләкин ауыл хужалығы артелдәрен эреләткәс был договорҙар яңыртылманы. Төҙөлгән ярыш договорҙары кәрәкһеҙ, ғәмәлгә яраҡһыҙ ҡағыҙҙар рәүешендә счетовод шкафына бикләп ҡуйылдылар.

Билдәле булыуынса, бригада — колхоз производствоһында төп берәмек ул. Һәм эреләтелгән колхоздарҙағы күп кенә бригадаларҙың айырым үҙенсәлекле яҡтарын да иҫәпкә алғанда, уларҙа ойоштороу һәм массовый-политик эштәрҙең әһәмиәте тағы ла арта. Сөнки Әсҡын районы колхоздарындағы бөтә баҫыусылыҡ бригадаларының яртыһы тиерлек, берләштерелгәнгә тиклем, үҙҙәре айырым колхоз булып йәшәгәндәр. Уларҙың күптәре үҙҙәренең колхоз үҙәктәренән алыҫ торалар. Шулай булғас партияның район комитеты бригадаларҙа эш алып барыуға ҙур әһәмиәт бирер, партияның төүге ойошмаларының да иғтибарын опо эшкә юнәлтергә тейеш ине. Ләкин был эшләнмәй.

Әсҡын районында бригадаларҙың тәжрибә уртаҡлашыу кәңәшмәләрен үткәреү практикаһы бөтөнләй юҡ. Күп кенә бригадаларҙа партия группалары, партия-комсомол группалары ойоштороға мөмкин булыр ине. Бының өсөн коммунистар һаны ла, комсомолецтар һаны ла етерлек. Ләкин райкомда был тураһында ла аҙ уйлайҙар.

Былар бөтәһе лә ВКП(б) район комитетының үҙенең етәкселек итеү методын эреләтелгән колхоздарҙың шарттарына ҡарата әле булһа үҙгәртеп ҡора алмауы тураһында һөйләйҙәр.

Ә. Кирәев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

КОМСОМОЛ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ ОТЧЕТ-ҺАЙЛАУ ЙЫЙЫЛЫШТАРЫ

КОМСОМОЛЕЦТАРҘЫҢ АКТИВ ҠАТНАШЛЫҒЫНДА

25 сентябрҙән 25 октябргә тиклем Балтач районының колхоз, МТС һәм учреждениеларындағы комсомол ойошмаларында отчет-һайлау йыйылыштары булып үтте.

Районның күп кенә төүге комсомол ойошмалары отчет-һайлау йыйылыштарын сәйәсиң эске эштәрен байтаҡ нығытыу, массовый-политик эштәрҙе яҡшыртыу, производствола яңы уңыштарға өлгәшеүҙең яңы күрһәткестәре менән билдәләйҙәр. Киров исемендәге колхоз (председателе ВЛКСМ члены иптәш Садреев) комсомолецтар өсөн политик әһәмиәткә эйә булған был кампанияны государствоға иген тапшырыу планын сентябрь айында уҡ үтәп ҡаршыланы. Был ауыл хужалығы артеленең комсомол ойошмаһында бөтә комсомолецтар ҙә турадан-тура колхоз производствоһында эшләйҙәр. Ойошма секретары иптәш Ғәлинуров эште план менән алып бара. Комсомолецтарҙың күбеһе колхозсылар араһында агит-массовый эштәр үткәрә. Яҡшы эш өлгөләре күрһәтеп, тырыш колхозсыларҙың тәжрибәләре стена газеталарында, боевой листоктарҙа яҡтыртыла. Комсомолецтарға поручениелар бирелә, уның үтәлеше системалы рәүештә тикшерелеп барыла. Был ойошмала отчет-һайлау йыйылышы ла комсомолецтарҙың ҙур активлеге менән һәм юғары идея-политик кимәлдә үтте. Ойошманың эше ҡәнәғәтләнерлек тип табылды.

«Яңы юл» колхозының комсомол ойошмаһы 16 комсомолецты берләштерә. Бында 3 кешенән комитет һайланған. Был ойошма бер йыл эсендә 15 тапҡыр комсомол йыйылышы үткәргән. Был йыйылыштарҙа «Яҙғы баҫыу эштәрендә әҙерлек», «Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планын үтәүҙең барышы», «Фермала комсомол группаһы ойоштороу», «ВЛКСМ райкомы бюроһы һәм пленумы ҡарарҙарын ойоштороу», «Комсомол мәғарифе селтәрендә уҡыуҙар барышы» һәм башҡа шундай мөһим мәсьәләләр ҡаралған. Комсомолецтар колхоз производствоһының айырым эш тармаҡтарына беркетелгәндәр.

Малсылыҡ фермаларында, баҫыуҙарҙа эшләүсе комсомолецтар үҙҙәренең тырыш хеҙмәттәре менән йәштәргә өлгө күрһәтәләр. Яҙғы баҫыу эштәре һәм уңыш йыйыу ваҡытында көндәлек нормаларын арттырып үтәүселәр ҙә, баҫыуҙа ҡунып эшләүҙе ойоштороусылар ҙа комсомолецтар булдылар.

Комсомолец-агитаторҙар Сәрвәр Мусин, Мәрхәбә Ғилманшина, Фәнәүә Мөртәҙәров иптәштәр һәр ваҡыт баҫыуҙа—халыҡ араһында булып, ял ваҡыттарында колхозсыларҙы халыҡ-ара хәл менән таныштырҙылар, беседалар үткәрҙеләр, доклад менән сығыш яһанылар. Көндәлек эш һөҙөмтәләрен яҡтыртҡан боевой листоктар һәм «молниялар» сығарҙылар. Һөҙөмтәлә колхоз государствоға иген тапшырыу планын срогынан бик күп алда үтәне. Общественный малсылыҡты үҫтереү планы бөтә төрҙәр буйынса ла үтәлде. Хәҙер государствоға малсылыҡ продукттары 1951 йыл иҫәбенә тапшырыла.

«Парижская коммуна» колхозында быға тиклем партия ойошмаһы юҡ ине. Шуға күрә был артелдәге бер генә эш тармағы ла комсомолецтарҙың иғтибарынан ситтә ҡалманы. Үҙ интересторен күҙәтергә маташыусы правление члендары, ревкомиссия председателе комсомол ойошмаһының талабы буйынса эштәренән бушатылдылар. Колхоз культурнигенең отчеты комсомол ойошмаһының асыҡ йыйылышында тыңланды һәм үҙ эшен башҡара алмаған өсөн уның урынына икенсе кеше ҡуйылды.

Был колхоздарҙың комсомол ойошмаларында отчет-һайлау йыйылыштары юғары идея-политик кимәлдә һәм тәнҡит, үҙ-үҙеңде тәнҡитләү нигеҙендә үтте. Отчет докладтарын тикшереүҙә комсомолецтар актив ҡатнаштылар.

Ләкин, ҡыҙғаныска ҡаршы, был мөһим политик кампания бөтә урында ла яҡшы үтте тип әйтеп булмай. Ҡайһы бер комсомол ойошмаларында быға иғтибарһыҙ ҡараныдар. «Совет» колхозының комсомол ойошмаһында отчет-һайлау йыйылышы бер пиндәй ҙә әҙерлекһеҙ үткәрелде. Был ойошмала отчет осоронда комсомол мәғарифе селтәрендә уҡыуҙар ойошторолмаған; комсомолда тормаған йәштәр менән бәйләнештең насар ҡуйылыуы арҡаһында, ойошма бөтөнләй үҫмәгән. Йыйылыштар әҙерлекһеҙ һәм һирәк үткәрелгәндәр. Был ойошманың эшендәге күп кенә етешһеҙлектәр тураһында һөйләргә мөмкин ине. Ләкин отчет докладын буйынса фекер алышыуҙарҙа 8 комсомолецтан ни бары 2 генә кеше сығып һөйләне. Йәки бына «Сигнал» колхозының комсомол ойошмаһын алайыҡ. Бында 13 комсомолец учетта тора. Ләкин ойошма секретары Хәтимә Сәлимова комсомолецтар һәм союздан тыш йәштәр менән бер төрлө лә тәрбиә эштәре алып бармаған. Ойошманың айлыҡ эш планы юҡ.

Партияның төүге ойошмалары комсомолға етәкселекте яҡшыртырға, отчет-һайлау йыйылыштарында асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә комсомол ойошмаларына ярҙам күрһәтергә бурыслылар. Был комсомол ойошмаларын ойоштороу-политик яҡтан нығытыуға, йәштәр араһында массовый-ойоштороу һәм политик-тәрбиә эштәрен яҡшыртыуға мөмкинлек бирер.

Р. Бабич,
ВЛКСМ-дың Балтач райкомы секретары.

1950 йылдың сентябрендә һәм III кварталында Башҡорт АССР-ы халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү буйынса государство планының үтәлеш йомғаҡтары тураһында

Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһенең белдереүе

I.

Промышленностең валовой продукцияһы буйынса производство планы 1950 йылдың өсөнсө кварталында һәм сентябрендә министерстволар һәм ведомстволар ҡарамағындағы предприятиелар тарафынан түбәндәгесә үтәлде:

	Сентябрь айында планың үтәлеше процентта	1950 йылдың III кварталында планың үтәлеше процентта	1950 йылдың III кварталы 1949 йылдың III кварталына ҡарата процентта
Металлургия промышленносе министерствоһының предприятиелары	105	107	109
Нефть промышленносе министерствоһы предприятиелары	101	107	117
Электр станциялары министерствоһының предприятиелары	103	105	103
Химия промышленносе министерствоһының предприятиелары	102	107	186
Электр промышленносе министерствоһының предприятиелары	109	113	147
Связь средстволары промышленносе министерствоһының предприятиелары	97	96	124
Станоктар төҙөү министерствоһының предприятиелары	73	76	95
Төҙөлеш материалдары промышленносе министерствоһының предприятиелары	118	110	104
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Төҙөлеш материалдары промышленносе министерствоһы управлениеһының предприятиелары	112	120	113
Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһының предприятиелары	75	83	112
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһының предприятиелары	48	59	98
Еңел промышленность министерствоһының предприятиелары	100,4	105	137
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Еңел промышленносе министерствоһының предприятиелары	99,5	107	126
Ит һәм һөтсөлөк промышленносе министерствоһының предприятиелары	100,3	91	116
Балыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	148	99	78
Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	94	102	112
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	97	99	106
Башҡорт АССР-ы Урындағы промышленность министерствоһының предприятиелары	106	110	105
Урындағы яғыулыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	65	95	98
Промкооперация управлениеһе артелдәре тарафынан	104	106	98
Башпромсоюз артелдәре тарафынан	78	78	105
Башлесхимпромсоюз артелдәре тарафынан	89	108	100,5
Башкоопинсоюз артелдәре тарафынан	103	99	93

1950 йылдың III кварталында Башҡорт АССР-ының бөтә промышленносе тарафынан валовой продукция планы 105 процентҡа, шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы промышленность тарафынан 97 процентҡа үтәлде.

1949 йылдың шул уҡ осоронa сағыштырғанда республика күләмендә валовой продукция етештереү 25 процентҡа, шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы промышленность буйынса — 6 процентҡа үҫтерелде.

Дөйөм продукция буйынса III квартал планы арттырып үтәлеү менән бер үк ваҡытта күп кенә министерстволар һәм ведомстволар государство планын ассортимент яғынан үтәп еткермәнеләр: Башҡорт АССР-ы Еңел промышленность министерствоһы — аяҡ кейемдәре, күн тауарҙары һәм тегеү изделиеларе етештереү буйынса; Башҡорт АССР-ының Урындағы промышленность министерствоһы — ҡалай һәм алюмин һауыт-һабалар, елгәргестәр, тимер карауаттар, арбалар, саналар, тирмәнтәр һәм башҡаларҙы етештереү буйынса; Төҙөлеш материалдары промышленносе управлениеһе черепица, ангидрит-цемент, эшкә яраҡлы ағас һәм утын әҙерләү буйынса; Промкооперация управлениеһе — кирбес үртәү, ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары, трикотаж эс кейеме етештереү буйынса; Башлесхимпромсоюз — эшкә яраҡлы ағас һәм утын әҙерләү һәм уларҙы ташыу, арба, сәнәк һәм ҡаптар етештереү буйынса планды үтәп еткермәнеләр.

II.

Башҡорт АССР-ы буйынса иң мөһим продукция төрҙәрен етештереү планы сентябрь айында һәм 1950 йылдың III кварталында түбәндәгесә үтәлде:

	Сентябрь айында планың үтәлеше процентта	1950 йылдың III кварталында планың үтәлеше процентта	1950 йылдың III кварталы 1949 йылдың III кварталына ҡарата процентта
Суйын	100,0	104	99
Ҡорос	105	105	108
Прокат	105	104	113
Баҡыр	103	118	102
Нефть	112	113	126
Бензин	98	104	122
Электр энергияһы	104	103	103
Металл ҡырҡыусы станоктар	32	65	85
Каустик сода	69	83	92
Телефон аппараттары	100,0	90	106
Аҙ көслө ток шнурҙары	103	106	149
Электр лампалары	80	84	153
Һығылмалы валдар	101	101	171
Яҙыу машиналары	111	109	156
Төҙөлеш кирбестәре	75	80	139
Эһбиз	81	80	135
Алебастр	85	85	145
Фанера	101	102	127
Шырпы	120	122	115
Баҫылған материалдар	98	108	115
Спирт	61	61	96
Йөн туҡымалар	111	109	112
Киҙе-мамыҡ туҡымалары	102	105	105
Күн	68	90	106
Күндән тегелгән аяҡ кейемдәре	86	99,5	139
Өҫкө һәм эске трикотаж кейемдәр	121	120	124
Ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары	64	53	103
Мал майы	74	79	109
Макарон	102	103	128

III.

Айырым предприятиелар һәм трестарҙың планды үтәүҙәре түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

1. Продукцияны натуралата етештереү планын үтәү менән бер рәттән 1950 йылдың III кварталында валовой продукция буйынса план түбәндәгесә үтәлде:

	процентта
«Туймазынефть» тресы	113
Белорет металлургия комбинаты	107
Ишембай Үҙәк Электр Станцияһы	111
ТЭЦ—1	105
ГЭС—1	107
Тау оборудованиелары заводы	120
Яҙыу машиналары заводы	111
Өфө фанера заводы	123
Черниковск фанера комбинаты	112
1 Май исемендәге шырпы фабрикаһы	121
Киҙе-мамыҡ комбинаты	109
Макарон фабрикаһы	102
Түбән-Троицк буҫтау фабрикаһы	105
Төҙөлеш материалдары управлениеһенең 2-се номерлы кирбес заводы	123
2-се номерлы алебастр заводы	128

2. Республикала күп кенә предприятиелар III квартал планын иң мөһим изделиелар буйынса булһын, шулай уҡ валовой продукция яғынан да үтәп еткермәнеләр. Ундай предприятиелар араһында түбәндәгеләр ине:

Бүребай руда управлениеһе, Ленин исемендәге завод, Благовещен машиналар төҙөү заводы, сода заводы, төҙөлеш машиналары заводы, паровоздар ремонтлау заводы, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы, Мәләүез һөт-консерва заводы, Таутеләп кирбес заводы, Бөрө араҡы заводы, Бәләбәй араҡы заводы, Стәрлетамаҡ араҡы заводы, 8-се номерлы ярма ярыу заводы, 10-сы номерлы ярма ярыу заводы, һыра заводы, Раевка консерва заводы, Әнгәсәк елгәргестәр етештереү заводы, Бөрө тегеү фабрикаһы, Ҡариҙел быяла заводы, Стәрлетамаҡ күн заводы, Стәрлетамаҡ аяҡ кейемдәре фабрикаһы, Төҙөлеш материалдары управлениеһенең черепица заводы.

IV.

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы бөтә төҙөлештәр 1950 йылдың III кварталында капиталь эштәр планын 86 процентҡа үтәнеләр, шул иҫәптән түбәндәге министерстволарҙың төҙөлештәре: күмер промышленносе — 64 процентҡа, нефть промышленносе—94 процентҡа, төҙөлеш материалдары промышленносе — 76 процентҡа, урман һәм ҡағыҙ промышленносе — 52 процентҡа үтәнеләр.

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы бөтә төҙөлештәр капиталь эштәрҙең йыллыҡ планын 1950 йылдың 1 октябренә 68 процентҡа үтәнеләр.

1950 йылдың III кварталында Башҡорт АССР-ында капиталь эштәрҙең күләме 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 142 процентҡа килеп етте. Шул иҫәптән күмер промышленносе-төҙөлештәре буйынса 211 процент, нефть промышленносе төҙөлештәре буйынса 123 процент, төҙөлеш материалдары промышленносе буйынса 243 процент, урман промышленносе буйынса 120 процент тәшкил итте.

1950 йылдың III кварталында торлаҡ төҙөлеше буйынса капиталь эштәр планы, 1949 йылдың өс кварталына сағыштырғанда, 158 процент тәшкил итте. Торлаҡ майҙаны, 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 74 процентҡа артыҡ эксплуатацияға тапшырылды. Торлаҡ төҙөлеше буйынса капиталь эштәрҙең йыллыҡ планы 1950 йылдың 1 октябренә 72 процентҡа үтәлде.

V.

1950 йылдың III кварталында Башҡорт АССР-ы буйынса тотош менән ваҡлап һатыу тауар әйләнеше планы 100.1 процентҡа үтәлде, шул иҫәптән: Главунивермаг буйынса—101 процентҡа, Главгастроном магазиндары буйынса—95 процентҡа, урындағы торгтар буйынса — 98 процентҡа, Башпотребкооперация буйынса — 105 процентҡа, промысловой кооперация буйынса—80 процентҡа, урман кооперациялары буйынса — 69 процентҡа, барлыҡ министерстволар эргәһендәге ОРС-тар буйынса — 99 процентҡа, Промышленность министерстволарының махсус ваҡлап һатыу селтәре буйынса — 91 процентҡа үтәлде.

Башҡорт АССР-ының Статистика Управлениеһе

МАЛСЫЛЫҠ ХУЖАЛЫҒЫНАН ХАТТАР

3. Тау шишмәһе

Көйөргәҙе — тауҙарға бай район. Йылҡысылыҡ заводының «Горный ключ» бүлексәһенә барғансы бик күп тауҙарҙы, сөскөлөктарҙы үтергә тура килә. [illegible]

Таулы урындар һарыҡ аҫрау өсөн бик уңайлы. [illegible]

[illegible] 1946 йылда [illegible] 100 башҡа 36 бәрәс [illegible] 380 мең һум [illegible]

[illegible] 1947 йылда [illegible] 1948 йылда — 108 бәрәс, 1949 йылда — 110 бәрәс, 1949 йылда — 125 бәрәс алып үҫтерелде.

[illegible] 1700 грамм [illegible]

[illegible]

Уҙҙәре улар иң киткес ҙурҙар һәм бик тиҙ үҫәләр. Уртаса ауырлыҡтары 60 килограмға етә, 5 айлыҡ бәрәстәр ҙә үлсәүендә 25-әр килограмм килаләр. Хатта бүлексәнең управляющийы иптәш Чиндяев тә алыҫтаныраҡ ҡарағанда бәрәстәр көтөүен һарыҡтарҙыҡы тип яңылыша яҙҙы. Сөнки уларҙың был бәрәстәре лә, оло һа- [illegible]

[illegible] үтәү мөмкинлектәрен бирәсәк.

Һарыҡ йөнөн быйыл 50 центнер тапшырырға кәрәк ине. Һарыҡтарҙың өҫтән яҙ көнө алғанда уҡ государствоға 36,5 центнер тапшырылды. Көҙгө алыуҙа ла план байтаҡ арттырып үтәлде.

Хеҙмәт күләме бында көндән-көн үҫә. Уны элеккесә яҡшы кеш менән генә баш- [illegible]

[illegible] сылыҡ эштәрен юғары кимәлгә күтәреү, культура һәм көн-күреш шарттарын яҡшыртыу өсөн көрәшәләр улар.

«Горный ключ» бүлексәһендә эш ҡайнай, тормош тау шишмәһе кеүек урғыла, шаулай һәм көндән-көн күңеллерәк, матурлана.

Ғ. Ибраһимов.

Башҡортостан, Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәре ярышы

«Туймазынефть» промыселе беренсе номерле бораулау контораһының иптәш Г. Ғәлиев етәкселек иткән бораулау бригадаһы планды систематик рәүештә 110 процентҡа еткереп үтәп килә.

Һүрәттә: Алғы планда — бораулау мастеры иптәш Г. Ғәлиев.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Алдынғылар тәжрибәһен өйрәнәләр

«Туймазынефть» тресының беренсе номерле бораулау контораһында инженер Ковалев методын бораулаусылар араһына таратыу буйынса партия һәм профсоюз ойошмалары тарафынан сериоз саралар күрелә.

Тиҙләтелгән метод менән бораулау тәүге тапҡыр «Туймазынефть» тресының беренсе номерле бораулау конторһында ҡулланылды. Бында тиҙләтелгән режимда эшләү өсөн киң хәрәкәт йәйелдерелгән. Сталин премияһы лауреаттары Павел Балабанов һәм Иван Куприянов иптәштәр Көнсығыш шарттарҙа беренсе башлап тиҙләтелгән режимда бораулауҙың рекордын ҡуйҙылар. Уларҙың тәжрибәләре Октябрьский ҡалаһындағы бик күп бораулаусыларҙың достояниеһе булып әүерелде.

Бораулаусылар коллективы новаторҙарҙың прогрессив методтарын һәм алымдарын айырым ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнә. Контораның инженерҙәре һәм техниктәре баш инженер иптәш Ильин етәкселегендә мастерҙар Куприянов, Усов һәм Замесин иптәштәр етәкселек иткән бораулау бригадаларының эш тәжрибәләрен өйрәнәләр. Иптәш Куприянов бригадаһының инструменттарҙы күтәреү-төшөрөү процессын тиҙләтеү буйынса өлгәшкән уңыштары айырыуса ҙур яңылыҡты күрһәтәләр.

Турбобурҙарҙы эксплуатациялауҙа мастер иптәш Усов иң киткес уңыштарға өлгәште. Ул турбобурҙарҙың ремонт-ара срогын бик нығ оҙайтты.

Октябрҙең тәүге көндәренән үк бында бөтә профессия бүлектәре буйынса ла техминимум түңәрәктәре эшләй башланы. Был түңәрәктәрҙә эшселәр бораулау новаторҙарының бөй методтары һәм алдынғы эш алымдары менән танышалар.

И. Болдогоев.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ АУЫЛ СОВЕТТӘРЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕ ТРИБУНАҺЫ

Актив — ауыл Советенең таяныcы

Ауыл Советенең активҡа таянып эшләүе — политик-хужалыҡ кампанияларын уңышлы үткәреүҙә, Совет аппаратының эшмәкәрлеген инициативалы һәм аныҡ итеүҙә ҙур роль уйнай. Быны шуға күрә Оло Ҡыҙылбай ауыл Советы үҙенең төп эш формаһы итеп даими комиссияларға һәм активҡа таянып эш итә.

Беҙҙең ауыл Советенең активҡа таянып эшләүе культура-ағартыу һәм политик-массовый эштәр өлкәһендә, политик-хужалыҡ кампанияларын үткәреүҙә күренекле уңыштарға килтерҙе. Ауыл Советтәренең социалистик ярышында Оло Ҡыҙылбай ауыл Советы республика буйынса өсөнсө, районда беренсе урынды алып алды.

1947 йылда үткәрелгән урындағы Советтарға һайлауҙарҙан һуң ғына ауыл Советенең туранан-тура етәкселегендә Оло Ҡыҙылбай һәм Әләгәҙ ауылдарында ике ете йыллыҡ һәм өс башланғыс мәктәп төҙөлдө. Хәҙер был мәктәптәрҙә 700-ҙә яҡын бала уҡый. Уҡытыусылар коллективы юғары уҡыу йорттарын тамамлап ҡайтҡан педагогтар иҫәбенә тулыландырылды. Оло уҡ ваҡыт эсендә уҡытыусылар өсөн квартиралар һалынды. Бер уҡыу йорто, медицина пункты, ике клуб төҙөлдө. Унан артыҡ күперҙәр капиталь ремонт үткәрелде, бөтә юлдар ҙа яҡшы итеп төҙәкләндерелде. Ауылдарҙы йәшелләндереү буйынса ла байтаҡ саралар күрелде. Урамдарға, мәктәп йорттары эргәһенә бөтәһе 5 мең төптән артыҡ ағас ултыртылды.

Бөтә был төҙөлештәр ауыл Советенең активы ярҙамында башҡарылдылар. Ике ауылда ла хәҙер Ильич лампалары яна. 7 ноябрь көнөнә һәр бер колхозсының өйөндә радио һөйләйәсәк. Ауылда газета алдырмаған семья юҡ, тип әйтерлек. Уҡыу йортонда китап фонды көндән-көн арта, китап уҡыусылар һаны ла күбәйә.

Быйыл ауыл Советы колхоз хужалығы менән етәкселекте байтаҡ яҡшыртты. Һөҙөмтәлә Карл Маркс исемендәге эреләтелгән колхоз мул урожай үҫтерҙе. Был артель урожай йыйыуҙы һәм государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда үтәне. Колхозсылар һәр бер хеҙмәт көнөнә 4-әр килограмм иген бүлеп алырға әҙерләнәләр. Ауыл Советы эреләтелгән колхозды күп тармаҡлы хужалыҡ итер өсөн көрәшә. Был мәсьәлә сессияға ҡуйылып тикшерелде һәм практик саралар билдәләнде. Хәҙер уҡ инде тәүге өлгәшеүҙәр бар. Колхозда кирбес производствоһы юлға һалынды, инвентарҙар етештерелә, төҙөлөш бригадаһы эшкә башланы.

Ауыл Советы депутаттары һәм актив колхозсыларҙы партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын уңышлы үтәүгә мобилизовать итәләр. Депутат Миңлебаев государствоға иген тапшырыу эше артта ҡала башлағас, иген таҙартыусылар коллективы менән етәкселек итергә булды. Ул ниндәй эштәргә кәрәклеге һүҙ менән генә түгел, практик эш менән күрһәтте. Үҙе көндәлек норманы 200—250 процентҡа еткереп үтәне һәм башҡаларҙың да норманы арттырып үтәүҙәренә өлгәште. Үҙ тирәһенә актив туплаңы. Һөҙөмтәлә колхоз правлениеһе иҫке эш нормаларын ҡайтанан ҡарап сыҡты һәм яңы эш нормаһы төҙәне, уны колхозсыларҙың дөйөм йыйылышы расланы.

Депутат иптәш Шәрипов башлығындағы бригадаһы менән етәкселек итеүҙе үҙ өҫтөнә алды. Ул әлләй йәштәрҙә булыуына ҡарамаҫтан, үҙе етәкселек иткән бригаданы колхозда алдынғылар сафына сығарҙы. Иптәш Шәрипов бригадаһының иң алдынғы колхозсылары ауыл Советенең ышаныслы активы булып әүерелделәр. Бындай фактыларҙы күп килтерергә мөмкин. Сөнки беҙҙең ауыл Советы депутаттарының һәм активының производствола алдынғылығы осраҡлы факт ҡына түгел, ә типик һәм характерлы факт. Быны шуға күрә Карл Маркс исемендәге колхоз общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын да үтәне.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы депутаттар үҙ һайлаусылары менән осрашалар, һайлауҙар законын өйрәнеүҙе ойошторалар. Депутат, партия члены иптәш Лоҡманова агит-коллектив менән етәкселек итә. Агитаторҙар һайлаусыларҙың исемлеген төҙөүҙә ҡатнашалар, уның дөрөҫлеген тикшерәләр. Һайлаусыларҙы һайлауҙар тураһындағы Положение, СССР Конституцияһы менән таныштыралар.

Бына шулай итеп, беҙҙең Оло Ҡыҙылбай ауыл Советы бөтә эштә лә активҡа таяна. Һәм шул арҡала бөтә төр сараларҙы үткәргәндә лә уңыштарға өлгәшә. Сөнки ауыл Советенең эшмәкәрлеге актив аша киң массалар араһына үтеп инә һәм массаны политик хужалыҡ кампанияларын өлгөлө үткәреүгә мобилизовать итә.

Т. Фәйзуллин,

Мәсетле районы, Оло Ҡыҙылбай ауыл Советы председателе.

Тоҡомло малдар совхозында

«Өршәк» совхозында (директоры иптәш Елагин) «бестужев» тоҡомло һыйырҙарҙың һөт биреүҙәре йылдан-йыл арта. Бында 1949 йылда фураждағы һәр бер һыйырҙан 2.020 литр һөт һауып алынды. Ә быйыл 8 ай ваҡыт эсендә һәр бер һыйырҙың уртаса көндәлек һөт биреүе 28-әр килограмм тәшкил итте. Ошо иҫәп менән ҡарағанда, быйыл һәр бер һыйыр 3,500-әр литр һөт бирәсәк. «Гортензия», «Грусть», «Гроза» исемле һыйырҙарҙың һәр береһенән 4000-әр литр һөт һауып алынасаҡ. Тәүге йыл һауыла башлаған «Баночка» исемле тананың да быйыл бирә торған һөтө 4000 литр тәшкил итәсәк.

Совхозда малдарҙың нәҫелдәре яҡшы. Мәҫәлән, «Очерк» исемле үгеҙ быҙауҙың туғыҙ айлыҡ сағында тереләй ауырлығы 450 килограмм тартты. Был, элита-рекорд тоҡомлоларға ҡарағанда ла, 95 килограмға юғары булыуҙы күрһәтә. Бында 7 йәшлек «Алмаз» исемле үгеҙҙең тереләй ауырлығы 980 килограмм тәшкил итә.

Л. Яҡубов.

Ферма ҡышҡа яҡшы әҙерләнде

Беҙҙең ауыл хужалығы артеленда общественный малдар һаны йылдан-йыл арта бара.

Малдарҙы тулы һәм яҡшы ҡышлатып сығарыу өсөн төрөк эшләнгән, ремонтланған торлаҡтар һәм мулы азыҡ базаһы булдырырға кәрәк. Беҙ быны ошо шарттарға айырыуса иғтибар итәбеҙ.

Быйыл ферма работниктары кесе менән 110 баш быҙау, 600 тауыҡ өсөн яңы торлаҡ һалынды. Шулай уҡ 1330 баш һарыҡ-кәзә, 395 баш мөгөҙлө эре мал өсөн торлаҡтар капиталь ремонттан үткәрелде. Шулай итеп, фермаларҙы бөтә торлаҡтар ҡышҡа тулыһынса әҙерләнде. Район ауыл хужалығы бүлегенең махсус комиссияһы беҙҙең ферманың ҡышҡа әҙерлеген ҡарап сыҡты.

Хәҙер ферма эргәһенә көнөнә 4 айлыҡ бесән ташып ҡуйыу өсөн көрәшәбеҙ. Был эштә һәр көндә 18—20 ылау йөрөй. Хәҙер инде 500 центнерҙан артыҡ бесән ташылды.

Ш. Алсынбаев,

Баймаҡ районы «Һаҡмар» колхозының ферма мөдире.

Алдынғы колхоздар автомашина менән бүләкләнделәр

Стәрлетамаҡ районы Левашев ауыл Советындағы «Красное знамя», Хәйбулла районы «Красный Байкал», Шаран районы Еректе ауыл Советындағы «Беренсе Май», Күгәрсен районы Комсомол исемендәге ауыл хужалығы артелдәре общественный малсылыҡты үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәштеләр.

Был колхоздар общественный малсылыҡты үҫтереүҙең 1950 йылғы государство планын бөтә төр малдар буйынса срогынан алда арттырып үтәнеләр. Малдарҙы ҡышлатыуға өлгөлө әҙерлек менән килаләр. Бөтә фермалар ҡышҡа етерлек мал аҙығы менән тәьмин ителделәр.

СССР Ауыл хужалығы министрлығының ошо йылдың 13 октябрендәге приказы менән малсылыҡ өлкәһендәге уңыштары өсөн был колхоздар һәр ҡайһыһы «ГАЗ-51» маркалы йөк автомашиналары менән бүләкләнделәр.

А. Сидоркин,

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министрлығының өлкән зоотехнигы.

F. Рамазанов

БӨЙӨКЛӨК

Мин көн һайын Кремль эргәһенән
Тапап үтәм урам таштарын,
Һәм байраҡтар, йорттар түбәһендә
Болоттарға һуҙып баштарын,
Ҡул болғайҙар миңә.
Ниндәй киңлек!
Ҙур бәхете шунда йәшәүҙең:
Бөйөклөгә асыла Тыуған илдең
Бөйөклөктәренән Мәскәүҙең.
Бына улар:
Бала ваҡытымдан
Йырға ингән яҡут йондоҙҙар,
Көндә башлап, Спасск башняһендә
Оло сәғәт һуға туғыҙҙа.
Төҙөүселәр тағы үргә менә —
Ҡоштар ғына етер бейеклек,
Көнләшәм мин: улар күберәк күрә —
Аҫта Ватан — тиңһеҙ бөйөклөк.
Метро вагонында барған көйгә
Мин газета алам уҡырға,
Һәм күрәм мин: үткән көҙгә тиңдә
Даһи тағы оҙаҡ ултырған.
Һәм беҙ әле уйламаған саҡта,
Юлбашсының яҡты уйҙары
Куйбышевты урап йөрөп ҡайтҡан
Пәшәртергә Волга буйҙарын.
Бына бөгөн ҙур төҙөлешкә бара
Рус йылғаһын йырҙа яңғыратып,

Коммунизм кирбестәрен һала
Сталинградтың батыр һалдаты.
Ҡара ҡомдар уйнап торған ергә,
Алыҫтағы Аму-Дарьяға,
Даһи аҡылы аша тормош килә,
Йәшел урман килә далаға.
Легендалар тулы Каховкала,
Сивашта һәм әҫә Кеньякта
Беҙҙең осор яңы гигант һала.
Был — йыр кеүек яңғырай ҡолаҡта.
Кремль ҡыңғыраулары тирбәләҙәр
Көҙгө елаҫ елдәр иҫкәндә,
Юлбашсыға үҙҙәр юнәләләр
Улар эргәһенән үткәндә.
Ә ҡаршыла, ҡотһоҙ оло өйҙә
Океан арғыһының илсеһе.
Беҙ үткәнгә йәнә көйә-көйә
Ҡарап ҡала доллар илсеһе.
Көн дә бынан мин уҡырға барам,
Унда — посол ҡала ҡалтырап,
Һул яғымда — Кремль йондоҙҙары
Йылмаялар миңә ҡаршылап.
Көн дә үтәм ирпен урамдарҙан.
Шундай киңлек, шундай бөйөклөк.
Һәм көн һайын киңерәк асыла бара
Ватанымда ятҡан бөйөклөк.

Мәскәү.

Мәжит Ғафури әҫәрҙәрен баҫып сығарыу тураһында

Күптән түгел, ошо йылдың августында, Башҡортостан совет общественносе халыҡ шағиры, башҡорт әҙәбиәтенең классигы Мәжит Ғафуриҙең тыуыуына 70 йыл тулыу көнөн билдәләп үтте. Был уңай менән Башҡортостанда һәм Татарстанда сыға торған газеталар башҡорт һәм татар халыҡтарының гүзәл улы, бөйөк Советтар иленең яҡынлы патриоты М. Ғафури тураһында үҙ биттәрендә мәҡәләләр урынлаштырҙылар. Һәм был дата көндәрендә Татарстан государство издательствоһы М. Ғафуриҙең әҫәрҙәр йыйынтығының 4-се томын татар телендә баҫып сығарҙы.

Мәжит Ғафуриҙең башҡорт совет әҙәбиәтен тыуҙырыуҙа һәм үҫтереүҙә бик ҙур роль уйнағанлығы киң уҡыусылар массаһына асыҡ билдәле. Ул башҡорт һәм татар совет яҙыусыларының өлкәнсеһе булып һанала. Мәжит Ғафури — башҡорт һәм татар халыҡтары араһында иң популяр яҙыусыларҙың береһе. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһына тиклем үк уның әҫәрҙәре Урал һәм Волга буйҙарында күп таралғайны, уның әҫәрҙәре менән ҡаҙаҡ, үзбәк, ҡырғыҙ, әзербайжан, төрекмән, сыуаш һәм удмурт интеллигенцияһы танышты ине. Ә революциянан һуң, бигерәк тә 1930—40 йылдарҙа, М. Ғафуриҙең байтаҡ әҫәрҙәре рус һәм украин телдәренә лә тәржемә ителде. М. Ғафуриҙең тормош һәм ижад юлы башҡорт һәм татар урта мәктәптәрендә, педагогия училищеларында, Башҡортостандағы һәм Татарстандағы уҡытыусылар институттарында һәм педагогия вуздарында өйрәнелә. Уның күп һандағы әҫәрҙәре уҡыу китаптарына һәм хрестоматияларға индерелгән.

Үҙенең 32 йылға һуҙылған ижад ғүмерендә М. Ғафури бик күп шиғырҙар, баснялар, очерктар, хикәйәләр, повестәр һәм пьесалар тыуҙырҙы, йөҙәрләгән публицистик мәҡәләләр яҙҙы. Уның ижад мирасы бай һәм күп ҡырлы. Был мирас 120 баҫма табаҡҡа барып етә һәм 6—7 томды тәшкил итә.

Башҡорт һәм татар уҡыусыларының киң массаһы күптәнән инде Мәжит Ғафури әҫәрҙәренең тулы йыйынтығын күрергә теләйҙәр һәм уның баҫылып сығыуын көтәләр. Ләкин, ҡыҙғанысҡа ҡаршы, был кәрәкле һәм почетлы эш әлегә тиклем эшләнгәне һәм уҡыусыларҙың һорауҙары үтәлгәне юҡ. М. Ғафури әҫәрҙәренең тулы йыйынтығы булмау башҡорт һәм татар совет әҙәбиәтенең тарихын яҙыуҙа ла, ижадын фәнни яҡтан тикшереүҙә лә һәм монографиялар тыуҙырыуҙа ла ҙур ҡыйынлыҡтар килтереп сығара.

Башҡортостан Халыҡ Комиссарҙары Советы, 1940 йылда уҡ, М. Ғафуриҙең тыуыуына 60 йыл тулыуға әҙерләнеү көндәрендә, халыҡ шағиры әҫәрҙәренең тулы йыйынтығын башҡорт телендә баҫып сығарыу тураһында ҡарар сығарғайны. Ләкин Башҡортостан хөкүмәтенең был ҡарары һаман тормошҡа ашырылмай. Ғөмүмән, Мәжит Ғафуриҙең әҫәрҙәрен башҡорт телендә лә, татар телендә лә баҫтырып сығарыу буйынса һуңғы ун йыл эсендә эш бөтөнләй насар тора. Башҡорт һәм татар яҙмалары латин хәрефтәренән рус графикаһына күсерелгәндән һуң Башҡортостанда М. Ғафуриҙең хатта һайланма әҫәрҙәренең йыйынтығы ла баҫылып сыҡҡаны юҡ. Башгосиздат һуңғы ун йыл эсендә М. Ғафуриҙең күбеһенсә балаларға ҡарата яҙылған шиғырҙарын һәм басняларын баҫып сығарыу менән генә сикләнеп килде. Шулай итеп, меңәрләгән татар һәм башҡорт мәктәптәренең уҡытыусылары, педагогия училищелары, уҡытыусылар институттары, педагогия институты студенттары, шулай уҡ башҡорт һәм татар теле уҡытыусылары М. Ғафуриҙең ижадын төрлө яҡлап, тәрән итеп өйрәнеү һәм тикшереүҙән мәхрүм ителгәндәр.

М. Ғафуриға һәм уның ижадына совет мәктәбе уҡыусыларының һәм уҡытыусыларының һәм, ғөмүмән, халыҡтың хаҡлы талабына бындай ғәмһеҙлек һәм яуапһыҙлыҡ күрһәтеүгә нәмә сәбәп һәм кемдәр ғәйепле һуң? Барыһынан да элек быға Башгосиздат ғәйепле. М. Ғафуриҙең Башҡортостан тел, әҙәбиәт һәм тарих ғилми-тикшеренеү институты тарафынан баҫырға әҙерләнгән беренсе һәм икенсе томдары өс йыл буйына Башгосиздат портфелендә яталар. Башҡортостандың 30 йыллығына М. Ғафуриҙең шул уҡ институт тарафынан төҙөлгән бер томлыҡ һайланма әҫәрҙәр йыйынтығы йыл ярым буйына доньяға сығарылмай. Башгосиздат (главредактор Әхмәт Ҡотош иптәш) М. Ғафуриҙең әҫәрҙәрен баҫып сығарыуҙа сиктән тыш һалҡынлыҡ, сикләнгәнлек һәм яуапһыҙлыҡ күрһәтеп килә. Үҙе Мәжит Ғафуриҙең почетлы исеме менән аталған Башҡортостан тел, әҙәбиәт һәм тарих институты ла был ҙур һәм сериоз эштә етерлек активлыҡ һәм талапсанлыҡ күрһәтмәй. Башгосиздат бер нисә йыл буйына М. Ғафури әҫәрҙәрен баҫып сығармау сәбәпле, тел, әҙәбиәт һәм тарих институты 1950 йылда шағирҙың башҡа томдарын матбуғатҡа әҙерләү эшен бөтөнләй туҡтатырға һәм тематик планынан һыҙып ташларға мәжбүр булды. Башҡортостан яҙыусылар Союзы Правлениеһы ла Мәжит Ғафуриҙең ижади мирасы, уны баҫып сығарыу һәм популярлаштырыу менән ҡыҙыҡһынмай. Етмәһә, Правлениеның органы «Әҙәби Башҡортостан» журналы М. Ғафуриҙең 70 йыллығы уңайы менән үҙендә бер ниндәй генә мәҡәлә лә урынлаштырманы. Был мәсьәләлә журнал ғәмһеҙ рәүештә ситтә торып ҡалды. Быныӊ өҫтөнә Мәжит Ғафури архивенең уның улы Әнүәр Ғафури тарафынан Татарстан тел, әҙәбиәт һәм тарих институтына һатылыуы ла, ә шағирҙең ҡулъяҙмаларының һәм архивенең Өфөлә булмауы уның тормош һәм ижад юлын төрлө яҡлап, тәрән итеп өйрәнеүгә һәм әҫәрҙәрен баҫып сығарыуға әҙерләүгә ҙур тотҡарлыҡтар яһай.

Һуңғы ваҡыттарға тиклем беҙҙең лингвистәребеҙ башҡорт совет яҙыусыларының тел байлыҡтарын өйрәнеү буйынса бик аҙ эшләйҙәр. М. Ғафуриҙең тел алымдары бөтөнләй өйрәнелмәй. Быға тел ғалимдәребеҙ ҙә, аспиранттарыбыҙ ҙа әһәмиәт бирмәйҙәр. М. Ғафуриҙең тел алымдары бик бай һәм үҙенсәлекле. Ә М. Ғафури әҫәрҙәренең тулы йыйынтығынан, ҡулъяҙмаларынан һәм архивенән башҡа уның телен, уның ижадының һүҙ байлығын, грамматик төҙөлөшөн һәм шиғыр формаларын өйрәнеү мөмкин түгел.

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш И. В. Сталиндең тел ғилеме тураһындағы тарихи сығышынан һуң Башҡортостанда тел мәсьәләләрен ер яңынан ҡарап һәм тикшереп сығыу, етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү, ебәрелгән хаталарҙы төҙәтеү бурысы тора. Ә бит башҡорт телен өйрәнеү өлкәһендә беҙҙең телселәребеҙ академик Н. Я. Маррҙың «тел тураһында яңы учениеһенән» килеп сыҡҡан сериоз хаталар яһанылар. Мәҫәлән, филология фәндәре кандидаты иптәш Әхнәф Харисовтың «Башҡорт телендә ҡылым төрҙәренең категорияһы» тигән китабы туранан-тура Маррҙың вульгар «учениеһенә» нигеҙләнгән. Иптәш Ә. Харисовтың «Әҙәбиәт теорияһы» исемле дәреслегендә иһә тел өҫҡорма һәм социаль-синфи күренеш итеп аңлатыла. Был, шулай уҡ, иптәш И. В. Сталиндең учениеһенә ҡапма-ҡаршы килә.

М. Ғафури ижады тураһында һүҙ ҡуҙғалғас, бында уның Йорт-музейе тураһында ла әйтеп китергә кәрәк. Йорт-музейҙең хәле шәптән түгел. Йорт-музей үҙенең просветителлек һәм ғилми-тикшеренеү эштәрен һис тә йәйелдереп ебәрә алмай, сөнки М. Ғафури йәшәгән һәм ғүмеренең һуңғы көндәрен үткәргән йорттоң икенсе яртыһы — шағирҙең квартираһы сит квартиранттарҙан бушатылмаған. Йорт-музейҙе ойоштороу һәм киңәйтеү тураһында Башҡортостан хөкүмәтенең ҡарары һаман да тормошҡа ашырылмай. Ә Өфө ҡала Советы был мәһим эштән бөтөнләй ҡул һелтәгән.

Халыҡ шағиры Мәжит Ғафури әҫәрҙәренең тулы йыйынтығын баҫып сығарыуҙа киң уҡыусылар массаһының, башҡорт һәм татар халыҡтарының хаҡлы һәм законлы һорауҙары һәм талаптары һис киҫектермәйенсә үтәлергә тейеш.

А. Кудаш,

филология фәндәре кандидаты, М. Ғафури исемендәге институттың ғилми сотрудниги.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 25 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 25 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө ултырышында «Һуғыш ҡурҡыныcын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именселеген нығытыу тураһындағы декларацияның» СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән проектын тикшереү яңынан башланды.

Беренсе булып Греция вәкиле Касимятис сығыш яһаны. Ул совет тәҡдимен «пропаганда» итеп квалификацияларға маташты. Ул, тәҡдим ителгән декларация проектының ниндәйҙер «йәшерен мәғәнәһе» бар, һәм ул йәнәһе Советтар Союзының ниндәйҙер «махсус уйҙарын» «йәшереүгә» йүнәлтелгән, тип раҫланы.

Унан һуңғы оратор Австралия вәкиле Спендер ла яғыусы телмәр менән сығыш яһаны. Ул был телмәрендә Советтар Союзын халыҡ-ара хәлдә көсөргәнешлек барлыҡҡа килтереүҙә ғәйепләне. Декларация проекты тураһында һөйләп, Спендер асылда, декларацияларҙағы һәр бер айырым тәҡдимгә ҡаршы сыҡты.

Унан һуң, Бельгия вәкиле Ван Лангенхове сығыш яһаны. Ул Совет делегацияһы тарафынан килтерелгән декларацияла булған тәҡдимдәрҙең асылы буйынса белдереү яһауҙан ситләште. Бельгия вәкиле фактыларҙы боҙоп, Советтар Союзын БМО-ның төрлө органдары менән хеҙмәттәшлек итергә теләмәүҙә ғәйепләргә маташты. Үҙ телмәренең аҙағында ул үҙ делегацияһының Совет тәҡдимдәрен ҡабул итеүгә ҡаршы тауыш бирәсәге тураһында белдерҙе.

Бельгия вәкиленең сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Политик комитеттең 25 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 25 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө көндөҙгө ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡыныcын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты, һәм халыҡтар именселеген нығытыу тураһындағы декларацияла» килтерелгән совет тәҡдимдәрен тикшереү дауам итте.

Көндөҙгө ултырышта Польша вәкиле Вербловский беренсе булып сығыш яһаны. Польша делегацияһының етәксеһе СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация проектындағы тәҡдимдәрҙең һәр береһенә ентекле рәүештә туҡталды.

Верблоcкий атом ҡоралын тыйыу тураһындағы тәҡдимгә туҡталып, буласаҡ һуғышта был варварҙарса ҡоралды файҙаланырға уйлаусылар ғына бындай тәҡдимгә ҡаршы сығыш яһай алалар, тип күрһәтте. Польша вәкиле делегаттарҙы СССР делегацияһының был тәҡдимен яҡларға саҡырҙы.

Польша делегацияһының етәксеһе бөйөк державаларҙың ҡоралланыуҙарын өстән бер өлөшкә кәметеү тураһында СССР делегацияһының тәҡдимен ныҡлап яҡланы.

Польша вәкиле, совет делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация иң мөһим һәм киҫкентерәк халыҡ-ара мәсьәләләрҙе ғәҙел һәм дөрөҫ хәл итергә мөмкинлек бирә, тип күрһәтте. Польша делегацияһы был декларацияны тулыһынса яҡлай. Был декларацияны ҡабул итеү һәм тормошҡа ашырыу, тип билдәләне Вербловский, халыҡ-ара мөнәсәбәттәрҙәге көсөргәнешлекте йомшартасаҡ һәм халыҡтар араһындағы хеҙмәттәшлектең яңы осорона башланғыс һала, беҙҙең ойошмабыҙҙы яңы юл буйынса йүнәлтә аласаҡ һәм Устав тарафынан ҡуйылған бурыстарҙы үтәүҙе тәьмин итәсәк.

Вербловскийҙан һуң сығыш яһаған Боливия вәкиле Диес де Медина асылда СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация проектына ҡаршы сыҡты. Боливия вәкиле ҡаралған мәсьәлә буйынса үҙенең резолюция проектын индерҙе.

Голландия вәкиле көндөҙгө ултырышта һуңғы булып сығыш яһаны. Ливан, Мексика, Голландия, Великобритания, АҠШ һәм Франция делегациялары исеменән ул ҡаралған мәсьәлә буйынса совет декларацияһына ҡапма-ҡаршы рәүештә үҙенең резолюция проектын тәҡдим итте.

Шуның менән Политик комитеттең көндөҙгө ултырышы ябылды.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорктағы кәңәшмәһенең ҡарарҙары айҡанлы 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүенә откликтар

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ, 25 октябрь. (ТАСС). Болгария матбуғаты 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Прага Белдереүенә откликтар иғлан итеүен дауам иттерә. «Работническо дело» газетаһы «Тыныслыҡтың таҡшамаҫ һаҡсаһы» тигән мәҡәләһендә былай тип яҙа: «СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының сит ил эштәре Министрҙарының Совет хөкүмәтенең инициативаһы буйынса Прагала саҡырылған кәңәшмәһе Советтар Союзының тыныслыҡ политикаһын яңы асыҡ иҫбатлау булып тора. 8 сит ил эштәре Министрҙарының иғлан иткән Белдереүе Германия проблемаһын хәл итеү өсөн, Англия-Америка империалистәре тарафынан әҙерләнгән ҡан ҡойоуҙарҙы булдырмаҫ өсөн берҙән-бер мөмкин булған юлды күрһәтә».

АЛБАНИЯ

ТИРАНА, 25 октябрь. (ТАСС). Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, матбуғат 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүенә киң аңлатмалар бирә.

«Зери и Популлит» газетаһы «Тыныслыҡты тәьмин итеүгә йүнәлтелгән тарихи документ» тип аталған баш мәҡәләһендә былай тип яҙа: «Бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар был Белдереүҙе ҡотлайҙар, сөнки ул Америка, Англия һәм Францияның Германияны бүлгеләүҙе, Көнбайыш Германияны милитаризациялауҙы һәм үҙҙәренең хәрби пакттары системаһына индереүҙе күҙҙә тотоусы империалистәренең уйҙарын тулыһынса фаш итә. Бөтә донъялағы тыныслыҡты яҡлаусылар СССР һәм халыҡ демократияһы илдәре сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүендә тыныслыҡты нығытыуға һәм Германия проблемаһын ғәҙел хәл итеүгә йүнәлтелгән ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булған документте күрәләр.

«Башкими» газетаһы «Германия мәсьәләһен ғәҙел хәл итеүҙең дөрөҫ юлы» тигән баш мәҡәләһендә былай тип яҙа: «Европа халыҡтарының, шул иҫәптән Германия халыҡтарының интерестәренә тик был юл ғына яраҡлы. Тик был юл менән барып ҡына Европалағы яңы агрессия һәм яңы хәрби авантюралар ҡурҡыныcын булдырмаҫҡа һәм тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалырға мөмкин».

КЫТАЙ ХАЛҠ РЕСПУБЛИКАҺЫ

ПЕКИН, 25 октябрь. (ТАСС). «Гуанминжибао» газетаһы «8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүен беҙ яҡлайбыҙ» тигән мәҡәләлә былай тип яҙа: Америка империализмы Алыҫ Көнсығышта агрессив һуғышты киңәйтергә ынтылған һәм Көнбайышта ныҡышмалы рәүештә агрессив һуғышҡа әҙерләнгән ваҡытта, СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһының сит ил эштәре министрҙәре Көнбайыш Германияны АҠШ, Англия һәм Францияның ремилитаризациялауы тураһындағы мәсьәләне тикшереү өсөн Прагала йыйналдылар һәм был айҡанлы ҡырҡа белдереү иғлан иттеләр.

Был ваҡиға ғәйәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәткә эйә. Бөтә илдәрҙең прогрессив кешеләре 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүен яҡлаусылар.

МОНГОЛИЯ ХАЛҠ РЕСПУБЛИКАҺЫ

УЛАН-БАТОР, 25 октябрь. (ТАСС). 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Белдереүенең текстын Монголия газеталары ҙур заголовоктар аҫтында беренсе биттәрҙә баҫып сығарҙылар. Кисә һәм бөгөн Белдереүҙе бер нисә тапҡыр радио аша тапшырҙылар.

Монголия халҡ республикаһының общественносе Европала һәм бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлап ҡалыу эше өсөн был документтең мөһим әһәмиәтен билдәләй, һәм, ул, бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың ынтылыштарына һәм интерестәренә тулыһынса яуап бирә тип күрһәтә.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАҺЫ

БЕРЛИН, 25 октябрь. (ТАСС). «Сит ил эштәре Министрҙарының Прага кәңәшмәһенең Белдереүе тыныслыҡ өсөн, ремилитаризацияға ҡаршы, немецтарҙың тыныс хужалығын үҫтереү өсөн, тыныслыҡ договорын төҙөү һәм бойондороҡһоҙ, демократик Германия булдырыу өсөн көрәштә бөтә немец патриоттарын ғәйәт ҙур яҡлау булып тора». Берлиндең Фридрихштадтпаластында ошондай лозунг аҫтында ҙур митинг булып үтте. Ул тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең Берлин комитеты тарафынан саҡырылған. Берлин хеҙмәтсәндәре был митингыла 8 государство сит ил эштәре Министрҙарының Прага кәңәшмәһенең ҡарарҙары менән үҙҙәренең тулы солидарлыҡтарын һәм Европала тыныслыҡты һәм немец халҡының тыныс киләсәген тәьмин итеүгә йүнәлтелгән был кәңәшмә тәҡдимдәрен тормошҡа ашырыла үҙҙәренең ҡарар итеүҙәрен демонстрациялаңылар.

Фридрихштадтпаласт бинаһы алдына 10 меңдән ашыуыраҡ Берлин халҡы йыйналды. Улар Прага кәңәшмәһенең һөҙөмтәләре һәм уның әһәмиәте тураһында Германия демократик республикаһының сит ил эштәре министры Георг Дертингерҙең һәм сит ил эштәре министерствоһының статс-секретаре Антон Аккермандың белдереүҙәрен тыңланылар.

Дертингер һәм Аккермандың сығыштары бөтә алдынғы кешелек донъяһының юлбашсыһы И. В. Сталин хөрмәтенә, Советтар Союзы хөрмәтенә, Германия демократик республикаһының президенте Вильгельм Пик хөрмәтенә бер нисә тапҡыр митингыла ҡатнашыусыларҙың көслө алҡыштары менән бүленде.

Көнбайыш Германия коммунистәр партияһының председателе Макс Рейманды сығышын митингыла ҡатнашыусылар йылы ҡаршыланылар. Ул, Прага кәңәшмәһенең ҡарарҙарын Германия демократик республикаһының халҡы ғына түгел, ә Көнбайыш Германия халҡы ла ҙур ҡәнәғәтләнеү һәм шатлыҡ менән ҡаршыланы, тип белдерҙе.

Митингыла ҡатнашыусылар бер тауыштан резолюция ҡабул иттеләр. Унда улар сит ил эштәре Министрҙарының Прага кәңәшмәһенең белдереүен бөтә немец халҡының тормош интерестәренә тулыһынса яраҡлы итеп ысын күңелдән ҡотлайҙар.

Һүрәттә: Октябрьский ҡалаһының «Девон» исемле гостиницаһы күренеше.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

Башҡорт АССР-ы колхоздарында туңға һөрөү барышы

(Үтәлеш, 1950 йылдың 25 октябренә, проценттарҙа)

Тотҡан урыны	Райондар	Һөрөлгән	Тотҡан урыны	Райондар	Һөрөлгән	Тотҡан урыны	Райондар	Һөрөлгән
1	Бүздәк	89	23	Дүртөйлө	65	45	Мәсетле	51
2	Шишмә	89	24	Саҡмағош	65	46	Ғафури	51
3	Ҡандра	88	25	Миәкә	64	47	Ҡалтасы	51
4	Туймазы	88	26	Нуриман	62	48	Ҡыйғы	50
5	Бәкәлы	84	27	Белокатай	61	49	Тәтешле	50
6	Зианчура	81	28	Ҡырмыҫҡалы	61	50	Иглин	48
7	Дәүләкән	78	29	Көйөргәҙе	61	51	Балтас	47
8	Бөзәйә	76	30	Мәләүез	61	52	Баҡалы	47
9	Ауырғазы	75	31	Хәйбулла	61	53	Архангельск	47
10	Өфө	75	32	Бөрө	61	54	Баймаҡ	46
11	Йәрмәкәй	73	33	Яңауыл	61	55	Краснокама	46
12	Бишбүләк	72	34	Дыуан	60	56	Салауат	45
13	Стәрлетамаҡ	71	35	Покровка	60	57	Йылайыр	41
14	Абзан	70	36	Воскресен	59	58	Әбйәлил	42
15	Күгәрсен	70	37	Илеш	59	59	Асҡын	39
16	Шаран	69	38	Учалы	58	60	Белорет	37
17	Әлшәй	68	39	Федоровка	58	61	Оло-Теләк	35
18	Балабай	68	40	Стәрлебаш	57	62	Ҡариҙел	33
19	Мишкә	68	41	Йомағужа	57	63	Бөрйән	31
20	Благовещен	66	42	Кушнаренко	56	64	Октябрьский ҡалаһы.	57
21	Благовар	65	43	Борай	54			
22	Миәкә	65	44	Матрай	53			

Брошюралар, плакаттар

Башҡортостан государство издательствоһы урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек башланыу айҡанлы, «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеһе» 50 мең данала брошюра итеп баҫып сығарҙы. Шуның 30 мең данаһы рус телендә, 8 меңе — башҡорт һәм 12 мең данаһы татар телендә баҫылды.

Бынан тыш, урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положение 30 мең данала плакат итеп баҫып сығарылды. Шуның 15 мең данаһы рус телендә, 7 меңе — башҡорт һәм 8 мең данаһы татар телендә. «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение» баҫылып сығыу менән республикабыҙҙың ҡалаларына һәм ауылдарына оҙатылды.

Тиҙ көндәрҙә һайлауҙарға бағышланған лозунгылар һәм плакаттар баҫып сығарыласаҡ.

Библиотечкалар

Башкниготоргтың Өфөләге Үҙәк магазины һайлауҙар тураһындағы әҙәбиәттән махсус библиотечкалар булдырҙы. Был библиотечкала И. В. Сталиндең Мәскәү ҡалаһы Сталин һайлау округы һайлаусыларының һайлау алды йыйылышында һөйләгән телмәре, «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл, һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение», «Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсо блогы», «СССР-ҙың һайлау Законы», «Совет стройы — донъяла иң демократик строй», «Совет халҡының бөйөк еңеүе», «Совет социалистик обществоһы» тигән брошюралар бар.

Был көндәрҙә һайлауҙарға ҡарата булған әҙәбиәткә һорау ныҡ артты. Һуңғы өс көн эсендә Башкниготоргтың Үҙәк магазины ғына 800 дана Башҡорт АССР-ының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положение һәм 15 данала артыҡ библиотечка һатты. Шулай уҡ һайлауҙарға бәйләнешле булған башҡа төр әҙәбиәтте һатып алыусылар һаны ла арта бара.

Агитаторҙар өсөн инструктив докладтар, консультациялар үткәрелә

ВКП(б) Өфө ҡала комитетенең парткабинеты урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек эшендә ярҙам күрһәтеү өсөн күп кенә практик саралар үткәрә.

Парткабинеттең библиотекаһында һайлауҙар тураһындағы әҙәбиәттән күргәҙмә ойошторолған. Бында агитаторҙар үҙҙәренә кәрәк булған бөтә төр әҙәбиәтте лә таба алалар. Шулай уҡ һайлауҙарға ҡарата даими консультация ойошторолған. Бында һәр көн агитаторҙар һәм агитколлектив етәкселәре килеп һайлауҙар мәсьәләһенә ҡарата консультация алалар. Доклад һәм беседалар үткәреү өсөн агитаторҙарға махсус тематика эшләп сығарылған. Агитколлектив етәкселәре һәм агитаторҙар өсөн инструктив доклад һәм семинарҙар үҙғарыла.

Яҡын көндәрҙә парткабинет «Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы» һәм «Ағымдағы момент тураһында» тигән темаларға инструктив доклад үҙғарасаҡ.

АГИТАТОР КОСОТУХИН

Машина-трактор мастерскойында хәҙер ҡыҙыу эш башланды. Бында Благовещен районы, Орлов МТС-ының механизаторҙары үҙҙәренең машиналарын ремонтлауҙы башланылар.

Яңға туҡтаған ваҡытта коммунист Косотухинде трактористәр һәм ремонт эшселәре араһында бик йыш осратырға була. Ул һәр көн механизаторҙар менән беседалар үткәрә, уларҙың эштәре менән таныша.

Уның беседалары ябай, аңлайышлы телдә һәм юғары йөкмәткеле булалар. Ул үҙ беседаһының тәүге өлөшендә һайлауҙар Законын аңлата. Унан һуң халыҡ-ара хәлгә туҡтала. Совет халҡының хеҙмәт күтәрелеше тураһында һөйләгәндә урындарҙағы фактыларҙы файҙалана. Механизаторҙар коллективын МТС алдында торған бурыстарҙы намыҫ менән үтәргә саҡыра. Емелев һәм Безруков иптәштәрҙең трактор бригадалары кеүек, ремонт эшен срогынан алда үтәп барыусы алдынғы механизаторҙарҙың эш тәжрибәләрен башҡаларға күсерә.

И. Меньков.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һӘМ КИНОЛАРҘА:

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «АҠБУЗАТ».
Рус драма театрында — «ҠУРҠЫНЫСЛЫ ТЫҠРЫҠ».
Башгосфилармония залында Мәскәү артистәре ҡатнашлығында СТАЛИН ПРЕМИЯҺЫ ЛАУРЕАТЫ ИЛЬЯ НАБАТОВ КОНЦЕРТЕ.
«Октябрь» кинотеатрында — «БӨЙӨК КӨС».
«Салауатта» — «ЦИТАДЕЛДӘГЕ ТОРМОШ».
«Уралда» — «БӨЙӨК КӨС».

Корея**лағы ваҡиғалар**

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең 26 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халҡ армияһының ғәскәрҙәре һөжүм итеүсе Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

Пхеньяндан төньяҡтараҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ Халҡ армияһының частәре оборона позицияларын үҙ ҡулдарында тоттолар. Дошман, үҙенең юғалтыуҙары менән иҫәпләшмәйенсә атакалар яһауҙы туҡтатмай, пехота һәм танкыларҙың яңы көстәрен һуғышҡа индерә.

Көнсығыш яр буйынан Хамхылтан (Канконан) төньяҡтараҡ Халҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы элекке рубеждарҙа һуғыштар алып баралар. Бургхенгтән төньяҡ-көнсығыштараҡ дошмандың баҫымы аҫтында Халҡ армияһының частәре яңы позицияларға сигенделәр.

Вьетнамдағы һуғыш хәрәкәттәре

НЬЮ-ЙОРК, 26 октябрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствоһының хәбәрсеһе Сайгондан, француз командованиеһе вәкиленең белдереүенсә, француз ғәскәрҙәре Муонг-Хуонгты эвакуациялағандар һәм Лао-Кайға табан көньяҡта 19 милгә сигенгәндәр, тип хәбәр итә.

Ассошиэйтед Пресс агентствоһының хәбәрсеһе Сайгондан, французлар менән хеҙмәттәшлек иткән кешеләр Лао-Кайҙан самолеттарҙа эвакуацияланалар, тип тапшыра.

Вьетнам Халҡ армияһы французларҙың позицияларына ҡаршы хәрби-диңгеҙ базаһы Туран янында операциялар алып бара.

Көнбағышты көҙ сәсеү

Көнбағыш беҙҙең республикабыҙҙа мөһим майлы культура булып иҫәпләнә. Беҙҙә уның сәсеүлек майҙаны 65 меңдән күберәк гектар тәшкил итә һәм уның майҙаны йылдан-йыл арта бара.

Республикабыҙҙа көнбағыш сәсеү майҙанын артабан киңәйтеү һәм урожайҙы күтәреү өсөн мөмкинлектәр ҙур. Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең Советтар Союзында көнбағыш сәсеүҙә иң ҙур урынды алып торған Украинала һәм Төньяҡ Кавказда цитрус культуралары, сәй һәм башҡа шундай ҡиммәтле культураларҙы сәсеү майҙандарын киңәйтеү тураһындағы ҡарары көнсығыш райондарҙа, шул иҫәптән Башҡортостанда көнбағыш сәсеү майҙанын киңәйтеү кәрәклеген билдәләне. Башҡортостандың тупраҡ һәм климат шарттары көнбағыш үҫтереү өсөн бик уңайлы.

Көнбағыш — ул яҙ көнө иртә сәселә торған культура. Уны сәсеү ваҡыты яҙғы бойҙай сәсеү ваҡытына тура килә. Һуңғы 15 йылда колхоздар тарафынан үткәрелгән тәжрибәләр көнбағышты көҙҙән сәсеп ҡалдырыу мөмкинлеген күрһәттеләр. Колхоздар өсөн был тәжрибә ҙур әһәмиәтле һәм ул киң рәүештә файҙаланылырға лайыҡлы. Ул яҙ көнө беҙҙә көнбағыш сәсеүҙе бушата. Көнбағышты көҙ сәсеп ҡалдырыуҙың ойоштороу-хужалыҡ әһәмиәте әнә шунда тора ла.

Көҙ сәселгән көнбағыш тупраҡтағы көҙгө һәм яҙғы дымды яҡшы файҙалана, шуға арҡала ул йәйге ҡоролоҡтарҙы еңел үткәрә. Шуның менән бергә, уның сәсеүлектәрен тәрбиәләү эше иртә башлана. Был ваҡытта әле башҡа сәсеүлектәрҙе тәрбиәләүҙә көсөргәнешлек тыумаған була. Бында көнбағыштың иртә сроктарҙа өлгөрөүе лә ҙур әһәмиәткә эйә. Уның урожайын йыйыуҙы һауа шарттарының яҡшы ваҡыттарында үткәрергә мөмкин. Шулар һөҙөмтәһендә көҙ сәселгән көнбағыш, яҙ сәселгәненә ҡарағанда, юғары урожай бирә.

Саратов һәм Тамбов өлкәләре колхоздарында көнбағышты көҙ сәсеү ҙур майҙандарҙа үткәрелә. Бында уны көҙ сәсеүҙең мөһим шарттары һәм сәсеү сроктары ныҡлап өйрәнелгән. Шуға күрә был өлкәләрҙең колхоздары көнбағышты көҙ сәсеүҙе ҡыйыу рәүештә ҡулланалар һәм, яҙғы сәсеүгә ҡарағанда, көҙ сәселгән майҙандарҙан юғары урожай алалар. Мәҫәлән, Тамбов өлкәһе колхоздары королевла 1948 йылда 374 гектар майҙанда көҙ сәселгән көнбағыштың һәр гектарынан 8—9-ар центнер урожай алдылар. Ә яҙ көнө сәселгән майҙандарҙа һәр гектарҙан алынған көнбағыш урожайы 6—3-әр центнер генә тәшкил итте. Бындағы айырым колхоздар көҙ сәселгән баҫыуҙарҙа һәр гектарҙан 12—15-әр центнер көнбағыш урожайы алдылар.

Башҡортостан колхоздары ла байтаҡ йылдарҙан бирле көнбағышты көҙҙән сәсеп киләләр. Шишмә районында 1949 йылда 1600 гектар майҙанда көнбағыш көҙ сәселде. «Яңы тормош» колхозында бындай сәсеүлек 120 гектар тәшкил итте. Райондың колхоздары көнбағышты көҙ сәсеү майҙанын быйыл тағы ла киңәйтәләр.

Көҙ көнө яҡшы сроктарҙа, юғары сифатлы итеп сәселгән көнбағыш беҙҙең шарттарҙа юғары урожай бирә. Мәҫәлән, Шишмә районы, Сафар ауыл Советы Ленин исемендәге колхоз 1949 йылда көҙ сәселгән көнбағыштың һәр гектарынан 10 — 12-шәр центнер урожай алды. Ә Куйбышев исемендәге колхозда бындай урожай 14 — 16 центнер тәшкил итте. Бында яҙ сәселгән майҙанда һәр гектарҙан 7-шәр центнер көнбағыш урожайы алынды.

Көнбағыш урожайын күтәреүҙә уны көҙҙән сәсеп ҡалдырыуҙың әһәмиәте бик ҙур. Шулай ҙа бындай сәсеүгә беҙҙә иғтибар бирмәүселәр бар. Шуныңҡтан ҡайһы бер урындарҙа көҙ сәселгән көнбағыш, яҙ сәселгәндәренә ҡарағанда, урожайҙы кәм бирә. Был көнбағышты көҙ сәсеү шарттарын һәм сроктарын ныҡлап һаҡламауҙан килә. Көҙ сәсеү сроктарын һайлай белмәү арҡаһында орлоҡтоң бер өлөшө көҙгө һалҡындарға тиклем шыта һәм ҡыш һәләк була. Ә икенсе өлөшө яҙ бик һирәк булып сыға. Шуға күрә бындай яңылышлыҡтарҙы артабан ҡабатларға ярамай. Быйыл көҙ көнбағыш сәсеүҙә яңы һуғып алынған орлоҡ менән, көҙгө иртә срокта, яҡшы әҙерләнгән ерҙә, тейешенсә күмдереү менән үткәрергә кәрәк. Был эштә алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен киң рәүештә файҙаланырға мөмкин.

Шуның менән бергә, көнбағыш орлоғоноң биологияһына ла ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Көҙ сәселгән көнбағыш орлоғо көҙҙән шытмаҫҡа, бәлки ул яҙға тиклем тыныс ятырға тейеш. СССР көньяҡ-көнсығыш игенселек хужалығы институты мәғлүмәттәре буйынса, көнбағыш орлоғоноң бындай тыныс ятыуы 10 көндән алып 50 көнгә тиклем дауам итә. Яңы һуғылған көнбағыш орлоғо тап ошондай тыныс ятыуҙа һәләтле булып иҫәпләнә. Былтырғы орлоҡ йәки быйылғы киптерелгән орлоҡ тиҙ шытыусан була.

Көҙ сәсеү өсөн ваҡытты һайлау менән бергә, орлоҡто һайлап алыуға ла ныҡ иғтибар итергә тейеш. Көҙ сәселгән көнбағыш орлоғо яҙға тиклем шытырға тейеш түгел. Юғарыла әйтелгән институттың билдәләүҙәре буйынса, көҙ сәсеү өсөн яңы һуғып алынған көнбағыш орлоғо файҙаланыла. Орлоҡ көҙ иртә сроктарҙа сәселә.

Бындай орлоҡто етештереү түбәндәгесә эшләнә: орлоҡсолоҡ участкаһындағы көнбағыш баштары һарғая башлау менән ҡырҡыла, һабағына сәнсеп ҡуйыла һәм шул рәүештә 2 — 4 көн буйына киптерелә. Шунан һуң ул һуғыла, таҙартыла һәм туранан-тура сәсеү өсөн ҡулланыла. Уның дымлылығы 20—25 процент булырға тейеш.

Сәсеү әйләнешә баҫыуында көнбағышты көҙ сәсеү өсөн тигеҙ баҫыу һайлана. Бында ер яҡшы итеп һөрөлә һәм тырматыла. Сәсеүҙән 5—8 көн элек ер орлоҡ күмдереү тәрәнлегендә культивациялана һәм шул уҡ ваҡытта ике эҙҙән тырматыла.

Сәсеү яҡшы сифатлы итеп үткәрелергә тейеш. Бында рәттәр һәм рәт араһы тигеҙ булдырыла. Был артабан эшкәртеүҙә мөһим урын тотасаҡ. Рәттәрҙең тигеҙ булыуын тәьмин итеү өсөн сәсеү агрегатының тәүге ойләнеүен дөрөҫ, тигеҙ итеп үткәрергә кәрәк. Сәсеүҙә был сараны ныҡлы күҙәткәндә, уны артабан эшкәртеүҙә, тәрбиәләүҙә механизация көсөн 80 процентҡа файҙаланырға мөмкинлек тыуа.

Көнбағышты көҙ сәсеү нормаһы, яҙғы сәсеү нормаһына ҡарағанда, 25 — 30 процентҡа арттырыла. Орлоҡ 6 — 8 сантиметр тәрәнлектә күмдерелә. Сәсеүлек майҙанында көҙ тәүге яуған ҡарҙар тотола.

Агроном М. Малахов.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01124 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл
№ 217 (8674)
29 ОКТЯБРЬ
йәкшәмбе

хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Б Ө Г Ө Н Г Ө Н О М Е Р Ҙ Ә:

ТЫНЫСЛЫҠ ҺУҒЫШТЫ ЕҢЕР! БАШҠОРТОСТАН ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ СОВЕТ ХӨКҮМӘТЕНЕҢ ТЫНЫСЛЫҠ ПОЛИТИКАҺЫН БЕР КҮҢЕЛДӘН ХУПЛАЙҘАР. (1-се бит).

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек. (1-се бит).

ПАРТИЯ ТОРМОШО. Нур Ғәлимов. — Практик эш тәжрибәләрен дөйөмләштерә белмәү һөҙөмтәләре. (2-се бит).

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН ЯҢЫ ПРОИЗВОДСТВО БҮЛӘКТӘРЕ МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ! Ш. Мостафин. — Рационализаторҙар — производствола яңылыҡ тыуҙырыусылар. (2-се бит).

Н. Максимов. — Совет иле буйынса. (2-се бит).

Ғәли Сәйетбатталов. — Бөйөк юлбашсы өйрәтеүе яҡтылығында. (3-сө бит).

Ғ. Ғәлиев. — Волгаға дан! (3-сө бит)

ПРОФСОЮЗ ТОРМОШО. З. Әлимов. — Сифат өсөн көрәш — профсоюз ойошмаларының мөһим эше. (3-сө бит).

ТӘНҠИТ ҺӘМ БИБЛИОГРАФИЯ. Ғ. Китабов. — Башҡорт теле грамматикаһы. (3-сө бит).

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы. (4-се бит).

Идеология эше менән етәкселек итеү — партия ойошмаларының көндәлек мөһим эше

ВКП(б) Үҙәк Комитеты һәм иптәш Иосиф Виссарионович Сталин идеология эшен яҡшыртыуҙа көндәлек хәстәрлек күрә. Социализмдан аҙымлап коммунизмға күскән осорҙа совет кешеләренең идея-культура кимәлдәрен артабан күтәреү айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Кешеләрҙең аңындағы капитализм ҡалдыҡтарын бөтөрөү, эшселәр һәм крәҫтиәндәрҙең идея һәм культура-техник кимәлдәрен инженер-техник работниктәр кимәленә күтәреү, шул нигеҙҙә илебеҙ халыҡ хужалығының барлыҡ тармаҡтарында ла яңы еңеүҙәргә өлгәшеү — партия ойошмаларының көндәлек мөһим эше ул.

«Шуны ышаныс менән әйтергә мөмкин, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — әгәр ҙә беҙ эштең бөтә тармаҡтарындағы кадрҙарыбыҙҙы идеологик яҡтан әҙерләй алһаҡ ине һәм тышҡы обстановкала иркен рәүештә ориентировка яһай алырлыҡ дәрәжәлә политик яҡтан сыныҡтыра алһаҡ ине, әгәр ҙә беҙ уларҙы илгә етәкселек итеү мәсьәләләрен сирьөҙ хаталарһыҙ хәл итергә булдыҡлы булған, тулыһынса өлгөрөп еткән марксист-ленинселәр итә алһаҡ ине, — ул саҡта үҙебеҙҙең бөтә мәсьәләләребеҙҙең ундан туғыҙын инде хәл ителгән, тип иҫәпләргә беҙҙең бөтә нигеҙебеҙ булыр ине».

Республикабыҙҙың партия, совет һәм хужалыҡ ойошмалары етәкселәрен, совет интеллигенцияһын идеологик яҡтан сыныҡтырыу һәм уларҙың марксизм-ленинизм теорияһы менән ҡоралланыуҙарын яҡшыртыуҙа Башҡортостан партия ойошмаһы байтаҡ эштәр башҡарып килә. Меңәрләгән коммунистар, хужалыҡ ойошмалары етәкселәре һәм совет интеллигенцияһы марксизм-ленинизм классиктәре әҫәрҙәрен түңәрәктәрҙә һәм үҙ алдарына өйрәнәләр. Политик мәктәптәр селтәре яңынан ғына эшләп килә, 1950 һәм 1951 уҡыу йылы өсөн пропагандистәр һайлап алыу эше күп яҡшырҙы. Пропагандистәрҙең күпселеге юғары белемле һәм күп йыллыҡ тәжрибәле иптәштәрҙән тора.

Бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталиндең «Ленинизм мәсьәләләре», **«ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы»** һәм иптәш Сталиндең биографияһы, Владимир Ильич Лениндең һайланма әҫәрҙәренең беренсе томы башҡортсаға тәржемә ителеп баҫып сығарылды. Хәҙер В. И. Лениндең һайланма әҫәрҙәренең икенсе томы башҡортсаға тәржемә ителеп наборға бирелде һәм И. В. Сталин әҫәрҙәренең 16 томы башҡортсаға тәржемә ителә башланды.

Драматургтар һәм театр коллективтәре тарафынан оригинал яңы пьесалар барлыҡҡа килтерелде һәм улар сәхнәлә ҡуйылып килә. Пропагандистәргә, агитаторҙарға һәм совет интеллигенцияһына ярҙамға өс телдә — башҡорт, рус һәм татар телендә «Агитатор блокноты» сығарыла һәм республика газеталарында күп кенә теоретик мәҡәләләр баҫылып ителде. ВКП(б) райкомдарының партия кабинеттәре йыһазландырылды һәм яңы китаптар менән байытылды. Халыҡ араһында тәбиғи һәм фәнни темаларға бик күп һанда докладтар һәм лекциялар һөйләнде.

Ләкин былар бөтәһе лә Башҡортостан партия ойошмаһының эшендәге ҡайһы бер тәүге уңыштары ғына әле. Партия пропагандаһы аппараты эшендә һәм марксизм-ленинизмды пропагандалау эшендә күп кенә етешһеҙлектәр йәшәп килә.

ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәренең пропаганда һәм агитация бүлектәре марксизм-ленинизмды пропагандалауҙың йөкмәткеһенә, йоғонтоло булыуына әлегә бик аҙ иғтибар итәләр. Күпселек ваҡиғаларҙа формализм, административ ҡараштар хакимлек итә. ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре секретарҙарының күпселеге хеҙмәтсәндәр араһында политик һәм фәнни темаларға докладтар һәм лекциялар менән бик һирәк сығыш яһайҙар. Ә ҡайһы бер секретарҙар халыҡ араһында докладтар менән сығыш яһауҙы райкомдың пропаганда һәм агитация бүлеге мөдиренә, йәки партия кабинеты мөдиренә тапшырып ҡуйыу менән сикләнәләр. Шуның менән бергә, хеҙмәтсәндәрҙең үҙ телендә докладтар һәм лекциялар бик һирәк үткәрелә йәки бөтөнләй бер телдә лә үткәрелмәй.

Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Әбйәлил һәм Салауат райкомдары секретарҙары К. Х. Мостафин, А. Л. Лотфуллин, Ф. М. Мозипов, Х. М. Әминев иптәштәр 1950 йыл эсендә политик һәм фәнни темаларға доклад менән бер-ике тапҡыр ғына сығыш яһағандар. Байдәүләт ауылы — Әбйәлил районында иң ҙур ауылдарҙың береһе. Ләкин 1949 һәм 1950 йылдар эсендә был ауылда ВКП(б) райкомы секретарҙары Мостафин һәм Лотфуллин иптәштәр бер генә тапҡыр ҙа доклад менән сығыш яһамағандар. Йәки бына Салауат районының Бишәүҙәр тигән башҡорт ауылында 1950 йылда башҡорт телендә бер генә тапҡыр ҙа доклад йәки лекция үткәрелмәгән. Ә күпселек ваҡиғала Бишәүҙәр ауылындағы «Ҡояш» колхозы члендары Арҡауылда үткәрелгән докладтарға саҡырыу менән генә сикләнгәндәр. ВКП(б)-ның Черниковск ҡалаһында ла русса аҙ белеүсе башҡорт һәм татар эшселәре араһында туған телдә тәбиғи һәм фәнни темаларға докладтар һәм лекциялар менән сығыш яһау практикала һис ҡәнәғәтләнмәслек алып барыла.

Билдәле, марксизм-ленинизм идеяларын пропагандалауҙа былай етешһеҙлектәргә артабан түҙеп тороу һис мөмкин түгел. ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре партия уҡыуҙарының, политик мәктәптәрҙең һәм партия кабинеттәренең йөкмәткеле, юғары идея-политик кимәлдә эшләүенә өлгәшергә тейештәр. Рус телен аҙ белеүсе башҡорт, татар һәм башҡа милләт хеҙмәтсәндәре араһында уларҙың туған телендә эш алып барыуҙы тамырынан яҡшыртырға кәрәк.

Халыҡ араһында политик агитация эшен яҡшыртыуҙа республика һәм район матбуғаты партия ойошмаларының бөйөк ярҙамсыһы булып тора. **«Матбуғат — иң көслө ҡорал, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — уның ярҙамында партия көн һайын, сәғәт һайын эшселәр синыфы менән үҙенә кәрәкле, үҙ телендә һөйләшә. Партия менән синыф араһында рухани ептәр һуҙырлыҡ башҡа средстволар, башҡа бындай тапҡыр аппарат тәбиғәттә юҡ».**

ВКП(б)-ның күпселек райкомдары бына был «тапҡыр аппаратты» хеҙмәтсәндәрҙе идеологик яҡтан тәрбиәләүҙә бөтә тулылығы менән файҙаланмайҙар. Күп кенә районлардағы колхозсылары араһында республика һәм район газеталарын таратыу, уларҙы подписчиктәргә һуңлатмай илтеп еткереү эшенә тейешле контроль ҡуйылмаған. Партия-политик эштең алдынғы тәжрибәләре район газеталары биттәрендә дөйөмләштерелмәй, колхоздарҙағы етешһеҙлектәр тәнҡитләнмәй. Шулай уҡ стена газеталары ла партия-политик һәм тәрбиә эштәрендә тейешле кимәлдә файҙаланылмай килә әле. Бына шуға күрә лә ВКП(б) райкомдары халыҡ араһында матбуғат таратыуға ла айырыуса иғтибар итергә һәм уны марксизм-ленинизм теорияһын пропагандалауҙа тулыһынса файҙаланырға бурыслылар.

Хәҙер республикабыҙ хеҙмәтсәндәре күтәренке рух менән урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнәләр, тыныслыҡ эшен яҡлап производствола яңы еңеүҙәргә өлгәшәләр, Ленин — Сталин партияһы тирәһенә, иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ туплангынлыҡ тойғоһо менән тулылар. ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре һайлаусылар араһында марксизм-ленинизм принциптәрен, Сталинсә Конституцияны, һайлауҙар тураһындағы Положениене аңлатыуҙа бөтә сараларҙы, агитация һәм пропаганданың бөтә формаларын ҡулланырға тейештәр.

Социалистик идеологияның совет обществоһының үҫеүендә һәм нығыуында роле бик ҙур. Идеология эше менән даими етәкселек итеү — партия ойошмаларының көндәлек мөһим эше. Хужалыҡ эштәренең уңышы ла идеологик эштең ҡуйылышы менән бик ныҡ бәйле. Шуға күрә лә партияның һәр бер ойошмаһында идеология эшен тамырынан яҡшыртырға кәрәк.

ЕҢЕҮ РАПОРТТАРЫ

Әзербайжан ССР-ының колхоздары һәм совхоздары сей мамыҡ әҙерләүҙең государство планын срогынан алда 22 октябрҙә үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирҙеләр. 1949 йылдың шул уҡ осоронда ҡарағанда, 102.900 тоннаға артығыраҡ мамыҡ тапшырылған.

Бер үк ваҡытта республика колхоздары һәм совхоздары игел әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәүҙәре, шулай уҡ корто кокондарын әҙерләүҙең государство планын 102,2 процентҡа, йәшел сәй япрағы — 112,7, йәшелсәләр — 101,4, промышленность һәм столовый виноградлы — 104,4 процентҡа һәм емештәр әҙерләүҙең государство планын 110,6 процентҡа үтәүҙәре тураһында хәбәр иттеләр.

Белорус ССР-ының колхоздары һәм совхоздары иптәш И. В. Сталинға биргән рапорттарында игел әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында белдерҙеләр.

Калининград өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары шулай уҡ игел әҙерләүҙең государство планын срогынан алда 105,8 процентҡа үтәүҙәре тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирҙеләр.

Тыныслыҡ һуғышты еңер!

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ политикаһын бер күңелдән хуплайҙар

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 16—18 октябрҙә Москвала булып үткән Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарын, бөтә совет халҡы кеүек үк, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә ҙур рух күтәренкелеге менән ҡаршыланылар.

Конференция йомғаҡтарына арналған митингылар, йыйылыштар ҙур политик активлыҡ менән үҙә. Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре быйыл менән тыныслыҡ яҡлы булыуҙары, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе даһи Сталин тирәһенә, коммунистар партияһы, Совет хөкүмәте тирәһенә туплангынлыҡтарын тағы бер ҡат демонстрациялайҙар.

Ҙур күтәренкелек менән

Өфө ҡалаһы Жданов районының бөтә промышленность предприятиеларында, учреждениеларында һәм уҡыу йорттарында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы йомғаҡтарына арналған митингылар булып үтте. Унда ҡатнашыусылар конференция ҡарарҙарын ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршылауҙарын һәм тыныслыҡ эшен нығыу күңелдән яҡлаусылыҡтарын белдерҙеләр.

Телефон аппараттары заводында үткәрелгән митингыла 800-ҙән артыҡ эшсе ҡатнашты. Завод коллективы конференция ҡарарҙарын берҙәм рәүештә хупланы. 40 йыл заводта эшләүсе ҡарт эшсе иптәш Логинов тыныслыҡ өсөн тайпылышһыҙ көрәшеүгә саҡырып яһаған үҙенең ялҡынлы телмәрендә:

— Беҙ тыныслыҡты нығытыу өсөн бөтә көсөбеҙҙе һалып эшләрбеҙ. Тыныслыҡ һуғышты еңер! — тине.

8 март исемендәге тегеү фабрикаһында үткәрелгән митингыла ҡатнашыусылар конференция ҡарарҙарын бер күңелдән хуплағанлыҡтарын белдерҙеләр. Фабрика коллективы, тыныслыҡты нығытыу өсөн көрәшеп, йыллыҡ производство планын срогынан алда — Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына үтәп сығыу иҫәбе менән яңы йөкләмә алды.

Жданов районы предприятиеларында, учреждениеларында үткәрелгән митингыларҙа 15 мең 850 кеше ҡатнашты һәм, тыныслыҡ эшен яҡлап, 350 кеше сығыш яһаны.

Х. Миңнеярова,
ВКП(б) Жданов райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

Йәш нефтселәр йыйылышында

«Нефтяник» клубында нефть эшкәртеү заводы йәштәренең тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы йомғаҡтарына арналған дөйөм йыйылышы булды. Бында нефть институтының V курс студенткаһы иптәш Заһидуллина доклад яһаны.

Доклад һуң тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы делегаты иптәш Фәтҡуллин сығыш яһаны. Ул конференцияның эше тураһында һәм күп миллионлы совет халҡы исеменән тыныслыҡты яҡлап һөйләүсе делегаттарҙың сығыштары тураһында йәштәргә һөйләп бирҙе. Йыйылышта 500-ҙән артыҡ йәш эшсе ҡатнашты.

Туҡыусылар — тыныслыҡ вахтаһында

Өфө киже-мамыҡ комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы эшенең тамамланыуына арналған митингыһы уҙғарылды.

Комбинат коллективы митингыға ҙур хеҙмәт еңеүҙәре менән килде.

Комбинатта 9 айлыҡ производство планы 105,4 процентҡа, ассортимент буйынса — 101,8 һәм хеҙмәт етештереүсәнлеге буйынса — 101,3 процентҡа үтәлде. Был ваҡыт эсендә комбинат планынан тыш 106 мең метр туҡыма бирҙе, 33 тонна епкә һәм 1300 килограмм мамыҡҡа экономия яһалды. Коммунист З. Ғәләүетдинов, Бахрев, йәш туҡыусы Чапайкина һәм башҡа күп иптәштәр инде 1951 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Митингыны асып, комбинаттың партбюро секретары иптәш Кондратьев былай тине:

— Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы — илебеҙ тормошонда ҙур ваҡиға. Беҙ бөгөн, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе, бөтә халыҡтарҙың һөйөклө юлбашсыһы, даһи Сталинға фиҙакәр бирелгәнлегебеҙҙе демонстрациялайбыҙ.

Комбинаттың коммунистары һәм комсомолецтары, алдынғы эшселәре һәм стахановсылары береһе артынан икенсеһе сығыш яһап, конференция ҡарарҙарын хупланылар һәм үҙҙәренә яңы күтәренке йөкләмәләр алдылар.

Комбинаттың шлифовальщигы Яҡупов үҙенең сығышында бөтә коллективты социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдереп, 1,5—2 норма биреүселәрҙең сафтарын арттырырға саҡырҙы.

— Мин үҙемдең тауышымды, — тине туҡыусы иптәш Мария Чапайкина, — тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарына ҡушам. Беҙ Америка агрессорҙарын хурлыҡ тамғалары менән тамғалайбыҙ. Мин 9 ай эсендә бер йыллыҡ норма үтәнем, хәҙер тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып эшләйем һәм илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн эш нормамды көндә 150 процентҡа үтәп киләм һәм бөтә йәштәрҙе минең өлгөмә эйәрергә саҡырам. Был — һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаты отпор булыр.

Комбинат коллективы конференция ҡарарҙарын берҙәм рәүештә хупланы һәм, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, йыллыҡ планды Сталинсә Конституция көнө — 5 декабргә үтәргә, тигән яңы социалистик йөкләмә алды.

А. Харисов.

Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ!

Мин немец илбаҫарҙарына ҡаршы Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнаштым. һәм уның бөтә ауырлыҡтарын үҙ елкәмдә татыным. Был ҡанлы һуғышты беҙ теләмәгәйнек, уны беҙгә көсләп таҡтылар. Совет халҡы немец-фашистәренә тейешле отпор бирҙе.

Хәҙер Англия-Америка империалистәре яңы һуғыш уты тоҡандырырға ынтылалар. Ләкин беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Беҙ үҙебеҙҙең социалистик Ватаныбыҙҙың сәскә атып үҫеүе өсөн көрәшәбеҙ. Беҙҙең илебеҙҙә тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың бөйөк сталинсә планы тормошҡа ашырыла. Халыҡ бәхетенә хеҙмәт итеүсе яңы гигант электр станциялары, һыу каналдары төҙөлә.

Беҙ үҙебеҙҙең тыныслыҡ яҡлы булыуыбыҙ тураһында бөтә донъяға белдерәбеҙ. Беҙ һөйөклө илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн, үҙебеҙҙең бәхетле тормошобоҙ өсөн тыныс хеҙмәт теләйбеҙ.

Мин бөтә йөрәгемдән тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарын хуплайым. Был конференция тыныслыҡ эшен нығытыуға мөһим вклад булып тора.

И. Азаров,
Өфө ауыл хужалығы институтының өлкән уҡытыусыһы.

Пландан тыш гипс биреү өсөн

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһы — тыныслыҡ эшен нығытыу юлында тағы ла бер мөһим аҙым булып тора. Беҙ, ябай кешеләр, тыныслыҡ эшен тайпылышһыҙ рәүештә яҡлаясаҡбыҙ.

Беҙҙең гипс заводы коллективы производство заданиеларын срогынан алда үтәп килә. Октябрь айы планы срогынан биш көнгә алда үтәлде. Ләкин беҙ өлгәшелгәндәр менән генә тынысланып ҡалырға теләмәйбеҙ. Октябрь айында беҙ пландан тыш 250 тонна гипс бирергә йөкләмә алғайныҡ. Вәғәҙә тулыһынса үтәлде.

Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарына яуап итеп, мин яңы социалистик йөкләмә алдым. Был йөкләмәне лә мин намыҫ менән үтәйәсәкмен.

Беҙҙең стахановсы хеҙмәтебеҙ — һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаты иҫкәртеү ул.

М. Вәлиәхмәтов,
Черниковск гипс заводының стахановсы ташсыһы.

Минең йөкләмәм

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Москвала булып үткән Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарын беҙ ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршыланыҡ. Мин үҙем ябай бер эшсе. Минең хеҙмәтем тыныслыҡты нығытыуға йүнәлтелгән.

Мин тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып эшләйем. Илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн үҙемдең көсөмдө аямайым. Мин тегеүсемен һәм бер үҙем ике операцияны башҡарып, нормамды икеләтә арттырып үтәйем.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарын хуплап, мин яңы социалистик йөкләмә алдым — нормамды 250 процентҡа үтәргә һүҙ бирҙем. Минең һүҙем практик эшемдән айырылмаҫ.

Беҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ һуғыш тоҡандырыусыларға отпор булыр.

М. Мөхәмәтйәнова,
8 март исемендәге тегеү фабрикаһының тегеүсе-мотористкаһы, Жданов район Советы депутаты.

УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛЕК

Хеҙмәтсәндәрҙең вәкилдәре

Черниковск ҡалаһының предприятиеларында һайлау комиссиялары члендарына кандидаттар күрһәтеү буйынса йыйылыштар хеҙмәтсәндәрҙең ҙур активлығы менән үтә.

Ҡала һайлау комиссияһының председателе итеп ОРС начальнигы Михаил Александрович Антонов күрһәтелде. Ҡала һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары итеп натураль каучук заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән А. Н. Фролов, секретары итеп Черниковск химия заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән К. В. Макунина иптәштәр һайланды.

Черниковск төҙөләш тресының беренсе контораһы начальнигы Анатолий Петрович Близнюк уҙған һайлауҙарҙа һайлау участкаһы комиссияһының председателе булып эшләгәйне. Ул һайлауҙарға әҙерлекте ойоштороуҙа һәм уны уңышлы итеп уҙғарыуҙа ҡалала иң яҡшы өлгө күрһәтте. Бына шуның өсөн дә төҙөләш тресы коллективы иптәш Близнюкты бер күңелдән ҡала һайлау комиссияһының члены итеп һайланы.

«Главвостокнефтестрой» тресы эшселәренән, инженер-техник работниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән ҡала һайлау комиссияһы члендарына кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылышы ҙур күтәренкелек менән үтте. Төҙөүселәр бер тауыштан бөтә коллективта даны таралған штукатурсылар бригадаһының бригадиры һәм стахановсы эш методына өйрәтеүсе инструктор Ғәтнәт Рәхмәтуллинды ҡала һайлау комиссияһы составына член итеп һайланылар. Шулай уҡ ҡаланың башҡа предприятие һәм ойошмалары ла һайлау комиссияларына үҙҙәренең алдынғы вәкилдәрен ебәрәләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Черниковск ҡала Советына һайлауҙар буйынса быйыл 211 һайлау округы төҙөлдө. Округ, участка һәм ҡала һайлау комиссиялары составында мең ярымдан артыҡ кеше эшләйәсәк.

М. Мостафин.

Педагогия институты эргәһендәге агитпункт агитаторы иптәш Ғ. Сәйетбатталов Өфө ҡалаһының Үргә-ауыл урамының 26-сы номерлы йортонда һайлаусыларға хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениены уҡый.

Һүрәттә: (уртала) агитатор иптәш Ғ. Сәйетбатталов һайлаусылар араһында.

А. Черинский фотоһы.

ПОЛИТИК-МАССОВЫЙ ЭШ

Нурман районының хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлекте Октябрь байрамын ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлау менән ҡаршылау лозунгыһы аҫтында алып баралар.

Районда һайлау округтары һәм һайлау участкалары төҙөлдө. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы исполкомы ауыл һәм поселка Советына һайлауҙар буйынса 320 Округ һайлау комиссияһын, район Советына һайлауҙар буйынса 33 Округ һайлау комиссияһын раҫланы. Бында бөтәһе 33 һайлау участкаһы эшләп килә. Райондың хеҙмәтсәндәре һайлау комиссияларының составына үҙҙәренең иң алдынғы вәкилдәрен ебәрәләр.

Район Советы исполкомы ауыл һәм поселка Советы председателдәрен һәм секретарҙарын йыйып, һайлауҙарға әҙерлек мәсьәләләре буйынса инструктив кәңәшмә үткәрҙе. Был хәл урындағы Советтәргә һайлаусыларҙың исемлектәрен дөрөҫ итеп төҙөүгә һәм асыҡлауға ҙур ярҙам итте.

Исәй ауыл Советында һайлауҙарға әҙерлек эштәре бигерәк тә уңышлы ойошторолған. Бында һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүҙә ауыл Советына агитаторҙар актив булышлыҡ итәләр. 5 урында һайлаусыларҙың дөйөм йыйылыштары уҙғарылды. Ул йыйылыштарҙа ауыл Советы председателе иптәш Сахаутдинов «Һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы колхозсылар алдында торған бурыстар» тураһында доклад яһаны. Колхозсыларҙы тыныслыҡ вахтаһына баҫырға, ағымдағы хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау өсөн көрәшкә саҡырҙы.

Агитаторҙар һайлаусыларға һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеүҙә ярҙам итәләр. Уларҙы илебеҙҙең гүзәл уңыштары менән таныштыралар.

Партия тормошо

Практик эш тәжрибәләрен дөйөмләштерә белмәү һөзөмтәләре

Партияның Кыйғы район комитеты идеологик мәсьәләләр менән шөғөлләнмәй тип әйтеп булмай. Был мәсьәләләр быйыл тик бюро ултырыштарында ғына 14 тапкыр каралды, әсен-осон карарҙар ҙа кабул ителде. Ләкин районда партия пропагандаһы, агит-массовый эш һәм культура-ағартыу саралары серьез рәүештә яҡшырғаны юк әле.

Был, бөтәһенән элек, райкомдың пропаганда һәм агитация бүлеге работниктәренең практик эш тәжрибәләрен дөйөмләштерә белмәүҙәре һәм карарҙарҙың үтәлешен тикшереүҙе байҡамауҙары менән аңлатыла. Райком етәкселәре ағымдағы эштәр менән генә мауығып, идеологик мәсьәләләр менән бюро ултырыштарында ғына шөғелләнәләр.

Күптән түгел генә райкомдың бюро ултырышы булды. Уның көн тәртибенә, ошо йылдың 11 августында «Культура и жизнь» газетаһында баҫылған, партияның Башҡортостан Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлегенең эше тураһындағы мәкәлә буйынса, районда идеологик эште яҡшыртыу тураһындағы мәсьәлә куйылғайны. Был ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып торған мәсьәлә. Ләкин бында уны икенсе дәрәжәләге мәсьәлә итеп, башка төр ауыл хужалығы мәсьәләләренән һуң ғына каранылар.

Шуныһы ғәжәп, райком етәкселәре идеологик мәсьәләне бюроға әҙерләүҙе пропаганда һәм агитация бүлегенә түгел, ә парткабинет мөдире иптәш Зиннәгә тапшырғандар. Ул хатта Кыйғы колхоз-совхоз театрына үҙе бармайынса, театр эше менән уның директоры иптәш Сәхәүетдинов яҙып биргән справка буйынса ғына танышкан. Район газетаһы редакцияһының, кино, укыу-укытыу эштәре буйынса ла шулай ғына эшләгән.

Һөзөмтәлә иптәш Зиян үҙенең докладында районда идеологик эштәрҙең торошон бюроға асып һала алманы. Докладта идеологик эштең бөтә тармаҡтары тураһында ла өҫтән-өҫтән генә әйтелде. Докладсы районда нисә күсмә кино бар, театр коллективында нисә артист, театрҙың репертуары һәм ул нисә районды хеҙмәтләндерә, нисә постановка куйған, нисә тапкыр лекциялар һәм докладтар һөйләнгән, нисә клуб, библиотека бар һәм башка шундай һандарҙы һанап сығыу менән генә сикләнде.

Идеологик тәрбиәгә бәйләнгән отчет һандарға ғына кайтып калмаҫка, билдәле бер осорҙа район партия ойошмаһының идеологик мәсьәләләр өлкәһендәге эшенә анализ яһауы, практик эш тәжрибәләрен дөйөмләштереүсе һәм етешһеҙлектәрҙе тыйыу асып һалыусы доклад булырға тейеш ине. Был докладта бына ошо большевистик принципиаллек етешмәне. Унда башкарылған эштәрҙең тәжрибәләрен дөйөмләштереү, анализ яһау бөтөнләй булманы.

Ә районда идеологик тәрбиә һәм партия пропагандаһы эштәре үҙ юғарылығында тормай. Райкомдың колхоздарҙағы вәкилдәре урында партияның тәүге ойошмаһына таянып, политик-массовый эште, социалистик ярышты киң йәйелдереүҙе урынға, хужалыҡ кампанияларының барышы тураһында мәғлүмәттәр йыйыу менән генә шөғөлләнәләр. «Урал», «Октябрь», «Верный путь» ауыл хужалығы артелдәрендә быйыл бер генә тапкыр ҙа лекциялар укылмаған. Театрҙың ижади эш алып барыр өсөн бер нисә йыл инде билдәле бер бинаһы юк, артистар коллективына ижади эш өсөн бер ниндәй ҙә шарттар тыуҙырылмаған. Театрҙың репертуары күп йылдар буйына үҙгәрмәй. «Батырҙар», «Һалмар» һәм башка сәхнә әҫәрҙәре боҙолоп, кыҫкартылып, үҙгәртелеп күрһәтелә.

Докладсы бына ошо етешһеҙлектәрҙе асып һалырға һәм дөйөмләштереп, конкрет фекер әйтергә тейеш ине. Ләкин ул булманы. Сығыш яһарға әҙерләнгән иптәштәр шул турала һөйләргә йыйынһалғайнылар. Ләкин шуныһы ғәжәп булды, тик бюро члены иптәш Аллаяров ҡына бер нисә һүҙ әйтергә өлгөрҙө», райком секретары иптәш Сабитов башка бер кемгә лә һөйләргә рөхсәт итмәне.

Практик эш тәжрибәләрен дөйөмләштергән коллектив фекер етешһеҙлектәрҙе артабан булдырмау мөмкинлеген бирә. Ә дөйөмләштерер өсөн анализ яһай белергә, массаның, активтың һүҙенә колак һалырға, уларҙың ыңғай эш практикаһын өйрәнергә кәрәк. Фекер алышыуҙар һөҙөмтәһендә фактик хәл бөтә яклап тикшерелә, эштә урын алған етешһеҙлектәр асыла һәм уларҙы бөтөрөү юлдары билдәләнә. Ләкин ВКП(б)-ның Кыйғы район комитеты улай эшләмәй. Бюро ултырышына куйылған идеологик мәсьәлә буйынса сығыш яһарға теләгән район газетаһы редакторы иптәш Вәлиевкә лә һүҙ бирелмәне. Бындай хәл тәнкитте һәм үҙ-үҙеңде тәнкитте кыҫыу, етешһеҙлектәргә карата большевистик килешмәүсәнлек позицияһында тормау һәм коро администраторлыҡ итеүгә юл куйыу тигән һүҙ.

Бюро ултырышынан һуң күп тә үтмәй, театр А. Островскийҙың «Бальзаминовтың өйләнеүе» исемле комедияһын сәхнәгә куйҙы. Спектакль тамашасыларға окшаманы. Сөнки артистарҙың уйыны был классик әҫәргә тик карикатура ғына булды. Бальзаминов ролен башкарыусы артист Ханов тотанаҡһыҙ уйнаны, ул аҡсаға ғашиҡ булған алйот Бальзаминов урынына, тамашасылар алдына клоун булып сыкты. Һәм был хәл бюронан һуң, унда театр эшен тикшергәндән һуң булды. Сөнки бюро ултырышында был театр өсөн типик булған етешһеҙлектәр—сәхнә әҫәрҙәрен боҙоп, урындағы шарттарға «яраклаштырып» күрһәтеүҙәр тураһында телгә алынманы.

Теләһә ниндәй эштә лә етешһеҙлектәр бик бәләкәйҙән башлана. Әгәр уларҙы ваҡытында асмаһаң, артабан булдырмау сараларын күрмәһәң — улар ҙурға әйләнәтәр. Бөйөк Ленин былай тине: «Һәр кемгә яңылышырға туры килгәне бар, ләкин әгәр был яра серей башлаһа, ул саҡта үлемесле ауырыу алырға ла мөмкин».

Бына шуға күрә райком работниктәренән бюро ултырышына куйырға әҙерләнгән һәр бер мәсьәләне ентекләп өйрәнеү, шул мәсьәләгә характерлы, типик фактыларҙы һайлап ала белеү һәм дөйөмләштереү талап ителә. Ә шулай итмәгәндә, идеологик тәрбиә эшен яҡшыртыуҙа һиҙелерлек боролош яһау мөмкин түгел. Бюро ултырышында активтың фекерен һанға һукмайынса сығарылған карарҙың мәҡсәткә юнәлешлеге сикле. «Правда» газетаһы күптән түгел Кыйғы райкомының шундай ярамһыҙ эш стилен тәнкитләне. Күрәһең, райком етәкселәре бынан үҙҙәренә большевистик һығымта яһамағандар.

Партия работниктәре — политик етәксе ул. Ә политик етәкселән киң политик кругозорға эйә булыу, теге йәки был мәсьәләләргә дөрөҫ баһа биреп һығымта яһар өсөн тормош күренештәрен дөйөмләштерә белеү талап ителә. В. И. Ленин: «Кисәге көндөң хаталарына анализ яһап, беҙ бының менән бөгөн һәм иртәгә хаталарҙан котолорға өйрәнәбеҙ», тип өйрәтә беҙҙе.

Нур Ғәлимов.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

БӨЙӨК ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ 33 ЙЫЛЛЫҒЫН ЯҢЫ ПРОИЗВОДСТВО БҮЛӘКТӘРЕ МЕНӘН КАРШЫЛАЙЫК!

Рационализаторҙар—производствола яңыны тыуҙырыусылар

«Башнефтестрой» тресының коллективы быйыл рационализаторлыҡ эшен киң йәйелдереп, ҙур уңыштарға өлгәште. 8 ай эсендә тресттың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре тарафынан 200 рационализаторлыҡ тәкдим индерелде. Был һан, уҙған йылда бирелгән тәкдимдәргә карағанда, байтаҡка ҙур.

Тәкдимдәрҙең 135-е производствоға индерелде лә инде. Ә калғандары хәҙер тикшерелеп хәл ителә. Производствоға индерелгән 33 тәкдим заводка 675 мең 500 һум экономия бирҙе.

Бик күп тәкдимдәр беҙҙең трест шарттарында бик әһәмиәтле булып торалар. Мәҫәлән, транспорт конторaһының инженеры иптәш Звягинцевтең бер тәкдимен тормошҡа ашырыу 600 квадрат метр производство майҙанын бушатыу мөмкинлеген бирҙе. Был майҙанда хәҙер авторемонт мастерскойы асылды. Иптәш Звягинцев заводта актив рационализатор булып тора. Ул үҙ тәкдимдәрен бирәү һәм тормошка ашырыу менән генә сикләнмәй, ә башкаларға ла рационализация эшендә ҙур ярҙам күрһәтә. Иптәш Звягинцев ярҙамында ремонт мастерскойының мастерҙары Смирнов һәм Веревкин иптәштәр 13 тәкдим индерҙеләр һәм уларҙы тормошка ашырҙылар.

Транспорт конторaһында запас частәр етешмәгәнлектән автомашиналар һәм тракторҙар йыш кына ремонтланмай эшһеҙ торалар ине. Иптәш Звягинцев етәкселегендә һәм уның конкрет ярҙамында эшселәр запас частәрҙе урында етештереү буйынса күп кенә рационализаторлыҡ тәкдимдәр яһанылар. Был тәкдимдәрҙе производствоға индереү һөҙөмтәһендә запас частәр транспорт контораһының мастерскойында әҙерләнеп, ремонт эштәрендә тотҡарлыҡтар бөтөрөлдө.

Трест коллективы хәҙер рационализаторлыҡ эшендә яңы уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәште дауам итә. Өсөнсө номерлы төҙөлөш управлениеһының слесары иптәш Пономарев штукатурлау машинаһы эшләгәндән һуң стенаны һәм түшәмде тигеҙләүсе махсус аппарат яһау өҫтөндә эшләй. Техник тәьминәт контораһының эшселәре вагондан ағас бушатыу эшен механизациялаштырыу тураһында ла тәкдим яһанылар. Инженер-техник работниктәр һәм эшселәр тағы ла күп кенә яңы тәкдимдәрҙе әҙерләү һәм уларҙы производствоға индереү өҫтөндә эшләйҙәр.

Тресттың партия һәм профсоюз ойошмалары эшселәр һәм инженер-техник работниктәр араһында рационализацияның әһәмиәте тураһында политик аңлатыу эштәрен киң рәүештә ойоштороҙолар. Рационализаторҙарҙың ижади фекерҙәрен байыктырыуҙа һәм уларға конкрет ярҙам күрһәтеүҙә трестағы техник библиотека ҙур пропаганда эштәре алып бара.

Рационализаторлыҡ тәкдимдәрҙе индереүҙең үҫеүе һәм был эштә эшселәрҙең, инженер-техник работниктәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең актив катнашыуы беҙгә производство программаһын систематик үтәү һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн мөмкинлек бирә. Коллектив 1950 йылда рационализаторлыҡ тәкдимдәрҙе производствоға индереүҙән генә илебеҙгә миллионлаған һум экономия бирәсәгенә ышыклы ышана.

Ш. Мостафин,
«Башнефтестрой» тресының рационализация буйынса инженеры.

Өфө паровоздар ремонтлау заводының прессовщигы иптәш Ф. Шафиков тыныслыктың стахановсы вахтаһына баҫып, смена һайын 2—2,5 норма бирә.
Һүрәттә: прессовщик иптәш Ф. Шафиков эш өҫтөндә.
А. Червинский фотоһы.

Бөйөк байрамды лайыклы каршылау өсөн

Октябрь алды социалистик ярышы республикабыҙҙың предприятиеләрендә киң колас йәйҙе. Һәр бер эшсе, инженер-техник работник һәм хеҙмәткәр бөйөк байрамды производствола яңы еңеүҙәр менән каршылау хисе менән йәшәй.

Өфө паровоздар ремонтлау заводының йәш эшселәре Белорет металлургтарының саҡырыуы айканлы үҙ өҫтәренә алған йөкләмәләрен намыҫлы үтәү өсөн арымай-талмай эшләйҙәр. Бында социалистик ярыш эшселәрҙең көндәлек тормош законы булып әүерелде.

Заводта эшселәр составының күпселеген йәштәр тәшкил итә. Шуңлыҡтан, ярыштың һөҙөмтәләре комсомолецтарҙың активлеге, уларҙың союздан тыш йәштәрҙе үҙҙәренә эйәртә алыуҙарына нык бәйле. Заводтың комсомол ойошмаһы (секретары иптәш Сорокин) был хәлде ярыштың тәүге көндәренән үк күҙ алдында тотто һәм эште дөрөҫ ойоштороҙо. Һөҙөмтәлә комсомолецтар ысын мәғәнәһе менән производство авангардына әүерелделәр. Заводта 342 йәш эшсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәне, ә 300-ҙән артыҡ комсомолец һәм йәштәр бер нисә йыллыҡ план үтәнеләр.

Заводта 43 комсомолец-йәштәр бригадаһы эшләй. Был бригадалар социалистик ярышты эшселәр массаһы араһында ойоштороусылар һәм үҙҙәренең эш күрһәткестәре менән дан алған бригадалар булып иҫәпләнәләр. Бына кепәзү цехының слесарҙар бригадаһы. Бригада менән комсомолец Ғәлимов етәкселек итә. Был бригада айлыҡ планды систематик рәүештә 190—200 процентка еткереп үтәй. Бригада члендәре заводта экономия өсөн көрәште башлап ебәрҙеләр һәм, Лидия Корабельникова методын киң кулланып, октябрь айының 20 көнө эсендә генә 6 мең һумлыҡ экономия бирҙеләр.

Комсомолец-йәштәр бригадаларының бригадирҙары Ғәлимов, Десяткин, Александров һәм башка иптәштәр хәҙер 1952 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Комсомолецтар хеҙмәт етештереүсәнлеген һәм производство культураһын күтәреү, производствоны камиллаштереү өсөн көрәштә лә актив катнашалар. 1950 йылдың 9 айы эсендә йәш эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге 4,3 процентка үҫте. Комсомолецтар инженер Ковалевтың патриотик башланғысын эшселәргә таратыу буйынса эшлекле саралар күрҙеләр. Алдынғы хеҙмәт алымдары цехтарҙа ныкллап тикшерелә. Комсомолецтар стахановсы эш методтарын киң таратыуҙа заводтың инженер-техник работниктәренә ҙур ярҙам күрһәтәләр.

Н. Вахитов.

Гүзәл һөҙөмтәләр

Беҙҙең «Кыҙыл юл» колхозында быйыл һәр бер гектарҙан уртаса 12-шәр центнер арыш һәм 11-әр центнер бойҙай һәм һоло урожайы алынды.

Күп көс һалып үҫтерелгән урожайҙы кыҫка срокта, юғалтыуһыҙ йыйнап алыу өсөн беҙ хеҙмәтте ойоштороуҙы яҡшыртыуға һәм етештереүсәнлекте күтәреүгә серьез иғтибар бирҙек. Хеҙмәткә яраклы бөтә кеше эшкә йәлеп ителде. Беҙҙә хеҙмәт көнө минимумын үтәмәгән бер генә колхозсы ла юк. Хатта үҫмерҙәр ҙә урожай йыйнау осоронда ғына 60—70-әр хеҙмәт көнө эшләнеләр.

Колхозсыларҙың берҙәм һәм ойошкан рәүештә эшләүҙәре аркаһында беҙ государствоға иген тапшырыу һәм МТС эше өсөн натуралата түләү планын бересе октябргә 100 процентка үтәнек. Государствоға бөтәһе яҡшы сифатлы 4033 центнер иген тапшырылды. Шулай ук сәсеү орлоғо һалыуҙы ла тамамланык.

Беҙ Бөйөк Октябрь байрамының 33 йыллығын колхозда ауыл хужалығы эштәрен тамамлау менән каршыларға карар иттек.

Х. Хакимов,
Илеш районы «Кыҙыл юл» колхозы председателе.

Ысын дәрт менән эшләйбеҙ

Партия, Совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин беҙҙең социалистик ауыл хужалығыбыҙ тураһында ҙур хәстәрлек күрәләр. Тракторҙар, комбайндар, катмарлы молотилкалар һәм башка ауыл хужалығы машиналары йылдан-йыл күбәйә баралар. Билдәле, хәҙерге заман ауыл хужалығы машиналарын тик эре колхоздарҙа ғына тулы куәтендә һәм юғары етештереүсәнлекле итеп файҙаланырға мөмкин.

Игенселектә эре хужалыктың кәсе шунда тора,—тип әйрәтә иптәш Сталин, — эре хужалыкта машиналарҙы кулланыу, фән казаныштарын файҙаланыу, ашламаларҙы кулланыу, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү һәм, шулай итеп, иң күп күләмдә тауар игене биреү мөмкинлектәре бар.

Беҙҙең «Кыҙыл юл» колхозы күптән түгел «Прогресс» колхозы менән берләште. Был ике колхозды берләштереүҙе тормош талап итте. Быны дөрөҫләү өсөн әлеккеге «Прогресс» колхозына туктағайык. Уның сәсеүлек майҙаны 230 гектар ине. Билдәле, бындай бәләкәй майҙанда сәсеү әйләнеше индереү һәм бәләкәй участкаларҙа хәҙерге заман машиналарын етештереүсәнле файҙаланыу мөмкин булманы. Был колхоздағы эшсе һәм йәнле тартыу көстәре машиналарҙы хеҙмәтләндереүҙә саҡ-саҡ етә ине.

Беҙҙең эрелә телгән колхозыбыҙ берләшеп эшләүҙең кыҫка ғына вакытында ла ҙур ғына уңыштарға өлгәште. Беҙ ҙур көс һалып үҫтерелгән мул урожайҙы кыҫка вакытта, юғалтыуһыҙ йыйнап алдык. Был эштә МТС машиналары ҙур ярҙам күрһәтте. Берләшкәнгә тиклем йылдарҙа беҙҙең был майҙандарҙа урожай йыйнауҙа ике комбайн эшләй торғайны. Һәм шулай булһа ла, эш бик оҙакка, көҙгә тиклем һуҙыла ине. Ә быйыл беҙҙә бер комбайн эшләне һәм урожай йыйнауҙы иртә сроктарҙа үткәрҙе. Шуның менән бергә, беҙ быйыл колхоздың үҙ көсө менән 452 гектар майҙандың урожайын йыйнаныҡ.

Беҙҙең колхозыбыҙ государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда, 23 сентябргә үтәне. Орлоҡ фонды, талап ителгәнгә карағанда, ике тапкырға артыҡ һалынды. Колхозсыларыбыҙҙың һәр бер хеҙмәт көнөнә авансылата 3-әр килограмм иген бирелде. Бик күп колхозсылар 100-әр боттан күберәк иген алдылар. Мәҫәлән, иптәш С. Каразбаев семьяһы авансылата 152 бот, иптәш Н. Затеев семьяһы 125 бот бойҙай алды.

Эрелә телгән колхозыбыҙҙа төҙөлөш эштәрен йәйелдереп ебәреү мөмкинлеге асылды. Быйыл ошо һуңғы дүрт ай вакыт эсендә беҙ байтаҡ яңы төҙөлөштәр үткәрҙек. Инженер Гоголев системаһында иген киптергес эшләнде, 80 баш ат һыйышлыҡ һарай һалынды, шулай ук быҙауҙар һәм бәрәстәр өсөн торлаҡтар төҙөлдө. Хәҙер йәшелсә һаклағысты төҙөү тамамланып килә. Унда 200 тонна йәшелсә һакларға мөмкин буласаҡ.

Колхозда йыл аҙағына тиклем тағы ла бик күп эштәр башкарыласаҡ. Колхоздың бөтә ер майҙандарында ер төҙөү-үлсәү эше үткәрелә, сәсеү әйләнешен баҫыуҙары яңынан бүленә, баҫыусылыҡ бригадаларына ер участкалары, инвентарҙар, машиналар һәм йәнле тартыу көстәре беркетелә.

Хәҙер беҙҙең «Кыҙыл юл» колхозында Бөйөк байрам алды социалистик ярышы йәйелдерелде.

Ғ. Рәхимов,
Йомағужа районының эрелә телгән «Кыҙыл юл» колхозы председателе.

Совет иле буйынса

1. Илебеҙ һайлауҙарға әҙерләнә

Бөтә көндәрҙә бөтә Совет илендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек эштәре йәйелдерелә.

Һайлау кампанияһы беҙҙең халкыбыҙ тарафынан Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә промышленноста, ауыл хужалығында һәм культурала өлгәшелгән яңы кеүәтле күтәрелеш шарттарында үтә. Яңы кеүәтле гидроэлектростанциялар һәм каналдар төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи карары социализмдан коммунизмға күсеү өсөн илебеҙҙең етештереү көстәрен артабан күтәреүгә юнәлтелгәндәр. Бөтә совет кешеләре — эшселәр, колхозсылар, интеллигенция Волгала һәм Днепрҙа, Украинала, Төрөкмәнстанда һәм Кырымдағы бөйөк төҙөлөштәргә үҙҙәренең хеҙмәт вкладын индерергә ынтылалар.

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә, буласаҡ һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты йәйелдереп, эшселәр һәм колхозсылар халыҡ хужалығы пландарын үтәү өсөн көрәштә патриотик хеҙмәттең яңынан-яңы өлгөләрен күрһәтәләр.

Агитпункттарҙа, клубтарҙа һәм кыҙыл мөйөштәрҙә, һайлаусыларҙың квартираларында күп меңләгән агитаторҙар хеҙмәтсәндәргә Сталинсә Конституцияның бөйөк принциптарын аңлаталар, уларҙы совет һайлау законы менән таныштыралар, коммунистик төҙөлөштең уңыштары тураһында һөйләйҙәр. Хәҙерге заман халыҡ-ара мәсьәләләренә, Совет хөкүмәтенең тыныслыкка ынтылыш менән һуғарылған сталинсә тышкы политикаһын аңлатыуға бик күп лекциялар, докладтар һәм беседалар арналалар.

Элекке һайлауҙарҙан һуң үткән аҙ ғына вакыт эсендә һәр бер республикала, крайҙа, өлкәлә, һәр бер калала һәм ауылда ғәйәт ҙур үҙгәрештәр булып үтте. Һуғыштан һуң халыҡ хужалығын аякка баҫтырыу һәм төҙөү эшенең бөйөк сталинсә программаһын уңышлы тормошка ашырыусы совет халкы үҙенең фиҙакәр хеҙмәтенең емештәрен реаль рәүештә тоя.

Был йылдар эсендә Тыуған илебеҙҙә яңы калалар һәм ауылдар үҫеп сыкты, яңы төҙөлөштәр, тәбиғәтте үҙгәртеп короу буйынса үҙенең масштабтары буйынса быға тиклем күрелмәгән күләмдәрҙә эштәр тормошка ашырылалар.

Быларҙың бөтәһе лә ышаныслы рәүештә коммунизмға барыусы совет кешеләрендә үҙ Тыуған иле өсөн патриотик ғорурлыҡ тойғоһо тыуҙыралар, быларҙың барыһы ла бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәрҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы даналы большевиктар партияһына халыктың ышанысын тағы ла күберәк нығыталар.

Беҙҙең һуғыштан һуңғы төҙөлөшөбөҙҙөң уңыштары ҙур эштә лә һәм бәләкәй эштә лә күренә. Иртәгәһе көн һыҙаттары, коммунизм һыҙаттары ҙур эштә лә һәм бәләкәй эштә лә әкренләп-әкренләп асығырак күренә бара. Таулы Сванетия калаларында һәм ауылдарында агитаторҙар һайлаусылар алдында бик күп һанда кыҙыклы беседалар үткәрәләр. Кальск ауыл Советының ауылдарында урындағы мәктәп укытыусыһы Анна Хартиани яҡшы беләләр.

Агитатор буларак, ул һайлаусылар менән күмәкле беседалар үткәрә. Элек ташландыҡ хәлдә булған һәм артта калған Местиа ауылы хәҙер мәктәптәре, клубтары, библиотекалары, культура йорто булған төҙөкләндерелгән район үҙәгенә әүерелде.

Лолхори ауылында тик һуңғы йылдарҙа ғына икешәр катлы 60-тан ашыуыраҡ яңы йорт төҙөлдө. Хәҙер гидроэлектростанцияны төҙөү тамамланып килә. Ауылдың байтаҡ халкы юғары һәм урта белем алды, специалист булып әүерелде.

Карело-Фин ССР-ының калаларында һәм ауылдарында һуңғы йылдарҙа ҙур үҙгәрештәр булып үтте. Билдәле булыуынса, урман промышленносы республика хужалығында төп тармаҡ булып тора. Элек ярым кустар хәлендә булған был промышленность ағас эшкәртеүҙе механизацияны киң кулланыу һөҙөмтәһендә хәҙерге заманның алдынғы индустрияһы кимәленә күтәрелде. Республикала урман кыркыусыларҙың яңы төҙөкләндерелгән поселкалары — Малевга, Вирандозеро һәм башкалар үҫеп сыкты. Карело-Фин ССР-ындағы хужалыҡ һәм культура төҙөлешендәге уңыштар тураһында агитаторҙарҙың һөйләүҙәре һайлаусыларҙа ғәйәт ҙур кыҙыкһыныу тыуҙыра.

Совет кешеләренең фиҙакәр хеҙмәтенең уңышлы һөҙөмтәләре һәр бер калала, һәр бер поселкала, һәр бер ауылда күренә.

Бөтә был миҫалдар — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең һәр бер мөйөшөндә Совет Конституцияһының бөйөк принциптарының нисек тормошҡа ашырылыуының, һуғыштан һуңғы төҙөлөштең бөйөк Сталин тарафынан бирелгән планының нисек тормошҡа ашырылыуының асыҡ иллюстрацияһы булып торалар.

Илебеҙҙең төрлө районларында эшселәрҙең, колхозсыларҙың, хеҙмәткәрҙәрҙең, общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштары үткәрелә. Хеҙмәтсәндәр был комиссияларҙың составына һайлаусыларҙың ышанысы менән файҙаланған иң яҡшы кешеләрҙе — промышленность һәм ауыл хужалығының данлы стахановсыларын, ғалимдарҙы, әҙәбиәт һәм искусство деятелдәрен, актив общественниктәрҙе күрһәтәләр.

Бөтә был йыйылыштар һайлаусыларҙың юғары активлегендә, ҙур патриотик күтәренкелек билдәһе аҫтында үтәләр.

Совет халкы һайлауҙарға һуғыштан һуңғы коммунистик төҙөлөш уңыштарын арттырыу, Тыуған илебеҙҙең экономик кеүәтен артабан күтәреүҙе тәьмин итеү, халыҡ хужалығының һәм культураның яңы сәскә атыуына өлгәшеү ынтылышы менән тулы булған килеш бара.

2. Тыныслыкты яҡлаусы көүәтле тауыш

Күптән түгел тыныслыкты яҡлаусыларҙың Мәскәүҙә Икенсе Бөтә Союз конференцияһы тамамланды. Совет халкы уның эшен ҙур иғтибар менән күҙәтте. Тыныслыкты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына Совет делегаттарына конференция тарафынан бирелгән наказды хеҙмәтсәндәр ҙур тәнәғәтләнеү менән каршыланылар.

Эшселәр һәм колхозсылар, инженерҙар һәм укытыусылар, яҙыусылар һәм фән деятелдәре—төрлө йәштәге һәм профессиялағы кешеләр империалистик яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы язалауҙы талап итеп, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн артабанғы көрәштең юлдары тураһындағы мәсьәләне кайнар тикшерәләр.

— Үҙ көстәренә һәм көүәтенә ышанған совет кешеләре тыныслыҡ эшен фиҙакәр хеҙмәт менән нығыталар, бөйөк сталинсә бурыстарҙы тормошка ашырыу өсөн ныкышмалы көрәшәләр, — тине конференция делегаты, күренекле стахановсы иптәш Дубинин Ленинградтағы «Красный выборжец» заводы коллективының йыйылышында.

Эшселәр, инженерҙар һәм хеҙмәткәрҙәр — йыйылышта катнашыусылар конференция эшен бер тауыштан хупланылар. Тыныслыҡ байрағын бөйөк йөрөтөүсе, бөтә прогрессив кешелек донъяһының гениаль юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы иптәш Сталин тураһында улар мөхәббәт менән һөйләнеләр.

Бөтә донъяла тыныслыкка берҙәм ынтылыу, коммунистик төҙөлөш эшенә артабан да бөтә көстө бирергә берҙәм әҙер булыу бөтә совет кешеләренең телмәрҙәрендә һәм эштәрендә күренә.

Калинин калаһындағы вагондар төҙөү заводында күптәнгә производственник иптәш Модестовты яҡшы беләләр. Тимерлек-пресс цехы коллективының йыйылышына килеп, ул һүҙ һорап алды:

—Совет халкы — иң тыныслыҡ һөйөүсе халыҡ ул, — тине Модестов, — хәҙер беҙҙең менән бергә бөтә илдәрҙең ябай кешеләре тыныслыҡ өсөн көрәш алып баралар. Хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталин тарафынан етәкселек ителгән тыныслыҡ лагере һуғыш лагеренан көслөрәк!

Алыҫтағы Кабарды ауылы Лячинко халкының тауышы Ленинград һәм Калинин эшселәренең тауышы менән кушыла. Тыныслыкты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы делегаты—ауыл хужалығы артеле председателе иптәш Хатажеевтың телмәрен тыңлап, колхозсылар конференция эшен тикшереүҙә актив катнаштылар.

— Конференция делегаттары беҙҙең уйҙарыбыҙҙы һәм теләктәребеҙҙе белдерҙеләр, — тине колхозсы Кануков.

Иптәш Кануков һуғыштан һуңғы йылдарҙа артель хужалығының сәскә атыуы тураһында, баҫыуҙарҙың бай урожай биреүҙәре һәм Тыуған ил хөрмәтенә стахановсы хеҙмәт тураһында һөйләне.

Мәскәүлеләр һәм ленинградлылар, Донбасс горняктәре һәм Киев ғалимдәре, Урал металлургтары һәм Иваново туҡыусылары — йыйылыштарҙа катнашыусы бөтә кешеләр Кореяла агрессия башлаған Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусылары тураһында нәфрәтләнеп һөйләнеләр, тыныслыҡ эшен кырка талап итеүсе бөтә илдәрҙәге миллионлаған ябай кешеләрҙең тауыштарына үҙ тауыштарын кушттылар.

Совет кешеләре бөтә донъялағы тыныслыктың ышаныслы терәге — Совет Тыуған иленең көүәтен стахановсы хеҙмәт менән тағы ла юғарыраҡ күтәрергә ынтылып тырышалар, эшләйҙәр, ижад итәләр.

Беҙҙең халкыбыҙҙың бөтә уйҙары, бөтә тырышлыктары тыныс ижади хеҙмәткә йүнәлдерелгәндәр. Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә бөтә халыҡ ярышына көн һайын промышленность һәм ауыл хужалығы эшсәндәренең әлеген-әле күберәк һаны кушыла бара.

Коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренең почетлы заказдарын үтәүҙә завод работниктәре үҙҙәре өсөн махсус хөрмәт итеп иҫәпләйҙәр. Ново-Тагиль металлургтары был көндәрҙә Волгалағы сталинсә яңы төҙөлөштәр өсөн прокат бирәләр. Тула эшселәре «Куйбышевгидрострой» өсөн казандар әҙерләйҙәр. Ленинград электриктәре буласаҡ электр станциялары өсөн электр аппараттары эшләйҙәр.

Һәр бер совет патриоты коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә, тыныслыҡ эшенә үҙенең вкладын индерергә теләй.

Тыныслыҡ эшен кырка яҡлауы, ер шарының бөтә урындарында ла тыныслыҡ өсөн көрәшселәр менән үҙенең солидарлығын белдереүсе совет халкының көүәте тауышы бөтә һәм бөтә төр һуғыш тоҡандырыусыларға асыулы иҫкәртеү булып яңғырай!

Н. Максимов.

БӨЙӨК ЮЛБАШСЫ ӨЙРӘТЕҮЕ ЯКТЫЛЫҒЫНДА

Бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ И. В. Сталиндең «Тел ғилемендә марксизм турыһында», «Тел ғилеменең ҡайһы бер мәсьәләләренә ҡарата» һәм «Иптәштәргә яуаптар» тигән гениаль хеҙмәттәре [illegible] тел турыһында марксистик фәнгә [illegible] булып торалар.

Иптәш Сталиндың был гениаль хеҙмәттәре беҙгә совет телселәре, ғалимдары, тел ғилеме һәм тура телдәр грамматикаһын уҡытыусылар өсөн бөйөк программа, теп [illegible] материал булып тора.

Башҡорт дәүләт педагогия институтының профессорҙары һәм преподавателдәре тел ғилеме өлкәһендә бөйөк юлбашсының [illegible] марксистик өйрәтеүҙәрен [illegible]. Яңы уҡыу йылы башланыу менән институттың башҡорт һәм рус теле кафедралары иптәш Сталиндың гениаль хеҙмәттәре [illegible] һәм СССР Фәндәр Академияһының [illegible] тел ғилеме фәненә [illegible] программаларын, уҡыу һәм [illegible] планлаштырыу [illegible] үҙгәртеп, яңынан төҙөп сыҡты.

Уҡыу йылының тәүге көндәренән үк институттың бөтә ялты факультеттарында ла иптәш Сталиндың гениаль хеҙмәттәре [illegible], башҡорт һәм рус телдәре кафедралары етәкселегендә, докладтар һәм беседалар уҙғарылды.

Институттың партия ойошмаһы һәм [illegible] советы беренсе курс студенттарының марксизм-ленинизм нигеҙҙәре һәм тел ғилеме буйынса булған дөйөм әҙерлектәрен [illegible] беседалар уҙғарҙылар.

[illegible]

Институтта бер нисә йылдан бирле студенттарҙың фәнни обществолары [illegible]. Институттың башҡорт һәм рус телдәре кафедралары [illegible] диалектология түңәрәктәре бар. Был түңәрәктәр Башҡортостан территорияһындағы [illegible] диалекттәре һәм [illegible] фактик материал [illegible]. Бөйөк юлбашсының тел ғилеме буйынса гениаль хеҙмәттәре [illegible] диалектология түңәрәктәре [illegible] эштәрен тағы ла көсәйтеп ебәрҙеләр. Был түңәрәктәр, СССР Фәндәр Академияһының ҡушыуы буйынса, диалектологик атлас төҙөргә материалдар йыйнайҙар. Диалектологик атлас рус һәм башҡорт телдәренең һүҙлек составын, фондын һәм грамматик [illegible] ентекле [illegible] тикшерергә һәм [illegible] совет тел ғилемен [illegible] шартлы [illegible].

Институтта тел ғилеме буйынса уҡытылған лекцияларға ҙур [illegible] Юлбашсыбыҙ өйрәтеүе буйынса тел ғилеме лекцияларында теп иғтибар башҡорт, рус һәм башҡа телдәрҙең грамматик төҙөлөшөнә, тел һүҙлек составына һәм фондына бирелә. Марр һәм уның «шәкерттәре» [illegible] «тел турыһында яңы өйрәтеүе» буйынса һәр тел грамматикаһының лексикаһы, фонетикаһы һәм морфологияһы [illegible] иғтибар итмәй [illegible].

Иптәш Сталин һәр тел грамматикаһын уның бөтә [illegible] менән ентекләп [illegible] марксизм-ленинизм [illegible] совет ғалимдарына [illegible] бурыс итеп ҡуйҙы. [illegible] грамматикаһын [illegible]. Тел ғилеме һәм башҡорт, татар, рус, немец, инглиз телдәре дәрестәрендә институттың профессорҙары һәм преподавателдәре һәр бер телдең лексикаһын, фонетикаһын, морфологияһын һәм һүҙлек составын студенттарға яҡшылап өйрәтәләр, бер телдең грамматик төҙөлөшөн икенсе тел төҙөлөшө менән сағыштыралар; телдәрҙең үҫеш законларын практик материал, миҫалдар менән күрһәтәләр.

Хәҙер бөтә совет халҡы урынына Совет[illegible]. Педагогия институтындағы белгестәр студенттар Өфө [illegible] эштәр алып баралар. Агитатор булып эшләгән студенттар, аспиранттар һәм преподавателдәр [illegible] араһында [illegible] һәм [illegible], И. В. Сталиндең тел ғилеме фәненә [illegible] гениаль хеҙмәттәре турыһында беседалар уҙғаралар.

Башҡортостанға юғары белемле уҡытыусылар, әҙерләүселәр һәм телселәр әҙерләүсе Башҡорт педагогия институтының профессорҙары, преподавателдәре, бигерәк тә аспиранттары алдында бөйөк изге бурыстар тора. Бигерәк тә башҡорт һәм рус теле кафедралары алдында бик ҙур эштәр, ғилми мәсьәләләр тора. Беҙ, аспиранттар, бөйөк юлбашсының өйрәтеүе буйынса башҡорт һәм рус телдәренең грамматик төҙөлөшөн, һүҙлек составын, фондын ентекләп тикшерергә һәм совет тел ғилемен марксизм-ленинизм яҡтылығында үҫтерергә тейешбеҙ.

Ғәли Сәйетбатталов,
Башҡорт педагогия институты аспиранты.

F. Ғәлиев

ВОЛГАҒА ДАН!

I.

Иң башыма һалдат йөгө һалып
Уттар аша үтеп барышлай,
Волга,
Волга, Тыуған әсәкәйем,
Ярҙарыңа килдем алыҫтан!

Мин Горькийҙа булдым. Унда ергә
Үләмәҫ эҙең һалған быуаттар.
Ана крепость. Ватаныбыҙҙың данлы
Ғүмер юлын һөйләй шул таштар.

Автозавод,
Гүзәл Ока күпере —
Һәйкәлдәре бөйөк замандың...
Мин бөтәһен, бөтәһен дә яҡлап
Һалдат булып сафта барамын.

Баҫып торам оло бер ҡаяла
Аҫта Волга, йырлай тулҡындар,
Ә эргәмдә ҡартлас ҙәү тирәктәр,
Аҡ ком таштар, тәрән упҡындар.

Бәлки ошондайыр киң Волганың
Ярҙарына ҡарап һоҡланып,
Ҡыйыу Алешаның ялан аяҡ
Тормош эҙләп киткән һуҡмағы.

Аҡ күбәктәр ҡомға ярылып ҡала
Шат тулҡындар алҡа һөйләшеп;
Мин Алеша баҫҡан һуҡмаҡтарҙа
Торҙом Горький менән кәңәшеп.

Йөрәгемә нәфрәт көсө бирҙе
Ҙур аҡылы бөйөк кешенең.
Шул көс менән һаныҙ юлдар үтеп
Дошмандарҙан алдым үсемде.

Волга,
Волга, яҡты йөҙөңә ҡарап,
Мин ант бирҙем Ватан алдында;
Тулҡындарың мине оло юлға
Еңеү теләп оҙатып ҡалдылар.

Гүйә беҙҙең сафтар менән бергә
Ағып барҙың еңеү уйҙарҙа,
Тик һин генә кеслә таша алдың
Именлектең яҙы тыуғанда.

II.

Беҙҙең тормош еңеү тулы булып,
Тәрән булып аға һыуҙарың.
Волга,
Волга, Тыуған әсәкәйем,
Һиңә оса, бөгөн, уйҙарым.

Мин Өфөмдә һине хәтерләйем,
Сыҡмай иҫтән үткән юлдарым
Хистәремде илтә ярҙарыңа
Ағиҙелдең ап-аҡ һыуҙары.

Волга-әсәй, һин бөгөн дә ерҙә
Именлектең һынмаҫ ҡалҡаны.
Шуға донъя күрә ала һиндә
Яңы гиганттарҙың ҡалҡҡанын!

Ҙур еңеүҙәр цитадель булып,
Сталинград тора ярыңда.
Именлек һәм тормош дарьяһы һин
Донъя кешеләре аңында.

Һәм, заманға бөйөк һәйкәл булып,
Ҡояш булып ҡалҡыр ГЭС-тәрең.
Әйтер улар ерҙә именлектең
Күпме, нисек ҡиммәт икәнен!

Беҙҙең тормош еңеү тулы булып,
Тәрән булып аға һыуҙарың.
Волга,
Волга, тыуған әсәкәйем,
Һиңә оса минең уйҙарым.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Насар сифатлы кирбес һаталар"

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 168-се номерендә ошондай баш менән редакцияға килгән хат баҫылып сыҡҡайны. Был мәсьәлә буйынса Өфө Горпромторг директоры иптәш Закиров редакцияға түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Газетала баҫылған хәбәр урынында тикшерелде һәм иптәш Сурков директор булып эшләгән кирбес һатыу магазинының потребителдәргә насар сифатлы кирбес һатыу фактылары тулыһынса дөрөҫләнде.

Хеҙмәтсәндәрҙең талаптарын тулыһынса ҡәнәғәтләндереү маҡсатында Өфө ҡалаһының Первомайский майҙанында төҙөлөш материалдары (кирбес, әһәҡ, цемент, алебастр) һатыу өсөн Горпромторг тарафынан махсус магазин асыла.

Магазин директоры иптәш Сурковҡа киләсәктә үҙ эшендә конкрет етәкселекте көсәйтергә һәм газетала күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрергә ҡушылды.

Профсоюз тормошо

СИФАТ ӨСӨН КӨРӘШ—ПРОФСОЮЗ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ МӨҺИМ ЭШЕ

Өфө ҡалаһының 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы үткән йылды беренсе сортлы продукцияны бары 70—80 процент кенә бирҙе, унда тегеүгә алмаҫлыҡ брак һәм яңынан эшләнелгән продукция ла күп кенә булған ине. Быйыл фабрика беренсе сортлы продукция һанын 91 процентҡа еткерҙе, брак бирҙеү бөтөнләй бөтөрелде.

Был ыңғай һөҙөмтәләргә өлгәшеүҙә фабриканың профсоюз комитетының роле ҙур булды. Ул коллективта планды арттырып үтәү өсөн социалистик ярыш ойоштороу менән генә сикләнмәй, ә эшсе сығарған продукцияның сифатын яҡшыртыу өсөн булған социалистик ярыш менән дә ныҡлап етәкселек итә. Фабком Александр Чуткинаның эш методын фабрикала киң таратыуҙы үҙенең төп бурысы итеп ҡуйҙы. Отличный сифат бригадалары эшенең һөҙөмтәләрен фабком үҙенең ултырыштарында системалы рәүештә тикшерә. Уларға ярҙам ойоштора. Фабрикала отличный сифат өсөн 90 бригада ярыша. Ай һайын бригадалар ярышына йомғаҡ яһала, уңышҡа өлгәшә алған бригадаларға отличный сифат бригадаһы исеме бирелә. Бындай алдынғы бригадаларҙың һаны айҙан-айға арта бара. Июль айында 67 бригада браҡһыҙ эшләп, планын арттырып үтәне. Шулар араһынан 20 бригадаға отличный сифат бригадаһы исеме бирелде. Август айында иһә уларҙың һаны 72-гә етте һәм ағуларҙың 27-һенә отличный сифат бригадаһы исеме бирелде. Сентябрь айында бындай бригадалар һаны тағы ла артты.

Шуны ла әйтергә кәрәк, фабком отличный сифат бригадаларын формаль рәүештә генә ойоштормай, киреһенсә, был исемде алыу өсөн ҡарыуҙа бер генә шартты булһа ла үтәмәгән бригадаға отличный сифат бригадаһы исеме бирелмәй.

Фабком отличный сифат бригадаларының эш методтарын башҡаларға таратыуҙы ойоштороған. Алдынғы бригадалар социалистик ярыш таҡталарында, стена газеталарында күрһәтеләләр, уларҙың методтары цехтарҙа була торған производство кәңәшмәләрендә, дөйөм йыйылыштарҙа эшселәргә еткерелә. Һәм бындай бригадаға «отличный сифат бригадаһы» тип яҙылған бәләкәй флаг бирелә.

Был маҡтаулы исемде алыусы Бахтиярова бригадаһы үҙенең айлыҡ планын үткән айҙа 156 процентҡа, Афанасьева бригадаһы 154, Мөхәмәтьянова бригадаһы 148 процентҡа үтәнеләр. Улар бөтөнләй браҡһыҙ эшләйҙәр һәм 100 процентҡа менән беренсе сортлы продукция ғына бирәләр. Адыгина, Соловникова, Поталенко иптәштәрҙең бригадалары ла күренекле уңыштарға өлгәшәләр.

Продукция сифатын яҡшыртыуҙа фабрикала сифат буйынса общественный контролерҙар ҙур роль уйнайҙар. Бындай контролерҙар һәр бер бригадала булдырылған. Был контролерҙар һәр бер операцияла булған бракты ваҡытында тоталар. Шуға күрә лә хәҙер үткән йылдар менән сағыштырғанда яңынан тегелгән йәки төҙәтелеп тегелгән кейемдәрҙең һаны бер нисә тапҡырға кәмеде. Фабрикала шул арҡала бер нисә йөҙ мең һум экономия алыуға өлгәште.

Яҡшы эшләгән общественный контролерҙарҙан Лыпева иптәште алырға мөмкин. Ул үҙенең бригадаһында бер генә ла брак ебәрмәй, етешһеҙлекте ваҡытында күрә. Бракты кире ҡайтара һәм шунда уҡ төҙәтеп эшләттерә. Шуның һөҙөмтәһендә иптәш Лыпева общественный контролер булған Галина Поталенко бригадаһы бер нисә айҙар буйына инде отличный сифат бригадаһы исемен алып килә.

Иптәш Мөхәмәтьянова етәкселек иткән бригаданың общественный контролеры иптәш Шакирова ла яҡшы эшләй. Ул бригада члендарының эштәрен генә түгел, ә бригадаға башҡа участканан килгән әйберҙәрҙе лә тикшереп бара, брак менән тегелгәндәрҙе кире ҡайтара. Шакирова үҙе лә тырышып, намыҫ менән эшләй һәм һәр сменала бер ярым—ике норма бирә. Ул үҙенең иҙәл эше менән башҡаларға өлгө күрһәтә.

Сифат буйынса общественный контролерҙар фабрикала ҙур роль уйнайҙар һәм сифат өсөн көрәштә партия, профсоюз ойошмаларының ныҡлы терәге булып торалар. Фабком был контролерҙарҙы булдырыуҙа, билдәле, ҙур инициатива күрһәткән. Ләкин шуны әйтергә кәрәк, фабком контролерҙар менән ныҡлы эш алып бармай, уларҙың авторитетын күтәреү өсөн көрәшмәй. Ҡайһы бер бригадаларҙа контролерҙар формаль рәүештә генә һайланалар, уларға практик ярҙам күрһәтелмәй. Контролерҙарҙың эштәре иҫәпләнмәй. Ә яҡшы эшләгән контролерҙарҙы ай һайын социалистик ярыш йомғаҡтарын үтәүгә йомғаҡ яһағанда күрһәтергә, уларҙың эшенә лә йомғаҡ яһарға кәрәк ине.

Сифат буйынса общественный контролерҙарҙың производствола ролдәре бик ҙур. 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы профсоюз комитетының был контролерҙарҙы булдырыу, улар менән эш итеү тәжрибәһен башҡа профсоюз комитеттарына ла күсерергә кәрәк.

З. Аликов.

ТӨНКИТ ҺӘМ БИБЛИОГРАФИЯ

Башҡорт теле грамматикаһы

(Авторы доцент Ә. Мансуров)

Совет тел ғилемендә Сталин идеяһының сәскә атыуы өсөн көрәшеү совет мәктәбендә тел уҡытыусыларҙың төп бурысы булып тора. Тел уҡытыусылары Сталин идеяһының сәскә атыуы өсөн иң тиҙләм активерәк көрәшһәләр, Марр һәм уның «шәкерттәре» тарафынан марксистик тел ғилеме аҫтында совет мәктәптәренә индерелгән буржуаз идеологик характерҙағы етешһеҙлектәр шул тиклем тиҙерәк мәктәптәрҙән ҡыуыласаҡ.

Мансуров иптәштең дәреслеге «Башҡорт теле грамматикаһы» исеме менән үткән йыл уныңсы тапҡыр баҫылды.

Дәреслектең һәр яңы баҫмаһы иҫке баҫманың, әлбиттә, копияһы түгел, үҙгәрештәр бар. Ләкин был үҙгәрештәр шул уҡ һөйләмде башҡа төрләрәк әйтеүҙән генә тора. Мәҫәлән, һөйләм турыһында беренсе баҫмаһында: «Бер бөтөн уй аңлатҡан һүҙ йәки үҙ-ара бәйләнгән һүҙҙәр төркөмө һөйләм тип атала».

Дүртенсе баҫмаһында: «Бер бөтөн уй аңлатҡан һүҙ йәки һүҙҙәр төркөмө һөйләм тип атала».

Яңынан эшләнгән бишенсе баҫмаһында: «Бер бөтөн уй аңлатҡан һүҙҙәр төркөмө йәки айырым һүҙ һөйләм тип атала», ти. Ҡылымдарҙан үткән заман сифат ҡылымдың бирелешен тикшереп ҡарағанда ла шул уҡ хәл күренә. Беренсе баҫмала: «Үткән заман сифат ҡылымдар нигеҙ ҡылымға ған-ҡан кән-гән ялғауҙары ҡушылып яһала (әйткән һүҙ — атҡан уҡ).

Дүртенсе баҫмала: «Үткән заман сифат ҡылымдар һаңғырау өнгә бөткән һүҙҙәргә ҡан-кән, яңғырау өнгә бөткән һүҙҙәргә ған-гән ялғауҙары ҡушылып яһала (ҡайт—ҡайтҡан, әйт—әйткән, ал—алған). Яңынан эшләнгән бишенсе баҫмаһында: «Үткән заман сифат ҡылымдар һаңғырау өнгә бөткән һүҙҙәргә ҡан-кән, яңғырау өнгә бөткән һүҙҙәргә ған-гән ялғауҙары ҡушылып яһала (ҡайт—ҡайтҡан, ал—алған, бел—белгән).

Күрәһегеҙ, дәреслектең беренсе һәм бишенсе баҫмаларынан алынған тел ҡағиҙәләре бер-береһе икенсеһенән бик аҙ айырылалар. Ҡалған ҡағиҙәләрҙең бирелеше лә шул уҡ рәүештә.

Шуның менән бергә дәреслектең беренсе баҫмаһында һаналған етешһеҙлектәрҙең күбеһе дүртенсе һәм бишенсе баҫмаларында ла һаман ҡабатланалар. Шуға ҡарамаҫтан, дәреслектең күләме һәр баҫмала ҙурайғандан-ҙурая бара. Ләкин был ҙурайтыу тел ҡағиҙәләрен, тел терминдарын яҡшыртыу, уларға тулыраҡ аңлатма биреү иҫәбенә түгел, бәлки күнегеүҙәр өсөн күсереп йәбештерелгән тексттарҙың артыҡ күбәйеп китеүҙәре иҫәбенә генә була.

Шулай дәреслек һәр баҫмаһында ҙурая торғас, һуңғы уныңсы баҫмаһы 15, 25 табаҡҡа еткерелә. Дәреслектең был баҫмаһында булған етешһеҙлектәрҙең күбеһе бөтөрелә, төҙәтелә, сифат яғынан күп юғары тора. Дәреслектәге теге йәки был етешһеҙлектәрҙе төҙәткәндә бигерәк тә авторҙың татар теле дәреслегенә әйәргәнлеге асыҡ күҙгә ташлана. Мәҫәлән, күсемле һәм күсемһеҙ ҡылымдар, ҡабатлаулы ҡылымдар, ҡылымдарҙың төрлө функцияларҙа килеүҙәре һәм башҡа шундай грамматик яңылыҡтарҙы иптәш Мансуров татар теле дәреслегендә баҫылып сыҡҡандан һуң ғына «Башҡорт теле грамматикаһы» дәреслегенә индерә бара, дәреслекте төҙәтә, яңылыҡтар өҫтәй. Шуға ҡарамаҫтан, дәреслектең был уныңсы баҫмаһында ла ҙур ғына етешһеҙлектәр ебәрелгән. Иптәш Мансуров, фонетика бүлегендә ауаҙҙарҙы биргәндә, уларҙың социаль мәғәнәгә эйә булған фонема булыуҙарын асырға, уҡыусыларға шуны аңлатырға теләмәй, бәлки ауаҙҙар һүҙ яһауға ярҙамсы материал итеп кенә бирелә.

Иптәш Сталин «Тел ғилемендә марксизм турыһында» тигән мәҡәләһендә: «Грамматика (морфология, синтаксис) һүҙҙәрҙең үҙгәреүе, һөйләмдә һүҙҙәрҙең бәйләнеше турыһындағы ҡағиҙәләр йыйынтығы булып тора» ти. Ләкин ни өсөндөр «Башҡорт теле грамматикаһында» һүҙ тип нәмәгә әйтелгәненә яуап табып булманы. Дәреслек баштан аҙағына тиклем һүҙ турыһында, һүҙ составы, һүҙ төркөмдәре... һүҙ тип нәмәгә әйтелә, автор быға яуап бирмәй.

Һөйләмдең әйәрсен киҫәктәренән тултырыусының үк дүрт һорауын һанай ҙа, шуға миҫал итеп Ғ. Туҡайҙың дүрт юллыҡ шиғырын миҫалға күрһәтеү менән ҡәнәғәтләнә. Халдең алты һорауының өсөһөнә миҫал күрһәтелә. Аңлатыу, һөйләмдәрҙе анализлау юлы менән һәр бер һорауға айырым миҫалдар бирелергә тейеш ине (12-се бит).

Яҙғанда һүҙ юлға һыймағанда тулы ижек кенә яңы юлға күсерелә, тип аңлатыу бирелеп китә. Дәреслектә бер аҙ миҫалдар бирелһә, уның төрҙәре менән таныштырғанда, уҡыусылар өсөн аңлайышлыраҡ булған булыр ине. Уҡыусыларҙың яңы ғына дүртенсе кластан күскән балалар булыуын, уларҙың методик яҡтан ойошторолған материалды ғына үҙләштереүҙәрен бер ваҡытта ла онотторға ярамай.

Башҡорт теленең иң ҙур үҙенсәлектәренән береһе булған ялғаулыҡ тәбиғәтенә етерлек тиклем иғтибар бирелмәй. Автор башҡорт телендәге ялғауҙарҙы икегә бүлеү менән ҡәнәғәтләнә. (42-се бит). Башҡорт теленең үҙенсәлектәренән береһе яңы мәғәнә аңлатҡан һүҙҙәрҙең ялғауҙар ярҙамында яһалыуы һәм һөйләмдәге һүҙҙәрҙең мәғәнә яғынан бәйләнештәре лә шул уҡ ялғауҙар ярҙамында бирелеүендә. Минеңсә, башҡорт телендәге ялғауҙарҙың функциялары бик төрлө. Ҡайһы бер ялғауҙар яңы мәғәнәле һүҙҙәр яһайҙар [illegible]. Ҡайһы бе[illegible]

[illegible]ла: Фатима китабы, Зайнәп дәфтәре, колхоз баҡсаһы (Фатиманың китабы, Зайнәптең дәфтәре, колхоздың баҡсаһы...).

Автор эйәлек килеш ялғауының төшөп ҡалыуына ҡарата түбәндәге ҡағиҙәне бирә. «Эйәлек килештәге исем үҙе бәйләнеп килгән эйәлек ялғаулы һүҙ менән бергә бер предметтең исеме булғанда йәки шул исемдәге нәмәнең төрөн белдереп килгәндә, килеш ялғауҙары төшөп ҡала. Былай аңлатыу дөрөҫ түгел, икенсенән, аңлайышһыҙ. Шуның өсөн быны түбәндәгесәрәк төҙәтергә кәрәк. Эйәлек ялғаулы һүҙ мәғәнә яғынан үҙе менән йәнәшә килгән исемде аныҡлап (аныҡлаусы) килһә, һүҙ конкрет предмет турыһында бармағанда, эйәлек килеш ялғауы күп ваҡыт төшөп ҡалыусан була. Мәҫәлән: колхоз баҡсаһы ҙур булырға тейеш (һүҙ дөйөм колхоз баҡсаһы турыһында бара). Колхоздың баҡсаһы ҙур (билдәле бер колхоз баҡсаһы).

Алмаш турыһында (127-се бит). Алмаштар рәүештә, исем, сифат, һан һәм башҡа һүҙ төркөмдәре урынында йөрөйҙәр. Автор алмаштың ҡағиҙәһен бирә лә, ике миҫал күрһәтеү менән ҡәнәғәтләнә. Уҡыусылар был ике миҫалдан бер нәмә лә аңлай алмайҙар. Алмаштың исемде, сифатты, һанды, рәүеште алыштырыуына миҫалдар күрһәтергә кәрәк ине.

Иптәш Мансуров грамматикаһына тиклем баҫылған башҡорт теле грамматика китаптары бөтәһе лә буржуаз идеологик етешһеҙлектәр менән төҙәлгән китаптар ине. Был китаптар Мансуров өсөн, әлбиттә, әҙәби мираҫ була алманылар. Шулай булһа ла, идеологик етешһеҙлектәр менән яҙылған грамматика китаптарының йоғонтоһо авторҙа бик ҙур булғанлығы һиҙелә. Дәреслектең иҫке баҫмаларында ғына түгел, бәлки был уныңсы баҫмаһында ла был етешһеҙлектәрҙең ҡабатланғаны күренә.

Иптәш Сталин «Тел ғилемендә марксизм турыһында» тигән мәҡәләһендә: «Семантика (семасиология) тел ғилеменең мөһим бүлектәренән береһе. Һүҙҙең һәм әйтелештәрҙең мәғәнә яғы телде өйрәнеү эшендә сериоз әһәмиәткә эйә булып тора. Шуға күрә семантикаға (семасиологияға) тел ғилемендә тейешле урын бирелергә тейеш, — ти. Ләкин автор иптәш Мансуровтың ҡайһы бер тел ҡағиҙәләрен биргәндә мәғәнә яғына иғтибар итмәгәне күренә. Мәҫәлән: хәҙерге заман сифат ҡылым бирелеше (164-се бит). Өндәрҙең сиратлашыуы (47-се бит). Ҡылым ялғауҙарының төшөп ҡалыуы (71-се бит) һәм башҡалар.

Автор бер [illegible]

[illegible]теүҙәр бирелә (225—235, 93—99-сы биттәр). Шуның менән бергә бик уңышһыҙ алынған күнегеүҙәр ҙә бар. Мәҫәлән, 20-се күнегеүҙә дүртенсе һөйләм дүрт юл ярым, 33 һүҙҙән тора (12-се бит). Дәреслектә бындай оҙон һөйләмле ауыр тексттар бик күп (50, 55, 56, 94-се биттәр). 12—13 йәшлек балалар бындай оҙон һөйләмдәрҙе, әлбиттә, анализ яһай алмаясаҡтар.

Автор күнегеүҙәр менән артыҡ мауығып киткән. Һөйләмдең әйәрсен киҫәктәренән тултырыусыларҙы табыу өсөн генә дүрт күнегеү бирә. (20, 21, 22, 23). Был күнегеүҙәрҙең уҡыусылар өсөн файҙалы алым менән бирелгәне фәҡәт икеһе генә (22—23). Ҡалған икеһе уҡыусыларға бер ни ҙә бирә алмай.

Дәреслектең артыҡ ҙурайып китеүенә тағы ла бер сәбәп бар. Ҡайһы бер грамматик материалдар ҡабатланалар. Мәҫәлән: ҡушма һүҙҙәр һәм уларҙың яҙылыштары (49-сы бит). Шул уҡ тема 89 биттә ҡушма исем аҫтында бирелә. Был бер үк тема ике урында бөтәһе һигеҙ бит урынды алған. Һүҙ составы буйынса ҡушма һүҙҙәрҙе бик ҡыҫҡа итеп, һанап китеү рәүешендә бирһәк, етер ине.

Быйыл ошо уҡ «Башҡорт теле грамматикаһы» дәреслегенә өҫтәмә материал рәүешендә орфографик һәм морфологик күнегеүҙәр өсөн 8 табаҡлы китап баҫылып сыҡты. Был тиклем ҙур материалды бер уҡытыусы ла уҡыу йылына һыйҙыра алмаясаҡ. Шуның өсөн дәреслекте нормаль дәреслек хәленә килтереү өсөн бик күп күнегеүҙәрҙе ҡыҫҡартырға, ҡайһы берҙәрен бөтөнләй төшөрөп ҡалдырырға һәм үрҙә һаналған етешһеҙлектәрҙе төҙәтергә кәрәк.

Ғ. Китабев.

Өфө ҡалаһы 47-се ете йыллыҡ мәктәптә туған тел уҡытыусыһы.

Пленум ҡарарҙарын үтәү өсөн

Һуңғы көндәрҙә 9-сы номерлы башҡорт урта мәктәбендә ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленум ҡарарҙарын өйрәнеүгә арналған асыҡ комсомол йыйылышы булып үтте. Йыйылышта 300-гә яҡын кеше ҡатнашты. Унда «ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленум ҡарарҙары һәм мәктәптә культура-массовый эштең торошо» турыһында доклад яһалды.

Яңы уҡыу йылында мәктәптә был эш бөтөнләй һүнеп ҡалған. Яңы һайланған комсомол комитеты быны йәнләндереү буйынса бер төрлө лә сара күрмәгән. Мәктәп комсомол ойошмаһында ҙур етешһеҙлектәр итеп, ошо көнгә тиклем иркле ойошмаларҙың ойошторолмауын әйтергә кәрәк. Шул арҡала комсомолецтар һәм уҡыусылар араһында физкультура һәм спорт эштәре насар тора. Физкультура һәм спортта бары тик бер нисә уҡыусы ғына ҡатнаша, ә ҡалған масса был эштән бөтөнләй ситтә.

Сығыш яһаусыларҙың күбеһе иң әлек айырым уҡыусыларҙың өлгәшеүҙәре турыһында һөйләнеләр һәм, ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленумына яуап итеп, тик «яҡшы» һәм «отлично» билдәләренә генә уҡырға һүҙ бирҙеләр.

Йыйылыш мәктәптә культура-массовый эште ҡабаттан йәнләндереп ебәреү өсөн конкрет ҡарар ҡабул итте.

Йыйылыш һуңында уҡыусыларға «Адмирал Нахимов» тигән кинофильм күрһәтелде.

Н. Запипов.

Черниковск ҡалаһы.
Һүрәттә: Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре өсөн төҙөлгән 38 квартиралы йорт.
Л. Якубов фотоһы.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 26 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 26 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең иртәнге ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөреү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияны» тикшереү дауам итте.

Комитеттең иртәнге ултырышында беренсе булып сығыш яһаған Англия вәкиле Янгер декларацияға ҡаршы сығып, совет тәҡдимдәренә ...

Декларацияның ... резолюция проектына ҡаршы килеп, Англия вәкиле атом ҡоралын тыйыу тураһында ...

Янгер, «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөреү һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияға» Англия делегацияһы ҡаршы тауыш бирәсәк, тип белдерә.

Яңы Зеландия вәкиле Беренсен сығыш яһаны. Ул, бындай резолюцияны ҡабул итеү «ҡурҡыныслы булыр ине», тип белдерә. Политик комитет СССР делегацияһының резолюцияһының проекты менән эште «тиҙерәк бөтөрергә» саҡырҙы. Беренсен, Советтар Союзы делегацияһы резолюцияһының проекты ...

Унан һуң оратор Шевилл вәкиле ...

Сирия вәкиле Эль-Хури ...

Комитет бөгөнгө көндәгә ултырышта ораторҙарҙы яҙылыу тукталмасҡа ҡарар итте.

Политик комитеттең 26 октябрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 26 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең көндөҙгө ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөреү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияны» тикшереү дауам итте.

АҠШ делегаты Остин беренсе булып сығыш яһаны. ...

... Көнбайыш Европа ... баталы.

АҠШ вәкиле Воззванниеңең атом ҡоралын беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе, тип иғлан итергә тәҡдим итеүсе өлөшө менән айырыуса риза͡һыҙлыҡ белдереп, Стокгольм Воззваниеһе тураһында нәфрәт менән һөйләне.

Остин эште шулай итеп күрһәтергә маташты; йәнәһе Советтар Союзы атом энергияһына ысын халыҡ-ара контролде урынлаштырырға теләмәй һәм бындай контролдең хәҙерге көнгә тиклем булмауы өсөн яуаплылыҡ СССР-ға төшә. Америка делегаты атом ҡоралын тыйыу тураһында совет декларацияһының проектында булған тәҡдимгә ҡаршы килде.

Унан һуң Уругвай вәкиле Мора, Египет вәкиле Галеб, гоминдансы Цзян Тинфу һәм Франция вәкиле Шовель сығыш яһаны. Уларҙың бөтәһе лә «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөреү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияны» ...

... Америка хөкүмәтенең агрессия юлына, ҡоралланыуҙар артынан ҡотороноп ҡыуыу юлына баҫыуы менән аңлатыла, тип күрһәтте. К. В. Киселев Советтар Союзының халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именлекте яҡлауға йүнәлтелгән тыныслыҡ политикаһын бындай агрессия политикаһына ҡапма-ҡаршы ҡуйҙы. БССР вәкиле комитетте СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация проектын ҡабул итергә һәм шулай итеп йәшәп килгән халыҡ-ара ҡыйынлыҡтарҙы хәл итеү юнәлешендә ысын хәрәкәт яһарға саҡырҙы. Ул, бындай тәҡдимдәрҙе ҡабул итеп, Генеральный Ассамблея өҙәккә һуҙылған һәм ныҡлы тыныслыҡты тәьмин итеүгә миллионлаған кешеләрҙең ынтылышын сағылдырыр ине, тип күрһәтте.

Агрозоотехника курстары мөдирҙәренең семинары

Өфөлә ошо көндәрҙә колхозсыларҙың өс йыллыҡ агрозоотехника курстары мөдирҙәренең республика кәңәшмәһе булды. Унда шулай уҡ ауыл хужалығы бүлектәренең баш агрономдары, баш зоотехниктары һәм башҡа ауыл хужалығы специалистары ҡатнаштылар.

Семинарҙа ҡатнашыусылар курстарҙа уҡыуҙарҙы ойоштороу, уҡыу методикаһы мәсьәләләрен айырҙылар. Улар шулай уҡ «Үҫемлектәр тормошо тураһында повесть», «Малсылыҡ эшен механизациялаштырыу», «Ауыл хужалығы мастерҙары» исемле фәнни кинокартиналар ҡарайылар.

А. Васильченко.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитете бюроһының коммюникеһе

ПРАГА, 27 октябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитете бюроһының Прагала 25 һәм 26 октябрҙә ултырыштары булып үтте. Бюро түбәндәге коммюникены иғлан итте.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетының бюроһы 25 һәм 26 октябрҙә үҙенең ултырышында Икенсе Бөтә Донъя конгресының ... яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең әҙерлек комитете, милли комитеттар тарафынан, тыныслыҡты һаҡлау эше менән ҡыҙыҡһынған һәм беҙҙең көсөк үҙ хәҙерге ваҡытта берҙәм хәрәкәт итеү өсөн берләшеү кәрәклегенә ышанған айырым кешеләр һәм ойошмалар тарафынан тапшырылған төрлө тәҡдимдәрҙе ҡараны. Бюро был эштә бындай киң ҡатнашлыҡ итеүҙе ҡотлай.

Бюро көн тәртибе һәм конгресс эшенең барышы тураһындағы үҙенең тәҡдимдәрен тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең раҫлауына тапшырырға ҡарар итте.

Бөтә фекер ҡараштарын белдереү мөмкинлеген биреү, бөтә төр инициативаны күрһәтеү теләге менән рухланған бюро пленар ултырыштарҙағы фекер алышыуҙар махсус комиссияларҙың эштәре менән тулыландырылһын һәм байыҡтырылһын, тип тәҡдим итә.

Был комиссияларҙың эшмәкәрлеге тыныслыҡ Статутын эшләү өсөн булышлыҡ итә алған бөтә кешеләрҙең белемдәрен файҙаланырға мөмкинлек бирәсәк.

Бюро, тыныслыҡты яҡлап берләшеп киҫкен хәрәкәттәр яһауға йүнәлтелгән төрлө фекер ҡараштары был Конгреста берләшеп йәшәй алырҙар, тип тулыһынса ышанып ошо ҡарарҙы ҡабул итә.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Англия комитеты Англияла конгресты саҡырыуға ... тапшырылды.

Конгресс өсөн бөтә донъя ... Англия комитеты ... дерә.

Иң алыҫтағы илдәрҙән Англияға конгресҡа беренсе делегациялар килеп ҡыттта, бюро үҙ делегаттарын һайлаған һәм Шеффилдтаге конгресҡа үҙенең вәкилдәрен йәкмәтеүсе бөтә донъялағы миллионлаған ирҙәрҙе һәм ҡатын-ҡыҙҙы ҡотлай.

Тыныслыҡты яҡлаусылар үҙ илдәренең беренсе көндәренән үк һуғыш ҡурҡынысын күрһәтеләр һәм халыҡтарҙы һиҙгер булырға саҡырҙылар.

Хәҙерге конфликттар үҙҙәрендә һәләкәтлек ҡурҡынысын тотҡанлыҡтары фәҡәт хәҙер бер кем дә ситләп үтә алмай. Был һәләкәтлек бөтә илдәргә ҡағыласаҡ һәм бер генә халыҡты ла ситләп үтмәйәсәк.

Халыҡтар берләшкән һәм һәләкәтлекте булдырмау өсөн кәрәкле шарттарҙа һуғыштың юлын киҫергә һәм тыныслыҡты нығытырға һәләтле булған көстәрҙе бөтә донъяла үҫеп сығыусы тыныслыҡты яҡлаусылар беләләр.

Шеффилдтаге конгресс үҙе вәкил булған көстәр менән, шулай уҡ тыныслыҡты, социаль системаларҙың һәм государстволарҙың берҙәмләп йәшәүҙәрен тәьмин итеүгә бөтә донъяның тырышыуында үҙ эшенән һөҙөмтәләре менән мөһим вклад буласаҡ.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 27 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һөжүм итеүсе Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам итергәләр, тип әйтелә.

Пхеньяндан төньяҡтараҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ Халыҡ армияһының частәре дошман атакаларын кире ҡағып, оборона позицияларын үҙ ҡулдарында тоталар. Фронттың айырым участкаларында Халыҡ армияһының частәре бер нисә тапҡыр контратакаларға күсәләр, һөҙөмтәлә дошман ҙур юғалтыуҙар алған. Пленныйҙар, орудиелар һәм башҡа хәрби милек алынған. Был райондарҙа һуғыштар дауам итә.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ һәм Бутхенгтән төньяҡ-көнсығыштараҡ һөжүм итеүсе дошманға ҡаршы ныҡлы оборона һуғыштары алып баралар.

Халыҡ-ара мәсьәләләр буйынса Индия күҙәтеүсеһе Санджайя БМО-лағы хәл тураһында

ДЕЛИ, 26 октябрь. (ТАСС). «Нейшнл Геральд» газетаһы халыҡ-ара мәсьәләләр буйынса Индия күҙәтеүсеһе Санджайяның «БМО АҠШ-тың марионеткаһына әйләнде», тигән мәҡәләһен баҫып сығарған.

Санджайя үҙ баһаһының дөрөҫлөгөн раҫлаусы күп кенә миҫалдар килтерә:

«АҠШ һәм уның союзниктарының ҡоралы көстәре 38-се параллель аръяғына Кореяға баҫып инергә тейеш инеләрме, тигән мәсьәләне алайыҡ, — тип яҙа ул. — Был эш бик ҡурҡыныслы, һәм бөтә донъялағы тыныслыҡ яҙмышының уға бәйләнеүе мөмкин.

Американың хәрби властары СССР-ҙың Алыҫ Көнсығыштағы сиктәренә үҙҙәренең ҡоралы көстәрен яҡынлаштырырға һәм урынлаштырырға күптән инде ынтылалар, тип әлек үк билдәләгәйнем һәм Төньяҡ Кореяға баҫып инеү тураһында ҡабул ителгән ҡарарҙың ысын сәбәбе был ынтылыш булды ла инде».

Санджайя унан ары, кешелек донъяһының ҙур күпселеге был баҫып инеүгә ҡырҡа ҡаршы килде, тип яҙа.

«Әгәр ҙә, — тип белдерә ул, — союзниктарҙың көстәре Төньяҡ Кореяға баҫып инергә тейештәрме, тип плебисцит үткәрелһә, был тәҡдим тауыштарҙың 3:1 иҫәбе менән еңелеү кисерергә тейеш булыр ине. Ләкин американлылар тарафынан көсләп индерелгән резолюция Генеральный Ассамблеяла биш тауышҡа ҡаршы 47 тауыш менән ҡабул ителде.

Үҙен «Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы» тип атаған, ләкин халыҡтарҙың абсолют күпселегенең теләгенә ҡапма-ҡаршы килеүсе бындай ҡарарҙарҙы ҡабул иткән БМО-ла ниндәйҙер алама нәмәнең барлығы тулыһынса асыҡ. Был, бәләкәй генә мәсьәлә булһа, донъя уға иғтибар бирмәҫ ине. Ләкин Кореяға баҫып инеү тураһындағы ҡарар икенсе дәрәжәләге мәсьәлә булманы, киреһенсә, ул БМО тарафынан ҡабул ителгән иң ҡурҡыныслы ҡарар булды. Был ҡарар Генеральный Ассамблеяның, кешелек донъяһын, ихтимал, өсенсе бөтә донъя һуғышына ылыҡтырыу өсөн тауыш биреүен тулыһынса аңлап тауыш биргән кешеләр тарафынан ҡабул ителде. Был шулай уҡ ер шарындағы халыҡтың дүрттән өс өлөшөнең теләгенә ҡаршы яһалды.

Санджайя, Ҡытай Халыҡ республикаһын Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ҡабул итеү тураһындағы мәсьәлә БМО-ның АҠШ марионеткаһына әйләнеүен раҫлаусы икенсе миҫал булып тора, тип билдәләй. «Был мәсьәлә буйынса, Америка континентынан башҡа, бөтә донъя үҙенең ҙур күпселегендә яңы Ҡытайҙы БМО-ға ҡабул итеүҙе яғында тора. Халыҡ-ара закон шулай уҡ яңы Ҡытайҙы БМО-ға ҡабул итеү яғында.

Хатта АҠШ хөкүмәте лә Ҡытайҙы ҡабул итеүгә ҡаршы бер генә дәлил килтерә алманы.

Уставҡа ярашлы рәүештә ысын Ҡытай вәкиленең БМО-ла ҡатнашыуынан башҡа Именлек Советының бөтә ҡарарҙары көсһөҙ булып торалар.

Ҡушма Штаттарҙың государство департаменты һәр ваҡытта яңы Ҡытай республикаһын индереүгә ҡаршы килә.

Һәм бына Именлек Советы АҠШ теләгенә ярашлы рәүештә хәрәкәт итә һәм бөтә донъя халыҡтарының теләктәренә ҡарамаҫтан, Америка государство департаментының бойороҡтарын үтәй».

Санджайя, «быларҙың бөтәһенең сәбәбе Вашингтондың Именлек Советында, шулай уҡ ғөмүмән БМО-лағы тауыштарҙы контроллек итеүендә»... тип белдерә.

Унан ары Санджайя Тайвань тураһындағы мәсьәләгә ҡуса. «Ҡушма Штаттар Японияны еңелгәндән һуң Формозаны (Тайваньды) Ҡытай хөкүмәтенә биреү тураһындағы килешеүгә 1945 йылда ҡул ҡуйҙылар. Ләкин Чан Кай-ши Формозаға ҡасҡас, АҠШ государство департаменты Формозаны үҙ «яҡлауына» алырға ҡарар итте. Был ҡарар Ҡытайҙағы граждандар һуғышына тығылыу ғына булып тора».

Санджайя, АҠШ государство департаментының БМО-ла оятһыҙ рәүештә хужалыҡ итеүе хатта Англияның дипломатик күҙәтеүселәрендә лә ризаһыҙлыҡ һәм борсолоу тыуҙыра, тип билдәләй.

Ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлек

1. Оперативлелек кәрәк

Октябрь — ҡышҡа әҙерлектең иң һуңғы айы. Был ваҡытҡа инде предприятиеларҙа ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә бөтә әҙерлек тамамланған булырға тейеш. Алдан хәстәрлек күргән предприятиеларҙа әҙерлекте күптән үк тамамланылар. Әммә шулай ҙа, хеҙмәтсәндәрҙең тормош талаптарын ҡәнәғәтләндереүгә саҡырылған Өфө ҡалаһының коммуналь хужалығы предприятиелары уға тулыһынса әҙерҙәр, тип әйтеп булмай әле. Бында беҙ бигерәк тә ҡалалағы общественный мунсаларҙы күҙҙә тотабыҙ.

Дөрөҫ, уларҙы төҙөкләндереү, ремонтлау буйынса байтаҡ ҡына эштәр башҡарылған. Мәҫәлән, Сталин урамындағы өсөнсө номерлы мунсаның (мөдире иптәш Ҡурамшина) түбәһе буятылған, эсе ағартылған. Сепаратуҫкинк, сабыныу бүлектәре, шкафтар һәм эскәмйәләр ремонтланған. Ҡаҙаны һәм ағыу системаһы ремонтланған һәм башҡа төҙөкләндереү эштәре үткәрелгән. Ете-һигеҙ айға етерлек ағыулыҡ ҡаҙнап ҡуйылған.

Зенцов урамындағы икенсе номерлы мунсаны (мөдире иптәш Камкина) төҙөкләндереү һәм ҡышҡа әҙерләү буйынса шулай уҡ күп кенә саралар тормошҡа ашырылған. Уның түбәһе, тотошо менән тип әйтерлек, яңынан ябылған. Ҡаҙаны һәм ағыу урыны ремонтланған. Йыуыныу торған бүлмәләрҙә 168 квадрат метр самаһында яңы иҙән түшәлгән. Күп кенә ағыулыҡ ҡаҙнап ҡуйылған.

Ләкин башҡа ҡайһы бер мунсалар, атап әйткәндә, Чернышевский урамындағы үҙәк һәм Пархоменко урамындағы алтынсы номерлы мунсалар ҡышҡа тулыһынса әҙер түгелдәр. Үҙәк мунсала капиталь ремонт бик оҙаҡҡа һуҙылды. Ҡала коммуналь хужалығы бүлеге, «Горжилкоммунстрой» тресы етәкселәре һәм республиканың Коммуналь хужалыҡ министрлығы ныҡлы иғтибар биргәндә, эшсе көстәре һәм төҙөү материалдары менән ваҡытында тәьмин иткәндә, был мунсаның ҙур бинаһында йәйҙән башланған ҙур капиталь ремонт эштәре, һис һүҙһеҙ, күптән тамамланған булыр ине. Хәҙер октябрь айы тамамланды. Ә мунсала ремонт эштәре бөткәне юҡ әле.

Пархоменко урамындағы мунса, ваҡытында транспорт бирелмәү арҡаһында, сезонға етерлек күләмдә ағыулыҡ менән тәьмин ителмәгән. Мунсаны тулы әҙерлек хәленә һәм культуралы тәҫкә килтереү өсөн (ағартыу, вентиляциялар яһау, тыштыҡы ишектәрен көйләү, мебелдәр булдырыу) байтаҡ эштәр башҡараһы бар. Ултырғыстар, өҫтәлдәр, эскәмйәләр етешмәй. Шул сәбәпле, йыуынырға килгән күп кенә кешеләргә көтөп тороу залында аяҡ өҫтө баҫып торорға тура килә. Зал йыһазландырылмаған. Газета-журналдар юҡ.

Бында сабына торған бүлек берәү генә. Шуның өсөн, бүлектә аҙнаһына өс көн ҡатындар ниһә, өс көн ирҙәр инәләр. Был хәл халыҡҡа уңайһыҙлыҡтар тыуҙыра. Икенсе сабыныу бүлеген эшләргә мөмкинлектәр булыуға ҡарамаҫтан, мунсалар йыуыу тресы етәкселәре (трест управляющийы иптәш Калачов) быға иғтибар бирмәйҙәр.

Общественный мунсаларҙы ҡышҡа тулыһынса әҙерләүҙе — ремонтлау һәм ағыулыҡ ташыу эштәрен йылдам тамамлау өсөн эшлекле саралар күрергә кәрәк. Трест етәкселәре һәм коммуналь хужалыҡ бүлеге уларҙы ҡышын өҙлөкһөҙ эшләрлек хәлгә килтереү менән бергә, кәрәкле мебелдәр, инвентарҙар булдырыу, культуралы итеү — ҡыҙыл мөйөштәр булдырыу, газета-журналдар алдырыу хәстәрлеген дә күрергә тейештәр. Бында ҡала Советы исполкомының, шулай уҡ республиканың Коммуналь хужалыҡ министерствоһының мунсалар эшен яҡшыртыуға күберәк иғтибар биреүҙәре кәрәк.

Г. Әмир.

2. Эшлекле саралар талап ителә

Бынан өс ай элек Өфө тимер юл бүлексәһе етәкселәре тарафынан транспорт средстволарын һәм хужалыҡты ҡышҡы сезонға әҙерләү буйынса план төҙөлгәйне. Баш инженер иптәш Смирнов тарафынан ҡышҡа әҙерлекте үткәреү өсөн техник-ойоштороу планы ла төҙөлдө.

Был бурысты уңышлы үтәү өсөн тимер юлсыларға бик ҙур эш башҡарырға кәрәк ине. Бөтә локомотивтарҙы, паровоздар һәм вагондар деполарын һәм башҡа хужалыҡтарҙы ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн әҙерләргә кәрәк. Ләкин, ҡыҙғанысҡа ҡаршы, Өфө тимер юл бүлексәһе етәкселәре билдәләнгән сараларҙы үҙ ваҡытында үткәреүҙе, ҡышҡа әҙерлек эшен тейешле кимәлгә ҡуйыуҙы, үткән йылдағы ҡыштың ҡаты һабаҡтарын онотҡолар. Нәйҙең уңайлы осорон ҡышҡа әҙерлекте башҡарыу буйынса етерлек файҙаланмайылар.

Хәҙер көҙҙөң уңайһыҙ көндәре килеп етте. Ләкин тимер юл бүлексәһендә әле бик күп эштәр башҡараһы бар. Бөгөнгө көндә ҡышҡа тулыһынса әҙерләнгән тимер юл предприятиелары әле бик аҙ.

Ҡышҡа әҙерлек эше Өфө станцияһының паровоздар ремонтлау депоһында айырыуса ҡәнәғәтләнмәслек темп менән бара. Локомотивтарҙы йылытыу буйынса әҙерлек эштәре насар ойошторолған. Ошо көнгә тиклем хатта брезент көсәк ... материалдар ҙа булдырылмаған. Бында шулай уҡ депоның корпусын, биналарҙы ремонтлау эше һүлпән бара. Паровоздар торған бинаның түбәһен ябыу эше тамамланмаған. Депоның күтәреү цехында бик серьез ремонт талап ителеүгә ҡарамаҫтан, унда ҡышҡа әҙерлек эшенә ныҡлы иғтибар ителмәй. Был цехтың иҙәнен ремонт үткәреү, тәҙрәләргә быялалар ҡуйыу, пар менән йылытыу системаһын төҙәтеү кеүек эштәр талап ителә. Депола кадрҙарҙың техник белемдәрен күтәреүгә тейешле иғтибар юҡ. Был мәсьәлә менән баш инженер иптәш Олейник та, местком председателе иптәш Андреев та ныҡлап шөғөлләнмәйҙәр. Һөҙөмтәлә ҡайһы бер эшселәр тарафынан эштә брак яһала. Күптән түгел машинист иптәш Казаков локомотив букса͡һын ватты. Бындай ваҡиғаларҙың йыш ҡына ҡабатланған саҡтары ла булғылай. Техник кабинет насар эшләй, ул күберәк йоҙаҡлы тора.

Быйыл депола ҡышҡы шарттарҙа тәүге йыл эшләүсе 53 йәш эшсе бар. Был йәш кадрҙарҙы ҡышҡы сезондағы эштең үҙенсәлектәре менән таныштырыу, уларҙың техник белемен күтәреү өсөн тейешле хәстәрлек юҡ.

Өфө станцияһында ҡышҡа әҙерлек эшен ошо көндәрҙә үк бөтөрөү өсөн ҡышҡы сезон башланғанға тиклем эшлекле саралар күреү талап ителә.

Б. Мохов.

ТӨҘӘТЕҮ

Газетабыҙҙың 28 октябрҙә сыҡҡан номерының беренсе битендә «В. И. Ленин әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томы» тигән мәҡәләнең һуңғы бағанаһы аҫтан 18-се юлын... — «ярлы крәҫтиәндәрҙе»... уҡырға.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа.

Рус драма театрында — «30 ЙӘШЛЕКТӘР».
«Октябрь» кинотеатрында — «БӨЙӨК КӨС».
«Салауатта» — «ЦИТАДЕЛЛӘГЕ ... МОШ».
«Уралда» — «БӨЙӨК КӨС».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлеге — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлеге — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлеге — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлеге — 2-90-22.
ПО 1617. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 218 (8675) 30 октябрь дүшәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан өлкә һәм Өфө ҡала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Йәшәһен Ленин—Сталин партияһы, совет халҡының һуғыштарҙа сыныҡҡан авангарды, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы—бөйөк большевиктәр партияһы!

Ленин байрағы аҫтында, Сталин юлбашсылығында—алға, коммунизм еңеүенә!

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһының Үҙәк Комитете саҡырыуҙарынан.

BASQORT

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына ҡарата

ВКП(б) Үҙәк Комитетенең саҡырыуҙары

1. Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы!

2. Тыныслыҡ өсөн, демократия өсөн, социализм өсөн көрәшеүсе бөтә халҡтарға туғандарса сәләм!

3. Уңышлы рәүештә социализм төҙөүсе халҡ-демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәренә туғандарса сәләм!

4. Үҙ иленә азатлыҡ һәм бойондороҡһоҙлоҡ яулап алған һәм халҡ-демократик ҡоролошон уңышлы рәүештә нығытыусы бөйөк Ҡытай халҡына туғандарса сәләм!

5. Үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғон геройҙарса яҡлаусы Корея халҡына туғандарса сәләм!

6. Йәшәһен Германия демократик республикаһы. Берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия өсөн көрәшеүсе Германияның демократик көстәренә сәләм!

7. Тито клликаһының фашистик режименә ҡаршы, империализм лакейҙәренә ҡаршы азатлыҡ көрәше алып барыусы Югославия халҡтарына сәләм!

8. Бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре! Яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын фаш итегеҙ һәм өҙөгөҙ! Тыныслыҡ яҡлыларҙың ҡеүәтле фронтын киңәйтегеҙ һәм нығытығыҙ! Бөтә донъяла тыныслыҡ эшен яҡлап алып ҡалайыҡ!

9. Ныҡлы тыныслыҡ өсөн, һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәштә Англия, Америка Ҡушма Штаттары һәм Советтәр Союзы халҡтарының дуҫлығы йәшәһен!

10. Үҙҙәренең азатлыҡтары һәм милли бойондороҡһоҙлоҡтары өсөн көрәшеүсе колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙең халҡтарына туғандарса сәләм!

11. Тыныслыҡтың һәм беҙҙең Тыуған илебеҙҙең именселегенең һағында тороусы Советтәр Союзының Ҡораллы Көстәренә дан!

12. Йәшәһен Совет пограничниктәре — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең изге сиктәрен һиҙгер һаҡлаусылар!

13. Советтәр Союзы Геройҙарына һәм Социалистик Хеҙмәт Геройҙарына — Тыуған илебеҙҙең иң яҡшы улдарына һәм ҡыҙҙарына дан!

14. Советтәр Союзының эшселәре, крәҫтиәндәре, интеллигенцияһы! Социалистик ярышты киңерәк йәйелдерегеҙ! 1950 йылдың халҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшегеҙ! Яңы хеҙмәт подвигтәрегеҙ менән Совет социалистик государствобыҙҙың ҡеүәтен нығытығыҙ!

15. Советтәр Союзы хеҙмәтсәндәре! Бөйөк төҙөлөштәрҙе — Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөүҙе уңышлы тормошҡа ашырып, коммунизм төҙөү эшенә яңы вклад индерәйек!

16. Советтәр Союзының хеҙмәтсәндәре! Производствоға фәндең, техниканың һәм алдынғы тәжрибәләрҙең өлгәшеүҙәрен ҡыйыуыраҡ индерегеҙ! Хеҙмәт етештереүсәнлеген — беҙҙең социалистик державабыҙҙың артабан үҫеү һәм сәскә атыу нигеҙен арымай-талмай күтәрегеҙ!

17. Эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, инженерҙәр һәм техниктәр! Сырьены, материалдарҙы, яғыулыҡты һәм электр энергияһын ҡаты экономиялау өсөн көрәшегеҙ! Оборудованиеләрҙе иң яҡшы файҙаланыуға өлгәшегеҙ! Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметегеҙ, сифатын яҡшыртығыҙ!

18. Күмер промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Күмер сығарыуҙың бөтә процестәрен тулы механизациялау өсөн көрәшегеҙ! Яңы шахталарҙы тиҙерәк төҙөгөҙ! Илдең халҡ хужалығына күберәк күмер бирәйек!

19. Нефть промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең темпын юғары күтәрегеҙ! Скважиналарҙы тиҙерәк бораулағыҙ һәм яңы нефть ятыштарын үҙләштерегеҙ! Социалистик хужалыҡҡа нефть һәм нефть продуктыларын күберәк бирәйек!

20. Ҡара һәм төҫлө металлургия эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Металл етештереүҙең яңы күтәрелеше өсөн көрәшегеҙ! Агрегаттарҙың һәм механизмдәрҙең ҡеүәтен тулы файҙаланығыҙ! Алдынғы металлургтарҙың тәжрибәһен киңерәк ҡулланығыҙ! Илгә күберәк суйын, ҡорос, прокат, төҫлө металдар бирәйек!

21. Электростанцияларҙың эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Электр энергияһы эшләп сығарыуҙы арттырығыҙ! Яңы энергетик ҡеүәттәрҙе тиҙерәк сафҡа индерегеҙ! Халҡ хужалығын электр энергияһы менән өҙлөкһөҙ тәьмин итегеҙ!

22. Машиналар төҙөү предприятиеләренең эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Илебеҙҙең халҡ хужалығын алдынғы техника менән байыҡтырығыҙ! Промышленноҫҡа, төҙөлөштәргә, транспортҡа һәм ауыл хужалығына машиналарҙы күберәк бирегеҙ!

23. Автомобиль һәм трактор промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Производство культураһын күтәрегеҙ! Автомобилдәр һәм тракторҙар эшләп сығарыуҙы бөтә саралар менән арттырығыҙ!

24. Химия промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Яңы техниканы һәм алдынғы технологияны индереү өсөн көрәшегеҙ! Минераль ашламалар етештереүҙе арттырығыҙ! Илебеҙҙең халҡ хужалығына химик продуктыларҙы күберәк бирегеҙ!

25. Суднолар төҙөү промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Суднолар төҙөү техникаһын камиллаштерегеҙ! Яңы караптарҙы тиҙерәк төҙөгөҙ! Совет державаһының ҡеүәтле флотын булдырайыҡ!

26. Эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, инженерҙәр һәм техниктәр — төҙөүселәр! Тиҙләтелгән төҙөлөш техникаһына эйә булығыҙ! Яңы предприятиеләрҙе, торлаҡтарҙы, культура-көн-күреш учреждениеләрен тиҙерәк сафҡа индерегеҙ! Төҙөлөштөң үҙенә төшөү хаҡын кәметегеҙ һәм сифатын яҡшыртығыҙ!

27. Төҙөлөш материалдары промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Производство ҡеүәттәрен максималь файҙаланығыҙ! Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең төҙөлөштәренә цемент, кирбес, быяла, түбә ябыу һәм башҡа материалдарҙы күберәк бирегеҙ!

28. Урман һәм ҡағыҙ промышленноһе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Механизмдәрҙе файҙаланыуҙы яҡшыртығыҙ, ағас әҙерләүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Ағас әҙерләүҙе һәм ташыуҙы бөтә яҡлап арттырығыҙ! Илебеҙгә ағас материалдарын һәм ҡағыҙҙы күберәк бирәйек!

29. Еңел промышленность эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Халҡ өсөн туҡыма, аяҡ кейеме, өҫ кейеме, трикотаж һәм башҡа тауарҙарҙы күберәк бирегеҙ! Сырьеға экономия яһау өсөн, киң ҡулланыу тауарҙарының юғары сифаты һәм киң ассортименте өсөн көрәшегеҙ!

30. Аҙыҡ, ит-һөтсөлөк һәм балыҡ промышленноһе работниктәре! Туҡланыу продуктыларын етештереүҙе киңәйтегеҙ, уларҙың сифатын яҡшыртығыҙ! Халҡҡа шәкәр, май, ит-һөт, балыҡ һәм башҡа продуктыларҙы күберәк бирегеҙ!

31. Урындағы промышленность һәм промысловой кооперация работниктәре! Урындағы сырьенан изделиеләр күберәк етештерегеҙ! Киң ҡулланыу тауарҙарының сифатын күтәрегеҙ! Хеҙмәтсәндәрҙең көн-күреш ихтыяждарын хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртығыҙ!

32. Ҡала хужалығы һәм торлаҡ төҙөлөшөнөң эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, архитекторҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Торлаҡ һәм культура-көн күреш төҙөлөшөнөң темптарын күтәрегеҙ һәм сифатын яҡшыртығыҙ! Ҡалаларҙы һәм эшселәр поселкаларын төҙөкләндереү өсөн көрәшегеҙ!

33. Тимер юл транспорты работниктәре! Йөк ташыу планын арттырып үтәү өсөн көрәшегеҙ, вагондар әйләнешен тиҙләтегеҙ! Пассажирҙәрҙе хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртығыҙ! Тимер юл төҙөлөшөнөң темптарын һәм сифатын күтәрегеҙ, уның үҙенә төшөү хаҡын кәметегеҙ! Ҡышҡы шарттарҙа транспорттың өлгөлө эшләүен тәьмин итәйек!

34. Диңгеҙ һәм йылға флоты работниктәре! Йөк ташыу күләмен арттырығыҙ, суднoларҙың әйләнешен тиҙләтегеҙ! Халҡ хужалығы өсөн йөктәрҙе тиҙерәк ташығыҙ! 1951 йылдың навигацияһына өлгөлө әҙерләнегеҙ!

35. Ауыл хужалығы эшсәндәре! Социалистик игенселекте һәм малсылыҡты үҫтереүҙә яңы уңыштарға өлгәшегеҙ! Халҡ өсөн аҙыҡ-түлек һәм промышленность өсөн сырье муллығын булдырайыҡ!

36. Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, МТС һәм совхоз эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, ауыл хужалығы специалистәре! Ауыл хужалығы фәненең өлгәшеүҙәрен һәм колхоздарҙың, совхоздарҙың һәм МТС-тарҙың алдынғы тәжрибәһен колхоз һәм совхоз производствоһына киң индерегеҙ! Игенселек һәм малсылыҡ алдынғыларының сафтарын арттырығыҙ!

37. Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар! Колхоздарҙың общественный байлығын арттырығыҙ, хеҙмәт дисциплинаһын нығытығыҙ! Колхоз тормошоноң төп законы — ауыл хужалығы артеленең Уставын мөҡәтдәс һаҡлағыҙ!

38. Государство алдындағы үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәгән колхозсыларға һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарға, МТС һәм совхоз эшселәренә һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарына дан!

39. Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, совхоз эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, зоотехниктәр һәм ветеринар работниктәр! Общественный малсылыҡты бөтә саралар менән үҫтерегеҙ, малдар һанын арттырығыҙ, уның продукты биреүсәнлеген күтәрегеҙ! Малдарҙы уңышлы ҡышлатыуҙы ойоштороғоҙ!

40. Ауыл хужалығы эшсәндәре, МТС һәм совхоздарҙың трактористәре, комбайнерҙәре, механиктәре! Ауыл хужалығы техникаһын яҡшыраҡ файҙаланығыҙ, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Игенселекте һәм малсылыҡты электрләштереүҙе алға ебәрегеҙ!

41. Ауыл һәм урман хужалығы работниктәре! Баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртыу планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшегеҙ! Дөрөҫ сәсеү әйләнештәрен тиҙерәк үҙләштерегеҙ, һуғарыуҙың яңы системаһын үҙләштерегеҙ, быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөүҙе киңерәк йәйелдерегеҙ! Юғары һәм тотороҡло урожайҙы тәьмин итәйек!

42. Совет сауҙаһы, кооперация, общественный туҡланыу работниктәре! Ҡалала һәм ауылда культуралы совет сауҙаһын бөтә яҡлап йәйелдерегеҙ! Совет потребителен хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртығыҙ!

43. Государство учреждениеләренең хеҙмәткәрҙәре! Совет аппаратының эшен яҡшыртығыҙ, государство дисциплинаһын нығытығыҙ, хеҙмәтсәндәрҙең талаптарына һәм ихтыяждарына иғтибар менән мөнәсәбәт итегеҙ!

44. Совет фәне работниктәре! Тыуған илебеҙҙең фәнен һәм техникаһын яңы эҙләнеүҙәр, асыштар һәм уйлап табыуҙар менән байыҡтырығыҙ! Производство менән фән бәйләнешен нығытығыҙ!

45. Әҙәбиәт, искусство, кинематография работниктәре! Үҙ оҫталығығыҙҙың кимәлен күтәрегеҙ, бөйөк совет халҡына лайыҡлы булған юғары идеялы художестволы яңы әҫәрҙәр булдырығыҙ!

46. Уҡытыусылар һәм уҡытыусы ҡатын-ҡыҙҙар, халҡ мәғарифе работниктәре! Уҡыусыларҙы фән нигеҙҙәрен ныҡлы белеү менән ҡоралландырығыҙ! Беҙҙең йәштәребеҙҙе совет патриотизмы рухында тәрбиәләгеҙ! Социалистик общественың культуралы, белемле граждандарын, коммунизм өсөн актив көрәшселәрҙе әҙерләгеҙ!

47. Медицина работниктәре! Халҡты медицина менән хеҙмәтләндереүҙең сифатын яҡшыртығыҙ! Совет медицина фәненең өлгәшеүҙәрен практикаға индерегеҙ! Дауалау һәм санитария учреждениеләренең өлгөлө эшләүе өсөн көрәшегеҙ!

48. Ватан һуғышы инвалидтәрен һәм беҙҙең Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн үҙ ғүмерҙәрен биргән героик совет воиндәренең семьяларын бөтә халҡ хәстәрлеге менән солғап алайыҡ!

49. Совет профсоюздары! 1950 йылдың халҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышты киңерәк йәйелдерегеҙ! Производство новаторҙарының тәжрибәһен таратығыҙ! Эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең материаль һәм культура-тормош кимәлдәрен артабан күтәреү тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрегеҙ! Йәшәһен коммунизм мәктәбе — совет профсоюздары!

50. Совет ҡатын-ҡыҙҙары! Тыуған илебеҙ халҡ хужалығының һәм культураһының артабан сәскә атыуы өсөн көрәшегеҙ! Йәшәһен коммунизмде актив төҙөүселәр — совет ҡатын-ҡыҙҙары!

51. Йәшәһен коммунизм төҙөүсе йәштәрҙең алдынғы отряде, большевиктәр партияһының ышаныслы ярҙамсыһы һәм резерве Ленин — Сталин комсомолы.

52. Совет егеттәре һәм ҡыҙҙары! Алдынғы фәнгә, техникаға, культураға арымай-талмай эйә булығыҙ! Ныҡлы һәм ҡыйыу, теләһә ниндәй ҡыйынлыҡтарҙы еңеп сығырға әҙер булығыҙ! Тыуған илебеҙ хөрмәтенә фидакәр хеҙмәт итегеҙ!

53. Пионерҙәр һәм уҡыусылар! Белемгә эйә булығыҙ, Ленин — Сталин эше өсөн ныҡлы көрәшселәр булырға әҙерләнегеҙ!

54. Коммунистәр һәм комсомолецтәр! Хужалыҡтың һәм культураның яңы ҡеүәтле күтәрелеше өсөн, Совет государствоһының ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн көрәшселәрҙең беренсе сафтарында булығыҙ!

55. Йәшәһен беҙҙең илебеҙ халҡтары дуҫлығының һәм данының ныҡлы терәге — бөйөк Совет Тыуған илебеҙ!

56. Йәшәһен Ленин — Сталин партияһы, совет халҡының һуғыштарҙа сыныҡҡан авангарды, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — бөйөк большевиктәр партияһы!

57. Ленин байрағы аҫтында, Сталин юлбашсылығында — алға, коммунизм еңеүенә!

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһының Үҙәк Комитете

СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТА АЛҒАН ЙӨКЛӘМӘЛӘРҘЕ НАМЫҪ МЕНӘН ҮТӘЙЕК!

Комбинат коллективының намыҫлы эше

Ҡалтасы йәшелсә киптереү комбинаты һуғыштан һуңғы йылдарҙа ныҡ тереләгән. Үҙған дүрт-биш йыл эсендә ул бик ныҡ үҫте һәм алдынғы предприятиеларҙың береһе булып әүерелде. Әгәр комбинат элек тик йәшелсә, картоф киптереү менән генә шөғөлләнһә, хәҙер ул йәшелсәнән төрлө төргә продукттар етештерә. Унда крахмал, камнот, десертный араҡы, брекет һәм башҡа шундай продукцияларҙы әҙерләү киң урын алып тора.

Социалистик ярыш, даими рәүештә хеҙмәт күтәрелешендә эшләү — коллективтың айырым бер характерлы сифаты. Һуңғы ике йылда ғына эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн көрәше, сырье һәм материалдарға экономия яһауы, производство программаһын даими рәүештә срогынан алда арттырып үтәүе һөҙөмтәһендә 955 мең һум накопление алынды.

Быйыл комбинаттың коллективы йәйге әҙерләүҙәр сезонында 630 тонна йәшелсә әҙерләргә, был йәшелсәнән 420 тонна продукция етештерергә һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү иҫәбенән 570 мең һум өҫтәмә накопление алырға йөкләмә алғайны. Шулай уҡ комбинаттың заводында цехтарҙы киңәйтеү планлаштырылғайны. Был мөһим әһәмиәткә эйә булған эштәрҙе үтәү өсөн әҙерләүҙәр сезоны башланғанға тиклем бик зур төҙөлөш эштәре үткәрелде. Йәйге сезонда брекет, крахмал цехтары яңынан төҙәлеп, күп кенә цехтарҙа ремонт үткәрелде. Коллектив тарафынан 850 тонна йәшелсә һыйҙырышлы склад, сезонлы эшселәр өсөн 260 кешелек яңы дөйөм торлаҡ төҙәлде. Комбинат һаман үҫеү, киңәйеү осоронда, дөйөм хеҙмәт күтәрелешендә йәшәй. Хәҙер уның 12 цехтан торған заводы, сырье базаһы, электр станцияһы, үҙенең радиоузелы, йәшелсәләр өсөн склады, даими һәм сезонлы эшселәр өсөн торлаҡтары бар. Һуңғы ике йыл эсендә генә комбинаттың усадьбаһында һәм эшселәр посёлкаһында 6500 төп декоратив һәм емеш-еләк ағастары ултыртылды.

Эшселәр, инженер-техник работниктар һәм специалистар араһында Октябрь алды социалистик ярышы киң ҡолас алды. Ярышта брекет цехы коллективы алдынғылыҡты алып, сентябрь айында производство программаһын 145 процентҡа үтәүгә өлгәште. Уның хеҙмәт һөҙөмтәләре октябрҙә лә яҡшы. Цехтың мастеры иптәш Ладыгина етәкселек иткән бригадаһы Октябрь байрамы хөрмәтенә ике айлыҡ планды 145 процентҡа үтәргә йөкләмә алғайны. Был бригадалар хәҙер юғары күрһәткестәр бирә. Крахмал цехында ла зур уңыштар бар. Иптәш Кузьминых етәкселегендәге бригаданың план үтәлеше сентябрь айында 138 процент тәшкил итә. Ул октябрҙә лә алдынғылар сафында бара.

Социалистик ярыш йомғаҡтары систематик рәүештә почет, күргәҙмә таҡталарында, боевой листоктарҙа һәм стена газеталарында яҡтыртылып барыла.

Комбинаттың партия ойошмаһы (секретары иптәш Латыпов) коллективта политмассовый эште йәйелдереүгә һәм уның политик кимәлен артабан күтәреүгә айырыуса зур иғтибар итә. Партия ойошмаһы янында актив эшселәрҙән һәм инженер-техник работниктар составынан билдәләнгән 18 агитатор эшләй. Улар цехтарға һәм участкаларға беркетелгәндәр. Агитаторҙар эше расланған махсус график буйынса алып барыла. Урындағы Советтарға һайлауҙар ыңғайында коллективта агитацион эштәрҙе киң йәйелдереү — быйыл агитаторҙарҙың мөһим бурысы булып әүерелде. Комбинаттың клубы, уҡыу өйө, бөтәһе 2000 дана техник һәм художестволы китаптары булған библиотекаһы бөтә политик-массовый эштең үҙәге булып тора.

Хәҙер комбинаттың һәр бер эшсеһе, инженер-техник работнигы Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау өсөн ныҡышмалы энергия менән, бөтә һәләттәрен һалып эшләйҙәр.

Ә. Ғәлиев.

Фабрика коллективының уңыштары

Дәүләкән аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһының коллективы йыллыҡ производство программаһын тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып, уңышлы үтәү өсөн көрәшә. Фабрикала Октябрь алды ярышы көндән-көн киң ҡолас ала бара. Бөтә эшселәр һәм инженер-техник работниктар ҙа социалистик ярыш менән солғап алынған. Эшселәрҙең 80 проценты йыллыҡ производство программаларын 16 октябргә уҡ үтәүгә өлгәштеләр. Хәҙер бөтә коллектив тотошо менән стахановсы эшкә күсергә әҙерләнә.

Киң йәйелдерелгән социалистик ярыш нигеҙендә коллектив 9 айлыҡ производство программаһын срогынан алда тамамланы. Ул шул ваҡыт эсендә 55 мең дециметр хромға һәм 71 мең дециметр ҡаты күн материалдарына экономия яһаны. Экономияланған материалдар иҫәбенә балалар өсөн 23 мең пар аяҡ кейеме тегелде. Продукцияның сифаты ла байтаҡ күтәрелеп, уның үҙенә төшөү хаҡы кәметелде. Аяҡ кейемдәренең 83,5 проценты иң яҡшы сифатлы була. 9 ай эсендә, үткән йылға ҡарағанда, продукцияның үҙенә төшөү хаҡы 9,6 процентҡа кәмене.

Фабрика коллективы сентябрь айынан бирле Башҡортостан Еңел промышленность министерствоһының күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙенең ҡулында тотоп килә.

Социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә бик күп стахановсылар үҫеп сыҡтылар. Комсомолец иптәш Бруслак етәкселек иткән рубщиктар бригадаһының бөтә члендары ла стахановса эшләйҙәр. Был бригаданың рубщигы иптәш Харатонюк систематик рәүештә 150—200 процент үтәлеш бирә. Ул йыллыҡ производство программаһын 1 октябргә 116 процентҡа үтәне һәм 18 мең дециметр күн материалдарына экономия яһаны. Иптәш Харатонюк башҡа профессияларҙы ҙәүләштереү буйынса ла ныҡышмалы эш алып бара. Рубщиктар бригадаһы ярышта еңеүсе булып, 5 ай инде фабриканың күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙенең ҡулында тотоп килә.

Ғ. Ғәйнетдинова.

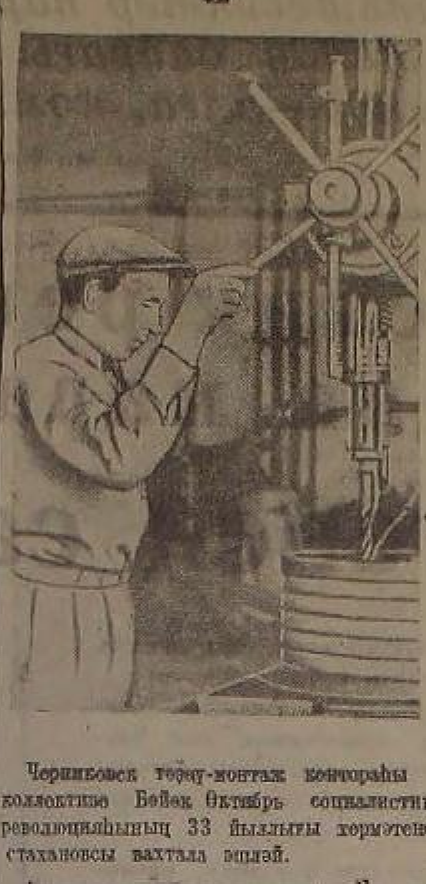

Черниковск төҙөү-монтаж контораһы коллективы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә стахановсы вахтала эшләй.

Һүрәттә: төҙөү-монтаж контораһы цехының стахановсыһы—нормаһын 200 процентҡа үтәүсе иптәш Ғ. Әмиров.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Бораулау бригадаһы комсомолецтәре

Беҙҙең контораның комсомолецтәре хеҙмәт фронтының иң алдынғы сафында баралар. Улар Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен, байлығын арттырыу өсөн бөтә көстәрен биреп эшләйҙәр. Мастер иптәш Цирков етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһы август айында 900 метр урынына 1016 метр, мастер иптәш Кох етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһы 600 урынына 884 метр проходка бирҙеләр. Был бригадаларҙың алдынғы комсомолецтәре Шакиин, Ҡудашев иптәштәр бораулауҙың киндәлек заданиеһын систематик рәүештә 120 — 130 процентҡа үтәйҙәр. Бораулауҙа нормаһын үтәмәгән йәки арттырып үтәмәгән бер генә комсомолец тә юҡ.

Политик-тәрбиә эштәрен, техник уҡыуҙы систематик рәүештә алып барыу, вахтаның вахта, бригаданың бригада менән социалистик ярышын киң йәйелдереү һәм уға йомғаҡ яһап барыу комсомолецтәрҙе яңынан-яңы еңеүҙәргә рухландыра.

Бораулау процесында ғәйәт зур роль уйнаған күтәреү-төшөрөү операцияларын беҙҙең комсомолецтәребеҙ бер ярым тапҡырға тиҙерәк үткәрәләр, атап әйткәндә был эште башҡарыуға бирелгән норманы Цирков һәм Кох иптәштәрҙең бригадаһы икеләтә арттырып үтәй.

Ә. Хәлимов,
«Туймазынефть» тресы икенсе номерҙе бораулау контораһының комсомол комитеты секретары.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Молотов районы комсомол ойошмаһының конференцияһы

Ошо көндәрҙә Өфө ҡалаһының Молотов районы комсомол ойошмаһының XI конференцияһы булып үтте. Конференцияла райондың 82 тәүге комсомол ойошмаһынан 278 делегат ҡатнашты.

Отчет докладын менән ВЛКСМ-дың Молотов район комитеты секретары иптәш Брижовский сығыш яһаны. Ул үҙенең докладында совет халҡының тыныс төҙөлөш өлкәһендә ирешкән бөйөк еңеүҙәрен әйтеп үтте.

Молотов районының промышленность һәм транспорт предприятиеларында,—тине докладсы, — 5 меңдән артыҡ йәш эшсе һәм, шуларҙан 1400 кеше комсомолецтәр, 125 комсомолец-йәштәр бригадалары 1150 эшсене берләштерә. Предприятиеларҙың производство программаларын үтәй алыуҙары был бригадаларҙың эше менән бик ныҡ бәйләнгән.

Молотов районы хәҙер ос ай инде Өфө ҡала Советының һәм ВКП(б) ҡала комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙендә тотоп килә. Һис шикһеҙ, бында райондың промышленность предприятиеларында эшләүсе комсомолецтәрҙең һәм союздан тыш йәштәрҙең хеҙмәте лә ҙур. Районда ос мең йәш эшсе үҙҙәренең йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәнеләр, ә 2450 комсомолец һәм йәш эшсе 1952 һәм 1953-сө йыл иҫәбенә эшләй. Өфө паровоздар ремонтлау заводының иптәш Кулинич етәкселек иткән котельщиктар бригадаһы, Өфө тимер юлы управлениеһенең иптәш Яковлев етәкселегендәге «паровоздарҙы отлично хеҙмәтләндереүсе» бригадаһы исемен алған проводниктар бригадаһы, һәм башҡалар юғары уңыштарға өлгәштеләр.

Докладсы предприятиеларҙың ВЛКСМ комитеттары хеҙмәт дисциплинаһын нығытыу һәм дөйөм торлаҡтарҙа йәшәүсе эшселәрҙең тормош шарттарын яҡшыртыу мәсьәләләре менән аҙ шөғөлләнеүҙәрен әйтеп үтте. Был өлкәлә ВЛКСМ район комитетының да ғәйебе ҙур, сөнки ул тәүге комсомол ойошмаларының сығарған ҡарарҙарҙың ерен еткереп үтәүҙәрен тейешенсә контролгә алманы.

Районда йәштәрҙе политик яҡтан тәрбиәләү өлкәһендә байтаҡ уңыштар бар.

Район буйынса комсомолецтәр һәм союздан тыш йәштәр өсөн 10 урында политик түңәрәк ойошторолдо һәм уларҙа 1313 кеше уҡый. Ләкин комсомол ойошмалары етәкселәре был түңәрәктәрҙә тейешле уҡыу дисциплинаһын урынлаштырмағандар әле. Күп ваҡыт занятиеға тыңлаусыларҙың артыҡһынан да күберәге килмәй ҡала. Был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн һис киселмәстән хәл итеү саралар күрергә кәрәк.

Күп кенә урындарҙа лекция пропагандаһы тейешле иғтибар бирелмәй. Тәбиғи-фәнни темаларға, йәштәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү тураһында һәм Советтар Союзының эске һәм тышҡы политикаһы тураһында лекциялар һирәк уҡыла. Районда культура һәм спорт эшендә сериоз етешһеҙлектәр бар.

Фекер алышыуҙарҙа сығып һөйләүсе иптәштәр ВЛКСМ район комитеты бюроһының эшендәге етешһеҙлектәрҙе ҡаты тәнҡиткә алдылар.

Өфө паровоздар ремонтлау заводы комсомол ойошмаһы секретары иптәш Сорокин үҙенең сығышында комсомол райкомы етәкселәренең ДОСАРМ һәм ДОСАВ ойошмаларының эшенә тейешле әһәмиәт бирмәүҙәрен әйтеп үтте.

Өфө тимер юлы управлениеһе комсомол ойошмаһынан делегат Сидоров һәм Өфө авиация институты студенты Бараш иптәштәр ВЛКСМ-дың район комитетын комсомолецтәрҙең тормош шарттары менән аҙ ҡыҙыҡһыныуы өсөн тәнҡитләнеләр.

Конференция ҡаралған мәсьәлә буйынса киңәйтелгән ҡарар ҡабул итте һәм райкомдың яңы составын һайланы.

Н. Вахитов.

Комсомолдың тәүге ойошмаларына етәкселекте көсәйтергә

Ошо көндәрҙә комсомолдың Ишембай ҡала ойошмаһы конференцияһы булып үтте. Унда ҡала комитеты секретары иптәш П. М. Левашов отчет докламы менән сығыш яһаны.

Докладсы отчет-һайлау осоронда комсомол ойошмаларының ойоштороусылыҡ һәләтлектәренең һиҙелерлек юғары күтәрелеүен әйтте. Предприятиеларҙа эшләүсе комсомолецтәр производство планын срогынан алда үтәү өсөн көрәштә партия ойошмаларының ысын ярҙамсылары булып торалар. Производствоның иң әһәмиәтле участкаларында эшләүсе 967 йәш эшсе үҙҙәренең биш йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр. 16 комсомолец-йәштәр бригадаһы тик отлично сифатлы продукция ғына эшләп сығара. Комсомолецтәр беренсе булып производствоға алдынғы эш тәжрибәләрен индерәләр, производство процестарын камилләштерәләр.

— Ләкин, — ти иптәш Левашов, — йәштәр араһында социалистик ярыш менән ҡала комитеты һәм комсомолдың тәүге ойошмалары етерлек шөғөлләнмәйҙәр әле. Йөкләмәләр йыш ҡына формаль рәүештә алына.

Докладсы комсомол ойошмаларының йәштәрҙе идея-политик яҡтан тәрбиәләүҙә өлгәшкән уңыштарына туҡталды. Үҙған уҡыу йылында ҡалала комсомолдың политик уҡыу селтәрендә бер меңдән артыҡ комсомолец үҙҙәренең политик белемдәрен күтәрҙеләр. Ағымдағы йылда 55 түңәрәк эшләй.

Шул уҡ ваҡытта был өлкәлә лә сериоз етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Үҙған уҡыу йылында комсомол ойошмаларында егерменән артыҡ түңәрәк программала күрһәтелгән материалды үтә алманы. Комсомолдың ҡала комитеты пропагандистар менән эш алып бармаған. Шуның өсөн дә күп түңәрәктәрҙә занятиелар түбән идея-политик кимәлдә уҙғарылғандар.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа бөтәһе 24 кеше ҡатнашты. Улар ВЛКСМ ҡала комитетының тәүге ойошмаларға етәкселек итеү эшендә булған ҙур етешһеҙлектәрен тәнҡитләнеләр.

— ВЛКСМ-дың ҡала комитеты работниктары, — ти делегат иптәш Ратнер, — урындарҙа булып туранан-тура комсомол ойошмаларына ярҙам итеү урынына секретарҙарҙы саҡырып алыу йәки телефон аша һөйләшеү менән генә сикләнәләр. Беҙҙең Сталин исемендәге заводтың секретарын һуңғы ваҡыттарҙа ғына 16 тапҡыр ҡала комитетына саҡырҙылар.

— Беҙҙең комсомол ойошмаһының эше, — ти транспорт контораһының слесары иптәш Чакин, — үткән отчет-һайлау йыйылышында тәнҡитләнмәҫәләк, тип табылғайны. Унан һуң ике йылға яҡын ваҡыт үтте, ләкин ҡала комитетының бер генә работнигы ла беҙҙә булманы. Эштәге ҙур етешһеҙлектәр шул килеп ҡала бирҙе.

Конференция делегаттары ҡала комитетының комсомол мәғарифе селтәренең эше менән аҙ ҡыҙыҡһыныуын әйттеләр.

ВЛКСМ-дың ҡала комитеты һәм уның секретарҙары, — тине делегат иптәш Пехлебаев, — йәштәрҙе физкультура һәм спорт менән шөғөлләнеүгә йәлеп итеүгә бөтөнләйгә иғтибар бирмәнеләр. Ҡалала яҡшы стадион һәм спорт залы бар. Ләкин был мөмкинлектәр файҙаланылмайҙар. Секциялар ойошторолмаған. Унда инструкторҙар юҡ, тип һылтаналар. Ә уларҙы әҙерләү саралары күрелмәй.

Делегат Щербакова һәм Бравцев иптәштәр үҙҙәренең сығыштарында ҡала комитеты тарафынан мәктәптәрҙәге комсомол һәм пионер ойошмаларына етәкселектең яҡшыртылыуын талап иттеләр.

Конференция ҡала комитетының отчеты буйынса киңәйтелгән ҡарар ҡабул итте.

Яңы һайланылған комсомол ҡала комитетының беренсе пленумы ҡала комитеты секретарҙары итеп Шаванов һәм Мусин иптәштәрҙе һайланы.

Б. Морҙағалиев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

„Ҡыҙыл Башҡортостан“ материалдары эҙенән

„Совхоз өҙөклөктән сығырға тейеш“

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 185-се номерында шундай баш менән Әлшәй районындағы Раевка бөртөклө ашлыҡ совхозында урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыуҙың тәрән өҙөклөктә булыуы, был эшкә бигерәк тә совхоз етәкселәренең яуаплыһыҙ ҡарауҙары, шулай уҡ урып-йыйнауҙа ҙур юғалтыуҙарға юл ҡуйылғанлығын һәм башҡа етешһеҙлектәр тураһында материал баҫылып сыҡҡайны.

Газетала күрһәтелгән фактылар РСФСР Совхоздар министерствоһы Бөртөклө ашлыҡ совхоздарының Башҡортостан тресы тарафынан тикшерелеп тулыһынса дөрөҫләнде.

Редакцияға яҙған хатында трест директоры иптәш Ғильванов түбәндәге яуапты бирҙе:

Раевка бөртөклө ашлыҡ совхозында булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә конкрет саралар билдәләнде. Совхозда урожай йыйнау һәм государствоға иген тапшырыу осоронда совхоз етәкселәренә практик ярҙам күрһәтеү өсөн трестан вәкил итеп иптәш Әхмәтьянов ебәрелде.

Игенселектең үлән баҫыулы системаһы тураһында В. Р. Вильямс учениеһен ижади үҙләштереү өсөн

Тупраҡты берҙәм эшкәртеү процесы тураһында академик В. Р. Вильямс учениеһе һәм тупраҡтың уңдырышлылығын һаҡлау һәм уны прогрессив күтәреү тураһында уның килеп сыға торған учение органик тормош күренештәре менән геологик күренештәрҙе бергә бәйләүҙә иң иҫкиткес өлгө булып агрономия фекере тарихына инер. В. Р. Вильямс билдәләүенсә, тупраҡ — осһоҙ-ҡырыйһыҙ ҡатмарлы һәм һәр ваҡыт үҙгәреүсән тәбиғәт өлкәһе ул. Ул үҙе фонында органик тормоштоң үҫтерә торған субстрат ҡына түгел, бәлки органик донъяның продукты ла булып тора. Тере организмдарҙың үҫеүҙәре менән бергә тупраҡ та үҫә. Үҫемлектәр һәм йәнлектәр донъяһы байыраҡ булған һайын, тупраҡтың биологик тормошо шул тиклем ҡатмарлыраҡ һәм күп төрлөрәк була һәм ул шул тиклем уңдырышлыраҡ булып әйләнә.

Тупраҡты берҙәм эшкәртеү процесы һәм уның уңдырышлылығын прогрессив күтәреү теорияһын үҫтерә барып, В. Р. Вильямс уңдырышлылыҡты бөтөрөүсе тип аталған «закон» уйлымаларҙы һәм апологеттарҙы тар-мар итте. Үҙған быуат урталарында күренекле иҫкилә йыбаҡ булған немец агрокультура-химиктарынан айырмалы булараҡ, Вильямс үҙенең уңдырышлылыҡты күтәреү теорияһын, культураның үҫемлек тормошоноң ниндәй ҙә булһа бер факторына ғына ҡарата тормай, бәлки урожайға йоғонто яһай торған бөтә берлектәге факторҙар комплексына ҡарата төҙөй. В. Р. Вильямс учениеһе буйынса урожай бик күп ҡулланмалар функцияһы булып тора. Был ҡулланмалар араһында ерҙең уңдырышлылыҡ факторҙары — һыу һәм аҙыҡ — төп урынды алып тора.

Докучаев һәм Костычевтың тупраҡ һәм уңдырышлылыҡ тураһындағы учениеларын артабан үҫтереп һәм ижади рәүештә эшләп, Вильямс тупраҡты өйрәнеү менән игенселекте өйрәнеү ар[illegible]ындағы айырмаларҙы алып ташланы, яңы фәнде актив хәрәкәт итеүсе фәнгә әйләндерҙе. Был ҡарашта Вильямсты тупраҡ өйрәнеү агрономияһының атаһы, тип атарға мөмкин. Был ғалим, тарихта беренсе булараҡ, агрономияны, игенселекте искусствонан фәнгә әйләндерҙе. В. Р. Вильямстың игенселектәге үлән баҫыулы системаһы тупраҡ уңдырышлылығын һаҡлау һәм прогрессив күтәреү юлында комплекс сараларҙан торған учениеһы фәндә хәрәкәт итеүсәнлеккә әйләндереүе булып тора.

Тупраҡтың уңдырышлылыҡ кимәле уның аҙыҡ һәм һыуы үҙләштерә алыуына ҡарап билдәләнә, ә был аҙыҡ һәм һыуҙы үҙләштереү, нигеҙҙә, тупраҡтың бөтә вегетацион осоронда үҫә торған ҡатмарлы биологик, физик һәм физик-химик күренештәргә ҡарай. Тупраҡты эшкәртеүҙе механизациялау, сәсеү әйләнешө, ашламалар индереү һәм башҡа шуның кеүек сараларҙы үткәреү, улар тупраҡтың торошон производствоға ярашлы юнәлештә регуляциялаштырыу өсөрө булып тора. Тупраҡ структураһы тураһындағы учение — эффектле уңдырышлылыҡ учениеһы ул.

В. Р. Вильямс тупраҡтың вак төйөрлө төҙөлөшөн структуралы тупраҡ тип атай. Вак төйөрлө тупраҡ, һөрөнтө ҡатламға һыуҙы яҡшы бирен һәм һауа алмашыныуын тәьмин итеп, ике ҡапма ҡаршы биологик процесс — аэроб һәм анаэроб процестарҙы бер үк ваҡытта үҫтереү өсөн шарттары тәьмин итә. Аэроб һәм анаэроб процестар аҙыҡ режимы экономикаһында мөһим роль уйнайҙар. Һыуҙа йыуылмай торған, төйөрсөклө тупраҡ структураһы ғына ауыл хужалығында әһәмиәтле булып иҫәпләнә. Һыуға тороклы тупраҡ төйөрҙәрҙе булдырыу өсөн материалды башлыса һәм ҡуҙаклы күп йыллыҡ үләндәр тупһыматһын бирә.

В. Р. Вильямс үҙенең игенселектең үлән баҫыулы системаһында тупраҡ уңдырышлылығын арттырыуҙың һәм күтәреүҙең дөйөм схемаһын бирҙе. Ғалимдең мөһим хеҙмәте шунда тора ла. Ләкин уның «учениктәре», уның хеҙмәттәрендәге һәр бер хәрефкә йәбешеп, хата эшләйҙәр. Атаҡлы ғалимдең учениеларын үҙләштереүгә ҡарата бындай догматизм фәндә бер урында ҡатып ҡалыуға алып бара. Уның прогрессив фән менән һис уртаҡлығы юҡ.

«Фән бер урында тора алмай,—тип әйтте иптәш Сталин, — тип яҙҙы «Правда» газетаһы үҙенең ошо йылдың 3 августағы баш мәҡәләһендә, — ул үҫергә һәм камиллашырға, яңы тәжрибәләр менән, яңы белемдәр менән байырға тейеш. Фекер көрәшен алып бармай тороп, иркле тәнҡит итмәй тороп, бер ниндәй ҙә фән үҫә алмай һәм алға китә алмай».

Академик Т. Д. Лысенко үҙенең ошо йылдың 15 июлендә «Правда» газетаһында баҫылған «В. Р. Вильямстың агрономия учениеһе тураһындағы» мәҡәләһендә, тупраҡтың барлыҡҡа килеүе тураһында, тупраҡ уңдырышлылығын барлыҡҡа килтереү һәм аҙыҡҡа баҫтырыу тураһында һәм тупраҡты дөрөҫ эшкәртеү системаһы тураһында Вильямстың прогрессив учениеһена тейешле баһаны бирәп, Вильямстың ужымдар өсөн пласты иртә күтәреү мөмкинлегенә ҡарата, сәсеүҙән алда һәм сәсеүҙән һуң тупраҡты эшкәртеү ҡоралы сифатында тырманы һәм катокты ҡулланыуға һәм башҡаларға ҡарата яңылыш һүҙҙәрен ныҡлы рәүештә тәнҡитләнә. Т. Д. Лысенко мәҡәләһендә иң мөһиме — тегеге йәки был агрономия фәнен, хатта уның нигеҙендә прогрессивлек булһа ла, уны үҙләштереүгә ҡарата тәнҡитһеҙ, шаблон рәүештә ҡарауҙың юҡ ҡуйылыуының кәрәклеген күрһәтеүҙә тора.

Ужымдар тураһындағы трактовкаһында В. Р. Вильямстың хатаһы мөһимерәк теоретик хата ҡараштан килә, ул тегеге йәки был культура урожайына тәбиғәт-климат факторының ролен баһалап еткермәүҙән тора. Көньяҡтағы ҡайһы бер өлкәләрҙә һәм райондарҙа ла ужымдар өсөн пласты иртә күтәреүҙең мөмкинлеге һәм теләккә ярашлы булыуы тураһында әйтеп, Т. Д. Лысенко, беҙҙенсә, быны Советтар Союзының бөтә райондары һәм өлкәләре өсөн тәҡдим итеү фекеренән алыҫ тора булһа кәрәк. Һығынан да, әйтәйек, беҙҙең Башҡортостан шарттарында һәр урында ла ужымдар өсөн сиҙәмде файҙаланыу кәмәгә алып барыр ине? Һуңғы йылда һуңғы осорҙа республиканың ялан зонаһында сиҙәм еҫәрҙә һәм пласты ужымдар өсөн файҙаланыуҙа үткәрелгән тәжрибәләр, билдәле булғанынса, асыҡта ужымдарҙы әҙерләнмәгән тупраҡҡа сәсеүгә килтерҙе һәм һуңғы иҫәптә, был урожай алып еткермәүгә, ә ҡайһы бер ваҡиғаларҙа ужымдарҙың бөтөнләй һәләк булыуына килтерҙе. Билдәле, Урал алды һәм Урал артындағы ҡоролоҡло һәм ярым ҡоролоҡло ялан шарттарында сиҙәмдәр бойҙайҙы һәм тарыны урынлаштырыуҙа мөһим урын биләп торҙолар. Бында, күсмә һәм келһеү зона булған Төньяҡ дымлы райондарға ҡарата эш икенсе, әлбиттә. Бында йылдың ярамаған арыш иң урожайлы культура булып иҫәпләнә һәм пласты үҙ ваҡытында күтәргәндә яҡшы урожай бирә ала һәм күп кенә өлкәләрҙә шундай урожай алына ла. Был райондарҙа ужым сәсеүҙәре өсөн сиҙәмде һыныу мәсьәләһе алға килеп баҫты һәм ул практик хәл итеүҙе талап итә. Пайҙың икенсе яртыһындағы һәм кәҙге климатик үҙгәрештәрҙән һәм пластың биологик составынан һәм йәшенән һөрөү срогтарын айырып ҡарау мөмкин түгел, әлбиттә. Ялан зонаһында пласт эшендә үткәрелгән тәжрибәләр, люцерна-житняк ҡушылтыһының нормаль формалашҡан сиҙәмен-пласын сентябрҙә һәм хатта октябрҙә һөрөү яҡшы һөҙөмтәләр биреүен күрһәтәләр. Иртә һөрөлгән сиҙәм ерҙә, байтаҡ өлөштә люцерна ярҙамында, ямғырлы һауа шарттарында люцерна ҡаҙ үҫеп күтәрелер һәм ерҙә өҫтәмә эшкәртеү талап итәлә.

В. Р. Вильямстың сәсеү әйләнеше учениеһендәге хатаһы баҫыусылыҡ сәсеү әйләнешендә тупраҡ уңдырышлылығын күтәреү сараһын малсылыҡ аҙыҡтары мәсьәләһен хәл итеүҙән айырыуҙа тора. Баҫыусылыҡ сәсеү әйләнешенең төп бурысы тупраҡ структураһын аҙыҡҡа баҫтырыуҙан тора. Бындай сәсеү әйләнешендә мал аҙығы етештереү — ул эш ыңғайында хәл ителә торған бурыс. Күпселек ваҡиғала төп мал аҙығы етештереү бурысы баҫыусылыҡ сәсеү әйләнешенә ҡайтып ҡала. Баҫыусылыҡ сәсеү әйләнешендә бесән етештереүҙе алға ҡуйыу менән был өлкәлә академик Т. Д. Лысенко бик дөрөҫ эшләй.

В. Р. Вильямс хатта структуралы тупраҡта промышленность ашламаларын ҡулланыуҙы кире ҡағыу кеүек өлкәгә барып етте. Был дөрөҫ түгел ине. Промышленность ашламаларының урожайҙы күтәреүҙәге әһәмиәте хәҙер бик асыҡ билдәле. Мәҫәлән, арыш төрлө тупраҡта тик фосфор ашламаһын ҡулланғанда һәр гектарҙа 3—3,5 центнер өҫтәмә урожай бирә. Тулы минераль ашлама ҡулланғанда ужым бойҙайы һәр гектарҙа 7 — 7,5, ә фосфор-калийҙе ҡулланғанда 6,5—7 һәм тик фосфорҙы ҡулланғанда 3—4 центнер һәм унан да күберәк өҫтәмә урожай бирә.

Республикабыҙҙа ауыл хужалығы фәнни учреждениеларының эше яҡшынан тормай. Быны асыҡлау өсөн баҫыусылыҡ, селекцион, малсылыҡ станцияларын эштәренең айырымлығын һәм улар араһында үҙ-ара бәйләнештәрҙең булмауын күрһәтергә кәрәк. Шуға күрә был станциялар, үҙ өлкәһендә айырым эш алып барып та, башҡаларҙың нимәләр эшләүҙәре тураһында белмәүҙәре осраҡлы түгел. Ауыл хужалығы мәсьәләләрен комплекс рәүештә хәл итеү урынына, уларҙың күбеһе тар специалләштерелгән учреждениеларға әүерелгәндәр. Был мисал итеп селекцион станцияны күрһәтергә мөмкин. Ә ул республикала иң тәжрибәле учреждение булып тора. Ул алдынғы техника менән генә түгел, хатта беренсе класлы метеорологик станция, яҡшы йыһазландырылған агротехник лаборатория менән ҡоралланған. Уның стационар баҫыусылыҡ тәжрибәләре үткәреү өсөн үҙләштерелгән сәсеү әйләнеше, болонлоктары һәм элита хужалығы бар. Станцияның үлән сәсеү, ҡара пар эшкәртеү, сәсеү әйләнеше, тупраҡты төп эшкәртеү мәсьәләләре буйынса эшләп сығарған һөҙөмтәләре Башҡортостандың Урал алды зонаһындағы бөтә ялан райондарында файҙаланылырға мөмкин һәм файҙаланылды. Станцияның бик күп тәжрибә баҫыуҙары, терәк пункттары бар, ләкин уларҙа эш яҡшынан тормай, улар тикшеренеү эштәренә ҡулайлаштырылмағандар.

Баҫыусылыҡ һәм селекцион станциялар эшендә төрләлек фактты итеп шуны күрһәтергә мөмкин. Баҫыусылыҡ станцияһы оҙаҡ ваҡыттар буйына стандартһыҙ материал менән эш итте, ә селекцион станция уға был эштә ярҙам күрһәтмәне. Мәҫәлән, «ульяновка» сортлы ужым бойҙайы менән эш шулай булды һәм ул хәҙер житняк менән үткәрелгән һынауҙарҙа шул рәүештә дауам итә.

Малсылыҡ тәжрибә станцияһының мал аҙығы етештереү бүлеге үҙ эшен тик Ағиҙел буйындағы болонлоктарға ғына тупнай, ә Аңҡаҙар, Дим һәм башҡа ялан райондары йылғалары буйҙарындағы болонлоктарҙа эштәрҙе ҡәнәғәтләнерлек алып бармай. Башҡортостан ауыл хужалығы институты ла баҫыусылыҡ өлкәһендәге тикшеренеү эштәренән ситтә тора. Государство сортлы орлоксолоҡ селекцияһы ла баҫыусылыҡ проблемаһын комплекс эшләүҙә етерлек рәүештә ҡатнашмай.

СССР Министрҙар Советының ҡарары нигеҙендә СССР ауыл хужалығы министерствоһының һәм уның ҡарамағындағы органдарҙың структураһына ауыл хужалығы фәндәре һәм уларҙы пропагандалау управлениеһе индерелә. Шуға ярашлы рәүештә беҙҙең Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһы эргәһендә лә бындай управление төҙөлә. Һис шикһеҙ, ул республикалағы тәжрибә-тикшеренеү учреждениеларын үҙ тирәһенә туплап һәм ауыл хужалығы фәндәре өлкәһендә эштәрҙе яҡшыртыр. Агроном П. Смирнов.

Металды тиҙләтелгән метод менән эшкәртеүҙе производствоға киң индерергә

Металды тиҙләтелгән метод менән эшкәртеү бик ҙур әһәмиәткә эйә. Сөнки деталде тиҙләтелгән режимда юнып йәки шымартып эшкәрткәндә, бик ҙур производство күрһәткестәренә өлгәшеп була. Тиҙләтелгән режимде ҡулланыу һөҙөмтәһендә, производство программаһын, аҙ расход тотоп, уңышлы үтәү менән бергә, деталдәрҙең сифаты күтәрелә һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡы кәметелә. Былар иҫәбенән, билдәле, эшселәрҙең эш хаҡы ла байтаҡ арта.

Өфө паровоздар ремонтлау заводында производство мөмкинлектәре, башҡа предприятиелар менән сағыштырғанда, үҙенең айырым ҡыйынлыҡтары һәм ҡатмарлыҡтары менән ныҡ айырыла. Сөнки заводта хеҙмәт саф ремонт эштәре характерендә булып, ул айырым деталдәрҙе яһау менән билдәләнә. Шулай уҡ заводтың ҡайһы бер цехтарында төрлө урында эшләгән, иҫке типтағы станоктар хәҙергә ҡәҙәр тиклем әле ҡулланылып килә. Шуға ҡарамаҫтан, практиканың күрһәтеүе буйынса, бындай «иҫке» шарттарҙа ла металды тиҙләтелгән режимдә эшкәртеүҙе производствоға киң индерергә мөмкин. Бының өсөн тик, бөтәһенән элек, эшселәрҙең һәм инженер-техник работниктарҙың ижади инициативаһын күтәрергә кәрәк.

Һуңғы йылдарҙа коллектив завод күләмендә механизмдәрҙе технологик үҙгәртеп ҡороу буйынса бик күп эштәр башҡарҙы.

Паровоздарҙың һәр бер параллелен иҫке метод менән эшкәрткәндә 30 станок-сәғәт ваҡыт кәрәк. Инженер-конструктор иптәш Евстифеев станоксылар менән хеҙмәттәшлектә 315 килограмм ауырлыҡтағы һәм 2 метр оҙонлоҡтағы был деталдең эшкәртеү ваҡытын ҡыҫҡартыу өҫтөндә эшләне. Элек параллелдең һәр бер детале айырым рәүештә ҡырып эшкәртелә ине. Иптәш Евстифеев 22 киловатт ҡеүәтле мотор һәм электромагнитле өҫтәл менән шымартҡыс станокты бергә ҡулайлаштырҙы. Был конструкция ҡаты иретмәнән яһалған бысаҡтар ҡуйылған диска фреза ярҙамында, электромагнитле өҫтәлдә параллелде һүтмәйенсә, шымартып эшкәртеүгә мөмкинлек бирҙе. Элек ҡырыу юлы менән эшләгәндә, деталдең өҫтө сифат яғынан бик түбән булып, уға слесарҙар тарафынан өҫтәмә шымартыу үткәрелә ине. Хәҙер был бөтөрөлдө. Фрезеровщиктар Шарапов һәм Кудимов иптәштәр, тиҙләтелгән режимдә эшләп, деталдәрҙең ҡытыршы урындарын шыма итеп яһай башланылар. Улар ҡырҡыу тиҙлеген минутына 370 метрға еткереүгә, ә машина ваҡытын 20—30 минутҡа ҡыҫҡартыуға өлгәштеләр.

Заводта буфер стерженьдәре массовый рәүештә эшләп сығарыла. 30 килограмм ауырлыҡтағы был деталде штамплау эше эшселәр менән тығыҙ хеҙмәттәшлектә булған инженерҙар тарафынан уңышлы үҙләштерелде. Ләкин стерженьдең резьбаһын яһағанда, элекке метод ҡалдырылып, был операцияны механика цехында 3 станок башҡарҙы. Бындай эш, әлбиттә, уңайлы шарттар бирмәй ине. Инженер-новаторҙар Преображенский һәм Евстифеев иптәштәр, станок ремонтлау цехы слесарҙарының актив ҡатнашлығында, резьбаларҙы тиҙләтелгән метод менән яһарға булдылар. Бының өсөн эштә ҡулланылмаған, иҫке станок аяҡҡа баҫтырылып төҙәтелде. Инженерҙар станокты ҡаты иретмәнән яһалған киҫкестәр менән ҡулайлаштырып, тиҙләтелгән метод менән резьбалар яһау юлын таптылар. Яңы конструкция үҙенең ыңғай һөҙөмтәләрен бирҙе. 5-се разрядлы токарь иптәш Филонов тиҙләтелгән режимдә ҡырҡыу тиҙлеген минутына 272 метрға еткерә һәм заданиеһын уңышлы үтәй. Шулай итеп, механика цехында 3 станок бушатылып, улар паровоздарҙың икенсе деталдәрен эшкәртеүгә бирелделәр.

1 мең 325 килограмм ауырлығындағы тендерҙең яңағын эшкәртеү операцияһы тиҙ ҡырҡыусы киҫкестәр менән аҙ тиҙлектә башҡарыла. Станоктың хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү коллектив алдында иң мөһим мәсьәлә булды. Производствоға тиҙләтелгән метод менән ҡырҡыу режимы индерелгәс, был мәсьәлә лә уңышлы хәл ителде. Станоктың конструкцияһы бер аҙ үҙгәртелде: моторҙың шкивы алмаштырылды, ә ҡаты үҙәктәр урынына әйләнеүсе үҙәктәр ҡуйылды. Станок, ҙур тиҙлектә эшләп, беренсе көндәрҙә уҡ эштә әһәмиәтле һөҙөмтә күрһәтте. Өс токарь эшен хәҙер иптәш Камалов бер үҙе башҡара. Ул тәүлек заданиеһын бер сменала үтәй. Заводта хәҙер бик күп стахановсылар тиҙләтелгән метод менән эшләй башланылар.

Механика цехында токарь иптәш Пупыкин «ДИП—300» станогында золотник дискаларын, Стокер машинаһындағы редуктор валдарын һәм башҡа деталдәрҙе эшкәртә. Ул, минутына 100 метрҙан да артыҡ тиҙлек менән эшләп, нормаһын көн һайын 300 процентҡа үтәй. Иптәш Пупыкин үҙе менән бергә эшләүсе иптәш Кузнецовты тиҙләтелгән режимдә эшләргә өйрәтте. Һөҙөмтәлә иптәш Кузнецов көн һайын нормаһын 200—250 процентҡа үтәй башланы. Минутына 70—100 метр тиҙлектә эшләүсе стахановсыларҙан Исмаилова, Чулов, Плетнев, Блинов, Ғиззәтуллин, Андриянин һәм башҡа иптәштәр смена нормаһын 200—300 процентҡа үтәйҙәр.

Тиҙләтелгән режим заводтың башҡа цехтарында ла уңышлы һөҙөмтәләр бирә. Паровоз участкаларының ремонтсы стахановсылары Васильева, Петрова, Филимонова, Сенькина һәм Кузнецова иптәштәр минутына 125 метр тиҙлек менән эшләйҙәр.

Деталдәрҙе эшкәртеүҙең тиҙләтелгән методын производствоға индереүҙә әле коллектив тарафынан бик ҙур эшләйһе бар. Шуға күрә был ҙур әһәмиәтле методты үҙләштереү һәм артабан камиллаштырыу эшселәрҙең һәм инженер-техник работниктарҙың хәҙер төп бурысы булып тора. Баш механик иптәш Токарев етәкселегендәге бүлек станоктарҙы планлы-иҫкәртмә ремонтлау эшенә, уларҙың көндәлек төҙөк булыуына һәм ағымдағы профилактик тәрбиәгә ныҡлы иғтибар итергә, һәм эшселәрҙең металды тиҙләтелгән режимда эшкәртеү өсөн яңы конструкция яһауына, рационализаторлыҡ тәҡдимдәренә ваҡытында әһәмиәт бирергә тейеш.

Начальнигы иптәш Романов булған инструменталь цехтың коллективы тиҙләтелгән режимдә эшләүсе эшселәр өсөн юғары сифатлы һәм етерлек һанда киҫкестәр етештерергә бурыслы.

Технология бүлеге коллективына һәм баш технолог иптәш Карташевҡа деталде тиҙләтелгән режимдә эшкәртеү тәжрибәләрен цех технологтары аша эшселәргә системалы рәүештә инструктаж үткәрергә кәрәк.

Хәҙер станоксылар араһында металдарҙы эшкәртеүҙә тиҙләтелгән режимде ҡулланыу мөмкинлеген киңерәк пропагандалау бурысы тора. Шуға күрә заводтағы һәр бер инженерҙең, техниктең һәм администрация работнигының тиҙләтелгән режимдә эшләүсе эшселәрҙең һорауҙарына иғтибарлы ҡарашы, уларҙың ижади инициативаһын шунда уҡ күтәреп алыу айырыуса әһәмиәткә эйә. Был бурысты ныҡлы аңлап, производство программаһын уңышлы үтәү өсөн, завод коллективы тиҙләтелгән режимдә эшләү, ныҡышмалы көрәште киң йәйелдерергә тейеш.

И. Еникеев,
Өфө паровоздар ремонтлау заводының йыйыу цехы начальнигының урынбаҫары

Колхоздарҙа ауыл хужалығы культура йорттары

Республикабыҙ колхоздарында 300-ҙән артыҡ лаборатория йорто эшләй. Улар мичуринсы агробиология фәнен һәм алдынғы тәжрибәләрҙе колхоз производствоһының бөтә тармаҡтарында ла киң ҡулланыу юлы менән ауыл хужалығы культураһын күтәреүҙә ҙур роль уйнайҙар. Лаборатория йорттары төрлө тәжрибәләр үткәрәләр, агротехниканың яңы методтарын үҙләштерәләр, үҫемлектәрҙең яңы сорттарын сығаралар, агрономик пропаганда алып баралар.

Быйыл Башҡортостанда колхоз лаборатория йорттары 460 урында тәжрибә үткәрҙеләр. Улар — үлән баҫыулы игенселек системаһын уңышлы үҙләштереүгә, яңы культураларҙы тәрбиәләү методтарын өйрәнеүгә, умартасылыҡты күтәреүгә ҡарата тәжрибәләр булып торалар. Лаборатория йорттарының булышлығы менән айырым колхоздар быйыл тотош баҫыуҙарҙан юғары урожай үҫтереп алыуға өлгәштеләр. Мәҫәлән, Күгәрсен районында 16 партсъезд исемендәге колхоздың лаборатория йорто мөдире агроном иптәш Якименко фән ҡаҙаныштарын баҫыуҙарҙа киң ҡулланыуҙы ойоштороҙо. Колхозда бойҙай культураһы тотош бер баҫыуҙа, тик ҡара парға һәм элита орлоҡтары менән сәселде. Һөҙөмтәлә 60 гектар майҙанда яҙғы бойҙайҙың урожайы һәр гектарҙан 28-әр центнер, ә тотош колхоз буйынса уртаса урожайы 20-шәр центнер тәшкил итте. Киң рәт менән сәселгән ҡара бойҙай һәр гектарҙан 18-әр центнер урожай бирҙе.

Агробиология фәне буйынса яҙғы бойҙайҙы көҙҙән сәсеп үҫтергәндә, тороп ауырыуы бөтөнләй юҡҡа сыға һәм, былай сәсеүҙе бер нисә йыл ҡабатлағанда, ул көҙгө бойҙайға әйләнә. Шаран районында «Түңәрәк» колхозының лаборатория йорто мөдире иптәш Миңғәли Сәләхов ошо методты ҡулланып килә. Яҡындағы икеес йыл эсендә был колхоздың бойҙай баҫыуҙарында тороп ауырыуы бөтөнләй бөтөрөләсәк һәм урожайлылыҡ кимендә байтаҡ артасаҡ.

Бындай миҫалдар бик күп. Улар колхоз баҫыуҙарында тәжрибә эштәрен йәйелдереүҙең иң тиклем ҙур әһәмиәткә эйә булыуын асыҡ күрһәтәләр.

Хәҙер, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын тормошҡа ашырыу осоронда, колхоздар алдына яңы ҙур бурыстар ҡуйыла. Был бурыстар — ҡоролоҡто тыуҙыра торған сәбәптәрҙе бөтөрөү, Волга кеүек ҙур йылғаларҙы быуып, миллионлаған гектар майҙандарҙы һуғарыу, ауыл хужалығы производствоһын тулыһынса электрлаштырыу һәм механизациялаштырыу кеүек грандиоз эштәрҙе эсенә ала. Тимәк, хәҙер ауыл хужалығы ысын мәғәнәһе менән фән нигеҙҙәренә булыуын асыҡ күрһәтәләр.

Шуға күрә колхоздарҙа игенселек культураһын күтәреүҙә ҙур роль уйнаған лаборатория йорттары хәҙерге яңы шарттарҙа беҙҙе ҡәнәғәтләндерә етерә алмайҙар. Сөнки улар колхоздарҙа массовый тәҫ ала, үҙҙәренең эш методтары менән дә һәм алып барылған эштәренең масштабы яғынан да улар хәҙерге һорауҙарға яуап бирә етерә алмайҙар.

Ошо хәлдә күҙҙә тотоп, хөкүмәтебеҙ фән һәм алдынғы тәжрибәләр ҡаҙаныштарын пропагандалау, уларҙы ауыл хужалығына индереү, колхоздарҙа тәжрибә эштәрен киң йәйеп ебәреү бурысын алға ҡуйҙы. Фәндең яңы ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәләрҙе пропагандалау, уларҙы колхоз производствоһына ныҡлы индереү, колхозсыларҙы агротехник һәм зоотехник белемдәр менән ҡоралландырыу мәсьәләләренә хәҙер айырыуса ҙур иғтибар ителә.

Был мөһим бурыстарҙы практик үтәүгә етәкселек итеү өсөн яҡындағы ес йыл эсендә бөтә колхоздарҙа ла ауыл хужалығының культура йорттары төҙөләргә тейеш. План буйынса Башҡортостанда 1950 — 1951 йылдарҙа 470 колхозда, 1952 йылда — 1500 колхозда, ә 1953 йылда ҡалған бөтә колхоздарҙа ауыл хужалығының культура йорттары төҙөләсәк.

Тәжрибә лабораторияларына алмашҡа килгән был яңы форма культура усаҡтары, колхоздарҙа тәжрибә йорттары булараҡ, үҙҙәренә киң актив туплап, колхоздың тәбиғи шарттарын, экономикаһын һәм эшләп сығарыу средстволарын өйрәнеү нигеҙендә, хужалыҡтың бөтә тармаҡтарында ла ҙур ижади эш алып барасаҡтар.

Ауыл хужалығының культура йорттарына етәкселек эше колхоз агрономдарына йәки тәжрибәсе новаторҙарға йөкмәтелә. Уларҙың актив ҡатнашлығы менән йыллыҡ эш планы төҙөлә. Унда ниндәй темаларға тәжрибәләр үткәреү, фән һәм алдынғы тәжрибә ҡаҙаныштарын нисек ҡулланыу, колхозсыларҙы ес йыллыҡ уҡыу программаһы нигеҙендә уҡытыу, агрономик-пропаганда буйынса лекциялар һәм докладтар үткәреү, экскурсиялар һәм күргәҙмәләр ойоштороу саралары билдәләнәләр. Был план колхоз правлениеһе тарафынан раҫлангас, производствола эшләүсе бөтә колхозсылар өсөн мәжбүри тәҫ ала. Тимәк, ауыл хужалығының культура йорттары бригада баҫыуҙарында һәм үҙҙәренә беркетелгән тәжрибә участкаларында актуаль темаларға тәжрибәләр үткәрәләр, лабораторияларҙа ябай рәүештә агрохимик анализдар, төрлө эҙләнеүҙәр яһайҙар, фән һәм алдынғы тәжрибә ҡаҙаныштарын пропагандалайҙар, уларҙы колхоз производствоһының бөтә тармаҡтарында системалы рәүештә ҡулланалар, киң колхоз массаһын агротехник һәм зоотехник белемдәр менән ҡоралландыралар.

Ауыл хужалығының культура йорттары үҙҙәренең участкаларын колхоздарға өлгөлө итеп төҙөйҙәр. Улар шулай уҡ еләк-емеш баҡсалары, сәскәләр, скверҙар, парктар менән эш итәләр, коллекция питомниктәре булдыралар.

Мәсәғүт өлкәһендәге «Красный Октябрь» колхозының ауыл хужалығы культура йорто инде бер нисә йылдарҙан бирле эшләп килә. СССР Ауыл хужалығы министерствоһы, бына шундай колхоздарҙың тәжрибәләрен иҫәпкә алып, ауыл хужалығының культура йорттарын түбәндәге проект буйынса төҙөргә кәңәш бирә. Был йортта курстар өсөн 50—60 кеше һыйҙырышлы бер ҙур бүлмә, уның күршеһендә уҡыу әсбаптарын һаҡлай торған бүлмә, агротехника, зоотехника, йәшелсәселек һәм еләк-емеш баҡсасылығы буйынса лабораториялар урынлашҡан стандарт бүлмәләр, шунда уҡ библиотека, уҡыу залы һәм кабинет булдырыла.

Ауыл хужалығының культура йорттары, беренсе науботта, быраса тәжрибә лабораториялары эшләп килгән колхоздарҙа төҙөләләр. Шулай уҡ уларҙы раҫланған план буйынса райондың башҡа колхоздарында ла ойошторорға кәрәк.

Ауыл хужалығының культура йорттары тәжрибә эштәрен бригада баҫыуҙарында, урман полосаларында, еләк-емеш баҡсаларында, умартасылыҡтарҙа һәм мал фермаларында алып баралар. Яңы сорт үҫемлектәрҙе өйрәнеү, агротехниканың яңы методтарын һынау кеүек айырым әһәмиәтле булған тәжрибәләрҙе үткәреү өсөн махсус тәжрибә баҫыуҙарын булдырырға кәрәк.

Беҙҙең республикабыҙҙа был өлкәлә практик эштәр алып барылмай әле. Был хәлгә килешеп ҡарарға мөмкин түгел. Хәҙер үк һис кисекмәҫтән республика колхоздарында ауыл хужалығының культура йорттарын төҙөүҙе башларға кәрәк. Был эштә партия райкомдары, район Советы исполкомдары һәм уларҙың ауыл хужалығы бүлектәре, МТС-тар колхоздарға практик ярҙам итергә тейештәр.

Агроном Ә. Әхмәров.

Туған телде өйрәнеүҙәге бутаусыҡтарға сик ҡуйырға

Иптәш Сталиндең тел ғилеме мәсьәләләренә арналған теоретик хеҙмәттәре баҫылып сыҡҡандан һуң, беҙҙең мәктәптәребеҙҙә тел ғилемен уҡытыу эшендә ҙур, ҡайтанан ҡороулош саралары үткәрелә башланы. Быға тиклем ҡулланылған тел уҡытыу программалары ҡайтанан ҡарап сығыла, тел тураһындағы китаптарға серьёз корректировка индерелә. Уның шулай булыуы тулы законлы, һәм бик тәбиғи хәл. Сөнки иптәш Сталин, был хеҙмәттәре менән тел өлкәһендә быға тиклем йәшәп килгән күп бутаусыҡтарға асыҡлыҡ индерҙе, тел ғилемен марксистик-ленинсы теория менән яҡтыртты. Иптәш Сталиндең был күрһәтмәләре урта һәм ете йыллыҡ мәктәптәрҙә лә быға тиклем туған телдә уҡытыу эшендә йәшәп килгән серьёз бутаусыҡтарҙы төҙәтеү мөмкинлеген бирҙе.

Шуға ҡарамаҫтан, республика мәктәптәрендә был мөһим мәсьәлә менән шөғөлләнеү бик аҡрын бара әле. Туған телдә уҡытыу эшендә булған бутаусыҡтарҙы төҙәтеү менән Учалы районында ла ашыҡмайҙар. Учалы районы мәктәптәрендә был бутаусыҡтар типтәрҙәр өсөн ниндәй тел ҡулланыу мәсьәләһенең ошо көнгә тиклем нигеҙле рәүештә хәл ителмәй килеүенә ҡайтып ҡала. Типтәр ауылдары Учалы районында 11—12-гә етә.

Ләкин ни өсөндөр бына ошо типтәрҙәр өсөн туған тел итеп татар теле алынған, һәм мәктәптәрҙә унар йылдар буйына балаларҙы татар телендә уҡытып киләләр. Ул ғына ла түгел, ошо типтәр ауылдарының ҡайһы берҙәрендәге мәктәптәрҙә туған тел башҡорт телендә уҡытыла, ә икенсе берҙәрендә татар телендә уҡытыла. Шул уҡ татар ауылдары төркөмөнә ингән Сәфәр, Илсе, Рысай ауылдарындағы мәктәптәрҙә туған телде уҡытыу башҡорт телендә алып барыла. Ә ҡалғандарында татар телендә уҡытыла.

Бында туған телде уҡытыу бутаусыҡтары шуға барып еткән, бер үк ауыл Советында, бер үк шарттарҙа йәшәгән балаларҙы ике төрлө телдә уҡыталар. Мәҫәлән, Сәфәр ауылындағы ете йыллыҡ мәктәптә туған тел итеп башҡорт теле алынған. Ә шул уҡ ауыл Советына ингән Ильинка, Мансур мәктәптәрендә балаларҙы татар телендә уҡыталар. Мансур Ирәндек буйына ултырған төп башҡорт ауылы булыуға ҡарамаҫтан, ни өсөндөр бында ла туған тел итеп татар теле алынған. Бындағы мәктәптә балалар ватып-ҡыйратып татар телендә уҡыйҙар, өйгә ҡайтҡас, урамға сыҡҡас улар үҙҙәренең тәбиғи башҡорт телендә һөйләшә башлайҙар. «Авангард» колхозында ла башҡорттар йәшәйҙәр, ә бындағы мәктәптә туған телде өйрәнеү татар телендә алып барыла. Район үҙәгендәге урта мәктәптә лә туған телде уҡытыу татарса алып барыла.

Кемдәр һуң улар типтәрҙәр? Типтәр тигән милләт юҡ ул. Улар нигеҙҙә башҡорт телендә һөйләйҙәр. Уларҙың һөйләү теле әҙәби башҡорт теленән үҙенә күрә бер урындағы диалект ҡына булып айырылып тора. Шул уҡ Учалы районы типтәрҙәренең һөйләү телендә «һ» өнө урынына «ҫ» өнө әйтелә. Мәҫәлән, «һыу» түгел «ҫыу» тиҙәр улар.

Иптәш Сталин «телдә төп нәмә — уның грамматика төҙөлөшө һәм төп һүҙлек фонды» тип өйрәтә. Типтәрҙәр теле үҙенең грамматика төҙөлөшө һәм айырыуса төп һүҙлек фонды менән башҡорт теленән бик аҙ айырыла. Киреһенсә был яғы менән ул татар теленән бик ныҡ айырыла.

Мәктәптәрҙә уҡытыу практикаһы ла тап ошо турала һөйләй. Мәктәптә балаңы татар телендә уҡыталар. Ә мәктәптән тыш, өйҙә, эштә, урамда ул бары бер үҙенең типтәр телендә һөйләп йөрөй. Бына беҙ ун йылдар буйына татар телендә уҡыған балалар өлгөһөндә күрәбеҙ. Киреһенсә, бына бер-ике йыл элек көнә башҡорт теленә күсеп Сәфәр, Илсе, Рысай мәктәптәрендә уҡыған балалар ирекен рәүештә таҙа әҙәби башҡорт телендә һөйләйҙәр. Уҡытыусыларҙың әйтеүенә ҡарағанда, был мәктәптәрҙә туған телде уҡытыуҙы башҡортса алып барыу сәбәпле балаларҙың тел дәресендә өлгәшеүҙәре байтаҡҡа яҡшырған һәм был уҡытыусыларҙың эшен дә ныҡ ҡына еңеләйткән.

Сөнки типтәрҙәрҙең һөйләү теле ул үҙенең абсолют күпселеге менән башҡорт һүҙҙәренән торған тел. Иптәш Сталиндең милләткә ҡарата биргән билдәһенә сығып ҡарағанда ла типтәрҙәрҙең һис һүҙһеҙ башҡорт милләтенән үҙенә хас бер төрлө иләнлеген аңлауы ҡыйын нәмә түгел. Айырыуса Учалы районындағы типтәрҙәр башҡорт ауылдары менән аралашып ултырғандар. Улар үҙҙәренең территориаль ҡоҙомлектәре, экономик тормоштары, милли айырымлыҡтары менән дә татар түгел, башҡорттар. Әҙәбиәт, музыка һәм башҡа культура күренештәре менән дә типтәрҙәр башҡорттарға бик яҡын торалар. Улар шул уҡ башҡорт халҡы йырлаған башҡорт халыҡ көйҙәрен, халыҡ таҡмаҡтарын йырлайҙар. Типтәрҙәрҙең хужалығы һәм көн күреш культураһы башҡорттарҙан бик аҙ ғына айырыла.

Ни өсөндөр бына ошо ауылдарҙа туған телде татар теле итеп алғандар һәм унар йылдар буйына балаларҙы татар телендә уҡытып киләләр. Район мәғариф бүлеге уның ни өсөн ошолай алынғанлығын нигеҙле рәүештә үҙе лә белмәй. Әгәр ҙә юғарынан, министерствонан берәй төрлө күрһәтмә булһа район мәғариф бүлеге был мәктәптәрҙең бөтәһендә лә уҡытыуҙы башҡорт теленә күсерергә әҙер торғанлығын белдерә.

Был ауылдарҙа туған телде татар теле итеп алыусылар, типтәрҙәрҙең ҡасандыр Ҡазан яғынан күсеп килеүҙәренә, уларҙың ҡасандыр татарҙар булыуына таяныу иҫбат итмәксе булалар. Ләкин улар шуны онотолар, типтәрҙәр ошо тирәгә бынан ике-өс йөҙ йыл элек күсеп килгәндәр. Улар һәр йәһәттән дә башҡорттар менән аралашып йәшәгәндәр. Тимәк уларҙың телдәре лә серьёз ҡушылыу процесы кисергән. Ә иптәш Сталин «...ысындан да, ҡушылышҡан ваҡытта телдәрҙең береһе ғәҙәттә еңеүсе булып сыға, үҙенең грамматика төҙөлөшөн һаҡлап ҡала, үҙенең төп һүҙлек фондын һаҡлап ҡала, һәм уҙ үҫешенең эске законы буйынса үҫеүендә дауам итә, ә икенсе тел аҡрынлап барып йәшәүҙән туҡтай», тип өйрәтә. Беҙ типтәр теленә башҡорт теленә ҡарата тап бына ошо процесте күрәбеҙ дә инде.

Шулай булғас типтәрҙәр өсөн туған тел итеп татар телен көсләп тағыусылар был прогрессив үҫешкә тотҡарлыҡ яһайҙар, типтәр ауылдарында унар йылдар буйына татар телен уҡытып та уның халыҡтың һөйләү теленә инеп китә алмауы бының асыҡ миҫалы булып тора.

Хәҙер инде был мәсьәләгә тулы асыҡлыҡ индерер өсөн бөтә ыңғай шарттар бар. Иптәш Сталиндең тел тураһындағы өйрәтеүҙәре был өлкәлә быға тиклем асыҡ булмаған күп һорауҙарға аныҡ яуап бирә. Был мәсьәлә менән күптән түгел Мәжит Ғафури исемендәге тел, әҙәбиәт һәм тарих ғилми тикшеренеү институты ла шөғөлләнгәйне. Уның фәнни работниктары Учалы районына килеп, типтәрҙәрҙең телен өйрәнеп, туған телде уҡытыуҙы тиҙ арала башҡорт теленә күсерергә кәрәк, тигән фекер менән киттеләр.

Учалы районында мәғариф министры иптәш Әлибаевтың үҙе лә булғаны бар. Иптәш Әлибаев, был мәсьәләне тиҙ арала хәл итербеҙ, тип һүҙ ҙә биреп киткәйне.

Шулай булғас Учалы районы мәктәптәрендә туған телде уҡытыу эшендә йәшәп килгән бындай серьёз бутаусыҡтарға практик рәүештә сик ҡуйырға күптән ваҡыт инде.

М. Хәйҙәров.

Фән һәм производство работниктәренең хеҙмәттәшлеге

Үҙған йыл Ленинградта фән тарафынан индерелгән техник проблемаларҙы производствола үҙләштереү һәм уларҙы таратуҙа яңы метод барлыҡҡа килде. Был яңы метод техниканың артабан үҫеүе өсөн фән работниктәренең производство работниктәре менән тығыҙ ижади хеҙмәттәшлегенән тора.

Ленинградтың фән работниктәре инициативаһында башланған был метод Советтар Союзының бөтә промышленность тармаҡтарына бик тиҙ таралды, һәм ул беҙҙең республикабыҙҙа ла киң ҡулланыу тапты.

Өфө төҙөлөш материалдары етештереү буйынса фән институты Черниковск төҙөлөш тресы, республиканың башҡа төҙөлөш ойошмалары һәм промышленность предприятиелары менән хеҙмәттәшлек итә. Черниковск төҙөлөш тресының кирбес заводы 1938 йылдан алып 1948 йылға тиклем йыл һайын 6—7 миллион дана кирбес эшләп сығара ине.

1949 йылда кирбес заводына государство тарафынан 12 миллион дана кирбес етештерергә план бирелде. Был хәл, әлбиттә, трест һәм кирбес заводы етәкселәрен бер ни тиклем аптыраута ҡалдырҙы. Ләкин күп кенә техник-ойоштороу сараларын тормошҡа ашырыу тураһында уйлағандан һуң, йылына 12 миллион дана кирбес етештереү планы һис һүҙһеҙ реаль, тигән һөҙөмтә яһалды.

Был планды үтәү өсөн завод коллективы бөтә төр техник-ойоштороу сараларын күрә башланы. Бик күп эшсе көстәре һәм яңы реконструкция талап ителде. Улар бөтәһе лә тормошҡа ашырылдылар. Шулай итеп, бирелгән пландың үтәлеүенә һис шикһеҙ ышаныс тыуҙы.

Ләкин, шуға ҡарамаҫтан, пландың үтәлеүе айҙан-айға түбәнәйә башланы. Кирбестәрҙе киптереү һәм яндырыу эше артта ҡала ине. Шуның өсөн яңы саралар эҙләп табыу кәрәклеге асыҡланды. Өфө төҙөлөш материалдары етештереү буйынса фән институты тап бына ошо ваҡытта трестҡа ҙур ярҙам күрһәтте. Институт менән төҙөлөш тресы араһында хеҙмәттәшлек һәм үҙ-ара ярҙам итеү договоры төҙөлдө.

Институт менән кирбес заводы алдына кирбестәрҙе яндырыуҙа яңы метод үҙләштереү һәм кирбес киптереү процесын тиҙләтеү бурыстары ҡуйылды.

Быға тиклем кирбесте яндырғанда яғыулыҡты сей кирбес тултырылған мейес камераһына өҫтән торба аша әҙәмсәле ҡойоп торорға кәрәк ине. Ә кирбесте яңы метод менән яндырыу процесында, яғыулыҡ өсөн файҙаланыла торған таш күмер ҡиҫәктәре ябып келгә әйләнгәнлектән, унда ваҡ бушлыҡтар барлыҡҡа килә. Ләкин бушлыҡтар күп булыуға ҡарамаҫтан, улар, ғәҙәттәге кирбестәргә ҡарағанда, йылыны аҙыраҡ үткәрәләр. Элек кирбестәрҙең күләм ауырлығы яндырғандан һуң бер кубометрҙа 1800 килограмм булһа, ә хәҙер ауырлыҡ бер кубометрҙа 1560 килограмм тәшкил итә. Шул уҡ ваҡытта уларҙың ныҡлығы кәмемәй, ә, киреһенсә, байтаҡ арта.

Кирбестәрҙе был метод менән өҫтәмә рәүештә тишкеләп эшләгәндә, уларҙың күләм ауырлығы хатта бер кубометрҙа 1400 килограмға тиклем кәмей. Бындай кирбес «эффектле кирбес» тип атала.

Эффектле кирбес, еңел һәм йылыны аҙ үткәреүсән булғанлыҡтан, торлаҡ йорттарының тышҡы стеналарын һалғанда, кирбестәрҙең расходын байтаҡҡа кәметеү мөмкинлеген бирә. Мәҫәлән, Башҡортостан климаты өсөн торлаҡ йорттарының стеналары минималь рәүештә ике кирбес ярым ҡалынлығында һалына, ә эффектле кирбес менән ике кирбес ҡалынлығында һалырға мөмкин.

Шуны ла әйтергә кәрәк, элек кирбесте яндырыу буйынса яңы технологияны үҙләштереү бик уңышлы бармаға. Күп кенә брак яһалды һәм байтаҡ эшсе көсө талап ителде. Ләкин күп тә үтмәй яңы технология тулыһынса үҙләштерелде. Мейестең тәүлегенә уртаса хеҙмәт етештереүсәнлеге 25—26 мең данаға тиклем артты. Быйыл завод коллективы яңы метод менән эшләй. Мейестең хеҙмәт етештереүсәнлеге тәүлегенә уртаса 30—32 мең, ә айырым көндәрҙә 35—37 мең данаға тиклем еткерелә.

Кирбестәрҙе яңы метод менән яндырғанда кирбес күмерҙең 50 процентҡа ваҡланған килеш, ҡыҙыл балсыҡ һәм ҡомға ҡушылып, иҙеү механизмына һалына. Унда ыҡлап бутала һәм ҡыҙыл балсыҡ, ҡом, таш күмер ҡатнашмалары формалау пресына күсә. Һуңынан уға мештек аша сығып, кирбестәргә киҫтерелә. Сей кирбес вагонеткаларға тейәлеп, киптереү камераһына бирелә. Шулай итеп, кирбес яндырыу өсөн талап ителгән таш күмерҙең 50 проценты ҡыҙыл балсыҡ менән ҡушылып, пресла ҡыҫтырыла. Таш күмерҙең ҡалған өлөшө, кирбесте иҫке метод буйынса яндырғандағы кеүек, торба аша мейес камераһына ҡойола.

Сей кирбесте яндырған ваҡытта, эсендә таш күмер булғанлыҡтан, ул үҙенә-үҙе яғыулыҡҡа әйләнә.

Бындай яңы технологияның, элекке методҡа ҡарағанда, күп кенә өҫтөнлектәре бар. Беренсенән, мейестәге уттың камеранан-камераға хәрәкәт итеүе байтаҡ тиҙләтелә, йәғни яндырыуҙың процесы тиҙерәк башҡарылып, мейестең хеҙмәт етештереүсәнлеге байтаҡ арта. Икенсенән, элек күп кенә брак яһалһа, хәҙер брак яһау ныҡ кәмене. Сөнки утә яндырыу ҙа, яндырып еткермәү ҙә бөтөрөлдө. Яңы метод менән эшләү 15 процент яғыулыҡҡа экономия яһау мөмкинлеген бирҙе. Өсөнсөнән, кирбес өсөндәге

Шулай итеп, кирбестәрҙе киптереү буйынса 1949 йылда завод институт етәкселегендә ҙур уңыштарға өлгәште. Киптереү срогы 7—8 көндән 6 көнгә тиклем ҡыҫҡартылды. Ә быйыл был срок биш-биш ярым көнгә тиклем кәметелде. Дөйөм алғанда, киптереү камераларының уртаса хеҙмәт етештереүсәнлеге тәүлегенә 23—25 мең дананан 29—35 мең данаға тиклем артты.

Ләкин, әйтергә кәрәк, әле завод институт тарафынан тәҡдим ителгән сараларҙың бөтәһен дә тормошҡа ашырып еткермәгән. Кәштәләрҙе төрәүҙәр менән нығытыу буйынса 6 киптереү камераһына реконструкция үткәрелмәгән. Камераларға ҡайнар газ биреү өсөн, элеккегә ҡарағанда, ҡеүәтле вентилятор ҡуйылмаған һәм шулай уҡ камераларҙың ҡапҡаларына ла тейешенсә ныҡытыу сараһы үткәреү талап ителә. Киптереү хужалығы әле кәрәкле контроль приборҙары менән тулыһынса тәьмин ителмәгән. Был саралар иңкын көндәрҙә тормошҡа ашырылырға тейеш.

Фән институты менән хеҙмәттәшлек завод коллективына 1949 йылда ғына 12 миллион дана кирбес етештереү мөмкинлеген бирҙе.

Быйыл да Черниковск төҙөлөш тресы фән институты менән бергә эшләй. 1949 йыл менән сағыштырғанда, 1950 йылдың беренсе яртыһында продукция етештереү буйынса яңы уңыштарға өлгәшелде. 1949 йылдың беренсе яртыһында 2 миллион 700 мең дана кирбес яндырылһа, ә быйыл, шул уҡ осорҙа, 4 миллион 800 мең кирбес яндырылды. Быйыл кирбес заводы коллективы 15 миллион кирбес эшләп сығарырға тейеш. Уның хеҙмәт етештереүсәнлеге, 1949 йылға ҡарағанда, 25 процентҡа арттырасаҡ.

Хәҙер заводта, кирбесте формалағанға тиклем, ҡыҙыл балсыҡты ҡайнар пар менән дымландырыу сараһына тәжрибә үткәрелә. Был метод менән эшләгәндә, кирбес престән сыҡҡанда уҡ 50 градус ҡайнарлыҡта була. Һөҙөмтәлә кирбесте киптереү процесы биш-биш ярым көндән ес көнгә тиклем ҡыҫҡартыла. Кирбес яндырыу эшендә билдәләнгән режимде теүәлерәк үтәү мейестәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеген тағы ла арттырырға тейеш.

Завод коллективы 1951 йылда 20 миллион кирбес етештереп, заводтың хеҙмәт етештереүсәнлеген, 1950 йылға ҡарағанда, 32 процентҡа арттырыуҙы күҙҙә тота.

Былар кирбес заводы коллективының фән работниктәре менән тығыҙ хеҙмәттәшлек һөҙөмтәләре булып торалар.

Фән работниктәренән институт директоры Е. Иванова, институттың баш инженеры И. Гудаев һәм ғилми сотрудник М. Гринберг иптәштәрҙең хеҙмәте айырыуса ҙур булды.

Трест фән институты менән 1951 йылда кирбес заводында ғына түгел, ә эзбиз һәм гипс заводтарында ла тығыҙ хеҙмәттәшлектә эшләү сараһын билдәләгән.

С. Зеленин,
Черниковск төҙөлөш тресының баш инженеры.

Ауыл хужалығы министерствоһы малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эшенә насар етәкселек итә

Колхоздарҙа малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлек эштәре тураһында республика Ауыл хужалығы министерствоһында күп һөйләнәләр, һуңғы ос айҙа бында был темаға арналған бик күп кәңәшмәләр үткәрелде. Шулай уҡ министерствоның зоотехниктәре, ветеринар врачтары, агрономдары һәм инженерҙәре райондарға ла сығып торалар. Уларҙың доклад яҙмалары нигеҙендә министерствола ай һайын приказдар сығарыла. Ләкин министерствола сығарылған ҡарарҙарҙың һәм приказдарҙың тормошҡа ашырылыуы өҫтөнән күҙәтеү эше сиктән тыш насар ойошторолған.

Бына фактылар.

Республика Ауыл хужалығы министерствоһы Бакалы районында мал аҙыҡтары әҙерләүҙең барышы тураһында белергә ҡарар итә. Был маҡсатта Бакалы район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Исмәғилов министерствоға саҡырыла, уның докладын тыңлана һәм 517 номерлы махсус приказ сығарыла. Бакалы районында бесән сабыу, силос һалыу һәм башҡа төрлө мал аҙыҡтары әҙерләүҙең насар алып барылыуы күрһәтелә. «Район ауыл хужалығы бүлеге тарафынан етәкселек ителмәү һөҙөмтәһендә, — тип яҙыла приказда, — райондың ҡайһы бер колхоздарында бесән сабыу планын үтәүҙеге сытанаҡтарҙың береһе булған, оҙаҡ ятҡан бологлоҡтарҙы малдарҙан тапатыуға юл ҡуйылған».

Насар етәкселек итеүе өсөн район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Исмәғиловҡа ҡаты шелтә иғлан ителгән һәм, мал аҙығы туплау буйынса эш саралары билдәләнгән. Ләкин министерство үҙенең 517 номерлы приказының үтәлешен тикшереүҙе онотҡан. Хәттә уның был районға командировкаға барған вәкилдәре лә сығарылған ҡарарҙы хәтергә алмағандар. Шул арҡала Бакалы районында малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектә һаман да үҙгәрештәр юҡ. Бында әле ошо көнгәсә ике мең гектарҙан артыҡ болондоң бесәне сабылмаған. Малдар өсөн талап ителгән тупаҫ аҙыҡтың тик дүрттән бер өлөшө генә әҙерләнгән.

Ауыл хужалығы министерствоһы йәй урталарында Миәкә районы тураһында ла ошондай күп һүҙҙәр яҙылған 433 номерлы приказын сығарған. Приказда малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектәге үҙған йылдың хаталарын ҡабатламаҫ өсөн, район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Вәлиев, Миәкә, Ельдәр һәм Степной МТС-тары директорҙары Бикмәтов, Лысенко һәм Левченко иптәштәргә административ сара күреү тураһында, мал аҙығы туплауҙы тәьмин итеү тураһында әйтә. Шулай уҡ министерствоның МТС управлениеһенең көнбайыш бүлексәһенә был приказдың үтәлешен тикшереү эше йөкмәтелгән. Ләкин 443 номерлы приказдың үтәлеше бер кем тарафынан да ентекләп тикшерелмәгән. Быны Миәкә районында малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектең насар хәлдә тороуы үҙе үк раҫлай. Районда талап ителгән 60 мең тонна урынына 12 мең тонна бесән әҙерләнгән, силос һалыу планы тик 80 процентҡа ғына үтәлгән.

Былар осраҡлы түгел. Министерство ҡайһы бер райондарҙа мал аҙығы туплау эшенә етәкселек итмәй. Һөҙөмтәлә республика колхоздарында малдар өсөн талап ителгән тупаҫ аҙыҡтарҙың тик өстән бер өлөшө генә әҙерләнгән. Колхоздарҙа һаламдарҙы иҫәпкә алыу эше лә насар бара. Әлшәй, Балтач, Баймаҡ, Бөрө, Ғафури, Ҡыйғы, Салауат һәм Учалы райондарында был эш, асылда, башланмаған да.

Ауыл хужалығы министерствоһында мал торлаҡтарын ҡышлыҡҡа әҙерләү өлкәһендә лә күп һөйләнә. Уның 531-се номерлы приказы Йәрмәкәй районы колхоздарында «мал торлаҡтарын ҡышҡа әҙерләү эше һуңғы көндәргә тиклем ҡәнәғәтләнмәҫлек рәүештә бара, райондың күпселек артелдәрендә төҙөү бригадалары ойошторолмаған, мал өсөн яңы торлаҡтар төҙөү, иҫкеләрен ремонтлау эше оҙаҡҡа һуҙыла», тип күрһәтә. Архангель һәм башҡа ҡайһы бер райондар тураһында ла шуны уҡ әйтергә мөмкин. Мәҫәлән Архангель районы колхоздарында аттар өсөн 80, һыйырҙар өсөн 40, быҙауҙар өсөн 39 торлаҡ ремонтланмаған ине. Шаран районында ла бик күп колхоздарҙа мал торлаҡтары тәртипкә килтерелмәгән. Бишбүләк, Кушнаренко, Ҡырмыҫҡалы һәм башҡа райондарҙа ла шундай уҡ хәл.

Республика Министрҙар Советенең ҡарары буйынса быйыл колхоздарҙа малдар өсөн бик күп яңы торлаҡтар төҙөлергә тейеш. Ләкин төҙөү темпы ҡәнәғәтләнерлек түгел. Белокатай, Ғафури, Күгәрсен, Кейәргәҙе, Кушнаренко райондарында һыйырҙар өсөн төҙөлә башлаған торлаҡтар әле булһа тамамланмағандар. Ҡайһы бер райондарҙа төҙөү бригадалары ойошторолмаған. Тотош республикала мал торлаҡтары төҙөү планы 20 процентҡа ғына үтәлгән.

Общественный малдарҙы яҡшы ҡышлатыуға әҙерләү өсөн тәжрибәле кадрҙар булдырырға кәрәк. Ләкин ҡайһы бер райондарҙа малсылыҡ фермалары кадрҙар менән тәьмин ителмәгән. Мәҫәлән, Ҡандра районында йылҡы ҡарауға 30 кеше һәм быҙау ҡарауға 25 кеше, шулай уҡ 187 сабан етешмәй. Илеш, Бөҙәй, Әлшәй һәм башҡа райондарҙа ла шундай уҡ хәл.

Зооветеринар пункттарҙы ла тулы тәртипкә килтерергә кәрәк. Күп кенә райондарҙа был эш ташландыҡ хәлдә тора. Мәҫәлән, Йылайыр районының Бирҙәш зооветеринар пункты ауылдағы иң насар бинаға урынлаштырылған. Краснокама, Ҡандра, Бүздәк һәм башҡа райондарҙа зооветеринар пункттар йыһазландырылмағандар. Ауыл хужалығы министерствоһының кадрҙар бүлеге райондарҙы малсылыҡ специалистәре менән тәьмин итеү сараларын күрмәй. Шул арҡала Кушнаренко, Күгәрсен, Оло-Теләк һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙа баш зоотехниктәр булдырылмаған. Зооветеринар пункттарҙа, участкаларҙа эшләү өсөн яңынан 400 зоотехник һәм шул уҡ тиклем ветеринар врач талап ителә.

Башҡорт АСР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектә практик эш күрһәтергә бурыслы.

П. Усманов.

Өс йыллыҡ план арттырып үтәлде

Дүртөйлө районы Фрунзе исемендәге колхозда, колхозсыларҙың, бигерәк тә ферма работниктарының тырышып эшләүҙәре һөҙөмтәһендә, общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы срогынан алда арттырып үтәлде.

Малдар өсөн ҡышлыҡҡа 4000 центнер бесән, 544 тонна силос, 6 тонна япраҡ-аҙыҡ әҙерләнде.

Р. Мәҡсүтов.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 27 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 27 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө иртәнге ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияны» тикшереү дауам итте. [illegible]

Чехословакия делегацияһының етәксеһе В. В. Широкий беренсе булып сығыш яһаны. [illegible] ...ҙын мәғәнәһеҙлеген һәм ялған характерен күрһәтте.

В. В. Широкий Советтәр Союзының донъялағы бөтә халыҡтар менән хеҙмәттәшлек принцибенә, башҡа политик системаларҙы хөрмәтләү принцибенә нигеҙләнгән тыныс политикаһын Американың бөтә донъяла хакимлек итеү өсөн көрәш политикаһына ҡапма-ҡаршы ҡуйҙы.

Чехословакияла халыҡ демократик ҡоролошон булдырыу йәнәһе Советтәр Союзының тығылыуы һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килде, тигән Великобритания вәкиле Янгерҙең яла яғыусан раҫлауына туҡта- [illegible] ...ниһы Европа халыҡтарына ҡаршы үҙҙәренең агрессив пландары өсөн политик һәм стратегик базаға әүерелтерергә ынтылыусы АҠШ, Англия һәм Франция политикаһын тәнҡитләне. Чехословакия, тип белдерҙе ул, ваҡиғаларҙың үҫеүен һәм бигерәк тә АҠШ, Англия һәм Франция сит ил эштәре министрҙәре советенең ошо йылдың сентябрендә Нью-Йоркта булып үткән һуңғы кәңәшмәләренең һөҙөмтәләрен [illegible] һиҙгерлек менән күҙәтеүсе Европа илдәре иҫәбенә инә. Был кәңәшмәлә, официаль коммюникеға ҡарағанда, Германиялағы оккупацион [illegible] ...кия делегацияһы, тип дауам итте Широкий, тыныслыҡтың совет тәҡдимдәрен ҡайнар яҡлай.

Унан һуң сығыш яһаған Чили вәкиле Шоулсон Ливан, Мексика, Голландия, Великобритания, АҠШ һәм Франция делегациялары тарафынан индерелгән резолюция проектын яҡланы, ләкин уға төҙәтеү индерҙе.

Пакистан вәкиле Зафрулла-Хан, «тыныслыҡты нығытыуға йүнәлтелгән» бөтә тәҡдимдәрҙе лә мин яҡлаясаҡмын, тип белдерҙе. Уның сығышынан һуң ултырыш ябылды.

БМО-ның генеральный секретаре Трюгве Лигә Ҡытай халыҡ республикаһы сит ил эштәре министре Чжоу Энь-лайҙың телеграммаһы

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, 13 октябрҙән алып 25 октябргә тиклем Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең авиацияһы яңынан Ҡытайҙың Ляодун провинцияһының территорияһын бомбаға һәм утҡа тотоп, уға бер нисә тапҡыр баҫып ингән.

Был айҡанлы 26 октябрҙә Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең сит ил эштәре министре Чжоу Энь-лай БМО Генеральный Ассамблеяһы бишенсе сессияһының председателе Энтезамға һәм Именлек Советы председателе Остингә тапшырыу өсөн БМО Генеральный Ассамблеяһының генеральный секретаре Трюгве Лигә түбәндәге йөкмәткеле телеграмма ебәргән:

Беҙҙең төньяҡ-көнсығыш халыҡ хөкүмәтебеҙҙең белдереүҙәренә ҡарағанда, 15 октябрҙә Пекин ваҡыты менән 14 сәғәт 25 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең 4 хәрби самолеты Аньдун өҫтөндә күренгән һәм ҙур булмаған бейеклектән ҡаланы утҡа тотҡан. 16 октябрҙә 19 сәғәт 50 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең бер хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Цзиань өйәҙендәге Дикоу ауыл өҫтөндә күренгән. 20 октябрҙә 23 сәғәт 00 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең бер хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Куаньдянь өйәҙендәге Чандянь районы өҫтөндә күренгән һәм бер бомба ташлаған. 21 октябрҙә 14 сәғәт 07 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең ике хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Цзиань өйәҙендәге Дикоу ауылы өҫтөндә күренгән, 22 октябрҙә 14 сәғәт 10 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең өс хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Цзиань өйәҙендәге Хайгуань ауылы өҫтөндә күренгән. 22 октябрҙә 15 сәғәт 07 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең өс хәрби самолеты Куаньдянь өйәҙенең Лакушао ауылы өҫтөнән осҡан. 24 октябрҙә 10 сәғәт 36 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең өс хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Цзиань өйәҙендәге Дикоу ауылы өҫтөндә күренгән. 25 октябрҙә 7 сәғәт 25 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең дүрт хәрби самолеты Ляодун провинцияһының Линьцзян өйәҙендәге Вэйшахо районында Эрдакоу өҫтөндә күренгән һәм бер баланы һәм бер ауылсыны яралап, бер минут буйына атҡан. 25 октябрҙә 7 сәғәт 26 минутта Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәренең дүрт хәрби самолеты Цзиань өйәҙенең Хуанбайдяньцзу ауылы өҫтөнән осҡан.

Дүрт тапҡыр — ошо йылдың 27 августында, 30 августында, 24 сентябрендә һәм 18 октябрҙә мин Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Именлек Советына Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәре хәрби самолеттарының Ҡытайҙың һауа сиктәрен боҙоуҙары һәм Ҡытай граждандарын үлтереүҙәре һәм яралауҙары, шулай уҡ Ҡытай милкенә зыян килтереүҙәре айҡанлы протест һәм ғәйепләү белдергәйнем. Ләкин Ҡушма Штаттар Именлек Советындағы күпселеккә контроллек итеү арҡаһында Именлек Советы Американың Кореялағы агрессияһына ҡаршы һәм Көнсығышта һуғыш яҡтылығын туҡтатыуға ҡаршы санкция ҡулланыуға бер ниндәй ҙә саралар күрмәне. Киреһенсә, БМО-ның Генеральный Ассамблеяһы Ҡушма Штаттарҙы яҡлап законһыҙ резолюцияны ҡабул итте. Был резолюция Ҡушма Штаттарҙың Кореяға ҡаршы агрессив һуғышының масштабтарын киңәйтә. 13 көн эсендә — 13 октябрҙән алып 25 октябргә тиклем Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәре хәрби самолеттарының Ҡытайҙың һауа сиктәрен боҙоу һәм Ҡытай территорияһын утҡа һәм бомбаға тотоуҙары ваҡиғаларының йышайыуы Ҡушма Штаттарҙың һуғышты киңәйтеү маҡсатын тотҡан енәйәтсел хәрәкәттәренең дауам иттерелеүен һәм Ҡытайҙың төньяҡ-көнсығыш өлөшөнә ҡаршы йүнәлтелгәнлеген иҫбатлай. Ҡытай халҡы быға бер нисек тә сыҙап тора алмаясаҡ. Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте исеменән мин ошоноң менән Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына был ғәйепләүҙе тағы ла бер тапҡыр индерәм һәм Американың Кореялағы агрессив ҡораллы көстәре хәрби самолеттарының Ҡытайҙың һауа сиктәрен енәйәтсел боҙоуҙы дауам иттереүен туҡтатыуға һәм һуғыштың киңәйеүен булдырмаҫ өсөн Американың агрессив ҡораллы көстәрен Кореянан һис кисекмәҫтән сығарыуға Именлек Советының ашығыс рәүештә эффектлы саралар күреүен талап итәм.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 28 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы ҡаты һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

25 октябрҙә Халыҡ армияһының частәре Бугдин (Ховутин) янында атака яһарға маташҡан лисынмансы ғәскәрҙәрен алтынсы дивизияһының батальонын ҡамап алғандар һәм уны тар-мар иткәндәр.

Тәүге мәғлүмәттәргә ҡарағанда, был һуғышта дошман 381 кешеһен юғалтҡан, шул иҫәптән уның 121 кешеһе үлгән, 131-е яраланған һәм 129-ы пленға алынған. Халыҡ армияһының частәре 80 автомашина, 105 миллиметрлы ике орудие, ике автоматик орудие, 3 еңел пулемет, шулай уҡ башҡа трофейлар алғандар.

Германия демократик республикаһында халыҡ һайлауҙарының һуңғы һөҙөмтәләре

БЕРЛИН, 28 октябрь. (ТАСС). АДН агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн Германия демократик республикаһының Үҙәк һайлау комиссияһы 15 октябрҙә булып үткән халыҡ һайлауҙарының һуңғы йомғаҡтарын яһаған. 12.325.168 һайлаусынан тауыш биреүгә 12.144.597 кеше, йәки бөтә һайлаусыларҙың 98,53 проценте ҡатнашҡан. 12.131.165 бюллетень, йәки тапшырылған бюллетендәрҙең дөйөм һанының 99,89 проценте яраҡлы, тип табылған. 13.432 бюллетень яраҡһыҙ тип табылған.

Милли фронт кандидаттары өсөн 12.097.105 кеше, йәки бөтә һайлаусыларҙың 99,72 проценте тауыш биргән. 34.060 кеше, йәки бирелгән тауыштарҙың дөйөм һанының 0,28 проценте Милли фронт кандидаттарына ҡаршы тауыш биргән.

Вьетнамдағы һуғыш хәрәкәттәре

ПРАГА. (ТАСС). Телепресс агентствоһының Сайгондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, француз ғәскәрҙәре Муонг-Хуонг, Ланг-Сеи, Лок-Бинь, Шок-Фай-Шан крепостарынан сигенгәндән һуң Вьетнам Халыҡ армияһының һөжүм итеүе бөтә йүнәлештәрҙә лә көсәйә. Француздарҙың Ан-Дуен, Тьен-Ен һәм Ши-Ди постарына һөжүм дауам иттерелә.

Француздар менән хеҙмәттәшлек иткән кешеләр Дао-Кайҙан эвакуацияланалар. Вьетнам Халыҡ армияһының частәре Ханойҙан көньяҡтараҡ һәм Ха-Донг районында актив хәрәкәт итәләр. Ханой менән Хайфонг порты араһындағы тимер һәм шоссе юлдары күп кенә урындарҙа партизандар тарафынан өҙөлгәндәр.

Вьетнамдың (Кохинхиндең) көньяғында Вьетнам Халыҡ армияһының активлығы көсәйгән. Француздарҙың мөһим пос Бинь-Лук бер нисә көн инде уҙар аҫтында тора. Аҙыҡ тейәлгән автоколоннаны оҙатыусы француздар конвойы Сайгондан 60 милгә төньяҡтараҡ атакаланған. Был районда француз ғәскәрҙәренең коммуникацион линиялары күп кенә урындарҙа Вьетнам Халыҡ армияһы тарафынан өҙелгәндәр.

Вьетнамдағы марионетка Бао Дай «властәре» Американың ҡораллы интервенцияһын һорайҙар. «Премьер-министр» Тран Ван Хуу ошо көндәрҙә хәрби ярҙам һорап, америкалыларға туранан-тура мөрәжәғәт иткән.

МОРИС ТОРЕЗДЕҢ СӘЛӘМӘТЛЕГЕ

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетаһы Морис Торездең сәләмәтлеге бик тиҙ яҡшырыуҙа дауам итә һәм бер нисә көндән һуң уға постелдән торорға рөхсәт ителәсәк, тип хәбәр итә.

ХРОНИКА

СССР Верховный Советы Президиумы иптәш Л. З. Мехлисты ауырыуы айҡанлы СССР государство контроленең Министры вазифаларынан бушатты.

* * *

СССР Верховный Советы Президиумы иптәш Всеволод Николаевич Меркуловты СССР государство контроленең Министры итеп билдәләне.

* * *

СССР Верховный Советы Президиумы иптәш Б. А. Двинскийҙы, уның башҡа эшкә күсеүе айҡанлы, әҙерләүҙәр Министры вазифаларынан бушатты.

* * *

СССР Верховный Советы Президиумы иптәш Пантелеймон Кондратьевич Пономаренконы әҙерләүҙәр Министры итеп билдәләне.

Накас йылғаһы буйында

Малсылыҡ фермаһына Ғәлим Яҡшыбаев көн һайын бер нисә тапҡыр килә. Бик күптәргә аңлайышһыҙ булған йәшерен үйҙар менән ул, оҙаҡ итеп, кәсле булып аҡҡан Накас йылғаһына һоҡланып ҡарап тора. Таштан-ташҡа һикереп аҡҡан ҡарт йылғаның шаулауы уға ниндәйҙер ҙур көс биргәндәй була.

— Йылға төбөндәге һәр бер таш өҫтөнән секунд эсендә генә 400 литрға яҡын һыу аға. Ниндәй ҙур көс бит ул. Бына был ҙур көстө колхоз производствоһына файҙаланһаң ниндәй яҡшы булыр ине, тип һөйләнә ул үҙ-үҙенә.

Колхоз ауылының Ильич лампалары менән балҡып тороуын күҙ алдына килтерҙе ул. Ләкин был ысынбарлыҡ түгел, хыял ғына ине әле. Ә большевик үйында тыуған хыялдың мотлаҡ тормошҡа ашырылыуында кем шикләнә һуң?!

Быйыл яҙ «Ҡыҙыл Байраҡ» ауыл хужалығы артеле председателе иптәш Ғәлим Яҡшыбаев үҙ хыялын тормошҡа ашырыуға башланы. Председателдең деталдәренә тиклем уйланған фекерҙәрен правление ултырышында, ә унан һуң бөтә колхозсылар ҡатнашлығында үткәрелгән йыйылышта тикшерелде һәм уның тәҡдиме хуплап ҡаршыланды. Улар был бөйөк эште башҡарыуға бөтә көстәрен бирергә әҙер булғанлыҡтарын бер тауыштан белдерҙеләр:

— Олобоҙ ҙа, кесебеҙ ҙә бөгөндән үк төҙөлөшкә сығабыҙ, — тинеләр улар шатланып.

Колхозсыларҙың үҙ көстәре менән гидроэлектростанция төҙөү тураһындағы инициативаһын ВКП(б)-ның район комитете секретаре иптәш Әхмәтов та шатланып ҡаршыланы.

— Инициативағыҙ гүзәл, беҙ уны яҡлайбыҙ һәм һәр төрлө ярҙам күрһәтергә әҙербеҙ, — тине.

Ошондай маҡтауҙан ҡанатланған председатель төҙөлөш эштәренә сумды...

Председателдең күрһәтмәләрен үтәп, колхоз хисапсыһы Сәхретдин Абдрахимов яңы электр станцияһына күпме ағас, таш, тимер һәм башҡа төҙөлөш материалдары талап ителәсәген, уны тамам ҡороп бөтөрөүгә нисә хеҙмәт көнө китәсәген һәм ни тиклем аҡса тотоласағын иҫәпләне. Ентекләп иҫәпләүҙәренән һуң, төҙөлөшкә ни бары 1500 хеҙмәт көнө һәм 10 мең һумдан артығыраҡ аҡса етәсәге асыҡланды. Ә төҙөлөш материалдары булдырыуға ҙур расход талап ителмәй ине. Сөнки колхоздың үҙендә ағас, таш һәм башҡа ошондай нәмәләр етерлек күләмдә бар ине. Колхозсыларҙың дөйөм йыйылышында, государство банкыһынан оҙаҡ сроклы кредит һорарға, тигән ҡарар ҡабул ителде. Ошонда уҡ төҙөлөш эштәрен башҡарыу өсөн 6 кешенән торған махсус дайими бригада ойошторолдо. Колхозсы Ильяс Фәтҡуллин бригаданың етәксеһе итеп раҫланды. Уның күрһәтеүе буйынса балта оҫталары һайлап алынды, таш сығарыуға кешеләр билдәләнде. Партия ойошмаһы үҙенең ике членен төҙөүселәр араһында агитация эшен ойоштороуға беркетте.

...Ул көндәрҙә ҡарт Накас йылғаһы үҙ ғүмерендә бер тапҡыр ҙа күрмәгән хәлдең шаһиты булды. Ул үҙен буйһондорорға теләүселәр менән беренсе тапҡыр осрашты һәм кәсле ҡуллы совет колхозсыларының иркенә баш эйергә мәжбүр булды... Төҙөлөштөң прорабы Василий Тимашин ергә ҡағылған ҡаҙыҡтарға тартып аҡ шнур бәйләне лә, Яҡшыбаевҡа ҡарап:

— Иптәш председатель, бөтә нәмә әҙер, тине.

Ошо хәбәрҙе көтөп көнө торған Ғәлим Яҡшыбаев ергә ятҡан бүрәнәләр өйөмө өҫтөнә менде лә, буласаҡ электр станция урынына йыйналған колхозсыларға:

— Иптәштәр! Накас беҙгә хеҙмәт итһен. Уға электр станция ҡороу тағы ла мулыраҡ тормошҡа инеү өсөн иң ҡиммәтле бәхет асҡысы буласаҡ, тине һәм төҙөүселәрҙе эшкә башлауға саҡырҙы.

250 метр самаһы оҙонлоғонда һуҙылған аҡ шнур буйынса теҙелеп баҫҡан кешеләрҙең ҡулындағы тимер көрәктәр, киркалар, ломдар ергә сумдылар. Таштарға тимер ҡоралдар тейеүҙән барлыҡҡа килгән тауышҡа батыр һәм ҡыйыу төҙөүселәрҙең ҡумаҡ тауышы ҡушылды. Буласаҡ каналдың, яңы ғына тыуып барған ялына туҡтауһыҙ рәүештә тупраҡ аға. Йәш яр юғарыға күтәрелә, ә канал тәрәнәйә, уны ҡаҙыусылар түбән таба төшә баралар. Гәлнисә Илсеғулова, Мәрйәм Туйкина, Хәдисә Хужиналар айырыуса ҙур дәрт менән эшләйҙәр.

— Яҡшы ҡыҙҙар, яҡшы, алдынғылыҡты бирмәбеҙ, — тип маҡтай уларҙы председатель.

Тәүге көндән алып 250 метр оҙонлоғондағы һәм 4 метр тәрәнлегендәге канал ҡаҙылып бөткәнсегә тиклем унда көн һайын 60-ҡа яҡын колхозсы эшләне. 12 көн эсендә уларҙың көсө менән 1500 кубометрға яҡын балсыҡ соҡоп алынды. Ошо уҡ балсыҡ менән йылға өҫтөнә плотина эшләнде. Хәҙер һыу ошо плотина өҫтөндәге арыҡ аша ғына аға. Был арыҡты ла ҡапланың иһә, Накас үҙенең ағышын үҙгәртеп, яңы йырҙаға инә башлай.

— Ҙур эштең ауыр өлөшө башҡарылды инде, — ти прораб иптәш Тимашин.

Был каналда һыу 1 метрға тиклем, ә уның уҙелында 3 метр 84 сантиметрға тиклем бейеклеккә күтәреләсәк. Бындай хәлде Накас йылғаһы күргәне юҡ ине әле!

Гидроэлектр станция төҙөү эштәре көндән-көн киң ҡолас ала бара. Ул баҫыу эштәренең иң ҡайнар осоронда ла — бесән сабыу һәм оҙаҡ йылдарҙан бирле күрелмәгән мул урожайҙы йыйыу көндәрендә лә туҡтатылманы. Был, әлбиттә, артелдәге эш көстәрен дөрөҫ ойоштора һәм файҙалана белеүҙең һөҙөмтәһе булып тора. Балта оҫталары бригадаһының члендәре бер ҡараңғынан икенсе ҡараңғыға тиклем төҙөлөштә эшләнеләр. Уларҙың оҫта ҡулдары менән шлюз эшләнде. Ул ҡойоп ҡуйған кеүек тора. Ошо көндәрҙә һыу һаҡлау камераһын эшләп бөтөрҙөләр. Станцияның оборудованиеһен урынлаштырыу өсөн кәрәкле бина эшләнеп бөтөү алдында. Прораб иптәш Тимашин станцияның турбинаһын да ағастан эшләргә тәҡдим итте. Ул ныҡ та була, арзаныраҡ та төшә. «Сельэлектроның» проекттарында ундай турбиналарҙың чертеждары ла бар.

— Бәхет асҡысының төп һәм ҙур өлөшөн «ҡойҙоҡ» инде, ти ғорурланыу менән иптәш Яҡшыбаев, хәҙер эш оборудование алыуҙа ғына ҡалды. Беҙгә 12 киловатлы генератор һәм тимер сыбыҡ ҡына талап ителә. Ауыл урамдары буйлап теҙеп ултыртылған бағаналарҙың һаны көндән-көн арта бара. Станцияны тиҙ көндәрҙә эксплуатацияға тапшырыу артель һәм уның члендәренең мөһим бурысы булып тора.

Иптәш Яҡшыбаевтың үҙ маҡсатына ирешмәйенсә тороп артҡа сигенгәне юҡ ине әле. Ошоноң өсөн район етәкселәре лә уның тураһында:

— «Ҡыҙыл Байраҡ» ауыл хужалығы артеле члендәре ҡыйынлыҡтарҙы еңә беләләр улар. Быйыл район буйынса рекорд урожай үҫтерҙеләр, артелдең экономикаһы нығығандан-нығый бара, тиҙәр.

Улар һүҙҙәрендә торорҙар. Күп тә үтмәҫ уларҙың йылы һәм йыйнаҡ өйҙәрендә Ильич лампаларының нурҙары балҡыр.

М. Мөхәмәдиев,
(Үҙ хәбәрсебеҙ).
Йомағужа районы.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. Ғафаров.

Редакцияның адресе: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ЦО 1127. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 219 (8676)
31 ОКТЯБРЬ
шишәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Урман һәм ҡағыҙ промышленносе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Механизмдәрҙе файҙаланыуҙы яҡшыртығыҙ, ағас әҙерләүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Ағас әҙерләүҙе һәм ташыуҙы бөтә яҡлап арттырығыҙ! Илебеҙгә ағас материалдарын һәм ҡағыҙҙы күберәк бирәйек!

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһының Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарынан.

Бөйөк Ленин—Сталин партияһы байрағы аҫтында

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһы Үҙәк Комитетының Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһының 33 йыллығына ҡарата матбуғатта иғлан ителгән саҡырыуҙары беҙҙең бөтә халҡыбыҙ тарафынан ғәйәт ҙур рухланыу менән ҡаршыланды. Ленин—Сталин партияһының Октябрь саҡырыуҙарында коммунизм өсөн көрәштә Тыуған илебеҙ тарафынан өлгәшелгән бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәр асыҡ күрһәтелгәндәр һәм хәҙерге ваҡытта совет халҡы алдында торған бурыстар билдәләнгәндәр.

Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһы кешелек донъяһының бөтә донъя тарихында иҫке, капиталистик донъянан, яңы, социалистик донъяға тамырынан боролош яһаны. Ул яңы эра — социализмдең еңеүе эраһын асты. Бөйөк Октябрҙең һәр бер йыллығы бөтә хеҙмәтсәндәрҙең халыҡ-ара байрамы булып тора. Бөтә илдәрҙәге миллионлаған кешеләр был күренекле датаға әҙерләнеп, совет халҡы менән бергә бөйөк Ленин—Сталин партияһының лозунгтарын иғлан итәләр.

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы!

Бөйөк Октябрь революцияһы, уның халыҡтар араһында тыныслыҡ өсөн, кешенең кешене эксплуатациялауын бөтөрөү өсөн, халыҡтар араһында тиң хоҡуҡлылыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн көрәш идеялары йәшәйҙәр һәм еңәләр. Үткән йыл Октябрҙең еңеүсән идеяларының тормошҡа ашырылыуының яңы гүзәл иҫбатлауы булып торҙо. Халыҡ демократияһы илдәрендә киң йәйелдерелгән социалистик ярыш уңыштарға алып килә.

Империалистик иҙелеү ярмоһын ташлаған һәм яңы тормош төҙөүсе, үҙенең халыҡ республикаһын нығытыусы бөйөк Ҡытай халҡының тыныс ижади эше тыныслыҡ һәм демократия лагерен нығытыу эшенә ҙур вклад булып тора. Халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәре, Ҡытай халҡы совет халҡы менән бергә, тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшеүселәрҙең беренсе сафтарында баралар. Америка империализмының Кореялағы ёнәйәтсел агрессияһына бөтә прогрессив кешелек донъяһы нәфрәт менән ҡарай һәм үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғон яҡлаусы Корея халҡының көрәшен хуплап ҡаршы алалар.

Тыныслыҡ, демократия һәм социализмдең бөйөк эше өсөн бөтә көрәшселәрҙең намыҫлы төйғолары Ленин—Сталин партияһының Октябрь саҡырыуҙарында асыҡ яҡлауланадерелгәндәр.

— Тыныслыҡ өсөн, демократия өсөн, социализм өсөн көрәшеүсе бөтә халыҡтарға туғандарса сәләм!

— Уңышлы рәүештә социализм төҙөүсе халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәренә туғандарса сәләм!

— Үҙ иленә азатлыҡ һәм бойондороҡһоҙлоҡ яулап алған һәм халыҡ-демократик ҡоролошон уңышлы рәүештә нығытыусы бөйөк Ҡытай халҡына туғандарса сәләм!

— Үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғон геройҙарса яҡлаусы Корея халҡына туғандарса сәләм!

Бынан бер йыл элек төҙөлгән Германия Демократик Республикаһын нығытыу тыныслыҡ һәм демократия лагеренең мөһим уңышы булып тора. Уның төҙөлөүе, иптәш Сталин һүҙҙәренә ҡарағанда, Европа тарихында боролош пунктын аңлата. Германия Демократик Республикаһында күптән түгел булып үткән халыҡ һайлауҙарында милли фронт гүзәл еңеүгә өлгәште — 12 миллиондан ашыуыраҡ һайлаусы, йәғни тауыш биреүҙә ҡатнашҡан бөтә һайлаусыларҙың 99,72 проценты берҙәм, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе һәм бойондороҡһоҙ Германия өсөн көрәшкә үҙенең ихтыярын белдерҙе.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының Октябрь саҡырыуҙарында былай тип әйтелә:

— Йәшәһен Германия демократик республикаһы, берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия өсөн көрәшеүсе Германияның демократик көстәренә сәләм!

Тыныслыҡ өсөн, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәш хәҙер кешелек донъяһы быға тиклем белмәгән колас алды. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған намыҫлы кешеләрҙе берләштереүсе көсөргәне ойошҡан фронты киң йәйелә һәм нығый. Бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың интересарын һәм теләктәрен белдереүсе был хәрәкәттең еңеп сыға алмаслыҡ көсө тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының атом ҡоралын тыйыу тураһындағы Стокгольм Воззваниеһен бер тауыштан яҡлауҙа асыҡ күренде.

Социалистик Тыуған илебеҙҙең тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең бөтә донъя армияһының авангардында барыуы менән, тыныслыҡ һәм халыҡтар именлегенең көүәтле терәге булып тороуы менән совет кешеләрә ғорурланалар. Советтар Союзының тәрән аҡыллы тышҡы сталинсе политикаһы бөтә намыҫлы кешеләрҙең симпатияһын һәм ҡайнар яҡлауын яулап алды. Ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәштә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың дуҫлығы нығый. Колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙең үҙ азатлыҡтары һәм милли бойондороҡһоҙлоҡтары өсөн көрәшеүсе халыҡтарына совет кешеләре туғандарса сәләм ебәрәләр. Хәҙер тыныслыҡты яҡлаусыларҙың 1950 йылдың ноябрендә саҡырыласаҡ Икенсе Бөтә Донъя конгресына әҙерлек эштәре йәйелдерелә. Беҙҙең партиябыҙ саҡырыуының рухландырыусы һүҙҙәре айырыуса көс менән яңғырайҙар:

— Бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре! Яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын фаш итегеҙ һәм өҙөгеҙ!—Тыныслыҡ яҡлыларҙың ҡеүәтле фронтын киңәйтегеҙ һәм нығытығыҙ! Бөтә донъяла тыныслыҡ эшен яҡлап алып ҡалайыҡ!

Совет государствоһы үҙенең йәшәүенең беренсе көндәренән үк тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ политикаһын яҡлай. Иптәш Сталиндең: «Беҙ тыныслыҡ яғында торабыҙ һәм тыныслыҡ эшен яҡлайбыҙ», тигән һүҙҙәре беҙҙең социалистик государствобыҙҙың беренсе бурысы булып тора. Тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет халҡы үҙ государствоһының ҡеүәтен нығыта, Октябрҙең бөйөк ҡаҙаныштарын һаҡлаусы үҙенең ҡоралл көстәре тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрә. — Тыныслыҡтың һәм беҙҙең Тыуған илебеҙҙең именлегенең һаҡлаусыһы Советтар Союзының ҡораллы көстәренә дан! — тип белдерә бер тауыштан совет халҡы.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәре коммунистик төҙөлештә күренекле уңыштар менән ҡаршылайҙар. Большевиктәр партияһы етәкселегендә совет халҡы иптәш Сталин тарафынан фәнни рәүештә эшләнгән коммунистик тәрәҡҡиәт программаһын ҙур рухланыу менән тормошҡа ашыра.

Волгала һәм Днепрҙа гидроэлектростанциялар, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү пландары сталинсе гениаль бөйөклөгө менән билдәләнәләр. Коммунизмдең грандиоз төҙөлештәренең был пландары беҙҙең халҡыбыҙҙа яңы патриотик күтәрелеш тыуҙырҙылар. Һуғыштан һуңғы тыныс үҫештең биш йыллығында Советтар Союзы Ленин—Сталин партияһы тарафынан билдәләнгән юл буйынса гигант рәүештә алға китте. Йәмғиәтте үҙ ҡулына алған һәм коммунизмдең яҡты бинаһын төҙөүсе халыҡтың яңы һәләтле булыуын хәҙер бөтәһе лә күрәләр.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының Октябрь саҡырыуҙары хеҙмәтсәндәрҙе Тыуған ил хөрмәтенә, коммунизм тантанаһы хөрмәтенә яңы еңеүҙәр өсөн көрәшкә мобилизовать итәләр:

— Советтар Союзының эшселәре, крәҫтиәндәре, интеллигенцияһы! Социалистик ярышты киңерәк йәйелдерегеҙ! 1950 йылдың халыҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшегеҙ! Яңы хеҙмәт подвигтарығыҙ менән Совет социалистик государствобыҙҙың ҡеүәтен нығытығыҙ!

— Советтар Союзының хеҙмәтсәндәре! Бөйөк төҙөлештәрҙә — Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөүҙә уңышлы тормошҡа ашырып, коммунизм төҙөү эшенә яңы вклад индерәйек!

Берҙәм государство планы тарафынан юнәлтелгән беҙҙең халыҡ хужалығыбыҙ йылдам темптар менән үҫә һәм сәскә ата. ВКП(б) Үҙәк Комитетының халыҡ хужалығының төрлө тармаҡтарындағы работниктарға мөрәжәғәт ителгән саҡырыуҙары яңы уңыштар өсөн, промышленностең һәм транспорттың яңы ҡеүәтле күтәрелеше өсөн көрәш программаһы булып торалар. Фән, техника өлгәшеүҙәрен һәм алдынғы тәжрибәне производствоға ҡыйыуыраҡ индереү, хеҙмәт етештереүсәнлеген арымай-талмай күтәреү, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү һәм сифатын яҡшыртыу, алдынғы техниканы уңышлы индереү һәм производство культураһын күтәреү, сырьеға һәм материалдарға, яғыулыҡҡа һәм электр энергияһына ныҡлы экономияны тормошҡа ашырыу, эске резервтарҙы тулыһынса файҙаланыу — промышленностең төрлө тармаҡтарындағы работниктар алдында хәҙерге ваҡытта торған мөһим бурыстар бына шундайҙар.

Социалистик ауыл хужалығы ла промышленность менән бергә шулай уҡ ҡеүәтле күтәрелеш юлы буйынса бара. Ул колхоз һәм совхоз производствоһының ғәйәт ҙур өҫтәлмәктәрен тағы ла бер тапҡыр күрһәтеп, игенселекте һәм общественный малсылыҡты үҫтереүҙә быйыл ҙур уңыштарға өлгәште. ВКП(б) Үҙәк Комитетының саҡырыуҙары күп миллионлаған колхоз крәҫтиәндәре йөрәгендә йәнле отклик табасаҡтар.

— Ауыл хужалығы эшсәндәре! Социалистик игенселекте һәм малсылыҡты үҫтереүҙә яңы уңыштарға өлгәшегеҙ! Халыҡ өсөн аҙыҡ-түлек һәм промышленность өсөн сырье муллығын булдырайыҡ!

— Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, МТС һәм совхоз эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, ауыл хужалығы специалистәре! Ауыл хужалығы фәненең өлгәшеүҙәрен һәм колхоздарҙың, совхоздарҙың һәм МТС-тарҙың алдынғы тәжрибәһен колхоз һәм совхоз производствоһына киң индерегеҙ! Игенселек һәм малсылыҡ алдынғыларының сафтарын арттырығыҙ!

ВКП(б) Үҙәк Комитетының саҡырыуҙарында хеҙмәтсәндәрҙең материаль һәм культура тормош кимәлдәрен артабан күтәреү тураһында сталинсе хәстәрлек яҡлауланадерелгән. Халыҡтарҙың дәйем яҡшы көн күреше социализм законы булып тора. Беҙҙең бөтә государство һәм общественный ойошмаларыбыҙ үҙҙәренең көндәлек эшмәкәрлегендә коммунистар партияһының күрһәтмәләрен ҡулланырға тейештәр. Халыҡ интерестары коммунистар партияһы өсөн бөтәһенән дә юғары булып тора.

Коммунизмдең еңеүе өсөн бөтә халыҡ көрәшендә идеологик эш айырыуса әһәмиәткә эйә. Билдәле булыуынса, беҙҙең төҙөлешебеҙҙең уңыштары миллионлаған массаларҙың коммунистик аңлылығына бәйләнгәндәр. Ленинизм — хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙең нигеҙе ул. Беҙҙең партиябыҙҙың гигант тәрбиәүи эше арҡаһында совет халҡы донъяға иң алдынғы ҡараш менән ҡоралланған, беҙҙең илебеҙҙә тулыһынса халыҡ ҡулында булған рухани культура байлығы барлыҡҡа килтерелә. Совет общестроһында алдынғы фән һәм культураның сәскә атыуы өсөн бөтә шарттар ҙа тыуҙырылған.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының саҡырыуҙары беҙҙең халыҡ интеллигенциябыҙҙы, бөтә совет кешеләрен ижади хеҙмәткә рухландыралар:

— Совет фәне работниктәре! Тыуған илебеҙҙең фәнен һәм техникаһын яңы эҙләнеүҙәр, асыштар һәм уйлап табыуҙар менән байыҡтырығыҙ! Производство менән фән бәйләнешен нығытығыҙ!

— Әҙәбиәт, искусство, кинематография работниктәре! Үҙ оҫталығығыҙҙың кимәлен күтәрегеҙ, бөйөк совет халҡына лайыҡлы булған юғары идеялы художестволы яңы әҫәрҙәр булдырығыҙ!

— Уҡытыусылар һәм уҡытыусы ҡатын-ҡыҙҙар, халыҡ мәғарифы работниктәре! Уҡыусыларҙы фән нигеҙҙәрен ныҡлы белеү менән ҡоралландырығыҙ! Беҙҙең йәштәребеҙҙе совет патриотизмы рухында тәрбиәләгеҙ! Социалистик общестроның культуралы, белемле граждандарын, коммунизм өсөн актив көрәшселәрҙе әҙерләгеҙ!

Беҙ Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы алдында торабыҙ. Күренекле Октябрь датаһын билдәләп һәм беҙҙең Тыуған илебеҙ тарафынан үтелгән данлы юлды ҡарап, совет халҡы һәр ваҡыт герой Ленин — Сталин партияһына ғәйәт ҙур мөхәббәт һәм рәхмәт тойғолары менән мөрәжәғәт итә. Беҙҙең Тыуған илебеҙ үҙенең бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи уңыштары менән уның титаник көрәшенә, уның тәрән аҡыллы һәм һиҙгер етәкселегенә, уның коммунизм эшенә иҫәпһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлегенә бурыслы. СССР-ҙа социализмдең еңеүе, беҙҙең Тыуған илебеҙҙе ҡеүәтле социалистик державаға әүерелдереү, совет общестроһының мораль политик берҙәмлеге, халыҡтарҙың ҡаҡшамаҫ дуҫлығы — ленинизмдең иң бөйөк тантанаһы ул. Сталин гениһы совет халҡын коммунизм еңеүенә алып бара.

Социалистик Ватаныбыҙҙың бөтә халыҡтары:

— Йәшәһен беҙҙең илебеҙ халыҡтары дуҫлығының һәм данының ныҡлы терәге — бөйөк Совет Тыуған илебеҙ!

— Йәшәһен Ленин—Сталин партияһы, совет халҡының һуғыштарҙа сыныҡҡан авангарды, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — бөйөк большевиктар партияһы!

— Ленин байрағы аҫтында, Сталин юлбашсылығында — алға, коммунизм еңеүенә! — тип тулы берҙәмлек менән иғлан итәләр.

(«Правда» газетаһының 30 октябрҙәге баш мәҡәләһе).

КОММУНИЗМДЕҢ БӨЙӨК ТӨҘӨЛӨШТӘРЕ ӨСӨН КҮБЕРӘК АҒАС БИРӘЙЕК!

Башҡорт АССР-ының ағас әҙерләүсе райондарының колхозсыларына, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарына Йомағужа районының ағас ҡырҡыусы һәм ташыусы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының

АСЫҠ ХАТЫ

Ҡәҙерле иптәштәр!

Бөтә прогрессив кешелектең бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы етәкселегендә совет халҡы һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты үтәү һәм арттырып үтәү өсөн барған көрәштә гүзәл уңыштарға өлгәште һәм коммунистик общество төҙөү юлында ышаныслы рәүештә алға бара.

Большевиктәр партияһы һәм Совет хөкүмәтенең колхоз ҡоролошоноң сәскә атыуы тураһында көндәлек хәстәрлек күреүе арҡаһында беҙ быйыл мул урожай үҫтерҙек, урожай йыйыу эштәрен үҙ ваҡытында уҙғарып һәм государствоға иген, картоф, йәшелсә тапшырыу планын срогынан алда үтәнек. 1950 йылда беҙ хеҙмәт көндәренә авансҡа иген һәм башҡа ауыл хужалығы продукттарын, үткән йылға ҡарағанда, байтаҡ артыҡ алдыҡ һәм колхоздарыбыҙҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуҙа ҡайһы бер уңыштарға өлгәштек.

Беҙ илебеҙҙә коммунизмдең яңы гигант төҙөлештәре — Волга йылғаһында Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары, Төп Төркмәнстан каналы, Днепр йылғаһында Каховка гидроэлектростанцияһы, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары тураһында хөкүмәтебеҙ сығарған ҡарарҙарҙы ҙур күтәренкелек һәм Ленин-Сталин партияһына бирелгәнлек, сикһеҙ һөйөү тойғоһо менән ҡаршы алдыҡ.

Беҙ үҙебеҙҙең коммунизм быуатында—тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу быуатында йәшәүебеҙ менән ғорурланабыҙ. Бындай төҙөлештәргә тик беҙҙең илебеҙҙең генә ҡеүәте етә. Беҙҙең илебеҙҙә тормошҡа ашырылған грандиоз төҙөлеш Совет государствоһының тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһын асыҡ яҡлауландыра.

Беҙ был гигант ҡоролмаларҙы төҙөүҙә тиҙерәк тамамлау өсөн бик күп ағас материалдары кәрәклеген беләбеҙ.

Колхоз крәҫтиәндәре тураһында партия һәм хөкүмәтебеҙҙең хәстәрлегенә яуап итеп, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәренә үҙ ярҙамыбыҙҙы күрһәтеү өсөн, беҙ, Йомағужа районының колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, ағас ҡырҡыусы һәм ағас ташыусылары, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлау көнөн яңы хеҙмәт еңеүҙәре — ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонының государство планын срогынан алда үтәп ҡаршы алырға ҡарар иттек.

Үҙебеҙҙең мөмкинлектәребеҙҙе иҫәпләп, беҙ түбәндәге йөкләмәләрҙе алабыҙ:

1. Район буйынса 22 мең кубометр ағас әҙерләүҙе 1950 йылдың 1 декабренә, 20 мең кубометр ағас ташыуҙы 1950 йылдың 17 декабренә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөнә үтәргә.

2. Илебеҙгә әҙерләү буйынса билдәләнгән пландан тыш 2 мең кубометр һәм ташыу буйынса 1,5 мең кубометр ағас бирергә.

Беҙ ағас әҙерләүҙең государство планын һәр йыл һайын үтәп һәм арттырып үтәп килдек. 1950—51 йылдар сезонында ла шулай уҡ йөкләмәбеҙҙе намыҫ менән үтәүебеҙгә ышанабыҙ һәм республикабыҙҙың ағас әҙерләүсе райондарының колхозсыларын, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарын беҙҙең өлгөбеҙгә эйәрергә саҡырабыҙ.

Коммунизмдең бөйөк сталинсе төҙөлештәренә кәрәкле ағастарҙы күберәк бирәйек!

Йәшәһен беҙҙең Бөйөк Совет Социалистик Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — бөйөк Ленин-Сталин партияһы!

Тыныслыҡ байрағын бөйөк йөрөтөүсе, прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы, туған, һөйөклө иптәш Сталингә дан!

Хат Йомағужа районының колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары йыйылыштарында тикшерелеп ҡабул ителде.

ВКП(б) Өлкә Комитетында

ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы ағас әҙерләүҙе 1950 йылдың 1 декабренә, ташыуҙы 1950 йылдың 17 декабрена—хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлау көнөнә үтәргә йөкләмә алған Йомағужа районы колхозсыларының, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының 1950—1951 йылдарҙа ағас әҙерләүҙең көҙгө ҡышҡы сезонында государство планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышты йәйелдереү тураһында республиканың ағас әҙерләүсе райондарының бөтә колхозсыларына һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарына асыҡ хат менән мөрәжәғәт итеүен хупланы һәм яҡланы.

Ағас әҙерләүсе райондарҙың ВКП(б) райкомы секретарҙары, партияның тәүге ойошмалары секретарҙаре, леспромхоз директорҙарының политик эштәр буйынса урынбаҫарҙары, профсоюз һәм комсомол ойошмалары етәкселәре һәм республика леспромхоздары директорҙары түбәндәгеләрҙе эшләргә мәжбүр ителделәр:

1. Йомағужа районы ағас ҡырҡыусы һәм ағас ташыусы колхозсыларының, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының республикала ағас әҙерләүсе райондарҙың бөтә колхозсыларына, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарына яҙған хатын киң тикшереүҙе үткәрергә һәм 1950—1951 йылдарҙа ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонында государство планын срогынан алда үтәү өсөн массовый социалистик ярыш ойошторорға.

2. Ярышта ҡатнашыусы колхозсыларға һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарға, ағас ҡырҡыусы һәм ағас ташыусыларға ағас әҙерләү планын срогынан алда үтәү буйынса алған социалистик йөкләмәләрен уңышлы үтәүҙә бөтә төр һәм әҙләкһеҙ ярҙам күрһәтеүҙе тәьмин итергә.

Башҡортостан, Азербайжан һәм Куйбышев нефтселәре ярышы

Иптәш Сталингә яҙған хатыбыҙҙа алған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәйбеҙ

Ошо йылдың апрель айында Башҡортостан нефтселәре үҙҙәренең иптәш Сталингә яҙған хатында һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың һуңғы йылы планын арттырып үтәү буйынса социалистик йөкләмәләр алғайнылар. Башҡортостан нефтселәренең йөкләмәләрен ныҡлап тикшереп, үҙ мөмкинлектәрен иҫәпләп ҡарағандан һуң, Өфө Ленин орденле нефть эшкәртеү заводының коллективы нефть продукттарын етештереү буйынса йыллыҡ планды 1,5 процентҡа арттырып үтәргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген, планға ҡарағанда, 3 процентҡа күтәрергә, яғыулыҡҡа, парға, электр энергияһына 3 процентҡа экономия яһарға һүҙ биргәйне.

Алған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә коллектив бөйөк юлбашсыға биргән вәғәҙәне тормошҡа ашырыуҙа ҙур уңыштарға өлгәште.

1950 йылдың 9 айлыҡ планы нефть эшкәртеү буйынса 3,5 процентҡа, товар нефть продукттары етештереү буйынса 3,2 процентҡа арттырып үтәлде. Хеҙмәт етештереүсәнлеге, планға ҡарағанда, 4,9 процентҡа күтәрелде.

Заводта экономия өсөн көрәш көсәйтелде. Йылдың өс кварталы эсендә коллектив парға 8,5 процент, электр энергияһына һәм яғыулыҡҡа 2,5 процент экономия яһаны. Нефть продукттарын юғалтыу 7,4 процентҡа кәметелде.

Заводтың ҡайһы бер участкаһында эшләмәйҙәр, эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр үҙ эштәрендә кимселектәрҙе яҡшыртып, завод коллективының социалистик йөкләмәһен үтәүҙә булышлыҡ итәләр.

Начальнигы иптәш Кубаевский булған ремонтлау цехы коллективы 9 ай эсендә установкаларҙы ремонтлауҙың срогын 12,7 процентҡа ҡыҫҡартты. Нефть продукттарын тейәү һәм буштыу цехы коллективы тимер юлындағы буш тороуҙарҙы, планға ҡарағанда, 11,2 процентҡа кәметте.

Коллектив үҙ өҫтөнә алған социалистик йөкләмәһен үтәү өсөн көрәшеп, рационализаторлыҡ һәм уйлап сығарыусылыҡ тәҡдимдәрен тормошҡа ашырыу буйынса ла ҙур уңыштар яулады. Йылдың 9 айы эсендә 568 рационализаторлыҡ тәҡдиме индерелеп, шуларҙан 144 тәҡдим тормошҡа ашырылған. Быларҙан завод 1 миллион 688 мең һум экономия алды.

Юғарыла күрһәтелгән производство уңыштарына завод коллективы продукция етештереүҙе арттырыу һәм уның сифатын яҡшыртыу өсөн арымай-талмай көрәшеү һөҙөмтәһендә өлгәште.

Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, продукцияларҙың сифатын яҡшыртыу һәм сырьеға экономия яһауҙа беҙҙең заводта А. Чутких, Ф. Кузнецов, Л. Корабельникова һәм инженер Ковалев иптәштәрҙең алдынғы методтары производствола киң ҡулланыу мөһим роль уйнаны.

Һәр бер яңы башланғыс беҙҙең коллектив тарафынан ҡайнар дәрт менән күтәрелеп алына. һәм производствола тормошҡа ашырыла.

Мәҫәлән, иптәш Михайлова начальник булған цехтың өлкән операторы иптәш Тюрин алдынғы производство новаторҙарының эш методтарын камиллаштереп, үҙ бригадаһының эшенә һәр ике сәғәт һайын анализ яһауҙы тормошҡа ашырҙы. Бригаданың үҙ эшенә үҙе контроль яһауы күрһәткестәрҙе яҡшыртыуға ярҙам итә. Был ике сәғәтле график бригаданың эшендәге бөтә техник-экономик һөҙөмтәләрҙе регуляр рәүештә сағылдыра, йәғни хеҙмәт етештереүсәнлеген арттырыуҙан һәм материаль-техник средстволарға экономия яһауҙан ваҡыт берәмегенә алынған файҙаның күләмен күрһәтә. Икенсе, киреһенсә, хеҙмәт етештереүсәнлеген кәметеүҙән һәм материаль-техник средстволарҙы артыҡ тотоноуҙан килгән зыянды билдәләү мөмкинлеген бирә. Был методты ҡулланыу эш процесында булған етешһеҙлектәрҙе ваҡытында асып, уларҙы бөтөрөүгә ярҙам итә.

Яңы метод менән эшләү һөҙөмтәһендә иптәш Тюрин бригадаһы әҙер средство планын айҙан-айға арттырып үтәй, бары тик отличнэ сифатлы продукция ғына етештерә һәм экономияланған сырье иҫәбенә һәр ай һайын 5—6 көн эшләй.

Стахановсы эш алымдарын өйрәнеү һәм уны башҡа эшселәргә өйрәтеү буйынса инженер Ковалевтың методы заводта киң рәүештә тормошҡа ашырыла. Иптәш Ковалевтың методын производствоға индереү буйынса завод парткомы инженер-техник работниктарҙың киңәйтелгән кәңәшмәһен үткәрҙе. Унан һуң заводтың алдынғы стахановсыларының эш алымдарын өйрәнеү һәм таратыу буйынса завод күләмендә, шулай уҡ цехтарҙа махсус комиссиялар төҙөлдө. Хәҙер был комиссия члендәренән инженер Карпель, Мальчинов, Михайлова һәм башҡа күп кенә иптәштәр заводтың иң алдынғы стахановсылары Тюрин, Иванов, Казанцев иптәштәрҙең эш алымдарын киң рәүештә өйрәнеп, уны башҡа эшселәргә тараталар.

Яңы методтарҙы ҡыйыу рәүештә производствоға индереү буйынса күп кенә сараларҙы тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә отличнэ сифатлы продукция етештереү өсөн ярышып эшләүсе стахановсы бригадаларҙың һаны байтаҡ артты.

Хәҙер заводта отличнэ сифат бригадаһы исемен яулап алған 58 стахановсы бригада һанала. Заводта дүрт цехҡа маҡтаулы исем—стахановсы цех исеме, алты цехҡа отличнэ сифат цехы исеме бирелде.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышҡа ҡушылып, завод коллективы үҙенең эске резервтарын ҡабаттан иҫәпләп ҡараны. һәм бөйөк байрамды яңы производство еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн яңы күтәренке йөкләмәләр алды. Коллектив 10 айлыҡ производство планын 105 процентҡа үтәрҙе һүҙ бирҙе. Һәм хәҙерге көндә үҙенең йөкләмәһен намыҫ менән үтәү өсөн көрәшә.

Р. Даутов,
Партком секретаренең урынбаҫары.

ПРОПАГАНДИСТӘРҒӘ ҺӘМ АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

Ленин һәм Сталин—бөйөк Октябрь социалистик революцияһын рухландырыусылар һәм ойоштороусылар

1917 йылдың 7 ноябре (25 октябрь)— беҙҙең Тыуған илебеҙ тормошонда бөйөк тарихи көн. Большевиктар партияһы [illegible] Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы еңде. Россияның эшселәр синыфы беренсе булып социализм юлына аяҡ баҫты. [illegible] Ленин һәм Сталин [illegible]

Ленин һәм Сталин [illegible]

* * *

1917 йылдың февралендә Россияла буржуаз-демократик революция булды, ул батша самодержавиеһын бөтөрҙе. [illegible]

В. И. Ленин Швейцарияла эмиграцияла [illegible]

3 (16) апрелдә В. И. Ленин Россияға ҡайтты. [illegible]

24 апрелдә (7 майҙа) Петроградта большевиктарҙың VII (Апрель) Бөтә Россия конференцияһы асылды. [illegible] властеҙ пролетариаттың һәм ярлы крәҫтиәндәрҙең ҡулына бирергә тейешле булған икенсе этабына» (Әҫәрҙәр, 24 том, 4-се бит) күсеүҙе [illegible] Ленин «Бөтә власть Советтарға!» тигән лозунгыны күтәрҙе.

Иптәш Сталин [illegible]

Конференцияла [illegible]

Апрель конференцияһының ҡарарҙары [illegible]

* * *

Июль айында меньшевиктар һәм эсерҙәр империалистик буржуазия һәм аҡ гвардия генералдары менән союзда, Петроградта [illegible]

Шул шарттарҙа партияның тактикаһын эшләү өсөн 26 июлдә Петроградта большевиктар партияһының VI съезы йыйылды, ул яшерен рәүештә үтте. [illegible]

Съезда троцкистарҙың [illegible]

«Тап бына Россияның социализмға юл [illegible]» (Әҫәрҙәр, 3 том, 186—187-се биттәр).

Съезд Лениндең социалистик революцияға булған курсын [illegible] лау лозунгыһы менән, ярлы крәҫтиәндәр менән союзда булған пролетариаттың власты көс арҡаһында алыуы лозунгыһы менән алмаштырҙы.

VI съезд партияны ҡораллы восстаниеға, социалистик революцияға йүнәлтте.

* * *

Ленин һәм Сталин революцияның көслө үҫешен һиҙгер күҙәтеп торҙолар, партияға тыныслыҡ өсөн, икмәк өсөн, азатлыҡ өсөн булған стихиялы массовый хәрәкәттәрҙе империализмға ҡаршы ойошҡан, еңеүле удар яһауға әүерелдерергә, тигән йүнәлеш бирҙеләр.

Ленин һәм Сталин, массаларға инглиз-француз империалистәре менән экономик һәм политик яҡтан айырылмаслыҡ рәүештә бәйләнгән буржуаз Ваҡытлы хөкүмәт үтәнән-үтә империалистик хөкүмәт ул, талау һуғышын дауам иттереү һәм революцияны быуыу хөкүмәте ул, тип аңлатыуҙы дауам иттерҙеләр. Меньшевиктар һәм эсерҙәр Ваҡытлы хөкүмәтте актив яҡланылар, әштә империалистик буржуазияның тел таяпысына әйләнделәр.

Билдәле булыуынса, революцияға тиклемге Россия илдең экономикаһында команда юғарылыҡтарын алып торған сит ил капиталынан ярым колониаль бойондороҡло хәлдә ине. Батша Россияһы сит ил империалистәренә, бөтәһенән дә элек, Англияға һәм Францияға 50—55 миллиард һум бурыс түләргә тейеш ине. Был бурыстар буйынса проценттар түләү генә һәр йылды 3 миллиард һум тәшкил итә ине. Февраль революцияһынан һуң Россияның сит ил капиталына бойондороҡлолоғо тағы ла көсәйҙе. Быға буржуаз Ваҡытлы хөкүмәттең һәм уның меньшевистик-эсерсе ярҙамсыларының халыҡҡа ҡаршы политикаһы булышлыҡ итте. Сит ил империалистәре, Ваҡытлы хөкүмәткә кредиттар биреп, һуғышты дауам иттереүҙе һәм үҫә барған революцияны быуыуҙы талап иттеләр.

1917 йылдың йәйендә, инглиз-француз империалистәренән башҡа, «империализмдең яңы гиганты һәм бөтә донъяла гегемонияға дәғүә итеүсе — Америка сәхнәгә сыҡты», — тип билдәләне партияның VI съезы үҙенең ҡарарҙарында. Контрреволюцион Ваҡытлы хөкүмәткә Америка 5 миллиард һум государство заемы тәҡдим итте.

Был айҡанлы иптәш Сталин «Пролетарий» газетаһында баҫылған «Америка миллиардтары» тигән мәҡәләһендә түбәндәгесе яҙҙы:

«Ҡасандыр Россияла социализм яҡтылығы Көнбайыштан килә тиҙәр ине. Һәм был дөрөҫ ине. Сөнки унда, Көнбайышта, беҙ революцияға һәм социализмға өйрәндек.

Россияла революцион хәрәкәт башланыу менән хәл бер ни тиклем үҙгәрҙе.

1906 йылда, Россияла революция әле үҫкән ваҡытта, Көнбайыш 2 миллиард һум ссуда биреп, батша реакцияһына үҙ хәлен төҙәтергә ярҙам итте. Һәм царизм ул ваҡытта Россияның Көнбайыш тарафынан финанс ағымы юл итеүе иҫәбенә ысындан да ныҡлыҙы.

Ул ваҡыттарҙа был айҡанлы, Россияға Көнбайыш социализм генә түгел, бәлки миллиардтар йөҙөндә реакция ла индерҙе, тиштеләр.

Хәҙер беҙҙең алдыбыҙҙа тағы ла асығыраҡ картина асыла. Рус революцияһы үҙенең яулап алынған ҡаҙаныштарын яҡлау өсөн үҙ көстәрен туплаған ваҡытта, ә империализм уны туҡмап бөтөрөргә тырышҡан ваҡытта, — Америка капиталы аҙаҡ килеп, рус революцияһын ауыҙлыҡлап, Көнбайышта үҫә барған революцион хәрәкәтте өҙөр өсөн Керенский — Милюков — Церетели коалицияһын миллиардтар менән тәьмин итә.

Факт ошондай.

Көнбайыштың Россияға, социализм менән азатлыҡҡа ҡарағанда ла, кабала менән контрреволюцияны күберәк индергәнлеге дөрөҫ түгелме ни?» (Әҫәрҙәр, 3 том, 234—235-се биттәр).

Иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы һүҙҙәре һуңғы ваҡыттарҙа бөтә донъя тарихының күп һанлы фактылары менән гүзәл рәүештә раҫландылар.

Ленин менән Сталин ул ваҡытта Россия алдында бары тиҡ ике генә юл булғанлығын халыҡҡа күрһәттеләр. Беренсе юл капиталистар менән помещиктарҙың асыҡтан-асыҡ диктатураһына, Россияны айырылап сит ил капиталистәренә ваҡлап һатып бөтөрөүгә, илдең бойондороҡһоҙлоғон юғалтыуға һәм уны Англияның, Американың һәм Францияның колонияһына әйләндереүгә алып бара ине. Икенсе юл властың пролетариат менән ярлы крәҫтиәндәр ҡулына күсеүен, производствоға эшселәр контролен булдырыуҙы, ерҙе крәҫтиәндәргә алып биреүҙе, элекке иҙелгән халыҡтарҙың бөтәһен дә азатлыҡҡа сығарыуҙы һәм уларға иркле рәүештә милли үҙ-үҙен билдәләү хоҡуҡын биреүҙе аңлата ине. Был юл капиталистар менән помещиктар хакимлеген юҡ итә, сит ил кабалаһы бығауын өҙә, Россияны ысын-ысындан азат итеү һәм уның хужалыҡ, культура һәм хәрби яҡтан артталығын бөтөрөү өсөн юлды таҙарта, Көнбайыштағы революцион көстәрҙең ҡулдарын сисә ине.

* * *

Большевиктарҙың йоғонтоһо көндән-көн үҫә барҙы. Ҡанлы июль ваҡиғаларынан һуң һәм бигерәк тә 1917 йылдың августағы Корнилов фетнаһынан һуң хеҙмәтсәндәр большевиктар партияһының халыҡ интерестәрен һаҡлап тороусы берҙән-бер партия булғанлығына тағы ла ныҡыраҡ ышандылар. Халыҡ массалары большевиктар яғына табан киҫкен боролош яһаны. Крәҫтиәндәрҙең помещиктар ҡулынан ерҙе тартып алыу өсөн көрәш хәрәкәте киңәйә барҙы. Корниловщинаны тар-мар итеү революцияның үҫешендә яңы осор — штурм ойоштороу осорон асты. Советтарҙың большевиклашыуы башланды. Сентябрь баштарында большевиктар инде Петроград һәм Мәскәү Советтарында һәм ошондай Советтарҙа күпселек тәшкил иттеләр. Большевиктар гесле рәүештә ҡораллы восстаниеға әҙерләнә башланылар. Партия «Бөтә власть Советтарға!» тигән лозунгыны яңынан алға ҡуйҙы. Хәҙер был инде буржуаз Ваҡытлы хөкүмәткә ҡаршы Советтарҙың восстание лозунгыһы, илдә восстание юлы менән бөтә власте Советтар ҡулына күсереү лозунгыһы ине.

Ленин партияның Үҙәк Комитетына яҙған хаттарында һәм үҙенең мәҡәләләрендә, большевиктар государство власен үҙ ҡулдарына ала алалар һәм алырға тейештәр, бары тиҡ пролетариат диктатураһы ғына, бары тиҡ Советтар власе генә революцияны һәләкәттән, ә Россияны бөтә донъя империализмы ҡоллоғонан ҡотҡара ала, тип иҫбат итте. Хәҙер, тип яҙҙы Ленин, «халыҡтың күпселеге беҙҙең яҡта», хәҙер «тулы еңеү» тәьмин ителде. (Әҫәрҙәр, 26 том, 6-сы бит).

Иптәш Сталин восстание башланыр алдынан ғына былай тип яҙҙы:

«Берҙән-бер ҡотолоу юлы — Советтарға һәм улар яғында тороусы эшселәр һәм һалдаттар массаларында икәнлеге асыҡ түгелме ни?

Советтарҙың һәм бары тиҡ Советтарҙың генә революцияны алда торған контрреволюциянан һаҡлап алып ҡалырға саҡырылғанлығы асыҡ түгелме ни?» (Әҫәрҙәр, 3 том, 377-се бит).

Ленин большевиктар партияһын восстаниеға ҡарата искусство итеп ҡарарға өйрәтте һәм иптәш Сталин менән берлектә ентекле рәүештә восстаниеның конкрет планын төҙөнө.

Ленин, партия Үҙәк Комитетының ҡарарына ярашлы рәүештә, 7 октябрҙә йәшерен рәүештә Финляндиянан Петроградҡа ҡайтты. 10 октябрҙә партия Үҙәк Комитетының тарихи ултырышы булды, унда иң яҡын көндәр эсендә ҡораллы восстание башлау тураһында Ленин тарафынан яҙылған данлыҡлы ҡарар ҡабул ителде. 16 октябрҙә партия Үҙәк Комитетының киңәйтелгән ултырышы булды. Был ултырышта Лениндең тәҡдиме буйынса восстаниеға етәкселек итеү өсөн башында иптәш Сталин торған Партия үҙәге һайланды.

Хыянатсылар Каменев һәм Зиновьев ҡораллы восстаниеға ҡаршы сығыш яһанылар. Улар иң яҡын ваҡыт эсендә восстание ойоштороу тураһында партия Үҙәк Комитетының ҡарарын дошман ҡулына бирҙеләр. Ленин һәм Сталин Каменев менән Зиновьевты революцияның хыянатсылары тип хурлыҡ тамғаһы менән тамғаланылар.

Революция дошмандары восстаниены еҙә алманылар. Ленин менән Сталин партияны һәм эшселәр синыфын социалистик революцияның еңеүенә табан батыр һәм ышаныслы рәүештә алып барҙылар. Ленин һәм Сталин массаларҙың ижади көстәренә, революцияның бөтмәҫ-төкәнмәҫ көстәренә тәрән рәүештә ышанған хәлдә, ҡораллы восстаниеның еңәсәгенә лә, илдә властың Советтар ҡулына күсәсәгенә лә тайпылышһыҙ ышандылар.

Һәм Ленин менән Сталин етәкселегендә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы еңде. Буржуаз Ваҡытлы хөкүмәт ҡолатылды. Илдә власть Советтар йөҙөндәге пролетариат һәм ярлы крәҫтиәндәр ҡулына күсте.

1917 йылдың 7 ноябрендә Петроград Советы ултырышында бөйөк Ленин социалистик революцияның еңеүе тураһында хәбәр итте һәм Россияла социализмдең еңәсәгенә ышаныс белдерҙе. Ул былай тине:

«Эшселәр һәм крәҫтиәндәр революцияһы яһалды, уның кәрәклеге тураһында большевиктар һәр ваҡыт әйтеп килделәр...

Бөгөндән алып Россия тарихында яңы полоса башлана, һәм был өсөнсө рус революцияһы аҙаҡ килеп социализмдең еңеүенә килтерергә тейеш» (Әҫәрҙәр, 26 том, 208-се бит).

Шул уҡ көндө кис менән Советтарҙың икенсе Бөтә Россия съезы асылды, ул үҙәктә һәм урындарҙа бөтә государство власен Советтар ҡулына тапшырҙы. Съезда беренсе Совет хөкүмәте—башында Ленин торған Халыҡ Комиссарҙары Советы төҙөлдө. Лениндең тәҡдиме буйынса съезд милли политиканың капиталистик донъяла бығаса һис бер күрелмәгән органын—милләттәр мәсьәләһе буйынса Халыҡ Комиссариатын төҙөнө. Был Халыҡ Комиссариатына етәксе итеп Лениндең иң яҡын соратнигы — иптәш Сталин ҡуйылды.

* * *

Ленин менән Сталин тарафынан нигеҙ һалынған яңы, Совет государствоһы, ҡолатылған эксплуататорҙарҙы баҫылдырыу һәм кешенең кешене һәр төрлө эксплуатациялауын бөтөрөү өсөн, илебеҙҙә социализмдең еңеүе өсөн, уны империалистик илбаҫарҙарҙан һаҡлау өсөн пролетариат ҡулында иң көслө ҡорал булды.

Большевиктар партияһының һәм совет халҡының бөйөк юлбашсыһы һәм учителе, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы Ленин үлгәс, уның эшен дауам иттереүсе бөйөк иптәш Сталин Лениндең данлы байрағын юғары күтәрҙе һәм партияны һәм халыҡты Ленин юлы менән алға алып китте.

Иптәш Сталин ленинизм идеяларын үҫтерә барып, илебеҙҙе социалистик нигеҙҙә үҙгәртеп ҡороуҙың гениаль программаһын барлыҡҡа килтерҙе һәм был программаны тормошҡа ашырыу өсөн совет халҡының бөтә героик көрәшенә етәкселек итте. Беҙҙең илебеҙҙә социализм еңде, Совет государствоһының көс һәм ҡеүәт сығанағы булған халыҡтарҙың ҡаҡшамаҫ дуҫлығы ныҡ урынлашты. Партияның ленинсе-сталинсе политикаһын тормошҡа ашырыуҙы өҙергә һәм илдә капитализм реставрацияһы юлына әтеп ташларға маташҡан троцкисе-бухаринселәргә һәм буржуаз-милләтсе хыянатсыларға — ленинизмдең бөтә дошмандарына ҡаршы ҡаты көрәштә социализм еңде.

Большевиктар партияһы иптәш Сталин етәкселегендә социалистик государствоның ҡеүәтен арымай-талмай көсәйтеп, уны бөйөк һәм еңелмәҫ көскә әйләндерҙе.

Гитлерсе Германия мәкерле рәүештә СССР-ға һөжүм иткәс һәм Тыуған илебеҙ өҫтөнә үлемесле ҡурҡыныс янағас, кешелек донъяһының иң яуыз дошманы — фашизмға ҡаршы совет халҡының көрәшенә иптәш Сталин етәкселек итте, бөтә совет кешеләрен Бөйөк Ватан һуғышына күтәрҙе, совет халҡын һәм уның Ҡораллы Көстәрен фиҙакәр хеҙмәт подвигтарына рухландырҙы. Большевиктар партияһы фронт менән тылдың көстәрен бергә берләштерҙе. Сталиндең полководецлыҡ һәм ойоштороусылыҡ гение, уның тимер ихтыяры дошманды тар-мар итеүҙе тәьмин итте, Тыуған илебеҙҙе фашизм ҡоллоғо ҡурҡынысынан ҡотҡарҙы, бөйөк тарихи еңеүҙәргә килтерҙе.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа бөйөк Сталин тарафынан рухландырылған һәм етәкселек ителгән совет халҡы үҙенең ижади көстәрен һуғыш әҙемтәләрен йылдам бөтөрөүгә, социализм иле халыҡ хужалығын һәм культураһын артабан үҫтереүгә йүнәлдерҙе. Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн бөтә халыҡ социалистик ярышы һөҙөмтәһендә совет халҡы гүзәл уңыштарға өлгәште.

Беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең иҫәп өлгөһө бөтә донъялағы хеҙмәтсәндәргә һәм эксплуатацияланыусыларға социаль ҡоллоҡтан һәм милли иҙелеүҙән ҡотолоу юлын, ысын азатлыҡ һәм бәхет юлын күрһәтә.

1918 йылдың ғинуарында, Совет республикаһы әле беренсе генә аҙым атлаған ваҡытта, Ленин былай тине:

«Беҙҙең социалистик Совет республикабыҙ халыҡ-ара социализм факелы булып һәм бөтә хеҙмәтсәндәр массаһы алдында өлгө булып ныҡ торасаҡ. Тегендә — талаш, һуғыш, ҡан ҡойоу, миллиондарса кешеләрҙең ҡорбан булыуы, капитал эксплуатацияһы, бында—ысын тыныслыҡ политикаһы һәм социалистик Советтар республикаһы» (Әҫәрҙәр, 26 том, 429-сы бит).

Лениндең был мәңгелек һүҙҙәре бөгөн яңы көс менән яңғырайҙар.

Англия-Америка империалистәре Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы яңы һуғыш башларға тырышалар, хеҙмәтсәндәрҙең хоҡуҡтарына һөжүмде көсәйтәләр, уларҙы хәйерселек һәм аслыҡ сигенә еткерәләр, һуңғы демократик азатлыҡтарҙы юҡҡа сығаралар. Улар үҙ тыуған иленең бойондороҡһоҙлоғон һәм азатлығын батыр рәүештә яҡлаусы Корея халҡына ҡаршы асыҡтан-асыҡ агрессия ойошторҙолар. Капитализм донъяһында картина ошондай.

Беҙҙә, Советтар Союзында, хеҙмәтсәндәр коммунистик общество төҙөү пафосы менән һуғарылғандар. Халыҡ демократияһы илдәрендә хеҙмәтсәндәр коммунистик һәм эшселәр партиялары етәкселегендә социализм төҙөйҙәр. Реакцион гоминдан һәм Америка империализмы власен алып ташлаған Ҡытай халыҡ республикаһында яңы тормош ҡорола. Германия демократик республикаһында яңы тормош ҡорола.

Ике донъя — ике төрлө система. Тегендә, капитализм донъяһында — реакция, хеҙмәтсәндәрҙе иҙеү, һуғышҡа әҙерләнеп аҡылдан шашыу. Бөйөк социализм һәм демократия лагерендә — ижади эш, халыҡтар хеҙмәттәшлеге.

Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәштең көслө хәрәкәте йәйелде. Социализм көстәре көндән-көн үҫә һәм ныҡый бара. Ныҡлы тыныслыҡ өсөн, халыҡтарҙың азатлығы һәм тиң хоҡуҡлылығы өсөн, демократия һәм социализм өсөн көрәшкә бөтә илдәрҙәге хеҙмәтсәндәрҙең әленән-әле яңы массалары күтәрелә.

Социализм фронты еңелмәҫ, сөнки уның башында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының балаһы, бөтә донъяла демократия һәм тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе Советтар Союзы тора.

Социализм байрағы еңелмәҫ, сөнки ул бөйөк Сталиндең көслө ҡулдарында, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең күҙ ҡарашы һәм күңеле тәрән мөхәббәт һәм ышаныс менән уға йүнәлтелгән.

И. Боков.

Волга буйындағы бөйөк гидроэлектростанцияларҙы бөтә халыҡ төҙөй

Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанциялары, Төп Төркмәнстан каналы, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһында хөкүмәтебеҙҙең тарихи ҡарарҙары бөтә совет халҡы тарафынан ҙур ғорурлыҡ һәм шатлыҡ менән ҡаршы алынды.

Предприятиеларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа, машина-трактор станцияларында, төҙөлөш участкаларында коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә арналған митингтар, йыйылыштар үткәрелде. Хеҙмәтсәндәр коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә тырыш хеҙмәт менән ярҙам итәсәктәрен белдерҙеләр.

Уларҙың һүҙҙәре эштән айырылманы. Тыуған илебеҙҙең баш ҡалаһы Мәскәүҙән, Ленинградтан, Волга буйы ҡалаларынан, ҡарт Уралдың промышленность үҙәктәре Свердловскийҙан, Челябе һәм Советтар Союзының башҡа ҡалаларынан, предприятиеларынан бөйөк төҙөлөштәргә күп һанда эшселәр, инженер-техник работниктар, топографтар, геологтар, төҙөүселәр килделәр. Тимер юлдары, һыу юлдары менән машиналар, материалдар өҙлөкһөҙ килә торҙо.

Илебеҙҙең бөтә халҡы менән бер рәттән, беҙҙең Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә был бөйөк төҙөлөштәргә ярҙам итергә һәм актив ҡатнашырға йөкләмәләр алдылар. Улар, предприятиеларҙа, колхоздарҙа, нефть промыселдарында, төҙөлөш участкаларында тыныслыҡтың стахановсы вахтаһында тороп, бөйөк төҙөлөштәр фондына пландан тыш продукция бирәләр. Был төҙөлөштәр өсөн кәрәкле әйберҙәр эшләп сығаралар.

Мәҫәлән, Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы коллективы, Октябрь алды социалистик ярышында алған йөкләмәләрен уңышлы үтәп, Куйбышев гидроэлектростанцияһына һигеҙ ярым тонна ҡорос-канаттар һәм тростар ебәрҙе. Был почетлы эште заводтың иң алдынғы Екатерина Ляпина етәкселек иткән бригадаһы башҡарҙы. Бригада членда́ре почетлы заказды үтәү көндәрендә хеҙмәт батырлыҡтары күрһәттеләр. Мотальщица Черноусова, плетельщица Симонова, Хәмитова, канатчиктарҙан Андриянова, Уржемцова иптәштәр бер ярым һәм ике норма эшләнеләр. Хәҙер был бригада членда́ре Октябрь байрамына тиклем Куйбышев гидроузелына тағы ла йөҙәрсә метр ҡорос-канат һәм башҡа әйберҙәр биреү өсөн көрәшәләр.

Белорет металлургия комбинаты коллективы Бөйөк Октябрь алды ярышында алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп бара. Ул ай ярым ваҡыт эсендә яңы төҙөлөштәр фондына йөҙәрсә тонна суйын, ҡорос һәм прокат бирҙе.

Өфөләге Телефон аппараттары заводы коллективы ун телефон станцияһы төҙөп, Сталинград гидроэлектростанцияһы төҙөлөшөнә ебәрҙе. Был почетлы заказды заводтың столяр цехы эшселәре Шигунов, Никитин, йыйыу цехы эшселәре монтажница Львова, Жукова, әҙерләүсәр цехы эшселәре Ғәлимова, Янгурова, Попова, Прохоров иптәштәр башҡарҙылар. Был эштә көн һайын ике, ике ярым норма эшләп килделәр.

Куйбышев гидроэлектростанцияһы заказын үтәүҙә Өфө электротехника заводы коллективы ла ҙур производство күтәренкелеге менән эшләне. Ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә төҙөлөшкә бер каналлы ос телефон станцияһы, ике һыу һыныу станцияһы, 69 дана үлсәү аппараты етештерелеп, төҙөлөш участкаларына оҙатылды. Был заводтың эшселәре һәм инженер-техник работниктары киләсәктәге заказдарҙы ла срогынан алда һәм юғары итеп башҡарасаҡтарын белдерҙеләр.

Республикабыҙҙың урман эшселәре лә бөйөк төҙөлөштәргә ярҙам итәләр. Таныш һәм Чумар леспромхоздары Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларына 99 мең кубометр ағас әҙерләп, 8 мең һәм 20 мең кубометр ҙурлыҡтағы һалдарҙы Ағиҙел буйлап Куйбышевҡа һәм Сталинградҡа оҙаттылар. Ағастарҙы һаллауҙа коммунист Әхрәм Тимербаев бригадаһы алдынғылыҡты күрһәтте. Һал бәйләү машинаһы яҡшы эшләүе арҡаһында был бригада 40 мең кубометр ағасты һал итеп бәйләне. Бригада членда́ре көндәлек эш нормаларын ике ярым тапҡырға еткереп үтәп барҙылар. Юғары хеҙмәт күрһәткестәре биргән өсөн почет билдәһе ордены менән бүләкләнгән Садиков иптәштең 12 кешенән торған бригадаһы һалдарҙы аварияһыҙ, тейешле урындарға илтеп тапшырҙылар.

Башҡортостандың ғилми работниктары ла был эштә актив ҡатнашыу теләктәрен белдерҙеләр һәм практик эш алып баралар. Мәҫәлән, Өфө авиация институтының доценты Тимофей Михайлович Васильев һәм был институттың уҡытыусыһы—инженер Ипатова иптәштәр эш сәғәттәренән тыш институт мастерскойҙарында Сталинград һәм Куйбышев гидроэлектростанциялары заказы буйынса яңы типтағы ике шҡалалы универсаль микроманометр уйлап сығарҙылар. Был прибор менән ағып ятҡан аҙ баҫымлы, газ һәм тамсы хәлендә булған һыуҙарҙың баҫымдарын белеп була. Әлегә тиклем эшләп килгән бындай приборҙар һыу баҫымын бишәр-алты тапҡырға ғына ҙурайтып күрһәтәләр ине. Был яңы прибор һыу баҫымын 50—60 тапҡырға ҙурайтып күрһәтә. Ике шҡалалы универсаль микроманометр приборы проекттар төҙөлгәндән һуң гидростанциялар һалғанда һыу баҫымын тикшереүҙә ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

З. Ишбулатов.

Черниковск — Бөйөк Октябрь ҡалаһы

1. БАЙРАМ ШАТЛЫҒЫ

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы яҡынлаша. Совет кешеләре был бөйөк байрамды тормош һәм культура фронтында, бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу эшендә ҙур еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар.

Был 33 йыл эсендә илебеҙҙең халҡы [illegible] ҡаҡшамаслыҡ булып нығыны, уның экономик [illegible] булып үҫтерҙе. Совет власе йылдарында [illegible] яңы гигант заводтар, фабрикалар, шахталар барлыҡҡа килде. Шулар менән бергә, йөҙәрләгән яңы ҡалалар тыуҙы, сәскә атты.

Башҡортостандың ҙур промышленность үҙәге булып үҫеп еткән Черниковск ҡалаһы — быуан [illegible].

Черниковск — әле йәш ҡала. Уның ҡала булып исемләнеүенә ошо йылдың декабрь айында 6 йыл тула. Ләкин шулай булыуға ҡарамаҫтан, ул йылдан-йыл нығый һәм матурлана. Яңы төҙөлөш майҙандары йылдан-йыл киңәйә, йәш ҡала үҫә. Ҡаланың тормошо көндән-көн яңы еңеүҙәр һәм ҙур үҙгәрештәр менән байый.

Башҡортостандың [illegible] Черниковск ҡалаһы хеҙмәтсәндәре лә Бөйөк Октябрҙең тыуған көнөн шатлыҡлы еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар.

Һәр бер ҡалала [illegible]. Черниковск хеҙмәтсәндәре пландан тыш бирелгән һәр бер мең һумлыҡ продукцияла, [illegible] төҙөлгән һәр бер торлаҡ йортонда, асфальт түшәлгән һәр бер квадрат метр тротуарҙа үҙҙәренең еңеүҙәрен, тыныслыҡты нығытыу, тормоштарын [illegible] күрәләр.

Был еңеүҙәр һәр бер коллективтың, һәр бер семьяның һәм һәр бер кешенең уртаҡ шатлығы, уртаҡ байрамы.

Бөйөк байрам көнөнә [illegible] хеҙмәт [illegible]. Пехтар, торлаҡ йорттары һәм культура учреждениелары [illegible]. Һәр бер пехта, һәр бер [illegible] байрам шатлығы.

2. ПРОИЗВОДСТВО БҮЛӘКТӘРЕ

Черниковск хеҙмәтсәндәре [illegible] ярыш [illegible]. Улар тыныслыҡты нығытыу [illegible].

Промышленность предприятиеларының коллективтары, Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә алған социалистик йөкләмәләрен уңышлы үтәп, бөйөк байрам көнөнә производство бүләктәре әҙерләйҙәр.

Ленин орденле нефть эшкәртеү заводы коллективы нефть эшкәртеү буйынса 9 айлыҡ планды 103 процентҡа үтәне. Электр энергияһына, яғыулыҡҡа, парға һәм сырьеға бик күп экономия яһалды. Заводта рационализаторҙар [illegible]. Завод 9 ай эсендә технология процестарын яҡшыртыу [illegible] 568 тәҡдим индерелгән. Шуларҙан 441 тәҡдим тормошҡа ашырылған, заводҡа 1 миллион 688 мең һум экономия бирҙе.

1 Май исемендәге шырпы фабрикаһы коллективы үҙенең был йыллыҡ планын [illegible] — 4 айында [illegible]. 1950 йылғы производство планын 7 ноябрь [illegible], коллектив 9 ай [illegible] пландан тыш 73 мең йәшник шырпы бирҙе. Фабрикала [illegible] 4,5 процентҡа үҫте. [illegible] 690 мең һум экономия алынды.

Химия продукциялары етештереү заводында 1950 йылдың 9 айлыҡ планы 112,8 процентҡа үтәлде. Иптәш Пыльников [illegible] цех коллективы йыллыҡ планды 15 октябрҙә тамамланы. Уҙған йылдың шул осоро менән сағыштырғанда, заводта хеҙмәт етештереүсәнлеге 7,2 процентҡа үҫте, 3 миллион 107 мең һумлыҡ [illegible] бушатылды.

Черниковск [illegible] тресының [illegible] заводы йыллыҡ планды 20 октябрҙә тамамланы. Бында хеҙмәт етештереүсәнлеге 27 процентҡа күтәрелде. Завод 91 мең һум экономия бирҙе. Трестың кирбес заводы 16 октябрҙә 11 айлыҡ планды үтәп, хәҙер декабрь айы иҫәбенә эшләй. Заводта продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү һәр бер мең кирбескә 16 һум тәшкил итә.

«Башнефтестрой» тресы, электр лампалары заводы, «Дубитель» заводы һәм башҡа предприятиеларҙың коллективтары ла байрамды достойно ҡаршылайҙар.

Хеҙмәттә йәштәр айырыуса алдынғылыҡ күрһәтәләр. Ҡаланың предприятиеларында үҙҙәренең биш йыллыҡ заданиеларын үтәүсе йәш стахановсыларҙың һаны октябрь айында 22 мең кешегә етте. Улар араһында биш йыл эсендә 10—11-әр йыллыҡ норма үтәүсе Коротков, Бажин, Грачев, («Башнефтестрой» тресы), Кокаев, Лагутин (нефть эшкәртеү заводы), Жирнов, Миронов (фанера комбинаты), Решетников, Камалетдинов (1-се номерлы ТЭЦ) иптәштәр кеүек стахановсылар күп.

Нефть эшкәртеү заводының алкан операторы комсомолец иптәш Тюрин етәкселек иткән йәштәр бригадаһы, производство планын айҙан-айға арттырып үтәп, пландан тыш меңәрләгән тонна юғары сифатлы продукциялар бирҙе. 9 ай эсендә уның бригадаһы ҡиммәтле реагенттарға 280 мең һумлыҡ экономия яһаны. Бригада быйыл 15 вахта экономияланған сырье иҫәбенә эшләне.

«Башнефтестрой» тресында комсомолец Долгих һәм Вежнин етәкселек иткән йәш штукатурсылар бригадалары ошо йылдың август айында ғына хужалыҡ иҫәбенә күстеләр. Хәҙер улар өлгөһөндә треста 27 бригада хужалыҡ иҫәбендә эшләй. Ике ай ярым эсендә был бригадалар 16 мең һумлыҡ төҙөү материалдарына экономия яһанылар.

3. ЯҢЫ ЙОРТТАР

Черниковск хеҙмәтсәндәренең тормош шарттары йылдан-йыл яҡшыра. Ҡалала йыл һайын унар меңләгән квадрат метр яңы торлаҡ майҙандары төҙөлеп, эксплуатацияға тапшырыла. Эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр пар менән йылытылған, водопроводлы һәм канализациялы, төҙөкләндерелгән, яҡты һәм иркен торлаҡтар алалар.

Ошо йылдың 9 айы эсендә генә ҡалала 36 мең квадрат метр яңы торлаҡ төҙөлеп, эксплуатацияға тапшырылған. Йөҙәрләгән эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең семьялары ваҡытлыса төҙөлгән иҫке бараktarҙы ташлап, төҙөкләндерелгән, яңы йорттарға күстеләр. Улар Бөйөк Октябрь байрамын яҡты һәм йылы торлаҡтарҙа ҡаршылайҙар.

«Башнефтестрой» тресы быйыл нефть эшкәртеүселәр өсөн 2150 квадрат метр төҙөкләндерелгән торлаҡ майҙаны төҙөп, эксплуатацияға тапшырҙы. Нефть эшкәртеү заводында 130 семьяға яңы квартиралар бирелде. Иң яҡшы квартираларҙы беренсе булып алдынғы стахановсылар алалар. Бынан башҡа завод үҙенең хужалыҡ көсө менән 400 квадрат метр торлаҡ төҙөп эксплуатацияға тапшырҙы. Йыл аҙағына тиклем хужалыҡ көсө менән тағы ла 600 квадрат метр торлаҡ төҙөләсәк.

Ҡала хеҙмәтсәндәренә айырым йорт төҙөү өсөн дә бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылған. Йорт һалырға теләгән кешеләргә ҡаланың генераль планынан сығып урын бирелә, оҙаҡ сроклы түләү шарты менән ссудалар бирелә һәм кәрәкле төҙөү материалдары менән тәьмин ителә.

Нефть эшкәртеү заводы буйынса ғына быйыл айырым йорт һалырға теләүселәргә 158 мең һум ссуда бирелгән. Һәм завод эшселәренән 25 кеше яңы йорт төҙөгән.

Ә бөтә ҡала буйынса ошо йылдың 10 айы эсендә 250 кеше үҙ көсө менән яңы йорт төҙөгән.

4. УРАМДАРҒА БАЙРАМ КИЛӘ

Элек эрем үҫкән урындарҙа
Гел баҡсалар сәскә аттылар,
Түңгәк өйгән ыҙан өҫтәренә
Киң урамдар һуҙылып яттылар.

Черниковск урамдары Октябрь байрамын беренсе тапҡыр ҡаршылайҙар. Уҙған йылдың декабрь айына тиклем ҡалала урам исемдәре юҡ ине. Быйыл бында йөҙҙән артыҡ урам байрам йыһазына кейенә.

Быйыл Черниковск урамдарын төҙөкләндереү һәм матурлау буйынса бик күп эштәр тормошҡа ашырылды.

9 ай эсендә 112 мең 400 квадрат метр яңы таш юлдар төҙөлдө. Шуларҙан 108 мең 200 квадрат метры асфальт менән ҡапланды. 27 мең квадрат метр тротуарға асфальт түшәлде. 37 мең төп ағас һәм ҡыуаҡтар ултыртылды.

Һәр көндө, һәр бер аҙымда ҡаланың үҙгәреүен һәм матурланыуын күрәһең. Бер урында юл төҙөүсе бригадалар асфальт йәйәләр, икенсе урында цементтан нигеҙ һалынған металл бағаналар ултыртып, электр яҡтылығы һуҙалар, өсөнсө урында төҙөүсе бригадалар яңы төҙөлөп бөткән йорт бинаһын биҙәкләйҙәр. Быйыл ҡала урамдарына 10 мең пагон метр күләмендә тимер рәшәткәләр ултыртылды. 85 мең квадрат метр майҙанға сквер һәм бульварҙар төҙөлдө. Байрам көндәре алдынан ҡала урамдарына 380 точкаға электр фонарҙары ҡуйылды.

Йәш ҡаланың киң һәм йәмле урамдарына байрам нурҙары бөркәлә.

5. ОКТЯБРЬ ЕҢЕҮЕНЕҢ ЕМЕШТӘРЕ

Черниковск ҡалаһының бюджеты йылдан-йылға арта. 1948 йылда ҡаланың бюджеты 27 миллион 776 мең һум булһа, 1950 йылда ул 33 миллион 745 меңгә етте.

Ҡала бюджетының күпселек өлөшө хеҙмәтсәндәрҙең культура-тормош шарттарын яҡшыртыуға тотола. Быйылғы бюджеттан халыҡ мәғарифе эшенә 11 миллион 481 мең, һаулыҡ һаҡлау эшенә 18 миллион 928 мең һум аҡса бүленгән.

Ошо йылда ғына ҡалала дүрттәр йөҙ урынлы 4 яңы мәктәп төҙөлдө. Быйыл ҡаланың 25 мәктәбендә 18 мең 364 бала уҡый.

Быйыл яңы больница, балалар баҡсалары, яслеләре төҙөлөп, эксплуатацияға тапшырылды. 3 яңы клуб һалынды. 3 урында библиотека асылды.

Хәҙер ҡаланың массовый библиотекаларында китаптар һаны 116 мең данаға етте. Ошо йылдың 9 айы эсендә генә 8145 китап һатып алынды. Массовый библиотекаларҙа уҡыусылар һаны, уҙған йылға ҡарағанда, 11 мең кешенән 17 мең кешегә еткән.

Ҡалала хәҙер 15 клуб бар. Был клубтарҙа 112 художестволы үҙешмәкәр түңәрәктәре эшләйҙәр. Уларҙа ҡатнашыусыларҙың һаны 3 мең 200 кешегә етте. Художестволы үҙешмәкәр түңәрәктәр көсө менән быйыл ҡалала 596 концерт һәм спектаклдәр ҡуйылған һәм 190 меңгә яҡын кеше хеҙмәтләндерелгән. Улар хәҙер ҙур программала байрам концерттары әҙерләйҙәр. Ҡаланың клубтарында хәҙер 9 духовой оркестр һанала. Шырпы фабрикаһы, химия заводы һәм ҡала паркы оркестрҙары быйыл ғына алындылар. Хәҙер оркестрҙар демонстранттарҙы хеҙмәтләндереү өсөн яңы көйҙәр өйрәнәләр.

9 ай эсендә ҡалала профессиональ артистар көсө менән 98 спектакль һәм концерт бирелгән һәм былар менән 28370 тамашасы хеҙмәтләндерелгән.

Ҡаланың клубтарында 12 стационар һәм 4 күсмә кино аппарат эшләй. Быйыл 6 мең 600 киносеанс үткәрелеп, улар менән миллион ярымға яҡын кеше хеҙмәтләндерелгән.

Бына былар бөтәһе лә — Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы еңеүенең емештәре.

М. Мостафин.

Һүрәттә: Черниковск ҡалаһының «Ударник» клубы районында эшселәр йәшәгән күп квартиралы йорт. Л. Януба фотоһы.

Талантлы полководец, күренекле государство деятеле

Бынан егерме биш йыл элек, 1925 йылдың 31 октябрендә, талантлы полководец, күренекле политик һәм государство деятеле Ленин эше өсөн ҡыйыу көрәшсе Михаил Васильевич Фрунзе үлде.

М. В. Фрунзеның гробы алдында иптәш Сталин былай тине: «...беҙ иптәш Фрунзе йөҙөндә беҙҙең замандың иң саф, иң намыҫлы, иң ҡыйыу революционерҙарының береһен юғалттыҡ. Иптәш Фрунзе йөҙөндә партия үҙенең иң тоғро һәм иң дисциплиналы етәкселәренең береһен юғалтты. Иптәш Фрунзе йөҙөндә Совет власе беҙҙең илебеҙҙе һәм беҙҙең государствобыҙҙы иң батыр һәм иң аҡыллы тәрбиәселәренең береһен юғалтты. Иптәш Фрунзе йөҙөндә Армия иң һөйөклө һәм иң хөрмәтле етәкселәренең һәм тәрбиәселәренең береһен юғалтты. Бына ни өсөн иптәш Фрунзены юғалтыу әйтеп бөткөһөҙ ныҡ ҡайғыра».

Иптәш Сталиндең был һүҙҙәре М. В. Фрунзеның образын, уның киң эшмәкәрлегенең һәм һәләтлелектәренең ғәжәттән тыш күп яҡлы булыуын асыҡ билдәләйҙәр.

1906 йылда М. В. Фрунзе Иваново-Вознесенск комитеты тарафынан РСДРП-ның Стокгольмда булған IV (Берләштереү) съезына делегат итеп һайлана. Съезда ул Ленин, Сталин һәм Ворошилов менән осраша.

М. В. Фрунзе съездан һуң, Иваново-Вознесенск районына ҡайтып, туҡыусыларҙың стачкаларын һәм демонстрацияларын ойоштора. 1907 йылда ул ҡулға алына һәм революцион эшмәкәрлеге өсөн 4 йылға каторгаға хөкөм ителә, ә бер аҙ һуңыраҡ — полицияға ҡоралы ҡаршылыҡ күрһәткән өсөн — асып үлтереү юлы менән үлем язаһына хөкөм ителә. Үлем язаһы 10 йыллыҡ каторга менән алмаштырыла. 1914 йылдың яҙында был каторга Себергә һөргөнгә ебәреү менән алмаштырыла.

Себерҙә һөргөндә булған ваҡытында М. В. Фрунзе ныҡышмалы рәүештә үҙенең белемен күтәрә. 1915 йылдың йәйендә ул төрмәнән ҡаса һәм, Василенко фамилияһы менән йәшерен рәүештә Забайкальела йәшәп, башҡа иптәштәр менән берлектә, легаль орган булған «Восточное обозрение»не ойоштора.

Февраль революцияһы осорондa М. В. Фрунзе Михайлов фамилияһы менән үҙе Минскиҙа булған большевистик ойошмаға етәкселек итә, был ойошманың Көнбайыш фронттағы 3-сө һәм 10-сы армияларҙа бүлексәләре була. М. В. Фрунзе Белоруссияла ғы революцион хәрәкәттең етәкселәренең береһенә әйләнә.

Октябрь социалистик революцияһынан һуң М. В. Фрунзе, партия губкомының, губисполкомдың һәм губсовнархоздың председателе булған хәлдә, Иваново-Вознесенск губернаһының бөтә государство һәм политик тормошона етәкселек итә.

М. В. Фрунзе, партияны һәм Совет власын нығытыу һәм һуғыш тарафынан емерелгән хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыу менән бергә, йәш Совет республикаһының ҡоралы көстәрен ойоштороу тураһында бер генә минутҡа ла онотмай. Үҙенә хас энергиялыҡ менән ул масса араһында киң агитация-пропаганда эше алып бара, граждандар һуғышы фронттарын көсәйтеү өсөн отрядтар һәм марш роталары ойоштора. Ярославлдә баш күтәргән эсер бандаларын тар-мар итеүҙә ул үҙе ҡатнаша.

1918 йылдың аҙағына Көнсығыш фронтта бик ауыр хәл килеп тыуҙы: Колчак бандаларының ударҙары аҫтында 3-сө армия Пермде ҡалдырҙы. Партия тарафынан Пермь катастрофаһын тикшереү өсөн ебәрелгән иптәш Сталин ул ваҡытта В. И. Ленинға 3-сө армияның ҡалдығын ҡотҡарыу һәм дошмандың Вятҡаға тиклем йылдам хәрәкәтен туҡтатыу өсөн «Россияның командарм ҡарамағына ашығыс рәүештә бик ныҡ ышаныслы булған кәмендә өс полк ебәреүен» абсолют кәрәклеге тураһында яҙҙы.

Иваново-Вознесенск етәксесе һәм Ярославль хәрби округының округ хәрби комиссары М. В. Фрунзе, иптәш Сталиндең талабын үтәп, Иваново-Вознесенск коммунистик отрядын ойоштора һәм отрядтың башында үҙе Көнсығыш фронтҡа китә.

Отряд фронтҡа килеп еткәндә, Пермь катастрофаһы бөтерелгәйне инде, Колчактың Пермь—Вятка аша походы өҙөлгәйне һәм иптәш Сталин тарафынан ойошторолған һөжүм башланғайны.

М. В. Фрунзе 4-се армияның командующийы итеп билдәләнә, был армияға Урал һәм Оренбургтағы аҡ казактарҙы тар-мар итеү һәм Көнсығыш фронттың уң флангыһын тәьмин итеү бурысы йөкмәтелә.

М. В. Фрунзе ныҡлы ҡул менән ғәскәрҙәргә тәртип һәм дисциплинаны аяҡҡа баҫтыра, кадрҙарҙы оҫта урынлаштыра, частарҙы килеп торыусы эшселәр отрядтары иҫәбенә тулыландыра һәм 1919 йылдың 2 мартында бөтә Урал фронты буйынса һөжүмгә күсеү тураһында приказ бирә. М. В. Фрунзеның ғәскәрҙәре 10 мартта аҡ казак полктарын Сломихинск янында тар-мар итәләр һәм 18 мартта Лбищенск ҡалаһын алалар.

Был ваҡытта Колчак, үҙенең һөжүм итеү планы Пермь янында емерелгәндән һуң, Мәскәүгә дөйөм поход ойоштороу өсөн Деникинға ҡушылыу ниәте менән төп ударҙы Самараға күсерә. Көнсығыш фронт граждандар һуғышының төп фронты булып әйләнә. Аҡтар Өфөнө баҫып алалар.

Урал аҡ казактары Уральск ҡалаһына ҡурҡыныс һалалар. М. В. Фрунзе, барлыҡҡа килгән обстановканы ентекле баһалап, аҡтарҙың киң араға һуҙылған армияһына Бузулук яғынан ышаныслы фланг удары яһарға, тигән ҡыйыу ҡарар ҡабул итә. Ленин һәм Сталин тарафынан хупланған был план үҙенең маҡсатҡа йүнәлешлелеге, ҡыйыулығы һәм шаблонлыҡтың булмауы менән совет стратегияһының гүзәл өлгөһөн тәшкил итә.

М. В. Фрунзе ғәскәрҙәре ҡыҫҡа ваҡыт эсендә дошманды тар-мар итәләр һәм Ағиҙел аръяғына, Өфөгә сигенделәр. 9 июндә М. В. Фрунзеның һәм Реввоенсовет члены В. В. Куйбышевтың туранан-тура етәкселегендә Чапаев дивизияһы беренсе булып Ағиҙелде аша сыға һәм Өфөнө ала. Өфө өсөн барған һуғышта М. В. Фрунзе, үҙе героизм һәм батырлыҡ өлгөһөн күрһәтеп, атакалаусы ғәскәрҙәрҙең беренсе сафында була һәм ауыр контузия ала. Контрударҙы тормошҡа ашырыуҙа һәм Колчакты еңеүҙә күрһәткән боевой подвигтары өсөн хөкүмәт уны Ҡыҙыл Байраҡ ордены менән наградлай.

Өфөнө алғандан һуң Көнсығыш фронт ғәскәрҙәренең ударҙары аҫтында Колчактың ҡыйратылған частарының бер өлөшө төрән Себергә, икенселәре — Төркестанға сигенделәр. Көнсығыш фронт ике фронтҡа — Көнсығыш һәм Төркестан фронттарына бүленде. Төркестан фронтының командующийы итеп М. В. Фрунзе билдәләнде, ул, ғәскәрҙәр алдына генерал Беловтың аҡ казактарын ҡыйратыу һәм Төркестанға юлды асыу бурысын ҡуйҙы. 10 сентябрҙә был операция еңешле рәүештә тамамланды һәм генерал Беловтың ҡамалған ғәскәрҙәре пленға бирелделәр.

Ленин һәм Сталин М. В. Фрунзеға Төркестанда бик мөһим хәрби-политик һәм халыҡ хужалығы бурыстарын хәл итеүҙе йөкмәттеләр. Ул ваҡытта ундағы обстановка сиктән тыш ҡатмарлы ине. Ленинсе-Сталинсе милли политиканы оҫта рәүештә үткәрергә, Төркестанда совет власы органдарын нығытырға һәм бер үк ваҡытта сит илдәр тарафынан ҡорал һәм һуғыш припастары менән регуляр тәьмин ителеп торыусы басмасы бандаларына ҡаршы көрәштең дөрөҫ методтарын табырға кәрәк ине. М. В. Фрунзе, полководец һәм ҙур государство деятеле буларaҡ, был бурыстарҙы гүзәл рәүештә үтәп сыҡты.

1920 йылдың 10 октябрендә М. В. Фрунзе Көньяҡ фронтҡа саҡырып алынды. Ул саҡта барон Врангель Ҡырымдан аҡ поляктарға ярҙамға бара ине. Донбасҡа һәм бөтә Көньяҡ Россияға ҡурҡыныс тыуҙы. Партия Үҙәк Комитеты ҡарар ҡабул итте һәм ул ҡарарҙа иптәш Сталинға Реввоенсовет ойоштороға һәм бөтә көстө Врангель фронтына туплауға ҡушылды. Был ҡарарҙы ҡабул иткән көндә Ленин иптәш Сталинға былай тип яҙҙы: «Әле генә фронттарҙы бүлеү буйынса Политбюро үткәрҙек, һеҙ тик Врангель менән шөғөлләнәсәкһегеҙ»...

Иптәш Сталин, Врангель фронтын айырғандан һуң, Врангелде тар-мар итеүҙең ентекле планын төҙөнө, ауырыу арҡаһында ғына боевой операцияларға туранан-тура етәкселек итә алманы.

20 йылдың 27 сентябрендә партия Үҙәк Комитеты Көньяҡ-Үҙәк фронттың командующийы итеп М. В. Фрунзены билдәләне, ул иптәш Сталин тарафынан эшләнгән планды үҙ операцияларының нигеҙе итеп алды.

Сталин мәктәбе полководецы булған Фрунзе өсөн обстановканы тиҙ һәм дөрөҫ баһалау, төп ударҙы хатаһыҙ билдәләү һәм обстановкаларҙың бөтә барышын ғәжәттән тыш алдан күрә белеү характерлы ине. Юғары культура, үҙенең хәрәкәттәрендә ныҡлы ышаныс, операция планын тормошҡа ашырыуҙа һәм еңеүгә өлгәшеүҙә ныҡлы ихтыяр — М. В. Фрунзены башҡаларҙан бына шулар айырмалы итте.

М. В. Фрунзе, СССР Реввоенсоветы председателе һәм СССР-ҙың хәрби һәм диңгеҙ эштәре халыҡ комиссары булып һәм туранан-тура иптәш Сталиндең етәкселегендә эшләгән хәлдә, 1925 йылда Ҡыҙыл Армияны үҙгәртеп төҙөү буйынса ғәйәт ҙур эш башҡарҙы, был эшкә үҙенең бөтә ҡайнап торған энергияһын һалды.

М. В. Фрунзе совет һәм партия төҙөлөшө өлкәһендә, айырыуса беҙҙең Ҡоралы Көстәребеҙҙе төҙөү мәсьәләһендә ҙур теоретик мираҫ ҡалдырҙы.

Совет халҡы гүзәл полководец, Ленин — Сталин партияһының тоғро улы М. В. Фрунзеға хөрмәт менән иҫкә ала, сөнки ул «шундай кешеләр иҫәбенә ине, уларҙың тормоштары кешелек донъяһы тарихында иҫәпһеҙ оҙаҡ осорға тәрән, юғалмаҫлыҡ эҙ ҡалдыра» (Ворошилов).

Н. Хлебников,
Артиллерия генерал-полковнигы, Советтар Союзы Геройы.

Тыныслыҡҡа арналған яңы шиғырҙар

СӘЛӘХ КУЛИБАЙ

МӘСКӘҮ ҺӨЙЛӘЙ

Ябай көн башлана. Союз гимны
Яңғырап үткәс ҡала, ҡырҙарҙан,
Шул саҡ бер тарафта донъя, илдең
Һуңғы яңылығын тыңлайҙар.

Мәскәү һөйләй яңы уңыштарын
Республика йәки өлкәнең,
Сталинға халыҡтың рапорттарын,
Ябай кеше, ғалим эштәрен.

Ишетәбеҙ: иптәш Шверниктең
Наградалар биреү Указын,
Хатта бөгөн яңа, тип тоябыҙ,
Волга ГЭС-тарының уттарын.

Төҙөлөш бара Волга, Днепрҙа,
Гигант ГЭС-тәр унда буласаҡ,
Мең-мең километр ҡоро ерҙә
Волга һыуы аҡлап, йыуасаҡ...

Йотолоп тыңлай һәр кем үҙ илеңең
Ҡаҙаныш һәм ҡанат ҡағыуын,
Һәм беләбеҙ уның тыныслыҡҡа
Тоғро байраҡ булып барыуын.

Дәһи һәм Ватанға иңһеҙ-сикһеҙ
Рәхмәт һүҙе яуа халыҡтарҙың.
Мәскәү һөйләй яңы ҡалаларҙың,
Яңы биналарҙың ҡалҡҡанын.

Беҙҙең Ватан һүҙе — донъяла иң
Бөйөк хәҡиҡәттең саф һүҙе,
Дошмандарҙың ғәйбәт карталарын
Емереп үтә, урап ер йөҙөн.

Ишетәбеҙ: бөгөн ниндәй завод
Биш йыллыҡтың тәүге сафында.
Ишетәбеҙ: унда ҡалалаштың,
Күршебеҙҙең даны хаҡында.

Ишетәбеҙ: кемдәр яңы роман,
Яңы йыр, опера бөтөүен,
Гүйә бөтөн быуат эше кеүек,
Ә барыһы — илдең бер көнө.

Мәскәү һөйләй... Ошо һуңғы хәбәр
Беҙгә үҙе тойола йыр булып,
Ошо тормош, хеҙмәт йырҙай татлы,
Тимәк, унда бәхет туп-тулы.

Ләкин был сәғәттә беҙ тойабыҙ
Бәхет өсөн ҡаршы донъя бар,
Бер миллиардер бәхете өсөн
Бәхетенән мәхрүм миллиондар.

Беҙ беләбеҙ бөйөк коммунизм
Нурға солғап бара Ер шарын,
Шуға Трумэн, Черчилль ҡалтырана
Һәм ҡабыҙа һуғыш уттарын.

Ошо көндә, хатта был сәғәттә
Кореяның хеҙмәт халҡына
Трумэн яллылары бомба ташлай,
Биналарын ҡума ялҡынға.

Һис ғәйепһеҙ бала һәм ҡарттарҙың
Ғүмерен киҫә янки пуляһы,
Ғәйепләмә Корея халҡының да
— Тыныслыҡ! — тип тыпҡан йөрәге?!

Мәскәү һөйләй бөгөн тыныслыҡтың
Дуҫы һәм дошманы хаҡында,
Илебеҙ байраҡ беҙҙең был көрәштә,
Халыҡ, хәҡиҡәт уның сафында.

Тыныслыҡ өсөн

Беҙ ятҡарҙы еңеп сыҡтыҡ
Ватанды һөйгән өсөн,
Яра, ватыҡты төҙәттек
Киләсәк көндәр өсөн.

Бына беҙҙең кисәге көн,
Бына беҙҙең бөгөнгө,
Бары асыҡ һәм билгеле
Киләсәк ҙур көнебеҙ.

Беҙ тыныслыҡты теләйбеҙ
Завод һәм ҡырҙар өсөн,

Алтындай ерҙә һөйгәнгә,
Көмөштәй һыуҙар өсөн.

Беҙ тыныслыҡ яҡлы халыҡбыҙ
Һөйгән йәр, бала өсөн,
Мең кеше ҡайғыра беҙҙә
Хатта бер яра өсөн.

Менәребеҙ бер шатлаҡ,
Гүйә бер йөрәк беҙҙә,

Сәнгә йәшәү, бәхет күрке, —
Ирек, хеҙмәт булған ерҙә.

Һуғышты теләй трумэндар
Халыҡтарҙы ҡырыу өсөн,
Беҙ тыныслыҡ булһын, тибеҙ
Халыҡтың шат йыры өсөн.

Һуғышты теләй яуыздар
Һәләкәт, аслыҡ өсөн,
Беҙ фәҡәт тыныслыҡ яҡлы
Бәхет, ирек, шатлыҡ өсөн.

Төҙөү эштәрен механизациялаштырыуҙы юғары кимәлгә

Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ план йылдарында төҙөлөш промышленносында техника бик ныҡ үҫте. Төҙөлөш предприятиелары юғары совет техникаһының яңы төрҙәре менән ҡоралландырылдылар һәм уларҙың һаны байтаҡ артты.

Был ваҡыт эсендә «Башнефтестрой» тресы күп кенә яңы механизмдар алды. Трестың төҙөлөш техникаһы менән байыҡтырылыуы 1950 йылда тағы ла ныҡыраҡ һиҙелә. Һәр бер төҙөүсенең электр энергияһы менән ҡоралланыуы уртаса 2,3 ат көсөн тәшкил итә. Хәҙерге ваҡытта треста төҙөү механизмдарының паркы бар. Был парк төҙөлөш эштәренең бөтә төрөн дә механизациялаштырыу мөмкинлеген бирә.

Вертикаль транспорт механизмдары паркы айырыуса ныҡ үҫте. Төҙөлөш эшендә улар мөһим шарт булып торалар. Сөнки объекттарҙа сырьё һәм материалдарҙы аҫтан өҫкә күтәреү һәм уларҙы күсереп йөрөтөү төҙөлөш эштәре хаҡының 70—75 процентын тәшкил итә.

Объекттарҙың тышҡы күренеше лә байтаҡ үҙгәрҙе һәм культуралы төҫ алды. Иҫке крандар алып ташланды. Улар урынына төрлө типтағы башняле яңы крандар ҡуйылды. Хәҙер беҙҙең участкаларҙа ер ҡаҙыу эштәренең 67,5 проценте, бетон һәм штукатура иҙелмәләрен әҙерләү—99,5, һәм маляр эштәре 33 процентҡа механизациялаштырылды.

Төрлө эштәр төҙөгәндә физик хеҙмәтте күп талап итеүсе штукатура эшен машина ярҙамында башҡарыу айырыуса ныҡ үҫте. Өсөнсө номерлы төҙөлөш управлениеһы (начальнигы иптәш Волков, баш инженеры иптәш Шафаренко) коллективы ауыр эштәрҙе механизациялаштырыу буйынса задачаларҙы систематик рәүештә арттырып үтәй. Был управлениеның штукатурлау бригадалары хәҙер хужалыҡ иҫәбендә эшләүгә күстеләр. Долгих һәм Вежнин иптәштәрҙең бригадалары машиналарҙың өҙлөкһеҙ эшләүенә өлгәшәләр.

Төҙөлөш эштәрен механизациялаштырыу һәм хеҙмәтте ойоштороуҙы яҡшыртыу һөҙөмтәһендә, трест быйыл 9 айлыҡ планды 107,6 процентҡа үтәне. Һәм эш күләме, үткән йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырғанда, 60 процентҡа артты. Шулай уҡ 9 ай эсендә эшсе көсөнөң 23 проценте эштән бушатылып, икенсе эшкә күсерелде.

Механизацияны киң ҡулланыу төҙөү эштәренең айырым төрҙәре буйынса үҙенә төшөү хаҡын да байтаҡ кәметте. Машина менән штукатурланған һәр бер квадрат метр майҙан бер һум экономия бирә.

Ләкин, шуға ҡарамаҫтан, беҙҙә әле техника тулыһынса файҙаланылып еткерелмәй. Быйыл 8 ай ваҡыт эсендә 1 кубометр балаҡлы һыйҙырышлы сумес менән эшләүсе һәр бер экскаватор план буйынса 77 мең кубометр ер ҡаҙыу урынына, ни бары 46 мең 490 кубометр ғына ҡаҙыған. Тимәк уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлеге, дөйөм алғанда, 60 процент тәшкил итә. Штукатурлау иҙелмәһен бирәп тороусы һәр бер насос тарафынан 8 ай эсендә норма буйынса 342 кубометр иҙелмә биреү урынына, 182 кубометр ғына иҙелмә бирелгән. Уларҙың хеҙмәт етештереүсәнлеге 56 процент кенә тәшкил итә. Шулай уҡ штукатурлау машиналары ла бары 57 процент кенә файҙаланылғандар.

Механизмдарҙың тулыһынса файҙаланылмауына, нигеҙҙә, уларҙың йыш ремонтланыуҙары, буш тороуҙың күп булыуы, машиналар өсөн запас частарҙың етешмәүе төп сәбәп булып тора. Трест ҡулямында механизация контораһының булмауы ла машиналарҙы тулы файҙаланыуға ҙур ҡамасаулыҡ яһай. Сөнки төҙөлөш управлениелары һәм участкалар тарафынан машиналар таркау хәлдә эксплуатацияланалар. Уларҙың эшен планлаштырыу һәм ремонт үткәреүҙе бер урынға туплау файҙалы эффект бирер ине.

Механизмдарҙы комплекслы файҙаланыу буйынса хәҙер трест алдында ҙур бурыстар тора. Ләкин уларҙы комплекслы файҙаланыу өсөн машиналарҙың айырым төрҙәре етешмәүе беҙгә ҙур ҡамасаулыҡ яһай. Мәҫәлән, ер ҡаҙыу эшендә экскаватор менән бергә үҙе бушата торған автомашиналар ҙа етерлек булырға тейеш. Шуның өсөн треста был автомашиналарҙың паркын 25 — 30 процентҡа арттырыу талап ителә. Юл төҙөү эшендә лә асфальтте түшәү һәм тигеҙләү буйынса айырым механизмдарҙың етешмәүе һөҙөмтәһендә катоктың эш көсө 50 процентҡа ғына файҙаланыла.

Комплекслы эшләүсе машиналарҙың ҡеүәте бер-береһе менән яраҡлы булмауы ҙур тотҡарлыҡ булып тора. Бигерәк тә был штукатурҙа эштәрендә асыҡ һиҙелә. Бөтә иҙелмә бутағыс механизмдарҙың дөйөм ҡеүәте ни бары 45 процентҡа ғына файҙаланыла.

Треста 200-ҙән артыҡ механизатор кадрҙары бар. Улар араһынан экскаваторсыҡ Серпухов, Чичерв һәм башҡа иптәштәр көндәлек нормаларын 200 — 250 процентҡа үтәйҙәр. Өсөнсө номерлы төҙөлөш управлениеһының стахановсыһы иптәш Демидов штукатурлау машиналарын өлгөлө хеҙмәтләндерә.

Шулай ҙа әле треста кадрҙарҙың квалификацияларын һәм уларҙың төҙөлөштә алдынғылыҡ ролдәрен күтәреү буйынса ҡәнәғәтләнерлек эш алып барылмай. Стахановсылар араһында социалистик ярыш ныҡлап йәйелдерелмәгән һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан яҡшыртыу өсөн эш шарттары етерлек тиклем тыуҙырылмаған.

Булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөп, төҙөлөш эштәрен артабан механизациялаштырыу нигеҙендә трест коллективы күп һандағы торлаҡ биналарын, промышленность объекттарын тиҙ, арзан һәм юғары сифатлы итеп төҙөү бурысын һис шикһеҙ үтәй ала һәм уны үтәйәсәк.

Трестың техник базаһы һәм иләбеҙҙә коммунизм төҙөү өсөн фиҙакәр хеҙмәт иткән кадрҙар, партия һәм хөкүмәттең треста даими рәүештә ярҙам күрһәтеүе— барыһы ла был бурыстарҙы уңышлы үтәүгә ышаныс булып торалар.

А. Стариков,

«Башнефтестрой» тресының управляющийы.

Катын-кыҙҙар ҙур көс

Бөйөк Октябрь революцияһы тыуҙырған Совет ҡоролошо ҡатын-ҡыҙҙарҙы социаль, экономик һәм рухани ҡоллоҡтан азат итте. Беҙҙең Совет обществоһында ҡатын-ҡыҙҙар, ирҙәр менән тиң хоҡуҡлы булып, коммунизм төҙөүҙә актив ҡатнашалар. Улар ҡатнашлыҡ итмәгән бер генә төрлө лә хужалыҡ тармағы юҡ.

Беҙҙең районда быны тигәң, һәләтле, инициативалы ҡатын-ҡыҙҙар колхоз председателдәре, бригадир, звеновод булып эшләйҙәр, малсылыҡ фермалары менән етәкселек итәләр, техникаға эйә булып, колхоз баҫыуҙарында мул урожай өсөн көрәшәләр.

Һуңғы ваҡыттарҙа ғына етәкселек итеү постарына үрләтелгән ҡатын-ҡыҙҙар һаны 40 кешегә артты. Улар араһында ойоштороу һәләтлеген киңдән-киң үҫтереүсе, етәкселектең большевистик эш стилен ҡыйыу үҙләштереүсе иптәштәр бар. Миҫал итеп, Көлмәт ауыл Советы председателе иптәш Исҡәндәрованы алырға мөмкин. Ул был ауыл Советы менән инде дүртенсе йыл етәкселек итә. Һәр йыл һайын бөтә төр хужалыҡ һәм политик кампаниялар буйынса ла был ауыл Советы алдынғылыҡты алып килә. Иптәш Исҡәндәрова яҡшы общественник. Ул үҙенең эшмәкәрлегендә активҡа таянып эш итә.

Башҡорт ҡыҙы Низамова «Октябрь» колхозы члендарының ихтирамын үҙенең намыҫлы эше менән яулап алды. Уның был колхоз менән етәкселек итеү тәжрибәһе башҡа председателдәр өсөн дә өлгө булырлыҡ. «Октябрь» ауыл хужалығы артеле быйыл районда беренсе булып бөтә төр хужалыҡ эштәрен дә тамамланы. Колхоз государствоға ит, һөт, йөн тапшырыу планын срогынан алда үтәне. Игел тапшырыу планы ла срогынан үтәлде. Малсылыҡ продукттарын государствоға 1951 йыл өсөн тапшырыла. Был уңыштарға колхоз иптәш Низамованың оҫта етәкселек итеүе һөҙөмтәһендә ирешә. Иптәш Низамова етәкселек итеү искусствоһына үҙенең политик һәм экономик белемен күтәреү менән өлгәшә.

Ауыл хужалығы специалистары — зоотехниктар, агрономдар, ветеринария врачтары булып ҡатын-ҡыҙҙарҙан беҙҙең районда 16 кеше эшләй. Уларҙың әле күпселеге йәштәр, институттан йәки техникумдан производствоға күптән түгел генә килделәр. Ләкин әҙ ғына ваҡыт эсендә лә улар үҙҙәренең хеҙмәт һәйбәтсәнлектәрен күрһәттеләр. Район ауыл хужалығы бүлегенең ветеринария врачы Шәрәфетдинова, йылҡысылыҡ зоотехнигы Ғабдуллина иптәштәрҙе хәҙер районың бөтә колхоздарында ла беләләр.

Калинин исемендәге әрләтелгән ҙур колхоздың йылҡысылыҡ фермаһы мөдире иптәш Сәттәтуллина быйыл ҙур уңыштарға өлгәште. Колхоздың йылҡысылыҡ буйынса государство планы 105 процентҡа үтәлде. Сөнки Фаиза Сәттәтуллина алдынғы йылҡысы, Социалистик Хеҙмәт Геройы Солтан Ғирфановтың эш тәжрибәләрен өйрәнә, үҙ колхозында уныңса эшләргә тырыша. Бындай фактылар беҙҙең районда бик күп. Шуныһы характерлы, элекке артта ҡалған, хоҡуҡһыҙ башҡорт ҡатын-ҡыҙҙары хәҙер физик хеҙмәт менән генә ҡәнәғәтләнмәйҙәр. Улар марксизм — ленинизм уҡыулары үҙләштереү өсөн дә көрәшәләр. Сөнки хәҙер марксизм-ленинизмға эйә булмай тороп, яңы коммунистик общество төҙөүҙә актив ҡатнашыусы булып булмай.

Беҙҙең районда йөҙәрләгән ҡатын-ҡыҙҙар хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлектә актив ҡатнашалар. Тыныслыҡ эшен яҡлап көрәшәләр. Партияның «Марс» колхозы эргәһендәге тәүге ойошмаһы секретары иптәш Хәжиева:

— Совет ҡатын-ҡыҙҙарының бурысы — Сталинсе Конституция ҡаҙаныштарын яҡлауҙан, яңы һуғыш ҡоҙҙырыусыларға ҡаршы актив көрәшеүҙән, Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен нығытыу өсөн намыҫлы хеҙмәт итеүҙән тора, — ти. Уның был һүҙҙәре коммунистик общество төҙөүсе бөтә ҡатын-ҡыҙҙарҙың фекерен сағылдыра.

Т. Наймушина,

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ҡыйғы район Советы исполкомы председателе.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 28 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 28 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияны» тикшереү дауам итте. Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский ҙур телмәр менән сығыш яһаны. Уның телмәрен бөтә зал ҙур иғтибар менән тыңланы.

А. Я. Вышинский үҙ телмәренең башында, «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияның» СССР делегацияһы тарафынан тапшырылған проектын тикшереүҙән ситләшергә Политик комитеттең бер ни тиклем өлөшөнөң бөтә тырышлыҡтарына ҡарамаҫтан был маташыу уңышһыҙлыҡҡа осраны, тип белдерҙе. Советтар Союзы делегацияһының был мәсьәләләге инициативаһы, киреһенсә, ҡайһы бер делегацияларҙы был мәсьәлә буйынса үҙ резолюцияларының проекттарын индереп, шул уҡ юл буйынса аҙым яһарға мәжбүр итте. Боливия проекты авторының таныуынса, был проекттарҙы индерергә мәжбүр иткән төп сәбәп бөтә донъя общественный фекере алдында ҡурҡыу, совет проектын кире ҡағыу тыныслыҡты теләүсе, һуғышты күрә алмаусы, һуғыш ҡоҙҙырыусыларҙы ғәйепләүсе бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың нәфрәтен тыуҙырыр, тип ҡурҡыу булды, «6 ил» резолюцияһының авторҙары был дәлилдәрҙе ҡулландылар, тип дауам итте А. Я. Вышинский.

Совет декларацияһы проектын тикшереүгә йомғаҡ яһап, Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе, совет делегацияһы тәҡдимдәренең һәм бер үк ваҡытта фактыларҙы бөрөп күрһәтеү юлы менән булһа ла Совет иленең бөтә тышҡы политикаһының авторитетын кисек кенә булһа ла [illegible]

[illegible]

...үҡ мәсьәлә буйынса ысынлап та резолюция ҡабул ителһә лә, ул ваҡытта ҡабул ителгән резолюция хәҙерге ваҡытта тәҡдим ителгән резолюциянан бик ныҡ айырылып тора, тип аңлатты А. Я. Вышинский. Совет хөкүмәте, тип белдерҙе А. Я. Вышинский, шундай уҡ мәсьәлә буйынса бынан 3 йыл элек ҡабул ителгән резолюция менән генә сикләнеп ҡалмауҙы, ә һуғыш ҡоҙҙырыусыларға һәм яңы һуғышты ҡоҙҙырыуға ҡаршы эффектлы актив көрәш алып барыуҙы һәм шул уҡ ваҡытта 1947 йылдағы резолю-

...нмала билдәләнелгән средстволарҙы ҡарағанда ҡыйыуыраҡ средстволар менән алып барырға ҡарар итеүе тураһында яңынан белдереүҙе үҙенең бурысы итеп иҫәпләне. Декларацияла, тип күрһәтте А. Я. Вышинский, яңы положение — яңы һуғышты пропагандалауҙы ғәйепле кешеләрҙе яуапҡа тарттырыу тураһында положение бар.

Вышинский күп кенә илдәрҙә һәм, бөтәһенән элек, Ҡушма Штаттарҙа һуғыш ҡоҙҙырыусыларҙың тыйылмауҙарын һәм яңы һуғышты пропагандалауҙың йомшармауын, ә көсәйеүен һәм тыныслыҡ эше өсөн әленән-әле ҡурҡынысыраҡ формалар ала барғанлығын ышандырырлыҡ итеп күрһәтеүсе күп кенә фактылар килтерҙе.

А. Я. Вышинский Австралия вәкиле Спендерҙең фактыларҙы мәкерле боҙоп күрһәтеүен фаш итте. Спендер, бөйөк державалар араһында һуғыштан һуңғы йылдарҙа булған бөтә һөйләшеүҙәр йәнәһе бер ниндәй ҙә һөҙөмтәләр бирмәнеләр, тип раҫланы. Вышинский сит ил эштәре министрҙәре Советенең 1947 йылда Мәскәүҙә һәм 1949 йылда Парижда булған сессияларында өлгәшелгән күп кенә килешеүҙәрҙе һанап үтте. Ләкин бөтә был килешеүҙәрҙе үтәү Ҡушма Штаттар, Англия һәм Франция тарафынан өҙөлдө. Улар Германияны бүлгеләү һәм үҙҙәренең халыҡ-ара йөкләмәләрен боҙоу юлына баҫтылар. Вышинский шулай уҡ Спендерҙең был раҫлауының ялған булыуын иҫбатлаусы башҡа фактыларҙы ла килтерҙе.

Атом ҡоралын тыйыу һәм был тыйыуҙы үтәүгә ныҡлы халыҡ-ара контроль урынлаштырыу тураһында совет декларацияһының проектында булған тәҡдимде Ҡушма Штаттар, Великобритания һәм Англия-Америка блогындағы башҡа илдәрҙең вәкилдәре штыктар менән ҡаршыланылар. Был айҡанлы Вышинский БМО органдарында был мәсьәләне тикшереүҙең тарихын ентекле рәүештә хәтергә төшөрҙө [illegible]

[illegible]

...тереүҙе туҡтатыуҙы аңлатмай, тип тура-һан-тура белдерелгән.

Стокгольм Воззваниеһен тәнҡитләүселәргә ҡағылып, СССР делегацияһының етәксеһе, был тәнҡитселәр, күрһәң, тарихи Стокгольм Воззваниеһе эйә булған гигант мораль-политик әһәмиәтте кисерәйтә алырбыҙ, тип уйлайҙар, тип күрһәтте. Ул, был Воззваниены йөҙәр миллионлаған ҡултамғалары яҡланы, тип билдәләне. Вышинский иғтибарҙы түбәндәге фактыға йүнәлтте, комитет ултырышында Стокгольм Воззваниеһена һөжүмдәр был

[illegible]

...тыуы тураһында ентекле рәүештә бәйләне.

А. Я. Вышинский үҙ телмәренең һуңғы өлөшөндә бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау өсөн айырыуса яуаплы булған биш державаның, совет тәҡдимдәрендә күҙҙә тотолғанса, пакт төҙөүҙәренең кәрәклеген нигеҙләне.

Биш державаның пактына ҡул ҡуйырға саҡырып, Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе былай тип белдерҙе: Беҙ, бындай пакттың ғәйәт ҙур общественный-политик әһәмиәткә эйә буласағын, айырым алғанда, бында әйтелгән халыҡ-ара ышанысты урынлаштырыу яғынан ҡарағанда ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә буласағын беләбеҙ. Һәр бер ябай кеше: «Быны ҡарағыҙ, уларҙың ниндәй генә ҡаршылыҡтары булһа ла, улар бер-береһенә һөжүм итмәү тураһында килештеләр», тип әйтәсәк. Тимәк, тип әйтәсәк ябай кеше, үҙ икмәгеңде тыныс ҡына ашарға мөмкин, тыныс йоҡларға, улар атом бомбаһының ҡорбандары булмаҫтар, тип балаларҙы тыныс ҡына тәрбиәләргә мөмкин.

А. Я. Вышинскийҙан һуң Ҡушма Штаттар делегаты Лодж сығыш яһаны. Ул Советтар Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәре адресы буйынса яңы яла яғыу һүҙҙәре әйтте, шул уҡ ваҡытта яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияның СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән проекты тураһында бер генә һүҙ ҙә әйтмәне.

Унан һуң Голландия вәкиле сығыш яһаны. Ул, 6 ил резолюцияһы проекты авторҙары исеменән сығыш яһап, Боливия үҙ резолюцияһы проектын тикшереүҙән алырға һәм Ҡушма Штаттар, Великобритания һәм башҡа илдәр делегациялары тарафынан индерелгән декларация проектының соавторы булырға риза булды, тип иғлан итте.

Мексика вәкиле үҙенең сығышында, минең делегациям 6 ил резолюцияһының ҡайтанан ҡаралған проектын яҡлай, тип белдерҙе. Шуның менән ултырыш ябылды.

Декларация проектын тикшереү 30 октябрҙә дауам иттереләсәк. Тикшерелгән мәсьәлә буйынса сығыш яһау өсөн яҙылған ораторҙар исемлегендә ун ил вәкиле бар. Шул иҫәптән Польша, Канада һәм Индия вәкилдәре лә бар.

Корея халҡы үҙ тыуған иленең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшә

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 27 октябрь. (ТАСС). Үҙенең юлбашсыһы Ким Ир Сендең саҡырыуына яуап итеп бөтә Корея халҡы үҙ илен Америка агрессорҙарынан яҡлау өсөн күтәрелә. Корея халыҡ демократик республикаһының төньяҡ өлөшөндәге ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа күп һанда митингылар һәм йыйылыштар үткәрелә. Унда ҡатнашыусылар Америка интервенттарын башта нисек кенә булһа ла туҡтатырға, ә һуңынан тар-мар итергә һәм үҙ тыуған иленең азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон һаҡлап алып ҡалырға Корея халҡының ҡаҡшамаҫ ихтыяры тураһында белдерәләр.

Завод, фабрика һәм шахта хеҙмәтсәндәре, Ким Ир Сендең мөрәжәғәтен бер кешеләй яҡлап, тыныс халыҡ һәм Халыҡ армияһы өсөн продукция етештереүҙе арттырыу өсөн көрәшәләр.

Директоры Чо Хи Бок булған заводтың эшсеһе Ким Ду Ен, митингыла сығыш яһап, былай тип белдерҙе: «Америка агрессорҙары беҙҙең халҡыбыҙҙы тиҙ сүктерә алмаҫтар. Беҙ һуңғы тамсы ҡаныбыҙға тиклем көрәшәсәкбеҙ һәм үҙебеҙҙең йәш республикабыҙҙы, үҙебеҙҙең азатлығыбыҙҙы һәм бойондороҡһоҙлоғобоҙҙо һаҡлап алып ҡаласаҡбыҙ. Беҙ Халыҡ армияһы өсөн ҡорал етештереүҙе ике тапҡырға арттырырға һүҙ бирәбеҙ».

Был һүҙҙәр эштән айырылмаҫтар. 24 октябрҙә завод эшселәре айлыҡ планды срогынан алда үтәнеләр.

Өйҙә ҡалаһы Чхаьсн эшсеһе Ким Син Хун, культура йортондағы йыйылышта сығыш яһап, былай тине: «Беҙ колониаль иҙелеүҙең нәмә икәнлеген беләбеҙ. Унан беҙҙе Совет Армияһы азат итте. Беҙ япон колонизаторҙары урынына Америка колонизаторҙарының килеүенә юл ҡуймаясаҡбыҙ».

Ким Ир Сен саҡырыуына эш менән яуап биреп, промышленность предприятиеләре эшселәре һуңғы көндәрҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ күтәрҙеләр, алынған өҫтәмә йөкләмәләрҙе арттырып үтәйҙәр.

Советтар Союзы халҡына Чехословакия халкының „Тыныслык һәм дуҫлык хаты“

ПРАГА, 28 октябрь. (ТАСС). Кисә Милли собрание бинаһында Советтар Союзы халҡына Чехословакия халҡының «Тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ хатына» тантаналы рәүештә ҡул ҡуйыу акты булып үтте. 6 ноябрҙә, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы көнө алдынан, Чехословакия-Совет дуҫлығы Союзының вәкилдәре был хатты Советтар Союзы вәкилдәренә тапшырасаҡтар.

Бөгөн иртән Прагала Совет һәм Чехословакияның государство флагтары, И. В. Сталин һәм Клемент Готвальд портреттары менән биҙәлгән Тыныслыҡ майҙанында «Чехословакия-Совет дуҫлығы эстафетаһына» старт бирелде. Унда ҡатнашыусылар «Тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ хатының» тексын Советтар Союзы сиктәренә алып барасаҡтар.

Эстафетала ҡатнашыусылар Чехословакия республикаһының бөтә өлкә үҙәктәре аша үтәсәктәр. Эстафетала Чехословакияның унар меңләгән егеттәре һәм ҡыҙҙары — спортсмендар, эшселәр, крәҫтиәндәр һәм хеҙмәткәрҙәр ҡатнашасаҡ.

Англия катын-кыҙҙары делегацияһының члене СССР-ҙағы тормош тураһында

ЛОНДОН, 28 октябрь. (ТАСС). Англия ҡатын-ҡыҙҙарының СССР-ҙа булған делегацияһының члены Макдональд радио аша сығыш яһаған һәм Советтар Союзындағы тормош тураһында һөйләгән. Макдональд Глазго профсоюздары советы исполкомының члены һәм Көнбайыш Шотландия сауҙа-бүлеү селтәре эшселәре милли профсоюзының актив члены булып тора.

Ул, айырым алғанда, Мәскәү магазиндарында тауарҙарҙың күп булыуы уға ниндәй тәьҫир яһағанлығы тураһында һөйләгән. Макдональд, СССР-ҙа эшселәрҙең хәле өҙлөкһөҙ яҡшыра, тип билдәләне. Ул, совет халҡы ысын күңелдән тыныслыҡ теләй һәм һуғышты күрә алмай, тип айырыуса билдәләне.

«Мин, — тип белдерҙе ул, — беҙҙең СССР-ҙа булыуыбыҙ һис шикһеҙ Советтар Союзы менән Англия халҡының яҡынлашыуына ярҙам итәсәк, ике илдең дә һәм кешелек донъяһы бәхетенә тыныслыҡты яҡлауға ярҙам итәсәк, тип ышанам».

Кореялағы вакиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

[illegible]

...жүм итеүсе дошманға ҡаршы оборона һуғыштары алып барҙылар.

Югославия хөкүмәтенә Болгария нотаһы

СОФИЯ, 29 октябрь. (ТАСС). Болгария телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Болгария халыҡ республикаһының сит ил эштәре министерствоһы Югославияның Софиялағы посольствоһына протест нотаһы ебәргән. Ул был нотала Болгарияның пограничнигы Петре Тодоровты үлтереүҙә ғәйепле булған югослав агенттарына яза биреүҙе, үлтерелеүсенең ҡәрҙәштәренә яһалған материаль зыян өсөн аҡса түләүҙе һәм Тодоровтың ҡоралын һис кисекмәҫтән ҡайтарып биреүҙе яңынан официаль рәүештә талап итә. Нотала, Трынская околияһының Клучин ауылы янында ошо йылдың 19 июлендә Петре Тодоровҡа һөжүм яһалды, ул 3 югослав пограничнигы тарафынан көслөк юлы менән Югославия территорияһына алып кителде, тип хәтергә төшерелә.

Унан һуң ул йыртҡыстарса үлтерелгән.

Болгария пограничнигы Петре Тодоровты варварҙарса үлтереү ваҡиғаһы, тип әйтелә нотала, берҙән-бер ваҡиға ғына булып тормай. Мәҫәлән, 1948 йылдың 26 сентябрендә Кюстендильская околияһының Россен ауылындағы болгар көтөүсеһе Любен Ангелов, ә ошо йылдың 26 февралендә Кюстендильская околияһының Гечев ауылы янында ике болгар пограничнигы варварҙарса һәм йыртҡыстарса үлтерелде.

Тик Югославияның сик буйы властарының ғәйебе буйынса ғына яһалған күп кенә сик буйы инцидентарын ҡараған ваҡытта Болгария-Югославия сигендә Югославия органдарының күрһәтеүе буйынса яһала торған алдан уйланған һәм әҙерләнгән дошманлыҡ провокацияларының системаһы тураһында һүҙ барғанлығы бөтөнләйгә асыҡлана.

Болгария пограничнигы Петре Тодоровты үлтереү, шулай уҡ Болгария-Югославия сигендә Югославия органдары тарафынан яһалған бик күп һандағы провокациялар айҡанлы бөтә болгар халҡының тәрән нәфрәтен белдереп, Болгария халыҡ республикаһының сит ил эштәре министерствоһы Болгария-Югославия сигендә Югославия пограничниктарының даими рәүештә яһаған провокацияларына ҡаршы ҡырҡа протест белдерә һәм уларҙы бөтөрөү буйынса Югославия хөкүмәтенән ашығыс саралар күреүҙе талап итә.

Болгария халыҡ республикаһының сит ил эштәре министерствоһы, Болгария-Югославия сигендә Югославияның сик буйы органдары тарафынан яһалған провокацияларҙың әҙәмтәләре өсөн яуаплылыҡ тулыһынса Югославия хөкүмәтенә төшә, тип белдерә.

БМО эргәһендәге хәбәрселәр ассоциацияһының члендары Америка властарының дискриминацион хәрәкәттәренә ҡаршы протест белдерәләр

НЬЮ-ЙОРК, 29 октябрь. (ТАСС). БМО эргәһендәге хәбәрселәр ассоциацияһының члендары Польшаның «Трибуна люду» газетаһының хәбәрсеһе Станислав Бродскийға АҠШ-ҡа инергә виза биреүҙән Америка властарының баш тартыуына ҡаршы бер тауыштан протест резолюцияһын ҡабул иткәндәр.

Бродский бынан 6 аҙна элек БМО Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһына уның эшен яҡтыртыу өсөн хәбәрсе сифатында ебәрелгәйне, тип иҫкә алып, ассоциация члендары Бродскийға АҠШ-ҡа инергә виза бирелһен өсөн тейешле саралар күрергә БМО-ның Генеральный секретары Трюгве Лиҙән мөрәжәғәт иттеләр.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. Ғафаров.**

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01620. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

32-се йыл сығыу. 1950 йыл № 220 (8677) 1 ноябрь шаршамбы

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Советтәр Союзының эшселәре, крәҫтиәндәре, интеллигенцияһы! Социалистик ярышты киңерәк йәйелдерегеҙ! 1950 йылдың халыҡ хужалығы планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшегеҙ! Яңы хеҙмәт подвигтәре менән Совет социалистик государствобыҙҙың ҡеүәтен нығытығыҙ!

(ВКП(б) Үҙәк Комитетенең саҡырыуҙарынан).

РСФСР халыҡ хужалығын үҫтереүҙә 1950 йылдың III квартал государство планы үтәлешенең йомғаҡтары тураһында

РСФСР Статистика Управлениеһенең белдереүе

РСФСР-ҙың республика һәм урындағы промышленносенең, ауыл хужалығының, транспортының, капиталь төҙөлештең эше, тауар әйләнешен йәйелдереү һәм халыҡтың материаль һәм культура-тормош кимәлен күтәреү 1950 йылдың III кварталында түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

I.

1950 йылдың III кварталында промышленностең валовой продукцияһын етештереү планын РСФСР министерстволары һәм ведомстволары түбәндәгеләй үтәнеләр:

	1950 йылдың III кварталында план үтәлеше процентарҙа.
РСФСР Урындағы промышленность министерствоһы	109
РСФСР Төҙөлеш материалдары промышленносе министерствоһы	104
РСФСР Еңел промышленность министерствоһы	105
РСФСР Урындағы ағыулыҡ промышленносе министерствоһы	96
РСФСР Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһы	89
РСФСР Автомобиль транспорты министерствоһы	101
РСФСР Аҙыҡ промышленносе министерствоһы	103
РСФСР Ит һәм һөтсәлек промышленносе министерствоһы	96
РСФСР Балыҡ промышленносе министерствоһы	72
РСФСР Кинематография министерствоһының промышленность предприятиелары	105
РСФСР Министрҙәр Советы ҡарамағындағы полиграфия промышленносе, издательство һәм китап менән сауҙа итеү эштәре буйынса управлениеһенең промышленность предприятиелары	105
РСФСР промысловой кооперация советы	100
РСФСР Урман промысловой кооперацияһы советы	99
Бөтә коопинсоюздар	110

Валовой продукция буйынса 1950 йылдың III квартал планын бөтә республика һәм государствоның урындағы промышленносе 103 процентҡа, ә промысловой кооперация һәм инвалидтар кооперацияһы 102 процентҡа үтәне. Промышленность производствоһының 1950 йылдың 9 айлыҡ планын государство һәм кооператив промышленносе шулай уҡ арттырып үтәне.

1950 йылдың III кварталында республика һәм государствоның урындағы промышленносе һәм промысловой кооперация планынан тыш байтаҡ һанда металдар прокаты, киң ҡулланыу шпа[illegible] кирбес, әҙбиз, аҡ бур, толь, керамик п[illegible]калар һәм башҡа төҙөлеш материалдары, газ плиталары, мебелдәр, яҙыу машиналары, алюмин һәм фарфорҙан-фаянстан эшләнгән һауыт-һабалар, киже мамыҡ һәм йөн туҡымалары, мамыҡ, сүстән-джуттан тегелгән тоҡтар, хужалыҡ һәм техник арҡандар, шпагат, күндән эшләнгән өҫкө тауарҙар, резинанан эшләнгән һәм йөндән баҫылған аяҡ кейемдәре, өҫкө һәм эске кейемдәр өсөн трикотаж, уҡыусылар дәфтәрҙәре, ҡәләмдәр, перолар, бритвалар өсөн лезвиялар, тегеү машиналарына энәләр, ит, колбаса изделиелары, икмәк һәм булка изделиелары, макарон изделиелары, патока, виноград винолары һәм промышленность продукцияһының башҡа күп кенә төрҙәрен етештерҙе.

Валовой продукция һәм мөһим төр изделиеләрҙе күпселеген етештереү планын ватурала үтәгән ваҡытта, РСФСР-ҙың ҡайһы бер республика министерстволары һәм ведомстволары продукцияның айырым төрҙәре буйынса планды үтәп еткермәнеләр. Урындағы промышленность министерствоһы кирбес, [illegible], черепица, эмаль менән ҡапланған һәм суйын һауыт-һабалар, ҡаҙаҡтар, вакиалар өсөн газ колонкаларын етештереү, Аҙыҡ промышленносе министерствоһы консервалар, киптерелгән фрукты[illegible], ҡоро крахмал етештереү; промысловой кооперация советы столовый бысаҡтарын, салғылар, сәгәргестәр, балталар, цинк менән ҡапланған һәм тимер һауыт-һабалар етештереү; бөтә коопинсоюздар металдан эшләнгән карауаттар, ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары, һәм күп тауарҙар етештереүҙең квартал планын үтәмәнеләр.

Республика һәм государствоның урындағы промышленносе һәм промысловой кооперация 1950 йылдың III кварталында промышленность продукцияһының сифатын яҡшырттылар, ләкин продукцияның ассортименты һәм сифаты буйынса задание тулыһынса үтәлмәне.

II.

Республика һәм урындағы промышленностең, кооператив промышленносен дә индереп, валовой продукцияһы, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, үҫте. 1950 йылдың III кварталында промышленность продукцияһының мөһим төрҙәрен етештереү, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, түбәндәгеләй үҫте:

	1950 йылдың III кварталы 1949 йылдың III кварталына процентарҙа
Ҡара металдар прокаты	158
Торф брикеттары	116
Кирбес	124
Әҙбиз	122
Гипс	121
Черепица	132
Бысыу материалдары	113
Велосипедтәр	146
Газ плиталары	113
Газ колонкалары	145
Мясорубкалар	117
Металдан эшләнгән карауаттар	114
Яҙыу машиналары	140
Патефондар	160
Лампы ҡыуығы	163
Тегеү машиналары өсөн энәләр	194
Бритваларға лезвиялар	125
Салғылар	124
Столовый бысаҡтары һәм сәнселәр	131
Эмаль менән ҡапланған һәм тимер һауыт-һабалар	133
Цинк менән ҡапланған һәм тимер һауыт-һабалар	121
Фарфорҙан эшләнгән тәрилкәләр	123

	1950 йылдың III кварталы 1949 йылдың III кварталына процентарҙа
Уҡыусылар өсөн дәфтәрҙәр	115
Ҡәләмдәр	121
Перолар	109
Киже-мамыҡ туҡымалары	108
Етен туҡымалары	139
Йөн туҡымалары	113
Сүстән-джуттан эшләнгән тоҡтар	116
Хужалыҡ арҡандары	122
Күндән тегелгән аяҡ кейемдәре	122
Резинанан эшләнгән аяҡ кейемдәре	147
Йөндән баҫылған аяҡ кейемдәре	119
Ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары	119
Эске кейем өсөн трикотаж	111
Ит	168
Колбаса изделиелары	151
Мал майы	104
Үҫемлек майы	160
Икмәк һәм булка изделиелары	114
Кондитер изделиелары	133
Макарон изделиелары	127
Виноград винолары	169
Патока	114
Натураль сәй	170
Ер һабыны	121

Промышленность продукцияһының үҙкиммәтен төшөрөү заҡын кәметеү буйынса 1950 йылдың III кварталына билдәләнгән задание арттырып үтәлде. Республика промышленносе предприятиеларе продукцияһының үҙкиммәте тешеү хаҡы 1950 йылдың III кварталында, сағыштырма хаҡтарҙа, 4 процентҡа кәмене.

III.

Колхоздар, машина-трактор станциялары һәм совхоздар бөртөклө ашлыҡ һәм техник культураларҙы урып-йыйыуҙы тамамланылар.

1949 йылға ҡарағанда, көҙгө культуралар күберәк сәселде, шул уҡ ваҡытта быйыл көҙгө культуралар сәсеү иң яҡшы агротехник срогтарҙа үткәрелде. 1950 йылдың 15 октябренә колхоздарҙа, 1949 йылдың шул уҡ осороно ҡарағанда, 3,2 миллион гектарға артығыраҡ ер түңгә һөрөлдө.

Машина-трактор станциялары 1950 йылдың 9 айы эсендә колхоздарҙа ауыл хужалығы эштәрен, 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 15 процентҡа артығыраҡ башҡарҙылар. Быйыл колхоздарҙа бөртөклө ашлыҡ культураларын комбайндар менән, үткән йылға ҡарағанда, 21 процентҡа артығыраҡ йыйҙылар.

Продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы буйынса Партия һәм Хөкүмәттең заданиеһен үтәп, колхоздар малдар һанын артабан арттырыуға өлгәштеләр. Колхоздарҙа общественный малдар һәм ҡоштар һаны 1949 йылдың 1 октябренән алып 1950 йылдың 1 октябренә тиклем мөгөҙлө эре малдар буйынса 8 процентҡа, шул иҫәптән һыйырҙар һаны — 17 процентҡа, сусҡалар буйынса — 33 процентҡа, һарыҡ һәм кәзәләр — 13 процентҡа, аттар — 10 процентҡа һәм ҡоштар һаны 62 процентҡа артты.

Быйыл СССР Ауыл хужалығы министерствоһының инкубатор-ҡошсолоҡ станциялары колхоздарға, үткән йылға ҡарағанда, себештәрҙе 66 процентҡа артығыраҡ һаттылар.

IV.

РСФСР Автомобиль транспорты министерствоһының автомобиль транспорты менән йөк ташыу 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 13 процентҡа, ә пассажирҙар ташыу 29 процентҡа артты. РСФСР Автомобиль транспорты министерствоһы йөк ташыу буйынса 1950 йылдың III квартал планын 102 процентҡа, пассажирҙар ташыу буйынса 111 процентҡа үтәне.

Бәләкәй йылғаларҙы транспорт ағымдан үҙләштереү буйынса Баш Управлениеһы йылға флотының 1950 йылдың 9 айында йөк ташыуы, 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 53 процентҡа, ә пассажирҙар ташыуы 43 процентҡа артты.

1950 йылдың 9 айы эсендә ҡаты һәм ҡырсын таштары һалынған, республика һәм урындағы әһәмиәткә эйә булған автогужевой юлдар, 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 15 процентҡа артығыраҡ төҙөлдө.

V.

РСФСР министерстволары һәм ведомстволары тарафынан үткәрелгән үҙәкләштерелгән капиталь эштәрҙең күләме 1950 йылдың 9 айы эсендә, 1949 йылдың шул уҡ осороно ҡарата, 111 процент тәшкил итте, шул иҫәптән Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһы буйынса 116 процент, Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһы — 112 процент, Аҙыҡ промышленносе министерствоһы — 123 процент, Ит һәм һөтсәлек промышленносе министерствоһы — 110 процент, Автомобиль транспорты министерствоһы — 106 процент, Совхоздар министерствоһы — 179 процент, Мәғариф министерствоһы — 129 процент, Һаулыҡ һаҡлау министерствоһы — 132 процент, урындағы Советтарҙың торлаҡ һәм гостиницалар төҙөү буйынса — 118 процент тәшкил итте.

РСФСР Торлаҡ төҙөлөшө министерствоһы III квартал планын үтәне һәм подрядлы төҙөлөш-монтаж эштәре күләмен 1950 йылдың 9 айы эсендә, 1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, 10 процентҡа арттырҙы.

VI.

1950 йылдың III кварталында совет сауҙаһын йәйелдереү уңышлы дауам иттерелде. Государство һәм кооператив сауҙаһының ваҡлап һатыу тауар әйләнешенең күләме 1950 йылдың III кварталында, 1950 йылдың II кварталы һәм 1949 йылдың III кварталы менән сағыштырғанда, байтаҡ артты. Халыҡҡа ит продукттары, балыҡ, мал һәм үҫемлек майы, шәкәр, кондитер изделиелары, киже-мамыҡ, йөн һәм ебәк туҡымалар, тегелгән изделиелар һәм трикотаж изделиелары, ойоҡтар һәм ойоҡбаштар, күндән тегелгән аяҡ кейемдәре, радиоприемниктар, сәғәттәр, тегеү машиналары, велосипедтәр, мотоциклдар һәм башҡа тауарҙар һатыу артты.

Колхоз баҙарҙарында 1950 йылдың III кварталында халыҡҡа ауыл хужалығы продукттарын һатыу артты һәм хаҡтары арзанайҙы.

VII.

Коммуналь электр станциялары электр энергияһы етештереүҙе 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 18 процентҡа, халыҡтың көн-күреш ихтыяжларына газ биреүҙе — 20 процентҡа арттырҙылар.

Ҡала транспортының бөтә төрҙәре тарафынан пассажирҙар ташыу, үткән йылға сағыштырғанда, артты, айырым алғанда, троллейбустар менән пассажирҙар ташыу 32 процентҡа һәм трамвайҙар менән ташыу 9 процентҡа артты. Еңел таксомоторлы автомобилдәр менән пассажирҙар ташыу ике тапҡырға тиерлек артты.

РСФСР Коммуналь хужалыҡ министерствоһы электр энергияһы етештереү буйынса 1950 йылдың III квартал планын 106 процентҡа, водопроводтарҙың файҙалы һыу ебәреүҙәре буйынса 100 процентҡа, трамвайҙар менән пассажирҙар ташыу — 104 процентҡа һәм троллейбустар менән — 116 процентҡа үтәне.

1950 йылдың III кварталында РСФСР ҡалаларында коммуналь предприятиеларҙы артабан киңәйтеү һәм төҙөү буйынса, ҡала урамдарын һәм майҙандарын асфальтлау, ҡалаларҙы йәшелләндереү, парктар, бульварҙар һәм скверҙар төҙөү буйынса эштәр алып барылды.

VIII.

РСФСР-ҙың республика һәм урындағы хужалығында эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һаны 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 7 процентҡа артты.

Республикала һәм өлкәгә буйһонған промышленность эшселәренең хеҙмәт етештереүсәнлеге 1950 йылдың III кварталында, 1949 йылдың III кварталына сағыштырғанда, 8 процентҡа артты.

IX.

1950 йылда РСФСР-ҙың республика министерстволарының һәм ведомстволарының юғары уҡыу йорттарына, ситтән тороп уҡыусыларҙы ла индереп, иҫәпләп, үткән уҡыу йылына ҡарағанда, 9 процентҡа артығыраҡ кеше алынды.

Дауалау учреждениеларенең селтәре киңәйтелде һәм уларҙағы урындар һаны байтаҡ артты.

Пионер лагерҙарында 1950 йылда, 1949 йылға ҡарағанда, уҡыусылар 11 процентҡа артығыраҡ ял итте. Быйыл санаторийҙар һәм ял йорттары, 1949 йылға ҡарағанда, хеҙмәтсәндәрҙе күберәк хеҙмәтләндерҙеләр.

РСФСР Статистика Управлениеһе.

Партия ойошмаларының ауыл хужалығына етәкселеген көсәйтергә

Ленин — Сталин партияһы, Совет дәүләте социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү буйынса даими хәстәрлек күрә. Партиябыҙ Үҙәк Комитетенең февраль Пленумы һуғыштан һуңғы осорҙа ауыл хужалығын күтәреүҙең бөйөк программаһын билдәләне. **«ВКП(б) Үҙәк Комитеты пленумы,— тип әйтелә был ҡарарҙа, — СССР-ҙың бөтә халыҡ хужалығының уңышлы үҫеүендә һәм халыҡтың материаль көн-күрешен артабан яҡшыртыуҙы тәьмин итеүҙә кәрәкле шарт булыуы ағынан ауыл хужалығын тиҙерәк алға баҫтырыу һәм күтәреү эшенә беренсе дәрәжәлә ҙур әһәмиәт бирә. Беҙҙең бөтә государствобыҙ өсөн бик әһәмиәтле булған был бурысты хәл итеү партия һәм совет органдарының, колхозсыларҙың, совхоз һәм МТС эшселәренең, ауыл хужалығы специалистарының, ауыл хужалығы өсөн заказдар үтәүсе промышленность эшселәренең һәм инженер-техник работниктарының иғтибар үҙәгендә торорға тейеш».**

Үҙәк Комитеты Пленумының был тарихи ҡарарын тормошҡа ашырыу юлында, бөтә Совет иле халыҡтары менән бергә, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә күп кенә эштәр башҡарҙылар. Республикабыҙҙа бөртөклө ашлыҡ етештереү мәсьәләһе яҡшырҙы. Общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса байтаҡ уңыштарға өлгәшелде. Был уңыштарға февраль Пленумының **«Ауыл хужалығына бөтә етәкселек итеү түбәндән алып юғарыға тиклем ауыл хужалығы алдында торған ғәйәт ҙур бурыстарға яраҡлы рәүештә иң юғары кимәлгә күтәрелергә тейеш»**, тигән талабын тормошҡа ашырыу эшенә республикабыҙҙың күпселек райондары партия ойошмаларының ҙур иғтибар һәм тулы яуаплылыҡ менән ҡарауҙары һөҙөмтәһендә өлгәшелде.

ВКП(б)-ның Шишмә, Бүздәк, Әбйәлил һәм башҡа шундай күп кенә район комитеттары үҙҙәренең ауыл хужалығына етәкселек итеү эштәрен һуңғы йылдарҙа күренекле рәүештә яҡшырттылар. ВКП(б)-ның Бүздәк һәм Шишмә райкомдары ауыл хужалығының культураһын күтәреү, уңыш баҫыуҙы сәсеү әйләнешен индереү, баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын булдырыу, общественный хужалыҡты нығытыу эштәре менән даими рәүештә шөғөлләнәләр. Тәүге партия ойошмаларының, колхоз етәкселәренең иғтибарын артель хужалығында хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороуға, социалистик ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәләрен киң пропагандалауға, массовый-политик эште һәм социалистик ярышты киң йәйелдереп, ауыл эшсәндәрен ауыл хужалығында яңынан-яңы уңыштарға өлгәшеү өсөн фиҙакәр хеҙмәткә күтәреүгә йүнәлттеләр.

Ләкин ауыл хужалығына бөгөнгө көндөң талаптарына яуап бирмәүсе, ярамаһыҙ иҫке метод менән етәкселек итеүсе райкомдар ҙа бар әле. Бына ВКП(б)-ның Салауат райкомы (секретары иптәш Музипов) ошондай райкомдарҙың береһе булып тора. Унда беҙҙең Совет общественнобыҙҙы алға хәрәкәт иттереүсе көс булған тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит эш практикаһынан сығарып ташланған. Райкомдың пленумдары, бюро ултырыштары һәм актив йыйылыштары үҙ-үҙеңде тәнҡитһеҙ, түбән идея-политик кимәлдә, тик формаль рәүештә генә үткәрелә. Колхоздарға, ауыл Советтарына һәм район ойошмаларына етәксе кадрҙар һайлап алыуҙа кәзә-кәзәгыйҙыҡ йәшәй. Ағайнелер, ярамһыҡланыусылар урынға беренсе нәүбәттә урынлаштырылалар. Райком секретары Музипов һәм район Советы исполкомы председателе Х. Йомағужин иптәштәр, тәнҡиттән ҡурҡып, республиканың төрлө районынан Салауатҡа үҙҙәренең таныштарын йыйҙылар. Райком етәкселәренең үҙ-үҙҙәрен, колхоз һәм тәүге партия ойошмаларының етәкселәренә талапсанлыҡтары булмауы, массовый-политик эште баһаламау, колхозсыларҙың киң массаһына, активҡа таянып эшләмәү — Салауат районының хужалыҡ-политик кампанияларҙы үтәүҙә артта ҡалыуының төп сәбәбе ул.

Райком (секретары иптәш Е. Титов) тәүге партия ойошмалары секретарҙарының, колхоз председателдәренең, ауыл хужалығы органдарының эшен үҙ контроленә алмаған, уларға ярҙам бирмәгән. Райком бюроһы һуңғы 9 ай эсендә тик бер генә тәүге партия ойошмаһының отчетын тыңлаған.

Покровка райкомы тәүге партия ойошмаларын, колхоз, ауыл активын, массаға таянып эшләүгә ҡарағанда, вәкилдәр аша эш күреүҙе өҫтөн тапҡан. Бөтә ауыл хужалығы кампанияларын үткәреүҙә яуаплылыҡ вәкилдәргә йөкмәтелә. Райком бюроһында районда сәсеү эштәренең барышын тикшергән ваҡытта колхоздарҙағы һәм ауыл Советтарындағы 11 вәкилдең докладын тыңлаған. Ә шул уҡ ваҡытта был мәсьәләне тикшергәндә бер генә колхоз йәки ауыл Советы председателе, бер генә тәүге партия ойошмаһы секретары ла саҡырылмаған.

Политик-массовый эште баһаламау, ауыл хужалығына большевистик етәкселек итеү методын ҡоро администраторлыҡ итеү менән алмаштырыу, колхоздарҙағы эштең барышына райком вәкилдәрен генә яуаплы итеп иҫәпләү Покровка районының игенселек һәм малсылыҡ өлкәһендә артта ҡалыуының төп сәбәбе булып тора. Етәкселектең бындай методы беҙҙең партиябыҙ тарафынан хөкөм ителгән, ярамаһыҙ метод ул. Үҙәк Комитеттың февраль Пленумы — **«Колхоздарҙа ныҡышмалы систематик ойоштороусылыҡ эшен һәм кадрҙарҙы тәрбиәләүҙе администраторлыҡ итеү, колхоз председателдәрен йыш алыштырыу, колхоздың эске демократияһын боҙоу менән алыштырыу көсәк етешһеҙлектәргә килешеп торорға ярамай»** тип күрһәтте.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарарҙары нигеҙендә государство республикабыҙ МТС-тары, совхоздары һәм колхоздарының машина-трактор паркын, техниканың иң һуңғы ҡаҙаныштары булып торған, күп һандағы ҡеүәтле тракторҙар, комбайндар һәм башҡа шундай камиллаштырылған ауыл хужалығы машиналары менән тулыландырҙы. Бар[illegible] райондарҙа ла үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен индереү эше киң күләмдә башланды. Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү өсөн көрәш киң күләмдә йәйелдерелде. Ауыл хужалығы эшсәндәре баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыу, быуалар, һыу аткылыҡтары һәм гидроэлектростанциялар төҙөү кеүек тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшкә сыҡтылар. Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең Волгала Куйбышев һәм Сталинград, Днепрҙа Каховка электр станциялары төҙөү, Урта Азияла Төп Төрөкмәнстан каналы, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары төҙөү тураһындағы, бөтә донъя тарихи әһәмиәткә эйә булған ҡарарҙары совет халҡын фиҙакәр хеҙмәткә дәртләндерә.

Коммунизмдең илебеҙҙәге бына ошо бөйөк төҙөлештәрен киң күләмдә йәйелдереү айтҡанлы колхозсы крәҫтиәндәрҙә, МТС һәм совхоз эшсәндәрендә килеп тыуған политик һәм хеҙмәт күтәрелешенә дөрөҫ йүнәлеш биреү—партияның район комитеттарының һәм бөтә тәүге ойошмаларының мөһим бурысы ул. Етәксе кадрҙарҙы политик тәрбиәләү, колхозсыларҙың агрозоотехник уҡыуҙарын ойоштороу талап ителә. Сөнки бөтә эште кешеләр, техниканы, машиналарҙы хәрәкәткә килтереүсе, Совет общестбобыҙға материаль ҡиммәт етештереүсе кешеләр хәл итә.

Ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау, алдағы йыл урожайы өсөн хәстәрлекте көсәйтеү, общественный малсылыҡты үҫтереү планын бөтә күрһәткестәр буйынса арттырып үтәү, малдарҙы өлгәле ҡышлатыу, уларҙың тоҡомон яҡшыртыу юлы менән продукты биреүсәнлеген күтәреү өсөн көрәш — ВКП(б) райкомдары һәм тәүге партия ойошмаларының иғтибар үҙәгендәге төп мәсьәләләр булып торалар. Урындағы Советтарға һайлауҙар хеҙмәтенә йәйелдерелгән социалистик ярыш ошо бурыстарҙы уңышлы үтәүгә йүнәлдерергә тейеш.

Йәғни бына партияның Покровка райкомының ауыл хужалығына етәкселек итеүҙәге эш стилен алып ҡарайыҡ.

Коллектив декабрь айы иҫәбенә эшләй

Черниковск кирбес заводы коллективы, байрам алды социалистик ярышына ҡушылып, йыллыҡ производство программаһын Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы көнөнә тамамларға күтәренке йөкләмә алғайны. Коллектив алған йөкләмәһен уңышлы үтәй. Ул, октябрҙә 11 айлыҡ производство планын уңышлы үтәп, декабрь айы иҫәбенә эшләй. Ул оҙаҡ ваҡыттар буйы трест управлениеһенең күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙенең ҡулында тотоп килә.

Хеҙмәттәге юғары күрһәткестәр социалистик ярышты киң йәйелдереү нигеҙендә өлгәшелде. Заводта ярышмаған бер генә кеше лә юҡ.

Кирбес етештереү эштәрендә новатор иптәш Дубановтың методы айырыуса күренекле урын алып тора. Был методты ҡулланыуҙың инициаторы, кирбес яндырыу мастеры иптәш Ярцин, үткән йыл менән сағыштырып ҡарағанда, быйыл бер ярым тапҡыр артыҡ кирбес яндырыуға өлгәште. Ул хәҙер артабанғы уңыштар өсөн көрәшә.

Бөтә цех һәм бригадаларҙа ла урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек башланды. Эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр Положение менән танышалар. Алдынғы стахановсылар тарафынан һайлауҙар хөрмәтенә күтәренке йөкләмәләр алына. Кирбес яндырыусылар Селиверстова, Андреева, Шеретобитов, Исподкина һәм башҡа күп кенә алдынғы эшселәр көн һайын икешәр норма биреп эшләргә һүҙ бирҙеләр.

Пропагандистәргә һәм агитаторҙарға ярҙамға

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының тарихи әһәмиәте

Беҙҙең илебеҙҙең эшселәр синыфы, ярлы крәстиәндәр менән союзда, большевиктәр партияһы етәкселегендә, хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин етәкселегендә көрәшеп, помещиктәр менән капиталистәр власын ҡолатыуҙан һәм совет власы — эшселәр һәм крәстиәндәр власын урынлаштырғандан бирле утыҙ өс йыл ваҡыт үтте. Октябрь революцияһы беҙҙең илебеҙ халыҡтары тормошонда яңы, социалистик эпоханы башлап ебәрҙе.

Ленин, социалистик революцияның тәүге дүрт йылына йомғаҡ яһап, былай тип яҙҙы:

«...Беҙҙең ошоноо Совет государствоһын төҙөй башлау, бының менән бөтә донъя тарихында яңы эпоханы, бөтә капиталистик илдәрҙә лә иҙелгән һәм һәр урында яңы тормошҡа, буржуазия өҫтөнән еңеүгә, пролетариат диктатураһына, кешелекте капитал иҙеүенән, империалистик һуғыштарҙан ҡотҡарыуға барыусы яңы синыфтың хакимлек итеүе эпохаһын башлау бәхете төшөү менән беҙ ғорурланырға хаҡлыбыҙ һәм ғорурланабыҙ» (Әҫәрҙәр, XXVII том, 27-се бит).

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы бөтә донъя тарихында яңы эраны — капитализмдең емерелеүе һәм социализмдең тантана итеүе эраһын асты.

«Октябрь революцияһын, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — «милли рамкалардағы» ғына революция тип иҫәпләргә ярамай. Ул, бөтөнләйе лә элек, интернациональ, бөтә донъя күләмендәге тәртиптәге революция, сөнки ул кешелектең бөтә донъя тарихында иҫке, капиталистик донъянан яңы, социалистик донъяға тамырынан боролошто аңлата» (Әҫәрҙәр, 10 том, 239-сы бит).

Октябрь революцияһының элекке бөтә революцияларҙан принципиаль айырмаһы һәм уның бөтә донъя күләмендә тарихи әһәмиәте шунда тора: ул үҙенең маҡсаты итеп эксплуатацияның бер формаһын эксплуатацияның икенсе формаһы менән, эксплуататорҙарҙың бер төркөмөн эксплуататорҙарҙың икенсе төркөмө менән алмаштырыуҙы түгел, бәлки кешенең кеше тарафынан һәр төрлө эксплуатацияланыуын юҡ итеүҙе, бөтә һәм һәр төрлө эксплуататорҙарҙы бөтөрөүҙе ҡуйҙы. Ул социалистик общество төҙөү өсөн пролетариат диктатураһын тормошҡа ашырҙы.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы һөҙөмтәһендә донъя ике лагерға — империализм лагерена һәм социализм лагерена бүленде, уларҙың көрәше, иптәш Сталин әйткәнсә, хәҙерге замандағы бөтә тормоштоң лагерен тәшкил итә.

Октябрь революцияһының 33 йыллығын Советтар Союзының һәм бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре, бер яҡтан — социализм һәм демократия лагеренең ғәйәт ҙур үҫеүе, икенсе яҡтан — капиталистик системаның артабан серегәүе һәм тарҡалыуы шарттарында ҡаршылайҙар.

* * *

Октябрь революцияһы тарафынан тыуҙырылған социалистик совет тормошо азат ителгән халыҡҡа тиңһеҙ һәм иҫәпләмәслек көстәр бирҙе.

Октябрь революцияһы, беренсе тапҡыр пролетариат диктатураһын урынлаштырып, яңы типтағы государствоны төҙөп, демократияның яңы, юғары формаһын — хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарын тыуҙырҙы. Совет власы пролетариат диктатураһының иң яҡшы формаһы булып тора. Совет власы рус эшселәр синыфының бай революцион көрәш тәжрибәһен ижад ителгәнде, ул интернациональ характер алып тора. Советтар йәшәүендә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре пролетариат власының социализмға айырыуса уңышлы һәм тиҙерәк юлдарға мөмкинлек биреүсе иң яҡшы әлегесе алдылар.

Большевиктар партияһы етәкселегендә беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәре гигант күләмдә тарихи үҙгәреш ҡарарҙарын тормошҡа ашырҙылар, социалистик общество төҙөнөләр.

Бынаса күрелмәгән тиҙлек менән артта ҡалған Россиянан мираҫҡа ҡалған экономика һәм культура артталығы бөтөрөлдө. Илде социалистик индустрияләштереү һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыу һөҙөмтәһендә СССР ҡеүәтле индустриаль-колхоз социалистик державаһына әүерелде.

Беҙҙең илебеҙҙә эксплуататор синыфтар тулыһынса бөтөрөлгән. Совет обществоһы хеҙмәтсәндәрҙән — эшселәрҙән, крәстиәндәрҙән, совет халыҡ интеллигенцияһынан дуҫтарса хеҙмәттәшлеккә нигеҙләнгән, нәҫел-нәсәбенән халыҡтың булған социалистик демократияһын — юғары типтағы демократияны еңеп алыуҙы партиябыҙ ҡотҡарҙы. Советтар Союзында крәстиәндәр һәм интеллигенция азат булған һәм хеҙмәтсәндәрҙең материаль һәм культура кимәлдәренең тайпылышһыҙ күтәрелеүен тәьмин итеүсе общество ҡоролошо төҙөлдө. Социалистик халыҡ хужалығы хеҙмәтсәндәр интереҫтарына план буйынса үҫтерелә.

Беҙҙең илебеҙ халыҡтарының ғәләмәт тигеҙлеге һәм үҙ-ара ярҙамы нигеҙендә донъяла иң ныҡлы государство ҡоролошо булдырылды. Советтар Союзында милли мәсьәлә һәм халыҡтарҙың хеҙмәттәшлеге проблемаһы кешелек тарихында беренсе тапҡыр марксизм-ленинизмдең фәнни нигеҙендә тулыһынса һәм бөтә яҡлап хәл ителде.

Бөйөк рус халҡының әсәрһеҙ ярҙамы арҡаһында беҙҙең илебеҙҙең элек иҙелгән милләттәре политик, культура һәм хужалыҡ яғынан бынаса күрелмәгән сәскә атыуға өлгәштеләр. СССР-ҙа яңы, социалистик милләттәр барлыҡҡа килделәр һәм нығындылар. Советтар Союзы кешелек донъяһында халыҡтар дуҫлығының һәм туғанлығының бөйөк өлгөһө булып хеҙмәт итә.

Партия тарафынан үткәрелгән культура революцияһы йомғағында беҙҙең илебеҙҙә халыҡ массаларының культура кимәле сағыштырмаслыҡ үҫте. СССР-ҙа яңы, совет халыҡ интеллигенцияһы барлыҡҡа килде. СССР-ҙа коммунизм төҙөүҙең бөйөк эшенә хеҙмәт итеүсе донъяла иң алдынғы фән, әҙәбиәт һәм искусство сәскә ата.

Совет халҡының тарихи еңеүҙәре бөйөк Сталин Конституцияла нығытылғандар. Хәҙер совет халҡы, большевиктар партияһы етәкселегендә иптәш Сталиндең гениаль алдан билдәләүҙәрен ҡыйыу барып, коммунистик общество төҙөү буйынса грандиоз эштәрҙе йәйелдереп ебәрҙе.

Советтар Союзы өлгөһөндә бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре капиталистарһыҙ һәм помещиктарһыҙ йәшәргә һәм эшләргә мөмкин икәнлеген, «пролетариат илгә уңышлы рәүештә буржуазияһыҙ һәм буржуазияға ҡаршы идара итә ала, ул промышленносте уңышлы рәүештә буржуазияһыҙ һәм буржуазияға ҡаршы төҙөй ала, ул буржуазияһыҙ һәм буржуазияға ҡаршы етәкселек итә ала, ул, капиталистик ҡамалышҡа ҡарамаҫтан, социализмде уңышлы рәүештә төҙөй ала» (И. Сталин. Әҫәрҙәр, 10 том, 241—242-се биттәр) икәнлеген күрәләр.

Советтар Союзы өлгөһөндә бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре, капитализмға ҡарағанда, социализмдең бөйөк өҫтөнлөктәрен күрәләр. Капиталистик илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған эшселәр һәм крәстиәндәр пролетариат диктатураһы ғына уларҙы ҡоллоҡтан һәм бәлгенлектән ҡотҡара ала, капиталистик иҙеүҙән һәм империалистик һуғыштарҙан азат итә ала, социализм генә халыҡтарға азатлыҡ, тыныслыҡ һәм туғанлыҡ бирә ала икәнлеген тәрәнерәк аңлай баралар.

* * *

Октябрь революцияһы донъя тарихенең бөтә барышына тиңһеҙ йоғонто яһаны, революцион хәрәкәттең яңы эпохаһын, империализм илдәрендә пролетар революциялар эпохаһын асты.

Октябрь революцияһы тарафынан барлыҡҡа килтерелгән Совет государствоһы Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа халыҡтарын фашизм иҙеүенән азат итеүҙә хәл иткес роль уйнаны. Советтар Союзының әсәрһеҙ ярҙамына таянып, халыҡ демократияһы илдәре социализм юлына индеәр. Государство власы пролетариат диктатураһы функцияһын тормошҡа ашырған был илдәрҙең хеҙмәтсәндәре, беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөүҙең бай тәжрибәһен ҡулланып, яңы, социалистик тормош ҡоралар.

Бөтә донъя коммунистик хәрәкәте ғәйәт ҙур юғарылыҡҡа күтәрелде. «Октябрь революцияһын, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — экономик һәм общество-политик мөнәсәбәттәр өлкәһендәге генә революция тип иҫәпләргә ярамай... Октябрь революцияһы марксизм флагы аҫтында, пролетариат диктатураһы идеяһы флагы аҫтында, империализм һәм пролетар революциялар эпохаһының марксизмы булған ленинизм флагы аҫтында тыуҙы һәм нығынды. Шуға күрә ул марксизмдең реформизм өҫтөнән еңеүен, ленинизмдең социал-демократизм өҫтөнән еңеүен, III Интернационалдың II Интернационал өҫтөнән еңеүен аңлата» (Әҫәрҙәр, 10 том, 248-се бит).

Октябрь революцияһы социал-реформизмға үлтергес удар яһаны, социал-демократияның капитализмдең идея терәге булыуы яғынан, эшселәр хәрәкәтендә буржуазияның агентураһы булыуы яғынан фаш итте һәм революцияла яңы типтағы партия ғына, марксизм-ленинизм партияһы ғына пролетариаттың юлбашсыһы була ала икәнлеген эштә күрһәтте.

Октябрь революцияһынан һуң капиталистик илдәрҙә пролетариаттың иң киң массалары II Интернационалдың үтәнән-үтә «оппортунизмға батып бысранған партияларынан кире боролдолар һәм коммунистар партиялары тирәләренә туплана башланылар.

Хәҙерге ваҡытта коммунистар һәм эшселәр партиялары эшселәр синыфының иң массовый һәм иң авторитетлы партиялары булып торалар. Уларҙың көсө һәм авторитеты айырыуса икенсе бөтә донъя һуғышынан һуң үҫте. Әгәр ҙә бынан 20—25 йыл элек сит илдәрҙәге коммунистар партиялары сафында 500 мең самаһы кеше булһа, хәҙерге ваҡытта инде сит илдәрҙәге коммунистар һәм эшселәр партиялары сафында 20 миллион самаһы кеше тора. «Коммунистарҙың йоғонтоһоноң үҫеүен, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — осраҡлы хәл тип иҫәпләргә ярамай. Ул тулыһынса закондар күренеш булып тора. Коммунистарҙың йоғонтоһо шуның өсөн үҫте: Европала фашизм хакимлегенең ауыр йылдарында коммунистар фашистик режимға ҡаршы, халыҡтар азатлығы өсөн ышаныслы, ҡыйыу, фиҙакәр көрәшселәр булып сыҡтылар» («Правда», 1946 йыл, 14 март).

Октябрь революцияһы империализмды уның хакимлегенең үҙәктәрендә генә йомшартып ҡалманы, бәлки колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙә лә империализмдең хакимлеген емерҙе. Ул был илдәрҙең халыҡтарына империалистик иҙеүҙән ҡотолоуҙың берҙән-бер дөрөҫ юлын күрһәтте, Россия халыҡтары өлгөһөндә, иҙелгән халыҡтарҙың пролетариат менән союзда, пролетариат етәкселегендә генә, милләтселек флагы аҫтында түгел, ә интернационализм байрағы аҫтында көрәшеп кенә империализм иҙеүен алып ташлай алыуҙарын демонстрацияланы.

«...Октябрь революцияһы яңы эпоханы, пролетариат менән союзда, пролетариат етәкселегендә донъялағы иҙелгән илдәрҙә үткәрелә торған колониаль революциялар эпохаһын асты» (И. Сталин, 10 том, 243-сө бит).

Октябрь революцияһынан һуң бөтә донъя империализмына бөйөк удар Бөйөк Ҡытай халыҡ революцияһы булды, ул 475 миллион халҡы булған ғәйәт ҙур илдә Англия-Америка империалистарының һәм гоминдансы реакцион кликаның хакимлеген ҡолатты. Был революция Ҡытай эшселәр синыфы һәм уның данлыҡлы коммунистар партияһы етәкселегендә тормошҡа ашырылды. Ҡытай коммунистар партияһының юлбашсыһы Мао Цзэ-дун, Ҡытайҙың азатлығына Октябрь революцияһының йоғонтоһон характерлап, былай тип яҙҙы: «Октябрь революцияһының орудие залптары беҙгә марксизм-ленинизмды алып килделәр. Октябрь революцияһы бөтә донъялағы һәм Ҡытайҙағы прогрессив элементтарға пролетариаттың донъяға ҡарашын илдең яҙмышын билдәләүгә һәм үҙ проблемаларыңды ҡайтанан ҡарауға ярҙам итте. Рустар юлы менән барырға — һығымта бына шундай ине».

Һәм унан ары: «Әгәр ҙә Советтар Союзы булмаһа, әгәр ҙә фашизмға ҡаршы алып барылған икенсе бөтә донъя һуғышында еңеүгә өлгәшелмәһә, әгәр ҙә — был беҙҙең өсөн айырыуса мөһим — япон империализме тар-мар ителмәһә, әгәр ҙә Европала халыҡ демократияһы илдәре барлыҡҡа килмәһәләр, әгәр ҙә Көнсығыштағы иҙелгән илдәрҙең көсәйә барған көрәше булмаһа, әгәр ҙә Ҡушма Штаттарҙа, Англияла, Францияла, Германияла, Италияла, Японияла һәм башҡа капиталистик илдәрҙә халыҡ массаларының илара итеүсе реакцион кликаға ҡаршы көрәше булмаһа, әгәр ҙә бөтә был факторҙар булмаһа, ул саҡта, билдәле, халыҡҡа реакцион көстәрҙең ҡыҫымы, хәҙергегә ҡарағанда, байтаҡ көслөрәк булыр ине. Беҙ ундай шарттарҙа еңеүгә өлгәшә алыр инекме ни? Билдәле, юҡ. Тап шулай уҡ еңеүгә өлгәшкәндән һуң уны нығытыу ҙа мөмкин булмаҫ ине» (Мао Цзэ-дун. «Халыҡ демократияһы диктатураһы тураһында», Госполитиздат, 1949, 5 һәм 9-сы биттәр).

Батыр Корея халҡы үҙенең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн, Америка империалистарына ҡаршы геройҙарса һуғыш алып бара, ул бөтә прогрессив кешелек донъяһы берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик Кореяны төҙөү өсөн күп йыллыҡ көрәшен уңышлы тамамлауҙы теләй.

Бөтә колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙә милли-азатлыҡ көрәше бик ныҡ көсәйҙе. Иҙелгән халыҡтарҙың көрәше үҙҙәренең коммунистик авангарды тарафынан юлбашсылыҡ ителгән пролетариаттың етәкселегендә йәйелдерелә. Вьетнам, Бирма, Индонезия һәм Малайя халыҡтары сит ил империалистарына һәм уларҙың «милли» буржуазия һәм помещиктар лагерендә булған булышсыларына иҙеүенә ҡаршы ҡоралы көрәш алып баралар. Индия халыҡтарының революцион көрәше көсәйә.

1949 йылдың октябрендә Германия демократик республикаһының төҙөлөүе империализмға сәрбез удар булды. Республикала 1950 йылдың 15 октябрендә булып үткән һайлауҙар Германия демократик республикаһы халҡының немец империализмын һәм милитаризмын бөтөнләйгә бөтөрөүгә һәм берҙәм, бойондороҡһоҙ, демократик, тыныслыҡ һөйөүсе Германия государствоһын төҙөүгә ынтылышында бер күңелдән булыуын күрһәттеләр.

Империалистар, эшселәр хәрәкәтенә һәм милли азатлыҡ хәрәкәтенә ҡаршы бик ҡаты саралар ҡулланыуҙарына ҡарамаҫтан, уны баҫтыра һәм йомшарта алмайҙар. Азатлыҡ өсөн, үҙ илдәренең бойондороҡһоҙлоғо өсөн, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн актив көрәшселәр сафына хеҙмәтсәндәрҙең яңынан-яңы миллиондары баҫалар.

Октябрь революцияһының байрағы аҫтында, марксизм-ленинизм байрағы аҫтында Европа һәм Азияның 800 миллиондан артыҡ кешеләре хәл иткес еңеүҙәргә өлгәштеләр һәм аны тормош ҡоралар, капиталистик илдәрҙең йөҙәр миллионлаған хеҙмәтсәндәре, донъяның бөтә өлөштәрендәге колониаль һәм бойондороҡло халыҡтар марксизм-ленинизм байрағы аҫтында үҙҙәрен азат итеү өсөн көрәшәләр.

Бөйөк Октябрь идеялары йәшәйҙәр һәм еңәләр.

* * *

«...Экономик яҡтан хәҙерге һәм политик яҡтан алыныһы булған яңы общество тыныс-ҡаршы рәүештә яңы общество тыуа, уның халыҡ-ара принцибы — тыныслыҡ буласаҡ, сөнки һәр бер халыҡтың бер үк хакиме — хеҙмәт буласаҡ!» — тип алдан күреп яҙҙы Маркс. Ундай общество беренсе тапҡыр беҙҙең илебеҙҙә Октябрь революцияһы тарафынан тыуҙырылды. Совет власы үҙенең йәшәүенең тәүге көндәренән үк халыҡтар араһында тыныслыҡ өсөн көрәште үҙенең тышҡы политикаһының принцибы итеп яһаны. Совет государствоһының тәүге декреттарының береһе тыныслыҡ тураһындағы декрет булды. Шул көндән башлап беҙҙең илебеҙ халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн ныҡлы көрәшсе булып сығыш яһай.

Советтар Союзында һуғыш менән ҡыҙыҡһыныусы синыфтар юҡ. Беҙҙең күп милләтле илебеҙҙә бөтә халыҡтар тыныс тормошҡа, тыныс үҫешкә ынтылалар. Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе политикаһы — беҙҙең илебеҙҙәге бөтә хеҙмәтсәндәрҙең һәм бөтә милләттәрҙең политикаһы ул.

Советтар Союзы тыныслыҡ эшенә үҙенең тоғролоғо менән, бөтә халыҡтарҙың милли бойондороҡһоҙлоғо һәм азатлығы өсөн үҙенең көрәше менән бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең һөйөүен яулап алды.

Советтар Союзы икенсе бөтә донъя һуғышы йылдарында фашизмға ҡаршы үҙенең геройҙарса көрәше менән халыҡтар тыныслығы һәм азатлығы эшенә бөйөк тарихи вклад индерҙе. Совет Армияһы Европа халыҡтарын фашизмдан ҡоллоғонан азат итте, бөтә донъя халыҡтарын фашизм тарафынан ҡол ителеү ҡурҡынысынан ҡотҡарҙы. Гитлерсы Германияны һәм империалистик Японияны тар-мар итеүҙә хәл иткес роль уйнаған беҙҙең Тыуған илебеҙ Көнсығыш һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа илдәрендә, Ҡытайҙа һәм Төньяҡ Кореяла халыҡ революцияһының еңеүе эшенә ҙур ярҙам күрһәтте.

Быларҙың бөтәһе лә беҙҙең Тыуған илебеҙҙең халыҡ-ара авторитетын тағы ла күберәк нығытты. Еңгән социализм иленә ҡотороноҡ нәфрәт менән ҡараусы Америка-Англия империалистары һәм уларҙың сателлиттары яңы бөтә донъя һуғышы яғынын тоҡандырырға ынтылалар. Улар үҙҙәренең бөтә донъяла хакимлек яулап алыу тураһындағы юлбаҫарлыҡ пландарын тормошҡа ашырыуҙа беҙҙең илебеҙ йөҙөндә төп тотҡарлыҡты күрәләр. Ләкин улар бөтә донъялағы халыҡ массаларының СССР-ға булған һөйөүен һәм теләктәшлеген ҡаҡшатырға көсһөҙҙәр. Беҙҙең илебеҙҙең үҫә барған авторитеты, иптәш Сталин билдәләгәнсә, эшселәр синыфының капитализмдә күрә алмауы һәм уның капитализм иҙеүенән ҡотолорға ынтылыуы менән, халыҡ массаларының империализм тарафынан тыуҙырыла торған һуғыштарҙы күрә алмауы менән, бойондороҡло илдәрҙең һәм колонияларҙың иҙелгән массаларының империализм иҙеүенә нәфрәттәре һәм уларҙың был иҙеүҙе емереүгә ынтылыуҙары менән аңлатыла. Капиталистик илдәрҙең хеҙмәтсәндәре совет власына, капитализмдә ҡолатыусы һәм бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе власть итеп ҡарап, теләктәшлек күрһәтәләр. Улар Советтар Союзына, милләттәрҙең тиңлеге һәм туғандарса хеҙмәттәшлеге нигеҙендә яңы тормош төҙөүҙең өлгөһө булған беренсе ил итеп, мөхәббәт менән ҡарайҙар.

Үлеп барыусы капитализмде бер ниндәй көстәр ҙә ҡотолғоһоҙ һәләкәттән ҡотҡара алмаҫтар. Капитализмдең дөйөм кризисы капиталистик системаны өҙгөләүсе ҡаршылыҡтарҙы һаман да күберәк киҫкенләштерә. Империалистар тарафынан сисеп ебәрелгән икенсе бөтә донъя һуғышы капитализмдең артабан көсһеҙләнеүенә һәм социализмдең яңы көсәйеүенә килтерҙе. Халыҡ-ара аренала көстәрҙең сағыштырмаһы социализм файҙаһына үҙгәрҙе.

Демократияға ҡаршы лагерҙың башында торған Америка империалистары Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы яңы һуғыш ярҙамында үҙҙәренең эске һәм тышҡы ҡаршылыҡтарын хәл итергә һәм бөтә донъяла хакимлек яулап алырға иҫәп тоталар. Улар пролетариаттың бөтә донъялағы революцион хәрәкәтен быуырға, һәләкәткә барыусы капитализмде ҡотҡарыу һәм нығытыу өсөн буржуаз-демократик азатлыҡтарҙы бөтөрөүгә һәм фашизм урынлаштырырға ынтылалар.

Империализм лагерена ҡаршы торған, Советтар Союзы етәкселек иткән тыныслыҡ, демократия һәм социализм лагеры халыҡтарҙың азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн, ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн көрәш алып бара. Демократик лагерҙың көстәре, империализмдең көстәренә ҡарағанда, сағыштырмаслыҡ киңәйтелә, сөнки демократик лагерь яғында кешелек донъяһының ҙур күпселеге тора. Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың тарихта беренсе тапҡыр төҙөлгән халыҡ-ара фронты донъяның бөтә өлөштәрендә йөҙәр миллионлаған кешеләрҙе берләштерә. Һәр урында тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең башында коммунистар һәм эшселәр партиялары тарафынан етәкселек ителгән эшселәр синыфы тора. Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына әҙерлек бөтә илдәрҙә ғәйәт ҙур күтәренкелек менән бара.

Коммунистар партиялары, тыныслыҡ яҡлаусыларҙың көсөн берләштереп һәм туплап, эшселәр хәрәкәте эсендәге үң социалистик раскольниктарға — Англия-Америка һуғыш тоҡандырыусыларының ялсыларына ҡаршы килешмәүсән көрәш алып баралар. Хәҙерге көндә һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел ниәттәрен фаш итеү һәм тыныслыҡты һаҡлау өсөн эшселәр синыфының берҙәмлеге өсөн көрәштең уңыштары хәл иткес әһәмиәткә эйә булып тора.

Иптәш Сталиндең бынан 23 йыл элек яҙылған һүҙҙәре айырыуса көс менән яңғырайҙар: «**Эшселәр хәрәкәтендәге социал-демократизмды бөтөрмәйенсә торып, капитализмды бөтөрөү мөмкин түгел**» (Әҫәрҙәр, 10 том, 250-се бит).

Империализмдең үң социалистик агенттарын һәм һуғыш тоҡандырыусыларының булышсыларын, шулай уҡ тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәшселәр сафына раскол индереү өсөн империалистар тарафынан файҙаланылыусы фашистик-гестапосы Тито-Ранкович клинкаһын мәрхәмәтһеҙ фаш итеүҙе коммунистар һәм эшселәр партиялары үҙҙәренең иң мөһим бурыстары итеп иҫәпләйҙәр.

Советтар Союзының бөтә донъя халыҡтарына юнәлтелгән тыныс һәм ышаныслы тауышы бөтә донъяға яңғырай. Совет дипломаттары Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы трибунаһынан Америка агрессорҙарының хәрби пландарын фаш итәләр, Советтар Союзының тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именлекте нығытыуға юнәлтелгән тәҡдимдәрен яҡлайҙар.

Яңы бөтә донъя һуғышы ярҙамында тарих тәгәрмәсен кире әйләндерергә маташыусы империалистарға бер ниндәй ҙә яҡшылыҡ килтермәҫ. Әгәр империалистар яңы бөтә донъя һуғышын башлап ебәрһәләр, улар тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың шундай дөйөм ситарын килтереп сығарырҙар, ул, бынаса булған ваҡыт, тегө йәки был агрессив державаларҙың емерелеүенә генә түгел, ә донъя империализменең бөтә системаһын бөтөрөүгә килтерер.

* * *

Империалистар хәрби бюджеттарҙы бынаса күрелмәгән күләмдәргә ҡабартҡан, ҡоралланыу артынан ҡыуыуҙы арттырған, хеҙмәтсәндәрҙең тормош кимәлен катастрофик рәүештә түбәнәйткән бер ваҡытта, Советтар Союзында грандиоз пландар эшләнә һәм тәбиғәтте үҙгәртеү буйынса, экономиканы һәм культураны артабан күтәреү буйынса бөйөк эштәр тормошҡа ашырыла. Совет кешеләре, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты уңышлы рәүештә тамамлап, яңы гигант төҙөлөшкә башланылар, үҙҙәренең бөйөк маҡсаттарына — коммунизмға ышаныслы рәүештә баралар.

СССР-ҙың промышленносе һуғышҡа тиклемге кимәлде өс тапҡыр самаһына уҙып китте лә инде. Социалистик ауыл хужалығы ла үҙенең һуғышҡа тиклемге өлгәшеүҙәрен артҡа ҡалдырҙы. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың дүрт ярым йылы эсендә халыҡ тормошоноң материаль кимәле ике тапҡырҙан күберәккә күтәрелде. Совет илендә һәр йыл һайын бик күп яңы торлаҡ йорттары, мәктәптәр, культура-ағартыу учреждениелары төҙөлә, хеҙмәтсәндәр өсөн дворецтар, санаторийҙар һәм ял йорттары һалына. Беҙҙең ҡала һәм ауылдарыбыҙ матурлана баралар. Социалистик культура гөрләп сәскә ата. Совет ғалимдары, яҙыусылар, искусство работниктары яңынан-яңы уңыштарға өлгәшәләр. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең иркһеҙ-сикһеҙ киңлектәрендәге һәр ерҙә бөйөк төҙөү пафосы менән солғап алынған совет кешеләренең фиҙакәр ижади хеҙмәте ҡайнай.

Совет халҡы СССР Министрҙар Советының Волгала һәм Днепрҙа гигант гидроэлектростанцияларҙы, Төп Төркмәнстан каналын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһындағы тарихи ҡарарҙарын үҙҙәренең социалистик Тыуған илдәре өсөн ғорурлыҡ һәм шатлыҡ менән, большевиктар партияһына, үҙенең ҡәҙерле юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы иптәш Сталинға ҡайнар бөйөк тойғоһо менән ҡабул итте. Коммунизмдең был бөйөк төҙөлөштәрен тормошҡа ашырыу беҙҙең илебеҙҙең мөһим райондарының йөҙөн үҙгәртер, беҙҙең обществобыҙҙың етештереү көстәренең үҫешен тыҙ алға ебәрер, Совет государствоһының ҡеүәтен тағы ла күберәк көсәйтер, халыҡтың материаль көн-күрешен бик күпкә күтәрер.

Туғандарса дуҫлыҡ, совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге һәм йәшәү көсө биреүсе совет патриотизмы менән тупланған СССР халыҡтары үҙҙәренең киләсәктәрен ышаныслы һәм ҡыйыу рәүештә төҙөйҙәр, сөнки улар эште ҡайҙа табап һәм нисек алып барырға кәрәклеккә һәр ваҡыт белеүсе бөйөк Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә үҙҙәренең яҙмыштарын, үҙҙәренең тарихын аңлы рәүештә үҙҙәре ижад итәләр.

Беҙҙең социалистик Ватаныбыҙ, бөтә иҙелгән кешелек донъяһына үҙен азат итеү өсөн көрәш юлын күрһәткән, йөҙәр миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең йөрәктәрен империалистик иҙеү һәм реакция өҫтөнән еңеүгә ышаныс тыуҙырып, үҙенең өлгөһө менән уларҙы халыҡтар азатлығы һәм бәхете өсөн, хеҙмәтсәндәрҙең халыҡ-ара туғанлығы өсөн, коммунизм өсөн көрәшкә рухландырып, донъя өҫтөндә яҡты маяҡ булып баҫып тора.

А. Набатчиков.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре конференция ҡарарҙарын бер күңелдән хуплайҙар

Тыныслыҡ эшенә беҙҙең вклад

Стәрлетамаҡ районы «Игенселәр» ауыл хужалығы артелендә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының эш йомғаҡтарына арналған йыйылыш ҙур күтәренкелек менән үтте. Был йыйылышта тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы делегаты, колхоз председателе иптәш Исмәғил Ибраһимов сығыш яһаны.

Ул конференция делегаттарының бөтә совет халҡы исеменән тыныслыҡты яҡлап нисек сығыш яһауҙары, һуғыш уты тоҡандырыусы Англия-Америка агрессорҙарына ҡаршы нәфрәт белдереүҙәре тураһында һөйләне.

Колхозсылар конференцияның ҡарарын һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә донъя конгресы делегаттарына наказды бер күңелдән хупланылар.

65 йәшлек колхозсы иптәш Садиҡов үҙенең сығышында:

— Ҡарт булыуыма ҡарамаҫтан, мин быйыл 419 хеҙмәт көнө эшләнем. Минең һәм минең кеүек миллионлаған ябай колхозсыларҙың хеҙмәте тыныслыҡты нығытыу эшенә ҙур вклад булып тора. Мин Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәм, — тине.

Колхозсылар Бөйөк Октябрь байрамының 33 йыллығын государствоға иген, малсылыҡ продукттары тапшырыуҙы тулыһынса үтәү, 1951 йылғы уңыш өсөн сәсеүгә етерлек орлоҡ туплау, ҡунаҡ һөрөү планын үтәү менән ҡаршылайҙар.

А. Клементьев.

Конференция ҡарарҙарын берҙәм хупланылар

Башҡорт педагогия институты тел һәм әҙәбиәт факультете уҡытыусыларының һәм студенттарының тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарына арналған митингыһы үткәрелде. Митингыны тел һәм әҙәбиәт факультете партия ойошмаһының секретары иптәш Гредель асты.

Институттың ҡарт уҡытыусыларынан береһе доцент иптәш З. Шәкиров беренсе булып трибунаға күтәрелде.

— Беҙ, совет кешеләре, — ти ул үҙенең сығышында, — тыныслыҡты яҡлайбыҙ. Беҙҙе үлтереүсе, йыртҡыс Америка империалистарына ҡаршы нәфрәт белдерәбеҙ. Тыныслыҡ һуғышты еңер! Сөнки уның еңелмәҫ байрағын коммунистар партияһы һәм уның етәксеһе иптәш Сталин алып бара.

Конференция ҡарарҙарын хуплап һөйләүсе башҡа уҡытыусылар һәм студенттар һуғыш тоҡандырыусыларға үҙҙәренең ялҡынлы һүҙҙәре менән нәфрәт белдерҙеләр.

И. Абдулгунин.

Тыныслыҡ эшен яҡлайҙар

Черниковск кирбес заводында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарына арналған митинг булып үтте. Конференцияның йомғаҡтары тураһында партия ойошмаһының секретары иптәш Осипов сығыш яһаны.

— Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ, — тине йөп мастеры иптәш Арипин, — һуғыш ул бәлгенлек. Беҙ кешеләрҙе массовый үлтереүгә хеҙмәт итеүсе атом бомбаһын юҡ итеүҙе талап итәбеҙ. Беҙ һуғыш тоҡандырыусыларҙың әҙәмәүҙәренә яуап итеп, илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн икеләтә-өсләтә арттырылған көс, энергия менән эшләрбеҙ.

Митингыла ҡатнашыусылар конференция ҡарарын бер күңелдән хупланылар.

И. Давыдов.

Байрам алды йөкләмәһе үтәлде

Беҙҙең трактор бригадаһы ҡолектив Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллыҡ байрамы көнөнә трактор эштәренең йыллыҡ планын арттырып үтәргә социалистик йөкләмә алғайныҡ. Йөкләмә намыҫ менән үтәлде.

Беҙҙең бригада хеҙмәтләндергән «Союз», Чапаев һәм Андреев исемендәге колхоздар көҙгө эштәрҙе уңышлы тамамланылар. Бригада был колхоздарҙа договор йөкләмәләрен иң яҡшы агротехник сроктарҙа башҡарҙы. Колхозсылар һәм механизаторҙар берҙәм эшләнеләр.

Колхоздарҙа көҙгө арыш сәсеү планы ваҡытында, юғары сифатлы итеп үтәлде. Шулай уҡ беҙ бөтәһе 1461 гектар майҙанды туңға һөрҙөк. Был эш тик прицепщиклы һабандар менән генә үткәрелде. Ҙур майҙанда ҡамыл табан йомшартыу үткәрелде. Ҡара пар һөрөү эше лә тамамланды.

Беҙ бөйөк байрам алды социалистик ярышында тағы ла юғарыраҡ уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәшәбеҙ.

И. Баландин,
Бәрә МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

Партия тормошо

Цех партия ойошмаһы отчет-һайлау йыйылышы ҡарарын үтәү өсөн көрәшә

Бынан үә бер ай элек булып үткән отчет-һайлау йыйылышында коммунистар үҙ партия ойошмаһының эшен ҡаты тәнҡитләп үттеләр. Коммунистар бигерәк тә цехта политик-массовый эштең йомшаҡ ҡуйылыуын, политик белемдәрен үҙаллы күтәреүгә коммунистарҙың аҙ иғтибар күрһәтелеүен, цех администрацияһы өҫтөнән контроль алып барыуҙың етерлек кимәлдә булмауын тәнҡит иткәйнеләр.

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының дүртенсе номерлы цех партия ойошмаһының үҙ бер айлыҡ эш осоро партияның өлкә, ҡала конференцияларының һәм цех партия ойошмаһының отчет-һайлау йыйылышы ҡарарҙарын эшмә-эш тормошҡа ашырыу өсөн көрәш осоро булды. Беҙ һайта отчет-һайлау йыйылышы күрһәтмәләренән сығып, эш планы төҙөнөк. Был эш планын партия ойошмаһының дөйөм йыйылышы раҫланы. Бынан тыш цех партия ойошмаһы үҙенең бөтә эшен ай һайын төҙөлгән һәм йыйылыштарҙа раҫланған эш пландары буйынса алып барҙы.

Марксизм-ленинизм теорияһын коммунистарҙың үҙ аллары өйрәнеүҙәре мәсьәләһе был йәһәттән ойошманың дөйөм йыйылыштарында, бюро ултырышында ҡуйып тикшерелде. Үҙ алдарына мәсәр уҡыусылар һәм түңәрәктәрҙә уҡып та йомшаҡ өлгәшеүселәргә ҡарата конкрет саралар күрелде, уларҙың күңтәренә практик ярҙамдар күрһәтелде. Һөҙөмтәлә беҙҙең цех коммунистары уҡыу йылын яҡшы күрһәткестәр менән тамамлап сыҡтылар. Марксизм—ленинизм теорияһына эйә булыу эшендә Нәбиев, Сухов, Вилалов, Чебо иптәштәр айырыуса яҡшы өлгө күрһәттеләр. Быға тиклем белем алыу эшендә пассивлыҡ күрһәтеп килгән Шатков һәм Прокопьев кеүек иптәштәр ҙә алдынғылар өлгөһөндә тырышып уҡырға тотондолар. Үткән йылғы партия уҡыуҙары практикаһы беҙгә, әгәр ҙә марксизм-ленинизм теорияһына эйә булыу эшен ныҡлап ойошторғанда, был тирәлә осраған торған бөтә ауырлыҡтарҙы ла еңеп була икәнлеген ышандырҙы.

Үҙҙәренең марксистик-ленинсе белем кимәлдәрен күтәреүгә серьёз мөнәсәбәттә булыуҙары арҡаһында күп кенә партия активистары үҫеп сыҡтылар. Мәсәлән, үткән йыл политик уҡыу программаһын уңышлы тамамлаусыларҙан Чечнев, Баталов, Чехонин, Бурлов кеүек иптәштәр һайлау үҙәге пропагандист булып [illegible]. Быйыл партия мәғарифе системаһында уҡыуҙар ойошҡан рәүештә башланы, коммунистар тәүге занятиеларҙа үҙ [illegible] активлыҡ күрһәттеләр. Коммунистарға политик тәрбиә биреү саралары ыңғай һөҙөмтә бирҙе. Быға тиклем станокта эшләүсе коммунистарҙан: Ефанов, Низаметдинов, Сухов иптәштәрҙе смена мастерҙары итеп үрләттек. Йәш коммунист иптәш Лалэ цех начальнигының урынбаҫары итеп үрләтелде.

Отчет-һайлау йыйылышында индерелгән практик тәҡдимдәрҙе тормошҡа ашырыу маҡсатында беҙ агитацион-массовый эште көсәйтеү сараһын күрҙек. Агитколлектив составын ҡайтанан ҡарап сыҡтыҡ. Уның составына яңынан эшләргә 14 коммунист, 6 комсомолец һәм 5 партияһыҙ иптәш етте.

Хәҙер агитколлектив урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләк буйынса агитацион-массовый эште бөтә киңлектә йәйелдереп ебәрҙе. Цехта сменалар алмашынғанда үткәрелә торған йыйылыштарҙа һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеү, Сталинсе Конституция тураһында докладтар була, агитаторҙар коммунизм төҙөлөштәре, халыҡ-ара хәл тураһында эшселәр араһында беседалар үткәрәләр. Агитаторҙарҙан Низаметдинов, Нәғманов, Валитов, Умаров иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр.

Агитколлектив цехта күргәҙмә агитация эшен еңгелә итеп ойошторған. Ай һайын дөйөм номер стена газетаһы, 15 — 20 номер «Молния», 8 — 10 номер «Крокодил» сығарыла. Көндөң актуаль темаларына арнап лозунгылар яҙыла.

Цех партия ойошмаһы коллективты коммунистик рухта тәрбиәләүҙең иң төп сараһы булып торған социалистик ярыш менән етәкселек итеүҙе яҡшыртты. Бөтә сменалар, бригадалар һәм бүлексәләр үҙ-ара ярышалар. Цехта ярыш барышын яҡтыртып бара торған күрһәткес таҡталары бар. Был таҡталарға сменаларҙың, бригадаларҙың көндәлек эш һөҙөмтәләре яҙыла бара. Социалистик ярыш алдынғылары өсөн өс күсмә флажок булдырылды. Хәҙер цехта отличное сифатлы продукция биреп эшләүсе унлаған бригадалар бар. Цех партия ойошмаһы инженер Ковалев методын йәйелдереү буйынса ла серьёз саралар күрҙе.

Беҙ партия ойошмаһының дөйөм йыйылыштарын иң кәмендә айына бер тапҡыр үткәрәбеҙ. Хәҙер коммунистар йыйылыштың ҡасан булырын, ҡайҙа үткәреләсәген, унда ниндәй мәсьәлә ҡараласағын алдан белеп торалар. 11 айҙа беҙ 12 дөйөм йыйылыш үткәрҙек. Был йыйылыштарҙа цехта технико-экономик план үтәлеше, цех партия ойошмаһында агитацион-массовый эштең торошо, комсомолға етәкселек итеү кеүек мәсьәләләр тикшерелде.

Дөйөм йыйылыштарҙы әҙерләү эшенә коммунистар йәлеп ителәләр. Тикшереләсәк мәсьәләне әҙерләү өсөн айырым коммунистарға партия поручениелары бирелә. Бындай практика дөйөм йыйылыштарҙа коммунистарҙың актив ҡатнашлыҡ итеүҙәрен тәьмин итә, тикшерелгән мәсьәләләр буйынса тәрән, үҙ-үҙеңде тәнҡитте киң йәйелдереүгә мөмкинлек бирә. Быға тиклем үткәрелгән йыйылыштарҙа һәрбереһендә [illegible] артыҡ коммунист сығып һөйләне.

Дөйөм йыйылыштарҙы үткәреү практикаһының яҡшырыуы коммунистарҙың идея-политик кимәлдәрен үҫтерҙе, был хәл уларҙың үҙ бурыстарын үтәүгә ҡарата яуаплылыҡтарын көсәйтте.

Цех партия ойошмаһының производство мәсьәләләре менән даими шөғөлләнеүе яҡшы һөҙөмтә бирҙе. Быйылғы 9 айҙың планы арттырып үтәлде. Коллектив металға, мазутҡа байтаҡ экономия яһаны. Беҙҙең цех коллективы Октябрҙең 33 йыллығын һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн яңы производство ҡаҙаныштары менән ҡаршылау өсөн көрәшә.

Ғ. Садретдинов,
Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы дүртенсе номерлы цехтың партия ойошмаһы секретары.

Республикабыҙ урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләнә

Аңлатыу эштәре киң йәйелдерелә

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға бөтә ил әҙерләнә. Был ғәйәт ҙур политик кампания колхоз крәҫтиәндәре араһында ла хеҙмәт күтәренкелеге тыуҙырҙы. Донъялағы иң демократик һайлау системаһы тыныслыҡ өсөн көрәшкә игенселәрҙе фидакәр хеҙмәткә рухландыра.

Хәҙер беҙҙең Түбән Ҡыйғы ауыл Советына ҡараған колхоздарҙа һайлау Положениеларын өйрәнеү эштәре көндән-көн киңерәк йәйелдерелә бара. Өс колхозда 30-дан артыҡ агитатор эшләй. Ауыл Совете депутаттары һайлауҙарға әҙерләүҙә актив ҡатнашалар. Депутаттар Һадыев, Ғилманов, Ибәтуллин һәм Ғарифуллин иптәштәр ҙур клубты агитпункт итеп йыһазландырҙылар. Агитатор иптәш Кәлимов һайлаусылар араһында биш тапҡыр беседа үткәрҙе. Агитколлектив етәксеһе иптәш Сәйфәтдинов колхозсыларға «Сталинсе Конституция — донъяла иң демократик конституция» тигән темаға доклад һөйләне. Ул һайлаусылар менән коллектив рәүештә радио тыңлауҙар ойоштора.

«Урал», «Октябрь» һәм Калинин исемендәге ауыл хужалығы артелдәренең членәры һайлауҙарға әҙерләк хөрмәтенә государствоға иген тапшырыу темпын тағы ла ҡыҙыулатырға ҡарар иткәйнеләр. Улар һүҙҙәрендә торҙолар. Иген тапшырыу планы өс колхозда ла үтәлде, урожай йыйыу эше тамамланды. Хәҙер беҙ бөтә көстө общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләк эштәренә туплайбыҙ.

Рамазан Шайнамалов,
Ҡыйғы районы Түбән Ҡыйғы ауыл Совете председателе.

Һайлауҙар хөрмәтенә

Беҙҙең ҡеүәтле «МК—1100» молотилка агрегаты членәры, тыныслыҡ вахтаһына баҫып «Ленинский Октябрь» колхозында 6000 центнер ашлыҡ һуғырға йөкләмә алғайныҡ. Йөкләмә 15 октябргә үк үтәлде.

Беҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләк хөрмәтенә производствола яңы уңыштарға өлгәшеү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙек.

Н. Синицов,
Бөрө МТС-ының молотары.

Ҙур күтәренкелек менән

Ҡырмыҫҡалы районының колхоздарында, МТС һәм совхоздарында урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек ҙур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге шарттарында бара. Районың күпселек колхоздары Тыуған ил алдындағы үҙҙәренең беренсе бурыстарын—государствоға иген тапшырыуҙың йыллыҡ планын срогынан күп алда үтәп сыҡтылар. «Правда», «Новый путь», «Урал» һәм Пушкин исемендәге ауыл хужалығы артеле членәры һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, тағы ла ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Был колхоздар киләһе йыл һабан ашлыҡ культураларын бары тик тупһа һөрөлгән ергә генә сәсәсәктәр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Совете (председателе иптәш Ғ. Рәфиков) һайлауҙарға әҙерләктә ҙур ойоштороу саралары үткәрҙе. Урындағы Советтарға һайлауҙар үткәреү тураһында РСФСР Верховный Совете Президиумының Указы иғлан ителеү менән үк был мәсьәлә район Совете исполкомы ултырышында тикшерелде һәм был мөһим кампанияны үткәреү буйынса конкрет саралар билдәләнде. Шулай уҡ ауыл Совете председателдәренең һәм секретарҙарының һайлауҙарға әҙерлек буйынса кәңәшмәләре уҙғарылды.

Районың колхоздарында, МТС һәм совхоздарында, учреждениеларында ауыл, район һәм Округ һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар ҙур күтәренкелек менән үтте. Колхозсылар, МТС, совхоз эшселәре һәм интеллигенция үҙҙәренең йыйылыштарында ауыл һәм район Советтарына һайлауҙар буйынса район һәм Округ һайлау комиссиялары составына кандидат итеп иң алдынғы кешеләрҙе күрһәттеләр.

Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтарына һайлауҙар буйынса бөтәһе 37 округ, ә ауыл Советтарына һайлауҙар буйынса 354 округ төҙөлдө.

Районда 52 урында агитпункт ойошторолдо. Хәҙер 900-гә яҡын агитатор һайлаусыларға донъяла иң демократик совет һайлау системаһы тураһында, Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә Тыуған илебеҙҙең һуғыштан һуңғы йылдарҙа өлгәшкән ҙур уңыштары, Волгала, Днепрҙа һәм Урта-Азияла үткәрелә торған бөйөк төҙөлөштәр тураһында аңлаталар, халыҡ-ара хәл, Корея халҡының Америка-Англия агрессорҙарына ҡаршы героик көрәше тураһында һөйләйҙәр.

Күпселек агитпункттарҙа агитаторҙарҙың, һайлау комиссиялары членәрының тәүләк әйләнәһенә дежурстволары ҡуйылды. Һайлаусыларҙың һорауҙарына яуаптар биреү өсөн [illegible] ойошторолдо. Сәләй территориаль партия ойошмаһы 30 коммунисты агитатор итеп билдәләне. Улар бөтәһе лә 10-ар йортҡа бүлеп бирелде. Партия ойошмаһы секретары Горинов һәм агитпункт мөдире Мөхәррәмов иптәштәр агитаторҙар менән регуляр рәүештә семинарҙар үткәрәләр. Агитаторҙарҙан Вәлиуллин, Борханов иптәштәр үткән һайлауҙар осоронда һайлаусылар араһында ҙур аңлатыу эштәре алып барған кеүек үк, урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләктә лә ҙур активлыҡ күрһәтәләр. «Победа» һәм Фрунзе исемендәге колхоз партия ойошмалары эргәһендәге агитколлективтар ҙа ойошҡан рәүештә эшкә башланылар.

ВКП(б) райкомы партия ойошмалары секретарҙарының, агитколлектив етәкселәренең агитпункт мөдирҙәре менән берлектә «Һайлау кампанияһын үткәреүҙә агитаторҙарҙың бурыстары» тигән темаға семинарҙарын үткәрҙе. Шул уҡ мәсьәлә буйынса район интеллигенцияһының йыйылышы уҙғарылды. Унда ВКП(б) райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире иптәш Нәбиуллин доклад менән сығыш яһаны.

ВКП(б) райкомының пропаганда-агитация бүлеге бөтә агитколлектив етәкселәрен һайлау кампанияһы осоронда агитацион-массовый эш алып барыу өсөн тематик план менән тәьмин итте.

Ауыл агитаторҙарына ярҙамға район рус, башҡорт һәм татар телдәрендә урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениены, СССР һәм РСФСР Конституцияларын һәм шулай уҡ күп кенә плакаттар һәм лозунгылар алды. Һайлауҙар тураһындағы был бөтә әҙәбиәт һайлау участкаларына ебәрелде.

Р. Кәримова,
(махсус хәбәрсебеҙ).

Производство бүләктәре

Нуриман леспромхозының коллективы Октябрь алды социалистик ярышына берҙәм ҡушылып, ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонын тулы әҙерлек менән ҡаршыланы. Был хәҙер ағас әҙерләү эштәрен уңышлы башҡарырға мөмкинлек бирә. Эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр алынған йөкләмәләрен уңышлы үтәп, юғары хеҙмәт күрһәткестәренә ирешәләр. Улар тыныслыҡтың стахановсы вахтаһында эшләйҙәр һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн Тыуған илебеҙгә күберәк ағас материалдары биреү менән ҡаршылайҙар.

Социалистик ярышта Сарва урман участкаһы алда бара. Ул социалистик йөкләмәһен уңышлы үтәй. Был участканың алдынғы стахановсыларынан механик Мигунов, тракторсыларҙан Вәлиев һәм Гәрәев иптәштәр һайлауҙар хөрмәтенә эш ваҡытынан тыш 60-ар сәғәт эшләнеләр. Йорт хозяйкаларынан Сапчикова, Разуваева, Байтурина һәм Батина иптәштәр ҙә графиктан тыш 30-ар сәғәт эшләнеләр. Уларҙың патриотик хеҙмәте бөтә коллективҡа өлгө булып тора.

Н. Сафаров.

Вәғәҙә эш менән нығытылды

СССР Верховный Советының «1950—1951 йылдарҙа тотош сәсеү майҙандарынан юғары урожай алған өсөн колхозсыларға, МТС һәм совхоз работниктарына Социалистик Хеҙмәт Геройы исемдәре биреү һәм СССР орденлары, медалдары менән наградлау тураһындағы» Указын өйрәнеүгә арналған механизаторҙарҙың йыйылышында мин быйыл 600 гектар майҙандың урожайын юғалтыуһыҙ йыйып алырға социалистик йөкләмә алғайным.

Мин Бөрө районының «20 лет Победы» колхозы баҫыуҙарында урожай йыйҙым. Урожай йыйыуҙың тәүге көндәренән үк бөтә көс йөкләмәне үтәүгә туплаңым. Һөҙөмтәлә вәғәҙә үтәлде. 25 эш көнөндә бөтәһе 637 гектар майҙандың урожайын йыйҙым, 8370 центнер ашлыҡ һуҡтым. Хеҙмәт хаҡына колхоз правлениеһы миңә 200 бот иген бирҙе һәм МТС 3202 һум аҡса түләне.

С. Позолотин,
Бөрө МТС-ының комбайнеры.

Өфө ҡалаһы Ленин районының 10 номерлы мәктәбендә урынлашҡан агитпунктҡа хәҙер һайлаусылар бик йыш йөрөйҙәр. Унда һайлаусыларға ҡарата докладтар, беседалар үткәрелә. Агитпунктҡа радио ла ҡуйылған, йәштәр бында килеп күңел асалар, танцалар ойошторалар.

Һүрәттә: агитпунктҡа электротехник заводының сотрудниги иптәш Ермаков «Совет һайлау системаһы — донъяла иң демократик һайлау системаһы» тигән темала доклад яһай.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Пландан тыш продукция етештереү өсөн

Өфө супра заводы коллективы, тыныслыҡтың стахановсы вахтаһында эшләп, быйылғы өсөнсө кварталдың производство программаһын уңышлы тамамланы. Үткән кварталда коллектив тарафынан пландан тыш 2252 килограмм юғары сифатлы супра етештерелде. Тап продукцияның үҙ хаҡын төшөрөү яғынан көрәшеү иҫәбенән генә 30 мең һумлыҡ экономия алынды.

Коллектив хәҙер, Октябрь алды ярышына ҡушылып, яңы производство уңыштарына өлгәшә. Бөтөн түгел яңы пар ҡаҙанын ҡуйыу тамамланды. Был пар ҡаҙаны цехтарға [illegible] пар биреп тороуҙы, шулай уҡ супраны ҡайнатыуҙың технологик процесын дөрөҫ ойоштороуҙы тәьмин итә.

Коллектив урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә йыллыҡ производство программаһын 1 декабргә үтәргә һәм йыл аҙағына тиклем пландан тыш унлаған мең һумлыҡ продукция етештерергә социалистик йөкләмә алды.

И. Ғәмәров.

Ауыл Совете депутатының үҙ һайлаусылары алдында отчеты

Иген тейәлгән автомашина колхоздың һарыҡтар ҡараусыһы Бәйҙәүләтова Зәлифә йорто алдына килеп туҡтаны. Колхоз председателе Алсын Дәүләтбаев машинанан төшә-төшә:

— Бына, Зәлифә апай, тәүге аванс иҫәбенә 192 бот иген килтерҙек. Игенеңде ҡайҙа бушатырға ҡушаһың? — тине.

Иген тейәлгән машинаны ҡаршы алырға бөтә семья сыҡҡан. Улар бары ла бик шатлар, ниндәйҙер [illegible] көнгә әҙерләнгәнсә байрамса кейенеп алғандар. Зәлифә апай бер туҡтауһыҙ йылмая, уның былай ҙа алһыу бит алмалары, тағы ла [illegible].

— [illegible], балалар. Беҙҙең менән бергә был [illegible], — тип йортоң [illegible].

— Бына, апай, беренсе аванс ҡына бит әле. Һинә тағы ике тапҡыр ошо тиклем иген тейәсәк. Ҡара уны, урының бар булһын...

Колхоздың йөк машинаһы бөгөн көн буйына колхозсыларға иген таратты. Был машина иген генә түгел, килгән һайын үҙе менән һәр бер өйгә ҙур шатлыҡ һәм мул тормош алып килә ине һымаҡ. Иген тейәгән автомашинаны колхозсылар ҙур шатлыҡ менән ҡаршы алдылар. Уларҙың йөҙҙәрендә бәхетле ирекле колхоз тормошона бөтә күңелдән рәхмәт әйтеү сағылып тора ине.

Республикабыҙҙың иң алыҫ ситендә урынлашҡан, тап ошо урындан Челябе өлкәһе башланып киткән сусаҡтар өлкәһендә урынлашҡан «Авангард» колхозы был йылдарҙа илебеҙҙең башҡа мең-мең колхоздары кеүек, бына ошондай шатлыҡлы көндәр кисерә ине. Колхозсылар һуғыштан һуңғы йылдарҙа тәүге тапҡыр үҙҙәренең хеҙмәт көндәренә иң күп иген һәм малсылыҡ продукттары алалар. «Авангард» колхозында быйыл хеҙмәт көненә иген иҫәбенә 8—10 килограмм таратылды. Бынан тыш, колхозсылар һәр-бер хеҙмәт көненә 650-шәр грамм һөт бүлешеп алдылар.

Колхоз үҙенең иң тәүге бурысын уңышлы үтәүгә ирешкән. Государствоға иген, ит, һөт тапшырыу пландары срогынан күп алда һәм арттырып үтәлгән.

Колхоз председателе булып эшләүсе, Учалы ауыл Совете депутаты Алсын Дәүләтбаевтың үҙ һайлаусылары менән осрашыуы бына ошо шатлыҡлы көндәрҙең береһенең кисендә булды. Осрашыу йыйылышын ауыл Совете председателе Мәнәүәрә Вилданова асты. Дәүләтбаев үҙенең отчет сығышын:

— Һеҙ, иптәштәр, мине депутат итеп бынан өс йыл элек һайлап ҡуйғайнығыҙ. Был осор беҙҙең илебеҙ өсөн дә, үҙебеҙҙең тыуған колхозыбыҙ өсөн дә бәхетле үҫеш осоро булды,— тип башлап алып китте. Бүлмәлә тәрән тынлыҡ тора. Һайлаусылар менән шығырым тулы бүлмәнең тонок һауаһы эсендә депутат Дәүләтбаевтың ғына көр тауышы яңғырай. Колхоз председателе [illegible] колхоздың үҫеш юлдары тураһында һөйләй. Уның шулай булыуы бик тәбиғи. Үҙенең бөтә көсөн, энергияһын колхоз эшенә, халыҡ эшенә биргән депутат Дәүләтбаев был осорҙа тик колхоз интересы, халыҡ интересы менән генә йәшәп [illegible]. Йәш колхоз председателенең үҫмер юлы тураһында һөйләгәндә, тотош колхоз тормошо хаҡында һүҙ алып барырға тура килә, әлбиттә. Һайлаусыларҙың күҙ алдынан колхозды алғаҡ баҫтырыу өсөн алып барылған [illegible] көрәш саралары, [illegible] еңеп сыҡҡан ауырлыҡтар, ирешелгән уңыштар бер-бер артлы тезелешеп үтәләр.

Депутат, коммунист Дәүләтбаев ошо көрәштең иң хәл иткес участкаһында булған, был йылдарҙа кисерелгән ауырлыҡтарҙың иң ҙур өлөшөн ул үҙе күтәргән.

— Һеҙ мине депутат итеп һайлаған саҡта мин председатель түгел инем. Ул саҡта мин трактор бригадаһы менән етәкселек итә инем әле. Беҙ һеҙҙең менән бергәләшеп башта сәсеүлектәребеҙҙе ҡара һабандан ҡотҡарып алдыҡ. Ул саҡта гектарынан уртаса 4—5 центнер урожай биргән ерҙәребеҙҙә быйыл 20—25 центнер урожай бирә алыу кимәленә күтәрҙек. Һәм быйыл беҙҙә ҡайһы бер участкалар гектарынан 28—30 центнерға тиклем урожай бирҙеләр. Ошо арҡала беҙҙең колхоз районыбыҙҙың орлоҡсолоҡ колхозына әйләндерелде. Беҙ хәҙер район колхоздары өсөн юғары сортлы орлоҡ үҫтерәбеҙ.

Дәүләтбаев етәкселегендә эшләгән трактор бригадаһы был колхозда ғәжәп ҙур үҙгәреш яһауға ирешкән. Трактор ер эшкәртеүҙең культураһын күтәрҙе, колхозсыларҙы тракторға, комбайнға тәрән ихтирам менән ҡарарға өйрәтте, техникаға һүнмәҫ мөхәббәт уятты. Колхозсылар был йылдарҙа колхоз ауылының бөтә яҡты киләсәге техникала, уның артабан үҫә барған көсөндә икәнлегенә ышандылар. Шуға күрә «Авангард» колхозының йәштәре хәҙер техникаға эйә булырға атлығып торалар.

Ул ваҡытта колхоз механизатор кадрҙарына ҙур мохтажлыҡ кисерһә, хәҙер уның [illegible] юғары культуралы, оҫта механизаторҙары бар. Ул йылдарҙа плугарь булып эшкә йөрөгән Киреев Фаил, Фәррәховтарҙан хәҙер инде алдынғы трактористар, комбайнерҙар үҫеп сыҡҡандар. Трактор бригадаһы менән әлеге тракторист Уләмәев Гали етәкселек итә.

Ауылды йылдан-йыл үҙгәртә, үҫтерә, культуралаштыра барған был ҙур эштә депутат Дәүләтбаев хәл иткес роль тотоп торған. Йәш колхозсылар тракторға уны [illegible] тырышып өйрәнгәндәр. Уның бригадаһы Учалы МТС-ы буйынса йыш ҡына алдынғы бригада исемен тотоп килеүе менән, кешеләрҙе үҙ хеҙмәттәре менән ғорурланырға, һәр эштә лә Дәүләтбаевтың үҙе кеүек намыҫлы булырға өйрәткән. Дәүләтбаев тракторҙарҙы, комбайн агрегатын тулы килеш файҙалана белергә ирешә, эштә юғары сифат күрһәткестәре бирә. Уның тырышлығы арҡаһында Учалы МТС-ы «Авангард» колхозын яҡшы хеҙмәтләндереүҙә һәм иң яҡшы тракторҙар менән тәьмин итеп килә.

Колхоз быйыл айырыуса ныҡ күтәрелеш менән үҫеп бара. Был үҫеш бигерәк тә [illegible], колхоз председателе итеп Дәүләтбаев һайланғас ныҡ һиҙелә башланы. Әлекке председатель Вилданов эскелек менән, колхоз малын уңға-һулға таратыу менән шөғөлләнә башлағас, Дәүләтбаев уны етәкселектән алыуҙы талап итеп, район ойошмаларына барҙы. Колхозсылар председатель итеп икеләнеүһеҙ депутат Дәүләтбаевты һайлап ҡуйҙылар.

— Общественный малсылыҡ хужалығын алғаҡ баҫтырыу эшендә лә һөйөнөслө уңыштарыбыҙ бар, — ти Дәүләтбаев. Колхоз быйылғы мал үрсетеү планын бөтә төр малдар буйынса ла арттырып үтәгән. Колхозда 64 баш һауын һыйыр бар. Колхоздың общественный малсылығы үҫеше өс йыллыҡ план кимәлендә бара. Быйыл 60 центнер һөт, 60 бот ит государствоға 1951 йыл иҫәбенә тапшырылған. Һөт тапшырыу һаман дауам итә.

— Хәтерләйһегеҙ, иптәштәр, беҙ иң алдында ниндәйен ауыр хәлдәр кисерҙек. Малдарыбыҙға аҙыҡ етеш түгел ине. [illegible] сәсеүгә [illegible] ине. Әлекке председателебеҙҙең ғәмһеҙлеге арҡаһында колхозыбыҙ серьёз рәүештә артҡа ҡала башлағайны. Шуға ҡарамаҫтан, беҙ аҙыҡ сәсеүҙе уң эш көнендә, яҡшы агротехник шарттарҙа үтәүгә ирештек. Совет хөкүмәтебеҙ беҙгә орлоҡ менән, яңы машиналар менән ярҙам итте. Беҙ хөкүмәттең был ҙур ярҙамына [illegible] эш менән яуап бирергә тырыштыҡ. Дәүләтбаев үҙенең отчет һүҙен һөйләп бөтөр-бөтмәҫтән, һайлаусылар уны төрлө һорауҙар менән яуҙыра башлайҙар.

— Общественный малды ҡышҡа әҙерләү менән эш нисек тора?

— Ауылды төҙөкләндереү буйынса ниндәй саралар күрелә?

— Беҙгә ҡасан радио, электричество булыр икән?

— Общественный малдар өсөн аҙыҡ беҙҙең колхоз буйынса етерлек әҙерләнгән. Хәҙер ашығыс рәүештә торлаҡтарҙа ремонт үткәрәбеҙ. Ошо ике йылда унлап кешенең йортона ремонт үткәрештек. Быйыл тағы ла бер нисәһенә ремонт үткәрәсәкбеҙ. Һайлаусылар бер-бер артлы һүҙ алып һөйләүгә тотоналар. Колхозсы Кирәев тәрән тәьҫирләнеп:

— Беҙ иптәш Дәүләтбаевты ауыл Советына депутат итеп һайлап яңылышмағанбыҙ, иптәштәр, — ти. Ул һайлаусылар ышанысын намыҫ менән аҡланы. Иптәш Дәүләтбаев ҡайҙа ғына эшләмәһен, халыҡҡа ғәҙел хеҙмәт итте, колхоздың экономикаһын нығытыу өсөн көрәште. Беҙ уны, армиянан ҡайтҡас та, иң һыҙғанып малсылыҡ-тауар фермаһы мөдире булып эшләгәнен күрҙек. Ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә ул колхоздың һуғыш йылдарында ныҡ ҡына ҡаҡшаған малсылыҡ-тауар фермаһын алғаҡ баҫтырҙы. Беҙ уны трактор бригадаһы менән нисек тырышып, оҫта етәкселек иткәнен беләбеҙ. Ул колхозда игенселек хужалығын тиҙерәк алғаҡ баҫыу өсөн көн-төн йоҡламаны, колхоз эше менән янып йәшәне. Шуға күрә уның трактор бригадаһы һәр ваҡыт алдынғы булып барҙы. Ул колхоз эшендә [illegible] ҡаршы айырым булды. Иптәш Дәүләтбаев ярҙамында беҙ [illegible], әҙәмсә бирелгән Вилдановтан арына алдыҡ. Дәүләтбаев председатель булып һайланғандан һуң беҙ тиҙ үҫтек, ныҡ алға киттек. Трактор бригадаһына яғыулыҡ ташыусы Хәйбуллин Шамрат һүҙ ала.

— Беҙҙең Дәүләтбаев—бөгөнгө көндөң алдынғы кешеһе. Ул 17 йәшендә тракторға ултырҙы. Ватан һуғышында танк йөрөттө. Һуғыштан ҡайтты ла, иң һыҙғанып, колхозды алғаҡ баҫтырыу эшенә тотондо. Күрәһегеҙ бит, уның етәкселеге аҫтында беҙҙең колхоз нисек үҫә. Беҙҙең колхоз менән Дәүләтбаев үҙе лә үҫә, иптәштәр. Тәүге партия ойошмаһы секретары, уҡытыусы Мөхәмәтдинов колхоздың перспектив мәсьәләләре тураһында һөйләй.

— Иптәш Дәүләтбаев хәҙер инде колхозды электрлаштырыу, киң күләмдә радиолаштырыу тураһында уйларға төшә. Был бөгөнгө көндөң иң актуаль мәсьәләһе,—ти ул. Уны колхоздың йылҡысылыҡ мөдире Билал Ғәйфуллин алмаштыра.

— Беҙҙә малдар ябай, уларҙың продуктты биреүсәнлеге бик түбән. Торлаҡтар стандарт формала түгелдәр. Хәҙер инде общественный малсылыҡты яңы, талаптар кимәленә күтәреп ҡарар ваҡыт килеп етте. Иптәш Дәүләтбаев бына ошо тураһа ла уйлай әле,—ти ул. Бына иң арттағы рәттән, ҡул күтәреп комсомолец Фәррәхов һүҙ һорап ала. Ул колхозда культура-ағартыу эштәренең түбән кимәлдә тороуын тәнҡитләй.

— Тиҙҙән байрам етә. Ә беҙҙең клубта [illegible] ята әле. Уҡыу өйө юҡ. Ғөмүмән, ауылдың культура кимәлен күтәреү юлында беҙҙең бик күп эшләйһебеҙ бар әле. Беҙ, йәштәр, депутатыбыҙ Дәүләтбаевтан бына ошо етешһеҙлектәргә ҡаршы ашығыс, иң хәл иткес саралар күреүҙе талап итәбеҙ,—ти ул. Йыйылыш председателе Вилданова ҡул сәғәтенә ҡарап ала. Сәғәт төнгө ун ине. Ә һөйләргә теләүселәр бик күп әле. Улар бөтәһе лә Дәүләтбаевҡа яңы наказдар бирергә, колхоз тормошон артабан яҡшыртыу юлында файҙалы кәңәштәр бирергә ашығалар.

Осрашыу йыйылышы, урындағы Советтарға һайлау көнөн, Октябрь байрамын тағы ла ҙурыраҡ хеҙмәт ҡаҙаныштары менән ҡаршы алырға тигән ҡарар ҡабул итеү менән тамамланды.

М. Хәйҙәров.
Учалы районы «Авангард» колхозы.

Гимнастика һәм акробатика буйынса ярыштар

29—30 октябрҙә Өфөлә опера һәм балет театрында һәм медицина институтының спорт залында спорт һәм художестволы гимнастика, акробатика буйынса РСФСР-ҙың ауыл яны зонаһында беренселек өсөн ярыштар булып үтте. Был ярыштарҙа Башкорт, Татар, Сыуаш, Мордва АССР-ҙары, Горький, Саратов, Пенза, Ульяновск өлкәләре һәм Куйбышев, Горький, Саратов калалары командалары һәм бапкалар катнашты. Командалар составында барлығы 400-ҙән артык кеше булды.

Художестволы гимнастика буйынса ярыш һөҙөмтәләре беренсе көндә үк билдәләнде. Горький калаһы командаһы, 98,61 балл йыйып, беренсе урынды алды, Мордва АССР-ы гимнастары 93,25 балл менән икенсе урынға сыктылар. Башкорт АССР-ы гимнастары беренсе көндә 90,75 балл йыйҙылар, һәм уларға өсөнсө урын бирелде. Айырым сығыштарҙа Беренцева һәм Тимошенко (Горький калаһы), Валитова һәм Шафеев (Башкортостан), Кашина (Татарстан) иптәштәр яхшы һөҙөмтәләр күрһәттеләр.

Спорт гимнастикаһы буйынса ла гимнастарҙың сығыштары ҙур кыҙыкһыныу тыуҙырҙы.

Мастерҙар разрядында Башкорт АССР-ы командаһы уңышлы сығыш яһаны. Бында Мамбетов, Комаров, Романов, Элелева, Балуринкова иптәштәр күп балл алыуға өлгәштеләр.

Бөтә беренсе урынды алған иң яхшы спортсмендар 30 октябрь кисендә опера һәм балет театрында сығыш яһанылар.

Картоф тапшырыу планын арттырып үтәнеләр

Ермолаевка. Районың колхозсылары, МТС работниктәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҙур производство еңеүҙәре менән каршылайҙар.

Улар Тыуған ил алдындағы үҙҙәренең беренсе бурыстарын—государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү менән бергә, картоф һәм йәшелсә тапшырыу йөкләмәләрен дә вакытында үтәп сыктылар.

«Игенсе», «Победа», «Правда», «Красный Октябрь», «Свободная жизнь», Сталин исемендәге — бөтәһе 40 колхоз государствоға картоф тапшырыу йөкләмәләрен тулыһынса үтәүгә өлгәштеләр.

Х. Дәүләтшин.

Колхозсыларҙың хеҙмәт көненә авансланта 7-8 әр килограмм иген

Стәрлетамак районы «Смычка» колхозында государство алдындағы бөтә төр йөкләмәләрҙе үтәгәндән, орлок һәм башка фондтарҙы тулланғандан һуң колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көненә авансланта 8-әр килограмм иген бирелде. Елизавета Дмитриева семьяһы 423 бот, артель председателе Алексей Кирпо 600 бот иген алдылар.

Киров исемендәге ауыл хужалығы артеленде лә колхозсыларҙың хеҙмәт көненә 7-шәр килограмм иген бирелде.

СРОГЫНАН АЛДА

Бәрә калаһының йөнселәр киптереү заводында айлык план һәр вакыт арттырып үтәлә. Октябрь айының заданиеһе срогынан 6 көнгә алда тамамланды.

Х. Сафин.

Новаторҙар тәжрибәһен—бөтә предприятиеләргә

Беҙҙең көндәрҙең бөйөклеге — коммунистик төҙөлөш пафосында. Коммунизм идеялары менән рухланған совет кешеләре хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә юнәлтелгән ижади инициатива күрһәтәләр, социалистик системала иге-сиге булмаған яңы резервтарҙы асалар. Республикабыҙҙың промышленность предприятиеләрендә отличнө сифатлы продукция эшләп сығарыу өсөн, уның үҙенә төшәү хакын кәметеү, оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү, материалдарҙа һәм сырьеға комплексле экономия яһау, стахановсы коллектив хеҙмәт өсөн социалистик ярыш киң колас алды.

Социалистик ярышты һәм стахановсылар хәрәкәтен киң рәүештә йәйелдереү— массаның ижади инициативаһының һәм үҙ эшмәкәрлегенең асык мисалы булып тора. Социалистик ярыш коммунистик төҙөлөштөң хәрәкәт иттереүсе көсәтле көсө булып әүерелде, ысынлап та бөтә халык характеры алды, эшселәрҙең, инженер-техник работниктәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, миллионлаған колхозсыларҙың күпселек өлөшен солған алды.

Иптәш Сталин стахановсылар хәрәкәтенең тарихи әһәмиәтен гениаль рәүештә асып бирҙе.

«Стахановсылар беҙҙең промышленносебеҙҙә яңылык индереүселәр булып торалар,—тине иптәш Сталин, — **стахановсылар хәрәкәте беҙҙең индустриябыҙҙың киләсәге булып тора, унда эшселәр синыфының киләсәктәге культура-техник күтәрелешенең орлоғо бар, ул беҙгә шундай юлды аса, тик шул юл менән барғанда ғына хеҙмәт етештереүсәнлегенен, социализмдан коммунизмға күсеү өсөн һәм акыл хеҙмәте менән физик хеҙмәт араһында капма-каршылыкты бөтөрөү өсөн кәрәк булған юғары күрһәткестәренә ирешергә мөмкин, — был асык түгелме ни?»**

Стахановсылар хәрәкәте көн һайын киңерәк колас ала бара, стахановсы эш методы көндән-көн камиллаштерелә. Бөтә урында һәм һәр көндә, бөтә предприятиеләрҙә, халык хужалығының бөтә тармактарында яңылык тыуа. Социалистик ярыштың алдынғылары промышленностең, транспорттың, ауыл хужалығының эске резервтарын асалар, Тыуған илебеҙҙең көүәтен нығытыуға файҙаланалар, коммунистик төҙөлөштөң темпын тиҙләтәләр.

Алдынғы тәжрибәне систематик өйрәнеү, дөйөмләштереү һәм производствоға индереү һәр бер предприятиененең эшен байтак яхшыртырға, халык хужалығының үҫеш темптарын юғары күтәрергә мөмкинлек бирә.

В. И. Ленин 1918 йылда ук, алдынғы тәжрибәләрҙе индереүҙең бик мөһим икәнлеген әсәйтте. **«Беҙгә тап бына хәҙер ошо турала хәстәрлек күрергә кәрәк: айырым калаларҙа, айырым предприятиеларҙа, айырым ауыл общиналарында производствоны яҡыса ойоштороу тәжрибәһе рәүешендә булған ғәҙәттән тыш ҡимммәтле материал массаһы,—ошо тәжрибә массаларҙың достояниеһена әйләнһен», —** тине.

Производство алдынғыларының һәм новаторҙарының тәжрибәһен киң рәүештә таратыу — государство әһәмиәтендәге ҙур эш. Алдынғы тәжрибәне таратыу — стахановсылар хәрәкәтен һәм социалистик ярышты киң йәйелдереү өсөн, яңы техниканы тулаһынса үҙләштереү, предприятиенең хеҙмәт етештереүсәнлеген тотош күтәреү өсөн иң мөһим шарт. Бына шуның өсөн дә Мәскәү инженеры Ф. Ковалев тәкдим иткән алдынғы стахановсылар өлгөшкән методты өйрәнеү һәм фәнни дөйөмләштереү мәсьәләһе бик ҙур әһәмиәткә эйә. Был патриотик башланғыс промышленносте» артабан күтәреү мәсьәләһендә бик мөһим яңы резерв булып тора.

Стахановсылар юғары хеҙмәт етештереүсәнлегенә төрлө юлдар менән өлгәшәләр. Инженер Ф. Ковалев методының кимммәтлеге шунан тора, ул экономик һәм производство эффекте бирәүсе стахановсыларҙың алдынғы хеҙмәт алымдарын өйрәнергә, фәнни дөйөмләштерергә мөмкинлек бирә.

Республикабыҙҙың алдынғы предприятиеләре яңы, камиллашкан эш методтарын кулланыу арҡаһында, һуғыштан һуңғы биш йыллык планды срогынан алда тамамлауға өлгәштеләр. Ленин орденле Өфө нефть эшкәртеү заводы, Черниковск шырпы фабрикаһы, «Туймазынефть» тресының дүртенсе промыселе, Белорет металлургия комбинаты, Өфө электр оборудованиеләре заводы, Стәрлетамак геология-эҙләнеү конторахы алдынғы методтарҙы кулланыуҙа республикабыҙҙың ғорурлығы булып торалар.

Күп кенә предприятие коллективтәре инженер Ф. Ковалев методын производствоға кыйыу рәүештә индерәләр. «Туймазынефть» тресының беренсе номерле бораулау конторахында алдынғы буровой мастерҙарҙың, бораулаусыларҙың, верховойҙарҙың, вышка төҙәүселәрҙең яхшы эш методтарын башкаларға күсереүҙә ҙур эштәр башкарылалар. Куприянов, Усов, Алексеев иптәштәр етәкселек иткән бригадаларҙың һоклангыс эш методтары ентекләп өйрәнелә һәм дөйөмләштерелә. Бында октябрь айында алдынғы профессия эшселәренең техник укыуҙары ойошторолдо.

Белорет корос-сыбык заводында Н. Российский, А. Чутких һәм Л. Корабельникова өлгөһендә эшләүсе участкалар, сменалар бик күп. Заводта инженер-техник работниктәрҙең инициативаһы менән төҙөлгән комплексле-технологик бригадалар хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә ҙур роль уйнайҙар. Тирлән листопрокат заводында танылған өлкән вальцовщик иптәш Чертихиндең алдынғы эш методы предприятиелә киң кулланыла. Бындай факттар күп, әлбиттә.

Алдынғы эш методтары бөтә урында ла киң кулланыла тип әйтеп булмай әле. Кайһы бер предприятиеләрҙә стахановсы эш методтары һәм хеҙмәттең алдынғы алымдары башкаларға күсерелмәй. Хужалык етәкселәре, айырым рекордтар менән мауығып, төп мәсьәләне оноталар, алдынғы эш методтарын бөтә эшселәргә таратыу тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр.

Стәрлетамак «Красный пролетарий» һәм төҙөлөш машиналары заводтарында металды тиҙләтелгән метод менән киҫеү методын индереүгә хужалык етәкселәре лә, партия һәм профсоюз ойошмалары ла тейешенсә иғтибар итмәйҙәр. «Стәрлетамакстрой» тресында республиканың алдынғы штукатуры С. Сычевтың эш методы ошо көнгә тиклем кулланылмай.

Хужалык етәкселәре, партия һәм профсоюз ойошмалары алдынғы эш тәжрибәләрен бөтә коллектив члендарының достояниеһе иттереү өсөн систематик рәүештә, планлы эш алып барырға бурыслылар. Артта калыусы эшселәргә шефлык итеү, стахановсылар мәктәбе ойоштороу, тәжрибәләр уртаклашыу кисәләре үҙгәреү, бер типтағы предприятиеләргә ижади командировкаларға барыу хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн бик мөһим шарт булып тора.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә миллионлаған совет патриоттары социалистик экономиканың артабан сәскә атыуы өсөн көрәшәләр. Ярыш алдынғыларының, производство новаторҙарының тәжрибәләрен кыйыу рәүештә индереү—коммунистик төҙөлөштөң яңы уңыштары өсөн ҙур аҙым булып тора. **Ғ. Үлмәсов.**

Совет-Норвегия сигенең режиме тураһында һәм сик буйы конфликттәрен һәм инциденттәрен яйға һалыу тәртибе тураһында

Совет-Норвегия договорының ратификацион грамоталары менән алмашыу

1950 йылдың 30 октябрендә Мәскәүҙә СССР Сит Ил Эштәре Министрының Урынбаҫары В. А. Зорин һәм Норвегияның СССР-ҙағы Ғәҙәттән Тыш һәм Тулы Хокуклы Посолы К. Н. Хельгебю Совет-Норвегия сигенең режимы тураһында һәм сик буйы конфликттәрен һәм инциденттәрен яйға һалыу тәртибе тураһында Совет Социалистик Республикалар Союзының Хөкүмәте менән Норвегияның Король Хөкүмәте араһында 1949 йылдың 29 декабрендә Ослола кул куйылған һәм 1950 йылдың 23 октябрендә СССР Верховный Советы Президиумы тарафынан һәм 1950 йылдың 30 июнендә Норвегия короле тарафынан ратификацияланған Договорҙың ратификацион грамоталары менән алмаштылар.

Ратификацион грамоталар менән алмашкан вакытта: Совет яғынан — СССР Сит Ил Эштәре Министерствоһының яуаплы сотрудниктәре П. Д. Орлов, И. В. Маевский, М. А. Буев; Норвегия яғынан — посольство советнигы Х. Апре катнашты.

Көнбайыш Германияны милитаризациялау

Шверинден отставкаға сығыуына карата

БЕРЛИН, 30 октябрь. (ТАСС). АДН агентствоһы Көнбайыш Германияның Бонн «канцлеры» Аденауэр үҙенең хәрби советнигы генерал Шверинде отставкаға сығарған тип хәбәр итә. Аденауэр матбуғат вәкилдәренә, Шверин йәнәһе «үҙенең полномочиеләрен арттырған» өсөн отставкаға сығарылды, тип белдергән. Агентство шул ук вакытта, күптән түгел, Аденауэр юк сакта, Шверин журналистарға Көнбайыш Германияның «Европа оборонаһында» катнашыуы тураһында кайһы бер мәғлүмәттәрҙе белдергән, тип әҫтәй.

БЕРЛИН, 30 октябрь. (ТАСС). АДН агентствоһынын Бонндан хәбәр итеүенә карағанда, бөгөн Боннда дөйөм хәрби повинность тураһында закон һәм Көнбайыш Германияның ялланған армияһын төҙөү тураһында пландар эшләү менән бер үк вакытта яңы хеҙмәт повинносен индереү тураһында ла директивалар бирелгәнлеге билдәле булған. Хәҙергә көнгә тиклем генерал Шверин тарафынан етәкселек ителгән «ватанға хеҙмәт итеүҙең үҙәк управлениеһе» тип аталған нәмәлә гитлерсе «Хеҙмәт фронты» тип аталған нәмәнең әлеккә күренекле юлбашсылары хеҙмәт итәләр. «Хеҙмәт фронтын» кайтанан ойоштороу пландары, айырым алғанда, Түбән Саксонияла һәм Шлезвиг-Гольштейн ерендә киләһе йылда ук беренсе хеҙмәт лагерҙарҙы төҙәлеүҙен күҙҙә тоталар. Хеҙмәт повинносен алып барыусы кешеләр хәрби өйрәнеү үтәсәктәр.

Боннда унан ары, Көнбайыш Германияның ялланган армияһының беренсе биш дивизияһы 1951 йыл башына төҙәләсәк, тип күрһәтәләр.

Албания сигендә Грецияның провокацияларына каршы Албания протесе

ТИРАНА, 30 октябрь. (ТАСС). Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә карағанда, Албания Халык республикаһы сит ил эштәре министрының урынбаҫары Прифти БМО-ның генеральный секретары Трюгве Лигә Албания сигендә Грецияның провокацияларына каршы протест хаты ебәргән. Хатта Албанияның бер нисә тапкыр протест белдереүенә карамаҫтан, Греция хөкүмәтенең корәле ер һәм һауа көстәре Албания Халык республикаһының территориаль тейелмәҫлелеген һәм милли суверенитетен боҙоуҙы дауам итәләр, тип әйтелә.

Ошо йылдың 20 октябренән алып 25 октябренә тиклем өсөрҙә Грецияның коралды көстәре Албания сиген дүрт тапкыр боҙҙолар.

20 октябрҙә 1-се номерле сик буйы билдәһе районында (Кафа Э Базәнит) 11 грек һалдаты, сик буйы линияһында позиция алып, Албания пограничниктәренә мылтыктан дүрт тапкыр аттылар. Ләкин Албания пограничниктәре монархо-фашистарҙың был провокацияһына яуап бирмәнеләр, 21 октябрҙә Видохов секторында 57-се номерле сик буйы билдәһе районында булған грек һалдаттары Албанияның сик буйы посына каршы пулеметтан ут астылар. Беренсе вакиғалағы кеүек ук, Албания пограничниктәре был провокацияға яуап бирмәнеләр.

25 октябрҙә Греция самолеттары Албания сиген ике тапкыр боҙҙолар.

«Үҙ хөкүмәтем исеменән, — тип әйтелә Прифти хатында, — мин Греция монархо-фашистик хөкүмәтенең Албания Халык республикаһының территориаль тейелмәҫлелеген тупаҫ боҙоу булып торған был хәрәкәттәренә каршы кырҡа протест белдерәм. Мин Берләшкән Милләттәр Ойошмаһынан империалистик хужалар — яңы һуғыш тоҡандырыусылар интересетарында Балканда грек провокаторҙарының конфликт башлауҙарына юл куймаҫ өсөн кәрәкле саралар күреүен тағы ла бер тапкыр һорайым.

Мин һеҙҙән был хат текстын Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының бөтә члендәре иғтибарына еткереүҙе һорайым».

Вьетнам Халык армияһының уңыштары

НЬЮ-ЙОРК, 30 октябрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Сайгондан хәбәр итеүенә карағанда, француздарҙың Индо-Кытайҙағы хәрби командованиеһенең вәкиле, француз ғәскәрҙәре бер нисә миллә көньяк-көнсығышка сигенеп, Динь-Лапты калдырҙылар, тип белдергән.

Вьетнам ғәскәрҙәре шулай ук Лаокайға ла әленән-әле ҙурырак баҫым күрһәтәләр. Уны француздар, күрәһең, «обороналау өсөн уның әһәмиәте юк» тип белдереп, калдырҙылар.

Вьетнам ғәскәрҙәре Ханой янындағы ауылды атакалағандар. Вьетнамлылар Көньяк Индо-Кытайҙа ике сторожевой башняны емергәндәр һәм ике күперҙе шартлатҡандар.

Кореялағы вакиғалар

Корея халык-демократик республикаһы Халык армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халык-демократик республикаһы Халык армияһы баш командованиеһенең 30 октябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халык армияһының частәре дошманға каршы каты һуғыштар алып барыуҙы дауам итәләр, тип әйтелә.

Хамхындан (Канконан) төньяктарҙа Халык армияһының ғәскәрҙәре нығынды оборона һуғыштарын алып барыуҙы дауам иттереп, дошмандың һөжүмен туктаттылар.

27 октябрҙә Халык армияһының авиацияһы Ион У (Эйдзю) һәм Аньчжу (Ансю) янында Американың бер нисә вездеходын юк иткән.

Фронттың башка участкаларында нығынды оборона һуғыштары дауам иттерелә.

Венгрия Халык республикаһы президиумының Указы

БУДАПЕШТ, 30 октябрь. (ТАСС). Кисә официаль вестникта Венгрия Халык республикаһы президиумының 7 ноябрҙе государство байрамы итеп иғлан итеү тураһындағы Указы баҫылып сыкты.

Указда былай тип әйтелә: «Бөйөк Октябрь социалистик республикаһының йыллығы—Венгрия халкының да байрамы ул, 7 ноябрь Венгрия халкы өсөн дә еңеүсе социализм, хеҙмәтсәндәрҙең халык-ара солидарлык, азат итеүсе — Советтар Союзына һәм бөйөк Сталинга рәхмәт белдереү байрамы булып тора».

АКШ һәм Англия Көнбайыш Германияны хәрби лагерға әүерелдерәләр

БЕРЛИН, 30 октябрь. (ТАСС). АДН агентствоһының хәбәр итеүенә карағанда, Америка оккупацион ғәскәрҙәренең командирҙәре һәм штаб офицерҙәре катнашкан Нюрнбергтағы йәшерен кәңәшмәлә Көнбайыш Германияға Американың оккупацион армияһын көсәйтеү өсөн килгән яңы частәрҙе урынлаштырыу һәм тәьмин итеү мәсьәләләре тикшерелгән. Шулай ук аэродромдарҙы киңәйтеү, казармалар төҙөү, «эшсе роталар» тип аталған нәмәләрҙе формировать итеү, солдаттар төҙөү һәм оккупацион ғәскәрҙәрҙең маневрҙарын үткәреү өсөн элекке өйрәнеү плацтарын файҙаланыу менән бәйләнгән мәсьәләләр ҙә каралған.

Кәңәшмәлә, союзниктәрҙең Көнбайыш Германиялағы бөтә оккупацион ғәскәрҙәре өсөн бергә баш командование булдырылаҫак, тип хәбәр ителгән.

Верховный союзный комиссияның Англия өлөшөнең вәкиле оккупацион ғәскәрҙәрҙең яңы частәрен урынлаштырыу өсөн бик күп һанда квартираларҙы конфискациялау үткәреләсәге тураһында ла белдергән.

Һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең белдереүен Венгрияның министрҙәр советы хупланы

БУДАПЕШТ, 30 октябрь. (ТАСС). Венгрия халык республикаһының министрҙәр советы һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең Прага кәңәшмәһе тураһында сит ил эштәре министрының белдереүен үҙенең ултырышында тыңланы.

Министрҙәр советы сит ил эштәре министрының белдереүен һәм һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙәренең Прага кәңәшмәһендә кабул ителгән белдереүҙе хупланы һәм иғтибарға алды.

Жэнь Би-шиҙе ерләү

ПЕКИН, 30 октябрь. (ТАСС). Бөгөн Кытай коммунистар партияһы Үҙәк Комитеты политбюроһының члены Жэнь Би-шиҙе ерләү булып үтте. Лю Шао-ци траур митингыһында компартия Үҙәк Комитеты һәм Үҙәк халык хөкүмәте исеменән ҙур теләмәр менән сығыш яһаны.

Ерләүҙә төрлө общественный ойошмаларҙың һәм халык-азатлык армияһының күп һанлы вәкилдәре, шулай ук бөтә дипломатик корпус катнашты.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. Ғафаров.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа:

Рус драма театрында — «30 ЙӘШЛЕКТӘР».

«Октябрь» кинотеатрында — «ТОТКОНЛОКТАН КАСЫУ».

«Салауатта» — «МАКАР НЕЧАЙ».

«Уралда» — «ТОТКОНЛОКТАН КАСЫУ».

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Башкорт совет яҙыусылары союзында булып үткән бер вакиға тураһында

Сентябрь айының һуңғы көндәрендә Башкортостан йәш яҙыусыларының кәңәшмәһе булып үтте. Кәңәшмәлә бығаса тиклем яҙыусылар союзында урын алып килгән төп етешһеҙлектәр асылды, бынан һуң йәш яҙыусыларға большевиктарса ярҙам күрһәтеү принцибенән сығып эш итеү талап ителгәйне.

Ошо талапты тормошка ашырыу максатында яҙыусылар Союзы, йәш шағир Р. Ғәлиевтең «Йыры күпереү» тигән поэмаһын тикшереү өсөн, шағирҙарҙы, тәнкитселәрҙе һәм Башпединститутының бер нисә студентын поэзия секцияһы ултырышына саҡырҙы.

Ултырышты көндәй Союз правлениеһе председателе иптәш Харисов бүлмәһендә асылды. Ләкин ултырышка килергә тейешле булған күп шағирҙар килмәгәндәр ине әле. Шулай ҙа поэманы укыу башланды һәм, күп тә үтмәне, тыңлаусыларҙың бөтә иғтибары поэмаға тупланды.

Поэманы укып сыккас, беренсе һүҙҙе шағир Кадир Даян алды.

Башта К. Даян үҙ сығышында был әҫәрҙе мактап та поэма тип билдәләргә мөмкинлекте әйтте, ләкин поэманың «бик таушау», ҙур булмаҫа тураһында тынысына һөйләне.

Ләкин калып һөйләүсенең тауышы күтәрелә, кулдары етеҙерәк хәрәкәт итә башланы: йә кулдар шағирҙың таяғын тотоп остарын һыпырҙар, йә бик әшһыҙып поэма биттәрен актарҙылар... Өлкән шағир Кадир Даян бер поэма өҫтөнә һығылып, бер ситкә бороп, һөйләүен дауам итте:

— Иң яман, ҙур етешһеҙлек булып, иптәштәр, поэма неграмотно яҙылған. Мин, укытыусы булып күп эшләгәс, беләм инде... нокталар куйылмаған — йә кәрәкмәгән урынға куйылған, ғөмүмән, бына, карағыҙ: (ул миҫалдар килтерҙе).— Йә тиклем тыныш билдәләре етешмәй! Рәхмә шул тиклем хата яһарға ярай?! Был өлкәлә нык эшләргә кәрәк Ғәлиевкә.

Һөйләүсе кыҙыулан-кыҙа барҙы, йөҙө алһыулана төштө. Ул, куҙарын һелтәй-һелтәй, поэмала бик күп кабатланыуҙар булыуын әйтте. Килтергән миҫалдарҙың һуңғыһы ошо ине:

«Һирмәй улар, күрмәй улар:
Шул сак оса — талпына,
Баҫыуҙар иләндәр бүлән,
Һалдат кайта ауылына.»

Бында кеше тураһында һүҙ бара, ә үҙе оса, талпына — был что-то такое, в общем не понятно! — Даян бик көйәләнгәнең тесте, башын сайкап куйыу, — етмәһә ошо ук юлдар тағы кабатлана.

Артабан К. Даян поэмала ритм, рифма эшләнештәренә «нык» туктаусыз, уларҙың «просто колакты ярырлык кытыршы» булыуҙарын раҫларға тырышты.

— Йәә, бына, — ти ул, ун кулын һуторел.—Лермонтовтың, Шекспирҙың ак шиғыр менән яҙылған әҫәрҙәрен укып карағыҙ. Уларҙа бит ниндәй яхшы ритм, рифма, муҙыкалылык!!

Даянды Харисов бүлдерҙе:

— Был кара шиғыр менән яҙылғанмы?

— Әллә, не разберешь. (Даян кыҙыуының кульминацияһына етте буғай). Уны шиғыр итеп яҙырға кулдан килмәгәс, лучше проза итеп кенә яҙырға кәрәк, а нечего читателдәрҙе боҙок рифмалар менән боҙоп бөтөрөргә! (Пауза). Ғөмүмән, иптәштәр, мин поэманы бик нык кыҫкартырға, даже яртылашка, кәңәш бирәм. («Кыҫкартырға!» — әйтеүе еңел, ләкин нисек, кайһы урындары иҫәбенә?)

К. Даян бик арыған төҫ менән диванға ултырҙы.

Сығып һөйләүселәрҙән Әкрәм Вәли, Х. Кәрим, поэманың композицияһы һәм теле тураһында һөйләп, ундағы етешһеҙлектәрҙе астылар, ә һуңынан инде, поэманы композицион яктан йыйнаклаштырғанда һәм телен, поэтик һүрәтләү сараларын нығлап шымартканда, шикһеҙ поэма, әһәмиәтле әҫәр буласағы тураһында ышандырҙылар.

Ләкин поэманың тағы ла кайһы бер ҙур етешһеҙлектәре асылмаған ине әле. Миҫалан, поэмала образдар, характерҙар бирелешен яхшы эшләнгән тип әйтеп булмай, айырыуса геройҙарҙың эске психологик тормоштары поэмала йомшак асыла. Мин, һүҙ алып, был етешһеҙлектәр тураһында әйттем, тыңлаусылар, минең фекерҙәрем менән килешеүҙәрен белдереп, дәрәҫләп баштарын һелкеп куйҙылар.

Ләкин мин, һөйләргә тип баҫкас, Кадир Даян сығышының күп өләштәре менән килешә алмауымды, уның формаһы йомшаклығын-айырым һөйләү тураһында әйтмәйенсә булдыра алманым.

— Был поэма, — тинем мин, — Ватан һуғышынан һуңғы осорға бағышланған. Шуға күрә лә әҫәрҙә төп вакиға Сәғитьяндың ҙур өмөттәр менән ашкынып, «осоп, талпынып» һуғыштан тыуған ауылына — колхозға кайтыуы менән башлана. Шуның өсөн, фронтта башынан аҙағына тиклем йөрөгән Сәғитьяндың, канатлы кош кеүек, талпынып, ауылға кайтыуында Даян ағай әйткән аңлашылмаусылык та, фекер буталғысы ла юк. Киреһенсә, был юлдар көслө һәм уңышлы поэтик юлдар ғына булып торалар. Ә әҫәрҙә киткән орфографик һәм пунктуацион хаталарҙы (улар машинистка ғәйебе менән дә булырға мөмкин!), минеңсә, тиҙ төҙәтергә мөмкин. Улар бит әле әҫәрҙең төп етешһеҙлеген тәшкил итмәйҙәр.

Минең һөйләүем Кадир Даянға окшамаҫы булһа кәрәк, ул һикереп торҙо ла, «мин был иптәштәргә бер справка бирәйем әле»,—тип, кыскырып һөйләй башланы.

— Мин былардың беренсе тапкыр күрәм, улар бындағы беҙҙең ғәҙәттәр менән таныш түгелдәр, булһа кәрәк. Беҙ бында яҙыусыларҙы мактар өсөн саҡырмайбыҙ, ә әҫәрҙәрендәге етешһеҙлектәрен асып, уларға ярҙам итер өсөн саҡырабыҙ. Арзан адвокатлык менән эҫтетика үҫтереп булмай ул, иптәштәр! — Даян өҫтәлдә яткан папиросты табыуҙы ла, иҫкеләтергә йөрөп алды.

Был күренеш уның тәүге «критикаһын» иҫкә төшөрөргә мәжбүр итте: «Ниндәй төп етешһеҙлектәрҙе асып, авторға ярҙам итте һуң әле ул? Беҙгә, совет йәштәренә, ысынлап та Шекспир осоро әҫәрҙәре формаһындағы әҫәрҙәр кәрәкме икән ни?..

Бәхеткә каршы, был һорауҙарға яуапты ла, күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе дөйөмләштереүҙе лә правление председателе Харисов иптәш үҙ өҫтөнә алды.

«Поэманың шундай актуаль темаға яҙылыуы һәм күп төрлө вакиғаларҙы эсенә алыуы авторҙың киң коласлы булыуын күрһәтәләр һәм уңышын билдәләйҙәр, — тине ул, — әлбиттә, поэманы бөтөнләй өлгөргән әҫәр тип булмай әле». Иптәш Харисов әҫәрҙең төп етешһеҙлектәрен асты һәм уларҙы төҙәтеү юлдарын күрһәтте. Был сығыш беҙҙе лә, авторҙы ла канәғәтләндерҙе.

Ләкин шағирыбыҙ Кадир Даян, уның фекерен Союз правлениеһе председателе лә һыҙык өҫтөнә алып китмәгәнгәме йәки автор ҙа һуңғы һүҙендә уға рәхмәт белдермәгәнгәме, тыныслана алманы:

— Мә, шиғырҙарыңды! — тип, поэманы өҫтәлгә бәрҙе. — Бынан һуң мин һинең бер нәмәңде лә укымайым! — Шләпәһен кейеп ишеккә табан атланы.

Был артык кәмселе күренештән әс тырнап килергә мөмкин ине, ләкин беҙ, йәштәр, килмәнек. Союздан китеү менән беҙҙең алда икенсе һорауҙар баҫты:

Бындай күренештәргә Союз правлениеһе нисек түҙә икән?

— Йәш яҙыусыларҙың республика кәңәшмәһендә күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе өлкән яҙыусыларыбыҙға һаман кабатларға мөмкинме икән һуң?

— Поэмаға рецензия менән сығыш яһарға тейеш булған Ғ. Әмири һәм башка шағирҙар ниңә ултырышка килмәнеләр икән?.. — тигәнтек тә өйҙәребеҙгә таралыштык.

Н. Зарипов.

Редакцияның адресы: Өфө калаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленносте бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01131.

Өфө газета-журналдар типографияһы.

Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыш.

1950 йыл
№ 221 (8678)
3
НОЯБРЬ
йома

Хаҡы 20 тин.

Нефть промышленносе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең темпын юғары күтәрегеҙ! Скважиналарҙы тиҙерәк бораулағыҙ! Социалистик хужалыҡҡа нефть һәм нефть продуктыларын күберәк бирәйек!

Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһының Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарынан.

Көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү планын арттырып үтәйек!

Илебеҙҙең промышленносе, транспорты һәм ауыл хужалығы ҡыҙыу темптар менән үҫә. Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре — Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанциялары, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары, халыҡ хужалығыбыҙҙың башҡа грандиоз төҙөлештәре әленән-әле күберәк ағас материалдары талап итә. Яңы завод-фабрикаларҙың, төҙөлештәрҙең ваҡытында эксплуатацияға тапшырылыуы, күмер шахталарының, ауыл хужалығы машиналары төҙөү заводтарының һәм промышленностең башҡа бик күп тармаҡтарының производство планын уңышлы үтәүҙәре урман промышленносенең уңышлы эшләүенә бәйләнгән. Илебеҙгә иген, металл, күмер, нефть нисек тиклем кәрәк булһа, көндән-көн үҫә барған яңы төҙөлештәр өсөн ағас материалдары ла шул тиклем кәрәк. Шуға күрә большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте ағас әҙерләүҙе мөһим халыҡ хужалығы эше, тип иҫәпләй.

Беҙҙең республикабыҙҙың урман промышленносе илебеҙҙең бик күп төҙөлештәренә, транспортҡа күп ағас бирә. Хәҙер урман промышленносе эшенең иң ҡыҙыу осоро килеп етте. Көҙгө-ҡышҡы ағас әҙерләү сезоны башланды.

Ошо көндәрҙә газетабыҙҙа Йомағужа районының ағас ҡырҡыусы һәм ағас ташыусы колхозсыларының һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының республикабыҙҙың ағас әҙерләүсе райондарындағы бөтә колхозсыларына, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарына асыҡ хаты иғлан ителде. Йомағужа районының ағас әҙерләүҙә эшләүсе колхозсылары 22 мең кубометр ағас ҡырҡыу планын 1950 йылдың 1 декабренә, 20 мең кубометр ағас ташыу планын ошо йылдың 17 декабренә — урындағы Советтарға һайлауҙар көненә тамамларға йөкләмә алдылар. Улар шулай уҡ билдәләнгән пландан тыш 2 мең кубометр ағас ҡырҡырға, 1,5 мең кубометр ағас ташырға вәғәҙә итәләр.

Йомағужа районының колхозсылары дәүләттең ағас әҙерләү планын йыл да срогынан алда арттырып үтәп киләләр һәм 1950—51 йылғы ағас әҙерләү сезонында ла үҙҙәренең йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп сығырға һүҙ бирәләр һәм үҙҙәре менән тиңләшергә республикабыҙҙың ағас әҙерләүсе райондарын социалистик ярышҡа саҡыралар.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы йомағужалыларҙың инициативаһын хупланы һәм бөтә саралар менән яҡларға ҡарар итте. Йомағужа районы колхозсыларының был патриотик башланғысы республикабыҙҙың ағас әҙерләүсе райондарының колхозсылары тарафынан ҙур рәүештә яҡлайҙар, был саҡырыу ағас әҙерләүҙә эшләүсе колхозсылар араһында социалистик ярыштың бөтә киңлеге менән йәйелдерелеүенә ярҙам итә. Зилаиркүл, Куғарсен, Асҡын һәм башҡа райондарҙың колхозсылары йомағужалыларҙың саҡырыуын ысын күңелдән ҡаршыланылар һәм социалистик ярышҡа ҡушылып, конкрет йөкләмәләр алдылар. Үткән сезонда беренселекте алған һәм күсмә Ҡыҙыл Байраҡты үҙендә һаҡлаусы Асҡын районы хеҙмәтсәндәре быйыл да беренселек өсөн көрәшәләр.

Урман промышленносенең яңы камиллаштырылған машиналар менән тәьмин ителеүе ағас ҡырҡыуҙа һәм ташыуҙа булған ауыр эш процестарын механизациялаштырыуға мөмкинлек бирә. Быйыл механизация көсө менән ағас ташыу үткән йылға ҡарағанда, байтаҡ арты һәм тағы ла артасаҡ. Ҡырҡылған ағастың күп өлөшө тракторҙар, автомобилдәр һәм тимер юлдар ярҙамында ташыласаҡ.

Үткән йылда беҙҙең республикабыҙ бөтә мөмкинлектәр булыуға ҡарамаҫтан, дәүләттең ағас ташыу планын 344 мең кубометрға үтәп еткермәне. Колхоздарҙан ылыҡтырылған атлы транспорт менән ағас ташыуҙың сезон планы ни бары 86 процентҡа ғына үтәлде. Быны төп сәбәбе хеҙмәтте дөрөҫ ойоштормауҙа, хеҙмәт етештереүсәнлегенең түбән булыуында, механизацияны һалға һуҡмауҙа булды. Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһы буйынса ағас ҡырҡыуҙа механизацияны файҙаланыу 82, ташыуҙа 32 процентҡа ғына үтәлде.

Үткән йыл ҡайһы бер район Советы башҡарма комитеттары сезонлы эшселәрҙең ваҡытында эшкә сығыуҙарын тәьмин итә алманылар. Урманда эшселәрҙең составы йыш алышынып торҙо. Шул сәбәпле Ҡариҙел леспромхозы сезон планын ни бары 51 процентҡа, Юрюзань леспромхозы 57 процентҡа, Яман-Йылға леспромхозы 36 процентҡа ғына үтәнеләр.

Государство тарафынан билдәләнгән планды үтәүҙә Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһы большевистик ныҡышмалыҡ күрһәтмәне. Министерствоның (министры иптәш Минькевичтың) оператив етәкселек итмәүе арҡаһында даими һәм сезонлы эшләүселәр өсөн торлаҡ йорттары төҙөү планы йылдан-йыл өҙөлөп килә. Быйыл даими эшселәр өсөн торлаҡ йорттары төҙөү планы ни бары 55 процентҡа, сезонлы эшселәр өсөн торлаҡ йорттары төҙөү планы 64 процентҡа ғына үтәлде. Торлаҡ йорттарының етерлек булмауы даими эшселәр кадрын булдырыуға ҡамасаулыҡ яһай. Министерство буйынса эшселәрҙе ойошҡан рәүештә йыйнау планы ни бары 22 процентҡа ғына үтәлде. Механизатор кадрҙарҙы әҙерләү планы ла үтәлмәне.

Белокатай, Әүжән, Тюйно-Озер, Бөрйән леспромхоздары ошо көнгә тиклем ҡырҡыу өсөн урман участкалары фонды менән тәьмин ителмәгәндәр һәм көҙгө-ҡышҡы сезонға ағас әҙерләүҙең технологик процестары әҙерләнмәгән һәм министерство тарафынан раҫланмаған.

Ағас әҙерләү ойошмалары һәм предприятиелары етәкселәре менән бер рәттән, ағас әҙерләү планын үтәүҙә персональ яуаплылыҡ район башҡарма комитеттары председателдәренә йөкмәтелә. Һәр бер районда, һәр бер ағас әҙерләү предприятиеһында даими эшселәрҙе дөрөҫ һәм тулыһынса файҙаланыуға, сезонлы эшселәрҙең ваҡытында эшкә сығыуҙарына өлгәшергә кәрәк. Урман промышленносендәге транспорт средстволарын ағас әҙерләү эшенә бәйле булмаған эштәргә файҙаланыуға юл ҡуймаҫҡа кәрәк.

Урындағы Советтар ағас әҙерләү ойошмалары менән берлектә, сезонлы эшселәрҙе урынлаштырыу пункттарын билдәләргә һәм уларға нормаль производство, торлаҡ һәм культура көн-күреш шарттары тыуҙырырға тейештәр.

Урманда эшләүсе төрлө техника ваҡытында яғыулыҡ материалдарын талап ҡуйылыуҙы талап итә. Быны өсөн хәҙерҙән үк бөтә сараларҙы күрергә кәрәк. Ағас әҙерләү предприятиеларын запас частәр һәм механизмдар менән тәьмин итеү ҙә мөһим мәсьәлә. Леспромхоз етәкселәре машиналарҙы тейешле запас частәр менән тәьмин итеү хәстәрлеген хәҙерҙән үк күрергә тейештәр.

Партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ тарафынан ҡуйылған бурыстар Башҡорт АССР-ы Урман хужалығы министерствоһынан ағас әҙерләү эше менән оператив етәкселек итеүҙе талап итә.

Көҙгө-ҡышҡы ағас әҙерләүҙең уңышы күбеһенсә хәҙер хәл ителә. Алдынғыларҙың башлап ебәреүҙәрен бөтә яҡлап күтәреү, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышты киң йәйелдереп ебәреү һәм ағас әҙерләү сезоны планын срогынан алда, арттырып үтәү республика ағас әҙерләүселәренең боевой бурысы булып тора.

ВКП(б) райкомдары һәм партияның түбәнге ойошмалары ағас әҙерләү эше менән оператив етәкселек итергә, ағас әҙерләүселәр араһында социалистик ярышты киң йәйелдереп ебәреүҙә яҡындан ярҙам итергә тейештәр.

Иптәш И. В. Сталинға рапорттар

Молдавия ССР-ының колхозсылары, МТС һәм Совхоз работниктары һәм ауыл хужалығы специалистары иген һәм кукуруза әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирәләр. Кукуруза әҙерләү планы 100 процентҡа үтәлгән. Шулай уҡ көнбағыш, йәшелсәләр, йөн, каракуль һәм смушка тиреләрен, еләк емештәрен һәм брынза-сыр әҙерләүҙең государство пландары ла срогынан алда үтәлгәндәр.

Украина ССР-ының Одесса өлкәһе колхоздары һәм совхоздары иптәш И. В. Сталинға ебәргән рапорттарында иген һәм кукуруза әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәүҙәре тураһында хәбәр итәләр. Кукуруза әҙерләү планы 102,3 процентҡа үтәлгән.

Үзбәк ССР-ы Ҡашҡа-Дарья өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары һәм ауыл хужалығы специалистары иптәш И. В. Сталинға яҙған рапорттарында иген әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында хәбәр итәләр. Каракуль тиреләре һәм виноград әҙерләү планы ла шулай уҡ арттырып үтәлгән.

Мәскәү өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары картоф әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирәләр. Картоф әҙерләү планы 30 октябрьгә 100,1 процентҡа үтәлгән.

Украина ССР-ы Кировоград өлкәһенең колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктары иптәш И. В. Сталинға яҙған рапорттарында иген һәм кукуруза әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында хәбәр итәләр. Кукуруза әҙерләү планы 100,7 процентҡа үтәлгән.

Өлкә колхоздары һәм совхоздары шулай уҡ көнбағыш әҙерләүҙең государство планын да 100,8 процентҡа үтәгәндәр.

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек

Район хеҙмәтсәндәренең активлеге

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек совет кешеләренең тиңдәшһеҙ хеҙмәт күтәренкелеге менән һуғыштан һуңғы сталинсы биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү лозунгыһы аҫтында бара.

Бөтә совет халҡы кеүек үк, беҙҙең районның хеҙмәтсәндәре лә һайлауҙарға ҙур күтәренкелек менән әҙерләнәләр. Байтаҡ ойоштороу эштәре тормошҡа ашырылды инде. Районда район, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буйынса бөтәһе 353 Округ һайлау комиссияһы төҙөлдө. Былардан тыш 15 ауыл һәм поселка комиссияһы төҙөлдө. Районда 33 һайлау участкаһы ойошторолған, улар тейешле биналар менән тәьмин ителәләр.

Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү, уларҙы асыҡлау буйынса ҙур эштәр алып барыла. Бында беҙгә агитаторҙар, колхоз ауылының интеллигенцияһы актив булышлыҡ күрһәтә.

Ойоштороу-техник яҡтан әҙерләнеү менән бер рәттән, һайлаусылар араһында агитацион-массовый эш йәйелдерелә. Партия, профсоюз һәм комсомол ойошмалары тарафынан бүленгән 800-ҙән артыҡ агитатор хеҙмәтсәндәр менән һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнәләр.

Агитацион-массовый эште йәйелдереү мәсьәләһенә ҡарата түбәнге партия ойошмалары секретарҙарының, агитколлективы етәкселәренең инструктив кәңәшмәһе, шулай уҡ культура-ағартыу работниктарының стена газеталары редакторҙары менән берлектә семинарҙары үткәрелде.

Бөтә ойоштороу-техник әҙерлек һәм агитацион-массовый эш район хеҙмәтсәндәрен 1950 йылғы политик-хужалыҡ бурыстарын уңышлы тамамлау өсөн мобилизовать итеү билдәһе аҫтында үтә. Районың колхоздары государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр, хәҙер малдарҙы йылы ҡышлатыуға әҙерләнәләр. Нуриман һәм Яман-Йылға леспромхоздарында көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләүгә әҙерлек эштәре тамамланды. Урман участкаларына эшсе һәм тартыу көстәре ебәрелә.

Районың хеҙмәтсәндәре һайлауҙар көненә ағас әҙерләү планын үтәп сығырға һүҙ бирәләр.

Ф. Ғаббасов,

Нуриман район Советы исполкомының председателе.

ҺАЙЛАУСЫЛАР ӨСӨН ЛЕКЦИЯЛАР

Политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә союз обществоһының Черниковск ҡала бүлексәһе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек осоронда һайлаусылар өсөн уҡыласаҡ лекцияларҙың тематик планын төҙөнө.

Общество члендарынан Крамаров, Эйгенсон, Шевченко иптәштәр һайлаусылар өсөн «Иосиф Виссарионович Сталин — беҙҙең дәүеребеҙҙең иң бөйөк ғалимы», «Халыҡ-ара хәл», «Рационализация тураһында» һәм башҡа темаларға лекциялар уҡыйлар.

«Нефтяник» клубында һәм Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводы цехтарының ҡыҙыл мөйөштәрендә — фәндең һәм техниканың һуңғы ҡаҙаныштары, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре тураһында лекциялар уҡыла, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, поселка һәм ауыл Советтарына буласаҡ һайлауҙар тураһында беседалар үткәрелә.

Обществоның ҡала бүлексәһе предприятиеларҙа һәм төҙөлештәрҙә даими хәрәкәт итеүсе лекторийҙарҙың эшен яҡшыртыу буйынса практик саралар күрҙе. Черниковск агитпункттарында лекцион эштәрҙе яҡшыртыу маҡсатында һайлаусыларҙың киң ҡатламдары өсөн лекторийҙар ойошторола. Общество члендарынан Павлюченков, Масуров, Симонов, Танычев һәм башҡа иптәштәр яҡын көндәрҙә: «Сталинсы Конституция — еңгән социализм конституцияһы», «Коммунизм һәм дин», «Биология фәнендә совет ғалимдары тарафынан уйлап табылған яңылыҡтар» һәм башҡа күп кенә лекциялар менән һайлаусылар алдында сығып һөйләйәсәктәр.

Ноябрь айының беренсе аҙнаһында техника фәндәре кандидаты иптәш Лазарев һайлаусылар өсөн: «Башҡортостандың ер аҫты байлыҡтары» тигән темаға, общество члены иптәш Соловьев агитпунктта «Халыҡ байлығының әҙләкһеҙ үҫеүе — социализмдең законы», тигән темаға лекция уҡыясаҡтар.

Былардан башҡа ҡала радио информацияһының планы буйынса обществоның күп кенә члендары радио аша лекциялар менән сығыш яһаясаҡтар.

В. Памирский.

Өфө ебәк-мамыҡ комбинатының коллективы, Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә стахановсы вахтала эшләп, яңы уңыштар ҡаҙанды.

Һүрәттә: йыллыҡ заданиены 9 айҙа үтәүсе — туҡыусы иптәш Р. Зарипова эш өҫтөндә.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Бөйөк байрамды ҡаршылап

Беҙҙең колхоз члендары Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын хеҙмәт фронтында ҙур уңыштар менән ҡаршылайҙар.

Быйыл бөтә сәсеү майҙандарынан да мул урожай алыуға өлгәштек. Мәҫәлән, бойҙайҙың һәр бер гектарынан 15-әр, ә һоломан 18-әр центнер урожай алдыҡ. Йәшелсә баҡсаһынан быға тиклем күрелмәгән урожай алынды. Кәбестәнең гектарынан 463-әр, тамыр аҙыҡтарҙан 600 центнер урожай алдыҡ.

Игендән һәм йәшелсәнән юғары урожай алыу государство алдындағы йөкләмәләрҙе срогынан алда арттырып үтәүгә һәм общественный малсылыҡтың продуктлылығын күтәреүгә, халыҡтың тормош шарттарын яҡшыртырға ҙур мөмкинлектәр тыуҙырҙы. Беҙ быйыл малсылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планын арттырып үтәп, ҡыш әйләнәһенә етерлек мал аҙығы әҙерләнек. Башҡа йылдарға ҡарағанда икеләтә артыҡ фураж һәм тамыр аҙыҡ запасы туплаңыҡ.

Колхоз члендары Бөйөк Октябрь байрамын быйыл мул һәм культуралы тормош шарттарында ҡаршылайҙар. Улар, көҙгө ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлап, байрамды патриотик хеҙмәт күтәренкелеге менән билдәләйҙәр. Колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көнөнә аванслата 1-әр килограмм иген һәм 4,6-шар килограмм йәшелсә бирелде.

Ф. Зәйнетдинов,

Бөрө районының Фрунзе исемендәге колхоз председателе.

Сменаға ете норма

Благовещен нефть машиналары төҙөү заводының комсомолец һәм йәштәре Октябрҙең 33 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау өсөн һәр көндө эштә рекорд биреүгә өлгәшәләр.

Ошо көндәрҙә бында, бөтә завод йәштәрен стахановсы хеҙмәткә мобилизовать иткән молния сығарылды. Унда механика цехының токары комсомолец Бусыгин бер сменаға норма буйынса 28 фиттинг урынына, 50 фиттинг эшләгән тип яҙылғайны. Быға тиклем был продукцияны етештереүгә иң күп хеҙмәт талап иткән эш тип ҡаралды, һәм эшселәр күп ваҡыт нормаларын үтәмәйҙәр ине. Йәш стахановсы үҙенең ныҡышмалы хеҙмәте менән норманы үтәү генә түгел, хатта уны арттырып үтәргә лә мөмкин икәнен күрһәтте.

Икенсе көндө тағы яңы молния сығарылды. Унда ошо уҡ цехтың комсомолец иптәш Гуриндең 60 фиттинг эшләүе тураһында хәбәр ителде. Өсөнсө көнгө инструменталь цехының токары, округ һайлау комиссияһының члены комсомолец Иван Муллин Гуриндең рекордын ҡапланы. Ул 110 фиттинг эшләне. Икенсе көндө ул фиттинг чертеждары менән бик ныҡ танышып, кәрәкле ҡырғыстарҙы алдан әҙерләп ҡуйҙы, һәм токарь П. П. Осеев методынан файҙаланып (токарь станогының патронын оправка менән алыштырып), смена заданиеһын уртаса 560 процентҡа үтәне. Иптәш Муллин юғары тиҙлектә эшләне һәм бөтә смена буйына ҡырғыстарҙы сарламаны. Ул был рекордты 15 смена буйына үҙендә тотоп килде. Уның эш методы өйрәнелде, һәм хәҙер башҡа цех эшселәренә күсерелә.

Шул уҡ цехтың токары Петр Петрович Осеев Муллиндең рекордын уҙып китте һәм 28 октябрҙә смена заданиеһын 712 процентҡа үтәне.

Колхозсыларҙың хеҙмәт көнөнә мул иген

Шишмә районы Сафар ауыл Советы Ленин исемендәге ауыл хужалығы артеле члендары үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән быйыл колхоз баҫыуҙарында мул урожай үҫтерҙеләр. Колхоз 1006 гектар майҙанда бойҙайҙың һәр бер гектарынан уртаса 15-әр центнер, тарынан 17-шәр, көнбағыштан—11-әр центнер урожай алды. Ө орлоҡ участкаһынан бойҙайҙың һәр бер гектарынан 17 — 18-әр центнер урожай алынды.

• Колхоз государствоға 46 мең бот яҡшы сифатлы иген тапшырып, Тыуған ил алдындағы бурысын намыҫ менән үтәп сыҡты. Киләһе йылғы сәсеүгә етерлек сортлы орлоҡ тупланды.

Колхозсылар һәр бер хеҙмәт көнөнә аванслата уның 4-әр килограмм иген, 3-әр килограмдан артыҡ картоф алдылар. Беренсе сентябргә тиклем 446 хеҙмәт көнө эшләгән иптәш Ғәлимйән Бикбулатов авансҡа 112 бот иген, 100 ботҡа яҡын картоф, Ғиниәт Әсҙуллин 87 бот иген, 72 бот картоф, Зөләйхә Собханҡолова 94 бот иген, 78 бот картоф, Ғиндалиф Байбурин семьяһы 750 хеҙмәт көнө эшләп, 180 бот иген, 266 бот картоф алдылар.

Шишмә МТС-ының механизаторҙары юғары урожай үҫтереүҙә был колхозға ҙур ярҙам күрһәттеләр. МТС-тың алдынғы комбайнеры иптәш Киреев «Сталинец—6» комбайнында 600 гектар майҙандың урожайын йыйнаны һәм 47 мең бот иген һуҡты.

Иптәш Байбурин етәкселек иткән бригаданың трактористары Аллагулов, Нигмәтуллина иптәштәр ҙә бөтә эш төрҙәре буйынса колхоз менән төҙөшкән договорҙы иң яҡшы агротехник срыктарҙа үтәнеләр. Был бригада туңға һөрөүҙә лә стахановсы эш өлгөләре күрһәтте. Бригада 1400 гектар майҙанда туңға һөрөү үткәрҙе.

П. Смирнов.

Техник совет яңы методтар индерә

Өфө ҡалаһының өсөнсө номерлы тегеү фабрикаһының цехтарында инженер Ковалевтың методын производствоға индереү буйынса ҙур эштәр йәйелдерелде.

Алдынғы стахановсыларҙың эш алымдарын өйрәнеү буйынса махсус план, әҙерлек графигы төҙөлгәйне. Улар буйынса эш ойоштороу нигеҙендә байтаҡ ҡына уңышлы операциялар һайланып алынды.

Октябрь айы аҙағында фабриканың техник советы, йыйылған бөтә материалдарҙы ентекләп өйрәнеп, стахановсыларҙан Прокопина һәм Стрельникова иптәштәр тәҡдим иткән ике операцияны бөгөндән үк производствоға индерергә ҡарар итте.

Стахановка Прокопина иптәш еңдең остарына манжет тегеү эшен алып бара. Уның методы иң аҙ ваҡытты талап итә. Ә хеҙмәт етештереүсәнлеге 20 процентҡа күтәрелә.

Иптәш Стрельникова мәктәпкәсә йәштәге ҡыҙ балалар күлдәгенең еңдәренә рюшка тегеү процесын камиллаштырҙы. Был, етештереүсәнлекте 5 процентҡа күтәрҙе.

Был ике операцияны производствоға киң индереү буйынса фабрикала агитмассовый эштәр үткәрелә.

И. Ғемаров.

Йомағужа колхоздары өлгөһө менән

Зилаиркүл районының ағас ҡырҡыуҙа һәм ағас ташыуҙа эшләүсе колхозсылары, Йомағужа районы колхозсыларының асыҡ хатын ҙур ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнәләр. Колхоздарҙа ағас әҙерләү участкаларында быға арналған йыйылыштар үткәрелә, колхозсылар үҙҙәренә яңы йөкләмәләр алалар.

Улар үҙҙәре алдында торған бурыстың ҙур яуаплы икәнен аңлайҙар. Ағас материалдары грандиоз төҙөлештәр өсөн металл, күмер, нефть, иген кеүек үк кәрәк. Шуға күрә улар ағас әҙерләүҙән районға бирелгән заданиены үтәү өсөн бөтә энергияларын биреп эшләргә вәғәҙә итәләр.

Һәм улар шулай эшләйҙәр ҙә. Ағас әҙерләүҙең 1950—1951 йылға билдәләнгән планы хәҙер үтәлеү алдында тора. Ә әҙерләнгән ағасты сығарыу планын улар хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнө—17 декабргә үтәргә йөкләмә алдылар.

Зилаиркүл районы колхозсылары эшләгән урман участкаһында хеҙмәт етештереүсәнлеге көндән-көн үҫеп, яңынан-яңы уңыштар бирә.

Механизаторҙарҙың байрамға бүләктәре

Өфө районы Дмитриевка МТС-ы механизаторҙары байрам алды ярышында алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр.

МТС коллективы Октябрь байрамын туңға һөрөү планын арттырып үтәү менән ҡаршыланы. Бөтәһе 5720 гектар ер туңға һөрөп ҡалдырылды.

И. Букарев, А. Николаев, А. Буравков иптәштәр етәкселек иткән трактор бригадалары айырыуса яҡшы эшләнеләр. Был бригадалар 800—970-әр гектар ерҙе туңға һөрҙөләр.

Х. Абузаров.

Дмитриевка МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

БАЙРАМ ХӨРМӘТЕНӘ

Республикабыҙҙың бөтә хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын производствола һәм ауыл хужалығында яңы еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар. Был ғүзәл датаға искусство работниктары ла ҙур ойошҡанлыҡ менән, әһәмиәтле рәүештә әҙерләнәләр.

Башҡорт государство академия драма театры коллективы бөйөк байрам хөрмәтенә большевиктар партияһына нигеҙ һалыусы, совет государствоһын ойоштороусы бөйөк юлбашсыбыҙ Владимир Ильич Лениндең тормошона һәм революцион эшмәкәрлегенә арналған И. Ф. Поповтың «Семья» (Ғ. Ишбулатов тәржемәһе) тигән пьесаһын әҙерлай.

Был пьесала РСФСР-ҙың халыҡ артистары Ә. Зәбәйеров, Ғ. Минһажев, РСФСР-ҙың атҡаҙанған артистары В. Ғәлимов, А. Мөбәрәков, Ғ. Ҡарамышев, З. Бикбулатова, республикабыҙҙың атҡаҙанған артистары Р. Сыртланов, Ғ. Тухвәев, М. Хәбибуллин һәм башҡа иптәштәр ҡатнашалар. Пьесаны театрҙың баш режиссеры Б. Валиров һәм режиссер Ш. Мортазина иптәштәр сәхнәгә ҡуялар. БАССР-ҙың атҡаҙанған искусство деятеле Ғ. Имашева оформлениеһы.

Механизаторҙар ярышы

Дүртөйлө. Суҡҡул машина-трактор станцияһының механизаторҙары ошо көндәрҙә булған дөйөм йыйылыштарында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән ҡаршылау мәсьәләһен ҡарап, үҙ өҫтәренә яңы конкрет йөкләмәләр алдылар. Бөйөк дата хөрмәтенә алынған ярыш йөкләмәһендә МТС хеҙмәтләндергән колхоздарҙа октябрь айы эсендә туңға һөрөү, ашлыҡ һуғыу эштәрен тулыһынса тамамлау һәм 7 ноябргә тиклем 14 тракторҙы ремонтлау бурысы ҡуйылды.

Механизаторҙар үҙҙәренең йөкләмәләрен үтәү өсөн эштә социалистик ярышты көндән-көн йәйелдерә баралар.

Р. Мансуров.

Октябрҙең 33 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау өсөн

Башҡортостан һөтсөлөк-сусҡасылыҡ совхоздары тресының совхоздары Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөнә государствоға йыллыҡ ит тапшырыу планын үтәү өсөн үҙ-ара ярышҡа сыҡҡайнылар. Һуңғы көнгә Байрамғол һөт-сусҡасылыҡ совхозы йыллыҡ ит тапшырыу планын 102 процентҡа һәм Иняк совхозы — 97 процентҡа үтәне.

Һәтмәр совхозы коллективы был алҡала государство алдындағы бурысын үтәү алдында тора.

Һөтсөлөк-сусҡасылыҡ тресының башҡа совхоздары ла йыллыҡ ит тапшырыу планын октябрь байрамына тулыһынса үтәү өсөн көрәшәләр.

Б. Нечетков.

Башкортостан партия ойошмаһының идеологик эшендәге етешһезлектәр һәм идеологик эште артабан якшыртыу саралары тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитете секретаре иптәш С. Ә. Ваһаповтың 1950 йыл 30 октябрҙә партия активенең өлкә йыйылышында һөйләгән доклады)*

Иптәштәр!

Идеологик эш мәсьәләләре һәр ваҡыт беҙҙең большевиктар партияһының иғтибар үҙәгендә торып килде. Ленин—Сталин партияһы үҙенең данлы тарихының бөтә этаптарында ла реакцион, буржуаз идеологияға ҡаршы ныҡлы көрәш алып барҙы, коммунистарҙы идея яғынан сыныҡтырыуға айырыуса иғтибар бирә килде. Коммунизмға барыу юлында беҙҙең бөйөк еңеүҙәребеҙҙең бөтәһе лә большевиктар партияһының хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүгә күп иғтибар һәм көс һалыуы, уларҙы үҙ политикаһының дөрөҫлөгөнә ышандыра белеүе, уларҙы үҙ пландарын һәм нәүбәттәге бурыстарын тормошҡа ашырыуға мобилизовать итә белеүе арҡаһында яулап алындылар.

Совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә һуғыштан һуңғы йылдар эсендә биш йыллыҡ планды үтәү буйынса бик ҙур ижади эштәр башҡарҙы. Промышленность һәм ауыл хужалығы производствоһының һуғышҡа тиклемге кимәлде байтаҡ уҙып китеүе, илебеҙ хеҙмәтсәндәренең материаль һәм культура кимәле тайпылышһыҙ күтәрелә бара.

Совет кешеләре донъяла иң ҙур булған Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмән каналын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһында Совет Хөкүмәте ҡарарын ғәйәт ҙур күтәренкелек менән тормошҡа ашыра башланылар.

Сталин эпохаһының мөһабәтлеген сағылдырыусы был гигант төҙөлештәр илебеҙ хеҙмәтсәндәренең аңлы политик һәм хеҙмәт активлеген тыуҙырҙы, улар Совет государствоһының үҫә барған көсөн һәм ҡеүәтен, уның бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлап алып ҡалыуға булған тайпылышһыҙ ынтылышын бөтә донъяға демонстрациялайҙар.

Америка һәм Англия империалистәре халыҡтарҙы үлтереү һәм тотош илдәрҙе бушлыҡҡа әйләндереү буйынса үҙҙәренең кеше ашаусы пландарын үтәргә ынтылған ваҡытта, совет кешеләре иптәш Сталин етәкселегендә коммунизм төҙөүҙең бөйөк пландарын тормошҡа ашыралар, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡоралар, сүлдәрҙе сәскә атыусы баҡсаларға әйләндерәләр.

Совет халҡы, большевиктар партияһының етәкселегендә социалистик общество төҙөүҙе тамамлап, социализмдан аҙымлап коммунизмға күсеү буйынса тарихи бурысты уңышлы рәүештә тормошҡа ашыра. Был шарттарҙа идеологик эштәрҙең әһәмиәте сағыштырғыһыҙ дәрәжәлә арта, сөнки беҙҙең алға табан хәрәкәт итеүебеҙҙең темптары күбеһенсә эшселәребеҙҙең, колхозсыларҙың, интеллигенцияның аңлылығын күтәреүгә, уларҙың политик һәм хеҙмәт активлегенә бәйләнгән. Бына шуға күрә лә беҙҙең партия ойошмалары бөтәһе лә массалар араһында идеологик эште көндән-көн көсәйтергә тейештәр.

Һуғыштан һуңғы осорҙа партиябыҙҙың Үҙәк Комитеты идеологик мәсьәләләр буйынса күп кенә ҡарарҙар ҡабул итте, был ҡарарҙарҙа халыҡ массаларын коммунистик рухта тәрбиәләү буйынса эште көсәйтеүҙең киң программаһын бирҙе. Мин бында ВКП(б) Үҙәк Комитетының «Звезда» һәм «Ленинград» журналдары тураһындағы», «Драма театрҙарының репертуары һәм уны яҡшыртыу саралары тураһында», «Ҙур тормош» кинофильме тураһында», «Мураделиҙың «Бөйөк дуҫлыҡ» операһы тураһындағы» ҡарарҙарын күҙҙә тотам.

Бынан тыш, иптәш Сталин инициативаһы менән һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты етәкселегендә философия буйынса дискуссия, биология мәсьәләләре буйынса алдынғы мичуринсы фәндең хаҡ итеп еңеүе менән тамамланған дискуссия үткәрелде, академик Павлов учениеһы мәсьәләләре буйынса СССР Фәндәр Академияһының һәм медицина Академияһының сессияһы үткәрелде.

Тел ғилеме мәсьәләләре буйынса иптәш Сталиндең хеҙмәттәре партиябыҙҙың һәм государствобыҙҙың идея тормошонда иң ҙур ваҡиға булып тора. Иптәш Сталиндең был хеҙмәттәре марксизм-ленинизм хазинаһына күренекле яңы вклад булды.

Партияның Башҡортостан ойошмаһы идеологик мәсьәләләр буйынса иптәш Сталиндең күрһәтмәләрен һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарарҙарын, шулай уҡ ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты отчеты буйынса ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарарын үтәй барып, идеологик эште яҡшыртыуға йүнәлтелгән күп кенә саралар үткәрҙе. Шулай ҙа, беҙҙең партия ойошмаһының идеологик эшендә күп кенә ҙур етешһеҙлектәр бар әле: Башгосиздат, «Красная Башкирия» һәм «Ҡыҙыл Таң» газеталары, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Искусство эштәре управлениеһының һәм идеологик эштәрҙе алып барыусы башҡа ҡайһы бер ойошмаларҙың һәм учреждениеларҙың эшендә ҙур [illegible] булыуы асыҡланды.

Был партия активы йыйылышының бурысы — етешһеҙлектәрҙе большевиктарса тура ҡарап асып һалыуҙан, уларҙы тыуҙырыусы сәбәптәрҙе анализ яһауҙан һәм идеология эштәрен яҡшыртыуҙың конкрет юлдарын билдәләүҙән тора.

Беҙҙең өлкә партия ойошмаһында идеологик эштәр нисек тора һуң? Һәм уны яҡшыртыу өсөн ниҙәр эшләргә кәрәк?

Кадрҙарыбыҙҙы марксистик-ленинсе теория менән ҡоралландырырға

Әгәр ҙә беҙҙең кадрҙарыбыҙ, коммунистар бөтәһе лә марксистик-ленинсе теорияға [illegible] эйә булһалар һәм үҙҙәренең практик эштәрендә уны ҡулланһалар, бары тик шул шарттарҙа ғына идеологик эштәрҙе тамырынан уҡ яҡшыртырға мөмкин буласаҡ.

Иптәш Сталин, беҙҙең партия һәм государство эшенең уңыштары турыһынан-тура работниктарҙың марксистик-ленинсе аңлылығына бәйләнгән, тип әйтте. Ул, государство һәм партия эшенең теләһә ҡайһы тармағында ла работниктарҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсе аңлылығы ни тиклем юғары булһа, эш үҙе лә шул тиклем юғары һәм емешлерәк була, һәм, киреһенсә, работниктарҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсе аңлылығы ни тиклем түбән булһа, эштә срывтар һәм промахтарҙың да шул тиклем күберәк булыуы ихтимал, тине.

Беҙҙең партия ойошмаһында коммунистарҙың марксистик-ленинсе теорияны өйрәнеүҙәре менән эш нисек тора һуң? Беҙҙең партия ойошмаһында партия мәғарифе йылдан-йыл киңерәк ҡолас ала бара. Былтыр партия мәғарифе селтәрендә өлкә партия ойошмаһының коммунистарының 95 проценты уҡыны. Политик мәктәптәрҙең, түңәрәктәрҙең һәм район партия мәктәптәренең күпселеге уҡыу планын үтәнеләр һәм уҡыу йылын ойошҡан рәүештә тамамланылар, түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә үткәрелгән йомғаҡлау занятиеларында коммунистарҙың 90 проценты үтелгән материалды үҙләштергәнлеген белдерҙе, 15 меңдән артыҡ коммунист марксистик-ленинсе теорияны үҙаллы өйрәнде.

Партия ойошмаһы яңы уҡыу йылына әҙерләнгәндә бөтә иғтибарын пропагандистар һайлауға һәм партия мәғарифе селтәрен дөрөҫ комплектовать итеүгә йүнәлтте. Быйылғы уҡыу йылында, былтырғы кеүек үк, өлкә партия ойошмаһында учетта торған коммунистарҙың 95 проценты партия мәғарифының төрлө формалары менән солғап алынды. 20 меңгә яҡын коммунист марксистик-ленинсе теорияны үҙаллы өйрәнә. Унан тыш, комсомол мәғарифының киң селтәре һәм партияһыҙҙар өсөн түңәрәктәр эшләй. Партия һәм комсомол мәғарифының барлыҡ звеноларында 180 меңдән артыҡ коммунист, комсомолец һәм партияһыҙҙар уҡый.

Быйыл партия мәғарифе селтәре үткән йылғынан бер ни тиклем айырыла. Былтыр беренсе йыл уҡытыла торған политик мәктәптәр кәмерәк, уның урынына партиябыҙ тарихының Октябрҙән һуңғы осорон өйрәнеү түңәрәктәре артты. Юғары типтағы түңәрәктәр, Ленин һәм Сталин әҫәрҙәрен өйрәнеү түңәрәктәре ике тапҡырҙан да күберәккә артты. Үҙаллы уҡыусылар группаһы 5 мең коммунисҡа артты. Партия мәғарифе селтәренең ошолай үҙгәреүе беҙҙең партия ойошмаһындағы коммунистарҙың идея-теоретик кимәленең күтәрелгәнлеген күрһәтә.

Партия мәғарифе селтәрендә 7,5 мең пропагандист эшләй. Шуларҙан 80 проценттан күберәге юғары һәм урта мәғлүмәтле. Беҙҙең пропагандист кадрҙарыбыҙ һуңғы йылдарҙа теория яғынан байтаҡ үҫтеләр һәм түңәрәктәргә, политик мәктәптәргә етәкселек итеү тәжрибәһенә байыттылар.

Һуңғы 2—3 йыл эсендә партияның ҡала комитеттары, район комитеттары һәм төҙгө ойошмалары коммунистарҙың политик уҡыуҙарына күберәк иғтибар бирә, пропагандистар эшенең йөкмәткеһенә инә башланылар.

Шуның менән бергә, партия мәғарифе эшендә ҙур ғына етешһеҙлектәр бар әле. Беренсе етешһеҙлек шунан тора: ҙур ғына бер төркөм коммунистар политик уҡыу менән солғанып алынмайынса ҡалалар. Үткән уҡыу йылында 4 меңгә яҡын коммунист партия мәғарифе селтәренән ситтә торып ҡалды; быйыл да 3,5 меңдән артығыраҡ коммунист политик уҡыуға ылыҡтырылмаған. Мәҫәлән, Архангель районында 54 коммунист, Мишкә районында 158, Иглин районында 159, Өлшәй районында 200-гә яҡын коммунист политик уҡыуға ылыҡтырылмаған.

Бындай хәлде нормаль тип иҫәпләү мөмкин түгел. Бурыс шунан тора: иң яҡын ваҡыт эсендә бөтә коммунистарҙы ла, уларҙың әҙерлек кимәленә ҡарап, политик уҡыуҙың төрлө формаларына ылыҡтырырға кәрәк.

Икенсе ҙур етешһеҙлек шунда: күп кенә түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә большевистик дисциплина, тейешле тәртип юҡ. Үткән уҡыу йылында Ола-Төләк, Иглин, Федоровка, Ҡандра һәм ҡайһы бер башҡа райондарҙың күп кенә түңәрәктәрендә һәм политик мәктәптәрендә занятиеларҙың өҙөлөүенә юл ҡуйылған. Занятиеларға йөрөү 50 процентҡа тиклем төшкән. Был етешһеҙлек быйыл да әле тулыһынса бөтөрөлөп етмәгән. Тикшереү Иглин һәм Шишмә райондарында политик уҡыуҙың күп кенә түңәрәктәрендә тәүге кәндә үк занятие булмай ҡалғанлығын күрһәтте. Партияның төҙгө ойошмалары секретарҙары занятиеларҙың өҙөлөп ҡалыуҙарын хужалыҡ эштәрендә мәшғүл булыуҙары менән аңлаталар.

Бындай фактылар законлы рәүештә тревога тыуҙыралар. Әгәр уҡыу йылының башында уҡ был етешһеҙлектәр бөтөрөлмәһә, ул ваҡытта коммунистарҙың нормаль политик уҡыуҙарын тәьмин итеү мөмкин булмаясаҡ.

Партия ойошмаһының бурысы партия мәғарифенең бөтә тармаҡтарында ла ныҡлы тәртип һәм большевистик дисциплинаны тәьмин итеүҙән һәм һәр бер түңәрәктең һәм политик мәктәптең уҡыу пландарын үҙ ваҡытында үтәүҙәрен өлгәшеүҙән тора.

Өсөнсө һәм төп етешһеҙлек шунан тора, күп түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә занятиелар идея-теоретик яҡтан түбән кимәлдә үткәрелә. Был хәл былтыр ҙа булды, ул быйылғы уҡыу йылында ла урын тота. О шул уҡ ваҡытта, партия мәғарифендә иң төп мәсьәлә—занятиеларҙың юғары сифатлы һәм юғары идея-теоретик кимәлдә үткәрелеүендә. Партияның ҡала һәм район комитеттары ошо төп мәсьәләне хәл итеүгә үҙҙәренең бөтә көстәрен туплауға тейештәр. Бөтәһенән элек пропагандистарҙың теоретик һәм методик белем кимәлдәрен күтәреү буйынса систематик эшләүгә өлгәшергә кәрәк. Пропагандист партия мәғарифендә үҙәк фигура булып тора, занятиеларҙың сифаты байтаҡ дәрәжәлә уның белеменә һәм тәжрибәһенә бәйләнгән.

Партия мәғарифенең ҡуйылышында дүртенсе етешһеҙлек шунан тора, күп райондарҙа әле партия-совет активының политик уҡыуы ойошторолмаған. Ғәҙәттә, партия-совет активы марксизм-ленинизмды үҙаллы өйрәнеүселәр группаһына инәләр. Ләкин коммунистарҙың был төркөмөн уҡытыуҙы ойоштороу беҙҙең партия ойошмаһының партия мәғарифе системаһында иң йомшаҡ урын булып тора. Бында төп етешһеҙлек шунан ғибәрәт: партия ойошмалары марксистик-ленинсе теорияны үҙаллы өйрәнеүселәргә етерлек тиклем контроль яһамайҙар һәм уларға тейешенсә ярҙам итмәйҙәр. Контроль булмауҙан файҙаланып, ҡайһы бер коммунистар үҙ алдына өйрәнеүселәр группаһына яҙылалар ҙа, үҙ өҫтәрендә эшләмәйҙәр. Күпселек райондарҙа үҙ алдына политик белемдәрен арттырыусы коммунистар әле булһа занятиеларға башламағандар. Был серьез етешһеҙлекте бөтөрөргә һәм марксизм-ленинизмды үҙ алдына өйрәнеүселәр менән эште тейешенсә ойоштороға ваҡыт инде.

Марксизм-ленинизм университеттарында етәксе партия һәм совет работниктарының бик аҙ кеше уҡый. Ҡайһы бер иптәштәр уҡыу йылы башланған ваҡытта университетҡа йөрөй башлайҙар, ләкин, күп тә үтмәй, һәр төрлө һылтауҙар менән уҡыуҙы ташлайҙар. Үткән уҡыу йылының аҙағында, экзамендар тапшырыу ваҡыты еткәс, партияның Киров, Ленин райкомдарының һәм Өфө ҡала комитетының ҡайһы бер яуаплы работниктары марксизм-ленинизм университетын ташлап сыҡҡандар.

Марксизм-ленинизм университетының Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге филиалы ла [illegible] эшен һүлпәнәйткән. Был филиал лекторийға әйләнгән, унда министрҙар бары тик лекциялар ғына тыңлайҙар. Ә марксизм-ленинизмды тәрән рәүештә өйрәнеү өсөн лекция тыңлау ғына етмәгәнлеге бөтә кешегә лә билдәле бит.

Марксизм-ленинизм теорияһын өйрәнеүҙе онотоу шуға килтерә, ҡайһы бер етәксе иптәштәр политик яҡтан артта ҡалалар, мәсьәләләрҙе хәл иткәндә большевистик принципиаллекте юғалталар. Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Искусство эштәре управлениеһының элекке начальнигы иптәш Кузнецов политик яҡтан артта ҡалған булып сыҡты, тапшырылған эшкә етәкселекте тәьмин итмәне. «Ҡыҙыл Таң» газетаһының элекке редакторы иптәш Ғәзизов политик яҡтан өлгөрөп етмәгән работник булып сыҡты. Ул газета биттәрендә тәнҡитте йәйелдереү урынына, редакцияла тәнҡитте тупаҫ рәүештә ҡыҫыу юлына баҫты.

Етәксе үҙенең идея-политик кимәлен күтәрмәһә, үҙ өҫтөндә эшләүҙән туҡтаһа, политик үткерлеген һәм эштә перспективаһын юғалта, ваҡһыл эштәр әйләнеһенә әйләнә, обывателлек һаҙлығына тәгәрәй. Балтас, Ҡариҙел райондарының ҡайһы бер элекке работниктарының үҙ хужалыҡтарын үҫтереү менән мауығып китеүҙәре бындай бөлөнөүҙең миҫалы булып тора.

Бөтә партия-совет һәм хужалыҡ активының марксистик-ленинсе теорияны өйрәнеүен тәьмин итергә кәрәк.

Беҙҙең бөтә етәксе работниктарыбыҙ марксизм-ленинизм теорияһын көн һайын һәм тәрән рәүештә өйрәнергә, үҙҙәренең практик эштәрендә уны ҡулланырға тейештәр.

Республиканың халыҡ хужалығын һәм культураһын үҫтереүҙәге уңыштар беҙҙең интеллигенциябыҙҙың аңлылығына һәм яҡшы һөҙөмтәле эшләүенә байтаҡ дәрәжәлә бәйләнгән. Интеллигенцияның партиялы өлөшө партия мәғарифе системаһында уҡый. Өфө, Черниковск, Стәрлетамаҡ ҡалаларында партияһыҙ интеллигенцияның байтаҡ өлөшө марксизм-ленинизмдың киске университеттарында уҡый. Вуздарҙа, ҙур предприятиеларҙа, күп мәктәптәрҙә партияһыҙ интеллигенция өсөн махсус семинарҙар, лекциялар йәки марксистик-ленинсе теорияны өйрәнеү буйынса лекциялар циклы һәм түңәрәктәр ойошторолған.

Шуның менән бер рәттән, партияһыҙ интеллигенцияны марксистик-ленинсе тәрбиәләү эшен онотоу фактылары ла аҙ түгел. Ошо көнгә тиклем күп райондарҙа ауыл хужалығы специалистарын, врачтарҙы, яҙыусыларҙы, художниктарҙы, урман промышленносе специалистарын һәм башҡаларҙы политик яҡтан уҡытыу яҡшылап ойошторолмаған.

ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда бүлеге, партияның ҡала һәм район комитеттары иң яҡын ваҡыт эсендә был серьез етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә һәм беҙҙең бөтә интеллигенциябыҙҙы политик яҡтан уҡытыу эшен ойошторорға, уны актив общественный политик тормошҡа ылыҡтырырға тейештәр.

Күрәһегеҙ, партия пропагандаһы өлкәһендә беҙҙең етешһеҙлектәребеҙ күп һәм беҙҙең алда ҙур бурыстар тора. Әгәр ҙә беҙ Өлкә Комитеттан алып партияның төҙгө ойошмаларына тиклем пропагандаға етәкселекте көсәйтһәк, был бурыстарҙы тулыһынса үтәй алырбыҙ. Партия эшенең иң мөһим тармағы булған партия пропагандаһы партияның һәр бер ҡала һәм район комитетының, һәр бер төҙгө ойошмаһының иғтибар үҙәгендә торорға тейеш.

Матбуғат — хеҙмәтсәндәрҙе политик тәрбиәләүҙең ҡеүәтле ҡоралы

Иптәштәр! Большевистик матбуғатҡа иптәш Сталиндең ниндәй баһа биргәнлеге һеҙҙең барығыҙға ла билдәле:

«Матбуғат, — ти иптәш Сталин, — иң көслө ҡорал, уның ярҙамында партия эшселәр синыфы менән уның үҙенә кәрәкле телдә көн һайын һәм сәғәт һайын һөйләшә. Партия менән синыф араһында рухани еп һуҙырлыҡ башҡа средстволар, башҡа ошондай һиҙгер аппарат тәбиғәттә юҡ».

Республикала 107 газета сығарыла, улар дөрөҫ партия етәкселеге биргәндә, беҙҙең барлыҡ ойоштороу, пропаганда һәм агитация эшебеҙҙә бик мөһим роль уйнай алалар.

ВКП(б) Өлкә Комитетының һәм уның пропаганда һәм агитация бүлегенең республика, ҡала һәм район газеталарына йомшаҡ етәкселек итеүенә үҙәк матбуғаттың тәнҡитләүе буйынса активҡа билдәле. «Ҡыҙыл Таң» һәм «Красная Башкирия» газеталары редакцияларының коллективтарында тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү ҡыҫылғанын, һәм был газеталар үҙҙәре лә, принципиаль тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе йәйелдереү урынына уны томалай, тәнҡит мәҡәләләре яҙылған кешеләрҙе ҡанат аҫтарына йәшереп алып ҡала башлағанлыҡтар. Был газеталарҙа хеҙмәтсәндәрҙең сигналдарын һаңға һуҡмау урын тота ине, был газеталар үҙ уҡыусыларынан айырылыуға алып бара ине.

ВКП(б) Өлкә Комитеты был газеталарҙың редакторҙары — Утешев менән Ғәзизовҡа ҡаршы ҡаты саралар күрҙе, ул газеталарға етәкселекте нығытты, уларҙағы атмосфераны һауыҡтырҙы. Ошолай ҙа әле газеталар үҙҙәренең эштәрен серьез яҡшыртыуға мохтаждар. Беҙҙең газеталарыбыҙҙа әлегә тәнҡит бик йомшаҡ һәм ул күп ваҡыт үткер һәм боевой булмай. Газеталарҙа хеҙмәтсәндәрҙең хаттары аҙ урынлаштырыла, ә иң мөһиме газеталар баҫып сығарылған хаттарҙың һәм тәнҡитле мәҡәләләрҙең тәьҫире өсөн йомшаҡ көрәшәләр. Күптән түгел «Правда» «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһын алыҫ райондарҙағы хеҙмәтсәндәрҙең хаттарын һаңға һуҡмаған өсөн бик дөрөҫ тәнҡитләп сыҡты.

Беҙҙең газеталарыбыҙҙа урындағы авторҙарҙың пропагандистик мәҡәләләре һирәк сыға. Етәксе партия һәм совет работниктары үҙҙәренең мәҡәләләре менән бик аҙ сығыш яһайҙар.

Партияның күп кенә райкомдары, мәҫәлән, Туймазы, Бөрө, Благовещен, Ҡырмыҫҡалы һәм Дүртөйлө райкомдары үҙ газеталарына дөрөҫ етәкселек итәләр. Шуға күрә был райондарҙың һәм ҡалаларҙың газеталары байтаҡ юғары кимәлдә сығарыла һәм улар уҡыусыларҙың ихтирамы менән файҙаланалар.

Ләкин партияның күп кенә райкомдары үҙ газеталарына баһа биреп еткермәйҙәр, уларға етәкселек итмәйҙәр. Быйыл урожай йыйыу осоронда Благовар районында ғәмәлдә газетаның бөтөнләй сығарылмай ҡалыу фактын массалар менән эшләүҙә матбуғаттың роленә ҡуралтә баһа ҡуйып еткермәү менән генә аңлатырға мөмкин.

Күп кенә район газеталары сиктән тыш түбән кимәлдә, тейешле маҡсатҡа йүнәлтелмәйенсә сығарыла, осраҡлы материалдар менән генә тултырыла. Мәҫәлән, Белокатай районы «Знамя колхозника» газетаһы урожай йыйыу осоронда әле номерында район Советы исполкомының [illegible] ярышына ҡаршы ҡарау саралары тураһындағы, үлсәүҙәрҙе һәм гирҙәрҙе тикшереү һәм уларға келәймә һуғыу тураһындағы ҡарарҙары менән тулып сыҡты.

Район һәм ҡала газеталары партия тормошо мәсьәләләрен бөтөнләй яҡтыртмайҙар, тиерлек. Зианчура, Хәйбулла, Стәрлетамаҡ райондарының газеталарында 1950 йылдың 9 айы эсендә партия тормошо мәсьәләләре буйынса иң бары 4—5 кенә хәбәр урынлаштырылған, улар ҙа информация характерындағы генә хәбәрҙәр.

Газеталар райондарҙағы һәм ҡалаларҙағы алдынғыларҙың эш тәжрибәһен етерлек тиклем дөйөмләштермәйҙәр һәм пропагандаламайҙар. Шуның менән бергә, был тураһа яҙғанда ла, иң яҡшы тигәндә алдынғы кешеләрҙең фамилияларын һәм уларҙың норманы ниндәй процентҡа үтәгәнлектәрен күрһәтеүсе проценттарҙы генә һанап сығалар. О быға уларҙың нисек итеп уңышҡа өлгәшеүҙәре, эште нисек ойоштороуҙары тураһында бер һүҙ ҙә әйтелмәй.

Район һәм ҡала газеталары биттәрендә тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү тейешенсә йәйелдерелмәй. Баймаҡ, Миәкә, Тәтешле, Помаруҙа райондарының газеталары тәнҡитле материалдарҙы бөтөнләй баҫмайҙар. Газеталарҙың биттәрендә район һәм ҡала ойошмаларын тәнҡитләгән мәҡәләләр күренмәй, газеталар бюрократизмға, волокитаға, хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждарына иғтибарһыҙлыҡҡа ҡаршы һис тә етерлек көрәшмәйҙәр. Газеталарҙың редакциялары ауыл хәбәрселәре менән эшләмәйҙәр, массалар менән йомшаҡ бәйләнеш тоталар.

Һуңғы ваҡыттарҙа ВКП(б) Өлкә Комитеты тарафынан район һәм ҡала газеталарының эшен яҡшыртыу буйынса ҡайһы бер саралар күрелде: редакторҙарҙың өлкә кәңәшмәһе үткәрелде, редакторҙар өсөн системалы рәүештә икешәр аҙналыҡ практика-семинар үткәрелә. Өлкә партия мәктәбе эргәһендә газета бүлеге ойошторолдо, унда 38 кеше уҡый.

Ләкин былар һис тә етерлек түгел. Беҙгә матбуғатҡа партия етәкселеген киҫкен рәүештә яҡшыртырға кәрәк. ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлегенә, партияның район һәм ҡала комитеттарына газеталарға конкрет һәм оператив етәкселек итергә, уларҙың эш асылына тәрәнерәк инергә һәм булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн тейешле саралар күрергә, газеталарға урынлаштырылған материалдарҙың тәьҫирле булыуы өсөн көрәшергә кәрәк.

Беҙҙең газеталарыбыҙҙа алдынғы эшселәрҙән, колхозсыларҙан һәм интеллигенциянан рабкорҙарҙың һәм ауыл хәбәрселәренең күп һанлы активе булыуы кәрәк, сөнки шуныһыҙ түбәндән тәнҡитләүҙе күпме лә булһа серьез йәйелдереүҙе тәьмин итеү, алдынғы тәжрибәне өйрәнеү һәм уны башҡаларға күсереү мөмкин түгел.

Иң яҡын ваҡыт эсендә райондарҙа, ҡалаларҙа хәбәрселәрҙең йыйылыштарын һәм республика күләмендә эшсе һәм ауыл хәбәрселәренең кәңәшмәләрен үткәрергә кәрәк.

Китап баҫып сығарыу һәм уны таратыу идеология фронтында иң мөһим эш булып тора. Республикала китап баҫып сығарыу йылдан-йыл арта бара. 1950 йылда ул, 1940 йыл менән сағыштырғанда, ике тапҡырға яҡын артты. Был беҙҙең республикабыҙ культураһының үҫеүен күрһәтә. Башҡорт халҡы үҙ телендә Ленин менән Сталин әҫәрҙәрен, Горький һәм Пушкин, Толстой һәм Тургенев әҫәрҙәрен, совет яҙыусыларының әҫәрҙәрен уҡый.

Иптәш Сталин әҫәрҙәрен башҡорт телендә баҫып сығарыу республикабыҙҙың политик һәм культура тормошонда мөһим ваҡиға булып тора. Әҫәрҙәренең беренсе дүрт томы 1951 йылда баҫылып сығыуға тейеш.

Ләкин китап баҫып сығарыуҙы тейешенсә тәртипкә килтереү өсөн беҙ бөтәһен дә эшләнекме һуң? Юҡ. О Башгосиздат әле булһа ҡәнәғәтләнерлек эшләмәй. Марксизм-ленинизм классиктары әҫәрҙәрен, художестволы һәм балалар әҙәбиәте китаптарын баҫып сығарыу планы йылдан-йыл үтәлмәй килә. Башгосиздат республикала партия-политик һәм партия-ойоштороу эштәре тәжрибәһен дөйөмләштереүсе әҙәбиәт баҫып сығармай тиерлек. Ауыл хужалығы алдынғыларының һәм новаторҙарының тәжрибәһе тураһында китап сығарылмай. Ошо көнгә тиклем Башгосиздатта китаптарҙы башҡорт һәм татар телдәренә тәржемә итеүҙәге ҙур етешһеҙлектәр бөтөрөлмәгән. Тәржемәселәр һәм рецензенттар составына күп ваҡыт аҙ квалификациялы кешеләр, ә ҡайһы берҙә бөтөнләй халтурщиктар ылыҡтырыла, улар, телде һәм китаптағы мәсьәләне тейешенсә белмәгән килеш, тәржемә итеүгә һәм рецензия яҙырға тотоналар. Был хәл бигерәк тә Башгосиздатта Мамлеев эшләгән ваҡытта ныҡ таралғайны. Ул Башгосиздатты үҙенең яҡындары өсөн кормушкаға әйләндергән, ә Өлкә Комитет шуға юл ҡуйған.

Шуны ла әйтеп үтергә кәрәк, Башгосиздат китаптарҙы бик йәмһеҙ сығара, өҫтәүенә уларҙың хаҡы ла ҡиммәт була. Был етешһеҙлекте һис кисектермәйенсә бөтөрөргә кәрәк. Башҡорт теленә тәржемә ителгән китаптар оригиналынан ҡиммәт булырға тейеш түгелдәр.

Республикала китап һатыу өсөн китап магазиндарының һәм киоскыларының киң селтәре асылған. Ләкин әлегә һаман да китап һатыу ҡәнәғәтләнерлек түгел. 17 районда китап магазины юҡ. Башпотребсоюз китап менән сауҙа итеү эшенә ситтән тыш файҙаһыҙ эш тип ҡарай.

Партияның Өлкә Комитеты һәм республикалағы партия ойошмалары республикала китап сығарыу, уны пропагандалау һәм таратыу мәсьәләләре менән тейешенсә, большевистик принципиаллек менән шөғөлләнергә тейештәр. Совет китабының хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә көслө ҡорал булыуын онотторға ярамай.

Агитацион-массовый һәм культура-ағартыу эшен киң йәйелдерергә

Большевистик агитация беҙҙең партияның политикаһын, Советтар Союзының халыҡ-ара һәм эске хәлен хеҙмәтсәндәргә көн һайын аңлата барырға, совет кешеләренең политик һәм хеҙмәт активлеген киңдән-киң күтәрергә, уны нәүбәттәге хужалыҡ-политик бурыстарҙы уңышлы хәл итеүгә йүнәлтергә саҡырылған.

Беҙҙең өлкә партия ойошмаһында массовый-политик эштең торошо нисек һуң?

Партияның бөтә төҙгө ойошмалары эргәһендә лә тиерлек агитколлективтар төҙөлгән, улар 60 меңдән артыҡ агитаторҙы берләштерәләр. Партияның ҡала һәм район комитеттары эргәһендә 2280 докладсы эшләй.

Партияның күп кенә ҡала һәм район комитеттары массовый-политик эшкә етәкселекте байтаҡ яҡшырттылар. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты бюрола йыл һайын агитацион эш мәсьәләләрен тикшерә, һәм тигәндә айға бер тапҡыр партия ойошмалары секретарҙарының семинарын һәм ай һайын бер тапҡыр агитаторҙарҙың ҡала йыйылыштарын үткәрә. Ҡалала «стахановсы кисәләре» үткәрелә, унда алдынғы эшселәр үҙҙәренең тәжрибәләре менән уртаҡлашалар.

Партияның Өфө, Черниковск, Ишембай ҡала комитеттары, Стәрлетамаҡ, Дүртөйлө, Шишмә, Миәкә, Бүздәк һәм башҡа ҡайһы бер райкомдары агитацион-массовый эшкә етәкселекте көсәйттеләр. Республикала хеҙмәтсәндәр араһында агитацион-массовый эште яҡшы ғына алып барыусы йөҙҙәрсә төҙгө партия ойошмалары бар.

Шуның менән бергә массовый-политик эштә серьез етешһеҙлектәр ҙа бар әле. Был етешһеҙлектәр беренсенән шунан торалар, ҡалаларҙа, халыҡтың йәшәгән урынында системалы рәүештә эш алып барылмай, улар араһында агитацион эш бары тик һайлау кампаниялары ваҡытында ғына алып барыла. Ҡала партия ойошмаларының бурысы халыҡтың йәшәгән урынында агитацион эште кампанияға ҡарата ғына түгел, ә көн һайын алып барыуҙан тора.

Беҙҙең күп кенә предприятиеларыбыҙҙа массовый-политик эш дөйөм политик темаларға беседалар үткәреүгә генә ҡайтып ҡала, был беседалар конкрет бурыстарға бәйләп алып барылмай, предприятиеларҙың эштәрендә сифат күрһәткестәрен яҡшыртыу өсөн көрәшкә йүнәлтелмәй. Черниковскиҙағы төҙөлеш ойошмалары эшселәре араһында массовый-политик эш йомшаҡ ҡуйылған, быны әле ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты һәм Башҡортостан Өлкә Комитеты «Правда» газетаһында бик урынлы тәнҡитләнде.

Күп кенә ауыл райондарында механизатор кадрҙары араһында агитацион-массовый эш ҡәнәғәтләнерлек ҡуйылмаған. Партияның Кушнаренко, Өлшәй һәм башҡа ҡайһы бер райкомдары тракторсылар һәм комбайнерҙар араһында массовый-политик эш алып барыуҙы бары тик МТС партия ойошмаларына ғына тапшырып ҡуялар, был эшкә райондағы партия һәм совет активын йомшаҡ ылыҡтыралар. Улар ауыл хужалығының юғары механизациялаштырыу шарттарында механизатор кадрҙарының ауыл хужалығы производствоһында хәл иткес роль уйнауҙарын күҙ уңынан төшөрәләр.

Партияның ҡайһы бер райкомдары, мәҫәлән, Күгәрсен, Салауат һәм башҡа райкомдар колхозсылар араһында массовый-политик эш алып барыуҙы тулыһынса территориаль партия ойошмаларына ғына тапшыралар һәм колхоз партия ойошмаларына кәрәкле ярҙам күрһәтмәйҙәр. Шуға күрә колхозсылар араһында агитацион эште күбеһенсә уҡытыусылар — колхоз производствоһына ныҡлы бәйләнеше булмаған кешеләр генә алып баралар.

Хәҙер, колхоздарҙы эреләтеү айҡанлы, партия райкомдары колхоздарҙағы партия ойошмаларын нығытыуға айырыуса иғтибар бирергә, колхозсылар араһында политик эште яҡшыртыуҙа уларға көн һайын ярҙам күрһәтеп барырға тейештәр. Агитацион эшкә ауыл интеллигенцияһы менән бер рәттән, ауыл хужалығы производствоһы алдынғыларын да ҡыйыуыраҡ йәлеп итергә кәрәк.

Партияның ҡайһы бер райкомдарының агитаторҙар менән ҡәнәғәтләнерлек эшләмәүҙәре серьез етешһеҙлек булып тора. Мәҫәлән, Благовар, Мишкә, Салауат һәм

(Дауамы 3-сө биттә)

*) Ҡыҫҡартылған стенограмма буйынса баҫыла.

Башҡортостан партия ойошмаһының идеологик эшендәге етешһеҙлектәр һәм идеологик эште артабан яҡшыртыу саралары тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре иптәш С. Ә. Ваһаповтың 1950 йыл 30 октябрҙә партия активының өлкә йыйылышында һөйләгән докладсы

(Дауамы. Башы 2-се биттә).

Байтаҡ райондарҙа агитаторҙарҙың йыйылыштары һирәк үткәрелә, алда торған беседаларҙың темалары буйынса уларға инструктаж яһалмай, район һәм колхоздар алдында торған бурыстар тураһында информация һирәк үткәрелә.

Һәм, әйтеп китәйек, массовый-политик эш алып барыуҙа партия-совет активының етерлек ҡатнашмауы ла ҙур етешһеҙлек булып тора.

Шуға ғәжәпләнергә кәрәк, ҡайһы бер райондарҙа ә агитация эш алып барыуҙа, хеҙмәтсәндәрҙең йыйылыштарында политик докладтар менән систематик сығыш яһамайҙар.

Иптәштәр! Хәҙер хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҙары бөтә предприятиеларҙа һәм агитпункттарҙа, колхоздарҙа һәм совхоздарҙа, шулай уҡ һайлаусыларҙың йәшәгән урындарында агитацион-массовый эш киң йәйелдерелде. Ул хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм производство активлылығының яңы күтәрелешен тәьмин итергә тейеш.

Массовый-политик эш коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының яңы күтәрелешенә менән, хеҙмәтсәндәрҙе большевиктар партияһы тирәһенә, партияның һәм совет халҡының юлбашсыһы бөйөк Сталин тирәһенә артабан тағы ла туплау менән бәйләнешле булырға тейеш.

Хәҙерге ваҡытта беҙҙең республикала 5300-ҙән артыҡ культура-ағартыу учреждениеһе бар, улар араһында уҙҙәренең эштәрен яҡшы ғына ойоштороусы клубтар, уҡыу өйҙәре һәм библиотекалар ҙа аҙ түгел. Беҙҙең библиотекалар ҙур эш алып баралар. Культура учреждениеларында лекторҙарҙың көсө менән 1949 йылда 62 мең лекция уҡылған. Шуларҙан 32 мең лекцияны ауыл халҡы өсөн ойошторолған. Республикала художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре 5500 иҫәпләнә, уларҙа 75 мең самаһы кеше ҡатнаша.

Шуға ҡарамаҫтан, республикала культура-ағартыу эштәре ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә булыуында дауам итә. Әле күптән түгел республикала бер мең ярымдан артыҡ колхозда клуб юҡ, ә булған культура учреждениеларының да бер өлөшө ташланған хәлдә. Бөтә клубтарҙы, уҡыу өйҙәрен һәм библиотекаларҙы ысын культура усаҡтарына, культура-ағартыу эштәренең үҙәктәренә әйләндереү өсөн республиканың партия ойошмалары алдында ҙур эш тора әле.

Партияның ҡайһы бер райкомдары культура учреждениеларының эшенә баһа бирә белмәйҙәр, уның икенсе дәрәжәләге эш, тип иҫәпләйҙәр. Миҫалға партияның Мәләүез райкомын алып ҡарағыҙ. Был районда культура-тәрбиә эштәре ташландыҡ хәлдә. Күп клубтар, уҡыу өйҙәре ҡыуыҡтар хәлдә йәшәйҙәр. Үҙенсәлеге ҡарашы, Мәләүез районы бер үҙе генә шундай район булып тормай. Ауырғазы, Төпсәлә һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙа ла культура-ағартыу эштәре шулай уҡ насар ҡуйылған. Ләкин был райондарҙың партия һәм совет органдары был эште яҡшыртыу өсөн тейешле саралар күрмәйҙәр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы культура-ағартыу учреждениелары идаралығы тарафынан да культура-тәрбиә эштәренә етәкселекте бөтөнләй яҡшыртыу талап ителә. Был управление культура учреждениеларының материаль базаһын нығытыу һәм уларҙың эш эсәлеген яҡшыртыу менән әле бик етерлек тиклем шөғөлләнмәй. Управление начальнигы иптәш Нәҙиров культура-ағартыу эштәренә етәкселекте шикһеҙ уҡ яҡшыртырға тейеш. Ул түбән штаттарҙы түбәндәге работниктарҙы инструктаж яһауға һәм уларға конкрет ярҙам күрһәтеүгә күсергә тейеш.

Партия ойошмаһының бурысы культура учреждениеларын һайлау өсөн булған мөмкинлектәрҙе тиҫерәк файҙаланырға тора. Хәҙер, колхоздарҙы эреләтеү, уларҙа байлыҡтың уларҙың экономик киммәте күтәрелеү айҡанлы, партия ойошмалары үҙ алдарына 2—3 йыл эсендә колхоздар эсен мотлаҡ һәр бер колхозда клуб һалыу һәм һәр бер колхоздың үҙенең библиотекаһын булдырыу бурысын — шундай тормошҡа ашырырға бик мөмкин булған бурысты ҡуйып алалар. Партия ойошмалары культура учреждениеларының эшен йөкмәткеһенә күп һайып итә башлаһа, уларҙың эшенең идея кимәлен күтәрә барырға тейештәр.

Лекция эшендә лә Общество эшендә ҙур етешһеҙлектәр бар әле. Марксистик-ленинсе теория мәсьәләләре буйынса һәм тәбиғи-фәнни темаларға лекциялар бик аҙ уҡыла. Бигерәк тә киң таралған хеҙмәтсәндәр массалары өсөн публичный лекциялар аҙ ойошторола. Республиканың алыҫтағы райондарын бөтөнләй тиерлек хеҙмәтләндереү Общестоның эшендә сәрьеҙ етешһеҙлек булып тора.

Обществоның правлениеһе һәм партияның ҡайһы бер райкомдары — Бәләбәй, Ҡандра һәм башҡа райкомдар Обществоның район бүлексәләренә ҡәнәғәтләнмәрлек етәкселек итмәйҙәр, лекцияларҙың сифатына тейешенсә контроль яһамайҙар. Правление работниктары үҙҙәре Өфөлә ваҡыт үткәрәләр, райондарға сығып бөрмәйҙәр, урындарға кәрәкле ярҙамды күрһәтмәйҙәр.

Обществоның Башҡортостан бүлексәһе үҙенең эшен тамырынан яҡшыртырға, уҡыла торған лекцияларҙың ғилми һәм идея-политик кимәлен күтәреүгә үҙенең иғтибарын туплаярға, марксизм-ленинизм теорияһы буйынса һәм тәбиғи-фәнни темаларға лекциялар уҡыуҙы күбәрәк ойошторорға тейеш. Партияның ҡала һәм район комитеттары Обществоның ҡалалардағы һәм райондарҙағы бүлексәләренә етәкселекте көсәйтергә һәм лекцияларҙың сифатына контроль яһарға тейештәр.

Беҙҙең республикала һуңғы дүрт йыл эсендә киноустановкалар селтәре өс тапҡырға үҫте. 1949—50 йылдарҙа район үҙәктәрендә һәм ҡалаларҙа бер нисә кинотеатр һалынды. Хәҙер республиканың ҡалаларында һәм ауылдарында 600-ҙән артыҡ киноустановка бар, шул иҫәптән ауылдарҙа 316 күсмә кино эшләй. Был республикабыҙҙың халҡын кино менән хеҙмәтләндереүҙе тулыһынса ҡәнәғәтләнерлек итеп ҡуйырға мөмкинлек бирә.

«Мичурин», «Ҡамыш суды», «Пирогов», «Ауыл уҡытыусыһы», «Тормош хеҙмәтендә», «Бәхетле юл», «Уларҙың Тыуған иле бар» тигән кинофильмдарҙы башҡорт теленә дубляжлау итеү ҙур уңышлы эш булып тора. «Берлиндең еңелеүе» тигән картинаны дублировать итеү эше тамамлана.

Шулар менән бер рәттән халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүҙә ҙур етешһеҙлектәр бар. Төп етешһеҙлек шунан тора — күсмә кинолар бер үк ауылдарға бұлалар тиерлек һәм район үҙәктәренән алыҫ ауылдарға бик һирәк баралар. Халыҡты кино менән хеҙмәтләндереү гөмүмән бик насар ҡуйылған райондар ҙа бар. Бөтәһенән элек Архангель, Баймаҡ, Бөҙәйәҙ, Яңауыл, Бәләбәй һәм башҡа ҡайһы бер райондар ошондайҙар рәтенә инәләр. Баймаҡ районында күсмә кинолар планды июль айында ни бары 32 процентка, августа 26 процентка ғына үтәнеләр. 8 күсмә киноның бары тик 4-һе генә эшләне, сөнки уларҙың эшенә контроль ҡуйылмаған. Архангель районында етерлек һанда кино аппаратураһы булыуға ҡарамаҫтан, бындағы 80 ауылдың әй һайын бары тик 25—45-е генә хеҙмәтләндерелә.

Кинопрокаттың Башҡортостан конторалары ҡәнәғәтләнерлек эшләмәй. Репертуар расписаниеһе үтәлмәй, яңы кинофильмдар ауыл ерҙәренә бик аҡрын етешерелә.

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙең көслө ҡоралы булған киноға баһа бирә белмәү фактыларын кискен рәүештә бөтөрергә кәрәк. Партияның ҡала һәм район комитеттары, ҡала район Советтары исполкомдары халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүгә үҙҙәренең етәкселектәрен көсәйтергә һәм был эштә большевистик тәртип булдырырға тейештәр.

ВКП(б) райкомдарының пропаганда һәм агитация бүлектәре күсмә киноларҙың маршруттарын раҫларға, был маршрут менән халыҡ йәшәй торған бөтә пункттарҙы ла солғап алырға тейештәр.

Һәр бер ауылда айына кәм тигәндә 1—2 тапҡыр кинокартина күрһәтергә беҙҙең тулы мөмкинлегебеҙ бар.

Халыҡты кино менән хеҙмәтләндереүҙә, бигерәк тә ауылдарҙы хеҙмәтләндереүҙә булған төп етешһеҙлектәр Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Кинофикация управлениеһының оператив етәкселек итмәүенең һөҙөмтәһе булып тора. Управление кино селтәренең эшенә насар контроллек итә, ни яҡшы киномеханиктарҙың эш тәжрибәһен дөйөмләштермәй, ремонт базаһының эшен тәртипкә килтермәй.

Иптәш Ғафаровҡа партия райкомдары һәм район Советтары исполкомдары менән берлектә кинофикация мәсьәләләрен тағы ла оперативерәк хәл итергә ваҡыт инде. Республикалағы главкинопрокат эштәрәһының эшен яҡшыртыуға айырыуса иғтибар бирергә, халыҡты кино менән хеҙмәтләндереү эшендә ҡамасаулыҡ яһамаһын өсөн үҙ учреждениеһында бик бик тәртип булдырырға кәрәк.

Уҡыу йорттарына һәм фәнни учреждениеләргә партия ойошмаларының етәкселеген яҡшыртырға

Республиканың экономикаһының һәм культураһының йылдам рәүештә үҫеүе һәм уның индустриаль яҡтан тағы ла нығыуының перспективалары күп һанлы специалистар кадрҙарын әҙерләү бурысын кискен рәүештә алға ҡуйҙы. Партия һәм хөкүмәт был бурысты хәл итеүҙә, юғары уҡыу йорттарын һәм махсус урта уҡыу йорттары йәйелдереүҙә беҙгә бик күп ярҙам күрһәттеләр.

Республиканың 9 юғары уҡыу йортонда 7 мең 200 студент уҡый, был, 1940 йылға ҡарағанда, ике тапҡырға артыҡ тигән һүҙ. 49 махсус урта уҡыу йортонда 15 меңдән артыҡ кеше уҡый. Һуңғы йылда студенттарҙың милли составы һиҙелерлек рәүештә яҡшырҙы.

Беҙҙең юғары уҡыу йорттарындағы һәм ғилми-тикшеренеү учреждениеларындағы кадрҙарҙың ғилми квалификацияһы күтәрелә бара. Ғилми работниктар араһында 30 кеше фән докторы һәм 160 кеше кандидат.

Юғары уҡыу йорттарындағы кадрҙарҙы марксистик-ленинсе рухта тәрбиәләү эше бер ни тиклем яҡшырҙы. Уҡытыуҙың идея-политик һәм фәнни кимәлен күтәреү буйынса һәм юғары уҡыу йорттарында ғилми-тикшеренеү эштәрен яҡшыртыу, теорияны практика менән бәйләп алып барыу буйынса күп кенә саралар күрелде.

Ләкин беҙҙең юғары уҡыу йорттарыбыҙ эшендә ҙур ғына етешһеҙлектәр бар әле. Шуны әйтеп үтергә кәрәк, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге партияның идеологик эшендә мөһим тармаҡ булған юғары һәм урта уҡыу йорттарының тормошона тәрән рәүештә инмәне. Ул марксизм-ленинизм кафедралары эше менән аҙ ҡыҙыҡһына.

Педагогия институтының тарих, башҡорт теле һәм әҙәбиәте кафедраларының, авиация, ауыл хужалығы һәм нефть институттарының марксизм-ленинизм кафедраларының ҡайһы бер уҡытыусылары тарафынан уҡылған лекциялар идея һәм теоретик яҡтан түбән кимәлдә булалар.

Ауыл хужалығы һәм педагогия институттарында биология фәндәрен уҡытыуҙа идеологик яҡтан сәрьеҙ хаталарға юл ҡуйылғайны. Ләкин ошо көнгә тиклем әле улар ғилми һәм уҡытыу эштәрен алдынғы мичуринсы биология фәне нигеҙендә ҡайтадан ҡороу яғынан бөтәһе лә эшләнгән тип әйтеп булмай.

Медицина, ауыл хужалығы һәм педагогия институттарында ғилми эштәрҙе һәм уҡытыу эштәрен И. П. Павловтың физиология ғилеме проблемалары буйынса, медицина фәндәре Академияһының сессияһының ҡарарҙары нигеҙендә ҡайтадан ҡороу бик аҡрын бара.

Юғары уҡыу йорттарының ғилми-тикшеренеү эштәрендә сәрьеҙ етешһеҙлектәр урын тота. Аспиранттар һайлап алыуҙа осраҡлылыҡ бик күп. Ғилми эш өсөн практик тәжрибә һәм тейешле мәғлүмәттәр булыуы иҫәпкә алынып эш ителмәй. Башҡорттарҙан ғилми работниктар әҙерләүгә иғтибар бирелмәй.

Институттарҙағы партия ойошмалары эшкә етерлек тиклем йоғонто яһамайҙар, уҡытыу процесенең идея йөкмәткеһенә тәрән инмәйҙәр, уҡытыусылар һәм студенттар араһында тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе йомшаҡ йәйелдерәләр.

Партияның Өфө ҡала һәм район комитеттары студенттар һәм профессорҙар, преподавателдәр араһында партия-политик һәм идеологик эште юлға һалыуҙа юғары уҡыу йорттарының партия һәм комсомол ойошмаларына етерлек тиклем практик ярҙам күрһәтмәйҙәр.

Юғары уҡыу йорттары эшендәге етешһеҙлектәрҙе иң ҡыҫҡа срокта бөтөрөргә кәрәк. Марксизм-ленинизм кафедраларын нығытыуға, уҡытыуҙың, бигерәк тә общественный фәндәрҙе уҡытыуҙың идея йөкмәткеһен күтәреүгә айырыуса иғтибар бирергә кәрәк. Юғары уҡыу йорттарының кадрҙарын идея-политик яҡтан тәрбиәләү буйынса эште яҡшыртырға, ғилми-тикшеренеү эштәрен активлаштырырға, уны республика халыҡ хужалығының һәм культураһының практик ихтыяждарына яҡынайтырға кәрәк. Беҙҙең юғары уҡыу йорттарыбыҙҙың һәм техникумдарыбыҙҙың коммунизм эшенең тантанаһына ысын күңелдән ышаныусы һәм был бөйөк маҡсат өсөн көрәшергә әҙер булыусы, бөтә яҡлап үҫкән, юғары идеялы специалистар-новаторҙарҙы әҙерләүҙәренә өлгәшергә кәрәк.

Беҙҙең ғилми-тикшеренеү учреждениеларыбыҙ һәр береһе үҙ өлкәһендә, республиканың халыҡ хужалығы һәм культураһы өсөн файҙалы фәнни эш алып баралар. Ләкин уларҙың эшенә маҡсатҡа ынтылыш юҡ, ул республиканың перспективалы халыҡ хужалығы пландары менән етерлек тиклем бәйләнмәгән.

Башҡорт теле, әҙәбиәте һәм тарихының проблемаларын фәнни яҡтан эшләргә саҡырылған Ғафури исемендәге ғилми-тикшеренеү институтының эше ҙур әһәмиәткә эйә. Ләкин иптәш Усманов етәкселегендәге был институт коллективы үҙ алдына ҡуйылған бурыстарҙы насар хәл итә әле.

1946 йылда уҡ институт алдына Башҡортостан тарихы буйынса очерктар булдырыу бурысы ҡуйылғайны. Был бурыс үтәлмәне, һәм очерктарҙың әҙерләнгән беренсе томы баҫылып сыҡманы әле. Башҡортостан тарихының совет осоро, шулай уҡ Бөйөк Ватан һуғышы осоро өйрәнеү ойошторолмаған. Башҡорт телен һәм әҙәбиәтен үҫтереү мәсьәләләрен фәнни хәл итеү бурыстары етерлек тиклем уңышлы тормошҡа ашырылмайҙар.

ВКП(б) Өлкә Комитеты институттың эше тураһындағы мәсьәләне һуңғы йылдарҙа ике тапҡыр тикшерҙе, ләкин институт Өлкә Комитет бюроһының ҡарарҙарын ҡәнәғәтләнмәҫлек үтәй һәм үҙ эшен бик аҡрын үҙгәртеп ҡора.

Иптәш Сталиндың тел ғилеме мәсьәләләре буйынса гениаль эштәре айҡанлы институт алдына ҙур бурыстар ҡуйыла. Институттың ғилми коллективы иптәш Сталиндың был гүзәл эштәрен тәрән өйрәнергә, унда булған идея-теоретик байлыҡты тулыһынса эйә булырға һәм уларҙы үҙенең ғилми эшенең нигеҙе итеп алырға тейеш.

Хәҙерге заман башҡорт телен һәм әҙәбиәтен үҫтереү мәсьәләләрен фәнни эшләү, беҙҙең милли кадрҙарыбыҙ тарафынан рус телен һәм рус культураһын өйрәнеүҙе ойоштороу буйынса беҙҙең институттарыбыҙ алдына ҙур бурыстар ҡуйыла. Элек артта ҡалған халыҡтар культураһының һәм теленең үҫешенә бөйөк рус халҡы культураһының һәм рус теленең ниндәй ҙур йоғонто яһағанлығы һәм яһауы билдәле.

Иптәш Сталин ленинизмде рус һәм бөтә донъя культураһының иң бөйөк өлгәшеүе тип атаны. Беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың рус телен белеүҙәре уларға марксизм-ленинизмде өйрәнергә, бөйөк рус халҡының культураһына эйә булырға ярҙам итә. Шуны аңларға кәрәк, тик рус халҡының культураһына тиңләшеп кенә, унан өлгө алып ҡына башҡа халыҡтарҙың культураһын уңышлы үҫтерергә мөмкин.

Фәнгә ижади яҡын килеү һәм фән мәғлүмәттәрен социалистик төҙөлеш бурыстарын хәл итеү өсөн файҙаланыу тураһында иптәш Сталин күрһәтмәләренә нигеҙләнеп интеллигенция һәм ғилми работниктар үҙ эштәрен активлаштырырға, фән менән практиканың бәйләнешен нығытырға тейештәр.

Иптәш Сталин фәнде үҫтереүҙең төп методы итеп ижади дискуссияларҙы һәм ирекле тәнҡитте йәйелдереү кәрәклеген айырыуса көс менән билдәләп үтте. Уның кем булыуына, авторитетына һәм традицияларына ҡарамаҫтан, тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе ҡыйыу йәйелдереү, үҙ-үҙеңде тынысландырыуға һәм үҙ-үҙеңдән риза булыуға ҡаршы ҡырҡа көрәш — фәнни эште артабан күтәреү юлдары бына шулар.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа республикала мәктәптәр, бигерәк тә ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәр селтәре байтаҡ артты. Уҡытыу сифатын күтәреүҙә күп кенә мәктәптәр һәм уҡытыусылар гүзәл уңыштарға өлгәштеләр. Ләкин күпселектә беҙҙә уҡытыуҙың сифаты түбән әле. Класста икенсе йыл ҡалыу процентының ҙур булыуы — быны асыҡ һөҙөмтәһе ул.

Республика мәктәптәрендә рус телен һәм математиканы уҡытыу ҡәнәғәтләнмәҫлек ҡуйылған. Тарих, әҙәбиәт, география һәм СССР Конституцияһын уҡытыуҙа ла ҙур етешһеҙлектәр бар. Күп кенә уҡытыусылар был фәндәрҙе хәҙерге заман ваҡиғаларынан айырып уҡыталар, фактыларға һәм ваҡиғаларға марксистик анализ бирмәйҙәр, тупаҫ хаталарға юл ҡуялар.

Уҡытыусылар кадрҙарының түбән квалификациялы булыуҙары, уларҙы дөрөҫ урынлаштырмау һәм мәктәптәрҙең, уҡытыусыларҙың эшенә Мәғариф министерствоһының һәм уның урындағы органдарының контроле йомшаҡ булыу халыҡ мәғарифы өлкәһендә төп етешһеҙлектәр булып ҡалыуҙа дауам итәләр.

Мәғариф министерствоһы мәктәптәрҙең уҡытыу-тәрбиә эшен яҡшыртыу мәсьәләләрен сиктән тыш аҡрын хәл итә, мәктәптәрҙең һәм уҡытыусыларҙың алдынғы тәжрибәһен йомшаҡ өйрәнә, райондарға һәм мәктәптәргә дифференциаль етәкселек итмәй. Халыҡ мәғарифы бүлектәренең һәм мәктәптәрҙең эше бик һирәк һәм өҫтән-өҫтән генә тикшерелә. Бөтәһенән элек был эштә мәғариф министры иптәш Әлибаев ғәйепле.

Партияның күп кенә ҡала комитеттары һәм район комитеттары уҡытыу-тәрбиә эшенең йөкмәткеһенә йомшаҡ иғтибар бирәләр әле, уҡытыуҙың, бигерәк тә общественный фәндәрҙе уҡытыуҙың сифатына, идея йөкмәткеһенә контроль ойоштормайҙар, халыҡ мәғарифының етәксе работниктарын һәм уҡытыусыларҙы һайлап алыуға һәм тәрбиәләүгә аҙ иғтибар бирәләр.

Республиканың партия ойошмаһы яҡын көндәрҙә халыҡ мәғарифы эшендәге был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә тейеш.

Әҙәбиәт һәм искусствоның юғары идеялылығы өсөн

Идеологик эштең башҡа мөһим участкалары — әҙәбиәткә, искусствоға туҡталып үтәйек.

1945 йылда ВКП(б) Үҙәк Комитетының «Башҡортостан партия ойошмаһының агитацион пропагандистик эшенең торошо һәм уны яҡшыртыу саралары тураһындағы» махсус ҡарарында Башҡортостандың айырым тарихсылары һәм әҙәбиәтселәре тарафынан юл ҡуйылған сәрьеҙ хаталар асылғайны. Был ҡарарҙа шул хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү һәм бөтә идеологик эште яҡшыртыу юлдары күрһәтелгәйне.

Әҙәбиәт һәм искусство өлкәһендә беҙҙә эш нисек тора һуң?

Башҡорт әҙәбиәте тураһында һөйләгәндә шуны әйтергә кәрәк, хәҙер ул күтәрелештә, реаль тормош менән яҡынлашыу юлына баҫты, уның идеялылығы күтәрелде. Башҡорт яҙыусылары хәҙерге заман тематикаһына асыҡтан-асыҡ боролдолар.

Һуңғы ваҡытта беҙҙең яҙыусыларыбыҙ иғтибарға лайыҡлы булған күп кенә әҫәрҙәр бирҙеләр. Сәйфи Ҡудаштың ике томда баҫылып сыҡҡан әҫәрҙәре, Рәшит Ниғмәтиҙең «Большевик» поэмаһы, Әкрәм Вәлидең «Дан юлы» поэмаһы һәм повестары, Мостай Кәримдең шиғырҙары һәм «Беҙҙең йорттоң матурлығы» повесы, Сәйдәшлевиң «Хеҙмәткә дан» һәм «Маҡар Мазай» поэмаһы һәм башҡалар ошолар иҫәбенә инәләр.

Башҡорт яҙыусылары әҫәрҙәренең рус теленә тәржемә ителеп баҫылып сығарыла башлауы республиканың әҙәбиәт тормошонда мөһим ваҡиға булып тора.

Башҡорт совет драматургияһы ла байтаҡ йөнләнде. ВКП(б) Үҙәк Комитетының «Драма театрҙарының репертуары һәм уны яҡшыртыу буйынса саралар тураһындағы» ҡарары башҡорт совет драматургияһын үҙгәртеп ҡороуҙа хәл иткес роль уйнаны. Элек беҙҙең драматургиябыҙҙа өҫтән торған тарихи көн-күреш темалар урынына, хәҙер совет ысынбарлығы, совет кешеләренең патриотизмы драматургияның төп тематикаһы булып әүерелде.

Ләкин башҡорт совет әҙәбиәтенең торошон ҡәнәғәтләнерлек тип иҫәпләргә ярамай әле. Беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙең һәм башҡорт яҙыусыларының ҙур етешһеҙлектәре һәм хаталары бар әле. Айырым яҙыусыларҙың әҫәрҙәрендә идея-теоретик кимәлдең түбән булыуы һәм художество оҫталығының йомшаҡ булыуы арҡаһында, хатта ВКП(б) Үҙәк Комитетының идеологик мәсьәләләр буйынса ҡарарҙарынан һуң да, тормош күренештәренә идеяһыҙ, аполитик яҡын килеү элементтәре күренде. Быны М. Тажиҙең «Ер һулышы», «Гауһар яңғырауы», Ҡ. Даяндың — «Алтын шишмә», «Дуҫлыҡ һәм мөхәббәт», «Эскадрон», «Урал итәгендә», «Шиғырҙар һәм йырҙар» тигән китабы, Ғ. Гомәровтың — «Юл» пьесаһы кеүек әҫәрҙәргә күрергә була. Был әҫәрҙәр уңышһыҙ һәм ысынбарлыҡты боҙоп күрһәтеүсе әҫәрҙәр булып сыҡтылар.

Быларҙың бөтәһе лә беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙә юғары идеялылыҡ, большевистик партиялылыҡ өсөн көрәштең тәү бурыс булып ҡалыуы тураһында һөйләйҙәр.

Прозаны беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙең иң артта ҡалған участкаһы итеп иҫәпләргә кәрәк. Беҙҙә уҡыусыларҙың ҙур ҡыҙыҡһыныуын тыуҙыра алырлыҡ сәрьеҙ повесть, роман бөтөнләй тиерлек юҡ. Беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙә республикабыҙҙың индустрия тормошо, эшселәр синыфының, интеллигенцияның, республикалағы алдынғы кешеләрҙең тормошо йомшаҡ яҡтыртыла.

Партияның етәксе роле, халыҡтар дуҫлығы, башҡорт халҡына рус халҡының ярҙамы етерлек күрһәтелмәй. Беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙә башҡорт һәм рус халыҡтарының иҙеүселәргә һәм сит ил баҫҡынсыларына ҡаршы бергәләп көрәшеүҙәренең героик биттәре сағылдырылмаған, әҙәбиәттең бер генә жанрында ла Салауат Юлаевтың гүзәл образы тыуҙырылмаған.

Беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙә һәм искусствобыҙҙа рус халҡының Артем Сергеев, Фрунзе, Чапаев һәм башҡалар кеүек Башҡортостанда Совет власын урынлаштырыуҙа күренекле роль уйнаған бөйөк улдары нығлап кәүҙәләндерелмәгән әле. Беҙҙең яҙыусыларыбыҙ Якутов, Хоҙайбирҙин һәм Чеверов кеүек даңлыҡлы революционерҙар тураһында бер нәмә лә бирмәнеләр, уларҙың образдары халыҡтарҙың сталинсе дуҫлығын нығытыуға бай материал бирер ине.

Драматургия йомшаҡ участка булып ҡалыуында дауам итә. Беҙҙең драматургтарыбыҙға художество оҫталығы етешмәй, пьесаларҙың таркаулығы, хәрәкәттәренең көсөркәнешле булмауы, йыш ҡына драматургия нигеҙҙең ярлыһыҙлығы бына шунан килеп сыға. Мәҫәлән, «Азат» операһы өсөн Бикбаев тарафынан яҙылған либретто бына шундай.

Айырым драматургтар үҙҙәренең художество оҫталыҡтарын күтәреү һәм камиллаштыреү өҫтөндә етерлек эшләмәйҙәр. Мәҫәлән, күп кенә яңы пьесалар биргән драматург Абдуллин үҙ әҫәрҙәренең идея һәм художество кимәлен түбәнәйтә башланы. Автор «Минең йырым» тигән яңы пьесаһында, бик мөһим теманы күтәрһә лә, образдарҙы тормоштағы үҙенең күҙәтеүҙәренән түгел, ә әҙәбиәттән алған, шуның арҡаһында пьеса тейешле кимәлдә булып сыҡманы.

Колхоз һәм совхоз театрҙарының, художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең репертуары айырыуса ярлы. Бер шаршаулыҡ пьесалар бөтөнләй юҡ тиерлек.

Ундай пьесаларҙы яҙыуға йыш ҡына халтурщиктар тотоналар. Мәҫәлән, бөтөнләй примитив, художество яғынан ярлыһыҙ булғандары өсөн Асанбаевтың «Поста», Фәткуллиндың «Фәнә», Хафизовтың «Ялҡылышы», Ғәбитовтың «Зөбәржәт» тигән һәм башҡа бер шаршаулыҡ пьесалар яҙыусылар Союзы тарафынан бракҡа сығарылмаҫлар.

Бер шаршаулыҡ пьесалар менән иң күренекле художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтары халыҡтың ҙур өлөшен хеҙмәтләндерәләр. Бер шаршаулыҡ пьесаларҙың мөһимлеге бына шуның менән билдәләнә һәм был эшкә беҙҙең алдынғы яҙыусыларыбыҙ тотонорға тейештәр.

Беҙҙең әҙәбиәтебеҙҙәге сәрьеҙ етешһеҙлектәр күп дәрәжәлә республика яҙыусылар Союзы правлениеһының йомшаҡ эшләүе менән аңлатыла. Союздың председателе иптәш Харисов һуңғы ваҡытта яҙыусылар Союзына етәкселектең кимәлен түбәнәйтте. Башҡорт совет әҙәбиәтен үҫтереүҙең, айырыуса прозаның, драматургияның һәм балалар әҙәбиәтен үҫтереүҙең мөһим проблемалары правлениеның эшендә тейешле урын алмынылар. Союзға етәкселектә коллективлыҡ юҡ, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү йомшаҡ. Күптән түгел «Красная Башкирия» газетаһының Союз правлениеһын тәнҡитләп яҙылған сығышына иптәш Харисов бюрократтарса бер-ике һүҙ яҙып ебәреү менән генә яуап биргән, етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләүгә тура алмауын күрһәткән.

Яҙыусылар Союзы правлениеһы тарафынан сығарыла торған һәм редакторы Сәғит Ағишев булған «Әҙәби Башҡортостан» журналы боевой журнал түгел, ә бюллетень йәки альманахҡа оҡшаған. Журналда йыш ҡына эшләнеп бөтмәгән әҫәрҙәр баҫыла. Ул әҙәбиәттәге яңы күренештәргә ваҡытында иғтибар бирмәй, үҙ тирәһенә әҙәбиәтселәрҙе һәм тәнҡитселәрҙе тупламай, уҡыусылар менән бәйләнеш тотмай. Журналдың кимәле тураһында шуның буйынса ғына ла хөкөм итергә мөмкин: хатта ул әҙәбиәт мәсьәләләре буйынса ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарарҙарының йыллығы тураһында бер нәмә лә яҙманы.

Әҫәрҙәрҙең түбән сифатлы булыуы, беҙҙең күп яҙыусыларыбыҙҙың ижади уңышһыҙлыҡтары шуның менән аңлатыла: яҙыусылар үҙҙәренең культура һәм идея-политик кимәлдәрен күтәреү өҫтөндә сәрьеҙ эшләмәйҙәр. Беҙҙең күп яҙыусыларыбыҙҙың белемдәре, художество оҫталыҡтары етешмәй. Яҙыусылар Союзы правлениеһы, уның партия ойошмаһы, райкомдар, партияның Өфө ҡала комитеты һәм Өлкә Комитет беҙҙең яҙыусыларыбыҙҙың уҡыуҙарын, уларға идея-политик тәрбиә бирергә ойоштормайҙар.

Яҙыусылар Союзы үҙ члендарының яуаплылыҡ тойғоларын күтәрмәй һәм күп кенә яҙыусыларҙың һәм шағирҙарҙың бер нисә йыл буйынса яңы әҫәрҙәр бирмәү факты менән килешеп йәшәй. Союз правлениеһы яңы әҫәрҙәрҙе һайлап алыуҙа талапсанлыҡ күрһәтмәй, тамамланмаған, сей, эшләнеп етмәгән әҫәрҙәрҙең донъяға сығыуына, айырым яҙыусыларҙың халтураһына килешеп ҡарай.

Беҙҙә әҙәби тәнҡит бөтөнләй ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә. А. Бүдәшев, Ж. Лоҡманов, А. Усманов кеүек актив тәнҡитселәр тип йөрөтөлгән әҙәбиәтселәр хәҙер бер нигә яҙмауҙы, индәшмәй ятыуҙы яҡшыраҡ күрәләр. Шуны әйтергә кәрәк, яҙыусылар Союзы был эшкә хәҙер яҡшыртыу буйынса тейешле саралар күрмәй, тәнҡитселәрҙең йәш кадрҙарын үҫтермәй.

Беҙҙең яҙыусыларыбыҙҙың идея яғынан да һәм художество яғынан да тулы ҡиммәтле әҫәрҙәр тыуҙырырға мөмкинлектәре бар. Ләкин быны өсөн мотлаҡ бер шарт — уларға республика партия ойошмаһы тарафынан тейешле иғтибар һәм яҙыусы иптәштәрҙең үҙҙәренең кеше йәне инженерҙары булыу яғынан почетлы ролдәренең юғары яуаплылығын нығыҡ аңлауҙары кәрәк.

Башҡортостан композиторҙары, Мураделиҙең «Бөйөк дуҫлыҡ» операһы тураһында ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарары нигеҙендә, үҙ эштәрен бер аҙ яҡшыртыуға өлгәштеләр. Күп кенә популяр йырҙар, хор өсөн әҫәрҙәр тыуҙырылды. Опера репертуарын булдырыуҙа ла бер ни тиклем тәжрибә бар. Ләкин халыҡ музыкаһын, башҡорт совет музыкаһын пропагандалау өлкәһендә һәм яңы музыкаль әҫәрҙәр булдырыуҙа композиторҙар Союзының эше хәҙергә ҡәнәғәтләнерлек тип иҫәпләп булмай әле.

Башҡорт халҡында «Урал», «Буранбай», «Таштуғай», «Ашҡаҙар», «Һаҡмар», «Зәлхизә» һәм башҡалар кеүек бик күп музыкаль шедеврҙар бар. Ләкин башҡорт халҡының бай музыкаһы йыйналмай, эшкәртелмәй һәм профессиональ музыкаль культураны булдырыу өсөн файҙаланылмай.

Композиторҙар Союзы, искусство эштәре буйынса управление һәм Башгосиздат был эшкә иғтибарһыҙлыҡ күрһәтәләр. Издательствола башҡорт халыҡ музыка йырҙарын йыйынтығы йылдар буйына баҫылмай ятҡырыла. Бөйөк Октябрҙе, социализм тереләшен йылдарын сағылдырыусы хәҙерге халыҡ йырҙарының, бөйөк юлбашсыларыбыҙ Ленин һәм Сталинды данлаусы йырҙарҙың әле булһа йыйналмауы һәм баҫып сығарылмауы бигерәк тә түҙеп торорлоҡ хәл түгел.

Беҙҙең композиторҙарыбыҙҙың ижадында, бөтәһенән дә элек, уларҙың идея-теоретик кимәлдәре һәм профессиональ мастерлыҡтары түбән булғанлыҡтан, күп етешһеҙлектәр бар. Туранан-тура әйтергә кәрәк, Иманғиловтың «Кәтөм һине», Заимовтың «Сталин тураһында йыр»,

(Аҙағы 4-се биттә).

Башҡортостан партия ойошмаһының идеологик эшендәге етешһеҙлектәр һәм идеологик эште артабан яҡшыртыу саралары тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре иптәш С. Ә. Ваһаповтың 1950 йыл 30 октябрҙә партия активының өлкә йыйылышында һөйләгән докладқы

(Аҙағы. Башы 2-се, 3-сө биттәрҙә).

Вәлиевтең «Ил ҡыҙы», «Аҡ ҡайын» һәм «Ғалый гармонь», Кәримовтың «Истәлек», «Ғәлиәмал», «Ҡушъяулыҡ» тигән йырҙары һәм башҡаларҙың ҡайһы бер йырҙары күңел бер-нисә йырҙан башҡа, беҙҙә халыҡ тарафынан йырланырлыҡ йырҙар ижад ителмәгән әле.

Хәҙерге темаға юғары идея йөкмәткеле һәм художество кимәлле, совет кешеләренең тормошон, уйҙарын һәм идеалдарын сағылдырыусы опера репертуарын булдырыу хәл ителмәгән проблема булып ҡала. Йәш композитор Мортазин хәҙерге темаға опера яҙырға ынтылыш яһап ҡараны. Ул «Азат» операһын яҙҙы. Йәш композиторҙың ижади ҡыйыулығын һәм инициативаһын маҡтарға кәрәк. Уның операһында башҡорт халыҡ йырҙары нигеҙендә яҙылған яҡты, матур яңғыраусы ариялар бар. Ләкин тотош алғанда, операның музыкаһында күп кенә етешһеҙлектәр бар, либреттоһы драматургик яҡтан ярамһыҙ булып сыҡты.

Беҙҙең композиторҙарыбыҙға опера репертуарын булдырыуға ысын-ысындан тотонорға кәрәк. Беҙҙең композиторҙарыбыҙға Мәскәү композиторҙары менән бергәләп, опералар һәм балеттар ижад итеү тәжрибәһен файҙаланырға кәрәк. Был практика үткән йылдарҙа ҡулланылды һәм яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе. Мәҫәлән, «Сыңрау торна» балеты бына шулай ижад ителде.

Композиторҙар Союзы опералар, балеттар өсөн либреттолар, йырҙар, кантаталар һәм хорҙар өсөн тексттар булдырыу өлкәһендә яҙыусылар Союзы менән тығыҙ бәйләнештә эшләргә тейеш. Бурыс башҡорт музыкаль культураһын яҡшы опералар, йырҙар, симфоник әҫәрҙәр менән байыҡтырыуҙан тора. Бының өсөн композиторҙар араһында идея-политик тәрбиәүҙе эште яҡшыртырға кәрәк. Шуға өлгәшергә кәрәк, беҙҙең композиторҙарыбыҙ, башҡорт халыҡ музыкаһының байлығына таянып, өҫтәлмә рус классик һәм совет музыкаль искусствоһы өлгөләрендә өйрәнһендәр.

Шулай уҡ тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте киң йәйелдерергә, композиторҙарҙың әҫәрҙәрен ижади тикшереүҙе ойоштторорға, был эшкә музыкаль общественносте киң йәлеп итергә кәрәк.

Һынлы искусство работниктары, художниктар һәм скульпторҙар һуңғы йылдарҙа тормош ағымын актуаль темаларға әҫәрҙәр ижад итеү буйынса ҡайһы бер уңыштарға өлгәштеләр. Художниктар тарафынан түбәндәге картиналар яҙылды: «Чапаевтың Ағиҙел аша сығыуы», «Башҡортостан нефте», «Октябрь көндәрендә Ленин һәм Сталин», «Генерал Шайморатов парад ҡабул итә», «Хоҙайбирҙина Ленин менән Сталинда ҡабул итеүҙә», «Салауат Юлаев», «Өфөлә еңеү иртәһе», «Башҡорт дивизияһы рейдтә», «Иван Якутов мәсьәләһе», «Ленин музейе» һәм башҡалар. Скульптор Морозова А. Матросовтың һәм М. Ғафуриҙың, Нечаева Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батыршинаның һәм балерина Насретдинованың бюстарын эшләнеләр.

Ләкин беҙҙең художниктарыбыҙҙың ижадында әле күп етешһеҙлектәр булыуын, примитивизм һәм формализмдың йыш ҡына ҡабатланыуын танырға кәрәк. Күп художниктарҙың профессиональ оҫталығы һис тә етешмәй.

Искусство эштәре управлениеһы художниктар Союзы коллективы эшенең рөсмә нимәй, был ойошманың активлегенә күтәреү буйынса етерлек саралар күрмәй. ВКП(б)-ның Ленин райкомы Союздағы партия ойошмаһының эшенә байҡамаған, художниктарҙы идея-политик тәрбиәләүгә етерлек иғтибар бирмәгән.

Беҙҙең театрҙарыбыҙ, әгәр ҙә улар тамашасыларға идея һәм художество яғынан тулы ҡиммәтле пьесалар күрһәтһәләр, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү эшендә ҙур роль уйнайҙар.

Республика театрҙарының һәм филармонияның репертуары һис шикһеҙ яҡшырҙы һәм хәҙерге темаға яҙылған пьесалар күберәк урын алдылар. Профессиональ театрҙарҙың репертуары идея яғынан ярамһыҙ пьесаларҙан таҙартылды. Драма театрҙары өсөн оригиналь, хәҙерге заман милли репертуарын тыуҙырыу буйынса билгеле эштәр башҡарылды. Күптән түгел генә әле опера театрының репертуарына совет композиторҙарының әҫәрҙәре өҫтәлде, алып тора ине, хәҙерге ваҡытта бөйөк рус классиктарының әҫәрҙәре күберәк күрһәтелә.

Шулай уҡ ВКП(б) Үҙәк Комитетының искусство тураһындағы ҡарарҙары беҙҙең тарафтан ҡәнәғәтләнмәслек үтәлә әле. Айырыуса опера театрының репертуары менән эш насар тора, 1950 йылда унда бер генә башҡорт операһы ла ҡуйылманы.

Театрҙар, әкса артынан ҡыуып, йыш ҡына художество яғынан аҙ ҡиммәтле спектаклдәр күрһәтеү менән мауығалар. Ә идея һәм художестволы эшләнеше яғынан тотанаҡлы спектаклдәр аҙ күрһәтелә.

Искусство эштәре буйынса управление һәм театрҙар башҡорт репертуарын тыуҙырыуҙа инициатива һәм активлек күрһәтмәйҙәр, рус һәм совет драматургтарының иң яҡшы пьесаларын тәржемә итеү һәм ҡуйыу сараларын күрмәйҙәр.

Искусство работниктарын идея-политик тәрбиәләү түбән кимәлдә тора. Театрҙарҙа ижади атмосфера тулыһынса таҙа түгел, театр коллективтарында тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит йәйелдерелмәгән. Колхоз һәм совхоз театрҙары искусство эштәре буйынса управление етәкселәренең иғтибар үҙәгенән төшөп ҡалған. Республикалағы 5 меңгә самаһы иҫәпләнгән художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтары тураһында һөйләп тораһы ла юҡ. Был театрҙар һәм художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтары репертуарға һәм әҙерлекле художество етәкселәренә бик ныҡ мохтаждар.

ВКП(б) Өлкә Комитеты август айында Искусство эштәре управлениеһының эшен тикшерҙе, беҙҙең театрҙарыбыҙҙың эштәрен яҡшыртыу буйынса күп кенә саралар күрелде. Бурыс искусство учреждениеларының хеҙмәтсәндәрен коммунистик тәрбиәләү эшендә ҙур роль уйнауҙарына өлгәшеүҙән тора.

Әҙәбиәт һәм искусство мәсьәләләренә күп иптәштәрҙең яңылыш ҡарашта булыуҙарын, уны беҙҙең партия эшебеҙ итеп иҫәпләмәүҙәрен айырыуса әйтеп үтергә кәрәк. Ҡайһы бер иптәштәр, әҙәбиәт, музыка, живопись мәсьәләләре менән был эштең профессиональ мастерҙары ғына шөғөлләнергә тейеш, тип уйлайҙар. Шуның менән был участкалар йыш ҡына партия йоғонтоһонан ситтә торып ҡалалар. Партияның райкомдары театрҙарҙың, яҙыусыларҙың, художниктарҙың тәүге партия ойошмалары эштәренең эсенә инмәйҙәр. ВКП(б)-ның Жданов, Киров һәм Ленин райкомдарының, шулай уҡ ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитетының 1949—1950 йылдар эсендә был ойошмаларҙың эше менән шөғөлләнмәүҙәрен шуның менән генә аңлатырға мөмкин.

Партияның Өлкә, ҡала һәм район комитеттары яҙыусылар, композиторҙар, художниктар ойошмалары, культура һәм искусство учреждениелары менән яҡындан шөғөлләнергә һәм хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү эшендә уларҙың ролдәрен һәм әһәмиәттәрен ҡырҡа күтәрергә бурыслылар.

Иптәштәр! Идеологик эш, халыҡты коммунистик тәрбиәләү — даими партия эше ул, уның өсөн партия комитеттары һәм беренсе нәүбәттә Өлкә комитеты, ҡала һәм район комитеттарының бюролары тулыһынса яуаплылар.

Ҡала һәм район комитеттарының айырым секретарҙарының идеологик эш менән тәрән шөғөлләнергә теләмәүҙәре бөтөнләй дөрөҫ түгел.

Культура фронтының мөһим участкаларында партия етәкселеге йомшартыуҙың сит идеологияның үтеүенә алып барыуын беҙҙең бөтәбеҙгә лә аңларға кәрәк.

Партия Үҙәк Комитеты беҙгә эшебеҙҙәге етешһеҙлектәрҙе һәм хаталарҙы асырға ярҙам итте. Үҙәк Комитет ярҙамында Өлкә Комитет идеологик эштең мөһим участкаларында хәлдең торошон асыҡланы. Хәҙер беҙгә искусствола, яҙыусылар, композиторҙар, художниктар Союздарында, Ғафури исемендәге институтта, юғары уҡыу йорттарында эштең торошо асыҡ. Улар ныҡ мохтаждар һәм уларға ниндәй эштә ярҙам итергә кәрәк булыуы беҙгә билдәле. Беҙҙең бөтә партия ойошмаһына, Өлкә Комитетҡа, ҡала һәм район комитеттарына идеологик эштең был мөһим участкалары менән сериоз һәм тәрән шөғөлләнергә кәрәк.

Идеология фронты кадрҙарына максимум иғтибарлек һәм иғтибар күрһәтергә кәрәк. Партия ойошмалары интеллигенция кадрҙарының идея-политик кимәлдәрен күтәреү һәм уларҙы политик тәрбиәләү буйынса систематик эш алып барырға, уларҙы етешһеҙлектәргә һәм дошман идеологияның һәр төрлө сәйәҙләнештәренә килешмәүсәнлек рухында тәрбиәләргә кәрәк. Уларҙың, үҙҙәренең бөтә эштәрендә дә бары тик ҡыйыу һәм принципиаль тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү генә һәм фекерҙәр көрәше генә фәнде, культураны һәм искусствоны бер урында ҡатып ҡалыуҙан гарантиялай алыуы тураһында иптәш Сталиндең күрһәтмәләре нигеҙендә эш күреүҙәренә өлгәшергә кәрәк.

Юғары, урта махсус уҡыу йорттары, аспирантура, мәктәптәр менән, йәғни идеологик эштең йәш совет специалистары әҙерләнә торған участкалар менән тәрән шөғөлләнергә кәрәк.

Юғары уҡыу йорттарының марксизм-ленинизм кафедраларын нығытырға һәм уларға систематик ярҙам күрһәтергә, бөтә мәктәптәрҙә общественный һәм гуманитар фәндәрҙе уҡытыуҙы яҡшыртырға, тел ғилеме мәсьәләләре буйынса иптәш Сталиндең гениаль күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыуҙы ойоштторорға кәрәк.

Беҙҙең етәксе партия һәм совет кадрҙарыбыҙҙы теоретик яҡтан ҡоралландырыуға айырыуса иғтибар бирелергә тейеш. Улар марксистик-ленинсе теорияны арымай-талмай һәм көн һайын өйрәнһендәр, тормоштоң эсенә тәрән инһендәр, практик мәсьәләләрҙе хәл итеүҙә Ленин—Сталин учениеһын ижади ҡулланһындар, улар идеологик эштең йөкмәткеһе менән ысын-ысындан шөғөлләнә алырлыҡ хәлдә булһындар.

Был бурыстарҙың бөтәһе лә юғары уҡыу йорттарындағы, техникумдарҙағы, мәктәптәрҙәге, фән һәм культура учреждениеларындағы тәүге партия һәм комсомол ойошмаларының эшен тамырынан яҡшыртыуҙы талап итә. Был партия ойошмаларының тормошо менән тәрән ҡыҙыҡһынырға, интеллигенцияны идея яғынан тәрбиәләү өсөн ижади, ғилми тикшеренеү эштәренең сифатын күтәреү өсөн, фәндең производство менән, социалистик төҙөлеш практикаһы менән тығыҙ бәйләнеше өсөн уларҙың ролдәрен һәм яуаплылыҡтарын күтәрергә кәрәк.

Өлкә партия ойошмаһы члендарының идея яғынан үҫеүе, ВКП(б) Өлкә Комитетының көндәлек етәкселеге һәм беҙҙең республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең Ленин—Сталин партияһы эшенә ҡайнар бирелгәнлеге хужалыҡ төҙөлеше эшенең торошонда күренә. Республикабыҙҙың промышленносы государство пландарын үтәүҙе һәм арттырып үтәүҙе тәьмин итеп, үҫә барған темптар менән эшләй. Ауыл хужалығында эш күренерлек яҡшырҙы. 1950 йылғы яҡшы урожай һәм иген әҙерләү буйынса государство планының срогынан алда үтәлеүе быны асыҡ раҫлай.

Хужалыҡ төҙөлешендә артабанғы уңыштарыбыҙҙың залогын беҙ хужалыҡ һәм партия-политик эште дөрөҫ бергә ҡушып алып барыуҙа, етәксе кадрҙарҙың, интеллигенцияның марксистик-ленинсе кимәлдәрен күтәреү буйынса эште көсәйтеүҙә, бөтә идеологик эште көсәйтеүҙә күрәбеҙ.

Иптәш Жданов былай тине: «Әгәр ҙә беҙ беҙҙең активыбыҙ иғтибарын идеологик эш мәсьәләләренә борорға һәм бында тәртип урынлаштырырға, эштә асыҡ юнәлеш бирергә тейешбеҙ икән, беҙ совет кешеләренә хас булған, большевиктарға хас булған үткерлек менән идеологик эштәге хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләргә тейешбеҙ. Шул ваҡытта ғына беҙ эште төҙәтә алырбыҙ».

Партия активының өлкә йыйылышында ҡатнашыусылар большевистик тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдереү нигеҙендә ВКП(б) Өлкә Комитетына идеологик эш өлкәһендәге етешһеҙлектәрҙе һәм хаталарҙы тәрән асырға, был эште ҡырҡа яҡшыртыу буйынса конкрет саралар билдәләргә ярҙам итергә тейештәр.

Хәҙер, совет халҡы социализм төҙөүҙе тамамлау һәм аҡрынлап коммунизмға күсеү буйынса конкрет бурыстарҙы хәл итеүгә башлаған ваҡытта, идеологик эш мәсьәләләре айырыуса мөһим әһәмиәткә эйә булып торалар.

Партияның Башҡортостан өлкә ойошмаһы, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләү буйынса эште көсәйтеп, беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөү буйынса грандиоз бурыстарҙы хәл итеү эшенә үҙенең вкладын индерергә тейеш.

Йәшәһен беҙҙең юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ, коммунистик общественың гениаль зодчийы иптәш Сталин!

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының бишенсе сессияһы

Политик комитеттең 30 октябрҙәге иртәнге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 30 октябрь. (ТАСС). Политик комитеттең бөгөнгө иртәнге ултырышында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларация» проектын тикшереү дауам итте.

Югославия вәкиле Кардель беренсе булып сығыш яһаны. Ул Советтар Союзына, халыҡ демократияһы илдәренә һәм был илдәрҙең тышҡы политикаһына ҡаршы яла яғыуҙар менән тулы булған иң тәбәхәт телмәр менән сығыш яһаны.

Югославия вәкиле «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларацияның» СССР делегацияһы тарафынан Генеральный Ассамблея ҡарамағына индерелгән совет тәҡдимдәренә ҡаршы килде.

Унан һуңғы оратор — Канада вәкиле Пирсон шулай уҡ СССР делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация проектына ҡаршы сыҡты. Канада вәкиле өсө держава резолюцияһының проектын яҡланы.

Польша вәкиле Верблόвский иртәнге ултырыш аҙағында ҙур һәм йөкмәткеле телмәр менән сығыш яһаны. Дискуссияға йомғаҡ яһап, ул, күп кенә сығыштар мәсьәләнең асылына бөтөнләйгә ҡағылмаһылар, ә сығып һөйләүселәр совет тәҡдимдәренә анализ яһарға маташҡан ваҡиғаларҙа, улар, асылда, декларация тезистарын яҡланылар һәм хатта уны көсәйттеләр, тип билдәләне. Совет делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән декларация тыныслыҡ эшенә сериоз вклад булып тороуын сығып һөйләүселәрҙең береһе лә кире ҡаға алманы, тип билдәләне Верблόвский.

Декларацияны ҡабул итеү халыҡ-ара обстановкалағы көсөргәнешлекте бөтөрөргә, тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыуға һәм халыҡ-ара хеҙмәттәшлекте алға баҫтырыуға булышлыҡ итә ала икәнлеге дискуссия барышында бөтөнләйгә асыҡланды, тип белдерҙе Верблόвский.

Польша вәкиле телмәренең байтаҡ өлөшө декларацияла килтерелгән совет тәҡдимдәрен ҡабул итеүгә ҡырҡа ҡаршы килеүсе Канада, Англия һәм Франция вәкилдәренең сығыштарын тәнҡитләүгә арналды.

Унан ары Верблόвский, совет делегацияһының һәр бер тәҡдименә туҡталды. Ул, һуғыш пропагандаһын тыйыу тураһында совет тәҡдимдәре иң кәрәкле нәмә булып торалар, тип билдәләне.

Верблόвский үҙ телмәренең аҙағында, совет тәҡдимдәре тап бына бөгөн хәл итеүҙе талап иткән иң мөһим мәсьәләләрҙе үҙ эсенә ала, тип күрһәтте. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы үҙенең әһәмиәтле булыуын иҫбатларға тейеш, тип беҙ бик күп таптырҙар ишеттек, — тине Верблόвский, — хәҙер уға үҙенең көсөн күрһәтеү һәм тыныслыҡты нығытыу эшенә булышлыҡ итеү өсөн мөмкинлек бирелә.

Верблόвскийҙың сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Политик комитеттең 30 октябрҙәге ултырышы

НЬЮ-Йорк, 31 октябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның политик комитеты 30 октябрҙә кеңәш «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу тураһындағы декларация» проектында килтерелгән тәҡдимдәр буйынса фекер алышыуҙарҙы яңынан башланы.

Израиль вәкиле Рафаэль беренсе булып сығыш яһаны. Ул, мин Советтар Союзы проектына ҡаршы киләм һәм өсө ил проекты положениеларының күпселеген яҡлайым, тип белдерҙе.

Эквадор вәкиле Кеведо, өсө ил резолюцияһының проектында әске эштәргә төҙәлә ниндәй формала тыйылыу ғәйепләнелмәй, тип билдәләне.

Өсө держава резолюцияһы проектының соавторҙары исеменән сығыш яһаған Боливия вәкиле, был проект әске эштәргә тыйылыуҙы ғәйепләү өсөн ниндәй ҙә булһа сиктәр ҡуймай, тип Кеведоны тынысландырҙы.

Бынан һуң председатель дәйөм фекер алышыуҙарҙы ябыҡ тип иғлан итте.

Комитет Советтар Союзы тарафынан индерелгән резолюция проектын параграфтар буйынса тауышҡа ҡуя башланы.

Англия делегацияһы бөтә проектҡа һәм һәр бер параграфҡа ҡаршы тауыш бирәсәген белдерҙе.

Преамбуланың, БМО-ның мөһим бурысы халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именлекте яҡлауҙан һәм илдәр араһындағы дуҫтарса мөнәсәбәтте нығытыуҙан тора, тип билдәләнелгән беренсе параграфы 13 тауышҡа ҡаршы 25 тауыш менән кире ҡағылды. 15 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Чили делегацияһының һорауы буйынса комитет, совет делегацияһының ҡаршы килеүенә ҡарамаҫтан, Стокгольм Воззваниеһы тураһындағы мәсьәләне айырыу өсөн икенсе параграфтың ике өлөшө буйынса айырым тауышҡа ҡуйырға ҡарар итте. Икенсе параграфтың «Яңы һуғыш ҡурҡынысын булдырмаҫҡа үҙебеҙҙең ныҡлы ихтыярыбыҙҙы белдереп һәм тыныслыҡҡа ҡаҡшамаҫ ихтыярҙы уртаҡлашып...» тигән һүҙҙәр булған беренсе өлөшөн комитет кире ҡаҡты. 23 делегация был өлөшкә ҡаршы тауыш бирҙе. 16 делегация уны яҡлап тауыш бирҙе. 16 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Унан һуң параграфтың «үҙҙәренең был ынтылыштарын Стокгольм Воззваниеһына ҡуйылған йөҙәр миллионлаған ҡултамғалары менән белдергән халыҡтарҙың», тип әйтелгән икенсе өлөшө бик тауышҡа ҡаршы 43 тауыш менән кире ҡағылды. Ете делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Атом ҡоралын ҡулланыуҙы кешелек донъяһына ҡаршы иң ауыр енәйәт тип ғәйепләүсе өсөнсө параграф 6 тауышҡа ҡаршы 29 тауыш менән кире ҡағылды; 21 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Преамбуланың, Кореялағы һәм Тымыҡ океандың башҡа райондарындағы ваҡиғалар тыныслыҡты нығытыу кәрәклеген яңы көс менән раҫлайҙар, тип әйтелгән һуңғы параграфы 12 тауышҡа ҡаршы 35 тауыш менән кире ҡағылды, 9 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Унан һуң комитет Советтар Союзы проекты резолютив өлөшөнөң яңы һуғышты пропагандалауҙы ғәйепләүсе беренсе параграфын 38 тауыш менән кире ҡаҡты. Ете делегация был параграфты яҡлап тауыш бирҙе; 12 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Резолютив өлөштең атом ҡоралын һис һүҙһеҙ тыйырға саҡырыусы икенсе параграфының беренсе яртыһы 9 тауышҡа ҡаршы 32 тауыш менән кире ҡағылды, 14 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Был параграфтың атом ҡоралын беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип тамғалаусы икенсе өлөшө 5 тауышҡа ҡаршы 35 тауыш менән кире ҡағылды, 18 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Унан һуң комитет Именселек Советының даими члендары араһында тыныслыҡ пактын төҙөү тураһындағы тәҡдиме 11 тауышҡа ҡаршы 33 тауыш менән кире ҡаҡты. Совет резолюцияһы проектының ҡоралланыуҙарҙы өстән бер өлөшкә кәметеүҙе күҙҙә тотоусы һуңғы өлөшө 5 тауышҡа ҡаршы 41 тауыш менән кире ҡағылды, 10 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Унан һуң председатель өсө ил проектын тауышҡа ҡуйырға тәҡдим итте.

Советтар Союзы вәкиле Малик күп кенә төҙәтеүҙәр индерҙе. Ул, был төҙәтеүҙәр өсө ил резолюцияһының проектын нығытыу һәм уны тыныслыҡ файҙаһына эшлекле ҡорал итеү маҡсатын тоталар, тип аңлатты. Малик, преамбулала булған «асыҡтан-асыҡ йәки үҙ-ара һуғышты тоҡандырыу формаһында яһалған теләһә ниндәй агрессияны» ғәйепләүҙә «граждандар һуғышына теләһә ниндәй формала тыҡылыуҙы» ғәйепләү ҙә индерелһен, тип тәҡдим итте. Унан ары ул преамбулаға яңы параграф индерергә тәҡдим итте. Был параграфта, агрессия һәм кешеләрҙе массовый рәүештә үлтереү средствоһы булараҡ атом ҡоралын ҡулланыу БМО-ға член булып тороуға ярашлы түгел һәм халыҡтарҙың намыҫына һәм выжданына ҡаршы килә, тип әйтелә. Малик шулай уҡ, проекттың резолютив өлөшөнөң агрессияға ҡаршы киҫәктерһеҙ һәм берләшкән хәрәкәттәр яһауға ҡағылған бүлегендә, был хәрәкәттәр БМО Уставының етенсе главаһының положениеларына ярашлы рәүештә тормошҡа ашырылырға тейештәр, тип күрһәтелһен, тип тәҡдим итте. Өсө ил проектының резолютив өлөшөнә Советтар Союзы делегаты тарафынан индерелгән өҫтәмә төҙәтеүҙәр атом ҡоралын һис һүҙһеҙ тыйыуҙы һәм был тыйыуға ныҡлы халыҡ-ара контроль булдырыуҙы, ҡоралланыуҙарҙы кәметеү, атом ҡоралын йәки массовый юҡ итеүҙең башҡа теләһә ниндәй средствоһын беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеү тураһындағы декларацияның киләһе йыл эсендә тормошҡа ашырыуҙы күҙҙә тоталар.

Канада вәкиле Пирсон председателде, Советтар Союзының төҙәтеүҙәре индерелә алмайҙар, сөнки улар Советтар Союзының тик әле генә комитет тарафынан кире ҡағылған тәҡдимдәрен ҡабатлайҙар, тип ҡарар сығарырға мәжбүр итергә маташты. Ләкин председатель, совет төҙәтмәләренең тексы тапшырылмайынса мин ниндәй ҙә булһа ҡарар сығара алмайым, тип белдерҙе.

Өсө ил резолюцияһы проектының соавторҙары исеменән сығыш яһаған Голландия вәкиле Ван Хевен Хулгарт индерелгән бөтә төҙәтеүҙәрҙе өйрәнергә мөмкинлек биреү өсөн ултырышты ябырға тәҡдим итте. Шуның менән комитет ултырышы ябылды.

Киләһе ултырыш 1 ноябрҙә буласаҡ.

И. С. СОЛТАНОВ

ВКП(б)-ның Дүртөйлө район комитетының беренсе секретаре иптәш Ибраһим Сөләймән улы Солтанов үҙенең ижади көсө сәскә атҡан ваҡытында, ҡаты ауырыуҙан ошо йылдың 30 октябрендә ваҡытһыҙ үлде.

Ибраһим Сөләймән улы Солтанов 1910 йылда Башҡорт АССР-ының Әлшәй районы Торынтайыш ауылының ярлы крәҫтиән семьяһында тыуған. 1921 йылдан алып, 1924 йылға тиклем ул балалар йортонда тәрбиәләнде, ә унан һуң ялланып эшләне һәм Белорет металлургия техникумында уҡыны, 1927 йылда иптәш Солтанов ВЛКСМ члене итеп, ә 1931 йылда ВКП(б) члене итеп ҡабул ителде.

Актив общественник һәм яҡшы ойоштороусы иптәш Солтанов 1932 йылда етәксе комсомол эшенә үрләтелә һәм ВЛКСМ-дың Белорет район комитеты секретарының урынбаҫары, Нуриман МТС-ы, Аҡъяр бертекле ашлыҡ совхозы политик бүлектәре начальнигы ярҙамсыһы, ВЛКСМ-дың Дәүләкән район комитеты секретары булып эшләне.

1937 йылдан алып 1940 йылға тиклем иптәш Солтанов ВКП(б)-ның Дәүләкән район комитетының секретары булып эшләне. 1940 йылда ул ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетының ойоштороу-инструктор бүлеге мөдире итеп үрләтелә һәм һуңынан ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендәге юғары партия мәктәбенә уҡырға ебәрелде.

Бөйөк Ватан һуғышы башланған көндән алып 1947 йылға тиклем иптәш Солтанов Совет Армияһы сафтарында политик эштә булды, ә 1947 йылдан алып үҙ ғүмеренең һуңғы көненә тиклем ВКП(б)-ның Дүртөйлө район комитетының беренсе секретаре булып эшләне.

Иптәш Солтанов Дүртөйлө районының экономикаһын һәм культураһын күтәреү эшенә күп көс һәм энергия һалды.

Партияның XXIII өлкә конференцияһында иптәш Солтанов ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетының члены итеп һайланғайны.

Иптәш И. С. Солтанов Бөйөк Ватан һуғышы фронттарында боевой хеҙмәттәре өсөн «Ватан һуғышының 1-се дәрәжәләге», ике ордены, «Ватан һуғышының II дәрәжәләге» ордены, «Ҡыҙыл йондоҙ» ордены һәм дүрт медаль менән наградланды. Башҡорт АССР-ының 30 йыллығы айҡанлы «Почет билдәһе» ордены менән наградланды.

Иптәш Солтановтың яҡты образы уны белеүселәр хәтерендә оҙаҡ һаҡланыр.

Иптәштәренән бер төркөм.

Яуаплы редактор
F. F. Ғафаров.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА һӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт академия драма театрында — «ҠАРА ЙӨҘҘӘР».

Рус драма театрында — «БАЛАНЛЫҠ».

«Октябрь» кинотеатрында — «ТОТҠОНДАН ҠАСЫУ».

«Салауатта» — «МАКАР НЕЧАЙ».

«Уралда» — «ТОТҠОНДАН ҠАСЫУ».

Яңы журнал

1951 йылдың 1 ғинуарынан «Советский связист» (СССР Элемтә министерствоһы һәм связь работниктары профсоюзы Үҙәк Комитеты органы) тигән яңы массовый производство журналы сыға башлаясаҡ.

«Советский связист» журналы ай һайын сығасаҡ. Журналға яҙылыу хаҡы йылына 30 һум.

Журналда алдынғы коллективтарҙың һәм стахановсыларҙың, производство новаторҙарының эш тәжрибәләре; социалистик ярышты ойоштороу мәсьәләләре; связь предприятиеларында кадрҙар менән эшләү, экономика һәм планлаштырыу мәсьәләләре яҡтыртыласаҡ.

Журнал профсоюз ойошмаларының производство-массовый һәм культура-массовый эштәре буйынса мәҡәләләр бирәсәк.

«Советский связист» журналы связь работниктарының киң ҡатламына иҫәпләнгән.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 1 ноябрҙә таратылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һөжүм итеүсе Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив оборона һуғыштары алып барыуҙар, тип әйтелә.

Пхеньяндан төньяҡтараҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ райондарҙа Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре ҡырҡа контр удар һөҙөмтәһендә дошманға ҙур юғалтыуҙар яһанылар. Был һуғыштарҙа Халыҡ армияһының частары дошмандың 1000-дән артығыраҡ һалдатын һәм офицерын пленгә алдылар. Трофей ялынбҫаҡ 52 орудие һәм миномет, 40 пулемет, 400-ҙән артығыраҡ мылтыҡ һәм автомат, 220 автомашина, 5 радиостанция һәм башҡа хәрби мөлк алынды. Дошмандың һуғышта 400-ҙән артығыраҡ кешеһе үлтерелгән.

Дошман һуғышҡа пехота һәм танкыларҙың яңы көстәрен индерә. Һуғыштар дауам итә.

Көнсығыш яр буйында Хамхындан (Канкодан) төньяҡтараҡ Халыҡ армияһының частары дошмандың һөжүмен туҡтаттылар.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01133 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 222 (8679) 4 ноябрь шәмбе

Хаҡы 20 тин.

Ауыл хужалығы эшсәндәре, МТС һәм совхоздарҙың трактористәре, комбайнерҙәре, механиктәре! Ауыл хужалығы техникаһын яҡшыраҡ файҙаланығыҙ, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Игенселекте һәм малсылыҡты электрләштереүҙе алға ебәрегеҙ!

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһы Үҙәк Комитетенең саҡырыуҙарынан.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты пленумы тураһында ИНФОРМАЦИОН БЕЛДЕРЕҮ

1950 йылдың 1 ноябрендә ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетенең нәүбәттәге III пленумы булып үтте.

Пленум түбәндәге мәсьәләне ҡараны:

«Малсылыҡты үстереүҙең өс йыллыҡ планы үтәлешенең барышы һәм республиканың колхоздарында һәм совхоздарында малдарҙы ҡышлатыуҙы үткәреү тураһында» (докладсы иптәш Н. Р. Ураҙбаев).

Тикшерелгән мәсьәлә буйынса пленум киң ҡарар ҡабул итте.

Пленум иптәш Ғ. Ф. Шәфиҡовты ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре вазифаһынан бушатты.

Пленум ВКП(б) Өлкә Комитетенең секретаре итеп иптәш С. Ф. Сәитбатталовты раҫланы.

Партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың юғары сифаты өсөн

Беҙҙең партиябыҙ үҙ члендарын марксистик-ленинсе теория менән ҡоралландырыуға айырыуса ҙур иғтибар бирә. ВКП(б) Үҙәк Комитеты һәм иптәш Сталин партия члендарының һәм кандидаттарының, беҙҙең совет, хужалыҡ, комсомол, профсоюз кадрҙарының һәм совет интеллигенцияһының теоретик белемдәрен күтәреү тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрә. Беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсе аңлылығы ни тиклем юғары булһа, эш тә шул тиклем уңышлыраҡ була, уның һөҙөмтәләре лә шул тиклем эффектлыраҡ була, тип өйрәтә иптәш Сталин.

Кадрҙарыбыҙҙың марксизм-ленинизмде тәрән белеүҙәре хәҙер айырата ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Тыуған илебеҙ коммунизмдең грандиоз төҙөлөштәренә тотонған, социализмдан аҡрынлап коммунизмға күсә барған осорҙа марксистик-ленинсе теорияға эйә булмай торол, массаны үҙ артынан эйәртеү, алға барыу, массаларҙы коммунистик рухта тәрбиәләү эшен уңышлы башҡарыу мөмкин түгел, коммунистик төҙөлөш менән етәкселек итеү мөмкин түгел, ҡатмарлы мәсьәләләрҙе хәл итеү мөмкин түгел. Сөнки тик марксистик-ленинсе теория ғына кадрҙарыбыҙға ваҡиғаларҙы дөрөҫ аңларға, уларҙың хәҙерге үҫешен генә түгел, киләсәктә ҡайҙа табан үҫәсәген алдан күрә белергә мөмкинлек бирә.

ВКП(б) Үҙәк Комитеты тарафынан үткәрелгән саралар һәм уның көндәлек хәстәрлеге арҡаһында марксизм-ленинизмде пропагандалауҙа, партия пропагандаһы эшендә ныҡлы тәртип булдырылды, партия пропагандаһы мәсьәләләре партия ойошмаларының иғтибар үҙәгендә тора башланы.

Башҡортостан партия ойошмалары, ВКП(б) Үҙәк Комитеты күрһәтмәләрен үтәй барып, партия мәғарифе селтәрендә эште яҡшыртыуҙа байтаҡ ҡына уңыштарға ирешәләр. Быйылғы уҡыу йылында өлкә партия ойошмаларындағы коммунистарҙың 95 проценте партия уҡыуҙарының төрлө формалары менән солғап алынған. Партия мәғарифе селтәренең үҫеше лә сифат үҙгәрештәре барлыҡҡа килде — программаны бөрөнсө йыл үтә торған политик мәктәптәрҙең һаны аҙайҙы, партия тарихының Октябрҙән һуңғы осорон өйрәнеүсе түңәрәктәрҙең һаны күбәйҙе, юғары типтағы түңәрәктәр һәм марксизм-ленинизм классиктарының хеҙмәттәрен өйрәнеү түңәрәктәренең һаны илеләтә артты. Партия мәғарифе селтәрендә өс мең биш йөҙҙән пропагандист эшләй, уларҙың 80 проценте юғары һәм урта белемле. Тик быйыл ғына 2000-дән артыҡ пропагандист махсус курстар үтә үттеләр. Былар бөтәһе лә быйыл партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың сифатын яҡшыртыу өсөн ныҡлы нигеҙ булып торалар.

Ләкин шуның менән бергә партия мәғарифе эштәрендә күп кенә етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Улар нигеҙҙә шуға ҡайтып ҡала: йыл һайын коммунистарҙың бер өлөшө партия уҡыуҙарына ылыҡтырылмай ҡала, түңәрәк һәм политик мәктәптәрҙә занятиеларҙың өҙөлөүенә юл ҡуйыла, күп кенә түңәрәк һәм политик мәктәптәрҙә занятиеларҙың идея-теоретик кимәлдәре түбән, партия һәм совет активтарының уҡыуҙары тейешенсә ойошторолмай. Күп райондарҙа үткән йылда шулай булды һәм был етешһеҙлектәр быйыл да бөтмәгән әле. Быйыл да әле өс меңдән артыҡ коммунист партия уҡыуҙарына ылыҡтырылмағандар. Әлшәй районында, мәҫәлән, быйыл да өс йөҙҙән коммунист партия уҡыуҙарына ылыҡтырылмаған.

Занятиеларҙың өҙөлөүе, уҡырға һәүәҫ түбән булыу кеүек күренештәр үҙған йылда Оло-Теләк, Иглин, Ҡандра һәм башҡа райондарҙа уҡыуҙарҙың сифаты түбән булыуға, һуңынан зарарлы ашығыуға килтерҙе. Был етешһеҙлектәр быйыл да бар әле. Мәҫәлән, Мәсетле районында Усть-Икин, Мәсетле МТС-тары һәм Мәсәғүт совхозы партия ойошмалары эргәһендә ойошторолған түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә тәүге занятиелар билдәһеҙ срокка кисектерелделәр. Ҡырмыҫҡалы районында партия кабинеты һәм Ҡарамалы колхозы партия ойошмаһы занятиеларҙы төрлө кенә үк өҙәләр.

Өлкә партия активының 30—31 октябрҙә булып үткән йыйылышында был етешһеҙлектәр ҡаты тәнҡитләнделәр һәм уны бөтөрөү буйынса практик саралар билдәләнде. Партия ойошмаларының бурыстары, бөтә коммунистарҙы ла политик уҡыу менән солғап алыуҙан, партия мәғарифенең бөтә звеноларында ныҡлы дисциплина урынлаштырыуҙан, түңәрәк һәм политик мәктәп занятиеларының идея-политик кимәлен күтәреүҙән, партия һәм совет ойошмаларының етәксе работниктарының үҙҙәренең политик белемдәрен күтәреү өҫтөндә ныҡышмалы эшләүҙәренә ылғашыуҙан тора.

Партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың юғары идея-политик кимәлдә булыуы бөтөнсә ваҡытта пропагандистарҙың теоретик белемле, методик яҡтан әҙерлекле булыуҙарына бәйләнгән. Пропагандист, әгәр үҙенә йөкмәтелгән юғары талаптар кимәлендә булырға теләй икән, ул марксистик-ленинсе әҙәбиәтте өҙлекһеҙ уҡырға, теоретик һәм методик белемен камиллаштырырға тейеш. Пропагандистар семинарҙары тап бына уларҙың теоретик һәм методик белемдәрен күтәреүҙең иң мөһим формаһы булып тора ла.

Пропагандистарҙың семинарҙары быйыл ВКП(б) Үҙәк Комитеты пропаганда бүлеге тарафынан эшләнгән яңы план буйынса уҙғарылырға тейеш. «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын», В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең биографияларын өйрәнеү түңәрәктәре менән етәкселек итеүсе пропагандистар өсөн ВКП(б) ҡала комитеттары эргәһендә уҡыу йылы буйына 11—13 занятие, ВКП(б)-ның ауыл райкомдары эргәһендә 7—9 занятие уҙғарылырға, ә политик мәктәптәр менән етәкселек итеүсе пропагандистар өсөн ВКП(б) ҡала комитеты эргәһендәге семинарҙарҙа 10—11 занятие, ауыл райкомдары эргәһендәге семинарҙарҙа 7—8 занятие уҙғарылырға тейеш. ВКП(б)-ның ҡала комитеты эргәһендәге семинарҙарҙа занятиелар дүртәр сәғәт, ә ауыл райкомдары эргәһендәге семинарҙарҙа 6 сәғәт дауам итергә тейеш. Пропагандистарға методик ярҙам күрһәтеү — семинарҙарҙың иң мөһим бурысы булып тора. Шуға күрә семинарҙарҙың уҡыу планында түңәрәктә йәки политик мәктәптәрҙә өйрәнелә торған һәр тема буйынса методик лекциялар үткәреү күҙҙә тотолған. Семинарҙарҙа пропагандистарҙың түңәрәк һәм политик мәктәптәрҙә занятиелар үткәреүҙәре, уҡыусыларҙың үҙ алдына эшләүҙәрен ойоштороу, китап өҫтөндә эшләүгә өйрәтеү буйынса эш тәжрибәләрен уртаҡлашыу ойошторолорға тейешле. Шуның менән бергә пропагандистар семинарҙарында өйрәнелә торған теоретик һәм методик мәсьәләләр түңәрәк һәм политик мәктәптәрҙә өйрәнеләсәк темаларҙан алда өйрәнелгәндә генә пропагандистарға сериоз ярҙам булып тора. Бының өсөн бер генә минутҡа ла хәтерҙән сығарырға ярамай.

Партия ойошмалары партия уҡыуҙарының сифатын һәр ваҡыт иғтибар үҙәгендә тоторға, занятиеларҙың, лекция һәм консультацияларҙың юғары идея-теоретик кимәлдә үтеүе өҫтөнән ныҡлы контроль булдырырға, был эштә асылған етешһеҙлектәрҙе шунда уҡ бөтөрөү өсөн һөҙөмтәле саралар күрергә тейештәр.

Совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә коммунистик общество төҙөү, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу, уның материаль һәм рухани байлығын артабан арттырыу өсөн көстәрен аямай эшләйҙәр. Еңеүсе халыҡ, төҙөүсе халыҡ булған совет халҡының был патриотик эштәрен артабан да киң йәйелдереү, кешеләрҙең аңында капитализм ҡалдыҡтарын тамам бөтөрөү, бөтә кешеләрҙе лә коммунизмдың актив төҙөүселәре итеп тәрбиәләү эшен тейешле кимәлгә күтәреү өсөн беҙҙең кадрҙарыбыҙ иң элек үҙҙәре марксизм-ленинизмға эйә булырға тейештәр. Партия мәғарифенең бөтә звеноларында ла уҡыуҙарҙың сифатын юғары күтәрәйек!

СССР Министрҙәр Советында

СССР Министрҙәр Советы 1950 йылда ял көнөн 5 ноябрь йәкшәмбе көнөнән 6 ноябрь дүшәмбе көнөнә күсерергә ҡарар итте.

БЕҘҘЕҢ РЕСПУБЛИКАЛА

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын производствола яңы еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар. Промышленноста белоретлылар инициативаһы, урман промышленносында йомағужалыларҙың инициативаһы халыҡ хужалығының бөтә тармағында ҡайнар отклик тапты. Күп кенә предприятие коллективтары Октябрь алды социалистик ярышында алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр.

Хәҙер промышленноста ла, ауыл хужалығында ла бөйөк байрам көнөнә яңы хеҙмәт бүләктәре әҙерләйҙәр. Хеҙмәтсәндәрҙең урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек киң ҡолас ала бара.

ТЫНЫСЛЫҠ ҺУҒЫШТЫ ЕҢЕР!

Ишембай. Ҡаланың инженер-техник работниктары, врачтары һәм уҡытыусылары тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының эшен тамамлауы айҡанлы нефтселәр клубында митингыға йыйылдылар.

Партияның ҡала комитеты секретаре иптәш Еникеев, митингыны асып, бөрөнсе һүҙҙе конференция делегаты иптәш Бурангуловҡа бирҙе. Иптәш Бурангулов митингыға йыйылыусыларға тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы йомғаҡтары тураһында һөйләне.

Трибунала врач иптәш Белякова.

— Иң ҡиммәтле нәмә — ул тормош, — ти иптәш Белякова, — агрессорҙар миллионлаған кешеләрҙең ғүмерен юҡ итеү өсөн яңы һуғыш башларға йыйыналар. Кешеләрҙе массовый рәүештә үлтереү ҡоралдары әҙерләйҙәр. Ләкин пландарығыҙ тормошҡа ашмаҫ! — тибеҙ беҙ уларға. Беҙ, совет врачтары, коммунистик общество төҙөүсе һәр бер кешенең һау һәм шат күңелле булыуы өсөн тырышабыҙ. Беҙҙең ижади фекеребеҙ, хеҙмәтебеҙ Совет государствоһының тыныслыҡ һөйөүсе сталинсе политикаһы менән айырылғыһыҙ бәйләнгән. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың фронты киң. Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк!

— Совет мәктәптәре, — тине үҙенең сығышында ҡаланың ҡарт уҡытыусыларынан иптәш Астафурова, — тыныслыҡ мәктәптәре. Унда балалар донъяны Ленинсе-Сталинсе аңларға, кеше файҙаһына тәбиғәтте үҙгәртеп ҡорорға өйрәнәләр. Ә капиталистик илдәрҙә, бигерәк тә Америкала балаларҙы йәштән үк моральъяҡтан зәғифләйҙәр. Кешене күрә алмаусылыҡ рухында тәрбиәләйҙәр. Быны Америка летчиктарының Корейлағы эштәренән күреп була. Улар бер төрлө ғәйебе булмаған йәш балаларҙы үлтерәләр.

Митингыла ҡатнашыусылар, хөкүмәтебеҙҙең тышҡы политикаһын хуплап, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына барыусы совет делегаттарына бирелгән наказға тулыһынса ҡушылып, резолюция ҡабул иттеләр.

Б. Мөрзағәлиев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Байрам алды уңыштары

Черниковск эфир заводы коллективы тарафынан производство программаһы ай һайын уңышлы үтәлә. Коллектив, социалистик ярышҡа ҡушылып, йыллыҡ производство программаһын Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығы көнөнә тамамларға һәм йыл аҙағына тиклем пландан тыш 700 тонна эфир етештерергә, 125 мең һум накопление алырға йөкләмә алғайны.

Алынған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәү өсөн коллектив тарафынан бөтә саралар күрелә. Производство новаторҙарының алдынғы эш алымдарын һәм методтарын ҡулланыу, социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә бында байтаҡ уңыштарға ирешелде. Октябрь айында коллектив 11 айлыҡ планды тамамланы. Хәҙер ул декабрь айы иҫәбенә эшләй.

И. Давыдов.

Колхозда байрам алды көндәре

«Красная Башкирия» колхозының члендары хәҙер хеҙмәт шатлығын кисерәләр. Сөнки улар государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр, урожай йыйыуҙы районда беренсе булып тамамланылар. Ләкин ни тиклем күп хеҙмәт һалырға тура килде колхозсыларға. Бына шуға күрә улар быйылғы йылдың мул урожайына бына тигән һөҙөмтә тип кенә ҡарамайҙар. Был урожай аша улар иртәгәһе көндең перспективаларын күрәләр. Иген күберәк булһа—ил дә, халыҡ та көслөрәк. Иген—еңеү, тыныслыҡ һәм тормош. Бына шуны яҡшы аңлайҙар колхоз крәҫтиәндәре.

Коллектив хеҙмәт йәштәргә ғәйәт ҙур көс бирә, уларҙы коммунистик рухта тәрбиәләй. Йәшәү маҡсатын общество интерестарына органик бәйләй. Колхоздың йәш бригадиры Әхәт Фәхретдиновты бына ошо коллектив үҫтерҙе. Уның энергиялы темпераменты һәр бер эшендә күренә, бригада менән аҡыллы етәкселек итеүе бөгөнгә өлгәшеүҙәр менән баһалана.

Әхәт фронтҡа мәктәп партаһынан китте. Гитлерсы фашистар менән көрәштә ул бөгөнгө урожайҙың ҙурлығын хәл итеп ҡайтты. Ҡайтты ла, бригадирлыҡ хеҙмәтенә тотондо, хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыу өсөн актив көрәште. Йәш бригадирҙың киң горизонтлы белеме, яңылыҡты тиҙ тоя белеүе, хеҙмәтте һөйөүе һәм тормошта һәр ваҡыт алға, юғарыға ынтылыуы — бригаданы алдынғы итте.

Колхоз агитаторы иптәш Хәйретдинов уларға Сталин эпохаһының коммунизм төҙөлөштәре тураһында һөйләп аңлатҡан. Днепрҙағы һәм Волгалағы бөйөк коммунизм төҙөлөштәре хаҡында һөйләп биргән. Ҡәли бабай кеүек һәр бер колхозсы ошо донъяла тиңдәше булмаған яңы төҙөлөштәр менән рухланып эшләй.

Правление председателе иптәш Хөбәйбирҙин һәләтле һәм инициативалы етәксе. Ул коммунист. Ә коммунист етәксе, бөтәһенән элек, политик етәксе тигән һүҙ. Үҙенең эшмәкәрлегендә ул иң элек партияның колхоз эргәһендәге тәүге ойошмаһына таяна. Һәр бер хужалыҡ кампанияһының барышына политик характер биреү өсөн тырыша. Политик-массовый һәм культура-ағартыу сараларына айырыуса иғтибар итә.

— Тик шулай эшләү һөҙөмтәһендә генә беҙ хеҙмәтте дөрөҫ ойоштора алдыҡ, — ти ул. Өлгәшеүҙәрҙең нигеҙендә бына ошо, большевистик етәкселеккә хас булған шарт ята ла инде.

Государствоға иген тапшырыу көндәрендә правлениеның һәр бер члены ауылдың участкаға беркетелде. Хатта общественный малсылыҡ фермаларының работниктары ла урожай йыйыу эшендә актив ҡатнаштылар.

Транспорт бригадаһы члендары Хәкимов һәм Хөсәинов иптәштәр төндәрендә лә бик һирәк ял иттеләр. Улар үҙҙәренең һәр бер сәғәтен графикта үтәү өсөн файҙаландылар. Ошо арҡала колхоздың иген тапшырыу графигын арттырып үтәмәгән бер генә көнө лә булманы. Графикты үтәп көрәш иген ташыусылар араһында айырыуса ҡыҙыу барҙы. Ҡиттергес тәүлек ойланаһына эшләне. Ә унда беркетелгән Шәйәхмәтова, Шәмсетдинова иптәштәрҙең намыҫлы эше тураһында боевой листокта, район газетаһында яҙылды. Иген таҙартыусы Ғәләметдинов бабайҙың нормаһын көн һайын 200 процентҡа еткереп үтәүен бөтә район белә.

Колхозсыларҙың көнө лә, төнө лә баҫыуҙа үтте. Һәр кем, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, алған йөкләмәһен үтәү өсөн көрәште. Социалистик ярыш баҫыуҙың бөтә иңен үҙ ҡосағына алды. Ямғырлы көндәрҙә комбайн туҡтаһа, өҫтәмә урғыс машиналары, молотилкалар эшләне. Урғыс машиналары менән дә урып булмаған көндәрҙә бөтә колхозсылар ҡул менән урырға, сабырға сыҡтылар. Ерҙә бер генә башаҡты ла ҡалдырмау өсөн көрәшеп эшләнеләр улар.

Бөтә көс, маҡсат иген өсөн көрәшкә туплланды. Һөҙөмтәлә колхоз графикты арттырып үтәй барҙы. Бына шундай ойошҡанлыҡ һәм коллектив берҙәмлек менән эшләү һөҙөмтәһендә «Красная Башкирия» колхозы государствоға иген тапшырыу планын срогынан элек үтәне. Государствоға яҡшы сифатлы 7500 бот иген тапшырҙы. Урожай йыйыуҙы уңышлы тамамланы. Хәҙер иң ҙур, иң шатлыҡлы урожай байрамына әҙерләнәләр бында. Ул байрам шундай ҙур һәм шатлыҡлы буласаҡ, сөнки ул мул урожай байрамы, Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығы байрамы.

Нур Ғәлимов,
Мәсетле районы.

Механизаторҙарҙың хеҙмәт бүләктәре

Ҡаҙғуҙа МТС-ы механизаторҙары (Яңауыл районы) Октябрь байрамы алды социалистик ярышында яҡшы күрһәткестәргә өлгәштеләр.

Трактор бригадалары трактор эштәренең йыллыҡ пландарын арттырып үтәнеләр. Бындай үтәлеш иптәш Ғәлимов бригадаһында 114, иптәш Гәрәев бригадаһында 112, Зиязов һәм Хәтмуллин бригадаларында 100—101 процент тәшкил итте.

Бригадалар тунға һөрөү планын да үтәнеләр. Иптәш Ғәлимов бригадаһы 725, иптәш Хәтмуллин бригадаһы 549 гектар майҙанда ер һөрҙөләр. Иптәш Гәрәев бригадаһы быйыл 15 ат көсөлө һәр бер тракторға, йомшаҡ ер һөрөү иҫәбе менән, 800 гектар ер эшкәртте, сезонға бөтәһе 1684 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны.

Н. Мулин.

Стәрлетамаҡ Ленин орденле машиналар төҙөү заводының механика цехы Октябрь алды социалистик ярышына ҡуҙғалып, ҙур уңыштарға өлгәште. Цехтың алдынғы токаре иптәш М. Ғәлиев октябрь айы планын 230 процентҡа үтәне.

Һүрәттә: (һулда) инженер-технолог иптәш Котопов токарь Ғәлиевкә деталде эшкәртеүҙең технологик процесын бәйнәй.

А. Черниский фотоһы.

БЕСЕДАЛАР ҺӘМ ЛЕКЦИЯЛАР

Черниковск. Үткән айҙа ҡаланың бөтә предприятиеларында ла хөкүмәтебеҙҙең Волга һәм Днепр йылғаларында ҙур гидроузелдары һәм Төп Төркмәнстан каналын төҙөү тураһындағы тарихи ҡарарҙарына арналған йыйылыштар булып үткәйне. Ҡаланың эшсәндәре был мөһим ҡарарҙарҙы производство күрһәткестәрен тағы ла яҡшыртыу менән яуап бирҙеләр.

Хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек кампанияһы башланыу айҡанлы, агитаторҙар цехтарҙа һәм торлаҡ участкаларында коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәре тураһында беседалар уҙғарыуҙы киң йәйелдерәләр.

Нефть эшкәртеү заводында был темаға беседалар уҙғарыу айырыуса яҡшы ҡуйылған. Агитатор Ҡабиров, Бозлов һәм Арсланов иптәштәр һайлаусылар араһында яңы төҙөлөштәр һәм Совет һайлау Законы тураһында систематик рәүештә йәнле беседалар үткәрәләр. Улар һәр бер беседаны үҙ производстволары алдында торған конкрет бурыстар менән тығыҙ бәйләп алып баралар.

Агитаторҙарҙың ошо көндәрҙә «Ударник» клубында уҙғарылған йыйылышында политик һәм фәнни белемдәр таратыу буйынса Бөтә Союз обществоһының члены, география фәндәре кандидаты иптәш Тахаев «Коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәре» тигән темаға лекция уҡыны. Был лекцияны 300-ҙән ашыу кеше тыңланы.

М. Мостафин.

Республикабыҙҙың ауыл хужалығын электрләштереү эше киңәйә

Партия һәм хөкүмәттең ауыл хужалығын электрләштереү тураһындағы ныҡлы хәстәрлек күреүҙәре арҡаһында илебеҙҙең башҡа өлкә һәм республикаларындағы кеүек үк, беҙҙең Башҡортостанда ла гидроэлектростанциялар селтәре киңәйә бара.

Хәҙерге көндә республикабыҙ күләмендә 300-ҙән артыҡ гидроэлектростанция эшләп килә. Был электростанциялар 400-гә яҡын колхозды, 41 совхозды һәм 134 машина-трактор станцияһын хеҙмәтләндерә. Күп кенә ауыл хужалығы артелдәре һәм машина-трактор станциялары Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын яңы гидроэлектростанцияларҙы эксплуатацияға тапшырыу менән ҡаршылайҙар. Һуңғы көндәрҙә Күгәрсен районы Накас йылғаһында төҙөлгән «Серп и молот», «Красная звезда» һәм «1 Май» колхоз-ара гидроэлектростанциялары төҙөлөп бөтөп, эшкә башланылар.

Алты колхозды хеҙмәтләндерәсәк Ҡарйелә гидроэлектростанцияһы, Белорет районында ике колхозды хеҙмәтләндереү өсөн Ҡағы электр станцияһы Октябрь байрамы көнөнә эксплуатацияға тапшырыласаҡ. Тиҙ көндәрҙә Дүртөйлө, Асҡын, Байҡы, Мраҡ, Әлмөхәмәт, Әбйәлил, Хәйбулла районы МТС-тарының ... Поляныский МТС-тарының гидроэлектростанциялары эшкә башлаясаҡ.

З. Ишбулатов.

Малсылыҡ продукттары пландан тыш тапшырыла

Максим Горький исемендәге совхоз (директоры иптәш Ш. Барышев) быйыл государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда 112 процентҡа үтәгәйне. Был малсылыҡ совхозы коллективы Бөйөк Октябрь байрамы хөрмәтенә государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын да срогынан алда үтәне. Ит тапшырыу буйынса йыллыҡ пландың үтәлеше 105 һәм йөнгә буйынса — 212 процент тәшкил итте. Шулай уҡ быйыл пландан тыш 170 центнер һөт тапшырылды.

Совхоз малсылыҡ продукттарын пландан тыш тапшырыуҙы дауам итергә.

Б. Кочетков

ЛЗС-та төҙөлөштәр

Туймазы ЛЗС-ы майҙанында яңы төҙөлөштәр киң йәйелдерелгән. Бында быйыл йәй эшселәр өсөн 4 торлаҡ йорто, автомашиналар өсөн гараж һәм ремонт мастерскойы төҙөлдө. Өсөнсө кварталда төҙөлөш планы 108 процентҡа үтәлде.

Төҙөүсе бригадалар Бөйөк байрам хөрмәтенә уҙара ярышалар. Ғәбдрахманов һәм Әмиров иптәштәр етәкселек иткән балта осталары һәм Шәйәхмәтов етәкселек иткән ташсылар бригадалары көндәлек норманы 130 — 150 процентҡа үтәйҙәр.

Туймазы ЛЗС-ы коллективы тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын тормошҡа ашырыуҙа ла уңышлы эшләй. Быйыл көҙ бында, планда ҡаралған 140 гектар урынына, 144 гектар майҙанда ағас ултыртылды, киләһе яҙ ағас ултыртыу өсөн 1000 гектар майҙанда ер эшкәртелде.

В. Мельников.

Партия активенең өлкә йыйылышы

Партия активенең өлкә йыйылышы булып үтте. Ул партияның өлкә ойошмаһының идеологик эшендәге етешһеҙлектәр һәм идеологик эште артабан яҡшыртыу саралары тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе. ВКП(б) Өлкә Комитетының секретары иптәш **С. Ә. Ваһапов** йыйылышта доклад менән сығыш яһаны.

Иптәш С. Ә. Ваһаповтың докланы буйынса фекер алышыуҙарҙа 26 кеше сығыш яһаны.

ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитетының секретары иптәш **Пацурия** ҡала промышленносының государство планын үтәүе тураһында һөйләне. Хеҙмәтсәндәр араһында партия ойошмалары тарафынан алып барылған ҙур массовый-политик эш быға үҙенең йоғонтоһон яһаны, — ти ул. — Черниковск ҡала комитетының пленумдарында һәм партия активенең йыйылыштарында һуңғы ваҡытта тикшерелгән мәсьәләләрҙең күпселеге — политик, идеологик тормош мәсьәләләре булды.

Шуға ҡарамаҫтан, тип билдәләй иптәш Пацурия, идеологик эштә етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн партияның ҡала ойошмаһына бик күп эшләргә кәрәк әле. Күптән түгел, «Правда» газетаһы ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитетын тәрәүселәр араһында массовый-политик эш кимәленең түбән булыуы өсөн тәнҡитләне. Был — ғәҙел тәнҡит. Беҙ шулай уҡ ҡала хеҙмәтсәндәре араһында үткәрелгән беседаларҙың, лекцияларҙың һәм докладтарҙың сифатына контролде көсәйтергә тейешбеҙ.

Иптәш Пацурия ВКП(б) Өлкә Комитеты партияның ҡала һәм район комитеттарына оперативерак етәкселек итергә тейеш, ти.

— Докладта билдәләнгән етешһеҙлектәр, — ти ВКП(б)-ның Ғафури район комитеты секретары иптәш **Гәрәев**, — беҙҙең район партия ойошмаһында ла бар. Үткән уҡыу йылында ҡайһы бер коммунистар партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙары араһына тейешле алып барып етмәнеләр. Күп кенә түңәрәктәрҙә занятиеларҙың сифатына иғтибар итмәй, материалды аңлатмай үттеләр. Быйыл уҡыуҙы ойошлараҡ рәүештә башланыҡ. ВКП(б)-ның район комитеты үткән йылғы хаталарҙы ҡабатламау сараһын күрә.

Унан ары иптәш Гәрәев, республикала баҫма пропаганданың ҡәнәғәтләнмәслек тороуын билдәләй.

— Ауыл хужалығы алдынғыларының тәжрибәһен пропагандалауҙа матбуғат ғәйәт ҙур роль уйнай, — ти иптәш Гәрәев, — ләкин Башгосиздат алдынғыларҙың тәжрибәһе тураһында әҙәбиәтте бик аҙ баҫып сығара. Шул уҡ ваҡытта йөкмәткеһе һәм оформлениеһе яғынан ла был әҙәбиәттең сифаты түбән. ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм уның пропаганда һәм агитация бүлеге издательстволар эшенә йомшаҡ етәкселек итәләр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге искусство эштәре управлениеһының начальнигы иптәш **Миңлеғәлиев** үҙ сығышын театрҙар эшендәге етешһеҙлектәргә арнаны. Театрҙар эшенең иң мөһиме — репертуарҙы яҡшыртыуҙы талап итә. Башҡорт опера театры өсөн репертуар әле айырыуса насар тора. Был театр һуңғы йылда башҡорт телендә бер генә спектакль ҙә ҡуйманы. Яҙыусылар Союзы, Башҡортостан композиторҙары Союзы ла был эштә театрға ярҙам итмәй. Башҡорт Академия һәм рус драма театрҙары тағы ла яҡшыраҡ эшләй алалар һәм эшләргә тейештәр. Республиканың колхоз-совхоз театрҙарына партия ойошмалары күберәк иғтибар бирергә тейештәр.

— Идеологик фронт, — ти үҙенең сығышында ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире иптәш **Плискин**, — партия эшенең мөһим участкаһы булып тора. Идеологик эште хуш-күңеллелек һәм етешһеҙлектәрҙе сыҙап торорға урын булырға тейеш түгел.

Иптәш Плискин ҡалала идеологик эште көсәйтеү өсөн ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты тарафынан күрелгән саралар тураһында ентекле рәүештә һөйләй. Унан ары ул, «Культура и жизнь» газетаһы ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге эшенең ҡарарҙы еткелек тормош тәнҡитләне, — ти.

— Беҙ был бүлек йоғонтоһон тоймайбыҙ, — ти иптәш Плискин, — Беҙгә партия Өлкә Комитетынан телефон аша бик йыш шылтыраталар, ләкин был, ниндәйҙер бурыс мәғлүмәттәрҙе алыу өсөн генә эшләнә. Бүлек работниктары урындарға бик һирәк килә, бары ваҡытлы инструктаж менән түгел, ә һандар йыйыу менән шөғөлләнәләр.

— ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге, — тип билдәләй иптәш Плискин, — тормошта актив рәүештә ҡатнашыу урынына ҡалып артта ҡала.

ВКП(б) Өлкә Комитеты республика партия ойошмаларының аш тәжрибәһе менән уртаҡлашыуҙы ойоштороға тейеш.

ВКП(б)-ның Ҡариҙел район комитеты секретары иптәш **Хәмматов** райондағы идеологик эштәге етешһеҙлектәргә туҡталды. Һәм, был эште район ойошмалары ғына түгел, бәлки партияның республика ойошмалары ла ҡайғыла, тип билдәләй. Республика партия ойошмаларының работниктары урындарға бик һирәк булалар. Был, культура-ағартыу учреждениеларының эшендә айырыуса сик һиҙелә. Иптәш Хәмматов, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге район комитеттарының эшенә төрлө үтеп килмәй һәм уларға ярҙам күрһәтмәй, ти.

— Идеологик эште көсәйтеү, — ти үҙенең сығышында «Красная Башкирия» газетаһының редакторы иптәш **Рахманкулов**, — матбуғат ролен көсәйтеүҙе талап итә. Күп кенә газеталар, шул иҫәптән «Красная Башкирия» газетаһы ғәҙел тәнҡитләнә. Ул үткер, боевой тәнҡит менән һирәк сығыш яһай.

Иптәш Рахманкулов газетаны яҡшыртыу өсөн редакция коллективы тарафынан күрелгән саралар тураһында һөйләне. Ул, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге һәм уның мөдире иптәш Носов тәнҡиттән тейешле һығымталар яһамаңылар әле. Өлкә газеталар редакцияларына уларҙың ярҙамын тоймайҙар, тине.

БАССР Верховный Советы Президиумының Председателе иптәш **Заһафуранов** үҙенең сығышын партия пропагандаһын эшендә матбуғаттың ғәйәт ҙур роленә арнай. Ул, ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм уның пропаганда һәм агитация бүлеге баҫма партия пропагандаһына, бигерәк тә башҡорт телендә партия пропагандаһына аҙ иғтибар бирә, тип билдәләй. Өлкә газеталары «Кызыл Башкортостан» һәм «Кызыл таң» газеталары теоретик мәҡәләләрҙе бик һирәк баҫып сығаралар, сығылы уйланған марксистик-ленинсе пропаганданы систематик алып бармайҙар. Иптәш Заһафуранов марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен башҡорт һәм татар теленә тәржемә итеү сифатының түбән булыуы тураһында һөйләй. Тәржемәселәр башҡорт теленең бөтә байлығын файҙаланмайҙар.

Унан ары иптәш Заһафуранов хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләү осоронда партия-политик эш мәсьәләләренә ентекле рәүештә туҡтала. Ул, республикала меңәрләгән агитпункттар асылды, унар меңләгән агитатор халыҡ араһында эшләй башланы, ләкин был мөһим эштә етешһеҙлектәр күп әле, тип билдәләй.

Ҡайһы бер райондарҙа агитпункттар тик формаль рәүештә генә төҙөлгәндәр. Мәҫәлән, Өфө районында бөтә клубтарҙа ла агитпункттар асырға билдәләнелгән, ләкин райондағы 20-нән артығыраҡ клуб склад итеп алынған һәм улар хәҙергә кенә тейешле бушатылмағандар. Өфө һәм Черниковск ҡалаларының, Бәләбәй, Ауырғазы һәм башҡа райондарҙың агитпункттары эшендә етешһеҙлектәр күп әле. Агитаторҙар бөтә урындарҙа ла халыҡ араһында беседалар үткәрмәйҙәр әле. Һайлауҙарға әҙерләктә культура-ағартыу учреждениелары йомшаҡ ҡатнашалар. Иптәш Заһафуранов һайлауҙарға әҙерләктәге етешһеҙлектәрҙе тиҙерәк бөтөрөү кәрәклеге тураһында һөйләне.

— Идеологик эштең кимәле, — ти ВКП(б) Өфө ҡала комитеты секретары иптәш **Мостафин**, — коммунистарҙың идея-политик һәм теоретик яҡтан әҙерлекле булыуына бәйләнгән. Шуға күрә партия ойошмалары партия мәғарифенә ҙур иғтибар бирәләр. Өфөлә был өлкәлә байтаҡ эш башҡарылды. Быйыл ҡала коммунистарының 95 проценты партия мәғарифе системаһында уҡый. Уларҙың күпселеге йомғаҡлау занятиеларында һәм собеседованиеларҙа яҡшы белем күрһәттеләр. Ләкин уҡыштар менән бер рәттән, етешһеҙлектәр ҙә булды. Партияның ҡайһы бер ойошмалары түңәрәктәрҙең эшенә йомшаҡ контроль иттеләр. Занятиеларҙың түбән сифатына кимәшен ҡараныулар, марксистик-ленинсе теорияны үҙләштереүҙәренә етерлек ярҙам итмәнеләр. Был хаталарҙың ҡайһы берҙәре был уҡыу йылында ла ҡабатланалар.

Өфөлә булып үткән пленумдарҙа һәм актив йыйылыштарында коммунистар ВКП(б) ҡала комитетын һәм уның пропаганда һәм агитация бүлеген ғәҙел тәнҡитләнеләр. Ҡала комитеты мәсьәләләрҙе оператив рәүештә хәл итмәй. Был тәнҡитте, тип билдәләй иптәш Мостафин, ВКП(б) Өлкә Комитетына адресына ла әйтергә кәрәк. Һуңғы ваҡытта идеологик тормошонда күп кенә мөһим ваҡиғалар булып үтте. Совет фәненең иң мөһим тармаҡтары буйынса бер нисә ижади дискуссия булып үтте. Иптәш Сталиндың тел белеме мәсьәләләре буйынса гүзәл хеҙмәттәре нәшер ителделәр, коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәре тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙары ғәйәт ҙур политик күтәренкелек тыуҙырҙылар. Ләкин бөтә был ваҡиғалар ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлегенең эшмәкәрлегендә һиҙелерлек сағылыш тапмайлар.

— Беҙҙең бурыс, — ти йомғаҡлау һүҙендә иптәш Мостафин, — етешһеҙлектәргә ҡаршы ныҡлы рәүештә көрәшеүҙән, идеологик эште көсәйтеүҙән тора.

Башҡортостан совет яҙыусылары Союзы правлениеһының председателе иптәш **Харисов**, башҡорт совет әҙәбиәте күтәрелеп тора, шулай ҙа ул уҡыусылар, общественность тарафынан ҡуйылған талаптары буйынса ҡәнәғәтләнмәслек әле, ти. Башҡорт әҙәбиәте беҙҙең республикабыҙҙың тормошон тулыһынса сағылдырмай әле. Мәҫәлән, яҙыусылар промышленность һәм ауыл хужалығы работниктары алдында бурыслы булып торалар. Улар тураһында бик аҙ яҙылған әле. Проза һәм проблем тәнҡит айырыуса артта ҡала. Башҡорт яҙыусыларының үҙҙәренең идея-политик кимәлдәрен күтәреү өсөн, художестволы оҫталыҡтарын камиллаштырыу өсөн күп эшләргә кәрәк әле.

Иптәш Харисов, партия ойошмалары яҙыусыларға етерлек тейешле ярҙам итмәйҙәр, тип билдәләй. ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге лә уларҙың эше менән тейешенсә ҡыҙыҡһынмай.

— Партияның Өлкә Комитеты, — ти иптәш Харисов, — башҡорт яҙыусыларының нәшриәттә әҫәрҙәре отчеттары буйынса ғына түгел, ә әҫәрҙәре буйынса белергә тейеш. Әҙәбиәт — дәүләт партия, государство, халыҡ эше ул.

ВКП(б)-ның Белорет ҡала комитеты секретары иптәш **Григорьев**, ҡала партия ойошмаһының эшендәге етешһеҙлектәр тураһында һөйләгәндән һуң, был етешһеҙлектәр байтаҡ күләмдә идеологик эштең йомшаҡ булыуы менән аңлатыла, тип билдәләй. Белорет коммунистары ВКП(б) Өлкә Комитетының ярҙамына мохтаждар. Атап әйткәндә, партия Өлкә Комитеты лекторҙарының йышыраҡ килеүҙәре, металлургтар ҡалаһында политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз обществаһы Башҡортостан бүлексәһенең һәм БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге культура-ағартыу учреждениелары управлениеһының күберәк иғтибар биреүҙәре кәрәк.

ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары иптәш **Ҡорбанғолов** үҙенең сығышын партия ойоштороу эштәрен тамырынан уҡ яҡшыртыу мәсьәләләренә арнаны.

— Партияның күп кенә ҡала һәм район ойошмаларында, — ти иптәш Ҡорбанғолов, — партияның эске демократияһы боҙола, пленумдар регуляр рәүештә саҡырылмайҙар, был, етәкселек итеүҙә коллегиаллек принцибына ҡапма-ҡаршы килә. Мәҫәлән, Йылайыр районында күп кенә серьез етешһеҙлектәр асылды. Ләкин ВКП(б) район комитетының етәкселәре партия тормошоноң иң үҙәгендәге мәсьәләләрен пленум тикшереүенә ҡуйырға теләмәйҙәр.

Ҡайһы бер райондарҙа актив менән эш баһалап еткерелмәй, партия йыйылыштары һирәк үткәрелә, идеологик эш мәсьәләләре аҙ тикшерелә, партияның эске демократияһының мөһим шарты булған тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит йомшаҡ йәйелдерелә. Мәҫәлән, Шаран районында тәнҡит эше насар ҡуйылған.

— Бөтә был етешһеҙлектәрҙең тамырҙары, — ти иптәш Ҡорбанғолов, — кадрҙарҙы идеологик яҡтан йомшаҡ сыныҡтырыуҙа. Беҙҙең бурыс, партияның эске эше кимәлен юғарыраҡ күтәреүҙән, ҡыйыу большевистик тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте киңерәк йәйелдереүҙән, беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы идеологик яҡтан тәрбиәләүҙән тора.

БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге культура-ағартыу учреждениелары эше буйынса управлениеһы начальнигы иптәш **Нәзиров** үҙенең сығышында республикала культура-ағартыу эшенең торошо тураһында һөйләй.

Иптәш Нәзиров управление адресына булған тәнҡитте дөрөҫ тип таный. Управление культура-ағартыу учреждениеларына йомшаҡ етәкселек итә әле. Иптәш Нәзиров, ауыл райондарында был учреждениеларҙың байтағының ҡулайлаштырылған биналары юҡ, тип билдәләй. Шулай уҡ культура-ағартыу работниктарын һайлап алыу һәм урынлаштырыуҙа ла эш яҡшынан түгел. Бында культура-ағартыу учреждениеларына партия һәм совет ойошмалары ҙур ярҙам күрһәтергә саҡырылғандар.

ВЛКСМ Өлкә Комитеты секретары иптәш **Саяпов** үҙенең сығышын йәштәрҙе тәрбиәләү мәсьәләләренә арнай. Ул, йәштәр араһында комсомолдың тәрбиәүи эше көсәйә, ләкин республиканың күп кенә комсомол ойошмалары был бурысты үтәй алмайҙар әле, тип билдәләй. Былардың иҫәбенә ВЛКСМ-дың Краснокам, Бәләбәй, Бөрйән район комитеттары, Белорет ҡала комитеты һәм башҡалар инәләр. ВКП(б)-ның район комитеттары был эштә байтаҡ ҡыйыпалар. Ләкин партия Өлкә Комитеты комсомолға партия етәкселеген ҡәнәғәтләнмәслек тормошҡа ашырған райкомдарға талапсанлыҡ менән ҡарамай.

— Комсомолға партия етәкселеге тураһындағы мәсьәлә, — ти иптәш Саяпов, — ВКП(б) Өлкә Комитетының бишенсе пленумында тикшерелгәйне. Ул ваҡыттан алып бер йыл ваҡыт үтте, ләкин Өлкә Комитеты пленум ҡарарының нисек үтәлеүе тураһында ВКП(б) район комитеттарының бер генә секретарен дә тыңламаны, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге комсомол ойошмаларының эше буйынса бер генә мәсьәләне лә бюрола өйрәнмәне. Ул хатта ВЛКСМ Үҙәк Комитетының IV пленумы ҡарары беҙҙең республикала нисек үтәлеүе менән дә ҡыҙыҡһынмай. ВКП(б) Өлкә Комитетының комсомол органдары секторы ла тейешенсә эшләмәй әле.

— Йәштәрҙе тәрбиәләү, — ти йомғаҡлау һүҙендә иптәш Саяпов, — өлкә партия ойошмаһының идеологик эшендә мөһим урын алырға тейеш.

Яҙыусы **Ә. Бикчәнтәев** башҡорт әҙәбиәтенә партия ойошмаларының етерлек тейешле иғтибар итмәүҙәре тураһында һөйләй. Ул, ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге һуңғы ваҡытта тейешле яҙыусыларға ярҙам итмәне, тип билдәләй.

— Өлкә Комитеты яҙыусыларҙы ҡасан хәтергә төшөрәләр һуң? — ти иптәш Бикчәнтәев, — тик яҙыусылар хата яһаҫа ғына, йәки насар әҫәр яҙаҫа ғына хәтергә төшөрәләр. Партия ойошмалары әҙәбиәт эшенә актив рәүештә ҡыҙыҡһынырға тейештәр.

Иптәш Бикчәнтәев яҙыусыларҙың үҫә барған культура кимәле тураһында һәм яҙыусыларҙың үҫеүе, уларҙың идея-политик һәм культура кимәлдәрен күтәреү, уларҙың оҫталыҡтарын камиллаштырыу кәрәклеге тураһында һөйләне.

ВКП(б)-ның Бөйөргән райкомы секретары иптәш **Сергеев** һуңғы йылдарҙа районда булып үткән ҙур үҙгәрештәр тураһында һөйләне. Район үҫеү менән бергә, хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждары ла үҫте. Ләкин республикалағы бик күп ойошмалар быны аңлап алмайҙар. Ошо көнгә тиклем районда культура йорто юҡ һәм яңы таҫан буласағы ла билдәле түгел.

ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары иптәш **Должных** кешеләрҙең аңын үҙгәртеп ҡороуҙа, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙә әҙәбиәт һәм искусствоның ғәйәт ҙур роле тураһында һөйләй. Ул, ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы әҙәбиәт һәм искусствоны пропаганда һәм агитация бүлеге ҡарамағына ғына биреп ҡуйып ҙур хата яһаны, тип билдәләй. Һуңғы дүрт йыл эсендә ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһында әҙәбиәт һәм культура өлкәһенән бер генә мәсьәлә лә тикшерелгәне юҡ. Бюро башҡорт яҙыусыларының бер генә әҫәренә лә иғтибар бирмәне. Беҙҙең яҙыусыларыбыҙҙың әҫәрҙәрен башҡорт телендә уҡырға мөмкинлектәре булған партия һәм совет ойошмаларының етәкселәре лә беҙҙең яҙыусыларыбыҙҙың ижады тураһында үҙ һүҙҙәрен әйтмәнеләр.

Унан ары иптәш Должных күп кенә башҡорт яҙыусыларының политик әҫәрлектәре һәм художество оҫталыҡтары етешмәүе тураһында һөйләй. Яҙыусылар үҙ әҫәрҙәрендә айырыуса ныҡышмалы эшләргә тейештәр, сөнки, А. М. Горький йәш яҙыусыларҙы өйрәткәнсә, талант — хеҙмәт ул. Яҙыусылар үҙҙәренең ижадтарында партияның политикаһынан сығып эш итергә тейештәр, бары тик шул шарттарҙа ғына серьез хаталарға юл ҡуймаҫҡа мөмкин.

Иптәш Должных, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттән башҡа әҙәбиәттең уңышлы үҫеүе мөмкин түгел, тип билдәләй. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, республикала әҙәби тәнҡит эше яҡшы тормай. «Әҙәби Башҡортостан» журналы, йомшаҡ әҫәрҙәрҙе баҫып һәм тәнҡит мәҡәләләрен бөтөнләй урынлаштырмайынса, яҙыусыларға насар ярҙам күрһәтә. Республикала әҙәби тәнҡит, башҡорт яҙыусыларының әҫәрҙәрендә күп кенә серьез етешһеҙлектәр булһа ла, маҡтау тоныла һөйләй. Мәҫәлән, «Красная Башкирия» газетаһы Ә. Бикчәнтәевтең «Үлемһеҙлеккә хокуҡ» тигән повесына ыңғай рецензия бирҙе, ә был әҫәрҙә етешһеҙлектәр аҙ түгел. Редакция Бикчәнтәевтең был повесына тәнҡит мәҡәләһен баҫманы.

Әҙәби тәнҡиттең артта ҡалыуы, ти иптәш Должных, Башҡортостан совет яҙыусылары Союзы правлениеһы председателе иптәш Харисовтың тәнҡиткә яңылыш ҡарауы менән аңлатыла. Иптәш Харисов «Красная Башкирия» газетаһында драматургияның артта ҡалыуы тураһында иптәш Абдуллиндың тәнҡит мәҡәләһе баҫылып сыҡҡандан һуң, драматургиялағы етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса саралар эшләү урынына, фактыларҙы кире ҡағыусы яуап яҙыуға бер ай ваҡыт әрәм итте. Иптәш Харисов тел ғилеме буйынса үҙ хеҙмәттәрендәге хаталарын таныға һис тә теләмәй.

— ВКП(б) Өлкә Комитеты, — ти иптәш Должных, беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы идеологик мәсьәләләргә ҡарата иғтибарлы булыуҙы бик ныҡ тәрбиәләргә тейеш. Партияның өлкә ойошмаһының идеологик эштәге етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү өсөн бөтә мөмкинлектәре бар.

ВКП(б)-ның Йәрмәкәй райкомы секретары иптәш **Ғәлимов** ВКП(б) Өлкә Комитеты пропаганда һәм агитация бүлегенең партияның ауыл райкомдарына йомшаҡ ярҙам итеүен билдәләй.

— Өлкә Комитет лекторҙары тарафынан уҡылған лекцияларҙың кимәле күп ваҡыт юғары булмай, — ти иптәш Ғәлимов. — ВКП(б) райкомы район газетаһының эшен яҡшыртыуҙа серьез ярҙам тоймай. Район газетаһына ебәрелгән күрһәтеүҙәр әҫтән-әҫтән генә һәм стандарт рәүештә яҙылған булалар.

Иптәш Ғәлимов республика газеталарының эшен тәнҡитләй. Улар партия ойошмаларының эш тәжрибәләре тураһындағы мәҡәләләрҙе бик аҙ урын итәләр. «Кызыл таң» газетаһында райондың тормошо бер йылда ғына яҡтыртыла. Редакция работниктары етешһеҙлектәрҙе генә күрәләр, ә райондағы ыңғай тәжрибәне күрмәйҙәр.

БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге кинофикация управлениеһы начальнигы иптәш **Ғафаров** республика халҡын кино менән хеҙмәтләндереү эшенең торошона ентекләп туҡталды.

БАССР Мәғариф Министры иптәш **Әлибаев** үҙенең сығышын мәктәптәр эшендәге етешһеҙлектәргә һәм уларҙы яҡшыртыу сараларына арнаны. Республикала халыҡ мәғарифе эшенең артабанғы күтәрелеше өсөн, ти ул, бөтөһөнән дә элек уҡытыусылар араһында эште көсәйтергә, уларҙың идея-политик һәм методик әҙерлектәрен кимәлен күтәреүгә елгешергә кәрәк.

Политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз обществаһы Башҡортостан бүлексәһенең яуаплы секретары иптәш **Аванесов**, ыҫҡа ваҡыт эсендә Башҡортостанда обществолың түбәнге ойошмаларының селтәре байтаҡ үҫте, тип билдәләй. Ләкин улар йомшаҡтар әле һәм партия ойошмаларының ҙур ярҙамына мохтаждар. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, ВКП(б)-ның ҡайһы бер район һәм ҡала комитеттары был ярҙамды ҡәнәғәтләнерлек күрһәтмәйҙәр.

ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире иптәш **Носов** үҙенең сығышында бүлек адресына булған ғәҙел тәнҡитте таный. Тәнҡит ителгән ҙур етешһеҙлектәр, ти ул, ВКП(б) Өлкә Комитеты пропаганда һәм агитация бүлегенең партия ойошмаларына менән насар бәйләнеш тотоуы, уларға ҡәнәғәтләнмәслек ярҙам итмәүе менән аңлатыла. Бүлек работниктары, башлыса, ниндәй ҙә булһа ҡаңышмаға мәсьәлә әҙерләргә кәрәк булған саҡта ғына урындарға сыҡтылар, ә урында ярҙам күрһәтеү өсөн һирәк сыҡтылар. Үтәлеште тикшереү йомшаҡ ҡуйылды. Бүлек көндәлек ойоштороу эше алып барманы.

Иптәш Носов ВКП(б) Өлкә Комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге тарафынан үҙ эшендәге серьез хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү буйынса эшләнгән һәм тормошҡа ашырылып килгән саралар тураһында ентекләп һөйләй.

Башҡортостан радиоинформацияһы комитеты председателе иптәш **Шафиҡов** үҙенең сығышында былай тип белдерҙе.

— Партия активенең бөгөнгө йыйылышындағы докладта идеологик эштәге серьез етешһеҙлектәр билдәләп үтелде. Былың өсөн, ВКП(б) Өлкә Комитетының элекке секретары буларак, ҙур ғәйеп миңә төшә. ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары эшенән бушатылыуҙы мин бик урынлы тип ҡабул итәм.

Унан һуң иптәш Шафиҡов радиоинформация комитетының эше тураһында, республика һәм урындағы радио тапшырыуҙарҙы яҡшыртыу өсөн ниндәй саралар күрелеүе тураһында һөйләй.

ВКП(б) Өлкә Комитеты һәм партияның Өфө ҡала комитеты, — ти фекер алышыуҙарҙа сығып һөйләүсе ауыл хужалығы институтының партбюро секретары иптәш **Пластова**, — институтҡа күберәк иғтибар бирергә тейештәр. Был юғары уҡыу йортонан ауыл хужалығы производствоһына ғына түгел, бәлки колхоз ауылында идеологик тәрбиә эшенә лә үҙҙәренең бөтә көстәрен бирергә тейешле булған специалистар сығарылалар.

Башҡорт педагогия институтының партбюро секретары иптәш **Маслов** та юғары уҡыу йорттарына ярҙамды көсәйтеү кәрәклеге тураһында һөйләне.

— Беҙ ВКП(б) Өлкә Комитетының серьез ярҙамын күрмәйбеҙ, — ти иптәш Маслов, — мәҫәлән, башҡорт теле буйынса уҡыу программаһын әҙерләү бик мөһим мәсьәлә булып тора. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, был мәсьәләне дөрөҫ хәл итеүҙә ВКП(б) Өлкә Комитеты беҙгә ярҙам күрһәтмәй, уны институттың үҙ эше генә итеп ҡарай.

Институт уҡытыусыларының квалификацияһы етерлек тейешле юғары түгел. Ләкин институтта эшләүгә төп милләттән булған юғары квалификациялы ғилми кәҙрҙәр әҙерләү йәлеп итеү тураһында бер кем дә сара күрмәй. Диссертация яҡлағандан һуң улар Мәскәүҙә эшкә ҡалалар.

— Искусство — идеология фронтының мөһим участкаһы, — ти Башҡорт Академия драма театры партбюро секретары иптәш **Иосипова**. — Искусство работниктарын политик тәрбиәләү партия ойошмаларының иғтибар үҙәгендә торорға тейеш. Ләкин Өфөләге искусство работниктары өсөн ойошторолған марксизм-ленинизмдың киске университеты филиалының эшендә бик күп етешһеҙлектәр бар. Театрҙың, үткән уҡыу йылында ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса түңәрәкте тамамлаған ҡайһы бер работниктары хәҙер уҡымайҙар, сөнки быйыл киске университеттың филиалында беренсе курс юҡ.

Иптәш Иосипова яҡшы репертуар тыуҙырыуҙа театрға ярҙам итмәгән өсөн Башҡортостан яҙыусылар Союзының эшен тәнҡитләне.

БАССР Министрҙар Советы Председателе иптәш **Уразбаев** хәҙерге көндә республикала алып барылған ҙур культура төҙөлөше тураһында һөйләне. Һуңғы көндәрҙә Башҡортостанда бик күп мәктәптәр, клубтар, библиотекалар төҙөлә. БАССР бюджетының расход өлөшөнөң 83 проценты культура һәм социаль-тормош сараларына тотола. Республикала интеллигенцияның ғәйәт ҙур армияһы — ғилми работниктар, уҡытыусылар, врачтар, ауыл хужалығы специалистары, инженер-техник работниктар бар.

Ләкин идеологик эштең был мөһим тармағында серьез етешһеҙлектәр күп әле, тип билдәләй иптәш Уразбаев. Культура-ағартыу учреждениеларының селтәре балаҡай. Район Советтарының ҡайһы бер исполкомдары яңы культура-ағартыу учреждениеларын төҙөү тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр. Мәҫәлән, Шишмә районында культура йорто бик әкрен төҙөлә. Иглин районында культура йорто төҙөү өсөн ебәрелгән 100 мең һум аҡса әле булһа файҙаланылмаған.

Айырым райондарҙа культура-ағартыу эше түбән кимәлдә алып барыла. Лекция пропагандаһына интеллигенция аҙ йәлеп ителә. Культура-ағартыу учреждениелары буйынса Управление ауыл клубтарына, библиотекаларға, уҡыу йорттарына ҡәнәғәтләнмәслек етәкселек итә. Был Управлениеның работниктары урындарҙа бик һирәк булалар.

Иптәш Уразбаев, БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге кинофикация Управлениеһының, радиоинформация комитетының эштәрендә лә серьез етешһеҙлектәр бар, тип билдәләй.

— Культура-ағартыу учреждениеларының эшендәге етешһеҙлектәрҙе йылдамыраҡ бөтөрөү өсөн ҡырҡа саралар күрергә кәрәк, — ти иптәш Уразбаев — Был беҙгә хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү эшен көсәйтергә мөмкинлек бирәсәк.

Тикшерелгән мәсьәлә буйынса партия активенең өлкә йыйылышы киңәйтелгән ҡарар ҡабул итте. Йыйылышта ҡатнашыусылар ҙур күтәренкелек менән иптәш Сталинға хат яҙыу иттеләр.

Октябрьская революция исемендәге судноларҙы ремонтлау заводының фрезеровщицаһы иптәш Щеголицына. Бөйөк байрам хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, смена заданиеһын систематик рәүештә 180 процентҡа үтәп килә. Ул заводтың иң яҡшы фрезеровщиҡы исемен бирелде.

Һүрәттә: иптәш В. Щеголицына эш өҫтөндә.

А. Червинский фотоһы.

ОКТЯБРЬСКИЙ ҠАЛАҺЫНДА

Нефтселәр яуабы

Октябрьский нефтселәре тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы ҡарарҙарын ҙур рухланыу һәм күтәренкелек менән ҡаршыланылар. Һуңғы көндәрҙә промыселдарҙа, бораулау конторалары, төҙөлөш управлениеларында күп кеше ҡатнашлығында митингылар, йыйылыштар булып үтте. Йыйылыштарҙа сығыш һөйләүсе иптәштәр конференция тарафынан ҡабул ителгән налазы ысын йөрәктәре менән хупланап, тыныслыҡтың байрағы йөрөтөүсеһе дәһи Сталинға ҡайнар рәхмәт белдерҙеләр.

— Беҙҙең фиҙакәр хеҙмәтебеҙ, пландан тыш бирелгән һәр бер тонна нефть, һәр бер метр проходкаһы тыныслыҡтың ышаныслы вкладу булыр, тиҙәр нефтселәр.

Проходкаларҙың 9 айлыҡ планын 5876 метрға арттырып үтәгән беренсе номерлы бораулау конторыһы коллективы октябрь айында ла юғары хеҙмәт өлгөләре күрһәтә. Бында күпселек бригадалар бораулау планын 150—200 процентҡа үтәп үтәйҙәр.

Нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын октябрь айында үтәгән дүртенсе промыселдың коллективы был көндәрҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ уҡ арттырҙы. Мастер Манапов участкаһындағы бөтә операторҙар ҙа нефть сығарыуҙың көндәлек нормаларын арттырып үтәйҙәр.

Хөрмәтле ҡунаҡ

Баҡуҙың маҡтаулы нефтсеһе, Сталин премияһы лауреаты, СССР Верховный Советы депутаты Аға Гусейн Кафаров Октябрьский ҡалаһында булды. Быйылғы нефтселәр ҡәҙерле ҡунаҡты ҙур ихтирам менән ҡаршыланылар. Иптәш Кафаров «Туймазынефть» тресының Ҡыҙыл Байраҡлы беренсе номерлы промыселдың мастерҙарын, операторҙарының эштәре менән танышты һәм бер үк ваҡытта үҙ үҙенең эш тәжрибәләре менән уртаҡлашты.

Иптәш Кафаров шулай уҡ Ғиниәтуллин, Манапов, Воробьев иптәштәр етәкселек иткән участкаларҙа скважиналарҙың ремонт-ара срогын оҙайтыу буйынса беседалар үткәрҙе.

36 мең төп ағас ултыртылды

Октябрьский ҡалаһында 3 октябрҙән башлап ағас ултыртыу айлығы игълан ителгәйне. Ҡаланы йәшелләндереүҙә нефтселәр, төҙөлөш эшселәре, мәктәп коллективтары актив ҡатнаштылар. Көҙгө ағас ултыртыу буйынса һуңғы көндәрҙә үткәрелгән субботниктә 1800 кеше ҡатнашты.

Айлыҡтың 20 көнөндә бөтәһе 36 мең төп ағас ултыртылды. Ағастар урамдарҙа, Ленин, Низами, Чапаев, Тукай, Гоголь һәм Комсомол урамдары тирәк, саған һәм юкә ағастары менән йәшелләнеп, ҡалаға ҙур йәм бирәсәктәр.

3 мең йәш һайлаусы беренсе тапҡыр тауыш бирәсәк

Октябрьский ҡалаһында үткән һайлауҙар ваҡытында 75 һайлау округы төҙөлгәйне. Ҡаланың үҫеүе һәм халыҡтың артыуы арҡаһында быйыл хәҙер һайлау округтарының һаны 145-кә етте.

17 декабрҙә буласаҡ урындағы Советтарға һайлауҙар көнөндә ҡалала 3 мең йәш һайлаусы беренсе тапҡыр тауыш бирәсәк. ВКП(б)-ның ҡала комитеты һәм һайлаусылар араһында эш алып барыусы агитаторҙарға ентекле инструктаж биреп, был эшкә тәжрибәле агитаторҙар бирҙе.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Дөйөм һәм тура һайлауҙар нимә ул?

СССР Конституцияһы, союзный һәм автономиялы республикаларҙың Конституциялары нигеҙендә СССР Верховный Советына, союзный һәм автономиялы республикаларҙың Верховный Советтарына, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына депутаттар һайлау дөйөм, тиң һәм тура һайлауҙар булып торалар, йәшерен тауыш биреү юлы менән үткәрелә.

Нимә ул дөйөм һайлауҙар?

«БАССР хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 2-се статьяһы нигеҙендә һәм Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 102-се статьяһына ярашлы рәүештә республикабыҙың 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, раса һәм милләттәренә, енестәренә, диндәренә, белем цензына, утраҡлылыҡтарына, социаль сығыштарына, милкәт хәлдәренә һәм үткәндәге эштәренә ҡарамаҫтан, депутаттарҙы һайлауҙа ҡатнашырға һәм һайланырға хоҡуҡлылар.

Иптәш Сталин, Советтарҙың Ғәҙәттән тыш VIII съезында СССР Конституцияһы проекты тураһында яһаған докладында В. И. Лениндың беҙҙең илебеҙҙә һис бер сикләүҙәрһеҙ дөйөм һайлау хоҡуғы индереү тураһында 1919 йылда уҡ биргән күрһәтмәһен үтәргә ваҡыт инде, тип белдерҙе.

Буржуаз государстволарҙың конституциялары күҙ буяу өсөн дөйөм һайлау хоҡуғы тураһында иғлан итәләр. Ләкин, ысынбарлыҡта, бер генә капиталистик илдә лә дөйөм һайлауҙар юҡ һәм булмаһы. Капиталистик илдәрҙә һайлауҙарҙың синфи доминлылыҡ обстановкаһында, милкәтле синыфтар тарафынан һайлаусыларға ҡыҫым яһау шарттарында үтеүен һөйләп тә тормаҫтан, уларҙа әсмала дөйөм һайлауҙы юҡҡа сығарыусы һәм хеҙмәтсәндәрҙең байтаҡ өлөшөн һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан мәхрүм итеүсе төрлө тотҡарлыҡтар, ценз системалары, сикләүҙәр йәшәй.

Капитал илдәрендә социаль-милкәт, раса-милләт, йәш, белем цензалары һәм башҡалар бар. Уларҙың бөтәһе лә хеҙмәтсә халыҡтың киң массаларына ҡаршы йүнәлтелгәндәр. Мәҫәлән, утраҡлылыҡ цензы һайлаусынан билдәле ваҡыт эсендә бер урында йәшәүҙе талап итә. Был эшләүсе ҙауам итеп эш эҙләп арҡаһында йәшәү урынын бик йыш алмаштырырға мәжбүр булған эшселәргә ҡаршы йүнәлтелгән. Англияла, Францияла, Төркиәлә, Данияла 21 һәм унан да юғарыраҡ йәштә булыуҙы талап итеүсе йәш цензы йәш һайлаусыларҙың күп өлөшөн һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан мәхрүм итә.

Милкәт цензы, мәҫәлән, Англияла, Швецияла, һайлаусынан билдәле күләмдә милкәткә эйә булыуҙы талап итә. Швецияның юғары палатаһына һайлауҙарҙа һайлаусынан ос йыл ваҡыт эсендә 50 мең крон күләмендәге милкә эйә булыу талап ителә. АҠШ-та 50-гә тиклем төрлө цензар бар. Улар киң халыҡ массаларын һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан мәхрүм итеүҙе күҙ алдында тоталар. Бында утраҡлылыҡ, йәш, милкәт, белем, «яҡшы әхлаҡлылыҡ» цензалары һәм башҡалар бар. Күп кенә штаттарҙа негрҙарҙан инглиз теле йәки тарих буйынса экзамен тапшырыуҙы талап итәләр. Негрҙарҙың күбеһе грамотаһыҙ булғанлыҡтан, улар һайлауҙарҙа ҡатнаша алмайҙар. Ҡайһы рәүештә, исемлектәргә негрҙарҙың күп тигәндә 10 процентын индерәләр, ә тауыш биреүҙә һайлаусы негрҙарҙың дөйөм һанының бер процент самаһы ғына ҡатнаша. Төрлө цензар буйынса АҠШ-та ун миллиондан артыҡ кеше һайлау хоҡуғынан мәхрүм ителә.

Буржуаз илдәрҙә айырым палаталар бөтөнләй һайланмайҙар. Мәҫәлән, Англияла общиналар һәм лордтар палаталары бар. Уларҙың береһе — лордтар палатаһы бөтөнләй һайланмай. Был палатала урындарҙы бай лордтар мираҫ буйынса, королдең билдәләүе һәм эш урындары буйынса алып торалар.

Капитализм илдәрендә һайлау системаһы бына шундай. Уларҙа дөйөм һайлауға оҡшаған бер нәмә лә юҡ.

Беҙҙең илебеҙҙә ысын-ысындан демократик һәм дөйөм һайлау хоҡуғы тормошҡа ашырыла. Сталинса Конституция бер ниндәй ҙә сикләүҙәргә юл ҡуймай, һәр бер граждинга ирекле һайлау хоҡуғын тәьмин итә.

СССР-ҙың һәр бер гражданы государство власеның юғары органына, шулай уҡ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлай һәм һайлана ала.

Беҙҙең һайлаусыларыбыҙға һайлау хоҡуғынан файҙаланыуға йәшәү урынын алмаштырыу ҙа, милләте лә, дини ҡарашы ла, үткәндәге эше лә ҡамасауламай. Беҙҙең һайлау законы һайлаусының хоҡуғын тулыһынса гарантиялай.

Һайлауҙар тураһындағы Положениеның 20-се статьяһы һайлаусылар исемлеген иғлан иткән көндән алып, һайлауҙар көнө араһындағы осорҙа йәшәү урынын алмаштырған һайлаусыларға һайлауҙарҙа ҡатнашыу мөмкинлеген биреүҙе күҙ алдында тота. Быҙың өсөн иҫкесе урынға күсеүсе сайта һайлаусыға «тауыш биреү хоҡуғына танытма» бирелә.

Һайлауҙар тураһындағы Положение, ауырыу йәки һайлауҙар көнөндә юлда булған һайлаусылар тауыш биреүҙә ҡатнаша алһындар өсөн, больницаларҙа, бала тыуҙырыу йорттарында, санаторийҙарҙа, инвалидтар йорттарында һәм йөҙөүҙә булған суднолрҙа һайлау участкалары төҙөүҙе тәьмин итә. Шулай итеп, һайлауҙар көнөндә тауыш биреүҙә ҡатнашыу өсөн бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылған. Шуға күрә лә, беҙҙә Советтарға һайлауҙарҙа йәше еткән бөтә халыҡ ҡатнаша.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарына һайлауҙар беҙҙең илебеҙҙә бөтә совет халҡының бөйөк байрамы булып тора. Сөнки ул — совет кешеләренең иң яҡын эше.

Беҙҙең илебеҙҙә һайлауҙар ысын-ысындан демократик һәм дөйөм һайлауҙар булып торалар. Совет һайлау системаһы демократияның юғары формаһын кауҙәләндерә.

Беҙҙең илебеҙҙә башҡаса булыуы ла мөмкин түгел, сөнки беҙҙә эксплуататорҙар, помещиктар һәм капиталистар юҡ, бөтә власть халыҡ ҡулында. Беҙҙең бер генә партия, халыҡ интереҫен яҡлаусы, халыҡ менән ныҡ бәйләнгән, беҙҙең илебеҙҙең бөтә халыҡтарының өҙөлмәҫлек дуҫлығын яҡлаусы һәм беҙҙең халыҡыбыҙҙы уңышлы рәүештә коммунизмға алып барыусы большевиктар партияһы бар.

* * *

СССР Конституцияһы, союзный һәм автономиялы республикаларҙың Конституциялары нигеҙендә беҙҙә һайлауҙар тура һайлауҙар булып торалар. «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 6-сы статьяһында район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутаттар һайлау граждандар тарафынан туранан-тура һайлауҙар юлы менән башҡарыла, тип күрһәтелә.

Был, бөтә граждандар ниндәйҙер выборщиктарҙы түгел, ә туранан-тура депутаттарҙы һайлайҙар, тигән һүҙ. Был хеҙмәтсәндәр депутаттарының бөтә Советтарына һайлауҙарға ла ҡағыла.

1950 йылдың 17 декабрендә беҙҙең республикабыҙҙың һайлау хоҡуғы булған бөтә граждандары һайлау округтары буйынса туранан-тура ауыл һәм район Советтарына депутаттар һайлаясаҡтар.

Беҙҙә элек, Сталинса Конституция ҡабул ителгәнгә тиклем, граждандар тура һайлау юлы менән ҡала һәм ауыл Советтарын гына һайлай инеләр. Район һәм өлкә Советтарына, республика власть органдарына һәм государство власеның юғары органдарына һайлауҙар күп баҫҡыслы ине. Мәҫәлән, СССР Үҙәк Башҡарма Комитетына һайлауҙар граждандарҙың вәкилдәре тарафынан Советтарҙың Бөтә Союз съездарында башҡарыла торғайны. Сталинса Конституция ҡабул ителгәндән һуң һайлау системаһын тулыһынса демократиялаштырыу тәьмин ителде. Шуның һөҙөмтәһендә, күп баҫҡыслы һайлауҙарҙан тура һайлауҙарға күсеү тормошҡа ашырылды. Хәҙер беҙҙә Совет власеның бөтә органдары, ауыл һәм ҡала Советтарынан башлап, СССР Верховный Советына тиклем тура һайлауҙар юлы менән һайланалар.

Тура һайлауҙар системаһын индереү тарихи әһәмиәткә эйә булып тора. Сөнки ул депутаттарҙың һайлаусылар алдында яуаплылығын байтаҡ арттыра, Совет власы органдарының авторитетын күтәрә. Совет кешеләре һәм үҙҙәре тауыш биреүҙәрен яҡшы беләләр, үҙҙәренең депутаттары менән ныҡ таныштар, ә депутаттар һайлаусылар — хеҙмәтсәндәрҙең киң массалары менән яҡындан бәйләнеш тоталар.

Бик күп буржуаз государстволарҙа тура һайлауҙар принцибы һаҡланмай. Уларҙа әле булһа һайлауҙар, айырыуса юғары палатаға һайлауҙар, күп баҫҡыслылар, ә айырым илдәрҙә юғары палаталар бөтөнләй һайланмай. Францияла һуңғы һайлауҙар ваҡытында, сенат махсус выборщиктар тарафынан һайланды. Швецияла, Данияла һәм күп кенә башҡа илдәрҙә юғары палаталар шулайтып һайлауҙар нигеҙендә ойошторолалар. Атымдағы йылда Финляндияның президенте выборщиктар коллегияһы тарафынан һайланды. Башта выборщиктарҙы һайланылар, ә һуңынан улар президентте һайлауҙа ҡатнаштылар. Бындай система эксплуататор синыфтарға төрлө алдашыуҙар юлы менән халыҡтың киң массаһын һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан ситләтергә мөмкинлек бирә.

Беҙҙең илебеҙҙә генә государство власеның бөтә органдарына һайлауҙар ысын-ысындан тура һәм демократик һайлауҙар булып торалар.

Тура һайлауҙар беҙҙең Конституцияның асылына — азатлыҡ тиклем эҙмә-эҙлекле, ысын-ысындан халыҡсыл булған совет демократизмына тулыһынса яуап бирәләр.

П. Балашов.

Өфө автоматик телефон станцияһы коллективы, Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә стахановсы вахтаһы баҫып, бөтә һайлау участкаларын да телефонлаштырырға һәм уларҙың өҙлөкһөҙ эшләүҙәрен тәьмин итергә йөкләмә алды.

Һүрәттә: телефон станцияһының надсмотрщигы Ғәбәйҙуллин (һулда) һәм техник В. Нечаева (уңда) иптәштәр телефон аппараттарының төҙөлөшөн тикшерәләр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Әҙәби кисә

Ошо көндәрҙә Өфөләге 9-сы башҡорт урта мәктәбендә шағир Рәшит Нигмәти иҗадына арналған әҙәби кисә уҙғарылды. Мәктәп залы уҡыусылар менән тулы булды.

Кисәлә Башҡорт государство педагогия институтының тел һәм әҙәбиәт факультетының IV курс студенты Нур Зарипов «Рәшит Нигмәти поэзияһындағы үҙенсәлектәр» тигән темаға доклад һөйләне. Уҡыусылар докладты ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңланылар.

Әҙәби кисәлә яҙыусы Рәшит Нигмәти һәм Ғәйнан Әмири уҡыусыларға үҙҙәренең яңы шиғырҙарын уҡынылар. Был кисә уҡыусыларҙа әҙәбиәткә ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙырҙы.

Һуңынан Башҡорт государство академия театры артистары һәм 9-сы мәктәп художество үҙ эшмәкәрлек түңәрәгенең көсө менән концерт булды.

М. Хәзиев.

ЯҢЫ ТӨҘӨЛӨШТӘР

Йылайыл районы «Байман» колхозында төҙөлөш эштәренә ҙур иғтибар бирелә. Быйыл бында ҙур яңы клуб, магазин, һыу тирмәне, һыу кәсеңә ҡоролған ярма һыуырҙырғыс, инженер Гоголев системаһындағы игеп киптергес төҙөлдә һәм ашлыҡ һуғыу эше механизациялаштырылды.

Былар ҙан тыш колхоздың тәжрибәле балта оҫтаһы иптәш Ф. Мусин етәкселек иткән төҙөлөш бригадаһы ике урында 35 метрлы стандарт һарай, тауыҡтар өсөн ҙур торлаҡ һәм таҡта ярыу станогы төҙөне. Шулай уҡ бында башҡа төр төҙөлөш эштәре лә башҡарыла. Колхоз правлениеһы Бөйөк Ватан һуғышында һәләк булған воиндарҙың семьяларына 6 яңы йорт һалып бирҙе һәм ошондай 10 семьяның йорттарына капиталь ремонт яһаны.

Ф. Исламов.

АУЫЛ СОВЕТЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕНЕҢ ЭШ ТӘЖРИБӘЛӘРЕНӘН

Эшсән халыҡ

Был көндә Чапаев исемендәге колхозға шатлыҡлы хәбәр килде: Мәскәүҙән радио Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәренең иген әҙерләү планын срогынан алда үтәүҙәре тураһында хәбәр тапшырҙы.

Артелдә добогрейкала эшләүсе иң яҡшы машинистарҙың береһе, колхозсы иптәш Файзуллин янында әле генә баҫыу эшенән ҡайтып бер төркөм колхозсылар йыйылғандылар.

— Һөйләгеҙ әле, һөйләгеҙ! — тиештеләр улар ҡабатлап.

Файзуллин һөйләй башланы:

— Ярай улай булғас, иптәштәр, — тине ул. — Бына беҙҙең республикабыҙ государствоға иген әҙерләү планын срогынан алда үтәгәнлеге хаҡында бөйөк Сталинға рапорт бирҙе...

Колхозсылар был һүҙҙәрҙе айырыуса иғтибар менән тыңланылар.

— Өлгәшелгән уңыштарҙа беҙҙең дә хеҙмәтебеҙ бар, — тиештеләр колхозсылар.

Һәм ысынын да ул шулай. Чапаев исемендәге колхоз — Ҡандра районының Балтай ауыл Советындағы эрешелгән һәм алдынғы артелдәрҙең береһе. Бында ауыл Советы депутаттарының күп хеҙмәте һалынған. Улар артелдә алдынғы итеү өсөн партия ойошмаһы етәкселегендә тырышып эшләнеләр.

... Колхоз тыуыу эш башланыу алдында тора, баҫыуҙа мул урожай өлгөрөп килә ине. Эрешетелгәндән һуң колхоздың ашлыҡ майҙаны ла бер нисә мең гектарға барып етте. Арыш урылып бөткәндән уҡ төшөргә мөмкин ине. Бойҙай, һоло һәм башҡа һуңғы культуралар өлгөргәнгә тиклем арышты йыйып алыу өсөн күп тырышлыҡтар талап ителә. Быйыл һауа торошоноң насараныуын иштеү ихтималы булғанлыҡтан, партияның район комитетында ла урожай йыйыуҙы һуҙылырға юл ҡуймаҫҡа кәрәклеге тураһында йыш тына кәңәштәр торҙолар. Хәйер, быны колхозсылар үҙҙәре лә яҡшы аңлайҙар ине. Сөнки урожайҙы ваҡытында йыйнаһыңмы — еттең, ә һуңлаһыңмы — еттерҙең, тигән һүҙ.

Ауыл Советы председателе иптәш Валиева етәкселегендә Советтың депутаттары, коммунистар менән берлектә, колхозсылар араһында социалистик ярышты йәйелдереп ебәрҙеләр. Ауыл Советының бөтә 14 депутаты ла урожай йыйыу буйынса яуаплы участкаларға беркетелделәр.

Колхозда урожай төшөрөлөү тоҡтоп көндәрендә ашлыҡ һуғыу бик һулпан барҙы. Һуғыу машиналары тулы көсөтеп эшләмәнеләр.

— Беҙ һуғыуҙан артта ҡалырға тейеш түгелбеҙ, — тине ауыл Советының председателе.

Ҡулына ҡағыҙ һәм ҡәләм алып, ул быны аңлатырға тотондо:

— Бына ҡарағыҙ, — тине ул, — беҙҙең ҡатмарлы өс һуғыу машинабыҙ бар. Әгәр уларҙың һәр береһе уртаса көнөнә 120-шәр центнер бирһә, бөтәһе 360 центнер тигән һүҙ. Быға бер һүҙһеҙ өлгөшөп була. Шулай уң-уң ике көн эшләгәндә, ашлыҡ һуғыуҙы тамамларға ла мөмкин. Ә беҙ хәҙер тәүлегенә ни бары 50 центнер генә бирәбеҙ. Бригадир йомшаҡ, инициативаһы етмәй...

— Әйткәнегеҙ дөрөҫ, — тине колхоз председателе иптәш Хәлилов.

Иптәш Валиеваның кәңәше менән ашлыҡ һуғыусылар бригадаһы бригадире итеп, ихлас кендә уҡ ауыл Советының депутаты, даими комиссия председателе иптәш Батталов ҡуйылды. Депутат эшкә бөтә көсө менән тотондо. Уның тәҡдиме буйынса ашлыҡ һуғыу тәүлек әйләнәһенә ойошторол ебәрелде. Һуғыу машиналары төндә лә, көндө лә эшләгән кеүек уҡ эшләнелер, һуғыуға булған эшкә өлгә тиҙ бөтөрелде. Икенсе көндән уҡ һәр бер һуғыу машинаһы, әлеккегә ҡарағанда, бер ярым тапҡырға етештереүсәнерәк эшләне. Агрегатта эшләүселәр араһында иң яҡшы күрһәткестәр өсөн ярыш ҡыҙғандан-ҡыҙа барҙы. Был үҙенең яҡшы һөҙөмтәләрен бирҙе. Бер һуғыу машинаһының етештереүсәнлеге уртаса көнөнә 180 центнерға етте, был, урожай йыйыуға башлаған көндәге ҡарағанда, бер нисә тапҡырға артыҡ тигән һүҙ.

Урожай йыйыуҙа депутат Ғимранова дан алды. Ул сметаға 2500-әр ҡалта бәйләп, береһе буларын юғары хеҙмәт етештереүсәнлеге бирҙе.

Әҙерләүҙәр пунктына иген ташыусылар араһында социалистик ярышты депутат Хәррасов ойошторҙо. Уның етәкселегендә ылаусылар иген ташыу графиген көн һайын бер ярым — ике тапҡырҙан күберәккә үтәнеләр.

Эшсә кастарен шулай уратынлаштырыу, инициативалы уңышты хәл итте. Чапаев исемендәге колхоз бөтә ашлыҡтарын да үҙ ваҡытында урып алды, государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда үтәне, үҙен етерлек сәсеү орлоғо менән тәьмин итте һәм малдарҙы ашлатыуға яҡшы әҙерләнде. Хәҙер колхозсылар түңгә һөрөүҙе һәм көҙгө ағас ултыртыуҙы уңышлы тамамланылар. Ауыл Советының алдағы сессияһында инде яҙғы сәсеүгә әҙерлек тураһындағы мәсьәлә тикшереләсәк.

* * *

Ауыл Советының депутаттары үҙҙәренең урожай йыйыуҙа ғына күрһәтеп ҡалмайҙар. Улар колхоз тормошоноң күп мәсьәләләре менән таныштырылар, конкрет шөғөлләнәләр. Ауыл хужалығы артеленең ҡаҙнадаре общественный малсылыҡты бөтә яҡлап алға ебәрергә, тигән ҡарарға килгәйнеләр. Бында ауыл Советы гүзәл инициатива күрһәтте. Был мәсьәлә сессияларҙың береһендә ентекләп тикшерелде. Ауыл Советы ферма мөдире итеп, малсылыҡ эшендә тәжрибәле колхозсы иптәш Нәримованы билдәләргә колхоз правлениеһына кәңәш бирҙе. Ул — тапшырылған эште һәйбәт башҡарыусы, намыҫлы колхозсы. Хәҙер колхозда общественный малсылыҡты үҫтереү эше бик ныҡ алға китте. Малсылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планы бөтә төрҙәр буйынса ла арттырып үтәлде. Шулай уҡ ҡошсолоҡто үҫтереү задаһы ла уңышлы башҡарылды.

Ауыл Советында культура-ағартыу эштәре лә яйына ҡуйылған. Бында клуб һәм 3000 дана китаплы библиотека бар. Клубта художестволы үҙ эшмәкәрлек драма түңәрәге, агротехника, зоотехника түңәрәктәре уңышлы ғына эшләп киләләр.

— Беҙҙең депутаттар эш һөйәүсе кешеләр, — ти колхоз председателе, — улар беҙгә бөтә эштә лә ныҡ ярҙам итәләр...

Хәҙер ауыл Советы һайлауҙарға әҙерлек буйынса ҙур ойоштороу-массовый эштәр алып бара. Партияның төптө ойошмаһы агитколлектив төҙөне. Агитаторҙар һайлаусыларҙы урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положение менән таныштыралар. Ауыл Советына һайлаусыларҙың исемлектәрен алыуға ярҙам итәләр. Ауыл Советының ҡайһы бер депутаттары үҙҙәренең эштәре тураһында отчет төҙөйҙәр.

Ошо көндәрҙә улар үҙ һайлаусылары менән осрашасаҡтар. В. Шәлдаманов.

ХЕҘМӘТ РЕЗЕРВТАРЕ МӘКТӘПТӘРЕНӘ ЯҢЫ ПРИЗЫВ

Большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин эшселәр синыфын өҙлөкһөҙ тулыландырыуға, уларҙың бөтә совет халҡы кеүек, кин-күреш шарттарын артабан яҡшыртыуға көндәлек ҡайғыртыу күрһәтәләр. Эшселәр синыфы Тыуған илебеҙгә сикһеҙ бирелгән, политик яҡтан юғары белемле йәш кадрҙар иҫәбенә өҙлөкһөҙ тулыланып тора.

1940 йылда иптәш Сталин инициативаһында Государство хеҙмәт резервтары системаһы төҙөлдө. Был — производство предприятиеларын квалификациялы, политик һәм техник белем яғынан юғары булған кадрҙар менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеүгә мөмкинлек бирә. Һәм беҙҙең йәштәребеҙгә теләһә ниндәй производство профессияһына эйә булыуға киң юл аса.

Совет йәштәре Государство хеҙмәт резервтары системаһындағы уҡыу йорттарында техникаға эйә булыу һәм политик-тәрбиә алыу менән бер рәттән, улар государство иҫәбенә уҡыйҙар. ФЗО мәктәптәрендә һәм һөнәрселек училищеларында уҡыусылар өсөн бөтә төр шарттар тыуҙырылған. Илебеҙҙең есттәре һәм ҡыҙҙары үҙҙәре теләгән профессия буйынса юғары тәжрибәле мастерҙарҙан һәм уҡытыусыларҙан өйрәнәләр.

Партия ойошмаларының етәкселегендә беҙҙең республикабыҙ хеҙмәт резервтары системаһында 80 меңдән ашыу йәш кадр әҙерләнеп промышленносҡа бирелде. Шул иҫәптән 55 мең 450 кеше тик ФЗО мәктәптәрендә генә әҙерләнде. Һуғыштан һуңғы сталинса биш йыллыҡ йылдарында ғына республикабыҙҙың нефть промышленносе хеҙмәт резервтарынан 5 меңгә яҡын йәш эшсе кадрҙары алды. Шулай уҡ башҡа промышленность предприятиелары ла үҙҙәренең составын ана-шулай йәш кадрҙар иҫәбенә тулыландырып торалар. Ниндәй генә предприятиеһе булмаһын, унда хеҙмәт резервтары системаһында тәрбиәләнгән һәм белем алып сыҡҡан эшселәр хеҙмәттә юғары күрһәткестәр биреп эшләйҙәр, стахановсы булыуға өлгәшәләр, хеҙмәт дисциплинаһын ныҡтып, алдынғы новатор булып әүерелеләр. Белорет ҡалаһындағы икенсе номерлы ФЗО мәктәбендә тәрбиәләнеүсе иптәш Кәримов, үҙ теләге менән ФЗО мәктәбенә килеп, волочильщик профессияһын үҙләштерҙе. Хәҙер ул Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының стахановсыһы. Мәжитов һәм Әхмәтьянов иптәштәр ҙа 14 номерлы ФЗО мәктәбендә балта оҫтаһы профессияһын үҙләштерҙеләр һәм хәҙер стахановса эшләйҙәр.

Государство хеҙмәт резервтары системаһының мәктәптәрен тамамлап сыҡҡан беҙҙең йәш кадрҙарыбыҙ һанап бөтөргеһеҙ. Улар цехтарҙа, участкаларҙа етәксе работниктар булып эшләйҙәр. Үҙҙәренең белемдәрен күтәреү өсөн уҡыуҙарын артабан дауам итәләр. Иптәш Коротков ФЗО мәктәбен отлично билдәһенә тамамланы. Ул производствола тәүге көндәрҙән үк өлгө күрһәтте. Хәҙер иптәш Коротков — бригадир. Уның бригадаһы «Башнефтестрой» трестында иң алдынғы бригадаларҙың береһе. Бригада систематик рәүештә 200—250 процент норма үтәлешен бирә. Был бригада коллективы ун ай инде трестың күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙ ҡулында тота. Слесарь иптәш Киньябулатов та шулай уҡ Стәрлетамаҡ ҡалаһында 7-се номерлы ФЗО мәктәбен отличноға тамамлаусы. Ул производствола тәүге көндәрҙән үк техникаға [illegible] тәҡдимдәр индереп, алдынғылар сафына басты. Һөҙөмтәлә иптәш Киньябулатов Ленин ордены менән наградланды. Башҡортостандың ФЗО мәктәптәрендә уҡып сыҡҡан экскаваторщик ярдамсыларынан 25 кеше хәҙер Төп Төркмәнстан каналын төҙөүҙә ҡатнашыу бәхетенә ирешть. Бындай новаторҙарҙы илебеҙҙең бөтә мөйөштәрендә лә табып була. Улар күптәр.

Хеҙмәт резервтарының бик күп тәрбиәләнеүселәре производствола стахановсы хеҙмәттәрен общественный эш, үҙҙәренең профессиональ-техник белемдәрен артабан күтәреү менән бәйләп алып баралар. Йөҙәрләгән йәш эшселәр, производствонан айырылмайынса, киске-йәштәр мәктәптәрендә уҡыйҙар. Улар фәнгә эйә булалар.

Совет хөкүмәтенең көндәлек хәстәрлеге арҡаһында беҙҙең республикабыҙҙағы ФЗО мәктәптәрендә һәм һөнәрселек училищеларында уҡыу шарттары айырыуса

Полиграфистарҙың 11-се номерлы һөнәрселек училищеһы набор цехының «Отлично сифат» бригадаһы уҡыусыларына бригадир иптәш Вязовая задание бирә.

Һүрәттә: (һулдан уңға) В. Вязовая, П. Кәбирова, В. Демина, Ф. Рамазанова, Л. Семеницына иптәштәр.

А. Черинский фотоһы.

юғары кимәлгә ҡуйылған. Мәктәптәрҙә һәм училищеларҙа яҡшы йыһазландырылған уҡыу кабинеттары, мастерскойҙар һәм уҡыу-производство майҙансыҡтары бар. Уҡытыу-тәрбиә эштәрен уңышлы ойоштороу өсөн был кабинеттар һәм мастерскойҙар төрлө инструменттар, приборҙар менән тәьмин ителгәндәр.

Уҡыу сифатын күтәреү маҡсатында ФЗО мәктәптәрендә һәм һөнәрселек училищеларында, ундағы мастерҙар һәм уҡытыусылар коллективының техник һәм политик белемдәрен, квалификацияларын арттырып ҡалыуына государство тарафынан ҙур иғтибар бирелә. Һөҙөмтәлә беҙҙең республикабыҙҙа бик күп уҡытыусылар, тәрбиәләүселәр үҫтеләр. Улар шулай уҡ мәктәптәрҙә һәм училищеларҙа массовый-политик, спорт, художестволы үҙ эшмәкәрлек һәм башҡа шундай түңәрәктәрҙе оҫта ойоштороусы, тәрбиәләнеүселәргә яҡын дуҫ булып торалар. Государство хеҙмәт резервтары системаһының беҙҙең республикабыҙҙағы мәктәптәрендә һәм училищеларында йәштәрҙең алымы айырыуса киңәйҙе. Был ағым бигерәк тә һуңғы ос йыл эсендә күҙгә асыҡ салына.

Быйыл 1 ноябрҙән алып 15 декабргә тиклем хеҙмәт резервтары системаһындағы уҡыу йорттарына ауыл һәм ҡала йәштәрен ҡабул итеү эше үткәрелә. Башҡортостанда бөтәһе 2 мең 500 кеше алынырға тейеш. Уларҙан 1 мең 540 кеше нефть, күмер, төҙөлөш материалдары һәм ауыр индустрия предприятиеларе төҙөү һәм Тимер юл транспорты министерстволарының предприятиелары өсөн төҙөүселәр профессияларына өйрәнергә тейеш. Ә республиканың металлургия һәм урман промышленносе предприятиеларына 200-әр кеше биреләсәк. Улар алты йәки ун айлыҡ уҡыу срогы менән алыналар. Ә нефть промышленносе өсөн бер йыллыҡ программа үтәлергә тейеш. ФЗО мәктәптәренә, билдәле булғанынса, 16—17 йәшкә еткән йәштәр ҡабул ителәләр. Призыв яңы ғына башланды. Ә бик күп мәктәптәргә йәштәрҙән 1 мең 300 ғариза килде лә инде.

Быйыл беҙҙең республикабыҙҙа уҡыу йорттары, үткән йылдарға ҡарағанда, уҡыу йылын тулы әҙерлек менән ҡаршыланылар. Бөтә мәктәптәрҙә лә производство-уҡыу, культура-тормош биналары ремонтланды. Шулай уҡ улар яҙыулыҡ материалдары һәм бөтә төр кәрәк-яраҡтар менән тулыһынса тәьмин ителделәр. Мәктәптәр үҙҙәренең эштәрен яҡшы беләүсе һәм тәжрибәле мастерҙар, уҡытыусылар коллективтары һәм тәрбиәләүселәр менән комплектовать ителде. Уҡытыусы йәштәргә мәктәптәрҙә һәм училищеларҙа уҡыу өсөн бөтә төр шарттар бар.

Беҙҙең республикабыҙҙың урындағы совет һәм партия органдары призыв үткәреүҙә бик күп тәжрибәләр туплаһылар. Үткән призывтар Иглин, Шишмә, Яңауыл, Бишбүләк һәм башҡа бик күп райондарҙа ойошҡан рәүештә үткәрелделәр.

Призыв башланды. Шуға күрә райондарҙа призывты уңышлы үткәреү өсөн совет һәм комсомол ойошмалары алдында бик мөһим бурыстар ҡуйыла. Бөтә районда ла йәштәрҙе һайлап алыу һәм призыв комиссияларын төҙөү сараларын үткәрергә кәрәк. Комиссияларҙы тәжрибәле врачтар менән комплектовать итеү ҙур әһәмиәткә эйә. Шулай уҡ призыв менән алынған йәштәрҙе бөтә төр документтар менән тәьмин итеү урындағы ойошмаларҙың төп бурысы. Колхозларҙа йәштәр араһында хеҙмәт резервтарының әһәмиәте тураһында аңлатыуҙы йәйелдереү төп шарт булып тора. Бында аңлатыу эштәрен йәйелдереүгә, бигерәк тә комсомол ойошмаларының актив эшмәкәрлеге талап ителә.

Быйылғы призывта шулай уҡ ФЗО мәктәптәренең работниктарына айырыуса ҙур эш йөкмәтелә. Һәр бер тәрбиәләүсе, уҡытыусы һәм мастер мәктәптәрҙә йәштәрҙе, уҡыусы-йәштәрҙе тулы әҙерлек менән ҡаршы алыуға инициатива күрһәтергә тейеш. Тормош һәм уҡыу шарттарын тағы бер тапҡыр тикшереп сығырға кәрәк. Уҡыусыларҙы тәүге көндәрҙән үк техникаға, үҙҙәре һайлап алған профессияһын һөйөү рухында тәрбиәләргә кәрәк. Был беҙҙең Государство хеҙмәт резервтары работниктарының алға ҡуйылған бурысты намыҫ менән үтәү өсөн төп шарт булып тора.

Б. Киндәбаев.

Хеҙмәт резервтары министерствоһының Башҡорт АССР-ы Управлениеһы начальнигының урынбаҫары.

Колхозсыларҙың агрозоотехник уҡыуҙары

Бөйөк социалистик ауыл хужалығы бөгөн элеккегә ҡарағанда күберәк яңы машиналар — тракторҙар, комбайндар менән байытылып бара. [illegible]

[illegible]

Әлеге былар әле был ҙур һәм мөһим эштең башланғысы ғына. Колхоз кадрҙарының уҡыуҙарын ойоштороуҙа әле ҙур [illegible]

Х. Хәнимов,
Ҡыҙылсыҡалы районы ауыл хужалығы бүлеге мөдире.

Малдар йылы торлаҡтарҙа һәм туҡ ҡышлаясаҡтар

Беҙҙең «Красная звезда» колхозы элек ике генә бригаданан торған бәләкәй хужалыҡ булып иҫәпләнә ине. Бындай бәләкәй колхоздың файҙаһы бик аҙ икәнлеген иҫтә тотоп, беҙҙең колхоздың ағзалары Мәсәү өлкәһе колхоздарының өлгөһендә үҙебеҙҙең күрше «Игенсе» колхозы менән берләштеләр. Колхозсыларҙың намыҫлы хеҙмәттәре арҡаһында быйыл урожай айырыуса яҡшы булып үҫте. Бойҙай культураһының һәр бер гектарынан уртаса 13—16-шар центнер, айырым участкаларынан хатта 22—25-әр центнер урожай йыйып алдыҡ. Эре хужалыҡ булғас урожай йыйнау ойошҡанлыҡ менән үтте. Һәм государствоға 3 мең центнерҙан артығыраҡ иген тапшырҙыҡ.

Игенселек менән бер рәттән, беҙ общественный малсылыҡты үҫтереү эшенә лә ныҡ иғтибар бирәбеҙ. Беҙҙең колхозда хәҙер 4 ферма бар. Был фермаларҙың бөтәһендә лә 1950 йылғы малсылыҡ үҫтереү планы арттырып үтәлде.

Фермаларҙа малдарҙы тәрбиәләүҙә тәжрибәләре булған иң яҡшы колхозсылар эшләйҙәр. Ыңа колхозсы иптәш Макаров хәҙер 5 йыл инде ферма мөдире булып эшләй һәм үҙенә тапшырылған был яуаплы бурыстта намыҫ менән үтәй, һыйыр һауыусы Катя Дроскина үҙенең эшен һәйбәт башҡара. Ул үткән йыл үҙенә беркетелгән 9 баш һыйырҙан йыл буйына 9268 литр һөт һауып алһа, ә 1950 йылдың ун айы эсендә генә шул уҡ 9 баш һыйырҙан 11 мең литр. йәки һәр бер һыйырҙан 1223-әр литр һөт һауып алыуға өлгәште. Ә һыйыр һауыусы Анна Куликова үҙенә беркетелгән 8 баш һыйырҙан 8 быҙау алып үҫтерҙе һәм ошо йылдың ун айы эсендә генә һәр бер һыйырҙан 1304-әр литр һөт һауып алды.

Колхозда бер нисә йыл чабан булып эшләүсе Барый Сафин, Елизавета Әминова, ат ҡараусы Әнүәр Йәрмеев иптәштәрҙең дә малдарҙы тәрбиәләүҙә уңыштары ҙур. Малсылыҡ работниктәренең бына шулай үҙҙәренә тапшырылған эшкә намыҫ менән ҡарауҙары арҡаһында малсылыҡ үҫтереү планы йыл һайын арттырып үтәлә һәм государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планы ла срогынан алда үтәлә бара. Государствоға 60 центнер ит, 248 центнер һөт тапшырҙыҡ һәм башҡа төр продукттар буйынса ла үҙебеҙгә бирелгән планды күптән инде үтәп сыҡтыҡ.

Малдарҙы ҡышҡы осорҙа тәрбиәләү буйынса ла бик күп эштәр башҡарҙыҡ. Мал торлаҡтары йәйҙән үк ремонтланды, һыланып, ағартылды һәм йылытылды. Былардан тыш һыйырҙар өсөн яңы торлаҡ һалдыҡ.

Беҙҙең колхоз малдары быйыл йылы, яҡты торлаҡтарҙа туҡ ҡышлаясаҡтар. Беҙ 1951 йылда малсылыҡты тағы ла ныҡыраҡ үҫтереү һәм уларҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү өсөн артабан эшлекләрәк саралар күрәсәкбеҙ.

Н. Алехин,
Әлшәй районының әрәлетелгән «Красная звезда» колхозының председателе.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

31 октябрҙәге пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 31 октябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның бөгөнгө иртәнге пленар ултырышында БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәлә тикшерелде. Билдәле булыуынса, БМО-ның хәҙерге генеральный секретаре Трюгве Ли полномочиеларенең срогы 1951 йылдың 1 февралендә бөтә. БМО Уставына ярашлы рәүештә генеральный секретарь Именселек Советенең рекомендацияһы буйынса Генеральный Ассамблея тарафынан билдәләнелә.

Хәбәр ителгәненсә, генеральный секретарҙе билдәләү тураһындағы мәсьәлә Именселек Советенең ябыҡ ултырыштарында тикшерелде. Ләкин АҠШ делегацияһының тупаҫ баҫымы һәм Трюгве Лиҙән башҡа теләһә ниндәй кандидатҡа ҡаршы уның вето ҡулланырға янауы арҡаһында, генеральный секретарь посына яңы кандидаттар тураһында килешергә бөтә маташыуҙар өҙөлдөләр.

Бөгөнгө ултырыш башында ултырышты алып барыу тәртибендә Советтар Союзы вәкиле Я. А. Малик һүҙ алды. Ул, Советтар Союзы делегацияһы Генеральный Ассамблея председателе исеменә яҙған хатында Именселек Советенең рекомендацияһы булмау айҡанлы БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәләне Генеральный Ассамблеяның пленар ултырышында тикшереүҙең законһыҙлығына иғтибарҙы юнәлткәйне, тип хәтергә төшөрҙө. Я. А. Малик Ассамблея иғтибарын БМО Уставының 97-се статьяһына һәм Генеральный Ассамблеяның процедура ҡағиҙәләренең был статьяға нигеҙләнгән 140-сы ҡағиҙәһенә юнәлтте. Ошо статья һәм ҡағиҙә, Генеральный Ассамблея генеральный секретарҙе тик Именселек Советенең рекомендацияһы буйынса ғына билдәләргә хоҡуҡлы, тип күҙҙә тоталар.

Юғарыла әйтелгәндәр айҡанлы, тип белдерҙе Я. А. Малик, СССР делегацияһы генеральный секретарь посына кандидатураға ҡарата Именселек Советы рекомендация тапшырғанға тиклем был мәсьәләне ҡарау мөмкин түгел, тип иҫәпләп, был мәсьәләне Ассамблеяның бөгөнгө пленар ултырышының көн тәртибенә индереүгә ҡаршы килә. Именселек Советте, үҙ яғынан, тине СССР вәкиле, был мәсьәлә буйынса килешелгән ҡарарға өлгәшеү һәм Уставтың 97-се статьяһына ярашлы рәүештә Генеральный Ассамблеяға рекомендациялар тапшырыу маҡсаттарында генеральный секретарь посына кандидат тәҡдим итеүгә ҡарата булған мәсьәләне ҡарауҙы дауам итергә тейеш... Юғарыла әйтелгәндәр айҡанлы, тип белдерҙе Я. А. Малик, Советтар Союзы делегацияһы түбәндәге резолюцияны индерә:

«Генеральный Ассамблея, Уставтың 97-се статьяһы тарафынан күҙҙә тотолғанынса, БМО-ның генеральный секретарен, Генеральный Ассамблея Именселек Советенең рекомендацияһы булған ваҡытта ғына билдәләй ала, тип иҫтә тотоп һәм бындай рекомендацияның хәҙерге ваҡытта булмауын иғтибарға алып, ҡарар итә: 1. БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы кисектерергә. 2. Именселек Советенән БМО-ның генеральный секретаренең кандидатураһын тәҡдим итеүгә ҡарата мәсьәләне тикшереүҙе дауам итереүҙе һәм үҙ рекомендацияһын Уставтың 97-се статьяһына ярашлы рәүештә Генеральный Ассамблеяға биреүен һорарға».

Ләкин Англия-Америка лагеренең вәкилдәре Советтар Союзы делегацияһының был тәҡдимен кире ҡаҡтылар. СССР, УССР, БССР, Польша, Чехословакия вәкилдәре Совет резолюцияһын яҡлап тауыш бирҙеләр. 45 делегация (Ҡушма Штаттар, Англия һәм башҡалар) уға ҡаршы тауыш бирҙе; 9 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Бынан һуң Ҡушма Штаттар вәкиле Остин сығыш яһаны. Ул 14 ил делегацияһы (Ҡушма Штаттар, Англия, Франция, Югославия, Никарагуа һәм башҡалар) исеменән БМО-ның хәҙерге генеральный секретаре Трюгве Лиҙең полномочиеларен өс йылға оҙайтырға тәҡдим итеүсе бергәләп эшләнгән резолюция проектын индерҙе.

Унан ары, Греция, Яңы Зеландия, Бразилия, Эквадор һәм Уругвай вәкилдәре сығыш яһанылар. Улар Трюгве Лиҙе яңынан өс йылға үҙенең посында ҡалдырыу тураһында 14 делегация тарафынан индерелгән резолюция проектын Генеральный Ассамблеяның ҡабул итеүен яҡланылар.

Иртәнге ултырыш аҙағында Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский сығыш яһаны. Ул, дискуссия ваҡытында тикшерелгән мәсьәләнең юридик, политик дәлилдәренә лә, шулай уҡ Трюгве Лиҙең үҙенең шәхси сифаттарына ла ҡағылып үтелде, тип билдәләне. Бөтә был фекерҙәр Генеральный Ассамблеяны ҡыҙыҡһындырырға тейештәр. Юридик фекерҙәр айырыуса әһәмиәткә эйә булып торалар, сөнки улар бөтә башҡа дәлилдәр нигеҙләнергә тейеш булған нәмә булып торалар, тип билдәләне А. Я. Вышинский. БМО Уставынан һәм процедура ҡағиҙәләренән цитаталар, шулай уҡ логик дәлилдәр килтереп, А. Я. Вышинский, Трюгве Лиҙе генеральный секретарь сифатында яңы срокҡа билдәләү тураһындағы мәсьәләне Генеральный Ассамблеяның тикшерергә лә, тауышҡа ҡуйырға ла хоҡуҡы юҡ, сөнки был мәсьәлә буйынса унда Именселек Советенең рекомендацияһы юҡ, тип ышандырырлыҡ итеп күрһәтте. Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе шулай уҡ, БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәлә мөһим политик әһәмиәткә эйә булып тора, тип хәтергә төшөрҙө.

А. Я. Вышинский йомғаҡлау һүҙендә, Трюгве Ли БМО-ның генеральный секретаре итеп теләһә ниндәй яңы срокҡа көсләп тағылған ваҡиғала Совет хөкүмәте, юғарыла әйтелгәндәр айҡанлы, уның менән иҫәпләшмәйәсәк һәм уны БМО-ның генеральный секретаре сифатында ҡарамаясаҡ, тип белдерҙе.

А. Я. Вышинскийҙың сығышынан һуң ултырыш ябылды.

31 октябрҙәге көндөҙгө пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 31 октябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның көндөҙгө пленар ултырышында БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәләне тикшереү дауам итте.

Ултырыш башында Филиппины вәкиле Ромуло сығыш яһаны. Филиппины вәкиле, БМО-ның генеральный секретаре сифатында Трюгве Ли полномочиеларен оҙайтыуҙы күҙҙә тотоусы делегациялар төркөмө тарафынан тәҡдим ителгән резолюция проектын минең делегациям яҡлай; сөнки был проект «генеральный секретарҙе билдәләү тураһындағы мәсьәләне хәл итергә мөмкинлек бирә», тип иғлан итте.

Унан һуңғы ораторҙар Канада һәм Куба вәкилдәре шулай уҡ Трюгве Лиҙең БМО-ның генеральный секретаре посындағы полномочиеларен оҙайтыу тураһындағы тәҡдимде яҡланылар.

Унан һуң Украина ССР-ы делегацияһының етәксеһе А. М. Барановский сығыш яһаны.

Украина вәкиле, Трюгве Ли, Устав талаптарына ҡарамаҫтан, үҙенең полномочиеларен халыҡ-ара характерҙа булған генеральный секретарь өсөн мотлаҡ кәрәкле объективлекте ул үҙ эшмәкәрлегендә һаҡламаны, тип күрһәтеп, Трюгве Ли полномочиеларен законһыҙ оҙайтырға маташыуҙарға ҡаршы сығыш яһаны.

Әгәр ҙә АҠШ делегацияһының баҫымы аҫтында, тип дауам итте Украина ССР-ының вәкиле, Трюгве Ли ниндәй ҙә булһа законһыҙ ысулдар менән яңы срокҡа генеральный секретарь посында ҡалдырылһа, Украина ССР-ы хөкүмәте уның менән иҫәпләшмәйәсәк һәм уны генеральный секретарь сифатында ҡарамаясаҡ.

АҠШ һәм башҡа илдәр делегацияларының резолюцияһы проектын яҡлаған Боливия вәкиленең сығышынан һуң Польша вәкиле Кац-Сухи һүҙ алды. БМО Уставынан һәм процедура ҡағиҙәләренән цитаталар килтереп, Польша вәкиле, Генеральный Ассамблея был мәсьәлә буйынса Именселек Советенең рекомендацияларын алмайынса, яңы срокҡа генеральный секретарҙе билдәләй алмай, тип иҫбатланы.

Йомғаҡлау һүҙендә Кац-Сухи, Трюгве Лиҙең полномочиелары яңы срокҡа законһыҙ рәүештә оҙайтылһалар, Польша хөкүмәте уның менән иҫәпләшмәйәсәк һәм уны БМО генеральный секретаре сифатында ҡарамаясаҡ, тип белдерҙе.

Трюгве Лиҙең полномочиеларен оҙайтыуҙы яҡлап сығыш яһаған Пакистан вәкиленән һуң Чехословакия вәкиле Пишек һүҙ алды. Ул генеральный секретарь посына Америка ставленнигенең Генеральный Ассамблеяға көсләп тағырға ынтылыусы делегациялар тәҡдимдәренең законһыҙ булыуына ентекле рәүештә анализ яһаны.

Йомғаҡлау һүҙендә Пишек, генеральный секретарь посына Трюгве Ли кандидатураһы ниндәй ҙә булһа законһыҙ методтар менән көсләп тағылһа, Чехословакия хөкүмәте уны генеральный секретарь сифатында ҡарамаясаҡ, тип белдерҙе.

БССР делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев шулай уҡ АҠШ һәм башҡа күп кенә илдәр делегациялары резолюцияһының проектына ҡаршы сығыш яһаны. Ул, Трюгве Ли үҙенең практик эшендә АҠШ госдепартаментенең ялсыһы ролен уйнаны, тип күрһәтте.

БССР вәкиле, Трюгве Ли яңынан БМО-ның генеральный секретаре итеп билдәләнелһә, минең хөкүмәтем уны БМО-ның генеральный секретаре сифатында ҡарамаясаҡ һәм уның менән иҫәпләшмәйәсәк, тип белдерҙе.

Трюгве Ли кандидатураһын яҡлаған Израиль вәкиленең сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 2 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыштар алып барҙылар, тип әйтелә.

Анчжуҙан (Аньсюэян) көнбайышыраҡ районда Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүсе Америка частәренә ҡаршы ныҡлы оборона һуғыштарын алып баралар.

Анчжуҙан (Аньсюэян) төньяғыраҡ һәм төньяҡ-көнсығыштараҡ, шулай уҡ Хамхыңдан (Канкоан) төньяғыраҡ районда Халыҡ армияһының частәре айырым участкаларҙа ҡыҫҡа контрударҙар менән дошманды уның тарафынан алынған рубеждарҙан алып ташланылар.

Ассошиэйтед Пресс агентствоһы Трумэн резиденцияһындағы атыш тураһында

НЬЮ-ЙОРК, 1 ноябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствоһының Вашингтондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, Трумэндең ваҡытлы резиденцияһы «Блэйр-хауз» алдында револьверҙарҙан булған атыш һөҙөмтәһендә һис юҡҡа Трумэн охранаһының өс полицейскийы һәм башҡа ике кеше үлтерелгән. Шаһиттар күреүселәр, был атыш «Люгер» тибындағы револьверҙар менән ҡоралланған ике кешенең «Блэйр-хаузға» инергә маташҡан ваҡытында булды, тип раҫлайҙар. Был ваҡытта Трумэн унда булған һәм Англияның һуғыш ваҡытындағы штаб начальнигы Джон Диллға һәйкәл асыу тантанаһында ҡатнашыу өсөн «Арлингтон» зыяратына барырға йыйынған.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына АҠШ-та делегаттар һайлау

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына ярҙамлашыу буйынса Америка комитеты секретаренең вазифаларын үтәүсе Мюирҙың хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөтә ил буйынса тыныслыҡ өсөн көрәш ойошмалары тарафынан тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегаттар һайлау үткәрелә. Мюир, хәҙергә кәҙәр тиклем һайланылған 36 делегат «халыҡтың бөтә ҡатламдарынан вәкил булып торалар», тип күрһәтте. Делегаттар иҫәбендә Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғаларын иң яҡшы йыйыусылар бар.

Бернард Шоуҙың үлеүе

ЛОНДОН, 2 ноябрь. (ТАСС). Рейтер агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, 2 ноябрҙә Англия драматургы Бернард Шоу 94 йәшендә үлгән.

Яуаплы редактор **F. F. Fафаров.**

Әкрәм Вәли

Азат хеҙмәт тантанаһы

Азат хеҙмәт! Ул беҙҙең илдә йәшәүсе һәр кешегә Сталинса Конституция менән бирелгән бөйөк хоҡуҡ. Азат хеҙмәт ул социалистик общественың иң әһәмиәтле черталарының береһе. Азат хеҙмәт ул «Аврора» залптары атҡан минуттан башланды, бөйөк Владимир Ильич Ленин ҡатнашҡан беренсе субботниктарҙа үҫте. Лениндең шул саҡта әйткән ҙур мәғәнәле һүҙҙәре — «бөйөк башланғыс», бөтә тәбиғәтенә иң киткес [illegible] барлыҡ хеҙмәт кешеләренең күңелен йылытты, [illegible]. Азат хеҙмәткә, ижади хеҙмәткә әлегә тиклем һис ваҡытта ла булмаған киң мөмкинлектәр асылды. Тарихта беренсе тапҡыр хеҙмәт кешеһенең исеме һәм хәләл көсө хөрмәт ителә. Совет демократияһы халыҡтың ижад көстәре сәскә атыуының сығанағына әйләнде. Хеҙмәт кешеһе үҙе эшләгән әйберҙең үҙе хужа булып, үҙе һәр ерҙә үҙе хужа булып, [illegible] тойоп атланы. Ул хәҙер элекке кеүек, үҙен изеүселәргә эшләмәй, ә үҙенә, үҙ государствоһына, Совет государствоһына эшләй башланы. Азат хеҙмәт кешеләрҙе [illegible], йылдан-йыл әһәмиәтлерәк еңеүҙәр яулай башланы. Хеҙмәт кешеһе үҙ хеҙмәтенең бөйөк емештәрен үҙ күҙҙәре менән күрҙе. Ул ерҙең подвалдарын, [illegible], ҡалаларҙың тарлау [illegible] бистәләренән үҙәк урамдарҙа күтәрелгән ҙур йорттарға, яҡты, бай квартираларға күсте. Был байлыҡ та йортһыҙ, бай курорттарҙа дауаланыу һәм ял итә башланы. Хеҙмәт кешеһенең балалары яңы һалынған ҙур мәктәптәрҙә уҡый башланылар. Хеҙмәт кешеһенең [illegible] менән матди тәьмин итеде. Азат хеҙмәт ысын мәғәнәһендә тантана итте.

Донбастағы ябай шахтер Алексей Стаханов әлегә тиклем донъяла бер генә шахтер ҙа сығармаған дәрәжәлә күмер сапты, уның шахтанан өҫкә күтәрелеүен бөтә шахтерҙар, бөтә коллективы оркестр һәм сәскә букеттары менән ҡаршы алдылар. Сөнки башҡаларҙың да шулай яҡшы эшләгеләре килә. Тыуған илдәренең күңелен һәм көсөн арттырғылары килә ине. Тиҙҙән Алексей Стаханов кеүек, иҫке хеҙмәт нормаларын емереп, яңы һәм юғары хеҙмәт күрһәткестәре биреүсе эшселәр промышленностең һәм ауыл хужалығының бөтә тармаҡтарында ла барлыҡҡа килде. Уларҙы стахановсылар тип атай башланылар. Был инде хеҙмәттең тағы ла ҙурыраҡ тантанаһы ине. Элекке, тик ҡул көсөнә генә нигеҙләнгән хеҙмәт урынына беҙҙең илдә алдынғы техника менән ҡоралландырылған, техник белемгә эйә булған хеҙмәт, хеҙмәткә яңы, социалистик мөнәсәбәт барлыҡҡа килде. Хеҙмәт, ижади хеҙмәткә әйләнде. Юҡ, хеҙмәттә ижад итеүселәр, алға ынтылып сыҡҡан яңылыҡтар ғына түгел ине. Ижади хеҙмәт пафосы һәр хеҙмәт кешеһенең күңеленә балҡып күтәрелде. Хужалыҡтың һәр бер тармағында, һәр өлкәлә меңәрләгән рационализаторҙар, новаторҙар барлыҡҡа килде. Бөгөн бирәүҙәр ҡуйған рекордты иртәгеһен икенселәр уҙып китте. Өсөнселәр тағы ла ҙур менән ярышҡа сыҡты. Айырым стахановсылар артынан стахановсы бригадалар барлыҡҡа килде. Бригадалар артынан тотош цехтар, тотош заводтар стахановсыға әйләнделәр.

Беҙҙең Совет государствоһы, коммунистар партияһы һәм бөтә халыҡ, бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталин хеҙмәт кешеһен бөйөк баһалайҙар. Хеҙмәттең алдынғы өлгөләрен күрһәтеүселәрҙе беҙҙең хөкүмәт ордендар менән наградлай, уларға хөрмәтле исемдәр бирә.

Буржуазия демократияһы хеҙмәтсәндәр массаһын общественың политик тормошона ҡатнаштырмай, хеҙмәт кешеләренең ижади инициативаһын быуа. Уларға капиталистарҙы байытыу өсөн баш күтәрмәй эшләүҙән башҡа бер хоҡуҡ та бирмәй. Иркһеҙ хеҙмәт, үҙеңә дошман булған кешеләр өсөн эшләү кешенең күңелен күтәрмәй, уны рухани төшөнкөлөккә алып бара. Буржуазия демократияһы ул ҡоро һүҙҙә генә булған демократия. Буржуаз обществола хеҙмәт кешеһе түгел, ә кем күберәк талап ала, шул кеше хөрмәтле һанала.

Ә беҙҙә азат хеҙмәт тантана яһай. Беҙҙә хеҙмәт кешеһе Фәндәр Академияһы ултырышында доклад яһай. Сал сәсле хөрмәтле академиктар хеҙмәт кешеһен ҙур иғтибар менән тыңлайҙар, хеҙмәт кешеһе менән кәңәшләшәләр.

Элек экономик һәм культура яғынан артта ҡалған халыҡтарҙы Совет власы алдынғылар сафына күтәрҙе. Башҡортостан нефтсеһе, Социалистик Хеҙмәт Геройы Ахмал Вахитовты бөтә Советтар иленә беләләр. Техник культуралар түгел, элек [illegible] картуф та үҫтермәгән башҡорт ҡатындары хәҙер шәкәр сөгөлдөрөнән рекорд урожайын үҫтереп алалар. Ағиҙел буйында үҫкән ябай башҡорт ҡатыны Банат Батырованың даны бөтә илгә таралды. Ул ижади хеҙмәттә иң [illegible] юғарылыҡҡа күтәрелде. Шәкәр сөгөлдөрөнән әлегә тиклем булмаған урожайын үҫтерҙе. Совет хөкүмәте уға иң почётлы исем — Социалистик Хеҙмәт Геройы исемен бирҙе.

Совет демократияһы беҙҙең халҡыбыҙҙың рухани көстәренә күкрәп сәскә атырға киң юлдар асты. Элек әҙәби теле, матбуғаты, художестволы әҙәбиәте, театры, хатта башланғыс мәктәптәре лә булмаған халыҡтарға беҙҙең Совет ҡоролошо үҙ культураларын, милли әҙәбиәт һәм искусстволарын үҫтереү мөмкинлеген бирҙе. Был ғәйәт ҙур, ысынлап та донъяла сағыштырғыһыҙ бөйөк эштәр һөҙөмтәһендә милли республикаларҙа йөкмәткеһе менән социалистик, формаһы менән милли культура иҫ киткес рәүештә сәскә атты. Халыҡтың ижад шишмәһе булып һыуыҡ өҫкә урғылды. Халыҡ араһынан ... йөҙәрләгән талантлы яҙыусылар, шағирҙар, композиторҙар, художниктар, артистар, музыканттар күтәрелеп сыҡтылар.

Совет государствоһы беҙгә Тыуған илебеҙҙә газеталар, журналдар һәм китаптар баҫып сығарыу өсөн издательстволар ойошторҙо, типографиялар һалды, театрҙар, библиотекалар, йөҙәрләгән клубтар асты.

Совет демократияһы халыҡтар араһында туғанлыҡты, дуҫлыҡты һис булмаған дәрәжәлә ныҡытты. Беҙҙә рус та, башҡорт та, тажик та, латыш та һәм башҡа бөтә милләттәр ҙә Совет демократияһының йылы ҡанаты астында ең һыҙғанып, коммунизмдың бөйөк бинаһын һалалар.

Курил утрауҙарынан алып Калининград яраҙарына, Памир тауҙарынан алып Боҙло океан буйҙарына тиклем киңлектәрҙә ятҡан бөйөк Тыуған илебеҙ — Советтар Союзының ҡайһы мөйөшөнә генә күҙ ташлаһаң да, Совет демократияһының емеше — азат хеҙмәт тантана итә. Тыуған илдең көсөн һәм ҡеүәтен артабан арттырыу өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн, ерҙә йәшәү бәхете өсөн, коммунизм еңеүе өсөн азат хеҙмәт, совет кешеләренең хеҙмәте, халыҡ демократияһы илдәрендәге эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең азат хеҙмәте тантана итә.

„ГЛАВКИНОПРОКАТТЫҢ" Башҡортостан конторайы республика экрандарына

„Ҡытай халҡының еңеүе"

(Ҡытайҙа халҡ азатлыҡ көрәшенән эпизодтар)

тигән төҫлө яңы документаль фильм сығара.
Авторы—режиссер Л. ВАРЛАМОВ.
К. СИМОНОВ тексы.

Документаль фильмдарҙың Мәскәүҙәге Үҙәк студияһы һәм Ҡытай Үҙәк киноуправлениеһенең Пекиндәге студияһы производствоһы—1950 йыл.
Главкинопрокат сығарылышы.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01623. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 223 (8680)
5 НОЯБРЬ
йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

Ауыл хужалығы эшсәндәре! Социалистик игенселекте һәм малсылыкты үҫтереүҙә яңы уңыштарға өлгәшегеҙ! Халк өсөн аҙык-түлек һәм промышленность өсөн сырье муллығын булдырайык!

Государство алдындағы үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәгән колхозсыларға һәм колхозсы катын-кыҙҙарға, МТС һәм совхоз эшселәренә һәм эшсе катын-кыҙҙарына дан!

(ВКП(б) Үҙәк Комитетенең саҡырыуҙарынан).

КОММУНИЗМДЕҢ ТУЛЫ ТАНТАНАҺЫ ӨСӨН

Октябрь социалистик революцияһының утыҙ өс йыллығын совет халкы менән бергә бөтә прогрессив кешелек донъяһы билдәләй. Сөнки Октябрь социалистик революцияһы бөтә донъя тарихында бөйөк боролош — яңы эраның башланыуы булды. **«Ул, бөтәһенән дә элек, интернациональ, бөтә донъя күләмендәге тәрҙәге революция, сөнки ул кешелектең бөтә донъя тарихында иҫке, капиталистик донъянан яңы, социалистик донъяға тамырынан боролошто аңлата»** (И. В. Сталин).

Бынан утыҙ өс йыл элек илебеҙҙең эшселәр синыфы һәм хеҙмәтсән крәҫтиәндәре, большевиктар партияһы етәкселегендә, кешелек донъяһының бөйөк даһиҙары В. И. Ленин һәм И. В. Сталин юлбашсылығында көрәшеп, 1917 йылдың Октябрь көндәрендә илебеҙҙә капитализмдең хакимлеген юк иттеләр, помещиктарҙың һәм капиталистарҙың власен ҡолаттылар. Октябрь революцияһының еңеүе һөҙөмтәһендә беҙҙең илебеҙҙә, донъяның алтынан бер өлөшөндә пролетариат диктатураһы урынлаштырылды, эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең донъяла беренсе Совет социалистик государствоһы барлыкка килде.

Октябрь революцияһы тарафынан тыуҙырылған социалистик совет ҡоролошо Тыуған илебеҙҙең етештереү көстәренең ҡыҙыу үҫеүе, гөрләп сәскә атыуы өсөн сикләнмәгән мөмкинлектәр асты. 33 йыл эсендә илебеҙҙең йөҙө, уның кешеләре танымаслык булып үҙгәрҙе. Большевиктар партияһы етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре гигант күләмдә илде үҙгәртеп ҡороу эшен башҡарҙылар, социалистик общество төҙөнөләр. Экономик һәм культура яғынан артта ҡалған Россия совет халкының фидакәр тырышлығы һөҙөмтәһендә алдынғы социалистик державаға әйләнде.

Большевиктар партияһының етәкселегендә, бөйөк Сталиндең гениаль юлбашсылығында Тыуған илебеҙҙә үткәрелгән индустрияләштереү Совет илен алдынғы индустриаль илгә әйләндерҙе. Ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙа большевиктар партияһының сталинсә тәрән аҡыллы политикаһы илебеҙҙә колхоз ҡоролошоноң еңеүенә килтерҙе. Илебеҙ алдынғы техникаға нигеҙләнгән коллектив ауыл хужалығы иленә әйләнде.

Илебеҙҙә барлыкка килгән тарихи үҙгәрештәр совет обществоһының йөҙөн тамырынан уҡ үҙгәртте. Беҙҙә эксплуататор синыфтар бөтөрелде, кешенең кешене эксплуатациялауы юк ителде. Совет обществоһы хеҙмәтсәндәрҙән — эшселәрҙән, крәҫтиәндәрҙән һәм интеллигенциянан тора. Социалистик Тыуған илебеҙҙә донъяла иң юғары тибтағы демократия — социалистик демократия сәскә ата. Халыҡтар араһында барлыкка килгән дуҫлыҡ Совет государствоһының ҡаҡшамаҫлығының залогы булып тора. Әлеккә экономик, политик һәм милли иҙеүҙән Октябрь революцияһы тарафынан ҡотҡарылған совет халкы үҙенең илендә социалистик общество төҙөнө, ул хәҙер бөйөк большевиктар партияһы етәкселегендә коммунизм төҙөй, бөтә кешелек донъяһының яңы тарихын барлыкка килтерә.

Совет кешеләре бөйөк байрамды ҙур хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылайҙар. Промышленностең күп кенә тармаҡтарында эшселәр байрамды биш йыллыҡ пландарын үтәү һәм арттырып үтәү менән билдәләйҙәр. Ошо йылдың 9 айы эсендә илебеҙҙең промышленносе, үткән йылдың 9 айы менән сағыштырғанда, валовой продукция етештереүҙе 22 процентка арттырҙы. Беҙҙең промышленносебеҙ өҙлөкһөҙ техник прогресс юлы менән алға бара.

Ауыл хужалығы эшсәндәре лә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Илебеҙҙең күп кенә районларында бөртөклө культуралар өсөн уңайһыҙ климатик шарттар булыуына ҡарамаҫтан, бөртөклө культураларҙың урожайы үткән йылғы кимәлдә булды, ә үткән йылда ул 7,6 миллион бот тәшкил иткәйне. Мамыҡ һәм шәкәр сөгөлдөрөнөң урожайы үткән йылдағынан юғары булды. Ауыл хужалығы өлкәһендәге хәҙерге көндәң үҙәк бурысы — малсылыкты үҫтереү уңышлы хәл ителә. Үткән йылдың 1 октябренән ошо йылдың 1 октябренә мөгөҙлө эре малдарҙың һаны 11 процентка, сусҡалар һаны — 41, аттар һаны — 17 процентка артты. Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсә планы уңышлы тормошҡа ашырыла. Баҫыу һаҡлаусы 700 мең гектар урман полосалары ултыртыу планы быйыл уҡ арттырылып үтәлде.

Ауыл хужалығы өҙлөкһөҙ рәүештә яңы техника менән ҡоралландырыла. Ошо йылдың 9 айы эсендә ауыл хужалығы яңынан 130 мең трактор, 33 мең комбайн, 66 мең йөк машинаһы, 1300 мең тағылма машиналар һәм башка ҡоралдар алды.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә Октябрь байрамын күренекле уңыштар менән ҡаршылайҙар. Республикабыҙҙың бөтә промышленносендә 1950 йылдың III квартал планы 105 процентка үтәлде. Үткән йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырғанда валовой продукция етештереү 25 процентка артты. Республикабыҙҙың игенселәре государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталинга рапорт бирҙеләр һәм быйыл, үткән йылға ҡарағанда, государствоға 13 миллион 500 мең бот яҡшы сифатлы иген артыҡ тапшырылды. Колхоздар үҙҙәренең сәсеү майҙандарына етерлек яҡшы сифатлы орлоҡ тупланылар, ә колхозсылар хеҙмәт көндәренә мул урожай алдылар.

Совет халкы илебеҙҙә коммунизм төҙөй. Хеҙмәтсәндәр быйыл ҙур энтузиазм менән сталинсә эпоханың бөйөк төҙөлештәрен — Волгала, Днепрҙа гигант электростанцияларҙы, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү эшенә тотондо. Илебеҙҙең етештереү көстәре үсә, халыҡтың материаль-культура кимәле күтәрелә, халыҡ мәғарифе, совет фәне, культураһы һәм искусствоһы гөрләп сәскә ата.

Бөйөк Советтар иле һәм уның халкы бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәштең авангардында бара. Бөйөк Сталин юлбашсылығында Советтар Союзы тыныслыҡ яҡлыларҙың ҡеүәтле лагерена етәкселек итә. Тыныслыҡ яҡлыларҙың сафы үҫә һәм ныҡый. Атом бомбаһын тыйыу тураһында Стокгольм воззваниеһенә хәҙер инде бөтә ер шарында ярты миллиард самаһы кеше ҡул ҡуйҙы. Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың көслө хәрәкәте һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын өҙәсәк, тыныслыҡ һуғышты еңәсәк.

Октябрь революцияһының бөтә донъя тарихи әһәмиәте шунда, ул империализм илдәрендә пролетариат революцияһы эпохаһын башлап ебәрҙе. Бынан 33 йыл элек беҙҙең ил донъяла берҙән-бер социалистик государство ине. Хәҙер бик күп илдәрҙең хеҙмәтсәндәре социализм юлы менән баралар. Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа илдәренең халыҡтары, Советтар Союзының ярҙамына таянып, үҙ илдәрендә социализм төҙөйҙәр. Октябрь революцияһының бөйөк революцион байрағы Ҡытай халкын азатлыҡ көрәшенә күтәрҙе һәм бөйөк еңеүгә алып килде. Октябрҙең бөйөк идеялары бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең киң ҡатламын солғап ала һәм бөйөк азатлыҡ көрәшенә күтәрә. Хәҙер беҙ бөтә юлдар ҙа коммунизмға алып барған осорҙа йәшәйбеҙ.

Совет халкы Октябрҙең 33 йыллығын ғәйәт ҙур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында байрам итә. Урындағы Советтарға һайлауҙар айҡанлы совет халкында тыуған политик һәм производство активлеге совет халкының мораль-политик берҙәмлеген, уларҙың Ленин—Сталин партияһы тирәһенә ныҡ тупланғанлығын тағы ла бер тапҡыр демонстрациялай.

Йәшәһен совет халкының еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы бөйөк большевиктар партияһы!

Йәшәһен бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы бөйөк Сталин!

Иптәш И. В. Сталинга рапорттар

Украина ССР-ының колхоздары һәм совхоздары йәшелсәләр әҙерләүҙең государство планын 102,4 процентка, виноград әҙерләү планын 101,9 процентка срогынан алда үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинга рапорт бирҙеләр.

Быйыл йәшелсә, 1949 йылға ҡарағанда, 21 тоннаға артығырак әҙерләнде. Виноград, үткән йылға ҡарағанда, 3860 тоннаға артығырак тапшырылды.

Иркутск өлкәһенең колхоздары һәм совхоздары иген әҙерләүҙең государство планын 100,1 процентка үтәү тураһында рапорт бирҙеләр. Аҙыҡ культуралары тапшырыу планы 116,6 процентка үтәлгән. Бер үк ваҡытта улар картоф әҙерләүҙең государство планын 104,1 процентка үтәү тураһында хәбәр итәләр.

Сыуаш АССР-ының колхоздары, совхоздары һәм ярҙамсы хужалыҡтары иптәш И. В. Сталинга биргән рапорттарында иген әҙерләүҙең государство планын үтәү тураһында яҙалар. Аҙыҡ культураларын тапшырыу планы 150,1 процентка үтәлгән.

Пландан тыш 15 мең шпал

Таныш леспромхозының шпалдар быҫыу заводы коллективы Октябрь алды ярышында серьез уңыштарға өлгәште. Үҙенең производство планын был коллектив срогынан ике айға элек үтәне. Байрам көнөнә бүләк итеп ул тимер юл транспорты өсөн пландан тыш 15 мең шпал әҙерләне. Заводтың стахановсыларынан Ғәйсин, Шаяхов, Ғәйнетдинов иптәштәр был эштә бер ярым нормалыҡ үтәлеш бирҙеләр.

«Искусство» государство издательствоһы тарафынан сығарылған плакат. Художник Константин Иванов эше.

БАШҠОРТОСТАН ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ БӨЙӨК ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯҺЫНЫҢ XXXIII ЙЫЛЛЫҒЫН ДОСТОИН ҠАРШЫЛАЙҘАР

Башҡорт АССР-ының нефтселәре һәм металлургтары, тимер юлсылары һәм урман эшселәре, колхозсылары һәм МТС, совхоз работниктары Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы хөрмәтенә социалистик ярышта алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре илебеҙгә пландан тыш нефть, металл бирәләр һәм үткән йылға ҡарағанда государствоға 13 миллион 500 мең бот яҡшы сифатлы иген артыҡ тапшырҙылар.

Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәренә

Беҙҙең районның колхозсылары, быйылғы сезондың ағас әҙерләү планын срогынан алда үтәү өсөн күтәренкө йөкләмәләр алып, республика колхоздарына мөрәжәғәт иткәйнеләр.

Йөкләмәбеҙ бик ҙур, уны үтәү беҙҙең намыҫлы бурысыбыҙ. Беҙ әҙерләгән ағас халыҡ хужалығын нығытыуға, сталинсә төҙөлештәргә китә. Быны районның ағас ҡырҡыуҙа, ташыуҙа эшләгән һәр кешеһе аңлай.

Колхозсылар урманға ҙур әҙерлек менән сыҡтылар. Эштәр ойошҡан рәүештә башланды. «Тура юл», «Ирек», «Ҡыҙыл Урал», «Таллы» колхоздары күптән инде ағас ҡырҡыу буйынса үҙҙәренә бирелгән заданиены үтәнеләр. Ошо көндәрҙә был уңыштарға «Өлмәкәй», «Юлбаш», «Красный Октябрь» колхоздары өлгәште. «Сургуяш» колхозы иптәш Латипов етәкселегендә үҙенә бирелгән 375 кубометр ағас ҡырҡыу заданиеһен үтәп бөттө. Ағас ташыуҙа был колхоздың алты аты эшләй. Планда билдәләнгән 400 кубометр ағастың бөгөн һуңғы кубометрҙары илтеп ҡуйылды.

Шулай уҡ «Сеятель» колхозы ла, 800 кубометр ағас ҡырҡып, 1100 кубометр ағас ташыуҙы байрам көндәренә тамамлаясаҡ.

Колхозсыларҙың хеҙмәте быйыл әлеккегә ҡарағанда байтаҡ яҡшы ойошторолған. Урман хужалығы техникаһы файҙаланыла. Максим Горький һәм «Ҡыҙыл юл» колхоздарының участкаһында электр бысҡылары эшләй.

Районың 12 колхозы, Бөйөк Октябрға бүләк итеп, ағас ҡырҡыу һәм ташыу заданиеләренең үтәлеүе тураһында рапорт бирҙе. Район буйынса хәҙер 9375 кубометр ағас ҡырҡылып, уларҙың 3500 кубометрҙы ташып ҡуйылды.

Х. Әхмәтов,

ВКП(б)-ның Йомағужа райкомы секретары.

Колхозсыларҙың яңы еңеүҙәре

Бөйөк Октябрь байрамы хөрмәтенә социалистик ярышты йәйелдереп ебәреп, республикабыҙҙың колхоздары, колхозсылары һәм ауылдарҙа йәшәүсе эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр государствоға картоф тапшырыу йөкләмәһен ваҡытында үтәп сыҡтылар. Йыллыҡ план 1 ноябргә 101,4 процентка үтәлде.

Абзан, Бишбүләк, Йәрмәкәй, Зианчура, Илеш, Ҡыйғы, Миәкә, Стәрлебаш, Федоровка, Саҡмағош, Шаран һәм Йомағужа райондары государствоға картоф тапшырыу пландарын срогынан алда үтәнеләр.

У. Камалов.

Йөкләмәләр намыҫ менән үтәлде

Беҙҙең беренсе номерлы промысел «Ишимбайнефть» тресының иң иҫке промыселдәренән һанала. Бөтә скважиналар тиң өйтерлек 15—18 йыл буйына өҙлөкһөҙ нефть бирәләр. Нефть ятыштарын эксплуатациялауҙың билдәле законы буйынса оҙаҡ йылдар буйына нефть сығарылған урындарҙың пластында баҫым түбәнәйә. Был үҙ сиратында пластағы нефтте һыуырып алыуҙа күп ҡыйынлыҡтар тыуҙыра.

Ошондай шарттарҙа эшләүгә ҡарамаҫтан, промысел коллективы үҙенең өҫтөнә алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп килә. Ул трест системаһында беренсе булып сталинсә биш йыллыҡ пландың үтәне.

Был уңыштарҙың төп нигеҙе булып коллективтың, алдынғы техниканы тулыһынса файҙаланып, стахановсылар тәжрибәһен ҡулланып эшләүе һанала. Промыселдә киң күләмдә тоҙ кислотаһы, ҡайнар нефть менән эшкәртеү һәм башҡа шундай интенсификация методтары ҡулланыла. Бындай эшкәртеүҙәр скважиналарҙа күп һанда тикшеренеүҙәр һуңынан ғына яһала һәм һиҙелерлек һөҙөмтәләр бирә. Быйыл беҙҙең промыселдә сығарылған бөтә нефттең 22 проценте интенсификация методтары ҡулланыу нигеҙендә алынған нефтҡә тура килә.

Промыселдең бөтә участкалары ла ғинуар айында уҡ комплекслы итеп төҙөлделәр һәм хужалыҡ иҫәбенә күсерелделәр. Бригадаларҙың былай төҙөлөшө үҙен тулыһынса аҡлаңы. Нефть сығарыусыларҙан һәм ер аҫты ремонтсыларынан ойошторолған берҙәм бригада участканың эске мөмкинлектәрен тулыһынса файҙалана ала. Ул билдәләнелгән геологик-техник сараларҙың бөтә комплексен уңышлы үтәргә мөмкинлек бирҙе.

Быны иптәш Копылов етәкселек иткән комплекслы бригаданың өлгәшелгән уңыштарынан күреп була. Был бригада члендәре алған йөкләмәләрен ай һайын арттырып үтәйҙәр. Баҡуҙың алдынғы мастеры иптәш Кафаровтың методын ҡулланып эшләү араһында коллектив участкалағы скважиналарҙың ремонт-ара эшләү ваҡытын, үткән йылдың ошо ваҡыты менән сағыштырғанда, 36 көнгә арттырҙы. Скважиналарҙы бөтә тулылығы менән файҙаланыу өсөн өҙлөкһөҙ тикшеренеүҙәр алып барыла. Хәҙер участканың 17 скважинаһы оптималь режимда эшләй. Участканың хужалыҡ иҫәбендә эшләүе һөҙөмтәһендә 500 мең һумдан артыҡ экономия алынды.

Промысел коллективы бығаса эшләмәйенсә тиҡ торған скважиналарҙы хәрәкәткә ебәреү юлы менән нефть сығарыуҙы арттыра. 1950 йылда промыселда бөтәһе 18 скважина хәрәкәткә ебәрелде. Беҙ улар иҫәбенә һөйөклө Тыуған илебеҙ өсөн өҫтәмә рәүештә меңдәрләгән тонна нефть сығарҙыҡ.

Л. Лапина,

«Ишимбайнефть» тресы беренсе номерлы промыселдең өлкән геологы.

Тыныслыҡ өсөн

Мине Совет власы, бөйөк Сталин партияһы үҫтерҙе. Өс йәшемдән балалар йортонда тәрбиәләнеп, мин үҙемә юғары квалификация алдым.

Быларҙың бөтәһе өсөн дә мин Ватаныбыҙ алдында бурыслымын. Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең был хәстәрлегенә фидакәр стахановсы хеҙмәтем менән яуап бирәм.

Мин Өфө нефть эшкәртеү заводының иптәш Михайлова етәкселек иткән цехында электрик булып эшләйем. Үҙ эшемдә цехтағы аппаратураларҙың, оборудованиеларҙың аварияһыҙ эшләүен тәьмин итәм. Электр энергияһына экономия яһау өсөн көрәшәм. Һөҙөмтәлә беҙҙең цех ошо йылдың 9 айы эсендә 19 мең һумлыҡ электр энергияһына экономия яһаны.

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын беҙҙең цех коллективы производство уңыштары менән ҡаршы ала. Ул айлыҡ производство планын беҙ 106 процентка үтәнек. Ҡиммәтле реагенттарҙы экономиялауҙан ғына 600 мең һум файҙа алынды. Был уңыштарҙа комсомолец һәм йәштәрҙең хеҙмәте ҙур.

Комсомолец-йәштәр һәм бөтә завод коллективы ҙур ышаныс менән мине тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһына делегат итеп ебәрҙе.

Мәскәүҙән заводыбыҙға ҡайтҡас, илебеҙҙең ҡеүәтен артабан күтәреү өсөн эшләргә миндә яңы дәрт тыуҙы. Беҙҙең производстволағы һәр уңышыбыҙ илебеҙҙең ҡеүәтен үҫтерер, яңы һуғыш утын тоҡандырыусыларға ауыҙ ут булыр.

С. Фәтхуллин,

Өфө нефть эшкәртеү заводының стахановсы-электригы, тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы делегаты.

Октябрьский нефтселәренең уңыштары

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын Октябрьский ҡалаһы нефтселәре яңы хеҙмәт ҡаҙаныштары менән ҡаршы алалар. «Туймазынефть» тресының беренсе номерлы бораулау контораһы III квартал планын арттырып үтәне. Уға Нефть промышленносе министерствоһының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды. Контора коллективы бораулау тизлеген эксплуатацион бораулау буйынса 109,6 процентка, ә разведка бораулауын 109,2 процентка үтәне.

Контораның алдынғы бораулау бригадаһы Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Куприянов етәкселегендә бораулауҙың 10 айлыҡ планын 174,9 процентка, иптәш Агапов бригадаһы 137,3 процентка, иптәш Усов бригадаһы 164,2 процентка, иптәш Ғәлимов бригадаһы 120,8 процентка еткереп үтәне. Конторала бораулауҙың айлыҡ планын арттырып үтәмәгән бер генә бригада ла юҡ.

Серафимовка нефть промыселы бөйөк байрам көнөн нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда үтәү менән ҡаршылай. 3-сө номерлы нефть промыселының коллективы 10 айлыҡ планды арттырып үтәне. Промыселдең Воробьев, Ғирфанов, Букин иптәштәр етәкселек иткән участкалары нефть сығарыуҙың айлыҡ заданиеһен систематик рәүештә арттырып үтәйҙәр.

Бынан бер ай элек нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын үтәүсе 4-се промысел коллективы хәҙер 1951 йыл иҫәбенә нефть бирә. Промыселдә Ғиниятуллин, Сотников иптәштәрҙең участкалары бөйөк байрамды айырыуса ҙур хеҙмәт күрһәткестәре менән ҡаршылайҙар.

Октябрьскийҙың башҡа предприятиеларында ла уңыштар ҙур. Уның нефтселәре, бораулаусылары һәм төҙөүселәре байрам демонстрацияһына тыныс хеҙмәт фронтында яулап алған Ҡыҙыл Байраҡтарын күтәреп сығасаҡтар.

М. Хәлиҡов,

ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты секретары.

Урман посёлкалары электрләштерелә

Электричество хәҙер ағас әҙерләү производствоһына ғына түгел, урман эшселәренең тормошона ла ныҡ инә. Һуңғы ваҡыттарҙа, бигерәк тә быйыл, Башҡортостандың леспромхоздары һәм лесхоздары эшселәрҙең урмандағы айырым посёлкаларын электрләштереү буйынса ҙур эштәр башҡарҙылар. Хәҙер Йылайыға леспромхозының «Просвет», Таныш леспромхозының Арабаш һәм Тибиль, Тюйно-Озер леспромхозының Старый-Хутор, Ҡариҙел районының Магинск, Комсомольск һәм Өтәш посёлкаларында Ильич лампочкалары яна.

Ағас әҙерләү сезонына яҡшы әҙерләнеү ярышының инициаторы булған Нуриман леспромхозы Сарва һәм Айлы хутора посёлкаларын электрләштерҙе.

ВКП(б)-ның БАШҠОРТОСТАН ӨЛКӘ КОМИТЕТЕНЕҢ III ПЛЕНУМЫ

Республика колхоздарында һәм совхоздарында общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙең һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләүҙең барышы тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Председателе иптәш Н. Р. Уразбаевтың ВКП(б) Өлкә Комитетенең III пленумында яһаған докладыˣ)

Иптәштәр! Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте колхоздарҙың һәм совхоздарҙың продукты биреүсе общественный малсылығын үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһындағы үҙҙәренең тарихи ҡарарҙары менән партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарын, колхоз крәҫтиәндәрен, совхоз эшселәрен һәм ауыл хужалығы специалистарын ауыл хужалығының иң мөһим тармағы — общественный малсылыҡты йылдам үҫтереү эшен большевистик ҡеүәт программаһы менән ҡоралландырҙылар. Общественный малсылыҡты бөтә яҡлап үҫтереү—ауыл хужалығын артабан үҫтереү өлкәһендә партияның һәм государствоның үҙәк бурысы булып әүерелде.

Партия һәм хөкүмәттең был иң мөһим ҡарарын үтәп, республика колхоздары, совхоздары, малсылыҡ работниктәре, совет һәм партия органдары ҡайһы бер ыңғай һөҙөмтәләргә өлгәштеләр. Хәҙер республикабыҙ колхоздарының ҙур күпселегендә продукты биреүсе малдар һәм ҡоштар буйынса дүрттәр ферма бар.

1949 йылда һәм ағымдағы йылдың 9 айы эсендә колхоздарҙа һәм совхоздарҙа мөгөҙлө эре малдар, сусҡалар һәм һарыҡтар һаны байтаҡ артты. Республиканың 29 районы колхоздарында мөгөҙлө эре малдар һаны һуғышҡа тиклемге кимәлдә үҫып китте. Баҡалы, Бишбүләк, Дәүләкән, Ҡандра һәм башҡа ҡайһы бер райондар мөгөҙлө эре малдар һанын, һуғышҡа тиклемге кимәл менән сағыштырғанда, байтаҡ арттырыуға өлгәштеләр. Иглин, Оло-Тәләк һәм Нуриман районының колхоздары мөгөҙлө эре малдарҙы үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү алдында торалар.

Республика буйынса тотош алғанда сусҡалар һаны буйынса һуғышҡа тиклемге кимәл уҙып кителде. Шишмә, Шаран, Балтас районының колхоздары сусҡалар һанын, һуғышҡа тиклемге — 1940 йыл менән сағыштырғанда, икә тапҡырҙан ашыуыраҡҡа, ә Абзан, Благовар, Бүздәк, Ҡандра, Ҡырмыҫҡалы, Салауат һәм Түймазы районының колхоздары дүрт тапҡырға һәм унан да күберәккә арттырҙылар. Оло-Тәләк районының колхоздары сусҡалар үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын 111 процентҡа үтәнеләр.

Баҡалы районы колхоздарындағы фермаларҙа һарыҡтар һаны, 1940 йылға сағыштырғанда, 5 мең башҡа, Балтас районында — 6 мең, Бүздәктә — 12 мең, Дәүләкәндә — 10 мең һәм Түймазы районында — 7 мең башҡа артты. Түймазы һәм Оло-Тәләк районының колхоздары һарыҡтар үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын арттырып үтәнеләр.

Республикала күп кенә колхоздар продукты биреүсе общественный малсылыҡты тиҙләтелгән темптар менән үҫтерәләр. Мәҫәлән, Илеш районының Жданов исемендәге колхозы мөгөҙлө эре малдар буйынса билдәләнгән минимумды 176 процентҡа, шул иҫәптән һыйырҙар буйынса 116 процентҡа, сусҡалар — 106 процентҡа һәм һарыҡтар буйынса — 125 процентҡа үтәне. Өфө районының «Вторая пятилетка» колхозы малдарҙың һәм ҡоштарҙың бөтә төрҙәре буйынса өс йыллыҡ планды үтәне лә инде.

Юғарыла килтерелгән мәғлүмәттәр республика колхоздарында һәм райондарында продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан алда үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр булғанлығын күрһәтәләр. Ләкин, үкенескә ҡаршы, был мөмкинлектәр тулыһынса файҙаланылмайҙар. Республикала малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙең ҡәнәғәтләнмәҫлек барышы тап бына шуның менән аңлатыла ла инде. Малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын ошо йылдың 1 октябренә республика колхоздары: мөгөҙлө эре малдар буйынса—74 процентҡа, сусҡалар буйынса—56 процентҡа, һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса—76 процентҡа һәм ҡоштар буйынса—30 процентҡа үтәнеләр.

Билдәле булғанса, быйылғы йыл — продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә хәл итеүсе йыл булып тора. Ләкин малсылыҡты үҫтереүҙең 1950 йылғы планы тотош республика буйынса тик һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса ғына үтәлгән, ә продукты биреүсе малдарҙың ҡалған төрҙәре һәм ҡоштар буйынса билдәләнгән заданиелар тулыһынса үтәлмәгәндәр әле.

«Зернотрест»тың һәм «Молсвиноводтрест»тың совхоздары һарыҡтар, сусҡалар һәм ҡоштарҙың дөйөм һанын арттырыу буйынса планды үтәнеләр. Ә мөгөҙлө эре малдар, һыйырҙар һәм инә сусҡалар һанын арттырыу буйынса билдәләнгән заданиеларҙы үтәмәнеләр.

Республиканың тик өс кенә районы — Баҡалы, Иглин һәм Федоровка райондары ғына мөгөҙлө эре малдарҙың дөйөм һаны буйынса заданиены үтәнеләр. Сусҡаларҙың дөйөм һаны буйынса — 27 район һәм һарыҡтарҙың һаны буйынса 29 район планды үтәне.

Инә малдар һанын арттырыу планы, шулай уҡ мөгөҙлө эре малдар үҫтереү планы айырыуса ҡәнәғәтләнмәҫлек үтәлә. Мәҫәлән, Әбйәлил, Әсҡын, Борай, Ғафури, Ҡариҙел, Матрай, Мәләүез һәм Мәсетле райондары мөгөҙлө эре малдар һанын арттырыу урынына уның байтаҡ кәмеүенә юл ҡуйҙылар.

Белорет, Учалы, Мәләүез һәм Матрай райондарының колхоздары сусҡалар һанын арттырыу буйынса планды сиктән тыш насар үтәйҙәр. Ошондай хурлыҡлы хәлде төҙәтеү өсөн был райондарҙағы етәкселәр ниндәй саралар күрә икән?

СССР Министрҙар Советы һәм ВБК(б) Үҙәк Комитеты колхоздарҙың һәм совхоздарҙың продукты биреүсе общественный малсылығын үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһындағы ҡарарҙарында ҡошсолоҡто үҫтереүгә серьез иғтибар бирҙеләр. Ләкин ҡошсолоҡто үҫтереүгә ауыл хужалығы, совет һәм партия органдарының сиктән тыш ҡәнәғәтләнмәҫлек етәкселек итеүҙәре арҡаһында ауыл хужалығының был мөһим доход биреүсе тармағы бик ныҡ артта ҡалды. Быйыр республика колхоздары ҡошсолоҡто үҫтереү планын тик 53 процентҡа ғына, ә ағымдағы йылдың 9 айы эсендә тик 25 процентҡа ғына үтәнеләр. Ҡошсолоҡто үҫтереү буйынса заданиены бер генә район да үтәмәне.

Һыуҙа йөҙөүсе ҡоштарҙы — ҡаҙҙарҙы, өйрәктәрҙе үҫтереүгә лә иғтибар бирелмәй. Миҫал өсөн Илеш районын алайыҡ. Унда колхозсыларҙың шәхси хужалыҡтарында ҡаҙҙар булмаған бер генә колхоз да юҡ. Тик бер Калинин исемендәге колхозда ғына колхозсылар хужалыҡтарында 1 меңдән артығыраҡ ҡаҙ иҫәпләнә. Шул уҡ ваҡытта Илеш районының бөтә колхоздарындағы фермаларында ни бары 380 генә ҡаҙ бар. Был район колхоздары район ойошмаларының «хәстәрлекле ярҙам күрһәтеүе» арҡаһында быйылғы йылдың 9 айы эсендә фермалар өсөн... 40 ҡаҙ һатып алдылар.

Продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереү планын ҡәнәғәтләнмәҫлек үтәү һөҙөмтәһендә беҙҙең республикабыҙ тотош Советтар Союзы буйынса общественный малсылыҡты үҫтереү темптарынан артта ҡала.

Малдарҙың бик күп ҡыҫыр ҡалыуы, йәш малдарҙың аҙ алыныуы, малдарҙың күп һәләк булыуы һәм колхоздың әсбе иктыжлары тип аталған нәмәләргә малдарҙы сиктән тыш күп тотоноу общественный малсылыҡты үҫтереү темптарының түбән булыуының һәм государство планының үтәлмәүенең төп сәбәбе булып тора. Шуны әйтеү ҙә етә, быйылғы йылдың тик 9 айы эсендә генә лә колхоздар, малдарҙың ҡыҫыр ҡалыуы арҡаһында, 100 мең баштан артығыраҡ йәш малды алып еткермәнеләр, үлеү һәм әрәм-шәрәм итеү арҡаһында күп меңдәрсә баш малды юғалттылар. Был юғалтыуҙар һис юғында артылаш кәметелһә лә, колхоздарға колхозсыларҙан, эшселәрҙән һәм хеҙмәткәрҙәрҙән йәш малдарҙы һатып алмайынса ла, малдар һанын үҫтереүҙең государство планын үтәргә генә түгел, ә арттырып үтәргә лә мөмкин булыр ине.

Быларҙың бөтәһе лә шунан килеп сыға, сөнки республиканың Министрҙар Советы, ВКП(б) Өлкә Комитеты, БАССР Ауыл хужалығы министерствоһы ауыл хужалығының был иң мөһим тармағына йомшаҡ етәкселек итәләр. Һәр бер совхозға һәм һәр бер районға дифференциаль яҡын килеүҙе ғәмәлдә тормошҡа ашырмайҙар. Ауыл хужалығы, партия һәм совет ойошмалары урындарҙағы ысын хәлде йыш ҡына ваҡиғаларҙа белмәйҙәр. Шуға күрә малсылыҡҡа конкрет етәкселек йыш ҡына сезонлылыҡ, кампанейщина һәм шау-шыу менән алмаштырыла. Быларҙың бөтәһе лә общественный малсылыҡты үҫтереүгә зарарлы йоғонто яһай. Әйтелгәнде раҫлап, ҡайһы бер фактыларҙы килтерергә мөмкин. Мәсетле районының колхоздары быйылғы йылдың 9 айы эсендә һыйырҙарҙың һәм бересе йыл ғына быҙаулаусы һыйырҙарҙың һәр йөҙөнән бары тик 45-әр генә быҙау алдылар. Малдарҙың ҡыҫыр ҡалыуы арҡаһында ғына ла был район колхоздары 600-гә яҡын быҙау алып еткермәнеләр. Быға «колхоздың эсбе иктыжлары» тип расходҡа тотолған 200 баш малды өҫтәһәк, район колхоздары, малдарҙың ҡыҫыр ҡалыуҙары, һәләк булыуҙары һәм уларҙы әрәм-шәрәм итеү арҡаһында, мең баш самаһы мөгөҙлө эре малды юғалтҡан булып сығалар. Мәсетле районында мөгөҙлө эре малдар үҫтереүҙең государство планын үтәмәүҙең төп сәбәбе бына ошо булды ла инде. Мәләүез, Матрай, Борай, Әсҡын, Ҡариҙел һәм республиканың башҡа ҡайһы бер райондарында ошондай уҡ хәлде күрергә мөмкин.

Минең тарафтан килтерелгән ҡыҫҡаса анализдан хәҙерге ваҡытта продукты биреүсе малсылыҡты үҫтереүҙең 1950 йылға билдәләнгән государство планын үтәүҙең эшләү ҡурҡынысы барлыҡҡа килеүе күренә. Был, республика ауыл хужалығының һәм совет, партия органдарының бөтә работниктарын борсорға тейеш. Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары малсылыҡты үҫтереүгә өҫтән генә етәкселек итеү практикаһын бөтөрергә тейештәр. Общественный малсылыҡ торошоноң бөтә деталдәренә яҡшы уйлап һәм серьез рәүештә үтеп инеү, һәр бер фермала, һәр бер колхозда, совхозда һәм һәр бер районда эштең торошон белеү—бурыс бына ошонан тора. Малдарҙы әрәм-шәрәм итеүҙе бөтөрергә, бөтә йәш малдарҙы һаҡлап ҡалырға, малдарҙың ҡыҫыр ҡалыуҙарына юл ҡуймаҫҡа, бөтә колхоздарҙа һәм совхоздарҙа малдарҙың үлеү ваҡиғаларына сик ҡуйырға кәрәк.

Малдар һанын йылдам үҫтереү маҡсаттарында беҙ һәр бер һыйырҙан һәм бересе йыл ғына быҙаулаусы йәш һыйырҙан йыл һайын сәләмәт үрсем алыуға өлгәшергә, уны тулыһынса һаҡларға тейешбеҙ. Һәр бер инә сусҡанан кәм тигәндә 12—15 таҙа сусҡа балаһы һәм һәр бер 100 баш инә һарыҡтан кәм тигәндә 120 бәрәс алырға кәрәк. Тик был шарттарҙа ғына беҙ малдарҙың артта барған үҫешен тәьмин итә алабыҙ.

Продукты биреүсе малсылыҡты һәм ҡошсолоҡто үҫтереүҙең государство планын үтәүҙә артта ҡалыуҙы яҡын көндәрҙә бөтөрергә кәрәк. Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары, һис һүҙһеҙ, һәр бер колхоз һәм совхоздың малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәүен тәьмин итергә тейештәр. Был ваҡытта бөтә төр инә малдарҙың һанын арттырыу планын үтәргә айырыуса иғтибар бирелергә тейеш. Планды тулыһынса үтәү өсөн кәрәкле булған һанда колхозсыларҙан, эшселәрҙән һәм хеҙмәткәрҙәрҙән йәш, оло малдар һәм ҡоштар һатып алыуҙы ойоштороға кәрәк. Был эште 20 ноябрҙән дә һуңламайынса тамамлауға өлгәшергә кәрәк.

Иптәштәр! Хәҙерге ваҡытта колхоздарҙы эреләтеүҙе үткәреү, общественный малсылыҡты үҫтереү өсөн иң ыңғай шарттар тыуҙыра. Республикала инде 580 эреләтелгән колхоз бар. Уларҙың күбеһе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын уңышлы үтәй. Мәҫәлән, Оло-Тәләк районының Киров исемендәге эреләтелгән колхозы мөгөҙлө эре малдар буйынса өс йыллыҡ планды 100 процентҡа, сусҡалар буйынса 102 процентҡа үтәне.

Билдәле булыуынса, ваҡ колхоздар общественный малсылыҡты тиҙләтелгән темптар менән үҫтерә алманылар, малдарҙы яҡшы торлаҡтар менән тәьмин итә алманылар. Малсылыҡта күп хеҙмәт талап иткән эштәрҙе механизациялаштырыу һәм ышаныслы мал аҙығы базаһын булдырыу уларҙың көсөнән килмәне. Бөтә был ҡыйынлыҡтар хәҙер эреләтелгән колхоздарҙа еңел генә бөтөрөлә алалар.

Малдар һанын сифат яғынан яҡшыртыу һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреү партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының, малсылыҡтың бөтә работниктарының иң төп бурыстарынан береһе булып тора. Мичурин агробиология фәне менән ҡоралланған совет малсылығы работниктары һуңғы йылдарҙа ауыл хужалығы малдарының яңы тоҡомдарын булдырыуҙа һәм уларҙың рекордлы продукты биреүсәнлегендә гүзәл һөҙөмтәләргә өлгәштеләр. Ҡыҫҡа ваҡыт эсендә, нығлы һәм маҡсатҡа ынтылышлы хеҙмәт юлы менән мөгөҙлө эре малдың Кострома тоҡомо булдырылды. Продукты биреү яғынан уның донъяла тиңдәше юҡ. Кострома өлкәһенең «Караваево» совхозында был тоҡом малдарҙың алдынғы көтөүенән уртаса һөт һауып алыу 6 мең 300 литрҙан артты. Орел өлкәһендә сусҡаларҙың ливенский тоҡомо барлыҡҡа килтерелде. Был тоҡомдағы әтә сусҡаларҙың уртаса ауырлығы 19 бот тәшкил итә. Һарыҡтарҙың Кавказ тоҡомо, йылҡы малдарының «Владимир ауыр йөк аттары» тоҡомо, ауыл хужалығы малдарының юғары продукты биреүсе башҡа күп кенә тоҡомдары барлыҡҡа килтерелде.

Малдар һанын сифат яғынан яҡшыртыу һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреү менән беҙҙә эш нисек тора һуң? Республикала тоҡомло мөгөҙлө эре малдар һаны 1945 йылдың 1 октябренән алып 1949 йылдың 1 октябренә тиклем 51 процентҡа, сусҡалар — 114 процентҡа, һарыҡ һәм кәзәләр — 23 процентҡа артты.

Күрелгәнсә, беҙҙә байтаҡ һанда тоҡомло мал бар. Уны дөрөҫ һәм тулыһынса файҙаланыу, һис шикһеҙ, малдар һанын йылдам яҡшыртыуға һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүгә булышлыҡ итер ине. Ләкин, үкенескә ҡаршы, был ресурстар сиктән тыш ҡәнәғәтләнмәҫлек файҙаланылалар.

Архангель, Иглин, Көйөргәҙе һәм Федоровка райондары бестужев һәм симменталь тоҡомло малдарҙың тоҡомсолоҡ рассадниге райондары булып торалар. Архангель һәм Иглин райондарының бестужев тоҡомло малдарҙың тоҡомсолоҡ рассадниге хеҙмәтләндергән колхоздарында һуңғы дүрт йыл эсендә малдарҙың тоҡомлолоғо бер ни тиклем яҡшырҙы. Таҙа тоҡомло малдар һаны 2 тапҡырға артты. Ләкин был малдарҙың продукты биреүсәнлеге түбән булып ҡалыуҙа дауам итә әле.

Алдынғы колхоздар, совхоздар һәм малсылыҡ алдынғылары продукты биреүсәнлектең юғары күрһәткестәренә өлгәштеләр. Уларҙың эш тәжрибәһе, ауыл хужалығы малдарының продукты биреүсәнлеген ҡырҡа күтәреү өсөн беҙҙә лә райҙ ҙур мөмкинлектәр барлығы тураһында һөйләй. Бер нисә миҫал килтереп үтәм. Бестужев тоҡомло малдар булған «Өршәк» совхозында 15 октябргә уртаса алғанда һәр бер һыйырға 2 мең 800-әр литр һөт һауып алынған да инде. Совхоз работниктары быйыл һәр бер һыйырҙан 3000-әр литр һөт һауып алырға йөкләмә алдылар. Улар был йөкләмәне арттырып үтәргә уйлайҙар. Совхоздың иң яҡшы һыйыр һауыусыһы Стафеева Прасковья Александровна үҙенә беркетелгән 11 һыйырҙың һәр береһенән 3000-әр литр һөт, ә «Бузина» һыйырынан 5300 литр һөт һауып алған инде.

Иглин районының «Путь Ленина» һәм «Бривайс Арайс» колхоздарында малдарҙың продукты биреүсәнлеге һиҙелерлек рәүештә күтәрелә башланы. «Путь Ленина» колхозында быйыл 9 ай эсендә уртаса алғанда һәр бер һыйырҙан 1850-шәр литр һөт һауып алынды. Шаран районының Крупская исемендәге колхозында сусҡа ҡараусы Митькова өс инә сусҡанан былтыр 71 сусҡа балаһы алды, йәки һәр бер инә сусҡанан 24-әр сусҡа балаһы алды. Ҡалтасы районының «Вторая пятилетка» колхозында чабан Филиппова 100 баш һарыҡтан 170 бәрәс алды. Максим Горький исемендәге совхоздың сусҡасылыҡ фермаһы бригадиры иптәш Долженко быйыл 120 инә сусҡаның һәр береһенән 20-шәр яҡшы сусҡа балаһы алды.

Малдың юғары продукты биреүсәнлегенең был күрһәткестәре беҙҙең республиканың башҡа теләһә ниндәй районында ла бар. Тик бөлә шунда ғына, алдынғыларҙың тәжрибәһе бөтә фермаларҙың да эш практикаһына бик насар индерелә.

Ауыл хужалығы работниктарының малдарҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү менән тейешенсә шөғөлләнмәүҙәре, ә партия һәм совет ойошмаларының күп кенә ваҡиғаларҙа был эштән ситтә тороуҙары арҡаһында тотош республика буйынса малдарҙың продукты биреүсәнлеге сиктән тыш түбән булып ҡалыуҙа дауам итә. 9 ай эсендә һәр бер һыйырҙан һөт һауып алыу республика буйынса 784 литр тәшкил итте. Һуңғы йылдарҙа мөгөҙлө эре малдар һанының продукты биреүсәнлеге күтәрелмәй тиерлек. Тоҡомло малдары күп булған Архангель, Иглин һәм башҡа ошондай райондарҙа һәр бер һыйырҙан һөт һауып алыу 1000 литрҙан саҡ ҡына арта.

Байҡыбаш районының колхоздарында һыйырҙарҙың продукты биреүсәнлеге айырыуса түбән. Бында быйыл 9 ай эсендә һәр бер һыйырҙан 460-ар литр, Борай районында — 466-шар литр, Балтас районында — 470-әр литр ғына һөт һауып алынды.

Дәүләкән, Бөзәгә һәм Түймазы районының колхоздары һарыҡтарҙан йөндө айырыуса күп алдылар. Был райондарҙың колхоздарында һәр бер һарыҡтан 2600-әр грамм йөн ҡырҡып алынды. Ә Тәтешле, Мәсетле, Борай, Әсҡын райондарының колхоздарында һәр бер һарыҡтан ни бары 1500-әр грамм ғына йөн алынды.

Беҙ малдарҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү тураһында бик күп һөйләйбеҙ. Ләкин шул уҡ ваҡытта был эшкә йүнәлтелгән бөтә сараларҙы ғәмәлдә тормошҡа ашырыу өсөн бик аҙ эшләйбеҙ. Мал, ҡағиҙә рәүешендә, күп кенә колхоздарҙа тупаҫ аҙыҡтар менән генә туҡландырыла. Продукты биреүсәнлекте күтәреү буйынса һыналған саралар — яҡшыртылған туҡландырыу, яҡшыраҡ тәрбиәләү, һыйырҙарҙы тулыһынса һауып бөтөрөү, көтөүҙә дөрөҫ йөрөтөү, лагерға йыйып тотоу, ашатып һәм көтөүҙәрҙә йөрөтөп һимертеү хәҙергә хәтле тиклем яҡшы теләктәр генә булып ҡалалар, ә ғәмәлдә тейешенсә тормошҡа ашырылмайҙар. Партия һәм совет органдарына малдарҙың продукты биреүсәнлеген ҡырҡа күтәреүгә һүҙҙә генә түгел, ә серьез рәүештә эшкә тотонорға кәрәк. Мал аҙығының һәм малдарҙы тотоу шарттарының малдарҙың продукты биреүсәнлеген күтәреү һәм уларҙың тоҡомон яҡшыртыуҙың нигеҙе булып тороуы һәм нығлы мал аҙығы булдырмайынса малсылыҡты артабан үҫтереү һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреү мөмкин булмауҙы оноторға ярамай.

Мал аҙығы базаһының малсылыҡ өсөн мөһим әһәмиәткә эйә булып тороуына ҡарамаҫтан, республиканың күп кенә колхоздарында уның торошон ҡәнәғәтләнерлек тип әйтеп булмай әле. Шуның арҡаһында колхоздарҙың ҙур күпселегендә мөгөҙлө эре малдарҙы, һарыҡтарҙы һәм хатта йылҡы малдарын ҡышҡы осорҙа тик бер һаламда ғына тоталар.

Мал аҙығының етешмәүе — малдарҙың продукты биреүсәнлегенең сиктән тыш түбән булыуының төп сәбәптәренең береһе булып тора. Күп кенә колхоз етәкселәре мал аҙығының етешмәүенә килешеп ҡарайҙар, продукты биреүсән малдарҙы артылаш аҙ тотоуҙың, уны ыргыҙын табаҡтарында ҡалған ҡалдыҡтар һәм насар бесән менән туҡландырыуҙың насар практикаһын үҙләштергәндәр. Шуға күрә һөт һауып алыу ҡырҡа кәмей, малдар ябыға, ә көтөүлектәргә сыҡҡас көрләктәрен бик аҡрын аяҡҡа баҫтыралар. Көтөүлектә аяҡҡа баҫтырылған һәр бер килограмм ауырлыҡҡа, хатта аҙыҡ яҡшы булған ваҡытта ла, һыйыр саҡ менән алғанда, 12 килограмм һөт бирел еткермәй. Насар туҡландырыу һәм ҡыш көндәрендә насар тотоу һөҙөмтәһендә малдарҙың продукты биреүсәнлеге күтәмегә кәметелгәнлеген иҫәпләүе ҡыйын түгел.

Күп кенә колхоздарҙа малдарҙың һөт биреүсәнлектәре һәм ауырлыҡтары тик көтөүлектәргә йөрөткән осорҙа ғына арта. Ә ҡыш башланыу менән уларҙың продукты биреүсәнлеге кәмей. Бындай хәл менән артабан килешеп йәшәргә ярамай.

Хәҙер колхозда нығлы мал аҙығы базаһын булдырыу, тәбиғи мал аҙыҡтары ерҙәрен файҙаланыуҙы тәртипкә һалыу менән бергә иң серьез рәүештә шөғөлләнергә кәрәк. Баҫыу һәм мал аҙығы сәсеү әйләнештәрен йылдамыраҡ үҙләштерергә кәрәк. Улар беҙҙә бик аҡрын үҙләштерелә әле. Күп йыллыҡ үләндәрҙең орлоҡтарын йылдамыраҡ һурыуға, һәр бер колхозды күп йыллыҡ үлән һәм мал аҙығы культуралары орлоҡтарының етерлек һанда тәьмин итеүгә серьез иғтибар бирергә кәрәк.

Һәр бер колхозда малдарҙы яҡшы тәрбиәләүҙе, һыйырҙарҙы тулыһынса һауып бөтөрөүҙе, ашатып һимертеүҙе һүҙҙә генә түгел, ә ғәмәлдә ойошторорға кәрәк. Ауыл хужалығы малдарының продукты биреүсәнлеген күтәреү — партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының төп бурыстарының береһе булып тора.

Ауыл хужалығы министерствоһы һәм район Советтары исполкомдары тоҡомсолоҡ эшенә етәкселек итеүҙәге серьез етешһеҙлектәрҙе иң ҡыҫҡа ваҡыт эсендә бөтөрергә бурыслылар. Яҡындағы көндәр эсендә тоҡомсолоҡ фермаларында малдарҙың продукты биреүсәнлеген ҡырҡа күтәрергә, тоҡомло йәш малды үҫтереү эшен бик ныҡ яҡшыртырға, һәр бер фермала тоҡомло малдарҙы дөрөҫ ашатыуҙы, уларға айырыуса тәрбиә булдырыуҙы һәм уларҙы яҡшыраҡ тотоуҙы ойошторорға кәрәк.

Беҙҙә общественный малсылыҡты ветеринар-зоотехник хеҙмәтләндереү эше лә яҡшынан тормай. Общественный малсылыҡты ветеринар хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу — республика ауыл хужалығы работниктарының һәм уларҙың штабы — Ауыл хужалығы министерствоһының изге эше ул.

Партия Өлкә Комитетының пленумы ауыл хужалығы работниктарынан һәм, бөтәһенән дә элек, Ауыл хужалығы министры иптәш Нәбиуллиндең общественный малсылыҡты ветеринар-зоотехник хеҙмәтләндереүҙә, шулай уҡ тоҡомсолоҡ эшендә тәртип урынлаштырыуҙы талап итергә тейеш. Күп кенә зоотехниктар эште насар ойошторалар, йыш ҡына малсылыҡҡа йәнле, оператив етәкселектән ситләшәләр һәм колхоздарға етерлек ярҙам күрһәтмәйҙәр. Быларҙың бөтәһе лә общественный малсылыҡтың үҫеүенә һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүгә насар йоғонто яһай.

Колхоз малсылығын ойоштороусы булыу яғынан зоотехниктың ролен һәм яуаплылығын күтәрергә кәрәк. Уның эше тураһында урындарға күтмә күрһәтмә һәм директива ебәреләүенә ҡарап хөкөм итергә ярамай. Зоотехник эшенең иң яҡшы күрһәткесе — малдарҙың продукты биреүсәнлеге ул. Зоотехник общественник, общественный малсылыҡтың күтәрелеше өсөн социалистик ярышты ойоштороусы булырға тейеш. Ул колхоз малсылығына фәндең һәм алдынғы тәжрибәнең бөтә яңы ҡаҙаныштарын ныҡышмалы рәүештә индерергә бурыслы.

Партия, совет органдары зоотехник работниктарына уларҙың яҡшы башланғыстарында көндәлек ярҙам күрһәтергә, уларҙың эшен малдар һанын үҫтереүҙе тамырынан алып яҡшыртыуға, малдарҙың ҡыҫыр ҡалыуҙарын, үлеүҙәрен бөтөрөүгә, продукты биреүсәнлектәрен күтәреүгә йүнәлтергә тейештәр.

Иптәштәр! Иң яуаплы осор — малдарҙы ҡышлатыу осоро башлана. Был ваҡыт — малсылыҡ работниктары өсөн серьез һынау. Малдарҙы быйылғы ҡышлатыу айырыуса яуаплы, сөнки уны уңышлы үткәреү өс йыллыҡ планды, өс йыллыҡтың һуңғы — 1951 йыл заданиеһын үтәү өсөн, бынан һуңғы йылдарҙа общественный малсылыҡтың тиҙ үҫеүенә нигеҙ һалыу өсөн шарттар тыуҙырасаҡ. Мал һанын артабан арттырыу темптары һыйырҙарҙы быҙаулатыуҙың, сусҡаларҙы балалатыуҙың, һарыҡтарҙы бәрәсләтеүҙең нисек үтеүенә һәм малдарҙың яҡшы ҡарлығанаң тәьмин ителеүенә бәйләнгән. Бына ни өсөн малдарҙы ҡышлатыуҙы уңышлы үткәреү партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының иғтибар үҙәгенә ҡуйылырға тейеш.

Малдарҙы аҙбарҙа тотоп аҫрау осоро башланды тип әйтергә мөмкин, ләкин күп колхоздар әле булһа уға әҙерлекте тамамламағандар. Мин бик күп колхоздарҙа һәм совхоздарҙа сиктән тыш тревогалы хәл килеп тыуыуы тураһында пленумға белдерергә тейешмен.

Ағымдағы йылда республиканың колхоздары һәм совхоздары бөтә ауыл хужалығы культураларының, шул иҫәптән мал аҙығы культураларының да яҡшы урожайын үҫтереүҙәренә ҡарамаҫтан, общественный малсылыҡ аҙыҡ менән тәьмин ителмәгән. Яҡшы урожай райондарҙың күп етәкселәренең башын әйләндергән һәм улар малдарҙы үткән йылы ҡышлатыуҙың һабаҡтарын оноткандар, күрәһең. 20 октябргә булған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, колхоз малсылығы тупаҫ аҙыҡтар менән 53 процентҡа ғына тәьмин ителгән. Бик күп райондарҙа ошо көнгә тиклем комбайндар менән урып-йыйылған майҙандарҙа байтаҡ һандағы һалам әҫкертләнмәгән; бик күп тупаҫ аҙыҡ иҫәпкә, приходҡа алынмаған. Райондарҙың күпселегендә мал торлаҡтарын ремонтлау һәм яңынан төҙөү тамамланмаған. Быларҙың бөтәһе лә малдарҙы ҡышлатыуҙы үткәреүҙә ҙур ҡыйынлыҡтар тыуҙыра.

Малдарҙы аҙыҡ менән тәьмин итеүҙә Иглин районында тревогалы хәл тыуҙы, бындағы колхоздарҙа талап ителгән тупаҫ аҙыҡтарҙың 38 проценты ғына бар. Бик күп колхоздар мал торлаҡтарын ремонтлауҙы һәм төҙөүҙе тамамламағандар, был эште сиктән тыш аҡрын алып баралар. Малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эше Бишбүләк, Оло-Тәләк, Байҡыбаш, Борай, Бәләбәй, Балтас, Миәкә, Учалы, Ауырғазы, Архангель, Нуриман, Кушнаренко, Ҡариҙел, Дүртөйлө һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙың колхоздарында ла яҡшынан түгел. Был райондарҙың етәкселәре үткән ҡышҡы һабаҡтарҙы оноткандар һәм яңынан мал аҙығын государствонан алыуға иҫәп тоталар, күрәһең. Әгәр быйыл да шундай фактылар булһа, был, иптәштәр, государство алдында енәйәт буласаҡ. Партия өлкә комитетының пленумы ундай хәрәкәттәрҙе бына шулай баһалар.

Яҡындағы көндәр эсендә малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте — мал торлаҡтарын ремонтлау һәм төҙөүҙе тамамларға кәрәк. Бөтә мал аҙығын тулыһынса хужалыҡҡа йыйып алырға, бөтә һаламдарҙы әҫкертләүҙе мөмкин тиклем тиҙерәк тамамларға кәрәк. Бөтә мал аҙығы иҫәпкә алынырға, уларҙы туҙҙырыуҙан һәм таратыуҙан һаҡлау ойошторолорға тейеш. Һәр бер колхозда кәрәкле һанда концентрат аҙыҡтар һәм бөртөклө эшлек фуражы бүлергә, уларҙы билдәләнгән маҡсатта файҙаланырға кәрәк.

Партия райкомдарынан, райсовет исполкомдарынан һәм ауыл хужалығы органдарынан малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлектәге эшләп еткерелмәгән эштәрҙе ҡыҫҡа срокта бөтөрөү өсөн күберәк оперативлек һәм конкрет ойоштороу эше алып барыу талап ителә.

Эштең уңышын нәмә хәл итәсәк, иғтибарҙы нәмәгә туплларға кәрәк һуң?

Иң мөһиме мал аҙығын һаҡлыҡ менән, норма буйынса ғына һәм айлыҡ пландарға ярашлы рәүештә генә тотоноуҙы ойоштороу. Малдар көтөүлеккә сыҡҡансы аҙыҡ менән тәьмин ителергә тейеш. Бөтә колхоздарҙа ла мал аҙығын фермаларға ебәреү колхоз председателе һәм счетоводы тарафынан башҡарылыуына өлгәшергә кәрәк. Ферма мөдирҙәре мал аҙығын расходлау тураһында һәр ай һайын колхоз правлениеларына отчет бирергә тейештәр. Колхоздарҙың ревизия комиссиялары мал аҙығын һаҡлау һәм расходлауҙың дөрөҫ булыуына систематик контроль яһарға бурыслылар.

Тәжрибә шуны күрһәтә, малдарҙы ҡышлатыуҙы уңышлы үткәреү өсөн фермаларҙа бурандар, көслө һыуыҡтар һәм аҙғы юл өҙөклөгө осорона тупаҫ аҙыҡтар запасы булдырыу бик мөһим. Фермаларға мал аҙығы ташыу өсөн хәҙерҙән үк тейешле һанда тартыу көсө һәм кешеләр бүлергә кәрәк.

Мал аҙығын яҡшы файҙаланыуҙа уларҙы ашатыуға әҙерләү: һаламдарҙы тураҡлау, парлау, һаламдарҙы ҡайнатыу менән еүешләү мөһим шарт булып тора. Бөтә был эбай сараларҙы һәр бер колхозда үткәрергә мөмкин һәм улар бөтә колхоздарҙа һәм совхоздарҙа бик еңел башҡарыла ала.

Силостарҙы дөрөҫ һәм тулы файҙаланыу ҙур әһәмиәткә эйә. Үткән йыл бик күп колхоздар силосты ашатыуға ҡыш аҙағында — февраль, март башында ғына башланылар. Шунлыҡтан байтаҡ һандағы силос файҙаланылмайынса ҡалды.

Инә малдарға, йәш һәм тоҡом малдарына айырыуса иғтибар бирелергә тейеш, улар өсөн иң яҡшы һәм төрлө тупаҫ, һутлы аҙыҡтар бүлергә кәрәк. Инә малдарҙың быҙаулау һәм бәрәсләү осорона яҡшы көрлеккә еткерелеүе бик мөһим.

Яңы тыуған йәш малдар тураһында хәстәрлек—колхоз фермаларында иң мөһим эш участкаһы ул. Иң ҡыҫҡа срок эсендә быҙауҙар, сусҡа балалары торлаҡтарын һәм бәрәстәр өсөн йылытылған торлаҡтарҙы әҙерләргә кәрәк.

Бик күп райондарҙа малсылыҡ работниктарының йыш алмашыныуына юл ҡуйыла, партия-комсомол члендары бик аҙ. Үткән йыл Бәләбәй районында малсылыҡ фермалары мөдирҙәренең 52 проценты, Мәсетле районында — 50, Иглин районында—45 проценты алмаштырылды.

Быйыл бындай фактыларға юл ҡуйырға ярамай. Яҡындағы көндәрҙә ферма мөдирҙәре составын яңынан тикшереп сығырға, был эшкә колхоз малсылығы

(Аҙағы өсөнсө биттә).

ˣ) Доклад ҡыҫҡартылып бирелә.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитетенең III пленумы

Республика колхоздарында һәм совхоздарында общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙең һәм малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләүҙең барышы тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Председателе иптәш Н. Р. Уразбаевтың ВКП(б) Өлкә комитетенең III пленумында яһаған докладе

(Аҙағы. Башы 2-се биттә).

алып барырға һәләтле булған иң яҡшы кешеләрҙе беркетергә кәрәк. Шулай уҡ фермаларҙағы ябай работниктарҙың алмашыныуын бөтөрөргә, фермаларҙа эшләү өсөн коммунистарҙы һәм комсомолецтарҙы бүлергә, уңышлы эшләү өсөн малсылыҡ работниктарына бөтә шарттар тыуҙырырға, улар араһында систематик рәүештә политик һәм массовый эш алып барырға кәрәк. Фермаларҙа ҡыҙыл мөйөштәр ойоштороторға, стена газеталары, боевой листоктар сығарылырға, социалистик ярыш йәйелдерелергә тейеш. Зоотехника һәм ветеринария нигеҙҙәрен киң пропагандаларға кәрәк.

Колхоздарҙағы төүге партия ойошмалары малсылыҡ фермаларының эшенә контроль булдырырға һәм малдарҙы ҡышлатыуҙың торошон айға кәмендә бер тапҡыр йыйылыштарға ҡуйып тикшерергә бурыслылар.

Иптәштәр! СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты үткән йылдың октябрь айында йылҡысылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһында бик мөһим ҡарар ҡабул итте. Беҙҙең республикабыҙ колхоздарында аттар һанын 31 процентҡа арттырыу ҡаралған. Был ҡарарҙы үтәү республиканың партия, совет ойошмаларының һәм ауыл хужалығы органдарының төп бурыстарының береһе булып тора.

Алдынғы райондарҙа һәм колхоздарҙа йылҡысылыҡ тәжрибәһе шуны күрһәтә, был эшкә тейешле иғтибар бирелгән, аттарҙы тәрбиәләү, ҡарау һәм ашатыу юғары зоотехник кимәлгә ҡуйылған урында эш уңышлы бара. Ағымдағы йылда йылҡысылыҡты үҫтереүҙең государство планын Әбйәлил районы колхоздары 104 процентҡа, Зилаир районының колхоздары 104,5 процентҡа, Хәйбулла — 105,5, Ҡандра — 103 процентҡа үтәнеләр. Быйыл 100 бейәнән Хәйбулла районы колхоздары 71-әр ҡолон, Ҡандра һәм Зилаир райондарының колхоздары 61-әр ҡолон алдылар. Аттар һанын үҫтереү буйынса әлегә артта ҡалып килгән Йылайыр районының колхоздары ла эште байтаҡ яҡшырттылар.

Партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының тырышлыҡтары арҡаһында һуңғы йылдарҙа аттар һаны бер ни тиклем үҫтереүгә өлгәште. Ләкин йәш һәм оло аттар һанын үҫтереү темпы һаман да түбән әле. Йылҡысылыҡ планы йылдан-йылға үтәлмәй ҡала. Быйылғы государство планы бары тик 94 процентҡа үтәлгән.

Аттарҙың күп үлеүе һәм бейәләрҙе торотороу процентының юл ҡуйғыһыҙ түбән булыуы пландың үтәлмәүендә төп сәбәп булып тора. Айырым райондарҙа аттарҙың үлеү проценте ғәҙәттән тыш ҙур күләмде тәшкил итә. Краснокама районының колхоздарында үлгән аттарҙың һаны бөтә аттарҙың 11 процентынан күберәген тәшкил итте. Бында аттарҙы үҫтереү урынына, уларҙың кәмеүенә юл ҡуйылған. Иглин, Өфө, Бөрө, Борай, Архангель, Ҡалтасы, Мишкә һәм Белорет райондары ла аттарҙың күп үлеүенә юл ҡуйҙылар.

Был райондарҙың етәкселәре йылҡысылыҡ эшендә килеп тыуған хәлдең бөтә серьезлығын аңларға һәм ҙур етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса эшлекле саралар күрергә тейештәр. Уларҙың беренсе бурысы — йылҡысылыҡҡа һалға һуҡмәй ҡарауҙы бөтөрөүҙән, аттарҙың үлеүен туҡтатыуҙан һәм йылҡысылыҡты үҫтереүҙе ҡырҡа яҡшыртыуҙан тора. Беҙ йылҡысылыҡтың артта ҡалыуына артабан түҙеп тора алмайбыҙ. Аттар һанын үҫтереүҙең түбән темптары йылҡысылыҡты үҫтереү өлкәһендә партия һәм хөкүмәт тарафынан ҡуйылған бурыстарҙың үтәлеүен тәьмин итмәй икәнлеген аңларға ваҡыт.

Киләсәктәге һеҙ сара рәүешендә яҡындағы көндәр эсендә һәр бер колхозда аттарҙы ҡыш аҫрауға әҙерлек буйынса бөтә эштәрҙе тамамларға кәрәк. Аттарҙы йылы торлаҡтар менән тулыһынса тәьмин итергә, улар өсөн иң яҡшы сифатлы аҙыҡ бүлергә һәм уларҙы актылар буйынса бағыусылыҡ бригадалары бригадирҙарынан, йылҡысылыҡ фермалары мөдирҙәренән, олкәп конюхтарҙың яуаплылығына бирергә һәм уларҙы рациональ файҙаланыуҙы тәьмин итергә кәрәк.

Иң аҙналыҡ срок эсендә һәр бер колхозда аттарҙың торошон тикшерергә, тәрбиәләү һәм файҙаланыу буйынса уларҙы ат ҡараусыларға һәм ат йөрөтөүселәргә беркетергә, әйәһеҙлеккә артабан юл ҡуймаҫҡа кәрәк. Колхоз йылҡысыларының бөтә иғтибары йылҡы малдарын үлеүҙән, әҙәм булыуҙан һәм имгәнеүҙән тулыһынса һаҡлауға йүнәлтелергә тейеш. Быуаҙ бейәләрҙе ентекле тәрбиәләүҙе ойоштороорға, уларҙы ауыр эштәрҙә файҙаланыуға юл ҡуймаҫҡа кәрәк.

Малсылыҡ продукттары әҙерләү мәсьәләһенә күсәм. СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты тарафынан алға ҡуйылған бурыстар бөтәһенә лә билдәле. Был бурыстар ҡыҫҡа ваҡыт эсендә беҙҙә малсылыҡ продукттары муллығын һәм еңел промышленность өсөн сырьё муллығын тыуҙырыуҙан тора.

Халыҡ хужалығын күтәреү һәм халыҡтың тормошо көн-күрешен артабан яҡшыртыу интерестары ит, сусҡа майы, һөт, йомортҡа, йөн, күн сырьёлары һәм башҡа малсылыҡ продукттары әҙерләүҙең күләмен яҡындағы өс йыл эсендә кәмендә бер ярым-ике тапҡырға арттырыуҙы талап итәләр.

ВКП(б) Өлкә Комитеты пленумына мин, Башҡортостан был бурысты насар үтәй, тип белдерергә тейешмен. Беҙ 1949 йылда ит, һөт тапшырыу пландарын һәм йөн тапшырыу заданиеһын үтәмәнек. Малсылыҡ продукттарын әҙерләү эше хәҙер ҙә ҡәнәғәтләнмәслек бара. Ит тапшырыуҙың йыллыҡ планы 83 процентҡа, һөт, тик 81 процентҡа һәм йөн тапшырыу планы 75 процентҡа ғына үтәлгән. Шулай уҡ йомортҡа тапшырыу буйынса план ҡәнәғәтләнерлек үтәлмәй.

Айырым райондарҙа государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планының үтәлеше ҡәҙәләү ҡурҡыныс аҫтында тора. Асҡын районы етәкселәре малсылыҡ продукттары әҙерләү планын былтыр ҙа үтәмәнеләр, быйыл да государство заданиеһы үтәлешен өҙәләр. 1950 йылдың 20 октябренә был районда һөт тапшырыу планы тик 62 процентҡа, йөн тапшырыу планы 56 процентҡа ғына үтәлгән. Байғужа, Краснокама, Күгәрсен, Маҡар, Нуриман һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙа ла шундай уҡ хәл.

«Зернотрест» һәм «Молсвинтрест» совхоздары малсылыҡ продукттары әҙерләү планын сиктән тыш ҡәнәғәтләнмәслек үтәйҙәр. Тресттарҙың етәкселәре Гильванов һәм Фоломеев иптәштәр хәҙерге ваҡытта килеп тыуған түҙеп торғоһоҙ хәлде төҙәтеү өсөн саралар күрмәйҙәр.

Малсылыҡ продукттары әҙерләүҙең ҡәнәғәтләнмәслек барышы шуның менән аңлатыла: байтаҡ райондарҙа әҙерләүселәр, район Советы исполкомдары һәм ВКП(б) райкомдары әҙерләүҙәрҙә государство дисциплинаһын йомшарттылар, либераллек күрһәтәләр, әҙерләү эшендә государство дисциплинаһын боҙоу факттарына килешеп ҡарайҙар һәм шуның менән малсылыҡ продукттары әҙерләү планын өҙөүгә объектив рәүештә булышлыҡ итәләр.

Әҙерләү органдары насар эшләйҙәр. Директива органдары тарафынан күп тапҡырҙар күрһәтмәләр бирелеүгә ҡарамаҫтан, «Заготскот» системаһы һәм уның етәксеһе иптәш Гирлик аппаратты нығытыу һәм әҙерләүҙәр эшен юлға һалыу буйынса кәрәкле саралар күрмәй. Был система работниктары ғәйебе арҡаһында быйыл колхоздарҙан бик күп һандарҙа арыҡ малдар ҡабул ителгән. Шулай уҡ иптәш Ерилин етәкселек иткән «Маслопром» системаһы ла әҙерләүҙәр эшен ҡәнәғәтләнерлек алып бармай. Әҙерләүҙәр министерствоһы вәкиле иптәш Валиев әҙерләүсе ойошмаларҙың работниктарына ҡарата талапсанлыҡ күрһәтмәй, һөҙөмтәлә улар араһында эште контролһеҙлеккә юл ҡуйыла. Күп кенә райондарҙа ВКП(б) райкомдары һәм район Советы исполкомдары был системаларға оператив етәкселек итеүҙән алыҫлаштылар һәм әҙерләү органдарының түбәнге звенолары работниктарының әҙерләүҙәге эштәренә контроль алып бармайҙар.

Государствоға тапшырылған малдарҙың сифаты тураһында бер нисә һүҙ. Беҙҙә был эштә ҙур етешһеҙлектәр бар. Колхоздарҙың иң ҙур күпселеге аҙбарҙа ашатып һәм көтеүҙә йөрөтөп һимертеү пландарын үтәмәйҙәр, түбән көрлөклө малдар тапшыралар. Был малдарҙы, исмаһам, уртаса көрлөккә еткерелгән саҡта ла, кәм тигәндә, 10 мең баш самаһы малды экономияларға мөмкин булыр ине. Бик ғәжәп, ләкин шулай булып сыға: район етәкселәренең һәм Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы етәкселәренең күҙҙәре алдында малдар ҡырыла. Ә малсылыҡты үҫтереү планы үтәлмәй.

Әҙерләү органдары, район Советы исполкомдары һәм ВКП(б) райкомдары был эштәге ҙур етешһеҙлектәрҙе һис кисекмәҫтән бөтөрөргә, бөтә әҙерләүҙәр буйынса ла пландың һис һүҙһеҙ үтәлеүен тәьмин итергә тейештәр. Налогтар дисциплинаһын һәр яҡлап нығытырға һәм әҙерләүсе аппараттарҙың эшен активлаштырырға, налог йөкләмәләренең боҙолмаҫ булып тороуын ныҡлы һаҡларға, ғәйеплеләрҙе ғәмәлдәге закондар нигеҙендә яуапҡа тарттырырға кәрәк. Колхоздарҙа малсылыҡ продукттарын тотоноуҙың учетын тәртипкә килтерергә кәрәк. Шулай уҡ индивидуаль секторҙағы налог түләүселәр араһында налог дисциплинаһын нығытырға һәм иң яҡын ваҡыт эсендә һәр бер индивидуаль хужалыҡтың налог йөкләмәһен үтәүен тәьмин итергә кәрәк.

Малсылыҡ продукттары әҙерләү планын үтәү өсөн көрәштә ауыл хужалығы органдарының роле бик ҙур. Уларҙың бурысы—һәр бер колхоздың государство алдындағы үҙенең йөкләмәһен намыҫ менән, билдәләнгән срокта үтәүенә өлгәшеү, тапшырыһы продукцияның сифатының һәр яҡлап яҡшырыуына — малдың көр, һөттөң ҡаймаҡлы булыуҙарына һәм башҡаларға өлгәшеү. Иң яҡын ваҡыттар эсендә һәр бер колхоздың, совхоздың һәм һәр бер индивидуаль хужалыҡтың бөтә төр малсылыҡ продукттары тапшырыу буйынса пландарын үтәүенә өлгәшергә кәрәк — киләсәктәгеһеҙ бурыс бына шундай.

Етештереүҙең социалистик ысулының еңеүе урожайлылыҡты күтәреү, малсылыҡты үҫтереү, уның продуктивлеген күтәреү һәм ауыл хужалығы продукттары муллығын тыуҙырыу өсөн сикһеҙ ҙур киңлектәрҙе асты. Алдынғы колхоздар, совхоздар, МТС-тар практикаһы һәм совет ауыл хужалығы фәне эре социалистик хужалыҡты алып барыуҙа ҙур тәжрибәләр тупланылар. Беҙҙә юғары урожай алыу, малсылыҡтың юғары продуктивлеген күтәреү темпын тиҙләтеү буйынса бай тәжрибәләр бар. Беҙҙә һоҡланғыс кешеләр — ауыл хужалығы алдынғылары, новаторҙар бар.

Фән ҡаҙаныштарын, алдынғы тәжрибәләрҙе, малсылыҡ продуктивлеген күтәреүҙәге алдынғы методтарҙы һәм ысулдарҙы маҡсатҡа йүнәлтеп пропагандалауҙы киң йәйелдереү, фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғылар тәжрибәһен планлы рәүештә бөтә колхоздарға һәм совхоздарға индереү республиканың партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарының беренсе бурысы булып торалар. Алдынғылар тәжрибәләрен таратыуға декларатив рәүештә яҡын килеүҙе бөтөрөргә һәм эштәрҙәге иң яҡшы ысулдарҙың практик рәүештә фәнни нигеҙләнеүенә һәм уларҙың бөтә колхоздарҙа һәм совхоздарҙа эш өлгөләре булып әүерелеүҙәренә өлгәшергә кәрәк. Был өлкәлә колхоздар, совхоздар һәм райондар партия ойошмаларының роле бик ҙур. Улар, тап улар, ауыл хужалығы алдынғылары тарафынан күтәрелеп сығылған бөтә яңы һәм прогрессив башланғыстарҙы яҡларға һәм уға етәкселек итергә тейештәр.

Алдынғы тәжрибәләрҙе таратыуҙың уңышы тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе йәйелдереү менән ныҡ бәйләнешле булып тора. Яңылыҡҡа юл асыу — ул, тимәк, ваҡыты үтеп бөткән иҫкене юҡ итеү тигән һүҙ, ул, бөтә яңылыҡты, прогрессивлекте быуып тотҡан, массаларҙың ижади инициативаһын быуған, әҙгән бюрократизмға ҡаршы көрәшеү тигән һүҙ. Большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү ул һәр ваҡыт конкрет була. Ул һәр ваҡыт етешһеҙлектәрҙе асыуға һәм уларҙы бөтөрөүгә ярҙам итә. Тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе киң йәйелдереп ебәреп, шуның менән беҙ ауыл хужалығының мөһим тармағы — общественный малсылыҡҡа етәкселектәге серьёз етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөүгә ярҙам итәбеҙ.

Иптәштәр! Быйыл республикабыҙҙың колхоз крәҫтиәндәре, МТС һәм совхоз эшселәре, ауыл хужалығы специалистары, партия, хөкүмәт һәм лично иптәш Сталин тарафынан күрһәтелгән ҙур ярҙамды файҙаланып, яҡшы урожай үҫтерҙеләр, иген әҙерләүҙең государство планын үтәнеләр һәм орлоҡ талаптарын тулыһынса тәьмин итәләр. Хәҙер республиканың бөтә колхоздарында һәм совхоздарында общественный малсылыҡты үҫтереүҙәге артта ҡалыуҙы бөтөрөү өсөн һәм уның продуктивлеген күтәреү өсөн иң яҡшы шарттар тыуҙырылған.

Малсылыҡты үҫтереүҙә артта ҡалыуҙы ҡыҫҡа ваҡытта бөтөрөү, малдар һанын тайпылышһыҙ үрсетеү һәм продуктивлеген күтәреү — Башҡортостан партия ойошмаһының, һәр бер коммунистың һәм бөтә ауыл хужалығы эшсәндәренең намыҫ эше ул.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, кешелектең бөйөк геньйе иптәш Сталин юлбашсылығында совет халҡы тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнә. Ул үҙенең гүзәл киләсәген төҙөй һәм ышаныслы рәүештә коммунизм төҙөү юлынан бара. Англия-Америка һуғыш тоҡандырыусыларының әҙләнеүҙәре яңы һуғыш утын тоҡандырыуға йүнәлтелгән бер саҡта, беҙ тыныс тормош төҙөйбеҙ һәм ышаныслы рәүештә алға ҡарайбыҙ. Беҙҙең гүзәл киләсәгебеҙ инде ысынбарлыҡҡа ингән. Ул донъяның бөйөк төҙөлештәре — Волгала һәм Днепрҙәге электр станцияларының, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарының грандиоз төҙөлештәрендә бик асыҡ сағылып күренә. Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн, хеҙмәтсәндәрҙең үҫә барған материаль тормош көн-күреше өсөн, коммунизм төҙөү өсөн аҙыҡ-түлек муллығының кәрәклеген беҙ бик яҡшы беләбеҙ.

Беҙҙең илебеҙҙә аҙыҡ-түлек муллығын тыуҙырыу өсөн көрәштә Башҡортостан партия ойошмаһы Советтар Союзының алдынғы өлкәләре, крайҙары һәм республикалары сафында булыр, тип ышаныс белдерергә рөхсәт итегеҙ.

Йәшәһен Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы һәм бөйөк Сталин!

Общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса өс йыллыҡ пландың үтәлеш барышы һәм республиканың колхоздарында һәм совхоздарында малдарҙы ҡышлатыу тураһында Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының Председателе иптәш Уразбаевтың доклады буйынса фекер алышыуҙар

Общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса өс йыллыҡ пландың үтәлеш барышы һәм республиканың колхоздарында һәм совхоздарында малдарҙы ҡышлатыу тураһында иптәш Уразбаевтың доклады буйынса фекер алышыуҙарҙа беренсе булып ВКП(б)-ның Шаран райкомы секретары иптәш Асҡаров сығыш яһаны. Ул районда малсылыҡ өлкәһендә эшләүселәр тарафынан өлгәшелгән ҡайһы бер уңыштар тураһында һөйләне. Өс йыллыҡ план буйынса государство заданиеларын: мөгөҙлө эре мал буйынса 17 колхоз, һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса — 22, сусҡалар буйынса — 22 колхоз үтәне. Районда тотошо менән алғанда, аттарҙан башҡа бөтә төр малдар буйынса һуғышҡа тиклемге кимәл байтаҡ үтеп кителде.

Иптәш Асҡаров малсылыҡ эше яҡшы ҡуйылған алдынғы колхоздарҙы күрһәтеп үтә. Мәҫәлән, «Ленин юлы» ауыл хужалығы артеленәге барлыҡ фермаларҙа ла мал һаны, план менән ағымдағы йылға билдәләнгәнгә ҡарағанда, байтаҡ артыҡ. Быйыл 27 бейәнән 27 ҡолон алынып, үҫтерелгән. Районда дүрттәр ферма, шул иҫәптән сусҡасылыҡ фермаһы булмаған бер генә колхоз да юҡ. Артелдәр малсылыҡтан ҙур доход алалар. Мәҫәлән, быйыл «Түңәрәк» колхозы малсылыҡтан 380 мең һум доход алған.

Партия райкомы малсылыҡ кадрҙары менән эшләүгә ҙур иғтибар бирә. Фермаларға үҙ эштәрен белеүсе һәм яратыусы кешеләр һайлап алынғандар. Әте артель фермаһында партия группалары, һигеҙ урында — партия-комсомол группаһы ойошторолдо. Улар малсылыҡ работниктары араһында ҙур массовый-политик эш алып баралар. Кадрҙар менән көн һайын эш алып барыу һөҙөмтәһендә, һуңғы ике йыл эсендә малсылыҡ алдынғыларының һаны өс тапҡырға артты.

Ләкин малсылыҡ продукттары тапшырыу буйынса государство заданиеларын үтәү өсөн йомшаҡ көрәшеү, инә малдар һанын арттырыу планының үтәлмәүе районда малсылыҡ өлкәһендә булған етешһеҙлектәрҙең береһе булып тора.

ВКП(б)-ның Борай райкомы секретары иптәш Арыҫланов докладта районға ҡарата әйтелгән тәнҡиттең урынлы булыуын таныны. Партия райкомы һәм район Советы исполкомы малсылыҡҡа етәкселек итеү эшендә серьёз хаталарға юл ҡуйғандар. Малсылыҡ өлкәһендә эшләүселәр араһында массовый-тәрбиә эштәре йомшаҡ ҡуйылған, шулай уҡ ныҡлы мал аҙығы базаһы булдырыуға иғтибар бирелмәгән. Хәҙер партия райкомы малсылыҡта булған бөтә етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн саралар күрә.

Шуның менән бер рәттән район ярҙамға мохтаж. Был ярҙамды специалистары күп булған Ауыл хужалығы министерствоһы күрһәтергә тейеш.

Партияның Маҡар райкомы секретары иптәш Карасов Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының иптәш Кәримов етәкселек иткән Малсылыҡ управлениеһы эшендәге етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләне. Райондағы фермаларҙа яҡшы тоҡомло малдар бик аҙ процент тәшкил итә. Ләкин Малсылыҡ управлениеһы яҡшы тоҡомло малдар үрсетеү өсөн хәстәрлек күрмәй, урындарҙан күтәрелгән мәсьәләләрҙе хәл итеүҙә ағырын ҡуҙғала. Ул ғына ла түгел, Ауыл хужалығы министерствоһы планда билдәләнмәгән тоҡомдағы аттарҙы килтерергә һәм хатта тоҡомһоҙ мөгөҙлө эре малдар һатып алырға тәҡдим итте.

Районға баш зоотехник билдәләү тураһындағы мәсьәлә инде ике йылдан бирле һуҙылып килә. Ләкин республиканың Ауыл хужалығы министерствоһы уның урынына районда аҙаҡҡы зоотехник Трунованы ла алыу тураһында приказ ебәрҙе.

Иптәш Карасов Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы ауыл һәм колхоз төҙөлөшө Управлениеһы алдына ҙур дәғүәләр ҡуйҙы. Был Управлениеның работниктары ике йыл буйына районда булманылар, ауыл һәм колхоз төҙөлөшө бүлегенә ярҙам итмәнеләр. Ә ярҙам итергә кәрәк ине, сөнки был бүлектә стандарт малсылыҡ ҡаралтылары һалыуҙы ойоштора алырлыҡ бер генә специалист та юҡ.

Республикабыҙҙың данлы колхозсыһы, ВКП(б) Өлкә Комитеты члены иптәш Чуева Кейөргәҙе районы «Золотой колос» колхозының ордәнлелгәндән һуң яһаған беренсе аҙымдары тураһында һөйләне. Мал үрсетеү планы арттырып үтәлде. Колхоз быйыл государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын да уңышлы үтәне. 1951 йыл өсөн аванс рәүешендә 7500 литр һөт, 15 центнер ит тапшырҙы.

Благовар район Советы исполкомының председателе иптәш Намалов үҙенең сығышында, районда малсылыҡҡа етәкселек итеү эшендә әле күп етешһеҙлектәр булыуын әйтеп үтте. Колхоздарҙа малдарҙы үрсетеү эше тейешенсә ҡуйылмаған, малдарҙың үлеү ваҡиғалары бөтөрөлмәгән, малдарҙың продукты биреше лә бик түбән. Былар бөтәһе лә үҙ нәүбәтендә государство алдындағы йөкләмәләрҙе үтәүгә насар тәьҫир итәләр. Районның колхоздары һөт тапшырыу планын 72 процентҡа, йөн тапшырыу планын — 60 процентҡа, йомортҡа тапшырыу планын 48 процентҡа ғына үтәнеләр.

Районда бер генә участка зоотехнигы ла юҡ. Шул уҡ ваҡытта Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы, атап алғанда министрҙың урынбаҫары иптәш Афанасьев, малсылыҡ специалистары штатын комплектовать итеүҙә ярҙам итмәй.

СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты малсылыҡта күп көс һалыуҙы талап иткән процестарҙы механизациялауға айырыуса ҙур иғтибар бирәләр. МТС-тарҙың мал аҙығы туплау пландары бар, ләкин уларҙың машиналары, инвентарҙары юҡ. Бары тик шул арҡала Благовар МТС-ы бесән сабыу планын 12 процентҡа, Языково МТС-ы —5 процентҡа, Сынташтамаҡ МТС-ы — 3 процентҡа ғына үтәне. Мал аҙыҡтары силослау планын үтәү ҙә шулай уҡ насар тора. Ауыл хужалығы министерствоһы машина-трактор станцияларын бесән сапҡыс машиналар һәм инвентарҙар менән тәьмин итеү тураһында хәстәрлек күрергә тейеш.

Благовар районы — ялан районы ул, колхоздар төҙөлөш материалдарына айырыуса мохтаждар. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, Башҡорт АССР-ының Госпланы һәм Башпотребсоюз төҙөлөш материалдарын бик аҙ бирәләр. Быйыл ғына ла 1200 кубометр ағас алынып еткерелмәне. Башпотребсоюз 2000 килограмдан артыҡ тимер, 53 кубометр таҡта бирел еткермәне.

ВКП(б)-ның Йылайыр райкомы секретары иптәш Яковлев районның ауыл хужалығы эшсәндәре тарафынан быйыл өлгәшелгән уңыштар тураһында һөйләне. Государствоға ит, май, брынза һәм сыр тапшырыу планы 9 ай эсендә тулыһынса үтәлде. Общественный малдар ҡышлыҡҡа етерлек тиклем бесән һәм башҡа төрлө аҙыҡтар менән тәьмин ителде.

Ләкин был уңышлыҡтар — эштең башы ғына әле, иң ҙур эш алда. Районда бик яҡшы көтөүлектәр, тәбиғи сабынлыҡтар, төҙөлөш материалдары бар. Ләкин уларҙың бөтәһен дә тулыһынса файҙаланыу өсөн малсылыҡта күп көс һалыуҙы талап иткән процестарҙы киң рәүештә механизацияларға, мал аҙығы туплау буйынса эштең ҙур өлөшөн МТС-тарға йөкмәтергә кәрәк. Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһына МТС-тарға бесән сабыу, силос һалыу эштәрен пландаштырыу менән генә сикләнеп ҡалырға ярамай, бәлки станцияларҙы машиналар менән тәьмин итергә кәрәк.

Иптәш Яковлев ВКП(б) Өлкә Комитетынан һәм Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советынан районды электрлаштырыуҙа ярҙам күрһәтеүҙәрен һораны. Йылайыр йылғаһына гидроэлектростанция һалыу өсөн бик ҙур әҙләнеү эштәре үткәрелде. Был станция быйыл эксплуатацияға тапшырылырға тейеш булһа ла, әле эш башланмаған да.

Республиканың Ауыл хужалығы министерствоһы ҡарамағындағы Ауыл хужалығын пропагандалау управлениеһының начальнигы иптәш Ғәйсин үҙенең сығышын колхоздар өсөн массовый кадрҙар әҙерләүгә арнаны. Партия һәм хөкүмәт игенселәр өсөн иң яҡшы производство шарттары тыуҙырыу тураһында, фән, техника өлгәшеүҙәрен һәм алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен колхоздарға, совхоздарға һәм МТС-тарға киң рәүештә таратыу тураһында бик ҙур хәстәрлек күрәләр. Ошо маҡсат менән хәҙер колхоз кадрҙарын уҡытыуҙың бөтөнләй яңы системаһы индерелде. Колхоздарҙа производствонан айырылмайынса, өс йыллыҡ уҡытыу срогы менән курс ойоштороорға кәрәк.

Ләкин шуны әйтеп үтергә тура килә, күп райондарҙа партия, совет ойошмалары һәм ауыл хужалығы органдары колхозсыларҙы уҡытыу эшен ойошторманандар. Мәҫәлән, Ҡалтасы, Краснокама, Мәләүез, Дүртөйлө райондарында курстарҙа занятиелар әле булһа башланмаған, курстар өсөн тейешле биналар әҙерләнмәгән. Краснокама районында хатта уҡытыу өсөн кешеләр комплектовать ителмәгән, уҡытыусылар һайлап алынмаған. Колхоз кадрҙарын планлы рәүештә уҡытыуҙың кәрәклеген, игенселек һәм малсылыҡ мастерҙары әҙерләүҙең әһәмиәтен Краснокама, Мәләүез, Ҡалтасы һәм башҡа райондарҙың етәкселәре әле булһа аңламағандар. Ныҡлы белемдән башҡа хәҙер колхоздарға етәкселек итеү, игенселек культураһын күтәреү мөмкин түгел икәнлеген улар аңларға теләмәйҙәр.

Партия райкомдары һәм район Советтарының исполкомдары, был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн, массовый рәүештә колхоз кадрҙары әҙерләү тураһында партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын һис һүҙһеҙ үтәүҙе тәьмин итеү буйынса бөтә сараларҙы күрергә тейештәр. Агрозоотехник курстарҙа уҡыусылар группаһын комплектовать итергә, унда уҡытыусыларҙы һайлап алырға, уларҙы һәр бер группаға тотош бер йылға беркетеп ҡуйырға, курстар өсөн биналар әҙерләргә, уҡытыусыларға регуляр рәүештә семинарҙар үткәрергә, уҡытыусыларҙың педагогик советын ойоштороорға кәрәк.

Архангель район Советы исполкомының председателе иптәш Панало район колхоздарында, бигерәк тә яҡшы тоҡомло малдар үрсетелә торған фермаларҙа һыйырҙарҙың аҙ һөт биреүҙәре тураһында докладсының урынлы күрһәтеүен әйтеп үтте. Малсылыҡ районы булған Архангель районы ауыл хужалығы артелдәре малсылыҡтың продукты биреше буйынса һуғышҡа тиклемге кимәлгә етеүҙән алыҫ торалар әле. Районда малдарҙың үлеү һәм ялағы күплән һуйыу, малдарҙы үрсетеү эшенең ташландыҡ хәлдә булыу факттары дөрөҫ әйтелде.

Был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн, аҙ продукты биреүсе малдарҙы алмаштырыу, малдарҙы ҡарау һәм ашатыу эштәрен яҡшыртыу буйынса саралар күрелә. Фермаларҙа яҡшы тоҡомло малдар һаны артты һәм хәҙер улар мөгөҙлө эре малдарҙың 65 процентын, һарыҡтарҙың 87 процентын һәм сусҡаларҙың 64 процентын тәшкил итәләр.

Профессор иптәш Маньков республика колхоздарында һәм совхоздарында малсылыҡты үҫтереү өсөн бик ҙур мөмкинлектәр булыуы тураһында һөйләне. Иптәш Маньков шулай уҡ уҙған йәйҙә үҙе ғилми-өйрәнеү эштәре алып барған «Караваево» совхозының тәжрибәһе тураһында һөйләне. Мал аҙығы базаһын булдырмай торып малсылыҡтың продукты биреше күтәреү, булған мал тоҡомдарын камиллаштыреү, яңы төрлө мал тоҡомдарын булдырыу мөмкин түгел. «Караваево» совхозында мал аҙығы, көтөүлектәр, фермалар өсөн сәсеү әйләнеше индерелеп, үҙләштерелде. Совхозда тәбиғи көтөүлектәр бөтөнләй юҡ, бары тик яһалма көтөүлектәр генә бар. Ферма эргәләрендәге сәсеү әйләнештәре баҫыуҙарынан июнь айында һыйырҙарға өҫтәмә аҙыҡ биреү өсөн көн һайын үләң ташып торҙолар.

Беҙҙең республика колхоздарында мотлаҡ мал аҙығы сәсеү әйләнештәре индерелергә тейеш. Малдарҙы көтөүҙә йөрөтөү осорҙа йәшел үлән менән тулыһынса тәьмин итеп тороу өсөн, ныҡлы мал аҙығы базаһы булдырырға, йәшел конвейер булдырырға кәрәк.

Иптәш Маньков үҙенең сығышында инженер Коваленко методтарын ауыл хужалығы производствоһына киң рәүештә индереү кәрәклеге тураһында айырыуса әйтеп үтте.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы ауыл хужалығы һәм колхоз төҙөлөшө управлениеһының начальнигы иптәш Казимов малдар өсөн торлаҡ төҙөүҙең өс йыллыҡ планы ҡәнәғәтләнерлек үтәлмәгәнлеген таныны. Мәҫәлән, Асҡын районының колхоздары 1950 йылда һыйырҙар өсөн торлаҡтар төҙөү заданиеһын бары тик 31 процентҡа ғына, сусҡалар өсөн — 20 процентҡа ғына, һарыҡтар өсөн — 32 процентҡа ғына, ҡоштар өсөн — 16 процентҡа ғына үтәнеләр. Башҡа күп кенә райондарҙа ла шундай уҡ хәл урын тота.

Төҙөлештең әҙәлеп ҡалыуының сәбәбе 1949 йылдың көҙөндә һәм 1950 йылдың ҡышында ағас материалдары әҙерләү һәм ташыу планының үтәлмәүендә, шулай уҡ урындағы төҙөлөш материалдарын — кирбес, саман, әҙбә һәм башҡаларҙы етештереүҙең насар ойошторолоуында. Быйыл колхоздарҙа бары тик 67 урында ғына кирбес заводы һалынды, был пландың иң бары 67 процентын ғына тәшкил итә.

Ауыл һәм колхоз төҙөлөшө управлениеһы һәм уның күп кенә райондарҙағы бүлексәләре әле булһа ысын ойоштороусы булып әүерелмәгәндәр, колхоздарға тейешенсә техник ярҙам күрһәтмәйҙәр. Бөтә колхоздарҙа ла даими төҙөү бригадалары ойошторолоп бөтмәгән әле, төҙөлөш бригадалары булған урындарҙа ла уның члендәре башҡа эштәргә күсерелеләр. Колхозсыларҙы төҙөү эштәренә өйрәтеү ойошторолмаған.

Республиканың һөтсөлөк-сусҡасылыҡ совхоздары тресының директоры иптәш Фоломеев мал һанын арттырыу, уның продукты биреше күтәреү буйынса быйыл өлгәшелгән ҡайһы бер уңыштар тураһында һөйләне. Ләкин әле был өлкәлә ҙур етешһеҙлектәр ҙә бар. Совхоздарҙа зоотехника һәм ветеринария эштәре түбән кимәлдә, бөгөнгө көндөң талаптарына яуап бирмәй. Трестҡа ҡараған күп кенә хужалыҡтар һарыҡтарҙың һәм һыйырҙарҙың ҡыҫыр ҡалыуҙарына юл ҡуйҙылар. Малдарҙың үлеү проценты ла юғары әле.

Әҙерләүҙәр аппараты насар эшләй. СССР Әҙерләүҙәр министерствоһының Башҡорт АССР-ы буйынса вәкиле иптәш Валиев совхоздарға ярҙам итмәй. Мәҫәлән, Дим совхозы игенде Аксенға тапшырҙы, унда уны ҡабул итмәй башланылар, унан инде Бәләбейгә алып китергә мәжбүр булдылар һәм унда ла игенде ҡабул итеүҙән баш тарттылар. Мал тапшырыуҙа ла шундай уҡ хәл урын тота. Иптәш Валиевҡа үҙенең аппаратын һәм райуполминзаг работниктарын активлаштырырға, уларҙың совхоздарҙан ит өсөн малды ҡабул итеүҙәрен тәьмин итеүгә өлгәшергә кәрәк.

ВКП(б)-ның Мәләүез райкомы секретары иптәш Пануев, докладсы малсылыҡты үҫтереү планын үтәүҙә серьёз рәүештә артта ҡалғаны өсөн районды бик урынлы тәнҡитләне тип таныны. Партия райкомы һәм район Советы исполкомы етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн бөтә сараларҙы күрәләр. Колхоздар инде хәҙер 1245 баш мөгөҙлө эре мал һатып алдылар һәм контрактациянан алдылар. Малсылыҡ ҡаралтыларын төҙөү һәм булғандарын ремонтлау эштәре алып барыла. Малсылыҡты үҫтереү буйынса государство планы һис шикһеҙ үтәләсәк.

Иптәш Уразбаев доклады буйынса фекер алышыуҙарҙа шулай уҡ ВКП(б)-ның Дәүләкән райкомы секретары Тартыгов, Башҡорт ауыл хужалығы институты кафедраһы мөдире Сорока, Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министры Набиуллин, СССР Ауыл хужалығы министерствоһының вәкиле Комиссаров иптәштәр сығып һөйләнеләр.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

1950 йылдың 1 ноябрендәге пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 1 ноябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның бөгөнгө пленар ултырышында БМО-ның генеральный секретарен билдәләү тураһындағы мәсьәлә буйынса дискуссия дауам итте.

[illegible]

...бен ҡулланыу Именселек Советенең даими члендарының береһе теге йәки был кандидатураға ҡаршы сыҡһа, был даими члендарҙың оно берҙәмлек ҡағиҙәһенә буйһоноуҙарынан һәм был кандидатураны башҡа талап итмәүҙәренән тора. Быны Устав талап итә. Уставтың был талабын үтәү, тип дауам итте А. Я. Вышинский, бөтә төр тупиктарҙы бөтерә, сөнки тупик берҙәмлек ҡағиҙәһе боҙолған ваҡытта ғына барлыҡҡа килә.

А. Я. Вышинский, Именселек Советында генеральный секретарҙе билдәләү тураһындағы мәсьәләне тикшергән ваҡытта совет делегацияһы был ҡағиҙәне һаҡланы, тип хәтергә төшөрҙө. Польшаның сит ил эштәре министры Моҙҙеле-

[illegible]

...төшөрөү өсөн Генеральный Ассамблеяның бишенсе сессияһы тамамланғанға тиклем күп ваҡыт бар әле, тип хәтергә төшөрҙө.

Шул уҡ ваҡытта СССР делегацияһының етәксеһе, БМО генеральный секретаренең посында Трюгве Ли полномочиеләрен законһыҙ рәүештә оҙайтыу Устав принциптарынан, бөтә БМО-нан көләү булыр ине, аҙсылыҡҡа ҡарата, Уставҡа ҡарата, БМО ойошҡан конституцияға ҡарата күпселектең баш-баштаҡлығы булыр ине, тип хәтергә төшөрҙө. Был конституцияны хөрмәтләмәйенсә, тип белдерҙе А. Я. Вышинский, беҙҙең ойошмабыҙ йәшәй һәм хәрәкәт итә алмай, ул үләсәк, ул киҫеп бөтәсәк, ул һәләк буласаҡ.

А. Я. Вышинскийҙан һуң Египет вәкиле Салах-Эд-Дин-Бей сығыш яһаны.

[illegible]

...тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Бынан һуң Генеральный Ассамблея бөтә мәсьәләне быуның өсөн төҙөлгән комитет ҡарамағына тапшырыу тураһында Ираҡ тәҡдимен кире ҡаҡты. Был тәҡдим 35 тауыш менән кире ҡағылды. 15 делегация уның өсөн тауыш бирҙе. 7 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Унан һуң Америка тәҡдиме тауышҡа ҡуйылды; ул биш тауышҡа ҡаршы 46 тауыш менән ҡабул ителде. 7 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Унан ары Генеральный Ассамблея бер ниндәй ҡаршылыҡһыҙ процедураның яңы ҡағиҙәләрен хупланы. Шунын менән Генеральный Ассамблеяның иртәнге ултырышы ябылды.

1 ноябрҙәге көндөҙгө пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның көндөҙгө пленар ултырышында көн тәртибендә «Тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәләне тикшереү башланды.

Көндөҙгө ултырышта был мәсьәлә буйынса Политик комитеттең ултырышында дискуссияның барышы тураһында докладсы Торстың (Исландия) ҡыҫҡаса белдереүенән һуң резолюцияларҙың бөтә проекттары буйынса дискуссия асылды.

Беренсе булып Уругвай вәкиле сығыш яһаны. Ул делегаттарҙы ете ил делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проектын ҡабул итергә саҡырҙы.

Унан һуң АҠШ вәкиле Даллес «ете ил» резолюцияһының проектын нигеҙләп сығыш яһаны. АҠШ вәкиле бөтә делегацияларҙы ла «ете ил» резолюцияһының проектын ҡабул итергә саҡырҙы.

Көндөҙгө ултырышта шулай уҡ Филиппины, Греция, Франция һәм Югославия вәкилдәре лә сығыш яһанылар. Улар, беҙҙең делегацияларыбыҙ ете государство делегациялары тарафынан тәҡдим ителгән резолюция проекты өсөн тауыш бирәсәктәр, тип белдерҙеләр.

Көндөҙгө ултырыш аҙағында Польша вәкиле сығыш яһаны. Ул делегаттарҙы халыҡ-ара мөнәсәбәттәрҙе яҡшыртыуға һәм халыҡ-ара хеҙмәттәшлекте урынлаштырыуға булышлыҡ итәсәк Советтәр Союзы делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проекттарын ҡабул итергә саҡырҙы.

2 ноябрҙәге иртәнге пленар ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның бөгөнгө иртәнге пленар ултырышында «Тыныслыҡты яҡлап берләшкән хәрәкәттәр» тип аталған мәсьәләне тикшереү дауам итте.

Беренсе оратор, Великобритания вәкиле Янгер, ете держава резолюцияһы, йәнәһе, Именселек Советенең хоҡуҡтарын боҙмай һәм БМО Уставына ҡапма-ҡаршы килмәй, тип раҫлап, Ассамблеяны был резолюцияны ҡабул итергә саҡырҙы.

Чили вәкиле Санта Крус шулай уҡ ете держава резолюцияһының проектын яҡланы.

Унан һуң Чехословакия вәкиле Гайда һүҙ алды. Ул АҠШ-тың тышҡы политикаһына туҡталды, уның реакцион һәм агрессив характерын күрһәтте.

Ете держава резолюцияһының проектына күсеп, Чехословакия вәкиле, был резолюция ҡабул ителһә, ул БМО-ны һәм уның Уставын сериөҙ рәүештә ҡаҡшатасаҡ, тип белдерҙе.

Унан һуңғы оратор Боливия вәкиле ете держава резолюцияһының проектын һәм башҡа ике резолюцияның проекттарын яҡланы.

Унан һуң сығыш яһаған Төркиә вәкиле Сарпер, «ете ил» резолюцияһы проектында күрһәтелгән тәҡдимдәр, йәнәһе, БМО Уставы принциптарына тулыһынса яраҡлы булып торалар һәм уларҙа Именселек Советенең полномочиеләренә һәм функцияларына бер ниндәй ҙә ҡул һуҙыуҙар юҡ, тип буш һүҙҙәр менән раҫланы.

Иртәнге ултырыш аҙағында Белорус ССР-ы вәкиле Скоробогатый сығыш яһаны.

Белорус ССР-ы вәкиле Советтәр Союзы делегацияһы тарафынан индерелгән резолюция проекттарын яҡланы.

БССР вәкиленең сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Кореялағы вакиғалар

Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

[illegible]

Сикан халҡы Ҡытай Халыҡ-азатлыҡ армияһының боецтарын ҡотлай

ПЕКИН, 2 ноябрь. (ТАСС). [illegible]

...армияһына улар исеменән председатель Мао Цзэ-дунға һәм главнокомандующий Чжу Дэға ҡотлау тапшырыуҙы һорап мөрәжәғәт иттеләр.

Сикан провинцияһының үҙәк өлөшендә—Лихуала Халыҡ-азатлыҡ армияһының ғәскәрҙәре ҡалаға ингәс тә, Халыҡ-азатлыҡ армияһы хөрмәтенә митинг булып үтте. Тибет йәштәре милли бейеүҙәр ойошторған.

Провинцияның көньяҡ өлөшендәге халыҡ әлек Ҡытай Ҡыҙыл Армияһының был районлар аша нисек үткәнлеген һәм халыҡ хөкүмәтенең нисек төҙәлгәнлеген әле булһа хәтерендә тота. Бында боецтәрҙе ҡаршылау байрамға әүерелде.

Бөйөк Октябрь революцияһынан һуң

◆ Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы крәстиәндәрҙе хәйерселек һәм бөлгөнлектән мәңгегә азат итте. Хәҙер бөтә ауыл хужалығы ерҙәренең 97 процент майҙаны колхоздар һәм совхоздар файҙаланыуында тора. Хәҙер һәр бер колхозсы семьяһына 17—20 гектар ер һәм 8—10 гектар сәсеүлек тура килә. Совет государствоһы ауыл хужалығы артеленең сталинсе Уставы буйынса колхоздарға мәңге файҙаланыуға 7.150.000 гектар ер бирҙе.

◆ Республикабыҙҙа хәҙер 140 машина-трактор станцияһы, 3 баҫыу һаҡлаусы урман үҫтереү станцияһы һәм бер болот-мелиорация станцияһы эшләй.

◆ Республикабыҙ ауыл хужалығын механизациялаштырыу кимәле хәҙер 80 процент тәшкил итте. Шул иҫәптән һөрөү эше 90 һәм сәсеү эше 70 процентҡа механизациялаштырылды.

◆ Башҡортостан МТС-тарында тракторҙар паркы, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, ныҡ ҡына үҫте: гусиницалы тракторҙар өс тапҡырға, дизель тракторҙар алты тапҡырға артты. Йомшаҡ ер һөрөү иҫәбендә быйыл тракторҙар менән, 1940 йылға сағыштырғанда, 2 миллион 702 мең 496 гектар ер артыҡ эшкәртелде.

◆ Һуғыштан һуңғы йылдарҙа МТС-тар бик күп яңы комбайндар, шул иҫәптән бик күп үҙе йөрөй торған комбайндар менән байыҡтырылды. 1950 йылда, 1940 йылға сағыштырғанда, комбайндар менән урожай йыйыу майҙаны 170 мең гектарға артты.

◆ Башҡортостан малсылыҡ совхоздары быйыл государствоға пландан тыш 254 мең 312 бот иген тапшырҙылар. Малсылыҡ совхоздарында быйыл тунға ер һөрөү, былтырғыға сағыштырғанда, 7.526 гектарға артыҡ итеп башҡарылды.

◆ Бөйөк Ватан һуғышына тиклемге йылдарҙа бөртөклө культуралар урожайы, 1885—1914 йылғы, йәғни революцияға тиклемге 30 йыл осорҙағы урожай менән сағыштырғанда, ике тапҡырға артты.

◆ 1939—1940 йылдарҙағы Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә Башҡортостандан 541 колхоз, совхоз һәм МТС-тар ҡатнашлыҡ иттеләр. Был хужалыҡтарҙа 1937—1938—1939 йылдарҙа бөтә сәсеү майҙаны буйынса һәр бер гектарҙан 17—19 центнер бөртөклө культуралар урожайы алыуға өлгәшелде.

◆ Юғары урожай алғандары һәм малсылыҡ продуктивлеген күтәргәндәре өсөн тик Бөйөк Ватан һуғышынан һуңғы йылдарҙа ғына бер меңгә яҡын кеше орден һәм медалдәр менән наградланды. 12 кешегә Социалистик Хеҙмәт Геройы исеме бирелде.

◆ Башҡортостанда хәҙер 1200 агроном, 500 зоотехник һәм 300 ветеринар врач һәм башҡа бик күп специалистәр эшләй. Быларҙың 919-ы юғары белемле специалистәр. Агрономдарҙан 410 кеше юғары белемле һанала.

◆ Яҙғы бойҙай республикабыҙҙың төп бөртөклө ашлыҡ культураһы булып иҫәпләнә. Үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен үҙләштереү аҙағына бойҙай сәсеү 840 мең гектар тәшкил итәсәк. Алдынғы колхоздар быйыл ҙур майҙандарҙа һәр гектарҙан 15—25-әр центнер бойҙай урожайы алыуға өлгәштеләр.

◆ Башҡортостанда хәҙер күп яңы культуралар үҫтерелә. Былар араһында күк-һағыҙ һәм шәкәр сәгәлдере төп техник культураларға әүерелделәр. Ҡаты бойҙай, кукуруза, фасоль, Мичурин алма ағастары һәм емеш ағастары революциянан һуң ғына үҫтереүгә киң юл алдылар. Хәҙер беҙҙә промышленность әһәмиәтендәге иман ебәгә корттары үрсетеү мөмкинлеге иҫбат ителде.

◆ Революцияға тиклем ауыл ерҙәрендә бер генә лә электр станцияһы юҡ ине. Хәҙер беҙҙең республика ауылдарында 299 электростанция эшләй. 1950 йылдың 1 ғинуарына 380 колхоз, 41 совхоз, 134 МТС электрләштерелде. 70 мең Ильич лампалары колхозсылар өйөн яҡтырта.

◆ Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыу буйынса Башҡортостан колхоздары, совхоз һәм лесхоздар союз күләмендә алдынғы рәттә баралар. Урман полосаларын уңышлы үҙләштереүсе Бүләк, Дәүләкән һәм Шишмә районы колхоздары, тик ағас ултыртыу иҫәбенә генә, һәр бер гектарҙан 1,5—2 центнер өҫтәмә урожай алыуға өлгәштеләр. Игенселектәге үлән баҫыулы системаны уңышлы үҙләштереү беҙҙең колхоздарҙы ҡоролоҡ бәләләренән мәңгегә ҡотҡарасаҡ.

◆ Башҡортостанда 20-нән артыҡ сорттар һынау буйынса государство участкалары, 80-дән артыҡ махсус орлоҡсолоҡ хужалыҡтары эшләй. Был хужалыҡтар республикабыҙ өсөн юғары урожайлы яңы сорттар сығаралар һәм сәсеү орлоғоноң сифатын яҡшыртыу өҫтөндә эшләйҙәр.

◆ Башҡортостанда хәҙер 7 ауыл хужалығы техникумы, бер ауыл хужалығы институты, баҫыусылыҡ, селекция, малсылыҡ, ветеринария, умартасылыҡ, өбәкселек һәм емеш-еләкселек тәжрибә станциялары эшләй.

◆ Шәрип МТС-ы комбайнеры иптәш Токарев 1305 гектар майҙандың урожайын йыйып, 13171 центнер иген һуҡты. Приют МТС-ының иптәш Ғәбдуллин етәкселек иткән трактор бригадаһы һәр бер шартлы тракторға 1200 гектарҙан күберәк ер эшкәртте.

◆ Малсылыҡ совхоздарында машиналар ремонтлау эштәре киң йәйелдерелде. Октябрь айында сәскес машиналарҙы ремонтлау планы 135, культиваторҙарҙы ремонтлау планы 126 процентҡа үтәлде.

Мәскәүҙә, Колонналы залда...

16 октябрь, кис. Союздар Йортоноң Колонналы залы. Сәғәт стрелкаһы 45 минут алтынсыны күрһәтә. Ул биш минуттан бында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы башланасаҡ. Башҡаланың был гүзәл залында минең бер нисә тапҡыр булғаным бар ине. Ләкин ул миңә әлек был тиклем үк матур булып күренмәгәйне. Сөнки иң күркәм биналарҙы ла бит уның эсендәге кешеләр матурлай. Ә бында йыйылған кешеләр бөтә илдең күрке ине.

Йөҙәрләгән электр лампалары һәм уңарлаған прожекторҙар менән яҡтыртылған фойела совет халҡының вәкилдәре — конференцияның делегаттары йөрөй. Кемдәр генә юҡ ошонда? Илдең иң алдынғы кешеләре — хеҙмәт һәм һуғыш геройҙары, Сталин премияһы лауреаттары, эшселәр һәм яҙыусылар, колхозсылар һәм академиктар йыйылған был залға. Тыньыҡ Боҙ океанынан Памир тауҙарынаса, Прут йылғаһынан Тымыҡ океанғаса һуҙылған ерҙебеҙҙең илселәре Ватаныбыҙҙың башҡалаһы Мәскәүгә бөтә совет халҡының иң беренсе теләген әйтергә килгәндәр. Ул теләк — Тыныслыҡ!

Төркөмдәр эсендә Урта Азия кешеләренең биҙәкле сапандары, Кавказ халыҡтарының ҡаракүл бүректәре, Украина егеттәренең сигелгән күлдәктәре күренеп ҡала. Ҡара һөрөнкө йөҙлө дала улдары менән бергә етен сәсле рус ҡыҙҙары уҙа. Йөҙҙәр һәм кейемдәр төрлө-төрлө, ә уйҙары һәм үҙҙәр бөтәһенең дә бер — «Һуғыш кәрәкмәй!».

Бөтә тауыштарҙы кинәт залда йыр — тыныслыҡ йыры яңғырай. Йырсы үҙе бында килмәгән. Ул океан аръяғындағы тыныслыҡ илда, бөтә донъяны яңы һуғыш утында яндырырға теләүсе бер төркөм йыртҡыстар тырнағы аҫтында иҙелгән илдә йәшәй. Поль Робсон юҡ бында. Ләкин уның тыныслыҡҡа саҡырыусы тауышы, барлыҡ сиктәрҙе үтеп, бөтә донъяға аңлашыла торған бөйөк рус телендә иркен һәм көслө яңғырай: «Мир победит войну!».

Сәғәт тап алтыла делегаттар залда үҙ урындарын алалар. Ошо залда, тыңлаусылар рәтендә тыңлаусы булып, беҙҙең республикабыҙҙың да вәкилдәре ултыра. Улар — һиңә. Ләкин ошо һигеҙ кеше бөтә Башҡортостандың теләген һәм талабын әйтергә килгәйне.

Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы өс көн буйына дауам итте. Был конференция донъя халыҡтарының тыныслыҡ өсөн алып барған бөйөк көрәшендә яңы бер аҙым, аҡ бер маяҡ булды.

Тыныслыҡтың юғары трибунаһына сығып һөйләүселәр совет халҡының ҡаҡшамаҫ көсөн, уның тыныслыҡ эшен яҡлауға булған ныҡлы ихтыярын күрһәттеләр. Был өс көн эсендә Колонналы залда барған конференцияла бары 1172 генә кеше ҡатнашты. Ләкин бында ике йөҙ миллионлы халыҡтың ҡеүәтле тауышы яңғырап торҙо.

Тыныслыҡтың юғары трибунаһына сығып һөйләүселәр һуғыш уты тоҡандырыусыларға, Корея халҡының ҡан әскес ҡаластарына, Көнбайыш Европаны һалдат итектәре менән тапаусы Америка һәм Англия империалистарына ҡарата совет халҡының ялҡынлы нәфрәтен белдерҙеләр.

Ошо трибунаға сығып, конференцияның делегаттары илебеҙҙә барған бөйөк төҙөлештәргә уңыштар тураһында, Ватан ҡеүәтен арттырыуға, бөтә ер шарында тыныслыҡты ныҡытыуға бағышланған героик хеҙмәттең емештәре тураһында рапорттар бирҙеләр. Халыҡ вәкилдәре совет кешеләренең социалистик Тыуған илгә, тыныслыҡтың беренсе көрәшсеһе, тыныслыҡтың байраҡ йөрөтөүсеһе бөйөк Сталинға булған сикһеҙ мөхәббәте тураһында һөйләнеләр.

Совет халҡының улдары һәм ҡыҙҙары бер-бер артлы трибунаға күтәрелделәр. Улар бик күптәр ине, улар 72 кеше ине. Мин уларҙың сериөҙ һәм тыныс йөҙҙәрен яҡшы хәтерләйем. Мин уларҙың асыҡ ҡараштарын һәм талапсан тауыштарын яҡшы хәтерләйем. Бөтә телмәрҙәрҙә лә тыныслыҡ өсөн барған был ҙур көрәштә беҙҙең еңеүебеҙгә булған ҡаҡшамаҫ ышаныс яңғыраны. Шикләнеү йәки ҡаушау эҙҙәрен мин бер генә йөҙҙә лә күрмәнем. Ләкин кешеләр тыныслыҡтың яҙмышы өсөн, кешелектең яҙмышы өсөн тәрән әҫке борсолоу менән һөйләнеләр.

Бына тыныс һәм ғорур аҙымдар менән трибунаға ҡарт әсә Немова күтәрелә. Ул үҙенең семьяһында 26 кеше тәрбиәләп үҫтергән. Ҡарт әсә уларҙы һуғыш өсөн түгел, социалистик Ватандың актив төҙөүселәре итеп, тыныс ижади хеҙмәт өсөн үҫтергән.

— Мин был конференцияға килергә йыйынғанда, — тине ул, — минең улдарым һәм ҡыҙҙарым, килендәрем һәм кейәүҙәрем былай тинеләр: әсәй, һин бөтәбеҙ өсөн дә әйтеп ҡайт! — Әсә дауам итте, — Американың кеше үлтереүсе йыртҡыстарына ҡарата минең йөрәгемдә сикһеҙ асыу һәм нәфрәт ҡайнай. Ҡаһәр төшһен кеше тоҡомоноң шул имгәктәренә! Улар бары бер үҙ теләктәренә ирешә алмаясаҡтар! Тыныслыҡты төрмәләргә, һәм лагерҙарға ябып ҡуя алмаясаҡтар! Беҙ, бөтә донъяның әсәләр, үҙ балаларыбыҙҙы — тыныслыҡты һаҡлыбыҙ, хеҙмәтебеҙ менән йыуатабыҙ. Әгәр кәрәк икән, беҙ уны үҙ күкрәгебеҙ менән һаҡлап ҡалырбыҙ!

Трибунаға герой ҡала Сталинградтан килгән йәш ҡорос ҡойоусы Тушканов сыға. «Беҙ тыныслыҡ яғында торабыҙ,— ти ул, — һәм беҙҙең был һүҙебеҙ, үҙебеҙ ҡойған ҡорос кеүек, ныҡ буласаҡ!»

Бер оратор айырыуса хәтерҙә ҡалды. Ул, ҡултыҡ таяғына таянып, трибунаға килде. Уның киң күкрәгән Советтәр Союзы Геройының Алтын Йондоҙо һәм бик күп ордендәр биҙәй ине. Геройҙың ҡулбаштарында — отставкалағы полковник погондары. Был — Бөйөк Ватан һуғышы инвалиде Кельбас ине. Кешелекте фашизм үлтетенән һаҡлап ҡалыу өсөн барған бөйөк һуғышта ул бер аяғын юғалтҡан. Хәҙер ул балалар уйынсығы яһай торған ҙур промысел кооперацияһында эшләй. Иптәш Кельбас яһаған уйынсыҡтар беҙҙең балаларыбыҙға күңелле шатлыҡ килтерә!

Данлыҡлы батыр совет кешеләренә тыныслыҡтың ни тиклем ҡәҙерле булыуы тураһында һөйләй.

— Мин уҙған һуғыштың һәләкәттәрен дә — үлемде лә, ғәрипҙәрҙе лә бик күп күрҙем, шуға күрә мин тыныс хеҙмәттең ҡәҙерен бик яҡшы беләм, — тине ул.— Сит илдәрҙә, еңеүсе совет ғәскәрҙәрен ҡаршы алғанда, кешеләрҙең иң беренсе әйткән һүҙе СТАЛИН ине. Һәм бөгөн дә беҙ был исемде бөтә телдәрҙә ҡабатлайбыҙ. Сөнки ул тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр сафының алдында бара. Сталин — беҙҙең менән. Ҡайҙа Сталин — унда еңеү!

Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы совет халҡының ҡаҡшамаҫ берҙәмлеген, тыныслыҡ көстәренең еңелмәҫ булыуын асыҡ күрһәтте. Беҙ был конференциянан ныҡлы ышаныс менән ҡайттыҡ: тыныслыҡ һуғышты, һис шикһеҙ, еңәсәк!

Мостай Кәрим.

Өфө калаһы хеҙмәтсәндәренең Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған 1950 йылдың 7 ноябрендәге дөйөм кала демонстрацияһының планы

1950 йылдың 7 ноябрендә, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы көнөндә, Өфө ҡалаһы хеҙмәтсәндәренең демонстрацияһы үткәрелә.

Эшселәр, хеҙмәткәрҙәр, юғары уҡыу йорттарының, техникумдарҙың студенттәре һәм уҡыусы йәштәр дөйөм ҡала демонстрацияһында ҡатнашыу өсөн үҙ предприятиеләренә, учреждениеләренә һәм уҡыу йорттарына йыйналалар һәм унан иртәнге 10 сәғәткә колонналарҙың йыйналыу пункттарына баралар.

Ҡаланың башҡа бөтә халҡы дөйөм ҡала демонстрацияһында ҡатнашыу өсөн шулай уҡ иртәнге 10 сәғәткә район йыйналыу пункттарына баралар.

Ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәрҙең 7—10 кластарында уҡыусылары, шулай уҡ һөнәрселек мәктәптәрендә һәм ФЗО мәктәптәрендә уҡыусылар ҡаланың сводный колоннаһын тәшкил итәләр.

РАЙОН КОЛОННАЛАРЫНЫҢ ЙЫЙНАЛЫУ ПУНКТТАРЫ

1. Киров районы колоннаһы — Ленин урамының 9/11-се номерлы йортонан алып Достоевский урамына табан теҙелә.
2. Молотов районы колоннаһы — Сталин урамынан алып Карл Маркс урамы буйлап Чернышевский урамына табан теҙелә.
3. Ленин районы колоннаһы — Карл Маркс урамынан алып Сталин урамы буйлап Аксаков урамына табан һәм Аксаков урамы буйлап Чернышевский урамына табан теҙелә.
4. Жданов районы колоннаһы — Карл Маркс урамынан алып Пушкин урамы буйлап Аксаков урамына табан теҙелә.
5. Ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәрҙең 7—10 кластарында уҡыусыларҙың колоннаһы Пушкин урамынан алып Карл Маркс урамы буйлап Сталин урамына тиклем һәм Сталин урамы буйлап Ленин урамына табан теҙелә. Һөнәрселек училищеләре һәм ФЗО мәктәптәрендә уҡыусылар колоннаһы Сталин урамынан алып Социалистическая урамы буйлап Чернышевский урамына табан теҙелә.

КОЛОННАЛАРҘЫҢ ХӘРӘКӘТ ИТЕҮ ТӘРТИБЕ

Демонстрация һөнәрселек училищеләрендә һәм ФЗО мәктәптәрендә уҡыусыларҙың хәрәкәте менән башлана.

Уҡыусылар колоннаһы артынан Өфө ҡалаһының Киров, Молотов, Ленин һәм Жданов районлары хеҙмәтсәндәренең колонналары баралар.

Дөйөм ҡала демонстрацияһы иртәнге 11 сәғәттә башланасаҡ.

Хөкүмәт трибунаһына инеү иртәнге 10 сәғәт 30 минутҡа тиклем махсус пропускалар буйынса билдәләнелә, был ваҡыттан һуң трибунаға инеү туҡтатыла.

Трибуна эргәһенә автомашиналар махсус пропускалар менән тик Фрунзе урамы яғынан ғына инә алалар. Автомашиналарҙың туҡтау урыны — Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бинаһы алдындағы майҙанда.

Демонстрацияға дөйөм етәкселек итеү Башҡорт АССР-ы государство именселеге министрының урынбаҫары иптәш Матягингә йөкмәтелгән.

Хөкүмәт трибунаһы алдындағы майҙандың коменданты итеп милиция подполковнигы иптәш Мельминов билдәләнде.

Ҡала комиссияһы.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — иртән — «АҠҠОШТАР КҮЛЕ», кис — «ФАУСТ».

Рус драма театрында — «ПЭШТЭР ҺАУЛЫҒЫ ӨСӨН».

«Октябрь» кинотеатрында — «ТОТҠОНЛОҠТАН ҠАСЫУ».

«Уралда» — «ТОТҠОНЛОҠТАН ҠАСЫУ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01139 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.090.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 224 (8681)
7 НОЯБРЬ
шәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы! Ленин байрағы аҫтында, Сталин юлбашсылығында—алға, коммунизм еңеүенә!

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

Иптәш И. В. СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович!

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Советенең партия, общественный ойошмаларҙың һәм Совет Армияһының вәкилдәре менән берлектә үткәрелгән, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған тантаналы ултырышы һеҙгә, совет халҡының гениаль юлбашсыһы һәм учителе, ялҡынлы, ысын күңелдән сыҡҡан сәләм ебәрә!

Күп миллионлы совет халҡы Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә Советтар Союзының халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планын тамамлау өҫтөндә рухланып хеҙмәт итә.

Промышленность үҫешенең һуғышҡа тиклемге кимәле уҙып кителде һәм бик күп артта ҡалдырылды. Социалистик ауыл хужалығы эшсәндәре лә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе грандиоз программаһы уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыла.

Волгала, Урта Азияла, Украинала һәм Ҡырымда донъялағы иң ҙур гидроэлектростанцияларҙы һәм һуғарыу системаларын төҙөү тураһында СССР Союзы Министрҙәр Советенең тарихи ҡарарҙарын илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре һеҙгә, ҡәҙерле иптәш Сталин, һәм туған Совет хөкүмәтенә булған ҡайнар рәхмәт тойғолары менән ҡаршыланылар. Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре илебеҙҙең етештереүсәнлек көстәрен артабан күтәреү, коммунизмдең материаль-техник базаһын булдырыу, совет халҡының көн-күреше тураһында һеҙҙең арымай-талмай хәстәрлек күреүегеҙҙең яңы кәүҙәләнеше булып торалар.

Совет фәнен һәм культураһын үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәшелде. Беҙҙең ғалимдәребеҙ коммунистик төҙөлеш эшенә үҙҙәренең бөтә көстәрен һәм белемдәрен бирәләр.

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, һеҙ — фәндең бөйөк корифейе—большевиктар партияһының һәм совет халҡының ҡеүәтле идея ҡоралын — марксистик-ленинсе теорияны арымай-талмай камиллаштырһығыҙ һәм байыҡтыраһығыҙ. Тел ғилеме мәсьәләләре буйынса һеҙҙең гениаль хеҙмәттәрегеҙ марксизм-ленинизм хазинаһына яңы күренекле вклад булдылар, совет фәненең бөтә тармаҡтарын артабан үҫтереүҙең киң перспективаларын астылар.

Совет халҡының бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәре социализм төҙөү юлында ҙур уңыштарға өлгәшкән халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәрен рухландыралар. Сит ил империализменең һәм гоминдансы клика игәһын алып ташлаған күп миллионлы Ҡытай халҡы демократик нигеҙҙәрҙә уңышлы рәүештә яңы тормош төҙөй. Үткән йыл—Германия демократик республикаһын артабан нығытыу йылы булды. Көнбайыш һәм Көнсығыштың йөҙәр миллионлаған хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең ихлас-сикһеҙ мөхәббәт тойғолары менән күҙ ҡараштарын һеҙгә, бөтә прогрессив кешелек донъяһының гениаль юлбашсыһына һәм учителенә йүнәлтәләр.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле хәрәкәтендә берләшкән бөтә илдәрҙәге ябай кешеләр совет халҡы менән бергә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының данлы 33 йыллығын билдәләйҙәр.

Стокгольм Воззваниеһенә ҡуйылған 500 миллион ҡултамға— Америка-Англия яңы һуғыш тоҡандырыусыларын ауыҙлыҡлауҙы халыҡтарҙың ҡырҡа талап итеүҙәренең асыҡ күрһәткесе ул.

Героик Корея халҡының һәм Көнсығыштың колониаль халыҡтарының азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон быуыусылары — Америка агрессорҙарын бөтә донъялағы намыслы кешеләр хурлыҡ менән тамғалайҙар.

Ҡәҙерле иптәш Сталин!

Беҙ, Мәскәү ҡалаһы һәм Мәскәү өлкәһенең промышленность предприятиеларының работниктәре, социалистик ярышты киң йәйелдереп, 1950 йылдың 10 айлыҡ планын арттырып үтәнеләр, тип һеҙгә белдереүебеҙ менән шатбыҙ. Мәскәү ҡалаһының төҙөүселәре торлаҡ һәм культура көн-күреш төҙөлешенең йыллыҡ планын срогынан алда үтәү буйынса һеҙгә бирелгән йөкләмәләрен үтәү өсөн ныҡышмалы рәүештә көрәшәләр.

Мәскәү өлкәһенең колхозсылары, машина-трактор станцияларының һәм совхоздарының работниктәре ауыл хужалығы эштәрен уңышлы башҡарҙылар. Государствоға иген һәм картоф тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр. Общественный малсылыҡ уңышлы үҫтерелә. Колхоздарҙы эреләтеү һәм беренсе класлы машина техникаһын киң ҡулланыу һөҙөмтәһендә колхоздарҙы артабан ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуҙа байтаҡ уңыштарға өлгәшелде.

Мәскәү ҡалаһының һәм Мәскәү өлкәһенең хеҙмәтсәндәре һеҙҙе, Иосиф Виссарионович, беҙҙең бөйөк социалистик Тыуған илебеҙҙең сәскә атыуы өсөн, коммунистик обществены төҙөү өсөн көстәрен һәм хеҙмәттәрен аямаясаҡтар, тип ышандыралар.

Туған иптәш Сталин! Һеҙгә совет халҡының бәхетенә, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бәхетенә ысын күңелдән бик күп йылдарға һаулыҡ һәм уңышлы эш теләйбеҙ!

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы!

Йәшәһен беҙҙең ҡеүәтле социалистик Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен туған Совет Хөкүмәте!

Йәшәһен совет халҡының авангарды — героик Ленин — Сталин партияһы!

Совет халҡының һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк һәм тәрән аҡыллы юлбашсыһы, туған һәм һөйөклө иптәш Сталинға дан!

ССР Союзы Хәрби Министре
Советтәр Союзы Маршалы
ВАСИЛЕВСКИЙ

ССР Союзы Хәрби-Диңгеҙ Министре
Адмирал ЮМАШЕВ

ССР Союзы Хәрби Министре ПРИКАЗЫ

7 ноябрь 1950 йыл — № 125 — Мәскәү ҡалаһы

Иптәштәр һалдаттар һәм сержанттар!
Иптәштәр офицерҙәр һәм генералдар!

Бөгөн Совет Армияһы бөтә совет халҡы менән бергә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын байрам итә.

Советтар Союзы хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрь байрамын СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планын уңышлы үтәү өсөн көрәштә күренекле еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар. Большевиктар партияһының һәм үҙенең һөйөклө юлбашсыһы иптәш **Сталиндең** тәрән аҡыллы етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙең эшселәр синыфы, крәҫтиәндәре һәм интеллигенцияһы рухланып коммунистик общество төҙөүҙең сталинсе программаһын тормошҡа ашыралар.

Совет воиндәре, беҙҙең бөтә халҡыбыҙ кеүек үк, бөтә халыҡ байрамын үҙенең социалистик Ватаны өсөн, капитализмға ҡарағанда социализмдең өҫтөнлөктәрен асыҡ күрһәтеүсе уның яңы күренекле уңыштары һәм өлгәшеүҙәре өсөн ғорурланып ҡаршылайҙар.

Үткән йылда Совет Армияһы боевой һәм политик әҙерлектә сереҙ уңыштарға өлгәште. Беҙҙең армиябыҙ данлы коммунистар партияһы, Совет хөкүмәте һәм беҙҙең һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш **Сталин** тирәһенә тығыҙ туплапған.

Совет халҡы һәм уның армияһы тыныслыҡ дошмандарының эҙләнеүҙәрен һиҙгер рәүештә күҙәтәләр һәм һуғыш ҡурҡынысын даими рәүештә хәтерҙә тоталар.

Англия-Америка империалистәре яңы бөтә донъя һуғышын тоҡандырыу политикаһын үткәрәләр. Ютәнһеҙләнгән һуғыш тоҡандырыусылар Корея халҡына ҡаршы ҡанлы интервенцияны башлап, хәҙер туранан-тура агрессия актыларына күстеләр.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың көн һайын нығый барған ҡеүәтле хәрәкәте империалистик агрессорҙарға ҡаршы тора. СССР-ҙың тәрән аҡыллы сталинсе тышҡы политикаһы һәм халыҡтар араһында тыныслыҡ һәм хеҙмәттәшлек өсөн ныҡышмалы көрәше бөтә алдынғы кешелек донъяһының әлеге-әле күберәк теләктәшлегенә һәм яҡлауына осрай.

Совет Армияһы алдында яуаплы бурыстар — яулап алынған тыныслыҡты, Тыуған илебеҙҙең сиктәрен һәм совет халҡының ижади хеҙмәтен һиҙгер рәүештә һаҡлау бурыстары торалар.

Совет воиндәре боевой һәм политик әҙерлектә яңы уңыштарға өлгәшергә, беҙҙең ғәскәрҙәребеҙҙең һиҙгерлеген һәм боевой әҙерлеген өҙлөкһөҙ күтәрергә тейештәр.

Үҙ социалистик Тыуған иленә, коммунистар партияһына һәм иптәш **Сталинға** ихлас-сикһеҙ бирелгән беҙҙең армиябыҙҙың Бөйөк Октябрь ҡаҙаныштарын артабан да ныҡлы һаҡлаясағына совет халҡы ышана ала.

Иптәштәр һалдаттар һәм сержанттар, офицерҙәр һәм генералдар!

Һеҙҙе Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы менән тәбрик итәм һәм ҡотлайым!

Бөтә халыҡ байрамын билдәләп **Приказ бирәм:**

Бөгөн, 7 ноябрҙә беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы — Мәскәүҙә, союзный республикаларҙың башҡалаларында, шулай уҡ Калининградта, Львовта, Хабаровскиҙа, Владивостокта һәм герой ҡалаларҙа; Ленинградта, Сталинградта, Севастополдә һәм Одессала 20 артиллерия залпы менән салют бирергә.

Йәшәһен бөйөк совет халҡы һәм уның данлы Совет Армияһы!

Йәшәһен беҙҙең тыуған Совет Хөкүмәтебеҙ!

Йәшәһен беҙҙең коммунистар партияһы!

Йәшәһен беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — беҙҙең һөйөклө юлбашсыбыҙ, тәрән аҡыллы учителебеҙ һәм гениаль полководец — Бөйөк **Сталин!**

ССР Союзы Хәрби Министре Советтәр Союзы Маршалы
ВАСИЛЕВСКИЙ.

ССР Союзы Хәрби-Диңгеҙ Министре ПРИКАЗЫ

7 ноябрь 1950 йыл — № 86 — Мәскәү ҡалаһы

Иптәштәр матростар һәм һалдаттар, старшиналар һәм сержанттар!

Иптәштәр офицерҙәр, адмиралдар һәм генералдар!

Советтар Союзының Хәрби-Диңгеҙ Көстәре бөтә совет халҡы менән бергә бөгөн Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын байрам итәләр.

Ленин — Сталин партияһы тарафынан етәкселек ителгән беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәре был бөйөк байрамды социалистик төҙөлештең бөтә өлкәләрендә лә ҙур уңыштар менән билдәләйҙәр. Халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең биш йыллыҡ планы тулыһынса һәм арттырып үтәлә, беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәте тағы ла күберәк нығыны, совет кешеләренең культураһы һәм көн-күреш кимәле үҫә.

Советтар Союзының Хәрби-Диңгеҙ Көстәре, партияның һәм хөкүмәтебеҙҙең, беҙҙең юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш **Сталиндең** күрһәтмәләрен үтәп, үҙ Тыуған илдәренең диңгеҙ сиктәрен һиҙгер һаҡлайҙар һәм Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын боевой һәм политик әҙерлектә яңы уңыштар менән ҡаршылайҙар.

Беҙҙең Совет Хөкүмәтебеҙ тыныслыҡ һөйөү политикаһын үткәрә. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың халыҡ-ара хәрәкәте үҫә һәм нығый.

Америка-Англия империалистәре яңы бөтә донъя һуғышын тоҡандырыу политикаһын алып баралар. Һуғыш менән янауҙан улар Кореяла асыҡтан-асыҡ агрессияға күстеләр.

Был шарттарҙа Хәрби-Диңгеҙ Көстәре личный составының иҫке бурысы флот карапларының һәм частәренең һиҙгерлеген һәм боевой әҙерлеген даими күтәреүҙән, Хәрби-Диңгеҙ эшен ныҡышмалы эйә булыуҙан, хәрби дисциплинаны нығытыуҙан, боевой һәм политик әҙерлек отличниктәренең сафтарын арттырыуҙан тора.

Иптәштәр матростар һәм һалдаттар, старшиналар һәм сержанттар!

Иптәштәр офицерҙәр, адмиралдар һәм генералдар!

Һеҙҙе Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы менән тәбрик итәм һәм ҡотлайым, боевой һәм политик әҙерлектә яңы уңыштар теләйем.

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ һәм демократия терәге — ҡеүәтле Совет Тыуған иле!

Йәшәһен героик совет халҡы һәм уның Хәрби-Диңгеҙ флоты!

Йәшәһен беҙҙең Совет Хөкүмәтебеҙ!

Йәшәһен Ленин — Сталин партияһы!

Йәшәһен беҙҙең юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк СТАЛИН!

ССР Союзы Хәрби-Диңгеҙ Министре
Адмирал ЮМАШЕВ.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы

Мәскәү Советенең 1950 йыл 6 ноябрҙәге тантаналы ултырышында Н. А. БУЛГАНИН доклады

Иптәштәр!

Бөгөн Советтар Союзы халыҡтары яңы эпохаға, хеҙмәтсәндәрҙе капиталистик ҡоллоҡтан азат итеү эпохаһына нигеҙ һалған Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын байрам итәләр.

Октябрь революцияһы беҙҙең халыҡтарыбыҙҙың быға тиклем күрелмәгән ижади энергияһын һәм инициативаһын тыуҙырҙы. Коммунистар партияһы етәкселегендә совет кешеләре тыныс хеҙмәттә лә һәм шулай уҡ һуғышта Ватанын яҡлауҙа ла быға тиклем күрелмәгән геройлыҡ күрһәттеләр. Үҙ илдарында [illegible] еңеп, совет халҡы тарихи яҡтан ҡыҫҡа ваҡыт эсендә Совет социалистик йәмғиәтен төҙөнө һәм хәҙер ышаныслы рәүештә бөйөк маҡсатҡа — коммунизмға бара.

Октябрь революцияһының еңеүе һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килгән беҙҙең совет йәмғиәтебеҙ бөтә донъя тарихи үҫешенә [illegible] ҙур йоғонто яһай. Октябрь революцияһы тарафынан иғлан ителгән идеялар һәм принциптар хәҙер Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән социализм һәм демократияның ҡеүәтле лагерен берләштерәләр. Беҙ быны хаҡлы рәүештә марксизм-ленинизм идеяларының еңеүе тип билдәләйбеҙ.

XIX һәм XX быуат сиктәрендә үҙ үҫешенен һуңғы стадияһына—империализм стадияһына инеүе капитализмдең ҡотолғоһоҙ һәлак булыуы тураһында марксистик-ленинсе учениенең дөрөҫлөгө ваҡиғаларҙың бөтә барышы менән раҫланды. Башында революцион марксистик партия торған эшселәр синыфы хеҙмәтсәндәрҙе капитализмдан азат ителеүгә күтәрергә, обществоға государствоның етәкселек итеүен үҙ ҡулдарына алырға һәм социализм төҙөүҙең бик яҡшы маҡсатын тормошҡа ашырырға һәләтле булған көс булып тора, тип марксизм-ленинизмдең фәнни һығымтаһы раҫланды. Милләттәрҙең туғандарса хеҙмәттәшлек итеүенең өлгөһөн күрһәтеүсе Совет государствоһын төҙөүҙең тәжрибәһендә башҡа илдәрҙең халыҡтары социализмдең капитализмға ҡарағанда өҫтөнлөгөнә, марксизм-ленинизмдең дөрөҫлөгөнә һәм тормошҡа һәләтле булыуына ышаналар.

I.

Советтәр Союзының үҙенең эске үҫеш линияһы буйынса тарихи уңыштары

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын совет халҡы политик, хужалыҡ һәм культура тормошонан бөтә өлкәләрендә лә яңы уңыштар менән ҡаршылай.

Октябрь революцияһынан бирле үткән йылдарҙа беҙ шулай уҡ [illegible], Совет социалистик государствоһының политик һәм экономик көсө тағы ла күберәк үҫте һәм нығыны. Донъялағы иң демократик власть, үҙ халҡының тулы ышанысы һәм мөхәббәте менән файҙаланған Совет власы [illegible] Совет кешеләре арабында [illegible] тағы ла күберәк күтәрелде. Беҙҙең социалистик государство һәм общественный тормоштоң иң халыҡ массаларының актив [illegible] ижади [illegible] ярҙамында [illegible] беҙҙең социалистик [illegible] коммунистар партияһы тора. Уның политикаһын совет кешеләре үҙ политикалары итеп иҫәпләйҙәр, унда үҙ интерестарының [illegible] күралар. Совет хөкүмәтенең эске политик хәле ныҡлы һәм ҡаҡшамаҫ булған бер генә буржуаз хөкүмәт тә донъяла юҡ. (Алҡыштар).

Тыныс үҫеш ваҡытында Советтәр Союзы тарафынан ирешелгән уңыштар беҙҙең халыҡтарыбыҙ совет патриотизме тойғоларын тағы ла күберәк нығыттылар, уның көсө, тиң әһәмиәтле иптәш Сталин, уның нигеҙендә раса йәки милләтте [illegible] түгел, ә халыҡтың үҙ Тыуған иленә тирән бирелгәнлеге һәм төрлөлөгө, беҙҙең илебеҙҙең бөтә милләттәре хеҙмәтсәндәренең туғандарса хеҙмәттәшлеге тора.

Беҙҙең илебеҙ халыҡтарының туғандарса хеҙмәттәшлеге һәм дуҫлығы социалистик Тыуған илебеҙ хеҙмәтенә ижади хеҙмәттә [illegible]. Донъяла оккупацияланған [illegible] районлардағы хужалыҡтары бөтә Советтәр Союзы арҙамында [illegible] өйөмдәренән күтәрелде һәм йылдан рәүештә алға китте. Халыҡтарҙың дуҫ семьяһында беҙҙең бөтә республикаларыбыҙҙа ла буржуаз йылдарҙа күп кенә политик, хужалыҡ һәм культура уңыштарына ирештеләр.

Коммунистар төҙөлөшөн бөйөк маҡсаттарын тормошҡа ашырыу өсөн көрәштә партия һәм совет власы тирәһенә тығыҙ туплана совет общественностының моральды-политик берҙәмлеге ғәләмәт ныҡлы бара. СССР Верховный Советына һәм милли республикаларҙың Верховный Советтарына һуңғы һайлауҙар бөтә илдә бик ҙур политик күтәренкелек менән үтте. [illegible] сталинсе блогына тулы еңеү килтергән һайлауҙарҙың йомғаҡтары был тураһа ышандырырлыҡ итеп һөйләйҙәр.

Совет общественный һәм государство төҙөлөшөнөң һуңғы йылдарында айырата көс менән ирешелгән өҫтөнлөктәре тыныс төҙөлөш ҡалдарында ла шулай уҡ күренәләр.

Беҙҙең Тыуған илебеҙ тарафынан һаҡлап да була икенселән бөтә һуғыштарҙың иң ауыры булған Бөйөк Ватан һуғышы тамамланғандан һуң күп тә үтмәй илебеҙ халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең 1946—1950 йылдарға ҡабул ителгән биш йыллыҡ планы һуғыштан һуң [illegible] эшкә ҡалдырылды, халыҡ хужалығы һәм культура эшмәкәрлегенең нигеҙе булды. Һуғыш тарафынан беҙҙең илебеҙгә яһалған материаль зыяндың бөйөклөгөн хәтерләйек. Был зыян илебеҙҙең бөтә ҙур [illegible] бик күп [illegible] тарихи [illegible] Улар һуңғы ҙур һуғыштарҙың йыйынтығы бергә ҡарағанда [illegible]. Советтар Союзы һуғыш тарафынан яһалған зарарҙы үҙаллы [illegible] ис [illegible] тиҙ, ә промышленностан һәм транспорттың, ауыл хужалығының, хеҙмәтсәндәрҙең культура һәм материаль көн-күрештәрен артабан үҫтереү күтәрелешен дә ойоштороуға үҙенә көс һәм мөмкинлектәр тапты.

Совет халҡы биш йыллыҡ планды үҙенен тын интерестарына яуап биреүсе боевой программа итеп ҡабул итте һәм был планды тормошҡа ашырыу өсөн рухланып тотондо. Коммунистар партияһы етәкселегендә совет кешеләре һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты уңышлы үтәү өсөн тырышып хеҙмәт итеү үҙ ҡарарын һәм хеҙмәттәрен ҡаҙаныштарын [illegible]. Был йылдарҙа совет халҡының гүзәл сифаттары һәм көстәре [illegible] тирән ышанысы ла һәм партиябыҙҙың совет кешеләренең политик аңлылығын һәм общественный активлығын тағы ла күберәк үҫте.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ — беҙҙең илебеҙҙе үҫтереүҙәге яңы данлы этап ул.

Биш йыллыҡ планының төп бурыстары илебеҙҙең зыян күргән районларын аяҡҡа баҫтырыуҙан, промышленностаң һәм ауыл хужалығының һуғышҡа тиклемге кимәлен аяҡҡа баҫтырыуҙан һәм һуңынан был кимәлде байтаҡ ҡуласлап үтеп китеүҙән тора. Беҙ үҙебеҙ тарафынан Беҙҙә Тыуған илебеҙ һәм халыҡ бурыстарын тормошҡа ашырыу менән берге, биш йыллыҡтың был бурыстары уңышлы үтәләләр, тип әйтә алабыҙ. (Алҡыштар).

Биш йыллыҡ планда, Советтәр Союзының бөтә промышленностаң продукцияһы 1950 йылда, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, 48 процентҡа артырға тейеш, тип билдәләнгәйне. Беҙҙең промышленностебеҙ производствоның был кимәленә еленеү генә түгел, ә байтаҡ уҙып китте. Билдәле булғанынса, 1949 йылдың IV кварталында уҡ валовой продукцияны уртаса бер айҙа сығарыу, 1940 йылғы кимәлдән 53 процентҡа артты. Быйыл промышленность производствоһының күләме тағы ла күберәк артты. Промышленностең валовой продукцияһын сығарыу буйынса һуғышҡа тиклемге кимәлдән 1950 йылдың 10 айы эсендә 70 процентҡа уҙып китеелде. (Алҡыштар).

Промышленность производствоһы үҫеүенең һәм халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтары үҫешенең юғары темптары капиталь төҙөлештең ҙур күләме менән тәьмин ителә. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың үткән осоро эсендә, государствоның ваҡ предприятиеларен һәм кооператив предприятиеларен иҫәпләмәйенсә, алты меңгә яҡын промышленность предприятиеһы аяҡҡа баҫтырылды һәм яңынан төҙөлдө.

Һуғыштан зарар күргән районларҙың промышленносы тулыһынса аяҡҡа баҫтырылды ғына түгел, бәлки яңы һәм күберәк камиллаштерелгән хәҙерге заман техникаһы нигеҙендә байтаҡ киңәйтелде.

Ауыр промышленносте беренсе нәүбәттә аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү бурысы уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыла.

Ҡара металлургияны үҫтереү буйынса биш йыллыҡ план заданиеһы артырып үтәлде. Биш йыллыҡ план буйынса 1950 йылда, 1940 йылға ҡарағанда, ҡара металл 35 процентҡа күберәк етештерелергә тейеш. Ағымдағы йылдың 10 айы эсендә ҡара металдар етештереү һуғышҡа тиклемге кимәлдән 44 процентҡа, шул иҫәптән суйын иретеү 28 процентҡа, ҡорос иретеү 48 процентҡа һәм прокат етештереү 58 процентҡа артты.

Был һөҙөмтәләргә өлгәшеү өсөн беҙҙең металлургтарыбыҙға һәм төҙөүселәребеҙгә лә эшләргә тура килмәне. Билдәле булғанынса, һуғыш ваҡытында Көньяҡтың металлургия промышленносе тулыһынса емертелгәйне. Хәҙер уның бөтәһе лә яңы техника нигеҙендә аяҡҡа баҫтырылды һәм, һуғышҡа тиклемгә ҡарағанда, күберәк металл бирә. Илебеҙҙең көнсығыш райондарында ла ҡара металлургияның артабанғы үҫеше дауам итте. Был райондарҙа прокат етештереү кимәле һуғышҡа тиклемгенән ике ярым тапҡырға юғарыраҡ.

Биш йыллыҡ план заданиеларына ярашлы рәүештә төҫлө металлургия өлкәһендә төҫлө һәм һирәк осрай торған металдарҙы: алюминийҙы, аҡ ҡурғашты, никелде, баҡырҙы, ҡара ҡурғашты, цинкты, магнийҙы, вольфрам һәм молибден концентраттарын етештереү байтаҡ киңәйтелде.

Күмер сығарыу буйынса биш йыллыҡ план заданиеһе артырып үтәлде.

Биш йыллыҡ план буйынса 1950 йылда күмер сығарыу, 1940 йылға ҡарағанда, 51 процентҡа үҫергә тейеш ине. Ағымдағы йылдың 10 айы эсендә күмер сығарыу һуғышҡа тиклемге кимәлдән 57 процентҡа артты һәм күмер сығарыу күләмдәре буйынса Советтәр Союзы донъяла икенсе урынға сыҡты. (Алҡыштар).

Һуғыш ваҡытында тулыһынса емертелгән Донбасстың бөтә күмер промышленносе аяҡҡа баҫтырылды. Хәҙерге ваҡытта Донбасс шахталары, һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, күберәк һәм биш йыллыҡ менән күҙҙә тотолғандан артығыраҡ күмер бирәләр. Донбасс яңынан илебеҙҙең иң эре һәм күп механизацияланған күмер бассейне булып тора.

Шулай уҡ тулыһынса емертелгән Мәскәү яны бассейны ла хәҙер, һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, өс тапҡырға күберәк күмер бирә. (Алҡыштар).

Донбассты һәм Мосбассты аяҡҡа баҫтырыу менән бер рәттән, Уралда, Кузбасста, Ҡарағанда бассейнында һәм илебеҙҙең Көнсығыштағы башҡа райондарында күмер промышленносенең үҫеше дауам итте. Хәҙерге ваҡытта Көнсығышта, һуғышҡа тиклемге ваҡытҡа ҡарағанда, күмер ике тапҡырҙан күберәк сығарыла. Төньяҡ һәм Ленинград райондары өсөн яңы күмер базаһын — Печора күмер бассейнен киңәйтеү буйынса биш йыллыҡ план заданиеһы арттырып үтәлә. Илебеҙҙең башҡа райондарында яңы күмер ятыштары үҙләштерелә.

Беҙҙең нефть промышленносебеҙ уңышлы рәүештә үҫә. Нефть сығарыу буйынса биш йыллыҡ план заданиеһы арттырып үтәлде. Биш йыллыҡ план буйынса 1950 йылда, һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, нефть сығарыуҙы 14 процентҡа арттырыу күҙҙә тотолғайны. Был йылдың 10 айы эсендә нефть сығарыу һуғышҡа тиклемге кимәлдән 21 процентҡа артты.

Майкоп һәм Грозный нефть райондарының һуғыш ваҡытында емертелгән нефть промышленносе һәм Көнбайыш Украинаның нефть промышленносе тулыһынса аяҡҡа баҫтырылды һәм техник яҡтан ҡайтанан ҡоралландырылды.

Көнсығыштағы яңы нефть райондарының әһәмиәте серьез үҫте. Башҡортостанда яңы эре нефть промыселдәре һәм нефть эшкәртеү заводтары төҙөлдө. Куйбышев өлкәһендә, Төркмән, Үзбәк һәм Ҡаҙаҡ республикаларында нефть сығарыу һәм эшкәртеү йылдам үҫә. Татар республикаһында яңы эре нефть ятыштары асылды. Сахалинда нефть сығарыуҙы үҫтереү буйынса ҙур эштәр алып барыла. Союз буйынса дөйөм нефть сығарыуҙа көнсығыш райондарҙың удель ауырлығы 1940 йылдағы 12 проценттан 44 процентҡа тиклем күтәрелде.

Нефть эшкәртеү промышленносе техник яҡтан ҡайтанан ҡоралландырылды, ул авиабензиндең юғары октанлы яңы сорттарын шулай уҡ ағыулыҡ һәм майҙарҙың яңы төрҙәрен үҙләштерҙе һәм етештерә.

Биш йыллыҡтың һуңғы йылында электроэнергия эшләп сығарыу, һуғышҡа тиклемгегә сағыштырғанда, 70 процентҡа артырға тейеш ине, ә фактик алғанда, ул 87 процентҡа үҫте. Һуғыштан зарар күреп, электростанциялары тулыһынса емертелгән райондарҙа хәҙерге ваҡытта станцияларҙың ҡеүәте һәм электроэнергия эшләп сығарыу һуғышҡа тиклемге кимәлдән артты.

Машиналар төҙөү йылдам темптар менән үҫә.

Машиналар, механизмдар һәм приборҙар етештереү буйынса биш йыллыҡ план заданиелары уңышлы рәүештә үтәләләр. Биш йыллыҡ планда оборудованиелар эшләп сығарыуҙы 1950 йылда һуғышҡа тиклемгегә сағыштырғанда ике тапҡырға арттырыу күҙҙә тотолғайны. Ағымдағы йылдың 10 айы эсендә машиналар төҙөлөшө продукцияһы һуғышҡа тиклемге кимәлдән 2,2 тапҡырға артты. Шул уҡ ваҡытта металлургия оборудованиелары етештереү 5 тапҡырға, пар турбиналарын эшләп сығарыу 2,5 тапҡырға, эре электр моторҙары — 5 тапҡырға, нефть аппараттары 3 тапҡырҙан күберәккә, экскаваторҙар эшләп сығарыу 13 тапҡырға артты.

Һуңғы йылдарҙа совет машина төҙөүселәре, Ватаныбыҙ фәненең ҡаҙаныштарына таянып, машина һәм механизмдарҙың хәҙерге замандағы бик күп яңы типтарын тыуҙырҙылар һәм үҙләштерҙеләр.

Биш йыллыҡ йылдарында промышленноста оборудованиеларҙы файҙаланыу байтаҡ яҡшырҙы. Мәҫәлән, һуғышҡа тиклемге ваҡытҡа сағыштырғанда домна мейестәре 25 процентҡа, ә мартен мейестәре 32 процентҡа яҡшыраҡ файҙаланылалар. Нефть скважиналарын эксплуатациялау бораулау тиҙлеге, һуғышҡа тиклемгегә сағыштырғанда, 43 процентҡа артты. Ләкин алдынғы эшселәрҙең, алдынғы предприятие һәм цехтарҙың тәжрибәһе күрһәткәнсә, оборудованиеларҙы күберәк етештереүсәнлек менән файҙаланыу өсөн тағы ла ҙурыраҡ резервтар һәм мөмкинлектәр бар.

Яңы техниканы уңышлы рәүештә индереү беҙҙең халыҡ хужалығыбыҙҙы ҙур масштабтарҙа артабан техник ҡоралландырырға һәм күп көс һалыуҙы талап иткән шулай уҡ ауыр эштәрҙе механизациялау кимәлен күтәрергә мөмкинлек бирҙе. Шуның менән бергә, техник прогресс, беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың квалификацияһын күтәреү һәм эшселәрҙең, инженерҙарҙың һәм техниктарҙың ижади инициативаһы хеҙмәт етештереүсәнлегенең байтаҡ үҫеүен тәьмин итте.

Биш йыллыҡ планда, 1950 йылда һуғышҡа тиклемге кимәлгә сағыштырғанда, промышленноста хеҙмәт етештереүсәнлеген 36 процентҡа үҫтереү күҙҙә тотолғайны. Фактик алғанда, промышленноста эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге 1950 йылдың өсөнсө кварталында һуғышҡа тиклемге кимәлдән 40 проценттан күберәккә юғары булды. Промышленноста сырьены, материалдарҙы, яғыулыҡты һәм электр энергияһын экономиялау, производство ҡеүәттәрен файҙаланыуҙы яҡшыртыу буйынса, оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү буйынса ҙур эш башҡарыла. Шуның һөҙөмтәһендә хөкүмәт тарафынан промышленность продукцияһының үҙенә төшөү хаҡын кәметеү буйынса билдәләнгән пландар үтәлә һәм арттырып үтәлә.

Тимер юл транспорты, промышленность кеүек уҡ, биш йыллыҡ план заданиеһынан юғары кимәлдә эшләй. Биш йыллыҡ планда 1950 йылда тимер юл транспортының йөк әйләнешен, һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, 28 процентҡа арттырыу күҙҙә тотолғайны. Ағымдағы йылдың 10 айы эсендә йөк әйләнеше һуғышҡа тиклемге кимәлдән 40 проценттан күберәккә артты. Локомотив һәм вагондар паркы арттырылды һәм яңыртылды, Ватаныбыҙҙың электровоз һәм тепловоз төҙөлешенең базаһы булдырылды.

Ауыл хужалығында байтаҡ уңыштарға өлгәшелде. Ағымдағы йылда бөртөклө ашлыҡ культураларының валовой урожайы 7 миллиард 600 миллион бот тәшкил итте һәм һуғышҡа тиклемге 1940 йыл кимәлен 300 миллион боттан ашыуыраҡҡа үтеп китте. Шул уҡ ваҡытта бойҙайҙың валовой урожайы 1940 йыл урожайын 340 миллион ботҡа үтеп китте.

Мамыҡтың валовой урожайы 1940 йыл урожайынан 40 проценттан күберәккә артыҡ буласаҡ. Шәкәр сөгөлдөрөнөң урожайы күтәрелде. Ағымдағы йылда, 1940 йылға ҡарағанда, иң кәмендә, 25 миллион центнерға күберәк шәкәр сөгөлдөрө йыйып алынасаҡ.

Союзыбыҙҙың Европа өлешендәге ялан һәм урман-ялан райондарында баҫыу һаҡлаусы урмандар ултыртыу, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен индереү, быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөү буйынса 1948 йылда ҡабул ителгән план уңышлы рәүештә үтәлә. Ике йыл эсендә 1 миллион 300 мең гектар майҙанда урман ултыртылды; был райондарҙың колхоздарында һәм совхоздарында бер нисә мең быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөлдө.

Был йылдың август айында 4 миллион 300 мең гектарҙан ашыуыраҡ майҙанда һуғарыуҙың яңы системаһына күсеү тураһында мөһим ҡарар ҡабул ителде. Игенселектәге хәҙерге заман машина техникаһын ҡулланыуға ҡамасаулаусы даими каналдар урынына ваҡытлы һуғарыу каналдары ҡороу күҙ алдында тотола. Һуғарыуҙың яңы системаһы һуғарыу участкаларының күләмдәрен арттырырға һәм һуғарыла торған игенселектә хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ күтәрергә мөмкинлек бирәсәк.

Ағымдағы йылда Партияның һәм Хөкүмәттең тырышлыҡтары ауыл хужалығы өлкәһендәге оҙаҡ бурысты хәл итеүгә — малсылыҡты бөтә саралар менән үҫтереүгә йүнәлдерелде. Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың продукты биреүсе общественный малсылығын үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү өсөн көрәшеп, колхоздар һәм совхоздар малдар һанын серьез рәүештә арттырыуға өлгәштеләр һәм малдарҙың продукты биреүен арттырҙылар.

Беҙҙең малсылығыбыҙ һуғыш ваҡытында ныҡ зыян күрҙе. Илебеҙҙең иң мөһим ауыл хужалығы райондарында — Украинала, Төньяҡ Кавказда, Белоруссияла, ҡара тупраҡлы үҙәк өлкәләрҙә, малдарҙың көнсығышҡа эвакуацияланған һәм халыҡ тарафынан йәшерелгән аҙ ғына өлөшөн иҫәпкә алмағанда, малдар тулыһынса юҡ ителде. Һуғыш ваҡытында илебеҙҙең башҡа райондарында ла малсылыҡ зыян күрҙе. Шуға ҡарамаҫтан, хәҙерге ваҡытта продукты биреүсе общественный малсылыҡтың һуғышҡа тиклемге кимәле тулыһынса аяҡҡа баҫтырылыу ғына түгел, бәлки был кимәл байтаҡ күләмдәрҙә уҙып та кителде. Хәҙерге ваҡытта колхоздарҙа мөгөҙлө эре малдар һаны һуғышҡа тиклемгенән 38 процентҡа артығыраҡ, һарыҡтар һәм кәзәләр һаны 65 процентҡа, сусҡалар һаны 55 процентҡа артығыраҡ иҫәпләнә. Колхоздар һәм совхоздар токымлы малдар һанын байтаҡ арттырыуға өлгәштеләр.

Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа төҙөкләндерелгән малсылыҡ биналарын төҙөү һәм малсылыҡ өсөн аҙыҡ базаһы булдырыу буйынса ҙур саралар тормошҡа ашырыла — махсус мал аҙығы сәсеү әйләнештәре үҙләштерелә, үлән сәсеү киңәйтелә, силос культуралары һәм мал аҙығы өсөн тамыр аҙыҡтар етештереү арттырыла, юғары урожай бирә торған яңы мал аҙығы культуралары — суданка, сорго һәм башҡа культуралар производствоға индерелә.

Бөртөклө һәм техник культуралар етештереүҙе арттырыу һәм малсылыҡ продукцияһын үҫтереү еңел промышленносте һәм аҙыҡ промышленносен артабан күтәреү өсөн ныҡлы сырьё базаһы булдыра.

Партия һәм хөкүмәт колхоздарға, совхоздарға һәм машина-трактор станцияларына ҙур ярҙам күрһәтәләр. Ауыл хужалығы күп һанда төрлө машина техникаһы менән ҡоралландырыла. Беҙҙең трактор заводтарыбыҙ һәм ауыл хужалығы машиналары төҙөү заводтарыбыҙ һуғыш ваҡытында емерелгәндәр ине; хәҙер улар бөтәһе лә аяҡҡа баҫтырылды һәм яңы төҙөлгән заводтар менән бергә быйыл ауыл хужалығына: тракторҙарҙы, 15 ат көслөгә күсереп иҫәпләгәндә, 1940 йылға ҡарағанда, 4 тапҡыр күберәк, комбайндарҙы 3,8 тапҡыр, трактор һабандарын 4 тапҡыр, трактор сәскестәрен 6 тапҡыр тиерлек, трактор культиваторҙарын 3 тапҡырҙан да күберәк бирәләр.

Химия промышленносе ауыл хужалығын минераль ашламалар менән тағы ла күберәк күләмдәрҙә тәьмин итә. Ағымдағы йылда ауыл хужалығы фосфор, калий һәм азот ашламаларын, 1940 йылға ҡарағанда, ике тапҡыр тиерлек күберәк ала.

Алдынғы техника менән тәьмин ителгән эре коллектив хужалыҡты алып барыу өсөн колхоз производствоһының экономикаһын белеү, агротехниканың һәм механизацияның нигеҙҙәрен белеү талап ителә. Колхозсылар араһынан ауыл хужалығының бик яҡшы ойоштороусылары, етәкселәре һәм мастерҙары үҫеп сыҡтылар. Ләкин бының менән тынысланырға ярамай. Шуға күрә партия һәм хөкүмәт колхоз кадрҙарын артабан нығытыу, колхоз производствоһына һәм машина-трактор станцияларының эш практикаһына фән ҡаҙаныштарын һәм ауыл хужалығы алдынғыларының тәжрибәһен индереү бурысын ҡуялар.

Халыҡ хужалығының үҫтерелеүе менән бергә, милли доход арта һәм беҙҙең халҡыбыҙҙың материаль хәле һәм культура кимәле артабан күтәрелә бара.

Капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсәндәр тарафынан тыуҙырыла торған милли доходтың ғәйәт ҙур өлөшө эксплуататор синыфтар тарафынан үҙләштерелә. Совет социалистик хужалыҡ системаһында милли доход менән хеҙмәтсәндәр файҙалана һәм ул эксплуататор синыфтарҙың байыуы интересында түгел, бәлки эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең һәм интеллигенцияның материаль хәлен системалы рәүештә яҡшыртыу һәм социалистик производствоны киңәйтеү интересында бүленә. Шуға күрә Совет илендә милли доходтың үҫеүе хеҙмәтсән массаларҙың материаль хәле яҡшырыуҙың иң дөйөмләштереүсе һәм асыҡ күрһәткесе булып тора.

Биш йыллыҡ планда 1950 йылда милли доходтың күләме һуғышҡа тиклемге кимәлдән 38 процентҡа артырға тейеш, тип билдәләнгәйне. Советтар Союзының милли доходы инде 1949 йылда уҡ был кимәлгә, еттө тип әйтергә ярай, ә 1950 йылда милли доход, сағыштырыла торған хаҡтарҙа, һуғышҡа тиклемге кимәлдән 60 процентҡа артасаҡ, йәғни биш йыллыҡ планда күҙҙә тотолғандан байтаҡ артығыраҡ буласаҡ.

Билдәле булыуынса, Совет хөкүмәте аҡса реформаһын тормошҡа ашырҙы һәм 1950 йылда массовый ҡулланыу тауарҙарының ваҡлап һатыу хаҡтарын иҫәп буйынса өсөүсә тапҡыр төшөрҙө. Был сара совет һумының тағы ла күберәк нығытылыуына, уның һатып алыу һәләтенең күтәрелеүенә килтерҙе. Эшләүсе бер кешегә иҫәпләп ҡарағанда, эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең доходтары, сағыштырып ҡарала торған хаҡтарҙа, инде 1949 йылда уҡ һуғышҡа тиклемге кимәл менән сағыштырғанда, 24 процентҡа артты. Крәҫтиәндәрҙең доходтары 30 проценттан күберәккә артты. Ағымдағы йылда эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең реаль эш хаҡы артабан үҫә һәм крәҫтиәндәрҙең доходтары арта.

Билдәле булыуынса, беҙҙең илебеҙҙә эшһеҙлек юҡ. Халыҡ хужалығында эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һаны өҙлөкһөҙ үҫә бара һәм хәҙерге ваҡытта һуғышҡа тиклемге һандан 22 процентҡа арта.

Хеҙмәтсәндәрҙең материаль хәле яҡшырыу халыҡтың һатып алыу һәләте үҫеүҙә һәм сауҙа әйләнешенең артыуында күренә. Ағымдағы йылда беҙҙә государство һәм кооператив магазиндарына халыҡҡа һатыу өсөн, урындарҙағы ресурстарҙы иҫәпләмәгәндә, итте һәм ит продукттарын һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда, 35 процентҡа күберәк, балыҡты 53 процентҡа күберәк, майҙы һәм башҡа майҙарҙы 60 процентҡа, шәкәрҙе һәм кондитер әйберҙәрен 30 проценттан да күберәк, киҙе-мамыҡ, йөн, ебәк һәм етен туҡымаларҙы 38 процентҡа күберәк, аяҡ кейемдәрен 35 процентҡа, ойоҡ һәм ойоҡ баштарын 37 процентҡа, һабынды 31 процентҡа күберәк бирергә мөмкинлек булды.

Хәҙер халыҡтың әйбер ҡулланыуы һуғышҡа тиклемге кимәлдән байтаҡ арта.

Партия һәм хөкүмәт илдең торлаҡ фондын бөтә саралар менән арттырыуҙы, һәм айырым алғанда, эшселәргә, крәҫтиәндәргә һәм интеллигенцияға торлаҡ төҙөлөшөндә ярҙам күрһәтеүҙе беренсе дәрәжәлә әһәмиәтле эш тип иҫәпләйҙәр. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың 4 йыл һәм 10 айы эсендә барлығы 90 миллион квадрат метр самаһы торлаҡ аяҡҡа баҫтырылды һәм төҙөлдө. Ауыл ерҙәрендә был ваҡыт эсендә 2,5 миллиондан артыҡ йорт аяҡҡа баҫтырылды һәм төҙөлдө. Был һандар беҙҙең илебеҙҙә торлаҡ төҙөлөшөнөн байтаҡ күләмдәрҙә алып барылыуын күрһәтәләр. Ләкин торлаҡ төҙөлөшө пландары ҡайһы бер урындарҙа тулыһынса үтәлмәй. Ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа торлаҡ йорттар аҡрын төҙөлә һәм әле һаман да ҡиммәткә төшә.

Хөкүмәт тарафынан социаль-культура сараларына ҙур средстволар тотола. Һуғыштан һуңғы йылдарҙа беҙҙең илебеҙҙә меңәрләгән мәктәптәр, библиотекалар, балалар учреждениелары һәм күп һанда больницалар, санаторийҙар, ял йорттары, клубтар, театрҙар һәм кинолар аяҡҡа баҫтырылды һәм яңылары төҙөлдө.

Башланғыс, ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәрҙә, техникумдарҙа һәм башҡа урта уҡыу йорттарында 37 миллион кеше уҡый. Юғары уҡыу йорттарында 1 миллион 230 мең студент уҡый, был һуғышҡа тиклемге һанға ҡарағанда, 400 меңгә артығыраҡ тигән һүҙ.

Совет әҙәбиәте һәм искусствоһы уңышлы рәүештә үҫә, улар беҙҙә халыҡ интерестарына хеҙмәт итәләр һәм совет кешеләрен коммунистик тәрбиәләүҙә мөһим средство булып торалар.

Ғилми-тикшеренеү учреждениелары селтәре үҫте. Иптәш Сталин тарафынан совет ғалимдәре алдына ҡуйылған бурысты: «беҙҙең илебеҙҙән тышындағы фән ҡаҙаныштарын ҡыуып етеү генә түгел, бәлки яҡын ваҡыт эсендә уҙып та китеү» бурысын хәл итеүҙә яңы ҙур аҙымдар яһалды. Атом энергияһының серен асыу артынан беҙҙең ғалимдәребеҙ башҡа күп кенә ҙур эштәр һәм асыштар менән техник прогресҡа, беҙҙең халыҡ хужалығы пландарыбыҙҙы үтәүгә һәм арттырып үтәүгә булышлыҡ иттеләр.

Тел ғилеме һәм физиология мәсьәләләре буйынса быйыл үткәрелгән ижади дискуссиялар беҙҙең совет фәненең үҫешен алға ебәрҙеләр.

Тел ғилеме мәсьәләләре буйынса булған дискуссияла иптәш Сталиндең сығыштары ғәҙәттән тыш әһәмиәтле булды, уның был сығыштары, бөтәһенән элек, фәндең өшө тармағында тейә бороолошто тәьмин итте. Фәндең фекерҙәр көрәшенән башҡа, тәнҡит иреген башҡа, иҫкергән формулаларҙы һәм һығымталарҙы яңы формулалар һәм һығымталар менән алмаштырыуҙан башҡа үҫә алмауын һәм уңышҡа ирешә алмауын күрһәтеп, иптәш Сталин беҙҙең государствобыҙ алдында торған яңы бурыстарҙы хәл итеүҙә бөтә совет фән фекере өсөн ҙур киңлектәрҙе асты.

Беҙҙең хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө өлкәһендә булған уңыштарыбыҙ тураһында һөйләгәндә, беҙҙең данлыҡлы Ҡораллы Көстәребеҙ тураһында, беҙҙең армиябыҙ, авиациябыҙ һәм хәрби-диңгеҙ флотыбыҙ тураһында әйтмәйенсә ҡалыу мөмкин түгел. Улар, үҙҙәренең хәрби бурысын намыҫ менән үтәп, тыныслыҡты һәм Тыуған илебеҙҙең именлеген һаҡлауҙа ныҡ торалар. (Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).

Иптәш Сталин, план буйынса ойошторолған халыҡ хужалығы коммунизм ваҡытында индустрия өлкәһендә лә, ауыл хужалығы өлкәһендә лә юғары техникаға нигеҙләнәсәк, тип өйрәтә. Тимәк, беҙгә совет экономикаһын артабан күтәреүҙе ойошторорға, хужалыҡтың бөтә тармаҡтарын техника менән ҡоралландырыуҙы тағы ла күберәк күтәрергә һәм илебеҙҙең етештереү көстәрен артабан үҫтереүгә өлгәшергә кәрәк.

Совет халҡы алдында торған был бурыстар нигеҙендә, Волгала Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын, Аму-Дарья—Красноводск, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрда Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡрым каналдарын төҙөү тураһында Хөкүмәт ҡарарҙары ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә. Был төҙөлештәр үҙҙәренең масштабтары, техник уйланылыуы һәм тормошҡа ашырылыуҙың сроктары менән коммунизмдең ысын төҙөлештәре булып торалар. Уларҙың һәр береһендә гидроэлектростанциялар, быуалар, каналдар, һыу ятҡылыҡтары, һуғарыу системалары бар. Яңы төҙөлештәр техник ҡоролмаларҙың ҡатмарлы комплексен тәшкил итәләр. Бындай ҡоролмаларҙы төҙөү планлы социалистик хужалыҡ шарттарында ғына, тик беҙҙең илебеҙҙә генә мөмкин.

(Аҙағы эсенсе биттә).

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы

Мәскәү Советенең 1950 йыл 6 ноябрҙәге тантаналы ултырышында Н. А. БУЛГАНИН доклады

(Аҙағы. Башы 2-се биттә).

Яңынан төҙөләсәк 4 гидроэлектростанция [illegible] билдәләнгән 4 миллион киловаттан ашыуыраҡ ҡеүәтле булаҫаҡ һәм уртаса йылына 22 миллиард киловатт-сәғәт электр энергияһы бирәсәк, йәғни был, батша Россияһының бөтә электр станциялары 1913 йылда етештергән энергия һанынан ун бер тапҡырҙан ашыуыраҡ тигән һүҙ.

Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары Мәскәүҙе электр энергияһы менән тәьмин итеүҙән тыш, Волга буйы [illegible] районы экономикаһын, ә Төп Төркмән каналындағы һәм Каховкалағы гидроэлектростанциялар Төркмәнстандағы Каспий буйы райондарының һәм Днепр буйының түбәнге өлөшөнөң экономикаһын [illegible] үҫтерергә мөмкинлек бирәсәктәр. [illegible]

Волга арты, Көньяҡ Украина райондарының һәм Ҡырымдың төньяҡ райондарының, Каспий буйының һәм Урта Азияның сүллек һәм ярым сүллек райондарын һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү илебеҙгә өҫтәмә рәүештә миллиондарса гектар [illegible]

Хөкүмәттең Волгала, Аму-Дарьяла һәм Днепрҙағы төҙөлештәр турһындағы ҡарарын беҙҙең илебеҙ ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланы. Күп кенә промышленность предприятиеларының эшселәре яңы төҙөлештәр өсөн заказдарҙы тиҙ һәм яҡшы үтәргә йөкләмәләр алалар. Совет ғалимдәре һәм инженер-техник работниктәре үҙҙәренең ижади тырышлыҡтарын яңы төҙөлештең техник проблемаларын хәл итеүгә юнәлтәләр. Волга буйы, Төркмәнстан, Украина һәм Ҡырым колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары үҙ хеҙмәттәре менән ҡатнашып, төҙөлеш эштәрен тормошҡа ашырыуҙы тиҙләтергә йөкләмәләр алалар.

Совет обществоһы үҫешенең барышында беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы идея-теоретик яҡтан сыныҡтырыу әленән-әле мөһим әһәмиәткә эйә була бара. Социализмдан коммунизмға күсеү шарттары беҙҙе бөтә идеологик эште юғары баҫҡысҡа күтәрергә, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү эшен артабан яҡшыртыуға өлгәшергә мәжбүр итәләр.

Беҙҙең кешеләребеҙ аңында капитализм ҡалдыҡтарын тулыһынса бөтөрмәй тороп, коммунизм төҙөлә алмай. Бына шуға күрә лә, хеҙмәткә һәм социалистик милеккә, государство интерестарын һаҡлауға коммунистик булмаған мөнәсәбәттең төрлө күренештәренә ҡаршы көрәш көсәйтелергә тейеш. Фән, әҙәбиәт һәм искусство өлкәһендә буржуаз йоғонтоларҙы тамырынан бөтөрергә, бөтә специальностарҙағы беҙҙең кадрҙарыбыҙҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү буйынса эште ныҡышмалы рәүештә камиллаштырырға, был кадрҙарға общество үҫешенең законлары турһындағы фәнгә эйә булыуҙа ярҙам итергә кәрәк.

Беҙҙе коммунистар партияһы өлгәшелгәндәр менән тынысланмаҫҡа һәм уңыштар менән мауыҡмаҫҡа саҡыра. Эштәге етешһеҙлектәрҙе күрмәү һәм уларҙы бөтөрөүгә саралар күрмәү совет кешеләренә лайыҡлы булмаҫ ине.

Мәҫәлән, государство пландарын мотлаҡ үтәү турһындағы законды боҙоу кеүек сыҙап торғоһоҙ күренештәргә иғтибар итмәй үтергә ярамай. Промышленностең күп кенә тармаҡтарында әлегә тиклем айырым предприятиелар улар өсөн билдәләнгән пландарҙы систематик рәүештә үтәмәйҙәр. Промышленностең был тармаҡтарының етәкселәре, планды үтәмәүсе предприятиеларҙың насар эше алдынғы предприятиеларҙың пландарҙы арттырып үтәүҙәре иҫәбенә тултырыласаҡ, тип үҙҙәрен тынысландыралар.

Был — государство пландарын үтәүгә дөрөҫ булмаған, совета булмаған ҡараш. Бер предприятиеларҙың насар эшләүен икенсе предприятиеларҙың яҡшы эшләүҙәре иҫәбенә йәшереү практикаһының хужалыҡҡа етәкселек итеүҙә совет методы менән бер ниндәй ҙә уртаҡлығы юҡ. Социалистик хужалыҡ работниктәренә бындай алымдар хас түгел. Тик буржуаз комбинаторҙар ғына шулай фекер йөрөтә һәм хәрәкәт итә алалар. Государство планы — закон ул. Һәр бер предприятие уның өсөн билдәләнгән заданиены үтәргә бурыслы. Промышленность работниктәре генә түгел, беҙҙең социалистик төҙөлешебеҙҙән башҡа бөтә тармаҡтарының работниктәре лә шул талап нигеҙендә эш итергә тейештәр.

Капиталь төҙөлеш өлкәһендәге сериөҙ етешһеҙлектәрҙе лә билдәләп үтеү шулай уҡ мөһим. Уларға беҙҙең иғтибарҙы иптәш Сталин юнәлтте. Промышленность производствоһының үҫеүе продукцияның үҙенә төшөү хаҡы кәмеү менән бергә барған ваҡытта һәм шул нигеҙҙә тауарҙарға хаҡтарҙың арзанайыуы һәм совет һумының ныҡыуы үткәрелгән ваҡытта, капиталь эштәр күләменең байтаҡ үҫеүенә ҡарамаҫтан, төҙөлештең үҙенә төшөү хаҡы кәмемәй һәм сиктән тыш юғары булып ҡалыуҙа дауам итә. Төҙөлеште проектлаштырыуҙа бик күп артыҡ нәмәләргә юл ҡуйыла, был төҙөлештең хаҡын

ҡиммәтләндерә. Капиталь төҙөлеште планлаштырыуҙа сериөҙ етешһеҙлектәр булыу арҡаһында материаль һәм аҡса средстволары бик күп төҙөлештәргә бүленәләр, был төҙөлеш сроктарын оҙайтыуға килтерә, яңы ҡеүәттәрҙе хәрәкәткә индереүгә тотҡарлыҡ яһай һәм тамамланмаған төҙөлеш күләмдәрен арттыра. Беҙҙең капиталь төҙөлешебеҙҙән хәҙерге ваҡытта ғәйәт ҙур ҡолас алыуы шарттарында был мәсьәлә ҙур государство әһәмиәтен ҡаҙана.

Беҙҙең төҙөлеш ойошмаларыбыҙҙың етәкселәре төҙөлештең үҙенә төшөү хаҡын кәметеү турһында хөкүмәт заданиеларын боҙоуға сик ҡуйырға, төҙөлеш сроктарын ҡырҡа тиҙләтеүҙе тәьмин итергә, үҙ эштәрен яҡшыртырға һәм беҙҙең халыҡ хужалығыбыҙҙың башҡа тармаҡтарынан артта ҡалыуҙы бөтөрөргә бурыслылар.

Большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү беҙҙең эшебеҙҙәге етешһеҙлектәргә ҡаршы көрәштең кәрәк һәм һыналған средствоһы булып тора. Партия беҙҙе, совет обществоһының хәрәкәт иттергес көстәренең береһе булып торған тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү элекке, иҫкергән нәмәне ҡырҡа бөтөрөргә һәм яңыға, алдынғыға, прогрессивлыҡҡа юл һалырға ярҙам итә, тип өйрәтә. Шуға күрә тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе ваҡиғанан-ваҡиғаға ғына түгел, ә даими рәүештә файҙаланырға кәрәк. Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү беҙҙең бөтә эшебеҙҙе яҡшыртыуға юнәлтелгән, әүҙемлек хәрәкәт итеүсе ҡорал булырға тейеш.

Политик тәрбиә эшендәге, хужалыҡ һәм культура төҙөлешендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү социалистик производство үҫешенең яңы сығанаҡтарын асырға һәм шуның менән коммунизмға барыу юлында беҙҙең хәрәкәтебеҙҙе тиҙләтергә мөмкинлек бирәсәк.

II.

Советтәр Союзы һәм бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыу өсөн көрәш

Халыҡ хужалығы төҙөлешенең бурыстарын тормошҡа ашырып, Советтәр Союзы тыныслыҡ өсөн, бөтә илдәрҙәге халыҡтар араһында дуҫлыҡ һәм хеҙмәттәшлек өсөн ныҡышмалы рәүештә көрәшә.

Халыҡ демократияһы илдәре — Албания, Болгария, Венгрия, Польша, Румыния, Чехословакия халыҡтары ла Советтәр Союзы менән ҡулға-ҡул тотоношоп, тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ өсөн көрәш алып баралар.

Бөйөк Ҡытай халҡы Ҡытай коммунистар партияһы етәкселегендә, иптәш Мао Цзэ-дун юлбашсылығында тыныслыҡ эше өсөн актив рәүештә көрәшә. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Германия Демократик Республикаһы тыныслыҡ лагерендә ныҡлы рәүештә тора.

Героик Корея халҡы тыныслыҡ эше өсөн, үҙ халҡының азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн азатлыҡ һуғышын алып бара. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Бөтә был халыҡтар тыныслыҡ, социализм һәм демократия лагерен тәшкил итәләр.

Иптәш Сталин, экономик системаларҙың һәм идеологияларҙың төрлө булыуы, Советтәр Союзы менән капиталистик илдәр араһында, айырым алғанда, Советтәр Союзы менән Америка Ҡушма Штаттары араһында хеҙмәттәшлек һәм нормаль мөнәсәбәттәр мөмкинлеген бөтөрмәй, тип бер нисә тапҡыр күрһәтте.

«Хеҙмәттәшлек итеү өсөн, — ти иптәш Сталин, — халыҡтарҙың бер төрлө системала булыуы талап ителмәй. Халыҡ тарафынан хупланылған системаларҙы хөрмәтләргә кәрәк». Шул уҡ ваҡытта иптәш Сталин: «Хеҙмәттәшлек итеү мөмкинлеге менән хеҙмәттәшлек итергә теләү араһында айырмалылыҡты белеп үткәрергә кәрәк. Хеҙмәттәшлек итеү мөмкинлеге һәр ваҡытта йәшәй, ә хеҙмәттәшлек итеү теләге һәр ваҡытта булмай», тип күрһәтә.

Советтәр Союзына килгәндә инде, беҙҙең хөкүмәтебеҙҙең тыныслыҡты һәм халыҡтар хеҙмәттәшлеген нығытыуға юнәлтелгән бик күп тырышлыҡтары һәм практик аҙымдары бөтә донъяға билдәле.

Социализм һәм демократия лагерена, тыныслыҡ лагерена ҡаршы Америка Ҡушма Штаттары тарафынан етәкселек ителгән һәм яңы һуғышты сисеп ебәреү политикаһын, кесле илдәрҙең кесеҙ илдәр өҫтөнән хакимлек итеүе политикаһын үткәреүсе империализм лагере тора.

Икенсе бөтә донъя һуғышына тиклем бөтә донъя рынокта рында Америка империалистәренең төп конкуренттәре Германия һәм Япония булды. Был илдәр һуғышта тар-мар ителгәндән һуң, АҠШ империалистәре шулар тыуған хәлде сырьё сығанаҡтарын һәм тауар үткәреү баҙарҙарын баҫып алыу өсөн файҙаланырға ынтылалар. Ләкин уларҙың маҡсаттары быны менән сикләнмәйҙәр. Америка империалистәре, яңы, өсөнсө һуғыш Советтәр Союзын һәм халыҡ демократияһы илдәрен емереүгә, ҡалған бөтә илдәрҙә эшселәр һәм милли-азатлыҡ хәрәкәттәрен баҫтырыуға, АҠШ империалистәренең бөтә донъяға хакимлеген урынлаштырыуға килтерергә тейеш, тип иҫәпләйҙәр. Бының хаҡына империализм лагерендә ҡоралланыу артынан ҡыуыу көсәйә, хәрби расходтар ҡабартыла, ҡоралды көстәрҙең һаны арттырыла, демократик азатлыҡтарҙың ҡалдыҡтары юҡ ителә һәм прогрессив ойошмалар эҙәрләнә. Америка империалистәре был маҡсаттарға өлгәшеү өсөн пушка ите сифатында үҙҙәренә бойондороҡло булған илдәрҙең армияларын файҙаланырға өмөт итәләр. Ҡасандыр бойондороҡһоҙ тышҡы политиканы үткәргән Англия һәм Францияның идара итеүсе круглары хәҙер, үҙҙәренең милли интерестәренә зарар килтереп, бөтә төп халыҡ-ара мәсьәләләрҙә АҠШ империалистәренең диктатына ярамһыҡланып буйһоналар.

Һуңғы ваҡытта Америка Ҡушма Штаттарының империалистәре агрессияны әҙерләү политикаһынан агрессияның тура актыларына күстеләр. АҠШ-тың Кореялағы ҡоралды интервенцияһы был политиканың айырыуса асыҡ күҙәлләнеше булып тора.

Совет хөкүмәте, үҙенең үҙгәрешһеҙ тыныслыҡ политикаһына тоғро булған хәлдә, Кореялағы ваҡиғаларҙың башында уҡ конфликтте тыныслыҡ средстволары менән юлға һалыуҙы талап итте. Был маҡсаттарҙа Совет хөкүмәте Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен һис кисектермәйенсә туҡтатырға һәм бер үк ваҡытта унан бөтә сит ил ғәскәрҙәрен сығарырға, шуның менән Корея халҡына үҙенең эске эштәрен сит илдәр ҡыҫылышынан башҡа үҙенә хәл итергә мөмкинлек бирергә тәҡдим итте.

Ләкин асыҡтан-асыҡ агрессия юлына баҫҡан Америка хөкүмәте Корея мәсьәләһен тыныс хәл итеүгә юнәлтелгән бөтә тәҡдимдәрҙе кире ҡаҡты, бөтә илдәрҙең халыҡтары был мәсьәлә кемдең тыныслыҡ яғында, кемдең яңы һуғыш яғында тороуына үҙ күҙҙәре менән күреп ышандылар.

Америкалылар, азатлыҡ һөйөүсе Корея халҡына ҡаршы көрәштә Кореяла Америка хәрби командованиеһе кисергән бөтә уңышһыҙлыҡтарҙан, ауыр еңелеүҙәрҙән һуң, Кореяла һуғышыу өсөн үҙҙәренең Алыҫ Көнсығыштағы бөтә хәрби көстәрен тиерлек туплаһылар. Корея Халыҡ армияһының көстәренән бер нисә тапҡырға артыҡ булған шундай ҙур көстәр менән хәрәкәт итеп кенә интервенттәр билдәле булған хәрби уңышҡа өлгәшә алдылар.

Ҙур хәрби уңыштарҙан һуң Корея халҡы хәҙер хәрби уңышһыҙлыҡ кисерә, ләкин ул Корея халҡының көрәшкә булған ихтыярын һындыра алманы. Уңышһыҙлыҡтар һәр төрлө һуғыштарҙа була. Сит ил хәрби интервенцияһы һәм граждандар һуғышы йылдарында беҙҙең Совет государствоһы ла ҡасандыр ғәйәт ҙур ауырлыҡтар кисерҙе. Ләкин интервенттар тар-мар ителделәр һәм ҡыуып сығарылдылар. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Корея халҡы Америка интервенттәренә ҡаршы үҙенең героик көрәше менән бөтә донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың уяҡтәшлектәрен ҡаҙанды. **(Алҡыштар).** Иҙелгән һәм бойондороҡло илдәрҙәге азатлыҡ хәрәкәте өсөн Корея байраҡ булып әйерелде. **(Алҡыштар).**

Фашистик Германияны һәм империалистик Японияны еңгәндән һуң бөйөк державалар, һуғыш фажиғаларын кисергән халыҡтарҙың ихтыярҙарын күҙәтеп, государстволар араһындағы мөнәсәбәттең тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген гарантиялаусы үҙ-ара килешенгән системаһын урынлаштырҙылар. Потсдам килешеүе, шулай уҡ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Уставы был системаның нигеҙе булып торҙолар. Ләкин Англия-Америка империалистәре күптән инде халыҡ-ара хеҙмәттәшлектең был системаһын емереү линияһын үткәреп килделәр. Англия-Америка империалистәре БМО Уставын урап үтеп һәм уға ҡаршы рәүештә агрессив Төньяҡ Атлантик союзын төҙенеләр һәм башҡа агрессив хәрби блоктар ойошторалар.

Англия-Американың идара итеүсе круглары Германия менән ярашыу договоры төҙәүҙе өҙәләр һәм Көнбайыш Германияны оккупациялауҙы мөмкин тиклем оҙағыраҡҡа һуҙырға ынтылалар. Америка Ҡушма Штаттарының, Великобританияның һәм Францияның сит ил эштәре министрҙәренең ошо йылдың сентябрь айында Нью-Йоркта булып үткән кәңәшмәһе герман халҡының милли интерестәре менән иҫәпләшмәйенсә, Көнбайыш Германияла Германия армияһын яңынан төҙөү турһында, Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау буйынса практик саралар турһында һәм уның кеше һәм материаль ресурстарын үҙ интерестарендә файҙаланыу турһында ҡарар ҡабул итте.

Америка, Англия һәм Франция хөкүмәттәре тарафынан Потсдам килешеүе принциптарын боҙоп үткәрелгән Германияны бүлгеләү политикаһы Германияның көнбайыш һәм көнсығыш өлкәләре араһында нормаль экономик бәйләнештәрҙе өҙөүгә, Көнбайыш Германияла промышленностең хәрби производство менән бәйләнгән тармаҡтарын ғына үҫтереүгә килтерҙе.

Совет хөкүмәтенең политикаһы быға тулыһынса ҡапма-ҡаршы булып тора, ул тыныслыҡ һөйөүсе, бойондороҡһоҙ берҙәм демократик Германияны төҙөүҙе күҙҙә тотоусы Потсдам килешеүен тормошҡа ашырыуҙы талап итә. Совет хөкүмәтенең Германия менән ярашыу договорын тиҙерәк төҙөү турһындағы, оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыу турһындағы, дөйөм герман хөкүмәтен төҙөү турһындағы тәҡдимдәре киң билдәле. Был тәҡдимдәр СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы Сит ил эштәре министрҙәренең күптән түгел Прагала үткән Белдереүҙәрендә яңынан ҡуйылдылар.

Советтәр Союзы, шулай уҡ, Потсдам декларацияһын тормошҡа ашырыуҙы йәғни Япония менән тиҙерәк ярашыу договоры төҙәүҙе, Японияның оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыуҙы һәм япон милитаризмын аяҡҡа баҫтырыу ҡурҡынысын бөтөрөүҙе талап итә.

Америка Ҡушма Штаттары, киреһенсә, Японияны оккупациялауҙы һуҙыуҙы һәм уны үҙҙәренең Алыҫ Көнсығыштағы агрессив пландарын тормошҡа ашырыу өсөн плацдармға әйләндереүҙе үҙҙәренең маҡсаттары итеп ҡуялар. Америка Ҡушма Штаттары, оккупациялаусы держава булыуҙан файҙаланып һәм Японияны демилитаризациялау һәм демократизациялау турһындағы үҙ-ара килешеп ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы боҙоп, Японияла хәрби-диңгеҙ базаларын аяҡҡа баҫтыралар, япон хәрби көстәрен яңынан төҙөйҙәр, демократик ойошмаларҙы эҙәрләйҙәр һәм япон милитаристәренең власҡа яңынан килеүенә булышлыҡ итәләр.

Шулай итеп, Америка Ҡушма Штаттарының һәм Англияның хөкүмәттәре, Германия һәм Япония мәсьәләһендә үҙҙәренә алған йөкләмәләрҙе боҙоп, һуғыштан һуңғы хәлдә тыныс юлға һалыу эшен өҙәләр, ә бөтә илдәрҙең халыҡтары тыныслыҡ менән ҡыҙыҡһыналар.

Тыныслыҡ һәм халыҡ-ара хеҙмәттәшлек өсөн көрәштә Совет хөкүмәте тыныслыҡты һәм халыҡ-ара именлекте һаҡлауҙың сериөҙ инструменте булыуға саҡырылған Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын нығытыуға юнәлтелгән бөтә сараларҙы яҡлай.

«Был халыҡ-ара ойошманың көсө шунан тора, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — ул, берәүҙәрҙең башҡалар өҫтөнән хакимлек итеүе принциптарына түгел, ә государстволарҙың тиң хоҡуҡлылығы принциптарына нигеҙләнә. Әгәр ҙә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тиң хоҡуҡлылыҡ принцибен киләсәктә лә һаҡлап ҡала алһа, ул дөйөм тыныслыҡты һәм именлекте тәьмин итеү эшендә, һис һүҙһеҙ, ҙур ыңғай роль уйнаясаҡ». Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын нығытыуға юнәлтелгән Советтәр Союзының тәҡдимдәрен Англия-Америка вәкилдәре систематик рәүештә кире ҡағалар. Ул ғына ла түгел, Америка хөкүмәте был халыҡ-ара ойошманы АҠШ государство департаментының ябай ҡушымтаһына, Американың агрессив пландарын йәшереүсе учреждениеға әйләндерергә ынтыла. Шуның менән Америка Ҡушма Штаттары хөкүмәте халыҡ-ара хеҙмәттәшлеккә юлдар эҙләргә үҙенең теләмәгәнлеген һәм башҡа государстволарҙың суверенный хоҡуҡтарын ихтирам итмәгәнлеген, яңы һуғышты тоҡандырырға уйлағанлығын күрһәтә.

Империалистар Советтәр Союзының тыныслыҡ һөйөүсе политикаһын боҙоп күрһәтер өсөн һәм уны пропаганда итеп, кемде лә булһа алдаштырырға маташыу итеп күрһәтер өсөн бик күп тырышлыҡтар һалалар. Яңы һуғышты тоҡандырыуға ҡаршы һәм халыҡ-ара хеҙмәттәшлекте киңәйтеүгә юнәлдерелгән Совет хөкүмәтенең бер нисә тапҡыр яһалған тәҡдимдәренән башҡа тағы ла нимәнең турараҡ һәм асығыраҡ булыуы мөмкин?

Тыныслыҡ өсөн көрәш политикаһына тоғро булараҡ, Совет хөкүмәте Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының хәҙерге ваҡытта барған бишенсе сессияһында «Яңы һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү турһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именлеген нығытыу турһындағы Декларацияны» ҡабул итергә тәҡдим индерҙе. Был Декларацияла Совет хөкүмәте яңы һуғыш өсөн пропаганданы ғәйепләргә һәм тыйырға; агрессия һәм кешеләрҙе массовый юҡ итеү ҡоралы итеп атом ҡоралын файҙаланыуҙы тыйырға; был тыйыуҙы аныҡ һәм һис һүҙһеҙ тормошҡа ашырыуға ныҡлы халыҡ-ара контроль урынлаштырырға; тыныслыҡты нығытыу буйынса биш бөйөк держава араһында Пакт төҙөргә һәм уларҙың ҡоралды көстәрен артабан да кәметеү иҫәбе менән, бер йыл эсендә өстән бер өлөшкә кәметергә яңынан тәҡдим итә».

Совет хөкүмәтенең был тыныслыҡ һөйөүсе тәҡдимдәрен ҡабул итеп алыу һәм, шулай итеп, Совет тәҡдимдәренең ысын күңелдән һөйләнгәнлектәрен тикшереү иң ябай эш булыр кеүек ине. Ләкин БМО-ла тыңлаусан күпселекте булған һуғыш тоҡандырыусылар Совет тәҡдимдәрен кире ҡағыуҙы яҡшыраҡ тип таптылар. Улар уны шуның өсөн кире ҡаҡтылар, сөнки совет тәҡдимдәре һуғыш тоҡандырыусыларын эштәрен һәм уларҙың агрессив пландарын фаш итә. Бынан тыш, был әфәнделәр Советтәр Союзы адресына ҡарата янауҙары ҡеүәт ебәрәләр.

Совет халҡының йомшаҡ нервалылар иҫәбендә булмауын һәм уны янауҙар менән ҡурҡытып булмауын был әфәнделәргә белергә ваҡыт инде инде. **(Алҡыштар).** Тарих тәжрибәһе беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе политикабыҙҙың йомшаҡлыҡ билдәһе булып тормауы турһында һөйләй. Беҙҙең халҡыбыҙҙың үҙе өсөн торорға **(оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар),** үҙ Тыуған иленең интерестәре өсөн торорға, әгәр ҙә кәрәк булһа ҡулдарына ҡорал алырға һәләтле булыуын был әфәнделәр аңларға тейештәр инде. **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар).**

Империалистар үҙҙәренең агрессив политикаларын, йәнәһе бер коммунизмға ҡаршы көрәш алып барабыҙ, тигән раҫлауҙар аҫтына йәшерәләр. Был алым яңы түгел. Гитлер һәм уның эйәренсләре үҙҙәренең агрессив политикаһын шулай уҡ коммунистик ҡурҡыныслыҡҡа һылтаныу менән аҡларға маташтылар. Гитлерселәрҙең был ялған махинацияларының нимә менән тамамланыуы һәр кемгә лә билдәле. Күрәһең, Гитлерҙың ләүрҙәры Англия-Америка блогындағы һуғыш тоҡандырыусыларға йоҡларға ирек бирмәйҙәр.

Ләкин ябай кешеләргә хәҙер алдауы бик ҡыйын. Советтәр Союзы һәм халыҡ демократияһы илдәренең тәжрибәһенә хеҙмәтсәндәр: власҡа коммунистар килгән урында ысын демократияның урынлаштырылыуын, эшһеҙлектең бөтөрөлөүен, халыҡтың көн-күреше һәм культураһы йылдам темптар менән үҫеүен, һәр бер кеше алдында ижади эштең киң мөмкинлектәре асылыуын күрәләр.

Бына шуға күрә лә, империалистарҙың коммунизмды «бөтөрергә» һәр төрлө тырышлыҡтарына ҡарамаҫтан, коммунизмды яҡлаусылар һаны арта бара. Хәҙер, Советтәр Союзынан башҡа, үҙ сафтарында 18 миллиондан ашыуыраҡ кешене иҫәпләгән коммунистар партияларының йогынтоһо көн һайын көсәйә. **(Алҡыштар).**

Коммунизм һәм эшсе халыҡ бер-береһенән бүленмәҫлек. Шуға күрә халыҡты бөтөрөп булмаған кеүек үк, коммунизмды ла бөтөрөү мөмкин түгел. **(Алҡыштар).** Капиталистик обществола халыҡ үҙенең хәле буйынса, юлбаҫарҙарса һуғыш майҙандарында халыҡтарға ғазапланыуҙар һәм массовый һәләк булыуҙар килтерә торған империализмдың килешә алмауһан дошманы булып тора.

Халыҡтар һуғыш теләмәйҙәр һәм һуғыш тоҡандырыусыларҙың уларҙы ниндәй ҙә ҡот осҡос упҡынға этәрергә маташыуҙарын әленән-әле асығыраҡ аңлайҙар.

Һуғыш ҡурҡынысының киҫкенләшеүе халыҡтарҙың һуғышты булдырмаҫҡа ҡарар итеүҙәренең үҫешен тыуҙырҙы. Эшселәрҙе, крәҫтиәндәрҙе, интеллигенцияны, ҡатын-ҡыҙҙарҙы һәм йәштәрҙе, төрлө политик һәм дини ҡараштарҙағы кешеләрҙе берләштереүсе тыныслыҡ өсөн ойошҡан һәм ҡеүәтле хәрәкәт бөтә донъяла киңәйә һәм ныҡый. Хәҙер халыҡтар атом ҡоралын тыйыу өсөн генә түгел, ә бөтә төр ҡоралланыуҙарҙы дөйөм кәметеүҙе тормошҡа ашырыу, һуғышты пропагандалауҙың бөтә формаларын тыйыу, ҡоралды агрессияны һәм халыҡтарҙың эске эштәренә ҡыҫылыуҙы ғәйепләү өсөн дә көрәш алып баралар.

Совет халҡы тыныслыҡ яғында тора һәм тыныслыҡ өсөн ҡырҡа талап итә. Уның ихтыярын сағылдырып, СССР Верховный Советы быйыл июнь айында тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы Даими комитетының Стокгольм Воззваниеһын яҡланы. Был Воззваниеға 115 миллиондан артығыраҡ совет гражданы — беҙҙең Тыуған илебеҙҙең бөтә оло йәштәге кешеләре ҡул ҡуйҙы. Улар шуның менән тыныслыҡты теләгәнлектәрен һәм ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәшәсәктәрен белдерҙеләр. Башҡа илдәрҙәге халыҡтарҙың миллионларса массаһы ла тыныслыҡ өсөн көрәшкә күтәрелде. Ҡытайҙа 204 миллион кеше, Польшала, Чехословакияла, Болгарияла, Румынияла, Венгрияла, Албанияла — 50 миллиондан ашыуыраҡ, Японияла, Кореяла, Англияла, Аргентинала һәм башҡа илдәрҙә — 50 миллион, Германияла 20 миллиондан ашыуыраҡ, Францияла 15 миллион, Италияла 16 миллион, АҠШ-та 2,5 миллион кеше Стокгольм Воззваниеһе өсөн тауыш бирҙе һәм уға ҡул ҡуйҙы. Тыныслыҡҡа саҡырыусы Стокгольм Воззваниеһенә бөгөнгө көнгә бөтәһе 500 миллион самаһы ҡултамға йыйналған. **(Алҡыштар).** Был сериөҙ көс һәм һуғыш тоҡандырыусыларға ҡеүәтле иҫкәртеү булып тора.

Тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе халыҡтар үҙҙәренең ғәҙел эштәренең тантанаһына ышаналар. Улар һуғыш тоҡандырыусыларҙың пландарын өҙәсәктәр.

* * *

Иптәштәр!

Һуғыштан һуңғы осорҙа беҙҙең илебеҙ өлгәшкән ҙур уңыштар совет кешеләренең героик хеҙмәтенең һәм коммунистар партияһының, Ленин—Сталин партияһының дөрөҫ политикаһының һөҙөмтәһе булып торалар.

Беҙҙең государство һәм общественный тормошобоҙҙоң бөтә өлкәләрендә лә партияның ойоштороусылыҡ һәм етәксе роле күренә. Һуғыш тамамланғас партия совет кешеләренең бөтә тырышлыҡтарын хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыуға, Тыуған илебеҙҙе артабан еҫкә атыуына юнәлтте. Партияның саҡырыуы буйынса илебеҙҙә биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн бөтә халыҡтың социалистик ярышы йәйелдерелде. Партия совет кешеләренең культура һәм материаль көн-күрештәренең күтәрелешен тәьмин итте. Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге партия байрағы аҫтында тағы ла нығыны, халыҡтарҙың сталинсе дуҫлығы үҫте һәм нығыны. Хужалыҡ һәм культура төҙөлешенең бөтә өлкәләрендә лә партия тарафынан тәрбиәләнгән һәм марксистик-ленинсе фән менән ҡоралланған работниктәребеҙҙең күп һандағы яңы кадрҙары үҫеп сыҡтылар.

Беҙҙең коммунистар партияһының эшмәкәрлеге уның халыҡ интерестәрен бөтәһенән дә юғарыраҡ ҡуйғанлығын һәм улар өсөн оҫта рәүештә көрәшкәнлеген күрһәтә. Тыуған илгә һәм халыҡҡа үҙенең хеҙмәт итеүе менән партия совет кешеләренең мөхәббәтен һәм уларҙың тулы ышанысын яулап алды. **(Ҡеүәтле алҡыштар).**

Советтәр Союзы көсөнөң сығанағы бына шунда. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңелмәҫ байрағы! **(Алҡыштар).**

Йәшәһен ҡеүәтле совет халҡы! **(Алҡыштар).**

Йәшәһен беҙҙең данлы коммунистар партияһы! **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ!

(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар. Бөтәһе лә урындарынан торалар. Иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә ҡотлау тауыштары ишетелә: «Бөйөк Сталинга дан!». «Йәшәһен иптәш Сталин!», «Йәшәһен беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы бөйөк Сталин!»).

ГЕРМАНИЯНЫ ДЕМИЛИТАРИЗАЦИЯЛАУ ТУРАҺЫНДА ФРАНЦИЯ, АҠШ ҺӘМ ВЕЛИКОБРИТАНИЯ ХӨКҮМӘТТӘРЕНӘ СОВЕТ ХӨКҮМӘТЕНЕҢ НОТАЛАРЫ

3 ноябрҙә СССР-ҙың Сит ил эштәре Министрҙәренең Урынбаҫары А. А. Громыко Франция посолы Шатенье әфәндене, АҠШ посолы Кэрк әфәндене һәм Великобритания посолы Келли әфәндене ҡабул итте һәм Совет Хөкүмәтенең Франция, АҠШ һәм Великобритания Хөкүмәттәренә Германияны демилитаризациялау тураһындағы мәсьәлә буйынса бер үк төрлө ноталарын тапшырҙы.

Түбәндә Совет Хөкүмәтенең Франция хөкүмәтенә ебәргән нотаһының тексы баҫып сығарыла.

«Совет Хөкүмәтенең тапшырыуы буйынса, ССР Союзы Сит ил эштәре Министерствоһы түбәндәгеләрҙе белдереү хөрмәтенә эйә булып тора.

Ошо йылдың 19 сентябрендә Германия турайындағы мәсьәләләр буйынса Америка Ҡушма Штаттарының, Великобританияның һәм Францияның сит ил эштәре министрҙәренең Нью-Йоркта кәңәшмәләре булыуы турайында Коммюнике иғлан ителгәйне. Ул Коммюникенән ос Министр кәңәшмәһендә төп мәсьәлә Германия армияһын булдырыу турайындағы мәсьәлә, Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау турайындағы мәсьәлә торғанлығы күренә.

20—21 октябрҙә Прагала СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия Демократик Республикаһы Сит ил эштәре министрҙәренең кәңәшмәһе булып үтте, шуның һөҙөмтәһендә Белдереү иғлан ителде. Был Белдереү Потсдам Килешеүенә ярашлы рәүештә Германия мәсьәләһен тыныс юл менән тиҙ арала хәл итеүгә һәм Германияны демилитаризациялауҙы тормошҡа ашырыуға йүнәлтелгән тәкдимдәрҙе үҙ эсенә ала. Совет Хөкүмәте, Прага Белдереүе кеүек үк, был күрһәтелгән тәкдимдәрҙе лә тулыһынса ғәҙел, тип таба, Прага Белдереүенең тексы ошо нотаға беркетелә.

Совет Хөкүмәте АҠШ, Великобритания һәм Франция Сит ил эштәре министрҙәренең 19 сентябрҙәге Коммюникеһендә, шулай уҡ Прага Белдереүендә һүҙ барған мәсьәләләр халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именлекте тәьмин итеү эше өсөн мөһим әһәмиәткә эйә булып торалар һәм Европа халыҡтарының һәм беренсе нәүбәттә гитлерсы агрессиянан яфа күргән халыҡтарҙың төп милли интерестарына ҡағылалар, тип иҫәпләй.

Германияны демилитаризациялау турайында Потсдам конференцияһының ҡарарҙарын үтәү турайындағы мәсьәләнең мөһим әһәмиәткә эйә булыуын, шулай уҡ был мәсьәлә Германияны оккупациялаусы дүрт держава позицияһында булған фекер айырымлыҡтарын иҫәпкә алып, Совет Хөкүмәте, был мәсьәләләрҙе һис кисекмәҫтән тикшерергә кәрәк, тип иҫәпләй. Ошо маҡсаттарҙа Совет Хөкүмәте Германияны демилитаризациялау турайында Потсдам Килешеүенең үтәлеше турайындағы мәсьәләне тикшереү өсөн АҠШ, Великобритания, Франция һәм СССР Сит ил эштәре Министрҙәре Советен саҡырыу турайында тәкдим индерә.

Совет Хөкүмәте ошо тәкдим турайында Франция Хөкүмәтенең яуабын иң яҡын ваҡыт эсендә аласағына ышана.

Совет Хөкүмәте шундай уҡ ноталарҙы бер үк ваҡытта Великобритания менән АҠШ Хөкүмәттәренә лә ебәрә».

А. А. Громыко бесәда ваҡытында Франция, АҠШ һәм Великобритания посолдарына «Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау турайында өс державаның Нью-Йорктағы кәңәшмәһе ҡарарҙары айҡанлы, СССР, Албания, Болгария, Чехословакия, Польша, Румыния, Венгрия һәм Германия демократик республикаһы Сит ил эштәре Министрҙәренең Белдереүе» тексын тапшырҙы.

Ҡытайҙағы демократик партияларҙың берҙәм Белдереүе

ПЕКИН, 4 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы Ҡытайҙағы демократик партияларҙың бөгөн иғлан ителгән берҙәм Белдереүен тапшыра. Белдереүҙә былай тип әйтелә:

Башында АҠШ торған империалистәрҙең агрессив хәрәкәттәре Ҡытайҙың именселегенә серьёз ҡурҡыныс булып тора. Бөтә Ҡытай халҡы Ҡушма Штаттарҙың Кореялағы агрессив хәрәкәттәрен, шулай уҡ Ҡытайҙың ҡоро ер, һауа һәм диңгеҙ сиктәрен боҙоуҙан торған агрессив актыларҙы ҙур иғтибар менән күҙәтеп бара.

Империалистәрҙең агрессив ынтылыштарының сиге юҡ. Ошо йылдың 25 июнендә Америка империалистәре Кореяла агрессив һуғыш башланылар. Улар Корея Халыҡ-Демократик Республикаһын юҡҡа сығарыу турайында хыялланыу менән генә сикләнмәйҙәр. Улар Кореяны аннексияларға, Ҡытайға баҫып инергә, Азияла үҙҙәренең хакимлеген урынлаштырырға һәм бөтә донъяны баҫып алырға теләйҙәр.

Быны фактылар кире ҡаҡылмаҫлыҡ рәүештә иҫбат итәләр. Ә Ҡушма Штаттар Корея марионеткаһы Ли-Сын Манға Корея халҡына ҡаршы һуғыш башлап ебәрергә приказ биргәс, Ҡушма Штаттарҙың президенте Трумэн һис кисекмәҫтән Америка армияһына, хәрби-диңгеҙ флотына һәм хәрби-һауа көстәренә Кореяла һуғыш башларға бойороҡ бирҙе. Ул бер үк ваҡытта Американың 7-се флотына Тайвань тирәһендәге Ҡытай һыуҙарына баҫып инергә, Тайванды азат итеүгә ҡамасаулар өсөн ҡоралы хәрәкәттәр башларға приказ бирҙе. Шул ваҡытта Трумэн Вьетнамда һәм Филиппинда ла агрессияны киңәйтергә приказ бирҙе. Фактылар шуны күрһәтәләр: Кореяла агрессив хәрәкәттәр башлаған Америка империалистәренең маҡсаты — Ҡытайҙы һәм бөтә Азияны баҫып алыуҙа.

Ошо йылдың июнендә Америка империалистәре Кореяла һуғыш башлаған көндән алып, уларҙың Кореялағы агрессив хәрәкәттәренә файҙаланған хәрби-һауа көстәре бер нисә тапҡыр Төньяҡ-көнсығыш Ҡытайҙың һауа юлдарына баҫып инеп, Ҡытай граждандарын үлтерҙеләр һәм Ҡытайҙың мөлкәтен юҡҡа сығарҙылар. Американың Кореяла хәрәкәт итеүсе хәрби-диңгеҙ флоты Ҡытайҙың асыҡ диңгеҙҙә йөҙөп барыусы сауҙа судноһын уттың тотто һәм Ҡытайҙың диңгеҙҙә йөҙөү хоҡуҡын боҙҙо.

Бөтәһе түгел булып үткән ваҡиғалар Америка империализмының ҡәбәхәт хәрәктәрен тағы ла асығыраҡ фаш иттеләр. Америка империалистәренең ҡоралы көстәре һәм уларҙың булышсылары Сеулды баҫып алып, Ҡытайҙың алдан иҫкәртеүен һанға һуҡмайынса, Кореяла 38-се параллелде аша сыҡтылар һәм Ҡытайҙың төньяҡ-көнсығыш сиктәренә туранан-тура ҡурҡыныс һалып, Ялуцзян һәм Тумыньцзян йылғаларына табан бик күп ҡоро ер ғәскәрҙәре менән юналделәр.

Хәл асыҡ. Америка империалистәре башта Кореяға, ә унан Ҡытайға баҫып инеген япон бандиттәренең иҫке ҡылыҡтарын ҡабатлайҙар. Корея, гәрсә бәләкәй ил булһа ла, шулай булыуға ҡарамаҫтан, уның стратегик яҡтан мөһим урын алып торғанлығы бөтә кешегә лә билдәле. Американың Кореялағы агрессияһының маҡсаты, Япония империалистәренең элекке ваҡыттарҙағы агрессияһының маҡсаттары кеүек үк, Кореяла түгел, ә Ҡытайҙа. Тарих шуны күрһәтә: Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы менән Ҡытайҙың яҙмыштары бер-беренә тығыҙ бәйләнгән. Ул государстволар бер-беренең ярҙамынан башҡа үҙҙәрен яҡлай алмайҙар. Ҡытай халҡы Америкаға ҡаршы көрәштә Корея халҡына үҙенең мораль яҡтан булышлыҡ булыуы өсөн генә ярҙам күрһәтеү менән сикләнергә тейеш түгел. Кореяға ярҙам итеү шулай уҡ бөтә Ҡытай халҡының интерестарына яуап бирә һәм үҙ-үҙен обороналау кәрәклеге менән дә килеп сыға. Күршеңде ҡотҡарыу, үҙеңде ҡотҡарыу тигән һүҙ ул. Тыуған илебеҙҙе һаҡлау өсөн, беҙ Корея халҡына ярҙам итергә тейешбеҙ.

Бөтә Ҡытай халҡы Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтеү, Кореяға ярҙам итеү һәм үҙенең йорттарын һәм үҙенең Тыуған илен яҡлау теләге менән тулы. Был—бик аҡыллы һәм ғәҙел талап.

Премьер Чжоу Энь-Лай белдергәнсә, Ҡытай халҡы сит ил агрессияһына һис тә түҙеп тормаясаҡ һәм империалистәрҙең агрессияһына дусар ителгән үҙ күршеләренең яҙмышына тыныс ҡына ҡарап тора алмай. Был һүҙҙәр 475 миллионлы Ҡытай халҡы исеменән әйтелгәндәр, улар халыҡ теләген сағылдыралар һәм уның талабын сағылдыралар. Ҡытай халҡының үҙ йорттарын, Тыуған илен һәм тыныслыҡты яҡлау өсөн берҙәм рәүештә туплаңыуға булған ныҡлы ихтыярын ҡаҡшатыу мөмкин түгел.

Ҡытай халҡы тыныслыҡты бик ярата. Беҙ һәр ваҡыт тыныслыҡты яраттыҡ һәм тыныслыҡты ярата саҡбыҙ. Беҙ Ҡытайҙа, Азияла тыныслыҡты яратабыҙ. Беҙ бөтә донъя өсөн, бөтә кешелек өсөн ныҡлы тыныслыҡ теләйбеҙ.

Беҙ, Корея мәсьәләһе тыныс юл менән хәл ителергә тейеш һәм империалистәрҙең агрессив ғәскәрҙәре Кореянан сығарылырға тейеш, тип иҫәпләйбеҙ. Ләкин Америка империалистәре һәм уларҙың булышсылары агрессив көстәрҙе Кореянан сығарырға, унда агрессив һуғышты туҡтатырға һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итергә теләмәйҙәр, киреһенсә, агрессив һуғыш ялҡынын ярһытып 38-се параллель аша Ҡытай сиктәренә — Ялуцзян менән Тумыньцзян йылғаларына табан ташландылар. Шулай итеп, беҙ әгәр ҙә тыныслыҡты һөйөүсе бөтә кешеләр тыныслыҡ теләйҙәр икән, луызлыҡтарға ҡаршы сығыу һәм агрессияға сик ҡуйыу өсөн актив хәрәкәттәр яһарға тейешлеген күрҙек. Бары тик ҡаршылыҡ күрһәтеү менән генә империалистәргә һабаҡ бирергә, Кореяның һәм башҡа райондарҙың бойондороҡһоҙлоғо һәм азатлығы турайындағы мәсьәләне халыҡтар теләге нигеҙендә, ғәҙел рәүештә хәл итергә мөмкин. Ғәҙеллек беҙҙең яҡта — Ҡытай, Корея, Вьетнам һәм Филиппины халыҡтары яғында, бөтә Азия халыҡтары яғында, донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтар яғында. Империалистик агрессорҙар ғәҙеллекте боҙалар, халыҡтар симпатияһын юғалталар һәм үҙҙәрен изолировать итәләр. Агрессорҙар мотлаҡ тулыһынса еңеләсәктәр, ә тулыһынса еңеү, һис шикһеҙ, халыҡ ҡулында буласаҡ, сөнки ғәҙеллек уның яғында.

Ҡытайҙағы бөтә демократик партиялар, бөтә илдәге халыҡтың ғәҙел талабын үҙҙәренең бөтә көстәре менән яҡлаясаҡтар һәм бөтә Ҡытай халҡын — Америкаға ҡаршылыҡ күрһәтеү, Кореяға ярҙам итеү, үҙ йорттарын һәм үҙенең Тыуған илен яҡлау буйынса изге бурысты үҙ теләге менән үҙ өҫтөнә алған Ҡытай халҡын яҡлаясаҡтар, тип белдерәләр.

Ҡытайҙың коммунистар партияһы, Ҡытайҙағы революцион комитет, Ҡытайҙың демократик лигаһы, Милли реконструкциялауҙың демократик ассоциацияһы, Ҡытайҙың халыҡ политик консультатив Советының партияһыҙ делегаттары, Демократияны үҫтереүгә булышлыҡ күрһәтеү ассоциацияһы, Ҡытайҙың эшсе-крәҫтиән демократик партияһы, «Цзигун» партияһы, «Цзюсань» обществоһы, Демократик самоуправлениеның Тайвань лигаһы, Ҡытай йәштәренең яңы демократик Союзы.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 5 ноябрҙә таратылған хәбәрендә, фронттың барлыҡ участкаларында ла Халыҡ армияһы ғәскәрҙәре американ һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Аньчжуҙан (Аньсюҙан) төньяҡҡа табаныраҡ районда Халыҡ армияһының частәре Аньчжуға (Аньсюға) табан юнәлештә уңышлы һөжүм дауам иттерҙеләр. Дошман үҙенең яңы частәрен фронт линияһына яҡын килтерә һәм Халыҡ армияһы ғәскәрҙәренең алға барыуында ҡамасаулыҡ яһарға тырыша.

Көнсығыш яр буйында Хамхиндан (Канконан) төньяҡҡа табаныраҡ районда Халыҡ Армияһы частәре америкалыларҙың һөжүмен киҫкен контратакалар менән туҡтаттылар. Бугхенгтән һәм Сеиглзинлән төньяҡҡа табаныраҡ райондарҙа Халыҡ Армияһы ғәскәрҙәре оборона һуғыштары алып барҙылар.

Республикабыҙҙың ҡалаларында һәм ауылдарында йылдан-йыл мәктәптәр, клубтар, уҡыу өйҙәре һаны артҡандан-арта бара.

Һүрәттә: Октябрьский ҡалаһында яңы һалынған 10-сы номерле мәктәп бинаһы.

А. Червинский фотоһы.

Әкрәм Вәли

Йыр булып, яңғырай тантана

Әйтерһең ал сәскә һибелә,
Байраҡтар тулҡыны сайҡала,
Илемдең сигенән-сигенә,
Йыр булып, яңғырай тантана.

Был йырҙа уйҙары, өмөтө,
Шатлығы халҡымдың, көсөлө;
Кисәге еңеүле шат көнө,
Данлыҡлы, бәхетле бөгөнө.

Яңғыраған шикелле ул йырҙа
Нефттең фонтандар атыуы,
Комбайн килеүе киң ҡырҙа,
Ҡыҙҙарҙың яландан ҡайтыуы.

Шаулаған шикелле урмандар,
Әйтерһең, ел иҫә болонда,
Күктәргә менгәндәй торғайҙар
Колхоздың күҙ етмәҫ ҡырында.

Ул йырҙың ҡанаты күнелде
Күктәргә күтәрә, ярһыта
Һәм илтә ул һине еңеүле
Бөйөккә, ҙур көнгә, яҡтыға.

Күрәһең шикелле Волганың
Йыраҡҡа йәйрәгән киңлеген,
Балҡыған уттарын даланың
Һәм алтын бойҙайҙар диңгеҙен.

Баҡсалар күкрәүен яланда,
Ҡомлоҡта аҡ мамыҡ үҫеүен.
Һаман да, һаман да, һаман да
Бәхете артыуын кешенең.

Һис ваҡыт быуа алмаҫ һис кем дә
Беҙҙең йыр ғөрләүен һис ҡасан,
Күкрәр ул йырҙар һәр ерҙә
Олоһон, шыңшыһын юлбаҫар.

Әйтерһең ал сәскә һибелә,
Байраҡтар тулҡыны сайҡала,
Илемдең сигенән-сигенә
Йыр булып яңғырай тантана.

Шәриф Биккол

Алғы сафта минең Ватаным!

Ерҙә етмеш
Миллионға яҡын
Һалдат күмелгән ҡәбер бар ине.
Һуңмағайне әле ҡотһоҙ ялҡын,
Һыҙы бөтмәгәйне дарының.

Окоптарҙа күшеген ята ине
Һаҡал-мыйыҡ баҫҡан һалдаттар.
Ҡанлы ҡылыс,
Пушка һата ине
АҠШ-тағы һәмһеҙ ҡараҡтар.

Ҡайҙа ҡуйырға белмәй
аптыранылар
Шул ҡараҡтар тау-тау алтынды.
Һуңғы һыныған тартып алғайнылар
Ире һуғышта үлгән ҡатындың.

Немец эшсеһе француз егетенә
Тоҫҡап ата ине мылтыҡтан.
Күпме ғәрип һалдат ҡайтты өйөнә
Костыль ҡыҫтырып ул көн ҡултыҡҡа!

Ҡайғы хужа ине һәр бер йортта,
Ғазап булды кеше юлдашы...
...Бына шул көндә инде
Ҡыйыу атлап,
Смольныйға килде юлбашсы.

Изге набат булып,
«Аврора»ның
Яңғыраны залпы Неваға.
Тик Неваға түгел,
Европанан
Залп таралды бөтә донъяға!

Штыкҡа ҡуйып,
Ҡыштҡы дворецҡа
Бәреп ингәндә беҙҙең нәфрәттәр
Тирандарға
Йөрәк төпкөләндә
Ҡалмағайны тамсы шәфҡәт тә!

Ҡалмағайны шәфҡәт!
Быуаттарса
Өйкәлгәнгә йөрәк ғазаптан.
Көпә-көндөҙ
Ҡанлы ҡылыс сайҡап,
Беҙҙе ҡыҫҡанға атлы казактар.
Империализм —
Електәрҙе һурып,
Мәйет иткән өсөн кешене, —
Ант иткәйнек:

—Ташларға, — тип, — ҡырып
Иң һуңғыһын
Уның тешенең!
Һәм беҙ
Антыбыҙға тоғро булдыҡ:
Дер һелкеттек иҫке донъяны.

Боғауҙарҙан азат иттек ҡулды,
Ҡояш
Нуры менән һыйланы!
Быуаттарса
Хыял булып килгән
Социализм баҫты аяҡҡа.

Тик беҙ онотманыҡ:
Империалистик ялар
Әҙерләй пушка,
Ҡултыҡ таяҡтар.

Беҙ теләнек ирек
Һәм тыныслыҡ
Булды халҡымдың
Изге теләге.

Һуғышҡа күкрәк ҡуйып,
Ҡаршы һуғыштыҡ,
Һәм беҙ
Аҙмы ҡорбан түләнек?!

Шул бөйөк Таң,
Октябрҙең таңы
Кешелеккә бирҙе тыуҙырып —
Тыныслыҡ, ирек
Һәм бәхет Ватанын,
Империализмдың билен һындырып!

Минең илем
Бөгөн алғы сафта
Донъя атлай уның эҙенән.

Бөгөн —
Ерҙә тыныслыҡты яҡлап,
Балҡып тора донъя йөҙөндә!

Карам Бакиров

ТӘҮГЕ ЙЫЛМАЙЫУ

Йәш йөрәктә тыуған һөйөү керек,
Күрҙем ергә бер көн килгәнен,
Тик ул саҡта бала сағым ине
Уның сәбәптәрен белмәнем.

Ләкин шул көндә мин, яҙғы гөлдәй,
Сәскә атыр өсөн тын алдым,
Икмәк һорап ғәзиз әсәйемдә
Көн-төн әрнегеүҙән туҡталдым.

Ҡанат сығып килгән ҡоштай, шул саҡ
Яҡ-яғыма күҙем төшерҙем,
Шул көндә мин иң беренсе ҡабат
Йылмайғанын күрҙем күршемдең.

Уйнар өсөн келеп тышҡа сыҡтым,
Уҡыусылар миңә ҡараны,
Ә берәүһе шлеменән алып
Күкрәгемә йондоҙ ҡаҙаны.

Күнелем һиҙҙе шул саҡ, беҙҙең өсөн
Сикһеҙ бәхет, йәшәү килгәнен,
Сабый сағым ине, тик белмәнем
Был шатлыҡтың ҡайҙан икәнен.

Йылдар һанып йылдар алмаштырҙы
Тормошобоҙ һаман йәмләнде,
Ҡыйыш йорттар, ауған ҡаралтылар
Танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе.

Ауыл халҡы яңы мәктәп һалды
Ҡалай менән ябып түбәһен.
Үҫкән йорттай яҡты һәм кәҙерле
Булды уның һәр бер бүлмәһе.

Шунда йыйы һүҙҙәр тыңланым мин,
Шунда китап алдым ҡулыма,
Был көн серен шунда аңланым мин
Һәм мәңгегә һалдым уйыма.

Ленин һәм Сталин исемендә
Бөйөк атайымды таныным,
Сөнки ошо ике даһи ине
Яҡтылығы минең таңымдың.

Ленин һәм Сталин йылдар аша
Ишеттеләр зарын кешенең,
Улар эшә үлемһеҙлек менән
Тыуҙы ергә,
Октябрь—ошо көн.

Ленин һәм Сталин минең һулышым,
Ә Октябрь һүнмәҫ маяғым,
Ленин партияһы ул — терәгем,
Ижад итәм уға таянып.

Октябрь!
Битебеҙгә йәштәр ҡатҡан килеш
Ҡосағына беҙҙе һин алдың,
Яфаланған тормош улдарына
Ата булып, һөйөп, күҙ һалдың.

Октябрь!
Беҙҙең бабайҙарҙың имгәтелгән
Арҡа һөйәктәрен турайттың,
Оҙон ғүмер бирҙең, эшселәрҙең
Аҡыл һәм уйҙарын ҙурайттың.

Ҡояш булып һинең мөхәббәтең
Биҙәп тора йәшлек күгемде,
Беҙҙең быуын инде әй, Октябрь,
Үҙ ҡанатың булып өлгөрҙө.

Исемеңде ҙурлап, тағы нурлап,
Ҡайһы төшкә киң юл һалмаңыҡ,
Һин—етәксе тотҡан байрағыбыҙ,
Бер аҙым да һинһеҙ барманыҡ.

Һинә булған ошо һөйөү көсө
Аҙмы ҙур яуҙарҙа һыналды,
Был ялҡынды ҡыйыу йөрәткән йөрәк
Фәҡәт еңде, фәҡәт дан алды.

Беҙ хеҙмәттә һинә уныншар йыл
Алдан китеп ҡаршы алабыҙ,
Һәр килеүең һайын яҡыная
Коммунизм менән арабыҙ.
Октябрь!

Бик тәрән һәм ҡалын тамырҙарың,
Ерҙә бик күп һинең дуҫтарың,
Улар бөгөн һинән хаҡлыҡ алып
Фаш итәләр кешелек дошманын.

Шыңшыһындар әйҙә Трумэндар,
Ныҡ баҫабыҙ ерҙе һелкетеп,
Һис ҡурҡыу юҡ, сөнки беҙҙең менән
Октябрҙең ғорур беркете.

Өфөлә тантаналы ултырыш

6 ноябрь кис. Башҡорт опера театры байрамса биҙәлгән. Сәғәт 8-ҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы башҡарма комитеты председателе урынбаҫары иптәш Назыров ҡала партия, совет һәм общественный ойошмаларының Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығына арналған тантаналы ултырышын асыҡ тип иғлан итте.

ВКП(б)-ның Киров район комитеты секретаре иптәш М. Киреева тантаналы ултырыштың Почётлы Президиумына башында иптәш И. В. Сталин торған ВКП(б) Үҙәк Комитеты Политбюроһы члендарын һайларға, тип тәкдим индерҙе. Йыйылышта ҡатнашыусылар был тәкдимде көслө һәм оҙаҡҡа һуҙылған ҡул сабыуҙар менән ҡаршыланылар.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы турайында доклад менән ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты секретаре иптәш Х. Мостафин сығыш яһаны.

Тантаналы йыйылыш прогрессив кешелек донъяһының бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталинға ҡотлау телеграммаһы ҡабул итте.

Йыйылыш һуңында республика һәм ҡалаһының иң яҡшы искусство работниктары ҡатнашлығында ҙур концерт бирелде.

Башҡала тантанаһы

Өфө хәҙер йөҙҙәрсә йылдар йәшәй. Ләкин тик һуңғы 33 йыл ғына уның ғүмерендә иң ҙур үҫеш йылы булды. Бөйөк Октябрь революцияһынан һуң үҫкән темп менән уның бер ваҡытта ла үҫкәне юҡ ине. Элекке сауҙагәрҙәр, мещандарҙан, күңелһеҙ, ҡараңғы ағас йорттарҙан торған ҡаланан Октябрь революцияһынан һуң ул индустриаль ҡалаға әйләнде. Шатлыҡлы йәшлек күрмәй быуаттар буйы йәшәгән ҡарт Өфө тик Бөйөк Октябрь революцияһынан һуң — сталинсы эпохала ғына йәшлеген кире ҡайтарҙы, гүйә сәскә атҡан илебеҙ менән бергә йәшәй башланы.

Өфө йылдан-йыл матурлана, төҙөкләнделә, йәшәрә бара. Унда яңы йорттар, яңы скверҙар, бульварҙар, аллеялар һәм газондар барлыҡҡа килә.

Элек сауҙагәрҙәр йөрөгән «тройкалар» ҙы» хәҙер трамвайҙар, автобустар алыштырҙы.

Өфө социалистик илебеҙҙең ҡеүәтле промышленность һәм культура үҙәгенә әүерелде. Тик Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында ғына тиҫтәләгән яңы заводтар барлыҡҡа килде. Промышленность предприятиеләренең продукция етештереүсәнлеге өҙлөкһөҙ арта бара.

Хеҙмәтсәндәрҙең көн күреш шарттарын яҡшыртыу өлкәһендә ғәйәт ҙур эштәр эшләнде. Сталинсы биш йыллыҡтарҙа Өфөнөң ғорурлығы булған Башсоюз, медицина институты бинаһы, Главпочтамт, «Башкирия» гостиницаһы, Башҡорт государство академия театры бинаһы, хөкүмәт йорто кеүек күп этажлы архитектура яғынан яҡшы итеп эшләнгән тиҫтәләрсә йорттар ҡалҡып сыҡтылар.

Бик күп торлаҡ йорттар һалынды. Тик быйыл ғына Ленин, Сталин, Аксаков һәм башҡа урамдарҙа күп этажлы яңы торлаҡ йорттар һалынып бөтөп, эксплуатацияға тапшырылды. Яңы торлаҡ йорттар һалыу хәҙер тиҫтәләгән майҙандарҙа алып барыла.

Ленин һәм Чернышевский урамдары мәйҙанында яңы ҙур кино-театр бинаһы һалына. Ул 1951 йылда эксплуатацияға тапшырыласаҡ.

Өфө ҡалаһының быуаттар буйы һаҡланып килгән йөҙө Совет власы йылдарында танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Электрик уттарына күмелгән, асфальт түшәлгән киң урамдар, матур скверҙар һәм парктар — былар бөтәһе лә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүе һөҙөмтәһендә килтерелделәр.

Ҡала ситендәге бәләкәй ҡараңғы йорттар, бысраҡ урамдар үҙҙәренең һуңғы көндәрен кисерәләр. Улар урынына күп этажлы матур йорттар, асфальтле матур урамдар барлыҡҡа килтерелә.

Совет кешеләрендә үҙҙәренең ҡалаларының байрам оформлениеһында халыҡтың уйҙарын, тойғоларын сағылдырыу традицияға ингән. Башҡаланың бөтә оформлениеларен һанап сығыу мөмкин түгел. Ләкин бөтә райондарҙың оформлениеларендә лә совет кешеләренең үҙҙәренең социалистик Ватаны менән ғорурланыуҙары, үҙҙәренең юлбашсыларына бирелгәнлектәре, совет кешеләренең үҙҙәренең көстәрен йәлләмәйенсә, ныҡышмалылыҡ менән бөтә ҡыйынлыҡтарҙы еңеп, большевиктар партияһының данлыҡлы байрағы аҫтында коммунизмға табан барыуҙары берҙәм фекер менән сағылдырылған.

Өфөләләр үҙҙәренең производство уңышлыҡтары менән законлы рәүештә ғорурланалар. Башҡаланың бөтә райондары ла байрам алды социалистик ярыш йөкләмәләрен намыҫ менән үтәп сыҡты. Киров районы хеҙмәтсәндәре был ярышта беренселекте алдылар һәм улар демонстрацияның алдынғы сафында барыу хоҡуҡын яулап алдылар. Беҙҙең байрамдар йылдан-йыл матурыраҡ була баралар. Октябрь шатлығы йылдан-йыл көсәлерәк, ҡыуаныслыраҡ була бара.

Күп һандағы плакаттар һәм лозунгылар, меңдәрсә кешеләр бөгөн илгә һәм халҡыбыҙға шат тормош килтергән бөйөк Ленин — Сталин партияһына ғорур һүҙҙәрен ҡабатлайҙар.

Ҡыҙыл флагтарға төрөнгән йорттарҙа бөйөк юлбашсының, уның соратниктарының, илдең атаҡлы ғалимдарының, геройҙарҙың исемдәре, совет кешеләренең батыр хеҙмәттә өлгәшкән уңышлыҡтары турайында һүҙҙәр, Тыуған илдең баҡсаға әйләнеүен сағылдырған плакаттар ҡуйылған.

Башҡала хеҙмәтсәндәре бөйөк Октябрь байрамын ҙур шатлыҡ менән ҡаршылайҙар. Улар үҙҙәренең киләсәген асыҡ күрәләр һәм фиҙакәр эштәре менән Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен арттыралар, тыныслыҡ эшен ныҡыталар. Улар ныҡышмалы хеҙмәттең һәр көнө яҡты киләсәккә — коммунизмға алып барғанын яҡшы аңлайҙар.

З. Хисмәтуллин.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Н01154 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 225 (8682)
10 НОЯБРЬ
йома

Хаҡы 20 тин.

Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, МТС һәм совхоз эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, ауыл хужалығы специалистәре! Ауыл хужалығы фәненең өлгәшеүҙәрен һәм колхоздарҙың, совхоздарҙың һәм МТС-тарҙың алдынғы тәжрибәһен колхоз һәм совхоз производствоһына киң индерегеҙ! Игенселек һәм малсылык алдынғыларының сафтарын арттырығыҙ!

(Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһының Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарынан).

Етенсе ноябрҙә Ҡыҙыл майҙан

Ҡыҙыл майҙанда, Тыуған илебеҙҙең йөрәге — Мәскәүҙә ноябрь иртәһе.

Бынан утыҙ өс йыл элек Октябрь революцияһы яңы социалистик государствоның, халыҡтарҙың тиң хоҡуҡлылығына һәм дуҫлығына нигеҙләнгән государствоның тыуыуы тураһында иғлан итте. Тыныслыҡ тураһындағы декрет Совет власеның беренсе тарихи декреты булғанлығы кешелек донъяһы хәтеренән бер ваҡытта ла сыҡмаясаҡ. Дауылда тыуған Совет власы халыҡтарға тыныслыҡ килтерҙе һәм Советтар Союзы тыныслыҡтың бөйөк лагеренең башына баҫты.

Октябрь парады алдынан булған был һуңғы минуттарҙа Ҡыҙыл майҙан тантаналы мәһабәт төҫтә. Кремлгә йөҙҙәре менән ҡараған ғәскәрҙәрҙең тигеҙ сафтары, һәм трибуналарҙа ғәскәрҙәргә йөҙҙәре менән ҡараған шат кешеләр. Боевой подвигтар һәм тыныс хеҙмәт даны кешеләре бөгөн бөйөк йыллыҡты лайыҡлы билдәләү өсөн Ленин мавзолейы эргәһенә йыйналдылар.

Трибуналар өҫтөндә әкрен генә тауыштар шауы күтәрелә. Бында СССР Верховный Советының депутаттары һәм Союзный республикалар Верховный Советтарының депутаттары, министрҙар, Советтар Союзы Геройҙары һәм Социалистик Хеҙмәт Геройҙары, Сталин премияһы лауреаттары, промышленность һәм ауыл хужалығының күренекле новаторҙары, фән һәм техника, культура һәм искусство деятелдәре, Совет Армияһының генералдары һәм офицерҙәре йыйналдылар. Кремль стенаһы янындағы трибуналарҙа беҙ бөгөн социализм илдәренән килгән ҡунаҡтарҙы ла — халыҡ демократияһы илдәре хеҙмәтсәндәренең делегацияларын һәм капиталистик илдәр хеҙмәтсәндәренең делегацияларын, донъяның күп халыҡтарының вәкилдәрен күрәбеҙ.

Мавзолейҙең гранит трибунаһына В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Л. М. Каганович, Н. А. Булганин, А. А. Андреев, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, М. Ф. Шкирятов иптәштәр күтәрелә.

Еңеүҙәрҙең һүнмәҫ даны менән солғап алынған беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ күренекле синтә — быуаттың өстән бер өлөшө аша сыҡҡан көндә бөтә совет кешеләренең уйҙары һәм ҡараштары социализмдең бөйөк зодчийы—һөйөклө Сталингә йүнәлгәндәр. Ленин менән Сталин 1917 йылдың Октябрендә беҙҙе еңеүгә килтерҙеләр. Совет халҡының ныҡышмалы хеҙмәт һәм ҡаты һуғыш һынауҙары аша коммунизмдең ишегенә табан барған героик юлы Сталин гениһы менән яҡтыртылған.

Кремль куранттары һуғалар. Спасск ҡапҡаһынан Ҡыҙыл майҙанға Советтар Союзы маршалы С. М. Буденный һыбай сыға. Парад командующийы — генерал-полковник Артемьевтең рапортын ҡабул иткәс, Маршал Буденный ғәскәрҙәрҙе урап сыға. Башта Ҡыҙыл майҙан өҫтөндә, һуңынан уның тирәһендәге урамдарҙа әле алыҫлашып, әле яҡынлашып ҡеүәтле рус «Ура!»һы яңғырай.

Ғәскәрҙәрҙе урап сығыу тамамланды. Маршал Буденный Ҡыҙыл майҙанға ҡайта. Советтар Союзы гимнының тантаналы тауыштары яңғырай, уны фанфараларҙың саҡырыусы тауыштары алмаштыралар.

Мавзолей трибунаһына күтәрелеп, Советтар Союзы Маршалы С. М. Буденный майҙанда тороусы ғәскәрҙәргә, илебеҙҙең ҡоралды көстәренә, бөтә совет халҡына телмәр менән мөрәжәғәт итә.

Советтәр Союзы Маршалы С. М. БУДЕННЫЙ телмәре

Иптәштәр, һалдаттар һәм матростар, сержанттар һәм старшиналар!

Иптәштәр, офицерҙар, генералдар һәм адмиралдар!

Советтар Союзы хеҙмәтсәндәре!

Совет Хөкүмәте һәм Бөтә Союз Коммунистар партияһы Үҙәк Комитеты исеменән һәм уларҙың тапшырыуы буйынса һеҙҙе Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы менән ҡотлайым һәм тәбрик итәм.

Бөйөк Октябрҙең данлы йыллығын совет кешеләре ғәйәт ҙур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге шарттарында байрам итәләр. Коммунистар партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында Советтар Союзының эшселәре, крәҫтиәндәре һәм интеллигенцияһы һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты уңышлы үтәү өсөн көрәштә хәл иткес еңеүҙәргә өлгәштеләр. Социалистик төҙөлөштөң бөтә өлкәләрендә лә совет халҡының күренекле уңыштары беҙҙең Тыуған илебеҙҙең Ленин — Сталин партияһы тарафынан күрһәтелгән юл менән ышаныслы рәүештә барғанлығын күрһәтәләр һәм социалистик хоролоштоң капиталистик хоролошҡа ҡарағанда һис шикһеҙ өҫтөнлөгөн тағы ла бер тапҡыр ышандырырлыҡ итеп иҫбатлайҙар. Совет халҡының уңыштары социализм төҙөүсе башҡа илдәрҙең хеҙмәтсәндәре өсөн рухландырғыс өлгө булып хеҙмәт итәләр.

Беҙҙең илебеҙҙә халыҡ хужалығы төҙөлөшө халыҡтың материаль көнкүрешенең өҙлөкһөҙ күтәрелеүе, фән һәм культураның сәскә атыуы, совет кешеләренең социалистик аңлылығының үҫеүе менән бергә бара. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең миллионлаған хеҙмәтсәндәре ижади фиҙакәр хеҙмәттә үҙ һәләтлектәрен әленән-әле тыуҙыраҡ асалар.

Совет общественныңың мораль-политик берҙәмлеге үҫә һәм нығый, Советтар Союзы халыҡтарының туғандарса дуҫлығы нығый, совет патриотизмының көсө әленән-әле асығыраҡ күренә.

Беҙ үҙебеҙҙең бөтә өлгәшеүҙәребеҙ менән беҙҙең коммунистар партияһына, беҙҙең юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк Сталингә бурыслыбыҙ!

Иптәштәр! Капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙе иҙеү һәм эксплуатациялау көсәйә. Яңы һуғышты әҙерләүгә хәрби расходтар ауырлығы арта. Англия-Америка империалистәре хәҙер агрессияны әҙерләүҙән, агрессияның туранан-тура актыларына күстеләр. Быны АҠШ-тың Кореялағы юлбаҫарҙарса интервенцияһы асыҡ күрһәтә.

Совет кешеләре, бөтә донъялағы азатлыҡ һөйөүсе халыҡтар Америка агрессорҙарын нәфрәт менән тамғалайҙар һәм үҙ тыуған илдәренең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн героик көрәш алып барыусы Корея халҡына үҙҙәренең симпатияларын белдерәләр.

Тәрән аҡыллы сталинсе тышҡы политика, тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында хеҙмәттәшлек өсөн СССР-ҙың эҙмә-эҙлекле һәм ҡырҡа көрәше бөтә илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған кешеләрҙең яҡлауына осрай.

Совет халҡы тыныслыҡ, демократия һәм социализм терәге—беҙҙең Тыуған илебеҙҙе үҙенең героик хеҙмәте менән артабан да нығытыу ихтыяры менән тулы.

Совет Армияһының һәм Хәрби-Диңгеҙ флотының вейндаре, үҙ халҡының тоғро улдары булараҡ, үҙҙәренең хәрби бурыстарын лайыҡлы һәм намыҫ менән үтәйҙәр — Советтар Союзының государство интерестәрен ышаныслы рәүештә тәьмин итәләр, яулап алынған тыныслыҡты, Тыуған илебеҙҙең сиктәрен һәм совет кешеләренең ижади хеҙмәтен һиҙгер рәүештә һаҡлайҙар.

Беҙҙең халҡыбыҙ, үҙ Тыуған иленә икһеҙ-сикһеҙ бирелгән, коммунистар партияһы һәм һөйөклө Сталин тирәһенә тығыҙ туплаған Совет Армияһының һәм Хәрби-Диңгеҙ флотының беҙҙең социалистик Ватаныбыҙҙың азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон артабан да тоғро һаҡлаусылар булып торасаҡтарына ышана ала.

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы!

Йәшәһен героик совет халҡы һәм уның ҡоралды көстәре!

Йәшәһен беҙҙең туған Совет Хөкүмәтебеҙ!

Йәшәһен Ленин-Сталин партияһы!

Беҙҙең тәрән аҡыллы учителебеҙ, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм гениаль полководецка — беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы ҡәҙерле һәм һөйөклө иптәш Сталингә дан!

Ура!

* * *

Ғәйәт ҙур сводный оркестр СССР-ҙың Государство Гимнын башҡара.

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә Кремль стеналары артынан орудие залптарының тауыштары ҡеүәтле аккомпанемент булып яңғырайҙар.

Аҙ ғына тынлыҡ. Унан һуң—винтовкаларҙың штыктарына тағылған ҡыҙыл флажоктар менән линейныйҙарҙың һалмаҡ аҙымдары, командалар тауышы, барабандарҙың марш тауыштары яңғырай. Яңынан оркестр уйнай башланы. Парад башланы.

Беренсе булып пролетар полководец М. В. Фрунзе исемендәге Ленин орденле һәм беренсе дәрәжәләге Суворов орденле, Ҡыҙыл Байраҡлы Хәрби академия үтә. Ул — Совет Ҡоралды Көстәренең офицерҙар кадрҙарын күптәнге әҙерләүсе. Унан данлы полководецтар, маршалдар һәм генералдар сыҡтылар.

Уның артынан В. И. Ленин исемендәге Ленин орденле Хәрби-Политик академияның тыңлаусылары баралар. Унан ары— Ф. Э. Дзержинский исемендәге Ленин орденле һәм беренсе дәрәжәләге Суворов орденле Артиллерия академияһының тәрбиәләнеүселәре — артиллерист офицерҙар, емерткес залптарҙың мастерҙәре баралар. Механизациялаңған частәрҙең хәҙерге замандағы һуғышының мастерҙәре, батыр офицерҙар—танкистар — И. В. Сталин исемендәге Ленин орденле бронетанк һәм механизациялаңған ғәскәрҙәрҙең хәрби академияһының тыңлаусылары баралар. Һауа һуғыштарының геройҙары — рус авиацияһының атаһы Н. Е. Жуковский исемендәге Ленин орденле Ҡыҙыл Байраҡлы хәрби-һауа инженерҙар академияһының тәрбиәләнеүселәре баралар. Был юғары хәрби уҡыу йортоноң тәрбиәләнеүселәре донъялағы иң яҡшы самолеттарҙың ижадсылары булып әүереләләр...

Киң, ләкин аныҡ аҙым менән моряктар үтәләр. Ҡара шинелдәр, аҡ перчаткалар, диңгеҙ офицерҙәренең ҡындарынан сығарылған палаштәренең алтырауыҡлы ҡоросо, был — диңгеҙ воинҙәренең һәм капитандар йөрөтөүселәрҙең илебеҙҙәге боронғо мәктәбенең — М. В. Фрунзе исемендәге Ленин орденле Ҡыҙыл Байраҡлы юғары хәрби-диңгеҙ училищеһының тәрбиәләнеүселәре. Был училище үҙенең 250 йыллығын билдәләргә әҙерләнә.

Академияларҙың тыңлаусылары, моряктар артынан Мәскәүҙең РСФСР Верховный Советы исемендәге Ҡыҙыл байраҡлы пехота училищеһының курсанттары баралар. Кремль куранттары 1917 йылдың декабрендә В. И. Ленин менән И. В. Сталиндең күрһәтеүе буйынса төҙөлгән үҙ училищеларының традицияларын изге һаҡлайҙар. Улар, штыктарын күтәреп, аныҡ аҙымдар һалып, матур ғәскәри ыҫпайлыҡ күрһәтеп Ҡыҙыл майҙан буйынса үтәләр. Командирҙарҙың колоннаһы артынан егеттәр — суворовсылар һәм нахимовсылар үттеләр. Ғәскәрҙәрҙең — Тыуған ил алдында үҙҙәренең изге бурысын үтәүсе Совет Армияһы һалдаттарының тантаналы маршы башлана.

Совет Армияһының регуляр частәренең маршын парадта мотопехота башлай. Ҡыҙыл майҙан буйлап М. И. Калинин исемендәге Суворов орденле, Ҡыҙыл Байраҡлы гвардия стрелковый Тамань дивизияһы үтә.

Шатырҙап мотоциклдар үтте, һәм майҙанға дивизияла Советтар Союзы Геройҙарының иҫәбен аҫҡан полк инде. Был полктың беренсе ротаһының личный составы исемлегенә Александр Матросовтың мәңгелек подвигын ҡабатлаған Советтар Союзы Геройы Иосиф Лаар мәңгегә яҙылған.

Таманлылар үтеп киттеләр... Тарих музейы яғынан хәрби йөк машиналарының яңы колоннаһы күренә. Уларҙың кузовтарында—шлемдар һәм комбинезондар кейгән воиндар. Уларҙың һәр береһенең арҡаһында ауыр, брезент тоҡтар. Былар парашютистар—десантниктар. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында «ҡанатлы пехотинецтар» тип аталған был кешеләр летчик батырлығын һәм ихтыярын, разведчиктең тапҡырлығын, пехотинецтең ныҡлылығын берләштерәләр. Частең боевой байрағында орден ленталары батырлыҡ һәм ҡыйыулыҡ тураһында һөйләйҙәр, уның данлы юлы тураһында хәтергә төшерәләр...

Артиллерия колоннаһының башында Совет Армияһының боронғо артиллерия часе — Октябрҙең йәштәше бара. Ул Октябрь һуғыштары көндәрендә Петроградта, Путилов заводының цехтарында тыуҙы. Шул көндән алып ул үҫте һәм нығыны; Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында ул Мәскәү ҡалаһының күген батырҙарса һаҡланы...

Данлы «Катюшалар» трибуналарҙа йәнләнеү тыуҙыралар. Гвардия миномёттарының подразделениелары ныҡлы тәртиптә үтәләр. Установкаларҙан чехолдар һалдырылған. Оҙон, ҡанатлы снарядтар ялтырап торалар.

Һәр бер минут һайын моторҙарҙың геүләүе көсәйә бара. Орудиеларҙың калибрҙәре арта. Тягачтар алмашыналар. Ауыр йөк машиналары түгел инде, ә тракторҙар һәм вездиходтар күп төрлө формалағы һәм күләмдәрҙәге артиллерия системаларын алып баралар, улар бының менән Совет Ҡоралды Көстәренең боевой техникаһының байлығын демонстрациялайҙар.

Парад тамамланып килә. Ҡыҙыл майҙан аша бер рәттә дүртәр булып теҙелеп бик алыҫҡа алға сығарылған оҙон орудиеле ҡорос машиналар үтәләр. Россия — танкыларҙың тыуған иле. Һәм был гүзәл боевой машиналар совет кешеләренең ҡулы менән эшләнгән.

Совет Армияһының танкистәрен бөгөн Ҡыҙыл майҙанда Ленин орденле, Ҡыҙыл Байраҡлы гвардеецтарҙың Кантемиров танк дивизияһы ҡаҙҙаләндерә.

Техниканың маршын тамамлап, ҡеүәтле «ИС» — «Иосиф Сталин» танкылары үтәләр. Улар ғәйәт ҙур киңлектәге гусеницаларында хәрәкәт итәләр. Тәпәшәк көнә ныҡлы башняның алға табан ынтылған орудие көбәге, эре калибрле пулеметтарҙың төрлө яҡтарға ҡараған көбәктәре ысынлап та уны ҡоро ер броненосецына оҡшаталар.

...Бик аҙға ғына майҙан буш тора. Алыҫлашҡан моторҙарҙың тауышы Мәскәү йылғаһы артынан ишетелә. Майҙандың кешенән торған оркестр теҙелә. Традицион Октябрь парады шатлыҡлы, саҡырыусы марш менән тамамлана.

Был онотолмаслыҡ күренеште күреү бәхете төшкән һәр бер кешенең йөрәге үҙенең бөйөк Тыуған иле өсөн, уның еңелмәҫ ҡеүәте өсөн ғорурлыҡ тойғоһо менән тула.

* * *

Парад тамамланды. Башҡала хеҙмәтсәндәренең байрам демонстрацияһы башлана.

Урынлашҡан традиция буйынса — орденле Мәскәүҙең дан менән солғап алынған байрағы алда бара. Уны Мәскәүҙең кадровый металлургы, «Серп и молот» заводының прокат станының мастеры И. И. Туртанов алып бара. Байраҡ артынан башҡаланың иң яҡшы кешеләренең исемдәре бөтә илгә билдәле булған күренекле новаторҙар төркөмө, Мәскәү партия ойошмаһының, Мәскәү Советының етәкселәре бара. Бөйөк Сталиндең 16 союзный республиканың гербтары менән уратып алынған һәм ҙур хәрефтәр менән:

Сталингә дан!

тигән һүҙҙәр яҙылған гигант портретын 400 егет алып бара.

Тарих музейы яғынан алһыу таң күренә. Был, 12 районның 1200 байрағы. Уларҙың колонналары бер үк ваҡытта Ҡыҙыл майҙанға инделәр. Йомшаҡ ҡына ел ебәк һәм бәрхәт байраҡтарҙы елберҙәтә һәм улар асыҡ яҡын күк елберҙәйҙәр.

Байраҡ йөрөтөүселәр артынан майҙанға физкультурниктарҙың 24 мең кешенән торған колоннаһы инә.

Кремль стенаһы янындағы гранит трибунаһында йәштәр хөрмәтенә алҡыштар тынмаған әле, ә майҙанға инде уны бер ситенән икенсе ситенә тиклем тултырып демонстрацияның беренсе ағымының колонналары, 12 районның—Киров, Ленин, Краснопресненск, Совет, Свердлов, Дзержинский, Бауман, Щербаков, Первомайск, Молотов һәм башҡа райондарҙың колонналары инә. Бөтә күҙҙәр Ленин мавзолейына йүнәлтелгәндәр. Уның трибунаһында партия һәм хөкүмәт етәкселәре, бөйөк Сталиндең соратниктәре тора.

Туған иптәш Сталингә дан!

Йәшәһен бөйөк Сталин!

Был тауыштар ҡеүәтле «ура» менән ҡапланалар.

Мәскәү — тыныслыҡ глашатайы!

Иптәш Сталин бөйөк ҡаланың 800 йыллығы көнөндә үҙенең ҡотлауында былай тип яҙҙы: «...Мәскәүҙең хеҙмәте шуның тора, ул ныҡлы тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн көрәш глашатайы, яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәш глашатайы булып тора».

Ҡеүәтле Совет державаһы 33-йыл буйына тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политиканы эҙмә-эҙлекле һәм тайпылышһыҙ рәүештә үткәрә. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле фронтында барыусы беҙҙең халҡыбыҙҙың бөйөк рухландырғыс өлгөһө бөтә прогрессив кешелек донъяһы өсөн юл күрһәтеүсе йондоҙ булып хеҙмәт итә.

Стокгольм Воззваниеһына ярты милиард самаһы ҡултамғаһы ҡуйылған да инде. Төрлө расаларҙағы һәм ҡараштағы, йәштәге һәм профессиялағы кешеләр, ирҙәр һәм ҡатын-ҡыҙҙар яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшеү өсөн берләшәләр. Улар яңы һуғышты башлаусыларҙы хурлыҡ бағанаһына ҡаҙаҡлауҙы талап итәләр.

Демонстранттарҙың колоннаһы өҫтөндә Бөтә Союз Коммунистар Партияһы Үҙәк Комитетының бөтә илдәрҙәге хеҙмәтсәндәргә мөрәжәғәт ителгән боевой саҡырыуы елберҙәй. «Яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын фаш итегеҙ һәм өҙөгеҙ! Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле фронтын киңәйтегеҙ һәм нығытығыҙ! Бөтә донъяла тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалайыҡ!».

Ленин районының колоннаһы үтә. Бында СССР Фәндәр Академияһының ғалимдәре һәм эшселәр — стахановсылар — донъялағы иң яҡшы станоктарҙың ижадсылары, студенттар һәм Мәскәү университетының бөйөк бинаһын төҙөүселәр тығыҙ сафтар менән үтәләр. Колонна алдында — В. И. Ленин менән И. В. Сталин портреттәре һәм ебәк ал байраҡ, уға алтын хәрефтәр менән совет кешеләренең:

— Ленин байрағы өҫтөндә, Сталин юлбашсылығында — алға, коммунизм еңеүенә! — тигән девиз яҙылған.

Октябрҙең был саҡырыуын меңләгән плакаттар һәм транспаранттар ҡабатлайҙар. Социализм төҙөгән совет халҡы бөйөк Сталиндең гениһы менән яҡтыртылған юл буйлап алға, коммунизмға ышаныслы рәүештә бара. Коммунизм төҙөү беҙҙең Ватаныбыҙ хеҙмәтсәндәренең практик эшенә әйләнде. Һәм был бында, башҡала хеҙмәтсәндәренең байрам йөрөшөнөң тантаналы сәғәттәрендә уларҙың коммунизм өсөн көрәштә еңеүҙәре тураһындағы рапорттарынан айырыуса асыҡ күренә.

Ленин районының станоктар төҙөүселәре артабанғы техник прогресс өсөн көрәштә үҙҙәренең уңыштары тураһында хәбәр итәләр.

«Станкоконструкция» заводының һәм металл ҡырҡыусы станоктарҙың экспериментал ғилми-тикшеренеү институтының колоннаһында: автоматик линияларҙан — автоматик заводтарға! — тигән һүҙҙәр яҙылған щит алып баралар. Быйыл бында илебеҙҙә беренсе автоматик завод эшләп сығарылды. Унда изделиеға кеше ҡулы теймәй, бөтә нәмәне бында кешеләр тарафынан идара ителгән машиналар эшләйҙәр.

Башҡала хеҙмәтсәндәре алып барған күп кенә плакаттарға һәм панноларға үҙ иленең азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон яулап алған һәм халыҡ-демократик хоролошон уңышлы нығытыусы бөйөк Ҡытай халҡына туғандарса ҡотлау һүҙҙәре яҙылған. Мәскәүлеләр Ҡытай Халыҡ республикаһы Үҙәк Халыҡ хөкүмәтенең председателе Мао Цзе-дун, Ҡытай Халыҡ республикаһы Үҙәк хөкүмәте Государство Административ Советының премьеры Чжоу Энь-лай, Ҡытай коммунистар партияһы Үҙәк комитетының секретары Лю Шао-ци, Ҡытай Халыҡ республикаһы Үҙәк хөкүмәте председателенең урынбаҫары Чжу Дэ портреттарын алып баралар.

Социализмде уңышлы төҙөүсе халыҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәренә мәскәүлеләр туғандарса сәләм тапшыралар. Колонналар өҫтөндә — Польша республикаһының президенты Б. Берут, Польша республикаһының Министрҙар Советы председателе Ю. Циранкевич, Чехословакия республикаһының президенты К. Готвальд, Чехословакия республикаһы хөкүмәтенең премьер-министры А. Запотоцкий, Болгария коммунистар партияһы Үҙәк комитетының секретары В. Червенков, Венгрия хеҙмәтсәндәр партияһының генеральный секретары М. Ракоши, Венгрия Халыҡ республикаһы хөкүмәтенең премьер-министры И. Доби, Румыния эшселәр партияһы Үҙәк комитетының генеральный секретары Георгиу-Деж, Румыния Халыҡ республикаһы хөкүмәтенең премьер-министры П. Гроза, Албания хеҙмәт партияһы Үҙәк комитетының генеральный секретары Энвер Ходжа, Албанияның Халыҡ Собраниеһы президиумының председателе Омер Нишани, шулай уҡ Монголия Халыҡ республикаһының премьер-министры маршал Чойбалсан портреттәре бар.

Был байрам көнөндә башҡала хеҙмәтсәндәре Германия демократик республикаһына һәм Вьетнам демократик республикаһына сәләм һүҙҙәре тапшыралар. Мәскәүлеләрҙең колонналары өҫтөндә был илдәр етәкселәренең — Германия Демократик Республикаһының президенты В. Пик, Германия Демократик Республикаһының премьер-министры О. Гротеволь, шулай уҡ Вьетнам Демократик Республикаһының президенты Хо Ши Мин портреттәре бар.

(Дауамы 2-се биттә).

Өфө һәм Черниковск ҡалаларының хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын ҙур күтәренкелек менән байрам иттеләр.

Һүрәттә: (һулдан уңға) 1. Өфө ҡалаһының Киров районы хеҙмәтсәндәре, 2. Черниковск ҡалаһы хеҙмәтсәндәре, 3. Өфө Жданов районы урта мәктәп уҡыусылары, 4. Өфө Ленин районы 9-сы номерлы башҡорт урта мәктәбенең уҡыусылары, 5. Өфө Молотов районы физкультурниктәре колонналары демонстрация ваҡытында.

М. Әхмәтьянов, Л. Якубов һәм А. Червинский фотолары.

ЕТЕНСЕ НОЯБРҘӘ ҠЫҘЫЛ МАЙҘАН

(Аҙағы. Башы беренсе биттә).

— Үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғон геройҙарса яҡлаусы Корея халҡына туғандарса сәләм!

Корея халҡына был сәләм һүҙҙәрен һәм уның етәкселәренең — Корея Халыҡ-демократик республикаһының министрҙар кабинеты председателе Ким Ир Сен һәм Корея Халыҡ-демократик республикаһы Верховный Собраниеһы Президиумының председателе Ким Ду Бондың портреттәрен демонстранттарҙың күп кенә колонналары өҫтөндә күрергә мөмкин.

Мәскәүлеләр тыныслыҡ өсөн, демократия өсөн ялҡынлы көрәшселәр, туғандаш компартияларҙың етәкселәре — француз халҡының юлбашсыһы М. Торез, Италия халҡының юлбашсыһы П. Тольятти, Американың революцион эшселәр синыфының юлбашсыһы У. Фостер, Испания коммунистәр партияһы Үҙәк комитетының генеральный секретаре Долорес Ибаррури һәм Англия коммунистәр партияһының генеральный секретаре Гарри Поллиттең күп һандағы портреттәрен алып баралар.

Сталин районының колоннаһын трибуналарҙан йылы ҡотлайҙар. Машиналар төҙөүселәр уның башында баралар.

Бына электр лампалары заводы коллективы. Уны трибуналарҙан гигант лампаның макеты буйынса танығайҙар. Уға түбәндәге һүҙҙәр яҙылған: «Үҙенең биш йыллыҡ планынан тыш завод 35 миллион электр лампаһы эшләп сығарҙы».

Сталин районының колоннаһында Мәскәү инструменталь заводының, новатор заводтың—бөтә коллективы уҡыған заводтың стахановсылары баралар. Инструментальщиктәр алып барған панноларҙың береһенә ҡыҫҡаса асыҡ һүҙҙәр яҙылған: «Эшселәрҙең 100 проценты техник экзамендәрҙе тапшырҙы».

Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы йыл һайын матурлана бара. Совет районының хеҙмәтсәндәре алып барған бер нисә метрлы панно Мәскәүҙе реконструкциялауҙың бөйөк планы нисек тормошҡа ашырылыуы тураһында һөйләй. Бына башҡаланың иң матур магистралдәренең береһе булып әүерелгән, үҙгәргән Горький урамы. Ҡеүәтле фонтандары булған Пушкин скверы, уның фонында гениаль рус шағиренә һәйкәл күренә. Күп ҡатлы йорттарҙың бейеклеккә күтәрелеүсе бинаһары. Тик быйыл ғына Мәскәүҙә 500 мең квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырыласаҡ!

Куйбышев районы демонстранттарының колоннаһы «СССР — алдынғы фән һәм культура иле» тигән темаға оформить ителгән. Иптәш Сталин портреты аҫтына уның түбәндәге тарихи һүҙҙәре яҙылған: «Беҙ бөтә эшселәрҙе һәм бөтә крәҫтиәндәрҙе культуралы һәм белемле итергә теләйбеҙ, һәм беҙ быны ваҡыты менән эшләйәсәкбеҙ».

Маркс, Энгельс, Ленин һәм Сталин китаптарының макеттарын; рус ғалимдәре Ломоносов, Менделеев, Павлов, Тимирязев һәм башҡаларҙың портреттәрен; бөйөк рус яҙыусылары Пушкин, Толстой, Некрасов, Чернышевский, Добролюбов, Горький, Маяковский портреттәрен демонстранттар СССР халыҡтары культураһының гигант үҫеүенең символы итеп алып баралар.

СССР Ауыл хужалығы министерствоһының работниктәре тәбиғәтте үҙгәртеүсе бөйөк сталинсе төҙөлештәргә, социалистик хужалыҡтың сәсә атыуына, алдынғы мичуринсе биологияның уңыштарына арналған күп һандағы панноларҙы алып баралар.

Отлично сифатлы продукция етештереү өсөн хәрәкәт башлаған Краснохолм комбинатының, материалдарға комплекслы экономия яһау өсөн ярыш инициаторы— «Париж Коммунаһы» аяҡ кейемдәре фабрикаһының коллективтәре мавзолей алдынан еңеү рапорттары менән үтәләр. Предприятие коллективы рапорт бирә: экономия яһалған материалдарҙан йыл башынан алып 150 мең пар аяҡ кейеме тегелде. ФЗО мәктәптәренең һәм һөнәрселек училищеларының уҡыусылары үтәләр. Хеҙмәт резервтәре мәктәптәренең тәрбиәләнеүселәре эшләмәгән бер генә предприятие лә илебеҙҙә хәҙер юҡ. Иптәш Сталиндең инициативаһы буйынса бынан ун йыл элек төҙөлгән хеҙмәт резервтәре мәктәптәре халыҡ хужалығы өсөн миллионлаған квалификациялы эшселәрҙе әҙерләнеләр.

Майҙан буйлап Пролетар районының хеҙмәтсәндәре колоннаһы үтә. Ун айлыҡ программаны һәм октябрь заданиеһен срогынан алда үтәгән уның предприятиеләре пландан тыш 140 миллион һумлыҡтан ашыуыраҡ продукция бирҙеләр. Сталин исемендәге автозаводтың иң яҡшы кешеләре автомобиль төҙөү гигантының Тыуған ил алдындағы хеҙмәттәрен күрһәтеүсе үҙ предприятиеләренең эмблемаһын алып баралар. Ике Ленин ордены һәм Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордены — фиҙакәр хеҙмәт өсөн автозаводлылар тарафынан алынған наградалар ул. Трибуналарҙан ҡайнар ҡотланған автозаводлылар пландан тыш автомобилдәр етештереү тураһында рапорт бирәләр.

«Серп и молот» заводының металлургтарын, Каганович исемендәге беренсе подшипниктәр, Киров исемендәге «Динамо», Владимир Ильич исемендәге заводтарҙың, «Каучук», «Красный богатырь» заводтарының коллективтәрен; Мәскәү тимер юлсыларын, төҙөүселәрен трибуналарҙан шулай уҡ йылы ҡотлайҙар.

Октябрь демонстрацияһы башҡала хеҙмәтсәндәренең бөтә совет халҡы менән бергә тыныслыҡ эшен ныҡытырға ҡаҡшамаҫ ынтылышының, беҙҙең илебеҙҙә коммунистик общественоны төҙәргә бөтә көстәрен бирергә әҙер тороуҙарының яңы асыҡ күҙәләнеше булды.

Байрам демонстрацияһы хөкүмәт һәм большевиктәр партияһы тирәһенә совет кешеләренең туплаңғанлығын һәм уларҙың берҙәмлеген, беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы, бөтә донъялағы тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе иптәш Сталинға иңһеҙ-сикһеҙ мөхәббәт һәм бирелгәнлектәрен яңынан бер тапҡыр күрһәтте.

(ТАСС).

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ, СССР Министрҙар Советы Председателенә

Мәскәү, Кремль

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙҙе ҡотлау хөрмәтенә һәм һеҙгә, Генералиссимус Сталин, һәм беҙҙең бөйөк совет халыҡтарына һәм Совет Хөкүмәтенә албан халҡы һәм Албания Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте исеменән һәм лично үҙемдән ысын күңелдән ҡайнар ҡотлауҙар белдереүҙе хөрмәтемә эйәмен.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын бөйөк байрамы көнөндә албан халҡы Советтар Союзына— кешелек донъяһын фашистик ҡоллоҡтан азат итеүсегә, тыныслыҡтың бөйөк байраҡ йөрөтөүсегә, бөтә донъя халыҡтарының тыныслыҡты яҡлап, империалистик яңы һуғыш тоҡанлырыусыларға ҡаршы көрәштә таянысына инҡеҙ-сикһеҙ һөйөүҙәрен һәм тәрән рәхмәттәрен тағы ла бер тапҡыр белдерә.

Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре һәм бөтә албан халҡы СССР халыҡтарын ҡайнар ҡотлайҙар һәм уларға үҙ бәхеттәре һәм бөтә кешелек донъяһы бәхете хаҡына коммунизм төҙөүҙең грандиоз эшендә иң гүзәл уңыштарға ирешеүҙе теләйҙәр.

Үҙ юлын Бөйөк Октябрь революцияһы тәжрибәһенең һабаҡтары яҡтыртҡан һәм совет халҡының һәм лично һеҙҙең, иптәш Сталин, ғәйәт ҙур мораль һәм материаль ярҙамы менән файҙаланған албан халҡы үҙенең бөтә көсөн социализм төҙөү эшенә бирер, СССР менән дуҫлыҡты күҙ ҡараһы кеүек һаҡлар һәм тыныслыҡты булдырыу өсөн ҡыйыу көрәш алып барыр.

Йәшәһен Советтар Союзы һәм бөйөк Сталин — бөтә донъяла тыныслыҡ һәм халыҡтар иминлеге өсөн көрәштең данлы байраҡ йөрөтөүселәре!

Армия Генералы Энвер Ходжа,
Албания Халыҡ Республикаһы Министрҙар Советы Председателе.

Николай ШВЕРНИК әфәндегә, СССР Верховный Советы Президиумы Председателенә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы мин, Председатель Әфәнде, һеҙгә һәм һеҙҙең аша СССР Верховный Советы Президиумына Албания Халыҡ Республикаһы Халыҡ Собраниеһенең, шулай уҡ минең ысын күңелдән ҡотлау һәм тәбрикләү еңәрергә рөхсәт итегеҙ. Советтар Союзының ғәйәт ҙур ярҙамы арҡаһында албан халҡы социализм төҙөү юлынан ышаныслы аҙымдар менән бара. Ул үҙенә азатлыҡҡа һәм бойондороҡһоҙлоҡҡа юл асҡан Советтар Союзына һәм Бөйөк Сталинға мәңге рәхмәт белдерер. Албан халҡы коммунизм төҙөүҙең бөйөк эшендә һәм бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлауҙа совет халҡына яңы уңыштар теләй.

Омер Нишани,
Албания Халыҡ Республикаһы Халыҡ Собраниеһе Президиумының Председателе.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре бөйөк байрамды тантаналы рәүештә билдәләнеләр

Черниковск ҡалаһы нефть эшкәртеү заводы коллективы демонстрация ваҡытында.
Л. Якубов фотоһы.

ӨФӨ

7 ноябрь. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының данлыҡлы XXXIII йыллығы. Урамдарҙы, майҙандарҙы, йорттарҙы ал байраҡтар биҙәп тора, ҡыҙыл полотнолар ВКП(б) Үҙәк Комитетының саҡырыуҙары яҙылған.

Сәғәт 11-ҙә дөйөм ҡала демонстрацияһы башланды. Хөкүмәт трибунаһында республика һәм ҡала партия, совет ойошмаларының етәксе работниктәре, промышленность предприятиеләренең, фән һәм культура учреждениеләренең вәкилдәре.

Демонстрацияны Өфө мәктәптәре уҡыусыларының колонналары асты. Уҡыусылар бөйөк Лениндең һәм Сталиндең ҙур портреттәрен алып киләләр. Йәш демонстранттарҙың ҡулдарында:

«Бөйөк Сталинға сәләм!», «Тыныслыҡ һуғышты еңер!» тигән лозунгылар. Был ошо йәш демонстранттарҙың ғына түгел, бөтә кешеләрҙең дә ҡаҡшамаҫ ихтыярын һәм берҙәм теләген сағылдыра торған һүҙҙәр.

9-сы башҡорт мәктәбе уҡыусыларының колоннаһы айырыуса матур. Бер төркөм ҡыҙҙар һәм егеттәр милли костюмдәр кейеп, башҡорт бейеүҙәрен башҡарып үттеләр. Хөкүмәт трибунаһынан уларҙы ҡул сабыуҙар менән тәбрикләнеләр.

Мәктәп балалары колонналары үтеп бөткәндән һуң, трибуна алдынан беренсе булып Киров районы хеҙмәтсәндәре колоннаһы үтте. Район Октябрь алды социалистик ярышында еңеүсе булып сыҡты. Шуға күрә уның колонналарында үтеүсе кешеләр ҙә дөйөм байрам шатлығы менән бергә, үҙҙәренең эштәре өсөн дә законлы ғорурланыу һиҙәһен.

Районның алдынғы предприятиеһе — тау оборудованиеләре заводы коллективы. Уның артынан кабель заводы коллективы үҙенең производство уңыштарын күрһәткән диаграмма күтәреп үтте.

Киров районы хеҙмәтсәндәре колоннаһын Молотов районы — ҡаланың иң ҡарт промышленность районы хеҙмәтсәндәре колоннаһы алыштырҙы. Уның башында Өфө тимер юл Управлениеһе работниктәре. Улар артынан паровоз ремонтлаусылар, станция работниктәре коллективы.

Ленин районы хеҙмәтсәндәренең колоннаһы башында барыусы электр оборудованиеләре заводы ҡала промышленность предприятиеләре араһында күренекле предприятиеләрҙең береһе.

Жданов районы колоннаһы. Алда — Башҡортостандың данлыҡлы нефтселәре. Беҙҙең нефтселәребеҙ республикабыҙ данын алыҫтарға йөрөтәләр. Башҡортостан— «Икенсе Баку» үҙәге. Колонна алдында килгән буровой макеты әле беҙҙә ғынан бик күп эштәр башҡарыласағы тураһында һөйләй.

Ҡала хеҙмәтсәндәренең демонстрацияһы бер нисә сәғәт буйына дауам итте. Ул хеҙмәт фронтындағы еңеүҙәргә йомғаҡ яһау һәм алда тағы ла яҡшыраҡ эшләү тураһында ҡаҡшамаҫ ихтыярҙа булыу билдәһе аҫтында үтте. 7 һәм 8 ноябрь көндәрендә ҡала хеҙмәтсәндәре театрҙарҙа, киноларҙа һәм концерттарҙа булдылар. Музейҙәр менән таныштылар.

ОКТЯБРЬСКИЙ

6 ноябрҙә Октябрьский ҡалаһы нефтселәренең һәм төҙөүселәренең Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығына арналған тантаналы йыйылыштары булып үтте.

7 ноябрҙә ҡала хеҙмәтсәндәренең ҙур демонстрацияһы булды. Нефтселәрҙең һәм төҙөүселәрҙең социалистик ярышта беренсе урынды яулап алыуҙары өсөн тапшырылған Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын күтәргән колонналар ҙур ғорурлыҡ менән үтәләр.

Колонналар араһында ВЦСПС-тың һәм Нефть промышленносы министерствоһының күсмә Ҡыҙыл Байрағын күтәргән беренсе номерлы бораулау конторалының стахановсылары килә.

Демонстрация ҡала хеҙмәтсәндәренең ғәйәт ҙур патриотик күтәрелеше менән үтте.

ЧЕРНИКОВСК

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҡала хеҙмәтсәндәре ҙур патриотик күтәренкелек менән байрам иттеләр.

7 ноябрь көндөҙгө сәғәт 12-лә төрлө төҫтәге ракеталарҙың һауаға күтәрелеүе ҡала хеҙмәтсәндәренең демонстрацияһы башланыуын белдерҙе.

Трибуна алдынан иң беренсе булып хеҙмәт резервтәре колоннаһы үтә. Ҡала промышленносының буласаҡ был кадрҙары тигеҙ һәм ғорур атлайҙар.

Майҙанға яңынан-яңы колонналар килә. Һәр бер колоннаның алдында бөйөк еңеүҙәрҙең символы булған ҡыҙыл байраҡтар елберҙәй. Колонналарҙа партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттәре, производство уңыштарын сағылдырған транспоранттар, тыныслыҡ һәм бөйөк коммунизм өсөн көрәшкә саҡырған боевой лозунгылар. Был колонналар сафтарында халыҡтарға бәхетле тормош биргән бөйөк Сталин хөрмәтенә «ура» тауыштары яңғырай.

БЕЛОРЕТ

Ҡалала Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын байрам итеү айырыуса ҙур тантаналы шарттарҙа үтте.

6 ноябрҙә, кис менән, партия, совет ойошмаларының, промышленность предприятиеләренең вәкилдәре ҡатнашлығында тантаналы ултырыш уҙғарылды.

7 ноябрь. Ҡала ҡыҙыл флагтар һәм байраҡтар менән биҙәлгән. Уның бөтә урамдарында ла партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттәре эленгәндәр. Белорет хеҙмәтсәндәренең, 14 меңгә яҡын кеше ҡатнашлығында, демонстрацияһы булып үтте. Демонстрацияла трибуна яныҡан беренсе булып сталинсе биш йыллыҡ планды срогынан алда уңышлы тамамлаусылар — металлургия комбинатының металлургтары, ҡорос-сыбыҡ заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре үттеләр.

Ҡалала көн буйына тантана дауам итте.

БАЙМАҠ

Районның хеҙмәтсәндәре, предприятие, МТС һәм совхоз эшселәре, колхозсылар Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҙур күтәренкелек менән байрам иттеләр.

Был данлыҡлы датаны ҡаланың күп кенә предприятиеләре производство еңеүҙәре менән билдәләнеләр. Һөйәнәк тегәләш комбинаты йыллыҡ производство планын беренсе октябргә үк арттырып үтәгәйне. Был комбинат 228 мең 400 һум экономия бирҙе. Байҡара рудниге коллективының да производство уңыштары ҙур. Был коллективтең 74 эшсеһе байрамды йыллыҡ планды үтәү менән ҡаршыланы.

Колхоз ауылында ла ҙур күтәренкелек. «Красная дружина», «Яңы юл», Калинин, Карл Маркс һәм Фрунзе исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре был бөтә халыҡ байрамын ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлау менән билдәләнеләр.

Демонстрацияла колоннаның алдынғы сафында Баймаҡ заводы, Байҡара рудниге һәм башҡа алдынғы предприятиеләрҙең коллективтәре барҙы.

Колхоз ҡоролошо—крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙарҙың героик хеҙмәт сығанағы

Бынан ун биш йыл элек, 1935 йылдың 10 ноябрендә, сөгәлдер баҫыуҙарының колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарын — ударницаларын партия һәм хөкүмәт етәкселәренең ҡабул итеүҙәре ваҡытында иптәш Сталин телмәр менән сығыш яһаны.

Иптәш Сталин крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙарының хеҙмәт һәм политик активлегенең үҫеүе өсөн колхоз ҡоролошоноң еңеүе ниндәй ҙур әһәмиәткә эйә булыуын асып бирҙе. Ул, тик колхоз ҡоролошо ғына крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙарын ирҙәр менән бер тигеҙ экономик хәлгә ҡуйҙы, тип асыҡ итеп күрһәтте. «Тик колхоз тормошо ғына, — тине иптәш Сталин, — хеҙмәтте почет эшенә әүерелдерә алды, тик ул ғына ауылда ысын герой ҡатын-ҡыҙҙарҙы тыуҙыра алды».

* * *

Колхоз ҡоролошон төҙөү, миллионлаған ваҡ крәҫтиән хужалыҡтарын эре социалистик игенселек рельстарына күсереү Ленин — Сталин партияһының бөйөк ҡаҙаныштарының береһе булып тора. Элек ярым ас хәлдә йәшәгән ярлыларҙың миллионлаған массаһы колхоз ҡоролошо арҡаһында урта хәллеләр кимәленә тиклем күтәрелде, яҡшы тормошло кешеләр булып әүерелделәр. Кулактар кабалаһы мәңгегә бөтөрөлдө. Сталинсе биш йыллыҡтар осорында колхоз ҡоролошо тулыһынса ныҡытылды, ә социалистик система беҙҙең илебеҙҙең ауыл хужалығы производствоһында берҙән-бер хакимлек итеүсе система булып әйләнде.

Крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙарының күп быуаттар буйына килгән экономик хоҡуҡһыҙлығын бөтөрөү — колхоз ҡоролошоноң иң бөйөк хеҙмәтенең береһе булды. Тик колхозда ғына крәҫтиән ҡатын-ҡыҙы ирҙәр менән тиң хоҡуҡ ала алды.

Яңығыраҡ крәҫтиән хужалығында ҡыҙҙар ирҙә сыҡҡанға тиклем атаһына эшләне, һәм ирҙә сыҡҡас ирена эшләне. О революцияға тиклем крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙың хатта ер алырға ла хоҡуҡы булмаҡы.

Хоҡуҡһыҙ, грамотаһыҙ, бөтә иҫке общественный ҡоролош менән кәмһетелгән крәҫтиән ҡатын-ҡыҙ бер тыңдаусы-икенсе таңға тиклем баҫыуҙа эшләне, туҡмалыуҙар һәм мәсхәрәләнеүҙәр кисерҙе.

Элек иҙелгән милләт ҡатын-ҡыҙҙарының хәле айырыуса хоҡуҡһыҙ һәм ҡараңғы булды.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы беҙҙең илебеҙҙә ҡатын-ҡыҙҙарҙы ҡоллоҡ һәм иҙелеү быуауҙарынан ҡотҡарҙы. Совет власен урынлаштырыуҙың беренсе көндәренән үк ҡатын-ҡыҙ хужалыҡ, государство һәм общественный-политик тормоштоң бөтә өлкәләрендә лә ирҙәр менән тиң хоҡуҡ алды. «... Россияның Совет республикаһы,—тип яҙҙы В. И. Ленин,— ҡатын-ҡыҙҙың хоҡуҡһыҙлығының закон менән ныҡытылған бөтә эҙҙәрен тулыһынса бөтөрҙе, шунда уҡ закон буйынса уға тулы хоҡуҡлылыҡ тәьмин итте». Ләкин ҡатын-ҡыҙҙарҙы ирҙәр менән закон нигеҙендә тиң хоҡуҡлы итеүҙе В. И. Ленин ҡатын-ҡыҙҙы тулыһынса азат итеү юлында тик беренсе аҙым итеп кенә иҫәпләне: «Ҡатын-ҡыҙҙы тулыһынса азат итеү өсөн, — тине В. И. Ленин. — һәм уны ирҙәр менән ысынлап та тиң хоҡуҡлы итеү өсөн общественный хужалыҡтың булыуы һәм дөйөм хеҙмәт етештереүсәнлегендә ҡатын-ҡыҙҙың ҡатнашыуы кәрәк. Ул ваҡытта ҡатын-ҡыҙ ирҙәр менән бер тигеҙ хәлдә буласаҡ».

Колхоз ҡоролошоноң еңеүе һөҙөмтәһендә крәҫтиән ҡатын-ҡыҙ тулыһынса азат ителде һәм ысын тиң хоҡуҡлылыҡ алды.

«Хеҙмәт көндәре менән, — тине иптәш Сталин, — колхоз ҡатын-ҡыҙҙы азат итте һәм уны үҙ аллына йәшәүсе итеп әүерелдерҙе. Ул хәҙер ирҙә сыҡҡанға тик ей атаһына, ә ирҙә сыҡҡас ирена түгел инде, ә бөтәһенән элек үҙенә эшләй. Бына был крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙы азат итеүҙе аңлата ла инде, бына был эшсән ҡатын-ҡыҙҙы теләһә ниндәй эшсән ир менән тиң хоҡуҡлы итеүсе колхоз ҡоролошон аңлата ла инде. Тик был нигеҙҙә генә, был шарттарҙа ғына бындай гүзәл ҡатын-ҡыҙҙар тыуа алдылар».

Массовый колхоз төҙөлөшөнөң беренсе йылдарында уҡ колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар колхоздарҙа стахановсы хәрәкәтте башлаусылар булып сығыш яһанылар. Украинаның сөгәлдер баҫыуҙарында шәвар сөгәлдерҙәнән юғары урожай алыу өсөн хәрәкәт башланды. Уға Мария Демченко һәм уның иптәш ҡыҙҙары етәкселек иттеләр. Атаҡлы трактористка, хәҙерге ваҡытта СССР Верховный Советының депутаты, Сталин премияһы лауреаты Прасковья Ангелинаның башланғысы яңы колхоз көсөнөң—ҡатын-ҡыҙҙарҙың трактор бригадаларының быға тиклем күрелмәгән үҫеүенә килтерҙе.

Сөгәлдер баҫыуҙарының ударницаларын ҡабул итеүҙә иптәш Сталиндең тарихи сығышынан һуң үткән ун биш йыл эсендә колхоздарҙа стахановсы хәрәкәт ысынлап та бөтә халыҡ хәрәкәте булып әүерелде. Миллионлаған колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар колхоз ауылының общественный-етештереүсәнлекле хеҙмәтендә һәм политик тормошонда актив ҡатнашалар. Был, крәҫтиән ҡатын-ҡыҙға үҙенең һәләтлектәрен тулыһынса асырға мөмкинлек бирҙе һәм уның рухани көстәрен быға тиклем күрелмәгән сәскә атыуына килтерҙе. Колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар араһынан общественный хужалыҡҡа талантлы етәкселек итеүселәрҙең ғәйәт ҙур армияһы үҫеп сыҡты. Бөгөн меңәрләгән ҡатын-ҡыҙҙар колхоз председателдәре булып эшләйҙәр. Унар меңләгәндәр трактористар һәм комбайнерҙар булып, йөҙәр меңләгән колхозсы ҡатын-ҡыҙ баҫыусылыҡ бригадаларының бригадирҙары һәм малсылыҡ фермаларының мөдирҙәре булып эшләйҙәр.

Колхоз ҡоролошо социалистик игенселектең ысын мастерҙарын, юғары урожайҙар алыу өсөн алдынғы мичуринсе агробиологик фәндең өлгәшеүҙәрен оҫта файҙаланыусы гүзәл ҡатын-ҡыҙҙарҙы, новаторҙарҙы үҫтерҙе.

Халыҡ хужалығы өлкәһендә күренекле уңыштар өсөн 1200-ҙән ашыуыраҡ колхозсы ҡатын-ҡыҙға Социалистик Хеҙмәт Геройы тигән юғары исем бирелде. Унар меңләгән колхозсы ҡатын-ҡыҙ ССР Союзының ордендәре һәм медалдәре менән награҙланды.

ВКП(б)-ның XVII съезында иптәш Сталин былай тине: «Ҡатын-ҡыҙҙар беҙҙең илебеҙ халҡының яртыһын тәшкил итәләр. Улар хеҙмәттең ғәйәт ҙур армияһын тәшкил итәләр һәм улар беҙҙең балаларыбыҙҙы, беҙҙең киләсәк быуыныбыҙҙы, йәғни беҙҙең киләсәгебеҙҙе тәрбиәләргә саҡырылғандар». Беҙҙең илебеҙҙә әсә государствоның әҙлекһеҙ хәстәрлеге менән солғап алынған.

Хеҙмәткә, ялға һәм белем алыуға уның хоҡуҡын һаҡлаусы закон шулай уҡ әсәлектең изге хоҡуҡтарын да һаҡлай. Беҙҙең илебеҙҙә балаларҙы тәрбиәләү ҡатындарҙың почеты һәм ғорурлығы булып әүерелде. СССР Верховный Советы Президиумының 1944 йылдың 8 июлендәге Указы менән «Героиня әсә» тигән почетлы исем булдырылды, «Әсәлек даны» тигән ордендәр һәм «Әсәлек медале» булдырылды. 1950 йыл башына 2 миллион 770 мең әсә «Әсәлек даны» ордендәре һәм «Әсәлек медале» менән награҙланды. 30 мең 750 әсә «Героиня әсә» тигән почетлы исемде алды. Күп балалы әсәләргә государство йыл һайын бер нисә миллиард һум аҡса бирә.

* * *

Колхоз ҡоролошо крәҫтиән ҡатын-ҡыҙға материаль байлыҡ килтереү генә түгел, бәлки ул уңда яңы сифат—совет патриотизмы, хеҙмәткә общественный милеккә социалистик мөнәсәбәт. Тыуған ил хөрмәтенә үҙенең шәхси намыҫын ҡорбан итергә һәләтлелекте лә тәрбиәләне. Беҙҙең илебеҙ өҫтөнә ябырылған үлемесле ҡурҡыныс көндәрҙә совет ҡатын-ҡыҙҙарының был гүзәл сифаттары айырыуса көс менән күренделәр. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында совет ҡатын-ҡыҙҙары үҙенә тиңдәше булмаған подвигтәр яһанылар. Меңәрләгән ҡатын-ҡыҙҙар үҙҙәренең ирҙәре һәм туғандары менән бергә фронтҡа киттеләр һәм ҡулдарына ҡорал тотоп үҙҙәренең социалистик Тыуған илдәрен яҡланылар.

Үҙҙәренең фронтҡа киткән атайҙарын, ирҙәрен, туғандарын һәм улдарын алмаштырып, тылда ҡатын-ҡыҙҙар быға тиклем булмаған хеҙмәт геройлығы күрһәттеләр.

«Фабрикаларҙа һәм заводтарҙа, колхоздарҙа һәм совхоздарҙа төп ауырлыҡты үҙ елкәләрендә кисергән совет ҡатын-ҡыҙҙарының һәм беҙҙең данлы йәштәребеҙҙең тиңдәше булмаған хеҙмәт подвигтәре, — тип яҙҙы иптәш Сталин, — мәңгегә тарихҡа инәсәктәр. Тыуған иленең намыҫы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн совет ҡатын-ҡыҙҙары, егеттәре һәм ҡыҙҙары хеҙмәт фронтында батырлыҡ һәм геройлыҡ күрһәтәләр. Улар немец-фашист йыртҡыстарынан Тыуған илдәрен яҡлаусы үҙҙәренең атайҙарына һәм улдарына, ирҙәренә һәм туғандарына лайыҡлы булдылар».

* * *

Беҙҙең илебеҙ тыныс төҙөлешкә күскәс, совет халҡы алдына яңы грандиоз бурыстар килеп баҫты.

Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә героик совет халҡы халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү эшендә иң ҡыҫҡа ваҡыт эсендә гүзәл еңеүҙәргә өлгәште. Беҙҙең промышленносебеҙ һәм ауыл хужалығыбыҙ яңы күтәрелеш полосаһына инде. Быларҙың бөтәһе лә совет халҡының материаль һәм культура кимәлен артабан күтәреү өсөн яңы мөмкинлектәр тыуҙыралар.

Коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре — Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанциялары, Төп Төрөкмәнстан каналы, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары тураһында ССР Союзы Министрҙар Советының ҡарарҙары беҙҙең халҡыбыҙҙа дөйөм шатлыҡ тыуҙырҙылар. Сталинсе эпоханың был тарихи документтәрен бөтә прогрессив кешелек донъяһы беҙҙең социалистик экономикабыҙҙың быға тиклем күрелмәгән үҫешенең һәм совет халҡының тыныс ижади хеҙмәтенең күренекле уңыштарының яңы асыҡ күҙәләнеше итеп ҡабул итте.

Халыҡ хужалығын һуғыштан һуңғы аяҡҡа баҫтырыу һәм күтәреү өсөн көрәштә беҙҙең илебеҙҙең миллионлаған ҡатын-ҡыҙҙары актив ҡатнашалар. Колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар юғары урожайҙар алыу, общественный малсылыҡты бөтә яҡлап арттырыу, тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын йылдам тормошҡа ашырыу өсөн бөтә халыҡтың социалистик ярышының беренсе сафында баралар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының трибунаһынан ҡарт рус әсәһе Дарья Немованың телмәре һуғыш тоҡанлырыусыларға ҡаршы ҡайнар саҡырыу булып яңғыраны:

«Бөгөн, Кореяның тыныс ерендә Америка үлтереүселәре йөрөгән һәм ҡулдарын балалар һәм ҡатын-ҡыҙҙарҙың ҡандарына буяған ваҡытта, беҙ өндәшмәй ҡалырға тейеш түгелбеҙ. Кореяңа әсә! Мин һинең ғазапланыуыңды, һинең үҫсап бөтөргөһөҙ ҡайғыңды тоям. Ләкин мин иламайым. Минең йөрәгем Америка үлтереүселәренә ҡарата нәфрәт һәм ярһыу менән тулы. Кешелек донъяһының йыртҡыстарына ләғнәт. Тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең ихтыярын улар һындыра алмаҫтар. Донъяны төрмәләргә һәм лагерҙарға яба алмаҫтар. Халыҡтың ҡанын алтынға әйләндерә алмаҫтар. Быға бер ҡасан да юл ҡуйылмаясаҡ! Юл ҡуйылмаясаҡ!».

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәгенә совет ҡатын-ҡыҙҙары ныҡлы ышаналар. Сөнки героик совет халҡы тыныслыҡ хәрәкәтенең башында бара. Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы — бөйөк Сталин тыныслыҡ байрағын алып барыусы булып тора!

В. Николаева.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

ИЛЕБЕҘГӘ ТАҒЫ ЛА КҮБЕРӘК НЕФТЬ БИРЕҮ ӨСӨН

Предприятиеләрҙең производство пландарын үтәү өсөн көрәшендә коммунистик [illegible] һыналған методы социалистик ярыш ғәйәт ҙур роль уйнай. Октябрьский нефтселәре, бөтә Башҡортостан нефтселәре менән берлектә, бөйөк Сталинға хат яҙып, нефть сығарыу күләмен, бораулау темпын бер нисә тапҡыр арттырырға, төҙәлеш эштәренең сифатын яҡшыртырға һүҙ биргәйнеләр.

Социалистик ярыш ысын халыҡ хәрәкәте булыу сифатында һәр ваҡыт һаман яңылыҡтар тыуҙыра. Был эшселәрҙең, инженерҙарҙың һәм техниктарҙың яңы алымдар, методтар эҙләүҙә ижади инициативаларының даими рәүештә үҫеүендә, хеҙмәт етештереүсәнлегенең арта-ып күтәрелә барыуында асыҡ күренә. Алдынғы инициативаларҙы ваҡытында күреү һәм уны киң рәүештә таратыу партия ойошмаларының бурысы булып тора.

Октябрьский ҡалаһы предприятиеләренең социалистик ярышын ойоштороу һәм уға етәкселек итеүҙә күп кенә ыңғай өлгәләре бар. Тәжрибә партия ойошмалары массаларҙың ижади хәрәкәтенә оператив етәкселек иткәндә, патриотик башланғыстарҙы ҡыйыу рәүештә яҡлағанда социалистик ярыштың бигерәк тә ҙур уңыштар килтергәнен дөрөҫләй.

Беренсе бораулау контораһы быйыл йыл башында производство заданиеларен үтәй алмай ине. Ғинуар айы планы үтәлеше ни бары 55,5, февраль айы планы үтәлеше 83,5 процент кенә тәшкил итте. Бораулау темпын күтәреүҙең яңы юлдарын эҙләп табырға кәрәк булды. Контораның эше тураһында ВКП(б)-ның ҡала комитеты бюроһы ултырышында мәсьәлә ҡаралды. Бында бораулау контораны етәкселәренә төп иғтибарҙы нимәгә йүнәлтеү кәрәклеге күрһәтелде. Бюро ҡарарын өйрәнеү өсөн бораулау контораһы партия ойошмаһының дөйөм йыйылышы үткәрелде. Туранан-тура производствола эшләүсе коммунистар етешһеҙлектәрҙе конкрет рәүештә асып һалдылар һәм уларҙы бөтөрөү юлдарын күрһәттеләр. Бораулау бригадаһының группарторгы бораулаусы иптәш Постнов үҙенең сығышында энергетиктарҙың эшен тәнҡитләне, сөнки бораулау бригадаларының нормаль эшләүе электр энергияһының өҙлөкһөҙ бирелеп барыуына бәйләнгән ине. Коммунистар эшкә ҡамасаулыҡ яһаусы авариялар тураһында һөйләнеләр һәм етәкселектән контораны кәрәкле материалдар менән тәьмин итеү эшен яҡшыртыуҙы талап иттеләр.

Партия йыйылышы ҡарары нигеҙендә бораулау бригадаларының эшен яҡшыртыу буйынса ойоштороу-техник сараларҙың конкрет планы төҙөлдө һәм билдәләнгән саралар эҙмә-эҙ тормошҡа ашырыла башланы. Партия ойошмаһы администрацияның эшенә контролде көсәйтте.

Күп тә үтмәне коммунист иптәш Ғабдуллин етәкселек иткән бригада юғары тиҙлектә бораулауға өлгәште. Баширов, Алексеев һәм Мәхмүтов иптәштәрҙең бригадалары ла унан ҡалышмай, юғары тиҙлектә бораулау эшен үҙләштерҙеләр. Партия ойошмаһы профсоюз ойошмаһы менән берлектә алдынғы тәжрибәләрҙе киң таратты. Алдынғыларҙың сафы үҫә барҙы һәм һөҙөмтәлә контора өҙөклөктән сыҡты. Беренсе бораулау контораның коллективы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы тантанаһын хеҙмәттә ҙур еңеүҙәр менән ҡаршыланы.

Социалистик ярыш менән етәкселек итеүҙә беренсе промысел партия ойошмаһы шулай уҡ яҡшы өлгөләр күрһәтә. Был промысел оҙаҡ ваҡыттар инде СССР Министрҙар Советы һәм ВЦСПС-тың күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙендә һаҡлап килә. Промысел партия ойошмаһы социалистик ярыш йомғаҡтарын, производство мәсьәләләрен систематик рәүештә тикшерә. Производствоға дөрөҫ етәкселек итеү эшселәрҙең массовый активлеген үҫтерә. ВКП(б) членлегенә кандидат иптәш Васильев етәкселек иткән участка айырыуса яҡшы уңыштарға өлгәште. Бында нефть сығарыу планы систематик рәүештә 5—10 процентҡа арттырып үтәлә.

Промысел коллективы [illegible]лыҡты яҡлаусыларҙың стахановсы вахтаһына баҫып эшләп, август, сентябрь һәм октябрь айҙарында заданиеларҙы 1,5 тапҡырға арттырып үтәүгә өлгәште. Был — 1950 йыл эсендә иң юғары күрһәткестәрҙең береһе булып тора.

Урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһы башланыу Октябрьский нефтселәре коллективы араһында яңы политик һәм хеҙмәт активлеге тыуҙырҙы. Промыселдарҙың, бораулау контораларының, төҙөлөш партия ойошмалары массаларҙың көсөн, энергияһын, инициативаһын бөйөк Сталинға биргән вәғәҙәне үтәү өсөн көрәшкә туплайҙар һәм был хеҙмәт активлеге социалистик йөкләмәләрҙе үтәүҙең һәм арттырып үтәүҙең залогы булып тора.

Ғ. Харисов,
ВКП(б) Октябрьский ҡала комитетының партия, профсоюз һәм комсомол органдары бүлеге мөдире.

Партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙар ойошҡан рәүештә башланды

Ҡырмыҫҡалы районында быйыл партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙар ныҡлы әҙерлек һәм ҙур ойошҡанлыҡ менән башланды.

Быйыл ВКП(б) райкомы һәм урындағы партия ойошмалары коммунистарҙың уҡыуҙарын ойоштороуға, түңәрәктәрҙе һәм политик мәктәптәрҙе комплектовать итеүгә, бигерәк тә пропагандистар кадрҙарын һайлап алыуға сөрьөз иғтибар бирҙеләр.

Быйылғы уҡыу йылында районда 27 политик мәктәп, ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса 19 түңәрәк, юғары типта 5 түңәрәк, иптәш Сталиндең биографияһын өйрәнеү буйынса 22 түңәрәк һәм бынан башҡа район үҙәгендә партия мәктәбе ойошторолдо.

Бынан тыш партияһыҙҙар өсөн районда иптәш Сталиндең биографияһын өйрәнеү буйынса 3 түңәрәк, ВКП(б) тарихын өйрәнеү буйынса бер түңәрәк һәм юғары типта 5 түңәрәк эшләй. Был түңәрәктәрҙә һәм мәктәптәрҙә бөтәһе 1220 кеше уҡый. Бынан башҡа 382 кеше ВКП(б) тарихын үҙ алдарына өйрәнә.

Түңәрәктәрҙе һәм политик мәктәптәрҙе комплектовать иткәндә коммунистарҙың политик һәм дөйөм белемдәренең нисек булыуы һәм шулай уҡ уларҙың ниндәй түңәрәктә уҡырға теләүҙәре ныҡ иҫәпкә алынды.

Пропагандистар итеп урта һәм юғары белемле, тәжрибәле иптәштәр һайланып алынды. Уларҙың 12-һе ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге курсты тамамланы. Пропагандистар өсөн даими рәүештә семинарҙар үткәрелә. Штаттан тыш пропагандистарға ярҙам күрһәтеү маҡсатында ВКП(б) райкомы сентябрь айы аҙағында ике көнлөк, октябрҙең тәүге ун көнлөгөндә бер көнлөк семинар үткәрҙе. Был семинарҙарҙа «Пропагандист занятиене үткәреүгә нисек әҙерләнергә тейеш», «Большевистик пропаганданың төп черталары», «Түңәрәктә уҡыусылар менән беседаны нисек үткәрергә» һәм башҡа мәсьәләләр тикшерелде.

ВКП(б) тарихын үҙ алдарына өйрәнеүселәргә конкрет ярҙам күрһәтеү өсөн 17 консультант бүленде. Улар хәҙер урындарҙа үҙ алдына уҡыусы коммунистарға теге йәки был теманы өйрәнеүҙә, конспект төҙөүҙә практик ярҙам күрһәтәләр. Күптән түгел генә район үҙәгендә интеллигенция өсөн «Коммунистар партияһының манифесы» тигән әҫәр буйынса лекция үткәрелде.

Район үҙәгендә ойошторолған партия мәктәбендә партия, совет активынан 36 кеше уҡый. Тәүге өс занятие коммунистарҙың ҙур активлеге менән үтте. Улар тәүге занятиела «ВКП(б) тарихы—хәрәкәттәге марксизм-ленинизм ул» һәм «Коммунистар партияһының манифесы» тигән темаға лекциялар тыңланылар.

Салауат исемендәге эреләтелгән колхоз партия ойошмаһы (секретары иптәш Ҡулуҡаев) партия уҡыуҙарын ҙур ойошҡанлыҡ менән башлап ебәрҙе. Бында ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү түңәрәгендә 6 коммунист уҡый. Түңәрәк менән ете йыллыҡ мәктәп директоры коммунист иптәш Мөхәмәтколов етәкселек итә. Тәүге ике занятие бөтә уҡыусыларҙың да актив ҡатнашлығы менән үтте. Пропагандист иптәш Мөхәмәтколов занятиеға ныҡлы әҙерлек менән килә һәм түңәрәк члендарынан да шуны талап итә.

Партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылын башлауҙың тәүге йомғаҡтары ВКП(б) райкомы бюроһында тикшерелде, һәм был өлкәлә асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса конкрет саралар билдәләнде. Шулай уҡ ВКП(б) райкомы бюроһында партия уҡыуҙарының торошо тураһында партия ойошмалары секретарҙарының отчеттары тыңланды. Ошо көндәрҙә генә бюрола район Советы исполкомы һәм Ҡарлыман совхозы партия ойошмалары секретарҙары Ғәдилов һәм Петухов иптәштәрҙең отчеттары тыңланды. Был ойошмаларҙа партия уҡыуҙарына насар әҙерлек менән килеп, тәүге ике занятиене өҙөүгә юл ҡуйғайнылар. ВКП(б) райкомы бюроһы партияның был ойошмаларын партия уҡыуҙарын үткәреүҙә булған был етешһеҙлектәрҙе тиҙ көндәрҙә бөтөрөргә мәжбүр итте.

Х. Нәбиуллин,
ВКП(б)-ның Ҡырмыҫҡалы райкомы пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Нә өсөн газеталар килмәй?

Беҙ икебеҙ ҙә Салауат районының Мәхмүт башланғыс мәктәбендә уҡытабыҙ. Был ауыл район үҙәгенән алыҫ урында һәм бында радио ла индерелмәгән. Шуға күрә газеталарҙың тиҙерәк килеп етеүе, уларҙың подписчиктарға тулыһынса таралыуы айырыуса мөһим. Сөнки хәҙер бөтә урында ла урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек бара.

Ләкин Арҡауыл почта бүлексәһенең үтә насар эшләүе һөҙөмтәһендә беҙҙең ауылға газеталар уңар көнгә һуңлап киләләр. Йә булмаһа айырым номерҙар бөтөнләй килмәй ҡала. Был тураһа беҙ почта бүлексәһе начальнигы иптәш Сулимоваға әйткәс, ул:

— Районнан тулыһынса ебәрелмәгәс, мин килмәгән газеталарҙы ҡайҙан алып бирмәк инде, — тип кенә яуап бирҙе. Ул үҙе халыҡ араһында газета-журналдар таратыу эше менән дә шөғөлләнмәй, подписчиктарға тейешле булған газеталарҙы тулыһынса ваҡытында ебәреү сараһын да күрмәй. Таймый ауылы уҡытыусылары ла шулай тип зарланалар. Иптәш Сулимова хәҙер, бигерәк тә урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләнгәндә, беҙҙең өсөн газеталарҙың регуляр рәүештә ваҡытында килеүе иң тиклем мөһим икәнлеген аңларға теләмәй.

Ул ғына ла түгел, мин — Әклимә Кәримова ошо йылдың 8 сентябренән бирле үҙемә яҙҙырған «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһын ала алмайым. Минә Боксит рудниктан Мәхмүт ауылына күсергәс, газета килеүҙән бөтөнләй туҡтаны. Ошо тураһа ай ярым ваҡыттан бирле йөрөһәм дә Сулимова миңә, уға барған һайын район связь контораны начальнигы иптәш Гейсманға ебәрә, ә Гейсман иһә Сулимованан һорарға ҡуша.

Сулимова уйлағанса был ҡул һелтәп кенә ҡуя торған ваҡ мәсьәлә түгел, ә партия-политик эшкә бәйләнгән, һайлауҙар кампанияһын уңышлы үткәреүҙе тәьмин итеүсе мөһим сара. Бына шуның өсөн беҙ, газеталарҙың подписчиктарға килмәү сәбәбе менән ВКП(б)-ның Салауат райкомы пропаганда һәм агитация бүлегенең дә ҡыҙыҡһыныуын теләйбеҙ.

Уҡытыусы **Ә. Кәримова,**
М. Хөснәтдинова,
Партияның «Оҫкон» колхозы тәүге ойошмаһы секретары.

Газетала баҫылмаған материалдар эҙенән

Ошо йылдың август айында «Белем» колхозы (Нуриман районы) хисапсыһы Әхмәдиева Мәһирәның колхозда үҙ эш урынынан файҙаланып, ялған документтар аша үҙенең яҡындарына законһыҙ рәүештә иген таратыуы, шулай уҡ колхоз председателе Нурғәлиевка ла ошондай уҡ юлдар менән күп кенә күләмдә иген биреүе һәм башҡа етешһеҙлектәр тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы редакцияһына хат килгәйне.

Был хат газетала баҫылмайынса тикшереп сара күреүҙәре өсөн хеҙмәтсәндәр депутаттарының Нуриман район Советы исполкомына ебәрелеп, урында тикшерелде. Авторҙың хатында күрһәтелгән фактылары тулыһынса дөрөҫ тип табылды.

Общественный милекте үҙләштереүсе Әхмәдиеваның эше, уны тейешле яуапҡа тарттырыу өсөн район прокуратураһы ҡарамағына тапшырылды.

ДАҺИ ТЫУҒАН ҠАЛАЛА

Поезд тауҙар араһынан саба. Улар күптәр һәм бейектәр, шуға күрә лә көньяҡтың төп биттен күреп булмай, — бер генә йондоҙ ҙа вагон тәҙрәһенә ҡарамай. Тик ҡайһы ваҡытта ғына, юл буйында осраған ваҡ йылғалар йөҙөндә алыҫ йондоҙҙар сағылып ҡалалар.

Электр поезы саба, уның юлы тура һәм билдәле. Вагондар шулай күперҙәрҙе уҙалар, туннелдәргә инәләр, тау [illegible] сумалар.

Ҡапыл алыҫта ҙур йондоҙ күренде. Был ысын йондоҙ, кешеләр ҡулы менән төҙөлгән биш сатлы йондоҙ булып сыҡты. Ул Карталиния туғайын яҡтыртып, юлда йөрөүселәргә маяҡ булып тора.

Вагон проводнигы, һүҙ яратыусан асыҡ күңелле ҡатын Микиртичьян былай тине:

— Был йондоҙ бейек тау башында, иске крепость өҫтөндә тора. Ул бөйөк даһиебеҙ Сталиндың 70 йәш тулыу уңайы менән Гори ҡалаһында ҡуйылды. Шул ваҡыттан алып беҙ ул йондоҙҙо күрәбеҙ. Тбилисиға, йә Кутаисиға, Потиға, йә Сухумиға барғанда ла ул йондоҙ беҙҙе оҙатып ҡала...

Беҙ өс көн ошо тарихи ҡалала, донъя халҡы бәхете өсөн даһи тыуған Гориҙа булдыҡ.

Ҡайҙа ғына булһаҡ та беҙ бер тойғо аҫтында йәшәнек: «Ҡасандыр бында Сталин булған» тигән фекер беҙҙе ташламаны. Көслө һәм шаулап ағыусы Кура йылғаһы ярҙарында торғанда ла, Гориҙың тыныс тигеҙ урамдарынан йөрөгәндә лә, Иосиф Виссарионович тыуған йортта булғанда ла, — беҙҙең уйҙар Сталин тураһында булдылар.

Гори!

Шағирҙар һине «яҡты» ҡала тип атайҙар, — был дөрөҫ. Һәр бер кешене был ҡала тулҡынландыра, уны матур уйҙар солғап ала.

Бына был йортта Сталин тыуған... Бәләкәй генә ағас йорт. Бәләкәй тәҙрәләр, ағас баҫҡыс. Был йорттоң бер бүлмәһендә ҡасандыр семья торған.

Хәҙер ҡуйылған мемориаль таҡтала «1879—1883 йылда бында бөтә донъя хеҙмәтсәндәре даһие бөйөк Сталин тыуҙы һәм йәшәне», тип яҙылған.

Һуңғы йылдарҙа был йортто ҡояштан һәм ямғырҙан һаҡлар өсөн гранит һәм быяланан махсус павильон төҙөлгән. Йортто матур баҡса уратып алған...

Ағас баҫҡыстан күтәрелеп беҙ ишек асабыҙ. Бүлмә ҙур түгел: 12—16 квадрат метрҙан артмаҫ. Бер стенала кип һауыты һаҡлай торған шкаф. Өҫтәлдә ваҡытында Джугашвилиҙар файҙаланған балсыҡтан яһалған ҡомған, керосин лампаһы, еҙ самауыр. Бүлмәлә бер нисә ағас ултырғыстар... Мөйөштә тахта — артһыҙ таҡталыҡ һаҡлана, кескәй һандыҡ.

Өс тәҙрә. Ишек балконға сыға. Даһиебеҙҙең бала сағы ошонда уҙған. Шуға күрә лә совет халҡы был йортто бик һылыу бер музейға әйләндергән.

«Гориҙағы йортто» хәҙер бөтә донъя белә, йыл һайын был музейҙа меңләгән кеше булып китә. Ленинградтан уҡыусы балалар киләләр, Украинанан колхозсылар, Донбасс шахтерҙары, Мәскәү ғалимдәре, — кем генә бында булмай!

Бында бөйөк даһиҙың тормош юлы, уның бөйөк эштәре тураһында ҙур күргәҙмә ойошторолған. Библиотекала Иосиф Виссарионовичтең яҙма хеҙмәттәре һаҡлана. Быяла аҫтында даһиебеҙҙең йәш саҡта яҙған «Иртә», «Ҡарт Ниника», «Айға» тигән шиғырҙары ҡуйылған. Бына «Искра», «Брдзола» газеталары...

Музейға булыусылар махсус китапта үҙҙәренең тойғоларын, тулҡынып уйҙарын яҙалар. «Сталиндың исемендә кешелек донъяһының иң яҡшы ышаныстары йыйналған», тип яҙа бер өлкән лейтенант. Ә Ленинград студенте: «Был кескәй йорттан беҙ бөтә ғүмеребеҙгә етерлек ҙур тойғолар йыйнап алып киттек», тип яҙалар.

Гориҙа донъяның төрлө илдәренән делегаттар бик йыш була. Бында Румыния крәҫтиәндәре, Англия эшселәре, Франция яҙыусылары, Мексика генералдары, Көньяҡ Американан, Венгриянан, Чехословакиянан, Польшанан, Германиянан һәм башҡа илдәрҙән кешеләр була.

Монгол яҙыусыһы Дашдин Сурен: «Иптәш Сталиндың ғүмере — бөтә кешелек донъяһы өсөн яңы юл асты», тип яҙған.

«Бөйөк Сталиндың герой, батыр тормошо — һәр революционер өсөн иң яҡшы миҫал», тип Ҡытай генералы Сяо Хуа ҡул ҡуйған.

Гори ҡалаһында иптәш Сталин исеме менән бәйләнгән тағы бер йорт бар — бында — Духовный училищела — ул уҡыған. Был йортта хәҙер ауыл хужалығы техникумы урынлашҡан. Төрлө экспонаттар араһында ҡарт уҡытыусы Гоглидзеның иҫтәлеге күҙгә бәрелә; ул «Иптәш Иосиф Сталин уҡыуҙа артта ҡалыусы иптәштәренә ҙур ярҙам күрһәтә ине,—тип яҙа.—Экзамендар алдынан ул артта ҡалыусы иптәштәрен көслө уҡыусыларға тапшыра, ә бер нисәһе менән үҙе йортонда шөғөлләнә ине. Һөҙөмтәлә, артта ҡалған уҡыусылар экзамендә уңышлы тапшыралар ине».

... Гори ҡалаһы һуңғы йылдарҙа танымаҫлыҡ булып үҙгәргән. ВКП(б)-ның горком секретары Давид Захарович Ромелашвили былай тип һөйләне:

— Беҙҙең Гори —тарихи дан ҡалаһы көндән-көн үҫә, үҙгәрә бара. Тик үткән йылда ғына беҙ 18 мең квадрат метр урамды асфальтланек, күп яңы йорттар төҙөнек. Хәҙер беҙҙең ҡалала ҙур [illegible]мамыҡ комбинаты төҙөлә башланы. Быйыл ҡалала капиталь төҙөлөш өсөн 33 миллион һум аҡса ебәрелде.

Генеральный план буйынса ҡаланың архитектура ансамбленең нигеҙе итеп йорт-музей тора. Быйыл 15,5 метр бейеклегендә И. В. Сталин монументы ҡуйылған.

Ҡаланы матурлауҙа, төҙөүҙә халыҡ яҡындан ҡатнаша. Күп урамдарҙа водопровод, канализация уҙғарылды, меңләгән төп ағас ултыртылды.

Бер нисә йылдан Гориға килһәгеҙ, уны танымаҫһығыҙ әле...

Яңы Гори күҙ алдында күтәрелә, үҫеп [illegible] күҙенә сағыла. Көслө Кура йылғаһы аша яңы күпер төҙөлә башлаған. Ҡала үҙәгендә 3 ҡатлы матур йорт күтәрелә... Элек ҡалала бер духовный училище генә булған булһа, хәҙер бер юғары уҡыу йорто, 7 урта мәктәп, 4 училище бар. Ҙур театр эшләй...

Әгәр күп йөҙ йылдар элек һалынған крепосҡа күтәрелһәң, күҙ ҙур Карталиния туғайын, алыҫтағы ҡар тауҙарын, диңгеҙгә ашыҡҡан, шаулап аҡҡан Кура йылғаһын күрә. Тап бына шул тауҙа ҡуйылған ҙур йондоҙ һәр бер кешенең юлын яҡтырта. Ябай кеше, вагон проводнигы, асыҡ йөҙлө, асыҡ һүҙле Микиртичьян күрһәткән йондоҙ бына шул ине.

Ә. Бикчәнтәй.
Гори, Сентябрь, 1950.

Республикабыҙ колхоздарының, МТС һәм совхоздарының алдынғылары тәжрибәһен таратайыҡ!

Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының һәм Совет хөкүмәтенең даими хәстәрлек күреүҙәре һөҙөмтәһендә Башҡортостан ауыл хужалығы артта ҡалған һәм примитив булыуҙан халыҡ хужалығының эре, алдынғы бер тармағына әйләнде.

Башҡортостан ауыл хужалығында хәҙер беренсе класлы тракторҙар, комбайндар, ҡатмарлы молотилкалар һәм иң яҡшы тупраҡ эшкәрткес һәм сәскес машиналар менән ҡоралландырылған 140 МТС һәм 4 ЛЗС эшләй.

Ваҡ колхоздарҙы эреләндереү саралары үткәрелә. Был хәҙерге эре машина техникаһын һәм электр энергияһын иң тулы һәм юғары етештереүсәнлекле итеп файҙаланыуҙы тәьмин итә.

Һәр бер колхозда һәм совхозда үлән сәсеүле баҫыусылыҡ һәм мал аҙығы сәсеү әйләнештәрен индереү менән ер төҙөлөшө эштәре үткәрелде. Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыу юлында ҙур эштәр алып барыла. Был ҡоролоҡҡа ҡаршы, ҡоро-эҫе елдәргә, тупраҡ эрозияһына һәм дифляцияға ҡаршы көрәштәрҙә хәл иткес фактор булып тора. Орлоҡ етештереү буйынса дөрөҫ система тыуҙырылды: государство селекция станцияһы, райондарҙа орлоҡсолоҡ хужалыҡтары, үлән орлоҡтары етештереү буйынса район-ара махсус орлоҡсолоҡ хужалыҡтары эшләйҙәр. Ауыл хужалығының ғилми учреждениеләре селтәре тыуҙырылды: агрономия, зоотехника, ветеринария, умартасылыҡ, йәшелсәселек-баҡсасылыҡ өлкәләрендәге эштәрҙең яңы ысулдарын һәм методтарын эшләп сығарыуҙа терәк пункттары, тәжрибә баҫыуҙары һәм станциялары эшләйҙәр.

Быларҙың бөтәһе хәҙер республикабыҙҙың [illegible] производствоһын һәр [illegible] һәр бер колхозды һәм совхозды күп тармаҡлы һәм юғары тауарлыҡлы хужалыҡтарға әйләндереүҙе тәьмин итә.

Республикабыҙ ауыл хужалығында эре социалистик хужалыҡтың күп һандарҙа һоҡланғыс ойоштороусылары, талантлы алдынғылары һәм производство новаторҙары үҫеп сыҡтылар.

Цюрупа исемендәге совхоз (директоры иптәш Хәлиҡов) юғары урожай үҫтерҙе. Бында 250 гектар арыштың һәр гектарынан 19,3-әр центнер, 116 гектар бойҙайҙың һәр гектарынан 13,5-әр центнер, 407 гектар һолоноң һәр гектарынан 17,6-шар центнер, 338 гектар картофтың һәр гектарынан 138,6-шар центнер урожай алынды. Совхоздың алдынғылары арыштың һәр гектарында 20—24,9-ар центнер урожай үҫтереүгә өлгәштеләр.

Оло-Теләк районы Куйбышев исемендәге колхоз (председателе иптәш Поролов) 1949 йылда 96 гектар клевер сәсеүлегенең һәр гектарынан 2,5 центнер орлоҡ урожайы алды. Шул иҫәптән 37 гектар майҙандағы клеверҙең һәр гектарынан алынған орлоҡ урожайы 3,15 центнер тәшкил итте. Был колхозда Ардашов һәм Деменюк етәкселек иткән алдынғы бригадалар һәр гектар майҙанда 300—450-шәр килограмм клевер орлоғо йыйнап алдылар.

Быйыл ауыл хужалығы алдынғылары, алдынғы колхоздар, алдынғы баҫыусылыҡ һәм трактор бригадалары 2—3 тапҡырға артты. Уларҙа эшләп сығарыуҙың күрһәткестәре быйыл тағы ла юғарыраҡ булды.

Быйыл Башҡортостан игенселәре бөтә райондарҙа ла юғары урожай үҫтерҙеләр һәм государствоға иген тапшырыу планы срогынан алда үтәлде. Республиканың колхоздары һәм совхоздары, былтырғыға ҡарағанда, быйыл государствоға игенде 13 миллион 500 мең ботҡа күберәк, ә ҡиммәтле аҙыҡ культураһы булған бойҙайҙы 8 миллион ботҡа күберәк тапшырҙылар.

Республикабыҙҙың колхоздары һәм совхоздары продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙә, баҡсасылыҡ һәм йәшелсәселек эшендә, техник культуралар үҫтереүҙә яҡшы уңыштарға өлгәштеләр. Алдынғы колхоздар, МТС-тар быйыл ауыл хужалығы эштәре сроктарын байтаҡ ҡыҫҡарттылар һәм алдағы йыл урожайы өсөн туңға һөрөүҙе үҙ ваҡытында үткәрҙеләр.

Ҡандра һәм Шишмә райондарының колхоздары һәм машина-трактор станциялары киләһе йыл яҙғы осорҙа ашлыҡтар сәселәсәк бөтә майҙандың 85 проценте күләмен көҙ туңға һөрөп ҡалдырҙылар. Бүздәк районы «Ҡаранай», «Октябрь» һәм Тельман исемендәге колхоздар һәм Ҡандра, Шишмә райондарының бик күп колхоздары яҙғы сәсеү өсөн талап ителгән бөтә майҙанды туңға һөрөүҙе 10 октябргә үк теүәлләнеләр.

Приют МТС-ы (директоры иптәш Ғәлләмов, политик эш буйынса директор урынбаҫары иптәш Елимов) механизаторҙары тракторҙар эшенең йыллыҡ планын 10 октябргә үтәнеләр. Бында бөтәһе 63474 гектар ер эшкәртелде. Был МТС-та Ғәбәйдуллин, Алексеев, Шингәрәев һәм Абдулов иптәштәр етәкселек иткән трактор бригадалары трактор эштәренең йыллыҡ пландарын 125—130 процентҡа үтәнеләр.

Республика ауыл хужалығының планлы рәүештә үҫеүе, производство алдынғылары, новаторҙары һандарының, шулай уҡ колхоз, МТС һәм совхоз алдынғылары һандарының артыуы фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғылар тәжрибәләрен систематик рәүештә өйрәнеүҙе һәм дөйөмләштереүҙе талап итә, уларҙы бөтә колхоздар, МТС-тар һәм совхоздар эше практикаһына индереүҙе талап итә.

Республикабыҙҙа ауыл хужалығы пропагандаһы управлениеһенең төҙөлөүе — ул беҙҙең республикабыҙҙың колхоз крәҫтиәндәре тураһында, Башҡортостандың ауыл хужалығының тағы ла көслөрәк сәскә атыуы тураһында большевиктар партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм иптәш Сталиндың үҙенең арымай-талмай хәстәрлек күреүе булып тора.

Ауыл хужалығын пропагандалау управлениеһе работниктарының һәм райондарҙа ауыл хужалығы пропагандаһына етәкселек итеү группалары работниктарының, шулай уҡ республика специалистарының һәм ғилми работниктарының бурысы бөтә пропагандалау эштәрен, колхоз кадрҙарының, колхозсыларҙың, МТС һәм совхоз работниктарының агрозоотехник производство уҡыуҙары формаларын һәм методтарын иң ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ҡырҡа рәүештә ҡайтанан ҡороуҙан тора. Ауыл хужалығы тәжрибә учреждениеләрендәге ҙур етешһеҙлектәрҙе тулыһынса бөтөрөүгә, беренсе нәүбәттә кустарщинаны бөтөрөүгә, тикшереүҙәрҙә кәрәкмәҫ ҡабатлауҙарҙы булдырмауға, айырым эш сараларын эшләп сығарыуҙағы сиктән тыш әкрен барыуҙың сәбәптәрен асыҡлауға һәм ундай сәбәптәрҙе юҡ итеүгә ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Производствоға индереүгә мотлаҡ тейешле булған тамамланған ғилми-тикшеренеүҙәрҙе билдәләү буйынса, шулай уҡ республика ауыл хужалығы алдынғылары һәм новаторҙары тарафынан эшләнгән яңы агротехник ысулдарҙы һәм методтарҙы өйрәнеү, дөйөмләштереү һәм тормошҡа ашырыу буйынса эштәрҙе систематик рәүештә алып барырға кәрәк. Фән һәм практика кешеләренең ижади дуҫлығын нығытыу һәм үҫтереү өсөн ҡырҡа көрәшергә кәрәк.

Бөтә алдынғы колхоздарҙы, бригадаларҙы, малсылыҡ фермаларын, ауыл хужалығы алдынғыларын асыҡлау, уларҙың эш тәжрибәләрен өйрәнеү һәм дөйөмләштереү кисектергеһеҙ бурыс булып тора. Алдынғыларҙың тәжрибәләрен өйрәнеү — ул көҙгө-ҡышҡы агрозоотехник уҡыуҙар осоронда улар менән бөтә колхозсыларҙы, МТС работниктарын киң рәүештә таныштырыу өсөн, ундай тәжрибәләрҙең 2 — 3 йыл буйына практик эштә һыналғандарын колхоздарҙа массовый ҡулланыуҙы ойоштороу өсөн кәрәк.

Фән өлгәшеүҙәрен, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарының, ауыл хужалығы алдынғыларының һәм новаторҙарының тәжрибәләрен киң рәүештә ҡулланыуҙы ойоштороу маҡсаттарында һәр бер районда ауыл хужалығы күргәҙмәһе ойошторола. Күргәҙмәне ҡарау өсөн колхоз фермаларында, баҫыусылыҡ бригадаларында, техник һәм йәшелсә культуралары үҫтереүсе производство звеноларында эшләүсе колхозсыларҙың, шулай уҡ МТС һәм совхоз механизаторҙарының экскурсиялары үткәрелә.

Колхоздарҙың, баҫыусылыҡ һәм трактор бригадаларының алдынғы тәжрибәләре, баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыуҙағы, күк һағыҙ, шәкәр сөгөлдөрө, көнбағыш, етен, киндер һәм күп йыллыҡ үләндәр үҫтереп юғары урожай алыуҙағы, шулай уҡ малсылыҡтың юғары продуктивлеген тәьмин итеүҙәге яңы өлгәшеүҙәр күргәҙмәлә киң рәүештә күрһәтелергә тейештәр.

1950 — 1953 йылдар эсендә бөтә колхоздарҙа ла колхоз лаборатория-өйҙәре урынына ауыл хужалығы культураһы йорттары төҙөргә кәрәк. Улар массовый рәүештә тәжрибәләр үткәреү, фән өлгәшеүҙәрен һәм алдынғылар тәжрибәләрен пропагандалау, колхоз кадрҙарының массовый-агротехник уҡыуҙарын ойоштороу буйынса ныҡлы эшләргә тейештәр. Ауыл хужалығы культураһының йорто мөдире итеп колхоз производствоһында яҡшы танылған тәжрибәсе новаторҙы ҡуйырға кәрәк. Колхоздағы ауыл хужалығы культураһы йорто тәжрибә эштәре үткәреү өсөн йыһазландырылған булырға тейеш. Унда шулай уҡ колхозсыларҙың агротехник уҡыуҙары өсөн күргәҙмә ҡулланмалар, экспонаттар, макеттар, коллекциялар, таблицалар, диаграммалар булырға тейеш. Шунда уҡ тулы комплектлы библиотека булдырыла.

Шуны ла иҫтә тоторға кәрәк: быйылдан башлап колхозсыларҙың агрозоотехник уҡыуҙары түңәрәктәрҙә генә үткәреү менән сикләнелмәй, ул производствонан айырылмайынса уҡыуҙар ойошторола торған өс йыллыҡ сроклы курстарҙа ла үткәрелә. Бындай курстарҙа 600 сәғәтлек уҡыу программаһы буйынса үҫемлек һәм малсылыҡ мастерҙары әҙерләнеп сығарылырға тейештәр. Курстарҙы тамамлаусыларға, ниндәй квалификация алыуы күрһәтелеп, танытмалар бирелә. Шуға күрә курстар уҡыу әсбаптары менән тулыһынса тәьмин ителергә, уларҙа уҡыусылар, уҡыуҙың тәүге көндәренән үк занятиеларҙы ҡалдырмайынса, уҡырға тейештәр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы һәр бер район өсөн агротехник һәм зоотехник уҡыу группалары ойоштороу буйынса план заданиеларен, уларҙы даими уҡытыусылар менән тәьмин итеү һәм теоретик, практик занятиеларҙың ваҡыттары, шулай уҡ бөтә уҡыу йылының дауамы тәртиптәрен билдәләнеләр. Урындарҙағы партия, совет ойошмалары, район ауыл хужалығы бүлектәре, МТС директорҙары был ҡарарҙың һис һүҙһеҙ үтәлеүен тәьмин итергә тейештәр.

Район ауыл хужалығы бүлектәренең, МТС-тарҙың, техникумдарҙың һәм районколхоз мәктәптәренең һәм бүтән төрлө уҡыу йорттарының специалистары, шулай уҡ ғилми-тикшеренеү учреждениеларенең, государство сорт-һынау участкаларының работниктары колхозсыларҙы уҡытыуҙы үҙҙәренең айырылғыһыҙ эштәре итеп иҫәпләргә бурыслылар.

Фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғылар тәжрибәләрен пропагандалау һәм уларҙы ауыл хужалығы производствоһына индереү, шулай уҡ колхозсыларҙың һәм МТС, совхоз работниктарының агротехник белем кимәлдәрен систематик күтәреү — улар государство әһәмиәтендәге эш булып торалар. Бөтә был эштәр ауыл хужалығына етәкселек итеүҙең төп шарты, республика ауыл хужалығының бөтә тармаҡтарын тайпылышһыҙ үҫтереүҙең мөһим шарты булып тора.

Ш. Ғәйсин,
Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министры урынбаҫары.

Н. А. Булганиндең 1950 йыл 6 ноябрҙә Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладына сит илдәрҙән откликтәр

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 8 ноябрь. (ТАСС). Н. А. Булганиндең Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладына аңлатмалар биреп, «Трибуна люду» газетаһы былай тип яҙа:

Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың төп бурыстарын үтәү тураһында иптәш Булганиндең белдереүен, бөйөк социалистик державаның үҫә барған экономик потенциалында тыныслыҡ, социализм һәм демократияның ысын гарантияһын күреп, ер шарының бөтә хеҙмәтсәндәре шатлыҡ менән ҡаршыланылар.

Иптәш Булганиндең: «Тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе халыҡтар үҙҙәренең ғәҙел эштәренең тантанаһына ышаналар. Улар һуғыш тоҡандырыусыларҙың пландарын «фаш итәләр», тигән һүҙҙәрҙе бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар өсөн рухланыуҙың һәм үҙ көстәренә ышаныуҙың яңы сығанағы буласаҡ. Улар был халыҡтарҙы тыныслыҡты һәм халыҡтар азатлығын яҡлап артабанғы көрәшкә мобилизовать итәләр.

Польша республикаһының эшселәр синыфы һәм бөтә хеҙмәтсән халҡы донъялағы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар менән бергә: «Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ!» тип белдерә.

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ, 8 ноябрь. (ТАСС). Н. А. Булганиндең Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладын бөгөн бөтә газеталар ҙа баҫып сығарҙылар.

«Изгрев» газетаһы үҙенең битен Н. А. Булганин докладынан түбәндәге һүҙҙәр менән аса:

«Совет халҡының йомшаҡ нервалылар иҫәбендә булмауын һәм уны янауҙар менән ҡурҡытып булмауҙы был әфәнделәргә белергә ваҡыт инде инде. Тарих тәжрибәһе беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе политикабыҙҙың йомшаҡлылыҡ билдәһе булып тормауы тураһында һөйләй. Беҙҙең халҡыбыҙҙың үҙе өсөн торорға, үҙ Тыуған иленең интерестәре өсөн торорға, әгәр ҙә кәрәк булһа, ҡулдарына ҡорал алырға һәләтле булыуын был әфәнделәр аңларға тейештәр инде».

«Народно младеж» газетаһы докладтың түбәндәге һүҙҙәрен айырып күрһәтә: «Октябрь революцияһының еңеүе һәҙемтәһендә барлыҡҡа килгән беҙҙең совет йәмғиәтебеҙ бөтә донъя тарихе үҫешенә үҙгәртеүсән ҙур йоғонто яһай. Октябрь революцияһы тарафынан нылан ителгән принциптар хәҙер Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән социализм һәм демократияның ... лагерен берләштерәләр.

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ, 8 ноябрь. (ТАСС). Иптәш Н. А. Булганиндең Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладын Венгрия халыҡ республикаһының бөтә общественноҫы ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡаршыланы.

Доклад венгр телендә Будапешт радиоһы аша бер нисә тапҡыр тапшырылды.

Киҫә уҡ докладты баҫып сығарған иртәнге «Сабад неп», «Неп сава» һәм «Мадьяр-Немзет» газеталарынан тыш, бөгөн кисге сыҡҡан «Вилагошаг» газетаһы ла шулай уҡ докладтың ҡыҫҡартылған йөкмәткеһен баҫып сығарҙы.

Заголовкала газета иптәш Н. А. Булганиндан цитата килтерә:

«Халыҡ хужалығы тәҙелешенең бурыстарын тормошҡа ашырып, Советтар Союзы тыныслыҡ өсөн, бәләкәй илдәр араһында дуҫлыҡ һәм хеҙмәттәшлек өсөн ныҡышмалы рәүештә көрәшә».

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА, 8 ноябрь. (ТАСС). Бөгөн «Обрана лиду», «Земедельске новины», «Праце», «Свободне слово» газеталары һәм башҡа газеталар Н. А. Булганиндең 1950 йылдың 6 ноябрендә Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладының тулы тексын баҫып сығарҙылар.

Доклад тексына бирелгән заголовкаларҙа газеталар бөйөк Советтар Союзы халыҡтарының тыныслыҡ эшенең еңелмәҫлеген һәм яңы һуғыш тоҡандырыусыларының енәйәтсел уйҙарының емерелеүгә дусар ителеүҙәрен билдәләйҙәр.

«Млада фронта» газетаһы былай тип яҙа: «Тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе халыҡтар үҙҙәренең ... халыҡтар араһында дуҫлыҡ һәм хеҙмәттәшлек өсөн!»

ИТАЛИЯ

РИМ, 8 ноябрь. (ТАСС). «Унита» газетаһы Н. А. Булганиндың 1950 йылдың 6 ноябрендә Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған докладының ентекле изложениеһен бер нисә бағанала баҫып сығарған.

ИНДИЯ

ДЕЛИ, 8 ноябрь. (ТАСС). Индия газеталары Н. А. Булганиндең 1950 йылдың 6 ноябрендә Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған доклады тураһында белдереү баҫып сығарҙылар.

ИЗРАИЛЬ

ТЕЛЬ-АВИВ, 8 ноябрь. (ТАСС). «Кол Гаам» газетаһы Н. А. Булғаниндең Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында булған докладына арналған баш мәҡәләлә былай тип яҙа:

«Октябрь революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Мәскәү Советенең тантаналы ултырышында маршал Булганин телмәре эшселәр һәм крәҫтиәндәрҙең социалистик государствоһының тыныс политикаһын асыҡ итеп күрһәтте. Был государство халыҡ-ара хеҙмәттәшлеккә ынтыла һәм милли бойондороҡһоҙлоҡҡа һәм азатлыҡҡа бөтә халыҡтарҙың хоҡуҡтарын яҡлай. Совет хөкүмәте вәкиленең һүҙҙәрендә Трумэн, Ачесон, Черчилль, Бевин, Макартур йәки Фостер Даллес кеүек һуғыш тоҡандырыусыларҙың ҡоторонҡо сығыштарына ҡапма-ҡаршы рәүештә тыныслыҡ һәм ышаныс һиҙелде. Булганин бөтә совет халҡының тыныслығын һәм ышаныҫын белдерҙе. Империалистик янауҙарға һәм ҡурҡытырға маташыуҙарға яуап итеп, совет халҡы йомшаҡ нервалылар иҫәбендә тормай, ул тыныслыҡты һәм бойондороҡһоҙлоҡто яҡларға һәләтле һәм, әгәр ҙә кәрәк булһа, ҡулдарына ҡорал алырға ла һәләтле, тип белдерелде».

Газета Советтар Союзының башҡа илдәр менән тыныс хеҙмәттәшлеккә әҙер тороуын һәм ынтылышын билдәләй.

«Социалистик Советтар Союзы, — тип әйтелә мәҡәләнең аҙағында, — тыныслыҡтың, халыҡтар бойондороҡһоҙлоғоноң һәм дуҫлығының, демократия һәм социализмдең байрағын йөрөтөүсе булып тора. Советтар Союзы — донъялағы бөтә халыҡтарҙың байрағы».

ҠЫТАЙ

ПЕКИН, 8 ноябрь. (ТАСС). Мәскәү Советенең Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған тантаналы ултырышында Н. А. Булганин докладының тексын бөгөн «Жэньминь-жибао» газетаһы берепсе биттә баҫып сығарҙы.

Студенттәр — агитаторҙар

Башҡорт педагогия институты бинаһына урынлашҡан агитпункт (мөдире — пединститут уҡытыусыһы Биглов) ҡала Советенә һайлауҙар буйынса 5 округ, Жданов район Советенә һайлауҙар буйынса 6 округ һайлаусыларын хеҙмәтләндерә.

Агитпункт бинаһына тышҡы яҡтан лозунгылар ҡуйылған. Бүлмәнең эсе бөйөк юлбашсыларыбыҙ Лениндең бюсе, Сталиндең һәм партия, хөкүмәт етәкселәренең портреттәре менән биҙәлгән, йомшаҡ мебель менән йыһазландырылған. Ҙур өҫтәл өҫтөндә үҙәк, өлкә газеталары, журналдар, һайлау брошюралары.

Ыҡсым йыйыштырылған был бүлмәнән кешеләр бер ваҡытта ла өҙөлмәйҙәр. Улар газета, журналдар уҡыйҙар, һайлау әҙәбиәте менән танышалар, күмәкләп радио тыңлайҙар. Агитпунктта өҙлөкһөҙ дежурство ҡуйылған.

Агитаторҙар һайлаусылар араһында беркетелгән йорттарҙа аҙнаһына ике тапҡыр «Һайлауҙар тураһындағы Положениене», Сталинсе Конституция тураһында беседалар үткәрәләр, һайлаусыларҙың исемлеген төҙөүҙә район Советы исполкомына ярҙам күрһәтәләр.

Агитаторҙарҙан тел һәм әҙәбиәт факультеты уҡытыусыһы Хәмидуллина, үткән йыл ғына институтты «отлично»ға тамамлаған, быйыл аспирантурала уҡыусы Сәйетбатталов, студенттар Фомина, Идрисов, Бочкина, Крашенинников, Ҡудашева иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр. Улар буш ваҡыттарының күп өлөшөн һайлаусылар янында үткәрәләр.

Һайлаусылар өсөн агитпункттың үҙендә «Коммунизмдең бөйөк ҡоролоштары», «СССР — донъяла тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәшеүсе авангард», «Америка империализмы — тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың яуыз дошманы» тигән темаларҙа лекциялар уҡылды. Лекциянан һуң кинокартиналар күрһәтелде. Һәр йәкшәмбе һайын 5-се һайлау участкаһының агитпункты һайлаусылар менән тулы була.

Н. Зарипов.

Йәш кадрҙар әҙерләү эшендә

Коммунизм төҙөүҙә йәш кадрҙарҙың ҙур әҙерлекле булыуы ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Быны Көйөргәҙе районындағы тау-промышленность мәктәбенең инструкторы иптәш Фәйзуллина яҡшы аңлай һәм штукатурҙар әҙерләүҙә ысын күңел менән эшләй.

Ул инструкторлыҡ эшенә һуңғы әҙер кенә күтәрелгән кеше. Шуға күрә лә йәштәрҙе был квалификацияға иҫәк өйрәтергә кәрәклеген белә. Йәштәрҙе өйрәтә, үҙе өйрәнә ул.

Иптәш Фәйзуллина Черниковск ҡалаһына барып новатор Сычевтың эш методтарын өйрәнеп ҡайтты. Ә улан һуң Мәскәүҙә Кутенков методы буйынса эшләргә өйрәнде.

Хәҙер был тәжрибәләрҙе ул тау-промышленность мәктәбендәге йәштәргә бирә. Үткән йылда 12 штукатурсыны Сычев методы менән эшләргә өйрәтте. Улар хәҙер алдынғы стахановсылар. Бигерәк тә Хәйбуллин, Идрисов һәм Рогочев иптәштәр юғары хеҙмәт күрһәткестәре бирәләр.

Быйыл да, Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы хөрмәтенә, иптәш Фәйзуллина 20 штукатурсы әҙерләне.

М. Мөхәмәдьянов.

Йомағужалылар өлгөһө буйынса

ЯРЫШ БЫНА ОШОЛАЙ БАШЛАНДЫ

Был республика765ның көньяҡтағы һәм иң алыҫтағы районы. Уға республиканың башҡалаһынан барыу юлы Көньяҡ Уралдың тау теҙмәләре аша үтә. Уның уңдырышлы баҫыуҙары бер яҡтан—тигеҙ яландар, икенсе яҡтан — яр буйҙарында яҙ көндәрендә ап-аҡ сәскәләргә күмелеп ултырған муйыл һәм юкә ағастары үҫкән Һүрән һәм Һаҡмар йылғалары буйы үҙәндәре һәм уңан ары бер-береһенә йәнәшә теҙелеп киткән текә тауҙар менән тоташа. Бер-береһенә оҡшаш булмаған ошо айырымлыҡтар бер үк районың игенселәрен төрлө-төрлө шарттарҙа эшләргә мәжбүр итә. Бер төркөм колхоздар игендәрҙе тигеҙ баҫыуҙарға, икенселәре— үҙән буйҙарына, тау итәктәренә сәсәләр. Ҡайһы бер колхоздарҙа сәсеү майҙандары ваҡ-ваҡ ҡына участкаларҙан тора. Сталин исемендәге колхоздың баҫыуы 132 массив менән иҫәпләнә. Ләкин ошо тәбиғи яҡтан төрлө шарттарҙа эшләүгә ҡарамаҫтан, быйыл ауыл хужалығы культураларынан урожай алыу күрһәткестәр, бер һүҙ менән әйткәндә, яҡшы ине.

Ҡеүәтле техника ярҙамында, алдынғы совет агротехникаһы менән һаман һәм һаман ныҡыраҡ ҡоралланa барған колхоз крәҫтиәндәре юғары урожай үҫтереүҙең серенә төшөнәләр, кеше ҡулы тәбиғәт закондарына һәм уның күренештәренә үҙгәреш индерә, үҙенең ихтыярын үткәрә. Был ҡаҡшамаҫ ихтыяр илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан арттырыу маҡсатында иген етештереүҙе һәм общественный малсылыҡты йылдам рәүештә алға ебәреп, күберәк һәм яҡшыраҡ сифатлы малсылыҡ продукттары алыуға йүнәлтелгән. Бына улар, райондың хеҙмәтсәндәрен законлы рәүештә шатландыра торған һәм ғорурланыу хоҡуҡы бирә торған күрһәткестәр: Район быйыл государствоға иген тапшырыу йөкләмәһен республикалағы райондар араһында икенсе булып тамамланы. «Иген — государствоға!» — был боевой девизгә әйләнгән һүҙҙәр ине. Государствоның иген складтарына бара торған бөтә юлдарҙа ла иген тейәгән ылауҙар, автомашиналар ағылып торҙолар. Һөҙөмтәлә государство складтарына юғары сифатлы иген ташыу эштәре бик ҡыҫҡа срокта үткәрелде. Быға өлгәшеү өсөн ҙур ойоштора белеүсәнлек, хеҙмәтте ҡасандағыға ҡарағанда етештереүсәнлеклерәк итә алыу талап ителә ине. Һәм, әйтергә мөмкин, урожай йыйыу эштәре башланыуға тиклем был өлкәлә тейешле тәжрибә бар ине. Бөтә ауыл хужалығы йылын уңышлы башҡарып сығыу өсөн материаль нигеҙлек уның тәүге көндәрендә — иртә яҙ көндәрендә үк тәьмин ителгәйне инде.

Райондың колхоздарында иртә культуралар сәсеү быйыл бөтә йылдарға ҡарағанда ла иртәрәк срокта тамамланды. Был тәүге һәм ҙур еңеү ине.

Ошо тәүге еңеүҙе артабан нығытыу өсөн көрәш көндәре бөтә илдә башланған ҙур хәрәкәт — тыныслыҡты һәм ижади хеҙмәтте яҡлаусы миллиондарҙың тыныслыҡ өсөн көрәше киң тулҡын булып йәйелгән осорға тура килде.

— Тыныслыҡтың еңеүе һәм тантанаһы хаҡына фидаҡәр хеҙмәт! Тағы ла арттырылған энергия менән эшләрбеҙ!

Социалистик ярыш байрағы аҫтына баҫыусыларҙың һаны көндән-көн күбәйҙе. Ярыш тағы ла киңерәк ҡолас йәйҙе.

Быға тиклем бер нисә йылдар буйына артта ҡалып килгән «Герой труда» һәм Карл Маркс исемендәге колхоздар быйыл ҙур һикереш яһанылар. Һәм улар яңғыҙ түгел ине. «Новая жизнь» һәм Каганович исемендәге колхоздар государствоға иген тапшырыу йөкләмәләрен сентябрҙең тәүге көндәрендә үк үтәп, рапорт бирҙеләр.

Һүрән МТС-ының комбайнерҙәре Ғариф Мәүлютов, Роман Горбунов иптәштәр мул урожайҙы йыйнауҙа ҙур оҫталыҡ менән эшләнеләр.

Фидаҡәр хеҙмәт хужалыҡтың бөтә тармаҡтарында ла үҙенең бай емештәрен бирә. Ҡайҙа тырыш хеҙмәт — унда еңеү. Урожай йыйнау эштәрен уңышлы рәүештә тамамлау осоронда ошондай шатлыҡлы хәбәр килде: Зиянчура районына общественный малсылыҡты үҫтереү өсөн көрәштәге күренекле уңыштары өсөн Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын биреү тураһында ҡарар ҡабул ителгән.

Былар, тимәк, еңеү һәм еңеү ине.

Совет кешеләренең бик яҡшы сифаттары бар: улар өлгәшелгәндәр менән ҡәнәғәтләнмәйҙәр. Зиянчура хеҙмәтсәндәре лә үҙҙәренең ҙур өлгәшеүҙәре тураһындағы хәбәрҙәрҙе бөтә участкаларҙа ла тағы ла яҡшыраҡ эшләүгә саҡырыу итеп ҡабул иттеләр.

Хәҙер районда ауыл хужалығы йылы тамамланып килеү көндәрендә, илебеҙ хужалығы өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булған ағас әҙерләүҙәр планын билдәләнгән сроктан алда тамамлау өсөн хәрәкәт башланды. Бөтә колхоздарҙа ла был көндәрҙә күп халыҡлы йыйылыштар булып үтте. Был йыйылыштар илебеҙ башҡалаһы Мәскәүҙә барған тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы делегаттарының ялҡынлы сығыштарының практик эштә яңы уңыштарға өлгәшеп яҡлау өсөн көрәш билдәһе аҫтында үттеләр.

— Беҙ Сталин эпохаһы төҙөлештәренең яҡшы төҙөлеш материалдары менән тәьмин итергә теләйбеҙ!

Йыйылыштарҙа бына ошондай һүҙҙәрҙе ишетергә тура килә ине.

Райондың колхозсылары, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, ағас ҡырҡыусылары һәм ағас ташыусылары тарафынан ҡабул ителгән йөкләмәлә: 1950—1951 йылғы сезонда ағас ҡырҡыуҙа государство планын срогынан бик күп алда һәм 1950 — 1951 йылғы сезонға ағас ташыу планын хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көненә — 1950 йылдың 17 декабренә тамамларға, тип әйтелгән.

Был йөкләмәлә Ватаныбыҙ тураһында уның экономик ҡеүәтен артабан үҫтереү тураһында патриотик хәстәрлек тойғолары сағылған. Унда:

— Беҙҙең Башҡортостан биргән ағас тыныслыҡ эше өсөн вклад, яңы империалистик һуғыш утын тоҡандырыусыларға ҡаршы хеҙмәт вкладкы булһын!

— Үҙебеҙҙең фидаҡәр хеҙмәтебеҙ менән Совет Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен үҫтерербеҙ! — тигән һүҙҙәр бар.

Игенселек һәм малсылыҡ өлкәһендә ҙур уңыштарға өлгәшкән Зиянчура районы хеҙмәтсәндәре йомағужалылар саҡырыуын хуплап ҡаршыланылар һәм ағас әҙерләү планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш бына ошолай башланды. Хәҙер ағас әҙерләү участкаларында ҡыҙыу эш ҡайнай инде. Унда эштә тырышлыҡтың һаман һәм һаман күтәрелә барыуы тураһында хәбәрҙәр килеп тора. Колхоздар уны төшөрмәү өсөн хәҙер үҙҙәренең ... төмә көстәр бирәләр. Шул уҡ ваҡытта ағас ҡырҡыуҙа эшләүселәргә государство һаман ныҡыраҡ ярҙам күрһәтә. Ағас ҡырҡыусыларҙың эштәре механизациялаштырыла — улар хәҙер ағасты электр бысҡыһы менән ҡырҡалар. Был хеҙмәт етештереүсәнлеген бер нисә тапҡыр арттырыу мөмкинлеген бирә.

Каганович исемендәге ауыл хужалығы артеленең ағас ҡырҡыуҙа эшләүселәре ағас ҡырҡыуҙың сезон планын үтәп сығыу алдында торалар инде. Молотов исемендәге колхоздың ағас ҡырҡыусылары ла ошондай уҡ йылдам темп менән эшләйҙәр. Хәҙер тотош район буйынса ағас ҡырҡыу планының яртыһы үтәлде.

Район партия ойошмаһы ағас әҙерләүҙә эшләүселәр араһында ҙур политик-массовый эш алып бара. Урманда эшләүселәргә газета-журналдар килеп тора. Улар илдәге бөтә хәл менән танышып торалар, улар бөтә ил менән бергә йәшәйҙәр. Колхоздар менән ағас ҡырҡыуҙа эшләүселәр араһында иң тығыҙ бәйләнеш урынлаштырылған. Бөтә кеше урман участкаларында эштең барышы менән ҡыҙыҡһына. Шуға күрә хәҙер был районда ошондай девиз менән эшләйҙәр:

— Ағас — Тыуған илгә!

З. Ишмәев.
(Махсус хәбәрсебеҙ).

А. Я. Вышинскийҙең Ачесонда булыуы

ВАШИНГТОН, 8 ноябрь. (ТАСС). СССР Сит ил эштәре Министры А. Я. Вышинскийҙең СССР-ҙың Вашингтондағы послы А. С. Панюшкин оҙатыуында кисә АҠШ-тың государство секретаре Ачесонға әҙәплелек визите яһаны.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея Халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея Халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 8 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халыҡ армияһының частәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

Сейсен-Ко йылғаһы ситтәрендә Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы ныҡлы һуғыштар алып барҙылар һәм Аньчжуҙан (Аньсюҙан) төньяҡтараҡ дошмандың ҡамап алынған группаларын юҡ итеүҙе дауам иттерҙеләр.

Көнсығыш яр буйында Хамхындан (Канконан), Гукчендән (Бугтхенгтан) һәм Сенгчжиндан (Сейгдиндан) төньяҡтараҡ һуғыштар элекке райондарҙа алып барылдылар.

Хеҙмәт резервтәре мәктәптәренә нәүбәттәге призывты ойошҡанлыҡ менән үткәрергә

Совет халҡы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды ҙур уңыштар менән үтәп ҡаршыланы. Тыуған илебеҙҙең бөтә мөйөштәрендә лә совет халҡының ижади, фидаҡәр хеҙмәте ҡайнай. Хеҙмәтсәндәр тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса Волгала, Днепрҙа, Аму-Дарьяла барған төҙөлештәрҙә ҙур рухланыу менән эшкә башланылар.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре лә, бөтә совет халҡы менән берлектә, сталинсе бөйөк төҙөлештәргә почетлы заказдар үтәүҙә ғорурлыҡ менән ҡатнашалар.

Совет Башҡортостанының йөҙө көндән-көн үҙгәрә бара. Әлеген-әле яңы ҡалалар, заводтар һәм фабрикалар һәм нефть промышленносе предприятиелары, клубтар һәм поселкалар үҫеп сығалар. Промышленностең был уңыштары бөтә халыҡ эше булып тора. Унда бөтә хеҙмәтсәндәр менән бергә совет йәштәре лә актив ҡатнашалар. Бик күп предприятиеларҙа коллективтың күпселек өлөшөн йәш эшселәр тәшкил итә.

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин әйткәнсә, «Йәштәр беҙҙең киләсәгебеҙ, беҙҙең ышанысыбыҙ, иптәштәр, йәштәр, беҙ, ҡарттарҙы, алмаштырырға тейештәр. Беҙҙең байрағыбыҙҙы йәштәр ахырғы еңеүгә тиклем алып барырға тейештәр».

Совет йәштәренең вәкилдәре — улар производствоның стахановсылары. Черниковск, Октябрьский, Стәрлетамаҡ, Белорет һәм республикабыҙҙың башҡа ҡалаларындағы промышленность предприятиеларында хеҙмәт резервтәренең ФЗО мәктәптәренән һәм һөнәрселек училищеларынан уҡып сыҡҡан 80 меңдән артыҡ йәш кадрҙар эшләйҙәр. Улар араһында «Башнефтестрой» тресының ташсылар бригадаһы бригадире иптәш Коротков, Белорет металлургия комбинатының сталевары иптәш Хлесткин, Стәрлетамаҡ төҙөлеш машиналары заводының слесаре иптәш Киньябулатов һәм башҡа бик күп иптәштәр бар. Улар бөгөн — үҙ предприятиеларының ғорурлығы.

Коммунистар партияһының һәм хөкүмәттең көндәлек ярҙамы арҡаһында хеҙмәт резервтәре мәктәптәрендә йәштәрҙе уҡытыу һәм тәрбиәләү өсөн бөтә уңғай шарттар тыуҙырылған. Мәктәптәр, производство-уҡыу средстволары инструменттар һәм приборҙар менән тулыһынса тәьмин ителеп, квалификациялы уҡытыусылар һәм мастерҙар коллективтәре менән комплектовать ителгәндәр. Быйыл республикалағы хеҙмәт резервтәренең мәктәптәре нәүбәттәге призывты айырыуса ҙур әҙерлек менән ҡаршылайҙар.

Ләкин ҡайһы бер предприятиеларҙа, совет һәм партия органдарында эшләүсе айырым етәксе работниктар хеҙмәт резервтәренең әһәмиәтен әле тулыһынса аңлап еткермәйҙәр. Башҡортостан Урман промышленносе министерствоһында өсенсе йыл инде урман хужалығы механизаторҙарын әҙерләү өсөн мәктәп асырға әҙерләнәләр. Был мәктәп Яман Йылға леспромхозында урынлаштырырға тейеш. Ләкин бында ике йыл буйына бер генә өлөшән башҡа бер нәмә лә эшләнмәгән. Ошо көнгә тиклем ашхана ла, мастерскойҙар ҙа төҙөлмәгән, шулай уҡ мәктәптәр уҡытыусылар һәм тәрбиәләүселәр менән тулыһынса комплектовать ителмәгән. Урман промышленносе министерствоһы етәкселәренең был ғәҙәттән тыш ҡәнәғәтләнмәҫлек эшен, уларҙың урман хужалығы эштәрен механизациялаштырыуға ғәмһеҙ ҡараштары менән генә аңлатырға мөмкин.

Быйылғы үткәрелгән призыв буйынса килгән йәштәрҙе ҡабул итеү һәм уларҙы урынлаштырыу өсөн күп кенә мәктәптәр әле әҙер түгелдәр. Өфө ҡалаһындағы 5-се номерле ФЗО мәктәбенең администрацияһы коллективе торлаҡ биналарын һәм уҡыу корпустарын ремонтлау эшен ҡәнәғәтләнерлек ойоштормаған. Уҡыу оборудованиеларын һәм инструменттарҙы булдырыу насар ҡуйылған. Бындай мәктәптәр республикала, ҡыҙғанысҡа ҡаршы, берәү генә түгел.

Ҡала һәм ауыл йәштәрен ФЗО мәктәптәренә саҡырыуҙы ойошҡан рәүештә үткәреүҙә урындағы совет һәм партия, комсомол, профсоюз ойошмаларының актив ҡатнашыуҙары айырыуса ҙур роль уйнай. Үткән йылғы призыв тәжрибәләре айырым райондарҙа ҡайһы бер етәксе работниктарҙың был эшкә һалҡын ҡарауҙарын күрһәтте. Призыв бигерәк тә Салауат районында насар үткәрелде. Бында медицина комиссиялары ҡәнәғәтләнерлек эшләмәнеләр. Һөҙөмтәлә бик күп йәштәр үҙҙәренең һаулыҡтары менән заводфабрикаларҙа эшләү өсөн яраҡлы булмаусылар. Йәштәр араһында аңлатыу эштәре насар үткәрелде. Шунлыҡтан Салауат районы буйынса призыв планы ни бары 40 процентҡа ғенә үтәлде.

Призывты ойошҡанлыҡ менән үткәреү — ул планды үтәүҙең төп шарты. Шуға күрә, бөтәһенән элек, ҡала һәм ауыл йәштәре араһында агитацион-аңлатыу эштәрен тейешле кимәлдә йәйелдереп ебәрергә кәрәк. Медицина комиссияһының аныҡ эшләүенә өлгәшеү ҙә план үтәлешенең төп шарты булып тора.

Призывты уңышлы үткәреүҙә колхоз һәм ауыл Советы председателдәре, колхоздарҙағы тәүге партия ойошмалары бөтә яҡлап ярҙам күрһәтергә тейештәр. Улар йәштәрҙе йыйыу пункттарына йәки ФЗО мәктәптәренә тиклем транспорт средстволары менән тәьмин итергә бурыслылар.

Хеҙмәт резервтәре министерствоһының Башҡорт АССР-ы управлениеһы предприятие коллективтәре менән берлектә ҡалған ремонт һәм әҙерлек эштәрен ошо көндәрҙә тамамларға тейештәр. Бөтә ФЗО мәктәптәрендә лә төҙөлөш майҙансыҡтары, тейешле инструмент һәм оборудованиелар булдырырға, уларҙы уҡытыусылар һәм тәрбиәләүселәр коллективтәре менән комплектовать итергә кәрәк. Был саралары тулыһынса үтәү — илебеҙҙең промышленность предприятиеларын йәш кадрҙар менән тәьмин итеүҙә мөһим шарт.

Призывты уңышлы үткәреү халыҡ хужалығының алдындағы бөйөк бурыстарҙы үтәү өсөн квалификациялы кадрҙар отрядын әҙерләүгә ҙур мөмкинлек бирер. Шуға күрә лә был мөһим бурысты хәл итеүҙә бөтә хужалыҡ етәкселәре, совет органдары һәм партияның тәүге ойошмалары, район һәм ҡала комитеттары үҙҙәренең ойоштороусанлыҡ көстәрен күрһәтергә тейештәр.

ТӨҘӨҮСЕЛӘР ЭКОНОМИЯ БИРӘЛӘР

Октябрьский. Туймазы территориаль-төҙөлөш ойошмаһында социалистик ярышта икенсе номерле управление коллективы алда бара. Быйылғы план буйынса төҙөлергә тейеш булған йорттарҙың һуңғы дүртеһе 7 ноябрға эксплуатацияға тапшырылды. Уларҙың бөтәһе лә нефтселәр өсөн әҙерләнгән икешәр ҡатлы торлаҡ йорттары. Был көндә шулай уҡ химик-тикшереү лабораторияһы ла төҙөлөп бөтәсәк.

Был йорттарҙы төҙөүҙә управление коллективы производствоға бай техника индерҙе. Бында хәҙер шлакоблок [illegible] өсөн транспортерҙар, рольгангтар [illegible] ланыла. Шулай уҡ штукатурала [illegible] рометрҙар, ағартыуҙа пистолеттар [illegible] телә. Бетон-иҙелмә әҙерләү узелы ла [illegible] лекһеҙ хәрәкәт итә. Ағас изделие[illegible] мастерскойҙа комплекс менән әҙерлә[illegible]

Ошо нигеҙҙә коллектив бик ҙур эко[illegible]мия яһаны. 17-се номерле йортто тө[illegible] генә 33 мең һумлыҡ экономия ал[illegible] Пландан тыш алынған экономия [illegible] йыл аҙағына тиклем 400 мең һ[illegible] етәсәк.

УҠЫТЫУСЫЛАР АКТИВ ҠАТНАШАЛАР

Яңы Күл тулы булмаған урта мәктәбенең уҡытыусылары (Нуриман районы) хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлектә актив ҡатнашалар. Бында 20 кеше агитатор булып эшләй. Уларҙың һәр береһе унар йортҡа беркетелгән. Уҡытыусы агитаторҙар ауыл Советы үҙәгендәге ике колхоздың—Баһау Нуриманов һәм Крупская исемендәге ауыл хужалығы артелдәренең члендәре араһында большевистик агитация алып баралар. Сталинсе Конституцияны һәм урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениене өйрәнәләр.

Уҡытыусы агитатор иптәш Өбутал[illegible] үҙе беркетелгән участкала һайлау [illegible] нып өйрәнеү буйынса дүрт тапҡыр [illegible] да үткәрҙе инде. Уның үткәргән [illegible] ҙары һәр ваҡыт йәнле була. Ул [illegible] риалдарҙы оҫта файҙалана.

Агитаторҙар һуңғы беседаларын Бө[illegible] Октябрь социалистик революцияһы[illegible] дандарыһы 33 йыллығына арналы[illegible]

Г. [illegible]

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы. Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлешө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Н01627

Өлкә газета-журналдар типографияһы.

Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 226 (8683) 11 ноябрь шәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан өлкә һәм Өфө ҡала комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, инженерҙәр һәм техниктар! Сырьены, материалдарҙы, яғыулыкты һәм электр энергияһын ҡаты экономиялау өсөн көрәшегеҙ! Оборудованиеларҙы иң яҡшы файҙаланыуға өлгәшегеҙ! Продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметегеҙ, сифатын яҡшыртығыҙ!

(ВКП(б) Үҙәк Комитете саҡырыуҙарынан).

Тыныслыкты нығытыу өсөн көрәш авангардында

Ер шарының бөтә урындарынан ла Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын бөтә илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең ниндәй энтузиазм һәм шатлыҡ менән билдәләүҙәре тураһында хәбәрҙәр килә.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының балаһы — тыныслыҡ һәм халыҡтар азатлығының ҡеүәтле терәге Советтар Союзына бөтә донъя эшсәндәренең һәм прогрессив кешеләренең мөхәббәте зур һәм [illegible].

«Халыҡ массалары, — тип күрһәтте иптәш Сталин бынан 26 йыл элек, — империалистик һуғыштың [illegible] беренсе булып Совет власе [illegible] Советтар Союзы [illegible] халыҡ массалары [illegible].»

Беҙҙең Совет илебеҙ [illegible] Советтар Союзы [illegible] иптәш Сталиндың, экономик системаларҙың һәм идеологияның төрлө булыуы Советтар Союзы менән капиталистик илдәр араһындағы хеҙмәттәшлеккә ҡамасауламай [illegible].

АҠШ һәм уның бойондороҡло булған илдәрҙәге империалистик етәксе түрҙәре ҡапма-ҡаршы политиканы — агрессия һәм һуғыш тоҡандырыу политикаһын, бөтә донъяла хакимлыҡ итеү политикаһын алып баралар.

Һуңғы ваҡытта АҠШ империалистары агрессияның [illegible] Корея халҡына ҡаршы Америка империалистары [illegible] һуғыш алып баралар.

АҠШ һәм Англия империалистары фашистик агрессорҙарҙы [illegible] Көнбайыш Германия [illegible] Япония [illegible].

Совет хөкүмәте тыныслыҡ һөйөүсе [illegible].

[illegible] тыуһыу ҡурҡыныһын бөтерәүҙә ҡуҙҙа тота.

Совет хөкүмәте Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын нығытыуға алып барыусы бөтә сараларҙы ла яҡлай. Советтар Союзы тарафынан Генеральный Ассамблеяның бишенсе сессияһы ҡарамағына индерелгән «Яңы һуғыш ҡурҡыныһын бөтөрөү тураһындағы һәм тыныслыҡты һәм халыҡтар именселеген нығытыу тураһындағы декларация» — Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе политикаһының тағы ла бер асыҡ көҙгөләнеше ул.

Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүсе сталинсе тышҡы политикаһы бөтә ер шарындағы халыҡ массаһының өҙлөкһеҙ һәм әленән-әле үҫә барған яҡлауы менән файҙалана, сөнки ул донъялағы бөтә халыҡтарҙың иң мөһим тормош интересҭарына яуап бирә.

Халыҡ демократияһы илдәре Советтар Союзы менән ҡулға-ҡул тотоношоп, тыныслыҡ, халыҡтар араһында дуҫлыҡ һәм хеҙмәттәшлек өсөн көрәш алып баралар. Ҡытайҙың данлы коммунистар партияһы һәм үҙенең юлбашсыһы иптәш Мао Цзэдун тарафынан етәкселек ителгән бөйөк Ҡытай халҡы тыныслыҡ эше өсөн актив көрәшә. Германия демократик республикаһы тыныслыҡ лагеренда ныҡлы рәүештә тора.

Америка интервенттарына ҡаршы үҙенең героик азатлыҡ көрәше менән бөтә донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың теләктәшлеген яулап алған Корея халҡы ла шулай уҡ тыныслыҡ лагеренда тора. Империалистик иҙеүгә ҡаршы көрәшеүсе бөтә иҙелгән һәм бойондороҡло илдәр өсөн Корея азатлыҡ хәрәкәтенең байрағы булып әйләнде.

Тыныслыҡ һәм демократияның халыҡ-ара лагере ныҡышмалы рәүештә тыныслыҡҡа ынтылыусы бөтә илдәрҙәге йөҙәр миллионлаған ябай кешеләрҙең актив ярҙамына таяна. Халыҡтарҙың һуғышты булдырмаҫҡа ҡарар итеүе киң һайын ныҡый. Тыныслыҡ өсөн халыҡтарҙың ойошҡан хәрәкәте тарихта беренсе тапҡыр төрлө политик һәм дини ҡараштарҙағы йөҙәр миллионлаған кешеләрҙе берләштерҙе. Атом ҡоралын тыйыу тураһындағы Стокгольм Воззваниеһына хәҙерге ваҡытта йыйналған 500 миллион самаһы ҡултамғаһы — тыныслыҡ лагеренең сирьёз көсөнөң күрһәткесе һәм яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡеүәтле иҫкәртеү ул. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына бөтә илдәрҙә лә киң йәйелдерелгән әҙерлек тыныслыҡтың өҙлөкһөҙ үҫә һәм нығый барған көстәренең яңы демонстрацияһына әүерелә.

Тыныслыҡ өсөн халыҡтарҙың ҡеүәтле хәрәкәте менән ҡотороноған империалистар был хәрәкәтте йомшартыу һәм баҫтырыу өсөн бөтә нәмәне эшләйҙәр.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бынасаҡ Икенсе Бөтә Донъя конгресының эшен өҙөү өсөн АҠШ, Англияның һәм уларҙан бойондороҡло булған илдәрҙең етәксе түрҙәре был көндәрҙә төрлө ҡарталар һайлайҙар. Һуғыш тоҡандырыусыларҙың һәм уларҙың агентураһының конгресҡа ҡаршы эҙләнеүҙәре тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе халыҡтарҙың бынасаҡ бөйөк ассамблеяһының империалистар лагерында ниндәй ҡурҡыу тыуҙырғанлығын күрһәтә.

Ләкин империалистар нәмә генә эшләһәләр ҙә, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле тауышын ҡаплай алмаҫтар, хәҙерге замандың еңелмәҫ был хәрәкәтен еҙә алмаҫтар.

Совет халҡы тыныслыҡ өсөн көрәштең авангардында бара. Советтар Союзының тыныслыҡ һөйөүсе политикаһы — беҙҙең государствобыҙҙың ғәйәт зур көсөнөң һәм ҡеүәтенең билдәһе ул. Һәм империалистарҙың бер ниндәй ҙә яныуҙары совет кешеләрен ҡурҡыта алмаҫтар. Совет халҡы, үҙ Тыуған иленең интересҭарын һаҡларға, әгәр ҙә кәрәк булһа ҡулына ҡорал алырға һәләтле булыуын бер нисә тапҡыр иҫбатланы.

СССР һәм демократик илдәрҙең халыҡтары тыныс һәм ышаныслы рәүештә алға ҡарайҙар. Тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар үҙҙәренең ғәҙел эштәренең тантанаһына ышаналар. Улар тыныслыҡ өсөн ойошҡан көрәш һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын емерәсәгенә ышаналар.

Бөтә донъялағы тыныслыҡтың ҡеүәтле терәге — бөйөк Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән тыныслыҡ, демократия һәм социализм лагеренең [illegible].

«Правда» газетаһының 1950 йыл 10 ноябрь баш мәҡәләһенән.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумында

Өфө ҡалаһының яҙыу машиналары төҙөү заводының төҙөлөп эшкә башлауына Октябрь айында 20 йыл тулды. Был ваҡыт эсендә заводтың оборудованиелары сағыштырғыһыҙ рәүештә үҫте. Эш процестары механикалаштырылды. Ошо нигеҙҙә завод коллективының тормошонда элеккегә ҡарағанда сағыштырғыһыҙ рәүештә үҙгәрештәр булды.

Бында үҙ эшенең техникаһына эйә булған стахановсылар — заводтың кадровый эшселәре үҫеп сыҡтылар. Улар социалистик ярыш нигеҙендә хеҙмәт етештереүҙең гүзәл өлгөләрен күрһәтеп киләләр. Һөҙөмтәлә завод йыл һайын Тыуған илебеҙгә пландан тыш күп кенә яҙыу машиналары биреп килә.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советының Президиумы ошо көндәрҙә булып үткән ултырышында был коллективтың героик хеҙмәтен юғары баһаланы. Һәм заводтың эшкә башлауына 20 йыл тулыу айҡанлы алдынғы эшселәрен, инженер-техник работниктарын һәм хеҙмәткәрҙәрен — бөтәһе 19 кешене Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының почет грамотаһы менән наградланы.

Наградланыусылар араһында слесарҙар цехының алдынғы мастеры София Багаутдинова, әҙерләү цехы начальнигының урынбаҫары Татьяна Беспалова, алдынғы стахановсы Сагит Галиев, Дмитрий Лебедев һәм башҡа иптәштәр бар.

Башҡортостан хөкүмәтенең коллективты хөрмәтләүенә яуап итеп, заводтың эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәре тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫтылар. Улар хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөн хеҙмәт етештереүсәнлеген тағы ла гүзәл өлгөләре менән ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

Һайлаусылар кисәһе

Өфө ҡалаһы Жданов районындағы 5-се һайлау участкаһы һайлаусыларының Бөйөк Октябрь байрамына арналған кисәһе булып үтте.

Кисәлә педагогия институты уҡытыусыһы иптәш Сущевский «Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы» тураһында доклад менән сығып һөйләне. Йыйылышта 300-ҙән артыҡ һайлаусы ҡатнашты.

Докладтан һуң йыйылышта ҡатнашыусы һайлаусыларға педагогия институты студенттары концерт бирҙеләр.

И. Абдуғужин.

Һайлау законын өйрәнәләр

Маҡар районының Байғужа ауыл Советы ҡуламендә (исполком председателе, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты иптәш Бердин) һайлаусылар араһында 35 агитатор эшләй. Улар хеҙмәтсәндәр араһында Сталинсе Конституцияға, һайлауҙар тураһындағы Положениеға арнап беседалар үткәрәләр, ҡысҡырып газеталар уҡыйҙар. Агитаторҙарҙан Гирфанова, Ибәтуллина, Даутова, Мифтахов иптәштәр үҙҙәренең беркетелгән участкаларында һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеү буйынса дүртәр-бишәр занятие үткәрҙеләр инде.

С. Маҡарский.

Ремонтсылар ярышып эшләйҙәр

Яңауыл машина-трактор станцияһы коллективы тракторҙарҙы ремонтлау эштәрен киң йәйелдерҙе. Был эш Өюпов, Исламов, Әминов һәм Ғафуров иптәштәр етәкселек иткән бригадаларҙа айырыуса яҡшы ҡуйылған.

МТС коллективы тракторҙарҙы ремонтлауҙың IV квартал планын урындағы Советтарға һайлауҙар көнө — 17 декабргә үтәргә йөкләмә алды. Ремонтсылар алған йөкләмәләрен үҙ ваҡытында үтәү өсөн һәр көн үҙ-ара ярышып эшләйҙәр.

Н. Мулин.

Механизаторҙар ярышы

[illegible] МТС-ы механизаторҙары тракторҙар ремонтлауҙың ноябрь айы планын срогынан алда үтәнеләр. 3 трактор яҡшы сифатлы итеп ремонтланды.

[illegible] МТС-ы коллективы ла Октябрь байрамына [illegible]. Бында 4 машина ремонттан сығарылды.

Шишмә МТС-ында иптәш [illegible] етәкселек иткән трактор бригадалары [illegible] 606 гектар ер [illegible] һәм 1300 килограмм яғыулыҡ экономия итәнә.

Е. Тулбаев.

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Ҡытай Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте һәм Ҡытай халҡы исеменән Һеҙгә һәм бөйөк совет халҡына ҡайнар ҡотлау белдерәм һәм Советтар Союзында социалистик төҙөлештең һәр көн һайын үҫеүен һәм бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәштә Ҡытай һәм Советтар Союзы халыҡтарының тығыҙ туплаһыуҙарын теләйем.

МАО ЦЗЕ-ДУН.

СССР Верховный Советы Президиумы Председателе Н. М. Шверник Әфәндегә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөндә Советтар Союзы халыҡтарына, СССР Верховный Советы Президиумына һәм лично Һеҙгә поляк халҡы исеменән һәм үҙ исемемдән ысын күңелемдән ҡотлау ебәрәм.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының һәм уның арҡаһында барлыҡҡа килгән Бөйөк Советтар Союзының — бөтә тыныслыҡ һөйөүсе һәм азатлыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың өмөтө һәм терәгенең бөтә кешелек донъяһы тарихында бөтә донъяла тарихи әһәмиәткә эйә булған ниндәй боролош тыуҙырыуын Польша халҡы үҙенең тәжрибәһендә белә.

Империалистик агрессорҙарҙың провокацияларына ҡарамаҫтан, Советтар Союзының туҡтауһыҙ үҫә барған ҡеүәте һәм уның тирәһенә тупланған прогрессив көстәр ярҙамында ғына тыныслыҡты һаҡлап ҡалырға мөмкин.

Бөгөн поляк халҡы Советтар Союзы халыҡтарына тағы ла сәскә атыу һәм яҡшы тормошҡа барыу юлында артабан гүзәл уңыштарға ирешеүен ысын күңелдән теләүен ебәрә.

БОЛЕСЛАВ БЕРУТ.

СССР Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус И. В. СТАЛИНГӘ

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Польша Республикаһының Хөкүмәте исеменән һәм үҙемдең исемдән Председатель Әфәндегә, Һеҙгә һәм Советтар Союзы халыҡтарына кешелек донъяһының иң намыҫлы маҡсаттары өсөн көрәштә артабанғы гүзәл уңыштарҙы ысын күңелдән теләүемде ебәрәм.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы донъялағы бөтә халыҡтарға уңышлы үҫеш һәм бәхетле киләсәк перспективаларын күрһәтте. Поляк халҡына ул бойондороҡһоҙлоҡ бирҙе, ә ҡеүәтле һәм героик Ҡыҙыл Армияның фашизмде тар-мар итеүе беҙҙең илебеҙҙе оккупациянан азат итте, помещиктар һәм капитализм иҙеүенән беҙҙең халҡыбыҙҙы азат итеү мөмкинлеген һәм социализм төҙөү юлына баҫыу мөмкинлеген бирҙе.

Мин Һеҙҙе, Министрҙәр Советы Председателе Әфәнде, Советтар Союзы тарафынан күрһәтелгән намыҫлы, әскәрһеҙ ярҙам тураһында поляк халҡы тәрән рәхмәт тойғолары менән хәтерендә тота, тип ышандырырға теләйем.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөндә беҙҙең халҡыбыҙ ныҡлы тыныслыҡ өсөн артабанғы көрәш, тыныслыҡтың терәге — Бөйөк Советтар Союзы юлбашсылығында бөтә донъялағы йөҙәр миллионлаған тыныслыҡ һөйөүсе кешеләр алып барған көрәш өсөн бөтә көстәрен туплау теләге менән тулы.

ЮЗЕФ ЦИРАНКЕВИЧ,
Польша Республикаһы Министрҙәр Советы Председателе.

ССР Союзы Верховный Советы Президиумы Председателе Николай Михайлович Шверникка

Мәскәү

Хөрмәтле Николай Михайлович!

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы үҙемдең исемемдән һәм бөтә Чехословакия халҡынан Һеҙгә һәм Һеҙҙең йөҙөгеҙҙә Советтар Союзының туғандаш халыҡтарына ебәргән ысын күңелдән сыҡҡан ҡотлауҙарҙы һәм теләктәрҙе Һеҙҙең ҡабул итеүегеҙҙе үтенәм.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының йыллығын чехословак халҡы совет халҡы менән һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәре менән бергә үҙенең байрамы итеп байрам итә. 1917 йылдың данлы Октябрь көндәрендә донъялағы беренсе социалистик государство, тыныслыҡтың яҡлаусыһы, үҙенең шатлыҡлы социалистик киләсәген төҙөүсе халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшсе һәм халыҡтар азатлығының терәге булып әүерелгән СССР-ға нигеҙ һалынды. Советтар Союзы яңы бөтә донъя һуғышын империалистик тоҡандырыусыларға ҡаршы ер шарындағы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе көстәрҙең ныҡлы көрәшенә етәкселек иткән көндәрҙә, Чехословакия халҡы үҙенең иң яҡшы дуҫы, азат итеүсеһе һәм учителе — совет халҡына һәм уның бөйөк юлбашсыһы Генералиссимус Сталинға үҙенең ҡайнар мөхәббәте һәм бирелгәнлеге тураһында яңынан тантаналы рәүештә белдерә.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының йыллығында бөтә чехословак халҡы Советтар Союзының туғандаш халыҡтарына коммунизм төҙөүҙә һәм бөтә донъяла тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн көрәштә артабанғы уңыштарҙы ысын күңелдән теләй.

КЛЕМЕНТ ГОТВАЛЬД,
Чехословакия Республикаһының Президенты.

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы чехтар һәм словактарҙың Милли фронты Хөкүмәте исеменән Һеҙгә ысын күңелдән ҡотлауҙар ебәрәм.

Бөтә Чехословакия халҡы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһын байрам итеүгә шатлыҡ менән ҡушыла һәм Һеҙҙең етәкселегегеҙҙә бөйөк Советтар Союзының бөтә халыҡтарының уңышлы рәүештә тормошҡа ашырған ижади тырышлыҡтары һәм һуғыш тоҡандырыусыларҙың пландарын емереү өсөн һәм бөтә донъя халыҡтарына тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн ныҡышмалы ынтылышы тулы уңыш менән тамамланыуын ысын күңелдән теләгәнлеген белдерә.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының йыллығы көнөндә беҙҙең республика халҡы гитлерсе фашизмде үҙенең данлы еңеүе менән беҙҙең Тыуған илебеҙгә азатлыҡ килтергән героик Совет Армияһын тәрән рәхмәт тойғолары менән яңынан хәтеренә төшөрә. Беҙҙең илебеҙгә ауыр ваҡыттарҙа СССР тарафынан күрһәтелгән әскәрһеҙ һәм дуҫтарса ярҙам тураһында беҙҙең халҡыбыҙ һәр ваҡытта хәтерендә тотасаҡ, һәм Советтар Союзы халҡы менән бөйөк дуҫлыҡтың һәм союздың, беҙҙең халҡыбыҙ баһалаған һәм ғорурланған дуҫлыҡтың һәм союздың артабан да үҫеүе һәм нығыуы өсөн бөтә нәмәне эшләргә вәғәҙә итә.

АНТОНИН ЗАПОТОЦКИЙ,
Чехословакия Республикаһы Хөкүмәтенең Председателе.

Николай Шверник Әфәндегә Совет Социалистик Республикалар Союзының Верховный Советы Президиумы Председателенә

Мәскәү

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы, Председатель Әфәнде, минән һәм Венгрия Халыҡ Республикаһының Президиумынан, шулай уҡ бөтә венгер халҡынан иң ҡайнар ҡотлауҙарҙы ҡабул итегеҙ.

Кешелек тарихында иң бөйөк әһәмиәтле боролош пункты булған Октябрь революцияһы бөтә халыҡтар өсөн эксплуатациянан азат ителеү юлын, социализм төҙөү юлын асты.

Октябрь революцияһының уңыштары һәм Советтар Союзының еңеүе венгер халҡына ла 100 йыл буйына иҙелеүҙән һуң азатлыҡ алырға һәм, Советтар Союзының бай тәжрибәһенә һәм даими ярҙамына таянып, социализм төҙөй башларға мөмкинлек бирҙе.

Венгер халҡы Ленин — Сталин байрағы аҫтында халыҡтарҙың тыныслығы һәм социализм төҙөү өсөн артабан да бөтә көсөн һалып көрәшәсәк.

ШАНДОР РОНАИ,
Венгрия Халыҡ Республикаһы Президиумының Председателе.

Генералиссимус И. В. Сталинға Советтар Союзының Министрҙәр Советы Председателенә

Мәскәү

Һеҙгә һәм Советтар Союзы Хөкүмәтенә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы минән һәм Венгрия Хөкүмәтенән иң ҡайнар теләктәр белдерергә рөхсәт итегеҙ.

Венгрия халҡы был йыллыҡта үҙенең азатлығы, бойондороҡһоҙлоғо, хәҙерге уңышлыҡтары һәм киләсәктең гүзәл перспективалары менән Октябрь революцияһы еңеүе һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килгән Советтар Союзына бурыслы икәнлеге тураһында ҡайнар мөхәббәт менән уйлай. Венгрия халҡы халыҡ демократияһы юлы менән барып, совет халҡына эйәреп социализм төҙөй алыуы менән ғорур һәм Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән тыныслыҡтың ҡеүәтле һәм еңелмәҫ лагерында ҡаҡшамаҫ көрәшсе булған хәлендә, ул үҙенең азатлығын, үҙенең ижади хеҙмәтен империалистик һуғыш уты тоҡандырыусыларҙың бөтә һөжүмдәренән ныҡлы рәүештә һаҡларға ҡарар итте.

Бөйөк йыллыҡта бөтә венгер халҡы исеменән Һеҙгә һәм данлыҡлы совет халҡына социалистик ижади эштә һәм тыныслыҡ өсөн көрәштә артабанғы зур уңыштар теләйем.

ИШТВАН ДОБИ,
Венгрия Халыҡ Республикаһы Министрҙәр Советы Председателе.

Совет Социалистик Республикалар Союзының Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус И. В. СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль

Болгария Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте һәм бөтә болгар халҡы исеменән Һеҙгә, беҙҙең һөйөклө һәм тәрән аҡыллы учителебеҙгә, Совет Социалистик Республикалар Союзының Хөкүмәтенә һәм бөтә туғандаш халыҡтарына Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының данлыҡлы утыҙ өс йыллығы айҡанлы ысын йөрәктән ҡотлауҙар ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Бөтә хеҙмәтсәндәр өсөн иң яҡты булған был байрам көнөндә ихтирамлы болгар халҡы үҙенең совет туғандарына — азат итеүселәренә һәм яҡлаусыларына Советтар Союзының ҡеүәтен артабан үҫтереүҙә ысын йөрәктән яңынан-яңы уңыштар теләүен һәм тыныслыҡ, азатлыҡ дошмандарына ҡаршы, ерҙәге бөтә намыҫлы һәм тыныслыҡ һөйөүсе кешеләрҙең бәхете өсөн бөйөк Сталинға оҙаҡ йылдарға ғүмер һәм сәләмәтлек теләүен ебәрә.

ВЫЛКО ЧЕРВЕНКОВ,
Болгария Халыҡ Республикаһы Министрҙәр Советы Председателе.

СССР Верховный Советы Президиумы Председателе Н. М. Шверникка

Мәскәү, Кремль.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Һеҙгә Румыния Халыҡ Республикаһының Бөйөк Милли Собраниеһы Президиумы исеменән һәм үҙемдән ҡайнар ҡотлауҙар ебәрәм.

Румыния Халыҡ Республикаһының хеҙмәтсән халҡы Советтар Союзының яҡты өлгөһө буйынса эшләп, социализм төҙөү өсөн һәм гениаль Сталин етәкселегендәге Советтар Союзы башында торған хәлдә империалистарға, һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы тыныслыҡ, демократия һәм халыҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо өсөн киҫкен көрәш алып барыусы тыныслыҡ лагерен нығытыу өсөн хеҙмәт итә.

Профессор Доктор К. И. ПАРХОН Румыния Халыҡ Республикаһының Бөйөк Милли Собраниеһы Президиумы Председателе.

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының — бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк байрамының 33 йыллығы көнөндә Корея халҡы, КНДР Хөкүмәте исеменән һәм лично үҙемдән Һеҙгә, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович, һәм Һеҙҙең йөҙөгеҙҙә СССР хөкүмәтенә һәм бөтә героик совет халҡына иң ҡайнар һәм иң яҡшы ҡотлауҙар ебәрәм. Кешелек донъяһы тарихында яңы эра асҡан Октябрь социалистик революцияһы азатлыҡ, тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәштә халыҡтарға, айырыуса Көнсығыш халыҡтарына юл күрһәтте.

Бөйөк Октябрь уттары эсендә бынан 33 йыл элек төҙөлгән Совет хөкүмәте бөтә донъяла тыныслыҡтың ҡеүәтле факторы булып әүерелде. Үҙ Тыуған илен берләштереү, бойондороҡһоҙлоҡ һәм азатлыҡ өсөн Америка агрессорҙарына һәм уларҙың сателлиттарына ҡаршы көрәшеүсе Корея халҡы, башында Бөйөк Совет халҡы торған тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың туғандарса ярҙамы менән рухланып, һуғышты тамам еңгәнгә тиклем алып барыуға ынтылыу менән тулы.

Бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең данлы байрамы көнөндә Корея халҡы совет халҡына коммунизм төҙөү эшендә яңы һәм тағы ла грандиоз уңыштарҙы, ә Һеҙгә, ҡәҙерле Генералиссимус Сталин, бөтә донъя халыҡтарының бәхете өсөн яҡшы һаулыҡ һәм оҙон ғүмерҙе бөтә йөрәгемдән теләй.

КИМ ИР СЕН.
Корея халыҡ-демократик республикаһының Премьер-министры.

Белдереү

Өфө ҡалаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Жданов район Советына һайлауҙар буйынса Район һайлау комиссияһы уҡытыусылар [illegible] институты бинаһында, Гоголь урамы, 34-се номерҙа йортта урынлашҡан. Телефон номерҙары: 2-78-88, 2-63-43.

Район һайлау комиссияһы.

СССР Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль.

Минә Румыния Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте исеменән һәм үҙемдең исемемдән СССР Хөкүмәтенә һәм һеҙгә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы ысын йөрәктән һәм ҡайнар теләктәр ебәрергә рөхсәт итегеҙ.

Был данлыҡлы 33 йылда һеҙҙең гениаль етәкселегегеҙҙә совет халҡы социализм төҙөне һәм совет халҡына үҙенең илендә коммунизмға барыу юлдарын асҡан гигант үҙгәртеп ҡороуҙарҙы тормошҡа ашырҙы.

Хәҙер, агрессор-империалистәр яңы бөтә донъя һуғышын башлап ебәреү өсөн ҡайтанан фашизмде торғоҙған бер ваҡытта, тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе бөтә кешелек уны фашистик йыртҡыс тырнаҡтарынан ҡотҡарып алып ҡалған совет халҡына тәрән ихтирам менән ҡарай, үҙенең күҙ ҡараштарын бөтмәҫ-төкәнмәҫ мөхәббәт һәм ышаныс менән тыныслыҡ һәм демократияның тотороҡло таянысы булған Советтәр Союзына һәм кешелектең иң изге маҡсаттары өсөн тоғро көрәшсе Иосиф Виссарионович Сталин һеҙгә йүнәлтәләр.

Хәҙерге осорҙа румын халҡы үҙенең азат ителеүе һәм бәхетле тормошо менән үҙенең бөйөк дуҫы Советтәр Союзына һәм бөйөк, иң һөйөклө дуҫы — һеҙгә бурыслы булыуын танып, социализм еңгән илдең өлгөһө менән барып, үҙенең беренсе биш йыллыҡ планын үҙ тыуған илендә социализм төҙөү юлында күп ҡаҙаныштар менән ҡаршылай.

Тыныслыҡ фронты көрәшселәре сафтарында ныҡыу рәүештә барған румын халҡы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын үҙенең иң ҡәҙерле байрамы сифатында байрам итеп, совет халҡтарына һәм һеҙгә, ҡәҙерле Иосиф Виссарионович Сталин, Советтәр Союзында коммунизм төҙөү юлында бөтә донъяла тыныслыҡ эшенең һәм прогрестең еңеүендә яңы уңышлыҡтар теләй.

Д—р ПЕТРУ ГРОЗА,

Румыния Халыҡ Республикаһы Министрҙәр Советы Председателе.

Совет Социалистик Республикалар Союзы Верховный Советы Президиумы Председателе Шверник Әфәндегә

Советтәр Союзының һәм бөтә донъяның хеҙмәтсәндәренең бөйөк байрамы — Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөндә миңә, Председатель әфәнде, Верховный Халыҡ Собраниеһы Президиумы һәм Корея Халыҡ-Демократик Республикаһының бөтә халҡы исеменән һеҙгә һәм бөтә совет халҡына ысын күңелдән ҡотлау белдерергә рөхсәт итегеҙ. Һеҙгә һәм дуҫ совет халҡына коммунистик общество төҙөү буйынса уның зур ижади хеҙмәтендә артабанғы уңыштар теләйем.

КИМ ДУ БОЙ,

Корея Халыҡ-Демократик Республикаһы Верховный Халыҡ Собраниеһы Президиумы Председателе.

СССР Верховный Советы Президиумы Председателе Н. М. Шверник Әфәндегә

Мәскәү

Председатель Әфәнде!

Германия Демократик Республикаһы һәм Германияла тыныслыҡ һәм берҙәмлек өсөн көрәшеүсе бөтә көстәр исеменән, шулай уҡ үҙ исемемдән һеҙгә, СССР Верховный Советы Президиумына һәм бөтә совет халҡына Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы ысын күңелдән ҡотлау һәм иң яҡшы теләктәр ебәрәм.

Мин Советтәр Союзы Хөкүмәтенә Сит ил эштәре министрҙәренең Прага кәңәшмәһен саҡырыу буйынса инициатива күрһәткән өсөн немец халҡы исеменән рәхмәт белдерәм, был кәңәшмәнең атаҡлы ҡарарҙары Совет Державаһы үҙенең йәшәүенең 33 йылы буйына тайпылышһыҙ рәүештә үткәреп килгән политиканың, тыныслыҡты һәм халыҡтарҙың милли бойондороҡһоҙлоғон яҡлау политикаһының яңы раҫланыуы булып тора.

Немец халҡы Совет Хөкүмәтен шулай уҡ ысын күңелдән булған экономик ярҙам өсөн, репарацион түләүҙәрҙе кәметкән өсөн һәм уның Германия Демократик Республикаһын Экономик үҙ-ара ярҙам Советына ҡабул итергә ризалыҡ биреүе өсөн рәхмәт белдерә. Былар Германия Демократик Республикаһы экономикаһы һәм культураһы үҫешендә [illegible] зур әһәмиәткә эйә.

Йәшәһен беҙҙең бөйөк дуҫыбыҙ һәм учителебеҙ Иосиф Виссарионович Сталин етәкселегендә тыныслыҡ лагеренең [illegible] Советтәр Союзы менән немец халҡының [illegible] дуҫлығы!

Германия Демократик Республикаһының Президенты

ВИЛЬГЕЛЬМ ПИК.

Совет Социалистик Республикалар Союзы Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус И. В. СТАЛИНГӘ

Мәскәү

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы уңайы менән һеҙгә, хөрмәтле Генералиссимус Сталин, немец халҡының бөтә тыныслыҡ һөйөүсе көстәре исеменән, Германия Демократик Республикаһы Хөкүмәте исеменән һәм үҙ исемемдән ысын йөрәктән ҡотлау ебәрәм.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы бөтә донъя тарихында яңы эраны асып бирҙе. Совет власеның 33 йылы — был тыныслыҡ, демократия һәм кешелек прогресы өсөн [illegible].

Бөтә тыныслыҡ һөйөүсе кешеләр донъяһы менән бергә беҙ [illegible] Советтәр Союзы халҡтарының [illegible] фашизмды еңеүендә [illegible] немец халҡына азатлыҡ алып килгән [illegible] Германия Демократик Республикаһы тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн [illegible].

Сит ил эштәре министрҙәренең Прага кәңәшмәһенең тарихи ҡарарҙары [illegible] Германия Демократик Республикаһының тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡ [illegible].

Тынысыҡ һөйөүсе бөтә немецтар [illegible] Совет халҡы менән [illegible] дуҫлыҡ [illegible] Германия Демократик Республикаһы [illegible] беҙ [illegible] бөйөк Сталин [illegible] юлбашсыһына ысын күңелдән һаулыҡ һәм оҙон ғүмер теләйбеҙ.

ОТТО ГРОТЕВОЛЬ,

Германия Демократик Республикаһының Премьер-Министры.

Генералиссимус СТАЛИНГӘ

Мәскәү

Ғали йәнәптәре, беҙҙең милли байрам уңайы менән Люксембург хөкүмәтенең ҡотлауын һәм Советтәр Союзының [illegible] ысын күңелдән ҡотлау ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

ПЬЕР ДЮПОН,

Государство министры, хөкүмәт башлығы.

Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы — бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең шатлыҡлы көнө айҡанлы мин Вьетнам Демократик республикаһы хөкүмәте исеменән һеҙгә, Советтәр Союзы Хөкүмәтенә һәм халҡына үҙемдең ҡайнар ҡотлауҙарымды ебәрәм. Беҙ, бөтә донъяла тыныслыҡ тәьмин ителһен, демократия үсһен һәм кеселәр халыҡтарҙы азат итеү теләлһен өсөн һеҙҙең алдан күрә белеүсе етәкселегегеҙҙә Советтәр Союзы тағы ла ныҡыраҡ сәскә атыр һәм тағы ла көслөрәк булыр, тип ныҡлы рәүештә ышанабыҙ.

Мин һеҙгә һаулыҡ һәм оҙон ғүмер теләйем.

ХО-ШИ МИН,

Вьетнам Демократик Республикаһының Президенты.

ССР Союзы Верховный Советы Президиумы Председателе Николай Михайлович Шверникка

Мәскәү, Кремль.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы монгол халҡы, Бәләкәй Хурал Президиумы исеменән һәм лично үҙемдән һеҙгә һәм һеҙҙең аша беҙҙең дуҫыбыҙ булған бөйөк совет халҡына ысын йөрәктән ҡотлауҙар ебәрәм. Октябрь революцияһы һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килгән бөйөк Совет Государствоһы монгол халҡына азатлыҡ килтерҙе һәм уға үҙенең бәхетле яңы тормошон төҙөргә мөмкинлек тәьмин итте. Бөйөк Октябрҙең йыллығын монгол халҡы, үҙенең бөтә халыҡ байрамы итеп тантаналы рәүештә билдәләй. Был данлыҡлы йыллыҡта беҙҙең халҡыбыҙ коммунизм төҙөү эшендә туғандаш совет халҡы тарафынан өлгәшелгән яңы гүзәл еңеүҙәрҙе ғәйәт зур шатлыҡ һәм ғорурлыҡ тойғоһо менән билдәләй. Монгол халҡы һәм лично үҙемдең исемемдән һеҙгә һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә Советтәр Союзы халҡтарына уның зур ижади хеҙмәтендә, уның тыныслыҡты һәм бөтә донъяла халыҡтар именселеген ныҡытыу өсөн фидакәр көрәшендә яңы бөйөк уңыштар теләйем.

БУМАЦЕНДЕ,

Монголия Халыҡ Республикаһы Бәләкәй Хуралы Президиумының Председателе.

Индия Премьер-Министре Пандит Джавахарлал Неру Әфәнденең посланиеһе Ғали йәнәптәре Генералиссимус И. В. СТАЛИНГӘ

Октябрь революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Индия Хөкүмәте һәм халҡы исеменән һеҙ Ғали йәнәптәргә, СССР хөкүмәтенә һәм халҡына ысын күңелдән ҡотлау һәм яҡшы теләктәр ебәреү миңә зур шатлыҡ бирә. Беҙ, Индия менән Советтәр Союзы араһындағы дуҫлыҡ бөтә донъяла тыныслыҡ эшенә ярҙам итер, тип ышанабыҙ.

Совет Социалистик Республикалар Союзы Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль.

Бөтә монгол халҡы исеменән, Монголия Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте һәм лично үҙемдең исемемдән һеҙҙе һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә Совет Хөкүмәтен һәм бөтә бөйөк совет халҡын Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы менән ҡотлайым.

Октябрь социалистик революцияһының бөйөк еңеүе монгол халҡына азатлыҡтың һәм бойондороҡһоҙ йәшәүҙең яҡты юлын асты. Совет халҡының емерелмәҫ дуҫлығы һәм туғандарса эскерһеҙ ярҙамы арҡаһында ғына монгол халҡы үҙ иленең государство, хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөндә ғәйәт зур уңыштарға өлгәште. Октябрь революцияһының идеялары тайпылышһыҙ рәүештә социализм төҙөү һәм тыныслыҡты һәм демократияны ныҡытыу юлы менән алға барыусы беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең эштәрендә йәшәйҙәр һәм еңәләр.

Монгол халҡы, бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре менән бергә героик совет халҡының коммунистик общество төҙөү өсөн бөйөк көрәшенә бөтә донъяла тарихи еңеүҙәренә шатлана.

Совет халҡының коммунизм төҙөү юлындағы бөтә донъялағы тарихи еңеүҙәре һәм Советтәр Союзының әҙмә-әҙлекле тыныслыҡ һөйөүсе сталинсе тышҡы политикаһы беҙҙең азатлыҡ һөйөүсе халҡыбыҙҙы, халыҡ Демократияһы илдәренең һәм бөтә донъяның тыныслыҡ һөйөүсе халҡтарын рухландырған көйөк үк, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн тағы ла активыраҡ көрәшкә рухландыра.

Һеҙгә һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә ССР Союзы Хөкүмәтенә Монголия Халыҡ Республикаһының үҫешендә даими ярҙам өсөн беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең ысын күңелдән булған рәхмәтен белдереп, һеҙгә бөтә прогрессив кешелек донъяһының гениаль юлбашсыһына һәм учителенә, тыныслыҡтың һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡтың байраҡ йөрөтөүсеһенә бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең шатлығы һәм бәхете хаҡына яҡшы һаулыҡ һәм оҙон ғүмер теләйем.

Монголия Халыҡ Республикаһының Премьер-Министры

Маршал Х. ЧОЙБАЛСАН.

Николай Михайлович Шверник Әфәндегә, Совет Социалистик Республикалар Союзы Верховный Советы Президиумы Председателенә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Болгария Халыҡ Республикаһы Халыҡ Собраниеһы Президиумы исеменән һәм үҙ исемемдән туғандарса ҡотлау һәм коммунизмға барыу юлында бөйөк Советтәр Союзына яңы уңыштар теләүемде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

Совет халҡтары был 33 йыл эсендә Ленин байрағы аҫтында һәм Сталин юлбашсылығында үҙҙәренең икһеҙ-сикһеҙ илендә социализм төҙөнөләр һәм ҡеүәтле Совет Армияһын ойоштороп, ул фашист ордаларын тар-мар итте һәм башҡа бик күп халыҡтар менән бергә беҙҙең халҡыбыҙҙы ла фашизм иҙеүенән ҡотҡарҙы.

Советтәр Союзына тәрән ихтирамлы болгар халҡы Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә бөтә халыҡ тантаналарында киләсәктә лә туғандаш совет халҡтары менән мәңге дуҫлыҡтың димитровсы юлынан барырға әҙер тороуын белдерә.

Беҙҙең халҡыбыҙ, Советтәр Союзының эскерһеҙ, баһалап бөтөргөһөҙ ярҙамында тыныслыҡ һәм социализм өсөн, Америка-Англия империалистәренә — яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы тайпылышһыҙ көрәшәсәк һәм башында бөтә прогрессив кешелек донъяһының һәм беҙҙең халҡыбыҙҙың гениаль юлбашсыһы — бөйөк Сталин етәкселек иткән бөйөк Советтәр Союзы торған тыныслыҡ лагере ығында ныҡ торасаҡ.

ГЕОРГИЙ ДАМЯНОВ,

Болгария Халыҡ Республикаһы Халыҡ Собраниеһы Президиумы Председателе.

Совет Социалистик Республикалар Союзы Сит ил эштәре Министре А. Я. Вышинский Әфәндегә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙ, Ғали йәнәптәренә, Советтәр Союзы Хөкүмәтенә һәм халҡына ҡайнар ҡотлауҙар ебәрәм, Ҡытай һәм Советтәр Союзы халҡтары дуҫлығының һәр көн һайын ныҡыуын һәм үҫеүен теләйем.

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ,

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһының Үҙәк Комитетенә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙгә һәм иптәш Сталинға ҡайнар ҡотлауҙар ебәрәбеҙ.

Ҡытай Коммунистәр Партияһының Үҙәк Комитеты

6 ноябрь, 1950 йыл. Пекин ҡалаһы.

Мәскәү

ВКП(б) Үҙәк Комитетенә

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы беҙ СССР халҡтарын, большевиктәр партияһын һәм уның бөйөк юлбашсыһы Иосиф Сталинде ҡотлайбыҙ. Социализмдан коммунизмға күсеү эшендә совет халҡы тарафынан өлгәшелгән гүзәл уңыштар бөтә донъя хеҙмәтсәндәрен рухландыралар. Бөтә донъяла тыныслыҡ лагеренә етәкселек итеүсе Советтәр Союзы тарафынан алып барылған тыныслыҡ өсөн бөйөк көрәш бөтә илдәрҙәге миллионлаған кешеләрҙең икһеҙ-сикһеҙ рәхмәтен ҡаҙанды.

Йәшәһен Англия менән Советтәр Союзы халҡтарының дуҫлығы!

Йәшәһен ВКП(б)!

Йәшәһен совет халҡының юлбашсыһы һәм етәксеһе Сталин!

Г. ПОЛЛИТ,

Англияның коммунистәр партияһы.

Мәскәү

Советтәр Союзы Коммунистәр Партияһының Үҙәк Комитетенә

Ҡәҙерле иптәштәр!

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы айҡанлы Германияның берҙәм Социалистик партияһының Үҙәк Комитете һеҙгә һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә Бөйөк совет халҡына туғандарса сәләм һәм ысын күңелдән ҡотлауҙар ебәрә.

Германияның эшселәр синыфы һәм бөтә прогрессив көстәре тәрән рәхмәт һәм ысын күңелдән ышаныс тойғолары менән тулы булараҡ рус эшселәре һәм крәҫтиәндәренең данлы Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә өлгәшелгән бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәренең XXXIII йыллығын байрам итәләр. Немец хеҙмәтсәндәре Германияның фашистик ҡоллоҡтан азат ителеүе һәм «Европа тарихында боролош пункты» булған Германия демократик республикаһының төҙөлөүе тик Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы һәм ул ваҡыттан алып Советтәр Союзы халҡтары тарафынан өлгәшелгән ғәйәт зур уңыштар һөҙөмтәһендә генә, бигерәк тә гитлерсе фашизмде героик Совет Армияһының еңеүе һөҙөмтәһендә генә мөмкин булғанлығын аңлайҙар.

Сит ил эштәре министрҙәренең Прага кәңәшмәһендә герман халҡы алдында үҙенең бөтә бөйөклөгөндә яңынан демонстрацияланған әҙмә-әҙлекле сталинсе тыныс политика демократик Германияның берҙәмлеге һәм тыныслыҡ өсөн бөтә тыныслыҡ һөйөүсе немецтарҙың көрәше өсөн баһа биреп бөтөргөһөҙ әһәмиәткә эйә. Тыныслыҡты тәьмин итеү һәм демократик Германияның берҙәмлеген урынлаштырыу өсөн көрәштә үҙенең яуаплы бурысын үтәү өсөн Германияның берҙәм Социалистик партияһы большевиктәрҙең данлы өлгөһө буйынса боевой марксистик-ленинсе партия булып әүерелергә һәм был маҡсатта ВКП(б) тарихының бөйөк һабаҡтарын өйрәнергә тейеш. Был йөкләмә рухында беҙҙең партиябыҙҙың члендәре һәм меңләгән прогрессив партияһыҙ кешеләр Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығын байрам итәләр.

Йәшәһен Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының XXXIII йыллығы!

Йәшәһен ныҡлы Германия — Совет дуҫлығы!

Йәшәһен халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтенең авангарды — большевиктәр партияһы!

Тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәштә беҙҙең юлбашсыбыҙ һәм тәрән аҡыллы учителебеҙ иптәш Сталин оҙаҡ йылдар йәшәһен!

Германия берҙәм Социалистик партияһының Үҙәк Комитеты

Мәскәү, Кремль.

ВКП(б) Үҙәк Комитете иптәш СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле иптәш Сталин,

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының данлы йыллығы көнөндә һеҙгә, героик большевиктәр партияһына һәм уның һыналған Үҙәк Комитетына беҙҙең иң ҡайнар туғандарса сәләмебеҙҙе тапшырырға рөхсәт итегеҙ.

Болгария коммунистәр партияһы һәм бөтә хеҙмәтсәндәр беҙҙең илебеҙҙә Октябрь революцияһы көнөн үҙенең иң зур һәм ҡәҙерле халыҡ байрамы итеп билдәләү мөмкинлегенә эйә булараҡ, уны айырыуса шатлыҡ һәм ғорурлыҡ тойғоһо менән байрам итә, сөнки Бөйөк Октябрҙең эше беҙҙе фашистик ҡоллоҡтан азат итеүгә килтерҙе — социализмға асыҡ юл асты.

Беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөүҙәге уңыштар менән, иптәш Сталин, беҙ Советтәр Союзының, ВКП(б)-ның хәл иткес һәм бөтә төр туғандарса ярҙамына һәм лично һеҙгә бурыслыбыҙ.

Беҙ, иптәш Сталин, бөйөк Советтәр Союзы менән дуҫлыҡты артабан да бөтә көсөбөҙ менән үҫтерәсәкбеҙ һәм ныҡытасаҡбыҙ. Ул беҙҙең өсөн ҡеүәтле ижади көс һәм беҙҙең Тыуған илебеҙҙең бойондороҡһоҙлоғоноң һәм азатлығының иң ныҡлы гарантияһы булып тора. Беҙ ВКП(б)-ның бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи тәжрибәһен арымай-талмай өйрәнәсәкбеҙ.

Үҙебеҙҙең илебеҙҙе тыныслыҡ, демократия һәм социализм фронтының ныҡлы һәм ышаныслы отрядына әйләндереү өсөн беҙ көсөбөҙҙө аямаясаҡбыҙ.

Болгария коммунистәре һәм беҙҙең илебеҙҙең бөтә хеҙмәтсәндәре Лениндең мәңгелек эшен гениаль дауам иттереүсе һеҙгә бөтә донъялағы халҡтар бәхетенә ысын күңелдән ныҡлы һаулыҡ һәм оҙон ғүмер теләйҙәр.

Болгария коммунистәр партияһының Үҙәк Комитеты

София.

Иптәш И. В. СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙгә һәм Бөйөк Советтәр Союзының халҡтарына Венгрия хеҙмәтсәндәр партияһынан һәм бөтә хеҙмәтсән венгер халҡынан ҡайнар һәм рәхмәт тойғолары менән тулы булған сәләм ебәрәм.

Үҙенең иң яҡшы социалистик киләсәген төҙөүсе Венгрияның хеҙмәтсән халҡы үҙенең бойондороҡһоҙлоғо, азатлығы һәм бәхете менән, беренсе нәүбәттә, үҙенең азат итеүсеһе, ҡеүәтле Советтәр Союзына бурыслы булыуын йылдан-йыл, әленән-әле тәрәнерәк аңлай. Үҙенең рәхмәт белдереү билдәһе итеп, ул 7 ноябрҙе Венгрия халыҡ демократияһының государство байрамы итеп иғлан итте. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы йыллығы көнөндә беҙ социалистик Советтәр Союзының данлы халҡтарын, бөйөк большевиктәр партияһын һәм бөтә прогрессив, тыныслыҡ һөйөүсе кешелек донъяһының һөйөклө юлбашсыһы, һеҙҙе, беҙ ысын күңелдән ҡотлайбыҙ. Беҙ бөйөк совет халҡы тарафынан ҡуйылған бөтә маҡсаттарҙың да тулы уңыш менән тамамланыуын теләйбеҙ.

Венгрия хеҙмәтсәндәр партияһының Үҙәк Комитеты исеменән, генеральный секретарь

МАТИАС РАКОШИ.

Советтәр Союзы Коммунистәр Партияһының Үҙәк Комитетенә

Мәскәү

Ҡәҙерле иптәштәр!

Кешелек донъяһының бығаса тиклемге бөтә тарихының иң әһәмиәтле ваҡиғаларының береһе—Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөндә һеҙгә Германия коммунистәр партияһы исеменән, Эрнст Тельман партияһы исеменән, миллионлаған азатлыҡ һөйөүсе немецтәр исеменән үҙебеҙҙең ысын күңелдән сыҡҡан теләктәребеҙҙе һәм ялҡынлы боевой сәләм ебәрәбеҙ.

Совет власе йәшәүенең йылдары — тыныслыҡ һәм бөтә халҡтарҙың бойондороҡһоҙлоғо өсөн 33 йыл буйына арымай-талмай, ныҡышмалы көрәш йылдары ул.

Совет власен урынлаштырыу йыллығында миллионлаған немецтәр совет халҡы тарафынан күрһәтелгән ысын дуҫлыҡтың бөтмәҫ-төкәнмәҫ миҫалдарын хәтергә төшөрәләр. Совет халҡы еңеүҙәрҙең данлы ойоштороусыһы — ВКП(б) етәкселегендә немец халҡына ҡарата был 33 йыл эсендә бик күп тапҡырҙар ысын дуҫлыҡ күрһәтте.

Совет халҡы дуҫлығының һуңғы миҫалын — һиҙеҙ сит ил эштәре министрҙәренең Прагала конференцияһын саҡырыу инициативаһын беҙ айырыуса асыҡ хәтерләйбеҙ. Был конференцияла зур тарихи әһәмиәткә эйә булған ҡарарҙар ҡабул ителделәр. Улар бөтә кешелек донъяһының йөрәген тыныслыҡ өсөн уңышлы яҡлауға яңы ышаныс менән тултырҙылар һәм халҡтарға, бигерәк тә немец халҡына милли берҙәмлеккә, хәҙерге ваҡытта булған ҡаршылыҡтарҙы тыныс юл менән хәл итеүгә юл күрһәттеләр.

Беҙ совет халҡына, беҙҙең өсөн өлгө булып торған данлы Коммунистәр партияһына, бөйөк Сталинға ғәйәт зур рәхмәт тойғолары менән тулыбыҙ. Прага конференцияһының ҡарарҙарын үтәүгә беҙҙең тырышлыҡтарыбыҙ быға иҫбатлау булып хеҙмәт итәләр.

Тыныслыҡтың бөтә донъя лагере көрәшенең эшенә беҙ Советтәр Союзы етәкселегендә үҙебеҙҙең вкладыбыҙҙы индереү өсөн көрәшәсәкбеҙ. Был лагерь Ленин байрағы аҫтында, Сталиндең тәрән аҡыллы етәкселегендә һис шикһеҙ, еңеүгә өлгәшәсәк.

Көнбайыш Германия коммунистәр партияһы исеменән

МАКС РЕЙМАН

Дюссельдорф

6 ноябрь, 1950 йыл.

Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһының Үҙәк Комитетенә

Мәскәү

Ҡәҙерле иптәштәр!

Румыния Эшселәр партияһының Үҙәк Комитете Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙгә ҡайнар ҡотлауҙар һәм ялҡынлы коммунистик сәләм ебәрә.

Октябрҙең йыллығында Румыния Халыҡ республикаһының эшселәр синыфы һәм бөтә хеҙмәтсәндәре социализмдең Тыуған иленә, тыныслыҡ, демократия һәм халҡтар бойондороҡһоҙлоғоноң терәге — Советтәр Союзына үҙенең мөхәббәтен, дуҫлығын һәм рәхмәтен яңынан белдерә.

Коммунизм төҙөү юлында совет халҡының бөйөк еңеүҙәре беҙҙең илебеҙ һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәре өсөн тыныслыҡтың һуғышты еңеүенең, социализмдең капитализмды еңеүенең залогы булып тора.

Октябрь байрағы аҫтында беҙҙең халҡыбыҙ, башҡа халыҡ демократияһы илдәренең халҡтары кеүек үк, кешенең кешене эксплуатациялауын тулыһынса бөтөрөү өсөн көрәшә, хеҙмәтсәндәр өсөн бәхетле тормош булдырыу өҫтөндә хеҙмәт итә; халҡтарҙың яуыз дошмандары — Америка һәм Англия империалистик агрессорҙарына ҡаршы тыныслыҡты яҡлау эшенә мөмкин тиклем күберәк вклад индереү өсөн үҙенең бөтә көстәрен һалып эшләй.

7 ноябрь көнөндә Румыния коммунистәре, Румынияның эшселәр синыфы һәм Румыния Халыҡ республикаһының бөтә хеҙмәтсәндәре беҙҙең һөйөклө учителебеҙ, тыныслыҡ, азатлыҡ һәм халҡтар бойондороҡһоҙлоғоноң байрағын ҡаҡшамаҫ йөрөтөүсе, хеҙмәтсән кешелек донъяһының бөйөк генийе иптәш Сталинға үҙенең икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлеген, мөхәббәтен һәм һоҡланыуын яңынан белдерәләр.

Йәшәһен Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) Партияһы!

Йәшәһен уның Үҙәк Комитеты!

Йәшәһен бөйөк Сталин!

Румыния Эшселәр партияһы Үҙәк Комитеты Генеральный Секретары

Г. ГЕОРГИУ-ДЕЖ.

Генералиссимус СТАЛИНГӘ

Мәскәү, Кремль.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙҙе һәм һеҙҙең йөҙөгөҙҙә большевиктәр партияһын һәм героик совет халҡын тәбрикләйбеҙ һәм ҡотлайбыҙ. Шулай уҡ һеҙҙе коммунизм төҙөүҙә бөтә кәртәләрҙе емереүсе, социалистик системаның өҫтөнлөгөн, Ленин—Сталин партияһының бөйөк идеяларының көсө һәм еңелмәҫлеген бөтә донъя алдында күрһәтеүсе бөйөк өлгәшеүҙәр менән ҡотлайбыҙ.

Империалистик державалар һуғышты пропагандалауҙан асыҡтан-асыҡ агрессияға күскән һәм үҙҙәренең хәрби әҙерлектәрен бөтә яҡлап тиҙләткән ваҡытта, социалистик Советтәр Союзының йәшәүе һәм һеҙҙең бөтә Совет хөкүмәте тарафынан үткәрелгән тыныслыҡтың әҙмә-әҙлекле политикаһы тыныслыҡты яҡлау һәм бөтә тыныслыҡ һөйөүсе кешеләрҙе тыныслыҡ өсөн көрәшкә мобилизовать итеү өсөн хәл иткес әһәмиәткә эйә.

Беҙҙең илебеҙҙә лә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың актив көрәше киңәйә һәм ныҡый. Был көрәш социалистик Советтәр иле менән Финляндия халҡтары араһында дуҫлыҡ һәм ышаныс мөнәсәбәттәрен үҫтереүҙе үҙенең төп бурысы итеп иҫәпләй. Был көрәште еңеүгә килтереп еткереү өсөн беҙ, Финляндия коммунистәре, бөтә донъяла тыныслыҡ һәм прогресс көстәренең авангарды — бөйөк большевиктәр партияһының өлгөһөн ҡулланып, беҙҙән бойондороҡло булған бөтә нәмәне эшләргә һүҙ бирәбеҙ.

Йәшәһен Советтәр Союзы менән Финляндия халҡтарының ныҡлы дуҫлығы!

Йәшәһен бөтә илдәрҙең коммунистәр партияларының өлгөһө—большевиктәр партияһы!

Йәшәһен социализмдең грандиоз еңеүҙәрен һәм тыныслыҡ өсөн көрәште бөйөк рухландырыусы һәм ойоштороусы иптәш Сталин!

Финляндия коммунистәр партияһының Үҙәк Комитеты

ААЛТОНЕН — Председатель ПЕССИ — Генеральный секретарь

Хельсинки

Сит ил эштәре Министре вазифаһын үтәүсе Ғали йәнәптәре А. А. Громыкоға

Мәскәү

Минең ҡәҙерле Әфәндем, Громыко;

Әгәр ҙә һеҙ минең ошо посланиемде Верховный Совет Президиумы Председателе Николай Михайлович Шверник Ғали йәнәптәренә ебәрһәгеҙ мин рәхмәт әйтер инем:

«Совет Социалистик Республикалар Союзының милли байрамы айҡанлы һеҙҙең аша миңә Советтәр Союзы халҡтарына Ҡушма Штаттар халҡтарының иң яҡшы теләктәрен тапшырырға ҡушылды».

Минең ҡәҙерле Әфәндем, Громыко;

Ысын күңелдән һеҙҙең Алан Г. КЭРК,

Америка Ҡушма Штаттарының посольствоһы.

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

Советтәр Союзы—тыныслыҡтың һәм халҡтар именселегенең ҡеүәтле терәге

Бөйөк Октябрь революцияһы кешелек донъяһы тарихында яңы эпохаһы — капитализмдең һәләк булыуы һәм бөтә донъяла коммунизмдең тантаналы эпохаһын асты.

Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә совет халҡы капиталистәр һәм помещиктарҙың — был ҡанлы баҫып алыу һуғыштарын ойоштороусыларҙың, хеҙмәтсән массаһы иҙеүселәрҙең хакимлеген бөтөрөп яңы типтағы государство төҙөне. Тарихта беренсе тапҡыр власте хеҙмәтсән халҡ, эксплуатацияны бөтөреүҙе, коммунизм төҙөүҙе, ныҡлы тыныслыҡ һәм халҡтар араһына дуҫлыҡ урынлаштырыуҙы маҡсат итеп ҡуйған халҡ үҙ ҡулына алды.

Октябрь революцияһы ер шарындағы бөтә илдәр политикаһында империалистик һуғыштар тураһындағы мәсьәлә, йәғни улар миллионлаған кешеләрҙең йәшәүе йәки йәшәмәүе тураһындағы мәсьәлә төп мәсьәлә булып әүерелгән эпохала енде. «Империализм, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — кәсләү һәм талауҙарҙан башҡа, ҡан һәм атыуҙарҙан башҡа йәшәй алмай. Шуның өсөн дә ул империализм» (9 том, 198-се бит). Капиталистик илдәрҙә хакимлек итеүсе монополистик союздар тарафынан тормошҡа ашырылыусы юғәнһеҙ агрессия һәм һуғыштар политикаһы кешелек донъяһын, Ленин әйтәнсә, шундай һайлау алдына: һәләк булырға йәки үҙенең яҙмышынды эшселәр синыфына, империалистик баҫып алыу һуғыштарын бөтөрөүгә булдыҡлы берҙән-бер синыфҡа тапшырырға, тигән һайлау алдына килтереп ҡуйҙы.

Совет государствоһы тышҡы политикаһының бөтөнләй яңы принциптәрен иғлан итте һәм уларҙы эҙмә-эҙ тормошҡа ашырып килә. 1917 йылдың 7 ноябрендәге тәндә, Совет Государствоһы барлыҡҡа килгән тарихи тәндә бөтә илдәргә һәм континенттәргә Совет властеның беренсе декретенең — тыныслыҡ тураһындағы ленинсе декреттең ялҡынлы юлдары яңғыраны. Шул ваҡыттан алып бөгөнгә ҡәҙәр илебеҙ беҙҙең Тыуған илебеҙ иптәш Сталин етәкселегендә тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең беренсе сафында бара. Совет халҡтарының бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталиндең: «Беҙ тыныслыҡ яғында торабыҙ һәм тыныслыҡ эшен яҡлайбыҙ» тигән һүҙҙәре беҙҙең государствобыҙҙың тышҡы бурысы булып әүерелде.

Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе политикаһы органик рәүештә Совет государствоһының тәбиғәтенең үҙенән килеп сыға, унда агрессияны яҡлаусылар юҡ һәм уларҙың булыуы ла мөмкин түгел. Бындай политика беҙҙең халҡыбыҙҙың тәрән һәм эҙлекһеҙ рәүештә тыныслыҡҡа ынтылыуынан килеп сыға. Совет кешеләре коммунизм төҙөүҙең бөйөк пландарын тормошҡа ашырыу өсөн оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡҡа бик ныҡ мохтаждар.

Беҙҙең государствобыҙ үҙенең йәшәүенең бөтә осоро эсендә ныҡлы рәүештә һәм тайпылмайынса тыныслыҡ позицияларында тора, ныҡлы тыныслыҡ өсөн, халҡтар азатлығы һәм тиң хоҡуҡлылығы өсөн көрәш алып бара.

Европа һәм бөтә донъя өҫтөндә Уолл-стрит, Сити һәм Рур хужалары тарафынан өҙөрләнгән икенсе бөтә донъя һуғышының ҡара болото күтәрелгән көндәрҙә Совет хөкүмәте генә тыныслыҡ өсөн, тыныслыҡ һөйөүсе халҡтарҙың берҙәм фронтын төҙөү өсөн ныҡышмалы көрәш алып барҙы.

Тыныслыҡтың һәм халҡтар азатлығының ҡеүәтле терәге булыу яғынан СССР-ҙың бөтә донъя күләмендәге тарихи әһәмиәте икенсе бөтә донъя һуғышы ваҡытында Советтәр Союзының бөйөк азат итеүселек ролендә айырыуса көс менән күренде. Бөйөк Октябрь тарафынан тыуҙырылған государство ғына бөтә донъя тарихының хәл иткес сәғәтендә, Америка империализмы тарафынан һимертелгән герман фашизмы кешелек донъяһын һәләкәт алдына килтереп ҡуйған көндәрҙә Европаның һәм бөтә донъя халҡтарының намыҫын, азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон ҡотҡарыуға булдыҡлы булып сыҡты. Советтәр Союзы халҡ-ара фашистик реакцияның удар көстәрен тар-мар итте, СССР-ҙың намыҫына һәм азатлығына ҡул күтәрергә батырсылыҡ иткән телһәҙ ниндәй агрессорҙы емерергә үҙенең һәләтле булыуын күрһәтте.

Икенсе бөтә донъя һуғышында Советтәр Союзының бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүе дөйөм тыныслыҡты ныҡытыу эшенә беҙҙең халҡыбыҙҙың бөйөк вкладын бирҙе. Был еңеү һуғыштан һуң ныҡлы демократик донъя төҙөү өсөн уңайлы шарттар тыуҙырҙы. Көнбайышта һәм Көнсығышта фашистик агрессорҙарҙы тар-мар итеүҙә СССР-ҙың хәл иткес роле Көнсығыш һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европаның күп кенә илдәрендә халҡ демократияһы еңеүенең, бөйөк ҡытай халҡ революцияһының еңеүенең төп факторы булып торҙо.

Икенсе бөтә донъя һуғышы һөҙөмтәһендә халҡ-ара аренала көстәр сағыштарының социализм, демократия һәм тыныслыҡ лагере файҙаһына үҙгәреүе Совет государствоһының халҡ-ара әһәмиәтен һәм бөтә донъя политикаһына уның йоғонтоһон тағы ла күберәк күтәрҙе.

Хәҙер ер шарындағы бөтә халҡтарға тыныслыҡҡа, азатлыҡҡа һәм ысын прогресҡа барыу юлын күрһәтеүсе Совет государствоһының — иң эҙмә-эҙлекле социалистик демократияның тыуған иленең бөйөк ролен бөтәһе лә күрәләр. Бөтә илдәрҙең эшселәр синыфы, хеҙмәтсәндәре СССР-ға һөйөү һәм өмөт менән ҡарайҙар. Күрәтле, тыныслыҡ һөйөүсе социалистик государствоның — йәшәүе ныҡлы тыныслыҡтың хөкүмәтләре, халҡтар азатлығы һәм тиң хоҡуҡлылығының гарантияһы булып тороуын улар беләләр.

Бөтә илдәрҙең тыныслыҡ һөйөүсе халҡтары СССР менән союзда, СССР етәкселегендә генә тыныслыҡты һаҡлап ҡалырға, Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларын юғәнләргә мөмкин буласағын беләләр. Шуның өсөн дә ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәш алып барыусы демократик, антиимпериалистик лагерҙың бөтә көстәре СССР тирәһенә туплайдылар.

* * *

Һуғыш тоҡандырыусыларҙың Америка-Англия блогының агрессив политикаһы тыныслыҡ эше өсөн һәр көн һайын куркынысыраҡ характер ала бара. Хәҙер инде империалистәр һуғышты өҙөрләү менән сикләнмәйҙәр. Улар һалҡын һуғыштан, ҡорал менән янауҙан туранан-тура агрессия актыларына, һуғышты сисеп ебәреүгә күсәләр.

Быны бер нисә ай инде Корейла Америка империализмының хужалары тарафынан тоҡандырылған һуғыш ялҡыны дәрләй. АҠШ хөкүмәте, АҠШ империалистәренең Корейлағы агрессия һуғышына ҡаршы бөтә кешелек донъяһының бер күңелдән булған нәфрәтле протесе менән иҫәпләшмәйенсә, фронтта үҙенең ғәскәрҙәренең серьез юғалтыуҙар менән иҫәпләшмәйенсә, бөтә Кореяны баҫып алырға, уның ерен Корея халҡының иң яҡшы улдарының ҡанына батырырға, уны яңы хәрби авантюралар плацдармына әүерелдерергә ынтыла.

Американың идара итеүсе ҡүҙтары, бер үк ваҡытта, ҡоралланыу артынан ҡыуыуҙы тағы ла күберәк көсәйтәләр, яңы һуғышты оятһыҙ пропагандалауҙы йәйелдерәләр, АҠШ-та һәм унан бойондороҡло илдәрҙә иң реакцион булған фашистик тәртиптәрҙе урынлаштыралар.

АҠШ, Великобритания һәм Франция хөкүмәттәре тарафынан үткәрелгән Германия империализмын аяҡҡа баҫтырыу һәм Көнбайыш Германияны империалистәрҙең Европалағы хәрби-стратегик пландарының плацдармына һәм ҡоралына әүерелдереү политикаһы тыныслыҡ һәм халҡтар именселеге эшенә серьез ҡурҡыныс булып тора. Көнбайыш державалар, Германияны демилитаризациялау һәм демократизациялауға йүнәлтелгән Потсдам килешеүен тупаҫ рәүештә боҙоп, ағымдағы йылдың сентябрендә Нью-Йорктағы йәшерен кәңәшмәлә герман армияһын төҙөү, герман хәрби промышленносенән сикләүҙәрҙе алыу тураһында һәм герман милитаризмын аяҡҡа баҫтырыуға йүнәлтелгән башҡа саралар тураһында ҡарарҙар ҡабул иттеләр.

Һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел эштәре бөтә илдәрҙең тыныслыҡ һөйөүсе халҡтарының һәм бөтәһенән дә элек дөйөм тыныслыҡтың һәм халҡтар именселегенең ышаныслы һаҡсыһы булған бөйөк Советтәр Союзы халҡтарының ҡыйыу ҡаршылығына осрай.

Беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе илебеҙ, агрессорҙарҙың ҡанлы ниәттәрен ҡыйыу фаш итеп, уларҙың енәйәтсел пландарын өҙөп, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларҙың юлында үтә 'алмаҫлыҡ ҡойма булып тора, тыныслыҡ байрағы аҫтына бөтә азатлыҡ һөйөүсе халҡтарҙы туплай.

Һуғыш бөтөү менән үк, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһының 1946 йылда булып үткән беренсе сессияһында СССР делегацияһы ҡоралдарҙы һәм ҡоралы көстәрҙе дөйөм ҡыҫҡартыу һәм йыя һалыу тураһында тәҡдим индерҙе, был тәҡдим Генеральный Ассамблеяның шул туралағы ҡарарының нигеҙе итеп алынды.

1947 йылда Генеральный Ассамблея, Советтәр Союзының тәҡдиме буйынса, бер тауыштан яңы һуғышты пропагандалауҙы туҡтатыуға йүнәлтелгән ҡарар ҡабул итте.

1948 һәм 1949 йылдарҙа Советтәр Союзы бер нисә тапҡыр бөйөк державаларға ҡоралдарҙы һәм ҡоралы көстәрҙе бер йыл эсендә өстән бер өлөшкә ҡыҫҡартырға һәм тыныслыҡты ныҡытыу буйынса биш держава араһында Пакт төҙөргә тәҡдим итте. Советтәр Союзы күп йылдар буйына һуғыштың атом һәм бактериологик ҡорал һәм кешеләрҙе массовый үлтереүҙең башҡа төрҙәре ҡеүек ҡырағай средстволарын файҙаланыуҙы тыйыу һәм закондан тыш итеп ҡуйыу өсөн эҙмә-эҙлекле көрәш алып бара.

Советтәр Союзы БМО Генеральный Ассамблеяһының хәҙерге ваҡытта барған сессияһында дөйөм тыныслыҡты ныҡытыу эшенә яңы күренекле вклад индерҙе. Совет делегацияһы сессия ҡарамағына һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү һәм тыныслыҡты һәм халҡтар именселеген ныҡытыу тураһында ныҡлы демократик тыныслыҡты булдырыуға ысын юлды күрһәтеүсе Декларация проекты индерҙе.

СССР-ҙың эҙмә-эҙлекле тыныслыҡ һөйөү политикаһы БМО-лағы совет вәкилдәренең Америка империализмының Корейлағы ҡанлы агрессияһын туҡтатыуға, Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүгә ныҡышмалы рәүештә тырышыуҙарында ¹ үҙенең асыҡ кәүҙәләнешен таба.

Советтәр Союзы Германия мәсьәләһен тыныслыҡ һәм халҡтар именселеге интересында хәл итеү өсөн арымай-талмай көрәш алып бара. СССР, Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау тураһында өс державаның Нью-Йорк кәңәшмәһе айҡанлы килеп тыуған мәсьәләләрҙе тикшереү өсөн, 8 государство сит ил эштәре министрҙәренең Прагала 20—21 октябрҙә булып үткән кәңәшмәһен саҡырыуҙың инициаторы булды. Был кәңәшмәлә Германия мәсьәләһен демократик хәл итеүҙең асыҡ программаһы эшләнде. Советтәр Союзы һәм халҡ демократияһы илдәре генә Германия мәсьәләһе буйынса бөтә халҡтарҙың интерестәренә, шул иҫәптән герман халҡының милли интерестәренә яуап биреүсе, тыныслыҡ һәм демократия эшенә ысын-ысындан хеҙмәт итеүсе программаны эшләй алдылар.

Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе сталинсе тышҡы политикаһы совет халҡының һәм бөтә прогрессив кешелек донъяһының тормош интерестәренә яуап бирә. Ул бөтә намыҫлы кешеләрҙең бер күңелдән яҡлауы менән файҙалана.

* * *

Большевиктәр партияһы тарафынан тыныслыҡ һәм халҡтар араһында дуҫлыҡ рухында тәрбиәләнгән совет халҡы тыныслыҡ эшенә йәне-тәне менән бирелгән. Атом ҡоралын тыйыу һәм был ҡоралды беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе итеп иғлан итеү тураһындағы Стокгольм Воззваниеһына СССР-ҙа ҡултамғаларҙы йыйнау быны асыҡ миҫалы булды.

Беҙҙең илебеҙҙә ҡултамғалары йыйнау тыныслыҡты яҡлау буйынса бөйөк бөтә халҡ референдумына әүерелде. СССР-ҙың оло йәштәге бөтә халҡы тыныслыҡ өсөн, атом ҡоралын етештереүгә һәм ҡулланыуға ҡаршы тауышын бирҙе, атом ҡоралын тыйыуҙы талап итеүсе бөтә донъялағы йөҙәр миллионлаған кешеләр менән үҙенең солидарлығы тураһында белдерҙе. Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы совет халҡының тыныслыҡ эшенә ныҡлы бирелгәнлегенең, уның тыныслыҡты һаҡлап ҡалырға әҙер булыуының, уның большевиктәр партияһы һәм тыныслыҡтың байраҡ йөрөтөүсеһе И. В. Сталин тирәһенә монолит туплайғанлығының асыҡ демонстрацияһы булды.

Конференция, ҡеүәтле һәм тыныслыҡ һөйөүсе совет халҡының ихтыярын белдереп, Тыныслыҡ яҡлаусылар Бөтә Донъя конгресе Даими Комитете бюроһының Прага сессияһының тыныслыҡ яҡлаусылар хәрәкәтен артабан тағы ла күберәк киңәйтеүгә һәм уның яңы, тағы ла юғарыраҡ баҫҡысҡа күтәрелеүенә йүнәлтелгән ҡарарҙарын бер күңелдән яҡланы. Конференция Тыныслыҡ яҡлаусыларҙың ноябрь айында Шеффилдтә (Англия) буласаҡ Икенсе Бөтә Донъя конгресендә ҡатнашасаҡ совет делегаттарына бөтә совет халҡы тыныслыҡ эшенә аҙағына тиклем бирелгән, бөтә илдәрҙәге барлыҡ тыныслыҡ яҡлаусылар менән ҡулға-ҡул тотоноп ныҡлы һәм ҡыйыу рәүештә һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү өсөн, ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн көрәшергә әҙер тора, тип белдерергә ҡушты.

Конференция бөтә тыныслыҡ яҡлаусыларҙы, бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халҡтарҙы ҡеүәтле һәм бер күңелдән булған хәрәкәттәре менән һуғыш тоҡандырыусыларҙың эҙләнеүҙәрен паралитовать итеү өсөн, үҙ сафтарын арымай-талмай арттырырға һәм тупларға, үҙҙәренең тырышлыҡтарын берләштерергә саҡырҙы.

Бөтә илдәрҙең халҡтары атом ҡоралын тыйыуҙы, ҡоралланыуҙың бөтә төрҙәрен ҡыҫҡартыуҙы, башҡа халҡтарҙың эшенә ситтән ҡыҫылыуҙы һәм ҡоралы агрессияны хөкөм итеүҙе, һуғыш пропагандаһын тыйыуҙы һәм был пропаганданы алып барыуҙа ғәйепле кешеләрҙе яуаплылыҡҡа тарттырыуҙы торған һайын ныҡышмалыраҡ талап итәләр. Милләттәре, дин тотоуҙары, политик ҡараштары төрлөсә булған 500 миллион самаһы кеше тыныслыҡты яҡлау буйынса Стокгольм Воззваниеһына үҙҙәренең ҡултамғаларын ҡуйҙы.

Тыныслыҡ өсөн бөтә халҡ хәрәкәте хәҙерге көндә ғәйәт ҙур көс булып тора. Октябрь революцияһы тарафынан бынан 33 йыл элек күтәрелгән тыныслыҡ байрағы тирәһенә бөтә прогрессив кешелек донъяһы туплана. Бөйөк Октябрҙең балаһы — Совет государствоһы тыныслыҡ яҡлаусыларҙың был ойошҡан ҡеүәтле фронтының емерелмәҫ терәге һәм байраҡ йөрөтөүсеһе булып тора.

Тыныслыҡ һөйөүсе халҡтар киләсәккә ышаныс менән ҡарайҙар. Америка-Англия яңы һуғыш тоҡандырыусыларының ҡоторонған өйөрөн юғәнләргә мөмкин һәм тыныслыҡ эшен һаҡлап ҡалырға мөмкин һәм һаҡлап ҡалырға кәрәк булыуын улар ныҡ беләләр.

Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәштең был ғәҙел эшенә, халҡтар араһында дуҫлыҡҡа был ҡаҡшамаҫ ышанысты миллионлаған кешеләрҙең йөрәктәрендә тыныслыҡтың бөйөк байраҡ йөрөтөүсеһе иптәш Сталин тоҡандырҙы. Иптәш Сталин, тыныслыҡ, ҙур һәм бәләкәй халҡтарҙың именселеге өсөн көрәшеп, Советтәр Союзының тышҡы политикаһын бөйөк ныҡлылыҡ һәм алдан күреүсәнлек менән йүнәлтә. Иптәш Сталин тирәһенә, Советтәр Союзы тирәһенә кешелек донъяһының Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларының ҡанлы ниәттәрен өҙөргә, тыныслыҡ, демократия һәм социализм эшен яҡларға һәм ныҡытырға ныҡлы ышаныс менән тулы булған прогрессив көстәре торған һайын тығыҙыраҡ туплана баралар.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки тыныслыҡ яҡлаусыларҙың хәрәкәте еңелмәҫлек, — ул һәр көн һайын үҫә һәм ныҒына.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки был хәрәкәттең башында ҡаҡшамаҫ совет халҡы — бөтә донъяла тыныслыҡтың терәге — бара.

Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки был көрәштең байрағы — Сталин!

В. Корионов.

Совет халҡының бөйөк байрамы

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын совет халҡы тантаналы һәм шатлыҡлы байрам итте. Был көндәрҙә, коммунизмдең еңеүе өсөн героик көрәшкә йөмғаҡ яһап, совет кешеләре данлы большевиктәр партияһына, үҙҙәренең гениаль юлбашсыһы һәм учителе иптәш Сталингә үҙ уйҙарын мәхәббәт һәм рәхмәт тойғолары менән йүнәлтәләр.

Илебеҙҙең ҡалалары һәм ауылдары байрамса биҙәлгәндәр. Бөтә урындарҙа ла — большевиктәр партияһына һәм Совет государствоһына иптеҙ һалыусылар — В. И. Ленин менән И. В. Сталин портреттәре, партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттәре, ВКП(б) Үҙәк Комитетенең боевой саҡырыуҙары яҙылған ҡыҙыл полотнолар, транспоранттар, электр уттарының гирляндалары. Театрҙарҙа, культура дворецтәрендә, ауыл клубтарында тантаналы ултырыштар, байрам спектаклдәре һәм концерттәре булып үттеләр.

7 ноябрҙә совет кешеләре Сталин тураһында уйлап, үҙҙәренең бөйөк социалистик Тыуған илдәре өсөн патриотик ғорурлыҡ тойғолары менән, Ленин—Сталин партияһы тирәһенә үҙҙәренең монолит туплайғанлыҡтарын, бөтә донъяла тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалыуға үҙҙәренең ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын демонстрациялау өсөн урамдарға һәм майҙандарға сыҡтылар.

Беҙҙең гүзәл Тыуған илебеҙ икһеҙ-сикһеҙ. Илебеҙҙең иртәһе бик алыҫта—Көнсығышта башлана. Мәскәүҙең төнгө күгендә Кремль йондоҙҙары асыҡ рубиндәр булып ялтырайҙар, ә Владивостокта Золотой Рог ҡултығы өҫтөндә карап склянкаларының иртәнге тауышы ишетелә лә инде. Владивосток, Хабаровск, Камчаткалағы Петропавловск, Көньяҡ Сахалинск, Амурҙағы Николаевск ҡалаларының, йәштәр ҡалаһы — Амурҙағы Комсомольск халҡы байрам демонстрацияһына беренсе булып сыға. Приморье горняктәре һәм балыҡсылары, Алыҫ Көнсығыш магистраленең тимер юлсылары, порт эшселәре һәм төҙөүселәр бөтә халҡтың Октябрь алды социалистик ярышында үҙҙәренең уңыштары тураһында илебеҙгә, партияға, Сталингә рапорт бирәләр.

Һүнмәҫ дан менән ҡапланған Ленин ҡалаһы — Октябрҙең бишеге был көндә бик иртә уянды. Байрам диңгеҙ параты менән асылды. 10 сәғәттә тарихи Дворец майҙанында Ленинград гарнизоны ғәскәрҙәренең тантаналы маршы башланды. Парад тамамланғас майҙанға демонстранттар колоннаһы инде. Һәр бер колоннаға байраҡ йөрөтөүселәр етәкселек итәләр. В. И. Ленин менән И. В. Сталиндең портреттәре, скульптура фигуралары һөйөп сәскәләр менән уратылып алынғандар. Бөтә урындарҙа ла ВКП(б) Үҙәк Комитетенең Октябрь саҡырыуҙары яҙылған транспоранттар һәм плакаттар, партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттәре, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн, халҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн көрәшкә саҡырыусы һүҙҙәр яҙылған плакаттар ҡуйылған.

Ленинград — алдынғы промышленность, фән, культура ҡалаһы, коммунизм төҙөүҙә актив ҡатнашыусы — быйылғы яңылыҡ, прогрессивлек тураһында, үҙенең алға хәрәкәт итеүе тураһында Тыуған илгә, һөйөклө Сталингә рапорт бирә. Демонстранттарҙың беренсе сафтарында завод-гиганттарҙың данлы коллективтәре бара. Бына өс орденле байраҡ елберҙәй. Революцион һәм хеҙмәт еңеүҙәренең ветерандары — кировсылар баралар. Уларҙың байрам рапорты үҙ эштәрен асыҡ итеп күрһәтә. Илебеҙ пландан тыш йөҙәрләгән тонна отлично сифатлы металл, тиҫтәләгән ҡеүәтле трелевочный трактор алды. Сталин исемендәге металл заводының ҡеүәтле колоннаһында эштәре бер нисә тапҡыр Сталин премиялары менән билдәләнелгән конструкторҙар баралар. Ғалимдәр менән хеҙмәттәшлектә улар Волга гидроэлектростанциялары өсөн ғәйәт ҙур ҡеүәтле турбиналарҙы проектлаштырыуға башланылар. Ленинградтың 50 заводы һәм институты коммунизмдең бөйөк төҙөлештәренең заказдарын үтәйҙәр.

Нева проспекте, адмиралтейство, Дворец күпере яғынан майҙанға яңынан-яңы коллективтәр инәләр. Заводтар һәм фабрикаларҙың, ғилми учреждениеларҙың һәм юғары уҡыу йорттарының, театрҙарҙың һәм музейҙарҙың исемдәре алмашыналар, музыка, йыр яңғырай. Ҡәҙерле һәм һөйөклө исем — Сталин демонстранттарҙың телдәренән китмәне. Дворец майҙанындағы байрам демонстрацияһында 720 мең кеше ҡатнашты.

Кис менән Исаакиевск майҙанында, Нарва һәм Мәскәү заставалары артында, Выборг яғында һәм ҡаланың башҡа райондарында халҡтарҙың ҙур гуляньелары булып үтте.

Украинаның башҡалаһы — Киев. Киев халҡы үҙенең хеҙмәт әлгәшеүҙәре тураһында рапорт бирә. Предприятиеларҙың 22 мең стахановсыһы бөтә халҡ байрамын һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың башынан бирле 5 йылдан алып 26 йыллыҡ норманы үтәп ҡаршыланылар. Иртәнге 10 сәғәттә башҡаланың төп магистрале — Крещатикка килеп тоташҡан Калинин исемендәге майҙанда хәрби парад булып үтте. Унан һуң байрам демонстрацияһы башланды. Баш колонананың алдында — 800 байраҡ. Уларҙы Украина башҡалаһының иң яҡшы кешеләре алып баралар. Крещатик буйлап Ленин һәм Сталин райондарының хеҙмәтсәндәре үтәләр. Колонналарҙа — УССР фәндәр Академияһы ғилми-тикшереү учреждениеларенең работниктәре, театрҙарҙың артистәре бар. Байрам демонстрацияһында 400 мең кеше ҡатнашты.

Белоруссияның башҡалаһы — Минск байрамса биҙәлгән. В. И. Ленин исемендәге майҙанда художестволы панно һәм диаграммалар Совет власе йылдарында Белоруссияла булып үткән бөйөк үҙгәрештәрҙе, социалистик Тыуған илдең артабан сәскә атыуы өсөн, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн белорус халҡының көрәшен сағылдыралар. 11 сәғәттә Минск гарнизонының хәрби параты булып үтте. Парадтан һуң ҡалала байрам дауам итте. Минск халҡы театрҙарҙа, концерт залдарында, агитпункттарҙа байрам итте.

Үзбәкстандың башҡалаһы — Ташкент Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын оркестрҙар тауышы, шатлыҡ йырҙар менән ҡаршыланы. Ташкент гарнизоны частәренең парадынан һуң хеҙмәтсәндәрҙең байрам демонстрацияһы башланды. Был, коммунистик төҙөлештең уңыштары тураһында, тыныслыҡтың хеҙмәт вахтаһы тураһында һөйөклө Тыуған илгә, юлбашсы һәм учитель иптәш Сталингә үзбәк халҡының рапорты булды. Колонналар өҫтөндә — производство үҫешенең диаграммалары, план үтәлешенең һандары, продукция өлгөләре. Ташкент промышленносе ун айлыҡ планды байтаҡ арттырып үтәне, тиҫтәләгән предприятиелар йыллыҡ заданиеларҙе срогынан алда үтәнеләр. Майҙан буйлап мамыҡтың гранлиоз өйөмдәре хәрәкәт итәләр. Республиканың колхозсылары һәм совхоз эшселәре Тыуған илгә, бөтә үткән йылға ҡарағанда, байтаҡ артыҡ сей мамыҡ бирҙәләр ҙә инде. Волгала, Аму-Дарьяла һәм Днепрҙәге грандиоз төҙөлештәрҙең инициаторы — бөйөк Сталинда күп һандағы транспоранттар данлайҙар. Үзбәк ССР-ы фәндәр Академияһының ғилми-тикшереү институттарының, Урта Азияның һуғарыу институтының, Ташкенттең юғары уҡыу йорттарының коллективтәре Төп Төркмәнстан каналын төҙөүгә әҙерлектә үҙҙәренең ҡатнашыуҙарын белдерәләр. Демонстранттар халҡ демократияһы илдәренең хеҙмәтсәндәренә, бөйөк ҡытай халҡына, героик корея халҡына ҡотлау һүҙҙәре яҙылған плакаттар алып баралар. Ташкенттең ҡыҙыл майҙаны аша 350 мең демонстрант үтте.

Ҡаҙаҡстандың башҡалаһында байрам Алма-Ата гарнизоны хәрби частәренең параты менән асылды. Парадтан һуң хеҙмәтсәндәрҙең байрам демонстрацияһы башланды. Алда уҡыусылар баралар. Уларҙың ҡуптәренең ҡулдарында күгәрсендәр — тыныслыҡ эмблемаһы. Трибуналар янына еткәс балалар күгәрсендәрҙе осороп ебәрәләр. Майҙан өҫтөндә йөҙәрләгән аҡ ҡанатлы ҡоштар осалар. Матур паннолар һәм плакаттар коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре тураһында, совет кешеләренең гүзәл хеҙмәт еңеүҙәре тураһында һөйләйҙәр. Алма-аталылар Октябрь планынан тыш 20 миллион һумдан артығыраҡ продукция бирҙеләр. Тиҫтәләгән предприятиелар һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты, йыллыҡ производство программаларын срогынан алда тамамланылар. Трибуналар алдынан Ҡаҙаҡстан интеллигенцияһының вәкилдәре — фән, әҙәбиәт һәм искусство кешеләре үтәләр.

Тбилисиҙа йыр һәм музыка бөтә көн буйы туҡталманы. Иртән Берия исемендәге майҙанда хәрби парад булып үтте. Унан һуң уҡыусылар демонстрацияны астылар. Улар сәскәләр күтәргәндәр һәм тыныслыҡ тураһында йырҙар йырлайҙар. Ленин районы хеҙмәтсәндәренең колоннаһына Грузиялағы боронғо завод — Сталин исемендәге паровоз-вагондар ремонтлау заводының коллективе етәкселек итә. Тбилисиҙең тиҫтәләгән предприятиелары биш йыллыҡ заданиеларҙе срогынан алда үтәү тураһында, тыныс хеҙмәттән еңеүҙәре тураһында рапорт бирәләр. Грузия башҡалаһында демонстрацияла 250 меңдән ашыуыраҡ кеше ҡатнашты.

Баку урамдарына иртән иртүк байрам итеүсе халҡ тулды. Баку гарнизоны частәренең традицион парадынан һуң майҙанға байрам демонстрацияһын асҡан Ленин һәм Сталин райондары хеҙмәтсәндәренең колонналары инәләр. Нефтселәр урамдарға күренекле уңыштар тураһында рапорттар менән сыҡтылар. Ленин районының эшселәре бөтә 1950 йыл өсөн алынған йөкләмәләргә ҡарағанда, 7 ноябрҙә пландан тыш бер нисә мең тонна артығыраҡ нефть сығарҙылар. Баку металлистәре пландан тыш меңәрләгән нефть машиналары эшләп сығарҙылар, был, үткән йылға ҡарағанда, 33 процентҡа артыҡ тигән һүҙ. Унар меңләгән уҡыусылар, Бакуҙың 15 юғары уҡыу йортонон студенттәре йырҙар менән үтәләр. Ғалимдәр, әҙәбиәт һәм искусство работниктәре баралар. Колонналар өҫтөндә өҙлекһеҙ рәүештә тыныслыҡты яҡларға саҡырған тауыштар яңғырайҙар. Байрам демонстрацияһында Әзербайжан башҡалаһының 300 меңдән ашыуыраҡ хеҙмәтсәне ҡатнашты.

Вильнюстең совет майҙаны ҡыҙыл байраҡтар менән солғап алынған. Бында хәрби парад булып үтте. Унан һуң демонстрацияла ҡатнашыусылар — Литва башҡалаһының эшселәре үҙҙәренең әлгәшеүҙәре тураһында рапорт бирҙеләр. Ҡала промышленносе 11 айлыҡ программаны срогынан алда тамамланы. Тиҫтәләгән предприятиелар килэһе йыл иҫәбенә продукция бирәләр. Литва башҡалаһындағы демонстрация большевиктәр партияһына һәм бөйөк Сталингә Литва халҡының икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлеген күрһәтте.

Молдавия башҡалаһы — Кишинев урамдары байрамса биҙәлгәндәр. Бөтә урындарҙа ла аҙ байраҡтар, партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттәре. Ел аҙ байраҡтарҙы елберҙәтә. Ағастарҙын әле ҡойолоп бөтмәгән япраҡтары ҡыҙғылт төҫтәләр. Еңеү майҙанында Кишинев гарнизоны ғәскәрҙәренең тантаналы маршынан һуң байрам демонстрацияһы булды. Унда 70 меңдән артығыраҡ хеҙмәтсән ҡатнашты.

Латвия башҡалаһы — Ригалағы байрам демонстрацияһында 350 мең самаһы кеше ҡатнашты. Демонстранттар сафтарында — Риганың вагон төҙөүселәре, илебеҙгә связь аппараттары биреүсе эшселәре, туҡыусылар, аяҡ кейемдәре тегеүселәр, сауҙа флоты моряктәре, ғалимдәр, студенттәр, искусство работниктәре бар.

Ҡырғыҙстан башҡалаһы—Фрунзе хеҙмәтсәндәренең демонстрацияһын башлауҙың почетлы хоҡуҡын Пролетарск районы яулап алды. Был индустриаль районның эшселәре хәрби парад тамамланғас та майҙанға индәләр. Ҡалала демонстранттар колонналарында 60 меңдән артығыраҡ кеше үтте.

Сталинабад хеҙмәтсәндәренең демонстрацияһы Таджикстан эшселәренең һәм колхозсыларының хеҙмәт рапортына әйләнде. Байрам алдынан республиканың мамыҡсылары мамыҡ әҙерләүҙең йыллыҡ планын үтәнеләр. Республика хеҙмәтсәндәре продукцияның мөһим төрҙәрен: мамыҡ-сүс, киже-мамыҡ туҡымалары, үҫемлек һәм мал майы етештереү, күмер сығарыу буйынса биш йыллыҡ пландарҙы срогынан алда үтәнеләр. Демонстрацияла Сталинабадтың 80 мең самаһы хеҙмәтсәне ҡатнашты.

Ереванда байрам колонналарының йөрөшө дүрт сәғәт тиерлек дауам итте. Большевиктәр партияһына һәм бөйөк Сталингә хеҙмәтсәндәрҙең тәрән мәхәббәтен һәм бирелгәнлеген белдергән демонстрацияла 180 мең самаһы кеше ҡатнашты.

Төркмәнстан башҡалаһы — Ашхабадта хәрби парадтан һуң ҡаланың асфальтләнгән киң магистрале — Свобода урамына уҡыусылар сыҡтылар. Улар артынан демонстранттар колонналарында промышленность предприятиелары эшселәре менән бергә, быйыл Ашхабадта төҙөлгән государство университетенең преподавателдәре һәм студенттәре барҙылар. СССР фәндәр Академияһының Төркмәнстан филиалы колонналарының плакаттарында Төп Төркмәнстан каналын төҙөүҙә актив ҡатнашырға республика ғалимдәренең ынтылышы сағылдырылған. Ашхабадтағы демонстрацияла 70 меңдән артығыраҡ кеше ҡатнашты.

Ҡарлы буранға ҡарамаҫтан, Таллин эшсәндәре коммунизм төҙөүҙә әлгәшелгән бөйөк уңыштар тураһында тағы ла бер тапҡыр рапорт биреү өсөн, тыныслыҡ өсөн көрәшкә үҙҙәренең ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын тағы ла бер тапҡыр демонстрациялау өсөн байрам демонстрацияһына йыйнаштылар. Демонстрацияла 120 меңдән ашыуыраҡ кеше ҡатнашты.

Петрозаводскиҙә 11 сәғәттә хәрби парад булып үтте. Унан һуң Киров майҙанына демонстранттарҙың колонналары тәҙ роттәр булып индәләр. Улар хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсылары — В. И. Ленин менән И. В. Сталин портреттәрен алып баралар. Транспоранттар халҡты бөтә донъялағы тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалырға, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле фронтын киңәйтергә һәм ныҡытырға саҡыралар. Совет халҡының бөтә еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә рус һәм фин, карель һәм веп телдәрендә ҡотлау тауыштары яңғырай.

Герой ҡалаларҙа — Севастополь, Одесса һәм Сталинградта, Тулала, Куйбышевта, Махачкалала һәм Горькийҙа, Магнитогорскиҙә һәм Ужгородта, Ҡазанда һәм Якутскиҙә, Ивановола һәм Кемеровола һәм беҙҙең бөйөк илебеҙҙең башҡа күп кенә ҡалаларында тантаналы байрам демонстрациялары булып үттеләр.

Колхоз крәстиәндәре бөйөк байрамды тантаналы һәм шатлыҡлы билдәләне.

Бөтә халҡ байрамын билдәләп, Мәскәүҙә, союзный республикаларҙың башҡалаларында, шулай уҡ Калининградта, Львовта, Хабаровскиҙә, Владивостокта һәм герой ҡалаларҙа: Ленинградта, Сталинградта, Севастополдә һәм Одессала 20 артиллерия залпы менән салют бирелде.

Совет халҡы коммунизм төҙөү эшендә үҙенең грандиоз уңыштарын, бөтә донъяла тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалырға үҙенең ҡаҡшамаҫ ихтыярын демонстрацияланы. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын бөтә халҡтың байрам итеүе Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, кешелек донъяһының иң бөйөк генийе иптәш И. В. Сталин юлбашсылығында совет ҡоролошонон яулап алынған бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәренең ҡеүәтле демонстрацияһына әүерелде. (ТАСС).

Бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк байрамы

Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын Советтәр Союзы халыҡтары менән бергә бөтә донъялағы миллионлаған ябай кешеләр ғәйәт зур күтәренкелек һәм шатлыҡ менән билдәләнеләр. «Советтәр Союзы менән бергә — тыныслыҡ һәм социализм өсөн» — тип [illegible] 7 ноябрҙә байрам [illegible] астында үтте. [illegible] байрамы хеҙмәтсәндәрҙең халыҡ-ара солидарлығының, бөтә алдынғы прогрессив кешелек донъяһының Советтәр Союзына һәм уның бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталинға сикһеҙ [illegible] бирелгәнлегенең [illegible] әйләнде. Был [illegible] халыҡтарҙың ҡеүәт[illegible] һәм тыныс[illegible] Советтәр Союзына ышанды[illegible].

«Халыҡ массалары, — тип яҙҙы бөйөк Сталин бынан [illegible] элек, — Совет власеңең империалистик һуғышҡа ҡаршы [illegible] асыуын һәм, [illegible] беләләр. [illegible] Союзының яңы [illegible] барыусы [illegible] ҡуралар. [illegible] тыныслыҡ байрағын [illegible] ҡаршы [illegible] торғаны өсөн [illegible] күрһәтәләр. [illegible] халыҡ-ара [illegible] донъялағы [illegible] империалистик һу[illegible] [illegible] һөйләй. (6 том, 300-сө бит).

Октябрҙең 33 йыллығын халыҡ демократияһы илдәре айырыуса шатлыҡ менән [illegible] ҡаршыланылар. [illegible] тарафынан [illegible] һәм [illegible] капиталистик ҡоллоҡтан [illegible] Совет державаһына иң ышаныс[illegible] [illegible] итеп [illegible].

Бөйөк байрамға Польша, Чехословакия, Венгрия, Болгария, Румыния, Албания хеҙмәтсәндәре бер нисә ай алдан әҙерләнә башланылар. Предприятиеләрҙә һәм учреждениеләрҙә, тимер юлдарҙа, шахталарҙа, [illegible] Октябрь алдынан социалистик ярышы үткәрелде. Был илдәрҙә бөйөк дата күренекле производство [illegible] менән билдәләнде. [illegible] илдәренең [illegible] һәм [illegible] тантаналы [illegible].

Хеҙмәт алдынғылары, политик партиялары һәм общественный ойошмаларҙың вәкилдәре, фән деятелдәре 6 ноябрҙә Варшавала тантаналы ултырышҡа йыйналдылар.

— Поляк халҡының тарихе, — тип белдерҙе ултырышта Польша Министрҙар Советы Председателе Ю. Циранкевич, — 7 ноябрь менән — Бөйөк Октябрҙең еңеү көнө менән тығыҙ бәйләнгән. Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын поляк халҡы үҙенең бойондороҡһоҙлоҡ һәм азатлыҡ [illegible] ҡаршылай. [illegible] беҙ социализм [illegible] барабыҙ.

6 ноябрҙә Польша республикаһының президенте Берут башҡалаһы Польша-Совет [illegible] күргәҙмәне асты. Октябрь йыллығын билдәләп, илдә [illegible] бөтә Польша-Совет дуҫлығы айлығы» үткәрелә.

Чехословакия халыҡтары Совет иленең [illegible] халыҡтарына «Тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ хаты» ебәрҙеләр. Чехословакия-Совет дуҫлығы союзының икенсе съезы [illegible] йыллығына [illegible] ҡалаларында [illegible] бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең дуҫлығын һәм [illegible] нығытыуға, тыныслыҡты [illegible] тоҡандырыу[illegible] империалистик интервенция[illegible]. 6 ноябрҙә Прагала һәм Чехословакия республикаһының башҡа бик күп ҡалаларында [illegible] хөрмәтенә [illegible] демонстрация[illegible].

Венгрияның һәм Болгарияның Советтәр Союзына һәм бөйөк Сталинға мөхәббәт һәм рәхмәт тойғоһо менән тулы булған халыҡтары 7 ноябрҙе үҙҙәренең милли байрамдары итеп иғлан иттеләр. 6 ноябрҙә Будапешт ҡала Советенең тантаналы ултырышынан һуң совет депутаттары Октогон майҙанына һәм Мария-Терезия һәм Эржебет проспектына юнәлделәр. Бында майҙанды «7 ноябрь майҙаны» һәм проспектте «Ленин проспекты» тип исемләүгә арналған тантана булып үтте. Дунай аша һалынған, бөйөк Сталин исеме менән аталған күперҙә 7 ноябрҙә тантаналы асыу булып үтте. Был көндә иртәнән алып Венгрия башҡалаһының урамдары байраҡтар һәм Лениндең, Сталиндең һәм Матиас Ракошиҙең портреттәрен күтәреп, Азатлыҡ майҙанына юнәлгән меңәрләгән хеҙмәтсәндәр менән тулды. Совет Армияһының Венгрия халҡын азат итеү өсөн көрәштә һәләк булған воиндәренә һәм геройҙарына һалынған һәйкәлдәргә тантаналы рәүештә веноктар ҡуйылды.

Венгрия халыҡ республикаһының иң ҙур ҡалаларында — Дебреценда, Дьерҙә, Сегедта һәм башҡа ҡалаларында тантаналы ултырыштар булып үтте.

Румынияның башҡалаһы — Бухарестә 7 ноябрҙә булып үткән байрам демонстрацияһында 350 мең самаһы кеше ҡатнашты. Машина төҙөүселәр, туҡыусылар, государство хужалыҡтарының эшселәре, фән һәм культура работниктәре демократия һәм тыныслыҡ лагерен нығытыуға, һуғыш тоҡандырыусыларҙың эҙләнеүҙәрен фаш итеүгә саҡырыусы лозунгылар күтәреп барҙылар. Тантана итеүсе демонстранттар тыныслыҡ байрағын бөйөк йөрөтөүсе И. В. Сталин хөрмәтенә ҡотлау һүҙҙәре әйттеләр.

Болгария башҡалаһы — София хеҙмәтсәндәренең Октябрь демонстрацияһы өс сәғәттән артыҡ дауам итте. Унда 300 мең кеше ҡатнашты. Был тыныс ижади хеҙмәттең бөйөк демонстрацияһы, Советтәр Союзына мөхәббәт һәм бирелгәнлек демонстрацияһы булды.

Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын монгол халҡы бөйөк социализм державаһына тәрән рәхмәт тойғоһо һәм ғәйәт зур шатлыҡ менән байрам итте. «Монгол халҡы, — тине Улан-Батор хеҙмәтсәндәренең меңдәрсә кеше ҡатнашҡан митингыһында Монголия халыҡ-революцион партияһы Үҙәк Комитеты секретаре Цеденбал, — үҙенең азатлығы, бойондороҡһоҙлоғо һәм экономиканы һәм культураны үҫтереүҙә үҙенең уңыштары менән Бөйөк Октябрь социалистик революцияһына, совет халҡының ярҙамына һәм бөйөк юлбашсы иптәш Сталиндең атайҙарса хәстәрлегенә һәм иғтибарына бурыслы». Митингынан һуң Улан-Батор гарнизоны частәренең параҙы һәм хеҙмәтсәндәрҙең байрам демонстрацияһы булды.

Үҙенең тыуған илен ҡулға ҡорал тотоп һаҡлаусы герой Корея халҡы ла Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын билдәләп үтте. Синьыйчжу ҡалаһында күренекле йыллыҡҡа арналған тантаналы ултырышта ҡала халҡының бөтә ҡатламдарының вәкилдәре ҡатнаштылар. Тантаналы йыйылыш үткәрелгән бина В. И. Ленин, И. В. Сталин һәм Ким Ир Сен портреттәре менән биҙәлгәйне. Төньяҡ Пхеньян провинцияһының хеҙмәт партияһы комитетенең председателе үҙенең докладында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының тарихи әһәмиәтен билдәләне. Ул Американың ҡоралы агрессияһы һөжүмтаһендә Корея өҫтөнә ябырылған ҡурҡынысылыҡты күрһәтте. Корея халҡы алдында, тине ул, был ҡурҡыныслыҡты еңеү һәм Америка илбаҫарҙарын тулыһынса еңеүгә өлгәшеү бурысы тора.

Йыйылышта ҡатнашыусылар көслө алҡыштар аҫтында Генералиссимус Сталинға һәм Ким Ир Сенгә ҡотлауҙар ҡабул иттеләр.

Ҡытайҙа Октябрҙең йыллығын байрам итеү иң бөйөк ике халыҡтың ҡаҡшамаҫ дуҫлығының мәһабәт демонстрацияһына әүерелде.

Ҡытай ҡалалары байрамса биҙәлгәндәр. Газеталар һәм журналдар социалистик төҙөлештә Совет иленең өлгәшеүҙәре тураһында һөйләүсе күп һанда мәҡәләләр һәм фотографиялар, В. И. Ленин менән И. В. Сталин портреттәре, шулай уҡ Совет державаһының данлы юбилейе айҡанлы Ҡытай общественный ойошмаларының күп һандағы ҡотлауҙарын баҫып сығарғандар. Радиостанциялар махсус юбилей радио тапшырыуҙарҙы ойоштороҙолар. СССР-ҙа коммунизмдең грандиоз төҙөлештәренә арналған күргәҙмәләр халыҡ менән шығырым тулы ине.

Ҡытай компартияһының үҙәк органы «Женьминьжибао» газетаһы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған редакцион мәҡәләлә былай тип яҙа: «Икеһен бергә алғанда, 700 миллион кешенән торған Ҡытай менән Советтәр Союзы араһында үҙ-ара ярҙам һәм хеҙмәттәшлек, һис шикһеҙ, бөтә донъялағы тыныслыҡтың иң ышаныслы ғарантияһы булып тора. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы булмаһа, Ҡытай халҡына Советтәр Союзы тарафынан күрһәтелгән даими ярҙам һәм ҡайнар симпатия булмаһа, Ҡытай халыҡ революцияһының еңеүе мөмкин булмаҫ ине...

Ер шарының бөтә тыныслыҡ һөйөүсе һәм демократик халҡы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының йыллығын энтузиазм менән ҡотлаған көндә, беҙ улар менән бергә түбәндәге һүҙҙәрҙе әйтәбеҙ:

Йәшәһен Ҡытай менән Советтәр Союзы араһында дуҫлыҡ, союз һәм үҙ-ара ярҙам!

Йәшәһен бөйөк Совет Социалистик Республикалар Союзы!»

7 ноябрҙә кис Пекинда Ҡытай-Совет дуҫлығының Үҙәк һәм Пекин обществолары тарафынан ойошторолған тантаналы йыйылыш булып үтте. Ҡытай-Совет дуҫлығы обществоһының председателе Лю Шао-ци, обществоның вице-председателе Чжань Лань, обществоның Пекин бүлегенең председателе Пын Чжэнь һәм СССР-ҙың Ҡытайҙағы посолы Н. В. Рощин йыйылышта сығыш яһанылар. Ҡытай һәм Совет халыҡтарының мәңгелек дуҫлығы, тип һыҙыҡ өҫтөнә алдылар сығыш яһаусы ораторҙар, дөйөм тыныслыҡтың һәм халыҡ-ара именселектең ныҡлы гарантияһы булып тора.

Германия Демократик Республикаһының хеҙмәтсәндәре лә, бөтә намыҫлы кешеләр менән бергә, донъялағы беренсе социалистик государствоның тыуыу йылын байрам иттеләр. Бөйөк Октябрь хөрмәтенә күп кенә предприятиеләрҙең эшсе коллективтәре байрам алды хеҙмәт вахтаһына баҫтылар. Республиканың бөтә ҡалаларында һәм ауылдарында булып үткән күп һандағы йыйылыштарҙа һәм митингыларҙа яңы Германия кешеләре берҙәм, бойондороҡһоҙ демократик Германия өсөн көрәштә немец халҡына күрһәтелгән ярҙам өсөн Советтәр Союзына тәрән рәхмәт белдерҙеләр.

Берлиндә Германияның берҙәм социалистик партияһының тантаналы ултырышы булып үтте. СЕПГ политбюроһының члены Герман Маттерн ултырышта Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы тураһында доклад менән сығыш яһаны.

7 ноябрҙә Германия Демократик Республикаһының хеҙмәтсәндәре гитлерсы фашизмға ҡаршы һуғыштарҙа һәләк булған совет воиндәренең иҫтәлеген тантаналы рәүештә хөрмәтләнеләр. Был көндә совет воиндәренең ҡәберҙәренә веноктар һалынды.

Октябрь революцияһының 33 йыллығын капитал илдәрендә байрам итеү киң ҡолас алды. Ул халыҡтың иң киң массаларында Советтәр Союзының әленән-әле үҫә барған популярлеген демонстрацияланы. Ҡаты эксплуатациялаусы, етештереүсәнлек көстәрен емереүсе һәм ҡанлы һуғыштар алып барған империализм иҙеүенән ҡотолорға ынтылыусы хеҙмәтсән кешелек донъяһы өсөн Советтәр Союзы гигант маяҡ булып яҡтыра, халыҡтарҙың милли бойондороҡһоҙлоғонон һәм суверенитетенең яҡлаусыһы итеп, тыныслыҡтың һыналған һәм ҡаҡшамаҫ һаҡсыһы булып сығыш яһай. Франция, Италия, Голландия, Канада, Англия, АҠШ, Швеция, Норвегия, Дания, Көнбайыш Германия, Латын Америкаһының колониаль илдәрҙе азат итеү өсөн көрәшеүсе прогрессив кешеләре Советтәр Союзының милли байрамы көнөндә уға бер тауыштан бөйөк дуҫлыҡ тойғоларын белдерҙеләр.

Хеҙмәтсән Париж Октябрь йыллығын тантаналы рәүештә билдәләне. 5 ноябрҙә Парижда күп кеше ҡатнашлығында тантаналы йыйылыш булып үтте. Унда «Франция-СССР» ассоциацияһының генеральный секретаре Камиль Пайрә, Франпуаза Леклерк, Луи Сайян һәм Жолио-Кюри сығыш яһанылар. Улар Советтәр Союзының уңыштары тураһында, совет халҡының бөйөк юлбашсыһы И. В. Сталинға Франция хеҙмәтсәндәренең мөхәббәте һәм хөрмәте тураһында һөйләнеләр.

7 ноябрҙә кис Парижда Ҡышҡы велодромда Марсель Кашен председателлегендә парижандарҙың Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығына арналған 30 мең кеше ҡатнашлығындағы митингыһы булып үтте.

Был грандиоз митингыла ҡатнашыусылар Советтәр Союзы халыҡтарына хат текстын ҡабул иттеләр. Үҙ хаттарында парижандар иптәш Сталинде, Бөтә Союз Коммунистәр (большевиктәр) партияһын һәм бөтә совет халҡын Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы менән ҡотлайҙар.

Италия халҡы бөйөк датаны «Италия-Совет дуҫлығының айлығын» асыу менән билдәләне. Һуңғы бер нисә көн буйына илдең күп кенә ҡалаларында Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған митингылар һәм йыйылыштар булып үтте. Италияның күп меңләгән граждандары халыҡтар тыныслығының һәм азатлығының терәге — Советтәр Союзына үҙҙәренең дуҫлыҡ һәм рәхмәт тойғоларын белдереү өсөн был митингыларға килделәр.

Генуялағы митингыла сенатор Мауро Скоччимарро, Миланда — депутаттар палатаһының вице-председателе социалист Тарджетти, Кальяриҙа — депутат Ингpao сығыш яһаны. Шулай уҡ Ливорно, Гроссето, Ареццо, Анкона, Пезаро, Казерта, Таранто, Потенца, Мессина, Сиракуза ҡалаларында ла митингылар һәм йыйылыштар булып үттеләр.

Канадала, Финляндияла һәм башҡа илдәрҙә ноябрь көндәрендә Советтәр Союзы менән дуҫлыҡ айлыҡтары асылдылар.

Венала, Гаагала, Хельсинкиҙа, Стокгольмда, Ослола, Копенгагендә, Мексикала һәм башҡа күп кенә башҡалаларҙа бөйөк йыллыҡ тантаналы йыйылыштар менән билдәләнелде.

Советтәр Союзына халыҡтарҙың симпатияһы бөгөнгө кеүек бер ваҡытта ла көслө булмағайны. Совет государствоһының авторитете бөгөнгөләй бер ваҡытта ла юғары тормағайны, ҡеүәтле социалистик держава һәм уның гениаль юлбашсыһы И. В. Сталин тирәһенә тыныслыҡ, демократия һәм прогресс көстәре бөгөнгөләй бер ваҡытта ла тығыҙ тупланмағайнылар — Бөйөк Октябрь хөрмәтенә бөтә донъялағы байрамдар яңы көс менән быны шуларҙы демонстрацияланылар ҙа инде.

(ТАСС).

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Именселек Советенең 8 ноябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 8 ноябрь. (ТАСС). Бөгөн АҠШ вәкиле Остиндең һорауы буйынса Именселек Советенең ултырышы йыйналды. Совет председателе Югославия вәкиле Библер, көн тәртибендә «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалоба» тип аталған бер генә мәсьәлә тора, тип иғлан итте.

Советтәр Союзы вәкиле Я. А. Малик, был исем аҫтында нәмәнең тикшерелеүе тураһында совет делегацияһы аңлатма алырға теләй, тип белдерҙе. Англия вәкиле Джебб, Именселек Советы Макартурҙың махсус докладын тикшерергә тейеш, тип аңлатты. Макартур был докладында, йәнәһе, Ҡытайҙың «хәрби частәре» Кореяға ингәндәр һәм Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш хәрәкәттәре алып барыу өсөн урынлаштырылғандар, тип раҫлай.

Я. А. Малик һүҙ алып, Советтәр Союзы Макартурҙың махсус докладын тикшереүгә ҡаршы килә, тине. СССР вәкиле, Именселек Советы закондыҙ составта йыйналып, Кореяға ҡарата ҡабул иткән резолюцияларҙың законлылығын үҙенең танымауы тураһында Совет делегацияһы бер нисә тапҡыр белдергәйне инде, тип хәтергә төшөрҙө.

Унан ары Малик А. А. Громыконың БМО-ның генеральный секретарена 29 июндә ебәргән телеграммаһы тураһында хәтергә төшөрҙө. Унда, ике даими член— Советтәр Союзы һәм Ҡытай Халыҡ республикаһының ҡатнашлығынан башҡа Именселек Советы тарафынан Кореяға ҡарата ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы Советтәр Союзы законлы тип танымай, тип әйтелгәйне. Малик, Именселек Советы 7 июлдә «берләшкән командование» тип аталған һәм АҠШ ҡулында булған командованиене төҙөүгә ҡарата яңы ҡарар ҡабул иткәс, Громыко, резолюция закондыҙ булып тора, сөнки ул ике даими члендең—Советтәр Союзы һәм Ҡытайҙың ҡатнашлығынан башҡа ҡабул ителде, тип күрһәтеп, БМО-ның генеральный секретарена яңынан телеграмма ебәрҙе, тип күрһәтте.

Малик, был резолюция тик 6 тауыш менән генә ҡабул ителде, сөнки етенсе тауыш итеп уға тауыш биреүҙә ҡатнашырға хоҡуҡы булмаған гоминдансының тауышы бирелде, тип белдерҙе. Закондыҙ төҙөлгән «берләшкән командованиене» Советтәр Союзының танымауы һәм Америка интервенттәрен тәшкил иткән Макартурҙың бер яҡлы һәм тенденциоз доклаҙтары тикшерелергә лайыҡлы түгелдер, тип иҫәпләүе бөтөнләйгә асыҡ, тип өҫтәне Малик. Малик шулай уҡ Ҡытай Халыҡ хөкүмәте 27 сентябрҙә Америка һауа көстәренең Ҡытай сиктәрен боҙоуҙарына ҡарата Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына 27 сентябрҙә жалоба тапшырғас, АҠШ Макартурҙы яҡлау өсөн был мәсьәлә буйынса ғәҙел ҡарар ҡабул итеүгә ҡамасаулыҡ итте, тип күрһәтте. Америка делегацияһы тарафынан ул ваҡытта килтерелгән дәлилдәр араһында, Именселек Советына тапшырылған информация «бер яҡлы» булып тора, тигән раҫлау ҙа бар ине.

Шулай итеп, АҠШ ул ваҡытта Ҡытай жалобаһы бер яҡлы информацияға нигеҙләнгәйне, тигән һылтау аҫтында уны тикшереүгә ҡаршы килгән булһа, хәҙер Именселек Советы лә шул уҡ нигеҙҙә Американың Кореялағы интервенционистик көстәре вәкиленең докладын тикшереүҙән дә баш тартырға тейеш. Йомғаҡлау һүҙендә Малик, АҠШ-тың интервенционистик көстәренә һәм баҫым аҫтында ялланған башҡа ғәскәрҙәргә командалыҡ иткән генералдың докладын тикшереү менән Именселек Советы риза булырға тейеш түгел, тип белдерҙе. Бынан тыш, совет делегацияһы, Макартур докладын ғөмүмән тикшереүгә лайыҡлы түгел, сөнки ул тенденциоз булып тора һәм Американың Кореялағы интервенцияһын йәшереү маҡсатын тота, тип иҫәпләй.

Унан һуң Беблер көн тәртибен тауышҡа ҡуйырға тәҡдим итте һәм уны ҡабул итеүгә кемдең ҡаршы килеүе тураһында һораны. Советтәр Союзы вәкиле көн тәртибенә ҡаршы тауыш бирҙе, һәм Беблер, көн тәртибе ҡабул ителде, тип иғлан итте. Унан һуң Беблер Именселек Советенең 25 июндәге закондыҙ ҡарарына ярашлы рәүештә Лисынмансы клика вәкиленә Совет өҫтәле эргәһендә урын алырға саҡырҙы.

Малик көн тәртибе буйынса һүҙ алды һәм, Именселек Советы тикшерелгән мәсьәләне ҡарауҙа ҡатнашыу өсөн Ҡытай Халыҡ республикаһының вәкилен саҡырыуһын, тип тәҡдим итте. Малик, Именселек Советы Советтәр Союзының ҡаршы килеүенә ҡарамаҫтан, Макартур докладын тикшерергә ҡарар иткәс, Совет делегацияһы үҙе тарафынан әйтелгән фекер ҡарашын ҡулланып, Макартурҙың Ҡытайға ҡаршы ғәйепләүҙәр менән төҙөлгән докладын Совет Ҡытай Халыҡ республикаһы вәкиленең ҡатнашлығынан башҡа тикшерә алмай, тип белдерҙе.

Унан һуң, АҠШ вәкиле Остин Советтәр Союзына һәм Ҡытай Халыҡ республикаһына ҡаршы мәкерле һүҙҙәр менән тулы булған телмәр менән сығыш яһаны.

Я. А. Малик, Советтең ултырышында яһалған ялаға Советтәр Союзы делегацияһы хәҙерге ваҡытта яуап бирергә уйламай, тип күрһәтеп, Именселек Советенең ултырышына Ҡытай Халыҡ республикаһының вәкилен саҡырыу тураһындағы мәсьәләне яңынан күтәрҙе.

Джебб «төҙәтеү» тәҡдим итте, уның асылы Ҡытай Халыҡ республикаһы хөкүмәтен Совет тәҡдиме күҙҙә тотҡанса Корея мәсьәләһен тикшереүгә түгел, ә Макартур докладын тикшереүгә генә саҡырыуға ҡайтып ҡала.

Остин, Ҡытай Халыҡ республикаһының вәкиленә ултырышҡа килергә тәҡдим итергә түгел, ә «саҡырыу» ебәрергә кәрәк, тип белдерҙе.

Унан һуң һүҙ алған Я. А. Малик, Именселек Советенең хәҙерге ваҡытта йөҙәр миллионлаған кешеләргә идара иткән суверенный государствоны саҡырыу тураһындағы мәсьәләне тикшереүе фактына АҠШ вәкиле, күрәһең, һанға һуҡмай, тип белдерҙе. Тимәк, «саҡырыу» йәки «бойороҡ биреү» тигән һөйләм бында тура килмәй. Бындай һүҙҙәрҙең урынлы түгел икәнлеген Америка әҙкиленә аңларға ваҡыт инде. Бындай һүҙҙәрҙе колонизаторҙар һәм империалистәр үҙҙәренең ҡолдарына йәки вассалдарына бойороҡ биргән ваҡытта ғына ҡулланалар. АҠШ ысынлап та государстволар араһындағы мөнәсәбәттәрҙе, асылда, «саҡырыуҙар» йәки «бойороҡ биреүҙәр» итеп кенә ҡарай. АҠШ-тың етәксе түңәрәктәре бөтә урындарҙа ла башҡа государстволарға бойороҡ биреү «хоҡуҡы» менән «үҙҙәрен бөтә донъяға идара итеүселәр итеп уйлайҙар. Ләкин Именселек Советы бындай тел менән риҙалашырға тейеш түгел. Именселек Советы «тәҡдим итеү» һүҙен ҡулланырға тейеш. Малик, иркле халыҡтар АҠШ-тың бындай диктат теле менән килешмәйәсәктәр, тип өҫтәне. Йомғаҡлау һүҙендә Малик, мәсьәләне буласаҡ тикшереү ваҡытында Ҡытай Халыҡ хөкүмәте вәкиле АҠШ-тан Ҡытайға ҡаршы Тайвань утрауына баҫып инеүҙә һәм башҡа ошондай агрессив актыларҙа күренгән хәрәкәттәрен аңлатыуҙы талап итеүе мөмкин, тип белдерҙе.

Именселек Советы тауышҡа ҡуйыуға күсте. Ике делегация Совет тәҡдимен яҡлап тауыш бирҙе, өс делегация уға ҡаршы тауыш бирҙе һәм 6 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Советтәр Союзы һәм Югославия СССР тәҡдиме өсөн тауыш бирҙеләр, АҠШ, Куба һәм гоминдансы уға ҡаршы тауыш бирҙеләр. Унан һуң Малик Англия тәҡдименә төҙәтеү тәҡдим итте. Маликтең был төҙәтеүенә ярашлы рәүештә Ҡытай Халыҡ республикаһы хөкүмәтенең вәкиле Макартурҙың махсус докладын тикшереүгә түгел, ә «АҠШ вәкиле тарафынан индерелгән мәсьәләне — С 1884 документте» тикшереүҙә ҡатнашыу өсөн саҡырылырға тейеш. Совет төҙәтеүе кире ҡағылды.

Унан һуң Малик, тауыш биреү дәлилдәрен аңлатыу менән сығыш яһап, мин башта уҡ белдереүемсә, Советтәр Союзы Ҡытай Халыҡ республикаһы хөкүмәтенең ҡатнашыуынан башҡа Именселек Советы был мәсьәләне ҡарай алмай, тип иҫәпләй, тип күрһәтте. Шуға күрә ул. Малик, Англия проекты өсөн тауыш бирәсәкмен, тине.

Именселек Советы ике тауышҡа ҡаршы (Куба һәм гоминдансы) һигеҙ тауыш менән Англия тәҡдимен ҡабул итте. Египет вәкиле тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Остин Ҡытай вәкиленең килеүен көтмәйенсә Макартур докладын һис кисекмәҫтән тикшереүгә күсергә тәҡдим иткәс, Я. А. Малик, Ҡытай Халыҡ республикаһына ҡаршы Макартурҙың бер яҡлы һәм тенденциоз ғәйепләүҙәрен Именселек Советы был хөкүмәт вәкиленең ҡатнашыуынан башҡа тикшереүҙе башлай алмай, тип яңынан билдәләне.

Ҡытай Халыҡ республикаһының вәкилен саҡырыу менән бәйләнешле мәсьәләләрҙе ҡыҫҡаса тикшергәндән һуң Именселек Советенең ултырышы ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 9 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

Чхончхоньган (Сейсен-ко) йылғаһы сиктәрендә Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерҙеләр.

Көнсығыш яр буйында һуғыштар Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ һәм Гильдю районында алып барылдылар.

Мәктәптәрҙә стена газеталарын яҡшыртырға

Партиябыҙ һәм иптәш Сталин уҡыу-уҡытыу эшенә ҙур иғтибар биреп, һәрбер совет гражданинен 7 йыллыҡ белемле итеү өсөн хәстәрлек күрә. Илебеҙҙә һәр йыл һайын мәктәптәр һәм унда уҡыусы балалар һаны арта бара. Шул уҡ ваҡытта мәктәптәрҙә уҡытыу һәм тәрбиә эшенең кимәлен күтәреүгә лә ғәйәт ҙур иғтибар бирелә. Был эш төрлө юлдар менән алып барыла һәм уларҙың береһе булып мәктәптәрҙәге стена газеталары хеҙмәт итә.

Стена газеталары уҡыусыларҙың, пионер отрядтәренең кластағы һәм кластан тыш тормоштарынан иң әһәмиәтле темаларын һайлап, төрлө ҡыҙыҡлы әҙәби хәбәрҙәр һәм карикатуралар урынлаштырып, балаларҙа газетаға ҡарата яратыу хисе тыуҙырырлыҡ һәм шуның менән уларҙы газетала яҡындан ҡатнаштырырлыҡ итеп эшләнергә тейештәр.

Билдәле, беҙҙең мәктәптәрҙә ундай газеталар юҡ түгел. Быға миҫал итеп Өфө ҡалаһы 9-сы номерлы мәктәпте алырға мөмкин. Был мәктәптең стена газетаһы һәр бер класта һәм пионер отрядтәрендә регуляр рәүештә сығарыла. Уға илебеҙҙә булған бөйөк төҙөлештәр, тыныслыҡҡа һәм тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе ҙаһи Сталинға арналған йөкмәткеле темалар, ҡыҙыҡлы хәбәрҙәр һәм тәнҡитләп сыҡҡан карикатуралар урынлаштырылған. Ул тәрән мәғәнәле итеп, һәр теманың йөкмәткеһенә ныҡ иғтибар биреп эшләнелгән. Үҙ газеталарына класс етәкселәренең һәм редколлегия члендәренең ныҡ иғтибар биргәнлектәре һәм уны писеҡ тә яҡшыраҡ итеп сығарыу өсөн күп көс һалғанлыҡтары күренә.

Ләкин был газеталарҙа уңышлыҡтар менән бер рәттән, байтаҡ ҡына етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Унда уҡыусыларҙың йәйге ял ваҡыттарында ниндәй экскурсиялар яһауҙары, мәктәптә физкультура һәм спорт эштәре, пионер һәм комсомол тормошондағы яңылыҡтар, уҡыу сифатын яҡшыртыуҙа балаларҙың көрәше, алдынғы уҡыусыларҙың уҡыу тәжрибәләре кеүек мөһим темалар бик аҙ сағылдырыла.

Ә 14-се һәм 15-се номерле мәктәптәрҙә эш бөтөнләй насар тора. Уҡыу йылының тәүге сирреге тамамланды. Был ваҡыт эсендә мәктәптә кәм тигәндә 4 номер газета сығарылырға тейеш ине. Үкенескә ҡаршы, был мәктәптең етәкселәре балалар газетаһы менән ҡыҙыҡһынып етмәйҙәр күрәһең; 18 класты үҙ эсенә алған 14-се номерлы мәктәп буйынса, тик бер генә стена газетаһы сығарылған. Унда ла уҡыусыларҙың үҙ мәҡәләләрен урынлаштырмағандар.

Бурыс — был мәктәптәрҙең класс, пионер һәм комсомол ойошмалары етәкселәренә ошондай мөһим эшкә һалҡын ҡараште бөтөрөп, балалар газетаһын артабан ныҡ яҡшыртып, уның материалдарын байытып, сифатын күтәреүҙән тора.

А. Харисов.

Йорттарҙы һәм биналарҙы йыһазландырыу— мөһим эш

Партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ халыҡ өсөн яңы бөйөк төҙөлештәр башҡарыу менән бергә уларҙы матурлау, йыһазландырыу эшенә лә бик ҙур иғтибар бирә. Беҙҙең илебеҙҙә ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы сәскә баҡсаһына әйләндереү, уларҙы яңынан үҙгәртеп төҙөү өсөн көрәш бара. Шуға күрә һәр бер яңы йорт, яңы бина юғары художестволы, коммунистик культураның талаптарына яуап бирерлек итеп эшләнергә тейеш.

Республикабыҙҙың «Башхудожник» союзы шул бурысты башҡарыу өсөн үҙенең бөтә көсөн туплаған. Уның художниктәре үткән йылда Октябрьский ҡалаһының клубын йыһазландырҙылар. Ҡаланың паркында декоратив скульптура эшләнеләр. Өфөнөң «Башкирия» гостиницаһы өсөн ҙур заказ үтәнеләр. Хәҙерге көндә 1951 йылда Мәскәүҙә ойоштоноласаҡ Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендәге Башҡортостан павильоны өсөн художестволы оформление әҙерләйҙәр. Ул оформлениела Башҡортостандың бөтә тормошо күрһәтеләсәк. Был эшкә «Башхудожник» союзының иң оҫта художниктәре ылыҡтырылды. Улар бригада методы менән эшләйәсәктәр.

Г. Спиридонов.

Культура-ағартыу учреждениеләрен ҡышҡа әҙерләү

Культура-ағартыу учреждениеләрен ҡышҡы шарттарҙа эшләргә әҙерләү мөһим бурыстарҙың береһе. Дүртөйлө районының партия, совет ойошмалары был мөһим мәсьәләне тулыһынса аңлап, уңышлы ғына эштәр башҡарҙылар.

Район культура йорто, район библиотекаһы, Мәскәү ауыл клубы—былар ҡышҡа әҙерлек эшен яҡшы үтәүҙәре менән өлгө булып торалар. «Үҙәк» һәм «Ҙур Шишмә» колхоздарында яңы клубтар һалынды. Улар ҡышҡы шарттарҙа эшләргә тулыһынса яраҡлаштырылды.

Р. Мансуров.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01148 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыш. 1950 йыл № 227 (8684) 12 НОЯБРЬ йәкшәмбе. Хаҡы 20 тин.

Бөтә ил буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеү ҙур күтәренкелек менән дауам итә.

Хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштары бөтә урындарҙа ла большевиктәр партияһына, юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк Сталингә икһеҙ-сикһеҙ мөхәббәт һәм бирелгәнлектең көйәтле демонстрацияһын ҡаүҙәләндерә.

Йәшәһен совет халкының какшамаҫ берҙәмлеге һәм туғандарса дуҫлығы!

СОВЕТ ХАЛҠЫНЫҢ БӨЙӨК БЕРҘӘМЛЕГЕ

Кисә Мәскәүҙә һәм башҡа күп кенә ҡалаларҙа, шулай уҡ илебеҙҙең ауыл райондарында урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү башланды. Хеҙмәтсәндәрҙең күп кеше ҡатнашлығындағы йыйылыштары ҙур политик күтәренкелек шарттарында үтәләр һәм совет халҡының берҙәмлегенең, уның үҙ Тыуған иленә, большевиктәр партияһына, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш Сталингә икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлегенең ҡеүәтле демонстрацияһы булып торалар.

Мәскәү, Сталинград, Свердловск һәм башҡа өлкә Советтәренә депутатлыҡҡа беренсе кандидат итеп хеҙмәтсәндәр бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ, совет халҡының бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәрен ойоштороусы һәм рухландырыусы Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәттеләр.

Мәскәү электр заводының эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең күп меңләгән кеше ҡатнашҡан йыйылышында сығыш яһап, фрезеровщик иптәш Изосимов былай тип белдерҙе:

— Иптәш Сталиндең исеме һәр бер совет кешеһенә, ер шарындағы бөтә азатлыҡ һөйөүсе халҡтарға яҡын һәм ҡәҙерле. Беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙ был яҡты исемгә бәйләнгәндәр... Иптәш Сталинде Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеп беҙ, электрозаводлылар, үҙебеҙҙең фидакәр стахановсы хеҙмәтебеҙ менән бөйөк Сталингә тәрән мөхәббәтебеҙҙе һәм бирелгәнлегебеҙҙе, тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалырға үҙебеҙҙең ныҡлы ынтылыуыбыҙҙы тағы ла бер тапҡыр иҫбатлаясаҡбыҙ.

Эшсенең ябай, ысын күңелдән сыҡҡан һүҙҙәрендә совет кешеләренең уйҙары һәм тойғолары ҡаүҙәләндерелгәндәр. Большевиктәр партияһы совет кешеләренә сәскә атыуға һәм бәхеткә юл асты һәм уларҙы коммунизмдең тулы тантанаһына, алға алып бара. Совет халҡы үҙенең бөтә тарихи еңеүҙәре менән героик большевиктәр партияһына, коммунизмдең бөйөк зодчийе Иосиф Виссарионович Сталингә бурыслы.

Иптәш Сталинде Сталинград Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеп, Сталинград трактор заводының эшсеһе иптәш Девяткин былай тине:

— Иптәш Сталин юлбашсылығында совет халҡы Бөйөк Ватан һуғышы ваҡытында гүзәл еңеүгә өлгәште һәм хәҙер ҙә тыныс төҙөлөш фронтында бер еңеүҙән икенсе еңеүгә өлгәшә. Сталинсе биш йыллыҡтар беҙҙең илебеҙҙе ҡеүәтле социалистик державаға, бөтә донъялағы тыныслыҡ терәгенә әйләндерҙеләр. Иптәш Сталин етәкселегендә совет халҡы ышаныслы рәүештә коммунизм юлы буйынса бара.

Хеҙмәтсәндәр күп меңләгән кеше ҡатнашлығындағы йыйылыштарында урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар итеп бөйөк Сталиндең тоғро соратниктәрен — партия һәм хөкүмәт етәкселәрен күрһәттеләр. Совет кешеләре депутатлыҡҡа үҙҙәренең кандидаттары итеп алдынғы эшселәрҙе һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарҙы, колхозсыларҙы һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарҙы, совет интеллигенцияһының вәкилдәрен күрһәтәләр.

Совет ҡоролошо киң халҡ массаларының государство һәм общественный тормошта актив ҡатнашыуын тәьмин итте һәм уларҙың ижади көстәре үҫешенең иң яҡшы формаһы булып хеҙмәт итә. Ул халҡтарҙағы таланттарҙың, капитализм меңәрләп һәм миллионлап быуған һәм хәҙерге ваҡытта ла быуып торған таланттарҙың шишмәһен асты. Партия тарафынан үҫтерелгән һәм тәрбиәләнгән ниндәй гүзәл кешеләрҙе Совет халҡы урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтә! Горький тимерсеһе, Сталин премияһы лауреаты Андрей Загорный, өс биш йыллыҡ норма тиерлек үтәгән Сталинград эшсеһе Петр Самсонов, Иваново меланж комбинатының иң яҡшы стахановсыһы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының делегаты Капитолина Потапова, Кубань колхозсыһы Михаил Яблонский, Куйбышев гидроузелын төҙөүсе инженер Маргарита Лебедева һәм беҙҙең илебеҙҙең башҡа күп кенә алдынғы кешеләре урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар итеп күрһәтелделәр.

Беҙҙең халҡыбыҙ яҡшыларҙың иң яҡшыһын, иң алдынғы һәм лайыҡлы кешеләрҙе, партия һәм Совет власенең политикаһын аңлаусы һәм уны тормошҡа ашырырға һәләтле булыусы коммунистәрҙе һәм партияһыҙ кешеләрҙе депутатлыҡҡа кандидаттар итеп күрһәтә.

Урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү буйынса йыйылыштар — коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогының бөйөк көсөн яңы ҡеүәтле демонстрациялау ул.

Иптәш Сталин, коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы тураһында һөйләп, совет общественный ҡоролошо партияһыҙҙар менән коммунистәрҙе совет кешеләренең бер дөйөм коллективына берләштерә, тип күрһәтте. «Дөйөм коллективта йәшәп, улар беҙҙең Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен ныҒытыу өсөн бергә көрәштеләр, беҙҙең Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм бөйөклеге өсөн фронттарҙа бергәләп һуғыштылар һәм ҡан түктеләр, беҙҙең илебеҙ дошмандарын еңеүҙә бергәләп өҙөрләнәләр һәм еңделәр». Коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы, тип өйрәтә иптәш Сталин, тәбиғи һәм тормошҡа һәләтле эш булып тора.

Урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү күренекле көндәрҙә үтә. Совет халҡы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ғәйәт ҙур патриотик күтәренкелек менән билдәләне. Беҙҙең Тыуған илебеҙ был данлы йыллыҡҡа гүзәл еңеүҙәр менән килде. Коммунистик төҙөлөштөң героик летописенә яңы гүзәл биттәр яҙылды.

1950 йыл совет халҡының тыныс ижади хеҙмәтенең данлы еңеүҙәр йылы, социалистик государство экономикаһының һәм культураһының артабан сәскә атыу йылы, эшселәр синыфының, колхоз крәҫтиәндәренең, совет интеллигенцияһының бөйөк подвигтәр һәм ижади ҡаҙаныштар йылы булды.

Беҙҙең илебеҙ һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың төп бурыстарын уңышлы үтәне.

Биш йыллыҡ план менән Советтәр Союзы промышленносенең бөтә продукцияһын 1950 йылда, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, 48 процентҡа арттырыу күҙҙә тотолғайны. Быйылғы йылдың 10 айы эсендә промышленностең валовой продукцияһын етештереү буйынса һуғышҡа тиклемге кимәл 70 процентҡа уҙып кителде. Социалистик ауыл хужалығы күренекле еңеүҙәргә өлгәште. Быйыл бөртөклө ашлыҡ культураларының валовой урожайы 7 миллиард 600 миллион бот тәшкил итәсәк һәм һуғышҡа тиклемге 1940 йылғы кимәлдән 300 миллион боттан ашыуыраҡҡа артыҡ буласаҡ. Беҙҙең илебеҙ халҡтары тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын ҙур рухланыу менән тормошҡа ашыралар һәм коммунизмдең гигант төҙөлөштәрен ҡороуға башлайҙар.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға беҙҙең халҡыбыҙ Ленин — Сталиндең данлы партияһы тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә килә. Партияның политикаһы хеҙмәтсәндәрҙең төп интерестарен ҡаүҙәләндерә һәм совет ҡоролошоноң тормош нигеҙе булып тора. Партияның ойоштороусы һәм етәкселек итеүсе роле беҙҙең государство һәм общественный тормошобоҙҙоң бөтә өлкәләрендә лә күренә. Һуғыш тамамланғас партия совет кешеләренең бөтә тырышлыҡтарын хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыуға, социалистик Тыуған илдең артабан сәскә атыуына йүнәлтте. Партия биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн бөтә халҡтың социалистик ярышына етәкселек итте, совет кешеләренең культура һәм материаль көн-күрешенең күтәрелешен тәьмин итте. Партия байрағы аҫтында совет обществолың мораль-политик берҙәмлеге тағы ла күберәк ныҒыны, халҡтарҙың сталинсе дуҫлығы сыныҡты һәм ныҒыны, партия тарафынан тәрбиәләнгән һәм марксистик-ленинсе фән менән ҡоралланған күп һандағы яңы кадрҙар үҫеп сыҡтылар.

Ленин — Сталин партияһының эшмәкәрлеге халҡ интерестарен уның бөтә нәмәнән юғарыраҡ ҡуйғанлығын һәм улар өсөн оҫта рәүештә көрәшкәнлеген күрһәтә. Тыуған илгә һәм халҡҡа үҙенең хеҙмәт итеүе менән партия совет кешеләренең мөхәббәтен һәм уларҙың тулы ышанысын яулап алды.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса һайлау кампанияһы бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн Советтәр Союзының көрәшен артабан көсәйтеү шарттарында үтә. Һайлау алды йыйылыштарында хеҙмәтсәндәр Совет хөкүмәтенең сталинсе тыныслыҡ һөйөүсе политикаһын бер тауыштан хуплайҙар, тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалырға үҙҙәренең ныҡлы ҡарар итеүҙәре тураһында белдерәләр. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына үҙ делегаттарын ебәреп, беҙҙең халҡыбыҙ уларға наказ бирҙе — тыныслыҡ эшен ныҡышмалы яҡларға, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәш алып барырға ҡушты. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресын саҡырыуҙы өҙөргә маташҡан англия-америка империалистәренең әҙәләнеүҙәренә ҡаршы совет кешеләре ҡырҡа протест белдерәләр. Үҙ социалистик государстволарының девизен иғлан итеүсе совет кешеләренең тауышы ҡеүәтле яңғырай—беҙ тыныслыҡ яғында торабыҙ һәм тыныслыҡ эшен яҡлайбыҙ. Тыуған ил хөрмәтенә, коммунизм тантанаһы хөрмәтенә фидакәр хеҙмәттә совет кешеләренең тыныслыҡҡа булған берҙәм ихтыяры үҙенең асыҡ ҡаүҙәләнешен таба.

Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының кандидаттарын күрһәтеп һәм ҡайнар яҡлап, совет халҡы үҙенең мораль-политик берҙәмлеген, беҙҙең Тыуған илебеҙҙе коммунизм тантанаһына алып барыусы бөйөк Ленин—Сталин партияһы тирәһенә үҙенең ныҡ тупланғанлығын яңынан һәм яңынан күрһәтә.

(«Правда» газетаһының 11 ноябрҙәге баш мәҡәләһе).

Мәскәү ҡалаһының Сталин һайлау округы

Электр заводы коллективенең һайлау алды йыйылышы

Иосиф Виссарионович СТАЛИНДЕ

хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп бер тауыштан күрһәтте

Мәскәү электр заводы электр машиналары төҙөү гиганты булыу яғынан бөтә илгә билдәле. Сталинсе биш йыллыҡтар эсендә ул тағы ла ныҒыраҡ үҫте һәм хәҙер бер предприятие урынына беренсе класлы өс завод — электр лампалары, трансформаторҙар һәм автотрактор электр йыһаздары заводтары үҫеп сыҡты. Ләкин традиция буйынса, бөтә илебеҙ хеҙмәтсәндәре кеүек үк, Мәскәү хеҙмәтсәндәре был предприятиеләрҙе таныш исем менән — электр заводы, тип атап йөрөтәләр.

10 ноябрь электр заводында эшләүселәр өсөн данлы көн булды. Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа үҙ кандидаттарын күрһәтеү өсөн улар ғәйәт ҙур йыйыу цехына йыйналдылар. Кешеләр үҙҙәренең Сталинсе Конституцияға яҙылған хоҡуҡтарын тормошҡа ашырыу өсөн килеүҙәрен аңлайҙар, шуның менән ғорурланалар, байрамса күңелләләр. Һәр кемдең телендә иптәш И. В. Сталиндең исеме.

Электр заводы коллективы һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәне, производствоның алдынғы технологияһын ҡыйыу рәүештә үҙләштерә, гүзәл стахановсылар армияһын тәрбиәләп үҫтерҙе.

Йыйыу цехы ҡыҙыл байраҡтар менән биҙәлгән. Матурлап әҙерләнгән ваҡытлы трибуна өҫтөндә — иптәш И. В. Сталиндең байраҡтар менән уратылған ҙур рәсеме. Байраҡтарҙың береһенә трансформатор заводы наградланған Ленин ордене һәм Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордене таҫмалар менән биҙәп, ҡаҙап ҡуйылған. Портрет өҫтөндә: «Иптәш Сталингә дан!» тигән һүҙҙәр балҡып тора. Трибуна арҡыры һуҙылған киң ал таҫмаға: «Еңгән социализм Конституцияһының ижадсыһы—иптәш Сталин йәшәһен!» тип яҙылған.

Автотрактор электр йыһаздары заводының партбюро секретаре В. Г. Алексеев йыйылышты асыҡ тип иғлан итә. Советтәр Союзының Государство гимны мәһабәт яңғырай.

Һүҙ трансформатор заводының стахановсы фрезеровщигы В. Ф. Изосимовҡа бирелә.

Фрезеровщик В. Ф. Изосимов телмәре

Ҡәҙерле иптәштәр! Илебеҙҙең күп миллионлы халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләнә. Бөгөн беҙҙең өсөн ҙур һәм тантаналы көн. Беҙ Сталинсе Конституцияға яҙылған үҙ хоҡуҡтарыбыҙҙы тормошҡа ашырыу өсөн — Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү өсөн бында йыйналдыҡ.

Электр заводында эшләүсе ҡәҙерле иптәштәр! Мин Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп донъяла иң демократик Конституция ижадсыһы, кешелектең бөйөк генийе, һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәтергә тәҡдим итәм. (**Оҙаҡ дауам иткән көслө алҡыштар овацияға күсә**).

Иптәш Сталиндең исеме һәр бер совет кешеһенә генә түгел, бәлки ер шарындағы азатлыҡ һөйөүсе бөтә халҡтарға ҡәҙерле һәм яҡын исем. Беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙ уның нурлы исеме менән бәйләнгән.

Хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен яҡшыртыу өсөн иптәш Сталиндең ни дәрәжәлә күп эшләгәнлеген Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы — Мәскәү өлгөһөндә генә лә, беҙ йәшәй һәм эшләй торған Сталин районы өлгөһөндә лә асыҡ күреп була. Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә Мәскәү яңы социалистик цивилизацияның үҙәгенә әйләнде, бөтә илдәрҙәге хеҙмәтсәндәрҙең, барлыҡ прогрессив кешелек донъяһының фекерҙәре, ышаныстары һәм өмөттәре уға йүнәлтелгән.

Беҙҙең Сталин районы ла көн һайын үҙенең төҫөн үҙгәртә бара. Ул ҡараңғы, ташландыҡ окраинанан, Совет власы йылдары эсендә алға киткән промышленносле һәм юғары культуралы районға әйләнде. Быларҙың бөтәһе өсөн дә беҙ хеҙмәтсәндәр тураһында һәр ваҡыт хәстәрлек күреүсе бөйөк Сталингә бурыслыбыҙ. (**Алҡыштар**).

Сталин ул — тыныслыҡ! Совет государствоһы иптәш Сталин етәкселегендә ныҡлы һәм эҙмә-эҙлекле рәүештә тыныслыҡ политикаһын яҡлап килә.

Хәҙер, Америка-Англия империалистәре, туранан-тура агрессия юлына баҫып, яңы бөтә донъя һуғышы ялҡынын тоҡандырырға тырышҡан ваҡытта, иптәш Сталин совет халҡын тыныслыҡты ныҡ һаҡларға, бөтә илдәрҙәге азатлыҡ һөйөүсе халҡтар араһында дуҫлыҡты һәм хеҙмәттәшлекте үҫтерә барырға өйрәтә. Беҙ, совет кешеләре, яңы һуғыш ҡурҡыныстарының ҡабатланыуын теләмәйбеҙ. Беҙ ер шарындағы бөтә халҡтар менән дуҫлыҡта һәм тыныслыҡта йәшәргә теләйбеҙ. Бына шуға күрә лә илебеҙҙәге өлкән йәштәге бөтә кешеләр ғәйәт ҙур берҙәмлек менән Стокгольм Воззваниеһына үҙҙәренең ҡултамғаларын ҡуйҙылар. Һәр бер совет кешеһе, һөйөклө Тыуған илебеҙ бәхетенә хөрмәтенә хеҙмәт иткән хәлдә, большевиктәр партияһының, Совет хөкүмәтенең тәрән аҡыллы етәкселегендә, иптәш Сталиндең гениаль етәкселегендә тыныслыҡтың һуғышты еңеп сығасағына ныҡ ышана! (**Алҡыштар**).

Совет халҡы иптәш Сталин етәкселегендә социалистик общество төҙөнө һәм хәҙер ныҡлы аҙымдар менән коммунизмға табан бара. Сталинград һәм Куйбышев гидроэлектростанциялары, Төп Төркмән канал, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарының ҡоролмалары совет кешеләре тормошонда яңы эпоха, кешелек донъяһының иң яҡшы өмөттәрен — коммунизм төҙөүҙе тормошҡа ашырыу эпохаһы булып тора.

Бөйөк Сталин эпохаһында йәшәүҙән, шул эпохала эшләүҙән һәм ижад итеүҙән дә ҙур бәхет юҡ. Шуға күрә, беҙ, совет кешеләре, бөйөк Сталингә достойн булырға тырышабыҙ. (**Алҡыштар**).

Трансформатор заводының механика цехында фрезеровщик булып эшләп, мин һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың башынан бирле 24 йыллыҡ норма үтәнем. Электр заводында минең кеүектәр йөҙләп иҫәпләнә. (**Алҡыштар**).

Иптәш Сталинде Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеп, беҙ, электр заводлылар, үҙебеҙҙең фидакәр стахановсы хеҙмәтебеҙ менән бөйөк Сталингә үҙебеҙҙең ҡайнар мөхәббәтебеҙҙе һәм бирелгәнлегебеҙҙе, тыныслыҡ эшен яҡлап алып ҡалырға ынтылыуыбыҙҙы тағы ла бер тапҡыр иҫбат итергә тырышасаҡбыҙ. (**Оҙаҡ дауам иткән алҡыштар**).

Йәшәһен беҙҙең ҡеүәтле социалистик Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе ойоштороусы — Ленин—Сталин партияһы!

Йәшәһен совет халҡының ғорурлығы һәм даны — беҙҙең һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк Сталин! (**Көслө алҡыштар овацияға күсәләр**).

Электр лампалары заводының баш конструкторы

В. Н. Фомин телмәре

Иптәштәр! Мин электр заводының техник интеллигенцияһы исеменән Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа Иосиф Виссарионович Сталин кандидатураһын ҡайнар яҡлайым. (**Алҡыштар**).

Иптәш Сталиндең бөтә тормошо һәм эшмәкәрлеге халҡҡа фидакәр хеҙмәт итеүҙең рухландырғыс өлгөһө булып тора. Беҙ Тыуған илебеҙҙе ысын күңелдән һөйөргә, уның сәскә атыуы хөрмәтенә үҙебеҙҙең бөтә көстәребеҙҙе һәм белемдәребеҙҙе бирергә иптәш Сталиндән өйрәнәбеҙ. Йәне-тәне менән хеҙмәтсән халҡ араһынан сыҡҡан беҙҙең совет интеллигенцияһын иптәш Сталин тәрбиәләп үҫтерҙе. Ул беҙҙе фәнде һәм техниканы байыларға, яңылыҡты, алдынғылыҡты бөтәһен дә һаҡлап үҫтерергә, стахановсыларға, производство новаторҙарына бөтә саралар менән ярҙам итергә өйрәтә.

Һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк Сталиндең күрһәтмәләрен үтәй барып, электр заводының инженерҙәре һәм техниктәре производство процестарен камиллаштыралар, эшселәрҙең хеҙмәтен еңеләйтәләр, яңы машиналар һәм приборҙар конструкцияһын уйлап сығаралар, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә һәм эшләп сығарыла торған продукцияның сифатын яҡшыртыуға булышлыҡ итәләр.

Иптәштәр! Бөтә совет халҡы кеүек үк, беҙҙең совет интеллигенцияһы ла фидакәр рәүештә хеҙмәт итеп, илебеҙҙә коммунизм төҙөү буйынса алда торған бурыстарҙы йылдам тормошҡа ашырыу эшенә үҙенең вкладын индерә. Коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәрендә — Волга менән Днепрҙәге гидроэлектростанцияларҙа һәм Урта Азиялағы, Украиналағы һәм Ҡырымдағы һуғарыу системаларында, бөтә совет халҡы кеүек үк, беҙ — инженер-техник работниктәр ҙә бөйөк Сталиндең алдан билдәләгән пландарының реаль рәүештә тормошҡа ашырылыуын күрәбеҙ. Беҙ, Сталин эпохаһының был мәһабәт төҙөлөштәре өсөн үҙебеҙгә бирелгән заданиеләрҙе срогынан алда үтәү өсөн ҡулыбыҙҙан килгәнде бөтәһен дә эшләйәсәкбеҙ тип белдерәбеҙ.

Иптәштәр! Иосиф Виссарионович Сталин — ул бөйөк фән корифейы. Ул большевиктәр партияһының һәм совет халҡының ҡеүәтле идея ҡоралын — марксистик-ленинсе теорияны арымай-талмай камиллаштыра һәм байыта бара. Тел ғилеме мәсьәләләре буйынса уның гениаль әҫәрҙәре марксизм-ленинизм байлығына яңы күренекле өлөш булдылар, совет фәненең бөтә тармаҡтарын артабан тағы ла үҫтереү өсөн киң перспективалар асты.

Туғаныбыҙ Сталиндең исеме бөтә донъя халҡтарын һәм беҙҙе бөтәбеҙҙе лә ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты һаҡлау өсөн көрәшкә рухландыра. Бөтә прогрессив кешелек донъяһы үҙенең иң ҙур тәрән мөхәббәт һәм өмөт менән беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙгә — халҡтарҙың тыныслыҡ һәм именлегенең ышаныслы терәгенә, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Иосиф Виссарионович Сталингә ҡарай.

Иптәштәр, мин һеҙҙе Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа Иосиф Виссарионович Сталин кандидатураһын яҡларға саҡырам. (**Көслө алҡыштар**). Шуның менән беҙ туған Совет хөкүмәте, большевиктәр партияһы һәм юлбашсыбыҙ бөйөк Сталин тирәһенә үҙебеҙҙең тупланғанлығыбыҙҙы тағы ла бер тапҡыр күрһәтербеҙ (**Оҙаҡ дауам иткән алҡыштар**).

Йәшәһен фәндең бөйөк корифейы — беҙҙең туғаныбыҙ һөйөклө иптәш Сталин! (**Көслө алҡыштар овацияға күсә**).

Токарь В. И. Усачев телмәре

Иптәштәр! Мин, партияһыҙ эшсе, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа үҙебеҙҙең иң яҡшы дуҫыбыҙ, юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ Иосиф Виссарионович Сталиндең кандидатураһын күрһәтеүҙе ялҡынлы рәүештә яҡлайым! (**Көслө алҡыштар**). Иптәш Сталиндең исеме менән бөтә ер шарындағы халҡтар донъя йөҙөндә тыныслыҡ өсөн, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең, бөтә алдынғы кешелек донъяһының азатлығы һәм бәхете өсөн көрәшәләр.

Бөйөк Ватан һуғышының башынан алып ахырына тиклем мин фронтта булдым. Унда социалистик Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн бөйөк көрәш фронтында ла беҙ, Совет Армияһының боецтары, бөйөк Сталин исеме менән һуғыштарға индек һәм еңдек. Беҙ яңы территориялар яулап алыу өсөн түгел, ә тыныслыҡ өсөн — уның байрағын йөрөтөүсе туғаныбыҙ иптәш Сталин булған тыныслыҡ өсөн көрәштек.

1946 йылдың 9 февралендә Сталин һайлау округының һайлаусылары алдындағы һөйләгән үҙенең телмәрендә иптәш Сталин илебеҙҙең халҡ хужалығын яңынан ҡеүәтле рәүештә күтәреүҙең грандиоз планын билдәләне. Советтәр Союзының халҡтары бөйөк Ленин — Сталин етәкселегендә был планды уңышлы рәүештә тормошҡа ашыралар.

Мин шуның менән ғорурланам — беҙҙең заводыбыҙ ҙа һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәне. Октябрь алды социалистик ярышында мин һәм минең иптәштәрем тиҙләтелгән методтар менән эшләп, сменаға өсәр норма эшләп сығарыуға өлгәштек. Совет халҡы коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәрен ҡороу тураһында хөкүмәтебеҙҙең ҡарарын ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланы. Был ҡарар большевиктәр партияһының, бөйөк Сталиндең халҡ көн-күрешен яҡшыртыу тураһында ни дәрәжәлә күп хәстәрлек күргәнлеген тағы ла бер тапҡыр бөтә донъяға күрһәтте. (**Алҡыштар**).

Иптәштәр! Бөтә коллективыбыҙҙың фекерен белдереп, мин Сталин һайлау округындағы һайлаусыларҙың бөтәһе лә бер кешеләй булып, бер күңелдән үҙҙәренең тауыштарын Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат — бөтә прогрессив кешелек донъяһының иң яҡшы дуҫы Иосиф Виссарионович Сталингә бирерҙәр, тип ышанам.

Ленин байрағы аҫтында, Сталин етәкселегендә, коммунизмдең еңеүенә табан алға! (**Көслө алҡыштар**).

* * *

Электр заводының йәштәре исеменән сығыш яһаған стахановка-монтажница К. Е. Харитонова һәм заводтағы коммунистик ойошмаларҙан — В. Ф. Марсов иптәштәр иптәш Изосимовтың тәкдимен ялҡынлы рәүештә яҡланылар. Уларҙың ялҡынлы телмәрҙәре иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә көслө алҡыштар менән бер нисә тапҡыр бүленеп ҡалды.

Ғәйәт ҙур күтәренкелек менән электр заводында эшләүселәрҙең йыйылышы түбәндәге ҡарарҙы ҡабул итте:

Мәскәү электр заводы эшселәренең, инженерҙәренең, техниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылышының

ҠАРАРЫ

2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү тураһындағы мәсьәләне тикшереп, дөйөм йыйылыш ҡарар итә:

1. 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа Мәскәү электр заводы эшселәренән, инженерҙәренән, техниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән кандидат итеп совет халҡының бөйөк юлбашсыһы, бөйөк Ленин эшен тәрән аҡыл менән дауам иттереүсе, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИНДЕ күрһәтергә.

2. Иптәш СТАЛИНДӘН 2-се номерлы һайлау округы буйынса Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа Мәскәү электр заводы эшселәренән, инженерҙәренән, техниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалығын биреүен һорарға.

Шунан һуң йыйылыш округ һайлау алды кәңәшмәһенә вәкилдәр һайланы һәм уларға хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа иптәш И. В. Сталин кандидатураһын яҡлауҙы тапшырҙы.

Электр заводлылар бик ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинға ҡотлау хаты ҡабул иттеләр.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советендә һәм ВКП(б) Өлкә Комитетендә

Йылҡысылыҡ буйынса алдынғы районға Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советенең һәм ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байрағын биреү тураһында

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы 1950 йылдың III кварталында республика колхоздарында йылҡы малдары үҫтереү һәм һаҡлау буйынса социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡараны, һәм Хәйбулла районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Ғәлимов, ВКП(б) райкомы секретаре иптәш Хәсәнов, район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Шапошников, баш зоотехник иптәш Дьяков, баш ветврач иптәш Голубцов) ярышта еңеүсе, тип табылды. Район йылҡысылыҡ үҫтереү планын 105.5 процентҡа, ҡолондар үҫтереү планын 113.9 процентҡа үтәне. Һәр бер 100 баш бейәнән 68 ҡолон алынды. 1950 йылдың 9 айы эсендә аттар һаны 22 процентҡа артты.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советенең һәм ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байрағын Хәйбулла районында ҡалдырырға һәм был районға 6000 һум күләмендә аҡсалата премия бирергә ҡарар итте.

БӨТӘ ДОНЪЯЛА ТЫНЫСЛЫҠ ӨСӨН

Үтә көндәрҙә ВЛКСМ-дың Черниковск ҡала комитеты «Ударник» клубында Бөтә Донъя йәштәр көненә арналған кисә уҙғарҙы.

Кисәлә нефть институтының студенткаһы Зәйнуллина «Демократик йәштәр тыныслыҡ өсөн көрәштә» тигән темаға лекция һөйләне.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының делегаты иптәш Фәтхуллин конференцияның эше тураһында сығыш яһаны. Һуңынан концерт булды.

Мәскәү ҡалаһы 3-сө номерле Молотов һайлау округы

Клара Цеткин исемендәге фабриканың эшселәре, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйылышы

Вячеслав Михайлович МОЛОТОВТЫ

хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп берҙәм рәүештә күрһәтте

10 ноябрҙә Метростройҙың байрамса йыйыштырылған культура Дворецында 3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү өсөн Клара Цеткин исемендәге фабриканың эшселәре, инженерҙәре, техниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре йыйналды.

Сәхнә уртаһында, эстәрәк — совет халҡының бөтә еңеүҙәрен ойоштороусы һәм рухландырыусы иптәш И. В. Сталиндең ҙур портреты.

Йыйылышты профсоюздың фабком председателе М. Ф. Викторова аса.

Башында хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталин торған ВКП(б) Үҙәк Комитетенең Политбюроһы йыйылыштың почетлы президиумына ғәйәт ҙур күтәренкелек менән һайлана.

Залда иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә көслө овация күтәрелә. «Йәшәһен бөйөк Сталин!» тигән тауыштар яңғырай.

Трибунала предприятиеның иң ҡарт эшселәренең береһе — Анна Яковлевна Столярова. Ул, фабрикала 40 йыл самаһы эшләп, бөтә коллективтың ихтирамы менән файҙалана. Барлыҡ совет кешеләре кеүек үк, А. Я. Столярова ла тыныслыҡ эшенә, коммунизмға табан барыусы илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыуға үҙенең вкладтарын индерҙе. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың башынан алып ул 6 йыл ярымлыҡ норма үтәне.

Ул, йөрәгенең иң тәрән ерҙәренән килгән ябай һүҙҙәр менән һөйләп, совет халҡының һайлауҙарға илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙең бығаса күрелмәгән дәрәжәлә киң колас алыуы шарттарында әҙерләнгәнлеген әйтеп бирә.

— Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡта халыҡ хужалығын алҡка бастырыу һәм үҫтереү планы арттырып үтәлде. Совет кешеләре, заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, колхоз баҫыуҙарында фидакәр рәүештә эшләп, 1946 йылдың 9 февралендә һайлағандағы телмәрендә иптәш Сталин тарафынан билдәләнгән бөйөк программаны тормошҡа ашыралар.

Ленин байрағы аҫтында, иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы етәкселегендә совет халҡы коммунизмға табан бара. (Алҡыштар).

Совет кешеләренең ихтыяры менән тәбиғәттең йөҙө үҙгәрә, һыуһыҙ сүлдәр һәм сахралар буйлап һыуға бай йылғалар ағасаҡ, Волгала, Днепрҙа бөтә донъяла иң эре электр станциялары һалынасаҡ. Беҙҙең илебеҙ, нурлы маяҡ кеүек, донъя йөҙөндәге бөтә халыҡтарға азатлыҡ һәм бәхет юлын күрһәтеп тора.

— Илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙең уңыштары америка-англия империалистарына тыныслыҡ бирмәй, — тип дауам иттерә үҙенең һүҙен иптәш Столярова. — Улар кешеһеҙлектән асыуҙарына һыйыша алмайынса яңы һуғыш уты тоҡандырырға маташалар. Һуғыш тоҡандырыусылар юҡҡа ғына көсәнәләр — тыныслыҡ лагере көслө һәм еңелмәҫ! Тыныслыҡ байрағы аҫтында миллиондарса ябай кешеләр сығыш яһайҙар. Тыныслыҡ лагере башында иптәш Сталин етәкселек иткән ҡеүәтле Советтәр Союзы тора! (Алҡыштар).

Мин—ҡарт эшсе, фабрикала 1914 йылдан бирле эшләйем. Ул замандарҙы иҫкә төшөрөүе лә ауыр, ул ваҡыттарҙа беҙ хужаға эшләй инек, беҙ, ҡатын-ҡыҙҙар, хоҡуҡһыҙ инек. Бары тик Совет власе генә ҡатын-ҡыҙҙарҙы азатлыҡҡа сығарҙы һәм уларға ирҙәр менән тиң хоҡуҡ бирҙе. Беҙ үҙ илебеҙҙең хужалары булып әйләндек. Сталинсе Конституция совет халҡының бөйөк ҡаҙаныштарын мәңгегә нығытты.

Ошо йылдың 17 декабрендә беҙ үҙ халҡыбыҙҙың иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлаясаҡбыҙ.

Мин беҙҙең фабрика коллективе исеменән хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп Вячеслав Михайлович Молотовты күрһәтергә тигән тәкдим менән һеҙгә шатланып мөрәжәғәт итәм.

Йыйылышта ҡатнашыусылар был тәкдимде яҡынлы алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

— Беҙҙең фабриканың коллективе, — ти унан ары иптәш Столярова, — Совет власе органдарына депутаттар күрһәтеүҙә булған үҙенең хоҡуҡын тормошҡа ашырып, Вячеслав Михайлович Молотовтың кандидатураһын беренсе тапҡыр ғына күрһәтмәй. (Алҡыштар).

Иптәш Столярова большевиктар партияһының тоғро улы, бөйөк Сталиндең соратнигы — В. М. Молотовтың эшмәкәрлегенә характеристика бирә. Ул үҙенең тәкдимен яҡларға һәм В. М. Молотовты Молотов һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалыҡ биреүен һорарға саҡыра.

— Тағы ла яҡшыраҡ эшләйбеҙ, — ти һүҙен тамамлап, иптәш Столярова. — Бары тик отлично сифатлы продукция ғына бирәйек. Урындағы Советтәргә һайлауҙарҙа берҙәм рәүештә ҡатнашып, үҙебеҙҙең тупланғанлығыбыҙҙы һәм большевиктәр партияһына, тыуғаныбыҙ Сталинға бирелгәнлегебеҙҙе тағы ла бер тапҡыр күрһәтәйек. (Оҙаҡ дауам иткән алҡыштар).

Тегеүсе — мотористка комсомолка Анастасия Лебедева сығып һөйләй. Ул фабриканың йәштәре исеменән иптәш В. М. Молотовты Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы тәкдимде ҡайнар рәүештә яҡлай.

— Беҙ Сталин эпохаһында йәшәүебеҙ менән бәхетлебеҙ, — ти һүҙен дауам итеп иптәш Лебедева, — беҙ Совет власенең беҙгә уҡырға, эшләргә, бөтә государство мәсьәләләрен хәл итеүҙә ҡатнашырға хоҡуҡ тәьмин итеүе менән бәхетлебеҙ.

Иптәш В. М. Молотовтың кандидатураһын яҡлап фабрикалағы коммунистар ойошмаһы исеменән Е. М. Афанасьева, эшсе О. Г. Давыдкина, фабриканың директоры И. И. Смирнов иптәштәр сығыш яһанылар.

3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тураһындағы мәсьәләне тикшереп, йыйылыш ҡарар итә:

1. 3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Вячеслав Михайлович Молотовты күрһәтергә. Ул 1890 йылда тыуған, СССР Министрҙәр Советы Председателенең Урынбаҫары, ВКП(б) члены, Мәскәү ҡалаһында йәшәй.

2. Иптәш Вячеслав Михайлович Молотовтан Мәскәү Өлкәһе 3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә Клара Цеткин исемендәге фабрика эшселәренән, инженерҙәренән, техниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалығын биреүен һорарға.

* * *

Йыйылыш 3-сө номерле Молотов һайлау округының һайлау алды йыйылышына вәкилдәр һайланы һәм уларҙы иптәш В. М. Молотов кандидатураһын яҡлауҙы тапшырҙы.

Йыйылышта ҡатнашыусылар ғәйәт ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинға хатлау хаты ҡабул иттеләр. (ТАСС).

Мәскәү ҡалаһының Владимир һайлау округы

Прожектор заводы коллективенең һайлау алды йыйылышы

Никита Сергеевич ХРУЩЕВТЕ

хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә кандидат итеп берҙәм рәүештә күрһәтте

Прожектор заводының ҙур йыйнау цехы халыҡ менән шығырым тулы. Был смена тамамланғандан һуң, 10 ноябрҙә айырыуса ҙур күтәренкелек шарттарында эшселәрҙең, инженер-техник работниктарҙың һәм хеҙмәткәрҙәрҙең хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеүгә арналған дөйөм завод йыйылышы булып үтте.

Трибуна өҫтөнә донъяла иң демократик Конституция ижадсыһы иптәш И. В. Сталиндең ҡыҙыл байраҡтар менән уратып алынған ҙур портреты. Киң ҡыҙыл тасмаға: «Ленин байрағы аҫтында, Сталин етәкселегендә — коммунизм еңеүенә табан алға!» тип яҙылған.

Профсоюздың завком председателе Н. Ф. Петрусевич ҡыҫҡаса инеш телмәре менән йыйылышты аса.

Беренсе һүҙ тиҙләтелгән метод менән эшләүсе токарь З. Н. Нестеренкоға бирелә.

— Бөгөн беҙҙең өсөн ҙур тантаналы көн, — ти ул. — Беҙ үҙебеҙҙең почетлы хоҡуҡыбыҙҙы — Сталинсе Конституцияның бөйөк принциптарына нигеҙләнгән хоҡуҡты тормошҡа ашырыу өсөн — хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү өсөн бында йыйналдыҡ.

Беҙ депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән ваҡытта был эшкә беҙгә бөйөк Сталин күрһәткәнсә яҡын килергә тейешбеҙ. Депутат, бөтәһенән элек, халыҡ хеҙмәтсеһе булырға, хеҙмәтсәндәрҙең интерестарын яҡларға, социалистик Тыуған ил бәхете хеҙмәтенә үҙенең бөтә көстәрен һәм белемдәрен бирергә тейеш.

Мин завод коллективы исеменән 25-се номерле Владимир һайлау округы буйынса Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының иң күренекле эшмәкәре, ВКП(б) Үҙәк Комитеты һәм Мәскәү Комитеты секретаре, иптәш И. В. Сталиндең соратнигы — Никита Сергеевич Хрущевте күрһәтергә тәкдим итәм. (Көслө алҡыштар).

Иптәш Нестеренко үҙенең бөтә тәжрибәһен һәм ойоштороусанлыҡ талантын хеҙмәтсәндәр бәхете өсөн, илебеҙҙә коммунизм төҙөү өсөн йүнәлтә биргән иптәш Н. С. Хрущевтың тормошо һәм эшмәкәрлеге тураһында ентекләп һөйләп бирә.

— Урындағы Советтарға һайлауҙарҙы ҙур политик активлыҡ менән үткәрәйек, урындағы Советтәргә Тыуған илебеҙҙең тоғро улдарын һәм ҡыҙҙарын һайлайбыҙ! — тип сығышын тамамланы стахановка.

Йыйылыштың ҡатнашыусылары ҙур алҡыштары аҫтында иптәш Сталин хөрмәтенә хатлау һүҙҙәре әйтә.

Иптәш Н. С. Хрущев кандидатураһын завод директоры Д. М. Гоголева ялҡынлы рәүештә яҡлап сыҡты.

Трибунала — стахановка З. В. Воробьева.

— Беҙ, ҡатын-ҡыҙҙар, ирҙәр менән бер тигеҙ хоҡуҡтар алабыҙ, — ти ул. — Беҙ большевиктар партияһы, беҙҙең бөйөк илбашыбыҙ, уҡытыусыбыҙ һәм дуҫыбыҙ иптәш Сталин етәкселек иткәндектән ошо бөйөк хоҡуҡҡа алдыҡ. (Алҡыштар).

Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп Никита Сергеевич Хрущевте күрһәтеүҙе мин тулы күңелемдән хуплайым. Беҙ, мәскәүҙәр, халыҡ [illegible] иптәш Хрущевте [illegible] һәм яратабыҙ. Мин, заводыбыҙҙың бөтә коллективы кеүек, Никита Сергеевич Хрущев кандидатураһын яҡлайым, ул беҙҙең ышанысыбыҙҙы намыҫ менән тулы аҡлаясаҡ.

Тиҙләткән метод менән эшләүсе токарь С. Ф. Панков ялҡынлы телмәр менән сығыш яһаны.

— Урындағы Советтарға алда торған һайлауҙарҙа коммунистар менән партияһыҙҙар блогы, эшселәр, крәҫтиәндәр һәм интеллигенция беҙҙең уртаҡ кандидаттарыбыҙ өсөн берҙәм тауыш бирер, — ти ул. — Мин, партияһыҙ эшсе, иптәш Нестеренконың Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп Никита Сергеевич Хрущевте күрһәтеү тураһындағы тәкдимен хуплайым. Иптәш Хрущев [illegible].

Мин етәкселек иткән тиҙләтелгән метод менән эшләүселәр [illegible] 17 декабрь һайлау көнөнә [illegible].

ВЛКСМ-дың завод комитеты секретаре В. А. Кругликов иптәш Н. С. Хрущев кандидатураһын яҡлап сыҡты.

— Сталинсе Конституция беҙҙең тормошобоҙға ҙур хоҡуҡтар бирҙе, — ти ул. — Беҙгә уҡыу өсөн, ижади хеҙмәт өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Беҙҙең илдә йәштәргә [illegible]. Беҙҙең өсөн мәктәптәр, техникумдар, институттар, клубтар бар, беҙҙең [illegible] ваҡыттарыбыҙ күңелле үтә. Беҙ Совет власе тарафынан бирелгән бөйөк хоҡуҡтарҙы юғары баһалайбыҙ. Беҙ Сталин Конституцияһы беҙгә бирҙе [illegible]. Беҙ партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ [illegible].

Никита Сергеевич Хрущев Мәскәү йәштәре тураһында бөйөк ҡайғыртыу күрә. Мин йәштәр исеменән заводыбыҙҙың бөтә коллективы кеүек Нестеренко тәкдимен яҡлайым. Беҙ Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп Никита Сергеевич Хрущевте күрһәтәбеҙ. (Алҡыштар).

25-се номерле Владимир һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү тураһындағы мәсьәләне тикшереп, йыйылыш ҡарар итә:

1. 25-се номерле Владимир һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Никита Сергеевич Хрущевте күрһәтергә. Ул 1894 йылда тыуған, ВКП(б) Үҙәк Комитеты секретаре, Мәскәү Комитеты секретаре, Мәскәү ҡалаһында йәшәй.

2. Иптәш Никита Сергеевич Хрущевтан хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советенә депутатлыҡҡа 25-се номерле Владимир һайлау округы буйынса, Прожектор заводы эшселәренән, инженерҙарынан, техниктарынан һәм хеҙмәткәрҙәренән тауышҡа ҡуйылырға ризалығын биреүен һорарға.

* * *

Йыйылыш округ һайлау алды йыйылышына вәкилдәр һайланы һәм уларға иптәш Н. С. Хрущев кандидатураһын яҡлауҙы тапшырҙы.

Йыйылышта ҡатнашыусылар бик ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинға хатлау хаты ҡабул иттеләр. (ТАСС).

Ғали йәнәптәре Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателенә

Мәскәү

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы көнөндә, һеҙ Ғали йәнәптәре, фин халҡы исеменән һәм лично минән, ысын күңелдән ҡотлау һәм лично һеҙгә һәм һеҙҙең бөйөк Тыуған илегеҙҙең бөтә халыҡтарына сәскә атыу теләүемде ҡабул итегеҙ.

Ю. ПААСИКИВИ,

Финляндия Республикаһының Президенты.

Ирак регентенән телеграмма Ғали йәнәптәре Николай ШВЕРНИККӘ Верховный Совет Председателенә

Мәскәү

Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы айҡанлы Ғали йәнәптәре һеҙгә үҙемдең ысын ҡотлауҙарымды ебәреүем һәм совет халҡының рәхәт тормошо өсөн иң яҡшы теләктәр белдереүем менән бик ныҡ шатмын.

АБДУЛ ИЛЛАХ.

Ғали йәнәптәре Николай ШВЕРНИККӘ Советтәр Союзы Верховный Советы Президиумы Председателенә

Үҙемдең исемемдән һәм Исландия халҡы исеменән етенсе ноябрь айҡанлы Ғали йәнәптәре һеҙгә совет халыҡтарына яҡшы теләктәр менән бергә, үҙемдең ысын йөрәктән булған ҡотлауҙарымды һәм теләктәремде белдерәм.

СВЕЙН ВЬЕРНССОН,

Исландия президенты.

Италия Республикаһы Президентенең телеграммаһы Николай ШВЕРНИК Әфәндегә Верховный Совет Президиумы Председателенә

Мәскәү

Октябрь революцияһының 33 йыллығы айҡанлы, Президент Әфәнде, Союз халыҡтарының артабан сәскә атыуын һәм һеҙҙең лично һаулығығыҙҙы теләүемде ҡабул итегеҙ.

ЛУИДЖИ ЭЙНАУДИ.

Италия Республикаһы Премьер Министренең телеграммаһы Генералиссимус СТАЛИНГӘ

Мәскәү

Милли Совет байрамы айҡанлы Италия Хөкүмәте һәм үҙемдең исемдән һеҙгә ысын күңелдән сәскә атыу теләүемде ебәрәм.

АЛЬЧИДЕ ДЕ ГАСПЕРИ.

Тайланд Регенте телеграммаһы Ғали йәнәптәре СССР Президентенә

Мәскәү

СССР-ҙың милли байрамы айҡанлы король исеменән Ғали йәнәптәре һеҙгә Союз халыҡтарына рәхәт тормош теләп яҡшы теләктәр белдерәм.

РАНГСИТ ПРИНЦ ЧАЙНАД.

Эфиопия императоры телеграммаһы Ғали йәнәптәре Президент ШВЕРНИККӘ

Мәскәү

Беҙ Ғали йәнәптәр һеҙгә һәм СССР халыҡтарына Совет милли байрамы көнө уңайы менән үҙебеҙҙең ҡотлауҙарыбыҙҙы ебәрәбеҙ.

ХАЙЛЕ СЕЛАССИЕ 1, император.

Франция республикаһы Президентенең телеграммаһы Ғали йәнәптәре ШВЕРНИК Әфәндегә Совет Социалистик Республикалары Союзы Верховный Советы Президиумы Председателенә

Мәскәү

Октябрь революцияһының йыллығы көнөндә һеҙгә, Председатель Әфәнде, үҙ исемемдән һәм француз халҡы исеменән Совет Социалистик Республикалары халҡына ысын күңелемдән бәхетле киләсәк теләүемде белдерәм.

ВЕНСАН ОРИОЛЬ.

Ғали йәнәптәре Генералиссимус Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателенә

Мәскәү

Бөйөк Октябрь социалистик республикаһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙ Ғали йәнәптәре Финляндия Хөкүмәте исеменән һәм лично минән Бөйөк Советтәр Союзы халыҡтарына ысын күңелдән ҡотлау һәм бәхет һәм сәскә атыуҙы ҡайнар теләүемде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

УРХО КЕККОНЕН,

Финляндия Министрҙәр Советы Председателе.

Совет Социалистик Республикалары Союзы Президиумы Председателе Н. М. ШВЕРНИК Әфәндегә

Германия Демократик Республикаһы халыҡ хөкүмәте исеменән һеҙгә, Председатель Әфәнде, Советтәр Союзы халыҡтарының бөгөнгө Бөйөк байрамы айҡанлы демократик герман халҡы вәкилдәре исеменән ысын күңелдән ҡотлау ебәрәм. Германия Демократик Республикаһы үҙенең йәшәүенең бер йылынан һуң инде байтаҡ уңыштарын билдәләй ала икән, быны өсөн ул хәл иткес дәрәжәлә Советтәр Союзы күрһәткән яҡшы күңелдән һәм ысын дуҫтарса булған ярҙамға һәм булышлыҡҡа бурыслы. Яңы Германия эске төҙөлөш һәм тыныслыҡты яҡлау буйынса Советтәрҙең тайпылышһыҙ политикаһының яңы һөҙөмтәләренә һоҡланып ҡарай. Демократик немец халҡы һеҙҙе, яңы демократик Германия һәр ваҡыт Советтәр Союзы тарафынан етәкселек ителгән тыныслыҡ лагере яғында булыр һәм Советтәр Союзы халыҡтарына ысын дуҫлыҡ тойғоһо менән рәхмәт белдерер тип ышандырып, ер шарының алдынғы державаһын уның йәшәүенең данлыҡлы 33 йылы айҡанлы ҡотлай.

ДИКМАН,

Германия Демократик Республикаһының Ваҡытлы Халыҡ Палатаһы Председателе.

Ғали йәнәптәре Николай ШВЕРНИК Әфәндегә СССР Верховный Советы Президиумы Председателенә

Мәскәү

Һеҙгә, Председатель Әфәнде, Совет Социалистик Республикалар Союзының милли байрамы айҡанлы һеҙ Ғали йәнәптәренә һәм бөтә совет халҡына Федераль Совет белдергән ҡотлау һәм ысын күңелдән бәхет һәм сәскә атыу теләүҙе ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

МАКС ПЕТИПЬЕР,

Швейцария Конфедерацияһы Президенты.

Төркиә республикаһы Президентенең телеграммаһы Ғали йәнәптәре ШВЕРНИК Әфәндегә Совет Социалистик Республикалары Союзы Верховный Советы Президиумы Председателенә

Милли байрамығыҙ уңайы менән, Председатель Әфәнде, Советтәр Союзы халыҡтарына ҡотлау һәм сәскә атыу теләүемде ҡабул итегеҙ.

ДЖЕЛЯЛЬ БАЯР.

Ғали йәнәптәре Николай Михайлович ШВЕРНИК Әфәндегә Совет Социалистик Республикалары Союзы Верховный Советы Президиумы Председателенә

Октябрь революцияһының 33 йыллығы айҡанлы һеҙ Ғали йәнәптәренә Мексика Хөкүмәте һәм халҡы исеменән һәм лично минән Совет Социалистик Республикалар Союзына ысын күңелдән ҡотлау һәм сәскә атыу һәм һеҙ Ғали йәнәптәренә һаулыҡ теләүемде белдереү хөрмәтенә эйәмен.

МИГЕЛЬ АЛЕМАН,

Мексика Ҡушма Штаттарының Президенты.

Совет Социалистик Республикалары Союзы Верховный Советы Президиумы Председателе Ғали йәнәптәре Николай Михайлович ШВЕРНИК Әфәндегә

Революцияның яңы йыллығы тулған көндә Аргентина Хөкүмәте һәм халҡы исеменән мин Совет Социалистик Республикалар Союзы Хөкүмәтенә һәм халҡына ысын күңелдән бәхет теләүемде һеҙ Ғали йәнәптәренә белдереү хөрмәтенә эйәмен.

ХУАН ПЕРОН,

Аргентина Милләтенең Президенты.

Бельгия короле Принценең телеграммаһы Совет Социалистик Республикалары Союзы Верховный Советы Президиумы Председателе Ғали йәнәптәренә

Мәскәү

Совет государствоһын нигеҙләүгә 33 йыл тулыу айҡанлы үҙ исемемдән һәм Бельгия халҡы исеменән совет халҡына сәскә атыу һәм һеҙ Ғали йәнәптәренә бәхет теләүемде һеҙ Ғали йәнәптәренең ҡабул итеүен үтенәм.

БОДУЭН.

Голландия королеваһының телеграммаһы Совет Социалистик Республикалары Союзының Президентенә

Мәскәү

7 ноябрь айҡанлы һеҙҙән, Президент Әфәнде, СССР халыҡтарына бәхет һәм сәскә атыуҙы ысын күңелдән теләүемде ҡабул итеүегеҙҙе һорайым.

ЮЛИАНА.

Люксембургтың бөйөк герцогиняһенең телеграммаһы Ғали йәнәптәре Председатель ШВЕРНИК Әфәндегә

Мәскәү

Милли совет байрамы айҡанлы Ғали йәнәптәре һеҙгә үҙемдең ысын күңелемдән сыҡҡан ҡотлауҙарымды һәм һеҙҙең лично үҙегеҙгә бәхет һәм СССР халыҡтарына сәскә атыуҙы теләүемде ебәрәм.

ШАРЛОТТА.

Ливан Президентенең телеграммаһы Ғали йәнәптәре Николай ШВЕРНИККӘ СССР Верховный Советы Президиумының Председателенә

Бөйөк Революцияның йыллығы айҡанлы Ғали йәнәптәре һеҙҙең үҙегеҙгә бәхет һәм СССР халыҡтарына сәскә атыуҙы ысын күңелемдән теләүемде тапшырыу миңә ҙур ҡәнәғәтләнеү килтерә.

БЕШАРА ХАЛИЛЬ ЭЛЬ-ХУРИ.

Ғали йәнәптәре Совет Социалистик Республикалары Союзы Министрҙәр Советы Председателе Генералиссимус СТАЛИНГӘ

Мәскәү

Бөйөк Октябрь революцияһының утыҙ өс йыллығы айҡанлы Израиль Государствоһы һәм үҙ исемемдән Ғали йәнәптәре һеҙгә яҡшы көн-күреш, шулай уҡ Совет Социалистик Республикалар Союзына һәм уның халҡына бәхет һәм сәскә атырға ысын күңелемдән теләйем. Үҙенең тарихи Тыуған илен аяҡҡа баҫтырыусы беҙҙең халҡыбыҙ нацистик дошманды тар-мар итеүҙә СССР уйнаған роль тураһында, шулай уҡ Израиль Государствоһын төҙегән ваҡытта уның тарафынан күрһәтелгән ярҙам тураһында һәр ваҡытта хәтерендә тота. Беҙ СССР халыҡтарына экономика һәм культура өлкәләрендә тулы уңыш, шулай уҡ ныҡлы тыныслыҡ теләйбеҙ.

Мин Ғали йәнәптәре һеҙҙән минең тәрән хөрмәтләүемде ҡабул итеүегеҙҙе үтенәм.

ДАВИД БЕН ГУРИОН,

Израиль Государствоһының Министрҙәр Советы Председателе.

Афғанстан короленең телеграммаһы Ғали йәнәптәре Николай ШВЕРНИККӘ СССР Верховный Советы Президиумы Председателенә

Мәскәү

СССР-ҙың милли байрамы айҡанлы һеҙгә иң яҡшы ҡотлауҙарымды, шулай уҡ лично һеҙ Ғали йәнәптәренә бәхет һәм һеҙҙең илегеҙгә сәскә атыуҙы ысын күңелдән теләүемде белдерергә ашығам.

МУХАММЕД ЗАХИР.

Сирия Президентенең телеграммаһы Ғали йәнәптәре ШВЕРНИК Әфәндегә СССР Верховный Советы Президиумының Председателенә

Мәскәү

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының милли байрамы айҡанлы Ғали йәнәптәре һеҙгә, шулай уҡ Советтәр Союзының халыҡтарына үҙемдән ысын күңелемдән сыҡҡан ҡотлауҙарымды һәм бәхет һәм сәскә атыу теләүемде тапшырыу миңә ҙур ҡәнәғәтләнеү бирә.

ХАШИМ АТАСИ.

УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР КҮРҺӘТЕҮ

Халҡтың тоғро улдары һәм ҡыҙҙары күрһәтелә

Нуриман. (Телефон аша). Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү башланды. Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар ҙур политик күтәренкелек менән үтә.

10 ноябрҙә Иҫке Исай ауыл Советына ҡараған Ворошилов исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәренең дөйөм йыйылышы булып үтте. Йыйылышта беренсе һүҙҙе колхоздың умарҡасылыҡ мөдире Нурмөхәмәт Зәһидуллин алды.

— Иптәштәр, — тине ул, — беҙҙең илебеҙҙең халҡтары ҙур шатлыҡлы көндәр кисерә. Әле яңыраҡ ҡына Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының данлыҡлы 33 йыллығын байрам иттек. Большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин беҙгә, совет кешеләренә, бәхетле һәм шатлыҡлы тормош бирҙе. Донъяла иң демократик конституция булған Сталинсе Конституция нигеҙендә ошо йылдың 17 декабрендә урындағы Советтарға һайлауҙар уҙғарыласаҡ. Мин район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп колхоздың алдынғы кешеһе — суска тәрбиәләүсе, намыҫлы хеҙмәте өсөн медаль менән наградланған Сания Ғәлиәхмәт ҡыҙы Ҡотлоеваны күрһәтәм. Ул беҙҙең малсылыҡ эшендә күп йылдарҙан бирле фиҙакәр эшләп килә. Үткән һайлауҙарҙа район Советына депутат итеп һайланғайны, ышаныслы аҡланы. Хәҙер ҙә иптәш Ҡотлоева депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат булып тора.

Сығыш яһаусы уҡытыусы Сираев, колхоз председателе Фәттәхов һәм башҡа иптәштәр был кандидатураны яҡлап һөйләнеләр.

Йыйылыш Нуриман район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп С. Ҡотлоеваны бер тауыштан күрһәтте.

Район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар шулай уҡ Үкәрле ауыл Советындағы «Ҡыҙыл баҫыу», Карл Маркс исемендәге колхоздарҙа ла уҙғарылды.

«Ҡыҙыл баҫыу» колхозы колхозсыларының дөйөм йыйылышы район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Ватан эшенә, Ленин—Сталин партияһы эшенә тәрән бирелгән, Советтар Союзы Геройы, Үкәрле ауыл Советы председателе, коммунист иптәш Г. Г. Аскинде; Карл Маркс исемендәге колхоздың колхозсылары үҙҙәренең дөйөм йыйылышында район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп үҙенең ғүмерен йәш быуынды тәрбиәләүгә биргән, ҡарт уҡытыусы Хәбибә Гәрәй ҡыҙы Мәнирова иптәште бер тауыштан күрһәттеләр.

КОЛХОЗ АУЫЛЫНЫҢ АЛДЫНҒЫ КЕШЕЛӘРЕ

Үргә Ҡыйғы. (Телефон аша). Районда хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштары башланды. Хеҙмәтсәндәр депутатлыҡҡа кандидаттар итеп үҙҙәренең алдынғы кешеләрен күрһәтәләр.

Мәҫәлән, Чапаев исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәренең йыйылышы район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Әбйәлил машина-трактор станцияһының маҡтаулы комбайнеры Мөхәмәтнур Ғәрипов күрһәтте. Иптәш Ғәрипов быйыл 870 гектар майҙандың урожайын йыйнаны һәм 10 мең центнер самаһы ашлыҡ һуҡты. Ул Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн үҙенең посында фиҙакәр хеҙмәт итә.

Ленин исемендәге ауыл хужалығы артеленең члендәре, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп колхозсы, стахановка иптәш Вәлиеваны күрһәтеп, уға ҙур ышаныс белдерҙеләр.

Ҡыйғы районының колхоздарында депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү йыйылыштары юғары политик күтәренкелек менән бара. Колхоз ауылының эшсәндәре депутатлыҡҡа кандидаттар итеп совет халҡына, һөйөклө Тыуған илебеҙгә тоғро булған иң яҡшы кешеләрҙе күрһәтәләр.

ДЕПУТАТЛЫҠҠА ДОСТОИН КАНДИДАТТАР

Учалы. (Телефон аша). Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар үтә. Матур итеп биҙәлгән район культура йортонда, район үҙәгендәге эшсе, хеҙмәткәрҙәрҙең һәм «Комбайн» колхозы колхозсыларының булып үткән дөйөм йыйылышында район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар итеп райсовет исполкомы председателе Г. Вәлиев, Учалы ауыл Советы председателе М. Вильданова иптәштәрҙе күрһәтте. Улар Тыуған илебеҙҙең эшенә, совет халҡы эшенә ысын күңелдән бирелгән достоин кандидаттар булып торалар.

Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар районның башҡа ауылдарында, колхоздарында ла бара.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Банкротлашкан укытыусы һәм уның дуҫтары"

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 185-се номерында [illegible] «Банкротлашкан уҡытыусы һәм уның дуҫтары» [illegible]

[illegible] ҙар менән тупаҫ мөнәсәбәттә булыуы, мәктәптән уҡытыу өсөн бүленгән бүлмәләрҙә үҙенең малдарын аҫрауы, государство тарафынан уҡыу-уҡытыу өсөн бүленгән средстволарҙы үҙләштереүе һәм колхозсылар араһында бер ниндәй ҙә политик эш алып бармауы һәм башҡа насарлыҡтары тураһында [illegible]

[illegible] фактлар тулыһынса дөрөҫләнде.

Үҙ эшендәге етешһеҙлектәргә юл ҡуйғаны өсөн Мәғариф министерствоһы тарафынан Зәбәйҙуллина, мәктәп мөдире вазифаһынан бушатылып, уҡытыусы итеп ҡалдырылды, ә Ҡотлобаев уҡытыу эшенән бөтөнләй бушатылды.

Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн

Металлургтар хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә

Белорет металлургия комбинаты — Башҡортостандың промышленносты предприятиелары араһында алдынғы [illegible]

[illegible] өсөн айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә булған мөһим саралар үткәрелде. Домна мейестәренә материалдарҙы биреп тороу процесе хәҙер электр көсө менән, руда тейәү ҡеүәтле экскаваторҙар ярҙамында башҡарыла. Мартен цехына яңы ес электр крандары ҡуйылып, мартен мейестәренә автоматлаштырыу үткәрелде. Складтан киптереү барабанына сырьелар биреп тороу кеүек бик күп кәнә процестар механизациялаштырылды.

Комбинаттың Тирлән листопрокат заводында производствоға яңы техника һәм механизация индереүгә шулай уҡ ҙур әһәмиәт бирелә. Ҡалайҙарҙы киҫеү һәм, уларҙы вагонеткаларға тейәп, ҡайсыларға биреп тороу процесе лә механизациялаштырылды.

Производствоға индерелгән был юғары сифатлы техниканы уңышлы файҙаланыу базаһында эшселәр, производство алдынғылары араһында стахановсы хәрәкәт йәйелдерелде. Мартен цехында мастер иптәш Хлесткин, контроль-үлсәү приборҙарын һәм производство средстволарын автоматлаштырыу нигеҙендә, мейестәрҙең йылылыҡ режимен үҙләштерҙе. Һөҙөмтәлә ул ҡорос иретеүҙе, планға ҡарағанда, 40 процентҡа арттырҙы һәм 1949 йылда ғына йыллыҡ пландан тыш меңәрләгән тонна ҡорос биреүгә өлгәште. Прокат цехының вальцовщигы иптәш Павочкин шул уҡ осорҙа пландан тыш 1 мең ярым тоннанан да артыҡ прокат бирҙе. Тирлән заводы стахановсыһы иптәш Чертихин тарафынан йыллыҡ план 112,5 процентҡа үтәлде. Комбинаттың иң яҡшы машинисы иптәш Божевников 4,4 йыллыҡ норма бирҙе. Нормаһын срогынан алда арттырып үтәүсе бындай алдынғы стахановсыларҙы комбинат производствоһының һәр бер тармағында күреп була. Был стахановсылар коллективе, алдынғы эшселәр, производство новаторҙары үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән бөтә коллективте үҙ арттарынан эйәртә алдылар. Ә хеҙмәт етештереүсәнлеге буйынса комбинат биш йыллыҡ планды былтыр ике йыл элек тамамлағайны.

Ләкин комбинаттың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре өлгәшелгән уңыштар менән генә туҡталып ҡалырға теләмәйҙәр. Улар, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы хөрмәтенә яңы йөкләмәләр алып, 7 ноябргә хеҙмәт етештереүсәнлеген 4,5 процентҡа күтәрҙеләр.

В. Рыньков,

Белорет металлургия комбинатының баш инженеры урынбаҫары.

Бөйөк төҙәлештәр өсөн заказдар намыҫ менән үтәлә

Коммунизмдың яңы гигант төҙәлештәре [illegible]

[illegible] ҡатнашлығында митингылар, йыйылыштар уҙғарылды. Унда Совет хөкүмәтенең был тураһағы ҡарарҙарын ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тикшерҙеләр. Бөтә урындарҙа ла эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр яңы төҙәлештәр өсөн бирелгән заказдарҙы срогынан алда үтәү өсөн актив ҡатнашасаҡтарын белдерҙеләр. Төҙөү машиналары заводы коллективының дөйөм йыйылышында йыйнау цехы слесаре иптәш Фәйзуллин бөтә коллективтең теләген белдерҙе:

— Бындай ҙур гиганттарҙы тик большевиктар партияһы һәм бөйөк Сталин етәкселек иткән совет кешеләре генә төҙөй алалар. Беҙ, йыйнау цехының эшселәре, хөкүмәтебеҙҙең ҡарары менән танышҡанда уҡ һуң яңы төҙәлештәрҙең заказдарын срогынан алда үтәргә һәм продукцияны тик отлично сифатлы ғына итеп етештерергә йөкләмә алабыҙ.

Машина төҙөүселәрҙең һүҙҙәре эштән айырылмай. Ҡуйбышев гидроэлектростанцияһы өсөн был коллектив срогынан алда 1200-әр килограмм ҡеүәтле дизель-молоттар оҙатты. Хәҙерге ваҡытта төҙөлөш өсөн 1800-әр килограмм ҡеүәтле дизель-молоттар әҙерләү заказын срогынан алда үтәү өсөн ҡыҙыу эш бара.

Яңы төҙәлештәр өсөн заказдар үтәүҙә Ленин исемендәге завод коллективе лә юғары эш темптары күрһәтә. Механика цехының токаре иптәш Хасанов октябрҙең 12 көнө эсендә айлыҡ нормаһын үтәне. Ул һәр көндө бер ярым-ике норма үтәлеш бирә. Заказдарҙы срогынан алда үтәүҙә электропечтың эшселәре лә ҙур хеҙмәт энтузиазмы күрһәтәләр. Красавина, Королева, Кузьмина һәм башҡа күп кенә иптәштәр, нормаларын 150 — 240 процентҡа үтәп, стахановсы хеҙмәттең юғары өлгөләрен бирәләр. Стахановсы иптәш Жавронов тик отлично сифатлы ғына продукция эшләп сығара.

Завод коллективе Ҡуйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларының беренсе заказдарын срогынан 10 көн алда үтәп оҙатты.

Ҡала хеҙмәтсәндәре был гиганттарҙы төҙөүҙең бөтә халыҡ эше икәнлеген яҡшы аңлайҙар һәм уны үтәүҙә үҙҙәренең көстәрен йәлләмәйҙәр. Ә коммунистар, комсомолецтар үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән эшселәр массаһына юғары өлгө булып торалар.

А. Туголуков,

ВКП(б)-ның Стәрлетамаҡ ҡала комитеты секретары.

ТЫНЫСЛЫҠТЫ НЫҒЫТЫУ ХӨРМӘТЕНӘ

Балтач МТС-ы механизаторҙары Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйған саҡта, мин быйылғы сезонда 600 гектар майҙандың урожайын йыйнарға йөкләмә алғайным. Был йөкләмә намыҫ менән үтәлде.

Беҙ быйыл «Сталинец—6» комбайны менән Карл Маркс колхозында эшләнек. Беҙҙең агрегат бер туған семья члендәренән тора. Өлкән ҡустым Ҡәүей һәм кесе ҡустым Васфый агрегат тракторын йөрөтәләр. Беҙ, тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып, эште ике смена менән башҡарҙыҡ. Ваҡыт тығыҙ файҙаланылды, юғалтыуҙарға юл ҡуйылманы.

Һөҙөмтәлә беҙ, план буйынса ҡаралған 300 гектар урынына, 602 гектар майҙандың урожайын йыйнаныҡ, 6000 центнерҙан күберәк иген һуҡтыҡ.

Мин комбайнда инде 15 йыл эшләйем. Мин йөрөткән агрегат йыл һайын сезон заданиеһын 180—220 процентҡа үтәй.

Быйыл беҙҙең агрегат үҙ йөкләмәһен намыҫ менән үтәне. Был тыныслыҡты нығытыуға ҙур вклад булып тора.

Ғ. Әхмәтшин,

Балтач МТС-ы комбайнеры.

«Туймазынефть» тресының икенсе промыселында һәр эшсе, һәр оператор һәм мастер производство планын арттырып үтәү өсөн большевистик көрәш алып бара.

Һүрәттә: Промыселдың механика мастерскойы токаре иптәш А. В. Рамазанов. Ул үҙ нормаһын 150—180 процентҡа үтәй. Г. Буравин фотоһы.

Тыуған илебеҙҙең тыныслығы өсөн тағы ла тырышыбыраҡ эшләрбеҙ

Беҙҙең Антонов исемендәге колхоздың члендәре, Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйып, Совет иленең бөтә граждандары кеүек уҡ, Тыуған илебеҙҙең тыныслығын һаҡлау өсөн быйыл колхоз баҫыуҙарында арымай-талмай эшләнеләр. Улар, тыныслыҡ вахтаһына баҫып, Тыуған илебеҙгә бөтә йөрәктән тоғро булыуҙарын үҙҙәренең намыҫлы хеҙмәттәре менән күрһәттеләр.

Беҙ быйыл мул урожай үҫтерҙек һәм уны юғалтыуһыҙ, ваҡытында йыйнап алдыҡ. Государствоға иген тапшырыу планын да районда беренсе булып үтәнек. Государствоға бөтәһе 2325 центнер иген, шуның эсендә 1677 центнер юғары сифатлы бойҙай тапшырҙыҡ. Был Тыуған илебеҙҙең тыныслығы өсөн беҙҙең колхоз члендәренең вкладе булып тора.

Беҙҙең Тыуған илебеҙҙә һәр бер кешенең намыҫлы хеҙмәте юғары баһалана. Колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көненә авансҡа 3-әр килограмм иген бүленеп бирелде. Бынан башҡа әле күп кенә картоф һәм йәшелсә аласаҡбыҙ. Шулай уҡ колхоз 1951 йыл өсөн бөтә культуралар буйынса ла үҙен сәсеү орлоҡтары менән тулыһынса тәьмин итте.

Тыныслыҡ хөрмәтенә йәйелдерелгән социалистик ярышта мин етәкселек иткән баҫыусылыҡ бригадаһының уңыштары айырыуса ҙур. Бригада бөртөклө ашлыҡ культураларының һәр бер гектарынан уртаса 11,6-шар центнер, ә ҡарының һәр бер гектарынан 18,2-шәр центнер урожай үҫтереп алды.

Беҙ, билдәле, был уңышлыҡтар менән генә тынысланмайбыҙ. Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен арттырыу, Тыуған илебеҙгә тағы ла күберәк иген һәм башҡа ауыл хужалығы продуктылары биреү, киләһе йылда тағы ла мулыраҡ урожай үҫтереп алыу өсөн көрәште хәҙерҙән уҡ бөтә киңлегенә йәйелдерҙек. Беҙҙән иң яҡшы агротехник срокта 128 гектар арыш, 32 гектар майҙанда көҙгө бойҙай сәсеп ҡалдырҙыҡ, 717 гектар ер түңгә һөрөлдө. Ә беҙҙең бригада үҙе генә 13 гектар бойҙайҙы көҙҙән сәсеп ҡалдырҙы.

Юғары урожай үҫтереү менән бер рәттән, беҙ, сталинсе программаны тормошҡа ашырып, 1950 йылда 16 гектар ағас ултырттыҡ, уның 12 гектары академик Лысенко методы буйынса оялап ултыртылды. Полосаларҙың тороше бик яҡшы.

Беҙ хәҙерҙән уҡ ҡар тотоуға әҙерлек эштәрен йәйелдерҙек. Беҙҙең бригада ҡар тотоуҙы яҡшыраҡ үткәреү маҡсаты менән яҙ көнө 10 гектар майҙанда кулисалы итеп көнбағыш сәсеп ҡалдырғайны, был кулиса буйҙарына арыш сәстек.

Беҙҙең колхозда хәҙер бөтә баҫыу эштәре лә тулыһынса тамамланды. Беҙ Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығын тыныс хеҙмәт һәм ҙур уңышлыҡтар менән билдәләнек. Беҙ Тыуған илебеҙҙең тыныслығын һаҡлау өсөн киләсәктә тағы ла яҡшыраҡ эшләйәсәкбеҙ. Беҙҙең намыҫлы хеҙмәтебеҙ һуғыш утын тоҡандырыусы Америка-Англия империалистарына өҫкөрәк удар булып торасаҡ.

Ленин орденлы Н. Саламатина,

Әлшәй районы Антонов исемендәге колхоздың баҫыусылыҡ бригадаһы бригадиры.

Башҡортостан ауыл хужалығы күтәрелештә

Совет власы йылдарында Башҡортостанда алдынғы һәм ҡеүәтле техника менән ҡоралланған, игенселектең культураһына эйә булған меңәрләгән эре алдынғы колхоз хужалыҡтары, ударлаған совхоздар барлыҡҡа килде.

Совет государствоһының, большевиктар партияһының ҙур ярҙам күрһәтеүе арҡаһында республикабыҙҙың ауыл хужалығы шаулы рәүештә үҫә һәм нығый бара. Бөйөк Ватан һуғышына тиклем булған сталинсе өс биш йыллыҡ осоронда республикабыҙҙа сәсеү майҙаны 42 процентҡа артты. Бары тик бер 1950 йыл эсендә генә колхоздарҙың сәсеү майҙаны, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 278 мең гектарға, шул иҫәптән төп аҙыҡ культураһы булып торған бойҙай 171,7 мең гектарға артты. Шулай уҡ майлы һәм ҡиммәтле техник культураларҙың сәсеү майҙаны, 1949 йылға сағыштырғанда, 30 мең гектарға, мал аҙығы сәсеү майҙаны 39,6 мең гектарға артты.

Продукты биреүсе общественный малдар һаны, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 192 мең башҡа, шул иҫәптән мөгөҙлө эре малдар буйынса 27,7 мең башҡа, суска-лар буйынса 38,7 мең башҡа, һарыҡ һәм кәзәләр буйынса 125,8 мең башҡа, аттар һаны 15 мең башҡа яҡын, тип әйтерлек артты.

Республика ауыл хужалығының энергетик базаһы байтаҡ нығыны. Республикабыҙҙың 143 МТС-та һәм ЛЗС-та хәҙер меңәрләгән ҡеүәтле гусеницалы тракторҙар, комбайндар һәм юғары хеҙмәт етештереүсәнлеге биреүсе башҡа тағылмалы машиналар эшләй.

Республикабыҙҙың машина-трактор һәм баҫыу һаҡлаусы ағастар үҫтереү станциялары ошо йылдың беренсе ноябренә трактор эштәре планын, йомшаҡ ер һөрөүгә әйләндереп иҫәпләгәндә, 1949 йылға ҡарағанда, 1049 мең гектарға, йәки 19 процентҡа арттырып үтәнеләр. 1950 йылда республикабыҙҙың колхоздарында яҙғы сәсеүҙең 75 проценте, пар күтәреүҙең 97 проценте, арыш сәсеүҙең 85 проценте, түңгә һөрөүҙең 98 проценте механизация көсө менән башҡарылды. Комбайндар менән урожай йыйнау, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 36 процентҡа артты.

Быйыл МТС һәм ЛЗС-тар баҫыу эштәрен колхоздар менән төҙөшкән договорҙа күрһәтелгән срокта үтәүҙә һәм трактор эштәренең сифатын күтәреүҙә эште байтаҡ яҡшырттылар.

Яҙғы сәсеүҙең сроктары байтаҡ ҡыҫҡартылды, иртә май пары, 1949 йылға ҡарағанда, 2,5 тапҡырға артыҡ һөрөлдө. 1950 йылда республикабыҙҙа ваҡ колхоздарҙы эрелендереү буйынса күп эштәр үткәрелде.

Был мөһим сара колхоздарға тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм башҡа ҡатмарлы ауыл хужалығы машиналарын тулы ҡеүәтендә файҙаланыуға, эре, юғары тауарлы общественный малсылыҡ булдырыуға, колхоздарҙың үҙ көстәре һәм үҙ средстволары менән төҙәкләндерелгән, культуралы ауыл булдырыуға, ауыл хужалығы специалистәре етештереүгә, колхоздарҙың общественный производствоһын һәр яҡлап үҫтереүгә һәм общественный доходтың тиҙ үҫеүен һәм колхозсыларҙың материаль һәм культура кимәлдәрен күтәреүҙе тәьмин итеүгә мөмкинлек бирәсәк.

Колхозсылар, МТС һәм ЛЗС механизаторҙары, ауыл хужалығы специалистәре совет һәм партия органдарының етәкселегендә һәм уларҙың ярҙамында тәбиғәтте үҙгәртеүҙең бөйөк сталинсе планында ҡаралған игенселектең үлән баҫыулы системаһының тулы комплексен тиҙерәк үҙләштереү өсөн бөтә көстәрен һалалар.

Республикабыҙҙың колхоздарында хәҙер 24224 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары бар. Бары тик бер 1950 йыл эсендә генә колхоз баҫыуҙарында 13011 гектар майҙанда ағас ултыртылып, государство тарафынан билдәләнгән план тулыһынса үтәлде. Бөрө, Бүздәк, Дүртөйлө, Краснокам, Шишмә, Яңауыл райондары быйыл ағас ултыртыу буйынса государство планын байтаҡ арттырып үтәүгә өлгәштеләр. Шул уҡ ваҡытта ултыртылған ағастарға үҙ ваҡытында яҡшы тәрбиә булдырҙылар.

Ағас торомдарының юғары сифатлы ултыртыу материалдарын етештереүсе колхоз урман питомниктәренең селтәре киңәйгәндән-киңәйә бара. Күп кенә колхоздар питомниктарҙа ағас торомдарының ултыртыу материалдарын етештереүгә серьеҙ иғтибар бирҙеләр. Мәҫәлән, Бүздәк районында колхоз питомниктәрендә 4 миллиондан артыҡ, Дүртөйлөлә — 3,7 миллион, Миәкәлә — 2,9 миллион, Шишмәлә 1,3 миллион төп ултыртыу материалы үҫтерелде.

1950 йыл эсендә республика колхоздарында 65 быуа һәм һыу ятҡылығы төҙөлдө һәм төҙөлөп бөтөп килә.

Үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше индереү һәм уны үҙләштереү планы үтәлде. Хәҙер эреләтелгән колхоздарҙа элек индерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен аныҡлау һәм яңынан проектлаштыреу эштәре йәйелдерелде.

Республикабыҙҙың колхоздары һәм машина-трактор станциялары тупраҡты эшкәртеүҙең дөрөҫ системаһын үҙләштереү эшен байтаҡ яҡшырттылар. Быйыл, уҙған йылға ҡарағанда, предплужникле һабандар менән пар ерҙәрен һөрөү һәм түңгә һөрөү 506,4 мең гектарға артты. Түңгә һөрөүҙән алда 277 мең гектар майҙанда ҡамыл төбө йомшартылды. Ә 1949 йылда ҡамыл төбөн йомшартыу 94 мең гектар майҙанда ғына үткәрелгәйне.

1950 йылдың ҡышында һәм яҙында сәсеүлектәргә ике миллион тоннаға яҡын тиреҫ, көл һәм урындағы башҡа ашламалар, шулай уҡ тупраҡҡа 6 мең тоннанан артыҡ минераль ашламалар индерелгәйне.

Сортлы, шулай уҡ юғары урожай биреүсе районлаштырылған һәм урындағы сорт орлоҡтар сәсеү майҙаны ла байтаҡ артты.

Ауыл хужалығы эшсәндәренең колхоз баҫыуҙарында үҙ-үҙҙәрен аямайынса эшләүҙәре, колхоз производствоһының материаль-техник базаһының артабан нығыуы, агротехниканы киң ҡулланыу һәм баҫыу эштәренең сифатын яҡшыртыу һөҙөмтәһендә республикабыҙҙың колхоздары һәм МТС-тары быйыл ауыл хужалығы культураларының урожайын, шулай уҡ продукты биреүсе общественный малдар һанының байтаҡ үҫеүен тәьмин иттеләр.

Былар бөтәһе лә колхоздарға, райондарға һәм республикабыҙға тотош государствоға иген һәм картоф тапшырыу планын срогынан алда үтәүгә мөмкинлек бирҙе. Республикабыҙҙың колхоздарына үҙ хужалыҡтарын үҙҙәренең юғары сифатлы сәсеү орлоҡтары менән тәьмин итеүгә мөмкинлек бирелде. Бөртөклө ашлыҡ һәм башҡа үсемлек продуктыларын етештереү мәсьәләһен уңышлы хәл итеү продукты биреүсе общественный малдар һанын артабан үҫтереүгә һәм продукты биреүсәнлеген күтәреүгә тулы шарттар тыуҙырҙы. Колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә натуралата һәм аҡсалата түләү байтаҡ артты.

Тыуған илебеҙҙең сәскә атыуы өсөн үҙ-үҙендә аямай хеҙмәт итеү — юғары урожай мастерҙарының, малсылыҡ работниктәренең, механизаторҙарҙың яңы армияһын тыуҙырҙы.

Башҡортостан колхоз крәҫтиәндәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ауыл хужалығы өлкәһендә бына шундай ҙур еңеүҙәр менән билдәләнеләр. Ләкин республикабыҙҙағы айырым колхоздарҙың, МТС һәм ауыл хужалығы органдарының эшендә булған етешһеҙлектәрҙе әйтмәй китеү дөрөҫ булмаҫ ине.

Иптәш Г. М. Маленков 1949 йылдың 6 ноябрендә Мәскәү Советының тантаналы ултырышында һөйләгән докладында: «Беҙҙең уңыштарыбыҙ бахаһыҙ. Ләкин иптәш Сталин беҙҙе һауаланмаҫҡа һәм тынысланып ҡалмаҫҡа өйрәтә. Ҡайҙа һауалылыҡ, хуш күңеллелек, үҙ-үҙендә тынысландырыу һәм мин-минлек урын тота, ҡайҙа большевистик талапсанлыҡ һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү юҡ, унда артабан алға хәрәкәт итеү туҡтала, унда туҡталып ҡалыу ҡотолғоһоҙ», тине.

Ауыл хужалығы работниктәре быйылғы ауыл хужалығы йылындағы етешһеҙлектәргә ныҡлы анализ яһарға һәм уларҙы киләсәктә ҡабатламау сараларын күрергә тейештәр. Бының өсөн хәҙер ауыл хужалығы эштәрен тиҙерәк тамамлау менән бергә, киләһе ауыл хужалығы йылына, бөтәһенән элек, яҙғы сәсеүгә яҡшы әҙерлек менән килеү өсөн һайлау алды социалистик ярышын киң йәйелдерергә кәрәк. Был, һәр бер колхозда етерлек күләмдә яҡшы сәсеү орлоғо әҙерләү, МТС-тарҙа тракторҙарға, комбайндарға һәм башҡа тағылма машиналарға, шулай уҡ колхоздарҙа ауыл хужалығы инвентарҙарына ремонтты юғары сифатлы итеп үткәреү, ҡышҡы агротехник саралар планын уңышлы үтәү өсөн көрәште киң йәйелдереү, тигән һүҙ.

Продукты биреүсе общественный малсылыҡты йылы торлаҡтарҙа, тук ҡышлатыуҙы тәьмин итеү, малдарҙың ауырыуына һәм үлеүенә юл ҡуймау — бөгөнгө көндә иң мөһим бурыстарҙан иҫәпләнә. Бер үк ваҡытта доход бүлеүгә һәм 1951 йыл өсөн колхоздарҙа производство пландары һәм иноп-расход сметалары төҙөүгә яҡшы әҙерлекте тәьмин итергә кәрәк.

Агротехник уҡыуҙы, кадрҙар әҙерләүҙе киң йәйелдереп, мичуринсе агробиология фәне һәм алдынғыларҙың тәжрибәләре менән ҡоралланып, 1951 йылда ауыл хужалығы культураларынан тағы ла юғарыраҡ урожай алайыҡ, общественный малсылыҡтың яңы күтәрелешенә өлгәшәйек!

В. Нәбиуллин,

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министры.

Тәүге ҡарҙы балалар шатлыҡ менән ҡаршыланылар. А. Черникский фототөшөрөүе.

АГИТПУНКТТА БЕР КӨН

Черниковск ҡалаһындағы 6-сы һайлау участкаһының агитпункты нефть институтында урынлашҡан. Был — ҡалала иң яҡшы агитпункттарҙың береһе.

Һылы, яҡты һәм иркен бүлмә. Тәҙрәләргә аҡ пәрҙәләр эленгән, иҙәнгә таҙа келәм йәйелгән. Бында инһәң, сығаһың килмәй. [illegible] Бүлмә уртаһындағы киң һәм оҙон өҫтәл [illegible] япҡан. Уның өҫтөндә 12 төрлө газета һәм 4 төрлө журнал, [illegible] витрина. Бында һайлаусылар [illegible] телһән ниндәйен табып була. Стеналарҙа партия һәм хөкүмәт етәкселәренең, классик яҙыусыларҙың портреттары, донъяның политик карталары бар.

Агитпункт менән институттың преподавателе иптәш Постников етәкселек итә. Бында институттың студенттарынан һәм преподавателдәренән 123 кеше составында агитколлектив [illegible]. Агитколлективтың [illegible] һайлаусылар менән [illegible] беседалар үткәрә. [illegible]

[illegible] Кубалдина, Шарипов, Соколов, Рубашевская һәм башҡа иптәштәр [illegible]

Агитколлектив һайлаусылар менән өҙлөкһөҙ элемтәлә эшләй. [illegible]

Агитпунктта иртәнге сәғәт 9-ҙан алып төнгө сәғәт 12-гә тиклем дежурство ҡуйылған. Иртәнән алып төнгә тиклем һайлаусылар унда өҙлөкһөҙ булып торалар. Бында бигерәк тә ял көндәрендә кеше бик күп. Ҡайһы берәүҙәр йомшаҡ диванға ултырып яңы газета йәки журнал уҡыйҙар, ҡайһы берәүҙәр шахмат-шашка уйнайҙар, бер нисә кеше радиоприемник аша Мәскәүҙән, Өфөнән, Ҡазандан һәм илебеҙҙең башҡа ҡалаларынан концерт тыңлайҙар.

Агитпункт һайлаусылар өсөн ял көнө лекторийы ойошторған. Бында төрлө темаларға ҡыҙыҡлы лекциялар планлаштырыла. Уҙған ял көндәренең береһендә институт студенттарынан иптәш Зәйнуллина «Советтар Союзы тыныслыҡ өсөн көрәштә» тигән темаға лекция уҡыны.

Черниковск ҡала Советы депутаты, ҡала мәғариф бүлеге мөдире иптәш Пустарнакова [illegible] депутаттарының отчеты тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Үҙенең һайлаусылар алдында биргән отчетында иптәш Пустарнакова 1947 йылда булып үткән һайлауҙарҙан һуң ҡала тормошондағы үҙгәрештәр тураһында һөйләне.

Һуңғы өс йыл эсендә ҡаланың бюджеты 6 миллион һумға артҡан. [illegible] Врачтар һаны 110, уҡытыусылар 83 кешегә артҡан.

1949 йыл эсендә генә ҡалала 52 мең квадрат метрға яҡын торлаҡ майҙаны төҙөлгән, [illegible] 12 миллион һум аҡса тотолған.

Депутат Пустарнакова [illegible]

— Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы исполкомы, [illegible] тейешбеҙ, — тине иптәш Пустарнакова.

Һуңынан һайлаусылар һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ тураһындағы законды тормошҡа ашырылыуы, тигән документаль фильмде ҡаранылар.

М. Мостафин.

ИЛЕМ ТАУЫШЫ

Ярҙарынан ашҡан ташҡындың һымаҡ
Күтәрелә илем тауышы!
Һәм тарата ергә йәшәү көсө —
— Бөйөк Коммунизм һулышын!
Йөрәктәргә һүнмәҫ йылы һибеп
ҡороҫ киҫә,
суйын эретә!
Домна тәрәҙәләрен
бәреп сыға,
Машиналар йөрөтә
ул тауыш!
Телектәргә төшлә әҙыҡ булып
Баҫыуҙарҙан килә урғылып!
Мәктәптәрҙә гөрләй,
йорттар төҙөй,
шахталарҙа йырлай
ул тауыш!
Бөйөк төҙөлеш булып күтәрелә
Каховкала, Волга буйында.
Тиңһеҙ шатлыҡ булып
урғып аға
Төркмән далаһынан
ул тауыш!
Ер тетрәтеп ютеп аша үтә,
тауҙар яра,
таштар аҡтара
Ылаҫындай күккә күтәрелә
Йәшәү дәрте биреп
ул тауыш!
Киң ер күкрәгендә ул яңғырай,
Миллион телдәр уны ҡабатлай:
нығыныу дуҫлыҡ!
— Йәшәһен тыныслыҡ!
— Тыныслыҡ һәм тыныслыҡ!

Ә. Зәйнуллин.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһе

Октябрь байрамы көндәрендә Бүздәк ауылында Бүздәк районы колхоздарының ҡатнашлығында ауыл хужалығы күргәҙмәһе ойошторолдо. Унда райондың алдынғы колхоздарының игенселек һәм малсылыҡ өлкәһендәге уңышлыҡтары күрһәтелде.

Тимирязов исемендәге ауыл хужалығы артеле күргәҙмәлә малсылыҡ фермалары экспонаттарын уңышлы ойоштороған. Унда колхоздың тоҡом малдары — һыйыр, сусҡа һәм ат ҡуйылған.

«Алға» колхозы күргәҙмәлә йәшелсә экспонаттары — кәбестәләр, кишерҙәр, сөгөлдөрҙәр менән ҡатнашты.

Күргәҙмәлә бик күп колхоздар юғары продукты биреүсе малдарҙы, шулай уҡ йорт ҡоштары, йорт ҡуяндары, фермаларҙа аҫралған төлкөләр һәм башҡаларҙы күрһәттеләр.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһе тамамланыу менән алдынғыларға аҡсалата премиялар бирелде.

А. Васильченко.

Ауыл хужалығы кадрҙары әҙерләү мәктәбе

Благовещен өлкә ауыл хужалығы мәктәбен быйыл 76 кеше тамамланы.

Курсты тамамлаусыларҙың 64 проценте экзаменде «отлично» һәм «яҡшы» билдәләренә тапшырҙылар. Галкова, Дьяконов, Старцева (Бөрө районы), Луговой, Антипина (Благовещен районы), Абрамова, Щербакова (Покровка районы), Исламов һәм Лоҡманов (Асҡын районы) иптәштәр курсты «отлично» билдәләре менән генә тамамланылар. Курсты тамамлаусылар республикабыҙҙың районларына эшкә ебәрелделәр.

Хәҙер мәктәптә яңы набор уҡыуға башланы. Унда 36 кеше уҡый.

Курста уҡыусылар өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. 80 кешелек дөйөм торлаҡ, ашхана, библиотека бар. Курсанттар мәктәптең бай уҡыу хужалығында теоретик һәм практик занятиелар үтәләр.

И. Меньков.

БЕРЛӘШКӘН МИЛЛӘТТӘР ОЙОШМАҺЫ ГЕНЕРАЛЬНЫЙ АССАМБЛЕЯҺЫНЫҢ БИШЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

Политик комитеттең 6, 7, 8 ноябрҙәге ултырыштарында

БМО Генеральный Ассамблеяһының Политик комитетында «һуғыш хәрәкәттәре башланған ваҡиғала государстволарҙың бурыстары» тигән мәсьәләне тикшереү дауам итә. Билдәле булыуынса, был мәсьәлә Югославия делегацияһы тарафынан ҡуйылды. Был делегация ошо мәсьәлә буйынса резолюция проекты тапшырҙы.

Советтәр Союзы делегацияһы был мәсьәлә буйынса үҙ резолюцияһының проектын тапшырҙы. Проектта һөжүм итеүҙә ғәйепле булған яҡты билдәләргә саҡырылырға мөмкин булған халыҡ-ара органдарға күрһәтмәләр бирелә һәм агрессор билдәләнелә. Уның нигеҙенә 1933 йылда уҡ СССР хөкүмәте тарафынан тәҡдим ителгән билдәләү һалынған.

Политик комитеттең 6 ноябрҙәге ултырышында сығыш яһап, Франция вәкиле Лакост, Югославияның резолюция проекты агрессор хәлен еңеләйтеүе һәм агрессия ҡорбаны булған государство өсөн ҡыйынлыҡтар тыуҙырыуы мөмкин булған сараларҙы күҙҙә тота, тип билдәләне. Был айҡанлы, Лакост, Югославия делегацияһы тағы ла «аңлайышлыраҡ формулировка» индерһен, тигән теләк белдерҙе.

Колумбия һәм Куба вәкилдәре лә ошондай уҡ рухта һөйләнелəр.

Советтәр Союзы вәкиле Зарубин комитет иғтибарын Югославия делегацияһы тарафынан тапшырылған документтә БМО Уставының 6-сы главаһын яңылыш аңлау бағлыҡына юнәлтте. Югославия делегацияһының резолюция проектында һәм аңлатыу запискаһында, Именселек Советы, йәнәһе, тыныслыҡҡа һәм именселеккә ҡурҡыныслыҡ барлыҡҡа килгәнгә тиклем бер ниндәй ҙә саралар күрә алмай, тигән хата раҫлау бар.

Ысынбарлыҡта Устав Именселек Советына тыныслыҡҡа ҡурҡынысты туранан-тура барлыҡҡа килтереүе мөмкин булған бәхәстәрҙе генә түгел, ә тыныслыҡҡа туранан-тура ҡурҡынысы булып тормаған, ләкин киләсәктә бындай ҡурҡынысты барлыҡҡа килтереүе мөмкин булған бәхәстәрҙе лә тикшереү хоҡуҡын биреүҙе күҙҙә тота.

СССР вәкиле Югославия делегацияһының практик тәҡдимдәрен ентекле рәүештә тәнҡитләне һәм, был тәҡдимдәр ҡабул ителерлек түгелдәр, сөнки практикала улар агрессияға ҡаршы көрәш средствоһы булмаясаҡтар, ә агрессорҙарға ярҙам ғына итәсәктәр, тип ышандырырлыҡ итеп күрһәтте.

Совет тәҡдимдәренең асылы тураһында һөйләп, Зарубин проекттың өсөнсө пунктына комитет иғтибарын айырыуса юнәлтте. Унда, ниндәй ҙә булһа государство үҙенең сиктәренә яҡын урында байтаҡ һанда ҡоралланы көстәр мобилизовать иткән йәки туплаған ваҡиғала, бындай хәрәкәттәр яһаған государство дипломатик йәки халыҡ-ара бәхәстәрҙе тыныс юл менән хәл итергә мөмкинлек биреүсе ысулдарҙы ҡулланырға хоҡуҡлы, тигән күрһәтмә бар. Был государство шулай уҡ, шул уҡ ваҡытта, хәрби характерҙа булған яуап саралары ла күрә ала, ләкин ул сикте аша сығырға тейеш түгел.

7 ноябрҙәге ултырышта БССР делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев сығыш яһаны. Ул, белорус делегацияһы Югославия резолюцияһының проектын ҡабул ителмәҫлек, тип иҫәпләй һәм уға ҡаршы тауыш бирәсәк, тип белдерҙе.

Польша вәкиле Виневич үҙенең сығышында, Югославияның резолюция проекты БМО Уставын хөрмәтләмәүҙе белдерә һәм агрессорҙы һәм уның ҡорбанын бер тигеҙ итеп ҡуя, тип күрһәтте. Польша делегацияһы, тип белдерҙе, был проектҡа, шулай уҡ Именселек Советының функцияларын «тыныслыҡты һаҡлау буйынса комиссияға» тапшырыуҙы күҙҙә тотҡан Куба төҙәтмәһенә лә ҡаршы килә. Агрессияны тулыһынса билдәләгән һәм тыныслыҡты тәьмин итеү маҡсаттарына хеҙмәт иткән Советтар Союзы делегацияһының резолюция проектын Польша делегацияһы яҡлай, тине Виневич.

Унан һуң сығыш яһаған АҠШ вәкиле Лодж Югославияның резолюция проекты БМО Уставын боҙоп, агрессорҙы һәм уның ҡорбанын бер тигеҙ итеп ҡуя һәм агрессор өсөн ыңғай шарттар тыуҙыра, тип тапып, шул уҡ ваҡытта, Югославия проектында, йәнәһе, файҙаланылыуы мөмкин булған идеялар бар, тип белдерҙе.

Лодж, совет проекты, йәнәһе, «агрессияны асыҡтан-асыҡ билдәләүҙән ситләшә», тип белдереп уға ҡаршы сыҡты.

Украина ССР-ы вәкиле Война Югославия резолюцияһының проектына ҡаршы сыҡты.

УССР делегацияһы, тип белдерҙе йомғаҡлау һүҙендә Война, агрессияны анығ һәм тулы билдәләгән совет делегацияһының резолюцияһын тулыһынса яҡлай.

Чехословакия вәкиле Фриш шулай уҡ Югославия резолюцияһының проектына ҡаршы сыҡты һәм СССР резолюцияһының проектын яҡланы.

Канада вәкиле Пирсон, совет тәҡдимдәре «ярашлы түгелдәр», тип иҫбатларға тырышты.

8 ноябрҙә Политик комитеттең ултырышында Сирия делегацияһы агрессия төшөнсәһен билдәләү тураһында совет тәҡдимдәрен халыҡ-ара хоҡуҡ комиссияһына тапшырырға тәҡдим итеүсе резолюция проектын индерҙе. Швеция делегацияһы Сирия резолюцияһының проектына Югославияның резолюция проектын да шул уҡ комиссияға тапшырырға тәҡдим итеүсе төҙәтеү индерҙе.

Югославия делегацияһы үҙенең баштағы проектынан бер ни тиклем айырылып торoccuсы яңы резолюция проектын индерҙе. Мәҫәлән, яңы проект тыныслыҡты һаҡлау буйынса комиссияны конфликт районына ебәреүҙе күҙҙә тота, «тыныслыҡты боҙған өсөн йәки агрессия актын яһаған өсөн яуаплылыҡ» билдәләнелгән ваҡытта «ҡоралланы конфликтта булған» государстволарҙы «хәрәкәт итеү ысулдарын» иғтибарға алырға тәҡдим итә һәм башҡалар.

Ләкин Югославия резолюцияһының асылы үҙгәрешһеҙ ҡалған; резолюцияла элекке кеүек уҡ, потенциаль агрессорҙың бурысын тик еңеләйтеү генә мөмкин булған буталсыҡ тәҡдимдәр бар.

АҠШ вәкиле Югославия делегацияһының проектын яҡланы. Америка вәкиле Сирия резолюцияһының проектына ҡаршы сыҡты һәм, агрессияны билдәләргә маташыуҙарҙың «файҙалы» булыуҙарына АҠШ делегацияһы ышанмай, тип яңынан белдерҙе.

Израиль вәкиле лә шулай уҡ Сирия проектына ҡаршы сыҡты.

Англия вәкиле, Югославия резолюцияһының ҡайтанан ҡаралған проекты минең делегациямды тулыһынса ҡәнәғәтләндерә, тип белдерҙе.

Унан һуң сығыш яһаған Польша вәкиле, Югославия резолюцияһының ҡайтанан ҡаралған проекты элекке проекттарҙа булған бөтә хата положениеларҙы яңынан килтерә, һәм бынан тыш, унда бик күп кенә яңы хата формулировкаларҙың булыуына комитет иғтибарын юнәлтте. Польша делегацияһы Югославия проектына ҡаршы тауыш бирәсәк.

Швеция, Франция, Австралия вәкилдәре Югославияның резолюция проектын ҡабул итеү өсөн сығыш яһанылар.

Египет вәкиле, Югославия резолюция проектының преамбулаһы Устав положениеларына ярашлы түгел, ә уның резолютив өлөшөндә бик күп кенә ҡапма-ҡаршылыҡтар бар, тип күрһәтеп, уны ентекле рәүештә тәнҡитләне.

Чехословакия вәкиле, Югославияның тикшерелгән проектында резолюция проектының беренсе варианттарында булған хата положениелар һәм БМО Уставын буталсыҡ аңлауҙар тағы ла күберәк килтерелә, тип билдәләне. Минең фекерем буйынса, тине ул, резолюцияның тикшерелгән проектын бер ниндәй ҙә өҫтәүҙәр һәм төҙәтеүҙәр менән ҡотҡарып булмай, сөнки уның нигеҙенә Именселек Советының компетенцияһын ҡаҡшатыуға юнәлтелгән хата концепция һалынған.

Ливан вәкиле СССР делегацияһының проекты тураһында һөйләп, агрессияны билдәләү тураһындағы мәсьәлә бик мөһим әһәмиәткә эйә, тип таныны. Ләкин Ливан вәкиле Югославияның ҡайтанан ҡаралған проектын яҡлап сығыш яһаны.

Югославия вәкиле, үҙенең резолюция проектын ҡотҡарыу өсөн бөтә төр мөмкинлектәрҙе файҙаланырға тырышып, Египет делегацияһы тарафынан тәҡдим ителгән төҙәтмәләрҙең күпселек өлөшөн ҡабул итергә риза булды.

Яңы Зеландия вәкиле Югославия резолюцияһының проектын яҡланы һәм агрессияны билдәләү тураһында совет тәҡдимдәренә ҡаршы сыҡты.

БССР делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев агрессияны билдәләү тураһындағы мәсьәләне халыҡ-ара хоҡуҡ комиссияһына тапшырыу тураһында Сирия һәм Боливия тәҡдимдәренә ҡаршы сыҡты.

К. В. Киселев, минең делегация Югославия резолюцияһының проекты ҡабул ителмәҫлек тип иҫәпләй һәм уға ҡаршы тауыш бирәсәк, тип белдерҙе.

Төркиә вәкиле Югославия резолюцияһының ҡайтанан ҡаралған проектын яҡланы һәм совет резолюцияһының проектын ҡабул итеүгә ҡаршы сыҡты.

Эфиопия вәкиле шулай уҡ Югославия проектын ҡайһы бер төҙәтеүҙәр менән ҡабул итеүҙе яҡланы.

Унан һуң СССР вәкиле Г. Н. Зарубин һүҙ алды. Ул, Югославияның резолюция проектына индерелгән күҙәтеүҙәр был проектты яҡшыртмау ғына түгел, бәлки уны тағы ла насарайта төштөләр, тип күрһәтте.

Көньяҡ Африка Союзы һәм Индия вәкилдәре, беҙҙең делегацияларыбыҙ Югославия резолюцияһының проектын тауышҡа ҡуйғанда тыйылып ҡаласаҡтар, сөнки тикшерелгән мәсьәлә буйынса беҙ үҙ хөкүмәттәребеҙҙән инструкциялар алырға өлгөрмәнек әле, тип белдерҙеләр.

10 көн һуғыштың йомғаҡтары

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 9 ноябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 25 октябрҙән алып, 4 ноябргә тиклем булған һуғыштарҙың йомғаҡтары тураһында белдереү тапшырҙы. Белдереүҙә былай тип әйтелә:

Халыҡ армияһының төньяҡ-көнбайыш фронтта хәрәкәт итеүсе частәре һуңғы ваҡытта ҙур боевой уңыштарға өлгәштеләр. Был операцияларҙа Америка агрессияһына ҡаршы көрәшеү, Корея халҡының азатлыҡ көрәшендә уға ярҙам күрһәтеү һәм үҙенең усағын һәм тыуған илен яҡлау өсөн Корея фронтына барырға теләк белдергән добровольцтарҙан торған Ҡытай частәре лә ҡатнаштылар. Был частәр һуғыш операцияларында Халыҡ армияһы баш командованиеһының берҙәм етәкселегендә Халыҡ армияһы менән бергә ҡатнаштылар.

Халыҡ армияһы Ҡытайҙың добровольцтарҙан торған частәре менән бергә Оньчжон һәм Уньсинь (Унсан) райондарында лисынмансы армияның икенсе корпусының 4 дивизияһына һәм Америка ғәскәрҙәренә көслө удартар яһанылар. Был юнәлештә агрессив америкаң һәм лисынмансы ғәскәрҙәр Чхончхоньган (Сейсен-Ко) йылғаһынан көньяҡҡа алып ташланылар.

25 октябрҙән алып 4 ноябргә тиклем үткән 10 көн эсендә Халыҡ армияһының частәре 460-тан ашыуыраҡ америкаң һәм 2180 лисынмансы һәлак итте һәм офицерҙе юҡ иттеләр һәм яраланылар. 270 америкаң һәм 3778 лисынмансы һалдат һәм офицер пленгә алынды. Төрлө калибрҙәге 1295 пулемет һәм винтовка, төрлө калибрҙәге 295 орудие, 560 автомашина, 4 самолет, шулай уҡ башҡа күп кенә боевой техника алынды. Шул уҡ осор эсендә дошмандың 4 самолеты атып төшерелде һәм икеһе зарарландырылды.

Контр һөжүм барышында Халыҡ армияһының частәре Чхосань (Создан), Оньчжон, Уньсинь (Унсан), Тхэчхонь (Тайсен), Йонбень (Нейхен), Соньчхонь (Сейсен), Токчхонь (Токусен), Нэнвол (Нейэн) ҡалаларын, шулай уҡ был ҡалалар райондарында урынлашҡан халыҡ йәшәп торған башҡа күп кенә пункттарҙы азат иттеләр.

Америка агрессияһына ҡаршы көрәш һәм Корея халҡына ярҙам күрһәтеү тураһында Ҡытай газеталары

ШАНХАЙ, 10 ноябрь. (ТАСС). Шанхайҙың бөтә газеталары ла Ҡытай добровольцтәре ярҙамында Корея Халыҡ армияһы тарафынан өлгәшелгән ҙур еңеү тураһындағы белдереүҙе эре заголовкалар аҫтында баҫып сығарҙылар.

«Дагунбао» газетаһы редакцион мәҡәләлә, Корея халҡына ярҙам күрһәтеү маҡсатында Ҡытай добровольцтәрен ойоштороу һәм Америка империализмына ҡаршы көрәштә уларҙың ҡатнашыуы Ҡытай халҡының ихтыярын һәм күрше илгә дөрөҫ мөнәсәбәт итеүҙе көсәйтәндерәт булып тора, тип яҙа. Газета, был добровольцтәр Америка империализмына ҡаршы Ҡытай халҡының көрәш хәрәкәтенең, Корея ярҙам күрһәтеү өсөн һәм тыуған илде яҡлау өсөн булған хәрәкәттең алдынғы булып торалар, тип күрһәтә һәм агрессор ҡыуып сығарылғанға тиклем бөтә Ҡытай халҡын добровольцтарҙы ярҙамға әҙер торорға саҡыра.

«Синьвэньжибао» газетаһы редакцион мәҡәләлә шулай уҡ бөтә Ҡытай халҡын Ҡытайҙың Корея алғы добровольцтарын яҡлау өсөн тулыһынса әҙерләнергә һәм тупланырға саҡыра.

«Вэньгуйбао» газетаһы былай, тип яҙа: Кореяла һуңғы ваҡытта килеп тыуған хәрби хәлде иҫәпкә алып, беҙ Америка империализмын тағы ла киңерәк тар-мар итергә тейешбеҙ.

«Цзефанжибао» газетаһы, Корея фронтына китергә теләүселәр һаны Шанхайҙа көн һайын үҫә, тип яҙа. Газета Америка империализмына ҡаршы көрәштә Корея халҡы менән бергә ҡатнашыу һәм үҙ тыуған илен яҡлау өсөн Корея фронтына китеү теләген белдереүсе үҙ газета уҡыусыларынан бик күп һанда хаттар ала.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Рус драма театрында — иртән—«БАЛАН ӘРӘМӘЛЕГЕ», кис «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».
«Октябрь» кинотеатрында — «ҠЫТАЙ ХАЛҠЫНЫҢ ЕҢЕҮЕ».
«Салауатта» — «ТРАНСВААЛЬ УТ ЭСЕНДӘ».
«Уралда» — «ИНЖЕНЕР КОЧИНДЫҢ ХАТАҺЫ».

Өфө ҡалаһы Енисейская урамының 3-сө номерле йортондағы 1-се квартираһында йәшәүсе гражданин Кукельков Леонид Мартынович Өфө ҡалаһы Сталин урамының 75-се номерле йортондағы 1-се квартираһында йәшәүсе Кукелькова Раиса Сергеевна менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Киров районының 2-се участка халыҡ судында ҡарала.

ПОКРОВКА РАЙОНЫНДА КУЛЬТУРА-АҒАРТЫУ ЭШТӘРЕ

Социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү өсөн көрәштә, хеҙмәтсәндәрҙең культура-техник кимәлен күтәреүҙә, илебеҙҙә социалистик культураның, фән һәм искусствоның сәскә атыуы тураһында массаға аңлатыу эшендә район культура-ағартыу учреждениелары бик мөһим урын тоталар. Шуға күрә партия һәм хөкүмәтебеҙ культура-ағартыу учреждениеларының эшен яҡшыртыуға ҙур иғтибар бирәләр.

Культура-ағартыу учреждениеларының эштәрен яҡшыртыу буйынса Покровка районында байтаҡ ҡына уңыштарға өлгәшелгән. 1950 йылда өс яңы колхоз клубы төҙөлгән, башҡа клубтар һәм библиотекалар ҙа ремонтланған. Ундағы китап фондтары байытылған, уҡыу һәм тамашасыларҙың залдары кәрәкле инвентарҙар менән тәьмин ителгәндәр.

Ләкин район культура-ағартыу бүлегенең һәм уның учреждениеларының эшендә сирьеҙ етешһеҙлектәр булыуын күрһәтеп үтергә кәрәк.

Район үҙәгендә бөтәһе 18 колхоз клубы бар, ләкин хәҙерге көндә уларҙың икеһе генә эшләй. Ваҡытында ремонт үткәрелмәү сәбәпле 14 колхоз клубында эш бөтөнләй туҡталған. Мәҫәлән, Надеждино һәм Седяш ауыл клубтарына бер ниндәй ҙә ремонт үткәрелмәгән.

Райондың колхоздарында колхозсыларҙы алдынғы ауыл хужалығы фәненең өлгәшеүҙәре менән таныштырыу, ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәләрен популярлаштырыу эше тейешле дәрәжәгә ҡуйылмаған. Бында 25 кешенән торған лекторҙар группаһы ойошторолған булһа ла, эш ҡәнәғәтләнерлек түгел. Ошо көнгә тиклем бөтә лекторҙар ҙа лекция уҡыу эшенә йәлеп ителмәгәндәр, сөнки район культура-ағартыу бүлеге һәм лекторҙар группаһының етәксеһе иптәш Синицов был эш менән насар етәкселек итә. 1950 йылда уларҙың бер генә кәңәшмәһе лә уҙғарылмаған. Лекторҙар группаһы секцияларға бүленмәгән. Надеждино һәм Быково ауыл Советтарында ойошторолған лекторҙар группаһы ла насар эшләй.

Райондағы бөтә культура-ағартыу учреждениелары ҡаршыһында клуб советтары ойошторолған булһа ла, улар бер ниндәй ҙә эш алып бармайҙар, тик ҡағыҙҙа ғына иҫәпләнәләр. Мәҫәлән, Покровка районында культура-ағартыу учреждениелары эргәһендә художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре ойоштороу, уларҙың систематик рәүештә эшләүҙәрен тәьмин итеү эше насар ҡуйылған.

Район культура-ағартыу бүлеге һәм уның мөдире иптәш Свириденконың культура-ағартыу эштәре менән насар етәкселек итеүе арҡаһында, художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең смотрҙарын үткәреү насар ойошторолған.

Район библиотекаһында бөтәһе 6703 китап бар, һәм 590 даими уҡыусы иҫәпләнә. Алдынғы фән һәм техника өлгәшеүҙәрен, ауыл хужалығы новаторҙарының стахановсы эш методтарын колхозсыларға еткереү, колхозсыларҙы китап уҡыу эшенә йәлеп итеүҙә район библиотекаһы үҙ бурыстарын насар үтәй. 1950 йылда библиотеканан китап алыусыларҙың дөйөм һанынан ни бары 13 колхозсы һәм 9 ғына МТС эшсеһе иҫәпләнә. Ә райондың етәксе работниктәренән бер кеше лә библиотекала уҡыусы булып тормай. Бында уҡыусылар конференцияһы, әҙәби кисәләр үткәрелмәйҙәр.

Районда культура-ағартыу эштәренең насар ҡуйылышы райондағы партия һәм совет ойошмаларының был эшкә етерлек иғтибар итмәүҙәре арҡаһында килеп тыуа. Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге культура-ағартыу управлениеһы ла Покровка районында культура-ағартыу эшенең ҡуйылышы менән аҙ ҡыҙыҡһына. Ике йыл эсендә Управлениенан Покровка районына бер генә вәкил килгән, ул да культура-ағартыу учреждениеларының береһендә лә булмаған. Шулай уҡ район Советы исполкомында ике йылдан артыҡ ваҡыт эсендә район культура-ағартыу бүлегенең эше тураһында бер тапҡыр ҙа отчет тыңланмаған.

Хәҙер, бөтә илдә урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек барған ваҡытта, культура-ағартыу учреждениеларының нығышмалы эшләүҙәре бик мөһим булып тора.

Покровка районы партия комитеты һәм район Советы исполкомы район культура-ағартыу учреждениеларының эшен тейешле дәрәжәгә күтәрергә һәм урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек осоронда уларҙың нығышмалы өлгәшеүҙәрен талап итергә тейештәр.

С. Вахитов,
Башҡортостан Министрҙар Советының культура һәм һаулыҡ һаҡлау секторы инспекторы.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы. Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01630 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 228 (8685)
14 НОЯБРЬ
шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Ауыл хужалығы эшселәре, МТС һәм совхоздарҙың трактористтәре, комбайнерҙәре, механиктәре! Ауыл хужалығы техникаһын яҡшыраҡ файҙаланығыҙ, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Игенселекте һәм малсылыкты электрләштереүҙе алға ебәрегеҙ!

(ВКП(б) Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарынан).

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлектә агитация эшенең юғары идеялылығы өсөн

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләнәләр. Һайлау округтары һәм һайлау участкаларын төҙөү эштәре тамамланды. Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү тамамланыу алдында тора. Хәҙер ҡала һәм район Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү эше башланды.

Һайлауҙарға әҙерлек эше киңдән-киң ҡолас ала. Һайлау участкаларының агитпункттарында, күпселек урында, хеҙмәтсәндәр араһында массовый-политик эш киң йәйелдерелде. Хәҙерге ваҡытта республикабыҙ партия ойошмаларының агитколлективтарында 60 меңдән артыҡ агитатор иҫәпләнә. Уларҙың иң күпселеге һайлау участкалары агитпункттарында эшләйҙәр. Был агитаторҙар большевиктар партияһының политикаһын, халыҡ-ара хәлде, Совет хөкүмәтенең эске һәм тышҡы политикаһын киң массаға даими рәүештә аңлатырға, хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм производство активлеген коммунизмдең бөйөк төҙөлештәрен уңышлы хәл итеү өсөн көрәшкә йүнәлтеүгә саҡырылғандар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы күп урында партияның тәүге ойошмалары, район һәм ҡала комитеттары массовый-политик эшкә етәкселекте байтаҡ яҡшырттылар. Өфө ҡалаһының бөтә һайлау участкалары ла һайлаусыларҙы үҙҙәренә йәлеп итерлек итеп йыһазландырылдылар. Ҡаланың партия райкомдары һайлауҙарға әҙерлектә агитаторҙарҙың бурыстары, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре, Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы тигән темаларға докладтар менән агитаторҙарҙың район һәм куст кәңәшмәләрен үткәрҙеләр. Агитаторҙар һайлаусылар араһында һайлау законы, Сталинсе Конституцияның төп принциптары, халыҡ-ара хәл һәм башҡа шундай темаларға беседалар үткәрәләр. ВКП(б) райкомдарының работниктары агитпункттарҙың эшенә даими контроллек итәләр һәм конкрет ярҙам күрһәтәләр.

ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты агитацион-массовый эш, хеҙмәтсәндәрҙе политик тәрбиәләү мәсьәләләрен бюро ултырыштарында системалы рәүештә тикшерә. Ай һайын партия ойошмалары секретарҙарының семинарын, ай ярымға бер тапҡыр агитаторҙарҙың ҡала йыйылыштарын үткәрә. Политик темаларға докладтар ойоштороу менән бергә, производство пропагандаһына — алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен таратыуға серьез иғтибар бирә. ВКП(б)-ның Бүләк, Шишмә, Дүртөйлө, Миәкә, Стәрлетамаҡ райондары ла агитацион-массовый эшкә етәкселекте байтаҡ яҡшырттылар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы партияның тәүге ойошмалары агитаторҙар составын политик әҙерлекле, практик эштә үҙҙәрен күрһәткән коммунистар һәм партияһыҙ большевиктар иҫәбенә тулыландырҙылар. Ғафури районының Сәитбаба ауылындағы агитпункт 33 агитаторҙы берләштерә. Агитаторҙар менән партия ойошмаһы секретаре иптәш Мәүлеткулов эҙна һайын яҡшы әҙерлекле семинар үткәрә. Агитаторҙар һайлауҙар тураһындағы Положениене, халыҡ-ара хәлде, илебеҙҙәге яңылыҡтарҙы хеҙмәтсәндәргә даими аңлатып баралар. Агитаторҙарҙан Исмәғил Үтәғанов, Асия Сәйфуллина, Рәбиғә Салауатова, Мотиғулла Шәйәхмәтов иптәштәрҙең беседалары айырыуса юғары йөкмәткеле, урындағы фактыларға нигеҙләнгән һәм маҡсатҡа йүнәлешле булалар.

Һайлаусыларҙың киң массалары араһында пропаганда һәм агитация эштәрен алға ойошторған партия ойошмалары, агитпункттар һәм агитколлективтар һаны киңдән-киң арта. Меңәрләгән агитаторҙар большевистик тура һүҙ менән хеҙмәтсәндәрҙе илебеҙҙең хужалыҡ һәм культура төҙөлешендә яңынан-яңы уңыштар яулап алыу өсөн фиҙакәр хеҙмәткә күтәрәләр. Киң массаны совет патриотизмы рухында тәрбиәләйҙәр.

Шулай ҙа, бөтә ерҙә лә һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы агитацион-массовый эш тейешле кимәлгә ҡуйылған тип әйтеп булмай әле. Баймаҡ һәм Салауат райондарында район үҙәгенән алыҫтағы һайлау участкаларында әле булһа агитпункттар төҙөлеп эшкә башламаған. Шуның менән бергә, күп кенә урындарҙа агитацион-массовый эштең юғары йөкмәткеле, маҡсатҡа йүнәлешле булыуына тейешле иғтибар бирелмәй. Беседалар дөйөм политик темаларҙа ғына булалар, предприятиеның, колхоздың үҙендәге фактыларға нигеҙләп, конкрет бурыстарға бәйләп үткәрелмәйҙәр. Агитаторҙарҙың беседаларындағы был етешһеҙлектәр, бөтәһенән элек, улар менән партия ойошмалары секретарҙарының системалы семинарҙар һәм тәжрибә уртаҡлашыу кәңәшмәләре үткәреп бармауҙарынан килә. Күп кенә урындарҙа районның етәксе работниктары эшселәр һәм колхозсыларҙың дөйөм йыйылыштарында политик темаларға докладтар менән сығыш яһамайҙар.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды уңышлы үтәү өсөн көрәшкә бик ҙур ижади көс һалған совет халҡы партия һәм хөкүмәтебеҙҙең Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһындағы ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу эшенә ҙур күтәренкелек менән тотондолар. Америка-Англия империалистары Кореяны ҡанға батырған һәм өсөнсө бөтә донъя империалистик һуғышын тоҡандырырға ынтылған бер ваҡытта, совет кешеләре сталинсе эпоханың гиганттарын төҙөйҙәр, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡоралар, сүллектәрҙе сәскә атыусы баҡсаларға әүерелдерәләр.

Бөйөк Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәте киңдән-киң нығыу менән бергә совет кешеләренең культура талаптары һәм политик активлектары ла үҫә. Ошондай шарттарҙа партия ойошмаларынан, агитколлективтарҙан һәм һәр бер агитаторҙан массовый-политик эште көсәйтеү, уның идея йөкмәткеһен яҡшыртыу талап ителә. Бөтәһенән элек, лекцияларҙың, докладтарҙың һәм беседаларҙың илебеҙҙәге бөйөк төҙөлештәрҙе тулыһынса сағылдырған, урындағы фактыларға нигеҙләнгән булыуына һәм шулай итеп тыңлаусыларҙы ҡыҙыҡһындырырлыҡ булыуына иғтибар ителергә тейеш. Иптәш Булганиндың Мәскәү Советының тантаналы ултырышында Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы тураһында яһаған докладының төп принциптары нигеҙендә эш кореү политик агитацияның йөкмәткеһен тағы ла байытасаҡ.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы йәйелдерелгән массовый-политик эш хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм производство активлегенең яңы күтәрелешен тәьмин итергә тейеш. Партия ойошмаларынан һәм һәр бер агитаторҙан массовый-политик эштә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының яңы еңеүен тәьмин итеүгә, хеҙмәтсәндәрҙе совет патриотизмы рухында тәрбиәләүгә, СССР халыҡтарының дуҫлығын тағы ла нығытыуға, киң массаны партия һәм бөйөк Сталин тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ туплау маҡсатына йүнәлтеү талап ителә.

Дағыстан АССР-ының Верховный Советы Президиумына, Дағыстан АССР-ының Министрҙар Советына, ВКП(б)-ның Дағыстан Өлкә Комитетына

СССР Союзы Министрҙар Советы һәм Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитеты Дағыстан Автономиялы Совет Социалистик Республикаһының 30 йыллығы көнөндә Дағыстан эшселәрен, колхозсыларын, интеллигенцияһын һәм бөтә хеҙмәтсәндәрен ҡотлай.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы Дағыстан халҡын феодаль-капиталистик иҙелеүҙән, политик һәм милли хоҡуҡһыҙлыҡтан ҡотҡарҙы һәм уның алдында социалистик төҙөлештең киң юлын асты.

30 йыл эсендә Дағыстан АССР-ының хеҙмәтсәндәре Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә, Советтар Союзының бөтә халыҡтары ярҙамында республиканың экономикаһын һәм культураһын үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Дағыстанда эре промышленность барлыҡҡа килде, уның валовой продукцияһы 1913 йылғы кимәлдән 16 тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артыҡ. Колхоз ҡоролошоноң еңеүе һөҙөмтәһендә юғары механизациялаштырылған ауыл хужалығы һәм уның мөһим тармағы — общественный малсылыҡ йылдам үҫә.

Республика хеҙмәтсәндәренең көн-күреше үҫә, Дағыстан халыҡтарының формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе менән социалистик культураһы ҡеүәтле сәскә атыуға өлгәште. Совет власы йылдарында республикала грамотаһыҙлыҡ бөтөрөлдө, меңдән ашыуыраҡ мәктәп, 17 махсус урта һәм 5 юғары уҡыу йорто асылды, библиотекаларҙың, клубтарҙың, киноустановкалар һәм театрҙарҙың киң селтәре булдырылды.

СССР Союзы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты, Дағыстандың эшселәре, колхозсылары һәм интеллигенцияһы халыҡтар араһында туғандарса дуҫлыҡты артабан да нығытасаҡ, республиканың хужалығын һәм культураһын артабан күтәреү өсөн, коммунизм юлы буйынса ышаныслы рәүештә алға барыуҙы беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен нығытыу өсөн фиҙакәр көрәшәсәк, тип ныҡлы ышаныс белдерә.

СССР Союзы Министрҙар Советы.

Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһының Үҙәк Комитеты.

Шишмә районы, Ново-Троицк МТС-ы трактористтәренең, комбайнерҙәренең, трактор бригадалары бригадирҙәренең, ремонт эшселәренең һәм специалистәренең

Башҡорт АССР-ының бөтә трактористтәренә, комбайнерҙәренә, трактор бригадалары бригадирҙәренә, ремонт эшселәренә һәм ауыл хужалығы специалистәренә

МӨРӘЖӘҒӘТЕ

Ҡәҙерле иптәштәр!

Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡты тамамлау йылында беҙҙең МТС коллективы эштә ҙур уңыштарға өлгәште. Беҙҙең МТС тарафынан хеҙмәтләндерелгән колхоздар быйыл юғары урожай үҫтереп алдылар; колхоздар государствоға иген тапшырыу йөкләмәләрен срогынан алда үттеләр, үҙҙәрен орлоҡ менән тулыһынса тәьмин иттеләр һәм, үткән йылға ҡарағанда, быйыл колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә байтаҡ күп иген бирәләр.

Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙары трактор эштәренең бөтә төп төрҙәрен срогынан алда үттеләр. Трактор эштәренең йыллыҡ планы 118 процентҡа үтәлде. Шартлы һәр бер тракторға эшкәртелгән ерҙең күләме 679 гектарға етте.

1951 йылда юғары һәм тотороҡло урожай алыу өсөн ныҡлы нигеҙ һалынды, 13.000 гектарҙан күберәк майҙанда туңға ер һөрөлдө.

Баҫыу эштәре быйыл 16,5 тонна яғыулыҡҡа һәм 62 мең һум суммаһында средствоға экономия яһау менән тамамланды.

Беҙ был уңыштарыбыҙ менән беҙҙең турала көндәлек хәстәрлек күреүсе партияға, хөкүмәтебеҙгә һәм һөйөклө юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға бурыслыбыҙ. Республикабыҙҙың башҡа МТС-тарына ярҙам күрһәтелгән кеүек үк, быйыл беҙҙең МТС-ҡа тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналары менән ҙур ярҙам күрһәтелде.

Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең был ярҙамы беҙҙә машина-трактор паркын етештереүсәнлекле итеп файҙаланыуҙы тағы ла арттырырға, баҫыу эштәренең юғары агротехникаһы өсөн, колхоздарҙың баҫыуҙарында юғары урожай үҫтереү өсөн көрәшергә мәжбүр итә.

Иптәштәр! 1951 йылдың баҫыу эштәренә уңышлы әҙерләнеү һәм уны ҡыҫҡа сроктарҙа, юғары агротехник кимәлдә үткәреү өсөн беҙҙә бөтә шарттар бар.

Машина-трактор паркын үҙ ваҡытында һәм сифатлы итеп әҙерләү тик беҙҙең үҙебеҙгә генә бәйле булып тора.

Беҙ, Ново-Троицк МТС-ы работниктары, үҙебеҙҙең өҫтөбеҙгә түбәндәге йөкләмәләрҙе алабыҙ:

1. Тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм тағылма машиналарҙы ремонтлауҙың IV кварталға билдәләнгән планын хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөнә—1950 йылдың 17 декабренә үтәргә, ә тракторҙар һәм тағылма ауыл хужалығы машиналары ремонтлауҙың йыллыҡ планын 1951 йылдың 20 февраленә тамамларға.

2. Комбайндарҙы һәм башҡа урожай йыйнауҙың ябай машиналарын ремонтлауҙың йыллыҡ планын 1951 йылдың 1 июненә үтәргә.

3. Тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналары ремонтлау графигын ныҡ һаҡларға һәм ремонтта эштең ритмле булыуын тәьмин итергә.

4. Тракторҙар, комбайндар һәм ауыл хужалығы машиналары ремонтын тик «отлично» билдәһенә үткәрергә.

5. Бөтә тракторҙарҙа базис деталдәрен аяҡҡа баҫтырыуҙы һәм механизмдарҙың төҙөклөгөн тикшереүҙе үткәрергә.

6. Бөтә тракторҙарҙы, тик уларҙың ҡеүәтен һәм яғыулыҡты расходлауын һынауҙан үткәргәс кенә, ремонттан сығарырға.

7. Бөтә тракторҙарҙы электр яҡтылығы менән йыһазландырырға.

8. Һәр бер бригаданы комплектлы заправка инвентарҙары — тракторҙарҙы механик заправкалау өсөн йыһазландырылған арбалар менән тәьмин итергә.

9. 1951 йылдың 1 ғинуарына тиклем техник тәрбиәләү өсөн билдәләнгән күсмә мастерскойҙарҙы ремонтлауҙы һәм йыһазландырыуҙы тамамларға һәм һәр бер тракторҙы, трактор бригадаһын инструменттар комплекты менән тәьмин итергә.

10. 1950 йылдың 15 декабренә тиклем яҙғы сәсеү осорона талап ителгән яғыулыҡты МТС-ҡа тулыһынса ташып ҡуйырға.

11. Яңы маркалы тракторҙарҙы һәм комбайндарҙы ремонтлау технологияһын өйрәнеү буйынса техник уҡыуҙарға бөтә ремонтсыларҙы ылыҡтырырға.

1951 йылда бөтә талап ителеүҙе иҫәпкә алып, МТС эргәһендәге механизаторҙар әҙерләү буйынса курсты комплектовать итергә, унда нормаль уҡыу өсөн бөтә шарттар тыуҙырырға һәм уҡыу занятиеларын ойошҡан рәүештә башларға.

Иптәштәр, Башҡортостандың МТС, ЛЭС һәм ЛМС механизаторҙары!

Беҙ һеҙҙе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты киң йәйелдерергә һәм һайлауҙар көнөн машина-трактор паркын ремонтлауҙың IV кварталға билдәләнгән планын үтәү менән ҡаршыларға саҡырабыҙ.

Мөрәжәғәт Ново-Троицк МТС-ы коллективының дөйөм йыйылышында тикшерелеп ҡабул ителде.

ВКП(б) Өлкә Комитетында

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективының тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау планын срогынан алда тамамлау тураһында Башҡорт АССР-ының бөтә трактористтәренә, комбайнерҙәренә һәм трактор бригадалары бригадирҙәренә, ремонт эшселәренә һәм ауыл хужалығы специалистәренә мөрәжәғәтен тикшерҙе. ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы түбәндәге ҡарарҙы ҡабул итте.

1. Ново-Троицк МТС-ы трактористтәренең, комбайнерҙәренең, трактор бригадалары бригадирҙәренең, ремонт эшселәренең һәм специалистәренең 1950—1951 йылдың ҡышҡы осоронда машина-трактор паркын ремонтлау планын срогынан алда һәм юғары сифатлы итеп үтәү тураһында Башҡорт АССР-ының бөтә МТС, ЛЭС һәм ЛМС механизаторҙарына мөрәжәғәт итеү инициативаһын хупларға.

2. ВКП(б) райкомдары секретарҙарын, МТС, ЛЭС һәм ЛМС директорҙарын һәм уларҙың политик эш буйынса урынбаҫарҙарын Ново-Троицк МТС-ы коллективының мөрәжәғәтен ауыл хужалығы механизаторҙарының дөйөм йыйылыштарында тикшереүҙе үткәрергә һәм улар араһында тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм тағылма машиналарҙы ремонтлау пландарын срогынан алда һәм юғары сифатлы итеп үткәреү өсөн социалистик ярышты ойошторорға мәжбүр итергә.

«Туймазынефть» тресының 640-сы номерлы буровойҙың начальнигы иптәш А. Резчиков бригадир иптәш Верболюктан бораулау планының үтәлеше тураһында мәғлүмәт ала. Был буровой һайлау алды ярышында нормаһын арттырып үтәй.

Һүрәттә (һулдан уңға): буровой мастеры В. Верболюк, бурильщик И. Копияев, верховой С. Марин, буровой эшсеһе И. Ғәтиәтуллин, участка начальнигы А. Резчиков һәм бурильщик ярҙамсыһы З. Әхмәтьянов иптәштәр.

А. Червинский фотоһы.

Дағыстан АССР-ының промышленность, ауыл хужалығы, фән, культура һәм искусство работниктарын ордендәр һәм медалдәр менән наградлау

СССР Верховный Советы Президиумының 1950 йылдың 12 ноябрендәге Указы менән Дағыстан АССР-ының 30 йыллығы һәм промышленносте, ауыл хужалығын, фән, культура һәм искусствоны үҫтереүҙә өлгәшелгән уңыштар айҡанлы был республика работниктарының ҙур төркөмө ордендәр һәм медалдәр менән наградланды:

Ленин ордены менән — 25 кеше; Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордены менән — 275 кеше; «Почет билдәһе» ордены менән — 400 кеше; «Хеҙмәт батырлығы өсөн» медале менән—225 кеше; «Хеҙмәт отличиеһы өсөн» медале менән — 275 кеше наградланды.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегацияларҙың Мәскәүҙән китеүе

12 ноябрҙә Совет делегацияһы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына Мәскәүҙән Варшаваға китте. Уның составында промышленность һәм ауыл хужалығының күренекле стахановсылары, атаҡлы ғалимдәр, әҙәбиәт һәм искусство деятелдәре, общественный деятелдәр бар.

Бер үк ваҡытта Варшаваға тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресына Ҡытай Халыҡ Республикаһының һәм Корея Халыҡ Демократик Республикаһының делегаттары ла китте. (ТАСС).

ХЕҘМӘТСӘНДӘРҘЕҢ ҺАЙЛАУ АЛДЫ ЙЫЙЫЛЫШТАРЫ

Халыҡ ышанысы өсөн

Мәсетле. (Телефон аша). «Урожай» ауыл хужалығы артеле члендәренең район Советына депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеүгә арналған йыйылышы булып үтте. Колхозсылар Ҡорғат ауыл һайлау округы буйынса район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күп йылдарҙан бирле партия работнигы, ВКП(б) райкомы секретаре булып эшләүсе иптәш М. Ғилмановты бер күңелдән күрһәттеләр.

Ворошилов исемендәге колхозда баҫыусылыҡ бригадаһы менән иптәш Ҡәюмова етәкселек итә. Уның бригадаһы быйыл үҙ участкаһынан, башҡа йылдарға ҡарағанда, байтаҡ күберәк урожай алды. Был бригада социалистик ярышта алдынғы урында тора. Ауыл хужалығы артеленең члендәре, үҙҙәренең алдынғы бригадиры иптәш Ҡәюмоваға ҙур ышаныс белдереп, уны Өжикәй ауыл һайлау округы буйынса район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Яңы Мишәр һайлау округы буйынса депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш М. Нөғманов күрһәтелде. Иптәш Нөғманов район Советы исполкомының председателе булып эшләй.

Н. Ғәлимов.

Ауыл Советы председателе

Аҡъяр. (Телефон аша). Район үҙәгендәге Сталин исемендәге ауыл хужалығы артеленең члендәре байрамса кейенеп колхоз клубына ағылдылар. Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең, партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттары, плакат, лозунгылар менән биҙәлгән клуб бик тиҙ халыҡ менән тулды.

Хәйбулла район Советына депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеүгә арналған йыйылышты колхоз председателе иптәш Юлдашбаев асты. Беренсе һүҙҙе район Советы исполкомы председателе урынбаҫары иптәш Ғибадуллин алды. Ул большевиктар партияһы етәкселегендә совет халҡының яулап алған бөйөк өлгәшеүҙәре тураһында, хәҙерге көндә илебеҙҙә урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлектең ҙур политик һәм производство күтәрелеше менән барыуы, район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү башланыуы тураһында һөйләне.

— Беҙ, — тине ул, — урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидат итеп халыҡтың ышанысын аҡлай алған кешеләрҙе күрһәтергә тейешбеҙ. Минең, Аҡъяр ауыл Советы председателе, коммунист иптәш М. Аралбаев кандидатураһы ошоға лайыҡлы булып тора, тип әйтер инем.

Йыйылышта ҡатнашып һөйләүсе иптәштәр был тәҡдимде ҡайнар яҡлаштылар.

Йыйылыш эсенсе номерлы Аҡъяр ауыл һайлау округы буйынса район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Аралбаевты берҙәм күрһәтеп, ҡарар ҡабул итте.

Һайлауҙарға әҙерлек ойошҡанлыҡ менән бара

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек совет ойошмаларының эшендә ҙур ойошҡанлыҡ, оперативлек талап итә. Беҙҙең район Советы исполкомы үткән һайлауҙарҙа туплаған бай тәжрибәләренән сығып, һайлауҙарға әҙерлектең тәүге көндәренән үк ойоштороу-техник мәсьәләләренә ҡарата эш планы төҙөнө. Бөтә ойоштороу-техник әҙерлек шул план нигеҙендә тормошҡа ашырыла. Ошо планға ярашлы рәүештә һәр бер ауыл Советы үҙенең төҙөлгән календарь планы буйынса эшләй.

Һайлауҙарға уңышлы әҙерләнеү маҡсатында ауыл Советы, культура-ағартыу учреждениеларе работниктары, тәүге партия ойошмалары секретарҙары менән инструктив кәңәшмәләр уҙғарылды. Хәҙер урындағы Советтарҙың исполкомдары һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөп бөтөү алдында торалар. Бында беҙгә уҡыусылар, уҡытыусылар ҙур ярҙам күрһәтәләр.

Һайлауҙарға ҡарата хеҙмәтсәндәр араһында агитацион-массовый эш киңдән-киң киң йәйелдерелә бара. Районда бөтәһе 54 агитпункт төҙөлөп, һайлаусылар араһында йөҙҙәрсә агитаторҙар эшләй. Агитацион-массовый эште киң йәйелдереү хеҙмәтсәндәрҙә ҙур патриотик күтәрелеш тыуҙырҙы. Район государство алдындағы мәжбүри тапшырыуҙарҙы уңышлы үтәне, ауыл хужалығы эштәрен ваҡытында башҡарып сыҡты.

Хәҙер районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү ҙур ойошҡанлыҡ һәм юғары политик кимәлдә бара. Хеҙмәтсәндәр депутатлыҡҡа кандидаттар итеп Ленин—Сталин партияһы эшенә бирелгән, үҙҙәренең тоғро улдарын һәм ҡыҙҙарын күрһәтәләр.

Х. Ғилманов,

Баҡалы район Советы исполкомы председателе урынбаҫары.

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

КОММУНИЗМДЕҢ БӨЙӨК ТӨҘӨЛӨШТӘРЕ

Беҙҙең Тыуған илебеҙ күренекле көндәр кисерә. Ер шарының төрлө өлөштәрендә йәшәүсе йөҙәр миллионлаған кешеләрҙең күҙ ҡараштары һәм уйҙары беҙгә төбәлгән. Советтар Союзындағы бөйөк үҙгәртеп ҡороуҙар, коммунизмдең гигант төҙөлөштәре тураһында улар төрлө телдәрҙә, ләкин бер үк ҙур мөхәббәт менән һөйләйҙәр.

Ошо йылдың август һәм сентябрь айҙары эсендә СССР Министрҙар Советы, иптәш Сталиндең инициативаһы буйынса, бер нисә ҡарар ҡабул итте. Улар Каспий тигеҙлегендәге һәм Төркмәнстандағы сүлдәрҙең һәм ярым сүлдәрҙең тәбиғәтен үҙгәртеүҙе, шулай уҡ быға тиклем совет общественностенең хужалыҡ эшенә бик аҙ йәлеп ителгән төп һыу ресурстарын һәм ер фондтарын комплекслы файҙаланыуҙың күп төрлө мәсьәләләрен хәл итеүгә йүнәлтелгәндәр. Ул ҡарарҙар шулар: 1) «Волга йылғаһында Куйбышев гидроэлектростанцияһын төҙөү тураһында»; 2) «Волга йылғаһында Сталинград гидроэлектростанцияһын төҙөү, Каспий буйы райондарын һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү тураһында»; 3) «Аму-Дарья—Красноводск Төп Төркмәнстан каналын төҙөү, Көнбайыш Төркмәнстандың Каспий буйы тигеҙлегендәге Көньяҡ райондарының ерҙәрен, Аму-Дарьяның түбән ағыны һәм Ҡара-Ҡом сүллегенең көнбайыш өлөшөн һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү тураһында»; 4) «Днепр йылғаһында Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина каналын, Төньяҡ Ҡырым каналын төҙөү һәм Украинаның көньяҡ райондарының һәм Ҡырымдың төньяҡ райондарының ерҙәрен һуғарыу тураһында».

Был ҡарарҙарҙы иғлан итеүҙән бер нисә көн элегерәк СССР Министрҙар Советы «Һуғарыла торған ерҙәрҙе тулыраҡ файҙаланыу һәм ауыл хужалығы эштәрен механизациялаштырыуҙы яҡшыртыу маҡсатында һуғарыуҙың яңы системаһына күсеү тураһында» ҡарар ҡабул итте. Был ҡарар социалистик игенселектең культураһын күтәреүҙә ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

Беҙҙең илебеҙ уңдырышлы ерҙәргә бай. Ләкин уларҙың күп өлөшө ҡоролоҡтоң һәләкәтле йоғонтоһона эләгә һәм, шул айҡанлы сәсеү культураларының һәм мал аҙығы үләндәренең кәрәкле урожайын бирмәй әле. Күп кенә райондарҙа сабынлыҡ-көтөүлек ерҙәренең байтаҡ массивы хужалыҡҡа файҙаланыуға хәҙергә әле йәлеп ителмәгән. Беҙҙең бай һыу ресурстарыбыҙ ҙа, айырыуса йылғалар ҙа тулыһынса файҙаланылып бөтмәйҙәр. Ә беҙҙең бөйөк Тыуған илебеҙҙең бик киң территориялары йылғалар менән киҫелгәндәр, уларҙа ғәйәт ҙур һыу энергияһы бар. Уларҙан арзан электроэнергия алыу, ҡоролоҡло ерҙәрҙе һуғарыу, промышленность предприятиеларын һәм кеше йәшәй торған пункттарҙы һыу менән тәьмин итеү өсөн файҙаланырға мөмкин. Был йылғаларҙың иң ҙурҙары: Волга, Днепр, Дон, Урал, Аму-Дарья, Сыр-Дарья һәм Себер йылғалары; Обь, Енисей, Лена, Амур, Ангара һәм башҡалар. Бөйөк рус тигеҙлегенең һәм илебеҙҙең Азия өлөшөнөң был ҙур һыу системалары борондан замандарҙа уҡ инде үҙҙәренең ҡеүәттәре һәм матурлыҡтары менән тарихсыларҙың һәм географ-сәйәхәтселәрҙең иғтибарын йәлеп иткәндәр.

Поволжье — беҙҙең илебеҙҙең ашлыҡ биреүсе ҙур районы ул. Түбәнге Поволжье илебеҙҙең башҡа өлкәләренән элегерәк тотош коллективлашыу һәм әҙмә-әҙ социалистик типтағы эре хужалыҡтар — совхоздар крайы булып әүерелде.

Кот өсөн бәхетһеҙлектәр алып килеүсе ҡоро елдәргә һәм ҡоролоҡтарға ҡаршы көрәштә илебеҙҙең бөтә прогрессив кешеләре элек-электән үк актив ҡатнашҡандар.

Атаҡлы рус химигы Д. И. Менделеев, Ҡара диңгеҙ «беҙҙең көньяҡ-көнсығышты талай, Керчь боғаҙы аша үтеүсе һыуҙы үҙенә тартып ала» тип иҫәпләгән. Хатта ул, улы менән бергә, үҙенең масштабы буйынса грандиоз планды — һыуҙы Азов диңгеҙендә, Донда һәм уға ҡойоусы йылғаларҙа тотоп ҡалыу өсөн Керчь боғаҙын бөйөк плотина менән ҡортаҙау планын күтәреп сыға. Волгалағы Жигулей районында гидроэлектростанция төҙөү мәсьәләһен беренсе тапҡыр 1910 йылда академик Г. М. Кржижановский күтәрҙе.

Тағы ла бына шундай ҡыҙыҡлы факт бар. 1913 йылда Самара инженерҙәренән береһе «Император техник обществоһында» Волгала гидростанция төҙөү тураһында доклад яһаған. Докладта, урындағы ер биләүселәрҙән башҡа, Жигулийҙең күп өлөшөн үҙ ҡулында тотҡан граф Орлов—Давыдовтың имение управляющийы ла ҡатнашҡан. Был «хөрмәтле собрание» һәм инженерҙең докладын мыҫҡыллап ҡаршылаған: «Плотина менән Волганы быуырға? Был мөмкинме һуң?» Ә Орлов — Давыдов имениеһенең управляющийы былай тип белдергән: «Граф үҙ ерендә шундай мәғәнәһеҙ ҡоролмалар төҙөргә рөхсәт итәме һуң инде? Һис итмәҫ...». Билдәле инде, царизм ваҡытында, ергә хосуси милек хөкөм һөргән һәм бүленгән ваҡ ауыл хужалығы булған шарттарҙа, күберәк майҙандарҙы һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү мөмкинлеге шул тиклем сикләнгән булған, сүллектең хәрабәтен туҡтатыу тураһында һүҙ алып барыу ҙа мөмкин булмаған. Игенсенең мәңгелек дошманы — ҡоролоҡ оҙаҡ ваҡыттар буйына хакимлыҡ итеп килгән.

Сталинград. Сталинград гидроэлектростанцияһы төҙөләсәк урында эҙләнеү эштәре киң йәйелдерелә.

Һүрәттә: Бетон плотинаһы эшләнәсәк урында разведка скважинаһын бораулау. Алғы планда (уңдан һулға) өлкән инженер-геолог В. В. Лодочников, инженер-геологик партияның начальнигы Г. П. Шишигин һәм коллектор В. Н. Брысина.

А. Манлецов фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

Бары тик Октябрь революцияһынан һуң, планлы социалистик хужалыҡ шарттарында ғына сүлдәргә, ҡоро елдәргә һәм «ҡара буранлар»ҙың һәләкәтенә ҡаршы көрәшеү өсөн реаль мөмкинлек тыуҙы.

1921 йылда уҡ әле В. И. Ленин былай тип яҙҙы: «Игенселекте һәм малсылыҡты нисек кенә булһа ла күтәреү өсөн һуғарыу айырыуса мөһим». Ул Закавказье большевиктарын «электрлаштырыу, һуғарыу буйынса ҙур эштәр башларға» саҡырҙы.

Иптәш Сталин 1924 йылда былай тип яҙҙы:

«Беҙ... киләсәктә үҙебеҙҙе ҡоролоҡ осраҡлыҡтарынан страховать итеү өсөн мөмкин булған бөтә нәмәне эшләргә ҡарар иттек... Эште Самара—Саратов—Царицын, Астрахань—Ставрополь зонаһы буйынса минималь кәрәкле булған мелиоратив клин ойоштороуҙан башларға уйлайбыҙ».

Иптәш Сталин, партияның XVII съезында сығыш яһап, Заволжьене һуғарыу «ҡоролоҡҡа ҡаршы көрәштә иң мөһиме ул» тип күрһәтте.

Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре, иптәш Сталиндең күрһәтмәһен үтәп, баҫыуҙарҙы ирригациялау буйынса байтаҡ эш башҡарҙылар. Урта Азияла, Закавказьела һәм башҡа райондарҙа уңарлаған эре һуғарыу системалары ҡоролдо. Халыҡ төҙөлөше методы менән Ҙур Фергана каналы үткәрелде. Күп һанлы плотиналар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөлдө.

Бөйөк Ватан һуғышына тиклем үк әле Волгала Иваньковск, Углич, Щербаков гидроэлектростанциялары, Рыбинск һәм башҡа һыу ятҡылыҡтары төҙөлгәйне.

Волгалағы Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары—хәҙерге замандың бөйөк гидротехник ҡоролмалары

Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары һәр йыл һайын 20 миллиард киловатт-сәғәт самаһы электроэнергияһы эшләп сығарасаҡтар.

Был гидроэлектростанцияларҙың гигант масштабтарын күҙ алдына килтереү өсөн түбәндәге сағыштырманы килтерергә мөмкин. Был ике станция эшләп сығарған электроэнергияһы революцияға тиклемге Россияның бөтә электростанциялары биргән электроэнергияһынан 10 тапҡырға артыҡ буласаҡ. Уларҙың ҡеүәте 1921 йылғы тарихи ГОЭЛРО планы менән проектлаштырылған ҡеүәттән 2,5 тапҡыр самаһына һәм Европала иң ҙур булған Днепрогэстың ҡеүәтенән бер нисә тапҡырға күберәк. Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары эшләп сығарған йыллыҡ электр энергияһы Италияның, Швецияның һәм Швейцарияның бөтә электростанциялары эшләп сығарған электроэнергияһынан уҙып китәсәк.

Волгалағы гигант гидротехник ҡоролмалар — Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары бығаса күрелмәгән ҡыҫҡа срокта төҙөләсәктәр. Уларҙың береһе — 1955 йылда, икенсеһе — 1956 йылда сафҡа баҫасаҡ. Был сроктарҙың әһәмиәтен күҙ алдына килтереү өсөн шуны күрһәтеү ҙә етә: АҠШ-та Теннеси йылғаһында гидростанция төҙөү 35 йыл инде дауам итә, ләкин һаман да тамамланмаған.

Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары беҙҙең илебеҙҙең етештереү көстәренең үҫешендә күренекле роль уйнаясаҡтар. Улар социалистик индустрияны, транспортты һәм ауыл хужалығын үҫтереү, айырыуса игенселектең һәм малсылыҡтың культураһын күтәреү, элек ҡоро елдәрҙең һәләкәтле йоғонтоһона эләгеүсе киң территорияла юғары һәм тотороҡло урожайҙы тәьмин итеү өсөн яңы ҙур перспективалар асалар.

Куйбышев ГЭС-енең билдәләнгән ҡеүәте ике миллион самаһы киловатт тәшкил итә һәм ул йылға уртаса ун миллиард киловатт-сәғәт самаһы электроэнергияһы бирәсәк; ул беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы Мәскәүҙең промышленность предприятиеларен һәм Поволжьеның эре индустрия үҙәктәрен — Куйбышевты, Саратовты һәм башҡа ҡалаларҙы электроэнергияһы менән тәьмин итәсәк. Шуның менән бергә, тимер юлдарҙы электрлаштырыуға, Заволжьеның ҡоролоҡло ерҙәрен һуғарыуға мөмкинлек тыуҙырасаҡ, Волгала судноlar йөрөшөн бик ныҡ яҡшыртасаҡ.

СССР Министрҙар Советының ҡарары буйынса Куйбышев гидроэлектростанцияһының энергияһы түбәндәгесә бүленәсәк:

— һәр йыл һайын 6 миллиард 100 миллион киловатт-сәғәт Мәскәүҙең промышленность предприятиеларына бирәләсәк.

— Куйбышев һәм Саратов предприятиеларына — 2 миллиард 400 миллион киловатт-сәғәт.

— Бер ярым миллиард киловатт-сәғәт Заволжье колхоз һәм совхоздарының бер миллион гектар ерҙәрен һуғарыу өсөн файҙаланыласаҡ.

Куйбышев гидроузеле составына түбәндәгеләр инә: гидроэлектростанция, бетонлы һыу-ҡыу плотинаһы, ер плотинаһы, судноlar йөрөтөү шлюзы. Бынан тыш, ГЭС плотинаһы буйынса магистраль тимер юл линияһы һәм шоссе юлы үткәреләсәк.

Быларҙың бөтәһе лә бик күп әҙерлек саралары талап итеүсе ҙур эштәрҙе үҙ эсенә ала. ГЭС-те һәм уға бәйләнешле булған гидротехник ҡоролмаларҙы төҙөү буйынса бөтә эштәрҙе башҡарыу буйынса махсус ойошма — «Куйбышевгидрострой» ойошторолдо ла инде. Хәҙер әҙерлек эштәре алып барыла.

«Куйбышевгидрострой»ҙа, башҡа эре төҙөлөштәрҙәге кеүек үк, яңы техника ҡулланыласаҡ, беренсе тапҡыр булып сәғәтенә 100-әр кубометр етештереүсәнлекле ҡеүәтле земснарядтар, сәғәтенә 200—300 кубометр етештереүсәнлекле электр экскаваторҙары һәм башҡа техника эшләйәсәк. Хәҙер был төҙөлөштәргә илебеҙҙең төрлө ҡалаларынан төрлө машина һәм оборудованиелар килә башланы ла инде.

СССР халыҡ хужалығы өсөн Волгалағы икенсе гиганттың—Сталинград ГЭС-енең әһәмиәте ғәйәт ҙур буласаҡ. Уның проект ҡеүәте 1,7 миллион киловатт тәшкил итә, ул, Куйбышев ГЭС-е кеүек үк, йылға уртаса 10 миллиард киловатт-сәғәт электроэнергияһы бирәсәк.

Сталинград гидроэлектростанцияһы һәр йылды Мәскәүгә 4 миллиард киловатт-сәғәт энергия, Үҙәк-Ҡара тупраҡлы өлкә райондарына — 1 миллиард 200 миллион һәм Сталинград, Саратов һәм Астрахань өлкәләренең райондарына 2 миллиард 800 миллион киловатт-сәғәт энергия бирәсәк. Заволжье һәм Каспий буйы ерҙәрен һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү өсөн ул йылына 2 миллиард киловатт-сәғәт электроэнергияһы бирәсәк.

Беҙҙең хөкүмәтебеҙ бөтә Поволжьела ҡоро елдәрҙең сирьёз сығанаҡтарынан береһе булған был райондарҙың климат шарттарын яҡшыртыу эшенә, юғары продукт биреүсе общественный малсылыҡты һәм юғары тауарлыҡлы интенсив игенселекте үҫтереү өсөн Каспий буйы тигеҙлегенең сүлле һәм ярым сүлле территорияларын үҙләштереүгә айырыуса иғтибар бирә. Был маҡсатта хөкүмәттең ҡарарында түбәндәгеләр ҡаралған: а) Сталинградта ҙур һыу ятҡылығы булдырыу; б) Каспий буйы тигеҙлегенең төньяҡ өлөшөндә Волга менән Урал араһында урынлашҡан 6 миллион гектар ерҙе Сталинград һыу ятҡылығынан алынған һыу менән тәьмин итеү өсөн үҙенән-үҙе ағыусы магистраль Сталинград каналын һәм һыу менән тәьмин итеү системаһын төҙөү; в) һуғарыу системаһы төҙөү, улар ярҙамында һәм Сталинград ГЭС-енең электроэнергияһын файҙаланыу базаһында Сталинград һыу менән тәьмин итеү каналынан төньяҡтараҡ урынлашҡан 1500 гектар ер һуғарылырға тейеш; г) Волга һәм Терек йылғалары араһындағы, Волга-Аҡтүбә һыу баҫар урындағы, Сарпин тигеҙлегендәге һәм Ноғай яланындағы 3.500 мең гектар самаһы ерҙәрҙе һыу менән тәьмин итеү һәм һуғарыу өсөн каналдар һәм һыу менән тәьмин итеү системалары ҡороу.

Ғөмүмән алғанда, Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанциялары 14 миллион гектар самаһы ҡоролоҡло ерҙе һуғарырға һәм һыу менән тәьмин итергә мөмкинлек бирәсәк.

Был ғәйәт ҙур территорияларҙы һуғарыу игенселектең культураһын сағыштырғыһыҙ күтәрер, Волга менән Дон, Волга менән Урал араһындағы киң райондарҙа бөртөклө һәм техник культураларҙың, үләндәрҙең гарантияланған юғары урожайын тәьмин итер. Поволжьелағы алдынғы колхоздарҙың тәжрибәһе шуны күрһәтә: һуғарыу, комплекслы агротехника сараларын үткәреү менән бергә, иң ҡаты ҡоролоҡло йылдарҙа ла юғары урожай алырға мөмкинлек бирә.

Волганың энергияһы Каспий буйында, Сарпин тигеҙлегендә, ҡара ерҙәрҙә һәм Ноғай яланында продукт биреүсе общественный малсылыҡтың да яңы күтәрелешенә ҡеүәтле этәреш бирәсәк. Сама менән айтҡанда, был райондарҙың малсылығы гектарынан уртаса 50—60 центнерҙан да кәм булмаған урожай биреүсе миллион гектарҙан ашыуыраҡ сабынлыҡ ере аласаҡ. Был иһә, биш миллион тоннанан артыҡ юғары сифатлы бесән алыу тигән һүҙ.

Куйбышев һәм Сталинград гидроэлектростанцияларын төҙөү менән ауыл хужалығын механизациялаштырыу бик ныҡ үҫә. Электр көсө һөрөүҙә, урып-йыйыуҙа, ашлыҡ һуғыуҙа, малсылыҡ фермаларында һәм ауыл хужалығындағы башҡа күп хеҙмәт һалыуҙы талап итеүсе эштәрҙә киң ҡулланыласаҡ.

Куйбышев һәм Сталинград гидроузелдарын төҙөү һәм ирригация, һуғарыу буйынса уған һуңғы эштәр Поволжьеның йөҙөн һәм экономикаһын ҡайтанан ҡорор, йәшәүгә һәләтле крайҙың климатын кешеләр файҙаһына үҙгәртер.

Был — ысын-ысындан бик ҙур масштаблы эштәр, был коммунизм төҙөлөштәре. Улар сүлдәргә тормош килтерерҙәр һәм бөтә Поволжьеның урожайын даими ҡурҡыныс аҫтында тотоусы «Ҡара буранлар», дәһшәтле ҡоро елдәр тыуған ерҙәрҙә большевиктар ихтыяры буйынса гүзәл баҡсалар һәм иген баҫыуҙары сәскә атыр, матур урмандар үҫеп сығыр һәм колхоздарҙың күп һанлы мал көтөүҙәре йәшел болондарҙа йөрөрҙәр.

Төп Төркмәнстан каналы һәм уға бәйләнгән һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү системалары—коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренең икенсе грандиоз комплексы ул

Төркмәнстандың Төп Аму-Дарья — Красноводск каналының оҙонлоғо 1100 километр, йәғни Куйбышевтан Мәскәүгә тиклемге араларҙан күберәк буласаҡ. Ә көнбайыш Төркмәнстандың Каспий буйы тигеҙлегендәге, Аму-Дарьяның түбән ағымындағы һәм Ҡара-Ҡом сүллегенең көнбайыш өлөшөндәге көньяҡ райондарҙа төҙөләсәк һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү каналдары һәм трубопроводтар менән бергә алғанда был оҙонлоҡ 3300 километр тәшкил итәсәк, йәғни ул Мәскәүҙән Новосибирскиға тиклемге аралыҡ самаһында буласаҡ. Бындай грандиоз ирригацион ҡоролмаларҙы быға тиклем донъя белмәй ине әле.

Был гигант төҙөлөш: а) промышленность предприятиеларен һәм кеше йәшәй торған пункттарҙы һыу менән тәьмин итеү; б) яңы ерҙәрҙе һуғарыу, күрһәтелгән райондарҙа мамыҡсылыҡты һәм башҡа көньяҡ культураларҙы сәсеүлектәрен үҫтереү; в) көнбайыш Төркмәнстандың Каспий буйы тигеҙлегендәге, Аму-Дарьяның түбән ағымындағы һәм Ҡара-Ҡом сүллегенең көнбайыш өлөшөндәге көньяҡ райондарҙа көтөүлектәрҙе һыу менән тәьмин итеү һәм малсылыҡ өсөн аҙыҡ базаһын артабан үҫтереү; г) гидроэлектроэнергияһы алыу һәм уның менән был райондарҙың промышленность предприятиеларен һәм ауыл хужалығын тәьмин итеү маҡсатында тормошҡа ашырыла.

Алда торған был эштәр комплексында шулай уҡ Аму-Дарья йылғаһында ҡеүәтле Тахиа-Таш плотинаһын һәм Төп Төркмәнстан каналында ҙур һыу ятҡылыҡтары булған ике плотина ҡороу; дөйөм ҡеүәте 100 мең киловатт-сәғәт булған өс гидростанция төҙөү күҙҙә тотола. Гидроэлектростанцияларының береһе Тахиа-Таш плотинаһы эргәһендә, ә икенсеһе Төп Төркмәнстан каналында ҡоролған плотиналар эргәһендә төҙөләсәк.

Ҡара-Ҡалпаҡ АССР-ы. Аму-Дарьяның Тахиа-Таш эргәһендә—Төп Төркмәнстан каналы төҙөләсәк районда.

С. Преображенский фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

Төп Төркмәнстан, Тахиа-Таш плотинаһын һәм башҡа бөтә һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү системаларын файҙаланыу башланғанда түбәндәге эштәрҙе башҡарыу күҙ алдында тотола:

а) күбеһенсә мамыҡсылыҡты үҫтереү маҡсатында 1 миллион 300 мең гектар яңы ерҙе һуғарыу һәм ауыл хужалығында үҙләштереү, шул иҫәптән: 500 мең гектары — Көнбайыш Төркмәнстандың Каспий буйы тигеҙлегендәге көньяҡ райондарҙа, 300 мең гектары — Аму-Дарья тамағы районында, 500 мең гектары — Ҡара-Ҡалпаҡ автономиялы республикаһында һәм Төркмәнстан союзный республикаһының төньяҡ райондарында;

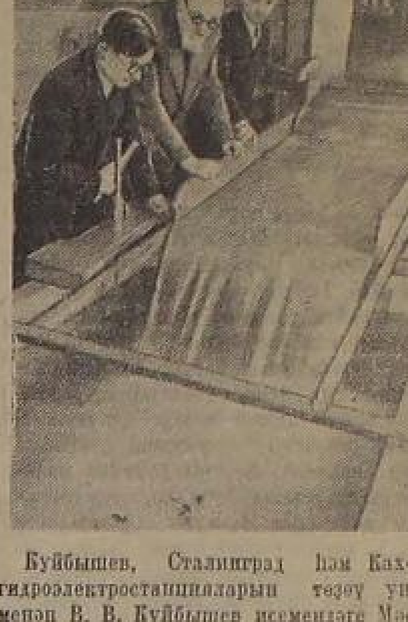

Куйбышев, Сталинград һәм Каховка гидроэлектростанцияларын төҙөү уңайы менән В. В. Куйбышев исемендәге Мәскәү инженер-төҙөлөш институтының лабораторияларында ҙур ғилми-тикшеренеү эштәре алып барыла.

Һүрәттә: Гидравлика лабораторияһында. Ағылыш проблемаларын өйрәнеү. Һулдан уңға — техник фәндәр кандидаты П. Г. Киселев, профессор Н. Н. Джунковский һәм техник фәндәр кандидаты А. Х. Халпахчян.

С. Преображенский фотоһы.
(ТАСС фотохроникаһы).

б) Төп Төркмәнстан каналы йоғонтоһонда булған Ҡара-Ҡом сүллегенең 7 миллион гектарға тиклем көтөүлектәрен һыу менән тәьмин итеү;

в) промышленность предприятиеларен һәм тимер юл транспортын эсеүгә яраҡлы һәм техник һыу менән тулыһынса тәьмин итеү, шулай уҡ Көнбайыш Төркмәнстандағы кеше йәшәй торған пункттарҙы һыу менән тәьмин итеү һәм йәшелләндереү;

г) Төп Төркмәнстан каналы буйлап айырыуса эре һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү каналдары линияһы буйынса, шулай уҡ яңы һуғарыу ерҙәренең сиктәре тирәһендә, промышленность предприятиелары һәм кеше йәшәй торған пункттар эргәһендә дөйөм майҙаны 500 мең гектар самаһы булған ерҙә ағастар ултыртыу һәм ҡомдарҙы нығытыу.

Төп Төркмәнстан каналын, Аму-Дарья йылғаһында Тахиа-Таш эргәһендә гидроэлектростанциялары менән плотиналар төҙөү, шулай уҡ һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү каналдарын ҡороу буйынса ғәйәт ҙур эштәр 1957 йылда тамамланасаҡ.

Төп Төркмәнстан каналын һәм уларға бәйләнешле булған ҡоролмаларҙы төҙөү — Куйбышев һәм Сталинград гидроузелдары кеүек үк, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу, социалистик Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан күтәреү, совет халҡының матерналь көн-күрешен күтәреү буйынса сталинса гениаль пландың составы өлөшө ул. Ул большевиктар партияһының ленинса-сталинса милли политикаһының тормошҡа ашырылыуының һәм ғәҙел булыуының яңы кәүҙәләнеше булып хеҙмәт итә.

Төп Төркмәнстан каналын төҙөү Аму-Дарьяның түбән ағымында һәм Төркмәнстандың башҡа райондарында һуғарыуҙы үҫтереү шарттарын тамырынан алып үҙгәртә. Аму-Дарьяның түбән ағымында Тахиа-Таш плотинаһын төҙөү арҡаһында, яңы массивтарҙа 800 мең гектарға тиклем ерҙе һуғарыу мөмкинлеге тыуа. Бынан тыш, Аму-Дарьяның һул яҡтары буйында урынлашҡан Присуть-Үртек массивында 220 мең гектарҙан күберәк уңдырышлы ерҙе һуғарыуға күсерергә мөмкин буласаҡ. Сама менән алғанда, һуғарыуға яраҡлы булған шундай уҡ күләмдәге ер Үҙәк Күнь-Дарья массивында бар. Ташауз өлкәһенән көнбайыштағы массивта кәмендә 100 мең гектар уңдырышлы ерҙе һәм Һарыҡамыш уйһыулығы эргәһендә 40 мең гектар ерҙе үҙләштерергә була.

Һуғарыла торған яңы ерҙәрҙе, бөтәһенән дә элек, сей мамыҡ етештереүҙе үҫтереү өсөн файҙаланыу күҙ алдында тотола. Шулай итеп, Аму-Дарьяның түбән ағымында совет мамыҡсылыҡ хужалығының ҙур базаһы булдырыла. Был йәһәттән ул Фергана үҙәне кеүек үк мөһим әһәмиәт ҡаҙанасаҡ.

Днепр йылғаһында Каховка гидроэлектростанцияһы, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым каналы—яңы гидротехник ҡоролмаларҙың өсөнсө грандиоз комплексы ул

Украинаның ҡоролоҡло көньяҡ райондарында һәм Ҡырымдың төньяҡ райондарында ауыл хужалығы культураларының юғары һәм тотороҡло урожайын тәьмин итеү, был райондарҙа мамыҡ һәм бойҙай етештереүҙе байтаҡ арттырыу, юғары продукт биреүсе малсылыҡты артабан йылдам үҫтереү һәм гидроэлектроэнергияһы алыу маҡсатында түбәндәге төҙөлөштәр күҙ алдында тотола:

а) Днепр йылғаһында Каховка ҡалаһы районында 250 мең киловатт ҡеүәтле, йылына уртаса 1 миллиард 200 миллион самаһы киловатт-сәғәт электроэнергия етештереүсе гидростанция, плотина, судноlar йөрөтөрлөк шлюз, насос станциялары һәм 14 миллиард кубометр һыйҙырышлы ҙур һыу ятҡылығы;

б) Днепрҙа Запорожьенан алып Молочная йылғаһына, унан һуң Аскания-Новонан Сивашҡа тиклем юнәлештәге трасса буйынса Днепрҙан секундына 600 — 650 кубометр һыу алыусы Көньяҡ Украина каналы һәм уның дауамын — Сиваштан Джанкойға Ҡырымдың ялан райондары буйлап Керчкә тиклемге трасса буйынса Төньяҡ Ҡырым каналы — ике каналдың дөйөм һуҙымы 550 километр.

в) Мелитополдан төньяҡтараҡ Молочная йылғаһында канал трассаһы буйлап 6 миллиард кубометр һыйҙырышлы һыу ятҡылығы менән плотина һәм плотина эргәһендә билдәләнгән ҡеүәте 10 мең киловатт булған гидроэлектростанцияһы, шулай уҡ канал трассаһы буйлап дөйөм һыйҙырышлылығы бер миллиард кубометр булған ваҡ һыу ятҡылыҡтары;

г) Молочная йылғаһындағы һыу ятҡылығынан алып Ногайскийға тиклем, Каховка һыу ятҡылығынан алып Краснознаменкаға тиклем һәм Джанкойҙан Раздольнаяға тиклем насос станциялары менән дөйөм оҙонлоғо 300 километр булған һуғарыу каналдары.

Был бөйөк планды тормошҡа ашырыу түбәндәгеләрҙе тәьмин итәсәк:

а) Украина ССР-ының Херсон, Запорожье, Николаевск, һәм Днепропетровск өлкәләрендә 1 миллион 200 мең гектар ерҙе һәм Ҡырымдың төньяҡ райондарында 300 мең гектар ерҙе һуғарыуҙы;

б) Украинаның көньяҡ райондарында һәм Ҡырымдың төньяҡ райондарында 1 миллион 700 мең гектар ерҙе һыу менән тәьмин итеүҙе;

в) Украинаның көньяҡ алҡандарында, Көньяҡ Украина һәм төньяҡ Ҡырым каналдары зонаһында баҫыу һаҡлаусы урман полосалары, һуғарыла торған ерҙәрҙең ситтәрендә һуғарыу каналдары, һыу ятҡылыҡтары төҙөүҙе, шулай уҡ түбән Днепр ҡомдарын ныҡытыуҙы.

Бөтә был ғәйәт ҙур эштәр 1957 йылда тамамланасаҡ. Бөтә был эштәр комплексын үткәреү һөҙөмтәһендә игенселек, малсылыҡтың, йөҙөм һәм һарыҡсылыҡтың һәм ҡошсолоҡтоң артабанғы үҫеше тәьмин ителә; бында гидроэлектроэнергияһы игенселектә һәм малсылыҡта күп хеҙмәт һалыуҙы талап итеүсе эштәрҙе ҙур күләмдә механизациялаштырыу өсөн файҙаланыласаҡ.

Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү — тәбиғәтте үҙгәртеү буйынса сталинса бөйөк пландың составы өлөшө ул. Был ҡеүәтле төҙөлөш киң крайҙы яңынан тыуҙырыр, тәбиғәттең көстәрен кешегә хеҙмәт итеүгә буйһондорор.

* * *

Беҙ Сталинса бөйөк эпохала, ҡыйыу ынтылыштар һәм бөйөк ваҡиғалар эпохаһында йәшәйбеҙ. Бөтә прогрессив кешелек донъяһы совет халҡының һуғыштан һуңғы йылдарҙағы хеҙмәт подвигтарын һәм ижади эшен күҙәтеп тора. Бөтә илдәрҙәге миллионлаған кешеләр СССР Министрҙар Советының коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәре тураһындағы тарихи ҡарарҙарын һоҡланыу һәм ғорурланыу тойғоһо менән уҡыйҙар һәм ҡайтанан уҡыйҙар.

«...Беҙҙең үҫешебеҙ, совет төҙөлөшө йылдам рәүештә алға барыуҙың шундай мөмкинлектәрен бирә, улар тураһында бер генә буржуаз ил дә хыяллана алмай» (И. Сталин).

Коммунизмдең яңы төҙөлөштәре тураһында СССР Министрҙар Советының ҡарарҙары ҙур халыҡ-ара әһәмиәткә эйә.

Капиталистик илдәрҙең агрессив политикалары фонында прогрессив кешелек донъяһының күҙе алдында СССР-ҙың тыныслыҡ теләүе, совет кешеләренең тыныс ижади эше тағы ла бөйөгөрәк булып килеп баҫа.

Советтар Союзы тураһында, уның бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүҙәре, героик тыныс хеҙмәт, коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәре тураһында дөрөҫлек бөтә илдәрҙең киң массалары араһында тарала. Бөтә донъяның хеҙмәтсәндәре күп быуындарҙың сүллектә уңдырышлы баҡсалар, бәхет ере тураһындағы мәңгелек хыялы сталинса грандиоз үҙгәртеп ҡороуҙар осоронда тормошҡа ашырылған Советтар иленә һөйөү һәм өмөт менән ҡарайҙар, һәм бәхетле киләсәктең башланғысын күрәләр.

Был киләсәктең исеме — коммунизм. Уға беҙҙең илебеҙҙе ышаныслы рәүештә бөйөк Сталин алып бара.

Х. Тахаев,
география фәндәре кандидаты.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Район конференцияһы большевистик тәнҡит менән үтте

Күптән түгел комсомолдың Благовещен район конференцияһы булып үтте. Конференция ВЛКСМ-дың район комитеты секретаре иптәш Хәйретдинованың отчет докладын тыңланы. Отчет докламы буйынса фекер алышыуҙарҙа күп иптәштәр ҡатнаштылар һәм ВЛКСМ район комитетының отчет осоронда эшендә булған етешһеҙлектәрҙе киҫкен рәүештә тәнҡитләнеләр.

Нефть машиналары төҙөү заводының комсомол ойошмаһы секретаре, делегат иптәш А. Иваненко үҙенең сығышында йәштәр араһында культура-массовый эштәрҙең торошо тураһында һөйләне.

— Завод эргәһендә ойошторолған художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге,— тине ул, — насар эшләй. Түңәрәктең составы һәр ваҡытта алышынып тора. Клуб директоры иптәш Сусленков түңәрәктең эшен хужалыҡ иҫәбенә күсерҙе. Художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге тарафынан ҡуйылған пьесалар, концерттар хаҡ менән генә күрһәтелә. Йәштәр кисәләрҙе хаҡһыҙ үткәреү тураһында бер нисә тапҡыр мәсьәлә ҡуйһалар ҙа, клуб директоры уларҙың теләгенә ҡолаҡ һалырға теләмәй.

— Ойошмала, — тине иптәш Иваненко, — членлек взностарын түләү эше лә ҡәнәғәтләнерлек ҡуйылмаған. 1 октябргә 90 комсомолец взнос түләмәйенсә, бурыслы булып торалар. Комитеттең элекке секретаре Бурнков райкомға ялған мәғлүмәттәр биреп килгән, ә райком уның отчеттарына ышанған һәм бирелгән мәғлүмәттәрҙең дөрөҫлөгөн бер ваҡытта ла тикшермәгән.

Уҡловой радиовещаниеның редакторы иптәш Л. Хаева үҙенең сығышында ВЛКСМ район комитетының штаттан тыш инструкторҙар менән бер ниндәй ҙә эш алып бармауын тәнҡитләне.

— Райкомдың лекторҙар группаһы, — тине иптәш Хаева, — насар эшләй. Сталин, Степан Разин исемендәге колхоздарҙа йәштәр өсөн быйыл лекторҙар группаһы тарафынан бер генә доклад та уҡылмаған.

— Бик күп кенә йәш эшселәр, — тине үҙенең сығышында машиналар төҙөү заводының стахановсы-биш йөҙсөһө, делегат иптәш Иван Мулин, — юғары ятаҡтарҙа йәшәйҙәр. Ләкин был ятаҡтар тейешенсә йыһазландырылмаған. Унда йәшәүселәр араһында бер төрлө лә политик-тәрбиә һәм культура-массовый эштәр алып барылмай. Комсомолдың район комитеты йәштәрҙең торошо менән ҡыҙыҡһынмай. Физик тәрбиә бөтә урында ойоштолған эш участкаһы булып тора. Ҡалала стадион төҙөү эше әҙерләнә. Быны ҡыш та етте, ә был стадион әҙерлек эше башланмаған да әле. Физкультура һәм спорт эштәре менән ВЛКСМ район комитеты туранан-тура ҡыҙыҡһынырға тейеш ине. Ләкин райком работниктары был мәсьәләнән бөтөнләй ситләшкәндәр.

— Тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып, — тине иптәш Мулин, — мин һәр көндә биш һәм унан да күберәк норма бирем килем. Беҙҙең заводта был-дай алдынғы эш өлгөләре күрһәтеүсе йәш эшселәр күп кенә. Ләкин алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен бөтә эшселәрҙең дә достояниеһе итеү өсөн сәрләк сара күрелмәй. Заводта алдынғы эш тәжрибәләрен таратыу өсөн эшселәрҙең махсус уҡыуҙарын ойоштороуға кәрәк.

Делегат иптәш Ромейко ВЛКСМ райкомының эш стиленә туҡталды.

— ВЛКСМ-дың район комитеты, — тине ул, — үҙенең бюро ултырышында беҙҙең мәктәп комсомол ойошмаһының эше тураһында отчетты алдан бер ниндәй тикшереү үткәрмәйенсә тыңланы. Шуға күрә сығарылған ҡарар ысынбарлыҡтан бик алыҫ булды.

Райком миңә «Правда» колхозы комсомол ойошмаһының эшен тикшереүҙе тапшырғайны. Мин был бурысты үтәнем, ләкин тикшереү һөҙөмтәләре бюро ултырышында ҡаралманы. Райком работниктары минең колхозға барып үткәргән тикшереүемдең һөҙөмтәләре менән бөтөнләй ҡыҙыҡһынмадылар ҙа.

Райком члены иптәш Шабардина сығыш яһап, райком бюроһының эшен киҫкен рәүештә тәнҡитләне. Бюро үҙенең эшендә активҡа таянып эшләмәгән. Пленумдар һәм бюро ултырыштары форма өсөн генә үткәрелгән. Райком секретаре иптәш Хәйретдинова массанан айырылған, уның тауышына ҡолаҡ һалмаған.

— Райком секретаре иптәш Хәйретдинова, —ти һүҙен дауам итеп иптәш Шабардина, — бөтә юлдар менән тәнҡитте ҡыҫып килде. Пленумдар, актив йыйылыштары большевистик тәнҡитһеҙ уҙҙылар. ВЛКСМ райкомының докладтары «мин һиңә теймәйем, һин дә миңә ҡағылма» тигән принцип буйынса төҙөлдөләр.

Конференцияла сығыш яһап һөйләүсе делегаттар йәштәр араһында идеологик эштең кимәлен артабан күтәреү бурыстарына киң рәүештә туҡталдылар.

ВЛКСМ-дың район конференцияһы, эштә булған ҙур етешһеҙлектәрҙе күрһәтеп, уларҙы бөтөрөү буйынса практик саралар билдәләне. Ҡарарҙа комсомолдың тәүге ойошмаларын артабан нығытыу мәсьәләләренә айырыуса иғтибар бирелә. Конференциянан һуң райкомдың беренсе пленумы булып үтте. Пленум яңы бюро составын һайланы һәм бүлек мөдирҙәрен раҫланы. ВЛКСМ райкомының секретаре итеп иптәш А. Ф. Кирюшин һайланды.

М. Закиев.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Еңеү юлында" газетаһының бер сериоз хатаһы тураһында

Ошондай исем менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 179 номерында «Еңеү юлында» (Бөрйән районы) газетаһына матбуғат күҙәтеүе баҫылып сыҡҡайны. Был матбуғат күҙәтеүҙә редакцияның район партия ойошмаһының хужалыҡҡа етәкселек итеү һәм массаны политик тәрбиәләү буйынса практик эштәрен яҡтыртыуға бөтөнләй иғтибар бирмәүе тураһында күрһәтелеп үтелгәйне.

ВКП(б)-ның Бөрйән районы комитеты секретаре иптәш Абдулхәликов «Еңеү юлында» газетаһы редакцияһының эшенә ҡарата матбуғат күҙәтеүҙә булған тәнҡиттең дөрөҫ һәм бик урынлы булыуы тураһында хәбәр итте. Был мәсьәлә ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында тикшерелеп, район газетаһының эш сифатын яҡшыртыуға һәм уның пропагандистик ойоштороусылыҡ ролен күтәреүгә ҡарата практик саралар билдәләнгән.

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә

Өфө паровоздар ремонтлау заводының комсомолецтары урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә арналған социалистик ярышта актив ҡатнашалар.

Һүрәттә (һулдан уңға): комсомолец-йәштәр бригадаһының бригадиры, ВЛКСМ члены М. Цыбульский һәм бригаданың члены К. Садретдинов иптәштәр эш өҫтөндә.

М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Тыныслыҡ хөрмәтенә ун көнлөк

Стәрлетамаҡ ҡалаһындағы «Красный пролетарий» исемендәге заводтың коллективы социалистик ярышта ҡала предприятиеләре араһында алдынғылар сафында бара.

Күптән түгел коллектив тыныслыҡ хөрмәтенә ун көнлөк иғлан итте һәм күтәренке йөкләмәләр алды. Бөтә эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр тыныслыҡтың был ун көнлөгөндә хеҙмәт етештереүсәнлеген, башҡа көндәргә ҡарағанда, 25 процентҡа күтәрергә һүҙ бирҙеләр. Хәҙер алынған йөкләмәне коллектив арттырып үтәй. Завод коллективы урындағы Советтарға һайлауҙарға производство бүләктәре менән киләсәк.

Яңы йыл иҫәбенә

Өфө «Обувщик» артеленең коллективы социалистик ярышта ҙур еңеүҙәргә өлгәште. Ул ун айлыҡ планды уңышлы тамамланы. Тик октябрь айында ғына пландан тыш 72 мең һумлыҡ продукция етештерелде. Шулар иҫәбенән ололар һәм балалар өсөн 1 мең 714 пар аяҡ кейемдәре тегелде. Бриман һәм Асеев иптәштәр етәкселек иткән цехтар айырыуса ҙур уңыштар менән эшләйҙәр.

Хәҙер бөтә цехтарҙа ла һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Йыллыҡ планды ун айҙа үтәнеләр

Баймаҡ автотранспорт коллективы машиналар менән йөк ташыу буйынса йыллыҡ планды 1 ноябргә үтәргә һүҙ биргәйне. Коллектив һүҙендә торҙо. Йыллыҡ план 10 айҙа — 1 ноябргә 105 процентҡа, ә октябрь айы йөкләмәһен 153 процентҡа еткереп үтәне.

Транспорттың алдынғы эшселәре — шоферҙар Волков, Сафронов, мастер Кузнецов һәм башҡа иптәштәр йыллыҡ пландарын 213—216-шар процентҡа үтәнеләр. Был иптәштәр һәр ай һайын 1500—1600 һум хеҙмәт хаҡы алдылар. Хәҙер автотранспорт цехында стахановсылар һаны 77 процентҡа етте.

И. Кондратов.

Малсылыҡты үҫтереүҙә социалистик ярыштың көсө

Беҙҙең Зианчура районының колхозсылары, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, трактористары, комбайнерҙары һәм ауыл хужалығы специалистары урожайлылыҡты күтәреү һәм малсылыҡтың продуктивлеген арттырыу буйынса конкрет йөкләмәләр алып, инде икенсе йыл Әбйәлил районы игенселәре менән ярышалар. Беҙҙең районның эшсәндәре Бөйөк Октябрь байрамы хөрмәтенә һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты йәйелдереп, эштә байтаҡ уңыштарға өлгәштеләр.

Район колхоздарының малсылыҡ работниктары үҙҙәренең социалистик ярыш йөкләмәһендә: район буйынса йылҡы малдары һанын кәмендә 12 процентҡа, мөгөҙлө эре малдарҙы — 16 процентҡа, шул иҫәптән һыйырҙарҙы 50 процентҡа, һарыҡ-кәзәләрҙе — 25, суҡҡаларҙы—16 процентҡа, шул иҫәптән инә суҡҡаларҙы 55 процентҡа арттырыуҙы тәьмин итергә йөкләмәләр алғайнылар. «Заветы Ильича», Калинин һәм Каганович исемендәге ауыл хужалығы артелдәре кеүек айырым колхоздар, үҙҙәренең мөмкинлектәренән сығып, мөгөҙлө эре малдар һанын 15—20 процентҡа арттырырға һүҙ бирҙеләр. Был йөкләмәләр нигеҙендә колхоздарҙың малсылыҡ работниктары, ат ҡараусылар, һыйыр һауыусылар, көтөүселәр индивидуаль йөкләмәләр алдылар. Куйбышев исемендәге колхоздың йылҡысыһы Барабанов, Молотов исемендәге колхозда — Байгусҡаров, Карл Маркс исемендәге колхозда — Абрамов һәм башҡа иптәштәр үҙҙәре тәрбиәләгән һәр бер бейәнән ҡолон алып үҫтереү өсөн үҙ-ара социалистик ярышҡа сыҡтылар. Шулай уҡ һыйыр һауыусыларҙан Зарипова, Иванова, Ҡәһәрманова, Жарикова һәм башҡа иптәштәр үҙ-ара индивидуаль ярыш ойоштороолар.

Социалистик ярыштың һөҙөмтәләре яҡшы булды. Колхоздар ярыш йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Район колхоздары буйынса йыл башына йылҡылар һаны 17 процентҡа, мөгөҙлө эре мал — 11 процентҡа, һарыҡ-кәзәләр — 35 һәм суҡҡалар 80 процентҡа, йорт ҡоштары ес тапҡырға артҡайны. Йылҡы үрсетеүҙең государство планы 1 ноябргә 104 процентҡа үтәлде. Һәр бер йөҙ баш бейәнән 56 ҡолон алып үҫтерелде. Мөгөҙлө эре малдар үрсетеүҙең государство планы 101 процентҡа, һарыҡтар — 108, суҡҡалар — 157 процентҡа үтәлде.

Йылҡысылыҡты үҫтереү буйынса 1950—1951 йылдарға билдәләнгән ике йыллыҡ план 90 процентҡа үтәлде. Продукт бирә торған общественный малдар үрсетеүҙең ес йыллыҡ планы мөгөҙлө эре малдар буйынса 92 процентҡа, һарыҡ-кәзәләр буйынса — 78 һәм суҡҡалар буйынса 87 процентҡа үтәлде. Государство тарафынан мөгөҙлө эре малдар буйынса билдәләнгән минимумдың үтәлеше 89 процент, суҡҡалар буйынса 41 процент һәм һарыҡ-кәзәләр буйынса 63 процент тәшкил итте.

Йылҡылар үрсетеүҙең государство планын 26 колхоз, мөгөҙлө эре мал буйынса 21 колхоз, һарыҡ-кәзәләр буйынса 25 колхоз һәм суҡҡалар буйынса 21 колхоз үтәне.

«Победа» һәм Калинин исемендәге колхоздар бөтә төр малсылыҡты үҫтереү пландарын арттырып үтәнеләр. Йылҡысылыҡтан һәм ҡошсолоҡтан башҡа малдар үрсетеү планын 9 колхоз арттырып үтәне. Йылҡысылыҡты үрсетеүҙең государство минимумы 6 колхозда, мөгөҙлө эре мал буйынса 10 колхозда, һарыҡтар буйынса 7 колхозда, суҡҡалар буйынса 6 колхозда үтәлде.

Үҙ-ара социалистик ярышҡа сыҡҡан малсылыҡ работниктары һоҡланғыс уңыштарға өлгәштеләр. Куйбышев исемендәге колхоздың йылҡысыһы Барабанов 12 бейәнән 11 ҡолон алып үҫтерҙе. «Луч» колхозында Маликов, Молотов исемендәге колхозда Абрамов иптәштәр үҙҙәре тәрбиәләгән һәр бер бейәнән ҡолон алып үҫтерҙеләр. Каганович исемендәге колхозда һыйыр һауыусы Бибп Зарипова, «Ҡыҙыл Һурән» колхозында Хәдисә Ҡәһәрманова, «Красный партизан» колхозында Анастасия Иванова, «Победа» колхозында Александра Жарикова быйыл 10 ай ваҡыт эсендә һәр бер һыйырҙан 1200—1300-әр литр һөт һауып алдылар. «Ҡыҙыл Һурән» колхозында Сабилә Файзуллина үҙе тәрбиәләгән 17 быҙауҙы, «20 лет Октября» колхозында Сафия Ғабдрахманова 3 баш инә суҡҡанан алынған 43 суҡҡа балаһын тулыһынса һаҡлап үҫтерҙеләр.

Районыбыҙҙың колхоздары быйыл государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын Бөйөк Октябрь революцияһының 33 йыллығына үтәргә йөкләмә алғайнылар. Улар ит, һөт, йөн тапшырыу буйынса йөкләмәләрҙе 1 ноябргә үтәнеләр. Райондағы 29 колхоздың 17-һендә быйыл колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә май бирелә.

Колхоздарыбыҙға хөкүмәт тарафынан материаль ярҙам күрһәтелеү һөҙөмтәһендә, быйыл малдарҙың тоҡомон яҡшыртыу буйынса ҙур эштәр үткәрелде. Райондың колхоздары 292 баш тоҡом үрсеткес һатып алдылар. Шул иҫәптән, 23 тоҡомло айғыр, 108 үгеҙ, 161 тәкә һатып алынды. Хәҙер райондағы бөтә мал тоҡом үрсеткестәр менән тәьмин ителде. Был районда малсылыҡтың тоҡомон яҡшыртыу юлында үткәрелгән мөһим сара булып тора.

Билдәле булғанынса, хужалыҡтың бөтә тармаҡтарындағы кеүек үк, малсылыҡта ла эштең уңышын кадрҙар хәл итәләр. Шуға күрә райондың партия органдары малсылыҡ работниктарын һайлап алыуға, уларҙы тәрбиәләүгә айырыуса иғтибар иттеләр. Кадрҙарҙың даими булыуҙарына ныҡ иғтибар биреп, беҙ бөтә саралар менән ағымсылыҡҡа ҡаршы көрәш алып барабыҙ һәм был эштә уңыштарға өлгәштек. Район колхоздарында малсылыҡ фермалары мөдирҙәре булып эшләүсе 29 кешенең 14-е был эштә биш йыл һәм унан да күберәк ваҡыт эшләй. Шул иҫәптән: Калинин һәм Сталин исемендәге, «20 лет Октября» колхоздарында В. Спирин, А. Шарипов, Ғ. Кинйәбулатов иптәштәр 10 йылдан артыҡ ферма мөдирҙәре булып эшләйҙәр. Шулай уҡ мал ҡарау, һыйыр һауыу эшендә бик күптәр 10 йыл һәм унан да күберәк ваҡыт эшләй. Г. Костина, А. Иванова, Н. Уралова, Х. Ҡаһәрманова, М. Нөғманова, Ғ. Ғүмәров, М. Перова, Б. Идрисов, Н. Ишмурзин һәм башҡа күп иптәштәр бер эштә оҙаҡ ваҡыт эшләүселәр иҫәбенә инәләр.

Мал тәрбиәләүҙә яуаплылыҡты көсәйтеү маҡсатында һәр бер фермаға малдар акт буйынса беркетелә. Унда малдарҙың төрө, һаны һәм һәр береһенең кәрәк кимәлә күрһәтелә. Шуның һөҙөмтәһендә беҙ малдарға ҡарата яуаплылыҡ тойғоһон күтәреүгә, малдарҙың ныҡ һаҡланыуына, яҡшы тәрбиәләнеүенә өлгәштек. Ә был үҙ нәүбәтендә малдарҙың һәләк булыу ваҡиғаһын ныҡ кәметеүгә килтерҙе. Мәҫәлән, 1949 йылдың 10 айы эсендә фермаларҙа малдарҙың һәләк булыу ваҡиғаһы дөйөм мал һанына ҡарата 6,6 процент тәшкил итә ине, ә быйыл ул шул уҡ 10 ай ваҡыт эсендә 4 проценттан да артманы. «1 Май», «20 лет Октября», «Ирк», Карл Маркс исемендәге колхоздарҙа мал үләү ваҡиғаһы булманы тиерлек.

Малсылыҡ работниктарын эштә нығытыуҙа уларҙың эшен ныҡлы учетҡа алыу һәм уларға натуралата өҫтәмә түләүҙе ваҡытында биреү ҙур әһәмиәткә эйә. Беҙ быға ныҡ иғтибар итәбеҙ. Быйыл 9 ай эсендә малсылыҡ работниктарына өҫтәмә түләү тәртибендә 25 баш һыйыр, 85 баш ваҡ мал һәм 42 баш суҡҡа балаһы бирелде.

Беҙҙең социалистик малсылыҡ работниктарының бай эш тәжрибәләре бар. Социалистик малсылыҡ, хужалыҡтың башҡа тармаҡтары кеүек үк, алдынғылар тәжрибәләрен туплап тора. Малсылыҡта фән нигеҙҙәрен, алдынғылар тәжрибәһен индереү мөһим бурыс булып иҫәпләнә. Беҙ быларға ныҡ иғтибар итәбеҙ. Был беҙҙең алдыбыҙға малсылыҡ работниктарын зоотехника һәм ветеринария белемдәре менән ныҡлы ҡоралландырыу бурысын ҡуя. Был айҙарҙа беҙ быйыл 5 кешене бер йыллыҡ фельдшерҙар мәктәбенә, 4 кешене бер йыллыҡ зоотехника мәктәбенә уҡырға ебәрҙек. Райондың колхоздарында малсылыҡ мастерҙары әҙерләү буйынса 5 урында ес йыллыҡ курстар эшләй.

Малсылыҡты үҫтереүҙә уңыштарға өлгәшеү өсөн аҙыҡ базаһы әһәмиәтле урынды тота. Һәр бер ферма төрлө мал аҙыҡтары менән тулыһынса тәьмин ителгән булырға тейеш. Беҙ был эшкә ныҡ иғтибар итәбеҙ. Шул арҡала беҙ быйыл, үткән йылға ҡарағанда, силосты байтаҡ күп һалыуға өлгәштек. Быйыл һәр бер колхозда тамыр аҙыҡ сәсеүлектәре булдырылды. Уның урожайы ваҡытында йыйналып алынды. Шулай уҡ колхоздарҙа быйыл бәрәңге һәм ҡуҙаҡлы культуралар буйынса юғары урожай үҫтереү һәм уларҙы ваҡытында һәм юғалтыуһыҙ йыйнап алыу беҙгә быйыл малсылыҡ өсөн ҙур күләмдәрҙә фураж фонды туплауға мөмкинлек бирҙе. Колхоз һәм колхозсыларҙың малдары быйыл туныҫ аҙыҡ менән 90 процентҡа тәьмин ителде.

Беҙҙең райондың колхоздары быйыл малдарҙы ҡышлатыуға тулы әҙерлек менән килделәр. Фермаларыбыҙ тулыһынса комплектовать ителде. Зианчура районы колхоздарының малдарҙы ҡышлатыуға әҙерлекте уңышлы тамамлауҙары өсөн, фермаларҙы тулы комплектовать итеүҙәре өсөн, малдарҙы ҡышлатыуға яҡшы ҡуйыуҙары өсөн ошо көндәрҙә беҙҙең районға Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды. Районыбыҙҙың колхозсылары, колхоздар етәкселәре һәм ауыл хужалығы специалистары, партия һәм совет ойошмалары был айҡанлы тағы ла ныҡыраҡ рухланып, ҙур күтәренкелек менән эшләйҙәр.

Беҙ өлгәшелгән уңыштар менән генә сикләнмәйбеҙ. Район партия ойошмаһы, общественный малсылыҡты үҫтереүҙәге өлгәшелгән был уңыштар әле тәүге аҙымдар булып ҡына тора, тип билдәләй. Беҙ, иптәш Сталин өйрәткәнсә, совет халҡы өсөн аҙыҡ-түлек муллығы һәм промышленность өсөн сырье муллығы булдырыуҙа тағы ла яҡшыраҡ эшләргә бурыслыбыҙ. Район партия ойошмаһы малсылыҡ өлкәһендәге тәүге уңыштарҙы нығытыу өсөн, общественный малсылыҡты үҫтереү, тоҡомсолоҡто яҡшыртыу, продуктивлекте күтәреү өсөн бөтә сараларҙы күрә. Беҙ, социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдереп, был эштә артабан уңыштарға өлгәшербеҙ.

Н. Йәғфәров,

ВКП(б)-ның Зианчура райкомы секретаре.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлектә ойоштороу һәм политик-массовый эште юғары кимәлгә күтәрергә

Ошо йылдың 17 декабрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буласаҡ. Был көнгә ҡарата ҡалаларҙа, райондарҙа, колхоздарҙа, МТС һәм совхоздарҙа — бөтә урындарҙа әҙерлек эштәре киң йәйелдерелде. Һайлау округтарын һәм участкаларын, шулай уҡ район, ҡала, ауыл, поселка, округ һәм участка һайлау комиссияларын төҙөү һәм раҫлау тамамланды инде. Һайлау комиссиялары составына республиканың ундарса мең алдынғы кешеләре күрһәтелде һәм улар һайлау кампанияһына актив рәүештә ҡушылдылар.

Һайлау участкалары өсөн, һайлау комиссиялары өсөн биналар бүлеү һәм уларҙы йыһазландырыу, һайлауҙарҙы ойошҡан рәүештә үткәреү өсөн тейешле шарттар тыуҙырыу буйынса ҙур эштәр алып барыла. Һайлау участкаларында агитпункттар төҙөлөп, бик күп һанда агитаторҙар эшкә башланылар. Улар агитпункттарҙа, шулай уҡ һайлаусыларҙың торған урындарында ҙур агитация-массовый эш алып баралар. Ләкин былар, алда үткәреләсәк ҙур ойоштороу һәм политик-массовый эштең башланғысы ғына булып торалар.

Хәҙер һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү һәм урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүҙе үҙ ваҡытында тәьмин итеү — һайлауҙарға әҙерлектә бик мөһим бурыс булып тора. Район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтары исполкомдары һайлаусыларҙың исемлектәрен урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениеға ярашлы рәүештә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала төҙөүҙе тәьмин итергә тейештәр. Һайлаусыларҙың исемлектәре төҙөлөп, ентекләп ҡарап сығылғандан һуң, уларҙы һайлауҙарҙан кәмендә 30 көн элек, бер көндә — 16 ноябрҙә бөтә кешегә күренерлек урынға, Советтарҙың йәки һайлау участкаларының биналарына элеп ҡуйырға кәрәк. Исемлектәр торасаҡ биналарҙа участка һайлау комиссиялары члендарынан һәм хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының яуаплы работниктарынан дежурство ҡуйылырға тейеш. Улар һайлаусыларҙың исемлектәре буйынса аңлатмалар бирәсәктәр, шулай уҡ исемлектәрҙәге хаталар тураһында ғаризалар ҡабул итәсәктәр.

Урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү һайлауҙарға әҙерлек һәм уны үткәреү эшендә иң мөһим бурыстарҙың береһе булып тора. Буласаҡ һайлауҙарҙа, элекке һайлау кампанияһы кеүек үк, большевиктар партияһы партияһыҙ эшселәр, крәҫтиәндәр, хеҙмәткәрҙәр, интеллигенция менән бер блокта, союзда сығыш яһаясаҡ. Депутатлыҡҡа кандидаттарҙы күрһәтеүгә айырыуса иғтибар менән ҡарарға, кандидаттарҙың масса менән бәйләнеш тота алыуын, партия политикаһын тормошҡа ашырыу өсөн, хужалыҡты һәм культураны аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереү өсөн уларҙың большевиктарса көрәшә белеүҙәрен иҫәпкә алырға кәрәк. Депутатлыҡҡа кандидаттар итеп эшселәрҙән, крәҫтиәндәрҙән һәм интеллигенциянан алдынғы кешеләрҙе, халыҡ эшенә, Ленин—Сталин партияһы эшенә ысын күңелдән бирелгән кешеләрҙе күрһәтеүҙе тәьмин итергә кәрәк.

Хәҙер киң йәйелдерелгән һайлау кампанияһы урындағы Советтарҙың эшен бөтә яҡлап яҡшыртыу билдәһе аҫтында барырға тейеш. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтары, государство власының урындағы органдары булараҡ, урындарҙа хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө менән етәкселек итәләр, халыҡ хужалығын, фәнде һәм культураны йылдам үҫтереүгә хеҙмәтсәндәр массаһын мобилизациялау буйынса ҙур эш алып баралар. Быны ил өсөн дә илебеҙ алдында, шулай уҡ республикабыҙ алдында торған бурыстар урындағы Советтарҙың эшен артабан яҡшыртыуҙы, масса менән бәйләнешен бөтә яҡлап киңәйтеүҙе, Советтарҙың эшенә хеҙмәтсәндәрҙе киңерәк ылыҡтырыуҙы, совет һәм хужалыҡ органдары эшендә совет законсылығын һәм государство дисциплинаһын нығытыуҙы талап итә.

Совет һәм партия ойошмалары һайлау кампанияһы ваҡытында үткәреләсәк йыйылыштарҙа һайлаусыларға сығыш яһарға, урындағы совет органдарының һәм айырым депутаттарҙың эшенә ҡарата үҙҙәренең замечаниеләрен яһарға, Советтарҙың эшмәкәрлеген яҡшыртыу буйынса үҙ тәҡдимдәрен индерергә киң мөмкинлектәрҙе тәьмин итергә тейештәр. Был маҡсатта Советтарҙың һәм совет, хужалыҡ органдарындағы айырым работниктарҙың эшенә ҡарата яһалған урынлы тәнҡитте бөтә яҡлап ҡеүәтләргә, уны артабан эште яҡшыртыуға йүнәлтергә кәрәк. Һайлауҙарға әҙерлек осоронда һайлаусыларҙың тәнҡит замечаниеләре һәм тәҡдимдәре иҫәпкә алынһын һәм совет-хужалыҡ органдары эшендәге етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөү сараһы күрелһен.

Агитацион-массовый эште йәйелдереү буйынса беҙҙең алдыбыҙҙа ҙур бурыстар тора. Һайлау участкалары—һайлау кампанияһы ваҡыттарында агитацион-массовый эштең үҙәге булып иҫәпләнә һәм бөтә был эш агитпункт тирәһенә тупланә. Шуға күрә һайлау участкаларына, агитпункттарға иң яҡшы агитаторҙарҙы һәм пропагандистарҙы бүлергә, агитколлективтарҙы политик грамоталы кешеләр менән тулыландырырға кәрәк.

Агитпункт урынлашҡан биналарҙа һайлаусыларға систематик докладтар, лекциялар ойоштороуға, беседалар һәм ҡысҡырып газеталар уҡыу үткәрелергә тейеш. Һайлаусы агитпункттан үҙе ҡыҙыҡһынған һорауҙарға яуаптар алырға, унда яңы килгән газета, журналдарҙы уҡыу һәм һайлау әҙәбиәте менән танышыу мөмкинлеген алырға тейеш. Агитацион-массовый эштең бөтә формаларын да киң файҙаланырға кәрәк.

Һайлауҙар кампанияһы осоронда республика колхозсыларының бер өлөшө ағас әҙерләү эштәрендә буласаҡ. Шуға күрә бурыс—ағас әҙерләү эшендә эшләүсе һайлаусылар араһында политик агитация эшен систематик алып барыуҙан тора.

Әле күптән түгел, Тыуған илебеҙҙең, шул иҫәптән республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын ҙур рух күтәренкелеге менән байрам иттеләр. Большевиктар партияһы етәкселегендә үтелгән данлыҡлы юлға йомғаҡ яһанылар. Тыуған илебеҙҙәге бөйөк үҙгәртеп ҡороуҙарҙы, социализмдең бөтә донъя тарихи әһәмиәтен, совет патриотизмен, совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеген һәм СССР халыҡтарының дуҫлығын хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларына аңлатырға, совет общественный һәм государство ҡоролошоноң өҫтөнлөгөн, социалистик государствобыҙҙың көс һәм ҡеүәт сығанаҡтарын киң аңлатырға кәрәк.

Һайлаусылар хәҙерге ваҡыттағы халыҡ-ара хәл менән бик ҡыҙыҡһыналар. Шуның өсөн дә уларға халыҡ-ара хәлдең төп мәсьәләләрен, халыҡтар араһында ныҡлы тыныслыҡ политикаһы булған Совет хөкүмәтенең эҙмә-эҙлекле тышҡы политикаһын төшөндөрөү айырыуса әһәмиәткә эйә булып тора.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы әлеләп-әле йәйелдерелә барған массовый-политик агитация совет кешеләрендә милли ғорурлыҡты тағы ла юғарыраҡ күтәрергә, совет патриотизмен, халыҡтарҙың дуҫлығын үҫтерергә, бөйөк Ленин—Сталин партияһына ҡарата тәрән мәхәббәт тәрбиәләргә тейеш.

Бөтә агитацион-пропаганда эшендә хеҙмәтсәндәргә СССР, РСФСР, Башҡорт АССР-ы Конституцияларын, урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениены, совет граждандарының хоҡуҡтарын һәм бурыстарын аңлатыу мөһим урын тота.

Советтар Союзының халыҡ хужалығын артабан күтәреү өсөн, иптәш Сталин тарафынан 1946 йылдың 9 февралендә ҡуйылған бөйөк бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн, тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу планын, Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина, Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу өсөн көрәштә совет халҡының бурыстарын аңлатыуға ҙур урын бирелергә тейеш. Ошолар менән бер рәттән халыҡ хужалығын, фән һәм культураны артабан күтәреү буйынса республика алдында, район, колхоз, МТС һәм совхоздар алдында торған нәүбәттәге бурыстарҙы ла массаға киң аңлатырға кәрәк.

Һайлауҙарға әҙерлектә массовый-агитацион һәм ойоштороу эше урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн яңы производство уңыштары менән билдәләү өсөн хеҙмәтсәндәрҙе мобилизовать итергә, бөтә һайлаусыларҙың да һайлауҙарҙа актив ҡатнашыуын, урындағы Советтарға депутат итеп халыҡтың ышанысын, партия һәм хөкүмәттең ышанысын аҡлай алырлыҡ достойны кешеләрҙе һайлауҙы тәьмин итергә тейеш.

И. Йеркәев,

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретаренең вазифаһын үтәүсе.

Ҡыш етеү менән Өфөләге спорт обществолары ҡышҡы занятиеларын башланылар.

Һүрәттә: «Медик» спорт обществоһының члендәре саңғыла занятие үткәрәләр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Алдынғы уҡыу өйө

Урындағы Советтарға һайлауҙар уңайы менән Туймазы районы Юғары Бишенде ауылының уҡыу өйө үҙенең эшен йәнләндерҙе. Ул хәҙер ауылдың ысын культура усағына әйләнде. Һайлауҙарға ҡарата лозунгылар, плакаттар, портреттар менән матур итеп биҙәлде. Уҡыу өйөнә биш төрлө журнал һәм ете төрлө газета алдырыла; шахмат-шашка һәм башҡа уйын ҡоралдары бар. Уҡыу өйө ҡарамағында агитпункт ойошторолдо. Ул 25 агитаторҙы берләштерә. Агитпунктта аҙна һайын агитаторҙарға семинар һәм инструктаждар үткәрелә. Вахитов, Ғизәтуллина, Исмәғилова һәм башҡа агитаторҙар һайлаусылар өсөн лекциялар һәм доклалтар һөйләйҙәр, беседалар ойошторалар.

Һуңғы көндәрҙә, урындағы Советтарға һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеү менән бергә, «Малсылыҡтың продукт биреүсәнлеген күтәреү», «Коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәре», «Сталинсе Конституция — донъяла иң демократик конституция» тигән темаларға лекциялар уҡылды.

Уҡыу өйөнөң бай библиотекаһы бар. Уҡың китап һаны һәм уҡыусылары йыл һайын арта бара.

Уҡыу өйө эргәһендәге үҙ эшмәкәрлек түңәрәге спектаклдәр һәм концерттар ҡуя.

Ә. Мәхтәруллин.

Колхоз председателдәрен ҡайтанан әҙерләү

Колхоздарҙың етәксе кадрҙарын әҙерләү буйынса башҡорт государство ике йыллыҡ мәктәбендә күптән түгел һаубаттәге сығарылыш булды. Бында 6 айлыҡ курсты 57 кеше тамамланы. Улар араһында Благовар районы Пушкин исемендәге колхоз председателе Василий Мельников, Шишмә районы, «Түңәрәк» колхозы председателе Әхәт Хәйретдинов һәм башҡа иптәштәр бар. Улар курсты бары тик «отлично» билдәләре менән генә тамамланылар.

Г. Акимов.

РЕСПУБЛИКА ЛЕСПРОМХОЗДАРЫНДА

☆

Коллектив уңышлы эшләй

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын үтәүҙә лесхоздарға ҙур бурыстар йөкмәтелә. Беҙҙең Дыуан лесхозы работниктәре быны яҡшы аңлайҙар. Быйыл яҙғы эштәр башланыу алдынан ултыртылған ағастарҙың үсешләнеүен 95 процентҡа еткерергә йөкләмә алғайныҡ. Был йөкләмә намыҫ менән үтәлде. Ултыртылған ағастарҙың үсешләнеүе 97 процент тәшкил итте.

Был уңыштарға беҙ социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә өлгәштек. Социалистик ярыш алдынғыһы Көшөл урман участкаһында ағастарҙың үсешләнеүе 98,9 процент тәшкил итте. Дыуан урман участкаһында үсешләнеү проценте 98,4 процент булды.

Таштүбә урман участкаһы коллективе (лесник Башин һәм ярҙамсыһы Романов иптәштәр) быйыл айырыуса ҙур уңыштарға өлгәште. Бында быйыл ултыртылған йәш ағастар 100 процентҡа үсешләнде. Яковлев, Кузьминых, Игошева, Макаров һәм башҡа иптәштәр етәкселек иткән звенолар ағас үстереүҙә алдынғылыҡты алдылар. Иптәш Крягина звеноһы ултыртҡан ағастар бер йыл эсендә 10 сантиметрҙан оҙонораҡ булып үсте-ләр. Иптәш Ширяева звеноһы быйыл йәйге осорҙа 1 миллион 500 мең төптән күберәк ултыртыу материалы етештерҙе. Был райондың колхоздарын тулыһынса тәьмин итте.

А. Андреев,
Дыуан лесхозы директоры.

Аҡ шыршы ыҫмалаһын йыйнау

Быйыл Башҡортостандың урман хужалыҡтары беренсе тапҡыр аҡ шыршы ыҫмалаһын йыйнай башланылар. Был ыҫмала бик ҡиммәт сырье булып иҫәпләнә. Ул нефть промышленносе өсөн бальзам әҙерләүҙә файҙаланыла.

Ыҫмала йыйнау заданиеһен Ҡариҙел лесхозы срогынан алда үтәй алды. Шулай уҡ Резим һәм Суняр лесничестволары ла үҙ заданиеларен арттырып үтәнеләр. Был эштә актив ҡатнашыусылары өсөн урман ҡарауылсыларынан Әхмәтьянов, Зарипов, объезчик Суфиянов һәм башҡа иптәштәр аҡсалата премия алдылар.

Урмансы аусылар

Ҡиммәт байлыҡ булып һаналған урманды һаҡлаусыларҙың күбеһе, һәр ваҡыт тәбиғәт ҡосағында йөрәгәнлектән, тәжрибәле, ҡыйыу аусы була. Иняр леспромхозының Түлмән лесничествоһының урман ҡарауылсыһы йәш егет Александр Демин быйыл көҙ бер көн эсендә ике айыуҙы үлтерҙе.

Ғафури леспромхозындағы 55 йәшлек иптәш Козлов быйыл дүрт бүре үлтерҙе. Талбазы леспромхозында иптәш Нагаев өс бүре үлтерҙе.

Киномеханиктәр кадрҙары

Бәләбәй ҡалаһында өлкә киномеханиктәр мәктәбе өсөнсө йыл эшләп килә инде. Был ваҡыт эсендә Башҡортостанға һәм башҡа өлкәләргә 300-ҙән артыҡ киномеханиктәр әҙерләп сығарылды.

Күптән түгел был мәктәпте тағы 29 кеше тамамланы.

К. Абдуллин.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитете бюроһының коммюникеһе

ПАРИЖ, 11 ноябрь. (ТАСС). Түбәндәге коммюнике иғлан ителде:

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы тыныслыҡты яҡлауҙың Англия комитетенең вәкиле Айвор Монтэгю әфәнденең 11 ноябрғә ҡаршы төндәге белдереүен алды. Уға Шеффилдтәге конгресҡа әҙерлек эштәрен алып барыу йөкмәтелгәйне. Был белдереүгә Англия хөкүмәте эске эштәр министренең был комитетҡа 10 ноябрҙә 15 сәғәттә, икенсе һүҙ менән әйткәндә, делегаттарҙың күпселеге юлда булған ваҡытта тапшырылған хаты ла теркәлгәйне. Был хаттан, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бөтә члендәренә лә тиерлек Англияға инеү тыйылғанлығы күренә. Был белдереүҙе алғанға тиклем үк тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһына Англияға инергә рөхсәт биреү тураһында һоран, бирелгән беренсе 400 үтенестең, сама менән алғанда, 200-өнә рөхсәт ителмәгәнлеге билдәле ине.

Һуңғы сиктә Англия визаһын алған Палак Таразн ханым Сирипапан бер нисә көндәр юлда булып, Англияға килгәс, тупаҫ рәүештә тотолдо һәм һуңынан кире ебәрелде.

Делегаттарҙы конгресҡа килтереү өсөн әлек килешеүгә өлгәшелгән махсус авиацион рейстәр яһалма рәүештә Британия хөкүмәте тарафынан юҡҡа сығарылдылар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы, уға ҡарата Англия хөкүмәтенең дискриминацион саралар үткәргәнлеген билдәләй.

Айырым алғанда, Ненни, Жан Лаффитт, Эми Сяо, Анна Зегерс, Арнольд Цвейг, Ив Фарж, генерал Хара, Александр Фадеев, Илья Эренбург, Д Астье Де Ла Вижери, аббат Плойгар, профессор Донини, Тито Руффо, Эйнауди, Годинова-Спурна ханым һәм башҡалар кеүек, төрлө политик деятелдәргә, дин, культура, фән һәм әҙәбиәт өлкәһендәге деятелдәргә Англияға инеүгә рөхсәт биреүҙән баш тартылды.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитете бюроһының председателе Жолио-Кюри әфәндегә яһалған юл ҡуйылмаҫлыҡ мәсхәрәгә ҡаршы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы протест белдерә. Жолио-Кюри, Дувр ҡалаһына килгәс, Англия полицияһы тарафынан арестҡа алынды һәм һуңынан Англиянан ҡыуып сығарылды.

Бюро, конгресҡа килеүсе айырым делегацияларҙың етәксе вәкилдәренә Англия хөкүмәте визалар биреүҙән баш тартыу менән генә ҡәнәғәтләнмәйенсә, ул Америка һәм Көнбайыш Европа менән СССР һәм Ҡытай халыҡ республикаһының вәкилдәре, халыҡ демократияһы илдәренең вәкилдәре халҡының төрлө ҡатламдары вәкилдәренең осрашыуы мөмкин булыуы тураһында общественың бөтә ҡатламдары тарафынан әйтелгән теләктәрҙе тормошҡа ашырыуға ла ҡамасаулыҡ итергә маташты, тип билдәләй. Был илдәр халыҡтарының вәкилдәре халыҡтарҙың милли бойондороҡһоҙлоғон хөрмәтләп төрлө системаларҙың бергә йәшәүҙәре тураһындағы мәсьәләнә хәл итеү өсөн бергәләп нигеҙҙәр һәм средстволар эҙләргә ынтылалар.

Был шарттарҙа тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы, Англия хөкүмәте тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресен Англия территорияһында үткәреүҙе фактик алғанда тыйып, үҙенә хәҙерге серьез халыҡ-ара шарттарҙа ауыр яуаплылыҡ алырға батырсылыҡ итте, тип билдәләргә мәжбүр була. Англия хөкүмәтенең был ҡарары Англияның бөтә общественный фекерендә, шулай уҡ был илдә генә түгел, ә башҡа бөтә илдәрҙә лә тыныслыҡ дуҫтарының фекерендә тынысһыҙланыу тыуҙыра. Ләкин Икенсе Бөтә Донъя конгресен саҡырыуға һәм уның нормаль эшләүенә Англия хөкүмәтенең ҡамасаулыҡ итергә көсө етмәй.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Польша комитетенең тәҡдимен ҡабул итә. Был комитет бөтә илдәрҙең бөтә делегаттарын уларҙың ниндәй фекерҙә һәм ҡараште булыуҙарына ҡарамаҫтан, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ошо йылдың 16 ноябренән алып, 21 ноябренә тиклем буласаҡ Икенсе Бөтә Донъя конгресенә Варшаваға йыйналырға саҡыра. Һуғыш ауырлыҡтарын кисергән был башҡалала донъялағы бөтә халыҡтарҙың вәкилдәре үҙ ҡараштары менән иркле рәүештә алмаша аласаҡтар, үҙ тәҡдимдәрен сағыштыра һәм тыныслыҡтың статутын булдырыу тураһындағы мәсьәлә буйынса халыҡтар араһында килешеү тураһында үҙ пландарын тапшыра аласаҡтар».

Коммюникеға тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы ҡул ҡуйған.

ПАРИЖ, 12 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең бюроһы коммюнике иғлан итте. Унда ул тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенә саҡырылған бөтә кешеләргә ошо йылдың 16 ноябренда асыласаҡ конгресҡа Варшаваға килергә саҡырыу менән мөрәжәғәт итә.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһының Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 11 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барҙылар, тип әйтелә.

Аньчжу (Аньсю) районында һуғыштар Сейсен-Ко йылғаһы буйлап элекке сиктәрҙә һәм Токусен районында дауам итте.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ һәм Гильдюзән төньяҡ-көнсығыштараҡ районда оборона һуғыштарын алып барҙылар.

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 12 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Сейсен-Ко йылғаһы сиктәрендә, Токусен районында һәм көнсығыш яр буйынса Гильдюзән төньяҡ-көнсығыштараҡ районда Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барҙылар, тип әйтелә.

Көньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙа хәрби административ комитеттең һәм Халыҡ-азатлыҡ армияһы командованиеһенең бергәләп яһалған белдереүе

ПЕКИН, 11 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Чунциндәге хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, Көньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙың хәрби административ комитете һәм Көньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙа Халыҡ-азатлыҡ армияһының командованиеһе Тибетте тыныс азат итеүгә ҡарата Үҙәк Халыҡ хөкүмәтенең политикаһын үткәреү тураһында бергәләп яһалған белдереүен иғлан иткәндәр.

«Англия-Америка империализменең һәм реакцион Чан Кай-ши режименең оҙаҡҡа һуҙылған иҙеүенән ғазапланыусы Тибет халҡы тураһында тәрән тынысһыҙланыу кисереп, — тип әйтелә белдереүҙә, — председатель Мао Цзе-дун һәм главнокомандующий Чжу Дэ Халыҡ-азатлыҡ армияһының ғәскәрҙәренә тибетлеләргә был иҙелеүҙән азат ителәргә ярҙам итеү өсөн Тибетҡа инергә бойороҡ бирҙеләр.

Тибеттең бөтә монахтары ла һәм халыҡтары ла империалистик йоғонтоно бөтөрөү, тибетлеләргә автономия тәьмин итеү һәм яңы Тибетте бергәләп төҙөү маҡсатында Ҡытайҙың башҡа бөтә милләттәре менән үҙ-ара ярҙамға нигеҙләнгән туғандарса мөнәсәбәттәрҙе урынлаштырыу эшендә Халыҡ-азатлыҡ армияһына бөтә төр ярҙамды бер тауыштан күрһәтергә тейештәр.

Халыҡ-азатлыҡ армияһы Тибетҡа ингәндән һуң бөтә монахтарҙың һәм халыҡтарҙың тормошон һәм милкен яҡлаясаҡ, дин иркелеген гарантиялай, бөтә храмдарҙы һаҡлауҙы үҙ өҫтөнә аласаҡ һәм Тибет халҡына мәғарифте, игенселекте, малсылыҡты, промышленносте һәм сауҙаны үстерергә, шулай уҡ тормош шарттарын яҡшыртырға ярҙам итәсәк.

Тибеттә административ һәм хәрби система элеккесә ҡаласаҡ. Тибет ғәскәрҙәре Ҡытай халыҡ республикаһы милли оборонаһының бер өлөшө булып әүерелергә тейештәр. Монахтар һәм чиновниктәр үҙҙәренең элекке постарында ҡаласаҡтар. Тибеттә бөтә реформалар халыҡтың ихтыярына ярашлы рәүештә һәм уның менән консультация нигеҙендә үткәреләсәктәр. Хөкүмәт аппаратының империалистәр һәм гоминдан менән бәйләнештә өҙгәнлеге һәм емерткес эштәр алып бармағанлығы билдәләнелһә, империалистәр һәм гоминдансылар тарафынан билдәләнелгән хөкүмәт хеҙмәткәрҙәре элекке постарында ҡала аласаҡтар».

Непалдағы ваҡиғалар

ДЕЛИ, 10 ноябрь. (ТАСС). 7 ноябрҙә Непалда дворцовый переворот булды. Непалдың короле, тәхет варисы һәм король семьяһының башҡа члендәре дворецтан ҡасҡандар һәм Индияның Катмандуҙағы (Непалдың башҡалаһы) посольствоһында йәшеренгәндәр.

Непалдың илдә фактик диктатор булған премьер-министре королгә кире ҡайтырға тәҡдим итеп мөрәжәғәт иткән, ләкин король баш тартҡан. Батша дворецендәге өҫкө ҡатламдың йыйылышында яңы король итеп варис принце — Дхираджа Гьянендраның өс йәшлек улы Бир Бикрам Шах Дев иғлан ителгән.

Непал — Индиянан төньяҡтараҡ урынлашҡан һәм Тибет менән сиктәш булған государство. Уның дөйөм майҙаны—145 мең квадрат километр, халҡы — 5.600 мең кеше.

Непалда таулы урындарҙа йәшәгән ғәскәри кешеләр иҫәбенән инглиздәр һәр ваҡытта үҙҙәренең «гурктар» тип аталған колониаль ғәскәрҙәре өсөн яусыларҙы йыйнағандар.

Номиналь идара итеүсе булып, король тора, ләкин фактик алғанда, власть күп йылдар инде бер үк ваҡытта Непал армияһының главнокомандующие посын алып торған премьер-министр ҡулында. Премьер-министр исеме мираҫ итеп ҡалдырыла. Премьер-министр эргәһендә совет бар, уға королдең ҡәрҙәштәре, генералдар һәм юғары чиновниктар инәләр.

Һуңғы ваҡытта Непалды хәрби базаға әүерелдерергә маташыусы Америка-Англия империалистәренең Непалға үтеп инеүе көсәйҙе. Непалдың премьер-министре АҠШ һәм Англияның марионеткаһына әленән-әле күберәк әүерелә бара. 30 октябрҙә Непал менән Англия араһында «мәңгелек тыныслыҡ һәм дуҫлыҡ тураһындағы» договорға ҡул ҡуйылды.

Илдә ҡанлы феодаль режимға ҡаршы халыҡ массаларының ризаһыҙлығы үҫә һәм тирания хөкүмәтенә ҡаршы көрәш көсәйә.

Индия милли конгресе партияһының өлгөһө буйынса төҙөлгән Непалдың милли конгресе иң ҙур «оппозицион» партия булып тора. Партия феодаль аристократияның бәләкәй группаһының власен бөтөрөү һәм ҡайһы бер конституцион реформаларҙы үткәреү өсөн генә тырыша. Премьер-министр клиҡаһы тарафынан әҙәрләнгән был партияның күпселек лидерҙәре Индия территорияһында йәшәйҙәр.

Премьер-министрҙең һәм уның клиҡаһының узурпаторлыҡ власе шулай уҡ буржуаз-помещиктәр «оппозицияһын да» тыуҙырҙы, был оппозицияға король да ҡушылған.

Матбуғат хәбәрҙәренән күренгәненсә, Индия хөкүмәте королде һәм Непалдың милли конгресен яҡлай. Индия яңы королде таныуҙан официаль рәүештә баш тартҡан һәм иҫке королдең Делиға күсеүе өсөн саралар күреп, уға Индияла йәшәү өсөн мөмкинлек бирергә ҡарар иткән.

Непалдағы ысын халыҡ хәрәкәтенә Непалдың коммунистар партияһы етәкселек итә. Ул Непалға сит ил империалистәренең үтеп инеүенә ҡаршы һәм феодалдарҙың хәҙерге террористик режимына ҡаршы көрәш өсөн берҙәм антиимпериалистик һәм антифеодаль фронтты төҙөргә саҡыра.

Тыныслыҡты яҡлап илдә йәйелдерелгән хәрәкәт тә Непал халҡының политик аңлылығының үҫеүен күрһәтә. Тыныслыҡты яҡлауҙың Непал комитете төҙөлгән.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Англия комитетенең белдереүе

ЛОНДОН, 12 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлауҙың Англия комитете, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе Варшавала буласаҡ, ул үҙ эшен 16 ноябрҙән алып унда үткәрәсәк, тигән хәбәр иғлан итте.

Хәҙер Англияға килгән делегаттар 13 ноябрҙең икенсе яртыһында Шеффилдтең ҡала ратушаһында официаль булмаған ултырыш үткәрәсәктәр; 13 ноябрҙә кис митингы буласаҡ.

Унан һуң делегаттар Варшаваға китәсәктәр.

Көҙгө байрам

Бындай көндәр быйыл көҙ һирәк булды. Ауыр, ҡуйы томан аңыҡмай ғына еңеләйҙе, һирәгәйҙе һәм сәғәт ундарға тарҡалып китеп юғалды. Байрамсә кейенгән шат һәм бер аҙ ҡулҡыланған кешеләр:

— Көн беҙҙең заказ буйынса килде,— тип һөйләнделәр. Шаран ауылының көньяҡ-көнсығыш осона йәнәп тау итәгенә ҡояш менән бергә ярышып, халыҡ ағылды. Ярты километр буйына магазиндар, ларектар, палаткалар теҙелеп киткән.

«Беҙ бер-беребеҙгә ҡамасауламайбыҙ, ярҙам ғына итәбеҙ» тигәндәй, магазиндар ҡаршында икенсе рәттә колхозсыларҙың шәхси байлыҡтары һуҙылған. Бында ауыл хужалығында етештерелә торған бөтә аҙыҡ-түлек, емеш-еләк һәм йәшелсә бар, алыусыларҙың һаны сәғәт һайын арта. Был көҙгө йәрминкәлә райондың биҙҙән артыҡ ауылы, ун меңләп кеше ҡатнаша.

Бына «Түңәрәк» ауыл хужалығы артелененең игенсеһе янына Пугачев исемендәге колхоздың члены килә.

— Һаумы, Кәрим.
— Иҫәнме, Иван.
— Он һатаһыңмы?
— Әйе, Иван. Алып ебәр әле. Ҡарашан ҡеүек ни. Ваҡ тартылған, ҡоймаҡлыҡ та, ҡумасылыҡ ҡына.
— Ҡиммәт һорайһыңмы?
— Юҡ, ҡырҡ һум. Бөтә ҡырҡ һум.
— Рәхмәт, Кәрим. Быш бирһәң дә алмайым. Үрмәгенә ҡайҙа ҡуйырға белмәйем әле.

Бындай картинаны әленән-әле осрарға мөмкин.

Ә бына бында 81 колхоздың быйылғы емештәре. Был емештәр быйылғы ғына түгел, ә яңы биш йыллыҡтың аҙаҡҡы, йомғаҡлау йылының өлгәшеүҙәре лә.

Бәләкәй генә мәҡәләлә был гүзәл өлгәшеүҙәрҙе һанап сығыу, юғары техника менән ҡоралланған колхоз игенселәренең бөйөк хеҙмәттәренә баһа биреп бөтөрөү ҡыйын. Ә шулай ҙа беҙ бер-нисә һанды әйтмәй үтә алмайбыҙ. Район государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда арттырып үтәне. Яҙғы сәсеүгә етерлек яҡшы орлоҡто әҙерләне һәм колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә бишәр килограмға тиклем иген, йәшелсә өләште.

Район бер йыл буйы ВКП(б) Өлкә Комитетенең һәм БАССР Министрҙар Советенең иҫке күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙ ҡулында тотоп килде (аҡса туплау һәм общественный малсылыҡты үрсетеү буйынса) һәм быйыл да ун ай буйы район колхозсылары был тармаҡтар буйынса Башҡортостанда икенсе, өсөнсө урындарҙы алып торалар.

Район юлсылары республикала өсөнсө урынды алдылар. Яҙғы сәсеүҙә, урожайҙы йыйнау буйынса ла иң алдынғылар сафында барҙылар.

Хәҙер игенселәр, механизаторҙар урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн берҙәм үткәреү һәм 1951 йылдың яҙғы сәсеүен өлгөлө ҡаршылау өсөн тырышалар.

Был еңеүҙәр менән маҡтанмаҫлыҡмы ни?

Был еңеүҙәргә өлгәшеү өсөн аҙ көс һалынғанмы ни!

Хәҙер беҙ күргәҙмә янынан үтәйек. Һәр-бер колхоздың өлгөләренә туҡталып булмаҫ, әлбиттә. Сөнки быны өсөн бик күп яҙырға кәрәк.

Бына Пугачев исемендәге колхоздың малдары, Бестужев тоҡомло «Пестровка» исемле һыйыр. Ул көн һайын ике күнәк (20 литр) һөт бирә. Уның ҡырында әле өс кенә тапҡыр быҙаулаған «Зорька» тора. Ул — «Пестровканың» быҙауы. Ләкин һөттө әсәһенән кәм бирмәй (15—17 литр). «Зорька» янында ике башмаҡ, ике быҙау тора. Былар бөтәһе лә «Зорька» һәм «Пестровка» быҙауҙары. Ошонда уҡ «Намбук» тигән саф тоҡомло үгеҙ тора. Уның ауырлығы 700 килограмға яҡын. Колхоз председателе Бурцев һәм ферма мөдире Кокунин иптәштәрҙе был өлгәшеүҙәр генә ҡәнәғәтләндермәй. Улар тәүлегенә 25—30 литр һөт бирә торған һыйырҙар үрсетеү хаҡында уйлайҙар. Һыйыр һауыусы Пятибратова аптырап, ҡулдарын йәйеп ебәрә:

— Бер һыйыр өс күнәк һөт бирһә, илле һыйырҙы нисек һауып бөтөрәрһең? Ә йөҙ баш булһа? Бармаҡтарың түбырланып бөтөр бит. Электр көсө, Бурцев, электр көсө кәрәк, — ти ул, председателгә яҡын уҡ килеп.

Бына тана ҙурлығы сусҡалар. Район сусҡалар үрсетеү буйынса 1940 йылғы кимәлде ике тапҡырға уҙып китте. Башҡорт колхозы «Ленин юлы» (председателе Хәтирә Мөхәмәдиева) сусҡалар үҫтереү буйынса районда иң күренекле урында тора. Шәмсебаныу Арсланова 14 инә сусҡанан 210 сусҡа балаһы алды! Ә татар колхозы «Түңәрәк» 1945 йылды сусҡа фермаһынан 18000 һум доход алһа, быйыл колхоз тура ай эсендә генә 50.000 һум доход алды.

— Икәүләп, икәүләп күтәрегеҙ, — ти колхоздың партия ойошмаһы секретаре Муллағалиев, турнепсте әйләндереп ҡарауы ике бәләкәй малайға ҡарап. Малайҙар ысынлап та турнепсте икәүләп күтәрәләр һәм, кепкаларын һалып, тирҙәрен һөртәләр.

— Ағай, был нисә килограмм?
— Яҙылмағанмы ни?
— О... 16 килограмм. Бер турнепс.
— Ағай, ә һеҙҙә ул күпме?

Колхоз председателе, СССР Верховный Советы депутаты Ҡотлошин был 8—9 йәшлек малайҙарҙы әйелеп ҡосаҡлай.

— Хәтһеҙ генә, малдар өсөн 24 мең бот сөгөлдөр, турнепс әҙерләнек.

— Нисә, нисә? — Малайҙар бер-береһенә ҡарашалар, сөнки әле улар был һандың әһәмиәтен нығлап аңлап етмәйҙәр.

Ә һеҙ марий колхозы «Коммун Корно» һарыҡтарына күҙ һалығыҙ. Бер тәкә генә 7 килограмм йөн биргән. Район һарыҡтар үрсетеүҙә, 1940 йылға ҡарағанда, биш тапҡырға арттырҙы. Сыуаш колхозы «Стальной» күргәҙмәһе янынан тыныс ҡына үтеп китеп булмай. Был райондың иң алдынғы, иң культуралы колхозы. Һәр өйҙә Ильич лампалары нур һибә. Һәр баҡсала алма, ҡурай еләге, ҡарағат һәм бик күп төрлө йәшелсәләр үҫәләр. Колхоз баҡсаһында ҡырҡҡа яҡын төрлө алма һәм 0,05 гектар виноград үҫә. Фермаһында ҡиммәтле мамыҡ биреүсе ангорский ҡуяндар уйнап йөрөйҙәр. Колхоз председателе иптәш Григорьев киләһе йылға тәлкә фермаһы асыу хаҡында уйлай.

— Теләк бар, көс етә, ә тәжрибә үҙенән-үҙе килмәй. Өйрәнербеҙ, — ти ул.

Фрунзе исемендәге колхоз Ыҡ йылғаһы буйына урынлашҡан. Улар бер киндерҙән генә йыл һайын йөҙ мең һумға яҡын доход алалар. Күргәҙмәлә киндер генә түгел. Бына өс умарта, хуш-еҫле атаҡлы юкә балы. Был умартаның семьяһы быйыл ике тапҡыр айырған, (бер тапҡыр яһалма рәүештә) һәм 120 килограмм бал биргән.

Йәшелсәләрҙе, емештәрҙе, аттарҙы ҡарарға өлгөрмәйһең, трибуна яғынан борю тауышы яңғырай. Сәғәт 11. Митинг башлана.

Беҙ ун өс бейәнән 13 ҡолон алған йылҡысы Тажи Фәтхуллин («Түңәрәк» колхозы), 27 бейәнән 27 ҡолон алған Фәрхәтов («Ленин юлы» колхозы) менән бер нисә һүҙ генә әйтешеп алырға өлгөрәбеҙ.

Райисполком председателе Хафизов иптәш үҙенең ҡыҫҡа, ләкин ҡыҙыҡлы телмәрендә уҙған ауыл хужалығы йылына йомғаҡ яһай һәм алдағы бурыстарға туҡталып китә. Бәхет биргән колхоз төҙөлешен ижад итеүсе бөйөк Сталин хөрмәтенә меңдәгән халыҡ шаулап ҡул саба һәм «ура» ҡысҡыра.

Сәғәт икелә аттар сабыштырыу һәм йүгертеү башлана. Беренсе ярышта «Боец» тигән айғырҙы («Үрнәк» колхозынан) 72 йәшлек Ғәлимов бабай алып бара һәм беренселекте ала.

Майҙанда, Өфө ипподромындағы ярыштарҙа ҡатнашыусы «Крох» һәм уның атаһы «Гранит», «Гранитты» «Красный колос» колхозының ат ҡараусыһы Дойников алып барасаҡ. «Гранит» инде йәш түгел. Хәҙер уның ун һигеҙ нәҫеле бар. Ләкин ул райондағы айғырҙарҙы ғына түгел, ә Туймазы районының иң яҡшы «Тнашит» айғырын да (Фрунзе исемендәге колхоз) уҙа.

Күргәҙмәлә һәм ярыштарҙа ҡатнашыусыларға 8 мең һумлыҡ 69 бүләк тапшырылды.

Көҙгө байрам төнгә тиклем дауам итте. Был ун йылға тәү тапҡыр ойошторолған күргәҙмә ине. Шаран районы игенселәре тыныс тормош өсөн үҙҙәренең көстәрен һәм белемдәрен аямай көрәшеүҙәрен тағы бер тапҡыр ойошҡан рәүештә иҫбат иттеләр.

Ибраһим Абдуллин.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «ФАУСТ».

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «АЛДАЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «РАЗВЕДЧИКТЕҢ ПОДВИГЕ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ҺАУМЫ, МӘСКӘҮ».

Быға тиклем «Техника связи» һәм «Организация и эксплоатация средств связи» тигән выпускаларға сығарылып килгән «Вестник связи» журналы 1951 йылдың 1 ғинуарынан берләштереләсәктәр һәм «Вестник связи» исеме аҫтында инженер-техник журнал итеп сығарыласаҡ.

«Вестник связи» журналы ай һайын сығасаҡ. Журналға яҙылыу хаҡы йылына 48 һум.

Журналда связь средстволары үҫеше өлкәһендә техника политикаһы; Ватан связь техникаһы өлкәһендә өлгәшеүҙәр; яңы оборудованиелар һәм аппаратуралар индереү; механизация һәм автоматизация, связь средстволарын төҙөү һәм проектлаштырыу, связь хужалығының экономикаларе һәм башҡа мәсьәләләр яҡтыртыласаҡ.

Журнал связь работниктәренең етәксе һәм инженер-техник работниктәре составына иҫәпләнгән.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ю 1632 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Совете һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Совете органы.

32-се йыл сыға.
1950 йыл
№ 229 (8686)
15
ноябрь
шаршамбы
Хаҡы 20 тин.

Урман һәм ҡағыҙ промышленносе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Механизмдәрҙе файҙаланыуҙы яҡшыртығыҙ, ағас әҙерләүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрегеҙ! Ағас әҙерләүҙе һәм ташыуҙы бөтә яҡлап арттырығыҙ! Илебеҙгә ағас материалдарын һәм ҡағыҙҙы күберәк бирәйек!

Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһының Үҙәк Комитете саҡырыуҙарынан.

Партия мәғарифенең идея кимәлен күтәрергә

Ленин—Сталиндең бөйөк идеялары совет халҡына коммунизмға барыу юлын яҡтырталар, уны Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу һәм алға ебәреү өсөн фиҙакәр хеҙмәткә рухландыралар.

Партия беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың идея-теоретик әҙерлегенә беренсе дәрәжәлә әһәмиәт бирә. Общество үҫеше законлары тураһындағы фән булған марксизм-ленинизмде үҙләштереү партия һәм Совет государствоһы кадрҙарына обстановкаға ҡарата иркен ориентировка алырға, әйләнә-тирәләге ваҡиғаларҙың эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә һәм ваҡиғаларҙың хәҙерге ваҡытта нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә нисек һәм ҡайҙа табан үҫергә тейешлектәрен дә күрә белергә мөмкинлек бирә.

Партия мәғарифе системаһында октябрҙә башланған яңы уҡыу йылы беҙҙең кадрҙарыбыҙҙың, бөтә коммунистарҙың үҙҙәренең идея-политик кимәлен арымай-талмай күтәрергә, марксизм-ленинизм теорияһын тәрәнтен өйрәнергә ысын күңелдән ынтылыуҙарын асыҡ күрһәтә. Беҙҙең партия ойошмаларыбыҙ партия мәғарифе системаһында уҡыуҙарға ҙур әҙерлек үткәрҙеләр. Политик мәктәптәрҙең, Ленин һәм Сталин биографияларын өйрәнеү түңәрәктәренең, ВКП(б) тарихен өйрәнеү түңәрәктәренең киң селтәре ойошторолдо. Үткән йылда күп коммунистар политик мәктәптәрҙә һәм партия тарихен өйрәнеү түңәрәктәрен уңышлы тамамланылар. Ағымдағы уҡыу йылында ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса, шулай уҡ диалектик һәм тарихи материализмде, политэкономияны өйрәнеү буйынса күтәренке типтағы түңәрәктәр байтаҡ күберәк ойошторолдо. Киске марксизм-ленинизм университеттәрендә һәм район партия мәктәптәрендә уҡыусы партия, совет работниктәренең һәм фәнни работниктәрҙең һаны артты. Партия мәғарифе селтәре квалификациялы пропагандистар кадрҙары менән нигеҙҙә тәьмин ителде. Тик ошо йылдың йәйендә һәм көҙөндә генә лә 200 меңдән артыҡ пропагандист ҡайтанан әҙерлек үттеләр.

Большевиктарҙың өлкән быуыны тәжрибәһендә һыналған метод — большевиктар партияһының тарихен һәм теорияһын үҙ алдына өйрәнеү методы — кадрҙарҙы марксизм-ленинизмға өйрәтеү эшендә торған һайын күберәк әһәмиәт ала бара. Түңәрәктәрҙә һәм мәктәптәрҙә уҡыуҙы тамамлаған күп коммунистар быйыл марксизм-ленинизмде үҙ алдына өйрәнеүҙе дауам иттерәләр.

Партия мәғарифенең бик ҙур ҡолас алыуы, кадрҙарҙың идея-теоретик кимәле күтәрелеү — ул, «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы сығарылыу айҡанлы тураһында» ВКП(б) Үҙәк Комитетенең бынан 12 йыл элек — 1938 йылдың 14 ноябрендә ҡабул ителгән ҡарарын үтәү буйынса партия ойошмаларының ҙур эш алып барыуҙарының һөҙөмтәһе булып тора. Марксизм-ленинизм теорияһын өйрәнеү беҙҙең илебеҙҙә миллионлаған партиялы һәм партияһыҙ большевиктарҙың органик ихтыяжы булып әйләнде.

Яңы уҡыу йылының беренсе айҙары [illegible] күтәрелеп барыуын күрһәтте.

Хәҙер партия ойошмалары партия мәғарифенең бөтә мәсьәләләренә [illegible] ...

[illegible]

Иптәш Сталин, партия пропагандаһын, телдән һәм матбуғат аша пропаганда һәм агитация, партия кадрҙарын һәм бөтә халыҡты марксизм-ленинизм рухында тәрбиәләү буйынса эш [illegible] тип өйрәтә.

[illegible]

Партия мәғарифе мәсьәләләрен партия ойошмалары тарафынан бөтә уҡыу йылы барышында даими рәүештә иғтибар [illegible] тейеш. [illegible] партия мәғарифенең бөтә звенолары эшенең йәкмәткеһенә төшенеү һәм һәр төрлө етешһеҙлектәрҙе ваҡытында бөтәреү тейеш һүҙ. Марксистик-ленинсе уҡыуҙы яҡшыртыу өсөн партия мәғарифе мәсьәләләрен партия комитеттәре бюроларының ултырыштарында һәм пленумдарында регуляр рәүештә тикшереүҙең ҙур әһәмиәте бар.

Партияның ҡайһы бер комитеттәре партия мәғарифенең ҡуйылышын өйрәнәләр һәм политик тәрбиә эшенең идея кимәлен күтәреү өсөн конкрет саралар күрәләр. Күптән түгел ВКП(б)-ның Кемерово өлкә комитете пленумында партия мәғарифе системаһындағы беренсе занятиеләрҙең һөҙөмтәләре тулы рәүештә тикшерелде. Пленум, быйылғы уҡыу йылының ойошҡанлыраҡ рәүештә башланғанлығын, политик мәктәптәрҙең һәм түңәрәктәрҙең күпселегендә занятиеләрҙең идея-теоретик яҡтан юғары кимәлдә алып барылыуын, занятиеләргә уҡыусыларҙың бөтәһе лә йөрөүен күрһәтеп үтте. Беренсе занятиеләрҙең һөҙөмтәләренә тәнҡит күҙлеге менән анализ яһап, өлкә комитет пленумы, шуның менән бергә, партия пропагандаһының ҡуйылышында серьез етешһеҙлектәр булыуға партия ойошмаларының иғтибарын йүнәлдерҙе. Күп кенә ваҡиғаларҙа пропагандистар занятиеләргә етерлек тиклем әҙерләнмәйенсә киләләр, уҡыусыларҙың килмәүе арҡаһында түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә занятиеләр өҙөлөү ваҡиғалары булған. Партияның Кемерово ҡала комитете үҙ алдына политик белем алыу менән шөғөлләнеүсе иптәштәргә ярҙам күрһәтеүҙе ваҡытында ойоштормаған. Өлкә комитете пленумының ҡарарҙарында етешһеҙлектәрҙе бөтәреү һәм партия мәғарифе эшенә етәкселекте яҡшыртыу өсөн конкрет саралар билдәләнде.

Ләкин әле партияның ҡайһы бер ойошмалары партия мәғарифенә оператив һәм конкрет рәүештә етәкселек итмәйҙәр. Мәҫәлән, Караганда ҡалаһында занятиеләрҙең беренсе көнө алдынан ғына ҡайһы бер түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә пропагандистар юҡ икәнлеге беленгән. Ҡала комитете ашығыс рәүештә яңы етәкселәр әҙләүҙе ойошторған. Һөҙөмтәлә ҡайһы бер түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә занятиеләр йәки өҙөлгән, йәки түбән кимәлдә үткәрелгән.

Партияның күп кенә ойошмаларында марксизм-ленинизм теорияһын үҙ алдына өйрәнеү методына баһа биреп еткерелмәй. Мәҫәлән, Ярославль ҡалаһында етәксе работниктәрҙең байтаҡ өлөшө үҙ алдына политик белем алыу менән шөғөлләнмәй. Күп ҡалаларҙа һәм районларҙа марксизм-ленинизмде үҙ алдына өйрәнеүселәргә ярҙамға лекциялар уҡыу ойоштоғолмаған.

Партия мәғарифенең идея кимәлен күтәреү интерестәре партия ойошмаларының пропагандистар кадрҙары менән системалы рәүештә эш алып барыуҙарын талап итә. Шул уҡ ваҡытта партияның [illegible] ойошмаларында был турала онотала. Айырым алғанда, ВКП(б)-ның Владимир өлкә комитете пленумында [illegible].

Марксизм-ленинизм пропагандаһында беҙҙең матбуғат ҙур роль уйнай. Партия һәм комсомол газеталары үҙҙәренең биттәрендә марксизм-ленинизм теорияһы мәсьәләләре буйынса [illegible] пропагандистарға консультациялар, лекциялар, газета уҡыусыларҙың һорауҙарына яуаптар урынлаштырыу [illegible].

Күп кенә республика, край һәм өлкә газеталары марксизм-ленинизм теорияһы мәсьәләләре буйынса лекциялар, мәҡәләләр һәм консультациялар [illegible] «Звезда», «Туркменская искра», «Ставропольская правда» [illegible].

Совет социалистик государствоһының бөтә донъя күләмендә тарихи еңеүҙәре — марксизм-ленинизм идеяларының тантанаһы ул. [illegible]

Марксизм-ленинизм теорияһы — коммунизм [illegible].

Марксистик-ленинсе тәрбиә эшен ныҡ яҡшыртыу, беҙҙең кадрҙарыбыҙ, бөтә коммунистар Ленин — Сталиндең бөйөк идеялары менән [illegible] — партия ойошмаларының бурысы шул.

(«Правда» газетаһының 14 ноябрҙәге баш мәҡәләһенән).

Көҙгө-ҡышҡы ағас әҙерләү сезонын өлгөлө үткәрәйек!

Танып леспромхозы эшселәренең һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарының инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең

Башҡорт АССР-ы леспромхоздарының бөтә эшселәренә һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарына, инженер-техник работниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә

АСЫҠ ХАТЫ

Ҡәҙерле иптәштәр!

Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡта урман промышленносендә, илебеҙҙәге социалистик төҙөлештең бөтә тармаҡтарындағы кеүек үк, бик ҙур үҙгәрештәр булды.

Большевиктар партияһы, хөкүмәт һәм иптәш Сталин үҙе урман промышленносенә ағас әҙерләү предприятиеләрен яңы техника менән ҡоралландырыу буйынса бик ҙур ярҙам күрһәтә.

ССР Союзы Министрҙар Советының 1947 йыл 8 августағы тарихи ҡарары беҙҙең күҙ алдыбыҙҙа тормошҡа ашырыла. Был ҡарарҙа күп хеҙмәт талап итеүсе процестарҙы механизациялаштырыу, яңы техника индереү һәм эшселәрҙең, инженер-техник работниктәрҙең даими квалификациялы кадрҙарын булдырыу нигеҙендә урман промышленносен реконструкциялауҙың киң планы бирелгән. Беҙҙең республикабыҙҙың леспромхоздары һуңғы өс йыл эсендә бик күп яңы механизмдар алдылар. Шулар иҫәбендә: паровоздар, трелевка тракторҙары, ағас ташыусы прицепле автомашиналар, юғары частоталы күсмә электростанциялар, электр бысҡылары, өс барабанлы лебедкалар, пар крандары һәм башҡа бик күп механизмдар бар.

Беҙҙең Танып леспромхозы ла механизмдар менән яҡшы ҡоралландырылған.

Совет хөкүмәтенең урман промышленносе эшселәре тураһында көндәлек хәстәрлеге арҡаһында, ағас ҡырҡыусыларҙың торлаҡ һәм культура-тормош шарттары байтаҡ яҡшырҙы.

Танып леспромхозының эшселәр, инженер-техник работниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр коллективы, ағас әҙерләүҙә көҙгө-ҡышҡы государство планын үтәүҙең Тыуған ил алдында яуаплылығын һәм үҙенең бурысын тәрән аңлап, коммунизмдең сталинсе бөйөк төҙөлештәренә төҙөү материалдарын күберәк биреү теләген ысын күңелдән белдерә.

Йомағужа районының 1950 — 1951 йылдарҙағы көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү планын срогынан алда үтәргә йөкләмә алған колхозсы һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарының, ағас ҡырҡыусы һәм ағас ташыусыларының патриотик башланғысын хуплап һәм үҙенең мөмкинлеген иҫәпләп, леспромхоз коллективы үҙенең өҫтөнә түбәндәге социалистик йөкләмәләрҙе ала:

1. Танып леспромхозы өсөн 1950 — 1951 йылдарҙа көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү буйынса 79 мең кубометр күләмендәге государство планын 1950 йылдың 17 декабренә — урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә, ағас ташыуҙың 49 мең кубометр күләмендәге планды 1951 йылдың 1 февраленә үтәргә һәм ағас сығарыуҙың 115 мең кубометр күләмендәге государство планын 1951 йылдың 23 февраленә — Совет Армияһы көнөнә үтәргә.

2. Механизмдар менән эшләп сығарыуҙы һәм прогрессив нормаларҙы үҙләштерергә һәм 1950 — 1951 йылдар сезонында исемлек бирәмегенә: күсмә электростанцияларға 9 мең кубометрҙан, КТ-12 трелевка тракторҙарына — 3 мең, ағас ташыусы автомашиналарға — 3 мең, тейәүсе крандарға 13 мең кубометрҙан да кәм бирмәҫкә.

Леспромхоздың алдынғы стахановсылары — ағас ташыусы автомашиналарҙың шоферҙары Хажиев Кәрим, Ғизәтуллин Зәки, Хәбибов Васфи һәм Хәйруллин Мәхмүт иптәштәр сезон эсендә 2,5 меңәр кубометр ағас сығарырға йөкләмә алдылар. Электр бысҡыларының мотористары Юдинов Тахау, Шәвәлеев Ғилман, Урманшин Йыһанша һәм Садриев Ғәҙел иптәштәр һәр бер электр бысҡыһына 2,5 мең кубометр ағас әҙерләргә йөкләмә алдылар. Бүтәренке социалистик йөкләмәләрҙе башҡа механизаторҙар ҙа алдылар.

3. Ағас әҙерләүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрергә һәм, бер кешегә ағас сығарыу буйынса сезон эсендә 100 кубометрҙан да кәметмәйенсә, комплексле эшләп сығарыуҙың үтәлеүен тәьмин итергә.

4. Ағас ҡырҡыу участкаларында эште тик раҫланған технологик процестарға, технологик карталарға һәм наряд-заказдарға ярашлы рәүештә ойошторорға һәм хеҙмәттең айырыуса камиллаштерелгән, алдынғы методтарын ҡулланырға.

5. Ағас ҡырҡыусы фондтарҙы рациональ файҙаланыу юлы менән, ағастың 80 процентенән дә кәметмәй, файҙалы сығышына өлгәшергә.

6. Ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн механизациялы һәм ғәҙәттәге ағас ташыу юлдары әҙерләргә, уларҙы ҡар баҫыуҙан һаҡлаусы ышаныслы средстволар менән тәьмин итергә. Ҡышҡы шарттарҙа автомашиналар менән ағас сығарыуҙы тик сана-автоприцептар менән, ә ғәҙәттәге юлдарҙа тағылма саналар менән башҡарырға.

Ағас сығарыуҙың көҙгө-ҡышҡы государство планын срогынан алда үтәү тураһында үҙебеҙгә социалистик йөкләмә алып, беҙ республика леспромхоздарының бөтә эшселәренә, инженер-техник работниктәренә һәм хеҙмәткәрҙәренә ҡайнар саҡырыу менән беҙгә ҡушылырға мөрәжәғәт итәбеҙ. Беҙ һеҙҙе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярыш байрағын юғары күтәрергә саҡырабыҙ.

Коммунизмдең сталинсе төҙөлештәренә күберәк төҙөү материалдары бирәйек!

Урман әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы государство планын срогынан алда үтәү менән беҙҙең Совет державаһының ҡеүәтен тағы ла көслөрәк нығытайыҡ!

Йәшәһен илебеҙ халыҡтарының даны һәм дуҫлыҡ терәге — Бөйөк Совет Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен бөйөк большевиктар партияһы, авангард совет халҡының көрәштәрендә сыныҡҡан, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы Ленин — Сталин партияһы!

Ленин байрағы аҫтында, Сталин юлбашсылығында — коммунизм еңеүҙәренә алға!

Хат, Танып леспромхозы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылышында тикшерелеп, ҡабул ителде.

ВКП(б) Өлкә Комитетендә

Танып леспромхозы эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең Башҡорт АССР-ы леспромхоздарының бөтә эшселәренә, эшсе ҡатын-ҡыҙҙарына, инженер-техник работниктәренә яҙылған асыҡ хаты тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитетенең бюроһы 1950—1951 йылдарҙа ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонына бирелгән государство планын срогынан алда — 79 мең кубометр күләмендәге ағас әҙерләүҙе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлау көнө—17 декабрға, 49 мең кубометр ағас ташыуҙы—1951 йылдың 1 февраленә һәм 115 мең кубометр ағас сығарыуҙы 1951 йылдың 23 февраленә — Совет Армияһы көнөнә үтәү буйынса үҙенә социалистик йөкләмә алған Танып леспромхозы эшселәре, эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективының инициативаһын хупланы һәм яҡланы.

ВКП(б) район комитете секретарҙәре, партияның тәүге ойошмалары секретарҙәре, профсоюз һәм комсомол ойошмалары, леспромхоздарҙың директорҙары, политик эштәр буйынса директор урынбаҫарҙары Танып леспромхозы коллективының ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонына бирелгән государство планын срогынан алда үтәү тураһындағы саҡырыуын леспромхоздарҙың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре араһында тикшереүҙе ойошторорға мәжбүр ителде.

Башҡаланың Сталин районында

Мәскәү электр заводы коллективының халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы хәбәр башҡаланың Сталин районы предприятиеләренә тиҙ таралды. Завод һәм фабрикаларҙың цехтарында, клубтарҙың ҡыҙыл мөйөштәрендә, агитпункттарҙа һәм һайлаусыларҙың квартираларында агитаторҙар был ваҡиға тураһында рухланып һөйләнеләр. Бөйөк Сталин исемен йөрөтөүсе район предприятиеләренең коллективтары урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә ярыш байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәрергә ғорурлыҡ тойғоһо менән һүҙ бирәләр.

Мәскәү машиналар төҙөү заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылышында мастер К. И. Сорокина һүҙ алды.

— Беҙҙең, совет кешеләре өсөн, — ти ул,—беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталиндан да ҡәҙерлерәк һәм яҡыныраҡ кеше юҡ. Үтелгән юлға ҡараһаң, йөрәктә шатлыҡ тыуа. Һуғыш тамамланғандан һуң биш йыл ваҡыт үтте, был ваҡыт эсендә беҙҙең Тыуған илебеҙ дошман тарафынан яһалған яраларҙы уңалдыра алды, һәм бөйөк Сталин юлбашсылығында большевиктар партияһы етәкселегендә ышаныслы рәүештә коммунизмға табан бара. Мин Иосиф Виссарионович Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһында электрозаводсыларҙың тәҡдименә бөтә күңелемдән ҡушылам.

Заводтың инженер-техник работниктәре исеменән К. Ф. Токарев, партия ойошмаһының секретаре М. А. Зайцева, комплектовщица Т. В. Прахова, фрезеровщик П. В. Зиновьев һәм токарь В. И. Буянов шулай уҡ ҡайнар телмәрҙәр менән сығыш яһанылар. Дөйөм йыйылыш электр заводы коллективының ҡарарын яҡларға һәм иптәш И. В. Сталиндан хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа 2-се номерле Сталин һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ биреүен һорарға бер тауыштан ҡарар итте.

«Красная заря» трикотаж фабрикаһы коллективының йыйылышында мастер ярҙамсыһы комсомолка В. Е. Байкова йәштәр исеменән сығыш яһаны.

— Иптәш Сталин — беҙҙең бәхетебеҙ, беҙҙең яҡты киләсәгебеҙ. Иптәш Сталин — эшсән халыҡтың бәхете өсөн, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн ялҡынлы көрәшсе ул. Һайлауҙар көнөндә мин, һәр бер совет һайлаусыһы кеүек үк, үҙ тауышымды ғәйәт ҙур ғорурлыҡ тойғоһо менән һөйөклө һәм тәрән аҡыллы иптәш Сталинға бирәсәкмен.

Мастер ярҙамсыһы О. А. Щепетова үҙенең сығышында былай тип белдерҙе:

— Иптәш Сталин үҙенең бөтә ғүмерен беҙҙең кеүек, ябай кешеләрҙең, азат һәм бәхетле йәшәүҙәренә арнаны. Иптәш Сталин ҡеүәтле демократик лагерҙың башында тора, тыныслыҡ өсөн бөтә донъя күләмендә көрәш алып бара. Иптәш Сталин кандидатураһын яҡлап, беҙ үҙебеҙҙең социалистик государствобыҙҙың ҡеүәтен нығытыу өсөн тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәбеҙ.

Щербаков исемендәге комбинатта хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа иптәш Сталин кандидатураһын яҡлауға арналған күп кеше ҡатнашлығындағы йыйылыш булып үтте. Бында сығыш яһаған партия ойошмаһы секретаре М. А. Тощева, мастер ярҙамсыһы А. А. Гусев, шпульница А. И. Шадилова һәм башҡалар электр заводы коллективының тәҡдимен ҡайнар яҡланылар.

Предприятиеләрҙең дөйөм йыйылыштары шулай уҡ округ һайлау алды кәңәшмәһенә үҙҙәренең вәкилдәрен һайланылар һәм уларға иптәш И. В. Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы ҡарарҙарҙы яҡлауҙы тапшырҙылар.

Йыйылыштарҙа ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинға ҡотлауҙар ҡабул ителделәр.

Район предприятиеләренең стахановсы бригадалары был көндә күтәренке етештереүсәнлек менән билдәләнеләр. Электр лампалары заводында иптәш Зюбищев бригадаһы киске сменала пландан тыш 846 электр лампаһы, иптәш Хренова бригадаһы 1600 махсус лампа эшләп сығарҙы. Валюженич һәм Хрисанова иптәштәрҙең бригадалары ла заданиене байтаҡ арттырып үтәнеләр.

(ТАСС).

Республика халҡының ҡаҡшамаҫ берҙәмлеге

Республика хеҙмәтсәндәренең урындағы Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштары юғары политик кимәлдә үтәләр.

Совет Башҡортостанының күп милләтле халыҡтары бөйөк Сталин эпохаһында йәшәүҙәре, ошо эпохала эшләүҙәре һәм ижад итеүҙәре менән бәхетле. Шуға күрә лә улар бәхетле тормош яулап алып биргән бөйөк Сталинға лайыҡлы булырға тырышалар. Һәм урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидат итеп Ленин—Сталин партияһы эшенә иҫәп-сикһеҙ бирелгән, Совет государствоһы органы менән идара итеүгә лайыҡлы булған кешеләрҙе күрһәтәләр.

Дәүләкән күргәҙмә-терәк МТС-ының директоры иптәш Павлов колхоздарҙы нығытыу өлкәһендә арымай-талмай эшләп килә. Культуралы игенселек һәм юғары урожай үҫтереү өсөн көрәште ойоштороуҙа ул бик ҙур көс һалды. Совет хөкүмәте уның ижади хеҙмәтен юғары баһалап, уға Социалистик Хеҙмәт Геройы исемен бирҙе. Ул Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты. Һайлаусыларҙың наказдарын әҙмә-эҙлекле рәүештә үтәп килә. Дәүләкәнлеләр Федор Максимович Павловты яраталар, хөрмәтләйҙәр. «Путь Ильича» һәм «Ирек» ауыл хужалығы артелдәренең членадары үҙҙәренең һайлау алды йыйылыштарында иптәш Павловты бер тауыштан Дәүләкән район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Бүздәк районы «Октябрь» колхозының членадары үҙҙәренең күп халыҡлы йыйылышында район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Бүздәк МТС-ының иң алдынғы трактористкаһы Зифа Әхмәтгәрәй ҡыҙы Әхмәтшинаны күрһәтергә, тип ҡарар иттеләр. Иптәш Әхмәтшина «Октябрь» колхозын хужалыҡ яғынан нығытыуға, игенселектең культураһын күтәреүгә ҙур көс һалған. Ул быйыл үҙенә төшкән планды 104 процентҡа үтәне, 250 килограмм артыҡлыҡҡа экономия яһаны. Туңға һөрөү планын да байтаҡ арттырып үтәүгә өлгәште.

Россия Федерацияһы һәм Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған врачы Александр Яковлевич Соколов тәжрибәле хирург булыуы менән бик күп кешенең ғүмерен һаҡлап алып ҡалды. Уның маҡтаулы исеме Бәләбәй районының хеҙмәтсәндәренә генә түгел, бәлки байтаҡ ҡына башҡа яҡын-тирәләге район халыҡтарына ла билдәле. Бәләбәй районы больницаһының коллективы Александр Максимовичте район Советына депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат итеп тапты. Сөнки был коллектив иптәш Соколовтың халыҡ ышанысын аҡлауҙа намыҫлы эшләүенә ышана.

Нуримаң районы Үкәрле ауылы һайлаусылары Үкәрле ауыл Советы председателе ВКП(б) члены иптәш Г. Аскинде район Советына депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат итеп билдәләнеләр. Сөнки иптәш Аскин Бөйөк Ватан һуғышында Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн үҙ-үҙен аяманы. Дошманға ҡаршы батыр һуғышты һәм Советтар Союзы Геройы, тигән бөйөк исемгә эйә булды. Хәҙер ул тыныс төҙөлөш осоронда колхоздарҙы большевистик һәм колхозсыларҙы мул тормошло итеүҙә иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы күрһәтмәләрен уңышлы рәүештә тормошҡа үткәреп килә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың профессиялары һәм башҡарған эштәре төрлөсә. Ләкин уларҙың теләктәре бер: партияға, Ватанға тоғро булыу, халыҡ бәхете өсөн, коммунизмдең бөйөк бурыстарын үтәүҙә арымай-талмай эшләү. Шуның өсөн дә улар коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары булып торалар.

17 декабрҙә һайлаусылар үҙҙәренең лайыҡлы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш биреп, совет халыҡтарының ҡаҡшамаҫ мораль-политик берҙәмлеген, данлы большевиктар партияһына, тыныслыҡ яғында булған бөтә халыҡтың һөйөклөһө — коммунизмдең бөйөк зодчийы иптәш Сталинға ысын күңелдән бирелгәнлектәрен яңынан демонстрацияласаҡтар.

УҠЫТЫУСЫ— ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТ

Баймаҡ. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). Сибай посёлкаһының беренсе урта һәм икенсе ете йыллыҡ мәктәптәре уҡытыусыларының район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылышы булып үтте.

Беренсе һүҙҙе мәктәптең уҡыу-уҡытыу мөдире иптәш Ф. Сакаева алды. Иптәш Сакаева шул уҡ мәктәптәрҙә 20 йыл уҡытып килгән Табрина Александра Дмитриевнаны Баймаҡ район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеүҙе тәҡдим итте. Уҡытыусылар коллективы уның был тәҡдимен хуплап ҡаршы алды һәм иптәш Табринаны депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә, тигән, ҡарар ҡабул итте.

И. Зарипов.

Марксизм-ленинизм теорияһын өйрәнеүҙең юғары кимәле өсөн

Марксизм-ленинизм теорияһын тәрән өйрәнеү өсөн

Партиябыҙ Үҙәк Комитетенең «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы сығарылыу айҡанлы партия пропагандаһының ҡуйылышы тураһында» 1938 йыл 14 ноябрь ҡарары һәм партия мәғарифе селтәрендә берҙәм системаның индерелеүе кадрҙарҙың марксистик-ленинсе уҡыуҙарын ойоштороуҙа ғәйәт ҙур роль уйнаны. Бөрө район партия ойошмаһында большевизмдең теорияһын өйрәнеүгә ҡарата ҡыҙыҡһыныуҙың йылдан-йылға үҫә барыуы бына бик асыҡ күренә. Һуңғы йылдарҙа партия мәғарифе селтәрендә уҡыусылар һаны ҡырҡа артты, марксизм-ленинизм теорияһы тәрән рәүештә, беренсе сығанаҡтар буйынса өйрәнелә башланы. Мәҫәлән, политик мәктәптәрҙә уҡыусы коммунистәрҙең һаны кәмене, ә «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеүселәрҙең һаны байтаҡ артты. Политик мәктәптәрҙә беренсе һәм икенсе уҡыу йылында 162 коммунист уҡый. Ә ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын 500 коммунист өйрәнә. Шулай уҡ, В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең биографияларын өйрәнеү буйынса 10 түңәрәк ойошторолдо.

Быннан тыш, быйыл райондағы партия ойошмаларында 14 киске партия мәктәбе эшләй башланы. Бында «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса түңәрәктәрҙе тамамлаған коммунистәр уҡыйҙар.

ВКП(б) Үҙәк Комитете марксизм-ленинизм теорияһын коммунистәрҙең үҙ аллары өйрәнеүҙәре маҡсатҡа ярашлы булған иң дөрөҫ метод, тип билдәләне. Быны иҫәпкә алып, политик белемдәрен күтәреү өҫтөндә үҙ алдарына эшләүсе коммунистәрҙең һаны арттырылды. Уларға ярҙам итеү өсөн 41 консультант беркетелде.

Район комитетенең партия кабинеты уҡыу йылының башынан уҡ ВКП(б) тарихе, диалектик һәм тарихи материализм, политэкономия, партияның һәм Совет хөкүмәтенең эске һәм тышҡы политикаһы тураһында лекциялар уҡыуҙы ойошторҙо. Район үҙәгенән алыҫ тороусы иптәштәр өсөн лекторийҙәм колхоздарға лекторҙар ебәрелә.

Ҡала һәм ауылдарҙағы политик мәктәптәрҙә уҡыуҙар ойошҡан рәүештә, юғары идея-теоретик кимәлдә алып барыла. Занятиелар айырыуса йәшелсәләр киптереү заводында (пропагандист иптәш Сатиков), Энгельс исемендәге колхозда (пропагандист иптәш Масаев) һәм Старо-Базанский ауыл Советы эргәһендәге территориаль партия ойошмаһында яҡшы әҙерлек һәм тыңлаусыларҙың ҙур активлеге менән үткәрелә.

Политик мәктәптәрҙең һәм түңәрәктәрҙең занятиеларында ВКП(б) район комитеты работниктары ҡатнашалар. Асылған етешһеҙлектәр ваҡытында төҙәтелә бара.

Беҙ коммунистәрҙе марксистик-ленинсе тәрбиә биреү эшен ВКП(б) Үҙәк Комитеты талаптарына ярашлы итеп ойоштороу өсөн бөтә сараларҙы күрәбеҙ.

А. Раменский,

ВКП(б)-ның Бөрө район комитеты агитация һәм пропаганда бүлеге мөдире.

КАДРҘАРҘЫ ПОЛИТИК ТӘРБИӘЛӘҮ—ИҒТИБАР ҮҘӘГЕНДӘ

ВКП(б)-ның Балтач район комитеты кадрҙарҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү эшенә көндәлек иғтибар бирә. Һөҙөмтәлә партия мәғарифе селтәрендә яңы уҡыу йылы ойошҡан рәүештә башланды.

Быйыл бөтәһе 15 политик мәктәп, «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса 28 һәм иптәш Сталиндең биографияһын өйрәнеү буйынса 7 түңәрәк эшләй. Был түңәрәктәрҙә уҡыуға 415 коммунист һәм ВКП(б) члендарлығына кандидат йәлеп ителде. Политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙең етәкселәре итеп яҡшы әҙерлекле һәм тәжрибәле пропагандистәр беркетелгән.

Пропагандистәрҙе әҙерләү буйынса быйыл бик ҙур эштәр башҡарылды. Йәйге айҙарҙа 5 пропагандист ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендә ойошторолған бер айлыҡ курста, 9 коммунист Бөрө ҡалаһында ойошторолған 10 көнлөк семинарҙа булдылар.

Марксизм-ленинизм нигеҙҙәрен үҙ аллары өйрәнеүсе коммунистәр һаны ла быйыл байтаҡ артты. 270 коммунист һәм 500-ҙән артыҡ партияһыҙ актив үҙ алдарына уҡыйҙар. Марксизм-ленинизм учениеһын үҙ алдарына өйрәнеүселәрҙең 5—10 коммунистан торған һәр төркөмөнә бер консультант беркетелде. Быннан тыш, уларға районның партия һәм совет активы өсөн теоретик яҡтан ныҡ әҙерлекле иптәштәр лекциялар уҡыйҙар.

Районның етәксе работниктары өсөн ВКП(б) райкомы эргәһендә киске партия мәктәбе ойошторолоп, уға 20-нән артыҡ коммунист йәлеп ителде.

И. Климов,

район партия кабинеты мөдире.

> Шуны ышаныс менән әйтергә мөмкин, әгәр ҙә беҙ эштең бөтә тармаҡтарындағы кадрҙарыбыҙҙы идеологик яҡтан әҙерләй алһаҡ ине һәм уларҙы эске һәм тышҡы обстановкала иркен рәүештә ориентировка яһай алырлыҡ дәрәжәлә политик яҡтан сыныҡтыра алһаҡ ине, әгәр ҙә беҙ уларҙы илгә етәксел итеү мәсьәләләрен сөрьөҙ хаталарһыҙ хәл итергә булдыҡлы булған, тулыһынса өлгөрөп еткән марксист-ленинсылар итә алһаҡ ине, — ул саҡта үҙебеҙҙең бөтә мәсьәләләребеҙҙең ундан туғыҙын инде хәл ителгән, тип иҫәпләргә беҙҙең бөтә нигеҙебеҙ булыр ине. Ә был бурысты беҙ һис һүҙһеҙ хәл итә алабыҙ, сөнки беҙҙә был бурысты хәл итер өсөн кәрәкле булған бөтә саралар һәм мөмкинлектәр бар.
>
> И. СТАЛИН.

„ВКП(б) ТАРИХЕ ҠЫҪҠАСА КУРСЫНЫҢ" БАШҠОРТ ТЕЛЕНДӘ ЯҢЫ БАҪМАҺЫ

Хәҙер беҙҙә большевизмдең тарихен һәм теорияһын уңышлы өйрәнеү өсөн киң мөмкинлектәр бар. Маркс, Энгельс, Ленин һәм Сталиндең хеҙмәттәре ғәйәт ҙур тираждарҙа баҫып сығарыла. В.И. Ленин Әҫәрҙәренең дүртенсе баҫмаһын сығарыу тамамланып килә. Иптәш Сталин Әҫәрҙәренең тулы йыйынтығы баҫыла.

Республикабыҙҙа марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен башҡорт телендә баҫып сығарыу буйынса ҙур эштәр башҡарыла. Башҡорт телендә И. В. Сталиндең «Ленинизм мәсьәләләре» тигән китабының яңы баҫмаһы, тел ғилеме мәсьәләләре буйынса гениаль хеҙмәттәре баҫып сығарылды. Иптәш Сталин Әҫәрҙәренең тулы йыйынтығын башҡорт телендә сығарыуға әҙерлек эштәре башланды.

Ошо көндәрҙә Башгосиздат башҡорт телендә «ВКП(б) тарихе ҡыҫҡаса курсының» яңы баҫмаһын 9500 дана тиражда баҫып сығарҙы. Марксизм-ленинизм белемдәренең төп энциклопедияһы булған был гениаль әҫәрҙе тәржемә итеүгә ныҡлы әҙерлеге булған иң яҡшы журналистәр йәлеп ителде.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсының» башҡорт телендә яңы баҫмаһын сығарыу — республикабыҙ партия ойошмаһының идея тормошонда ҙур ваҡиға булып тора.

Хаталарҙы тиҙерәк бөтөрөргә

Мәсетле районында быйыл партия мәғарифе селтәре байтаҡ киңәйҙе. «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» һәм В. И. Ленин, И. В. Сталин биографияһын өйрәнеү буйынса түңәрәктәр артты. Марксизм-ленинизмды үҙ алдына өйрәнеүселәр һаны ла күбәйҙе. Пропагандистәр составы, штаттан тыш консультанттар теоретик һәм методик яҡтан һиҙелерлек рәүештә нығыны.

Ләкин былар бөтәһе лә әле тик артыуына эш. Пропагандистәр занятиеларҙы юғары идея-политик кимәлдә үткәрә алһындар өсөн, улар менән систематик рәүештә эшләргә кәрәк. Занятиеларҙың нисек үтеүенә ныҡлы партия контроле ҡуйылған булырға тейеш. Мәсетле район партия ойошмаһында быға әле саралар етешмәй.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын», В. И. Ленин һәм И. В. Сталин биографияһын өйрәнеү түңәрәктәрендә, политик мәктәптәрҙә уҡыуҙар тәүге көндәрҙә үк тарҡау башланды, ә ҡайһы бер урындарҙа занятиелар үтмәне. Быны сәбәбе — район партия ойошмаһының тик хужалыҡ эштәре менән генә мауығып, коммунистәрҙең политик уҡыуҙарына аҙ иғтибар итеүендә.

Усть-Икин һәм Мәсетле МТС-тары эргәһендә ойошторолған түңәрәктәрҙә занятиелар 14—15 октябрь көндәрендә үткәрелергә тейеш ине. Ләкин бында МТС етәкселәре төрлө сәбәптәр табып, партия уҡыуҙарын билдәһеҙ срокка кисектергәндәр. Ә Мәсәғүт совхозындағы 4 политик мәктәптә һәм «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү түңәрәгендә үткәрелергә тейеш булған занятиелар «ауыл хужалығы эштәре тамамланғанға тиклем» кисектерелгән. Совхоздың партком секретаре иптәш Яббаев:

— Уҡыуҙар менән шөғөлләнергә ваҡыт юҡ, — ти.

Партия ойошмаларының ҡайһы бер секретарҙары политик уҡыуҙарға йөрөүсе коммунистәрҙе талап ителгән әҙәбиәт һәм дәфтәрҙәр менән тәьмин итмәгәндәр.

Партия кабинетында ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса юғары типтағы түңәрәк эшләргә тейеш. Унда район активынан 25 коммунист беркетелгән. Ләкин әле унда философия һәм политик-экономия фәндәре буйынса пропагандистәр ҙа билдәләнмәгән.

Штаттан тыш консультанттың эше ҙур һәм ҡатмарлы. Ул партия уҡыуҙарының тәүге көндәренән үк һәр бер коммунист менән һөйләшеп, консультация көндәрен билдәләп ҡуйырға тейеш. Сөнки консультанттың төп эш формаһы булып, индивидуаль консультация үткәреү һанала. Ләкин райондағы штаттан тыш 26 консультанттың береһе лә эшкә башламаған. Был хәл райкомдың пропаганда һәм агитация бүлегенең партия мәғарифенә насар етәкселек итеүен күрһәтә.

Н. Ғәлимов.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Уҡытыусылар ВКП(б) тарихен өйрәнәләр

Заянчура районы Яңы-Себенле ете йыллыҡ мәктәп уҡытыусылары ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын ҙур ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнәләр. Уҡытыусыларҙың бер өлөшө «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса түңәрәктә уҡый. Бында занятиелар ойошҡан рәүештә, тыңлаусыларҙың ҙур активлеге менән үтә.

Пропагандист иптәш К. Низаметдинов занятиеларға ныҡлы әҙерлек менән килә, художестволы әҙәбиәттән һәм марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәренән өҫтәмә материалдар ҡуллана. Был тыңлаусыларҙың материалды яҡшы үҙләштереүҙәрен тәьмин итә.

Ф. Ғәлиев,

уҡытыусылар коллективы комсомол ойошмаһы секретаре.

Юғары идея-теоретик кимәлдә

Ғафури районы «Йондоҙ» колхозы партия ойошмаһы коммунистәрҙе һәм партияһыҙ колхоз активын политик тәрбиәләүгә ҙур иғтибар бирә. Был, занятиеларҙың ойошҡан рәүештә, юғары идея-теоретик кимәлдә үтеүен тәьмин итә. Бөтә тыңлаусылар ҙа занятиеларға регуляр йөрөйҙәр һәм яҡшы әҙерләнеп килеләр.

Мин политик мәктәпкә етәкселек итәм. Быйыл беҙ программаның VIII темаһынан башлап өйрәнәбеҙ. «СССР — берҙәм һәм күп милләтле государство» тигән теманы өйрәнеп бөттөк. Уҡыусылар үҙ өҫтәрендә тырышып эшләүҙәрен һәм материалды яҡшы үҙләштереүҙәрен күрһәттеләр. Үҙҙәренең политик белемдәрен күтәреүгә коммунистәрҙән Т. Сәғәдиев, К. Хисамов, Н. Шакиров, Х. Камалов, Ғ. Рәхмәтуллин, Р. Салауатова иптәштәр айырыуса яуаплылыҡ менән ҡарайҙар.

«ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү түңәрәге бигерәк тә яҡшы эшләй. Хәҙер бында ҡыҫҡаса курстың VIII главаһы өйрәнелә. Түңәрәктең тыңлаусылары занятиеларға яҡшы әҙерлек менән киләләр, ентекләп конспекттар төҙөйҙәр.

И. Мәүләтҡолов,

ВКП(б) райкомының штаттан тыш пропагандисы.

ПАРТИЯ ТАРИХЕН ТӘРӘН ӨЙРӘНЕҮҘЕ ОЙОШТОРҘОҠ

Черниковск ҡалаһының партия мәғарифе селтәрендә 28 политик мәктәп һәм 130 түңәрәк ойошторолдо. Партия члендарынан, хужалыҡ активынан һәм интеллигенция кадрҙарынан 219 кеше марксизм-ленинизмдең киске университетында уҡый.

Ҡалала «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү буйынса юғарылатылған типтағы түңәрәктәрҙең етәкселәре өсөн махсус семинар ойошторолдо. Шулай уҡ 6 урында экономик семинар эшләй.

Коммунистәрҙән 1000-дән артыҡ кеше идея-теоретик белем кимәлдәрен күтәреү өҫтөндә үҙ алдарына эшләйҙәр. Уларға ярҙамға 5 лекторий ойошторолдо. Октябрь айында Маркс һәм Энгельстең «Коммунистәр партияһының манифесы» һәм В. И. Лениндең «Ни эшләргә?» тигән әҫәрҙәре буйынса 7 лекция уҡылды. Коммунистәрҙең күбеһе марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен өйрәнеү өҫтөндә ныҡышмалы рәүештә эшләйҙәр. Нефть эшкәртеү заводы партия ойошмаһында консультант иптәш Михайловаға беркетелгән коммунистәр «Коммунистәр партияһының манифесын» өйрәнеүҙе уңышлы тамамланылар. Уларҙың бөтәһе лә ентекләп конспекттар төҙөнөләр. Был группала үткәрелгән беседалар коммунистәрҙең был әҫәрҙе яҡшы үҙләштереүҙәрен күрһәтте.

Партия мәғарифе селтәрендә занятиеларҙың юғары идея-теоретик кимәле пропагандистәр кадрҙарының яҡшы әҙерлекле булыуы менән тәьмин ителә. Быйылғы уҡыу йылында 530 коммунист пропагандист булып эшләй. Уларҙың идея-теоретик һәм методик кимәлдәрен күтәреү маҡсатында ВКП(б) ҡала комитеты эргәһендә уҡыу йылы башланғанға тиклем ес айлыҡ курс ойошторолдо. Унан һуң производствонан бушатып уҡытыу буйынса ике айлыҡ курс үткәрелде. Был курстарҙа 220 пропагандист уҡып сыҡты. Яңы уҡыу йылы башланыу менән пропагандистәрҙән даими семинарҙары эшләп килә.

Пропагандистәр менән ныҡлы эш алып барыуҙың һөҙөмтәләре ҙур. Пропагандистәрҙән Сергеев, Полежаев, Соколов, Крутиков һәм башҡа иптәштәрҙең занятиелары йөкмәткеле, йәнле һәм ҡыҙыҡлы була.

Партияның Черниковск ҡала комитеты коммунистәрҙең һәм партияһыҙ работниктарҙың ВКП(б)-ның тарихен һәм теорияһын тәрән рәүештә өйрәнеүҙәренә өлгәшеү өсөн кәрәк булған бөтә сараларҙы күрә.

Ғ. Хәмзина,

ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты парткабинеты мөдире.

Черниковск ҡалаһындағы электр лампалары заводы партия ойошмаһында «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» һәм марксизм-ленинизм классиктары әҫәрҙәрен өйрәнеү эше яҡшы ойошторолған.

Һүрәттә: (һулдан өсөнсө) ВКП(б) тарихен өйрәнеү түңәрәге етәксеһе иптәш А. Пимахов нәүбәттәге занятиены үткәрә.

Л. Яҡупов фотоһы.

Ауыл Советы председателдәре трибунаһы

Һайлаусыларҙың наказдары үтәлә

Быннан ес йыл элек, урындағы Советтарға булып үткән һайлауҙарҙа һайлаусылар ауыл Советтарына һәм уның депутаттарына культура һәм хужалыҡ төҙөлештәре менән яҡындан етәкселек итергә, колхоздарҙы экономик яҡтан нығытыуҙа арымай-талмай эшләргә наказ биргәйнеләр. Был ваҡыттан бирле беҙҙең Октябрь ауыл Советының тормошонда бик ҙур үҙгәрештәр булды.

Ауыл Советында 4 колхоз ине, был колхоздар ваҡ булғанлыҡтан, уларҙың хужалығын күп тармаҡлы һәм мул доходлы итеп ҡороуы ҡыйын ине. Ауыл Советының депутаттары был колхоздарҙы берләштереүҙә инициатор булдылар. Хәҙер бында дүрт колхоздан бер—«Новый путь» ауыл хужалығы артеле төҙөлдө. Хәҙер эреләтелгән хужалыҡты күп тармаҡлы итеп ҡороуға ҙур мөмкинлектәр асылды.

Эреләтелгән ауыл хужалығы артеленең члендары большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәтенең әленән-әле күрһәтеп килгән ярҙамдары менән рухланып, быйыл баҫыуҙарҙа мул урожай үҫтереп алдылар. Мәҫәлән, үткән йыл һәр бер гектарҙан уртаса 5 центнер урожай алынған булһа, быйыл 16 центнер алынды. Был хәл колхозға государствоға иген тапшырыу планын срогынан байтаҡ алда үтәүгә һәм киләһе йылғы яҙғы сәсеү өсөн етерлек тиҙлем орлоҡ туплауға мөмкинлек бирҙе. Колхозсылар үҙҙәренең хеҙмәт көндәренә мул доход бүлеп алырға әҙерләнәләр.

Ауыл хужалығы артеленең малсылыҡ өлкәһендә эшләүсе члендары ла үҙ-ара ярышып эшләүҙәре һөҙөмтәһендә ҙур ғына уңышлыҡтарға өлгәштеләр. Общественный малдарҙы үстереүҙең государство планы бөтә төрҙәр буйынса ла үтәлде. Һөҙөмтәлә эреләтелгән биш ферма барлыҡҡа килде. Малдарҙы ҡышҡы шарттарҙа аҫрау өсөн әҙерлек элгәрә тамамланды.

Артелдең экономик ҡеүәте үҫә барыуы менән бер рәттән, ауыл эшсәндәренең культуралы тормош шарттары ла үҫә һәм үҙгәрә бара. Быннан ес йыл элек кенә әле беҙҙең ауыл Советында ете йыллыҡ мәктәп юҡ ине. Һайлаусыларҙың наказдарын үтәй барып, партия һәм Совет хөкүмәтенең ярҙамында беҙ 1948 йылда ете йыллыҡ мәктәп астыҡ. Хәҙер унда 150 бала уҡый. Быннан тыш колхоздың ес бригадаһында ес башланғыс мәктәп бар. Шулай итеп ауыл Советындағы балалар 7 йыллыҡ уҡыуға тулыһынса йәлеп ителделәр.

Колхозсыларҙың үҫә барған культура талаптарын ҡәнәғәтләндереүҙе беҙ ауыл Советының изге бурысы тип беләбеҙ. Һәм үткән ес йыл эсендә был өлкәлә байтаҡ ҡына эштәр башҡарылды. Колхоздың клубына яҡшы сифатлы итеп капиталь ремонт үткәрелде, уның 150 кеше һыйҙырышлы залы матур һәм культуралы итеп йыһазландырылды. Бында художество үҙешмәкәр драм түңәрәге, агротехника, зоотехника түңәрәктәре уңышлы ғына эшләп килә. Библиотекаһың китап фонды йылдан-йыл үҫә, хәҙер унда 700-ҙән артыҡ әҙәби һәм политик китап бар. Китап уҡыусыларҙың һаны ла арта бара. Быйыл ауыл Советы территорияһында медицина пункты асылды.

Бөйөк Ватан һуғышында һәләк булған воиндарҙың семьяларына һәм һуғыш инвалидтарына ғәйәт ҙур материаль ярҙам күрһәтелә. Мәҫәлән, 11 семьяға колхоздан һыйыр биреү юлы менән ярҙам ителде. Хәҙерге көндә колхозсылар һәм ауыл интеллигенцияһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнәләр. Был айҡанлы игенселәр хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау өсөн социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерелеп ебәрҙеләр. Ауыл Советының депутаттары тәүге партия ойошмаһының етәкселегендә игенселәрҙең ярышын йәйелдереүҙә инициатор булып торалар.

И. Азаматов,

Күгәрсен районы, Октябрь ауыл Советы председателе.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Ҡала ситендәге яңы төҙөлөштәр һәм урамдар тураһында

Өфө ҡала Советы һәм район Советтары исполкомдарының рөхсәтенән башҡа, ҡала ситтәрендә яңы йорттар, ҡаралтылар төҙөү, тыҡрыҡтар һәм урамдар барлыҡҡа килеү ваҡиғалары аҙ түгел. Был йорттарға йорт номерҙары, яңы тыҡрыҡ йәки урамдарға исемдәр биреү шул уҡ төҙөүселәрҙең үҙҙәре тарафынан башҡарыла. Мәҫәлән, Киров районына ингән Молотов исемендәге, «Металлист» артелдәре эргәһендәге территорияла урынлашҡан йорттан торған Камчатский урамы, Якутский урамдары барлыҡҡа килгәндәр. Ә Киров исемендәге урам күп йылдар буйынса төҙөлөп килгән ҙур урам булыуға ҡарамаҫтан, уның дауамы һуңғы номерҙарға етә килә борголанып-борголанып китә. Ошо уҡ урамда төҙөлгән урынлашҡан йорт бер номерҙа — 128-се номерҙа яҙылып йөрөйҙәр. Амур, Якутский урамдарында яңы һалынған йорттарҙың номерҙәре үҙ тәртибе менән бармай, икенсе номерле йорт менән йәнәшә йортта алтынсы номер билдәһе ҡуйылған һәм башҡалар.

Ҡала Советы исполкомының коммуналь хужалығы бүлеге һәм район Советтары исполкомдары ҡала ситендә хосуси кешеләр тарафынан алып барыла торған төҙөлөштәргә ныҡ контроллек итергә, йорт номерҙарен, урам исемдәрен тәртипкә килтерергә тейеш.

Ф. Качкин.

Культура-массовый эшкә ғәмһеҙ ҡараш бөтһөн

Ғафури районы «Яңы Ҡауарҙы» колхозы райондың алдынғы колхоздарынан иҫәпләнә. Колхоз государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда арттырып үтәне. Малсылыҡтың ес йыллыҡ планын бөтә төр малдар буйынса тултырҙы. Быйыл колхозда тирмән, таҡта ярыу мастерскойы эшләнде. Ғөмүмән, колхоздың хужалығы яҡшы нигеҙгә ҡуйылған.

Ләкин колхозда культура-массовый эш иҫ китерлек насар хәлдә тора. Клуб, библиотека, уҡыу өйө һәм башҡа культура-ағартыу учреждениелары бөтөнләй юҡ. Колхозға алдырылған газета-журналдар менән халыҡ файҙалана алмай. Кино, спектакль, концерт кеүек культуралы саралар үткәрелмәй.

Колхоз председателе Ниғмәтуллин иптәш йәштәрҙең был өлкәләге бөтә инициативаларына ҡырҡа аяҡ сала. Концерт йәки спектакль ҡуйырға әҙерләнер өсөн йыйылған йәштәрҙе ҡыуып тарата.

Комсомолецтар колхоз правлениеһе бүлмәһен лозунгылар, плакаттар менән биҙәп, стена газетаһы, боевой листок сығарып ҡуйғайнылар. Председатель быны күргәс:

— Плакат йәки газета менән иген һуғып булмай. Юҡ менән булышмағыҙ,— тип кенә ҡуйҙы.

Йәштәр был ғәмһеҙлеккә сик ҡуйылыуҙы талап итәләр.

Ә. Вахитов.

Ғәмһеҙлек нәмәгә килтерҙе

Бына ҡыш етте, һалҡын көндәр башланды. Ә шулай ҙа был, Хәйбулла район Советы исполкомының коммуналь хужалығы работниктары өсөн көтөлмәгән хәл булып сыҡты. Бигерәк тә ул коммуналь хужалығы инспекторы иптәш Кәримов өсөн шулай булды. Сөнки ул ҡар яумаҫ, ҡыш та тиҙ булмаҫ, шулай булғас ҡышҡа әҙерлек менән нимә ашығырға, тип ваҡытында ҡышҡа әҙерлек сараһын күрмәне.

Ошондай ғәмһеҙлек арҡаһында ла район үҙәгендәге — Аҡъяр ауылындағы ҡайһы бер коммуналь торлаҡтарға ремонт үткәрелмәйенсә ҡалды. Мәҫәлән, Советская урамындағы 10-сы номерле йорттоң беренсе һәм икенсе квартираларының икеңсе ҡат тәҙрәләре юҡ. Түбә таҡталарына һәм башҡа урындарға ремонт талап ителә. Был хаҡта квартира биләүселәр коммуналь хужалығына мөрәжәғәт итеп ҡарайһалар ҙа, Кәримовтың уға иҫе китмәне. Ул: «Ашыҡмағыҙ, өлгөрөрбеҙ әле», — тип кенә тынысландырҙы.

Кооперативная урамында, Госбанк бүлексәһе янында йәй көнө үк ҡоҙоҡ ҡаҙытыу эше башланғайны. Ә шулай ҙа иптәш Кәримов ҡоҙоҡто ҡаҙытты ла, уның эшен бөтөрмәйенсә ташланы. Уның өҫтө ябылмаһы һәм кешеләр ҙә файҙалана алманы. Был урамда йәшәүселәр, Аҡъярҙың башҡа урамында тороусылар кеүек үк, ҡоҙоҡтар юҡлыҡтан йәйен-ҡышын Таналыҡ йылғаһынан һыу ташырға мәжбүр булалар. Башҡа етешһеҙлектәр ҙә аҙ түгел.

Коммуналь хужалығының эшенә ҡарата район Советы исполкомы нәмә әйтер икән?

Р. Шафикова.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Туған телде өйрәнеүҙәге буталсыҡтарға сик ҡуйырға"

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының ошо йыл 30 октябрҙә сыҡҡан номерында Учалы районы мәктәптәрендә туған телде өйрәнеүҙәге буталсыҡтар тураһында иптәш М. Хәйҙәров мәҡәләһе баҫылғайны. Башҡорт АССР-ы Мәғариф министерствоһы «был мәсьәлә буйынса Мәғариф министерствоһы быйылғы уҡыу йылында район партия һәм совет ойошмалары, шулай уҡ ауылдарҙа йәшәүсе колхозсылар менән фекер алышыу эшен үткәрәсәк. Ҡайһы телдә уҡытыу мәсьәләһен алдан хәл итеп бөткәс, алдағы уҡыу йылынан башлап башҡорт телен туған тел итеп индереү мөмкин буласаҡ» тип редакцияға хәбәр итте.

Совет агробиология фәне һәм алдынғы тәжрибәләр университеты

ҮЛӘН БАҪЫУЛЫ СИСТЕМАНЫ ҮҘЛӘШТЕРЕҮҘӘ БЕҘҘЕҢ ТӘЖРИБӘЛӘР

Өфө тәжрибә баҫыуы Башҡортостан баҫыусылыҡ ғилми-тикшеренеү станцияһына ина. Тәжрибә баҫыуының бурысы республикабыҙҙың үҙәк урман-ялан зонаһында баҫыу культураларының агротехникаһын өйрәнеүҙән, атап әйткәндә, игенселектәге үлән баҫыулы системаны алға булырлыҡ рәүештә үҙләштереүҙән тора. Тәжрибә баҫыуы бынан тыш, колхоздар өсөн сортлы карттофтың элита орлоҡтарын, күп йыллыҡ үләндәрҙең орлоғон үрсетергә һәм ошо орлоҡтар менән орлоҡсолоҡ рассадниктарын тәьмин итеп торорға тейеш. Өйрәнелгән тәжрибәләрҙән сығып, быға сә ҡулланыла торған агротехника ҡағиҙәләрен асыҡлау, алдынғылар тәжрибәһен өйрәнеү һәм уны колхоз производствоһына киңерәк таратыу, мичуринсы фәндең ҡаҙанышта-рын киң популярлаштырыу — былар бөтәһе лә тәжрибә баҫыуының мөһим бурыстары булып торалар.

Беҙ тәжрибә баҫыуында игенселектәге үлән баҫыулы системаның үҙләштереү тәжрибәләре тураһында һөйләп үтәбеҙ.

Территорияны ойоштороу

Тәжрибә баҫыуы Өфө районында, һелтеләнгән ҡара тупраҡтарҙа эшләй. Тәжрибә баҫыуы, ғилми-тикшеренеү станцияһының үҙәк экспериментал базаһы сифатында, *1939 йылда ғына* ойошторолдо. Баҫыуҙың бөтә ер территорияһы 497 гектар майҙан тәшкил итә, шуның 326 гектары ғына һөрөнтө ерҙәр. Болондар юҡ, көтөүлек ерҙәре иң бары 115 гектар ғына тәшкил итә. Был шарттарҙа ер территорияһын бер нисә кәндәрәҙән үк дөрөҫ итеп ойоштороу иң мөһим бурысҡа әүерелде. Бөтәһенән элек, баҫыусылыҡ өсөн дә һәм малсылыҡ өсөн дә ерҙәр территорияһын дөрөҫ итеп планлаштырыу кәрәк булды.

Тәжрибә баҫыуының төп йүнәлешенән һәм тематикаһынан сығып, бөтәһе 10 сәсеү әйләнеше ойошторолдо. Был сәсеү әйләнештәренең бишеһе төрлө тәжрибәләр үткәреү өсөн, береһе — хужалыҡтың орлоҡ проблемаһын, икеүһе — мал аҙыҡы проблемаһын хәл итеү өсөн ойошторолдолар. Туғыҙынсы сәсеү әйләнеше — баҡсасылыҡ һәм 10-сыһы — болон-көтөүлек сәсеү әйләнеше.

Сәсеү әйләнештәре

Тәжрибә баҫыуы ойоштороу менән үк беҙ хужалыҡта Докучаев-Костычев-Вильямс комплексын үҙләштереүҙе, республикабыҙҙа «Каменная степь» тәжрибә станцияһының миниатюраһын булдырыуҙы бурыс итеп ҡуйҙыҡ.

Был комплекстең төп, иң мөһим элементе — үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре. Бындай сәсеү әйләнештәрен үҙләштереү — ул, бөтәһенән элек, ерҙән файҙаланыуҙа большевистик тәртип урынлаштырыу, тигән һүҙ. Бындай сәсеү әйләнештәренең иң мөһим звеноһы күп йыллыҡ ҡуҙаҡлы һәм башаҡлы үләндәр ҡатышмаһы сәселгән бер-ике үлән баҫыуы һәм ҡара пар баҫыуы. Былар[illegible]

[illegible]

Был схема: 1—ҡара пар, 2—ужым культуралары, 3—аҫтына күп йыллыҡ үләндәр ҡатышмаһы сәсеп ҡалдырылған яҙғы бойҙай, 4 һәм 5-се баҫыуҙар — күп йыллыҡ үләндәр, 6—яҙғы ҡаты бойҙай, 7—яҙғы йомшаҡ бойҙай, 8 — пропаш культуралар (картоф, тары, көнбағыш һ. б.), 9—төрлө ҡоро бөртөклө ашлыҡтар (һоло, арпа һ. б.). Был схема беҙгә һөрөнтө майҙанды бөртөклө культуралар өсөн 55 процент күләмендә файҙаланыу мөмкинлеген бирә.

Хужалыҡтағы биш тәжрибә сәсеүлегенең дүртеһе һәм бер хужалыҡ сәсеү әйләнеше ошо схемалар менән ойошторолғандар ине. Был сәсеү әйләнештәренең икеүһе 1940 йылдан, икеүһе 1946 йылдан алып үҙләштерелә башланы. Былар[illegible]

Урман полосалары

Докучаев-Вильямс комплексының икенсе мөһим элементе — баҫыу һаҡлаусы урман полосалары. Бындай полосалар бик ҙур роль уйнайҙар. Урман полосалары ҡары һәм йәйге ҡоролоҡло елдәрҙең зарарлы йоғонтоһон бик ныҡ йомшарталар, ҡар йыйнауҙы бермә-бер арттыралар, баҫыуҙар өҫтөндәге һауаның сағыштырмалы дымлылығын күтәреп, үҫемлектәрҙе ҡороп китеүҙән һаҡлайҙар, ер аҫты һыуҙарын күтәрәләр, тупраҡтың ел һәм һыуҙар менән ерләнеүен һәм йыйылыуын (эрозияһын) туҡтаталар.

Урман полосаларының урожай өсөн булған ошондай файҙалы яҡтарын иҫәпкә алып, беҙ уларҙы 1940 йылда уҡ ултырта башлаған инек инде. 1939—40 йылдарҙа беҙҙең хужалыҡтың территорияһы асыҡ бер ялан ер ине. Хәҙер уның ландшафы танығыһыҙ булып үҙгәрҙе. 1940 йылда ултыртылған урман полосалары хәҙер беҙҙең бөтә төп сәсеү әйләнештәрен солғап торалар. Уларҙың дәйем бейеклеге 10—12 метрҙан артып китте. Тәүге йылдарҙа ултыртылған урман полосаларының киңлеге 7—9 метрлы ине, хәҙер 14—20 метр киңлегендәге урман полосаларын үҙләштерәбеҙ. Былар араһында төп тоҡомдары ҡайын, ҡарама, имән, шыршы һәм нарат ағастарынан булғандары бар. Ыҡыҫлау сифатындағы ағастарҙан акация, алма ағастары ултыртылды. Академик Лысенко тәҡдиме менән орлоҡтары оялап ултыртылған бер-нисә конструкциялағы имән полосалары ла бик яҡшы үҫәләр. Хәҙер тәжрибә баҫыуы урман полосалары ултыртыу эшен тамамланы, бөтәһе 20 гектарға яҡын полоса ултыртылды. Бынан тыш, беҙ территория уртаһындағы күлдең тирә-яғына төрлө ағастар ултыртып сыҡтыҡ, был, күлдең һыуын һаҡлауға бик ныҡ ярҙам итте. Артабан урман полосаларын ултыртыу эшен беҙ территорияның айырым ерҙәрендә эрозия мөмкин булған урындарҙа ғына алып барасаҡбыҙ.

Үлән баҫыулы системаны үҙләштереү һөҙөмтәләре

Игенселектәге үлән баҫыулы система урман полосалары ултыртыу һәм үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре индереү менән генә сикләнмәй, әлбиттә. Был система, академик Лысенко теле менән әйткәндә, игенселектең агротехник саралар системаһы, ул байтаҡ һандағы башҡа төр агротехник сараларҙың да комплекс рәүештә үтәлеүен талап итә. Был саралар араһында тупраҡты культуралы итеп эшкәртеү, ашлыҡтарҙы дөрөҫ итеп ҡулланыу системаһын үҙләштереү, юғары сифатлы, сортлы орлоҡтар сәсеүҙе тәьмин итеү үлән баҫыулы системаның айырылғыһыҙ элементтәре булып торалар.

Тәжрибә баҫыуында үлән баҫыулы системаның бына был элементтәре лә, урман полосалары ултыртыу һәм үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре менән бер ваҡытта, тулы күләме менән үҙләштерелә килделәр.

Был агротехник саралар системаһын тышлы үҙләштереү тәжрибә баҫыуындағы тулыһынса үҙләштерелгән сәсеү әйләнештәрендәге баҫыуҙарҙың урожайын 2—2,5 тапҡырға күтәреү мөмкинлектәре бирҙе. Миҫал өсөн беҙ «Агротехник сәсеү әйләнеше» тип аталған, 1940 йылдарҙа үҙләштерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнешенең баҫыуҙарынан алынған урожайҙың һанын килтереп үтәбеҙ.

Сәсеү әйләнешендә культураларҙың урожайы үҫеше (гектарҙан центнер иҫәбе менән):

Культуралар исеме	Сәсеү әйләнешен үҙләштерә башлауға тиклем	Сәсеү әйләнешен үҙләштереү дәүерендә (1941—1944 йыл)	1945—1948 йылдарҙа
1. Ужым арышы	12,6	20,0	32,2
2. Яҙғы бойҙай	10,8	17,9	20,8
3. Һоло	13,3	19,2	23,5
4. Тары	9,4	16,8	22,7
5. Борсаҡ	—	14,6	20,5
6. Көнбағыш	—	12,3	28,9
7. Күп йыллыҡ үләндәр бесәне	—	46,9	55,1
Бөртөклө культуралар буйынса уртаса урожай	11,6	17,5	23,6
Ул процент менән	100	150,8	200

Ҡоролоҡҡа ҡаршы көрәштә ышаныслы сара

Үлән баҫыулы системаны үҙләштереүҙең ҡоролоҡҡа ҡаршы көрәшеүҙә иң тиктәй көслө сара булыуын күрһәтеү өсөн түбәндәге тәжрибәләрҙе килтерергә була.

1948 һәм 1949 йылдарҙа Өфө тәжрибә баҫыуы көслө ҡоролоҡтарға дусар булған ине. 1948 йылда йыллыҡ һарыҡмалар 180 миллиметрға, 1949 йылда 206 миллиметрға кәм булды. Иң яуымлы май һәм июль айҙарында ямғырҙар, күп йыллыҡ яуым суммаһына ҡарағанда, 2—2,5 тапҡырға кәмерәк, ә һауа температураһы +4,7 градусҡа тиклем йылырак булды. 20 майҙан алып 10 июлгә тиклем ер өҫтөндәге температура 25—35 градустарҙа булып, айырым бишенсе көндәләрҙә уҙ 48—53 градусҡа тиклем барып етте. Ҡоро һәм эҫе елдәр, май айында булған кеүек, август айында ла булып үттеләр. Бөтә метеорологик мәғлүмәттәр менән сағыштырыу һөҙөмтәһендә был ике йыл, бигерәк тә 1948 йыл, 1921 йылдан бирле иң ҡоролоҡ булып сыҡты.

Бындай шарттарҙа игенселек практикаһында күп төр ашлыҡтар, орлоҡлоҡ та урожай бирә алмай, һарғайып ҡороп торғандар ине. Өфө тәжрибә баҫыуында үҙләштерелгән үлән баҫыулы система беҙгә был көслө ҡоролоҡто уңышлы еңеп сығыуға тулы мөмкинлек бирҙе. Бындай ҡоролоҡто еңеүгә көслө урман полосалары менән солғап алынған һәм тулыһынса үҙләштерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше айырыуса ҙур ярҙам итте.

Беҙ юғарыла тәжрибә баҫыуында төрлө кимәлдә үҙләштерелгән сәсеү әйләнештәре бар тигән инек. Сағыштырыу өсөн беҙ ике генә сәсеү әйләнешен: 1940 йылда уҡ үҙләштерелгән һәм урман полосалары менән солғап алынған һәм 1947 йылда ғына үҙләштерелә башлаған һәм урман полосалары ла әле урожай өсөн хеҙмәт итә алмаған сәсеү әйләнештәрен алабыҙ. 1948—1949 йылдар өсөн был ике төрлө сәсеү әйләнешенең баҫыуҙарында түбәндәгесә урожай алынды — (һәр бер гектарҙан центнер иҫәбе менән):

Культуралар исеме	1940 йылда үҙләштерелгән сәсеү әйләнешендә, центнер	1947 йылдан үҙләштерелә башлаған сәсеү әйләнешендә, центнер	Урожайҙың айырмаһы: центнер иҫәбе менән	Урожайҙың айырмаһы: процент иҫәбе менән
1. Арыш	27,7	22,0	5,7	25,9
2. Көҙгө бойҙай	23,5	14,9	8,6	57,7
3. Яҙғы бойҙай	14,2	9,4	4,8	51,6
4. Тары	29,9	23,9	6,0	25,1
5. Картоф	182	124	58	46,8
6. Клевер орлоғо	6,1	2,5	3,6	144
7. Күп йыллыҡ үләндәр бесәне	41,7	27,5	14,2	51,7

Был һандар аҙ аңлатыуҙы талап итәләр: һәр ике сәсеү әйләнешендәге урожайҙар ҙа насар түгелдәр. Ләкин урман полосалары менән солғап алынған һәм тулыһынса үҙләштерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнешенең баҫыуҙарында бермә-бер тиреҫ юғары һәм тотороҡло урожайҙар [illegible]

Урман полосаларын тәрбиәләп үҫтереү

[illegible]

Ағастарҙы [illegible] сар итеүҙәре мөмкин. Был төр ҡыйҙар урман полосаһына ултыртылған йәш ағастарҙы 1—2 йыл эсендә ҡорота алалар.

1951—1952 йылдарҙа ултыртыласаҡ полосалар ерен ҡара пар итеп быйыл көҙҙән үк, һуң тағы яҙғы иртә пар сифатында эшкәртә башларға кәрәк.

[illegible] ҡар тотоу шулай уҡ бик мөһим саралар иҫәпләнәләр.

Яҡшы сифатлы ултыртыу материалы һәм орлоҡтар файҙаланыу, уларҙы үҙ ваҡытында һәм юғары агротехника кимәлдә ултыртыу — былар бөтәһе лә урман полосаларының урожай өсөн иртә сроктарҙа хеҙмәт итә башлауын тәьмин итә.

Үләндәрҙең бесән урожайын күтәреү саралары

Академик Лысенко, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен тиҙерәк һәм уңышлы үҙләштереү өсөн баҫыуҙарға сәселгән күп йыллыҡ үләндәрҙең бесән урожайын ҡырҡа күтәреү кәрәк, тип өйрәтә. Ул һәр бер гектар үлән баҫыуынан, уның үләнен бер тапҡыр сапҡан саҡта, 30—40 центнер бесән урожайын алыуға өлгәшергә кәрәк, ти.

Үләндәрҙән ошондай юғары урожай алған саҡта ғына тупраҡтың уңдырышын күтәреүгә, уның ныҡлы структураһын аяҡҡа баҫтырыуға өлгәшергә мөмкин.

Ҡуҙаҡлы күп йыллыҡ үләндәргә, мәҫәлән, клевер йәки люцерна үләненә, күп йыллыҡ башаҡлы үләндәр, мәҫәлән, клеверға тимофеевка, йәки люцерна үләненә житняк ҡушып сәсеү аша ғына тупраҡтың ныҡлы структураһын булдырып була. Бының өсөн бындай үләндәр үҙҙәренең көслө тамырҙары аша һөрөнтө ҡатламында күп органик масса ҡалдырырға тейештәр. Был органик масса актив серетмәгә әйләнеп, был серетмә тупраҡ теүәрҙәрен һыуға тиҙ йыуылмаслыҡ итеп цементлаштырасаҡ.

Өфө тәжрибә баҫыуҙарында үткәрелгән анализдар гектарынан 40—50 центнер бесән урожайын биргән күп йыллыҡ үләндәр ҡатышмаһы бер гектар ерҙең һөрөнтө ҡатламында 200 центнерға яҡын органик масса, 250 килограмға яҡын азот элементе һәм 40 килограмм самаһы фосфор элементе туплап ҡалыуын күрһәттеләр. Был тиклем органик масса һәм аҙыҡ элементтәре тупраҡтың ныҡлы структураһын бик тиҙ аяҡҡа баҫтыралар һәм уның уңдырышын үҙенсәлектәрен ҡырҡа яҡшырталар. Бына ни өсөн үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрендә бөтә төр культураларҙың урожайы тотороҡло рәүештә юғарыға табан үҫә бара ла инде.

Беҙҙең тәжрибәләр Башҡортостандың үҙәк һәм урман-ялан, Ағиҙелдән уң яҡ ярындағы райондарҙағы баҫыуҙарҙа клеверҙе лә һәм люцерна үләнен дә үҫтереп булыу мөмкинлеген күрһәттеләр. Был үләндәргә тимофеевка үләнен, — зоналың ялан өлөш колхоздарында люцернаға тамыр һабаҡһыҙ аҡтамыр үләнен дә ҡушып сәсеү мөмкинлеге иҫбат ителде. Үләндәрҙең урожайлылығын күтәреүҙә уларҙы ҡатмарлыраҡ ҡатышма итеп сәсеү файҙалы булыуы беленде. Мәҫәлән, зонаның урман-ялан өлөшөндә бер баҫыуға клевер, люцерна, тимофеевка һәм, хатта, өҫтәп костер үләнен дә сәсеү мөмкинлеге иҫбат ителде.

Тәжрибә баҫыуының участкаларында беҙ күп йыллыҡ үләндәрҙән һәр йылда юғары һәм тотороҡло урожай алыуға өлгәштек. Бында тулыһынса үҙләштерелгән сәсеү әйләнештәрендә 1943 йылдан алып 1949 йылға тиклем уртаса бесән урожайы 58,4 центнерҙан алып 75 центнерға тиклем барып етте.

Күп йыллыҡ үләндәрҙән бындай тотороҡло бесән урожайы алыу өсөн беҙ үләндәрҙе таҙа һәм тунға һөрөлгән ерҙәргә, яҙ көнө беренсе науботта бойҙай аҫтына сәсеп ҡалдырабыҙ. Үлән сәсеүҙе ерҙе минераль ашламалар индереү (суперфосфат бер гектарға 2—3 центнер, калий тоҙо 0,5—1 центнер) беҙҙә закон булып тора. Шуныһы үләндәрҙән юғары бесән урожайы алып булмай. Беҙҙең төп һығымта шуға ҡайтып ҡала: күп йыллыҡ үләндәр орлоғонан ерҙә тулыһынса шытыуына һәм тамырланыуына өлгәшергә генә кәрәк, унан һуң уван юғары урожай алыуҙы тәьмин итеү күп еңелләнә.

Үлән орлоҡтары етештереү

Үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен тиҙерәк үҙләштереү өсөн үлән орлоҡтары етешмәү ҡамасаулыҡ итә, тиҙәр. Быға академик Вильямс «үлән орлоҡтары етешмәй икән, уларҙы етештерергә кәрәк», тип яҙып ҡуйған ине.

Тәжрибә баҫыуы хәҙер күп йыллыҡ үлән орлоҡтарын етештереүҙе фәнни проблема, тип ҡарамай. Хәҙер фән һәм тәжрибә юлы менән күп йыллыҡ үлән орлоҡтарын етештереү проблемаһы хәл ителгән мәсьәлә, тип ҡарала. Клевер йәки люцерна үләне буйынса һәр бер гектарҙан 2—2,5 центнер урожай алыу — был хәҙер ул тиклем ҡатмарлы агротехник бурыс булып тормай. Шул ваҡытта колхоз һәм район күләмендә 2—2,5 центнер үлән орлоғо урожайы алыу бурысын хәл итеү менән, бындай урожай үлән баҫыуҙарын тулыһынса орлоҡланыуы ғына түгел, бәлки дәүләттеке һәм колхоздарҙың үҙҙәренә күп орлоҡ запасы булдырыу мөмкинлеген бирер ине.

Тәжрибә баҫыуында һуңғы өс йыл эсендә тик люцерна буйынса ғына һәр бер гектарҙан уртаса 2,5—3 центнер, ә айырым участкаларҙан 4—4,5 центнер орлоҡ урожайы тәьмин ителде. Уҙған йыл, йәйҙең ҡоро булыуына ҡарамаҫтан, беҙ бороңғо башҡорт клеверы буйынса һәр бер гектарҙан 8 центнер, ә инде урман полосалары буйлап сәселгән урындарҙан 12,1 центнер орлоҡ урожайы ала алдыҡ. Был бик һирәк осрай торған урожай.

Бындай юғары орлоҡ урожайы алыуҙың «сере» шунда: беҙ тик таҙа һәм юғары урожайлы ғына орлоҡтар сәсәбеҙ, органик һәм минераль ашламаларҙы киң ҡулланабыҙ. Беҙҙең тәжрибәләр үлән орлоғо урожайын күтәреүҙә люцернаны академик Лысенко тәҡдиме буйынса йәй көнө таҙа парҙарға сәсеү, клеверҙе май айының аҙағында өҫтән сабыу кеүек агротехник саралар мөһим саралар булғанлыҡты күрһәттеләр. Беҙҙең ерҙә [illegible]

[illegible] башҡорт клевер сәскәләрен тулыһынса аталандырыуҙа бик ҙур роль уйнағанлыҡтары иҫбат ителде.

Клевер, люцерна, тимофеевка, костер һәм житняк үләндәрен, уларҙан юғары урожай алыу өсөн, киң рәтле итеп сәсеүҙең кәрәге юҡ. Юғары урожайҙы тоташ теҙеп юл менән сәселгән массивтарҙан да алыу мөмкинлеге иҫбат ителде.

Беҙҙең тәжрибәләр үлән орлоҡтарын, уларҙы бер-берҙәренә ҡатнаштырып сәсәләр массивтан да, йыйнап булыу мөмкинлеген күрһәттеләр. Был ваҡыт ҡатышмаларҙы иртә өлгөрөүсе тимофеевка йәки костер үләндәрен орлоғо алдан йыйып алына, аҙаҡ һуңлабыраҡ өлгөрөүсе клевер йәки люцерна орлоғо йыйыла.

Тупраҡ эшкәртеү системаһы

Тупраҡ эшкәртеүҙең агротехник бурысы тупраҡтың структураһын аяҡҡа баҫтырыуҙан, уның физик һәм химик үҙенсәлектәрен яҡшыртыуҙан һәм ҡый үләндәренә ҡаршы көрәшеүҙе тәьмин итеүҙән тора. Бының өсөн культуралы итеп эшкәртеүгә өлгәшергә кәрәк. Культуралы итеп эшкәртеү, ҡамыл төбөн йомшартыуҙы һәм предплужниклы һабандар менән тәрән итеп һөрөүҙе мәжбүри саралар, тип иҫәпләй.

Был система хәҙер тәжрибә баҫыуында тулыһынса үҙләштерелде: бөтә ерҙәрҙең ҡамыл төбө дисклы лущильниктар ярҙамында 5 — 6 сантиметр тәрәнлегенә йомшартылалар һәм йомшаҡ ерҙәр 20—22 сантиметр, ә инде күп йыллыҡ үлән сиҙәмдәре 25 — 27 сантиметр тәрәнлегенә предплужниклы һабандар менән һөрөләләр. Беҙҙең тәжрибәләрҙә ҡамыл төбөн йомшартыу һәр бер гектарға 1,5 — 2,5 центнер өҫтәмә урожай биреүҙе һәм ҡый үләндәренә ҡаршы, төрлө ҡоротҡостарға ҡаршы көрәшеүҙе тәьмин иткәнлеге беленде. Сиҙәмдәрҙе 25 — 27 [illegible]

[illegible] тупраҡтың дымға шәрен үк ныҡ һаҡланып ҡалыуы иҫбат ителде. Беҙҙең шарттарҙа күп йыллыҡ үләндәр сиҙәмен сентябрҙең икенсе декадаһында, октябрь башында һөрөүҙең файҙалы булыуы беленде.

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса сталинса план тик ҡара парҙар ғына булдырыуҙы талап итә. Ҡара пар баҫыуҙары булдырыу — ул ҡыйҙарға ҡаршы көрәшеүҙе тәьмин итеү һәм ужым культураларынан юғары урожай алыуға ныҡлы нигеҙ һалыу тигән һүҙ. Тәжрибә баҫыуының күп йылдар буйына үткәргән тәжрибәләре беҙҙең производство өсөн ошондай ныҡ һөҙөмтәләр бирҙе: пар аҙ көнө һуңлап һөрөлгәндә, уның һәр гектар ерҙән иң бары 12,4 центнер арыш урожайы биргәнлеге беленде; ул ашланмаған иртә парҙан — 22,6 центнер, ашланмаған ҡара парҙан — 28,2 центнер, тиреҫ менән ашланған иртә ҡара парҙан 30,5 центнер һәм тиреҫ менән ашланған ҡара парҙан 34,8 центнер алына. Шулай итеп, тиреҫ менән ашланған ҡара пар [illegible]

Ашламалар ҡулланыу системаһы

«Беҙҙең аулы хужалыҡтары өсөн культураларҙан да урожайҙы күтәреү эшендә ашламалар [illegible] хәл иткес роль уйнай», ти академик Лысенко.

[illegible] алмайҙар», тип яҙҙы.

Үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрендә ашламаларҙы ҡулланыу эшендә беҙ ошо күрһәтмәләрҙән сығып эш итәбеҙ. Беҙҙең сәсеү әйләнештәрендәге 9 баҫыуҙың 4-һе һәр йылда тулы нормала ашламалар менән ашланыла. Һәр баҫыуына беҙ йәшнә сөрөгән тиреҫте 20 — 30 тонна доза менән [illegible]

[illegible] аҙыҡ базаһы булып торалар. Үләндәр сиҙәме һөрөлгән саҡта, уларға фосфор-калий ашламалары индерелә. Был ашламалар сиҙәмдең продуктивлеген күтәреүгә бик ныҡ ярҙам итәләр. Сәсеү әйләнешенең пропаш культуралары баҫыуына картоф аҫтына ултыртыуға, уның аҫтына тулы доза ашламалар индерелә.

Юғары сифатлы орлоҡтар сәсеү

Тәжрибә баҫыуы участкаларында тик сортлы һәм юғары сифатлы ғына сәсеү эше тәьмин ителде. Бында «вятка» исемендәге көҙгө арыш, «ульяновка» исемендәге көҙгө бойҙай, яҙғы бойҙайҙарҙан «лютесценс—62», «гордейформе — 10», «лютесценс — 758» исемле сорттар «победа» һолоһо, лорх сортлы картоф, бороңғо башҡорт клеверҙары сәселә. Сәсеү алдынан бөтә төр орлоҡтар ҙа бер нисә ҡат таҙартылалар һәм сорттарға бүленәләр. Беҙ сәсеү өсөн орлоҡто иң юғары урожай биргән участкаларҙан ҡалдырабыҙ һәм иң эре бөртөклө орлоҡтарҙы ғына һайлап алабыҙ. Эре бөртөклө орлоҡтар юғары урожай алыуҙы тәьмин итәләр. Быны беҙҙең тәжрибәләр дөрөҫләнеләр. Мәҫәлән, беҙҙең бер тәжрибәлә 1000 бөртөгө 28 грамм ауырлығында булған бойҙай орлоҡтары сәселгән ерҙән гектар иҫәбенә 21,8 центнер урожай алынһа, 1000 бөртөк ауырлығы 36 грамм булған орлоҡтар сәсеүҙән гектар иҫәбенә 36 центнер урожай алынды.

Сәсеү орлоҡтарын тик үҙ хужалығында ғына үрсетеү файҙалы. Сит райондарҙан, сит колхоздан алып сәселгән орлоҡтар түбән урожай бирәләр, сөнки улар хужалыҡтың климат-тупраҡ шарттарына яраҡлашып бөтмәйҙәр. Тәжрибәләребеҙ беренсе Янаул һәм Хәйбулла райондарынан килтерелгән бойҙай орлоҡтары, тәжрибә баҫыуының үҙендә үрсетелгән орлоҡтарға ҡарағанда, 3,5—5 центнерға кәм урожай бирҙеләр.

Сәсеү орлоҡтарын йылдан-йыл тик юғары агротехникалы участкаларҙа ғына үрсетеү — был уларҙың эске сифатын яҡшыртыуҙа, урожайлылығын күтәреүҙә иң ышаныслы сара, тип өйрәтә академик Лысенко. Был уҡыу беҙҙең тәжрибәләрҙә лә тулыһынса дөрөҫләнелер. Ҡоролоҡло 1948 йылда юғары урожайлы бойҙай орлоғо түбәнге агротехника кимәлендәге участкала 11,7 центнер урожай бирһә, шул уҡ орлоҡтар юғары агротехникалы икенсе бер участкала 17,8 центнер урожай бирҙеләр.

Ужым культураларының агротехника комплексе

Юғарыла күрһәтелгән һандарҙан ужым культуралары буйынса беҙҙә юғары һәм тотороҡло урожай алыуҙың тәьмин ителгәнлеген асыҡ күрергә була. Был культуралар буйынса беҙ быйыл да юғары урожай алыуға өлгәштек. Арыштан уртаса 22-шәр центнер урожай алынды, ә инде тулыһынса үҙләштерелгән үлән баҫыулы сәсеү әйләнешенең баҫыуында был урожай 36 центнерҙан артып китте.

Арыштан юғары һәм тотороҡло урожай алыу өсөн беҙҙә ошо агротехник саралар комплекс рәүештә ҡулланылалар: арыш тик тиреҫ менән һәм уға өҫтәп фосфор, калий ашламалары менән ашланған ҡара парҙарға ғына юғары сифатлы орлоҡтар менән 15—20 августа сәселәләр. Ҡар тотоу (ҡалынлығы 40—50 сантиметр), яҙ көнө өҫтәмә аҙыҡландырыу, өҫтәмә һеркәләндереү үткәреү — былар бөтәһе лә беҙҙә мәжбүри рәүештә үтәләһе саралар булып торалар.

Был сараларҙы үҙ ваҡытында үтәүҙең әһәмиәте ни тиклем мөһим булыуын күрһәтеү өсөн сәсеү орлоҡтары буйынса үткәрелгән тәжрибәләр һөҙөмтәһен генә килтереп үтеү ҙә етә. Тәжрибәләр арышты 15—20 августан иртә срокта сәскәндә, ул күп ваҡыт өлгөрөп һәм серек һәләк булыуҙы, бынан һуңлап сәскәндә, һирәгәйеп, ҡыйланып, насар ҡыуаҡланып, аҙ урожай биргәнлекте күрһәтәләр. Күп йыллыҡ тәжрибәләр һөҙөмтәһендә: 20 августа сәселгән ерҙән — 24,5 центнер, 1 сентябрҙә сәселгән ерҙән — 19,2 центнер, 10 сентябрҙә — 10,6, 20 сентябрҙә — 5,3 центнер урожай алынғанлыҡ һәм 30 сентябрҙә сәселгән ерҙән һис бер урожай алынмағанлыҡ беленде.

Көҙгө бойҙай тураһында шуны асыҡ итеп әйтергә кәрәк. Беҙҙә был культураны «ул серҡлы, тотороҡһоҙ культура» тигән ҡараш бөтмәгән әле. Өфө тәжрибә баҫыуында 1946 йылдан бирле сәселеп килгән көҙгө бойҙай бер ваҡытта ла туңғаны булмаһы һәм ул һәр ваҡыт юғары урожай биреп килә. Мәҫәлән, быйыл ул һәр бер гектарҙан 28—31,6 центнер урожай бирә алды. Беҙҙә хәҙер ҡышҡа сыҙамлы һәм юғары урожай бирә алырлыҡ ҡиммәтле «ульяновка» исемле сорт бар. Был сортты Башҡортостандың бөтә райондарында ла сәсергә була. Көҙгө бойҙайҙан юғары урожай алыу өсөн, уны таҙа ҡара парҙарға сәсергә, ерен органик һәм минераль ашламалар менән ашларға, ҡар тотоуҙы киң ҡулланырға, өҫтәмә аҙыҡландырырға, арҡыры-буй юл менән сәсеүҙе киң ҡулланырға кәрәк.

Яҙғы бойҙай агротехникаһының комплексе

Яҙғы бойҙай — республикабыҙҙың төп аҙыҡ культураһы ул. Ләкин был ҡиммәтле культура үҙенең урожайы тотороҡһоҙ булыуы менән айырыла. Был культураның үҫешендә булған айырымлыҡтарҙы өйрәнеү буйынса тәжрибә баҫыуында беҙ күп кенә тикшеренеү эштәре үткәрҙек.

Үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрендәге иң яҡшы баҫыуҙар яҙғы бойҙай сәсеү өсөн файҙаланылырға тейештәр. Күп йыллыҡ үләндәр сиҙәме бындай баҫыуҙар булып иҫәпләнә. Беҙҙең тәжрибәләрҙә бындай үләндәр сиҙәменә һәм уны әйләндереп һөрөлгән ерҙәргә сәсеү, йомшаҡ ерҙәргә сәсеүгә ҡарағанда, һәр бер гектарҙан 4—4,5 центнерға тиклем артыҡ урожай алып булғанлыҡты күрһәттеләр.

В. Ғирфанов.

Башҡортостан баҫыусылыҡ тәжрибә станцияһының әлкән ғилми хеҙмәткәре.

6 ноябрҙә Мәскәүҙәге «Динамо» стадионында Мәскәү командалары «Спартак» менән «Динамо» араһында СССР кубогына финал матчы булып үтте. Уйын 3:0 иҫәбе менән спартаклыларҙың еңеүе менән тамамланды. Һүрәттә: 1950 йылда СССР кубогын алған. «Спартак» командаһы.

Б. Пушкин фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

Ҡытай халыҡ республикаһы сит ил эштәре министерствоһы вәкиленең белдереүе

ПЕКИН, 12 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы, билдәле булғанынса, Американың Кореялағы агрессив ҡоралы көстәренең командующийы Макартур 6 ноябрҙә белдереү иғлан итте, тип таныша. Был белдереүҙә ул Корея халҡына Америка агрессорҙарына ҡаршы уның көрәшендә ярҙам итеүсе Ҡытай халҡының ғәҙел хәрәкәттәрен «сит ил интервенцияһы» тип мәкерле рәүештә атаны, һәм үҙе доклад тип атаған нәмәне законһыҙ рәүештә Именселек Советына тапшырҙы; 8 ноябрҙә АҠШ-тың Берләшкән Милләттәр Ойошмаһындағы делегаты Остин, Макартур «докладына» инеләнеп, оятһыҙ белдереү яһаны. Был белдереүҙә ул Кореялағы агрессив һуғышты артабан киңәйтеү һәм Ҡытайға асыҡтан-асыҡ басып инеү өсөн БМО исемен узурпацияларға яраҡлы маташты.

11 ноябрҙә Ҡытай Халыҡ Республикаһының сит ил эштәре министерствоһының вәкиле был айҡанлы түбәндәге белдереүҙе яһаны:

Макартур доклады һәм Остиндең белдереүе башынан алып ахырына тиклем фактыларҙы боҙоп күрһәтеү булып тора, ысынбарлыҡҡа тулыһынса ҡапма-ҡаршы килә һәм Ҡытай халҡын ҡурҡытырға маташыу булып тора. Ысынбарлыҡта фактылар Ҡытай территорияһына Америка Ҡушма Штаттарының басып инеүе, Ҡытайҙың суверенитетен боҙоуҙары һәм Ҡытайҙың именселегенә янауҙары тураһында һөйләйҙәр. Ҡытайға ҡаршы көн һайын әләкән-әле ҡатыраҡ була барған уның провокацияһы һәм агрессияһы өсөн [illegible] Ҡушма Штаттары хөкүмәте тулыһынса яуаплы. Америка хөкүмәте Кореяла ярҙам итеүсе Ҡытай халҡының [illegible] ярҙам итеүсе [illegible] Америка агрессорҙарының иркле рәүештә ярҙам итеүе [illegible] хәрәкәттәрен [illegible] бөтә инглизәләргә бар. Ғәҙел нәфрәт менән Америка агрессияһына ҡаршы [illegible] тулы булып тора.

Кореялағы үҙенең агрессив һуғышын башлағас та Ҡушма Штаттар Ҡытайҙың утрауы — Тайвань һыуҙарына үҙ флотын ебәрҙеләр. Унан һуң улар Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙың һауа киңлегенә басып инеү өсөн үҙҙәренең хәрби-һауа көстәрен ебәрҙеләр һәм бомбаға тотоуҙы тормошҡа ашырҙылар. Тайвань һыуҙарына Америка флотының басып инеүе айҡанлы Ҡытай хөкүмәте тарафынан килтерелгән ғәйепләүгә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ҡарау өсөн ҡабул итте һәм был ғәйепләүҙе тикшереүгә әҙер. Һуңғы өс ай ваҡыт эсендә Ҡытайҙың һауа сиктәрен Америка самолеттары боҙоуҙарын, Ҡытай территорияһын бомбаға тотоуҙарын, Ҡытай граждандарын үлтереүҙәрен һәм Ҡытай милкен юҡ итеүҙәренең бик күп ваҡиғалары теркәлде. Кореяға басып ингән Америка һауа көстәре тарафынан Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙа яһалған йыртҡыслыҡтарҙың түбәндә тулы булмаған йомғағы килтерелә. Һуңғы ваҡытта һауанан һөжүм итеү көн һайын арта бара. Ҡытайҙың территориаль суверенитетен боҙоусы һәм уның именселегенә янаусы Американың ҡоралы көстәре тарафынан яһалған был йыртҡыслыҡтар бөтә Ҡытай халҡын тынысһыҙландыралар.

Ғәҙел нәфрәт менән солғап алынған күп кенә Ҡытай граждандары Корея халҡына ярҙам итеү һәм Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтеү теләген белдерәләр. Фактылар Американың Кореялағы агрессияһының маҡсаты Кореяның үҙенә генә түгел, бәлки агрессияны Ҡытайға таратыуҙан торғанлығын күрһәттеләр. Кореяның бойондороҡһоҙ йәшәүе йәки һәләк булыуы тураһындағы мәсьәлә һәр ваҡытта Ҡытайҙың именселеге менән туранан-тура бәйләнгән. Кореяға ярҙам итеү һәм Америка агрессияһына отпор биреү—был, үҙебеҙҙең йорттарыбыҙҙы, үҙебеҙҙең илебеҙҙе яҡлау тигән һүҙ. Шуға күрә Кореяға ярҙам итергә һәм Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтергә Ҡытай халҡының әҙер булыуы бик тәбиғи. Корея халҡына ярҙам итергә һәм Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтергә Ҡытай халҡының был тәбиғи теләгенең бөтә донъя тарихында күп кенә прецеденттәре бар, һәм быны бер кем дә кире ҡаға алмай. Бөтәһенә лә билдәле, 18 быуатта Францияның Лафайет тарафынан етәкселек ителгән һәм рухландырылған прогрессив кешеләре Америка халҡына бойондороҡһоҙлоҡ өсөн уның көрәшендә шулай уҡ иркле рәүештә ярҙам иттеләр. Икенсе бөтә донъя һуғышы алдынан бөтә илдәрҙең демократтары, шул иҫәптән инглиздәр ҙа, һәм америкалылар ҙа, испан халҡына Франкоға ҡаршы уның граждандар һуғышында добровольцтарҙың ошондай уҡ хәрәкәттәре менән шулай уҡ ярҙам иттеләр. Бөтә донъя был хәрәкәттәрҙе ғәҙел хәрәкәттәр тип таныны.

Ҡытай халҡының Кореяға иркле ярҙам итеүенең һәм Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтеүенең ныҡлы мораль нигеҙе бар. Ҡытай халҡына уның революцион көрәшендә Корея халҡының ысын күңелдән иркле ярҙам күрһәткәнлеген Ҡытай халҡы бер ваҡытта ла онотмаясаҡ. Корея халҡы Ҡытай халыҡ азатлыҡ һуғышында ғына түгел, бәлки шулай уҡ Ҡытай халҡының 1925—1927 йылдарҙағы Төньяҡ походында ла, 1927—1937 йылдарҙағы аграр революцион һуғышта ла һәм 1937—1945 йылдарҙа японларға ҡаршы һуғышта ла ҡатнашты. Ҡытай халыҡ революцияһының дүрт стадияһы осоронда Корея халҡы империализмде һәм феодализмде ҡолатыу өсөн Ҡытай халҡы менән һәр ваҡытта иңбашҡа иңбаш ҡуйып көрәште. Хәҙер, ҡанлы Америка агрессорҙары Корея халҡын юҡ иткән ваҡытта, Ҡытай халҡы Корея халҡының ауыр хәлен уртаҡлаша, һәм быға тыныс ҡына ҡарай алмай икәне бөтөнләйгә асыҡ.

Корея халҡына ярҙам итергә һәм Америка агрессияһына ҡаршы көрәшергә Ҡытай халҡының ысын күңелдән теләүе бөтөнләйгә тәбиғи, ғәҙел, мәрхәмәтле һәм законлы булып тора. Ҡытай халыҡ хөкүмәте, Америка агрессияһына ҡаршы Корея халҡының бөйөк азатлыҡ көрәшендә Корея халыҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенең етәкселегендә ҡатнашыу өсөн Кореяға китергә теләүсе добровольцтарға ҡамасаулыҡ итеү өсөн бер ниндәй ҙә сәбәп юҡ, тип иҫәпләй. Америка империалистәренең Кореяға, Ҡытай Тайванына басып инеүҙәре һәм Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙы бомбаға тотоуҙары һөҙөмтәһендә Ҡытайҙың именселеге «ҡурҡыныс аҫтына ҡуйылды». Ҡытай халҡының Америкаға ҡаршылыҡ күрһәтеүсе Корея халҡына добровольцтар менән ярҙам итеүҙә күренгән ғәҙел хәрәкәттәрен хәҙер Америка империалистәре «сит ил интервенцияһы» тип атарға батырсылыҡ итәләр. Америка империалистәре үҙҙәренең интервенттар һәм агрессорҙар булып тороуҙарын онотҡандар. Американың ҡаршылыҡ күрһәтеүсе Кореяға ярҙам итеүсе Ҡытай халҡының иркле хәрәкәттәрен Американың Ҡытайға ҡарата интервенцияһына һәм агрессияһына отпор биреү өсөн яһалалар.

Америка агрессорҙары бик алыҫ киттеләр. Улар 5 мең миль океандарҙы уҙып үттеләр, Тымыҡ океанды аша сығып, [illegible] Ҡытайҙың [illegible]. Америка империалистәренең [illegible] булыу ғына түгел, ә шул уҡ ваҡытта үҙ халҡын яҡлаусы ҡытайҙарҙың һәм кореялыларҙың ғәҙел көрәше [illegible]. Донъя кемдең халҡы һәм кемдең [illegible] икәнлеген белә. Агрессорҙарҙың [illegible] бер ваҡытта ла [illegible] алмаясаҡтар. Ҡытай һәм Корея халыҡтары Америка агрессорҙарының һәм уларҙың [illegible] туҡтатылыуҙарын һәм басып алыусы ғәскәрҙәрҙең Кореянан сығарылыуын талап итә. Агрессия туҡтатылмаһа, агрессияға ҡаршы көрәш бер ваҡытта ла туҡталмаясаҡ.

Тап бына Америка хөкүмәте Кореяла граждандар һуғышын барлыҡҡа килтергән дә инде; Кореяға ҡаршы агрессия тап бына Америка хөкүмәте башланы ла инде; Ҡытайҙың утрауы—Тайваньға ла ул басып инде, Ҡытай территорияһына бомба тотҡылар һәм Ҡытай именселеген ҡурҡыныс аҫтына ҡуйҙылар. Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте Кореяла Америка хөкүмәте тарафынан үткәрелгән агрессия һуғышына [illegible] һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүҙе талап итте. [illegible] Кореяла Америка хөкүмәте тарафынан [illegible] агрессия һуғышына ҡаршы [illegible] һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итергә [illegible]. Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеү өсөн [illegible] сит ил ғәскәрҙәрен Кореянан сығарырға кәрәк; Корея мәсьәләһен Төньяҡ һәм Көньяҡ Кореяның үҙ халҡы ғына хәл итергә тейеш; был, Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итергә [illegible]. Ҡытай халҡы тыныслыҡты ҡайғырта, ләкин агрессорҙарға ҡаршы [illegible] ҙан ул ҡурҡмаясаҡ, һәм агрессорҙар уны ҡурҡыта алмаясаҡтар.

Унан ары 1950 йылдың 27 авгусынан алып 10 ноябренә тиклем, Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙа Америка авиацияһы тарафынан яһалған йыртҡыслыҡтарҙың тулы булмаған йомғаҡтары килтерелә.

Республикабыҙҙың урындағы һәм кооператив промышленносе эше

Промысловый кооперация — ул совет ҡоролошонда социалистик хужалыҡтың бер формаһы. Кооператив һәм урындағы промышленностең предприятиелары, сталинсе биш йыллыҡ план осоронда илебеҙҙең халыҡ хужалығын үҫтереүҙә план буйынса эшләп, ҙеүәтле социалистик промышленность ойошмаларын төҙөнеләр. Улар йыл һайын миллиардлаған һумлыҡ киң ҡулланыу тауарҙары етештерәләр.

Социалистик төҙөлөш этаптарында кооператив һәм урындағы промышленность предприятиелары эре индустрияға кәрәк булған өҫтәмә звено ролен үтәйҙәр. Был бигерәк тә һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ план йылдарында, совет сауҙа эштәренең киң йәйелдерелеүе осоронда асыҡ сағыла. Башҡортостан промышленносенең 58 процентен кооператив һәм урындағы промышленность предприятиелары тәшкил итәләр.

Башҡортостандағы кооператив һәм урындағы промышленность предприятиеларенең яртыһы тиерлек район территорияһына урынлашҡанлыҡтан, улар район һәм ҡала Советы исполкомдары ҡарамағында торалар. Шунлыҡтан һәр бер артелдең һәм промкомбинаттың уңышлы һәм рентабелле эше, әлбиттә, район һәм ҡала Советтәре исполкомдарының ныҡлы етәкселек итеүҙәре менән бәйләнгән. Бөтәһенән элек, уларҙың производство эшмәкәрлектәре менән яҡындан етәкселек эше район һәм ҡала Советтәре исполкомдарының председателдәренә һәм уларҙың промышленность буйынса урынбаҫарҙарына йөкмәтелә. Һәр бер эшкә кадрҙарҙы һайлап ала белеү, урындағы ресурстарҙы артель һәм промкомбинат хужалыҡтарының бөтә эске мөмкинлектәре менән бәйләү — быларҙың бөтәһе лә предприятиеларҙың рентабелле эшләүен билдәләйҙәр.

Урындағы промышленность предприятиелары һәм промысловый кооперация артелдәре 1950 йылдың 10 айы эсендә бик ҙур хеҙмәт күрһәткестәренә өлгәштеләр. Был уңыштар — район һәм ҡала Советтәренең улар менән дөрөҫ етәкселек итеүҙә булған һеҙмәтләре. Бик күп артелдәр үҙҙәренең эшмәкәрлектәрен, бигерәк тә продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙе, хеҙмәт етештереүсәнлеген һәм продукцияның сифатын күтәреүҙе яҡшырттылар. Быйыл 10 айлыҡ производство программаһын Белорет райпромкомбинаты коллективы 114,8 процентҡа, Дәүләкән райпромкомбинаты коллективы — 109,1, Өфө «Метпром» артеле коллективы — 128,3 һәм Өфө «Текстильпром» артеленең коллективы 111,9 процентҡа үтәнеләр. Шулай уҡ Бөрө районының «Трудовой путь» артеленең, Өфө «Швейпром» артеленең, Өфө «Ширпотреб» фабрикаһының коллективтәре лә үҙҙәренең айлыҡ производство программаларын уңышлы үтәүгә өлгәштеләр.

Ләкин промышленность артелдәре һәм промкомбинаттарҙың уңыштары, елгәле хеҙмәт күрһәткестәре биреү менән бер рәттән, ҡайһы бер артелдәрҙең эшмәкәрлектәре ҡәнәғәтләнерлек түгел. Урындағы һәм кооператив промышленносенең күп кенә предприятиеларендә етешһеҙлектәр осрай әле. Был етешһеҙлектәр бигерәк тә район Советы исполкомдарының уларға ныҡлы ярҙам итмәүҙәренән килеп сыға. 1950 йылдың ун айлыҡ планын ҡайһы бер артелдәр үтәп еткермәнеләр. Ғафури райпищекомбинаты 10 айлыҡ планды ни бары 47,9 процентҡа, ә райпромкомбинаты — 64,3, 17 партсъезд исемендәге артель — 75,1, Ҡалтасы районының «Боевик» промартеле 85,5 процентҡа генә үтәй алдылар. Шулай уҡ башҡа райондарҙағы ҡайһы бер промартелдәрҙең дә эштәре бик яҡшынан булманы.

Республикабыҙҙағы артелдәрҙә һәм промкомбинаттарҙа ҙур производство тәжрибәһе булған кадрҙар составы бар. Урындағы сырье һәм материалдар ҙа производство программаһын срогынан алда һәм уңышлы үтәү өсөн етерлек. Тик урындағы һәм кооператив промышленность предприятиелары менән ныҡлы, большевиктарса етәкселек итә белергә кәрәк.

М. Янбарисов,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советенең урындағы һәм кооператив промышленносе буйынса инспекторы.

М. Тажи

Беҙҙең сафтар

Мин,
Донъяны тәү ҡат күргән һымаҡ,
Атлап барам сафта, һоҡланып,
Туҡ башаҡтар кеүек шаулап тора
Баш өҫтөндә байраҡ суҡтары.
Ниндәй рәхәт!
Күңел тыныс һәм шат,
Күкрәк киреп һулыш алаһың.
Татлы һыу эскәндәй,
тыуған ерҙең
Һулап туя алмаҫлыҡ һауаһын.
Үткәрҙек беҙ
ҡаты, ауыр һынау
Ошо тормош өсөн ҡан түгеп.
Һәм белмәнек, дошман ҡаршыһында,
Баш эйеүҙе —
ҡаушап — теҙ сүгеп.
Беҙҙең сафтар тығыҙ
Һәм ҡаҡшамаҫ,
Иң-иң берҙәм
һәм иң һыналған.
Ошо сафтар бөгөн, бер кешеләй,
Тыныслыҡ һағында торалар.
Тора улар:
Завод цехтарында,
Баҫыуҙарҙа, шахта төбөндә.
Баҫып тора линкор мачтаһында,
Күтәрелә Ватан күгенә.
Трумэн һәм черчиллдәр һелтәй алмаҫ,
Ер йөҙөнә атом бомбаһын.
Һәм баҫтырыр һуғыш тетендәрен
Иң ҙур ҡорал:
дуҫлыҡ, туғанлыҡ.
Беҙ — тыныслыҡ яҡлы,
Һәм яҡларбыҙ,
Был һүҙ — беҙҙең изге антыбыҙ.
Шул ант булып балҡый
Бар донъяға —
Кремль уттарының яҡтыһы.

Яңы төҙөлөштәр

Салауат районы Мөхәмәтшин исемендәге колхоз члендәре быйыл 60 баш ат һыйырлыҡ бер конюшня, инженер Гоголев тибында иген киптергес, 200 баш сусҡа һыйҙырырлыҡ сусҡа торлағы төҙөнеләр.

Универмаг төҙөлә

Ҡандра районының үҙәгендә универмаг төҙөү өсөн райсоюз системаһы буйынса 65 мең һум аҡса бүленгәйне. Хәҙер бында төҙөлөш эштәре киң йәйелдерелде.

17 декабрь—урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөнә төҙөү эше тулыһынса тамамланып, универмаг эшләй башлаясаҡ.

П. Еремеев.

Бәләкәй фельетон

„Белмәгән өсөн ғәйепләмәйҙәр..."

Дисциплинаға күнегеү — үҙеңде общество интерестарына яраҡлаштырып тәрбиәләү, тигән һүҙ. Дисциплиналы тип, беҙ, тик һәр ваҡыт һәм теләһә ниндәй шарттарҙа ла общество өсөн намыҫлы хеҙмәт итеүсе, шәхси тәртибе менән башҡаларға өлгө булырлыҡ кешеләрҙе әйтәбеҙ.

Ахун ауыл Советы председателе Кинзин быларҙың бөтәһен дә аңлай. Ул дисциплинаға күнегер өсөн иң тәүҙә үҙ ихтыярын тәрбиәләргә кәрәк икәнлеген дә белә. Ләкин шундай ихтыярлы булырға уның көсө етмәй. Сөнки Кинзин алкоголле эсемлектәргә ғашиҡ булып, үҙ семьяһының именселеген боҙғаны өсөн Салауат райкомы тарафынан бер тапҡыр ҡаты шелтә алды, әшенән күсерелде. Ләкин ул тотанаҡлы булырға һүҙ бирһә лә, үҙ һүҙенә хужа була алманы, алкоголле эсемлектәргә ғәҙәтләнеүенән арынырға ант итеүе тик тукран тәүбәһе кеүек кенә булды.

...Йәкшәмбе баҙары таралды. Кис инеләне. Кинзин дә ике төрлө теләк көрәште: һунарсы Сабир Хужинға бөгөн дә барырғамы, әллә иң яҡшыһы йөрөмәҫкәме. Ул тағы аракы алып ҡайтҡандыр... Бармайым, тине ул үҙ-үҙенә һәм был тынғыһыҙ уйҙарҙан ҡотолор өсөн счет төймәләрен һанарға тотондо. Берҙәр, ундар, йөҙҙәр, меңдәр... Төймәләр бер-бер артлы һикерештеләр. Ә уның күҙ алдында тешһеҙ ауыҙы менән кин йылмайған Хужин, сиксәнле кәс кеүек үҙенә саҡырып һаман баҫып торҙо. Һунарсы бер ҡулына бутылка, икенсеһенә рюмка тотҡан... Юҡ, тағы барырға тура килер.

...Әллә нисәнсе тапҡыр инде һаман шул уҡ бер анекдот: Хужин ҡаратауҙа айыу осратҡан. Ләкин улар икеһе лә тик бер-берһен күреп кенә ҡалғандар. Күҙгә-күҙгә текәлеп ҡыйыу ҡарашмаған һәм батырлыҡҡа тиң алыш та булмаған. Айыу—һунарсы пулаһенан, һунарсы—айыу тиреһенән ҡурҡып ҡасҡандар.

Кинзин тулы стаканды бер тын менән эсеп ҡапҡап ҡуйҙы. Йөҙө тулышҡан балан һымаҡ ҡыҙарғансы көсәйеп көлдө.

— Валлаһи, мин уның туп-тура өҫтөнә ташланыр инем, — тине ул осоноп, һунарсыны дәртләндереп.

— Булдыра алмаҫ инең.

— Елкәһенә атланып ултырыр инем.

— Юҡ.

— Йөрәгенә бысаҡ менән...

Шулай шаулаштылар улар. Икенсе йыл инде бына һәр көн тиерлек Кинзин Хужинга килә, эсәләр һәм айыу тураһындағы анекдотты һөйләйҙәр. Икенсе йыл инде Кинзин айныған һайын Хужиндарға бармаҫҡа ант итә, ә йәкшәмбе баҙары таралыу менән шунда юғерә.

Унан һуң Хужин һәр ваҡыттағыса ҡатыны Фәрхи еңгәйҙе үртәргә тотона. Йә өйҙә, йә урамда тауыш күтәрелә. Бөтә донъяһын онотҡан иҫерек һунарсы 15 йылдан артыҡ бергә йәшәгән ғүмер юлдашын әҙәрләй, бөтә кешеләр алдында ауыҙына игәнеп ҡолаҡ ишетергә оялған һүҙҙәр менән битәрләй. Ә Кинзин: «Валлаһи, мин уның өҫтөнә туп-тура ташланыр инем», тип һунарсыны дәртләндерә, тегеһе уның һайын туҙына башлай... Ә икенсе көндө бөтә ауылда шул турала ғына һөйләйҙәр. Был һәр аҙна һайын шулай өр-яңынан ҡабатлана.

Беҙ Кинзин менән осрашҡас, унан:

— Ни өсөн һеҙ үҙегеҙ шундай тәртипһеҙлеккә юл ҡуяһығыҙ, — тип һорандыҡ. Ул оятһыҙ рәүештә күҙ ҡыҫты ла, күп мәғәнәле итеп:

— Мин был турала бер нәмә лә белмәйем, ә **белмәгән өсөн ғәйепләмәйҙәр,** — тип яуап бирҙе.

Кинзин уныһын дөрөҫ әйтә, белмәгән өсөн ғәйепләмәйҙәр, ләкин белергә теләмәгән өсөн, үҙ ихтыярының тотанаҡһыҙлығы өсөн, общество дисциплинаһын боҙған өсөн ғәйепләйҙәр.

Ғ. Нур.

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ демократик республикаһы Халыҡ армияһы башкомандованиеһенең 13 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Анчжу (Аньсю) районында Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Сейсен-Бо йылғаһы сиктәрендә һуғыштар алып барыуҙы дауам иттерҙеләр.

Көнсығыш яр буйынса Гильдюҙән төньяҡ-көнсығыштараҡ районда Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре дошмандың алдағы частарына удар яһанылар һәм уларҙы көньяҡҡа алып ташланылар.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ

ГОССТРАХ

ГОССТРАХ ӨЙ МИЛКЕН:

йыһаздарҙы, өҫ кейемдәрен, аяҡ кейемдәрен, яҙыу һәм тегеү машиналарын, музыка инструменттәрен, китаптарҙы, ноталарҙы, картиналарҙы, велосипедтәрҙе, ауыл хужалығы продуктыларын, төҙөлөш материалдарын һәм башкаларҙы иркле страховать итә.

Янғындан, һыу баҫыуҙан, ер тетрәүҙән һәм башҡа стихиялы бәләләрҙән күрелгән зыян өсөн ГОССТРАХ АҠСА ТҮЛӘЙ.

Граждандар! Өй милкен страховать итеү договорҙарын төҙөгөҙ һәм уларҙы үҙ ваҡытында яңыртығыҙ.

Госстрах инспекцияларына йәки агенттәренә мөрәжәғәт итегеҙ.

БАССР буйынса государство страхованиеһе Управлениеһе.

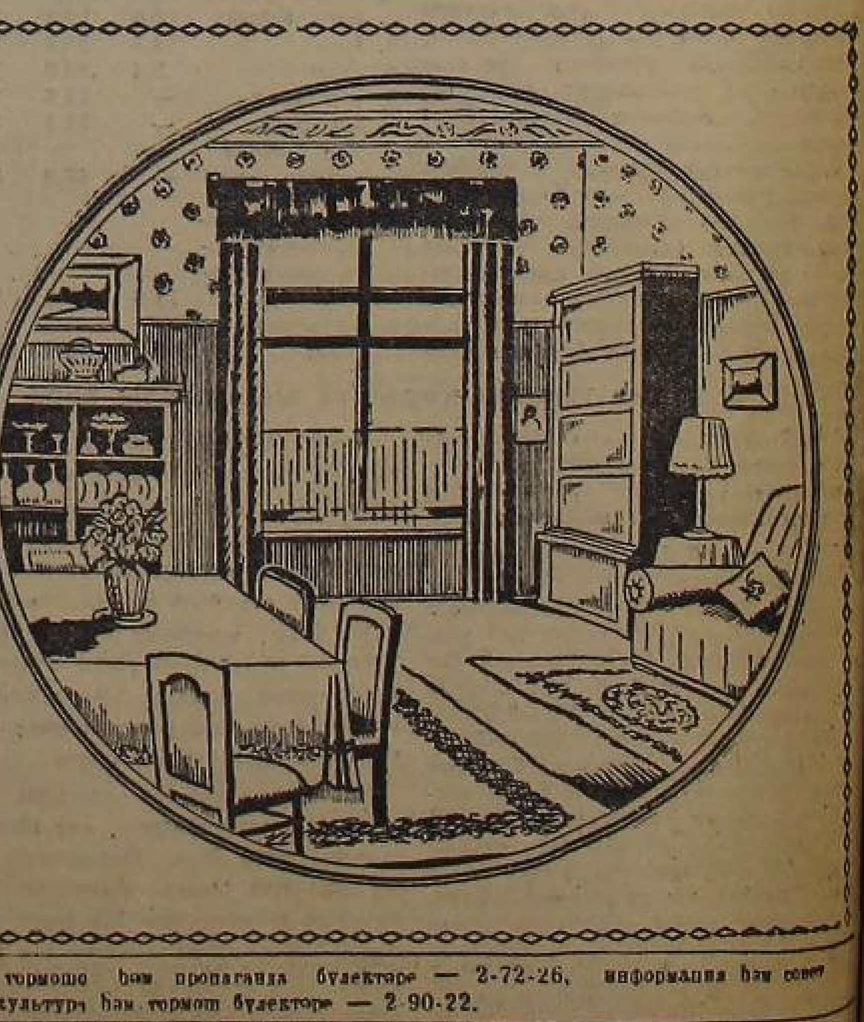

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы. Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01150 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл № 230 (8687) 17 НОЯБРЬ йома

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

Кисә, Варшавала, тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе асылды.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы делегаттарына—тыныслык өсөн һәм халктар араһында дуҫлык өсөн актив көрәшеүселәргә кайнар сәләм!

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслык хәрәкәтен рухландырыусы бөйөк СТАЛИН!

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе

Бөгөн Варшавала тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе үҙенең эшен башлай. Унда тыныслык һөйөүсе бөтә халктарҙың вәкилдәре килде.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе — ғайәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәтле ваҡиға. Ул бөтә илдәрҙәге бөҙәрләгән миллион кешеләрҙең тыныслыкка ҡаҡшамаҫлыҡ ихтыярын сағылдыра.

Конгресс Америка Ҡушма Штаттарының һәм Англияның идара итеүсе империалистик круггтары кешелек донъяһын яңы һуғыш упҡынына ташларға тырышҡан бер ваҡытта асыла. Икенсе Бөтә Донъя конгресе трибунаһынан изге теләкле йөҙәрләгән миллион кешеләрҙең вәкилдәре халыҡтарҙың тыныслыкты һаҡлап ҡалырға, һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел пландарын еҙәргә нык ҡарар биргәнлектәрен белдерерҙәр.

«Правда» газетаһы бөгөн «Телепресс» агентствоһы тарафынан тапшырылған ғибрәтле документты иғлан итә. Был документ тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенә ҡарата Англия хөкүмәте махинацияларының серен фаш итә. Был документ — Англия премьер-министры Эттли тарафынан сентябрь урталарында Англия хөкүмәтенең күп кенә илдәрҙәге вәкилдәренә ебәрелгән циркуляр хаты. Был хатта ошо вәкилдәрҙең конгресте үткәреүгә ҡамасау яһау өсөн ниндәй саралар күрергә тейеш булыуҙары тураһында тулы инструкция бирелә. Эттлиҙең циркуляр хаты конгресте үткәреүгә ҡамасау яһау өсөн бөтә көсө менән тырышҡан лейборист правителдәрҙең ҡәбәхәт ролен тамам асып бирә.

Ләкин һуғыш тоҡандырыусыларҙың яуыз эштәре фаш ителде, уларҙың мәкерле уйҙары барып сыҡманы. Тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең уяулығы һәм ойошҡанлығы һуғыш тоҡандырыусыларҙың бөтә хәйләләрен һәм махинацияларын еҙҙе һәм тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресен үткәреүҙе тәьмин итте. Тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресенең Даими Комитеты, Польша республикаһы хөкүмәтенең һәм халкының ҡунаҡсыллығынан һәм ярҙамынан файҙаланып, конгресте бер нисә көн эсендә Варшавала йыя алды.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Беренсе Бөтә Донъя конгресенән һуң үткән йыл ярым ваҡыт эсендә тыныслыкты яклау хәрәкәте ысын мәғәнәһе менән бөтә халыҡ хәрәкәте булып әүерелде. Был хәрәкәт үҙ байрағы аҫтына бөтә прогрессив кешелек донъяһын берләштерҙе.

Бөтә донъя тарихында беренсе тапҡыр буларак тыныслыкты яклаусыларҙың ойошҡан фронты төҙөлөү — ул, һуңғы йылдарҙа халыҡтарҙың политик тормошонда бик ҙур үҙгәрештәр булыуын күрһәтә.

Иптәш Сталин 1946 йылдың 1 майында былай тигәйне: **«Фашизмдең һәм бөтә донъя реакцияһының төп усаҡтарын тар-мар итеү һәм бөтөрөү бөтә донъя халыҡтарының политик тормошонда бик ҙур үҙгәрештәргә, халыҡтар араһында демократик хәрәкәттең киң рәүештә үҫеүенә килтерҙе. Һуғышта тәжрибә алған халыҡ массалары государстволарҙың яҙмышын халыҡҡа ҡаршы тар-каста маҡсаттарын һәм комһоҙлоҡ маҡсаттарын күҙәтеүсе реакцион правителдәргә ышанып тапшырырға ярамағанлығын аңланылар. Шуға күрә лә халыҡтар бынан ары иҫкесә йәшәргә теләмәйҙәр, үҙ государстволарының яҙмышын үҙ ҡулдарына алалар, демократик тәртиптәр урынлаштыралар һәм реакция көстәренә ҡаршы, яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы актив көрәш алып баралар.**

Донъя халыҡтары һуғыш афәттәренең ҡабатланыуын теләмәйҙәр. Улар тыныслыкты һәм именлекте нығытыу өсөн тырышып көрәшәләр».

Тыныслыҡ эшен һаҡлауҙа Советтар Союзы етәкселегендәге тыныслыҡ, демократия һәм социализмдең ҡеүәтле лагеры тора. Советтар Союзы менән бергә тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең беренсе сафтарында халыҡ демократияһы илдәре, бөйөк Ҡытай халыҡ республикаһы тора. Германия демократик республикаһы тыныслыҡ лагерында тора. Корея халкы тыныслыҡ эше өсөн, үҙенең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн героик көрәш алып бара.

Капиталистик илдәрҙең эшселәр синыфы һәм хеҙмәтсән массалары, колониаль һәм бойондороҡло илдәрҙең халыҡтары бөйөк тыныслыҡ эше өсөн актив көрәшәләр. Профсоюздарҙың, ҡатын-ҡыҙҙарҙың, йәштәрҙең, студенттарҙың күп миллионлаған кешенән торған демократик берекмәләре тыныслыҡ эшен яклайҙар.

Миллионлаған ябай кешеләр тыныслыкты нығытыуға алып барыусы юлдарҙы хәҙер көндән-көн асығыраҡ күрәләр.

Тыныслыкты яклау — донъялағы бөтә халыҡтарҙың эше! Тыныслыкты яклаусыларҙың Беренсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан иғлан ителгән был саҡырыу беҙҙең планетабыҙҙың бөтә мөйөштәрендә изге теләкле миллионлаған һәм миллионлаған кешеләрҙең боевой девизы булып әүерелде.

Тыныслыҡ өсөн изге көрәштә тыныс күңелле һәм битараф кешеләр булырға мөмкин түгел. Донъя ике лагерға бүленде. Бер яҡта—тыныслыҡ лагеры, йәшәү, хәҡиҡәт һәм халыҡ бәхете лагеры. Икенсе яҡта—һуғыш лагеры, үлем, ялғанлау һәм халыҡ хәсрәте лагеры тора. Донъяла булған барлыҡ намыҫлы кешеләр ҡыйыу рәүештә тыныслыҡ өсөн көрәш байрағы аҫтына баҫалар. Миллионлаған эшселәр, крәҫтиәндәр, интеллигенция, ҡатын-ҡыҙҙар, йәштәр — төрлө-төрлө политик ҡараштарҙағы кешеләр, төрлө диндәрҙәге кешеләр кешелек донъяһы өҫтөнә килеп баҫҡан яңы һуғыш ҡурҡынысын бары тик тыныслыҡ һөйөүсе бөтә халыҡтарҙың берләшкән тырышлыҡтары ғына, уларҙың тыныслыкты яклау өсөн ойошҡан ҡеүәтле хәрәкәттәре генә бөтөрөргә мөмкин тигән һығымтаға килделәр.

Тыныслыкты яклаусылар хәрәкәте үҙенең ғайәт ҙур ҡолас алыуы менән генә түгел, бәлки үҙенең туплананлығы менән дә айырыла. Ул һәр бер илдә лә, шулай уҡ халыҡ-ара масштабта ла ныҡлы организацион нигеҙгә таяна. Мәҫәлән, шуны әйтеү ҙә етә: хәҙер 75 илдә тыныслыкты яклаусыларҙың милли комитеттары һәм советтары йәшәп килә. Тыныслыкты яклаусыларҙың 150 мендән артыҡ урындарҙағы комитеттары ойошторолдо, улар бөтә илдәрҙә тиерлек ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа, предприятиеларҙа һәм учреждениеларҙа эш алып баралар.

Атом ҡоралын тыйыу һәм был ҡоралды беренсе булып ҡулланыусы хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеү тураһында Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалар йыйнауҙың уңышлы үтеүе тыныслыкты яклаусылар хәрәкәтенең еңелмәҫлек көсөн, уның гигант ҡолас алыуын һәм юғары дәрәжәлә ойошҡанлығын бик асыҡ күрһәтте. Воззваниеға йыйылған 500 миллионға яҡын ҡултамға — бик серьез көс һәм һуғыш тоҡандырыусыларға дәһшәтле иҫкәртеү булып тора.

Тыныслыҡ өсөн көрәш фронтын киңәйтеп, был көрәшкә яңынан-яңы миллионлаған кешеләрҙе, бигерәк тә крәҫтиәндәрҙе, ҡала халкының урта ҡатламдарын, ҡатын-ҡыҙҙарҙы ылыҡтырыуҙы маҡсат итеп, тыныслыкты яклаусылар хәҙер атом ҡоралын тыйыу өсөн генә түгел, бәлки ҡоралдарҙың бөтә төрҙәрен ғөмүмән кәметеүҙе тормошҡа ашырыу өсөн, һуғыш пропагандаһының бөтә формаларын тыйыу өсөн, ҡоралды агрессияны һәм халыҡтарҙың эске эштәренә ситтән тығылыуҙы ғәйепләү өсөн дә көрәш алып баралар.

Тыныслыкты яклаусыларҙың был яңы талаптары Даими Комитет бюроһының Прагала булған сессияһында ҡуйылдылар һәм халыҡ йыйылыштарында, тыныслыкты яклаусыларҙың милли конгрестарында һәм конференцияларында тулыһынса хупландылар.

Йыйылыштарҙа, конференцияларҙа һәм милли конгрестарҙа ҡатнашыусылар үҙҙәренең Бөтә Донъя конгресына һайланған делегаттарына бер күңелдән биргән наказдарында тыныслыҡ өсөн көрәште көсәйтеүҙе, Америка-Англия заговорсыларының тыныслыкка һәм халыҡ-ара именлеккә ҡаршы енәйәтсел уйҙарын нык фаш итеүҙе һәм еҙеүҙе талап итәләр.

Ленин—Сталин партияһы тарафынан тыныслыҡ рухында һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ рухында тәрбиәләнгән совет халкы тыныслыктың һаҡланыуы һәм нығыуы менән бик нык ҡыҙыҡһына. Беҙҙең илебеҙҙең халыҡтары Совет хөкүмәтенең сталинсе тыныслыҡ политикаһын бер күңелдән хуплайҙар һәм яклайҙар. Совет хөкүмәте хәҙерге көсөркәнешле халыҡ-ара обстановкала үҙенең һәр ваҡыт тыныслыкка ынтылыуын һәм бөтә илдәр менән хеҙмәттәшлеккә ынтылыуын яңынан һәм яңынан күрһәтә.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы, тыныслыҡ һөйөүсе совет халкының теләген сағылдырып, үҙенең Икенсе Бөтә Донъя конгресена һайланған вәкилдәренә бөтә совет халкының тыныслыҡ эшенә ысын күңелдән бирелгәнлеген, һуғыш ҡурҡынысын бөтөрөү өсөн, ныҡлы һәм оҙаҡ тыныслыкты тәьмин итеү өсөн бөтә илдәрҙең тыныслыкты яклаусылары менән бергә ҡулға-ҡул тотошоп нык һәм киҫкен көрәшергә әҙер тороуын белдерергә ҡушты.

Тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең ойошҡан фронты ҡеүәтле һәм нык тупланған. Тыныслыҡ дуҫтарының көсө, уларҙың һуғышҡа ҡаршы көрәше халыҡтың киң массаларының тыныслыкка булған ихтыярына таяна. Халыҡтар бөтә донъяла тыныслыҡ эшен һаҡлап ҡалырҙар.

Тыныслыҡ өсөн бөйөк көрәштең авангардында бөтә прогрессив кешелек донъяһының даһи юлбашсыһы, тыныслыктың байраҡсыһы — иптәш Сталин етәкселек итә торған, тыныслыҡ һөйөүсе ҡеүәтле совет халкы бара.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе делегаттарына — тыныслыҡ өсөн һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ өсөн актив көрәшеүселәргә ҡайнар сәләм!

(«Правда» газетаһының 1950 йыл 16 ноябрь баш мәҡәләһенән).

Мәскәү өлкә Советына һайлауҙар буйынса Сталин һайлау округы хеҙмәтсәндәре вәкилдәренең округ һайлау алды кәңәшмәһе

Башҡала Сталин һайлау округы хеҙмәтсәндәренең вәкилдәре

Иосиф Виссарионович СТАЛИНДЕ

Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеүҙе бер күңелдән якланылар

14 ноябрҙә, Моссовет исемендәге театр бинаһында Сталин һайлау округының округ һайлау алды кәңәшмәһе булып үтте. Бында 40 мең һайлаусынан вәкил булған мендән ашыуыраҡ кеше йыйналды. Театр залы кәңәшмә башланыр алдынан бик күп элек стахановсылар, ғалимдар, врачтар, уҡытыусылар, инженерҙар менән тулды.

5 сәғәт 30 минутта электр лампалары заводының партком секретары В. Ф. Марсов округ һайлау алды кәңәшмәһен асты. Советтар Союзының Государство гимны тантаналы яңғырай. ВКП(б) Үҙәк Комитетенең башында И. В. Сталин торған Политбюроһы ҙур күтәренкелек менән почетлы президиумға һайланды. Залда овация күтәрелә. Ул бер нисә минут дауам итә. «Йәшәһен бөйөк Сталин!», «Йәшәһен депутатлыкка бөтә халыҡтың беренсе кандидаты иптәш Сталин!», «Туғаныбыҙ иптәш Сталингә — дан!» тигән тауыштар ишетелә.

Беренсе һүҙ Трансформатор заводының стахановсы фрезеровщигы В. Ф. Изосимовҡа бирелә.

Трансформатор заводының фрезеровщигы иптәш В. Ф. Изосимов телмәренән

Ҡәҙерле иптәштәр! 10 ноябрҙә Мәскәү Электр заводының эшселәре, инженерҙары, техниктары һәм хеҙмәткәрҙәре совет халкының бөйөк юлбашсыһы, коммунизм еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы, туған, һөйөклө Иосиф Виссарионович Сталинде 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп бер күңелдән күрһәттеләр. **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар).** Сталин һайлау округының бөтә предприятиеларының коллективтары ла был ҡарарҙы энтузиазм менән якланылар. **(Алҡыштар).**

Иптәштәр! Беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ алдында иптәш Сталиндең хеҙмәттәре бик ҙур. Иптәш Сталиндең гениаль етәкселегендә совет халкы социалистик общество төҙөнө һәм нықлы аҙым менән коммунизмға бара.

Иптәш Сталин инициативаһы менән һәм уның етәкселегендә беҙҙең илебеҙҙә донъялағы иң ҙур һуғарыу системаларын һәм гидроэлектростанцияларҙы төҙөүҙең мәһабәт программаһы тормошҡа ашырыла.

Иптәш Сталин беҙҙең көн-күрешебеҙҙе яҡшыртыу тураһында, хеҙмәтсәндәрҙең тормошон яҡшыртыу тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрә. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы — Мәскәү миҫалында, беҙ йәшәгән һәм эшләгән Сталин районы миҫалында уның атайҙарса хәстәрлеге күренә. **(Алҡыштар).**

Иптәш Сталин исеме һәр бер совет кешеһенә генә түгел, бәлки ер шарындағы бөтә азатлыҡ һөйөүсе халыҡҡа, бөтә алдынғы кешелек донъяһына яҡын һәм ҡәҙерле. Иптәш Сталин исеме — тыныслыҡ байрағы ул. Иптәш Сталин исеме тыныслыкка, азатлыкка һәм бойондороҡһоҙлоҡҡа бөтә халыҡтарға ышаныс индерә. **(Көслө алҡыштар).**

Мәскәү Электр заводының күп меңләгән коллективы исеменән мин һеҙҙе хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка иптәш Сталин кандидатураһын якларға саҡырам. Беҙҙең юлбашсыбыҙҙан, учителебеҙҙән һәм дуҫыбыҙҙан 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ биреүен һорайсаҡбыҙ. **(Овацияға күсеүсе көслө алҡыштар).**

Йәшәһен беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ!

Йәшәһен ҡеүәтле совет халкы!

Йәшәһен беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — бөйөк большевиктар партияһы!

Кешелек донъяһының гениһе, туғаныбыҙ иптәш Сталингә дан! **(Бөтәһе лә урындарынан торалар. Көслө овация. «Йәшәһен иптәш Сталин!». «Туған Сталинга дан!» тигән тауыштар ишетелә).**

Машиналар төҙөү заводының контроль мастеры иптәш К. И. Сорокина телмәренән

Мин бөтәһенән элек иптәш Сталингә бөтә халыҡтың ҡайнар мөхәббәте тураһында әйтергә уйлайым. Беҙ иптәш Сталиндә үҙенең бөтә тормошон, үҙенең бөтә көстәрен һәм энергияһын халыҡҡа хеҙмәт итеүгә биргәне өсөн һөйәбеҙ. Иптәш Сталин хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждары тураһында, әсәләр тураһында, балалар тураһында, беҙҙең үҫеп барған быуыныбыҙ тураһында атайҙарса даими хәстәрлек күрә. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Иптәш Сталин беҙҙең Тыуған илебеҙҙең халыҡтарын берҙәм күп милләтле государствоға туплаһы, уларҙы дуҫлыҡ һәм туғандарса хеҙмәттәшлек рухында, үҙ социалистик Тыуған илдәренә мөхәббәт һәм икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлек рухында тәрбиәләне.

Волгала, Урта Азияла, Украинала һәм Ҡрымда донъялағы иң ҙур гидроэлектростанцияларҙы һәм һуғарыу системаларын төҙөү тураһында хөкүмәт ҡарарын илебеҙ хеҙмәтсәндәре ҙур рухланыу менән ҡаршыланылар.

Коммунистар партияһы һәм беҙҙең юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә тик беҙҙең илебеҙҙә генә бындай ҡоролмаларҙы төҙөргә мөмкин икәнлекте беҙ яҡшы аңлайбыҙ. **(Алҡыштар).**

Бөтә илдәрҙәге әленән-әле яңы миллионлаған ябай кешеләр тыныслыҡ өсөн көрәш байрағы аҫтына баҫалар. Бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм учителе, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе — иптәш Сталин тыныслыҡ өсөн көрәшселәрҙең еңелмәҫ хәрәкәтен рухландыра. **(Алҡыштар).**

Машиналар төҙөү заводы коллективы исеменән мин һеҙҙән Сталин һайлау округы буйынса Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка иптәш Сталин кандидатураһын яклауҙы һорайым.

Йәшәһен коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы!

Йәшәһен бөтә донъяла тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе, бөйөк Сталин! **(Көслө алҡыштар).**

Округ һайлау алды кәңәшмәһендә ҡатнашыусылар бер күңелдән ҡарар ҡабул итәләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына һайлауҙар буйынса 2-се номерлы Сталин һайлау округы хеҙмәтсәндәре һәм общественный ойошмалары вәкилдәренең һайлау алды округ кәңәшмәһенең резолюцияһы

1. 2-се номерлы Сталин һайлау округы фабрикалары һәм заводтары эшселәренең, инженер-техник работниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары, коммунистик ойошмалары, профессиональ союздары, комсомол ойошмалары һәм хеҙмәтсәндәр обществолары вәкилдәренең һайлау алды кәңәшмәһе совет халкының бөйөк юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталинде Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеү тураһында Электр заводы, Машиналар төҙөү заводы, Щербаков исемендәге комбинат, «Красная заря» фабрикаһы хеҙмәтсәндәренең дөйөм йыйылыштары ҡарарын бер тауыштан ҡайнар яклай.

2. Сталин һайлау округы хеҙмәтсәндәре вәкилдәренең һайлау алды кәңәшмәһе иптәш Иосиф Виссарионович Сталиндан 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалығын биреүен һорай.

* * *

Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар доверенный кешеләр һайланылар һәм 2-се номерлы Сталин һайлау округының бөтә һайлаусыларына мөрәжәғәт ҡабул иттеләр.

Иптәш И. В. Сталингә ғайәт ҙур күтәренкелек менән ҡотлау хаты ҡабул ителә. Залда яңынан көслө овация күтәрелә. «Йәшәһен бөйөк Сталин!» «Иптәш Сталингә дан!» тигән тауыштар яңғырай. (ТАСС).

Мәскәү ҡалаһының 3-сө номерлы Молотов һайлау округы хеҙмәтсәндәре вәкилдәренең округ һайлау алды кәңәшмәһе

Вячеслав Михайлович МОЛОТОВТЫ

Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеүҙе якларға бер тауыштан ҡарар итте

Мәскәү ҡалаһы 3-сө номерлы Молотов һайлау округы хеҙмәтсәндәренең вәкилдәре 14 ноябрҙә Метростройҙың культура дворецына округ һайлау алды йыйылышына йыйналдылар. Залға 900-ҙән ашыуыраҡ кеше — предприятиеларҙың һәм учреждениеларҙың иң яҡшы кешеләре, стахановсылар, инженерҙар, ғалимдар йыйналдылар. 30 мең хеҙмәтсән был кешеләргә иптәш В. М. Молотовты Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеүҙе яклауҙың бөйөк хөрмәтен ышанып тапшырҙылар.

Клара Цеткин исемендәге фабрика, «Электропровод» һәм «Манометр» заводтары, СССР Электр станциялары министерствоһы коллективтарының тапшырыуы буйынса кәңәшмәне иптәш М. Я. Александров аса.

Советтар Союзының Государство гимны тантаналы яңғырай.

ВКП(б) Үҙәк Комитетенең башында хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталин торған Политбюроһы көслө овацияһы аҫтында кәңәшмәнең почетлы президиумына һайлана.

Һүҙ Клара Цеткин исемендәге фабриканың ҡарт эшсеһе тегеүсе-мотористка А. Я. Столяроваға бирелә. Уның асыҡ, тулҡынланып һөйләгән телмәре бер нисә тапҡыр алҡыштар менән бүленә.

— Мин — партияһыҙ эшсе, — ти иптәш Столярова, — ләкин мин үҙемде һәр ваҡытта партия шәкерте, иптәш Сталин шәкерте итеп иҫәпләйем һәм иҫәпләйем. **(Алҡыштар).** Партия эше — минең эшем. Минең тормошом, минең хеҙмәтем — партияныҡы, совет халкыныҡы. **(Алҡыштар).**

Клара Цеткин исемендәге фабрика эшселәре, инженерҙары, техниктары, хеҙмәткәрҙәре исеменән һәм уларҙың тапшырыуы буйынса мин һеҙҙе иптәш Молотовты Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеү тураһында фабрика коллективының ҡарарын якларға саҡырам.

Беҙҙең илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙе тиҙләтеү һәм бөтә донъяла тыныслыҡ эшен һаҡлап алып ҡалыу өсөн большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте, туған иптәш Сталин тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупланайыҡ! **(Көслө алҡыштар).**

«Электропровод» заводының мастеры О. И. Крюкова, ВКП(б)-ның Молотов район комитеты секретары М. Ф. Лукьянова, врач А. П. Лебедева һәм башҡалар иптәш В. М. Молотов кандидатураһын ҡайнар яклайҙар. Улар ленинсе — сталинсе типтағы күренекле государство эшмәкәре — иптәш В. М. Молотов тураһында йылы һөйләйҙәр.

Округ һайлау алды кәңәшмәһе хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка күрһәтелгән ВКП(б) Үҙәк Комитеты Политбюроһының члены, СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары, бөйөк Сталиндең тоғро соратниге — иптәш В. М. Молотов кандидатураһын берҙәм яклау тураһында ҡарар ҡабул итте.

Кәңәшмә иптәш В. М. Молотовҡа Мәскәү ҡалаһының 3-сө номерлы Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советына депутатлыкка тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ биреүен һорап мөрәжәғәт итте.

Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар аҫтында иптәш В. М. Молотовҡа хат ҡабул ителә.

Һайлау алды кәңәшмәһендә доверенный кешеләр һайланды һәм Молотов һайлау округының бөтә һайлаусыларына мөрәжәғәт ҡабул ителде.

Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталингә ҡотлау ҡабул иттеләр. Бөйөк юлбашсыһы, совет халкының бөтә еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы, тыныслыҡ байрағын алып барыусы иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә овация оҙаҡ дауам итә. (ТАСС).

Хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштары

Хеҙмәтсәндәрҙең алдынғы вәкилдәре

Яңауыл. Райондың хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға депутатлыкка кандидат итеп үҙҙәренең иң алдынғы кешеләрен күрһәтәләр.

Яңауыл машина-трактор станцияһы механизаторҙары йыйылышында беренсе булып сығыш яһаусы, мастерской мөдире иптәш Стариков былай тине:

— Беҙ бөгөн бында район Советына депутатлыкка кандидат күрһәтеү өсөн йыйылдыҡбыҙ. Мин депутатлыкка кандидат итеп беҙҙең машина-трактор станцияһының комбайнеры Шәмси Ғаттар улы Ғаттаровты күрһәтәм. Ул ҡыҫҡа ваҡыт эсендә ҡатмарлы ауыл хужалығы техникаһын — тракторҙы һәм комбайнды эшләүҙе яҡшы үҙләштерҙе. Тағылмаҡ ике «Сталинец» комбайны менән быйыл 25 эш көнөндә 1 мең 65 гектар майҙандың урожайын йыйҙы. Был, план буйынса көҙгә тотолғанға ҡарағанда байтаҡ күп һан ташкил итә. Беҙ бөтәбеҙ ҙә иптәш Ғаттаровты Тыуған илебеҙҙең эшенә ысын күңелдән бирелгән эшсе кеше итеп, актив общественник итеп беләбеҙ.

Сығып һөйләүсе өлкән механик иптәш Ғәлиев Стариковтың тәҡдимен ҡайнар якланы.

— Иптәш Ғаттаров беҙҙең МТС-тың иң яҡшы стахановсыларынан береһе булып тора, — тине үҙенең сығышында Ғәлиев. — Урожай йыйнауҙа сезон заданиеһен арттырып үтәүгә өлгәште. Уның машиналары алдағы йылда бөтәләй ремонт үткәрелмәйенсә эшләйәсәк. Ул беҙҙең ышанысыбыҙҙы намыҫ менән аҡлар, тип ышанам.

Йыйылыш район Советына депутатлыкка кандидат итеп Шәмси Ғаттар улы Ғаттаров иптәште бер күңелдән күрһәтте һәм унан 50-се номерлы М. Горький һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылыуға ризалыҡ биреүен һораны.

Н. Муллин.

Социалистик Хеҙмәт Геройы

Бөрө. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). 18 партсъезд исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәренең дөйөм йыйылышы булып үтте. Колхозсылар район Советына депутатлыкка кандидат итеп бер тауыштан Бәләл МТС-ы трактор бригадаһы бригадиры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Фёдор Андреевич Рябовты күрһәттеләр.

Йыйылышта беренсе булып һөйләүсе колхоз председателе иптәш Чудинов:

— Беҙ иптәш Рябовты бик яҡшы беләбеҙ, ул урожайҙы күтәреү өсөн ерҙе культуралы итеп эшкәртеүгә бөтә көсөн һала. Уның трактор бригадаһы быйыл планды 150 процентҡа үтәне. Ул депутатлыкка лайыҡлы кандидат һәм беҙҙең ышанысты намыҫ менән үтәр.

Иптәш Рябов район Советына депутатлыкка 48 номерлы һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалығын бирҙе һәм округ һайлау комиссияһы уның кандидатураһын теркәне.

Х. Сафин.

Колхоздың ударницаһы

Маҡар районының «III Интернационал» колхозы члендәре үҙҙәренең һайлау алды йыйылышында район Советына депутатлыкка кандидат итеп колхоздың алдынғы ударницаһы иптәш Фәткуллина Миңлегөл Насибулла ҡыҙын бер күңелдән күрһәттеләр.

Иптәш Фәткуллина колхоздың эшенә өлгө күрһәтеп эшләп килә. Быйыл ул 30 хеҙмәт көнө эшләне.

Н. Янбаев.

Йыйылыштар ҙур активлек менән үтте

Стәрлебаш. (Телефон аша). Хеҙмәтсәндәрҙең район Советына депутатлыкка кандидаттар күрһәтеүгә арналған һайлау алды йыйылыштары тамамланды. Һайлау алды йыйылыштары колхоздарҙа, машина-трактор станцияларында, учреждениеларҙа һәм ойошмаларҙа — бөтә урында ла ҙур активлек менән үтте.

Депутатлыкка кандидаттар итеп хеҙмәтсәндәрҙең иң алдынғы вәкилдәре күрһәтелде. Мәҫәлән, «Завет Ильича» колхозының колхозсылары район Советына депутатлыкка кандидат итеп «Коммунизмға» ауыл хужалығы артеленең председателе, Советтар Союзы Геройы Са... иптәш Хәсәновты күрһәттеләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутатлыкка кандидат итеп бөтәһе 28 кеше күрһәтелде.

Иптәш Сталин — ҡеүәтле стахановсылар хәрәкәтен рухландырыусы

(Стахановсыларҙың Беренсе Бөтә Союз кәңәшмәһендә И. В. Сталиндең һөйләгән телмәренә 15 йыл тулыуға ҡарата)

Бынан 15 йыл элек, 1935 йылдың 17 ноябрендә, иптәш Сталин стахановсыларҙың беренсе Бөтә Союз кәңәшмәһендә телмәр менән сығыш яһаны. Иптәш Сталин, СССР-ҙа социализм төҙөлешенең бай тәжрибәһенә таянып, социалистик ярыш тураһындағы Ленинсе идеяларҙы артабан үҫтерҙе. Ул, стахановсылар хәрәкәте социалистик ярыштың яңы, юғары этабын кәүҙәләндерә, социализмдан коммунизмға күсеү өсөн шарттар әҙерләй, тип күрһәтте.

Иптәш Сталиндең стахановсылар кәңәшмәһендә һөйләгән тарихи телмәре ижади марксизм-ленинизм хазинаһына иҫкиткес өлөш булды, ул совет патриоттарын социалистик Тыуған ил хаҡына фиҙакәр хеҙмәткә рухландырҙы. Был тарихи телмәрҙең идеялары беҙҙең илебеҙҙә лә ҡеүәтле стахановсылар хәрәкәтенең үҫешен юнәлтә, алға, коммунизмға табан ынтылыш яҡтырта.

* * *

Стахановсылар хәрәкәте хеҙмәтсән массаларҙың ижади активлығын үҫтереү һәм хаҡлыҡты тәрбиәләү эшендә Ленин — Сталин партияһының ғәйәт ҙур эше менән әҙерләнде. Ул юлбашсының — «Кадрҙар бөтәһен дә хәл итә» тигән лозунгыһына массаның яуабы булды.

Үҙенән-үҙе, түбәндән, алдынғы эшселәрҙең инициативаһы буйынса тыуған стахановсылар хәрәкәте ҡыҫҡа тиҙ арала илебеҙ халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарын солғап алды, унарлаған һәм йөҙәрләгән мең совет кешеләрен техниканы эйә булыу, юғары хеҙмәт етештереүсәнлеге өсөн көрәшкә күтәрҙе. Тап шуның үҙенсәлеген тыуғанға күрә лә, тап шуны түбәндән килгәнгә күрә лә, тине иптәш Сталин, стахановсылар хәрәкәте беҙҙең заманыбыҙҙың иң һәләтле һәм иң ҡеүәтле хәрәкәте булып тора.

Социалистик ярыштың яңы, юғары этабы булған стахановсылар хәрәкәте яңы техника менән бәйләнгән. Стахановсылар хәрәкәте техникаға иҫке ҡараштарҙы, иҫке нормаларҙы, иҫке проект ҡеүәттәрен, иҫке производство пландарын ватты. Стахановсылар — үҙ эштәренең техникаһына тулыһынса эйә булған, был техниканы эйәргән һәм уны алға ебәргән кешеләр улар.

Стахановсылар хәрәкәте үҙенең эсендә тәрән революцион хәрәкәт ул. Ул илебеҙҙә беренсе эшселәр синыфының культура-техник күтәрелешенең башланғысын кәүҙәләндерә, хеҙмәт етештереүсәнлегенең яңы, айырыуса юғары кимәлгә күтәрә, тулыһынса эйәреүҙе, муллыҡты тәьмин итә, социализмдан коммунизмға күсеү өсөн шарттар тыуҙыра.

«Стахановсылар, — тине иптәш Сталин, — беҙҙең промышленносебеҙҙә яңылыҡ индереүселәр булып торалар, стахановсылар хәрәкәте беҙҙең индустрябыҙҙың киләсәге булып тора, унда эшселәр синыфының киләсәктәге культура-техник күтәрелешенең орлоғо бар, ул беҙгә шундай юлды аса, шул юл менән барғанда ғына хеҙмәт етештереүсәнлеген социализмдан коммунизмға күсеү өсөн һәм аҡыл хеҙмәте менән физик хеҙмәт араһындағы ҡапма-ҡаршылыҡтарҙы бөтөрөү өсөн кәрәк булған юғары күрһәткестәренә өлгәшергә мөмкин, — бына нисек түгелме ни? («Ленинизм мәсьәләләре», 496-сы бит).

Иптәш Сталин, стахановсылар хәрәкәтен тыуҙырыусы һәм уны ебәреүсе шарттарҙы характерлап, «Стахановсылар хәрәкәтенең нигеҙе булып, бөтәһенән дә элек, эшселәрҙең материаль хәленең тамырынан яҡшырыуы хеҙмәт итте», тип күрһәтте. (Шунда уҡ, 499-сы бит).

Иптәш Сталин беҙҙең илебеҙҙә Октябрь социалистик революцияһы еңеүенең бөйөк әһәмиәтен айырыуса көс менән һыҙыҡ өҫтөнә алды. «Беҙҙең революциябыҙҙың характерын үҙенсәлеге, — тине ул, — шунан тора, ул халыҡҡа иреклек биреү менән генә түгел, бәлки материаль байлыҡтарҙы ла, бәхетле ирекле һәм культуралы тормош мөмкинлектәрен дә бирҙе. Бына ни өсөн беҙҙә тормош күңелле һәм бына шул ерлектә стахановсылар хәрәкәте үҫеп сыҡты» (Шунда уҡ).

Беҙҙә эксплуатацияның булмауы стахановсылар хәрәкәтенең икенсе сығанағы булып тора, тип күрһәтте иптәш Сталин. Капиталистик илдәрҙә хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүе эксплуататорҙарҙы байытыуға, эшселәрҙе ҡыҫырыҡлауға, эшһеҙлеккә, хеҙмәтсән массаларҙың хәйерселәнеүенә килтерә. Совет илендә хеҙмәт етештереүсәнлегенең үҫеүе продукция эшләп сығарыуҙың артыуына, уның арзанайыуына ярҙам итә, реаль эш хаҡын арттыра, хеҙмәтсәндәрҙең материаль хәлен яҡшырта. Социалистик общество[illegible] хеҙмәт намыҫ һәм дан эше булып тора. «...Беҙҙә хеҙмәт кешеһе үҙен үҙ илендә азат гражданы итеп, обще-

ствоның үҙенә бер төр дәүләт эшлеклеһе итеп һис итә. Һәм әгәр ул яҡшы эшләһә, государствоға бирә алғандың барыһын да бирһә, — ул хеҙмәт геройы, ул данға күмелә. Стахановсылар хәрәкәте тик ошондай шарттарҙа ғына тыуа алғанлығы аңлашыла» (Шунда уҡ, 500-сө бит).

Иптәш Сталин беҙҙең илебеҙҙә яңы техниканың булыуын стахановсылар хәрәкәтенең өсөнсө сығанағы тип атаны. Илебеҙҙе индустриялаштырыуҙың һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙың сталинсе планын тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә беҙҙең илебеҙ техник яҡтан ҡайтанан ҡоралландырылды, халыҡ хужалығы социалистик экономика нигеҙендә үҙгәртеп ҡоролдо. Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең тырышлыҡтары менән техниканың һуңғы һүҙе буйынса йыһазландырылған ҡеүәтле социалистик ауыр промышленность төҙөлдө. «Шулай итеп, — тине иптәш Сталин, — илебеҙҙең индустриялашыуы, заводтарыбыҙҙың һәм фабрикаларыбыҙҙың реконструкциялаҙыуы, яңы техниканың һәм яңы оборудованиеларҙың булыуы стахановсылар хәрәкәтен тыуҙырған сәбәптәрҙең береһе булып хеҙмәт иттеләр булып сыға» (Шунда уҡ).

Ләкин яңы техника үҙенең һөҙөмтәләрен бирһен өсөн, ул иланғас техника булып ҡалмаһын өсөн был техниканы өйрәнгән, уны үҙләштергән, был техниканы алға ебәрергә һәләтле булған яңы кешеләр, эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар кәрәк ине. Эшселәрҙең һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарҙың шундай кадрҙарының барлыҡҡа килеүе стахановсылар хәрәкәтенең тыуыуының дүртенсе шарты булып тора. «...Бындай кадрҙарҙан башҡа, бындай яңы кешеләрҙән башҡа беҙҙә бер ниндәй ҙә стахановсылар хәрәкәте булмаҫ ине. Шулай итеп, эшселәрҙән һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙарҙан яңы техниканы үҙләштергән яңы кешеләр стахановсылар хәрәкәтен формалаштырған һәм алға ебәргән көс булып хеҙмәт иттеләр» (Шунда уҡ, 501-се бит).

Иптәш Сталин, үҙенең телмәрендә стахановсылар хәрәкәтенең коммунизм төҙөү өсөн көрәштәге тарихи әһәмиәтен гениаль алдан күреүсәнлек менән асып биреп, стахановсылар хәрәкәтен киңлекә һәм тәрәнлекә йәйелдереү бурысын ҡуйҙы һәм «стахановсылар хәрәкәте бик ныҡ йәйелеп, беҙҙең илебеҙҙең бөтә өлкәләрен һәм райондарын солғап алыр һәм беҙгә яңы өлгәшеүҙәрҙең мөғжизәләрен күрһәтер» тип ышаныс белдерҙе. (Шунда уҡ, 505-се бит).

Бөтә хеҙмәтсәндәрҙең һөйөклө юлбашсыһының һәм уҡытыусының был гениаль алдан күреүен тормош гүзәл рәүештә раҫланы. Большевиктар партияһының һәм иптәш Сталиндең арымай-талмай хәстәрлек күреүе арҡаһында, стахановсылар хәрәкәте киң ҡолас алды, коммунизм төҙөүҙең бөйөк көсө булып әүерелде.

* * *

Стахановсылар хәрәкәте хеҙмәт етештереүсәнлегенең артабан күтәрелеүе өсөн, социалистик промышленностең үҫеүе өсөн яңы киң мөмкинлектәр асты. 1940 йылда уҡ инде СССР-ҙың эре промышленносенең валовой продукцияһы 1913 йылғы кимәлдән 12 тапҡырға, ә машина төҙөлешенең продукцияһы — 41 тапҡырға артып китте. Бөртөклө ашлыҡтың валовой урожайы 1940 йылда 7,2 миллиард бөткә етте.

Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында стахановсылар хәрәкәте ысын-ысындан бығаса күрелмәгән көс менән йәйелде. Совет кешеләре хеҙмәт фронтында тиңдәшһеҙ батырлыҡ һәм геройлыҡ күрһәттеләр, Совет Армияһын дошманды тар-мар итеү өсөн кәрәк булған бөтә нәмә менән тәьмин иттеләр. Фронтты ҡорал, һуғыш припастары һәм аҙыҡ-түлек менән тәьмин итеүҙә алдынғы оборона предприятиелары коллективтарының башланғысы буйынса 1942 йылдың яҙында йәйелдерелгән һәм халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарын солғап алған Бөтә Союз социалистик ярышы ғәйәт ҙур роль уйнаны.

Иптәш Сталин Бөйөк Ватан һуғышы көндәрендә совет кешеләренең хеҙмәтен юғары баһаланы, «совет кешеләренең фиҙакәр хеҙмәте, Ҡыҙыл Армияның героик көрәше менән бергә, Тыуған илде һаҡлауҙа халыҡтың тиңдәшһеҙ подвигы булып тарихҡа инер» тип күрһәтте. («Советтар Союзының Бөйөк Ватан һуғышы тураһында», Госполитиздат, 1946 йыл, 116-сы бит).

Большевиктар партияһы етәкселегендә совет халҡы дошманды еңгәндән һуң үҙенең ижади инициативаһын беҙҙең илебеҙ халыҡ хужалығын тиҙерәк аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереү буйынса яңы бурыстарҙы хәл итеүгә юнәлтте.

Иптәш Сталин үҙенең 1946 йылдың 9 февралендә һайлаусылар алдында һөйләгән телмәрендә коммунизмдың материаль-производство базаһын булдырыу буйынса грандиоз программаны күтәрҙе һәм фәнни яҡтан нигеҙләне. Юлбашсының саҡырыуына яуап итеп, беҙҙең бөтә Тыуған илебеҙҙә һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡты срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Социалистик ярыштың бөтә халыҡ характерында булыуы, фән һәм производство кешеләренең хеҙмәттәшлеге киң йәйелдерелеүе, бик күп участкаларҙың, цех һәм предприятиеларҙың стахановсы хеҙмәттең коллектив методына күсеүҙәре, һан күрһәткестәре өсөн генә түгел, бәлки сифат күрһәткестәре өсөн дә көрәшеү, етештереүҙә экономия өсөн көрәш — хәҙерге социалистик ярыштың айырыуса асыҡ сифаты булып тора. Социалистик ярыштың массовый булыуы — эшселәрҙең 90 проценттан күберәгенең ярышта индивидуаль йөкләмә алыуы менән, эшселәрҙең 50 проценттан күберәге стахановсылар булып тороуы менән характерлана.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡта стахановсылар хәрәкәте халыҡ хужалығының бөтә звеноларын солғап алды. Хәҙер стахановсыларҙың ижади инициативаһы үтеп инмәгән промышленность тармағы юҡ. Был инициатива ҡатмарлы техник мәсьәләләрҙе хәл итә, ул фән ҡаҙаныштары менән тығыҙ рәүештә бергә туплана.

Халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында ла фән, техника ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәне производствоға индереү буйынса ҙур эштәр башҡарыла. Күп хеҙмәт һалыуҙы талап итеүсе һәм ауыр эштәрҙе тулыһынса механизациялаштырыу өсөн көрәш бара.

Металлургия промышленносендә производство новаторҙары домналарҙың файҙалы күләмен файҙаланыуҙа һәм мартен мейестәре төбөнөң һәр бер квадрат метрынан юғары күләмдә ҡорос алыуҙа бығаса күрелмәгән һөҙөмтәләргә өлгәшәләр. Мәҫәлән, Ново-Тагиль заводында Н. Болотов бригадаһы 1950 йылдың ете айы эсендә 93 тиҙләтелгән плавка сығарҙы һәм Тыуған илгә пландан тыш 2800 тонна ҡорос бирҙе. Серовск доменщиктәре 1950 йылда домна мейестәренең файҙалы коэффициентын файҙаланыуҙы уртаса 0,70-кә еткерҙеләр.

Күмер промышленносендә цикл графигы буйынса юғары етештереүсәнлекле, стахановсы эшләү өсөн хәрәкәт йәйелдерелде. Цикл графигы буйынса эшләүҙең инициаторҙарының береһе, «Красноармейскуголь» тресының 5 — 6 номерлы шахталарының участка начальнигы, Социалистик Хеҙмәт Геройы Иван Бридько ҡыҫҡа срок эсендә үҙ участкаһында тәүлегенә 2,5 цикл биреүгә өлгәште, күмер сығарыуҙы 3 тапҡырҙан күберәккә арттырҙы.

Донбаста күмер сығарыу бөтөнләйе менән йәки күберәк өлөшө күмер комбайны менән башҡарыла торған шахталар аҙ түгел. Тау эштәрендә породалар тейәүсе һәм күмер тейәүсе машиналарҙың паркы 1,5 тапҡырға артты, Электровоздар паркы 30 процентҡа, конвейерҙар һаны 25 процентҡа күтәрелде.

Машиналар төҙөү предприятиеларында производствоның ағым методы, металдарҙы юғары тиҙлектә киҫеү, деталдарҙы һәм инструменттарҙы электр-сатҡы һәм анодномеханик ысул менән эшкәртеү, юғары частоталы ток менән термик эшкәртеү, үҙәккә ынтылыш юлы менән ҡойоу һәм баҫым аҫтында ҡойоу, производство процестарын автоматлаштырыу киң рәүештә индерелә.

1947 йылда Мәскәүҙең «Калибр» заводында өлкән мастер Николай Российский инициативаһы буйынса производство участкаһында коллектив стахановсы эшкә күсеү өсөн хәрәкәт башланды. Заводтың эшселәре һәм инженер-техник работниктары, социалистик ярыштың: **«Иң яҡшыларҙы ҡыуып ет һәм дөйөм күтәрелешкә өлгәш»** тигән сталинсе принцибын ҡамалда тормошҡа ашырып, производство процесының бөтә звеноларына ла стахановсы методтар индереүгә өлгәштеләр. Бөтә заводтың коллектив стахановсы эшкә күсеүе һөҙөмтәһендә бында биш йыллыҡ план 3 йыл 7 ай һәм 9 көндә үтәлде. Бер үк һандағы оборудованиелар һәм эшселәр булған хәлдә, хеҙмәт етештереүсәнлеге, һуғышҡа тиклемгегә сағыштырғанда, 2,3 тапҡырға күтәрелде.

Тимер юл транспортында билдәле машинистар, Сталин премияһы лауреаттары Глубоков, Гульшин, Блаженов, Шумилов һәм башҡаларҙың инициативаһы буйынса локомотивтарҙың тәүлеккә уртаса 500 һәм унан да күберәк километр юл үтеүҙәренә өлгәшеү өсөн социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Еңел промышленноста Краснохолм комбинатының мастеры, Сталин премияһы лауреаты Александр Чуткин отлично сифатлы продукция эшләп сығарыу өсөн ярыш башлап ебәрҙе, хәҙер был ярыш бөтә халыҡ характерындағы хәрәкәткә әйләнде.

Куповинск иҙәк буҫтау фабрикаһының туҡыусылары Мария Рожнева һәм Лидия Кононенко инициативаһы буйынса сырьё һәм материалдарҙы экономиялау өсөн ярыш башланды.

«Париж коммунаһы» фабрикаһының бригадиры Лидия Корабельникова һәм Мәскәүҙәге күн изделиелары фабрикаһының өлкән мастеры Федор Кузнецов инициативаһы буйынса комплекслы экономия һәм һаҡлыҡ өсөн башланған ярыш бөтә халыҡ ярышы булып киң ҡолас алды.

Төҙөүселәр араһында атаҡлы ташсыларҙан Федос Шавлюгин, Андрей Куликов һәм Иван Рахманин иптәштәрҙең кирбесте тиҙләтелгән метод менән һалыу буйынса тәжрибәләре киң таралды.

Производство новаторҙары хеҙмәттә үҙҙәренең шәхси ҡаҙаныштары менән генә сикләнмәйҙәр, улар үҙ ҡаҙаныштарының бөтә завод һәм фабрикаларҙың, беҙҙең бөтә промышленносебеҙҙең достояниеһе булып әүерелеүе тураһында ла хәстәрлек күрәләр. Ново-Краматорскиҙағы Сталин исемендәге Ленин орденлы машиналар төҙөү заводында өлкән мастер Пантелей Корнев механик эшкәртеүҙә металды киҫтереүҙең тиҙләтелгән режимын таратыу буйынса стахановсыларҙан бригада ойоштороуҙың инициаторы булды. П. Корнев бригадаһының инструктор-общественниктары ҡыҫҡа ваҡыт эсендә металды юғары тиҙлектә киҫеү буйынса үҙ тәжрибәләрен заводтың механик цехтарындағы йөҙҙән артыҡ станоксыға бирҙеләр, ә үҙҙәренең хеҙмәттәге алдынғы методтарҙы таратыу тәжрибәләрен Краматорскиҙағы Орджоникидзе исемендәге заводҡа күсерҙеләр. «Пролетарская победа» фабрикаһы инженеры иптәш Ковалевтең производство новаторҙарының алдынғы хеҙмәт алымдарын өйрәнеү, дөйөмләштереү һәм массовый индереү буйынса тәжрибәһе уларҙы киң пропагандалауға һәм халыҡ хужалығына планлы рәүештә индереүгә башланғыс һалды.

* * *

Стахановсылар хәрәкәте эшселәр синыфының культура-техник күтәрелешенең мөһим сығанағы булып тора, аҡыл хеҙмәте менән физик хеҙмәт араһындағы ҡапма-ҡаршылыҡтарҙы бөтөрөүгә ярҙам итә. Стахановсылар хәрәкәте коммунистик общество[illegible] актив төҙөүселәрҙе формалаштыра.

Дзержинский исемендәге заводтың атаҡлы сталевары, тиҙләтелгән һәм тулы ҡиммәтле иретмә биреү өсөн социалистик ярыш инициаторы Павел Кочетков Днепропетровск металлургия институтының ғилми советы составына индерелгән.

Производство новаторҙары — Сталин премияһы лауреаты, сталевар Виталий Михайлов, «Париж коммунаһы» фабрикаһының работницаһы Лидия Корабельникова һәм башҡалар политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз обществоһының действительный члендары булып торалар һәм йыш ҡына халыҡ араһында лекциялар менән сығыш яһайҙар.

Совет уҡыусылары араһында киң таралған талантлы китап һәм брошюраҙар алдынғы стахановсылар ҡәләме менән яҙылған. Стахановсылар беҙҙең фән һәм техникабыҙҙы алға ебәреүсе ҡиммәтле уйлап табыуҙарҙың һәм техник камиллаштереүҙәрҙең авторҙары булып торалар. Уларҙың күбеһе Сталин премиялары менән билдәләнгән.

Мәскәү һәм Ленинград, Горький һәм Днепропетровск, Урал, Донбасс һәм илебеҙҙең башҡа промышленность үҙәктәренең ғалимдәре, производство новаторҙары менән тығыҙ хеҙмәттәшлек булдырып, беҙҙең предприятиеларыбыҙға көндәлек практик ярҙам күрһәтәләр. Фән һәм хеҙмәттең шундай тығыҙ союзы социализм илендә генә мөмкин, унда ғалимдар, эшселәр, крестьяндар һәм бөтә интеллигенция ихтыяр һәм хәрәкәт берҙәмлегенә менән туплланғандар, коммунизмдың еңеүе хаҡына фиҙакәр хеҙмәт итәләр.

Совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында бөтә халыҡ социалистик ярышының, стахановсылар хәрәкәтенең ҡеүәтле ҡолас алыуы һөҙөмтәһендә социалистик төҙөлеш эшендә ғәйәт ҙур уңыштарға өлгәште.

Иптәш Сталиндең стахановсыларҙың беренсе Бөтә Союз кәңәшмәһендә һөйләгән тарихи телмәре, бынан 15 йыл элек булған кеүек үк, совет кешеләрен үҙҙәренең социалистик ватанының даны хаҡына тәрән ижади хеҙмәткә рухландыра. Большевиктар партияһы, бөйөк Сталин тарафынан рухландырыла һәм юнәлдерелә торған ҡеүәтле стахановсылар хәрәкәте үҫә һәм киңәйә, коммунизмға барыу юлында еңеү артынан еңеүгә өлгәшеп килә.

А. Осипов,
ВЦСПС секретаре.

Германиялағы Совет Контроль комиссияһының председателе армия генералы Чуйковтың АҠШ-тың верховный комиссары Макклойға хаты

БЕРЛИН, 15 ноябрь. (ТАСС). Германиялағы Совет Контроль комиссияһының председателе армия генералы В. И. Чуйков бөгөн АҠШ-тың Германиялағы верховный комиссары Джон Макклойға хат ебәрҙе. Был хатта ул Макклойҙың иғтибарын түбәндәгеләргә юнәлтә: «1950 йылдың 11 ноябрендә Париждан Берлинга Франция коммунистар партияһының сирле генеральный секретаре һәм парламент депутаты Морис Торезды килтереүсе Совет пассажир самолеты С—47 Мәскәү ваҡыты менән 17 сәғәт 03 минутта Майндағы Франкфурт ҡалаһынан 50 километрҙан көнбайыштараҡ булған районда Американың «Р—80» («Шутинг-Стар») тибындағы реактив истребителе тарафынан атакаланған. Американың танығу билдәләре булған реактив истребитель совет самолетынан 10 метр алыҫлыҡта уның уң яҡ ҡанаты ағынан килеп сыҡҡан, һәм совет самолеты менән бер тигеҙ кимәлдә унан 10—15 метрға алда һуғыш боевой боролош яһаған. Бер километрға ситкә китеп, ул 180 градусҡа боролған һәм яңынан совет самолетына табан курс алған.

Был ваҡытта беҙҙең самолет болоттарға ингән. Американың самолетының һөжүме һөҙөмтәһендә совет самолеты өсөн килеп тыуған сирьез ҡурҡыныслыҡ тик совет пилотының тапҡырлығы арҡаһында ғына юҡҡа сығарылды.

Америка истребителенең был хәрәкәттәре алдан уйланылған провокация итеп кенә баһалана алалар, сөнки Америка властарына был осош тураһында алдан хәбәр ителгәйне һәм улар уның именлеген гарантиялағайнылар.

Мин булған ваҡиға айҡанлы ҡырҡа протест белдерәм һәм ғәйеплеләргә ҡаты яза биреүҙе талап итәм.

Күрелгән саралар тураһында миңә хәбәр итеүҙе үтенәм».

Партия тормошо

НЕФТЬ СЫҒАРЫУҘЫ АРТТЫРЫУ ӨСӨН КӨРӘШ — ПАРТИЯ ОЙОШМАЛАРЫНЫҢ МӨҺИМ ЭШЕ

Илебеҙҙең халыҡ хужалығына металл, күмер һәм игеп ни тиклем кәрәк булһа, нефть продукттары ла шул тиклем күп кәрәк. Башҡортостан нефтселәре был ысынбарлыҡты яҡшы аңлайҙар һәм улар государство планын срогынан алда үтәү, нефть сығарыу темпын артабан күтәреү өсөн үҙҙәренә яуаплы йөкләмәләр алдылар. Был турала улар коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәре, «Икенсе Бакуҙың» ижадсыһы бөйөк Сталинға хат яҙғайнылар. Нефть промыселдарында, буровойҙарҙа, төҙөлөш ойошмаларында бөйөк юлбашсыға биргән вәғәҙәне үтәү өсөн ныҡышмалы көрәш йәйелдерелде. Партиябыҙҙың һәм хөкүмәтебеҙҙең яңы гигант гидроэлектростанциялары һәм ҙур каналдар төҙөү тураһындағы тарихи ҡарарҙары, урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһы нефтселәр коллективтарында политик һәм хеҙмәт активлығын тағы ла көсәйтте.

Был ижади хәрәкәткә етәкселек итеүҙә, нефтселәр коллективтарының социалистик йөкләмәләрҙе үтәү һәм арттырып үтәү өсөн көрәшкә күтәреүҙә партия ойошмалары хәл иткес роль уйнайҙар. Партия ойошмалары нефть сығарыу планын уңышлы үтәү өсөн нефть промыселдарында, участкаларында, буровойҙарҙа, төҙөлөш бригадаларында политик-тәрбиә эшен киң йәйелдерәләр. Һөҙөмтәлә производство заданиеларын үтәү өсөн, бөйөк Сталинға биргән вәғәҙәне үтәү өсөн көрәштә күренекле уңыштар яулап алына.

Ленин орденлы «Туймазынефть» тресының өсөнсө промыселендә нефть сығарыуҙың темпы көндән-көн күтәрелә бара. Соңғы промыселдәрҙең коммунистары нефть өсөн көрәштең алдынғы сафында баралар. Участкаларҙа эшләүсе бөтә коммунистар ҙә нормаларҙы арттырып үтәйҙәр. ВКП(б) члены иптәш Ғирфанов етәкселек иткән участкалары бөтә коммунистар ҙә стахановсылар. Был участка ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә тулы әҙерлек менән килде. Һөҙөмтәлә октябрь алды социалистик ярышына ҡушылып алынған юғары йөкләмә лә арттырып үтәлде. Промыселда һуңғы ике ай эсендә генә хеҙмәт етештереүсәнлеге 17 процентҡа үҫте, продукцияның үҙенә төшөү хаҡы 8 процентҡа кәметелде. Промысел коллективы инде сталинсе биш йыллыҡтың тамамлаусы йылының һуңғы айы — декабрь иҫәбенә нефть бирә.

Октябрьскийҙең дүртенсе промыселы коммунистары производствоның иң яуаплы участкаларында эшләп, үҙҙәренең шәхси хеҙмәт өлгәләре менән бөтә коллективты яңы еңеүҙәргә рухландыралар. Промысел партия ойошмаһының секретаре иптәш Ғиниәтуллин үҙе нефть участкаһы менән етәкселек итә һәм был участка коллективы трест күләмендә беренсе булып, «отлично сифат участкаһы» тигән маҡтаулы исемде яулап алды. Был йәш промысел коллективы йыллыҡ планды үтәү тураһында сентябрь айында уҡ рапорт бирҙе һәм хәҙер алдағы йыл планы иҫәбенә эшләй.

Йыллыҡ планды үтәү алдында торған өсенсе промыселдәге, шулай уҡ 1951 йыл иҫәбенә эшләүсе дүртенсе промыселдәге партия ойошмалары социалистик ярышҡа оператив етәкселек итәләр. Участкаларҙа систематик рәүештә партия группаларының йыйылыштары үткәрелә. Унда хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, социалистик ярыштың барышы һәм башҡа шундай мөһим мәсьәләләр тикшерелә. Участкаларҙың, группаларҙың һәм айырым операторҙарҙың эшен сағылдырып стена газеталары, боевой листоктар сығарыла. Шулай уҡ күргәҙмә агитация ла яҡшы ойошторолған.

Партия ойошмалары алдынғы методтарҙы бөтә эшселәргә таратыуға сирьез иғтибар бирәләр. Партия ойошмаларының агитаторҙары нефтселәр араһында Баку мастеры Кафаровтың, Мәскәү инженеры Коваленкоәның алдынғы эш методтары тураһында систематик рәүештә беседалар үткәрәләр. Инженер иптәш Коваленко өлгәһендә алдынғы эш алымдарын өйрәнеү буйынса стахановсыларҙың сығыштары ойошторолдо. Партия ойошмалары бөтә участкаларҙың һәм промыселдең стахановсы участка, стахановсы промысел булыуы өсөн көрәш йәйелдерәләр.

Ошолар менән бер рәттән, нефть промышленносе предприятиеларҙа партия ойошмалары эшендә ҙур ғына етешһеҙлектәр ҙә бар әле. «Башнефть» берекмәһе буйынса нефть сығарыу планы алдынғы коллективтар иҫәбенә үтәлеп килә. Бөтә промыселдарҙың да ритмлы эшләүе тәьмин ителмәгән әле. Республикабыҙҙың бораулаусылары ҡәнәғәтләнерлек эшләмәйҙәр. «Туймазынефть» тресының икенсе бораулау конторабы үҙған 10 ай эсендә проходка планын 9 мең метрға үтәп еткермәне, государство алдында бурыслы булып ҡалды. Бөтә «Башнефть» берекмәһе буйынса алғанда ла бораулау планы үтәп еткерелмәй әле.

Бораулау — иртәгә көндөң нефте ул. Шуға күрә был мөһим эшкә партия ойошмалары айырыуса сирьез иғтибар итергә тейештәр ине. Ләкин был улай эшләнмәй әле. Бығыш буровойҙарға, промыселдарға бай техника — күп һанда долотолар, станоктар һәм башҡа механизмдар алынды. Ә уларҙы файҙаланыуҙа ҙур етешһеҙлектәр йәшәп килә. Буровойҙарҙа ойоштороу эштәре тейешле кимәлгә ҡуйылмау арҡаһында килеп тыуған простойҙар үҙған йылға ҡарағанда ла күберәк.

Республикабыҙҙың нефть промышленносе трестарында экономия өсөн көрәш ҡәнәғәтләнерлек түгел. Һаҡлыҡ тотоноу арҡаһында Октябрьскийҙа бик күп һанда газ һәм нефть әрәм-шәрәм ителеү һаман да дауам итә. Ә партия ойошмалары, нефть сығарыу эшендә эшләүсе коммунистар бындай етешһеҙлектәргә күнегеп киткәндәр, етешһеҙлектәргә килешеп йәшәйҙәр.

Нефть промышленносе предприятиеларының партия ойошмалары эштә булған сирьез етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлында эшлекле саралар күрһәләр, Тыуған илгә биргән вәғәҙәне үтәүҙә өлгәшелгән уңыштар тағы ла ҙурыраҡ буласа[illegible]. Скважиналарҙа, буровойҙарҙа, төҙөлөш участкаларында политик-массовый эште яҡшыртырға һәм уны ВКП(б) Үҙәк Комитеты талаптары кимәленә күтәрергә кәрәк.

Коммунистик төҙөлөш методы булған социалистик ярыш — совет кешеләренә Ватан алдындағы бурысты үтәү өсөн яуаплылыҡ тойғоһо тәрбиәләүҙә мөһим сара ул. **«Социалистик ярыш, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — канцелярия эше түгел ул. Социалистик ярыш миллиондарса хеҙмәтсәндәрҙең ижади инициативаһына таяна торған, массаларҙың эшлекле революцион үҙ-үҙенә тәнҡитләүҙәренең сағылышы ул».**

Иптәш Сталин өйрәткәнсә, массаларҙың был ижади инициативаһына көндәлек етәкселек итергә, социалистик ярыштың массовый булыуына өлгәшергә кәрәк. Хәҙер айырым рекордтар өсөн генә көрәшеү бурыс булып тормай. Партия ойошмалары үҙҙәренең иғтибарҙарын бөтә коллективтың стахановсы эшләүенә өлгәшеүгә туплларға тейештәр.

Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына ҡарата ВКП(б) Үҙәк Комитеты саҡырыуҙары нефтселәрҙе яңы еңеүҙәргә рухландыра.

Нефть промышленносе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙары һәм техниктары! Нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең темпын юғары күтәрегеҙ! Скважиналарҙы тиҙерәк бораулағыҙ һәм нефть ятыштарын үҙләштерегеҙ! Социалистик хужалыҡҡа нефть һәм нефть продукттарын күберәк бирегеҙ!

Сталинсе биш йыллыҡ планды тамамлауға һанаулы ғына көндәр ҡалды. Башҡортостан нефтселәре үҙҙәренең социалистик йөкләмәләрен үтәлеүен тикшерергә, эштә булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн эшлекле саралар күрергә тейештәр. Хәҙер ВКП(б)-ның Октябрьский, Ишембай ҡала комитеттарының, промыселдарҙың, бораулау контораларының партия ойошмаларынан социалистик ярышҡа етәкселекте айырыуса көсәйтеү талап ителә. Бөйөк Сталинға биргән вәғәҙәне үтәлергә һәм арттырып үтәлергә, республикабыҙҙа нефть сығарыу кәп тапҡырға арттырылыуға ирешеү.

Англияның балыҡ тотоусы тральщигенең Совет территориаль һыуҙарын боҙоуы

МУРМАНСК, 15 ноябрь. (ТАСС). Британияның балыҡ тотоусы тральщигы «Ласенна» № КН — 345 29 октябрҙә совет эске бүйы охранаһының карабы тарафынан тотолғайны. «Ласенна» тральщигенең законһыҙ балыҡ тотоуы тураһындағы эш судҡа бирелгәйне.

10 ноябрҙә Мурманскиҙың халыҡ суды был эште ҡараны, законһыҙ тотолған [illegible] һәм балыҡ тотоу ҡоралдарын РСФСР Уголовный кодексының 86-сы статьяһына ярашлы рәүештә конфискациялау тураһында ҡарар сығарҙы, шулай уҡ тральщик капитаны Брендан Гарольдҡа 500 һум штраф һалды. Законһыҙ тотолған балыҡ һәм балыҡ тотоу ҡоралдары суд приговорына ярашлы рәүештә конфискацияланды итәгәс, һәм Англияның Мәскәүҙәге посольствоһы суд тарафынан билдәләнгән штрафты түләгәс, 15 ноябрҙә «Ласенна» тральщигы азат ителде.

Сталинсе яңы төҙөлештәр өсөн йорттар

МИНСК, 15 ноябрь. (ТАСС). Киҫә Гомель өлкәһенең Речица йорттар төҙөү комбинаты Сталинград ГЭС-ын төҙөүселәр өсөн үҙ продукцияһын тейәп, тимер юл составын ебәрҙе. Бөйөк сталинсе төҙөлөш берәр квартиралы 15 һәм 8-әр квартиралы 6 стандарт йорт аласаҡ. Комбинат коллективы был йорттарҙы һуңғы ике ай эсендә экономияланған материалдар иҫәбенә пландан тыш эшләп сығарҙы.

Витебск йорттар төҙөү комбинаты «Куйбышевгидрострой» адресына 20 стандарт йорт ебәрҙе. Республиканың ағас эшкәртеүсе предприятиелары Сталинград һәм Куйбышев ГЭС-тарын һәм Төп Төркмәнстан һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын, Каховка гидроузелының деталдарын эшләүселәр өсөн бөтәһе 200 стандарт йорт ебәрҙеләр.

Социалистик йөкләмәләребеҙҙе арттырып үтәйек!

Промысловиктарҙың ышаныслы ярҙамсылары

«Ишембайнефть» тресының тракторҙар контораһы коллективы, Баку нефтселәре менән социалистик ярышҡа ҡушылып, нефть сығарыу промыселдарын яҡшы хеҙмәтләндереү өсөн юғары йөкләмәләр алғайны. Тракторисҡтарҙың һүҙҙәре эштәренән айырылмай. Улар нефть сығарыу планын үтәүҙә промысловиктарҙың актив ярҙамсылары булып торалар. Коллектив 1950 йылдың производство планын октябрь айы башына уҡ үтәгәйне. Ошо ваҡыт эсендә пландан тыш 1871 мең һум накопление бирелде.

Контораның һәр тракторисы үҙ машинаһын тулы файҙаланыу һәм ремонт-ара эшләү ваҡытын оҙайтыу өсөн көрәшә. Был ныҡышмалы көрәш үҙенең яҡшы һөҙөмтәләрен бирә. 1950 йылдың 9 айы эсендә генә контора буйынса 34 агымдағы һәм 10 капиталь ремонтҡа экономия алынды. Был экономия иҫәбенә 485 мең һум файҙа алынды. Володькин, Цветков һәм Тепляков иптәштәр үҙҙәренең 43-сө номерлы трактор-подъемниктарында нормала күрһәтелгән 7 мең машина-сәғәт эшләү урынына 19 мең 814 машина-сәғәт эшләнеләр. Йөк ташыу эштәрен башҡарыусы тракторист иптәш Наумов үҙ тракторын 2800 машина-сәғәт эшләгәндән һуң капиталь ремонтҡа ҡуйырға тейеш булһа ла, уны ремонтҡа 6883 машина-сәғәт эшләгәндән һуң ғына ҡуйҙы. Был — бер капиталь һәм ике ағымдағы ремонтҡа экономия яһау, тигән һүҙ.

Бындай күрһәткестәрҙе башҡа бик күп трактористарҙың эшендә лә осратырға мөмкин. Улар был уңыштарға үҙ машиналарын яҡшы белеү, ситеклән ҡарап йөрөтөү һәм техник яҡтан дөрөҫ эксплуатациялау нигеҙендә өлгәштеләр.

Тракторҙарға запас частар етештереүҙә эшләүсе мастер иптәш Чуриков етәкселек иткән токарҙар цехы коллективы ла алған йөкләмәләрен арттырып үтәй. Был коллектив, Лидия Корабельникова методы буйынса эшләп, 790 килограмм бронзала һәм башҡа бик ҡиммәтле материалдарға экономия яһаны.

Тракторҙарҙы капиталь ремонтлау цехында эшләүсе иптәш Милехин етәкселек иткән ремонтсылар бригадаһы систематик рәүештә үҙенең нормаһын 150—160 процентҡа еткереп үтәй һәм ремонттан сыҡҡан тракторҙарҙың һүнме ваҡыт эшләйәсәгенә гарантия бирә.

Контораның производство новаторҙары хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, ҡул хеҙмәт талап иткән эш процестарын камиллаштыреуҙа ныҡышмалы көрәшәләр. Йылдың 9 айы эсендә рационализаторҙарҙан 107 тәҡдим ҡабул ителде. Был тәҡдимдәрҙе производствола ҡулланып эшләүҙән 131 мең һум экономия алынды. Иң яҡшы рационализаторҙар рәтенә Милехин, Бабушкин, Сәләмов, Афанасьев иптәштәрҙе индерергә мөмкин. Улар ошо йылда тиҙлә 6—8-әр тәҡдим индерҙеләр.

Хәҙер беҙҙең коллектив инженер Ковалевтың методы буйынса алдынғы стахановсыларҙың эш алымдарын бөтә эшселәр араһында таратыу өҫтөндә эшләй. Контораның техник советы, токарҙарҙан Сергеева, Кострюков һәм Наумов иптәштәрҙең эш алымдарын тикшереп, уларҙы башҡа токарҙар араһында ла таратыуға ҡабул итте.

А. Хитрюк,
«Ишембайнефть» тресы тракторҙар контораһының баш инженеры.

Стахановсы участкалар ойоштороу, эштә сифат һәм экономия өсөн көрәш, производствоның төп һәм оборот средстволарын дөрөҫ файҙаланыу һәм А. Кафаров методы буйынса скважиналарҙың ремонт-ара эшләү сроктарын оҙайтыу Ишембай нефтселәренә ҙур уңыштар килтерҙе. Улар бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрен үтәп, Баку һәм Куйбышев нефтселәре менән социалистик ярышта юғары уңыштарға өлгәшәләр. «Ишембайнефть» тресының 1, 2, 4-се номерлы промыселдәре үҙҙәренең биш йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәнеләр.

«Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номерендә Ишембай нефтселәренең эш тәжрибәләре тураһында материалдар урынлаштырабыҙ.

Ишембай нефтселәре үҙ йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр

Ишембай нефтселәре, тынысллыҡтың стахановсы вахтаһында эшләп, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн производствола яңы еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар.

Ҡаланың иң ҙур коллективтарынан һаналған «Ишембайнефть» тресы коллективе Баку нефтселәре менән ярышып эшләй һәм үҙенең бөтә йөкләмәләрен тулыһынса үтәй. Нефть сығарыуҙың биш йыллыҡ планы трест буйынса срогынан алда үтәлде. Автотранспорт, тракторҙар һәм монтаж-төҙөлөш конторалары йыллыҡ пландарын Бөйөк Октябрҙең 33 йыллығы көнөнә тиклем уҡ үтәнеләр. Быйыл беренсе һәм икенсе промысел коллективтары айырыуса яҡшы эшләнеләр. Был ике коллектив нефть сығарыуҙы үҫтереүҙә бөтә алдынғы эш методтарын ҡуллана. Иптәш Кафаровтың методы буйынса эшләү нефтселәргә скважиналарҙың ремонт-ара эшләү сроктарын, үткән йылға ҡарағанда, беренсе промыселдә 24 көнгә, ә икенсе промыселдә 28 көнгә оҙайтыуға килтерҙе. Копылов, Буланкин, Игнатьев һәм Бабичев иптәштәрҙең бригадалары скважиналарҙы капиталь ремонтһыҙ 103—290 көн эшләтәләр. Был сара пландан тыш меңәрләгән тонна нефть сығарыуға мөмкинлек бирҙе.

«Ишембайнефть» тресының автотранспорт контораһы коллективе нефтселәрҙе транспорт менән өҙлекһеҙ тәьмин итеү өсөн көрәште. Ныҡышмалы көрәш гүзәл һөҙөмтәләр бирҙе. Транспортсылар, йөк ташыуҙың йыллыҡ планын 25 октябргә үтәп, хәҙер 1951 йыл иҫәбенә эшләйҙәр. Быйыл бында пландан тыш 378 мең һум накопление алынды. Шоферҙарҙан Зепов, Чапыгин, Столяров һәм башҡа иптәштәр, Кафаров методы менән эшләп, машиналарын ремонтһыҙ йөҙ мең километрҙан артыҡ йөрөттөләр. Сталин исемендәге заводта ҡалала Октябрь алды социалистик ярышын башлап ебәрҙе. Уның коллективе техник-экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыу өсөн ныҡышмалы рәүештә көрәште. Хеҙмәт етештереүсәнлеге был ваҡыт эсендә заводта 12 процентҡа үҫте. Продукцияның үҙенә төшөү хаҡы 14,5 процентҡа, брак яһау 36,8 процентҡа кәмене. Был алдынғы коллектив 1950 йылдың өс кварталында ла Бөтә Союз социалистик ярышында икенсе һәм өсөнсө урындарҙы алды. Слесарь-йыйыу, механика, тимерселек һәм ҡойоу цехтары тулыһынса стахановса эшләүгә күстеләр. Машина төҙөүселәр нефтселәрҙең эштәрен еңеләйтеү һәм нефть сығарыуҙы арттырыу өсөн яңы төр оборудованиелар эшләп сығарыуҙы киңйәү рәүештә үҙләштерәләр. Заводта стахановсылар һаны артҡандан-арта бара. Һуңғы ай эсендә иптәш Иванов 17 айлыҡ нормаһын, строгальщик иптәш Кучеренко 15 айлыҡ нормаһын, иптәш Шафиев 14 айлыҡ нормаһын үтәне.

Ҡаланың күп кенә предприятиеләре, үҙҙәренең биш йыллыҡ заданиеларын үтәп, хәҙер 1951 йыл иҫәбенә продукция етештерәләр. Улар иҫәбенә беренсе, икенсе һәм дүртенсе нефть промыселдәре, машиналар төҙөү һәм нефть эшкәртеү заводтары һәм башҡалар инә.

Нефть эшкәртеүселәр һуңғы өс айҙа 1951 йыл иҫәбенә эшләнеләр. Был алдынғы коллектив октябрь айының планын бөтә ассортимент буйынса ла бик күп арттырып үтәне. Заводта 22 бригадаға маҡтаулы исем — «Стахановсылар бригадаһы» исеме бирелде. Улар араһында Ишморатов, Шәрәфетдинова, Албаев, Кузнецов һәм башҡа иптәштәрҙең бригадалары айлыҡ нормаларын 150—200 процентҡа еткереп үтәнеләр.

Ҡаланың бығаса артта ҡалып килеүсе предприятиелары ла Октябрь алды социалистик ярышында алдынғылар сафына сыҡтылар. Былар иҫәбенә скважиналарҙы капиталь-ремонт үҙгәртеү контораһы коллективын индерергә мөмкин.

Бындай гүзәл уңыштарға Ишембай нефтселәре ҡала партия ойошмаһының большевистик етәкселеге арҡаһында өлгәштеләр. Быйыл ул, мәсьәләләр араһында партия-политик эштәрҙе йәйелдереп, хеҙмәтсәндәрҙе прогрессив хеҙмәт методтарын индереүгә, техник прогресҡа күтәрҙе. Бындай бурыстарҙы үтәүҙә ул профсоюз һәм комсомол ойошмаларының актив ҡатнашыуҙарын да тәьмин итте.

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға яҙған хатта алған социалистик йөкләмәләрҙе үтәү өсөн барған көрәш хеҙмәтсәндәрҙең ижади фекерен уятты. Ҡалала йөҙҙәрсә рационализаторҙар барлыҡҡа килде. Уларҙың бөтә тәҡдимдәре нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең производство процесын камиллаштереүгә йүнәлтелгән. Улар хәҙер меңәрләгән һумлыҡ экономия бирәләр.

Ишембай нефтселәре, Тыуған илебеҙгә күберәк нефть биреп, алған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн артабан да көстәрен һәм белемдәрен ҡыҙғанмаҫтар.

П. Морагин,
ВКП(б)-ның Ишембай ҡала комитете секретаре.

Хәрәкәт итеүсе скважиналарҙың фонды үҫә

Нефть сығарыуҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү маҡсатында беҙҙең бригада коллективе күп ваҡыттар буйы тик торған скважиналарҙы хәрәкәткә ебәреүҙе үҙенең төп бурысы итеп ҡуйҙы.

Уның өсөн хәрәкәт итеүсе скважиналарҙың өҙлекһеҙ оптималь режимда эшләүҙәрен тәьмин итергә кәрәк ине. Был бурысты уңышлы хәл итеүҙә беҙ нефть промышленносында килеп сыҡҡан бөтә яңылыҡтарҙы күҙәтеп барҙыҡ һәм үҙебеҙҙең участкала ҡулланып эшләнек. Бригаданы комплексле итеп төҙөү, участканы хужалыҡ иҫәбенә күсереү беҙгә ыңғай һөҙөмтәләр бирҙе.

Промыселдең геологик бүлеге менән берлектә участкалағы хәрәкәт итеүсе бөтә скважиналарҙың да үҙенсәлектәрен һәм эшләү режимдарын яңынан ҡарап сыҡтыҡ. Һуңғы тикшеренеүҙәр беҙгә ҡайһы бер скважиналарҙа нефть сығарыуҙы арттырырға мөмкин икәнлеген күрһәтте. 89-сы номерлы скважина оҙаҡ ваҡыттар буйы участкала иң бәләкәй дебетле булып һаналып килде. Был скважинала үҙгәрылған бөтә тикшеренеүҙәр нигеҙендә ер аҫты оборудованиеларына капиталь ремонт үткәрелде, яңы насос ҡуйылды. Ремонттан һуң уның нефть биреүсәнлеге бер ни тиклем күтәрелде. Бындай эштәрҙе беҙ бер нисә скважинала башҡарҙыҡ.

Скважиналар өҫтөндә өҙлекһеҙ эшләү уларҙың фондын һаҡлап ҡалыуға һәм участкала нефть сығарыуҙы бер аҙ арттырыуға килтерҙе. Хәҙер беҙ участкалағы хәрәкәт итеүсе бөтә скважиналарҙың да оптималь режимда эшләүҙәренә өлгәштек.

Бер үк ваҡытта беҙҙең бригада коллективе бығаса эшләмәйенсә тик торған скважиналарҙы хәрәкәткә ебәреү өҫтөндә ныҡышмалы эшләй. Йыл башында уҡ беҙ промысел директоры Славинский, баш инженер Филатов һәм өлкән геолог Лапина иптәштәр менән берлектә бер нисә скважинаны яңынан хәрәкәткә ебәрергә билдәләнек. Ҡайһы бер ҡатмарлы эштәрҙе башҡарыуҙа беҙгә тресттың скважиналарҙы капиталь ремонтлау контораһы ярҙам итте. Быйыл участкалағы хәрәкәт итеүсе скважиналарҙың фонды тағы ла 5 скважинаға артты.

Скважиналарҙы ваҡытында һәм яҡшы сифатлы итеп ремонтлауға беҙ ныҡ иғтибар итәбеҙ. Шуның арҡаһында үткән йылда участкалағы скважиналарҙың ремонт-ара эшләү ваҡыты 150 көндән 185 көнгә етте.

Участканың стахановсы операторҙары Шәмсетдинов, Столяров, Исламоратова иптәштәр нефть сығарыуҙы арттырыуҙа бөтә мөмкинлектәрҙе ҡулланып эшләйҙәр һәм өҙлекһеҙ ижади көстәрен һалалар.

Беҙҙең коллектив йыллыҡ нефть сығарыу планын бер ай алдан тултырырға тигән йөкләмә алды. Бригада членддәре был йөкләмәне үтәүгә бөтә көстәрен һалалар.

И. Буланкин,
«Ишембайнефть» тресы беренсе номерлы промыселының нефть сығарыу мастеры.

ТӘНКИТ ҺӘМ БИБЛИОГРАФИЯ

Кәрәкле китап *)

Быйыл Башгосиздат иптәш М. Ш. Фарвшатовтың «Пропаш культураларҙың рәт араларында тупраҡты эшкәртеүҙе механизациялаштырыу» тигән китабын баҫып сығарҙы.

Республикала пропаш культуралар сәсеүлеге йылдан-йыл киңәйә барған бер ваҡытта был китап мөһим әһәмиәткә эйә. Пропаш культураларының рәт араларын йомшартыу — был культураларҙың урожайын күтәреүҙә мөһим сара ул. Был сараны даими рәүештә ҡулланып килгән алдынғы колхоздар һәм тәжрибә баҫыуҙары пропаш культураларынан һәр йылда юғары урожай үҫтерә алалар.

Бүздәк районы «Ылаш» колхозы үткән йылда көнбағыштың һәр гектарынан 14—16-шар центнер урожай алды. Благовар районы комсомолдың 30 йыллығы исемендәге колхоз киң рәт менән сәскән тарыһының һәр гектарынан 28,3-әр центнер урожай йыйҙы. Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Банат Батырованың тәжрибәләренә ҡарағанда, тупраҡты даими йомшартыу шәкәр сөгөлдөрөнөң урожайын 35—40 процентҡа күтәрә.

Был фактлар рәт араларында тупраҡты эшкәртеүҙең пропаш культураларынан юғары урожай алыуҙы тәьмин итеүе тураһында һөйләйҙәр. Ләкин был эш күп хеҙмәт һалыуҙы талап итә. Уны ҡул менән башҡарғанда айырым культуралар буйынса һәр гектарға 50—60 хеҙмәт көнө артыҡ тотола.

Партия һәм хөкүмәт пропаш культураларын эшкәртеүҙә хеҙмәтте еңеләйтеү маҡсатында эштә механизациялаштырыуға айырыуса ҙур иғтибар итә. Машина-трактор станциялары һәм колхоздар әленән-әле яңы ҡеүәтле машиналар менән байыҡтырылалар. Республикабыҙҙа ауыл хужалығы машиналарының һандары йылдан-йыл арта бара.

Машиналашыу кимәле йылдан-йыл үҫә барған шарттарҙа уны һәр бер эштә рациональ файҙаланыу талап ителә. Иптәш М. Фаршатов тарафынан яҙылған был китап тап бына шул тураһында һөйләй. Китапта картоф, тары, шәкәр сөгөлдөрө, көнбағыш, кук-һағыҙ сәсеүлектәрендә рәт араларын эшкәртеү өсөн ниндәй культиватор ҡулланырға һәм улар менән нисек эш күрергә ҡарағанына айырым иғтибар ителә. ОРВ окучнигынең, КОК һәм КОК-С системалы культиваторҙарҙың төҙөлештәре һәм уларҙы ҡулланыу тураһында киң аңлатмалар бирелгән. Шулай уҡ трактор көсө менән файҙалана торған киң алымлы УТК, УК, КУТС-4,2 культиваторын дөрөҫ файҙаланыуҙың практик юлдары күрһәтелгән. Шулар менән бергә урындарҙа колхоз тимерселәре тарафынан яһарға мөмкин булған ябай системалы культиваторҙы эшләү тураһында кәңәштәр бирелгән. Китапта, пропаш культураларҙың төрҙәренә ҡарап, уларҙы эшкәртеү сроктары һәм агротехникаһы күрһәтелгән.

Быларҙың бөтәһе лә был китапты практик ҡулланма булып тороуы һәм уның әһәмиәтле булыуы тураһында һөйләйҙәр.

Китапта ҡайһы бер етешһеҙлектәр ҙә бар.

Пропаш культураларҙы эшкәртеүҙе механизациялаштырыу буйынса беҙҙә алдынғы тәжрибәләр аҙ түгел. Ҡыҙғаныска ҡаршы, китапта бындай тәжрибәләр бөтөнләй тиң өйрәнелеп күрһәтелмәгәндәр. Тамыр аҙыҡ, махорка һәм йәшелсә культуралары буйынса эштәрҙе механизациялаштырыу саралары тәфсил итеп бирелмәгән. Китапта автор рәт араларындағы тупраҡты ат көсө менән эшкәртеүгә күберәк иғтибар итә, МТС-тарҙың трактор һәм машина көстәрен файҙаланыу мәсьәләләре етерлек яҡтыртылмай.

Республикабыҙҙа бөтә сәсеү майҙанының 10—15 процентын пропаш культуралар тәшкил итә. Улар хәҙер сәсеү айҙанештәрендә айырым баҫыуҙы биләйҙәр. Шәкәр сөгөлдөрө, кук-һағыҙ, махорка, картоф һәм йәшелсәләр сәсеү буйынса беҙҙә специалләштерелгән хужалыҡтар ҙа аҙ түгел. Бынан тыш, малсылыҡ фермалары буйынса мәжбүр сәсеү айлаңештәрендә тамыр аҙыҡтар, силос культуралары үҫтерелә. Колхоздарҙа тары, ҡара бойҙай, люцерна кеүек культураларҙы киң рәтле сәсеү ҙур урын алып тора. Бына был моменттарҙы иҫкә алһаҡ, был китаптың ни тиклем актуаль булыуы яҡшы аңлашыла.

Хәҙер, колхоздарҙа 3 йыллыҡ программа буйынса массовый уҡыуҙар башланыу уңайы менән, был китаптың әһәмиәте тағы ла үҫә. Уҡыу группаларына етәкселек итеүсе механизаторҙар, колхоз бригадалары был китапты һәр шикһеҙ үҙҙәрендә булдырырға тейештәр.

Агроном **Ә. Әхмәров.**

*) М. Ш. Фаршатов — «Пропаш культураларҙың рәт араларын эшкәртеүҙе механизациялаштырыу». Башгосиздат. 1950 йыл. Рус телендә. Күләме 40 бит, хаҡы 70 тин.

„Кыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Общественный малсылыҡты үҫтереүгә иғтибарҙы көсәйтергә"

Ошондай исем менән «Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының 25 октябрҙә сыҡҡан номерында Балтач районы етәкселәренең колхоздарҙа общественный малсылыҡты үҫтереүгә тейешле иғтибар бирмәүҙәре тураһында тәнҡит материалы баҫылып сыҡҡайны. Ошо айҡанлы ВКП(б)-ның Балтач район комитеты секретаре иптәш Кайбышев редакцияға түбәндәгеләрҙе белдерҙе:

«Общественный малсылыҡты үҫтереүгә иғтибарҙы көсәйтергә» тигән темала «Кыҙыл Башҡортостан» газетаһының 214-се номерында баҫылған хәбәр ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында тикшерелеп, унда күрһәтелгән фактлар тулыһынса дөрөҫ табылды. Бюро общественный малсылыҡты үҫтереү өлкәһендә ҡаҙала күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә ҡарата күп кенә практик саралар билдәләне. Малдарҙы ҡышлатыуҙы яҡшы итеп ойоштороуҙа һәм общественный малсылыҡты үҫтереү планын үтәүҙә практик ярҙам күрһәтеү өсөн район активынан 30 кеше колхоздарға ебәрелде. Һуңғы ваҡыттарҙа был өлкәлә эштә байтаҡ уҡ һынылыш яһалды. 1950 йылдың 1 ноябренә районда общественный малсылыҡты үҫтереү планы аттар буйынса 92 процентҡа, мөгөҙлө эре малдар буйынса — 94,5, сусҡалар буйынса 85 һәм һарыҡтар-кәзәләр буйынса 94 процентҡа үтәлгән».

КОНСУЛЬТАЦИЯ

БАШҠОРТ АССР-ының УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР КҮРҺӘТЕҮ

Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе һайлау хоҡуҡын тормошҡа ашырыуҙа мөһим әһәмиәткә эйә булып тора. Сталинса Конституция һәм Совет һайлау законы депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүҙең ысын-ысынлап демократик тәртибен билдәләй. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 109-сы статьяһына ярашлы рәүештә «хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡы хеҙмәтсәндәрҙең общественный ойошмаларына һәм обществоларына: коммунистар партиялары ойошмаларына, профессиональ союздарға, кооператив ойошмаларға, йәштәр ойошмаларына һәм культура обществоларына тәьмин ителә».

Депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡы, тип күрһәтелә һайлауҙар тураһындағы Положениеның 60-сы статьяһында, общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының республикан органдары тарафынан да, шулай уҡ уларҙың район органдары тарафынан да, предприятиеларҙа һәм учреждениеларҙа эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, хәрби частарҙа — хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең, колхоз һәм ауылдарҙа — крәҫтиәндәрҙең, совхоздарҙа — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары тарафынан да тормошҡа ашырыла.

Беҙҙең һайлау законы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутатлыҡҡа кандидат итеп һайлау хоҡуҡы булған һәр бер гражданин күрһәтелә һәм һайланыла ала. Беҙҙә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү һайлаусылар тарафынан да, шулай уҡ кандидаттар тарафынан да матриаль расходтар тотоуға бәйләнмәгән.

Күп кенә буржуаз конституциялар власть «халыҡтан», «милләттән» сығарыла, йәнәһе, улар халыҡтың суверенлеген кәүҙәләндерә, тип иғлан итәләр. Ысынбарлыҡта иһә, был — буржуазияның синфи суверенлеге, ул власть органдарын һайлауҙа халыҡтың ҡатнашыуын сикләй. Капиталистик илдәрҙең һайлау закондарында һәр төрлө цензлар (белем, мөлкәт, утраҡлылыҡ һәм башҡалар) билдәләнә, шулар менән буржуазия халыҡ массаларын государство эштәрендә ҡатнашыуҙан мәхрүм итә. Хатта дөйөм һайлау хоҡуҡы булған илдәрҙә лә «демократия» механизмы шулай ҡоролған, идара итеү органдарына ҙур күпселектә общественың мөлкәтле верхушкаһы — эксплуататорҙар синыфы вәкилдәре үтәләр.

Буржуаз илдәрҙә хеҙмәтсәндәр кандидаттар күрһәткән ваҡытта аҡсалата залог индерергә йәки бик күп поручителдәр ҡуйырға тейештәр. Мәҫәлән, Англияла һәр бер кандидат өсөн 150 фунт стерлинг күләмендә залог индерелә. Күп кенә илдәрҙә һайлау бюллетендәренең хаҡын түләү кандидаттарға йөкмәтелә. Билдәле, мөлкәтле, эксплуататор синыфтар ғына быны эшләй алалар.

Матбуғат Енглистәге депутаттар палатаһының составы тураһында хәбәр итте. Был депутаттар кемдәр һуң? Улар араһында 15 паша, 58 бай, 73 помещик, 15 капиталист, 45 сауҙагәр, 62 юрист, 3 подрядчик, 2 инженер һәм 7 журналист бар. Шулай итеп, депутаттар палатаһында бер генә эшсе лә, бер генә хеҙмәтсән крәҫтиән дә юҡ. Буржуаз илдәрҙәге «демократия» бына шундай.

Капиталистик илдәрҙә һайлауҙар ҡаты синфи көрәш шарттарында үтәләр.

«Беҙҙә һайлауҙар, — ти иптәш Сталин, — эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның берғәләшеп эшләүҙәре обстановкаһында, уларҙың бер-береһенә ышаныуҙары обстановкаһында, мин әйтер инем, үҙ-ара дуҫлыҡтары обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистар юҡ, помещиктар юҡ, эксплуатация юҡ һәм халыҡтың ихтыярын боҙор өсөн, асылда, уға ҡыҫым яһар кеше лә юҡ».

«Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положение» хеҙмәтсәндәрҙең ойошмаларын йәки обществоларын Округ һайлау комиссияһына Положениеның 65-се статьяһында күрһәтелгән документтарҙы тапшырырға мәжбүр итә. Был — депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеүгә арналған йыйылыштың йәки ултырыштың протоколы һәм ошо һайлау Округы буйынса тауышҡа ҡуйыу өсөн баллотировкаланырға ризалыҡ биреүе тураһында кандидаттың ғаризаһы. Протоколда депутатлыҡҡа кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше, торған урыны, партиялылығы һәм шөғөлләнгән эше күрһәтелергә тейеш. Бынан тыш, депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән йыйылыштың йәки ултырыштың ҡайҙа һәм ҡасан үтеүен, нисә кеше ҡатнашыуын күрһәтеү талап ителә.

Протоколға йыйылыштың йәки ултырыштың президиумы члендәре ҡул ҡуялар.

Кандидаттарҙы теркәү өсөн Округ һайлау комиссияһына ҡуйылар. Округ һайлау комиссиялары депутатлыҡҡа кандидатты Конституцияның һәм һайлауҙар тураһындағы Положениеның талаптарын еренә еткереп теркәргә бурыслылар.

Депутатлыҡҡа кандидаттар мотлаҡ һайлау бюллетендәренә индереләләр. Округ һайлау комиссияһы депутатлыҡҡа кандидатты теркәүҙән баш тартҡан хәлдә, ике көн срок эсендә тейешле район, ҡала, ҡаладағы район, ауыл һәм поселка һайлау комиссияһына жалоба бирергә мөмкин. Һайлау комиссияһының ҡарары ҡәтғи була.

Округ һайлау комиссияһы тарафынан теркәлгән кандидатты күрһәткән һәр бер ойошмаға, тип күрһәтелә һайлауҙар тураһындағы Положениела, шулай уҡ Башҡорт АССР-ының һәр бер гражданына был кандидат өсөн йыйылыштарҙа, матбуғатта һәм башҡа ысулдар менән тотҡарлыҡһыҙ агитация алып барыу хоҡуҡы тәьмин ителә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙы үткәреүгә бәйләнгән бөтә расходтар, һайлауҙар тураһындағы Положениеның 11-се статьяһына ярашлы рәүештә, государство иҫәбенә үткәрелә.

А. Кобяков.

ҺАЙЛАУ ДОКУМЕНТТӘРЕ

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы үҙенең 1950 йыл 14 октябрь ҡарары менән Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау бюллетендәренең һәм документтарының: һайлаусылар исемлегенең, депутатлыҡҡа кандидаттарҙы теркәү тураһында Округ һайлау комиссияһы протоколының, Участка һайлау комиссияһының тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколының, Округ һайлау комиссияһының тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколының, депутатлыҡҡа һайланыу тураһындағы танытманың һәм «Тауыш биреү хоҡуҡына танытманың» өлгөләрен раҫланы.

Һайлаусылар исемлеге Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формалағы бланкыларҙа төҙөлә. Һайлаусылар исемлегенең бланкылары баш биттән һәм ҡағыҙҙың ике ягына ла баҫылған ҡушымта биттәрҙән тора. Улар рус, башҡорт һәм татар телдәрендә әҙерләнгәндәр. Һайлаусылар исемлеге ошо һайлау участкаһында күпселекте тәшкил иткән милләттең телендә төҙөлә. Һайлаусылар исемлеге билдәләнгән формалағы бланкыларҙа аңлайышлы итеп, ҡара менән йәки яҙыу машинаһында яҙылырға тейеш.

Һайлаусылар исемлегенең баш өлөшөндә һайлау участкаһының номеры ҡуйыла, ауылдың (поселканың, ауылдың, хуторҙың) исеме, шулай уҡ һайланыла торған Советтарҙың исемдәре индерелә. Һайлаусылар исемлегенең теҡсы түбәндәге тәртиптә төҙөлә: 1 графаға тәртип номеры ҡуйыла, 2 графаға һайлаусының фамилияһы, исеме, атаһының исеме алфавит тәртибендә яҙыла. 3, 4, 5 графаларҙа һайлаусының ҡасан тыуыуы күрһәтелә. Һайлауҙар көнөнә 18 йәше тулған кешеләрҙең тыуған көнө, айы һәм йылы күрһәтелә. 18 йәштән оло булған кешеләрҙең тыуған көнен һәм айын күрһәтеү мотлаҡ түгел.

Алтынсы графала һайлаусының йәшәү урыны (даими йәки ваҡытлыса): ауыл ерендә ауылдың (поселка, ауыл, хуторҙың) исеме, урамы һәм йорт номеры, ә ҡалаларҙа — урам исеме, йорт номеры һәм квартира номеры күрһәтелә.

Исемлектең 7, 8 һәм 9 графаларында һәр бер һайлаусы тауыш бирергә тейешле булған һайлау округтарының номерҙары күрһәтелә. Һайлау округтарының номерҙары һайлаусылар исемлегендә һәр бер һайлаусының фамилияһы ҡаршыһына: ауыл ерендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының ауыл (поселка йәки районға буйһонған ҡала Советы) Советына һайлауҙар буйынса һайлау округтарының номерҙары ҡуйыла.

Республикаға буйһонған һәм райондарға бүленгән ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советына һайлау буйынса һайлау округының номеры һәм ҡаладағы район Советына һайлау буйынса һайлау округының номеры, ә республикаға буйһонған, ләкин райондарға бүленмәгән ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советына һайлауҙар буйынса һайлау округының номеры ҡуйыла. Ҡалаға буйһонған поселкала йәшәүсе һайлаусыларҙың фамилияһы ҡаршыһына ҡала Советына һайлауҙар буйынса һайлау округының номеры һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының поселка Советына һайлауҙар буйынса һайлау округының номеры ҡуйыла.

«Бюллетень биреү тураһында билдә» ҡуйыу өсөн булған 10 һәм 11 графаларға исемлек төҙөгән ваҡытта бер ниндәй ҙә билдә ҡуйылмай. Һайлауҙар көнөндә һайлаусыға һайлау бюллетендәрен биргән ваҡытта 10 графаға «эйе» тигән һүҙ менән билдә ҡуйыла. 11 графаға, кандидат һайланмаһа йәки яңынан һайлауҙар билдәләнһә генә билдәләр ҡуйыла.

Исемлектең 12 графаһында, «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» биреү йәки уның буйынса һайлауға ҡатнаштырыу тураһында билдә ҡуйыуҙан башҡа, теге йәки был һайлаусыны исемлектән сығарыуҙың сәбәбе тураһында билдә ҡуйыла. Танытма биргән саҡта 12 графаға танытманың номерын һәм датаһын күрһәтеп, «бирелде» тип, билдә ҡуйыла.

Һайлаусылар исемлеге һәр бер һайлау участкаһы буйынса кәмендә 3 дана төҙөлә. Һайлаусылар исемлегенең бланкылары ике яҡлап та тултырыла. Әлеп ҡуйыу өсөн билдәләнгән исемлектәрҙең бланкыларына ғына бер яҡлап яҙыла.

«Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» һайлаусылар исемлеген элеп ҡуйған көндән алып һайлауҙар көнөнә тиклем бирелә. «Тауыш биреү хоҡуҡына танытмаға» һайлаусының тулыһынса фамилияһы, исеме, тыуған йылы, киткән ауылының тулы исеме яҙыла. «Тауыш биреү хоҡуҡына танытманың» икенсе ягына танытманың биреләү көнө һәм айы ҡуйыла.

Ҡалған һайлау документтары: депутатлыҡҡа кандидатты теркәү тураһында Округ һайлау комиссияһының протоколы, Участка һайлау комиссияһының тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколы, Округ һайлау комиссияһының тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколы тейешле бланкыла күрһәтелгән аңлатмалар буйынса тултырылалар.

Н. Бикбаев.

Өфө музыка мәктәбендә.

Һүрәттә: (һулдан уңға) Скрипкала — икенсе курс студенты А. Йыһангиров, пианинала — дүртенсе курс студенткаһы А. Горбунова иптәштәр менән уҡытыусы Г. Уллер дәрес үҙгәрә.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Ремонтка әҙерлекһеҙ башланылар

Әбдрәшит МТС-ы үткән йыл тракторҙар ремонтлауға әҙерлекһеҙ тотоноп, ремонт эштәрен апрель айы аҙағына тиклем һуҙғайны. Был мөһим эште башлап ебәреү өсөн быйыл да бер ниндәй ҙә әҙерлек үткәрелмәгән. МТС етәкселәре үткән йылғы хаталарҙы ҡабатлауға юл ҡуйлар. Ошо ваҡытҡа тиклем ремонт мастерскойындағы ике токарный станок ремонтланмаған. Ремонт эштәрен үткәреүҙә иң мөһим булған токарный станок капиталь ремонт талап итә. Уға шестернялар һәм ошоноң кеүек тағы ла башҡа частар кәрәк, ләкин әле был частар һаман әҙерләнмәгән. Мастерскойҙа фрезер станогы һәм «С—80» кеүек көслө тракторҙарҙың частарын күтәреү өсөн кәрәк булған күтәрткес кран бөтөнләй юҡ. Электр көсө етешмәгәнлектән был МТС-та үткән йылда ла сварка агрегаты эшләмәне. Әгәр ҙә тракторҙарҙың айырым деталдәренә сварка яһарға кәрәк булһа, МТС етәкселәре йә Дәүләкән МТС-ына, йә булмаһа Ташлы МТС-ына, йә Раевка совхозына барырға мәжбүр булалар.

Быйыл ремонт ваҡытында механизаторҙар һәм башҡа ремонтсыларҙан 100-гә яҡын кеше эшләйәсәк. Ләкин ремонтсылар өсөн тейешле эш шарттары тыуҙырыу буйынса әлегә бер нәмә лә эшләнмәгән. Дөйөм торлаҡ булдырыу һәм столовой ойоштороу тураһында хәҙергә фекер йөрөтөүсе лә юҡ.

Октябрь айында уҡ ошо МТС 6 тракторға капиталь һәм ағымдағы ремонт үткәрергә тейеш ине. Ҡыҙғаныска ҡаршы, әле МТС усадьбаһына тәгәрмәсле ике генә трактор килтерелгән, уларға ла ремонт башланмаған. Ә колхоздарҙа август айынан бирле 10-лап трактор ватылып эшләмәй ултыра.

— Ниңә тракторҙарҙы ремонтлау хәстәрлеген күрмәйһегеҙ?, — тигәс, МТС директоры иптәш Мөхәммәтов:

— Уның беҙҙең ғәйеп инде, әгәр ҙә иғтибар бирелгән булһа, ул тракторҙарҙы октябрь айында уҡ ремонтларға мөмкин ине,—ти. Дөрөҫ, дирекция тарафынан октябрь айында тракторҙар ремонтлау өсөн график төҙөлгән, ләкин ул формаль рәүештә генә. Быны дөрөҫләү өсөн түбәндәге фактыларға туҡталырға мөмкин. Чкалов исемендәге колхозды хеҙмәтләндергән «У—2» тракторы графикта күрһәтелгәнсә 20 октябргә, «Марс» колхозын хеҙмәтләндергән трактор 25-се һәм «Красный коммунар» колхозын хеҙмәтләндергән «СТЗ» тракторы 26 октябргә капиталь ремонттан сығарылырға тейеш ине. Ҡыҙғаныска ҡаршы, был тракторҙар әле МТС усадьбаһына ла килтерелмәгәндәр. Был тракторҙарҙың өсәүһе лә август айынан бирле, ватыҡ булыу сәбәпле, эшләмәнеләр. Мастерскойҙа даими эшләүсе токарь һәм слесарҙарҙан башҡа, әле ремонтҡа бер генә лә тракторсы тә йәлеп ителмәгән. Бына шулай эшкә әҙерлекһеҙ тотоноп, Әбдрәшит МТС-ы етәкселәре тракторҙарға көҙгө-ҡышҡы ремонт башлау эшен октябрь айында уҡ үҙ ағышына ҡуйҙылар һәм һәҙәмтәлә октябрь графиге өҙәлдә. Был хәл дүртенсе квартал планын үтәүҙе лә өҙөү ҡурҡынысы аҫтына ҡуя. Ә бит МТС дүртенсе кварталда 24 трактор, өс комбайн, 25 һабан, 4 лущильник һәм 11 молотилкаға ремонт яһарға тейеш.

Әбдрәшит МТС-ы етәкселәре юғарыла күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе тиҙерәк бөтөрөү өсөн конкрет саралар күрергә, ремонт эштәрен бөтә киндегенә йәйелдерергә тейештәр.

F. Fәйнетдинова.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Физкультура һәм спорт эштәренә иғтибар бирелмәй

Абҙан районында физкультура эштәренә әһәмиәт бирмәйҙәр. Бында йәштәр спорттың бөтә төрҙәре менән дә ҡыҙыҡһыналар һәм [illegible] өсөн спорт инвентарҙәре юҡ.

Был тураһа Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре комитетына мөрәжәғәт ителһә лә, конкрет ярҙам күрһәтелмәй. Ҡыш килеп етте. Ә беҙ хәҙергә көндә иң кәрәкле саңғы һәм конькиҙарҙы ҡайҙан алырға белмәйбеҙ. Кустарь саңғылар менән кросстар үткәреп, ГТО значоктарына нормалар тапшырып булмай, әлбиттә.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре комитеты Абҙан районы йәштәрен спорт инвентарҙәре менән тәьмин итергә уйламаймы икән?

А. Самарбаев.

„Тыныслыҡ яҡлы Америка ҡатын-ҡыҙҙары“ ойошмаһының делегацияһын А. Я. Вышинскийҙең ҡабул итеүе

НЬЮ-ЙОРК, 15 ноябрь. (ТАСС). Октябрь урталарында Нью-Йоркҡа АҠШ-тың көнсығыш яр буйындағы төрлө ҡалаларынан бер мең ҡатын-ҡыҙҙан — «Тыныслыҡ яҡлы Америка ҡатын-ҡыҙҙары» тигән прогрессив ойошма членларынан торған бер группа килде. Ул бында Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы канцына — 24 октябрҙә БМО-ның Генеральный Ассамблеяһына был ойошманы бөтә донъялағы тыныслыҡ ҡоралы итеп нығытыу тураһында, бәхәсле мәсьәләләрҙе тыныс юл менән хәл итеү буйынса тырышлыҡтарҙы яңынан башлау һәм массовый юҡ итеү ҡоралының бөтә төрҙәрен тыйыу тураһында саҡырыу менән мөрәжәғәт итеү өсөн килде.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙың күрһәтелгән делегацияһы 24 октябрҙә БМО-ның Флашинг Медоустағы бинаһына индерелмәү айҡанлы, был ойошманың комитеты совет делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинскийға, хатта әйтелгәненсә, был ойошма члендарын һәм бөтә донъялағы ҡатын-ҡыҙҙарҙы тынысһыҙландырған 6 һорауға яуап бирергә үтенеп, хат ебәрҙе.

Америка, Англия, Франция һәм Индия делегацияларының етәкселәренә лә ошондай уҡ һорауҙар ҡуйылған хаттар ебәрелде.

11 ноябрҙә А. Я. Вышинский был ойошманың председателе доктор Клементина Паолоне етәкселегендәге 6 вәкилен ҡабул итте.

Делегация етәксеһе доктор Паолоне, ойошма ике төп маҡсатты күҙҙә тота, тине. Беренсеһе — массовый юҡ итеү ҡоралының һәм айырым алғанда, атом бомбаһының бөтөрөлөүенә өлгәшеү, икенсеһе — хәҙерге ваҡытта йәшәгән төрлө ҡыйынлыҡтарҙы һәм, айырым алғанда, Корея мәсьәләһен тыныс һөйләшеүҙәр менән хәл итеүгә өлгәшеү.

Делегатка Клаймен хәҙерге ваҡытта Нью-Йоркта булған делегаттарҙың байтағы конференцияла ҡатнаша, тип билдәләне. Был конференция Нью-Йорк мәктәптәрендә балаларға яһалған пропагандаға, атом бомбаһын [illegible]

[illegible]

Америка халҡы бер ваҡытта ла кисермәгән ҡурҡыныстарҙы беҙ үҙ өҫтөбеҙҙә кисергән өсөн генә түгел. Америка халҡының был ҡурҡыныстарҙы кисермәүе уның өсөн ысынлап та ҙур бәхет булып тора. Ләкин беҙҙең илебеҙ үҙенең мең йыллыҡ тарихендә был ҡурҡыныстарҙы бик күп күрҙе. Беҙ һуғыш ғазаптарының һәм бөлгөнлектәренең нәмә булып торғанлығын белгән өсөн генә түгел, ә һуғыштың беҙгә яңы социалистик общество ойоштороу мөмкинлегенә ҡамасаулыҡ итеүе өсөн дә һуғышҡа ҡаршы сығабыҙ. Беҙ яңы обществоны төҙөргә теләйбеҙ һәм уны төҙөйбеҙ. Социалистик общество төҙөүселәр һуғышҡа ынтыла алалар, тигән фекерҙе тик аҡылдан шашҡан йәки намыҫһыҙ кешеләр генә әйтә алалар. Социалистик общество төҙөүселәр һуғышҡа ынтылалар, тигән фекер дөрөҫ түгел. Беҙ — тыныс кешеләр, тыныс хеҙмәт кешеләре, шуға күрә беҙ һуғышҡа ҡаршы сығабыҙ.

«Беҙ тыныс кешеләр генә түгел, — тине унан ары иптәш Вышинский, — беҙ үҙебеҙҙең азатлығыбыҙҙы яҡларға ла, үҙебеҙҙең намыҫыбыҙҙы яҡларға ла, үҙебеҙҙең йорттарыбыҙҙы һәм усаҡтарыбыҙҙы яҡларға ла өйрәндек. Беҙ дошмандарҙан ҡурҡмайбыҙ. Беҙ ғәҙел эш өсөн көрәшә алабыҙ. Беҙ үҙ-үҙебеҙҙе яҡлай алабыҙ һәм беҙ, ғәҙел, хаҡлы эш өсөн көрәшкән халҡҡа ҡаршы торорлоҡ көстөң донъяла юҡлығын беләбеҙ. Бындай халҡ башҡа халҡтар араһында һәм башҡа илдәрҙә һәр ваҡытта үҙенең дуҫтарын табасаҡ. Һәм беҙ бындай дуҫтарҙың күберәк булыуын һәм был дуҫтарҙың дөрөҫлөк өсөн көрәштә ныҡлы һәм батыр булыуҙарын теләйбеҙ.

Ҡатын-ҡыҙҙар батырлыҡ өлгөләрен күрһәтеп, дөрөҫлөк өсөн көрәштә һәр ваҡытта ҙур роль уйнанылар.

Беҙҙең илебеҙгә һөжүм иткән гитлерсе юлбаҫарҙарға ҡаршы һуғышта рус ҡатындары һәм ҡыҙҙары бик күп данлы исемдәр бирҙеләр. Мәҫәлән, Зоя Космодемьянская. Беҙҙең халҡыбыҙ бындай геройняларҙы бик күп бирҙе. Үҙ Тыуған иле өсөн көрәшеүселәр башҡа илдәрҙәге үҙ һеңлдәренең Тыуған илдәренә яныға алмайҙар». Иптәш Вышинский делегаткаларға «йәнәһе совет халҡы ниндәй ҙә булһа башҡа халҡҡа ҡаршы һуғышҡа әҙерләнә» тигән ялған хәбәрҙәргә бер ваҡытта [illegible]

[illegible]

менән яйға һалыу буйынса үҙенең бурысын Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы уңышлы үтәй, тип хәҙерге ваҡытта әйтеп булмай, тип билдәләне. Ойошма был бурысты тик ул ысын халҡ-ара ойошма тәшкил иткән ваҡытта ғына һәм ниндәй ҙә булһа йоғонтоло государствоның йәки государстволар группаһының ҡоралына әүерелмәһә генә үтәй аласаҡ.

«Тыныслыҡҡа янаусы мәсьәләләрҙе төп государстволар етәкселәренең бергә йыйналып, Берләшкән Милләттәрҙе төҙөгән ваҡытта булған хеҙмәттәшлек рухындағы кеүек рухта, һеҙҙең хөкүмәтегеҙҙең фекере буйынса, яңынан тикшереүҙәре мөмкинме (һеҙ быға ыңғай ҡарайһығыҙмы)», тип делегация тарафынан бирелгән һорауға иптәш А. Я. Вышинский былай тип яуап бирҙе:

«Әлбиттә, мөмкин һәм, әлбиттә, беҙ төп государстволар етәкселәренең осрашыуы һәм тыныслыҡты нығытыу менән бәйләнгән мәсьәләләрҙе тикшереү кеүек сараларҙы яҡлайбыҙ».

Азия халҡтарына ҡарата Алыҫ Көнсығыштағы тыныслыҡҡа янаусы проблемаларҙы хәл итеүҙә уларҙың тиң хоҡуҡлы булып ҡатнашыуҙарына мөмкинлек тыуҙырған политиканы ҡабул итеүҙе Совет хөкүмәте яҡлаймы, тигән һорауға иптәш Вышинский ыңғай яуап бирҙе.

«Советтар Союзы, — тине иптәш Вышинский, — донъялағы бөтә халҡтарҙың һәм, айырым алғанда, Азия халҡтарының тулыһынса тиң хоҡуҡлы булыуҙары яғында, һәм государстволарҙың эске эштәренә ситт илдәрҙең ҡыҫылыуына юл ҡуймау яғында һәр ваҡытта торҙо һәм тора».

Делегация унан ары түбәндәге һорауҙы ҡуйҙы: «Бөтә халҡтарҙың намыҫы һәм выжданы менән урталыҡлығы булмаған атом ҡоралын һуғышта файҙаланыуҙы тыйыуға һәм уны алдан иҫкәртеүгә һеҙҙең булышлыҡ итеүегеҙ тураһында бөтә донъялағы әсәләргә һәм балаларға һеҙҙең хөкүмәтегеҙ ниндәй ышаныслы вәғәҙәләр бирә ала?»

«Эш, — тине иптәш Вышинский, — һәр ваҡытта иң яҡшы вәғәҙә булып тора. Кешеләрҙең намыҫы һәм выжданы менән урталыҡлығы булмаған атом ҡоралын һис һүҙһеҙ тыйыу өсөн Советтар Союзы тарафынан ныҡышмалы рәүештә алып барылған үҙенең көрәше менән Совет хөкүмәте бөтә донъялағы әсәләргә һәм балаларға ошондай вәғәҙәне бирҙе лә инде. Советтар Союзында ысынлап та атом ҡоралы булыуға ҡарамаҫтан, ул атом ҡоралын тулыһынса һәм һис һүҙһеҙ тыйыу яғында торҙо һәм тора. Беҙ үҙебеҙҙә атом бомбаһы булмаған ваҡытта атом ҡоралының тыйылыуын талап иттек. Хәҙер был ҡорал беҙҙең үҙебеҙҙә лә бар. Ләкин, беҙ, шуға ҡарамаҫтан, атом ҡоралын тыйыуҙы талап итеүҙе дауам иттерәбеҙ, һәм мин, был ғәҙел, тип уйлайым. Беҙ, бынан тыш, Генералиссимус Сталин әйткәнсә, был тыйыуҙы үтәүгә ныҡлы халҡ-ара контроль урынлаштырылыуын талап итәбеҙ. Бынан тыш беҙ, атом бомбаһын беренсе булып ҡулланған хөкүмәттең хәрби енәйәтсе, тип иғлан ителеүен талап итәбеҙ. Әлбиттә, хәрби енәйәтселеккә кандидаттарға был оҡшамай, ә беҙ быны талап итәбеҙ».

Хәҙерге ваҡытта Корея конфликтында урын тотҡан ғәйәт ҙур йәнле көстә юғалтыуҙарҙы һәм милкте массовый юҡ итеүҙе бөтөрөү өсөн, һеҙҙең хөкүмәтегеҙҙең фекере буйынса, ниндәй юл иң тиҙ һәм эффектле юл булып тора?» тигән һорауға иптәш А. Я. Вышинский былай тип яуап бирҙе:

«Һуғышты туҡтатыу һәм Американың һәм башҡа сит ил ғәскәрҙәрен һис кисекмәҫтән сығарыу, бишенсе һорауҙа әйтелгәненсә, Кореялағы халҡты һәм милкте массовый юҡ итеүҙе бөтөрөүҙең иң ябай, тиҙ һәм эффектле юлы булып тора».

«Оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн кәрәк булған дуҫлыҡ, культура һәм идеялар менән иркле алмашыуҙа башҡа илдәрҙәге ҡатын-ҡыҙҙарға үҙҙәренең ярҙам ҡулдарын һуҙыуҙа һеҙҙең илегеҙ ҡатын-ҡыҙҙарының етәксе булып ҡатнашыуҙарына һеҙ ыңғай ҡарайһығыҙмы?»

— Беҙҙең ҡатын-ҡыҙҙарыбыҙ, тине — иптәш Вышинский, — төрлө халҡ-ара демократик ойошмаларҙа һәм, айырым алғанда, халҡ-ара тыныслыҡты һәм халҡтар именлеген нығытыу һәм яңы һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы көрәш маҡсатын тотҡан ойошмаларҙа бик актив ҡатнашалар. Советтар Союзы фекерҙәр менән, идеялар менән иркле алмашыу, бөтә халҡтарҙың да культура хеҙмәттәшлеге һәм улар араһында дуҫлыҡты үҫтереү яғында тора, һәм шуға күрә халҡ-ара тыныслыҡты нығытыуҙа беҙҙең илебеҙ ҡатын-ҡыҙҙарының етәксе булып ҡатнашыуҙарына беҙҙең нисек ҡарауыбыҙ тураһындағы һорауға беҙ, әлбиттә, ыңғай яуап бирәбеҙ. Эйе, беҙ быны яҡлайбыҙ. Бынан тыш, беҙ быны үҙебеҙҙең ҡатын-ҡыҙҙарыбыҙҙың бурысы итеп иҫәпләйбеҙ».

Делегация етәксеһе Паолоне ханым, 24 октябрҙә 1 мең америкалы ҡатын-ҡыҙҙан торған делегация Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына инергә тырышты, ләкин ул үҙенең был уйы тураһында Американың связь офицерына алдан уҡ хәбәр итеүҙәренә ҡарамаҫтан, быға өлгәшә алманы, тине. Ләкин делегация унда килгәс, охрана, делегацияны индермәҫкә бойороҡ бирелеүе тураһында әйтте. Лейк-Саксесста тағы ла насарыраҡ булды: унда охрана, әгәр ҙә кәрәк булһа, делегаттарҙы индермәҫ өсөн үҙенең көс ҡулланасағы тураһында белдерҙе.

«Беҙ шуны белергә теләйбеҙ, — тине Паолоне ханым, — Вышинский әфәнде был ваҡиға өсөн яуаплылыҡтың тулыһынса Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына төшөүе тураһында уйламай микән? Был, Уставты боҙоп тороу булмаймы? Беҙ аңлатма бирергә һорап Трюгве Лиға мөрәжәғәт иттек инде һәм, бынан тыш, беҙ шуны һорарға теләйбеҙ. Вышинский әфәнденең фекере буйынса, бындай уңайһыҙ хәлдә яңынан ҡалмаҫ өсөн Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ниндәй сара күрә ала?»

Был һорауға яуап биреп, А. Я. Вышинский, һуңғы ваҡытта, бигерәк тә Генеральный Ассамблеялағы ҡайһы бер делегациялар тарафынан алынған позициялар арҡаһында, Устав бөтөнләйгә тиерлек хәрәкәт итмәй, тине.

«Дөрөҫ, — тип билдәләне иптәш Вышинский, — БМО ултырыштарына делегацияларҙы индерергә мөмкин йәки ярамай тип Уставта бер нәмә лә әйтелмәй, ләкин ултырыш асыҡ булһа, унда ҡатнашыу өсөн пропуск йәки билеттар алыусылар, йәки унда урындар булһа, уларҙың ултырышта ҡатнашыуы күҙҙә тотола. Ләкин һеҙ әйткән боҙоуҙар мине ғәжәпләндермәй.

Хәҙер БМО-лағы ҡайһы бер делегациялар Устав нигеҙендә торған демократик принциптар менән иҫәпләшергә теләмәйҙәр, шуға күрә Устав көн һайын боҙола. Беҙ быға ҡаршы көрәшәбеҙ, ләкин беҙ күпселекте тәшкил итмәйбеҙ. Әгәр ҙә аҙсылыҡ бындай боҙоуҙарға ҡаршы протест белдерһә, күпселек тарафынан яһалған баш-баштаҡлыҡ өсөн яуаплылыҡты аҙсылыҡ үҙ өҫтөнә ала алмай. Ә беҙ бындай боҙоуҙарға һәр ваҡытта ҡаршы киләбеҙ. Күпселек беҙҙә булғас, демократик принциптар боҙолмаҫтар, тип беҙ ышанабыҙ.

Хәҙер Устав хатта мөһимерәк мәсьәләләр буйынса ла боҙола. Генеральный секретарҙың үҙен законһыҙ рәүештә өс йылға билдәләнеләр. Секретарь үҙе законһыҙ билдәләнелгәс, ул законһыҙ хәрәкәт итәсәк».

Беседа аҙағында А. Я. Вышинский «Тыныслыҡ яҡлаусы Америка ҡатын-ҡыҙҙары» ойошмаһына, тыныслыҡ өсөн көрәштең ҙур һәм намыҫлы эшендә уңыштар теләне.

Республикабыҙ халҡ хужалығының артабан күтәрелеше өсөн

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре, Советтар Союзының бөтә халҡтары менән бергә, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын байрам иттеләр. Бөйөк Октябрҙең йыллығы бөтә алдынғы, прогрессив кешелектең байрамы итеп бөтә донъяла билдәләнде. ВКП(б) Үҙәк Комитетының был бөйөк байрам айҡанлы булған тарихи саҡырыуҙары хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларында йәнле отклик тапты.

Совет халҡы үҙенең традицион байрамын совет экономикаһының һәм культураһының көслө сәскә атыуы шарттарында ҡаршыланы. Беҙҙең бөтә илебеҙ Октябрь алды социалистик ярышында айырыуса ҡеүәтле ижади хеҙмәт пафосы менән солған алынды. Промышленность буйынса һуғыштан тыш ваҡыттағы кимәл күптән уҙып кителде, СССР халҡ хужалығының үҫеш темптары йылдан-йылға, айҙан-айға күтәрелә бара. Промышленность продукцияһының йыллыҡ үҫеше егерме проценттан артыҡ тәшкил итте.

Тайпылышһыҙ артабан үҫә барыу совет экономикаһының бөтә тармаҡтары өсөн характерлы.

Колхоз ауылы бөйөк байрамды ауыл хужалығында сериоз уңыштар менән ҡаршы алды. Игенселек һәм малсылыҡ өлкәһендә өлгәшелгән гүзәл күрһәткестәр Үҙәк Статистика Управлениеһының байрам алдынан ғына иғлан ителгән белдереүендә ентекләп үтелгәйне. Быйыл социалистик ауыл хужалығының материаль-техник базаһы бигерәк тә ныҡ үҫте. Совет государствоһы ауыл хужалығын яңы машиналар менән байытыу өсөн бөтә сараларҙы күрә. Ленин—Сталин партияһы тарафынан тәрбиәләнгән, колхоз эшенә бөтә йөрәктән бирелгән ауыл хужалығы алдынғылары ысынлап та мөғжизәләр тыуҙыралар.

Советтар Союзында тормошҡа ашырыла торған капиталь төҙөлөштәренең ҡоласын донъя быға саҡлы күргәне юҡ ине әле. Волга, Днепр һәм Аму-Дарьялағы коммунизм төҙөлөштәренә бөтә донъя һоҡлана. Советтар Союзындағы коммунизм төҙөлөшөнөң бөйөк өлгөһө халҡ демократияһы илдәрен социализм өсөн көрәшкә рухландыра.

Совет кешеләренең тормош шарттары көндән-көн яҡшыра, уларҙың культура кимәлдәре һаман күтәрелә, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарының, производство новаторҙарының, тәбиғәтте үҙгәртеүселәрҙең сафтары үҫкәндән-үҫә бара.

Социалистик халҡ хужалығындағы тарихи уңыштар — улар Ленин — Сталин партияһы етәкселегенең, Совет Государствоһының көндәлек хәстәрлегенең, ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа партия ойошмаларының ҙур ойоштороу һәм массовый-политик эштәр үткәреүҙәренең һөҙөмтәһе булып тора.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын шулай уҡ ҙур уңыштар менән ҡаршылап, күнелле байрам иттеләр. Башҡортостандың бөтә промышленносе өсөнсө квартал планын 105 процентҡа үтәне. Байтаҡ предприятиелар байрам алды социалистик ярышында йыллыҡ пландарын тамамлауға өлгәштеләр. Улар байрам демонстрацияһы колонналарының башында барҙылар.

Республикабыҙ игенселәре государствоға иген тапшырыу планының срогынан алда үтәлеүе тураһында бөйөк Сталинға рапорт биреү бәхетенә өлгәштеләр, һәм быйыл, үҙған йылға ҡарағанда, государствоға 13 миллион 500 мең бот яҡшы сифатлы иген артыҡ тапшырылды. Колхоздарыбыҙҙа яҙғы сәсеүгә етерлек яҡшы сифатлы орлоҡ тупланды, ә колхозсылар хеҙмәт көндәренә мул урожай алдылар.

Республикабыҙҙа марксизм-ленинизм идеялары менән һуғарылған, формаһы буйынса милли һәм йөкмәткеһе буйынса социалистик булған культура сәскә ата. Мәктәп йәшендәге бөтә балаларыбыҙ уҡый. Ҡалалар һәм ауылдар урта һәм юғары уҡыу йорттарының, ғилми-тикшеренеү институттарының, балалар баҡсаларының, культура-ағартыу учреждениеләренең киң селтәре менән солғап алынған. Уларҙа социалистик интеллигенциябыҙҙың ижади эше ҡайнай.

Уҡытыусылар һәм уҡытыусы ҡатын-ҡыҙҙар, — тип әйтелә ВКП(б) Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарында,—халҡ мәғарифы работниктары! Уҡыусыларҙы фән нигеҙҙәрен ныҡлы белеү менән ҡоралландырығыҙ! Беҙҙең йәштәребеҙҙе совет патриотизмы рухында тәрбиәләгеҙ! Социалистик обществоның культуралы, белемле граждандарын, коммунизм өсөн актив көрәшселәрҙе әҙерләгеҙ!

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре промышленноста, ауыл хужалығында һәм культура өлкәһендәге уңыштары менән ҡәнәғәтләнеп ҡала алмайҙар. Байрам алды социалистик ярышында юғары күтәрелгән ҡеүәтле хеҙмәт пафосын нығытыу, шул нигеҙҙә һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды — 1950 йыл планын халҡ хужалығының бөтә тармаҡтары буйынса ла арттырып үтәү өсөн, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙы производство бүләктәре менән ҡаршылау өсөн көрәште, бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау өсөн көрәште һаман көсәйтеү — һәр бер хеҙмәтсәндең, урындағы партия һәм комсомол ойошмаларының мөҡәддәс бурысы булып тора.

Коммунистар һәм комсомолецтар! Хужалыҡтың һәм культураның яңы ҡеүәтле күтәрелеше өсөн, Совет Государствоһының ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн көрәшселәрҙең беренсе сафтарында булығыҙ!

Халҡ хужалығының артабанғы күтәрелешен тәьмин итеү һәм шул нигеҙҙә халҡыбыҙҙың материаль көн-күреш шарттарын яҡшыртыу өсөн техник прогрестың яңынан-яңы юғарылыҡтарына эйә булырға, туҡтауһыҙ алға барыу өсөн өҫтәмә резервтарҙы һәм мөмкинлектәрҙе эҙләргә кәрәк. ВКП(б) Үҙәк Комитетының Октябрь алды саҡырыуҙары Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн, коммунизм төҙөлөшөндә яңы уңышлыҡтарға өлгәшеү өсөн көрәштә беҙҙең боевой программабыҙ булып тора.

Октябрь айы аҙағында партияның Өлкә активы йыйылышы республикабыҙҙа идеология эшен яҡшыртыу тураһында мәсьәлә тикшерҙе. Шулай уҡ ВКП(б) Өлкә Комитетының нәүбәттәге пленумы общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса өс йыллыҡ план үтәлешен тикшерҙе һәм етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса конкрет саралар билдәләне.

Колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, совхоз эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, зоотехниктар һәм ветеринар работниктар! Общественный малсылыҡты бөтә саралар менән үҫтерегеҙ, малдар һанын арттырығыҙ, уның продукты биреүсәнлеген күтәрегеҙ! Малдарҙы уңышлы ҡышлатыуҙы ойоштороғоҙ!

Ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау өсөн, колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан артабан нығытыу өсөн көрәш ауыл хужалығы менән етәкселек итеүҙең кимәлен күтәреүҙе талап итә. Урындағы партия ойошмалары совет һәм ауыл хужалығы органдары эшенә йүнәлеш бирергә, колхозсыларҙы, МТС һәм совхоз работниктарын государство интерестарын күҙәтеү рухында тәрбиәләргә бурыслылар.

Хеҙмәтсәндәрҙе коммунизм рухында тәрбиәләү, уларҙың үҫә барған культура талаптарын ҡәнәғәтләндереү, уларҙың дөйөм культура кимәлдәрен күтәреү буйынса уҡытыусылар, артистар, врачтар, композиторҙар, ғалимдар, бөтә культура фронты работниктары алда бик күп ижади эштәр башҡарыуға саҡырылғандар. Уларҙың ижади эшенә киң юл асыҡ.

Хәҙер республикабыҙҙың бөтә мөйөштәрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек эштәре бара. Һайлау алды агитацияһы — хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә көслө ҡорал ул. Коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы — совет халҡының мораль-политик берҙәмлегенең, уның большевиктар партияһына, Ватанға һәм бөйөк Сталинға тәрән бирелгәнлегенең яңы тантанаһы булып тора.

Совет кешеләре үҙҙәренең ижади дәртле хеҙмәттәре менән социалистик Тыуған илден ҡеүәтен нығыталар, бөтә халҡ хужалығының туҡтауһыҙ юғары күтәрелеүен, фән һәм культураның сәскә атыуын тәьмин итәләр. Ленин байрағы аҫтында, Сталин етәкселегендә, тығыҙ сафтар менән алға, коммунизм төҙөлөшөнөң яңы өлгәшеүҙәренә!

Кореялағы ваҡиғалар

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһының 15 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Фронтта үткән тәүлектә айырыуса үҙгәрештәр булманы, тип әйтелә.

Халҡ армияһының частары Сейсен-Ко йылғаһы секторында һәм Токусен районында актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар.

ТӨҘӘТЕҮ

224-се номерҙең өсөнсө битендә, икенсе бағананың аҫтан бишенсе юлында... туплансылар һүҙенән һуң: Үҙ көстәренә генә ышанмайынса, американлылар операцияларға Англияның һәм башҡа илдәрҙең ғәскәрҙәрен йәлеп иттеләр, тип уҡырға. Артабан текстағыса.

Яуаплы редактор F. F. FАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПМ1154

Өлкә газета-журналдар типографияһы.

Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға. 1950 йыл № 231 (8688) 19 НОЯБРЬ йәкшәмбе. Хаҡы 20 тин.

Бөгөн—сталинсе артиллерия Көнө.

Йәшәһен беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы, көүәтле совет артиллерияһын төҙөүсе—бөйөк СТАЛИН!

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

Батырлыҡ байрамы

Бөгөн бөтә совет халҡы артиллерияға Көнөн байрам итә.

Тыуған илебеҙҙең азатлығы, бойондороҡһоҙлоғо һәм намыҫы өсөн көрәштәрҙә совет артиллеристарының һәм дошманды еңеү өсөн көүәтле ҡоралдарҙы уйлап табыусы конструкторҙарҙың, эшселәрҙең хеҙмәте бик ҙур. Беҙҙең халҡыбыҙ совет артиллерияһын сталинсе артиллерия тип хаҡлы рәүештә атай.

Илебеҙҙе индустриализациялау артиллерия фәнен һәм техникаһын йылдам темптар менән алға үҫтереү өсөн бөтә шарттарҙы тыуҙырҙы. Конструкторҙар һәм промышленность работниктары алдына иптәш Сталин тарафынан ҡуйылған бурыстар уңышлы хәл ителделәр.

Бөйөк Ватан һуғышы башланыр алдынан инде беҙҙең илебеҙҙә донъялағы иң көүәтле артиллерия бар ине. Беҙҙең Тыуған илебеҙгә юлбаҫарҙарса һөжүм иткән гитлерсе яуыздарға ҡаршы һуғыштың беренсе көндәренән үк артиллерия үҙен «һуғыштың аллаһы» итеп күрһәтте. Оборона һуғыштары осоронда беҙҙең орудиеларыбеҙҙең уты илебеҙҙең мөһим үҙәктәренә ынтылыусы гитлерсе фашистарға ҡаты удар яһаны.

Совет Армияһының һөжүм итеү операцияларында данлы совет артиллерияһының көүәте бөтә тулылығы менән күренде. Артиллерия Көнөн байрам итеү совет воиндарының 1942 йылдың 19 ноябрендә Сталинград янындағы көүәтле контр һөжүмдәре башланған көнгә тура килә. Совет артиллерияһы Гитлерҙең 300 меңле армияһын Сталинградта ҡамап алыуҙа һәм юҡ итеүҙә ғәйәт ҙур роль уйнаны.

Иптәш Сталин 1944 йылда 19 ноябрҙәге үҙенең приказында артиллеристарҙың фашистарға ҡаршы һуғыштағы хеҙмәттәренә юғары баһа бирҙе.

«Бөгөн бөтә ил Ҡыҙыл Армияның төп удар көсө булған артиллерияның бик ҙур әһәмиәтен билдәләп үтә.

Билдәле, артиллерия Ҡыҙыл Армияға дошмандың алға барышын Ленинградҡа һәм Мәскәүгә инер юлдарҙа туҡтатырға ярҙам иткән көс булды.

Артиллерия Ҡыҙыл Армияға Сталинград һәм Воронеж янында, Курск һәм Белгород янында, Харьков һәм Киев янында, Витебск һәм Бобруйск янында, Ленинград һәм Минск янында, Яссы һәм Кишинев янында немец ғәскәрҙәрен тар-мар итеүҙе тәьмин иткән көс булды...

Беҙҙең илебеҙ был уңыш менән бик хаҡлы ғорурлана ала». (И. Сталин).

Артиллеристар үҙҙәренең батырлыҡтары һәм геройлыҡтары менән бөтә совет халҡының ихтирамын һәм мөхәббәтен яулап алдылар. Бер миллион ике йөҙ меңдән артыҡ артиллерист һалдат һәм офицер боевой подвигтары өсөн СССР ордендәре һәм медалдәре менән награҙланды, бер мең алты йөҙҙән артығына Советтар Союзы Геройы тигән почетлы юғары исем бирелде. Яңы төр ҡоралдар уйлап сығарыусы күп кенә конструкторҙар Сталин премияһы лауреаты һәм Социалистик Хеҙмәт Геройы исемен алдылар.

Ленин—Сталин тарафынан төҙөлгән социалистик промышленность Бөйөк Ватан һуғышы көндәрендә үҙ алдына ҡуйылған бурыстарҙы намыҫлы үтәп сыҡты. Ҡорал етештереүсе беҙҙең заводтарыбыҙ, һуғыш тарафынан барлыҡҡа килтерелгән ғәйәт ҙур ҡыйынлыҡтарға ҡарамаҫтан, продукция эшләп сығарыу темптарын күп һайын күтәрә барҙылар. Фронт бөтә төр ҡоралды етерлек тиклем күләмдә алып торҙо.

Иптәш Сталин 1944 йылдың 7 ноябрҙәге үҙенең приказында **«Ҡыҙыл Армияның көсө совет тылының аныҡ эшләүе менән күп тапҡыр арта. Эшселәр, колхозсылар, интеллигенция үҙҙәренең Тыуған ил алдындағы бурыстарын намыҫ менән үтәйҙәр, һуғыш ваҡытындағы ҡыйынлыҡтарҙы геройҙарса еңеп сығалар, Ҡыҙыл Армияны ҡорал, һуғыш припастары һәм аҙыҡ-түлек менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеп торалар. Совет хужалығы үҙәнең көстәрен туҡтауһыҙ үҫтерә һәм фронтҡа ярҙам күрһәтеүен арттырғандан-арттыра бара»,** — тине.

Рус артиллеристарының данлы традицияларын арттырып һәм Бөйөк Ватан һуғышында Советтар Союзының бөтә Ҡоралды Көстәре менән бергә, дошманды еңеүҙе тәьмин итеп, беҙҙең артиллериябыҙ үҙ үҫешенең яңы полосаһына инде. Артиллерия фәне һәм техникаһы өҙлөкһөҙ үҫә, кадрҙарға талап көн һайын арта бара.

Фашистик Германияны һәм империалистик Японияны тулыһынса еңеүгә өлгәшеп, совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең грандиоз программаһын тормошҡа ашыра башланы. Хәҙерге ваҡытта, Америка-Англия империалистары өсөнсө бөтә донъя һуғышына ныҡышмалы әҙерләнгән осорҙа Советтар Союзының халыҡтары тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнәләр. Улар донъялағы иң бөйөк һуғарыу системаларын һәм гидроэлектростанцияларҙы төҙөүҙе тормошҡа ашыралар, тәбиғәтте кешелек донъяһы файҙаһына үҙгәртеп ҡоралар, юғары урожай алыу өсөн, бөтә донъяла ағзаҡа һуҙылған ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәшәләр.

Ошо йылдың 16 ноябрендә Польша республикаһының башҡалаһы Варшавала тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы асылды. Унда бөтә донъялағы намыҫлы кешеләрҙең вәкилдәре тыныслыҡты яҡлап, һуғышҡа ҡаршы үҙ фекерҙәрен әйтәләр.

Тыуған һәм һөйөклө Совет Армияһы совет халҡының ижади хеҙмәтен һиҙгер һаҡлай. Советтар Союзының көүәтле Ҡоралды Көстәре — халыҡтар дуҫлығы һәм именлегенен, бөтә донъялағы ныҡлы тыныслыҡтың ышаныслы һаҡсыһы ул.

Йәшәһен Тыуған илебеҙҙең дошмандарына ҡурҡыу һалыусы Совет артиллерияһы!

Йәшәһен совет халҡының бөйөк еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы — данлы Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы!

Йәшәһен бөтә донъялағы тыныслыҡ байраҡсыһы — һөйөклө юлбашсы һәм учитель бөйөк СТАЛИН!

РСФСР Верховный Советы Президиумында

РСФСР Верховный Советы Президиумы 1950 йылдың 16 ноябрендәге Указы менән, Участка һайлау комиссияһының председателе йәки секретары 1950 йылдың 20 ноябренән алып 20 декабренә тиклем төп эшенән бушатыла, төп эшләгән урыны буйынса уның хеҙмәт хаҡы һаҡлана, тип билдәләне.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса Сталин һайлау округы

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды

15 ноябрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса Сталин һайлау округының Округ һайлау комиссияһының ултырышы булып үтте.

Комиссия ултырышын ҡыҫҡаса инеш телмәре менән уның председателе иптәш И. М. Черенков асты. Ул, Округ һайлау комиссияһының ултырышында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Сталинде күрһәткән Мәскәү электр заводы коллективының вәкилдәре, шулай уҡ электр заводы коллективының тәҡдиме хуплап яҡлаған Щербаков исемендәге ебәк туҡыу комбинаты, «Красная заря» фабрикаһы, машиналар төҙөү заводы һәм башҡа ойошмалар коллективтарының вәкилдәре ҡатнашалар, тип белдерҙе.

— Һеҙгә беҙҙең бөтәбеҙҙе лә тулҡынландырыусы шатлыҡлы хәбәрҙе белдерергә рөхсәт итегеҙ, — ти иптәш Черенков. — Совет халҡының һәм бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм учителе, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн бөйөк көрәшсе, беҙҙең тыуған Иосиф Виссарионович Сталин 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә кандидат булып тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалығын бирҙе. **(Залда көслө овация тыуа. Бөтәһе лә урындарынан торалар, иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә ҡотлау тауыштары яңғырай—«Депутатлыҡҡа беҙҙең кандидатыбыҙ тыуған Сталинға дан! Совет халҡының бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталинға — ура!»)**

Мәскәү электр заводының күп меңләгән коллективы исеменән һүҙ автотрактор электр йыһаздары заводының партия ойошмаһы секретары иптәш В. Г. Алексеевка бирелә.

— Электр заводы коллективы, — ти иптәш Алексеев, — халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа үҙенең кандидаты итеп күрһәтте. **(Көслө алҡыштар).**

Сталин һайлау округының күп кенә предприятиеларе һәм учреждениеларының коллективтары был ҡарарҙы ҡайнар яҡланылар.

Иптәш Алексеев унан ары бөйөк юлбашсының хеҙмәтсәндәр алдындағы баһалап бөтөргөһөҙ хеҙмәттәре тураһында, иптәш Сталинға бөтә халыҡ мөхәббәте тураһында, бөйөк Сталин юлбашсылығында совет халҡының коммунизм төҙөүҙә ҡаҡшамаҫ ихтыяры тураһында һөйләй. Бөгөн беҙ, — тип дауам итә ул, — иптәш Сталиндең 2-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға үҙенең ризалығын биреү турағындағы шатлыҡлы хәбәрҙе ишеттек. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).**

Иптәштәр, Округ һайлау комиссияһының члендәре! Мин электр заводының күп меңләгән коллективы исеменән һеҙгә мөрәжәғәт итәм һәм һеҙҙән хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталинде Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялауҙы һорайым. **(Овацияға күсеүсе көслө алҡыштар).**

Щербаков исемендәге комбинаттың фабрика комитеты председателе иптәш В. С. Козлова тулҡынландырғыс телмәр менән сығыш яһай. Ул иптәш И. В. Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһында электр заводы эшселәренең, инженер-техник работниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең тәҡдимен Щербаков исемендәге комбинат коллективының ҡайнар яҡлауы турағында һөйләй.

— Беҙ тыуған иптәш Сталинға, — тип дауам итә иптәш Козлова, — үҙебеҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең көүәтен ныҡытыу хөрмәтенә тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәбеҙ. 17 декабрҙә депутатлыҡҡа бөтә халыҡ кандидаты, коммунистар менән партияһыҙҙар блогының бөтә халыҡ кандидаты — бөйөк Сталинға үҙ тауыштарыбыҙҙы биреү өсөн беҙ бөтәбеҙ ҙә һайлау урналарына барасаҡбыҙ. **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар).** Халыҡ бәхете өсөн иптәш Сталинға оҙон ғүмер теләйем! **(Көслө алҡыштар).**

Һүҙ «Красная заря» фабрикаһы партия ойошмаһының секретары иптәш Г. М. Осиповаға бирелә. Ул шулай уҡ электр заводы коллективының тәҡдимен фабрика хеҙмәтсәндәренең ҡайнар яҡлағанлығы турағында белдерә.

— Иптәш Сталин исеменән башҡа ҡәҙерлерәк исем юҡ, — ти иптәш Осипова. — Сталин — беҙҙең бәхетебеҙ!

Иптәш Осипова Сталин һайлау округы буйынса Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға иптәш И. В. Сталиндең ризалыҡ биреүенә яуап итеп, «Красная заря» фабрикаһы коллективының тағы ла фиҙакәрерәк хеҙмәт итәсәге, үҙенең йыллыҡ планын срогынан алда үтәйәсәге турағында тулҡынланып һөйләй. **(Көслө алҡыштар).**

Машиналар төҙөү заводы делегацияһы исеменән завком председателе иптәш Б. С. Акилов сығыш яһай.

— Ҡәҙерле иптәштәр, — тип мөрәжәғәт итә ул ултырышта ҡатнашыусыларға, — Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәтеү турағында электр заводы коллективының тәҡдимен машиналар төҙөү заводының коллективы ҡайнар яҡланы. **(Оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар).** Иптәш Сталин исеме беҙгә, совет кешеләренә генә түгел, а донъялағы бөтә азатлыҡ һөйөүсе халыҡтарға яҡын һәм ҡәҙерле. Был исем беҙгә шуға күрә ҡәҙерле, сөнки иптәш Сталин үҙенең бөтә тормошон коммунизм төҙөү өсөн көрәшкә бирә. Советтар Союзы халыҡтары һәм бөтә прогрессив кешелек донъяһы иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ туплана. Сталин — тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы ул! **(Көслө алҡыштар).** Ҡайҙа Сталин — унда еңеү барлығын беҙ бөтәбеҙ ҙә беләбеҙ! **(Көслө алҡыштар).**

Иптәштәр, машиналар төҙөү заводы коллективы исеменән мин Округ һайлау комиссияһынан бөйөк Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялауҙы һорайым. **(Алҡыштар, — «Иптәш Сталинга — ура!», «Йәшәһен депутатлыҡҡа бөтә халыҡтың беренсе кандидаты бөйөк Сталин!» тигән тауыштар яңғырай).**

Округ һайлау комиссияһының председателе һәм члендәре тапшырылған документтар — иптәш И. В. Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп бер тауыштан күрһәткән коллективтарҙың дөйөм йыйылыштарының протоколдары менән танышалар.

Залда бер нисә минут дауам иткән көслө овация тыуа.

Округ һайлау комиссияһы иптәш И. В. Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялау турағында бер тауыштан ҡарар ҡабул итә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 2-се номерлы Сталин һайлау округының Округ һайлау комиссияһы ҡ а р а р ы

Һайлауҙар турағындағы Положение нигеҙендә 2-се номерлы Сталин һайлау округының Округ һайлау комиссияһы ҡарар итә:

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 2-се номерлы Сталин һайлау округында тауышҡа ҡуйыу өсөн Мәскәү электр заводы эшселәренең, инженерҙәренең, техниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылышы тарафынан күрһәтелгән СССР Министрҙар Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияларға.

Һайлауҙар турағындағы Положение нигеҙендә депутатлыҡҡа кандидат иптәш Иосиф Виссарионович Сталинде хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 2-се номерлы Сталин һайлау округында тауышҡа ҡуйыу өсөн һайлау бюллетененә индерергә.

Ошо ҡарарҙы дөйөм иғтибар өсөн иғлан итергә.

Округ һайлау комиссияһының председателе И. М. ЧЕРЕНКОВ.
Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары Т. И. ЩЕРБАКОВА.
Округ һайлау комиссияһының члендәре: В. М. МАЛАХОВ, А. В. БАЙКОВА, И. С. АНДРЕЕВ, Д. М. ЦЕПАЕВ, Н. А. КНЯЗЕВ, А. И. ДАНИЛОВ.
Округ һайлау комиссияһының секретары А. И. ГРЕМЯЦКАЯ.

(ТАСС).

ССР Союзы Хәрби Министре ПРИКАЗЫ

19 ноябрь, 1950 йыл *№ 131* *Мәскәү ҡалаһы*

Иптәштәр артиллеристар һәм артиллерия промышленносе работниктәре!

Иптәштәр һалдаттар, сержанттар һәм старшиналар!

Иптәштәр офицерҙар һәм генералдар!

Бөгөн совет халҡы һәм уның Армияһы артиллерия Көнөн байрам итә.

Һеҙҙе артиллерия Көнө менән ҡотлайым һәм тәбрик итәм.

Бөтә артиллеристарға һәм артиллерия промышленносе работниктарына беҙҙең артиллериябыҙ алдына Совет хөкүмәте һәм иптәш **Сталин** тарафынан ҡуйылған бурыстарҙы үтәүҙә яңы уңыштар теләйем,

Артиллерия Көнөн билдәләп, **приказ бирәм:**

Бөгөн, 1950 йылдың 19 ноябрендә, беҙҙең Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы— Мәскәүҙә һәм союзный республикаларҙың башҡалаларында — егерме артиллерия залпы менән салют бирергә.

Йәшәһен данлы совет артиллеристары!

Йәшәһен героик совет халҡы һәм уның данлы Армияһы!

Йәшәһен тыуған Совет хөкүмәте!

Йәшәһен беҙҙең тәрән аҡыллы Коммунистар партияһы!

Һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ, беҙҙең еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы бөйөк Сталинға дан!

ССР Союзы Хәрби Министре
Советтәр Союзы Маршалы ВАСИЛЕВСКИЙ.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә

Ҡайырғаҙы районының Подгорный, Мораптал, Урал ауыл Советтәрендәге колхоздар Кананикольск леспромхозына көҙгө-ҡышҡы сезонда ағас әҙерләү өсөн 200 кеше ебәрҙеләр.

Колхозсылар үҙ колхоздары өсөн бирелгән ағас ҡырҡыу һәм ташыу планын урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә тулыһынса үтәргә йөкләмә алдылар һәм урманға барыу менән эшсе социалистик ярыш нигеҙендә ойоштороҙолар. Хәҙер улар 10 мең кубометр ағас әҙерләнеләр ҙа инде. Ағас әҙерләү ҡыҙыу темп менән бара.

И. Саннаев.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса Молотов һайлау округы

Вячеслав Михайлович МОЛОТОВ

Мәскәү өлкә Советенә депутатлыкка кандидат итеп регистрацияланды

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 3-сө номерле Молотов һайлау округы Округ һайлау комиссияһының ултырышы 15 ноябрҙә тантаналы шарттарҙа үтте.

Ултырышты асып, Округ һайлау комиссияһының председателе иптәш А. К. Плотников:

— Округ һайлау комиссияһы бөгөн шатлыклы хәбәр алды — Вячеслав Михайлович Молотов беҙҙең округ буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыкка тауышка куйылырға ризалык бирҙе, — тип белдерҙе.

Был һүҙҙәрҙе катнашыусылар оҙакка һуҙылған алкыштар менән каршылайҙар.

— Вячеслав Михайлович Молотовты 3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеү тураһында Клара Цеткин исемендәге тегеү фабрикаһы, «Монометр» һәм «Электропровод» заводтарының, СССР Электр станциялары министерствоһының дөйөм йыйылыштарының, общественный ойошмаларҙың, хеҙмәтсәндәр обществоларының Округ һайлау комиссияһына тапшырылған протоколдарын һәм уны күрһәткән ойошмаларҙан ошо һайлау округы буйынса тауышка куйылырға ризалык биреүе тураһында иптәш Молотовтың белдереүен карап, — тип дауам итте иптәш Плотников, — Округ һайлау комиссияһы тапшырылған документтар нигеҙендә иптәш В. М. Молотов Мәскәү өлкә Советенә депутатлыкка кандидат итеп һайлауҙар тураһындағы Положениеға тулыһынса ярашлы рәүештә күрһәтелгән, тип билдәләне.

Вячеслав Михайлович Молотов кандидатураһын күрһәткән һәм яклаған коллективтарҙың вәкилдәре комиссия ултырышында телмәрҙәр менән сығыш яһанылар.

Округ һайлау комиссияһы катнашыусыларҙың оҙакка һуҙылған алкыштары аҫтында бер тауыштан түбәндәге карарҙы кабул итә:

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса Мәскәү калаһының 3-сө номерле Молотов һайлау округы Округ һайлау комиссияһының карарынан

һайлауҙар тураһындағы Положение нигеҙендә Округ һайлау комиссияһы карар итте:

Клара Цеткин исемендәге тегеү фабрикаһы, Мәскәүҙәге «Манометр», «Электропровод» заводтары һәм СССР Электр станциялары министерствоһы эшселәренең, инженерҙарының, техниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары тарафынан күрһәтелгән СССР Министрҙар Советы Председателенең Урынбаҫары, 1890 йылда тыуған, 1906 йылдан алып ВКП(б) члены, Мәскәүҙә, Кремлдә торousы иптәш Вячеслав Михайлович Молотовты хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 3-сө номерле Молотов һайлау округында тауышка куйылыу өсөн хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә депутатлыкка кандидат итеп регистрацияларға.

һайлауҙар тураһындағы Положение нигеҙендә депутатлыкка кандидат Вячеслав Михайлович Молотовты хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә Советенә һайлауҙар буйынса 3-сө номерле Молотов һайлау округы буйынса тауышка куйылыу өсөн һайлау бюллетененә индерергә.

Ошо карарҙы дөйөм иғтибар өсөн иғлан итергә.

Округ һайлау комиссияһының председателе А. К. ПЛОТНИКОВ.
Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары А. М. ГРАЧЕВ.
Округ һайлау комиссияһының члендәре: Е. П. ПЕРВОВА, М. Ф. ГАНЦЕВА, Ф. И. СИДОРИНА, Н. А. СПИРИДОНОВ.
Округ һайлау комиссияһының секретары В. С. ИВАНОВ.

Поселка һәм ауыл Советтәренә депутатлыкка кандидаттар

Әлшәй районының колхоздарында, МТС-тарында һәм совхоздарында, шулай уk промышленность предприятиеларында урындағы Советтәргә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар ҙур политик күтәренкелек менән үтә.

Әлтән һуң Шафрандағы район колхоз мәктәбе тыңлаусылары һәм укытыусылары коллективының дөйөм йыйылышы булып үтте. Йыйылышта бөтәһе 92 кеше катнашты. Улар бында Шафран поселка Советенә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеү өсөн йыйналғандар. Йыйылышта беренсе һүҙҙе мәктәп директоры иптәш Джиря алды. Ул Шафран поселка Советенә депутатлыкка кандидат итеп Олесия Ивановна Радионова иптәште күрһәтте.

Йыйылышта катнашыусыларҙың бөтәһе лә иптәш Радионова кандидатураһын якланы.

Раевка бертекле ашлык совхозының эшселәре үҙҙәренең дөйөм йыйылыштарында 11-се һайлау округы буйынса Әбдрәшит ауыл Советенә депутатлыкка кандидат итеп совхоздың өлкән ветврачы Михаил Михайлович Хохлов иптәште; ВЛКСМ-дың Әлшәй район комитеты работниктәре үҙ йыйылышында Раевка поселка Советенә депутатлыкка кандидат итеп Антонов исемендәге колхоздың баҫыусылык бригадаһы бригадиры — юғары урожай үҫтереү мастеры, комсомолка Нина Никандровна Саламатина иптәште күрһәттеләр.

Сталин исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре Никифар ауыл Советенә депутатлыкка кандидат итеп колхоз баксаһынан быйыл 150 мең һум доход алыуға өлгәшкән баксасылык бригадаһының бригадиры Сөләймән Ноғманов, бер нисә йыл буйына ферма мөдире булып эшләүсе Дәүли Лоҡманов иптәштәрҙе бер тауыштан күрһәттеләр.

Ғ. Ғайнетдинова.

БӨЙӨК ЮЛБАШСЫБЫҘ ҺӘМ УЧИТЕЛЕБЕҘ ИПТӘШ СТАЛИНГӘ МӨХӘББӘТ ҺӘМ БИРЕЛГӘНЛЕК ДЕМОНСТРАЦИЯҺЫ

Ысын йөрәктән ҙур шатлык менән

Беренсе кандидат—И. В. СТАЛИН

Өфө паровоздар ремонтлау заводының әле яңы ғына төҙөлеп бөткән клубы. Пөхтә итеп йыһазландырылған сәхнәлә Ленин һәм Сталиндең портреттары.

Бында паровоздар ремонтлау заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советенә һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Молотов район Советенә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылыштары булып үтте.

Трибунала карт эшсе Петр Дмитриевич Любовцев.

—Иптәштәр! Мин хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп беҙҙең өсөн донъяла иң кәҙерле булған туғаныбыҙ, тәрән акыллы юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш Сталинде күрһәтәм. Был исем беҙгә, совет кешеләренә генә түгел, бәлки донъяла азатлык һөйәүсе бөтә кешеләргә лә якын.

Мин кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп иптәш Сталинде күрһәтеү тураһындағы тәкдимде бөтә коллектив кайнар рәүештә яклар, тип ышанам.

Бөйөк юлбашсы кандидатураһын яклап йәш стахановсы Можарук һәм инженер Куликов иптәштәр сығыш яһанылар. Үҙенең ялкынлы сығышында инженер Куликов былай тине:

— Мин һеҙҙең алдығыҙҙа Өфө кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп бөйөк учителебеҙ иптәш Сталинде күрһәтеү тураһындағы тәкдимде яклау буйынса тәрән тулкынланыу тойғоһо менән сығыш яһайым. Минең бөтәһенән дә әлек, иптәш Сталингә карата бөтә халыктың кайнар мөхәббәте тураһында әйтәһем килә. Беҙ иптәш Сталинде икһеҙ-сикһеҙ яратабыҙ. Ул хеҙмәтсәндәр тураһында даими хәстәрлек күрә.

Йыйылыш хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп шулай уk заводтың инспекторы Александр Яковлевич Козлов, ВКП(б)-ның Башкортостан Өлкә Комитеты секретары Сабир Әхмәтьян улы Ваһапов, ВКП(б)-ның Өфө кала комитеты секретары Хәснулла Мотиғулла улы Мостафин, инженер Евдокия Михайловна Казина, завод начальнигы Василий Емельянович Мозговой, йыйыу цехы маляры Петр Гаврилович Петров, завод партия комитеты секретары Николай Михайлович Никулин иптәштәрҙе күрһәтте.

Ошо уk йыйылышта хеҙмәтсәндәр депутаттарының Молотов район Советенә депутатлыкка кандидаттар күрһәтелде. Йыйылыш район Советенә депутатлыкка кандидат итеп йыйыу цехы мастеры Д. В. Князев, казан цехының стахановсы котельщигы П. Н. Харитонов, казан цехының токары М. С. Петрова, коммерческий директор Л. П. Калинин, партия комитеты секретары урынбаҫары Л. М. Макаров, койоу цехы мастеры А. Д. Демина, инженер З. С. Акатьева, завком председателе М. А. Зиновьев, ВКП(б)-ның Молотов райкомы секретары Н. П. Волгарев иптәштәрҙе күрһәтте.

З. Ишмаев.

ИҢ АЛДЫНҒЫ КЕШЕЛӘР—ХАЛЫК КАНДИДАТТАРЫ

Черниковск. «Ударник» клубының залы байрамса кейенгән кала хеҙмәтсәндәре менән тулы. Профсоюздарҙың завод комитеты председателе иптәш Соловьев хеҙмәтсәндәр депутаттарының Черниковск кала Советенә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылышты асык, тип белдерҙе. Беренсе һүҙҙе завод партия ойошмаһы секретары Рощин алды.

— Илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре, — тине ул, — үҙҙәренең беренсе кандидаттары итеп, иң кәҙерле, хеҙмәтсән халыктың бөйөк даһие иптәш Сталинде күрһәтәләр. Мин кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп прогрессив кешелектең бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталинде күрһәтәм.

Ораторҙың һүҙҙәрен залда ултырған һайлаусылар аяк өҫтө баҫып алкышланылар.

Трибунаға инженер Солодовченко күтәрелде. Ул кала Советенә депутатлыкка 141-се номерле һайлау округынан кандидат итеп ВКП(б)-ның кала комитеты секретары иптәш Х. М. Пацурияны күрһәтте. Иптәш Пацурия Грузияла, ярлы крәҫтиән семьяһында тыуған. Ул үҙенең хеҙмәт юлын ябай эшсенән башлап, ныкышмалы укыу һәм практик эш һөҙөмтәһендә етәксе партия работнигенә тиклем үҫеүгә өлгәште. 1946 йылдан бирле ВКП(б)-ның Черниковск кала комитеты секретары булып эшләй.

Кала хеҙмәтсәндәре трибунаға береһе артынан икенсеһе күтәрелә. Улар кала Советенә депутатлыкка кандидат итеп халыктың иң алдынғы улдарын һәм кыҙҙарын күрһәтәләр. Шулар араһында Сталин премияһы лауреаты М. А. Ферин, Советтәр Союзы Геройы А. Н. Кобелев, стахановсы Арсланова һәм башка иптәштәр бар.

Йыйылыш күрһәтелгән кандидаттарҙан үҙ һайлау округтары буйынса кала Советенә депутатлыкка тауышка куйылыуға ризалык биреүҙәрен һораны.

М. Мостафин.

МАКТАУЛЫ НЕФТСЕ КУПРИЯНОВ

Октябрьский. (Телефон аша). Беренсе номерле бораулау конторaһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм мастерҙары Октябрьский кала Советенә депутатлыкка кандидат күрһәтеүгә арналған йыйылышка килделәр.

Трибунала баш бухгалтер иптәш Полтавец.

— Мин, — тине ул, — кала Советенә иң якшы бораулау мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты Иван Дмитриевич Куприяновты күрһәтәм. Ул нефтселәр араһында тиҙләтелгән метод менән бораулауҙа иң якшы һөҙөмтәләргә өлгәшкән кеше.

Йыйылышта катнашыусылар был тәкдимде кайнар хупланылар.

Совет халкының бөйөк улы

(М. И. Калининдең тыуыуына 75 йыл тулыуға карата)

Большевиктәр партияһын һәм Совет государствоһын төҙөүселәрҙең һәм уның етәкселәренең береһе — Михаил Иванович Калининдең тыуыуына 1950 йылдың 20 ноябрендә 75 йыл тула.

М. И. Калининдең бөтә тормошо һәм эшмәкәрлеге Ленин — Сталин партияһы эшенә, коммунизм тантанаһы эшенә фидакәр хеҙмәт итеүгә арналған. В. И. Ленин һәм И. В. Сталин менән бергә, уларҙың етәкселегендә М. И. Калинин большевиктәр партияһын төҙөнө, Бөйөк Октябрь социалистик революцияһын әҙерләүҙә һәм тормошка ашырыуҙа актив катнашты һәм донъялағы беренсе социалистик государствоны төҙөнө.

Михаил Иванович Калинин революционер-большевиктең, күренекле государство деятеленең ҙур һәм данлы юлын үтте. Тверь ярлы крәҫтиәненең улы булараk, ул йәш вакытында уk мохтажлык һәм мәхрүмлектәр кисерҙе. 14 йәшендә Михаил Иванович ауылды ташлап, Петербургка китте. Бында уның эшсе, профессиональ-революционерҙең ауыр тормошо башланды. М. И. Калинин егет сағында революцион хәрәкәткә кушылды. Ул Путилов заводында, Нарва һәм Мәскәү заставаларының предприятиеларында йәшерен марксистик түңәрәктәр ойоштороп, ленинсе «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзында» актив катнашты, эшселәр араһында әленән-әле күберәк авторитет казанды.

1899 йылдың июлендә М. И. Калинин революцион эшмәкәрлек өсөн арескә алынды һәм 10 ай төрмәлә ултырғандан һуң Петербургтан Тифлискә һөргөнгә ебәрелде. Бында ул тимер юл мастерскойҙарына токарь булып эшкә инде һәм, урындағы иптәш И. В. Сталин етәкселек иткән социал-демократик ойошма менән бәйләнеш тотоп, актив революцион эш алып бара башланы. Тимер юл эшселәренең 1900 йылда И. В. Сталин тарафынан ойошторолған забастовкаһында катнашкан һәм Тифлистең революцион подпольеһында актив эшмәкәрлек алып барғаны өсөн М. И. Калинин Метех замогына ябылды, ә һуңынан Ревель калаһына һөргөнгә ебәрелде.

Эшселәр синыфының эше өсөн нықлы һәм батыр көрәшсе М. И. Калинин, батша полицияһының каты эҙәрләүҙәренә карамаҫтан, революцион эшмәкәрлеген туктатманы. Ревелдә ул яңынан арескә алынды һәм 3 йылға Олонец губернаһына ебәрелде. Һөргөндән Петербургка кайткас, М. И. Калинин партияла актив эшләүҙе дауам иттерҙе. Революционер-большевиктең тимерҙәй нык ихтыярын төрмәләр ҙә, һөргөндәр ҙә һындыра алманылар.

Февраль революцияһы вакытында Михаил Иванович Петроградта ине. Ленинсе идеяларҙы ялкынлы һәм арымай-талмай пропагандалаусы булараk ул иптәш И. В. Сталин һөргөндән кайтканға тиклем В. М. Молотов менән бергә Үҙәк Комитеттең рус бюроһына, большевиктәр партияһының Петроград комитетына һәм «Правда» газетаһының редакцияһына етәкселек итте, эшселәр һәм һалдаттар массаһын социалистик революцияға әҙерләне.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы еңгәндән һуң Михаил Иванович Калинин Совет государствоһының күренекле етәкселәренең береһе булып әүерелде. 1919 йылдың мартында ул В. И. Лениндең тәкдиме буйынса Бөтә Россия Үҙәк Башкарма Комитетының председателе итеп һайланды.

1922 йылдың декабрендә Совет Социалистик Республикалар Союзы төҙөлгәндән һуң М. И. Калинин СССР Үҙәк Башкарма Комитетының председателе, ә һуңынан СССР Верховный Советы Президиумының председателе итеп һайланды.

Совет иленең юғары органы етәксеһенең постында М. И. Калинин 27 йыл буйына эшләп, СССР халыктарының туғандаш союзын нығытыу, социалистик государствоны нығытыу буйынса ҙур уңышлы эш алып барҙы.

1919 йылдың мартында беҙҙең партиябыҙҙың VIII съезында Михаил Иванович Калинин партия Үҙәк Комитетының члены итеп һайланды. 1926 йылдан алып М. И. Калинин — ВКП(б) Үҙәк Комитеты Политбюроһының члены булды.

И. В. Сталиндең тоғро соратнигы М. И. Калинин беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөүҙең бөтә этаптарында ла партия һәм совет халкының дошмандарына карšы килешмәүсәнлек көрәштә иптәш Сталин менән бергә барҙы. Иптәш Сталин менән бергә һәм уның етәкселегендә ул партияның генераль линияһын — илде индустриялаштырыуға һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуға, социалистик обществолы төҙөүгә йүнәлдерелгән курсты тормошка ашырҙы.

М. И. Калинин коммунизм өсөн ялкынлы көрәшсе булды.

Марксизм-ленинизмдың талантлы пропагандалаусыһы М. И. Калинин партия политикаһының иң мөһим мәсьәләләре буйынса хеҙмәтсәндәрҙең киң массаһы алдында йыш кына сығыштар яһаны. Коммунистик тәрбиә тураһында уның сығыштары кешеләр аңындағы капитализм калдыктарын бөтөрөү өсөн беҙҙең партиябыҙҙың уңышлы көрәше өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар.

Михаил Иванович Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында ла ҙур эш алып барҙы. Үҙенең күп һандағы мәкәләләрендә һәм телмәрҙәрендә ул совет халкын социалистик Тыуған илдең намыҫы һәм бойондороклоһоҙлоғо өсөн фидакәр көрәшкә, бөтә көстә фашистик илбаҫарҙарҙы тар-мар итеү эшенә бирергә саkырҙы.

1946 йылдың 3 июнендә совет халкы ҙур юғалтыу кисерҙе. Михаил Иванович Калинин үлде. Патриот, бөйөк рус халкының данлы улы, гүзәл большевик, ленинсе-сталинсе типтағы күренекле государство деятеленең ялкынлы йөрәге тибеүҙән туктаны.

М. И. Калинин Ленин — Сталин партияһы эшенә үҙ тормошоноң ярты быуаттан артығыраҡын арнаны. Михаил Иванович Калинин тураһында иҫтәлек совет кешеләрен коммунизм тантанаһы хеҙмәтенә яңы хеҙмәт подвигтәренә рухландыра.

В. Петросян.

— М. И. Калинин музейенең директоры.

„ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсын“ өйрәнеүселәргә ярҙамға

РСДРП-ның дүртенсе конференцияһы

1907 йылдың 18 ноябрендә Финляндияның Котка калаһында РСДРП-ның дүртенсе («Өсөнсө дөйөм Россия») конференцияһы асылды. Конференцияла большевиктәр күпселекте тәшкил иттеләр. Быны һөҙөмтәһендә большевистик карарҙар кабул ителде. Конференцияның большевистик фракцияһына В. И. Ленин етәкселек итте.

Партияның дүртенсе конференцияһы беренсе рус революцияһы вакытынса еңелгән, ил реакция осоронa инә башлаған вакытка тура килде. 1905 йылғы декабрь коралы восстаниеһе еңелгәндән һуң Россиялағы революцион ташкын әкрынлап кәмей башланы. Массалар хәрәкәте йомшара барған һайын контрреволюция үҙенең һөжүмен көсәйтте.

Революцион обстановка бөткәндән һуң большевиктәр партияһы яңы һөжүмгә кәрәкле көстәрҙе юғалтмау, уларҙы һаклап калыу сараларын күрҙе. Революцион обстановка талап иткән вакытта большевиктәр революцияның беренсе сафында тәүҙә һөжүм итергә һәм үҙҙәре артынан халыкты штурмға алып барырға булдыра алдылар. Реакция осоронда большевиктәр тәртипле рәүештә сигенә лә белделәр.

«Дөрөҫ һөжүм итә белеүҙән башка, дошманды еңеп булмай.

Дөрөҫ сигенә белеүҙән, паникаһыҙ, хаотикһыҙ сигенә белеүҙән башка, еңелеү мәлендә тар-мар ителеүҙән котолоп булмай». («ВКП(б) тарихенең кыҫкаса курсы», 91-се бит).

Реакция йылдарында партия ойошмаларында эшләү уңан элекке, революция күтәрелә барған осорға карағанда, күп тапкыр ауырлашты. Партия члендәренең һаны бик нык кәмене. Партиялағы попутчиктарҙың күбеһе, батша хөкүмәтенең эҙәрләүҙәренән куркып, партия сафын ташлап китте.

В. И. Ленин беҙҙең партияны реакция осоронда нисек итеп дөрөҫерәк сигенергә, подпольеға нисек күсергә, легаль булмаған партияны нисек һаклап һәм нығытып калырға, массалар менән элемтәне нығытыу өсөн легаль мөмкинлектәрҙе нисек файҙаланырға өйрәтте.

Меньшевиктәр, революцияның яңы күтәрелеше мөмкинлегенә ышанмайынса, паникаға төшөп сигенделәр, улар партия программаһының революцион талаптарынан һәм партияның лозунгыларынан хурлыклы рәүештә баш тарттылар, пролетариаттың легаль булмаған революцион партияһын бөтөрергә, юk итергә теләнселәр. Шуға күрә быныдай төр меньшевиктәрҙе **ликвидаторҙар**, тип атай башланылар. Большевиктәр иһә, киреһенсә, революция алдында торған төп бурыстарҙың хәл ителмәгән булыуынан сығып, революцион хәрәкәттең яңынан күтәреләсәгенә ышанысты юғалтманылар. Массаны буласак революцияға әҙерләү буйынса эш алып барҙылар. Большевиктәр партияһының төп политик маҡсаты булып шул уk 1905 йылдағы маҡсат: царизмде колатыу, буржуаз-демократик революцияны аҙағына тиклем еткереү, социалистик революцияға күсеү маҡсаты калды. Большевиктәр масса алдына төп революцион лозунгыларҙы: демократик республика, помещик ерҙәрен конфискациялау, 8 сәғәтлек эш көнө лозунгыларын куйыуҙа дауам иттеләр.

РСДРП-ның дүртенсе конференцияһы V съезда һайланған Үҙәк Комитет тарафынан саkырылды. Ул вакытта большевиктәр һәм меньшевиктәр бер партия эсендәге ике фракция рәүешендә йәшәйҙәр ине. Шуның өсөн конференцияла большевиктәр ҙә, меньшевиктәр ҙә катнаштылар. Конференцияның эше большевиктәр менән меньшевиктәрҙең каты көрәше аҫтында барҙы.

Конференцияның көн тәртибендә түбәндәге төп мәсьәләләр тикшерелде:

1. Государство Думаһындағы социал-демократик фракцияның тактикаһы тураһында;

2. Буржуаз матбуғатта катнашыу тураһында;

3. Фракцион үҙәктәр һәм урындарҙағы ойошмалар менән Үҙәк Комитеттең бәйләнешен нығытыу тураһында.

Конференция III Государство Думаһына һайлауҙар үткәндән һуң саkырылды: Думаға социал-демократтарҙан 18 депутат һайланды. Хәҙер инде Думалағы социал-демократтар фракцияһының тактикаһын билдәләргә кәрәк ине. Шуның өсөн дүртенсе конференцияның көн тәртибендә был мәсьәлә ҙур урын тотто. Государство Думаһындағы социал-демократик фракцияның тактикаһы тураһындағы мәсьәлә буйынса Ленин доклад яһаны. Обстановка үҙгәреү менән большевиктәр партияһының Государство Думаларына карата тактикаһы ла үҙгәрә барҙы. Булыгин Думаһына һәм I Думаға карата большевиктәр партияһы актив бойкот тактикаһын үткәрҙе. Был Думаларға һайлауҙар тураһындағы закондар сығарылған осорҙа илдә революцион хәрәкәт бик күтәренке ине. Быныдай саралар менән батша хөкүмәте массаның фекерен «конституция» юлына күсереп, революция хәрәкәтен бҙыуырға маташа ине. Батша хөкүмәтенең ялған вәғәҙәләрен фаш итеп, киң халык массаһын революцион хәрәкәткә тағы ла нығырак тартыу өсөн бойкот тактикаһы дөрөҫ булды.

II Государство Думаһына килгәндә иһә Ленин, обстановканың үҙгәреүен һәм революцион хәрәкәттең сәмеүен күҙ алдына тотоп, большевиктәр «Государство Думаһына бойкот тураһындағы мәсьәләне кайтанан карарға тейештәр» тип һананы. Большевиктәр Ленин һәм Сталиндең юлбашсылығында Думаға бойкот тактикаһынан уға һайлауҙарҙа катнашыу тактикаһына күстеләр.

Ләкин большевиктәр Думаға, унда кадеттәр менән блокта булып «закон сығарыу» буйынса эшләү өсөн түгел, бәлки Думаны революция интерестарына трибуна итеп файҙаланыу өсөн. барҙылар. «Тарих, тип яҙҙы Ленин, Дума йыйылған сакта, уның эсенән тороп һәм уның тирәһендә файҙалы агитация алып барыу мөмкинлеге булғанлығын, — кадеттәргә каршы, революцион крәҫтиәндәр менән якынлашыу тактикаһы Думаның эсендә мөмкин булғанлығын күрһәтте» (Ленин, X том, 29-сы бит).

Ленин, РСДРП-ның дүртенсе конференцияһында яһаған докладында III Государство Думаһының составына характеристика биреп, унда күпселек тәшкил иткән ике группаның — октябристәр менән черносотенецтәр группаһының һәм кадеттәр менән октябристәр группаһының, булыу мөмкинлеген күрһәтте. Юғарыла күрһәтелгән һәр ике блок революцияны быуыуға һәм реакция көстәрен нығытыуға ынтыла. Шунлыктан, Дума сығарған закондар, һис һүҙһеҙ, халык файҙаһына түгел, бәлки халык иркенә каршы, уны колокта тотоуға йүнәлтелгән буласак. Шуның өсөн, тине Ленин, Думалағы социал-демократик депутаттарҙың бурыстары «закон сығарыу» буйынса органик катнашыу түгел, ә Думаны партияның политик һәм социалистик талаптарын киң халык массаһына аңлатыу өсөн трибуна итеп файҙаланыуҙан тора.

Меньшевиктәр (Дан, Лебер һәм башкалар) большевиктәрҙең тактикаһына каршы сыктылар. Улар Думалағы социал-демократтарҙың буржуаз партиялар менән бер блокта булыу кәрәклеген якланылар. Улар, әле буржуазияның интерестары батша самодержавиеһының интерестарына һис тура килмәй, шуның өсөн бөтә буржуаз партияларҙың царизмға карата беҙҙәм оппозицияла булыуҙары мөмкин, батша самодержавиеһын йомшартыу өсөн социал-демократтар был «оппозиция» менән блокта булырға тейештәр, тип сығыш яһанылар. Меньшевиктәр, Государство Думаһын «закон сығарыу» учреждениеһе итеп карап, уны батша хөкүмәтенең ауыҙлыкларға булдыклы учреждение итеп иҫәпләнеләр.

Партияның дүртенсе конференцияһы, меньшевиктәрҙең оппортунистик караштарын кире кағып, большевистик карар кабул итте. Конференция, царизм хөкүмәтенең контрреволюцион политикаһын фаш итеү менән бер уk вакытта, либераль буржуазияның да революцияға каршы икәнлеген массаға аңлатырға һәм уға каршы килешмәүсән һәм фаш итеүсән көрәш алып барырға карар итте. Кадеттәр партияһы «демократизменең» ялған икәнен һәм уның ике йөҙлө булыуын фаш итеү күҙҙә тотолдо. Социал-демократия вәкилдәренә, Думалағы либераль тәкдимдәргә каршы систематик рәүештә партияның минимум программаһы талаптарын куйырға кушылды. Карарҙа, социал-демократик фракцияға буржуаз партиялар менән блок төҙөргә ярамағанлығы һәм уның зарарлы икәнлегә һыҙык өҫтөнә алынып, кәрәкле шарттарҙа крәҫтиән массаларының вәкилдәре булған трудовиктәр менән килешеүҙең мөмкинлеге күрһәтелә. Ләкин был килешеү партияның программа һәм тактикаһынан сигенеүгә юл куймаҫка, бәлки уның нигеҙендә эшләнергә тейеш.

Партияның дүртенсе конференцияһында, бынан башка, социал-демократтарҙың буржуаз матбуғатта катнашыуҙары тураһындағы мәсьәлә ҙур урын тотто. Меньшевиктәр партияның V Лондон съезының карарҙарына каршы буржуаз матбуғат биттәрендә кампания асkайнылар. Кайһы бер буржуаз газеталарҙың биттәрендә социал-демократияның тормошон боҙоп күрһәтә торған информацион бүлектәр ойоштороласайны. Либераль буржуа органы булған «Товарищ» газетаһында Плеханов, Мартов һәм башка меньшевиктәрҙең партияға каршы мәкәләләре баҫылып сыкты. Атап әйткәндә, был газетаның 368-се номерында Плеханов партияның III Думаға һайлауҙарға карата булған платформаһына каршы мәкәлә менән сығыш яһаны. Партияның дүртенсе конференцияһы был мәсьәлә буйынса меньшевиктәрҙең оппортунистик эштәренә каты отпор бирҙе. Конференция үҙенең карарында, айырым социал-демократтарҙың либераль һәм либераль-демократик матбуғатта катнашыуҙарының киң гелә урын алыуын, уның партия эшенә ҙур зарар килтереүен күрһәтте һәм быны партияны идея һәм ойоштороу яғынан таркатыуға килтереүе мөмкин, тип меньшевиктәрҙе хөкөм итте.

Конференцияның, фракцион үҙәктәр һәм урындарҙағы ойошмалар менән Үҙәк Комитеттең бәйләнешен нығытыу тураһындағы мәсьәлә буйынса кабул ителгән карарында, күбеһенсә, меньшевиктәрҙең таркатыусылык эштәре фаш ителә.

Меньшевиктәр, партияның V съезында һайланған Үҙәк Комитеттән тыш үҙҙәренең фракцион үҙәктәрен төҙөп, партияның урындарҙағы ойошмаларына директивалар биреп, таркатыу эше алып бара инеләр. Конференцияла был мәсьәләне тикшергән вакытта меньшевиктәр, бер яктан, үҙҙәренең фракцион үҙәктәре булыуын инкар иттеләр, икенсе яктан, меньшевиктәрҙең вәкиле Дан фракцион үҙәктәрҙең зарарлы булыуы тураһындағы карарға каршы сыкты. Ләкин конференция был мәсьәлә буйынса ла, асылда, большевистик карар кабул итте. Карарҙа, партияның V съезында һайланған Үҙәк Комитет кенә дөйөм партия органы булып тора, партия менән юлбашсылык итергә уның ғына хокуkы бар, урындарҙағы партия ойошмалары тик Үҙәк Комитетка генә тапып, унан ғына ярҙам алырға тейештәр, тип күрһәтелде.

Партияның дүртенсе конференцияһы партия эсендәге һәм унан тыштағы һәр төрлө оппортунистик группаларға һәм ағымдарға каршы килешмәүсән көрәш алып барыуҙы талап итте. Шулай итеп, большевиктәр партияһы Ленин һәм Сталиндең юлбашсылығы аҫтында реакция осоронда һәм унан һуңғы йылдарҙа меньшевик ликвидаторҙарға һәм «һул» ликвидаторҙарға каршы каты көрәш алып барҙы һәм был оппортунистик ағымдарҙы тар-мар итте.

Д. Әхмәров.

Художник А. Лавров эшләгән һәм Артиллерия көненә карата СССР Хәрби министерствоһының Хәрби әзәтельство-һы тарафынан сығарылған плакат. ТАСС фотохроникаһы.

СТАЛИНСЕ АРТИЛЛЕРИЯ

Бөгөн — Сталинсе Артиллерия көнө. Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре һәм Совет Армияһының яугирҙәре Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының казаныштарын яклауҙа совет артиллерияһының күренекле уңыштарын билдәләйҙәр. Совет халкы Бөйөк Ватан һуғышы фронттарында артиллеристарҙың һәм миномётчиктарҙың үлемһеҙ подвигтарын был көндә айырыуса ғорурлык менән иҫкә ала.

Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре, Артиллерия көнөн байрам итеп, дошмандарҙы еңеүебеҙҙе ойоштороусы һәм рухландырыусы, көҙәтле артиллерияны тыуҙырыусы Советтар Союзы Генералиссимусы иптәш И. В. Сталинга ысын күңелдән булған ихтирам һәм тәрән рәхмәт менән үҙҙәренең карашҭарын юллайҙар. Совет артиллерияһын ойоштороу, техник яктан байыктырыу һәм уның боевой көҙәтен үҫтереү иптәш Сталин исеме менән айырылғыһыҙ бәйләнгән.

Артиллерия ғәскәрҙәрҙең иң күптәнге төрө булып тора. Артиллерияның материаль өлөшөн тыуҙырыу, ойоштороу һәм боевой кулланыу эшендә приоритет Россияныкы ул. Беҙҙең илебеҙҙә донъяла беренсе булып полк һәм атлы артиллерия булдырылды. Рус пушкарҙәре Европанан йөҙ йылдан ашыуыраҡка алек нарезной орудиеләрҙе кулландылар.

Рус артиллеристәренең героизмы һәм хәрби мастерлеге киң билдәле. 1709 йылда Полтава янындағы һуғышта, күренекле рус полководецы А. В. Суворов ғәскәрҙәре Измаилде штурмлағанда, Бородино һуғышында, Севастополде һәм Порт-Артурҙы оборона лағанда һәм башҡа бик күп һуғыштарҙа һәм операцияларҙа рус артиллерияһы кыйыу һәм батыр хеҙмәт итте, уның мәргән ударҙары дошмандарға ҙур юғалтыуҙар килтерҙе.

Рус артиллерияһы үҙенең үҫешендә башҡа государстволарҙың артиллерияһынан һәр вакыт өҫтөн торҙо. Ләкин самодержавие корелешенең шарттары уның үҫешен тотоп торҙолар.

Совет халкы беҙҙең ата-бабаларыбыҙ тарафынан барлыкка килтерелгән бөтә киммәтле нәмәгә һаҡлык менән карай.

Беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең Коралы Көстәре үҙҙәренең характерҙәре һәм бурыстары буйынса иҫке рус армияһынан тамырынан айырылалар. Совет Армияһы башҡа политик һәм экономик нигеҙҙә ойошторолдо, үҫте һәм алға китте. Беҙҙең партиябыҙҙың юлбашсылары В. И. Ленин һәм И. В. Сталин тарафынан төҙөлгән Совет Армияһы донъяла бер-бер социалистик государствоны яклауға сакырылған; беҙҙең артиллериябыҙ алдында ла шундай уҡ бурыстар тора.

Граждандар һуғышы һәм сит илдәр интервенцияһына каршы көрәш йәш совет артиллерияһы өсөн беренсе серьез һынау булды. Ул вакытта беҙҙең артиллериябыҙ аҙ һанлы ине әле, орудиелар, һуғыш припастары, бәйләнеш средстволары, шулай уҡ яҡшы әҙерлекле командир кадрҙары етешмәне. Ләкин был кыйынлыктар еңеп сығылды.

Совет артиллерияһы үҙенең ойоштороу яғынан формалашыуы, һан яғынан үҫеүе, техник яктан байыктырылыуы һәм оҫта кадрҙары өсөн иптәш Сталинга бурыслы. Иптәш Сталин фронттың хәл иткес участкаларында артиллерияны массовый кулланыу принцибен, массированный артиллерия утын кулланыу һәм артиллерияның пехота һәм кавалерия менән оҫта үҙ-ара хәрәкәт итеү тактикаһын эшләне.

Граждандар һуғышының бөтә фронттарында ла Совет Армияһы артиллерияһы актив катнашты. Аҡ гвардиясы генералдарҙан Колчактың, Юденичтең, Красновтың, Деникиндең, Врангелдең полчищелары беҙҙең артиллериябыҙҙың емергес ударҙарын үҙ елкәләренә татып карадылар; совет артиллеристәре йәш Совет Республикаһын быуырға маташыусы Америка, Англия, Япония һәм башҡа илдәрҙең интервенттарын уңышлы рәүештә кыуҙылар.

Совет артиллерияһы граждандар һуғышынан бөтә яҡтан нығынып сыкты. СССР-ҙың оборонаға һәләтлегенең нығытыу артиллерияны һан яғынан да һәм сифат яғынан да көсәйтеүҙе талап итте.

Сталинсе биш йыллыктар йылдарында беҙҙең илебеҙ бик нык алға киткән ауыр промышленносе булған көҙәтле индустриаль державаға әйерелде, ә совет артиллерияһы яңы, иң ырыаҡ камиллаштерелгән коралдар менән байыктырылды. Совет ғалимдары һәм инженерҙары иптәш Сталин етәкселегендә иң катмарлы боевой бурыстарҙы хәл итеүгә мөмкинлек биреүсе пушкаларҙы, гаубицаларҙы, миномёттарҙы, зенит орудиеларын конструкцияланылар.

Артиллерия кадрҙарын әҙерләү һәм тәрбиәләү буйынса ҙур эш башкарылды.

Япон баҫып алыусылары менән Хасан һәм Халхин-Голдағы, аҡ финдар менән Карелия перешейкаһындағы һуғыштар совет артиллерияһының үҫә барған көҙәтен, уның дошманға емергес ударҙар яһауға һәләтле булыуын күрһәттеләр. «Артиллерия — һуғыш аллаһы» — иптәш Сталин беҙҙең артиллериябыҙҙың көсөн һәм әһәмиәтен бына шулай билдәләне.

Фашистик Германияға һәм уның сателиттәренә каршы Советтар Союзының Бөйөк Ватан һуғышы беҙҙең государствобыҙ өсөн серьез һынау булды. Был һуғышта гитлерсы Германияның һәм уның союзниктәренең армияларын Совет Коралы Көстәре гениаль полководец, Советтар Союзы Генералиссимусы иптәш Сталин юлбашсылығында тар-мар иттеләр һәм беҙҙең Тыуған илебеҙҙең азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон һаклап алып калдылар. Совет Армияһының күренекле еңеүҙәре аркаһында Европа халыктары фашизм коллоғонан коткарылдылар, ә Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европа государстволары социалистик үҫеш юлына баҫыу мөмкинлеген алдылар.

Гитлерсы Германияға каршы һуғыштың беренсе көндәрендә үк совет артиллерияһы боевой операцияларҙа лайыклы урын алды. Беҙҙең артиллеристәребеҙ, көҙәтле һәм күп төрлө техниканы файҙаланып, немец-фашист ғәскәрҙәренең һөжүмен кыйыу кире кактылар, Совет Армияһының частарына алған рубежларҙе тотоп торорға ярҙам иттеләр, беҙҙең ғәскәрҙәребеҙҙең контратакаларына һәм контрудараларына булышлык иттеләр.

Одессаны, Киевты, Севастополде, Сталинградты һәм башҡа калаларҙы обороналаған вакытта совет артиллерияһының күренекле роле һәр кемдең хәтерендә. Был калаларға инеү юлдарында беҙҙең артиллериябыҙҙың уты менән дошмандың бик күп йәнле көсө һәм боевой техникаһы тар-мар ителде.

Совет артиллерияһының Ленинградты обороналағанда һәм гитлерсы ғәскәрҙәрҙе Мәскәү янында тар-мар иткәндә күрһәткән көсөн һәм көҙәтен беҙ юғары баһалайбыҙ. Дошмандың Мәскәүҙе һәм Ленинградты баҫып алыу өсөн ебәрелгән күп һанлы авиация һәм танк дивизиялары ауыр еңелеүгә осранылар. Был эштә совет ер өҫтө һәм зенит артиллерияһының хеҙмәте ҙур. «Билдәле булыуынса, дошмандың Ленинградка һәм Мәскәүгә инеү юлдарындағы хәрәкәтен туктатыуҙа Кыҙыл Армияға ярҙам иткән көс артиллерия булды». (И. В. Сталин).

Совет Армияһы Бөйөк Ватан һуғышының бөтә фронттарында алып барған һөжүм итеү операцияларында Совет артиллерияһының боевой көҙәте, уның ударҙарының емергес көсө айырыуса асык күренде. Бөтә замандарҙың бөйөк полководецы иптәш Сталин етәкселегендә үткәрелгән был операциялар маҡсаттың кыйыулығы, дошман оборонаһына үтеп инеүҙең тәрәнлеге һәм дошмандың эре көстәрен тар-мар итеүҙә күренекле уңыштар менән характерланде.

Совет командованиеһе төп удар йүнәлештәрендә бөтә төрҙәге һәм калибрҙәге ғәйәт ҙур һанда артиллерия туплаңы. Меңәрләгән орудиелар һәм миномёттар дошманға көтөлмәгәндә дауыллы ут астылар, үҙҙәренең юлдарында бөтә нәмәне емерҙеләр, дошмандың сафтарында паника тыуҙырҙылар.

Совет Армияһының бер генә һөжүм итеү операцияһында ла немецтар беҙҙең пехотабыҙҙың, артиллериябыҙҙың, танкыларыбыҙҙың һәм авиациябыҙҙың көҙәтле һәм килешеп эшләнгән ударҙарына каршы тора алманылар.

1942 йылдың ноябрендә Сталинград янында шулай булды. Ул сакта совет ғәскәрҙәренең контр һөжүме көсө буйынса быға сәкә күрелмәгән артиллерия әҙерлеге менән яҡланды, ул дошмандың көслө нығытылған позицияларын еҙеүҙе, дошмандың бөтә Сталинград группировкаһын камауҙы һәм кыйратыуҙы тәьмин итте. Совет-Герман фронтының Баренц диңгеҙенән Кара диңгеҙгә тиклем булған бөтә һуҙымындағы башҡа операцияларҙа ла шулай булды.

Бик күп һанлы танкылар һәм авиация менән бергә 41 мең орудие һәм миномёт катнашкан Берлин өсөн булған тарихи һуғышта совет артиллерияһы Берлинга инеү юлдарында немецтар тарафынан алдан төҙөлгән нығытмаларҙы емерҙе, урам һуғыштарында актив хәрәкәт итте һәм дошманға ҙур юғалтыуҙар килтерҙе.

Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында совет артиллерияһы һан һәм сифат яғынан үҫте, яңы коралдар менән тулыландырылды, боевой кулланыуҙың яңы принциптәрен үҙләштерҙе. Үҙенең быға сәкә күрелмәгән сәскә атыуы өсөн беҙҙең артиллериябыҙ уға даими иғтибар һәм ярҙам күрһәткән Совет хөкүмәтенә, большевиктәр партияһына, лично иптәш Сталинга бурыслы.

Ленин — Сталин партияһы тарафынан совет патриотизмы һәм үҙ Тыуған иленә сикһеҙ бирелгәнлек рухында тәрбиәләнгән совет артиллеристәре һәм миномётчиктәре дошманға каршы һуғышта массовый героизм, батырлык, кыҡалылык һәм кыйыулык күрһәттеләр, немец фашистәрен һәм япон империалистәрен мәрхәмәтһеҙ кырҙылар һәм катмарлы артиллерия техникаһы менән оҫта эш итә белеүҙең өлгөләрен күрһәттеләр.

Иптәш Сталин, үҙенең Артиллерия көнөнә арналған приказында совет артиллеристәренең һәм миномётчиктәренең хәрби мастерлеген, уларҙың тиңдәшһеҙ батырлығын юғары баһаланы. «Һәр кемгә билдәле, — тип яҙҙы иптәш Сталин, — Совет артиллерияһы һуғыш майҙанында дошман артиллерияһынан бөтөнләй өҫтөн булыуға өлгәште, дошманға каршы күп һанлы һуғыштарҙа совет артиллеристәре һәм миномётчиктәре үҙҙәренең айырыуса батырлык һәм геройлыктары менән һүнмәҫ дан алдылар, ә атыуҙы идара итеүҙә командирҙар һәм начальниктар юғары оҫталык күрһәттеләр».

Артиллеристәрҙең Тыуған ил алдындағы боевой хеҙмәттәрен Совет хөкүмәте юғары баһаланы. 1600-ҙән күберәк батыр һәм оҫта артиллеристарға һәм миномётчиктарға Советтар Союзы Геройы исеме бирелде; 1200 мең һалдат, сержант, офицер һәм генерал Советтар Союзы ордендәре һәм медалдәре менән наградланды. Бик күп артиллерия частәре ордендар менән наградландылар һәм гвардия частәре итеп үҙгәртеп королдолар.

Артиллерияның Бөйөк Ватан һуғышындағы боевой уңыштары беҙҙең социалистик государствобыҙҙың бөтә хеҙмәтсәндәренең йөрәгендә законлы ғорурлык тыуҙыра. Совет халкы немец-фашист баҫкынсыларын еңеү өсөн, Совет Армияһын кәрәкле корал, шул иҫәптән орудиелар, миномёттар, һуғыш припастары менән тәьмин итеү өсөн бер нәмә лә кыҙғанманы.

Совет Армияһы беҙҙең халкыбыҙҙың тыныс ижади хеҙмәтен ышаныслы һаклай. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙе яклау интерестәре Совет Армияһының боевой көҙәтен артабан күтәреүҙе, артиллеристарҙең хәрби мастерлектәрен камиллаштереүҙе, подразделениеларҙа һәм частәрҙә дисциплинаны һәм ойошканлыкты күтәреүҙе талап итә.

СССР тыныслыктың һәм халыктар араһында дуҫлыктың байрактсыһы булып тора. Коммунистар партияһы етәкселегендә, иптәш Сталин юлбашсылығында совет халкы кыйыу һәм ышаныс менән коммунизмға бара.

И. Прочко,
Артиллерия генерал-лейтенанты.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе асылды

ВАРШАВА, 16 ноябрь. (ТАСС). 16 ноябрҙә 19 сәғәт 30 минутта Польша республикаһының башкалаһы — Варшавала «Поляк һүҙе йортонда» тантаналы шарттарҙа тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе асылды.

Англияның «әшсе» хөкүмәте тип аталған хөкүмәте Америка Кушма Штаттарының государство департаментының кушыуы буйынса хәрәкәт итеп, ер шарының бөтә тыныслык һөйөүсе халыктарын тыныслыкка булған уларҙың какшамаҫ ихтыярҙарын белдереү һәм Америка-Англия империалистәре тоҡандырырға теләгән яңы бөтә донъя һуғышын булдырмауҙың эшлекле программаһын билдәләү мөмкинлегенән мәхрүм итеү өсөн бөтә нәмәне эшләне. Англия лейбористәренең лидерҙары Эттли һәм Бевин, Англияның үҙ хөкүмәтенең агрессив политикаһының кырка ғәйепләүсе халкының теләгенә карамаҫтан, Шеффилдта конгресте сакырыуҙы өҙөп, үҙҙәрен дөйөм тыныслыктың иң яуыз дошмандары итеп бөтә прогрессив кешелек донъяһы алдында фаш иттеләр.

Ләкин уларҙың енәйәтсел пландары тулыһынса емерелделәр. Һуғыштың бөтә курҡынысын үҙ өҫтөндә кисергән азатлык һөйөүсе поляк халкы тыныслык вәкилдәренә шатлык һәм ғорурлык тойғоһо менән үҙенең героик башкалаһы — Варшаваға йыйылырға сакырҙы. Ер шарының бөтә урындарынан килгән йөҙәрләгән делегаттарҙы Польша халкы сиктән тыш шатлык һәм кунаксыллык менән каршыланы.

«Поляк һүҙе йортонон» байрамса биҙәлгән ғәйәт ҙур залында 70-тән ашыуыраҡ илдән делегаттар йыйналды. Уларҙың күбеһенә конгреска килеү өсөн ғәйәт ҙур кыйынлыктарҙы кисерергә һәм полиция репрессияларына дусар итәлергә тура килде. Халкының кайһы бер вәкилдәре хәҙерге көнгә тиклем Варшаваға килә алманылар. Улар тыныслыкты яклаусыларҙың тауышынан курҡыусы Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларының директиваһы буйынса махсус рәүештә төҙөлгән полиция кордондары тарафынан туктатылдылар.

Делегаттар һәм кунактар ултырыштар залына тулдылар. Ер шарының иң алыҫтағы урындарынан килгән кешеләр тыныслык эшенә ныклы яклаусы үҙ соратниктәрен котлап, шатланып бер-береһенең кулдарын кыҫышалар.

Делегаттар һәм күп һандағы кунактар тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетының члендарын көслө алкыштар менән каршылайҙар.

Ҙур симфоник оркестр Шопендең «Полонезен» башкара.

Даими комитет председателе Жолио-Кюри, тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресен асык, тип тантаналы рәүештә иғлан итә.

Даими комитет һәм бөтә делегаттар исеменән Жолио-Кюри конгресте катнашыусыларға күрһәтелгән йылы кунаксыллык өсөн Польша хөкүмәтенә һәм тыныслыкты яклауҙың Польша комитетына тәрән рәхмәт белдерә. Ул, Чехословакия халкы ла делегаттарға шулай уҡ ҙур ярҙам күрһәтте, делегаттарҙың Варшаваға тиҙерәк килеүҙәренә булышлык итте, тип билдәләй...

Англия хөкүмәтенең, — тип дауам итә Жолио-Кюри, — конгресте әҙерге катнашыуы Англия хөкүмәте иҫәп тоткан һөҙөмтәләргә килтермәне. Ул бөтә донъяла тыныслык өсөн көрәштең тағы ла көсәйеүенә генә килтерҙе. Тыныслык һәм иреклек идеяларының тантанаһына бер нәмә лә камасаулык итә алмай. Беҙҙең конгресебеҙҙе Польшала сакырыу бөтә донъялағы тыныслыкты яклаусыларҙың көҙәтле халыҡ-ара солидарлығының һәм тығыҙ дуҫлығының тағы ла бер асыҡ миҫалы булып тора.

Варшава Халыҡ Радаһы президиумының председателе Ежи Альбрехт конгресте котлап сығыш яһаны.

Варшава граждандары исеменән, тине Альбрехт, һеҙҙе, бөтә донъя делегаттарын, ғәҙел эш өсөн, тыныслык өсөн көрәшеүселәрҙе котлайым.

Беҙ һуғыш ғазаптарын күргән Варшава стеналарында һеҙҙе котлайбыҙ. Беҙҙең героик калабыҙ ошо конгресте катнашыусыларҙы үҙендә кабул итеү менән уға күрһәтелгән хөрмәт өсөн рәхмәт белдерә. Варшава халкы һуғыштың нәмә икәнлеген һәм тыныслык өсөн көрәштең ниндәй әһәмиәткә эйә булыуын яҡшы белә. Варшаваның ерҙең һәр бер аҙымына гитлерселәр тарафынан юк ителгән беҙҙең улдарыбыҙҙың каны һеңешкән. Варшава 800 мең балаһы һәм катын-кыҙын юғалтты. Калалағы йорттарҙың дүрттән өс өлөшө емерек өйөмдәренә әйерелделәр. Варварҙар хатта музейҙарҙе ла, мәктәптәрҙе лә һәм университеттарҙе лә йәлләмәнеләр, улар Коперник, Шопен һәм Польшаның башҡа күренекле деятелдәренең һәйкәлдәрен емерҙеләр.

Ләкин беҙгә, тине Альбрехт, туғандаш Совет Армияһы үҙенең ярҙам кулын һуҙҙы, ул беҙгә иркле халыҡ булып әүерелергә ярҙам итте. Хәҙер Варшава яңынан тыуҙырыла. Беҙ яңы кала төҙөйбеҙ, гитлерсе үлтереүселәр Варшаваны кәберлеккә әйләндерергә теләнеләр, ләкин улар уны эшләй алманылар.

Йомғаклау һүҙендә Альбрехт түбәндәгеләрҙе әйтте:

Беҙ, Варшава халкы, тыныслыкты бөтә йөрәгебеҙҙән теләйбеҙ һәм тыныслык эшенең еңеүе өсөн бөтә көсөбеҙ менән көрәшәсәкбеҙ. Яңынан тыуыусы Варшава тауышы һеҙҙең тауыштарығыҙға кушылһын.

Тыныслык һуғышты еңәсәк!

Унан һуң һүҙ Даими комитет члены Англия делегаты Броутерға бирелде. Ул делегаттар исеменән тыныслыкты яклауҙың Польша комитетына һәм бөтә халкына тыныслык вәкилдәренә күрһәтелгән хөрмәт өсөн рәхмәт белдерҙе. Броутер, конгресте Шеффилдта үткәреүҙе лейбористик хөкүмәттең өҙөүенә Англия халкы нәфрәтләнде, тип белдерҙе.

Даими комитет члены Жан Лаффит конгрестең көн тәртибе тураһында тәкдим менән сығыш яһаны. Конгресс делегаттары бер тауыштан түбәндәге көн тәртибен кабул иттеләр:

1. Беренсе Бөтә Донъя конгресенән һуң тыныслыкты яклаусыларҙың бөтә донъя хәрәкәтенең дөйөм эшмәкәрлеге тураһында һәм әлеге-әле үҫә барған хәрби курҡыныслык алдында был хәрәкәтте киңәйтеү тураһында доклад. Докладсы Ф. Жолио-Кюри.

2. Һуғыш пропагандаһын тыйыуға, атом коралын законһыҙ тип иғлан итеүгә, коралланыуҙарҙы дөйөм кыҫкартыуға һәм был сараларҙы тормошка ашырыуға контроль урынлаштырыуға йүнәлтелгән киң эшмәкәрлекте йәйелдереү средстволары тураһында доклад. Докладсы Пьетро Ненни.

3. Тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетының яңы составын һайлау.

Унан ары Лаффиттең тәкдиме буйынса конгресс бер тауыштан түбәндәге комиссияларҙы төҙөргә карар итте:

1. Политик комиссия.
2. Атом коралын тыйыу, коралланыуҙарҙы дөйөм кәметеү һәм был сараларға контроллек итеү мәсьәләләре буйынса комиссия.
3. Һуғыш пропагандаһын тыйыу мәсьәләһе буйынса комиссия.
4. Илдәр араһында нормаль экономик мөнәсәбәттәр урынлаштырыу мәсьәләһе буйынса комиссия.
5. Илдәр араһында нормаль культура мөнәсәбәттәре урынлаштырыу мәсьәләһе буйынса комиссия.
6. Агрессия төшөнсәһен билдәләү буйынса комиссия.
7. Ойоштороу комиссияһы.

17 ноябрҙәге иртәнге ултырыш

ВАРШАВА, 17 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыкты яклаусыларҙың 16 ноябрҙә асылған Икенсе Бөтә Донъя конгресенең барышын поляк халкы ҙур рухланыу һәм иғтибар менән күҙәтә. Польша газеталары фән, культура һәм искусствоның күренекле поляк деятелдәренең белдереүҙәрен иғлан итәләр. Улар был белдереүҙәрендә тыныслык өсөн, һуғышка каршы кырка көрәшергә үҙҙәренең әҙер тороуҙарын белдерәләр. Польша хеҙмәтсәндәре конгрестең асылыуын производствола яңы уңыштар менән билдәләнеләр. Тик бер Катовицк воеводствоһында ғына ла эшселәр, үҙҙәренә өҫтәмә производство йөкләмәләре алып, 7 мең «тыныслык вахтаһы» ойоштороолар. Польша крәстиәндәре конгрестең асылыуына энтузиазм менән отклик бирҙеләр. 16 ноябрҙә конгресс хөрмәтенә Перемышль өйәҙенең Фредрополь ауылының игенселек производство кооперативының члендары үҙ кооперативтарын «Тыныслык өсөн көрәш» тип атарға карар иттеләр.

17 ноябрҙә конгрестең иртәнге ултырышы башланыр алдынан «Поляк һүҙе йорто» эргәһенә Варшава йәштәренең меңәрләгән вәкилдәре йыйналдылар. Улар «Тыныслык!», «Йәшәһен тыныслык!», «Беҙ тыныслыкты талап итәбеҙ!» тигән тауыштар һәм алкыштар менән делегаттарҙы котланылар.

Конгресс асылған көндә уның эшендә 1 мең 396 делегат катнашты. Бөгөн уларға Италия, Германияның Англия оккупацияһы зонаһының делегаттары һәм башҡалар кушылдылар. Зәңгәр формаға кейенгән егеттәр һәм кыҙҙар — иркле немец йәштәре союзының члендары залда дөйөм иғтибарҙы йәлеп итәләр. Улар Америка-Англия полиция режимының бөтә ғазаптарын кисереп, Көнбайыш Германиянан килделәр. Уларҙың кайһы берҙәре тыныслык өсөн, берҙәм, демократик Германия өсөн көрәштә катнашкан өсөн төрмәлә ултырған.

Иртәнге ултырыштың башында делегат де Шамбрён, президиумдың карары буйынса түбәндәге делегаттар наубәтләп конгресс ултырышында председателлек итәсәктәр, тип иғлан итте.

Эжени Коттон (Франция), Джон Бернал (Англия), Го Мо-жо (Кытай), Ломбардо Толедано (Мексика), Хейг (АКШ), Джесси Стрит (Австралия), Габриэль д'Арбусье (Африка), Александр Фадеев (СССР), Ив Фарж (Франция), Пьетро Ненни (Италия).

Унан һуң һүҙ тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетының председателе Жолио-Кюриға бирелде. Ул Беренсе Бөтә Донъя конгресенән һуң тыныслыкты яклаусыларҙың бөтә донъя хәрәкәтенең дөйөм эшмәкәрлеге тураһында һәм әлеге-әле үҫә барған хәрби курҡыныслык алдында был хәрәкәтте киңәйтеү тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Даими комитет һәм уның органдарының эшмәкәрлегенә туктальп, Жолио-Кюри, һуғыш тамамланғас бер нисә йылдан һуң барлыкка килгән яңы бөтә донъя конфликтының курҡынысы алдында бөтә донъяға яҡынлашып килгән һәләкәткә каршылык күрһәтергә һәләтле булған көстәрен берләштереү айырыуса кәрәк, тип белдерҙе.

Беҙ, тине Жолио-Кюри, булған тәжрибәне иҫәпкә алырға, һуғыш ғазаптарының кабатланыуын теләмәгән бөтә ирҙәрҙе һәм катын-кыҙҙарҙы, һәм, беренсе наубәттә, көрәшкән, ғазап кисергән кешеләрҙе тыныслык өсөн көрәшкә сакырырға тейеш инек.

Беҙ һуғыш курҡынысын бөтөнләйгә бөтөрә алманык әле, ләкин мин, ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булған хәрәкәт йәйелдерелде, тип әйтеү арттырыу булмаҫ, һәм әгәр ҙә беҙ быны теләһәк, һәм өтерлек тиклем һөҙгөрлек, кыйыулык һәм нығышмалылык күрһәтһәк, был хәрәкәт шундай сиктәргә тиклем киңәйәсәк, беҙҙең аңыбыҙ коллектив үлеү курҡыныcынан азат ителәсәк, тип уйлайым.

Унан ары Жолио-Кюри тыныслыкты яклаусыларҙың Беренсе конгресенән һуң булып үткән вакиғаларға кағылды.

Конгрестән һуң Германия демократик республикаһы иғлан ителде, Кытай азатлык алды һәм бөтә ер шарының 1949 йылдың 2 октябрендә тыныслык өсөн халыҡ-ара көрәш көнө үткәрелде.

Водород бомбаһын уйлап табыу тураһында «аҙапһеҙ белдереүҙәргә» һәм был коралды етештереү тураһында президент Трумэндең бойороғона кағылып, Жолио-Кюри былай тине: хәрәкәт итергә кәрәк булды, асык һәм ашығыс һорау куйырға кәрәк ине, был һорау йәшәне, һәм беҙ ул хәҙер ҙә йәшәй, тип танырға тейешбеҙ. Был һорау — атом коралы һәм кешеләрҙе массовый юк итеүҙең башҡа төр коралдары тураһында. Өс сит ил эштәре министры Бевин, Бирнс һәм Молотов тарафынан 1945 йылдың 27 декабрендә Мәскәүҙә кабул ителгән килешеүҙә был атом коралы тураһында әйтелде.

Килешеү Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына төҙөлергә тейеш булған комиссиянан милли коралланыуҙарҙан атом коралын һәм массовый юк итеү өсөн яраклы булған башҡа бөтә төр төп коралдарҙы алып ташлауға йүнәлтелгән махсус тәҡдимдәрҙе яһауҙы талап итте.

Был талап менән бер үк вакытта, тине Жолио-Кюри, кабул ителгән йөкләмәләрҙең һаҡланыуына ышанырға мөмкинлек биреүсе ныклы халыҡ-ара контролдең кәрәкле сараларын кулланыуҙы ла талап итергә кәрәк ине. Аҙаҡ килеп, Нюрнбергтәге Халыҡ-ара хәрби трибунал ултырыштарында билдәләнелгән халыҡ-ара суд практикаһына нигеҙләнеп, был килешеүҙәрҙе боҙоусы хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип карарға кәрәк ине. Комитет 1950 йылдың 19 мартында Стокгольм Воззваниеһен иғлан итеп, быны эшләне.

Был сакырыуҙы бөтә донъя ишетте. Был Воззваниеға йөҙәр миллионлаған кешеләрҙең кул куйыуы, иртәгә тағы ла миллионлаған кешеләрҙең мотлак кул куясағы быны күрһәтә.

Милли конгрестәрҙең ултырыштарында Прагала күтәрелгән мәсьәләләр һәм улар буйынса кабул ителгән карарҙар карандылар һәм ентекле рәүештә тикшерелделәр. Был конгрестар үҙ ултырыштарында тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенә барыу өсөн үҙ вәкилдәрен һайланылар.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең делегаттары, Беренсе конгресҡа булғанға карағанда, күберәк һандағы иң төрлө диндәрҙәге, караштарҙағы һәм занятиеларҙағы ирҙәрҙең һәм катын-кыҙҙарҙың вәкилдәре булып торалар. Үҙенең тыуыуы вакытында уҡ киң колас алған беҙҙең хәрәкәтебеҙ был вакыт эсендә байтак нығыны һәм киңәйҙе.

Унан ары Жолио-Кюри атом коралын тыйыуҙы талап итеүҙе һәм халыҡ-ара ойошманың махсус персоналы тарафынан тормошка ашырыласак ныклы халыҡ-ара контролдең кәрәклегенә һәм атом коралын тыйыу тураһында килешеүгә өлгәшеү мөмкинлегенә туктаңы.

Кореялағы һуғышка туктальп, Жолио-Кюри, был, һуғыш конфликтының трагик миҫалы булып тора, тине. Был һуғыштың барлыкка килеүе менән бәйләнгән шарттар тураһында беҙҙең арабыҙҙа төрлө фекерҙәр булһа ла, беҙ, бөтәһенән элек, был конфликтка сик куйыу маҡсаты менән кабул ителеүе мөмкин булған йәки кабул ителә алған теләһә ниндәй инициативаны яклау менән шөғөлләнергә тейеш инек.

Унан ары Жолио-Кюри Даими комитет бюроһының Прага ултырышының карарына — тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе делегаттарынан теләһә ниндәй илдә һуғышты пропагандалауҙың бөтә формаларын тыйыу тураһындағы мәсьәләне тикшереүҙәрен һорауға туктаңы.

Һуғышты енәйәтсел пропагандалауға каршы рәхимһеҙ көрәш — беҙҙең бурысыбыҙ ул. Бер үк вакытта беҙ халыктар араһында тыныс хеҙмәттәшлекте урынлаштырыуға булышлык итеүсе бөтә карауаттарҙы яҡларға тейешбеҙ.

Бөтә донъя халыктарына Воззвание, — тип белдерҙе йомғаклау һүҙендә Жолио-Кюри, — конгресс эшенең һөҙөмтәһе булырға тейеш. Воззвание, шулай уҡ конгрестең резолюциялары һуңынан халыҡ ассамблеялары тарафынан каралырға һәм раҫланырға тейештәр. Күп һандағы делегациялар парламенттарға, хөкүмәттәргә, шулай уҡ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына мөрәжәғәт итә алалар. Мин, конгресс һәм һеҙҙең тарафтан һайланыласак комитет эшмәкәрлектең яңы формаларын таба аласак, тип ышанам.

Жолио-Кюриҙың докладын тамамланғандан һуң конгресс делегаттарының сығыштары башланды.

Кореялағы вакиғалар

Халк армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халк-демократик республикаһы Халк армияһы баш командованиеһенең 16 ноябрҙә таншырылған белдереүендә, Халк армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяк Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы элекке сиктәрҙә һуғыштар алып барҙылар, тип әйтелә.

Анчжуҙан (Аньсюҙэн) төньяктарак һәм Токусен районында дошмандың һөжүмгә күсергә маташыуы уңышһыҙлыкка осраны.

Корея халк-демократик республикаһы Халк армияһы баш командованиеһенең 17 ноябрҙә таншырылған белдереүендә, Халк армияһының ғәскәрҙәре элекке сиктәрҙә — Сейсен-Ко йылғаһы буйында һәм Токусен районында Америка һәм Көньяк Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип хәбәр ителә.

15 көнлөк һуғыш йомғаҡтары

Корея халк-демократик республикаһы Халк армияһының баш командованиеһе 16 ноябрҙә йомғаҡлау коммюникеһендә, Халк армияһының ғәскәрҙәре дөйөм алғанда дошмандың 24 батальонын, шул иҫәптән Американың 5 батальонын тар-мар иттеләр, тип белдерҙе. Дошман 15 көн эсендә — 25 октябрҙән алып 8 ноябргә тиклем — 13 мең 150 һалдатын һәм офицерен юғалтты. Ҙур трофейҙар алынды.

Халк армияһының ғәскәрҙәре дошмандың 9 самолетын һәм 21 танкыһын юк иттеләр йәки зарарланылар. Ауылдарҙан тыш, улар күп кенә ҡалаларҙы азат иттеләр.

Ҡытай добровольцтарының ярҙамында хәрәкәт итеүсе Корея Халк армияһы Американың планын еҙҙе. Ул план фронттың бөтә линияһын 1 ноябргә тиклем Ҡытай-Корея сиктәренә тиклем еткереүҙән һәм «благодарение көненә» — 30 ноябргә тиклем бөтә Кореяны алыуҙан тора ине.

Дошманға көньякка сигенергә тура килде.

АКШ-тың Филиппиныға экономик баҫымы

НЬЮ-ЙОРК, 15 ноябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Багиоҙан (Филиппиныҙан) хәбәр итеүенә ҡарағанда, Филиппиныҙың президенте Кирино һәм «Маршалл планын» тормошҡа ашырыу буйынса администратор Уильям Фостер Филиппиныға экономик «ярҙам» күрһәтеү тураһындағы килешеүгә ҡул ҡуйғандар. Килешеү икеләнеп ҙә конгрестәре тарафынан хупланырға тейеш.

Хәбәрсе, «Килешеүҙә, айырым алғанда, налогтарҙы күтәреүгә ҡарата Американың Филиппиныҙағы Белл етәкселегендәге экономик миссияһының рекомендацияларын тормошҡа ашырыу тураһында Филиппины конгресенең закон ҡабул итеүе талап ителә», тип күрһәтә.

Америка хәбәрсеһе Американың Кореялағы командованиеһенең уңышһыҙлыкка осрауы тураһында

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Дейли компас» газетаһы «Оверсис Ньюс Эйдженси» агентствоһының Төньяк Кореяла булған хәбәрсеһе Роберт Мартиндең мәкәләһен баҫып сығарған.

«Американың күп кенә һалдаттары,— тип әйтелә мәкәләлә, — хәҙерге ваҡытта дошман көстәрен баһалап еткермәү һуғышта ҡиммәткә төшкән хаталарҙың береһе булып торғанлығына ышаналар һәм үҙҙәренең асыштары өсөн ҡан менән түләйҙәр». Америка ҡоралы көстәренең командованиеһе, — тип яҙа Мартин,— «Пхеньянды алыу менән Корея кампанияһы кульминацион пунктҡа етте һәм тик дошмандың төрлө ергә таралған һалдаттарын ғына бөтөрәһе ҡалды, тигән һығымтаға килеп хата яһаны».

Хәҙерге ваҡытта беҙ, тип дауам итә мәкәләнең авторы, һуғыштың тамамланмағанлығын һәм Америка ғәскәрҙәренә һуғышырға тура киләсәген, йәғни улар теләмәгән нәмәне—ихтимал Ҡытайҙарҙың ҙур көстәренә ҡаршы оҙаҡҡа һуҙылған ауыр ҡышҡы кампанияны алып барырға тура киләсәген күрәбеҙ. Мартиндең һүҙҙәренә ҡарағанда, «Сеулды алғандан һуң үткән ҡыҫҡа ваҡыт эсендә булған ошондай уңышһыҙлыктар Корея һуғышында бер ваҡытта булмағандар әле. Был хаталар туранан-тура разведканың сиктән тыш оптимистик докладтары арҡаһында килеп сыҡтылар.

План дөйөм һыҙаттарҙа түбәндәгеләрҙән торҙо: Америка ғәскәрҙәре Пхеньянды аласаҡтар һәм 38-се параллелдән төньякка һәм унан ары Маньчжурия сигенән 70 мил алыҫлыкта булған районға табан хәрәкәт итәсәктәр.

Генерал Макартур Американың 8-се армияһының командующие Уокергә, мин Көньяк Кореяның 6-сы дивизияһын сик буйы районларын таҙартыу өсөн ебәрергә теләйем һәм Америка ғәскәрҙәренең күпселек өлөшен рождествоға Кореянан сығарыуға ышанам, тине...

Макартур штабы бик аҙ нәмә эшләне, ғөмүмән ул оҙаҡҡа һуҙылған һуғыш операцияларына әҙерләнеү өсөн берәй нәмә эшләнеме икән? Ярым утрауҙың төньяк өлөшендә һуғыш хәрәкәттәре алып барыу өсөн хатта боевой расписание лә булманы.

Макартур ҙа, Уокер ҙа, һуғыш тамамланды, тип асыҡтан-асыҡ белдерҙеләр, һәм Америка һалдаттары уларға ышандылар. Был һалдаттар һуғышты башлауға физик яҡтан да, мораль яҡтан да әҙерләнмәнеләр. Бер нисә офицер Төньяк Корея ғәскәрҙәренең байтаҡ резервтәре булыуын һиҙенде».

Был ваҡытта, — тип дауам итә Мартин, — Төньяк Корея һәм Ҡытай частәре Уньсинь районында Америка ғәскәрҙәренә удар яһанылар һәм дошман Пхеньянға һөжүм итә ҡалһа, ҡамалыуға эләкмәҫ өсөн Америка дивизияларын Чхончхоньган йылғаһына сигенергә мәжбүр иттеләр.

Американың беренсе кавалерия (мотомеханизациялы) дивизияһы сигенеүсе ғәскәрҙәргә ярҙам итеү өсөн төньяккa табан хәрәкәт итә башланы; Американың Ялуцзян йылғаһына яҡын торған 24-се дивизияһы 50 милгә сигенде.

Унан ары Мартин күрһәткәнсә, был ваҡытта, Төньяк Корея ғәскәрҙәренең Төньяк Кореяның үҙәк өлөшөн алырға уйлағанлыктары һәм Кореяның төньяк-көнбайыш өлөшөндә булған сағыштырмаса көсһеҙ ғәскәрҙәргә ябау өсөн етерлек тиклем көскә эйә булыуы тураһында билдәле булған.

«Был төп хәрби иҫәптә яңылышыу арҡаһында», тип күрһәтә Мартин, Америка командованиеһенә Кореялағы һуғышты тиҙ тамамлау пландарын «ситкә ҡуйырға» тура килде. Америка ғәскәрҙәренә, тип яҙа ул, «Төньяк Кореяның ҡаты ҡышын» кисерергә тура киләсәк».

Макартур штабы менән Япония хөкүмәте араһында йәшерен һөйләшеүҙәр

ШАНХАЙ, (ТАСС). Токионан хәбәр итеүҙәренә ҡарағанда, унда Ҡушма Штаттарҙың Япония менән хәрби килешеүе проектына ҡарата хәҙерге ваҡытта Макартур штабы менән Япония хөкүмәте араһында йәшерен һөйләшеүҙәр алып барылыуы билдәле булған.

Был хәрби килешеү проектында, Американың өс дивизиянан торған ғәскәрҙәре Японияны 30 йыл буйына оккупациялаясаҡтар һәм Япониялағы резервтағы полиция корпусы тип аталған корпустағы кешеләр һаны өс тапҡырға артасаҡ, тип күҙҙә тотола. Был корпус хәҙерге заман ҡоралы менән ҡоралландырыласаҡ һәм был корпустың Америка командованиеһе Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы исеме менән йәшеренһә лә, ул фактик алғанда, АКШ эгидаһы аҫтында буласаҡ. Килешеү проекты унан ары, Япония менән Көньяк Корея режиме араһында антикоммунистик пакт төҙәләсәк һәм Япония АКШ тарафынан төҙәлгән агрессив Тымыҡ океан пактында ҡатнашасаҡ, тип күҙҙә тота.

Килешеү проектында ҡаралғанынса, Ҡушма Штаттар Япония ғәскәрҙәре өсөн бөтә кәрәкле ҡорал һәм Японияға кәм тигәндә 1 миллиард доллар күләмдә хәрби заем бирәсәк.

БМО-ның экономик һәм социаль советендә

НЬЮ-ЙОРК, 15 ноябрь. (ТАСС). БМО-ның экономик һәм социаль Советы үҙенең нәүбәттәге сессияһын Сант-Яголә (Чилиҙә) саҡырырға ҡарар итте. 11 делегация: АКШ, Чили, Перу, Бразилия, Мексика, Франция, Индия, Пакистан, Иран, Бельгия һәм гоминдансы был тәкдимде яҡлап тауыш бирҙеләр. СССР, Польша, Чехословакия, Англия, Дания, Австралия һәм Канада уға ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Аденауэрҙең халыҡтан ҡурҡыуы

БЕРЛИН, 16 ноябрь. (ТАСС). «Берлинер цейтунг» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Бонн «канцлеры» Аденауэрҙе һаҡлау өсөн төҙәлгән махсус отряд 100 майорҙан, 100 обер-лейтенант һәм лейтенанттан, 100 унтер-офицерҙан һәм 100 гражданский кешенән торасаҡ. Аденауэр үҙенә пуляләр үтмәҫлек автомобиль эшләткән.

ИЗГЕ АНТ

Ант бирҙе йәш артиллерист,
Ант бирҙе теҙгә сүгеп,
Гвардия байрағын һәм
Пушка лафетен үбеп:
— Тыңла мине, тыуған ерем,
Тыңлағыҙ ҡыр, ауылдар.
Торормон күкрәгем килеп,
Ҡоторһа ла дауылдар!
Сигенмәм бер ҡарышҡа ла,
Алға ҡарармын һаман,
Дошман күпме һарышһа ла,
Боролмам артҡа табан!
Ерҙең аҫты-өҫкә килер —
Мин урынымда торормон.
Ышан миңә, Тыуған илем,
Һинең тоғро улың мин!
Дауыл ҡоторҙо. Өйөрмә —
Утлы уҡтары менән,
Егеттең башын әйергә
Унынсы тапҡыр килә.
Кипмәгән ине лафеттә
Егеттең үпкән эҙе.
Егет сыҡманы окоптан,
Үҙе ҡат яралы үҙе.
Йәшен уғы түгел, дошман
Ебәргән үлем уғын.
Күпме бирелергә ҡушҡан
Ватандың тоғро улын...
Кипмәгән һаман байраҡта
Егеттең үпкән эҙе.
Яңғырап торған тирә-яҡта
Егеттең анты — һүҙе:
— Ерҙең аҫты-өҫкә килер,
Мин урынымда торормон.
Ышан миңә, Тыуған илем,
Һинең тоғро улың мин!
Дошмандың һуңғы һөжүмен
Ташлағас егет иҙеп,
Лафеттә күргән үҙенең
Ҡанын һәм үпкән эҙен...
Ант бирә элекке тупсы,
Ант бирә теҙгә сүгеп.
Урак-сүкешле, алтын сукlы
Ҡыҙыл байраҡты үбеп:
— Тыңла мине, Тыуған ерем,
Тыңла, бар донъя йөҙө,
Тыңла һин дә, дошман өйөрө,
Ябай эшсенең һүҙен:
Мин ҡалам көрәшсе булып,
Еңеүселәр сафында.
Эшләр арыу белмәй ҡулым
Тыныс тормош хаҡына.
Ирк бирмәбеҙ дошманға
Сәсергә ҡотһоҙ яңғын.
Сөнки —
Сталин килә алдан
Етәкләп донъя халҡын!

Шариф Бикҡол.

ТӨП УДАР КӨС БУЛДЫ

Бына бөгөн, артиллерия көнөн
Шатлыҡ менән байрам иткәндә,
Күҙ алдына баҫа ауыр йылдар,
Ҡанлы көрәш менән үткәндәр.
Көнбайыштан илем горизонтын
Ҡаплағанда һуғыш болото,
Илбаҫарҙар мәкер уйҙар менән
Килгән саҡта туптар олотоп,
Төп удар көс булып артиллерия
Ер тетрәтте алғы сафтарҙа,
Ил яҙмышын яҡлап, ҡандар түгеп,
Ауыр көрәш барған саҡтарҙа.
Көрәштәрҙә данлы еңеү яулап,
Һынау утте һуғыш ҡырында.
Ил һоҡланды артиллеристарҙың
Гүзәл уңыштары турында.
Бөгөн дә әле халҡым ғорурлана
Данлы еңеүебеҙ турында.
Әҙме фашистарҙың башы ҡалды
Канонада булған урында.
Фашист йыртҡыстарын тар-мар итеп,
Армиябыҙ тағы дан алды.
Артиллерия ауыр көрәштәрҙә
Төп удар көс булып һаналды.

Ғизел Идрис.

Башҡорт государство педагогия институтының йөҙҙәрсә студенттәре һайлау участкаларында агитатор булып эшләйҙәр. Улар һайлаусыларға һайлау Законын аңлаталар.

Һүрәттә (һулдан уңға): институттың тарих факультеты студенттәре — Рәфғәт Байтимеров, Наилә Әхмәтьянова, Нина Антипина иптәштәр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Культура-ағартыу учреждениеләре һайлауҙарға әҙерлек осоронда

Хеҙмәтсәндәрҙең культура кимәлдәрен күтәреүҙә, миллионлаған халыҡ массаһын партиябыҙҙың һәм хөкүмәтебеҙҙең ҡарарҙарын тормошҡа ашырыуға туплауҙа культура-ағартыу учреждениеләре ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар. Хәҙер, урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек осоронда культура-ағартыу учреждениеләренең роле тағы ла күтәрелә.

Был серьез һәм яуаплы бурыстарҙы үтәү юлында Стәрлетамаҡ районының культура-ағартыу учреждениеләре ҙур ғына эштәр алып баралар.

Районның культура-ағартыу учреждениеләрен ҡышҡа әҙерләү өсөн колхоздар һәм ауыл Советтәре араһында социалистик ярыш киң йәйелдерелде. 12 ауыл клубының 6-һына капиталь ремонт, ҡалғандарына ағымдағы ремонт уҙғарылды. 20 уҡыу өйөнөң 8-енә капиталь ремонт, ҡалғандарына ағымдағы ремонт уҙғарылды. Преображенский һәм Красноярский ауыл Советтәрендә яңы уҡыу өйҙәре асылды. Улар кәрәкле мебелдәр менән йыһазландырылғандар. Бөтә клубтар һәм уҡыу өйҙәренә лә ҡышҡы сезонға етерлек күләмдә утын әҙерләнеп, ташып ҡуйылған. Хәҙер беҙҙең районның культура-ағартыу учреждениеләре ҡышҡа әҙерлекте тулыһынса тамамланылар, тип әйтергә мөмкин.

Был һайлауҙарға әҙерлектең беренсе көндәренән үк колхозсылар араһында культура-ағартыу эшен киң йәйелдереп ебәрергә мөмкинлек бирҙе. Ауыл клубтарында һәм уҡыу өйҙәрендә агитпункттар асылды. Улар большевиктар партияһы һәм хөкүмәтебеҙ етәкселәренең портреттәре һәм лозунгылар менән биҙәлгәндәр, газета һәм журналдар менән тәьмин ителгәндәр. 31 урында һайлаусыларға справкалар биреү өҫтәлдәре булдырылды. Эште яҡшы ойошторған культура-ағартыу учреждениеләренән Золотоношка ауыл клубын (мөдире иптәш Некоз), Наумовка ауыл клубын (мөдире иптәш Степанов), Аллағуат уҡыу өйөн (мөдире иптәш Абләева), Талалаевка ауыл клубын (мөдире иптәш Дмитриева) һәм башҡаларҙы күрһәтеп китергә мөмкин. Был клубтарҙа һәм уҡыу өйҙәрендә үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре өҙлекһеҙ эшләйҙәр һәм һайлаусыларҙы хеҙмәтләндерәләр, систематик рәүештә колхозсылар өсөн лекциялар, докладтар һәм беседалар уҙғарыла.

Районда 15 ауыл лекторияһы һәм район культура-ағартыу бүлеге эргәһендә 64 кешенән торған лекторҙар группаһы эшләй. Колхоздарҙа һәм МТС-тарҙа лекциялар һәм докладтар махсус план менән үткәреләләр. Һуңғы көндәрҙә колхозсылар араһында «Коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәре», «СССР Конституцияһы — донъяла иң демократик конституция», «Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы» һәм башҡа темаларға докладтар һөйләнде. Уҡытыусыларҙан Голошапов, Виноградов иптәштәр, район мәғариф бүлеге мөдире иптәш Чанышев, Александров һәм башҡа иптәштәрҙең докладтарын колхозсылар ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңлайҙар. Был иптәштәр һуңғы өс ай эсендә генә 10—14-әр лекция уҡынылар.

Районда 32 драма һәм хор түңәрәге ойошторолған. Унда өс йөҙгә яҡын колхозсы йәштәр һәм ауыл интеллигенцияһы ҡатнаша. Художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре агитпункттарҙа һайлаусылар өсөн унарлаған концерт һәм спектаклдәр күрһәттеләр ҙә инде.

Һайлауҙарға әҙерлек осоронда районның библиотекалары китап пропагандалауҙа ҙур ғына эштәр алып баралар. Район үҙәге библиотекаһы совет яҙыусыларының иң яҡшы әҫәрҙәренән торған 30 күсмә библиотека ойоштороп ауылдарға оҙатты. Золотоношка ауыл библиотекаһы ла Шевченко исемендәге колхоздың бригадаларына 4 күсмә библиотека ойошторҙо. Покровка ауыл библиотекаһы китап уҡыусылар өсөн «Совет әҙәбиәте — тыныслыҡ өсөн көрәшсе» тигән темаға беседа уҙғарҙы. Былар бөтәһе лә китап уҡыусыларҙың һанын арттырыуға килтерҙе.

Районның культура-ағартыу работниктәре хеҙмәтсәндәр менән бәйләнеште нығытыу һәм урындағы Советтарға һайлауҙарҙы юғары ойошҡанлыҡ менән уҙғарыу өсөн бөтә көстәрен һаласаҡтар.

Б. Виликов,

Стәрлетамаҡ район культура-ағартыу бүлеге мөдире.

Яуаплы редактор F. F. ҒАФАРОВ.

СССР граждандары ял итеүгә хоҡуҡ менән тәьмин ителгәндәр

Күп миллионлы совет халҡы урындағы Советтарға һайлауҙарға ғәйәт ҙур политик һәм хеҙмәт күтәрелеше менән әҙерләнә.

Урындағы Советтарға һайлауҙар беҙҙә донъяла иң демократик конституция булған Сталинсе Конституция нигеҙендә үтәсәк.

Сталинсе Конституция хеҙмәтсәндәргә бөтә хоҡуҡтарҙы тәьмин итә. Капиталистик илдәрҙең береһендә лә хеҙмәтсәндәр был хоҡуҡтар менән файҙаланмайҙар.

Беҙҙең Советтар Союзында бөтә граждандарға хеҙмәткә, ялға, белем алыуға, ҡартлыҡ көнендә, шулай уҡ ауырған йәки эшкә яраҡлылыҡты юғалтҡан хәлдә материаль яҡтан тәьмин итеү хоҡуҡы бирелгән. Сталинсе Конституция был законлдарҙы һүҙҙә әйтеү, конституцияла яҙыу менән генә ҡалмай, бәлки уны ысынлап та тормошҡа ашыра.

Илебеҙҙең бөтә граждандарына ял итеү хоҡуҡы биреләү кешеләр тураһында сталинсе хәстәрлек күреүҙең иң асыҡ моменттәренән береһе булып тора. Был ил Сталинсе Конституцияның 119-сы статьяһы менән нығытылған. Был статьяла былай тип әйтелә:

«СССР граждандарының ял итергә хоҡуҡы бар.

Ял итеүгә хоҡуҡ эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр өсөн һигеҙ сәғәтлек эш көнө ҡуйылыу менән, эшләү шарттары ауыр булған күп кенә профессиялар өсөн эш көнөн ете һәм алты сәғәткә тиклем һәм эшләү шарттары айырата ауыр булған цехтарҙа — дүрт сәғәткә тиклем ҡыҫҡартыу менән, эшселәргә һәм хеҙмәткәрҙәргә эш хаҡын һаҡлап, йыл һайын отпускалар биреү менән; бик күп һанлы санаторияларҙы, ял итеү йорттарын, клубтарҙы хеҙмәтсәндәргә хеҙмәт күрһәтеү өсөн биреү менән тәьмин ителә».

Беҙҙең илдә һәр бер эшсе һәм хеҙмәткәр йыл һайын кәмендә ике аҙналыҡ отпуска менән файҙалана. Күп кенә профессия работниктәре тағы ла оҙағыраҡ ваҡытҡа отпуска алалар. Шуның менән бергә хеҙмәтсәндәр отпуска ваҡыттары өсөн тулыһынса эш хаҡы алалар.

Совет государствоһы илебеҙҙәге хеҙмәтсәндәргә, уларҙың теләктәренә һәм һаулыҡтарына ҡарап, ял итергә һәм дауаланырға мөмкинлек бирә. Был маҡсат менән Совет хөкүмәте бик күп санаториялар һәм ял йорттары асты.

Беҙҙең Советтар Союзында санаториялар һәм ял йорттары күплеген кем генә белмәй? Кавказ һәм Ҡырымдың гүзәл Ҡара диңгеҙ ярҙары буйҙарында, Балтик буйындағы ҡарағай урмандарында, Карелияла һәм Карпат тауы итәктәрендә, Себер далаларында, Украина баҡсалары араһында, матур Урал күлдәре буйҙарында, аҙаҡ килеп, беҙҙең Башҡортостан республикаһында ғәйәт күп һауаһы гүзәл курорттар, санаториялар һәм ял йорттары булғаны һәр кемгә билдәле. Уларҙа һәр йылда миллионлаған хеҙмәтсәндәр ял итәләр һәм дауаланалар. Хәҙерге ваҡытта Советтар Союзында бары тик профсоюздар ҡарамағында ғына өс йөҙҙән артыҡ санаторий һәм биш йөҙҙән артыҡ ял йорто бар. Уларҙа 1949 йылда ғына 2 миллион 100 меңдән артыҡ кеше ял итте һәм дауаланды.

Беҙҙең Башҡортостан республикаһы хеҙмәтсәндәрҙең һаулығын һаҡлау предприятиеләре булған курорт һәм ял йорттары менән күренекле урын тота. Беҙҙә Шафран, Аксаков, Чехов, Башҡортостандың 15 йыллығы исемендәге Йоматау санаториялары, Янған-Тау, Красноусольск һәм башҡа дауаланыу йорттары һәм бик күп ял йорттары бар. Уларҙа күп меңдәрсә хеҙмәтсәндәр дауаланалар һәм ял итәләр.

Бына Йоматау санаторияһы. Ул Өфөнән алыҫ түгел, бары егерме биш километрҙа ғына, Дим буйында ҡоро һауалы, юғары ерҙә һалынған. Уның ҙур аҡ корпустары, аллеялары, уның майҙандары һоҡланғыс матур күренеш бирәләр. Был санаторий йылға 11 ай буйына хеҙмәтсәндәрҙең һаулығын нығытыу урыны булып тора. Хәҙер һалҡын көндәр килә. Ләкин санаторий үҙ эшен дауам итәсәк. Бөгөнгө көндә лә унда 300-ҙән артыҡ хеҙмәтсән дауалана. Уларға дауаланыуға, ял итеүгә бөтә шарттар тыуҙырылған. Культуралы ял, күңел асыу һәм башҡалар тәьмин ителгән. Бында йыш ҡына докладтар, лекциялар була, көн аралаш кино-картиналар күрһәтелә, концерттар бирелә. Бында кемдәр генә юҡ, бөтәһе хеҙмәтсәндәр, социалистик төҙөлештән тегеләй йәки был участкаларында эшләүселәр, совет патриоттары.

Беҙ ял итеүселәрҙең байтағын күрҙек. Бында беҙ Өфө тау оборудованиелары заводы слесаре Василий Никитинде, Нуриман һал ағыҙыу контораһы эшсеһе Ғималетдин Сахаутдиновты, Краснокама районы ферма мөдире Валикаевте, бөртөклө ашлыҡ совхозы полеводы Ғәбдрахман Әхмәдуллинде, лесник Сөләймәнов Асрарҙы, натураль-каучук заводынан Сабиров Хәйҙәрҙе һәм башҡа бик күптәрҙе күрҙек. Улар бөтәһе лә Сталинсе Конституцияның 119-сы статьяһы нигеҙендә ял итәләр, дауаланалар. Улар араһында Ҡариҙел районынан килгән урман эшсеһе Пастухов Алексей Михайлович беҙҙең иғтибарҙы үҙенә айырыуса йәлеп итте.

— Миңә хәҙер 68 йәш, — ти Алексей Михайлович, — ләкин мин элекке ваҡытта, батша заманында ял итеүҙең нәмә икәнен дә белмәй инем. Ул саҡтарҙа эшсе кешенең ғөмүмән ял итеүен белмәй инем. Ә хәҙер мин бына ниндәй яҡшы курортта ятам. Был—совет хөкүмәтенең, бөйөк дуҫыбыҙ иптәш Сталиндең кеше тураһында хәстәрлек күреүенең йәнле шаһите, — ти ул.

Ҡарт эшсе иптәш Пастуховҡа был санаторияға килеү өсөн путевканы государство биргән. Беҙҙең совет государствоһы был путевкаларҙы йөҙ меңдәрсә хеҙмәтсәндәргә бирә. Санаторияларға бирелгән бөтә путевкаларҙың 20 проценте, ә ял йорттарына бирелгән путевкаларҙың 10 проценте хеҙмәтсәндәргә бөтөнләй буш бирелә. Эшсе һәм хеҙмәткәрҙәр профсоюз ойошмалары тарафынан бирелгән путевкалар хаҡының бары 30 процентен генә үҙҙәре түләйҙәр, ә 70 проценте государство тарафынан түләнә.

Беҙҙең социалистик илебеҙҙә хеҙмәтсәндәрҙең һаулығы тураһында сталинсе хәстәрлек бына ошолай тормошҡа ашырыла. Кеше тураһында бындай хәстәрлек капиталистик илдәрҙең береһендә лә юҡ һәм капитализм йәшәгәндә буласаҡ та түгел.

М. Бинбулатов.

„КУЛЬТУРА И ЖИЗНЬ" газетаһына 1951 йылға подписка кабул ителә

«Культура и жизнь» — ВКП(б) Үҙәк Комитетенең пропаганда һәм агитация бүлегенең газетаһы.

Газетала: партия ойошмаларының идеологик һәм агитацион-пропагандистик эше, общественный фән, художестволы әҙәбиәт, тәнҡит, искусство, радио, кино, театр мәсьәләләре; культура-ағартыу учреждениеләренең, юғары һәм урта мәктәптәрҙең эше яҡтыртыла; иң яҡшы агитацион-пропагандистик работниктәрҙең тәжрибәһе тураһында мәкәләләр, пропагандистарға ярҙамға мәкәләләр баҫылалар, үҙәк һәм урындағы газеталарға һәм журналдарға күҙәтеүҙәр иғлан ителәләр; политика, фән һәм культура мәсьәләләре буйынса яңы совет һәм сит ил китаптарына рецензиялар бирелә.

«Культура и жизнь» газетаһы айға өс тапҡыр сыға.

Подписка хаҡы: 12 айға — 18 һум, 6 айға — 9 һум, 3 айға — 4 һум 50 тин. Подписка бөтә урындарҙа ла, почтала, «Союзпечать» бүлектәрендә һәм предприятиеләрҙә, учреждениеләрҙә һәм ойошмаларҙа матбуғат таратыусылар тарафынан ҡабул ителә.

„Ҡыҙыл Башҡортостан"

газетаһына 1951 йылға подписка кабул ителә

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум, 3 айға—15 һум, 1 айға—5 һум.

Подписка „Союзпечать" бүлектәрендә, почталарҙа, шулай уҡ заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, уҡыу йорттарында һәм учреждениеләрҙә, совхоздарҙа һәм колхоздарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан ҡабул ителә.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы. Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1157. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тираж 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 232 (8689)
21 НОЯБРЬ
шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Алда торған һайлау ул ябай һайлау ғына түгел, иптәштәр. Был, ысынлап та, беҙҙең эшселәребеҙҙең, крәҫтиәндәребеҙҙең, интеллигенциябыҙҙың бөтә халыҡ байрамы. Бындай ысынлап та ирекле һәм ысынлап та демократик һайлауҙар донъяла бер ваҡытта ла, бер ваҡытта ла булғаны юҡ әле! Тарих бүтән бындай миҫалды белмәй.

И. СТАЛИН.

Тракторҙарҙы ремонтлау—государство әһәмиәтендәге кисектергеһеҙ эш

Илебеҙҙең социалистик ауыл хужалығы алдынғы һәм ҡеүәтле техникаға бай. Беҙҙең үҫә барған социалистик промышленносебеҙ, һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды уңышлы үтәп, ауыл хужалығына һәр йыл һайын, әленән-әле күберәк тракторҙар, комбайндар һәм башҡа бик күп төрлө машиналар бирә. Шул иҫәптән республикабыҙҙың ауыл хужалығы ла йыл һайын яңы һәм камиллаштерелгән техника менән байыҡтырыла бара. Тик быйыл ғына МТС-тар, ЛЗС-тар йөҙҙәрсә яңы тракторҙар, комбайндар һәм бик күп һанда тағылма инвентарҙар алдылар.

Ауыл хужалығы производствоһының техника менән артабан байыҡтырылыуы механизаторҙарҙың яуаплылыҡтарын көсәйтеүҙе талап итә. Ауыл хужалығында ҡеүәтле техниканың бөтә бай арсеналын тулыһынса төҙәк хәлендә тотоу һәм шуның менән ауыл хужалығы эштәренең бөтә төрҙәрен иң яҡшы агротехник сроктарҙа үтәүҙе тәьмин итеү—МТС һәм совхоз коллективтәренең намыҫ эше булып тора.

Машина-трактор паркын һаҡлыҡ менән тотонған һәм техник тәрбиәне даими ойоштороған урындарҙа быйыл баҫыу эштәре уңышлы үтәлде. Республиканың байтаҡ МТС-тары трактор эштәренең йыллыҡ планын срогынан алда арттырып үтәнеләр. Алдынғы МТС-тар быйылғы көҙгө-ҡышҡы ремонт осорон да тейешле әҙерлек менән ҡаршыланылар. Мәҫәлән, Таймас МТС-ында был эште урожай йыйыу осоронда уҡ башланылар. МТМ бинаһы ремонтланды, ағартылды, йылытылды. Ремонт эштәрен бригадно-узловой метод менән ойоштороҙолар. МТС коллективе Октябрь революцияһының 33 йыллығына 7 трактор, 30 сәскес, 26 культиватор, 17 лущильник, 7 трактор һабаһын ремонттан сығарырға йөкләмә алғайны. Коллектив йөкләмәләрен намыҫ менән үтәне.

«Тракторҙарҙың һәм машиналарҙың бик ҙур паркы булыуы ер органдарын был ҡиммәтле машиналарҙы тәртипле хәлдә тотоуға, уларҙы ваҡытында ремонтлауға, эштә уларҙы аҙмы-күпме яҡшыраҡ файҙаланыуға мәжбүр итергә тейешле ине шикелле. Был өлкәлә улар тарафынан нә эшләнелә? Үкенескә ҡаршы, бик аҙ эшләнә. Тракторҙарҙы һәм машиналарҙы һаҡлау ҡәнәғәтләнерлек түгел. Ремонт та ҡәнәғәтләнерлек түгел, сөнки ремонттың нигеҙе капиталь ремонт түгел, ә ағымдағы һәм урта ремонт булырға тейешлеген әлегә тиклем уларға төләмәйҙәр. Ә инде тракторҙарҙы һәм машиналарҙы файҙаланыуға килһәк, был эштең ҡәнәғәтләнерлек хәлдә булмауы шул тиклем асыҡ һәм һәр кемгә билдәле, хатта ул иҫбат итеп тороуға ла мохтаж түгел». (И. Сталин).

Бүп кенә МТС-тарҙың етәкселәре тракторҙарҙы ремонтлау эшенә яуапһыҙ ҡарайҙар. Мәҫәлән, Бурлы, Үрмиәҙ, Әбдрәшит, Ерекле МТС-тарында тракторҙар, уҙған йыл насар ремонтланыу һәм эш ваҡытында тейешле техник-тәрбиә булмау арҡаһында ҡәнәғәтләнерлек эшләмәнеләр. Был МТС-тарҙың етәкселәре быйыл да иҫкесә эшләүҙәрен дауам иттерәләр. Бында һуңғы ваҡытҡа тиклем ремонт мастерскойҙарын әҙерләмәнеләр, станоктар, слесарь-монтаж инструменттәре тәртипкә килтерелмәгән, кәрәк тиклем ремонт материалдары, запас частар булдырылмаған.

Быға тиклем республикала алдынғы тип иҫәпләнеп килгән Бүздәк һәм Йәрмәкәй МТС-тарының етәкселәре Карепанов һәм Клименков иптәштәр ҙә быйыл көҙгө-ҡышҡы ремонт осорон бөтөнләй әҙерлекһеҙ ҡаршыланылар. Йәрмәкәй МТС-ында МТМ ремонтланмаған, баҫыуҙан алып ҡайтҡан машиналарҙы ҡуйырға тейешле урын әҙерләнмәгән, станоктар төҙәк түгел. Ремонтта эш нормаһы ҡаралмаған. Ремонтсылар өсөн дөйөм торлаҡ һәм ашхана ойошторолмаған. Ә Бүздәк МТС-ында хатта ремонт графиге лә яҡшылап төҙөлмәгән. Запас частар һәм ремонт материалдары бөтөнләй юҡ тип әйтерлек. Кәрәкле тиклем яғыулыҡ ташылмаған. Хеҙмәттең яңы, прогрессив методтарын ҡулланыу тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр.

БАССР Ауыл хужалығы министерствоһының ремонт заводтары ла ҡәнәғәтләнмәҫлек эшләйҙәр. Был министерствоға ҡараған «Ремтрест» управляющие иптәш Трапезников ремонт заводтары менән насар етәкселек итә, уларҙың эшендәге серьез етешһеҙлектәргә килешеп ҡарай. Дөрөҫ, был заводтарҙың байтағы ремонт эшенә башланы. МТС-тарҙан заказдар ҙа килеп тора. Ләкин эштең темпы ла, сифаты ла бик түбән. Мәҫәлән, Өфө ремонт заводы Ермолаевка МТС-ына 3 мотор ремонтлап биргән. Ә тикшерә башлағас, был моторҙарҙы яңынан ремонтларға кәрәк булды. Стәрлетамаҡ, Бөрө заводтарында ла шундай уҡ насар сифатлы продукция биреү дауам итә. Ә «Ремтрест» управляющие иптәш Трапезников сифат өсөн көрәште ҡағыҙ артынан ҡағыҙҙар яҙыу менән, ҡоро административлыҡ һәм ҡатлы-ҡатлы шелтәләр өләшеү менән алыштыра.

Республикала машина-трактор паркын ремонтлауҙағы был серьез етешһеҙлектәр БАССР Ауыл хужалығы министерствоһына билдәле. Ысынлап та, ремонт эштәре бөтә урындарҙа ла 1 октябрҙә уҡ башланырға тейеш ине. Хәҙер ноябрь айының да тәүге яртыһы үтте. Ә министерствоның ремонт бүлеге начальниге иптәш Петряков ремонт графиген МТС-тарға тик ошо көндәрҙә генә ебәргән. Тимәк, министерствоның үҙ аппаратында әле булһа бөтөрөлмәгән канцеляр-бюрократик метод ремонт эшен һүҙыуға алып бара. Һөҙөмтәлә ремонт эшендә октябрь айы графиге хурлыҡлы рәүештә өҙөлдө.

Тракторҙарҙы ремонтлау эшен артабан һуҙлатыуға һис бер нигеҙ юҡ. Станоктарҙы, йыһаздарҙы, приборҙарҙы, инструменттарҙы иң ҡыҫҡа сроктарҙа тәртипкә һалырға, деталдарҙың кәрәкле запасын булдырырға, мастерскойҙарҙы, дөйөм торлаҡтарҙы һәм ашханаларҙы тәртипкә килтерергә кәрәк.

Шул уҡ ваҡытта ремонт производствоһы культураһын күтәреү, яңы, камиллаштерелгән технологияны индереү, хеҙмәттең алдынғы стахановсы методтарын ҡулланыу өсөн кәрәш ойошторолорға тейеш. Бында Ауыл хужалығы министерствоһы аппаратындағы, МТС-тарҙағы инженер-техник работниктәр ремонтта эшләүсе механизаторҙарға эшлекле ярҙамға килергә бурыслылар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләнеп, ауыл эшсәндәре бик ҙур һәм гүзәл патриотик эш өлгөләре күрһәтәләр. Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективе машина-трактор паркын ремонтлау планын срогынан алда һәм юғары сифатлы итеп үтәү тураһында республикабыҙҙың бөтә механизаторҙарына мөрәжәғәт итте һәм ВКП(б) Өлкә Комитете бюроһы уны хупланы. Шуның менән бергә, ВКП(б) Өлкә Комитете бюроһы партияның райкомдары секретарҙәрен, МТС, ЛЗС һәм ЛМС директорҙарын һәм уларҙың политик эш буйынса урынбаҫарҙарын тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм тағылма инвентарҙарҙы ремонтлау планын срогынан алда һәм яҡшы сифатлы итеп үтәүҙе тәьмин итергә мәжбүр итте. Ремонт эшселәре араһында социалистик ярышты киң йәйелдерергә ҡушты.

Ауыл партия ойошмалары бына был патриотик күтәрелештең башында тороп бөтә урында ла машина-трактор паркын сифатлы итеп ремонтлауҙы тәьмин итергә тейештәр. Улар механизаторҙар араһында массовый-политик эште ойоштороға, социалистик ярыш менән большевиктәрсә етәкселек итергә бурыслылар.

БАССР Министрҙәр Советендә һәм ВКП(б) Өлкә Комитетендә

1950 йылдың октябрь айында республика промышленность предприятиеләренең социалистик ярыш йомғаҡтары тураһында

БАССР Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитете бюроһы республика промышленность предприятиеләренең 1950 йыл октябрь айындағы эш йомғаҡтарын тикшерҙе. Октябрь айында производство планын үтәү өсөн барған социалистик ярышта Белорет металлургия комбинаты (директоры иптәш Овчаренко, ВКП(б) Үҙәк Комитете парторгы иптәш Конев, завод комитете председателе иптәш Трегубенков) еңеүсе тип табылды.

БАССР Министрҙәр Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы Белорет металлургия комбинатына бирелде.

Шулай уҡ «Башзападнефтеразведка» тресының, Өфө Ленин орденлы нефть эшкәртеү, Ишембай нефть эшкәртеү һәм Белорет ҡорос-сыбыҡ заводтарының һәм Өфө кабель, электр оборудованиеләре, тау оборудованиеләре һәм яҙыу машиналары заводтарының, Өфө тимер юлы Стәрлетамаҡ бүлексәһенең, Өфө радиомеханика, фанера, суднолар ремонтлау, синтетик заводтарының һәм ҡамыт-ыңғырсаҡ фабрикаһының яҡшы эшләүҙәре билдәләнде.

КОММУНИСТӘР МЕНӘН ПАРТИЯҺЫҘҘАРҘЫҢ СТАЛИНСЕ БЛОГЫ КАНДИДАТТАРЫ

Завод коллективенең кандидаттары

Тау оборудованиеләре заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала һәм Киров район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылышы ҙур берҙәмлек менән үтте.

Беренсе һүҙҙе ҡойоу цехы начальниге иптәш Горовенко алды. Ул былай тине:

— Иптәштәр, мин хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа беренсе кандидат итеп беҙҙе коммунизм еңеүҙәренә рухландырыусы һәм ойоштороусы, донъяла иң ҡәҙерле һәм бөйөк Сталинде күрһәтәм. Йыйылышта ҡатнашыусылар был һүҙҙәрҙе оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар менән ҡаршыланылар.

Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп шулай уҡ бер тауыштан заводтың директоры Яков Васильевич Анникин, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы председателе Фәйзерахман Заһафуран улы Заһафуранов, заводтың стахановсыһы, слесарь Мөхәмәт Мөлөк улы Бабичев, стахановсы, электросварщик Евгений Николаевич Волостнов, ер эштәрен башҡарыу бригадаһы бригадире Миңнеямал Закир ҡыҙы Юнусова иптәштәр күрһәтелде.

Йыйылыш хеҙмәтсәндәр депутаттарының Киров район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар итеп заводтың инструменталь цехының алдынғы заточниге Александр Трофимович Зиновьев, өлкән табельщица Нина Тихоновна Львова, токарь Хәсән Мөбәрәк улы Мозафаров, техник-калькулятор Вера Петровна Барабанова, ВКП(б)-ның Киров райкомы пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире Рәхмәтуллина, ВКП(б)-ның Киров райкомы секретаре Киреева иптәштәрҙе күрһәтте.

Ғ. Идрисов.

Интеллигенция вәкилдәре

Башҡорт государство педагогия институты уҡытыусыларының һәм студенттәренең Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылышы булды.

Йыйылышты уҡытыусы иптәш Биглов асты һәм беренсе һүҙҙе тел һәм әҙәбиәт факультеты студенты, Сталин стипендиаты Ғ. Әмировҡа бирҙе.

— Мин, — тине ул, — Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп халыҡтың иң яҡын, иң һөйөклө юлбашсыһы, бөтә фәндәр корифейе иптәш Сталинде күрһәтәм. Беҙҙең илебеҙ иптәш Сталин етәкселегендә көндән-көн алға, ҙур еңеүҙәргә — коммунизмға табан бара.

Иптәш Әмировтың был тәҡдиме көслө алҡыштар менән ҡаршыланды.

Ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп, политик һәм фәнни белемдәр таратыу Обществолының республика бүлексәһенең яуаплы секретаре С. Авзянов, педагогия фәндәре кандидаты, пединститут директоры Ғ. Вәлиев, философия фәндәре кандидаты, доцент Г. Масленников, комсомол комитеты секретаре Г. Саляева иптәштәр күрһәтелде.

М. Ғайнуллин,
пединститут студенты.

8 март исемендәге фабриканың коллективе ҡала Советына депутатлыҡҡа беренсе кандидат итеп бөйөк СТАЛИНДЕ күрһәтте

Көндөҙгө сменанан һуң фабриканың эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре иң ҙур цехтарҙың береһенә — дүртенсе цехҡа йыйналдылар.

Йыйылышты фабком председателе иптәш Макаров асты. Көслө алҡыштар аҫтында почетлы президиумға, башында иптәш Сталин торған ВКП(б) Үҙәк Комитетының политбюроһы һайланды.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү буйынса беренсе һүҙҙе баш инженер иптәш С. Помялов алды.

— Иптәштәр,—тине ул, — мин Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа үҙебеҙҙең беренсе кандидатыбыҙ итеп беҙҙе еңеүҙәрҙән-еңеүҙәргә алып барыусы, һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ иптәш Сталинде күрһәтәм. Йыйылышта ҡатнашыусылар был һүҙҙәрҙе көслө алҡыштар менән ҡаршыланы.

— Бөйөк Сталин етәкселегендә, — тип һүҙен дауам итә иптәш Помялов, — беҙҙең халҡыбыҙ алға, коммунизмға табан ышаныслы рәүештә бара.

Эшселәр, инженер-техник работниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр был тәҡдимде көслө алҡыштар менән хупланылар.

Икенсе булып һүҙ алыусы баш механик М. Оскотский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп ВКП(б)-ның Жданов райкомы секретаре иптәш М. Фәхретдинованы; сығыш яһаусы цех начальниге урынбаҫары Козлова фабриканың мастеры иптәш Флюра Йыһалычеваны; бүлек работниге Голубева партком секретаре иптәш Седыхты күрһәттеләр.

Эшселәр, трибунаға береһе артынан икенсеһе сығып, кандидатураларҙы ҡабул итләнылар.

— Мин, — тине өлкән механик Ахуньянов, — 35-се номерлы һайлау округы буйынса ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп фабриканың директоры иптәш Х. Сиразиевте күрһәтәм. Ул беҙҙең предприятиене әйҙәүсеткә сығарҙы. Фабрика хәҙер производство пландарын үтәп бара.

Йыйылыш шулай уҡ Жданов район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар итеп ВКП(б)-ның Жданов райкомының беренсе секретаре А. Герасимов, фабриканың иң яҡшы стахановкаһы Ш. Нуриева, эшсе Е. Архипова һәм цех начальниге М. Федорова иптәштәрҙе күрһәтте.

Шул уҡ йыйылышта доверенныйҙар һайланды.

Берҙәмлек демонстрацияһы

Черниковск. Нефть эшкәртеүселәрҙең ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылышы ҙур күтәренкелек менән үтте. Көндөҙгө сәғәт 12. Заводтың эшселәре, инженер-техник работниктәре механик цехына йыйналдылар. Завод парткомының секретаре иптәш Минасян йыйылышты асып, беренсе һүҙҙе завод комсомол комитеты секретаре иптәш Грязновҡа бирҙе. Ул ҡала Советына депутатлыҡҡа иң беренсе кандидат итеп, халыҡтарҙың һөйөклө юлбашсыһы иптәш Сталинде күрһәтте. Был тәҡдим оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар менән ҡайнар хуплап ҡаршы алынды.

Трибунаға заводтың финанс бүлеге начальниге иптәш Сергеев күтәрелә.

— Мин, — ти ул, — 177-се һайлау округы буйынса Черниковск ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Сталин премияһы лауреаты — заводыбыҙҙың директоры Иван Романович Осадченконы күрһәтәм. Иптәш Осадченко ВКП(б) члены. Специальносе буйынса инженер. Ул беҙҙең заводта ябай инженер-технолог булып эшләне һәм завод директоры булып күтәрелде. Нефть эшкәртеүҙе камиллаштереүгә һалған хеҙмәттәре өсөн хөкүмәтебеҙ иптәш Осадченконы Ленин ордены, Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордены, миҙалдар менән наградланы һәм Сталин премияһы лауреаты исемен бирҙе. Әгәр ҙә мин, бөтә завод коллективе исеменән Ленин—Сталин партияһының тоғро улы иптәш Осадченко беҙҙең ышанысыбыҙҙы аҡлар, тип әйтһәм, яңылышмам тип уйлайым.

Коллектив был тәҡдимде бер күңелдән хупланы.

Нефть эшкәртеүселәр ҙур берҙәмлек менән Черниковск ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп, завод парткомы секретаре Минасян, завком председателе Лоскутов, стахановсы слесарь-электрик Фәтхуллин, прибористәр бригадире стахановсы Вәлиева һәм башҡа иптәштәрҙе күрһәттеләр.

М. Мостафин.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Механизаторҙарҙың һүҙҙәре

Бөрө. Район хеҙмәтсәндәренең ауыл Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү йыйылыштары ҙур политик күтәренкелек менән үтә. Колхозсы крәҫтиәндәр урындағы Совет органы менән идара итеүгә үҙҙәренең иң алдынғы вәкилдәрен билдәләйҙәр.

«Ленинский Октябрь» ауыл хужалығы артеленең члендәре Осиновка ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп шул уҡ артелдең председателе орденлы Федор Лукьянович Веревкин иптәште күрһәттеләр. «18-се партсъезд» колхозы члендәре тарафынан Тартыш ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Базан МТС-ының алдынғы трактор бригадаһы бригадире, Социалистик Хеҙмәт Геройы Федор Андреевич Рябов иптәш күрһәтелде. Димитров исемендәге колхоздың члендәре ветфельдшер Әминә Әләкәй ҡыҙы Әләкәеваны Шишмә ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Игенселәр урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн хеҙмәттең яңы күтәрелеше менән ҡаршыларға социалистик йөкләмә алалар һәм был көндә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына берҙәм тауыш бирергә вәғәҙә итәләр.

Базан МТС-ының механизаторҙары тракторҙарҙы, комбайндарҙы ремонтлауҙың квартал планын 17 декабргә тамамларға һүҙ бирҙеләр.

Х. Сафин.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

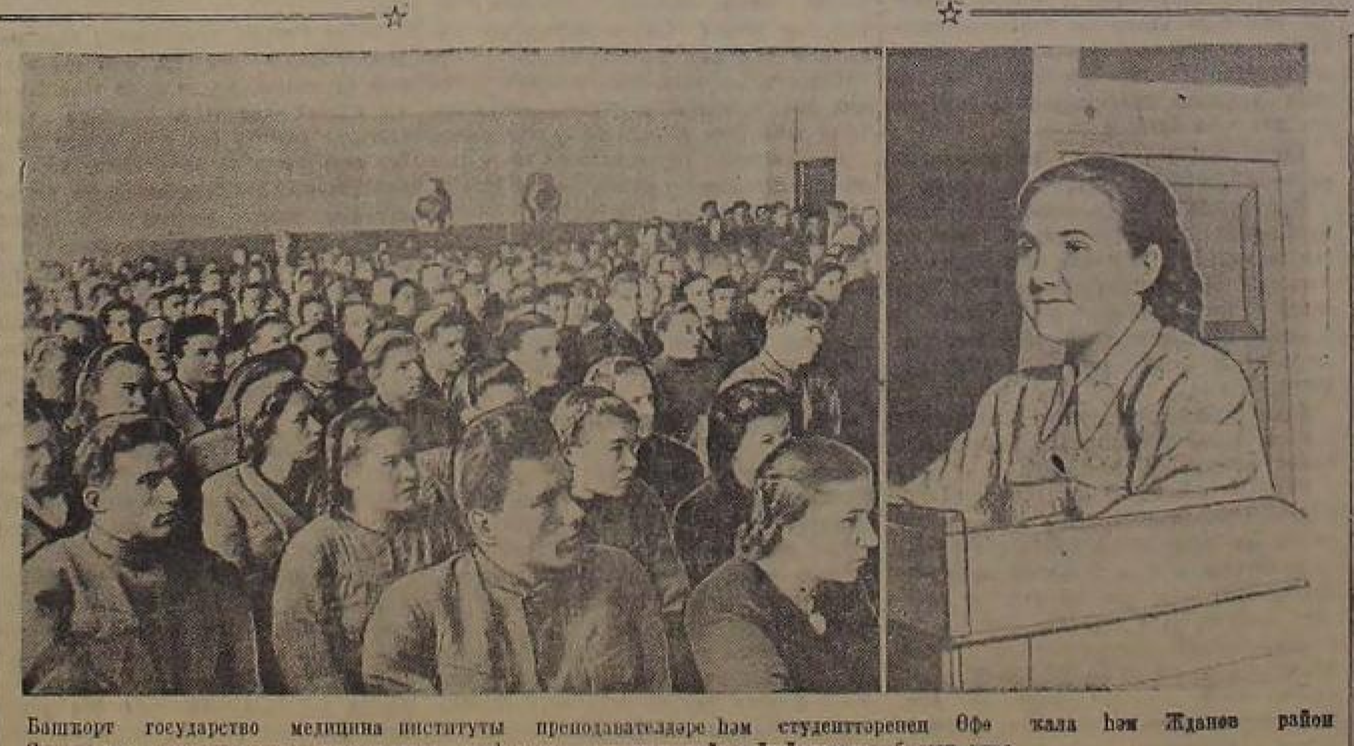

Башҡорт государство медицина институты преподавателдәре һәм студенттәренең Өфө ҡала һәм Жданов район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылышы булып үтте.

Һүрәттә: 4-се курс студенткаһы Г. П. Шакирьянова, ҡала Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән, 4-се курс студенткаһы — Сталин стипендиаты К. П. Мәкенованың кандидатураһын яҡлап һөйләй.

А. Черванский фотоһы.

Йөрәктә бөйөк Сталиндең исеме

Өфө киже-мамыҡ комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең Өфө ҡала һәм Жданов район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылышы булып үтте.

Профсоюздарҙың фабрика комитете председателе иптәш Семенищева һайлаусыларҙың йыйылышын асты. Беренсе һүҙҙе иләү фабрикаһының мөдире иптәш Моталов алды.

— Иптәш Сталиндең исеме, — ти ул, — совет кешеһе өсөн иң яҡын һәм иң ҡәҙерле. Беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙ ошо бөйөк исемгә бәйләнгән. Мин Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Сталинде күрһәтәм.

Залда көслө ҡул сабыуҙар оҙаҡҡа һуҙылған овацияға күсә.

Коллектив ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иң яҡшы туҡыусы Мәстүрә Фазлый ҡыҙы Фазлыева, туҡыу фабрикаһының мастеры Вера Ивановна Никитина, Жданов район Советы исполкомы председателе П. М. Преображенский, комбинат директоры Ю. М. Морин, комбинаттың тимерсеһе П. К. Кандалов, ВЛКСМ-дың Өфө ҡала комитете секретаре Ф. Г. Сибирцева иптәштәрҙе, шулай уҡ Жданов район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп ВКП(б)-ның Жданов район комитеты секретаре К. В. Тикин, туҡыу фабрикаһының ремонт цехы начальниге Л. С. Варакин һәм башҡа иптәштәрҙе күрһәтергә, тигән ҡарар ҡабул итте.

Нефтсе стахановсылар

Ишембай. (Телефон аша үҙ хәбәрсебеҙҙән). Бында хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү башланды. Промыселдарҙа, заводтарҙа, учреждениеләрҙә хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштары юғары политик һәм производство күтәренкелеге менән үтә. Нефтселәр ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп үҙҙәренең иң яҡшы кешеләрен — стахановсыларҙы, партия һәм совет работниктәрен күрһәтәләр.

Икенсе промысел коллективының һайлау алды йыйылышында беренсе һүҙҙе промыселдың профсоюз комитете председателе иптәш Стрельников алды.

— Сталинсе Конституция менән бирелгән хоҡуҡтан файҙаланып, — ти ул, — мин ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп промыселдың ер аҫты ремонтсыларының өлкән мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Вахитовты күрһәтәм.

Иптәш Стрельников Ишембайҙың иң ҡарт нефтсеһе Акмал Вахитовтың нефть сығарыуҙа арымай-талмай ижади хеҙмәт һалыуын һөйләй. Совет хөкүмәте иптәш Вахитовтың был намыҫлы хеҙмәтен юғары баһалап, уға Социалистик Хеҙмәт Геройы, тигән юғары исемде бирҙе.

Промысел коллективе депутатлыҡҡа кандидаттар итеп шулай уҡ цех начальниге Шәрипов, техник Кузнецова, партия ойошмаһы секретаре Урманов, промысел директоры Перегудов иптәштәрҙе күрһәтте.

Беренсе промысел эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре үҙҙәренең кандидаттары итеп хеҙмәт юлын нефть промыселендә эшләүҙән башлаған, ҡарт нефтсе Басыров, иң яҡшы мастер Копылов, стахановка — комсомолка Шәрипова һәм промысел директоры Славинский иптәштәрҙе күрһәттеләр.

Ҡала хеҙмәтсәндәре һайлау алды йыйылыштарында актив ҡатнашып, шуның менән большевиктәр партияһына, Совет хөкүмәтенә һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталингә тәрән бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр демонстрациялайҙар.

Б. Морҙағәлиев.

Намыҫлы работник

Йомағужа. (Телефон аша). Әбет ауыл Советы районның алдынғы Советтәренән иҫәпләнә. Ул ағымдағы йылдың бөтә ауыл хужалығы эштәрен дә уңышлы башҡарҙы. Был өлгәшеүҙәрҙә ауыл Советы председателе Сәмиғулла Хәмзә улы Үзбәковтың ҙур хеҙмәте һалынған. Иптәш Үзбәков 1934 йылдан бирле ошо ауыл Советында председатель булып эшләй.

«Тура юл» колхозы члендәре Сәмиғулла Үзбәков иптәште халыҡ ышанысын аҡлағаны, намыҫлы работник булғаны өсөн Әбет ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп бер тауыштан күрһәттеләр.

Районның ауыл Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштар ҙур активлыҡ менән үтә.

З. Исанаев.

Партия тормошо

Коммунистәр—социалистик ярышты ойоштороусылар

Беҙҙең «Правда» колхозының сәсеү майҙаны өс мең гектарҙан артыҡ тәшкил итә. Беҙ күрше—Сталин исемендәге ауыл хужалығы артеле ағзалары менән социалистик ярышҡа сыҡҡайныҡ. Колхозсыларҙың фиҙакәр хеҙмәте арҡаһында бөтә сәсеү майҙанында ла юғары урожай үстерелде. һәм ул ҡыҫҡа срокта юғалтыуһыҙ йыйып алынды.

Колхоз ҡаршыһында 21 коммунисте эсенә алған партия ойошмаһы һәм 34 комсомолецты берләштергән комсомол ойошмаһы бар. Был беҙҙең колхозда терәк көс булып тора. Партия ойошмаһы урожай йыйыу осоронда коммунистәрҙе хәл иткес участкаларға беркетте. Улар социалистик ярыштың иң алдынғы сафында булып, үҙҙәренең личный эш өлгөләре менән колхозсылар массаһын урожай йыйыу эштәрен юғары сифатлы итеп үткәреү, государствоға иген тапшырыуҙы срогынан алда тамамлау өсөн дәртләндерҙеләр.

Коммунист Сәит Солтанов етәксеһе иткән 7-се номерлы баҫыусылыҡ бригадаһы ағзалары 166 гектар майҙандағы бөртөклө ашлыҡ культураларының урожайын йыйыуҙы юғары сифатлы итеп, колхозда беренсе булып тамамланылар. Коммунист Мария Матвеева етәксеһе иткән 5-се баҫыусылыҡ бригадаһы ла ярышта еңеүсе булды.

Уңышлыҡтар менән бергә, урожай йыйыу осоронда ҡайһы бер етешһеҙлектәр ҙә булды. Мәҫәлән, 1-се баҫыусылыҡ бригадаһы менән етәксеһе итеүсе коммунист Шәйәхмәтов һуғылған игенде таҙартыу эшен йомшаҡ ойошторҙо. Һөҙөмтәлә ырҙын табағында йөҙәрләгән центнер иген йыйналып китте. Партия ойошмаһы һәм уның коммунистәре 1-се бригадала булған был ҙур етешһеҙлекте ваҡытында күрә белде. Ошонда уҡ ябыҡ партия йыйылышы үткәреп, Шәйәхмәтовтың отчеты тыңланды. Коммунистәр беренсе бригадала урып-йыйыу, бигерәк тә иген таҙартыуҙа булған етешһеҙлектәрҙе асып, ҡаты тәнҡитләнеләр. Был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн партия ойошмаһы мөһим саралар билдәләне. Шулай итеп иптәш Шәйәхмәтовтың бригадаһы артта ҡалыуҙан сығарылды.

Партия ойошмаһы урожай йыйыу осоронда колхозсылар араһында агит-массовый эштәрҙе киң йәйелдереүгә айырыуса ныҡ әһәмиәт бирҙе. Урожай йыйыуға башлар алдынан ауыл Советы ерәгенләге партия ойошмаһы менән берлектә уҡытыусыларҙан, колхоздың иң алдынғы активистәренән 23 агитатор һайлап алынғайны. Уларҙың бөтәһе лә баҫыусылыҡ, ашлыҡ һуғыу бригадаларына, комбайн агрегаттарына беркетелделәр. Агитаторҙар колхозсылар араһында социалистик ярыш менән етәкселек иттеләр, яҡшы эшләгән колхозсыларҙың уңғай тәжрибәләрен боевой листоктар, стена газеталары аша башҡаларға күрһәттеләр. Уҡытыусы агитатор Әминә Саттарова үҙенә беркетелгән 3-сө бригадалағы колхозсылар араһында яҡшы эшләне. Ул үҙенең ялҡынлы һүҙе менән колхозсыларҙы фиҙакәр эшкә туплаңы, көндәлек эш нормаларын арттырып үтәүгә ярҙам итте. 5-се бригадала агитатор булып эшләүсе уҡытыусы коммунист Елена Данилова һәр ваҡыт колхозсылар араһында булды. Уларға газеталағы хәбәрҙәрҙе ҡыҫҡырып уҡыны һәм халыҡ-ара хәл менән таныштырҙы.

Урожай йыйыу осоронда ғына агитаторҙар 123 дана боевой листок, 13 номер стена газетаһы сығарҙылар.

Агит-массовый эш һәм социалистик ярыш менән партия ойошмаһы даими рәүештә етәкселек итте. Һөҙөмтәлә колхоз урожай йыйыу эштәрен районда беренсе булып 10 сентябргә, ә государствоға 5456 центнер иген тапшырып, 25 сентябргә йыллыҡ планды 101 процентҡа үтәне. Партия ойошмаһы урожай йыйыу осоронда тупланған массовый-политик эштең бай тәжрибәһен хәҙер урындағы Советтарға һайлау кампанияһында киң файҙалана.

С. Хафизов,

Әлшәй районы «Правда» колхозы ерәгенләге партия ойошмаһы секретаре.

Һайлаусылар араһында агитация

Жданов районында һайлаусылар араһында агитация-пропаганда эштәре алып барыу өсөн 16 агитпункт ойошторолдо. Агитпункт мөдирҙәре һәм уларҙың ярҙамсылары ВКП(б)-ның райком бюроһында раҫландылар. Улар менән һайлаусылар араһында массовый-политик эштәрҙе ойоштороу тураһында өс тапҡыр кәңәшмә үткәрелде.

ВКП(б)-ның район комитеты район үҙәгендә, Нижегородкала, Кооперативная поселокта агитаторҙарҙың кустовой кәңәшмәләрен үткәрҙе. Уларҙа «Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре», «Урындағы Советтарға һайлауҙар һәм агитаторҙарҙың бурыстары» тигән темаларҙа докладтар ҡуйылды.

Һайлаусылар араһында агитацион-массовый эш алып барыу өсөн 1785 агитатор ылыҡтырылды. Уларҙың 45 проценте коммунистәр, ҡалғандары комсомолецтар һәм партияһыҙ интеллигенция. Бынан башҡа 250 кешенән докладсылар группаһы төҙөлдө.

Бишенсе номерлы агитпункт һайлаусылар араһында агитацион-массовый эште айырыуса яҡшы ойоштороп ебәрҙе. Был агитпунктты педагогия институтының партия ойошмаһы хеҙмәтләндерә.

Телефон аппараттары заводы партия ойошмаһы хеҙмәтләндергән дүртенсе номерлы агитпункт, медицина институты партия ойошмаһы хеҙмәтләндергән 12-се номерлы агитпункт шулай уҡ яҡшы эшләп килә.

Хәҙер һайлау кампанияһының иң яуаплы осоро тыуҙы. Бөтә ерҙә лә урындағы Советтарға һайлау өсөн депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтелә башланы. Һайлаусылар араһында эшләүсе агитаторҙар хәҙер агитацион-массовый эште айырыуса көсәйтеп ебәрергә һәм күрһәтелгән кандидаттар өсөн әшләкле рәүештә агитация алып барырға бурыслылар. Партия ойошмаларының етәкселәре агитколлективтар менән етәкселектө көсәйтергә, һайлаусыларҙың политик һәм хеҙмәт активлегенең башында тороп етәкселек итергә тейештәр.

Х. Миннилрова,

ВКП(б) Жданов район комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

Урындағы Советтарҙың ойоштороу-массовый эшенең яңы күтәрелеше өсөн

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек эштәре көндән-көн киңерәк төҫ алып килә. Урындағы Советтарҙың исполкомдары был мөһим политик кампанияның бөтә ойоштороу-техник эштәрен үҙ ваҡытында уңышлы хәл итеп килөләр. Был эштә республика хеҙмәтсәндәренең меңәрләгән алдынғы вәкилдәре актив рәүештә ҡатнаша. Ошо нигеҙҙә урындағы Советтар өсөн үҙҙәренең эштәрен һайлаусыларға яҡынлаштырыуға, культура-хужалыҡ төҙөлеше менән идара итеү эшенә киң хеҙмәтсән массаны яҡындан ылыҡтырыуға бигерәк тә уңайлы шарттар тыуҙы.

Төрлө партия ойошмалары һайлаусылар араһында политик-массовый эштәрҙе әҙмә-әҙлекле алып баралар. Партия членадары, комсомолецтар, шулай уҡ совет активистәре һайлау алды социалистик ярышын ойоштороуҙа инициатор булып торалар. Улар үҙҙәренең эш өлгөләрендә хеҙмәтсән киң массаны коммунизмдең бөйөк бурыстарын үтәүгә туплайҙар.

Урындағы Советтарҙың исполкомдарынан үҙҙәренең ойоштороу-массовый эштәрен активлаштыреуҙа был ыңғай осорҙо максималь файҙаланырға кәрәк. Бының өсөн барыһынан да элек хеҙмәтсәндәр менән бәйләнеште көсәйтеү, депутаттар аша һайлаусылар алдында отчет биреүҙе ойоштороу, хеҙмәтсәндәрҙең тәнҡитле тәҡдимдәрен һәм наказдарын йыйнау талап ителә. Ә Советтарҙың даими комиссиялары, һайлаусыларҙың тәҡдимдәренән сығып, теге йәки был эш участкаһын яҡшыртыу сараларын билдәләргә һәм ул сараларҙы хәл итеү эшенә совет активын яҡындан ылыҡтырырға бурыслылар.

Республикабыҙҙың күп кенә ауыл һәм посёлка Советтәре ойоштороу-массовый эште бөгөнгө көндән үҙәк талаптарына яуап бирерлек итеп алып баралар. Һөҙөмтәлә культура-хужалыҡ төҙөлешендә ҙур ғына уңыштарға өлгәшеп киләләр. Ләкин, ҡыҙғанысҡа ҡаршы, ҡайһы бер райондарҙа ойоштороу-массовый эштәрҙе һаңға һуҡмаған ауыл Советтәре лә бар әле. Быны «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының уҡыусыларынан килгән айырым хаттар бик асыҡ һөйләйҙәр.

Газетабыҙҙы уҡыусы иптәш М. Чурагулова: «Белорет районы Асы ауыл Советының депутаттары Совет эшендә ҡатнашмайҙар, үҙ һайлаусылары менән бәйләнеш тотмайҙар, даими комиссиялар ҡағыҙҙа — формаль рәүештә генә йәшәп киләләр. Бында ауыл Советының председателе Мәхмүтов ойоштороу-етәкселек эштәрен бөтөнләй үҙ ағышына тапшырып ҡуйған. Ул эскелек менән шөғөлләнә, һайлаусыларҙың талаптарын һаңға һуҡмай, йомош менән килеүселәргә тупаҫ мөғәмәлә итә», — тип яҙа.

Билдәле, Совет органының етәкселек эшенә бындай эшлекһеҙ кеше урлағап саҡта культура һәм хужалыҡ төҙөлешендә ниндәй уңышлыҡ булыуы мөмкин?

Асы ауыл Советының насар эшләүе һәм Мәхмүтовтың совет закондарын тупаҫ боҙоу фактыларын Белорет район Советы исполкомы һәм ВКП(б)-ның район комитеты бик яҡшы белә. Ләкин Советтең эшен юлға һалыуҙа практик ярҙам күрһәтелмәй һәм Мәхмүтовтан тейешле яуаплылыҡ талап ителмәй.

Матрай районының Алғазы ауыл Советы председателе иптәш Мостафин үҙенең эшендә бер төрлө лә яуаплылыҡ һиҙмәй. Советтең ойоштороу-массовый эшенән актив бөтөнләйгә ситләтелгән. Ауыл Советына ҡараған колхоздар бөтә төр хужалыҡ кампаниялары буйынса ла хурлыҡлы рәүештә артта ҡалып киләләр. Хатта быйылғы мул урожайҙы ла ваҡытында йыйып ала алманылар. Ә общественный малдарҙы ҡышлатыуға әҙерләү эше сиктән тыш насар хәлдә тора.

Алғазы ауыл Советының председателе иптәш Мостафин хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек осоронда ла үҙенең эшен яҡшыртыу хәстәрлеген күрмәй. Бында һайлауҙарға әҙерлек эштәре ҡәнәғәтләнмәслек ойошторолған. Агитпункт тейешенсә йыһазландырылмаған. Агитаторҙар һайлаусылар араһында бик һирәк булалар. Мәҫәлән, Бикиева, Актушева Түләкова иптәштәр ошо көнгә тиклем һайлаусылар менән бер-ике генә беседа үҙғарғанлар. Территориаль партия ойошмаһының секретаре иптәш Ишьяров агитаторҙарға семинарҙар үткәреү һәм уларҙы эш планы менән тәьмин итеү сараһын күрмәй.

Был райондың Канзафар ауыл Советында ла шундай уҡ хәл. Ә район Советы исполкомы был етешһеҙлектәргә киләшеп ҡарай. Ауыл Советтарының етәкселек ролдәрен күтәреү сараларын күрмәй. Алдынғы ауыл Советтарының яҡшы эш тәжрибәләрен артта ҡалған Советтарға күсермәй һәм ойоштороу-массовый эш буйынса практик ярҙам күрһәтмәй.

Һайлаусылар менән тығыҙ бәйләнештә булмау, уларға үҙендең эшен тураһында отчет бирмәү — тәнҡитте ҡыҫыу тигән һүҙ. Масьәләнән ситләшеп, Советтең ойоштороу-етәкселек эшен ҡоро административ нигеҙҙә алып барыу — ул етәксе совет работнигенә, депутатҡа хас булған нәмә түгел. Һәм бындай кәмселектәргә совет аппаратына осраҡлы рәүештә килгән кешеләр генә юл ҡуйыуы мөмкин.

Бындай кәмселектәргә артабан түҙеп тороу мөмкин түгел. Урындағы Советтарҙың ойоштороу-етәкселек ролдәрен бөтә йәһәттән күтәрергә кәрәк.

«... Советтар, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — массаларҙың үҙҙәрен туранан-тура ойоштороусылар, йәғни иң демократик һәм, тимәк, массаларҙың иң авторитетлерәк ойошмалары, яңы государствоны төҙөүҙә һәм уға идара итеүҙә уларҙың ҡатнашлығын максималь еңеләйтеүсе һәм массаларҙың революцион энергияһын, инициативаһын, ижади һәләтлектәрен максималь асыусы ойошмалар булып торалар...»

Иптәш Сталиндың был тәрән аҡыллы һүҙҙәрен һәр бер етәксе совет работнигe, һәр бер депутат хәтерендә ныҡ һаҡларға һәм уларҙы әҙмә-әҙлекле рәүештә үтәп барырға бурыслы.

ВКП(б)-ның район комитеттарынан һәм төрлө ойошмаларынан урындағы Советтарҙың эштәрен даими контролгә алыуҙары һәм уларҙың етәкселек ролдәрен юғары кимәлгә күтәреү сараларын күреүҙәре талап ителә.

Бөтә көсте һәм бөтә мөмкинлектәрҙе урындағы Советтарҙың ойоштороу-етәкселек ролдәрен юғары кимәлгә күтәреүгә йүнәлдерәйек. Урындағы Советтарға һайлауҙар көнө — совет халҡы берҙәмлегенең еңелмәҫ тантанаһы булһын!

АҠШ Хөкүмәтенә Совет Хөкүмәтенең нотаһы

Матбуғатта хәбәр ителгәненсә, ошо йылдың 7 мартында генерал Макартур 5-се номерлы циркуляр сығарҙы. Был циркуляр менән ул төп япон хәрби енәйәтселәрен Алыҫ Көнсығыш өсөн Халыҡ-ара Хәрби Трибуналдың 1948 йылдың ноябрендәге приговоры менән билдәләнелгән язаны үтәүҙән баш-баштаҡлыҡ менән срогынан алда азат итеү тәртибен урынлаштырҙы.

Был айҡанлы СССР-ҙың Вашингтондағы Посольствоһы 11 майҙа һәм 25 августа АҠШ-тың Государство Департаментына ноталар ебәрҙе. Был ноталарҙа Совет Хөкүмәте АҠШ Хөкүмәтенең иғтибарын Макартурҙың Халыҡ-ара Хәрби Трибуналды булдырыу тураһындағы әйтеп үтелгән килешеүҙе боҙоусы юғарыла әйтелгән законһыҙ хәрәкәттәренә юнәлтте һәм Макартурҙың законһыҙ циркулярен юҡҡа сығарыуға ҡарата саралар күреүҙе талап итте.

АҠШ Хөкүмәте 8 июндәге һәм 15 сентябрҙәге үҙенең яуап ноталарында был мәсьәлә буйынса СССР ноталарын кире ҡағырға маташты һәм Макартур тарафынан иғлан ителгән циркулярҙы юҡҡа сығарыуға ҡарата саралар күреүҙән баш тартты.

Макартур штабы 7 йылға төрмәгә ябылырға хөкөм ителгән Мамору Сигемицуҙы 21 ноябрҙә срогынан алда төрмәнән сығарыу тураһында 8 ноябрҙә хәбәр итте. Билдәле булыуынса, Мамору Сигемицу япон милитаристәренең агрессив һуғышты тоҡандырыуҙа ғәйепле булған төп хәрби енәйәтселәрҙең береһе булып тора.

Сигемицуҙы срогынан алда законһыҙ азат итеү айҡанлы СССР-ҙың Вашингтондағы Посольствоһы 19 ноябрҙә АҠШ-тың Государство Департаментына түбәндәге йөкмәткеле нотаны ебәрҙе:

«Совет Социалистик Республикалар Союзының Посольствоһы Совет Хөкүмәтенең тапшырыуы буйынса АҠШ-тың Государство Департаментына түбәндәгеләрҙе белдереү хөрмәтенә эйә була:

Алыҫ Көнсығыш өсөн СССР, АҠШ, Великобритания, Ҡытай, Франция, Голландия, Канада, Австралия, Яңы Зеландия, Индия һәм Филиппины вәкилдәре составында төҙөлгән Халыҡ-ара Хәрби Трибуналдың приговоры менән 1948 йылдың ноябрендә 7 йылға төрмәгә ябылырға хөкөм ителгән Мамору Сигемицуҙы—Японияның милитаристик кликаһының агрессив һуғышты тоҡандырыуында ғәйепле төп япон хәрби енәйәтселәренең береһен ошо йылдың 21 ноябрендә срогынан алда төрмәнән сығарыу тураһында генерал Макартур штабы ошо йылдың 8 ноябрендә белдереү иғлан итте.

Сигемицу генерал Макартурҙың ошо йылдың 7 мартындағы 5-се номерлы законһыҙ циркулярына ярашлы рәүештә азат ителә. Был циркулярға генерал Макартур баш-баштаҡланып Халыҡ-ара Хәрби Трибунал тарафынан хөкөм ителгән хәрби енәйәтселәрҙе срогынан алда азат итеү тәртибен урынлаштырҙы.

Совет Хөкүмәте 11 майҙағы һәм 25 августағы ноталарҙа Ҡушма Штаттар Хөкүмәтенең иғтибарын күрһәтелгән циркулярҙе иғлан итеп генерал Макартурҙың законһыҙ хәрәкәттәренә юнәлткәйне һәм был циркулярҙе юҡҡа сығарыуҙы талап иткәйне. Макартурҙың был хәрәкәттәре Алыҫ Көнсығыш өсөн Халыҡ-ара Хәрби Трибуналды булдырыу тураһындағы килешеүҙе боҙалар һәм ошо Трибуналдың Уставына, шулай уҡ Алыҫ Көнсығыш Комиссияһының 1946 йылдың 3 апрелендәге «Алыҫ Көнсығышта хәрби енәйәтселәрҙе ареска алыу, судҡа биреү һәм яза биреү тураһындағы» ҡарарына ҡапма-ҡаршы киләләр.

Билдәле булыуынса, Халыҡ-ара Хәрби Трибуналдың Уставы ла, Алыҫ Көнсығыш Комиссияһының 1946 йылдың 3 апрелендәге ҡарары ла приговорҙы үтәүгә тапшырғас төп япон хәрби енәйәтселәрен срогынан алда азат итеүҙе күҙҙә тотмай. Бындай мәсьәлә буйынса ҡарар ҡабул итеү өсөн Халыҡ-ара Хәрби Трибунал составына вәкилдәре ингән бөтә державаларҙың ризалығы кәрәк. Ә был ваҡиғала был ҡағиҙә һаҡланылманы.

Юғарыла әйтелгәндәр нигеҙендә Совет Хөкүмәте ошо йылдың 11 майҙағы һәм 25 августағы ноталарҙа күрһәтелгән үҙ позицияһын раҫлай, һәм төп япон хәрби енәйәтселәрен срогынан алда азат итеүгә ҡарата, шул иҫәптән Мамору Сигемицуға ҡарата генерал Макартур тарафынан эшләныуы мөмкин булған һәм халыҡ-ара тыныслыҡты яҡлау эшенә зыян килтереүсе баш-баштаҡлыҡ, законһыҙ хәрәкәттәр өсөн яуаплылыҡты АҠШ хөкүмәтенә йөкмәтә».

Юғарыла әйтелгән нотаның күсермәләре Алыҫ Көнсығыш Комиссияһында член булған илдәрҙең хөкүмәттәренә: Австралия, Бирма, Великобритания, Голландия, Индия, Канада, Яңы Зеландия, Пакистан, Филиппины һәм Франция хөкүмәттәренә ебәрелделәр.

Бер үк ваҡытта был нотаның күсермәһен СССР-ҙың Пекиндәге Посольствоһы Ҡытай Халыҡ Республикаһының Үҙәк Халыҡ Хөкүмәтенә лә тапшырҙы. (ТАСС).

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

Асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә практик саралар күрелде

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 202-се номерында Ҡандра районында колхоз етәкселәренең һәм МТС директорҙарының тунға һөрөү эше менән конкрет етәкселек итмәүҙәре арҡаһында ер һөрөүҙә агротехниканы тупаҫ рәүештә боҙоуға юл ҡуйылыуы тураһында хәбәр баҫылып сыҡҡайны.

Агротехниканы боҙоуға юл ҡуйыусы трактор бригадаһының бригадирҙәре Эминов һәм Шакиров иптәштәргә МТС директоры тарафынан шелтә бирелгән һәм агроном иптәш Ҡотдосовҡа иҫкәртеү яһалған. Хәбәрҙә күрһәтелгән етешһеҙлектәр МТС тарафынан үҙ ваҡытында бөтөрөлдө.

Агитаторҙарға ярҙамға

Совет власе башҡорт халҡына нәмә бирҙе

Элекке заманда бик күп быуаттар буйынса ҡайғы-хәсрәт, бәхетһеҙ тормош кисергән халыҡтарҙың береһе башҡорт халҡы ине. Уның бындай тормошо Ватаныбыҙ тарихында яңы эпохаһы асыусы Бөйөк Октябрь революцияһына тиклем дауам итте.

Башҡортостан элек батша Россияһының артта ҡалған ярым колониаль окраинаһы ине. Шундай шарттарҙа Башҡортостандағы хеҙмәтсән массалар ауыр тормош кисереп, ҡаты иҙеү аҫтында, ҡараңғылыҡ һәм хоҡуҡһыҙлыҡ эсендә йәшәнеләр. Хеҙмәтсән башҡорттарҙың тормошо, ауыл ысы тағы ла ҡыҙғаныслыраҡ булды. Башҡортостанда батша самодержавиеһы үткәрген рәхимһеҙ милли-колониаль политика арҡаһында бөлгөнлөккә осраған башҡорт халҡы бөтөнләй ҡороп бөтөүгә дусар ителгәйне, ә уның иле — «һүнеп барған Башҡортостан» тип йөрөтөлдө.

Бөйөк Октябрь революцияһы һөҙөмтәһендә урынлаштырылған Совет власе арҡаһында башҡорт халҡы үҙ ерҙәшлыш үҙ ҡулына алды һәм тарихта беренсе тапҡыр үҙ государствоһын булдырҙы — 1919 йылда хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин инициативаһында һәм уларҙың етәкселегендә Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы төҙөлдө.

Совет власының беренсе йылдарында уҡ Ленин — Сталин партияһы, Совет хөкүмәте башҡорт халҡын экономика һәм культура яғынан күтәреү, йыл элекке уны башҡа халыҡтар менән тиң хәлгә күтәреү бурысын ҡуйҙы. Был бурыс тарихи ҡыҫҡа срок эсендә уңышлы тормошҡа ашырылды.

Царизмдең элекке артта ҡалған колонияһы булған Башҡортостан сталинсе биш йыллыҡ йылдарында алдынғы социалистик индустриаль-аграр республикаға әйләнде, башҡорт халҡының быуаттар буйына һуҙылған артталығы бөтөрөлдө.

Царизм ваҡытында Башҡортостанда промышленностең үҫеше тотолоп тора ине. Совет власе йылдарында бында бик күп эре промышленность предприятиелары төҙөлдө, промышленностең электән булмаған яңы тармаҡтары — нефть, машиналар төҙөү, химия, станоктар төҙөү, электротехника, текстиль һәм башҡа тармаҡтары барлыҡҡа килде һәм улар уңышлы рәүештә алға баралар.

Башҡортостан нефть республикаһына — «Икенсе Баку» үҙгенә әйләнде.

Индустрияның үҫеүе менән бергә, промышленноста квалификациялы эшселәр һәм техник интеллигенция үҫте. Промышленность эшселәренең һаны 1913 йыл менән сағыштырғанда 7 тапҡырға, ә башҡорт һәм татарҙарҙан квалификациялы эшселәр һаны тағы ла күберәккә артты.

Совет власе йылдарында Башҡортостандың ауыл хужалығы ла танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе һәм алға китте.

Октябрь революцияһына тиклем элекке Өфө губернаһында аҙ ғына һандағы помещик һәм байҙар 4,5 миллион десятина ер биләнеләр, ә бөтә хеҙмәтсән крәҫтиәндәр ҡулында барыһы тик 3,5 миллион десятина ғына ер тура килә ине. Һәр бер йөҙ крәҫтиән хужалығына: ашлыҡ сәсмәүсе— 13 хужалыҡ, атһыҙ — 23 һәм бөтөнләй малһыҙ — 8 хужалыҡ тәшкил итә ине. Крәҫтиәндәр урожай булмауҙан, кәйергәлектән, кулактарға ҡол булыуҙан һәм аслыҡтан яфаланылар.

Совет власы халыҡҡа ер бирҙе, уны баҫыуҙарҙың бердән-бер тулы хоҡуҡлы хужаһы итте. Башҡортостандағы арты миллион ваҡ, тарҡау крәҫтиән хужалығы колхоздарға берләште һәм яңы, культуралы, мул тормош юлына аяҡ баҫты. Башҡортостан колхозсылары государствонан мәңге файҙаланыу өсөн 7 миллион гектарҙан артыҡ ер алдылар. Ауыл хужалығы ер яңы техника менән ҡоралландырылды. Хәҙер Башҡортостандың колхоз-совхоз баҫыуҙарында меңдәрсә тракторҙар, комбайндар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары эшләй.

Ауыл хужалығын техник яҡтан яңынан ҡоралландырыу һөҙөмтәһендә ауылда быға саҡлы күрелмәгән яңы специалистар: трактористар, комбайнерҙар, механиктар, слесарҙар, токарҙар һәм башҡалар барлыҡҡа килде. игенселектең культураһы үҫте һәм колхоз баҫыуҙарының урожайлылығы бик ныҡ күтәрелде.

Совет власе хеҙмәтсән крәҫтиәндәрҙән мул һәм культуралы тормош менән йәшәүе өсөн бөтә мөмкинлектәр тыуҙырҙы.

Социалистик революцияның еңеүе һәм ленинсе-сталинсе милли политиканың уңышлы тормошҡа ашырылыуы һөҙөмтәһендә Башҡортостан культура өлкәһендә лә бик ныҡ алға китте. Бөйөк рус халҡы. юғары һәм күп быуаттар буйына йәшәп килгән культураһына таянып башҡорт халҡына үҙ культураһын булдырыуҙа, үҫтереүҙә һәм сәскә аттырыуҙа ҙур ярҙам итте.

Революцияға тиклем башҡорт халҡының үҙенең милли мәктәбе, матбуғаты һәм әҙәби теле лә юҡ ине. Бары тик Совет власе йылдарында ғына Башҡортостан хеҙмәтсәндәре белемгә, фән һәм культураға эйә булыуға мөмкинлек алдылар.

Совет власе йылдарында Башҡортостанда ысын мәғәнәһе менән культура революцияһы булды.

1939 йылда уҡ инде Башҡортостандың өлкән халҡы араһында грамотаһыҙлыҡ тамам бөтөүгә яҡынлашҡайны. Хәҙерге ваҡытта ҡалала 10 йыллыҡ, ауылдарҙа 7 йыллыҡ дөйөм уҡытыу закона тулыһынса һәм уңышлы тормошҡа ашырыла. Республикала мәктәптәр селтәре йылдан-йыл киңәйә бара. 1913 йылда Өфө губернаһында бөтәһе 1360 мәктәп бар ине, ә хәҙер республикала 5203 башланғыс, ете йыллыҡ һәм урта мәктәп, 49 техникум һәм училище, шулай уҡ 9 юғары уҡыу йорто эшләй. Юғары уҡыу йорттары, техникумдар һәм училищелар меңдәрсә специалистарҙы әҙерләнеләр һәм әҙерләйҙәр.

Башҡортостанда электән булмаған ғилми-тикшеренеү учреждениелары барлыҡҡа килделәр, ғилми работниктар әҙерләнделәр. Хәҙерге ваҡытта республикала 8 ғилми-тикшеренеү институты һәм күп һанда ғилми-тәжрибә станциялары эшләй, улар халыҡ хужалығының һәм культураның мөһим мәсьәләләре буйынса ғилми-тикшеренеү эштәрен уңышлы үтәп киләләр.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының емеше булараҡ, башҡорт халҡының үҙ яҙыуы, милли әҙәби теле барлыҡҡа килде һәм үҫте. Октябргә тиклем башҡорт телендә бер генә газета ла һәм бер генә китап та баҫылманы. Хәҙер республикала 112 газета сығарыла, башҡорт, рус һәм татар телендә күп тиражлы китаптар, дәреслектәр, художестволы әҙәбиәт әҫәрҙәре, брошюралар баҫыла, уларҙың һаны арттанап-арта бара. Башҡорт мәктәптәре әсә телендәге уҡыу китаптары менән тулыһынса тәьмин ителәләр.

Марксизм-ленинизм классиктәре әҫәрҙәре һәм шулай уҡ рус художестволы әҙәбиәтенең яҡшы әҫәрҙәре башҡорт теленә тәржемә итеп сығарыла. Был эш башҡорт халҡының культура үҫешендә бик мөһим аҙым булып тора. Башҡорт халҡы бөйөк рус халҡының культура байлығына яҡынайтыла.

Халыҡ шағиры Мәжит Ғафури тарафынан нигеҙләнгән башҡорт совет художество әҙәбиәте Совет власе йылдарында халыҡ араһынан сыҡҡан талантлы яҙыусыларҙы, шағирҙарҙы һәм драматургтарҙы үҙ тирәһенә туплаңы һәм үҫтерҙе. Улар үҙҙәренең әҫәрҙәре менән халҡыбыҙҙы, йәш быуынды коммунистик тәрбиәләүҙә партия һәм Совет хөкүмәтенә ярҙам итеп, бик мөһим роль уйнайҙар.

Бөйөк рус халҡының юғары культураһына таянып, башҡорт халҡы Совет власе йылдарында үҙенең искусствоһын тыуҙырҙы һәм бик ныҡ үҫтерҙе. Революцияға тиклем Башҡортостандың театраль культураһы бөтөнләй юҡ ине. Хәҙерге ваҡытта республикала 10 театр эшләй. Улар ҡалаларҙа һәм ауыл ерҙәрендә халыҡты культуралы хеҙмәтләндереү бурысын үтәйҙәр.

Совет власе йылдарында ғына тыуған искусствоның работниктәре бик ныҡ үҫте һәм үҙ сәнәғ искусствоның атҡаҙанған эшмәкәрҙәрен (25 кеше), халыҡ артистәрен (13 кеше) һәм атҡаҙанған артистәрен (46 кеше) күтәрҙе.

Башҡортостанда музыка культураһы һәм һынлы искусство эштәре лә киң ҡолас алды. Композиторҙар халыҡтың бай музыкаль фольклорын өйрәнеп һәм рус халҡының музыкаль искусствоһына таянып, яңынан-яңы әҫәрҙәр ижад итәләр, башҡорт халҡының хәҙерге музыкаль культураһын байыҡтыралар.

Культураның башҡа усаҡтары ла киң үҫеш алдылар. Республикала 300 массовый библиотека, 63 район культура йорто, 1547 клуб, 760 уҡыу йорто, 5 музей, 27 парк һәм баҡса, 7[illegible] кинотеатр, 427 стационар һәм күсмә кино. 114 радиоузел эшләй. Башҡортостандың үҙенең көслө радиостанцияһы бар, ул һәр көн башҡорт, рус һәм татар телендә тапшырыуҙар алып бара.

Республикабыҙҙың иң алыҫ ауылдарында ла кино һәм радио халыҡтың көндәлек тормошона инеп китте.

Былар бөтәһе лә Башҡортостанда формаһы яғынан милли, эстәлеге менән социалистик культураның һоҡландырғыс уңыштары тураһында һөйләйҙәр.

Беҙҙең государствобыҙҙың экономикаһы хеҙмәтсәндәрҙең көн-күреш һәм культура кимәлен үҫтереү өсөн тулы мөмкинлектәр тыуҙырҙы. Государство халыҡтың ихтыяжын һәм культура талаптарын ҡәнәғәтләндереү өсөн бөтә сараларҙы күрә. Бының һөҙөмтәһендә халыҡтың көн-күреше яҡшырғандан-яҡшыра. Быға миҫал итеп, Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең тормошонан бик күп фактыларҙы килтерергә мөмкин. Мәҫәлән, һаулыҡ һаҡлау эштәрен генә алайыҡ. Батша заманында Башҡортостанда йәшәгән халыҡтар, бигерәк тә башҡорт, сыуаш, татар һәм башҡа халыҡтар араһында төрлө ауырыуҙар һәм уларҙан үлеү хөкөм һөрә ине. Тик бер 1913 йылда ғына төрлө ауырыуҙарҙан үлгән кешеләрҙең һаны 93 меңгә барып етте. Ауырыу кешеләрҙе дауалау өсөн медицина учреждениелары ла һәм работниктәре лә етешмәй ине. Революцияға тиклем Өфө губернаһында бары тик 100 врач һәм 340 фельдшер бар ине. Совет власе осоронда республикабыҙҙа һаулыҡ һаҡлау эше бик ныҡ алға китте. Хәҙерге көндә республикала 1580 медицина учреждениелары. 1737 врач һәм 7 меңдән артыҡ урта белемле медицина работниктәре эшләй. Улар халыҡ һаулығын һаҡлау буйынса ҙур эш башҡаралар.

Республикабыҙҙың экономик һәм культура яғынан сәскә атыуы — Башҡортостанда милли мәсьәләне ленинсе-сталинсе хәл итеүҙең өлгөһө булып тора.

Башҡорт халҡы Совет власе йылдарында өлгәшкән үҙенең уңыштарында ленинсе-сталинсе милли политиканың тантанаһын, коммунистәр партияһының бөйөк көсөн күрә. Ул үҙенең политик, экономик һәм культура үҫешендәге бөтә уңыштары өсөн, үҙенең азатлығы, бәхетле һәм шатлыҡлы тормошо өсөн бөтәһенән дә элек бөйөк Ленин — Сталин партияһына, бөйөк рус халҡына һәм совет халҡының бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталинға бурыслы булыуын бик яҡшы белә.

Хәҙерге көндә башҡорт халҡы, бөтә Совет иле хеҙмәтсәндәре менән бергә, социализмдан коммунизмға күсеүҙең сталинсе программаһын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшә; илебеҙҙең экономик ҡеүәтен тағы ла нығытыу хаҡына, тыныслыҡ һәм бөтә кешелек донъяһының бәхете хаҡына хеҙмәт батырлығы күрһәтә. Ул хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөн хеҙмәттә яңы уңыштар менән ҡаршылай.

Ибраһим Гуди.

Л. Н. ТОЛСТОЙ

(Үлеүенә 40 йыл тулыуға ҡарата)

Л. Н. Толстойҙың ижады үҙенең художество көсө, үтемлелеге һәм тәрәнлеге менән донъя художество әҙәбиәтендә иң юғары урындарҙың береһен алып тора. В. И. Ленин Л. Толстойҙы рус тормошонан сағыштырғыһыҙ яҡты картиналарын биреүсе генә түгел, ә бөтә донъя әҙәбиәтенә иң яҡшы әҫәрҙәр биреүсе гениаль художник тип атаны.

Л. Толстойҙың художество таланты-ның көсө уның әҙәбиәт өлкәһендә тәүге сығыштарында уҡ асылды. «Современник» журналының редакторы Н. А. Некрасов 1852 йылда Толстойҙың тәүге әҫәрен баҫты һәм шунда уҡ «Бала саҡ» әҫәре авторының талантына юғары баһа бирҙе. Унда Гоголдең ижади традицияһын артабан алып барыусыны күрҙе.

Толстой ауыл Россияһын, помещиктарҙың һәм крәҫтиәндәрҙең тормошон яҡшы белә ине. Ул үҙенең әҫәрҙәрендә был тормоштоң шул тиклем яҡшы һүрәттәрен бирҙе, хатта улар донъя әҙәбиәтенең иң яҡшы өлгәләре рәтенә инәләр, — тип яҙҙы В. И. Ленин «Л. Н. Толстой һәм эшселәрҙең хәҙерге осорҙағы хәрәкәте» тигән мәҡәләһендә,—был тормоштоң һүрәттәре — уның «Бала саҡ» әҫәренән «Өндәшмәй түҙә алмайым» тигән әҫәренә тиклем бөтөрөк тә асыҡ күренгән иң дөрөҫ реализм.

Лев Толстойҙың халыҡсанлығы уның гениаль әҫәрҙәрен халыҡ массаһының һәр ваҡыт яратып уҡыуы менән генә түгел, ә бигерәк тә «тәбиғә тиклем бөтә тормошто тулҡынландырған бөйөк халыҡ диңгеҙенең үҙенең барлыҡ йомшаҡ һәм көслө яҡтары менән Толстойҙың учениеһында сағылыуы» менән билдәләнә.

Үҙенең 50 йылдан артыҡ үткән ижад юлында Толстой рус тормошонан бөтә донъя әҙәбиәтендә мәңгегә ҡалырлыҡ картиналар тыуҙырҙы. Халыҡ тураһында художник бик иртә яҙа башланы һәм барған һайын уның әҫәрҙәрендә халыҡ ҙурыраҡ роль уйнай барҙы.

Толстойҙың ижадында халыҡ темаһы әкренләп иң төп һәм ныҡ урынды ала. «Һуғыш һәм ярашыу», «Анна Каренина», «Яңынан тыуыу» романдарында, юғары общественны үткер тәнҡиткә алып, үҙенең бөтә симпатияһын мужикка бирә. Уның геройҙары Пьер Безухов, Константин Левин, Нехлюдов һәм башҡалар дәрәс тормошто һәм йәшәргә өйрәнеү өсөн башҡа ергә түгел, ә халыҡҡа баралар.

«Яңынан тыуыу» романы халыҡ темаһын киң һәм тәрән итеп ала. Унда буржуаз государство, дин, суд, ер биләү, суҙ, юғары общество, уның морале, ҡараштары, мөнәсәбәттәре тәнҡитләнәләр. Бөтә был тарҡалып барған кешеләр тормошона, Толстой патриархаль рус мужигенең тормошон ҡаршы ҡуя. «Ҡараңғылыҡтың хакиме», «Уҡыуҙың емештәре», «Крейцер сонатаһы», «Хужа һәм хеҙмәтсе» һәм башҡа әҫәрҙәрендә ул ике донъяны — дворян-буржуа һәм крәҫтиән тормошон күрһәтә.

«Л. Толстой рус революцияһының көҙгөһө» исемле мәҡәләһендә В. И. Ленин рус революцияһының характеры һәм уның хәрәкәтләндереүсе көстәре күҙлегенән сығып, Толстойҙың әҫәрҙәренә гениаль анализ бирҙе. Бөйөк художник үҙе аңламаһа ла, ситтә ҡалырға тырышһа ла 1905 йыл рус революцияһының көҙгөһө булды.

Лениндең әйтеүенсә, ул художник, фекерләүсе һәм өгөтләүсе булараҡ үҙенең әҫәрҙәрендә беренсе рус революцияһының тарихи үҙенсәлектәрен, уның буржуаз-крәҫтиән революцияһы икәнлегенең иң ҙур көсөн оҫталыҡ менән сағылдырҙы.

Толстойҙың көсө тәнҡиттең хисе, дәртлелеге, ышандырырлыҡ булыуы, яңылығы, саф күңеллелеге, «тамырына тиклем» барып етергә тырышыусан булыуында, халыҡтың бөлгөнлөгөнөң төп сәбәбен табыуға тырышыуҙа тора. Уның тәнҡитенең үҙенсәлеге айырым осорҙа Россиялағы киң халыҡ массаһы араһында булған ҡараштарының һынылышын күрһәтеүҙә. Ул миллиондарса крәҫтиәндәрҙең ҡараштарының үҙгәреүен һәм уларҙың кәйефтәрен сағылдыра.

Беҙҙең халыҡтың Толстойға булған һөйөүе түбәнлеге һандар күрһәтә. Бөйөк яҙыусының әҫәрҙәре СССР-ҙа 70 телдә, тәржемә менән 36 миллион данала баҫылған.

Совет хөкүмәте Л. Н. Толстойҙың мирасына һәм иҫтәлеген һаҡлауға ҙур хәстәрлек күрһәтте. В. И. Лениндең ҡушыуы буйынса Толстойҙың Мәскәүҙәге Хамовниктағы йорто яҙыусының үҙ ваҡытындағыса һаҡлана. Был йортта музей ойошторолған. Л. Толстойҙың башҡа музейҙары ла ҙур хәстәрлек менән солғап алынған.

Совет халҡы Толстойҙың әҫәрҙәрен уҡып ҡына ҡалмай, уларҙы сәхнәләрҙә лә ҡарай. СССР-ҙың күп театрҙарында «Анна Каренина», «Яңынан тыуыу», «Тере мәйет», «Ҡараңғылыҡтың хакиме» романдарының инсценировкалары ҡуйыла. «Анна Каренина», «Яңынан тыуыу», «Һуғыш һәм ярашыу» романдарының өҙөктәре радио аша художестволы һүҙҙең иң яҡшы оҫталары тарафынан башҡарылалар.

Профессор М. Добрынин.

Контролер Рассомахина методы буйынса

Уралдағы Сталин исемендәге заводтың контролеры иптәш Рассомахина производствола яңы башланғыс йөйәләрен өбәрҙе. Ул техник контролдә әйләнеп йөрөү методын индерҙе.

Руфина Рассомахина бөтә технологик операцияларҙың да эҙмә-эҙлекле үтәлешен ныҡ тикшерә. Ул, деталдәрҙе эшкәртелеү барышын һәм уларҙың сифатын баштан алып аҙағына тиклем тикшереп, туңараҡ яһай, һәр бер станоктың үҙ технологияһынан тайпылыуын һәм уның һөҙөмтәһендә теге йәки был эш операцияһының брак яһауын ваҡытында асып бирә. Был саҡта ул шунда уҡ, эште туҡтатырға ҡушып, мастерға хәбәр итә. Брак яһауҙы сәбәптәр бөтөрөләләр.

Иптәш Рассомахинаның был методын Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының техник бүлеге коллективы бик тиҙ күтәреп алды. Заводта хәҙер 200-ҙән артыҡ контролер әйләнеп йөрөү методы буйынса эшләй.

Элек улар брак яһалыуын күрһәтеү менән генә шөғөлләнһәләр, хәҙер, бракты яһала башлау моментенән уҡ табып, уны булдырмау өсөн дә көрәшәләр. Технологик процесты ентекле күҙәтеү алып баралар. Әгәр һәр бер контролер үҙ эшенә формаль рәүештә генә ҡарамайынса, ә ижади күҙлектән сығып эш итә башланы. Һөҙөмтәлә эшсеҙәр менән контролерҙар араһында хеҙмәттәшлек тағы ла нығыны, участкаларҙың йөҙә байтаҡ үҙгәрҙе. Элекке тимер ҡалдыҡтарының өйөмдәре бөтөрөлдө. Цех һәм участкалар таҙа, культуралы тоталалар.

Контролерҙарҙың техник һәм политик белемдәрен күтәреүгә айырыуса ҙур иғтибар ителә. Бында махсус уҡыу ойошторолған. Заводтың техник контроль бүлегенең 129 контролеры төрлө курс һәм түңәрәктәрҙә уҡый. Уларҙан 55 кеше социалистик хеҙмәт мастерҙары курсында, кисге техникумда — 10, эшселәр мәктәбендә — 6, ә 58 кеше политик түңәрәктәрҙә уҡый. Бүлектең 28 кешеге үҙҙәренең техник белемдәрен артабан камиллаштереү менән шөғөлләнә.

Контролерҙар коллективында хеҙмәт дисциплинаһы ла байтаҡ яҡшырҙы. Дисциплина боҙоусыларҙың эштәре шунда уҡ производство кәңәшмәләрендә, партия, комсомол, профсоюз ойошмаларының йыйылыштарында тикшерелеп, ҡаты тәнҡиткә алына. Дүртенсе цехтың контролеры иптәш Брусова, үҙенең эшенә һалҡын ҡарап, йыш ҡына брак яһалыуға *юл ҡуя ине.* Профгрупорг менән мастер инициативаһында участканың дөйөм йыйылышы булып үтте. Иптәш Брусова ҡаты тәнҡиткә алынып, уның эше тикшерелде. Бынан һуң иптәш Брусова, үҙен-үҙе ҡулға алып, иң яҡшы контролерҙарҙың береһе булып әүерелде.

Иптәш Рассомахина методын производствоға индереү буйынса партия, профсоюз ойошмалары һәм заводтың техник контроль бүлеге коллектив менән 46 беседа һәм йыйылыш үткәрҙе.

Коммунист Радионов етәкселек иткән контролерҙар участкаһы дүртенсе цехта айырыуса өлгөлө эшләй. Иптәш Радионов күп брак сығыуҙың сәбәбен асыу өсөн комплекслы технологик бригада ойошторҙо. Шулай уҡ был цехта контролер иптәш Матвеева яҡшы уңыштарға өлгәште. Уның участкаһында брак яһау сетәпләй бөтөрөлдө. Ул ҡорос сыбыҡ һурыуҙың бөтә 16 процесына ла күҙәтеү алып бара. Һәр бер смена һайын ул станоктар тирәһендә 5-әр түңәрәк яһай.

Бишенсе номерлы цехта автопленка буйынса контролерҙар Баклыков, Шелыгина, Васильева һәм башҡа күп кенә иптәштәр брак яһауҙы алдан уҡ иҫкәртеп тороп, 10 процентҡа кәметергә һүҙ биргәйнеләр, ә ғәмәлдә был 17 процентҡа кәметелде. Шулай уҡ канат буйынса контролерҙар Лопухова, Кокорышкина, Кузнецова иптәштәрҙең дә уңыштары ҙур.

Заводта контролер Рассомахинаның башланғысы көндән-көн киңерәк йәйелә бара. Апрель айында завод буйынса брак яһау 3,3 процент тәшкил итһә, августа ул — 1,32 процент. Сентябрь һәм октябрь айҙарында тағы ла кәмерәк булды. Хәҙер контролерҙар урындағы Советтарға һайлауҙар еңеп тағы ла юғарыраҡ уңыштар менән ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

А. Жуков.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе

17 ноябрҙәге иртәнге ултырыш

ВАРШАВА, 17 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең председателе Жолио-Кюриҙең докладынан һуң Польша делегаты профессор Леопольд Инфельд сығыш яһаны. Ул, бында беҙҙең арабыҙҙа Көнсығыш менән Көнбайыштың делегаттары араһында «тимер шаршау» юҡ, тине. Государство төҙөлөшөнөң мәсьәләһе буйынса беҙҙең фекерҙәребеҙҙә айырмалыҡ булырға мөмкин, ләкин беҙҙе берләштергән нәмә менән сағыштырғанда, был айырмалыҡтың әһәмиәте бик аҙ.

Беҙ бөтә донъяла тыныслыҡ теләйбеҙ. Беҙ тыныслыҡтың еңеүенә ышанабыҙ.

Италия делегаты католик священниге Андреа Гаджеро былай тине:

Мин бында Италияның, барлыҡҡа килгән хәл менән тынысһыҙланыусы, миллионлаған католиктарының һәм йөҙәрләгән священниктарының теләктәрен белдерәм.

Беҙ бөтәбеҙ ҙә төрлө илдәрҙән килдек, беҙ бөтәбеҙ ҙә төрлө динде тотабыҙ, ләкин беҙҙең бөтәбеҙҙә лә бер маҡсат берләштерә. Миллионлаған кешеләр беҙҙең һүҙебеҙҙе көтәләр. Ниндәй динда булыуыбыҙға ҡарамаҫтан, бөтәбеҙ ҙә берләшәйек. Беҙ әле тарҡау йәшәйбеҙ, ләкин беҙ бөтәбеҙ ҙә бер маҡсатҡа ынтылабыҙ. берҙәм законды төҙөй алабыҙ һәм тыныслыҡты яҡлауҙа тулы берҙәмлеккә ынтылырға тейешбеҙ.

Франция делегаткаһы Эжени Коттон көслө алҡыштар аҫтында трибунаға күтәрелә. Делегаттарға күрһәтелгән ҡунаҡсанлыҡ өсөн поляк халҡына һәм Польша хөкүмәтенә рәхмәт белдереп, Коттон:

Ғазапланған ҡала — Варшавала тыныслыҡты яҡлаусылар үҙ эшмәкәрлектәренең ысын дәлилдәрен яҡшыраҡ аңлаясаҡтар һәм беҙҙең планетабыҙҙа өсенсе бөтә донъя һуғышы ҡурҡынысын булдырмауҙың конкрет средстволарын таба аласаҡтар.

Төрлө илдәрҙәге тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтендә ҡатын-ҡыҙҙарҙың ҡатнашыуы тураһында ентекле рәүештә һөйләп, Коттон:

Ҡатын-ҡыҙҙарҙың тыныслыҡ өсөн практик һәм эффектлы эштәргә булған дөйөм теләге Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалары йыйнауҙа күренде, тип дауам итте.

Ғүмер буйы ҡатын-ҡыҙҙар өсөн атом бомбаһы кеше тормошона ерәнеп ҡарауҙың иң ҡәбәхәт формаһы булып тора. Бына шуға күрә лә бик күп ҡатын-ҡыҙҙар Воззваниеға ҡул ҡуйҙылар, бына шуға күрә лә ҡатын-ҡыҙҙар агитацияның төрлө методтарын ҡулланып, ҡултамғаларҙың бындай күп һанда йыйнауға өлгәшеп, был Воззваниены шундай киң итеп популярлаштырҙылар ҙа.

Коттон үҙенең сығышын түбәндәге һүҙҙәр менән тамамлай: әсәләрҙең үҙҙәренең һуғышта үлгән улдары өсөн бер ваҡытта ла иламауҙарына, беҙҙең йөрәктәребеҙҙең күрә алмаусанлыҡты онотоуҙарына, бәхет һәм прогресс өсөн балалар тәрбиәләү кеүек иҫкитмәс шатлыҡ менән тулы булыуҙарына өлгәшәйек.

Йәшәһен тыныслыҡ!

Эжени Коттон сығышынан һуң трибунаға Ницца ҡалаһы тыныслыҡты яҡлау комитетенең председателе Майя Кассини күтәрелә.

Хәҙер, ти Кассини, делегаттар өсөн Ниццанан сәскәләр алынды. Ницца Варшаванан алыҫ тора. Ләкин был ҡала халҡы тыныслыҡты һөйә, һәм был маҡсат менән мин был сәскәләрҙе конгресс делегаттарына күрһәтелгән ҡунаҡсанлыҡ өсөн Варшаваға тапшырам.

Польша ҡатын-ҡыҙҙары лигаһының председателе Мушалова үҙенең телмәрендә былай тип белдерҙе:

Беҙ, поляк ҡатын-ҡыҙҙары, гитлерсы оккупация һәм үткән һуғыш осорондағы ҡотоскос ғазаптарҙы кисерҙек, был ғазаптар тураһында тел менән генә әйтеп булмай. Бөгөн беҙ иң ҡәҙерлеләребеҙҙе—үҙебеҙҙең балаларыбыҙҙы, бөтә донъялағы әсәләрҙең балаларын тағы ла ҡотоскосораҡ палачтарҙан һаҡлап алып ҡалыу өсөн көрәшәбеҙ.

Ултырыш ваҡытында залға поляк ҡатын-ҡыҙҙарының делегацияһы инә. Улар илдең төрлө райондарынан килгәндәр. Улар матур милли костюмдарға кейенгәндәр. Конгресс президиумына мөрәжәғәт итеп, улар хор менән «Тыныслыҡ! Тыныслыҡ! Тыныслыҡ!» тип ҡысҡыралар. Конгресс делегаттары поляк ҡатын-ҡыҙҙарын көслө алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

Делегация члендәре исеменән Ящукова сығыш яһай. Ул:

Беҙ, поляк ҡатын-ҡыҙҙары — эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙары, аҡыл хеҙмәте работниктары, әсәләр һәм ҡатындар, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына үҙебеҙҙең ысын күңелдән сыҡҡан ҡотлауҙарыбыҙҙы тапшырыу өсөн бөтә илдән килдек, тине.

Поляк ҡатын-ҡыҙҙары һуғыштың нәмә икәнлеген яҡшы беләләр. Бында килгән делегаткалар араһында үҙенең яҡындарынан кемде лә булһа юғалтмаған бер генә кеше лә юҡ.

Беҙҙе, поляк әсәләрен һәм балаларын, бөтә донъя әсәләрен һәм балаларын яңы һуғыштың бәхетһеҙлектәренән һаҡлап алып ҡалыу өсөн конгресс эффектлы средстволар табыр, тип тәрән ышанып беҙ өйөбеҙгә ҡайтасаҡбыҙ.

17 ноябрҙәге киске ултырыш

ВАРШАВА, 17 ноябрь. (ТАСС). Конгрестең киске ултырышында Мексика делегаты Орапа үҙенең сығышында, Мексика халҡы тыныслыҡты һөйә һәм тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн көрәштә актив ҡатнаша, тип белдерҙе.

Унан һуң Англия делегаты Вудард сығыш яһаны.

Мин бында Англияның консерватив партияһының члены булып сығыш яһайым, тине ул. Мине тыныслыҡты яҡлауҙың Лондон советы исполкомы конгресҡа делегат итеп ебәрҙе.

Бынан бер нисә ай элек мин үҙемдән, консерватор беҙҙең көндәрҙә тыныслыҡ позицияларында ысын күңелдән тора аламы, тип һорайым? һәм мин был юлды табырға ҡарар иттем. Тыныслыҡты яҡлап сығыш яһаған өсөн мин консерваторҙар клубынан ҡыуылдым. Урындағы консерваторҙар мине яҡлауҙан баш тарттылар, һәм киләһе округ һайлауҙарында минең кандидатурам күрһәтелһә, мин бойондороҡһоҙ булып сығыш яһаясаҡмын.

Англия халҡы тыныслыҡ теләйме? Әлбиттә, теләй. Кореялағы, Малайялағы, Көньяҡ Африкалағы ваҡиғалар менән ул тынысһыҙланамы? Әлбиттә, тынысһыҙлана.

Индияның күренекле шағире Валлатол тыныслыҡ өсөн көрәшкә арналған үҙенең поэмаһын уҡыны.

Унан һуң Италия делегаты Пьетро Ненни һуғыш пропагандаһын тыйыуға, атом ҡоралын законһыҙ тыш, тип иғлан итеүгә, ҡоралланыуҙарҙы дөйөм сикләүгә һәм был сараларҙы тормошҡа ашырыуға контроль урынлаштырыуға йүнәлтелгән киң эшмәкәрлекте йәйелдереү средстволары тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Ул, Беренсе Бөтә Донъя конгресында уҡ түбәндәгеләр билдәләнгәйне, тине: 1. Атлантик пактҡа ҡул ҡуйыу Европаның һәм бөтә донъяның берҙәмлеген бөтөрөүҙе һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында кризис башланыуын аңлатты; 2. Һуғыш факт булғанға тиклем политика булып торһа, Төньяҡ-атлантик союз советы өсөнсө һуғышты әҙерләү буйынса политик штаб итеп ҡарарға кәрәк; 3. Пактҡа ҡул ҡуйыусыларҙың ҡоралланыуҙар артынан ҡыуыуы һәм башҡа государстволарҙың эске эштәренә тығылыу принцибен ҡабул итеүҙәре һуғыштың даими ҡурҡыныс тыуҙыра.

Һуғыш факт булып әүерелде, Атлантик-пакт хәрби союзы төҙөүгә килтерҙе, ҡоралланыуҙар артынан ҡыуыу яңы фазаға инде, тип билдәләп Ненни, быларҙың бөтәһе лә демократик азатлыҡтарға серьеҙ ҡурҡыныслыҡ тыуҙыра һәм фашизм ҡурҡынысын барлыҡҡа килтерә, тип һыҙыҡ өҫтөнә алып үтте. Беҙҙең, башҡа государстволарҙың эске эштәренә тығылмаусанлыҡ принцибен бер тауыштан иғлан итеүебеҙ тыныслыҡ интерестары өсөн бөтәһенән дә мөһимерәк булып тора.

Ненни, Прага тәҡдимдәренең бөтә биш пунктының һәр береһе буйынса конгресс ҡарар ҡабул итергә һәм был ҡарарҙы тыныслыҡты яҡлау маҡсатында ышаныслы аяҡҡа баҫтырыу средствоһы һәм тикшереү өсөн нигеҙ итеп бөтә донъя общественный фекере, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы, хөкүмәттәр ҡарамағына индерергә тейеш, тип белдерҙе.

Уның өсөн, тине Ненни, бөтәһенән элек төрлө политик һәм социаль режимдарҙың бергәләп йәшәүенә һәм тыныс хеҙмәттәшлек итеүҙәренә беҙҙең ышаныуыбыҙ кәрәк. Төрлө идеологик һәм политик ҡараштағы булған кешеләр һәм государстволар араһында тикшереүҙән, ризалыҡ һәм компромисстан башҡа тыныслыҡты урынлаштырыу мөмкин түгел.

Унан ары Ненни, БМО Уставына һөжүм итеүҙәргә юл ҡуймаҫ өсөн конгресҡа ғәйәт ҙур көстәрҙе мобилизовать итергә һәм БМО-ның ысынлап та халыҡтар ихтыярын сағылдырыуына өлгәшергә кәрәк, тип күрһәтте.

Беҙҙең хәрәкәтебеҙ, тине йомғаҡлау һүҙендә Ненни, тыныслыҡ эшенә хеҙмәт итеүсе һәм бөтә кешелек донъяһының ышанысын сағылдырыусы ҡеүәтле көскә әйләнде.

Ненниҙең докладынан һуң совет делегаты Александр Фадеев телмәр менән сығыш яһаны.

«Тыныслыҡтың Польшалағы дуҫтарына, бөтә поляк халҡына һәм уның хөкүмәтенә ҡунаҡсанлыҡ өсөн ысын күңелдән рәхмәт белдереп һәм унан һуң ниғеҙ дуҫтарға ҡотлау һүҙҙәре менән мөрәжәғәт итеп, А. Фадеев былай тине: «Беҙ, тыныслыҡҡа ынтылыу хәҙерге замандың еңелмәҫлек хәрәкәтенә әүерелгән ваҡытта йыйналдыҡ. Атом ҡоралын тыйыу тураһындағы Стокгольм Воззваниеһына ҡултамғалар йыйнау буйынса кампанияның ғәйәт ҙур уңышы быға иҫбатлау булып тора.

Стокгольм Воззваниеһының тәжрибәһе общество үҫешенә, дингә һәм культураға төрлөсә ҡараштарҙа булған кешеләрҙең бөтә донъяла тыныслыҡ эшенә булышлыҡ итеүсе конкрет тәҡдимдәр тураһында ысынлап та килешә алыуҙарын күрһәтте. Беҙ, совет кешеләре, бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыуға ярҙам итеүсе теләһә ниндәй алға тәҡдимде, уның ниндәй кругтарҙан сығыуына ҡарамаҫтан, артабан да яҡларға әҙербеҙ...

Ерҙең бөтә байлыҡтарына һәм рәхәтлектәренә эйә булған кешеләр тарафынан идара ителгән ғәйәт ҙур ил, 30 миллион кешенән торған һәм күп быуатлы тарихы булған икенсе бер илде беҙҙең күҙ алдыбыҙҙа тик бер нисә ай эсендә генә емерек өйөмдәренә, көлгә әйләндерҙе.

Ил балалар ҡаны менән ҡапланған. Нюрнберг процесында тикшерелгән фашистик йыртҡыслыҡтарҙың бөтә ҡурҡыныстары күп ҡайғы күргән Корея әсәләренең күҙ алдында яңынан тыуҙылар».

«Кореялағы бындай хәл ҡотолғоһоҙ инеме ни? Корея мәсьәләһе тип аталған мәсьәлә тыныс юл менән хәл ителә алмай инеме ни?» — тип һорай А. Фадеев һәм, Корея мәсьәләһе тип аталған мәсьәләне тыныс юл менән хәл итеү тәҡдимдәрен Советтар Союзы бер нисә тапҡыр индерҙе, тип күрһәтә.

Төньяҡ Корея ла бер нисә тапҡыр ошондай төр тәҡдимдәрҙе индерҙе. Әле күптән түгел генә Индияның премьер-министры Неру кореялыларҙың үҙҙәренең ҡатнашлығында, Кореяның эргәһендә менән хыҙмәтләнгән Ҡытай ҡатнашлығында «Корея мәсьәләһен» тыныс юл менән йәйға һалыу тураһында тәҡдим индергәйне. «Ләкин агрессор, күренгәнсә, — тип билдәләне А. Фадеев, — был тыныс тәҡдимдәргә иғтибар итмәне, ә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы мәсьәләне тыныс юл менән хәл итеүҙә ниндәй килеп тыуған был мөмкинлекте яҡламау ғына түгел, бәлки ул, үҙ флагы аҫтына йәшереп, һуғышты артабан йәйелдереүҙе яҡланы».

«Күп кенә делегацияларҙың конструктив тәҡдимдәре һөҙөмтәһендә беҙҙең конгреста барлыҡҡа киләсәк тыныслыҡ статутына үҙемдең өлөшөмдө индерергә теләп, — тине А. Фадеев, — мин совет делегацияһы исеменән һәм үҙемдең исемемдән конгресс комиссияһының тәүге ҡарауына түбәндәге тәҡдимде индерәм:

— Конгресс исеменән бөйөк державаларға, ҡоро ер, һауа һәм хәрби көстәрен лә индереп, бөтә ҡоралы көстәрен уларҙың хәҙерге составынан өстән бер өлөшөнән алып артыһына тиклем 1951—1952 йылдар эсендә бер тигеҙ һәм прогрессив кәметеүҙе үткәрергә тәҡдим итеп мөрәжәғәт итергә.

Именлек Советы эргәһендә үҙенең авторитетлы инспекцияһы булған, ҡоралланыуҙарҙы кәметеүҙе, шулай уҡ атом, бактериологик һәм химик ҡоралдарҙы тыйыуҙы тормошҡа ашырыуға контроллек итеүсе халыҡ-ара контроль орган ойошторорға.

Эффектлы халыҡ-ара контроль һәр бер ил тарафынан иғлан ителгән ҡоралға һәм ҡоралды етештереүгә ҡайтып ҡалырға ғына тейеш түгел, ә халыҡ-ара контроль комиссияһының талабы буйынса иғлан ителгән ҡоралдан тыш икенсе бер төр ҡоралға йәки уны етештереүгә ҡарата инспекция үткәрә ала».

Фекер алышыуҙарҙа сығыш яһаған Пакистан делегацияһының етәксеһе Муниб-Ур-Рахман, Пакистан халҡының тыныслыҡ өсөн актив көрәшергә айырым сәбәптәре бар, тип белдерҙе. Үткән йылда Пакистанда тыныслыҡ өсөн көрәш хәрәкәте ҙур уңыштарға өлгәште. Илдә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың комитеттары төҙөлдө, улар үҙ тирәләренә халыҡтың киң массаларын берләштерәләр.

Унан һуң немец делегаты Иоганнес Бехер сығыш яһаны.

Берлинда 4 һәм 5 ноябрҙә булып үткән тыныслыҡтың беренсе немец конгресе, тине ул, тыныслыҡҡа немец халҡының ихтыярын ҡеүәтле демонстрациялау булды. Тыныслыҡҡа үҙебеҙҙең был ихтыярыбыҙҙы беҙ иғлан итеү менән генә ҡалманыҡ. Тыуған илебеҙҙең бер өлөшөндә — Германия демократик республикаһында беҙ тыныслыҡ өсөн көрәшергә үҙебеҙҙең әҙер тороуыбыҙҙы ышандырырлыҡ итеп иҫбатланыҡ.

Һәм Көнбайыш Германияла ла, тип белдерҙе Бехер, халыҡ тыныслыҡ теләй. Ул империалистик политикаға ҡырҡа ҡаршылыҡ күрһәтә. Прага тәҡдимдәре беҙгә Германия мәсьәләһен тыныс юл менән һәм йылдам хәл итеү юлын күрһәтәләр.

Председателлек итеүсе Габриэль д'Арбусье ултырыш аҙағында, донъяның төрлө илдәрҙә тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙән конгресс адресына йәҙәрләгән ҡотлау телеграммалары һәм хаттары килә, тип белдерҙе.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе комиссияларының ултырышы

ВАРШАВА, 19 ноябрь. (ТАСС). Бөгөн конгрестең пленар ултырышы менән бер үк ваҡытта бөтә комиссияларҙың да ултырыштары булып үтте.

Ойоштороу мәсьәләләрен хәл иткәндән һуң комиссиялар һәр бер комиссия шөғөлләнгән проблемалар буйынса делегаттар тарафынан индерелгән төрлө тәҡдимдәрҙе ҡараясаҡтар. Был тәҡдимдәрҙе йөйөм тикшергәндән һуң комиссиялар үҙҙәренең заключениеларын төҙәйәсәктәр һәм уларҙы Политик комиссияға тапшырасаҡтар. Политик комиссия, үҙ нәүбәтендә, үҙ тәҡдимдәрен конгрестең пленар ултырышы ҡарамағына тапшырасаҡ.

Варшава. 16 ноябрь «Поляк һүҙе йортонда» тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе асылды. Һүрәттә: Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресы даими комитетенең председателе Жолио-Кюри конгресты аса. Уңда — Совет делегацияһы конгресста. В. Егоров һәм В. Соболев фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

Агитпунктта

Ижевск һайлау участкаһы Өфө калаһының ситенән, Нижегородкала урынлашкан. Күп кенә йорттар Агидел ярында ултыралар. Бында Мелькомбинат, мамык һәм ҡауырһын фабрикаһы, «Пимокат», «Кожевник» артелдәре эшселәре торалар.

Участкалағы агитпункттың урынлашкан бинаһы [illegible]. Бында ҙур рамаларҙа бөйөк Сталиндың һәм уның тоғро соратниктарының портреттары эленгән. Сәхнә алдындағы ҙур ҡыҙыл полотнола [illegible] хәрефтәр менән:

— Үҙебеҙҙең тауыштарыбыҙҙы коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн бирәбеҙ! — тигән лозунг яҙып ҡуйылған.

Ҡаршы стенала ҡыҙыл флагта бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең йөрәк хистәрен белдергән һүҙҙәр:

— Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк, сөнки беҙҙе байраҡтыбыҙ — бөйөк Сталин! — тиелгән.

Һайлау участкаһының 9-сы номерле Мелькомбинаттың, мамыҡ һәм ҡауырһын фабрикаһының, 1-се номерле [illegible] заводының, «Пимокат» һәм «Кожевник» артелдәренең һәм БАССР Министрҙар Советы [illegible] управлениеһенең партия ойошмалары хеҙмәтләндерәләр. Улардан Мелькомбинат ойошмаһы эштә етәксе ойошма булып тора.

Агитпункт мөдире иптәш А. Ф. Ямалетдинов — «Кожевник» промартеле работнигы — һайлаусыларҙы хеҙмәтләндереү буйынса күп эш алып бара.

Октябрь айы аҙаҡтарында агитпункттағы һайлаусылар өсөн [illegible] тигән темала лекция булды. Лекцияны «Кожевник» артеленең инженеры иптәш Котляр уҡыны. Күптән түгел үткәрелгән йыйылышта [illegible] управлениеһе работнигы иптәш Тузов коммунизмдың бөйөк төҙөлештәре тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына арналған кисә тантаналы һәм актив үтте.

Агитпункттың массовый эш планы ҙур. Ноябрь айында «Сталинсе тыныслыҡ политикаһы һәм халыҡтар дуҫлығы», «Коммунизм һәм дин», «Сталинсе Конституция — донъяла иң демократик Конституция» һәм башҡа темаларға беседалар үткәреү билдәләнгән. Күп кенә агитаторҙар был беседаларҙы үткәрҙеләр инде.

Ошо көндәрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарын һайлауҙа беренсе башлап ҡатнашыусы йәш һайлаусыларҙың кисәһе һәм өлкән йәштәге һайлаусылар менән осрашыуҙары үткәреләсәк. Нижегородкала бик өлкән йәштәге 35 һайлаусы бар. Былар улар йәштәргә элекке һайлауҙарҙың нисек үтеүе тураһында һөйләйәсәктәр.

Нижегородкалағы предприятиеләрҙә художество үҙ эшмәкәр түңәрәктәре бар. Улар йыш ҡына һайлаусылар алдында сығыш яһайҙар. Һайлаусылар өсөн шулай уҡ академия драма театры артистарының сығыштары ойошторола, кинокартиналар күрһәтелә.

Һайлаусылар араһында участкала бергә [illegible] 69 агитатор эшләй. Был иптәштәр ҙур эш башҡаралар, улар һәр көн һайлаусыларҙың [illegible] һөйләйҙәр; һайлауҙар тураһындағы Положениены, Сталинсе Конституция тураһында аңлаталар.

Агитаторҙар үҙҙәренең беседаларында [illegible] конкрет фактыларға бәйләп һөйләйҙәр. Быны «Пимокат» партия ойошмаһы агитаторы иптәш Пантелей Сафронович Липустин [illegible].

— Беҙҙең тормошобоҙ көндән-көн яҡшыра, — ти ул үҙенең беседаһында. — [illegible] Нижегородка урамдарына бик күп яңы өйҙәр барлыҡҡа килде. [illegible]

Күп кенә һайлаусылар был вакыт эсендә [illegible]

Агитаторҙар һайлаусыларҙың бирген наказдарын [illegible]

Һайлау кампанияһы уңайы менән Нижегородка предприятиеләрендә хеҙмәт активлеге лә үҫте. «Пимокат» артеле 16 ноябргә йыллыҡ планды үтәне. «Кожевник» артеле коллективы Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын йыллыҡ планды 117 процентҡа үтәү менән ҡаршыланы.

Һайлаусылар түҙемһеҙлек менән һайлауҙар көнө — 17 декабрҙе көтәләр. Был көндә улар берҙәм рәүештә үҙҙәренең тауыштарын коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн бирәсәктәр.

А. Утешев.

Электр энергияһына экономия яһау өсөн көрәште көсәйтергә

Электр энергияһына экономия яһау халыҡ хужалығында төп бурыс булып тора. [illegible]

[illegible]

Сөнки быға тиклем айырым нормалар бик күтәренке булып, улар хәҙерге производствоның техник үҫеү кимәлен тулыһынса күрһәтмәй. Һәм энергетик расходтарҙы ҡыҫҡартыуға етди ҡамасаулыҡ яһайҙар ине.

Быйыл үткән айҙарҙа электр энергияһын тотоноуҙа ҙур экономия яһаусы резина заводы, «Водоканалтрест», 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы, аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы һәм башҡа предприятиелар өлгө булып торалар. Уларҙа был эштә айырым кешеләр генә түгел, ә эшселәр һәм инженер-техник работниктарҙың ҙур төркөмдәре шөғөлләнә. Электр оборудованиелары заводында быйыл энергияға экономия яһау буйынса байтаҡ ҡына рационализаторлыҡ тәҡдимдәр яһалды. Заводтың технологы иптәш Зәкинаның рационализаторлыҡ тәҡдимен производствоға индереү генә лә 8 мең киловатт-сәғәт электр энергияһына экономия яһай. Ул, бер деталде эшкәртер өсөн [illegible]

[illegible] айырыуса Стәрлетамаҡ станоктар төҙөү заводында күп. Ләкин завод алған электр энергияһының 40 процентҡа яҡыны эске линияларҙа файҙаһыҙға юғалып ҡала. Бындай хәл завод директоры иптәш Казаковты һис тә борсомай. Шулай уҡ ҡала селтәрендә лә юғалтыуҙар 25 процент тәшкил итә.

Промышленносте, транспортты, ауыл хужалығын һәм коммуналь-тормош потребителдәрен электр энергияһы менән тулыһынса тәьмин итеү өсөн экономия яһау сараларын тейешенсә көсәйтергә һәм линия селтәрҙәрендәге юғалтыуҙарға юл ҡуймаҫҡа кәрәк. Был маҡсатта алдынғы предприятиеләрҙең тәжрибәләрен киң ҡулланырға, хужалыҡтың бөтә тармаҡтарында ла электр энергияһына яңы экономия яһау юлдарын эҙләргә кәрәк.

П. Селезнев,
ВКП(б) Өлкә Комитетының машиналар төҙөү бүлеге инструкторы.

Клуб һәм уҡыу йорттарының эше йәнләндерелде

Ҡандра. Быйыл беҙҙең районда колхозсыларҙы культуралы хеҙмәтләндереүгә ҙур иғтибар бирелә. Культура-ағартыу учреждениелары ремонтланды һәм улар яңынан йыһазландырылды. Хәҙер районның колхоздарында 30 клуб, 10 уҡыу йорто һәм 2 ҡыҙыл мөйөш эшләй. Әле күптән түгел клубтар һәм уҡыу йорттарындағы библиотекаларҙы тулыландырыу өсөн яңынан 15 мең һумлыҡ политик һәм әҙәби китаптар алынды.

Арсланбәк, Бишҡурай, Ҡарамалы-Ғөбәй һәм Балтай ауыл Советтарындағы клубтар һәм уҡыу йорттары айырыуса яҡшы эшләй. Унда агитаторҙар һайлаусылар менән РСФСР Конституцияһын, һайлау Положениеларын өйрәнәләр һәм төрлө темаларға беседалар үткәрәләр.

П. Еремеев.

Төлкөсөлөк фермаһынан ҙур доход

Иглин. «Путь Ленина» ауыл хужалығы артеленең члендары колхоздың доход сығанағы булған төлкөсөлөк фермаһын үҫтереүгә ҙур иғтибар итәләр.

1946 йылда был фермала ни бары ике генә төлкө бар ине, хәҙер улар 24 башҡа еткерелде.

1949 йылда төлкө тиреләрен һатыуҙан 18 мең һум, 1950 йылда 25.000 һум доход алынды.

ЯРАЛАНҒАН ЙЫРТҠЫС

Яраланған йыртҡыс иҫән йыртҡысҡа ҡарағанда ла ҡурҡынысыраҡ. Бүре лә, ҡабылан да бер ҙә юҡҡа ғына һөжүм итмәй. Кәрәк булмағанда улар һөжүм итмәй китеү яғын ҡарайҙар. Ләкин яраланған йыртҡыс үҙенән күп тапҡыр ҙур һәм көслө дошманына ла ташлана. Яраланған айыу ҙа ҡот осҡос йыртҡысҡа әйләнә. Хәҙерге империалистик капитализм да яралы йыртҡыс йәки ғәйәт өҫтөндә тотолған бүре шикелле ҡылана. Юҡ, был батырлыҡтан йәки көслөлектән түгел. Был көсһеҙлектән, был ҡурҡаҡлыҡтан. Был хатта ғәмһеҙлеккә барып еткән ҡурҡаҡлыҡтан килә.

Башында «эшселәр партияһы» тип йөрөтөлгән һатлыҡ лейбористар партияһы торған Англия хөкүмәте һәм уларҙың диңгеҙ артындағы хужалары совет трактористкаһы Паша Ангелинаны, «Пионерская правда» газетаһының редакторы Туманованы, яҙыусы Александр Фадеевты һәм Илья Эренбургты һәм башҡа бик күп тыныс хеҙмәт кешеләрен, культура эшселәрен һәм хатта диниселәрҙе Англия еренә аяҡ баҫтырыуҙан баш тарттылар.

Тыныс хеҙмәттә дан алған эшселәр, колхозсылар, яҙыусылар һәм ғалимдар—йөҙәр миллионлаған намыҫлы хеҙмәтсәндәрҙең тулы хоҡуҡлы вәкилдәре Англия ҡалаһы Шеффилдта тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең Икенсе Бөтә Донъя конгресына йыйналырға булғайнылар. Трактористка Паша Ангелина ла, яҙыусы Александр Фадеев та, академик Вольгин да бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр алдында нисә йөҙ миллионлы совет халҡы исеменән: «Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ! Беҙ тыныслыҡ өсөн көрәшәсәкбеҙ!» тип әйтер өсөн Англия ҡалаһы Шеффилдҡа барырға тейештәр ине. Яраланған йыртҡыс һәр шытырҙауҙан ҡурҡҡан кеүек, ғәйәт өҫтөндә тотолған ҡараҡ лампаны бөрөп ватҡан шикелле, Англия хөкүмәте лә «Тыныслыҡ!» тигән ябай һүҙҙән ҡурҡты. Англияның ҡартайған һәм бик ныҡ хәлһеҙләнгән арыҫланы үҙенең яралы йыртҡыс икәнен бөтә донъяға күрһәтте.

Ләкин йәшәү һәр ваҡыт үлемде еңә килде. Тыныслыҡ һуғышты еңәсәк! Бөтә донъяның намыҫлы халҡы тыныслыҡ яғында. Тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең Стокгольм Воззваниеһе аҫтына ҡул ҡуйыусыларҙың һаны хәҙер биш йөҙ миллионға барып етте инде. Һалҡын төньяҡ еле генә яҙғы ташҡындарҙы быуа алмай. Яҙ, йәшәреү һәм тормош һәр ваҡыт үҙенекен итә. Ер йәшәрә, емештәр күкрәп сәскә ата. Халыҡтарҙың тыныс тормошҡа, ижад тормошона ынтылыуҙарын туҡтатырға мөмкин түгел. Юҡ, уны бөтә донъяға данлы француз ғалиме Жолио-Кюриҙе полиция участкаһында мыҫҡыл итеп һорау алыу менән дә, совет трактористкаһы Паша Ангелинаға Англияға барырға виза бирмәү менән дә туҡтатырға мөмкин түгел. Юҡ, мөмкин булмаясаҡ. Англия хөкүмәтенең һәм уның океан арты хужаларының был тарихта тиңдәше булмаған эше, ахмаҡтың дөрләп янған ялҡынды өрөп һүндерергә теләүе кеүек, халыҡтарҙың тыныслыҡ өсөн көрәшен тағы ла ныҡыраҡ көсәйтеп, тағы ла ныҡыраҡ дөрләтеп кенә ебәрҙе.

Хәҙер инде халыҡтарҙы алһат ҡына алдарға мөмкин түгел. Юлбаҫар Макартур бандиттәре Корея еренә аяҡ баҫҡандан һуң бер Ҡытайҙа ғына Стокгольм Воззваниеһе аҫтына йөҙ илле миллиондан артыҡ кеше ҡул ҡуйҙы. Халыҡтарҙың тыныслыҡ телә-

ләүе әллә нисәй атом бомбаларынан да көслөрәк.

Ләкин яралы йыртҡыстың ҡот осҡос башы әйләнә, күҙҙәре томалана. Ул торған һайын аҡылын юғалта бара. Үслеләккә әйләнә бара. Ул һуңғы картаһын уйынға һала, һуңғы көсөн йыйнап, үлеме алдынан һуңғы һөжүмгә ташланырға тора. Яралы йыртҡыс тирәһендә бөтөрөлөп йөрөүселәр күп. Уның төҙәлмәҫ яраларын уңалдырырға тырышыусылар юҡ түгел. Беҙгә күптән билдәле булған ташбаш Уинстон Черчилль, Трумэн һәм Ачесондарҙан алып, өлкән итсе Тито һәм марионетка канцлер Аденауэрҙарға тиклем яралы йыртҡыс тирәһендә төрлө хәстәрлек күрәләр. Йыртҡыстың яраларын Атлантик пакты менән бәйләйҙәр, Маршалл планы пластырен һөртәләр, Көнбайыш Германияның һуғыш көстәрен аяҡҡа баҫтырыу юлы менән уның ҡанһыҙланған тәненә ҡан өҫтәмәксе булалар. Улар яралы йыртҡысты аяҡҡа баҫтырыуҙа бөтә сараларҙы ҡулланалар. Берәүҙәргә табында ҡалған-боҫҡан һыныҡтарҙы ташлап, берәүҙәрен ҡурҡытып-өркөтөп, үҙ һүҙҙәрен һүҙ итергә тырышалар. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында күберәк тауыш алыуҙы ойошторалар.

Яралы йыртҡыс үрҫәләнә. Ул инде үҙенең ҡанға туҙған ҡулын Корея өҫтөнә һуҙҙы. Ул ҡыҙарған күҙҙәре менән Ҡытай еренә, Совет иле сиктәренә ҡарарға йыйнала.

Эт ҡоторһа, уны үлтерәләр. Ҡоторған йыртҡысты туҡтатырға кәрәк! Донъяланы бөтә намыҫлы кешеләр әнә шулай тиҙәр. Йыртҡысты туҡтатырға!

Янцзы буйында ла, Волгала ла, Себер яландарында ла, Франция баҫыуҙарында ла, Карпельера тауҙарында һәм Переиялала ла тыныс хеҙмәт гөрләһен өсөн. Индиана штатында ла, Сеулда ла, Шеффилдта һәм Бордола ла састәре һәм тәндәренең төҫтәре нисәй булыуға ҡарамаҫтан, балалар йылмайһын, әсәләр тыныс йоҡлаһын өсөн, яландарҙа иген тулҡынланһын өсөн, баҡсаларҙа алма бешһен өсөн, розалар сәскә атһын өсөн йыртҡысты туҡтатырға кәрәк!

Яралы йыртҡыстың һынын ҡатырырлыҡ һуға торған ҡорал бар беҙҙең ҡулыбыҙҙа. Ул беҙҙең, бөтә донъяла тыныслыҡ теләүселәрҙең, бер нәмәгә ҡарамай тыныслыҡ өсөн көрәшергә әҙер булыуыбыҙ. Ул беҙҙең берҙәмлегебеҙ. Ул, аҙаҡ килеп, беҙҙең һәр ҡайһыбыҙҙың Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен һәм көсөн арттырыу өсөн үҙ-үҙебеҙҙе аямай фидакәр эшләүебеҙ, беҙҙең тантана итеүсе азат хеҙмәтебеҙ. Ҡәһәрле һуғышты булдырмау беҙҙең үҙебеҙҙең ҡулда. Бының өсөн беҙҙең һәр беребеҙ бөгөн, кисә эшләгәнгә ҡарағанда, яҡшыраҡ эшләргә, иртәгә бөгөн эшләгәнгә ҡарағанда, яҡшыраҡ эшләргә кәрәк!

Башҡортостан игенселәре быйыл иген әҙерләү планын срогынан алда үтәнеләр һәм государствоға үткән йылдағыға ҡарағанда унар миллионлаған бот артыҡ иген тапшырҙылар. Беҙҙең данлы нефтселәребеҙ ҡара алтын сығарыу пландарын йылдан-йыл арттырып үтәйҙәр. Белорет металлургтары ла, Ҡариҙел урмансылары ла, Учалы малсылыҡ работниктары ла унан ҡалышмайҙар. Республикабыҙҙың бик күп заводтары һәм фабрикалары Советтарҙың урындағы органдарына һайлау көнөнә йыллыҡ пландарҙы үтәү һәм арттырып үтәү өсөн көрәшәләр. Бөйөк еңеүҙәр менән рухланған совет кешеләре был көрәштә лә еңеп сығырҙар. Яралы йыртҡысҡа тағы ла бер ҡаты удар яһалыр. Тыныслыҡ еңер, тыныслыҡ тантана яһар. Коммунизм кеүек балҡыған тыныслыҡ байрағын юғары күтәреп барыусы бөйөк дәһи — Иосиф Виссарионович Сталин беҙҙең менән.

Әкрәм Вәли.

Корея лағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 19 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы уңышлы һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Аньчжуҙан (Аньсюҙан) һәм Токусендән төньяҡтараҡ райондарҙа дошмандың һөжүмгә күсергә маташыуҙары Халыҡ армияһының частәре тарафынан кире ҡағылдылар. Дошман йәнле көстә һәм техникала ҙур юғалтыуҙар күрә.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре элекке позицияларҙы үҙ ҡулдарында тотоп, Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ, Пхунгсан районында һәм Гильдюҙан төньяҡ-көнсығыштараҡ ныҡлы оборона һуғыштары алып барҙылар.

Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙың һауа сиктәрен Америка самолеттарының боҙоуы

ПЕКИН, 18 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Американың Кореяла хәрәкәт итеүсе самолеттары Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙың һауа сиктәрен даими рәүештә боҙалар. Улар был территорияны бомбаға, пулемет утына тоталар һәм разведка менән шөғөлләнәләр. Тулы булмаған мәғлүмәттәр буйынса, тип белдерә агентство, йөҙ сәғәттән дә кәмерәк ваҡыт эсендә, 10 ноябрҙә 10 сәғәт 30 минуттан алып 14 ноябрҙә 13 сәғәт 10 минутҡа тиклем Америка самолеттары беҙҙең һауа сиктәребеҙҙе 28 тапҡыр боҙҙолар. Был ваҡыт эсендә Америка авиацияһы 9 тапҡыр бомбаға һәм пулеметтарҙан утҡа тотты. Бомбаға һәм утҡа тотоуҙа 300-ҙән ашыу самолет ҡатнашты. 10 ноябргә тиклем булған боҙоуҙарға сағыштырғанда, был боҙоуҙарҙың масштабтары ҙурыраҡ булып торалар. 10-дан ашыуыраҡ самолеттан торған эскадрилья сикте 1[illegible] тапҡыр боҙҙо. Бер тапҡыр сикте 68 самолеттан торған эскадрилья боҙҙо.

Был боҙоуҙар һөҙөмтәһендә, тип тамамлай агентство, беҙҙең 6 ватандашыбыҙ үлде һәм күп кенә йорттар емерелде.

Египетҡа ҡарата империалистарҙың пландары

НЬЮ-ЙОРК, 19 ноябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствоһының Лондондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, дипломатик круттарҙа, Төньяҡ-атлантик союздың хәрби етәкселәре шундай принцип ҡабул иткәндәр, был принципҡа ярашлы рәүештә, «коммунизмға ҡаршы» һуғышта Египет «ышаныслы база» булырға тейеш, тип белдерәләр. Египет хөкүмәте 1936 йылдағы Англия-Египет договорын бөтөрөү менән янай, тип күрһәтеп, хәбәрсе унан ары, Англия ғәскәрҙәре йәки Төньяҡ-атлантик союз ғәскәрҙәре оҙаҡ ваҡыттар буйына Суэцкий канал зонаһында ҡалырға тейештәр, тигән фекер менән, көнбайыштың хәрби эксперттары килешәләр, тип тапшыра. Дипломатик вәкилдәр, Төньяҡ-атлантик союздың «стратегик талаптарын» тәьмин итеү өсөн Египетте Төньяҡ-атлантик союзда ҡатнашырға ылыҡтырыу тураһында тәҡдим яһалғайны, тип белдерҙеләр. Хәбәр булған мәғлүмәттәргә ҡарағанда Суэцкий канал зонаһында үҙ ғәскәрҙәрен ҡалдырыу Англияның ынтылышын Ҡушма Штаттар яҡлайҙар, тип яҙа.

Төньяҡ-атлантик пактта ҡатнашыусыларҙың Брюсселдәге йәшерен кәңәшмәһе

ГААГА, 19 ноябрь (ТАСС). «Альгемейн хандельсблад» газетаһының хәбәрсеһе Брюсселдән, бында хәҙер Төньяҡ-атлантик пакт илдәрен ҡоралландырыу мәсьәләләре менән шөғөлләнеүсе хәрби һәм экономик эксперттарҙың йәшерен кәңәшмәһе үтә, тип хәбәр итә. Кәңәшмәлә шулай уҡ Көнбайыш Германияны ҡайтанан ҡоралландырыу тураһындағы [illegible] әләләр тикшерелә.

Ошо ай аҙағына эксперттар был [illegible] дәрҙең предприятиеләрендә хәрби [illegible] дарҙы урынлаштырыу планын [illegible] тамамларға, шулай уҡ был заказдар [illegible] ҡанлы ошо илдәр кисерергә тейеш [illegible] ған финанс ауырлығының күләме [illegible] һында килешеүгә килергә тейештәр.

Англия властарының яңы антидемократик акты

ПРАГА, (ТАСС). Телепресс агентствоһының Лондондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, студенттарҙың халыҡ-ара союзының генеральный секретаре итальянец Джованни Берлингуэрҙе Англиянан ҡыуыу айҡанлы Англия студенттары нәфрәт белдерәләр.

Берлингуэр Англия һәм Уэльс студенттарының милли союзы советының ултырыштарында ҡатнашыу маҡсатында [illegible] ноябрҙә Лондон аэропортына килгәс, [illegible] Англияла ҡалырға рөхсәт итмәгәндәр.

Англияның махсус агенттәре Берлингуэрҙең нәмәләрен һәм багажын [illegible] гәндәр, күп кенә документтарҙың [illegible] мәләрен алғандар һәм һуңынан [illegible] молетҡа ултыртып, Англиянан [illegible] сығарғандар.

Япония армияһын ҡайтанан тыуҙырыу

ШАНХАЙ, 19 ноябрь. (ТАСС). Токионан хәбәр итеүҙәренә ҡарағанда, резерв полиция корпусы частәренең Аомори префектураһы ҡалаларының береһендә йәшәүсе һалдаттары, беҙҙә танкыларға ҡаршы көрәш өсөн билдәләнелгән Американың реактив ҡоралы «Базуканы» ҡулланырға өйрәтәләр, тип белдергәндәр.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Эшселәрҙе ойошҡан рәүештә йыйнауҙың Башҡортостан конторала

Башҡортостан райондарындағы үҙенең уполномоченныйҙары аша Күмер промышленносе министерствоһына, Нефть промышленносе министерствоһына, Октябрьский, Черниковск, Өфө ҡалаларына, «Зыряновскстрой» һәм «Көнсығыш Ҡаҙағстан» тресына эшселәр йыйнай.

Договор төҙәшкән эшселәр 1000 һум күләмендә бер ваҡытлы пособие алалар һәм эшләү урындарына түләүһеҙ илтеләләр.

Райондарҙа эшселәрҙе ойошҡан рәүештә йыйнау уполномоченныйҙарына мөрәжәғәт итергә.

Өфө ҡалаһында: Карл Маркс урамы, 82-се номерле һәм Ғафури урамы, 39-сы номерле йортҡа мөрәжәғәт итергә.

Колхозсы иптәштәр! Промышленность предприятиеләрендә эшләү өсөн договор төҙәшергә ашығығыҙ.

„Ҡыҙыл Башҡортостан“

газетаһына 1951 йылға подписка ҡабул ителә.

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум. 3 айға—15 һум. 1 айға—5 һум.

Подписка „Союзпечать“ бүлектәрендә, почталарҙа, шулай уҡ заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, уҡыу йорттарында һәм учреждениеләрҙә, совхоздарҙа һәм колхоздарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан ҡабул ителә.

БӨГӨН КИНОЛАРҘА

«Октябрь» кинотеатрында — «ҠАЛЛАЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «ИНЖЕНЕР КОЧИНДЕН ХАТАҺЫ».

«Уралда» — «АЛЛАЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа «КОНСТАНТИН ЗАСЛОНОВ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы. Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01636 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыш. 1950 йыл № 233 (8690) 22 ноябрь шаршамбы

Хаҡы 20 тин.

Беҙҙә һайлауҙар эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның бергәләп эшләүҙәре обстановкаһында, уларҙың берберенә ышаныуҙары обстановкаһында, мин әйтер инем, үҙ-ара дуҫлыктары обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистәр юк, помещиктәр юк, эксплуатация юк һәм халктың ихтыярын боҙор өсөн, асылда уға кыҫым яһар кеше лә юк.

И. В. СТАЛИН

Эрелэтелгэн колхоздарға етәкселекте көсәйтергә

Ленин — Сталин партияһы, Совет хөкүмәте колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу, артель хужалығының байлығын арттырыу буйынса даими хәстәрлек күрәләр. Социалистик ауылға ҡеүәтле тракторҙар, яңы марҡалы камиллэштерелгән комбайндар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары күберәк алына.

Мәскәү өлкәһе колхоздарының өлгөһенә һуңғы ваҡытта республикабыҙҙа күп кенә ваҡ колхоздар эре ауыл хужалығы артелдәренә берләштеләр. Колхоздарҙың эреләнеүе бай техниканы, ҡеүәтле машиналарҙы етештереүсәнлекле файҙаланыуға, агрономия фәненең ҡаҙаныштарын, алдынғы тәжрибәне киң ҡулланыуға һәм общественный хужалыкты бөтә тармаҡтар буйынса үҫтереүгә яңы мөмкинлектәр аса.

Социалистик ауыл хужалығының үҫеше үҙе колхоздарҙы эреләтеүҙе талап итте. Иптәш Сталин «тик эре хужалыҡ ҡына хәҙерге заман техникаһын үҙләштереүгә булдыҡлы, тик эре хужалыҡ ҡына хәҙерге замандың агротехник белемдәрен етерлек дәрәжәлә файҙаланыуға булдыҡлы» — тип күрһәткәйне. Тормош бөйөк даһиҙың алдан күреү менән әйткән был һүҙҙәренең дөрөҫлөгөн бөтә тулылығы менән раҫланы.

Беҙҙең республикабыҙҙа инде 1270 ваҡ колхоз 556 эреләтелгән ауыл хужалығы артеленә берләште. Колхоздарҙы эреләтеүҙең ыңғай һөҙөмтәләре хәҙер үк күренә башланы. Ҡандра районының «Көрәш» һәм «Йәшел күл» колхоздары берләшеп төҙөлгән Мичурин исемендәге эреләтелгән ауыл хужалығы артелендә сәсеү майҙаны хәҙер 2100 гектарға етте. Артелдең үҙенең электр станцияһы, үҙ автомашинаһы, кирпес һәм башҡа предприятиелары бар.

Берләштерелгән был колхоздың партия ойошмаһы ҙур партия ойошмаларының береһе булып әүерелде. Унда хәҙер 21 коммунист иҫәпләнә. Партия ойошмаһы үҙенең төҙөлгән көнөнән башлап уҡ артелде ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу мәсьәләләре менән ныҡлап шөғөлләнә башланы. Урожай йыйнау осоронда коммунистәр эштең иң яуаплы участкаларында эшләнеләр. Колхоз урожай йыйнауҙы уңышлы тамамланы һәм государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәне. Партия ойошмаһы үҙенең асыҡ йыйылышында колхоздың перспектив планы тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе. Коммунистәр яҡындағы 2—3 йыл эсендә ауылда радиоузел төҙөү, кирбес заводы һалыу, малсылыҡ, ҡошсолоҡ фермаларын ике тапҡырға киңәйтеү эштәрен үҙ алдарына бурыс итеп ҡуйҙылар.

Дәүләкән районындағы эреләтелгән «Новый быт» колхозының коммунистәре хеҙмәт дисциплинаһын нығытыу, юғары етештереүсәнлекле эшләү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙеләр. Колхоздың ойоштороу-хужалыҡ планы төҙөлдө. Яҡындағы биш йылға төҙөлгән планда общественный хужалыкты үҫтереүҙең ҙур перспективалары күрһәтелгән. Яҡын арала колхозда ашлыҡ һуғыу, һыйыр һауыу кеүек эштәр электр көсө менән башҡарылыуға күсереләсәк. Колхоз урамдары төҙөкләндереләсәк, йорттарға, бөтә общественный урындарға һыу проводтары үткәреләсәк.

Эреләтелгән колхоздарҙың партия ойошмалары колхоз производствоһын ойоштороу, ауыл хужалығы эшсәндәрен государство заданиеләрен срогынан алда үтәүгә мобилизовать итеүҙә ҙур көс һалалар. Билдәле, алда торған бурыстар тағы ла ҙурыраҡ, тағы ла ҡатмарлыраҡ. Партия ойошмалары хәҙер колхозсылар массалары араһында агрономия фәненең яңы өлгәшеүҙәрен, алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен, мичуринсы учениене киң таратыуға айырыуса иғтибар итергә бурыслылар. Эреләтелгән колхоз ауылы бай культура усағы булып әүерелергә тейеш.

Бригада—колхозда хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороуҙың төп формаһы. Шуға күрә, колхоз партия ойошмалары производство бригадаларын нығытыуға, уларҙы етерлек дәрәжәлә квалификацияһы булған кадрҙар менән тәьмин итеүгә, бригадалар араһында һәм бригаданың эсендә социалистик ярышты киң йәйелдереүгә серьез иғтибар бирергә тейештәр. Бригадаларҙа партия группалары, партия-комсомол группалары төҙөү колхозсылар араһында ойоштороу һәм массовый-политик эштәрҙе көсәйтеүҙә колхоз партия ойошмаларына ҙур ярҙам итәсәк.

Машина-трактор станциялары эреләтелгән колхоздарға иғтибарҙы көсәйтергә тейештәр ине. Ләкин ҡайһы бер урындарҙа был ярҙам етерлек түгел, колхоздар менән МТС-тар араһында төҙөлгән договорҙар үтәлеп еткерелмәйҙәр. Мәҫәлән, Ғафури районының Бурлы МТС-ы эреләтелгән Чапаев, Жданов, Маленков исемендәге колхоздарҙа трактор эштәре планын үтәп еткермәне. Урожай йыйнау осоронда был колхоздарҙа комбайндар билдәләнгән планды үтәмәнеләр.

ВКП(б) райкомдары берләштерелгән колхоздарҙың партия ойошмаларына етәкселекте көсәйтергә, уларҙың көндәлек эшендә яҡындан торон ярҙам күрһәтергә саҡырылған. Партияның Бүздәк райкомы работниктәре берләштерелгән колхоздарҙа йыш булалар. Төҙүгө ойошмаларға массовый-политик һәм ойоштороу эштәре мәсьәләләрендә ярҙам итәләр. Партия ойошмалары секретарҙәре менән регуляр инструктив кәңәшмәләр һәм семинарҙар үткәрелә.

Ләкин был эш бөтә урында шулай ҡуйылып еткәне юҡ әле. ВКП(б)-ның ҡайһы бер район комитеттәре эреләтелгән колхоздарға етәкселекте үҙ ағышына тапшырғандар. Уларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу юлында эшлекле саралар күрмәйҙәр. Эреләтелгән колхоздар менән етәкселек итеүҙе үҙ ағышына тапшырған Борай, Олө-Теләк, Покровка райондары быңа шундайҙар иҫәбенә инәләр. Ә эреләтелгән колхоздарҙың партия ойошмаларына етәкселекте яҡшыртыу талап ителә. Бөтәһенән элек, был колхоздар менән етәкселек итеүгә общественный байлыҡты күҙ ҡараһы кеүек итеп һаҡлаусы, ауыл хужалығын яҡшы белеүсе һәм талапсан ойоштороусы иптәштәрҙе һайлап алырға кәрәк.

Эреләтелгән колхоздарҙың партия, комсомол ойошмаларының эшен яңы талаптар нигеҙендә үҙгәртеп ҡорғанда ғына серьез уңышлыҡтарға өлгәшеп буласаҡ. Коммунистәрҙе производство эштәрендә урынлаштырыуҙы дөрөҫ хәл итергә, уларҙың авангардлыҡ ролен һәр яҡлап күтәрергә кәрәк. Партия ойошмалары үҙ тирәләренә партияһыҙ активте туплаларға, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте киң йәйелдереп, колхозсы массаларҙы алда торған бурыстарҙы уңышлы үтәүгә мобилизовать итергә тейештәр. Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек уңайы менән тыуған политик һәм хеҙмәт активлеген колхоз производствоһын артабан үҫтереүгә файҙаланырға кәрәк.

Колхоздарҙы эреләтеү—артель хужалығын артабан үҫтереүҙә мөһим аҙым булып тора. Колхозсылар массаһының активлеге үҫә. Социалистик ауыл хужалығы эшсәндәренең ижади үҫеш хәрәкәтенең алғы сафында, тыныслыҡ өсөн көрәшенең башында коммунистәр баралар һәм уларҙың роле көндән-көн күтәрелә. Эреләтелгән колхоздарҙың партия ойошмалары үҙҙәренең эштәрен бөгөнгө талаптар кимәленә яуап бирерлек итеп ҡуйырға, артель производствоһын яңы бейеклеккә күтәрергә тейештәр.

ВКП(б) Өлкә Комитетендә

Тимер юл предприятиеләре коллективтәренә 1950 йылдың октябрь айында ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байраҡтарын биреү тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитетенең бюроһы, тимер юл предприятиеләре коллективтәренең октябрь айындағы социалистик ярыш йомғаҡтарын тикшереп, иң яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшкән коллективтәрҙе билдәләне.

Яңауыл паровоздар ремонтлау депоһы (депо начальнигы иптәш Кузнецов, партия ойошмаһы секретары иптәш Нуретдинов, местком председателе иптәш Панаев) коллективы паровоздарҙың уртаса тәүлек йөрөшө планын 114 процентка, техник тиҙлекте — 108,3, хеҙмәт етештереүсәнлеген — 190 процентка үтәп, 13,9 процент яғыулыҡта экономия яһаны.

Раевка юл дистанцияһы (дистанция начальнигы иптәш Смоленков, дистанция начальнигенең политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Харитонов, местком председателе иптәш Смолдаков) коллективы юлға урта һәм планлы-иҫкәртеү ремонтын 100 процентка, материалдар реновацияһы планын 118 процентка үтәне. Дистанция ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерләнде.

Черниковка станцияһы (станция начальнигы иптәш Федоров, партия ойошмаһы секретары иптәш Помыткин, местком председателе иптәш Матвеев) коллективы йөк тейәү планын 109,2 процентка, йөк бушатыу планын 133,6 процентка үтәне. Станция ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн юғары сифатлы әҙерләнде.

ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байрағы Яңауыл паровоздар депоһы коллективында ҡалдырылды. ВКП(б) Өлкә Комитетенең күсмә Ҡыҙыл Байраҡтары шулай уҡ Раевка юл дистанцияһы һәм Черниковка станцияһы коллективтәренә бирелде.

Машиналар төҙөү заводы эшселәренең, инженерҙәренең, техниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең һайлау алды йыйылышы

Иосиф Виссарионович СТАЛИНДЕ

бер тауыштан Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка кандидат итеп күрһәтте

Башҡаланың Сталин районы алдынғы предприятиеләренең береһе — машиналар төҙөү заводы эшселәренең, инженерҙәренең, техниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылышы 20 ноябрҙә тантаналы шарттарҙа асылды.

Һайлау алды йыйылышын завком председателе иптәш В. М. Житков асты. Советтар Союзы Гимны тантаналы яңғырай. ВКП(б) Үҙәк Комитетенең башында И. В. Сталин торған политбюроһы көслө алҡыштар аҫтында почетлы президиумға һайланды. Көслө овация тыуа.

Беренсе һүҙҙе модельщик В. С. Западнов алды.

Модельщик В. С. Западнов телмәренән

Ҡәҙерле иптәштәр! Бөгөн беҙҙә ҙур шатлыҡлы көн. Беҙ үҙебеҙгә Сталинсы Конституция тарафынан бирелгән хоҡуҡты тормошҡа ашырыу өсөн Мәскәү ҡала Советенә кандидат күрһәтеү өсөн йыйналдыҡ.

Мин Тыуған илебеҙҙең башҡалаһы — Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп, донъялағы иң демократик Конституцияның ижадсыһы, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн арымай-талмай көрәшеүсе, беҙҙең тәрән аҡыллы юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ бөйөк Сталинде күрһәтәм. **(Көслө овация, «Йәшәһен бөйөк Сталин!», «Депутатлыҡҡа бөтә халыҡтың беренсе кандидаты иптәш Сталинга дан!» тигән тауыштар ишетелә).**

Иптәш Сталиндең исеме һәр бер совет кешеһенә яҡын һәм ҡәҙерле. Сталин — беҙҙең ғорурлығыбыҙ, беҙҙең шатлығыбыҙ һәм бәхетебеҙ. Совет халҡының бөтә еңеүҙәре иптәш Сталин исеме менән бәйләнгәндәр.

Иптәш Сталиндән беҙҙең һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ биреүен һорайсаҡбыҙ. **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар).**

Йәшәһен беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе ойоштороусы һәм рухландырыусы Ленин—Сталин партияһы!

Йәшәһен беҙҙең тәрән аҡыллы юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы, тыуған һәм һөйөклө иптәш Сталин! **(Цехта яңынан бер нисә минут дауам итһән көслө овация тыуа).**

Һүҙ инженер П. С. Крыловаға бирелә.

Инженер П. С. Крылова телмәренән

Иптәштәр! Заводтың инженер-техник работниктәре исеменән мин беҙҙең атайыбыҙ, бөтә донъялағы хеҙмәтсәндәрҙең тәрән аҡыллы юлбашсыһы — бөйөк Сталинде Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы тәҡдимде ғәйәт ҙур шатлыҡ менән яҡлайым.

Ҡәҙерле иптәштәр! Беҙ бөйөк хөрмәткә эйә булдыҡ: беҙ иң тәрән аҡыллы, иң ҡәҙерле һәм бөтә эшсән кеше өсөн иң яҡын кешене — тыуған Иосиф Виссарионович Сталинде Мәскәү ҡала Советенә депутат итеп күрһәтәбеҙ.

Беҙҙең һөйөклө Тыуған илебеҙ йәшәһен һәм сәскә атһын!

Бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк юлбашсыһы тыуған һәм һөйөклө иптәш Сталинга дан! **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар. «Тыныслыҡ өсөн көрәште рухландырыусы һәм ойоштороусы — бөйөк Сталинга «ура!», «Йәшәһен иптәш Сталин!» тигән тауыштар ишетелә).**

Трибунала — фрезеровщица иптәш Г. Н. Басова. Ул комсомолецтәр һәм йәштәр исеменән Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп, тәрән аҡыллы учитель, совет йәштәренең иң яҡшы дуҫы — иптәш Сталинде күрһәтеү тураһындағы тәҡдимде шулай уҡ ҡайнар яҡлай.

Өлкән мастер иптәш Н. С. Дрычков тулҡынландырғыс телмәр менән сығыш яһай.

—Беҙҙең уңыштарыбыҙ ҙур,—ти ул.— Ләкин беҙгә, совет кешеләренә, өлгәшелгәндәр менән тынысланып ҡалыу хас түгел. Коммунистик общестроны төҙөүҙе тиҙерәк тормошҡа ашырыу өсөн беҙ тағы ла яҡшыраҡ эшләргә, илебеҙҙең байлығын көн һайын арттырырға тейешбеҙ.

Унан һуң партком секретары иптәш Н. И. Пудков сығыш яһаны. Завод коммунистик ойошмаһы исеменән ул иптәш Сталинде Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы тәҡдимде ҡайнар яҡланы.

Иптәш Пудков йомғаҡлау һүҙендә былай ти:

— Миңә бында йыйылыусылар исеменән иптәш Сталинде, беҙҙең завод коллективы йыллыҡ планды арттырып үтәү өсөн үҫенеп бөтә көсөн, бөтә тәжрибәһен һаласаҡ, тип ышандырырға рөхсәт итегеҙ. Беҙ ошоноң менән иптәш Сталинга икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлегебеҙҙе иҫбатлайсаҡбыҙ. **(Көслө алҡыштар).**

Беҙҙең һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға иптәш Сталиндең ризалыҡ биреүен тәрән тулҡынланыу менән көтәсәкбеҙ.

Йәшәһен ҡеүәтле совет халҡы!

Йәшәһен бөйөк Ленин — Сталин партияһы!

Йәшәһен совет халҡының бөйөк юлбашсыһы иптәш Сталин! **(Оҙаҡҡа һуҙылған көслө алҡыштар).**

Йыйылыш көслө овация аҫтында бер тауыштан ҡарар ҡабул итте: Сталин районының 90-сы номерлы һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәтергә.

Йыйылышта ҡатнашыусылар доверенный кешеләр һайланылар.

Ғәйәт ҙур күтәренкелек менән иптәш И. В. Сталинга ҡотлау хаты ҡабул ителде.

(ТАСС).

В. М. МОЛОТОВ, Г. М. МАЛЕНКОВ һәм Л. П. БЕРИЯ иптәштәр бер тауыштан хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелделәр

В. М. Молотов исемендәге «Точизмеритель» заводы эшселәренең, инженер-техник работниктәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең күп кеше ҡатнашлығындағы йыйылышы ҙур күтәренкелек менән үтте. Башҡаланың был алдынғы, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәгән предприятиеһенең коллективы һайлауҙарға әҙерлек көндәрен производствола яңы уңыштар менән билдәләне. Йөҙәрләгән эшселәр бишәр йыллыҡ нормалар үтәнеләр һәм хәҙер инде 1951 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Трибунала күренекле стахановсы слесарь А. Ф. Елатомцев. Ул совет халҡының, ижадсы халыҡтың, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн, демократия өсөн көрәшселәрҙең авангардында барыусы халыҡтың ғәйәт ҙур өлгәшеүҙәре тураһында һөйләй.

— Мин, — ти ул,—иптәш Сталиндең тоғро соратнигы — Вячеслав Михайлович Молотовты беҙҙең завод коллективы исеменән Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә ғәйәт ҙур шатлыҡ тойғоһо менән тәҡдим итәм. Беҙҙең Тыуған илебеҙҙең халҡы иптәш Молотовты Совет государствоһының һәм большевиктәр партияһының данлы етәкселәренең береһе итеп, коммунистик общестроны төҙөү өсөн арымай-талмай көрәшсе итеп белә.

Иптәш Елатомцев тәҡдимен йыйналыусылар оҙаҡҡа һуҙылған алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

ВЛКСМ комитетенең секретары Татьяна Николахина, Сталин премияһы лауреаты инженер А. Н. Михайлов, партия ойошмаһы секретарының урынбаҫары А. Г. Варакина иптәш В. М. Молотов кандидатураһын ҡайнар яҡлайҙар.

Йыйылыш бер тауыштан ҡарар ҡабул итә: 131-се номерлы һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Вячеслав Михайлович Молотовты күрһәтергә.

* * *

СССР Ауыл хужалығы министерствоһы клубының байрамса биҙәлгән ҙур залына министерствоның 1500 самаһы специалисы һәм ғилми работниктәре, эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә кандидаттар күрһәтеүгә арналған дөйөм йыйылышҡа килде.

Һүҙ етен һәм тарма управлениеһенең баш агрономы Е. А. Смирноваға бирелә.

— Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек, — ти иптәш Смирнова, — совет халҡы, бөтә хеҙмәтсән кешелек донъяһы кеүек үк, империалистик һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы, тыныслыҡ өсөн грандиоз көрәштә ҡатнашҡан көндәрҙә үтә.

Иптәш Сталиндең тоғро соратнигы, ВКП(б) Үҙәк Комитеты Политбюроһының члены, ВКП(б) Үҙәк Комитетенең секретары, СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Георгий Максимилианович Маленковты Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһында иптәш Смирнова тәҡдимен йыйылыш көслө алҡыштар менән ҡаршылай.

СССР Ауыл хужалығы министрының урынбаҫары профессор В. Н. Столетов телмәр менән сығыш яһап, былай тине:

— Беҙҙең халҡыбыҙ иптәш Маленковты яҡшы белә һәм беҙҙең коммунистик партиябыҙҙың иң күренекле деятелдәренең һәм иптәш Сталиндең иң яҡын соратниктәренең береһе итеп уны юғары баһалай.

Министерствоның комсомол ойошмаһынан Л. С. Горчилина һәм коммунистик ойошмаһынан А. П. Миляев иптәш Маленков кандидатураһын шулай уҡ ҡайнар яҡланылар.

СССР Ауыл хужалығы министерствоһы сотрудниктәренең дөйөм йыйылышы бер тауыштан Георгий Максимилианович Маленковты 545-се номерлы һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә ҡарар итте.

* * *

Владимир Ильич исемендәге орденле заводтың данлы коллективы кисә Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәтеү өсөн йыйналды. Эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, инженерҙар, техниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр үҙҙәренең һайлау алды йыйылышына һайлауҙар хөрмәтенә, коммунизмдең яҡты бейеклектәренә барыусы һөйөклө Тыуған илдең даны хөрмәтенә производствола яңы еңеүҙәргә өлгәшеү тураһында рапорттар менән килделәр.

Завком председателе М. А. Подкопаев йыйылышты асыҡ, тип иғлан итә.

Стахановсы П. П. Рыбин һүҙ ала. Ул былай ти:

— Ҡәҙерле иптәштәр! Мин үҙебеҙҙең завод коллективы исеменән иптәш Сталиндең тоғро соратнигы, Совет Государствоһының һәм большевиктәр партияһының күренекле деятеле Лаврентий Павлович Берияны 1016-сы номерлы һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә тәҡдим итәм. **(Көслө алҡыштар).**

Цех технологы Е. В. Сурков бөтә ҡатнашыусыларҙың берҙәм хупланыуында былай тине:

— Бөйөк Сталиндең тоғро учениге һәм соратнигы, ВКП(б) Үҙәк Комитеты Политбюроһының члены, СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары иптәш Берияны ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһындағы тәҡдимде бөтә йөрәгемдән яҡлайым.

Дөйөм йыйылыш иптәш Лаврентий Павлович Берияны 1016-сы номерлы һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә бер тауыштан ҡарар итте.

Йыйылышта доверенный кешеләр һайланды.

(ТАСС).

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хеҙмәтсәндәрҙең ҙур активлеге менән үтә. 8 март исемендәге тегеү фабрикаһында Өфө ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыш булып үтте.

Һүрәттә: (Унда) иптәш Помилов ҡала Советенә депутатлыҡҡа беренсе кандидат итеп, халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы И. В. Сталинде күрһәтеп сығыш яһай.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Сталинсе төҙөлештәргә—Башҡортостан предприятиеләренең эшлекле ярҙам!

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре айырыуса ҙур күтәренкелек менән эшләйҙәр. Һәр предприятиелә, һәр нефть промыселендә, урман участкаларында, транспорт хужалыҡтарында ҙур хеҙмәт күтәренкелеге. Эшселәр тыныслыҡ вахтаһында эшләйҙәр, урындағы Советтарға буласаҡ һайлауҙарға яңы хеҙмәт бүләктәре әҙерләйҙәр.

Улар, бөтә совет халҡы кеүек үк, хөкүмәтебеҙҙең бөйөк төҙөлештәр тураһындағы ҡарарҙарын ҙур шатлыҡ менән ҡаршы алдылар. Волга һәм Днепр буйлағыһында гигант гидроэлектростанцияларҙы, Украинала, Ҡырымда, Төркмәнстанда һуғарыу системаларын төҙөй башлау тураһындағы хәбәр бөтә районнарыбыҙға, завод, фабрикаларыбыҙға таралды.

Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре халҡыбыҙға яңы көс бирә, коммунизм таңы яҡынлашыуын күрһәтә. Был төҙөлештәрҙә беҙ государствобыҙҙың ҡеүәтен, уның тыныслыҡ һөйәүсән политикаһын тоябыҙ. Шуға күрә лә һәр намыҫлы кеше ул төҙөлештәрҙе үҙенеке итеп һанай, уға үҙенең хеҙмәтен арнай. Бөтә совет халҡының актив ҡатнашлығында ғына хәл ителәсәк төҙөлештәр улар.

Беренсе биш йыллыҡтың башында уҡ әле иптәш Сталин: «тик хеҙмәт күтәренкеше һәм миллионлаған массаның хеҙмәт энтузиазмы ғына хеҙмәт етештереүсәнлегенең өҙлекһеҙ үҫешен тәьмин итә алаһын. Унан башҡа беҙҙең илдә социализмдың тамам еңеүе мөмкин түгел», — тип яҙғайны.

Совет халҡы үҙ юлбашсыһының был һүҙҙәрен әле лә ныҡ тота һәм яңы гиганттарҙы төҙөүгә үҙенең фиҙакәр хеҙмәттәре менән ярҙам итә.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре, ҡараштан ҡайһы ғына участкаһында булыуҙарына ҡарамаҫтан, сталинсе төҙөлештәргә йә туранан-тура, йә ситләтеп ярҙам итә алалар.

Октябрь айы социалистик ярышының инициаторҙары булған Белорет металлургтары, производство планын уңышлы үтәү — сталинсе төҙөлештәрҙә актив ҡатнашыу икәнен аңлап, үҙ эштәрендә яңынан-яңы уңыштарға өлгәшәләр. Быйыл йылдың өсөнсө квартал планы 107 процентҡа үтәлде. Отопон менән бергә, металлургтар, сталинсе төҙөлештәрҙең үҙ заказдарын да үтәп, гигант төҙөлештәрҙә туранан-тура ҡатнашлыҡ итәләр. Үткән ай ярым ваҡыт эсендә генә яңы төҙөлештәр фондына йөҙҙәрсә тонна сүйын, ҡорос һәм прокат бирҙеләр улар.

Шулай уҡ Белорет ҡорос-сыбыҡ заводының коллективы ла Куйбышев гидроэлектростанцияһы төҙөлешенә һигеҙ тонна ярым ҡорос-канаттар һәм тростар ебәрҙе. Өфө телефон аппараттары заводы Сталинград гидроэлектростанцияһы төҙөлешенә ундарса телефон станцияһын әҙерләп оҙатты. Өфө электротехника, Стәрлетамаҡ станоктар төҙөү, төҙөлеш машиналары заводтары ла был гиганттарҙан килгән заказды срогынан алда үтәнеләр.

Бындай заказдарҙы үтәү бөтә коллективтәрҙең намыҫ эшенә әйләнә, эшселәр иҫ киткес хеҙмәт батырлыҡтары күрһәтәләр.

Сталинсе гигант төҙөлештәргә ярҙам итеү — ул производство планын уңышлы үтәү, сифат һәм экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыу, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү. Производствоның төп һәм оборот средстволарын айырыуса эффектлы файҙаланып, уларҙың артығын бушатыу ҙа яңы төҙөлештәр өсөн өҫтәмә мөмкинлек бирәсәк.

Республикабыҙ предприятиеләрендә был хәлде яҡшы аңлайҙар. Уларҙың коллективтәре, үҙҙәренең дә был коммунизм гиганттарын төҙөүҙә булышлыҡ күрһәтә алғанлыҡтарын белеп, производство пландарын бөтә ассортимент буйынса арттырып үтәү, продукцияны отлично сифатлы, экономиялы һәм арзан итеп етештереү өсөн ныҡышмалы көрәш алып баралар. Нефть промышленносеның Башҡортостандағы предприятиелары йылдың өсөнсө квартал планын 107 процентҡа үтәнеләр. Улар шулай уҡ унарлаған миллион һумлыҡ пландан тыш накопление бирҙеләр, бер-нисә миллион һумлыҡ оборот средствоһын бушаттылар. «Туймазынефть» тресының промыселдәрендәге нефтселәр пландан тыш биргән һәр эшелон нефтте, яңы төҙөлештәр хөрмәтенә, тип оҙаталар. Бында хәҙер скважиналар фондын үҫтереү, уларҙың ремонт-ара эшләү срогын оҙайтып, тәүлек дебитен күтәреү һәр оператор, мастер, инженерҙың көндәлек бурысына әйләнде. Тресттың бораулаусылары ла, тиҙләтелгән эш методтарын көндән-көн киңерәк үҙләштереп, девон нефтенең яңы скважиналарын бер-бер артлы эксплуатацияға тапшыралар.

Бындай предприятиелар республикабыҙҙа күп. Үҙҙәренең биш йыллыҡ заданиеләрен, йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәгән стахановсылар, бригадалар, цехтар, хатта тотош предприятиелар республикабыҙҙың һәр төрлө промышленносендә лә бар.

Ләкин беҙҙең партия ойошмаларыбыҙ бындай уңыштарға бөтә урындарҙа ла өлгәшә алмаһылар әле. Эшләнмәһе эштәр, үтәлмәгән бурыстар күп. Файҙаланылмаған иҫ киткес ҙур резервтәрҙе табырға мөмкин

Шуға күрә лә республика халыҡ хужалығының айырым тармаҡтары аҡһай. Мәҫәлән, связь средстволары промышленносе предприятиелары өсөнсө квартал планын 96 процентҡа, станоктар төҙөү промышленносе предприятиелары 76 процентҡа, ә БАССР Урман промышленносе министерствоһының предприятиелары ни бары 59 процентҡа генә үтәнеләр. Сентябрь айында металл ҡырҡыусы станоктар етештереү 65 процентлыҡ үтәлеш менән генә сикләнеп ҡалынды. Шулай уҡ был айҙарҙа Өфө паровоздар ремонтлау, Благовещен машиналар төҙөү заводтары насар эшләнеләр.

Ә был предприятиеләрҙең нормаль эшләүе яңы төҙөлештәргә бик ҙур вклад булыр ине.

Коммунизм нигеҙе булып һалынасаҡ гиганттарҙың тиҙерәк төҙөлеп бөтөүенә һәр намыҫлы кеше ярҙам күрһәтергә, уларға үҙ вкладын индерергә тейеш. Ә был — һәр эшсенең үҙ нормаһын үтәүе, үҙенә тапшырылған эште намыҫ менән башҡарыуы, продукцияның сифаты, бөтә төр материалдарға, сырьеға экономия яһау, государство средствоһының һәр һумын рациональ файҙаланыу өсөн барған көрәш. Был көрәштә яңы уңыштар ҡаҙаныу өсөн социалистик ярыш бөтә киңлегенә йәйелдерелгән булырға тейеш.

Күп төрлө политик-массовый эш үҙғарып, хеҙмәтсәндәрҙең көрәшен большевиктарса ойоштороуҙа, беҙ был бурыстарҙы ла уңышлы рәүештә еңеп сығырбыҙ.

Ғ. Ибраһимов.

РСФСР хеҙмәтсәндәре депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға ҡарата художник В. Калабин эшләгән, «Искусство» государство нәшриәтелствоһы тарафынан сығарылған плакат.

(ТАСС фотохроникаһы).

Агитпункт яҡшы эшләй

Өфө ҡалаһының Ленин районындағы 5-се номерлы һайлау участкаһы агитпункты (мөдире иптәш Ғәйнанов Арслан) районда алдынғыларҙан һанала. Ул тышҡы һәм эске яҡтан матур итеп биҙәлгән.

Агитпункттың эсенә ингәс тә стеналарҙа Лениндең, Сталиндең, Молотов, Каганович, Маленков, Шверник иптәштәрҙең портреттәрен күрәһең. Ҡыҙыл материяға СССР Конституцияһының бер нисә статьялары яҙылып ҡуйылған. Стенала агитпункттың эш планы, дежурство графиге, һайлаусыларҙың исемлеге һәм башҡалар бар. Ҡыҙыл материя ябылған өҫтәл өҫтөндә рус, башҡорт, татар телдәрендәге газета-журналдар теҙелеп ҡуйылған.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһындағы политик һәм әҙәби китаптарҙан витрина ойошторолған.

Был агитпунктҡа Ленин районындағы алты партия ойошмаһынан 102 агитатор беркетелгән, шуларҙың күбеһе өсөнсө дүртенсе тапҡыр инде һайлауҙар ваҡытында агитатор булып эшләгән иптәштәр.

Алдынғы агитаторҙарҙан Топоров, Ибраһимов, Гнедков, Михайлов, Шакирова һәм башҡа иптәштәр һайлаусылар араһында һигеҙәр тапҡыр беседалар үткәрҙеләр инде.

Агитпунктта һайлаусылар өсөн лекциялар, докладтар регуляр рәүештә үткәрелә. Шулай уҡ концерттар һәм кинокартиналар ҙа һәр аҙна һайын булып тора.

Ғ. Идрисов.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Йәшерен тауыш биреү нимә ул?

«БАССР хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 7-се статьяһында, республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәр депутаттарына депутаттар һайлау, БАССР Конституцияһының 102-се статьяһы нигеҙендә, йәшерен тауыш биреү юлы менән башҡарыла, тип күрһәтелә.

Был, беҙҙә депутаттар асыҡ тауыш биреү юлы менән (ҡул күтәреү йәки башҡа ысулдар менән) түгел, ә йәшерен тауыш биреү юлы менән һайланалар, тигән һүҙ. Һайлау хоҡуҡы булған һәр бер кеше кемде теләһә, кемгә тулыһынса ышанһа, үҙенең ихтирамын кем ҡаҙанһа, шуға тауыш бирә ала.

Йәшерен тауыш биреү нигеҙендә һайлау — һайлаусыларҙың үҙ ихтыярҙарын ирекле рәүештә белдереүҙәрен тәьмин итеүсе мөһим средстволарҙың береһе ул. Беҙҙең Совет һайлау Законы быны ошо шартты тормошҡа ашырыуға йүнәлтелгән.

Йәшерен тауыш биреү мәлендә һайлаусы үҙен ирекле тота, уға бер ни ҙә унайһыҙламай, ул кандидатҡа ҡаршы тауыш биргәне өсөн кемдең дә булһа үс алыуынан ҡурҡмай.

Буржуазия илдәрендә йәшерен тауыш биреү һайлау закондарына күп ваҡыт, хатта формаль рәүештә лә, индерелмәй. Ғәмәлдә иһә, һайлауҙар йәшерен тауыш биреүҙе тупаҫ рәүештә боҙоп үткәреләләр.

Капиталистик илдәрҙә йәшәгән һатып алыу, көсләү, алдау һәм туранан-тура фальсификациялау системаһында халыҡтың үҙ ихтыярын ирекле белдерә алыуы тураһында һүҙ булыуы ла мөмкин түгел. Унда һайлаусы, күрһәтелгән кандидатҡа ҡаршы тауыш биргәнгә тиклем, уның һеҙемтәләре тураһында уйларға тейеш. Партияларҙың һайлау алдынан булған ялған көрәше, яла яғыу һәм һайлаусыларҙы тупаҫ рәүештә һатып алыу, уларға ҡыҫым яһау, был маҡсаттарҙа йәшерен тауыш биреүҙе юҡҡа сығарыусы бысраҡ махинацияларҙы ҡулланыу АҠШ өсөн айырыуса характерлы.

Сталинсе Конституцияны ҡабул иткәнгә тиклем беҙҙең илебеҙҙә лә асыҡ һайлауҙар үткәрелә ине. Сталинсе Конституцияны ҡабул иткәс, аҙағына тиклем демократик һайлау законы индерелгәс, йәшерен тауыш биреү тормошҡа ашырылды.

Беҙҙең һайлау законы йәшерен тауыш биреүҙе иғлан итеү менән генә сикләнмәй, бәлки уны тормошҡа ашырыуҙы практикала, ғәмәлдә гарантиялай. Һайлаусыларға үҙҙәре теләгән кандидатҡа тауыш биреү хоҡуҡынан файҙаланыу мөмкинлеген тәьмин итә. Беҙҙә йәшерен тауыш биреү закон тарафынан тәьмин ителә.

Һайлау Положениеһының 77-се статьяһында, тауыш биреү башланыр алдынан Участка һайлау комиссияһының председателе, комиссияның бөтә членары ҡатнашлығында, һайлау урналарын тикшерә, унан һуң уларҙы ябып, комиссия печате менән печатлай, тип күрһәтелә.

Һайлау Положениеһының 78-се статьяһына ярашлы рәүештә, һайлауҙар өсөн билдәләнгән бинала һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн махсус бүлмәләр бүленә йәки айырым кабиналар йыһазландырыла. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырған ваҡытта был кабиналарҙа тауыш биреүсенән башҡа кемдең дә булһа ҡатнашыуы тыйыла.

Һайлаусы бюллетендә үҙе тауыш биргән кандидаттың фамилияһын ғына ҡалдыра, ә ҡалғандарының фамилияларын һыҙып ташлай. Һәр бер һайлаусы туранан-тура үҙе һайлай. тауыш биреү һайлау бюллетендәрен һайлау урналарына төшөрөү юлы менән башҡарыла.

Грамотаһыҙ булыу йәки башҡа физик кәмселек арҡаһында һайлау бюллетендәрен үҙ алдарына тултыра алмаған һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырыу бүлмәһенә теләгән бер башҡа һайлаусыны саҡыра алалар.

Тауыш биреү ваҡытында һайлаусыға нисек тә булһа ҡыҫым яһауға юл ҡуймау өсөн, беҙҙең һайлау законыбыҙ тауыш биреү ваҡытында һайлауҙар бинаһында агитация алып барыуҙы тыя.

Беҙҙең һайлау законыбыҙ граждандарҙың һайлау хоҡуҡтарын боҙоуға юл ҡуймай. Һайлауҙар тураһындағы Положениеның 3-сө статьяһы, беҙҙең республикабыҙ гражданына үҙенең һайлау һәм һайланыу хоҡуҡын ирекле рәүештә тормошҡа ашырыуға тотҡарлыҡ яһаусы теләһә нисек кеше ике йылға тиклем иркенән мәхрүм итеү менән яҙалана, тип билдәләй.

Беҙҙә йәшерен тауыш биреү бына шулай тормошҡа ашырыла. Йәшерен тауыш биреү — беҙҙең халҡыбыҙҙың ҙур ҡаҙанышы. ул беҙҙең илебеҙ менән халыҡ идара итеүен, беҙҙең Совет власе органдарының һәм Советҡа депутатлыҡҡа халыҡтың үҙе тарафынан күрһәтелә торған кандидаттарҙың, хеҙмәтсәндәрҙең ышанысы, ихтирамы менән файҙаланыуҙарын һәм һайлаусыларҙың яҡшыларҙың да иң яҡшыларын ғына һайлауҙарын айырыуса асыҡ күрһәтә.

Беҙҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Советтәрен һайлауҙар, ғәҙәттә, совет кешеләренең ҙур байрамы рәүешендә, беҙҙең илебеҙ халыҡтарының емерелмәҫ дуҫлығы һәм туғандаш хеҙмәттәшлеге обстановкаһында үтә.

П. Балашов.

Почетлы заказ срогынан ике ай алда үтәлде

Сталинград гидроэлектростанцияһының төҙөлеш Управлениеһенә ҡала-ара телефон станцияларын етештереп ебәреү тураһындағы заказды Өфө телефон аппараттары заводының коллективы ҙур рухланыу менән ҡабул итте. Шул уҡ көндө завод матбуғаты цех һәм участкаларҙы был почетлы заказды срогынан алда үтәү өсөн актив ҡатнашлыҡ итеүгә саҡырыу менән агитация эше башланы.

Бөтә цехтарҙа һәм участкаларҙа ла заказды үтәүгә арналған социалистик ярыш киң йәйелдерелде. Эшселәр, инженер-техник работниктәр һәм хеҙмәткәрҙәр был көндәрҙә айырыуса юғары патриотик тойғо менән тулы булдылар. Коллектив алдына бер бурыс — заказды срогынан алда үтәү һәм телефон аппараттарын сталинсе гигант төҙөлештәргә тиҙерәк оҙатыу бурысы ҡуйылды.

Эш процестәре бер нисә операцияға бүленде. Тәүге деталдә ғына әҙерләү цехтары бөтә деталдәрҙе етештереп, улар шунда уҡ йыйыу цехтарына бирелделәр.

Күп кенә цех һәм участка коллективтәре был көндәрҙә ҡайһы бер эш процестәрен тулыһынса үҙләштерергә мөмкинлек алдылар. Иптәш Кузнецова етәкселек иткән бригаданың участкаһында беренсе тапҡыр бленкер рамаларын регулировать итергә һәм йыйыу эшен үҙләштерергә тура килде. Был эштә намотчица Шишигина, йыйыусылар Павлова, Алмазаева һәм регулировщик Подсухский иптәштәр айырыуса өлгөлө эшләнеләр.

Телефон аппараттары йыйыу участкаһының коллективы, иптәш Галкин етәкселегендә, деталдәрҙең ҡасан килеүен көтөп тормайынса, башҡа цехтар менән бер рәттән, үҙенең цехында ҙур әҙерлек эштәре алып барҙы. Иптәш Петров етәкселегендәге йыйыусылар бригадаһы коллективы коммутатор корпустарын, реле рамаларын, столешницаларҙы һәм башҡа деталдәрҙе әҙерләне. Иптәш Антонова етәкселек иткән кабель участкаһы үҙенең заданиеһен намыҫ менән башҡарҙы.

Коллективтең намыҫлы һәм фиҙакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә бөтә деталдәр ҙә ваҡытында йыйылып бөттө. Был йыйылған деталдәрҙе монтажлау эшен дә Львова һәм Сибәғәтуллина иптәштәр етәкселегендә монтажсылар уңышлы башҡарҙылар.

Һуңғы операция — станцияның бөтә узелдарын да регулировать итеү ҡалды. Регулировщиктәр үҙҙәренең алдына ҡуйылған был бөйөк бурысты үтәмәйенсә эштән китмәнеләр.

Беҙҙең завод коллективы урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн сталинсе эпоханың гигант төҙөлештәренә почетлы заказды срогынан ике ай алда үтәү менән ҡаршылай.

Л. Иткис,

Өфө телефон аппараттары заводының производство начальнигы.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

Магазиндең эшен яҡшыртыуҙа практик саралар күрелде

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 11 октябрҙә сыҡҡан номерендә Раевка бөртөклө ашлыҡ совхозындағы «Совхозрабкооп» работниктәренең үҙ эштәренә һалҡын ҡарап, эшселәрҙе көндәлек кәрәкле тауарҙар менән тәьмин итмәүҙәре тураһында хәбәр баҫылып сыҡҡайны. Был хәбәр урында тикшерелеп, унда күрһәтелгән фактылар тулыһынса дөрөҫ табылды.

Был эште тикшереү һөҙөмтәһе рабкоптың һәм райпотребсоюздың правление ултырыштарында ҡаралып, магазиндарға көндәлек киң ҡулланыу тауарҙарын күберәк килтереү буйынса практик саралар билдәләнелде.

Пропагандистәргә һәм агитаторҙарға ярҙамға

Базис һәм өҫҡорма тураһында

И. В. Сталиндең «Тел ғилемендә марксизм тураһында», «Тел ғилеменең ҡайһы бер мәсьәләләренә ҡарата», «Иптәштәргә яуап» тигән гениаль әҫәрҙәре ижади марксизм өлгөһө булып торалар. И. В. Сталин был әҫәрҙәрҙә Маррҙың марксизмға ҡаршы һәм вульгар ҡараштарын фашлаһы һәм, тел ғилеменең төп проблемаларын ысын фән һәм марксизм нигеҙендә ҡытыртып, тел тураһындағы фәнде яңы баҫҡысҡа күтәрҙе. Ләкин иптәш Сталиндең был гүзәл хеҙмәттәренең әһәмиәте тел тураһындағы фән өлкәһе менән генә сикләнеп ҡалмай, бәлки алыҫҡа китә. Иптәш Сталин, тел проблемаларын эшләү менән бергә, общественный үҫеш закондары тураһындағы марксистик-ленинсе фәнде лә байыҡтырҙы. Иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы әҫәрҙәрендә тарихи материализмдың бик мөһим положениелары, шул иҫәптән базис менән өҫҡорма, уларҙың общественный үҫештәге үҙ-ара мөнәсәбәте һәм роле тураһындағы положениелар артабан үҫтерелделәр.

Базис һәм өҫҡорма тураһындағы положениелар общество тураһындағы марксистик-ленинсе фәндең бик мөһим өлештәренең береһен тәшкил итәләр. Пролетариаттың бөйөк уҡытыусылары Маркс һәм Энгельс, үҙҙәре тарафынан тыуҙырылған философик системаһы — диалектик материализмде — общественный күренештәрҙе өйрәнеүгә, общество тарихын өйрәнеүгә ҡулланып, общественный үҫеш закондарын асҡылар. Фәнни коммунизмдең нигеҙен һалыусылар бөтә общественный күренештәрҙән нигеҙендә, объектив рәүештә, кешенең ихтыяры һәм аңына бойондороҡһоҙ рәүештә йәшәүсе һәм хәрәкәт итеүсе сәбәптәр ятыуын билдәләнеләр. Был сәбәптәрҙе общественың материаль тормош шарттарында, общественный бытиела эҙләргә кәрәк. Общественың рухи тормошоноң формалашыу сығанаҡтары, общественный идеяларҙың, общественный теорияларҙың, политик ҡараштарҙың, политик учреждениеларҙың килеп сығыу сығанағы булып материаль байлыҡтар етештереү ысулы тора. Общественың рухи тормошо, политик ҡоролош һәм общественный аңдың формалары экономик базистең өҫҡормаһы булып торалар.

«Политик экономияны тәнҡиткә ҡарата» тигән әҫәренең баш һүҙендә Маркс былай тип яҙғайны: «үҙ тормоштарындағы общественный етештереүҙә кешеләр үҙҙәренең ихтыярҙарына бойондороҡло булмаған, кәрәкле, билдәле мөнәсәбәттәргә — үҙҙәренең материаль етештереү көстәренең үҫешендәге билдәле баҫҡысҡа ярашлы була торған етештереү мөнәсәбәттәренә инәләр. Ошо етештереү мөнәсәбәттәренең йыйылмаһы общественың экономик структураһын, юридик һәм политик өҫҡорма урынлашҡан һәм уға общественный аңдың билдәле бер формалары ярашлы булған реаль базисте тәшкил итә. Материаль тормошта етештереү ысулы ғөмүмән тормоштоң социаль, политик һәм рухи процестәре өсөн шарт булып тора. Кешеләрҙең аңы — уларҙың бытиеһын билдәләмәй, ә, киреһенсә, уларҙың общественный бытиеһы уларҙың аңын билдәләй».

Тарихи материализмдың был нигеҙ положениеһы В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең хеҙмәттәрендә артабан конкретлаштырелде һәм үҫтерелде.

* * *

Иптәш Сталин үҙенең тел ғилеме мәсьәләләре буйынса булған хеҙмәттәрендә базисҡа һәм өҫҡормаға үтә анныҡ билдәләү бирҙе: «Базис общественың, уның үҫешенең билдәле бер этабындағы экономик ҡоролошо ул. Өҫҡорма — общественың политик, хоҡуҡи, дини, художестволы, философик ҡараштары һәм уның шул ҡараштарға ярашлы политик, хоҡуҡи һәм башҡа учреждениелары».

Базис — үҫештең хәҙерге этабындағы экономик ҡоролош ул, йәғни етештереү көстәре үҫешенең билдәле бер кимәленә ярашлы булған общественный экономик мөнәсәбәттәрҙең йыйылмаһы ул. Базисте етештереү менән, общественың етештереү көстәре менән бергә үк нәмә тип ҡарарға ярамай. Ләкин уны етештереү көстәренән айырырға ла ярамай. Етештереү мөнәсәбәттәре етештереү көстәренән бойондороҡһоҙ рәүештә йәшәй алмай. Базис тарихи характерҙа була, ул һәр ваҡытта үҙгәреү һәм үҫеү хәлендә тора. Тәүҙә етештереү көстәре үҙгәрәләр, унан ары был үҙгәрештәргә бойондороҡло һәм уларға ярашлы рәүештә кешеләрҙең етештереү, экономик мөнәсәбәттәре үҙгәрәләр, общественың экономик ҡоролошо үҙгәрә. Һәр бер общественный ҡоролошҡа етештереү мөнәсәбәттәренең билдәле бер системаһы, билдәле бер экономик ҡоролош, билдәле бер базис ярашлы була. Ҡол биләүселек ҡоролошоноң базисе тәүтормош-община ҡоролошо базисенан, феодаль базисе тәүтормош-община һәм ҡол биләүселек ҡоролоштары базистәренән, капиталистик ҡоролош базисе тәүтормош-община, ҡол биләүселек ҡоролоштары һәм феодаль ҡоролош базистәренән айырмалы. Аҙаҡ килеп, социалистик ҡоролоштоң базисе унан алда килгән бөтә обществоларҙың базистәренән тамырынан уҡ айырылып тора.

Социализм базисе етештереү ҡоралдарына общественный милек булыуы менән характерлана һәм шуға күрә ул етештереү ҡоралдарына хосуси милек хакым һөрә торған бөтә обществоларҙың базистәренән сифат ярынан айырылып тора. Етештереү ҡоралдарына хосуси милек хакым һөрә торған обществоларҙа кешеләр араһындағы етештереү мөнәсәбәттәре хакимлек итеү һәм буйһоноу мөнәсәбәттәре булып торалар, бындай мөнәсәбәттәр булғанда, общественың етештереү ҡоралдарына эйә булған бер өлөшө, етештереү ҡоралдарынан мәхрүм булған бер өлөшөн иҙә, ҡол итә, эксплуатациялай. Синыфтар көрәше бындай общественың характерлы сертаһы булып тора. Етештереү ҡоралдарына общественный милек хакым һөрә торған социалистик общество эксплуататорҙарҙы һәм эксплуатацияланыусыларҙы белмәй. «Бындай етештереү процесендә кешеләрҙең үҙ-ара мөнәсәбәттәре, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — эксплуатациянан азат булған работниктәрҙең иптәштәрсә хеҙмәттәшлек итеүҙәре һәм социалистик үҙ-ара ярҙамлары мөнәсәбәттәре сифатында характерланалар».

Марксизм-ленинизм былай тип өйрәтә: бер экономик ҡоролоштоң икенсе бер ҡоролош менән алмаштырылыуы, базистәрҙең алмашыныуы социаль конфликттәр һәм тетрәүҙәрҙән башҡа, тыныс рәүештә генә үтә алмай. Ул революцион рәүештә бер базисте икенсе базис менән алмаштырыу аша эшләнә. Етештереү ҡоралдарына хосуси милек булыуға нигеҙләнгән обществоларҙа етештереү көстәре, үҙҙәренең үҫешендә, хакым һөрөүсе етештереү мөнәсәбәттәре менән ҡаршылыҡҡа инәләр. Етештереү мөнәсәбәттәре етештереү көстәрен үҫтереү формаларынан уларҙың үҫеүҙәренә тотҡарлыҡ яһаусы, ҡамасаулыҡ итеүсе нәмәгә әүереләләр; общественың артабан үҫеүенә мөмкинлек биреү өсөн быны юлдан алып ташларға кәрәк була. Ул саҡта инде социаль революция була, был революция барышында иҫке экономик структура бөтәрелә, иҫке базис емерелә һәм яңы базис тыуа.

Ләкин бер базистең икенсе бер базис менән алмаштырылыуы элек булған общественный ҡоролош шарттарында барлыҡҡа килгән материаль етештереү көстәрен юҡ итеүҙе һис тә аңлатмай. Етештереү көстәренең үҫешендә тарихи мираслыҡ (преемственность) йәшәй. Һәр бер яңы общественный ҡоролош үҙенә тиклем барлыҡҡа килтерелгән етештереү көстәрен файҙалана һәм уларҙы артабан үҫтерә. Иптәш Сталин: етештереү ҡоралдары, машиналар, «тел кеүек үк, синыфтарға айырмаһыҙ ҡарайҙар һәм капиталистик ҡоролошто ла, социалистик ҡоролошто ла бер үк хеҙмәтләндерә алалар», тип күрһәтә. Обществоға примитив-анархистик ҡарашты, марксизм менән бер нисек тә уртаҡлығы булмаған был ҡарашты тәнҡитләп, иптәш Сталин былай тип яҙҙы: «Беҙҙә бер ваҡыт, Октябрь переворотынан һуң, беҙҙең илебеҙҙә ҡалған тимер юлдар буржуаз тимер юлдар булып торалар, беҙгә, марксистарға, уларҙы файҙаланырға ярамай, уларҙы һүтеп ташларға һәм яңы, «пролетар» юлдар һалырға кәрәк, тип раҫлаусы «марксистар» бар ине. Быны өсөн уларға «троглодит» исеме бирелгәйне...».

* * *

Иптәш Сталин үҙенең тел ғилеме мәсьәләләре буйынса яҙған хеҙмәттәрендә өҫҡормаға, уның ҡайҙан килеп сығыуына һәм уның общественный тормоштағы роленә, шулай уҡ базис менән өҫҡорма араһындағы бәйләнешкә һәм уларҙың үҙ-ара йоғонтоһона һәр яҡлап характеристика бирҙе. Марксизм-ленинизм общественный күренештәрҙе материаль күренештәргә һәм рухи күренештәргә бүлә һәм общественың материаль тормошо тәүге, билдәләүсе нәмә булып тора, ә рухи тормош, идеологик мөнәсәбәттәр материаль тормош шарттарының сағылышы һәм икенсе, эйәрсен характерҙа була, тип раҫлай. «Общественың етештереү ысулы нисек булһа, — тип күрһәтә иптәш Сталин, — нигеҙҙә общество үҙе лә шундай була, уның идеялары һәм теориялары, политик ҡараштары һәм учреждениелары шундай булалар».

Общественный бытиеның базистең тәүге характерҙағы нәмә һәм общественный аңдың, өҫҡорманың икенсе характерҙағы нәмә икәнен билдәләп, марксизм-ленинизм общественный тормоштоң ысын закондарын асып бирҙе. «Общество тарихының закондарын өйрәнеү асҡысын, — тип яҙа иптәш Сталин, — кешеләрҙең баштарынан түгел, общественың ҡараштарынан һәм идеяларынан түгел, ә һәр бер билдәле бер тарихи осорҙа общество тарафынан ҡулланыла торған етештереү ысулынан — общественың экономикаһынан эҙләргә кәрәк».

Тарихи марксизмдең был бик мөһим положениелары общество тормошоноң бөтә яҡтарын, шул иҫәптән рухи яғын да, өйрәнеүҙе тарихта беренсе тапҡыр фәнни нигеҙләргә ҡуйырға, политик, хоҡуҡи, дини, философик һәм башҡа ҡараштарҙың һәм политик учреждениеларҙың формалашыу һәм үҫеү мәсьәләләрен аҡтырыуҙағы баш-баштаҡлыҡты бөтөрөргә мөмкинлек бирҙеләр. Кешелек аҡылының абстракт принциптары һәм баштан уйлап сығарылған идеаль пландар һәм проекттар, филантроптарҙың изге теләктәре тарихте хәрәкәт иттермәйҙәр. Общество үҫешенең тарихе — бөтәһенән элек етештереүҙең үҫеү тарихе, етештереү ысулдарының тарихе, етештереү көстәренең һәм етештереү мөнәсәбәттәренең үҫеү тарихе ул.

Общественный идеяларҙың, политик ҡараштарҙың һәм учреждениеларҙың формалашыуҙары һәм үҫеүҙәре, өҫҡормаларҙың һуңғы сиктә үҙгәреүе базистағы үҙгәрештәр менән, етештереү ысулындағы үҙгәрештәр менән аңлатыла. «...Етештереү ысулындағы үҙгәрештәр, — тип яҙа иптәш Сталин, — котолғоһоҙ рәүештә бөтә общественный ҡоролоштоң, общественный идеяларҙың, политик ҡараштарҙың, политик учреждениеларҙың үҙгәреүен килтереп сығара, — бөтә общественный һәм политик укладтың үҙгәртеп ҡоролошон килтереп сығара».

Шуның менән бергә, марксизм-ленинизм өҫҡорманы туранан-тура етештереүҙән килтереп сығарыусы төрлө ябайлаштырыусыларҙың һәм вульгарлаштырыусыларҙың раҫлауҙарын ҡырҡа рәүештә кире ҡаға. «Өҫҡорма,—тип күрһәтә иптәш Сталин,—етештереү менән, кешеләй

ТӘНҠИТ ҺӘМ БИБЛИОГРАФИЯ

Тамсылар*)

Шағир Назар Нәжмиҙең «Тамсылар» исемле шиғырҙар йыйынтығы ошо көндәрҙә баҫылып сыҡты. Йыйынтыҡҡа индерелгән ике-өс шиғырҙан башҡалары Бөйөк Ватан һуғышы ваҡытында һәм һуңғы дүрт-биш йыл эсендә яҙылғандар. Был бик тәбиғи хәл. Назар Нәжмиҙең поэзия өлкәһендәге серьез һәм үҙ тауышын һиҙҙерерлек шиғырҙары ла бигерәк тә ошо һуңғы дүрт-биш йыл эсендә булды. «Әҙәбиәткә төпле йөрөргә лә мин бит яңы «йрәпеп киләмен» тиеүҙән ул бынан ун йыл элек кисерһә, хәҙер инде ул Башҡортостан поэзияһының күмәк хорына үҙ тауышы менән ҡушылды.

Шуны әйтергә кәрәк, Назар Нәжми һуғыш юлдарын кисереү һәм тормошто тәрәнерәк өйрәнеү, поэтик әҙләнеүҙәр һуңынан быға иреште. Ул, үҙенең быуындашы Мәлих Харис һәм Мостай Кәрим кеүек үк, әҙәбиәт эшенең ауырлығын аңлап, «ауыр хеҙмәт, ғүмер иҫәбенә тыуа икән юйле шиғырҙар» тигән хәҡиҡәтте һәм талапты күҙ уңында тотоп ижад итә. Шуға күрә ул беҙҙең ысынбарлыҡтың ябай күренештәренән дә поэтик һиңһыны эҙләп табырға ынтыла һәм уны билдәле бер сюжетҡа бөйһондороп, образдар аша, үҙ күңеленә хас булған йылылыҡ, ябайлыҡ менән тасуирлап биреүгә ирешә.

«Тамсылар» йыйынтығындағы «Даһи уйҙары», «Сталин исеме», «Ленин яҡҡан усаҡ», «Беренсе дәрес», «Александр Матросовҡа — пароходҡа һәм һалдатҡа», «Оҙатып ҡалдым», «Көмөш арба», «Әсә» поэмаһы һәм башҡа шиғырҙар шағирҙең алғараҡ ижад өлгәләре һәм был шиғырҙар уҡыусыла йылы тәьҫир ҡалдыралар.

Ленин, Сталинға булған тойғоларын шағир:

...Ул уйҙарҙың тәрәнлеген беләм,
Бурмаһәм лә дауылын шул саҡтың,
Ғүмер буйы мин йылыһын тоям,
Шул аҡланда янған усаҡтың...
Шуға ерем яҡты, йылы минең, —
Мәңгелек яҙ тыуҙы нурланып.
Ленин яҡҡан ошо усаҡ бөгөн
Пылыта бара бөтә донъяны.
(«Ленин яҡҡан усаҡ»).

Бурәм уны—ул картаға баҡҡап,
Күҙ алдында Ватан киңлеге.
Ҡарашында күпме аҡыл һәм көс,
Һәм илемә күпме иминлек.
(«Даһи уйҙары»).

Сөнки ерҙә нинәй яҡшылыҡ бар,—
Бәхет, шатлыҡ, ғүмер, тыныслыҡ,—
Бөтәһе лә шул исемдә йәшәй,
Шул исемгә донъя бурыслы —
(«Сталин исеме»).

тигән ябай, аңлайышлы шиғри юлдар аша бирә. Коммунизмдең йәш кешеһенең Ленин.— Сталин эшенә фиҙакәрлегең, уға бурыслы булыуын тасуирлап, шағир:

Дауыллы, еңеүсән ғүмерҙә
Ленинсә беҙҙең уй, теләктәр,
Сталинсә булған зур һөйөүҙән
Бес алып, сынығыу йөрәктәр, —

тип үҙ осорҙаштарына дан йырлай.

«Тамсылар» йыйынтығының тәүге битенән алып, һуңғы юлына тиклем уҡығас, лирик геройҙың һуғыш юлдарын кисереүе, дошманды ҡыуып сит илдәр аша үтеүе, сит илдәрҙә Иҙелде, Өфөнө, тыуған ауылын һағыныуы,

Тыуған ил һәм хеҙмәт көткән өсөн,
Оҙаҡ көткән өсөн матурым,
Иҫән ҡалмау минә мөмкин түгел,

Мөмкин түгел — мин һау ҡайтырмын;
һәм:
...Тыуған ергә еңеп ҡайтырмын мин,
Үтеп ошо һуғыш юлдарын.
Мин ышанам, бары бер осрашырбыҙ,
Үлем юҡ ул беҙгә, дуҫтарым. —

тигән ышаныс — дошманды тар-мар итеүсе совет кешеһе өсөн уртаҡ хис, тигән тәьҫирҙә ҡалдыра.

Ләкин «Тамсылар» йыйынтығында кәмселектәр ҙә бар. Улар, минең ҡарашымса, шуларҙан тора: гитлерсе варварҙарҙың ҡалаларҙы, ауылдарҙы утҡа тотоуҙары, әсәләрҙең күҙ йәштәре, һәйкәлләрҙең емерелеүе, әлбиттә, йыйынтыҡта сағылдырыла, ләкин быға ҡарата булған халыҡ нәфрәте, шулай уҡ шағирҙең үҙ нәфрәте лә йомшаҡ бирелгән. Варварҙарҙың ҡабахәтлектәре һалҡын һәм йыуаш кәйеф менән теркәлеп кенә үтелә. Был хәл ябай күренештәргә генә була торған мөнәсәбәттә хәтерләтә һәм был йыйынтыҡтың «Окоптарҙа» бүлексәһендә айырым күҙгә сағыла.

«...Дошман «нең әҙме тапаным»,
«...Мин Берлинда һуңғы пуля атҡас»—

тигән юлдар дошманға нәфрәт түгел, ә абстракт аңлатма ғына булып торалар.

Назар Нәжмиҙең күпселек шиғырҙарында бер үк һүҙҙәрҙең, сағыштырыуҙарҙың әҙләкһеҙ ҡабатланыуы күҙгә бәрелә. Мәҫәлән, «һағынып ҡына түгел», «әҙәләп һағынғандай», «һағынып ҡайттым», «мин һағындым», «һағынып йөрегәнемде» (ике тапҡыр), «һағындым шул», «әҙәләп һағындым», «һаман һағынып» һәм «сәскәләрен күрәм», «гөлдәр үҫкән», «гөлһеҙ баҡса», «шиңгән гөлдәр», «сәскә ата», «гөлдәр утта», «гөлдәргә тамды», «сәскә атты», «гөлдәрҙә нурға манды», «гөлдәрҙәй», «гөлдәр сәскә атыр», «гөлдәр булһаң», «сәскәлә саҡты», «сәскәләр араһында», «сәскәләр ҡарашына», «сәскә һайла» һәм артабан: «йондоҙ», «йондоҙло», — «йондоҙҙай», «йондоҙҙар», «йондоҙом», «күкрәү» һәм тағы «күкрәү», «ут», «уттар» һәм тағы «уттар».

Тағы «ишеткәстең», «һаҡсыһылай», «сәскәһелай», «туҡтағыҙ ла еләр», (туҡтағыҙсы еләр кәрәк), «һыуырып алаһығыҙ», (һурып алаһығыҙ кәрәк), һәм «немец тырылҙай яҡында» кеүек килбәтһеҙ һүҙ обороттары Назар Нәжмиҙең йәнле, халыҡ теленең бай хазинаһына аҙ иғтибар итеүен күрһәтәләр. Ошо уңайҙа Назар Нәжмиҙең шиғырҙарында ритмиканың урыны менән аҡһауын, рифмаларҙың аҙ төрлө булыуын, уларҙың ҡабатланыуын да әйтергә кәрәк. Бары тик «Әсә» поэмаһында ғына: ғүмерен — күнелә, киңлеге — күнелә — түгелен, тойолдо, боролдо, тойолдо —бошолдо, тағы: боролдо — тойолдо, тойола — урында һәм башҡа шуның ҡабатлауҙар осрай.

Йыйынтыҡтағы «Күҙ нурҙарын һинең», «Муйыл сәскәһе», «Сәскәләр арабында», «һөйөү» исемле шиғырҙар эстәлекҡә ярлылар.

Ләкин ритм, рифма ҡытыршылыҡтары «Тамсылар» йыйынтығының поэтик әһәмиәтенә бәләкәй күләгәләр. Назар Нәжми ижадының тематик яҡтан төрләләнеүенә, байыуына, художество мастерлегенең артабан камиллашеүенә, республиканың промышленносе һәм башҡа өлкәләрендә хеҙмәт подвигтарын күрһәтеүсе гүзәл кешеләр тураһында киңерәк полотнолы әҫәрҙәр биреүенә ышанабыҙ. Ул был ышанысҡа үҙенең «Тамсылар» йыйынтығы менән уҡыусы массаның яҡтан зурайтты.

С. Кулибай.

*) Н. Нәжми. Тамсылар. Башгосиздат, 1950, күләме 126 бит, тышы художник Р. Ғүмәров эше.

Черниковск 1 Май исемендәге шырпы фабрикаһында мастерҙар Чаньшев һәм Бускова иптәштәрҙең сменалары һайлауҙар хөрмәтенә ағышып эшләйҙәр. Улар көндәлек нормаларын 125—130 процентҡа үтәйҙәр.

Һүрәттә: Х. Чаньшев һәм А. Бускова иптәштәр сменаларының эштәренә йомғаҡ яһайҙар.

Л. Яхубов фотоһы.

Стахановсы вахтала

Большевиктәр партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм иптәш Сталиндең социалистик промышленносҡа көндәлек иғтибары ғәйәт зур. Беҙ быны һуңғы ике йыл эсендә айырыуса асыҡ күрәбеҙ. Был осор эсендә беҙҙең фабрика күп яңы оборудованиелар, механизмдар алды.

Беҙҙең коллектив хөкүмәттең һәм партияның был хәстәрлегенә яуап итеп, яңы оборудованиеларҙы тулыһынса үҙләштерә һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген көндән-көн күтәрә бара. Был тәңгәлдә коллективҡа техник-ойоштороу, бигерәк тә күп хеҙмәт талап итеүсе эш участкыларын механизациялаштырыуға йүнәлдерелгән сараларҙы тормошҡа ашырыу күп ярҙам итте.

Оҙаҡ йылдар буйы фабриканың иң «песка» урыны булып, шырпы һаламдарын киптереү бүлеге торҙо. Быйыл инженер иптәш Черноглазовтың тәҡдиме буйынса бүлектең аппараттары реконструкцияланды. Был реконструкция әллә ни ниндәй көс һәм средство ла талап итмәне. Ләкин аппараттарҙың хеҙмәт етештереүсәнлектәре 30 процентҡа күтәрелде. Яңы техниканы тулыһынса үҙләштереүҙә беҙҙә стахановсылар күренекле роль уйнайҙар. Поженко, Русских, Гришин, Бенкин һәм башҡа күп кенә иптәштәр үҙҙәренең уңарлағын рационализаторлыҡ тәҡдимдәрен индереп, зур ярҙам күрһәтәләр.

Хеҙмәт етештереүсәнлеге өсөн көрәш менән бер рәттән, беҙ экономия яһауҙы ла онотмайбыҙ. Экономия яһау — беҙҙең социалистик ярыш йөкләмәләребеҙҙең төп пункты. Быйыл беҙ был өлкәлә байтаҡ уңыштарға өлгәштек тә инде.

Хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙар һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе асылыу хөрмәтенә беҙ тыныслыҡтың стахановсы вахтаһында эшләйбеҙ.

Н. Веремеевич,

Черниковск 1 Май исемендәге шырпы фабрикаһының директоры.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе

18 ноябрҙәге иртәнге ултырыш

ВАРШАВА, 18 ноябрь. (ТАСС). Бөгөнгө иртәнге ултырышта фекер алышыуҙарҙа беренсе булып фин делегаты Мелти сығыш яһаны. Ул, Финляндияның тыныслыҡты яҡлаусылары тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитеты ҡарарҙары менән солидарҙар һәм тыныслыҡ эшен һаҡлап ҡалырға әҙер тороу тураһында конгресҡа белдереүҙе Финляндия делегаттарынан һоранылар, тине.

Англия делегаты, Шотландия горняктәре милли профсоюзының вәкиле Джон Миллер конгресте Шеффилдта үткәреүҙе өҙгән Англия хөкүмәтенең хәрәкәттәре айҡанлы нәфрәт белдерҙе.

Ирландияның тыныслыҡ өсөн көрәш хәрәкәтенә ҡушылған христиан-пацифистәре группаһынан конгресҡа күҙәтсе булып килгән Ирландияның священнигы Армстронг, төрлө ҡараштағы вәкилдәр араһында контактты һаҡлау һәм халыҡтар араһындағы хеҙмәттәшлеккә карталарҙы еңеп сығыу өсөн бергәләп тырышыу — тыныслыҡҡа берҙән-бер юл булып тора, тип белдерҙе.

Унан һуң Чехословакия делегатҡаһы Голянова-Спутна сығыш яһаны. Ул, Чехословакия халыҡтары тыныслыҡ өсөн көрәштәргә ысын күңелдәренән берләшәләр, тип билдәләй.

Мексика делегаты Ломбардо Толедано үҙенең сығышында былай тине:

Азатлыҡ өсөн көрәште империализмға ҡаршы көрәштән айырып алып булмай. Империализм — Мексика халҡының дошманы, сөнки ул уның бойондороҡһоҙлоғона ҡул һуҙа.

Мексика агрессия тирәгә түгел, ә тыныслыҡ крепосе булып тора. Беҙ һуғыш тоҡандырыусыларға — Америка империалистарына ҡаршы бөтәбеҙ ҙә көрәшәсәкбеҙ. Беҙ Жолио-Кюри докладына тулыһынса ҡул ҡуябыҙ һәм, һуғыш тоҡандырыусыларҙың тырышлыҡтарына ҡарамаҫтан, тыныслыҡ рухының бөтә урындарҙа ла урынлашыуын теләйбеҙ.

Швеция делегаты пастор Свен Хектор атом ҡоралын һәм массовый юҡ итеүҙең бөтә тәр ҡоралдарын тыйыуға өлгәшергә саҡырҙы.

Греция делегаты профессор Петрос Коккалис Америка һуғыш тоҡандырыусыларының Грецияны Советтар Союзына һәм халыҡ демократияһы илдәренә ҡаршы киләсәк һуғышта үҙҙәренең стратегик базаһына әйләндерергә маташыуҙары тураһында һәм грек халҡының ҡаршылыҡ күрһәтеүе тураһында һөйләне.

Француз делегаты Пьер Кот былай тине:

Беҙ кисә үҙебеҙҙең председателебеҙ Жолио-Кюриҙең һәм үҙебеҙҙең дуҫыбыҙ Пьетро Ненниҙең гүзәл сығыштарын тыңланыҡ. Мин, беҙ бөтәбеҙ ҙә бер һуаһеҙ уларҙың хәтимдәрен һәм улар тарафынан тәҡдим ителгән программаны хуплайбыҙ, тип уйлайым.

Пьер Кот АҠШ-ты Кореялағы агрессияны Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының байрағы менән йәшереүҙә ғәйепләне.

Трибунаға Совет яҙыусыһы Илья Эренбург күтәрелә.

Мин, ти ул, бөйөк конгресҡа яңы һуғышты пропагандалауҙы тыйыусы һәм халыҡтар араһында үҙ-ара аңлашыуға булышлыҡ итеүсе түбәндәге ҡарарҙы ҡабул итергә тәҡдим итәм:

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе:

1) ҡайһы бер илдәрҙә алып барылған һуғышты пропагандалау халыҡтарҙың бөтә донъяла хеҙмәттәшлек итеүенә зур ҡурҡыныс тыуҙырғанлығын,

2) һәм шуға күрә яңы һуғышты пропагандалауҙың кешелек донъяһына ҡаршы иң ауыр енәйәт булып торғанлығын иғтибарға алып — теләһә ниндәй формала — телдән, яҙма, матбуғатта, радио йәки кино аша яңы һуғышты пропагандалау өсөн уголовный яуаплылыҡты билдәләүсе махсус закон — «Тыныслыҡты яҡлау законын» сығарырға бөтә илдәрҙең парламенттарына мөрәжәғәт итә.

Конгресс бер үк ваҡытта бөтә илдәрҙең парламенттарына тыныслыҡты ныҡытыу интерестарына йәш быуынды башҡа халыҡтар менән хеҙмәттәшлек һәм башҡа расаларҙы һәм милләттәрҙе хөрмәтләү рухында тәрбиәләүҙе тәьмин итергә саҡырыу менән мөрәжәғәт итә».

Польша йәштәре исеменән конгресс делегаттарын Польша йәштәре союзының члены Кшивдзянка ҡотланы.

18 ноябрҙәге киске ултырыш

ВАРШАВА, 18 ноябрь. (ТАСС). Бөгөнгө киске ултырышта дискуссияла беренсе булып Индия делегаты доктор Атал сығыш яһаны.

Беҙ, Азия халыҡтары, тине ул, кемдең тыныслыҡ яғында торғанлығын һәм кемдең һуғыш теләгәнлеген беләбеҙ, тип һуғыш тоҡандырыусыларға иҫкәртергә теләйем мин. Беҙҙе игенде юғары һәм яҡшы урожайҙар үҫтереп алырға өйрәтеүсе, беҙҙе әлек бер ваҡытта ла үҫә алмаған ерҙәрҙә байҙайҙы үҫтерергә өйрәтеүсе, һәм, иң мөһиме, беҙҙе кешелек донъяһының иң зур ләғнәте — кешенең кешене эксплуатациялауын бөтөрергә өйрәтеүсе кешеләр менән беҙ бергә буласаҡбыҙ.

Бөйөк Ҡытай халҡының вәкиле Го Можоның трибунала күренеүен делегаттар көслө алҡыштар менән ҡаршыланылар. Го Мо-жо зур телмәр менән сығыш яһаны.

Ул конгресс ҡарамағына Ҡытай делегацияһының түбәндәге тәҡдимен индерҙе:

Америка Ҡушма Штаттарының һәм башҡа илдәрҙең Кореялағы агрессияһын туҡтатырға, сит ил агрессорҙарының бөтә ғәскәрҙәрен Кореянан сығарыуҙы талап итергә, Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүҙе тормошҡа ашырырға; Ҡытай халҡының Тайвань утрауын азат итеү эшенә Америка Ҡушма Штаттарының бөтә төр тығылыуын һис кисекмәҫтән туҡтатыуҙы талап итергә; Макартурҙы һуғыш тоҡандырыусы тип иғлан итеүҙе талап итергә;

атом ҡоралын һәм кешеләрҙе массовый юҡ итеүсе башҡа төр ҡоралдарҙы ҡулланыуға ҡаршы ҡырҡа сығыш яһарға һәм был ҡоралды беренсе булып ҡулланған хөкүмәтте хәрби енәйәтсе тип иғлан итеүҙе талап итергә;

бөтә государстволарҙың да ҡоралланыуҙарын бер үк ваҡытта кәметеүҙе талап итергә, эффектле контроль урынлаштырырға һәм төрлө илдәрҙең һәм халыҡтарҙың бергәләп тыныс йәшәүҙәре шарттарында экономик һәм культура төҙәлешендә үҙ-ара ярҙам күрһәтеүҙе тормошҡа ашырырға.

Унан һуң сығыш яһаған АҠШ делегаты Эпхаус Америка халҡының аңын ағыулап, АҠШ-тың етәксе түгәрәктәре тарафынан алып барылған һуғышты ҡоторонҡо пропагандалау тураһында һөйләне. Ул Америкала тыныслыҡ яҡлаусылар һәм Советтар Союзы менән дуҫлыҡ өсөн сығыш яһаусы кешеләр дусар ителгән ҡаты эҙәрләүҙәрҙең миҫалдарын килтерҙе.

Миллионлаған америкалы, бөтә илдәрҙең халыҡтары кеүек үк, тыныслыҡ теләй.

3 миллион америкалы Стокгольм Воззваниеһенә ҡул ҡуйҙы, ти ул, һәм бер миллиондан артығыраҡ кеше тыныслыҡ тураһындағы башҡа саҡырыуҙарға ҡул ҡуйҙы.

Америка делегацияһы исеменән Эпхаус киләһе ун йыл буйына АҠШ менән Советтар Союзы араһында дуҫтарса тыныс ярыш үткәреүгә ҡарата конгресс ҡарамағына күп кенә тәҡдимдәр индерҙе.

Бындай тыныс ярыш, ти ул, һуғыш ҡурҡынысын бөтөрәсәк, һәм бөтә кешеләрҙең йөрәктәренә ышаныс индерәсәк.

Унан һуң конгресте Польша крәҫтиәндәренең делегацияһы ҡотланы.

Голландия делегатҡаһы Ван Ставерендең сығышынан һуң һүҙ Канада делегаты Эндикотҡа бирелә.

Эндикотт Канада делегацияһының түбәндәге тәҡдимен иғлан итте:

Канада делегацияһы ике системаның бергәләп тыныс йәшәүен мөмкин тип иҫәпләй; халыҡтар араһындағы бәхәстәрҙе хәл итеүҙә һуғышты закондан тыш тип иғлан итергә кәрәк; атом ҡоралын һәм массовый юҡ итеүҙең башҡа средстволарын тыйырға һәм ҡоралланыуҙарҙы кәметеүҙе үткәрергә, шулай уҡ Кореянан, Вьетнамдан, Малайянан һәм Тайвандан бөтә сит ил ғәскәрҙәрен сығарыуҙы талап итергә; Америка Ҡушма Штаттарының колониаль иҙеүҙе һаҡлап ҡалыу маҡсатында бер ниндәй ҙә ярҙам күрһәтмәүенә өлгәшергә һәм колониаль системаны һаҡлап ҡалырға теләүсе илдәр агрессор тип танылһындар; һуғыш пропагандаһын тыйыуҙы талап итергә.

Эндикоттан һуң Канадала йәшәүсе француз халҡының делегаты Жан-Жюль Ришар сығыш яһаны.

19 ноябрҙәге иртәнге ултырыш

ВАРШАВА, 19 ноябрь. (ТАСС). Бөгөн тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең иртәнге ултырышында фекер алышыуҙар дауам итте.

Беренсе булып Уругвай делегаты Диас сығыш яһаны.

Уругвай эшселәре Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғалар йыйнау буйынса кин кампанияны, тине Диас, сиктән тыш ауыр шарттарҙа йәйелдерҙеләр. Илдә 120 мең ҡултамғаһы йыйналды. Уругвай хөкүмәте добровольцтәр тип аталған кешеләрҙе Кореяға ебәрергә беренсе булып риза булды. Ләкин бөтә халыҡ хәрәкәте, ҡырҡа протестар һәм дейем забастовка ҡурҡынысы хөкүмәтте үҙ пландарынан баш тартырға мәжбүр итте.

Алжир делегаты Бучама, яңы һуғышты булдырмаҫҡа ынтылыусы үҙ халҡының ихтыярын сағылдырып, Алжир делегацияһы һигеҙ государство сит ил эштәре министрҙарының Прага тәҡдимдәрен тулыһынса яҡлай, тип белдерҙе.

(Аҙағы 4-се биттә).

етештереү эшмәкәрлеге менән турадан-тура бәйләнмәгән. Ул етештереү менән тик ҡыялатып ҡына, экономика аша ғына, базис аша ғына бәйләнгән. Шуға күрә өҫҡорма етештереү көстәренең үҫеш кимәлендәге үҙгәрештәрҙе шунда уҡ турадан-тура сағылдырмай, ә базистағы үҙгәрештәрҙән һуң, етештереүҙәге үҙгәрештәрҙең базистағы үҙгәрештәрҙә ҡауҙаләнеүе аша сағылдыра».

Һәр бер өҫҡорма теге йәки был базис менән тыуҙырыла, уға ярашлы була һәм уны ғына хеҙмәтләндерә. Билдәле, килешмәүсән дошман синыфтарға бүленгән обществола өҫҡорма синфи характерҙа була. Билдәле бер обществолың общественный идеялары, политик ҡараштары, политик учреждениелары был обществола хакимлек итеүсе синыф интерестарын сағылдыра.

Теге йәки был базис менән тыуҙырылған өҫҡорма базистең һәләкәте һәм емерелеүе менән бер үк ваҡытта емерелә һәм юҡ ителә. «Өҫҡорма», — тип яҙа иптәш Сталин, — билдәле бер экономик базис йәшәй һәм эш итә торған бер эпоханың продукты ул. Шуға күрә өҫҡорма оҙаҡ йәшәмәй, ошо базис бөтөрөлөү һәм юҡҡа сығыу менән ул да бөтә һәм юҡҡа сыға». Феодаль общество өҫҡормаһының яҙмышы феодализм яҙмышы менән әҙләкһеҙ рәүештә бәйләнгән; етештереүҙең феодаль ысулы һәләк булыу менән уның өҫҡормаһы ла емерелә. Капитализмдең үҙ политик ҡараштары һәм учреждениелары, үҙ өҫҡормаһы бар, капитализмдең һәләкәте менән был өҫҡорма юҡ ителә. Социалистик базистең үҙенең социалистик өҫҡормаһы бар, был өҫҡорма башҡа өҫҡормаларҙан тамырынан уҡ айырыла.

Өҫҡормаларҙың үҫеше, бер өҫҡорманың икенсе өҫҡорма менән алмаштырылыуы иҫке ҡаты синфи көрәш барышында иҫке өҫҡорманы юҡ итеү һәм яңы өҫҡорманы барлыҡҡа килтереү юлы менән тормошҡа ашырыла. Мәҫәлән, социалистик базисҡа ярашлы булған социалистик өҫҡорма буржуаз өҫҡормаға ҡаршы көрәштә барлыҡҡа килде һәм нығыны.

Ләкин буржуаз өҫҡорманың бөтөрөлөүе һәм яңы, социалистик өҫҡорманың барлыҡҡа килеүе һис тә культура үҫешендә мираҫлыҡ бәйләнешен кире ҡағыуҙы аңлатмай. Общественный аң үҫешендә революцион переворот булып торған марксизм үткән замандағы фәнни фекерҙең бөтә өлгәшеүҙәрен тәнҡит нөктәһенән ҡарап өйрәнде һәм ҡайтанан эшләне. «Беҙ, — тине Ленин, — коммунизмде, беҙгә иҫке обществодан ҡалған белемдәр, ойошмалар һәм учреждениелар суммаһынан ғына, иҫке обществодан ҡалған кеше көстәре һәм средстволар запасы менән генә төҙөй алабыҙ».

Һәр бер идеология һуңғы сиктә үҙенең базисе менән аңлатыла, ләкин шуның менән бергә общественный аңдың формалары үҙҙәренең үҫешендә сағыштырмаса бойондороҡһоҙҙар ҙа «...Килеп сығыу менән һәр бер идеология йәшәп килеүсе бөтә ҡараштар менән бәйләнештә үҫә һәм уларҙы артабан ҡайтанан эшләй. Билдәле бер экономик базиста үҫеп сығып, билдәле бер эпоханың тарихи шарттарын кәүҙәләндереп, һәр бер идеология үҙенән алда булған үҫеш менән тупланған идея материалына таяна», тип яҙа Энгельс.

* * *

Базистең тәүге нәмә һәм өҫҡорманың икенсе нәмә икәнен билдәләү менән бер үк ваҡытта, марксизм-ленинизм өҫҡорманың да базисҡа йоғонто яһауын әйтеп үтә. Өҫҡорма базисте ныҡытыу һәм уны артабан үҫтереү өсөн актив рәүештә көрәшә. «Өҫҡорманы, — тип яҙа иптәш Сталин, — базис тыуҙыра, ләкин был һис тә өҫҡорма тик базисте генә сағылдыра, тигән һүҙ түгел, өҫҡорма пассив, нейтраль, ул үҙ базисенең яҙмышына, синыфтарҙың яҙмышына, ҡоролоштоң характерына айырмаһыҙ ҡарай, тигән һүҙ түгел. Киреһенсә, өҫҡорма барлыҡҡа килеү менән, бик зур актив көскә әйләнә, үҙенең базисена формалашырға һәм нығынырға актив ярҙам итә, базисте һәм иҫке синыфтарҙы тамам һәләк итеүгә һәм бөтөрөүҙә яңы ҡоролошҡа ярҙам итеү өсөн бөтә сараларҙы күрә». Иптәш Сталин, өҫҡорма үҙенең оло хеҙмәт роленән баш тарттымы, өҫҡорма үҙенең базисен актив яҡлау позицияһынан уға иғтибарһыҙ ҡарау позицияһына, синыфтарға бер үк төрлө ҡарау позицияһына күстеме, ул шунда уҡ үҙенең сифатын юғалта һәм өҫҡорма булыуҙан туҡтай, тип билдәләй.

Өҫҡормалар йәки общественный үҫеште тиҙләтәләр, йәки уның үҫешен аҡрынайталар. Иҫке, ғүмере бөткән базистең өҫҡормаһы ошо базисте һаҡлап ҡалырға теләп, тарихи үҫеште аҡрынайта, тотоп тора. Билдәле, общественный үҫештең объектив барышы капитализмдең һәләкәте өсөн һәм социализмдең еңеүе өсөн күптән инде кәрәкле материаль шарттарҙы тыуҙырған. Капиталистик ҡоролош үтәнән-үтә серегән. Ләкин буржуазия, капиталистик өҫҡорманы—государствоны, хоҡуҡты, динде, реакцион философияны һәм искусствоны файҙаланып, — демократия көстәренә ҡаршы аяуһыҙ көрәш алып бара, тарихтең ынтылышлы барышын туҡтатып тора. Америка Ҡушма Штаттары империалистәре государство аппараты ярҙамында һәм идеологияның төрлө формалары һәм пропаганда саралары — матбуғат, радио, кино — ярҙамында халыҡ массаларын тилертергә, хеҙмәтсәндәрҙең синфи аңын тупаҫландырырға маташалар. Өҫҡорманы актив файҙаланып, политик һәм идеологик рычагтарҙы эшкә ҡушып, буржуазия һәләкәткә дусар ителгән капиталистик ҡоролошто һаҡлап ҡалырға һәм үҙенең хакимлеген ваҡытлы ғына булһа ла оҙайтырға тырыша.

Тарихи материализмдең өҫҡорманың актив характеры тураһында дөйөм положениеһе тулыһы менән социалистик обществоға ла ҡағыла. Быны өҫтәнә: социализм шарттарында өҫҡорманың актив характеры көсәйә, уның базисҡа йоғонтоһо байтаҡ арта. Социалистик өҫҡорма, капиталистик, феодаль һәм башҡа өҫҡормаларға ҡарағанда принципиаль башҡа роль уйнап, общественный үҫеште ҡеүәтле рәүештә тиҙләтеүсе булып тора.

Капиталистик обществолың экономик базисы феодаль общество эсендә үк инде төҙөлә һәм стихиялы рәүештә үҫә. Капитализмдең экономик закондары аңлы рәүештә етәкселек итеүгә буйһонмайҙар ғына түгел, киреһенсә, улар кешеләр өҫтөнән хакимлек итәләр, уларға бойороҡ бирәләр. Социалистик базис үҙенән-үҙе, стихиялы рәүештә килеп сыға алмай, ул пролетариат диктатураһы урынлашҡандан һуң төҙөлә, аңлы рәүештә, коммунистәр партияһы һәм Совет государствоһы тарафынан етәкселек ителә торған халыҡ массаларының ныҡышмалы һәм көсөркәнешле хеҙмәте менән төҙөлә.

Совет государствоһы, еңеүле социалистик революция һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килеп, үҙенең йәшәй башлауының беренсе көндәренән үк, иҫке, капиталистик базисте емереүгә, социалистик яңы базис төҙөүгә башланы. Совет власе ергә, банкыларға, транспортҡа, промышленносҡа һәм башҡаларға национализация яһаны. Совет государствоһы, халыҡ хужалығының команда юғарылыҡтарын үҙ ҡулына туплап, социализм төҙөү буйынса, социалистик базис булдырыу буйынса грандиоз эш йәйелдереп ебәрҙе.

Совет государствоһы халыҡтың бөтә материаль һәм рухи көстәрен социализм төҙөү өсөн көрәшкә тупланы. Большевиктәр партияһы һәм Совет государствоһы, социализм төҙөүҙең ленинсе-сталинсе планын тормошҡа ашыра барып, ҡеүәтле социалистик индустрия — социалистик ҡоролоштоң материаль базаһын төҙөнеләр һәм икенсе бер тарихи бурысты — ауыл хужалығын коллективлаштырыу бурысын уңышлы рәүештә хәл иттеләр. Артта ҡалған техникалы һәм түбән продуктивле ваҡ крәҫтиән хужалыҡтарын эре коллектив хужалыҡтарға үҙгәртеп ҡороу, уларҙы хәҙерге заман машиналары менән ҡоралландырыу тарихи яҡтан кәрәк ине, материаль тормош ихтыяждары тарафынан талап ителә ине. Ләкин ваҡ ялғыҙаҡ крәҫтиән хужалыҡтарының үҙ-үҙҙәренән, стихиялы рәүештә эре социалистик хужалыҡтарға үҫеп сығыуҙары мөмкин түгел ине. Был бурысты хәл итеүҙе тәьмин иткән зур көс — Совет социалистик государствоһы булды. Ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә буржуаз индивидуаль крәҫтиән ҡоролошонан социалистик колхоз ҡоролошона күсеү тормошҡа ашырылды. «Ә быны эшләүгә шуның өсөн өлгәшелде, сөнки был юғарынан революция ине, переворот йәшәп килеүсе власть инициативаһы буйынса крәҫтиәндәрҙең төп массалары ярҙамында тормошҡа ашырылды». (И. Сталин).

Большевиктәр партияһы һәм Совет государствоһы, илде индустриялаштырыуҙы һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙы тормошҡа ашырып, социализмдең экономик фундаментен төҙенеләр, социалистик базисте барлыҡҡа килтерҙеләр һәм социализмдән коммунизмға әҙмә-әҙлекле рәүештә күсеү мөмкинлеген тәьмин иттеләр. Социализм ваҡытында общественный үҫештең хәл итеүсе көсө булып Совет государствоһы тора. Шулай итеп, социализм шарттарында общественный үҫештең объектив материаль закондары партия һәм государство тарафынан етәкселек ителә торған совет кешеләренең актив, аңлы эшмәкәрлектәре менән тормошҡа ашырыла. Улар большевиктәр партияһының политикаһында фәнни рәүештә сағылдырыла. Большевиктәр партияһының политикаһы — совет ҡоролошоноң йәшәү нигеҙе.

Беҙҙең илебеҙҙең үҫешен коммунизмға табан юнәлдереп, партия һәм Совет государствоһы берҙән-бер хәрәс марксистик-ленинсе теорияны ҡулланып эш итәләр. «Марксизм, — тип яҙа иптәш Сталин.— тәбиғәттең һәм обществолың үҫеш закондары тураһындағы фән, иҙелгән һәм эксплуатацияланыусы массаларҙың революцияһы тураһындағы фән, бөтә илдәрҙә социализмдең еңеүе тураһындағы фән, коммунистик общество төҙөү тураһындағы фән ул». Марксизм-ленинизм партияға обстановкаға ҡарата ориентировка яһарға, тирә-яҡтағы ваҡиғаларҙың эске бәйләнешен аңларға, ваҡиғаларҙың барышын алдан күрергә, ваҡиғаларҙың хәҙер нисек һәм ҡайҙа табан үҫеүҙәрен генә түгел, бәлки уларҙың киләсәктә лә нисек һәм ҡайҙа табан үҫергә тейешлектәрен дә белергә мөмкинлек бирә.

Донъяға марксистик-ленинсе ҡараш социалистик обществоны үҫтереүҙә, социализмдан әҙмә-әҙлекле рәүештә коммунизмға күсеүҙә актив роль уйнай. Марксизм-ленинизм совет кешеләрен общество закондарын белеү менән ҡоралландыра, уларҙың артабан алға барыу юлдарын яҡтырта, коммунизмдең тулы еңеүенә совет кешеләрендә ышаныс тәрбиәләй, уларҙы Тыуған ил лайыҡлы хаҡына героик хеҙмәткә күтәрә. Совет идеологияһы хеҙмәткә, обществоға яңы ҡараштар урынлаштыра һәм үҫтерә, социалистик Тыуған илгә ҡарата мөхәббәт, коммунизм эшенә фиҙакәр рәүештә бирелгәнлек тәрбиәләй. Ул совет кешеләренең яңы рухи йөҙөн билдәләй, уларҙың етештереүҙә һәм көн-күрештә үҙ-үҙҙәрен нисек тотоуҙарын, уларҙың общественный бурысҡа мөнәсәбәттәрен билдәләй. Кешеләрҙең аңында капитализм ҡалдыҡтарын бөтөрөү маҡсаты менән, коммунистик общество төҙөүсе совет халҡының идея кимәлен күтәреү маҡсатынан сығып, партия һәм Совет государствоһы зур идеологик эш алып бара.

Совет халҡының аңына әйә булған совет идеологияһы коммунизм төҙөүҙә ҡеүәтле көс булып тора. Ул совет кешеләренең гигант ижади энергияһының идея сығанағы булып хеҙмәт итә, социалистик ярыш, массовый новаторлыҡ тыуҙыра, ә был беҙҙең обществоларҙың коммунизмға табан хәрәкәтен тиҙләтә. Совет идеологияһы материаль нигеҙҙең үҫешенә, социалистик базистең үҫешенә зур йоғонто яһай.

Шулай итеп, тормош кешеләр тарафынан аңлы рәүештә, аңлап белелгән закондарға ярашлы рәүештә төҙөлә торған социализм шарттарында өҫҡорманың активлеге, уның базис үҫешенә йоғонтоһо ҡырҡа рәүештә үҫә. Социалистик обществолың ойоштороусы көсө булып большевиктәр партияһы һәм Совет государствоһы тора. Совет халҡы уларҙың дөрөҫ, һынаулы етәкселегендә алға, коммунизмға бара.

А. Соболев.

(«Культура һәм тормош» гәзитәһынан).

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе

(Аҙағы. Башы 3-сө биттә).

Алжир делегацияһы исеменән Бучама, тыныслыкты яклаусылар милли бойондороҡһоҙлоҡ өсөн, изелеүгә каршы, үҙ илдәрен һәм байлыктарын агрессив һуғыштарҙа файҙаланыуға каршы көрәштә колониаль халыктарға бөтә средстволар менән ярҙам итһендәр, тип тәкдим итте.

Куба делегаты Маринельо минең илемдә 700 мендән артығырак кеше, йәғни бөтә оло йәштәге халыктың өстән бер өлөшө тиерлек Стокгольм Воззваниеһенә ҡул ҡуйҙы, тине.

Хәҙерге вакытта тыныслык, тип билдәләне Куба делегаты, кешелек донъяһының иң юғары идеялы ул. Тыныслык бөтә халыктарға ла кәрәк.

Чехословакия делегаты Плойгар, Чехословакияла христиан сиркәүҙәре һәм уның священниктәре тыныслыкты яклаусылар хәрәкәтенә шатлык менән кушылдылар, һәм Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғалар йыйыу буйынса кампанияла актив катнаштылар, тип билдәләне.

Тыныслыкты яклаусыларҙың башка йыйылыштарында ла үзенең провокацион сығыштары менән билдәле булған Америка делегаты Роггенең сығышы хәҙерге вакытка тиклем сығыш яһаған бөтә делегаттарҙың телмәрҙәренән бик нык айырылып тора.

Рогге Стокгольм Воззваниеһенә каршы сығыш яһаны һәм Югославияла канлы террор барлыкка килтергән Титоның фашистик кликаһы адвокатының позицияһын алды. Уның сығышы конгресс делегаттарының дөйөм нәфрәтен тыуҙырҙы.

Франция делегаты Вейль Алль конгресс делегаттарына Германияны кайтанан коралландырыуға каршы, коралланыуҙарҙы дөйөм кәметеү өсөн сығыш яһаусы француз врачтарынан бер төркөмдөң талаптарын тапшырҙы.

Азат Триест Территорияһының делегаты Анджело, Триестә Стокгольм Воззваниеһенә 102 мең ҡултамғаһы йыйналды, тине.

Триест калаһында тыныслыкты яклаусыларҙан йөҙҙән артығырак кеше Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамғалары йыйнауҙа катнашкан өсөн арескә алынды. Бынан, тине Анджело, беҙҙең «азат» территориябыҙҙың агрессив хәрби базаға әйләнгәнлеге күренә. Унда Англия-Американың хәрби властәре һәм Югославия властәре тыныслык тауышын каплау өсөн бөтә мөмкин булған нәмәне эшләйҙәр.

Индонезия делегаты Будиарджо үзенең сығышында, Индонезия халкы үҙ илен тулыһынса азат итеү өсөн көрәште дауам иттерәсәк, ул был көрәште тыныслыкты яклау эшенә иң төп вклад итеп иҫәпләй, тип белдерҙе.

Ултырыш аҙағында конгресс делегаттарын поляк балаларының делегацияһы котланы.

19 ноябрҙәге киске ултырыш

ВАРШАВА, 19 ноябрь. (ТАСС). Конгрестең киске ултырышы Израиль делегаты ғәрәп Тефик Тубиҙең сығышы менән башланды. Ул Израилдең ғәрәптәре лә, еврейҙәре лә тыныслыкты яклаусылар хәрәкәтендә берҙәм фронт булып катнашалар, тип белдерҙе.

Ирландия делегаты Патрик Эрли, Ирландия халкының күпселеге Великобританияның хәрби пландарында Ирландияның катнашыуына каршы килә, тип белдерҙе. Ирландия халкының был позицияһы, тип дауам итте Эрли, Англия империалистәренә окшамай.

Англия менән Америка етәкселәре, тип дауам итте Эрли, беҙҙең Атлантик пактка һәм Көнбайыш союзға кушылыуыбыҙҙы һәм улар тарафынан үткәрелгән һуғышка әҙерләнеүгә кушылыуыбыҙҙы теләйҙәр. Ирландия хөкүмәтенең икеләнеүе Ирландия халкының ысын интерестәрен куркыныс аҫтына куя, һәм беҙҙең илебеҙҙә бөтә тыныслыкты яклаусыларҙың маҡсаты хөкүмәтте тыныслык интерестәрендә хәрәкәт итергә мәжбүр итеүҙән тора.

Мексика делегаты генерал Хара, тыныслыкты яклаусыларҙың тырышыуҙары тантана итәсәк, сөнки хаклык улар яғында, сөнки улар иң бөйөк эштә — бөтә кешелек донъяһын коткарып алып калыу эшендә катнашалар, тип билдәләп үтте.

Республикан Испанияның элекке премьер-министры Хосе Хираль тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетенең эшмәкәрлеген кайнар хупланы.

Италияның либераль-демократик партияһының элекке члены адвокат Лорди һәм Порто-Рико делегаты Гонсалестең сығышынан һуң һүҙ француз делегаты Ив Фаржка бирелде.

Француз халкы, тине Фарж, тыныслык өсөн көрәш юлына нык баҫты. Францияның бөтә департаменттәрендә лә тыныслыкты яклаусыларҙың конференциялары булып үтте. Уларға, дөйөм алғанда, 120 мең делегат һайланды. Бөтә илдә 15 миллион ҡултамға йыйналды. Парижда булып үткән милли конгресс Прага мөрәжәғәтенең биш пунктын хупланы һәм Варшаваға килгән үзенең делегаттарына тыныслыктың нык реаль нигеҙен булдырырға наказ бирҙе.

Фарж шулай ук тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресендә катнашыусылар алдында торған бурыстарға туктаһы.

Унан һуңғы ултырышта конгресс адресына килгән күп һандағы котлау телеграммалары кабул ителделәр. Секретариат вәкиле, 19 ноябрҙә 22 илдән 450 телеграмма килде, тип белдерҙе.

Ливан делегаты Ханна һуғыш тоҡандырыусылар тарафынан үткәрелгән пропагандаға каршы кырка сығыш яһаны һәм Роггенең мәкерле һүҙҙәр менән тулы булған икейөҙлө телмәрен ғәйепләне.

Киске ултырышта шулай ук Польша делегаты яҙыусы Кручковский, Коста-Рика делегаты Гусман һәм Франция делегаты Соваж сығыш яһаны.

20 ноябрҙәге иртәнге ултырыш

ВАРШАВА, 20 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең бөгөнгө иртәнге ултырышының башында председателлек итеүсе Дембовский (Польша), конгреста сығыш яһарға теләүселәрҙең күп булыуы айканлы 20 ноябрҙә кис пленар ултырыш буласак, тип белдерҙе.

Иртәнге ултырышта сығыш яһаған Люксембург делегаткаһы Беркман һәм Бразилия делегаткаһы Фиальо үҙ илдәрендә тыныслык өсөн хәрәкәттең уңышы тураһында һөйләнеләр.

Корея делегаткаһы Пак Ден Айҙың сығышы

Корея халык-демократик республикаһының конгреста катнашыусылар тарафынан йылы каршыланған делегаткаһы Пак Ден Ай трибунаға күтәрелә.

Пак Ден Ай Америка империалистәренең варварҙарса агрессияһына дусар ителгән Корея халкының хәҙерге ғазаптары тураһында, уның геройҙарса карышлыҡ күрһәтеүе тураһында һөйләне. Корея халкы, ти Пак Ден Ай, үзенең еңеүенә ышана, сөнки хаклык һәм ғәҙеллек уның яғында, бөтә тыныслык һөйөүсе халыктар уның яғында.

[illegible] Пак Ден Ай конгресте, үзенең [illegible] Ким Ир Сен тирәһенә туплаған Корея халкы Корея ерендә сит ил интервенттарын һәм уларҙың ялсыларын — лисынмансы [illegible] бөтөрөү өсөн үзенең һәр бер аҙымын [illegible], тип ышандырҙы.

Пак Ден Айҙың һуңғы һүҙҙәре залдың көслө алҡыштары менән каршылана.

Делегаттар һәм ҡунаҡтар берҙәм ынтылышта урындарынан торалар һәм геройик Корея халкының вәкиленә оҙак дауам иткән овация менән котлайҙар. [illegible] Пак Ден Айҙы косаклайҙар һәм үбәләр. Делегаттар уны күтәреп алалар һәм президиумға илтәләр, ул унда үзенең урынын ала. «Пашаһен Ким Ир Сен! Пашаһен тыныслык!» тигән тауыштар ишетелә.

[illegible] делегаты [illegible] һәм экваториаль Африка вәкиле Сику Тобраһы сығыштарынан һуң Совет Союзы делегаты Крутицкий һәм Коломенский митрополите Николайға һүҙ бирелә.

Крутицкий һәм Коломенский митрополите Николайҙың сығышы

Хәҙерге тугандар, ти ул, мин ошо залдың стеналары бөтә ер йөҙөнөң [illegible] тиклем киңәйтелеүен теләр инем. [illegible]

Француз делегаты Эммануэль д'Астье де ла Вижери үҙ делегацияһы исеменән түбәндәге тәкдимдәрҙе индерҙе:

1. Коралһыҙланыуҙар буйынса биш бөйөк держава — Совет Союзы, Кытай халык республикаһы, АКШ, Великобритания һәм Франция катнашлығында кисекмәҫтән конференция саҡырырға.

2. [illegible]

3. [illegible]

4. [illegible]

Француз делегаты шулай ук резолюция индерҙе. [illegible]

Англия делегаткаһы Грин конгресте Шеффилдта үткәреүгә фактик тыйған Англия хөкүмәтенең сараларын [illegible] Икенсе Бөтә Донъя конгресы [illegible] Англия халкының тыныслык өсөн тулыһынса яклауына ышандырҙы.

Бернал сығышы

Унан һуң Англия делегаты профессор Бернал сығыш яһаны. Ул конгресска түбәндәге резолюцияны тәкдим итте:

1. Тыныслыкты яклау хәрәкәте [illegible] Икенсе Бөтә Донъя конгресы, үзенең [illegible]

2. Был хәрәкәттең тағы ла [illegible]

Америка халкының вәкиле Чарльз Говард, Рогге бында АКШ-тың прогрессив партияһы исеменән һәм Америка халкы исеменән сығыш яһамады, тип белдерҙе. [illegible]

Говард Америка халкының, шул иҫәптән негрҙарҙың тыныслык өсөн көрәшергә кәйһәр ынтылышын билдәләне. Конгрестә катнашыусылар Говард хөрмәтенә көслө овация ойоштороҙолар.

Корея лағы вакиғалар

Халык армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халык-демократик республикаһы Халык армияһы баш командованиеһенең 20 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, үткән тәүлектә Халык армияһының ғәскәрҙәре Анчжуҙан (Аньсюҙән) һәм Токусендән төньяктарак райондарҙан Америка һәм Көньяк Корея ғәскәрҙәренең һөжүмгә күсергә маташыуҙарын уңышлы кире кактылар, тип әйтелә.

Профессиональ союздарҙың Башкортостан Советы М. И. Чигориндың тыуыуына 100 йыл тулыу айканлы шахмат турнире ойошторҙо. Унда Өфө калаһының 150-нән артык шахматисы катнаша.

Һүрәттә: Уйнау вакыты. Беренсе планда Г. А. Акимов (һулда) һәм С. В. Потапов иптәштәр.

А. Червинский фотоһы.

Радиоинформация комитетенең ял көнө концерттәре

Концертте бөтә халык ярата. Якшы концерттәр халкта ҙур хуплау таба. Ә уларҙың якшы булыуы концертта катнашыусыларҙың талантлы булыуына һәм көйҙәрҙең ысын күңелдән яратылып башкарылыуына бәйләнгән.

Радиоинформация комитете ял көндәрендә үткәрелә торған үзенең концерттәрендә был мәсьәләне беренсе нәүбәттәге иғтибарға лайыклы итеп иҫәпләй һәм ял көнөндә тапшырылған концерттәрҙе ойоштороуға һәм уны төрлөләндереүгә иғтибарҙы байтак көсәйтте. Шуға күрә лә ял көндәрендә тапшырылған концерттәрҙең күпселеге халык көйҙәренән тороуы, ул көйҙәрҙе оҫта башкарыусылар булыуы һәм концерттәрҙең йөкмәткеле булыуы бик тәбиғи.

19 ноябрҙә булған ял көнө концерттәре халыктың талабын канәғәтләндерерлек концерттәрҙең береһе булды. Унда республикабыҙҙың талантлы көстәре катнашты.

Рәғиҙә Янбулатова «Тальян гармонь» пьесаһынан «Һөйөклө» йырын (композитор Вәлиев музыкаһы), «Бүләгем» көйөн (Хәбибулла Ибраһимов музыкаһы) һәм «Әүеш» тигән башкорт халык көйөн күңелле һәм радио тыңлаусыларҙы канәғәтләндерерлек итеп башкарҙы.

Рәғиҙә Янбулатованың һокландырғыс тауышын һәм ысын күңелдән йырлауын радио тыңлаусылар хупланылар.

Бурайсы Рәхмәтуллин һәм аккордеонда уйнаусы Рәхим Әхтәмов иптәштәр ҙә концерт номерҙарын оҫта башкарҙылар.

19 ноябрҙә булған концерт үзенең тәрән йөкмәткеһе менән бергә, халык яратҡан көйҙәрҙән тороуы яғынан айырыуса якшы төҙөлгән. Рәхим Әхтәмовтың башкорт халык бейеү көйҙәрен «Килендәр бейеүен», «Кара юрға» көйөн башкарыуы, БАССР-ҙың атказанған артисткаһы Диана Нурмөхәмәтованың рус популяр лирик йырҙарынан композитор Мокроусовтың «Япғыҙ гармонь» көйөн (Исаковский һүҙҙәре, Әкрәм Вәли тәржемәһе), казак вальсын (Хәмиди музыкаһын) башкарыуы ысынлап та музыкаль оҫталыктың өлгөһө булып тора.

Концерт «Аҡбуҙат» операһынан (Заимов һәм Спадавеккиа музыкаһы) Нәркәс һәм Һаубан дуэте һәм «Һиңә Мәскәү» (Х. Әхмәтов музыкаһы, Р. Ниғмәти һүҙҙәре) йыры менән тамамланды. Был номерҙарҙы башкарыусы Мәғәфүрә Сәлимгәскәрова — радио тыңлаусылар иғтибарын үзенә көндән-көн көслөрәк тарта торған, үҫә барыусы йәш артистка үзенең оҫта башкарыуы, йомшак һәм һөйкөмлө тауышы менән радио тыңлаусыларҙы тағы бер тапкыр һокландырҙы.

Яҙыусы Әкрәм Вәли иптәш тарафынан русанан тәржемә ителгән «Япғыҙ гармонь» йыры башкорт концерттәрендә бер яңылык икәнлеген. Диана Нурмөхәмәтованың казак йырҙарын оҫта итеп, үзенсәлектәре менән башкарыуын, күп менән гармонда бергә кушылып уйнауҙарын айырыуса ыңғай як тип иҫәпләргә кәрәк.

Канәғәтлек менән тыңланған концерттән һуң бер ике замечание ла әйтмәй булмай. Гармонда һәм курайҙа уйнаусы иптәштәргә бер аҙ кабаланыу, йырсы иптәштәргә дикция аҡһауы һиҙелә. Шулай булһа, бигерәк тә радио аша тапшырыу яһағанда дикцияға ныҡыраҡ иғтибар итеүҙәре һорала. Шуның менән бергә ял көнө концерттәрендә художестволы мастерҙарҙың да катнашыуын ойоштороғанда концерттәң сифаты тағы ла байтак якшырыр ине.

А. Харисов.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

КУЛЬТУРАЛЫ ХЕҘМӘТЛӘНДЕРЕҮ ЮК

Белорет районы, Зөйәк ауылында халкты культуралы хеҙмәтләндереү түҙеп тора алмаҫлык хәлдә насар куйылған. Ауылда әле көнгә тиклем клуб юк. Уны булдырыу тураһында ауыл Советы председателе Мәхмүтов иптәштең уйлағаны ла юк. Ауылға йылына бер-ике тапкырҙан артык кинокартина ла алып килмәйҙәр. Илдәге яңылыктар менән халык вакытында танышып тора алмай. Биш йыл инде ауылда почтальон юк. Газеталар һәм хаттар осраған кешеләр аша ебәреләләр. Шул сәбәптән уларҙың күбеһе юғала. Ауыл халкы был етешһеҙлектәрҙең бөтөрөлөүен көтә.

Н. Салауатов.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Күтәрелештә

Кайҙа ғына карағаһаң да, муллык һәм тәьмин ителгәнлек күрәһең. Был күренеш шатлығынан тулкынланаһың, гәрттәнәһең, улардан яңы көс алаһың. Уның вакытлы хәл булмайынса, беҙҙең көндәлек тормошобоҙҙоң даими юлдашына әүерелеүе һине канатландыра, һин тулы канәғәтләнеү табаһың.

Каганович, Мичурин, Чкалов исемендәге һәм башка бик күп колхоздар ышаныслы рәүештә ныгый һәм көсәйә баралар. Социалистик игенселектең культураһын күтәреү өсөн көрәштә Каганович исемендәге колхоз члендәренең эш тәжрибәһе айырыуса иғтибарға лайыклы. Улар тупраҡты агротехника талаптарына яуап бирерлек итеп эшкәртәләр. Общественный малдарҙы тәрбиәләү совет зоотехникаһы фәне нигеҙҙәренә корылған. Игенселек һәм малсылык буйынса колхозсылар алдынғылыкты бер кемгә лә бирмәйҙәр юк әле. Уларҙың даны бөтә районға таралды. Каганович исемендәге ауыл хужалығы артеле алдынғыларының эш тәжрибәләрен районның башка ауыл хужалығы артеле члендәре лә ҙур кыҙыкһыныу менән өйрәнәләр.

Һаҡмар һәм Зианчура совхоздары токомло малдар үҫтереүҙә дан тоталар. Зианчура һарыҡсылык совхозы (директоры иптәш Римранов) коллективының ҡаҙаныштары айырыуса күренекле. Һарыктар үҫтереү планы быйыл 115 процентка үтәлде.

1946 йыл менән сағыштырғанда, хәҙер колхоздарҙа һәм совхоздарҙа сәсеү майҙаны 5 мең гектарға артты. Райондың колхоздары 1951 йылдан башлап сәселәсәк бөтә майҙанды үҙҙәрендә үҫтерелгән юғары сифатлы орлоктар менән каплаясаҡтар. Районыбыҙ күтәрелештә! Был үҫеш колхоз төҙөлөшөнөң өҫтөнлөгөн күрһәтеүсе миҫал булып тора. Район хеҙмәтсәндәре был еңеүҙәрҙе бары тик большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең ныклы ярҙамы аркаһында ғына яулап алдылар.

Үткән өс йыл эсендә МТС бик күп тракторҙар, комбайндар һәм башка ауыл хужалығы машиналары алды. МТМ бинаһын төҙөүгә быйыл государство 1 миллион һум акса бүлде. Партия һәм хөкүмәттең был хәстәрлегенә механизаторҙар практик эш менән яуап бирәләр. Әгәр ҙә 1947 йылда тракторҙар паркы менән 17 мең гектар ер эшкәртелгән булһа, быйыл ул 44 мең гектарға еткерелде. МТС комбайндар менән урожай йыйнауҙың государство планын үтәп сыкты. «Коммунар» комбайны менән иптәш Радионов 350 гектар майҙандың урожайын йыйнаны. Техник сәбәптәр буйынса ул, баҫыуҙа туктап тороу вакиғаһын белмәне һәм комбайн бункеренән 3100 центнер иген бушатты. Быйыл МТС хеҙмәтләндергән бөтә колхоздарҙа ла планлаштырылған урожай алынды.

Абҙан районы республикабыҙҙың иң йәш районы булып иҫәпләнә. Уның ғүмере биш йәшкә лә тулмай әле. Шуға карамаҫтан, хужалыкта һәм культура төҙөлөшөндә әле кыҫка вакыт эсендә абҙанлылар ҙур аҙым менән алға атланылар. Социаль һәм культура сараларына райондың ағымдағы йылғы бюджеты буйынса 3675 мең һум акса тотола. Хәҙер районда 53 урта, ете йыллык һәм башланғыс мәктәп эшләй. Уларҙа укыусыларҙың һаны 3400 кешегә етә. Укытыу-тәрбиә эштәре менән юғары һәм урта белемле 191 укытыусы шөғөлләнә. Ошо вакыт эсендә районда 4 урында 7 йыллык яңы мәктәп асылды.

Һаулык һаклау эше йылдан-йыл киңәйә һәм якшыра бара. Дауалау учреждениеләрендә эшләүсе врачтарҙың һаны, 1946 йыл менән сағыштырғанда, өс тапкырға артты. Һаулык һаклау учреждениеләренең колхоздарҙағы селтәре лә үҫте. Быйыл Абҙан ауылында район больницаһы өсөн бина төҙөлә башланы. Ул 1951 йылда эксплуатацияға тапшырыласак. Зианчура һарыксылык совхозы эргәһендә лә больница асыу планлаштырыла.

Колхоздарҙың һәм колхозсыларҙың доходы үҫкәндән-үҫә бара. Колхоз ауылының йөҙө үҙгәреүе быныӊ йәнле дәлиле булып тора. Һәр бер ауылда общественный малдар өсөн стандарт һәм кулайлаштырылған биналар, күп һанда торлак йорттар һәм культура-ағартыу учреждениелары үҫеп сыктылар. Район үҙәге Абҙан ауылының үзендә генә лә быйыл связь конторлары өсөн бина, яңы магазиндар, МТМ бинаһы, больница һәм башка төҙөлөштәр алып барыла. Каганович исемендәге ауыл хужалығы артеленә алайык. Бында быйыл колхозсыларҙың хеҙмәт көнөнә күп кенә май, йөн бирелде. Бынан тыш һәр бер хеҙмәт көнөнә 7-шәр килограмм иген һәм 1-әр һум акса бүлеү көҙ алдында тотола. Райондың бөтә башка колхоздарындағы кеүек үк, был артелдә лә орлок запасы, страховой һәм фураж фондтары булдырылды.

Колхозсыларҙың доходы үҫкәнлеген характерлау өсөн түбәндәге бер генә миҫалға туктайык. 1948 йылда райондың хеҙмәтсәндәренә 6902 мең һумлык промышленность тауарҙары һатылғайны. Ә 1949 йылда ул 9542 мең һумлык булды һәм ағымдағы йылдың 9 айы эсендә 8617 мең һум тәшкил итте. 1948 йылда эсендә һәр бер кешегә 511 һумлык төрлө тауар һатылған булһа, быйыл ул 1000 һумдан да уҙып китте. Шул уҡ йыл менән сағыштырғанда, быйыл шәкәр һатыу 285 процентка, аяк кейемдәре һатыу 423 процентка һәм киҙе-мамык материалдары һатыу 200 процентка артты.

Район библиотекаһында 7300 дана төрлө художестволы әҙәбиәт, политик, техник, ауыл хужалығы һәм башка китаптар бар. Уларҙы даими рәүештә 325 кеше укый. Улар араһында «Көрәш» колхозы члены Ғәлимьян Мусин, «12 октябрь» колхозы члены Шәмсинур Бугашина һәм башка бик күптәр кеүек, рус классик, совет яҙыусылары һәм Башкортостан яҙыусылары әҫәрҙәрен укыусы кешеләрҙе бик йыш осратырға мөмкин. Библиотека якты һәм йылы ҙур бинала урынлашкан. Уның алтын фондын тулыландырыуға быйыл 10 мең һум акса тотолдо.

Ай һайын район хеҙмәтсәндәре Тыуған илебеҙҙең төрлө мөйөштәренә 4000 данаға тиклем хат ебәреп торалар һәм уларҙың адресына шул тиклем үк тип әйтерлек яуап хат алынып тора. 1946 йылдың тәүге яртыһында Абҙанда ни бары 20 телефон точкаһы бар ине. Хәҙер был һан өс ярымдан да күберәккә артты. Райондың 8 ауыл Советы, фермалары менән ике совхозы, 5 колхозы телефонлаштырылды. 1947 йылда асылған радиоузел 190 радио точканы хеҙмәтләндерә. Район хеҙмәтсәндәре 2500 дана самаһы үҙәк, өлкә һәм район газеталары алдыралар.

Абҙан районы игенселәре һәм механизаторҙары киләһе көнгә ҙур ышаныс менән карайҙар. колхоздарҙы хужалык ойоштороу яғынан артабан нығытыу өсөн ныклы нигеҙ һалынды. Вак колхоздарҙы эреләтеү был тәңгәлдәге серьез сара булып тора. Кошсолоктан тыш бөтә малдар буйынса ла государство планы районда тулыһынса үтәлде. Быйыл 6 колхозда суҫкасылык һәм 9 колхозда кошсолок фермалары ойошторолдо.

Бөйөк Совет иленең бөтә хеҙмәтсәндәре кеүек үк, Абҙан районы хеҙмәтсәндәре Бөйөк Ватаныбыҙҙың кеүәтен артабан нығытыу өҫтөндә арыу-талыу белмәй эшләйҙәр. Һуғыш уты тоҡандырыусы Америка-Англия империалистәре кешелек үлтереү өсөн корал етештереүҙе арттырғандан-арттыра барған вакытта, беҙҙең халкыбыҙ һуғышка каршы көрәш фронтына үзенең бөтә көсөн һалып ижади эш менән шөғөлләнә.

М. Мөхәмәдиев.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

„КЫҘЫЛ БАШКОРТОСТАН"

газетаһына 1951 йылға подписка кабул ителә

Подписка хакы: бер йылға — [illegible] һум, 6 айға — 30 һум, 3 айға — 15 һум, 1 айға — 5 һум.

Подписка «Союзпечать» бүлек[illegible]рендә, почталарҙа, шулай ук за[illegible]тарҙа һәм фабрикаларҙа, укыу [illegible]тарында һәм учреждениеларҙа, [illegible]хоздарҙа һәм колхоздарҙа подпи[illegible] буйынса общественный уполн[illegible]ченныйҙар тарафынан кабул ит[illegible]

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАР[illegible]

Башкорт государство опера һәм [illegible] театрында — «ФАУСТ».

Рус драма театрында — «БАЛАН [illegible] МӘЛЕГЕ».

«Октябрь» кинотеатрында — «[illegible]ЛАР БӘҘӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «ИНЖЕНЕР [illegible]ДЕН ХАТАҺЫ».

Матросов исемендәге кинотеатр[illegible] «КОНСТАНТИН ЗАСЛОНОВ».

Редакцияның адресы: Өфө калаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПВ4159

Өфө газета-журналдар типографияһы.

Тираж 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 234 (8691)
24 НОЯБРЬ
йома

хаҡы 20 тин.

Беҙҙең һайлауҙар бөтә донъяла берҙән-бер ысындан да иркле һәм ысындан да демократик һайлауҙар булып торалар.
Бындай иркле һәм ысын демократик һайлауҙар тик социалистик тәртиптәрҙең еңеүе ерлегендә генә, беҙҙә социализмдең просто төҙөлөп ятыу ғына түгел, бәлки инде көн-күрешкә, халыктың көндәлек көн-күрешенә ингән булыуы базаһында ғына килеп сыға алдылар.

И. СТАЛИН.

Тыныслыҡ өсөн көрәш—бөтә халыҡтарҙың иң мөһим эше

Тыныслыкты яклаусыларҙың ысындан да тарихи әһәмиәткә эйә булған Икенсе Бөтә Донъя конгресе киҫә үҙенең эшен тамамланы.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе халыктарҙың тыныслыкка булған ҡаҡшамаҫ ихтыярҙарын көсәтле демонстрациялау булды. Конгрестең эшен бөтә донъя көсәркәнешле иғтибар менән күҙәтте. Конгресс трибунаһынан тыныслык һөйөүсе кешелек донъяһының ысын тауышы көслө яңғыраны, сөнки тыныслык өсөн хәрәкәт үлсәп бөтергеһеҙ үҫте һәм нығыны. Был хәрәкәт яңы һуғыш тоҡандырыусылар өсөн ҡурҡыныслы, эшлекле һәм көсәтле, еңелмәҫлек көскә әүерелде.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе бөтә донъя халыктарына манифест, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына мөрәжәғәт кабул итте һәм тыныслык өсөн хәрәкәттең яңы етәксе органын — тыныслыктың Бөтә Донъя Советын һайланы. Тыныслыктың Бөтә Донъя Советы составына вәкилдәре конгресс эшендә катнашкан 80 илдең вәкилдәре инде.

Конгресс трибунаһынан бөтә донъя халыктарының телдәрендә телмәрҙәр һөйләнде. 80 ил халкының вәкилдәре бер дөйөм тел—тыныслык һәм тыныс хеҙмәттәшлек итеү телен таптылар. Аҡылһыҙлык өҫтөнән аҡыл тантанаһын, емереүҙәр һәм дошманлык өҫтөнән тыныс ижади хеҙмәт һәм халыктарҙың хеҙмәттәшлеге тантанаһын аңлатыусы тыныслыктың бөйөк һүҙе төрлө расалардағы һәм милләттәрҙәге, төрлө политик фекерҙәрҙәге һәм дини караштардағы, профессиялағы һәм общественный хәлдәге йөҙәр миллионлаған намыслы кешеләрҙе берләштерҙе. [illegible]

[illegible]

Бөтә донъя халыктарына Манифеста былай тип әйтелә: **«Варшавала, тыныслыктың Икенсе Бөтә Донъя конгресында 80 ил халкы исеменән кабул ителгән был хатты укып, тыныслык өсөн көрәш — һеҙҙең үҙ эшегеҙ икәнлеген хәтерегеҙҙә тотоғоҙ. Шуны белегеҙ, йөҙәр миллионлаған тыныслык яклаусылар берләшеп, һеҙгә кул һуҙалар. Улар һеҙҙе үҙенең киләсәгенә ныклы ышанған кешелек донъяһы тарафынан алып барылған һәм, касан да булғанға карағанда, иң намыслы көрәшкә катнашырға саҡыралар. Тыныслыкты көтөп тормағыҙ — тыныслыкты яулап алалар».**

Был гүзәл һүҙҙәрҙә тыныслык өсөн көрәшеүсе күп миллионлы массаның [illegible]

[illegible]

— Германияла һәм Японияла һуғыш усағын яңынан тоҡандырырға маташыуға каршы сығайык, тип саҡыра.

[illegible]

Бөтә донъя халыктарына Манифеста, һуғыш кешелек донъяһына янай, ә «Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тыныслыкты һәм именлекте һаклауҙа халыктар ышанысын аҡламай», тип күрһәтелә.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тыныслык һөйөүсе халыктар ихтыярын белдереп, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын ул икенсе бөтә донъя һуғышынан һуң үҙе төҙөлгән принциптарға — азатлыкты, тыныслыкты һәм халыктар араһында үҙ-ара хөрмәтләүҙе тәьмин итеү принциптарына киҫкен рәүештә кире кайтырға саҡыра.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына махсус кабул ителгән мөрәжәғәтендә былай тип әйтелә: «Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы унда үҙ хөкүмәттәре менән вәкил булған, шулай ук әле вәкил булмаған донъялағы бөтә халыктар уға йөкмәткән төп ышанысты аҡламаһа, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы кешелек донъяһына именлекте һәм тыныслыкты тәьмин итмәһә,— был тик шуға күрә генә барлыкка килә,— ул дөйөм тыныслыкка берҙән-бер мөмкин булған юлға—дөйөм килешеүҙе эҙләүгә иғтибар бирмәгән көстәр йоғонтоһона эләкте». Мөрәжәғәттә, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы кешелек донъяһы әле булһа уға йөкмәткән ышанысты аҡларға теләһә, ул уны ойоштороу кәнәнән алып уға халыктар тарафынан бирелгән юлға кире кайтырға тейеш, тип һыҙык өҫтөнә алына.

Конгрестең мөһим тәкдимдәре иҫәбенә: атом, бактериологик һәм химик коралдарҙың бөтә төрҙәрен, ағыулаусы матдәләрҙе, радиоактив средстволарҙы һәм массовый юк итеүҙең башка бөтә средстволарын һис шикһеҙ тыйыу, [illegible]

[illegible]

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан тыныслык өсөн артабан көрәшеү программаһы кабул ителде, [illegible]

[illegible]

Тыныслык эше тантана итәсәк! Йәшәһен бөтә донъяла тыныслык!

(«Правда» газетаһының 23 ноябрь, 1950 йылғы баш мәкәләһенән).

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка кандидат итеп регистрацияланды

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә һайлауҙар буйынса 90-сы номерлы һайлау округы Округ һайлау комиссияһының 20 ноябрҙә ултырышы булып үтте.

Комиссия председателе иптәш Н. М. Кирпета, ултырышты асып, 90-сы номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка тауышка ҡуйылырға Иосиф Виссарионович Сталиндең ризалығы алыныу тураһында шатлыклы хәбәр иғлан итә.

Залда көслө овация тыуа, ул бер нисә минут дауам итә. Иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә ҡотлау тауыштары яңғырай.

Машиналар төҙөү заводының партия комитеты секретарының урынбаҫары иптәш А. Д. Гавриков һүҙ ала.

— Бөгөн машиналар төҙөүселәрҙең коллективы өсөн, — ти ул, — ҙур һәм шатлыклы көн — бөйөк юлбашсы һәм учитель, туған һәм һөйөклө иптәш Сталин беҙҙең һайлау округыбыҙ буйынса тауышка ҡуйылыуға ризалык бирҙе. **(Овацияға күсеүсе көслө алҡыштар).**

Завод коммунистик ойошмаһы исеменән иптәш Гавриков Округ һайлау комиссияһынан 90-сы номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка тауышка ҡуйылыу өсөн иптәш И. В. Сталин кандидатураһын регистрациялауҙы һорай.

Унан һуң сығыш яһаған машиналар төҙөү заводының бригадиры иптәш М. Г. Малахова былай тине:

— Иптәш Сталин беҙҙең һайлау округыбыҙ буйынса Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка тауышка ҡуйылырға ризалык биреп, беҙгә ҙур ышаныс күрһәтте. Беҙ был ышанысты стахановсы хеҙмәт менән аҡларға тейешбеҙ. Беҙҙең һөйөклө Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен үҙ хеҙмәтебеҙ менән арымай-талмай нығытыу өсөн тағы ла яҡшыраҡ эшләйәсәкбеҙ. **(Оҙаҡка һуҙылған алҡыштар).**

Завод комсомол ойошмаһы секретарының урынбаҫары В. И. Назаров былай тип белдерҙе:

— Завод йәштәре бөйөк Сталин өсөн ҙур шатлык менән тауыш бирәсәк, сөнки иптәш Сталин өсөн тауыш биреп, беҙ үҙебеҙҙең бәхетле хәҙергебеҙ һәм киләсәгебеҙ өсөн, беҙҙең большевиктар партиябыҙ, һөйөклө Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн тауыш бирәбеҙ. Завод йәштәре исеменән мин Округ һайлау комиссияһынан иптәш Сталин кандидатураһын регистрациялауҙы һорайым.

Стахановка-фрезеровщица В. П. Ляпина һәм машиналар төҙөү заводы завкомы председателенең урынбаҫары Б. В. Чистов иптәштәр шулай ук Округ һайлау комиссияһына иптәш И. В. Сталин кандидатураһын регистрациялауҙы һорап мөрәжәғәт иттеләр.

Бөтә катнашыусыларҙың көслө овацияһы аҫтында комиссия иптәш И. В. Сталинды 90-сы номерле һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советенә депутатлыкка кандидат итеп регистрацияларға ҡарар итте.

Залда яңы көс менән овация тыуа. Бөтәһе лә урындарынан торалар. «Иптәш Сталинға дан!», «Йәшәһен бөтә донъяла-ғы тыныслык байрағыһы иптәш Сталин!», «Иптәш Сталинға—ура!» тигән тауыштар яңғырай.

(ТАСС).

Урындағы Советтәргә депутатлыкка кандидаттарҙы регистрациялау

Өфө ҡалаһының Молотов районында район Советенә депутатлыкка кандидаттар күрһәтеү Ленин—Сталин партияһына, Совет хөкүмәтенә тәрән бирелгәнлек билдәһе аҫтында үтте. Бында район Советенә депутатлыкка кандидаттар итеп бөтәһе 100 кеше күрһәтелде.

Хәҙер уларҙы Округ һайлау комиссияларында регистрациялау эше бара. 24 ноябргә 31 кандидат регистрацияланды инде. Улар араһында Өфө депоһының маҡтаулы машинисы Петр Александрович Михайлов бар. Орденлы иптәш Михайлов паровозда машинист булып 30 йылдан артығыраҡ эшләй. Ул паровозын отлично торошонда тота. Бирелгән йөрөү заданиеһен һәр ваҡыт арттырып үтәй. Ҡарт машинист үҙенең эшләү осоронда бик күп йәштәрҙе һөнәргә өйрәтте.

Йәки бына Петр Никифорович Теряков. Ул Өфө тимер юл станцияһының сцепщиге булып эшләй. Уның эшендә авария йәки брак күрмәҫһең. Станцияның коллективы Петр Никифоровичты Молотов район Советенә депутатлыкка кандидат итеп күрһәтеп, уға ҙур ышаныс белдерҙе. Молотов район Советенә һайлауҙар буйынса 69-сы номерле округтың Округ һайлау комиссияһы иптәш Теряковты депутатлыкка кандидат итеп регистрацияланы.

Г. Әмир.

* * *

Өлкә партия мәктәбе уҡыусылары, преподавателдәре һәм хеҙмәткәрҙәре үҙҙәренең һайлау алды йыйылышында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенә депутатлыкка кандидаттар итеп ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре С. Ф. Сәйетбатталов, өлкә партия мәктәбе директоры Н. П. Ковригин-Парфирьев һәм икенсе курста уҡыусы, мәктәп партия бюроһы секретаре М. Г. Билалов иптәштәрҙе бер күңелдән күрһәткәйнеләр.

Өфө ҡала Советенә һайлауҙар буйынса 103, 79 һәм 87-се номерле округтарҙың Округ һайлау комиссиялары С. Ф. Сәйетбатталов, Н. П. Ковригин-Парфирьев һәм Билалов иптәштәрҙе депутатлыкка кандидаттар итеп регистрацияланы.

Ф. Ғималетдинов.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе
Бөтә Донъя конгресе

Бөтә донъя халыктарына МАНИФЕСТ

Һуғыш кешелек донъяһына — балаларға, ҡатын-ҡыҙҙарға, ирҙәргә янай. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тыныслык һәм Именселекте һаклауҙа халыктар ышанысын аҡламай. Кешеләрҙең ғүмере һәм кешелек донъяһы культураһының әлгәшеүҙәре ҡурҡыныс аҫтында!

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы икенсе бөтә донъя һуғышынан һуң үҙе төҙөлгән принциптарға — азатлыкты, тыныслыкты һәм халыктар араһында үҙ-ара хөрмәтләүҙе тәьмин итеү принциптарына киҫкен рәүештә кире ҡайтһаҡ, тип халыктар ышанырға теләйҙәр.

Ләкин бөтә донъялағы халыктар бигерәк тә үҙҙәренә, үҙ ихтыярҙарына һәм яҡшы теләктәренә ышаналар. «Һуғыш ҡотолғоһоҙ» тип раҫлаусылар — кешелек донъяһына яла яғалар икәнлеге һәр бер аңлы кешегә асыҡ.

Варшавала, тыныслыктың Икенсе Бөтә Донъя конгресында 80 ил халкы исеменән кабул ителгән был хатты укып, тыныслык өсөн көрәш — һеҙҙең үҙ эшегеҙ икәнлеген хәтерегеҙҙә тотоғоҙ. Шуны белегеҙ, йөҙәр миллионлаған тыныслык яклаусылар берләшеп, һеҙгә кул һуҙалар. Улар һеҙҙе үҙенең киләсәгенә ныклы ышанған кешелек донъяһы тарафынан алып барылған һәм, касан да булғанға карағанда, иң намыслы көрәшкә катнашырға саҡыралар.

Тыныслыкты көтөп тормағыҙ — тыныслыкты яулап алалар. Беҙҙең тырышлыктарыбыҙҙы берләштерәйек һәм бөгөнгә көндә Кореяны бушлыкка ҡалдырыусы, ә иртәгә бөтә донъяға янғын менән янаусы һуғышты туҡтатыуҙы талап итәйек.

Германияла һәм Японияла һуғыш усағын яңынан тоҡандырырға маташыуға каршы сығайыҡ.

Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйған 500 миллион кеше менән бергә атом коралын тыйыуҙы, дөйөм коралһыҙландырыуҙы, был сараларға контролде итеүҙе талап итәйек. Дөйөм коралһыҙландырыуға һәм атом коралын бөтөрөүгә ныҡлы контроль ҡуйыу техник яҡтан мөмкин. Тик быныц өсөн теләк кенә кәрәк.

Һуғыш пропагандаһы өсөн яза биреүсе закондарҙы кабул итергә мәжбүр итәйек. Беҙҙең парламенттарыбыҙҙың депутаттарына, беҙҙең хөкүмәттәребеҙгә һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресында тыныслыкты яклап эшләнгән үҙ тәкдимдәребеҙҙе тапшырайыҡ.

Бөтә илдәрҙә тыныслык көстәре етерлек тиклем ҙур. Тыныслыкты яклаусы кешеләрҙең тауышы етерлек тиклем көслө яңғырай, былар дөйөм тыныслык менән биш бөйөк держава вәкилдәренең осрашыуын талап итеү өсөн етерлек.

Ер шарының биш өлөшөнән килгән кешеләр, төрлө караштарҙа булыуҙарына ҡарамаҫтан, һуғыш бәләләрен булдырмау һәм тыныслыкты һаклау өсөн үҙ-ара килешә алалар икәнлеген тыныслыкты яклаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе быға тиклем күрелмәгән көс менән иҫбатланы.

Хөкүмәттәр ҙә шул рәүештә үк хәрәкәт итһендәр, һәм тыныслык эше һаклап алып ҡалыныр.

Тыныслыктың халык-ара премияларын биреү буйынса Жюриҙең белдереүе

ВАРШАВА, 22 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыктың халык-ара премияларын биреү буйынса Жюриҙең ултырыштары 1950 йылдың 19 августынан алып 23 августына тиклем Прагала булды һәм һуңғы ултырышы Варшавала үтте.

Жюри тыныслыкты яклаусыларҙың милли комитеттәре тарафынан һайланып алынған 110 эште һәм айырым кешеләр тарафынан тапшырылған 6 эште ҡараны.

Жюри бер тауыштан түбәндәге тәкдимдәрҙе хупланы һәм уларҙы тыныслыкты яклаусыларҙың Бөтә Донъя конгресының Даими комитетына тапшырҙы:

1. Чехословак яҙыусыһы — ғазапланған Юлиус Фучикка уның язаланыу алдынан яҙылған «Муйынға элмәк һалынған килеш репортаж» китабы өсөн айырымлык яһау тәртибендә тыныслыктың почетлы премияһын бирергә.

2. Тыныслыктың халык-ара премияһын әҙәбиәт өлкәһендә Пабло Нерудаға уның «Урман ҡырҡыусы уянһын!» исемле поэмаһы өсөн һәм шағир Назым Хикмәткә бирергә.

3. Тыныслыктың халык-ара премияһын искусство өлкәһендә Пабло Пикассоға уның беренсе тапҡыр төшөргән «Тыныслык күгәрсене» өсөн һәм Поль Робсонға «Тыныслыҡ йырҙары» өсөн бирергә.

4. Тыныслыктың халык-ара премияһын кино өлкәһендә Ванда Якубовскаяға «Һуңғы этап» фильмы өсөн һәм Оваңесоваға, Кишка, Бобровка, Бессарабовка, Каспига, Сологубовка, Иллешка Совет—Венгрия фильмы «Тыныслыҡ йәшлеге» өсөн бирергә.

Жюри уставының 7-се статьяһының положениеларына ярашлы рәүештә тыныслыктың алтын медален:

Әҙәбиәт өлкәһендә: Ливан журналы «Ат-Тарикка», Жан Ришар Блокка «Оккупацияланған Франциянан кораллы Францияға» тигән китабы өсөн, Михаил Садовянуға — «Митря Кокор» китабы өсөн бирергә.

Искусство өлкәһендә: художник Ренато Гуттузоға «Алла беҙҙең менән» тигән альбомы өсөн һәм художник Кандидо Портинариға «Тирадентес» фрескаһы өсөн, чех музыканты Вацлав Добиашка «Тыуған илде төҙөһән, — тыныслыкты нығытаһың» исемле кантатаһы өсөн бирергә.

Кино өлкәһендә — Луи Дакенға «Йәшәү өсөн көрәш» фильмы өсөн бирергә.

Жюри комитет тапшырыуы буйынса «Варшаваны аяҡка баҫтырыу» күргәҙмәһенә алтын медаль бирә.

В. И. ЛЕНИН ӘҪӘРҘӘРЕНЕҢ УТЫҘ ИКЕНСЕ ТОМЫ

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ икенсе томы донъяға сыҡты, ул баҫып сығарыуға ВКП(б) Үҙәк Комитеты ергәһендәге Маркс—Энгельс—Ленин Институты тарафынан әҙерләнгән.

Утыҙ икенсе том В. И. Ленин тарафынан 1920 йылдың 30 декабренән алып 1921 йылдың 14 августына тиклем яҙылған әҫәрҙәрҙе үҙ эсенә ала.

Был әҫәрҙәр Лениндең партия һәм государство эшмәкәрлеген, хәрби коммунизм политикаһынан яңы экономик политикаға күсеү осоронда уның большевиктар партияһына һәм Совет государствоһына етәкселек итеүен күрһәтәләр.

Томға В. И. Лениндең: «Профессиональ союздар, ағымдағы момент һәм Троцкийҙең хаталары», «Партияның кризисе», тау эшселәренең II Бөтә Союз съезында профессиональ союздарҙың роле һәм бурыстары тураһында һөйләгән докладты һәм йомғаклау һүҙе, «Профсоюздар тураһында тағы ла бер тапҡыр, ағымдағы момент һәм Троцкий менән Бухариндең хаталары тураһында брошюра», «Тегеү промышленносе эшселәренең IV Бөтә Россия съезында телмәр» тигән мәҡәлә һәм телмәрҙәре һәм башҡалар урынлаштырылған. Ленин был әҫәрҙәрҙә яңы шарттарҙа, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу буйынса тыныс эшкә күсеү шарттарында партияның масса араһында эшенең форма һәм методтарын нигеҙләй, коммунизм мәктәбе булыу яғынан профсоюздарҙың социалистик төҙөлөш эшендәге ролдәрен һәм бурыстарын билдәләй. Партияны тарҡатырға, пролетариат диктатураһын һәм партияның Советтарҙа һәм профсоюздарҙа етәксе ролен емерергә маташыусы «эшсе оппозицияға», «демократик централистарға» һәм «һул коммунистарға» ҡаршы килешмәүсән көрәш алып барып, партияға ҡаршы группировкаларҙың төп көсө булған троцкистарға ҡаршы Ленин төп ударҙы юнәлтә.

Томдың байтаҡ өлөшө Лениндең РКП(б)-ның X съезында һөйләгән докладтары, телмәрҙәре, резолюция проекттары тәшкил итә. Улар иҫәбенә: РКП(б) Үҙәк Комитетының политик эшмәкәрлеге тураһында отчет һәм йомғаклау һүҙе, профессиональ союздар тураһындағы телмәр, разверстканы натураль налог менән алмаштырыу тураһында доклад һәм доклад буйынса йомғаклау һүҙе, «Беҙҙең партиябыҙҙа синдикалистик һәм анархистик тайпылыш тураһында РКП-ның X съезд резолюцияһының баштағы проекты», «Партияның берҙәмлеге тураһында РКП-ның X съезд резолюцияһының баштағы проекты», партияның берҙәмлеге һәм анархо-синдикалистик тайпылыш тураһында доклад һәм доклад буйынса йомғаклау һүҙе һәм башҡалар инә. Был хеҙмәттәр Лениндең партияның берҙәмлеге өсөн, яңы экономик нигеҙҙә эшселәр синыфының крәҫтиәндәр менән союзын нығытыу өсөн, пролетариат диктатураһын нығытыу өсөн көрәшен характерлайҙар.

Томға Лениндең «Аҙыҡ-түлек налогы (яңы политиканың әһәмиәте һәм уның шарттары)» тигән билдәле брошюраһы ингән. Ленин был брошюрала пролетариат государствоһының социалистик экономиканың нигеҙҙәрен төҙөү мөмкинлеген биреүсе махсус политикаһы булыуы яғынан, социализмды уңышлы төҙөү юлы булыу яғынан яңы экономик политиканы бөтә яҡлап нигеҙләй. Шул уҡ мәсьәләгә томда баҫылған күп кенә башҡа әҫәрҙәр ҙә арналған. Улар иҫәбендә түбәндәге әҫәрҙәр бар: «Мәскәү ҡалаһы һәм Мәскәү губернаһы РКП(б) секретарҙарының һәм ячейкаларҙың яуаплы вәкилдәренең йыйылышында аҙыҡ-түлек налогы тураһында доклад», РКП(б)-ның X Бөтә Россия конференцияһында аҙыҡ-түлек налогы тураһында доклад һәм доклад буйынса йомғаклау һүҙе граммафон пластинкаларына яҙылған телмәрҙәр һәм башҡалар.

Илдең халыҡ хужалығын планлаштырыу һәм ойоштороу эшенә Лениндең етәкселек итеүен күрһәтеүсе хеҙмәттәр томда ҙур урын алып торалар. Улар иҫәбенә: «Берҙәм хужалыҡ планы тураһында», урындағы совет учреждениеларына Хеҙмәт һәм Оборона Советы наказының проекты, «ВЦИК ултырышында урындарҙағы экономик органдар тураһындағы телмәр», «III Бөтә Россия аҙыҡ-түлек кәңәшмәһендәге телмәр» һәм башҡа әҫәрҙәр инә.

Томға ингән күп кенә телмәрҙәр һәм документтар Лениндең государство аппаратын нығытыу, государствоға идара итеү эшенә хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларын өйрәтеү һәм йәлеп итеү буйынса эшмәкәрлеген күрһәтәләр. Бындай документтар иҫәбенә түбәндәге документтар инә: «Наркомпростың коммунист работниктарына Үҙәк Комитеттең директивалары», «Наркомпростың эше тураһында», «Металлистарҙың Мәскәүҙәге киңәйтелгән конференцияһындағы телмәр», «Эшсе һәм крәҫтиән депутаттарының Мәскәү Советы пленумы ултырышындағы телмәр», «Транспорт эшселәренең Бөтә Россия Съезындағы телмәр», «Петроградтың партияһыҙ эшселәренең дәйәм ҡала кәңәшмәһенә» һәм башҡалар.

Томға Лениндең Коммунистик Интернационалдың III конгресында һөйләгән доклад һәм телмәрҙәре: РКП-ның тактикаһы тураһында Коммунистик Интернационалдың III конгресына доклад тезистәре, Италия мәсьәләһе буйынса телмәр, Коммунистик Интернационалдың тактикаһын яҡлау буйынса телмәр, РКП(б)-ның тактикаһы тураһында доклад инә. Был документтарҙа Ленин хеҙмәтсән массаларҙы яулап алыу буйынса коммунистик партияларҙың бурыстарын һәм уларҙың эш методтарын билдәләй.

Томға В. И. Ленин Әҫәрҙәренә әлек нәшерелмәгән яңы 9 документ ингән: «Крәҫтиәндәр тураһындағы тезистарҙың алдан билдәләнгән, черновой набросқалары», «Эшселәрҙең һәм мохтаж крәҫтиәндәрҙең хәлен яҡшыртыу тураһында резолюцияның баштағы проекты», РКП(б)-ның X съезында ағыулыҡ мәсьәләһе буйынса телмәр һәм тәкдимдәр, ВЦСПС-тың коммунистик фракцияһы ултырышында концессиялар тураһында доклад, «И. В. Сталинға һәм Политбюроның башҡа членарына записка», «1-се государство автомобиль заводының завкомына һәм бөтә эшселәренә», «Яңы экономик политика мәсьәләләре буйынса резолюция проекты» беренсе тапҡыр тулыһынса иғлан ителә. Бөтә был әҫәрҙәр илдең халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү мәсьәләләренә һәм хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларының хәлен яҡшыртыуға арналғандар.

Әҫәрҙәрҙә беренсе тапҡыр Халыҡ Комиссарҙары Советының «Академик И. П. Павловтың һәм уның сотрудниктарының ғилми эшен тәьмин итеүсе шарттар тураһындағы» ҡарары иғлан ителә. Был ҡарар коммунистар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең алдынғы совет фәнен үҫтереү тураһында хәстәрлеген күрһәтә.

(ТАСС).

Партия тормошо

Партияның Өфө ҡала активы йыйылышы

21 ноябрҙә партияның Өфө ҡала активы йыйылышы булып үтте. ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретаре иптәш Х. Мостафин урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек барышы һәм ҡала партия ойошмаһының бурыстары тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Иптәш Мостафин, Октябрь айы социалистик ярышы һөҙөмтәһендә ҡаланың күп кенә предприятиелары юғары производство күрһәткестәренә өлгәштеләр, тине. Һөҙөмтәләрҙе нығытырға — һайлауҙар айканлы социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерергә һәм йыллыҡ пландарҙы үтәүҙе уңышлы тамамларға кәрәк.

Һуңғы көндә коммуналь-торлаҡ хужалығының тороше яҡшырҙы: мунсалар, парикмахерскийҙар, водопроводтар һәм башҡалар яҡшыраҡ эшләй башланылар. Дөрөҫ, әле бөтәһе лә эшләнеп бөткәне юҡ. Хеҙмәтсәндәрҙе коммуналь-торлаҡ һәм культура хеҙмәтләндереүе өлкәһендә әлегә тиклем ҙур етешһеҙлектәр йәшәп килә, урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда был етешһеҙлектәрҙе бөтөрергә кәрәк.

Иптәш Мостафин ҡалала һайлауҙар кампанияһының үҙған өшө осоронда бик ҙур агитация һәм пропаганда эштәре башҡарылғанлығын күрһәтеп үтте. 9 меңгә яҡын агитатор һайлаусылар араһында политик-агитация эше алып бара.

Шул уҡ ваҡытта докладсы күп кенә һайлау участкаларында агитация эштәренең әлегә тиклем насар ойошторолғанлығын билдәләп үтте. Партияның тәүге ойошмаларының ҡайһы бер секретарҙәре мөһим политик кампаниянан ситләшкәндәр, бөтә эште агитпункт мөдирҙәренә тапшырыу менән сикләнгәндәр. Ҡайһы бер агитпункт мөдирҙәре үҙ нәүбәттәрендә уларға тапшырылған эште башҡарыуға иғтибарһыҙ ҡарайҙар. Агитаторҙарға етәкселек, уларҙың эштәренә контроль айырыуса насар ҡуйылған.

Иптәш Мостафин урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлекте яҡшыртыу буйынса конкрет бурыстар ҡуйҙы.

Фекер алышыуҙарҙа сығыш яһап, ВКП(б)-ның Ленин район комитеты секретаре иптәш Волков былай тине:

— Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек хеҙмәтсәндәрҙә яңы политик һәм производство күтәрелеше тыуҙырҙы. Бөтә массовый-агитация эше хужалыҡ планын уңышлы үтәүгә йүнәлтелде.

ВКП(б)-ның район комитеты, партияның бөтә тәүге ойошмалары һайлауҙар кампанияһына ҙур иғтибар бирәләр. Был мәсьәлә районның партия активы йыйылышында, район комитетының бюро ултырышында, агитаторҙар йыйылышында һәм башҡа йыйылыштарҙа тикшерелде.

2.300-ҙән артығыраҡ агитатор һәм докладсылар урындарҙа агитация эштәрен алып баралар. Агитаторҙар конкрет мәсьәләләрҙә Сталинсе Конституцияның бөйөк демократик принциптарын, совет һайлау системаһының капиталистик илдәрҙәге һайлау системаһынан өҫтөн булыуын һәм тамырҙан айырылып тороуын, тыныслыҡ өсөн көрәштә Советтар Союзының ролен һайлаусыларға аңлаталар.

Айырым һайлау участкаларында агитколлективтарҙың яҡшы эшләүҙәрен билдәләп, иптәш Волков политик агитацияны ойоштороуҙа булған етешһеҙлектәргә туҡталды. Ҡайһы бер агитаторҙар беседаларҙы бирәк үткәрәләр. Һайлаусыларҙың һорауҙарына ...

Партияның район комитеты профсоюз һәм комсомол ойошмалары культура-агартыу учреждениеларының һайлау кампанияһына әүҙем ҡатнашмауҙарына туҡталды.

Ауыл хужалыҡ институты партия ойошмаһы секретаре иптәш Пластова агитаторҙар тарафынан үткәрелгән беседаларҙың идея ярынан түбән кимәлдә булыуы тураһында һөйләне.

— Ҡайһы бер агитаторҙар, — тине ул, — һайлаусылар янында 5—7-шәр тапҡыр булғандар. Улар унда нимә менән шөғөлләнделәр һуң? Исемлек төҙенеләр, уларҙы тикшерҙеләр, һайлаусыларҙы агитпунктҡа барырға саҡырҙылар. Һәм 1—2-шәр тапҡыр беседа үткәрҙеләр. Шул уҡ ваҡытта был беседаларҙың сифаты бик түбән. Агитаторҙар йыш ҡына хәлдәрҙә һайлауҙар тураһындағы Положениены уҡып сығыу менән генә сикләнәләр. Әлбиттә, агитация эштәрен былай ғына ойоштороу менән килешеп булмай.

Был шуған килә, партия ойошмалары һәм агитпункттар агитаторҙарҙы эшкә өйрәтмәйҙәр, улар өсөн семинарҙарҙы регуляр рәүештә үткәрмәйҙәр.

ВКП(б)-ның Киров район комитеты секретаре иптәш Каптелинин районда партияның күп кенә тәүге ойошмаларының һайлау кампанияһын үткәреүҙә етерлек тиклем ҡатнашмағанлыҡтарын билдәләп үтте.

Бөтә агитпункттарҙа ла дежурныйҙар ҡуйылмай, ә уларҙың ҡайһы берҙәре үҙҙәренең бурыстарын да белмәйҙәр.

Агитколлективтарҙың халыҡ араһында дингә ҡаршы пропаганда алып бармауҙары ҙур кәмселек булып тора.

Иптәш Каптелинин ҡала Советы исполкомының Өфөнө, бигерәк тә уның окраинаһын төҙекләндереү тураһында етерлек тиклем хәстәрлек күрмәүенә туҡталды.

Паровоздар ремонтлау заводының партия комитеты секретаре иптәш Никулин паровоз ремонтлаусылар араһында урындағы Советтәргә һайлауҙар хеҙмәтсәндәрҙең социалистик ярыш тураһында һөйләне.

21-се агитпункттың мөдире иптәш Сакаева (Ленин районы) үҙенең эш тәжрибәһе менән уртаҡлашты. Бында һайлаусыларҙың йыйылыштары регуляр рәүештә үткәрелә, уларҙа докладтар ҡуйыла, концерттар бирелә. Агитаторҙар менән семинар ун көнгә бер үткәрелә. Күп кенә агитаторҙар 8—10-ар беседа үткәрҙеләр.

ВКП(б)-ның Молотов район комитеты секретаре иптәш Волгарев партияның ҡала комитеты работниктарының һайлау кампанияһын үткәреүҙә йомшаҡ ярҙам итеүҙәрен билдәләп үтте.

ВКП(б)-ның Дим район комитеты секретаре иптәш Махиянов Дим районындағы 3-сө номерлы агитпункт эше тураһында һөйләне.

ВКП(б)-ның Жданов район комитеты секретаре иптәш Герасимов үҙенең сығышында былай тине: районда 16 һайлау участкаһында 155 доклад ҡуйылған, 112 концерт бирелгән, 143 кинокартина күрһәтелгән. Һайлаусылар алдында опера һәм Башҡорт Академия драма театрының артистары сығыш яһағандар.

Иптәш Герасимов һайлау участкаларында предприятиеларҙағы, учреждениеларҙағы агитация эштәрен ... тикшереүгә туҡталды. Партия ойошмалары һайлау участкаларында эшләүсе агитаторҙар ... хеҙмәтсәндәр менән эш алып барыуҙы оноталар.

Кабель заводы партия ойошмаһы секретаре иптәш Эштейн «Агитатор блокноты»ның һайлау кампанияһына әүҙем ҡатнашмауын һәм агитаторҙарға практик ярҙам күрһәтмәгәнлеген билдәләп үтте. «Агитатор блокноттары» агитаторҙарҙы, агитпункт мөдирҙәрен һәм партия ойошмалары секретарҙарының эш тәжрибәһе менән уртаҡлашыу буйынса кәрәкле материалдар менән күберәк урынлаштырыу кәрәк.

Ҡала Советы исполкомы председателе иптәш Капустин Өфө ҡалаһын төҙөү ... темпының түбән булыуы, коммуналь-көнкүреш учреждениеларының насар эшләүҙәре тураһында һөйләне.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда, — тине иптәш Капустин, — ҡала Советы һәм район Советтәре бөтә эште хеҙмәтсәндәрҙең көнкүрешен яҡшыртыуға йүнәлттеләр. Һайлауҙарға тиклем күп кенә ... төҙөлөш объекттарын ...

Партия активы йыйылышында ВКП(б) Өлкә комитеты секретаре иптәш Сантбаталов ҡатнашты.

Йыйылыш урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлекте яҡшыртыу буйынса конкрет саралар билдәләне, тейешле ҡарар ҡабул итте.

Агитаторҙар кәңәшмәһе

Өфө ҡалаһы Ленин районы һайлау участкаларында эшләүсе агитаторҙарҙың кәңәшмәһе булып үтте.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда агитаторҙарҙың бурысы тураһында ВКП(б)-ның Ленин район комитеты секретаре иптәш Фатхуллин доклад менән сығыш яһаны.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар,— тине иптәш Фатхуллин,— совет халҡының бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлау өсөн мим-талмый көрәше осоронда бара. Был политик кампанияны хеҙмәтсәндәре производствола ҙур хеҙмәт еңеүҙәре менән билдәләйҙәр.

Хәҙер район күләмендә, — тине докладсы, — 2000 агитаторҙы берләштергән 21 агитколлектив эшләй. Агитаторҙар һайлаусылар араһында докладтар, беседалар үткәрәләр. Улар һайлаусыларға бөйөк Сталинсе Конституцияны, халыҡтар дуҫлығын, ... һайлау системаһын аңлаталар.

Һайлаусылар араһында агит-массовый эште алып барыуҙа электр оборудованиеһы заводы, «Башнефть» ... агитколлективтары айырыуса ...

Шулай уҡ докладсы агитация эшендәге етешһеҙлектәргә лә туҡталып үтте. Андреев һәм Николаев иптәштәр етәкселек иткән агитколлективтарҙа эш бөгөнгө талаптарға яуап бирерлек итеп ойошторолмаған.

Докладтан һуң фекер алышыуҙарҙа күп кенә агитаторҙар сығыш яһап, эштәрендәге айырым етешһеҙлектәрҙе әйттеләр, тәҡдимдәр индерҙеләр.

Кәңәшмә агитколлективтарҙың эшен артабан яҡшыртыуға йүнәлтелгән саралар билдәләне.

А. Баязитов.

Мәктәпкәсә тәрбиәселәрҙең республика кәңәшмәһе

Өсөнсө көндәрҙә рус драма театры бинаһында мәктәпкәсә тәрбиә учреждениелары работниктарының республика кәңәшмәһе булып үтте. Унда балалар баҡсаларының мөдирҙәре, тәрбиәселәр, уҡытыусылар, район һәм ҡала мәғариф бүлеге работниктәре ҡатнаштылар. Кәңәшмәлә ҡабул ителгән көн тәртибе буйынса беренсе көндә Башҡорт АССР-ы Мәғариф министры иптәш С. Әлибаев республикалағы балалар баҡсаларының 1949-1950 йылдарҙағы эштәренең йомғаҡтары һәм киләсәктәге бурыстары тураһында доклад яһаны. Докладтан һуң кәңәшмәлә ҡатнашыусылар рус драма театры артистәре башҡарыуында «Америка тауышы» тигән пьеса ҡаранылар.

Кәңәшмәнең икенсе көнөндә мәктәпкәсә тәрбиә эшенең тороше тураһында Нуриман районы мәғариф бүлеге мөдире иптәш Х. Ғаббасованың, Өфө ҡалаһы Киров районы методик берекмәнең председателе иптәш Рәжәпованың «Юғары группаларҙа методик берекмәнең эш тәжрибәһе», һәм республика методика кабинеты директоры иптәш Михайлованың «Республикала мәктәпкәсә тәрбиә буйынса педагогик пропаганда» тигән темаларға докладтары тыңланды.

Кәңәшмә аҙағында унда ҡатнашыусыларға тел ғилеме, халыҡ-ара хәл һәм башҡа темаларға лекциялар уҡылды.

Р. Хәсәнов.

Приют МТС-ы механизаторҙары практик эштә

Приют МТС-ы коллективы тракторҙар ремонтлау планын срогынан алда, яҡшы сифатлы итеп үтәү өсөн социалистик ярыш ойоштороу тураһындағы Ново-Троицк МТС механизаторҙарының саҡырыуын ҙур күтәренкелек менән ҡаршыланы.

Механизаторҙар тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын һайлауҙар көнөнә үтәү өсөн стахановсы вахтаға баҫтылар. Ремонт эштәре узловой метод менән алып барыла. Мастерскойҙа 12 ремонт узелы ойошторолдо. Поршендәрҙе комплектлау, моторҙар йыйнау, тиҙлек коробкаларын, радиаторҙарҙы, регуляторҙарҙы ремонтлау эштәрен махсус узелдар башҡара. Һәр бер узелға квалификациялы механизаторҙарҙан яуаплы кешеләр беркетелгән. Улар араһында алдынғы комбайнерҙарҙан Маслак, Цыганов, Христофоров, Тишин һәм башҡа иптәштәр бар.

Ремонт эштәре ныҡлы график буйынса алып барыла. Хәҙер бында 7 трактор ремонтланды. Ремонтсылар араһында көндәлек эш нормаһын үтәмәүсе бер генә кеше лә юҡ. Токарҙарҙан Озеров һәм Строганов, ремонтсыларҙан Ғәлимов, Евсеев иптәштәр эш нормаларын көн һайын 120 — 150 процентҡа үтәйҙәр.

Е. Тулбаев.

Связь эшен өлгөлө ойоштороу өсөн

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек эше республикала көндән-көн киң ҡолас ала бара. Был мөһим политик кампанияны уңышлы уҙғарыуҙа партия һәм совет органдарына көндәлек ярҙам күрһәтеү маҡсатында Связь министерствоһының Башҡортостан управлениеһе эргәһендә оператив группа ойошторолдо.

Был оператив группаға урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда һәм һайлауҙар ваҡытында һайлауҙарға бәйләнешле булған бөтә тел корреспонденцияларҙы һәм газета-журналдарҙы урындарға ваҡытында оҙатыуға өлгәшеү бурысы йөкмәтелде. Оператив группа был өлкәлә үҙенә йөкмәтелгән бурысты үтәү өсөн хәҙер практик эшкә башланы.

Ш. Ҡорбанғолов.

Ҡатын-ҡыҙҙар—социализм төҙөүҙә актив ҡатнашыусылар

Бөйөк рус демократ яҙыусы Н. Г. Чернышевский: «Әгәр ҙә общество ҡатын-ҡыҙҙарҙың тәбиғәт тарафынан бирелгән кеслә һәм үткер аҡылдарын баҫмаһа, хәрәкәтһеҙлеккә дусар итмәһә, үлтермәһә, кешелек тарихы ун тапҡырға тиҙерәк алға барыр ине», — тип яҙғайны. Ләкин ҡатын-ҡыҙҙар күп быуаттар буйына ҡоллоҡта йәшәп килделәр. Уларға бер ниндәй политик, хужалыҡ тормошонда ҡатнашыу мөмкинлеге бирелмәне. Тик Бөйөк Октябрь социалистик революцияһынан һуң ғына илебеҙҙең ҡатын-ҡыҙҙары азатлыҡ алдылар һәм Совет власын төҙөүҙә актив ҡатнашалар.

Совет власының беренсе законадарында уҡ, бала тәрбиәләү, әсәлек эше шәхси эш булыуҙан туҡтай, ул әсәләрҙең общественный бурысы булып әүерелә, тип яҙылды.

Яселәрҙең, балалар баҡсаларының, бала тыуҙырыу йорттарының, әсәлекте һәм балалыҡты һаҡлау буйынса башҡа учреждениеларҙың киң селтәрен булдырыу—ҡатын-ҡыҙҙарҙы азат итеү өсөн һәм уларҙың хеҙмәтен общество-государство эшендә файҙаланыу өсөн ныҡлы база тыуҙырҙы. Коммунистар партияһы Совет власының беренсе көндәренән үк ҡатын-ҡыҙҙарҙың достоинствоһын юғары күтәрҙе. Ленин—Сталин партияһы белемгә эйә булған, коммунистар партияһы һәм Совет хөкүмәте эшенә ысын күңелдән бирелгән яңы типтағы миллиондарса ҡатын-ҡыҙҙарҙы үҫтерҙе, тәрбиәләне.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә совет ҡатын-ҡыҙҙары социализм төҙөүҙә актив ҡатнашалар. Ватан һуғышы йылдарында совет ҡатын-ҡыҙҙарының таланты, уларҙың үҙ Тыуған илдәренә сикһеҙ бирелгәнлектәре айырым асыҡ күренде. Уларҙың тылда һәм фронтта күрһәткән геройлыҡтарының тиңдәше юҡ.

Сталинсе биш йыллыҡтар осоронда совет ҡатын-ҡыҙҙары, промышленноста һәм ауыл хужалығында үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән ҡатнашып, ҙур геройлыҡтар күрһәттеләр. Фабрикаларҙа һәм заводтарҙа эшләүсе миллиондарса ҡатын-ҡыҙҙар үҙҙәренең белемдәрен күтәрҙеләр, производство квалификацияларына эйә булдылар. Советтар Союзында хәҙер ҡатын-ҡыҙҙарҙан 300 меңдән артыҡ кеше инженер һәм техник булып эшләй. Күп кенә ҡатын-ҡыҙҙар уйлап сығарыусылар, рационализаторҙар булып торалар. Партия, совет һәм профсоюз ойошмаларында етәксе эштә бик күп һанда ҡатын-ҡыҙҙар эшләйҙәр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы органдары урындарҙа государство власының тулы хоҡуҡлы звенолары булып торалар, һәм улар массалар менән тығыҙ рәүештә бәйләнгәндәр. Государство сараларын, большевиктар партияһы һәм хөкүмәттең политикаһын практик рәүештә тормошҡа ашырыуҙа уларҙың роле ғәйәт ҙур. Был мөһим эште башҡарыуҙа урындағы Советтәрҙә депутат булып эшләүсе күп һандағы совет ҡатын-ҡыҙҙары шулай уҡ ҙур роль уйнайҙар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы составындағы (икенсе саҡырылыш) 307 депутаттың 110-ын, ауыл Советтәре составындағы 6120 депутаттың 3560-ын ҡатын-ҡыҙҙар тәшкил итәләр. Был ҡатын-ҡыҙ депутаттар үҙ участкаларында ғәйәт ҙур эштәр алып баралар, депутат — халыҡ хеҙмәтсеһе икәндәген бер ваҡытта ла онотмайынса, Ленин—Сталин эшенә тоғро булып торалар.

Өфө ҡала Советы депутаттарынан Байтирякова (врач), Бойко, Вавилова, артистка Завитаева, Илбаева һәм башҡа күп кенә иптәштәр республикабыҙҙың үҙәк ҡалаһы Өфөнө төҙекләндереү юлында бик ҙур эштәр башҡарып киләләр. Уҡытыусы Серафима Николаевна Смирнова ике саҡырылыш буйына инде Өфө ҡала Советының халыҡ мәғарифы комиссияһы председателе булып эшләй. Ул ҡаланың мәктәптәрен яҡшыртыуға йүнәлдерелгән бик күп сараларҙы тормошҡа ашырҙы. Депутат иптәш Хәмитова ҡаланың сауҙа эштәре буйынса күп эштәр башҡарҙы. Депутат иптәш Киреева етәкселегендә Киров районы промышленность предприятиелары социалистик ярышта беренсе урынды яулап алды.

Ауыл, район, ҡала Советтәрендәге йөҙҙәрсә ҡатын-ҡыҙ депутаттар ауыл хужалығы эштәренең, социалистик производствоның новаторҙары булып торалар. Улар быйыл государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәүҙе тәьмин итеү өсөн актив көрәштеләр, республикабыҙҙа шулай уҡ общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса сталинсе өс йыллыҡ план уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыла.

Республикабыҙҙың бөтә мөйөштәрендә урындағы Советтәргә һайлауҙар буйынса ҙур эш йәйелдерелде. Киң күләмдә агитацион-массовый эштәр алып барыла. Был эштә шулай уҡ республикабыҙҙың ҡатын-ҡыҙҙары актив ҡатнашалар.

Хәҙер һайлауҙарҙың иң яуаплы осоро килеп етте. Бөтә урында депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтелә. Уларҙың ҙур ғына өлөшөн ҡатын-ҡыҙҙар тәшкил итәләр.

Урындағы Советтәрҙең депутаттарына ғәйәт ҙур бурыстар йөкмәтелә. Улар ҡалаларҙы төҙекләндереүҙә, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күреш шарттарын яҡшыртыу юлында ҙур күләмдә ойоштороу эштәре алып барырға тейештәр.

Предприятиеларҙа, учреждениеларҙа, ауыл ерҙәрендә агит-массовый эштәр киң күләмдә алып барыла. Күп кенә ҡатын-ҡыҙҙар һайлау комиссияларында член булып торалар, агитаторҙар һәм пропагандистар булып эшләйҙәр. Улар массаларға Сталинсе Конституцияның, совет һайлау системаһының бөйөк принциптарын аңлаталар. Совет Башҡортостанының эшсән ҡатын-ҡыҙҙары урындағы Советтәргә һайлауҙа коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының яңы еңеүе өсөн шулай уҡ бөтә көстәрен бирерҙәр.

М. Сәхәүетдинова,
БАССР Верховный Советы депутаты.

Газетала баҫылмаған материалдар эҙенән

Ауыл хужалығы Уставын боҙоусы Салауатовҡа тейешле сара күрелде

«Яугилде» колхозы председателе (Ғафури районы) Салауатовтың артель Уставын тупаҫ боҙоп, колхоздың бер һыйырын үҙ файҙаһына тотоуы, эскелек менән шөғөлләнеүе һәм уның башҡа етешһеҙлектәре тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы редакцияһына хат килгәйне.

Хатта күрһәтелгән етешһеҙлектәр урында тикшерелеп, тулыһынса дөрөҫ, тип табылды. Был эш ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында ҡаралып, коммунист Салауатовҡа ҡаты шелтә бирелде һәм ауыл хужалығы артеленә килтерелгән зыянды унан түләтергә, тигән ҡарар ҡабул ителде.

Черниковск хеҙмәтсәндәренең политик һәм хеҙмәт активлеге

Черниковск ҡалаһының хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә һайлауҙарға айырыуса ҙур политик һәм хеҙмәт активлеге менән әҙерләнәләр. Округ һәм участка һайлау комиссияларында 1657 кеше эшләй. Улар производствоның иң алдынғы кешеләре һәм интеллигенцияның актив вәкилдәре булып торалар. Округ һәм участка һайлау комиссияһында эшләүселәрҙең 40 проценте ҡатын-ҡыҙҙар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Черниковск ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү буйынса предприятие коллективтарының дөйөм йыйылыштары ғәҙәттән тыш политик күтәренкелек менән үттеләр. Бөтә урындарҙа ла хеҙмәтсәндәр ҙур һөйөнөү һәм бөтә күңелдән бирелгәнлек менән үҙҙәренең беренсе кандидаттары итеп, бөйөк юлбашсыбыҙ, тыныслыҡҡа байрағын йөрөтөүсе иптәш Сталинды күрһәттеләр.

Депутатлыҡҡа кандидат итеп илебеҙҙең иң яҡшы улдары һәм ҡыҙҙары күрһәтелде. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Черниковск ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән 210 кешенең 91-е партияһыҙҙар; 80-е ҡатын-ҡыҙҙар; 58 кеше юғары белемле; 93 кеше стахановсылар булып эшләйҙәр.

Ҡала хеҙмәтсәндәре ҡала Советының элекке депутаттарынан 75 кешегә депутатлыҡ эшен намыҫ менән үтәгәндәре өсөн ҙур ышаныс белдереп, уларҙы ҡабаттан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Һайлау участкаларында һәм производствола агитацион-массовый эштәр йәйелдерелде. Хәҙерге ваҡытта 3185 кеше тураһан-тура һайлау участкаларында агитация эштәре алып баралар. Улар тарафынан 20 меңгә яҡын беседа һәм ҡысҡырып газета уҡыуҙар уҙғарылды, унда бөтәһе 200 меңдән артыҡ кеше ҡатнашты.

Былардан башҡа предприятиеларҙа һәм төҙөлештәрҙә 1675 агитатор производствола эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр араһында агитацион-массовый эштәр алып баралар. ВКП(б)-ның ҡала комитеты эргәһендә докладсыларҙың һәм лекторҙарҙың һаны байтаҡ артты. Улар тарафынан уҡылған 915 лекция һәм докладтарҙы 100 меңгә яҡын кеше тыңланы.

ВКП(б)-ның ҡала комитеты һәм партияның тәүге ойошмалары хеҙмәтсәндәрҙең политик күтәрелешен производство пландарын срогынан алда үтәүгә һәм арттырып үтәүгә йүнәлтәләр. Эшләп сығарылған продукцияның күләме айҙан-айға арта, сифаты әллә ни һиҙелерлек яҡшыра.

Ҡаланың күп кенә предприятиелары йыллыҡ производство пландарын үтәнеләр ҙә инде. 1 май исемендәге шырпы фабрикаһы, химия заводы, нефть эшкәртеү заводы, төҙөлөш ойошмалары, иңмәк комбинаты, 1-се номерлы ТЭЦ, 1-се номерлы ГЭС һәм башҡа предприятиеларҙың коллективтары Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығын производствола ҙур уңыштар менән ҡаршылаһылар һәм стахановса эшләүҙе дауам итәләр, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәрәләр.

Хеҙмәтсәндәр араһында политик-массовый һәм тәрбиә эштәрен көсәйтеү, хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм хеҙмәт активлектәре артыуы һөҙөмтәһендә ҡала промышленносы тайпылышһыҙ үҫеш юлы менән бара. Ҡаланың промышленносы илебеҙгә бик күп һанда продукция бирҙе.

Беҙҙең социалистик индустриябыҙҙың нигеҙе булған хәҙерге заман яңы техникаһын өлгөлө файҙаланыу буйынса техник пропаганданы көсәйтеү һөҙөмтәһендә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә уңыштар артты. Бөтә предприятиелар ҙа һәм төҙөлөш участкалары ла тип әйтерлек продукцияның үҙенә төшәү хаҡын кәметеү һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү буйынса пландарын үтәйҙәр. Рационализаторҙарҙың һаны бик күп артты. Улар тарафынан индерелгән тәҡдимдәрҙе тормошҡа ашырыу йылына бер нисә миллион һум экономия алыуҙы тәьмин итәсәк.

Беҙҙең ҡаланың күпселек предприятиелары, техник прогресты үҫтереү юлы менән барып, яҡшы сифатлы продукция биреүҙе арттыралар. Был предприятиелар эш процестәрен камиллаштереү һөҙөмтәһендә продукцияларҙың иҫке өлгөләрен байтаҡ артта ҡалдырҙылар инде. Химия заводы, электр лампалары, протез заводтары, шырпы фабрикаһы һәм күп кенә промышленность артелдәре эшләп сығарған продукцияның сифаты бик ныҡ яҡшырҙы.

Яңы техниканы үҙләштереүгә предприятие коллективтары серьез иғтибар итәләр. Электр лампалары заводында производство программаһын үтәүҙә булған ауыр хәл, тап бына шул продукция эшләп сығарыуҙа юғары етештереүсәнлек бирә торған агрегаттарҙы үҙләштереү юлы менән генә төҙәтелде. Бында эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр өҙлөкһеҙ рәүештә производствоның яңы методтарын һәм хәҙерге заман техникаһының өлгәшеүҙәрен өйрәнеп торҙолар. Шуның нигеҙендә улар производствоны өҙәклектән сығарҙылар һәм хәҙер коллективтың йыллыҡ производство планын үтәйәсәге тураһында бер ниндәй ҙә шик юҡ.

Күп кенә предприятиеларҙың етәкселәре хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә айырыуса иғтибар итәләр. Ә был, бөтә агрегаттарҙың да аныҡ һәм ярашлы эшләүҙәрен тәьмин итә. Фанера комбинатының етәкселәре эшселәр ярҙамында агрегаттарҙы үҙ ваҡытында ремонтлай алдылар, бында хәҙер простойҙар кәмене, хеҙмәт етештереүсәнлеге күтәрелде, һәм шулай итеп комбинат тәрән өҙәклектән сыҡты. Хәҙер комбинаттың йыллыҡ производство планын арттырып үтәйәсәгенә бөтә нигеҙлектәр бар.

Производство новаторҙарының һәм алдынғы стахановсыларҙың тәжрибәләрен киң таратыу ойошторола. Алдынғы тәжрибәләрҙе бөтә эшселәрҙең дә ҡулланыуына өлгәшеү бурыс итеп ҡуйылды. Пэштәрҙе һәм производствоға яңы килгән бөтә эшселәрҙе лә техник уҡыуҙар менән солғап алыу буйынса ҙур хәстәрлек күрелә. Уларға квалификацияларын күтәреүҙә һәм үҙ һөнәрҙәренең оҫталары булыуҙа ҙур ярҙам күрһәтелә. Нефть эшкәртеү заводының партия ойошмаһы һәм хужалыҡ етәкселәре производствоның алдынғы тәжрибәләрен өйрәнеүҙе һәм таратыуҙы систематик рәүештә алып баралар. Яңы техник-экономик сараларҙы эшләп сығарыуҙа 600-гә яҡын кеше ҡатнашты. Ө унан һуң ул цехтар һәм бригадалар буйынса тәрән өйрәнелде.

Беҙҙең алдынғы предприятиеларебеҙҙең эш тәжрибәләре һәр бер эшсенең дә норма үтәүенә өлгәшеү бурыстарын бөтә предприятиелар ҙа хәл итә ала икәнлеген асыҡ күрһәтте. Бының өсөн бары тик хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу, производствола кадрҙарҙы урынлаштыра белеү, уларҙың эшенә иғтибар менән ҡарап, көндәлек ярҙам күрһәтә белеү генә кәрәк. Химия заводының күпселек цехтарында һәм бригадаларында тәүлек графигы менән эшләүгә күсеү ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Был, һәр бер эшсенең шулай уҡ етәксенең һан һәм сифат буйынса бирелгән заданиены үтәүгә яуаплылығын арттырҙы.

«Башнефтестрой» тресы, фанера комбинаты, 1-се номерлы ГЭС, 1-се номерлы ТЭЦ, электр лампалары заводының һәм башҡа предприятиеларҙың етәкселәре йәш специалистарға ярҙам күрһәтеү буйынса бик күп эштәр эшләнелер. Был предприятиеларҙа эшселәрҙең күпселек өлөшө техник яҡтан яҡшы әҙерләнгәндәр һәм производство заданиеларын уңышлы үтәйҙәр.

Хәҙерге көндә предприятиеларҙың партия ойошмалары хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу, продукцияның сифатын яҡшыртыу, хеҙмәттең алдынғы методтарын киңерәк таратыу өсөн тағы ла ҙурыраҡ көс һалып эшләйҙәр. Инженер иптәш Ковалев методы буйынса, предприятие новаторҙарының һәм стахановсыларҙың юғары хеҙмәт етештереүсәнлеген биреүсе камиллаштерелгән эш алымдарын производствоға индереү һәм таратыуға айырыуса ҙур иғтибар туплана. Предприятиеларҙың партия ойошмалары был методтың әһәмиәтен аңлатыу буйынса политик-массовый эштәрҙе йәйелдереп ебәрҙеләр. Күп кенә предприятиеларҙа техник бюролар, цех комиссиялары төҙөлдө. Улар алдынғы стахановсыларҙың камиллаштерелгән эш алымдарын өйрәнеүҙе ойошторҙолар.

Инженер Ковалев методы менән эшләү һөҙөмтәһендә химия заводында продукция етештереү байтаҡ артты. Электр лампалары заводының 7-се цехында бөтә эшселәр ҙә нормаларын арттырып үтәй башланылар, протез заводында хеҙмәт етештереүсәнлеге 9 процентҡа күтәрелде.

Черниковск хеҙмәтсәндәре бөтә совет халҡы менән берлектә беҙҙең ғәзел эшебеҙҙең еңеүе, бөтә донъяла тыныслыҡты һәм илебеҙҙә коммунистик общество төҙөлөшөнөң еңеүе хаҡына ярымай-талмай эшләйҙәр. Улар тантанаһы — һайлауҙар көнөн ҙур тантаналы — һайлауҙар көнөн һәм был көндә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш бирәсәктәр.

Ш. Пацурин,
ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты секретаре.

Ҡырмыҫҡалы районы һайлауҙар алдынан

Хәҙерге Ҡырмыҫҡалы районы элекке Өфө губернаһының өс волосен — Бишауыл, Бүләр, Ҡырмыҫҡалы волостарен берләштерә. Октябрь революцияһына тиклем был ауылдарҙа эшсәндәрҙең тормоштары бик ауыр булған. Крәҫтиәндәр бөтә семьялары менән Харитон тигән бояр батраҡ булып эшләгәндәр. Хәҙерге ҡарт колхозсылар ул замандың ауырлығын тәрән нәфрәт менән хәтерләйҙәр. Ҡарлыман совхозында баҡсы ҡарауысы 93 йәшлек Мөхәмәди ҡарт революцияға тиклемге ауыр тормоштоң йәнле шаһите булып тора. Ул былай ти:

— Харитон бояр үҙе Мәскәүҙә йәшәне. Уның управляющийе крәҫтиәндәрҙе ҡамсы менән туҡмап эшләтте. Бояр усальбаһында һәр ваҡыт 150—200 кеше, ә ҡыҙыу эш ваҡыттарында — 1500—2000 крәҫтиән эшләне. Эш хаҡы көненә 15—20 тин ине. Харитон боярҙа мин 30 йыл батраҡ булып эшләнем. Ләкин бер ваҡытта ла туйғансы ашамаһым, өҫтөмә юнле кейем киймәнем. Тик хәҙер, Совет власе шарттарында ғына шат тормошта йәшәйем. Был тормошто биргән бөйөк Сталинға рәхмәт һәм оҙон ғүмер теләйем.

Элекке ауылдарҙың экономикаһы һәм культураһы бик түбән булған. Ул саҡта йөҙәрләгән ауылдан торған был өс волоста ике мәҙрәсә генә булған. Больница һәм башҡа культура учреждениелары бөтөнләй булмаған. Мәҙрәсәлә тик ҡөрьән, әфтиәк кеүек дини китаптар ғына уҡытылған. Ләкин был мәҙрәсәләр бер тергә лә белем-һөнәр бирмәгәндәр. Мәҫәлән, Иҫке Ҡыйышҡы ауылы мәҙрәсәһендә 15 йыл уҡыған Мозафар Өйөпов бабай үҙенең фамилияһын яҙырға ла өйрәнә алмаған.

Ҡырмыҫҡалы районындағы элекке бөтә өс волосҡа ҡараған йөҙләп ауылдың бөтә крәҫтиәндәрен тик 10 помещик һәм ҡулаҡ эксплуатациялаған. Ҡырмыҫҡалы волосында помещик Рахманҡулов, Бишүләр волосында ҡулаҡ Өмәтбаев бөтә ауылдарға хужа булған.

Совет власе осоронда беҙҙең Ҡырмыҫҡалы районы экономика һәм культура яғынан бик ныҡ үҫте. Районда эреләтелгән һуң 50 колхоз, бер сусҡасылыҡ совхозы, бер спирт заводы, бер шәкәр заводы, ике май заводы, өс тимер юл станцияһы, ике пристань, ике машина-трактор станцияһы һәм башҡалар бар.

Ҡырмыҫҡалы районы колхоздарына государство акты буйынса барлығы 86 мең гектар ер майҙаны беркетелгән. Бөтә колхоздарҙа сәсеү әйләнеше индерелде. 1950 йылда колхоз баҫыуҙарында 120 трактор, 40 комбайн һәм йөҙәрләгән тағылма машиналар эшләне. Колхоздарҙа игенсәлек культураһы күтәрелде. Ғәйәт колхоздары быйыл юғары урожай үҫтерә алдылар.

Колхоздарыбыҙ государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр. Районда иген әҙерләүҙең йыллыҡ планы 110 процентҡа үтәлде. Ҡиммәтле культура булған бойҙайҙы, үҙған йылға ҡарағанда, 60 мең ботҡа күберәк тапшырҙыҡ. Колхоздарыбыҙ алдағы йылдың яҙғы сәсеүенә етерлек орлоҡ эшләүгә тупланылар.

Большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең даими ярҙамы һөҙөмтәһендә район колхоздарында яңы культураға үҫтереү үҙләштерелде. 1950 йылда район колхоздарында 3 мең гектар майҙанда шәкәр сөгөлдөрө сәселде һәм юғары урожай үҫтерелде. «Октябрь» колхозы, план буйынса ҡаралған 2 мең центнер урынына, быйыл государствоға 4500 центнер сөгөлдөр тапшырҙы. Уның өсөн 55 мең һум аҡса һәм 140 бот шәкәр алды. Чапаев исемендәге колхоз, 4 мең центнер урынына, 6 мең центнер сөгөлдөр тапшырҙы һәм 60 мең һумға яҡын аҡса, 150 бот шәкәр алды. Районыбыҙҙың данлыҡлы сөгөлдөр үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Банат Батырова быйыл «Иҙел» колхозында 4 гектар сөгөлдөр плантацияһынан 2200 центнер урожай алды. Уның плантацияһында һәр бер гектарҙан алынған урожай 550 центнер тәшкил итте. Районыбыҙҙың колхоздары быйыл государствоға 200 мең центнер шәкәр сөгөлдөрө тапшырҙылар. Был, илебеҙгә беҙҙең Ҡырмыҫҡалы районы колхоздары ғына 200 мең бот шәкәр эшләп сығарыу өсөн сырьё етештерҙе тигән һүҙ.

Районыбыҙҙа культура-ағартыу эштәре ныҡ алға китте. Хәҙер беҙҙә өс урта мәктәп, 21 тулы булмаған урта мәктәп, 47 башланғыс мәктәп бар. Уларҙа бөтәһе 8 меңдән артыҡ бала уҡый. Район үҙәгендә культура йорто бар. 8 ауыл Советында 8 клуб, 9 уҡыу өйө, 5 библиотека бар. Библиотекаларҙа 10 мең дананан артыҡ китап фонды булдырылған. Бынан башҡа, 38 колхозда клуб эшләй. Ауылдарҙа күсмә 6 киноаппарат йөрөтөлә.

Районда медицина яғынан хеҙмәтләндереү эше яҡшы ҡуйылған. Әгәр ҙә революцияға тиклем осорҙа өс волосҡа бер генә дауалау учреждениеһе булған булһа, хәҙер районда ике больница, өс амбулатория, 20-гә яҡын уртаса медицина учреждениеһе бар. Уларҙа барлығы 11 врач, 26 урта белемле медицина работниге эшләй.

Район хеҙмәтсәндәренең культура-тормош шарттары йылдан-йыл яҡшыра бара. Һуғыштан һуңғы йылдарҙа колхоздарҙа 1 меңгә яҡын яңы өй һалынды.

Колхозсылар промышленность тауарҙарын һатып алыу һәләтлектәрен күп арттырҙылар. Мәҫәлән, Ватан һуғышына тиклемге осорҙа районда райсоюз линияһы буйынса 4 миллион һумлыҡ тауар һатылғайны, ә 1949 йылда ул 16 миллион һумлыҡ һәм 1950 йылда — 20 миллион һумлыҡ һатылды. Һуңғы йылдарҙа колхозсыларыбыҙ велосипед, патефон кеүек тауарҙарҙы бик күп алдылар. «Правда» колхозы члендәре һуңғы өс йылда 35 велосипед алдылар. Велосипед, патефон, радиоприемниктар булдырыу, әҙәби китаптар, шулай уҡ газеталар, журналдар уҡыу беҙҙең колхозсыларыбыҙҙың көндәлек ғәҙәттәренә әүерелде.

Районыбыҙҙың колхозсылары урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләнәләр. Колхоздарҙа һайлауҙар көнө — 17 декабрҙе лайыҡлы ҡаршылауға арналған дөйөм йыйылыштар булып үттеләр. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһы йомғаҡтарына арналған митингылар булды. Колхозсылар тыныслыҡты һаҡлау өсөн, һайлауҙарҙы хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерҙеләр. Был ярышта колхоздар, МТС-тар һәм совхоздар алдағы йылдың яҙғы сәсеүенә яҡшы әҙерлекте тәьмин итеүҙе төп бурыс итеп ҡуйҙылар. 1951 йылда ла юғары урожай үҫтереүҙе тәьмин итеү — ул тыныслыҡты нығытыуға ҙур вклад булыр.

Ғәббәс Рафиҡов,

Ҡырмыҫҡалы район Советы исполкомы председателе.

Октябрь революцияһы исемендәге судоларҙы ремонтлау заводында ремонт эштәре башланды. Заводтың стахановка токаре комсомолка иптәш П. Федорова судоларҙы ремонтлауға кәрәкле деталдәрҙе отлично сифатта эшләп, көндәлек нормаһын икеләтә арттырып үтәй. Иптәш П. Федорова хеҙмәттәге уңыштары өсөн Өфө кала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелде.

Һүрәттә: иптәш П. Федорова эш өҫтөндә. М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Һайлауҙар көнөн уңыштар менән ҡаршылау өсөн

Хәйбулла районының «Красное знамя» ауыл хужалығы артеле члендәре һайлау көнөн хужалыҡ йылын уңышлы тамамлау менән ҡаршылайҙар.

Колхоз государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәп сыҡты. Тыуған илебеҙгә 39 мең 600 бот юғары сифатлы иген бирелде. Колхоз колхозсыларға хеҙмәт көндәренә аванслата ғына 5-әр килограмм иген бирелде. Алдынғы колхозсылар Третьякова, Борисова, Кравченко һәм башҡа иптәштәр 300—390-ар бот иген алдылар.

Колхозсылар һайлау алды социалистик ярышын киң йәйелдереп, был көндәрҙә ... Колхоз килемле ... 3213 центнер яҙғы сәсеү өсөн орлоҡ ... Бөтә яҙғы һабан алдылар.

Р. Шәфиҡова.

Ҡуяныслыҡ фермаһы үҫә

Иглин районының Ворошилов, Буденный исемендәге һәм «Восток» колхоздары ҡуяныслыҡ фермаһы ойоштороп ебәрҙеләр. Был колхоздар унан үҙ доход алдылар за инде. «Восток» колхозының фермаһында ҡуяндарҙың һаны 200-гә етерелде.

Г. Умаров.

Дәүләкән он тартыу заводының уңышы

Өсөнсө номерле Дәүләкән он тартыу заводы коллективы систематик рәүештә алдынғылар сафында бара. Продукция етештереүҙең йыллыҡ планы быйылғы өсөнсө кварталда, үткәндәгегә ҡарағанда, 128,5 процент тәшкил итте. Продукцияның үҙенә төшөү хаҡы, планға ҡарағанда, байтаҡ кәметелде.

Был заводҡа «Главмука» тресының күсмә Ҡыҙыл Байрағы бирелде.

У. Камалов.

ТЫНЫСЛЫҠТЫ ЯҠЛАУСЫЛАРҘЫҢ ИКЕНСЕ БӨТӘ ДОНЪЯ КОНГРЕСЕ

20 ноябрҙәге көндөҙгө ултырыш

ВАРШАВА, 20 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының көндөҙгө ултырышында Ҡытай делегаты Лю Нин-и сығыш яһаны.

Лю Нин-и сығышы

Промышленность, ауыл хужалығы һәм культура өлкәһендә Ҡытай халыҡ республикаһының өлгәшеүҙәренә туҡталып, Лю Нин-и былай тине:

Ҡытай халҡына тыныслыҡ бик кәрәк. Беҙ аграр Ҡытайҙы индустриаль илгә әйләндерергә теләйбеҙ. Беҙ бәхетле тормошҡа өлгәшергә теләйбеҙ. Беҙ Советтар Союзы менән, халыҡ демократияһы илдәре менән, ер шарының тыныслыҡты һәм демократияны һөйөүсе бөтә кешеләре менән тығыҙ тупланырға теләйбеҙ. Улар менән бергә беҙ тыныслыҡ һәм бөтә халыҡтарҙың бәхете хөрмәтенә хеҙмәт итергә теләйбеҙ.

П. Попивода сығышы

Югославия халҡының вәкиле генерал Попивода үҙенең телмәрендә хәҙерге вакытта титосылар клика власе аҫтында ғазапланыусы Югославия халҡының ниндәй террор һәм хәрби-полицейский атмосферала йәшәүе тураһында һөйләне.

Бельгия делегаты Аларҙың сығышынан һуң Корея делегацияһының вәкиле Дэвид Маккензи бирелде. Үҙен тыныслыҡ өсөн көрәшкә арнаған һәр бер америкалының бурысы, тине ул, Америка ғәскәрҙәрен Кореянан һәм киҫкенәштән сығарыуҙы, 475 миллионлы Ҡытай халҡының законлы вәкилдәрен Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында танылыуын ... Ул БМО Уставын тормошҡа ашырыуҙы һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыу тураһында Совет тәҡдимдәрен ҡабул итеүҙе талап итеүҙән тора.

Ибраһим Хамзауи сығышы

Унан һуң сығыш яһаған Сирия делегаты Ибраһим Хамзауи тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Сирияла осраған ҡыйынлыҡтар тураһында һөйләне. Ләкин был ҡыйынлыҡтарға ҡарамаҫтан, тип билдәләне ул, был хәрәкәт көндән-көн үҫә бара.

Аббат Булье сығышы

Тыныслыҡ өсөн француз көрәшселәренең делегаттар тарафынан йылы ҡаршыланған вәкиле аббат Булье үҙ телмәрен хәрби пропагандаға ҡаршы көрәш мәсьәләһенә арнаны. Ул, ғәмәлдә рәүешендә, был хәрби пропаганда антикоммунистик пропаганда менән һәм тәре походына саҡырыуҙар менән бергә бара, тип билдәләне.

Үҙ телмәренең аҙағында аббат Булье, тәре походына саҡырыуҙарҙы һуғышты иң ҡәбәхәт пропагандалау итеп ғәйепләһә, конгресс тыныслыҡ эшенә ҙур ярҙам күрһәтер ине һәм шуның менән теләһә ниндәй урында йәшәүҙәренә, уларҙың кем булыуҙарына, дини йәки дини булмауҙарына ҡарамаҫтан, бөтә кешеләрҙең дә бер-береһе менән тыныс йәшәүҙәренең изге хоҡуҡын раҫлар ине, тип белдерҙе.

Трибунала — Көнбайыш Германиянан студент-теолог, Германия делегацияһының члены Вальтер Диль.

Көнбайыш Германияның халҡы Германия армияһын тергеҙеүгә һәм һуғышҡа ҡаршы килә, тип арттырмайынса әйтергә мөмкин, тине ул. Диль тыныслыҡты яҡлап Көнбайыш Германияла үткәрелгән демонстрациялар тураһында, тыныслыҡ өсөн көрәшселәр дусар ителгән репрессиялар тураһында һөйләне.

Ширендыба сығышы

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ошо йылдың октябрь айының беренсе яртыһында булып үткән Монголия милли конгресы, — тине ул, — хәҙерге халыҡ-ара хәлде һәм тыныслыҡ өсөн көрәштә үҙенең бурыстарын тикшереп, бөтә монгол халҡының фекерҙәрен белдереп, беҙгә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресында түбәндәгеләрҙе белдерергә тапшырҙы:

1. Монгол халҡы Стокгольм Воззваниеһенә үҙенең ҡултамғаларын бер күңелдән ҡуйып, был тарихи Воззваниеның талаптарын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшергә үҙенең әҙер тороуын белдерҙе;

2. Кореяның тыныс ҡалаларын һәм ауылдарын ҡанға батырыусы Америка агрессорҙарын монгол халҡы хурлыҡ тамғаһы менән тамғалай һәм Кореяла ҡан ҡойоуҙы туҡтатыуҙы талап итә;

3. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Уставын иң тупаҫ рәүештә боҙоусы АҠШ, Англия һәм Франция хөкүмәттәренең хәрәкәттәрен монгол халҡы тәрән нәфрәтләнеү менән ғәйепләй;

4. Беҙҙең илебеҙҙе Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ҡабул итеүгә ҡамасаулыҡ итеүсе Америка һәм Англия хөкүмәттәренең хәрәкәттәрен монгол халҡы ҡырҡа ғәйепләй, һәм уларҙан беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе государствобыҙға ҡарата был дискриминацион политиканы туҡтатыуҙы талап итә;

5. Монгол халҡы Ҡытай халҡының тауышына ҡушылып, АҠШ һәм Англия хөкүмәттәренән беҙҙең бөйөк күршебеҙ — Ҡытай халыҡ республикаһына ҡарата агрессив хәрәкәттәрҙе туҡтатыуҙы талап итә, сөнки Ҡытайға һөжүм беҙҙең илебеҙгә лә һәм Азияның бөтә халыҡтарына ла һөжүм ул».

Кроутер сығышы

Англия делегаты Кроутер тыныслыҡтың Шеффилдтағы конгресҡа Англия халҡының инсеҡ әҙерләнеүе тураһында һәм халыҡ тауышын лейбористик хөкүмәттең инсеҡ баҫтырырға маташыуы тураһында һөйләне. Ул, хөкүмәттең был позицияһына ҡарамаҫтан, күп кенә лейбористар тыныслыҡты яҡлау хәрәкәтен актив яҡлайҙар, тип билдәләне.

Унан ары трибунаға Англия делегаты — Кентерберийск собор настоятеле Хьюлетт Джонсон күтәрелә.

Хьюлетт Джонсон сығышы

Шеффилд «Көнсығыш менән Көнбайыш политикаһы араһындағы айырмалыҡты» асыҡ күрһәтте, тип билдәләп, Джонсон былай тип белдерҙе: «Көнсығыш тыныслыҡ тураһында уйлай, тыныслыҡ тураһында һөйләй, тыныслыҡты планлаштыра. Дүрт йыл эсендә Сталин Элиот Рузвельтҡа, Уоллесҡа, Стассенға, Кингсбери Смитҡа яуап биреп, тыныслыҡҡа саҡырып дүрт тапҡыр сығыш яһаны».

Йомғаҡлау һүҙендә Хьюлетт Джонсон тыныслыҡ өсөн көрәштең бөтә донъя хәрәкәте тарафынан өлгәшелгән уңыштарҙы билдәләне.

Унан һуң Совет делегаты академик Волгин, Бознис (Бельгия), Пастернак (Польша), Фон Фишер (Швейцария), Клосевич (Польша), Яари (Израиль) һәм Попов (Болгария) сығыш яһаны.

20 ноябрҙәге киске ултырыш

ВАРШАВА, 21 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының 20 ноябрҙәге киске ултырышы Бразилияның күренекле яҙыусыһы Жоржи Амадуҙың сығышы менән асылды.

Жоржи Амадуҙың сығышы

Бөгөнгө, уға байланған репрессияларҙан һәм эҙәрлекләүҙәрҙән тыш, беҙҙең бойондороҡһоҙлоғобоҙ өсөн сит ҡулйыуҙы һәм беҙҙең тыуған илебеҙҙе хол итергә аңлатылғандар. Бразилия халҡы өлөшләп асығыраҡ ала, тине Жоржи Амаду. — Былы шуға күрә ул тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәте менән һаман киңәйә бара.

Йомғаҡлау һүҙендә Амаду дөйөм тыныслыҡ ... телгән һәм Ф. Жолио-Кюри докладында һәм А. Фадеев сығышында булған тәҡдимдәрҙең әһәмиәтен билдәләп үтте.

Чилиҙең күренекле шағиры Пабло Неруда үҙенең сығышында тыныслыҡты яҡлаусыларҙы капиталистик илдәрҙә эҙәрләү тураһында һөйләне. Ул, конгресс был эҙәрләүҙәргә ҡаршы протест резолюцияһын ҡабул итеүен, тип тәҡдим итте.

Брайтвайнер сығышы

Австрия делегаты профессор Брайтвайнер, халыҡ-ара хоҡуҡтың йәшәп килгән ябай нормалары буйынса ла атом бомбаһы ҡоралдың тыйылған төрҙәренә ҡайтып ҡала, уны ҡулланыу енәйәт булып тора, уның өсөн государстволар ғына түгел, бәлки уны ҡулланыуҙа ҡатнашыусы айырым кешеләр ҙә яуаплылыҡҡа тарттырыла алалар, тип билдәләне.

Д. Шостакович сығышы

Совет композиторы Д. Шостакович телмәрен конгресс делегаттары ҙур иғтибар менән тыңланылар. Үҙ телмәрендә ул, тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтендә искусство һәм уның деятелдәре ҙур һәм почетлы роль уйнайҙар, тип билдәләне.

Дөйөм ҡурҡыныс йөҙә алдында, тине Шостакович, үҙ-ара аңлашыу атмосфераһын фән һәм искусствонан башҡа бер кем дә тиҙерәк һәм еңелерәк барлыҡҡа килтерә алмай. Шостакович конгресҡа башҡа халыҡтар культураһына Совет халҡының ниндәй мөхәббәт менән мөнәсәбәт итеүе тураһында һөйләне, сөнки ысын культура һәр ваҡытта тыныслыҡҡа хеҙмәт итә.

Йомғаҡлау һүҙендә Шостакович конгресҡа айырым илдәр араһында культураны алмашыуҙы тәьмин итеү өсөн күп кенә саралар ҡулларға тәҡдим итте.

Тран Тан сығышы

Ҡытай делегатҡаһы Ли Дэ-чуаньҙең сығышынан һуң делегаттарҙың алҡыштары аҫтында трибунаға Тран Тан күтәрелә. Демократик Вьетнам республикаһының 22 миллионлы батыр халҡының вәкиле Тран Тан француз һәм Америка империалистарына ҡаршы Вьетнам халҡының көрәше тураһында һөйләй.

Миллионлаған кешеләрҙән вәкил булған һәм тыныслыҡ өсөн көрәшергә ысын күңелдән теләк белдергән тыңлаған делегаттарҙың сығышына ҡарағанда, Англия делегаты Мурҙың телмәре көсһеҙ булып яңғыраны. Ул конгресте тыныслыҡ өсөн

(Аҙағы 4-се биттә).

Агитаторҙарға ярҙамға

Тайван утрауы

Һуңғы көндәрҙә Тайван утрауын матбуғат бик йыш иҫкә ала башланы. Уның тураһында бөтә донъя газеталары яҙалар. Тайван тураһындағы мәсьәлә ошо көндәрҙә Именселек Советында ҡарала. Был мәсьәлә БМО Генеральный Ассамблеяһының 5-се сессияһының да көн тәртибендә тора.

Биләмә яғынан ҙур булмаған был утрау ни өсөн һуң хәҙер бөтә донъяның иғтибар үҙәгендә тора?

Тайван утрауы Тымыҡ океанға урынлашҡан. Уны Көньяҡ Ҡытайҙан Формоза боғаҙы айырып тора. (Боғаҙдың киңлеге иң тар урынында 130 километр, ә киң ерендә 300 километрға етә).

Тайвандың территорияһы 35,5 мең квадрат километр тәшкил итә. 1940 йылғы мәғлүмәт буйынса халҡы 6,5 миллион кеше иҫәпләнә, шуларҙың 94 проценте ҡытайҙар, 4 проценте японлар, 2 проценте малайялылар — утрауҙың төп халҡы. Утрауҙың ҙур өлөшө тауҙарҙан тора.

Йылға ике урожай бирә торған дөгө һәм шәкәр ҡамышы Тайван экономикаһының нигеҙе булып тора. Шәкәр промышленносе йылға 1 миллион тоннанан күберәк шәкәр бирә.

Шулай уҡ сәй, цитрус культуралары, ананас, банан һәм татлы картоф үҫтерелә. Малдарҙан буйволдар, мөгөҙлө эре мал, кәзә һәм сусҡалар үрсетелә.

Ерҙең күп өлөшөн помещиктар һәм капиталистар биләй. Ерһеҙ крәҫтиәндәрҙең күпселеге помещиктарҙың плантацияларында батраҡ булып эшләйҙәр.

Ауыр промышленносендә күмер сығарыу (запасы 370 миллион тонна) ҙур урын алып тора. Бынан тыш, алтын табыу һәм натураль газ сығарыу промышленносе бар. Металл эшкәртеү, цемент, химия һәм аҙыҡ-түлек етештереү буйынса ҙур булмаған предприятиелар эшләй.

Тайван — Ҡытайҙың айырылмаҫлыҡ бер өлөшө ул. Быны тарих раҫлай.

XV быуаттан башлап Тайванға беренсе ҡытайҙар килә башлағандар. Ҡытайҙың сауҙаһы киңәйеү айҡанлы уларҙың һаны йылдан-йылға күбәйә бара. 1683 йылда Тайван Ҡытай государствоһы составына инә.

Европа капиталы Алыҫ Көнсығышҡа үтеп инә башлағас, Тайван бик мөһим стратегик юлға һәм диңгеҙ буйынса сауҙа итеү юлына әйләнде. Ул Европаның капиталистик йыртҡыстарының иғтибарын торған һайын күберәк йәлеп итә башланы.

1894 — 1895 йылдарҙағы япон-ҡытай һуғышы ваҡытында Тайванды һәм Пескадор утрауҙарын Япония баҫып алды. Симоносекск договоры буйынса улар Японияға күстеләр.

Тайванда йәшәүсе ҡытай халҡы — энергиялы, ҡыйыу халыҡ. Япония хакимлек иткән 50 йыл эсендә Тайван халҡы япон иҙеүселәренә ҡаршы көрәшкә бер нисә тапҡыр күтәрелде.

Япония коллоғона ҡаршы 1898, 1912, 1915 һәм 1930 йылдарҙа халыҡ массаларының бик ҙур восстаниелары булды. Ләкин был восстаниеларҙың бөтәһе лә мәрхәмәтһеҙ баҫтырылдылар.

Империалистик Япония 1945 йылдың сентябрендә тар-мар ителгәндән һуң Тайван Ҡытайға ҡайтарып бирелде. Ләкин Японияның тар-мар ителеүе һәм Тайванға гоминдансыларҙың килеүе хеҙмәтсән халыҡҡа еңеллек бирмәне.

Япония ҡорал ташлағандан һуң, Тайванда Гоминдан администрацияһының власе урынлаштырылды. Ләкин Америка империалистары утрауҙың төп хужаларына әйләнделәр, улар иң мөһим промышленность, сауҙа һәм банк предприятиеларен, плантацияларҙың байтаҡ өлөшөн үҙ ҡулдарына алдылар.

Ҡытай матбуғатының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Американың «Рейнольдс металл компани» фирмаһы Тайвандың алюминий промышленносен тулыһынса баҫып алған һәм уны хәрби маҡсаттарҙа файҙалана.

Тайвандың бөтә порттарына Америка контроллек итә һәм улар АҠШ-тың хәрби караптарының туҡтау урыны итеп файҙаланыла.

Америка империалистары Тайванға Японияның бер нисә мең инженер-техник работник килтергәндәр, улар ярҙамында порттарҙы ныҡыталар, аэродромдар һәм төрлө хәрби ҡоролмалар төҙөйҙәр.

Америка ҡол биләүселәре был төҙөлештәрҙә эшләү өсөн утрауҙың унар меңләгән тыныс халҡын ҡыуып килтергәндәр, уларҙы мәрхәмәтһеҙ эксплуатациялайҙар. Шул уҡ ваҡытта Тайвандың киң ҡулланыу әйберҙәре етештереүсе урындағы промышленносе ҡыҫҡартыла. Шунлыҡтан халыҡты тәьмин итеү эше бик насарайған.

Утрауҙағы 300 ваҡ предприятиенең өстән бер өлөшө бөтөнләй эшләмәй, ә ҡалған заводтар бик ҡыҙғаныс хәлдә йәшәйҙәр. Һөҙөмтәлә Тайванда эшһеҙҙәр һаны 800 мең кешегә етте.

Тайван Гоминдан реакцияһының һуңғы бастионы һәм Ҡытай халҡына ҡаршы ҡанлы заговор әҙерләүсе Америка һуғыш тоҡандырыусыларының ҙур хәрби-диңгеҙ базаһы булып ҡалды.

Хәҙер Тайван кешеләр артыҡ күп ултырған кәмәгә оҡшаған, батып барыусы гоминдан реакционерҙары шунда инеп тулдылар. Утрауға тар-мар ителгән гоминдан армияһының ҡалдыҡтары ҡасты. Был армияның сама менән 600 мең һалдаты бар. Халыҡ нәфрәтенән ҡурҡып Ҡытайҙан ҡасҡан Гоминдан палачтары, промышленность, финанс, сауҙа буржуазияһының вәкилдәре ярты миллиондан артыҡ кеше тәшкил итә.

Утрауҙа бер нисә мең япон «специалистары», шулай уҡ һалдаттары бар. Америка ғәскәрҙәренең һаны көн һайын арта. Шулай итеп, хәҙер Тайванда 8 миллион самаһы кеше бар.

Ҡытай халыҡ-азатлыҡ армияһы үҙ иленән Чан-Кай-ши кликаһын һәм уның хужаһы булған Америка империалистарын ҡыуып сығарғандан һуң, Тайванды Ҡытайҙан айырыуҙы һәм Ҡытайҙы блокадалауҙы, ҡытай халҡының яңы тормош төҙөү эшенә ҡамасаулау өсөн уны хәрби базаға әйләндереүҙе АҠШ үҙенең бурысы итеп ҡуйҙы.

Ошо маҡсат менән 1950 йылдың июне аҙағында АҠШ президенты Трумэн, Америка империализмының Корея халҡына ҡаршы агрессияһы башланыу айҡанлы, бөтә халыҡ-ара договорҙарҙы боҙоп, Американың етенсе флотына «Формозаға һөжүмде кире ҡаҡырға» приказ бирҙе. Был, Америка баҫҡынсыларының Тайванды оккупациялауын аңлата.

Ҡытайҙың «Суньсуньмаибао» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Америка империалистары Чан-Кай-ши кликаһы һәм япон реакционерҙары менән берлгә азат Ҡытайға хәрби интервенция ойоштороуҙың берҙәм планын эшләйҙәр.

Пашерен килешеү төҙөлгән, уның буйынса Ҡытайға ҡаршы интервенция бер үк ваҡытта өс армияның хәрби хәрәкәте менән башланырға тейеш. Япония ғәскәрҙәре Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайға, Америка ғәскәрҙәре Төньяҡ һәм Үҙәк Ҡытайға һәм гоминдансылар Көньяҡ Ҡытайға һөжүм башларға тейеш.

Ләкин АҠШ-тың был агрессив пландары емереләсәк. Быға тарих шаһит.

Бынан өс йыл элек Чан-Кай-шиҙең Америка ҡоралы менән бик ныҡ ҡоралланған алты миллион һалдаттан торған армияһы бар ине. Ул АҠШ-тан ярҙам рәүешендә алты миллиард доллар аҡса алды, һәм Ҡытайҙың ғәйәт ҙур территорияһына үҙенең власен урынлаштырғайны.

Ләкин Чан-Кай-шигә Америка ҡоралы ла, Америка доллары ла ярҙам итмәне. Уның армияһы Ҡытайҙың героик армияһы тарафынан ҡыйратылды һәм диңгеҙгә ырғытылды.

Хәҙерге көндә агрессорҙарҙың Ҡытайҙы ҡол итеү тураһындағы пландары көлкө генә булып тора. Халыҡ мәҡәлендә әйтелгәнсә, «Ялға тотоноп ҡала алмағанһың икән, ҡойороҡҡа тотоноп ҡына йығылыуҙан ҡотола алмаҫһың». Улар Ҡытайҙың ғәйәт ҙур территорияһында ҡала алмағандар икән, Тайванда ҡалыу бөтөнләй ауыр буласаҡ.

Бынан тыш, Тайван халҡы узурпатор Чан-Кай-шигә һәм уның хужалары булған Америка империализмына ҡаршы арымай-талмай көрәш алып бара. 1947 йылда уҡ әле халыҡ ҡораллы восстаниеға күтәрелгәйне. Ләкин ул аяуһыҙ баҫтырылды.

Ләкин Чан-Кай-ши сатраптары халыҡ массаларының азатлыҡҡа ынтылыуын ҡырып бөтөрә алманылар. Ҡот осҡос террорға ҡарамаҫтан, утрауҙа демократик көстәре үҫә һәм нығый баралар.

Тайван халҡы үҙен азат итеүсене — Ҡытай халыҡ армияһын түҙемһеҙлек менән көтә. Утрауҙағы ҡала һәм ауылдарҙың общественный биналарының стеналарында һәр көн һайын «Америкалылар Тайвандан китһендәр!», «Чан-Кай-шиҙе тере килеңсә тотоп алығыҙ!», «Йәшәһен Мао-Цзе-дун!» тигән лозунгыларҙың барлыҡҡа килеүе ошо тураһа һөйләй.

Гоминдан армияһының мораль-политик хәле сиктән тыш насар. Чан-Кай-ши режимы Америка штыктары ярҙамында ғына йәшәй.

Тайван утрауын Ҡытайҙан айырырға теләүсе Америка империалистарының халыҡ-ара мөнәсәбәттәр тарихында күрелмәгән провокацияһы бөйөк Ҡытай халҡының һәм бөтә прогрессив кешелек донъяһының нәфрәтле протесын тыуҙырҙы.

Ҡытай Халыҡ Республикаһының Хөкүмәте Тайван утрауына АҠШ-тың ҡорал менән баҫып инеүе тураһында БМО-ның Именселек Советына жалоба менән мөрәжәғәт итте. Ҡытай Халыҡ Республикаһы Хөкүмәте Америка хөкүмәтенең хәрәкәттәрен Ҡытай территорияһына ҡаршы агрессия, БМО Уставын һәм халыҡ-ара договорҙы асыҡтан-асыҡ боҙоу итеп баһалай.

Ҡытай Халыҡ Республикаһының Хөкүмәте БМО-ның Именселек Советынан эффектлы саралар күреүҙе, АҠШ-тың енәйәтсе актыларын хөкөм итеүҙе һәм Алыҫ Көнсығышта тыныслыҡ урынлаштырыу өсөн Тайвандан, шулай уҡ Кореянан Американың агрессив хәрби көстәрен сығарыуҙы һораны. Шулай уҡ был мәсьәлә совет делегацияһының тәҡдиме буйынса БМО Генеральный Ассамблеяһының 5-се сессияһы көн тәртибенә индерелде. Ләкин АҠШ вәкилдәре, фаш ителеүҙән ҡурҡып, Ҡытай халҡының һәм прогрессив кешелек донъяһының был законлы талаптарын БМО-ла тикшереүҙе төрлө юлдар менән һуҙып килəлəр.

Шул уҡ ваҡытта Американың агрессив хәрби көстәре Ҡытай халҡына ҡаршы агрессияны киңәйтә баралар, Ҡытай территорияһын өҙлөкһөҙ бомбаға тоталар.

Ләкин Ҡытай халҡы Америка империалистарының был яуызлыҡтарына түҙеп тормаясаҡ. Ул үҙ ерәнең бөтөнлөгөн һәм Тыуған иленең именлеген тәьмин итер.

Г. Григорьев,

ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты лекторы.

ТЫНЫСЛЫҠТЫ ЯҠЛАУСЫЛАРҘЫҢ ИКЕНСЕ БӨТӘ ДОНЪЯ КОНГРЕСЕ

20 ноябрҙәге киске ултырыш

Тран Тан сығышы

(Аҙағы. Башы 3-сө биттә).

көрәштән баш тартыу кәрәклегенә ышандырырға маташты.

Унан һуң ултырышта председателек итеүсе Италия делегаты Репаци сығыш яһаны. Ул, беҙҙе тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе Поль Робсон тауышын ишетеү мөмкинлегенән мәхрүм итергә теләнеләр, әммә беҙ уны барыбер ишетәсәкбеҙ, тине.

Репаци, Америка Ҡушма Штаттарының илселегенә килтерелә, уға тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенә Робсондың ... булған, тыныслыҡ армияһының ...

мас һалдаты Поль Робсондың тәрән һәм көслө тауышы яңғыраны.

Робсон, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе өсөн ... конгресында ... беҙҙең бурысыбыҙ — бөгөнгө көндөң ... проблемаларын тыныс юл менән хәл итергә ...

Мин, тип белдерә Робсон — йомғаҡлау һүҙендә, тыныслыҡ һәм хеҙмәттәшлек ... тип әйтә.

Робсондың пластинкаларға яҙылған тауышы ... ингән делегаттар Варшаваға конгресҡа килеү мөмкинлегенән Америка хөкүмәте тарафынан мәхрүм

ителгән үҙҙәренең хоҡуҡтарына хөрмәт тойғоларын көслө алҡыштар менән белдерҙеләр.

Индия шағиры Х. Чаттопадхайя тыныслыҡ өсөн көрәшкә арналған үҙенең поэмаһын уҡыны. Парагвай делегаты тыныслыҡ өсөн Парагвай халҡының көрәше тураһында һөйләне.

Был ултырышта Бучаева (Куба), Хилл (Австралия), Джесси Стрит (Австралия), Итуррасне (Аргентина), Саад Камиль (Египет), Молдавия митрополиты Севастьян (Румыния), профессор Эржебет Андич (Венгрия), Лундквист (Швеция), Элип Аппель (Дания), профессор Фог (Дания), Элена Капорэзо (Италия), Блэкмен (Антиль утраулары), священник Берестоун (Венгрия), Поблете (Чили) сығыш яһанылар.

21 ноябрҙәге көндөҙгө ултырыш

ВАРШАВА, 21 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең бөгөнгө көндөҙгө ултырышында Албания делегаты Мусарай сығыш яһаны.

Мусарай сығышы

Фашист оккупанттарына ҡаршы албан халҡының милли азатлыҡ көрәше тураһында һөйләп, Мусарай, Албания халҡы үҙенең азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон тик Совет Армияһы ярҙамы арҡаһында ғына яулап ала алды, тип билдәләне.

Үҙенең йәш республикаһын төҙөү менән шөғөлләнгән албан халҡы, тине Мусарай, ныҡлы тыныслыҡты теләй һәм уның өсөн көрәшә.

Мастанэ сығышы

Иран делегаты Мастанэ, минең илемдең бик аҙ делегаттары ғына Варшаваға килә алды, ә өсөһөнә Англия һәм Иран властары конгресҡа барырға рөхсәт итмәнеләр, тип белдерә.

Жолио-Кюри һәм Фадеев телмәрҙәрендә булған тәҡдимдәрҙе Иран делегацияһы хуплап алды, тип белдерҙе Мастанэ, һәм Америка-Англия империалистәре тарафынан Яҡын Көнсығышта үткәрелгән һуғышҡа әҙерләнеүгә ҡаршы протест белдерҙе.

Марокканың Францияла уҡыусы студенттарының вәкиле Теми француз колонизаторҙарының иҙеүенән азат итеү өсөн Марокко халҡының көрәше тураһында һәм уның тыныслыҡ өсөн көрәше тураһында һөйләне.

Партасидес сығышы

Унан ары сығыш яһаған Кипр вәкиле Партасидес Кипрҙың тыныслыҡ һөйөүсе халҡы исеменән конгресҡа ҡатнашыусыларҙы сәләмләне. Беҙҙең халҡыбыҙ, тине ул, утрауҙы Англия-Америка һуғыш тоҡандырыусыларының «батмай торған авианосецы»на әйләндереүгә ... ҡаршы ...

Варшава университетының теологтар факультеты деканы Чуй, Польшаның католик интеллигенцияһының вәкилдәре тыныслыҡ өсөн актив көрәшкә ҡушылырға һәм бөтә намыслы кешеләрҙе тыныслыҡтың терәге булырға саҡырҙы.

Италия делегаты Доннини үҙ делегацияһы исеменән конгресҡа тыныслыҡтың Бөтә Донъя советын — даими ... органын — ойоштороу тәҡдимен индерҙе ... 80-дән ашыуыраҡ государство вәкилдәренән ... тәҡдим итте. Доннини күрһәткәнсә, хәҙерге конгресс ... был советтың составына ... кешеләр инергә тейеш.

Ултырышта шулай уҡ Паредес (Эквадор), Бакл (Көньяҡ Африка), Джехангбагу (Иран), Бен Сулиман (Тунис), Разоэнаро (Мадагаскар), Брачо (Венесуэла), Паласис (Колумбия), Муар (Франция), Браччи (Италия), Дукельская (Аргентина), Сандли (Англия), Мэ (Франция), Эзуман (Көньяҡ Африка), сығыш яһанылар.

21 ноябрҙәге киске ултырыш

ВАРШАВА, 21 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең бөгөн киске ултырышында Франция делегаты Эрман беренсе булып сығыш яһаны. Көнбайыш Германияның ремилитаризацияланыуы ... Эрман, был мәсьәлә Франция өсөн ... әһәмиәткә эйә булып тора, тип күрһәтте. Эрман ... атом энергияһын ҡулланмаҫҡа бөтә халыҡтарҙың да тантаналы вәғәҙә бирергә ... тәҡдим итте.

Кенеман сығышы

Беҙҙең халҡыбыҙ, тип белдерҙе Цейлон делегаты Кенеман, тыныслыҡты һөйә һәм һуғышты күрә алмай.

Унан ары Кенеман тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Цейлондағы хәрәкәте тураһында һәм Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйыу кампанияһы тураһында һөйләне.

Беҙҙең делегация, тип белдерҙе үҙ сығышының аҙағында Кенеман, Даими комитет бюроһының Прага сессияһының тәҡдимдәрен хуплай һәм яҡлай.

И Жоа Сик Йен сығышы

Индонезия делегаты И Жоа Сик Йен үҙенең сығышын илгеҙҙә колониаль халыҡтарҙың көрәшенә һәм айырым алғанда, империализмға ҡаршы, үҙҙәренең азатлығы өсөн, бойондороҡһоҙлоғо һәм тыныслыҡ өсөн Индонезия халҡының көрәшенә арнаны.

Үҙ телмәренең аҙағында И Жоа Сик Йен, башҡа государстволарҙың эштәренә ситтән тыҡшыныу ... Голландия ... Индонезия ... Ул, Индонезия халҡы бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәш ... тип белдерҙе.

Исландия делегаты Торлдарсон фекер алышыусыларҙан һуңғы булып сығыш яһаны.

Шуның менән Жолио-Кюри һәм Неннинең доклад тары буйынса фекер алышыуҙар тамамланды.

Конгресс секретариатының белдереүе

Унан һуң конгресс секретариатының вәкиле, конгресс эшендә 81 илдән вәкил булған 2065 кеше ҡатнаша, шул иҫәптән, 1756 делегат, ҡалғандары ҡунаҡтар һәм күҙәтселәр тигән белдереүҙе иғлан итте. Делегаттар араһында 446 ҡатын-ҡыҙ бар.

Конгресҡа ҡатнашыусыларҙың профессиональ составы түбәндәгеһе: государство деятелдәре, парламент члендәре — 59, ғалимдәр—49, яҙыусылар һәм шағирҙәр—116, профессорҙар—124, дини кешеләр—72, халыҡ-ара ойошмаларҙың етәкселәре—151, кино деятелдәре—3, архитекторҙар—13, композиторҙар һәм музыканттар—7, инженерҙәр һәм техниктар—73, журналистәр—67, юристәр—83, врачтар—61, артистәр—68, ғәскәри кешеләр—12, эшселәр—341, крәҫтиәндәр—57, промышленниктәр һәм коммерсанттар — 47, уҡыусылар—121, хеҙмәткәрҙәр — 222, муниципаль советниктар һәм мәрҙәр—20, уҡытыусылар—72 һәм ҡалған профессиялағы кешеләр — 234.

Конгресҡа 120 оратор сығыш яһаны. Сығыштар 9 телгә тәржемә ителде.

Шуның менән киске ултырыш тамамланды.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең йомғаҡлау ултырышы

ВАРШАВА, 22 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең бөгөн йомғаҡлау ултырышы булып үтте. Политик комиссия председателе Ненни (Италия) конгресҡа, комиссия пленар ултырыш ҡарамағына ике документ: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең Манифесен һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына мөрәжәғәтте тапшыра, тип белдерҙе.

Ненни ике документтең дә текстын уҡып сыҡты. Уның һүҙҙәре бер нисә тапҡыр көслө алҡыштар менән бүленде.

Унан һуң һәр бер делегацияның үҙ исемдә тауышҡа ҡуйыуҙы үткәреү мөмкинлеген биреү өсөн конгресс ултырышы бүленеп торҙо. Делегациялар айырым группалар булып йыйналалар, документтарҙы уҡыйҙар һәм тикшерәләр. Көслө алҡыштар ишетелә — был, айырым делегациялар тауыш биреүҙе тамамланылар һәм конгресс ҡарарын ҡотлайҙар, тигән һүҙ.

Ултырыш яңынан башланғас, репрессияларҙың ҡорбандары тураһындағы мәсьәлә буйынса Пабло Неруда (Чили) тарафынан тәҡдим ителгән резолюция бер тауыштан ҡабул ителде.

Ненни, ике төп документ буйынса тауышҡа ҡуйыуҙа 1755 кеше ҡатнашты, тип иғлан итә. 1750 кеше уларҙы ҡабул итеү өсөн тауыш бирҙе, өс тауыш уларға ҡаршы бирелде һәм ике кеше тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Шулай итеп, тине Ненни, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе Манифесте һәм мөрәжәғәтте бер тауыштан ҡабул итте тиерлек, тип әйтергә мөмкин.

Залда бөтәһе лә урындарынан торалар. Алҡыштар һәм «Тыныслыҡ! Тыныслыҡ! Тыныслыҡ!» тигән тауыштар оҙаҡ дауам итә.

Ненни шулай уҡ, 50-нән ашыуыраҡ ҡунаҡ һәм Чехословакия, Италия, Дания, Франция, Швеция, Канада һәм Голландиянан килгән күҙәтселәр тейешле делегацияларҙың етәкселәренә уларҙы делегаттар тип иҫәпләргә һәм тарихи документтар буйынса тауыш биреүҙә ҡатнашырға рөхсәт итеүҙе һорап мөрәжәғәт иттеләр, тип белдерҙе. Уларға рөхсәт бирелде һәм уларҙың бөтәһе лә ике документте лә ҡабул итеү өсөн тауыш бирҙеләр.

Де Шамбрэн (Франция), конгресс президиумының бюроһы һәм секретариаты конгресс ҡарамағына тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советына кандидаттар исемлеген тәҡдим итә, тип белдерҙе. Был исемлеккә делегациялар тарафынан күрһәтелгән кандидаттарҙың исемдәре индерелделәр. Конгресс ҡарары Советҡа өҫтәмә члендар индереү хоҡуҡын биреүҙе күҙҙә тота.

Унан һуң де Шамбрэн тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советына члепликка кандидаттар исемлеген уҡыны. Конгресс ғәйәт зур күтәренкелек менән тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының составын раҫланы. Тик бер генә кеше уға ҡаршы тауыш бирҙе.

Ненни тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресен ябыҡ, тип иғлан итә. Ул тыныслыҡты яҡлаусыларға Варшавала күрһәтелгән ҡунаҡсанлыҡ өсөн Польша республикаһының президентенә, Польша республикаһының премьер-министрена һәм хөкүмәтенә, Варшава ҡалаһының Халыҡ Радаһына, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә Польша комитетенә һәм бөтә поляк халҡына, делегаттарҙың Прага аша Варшаваға килеүҙәрен яҡшы ойоштороған өсөн тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Чехословакия комитетенә һәм Шеффилдтәге конгресҡа әҙерләү буйынса эшләгән инглиз дуҫтарға конгресс һәм бөтә тыныслыҡты яҡлаусылар исеменән тәрән рәхмәт белдерҙе. **(Көслө алҡыштар).**

Ненни, конгресс тыныслыҡ премияларын бирәсәк һәм беренсе премия тыныслыҡ эше өсөн үҙ ғүмерен биргән кешегә — Юлиус Фучикҡа бирелде, тип белдерҙе. **(Көслө овация).** Ненни, конгресҡа ҡатнашыусылар тыныслыҡ эшенә тантана теләүсе бөтә кешеләрҙән тыныслыҡ эше өсөн был батыр көрәшсе үҙ ғүмерен биргән бөтә принциптарға ошондай уҡ тоғролоҡто күрһәтеүҙе көтәләр, тип өҫтәне.

Бөтә делегаттар ҙа урындарынан торалар. Залда алҡыштар һәм «Йәшәһен тыныслыҡ!» тигән тауыштар оҙаҡ дауам итә.

ВАРШАВАЛА ГРАНДИОЗ МИТИНГ

ВАРШАВА, 22 ноябрь. (ТАСС). Бөгөн Варшавала Еңеү майҙанында, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе Даими комитетының члендәре һәм тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең делегаттары ҡатнашлығында тыныслыҡты яҡлап грандиоз митинг булып үтте. Митинг бөтә донъяла тыныслыҡты ныҡытыу өсөн бөтә поляк халҡының ҡеүәтле манифестацияһына әүерелде. Варшаваның бер мендән ашыуыраҡ халҡы был митингыла бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәшкә үҙенең ҡаҡшамаҫ ихтыярын демонстрацияланы.

Корея Берҙәм демократик Ватан фронты Үҙәк Комитетенең МӨРӘЖӘҒӘТЕ

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 20 ноябрь. (ТАСС). 19 ноябрҙә Корея Берҙәм демократик Ватан фронты Үҙәк Комитетенең (ЕДОФ) ултырышы булып үтте. Министрҙәр кабинетенең председателе Ким Ир Сен хәҙерге хәл һәм ЕДОФ-тың бурыстары тураһында доклад менән сығыш яһаны. Ким Ир Сен докладын тикшереп, ЕДОФ Үҙәк Комитете халыҡҡа мөрәжәғәт ҡабул итте. Унда былай тип әйтелә: «Американың яуыз империалистәре беҙҙең тыуған илебеҙгә һәм халҡыбыҙға ҡаршы варварҙарса агрессив һуғышты башлаған көндән алып, дүрт ай ваҡыт үтте. Америка империалистәре Корея фронтында был ваҡыт эсендә ҙур юғалтыуҙар күреүгә ҡарамаҫтан, улар яңы көстәр туплап, беҙҙең халҡыбыҙҙы бөтөрөүгә йүнәлтелгән һуғышты дауам итерәләр». Мөрәжәғәттә, Азиялағы агрессияны киңәйтеү Америка империалистәренең маҡсаты булып тора, тип күрһәтелә.

«Беҙҙең Халыҡ армиябыҙ, — тип әйтелә унан ары мөрәжәғәттә, — йәш армия. Уны төҙөгән көндән алып ике йылдан аҙ ғына артыҡ ваҡыт үтте. Ул, шундай йәш армия булараҡ, донъялағы иң көслө агрессив армияларҙың береһе—Америка империалистәре армияһының көтөлмәгәндә һөжүм итеүенә дусар ителде. Ләкин шуға ҡарамаҫтан, беҙҙең Халыҡ армиябыҙ Америка империалистәренең агрессив армияһына көслө удар яһаны, йәнле көстә һәм техникала уны ҙур юғалтыуҙарға килтерҙе. Иң көслө дошманға ҡаршы ҡаты һуғыштарҙа беҙҙең Халыҡ армиябыҙ ысын героизм һәм фидакәрлек күрһәтте. Америка империализмының беҙҙең тыуған илебеҙҙе үҙ колонияларына әүерелдерергә һәм бөтә донъяла хакимлек итергә ынтылыусы юлбаҫарҙары эре хәрби-һауа, хәрби-диңгеҙ һәм ҡоро ер көстәрен туплап, беҙҙең Халыҡ армиябыҙға күп кенә удар ҙар яһанылар. Беҙҙең Халыҡ армиябыҙ сигенергә мәжбүр булды. Дошман беҙҙең тыуған илебеҙ территорияһының ҙур өлөшөн баҫып алды. Беҙҙең миллионлаған ватандаштарыбыҙ, туғандарыбыҙ һәм һеңлдәребеҙ дошмандың быға тиклем күрелмәгән ҡаты иҙеүе аҫтында ғазапланалар.

Американың ҡоралы юлбаҫарҙары һәм уларҙың сынйырҙағы эттәре — Ли Сын Мандың хыянатсыл бандалары Корея халҡы тарафынан уның азат ителеүенән һуң биш йыл эсендә яулап алынған демократик хоҡуҡтарҙы һәм азатлыҡты, шулай уҡ демократик үҙгәртеүҙәр өлкәһендә өлгәшелгән уңыштарҙы юҡ итәләр. Улар Корея халҡының йөҙәр меңләгән иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын варварҙарса үлтерәләр».

«Халыҡ армияһының сигенеүе, — тип билдәләнелә мөрәжәғәттә, — уның еңелеүен аңлатмай. Сигенеү Америка яуҙарына һуңғы уларҙы яһау һәм тамам еңеүгә өлгәшеү өсөн контр һөжүм әҙерләү маҡсатында ваҡытлыса ғына булып тора. Үҙ тыуған иленең бойондороҡһоҙлоғо һәм азатлығы өсөн бер кешеләй көрәшкә күтәрелгән бөтә Корея халҡы Америка империалистәренең варварҙарса агрессияһына буйһонмаясаҡ.

Был бөйөк көрәштә беҙҙең халҡыбыҙ яңғыҙ түгел. Донъяның башҡа бөтә илдәрендәге миллионлаған намыҫлы кешеләрҙең симпатияһы беҙҙең яғыбыҙҙа.

Бөгөн, беҙҙең илебеҙҙе ҡол итергә һәм уны Ҡытай халыҡ республикаһына һөжүм итеү өсөн үҙенең стратегик базаһына әйләндерергә ынтылыусы Америка империалистәренең уйҙары тулыһынса асыҡланғас, Ҡытайҙың добровольцтар отряды Корея Халыҡ армияһы менән бергә, уның баш командованиеһы етәкселегендә сит ил илбаҫарҙарына ҡаршы Корея ерендә көрәшә. Кореяның героик Халыҡ армияһы Ҡытай халҡының добровольцтәре менән бергә бөтә фронттарҙа ла беренсе ҙур уңыштарға өлгәште. Хәҙерге ваҡытта фронттарҙағы хәл беҙҙең файҙаға үҙгәрҙе. Дошман тылында беҙҙең йөҙәр меңләгән иң яҡшы улдарыбыҙ һәм ҡыҙҙарыбыҙҙан — эшселәрҙән, крәҫтиәндәрҙән, хеҙмәткәрҙәрҙән һәм уҡыусыларҙан торған ҡоралы партизандар отрядтәре хәрәкәт итәләр. Улар дошманға өҙлөкһөҙ ударҙар яһайҙар.

Берҙәм демократик Ватан фронтының Үҙәк Комитете Корея халҡын «тағы ла тығыҙыраҡ тупланырға һәм фронттарҙа яулап алынған уңыштарҙы нығытыу һәм яңы, тағы ла ҙурыраҡ уңыштарға өлгәшеү өсөн изге Ватан һуғышына күтәрелергә саҡыра.

Аҙаҡҡы еңеүҙе яулап алыу юлында әле ҡыйынлыҡтар күп, ләкин беҙ был ҡыйынлыҡтарҙы еңеп сығырға тейешбеҙ һәм еңеп сығасаҡбыҙ. Беҙ был данлы Ватан һуғышында дошманды еңеүгә өлгәшеү өсөн бөтә көсөбеҙҙе бирергә тейешбеҙ».

Ҡытай халҡы Макартурҙы хәрби енәйәтсе тип иғлан итә

ПЕКИН, 21 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Макартур халыҡ-ара хәрби енәйәтсе тип иғлан ителһен, тип тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресендә Ҡытай делегацияһының тәҡдиме Ҡытай матбуғаттары биттәрендә бик тиҙ отклик тапҡан. Ҡытай матбуғаты Уолл-стриттең был ялсыһының енәйәтсел эшен асыҡлаусы күп кенә мәҡәләләр баҫып сығарҙы.

Макартурҙың енәйәтсел эшенән күп кенә фактылар килтереп, Синьхуа агентствоһы, ҡурҡыуҙан аҡылынан шашҡан һәм ҡотороңған был милитарист бөтә донъяла тыныслыҡҡа ҡурҡыныс булып тора, һәм уны Ҡытай халҡы хәрби енәйәтсе тип иғлан итә, һәм был енәйәтсегә тейешенсә яза бирелергә тейеш, ти.

Бикләнеләр юлын Шеффилдтең
Сукрә башлы доллар ҡолдары,
Ләкин улар һис тә өҙә алмай
Тыныслыҡтың иркен юлдарын.

Ошо изге, яҡты юлға баҫҡан
Ер шарының батыр улдары,
Варшавала береһен-береһе ҡотлап
Ҡыҫыштылар таҙа ҡулдарын.

Берҙәм көрәш көсә ҡояш булып
Күтәрелә йәшәү күгенә,
Уның нурҙарында тыуыр йылдар,
Килер яҙҙар төҫә күренә,

Ҡаҡ маңлайын ташҡа бәреп палач
Күпме ҡоторһа ла, бары бер,
Батмаҫ ҡанға, көймәҫ ялҡындарҙа
Тыныслыҡҡа эйә булған ер.

М. Батыршин һүрәте, Н. Бакиров тексты.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 21 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, халыҡ армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш алып баралар, тип әйтелә.

Токусен районында дошмандың һөжүме уңышлы булманы. Халыҡ армияһының частәре элекке сиктәрҙә обороналаныуҙы дауам иттерәләр.

Көнсығыш яр буйында һуғыштар Гансандан төньяҡтараҡ һәм Менгтхеандан төньяҡ-көнсығыштараҡ баралар.

* * *

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 22 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре үткән көндә элекке сиктәрҙә Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барҙылар, тип әйтелә.

9 ноябрҙән алып 17 ноябргә тиклем булған һуғыштарҙың йомғаҡтары тураһында Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 20 ноябрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ *армияһының баш командованиеһы* американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәргә ҡаршы Ҡытай добровольцтәре ярҙамында көрәшеүсе Корея Халыҡ армияһының 9 ноябрҙән алып 17 ноябргә тиклемге осор эсендәге уңыштары тураһында тулы булмаған мәғлүмәттәр иғлан итте.

Был осор эсендә Халыҡ армияһының частәре 1550 американ һәм 1336 лисынмансы һалдатты һәм офицерҙы үлтерҙеләр һәм яраланылар. 44 американ һәм 122 марионет ғәскәр һалдаты һәм офицеры пленгә алынған. 32 пулемет, 107 автомат, 4 орудие һәм ракета установкалары *алынған.*

Прага газеталары Л. Н. Толстойҙың үлеүенә 40 йыл тулыуҙы билдәләйҙәр

ПРАГА, 20 ноябрь. (ТАСС). Бөйөк рус яҙыусыһы Л. Н. Толстойҙың үлеүенә 40 йыл тулыу айҡанлы Прага газеталары Л. Н. Толстойҙың тормошона һәм ижадына арналған күп кенә мәҡәләләр, Владимир Ильич Ленин һәм Максим Горькийҙың уның тураһында әйткән һүҙҙәрен, уның әҫәрҙәренән өҙөктәр баҫып сығарғандар.

«Руде право» газетаһы «Бөтә рус әҙәбиәтенең гениы» тигән мәҡәләлә былай тип яҙа: «Рус милли культураһы гениенең әҫәрҙәрен беҙҙең халҡыбыҙ тәрән ярата һәм баһалай. Советтар Союзының донъялағы иң идеялы һәм иң әһәмиәтле әҙәбиәт булған данлы һәм ҡеүәтле әҙәбиәте уның туранан-тура мираҫы булып тора».

Чехословакия матбуғаты М. И. Калининдең тыуыуына 75 йыл тулыуҙы билдәләй

ПРАГА, 20 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия матбуғаты большевиктәр партияһының һәм Совет государствоһының күренекле деятеле М. И. Калининдең тыуыуына 75 йыл тулыуҙы билдәләй.

«Руде право» газетаһы М. И. Калининдең биографияһын баҫып сығарып, былай тип яҙа: «Донъя коммунизмының бөйөк идеялары өсөн көрәшеүсе бөтә донъялағы миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең йөрәктәрендә М. И. Калинин образы мәңгегә һаҡланасаҡ».

Газета шулай уҡ М. И. Калининдең «Партия-массовый эштең ҡайһы бер мәсьәләләре» тигән хеҙмәтен (Мәскәү ҡалаһы предприятиеләре партия работниктарының 1942 йылдың 21 апрелдәге кәңәшмәһендә М. И. Калининдең телмәре) баҫып сығарған.

«Млада фронта» газетаһы «М. И. Калинин — йәштәрҙең бөйөк уҡытыусыһы» тигән заголовка менән мәҡәлә урынлаштырған.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт академия драма театрында — «СЕМЬЯ».

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «АЛЛЫЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «ИНЖЕНЕР КОЧИНДЕҢ ХАТАҺЫ».

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

...39 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се йыл сыға.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 235 (8692)
25 ноябрь
шәмбе

Хаҡы 20 тин.

Беҙҙә һайлауҙар эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның бергәләшеп эшләүҙәре обстановкаһында, уларҙың берберенә ышаныуҙары обстановкаһында, мин әйтер инем, үҙ-ара дуҫлыҡтары обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистар юҡ, помещиктар юҡ, эксплуатация юҡ һәм халыҡтың ихтыярын боҙор өсөн, асылда, уға ҡыҫым яһар кеше лә юҡ.

И. СТАЛИН.

Коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыштары юғары политик кимәлдә үтте. Совет Башҡортостанының халыҡтары, социалистик илебеҙҙең бөтә кешеләре кеүек үк, үҙҙәренең беренсе кандидаты итеп ысын күңелдән бөйөк Сталинде күрһәттеләр. Улар Ленин — Сталин партияһына, Совет хөкүмәтенә һәм бөйөк Сталинға аҙағына тиклем бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр демонстрацияланылар, бөйөк даһиға булған үҙҙәренең тойғоларын, ҡайнар мөхәббәттәрен ысын күңелдән белдерҙеләр. Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективының һайлау алды йыйылышында ҡарт эшсе Петр Дмитриевич Любовцев беренсе һүҙҙе алып былай тине:

— Мин хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп беҙҙең өсөн донъяла иң ҡәҙерле булған туғаныбыҙ, тәрән аҡыллы юлбашсыбыҙ иптәш Сталинде күрһәтәм. Был исем беҙгә, совет кешеләренә генә түгел, бәлки донъяла азатлыҡ һөйөүсе бөтә кешеләргә лә яҡын. Иптәш Сталин — ул тыныслыҡ. Уның исеме беҙҙе намыҫлы хеҙмәткә рухландыра. Беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙ был тәрән аҡыллы бөйөк исем менән бәйләнгән.

Ҡарт эшсенең был ябай һәм ялҡынлы һүҙҙәре бөтә совет халҡының һәм шул иҫәптән республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең иптәш Сталинға булған ҡайнар һөйөүен сағылдыра. Сөнки совет кешеләре өсөн бөйөк даһиҙың исеменән дә яҡын һәм ҡәҙерле исем юҡ. Иптәш Сталин беҙҙең илебеҙҙе ышаныслы аҙымдар менән коммунизмға алып бара.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре һайлау алды йыйылыштарында урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидат итеп партия эшенә, халыҡ эшенә ысын күңелдән бирелгән үҙҙәренең улдарын һәм ҡыҙҙарын — партия һәм совет ойошмалары етәкселәрен, промышленностан алдынғы стахановсыларҙы, новаторҙарҙы, колхоздарҙың, МТС һәм совхоздарҙың юғары урожай мастерҙарын, шулай уҡ совет интеллигенцияһының алдынғы вәкилдәрен күрһәттеләр.

Тик Совет илендә генә бөтә кеше лә тиң хоҡуҡлы. Совет кешеләре үҙҙәренең кем булыуына ҡарамаҫтан — крәҫтиәнме, йәки эшсеме, милләтенә ҡарамаҫтан, шулай уҡ ирме йәки ҡатын-ҡыҙмы, юғары белемлеме йәки түбән белемле булыуына ҡарамаҫтан, Советтарға һайлана һәм һайлай ала. Ә капиталистик илдәрҙә бындай тиң хоҡуҡ юҡ.

Белорет металлургтары ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп ҡарт металлург — обер-мастер Николай Григорьевич Коринде билдәләнеләр. Иптәш Корин заводта 1905 йылдан бирле эшләй. Ул ябай эшсенән күтәрелгән кеше. Уның рационализаторлыҡ тәҡдимдәрен тормошҡа ашырып, завод йөҙҙәрсә мең һум экономия алыуға өлгәште. Иптәш Кориндең намыҫлы хеҙмәтен Совет хөкүмәте юғары баһалап, Ленин һәм Хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордендәре менән наградланы.

Ишембай нефтселәре ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп ер аҫты ремонтының өлкән мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Вахитовты күрһәттеләр. Сөнки Акмал Вахитов хеҙмәт етештереүсәнлегең күтәреүҙә, нефть сығарыу эшенең яңы ысулдарын үҙләштереүҙә бик күп йәш кадрҙарҙы өйрәтте һәм үҙенең эш тәжрибәһендә бик күп стахановсыларҙы тәрбиәләне. Шуның өсөн дә иптәш Вахитовты Ишембай нефтселәре ҡараталар, хөрмәтләйҙәр һәм уның менән ғорурланалар. Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты Иван Дмитриевич Куприяновты нефтселәр араһында тиҙләтелгән метод менән бораулауҙа иң яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшкәне һәм общественный эштәрҙә актив ҡатнашҡаны өсөн дә беренсе номерле бораулау конторәһының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат, тип таптылар.

Баймаҡ районының Ишморҙа ауыл Советының председателе иптәш Әүәлбаеваны Фрунзе исемендәге ауыл хужалығы артеленең членддары шул уҡ Ишморҙа ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр. Помабика Әүәлбаева етәксе совет эшендә 26-сы йыл эшләп килә. Ул етәкселек иткән ауыл Советына ҡараған колхоздар экономик яҡтан районда иң алдынғы колхоздарҙан иҫәпләнәләр.

Урындағы Советтарға депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың патриотик хеҙмәт подвигтары тураһында миҫалдар бик күп. Улар илебеҙҙең экономикаһын нығытыуҙа һәм культураһын артабан сәскә аттырыуҙа арымай-талмай ижади хеҙмәт итеүҙәре өсөн коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары булыуға лайыҡлылар.

«Һайлаусылар, халыҡ — тип өйрәтә иптәш Сталин, — үҙҙәренең депутаттарынан шуны талап итергә тейештәр: улар үҙ бурыстарының юғарылығында ҡалһындар, үҙҙәренең эшендә улар политик обывателдәр кимәленә төшмәһендәр, улар Ленин тибындағы политик деятелдәр рәүешендә ҡалһындар, улар, Ленин кеүек үк, асыҡ һәм билдәле деятелдәр булһындар, улар көрәштә, Ленин кеүек үк, ҡурҡыуһыҙ һәм халыҡ дошмандарына ҡарата, Ленин кеүек үк, аяуһыҙ булһындар, эш ҡатмарлаша һәм горизонтта ниндәй ҙә булһа ҡурҡыныс күренә башлаған саҡта улар һәр төрлө паникаһан һәм паникаға оҡшаған һәр төрлө нәмәнән азат булһындар, улар паникаға оҡшаған һәр төрлө нәмәнән, Ленин азат булған кеүек үк, азат булһындар, һәр яҡлы ориентация һәм бөтә плюстарҙы һәм минустарҙы һәр яҡлап иҫәпләү кәрәк булған урында ҡатмарлы мәсьәләләрҙе хәл итеү мәлендә улар, Ленин кеүек үк, аҡыл эйәһе һәм ҡабаланмаусан булһындар, улар, Ленин кеүек үк, тоғро һәм намыҫлы булһындар, Ленин үҙ халҡын нисек һөйгән булһа, улар ҙа үҙ халҡын шулай уҡ һөйһендәр».

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткәндә, иптәш Сталиндең бында ошо тәрән аҡыллы күрһәтмәләренән сығып эш иттеләр. Һәм улар үҙҙәренең буласаҡ депутаттарынан, иптәш Сталин өйрәткәненсә, Ленин тибындағы большевик булыуҙарын талап итәләр.

Хәҙер Округ һайлау комиссиялары кандидаттарҙы һайлау бюллетендәренә индереү өсөн регистрациялайҙар. Агитаторҙарға тағы ла яңы һәм почетлы эш тыуҙы. Улар һайлаусыларҙы кандидаттарҙың биографиялары һәм эшмәкәрлектәре менән ныҡлап таныштырырға тейештәр. Кандидаттарҙың үҙ һайлаусылары менән осрашыу йыйылыштары һайлаусыларҙы кандидат менән ныҡыраҡ таныштырыуҙа һынналған эш практикаһы булып тора. Сөнки бында доверенный һайлаусыларға кандидаттың тулы биографияһын аңлата һәм уларҙы һайлау көнөндә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына берҙәм тауыш бирергә саҡыра. Ә һайлаусылар үҙ нәүбәтендә үҙҙәренең буласаҡ депутаттарына хужалыҡ һәм культура төҙөлешен артабан яҡшыртыуға, Советтарҙың ойоштороу-массовый эштәрен активләштереүгә йүнәлдерелгән ҡиммәтле тәҡдимдәрен һәм наказдарын бирәләр.

Шуға күрә лә агитаторҙар һайлаусыларҙың үҙ кандидаттары менән осрашыу йыйылыштарының юғары политик кимәлдә үтеүен тәьмин итергә һәм был йыйылыштарға һайлаусыларҙың йөҙ проценты менән килеүҙәренә ирешергә бурыслылар. Һәр бер һайлаусы үҙ кандидатының үҫеш юлы һәм социалистик төҙөлештәге эшмәкәрлеге менән яҡындан танышырға һәм һайлау көнөндә лайыҡлы кандидатҡа, үҙенең ышанысын аҡлаясаҡ кешегә тауыш биргәнлеген ныҡлы белергә тейеш.

Кандидаттар өсөн агитацияны көсәйтәйек. 17 декабрҙә — урындағы Советтарға һайлауҙар көнөндә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының яңы еңеүенә өлгәшәйек!

КОММУНИСТӘР МЕНӘН ПАРТИЯҺЫҘҘАРҘЫҢ СТАЛИНСЕ БЛОГЫ КАНДИДАТТАРЫ

В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко иптәштәр хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияландылар

22 ноябрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына һайлауҙар буйынса күп кенә Округ һайлау комиссиялары депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау үткәрҙеләр. Округ һайлау комиссияларының ултырыштарында депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән предприятиеләр, учреждениеләр, юғары уҡыу йорттары, общественный ойошмалар коллективтарының күп һандағы вәкилдәре ҡатнаштылар.

131-се номерле һайлау округы комиссияһының ултырышында Округ комиссияһының председателе: Вячеслав Михайлович Молотов ошо округ буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ бирҙе, тип белдерҙе. Округ һайлау комиссияһы СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары иптәш В. М. Молотовты хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялау тураһында бер тауыштан ҡарар ҡабул итте.

545-се номерле һайлау округы Округ һайлау комиссияһының ултырышы булып үтте. Комиссия председателе: Георгий Максимилианович Маленков ошо округ буйынса Мәскәү Советына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ бирҙе, тип белдерҙе. Округ һайлау комиссияһы ВКП(б) Үҙәк Комитетының секретары, СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары иптәш Г. М. Маленковты Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялар-ға бер тауыштан ҡарар итте.

СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Лаврентий Павлович Берияны Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеү тураһында тапшырылған материалдарҙы ҡарап һәм тауышҡа ҡуйылырға уның ризалығын алып, Округ һайлау комиссияһы иптәш Л. П. Берияны 1016-сы номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

653-сө номерле һайлау округының Округ комиссияһы СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Климент Ефремович Ворошиловтың ошо һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалығын алып, иптәш К. Е. Ворошиловты 653-сө номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Анастас Иванович Микоян 230-сы номерле һайлау округының Округ һайлау комиссияһы тарафынан бер тауыштан Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды.

775-се номерле һайлау округы Округ һайлау комиссияһының ултырышы булып үтте. Комиссия председателе: СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Николай Александрович Булганин ошо һайлау округы буйынса тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ бирҙе, тип белдерҙе. Иптәш Н. А. Булганин Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп бер тауыштан регистрацияланды.

527-се һайлау округы Округ һайлау комиссияһының ултырышында СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Лазарь Моисеевич Кагановичте Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялау тураһында бер тауыштан ҡарар сығарылды.

СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Андрей Андреевич Андреевте Округ һайлау комиссияһы 1383-сө номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

168-се номерле һайлау округының Округ һайлау комиссияһы ВКП(б) Үҙәк Комитетының һәм Мәскәү өлкә комитетының секретары Никита Сергеевич Хрущевте Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

335-се номерле һайлау округының Округ һайлау комиссияһы СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Алексей Николаевич Косыгинде Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

СССР Верховный Советы Президиумының Председателе Николай Михайлович Шверник 33-сө номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды.

1097-се номерле һайлау округы Округ комиссияһының ултырышында ВКП(б) Үҙәк Комитетының секретары Михаил Андреевич Суслов Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының секретары Пантелеймон Кондратьевич Пономаренко 833-сө номерле һайлау округы буйынса Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды.

(ТАСС).

Урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау

Республикабыҙҙа урындағы Советтарға һайлау кампанияһы көндән-көн киң ҡолас ала бара. Ошо көндәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең ҡала һәм ҡалалардағы район Советтарына, шулай уҡ поселка, ауыл Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған һайлау алды йыйылыштары булып үтте. Ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәре был йыйылыштарҙа берҙәм һәм актив ҡатнашып, коммунистар партияһы һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ тупланғанлыҡтарын демонстрацияланылар. Депутатлыҡҡа кандидаттар итеп эшселәрҙең, колхоз крәҫтиәндәренең һәм интеллигенцияның иң алдынғы вәкилдәре — халыҡтың ышанысын аҡлай алырлыҡ кешеләр күрһәтелде.

Хәҙер ҡала һәм ҡалалардағы район Советтарына, поселка һәм ауыл Советтарына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларында депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау эше уңышлы рәүештә бара. Республикабыҙҙың башҡалаһы Өфөлә Округ һайлау комиссиялары ҡала Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың күпселек өлөшөн регистрацияланылар инде.

Быуа электр оборудованиеләре заводы коллективының алдынғы вәкиле, комсомолка Дилия Шакир ҡыҙы Мостаева. Йыйнау цехының слесаре иптәш Мостаева үҙенең тырыш хеҙмәте менән завод эшселәре, инженер-техник работниктары араһында ҙур авторитет яулап алды. Ул көндәлек нормаларын 200—250 процентҡа үтәй һәм тик яҡшы сифатлы продукция ғына бирә. Коллектив, ҙур ышаныс белдереп, уны Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтте һәм 152-се номерле һайлау округының Округ һайлау комиссияһы иптәш Мостаеваның кандидатураһын регистрацияланы.

Полина Сергеевна Федорованы Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводында күптәр беләләр. Ябай эшсе итеп кенә түгел, ә бәлки алдынғы эшсе, стахановсы итеп беләләр. Токарь П. С. Федорова ошо йылдың беренсе октябренә тиклем үҙенең биш йыллыҡ заданиеһын 133 процентҡа үтәне. Смена һайын бер ярым-ике норма бирә. Ул заводтың общественный тормошонда актив ҡатнаша. Судноҙар ремонтлау заводының эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәре үҙҙәренең алдынғы вәкилдәре иҫәбендә ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш Федорованы ла күрһәттеләр.

191-се номерле округтың Округ һайлау комиссияһы 9-сы номерле башҡорт мәктәбе коллективы тарафынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән уҡытыусыһы Нәсимә Ғәлимйән ҡыҙы Фәтхуллинаның кандидатураһын регистрацияланы.

Анастасия Ивановна Вавилованы ҡала хеҙмәтсәндәренән кемдәр генә белмәй. Уны бөтәһе лә белә. Иптәш Вавилова ҡала Советы һәм уның бүлектәре аппаратында 30 йыллап, шуның ете йылын исполкомдың секретары булып эшләй. Фидакәр хеҙмәте өсөн хөкүмәт тарафынан «Почет билдәһе» ордене менән наградланған. Ул Өфө кондитер фабрикаһы коллективынан депутатлыҡҡа кандидат булып тора.

Беҙ ҡала Советына депутатлыҡҡа регистрацияланған кандидаттар араһында төрлө профессиялы кешеләрҙе күрәбеҙ. Улар араһында медицина институты ассистенты Х. С. Бикмөхәмәтова, Мечников исемендәге институттың ғилми сотрудниге З. М. Басырова, 2-се номерле таҡта ярыу заводы директоры, Советтар Союзы Геройы С. Д. Пономарев, Өфө тимер юлы проводницаһы, комсомолка Р. Ә. Мөхәмәтъярова, ҡала Советы исполкомы председателе П. И. Капустин, силикат-кирбес заводы мастеры Ғ. Н. Сөләйманов иптәштәр һәм башҡалар бар. Улар бөтәһе лә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары булып торалар.

Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса 245-се номерле Округ һайлау комиссияһының ултырышы.

Һүрәттә: ПРЗ коллективынан — Округ һайлау комиссияһының председателе иптәш И. Кузнецов Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иптәш С. Ә. Ваһаповты регистрациялау протоколын уҡый. М. Әхмәтьянов фотоһы.

Һайлау участкалары телефонлаштырылды

Мәсетле. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). Районда хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек ҙур ойошҡанлыҡ менән бара. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы исполкомы һайлауҙарға әҙерлектең ойоштороу-техник эштәрен тәьмин итеүгә айырыуса ҙур әһәмиәт бирә.

Район Советы исполкомының ултырышында район связь конторәһы алдына һайлау участкаларының бөтәһен дә телефонлаштырыу бурысы ҡуйылғайны. Хәҙер исполкомдың был ҡарарын үтәү маҡсатында 19 һайлау участкаһына телефон аппараттары ҡуйылды. Тиҙҙән ҡалған участкалар ҙа телефонлаштырыласаҡ.

Н. Ғәлимов.

Социалистик ярышта еңеүселәр

БАССР Министрҙар Советы, 1950 йыл өсөнсө кварталда районларҙың юл төҙөү планын үтәү буйынса социалистик ярыш йомғаҡтарын тикшереп, иң яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшкән районларҙы билдәләне.

1950 йыл өсөнсө кварталда юл төҙөү планын 363 процентҡа, йыллыҡ планды 172 процентҡа үтәүсе Шаран районы (район Советы исполкомы председателе иптәш Хафизов, район юл бүлегенең элекке мөдире — техник иптәш Аглеев) социалистик ярышта еңеүсе тип табылды.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы Шаран районына тапшырылды, һәм юл төҙөү эшендә айырыуса тырышлыҡ күрһәткән колхозсыларҙы, бригадирҙарҙы, район юл бүлеге работниктарын, колхоз һәм ауыл Советы председателдәрен бүләкләү өсөн 3 мең 500 һум аҡсалата премия бирелде.

Шулай уҡ БАССР Министрҙар Советы юл төҙөү буйынса түбәндәге районларҙың яҡшы эшләүҙәрен билдәләп, уларға премиялар бирҙе:

Өсөнсө квартал планын 203 процентҡа, йыллыҡ планды 147 процентҡа үтәүсе Мишкә районына — 2500 һум;

Өсөнсө квартал планын 165 процентҡа, йыллыҡ планды 178 процентҡа үтәүсе Туймазы районына — 2000 һум.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге юл Управлениеһе юл участкаларын һәм район юл бүлеге работниктарын бүләкләү өсөн аҡса бүлде.

БАССР Министрҙар Советы шул уҡ ваҡытта Өфөнөң 286 номерле юл участкаһына ҡыҙыл мөйөш йыһазландырыу өсөн 2000 һум аҡса бирергә ҡарар итте.

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә

Ике участка берләштерелде

Өфө телефон аппараттары заводының өсөнсө номерле цехында үҙҙәренең эштәре менән тығыҙ бәйләнгән ике участка — микротелефон трубкалары һәм шнурҙар етештереү участкалары бар ине. Ике участка ла бына тиклем бер төрлө хеҙмәтләндерелә, үҙҙәренең производство эшмәкәрлектәрен, эске мөмкинлектәрен айырым планлаштырып эшләйҙәр ине.

Ошо көндәрҙә микротелефон трубкалары участкаһы менән етәкселек итеүсе иптәш Ғафарова был ике участканы берләштереү тураһында тәҡдим яһаны. Иптәш Ғафарованың тәҡдимен участка коллективтары хуплап ҡаршыланылар. Шулай уҡ завод администрацияһы ла быға ҡаршы килмәне. Ике участка — микротелефон трубкалары һәм шнурҙар участкалары берләштерелделәр һәм ул микротелефон трубкалары участкаһы итеп ҡалдырылды. Һөҙөмтәлә, хәҙер бер етәкселек булғас, бөтә эске мөмкинлектәрҙе һәм ресурстарҙы яҡшыраҡ иҫәпкә алып һәм даими расланған график буйынса эшләргә мөмкинлек тыуҙы. Хәҙер, элекке кеүек, микротелефон трубкалары артыҡ етештерелеп, шнурҙар етешмәү, йәки киреһенсә булған хәлдәр бөтөрөлдө.

Бынға тиклем производство программаһы был бригадалар һәм цех тарафынан үтәлмәй килһә, ә хәҙер үткәрелгән саралар һөҙөмтәһендә план срогынан алда арттырып үтәлә башланы. Октябрь планы 120 процентҡа үтәлде.

Бында бөтә эшселәр ҙә, урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә, станоктарҙы һәм оборудованиеләрҙе һаҡлауҙы үҙ йөкләмәләренә алып, уларҙың ремонтара эшләү срогын артабан оҙайтыу өсөн көрәшәләр.

З. Исмәғилов.

Завод рентабелле эшләй

Өфө лак-буяу заводы бер нисә йылдар буйы зыян күреп эшләй ине. Быйыл заводта ҙур ғына ойоштороу-техник саралар үҙгәрылды. Уға яңы ассортиментле продукция етештереү планы бирелде.

Завод коллективы был планды октябрь айында уҡ үтәп сыҡты. Ошо ваҡыт эсендә ул үҙенең элекке йылдарҙа күргән 194 мең һумлыҡ зыянын бөтөрә алды. Бынан һуң саф файҙа ла байтаҡ ҡына алынды.

Был уңыштарға өлгәшеү өсөн завод коллективына күп эштәр башҡарырға, фидакәр хеҙмәт итергә тура килде. Эшселәр, инженер-техник работниктар продукцияның сифатын яҡшыртыу, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү буйынса ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Үҙған бер ай эсендә генә бында 112,5 мең һумлыҡ накопление бирелде.

Бөгөнгө көндәрҙә «Молния» заводы эшселәренең башланғысына эйәреп, заводтың эшселәре, бригадирҙары, цех начальниктары оборудованиеләрҙе үҙҙәренә социалистик һаҡлауға алдылар. Ҡыҫҡа ваҡыт эсендә генә коллектив үҙ көсө менән завод оборудованиеларына, электрик хужалығына капиталь ремонт үҙгәрҙы. Күп кенә яңы оборудованиеләр хәрәкәткә ебәрелде.

Инженер Ковалев методын индереү эсендә эшләп, заводтың техник советы яңы төр лак уйлап сығарыуҙы ойоштороҙо. Шулай уҡ ул муфель мейесен төҙәп, уны эксплуатацияға тапшырыу менән дә етәкселек итте. Был мейес хәҙер цинк оксидтары етештерә һәм цинк буяуын етештереүгә ҙур база булып тора.

Хәҙер завод коллективы яңы йыл иҫәбенә эшләй.

И. Ғөмәров.

Һауыт-һабалар яңы төр материал ярҙамында етештерелә

Хәҙергә кәҙәр тиклем Башҡортостан промкооперацияларының системаһында балсыҡ һауыт-һабалар эшләгәндә, уларҙы ялтыратыу өсөн дефицит материал — ҡурғаш йәки ҡурғаш сурике ҡулланыла ине. Ә уларҙың булмауы планды үтәүҙә ҡамасаулыҡ яһай.

Стәрлетамаҡ ҡалаһындағы «Строитель» артелендә үҙгәрылған мастерҙар кәңәшендә был һауыт-һабаларҙы ялтыратыу өсөн материалды ҡурғашһыҙ, иң ябай компоненттарҙан әҙерләү бурысы ҡуйылды. Был бурысты тормошҡа ашырыуҙы тәжрибәле мастер иптәш Шеин үҙ өҫтөнә алды.

Мастер Шеин, бура төҙөлә 45 процент онталған быяла һәм 10 процент кварц ҡомо ҡатнаштырып һәм уға аҙ ғына ҡыҙыл балсыҡ өҫтәп, ялтыратҡыс материал әҙерләне. Был яңы материал менән ул һынау үткәрҙе. Һынау уңышлы булды һәм юғары сифатлы художестволы һауыт-һабалар әҙерләү юлы табылды.

Хәҙер «Башрайпромсоюз» системаһындағы артелдәр, бындай һауыт-һабаларҙы етештерә башланылар ҙа инде.

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

Совет социалистик демократия — яңы, юғары типтағы демократия

Беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек киң йәйелдерелде. Совет халҡы был һайлауҙарҙы аҙағына тиклем киңәйтелгән социалистик демократизм шарттарында, донъяла иң демократик Сталинса Конституция нигеҙендә үткәрәсәк.

Һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы барлыҡҡа килгән юғары политик һәм производство күтәрелеше совет халҡының морально-политик берҙәмлеге, социалистик демократияның бөйөк көсө, уның буржуаз демократияға ҡарағанда ғәйәт ҙур өҫтөнлөгө тураһында һөйләй.

* * *

В. И. Ленин, ялған буржуаз демократияның халыҡҡа ҡаршы булған асылын фаш итеп, совет социалистик демократия — ул демократияның яңы, юғары тибы булып тора, тип ышаныслылыҡ итеп күрһәтте. Ул буржуаз һәм пролетар демократия тураһындағы мәсьәләгә тулы анализ бирҙе, Каутскийҙың һәм башҡа «социалистарҙың» «саф» демократия тип йөрөтөлгән нәмә тураһындағы ялған һөйләнеүҙәренән бер ни ҙә ҡалдырманы. «... Демократик республика, учредительный собрание, дөйөм халыҡ һайлауҙары һәм башҡа шундайҙар ғәмәлдә буржуазия диктатураһы ул,— тине Ленин, — һәм хеҙмәтте капитал ҡоллоғонан азат итеү өсөн был диктатураны пролетариат диктатураһы менән алмаштырыуҙан башҡа юл юҡ. Пролетариат диктатураһы ғына кешелек донъяһын капитал иҙеүенән, буржуаз демократияның, байҙар өсөн булған демократияның ялғанлығынан, фальшенан, ике йөҙлөлөгөнән азат итә ала, ярлылар өсөн булған демократияны урынлаштыра ала, йәғни эшселәргә һәм ярлы крестьяндарға демократия рәхәтлектәренән фактик файҙаланыу мөмкинлеген бирә ала, ә хәҙерге ваҡытта (хатта иң демократик — буржуаз республика мәлендә лә) демократияның был рәхәтлектәренән фактик алғанда хеҙмәтсәндәрҙең ғәйәт ҙур күпселеге файҙалана алмай» (В. И. Ленин. Әҫәрҙәр, 3-сө баҫма, XXIII том, 441—442-се биттәр).

Буржуаз публицистәр һәм буржуазияның социал-демократик лакейҙәре уның матурлыҡтарын маҡтарға яратҡан буржуаз демократияның ялғанлығын В. И. Ленин сиктән тыш асыҡлыҡ менән асып бирә. Германиялағы һәм Австриялағы демократик тәртиптәрҙе маҡтаусы Каутскийға, Шейдеманға, Реннерға һәм башҡа «социалистарға» яуап биреп, В. И. Ленин былай тип яҙҙы: «Немец «демократик» (буржуаз-демократик) республикаһындағы «хәҙерге «йыйылыштар һәм матбуғат азатлығы» ялған һәм ике йөҙлөлөк ул, сөнки ғәмәлдә был байҙар өсөн прессаны һатып алыу һәм үҙҙәренә буйһондороу азатлығы, халыҡты буржуаз газеталар ялғанлауының сүпрәкһы менән ағыулауға, байҙар азатлығы, помещиктар йорттарын, иң яҡшы биналарҙы үҙ «милкендә» тотоуға һәм башҡа шундайҙарға байҙар азатлығы ул» (шунда уҡ, 242-се бит).

«Көнбайыш демократия» тип йөрөтөлгән хәҙерге заман демократияһының ысын йөҙөн Лениндең был һүҙҙәре ниндәй көс менән фаш итәләр! Улар хәҙерге Америка «демократияһының», радиовой американлыларҙы тилертеүгә, уларҙы Советтарға ҡаршы үтәнәп-үтә ялған пропаганда менән, СССР-ға ҡаршы яңы һуғыш пропагандаһы менән ағыулауға Уолл-стрит хужаларына «азатлыҡ» биреүсе был «демократияның» ҡашына түгел, ә күҙенә һуғалар.

В. И. Ленин һәм И. В. Сталин буржуаз демократия тураһындағы ялған фальшҡа ҡаршы хеҙмәт кешеһенә азатлыҡты һәм хоҡуҡты ғәмәлдә тәьмин итеүсе социалистик демократия тураһындағы хәҡиҡәтте ҡуйҙылар.

В. И. Ленин һәм И. В. Сталин, эксплуататорҙарҙың государстволарына ҡарағанда Совет государствоһының тәрән принципиаль айырмаһын асып, совет республикаһы — халыҡтың күпселеге өсөн, эшселәр синыфы һәм бөтә хеҙмәтсәндәр өсөн яңыса демократик государство, буржуазияға ҡаршы — яңыса диктатор государство ул, тип һыҙыҡ өҫтөнә алалар.

СССР-ҙа эксплуататор синыфтар бөтөрөлгәс һәм яңы Сталинса Конституцияны ҡабул ителгәс, йәшерен тауыш биреү юлы менән тормошҡа ашырыла торған дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуғы индерелде. Аҙағына тиклем киңәйтелгән совет социалистик демократизмы урынлаштырылды.

Совет государствоһы демократияның яңы, юғары тибын тәшкил итә, ысынысындан халыҡ государствоһы булып тора. Илдең халҡын демократик хоҡуҡтар менән фактик солғап алыуы яғынан буржуаз демократия государстволарын ул бик алыҫҡа артҡа ҡалдыра. СССР-ҙа һайлау хоҡуғы илдең бөтә халҡына бирелгән. Аҡылдан яҙған һәм суд хөкөмө менән һайлау хоҡуғынан махрум ителгән кешеләр генә был иҫәпкә инмәйҙәр.

Шуның менән бергә совет социалистик демократияһы общество тормошоноң бөтә сфераларына үҙенең үтеп инеүенең тәрәнлеге буйынса ла маҡталған «көнбайыш демократияһын» бик алыҫҡа артҡа ҡалдыра. Совет социалистик демократияһы совет кешеләре тормошоноң бөтә яҡтарын — политика өлкәһен дә, производство һәм культура өлкәһен дә солғап ала, ә буржуаз демократия үҙ йоғонтоһон тар политик сфера — башлыса һайлауҙар [illegible].

Милләтсе буржуаз конституцияларға ҡапма-ҡаршы рәүештә Сталинса Конституция бөтә милләттәрҙең һәм расаларҙың тулы тиңлеге принцибын раҫлай. Иптәш Сталин, беҙҙең Конституциябыҙҙың эҙмә-эҙлекле һәм аҙағына тиклем тотанаҡлы демократизмын характерлап, былай тине: «Һәр бер граждандың обществолағы хәлен уның мөлкәт хәле, ниндәй милләттән булыуы, енесе, хеҙмәттәге хәле билдәләмәй, ә үҙенең булдыҡлылыҡтары һәм үҙенең хеҙмәте билдәләй». (И. В. Сталин. Ленинизм мәсьәләләре. 11-се баҫма, 517-се бит). Социалистик демократизм, ҡатын-ҡыҙға ирҙәр менән тиң хоҡуҡ биреп һәм уны фактик тәьмин итеп, обществола ҡатын-ҡыҙҙарҙы ҡоллоҡтан ҡотҡара. Совет демократизмы, халыҡ массаларының политик аңлылығының, политик һәм производство активлегенең үҫеүенә бөтә яҡтан ярҙам итеп, совет обществоһының коммунизмға табан хәрәкәтен тиҙләтеүсе ҡеүәтле көс булып тора.

Совет общество һәм государство ҡоролошоноң еңелмәҫ көсө — маҡсатҡа йүнәлешле һәм планлы рәүештә социализм төҙөүсе массаларҙың тап бына ошо өҙлөкһөҙ үҫә барған политик аңлылығында һәм активлелегендә тора ла инде.

* * *

В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең социалистик демократизмды үҫтереү мәсьәләләренә ҙур әһәмиәт биреүҙәре общественың үҫеш закондарын тәрән белеүгә нигеҙләнә. Тарихи материализм, общественың үҫеш тарихе — материаль байлыҡтарҙы етештереүселәрҙең үҙҙәренең тарихе, етештереү процесының төп көсө булған халыҡ массаларының тарихе ул, тип өйрәтә. Коммунистик общество миллионлаған кешеләрҙең ойошҡан, аңлы һәм маҡсатҡа йүнәлешле хеҙмәттәре һөҙөмтәһендә генә төҙөлә ала. Коммунизм производствоның ҡеүәтле үҫеүе, ҡулланыу әйберҙәре муллығын булдырыу, кешеләрҙең хеҙмәткә мөнәсәбәттәренең үҙгәреүе, ҡала менән ауыл араһындағы, физик хеҙмәт менән аҡыл хеҙмәте араһындағы ҡапма-ҡаршылыҡтарҙың бөтөрөлөүе һәм кешеләрҙең бөтә яҡлап үҫеүе менән характерлана. Пролетариатты һәм хеҙмәтсән массаларҙы эксплуатациялаусы, уларҙы политик хоҡуҡһыҙлыҡ һәм культураһыҙлыҡ хәлендә тотоусы капитализм менән коммунизм араһында күсеү осоро бар. Был күсеү осоро тарихи процестең төп хәрәкәт иттереүсе көсөнөң — эшселәр синыфының, хеҙмәтсән массаларҙың ҡеүәтле политик һәм культура-техник күтәрелеше осоро булырға тейеш. Ул туранан-тура етештереүсе булған массаларҙың ижади активлектәренең бөйөк үҫешен тәьмин итергә тейеш, был массалар һәр ваҡыт тарихте яһаныулар, ләкин улар, капиталистик ҡоллоҡтан азат ителгәс кенә, был тарихтең аңлы ижади юлына, коммунизм төҙөү юлына беренсе тапҡыр баҫалар.

Капиталистик ҡоролош шарттарында етештереү процесының төп көсө булған халыҡ массаларының хәле менән уларҙы буржуаз общество ҡуйған хоҡуҡһыҙлыҡ шарттары араһында тәрән ярашмаусанлыҡ күҙгә күренеп тора. Етештереүҙең капиталистик ысулы общественың стихиялы үҫеш процесында барлыҡҡа килә. Уның барлыҡҡа килеүе өсөн халыҡ массаларының актив ҡатнашыуҙары талап ителмәй. Ялған буржуаз демократия, шулай уҡ, обществоға һәм государствоға етәкселек итеүҙә халыҡ массаларының аңлы, ирекле һәм актив ҡатнашыуҙарын талап итмәй һәм үҙенең асылы буйынса талап итә лә алмай. Ул ғына ла түгел, империализм эпохаһында эшселәр синыфы, халыҡ массалары капитализм үҫешенең таңында яулап алынған буржуаз-демократик азатлыҡтарҙы һаҡлау өсөн буржуаз государствоға ҡаршы көрәш алып барырға мәжбүр булалар.

Совет государство ҡоролошо ғына кешелек донъяһы тарихендә беренсе тапҡыр халыҡтың етештереү процесындағы хәле менән обществоға һәм государствоға етәкселек итеүҙә уның роле араһында тулы һәм тәрән тиңлек урынлаштыра. Етештереүҙең социалистик ысулы мәлендә етештереү көстәренең һәм етештереү мөнәсәбәттәренең тулы тиңлеге эшселәр синыфының, халыҡтың етештереү процесындағы хәле менән уның государство тормошондағы, обществоға етәкселек итеүҙәге роле араһындағы тулы тиңлек менән яраштырыла. Башҡа общественный укладтарҙан айырмалы рәүештә, социализм коммунистар партияһы етәкселегендә халыҡ массаларының үҙҙәре тарафынан төҙөлә. Государствоның совет формаһы халыҡтың яңы, коммунистик обществоны ла аңлы, актив һәм ижади төҙөүе өсөн кәрәкле булған бөтә шарттарҙы тыуҙыра.

Беҙҙең илебеҙ тормошоноң һуғыштан һуңғы осоро социалистик демократизмдың артабан нығыуы һәм үҫеүе менән характерлана. Совет халҡы һуғыштан һуңғы ваҡыт шарттарында ике тапҡыр — 1946 йылдың 10 февралендә һәм 1950 йылдың 12 мартында СССР Верховный Советын һайланы.

Бөтә һайлаусыларҙың 1946 йылғы һайлауҙарҙа 99.7 проценты, ә 1950 йылда — 99.98 проценты ҡатнашты. Шулай итеп, халыҡтың һайлауҙарҙа ҡатнашыуының мөмкин булған сигенә фактик алғанда — 1950 йылда бөтә һайлаусылар тиерлек үҙҙәренең граждандыҡ бурыстарын үтәнеләр. Коммунистар менән партияһыҙҙар [illegible] ла яуланы. 1946 йылда был блоктың кандидаттарына бөтә һайлаусыларҙың Союз Советына 99,18 проценте, Милләттәр Советына — 99,16 проценте тауыш бирҙе. 1950 йылда был блоктың кандидаттарына Союз Советына һайлауҙарҙа бөтә тауыш биреүҙә ҡатнашыусыларҙың 99,73 проценте, Милләттәр Советына — 99,72 проценте тауыш бирҙе. Был гүзәл цифрҙар совет халҡының ҡаҡшамаҫ морально-политик берҙәмлеге, уның большевиктар партияһы тирәһенә, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә туплангалығы тураһында һөйләйҙәр. Еңгән социализм илендә ике бөйөк көс — халыҡ һәм коммунизм бер бөтөнгә ҡушылдылар. Совет обществоһына большевиктар партияһының етәкселеге совет социалистик демократизмының сәскә атыуын тәьмин итә.

Совет демократияһының беҙҙең обществобыҙҙың үҫешенә яһаған йоғонтоһонда совет социалистик демократизмының, буржуаз-парламент тибындағы демократияға ҡарағанда, юғары өҫтөнлөгө айырыуса көс менән кәүҙәләнә.

Совет демократияһының бөйөк ижади ҡеүәте совет кешеләренең гигант күләмдәге политик һәм производство күтәрелешендә үҙенең туранан-тура кәүҙәләнешен таба. Совет кешеләре СССР-ҙа социализмдың еңеүен, герман фашизмын һәм япон империализмын ҡыйратыуҙы, беҙҙең илебеҙҙең һуғыштан һуңғы үҫешенең ғәйәт ҙур уңыштарын тәьмин итте.

СССР-ҙың политик, хәрби, экономик һәм культура ҡеүәтенең ғәйәт ҙур үҫеүе, беҙҙең илебеҙҙә социализм позицияһының көсәйеүе, совет обществоһының коммунизмға табан хәрәкәте социалистик демократия үҫешенең туранан-тура һөҙөмтәһе булып тора.

СССР-ҙа коммунизмдың материаль-техник базаһын булдырыу бурысы ҙур уңыш менән хәл ителә — Волгала һәм Днепрҙа гигант гидроэлектростанциялар төҙөлә, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдары ҡорола, СССР халыҡ хужалығының яңы ҡеүәтле күтәрелешен ойоштороу тураһында иптәш Сталин күрһәтмәләре тормошҡа ашырыла.

Общественың үҫешенә буржуаз демократия принципиаль рәүештә икенсе төрлө йоғонто яһай. Империалистик буржуазия, ялған буржуаз демократия ширмаһына төрөнөп, халыҡтың демократик хоҡуҡтарына ҡаршы киң һөжүмде башҡара. Америка монополистәре коммунистарҙы һәм бөтә прогрессив элементтарҙы ҡотороноп рәүештә эҙәрләйҙәр, АҠШ-тың компартияһын фактик алғанда закондан тыш итеп ҡуялар, фашистик закондарҙы индерәләр. Үҙҙәренең американ хужаһы артынан эйәреп, Европа илдәренең буржуазияһы ла буржуаз «азатлыҡтарҙың» ҡалдыҡтарын ҡыйрата һәм фашизмды урынлаштыра. Коммунизмға ҡаршы көрәш флагы аҫтында советтарға ҡаршы яңы һуғыш әҙерләнә. Уолл-стрит хужалары, Кореяла енәйәтсе интервенцияны йәйелдереп, Америка «демократияһының» йыртҡыс йөҙөн бөтә донъяға күрһәтәләр.

Буржуаз демократияның төп социаль мәсьәләләрҙе — хеҙмәтсән кешенең хоҡуҡтары, милләттәрҙең тиңлеге, ирҙәр менән ҡатын-ҡыҙҙарҙың тиңлеге тураһындағы һәм башҡа мәсьәләләрҙе хәл итеүгә булдыҡһыҙлығын тормош бик асыҡ рәүештә күрһәтә. Фактылар буржуаз демократияның үҫеүе фашизмға алып килә икәнлеген күрһәтәләр.

* * *

Большевиктар партияһы тарафынан етәкселек ителгән беҙҙең государствобыҙ, совет социалистик демократияны тайпылышһыҙ үҫтерә барып, үҙенең үҫешендә грандиоз уңыштарға өлгәште.

Донъяларҙағы ваҡиғаларҙың бөтә барышына Советтар Союзының йоғонтоһо гигант дәрәжәлә үҫте. СССР, фашистик Германияны һәм империалистик Японияны тар-мар итеп, империализмға ҡаршы булған демократик лагерҙә етәкселекте үҙ ҡулына алды. Ул тыныслыҡты нығытыу, прогресс, демократия һәм социализм юлынан хәрәкәт итеү менән ҡыҙыҡһынған бөтә прогрессив көстәрҙе үҙенә тартыусы үҙәк булып әүерелде. Гитлерсы Германияны һәм империалистик Японияны СССР-ҙың бөтә донъя күләмендә тарихи әһәмиәткә эйә булған еңеүе һөҙөмтәһендә Үҙәк һәм Көньяҡ-Көнсығыш Европаның күп кенә илдәре капитализм системаһынан төшөп ҡалдылар, уларҙың халыҡтары социалистик үҫеш юлына баҫтылар. Бөйөк Ҡытай халҡы эске контрреволюцияны һәм Америка интервенттарын еңеүгә өлгәште, үҙенең халыҡ республикаһын төҙөнө.

Совет халҡының тыныс, ижади хеҙмәте беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тайпылышһыҙ көсәйтә, халыҡ-ара тормошта уның авторитетын һәм йоғонтоһон күтәрә. Советтар Союзы бөтә донъяла тыныслыҡтың терәге булып тора.

Совет социалистик демократизмының ҡеүәтле көсө коммунизмдың материаль-техник базаһын булдырыуға һәм совет кешеләрен коммунистик тәрбиәләүгә бәйләнгән иң ҡатмарлы бурыстарҙы уңышлы хәл итеүҙә совет государствоһына ярҙам итә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына буласаҡ һайлауҙар СССР халыҡтарының ҡаҡшамаҫ берҙәмлеген, уларҙың Ленин—Сталин партияһы тирәһенә туплангалыҡтарын, коммунизмдың бөйөк эшенә фиҙакәр бирелгәнлектәрен яңы көс менән демонстрациялар.

В. Николаев.

Япония менән тыныслыҡ договоры тураһындағы мәсьәләгә ҡарата

Ошо йылдың 26 октябрендә Нью-Йоркта АҠШ государство департаментының советнигы Даллес әфәнде СССР-ҙың Именселек Советындағы вәкиле Я. А. Маликка Япония менән тыныслыҡ договоры тураһындағы мәсьәлә буйынса АҠШ хөкүмәтенең түбәндәге йөкмәткеле меморандумын тапшырҙы:

«Япония менән һуғыш хәлендә булыуҙы бөтөрөү өсөн АҠШ хөкүмәтенең фекере буйынса ниндәй договорҙың ярашлы булыуы тураһында түбәндә ҡыҫҡаса дөйөм белдереү килтерелә. Шул уҡ ваҡытта, был белдереү ҡәтғи түгел, ул һынау өсөн генә яһала һәм теләһә ниндәй киләсәк проект деталдәренән йәки формулировкаһының йөкмәткеһенә ҡарата АҠШ хөкүмәтен мәжбүр итмәйәсәк, тип билдәләнелә. Был проектты өйрәнеү мөмкинлеге тыуғас та, уны артабан эшләү һәм беренсе ҡарашта асыҡ булып күренмәгән теләһә ниндәй пункттарҙы асыҡлау маҡсатын тотҡан күп кенә официаль булмаған һөйләшеүҙәр буласаҡ, тип уйланыла.

Ҡушма Штаттар Япония менән шундай договорҙы тәҡдим итәләр, был договор һуғыш хәлендә булыуҙы бөтөрөргә, Японияның суверенитетын аяҡҡа баҫтырырға һәм Японияны тиң хоҡуҡлы государство сифатында ирекле халыҡтар обществоһына ҡайтарырға тейеш. Конкрет мәсьәләләргә килгәндә, договор түбәндәге принциптарҙы сағылдырасаҡ:

1. Ҡатнашыусылар. Япония менән һуғыш хәлендә булған, тәҡдим ителгән нигеҙҙә һәм килешеүгә мөмкин булған нигеҙҙә тыныслыҡ договорын төҙөргә әҙер булған теләһә ниндәй йәки бөтә милләттәр.

2. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы. Япония өсөн членлек күҙҙә тотоласаҡ.

3. Территория. Япония (а) Кореяның бойондороҡһоҙлоғон таныя; (в) Рюкю һәм Бонин утрауҙарына БМО-ның опекаһына власть итеүсе сифатында АҠШ менән килешәсәк һәм (с) Формоза, Пескадор утрауҙары, Көньяҡ Сахалин һәм Курил утрауҙары статусына ҡарата Ҡушма Королевство, СССР, Ҡытай һәм АҠШ-тың киләсәк ҡарарын ҡабул итәсәк. Договор үҙ көсөнә ингән ваҡыттан алып бер йыл эсендә бер ниндәй ҙә ҡарар ҡабул ителмәгән ваҡиғала — мәсьәләне Генеральный Ассамблея хәл итәсәк. Ҡытайҙағы махсус хоҡуҡтарҙан һәм интерестарҙан баш тартыу тураһында иғлан ителәсәк.

4. Именселек. Эффектлы яуаплылыҡты Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының үҙ өҫтөнә алыуы көтөк, именселекте тәьмин итеү буйынса ҡәнәғәтләндерерлек альтернатив саралар ҡабул ителгәнгә тиклем Япония районында халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау өсөн Япония органдарының һәм Америка ғәскәрҙәренең, ихтимал һәм башҡа ғәскәрҙәрҙең бергәләп яуаплы булыуҙарының дауам иттереләсәген договор күҙҙә тотасаҡ.

5. Политик һәм сауҙа хәле. Япония наркотиктар һәм балыҡ тотоу тураһында күп яҡлы договорҙарға ҡушылырға риза буласаҡ. Һуғышҡа тиклемге ике яҡлы договорҙар үҙ-ара килешеү буйынса яңыртыла аласаҡтар. Яңы сауҙа договорҙарын төҙөгәнгә тиклем Япония, нормаль айырымлыҡтан башҡа, иң ҙур уңайлылыҡ режимын бирәсәк.

6. Дәғүәләр. 1945 йылдың 2 сентябренә тиклем булған һуғыш актыларынан сығыусы бөтә дәғүәләрҙән договорға ҡатнашыусыларҙың бөтәһе лә баш тартасаҡтар. Ләкин (а) Союзный державалар, ҡағиҙә рәүешендә, үҙ территорияларындағы Япония милкен үҙҙәрендә ҡалдырасаҡтар һәм (в) Япония союзный милкте кире ҡайтарасаҡ, йәки уны һаҡланған килеш ҡайтарырға мөмкинлек булмаған ваҡиғала, килешеү буйынса билдәләнәсәк хаҡтың юғалған процентын компенсациялау өсөн иендарҙа аҡса бирәсәк.

7. Бәхәстәр. Дәғүәләр буйынса бәхәстәр махсус нейтраль трибунал тарафынан яйға һалынасаҡтар. Был трибуналды Халыҡ-ара суд председателе төҙөргә тейеш. Башҡа бәхәстәр йәки дипломатик юл менән, йәки Халыҡ-ара суд менән яйға һалыныуға тапшырыласаҡтар».

20 ноябрҙә Я. А. Малик Совет Хөкүмәтенең ҡушыуы буйынса Даллес әфәндегә түбәндәге йөкмәткеле иҫтәлек запискаһын тапшырҙы:

„Иҫтәлек запискаһы

Ошо йылдың 26 октябрендә Даллес әфәнде Я. А. Малик менән беседа ваҡытында Япония менән тыныслыҡ договоры тураһындағы мәсьәлә буйынса меморандум тапшырҙы. Был меморандумда, Япония менән һуғыш хәлендә булыуҙы бөтөрөү өсөн, АҠШ хөкүмәтенең фекере буйынса, ниндәй договорҙың ярашлы булыуы тураһында ҡыҫҡаса дөйөм белдереү бар. Был айҡанлы Совет Хөкүмәте ошо меморандумдың ҡайһы бер пункттары буйынса аңлатма алырға теләй.

1. Билдәле булыуынса, 1942 йылдың 1 ғинуарында Вашингтонда Берләшкән Милләттәр декларацияһына ҡул ҡуйған Америка Ҡушма Штаттары, Великобритания, Ҡытай һәм СССР һәм башҡа күп кенә государстволар дошман государстволар менән сепаратик договор төҙөмәҫкә йөкләмә алғайнылар.

Юғарыла күрһәтелгән йөкләмә булыу айҡанлы, ҡайһы бер аңлатманы алыу яҡшы булыр ине, Япония менән тыныслыҡ договорын Япония өсөн капитуляция шарттарына ҡул ҡуйған АҠШ, Великобритания, Ҡытай һәм СССР, шулай уҡ Японияға ҡаршы һуғышта актив ҡатнашҡан теләһә ниндәй ил ҡатнашлығында төҙөү күҙҙә тотоламы, йәки юғарыла әйтелгән державаларҙың тик ҡайһы берҙәренең генә ҡатнашлығында Япония менән сепаратик тыныслыҡ договорын төҙөү мөмкинлегенә юл ҡуйыламы.

2. 1943 йылдың 1 декабрендә АҠШ, Великобритания һәм Ҡытай тарафынан ҡул ҡуйылған Каир декларацияһы һәм 1945 йылдың 26 июлендә ошо уҡ илдәр, шулай уҡ Советтар Союзы тарафынан ҡул ҡуйылған Потсдам декларацияһы менән Формозаны һәм Пескадор утрауҙарын Ҡытайға ҡайтарып биреү тураһындағы мәсьәлә хәл ителгәйне. Шулай уҡ 1945 йылдың 11 февралендә АҠШ, Великобритания һәм СССР тарафынан ҡул ҡуйылған Ялта килешеүе менән Сахалин утрауының көньяҡ өлөшөн уның тирәһендәге утрауҙар менән Советтар Союзына ҡайтарып биреү һәм Курил утрауҙарын Советтар Союзына биреү тураһындағы мәсьәлә хәл ителгәйне.

Күрһәтелгән килешеүҙәр булыу айҡанлы Формоза, Пескадор утрауҙарының, Көньяҡ Сахалин һәм Курил утрауҙарының статусына ҡарата мәсьәләне АҠШ, Великобритания, Ҡытай һәм СССР-ҙың яғынан ҡарар итеүенә, күрһәтелгән государстволар бер йыл эсендә килешеүгә өлгәшмәгән ваҡиғала — Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының Генеральный Ассамблеяһының ҡарар итеүенә тапшырыу тураһында меморандумда булған тәҡдимде нисек аңларға кәрәк.

3. Каир декларацияһында ла, Потсдам декларацияһында ла, Рюкю һәм Бонин утрауҙары Япония суверенитетынан алынырға тейештәр, тип әйтелмәй. Шул уҡ ваҡытта был декларацияларға ҡул ҡуйған государстволар, «территориаль экспансияға ҡарата беҙҙең бер ниндәй ҙә уйҙарыбыҙ юҡ» тип белдерҙеләр.

Был айҡанлы түбәндәге һорау килеп тыуа, — Рюкю һәм Бонин утрауҙарын, Ҡушма Штаттар власть итеүсе сифатында, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының опекаһына тапшырыу тураһында меморандумда булған тәҡдим нәмәгә нигеҙләнә.

4. Бөтәһенә лә билдәле, тыныслыҡ договорын төҙөгәндән һуң Японияла оккупацион ғәскәрҙәрҙең ҡалыу йәки ҡалмауына Япония халҡы ҙур ҡыҙыҡһыныу күрһәтә. Бынан тыш, Потсдам декларацияһында (12-се пункт), оккупацион ғәскәрҙәр Япониянан сығарыласаҡтар, тип күҙҙә тотола.

Был айҡанлы Совет Хөкүмәте шуны белергә теләй, Япония менән тыныслыҡ договорында, башҡа государстволар менән төҙөлгән тыныслыҡ договорҙарында күҙҙә тотолғанынса, уның территорияһынан оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыу өсөн билдәле срок ҡуйылырға тейешме, тип күҙҙә тотоламы.

5. 1947 йылдың 19 июнендә Алыҫ Көнсығыш Комиссияһына член булған государстволар араһында Америка Ҡушма Штаттарының инициативаһы менән ҡабул ителеп килешелгән ҡарар, Японияның армияһы, хәрби-диңгеҙ флоты һәм хәрби-һауа көстәре булмаясаҡ, тип күҙҙә тота. Шул уҡ ваҡытта Япония районында именселеккә ҡарата АҠШ позицияһын күрһәтеүсе меморандумда, «Япония районында халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау өсөн Япония органдарының һәм Америка ғәскәрҙәренең, ихтимал, һәм башҡа ғәскәрҙәрҙең бергәләп яуаплы булыуҙары» тураһында әйтелә.

Япония районында халыҡ-ара тыныслыҡты һәм именселекте яҡлау өсөн юғарыла күрһәтелгән «бергәләп яуаплы булыу тураһында» меморандумда әйтелеү айҡанлы Совет Хөкүмәте түбәндәге ике һорау буйынса аңлатма алырға теләй:

Беренсенән, әйтелгән «бергәләп яуаплы булыуҙа» Япония ҡоралды көстәрен, йәғни Япония армияһын, Япония хәрби-диңгеҙ флотын һәм Япония хәрби-һауа көстәрен, шулай уҡ Японияның тейешле генеральный штабтарын төҙөү күҙҙә тотоламы.

Икенсенән, әйтелгән «бергәләп яуаплы булыу» Япония менән тыныслыҡ договоры төҙөгәндән һуң да Япония территорияһында Американың хәрби-диңгеҙ һәм хәрби-һауа базаларының һаҡланып ҡалыуын аңлатамы.

6. Япония халҡына үҙенең тыныс экономикаһын ирекле үҫтереү мөмкинлеген тәьмин итеү кәрәклеге тураһында меморандумда бер нәмә лә әйтелмәй.

Совет Хөкүмәте аңлатма алырға теләй: Японияның тыныс экономикаһын үҫтереүҙә булған бөтә сикләүҙәрҙе юҡҡа сығарыусы һәм сырье ресурстарына инергә Японияға рөхсәт биреүҙе, шулай уҡ тыныс сауҙала уның тиң хоҡуҡлы булып ҡатнашыуын күҙҙә тотоусы положениеларҙы договорға индереү күҙҙә тотоламы.

* * *

Үҙенән-үҙе билдәле, Япония менән тыныслыҡ договоры тураһындағы мәсьәлә менән Ҡытай айырыуса ҡыҙыҡһына, сөнки ул тап бына бер нисә йылдар буйына япон милитаристәренең агрессияһына дусар ителде. Совет Хөкүмәте шуны белергә теләй, был мәсьәлә буйынса Ҡытай халыҡ республикаһы Хөкүмәтенең фекер ҡарашын белеү өсөн нәмә эшләнә.

Үҙенән-үҙе билдәле, АҠШ меморандумына ҡарата башҡа государстволарҙың позицияһы билдәле булғас, ихтимал, тегә йәки был мәсьәләләр буйынса аңлатмалар талап ителеүе мөмкин».

Даллес әфәнде, иҫтәлек запискаһында ҡуйылған һорауҙарға яҙма яуап бирәсәк, тип белдерҙе.

(ТАСС).

Профсоюз тормошо

Хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрештәрен яҡшыртыу өсөн көрәш — профсоюз ойошмаларының мөһим бурысы

Большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте һәм профсоюздар халыҡтың тормош шарттарын яҡшыртыу, уның үҫә барған культура-тормош талаптарын үтәү тураһында даими ҡайғырталар.

Өфө Ленин орденле нефть эшкәртеү заводы эшселәренең, инженер-техник работниктарының һәм хеҙмәткәрҙәренең торлаҡ һәм культура-тормош шарттары йылдан-йыл яҡшыра. 1950 йылдың 10 айы эсендә 2150 квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырылды. Заводтың кадровый эшселәренән, инженер-техник работниктарынан һәм хеҙмәткәрҙәренән 130-ҙан артыҡ семья пар менән йылытыла торған, водопроводлы һәм канализациялы квартираларға күсеп сыҡтылар.

Яңы төҙөлгән бөтә торлаҡ майҙанына профсоюз ойошмаһы контроллек итә. Квартираларҙы бүлгән ваҡытта заводтың етәкселеге эшселәрҙең эш стажын, семьялылығын һәм ниндәй шарттарҙа йәшәүен иҫәпкә ала. Алдынғы стахановсылар беренсе нәүбәттә иң яҡшы квартиралар менән тәьмин ителәләр.

Подряд юлы менән төҙөүҙән тыш завод торлаҡтарҙы хужалыҡ юлы менән дә төҙөй. Быйыл октябрь айында хужалыҡ юлы менән төҙөлеп, 400 квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырылды. Йыл аҙағына тиклем тағы ла 600 квадрат метр торлаҡ майҙаны төҙөләсәк.

Заводтың профсоюз ойошмаһы торлаҡ төҙөлөшөнөң барышына контроллек итә. Күптән түгел завод комитеты хужалыҡ юлы менән торлаҡтар төҙөүҙең барышы тураһында ремонт-төҙөлөш цехы начальнигы иптәш Сандаковтың докладын тыңланы. Завод комитеты был цех работниктарынан төҙөү эштәренең темпын көсәйтеүҙе, төҙөү эштәрендә механизмдарҙы киңерәк ҡулланыуҙы һәм эш сифатын яҡшыртыуҙы талап итеп, конкрет ҡарар сығарҙы.

Профсоюз ойошмаһы дирекция менән берлектә, шулай уҡ айырым йорт төҙөүселәргә лә бик ҙур ярҙам итә. 1950 йыл эсендә генә завод индивидуаль йорт төҙөүселәргә 158 мең һумдан артыҡ ссуда бирҙе. Заводта эшләүселәрҙән быйыл 25 семья үҙҙәре төҙөгән яңы йорттарға күстеләр.

Торлаҡ йорттары тирәләрен төҙөкләндереүгә лә ҙур иғтибар бирелә. Тротуарҙар асфальтлана, йорттар эргәһендә фонтанлы скверҙар, балалар майҙандары яһала. Быйыл йорт эргәләрен йәшелләндереү буйынса бик күп эштәр башҡарылды. Октябрь айында 3 мең төп ағас һәм 6 мең төп ҡыуаҡлыҡ ултыртылды.

Бөтә торлаҡ йорттары, культура һәм балалар учреждениелары ҡышҡа яҡшы әҙерлек менән инделәр. Заводтың коммуналь-торлаҡ майҙандарын капиталь ремонтлау ҡыҫҡа срок эсендә һәм үткән йылға ҡарағанда сифатлыраҡ итеп үтәлде.

Эшселәрҙе санаторийҙар һәм ял йорттары менән хеҙмәтләндереү арта. 1950 йылдың 9 айы эсендә генә завод эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәренән 400-ҙән артыҡ кеше ял йорттарында һәм санаторийҙарҙа булдылар. 223 кеше производствонан айырылмайынса төнгө санаторийҙарҙа дауаланыу курсын үтте.

Эшселәрҙең материаль көн-күреш шарттары яҡшырыу менән уларҙың культура өлкәһендәге талаптары ла арта. Завод эшләүселәрҙең 90 проценты завод библиотекаһында уҡыусылар булып тора. Эшсе йәштәрҙең киске мәктәбендә һәм нефтселәрҙең киске техникумында уҡыусыларҙың һаны 1949 йылға ҡарағанда ике тапҡырға артты.

Хеҙмәтсәндәрҙең материаль-көн күреш шарттарын яҡшыртыу тураһында артабан тағы ла ныҡыраҡ хәстәрлек күреү, профсоюз ойошмаһының төп бурысы булып тора.

А. Лоскутов,
Өфө Ленин орденле нефть эшкәртеү заводының завком председателе.

ТӘНҠИТ ҺӘМ БИБЛИОГРАФИЯ

„Урта быуаттар тарихе"

Ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәр өсөн яңы уҡыу йылына Башгосиздат тарафынан Косминскийҙың «Урта быуаттар тарихе»*) исемле китабы башҡорт телендә баҫылып сыҡты. Был яңы баҫма үткәндәгеләренән бик ныҡ айырыла. Ул, автор тарафынан мәктәптәрҙә юғары сифатлы стабиль дәреслек менән тәьмин итеү күҙәтелгәндән сығып, йөкмәтке һәм төҙөлөш яғынан ныҡ үҙгәртелгән. Китапта тарихи ысынбарлыҡ дөрөҫ күрһәтелә һәм беҙҙең ил тарихы менән ныҡ бәйләнештә алып барыла. Бынан тыш күп кенә бүлектәрҙә балалар аңлауы өсөн ауыр һөйләмдәр һәм һөйләм әйләнештәре ябайлаштырылған, артыҡ ҡатмарлы материалдар индерелмәгән. Был китап мәктәптәрҙә тарих уҡытыуҙың сифатын күтәреүҙә уҡытыусыларға һәм уҡыусыларға ҙур ярҙам итәсәк.

«Урта быуаттар тарихе» инде башҡорт телендә лә күп тапҡырҙар баҫылып сыҡты. Уның тәржемәһе өҫтөндә эшләгән иптәштәргә, совет обществоһының тарихи фән өлкәһендәге уңыштарын, тарих дәреслектәре буйынса әҙәбиәттәге тәнҡиттәрҙә күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе иҫкә алып, уларҙан китапты таҙартыуға, яңы баҫмаға бөтә булған кәрәкле төҙәтмәләрҙе, үҙгәрештәрҙе индерергә, китаптың сифатын ныҡ юғары күтәрергә күптән ваҡыт ине инде. Ләкин, үкенескә ҡаршы, дәреслек тәржемәнең юғары сифатына эйә булып етмәгән әле. Әлеге, яңы баҫмала ла, үткән баҫмалар менән сағыштырғанда (автор тарафынан индерелгән үҙгәртеүҙәрҙе иҫкә алмағанда), тәржемә буйынса шул уҡ элекке етешһеҙлектәрҙең һаман да ҡабатланыуын күрәбеҙ.

Дәреслектең уҡыусылар өсөн сығарылғанлығы һәр кемгә асыҡ. Шулай булғас, уның теле лә, һөйләмдәре лә асыҡ, аңлайышлы, ябай, ә һөҙөмтәләре һәм билдәләүҙәре анығ, балаларға еңел аңлашылырлыҡ булырға тейеш. Икенсе төрлө әйткәндә, был дәреслек VI—VII класстарҙа уҡыусы балаларҙың йәшенә яраҡлы, балаларға китап тексынан файҙаланып, төрлө эштәр, заданиелар үтәү өсөн айырым бүлек йөкмәткеһен аңлатып бирерлек булыуы ла кәрәк. Сөнки дәреслектең тик белем алыу ҡоралы ғына булмайынса, шул уҡ ваҡытта тәрбиәләү ҡоралы ла булырға тейешлеге һәр кемгә билдәле. Уҡыу китабы ауыр, аңлайышһыҙ булғанда, уны уҡыусыларҙың тыштан ғына, формаль генә ятлауҙары мөмкин. Дәреслектәге етешһеҙлектәр уҡыусыларҙың фекерен бутайҙар, томалайҙар, тарихи ысынбарлыҡты яңылыш көүҙәләндерәләр. Әле һүҙ барған дәреслектә бындай етешһеҙлектәр юҡ түгел. Мәҫәлән, «Урта быуаттар тарихенең» 94 битендә былай тиелә: «Патрицийҙар сауҙанан һәм үҙҙәренең ерҙәренән, йорттарынан килгән доходтары менән йәшәгәндәр һәм һөнәрселек менән шөғөлләнгәндәр». Тимәк, патрицийҙар эксплуататорҙар булмағандар. Әлбиттә, был дөрөҫ түгел. Китапта башҡа фактик хаталар ҙа юҡ түгел. Мәҫәлән, ғәрәптәрҙең табыш алыу, бойондороҡло халыҡтарҙан яһаҡ түләтеү маҡсаты менән яңы территорияләр һуғышып алыуҙары төп кәсептәрҙән булған. Ләкин был китапта күрһәтелә: «Ғәрәптәр һалымдар түләмәгәндәр, хәрби хеҙмәт алып барырға тейеш булмағандар», — тиелә (34-се бит). Йәки китапта хәлифәлектең биләмәләре Үҙәк Африкаға тиклем барып еткән, тип әйтелә (33-сө бит), ә шул китаптағы картала хәлифәлектең биләмәләре тик Африканың Төньяҡ өлөшөнә генә таралғанлығы күрһәтелә. Бөтә тарих китаптарында Фридрих I Барбаросса 1152 йылда идара итә башлаған тиелһә, ә ул ысынлап та шулай, яңы баҫмала Фридрих I Барбаросса 1162 йылда идара итә башлаған, тип раҫлана. Әгәр ҙә быға тиклем университеттәр беренсе башлап XI—XIII быуаттарҙа Көнбайыш Европала барлыҡҡа килгәндәр, тип иҫәпләнһә, яңы уҡыу китабынан уның V быуатта уҡ Византияла барлыҡҡа килеүе белене (14-се бит). Ошо көнгә тиклем Француз гуманисы Раблеҙең «Гаргантюа һәм Пантагрюэль» тигән романдары бер роман тип һаналып килһә, яңы баҫмала яңы асыш бирелгән, был турала асыҡтан-асыҡ итеп: «Француз гуманизмының иң күренекле вәкиле Рабле (1449—1553) булған. Ул үҙенең «Гаргантюа һәм «Пантагрюэль» тигән сатирик романдары менән мәңгелек дан ҡаҙанған. Был романдарҙа... бөтә феодаль культураны тәнҡит иткән» (206-сы бит), — тип әйтелгән.

Бөтә фән өлкәһендә Магеллан беренсе башлап ер йөҙөн урап сыҡҡан, шуның менән ул ерҙең формаһы шар булыуын дәлилләүгә ярҙам иткән. Магелландың ер йөҙөн урау сәйәхәте дини ҡарашҡа ҡаршы удар булған, тип иҫәпләнһә, «Урта быуаттар тарихе» китабының яңы баҫмаһында уның экспедицияһы тик беренсе тапҡыр ер йөҙә сәйәхәте булған итеп кенә ҡарала (215-се бит). Әгәр ҙә Италия XII—XIV быуаттарҙа көнсығыш илдәре менән Көнбайыш Европала аралаш сауҙа алып барыусы итеп ҡаралһа, уны тәржемәселәр димсе генә яһайҙар. «Италия, — тиҙәр улар, — көнсығыш илдәре менән Көнбайыш Европа араһында сауҙа эшендә төп димсе булған» (184-се бит). Посредник тигән һүҙ димсе тип алынған. Инде бөйөк географик асыуҙарҙан һуң булған уның роле тураһында: «Италия көнбайыш менән көнсығыш араһындағы элекке мөһим килешеүселек әһәмиәтен юғалтҡан» (229-сы бит), — тип раҫлайҙар.

Әгәр ҙә монастырҙар башында тороусылар аббаттар тип аталған булһалар, был яңы баҫманан монастырь башында тороусылар папалар тип аталғанын ишетәбеҙ: «Сиркәү башлығының башында тороусылар — ҙур монастырҙарҙың папалары, епископтары, аббаттары үҙҙәре бик ҙур феодалдар булғандар» (118-се бит). Ә ысынында сиркәү башлығының башында тороусылар — папалар, епископтар, ҙур монастырҙарҙың аббаттары үҙҙәре бик ҙур феодалдар булғандар...

Ғәҙәттә урта быуатта балаларҙа уҡыуға теләк тыуҙырырға тырышмағандар. Уларҙы туҡмап уҡырға мәжбүр иткәндәр. Уның символы итеп, урта быуат һүрәттәрендә уҡытыусы ҡулына сыбыҡ тотҡан хәлдә көүҙәләндерелгән. Ә ул китапта: ҡулына ҡамсы тотҡан хәлдә көүҙәләндерелгән, тиелә (128-се бит). Ысынында ла шул уҡ биттәге һүрәттә уҡытыусы ҡамсы менән түгел, ә сыбыҡ тотоп ултыра.

Бынан тыш китапта башҡа ваҡ кәмселектәр ҙә аҙ түгел. Күп кенә урында ҡаршы һөйләмдәр, айырым етешһеҙлектәр китаптың сифатын түбәнәйтәләр. Улар яңылыш фекер тыуҙырырға сәбәпсе булалар. Мәҫәлән, Сыңғыҙ-хан Себер ҡәбиләләрен буйһондора (107-се бит), тиеүҙән уҡыусыларҙа, Сыңғыҙ-хан бөтә Себерҙе яулап алған, тигән фекер тыуырға мөмкин. Түбәндәге һөйләмде шулай уҡ яңылыш аңларға мөмкин: «Варварҙарҙың королдәре һәм аҡ һөйәктәре ҡолдар һәм колондар менән поместьелар алғандар» (9-сы бит), — тип әйтелә. Был һөйләмдә ҡолдар һәм колондар ҙа поместье алған булып сығалар. Ә ысынында «Варварҙарҙың королдәре һәм аҡ һөйәктәре поместьелар менән ҡолдар һәм колондар алғандар».

Йәки 125 биттә, «Ереттәргә ҡаршы көрәшеү өсөн сиркәү инквизиция («инквизиция» — һуҡтырыу тигән һүҙ) тип аталған айырым суд урынлаштырған»,— тиелә. Русса «инквизиция» — «розыск» тип аңлатылған; «инквизиция» латын һүҙе — эҙәрләү мәғәнәһен аңлата. Сиркәү инквизицияны изге хеҙмәт тип атаны.

Бынан тыш китапта күп кенә һөйләмдәр үҙ-ара бәйләнешһеҙ алынғандар. Мәҫәлән: «Урта быуатта дини учениеның иң атаҡлы кешеһе XIII быуатта йәшәгән. Париж университетының профессоры Фома Аквинский булған» (129-сы бит). Йәки: «Һаҡлапыу өсөн айырым рухани-рыцарлек обществолары, йәки «ордендар» ойошторолған. Тамплиерҙар, йәки храмовиктәр ордене тип ул шуның өсөн аталған, сөнки башта был орден, телдән-телгә күсеп килгән һүҙҙәр буйынса, Иерусалим храмы торған урынға яҡын урынлашҡан булған. Иоанниттар йәки госпитальерҙар ордене Иерусалимға «изге Иоанн» госпиталең төҙөгән» (102-се бит) тиелә.

Китапта ваҡ етешһеҙлектәр байтаҡ. Мәҫәлән, «Улар Чехияға табан ҡуҙғалғандар, ләкин гусыслар тарафынан ҡыйратылғандар». (181-се бит) — дөрөҫөрәге — «Улар Чехияға һөжүм иткәндәр, ләкин гусыслар тарафынан ҡыйратылғандар», «крәстиәндәрҙең һәм сеньерҙарҙың һөрәнтә ерҙәре общинаның ялантарында ғәҙәттә баҫыу аша ятҡандар», дөрөҫө: ...ғәҙәттә аралаш ятҡандар». «Кафа» (188-се бит) — дөрөҫө «каффа», «летопис» — «летопись» һәм башҡалар, һәм башҡалар.

Юғарыла күрһәтелгән миҫалдарҙан асыҡ: дөйөм юғары культуралы булыу, махсус әҙәбиәтте белеү, тарихи ваҡиғаларҙы ябай, йәнле һәм ҡыҙыҡлы формала яҙып бирә белеү дәреслекте төҙөүсе авторҙарҙан ғына түгел, ә тәржемәселәр һәм редакторҙарҙан да талап ителә. Был «Урта быуаттар тарихен» тәржемә итеү һәм редакторлау менән ошо өлкәлә махсус белемдәре булмаған һәм мәктәп менән бәйләнмәгән иптәштәр шөғөлләнгән, күрәһең. Китапты тәржемә итеү һәм редакторлау өсөн квалификациялы һәм коллектив көстән файҙаланылмаған. Башгосиздат һәм Башҡортостан Мәғариф министерствоһы «Урта быуаттар тарихен» эшләтеү процесында уның сифатына иғтибар итмәгәндәр. Юғарыла килтерелгән етешһеҙлектәр буйынса уҡытыусылар тарафынан балаларға тейешле күрһәтмәләр бирелгәндә, был китаптан, әлбиттә, файҙаланырға мөмкин.

А. Ғиматов,
ВКП(б)-ның Киров райкомы пропагандисы.

*) Е. А. Косминский. Урта быуаттар тарихе. Башгосиздат. 1950 йыл. Хаҡы 5 һум 25 тин.

Ремонтты яҡшы әҙерлек менән башланылар

Матрай МТС-ы (директоры иптәш Махмев) коллективы быйыл тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм тағылма инвентарҙы ремонтлауға яҡшы әҙерлек менән башланы. Был МТС работниктары урындағы Советтарға һайлауҙар көнө—17 декабрьгә тиклем 19 тракторҙы ремонттан сығарырға һүҙ алдылар.

Хәҙер «Ҡамыш үҙәк», «Новый мир» колхоздарын хеҙмәтләндергән 5 трактор ремонтланды, бынан башҡа 8 сәскес машинаһы, 4 һабан ремонтланып бөттө.

МТС-тың алдынғы комбайнерҙары Лысенко, Павляев иптәштәр үҙҙәренең комбайндарын күптән уҡ ремонтлап ҡуйҙылар.

Тракторҙарҙы ремонтлауҙа тракторист Телеүембәтов, Нурмөхәмәтов һәм Муртаев иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр. Улар көндәлек нормаларын даими рәүештә арттырып үтәйҙәр.

Н. Сабитов.

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына мөрәжәғәт

[illegible]

берҙән-бер юлын — дөйөм килешеү эҙләүҙә һанға һуҡмаусы көстәр йоғонтоһо аҫтында ҡалған булып сыҡты.

Әгәр ҙә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы, кешелек донъяһының әле булһа уға бәйләгән өмөттәрен аҡларға теләй икән, ул үҙе ойошторолған көндән алып, уға халыҡтар тарафынан билдәләнгән юлға кире ҡайтырға, һәм ошо юлда беренсе аҙым сифатында, булған фекер айырылышыуҙарын тикшереү һәм уларҙы тыныс юл менән хәл итеү өсөн биш бөйөк державаның — АҠШ, Франция, Советтар Союзы, Англия һәм Ҡытай халыҡ республикаһының конференцияһын тиҙ көндә саҡырыуҙы тәьмин итергә тейеш.

80 ил делегаттарынан торған һәм тыныслыҡ һөйөүсе кешелек донъяһының ысын тауышын көүҙәләндергән тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһынан һәм һәр төрлө илдәрҙең хөкүмәттәре улар алдында яуаплы булған закон сығарыусы органдарынан тыныслыҡты урынлаштырыуға һәм һаҡлауға, бөтә илдәр араһында, уларҙың социаль системалары ниндәй булыуға ҡарамаҫтан, үҙ-ара ышанысты урынлаштырыуға һәм һаҡлауға йүнәлтелгән түбәндәге тәҡдимдәрҙе һис киҫекмәҫтән тикшереүҙе талап итә.

1. Хәҙер Кореяла алып барылған һуғыштың Корея халҡына һанһыҙ күп бәләгенлектәр килтереү менән генә ҡалмайынса, бәлки уны бөтә донъя һуғышына әйләнеү ҡурҡынысы булыуы менән тынысһыҙланып, беҙ был һуғыштың туҡтатылыуын, Кореянан ситт ил армияларының сығарылыуын һәм Кореяның ике өлөшө араһында барған эске конфликтты Корея халҡы вәкилдәренең ҡатнашлығында хәл ителеүен талап итәбеҙ. Беҙ был мәсьәләнең Именселек Советы тарафынан уның тулы составында, Ҡытай халыҡ республикаһы вәкилдәре ҡатнашлығында хәл ителеүен талап итәбеҙ. Беҙ Ҡытай утрауы Тайванда (Формозала) Америка ғәскәрҙәренең интервенцияһын һәм Вьетнам республикаһына ҡаршы алып барылған һәм шулай уҡ бөтә донъя һуғышына әйләнеү ҡурҡынысын үҙ эсенә алған һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатырға саҡырабыҙ.

2. Беҙ Германия менән Японияны ремилитаризациялауҙы тыйыусы халыҡ-ара килешеүҙәрҙе боҙоуға йүнәлтелгән һәр төрлө ынтылыштарҙы һәм сараларҙы киҫкен рәүештә ғәйепләйбеҙ. Ул ынтылыштар һәм саралар тыныслыҡ эшенә бик серьез ҡурҡыныс булып торалар. Беҙ демилитаризацияланған һәм берләшкән Германия менән, шулай уҡ Япония менән арашыу договоры төҙөүҙе һәм был илдәрҙең һәр икеһенән оккупацион ғәскәрҙәрҙе сығарыуҙы ныҡышмалы рәүештә талап итәбеҙ.

3. Беҙ халыҡтарҙы бойондороҡло хәлдә һәм колониаль иҙелеү хәлендә көсләп тоторға ынтылыуҙарҙы тыныслыҡ эшенә ҡурҡыныс тип ҡарайбыҙ һәм был халыҡтарҙың азатлыҡҡа һәм бойондороҡһоҙлоҡҡа хоҡуҡлы булыуҙарын иғлан итәбеҙ. Беҙ һәр төрлө раса дискриминацияһы формаларына ҡаршы сығыш яһайбыҙ, сөнки улар халыҡтар араһында дошманлыҡ тыуҙыралар һәм шулай уҡ тыныслыҡҡа ҡурҡыныс булып торалар.

4. Беҙ нимә ул агрессия тигән төшөнсәне агрессорҙарҙың бутарға һәм шулай итеп

[illegible]

ҙур ҡурҡыныс тыуҙыра һәм кешелек донъяһына ҡаршы иң ауыр енәйәттәрҙең береһе булып тора тип иҫәпләйбеҙ.

Беҙ бөтә илдәрҙең парламенттарына мөрәжәғәт итеп, уларҙы тыныслыҡты һаҡлау тураһында, ниндәй генә формала булмаһын яңы һуғышты пропагандалау өсөн уголовный яуаплылыҡты күҙҙә тотҡан закон ҡабул итергә саҡырабыҙ.

6. Намыҫлы кешеләр бөтәһе лә, уларҙың политик ҡараштары ниндәй булыуға ҡарамаҫтан, граждандар халҡын массовый рәүештә аяуһыҙ ҡырыуҙы кешелек донъяһына ҡаршы енәйәт тип иҫәпләйҙәр. Беҙ шуны талап итәбеҙ: халыҡ-ара авторитетлы комиссия Кореяла эшләнгән енәйәттәрҙе, һәм айырым алғанда, генерал Макартурҙың яуапҡа тарттырылыуы тураһындағы мәсьәләне тикшерһен.

7. Һуғыш бюджеттарының ауыр йөгөн үҙ елкәләрендә алып барыусы халыҡтарҙың талаптарын көүҙәләндереп, бөтә кешелек донъяһы өсөн ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итергә теләп, беҙ түбәндәге тәҡдимдәрҙе Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ҡарамағына, парламенттар һәм халыҡтар ҡарамағына тапшырабыҙ:

— һәр төрлө атом, бактериологик, химик ҡоралдар, ағыулаусы матдәләр һәм кешеләрҙе массовый рәүештә үлтерә торған радиоактив һәм башҡа һәр төрлө средстволар һис һүҙһеҙ тыйылһындар;

— Уларҙы беренсе булып ҡулланған хөкүмәт хәрби енәйәтсе тип иғлан ителһен.

Икенсе Бөтә Донъя конгресы, халыҡтар алдында үҙенең яуаплы булыуын аңлап, шулай уҡ бөйөк державаларға тантаналы саҡырыу менән мөрәжәғәт итә һәм уларға 1951—1952 йылдар эсендә бөтә ҡоралды көстәрҙе — ҡоро ерҙәрҙәге, һауалағы һәм хәрби-диңгеҙ көстәрен өстән бер өлөшөнән алып яртылашҡа тиклем прогрессив, пропорциональ рәүештә бер үк ваҡытта кәметергә тәҡдим итә.

Бындай сара ҡоралланыу артынан ҡыуыуға киҫкен рәүештә сик ҡуясаҡ һәм агрессия ҡурҡынысын кәметәсәк. Ул халыҡтарҙың бөтә ҡатламдарына ауыр йөк булып төшкән хәрби бюджеттарҙы еңеләйтергә ярҙам итәсәк. Ул шулай уҡ халыҡ-ара ышанысты һәм государстволар араһында, уларҙың ниндәй ҡоролошта булыуҙарына ҡарамаҫтан, тейешенсә дуҫтарса йәшәүҙе аяҡҡа баҫтырырға ярҙам итер.

Конгресс, атом ҡоралын һәм кешеләрҙе массовый рәүештә ҡырыу өсөн әҙерләнгән башҡа төрлө ҡоралдарҙы тыйыуға, шулай уҡ ябай ҡоралланыуға һәм ҡоралланыуҙы кәметеүгә ҡағыла торған контроль техник яҡтан тормошҡа ашырылырлыҡ, тип белдерә.

Именселек Советы эргәһендә авторитетлы инспекцияһы булған халыҡ-ара контроль органы төҙөлергә тейеш. Был органдың бурысы ҡоралланыуҙы кәметеү өҫтөнән булһын, шулай уҡ атом, бактериологик, химик ҡоралдарҙы һәм кешеләрҙе массовый рәүештә ҡыра торған башҡа төр ҡоралдарҙы тыйыуҙы тормошҡа ашырыуға контроль яһауҙан торорға тейеш.

Тәьҫирле булыу өсөн, был контроль хәрби көстәргә, йәшерен килгән ҡоралланыуға, һәр бер илдә иғлан ителгән ҡорал етештереүгә генә түгел, бәлки халыҡ-ара контроль комиссияһының талабы буйын-

[illegible]

бирмәйәсәк, улар бәхәсһеҙ рәүештә һуғышты булдырмаясаҡтар, иминлекте тәьмин итәсәктәр һәм донъялағы бөтә халыҡтарҙың киң-күреше күтәрәсәктәр тип раҫлап.

8. Беҙ иғтибарҙы шуға йүнәлтәбеҙ: күп кенә илдәрҙең хәрби экономикаға күсеүе илдәр араһында сырьё менән булһын, шулай уҡ промышленность изделиеләре менән дә экономик бәйләнеште элеккегегә ҡарағанда күберәк боҙа. Күп халыҡтарҙың тормош кимәленә һәләкәтле йоғонто яһай, хужалыҡ прогресына һәм бөтә илдәр араһында эшмәкәр хеҙмәттәшлек алып барыуға ҡамасаулай һәм, аҙаҡ иҫәптә, тыныслыҡ эшенә ҡурҡыныс булып торған конфликттарҙың сығанағы булып хеҙмәт итәләр. Бөтә илдәрҙәге халыҡтарҙың тормош интерестарынан сығып, халыҡ-ара хәлдәрҙе һауыҡтырырға тырышып, беҙ үҙ-ара файҙалы шарттарҙа, халыҡтарҙың ихтыяжын ҡәнәғәтләндерерлек, экономик дискриминацияға юл ҡуймаусы, милли экономиканың үҫешен тәьмин итеүсе һәм оло һәм кесе государстволарҙың экономик үҫешен тәьмин итеүсе шарттарҙа төрлө илдәр араһында нормаль сауҙа мөнәсәбәттәрен аяҡҡа баҫтырырға тәҡдим итәбеҙ.

9. Халыҡтар араһындағы культура бәйләнештәрен боҙоу—бәйләнештең әҙәлеүенә, үҙ-ара аңлашыуҙың юғалтылыуына алып килә, үҙ-ара ышанмау шарттарын тыуҙыра һәм хәрби пропагандаға юл аса һәм, икенсе яҡтан, халыҡтар араһында культура бәйләнештәрен ныҡытыу тыныслыҡ өсөн дөйөм нигеҙҙә үҙ-ара аңлашыу һәм ышаныу өсөн шарттар тыуҙыра, тип иҫәпләп, беҙ бөтә хөкүмәттәрҙе халыҡтар араһындағы культура бәйләнештәрен яҡшыртыуға, халыҡтарҙың культура байлыҡтарын үҙ-ара өйрәнеүгә булышлыҡ күрһәтеүгә саҡырып, мөрәжәғәт итәбеҙ. Беҙ культура деятелдәренең халыҡ-ара конференцияларын ойоштороуға, уларҙың башҡа илдәргә барып йөрөүҙәренә, башҡа халыҡтарҙың әҙәбиәттәрен баҫып сығарырға һәм уларҙың искусствоһы менән танышыуға булышлыҡ итергә тәҡдим итәбеҙ.

10. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын халыҡтарҙың уға йүнәлткән өмөттәрен аҡларға саҡырып, уның иғтибарына ошоларҙы еткерәбеҙ: беҙ тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советын төҙөнек, ул Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ингән илдәрҙең дә, шулай уҡ уның вәкилдәре булмаған илдәрҙең дә, шул иҫәптән хәҙергә әле бойондороҡло һәм колониаль булып торған илдәр халыҡтарының да вәкилдәрен үҙ эсенә алған вәкәләтле орган буласаҡ.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын бөтә илдәр араһында тыныс хеҙмәттәшлекте ныҡытыу һәм үҫтереү буйынса үҙ өҫтөнә алған йөкләмәләрен ғәмәлдә тормошҡа ашырырға саҡырыр. Ул бөтә халыҡтарҙың тормош интерестарына яуап бирә торған ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡты тәьмин итеүҙәге юғары бурысын үҙ өҫтөнә аласаҡ. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы йәшерен килгән һәм сәсрәйтеп күрһәтеү мөмкин булмаған ҡыйынлыҡтарға ҡарамаҫтан, үҙ өҫтөнә алған бурысты үтәйәсәгенә кешелек донъяһын ышандыра.

Тракторҙар паркын тиҙ һәм яҡшы сифатлы итеп ремонтларға

Республикабыҙҙың колхоздары быйыл ауыл хужалығы культураларынан юғары урожай үҫтереп алып, государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәнеләр һәм үҙҙәрен етерлек сәсеү орлоғо менән тәьмин иттеләр. Был эштә машина-трактор станциялары сикһеҙ ҙур роль уйнанылар. Быйыл колхоздарҙа бөтә ауыл хужалығы эштәренең 80 проценте МТС-тар көсө менән башҡарылды.

Ауыл хужалығында механизация эштәрен киң йәйелдермәй тороп, игенселектең культураһын күтәреү, юғары һәм тотороҡло урожай алыу тураһында уйларға ла ярамай. Тракторҙар паркын һәм тағылма инвентарҙарҙы үҙ ваҡытында, яҡшы сифатлы итеп ремонтлау бөтә төр баҫыу эштәренең, бигерәк тә яҙғы сәсеүҙең иң яҡшы агротехник сроктарҙа үтеүен тәьмин итәсәк.

Тәжрибәләр шуны күрһәтә. Машина-трактор паркын баҫыу эштәренә үҙ ваҡытында, яҡшы итеп әҙерләгән МТС-тарҙа ауыл хужалығы йылының уңышлы тамамланыуына, тракторҙарҙың рентабелле эшләүенә өлгәштеләр. Мәҫәлән, Ново-Троицк МТС-ы коллективы үҙған йылда тракторҙар ремонтлау планын республикабыҙҙа беренсе булып үтәгәйне. Машиналарын яҡшы сифатлы итеп ремонтлауы баҫыу эштәрен колхоздар менән төҙөшкән договорҙа күрһәтелгән иң яҡшы агротехник сроктарҙа үтәп сығыуға мөмкинлек бирҙе. Был МТС хеҙмәтләндергән колхоздар механизаторҙарҙың ҙур ярҙам күрһәтеүҙәре арҡаһында бөртөклө ашлыҡ культураларынан юғары урожай үҫтереп алдылар һәм государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәп, үҙҙәрен етерлек сәсеү орлоҡтары менән тәьмин иттеләр. МТС-та трактор паркының етештереүсәнлеге, үҙған йылға сағыштырғанда, 17 процентҡа артты. Шартлы һәр бер тракторға йомшаҡ ер һөрөүгә әйләндереп иҫәпләгәндә 679-ар гектар ер эшкәртелде. МТС трактор эштәренең йыллыҡ планын беренсе октябргә уҡ үтәп сыҡты. Баҫыу эштәрендә 62 мең һумлыҡ средствоға һәм 16,5 тонна яғыулыҡҡа экономия яһалды.

Ошо көндәрҙә генә Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙары тағы ла гүзәл башланғыс күрһәттеләр. Улар урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә үҙҙәренә конкрет йөкләмәләр алып, республикабыҙҙың бөтә трактористарын, комбайнерҙарын, трактор бригадалары бригадирҙарын тракторҙар паркын срогынан алда яҡшы сифатлы итеп ремонтлау өсөн социалистик ярышҡа саҡырҙылар.

Ләкин үҙған йыл ҡайһы бер МТС-тарҙа машиналарҙы ремонтлауҙың сифатына тейешле иғтибар бирмәү бик күңелһеҙ хәлгә килтерҙе. Миҫал өсөн Бүздәк МТС-ын алайыҡ. Бында ремонт эштәре сәсеү башланыуға тиклем һуҙылды. Һәм күп кенә машиналар баҫыуға күп дефект менән сыҡтылар. МТС етәкселәренең ремонт эштәренә бына шулай яуапһыҙ ҡарауҙары колхоздарға һәм государствоға ҙур зарар килтерҙе. Был МТС хеҙмәтләндергән колхоздарҙа урожай түбән булды. МТС трактор эштәренең йыллыҡ планын бары 82 процентҡа, комбайндар менән урожай йыйнау планын 67 процентҡа генә үтәне. МТС баҫыу эштәре осоронда 89 центнер яғыулыҡты һәм 69 мең һумлыҡ средствоны артыҡ тотонған.

1951 йылда трактор эштәренең күләме, үҙған йылға ҡарағанда, күп артасаҡ. Был хәл тракторҙарҙы һәм тағылма инвентарҙарҙы яҙғы сәсеүгә үҙ ваҡытында, яҡшы сифатлы итеп әҙерләүҙе талап итә. Ләкин республикабыҙҙың күп кенә машина-трактор станцияларында көҙгө-ҡышҡы ремонтҡа тейешле әҙерлекте тәьмин итмәнеләр һәм ремонтҡа бик һуңлап башланылар. Шулай итеп, октябрь айында бер генә машинаны ла ремонттан сығармаһылар. Бындайҙар иҫәбенә Степная МТС-ын (директоры иптәш Левченко, өлкән механик иптәш Дементьев) индерергә кәрәк. Бында мастерской әле булһа әҙер түгел. Уның хатта башы ла ябылмаған. МТС-тың өлкән механигы иптәш Дементьев хеҙмәтте ойоштороу мәсьәләһе менән бөтөнләй шөғөлләнмәй. Хатта бында ноябрь башына тиклем ремонт бригадалары ла ойошторолманылар.

Ҡуяй МТС-ы коллективы ла ремонтҡа шулай уҡ әҙерлекһеҙ килде. Мастерской әле булһа йылытылмаған. Бында хатта ошо көнгә тиклем токарь станогы ла ҡуйылмаған. Моторҙарҙың ҡеүәтенә һынау үткәреү өсөн үҙған йылда уҡ бүленгән стенд әле булһа файҙаланылмай. МТС ремонт үткәреү өсөн кәрәкле булған инструменттар менән ,яртылаш та тәьмин ителмәгән. Бында ла октябрь аҙағына тиклем ремонтта узловой метод ойошторолманы һәм ремонтсылар, шулай уҡ монтажниктар айырым эш урындарына беркетелмәгән булалар. 8 слесарь урынына бары ике генә слесарь һәм ни бары бер генә токарь бар. МТС-тың өлкән механигы иптәш Сәнтов (ул уҡ директор вазифаһын үтәүсе) ремонт эшен тулыһынса үҙ ағышына ҡуйған. Бында хатта дүртенсе квартал өсөн ремонт графиге лә төҙәлмәгән.

Благовар, Йәрмәкәй, Бәләбәй һәм башҡа МТС-тарҙа ла ремонтҡа насар әҙерлек менән башланылар. Был МТС-тарҙа ремонтсылар өсөн дөйөм туҡланыу ойошторолмаған, ремонт сезонына етерлек яғыулыҡ әҙерләнмәгән. МТС партия, комсомол ойошмалары ремонтсылар араһында агитацион-массовый эш алып барыуға тейешле иғтибар бирмәйҙәр. Стена газеталарында һәм боевой листоктарҙа ремонт барышы яҡтыртылмай һәм социалистик ярышты ойоштороуға тейешле иғтибар бирелмәй.

Көҙгө-ҡышҡы ремонтҡа насар әҙерлек менән килеү, хеҙмәтте ойоштороуға тейешле иғтибар бирмәү һөҙөмтәһендә республикабыҙҙың МТС-тары октябрь айында, шулай уҡ ноябрь айының тәүге яртыһында тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау планын хурлыҡлы рәүештә өҙәләр. Күп кенә МТС-тар, шул иҫәптән Әбдрәшит, Аксен, Ташлы, Баҡалы, Суйынсы, Благовар, Шаран МТС-тары ноябрҙең тәүге ун көнлөгөндә хатта бер генә тракторҙы ла ремонттан сығармаһылар.

Ҡайһы бер МТС-тарҙа ремонтҡа башлауҙың тәүге көндәрендә уҡ эштең сифатына иғтибар бирмәй, брак яһауға юл ҡуйҙылар. Мәҫәлән, Ярослав МТС-ында «ремонтланған» 3 тракторҙың береһендә лә базис деталдәре ремонтланмаған, механизмдарҙың сыҙамлығы тикшерелмәгән. Бында хатта ремонттың элементарь тәртибен дә һаҡламайҙар. Машиналарҙың деталдәре бысраҡтан, туҙандан таҙартылмай. Был МТС-та ремонтты иҫке метод—бригадный метод менән алып баралар. МТС директоры Максимов, өлкән механик Луканин иптәштәр бына ошо етешһеҙлектәрҙе йәшереп «3 трактор ремонтланды» тип ялған мәғлүмәт бирәләр.

Республикабыҙҙың МТС-тарында ремонттың бына шундай насар торошо, дүртенсе квартал планының хурлыҡлы рәүештә өҙәлеү ҡурҡынысын килтереп тыуҙырҙы. Машина-трактор станцияларының етәкселәре ремонтҡа әҙерлек эштәрен тиҙ көндәр эсендә тамамларға, бер үк ваҡытта ремонт графигын һис һүҙһеҙ үтәп барыуға өлгәшергә тейештәр. Бөтә МТС-тарҙа ла ремонтты узловой метод буйынса ойоштороуға бөтә мөмкинлектәр бар. Был мөмкинлектәр тулыһынса файҙаланылырға тейеш.

Быйылғы ремонт кампанияһының үҙенсәлектәрен ныҡ иҫтә тоторға кәрәк. Быйыл, үҙған йылға ҡарағанда, машиналарҙың байтаҡ өлөшө яңы конструкциялағы ҡатмарлы «ДТ—54», «КД—35» тракторҙары, ә ҡайһы бер МТС-тар беренсе тапҡыр «С—80» тракторҙарын ремонтлайҙар. Бына шуға күрә лә МТС етәкселәренә һәм механиктарына МТС-тарҙың бөтә мөмкинлектәрен ныҡлы иҫәпкә алып, ныҡлы уйланған эш планы — график төҙөргә кәрәк.

Һәр бер машинаны график буйынса билдәләнгән срокта ремонттан сығарыу өсөн мастерскойҙарҙа эш ике сменала ойошторолорға, бөтә оборудованиелар, станоктар тулы ҡеүәтендә файҙаланылырға тейеш.

Ремонттың уңышын беренсе нәүбәттә хеҙмәттең дөрөҫ ойошторолоуы хәл итәсәк. Шуға күрә бөтә МТС-тарҙа ла хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә һәм эштең сифатын тәьмин итеүҙә төп роль уйнаған узловой методты ҡулланырға кәрәк.

МТС етәкселәре һәм механиктар алдында быйылғы ремонт сезонында алдынғылар методын ҡулланыу, эште сәғәт графиге буйынса ойоштороу буйынса бик ҙур бурыстар тора.

Сәғәт графигын һәр бер МТС-та ҡулланырға мөмкин. Бының өсөн узелдар буйынса тракторҙарҙы ремонтлауға күпме ваҡыт кәрәклеген белергә, һәр бер ремонтсының сәғәт һайын нимә эшләйәсәгенә ныҡлы уйланған план төҙөргә кәрәк. МТС партия, комсомол һәм профсоюз ойошмаларының бурысы ремонтсылар араһында агитацион-массовый эште һәм социалистик ярышты киң йәйелдереп, трактор һәм тағылма инвентарҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын яҡшы сифатлы итеп срогынан алда үтәүҙе тәьмин итеүҙән тора.

Е. Тулбаев,
БАССР Ауыл хужалығы министрствоһының МТС-тар управлениеһы инженеры.

Алдынғы тәжрибәләрҙе өйрәнеү

Республика Ауыл хужалығы министрствоһы эргәһендә ойошторолған ауыл хужалығы пропагандаһы управлениеһе алында махсус сектор бар. Ул фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәләрҙе районлаштырыу һәм производствоға индереү буйынса эш итә. Уның бурысы республикабыҙҙың ауыл хужалығы өлкәһендә эшләүсе фәнни учреждениеләрҙең һәм алдынғы новаторҙарҙың эшләнмәләрен өйрәнеү тора. Был эштә ул күрше республикалар, крайҙар менән тығыҙ бәйләнеш тотасаҡ, уларҙа алдынғылар тәжрибәләрен таратыу эшенең һөҙөмтәләре менән танышасаҡ.

Фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғылар тәжрибәһен республикабыҙҙағы бөтә колхоздарҙың һәм совхоздарҙың производствоһына киң рәүештә индереү ауыл хужалығын артабан күтәреүгә ҙур ярҙам итәсәк. Республикабыҙҙың алдынғы МТС, колхоз һәм совхоздары бай тәжрибә туплаған, ә ауыл хужалығы алдынғылары, колхоз производствоһы новаторҙары, ауыл хужалығы һәм МТС работниктары һәм специалистары ауыл хужалығы производствоһының иң яңы методтарын, ысулдарын, басыуҙарға һәм малсылыҡҡа алдынғы технологияны практик эшләп сығарҙылар.

Ауыл хужалығын механизациялаштырыу өлкәһендә СССР Верховный Советы депутаты, Дәүләкән МТС-ы трактор бригадаһы бригадиры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Т. Е. Алехиндың, Шарип МТС-ы комбайнеры ордена иптәш Токаревтың, Яҙалйар бертөрлө ашлыҡ совхозының маҡтаулы комбайнеры, РСФСР Верховный Советы депутаты, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш В. С. Солониндың эш тәжрибәләре тирән итеп өйрәнергә лайыҡлы булып иҫәпләнәләр.

Малсылыҡ өлкәһендә Иглин районы «Путь Ленина», Архангель районы М. Горький исемендәге, Стәрлетамаҡ районы Шевченко исемендәге, Учалы районы «Красный партизан» һәм Яңауыл районы «Коммунар» колхоздарының эш тәжрибәләре өйрәнелергә тейеш.

Республика ауыл хужалығы алдынғыларын Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһенә ҡатнашыуға кандидаттар һайлап алыу эше әһәмиәткә эйә. Был айҡанлы уларҙың күрһәткестәрен өйрәнеү эшен тиҙ сығарыу торалар.

А. Васильченко.

Балаларҙың шат тормошо

Бөйөк таш йорттоң икенсе ҡатындағы ҙур тәрәҙәләрҙән иңгән иртәнге ҡояш нуры йоҡлаған сабыйҙарҙы иркәләп уята. Улар бөтәһе иң менән бергә уяналар. Физзарядка, иртәнге аш, дәрескә әҙерләнеү — бына шулай башлана, Черниковск ҡалаһындағы 2-се номерлы Балалар йортоноң көндәлек тормошо.

Был ҙур семьяның тормошо бик ҡыҙыҡлы. Ғаилә менән һайлап торған көне бер тынғыһыҙ мәшғүллектәрҙән, күңелле уйҙан. Мәктәптән ҡайтҡанда улар бөтә остаға тамаҡ ашап ял итә. Аштан һуң тағы ла төрлө ҡыҙыҡлы занятиелар балаларҙы солған ала. Ҡайһы берәүҙәре ҙур зимнеңгә китергә сигнал уҫтыралар (әйтергә кәрәк, былар хайҙарҙа бик оҫта сигналәр). Ҡайһы берәүҙәре судолар төҙөү һәм авиамоделистар түңәрәктәрендә конструктор булырға әҙерләнәләр. Хор, бейеү һәм музыка занятиеләрендә ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡатнашалар.

Бында 82 бала тәрбиәләнә. Черниковск предприятиеларының Бөйөк Ватан һуғышында һәләк булған йәки ваҡиғаһы балалары улар. Бында тәрбиәләнгән 42 баланың атаһы ла, әсәһе лә юҡ. Ләкин улар бер көн ҙә етем түгел. Улар Бөйөк Ватан хоҡуҡлы ағаһында шат, рәхәт тормош тантана итә һәм был тормошта үҙҙәренең бәхетле киләсәктәрен күрәләр.

82 баланың 1-се класта алып 4-се класҡа тиклем 71 бала уҡый. 4-се класта Решетникова Ира, Сергеев Коля, 3-сө класта Мәфтахова Феня, Хакимов Рабис, Исмаилова Слава, 2-се класта Гайтова Ноля, Дубинин Валерик һәм башкалар һәр ваҡыт отличнога ғына уҡыйҙар.

Мәктәптә, уҡып бөтеп алыу менән бергә, балалар ҡулдарынан килгән һөнәргә, хеҙмәткә өйрәнәләр. Балалар йортонда бер теләр ярым майҙанда еләк баҡсаһы бар. Быны балалар бик күп ҡарайҙар, кураһ ҡаяҡ еләге һәм алма ағастары үҫтерәләр. Былый ҡарағаттан һәм күп ғәзелгән бик күп емеш алынды. Алма ағастарының да ҡайһы берҙәре алма алынды. Киләсе балалар тағы ла 50 тап алма ағасы ултыртылар. Хәҙер уларҙың баҡсаларында 200 тап алма ағасы бар.

Балаларҙы һәр ай һайын ойошторолған үгеҙгә клубтарға, киного, концерттарға, музейҙарға һәм промышленность предприятиеларына экскурсияларға алып баралар. Улар илебеҙҙең тормошо менән һәр көн һайын танышып торалар.

Шефлыҡ итеүсе ойошмалар тәрбиә эштәрен ойоштороуҙа балалар йортона ҙур ярҙам күрһәтәләр. Сентябрь айында былый да тәрбиәләнеүсе Обухова Августа, Петров Толя, Фәйсин Рәис — бөтәһе 10 баланың тыуған көндәрен бер юлы байрам итәләр. Шефлыҡ итеүсе ойошмалар был балаларға бик күп һаҡса бүләктәр һәм хужалыҡ бәхетле булып тәрбиәләнеүҙәрен теләп ҡотлау хаттары килтерҙеләр.

Хөкүмәтебеҙҙең һәм хаҡыбыҙҙың хеҙмәтләрен менән уратып алынған совет балалары бәхетле.

М. Мостафин.

Ҡыш етеү менән Өфөләге 3-сө номерлы мәктәп уҡыусылары Якутов исемендәге баҡсаларҙа күңел конькиҙа шыуа башланылар.

Һүрәттә: (һулдан уңға) Миронова В., Хамидуллина С., Калимуллина Д. конькиҙа шыуып ҡайтып киләләр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

ГӨЛСӨМ ШАТЛАНА

Беҙҙең күршелә бер ҡыҙ бар,
Исеме Гөлсөм,
Уның ғаҡлар уйлауын
Кем генә белһен?
Былый Гөлсөмгә бөтәһенән
Ҡанат ҡуйылған,
Күрше тирә хәҡалайна:—
— Ул ни булған?
Шатлығы ҙур, ул былый
18 тулды,
Ул инде тулы хоҡуҡлы
Кешеһе булды.
Былый ул беренсе тапҡыр
Һайлауға барыр,
Был ерҙә уның йөрәгендә
Мәңгегә ҡалыр.

Тимер Арслан.

Тыныслыҡ хаҡына

Беҙ тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресын производствола яңы күрһәткестәр менән ҡаршыланыҡ. Беҙ был эшселәр, инженер-техник работниктар һәм хеҙмәткәрҙәр араһында социалистик ярыштың бөтә формаларын да киң ҡулланыу һөҙөмтәһендә ҡаҙаныҡ. Шулай уҡ механизациялауға производствола индереү ҙә беҙҙә иғтибар үҙәгендә тора. Былый механика, һәйкә цехтарында һәм ярым фабрикаттар складында яңы кранлар ҡуйылды, һөҙөмтәлә хеҙмәт етештереүсәнлеге ныҡ артты. Был иһә стахановсыларға өҫтәмә мөмкинлектәр бирҙе. Был ярыш коллективы, тыныслыҡты стахановсы вахтаһында эшләп, үҙенең производство программаһын 15 октябрҙә үк тамамланы. Стахановсылар үҙҙәренең финанс хөкүмәттәрен тыныслыҡты ныҡытыуға арнайҙар.

С. Ибраһимов,

Өфө тау оборудованиелары заводының баш бухгалтеры.

Культура-ағартыу эше йәнләнгәндә

ВЛКСМ Үзәк Комитетының IV пленумы ҡабул иткән ҡарары Учалы районы Миңәк исемендәге культура-ағартыу учреждениеләренең эшен яңы һалышта бик ныҡ ҡуҙғатты. Ҡарар нигеҙендә иптәштәр һүҙ комсомолецтар бөтә етешмәүселектәрҙе йәйелештерергә тиктерен, уларҙы юҡҡа сығарыу юлдарын билдәләнеләр.

Комсомолецтарҙың һүҙе бушҡа китмәне. Улар һайын шефлыҡ итеүсе һәм район аша кисәләр үткәреп асыуға һәм яңы клуб һалыуҙы ойошторорға өлгәштеләр.

Клуб һалыу өсөн рудник тарафынан 160 мең һум аҡса бүлендерелде. Ул хәҙер һалынып бөтөргә ла инде. Уның 300 кеше һыйҙырышлыҡ залы, библиотекаһы бар. Клуб эстән һәм тыштан яҡшы итеп йыһазландырылды: духовой оркестр, баян, патефон һәм башҡа музыкаль инструменттар алынды, уҙ эшмәкәрлек түңәрәге ойошторолды. Хәҙер клубта бай һәм библиотекала уҡыусылар Советтарҙа һайлауҙарға әҙерлек эштәре киң йәйелдерелде.

Я. Хамматов.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы үҙенең йомғаҡлау ултырышында тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы составын раҫланы. Был яңы халыҡ-ара учреждениеһе тыныслыҡты һаҡларға һәм бөтә ер шарындағы халыҡтарҙың тыныслыҡҡа булған ихтыярын кәүҙәләндерергә саҡырылған. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы членлары делегаттар тарафынан уларҙың кәңәшмәләрендә һайландылар. Уға конгрестең эштәрендә делегаттары ҡатнашҡан 80 илдең бөтәһенән дә вәкилдәр инә. Улар — бөтә донъя халыҡтарының, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ингән һәм уға инмәгән илдәрҙең, шулай уҡ бойондороҡло һәм колониаль илдәрҙең дә халыҡтарының вәкилдәре.

Тыныслыҡтың яңы төҙөлгән Бөтә Донъя Советының бурысы — ер шарындағы киң ҡатлам халыҡ массаларының иң хаҡлы һәм тормош өсөн иң кәрәкле булған интерестарына яуап биреүсе ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ өсөн көрәш алып барыуҙа. Һуғыш тоҡандырыусыларҙың тырышлыҡтарына ҡарамаҫтан, тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы үҙ өҫтөнә алған изге бурысын еренә еткерәсәк.

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы составына үҙҙәренең фәнни һәм общественный эшмәкәрлектәре менән күренекле булған кешеләр инделәр. Улар араһында фән деятелдәре: Фредерик Жолио-Кюри һәм Ирэн Жолио-Кюри (Франция), профессор Джон Бернал (Англия), профессор Петрос Коккалис (Греция), профессор Уильям Дюбуа (АҠШ) һәм башҡалар; искусство деятелдәре: яҙыусылар Иоганнес Бехер һәм Анна Зегерс (Германия), яҙыусы Мартин Андерсен Нексе (Дания), йырсы Поль Робсон (АҠШ), шағир Пабло Неруда (Чили) һәм башҡалар; общественный деятелдәр: ландтаг депутаты Эрвин Эккерт (Германия), Италия социалистик партияһының генеральный секретаре — Пьетро Ненни; дини хеҙмәткәрҙәр: Кентерберийск соборының настоятеле Хьюлетт Джонсон (Англия), пастор Герц Фон-Пейцциг (Германия), священник Джон Дарр (АҠШ).

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы составына шулай уҡ Советтар Союзының түбәндәге вәкилдәре инде:

Александр Александрович Фадеев — яҙыусы, СССР Совет яҙыусылары Союзының генеральный секретаре; Александр Евдокимович Корнейчук — яҙыусы, СССР фәндәр Академияһының действительный члены; Николай Семенович Тихонов — яҙыусы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Совет комитеты президиумының члены; Ванда Львовна Василевская — яҙыусы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Совет комитеты члены; Илья Григорьевич Эренбург — яҙыусы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Совет комитеты президиумының члены; Зинаида Николаевна Гагарина — Совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитеты председателенең урынбаҫары; Александр Иванович Опарин — академик; Александр Николаевич Несмеянов — академик, Мәскәү университетының ректоры; Леонид Николаевич Соловьев — ВЦСПС секретаре; П. В. Гуляев — журналист; Вячеслав Иванович Кочемасов — совет йәштәренең антифашистик комитеты председателе; Николай — Крутицкий һәм Коломенский митрополиты.

(ТАСС).

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы секретариатының коммюникеһе

ВАРШАВА, 23 ноябрь. (ТАСС). 1950 йылдың 23 ноябрендә Варшавала тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы тарафынан һайланған тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының беренсе ултырышы булып үтте. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының секретариаты түбәндәге коммюникены иғлан итте:

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы тарафынан һайланған тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы Варшавала 23 ноябрҙә үҙенең беренсе ултырышына йыйналды. Ул тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советының бюроһын һайланы. Бюро составына түбәндәге кешеләр инде:

Председатель: Фредерик Жолио-Кюри.

Вице-председателдәр: Пьетро Ненни (Италия), Эжени Коттон (Франция), Флетчер (АҠШ), Фадеев (СССР), Го Мо-жо (Ҡытай), профессор Бернал (Англия), генерал Ласаро Карденас (Мексика), Артур Лундквист (Швеция), Инфильд (Польша), Габриэль д' Арбусье (Ҡара Африка).

Бюро членлары: Фарж (Франция), Сунь Ят-сен ханым (Ҡытай), Бранка Фиальо ханым (Бразилия), Элен Гледич ханым (Норвегия), Джесси Стрит ханым (Австралия), Луи Сайян (Франция), Илья Эренбург (СССР), Мукаржовский (Чехословакия), Пауэлл (Англия), Хосе Хираль (Испания), Косамби (Индия).

Генеральный секретарь: Жан Лаффит.

Секретарҙар: Феноальтеа (Италия), Жильбер де Шамбрэн (Франция), священник Дарр (АҠШ), Гуляев (СССР), Эми Сяо (Ҡытай), Паламеде Борсари (Бразилия), Айвор Монтегю (Англия).

Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы секретариатҡа тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы тарафынан ҡабул ителгән бөтә ҡарарҙарҙың һәм документтарҙың тиҙлек менән иғлан ителеүен тәьмин итергә ҡушты.

Варшава. 1950 йыл 23 ноябрь».

Америка ғәскәрҙәре Францияла

ПАРИЖ, 23 ноябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, Американың Франциялағы связь хеҙмәте начальнигы генерал Юнг 19 ноябрҙә Рошфор ҡалаһында (Түбән Шаранта департаменты) булған, тип хәбәр итә. Ул унда Францияның милли оборона министерствоһы тарафынан американлылар ҡарамағына бирелгән арсеналды ҡараған. 20 ноябрҙә генерал Юнг һәм уның штабының офицерҙары, тип яҙа газета, Рошфор ҡалаһының супрефекты һәм мэры, Милли собрание депутаты радикал-социалист Роже Габоригә официаль визит яһағандар, улар уның менән Америка армияһының Рошфорға килгән соединениеләренең береһен унда урынлаштырыу деталдәрен ҡарағандар.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 23 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш алып барҙылар, тип әйтелә.

Тыныслыҡты яҡлаусыларға ҡаршы Англия лейбористик партияһы лидерҙарының репрессиялары

ЛОНДОН, 23 ноябрь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаһы, парламент члены — лейборист С. О. Дэвискә тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтендә уның ҡатнашыуы айҡанлы аңлатма биреү өсөн лейбористик партия исполкомы подкомитетының ултырышына килергә тәҡдим ителгән, тип хәбәр итә.

«Дэвискә ҡарата, — тип яҙа газета, — дисциплинар сара күреләсәк, ләкин, бәлки, булыуынса, ул лейбористик партиянан сығарылмаясаҡ. Исполкомдың ҡайһы бер членлары бындай хәрәкәттең партия етәкселегенең эшенә ҡаршы ҡырҡа протестар тыуҙырасағын аңлайҙар. Дэвисте лейбористик партиянан сығарыу урынына уның кандидатураһын киләһе парламент һайлауҙарында лейбористик партиянан кандидат итеп раҫламаҫҡа тәҡдим ителә».

«Дейли мейл», Блейдонда (Дарем графлығы) лейбористик партияның урындағы ойошмаһының исполкомы 29 ноябрҙә тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресында Англия делегаттарының береһе — Стив Лоутерҙе партиянан сығарыу тураһындағы тәҡдимде тикшерәсәк, тип хәбәр итә.

Порто-Рико кешеләрен АҠШ-та ареска алыу

НЬЮ-ЙОРК, 23 ноябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, федераль прокурор Сейпол, Порто-Риконың бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшеүсе Порто-Рико партияһының Нью-Йорктағы бүлегенең секретаре Пинто Гандиа һәм ошо партияның элекке секретаре Бернардо Леброн ошо йылдың 1 ноябрендә Трумэнгә һөжүм итеүҙә ғәйепләү буйынса ареска алынды, тип иғлан иткән. Сейполдың белдереүе буйынса, ихтимал, артабан да ареска алыуҙар буласаҡ.

Яуаплы редактор

F. F. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «ПӘШТӘР КИСӘҺЕ».

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «АЛЛАЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «ИНЖЕНЕР КОЧИНДЕҢ ХАТАҺЫ».

«Уралда» — иртән — «ҺАУМЫ, МӘСКӘҮ», кис — «БЕҘҘЕҢ ҠАЛА ЕГЕТЕ».

Социалистик игенселек культураһы артабан үҫеш юлында

Бөйөк Октябрь революцияһына тиклем элекке Өфө губернаһы крәҫтиәндәренең игенселек культураһының сиктән тыш түбән булыуын күп тарихи фактылар раҫлайҙар. Өфө земствоһының Стәрлетамаҡ, Бәләбәй һәм Бөрө өйәҙҙәре буйынса төҙөгән отчеттарында, былай тип яҙылған: «Игендәр өсөн ер эшкәртеү бер тапҡыр һөрөүҙән һәм бер тапҡыр тырматыуҙан тора. Ҡайтта һөрөү ҙә көнө үткәрелә, уның тәрәнлеге 2 — 3 вершоктан (10—13 сантиметрҙан) артмай. Һөрөү ағас һабан, һуҡа менән үткәрелә, тимер тешле тырмалар һирәк осрай. Орлоҡтар ҡул менән сәселә. Урожай ураҡ, салғы менән генә йыйнала, ашлыҡ сыбағастар менән һуғыла. Орлоҡ елдә йәки елгәргестә таҙартыла. Өфө губернаһында һөрөнтө ерҙәрҙең 1 процент майҙаны ғына ашландырыла. Стәрлетамаҡ өйәҙендә бөтәһе 3 сәскес һәм бер урғыс машинаһы бар. Бөрө өйәҙендә бер крәҫтиән хужалығына 0,13 һабан йәки һуҡа, 0,22 тырма, 0,0 сәскес, 0,0 бесән сапҡыс машина тура килә. Өйәҙҙә атһыҙ крәҫтиән хужалыҡтары һаны 23,5 процент, һыйырһыҙ хужалыҡтар — 31,3 процент тәшкил итә. Стәрлетамаҡта ес баҫыулы система менән игенселек итәләр».

Бына бындай «агротехника» һәм «механизация» кимәле, ес баҫыулы система ул заманындағы игенселекте, крәҫтиән хужалыҡтарын тулы бөлгөнлеккә килтерҙе. Бындай игенселек «культураһы» ес йылда бер тапҡыр ҡаты ҡоролоҡ йылы тыуҙырҙы. Мәҫәлән, революцияға тиклем 60 йыл эсендә 22 тапҡыр ҡоролоҡ булды. Был шарттарҙа урожайҙың күтәрелеше тураһында һүҙ йөрөтөп тә тораһы булмаһы; урожай йылдан-йыл түбәнәйә барҙы. Мәҫәлән 1895—1904 йылдарҙа бөртөклө ашлыҡтар урожайы 6,6 центнер тәшкил итһә, 1905 — 1914 йылдарҙа ул 6,2 центнерға түбән төштө.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы элекке батша колонияһы булған Башҡортостанды был тулы бөлгөнлектән ҡотҡарып ҡалды. Эре хужалыҡтарға ойошҡан, ауыл хужалығы артеленең сталинсе Уставы нигеҙендә эшләүсе, көслө механизацияға таяныусы колхоздар республикабыҙҙың игенселек культураһын бик ныҡ күтәреүгә килтерҙеләр. Беҙҙә хәҙер ер һөрөү эше тик 20 — 22 сантиметр тәрәнлегендә генә үткәрелә. Һөрөү эшен механизациялау 80 проценттан артып китте, комбайндар менән урожай йыйнау майҙаны 65 — 75 процентҡа етте. Пар баҫыуҙарының күпселек өлөшө тирес менән ашлана, минераль ашламалар ҡулланыу артты.

Республикабыҙҙың колхоз һәм совхоздары тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса бөйөк сталинсе планды уңышлы үтәйҙәр. Үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре индерелә, урман полосалары ултыртыла, тупраҡты культуралы итеп эшкәртеү, сортлы орлоҡтар сәсеү һәм ашламалар ҡулланыу системаһы үҙләштерелә, баҫыуҙарҙы һуғарыу эше арта бара. Киң колхозсылар массаһы донъяла иң прогрессив һаналған мичуринсе агробиология фәне менән ҡоралланып эш итә. Бығаса республикабыҙҙың меңләгән ауыл хужалығы специалистары, ғилми учреждениелары ярҙам итәләр. Былар бөтәһе лә республикабыҙҙағы игенселек культураһын бик ныҡ күтәрелеүгә алып килделәр.

Игенселектең дөйөм культураһы күтәрелеү — ул урожайҙың һәм малсылыҡ продуктивлегенең күтәрелешенә тура юл тиган һүҙ. Беҙ быға бөгөн шаһит булып торабыҙ. Башҡортостанда бөртөклө культуралар урожайы, революцияға тиклемге һандар менән сағыштырғанда, ике тапҡырға яҡын артты. Мәҫәлән, төп бөртөклө культура һаналған яҙғы бойҙайҙың 1885 — 1914 йылдарҙағы уртаса урожайы 5,7 центнер тәшкил итте. Хәҙер беҙҙә һәр бер гектарҙан 45 центнер бойҙай, 43 центнер арыш, 50 центнер тары урожайы алыуға өлгәшкән урожай мастерҙары ла бар инде.

Был уңыштар коммунистар партияһының, Совет хөкүмәтенең, лично иптәш Сталиндең башҡорт крәҫтиәндәре тормошо тураһында атайҙарса хәстәрлек күреүҙәренең һөҙөмтәһе булып тора. Был тарихи еңеүҙәр — Бөйөк Октябрҙең емештәре улар. Социалистик игенселектең был данлыҡлы еңеүҙәре һуғыш тоҡандырыусыларға көслө удар булып торалар.

Совет халыҡтары, колхоз крәҫтиәндәре, республикабыҙҙың игенселәре артабан да игенселек культураһын күтәреү юлында арымай-талмай эшләйәсәктәр.

Беҙҙең колхоз игенселәре алдында маҡтаулы бурыстар тора. Был бурыстарҙың төп идеяһы — 1951 йылда, 1950 йылға ҡарағанда, ә инде 1952 йылда, 1951 йылға ҡарағанда, күп артыҡ урожай алыуҙан, был урожайҙы тотороҡлоға әйләндереүҙән, общественный малсылыҡтың продуктивлеген күтәреүҙән тора. Был беҙҙең социалистик игенселектең һәм малсылыҡтың алға барыуҙағы берҙән-бер дөрөҫ юлы, был беҙгә бөйөк Сталин күрһәткән юл булып тора.

Агроном В. Ғирфанов,

Башҡортостан баҫыусылыҡ ғилми-тикшереү станцияһының өлкән ғилми сотруднигы.

Балаларҙы ҡарауһыҙ ҡалдырмағыҙ!

Граждандар!

1. Балаларҙы ҡарауһыҙ ҡалдырмағыҙ, янғын сығыуҙа йыш ҡына улар ғәйепле булалар.

2. Балаларға мейес яғырға ҡушмағыҙ.

3. Балаларға самауыр һәм утюг көйрәтергә, примустар, керосинкалар һәм кәрәсин лампаларын тоҡандырырға рөхсәт итмәгеҙ.

4. Балаларҙы ут менән уйнауҙан тыйығыҙ.

5. Балалар тәмәке тартмаһындар, шырпы менән уйнамаһындар һәм ҡаралты тирәһендә костер тоҡандырмаһындар өсөн уларҙы күҙәтегеҙ.

6. Шырпыларҙы, зажигалкаларҙы, тәмәке һәм папиростарҙы балалар ала алмаҫлыҡ урындарҙа тоторға кәрәк.

7. Мейес янған, ҡыҙыу примус, керосинка, кәрәсин лампаһы, йәки шәме булған йортта балаларҙың бер үҙҙәрен генә ҡалдырырға ярамай.

8. Балаларҙың коллектив ял итеүҙәрен ойошторорға кәрәк, был янғын сығыуҙы иҫкәртә.

9. Янғын сыҡҡан ваҡиғала һис кисекмәҫтән янғынға ҡаршы команданы саҡырығыҙ.

БАССР Эске эштәр министерствоһының янғын охранаһы бүлеге.

Редакцияның адресы: Өфө ҡалаһы, Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПВ 1164 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.
1950 йыл
№ 236 (8693)
26
НОЯБРЬ
йәкшәмбе
Хаҡы 20 тин.

Һайлаусыларҙың бурысы һәм хоҡуҡы шунан тора: улар үҙ депутаттарын һәр ваҡыт контроль аҫтында тотһондар һәм үҙ депутаттарының һис тә политик обывателдәр кимәленә төшмәҫкә тейешлектәрен уларҙың күңеленә һеңдерә торһондар, улар—һайлаусылар үҙ депутаттарының бөйөк Ленин кеүек булырға тейешлектәрен уларҙың күңеленә һеңдерә торһондар.

И. СТАЛИН.

Удмурт АССР-ы Верховный Советенең Президиумына Удмурт АССР-ы Министрҙәр Советена ВКП(б)-ның Удмурт Өлкә Комитетена

ССР Союзы Министрҙәр Советы һәм Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитеты Удмурт Совет Социалистик Республикаһының эшселәрен, колхозсыларын, интеллигенцияһын һәм бөтә хеҙмәтсәндәрен уның төҙөлөүенә утыҙ йыл тулыу көнөн байрам итеү менән тәбрик итә.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы удмурт халҡын помещиктар — капиталистар эксплуатацияһынан, политик һәм милли иҙелеүҙән азат итте.

Совет власы йылдары эсендә Удмурт АССР-ының хеҙмәтсәндәре Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, рус халҡының туғандарса ярҙамында, үҙ республикаһының экономикаһын һәм культураһын үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәште. Удмуртияла эре социалистик промышленность һәм юғары механизацияланған коллектив ауыл хужалығы барлыҡҡа килтерелде. Хәҙерге ваҡытта республиканың эре промышленносе етештерә торған продукция революцияға тиклемге промышленность кимәленән ҡырҡ тапҡырҙан да күберәккә артып китә. Ауыл хужалығы юғары күтәрелеү юлы менән бара, сәсеү майҙандары арта, общественный малсылыҡ үҫә.

Удмуртия хеҙмәтсәндәренең материаль көн-күреше тайпылышһыҙ рәүештә яҡшыра һәм уларҙың культура кимәле күтәрелә бара. Совет Удмуртияһы тотош грамоталылар республикаһына әйләнде. Дөйөм ете йыллыҡ уҡытыу тормошҡа ашырыла, биш урында юғары уҡыу йорто, 25 техникум асылған, мең ярымдан артыҡ клуб, библиотека, киноустановка эшләй.

ССР Союзы Министрҙәр Советы һәм Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитеты Удмурт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһының эшселәре, колхозсылары һәм интеллигенцияһы киләсәктә лә республиканың халыҡ хужалығын һәм культураһын тағы ла күтәреү өсөн, бөйөк социалистик Тыуған илебеҙҙең артабанғы сәскә атыуы өсөн арымай-талмай көрәшәсәк, тигән ышаныс белдерәләр.

ССР СОЮЗЫ МИНИСТРҘӘР СОВЕТЫ.

БӨТӘ СОЮЗ КОММУНИСТАР (большевиктар) ПАРТИЯҺЫНЫҢ ҮҘӘК КОМИТЕТЫ.

Художниктар Б. Березовский, М. Соловьев һәм И. Шагин эшләгән плакат. Ул государстволың «Искусство» нәшриәтселеге тарафынан баҫып сығарылға. (ТАСС фотохроникаһы).

Һайлаусыларҙың исемлеге— ҙур политик документ

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлектең иң яуаплы көндәре килеп етте. Республикабыҙҙа хеҙмәтсәндәрҙең район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү йыйылыштары юғары политик кимәлдә үтте, кандидаттарҙы регистрациялау тамамланды.

Һайлаусылар урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидат итеп үҙҙәренең иң алдынғы вәкилдәрен, Ленин—Сталин партияһы эшенә ысын күңелдән бирелгән кешеләрҙе билдәләнеләр. Хеҙмәтсәндәр һайлауҙар көнөн — 17 декабрҙе промышленноста ла, шулай уҡ ауыл хужалығында ла хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү буйынса яңы еңеүҙәр менән ҡаршыларға социалистик йөкләмәләр алалар, коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына бергәм тауыш бирәсәктәрен белдерәләр.

Һайлауҙар көнө яҡынлаша. Граждандар 17 декабрҙә һайлау урнаһына килеп, үҙенең бөйөк хоҡуҡын тормошҡа ашырһын өсөн һайлаусыларҙың исемлектәрен дөрөҫ һәм аныҡ итеп төҙөү, бөтә һайлаусыларҙың да исемлектә булыуына өлгәшеү айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Һайлаусының фамилияһын, исемен, атаһының исемен дөрөҫ яҙмау йәки уны исемлеккә индермәй ҡалдырыу һайлау хоҡуҡын тормошҡа ашырыуҙа ҙур ҡамасаулыҡ яһаясаҡ, урындағы Советтарҙың исполкомдары эшен ҡатмарлаштырасаҡ. Шуның менән бергә, һайлаусыға борсолоу тыуҙыра. Шуға күрә лә бындай етешһеҙлеккә юл ҡуйырға ярамай.

Республикабыҙҙың урындағы Советтары исполкомдарының күпселеге был эштең яуаплылығын дөрөҫ аңлағандар. Улар Советтарға булып үткән һайлауҙарҙа үҙләштерелгән эш тәжрибәләрен бик урынлы файҙаланып киләләр. Шуның арҡаһында һайлауҙарға әҙерлектең бөтә ойоштороу-техник эштәрен өлгәлә итеп ҡороуға ирештеләр.

Баймаҡ районының Ишмырҙа ауыл Советында һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү эштәренә агитаторҙар йәлеп ителделәр. Ауыл Советы председателе иптәш Әүәлбаева үҙе был эш менән туранан-тура етәкселек итте. Һөҙөмтәлә һайлаусыларҙың исемлектәре районның байтаҡ ҡына ауыл Советтарына өлгө булырлыҡ итеп таҙа һәм бер хатаһыҙ төҙөлгән. Иглин районының Таутөмән ауыл Советында ике һайлау участкаһы буйынса ла исемлектәр аныҡ, таҙа һәм дөрөҫ итеп төҙөлдө, ваҡытында эленде. Хәҙер һайлаусылар исемлеккә үҙҙәренең дөрөҫ индерелеүҙәрен тикшереп бөттөләр.

Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүгә тейешле әһәмиәт бирмәү фактылары ла бар әле. Мәҫәлән, Өфө ҡалаһы Жданов районының 3-сө номерлы һайлау участкаһы буйынса Волновая урамындағы 16-сы номерлы йорттоң 4-се квартираһында тороусы Хәбиб Шакир улы Әлеев исемлеккә бөтөнләй индерелмәй ҡалған. Бельский тыҡрығындағы икенсе номерлы йорттоң беренсе квартираһында тороусы һайлаусыларҙың исем, фамилиялары, йәки тыуған йылы хата менән яҙылғандар.

Бөрө ҡала Советы исполкомының етәкселәре лә һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөүгә яуапһыҙ ҡарағандар. 2-се номерлы һайлау участкаһы буйынса Ғилманов Ғиниәт урынына «Ғәтиәт», Фазлытдинов Франс — «Фәслытдинов», Немьков тигән фамилия «Неляков» тип яҙылыуы һәм 18 һайлаусы исемлеккә бөтөнләй индерелмәүе ҡала Советы исполкомы работниктарының иғтибарһыҙлығын күрһәтә. Шуның менән бергә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Бөрө район һәм ҡала Советтары исполкомдары булған хаталарҙы ашығыс төҙәтеү сараларын да күрмәйҙәр. Граждандарҙың исем, фамилияларын төҙәтеп яҙыу йәки исемлеккә индереүҙе һорап бирелгән ғаризаларҙы тикшермәйенсә оҙаҡ ятҡыралар. Ошоноң менән Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеның 21-се статьяһын боҙоуға юл ҡуялар.

Былар хеҙмәтсәндәр депутаттарының Жданов район Советы, Бөрө район һәм ҡала Советтары исполкомдарының һайлаусылар исемлектәрен төҙөү эшен баһаламауҙарынан, уны үҙҙәренең төп эштәре итеп ҡарамауҙарынан һәм был мөһим эште икенсе кешеләргә тапшырып ҡуйыуҙарынан килеп сыға, әлбиттә. Ә айырым агитаторҙар, урындағы Совет һәм партия ойошмалары тарафынан ныҡлы контролдең булмауынан файҙаланып, һайлаусылар исемлеген төҙөүгә яуапһыҙ ҡарағандар.

Хәҙер республикабыҙҙың бөтә урындарында ла исемлектәр һайлау участкаларына эленде. Ләкин бының менән генә эш бөтмәй әле. Һайлаусыларҙың исемлектәрҙе тиҙ көндәрҙә тикшереп сығыуҙарын тәьмин итергә кәрәк. Тикшереү ни тиклем йәһәтерәк тамамланһа, булған хаталарҙы шул тиклем тиҙерәк төҙәтергә мөмкинлек тыуасаҡ. Һайлаусыларҙың хата яҙылған исем, фамилиялары төҙәтелергә, исемлеккә индерелмәй ҡалған граждандарҙың ғаризалары закон буйынса өс көндән дә һуңламай тикшерелергә һәм күрелгән саралар тураһында ғариза биреүселәргә хәбәр ителергә тейеш.

Был көндәрҙә урындағы Советтарҙың исполкомдары работниктарының һәм һайлау комиссияларының, агитаторҙарҙың айырыуса ойошҡанлыҡ менән эшләүҙәре талап ителә. Улар һайлаусыларҙы һайлау законлары, кандидаттарҙың биографиялары менән таныштырырға, исемлектәрҙе тикшереп сығырға йәлеп итергә бурыслылар. Был ҙур массовый-ойоштороу эштәрҙе агитаторҙар урындағы Совет һәм партия ойошмаларының оператив етәкселеге, практик ярҙамы арҡаһында ғына тормошҡа уңышлы ашыра алалар.

Урындағы Советтарҙың исполкомдарына һайлауҙарға әҙерлектең башҡа техник эштәрен дә үҙ ваҡытында тәьмин итеү сараһын күрергә кәрәк. Һайлау бюллетендәрен етерлек тиклем әҙерләү, һайлау участкаларын йыһазландырыу, связь средстволары һәм транспорт менән тәьмин итеү — урындағы Советтарҙың яуаплы бурыстарынан береһе булып тора.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек бөтә донъяла тыныслыҡты булдырыу өсөн көрәштең башында торған Совет государствоһының ҡеүәтен артабан нығытыу обстановкаһында үтә. 17 декабрь — совет халҡының ҡаҡшамаҫ берҙәмлеген, Ленин—Сталин партияһы тирәһенә, бөйөк юлбашсыбыҙ, уҡытыусыбыҙ һәм атайыбыҙ Сталин тирәһенә ныҡыраҡ тупланыуын демонстрациялаған көн булһын! Бөтә һайлаусыларҙың да һайлауҙарҙа ҡатнаша алыуын тәьмин итәйек!

Иосиф Виссарионович СТАЛИН

хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленинград ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланды

ЛЕНИНГРАД, 23 ноябрь. (ТАСС). Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленинград ҡала Советына һайлауҙар буйынса 261-се номерлы Сталин һайлау округы Округ һайлау комиссияһының ултырышы барған ҙур зал байрамса биҙәлгән.

Комиссия председателе иптәш А. Г. Агапов, Иосиф Виссарионович Сталин ошо округ буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленинград ҡала Советына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ бирҙе, тип белдерҙе. Комиссияның залға йыйналған члендәре, хеҙмәтсәндәр вәкилдәре был шатлыҡлы хәбәрҙе көслө овация менән ҡаршылайҙар. Бөйөк юлбашсы хөрмәтенә ҡотлау тауыштары яңғырай.

Һүҙ Сталин исемендәге металл заводының инженеры В. П. Никитинаға бирелә.

Иптәш И. В. Сталин кандидатураһын күрһәткән завод коллективының һайлау алды йыйылышы протоколын комиссия председателенә тапшырып, иптәш Никитина былай ти:

— Һәр бер совет эшсәне иптәш Сталиндең атайҙарса хәстәрлеген тоя. Тыныслыҡ өсөн көрәштә бөтә донъя халыҡтары үҙ ышаныстарын иптәш Сталин исеме менән бәйләйҙәр. Сталин — беҙҙең эпохабыҙҙың аҡылы, намыҫы һәм выжданы ул. Сталин—тыныслыҡ, бәхет һәм азатлыҡ байрағы ул. Сталин — шатлыҡлы тормош һәм беҙҙең арымай-талмай алға хәрәкәт итеүебеҙҙең байрағы ул. Совет халҡы иптәш Сталин өсөн тауыш биреп, үҙенең бәхете өсөн, үҙенең яҡты киләсәге өсөн, коммунизм өсөн тауыш биргәнлеген белә!

Иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә көслө овация оҙаҡ дауам итә.

Трибунала — «Пролетарий» заводының беренсе юғары вольт цехы начальнигының урынбаҫары И. П. Филиппов. Завод коллективы исеменән ул Округ һайлау комиссияһына совет халҡының бөйөк юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы иптәш И. В. Сталинды Ленинград ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрациялауҙы һорай. Зал был тәҡдимде көслө алҡыштар менән ҡаршылай.

«Красный выборжец» заводы ҡойоу цехының ҡарт производственниге В. А. Старостин, профессор П. В. Макаров, Сталин исемендәге заводтың техникгекомсомолка Н. В. Васильева, ғилми сотрудник Н. М. Егоров, «Кинап» заводының стахановсы сборщигы, механик Н. М. Голодаев һөйөклө юлбашсы тураһында һөйләй, Ленинград ҡала Советына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға иптәш И. В. Сталиндең ризалыҡ биреүе айҡанлы үҙҙәренең шатлыҡтарын белдерәләр.

Оҙаҡ дауам иткән алҡыштар аҫтында һайлау комиссияһы бер тауыштан ҡарар ҡабул итә — иптәш И. В. Сталинды Ленинград ҡалаһының 261-се номерлы Сталин һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленинград ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияларға.

Яңынан һәм яңынан алҡыштар яңғырай, «Бөйөк Сталинға—дан!», «Пәшәһен тыныслыҡ байраҡсыһы иптәш Сталин!», тигән тауыштар ишетелә.

Урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау

Октябрьский. Был көндәрҙә йәш нефть ҡалаһының хеҙмәтсәндәре айырыуса күтәренке рух кисерәләр. Бораулау контораларында, нефть промыселдарында, төҙөлөш ойошмаларында урындағы Советтарға һайлауҙар көнө хөрмәтенә социалистик ярыш киң йәйелдерелә. Икенсе промыселдең иптәш Варенов етәкселек иткән участка коллективы һуңғы көндәрҙә нефть сығарыу планын байтаҡ арттырып үтәне. Беренсе, икенсе номерлы бораулау контораларының бораулау бригадалары ла яҡшы эшләйҙәр.

Нефтселәрҙең һайлау алды йыйылыштары бына ошондай хеҙмәт күтәрелеше шарттарында үтте һәм ҡала Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялау ҙа шундай уҡ хеҙмәт күтәрелеше билдәһе аҫтында бара.

Ҡыҙыл Байраҡлы беренсе промыселдең нефтселәре Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп промысел директоры Кривошеев, партия комитеты секретаре Тадайко, алдынғы мастер Васильев, маҡтаулы оператор Демина иптәштәрҙе күрһәткәйнеләр. Улар тейешле һайлау округтарында тауышҡа ҡуйылыу өсөн Округ һайлау комиссиялары тарафынан депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияландылар.

Регистрацияланған кандидаттар араһында маҡтаулы мастер, Социалистик Хеҙмәт Геройы, Сталин премияһы лауреаты И. Куприянов, долото цехы начальнигы, Советтар Союзы Геройы Ш. Ғәтиәтуллин, ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретаре Корольков, бораулау контораһының партия ойошмаһы секретаре Идрисов, алдынғы бораулау мастеры Усов иптәштәр бар.

Т. Арсланов.

* * *

Миәкә. Ишле ете йыллыҡ мәктәбе уҡытыусыһы Миңнисә Сатыева иптәш районның уҡытыусылары араһында танылған кеше. Ул йәш быуынды коммунистик тәрбиәләү — уҡытыу эшендә 15 йыл эшләй инде. Был осор эсендә уның тарафынан тәрбиәләп сығарылған күп кенә уҡыусылар үҙҙәре уҡытыу эшендә эшләйҙәр, Совет Армияһы сафында хеҙмәт итәләр. Мәҫәлән, иптәш Сатыеваның элекке уҡыусыһы Вәлишин хәҙер ошо, ете йыллыҡ мәктәптең директоры.

Уҡытыусы Миңнисә Сатыева общественный эштәрҙә лә бик актив ҡатнаша. «Динамо» колхозының члендәре уны Ҡасаған ауыл Советына депутатлыҡҡа үҙҙәренең кандидаты итеп күрһәттеләр. Округ һайлау комиссияһы уның кандидатураһын регистрацияланы.

Ғ. Латипова.

* * *

Өфө. Башҡорт медицина институты преподавателдәре-профессорҙары һәм студенттары һайлау алды йыйылышында, институттың кафедра мөдире, медицина фәндәре докторы, профессор И. Ғ. Ҡадиров иптәште ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткәйнеләр. Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса 17-се номерлы һайлау округы Округ һайлау комиссияһы иптәш И. Ғ. Ҡадировтың кандидатураһын бер күңелдән регистрацияланы.

СОВЕТ УДМУРТИЯҺЫНА 30 ЙЫЛ

Бынан 30 йыл элек, 1920 йылда Удмурт Автономиялы өлкәһе, ә 1934 йылда — Удмурт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы төҙөлдө.

Бөйөк Октябргә тиклем Удмуртия батша Россияһының артта ҡалған окраиналарының береһе ине. Промышленность бер нисә ярым кустар предприятиенән тора ине, ауыл хужалығы ғәҙәттән тыш артта ҡалған ине. Удмуртияла наҙанлыҡ, культураһыҙлыҡ, социаль ауырыуҙар хөкөм һөрөп килде, бик йыш ҡына эпидемиялар булған.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүе Удмуртия хеҙмәтсәндәрен быуаттар буйына иҙелеп килеүҙән азат итте, уларға яңы бәхетле тормошҡа барыу юлын асты. Удмурт халҡы беренсе тапҡыр государство булып йәшәү хоҡуҡына эйә булды һәм политик, экономик һәм культура яғынан алға китеү өсөн киң мөмкинлек алды.

Сталинсе биш йыллыҡтар осоронда Удмуртия сәскә атыусы крайға, индустрияһы һәм ауыл хужалығы бик ныҡ алға киткән республикаға әйләнде. Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, бөйөк рус халҡының туғандарса ярҙамында Удмурт АССР-ы хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең республикаһының экономикаһын һәм культураһын алға ебәреүҙә күренекле уңыштарға өлгәштеләр.

1940 йылда уҡ инде Удмуртияның эре промышленносының продукция етештереүе, 1913 йыл менән сағыштырғанда, 21 тапҡырға, ә металл эшкәртеү предприятиеларының продукция етештереүе 28 тапҡырға артҡайны. Хәҙер Удмурт АССР-ы территорияһында 10 меңдән дә артығыраҡ ҙур һәм ваҡ предприятиелар эшләй, улар илгә миллиондарса һумлыҡ һәр төрлө продукция бирәләр. Сталинсе биш йыллыҡтар йылдарында эшселәрҙең һаны 3 тапҡырға артты. Эшселәр синыфының материаль һәм культура кимәлен күтәреүҙә ҙур уңыштарға өлгәшелде.

Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында республика хеҙмәтсәндәре фиҙакәр хеҙмәт менән Совет Армияһының тылын нығыттылар. Удмурт халҡының улдары гитлерсе илбаҫарҙарға ҡаршы батырҙарса һуғыштылар.

Һуғыштан һуң республика хеҙмәтсәндәре тыныс ижади эшкә күстеләр. Заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, леспромхоздарҙа һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш киң йәйелдерелде. Удмурт АССР-ы хәҙер алыҫтарҙа билдәле булған продукциялар эшләп сығара. Удмуртия илгә мотоциклдар, тар тимер юлдар өсөн паровоздар, локомобилдәр, һунарсы мылтыҡтары, электр бысҡылары һәм башҡа төрлө продукциялар бирә.

Үҙған 30 йыл эсендә республиканың ауыл хужалығында ла ғәйәт ҙур үҙгәрештәр булды. Колхоз ҡоролошо Удмурт ауылына мул һәм культуралы тормош килтерҙе. Колхозсы крәҫтиәндәр ҡеүәтле ауыл хужалығы техникаһы менән ҡоралландылар, алдынғы совет агробиология фәненең ҡаҙаныштары киң ҡулланыла. Удмуртияла 77 машина-трактор станцияһы эшләй, 14 яңы МТС төҙөлә. Республика арымдағы йылда ғына үҙе йөрөй торған 700 комбайн, йөҙҙәрсә тракторҙар һәм башҡа машиналар алды. Ауылдарҙы электрләштереү өлкәһендә ҙур уңыштарға өлгәшелде. Һуғышҡа тиклем Удмуртияла 20 электр станцияһы булһа, хәҙер улар 260-ҡа етте.

1949 йылда Удмурт АССР-ының сәсеү майҙаны, 1946 йыл менән сағыштырғанда, 13 процентҡа артты.

Удмуртияның малсылыҡ работниктәре продукт биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең 3 йыллыҡ планын уңышлы үтәйҙәр. 1949 йылда республикала мөгөҙлө эре малдар һаны, 1940 йыл менән сағыштырғанда, 36,9 процентҡа, һарыҡтар—49,4 процентҡа, сусҡалар — 11,1 процентҡа артты. Малсылыҡтың продукт биреүсәнлеге ныҡ күтәрелде.

Совет власы йылдарында Удмурт халҡының формаһы менән милли, йөкмәткеһе менән социалистик культураһы бығаса күрелмәгән рәүештә сәскә атты. Удмуртия тотош грамоталы республика булып әүерелде. Уның территорияһында 1411 мәктәп эшләй, уларҙа 212 мең бала уҡый. Педагогия, медицина институттары, уҡытыусылар әҙерләү буйынса ес институт, тел, әҙәбиәт һәм фольклор тарихын өйрәнеү буйынса фәнни-тикшеренеү институты һәм 27 урта техник уҡыу йорттары эшләй. Драма театрҙары һәм кинотеатрҙар, бик күп һанда клубтар, библиотекалар, уҡыу өйҙәре, ауыл лекторийҙары һәм башҡа культура усаҡтары бар.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһына тиклем Удмурт халҡының үҙ яҙмаһы юҡ ине. Хәҙер республикала Удмурт һәм рус телдәрендә ике республикан газета, 51 район һәм 4 завод газетаһы сығарыла. 30 йыл эсендә урындағы издательство 17 миллион дана китап, дәреслектәр, брошюралар сығарҙы, уларҙың артыһынан күбеһе удмурт телендә баҫылды. Удмурт художество әҙәбиәте ҙур уңыштарға өлгәште. Удмурт халҡы культураһының сәскә атыуы ленинсе-сталинсе тәрән аҡыллы милли политика тантанаһының асыҡ күҙәленеше булып тора.

В. Ватинцев,

Удмурт АССР-ы Верховный Советы Президиумы председателе.

ЙӘШӘҮ ЯҠШЫРҘЫ, ИПТӘШТӘР, ЙӘШӘҮ КҮҢЕЛЛЕЛӘНДЕ.

И. В. СТАЛИН.

1913 йыл

«Өфө губирнаһынан килгән хәбәр крәҫтиән наделдәренең һатылыу-ҙары тураһында, аслыҡтың һәм ауыл общинаһынан сығыу тураһындағы закондың крәҫтиәндәрҙе ерһеҙләндереү процесын көсәйткәнлеге тураһында хәбәр итте. Бына Борисовка хуторы. Бында 27 йорт булып, улар 543 дисәтинә һәреү ере биләйҙәр. Аслыҡ ваҡытында 5 йорт хужаһы дисәтинәһен 25 — 33 һумдан 31 дисәтинә ерҙе мәңгегә һаттылар, ә ер хаҡы 3 — 4 тапҡыр ҡыйбатыраҡ тора. Шунда уҡ 7 йорт, дисәтинәһенә 18—20-шәр һум алып, 177 дисәтинә ерҙе йылына 12-шәр проценттан 6 йылға залогҡа һалдылар. Әгәр ҙә халыҡтың хәйерселәнеүен һәм ҡоторонҡо проценттарҙы иғтибарға алһаҡ, ышаныс менән шуны әйтергә мөмкин: 177 дисәтинә ерҙең артыһы ростовщик ҡулына күсергә тейеш, сөнки 6 йыл эсендә шундай ҙур сумманы бурыслыларҙың артыһының да түләй алыуы шикле».

(«ВКП(б) тарихы. Ҡыҫҡаса курс». 146-сы бит).

1950 йыл

Бөйөк Октябрь Социалистик революцияһы Борисовка ауылы кешеләрен дә ауыр тормоштан азат итте. Совет власы уларға мәңгелеккә түләүһеҙ ер бирҙе. Элекке Борисовка ауылында бөгөн коллектив хужалыҡ — «Гвардеец» колхозы йәшәй, үҫә һәм нығый. Уның хәҙер бөтәһе 1800 гектар ере бар, шуның 1100 гектары игенселек өсөн файҙаланыла. «Гвардеец» колхозы члендәренең хеҙмәте йылдан-йыл механизациялаштырыла. Колхоз баҫыуҙарында бөтәһе 6 трактор, 3 комбайн эшләй. Колхозсы крәҫтиәндәр баҫыуҙарҙа мул урожай үҫтерәләр, уларҙың тормошо көндән-көн яҡшыра һәм культуралаша бара. Элек тотош грамотаһыҙ булған ауыл ғрамоталы колхоз ауылына әүерелде, унда мәктәп эшләй, радио, телефон бар, колхозсыларҙың культура-тормош кимәлдәрен артабан яҡшыртыу буйынса башҡа бик күп кенә саралар күрелә.

1913 йылда матбуғатта Борисовка ауылындағы ауыр тормош тураһында хәбәрҙәр баҫылһа, бөгөн — Стәрлебаш районы «Гвардеец» колхозының мул һәм культуралы тормошо тураһында мәҡәләләр урынлаштырабыҙ.

«Гвардеец» колхозында урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек буйынса ҙур политик-агитация эштәре алып барыла.

Һүрәттә: Борисовка мәктәбе уҡытыусылары-агитаторҙар (һулдан уңға) А. Шипова, М. Саненко, Н. Мишина һәм В. Бурых иптәштәр мәктәптә уҡыу тамамланғандан һуң һайлаусылар янына китеү алдынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Баҫыуҙарҙа мул урожай үҫтерҙек

Бригада ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамланы. Тиҙҙән бөтә йыллыҡ эштәргә йомғаҡ яһарға мөмкин буласаҡ. Ә беҙҙең күрһәткестәребеҙ насар түгел. 80 гектар майҙандағы бойҙайҙың һәр гектарынан 32-шәр центнер урожай үҫтереп алдыҡ. Һоло һәр гектарҙан уртаса 20-шәр центнер, арпа—22-шәр центнер, ҡара бойҙай 10-ар центнер урожай бирҙе.

Беҙ бары механизация көстәре ярҙамында, бригада члендәренең тырыш хеҙмәттәре һөҙөмтәһендә өлгәштек. Юғары урожай алыуҙың нигеҙе — ерҙе үҙ ваҡытында, яҡшы агротехник кимәлдә эшкәртеүҙә, сәсеүлектәргә ентекле тәрбиә күрһәтеүҙә, урожайҙы үҙ ваҡытында, юғалтыуһыҙ йыйып алыуҙа тора.

Беҙ бригадалағы колхозсыларҙың агротехник белемде үҫтереүгә бик ныҡ иғтибар итәбеҙ. Ҡыш көндәрендә беҙ совет агробиология фәненең ҡаҙаныштарын, шулай уҡ юғары урожай үҫтереүселәрҙең эш тәжрибәләрен өйрәнеү буйынса уҡыуҙар алып барабыҙ. Вера Багаева, Мария Антошкина, Елена Мишина һәм башҡа бик күп иптәштәр уҡыуҙарҙа алған белемдәрен практикала бик яҡшы итеп ҡулланалар.

Урожай алыу кимәлен күтәреүҙә беҙ урындағы ашламаларҙы киң файҙаланабыҙ. Быйыл урожайлылыҡты күтәреүҙә беҙ ҙур файҙа килтерәсәктәрен беҙҙең тәжрибәләребеҙ бик яҡшы күрһәтте. Беҙ юғары урожай үҫтереү буйынса киләсәктә лә арымай-талмай эшләйәсәкбеҙ.

Г. Антошкин,

«Гвардеец» колхозының баҫыусылыҡ бригадиры.

«Гвардеец» колхозы ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамлау алдынан тора. Һәҙерге көндә колхоз члендәре ырҙында бүлеп ҡалдырылған игенде таҙарталар.

Һүрәттә: М. Багаева һәм Е. Антошкина иптәштәр триерҙә иген таҙарталар.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Игенселәрҙең хеҙмәте механизациялаштырыла

Совет хөкүмәтенең һәм большевиктар партияһының ҙур ярҙам күрһәтеүе һөҙөмтәһендә беҙ игенселектә ҡатмарлы машиналар менән эшләүҙә киң мөмкинлектәргә ирештек.

Ә бит, элекке Борисовка ауылында булмаған. Ул саҡта ауылда бер генә машина булмаған. Унда тик иң ябай ҡоралдар эшләгән.

Ә хәҙер! «Гвардеец» колхозының баҫыуҙарында 6 трактор эшләй. Быйыл урожай йыйыуҙа 3 комбайн ҡатнашты.

Был ҡатмарлы машиналарҙы беҙҙең үҙебеҙҙең ауыл кешеләре йөрөтә. Колхоз ҡолонлоғо элекке иҫәптәге ярлы крәҫтиәндәрҙе ҡатмарлы машиналарҙа идара итергә өйрәтте. Трактористар Семен Ганцев һәм Яков Егоров иптәштәр трактор бригадаһының иң алдынғы эшселәре булып торалар. Семен Ганцев быйыл, план буйынса 870 гектар күләменә ер эшкәртергә тейеш булһа, 950 гектар ер эшкәртте. Яков Егоров та шулай уҡ заданиеһын байтаҡ артығы менән үтәне.

«Гвардеец» колхозы члендәре беҙҙең трактор бригадаһы эштәре менән ҡәнәғәтләнәләр. Беҙ эштең сифаты өсөн ныҡлы көрәшәбеҙ. МТС менән колхоз араһында төҙөлгән договорҙы үтәлешен тикшергәндә тәүге талап итеп ошо шарт ҡуйыла.

Бригада хәҙер алдағы йыл сәсеүенә әҙерлек эштәрен башланы. Трактористар бригадалары эштәрен юғары ала һәм яҡшыраҡ урожай үҫтереү өсөн көрәшәләр.

А. Дерябин,

Күндрәк МТС-ының 3-сө номерлы трактор бригадаһы бригадиры.

КЕҮӘТЛЕ ҘУР ХУЖАЛЫК

Беҙҙең ауыл халҡы большевиктар партияһына, Совет хөкүмәтенә һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталинға үҙҙәренең бәхетле тормоштары өсөн тәрән рәхмәт белдерәләр. Беҙҙә бары тик колхоз ҡоролошо ғына бәхетле итте.

Беҙ, бына хәҙер 20 йыл инде, коллектив хужалыҡта йәшәйбеҙ. Беҙ коллектив хужалығыбыҙҙы артабан үҫтереү һәм алға ебәреү буйынса ҙур тырышлыҡ менән эшләнек һәм эшләйбеҙ. Партия һәм хөкүмәт беҙгә һәр ваҡыт ярҙам итте. Бындай хәстәрлек һәм ярҙам йылдан-йыл арта бара.

Бына бер миҫал. Беҙҙең сәсеү майҙаныбыҙ 1100 гектарға етә. Ошо ерҙе эшкәртеү өсөн беҙҙең колхоздың көсө һис етмәҫ ине. Был эште беҙ тик государство ярҙамы менән генә башҡара алдыҡ. Беҙҙең баҫыуҙарыбыҙҙа 6 трактор эшләй. Шундай ярҙам арҡаһында беҙ ҙур майҙандарҙа мул урожай үҫтерәбеҙ.

Һөҙөмтәлә беҙ государство алдындағы йөкләмәләрҙе йыл һайын үҙ ваҡытында үтәй барабыҙ. Беҙ быйыл да государство складтарына тик яҡшы сифатлы ғына иген тапшырҙыҡ. 1951 йылдың бөтә сәсеүлек майҙанына етерлек күләмдә орлоҡ һалып ҡалдырҙыҡ. Хәҙер хеҙмәт көндәренә авансҡа икешәр килограмм иген бүлеп бирҙек. Ауыл хужалығы йылын тамамлағандың һуңында һәр бер хеҙмәт көнөнә 6-шар килограмға тиклем иген бүлеүгә иҫәп тотабыҙ.

Колхоз производствоһының алдынғы кешеләре үҙҙәренең хеҙмәттәренә ҡарата ҙур доход алалар. Ә беҙҙә күп хеҙмәт көндәре эшләгән колхозсылар аҙ түгел. Артель члены Егор Захарович Кочетковтың ес кешенән торған семьяһы быйыл 1080 хеҙмәт көнө эшләне. Һәр хеҙмәт көнөнә 6-шар килограмм иҫәбенән генә лә ул быйыл 400 ботҡан артығыраҡ иген ала. Колхозсы Сергей Кандрашев, Иван Антошкин иптәштәрҙең семьялары ла шулай уҡ берәр меңдән артыҡ хеҙмәт көндәре эшләнеләр.

Колхозыбыҙҙың общественный малсылыҡты алға ебәреүҙә лә уңыштары ҙур. Партия һәм хөкүмәт ҡарары нигеҙендә 4 малсылыҡ фермаһы булдырылды. Мал үрсетеү планы бөтә төрө буйынса ла үтәлде. Ә ҡайһы бер төрҙәр буйынса, мәҫәлән, һарыҡсылыҡты һәм сусҡасылыҡты үҫтереү планы байтаҡ арттырылып үтәлде. Быларҙың һөҙөмтәһендә государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу пландары тулыһынса үтәлде. Ә ит тапшырыу буйынса беҙ, планды үтәү менән генә сикләнеп ҡалманыҡ, хатта 1951 йыл иҫәбенә лә бер тоннанан артыҡ ит тапшырҙыҡ.

Колхоз малдарын йылы, яҡты торлаҡтар һәм кәрәкле күләмдә аҙыҡ менән тәьмин итеүгә ныҡлы иғтибар итәбеҙ. Мал аҙыҡтары әҙерләү планы тулыһынса үтәлде, стандарт торлаҡтар һалынды.

Общественный малсылыҡ ышаныслы ҡулдарҙа. Малсылыҡ хужалығына Иван Антошкин етәкселек итә. Ул һуғышҡа тиклем малсылыҡ фермаһында мөдир булып эшләгәйне. Фронттан ҡайтҡас та, ул үҙенең яратҡан эшенә ҡайтанан тотондо һәм тапшырылған эште уңышлы башҡара.

Общественный малсылыҡты үҫтереүҙә һәм уның тоҡомон яҡшыртыуҙа государство беҙгә даими ярҙам күрһәтә. Беҙҙең фермалағы һыйырҙар бөтәһе лә тип әйтерлек ҡиммәтле тоҡомлолар. Һуңғы ваҡытта ғына беҙ байтаҡ тоҡомло малдар алдыҡ. Был иһә малдарҙың тоҡомон яҡшыртыуҙың мөһим шарты булып тора.

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын тормошҡа ашырыу буйынса бик күп эш башҡарылды. Баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын ултыртыу буйынса 15 йылға билдәләнгән план 5 йыл эсендә үтәләсәк. Беҙҙең колхоздың баҫыуҙарында 65 гектар күләмендә урман полосалары буласаҡ. Шуның 24 гектары хәҙер ултыртылды һәм яҡшы үҫә инде. Государство ярҙамында ҙур быуа быуҙыҡ.

Өлгәшелгән уңыштар беҙҙең артель члендәрен тағы ла тырышып эшләүгә рухландыра һәм улар колхоз производствоһының артабан сәскә атыуына ныҡлы ышаналар.

Д. Баширов,

Стәрлебаш районы «Гвардеец» колхозы председателе.

Большевизм теорияһына эйә булабыҙ

Хеҙмәтсән халыҡҡа бәхетле тормошто большевиктар партияһы бирҙе һәм ул ғына беҙҙе яңы тормош төҙөү һәм еңеү тураһындағы закондар менән ҡоралландыра. Шуға күрә беҙҙең колхоздың члендәре бөйөк большевиктар партияһының тарихын һәм уны төҙөүселәр — кешелектең бөйөк гениййҙәре Лениндең һәм Сталиндең биографияларын тәрән ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнәләр.

«Гвардеец» колхозында хәҙер ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса ике түңәрәк һәм И. В. Сталин биографияһын өйрәнеү буйынса бер түңәрәк эшләй. Быларҙың бөтәһенә 30-ға яҡын кеше йөрөп йөрөп ителде. Түңәрәк члендәре — улар колхоз производствоһының командирҙәре, юғары урожай үҫтереү мастерҙәре, малсылыҡ работниктәре, уҡытыусылар — партиялы һәм партияһыҙ большевиктар.

Занятиеларҙы аҙна һайын, дүшәмбе көн үткәрәбеҙ. Был көн беҙҙә айырым бер төҫ ала: ес урында ҙур ҡыҙыҡһыныу менән большевизм тарихы һәм теорияһы өйрәнелә. Колхоз ауылы кешеләре большевизмға эйә булалар.

Беҙҙең колхоз партия ойошмаһы ауылда политик-массовый эштәрҙе лә пландар нигеҙҙә алып бара. Хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек уңайы менән киң ойоштороу-аңлатыу эштәре йәйелдерелде.

М. Саненко,

ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын өйрәнеү буйынса түңәрәктең пропагандисы.

Культуралы колхоз ауылы

Борисовка хуторы — элек тотош грамотаһыҙ, ҡараңғылыҡта йәшәгән ауыл. Бында мәктәп булмаған. Ауыл кешеләре уҡый-яҙа белмәгәндәр. Ул саҡта ауылға килгән һәр бер хатты уҡытыр өсөн 12 — 15 километр алыҫлыҡтағы күрше ауылдарға барырға мәжбүр булғандар.

Совет власы йылдарында ауыл танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Ауыл яңыса йәшәй башланы. Быуаттар буйына килгән элекке грамотаһыҙлыҡ ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә бөтөнләйгә бөтөрөлдө.

Ауылда башланғыс мәктәп эшләй. Коллективлашеү үткәрелеү менән иң матур урында ҙур мәктәп һалынды. Ул бөтә халыҡтың ихтирамы һәм хәстәрлеге менән солғап алынған. Хәҙер был мәктәптә 86 бала уҡый.

Мәктәп ата-әсәләр менән тығыҙ бәйләнештә. Мәктәптә уларҙың йыйылыштары йыш үткәрелә. Йыйылыштарҙа үҫеп килгән йәш быуынды коммунистик рухта тәрбиәләү мәсьәләләре тикшерелә. Ата-әсәләр балаһын уҡыуҙа өлгәшеүе һәм үҙен нисек тотоуы тураһында танышалар. Шулай итеп, ата-әсәләр мәктәпкә, ә мәктәп һәм уҡытыусылар — ата-әсәләргә балаһы тәрбиәләүҙә ярҙам итәләр.

Совет власы йылдарында беҙҙең ауыл культура өлкәһендә ҙур аҙымдар менән алға бара. Элекке грамотаһыҙ ауылда хәҙер бик күп төрлө ауыл хужалығы специалистәре—зоотехниктар, квалификациялы механизаторҙар кадрҙары, уҡытыусылар етешеп сыҡты.

Борисовка ауылы культуралы тормошта йәшәй, һәм һаман юғары үрләй.

Н. Мишина,

Борисовка мәктәбе уҡытыусыһы.

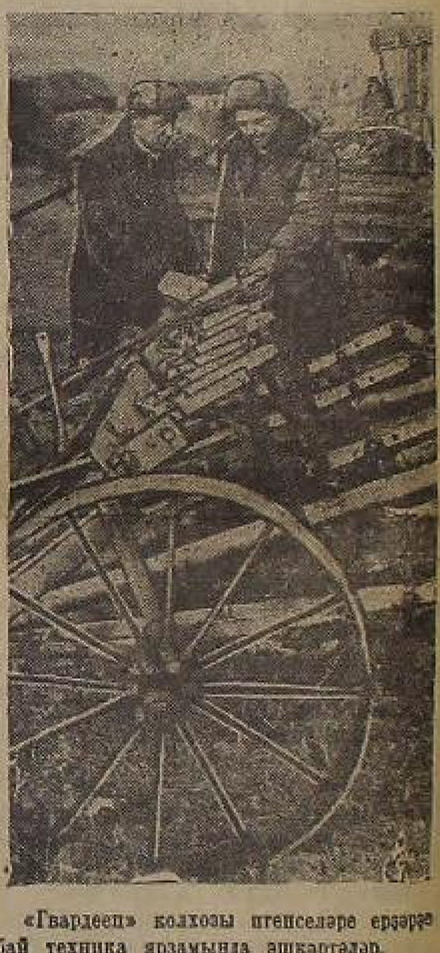

«Гвардеец» колхозы игенселәре ерҙәрҙе бай техника ярҙамында эшкәртәләр.

Һүрәттә: колхоз председателе Д. Баширов һәм ошо колхозды хеҙмәтләндергән трактор бригадаһы бригадиры А. Дерябин иптәштәр колхоз баҫыуҙарында эшләгән тағылма ҡоралдарҙың торошон тикшерәләр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

ЯҢЫ ТОРМОШ

Үткәндәр тураһында

— Ә, иҫке Борисовка тиһегеҙме, революцияға тиклемге Борисовканы?..

Беҙҙең менән һөйләшеп ултырған И. Антошкин пауза яһай. Һин уның сал һаҡал-мыйыҡлы йөҙөндә инндәйҙер көтмәгәндә килеп тыуған иҫке иҫерештәр үҙгәрешен күрәһең, һәм ул һис бер һүҙһеҙ ҙә күп нәмә тураһында һөйләй кеүек. Ораҡ паузанан һуң ул һүҙен дауам итте:

— Ҡул тейнмәгән уңдырышлы ерҙәр ине. Беҙҙең ата-бабаларыбыҙ был ергә, хәҙер Федоровка районына ингән, иҫке Кузьминовка ауылынан күсеп килгәндәр. Бында күсеп килеп, улар мәңгелек юлдаш булған хәйерселектән һәм бәләпәләктән ҡотолмаҫсы булғандар. Уларса, бында күсеп килеү менән ауырлыҡ һәм бөтә юҡлыҡ иҫке Кузьминовкала ҡалыр, яңы ерҙә яңы, бәхетле тормош башланыр кеүек тойолған.

Беҙ балаҡай инек әле. Атайҙар һәм әсәйҙәр бында ла зарлана башланылар. Күп кенә ваҡыттарҙа «бәхетһеҙлек, ул ҡайҙа барһаң да, ҡалмай, ул — ярлы кешенең юлдашы» тигән һүҙҙәрҙе ишетергә тура килә ине. Бәхетһеҙлекте һүҙҙә ишетеү генә түгел, тормошта татырға тура килде.

Ярлылар тамам бөлгөнлеккә төшә барҙы, байҙар байыны. Быны беҙ иптәш Сталин яҙған китаптан, беҙҙең партиябыҙҙың тарихынан уҡыныҡ. Беҙҙең ауыр тормошобоҙҙоң аһ-зарына коммунистар партияһы ғына ҡолаҡ һалды.

Беҙҙең шикелле ярлы крәҫтиәндәр, мал-тыуар булмағас, ер эшкәртергә көс етмәгәс, ҡыштарын ашарға аҙыҡ булмағас, үҙҙәренең ерҙәрен байҙарға һата башланылар, ҡайһы берәүҙәр ерҙәрен залогҡа бирәләр ине. Алты бер туған Петаевтар беҙҙең ерҙәребеҙҙә юҡ хаҡтар менән генә һатып алып бөттәләр. Үренле ошо ярҙан ғына тапҡа һатаһын һәм үҙең шул уҡ ерҙә байҙар өсөн эшләйһең. Үҙ ереңдә үҙең хужа түгел, уға байҙар хужа; әҫө тир ағыҙып эшләп үҫтергән игендәр байҙар келәтенә инә ине.

Беҙҙең Борисовка ауылында йәшәүсе бөтә кешеләрҙең 80 процентҡа яҡыны Петаевтар һәм Логинов тигән кулактарҙа батраҡ булып йөрөнөләр. Мин үҙем дә, Октябрь революцияһына тиклем, тотош 14 йыл батраҡ булдым. Евдокия Ильинишнаның ире Исай Семенович ғүмере буйына батраҡ булды. Ул революцияға тиклем үҙ еренда бер генә көн дә эшләй алманы. Уның ғүмере, байҙарҙың малын көтөп, уларҙың байлыҡтарын арттырыу өсөн эшләп үтте...

— Ул саҡтағы беҙҙең тормош хәҙер ауыр иҫтәлек кенә булып ҡалды инде,— ти Евдокия Ильинична Евдокимова. — Ул саҡтарҙы хәтерләгән һайын, үткәндәге ғазаплы көндәр күҙ алдына килеп баҫа. Беҙ, революциянан һуң ғына, дөрөҫөрәге — колхозға берләшкәс кенә, ысын йәшәүҙе таптыҡ. Колхоз беҙгә бәхетле тормош бирҙе...

Колхозлашҡан хәҙерге Борисовкала элекке мәңгелек батраҡ Исай Евдокимов ҡарт та бәхетле тормош тапҡан. Ул колхозда иң яҡшы чабан булған икән. Яҡшы тоҡомло меринос һарыҡтары үрсетеүҙә дан тотҡан. Бөтә Союз Ауыл хужалығы күргәҙмәһендә ҡатнашҡан, уның маҡтау ҡағыҙы алған һәм Почет китабына яҙылған.

Хәҙер элекке Борисовка кешеләренең бик күбеһе юҡ инде. Ләкин яңы Борисовка кешеләре иҫке Борисовканы онотмайҙар.

Иҫке Борисовкала ла ирекле, бәхетле тормош өсөн ысын көрәшеүселәр булған. Революцион эшселәр синыфына, Россия эшселәр социал-демократтар партияһына яҡын торған кешеләр тик эшселәр синыфы ярҙамында ғына ҡот осҡос ауыр тормоштан ҡотолоу мөмкинлеген аңлай башлағандар. Ошо ауылдың крәҫтиәне, 1906—1907 йылдарҙа рус армияһы һалдаты, һуңынан аҡ гвардеецтарға ҡаршы партизандар һуғышында һәләк булған Сайкиндең һәм крәҫтиән-батраҡ, һуңынан рус армияһы һалдаты — Антон Антошкиндең ул саҡта корреспонденция менән «Правда» газетаһына мөрәжәғәт итеүе һис тә ғәжәп түгел. Иптәш Сталин етәкселегендәге «Правда», ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсы тарихында күрһәтелгәненсә, ошондай ине: «Ауыл менән бәйләнешле булған эшселәр аръҡыры «Правда» ауылға үтте, алдынғы крәҫтиәндәрҙе революцион көрәшкә уятты».

Бөйөк Октябрь илебеҙҙең хеҙмәтсән халыҡтарына азатлыҡ килтерҙе. Россия ерендә яңы тормош башланды. Борисовка ауылының ярлы крәҫтиәндәре лә ростовщиктар һәм кулактар ҡоллоғонан ҡотолдолар.

Гвардеецтәр

Кулактарһыҙ һәм ростовщиктарһыҙ яңы тормош!

Помещиктар һәм капиталистар власын төбө-тамыры менән йолҡоп алып ташлаған революция элекке батрактарға ер-һыу бирҙе; улар инде азат йәшәү өсөн мөмкинлек алдылар. Элекке ауыр тормошло, бөтә нәмәнән мәхрүм ителгән батрактар үҙ тормоштарын үҙҙәре теләгәнсә ҡора башланылар. Ерҙе күмәкләп эшкәртеү, ошо арҡала уңан күберәк урожай йыйнап алыу, тормошто мул һәм культуралы итеү кәрәклеге алға килеп баҫты. Совет крәҫтиәндәре коллективлашеүҙә бергә-бер дөрөҫ юл тип таптылар. Большевиктар партияһының уларға ошо юлды күрһәтеүе баһалап бөтөргөһөҙ ярҙам булды.

Крәҫтиәндәр тормошонда ғәжәп ҙур үҙгәртеп ҡороу эштәре башланды. Борисовка хуторы кешеләре өсөн был айырыуса характерле ине. 1931 йылда ауылда коллектив хужалыҡ барлыҡҡа килде. Ауылдың элекке күп һанлы батрактары колхоздың ижади тырышлыҡ менән эшләүсе члендәре булып әүерелделәр.

Большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының даими хәстәрлеге һөҙөмтәһендә колхоз көн һайын нығыны, уның общественный байлығы үҫте, кешеләрҙең тормош көн-күреш кимәле һаман яҡшыра барҙы, Борисовкалағы «Гвардеец» колхозының даны бөтә районға таралды. Азат хеҙмәт тантана итте. Революциянан һуң башланған бына ошо матур тормошто тағы ла матурыраҡ итеү өсөн фидакәр көрәш хистәре менән тулы булған көндәрҙең береһендә илебеҙгә герман фашизмының юлбаҫарлыҡ һөжүмы башланды.

Борисовкалылар Ватан һуғышына берҙәм күтәрелделәр.

— Ватаныбыҙ өсөн — эшкә! Ватаныбыҙ өсөн — һуғышҡа!

«Гвардеец» колхозының бик күп кешеләре Ватан һуғышы фронттарында гвардия частәрендә булдылар. Улар иҫке Борисовканың ҡабаттан ҡайтмауы өсөн, яңы Борисовканың артабан сәскә атыуы өсөн һуғыштылар.

Ижади хеҙмәттә, фронтта колхозсыгвардеецтар етештеләр. Бына Дмитрий Баширов. Ул колхоз төҙөлгәнәнән алып артель хужалығында намыҫлы хеҙмәте менән танылды. Дмитрий етәкселек иткән баҫыусылыҡ бригадаһы һуғышҡа тиклемге осорҙа бөтә күрһәткестәр буйынса алдынғылар сафында булды. Ауыл хужалығы производствоһын артабан механизациялаштырыу мәсьәләһе алға килеп баҫҡас, ул тракторға ултырҙы, комбайнды өйрәнде һәм башҡаларҙы ла техникаға өйрәтте. Ватан һуғышының беренсе йылында ул комбайнда эшләп, урожай йыйнауҙы тамамлау менән уҡ фронтҡа китте, ҡулына винтовка алды. Немец-фашист ғәскәрҙәренә ҡаршы хурт йыл батырҙарса һуғышты, гвардеец исемен алды, ике боевой орден менән наградланды. Еңеүле һуғыштан һуң уны колхозсылар колхоз председателе итеп һайланылар.

Бына Григорий Антошкин. Ул да гвардеец. «Фронтта, ул үҙе хеҙмәт иткән гвардия дивизияһында иң таҙҙа наградалар алған кешеләрҙең береһе. Ул — гвардия дивизияһының 1941 йылдан башлап алып барған бөтә һуғыштарында ҡатнашты, телефонистар ротаһының ветераны булды. Өлгөлө һуғышсы, тимерҙәй дисциплиналы яҡлаусы, алға ҡуйылған бурысты уңышлы үтәү өсөн бөтә көсөн биреп тырышыусы». Дивизия командиры һәм политбүлек начальнигы, коммунист Григорий Антошкинға ошондай характеристиканы биреп, яңылышманылар. Антошкин колхоз производствоһында гвардеецтарса өлгөлө эшләй. Григорий Антошкин етәкселек иткән баҫыусылыҡ бригадаһы быйыл 80 гектарҙағы бойҙайҙың һәр гектарынан 32-шәр центнер урожай алды.

Колхоздың комсомол ойошмаһы секретаре, участка зоотехнигы Григорий Павлов та гвардеец. Ул 16 йәшендә саҡта үҙе теләп фронтҡа китте. Ул ҡулына винтовка тотоп, үҙ ватанын һаҡланы. Г. Павлов гвардия дивизияһында взвод командиры ярҙамсыһы ине.

«Гвардеец» колхозының Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашҡан уңлап кешеһе боевой ордендар менән наградланды. Улар, фронттарҙағы кеүек үк, тыныс хеҙмәттә лә гвардеецтар булып торалар. Тимерсе коммунист Илья Сергеев һәм балта остаһы Николай Антошкин фронттан ҡайтыу менән үк 18 ат көсле пар двигателе ярҙамында эшләй торған тирмән төҙөнөләр. Колхозда шулай уҡ бик яҡшы тимерлек барлыҡҡа килде, малдар өсөн стандарт торлаҡтар төҙөлдө.

«Гвардеец» колхозы члендәре — профессиялы колхозсылар. Ә бына Илья Сергеевте профессияһы буйынса хәҙер кем тип тә әйтергә белмәйҙәр. Ул яҡшы квалификациялы слесарь ҙә, тимерсе лә, яҡшы тирмәнсе лә. Бындайҙар колхозда күп.

Гвардеецтәрҙең бөгөнгөһө һәм иртәгеһе

«Гвардеец» колхозы члендәре бөгөн мул тормошта йәшәйҙәр. Был артель — хәҙер эре хужалыҡ. «Гвардеец» колхозы күптән түгел генә күршеләге «Пролетарий» колхозы менән берг ҡушылды. 1100 гектар сәсеү майҙанлы хужалыҡ хәҙер механизация көстәрен киң ҡуллана. Был иген етештереүҙе киңәйтергә, арттырырға мөмкинлек бирҙе. Яңы Борисовкалағы хәҙерге тормошто элекке Борисовка тормошо менән һис сағыштырырға мөмкин түгел. Айырма ер менән күк араһы кеүек! Элекке ваҡытта иҙелгән мордва милләте кешеләре хәҙер, совет ҡоролошо шарттарында, бөтә милләттәр менән бер тиң хоҡуҡтарҙы файҙаланалар, белем алалар, уҡыйҙар, эшләйҙәр.

Бөгөн тормош яҡшы, ә киләсәк тағы ла яҡшыраҡ буласаҡ. Сөнки гвардеец-колхозсыларҙың ижади хеҙмәте, ауыл хужалығы артеленең сталинсе Уставы буйынса эшләгән колхоз юлы тура алып бара.

З. Ишмәев.

Стәрлебаш районы.

Ҡәҙерле ҡунаҡ

Нәжибәк Хафизов

Бер шаршаулыҡ пьеса

Ҡатнашалар:

1. Миңнеғәли Вәлиев — 20 йәштә.
2. Ғәйникамал — 35 йәштә.
3. Ғәйниямал — 35 йәштә.
4. Нәғимә — 19 йәштә.

Ваҡиға район үҙәгендә бара.

Район үҙәгендәге гостиница. Дежурный бүлмәһе. Өҫтәл, диван, ултырғыстар, телефон. Шаршау асылғанда Ғәйникамал газеталар ҡарап ултыра. Ваҡыт төштән ауған.

Ғәйникамал (газетала нәмәләр күреп). Бәй... Шул... Тап үҙе. Ҡара һин уны, үҙе тураһында һөйләмәй ҙә. Ҡайынлы ауылынан, Миңнеүәли ҡарттың улымын, — ти. (Телефон шылтырай). Әйе, гостиница. Мин Ғәйникамал. Тыңлайым. Нәрә? Кем, райсовет председателе әйттеме? Ә ул уны ҡайҙан белеп өлгөргән һуң? Әһә. Бына әле газетала күреп ғәжәпләнеп ултырам. Юҡ шул. Иртәнге сәғәт 7-лә үк Өргәнгә китте. Ярай, ҡайтыу менән хәбәр итермен. (Трубканы ала). Райсовет председателен әйтәм, кисә үк белгән булған, ә телефонда шылтыратып әйтмәгән дә. Бына ниндәй уңайһыҙ хәлдә ҡалдым. Туҡта әле, уның оҙаҡламай ҡайтып килеүе бар. Бер кешелек бүлмәгә күсерергә кәрәк. Ике кешелек бүлмәлә йоҡлай алмай, йонсоп бөткәндер, бигерәк тә иртә уяныусы шул, кеше менән булғанға йоҡлай алмағандыр әле. (Китергә теләй, Вәлиев инә).

Вәлиев. Ғәйникамал апай, беҙҙең бүлмәнең асҡысын бирегеҙ әле. Шундай матур көн. Урманға, тауҙарға китке, йөрөгө килә.

Ғәйникамал. Бәй, йөрөп ҡайтып ҡына килһәгеҙ бит.

Вәлиев. Өргәнгә барып киләм. Өргән ауылынан Ғилман исемле егете минең менән бер заводта эшләй.

Ғәйникамал. Ғилман? Хәдисә әбейҙең улылыр әле.

Вәлиев. Тап үҙе. Әле Хәлисә әбейҙә һыу һыҡтым. Үкенескә ҡаршы өйҙә булманы. Күрше ауылға, уҡытыусы ҡыҙына ҡунаҡҡа киткән. Ярай әле киләне өйҙә булды, Ғилмандың күстәнәсе менән хатын ҡалдырып киттем.

Ғәйникамал. Уңай булған икән, тағы ла барырға тура килер ине әле.

Вәлиев. Китешләй яңып сығырмын тип торам. Бына шул Ғилман үҙенең күлен маҡтап бөтә алмай. «Башҡортостанда Өргән күленән дә матур күл юҡ, отпускыға ҡайтаһың бит, барып күр, район үҙәгенән ике генә километр», — ти. Бына барып күрҙем, ысынлап та матур күл.

Ғәйникамал. Отпускаға ҡайттығыҙмы ни? Улай булғас бында оҙаҡ булмайһығыҙҙыр, курортҡа китәһегеҙҙер?

Вәлиев. Юҡ, Ғәйникамал апай. Курорт тигәндәренән баш тарттым. Путевканан баш тартҡан өсөн завком да асыуланып бөттө, хатта директорға ошаҡлаған. «Вәлиев путевканы алманы, курортҡа бармай», — тиген.

Ғәйникамал. Бәй, кәйефтәре киткәндер. Путевканы алмауығыҙ, улар өсөн күңелле хәл түгел.

Вәлиев. Ни өсөн курорт. Мин сирле кеше түгел дә баһа. Минең өсөн бында ла бик яҡшы курорт: саф һауа, һыу. Йәш кешегә тағы ла ни кәрәк. Унан һуң үткән йыл отпуска ваҡытында ла Ҡырымға барып, ауылға туғандар янына ҡайтырға тура килмәне. Юҡ, быйыл мин үҙ ауылымда ял итәм, Ғәйникамал апай. Әллә почта килмәнеме, яңы газеталармы?

Ғәйникамал. Әйе, кисәге һәм бөгөнгө газеталар, бына район газетаһы ла бар.

Вәлиев. Бөгөнгө газеталар тиһегеҙме?

Ғәйникамал. Бәй, беҙгә, почтаны сәләмәт килтерә.

Вәлиев. Шулаймы ни? Мин бер нисә газета алайым әле. Уҡып бөткәс тә, кире ҡайтарырмын.

Ғәйникамал. Рәхим итегеҙ. Бына үҙәк газеталар, өлкә газеталар, «Крокодил» журналы бар.

Вәлиев. «Правда» һәм район газетаһын алам.

Ғәйникамал. Иптәш Вәлиев, һеҙгә бөгөнгә бүлмәгә күсергә тура килер.

Вәлиев. Ни өсөн?

Ғәйникамал. Ҡәҙерле ҡунаҡтар өсөн беҙҙең айырым бүлмәбеҙ бар, кисә үк шунда урынлаштырған булыр инем, килеү менән үҙегеҙҙең кем икәнлегегеҙҙе әйтмәнегеҙ бит.

Вәлиев. Мин ниндәй ҡәҙерле ҡунаҡ булайым, ти, Ғәйникамал апай. Ябай токарь, отпускник. Унан һуң иртәгә Ҡайынлыға ҡайтып китәм. «Бер кискә — бер мейескә» тиҙәр. Был бүлмәлә лә ярайым. Рәхмәт.

Ғәйникамал. Бәй, әллә ысынлап та баш тартаһығыҙ инде. Ғәфү итегеҙ, иптәш Вәлиев, бер аҙ хаталыҡ булды. Беҙҙе ранйетмәгеҙ, зинһар беренсе номерлө бүлмәгә күсегеҙ инде.

Вәлиев. Беҙҙең «Люксамы?» Булдыра алмайым, Ғәйникамал апай, берәй ысын ҡәҙерле ҡунаҡ килеп төшһә, барыбер кире был бүлмәгә күсергә тура килер.

Ғәйникамал. Һеҙҙән дә ҡәҙерле ҡунаҡтың булыуы мөмкин дә түгел.

Вәлиев. Һеҙ нәмәләр бутайһығыҙ, Ғәйникамал апай, мин ниндәй ҡәҙерле ҡунаҡ булайым, ти.

Ғәйникамал. Бәй, данлы кеше булғас, ҡәҙерле ҡунаҡ булмай кем була ти?

Вәлиев. Ысынлап та бутайһығыҙ. Мин данлы кеше түгел, Ҡайынлы ауылының Миңнеүәли ҡарттың улы. Өфөлә, бер заводта токарь булып эшләйем.

Ғәйникамал. Бәй, бик яҡшы беләбеҙ. Бына һеҙгә асҡыс, айҙағыҙ беренсе бүлмәгә оҙатып ҡуям.

Вәлиев. Ғәйникамал апай, хөрмәтегеҙ өсөн бик ҙур рәхмәт. Ләкин...

Ғәйникамал. Бәй, әллә ысынлап та баш тартаһығыҙмы? Зинһар беҙҙе рәнйетмәгеҙ, күсегеҙ инде.

Вәлиев. Ай-һай, Ғәйникамал апай, үҙегеҙ ҙә бутайһығыҙ, мине лә бутайһығыҙ. Ярай, хөрмәтле булһын, айҙағыҙ күсәнәм. (Ишектән Нәғимә инә, китаптар күтәргән).

Нәғимә. Ғәйникамал апай, бер генә минутҡа туҡта әле.

Ғәйникамал. Бәй, мин хәҙер киләм, ултырып тор. (Сыға).

Нәғимә. Уф... Хәлем бөттө. Шул Ғәйникамал апай тиҙерәк килһә ярар ине. (Китаптарын өҫтәлгә һала ла һанай башлай). Апаҡайым, «Аҡ ҡайынды» онотҡанмын. Әллә тиҙ генә алып киләйемме икән? Шулай итәйем. (Ишеккә бара, Ғәйниямал инә).

Ғәйниямал. Бәй, ҡайҙа ҡасаһың, йомошоң ғына килгәйнеме һуң?

Нәғимә. Ғәйникамал апаҡайым, «Аҡ ҡайын» тигән иң яҡшы романды онотоп ҡалдырғанмын. Шуны алып килмәксе инем.

Ғәйниямал. Бәй, хәҙер үҙең йөрөп китап таратаһыңмы ни? Юҡҡа мәшәҡәтләнәһең, үҙем дә барып алырмын. Унан һуң мин, ул «Аҡ ҡайынды» ике тапҡыр уҡып сыҡтым инде.

Нәғимә. Һиңә түгел, иптәш Вәлиевҡа.

Ғәйниямал. Бәй, иптәш Вәлиевтең беҙҙә икәнлеген һин ҡасан ишетеп өлгөрҙөң, кем әйтте?

Нәғимә. Парткабинет мөдире Ильясов ағай әйтте, ә китаптарҙы үҙем белеп килтерҙем. Ғәйникамал апай, мин «Аҡ ҡайынды» ғына алып киләм. Был китаптар ошонда ятып торһондар, мин хәҙер... (Сыға).

Ғәйниямал. Ҡыҙыҡай утҡа баҫҡан кеүек һикерә. Вәлиевтең кем икәнен белгәндер, күрәһең. Бәй, онота яҙғанмын. Жалоба һәм тәҡдимдәр дәфтәрен индереп бирәйем әле. Иптәш Вәлиев үҙенең фекерен яҙып ҡалдырыр (Телефон шылтырай). Гостиница. Ғәйникамал, әйе, һаумыһығыҙ, иптәш Ҡасимов! Килде, әйе! Беренсе бүлмәгә урынлаштырҙым. Ҡаршы килеп маташты. Бик скромный егет. Әле газеталар уҡып ултыра. Юҡ бөгөн генә китергә уйламай, иртәгә китәм, ти. (Вәлиев инә).

Вәлиев. Ғәйникамал апай, бына газеталарығыҙ, рәхмәт.

Ғәйниямал (телефонда һөйләшеүен дауам итә). Ярай, иптәш Ҡасимов, Вәлиев иптәш үҙе бында инде. Яҡшы. (Вәлиевкә) Һеҙҙең менән райсовет председателе һөйләшергә теләй.

Вәлиев (трубканы ала). Һаумыһығыҙ, Ҡасимов ағай. Яҡшы, рәхмәт. Иртәгә Ҡайынлыға ҡайтып китәм. Машина? Юҡ кәрәкмәй, рәхмәт. Юл ыңғайы берәр ылау тура килер әле. Нәмә? Шаярмағыҙ әле, Ҡасимов ағай, мин ниндәй ҡәҙерле ҡунаҡ булайым ти. Данлы кеше? Ысын йөрәктән әйтәм, һеҙ мине кем менәндер бутайһығыҙ. Юҡ? ... Рәхмәт, һау булығыҙ. (Трубканы ала).

Ғәйникамал. Иптәш Ҡасимов машинаһын тәҡдим итәме? Ә һеҙ ҡаршы килмәгеҙ.

Вәлиев. Берәй ылау тура килер әле, Ғәйникамал апай.

Ғәйникамал. Әллә ысынлап та машинаны кире ҡаҡтығыҙмы?

Вәлиев. Әлбиттә.

Ғәйникамал. Мин һеҙҙе аңламайым.

Вәлиев. Бында аңламаҫлыҡ бер нәмә лә юҡ. Мөмкин булһа тағы ла бер нисә газета һәм «Крокодил» журналын алып торайым әле.

Ғәйникамал. Бәй, рәхим итегеҙ. Бына парткабинеттән һеҙгә тип китаптар ҙа килтергәйнеләр.

Вәлиев. Миңә тип? Ғәжәп, мин бер кемдән дә китаптар һорамаңым.

Ғәйникамал. Бәй, библиотекалағы Нәғимә, алып килгән. Һеҙ беҙҙең бөтә районыбыҙ өсөн ҡәҙерле ҡунаҡ бит.

Вәлиев. Ғәйникамал апай, исмаһам, һеҙ аңлағыҙ. Мин данлы кеше лә түгел, ҡәҙерле ҡунаҡ та түгел. Кемдер нәмәләр бутаған һәм мине уңайһыҙ хәлгә ҡуйған. Мин ябай токарь. Ҡайынлы ауылынан Миңнеүәли ҡарттың малайы — Миңнеғәли Вәлиев.

Ғәйникамал. Бәй, һеҙҙе бер кем дә токарь түгел йәки булмаһа Миңнеүәли ҡарт малайы Миңнеғәли түгел, тимәй. Ләкин данлы кеше, беҙҙең ҡәҙерле ҡунаҡ.

Вәлиев. Һеҙ ҙә аңламайһығыҙ. (Ишектән Ғәйниямал инә).

Ғәйниямал. Һаумыһығыҙ!

Ғәйникамал. Һаумыһығыҙ, Ғәйниямал әхирәт.

Ғәйниямал. Миңә иптәш Вәлиевте күрергә кәрәк ине.

Вәлиев. Мине?

Ғәйниямал. Ул, һеҙме ни? Таныш булайыҡ: Ғәйниямал Кәбирова — район үҙәгендәге сәйханаһы директоры.

Вәлиев. Бик яҡшы. Вәлиев.

Ғәйниямал. Бына һеҙ ниндәй! Ә мин һеҙҙе таҙа көүҙәле арыҫлан кеүек бер ир итеп күҙ алдыма килтергәйнем.

Вәлиев. Ғәфү итегеҙ, ә мин урта буйлы, 20 йәшлек ябай ғына егет.

Ғәйникамал. Бәй, уның ҡарауы даны ҙур.

Вәлиев. Һеҙ ниндәй дан тураһында һөйләйһегеҙ?

Ғәйникамал. Бәй, әллә данығыҙҙан баш тартыр инегеҙме? Ғәйниямал әхирәт, һин иғтибар итмә. Данын йәшерергә ярата торған егет ул.

Ғәйниямал. Иптәш Вәлиев, һеҙҙең заказдарығыҙҙы ҡабул итергә килдем.

Вәлиев. Һеҙ, ниндәй заказдар тураһында һөйләйһегеҙ?

Ғәйниямал. Беҙ бит һеҙҙең ниндәй блюдалар яратҡанығыҙҙы белмәйбеҙ. Бына ҡағыҙ, бына ҡәләм. Яҙып ҡына бирегеҙ әле. Төшкө ашҡа нәмә әҙерләйек, киске ашҡа нәмә? Рәхим итегеҙ.

Вәлиев. Һеҙҙең миңюгеҙ бар бит. Килгәс шунан ҡарап нәмә булһа ла ашармын.

Ғәйниямал. Юҡ, һеҙ уңайһыҙланмағыҙ. Ҡалалағы кеүек барлыҡ блюдаларҙың беҙҙә булмауы ла мөмкин. Ә беҙ аҙсыларбеҙ. Беҙҙең поварыбыҙ бик оҫта. 50 төрлө блюда әҙерлай белә. Өфөлә ес айлыҡ курста булып ҡайтты. Ҡыйынһынмай ғына яҙып бирегеҙ инде.

Ғәйникамал. Бәй, хөрмәт итәләр икән ҡаршы килмәгеҙ.

Вәлиев. Кәрәкмәй, кәрәкмәй, рәхмәт. Бер ниндәй ҙә айырым заказ да яһамайым. Нәмә булһа шуны ашармын. Уф...

Ғәйниямал. Мин, һеҙҙе йонсоттом булһа кәрәк, ғәфү итегеҙ. Ләкин нишләйем һуң, шундай ҡәҙерле ҡунаҡты хөрмәтләндереү беҙҙең өсөн ҙур шатлыҡ.

Вәлиев. Ҡайҙан, кем башы ғына уйлап сығарҙы ул булмаған данды?

Ғәйниямал. Ярай, улай булһа үҙем генә яҙып алайым. Обед: беренсегә украина борще, икенсегә... ҡыҙҙырылған ҡаҙ ите... Ҡаршы килмәйһегеҙме?

Вәлиев. Ярай, риза.

Ғәйниямал. Өсөнсөгә — компот йәки һөтмә, шәкәрле кофе? Ҡайныһын яҙайым?

Вәлиев. Риза. Риза.

Ғәйниямал. Ярай, икеһен дә яҙам. (Яҙа).

Ғәйникамал. Бәй, яҙмай ни, яҙ шул, икеһен дә яҙ.

Вәлиев. Бөттөмө?

Ғәйниямал. Киске ашты ғына яҙып алам.

Вәлиев. Риза, риза, шул уҡ программа.

Ғәйниямал (яҙа). Шул уҡ... блюдалар, бик ҙур рәхмәт, иптәш Вәлиев. Шатландырҙығыҙ. Шулай итеп, төшкө ашҡа көтәбеҙ. Килер алдынан телефондан шылтыратырһығыҙ.

Ғәйникамал. Бәй, үҙем шылтыратырмын.

Ғәйниямал. Бер үк онотма инде, Ғәйникамал әхирәт, шылтырата күр. Ярай, һау булығыҙ. (Сыға.)

Вәлиев. Уф... Ғәйникамал апай! Зинһар өсөн аңлатып бирегеҙ, быны нисек аңларға. Ниндәй ҡаза килде минең башыма?

Ғәйникамал. Бәй, һеҙҙең данлы, атаҡлы кеше булыуығыҙҙа беҙҙең ниндәй ғәйебебеҙ бар. Беҙҙә шундай ғәҙәт, данлы, атаҡлы кешеләрҙе бөтә халҡ таный, бөтә халҡ ихтирам итә.

Вәлиев. Беҙ, мине кем менән бутайһығыҙ?

Ғәйникамал. Бер кем менән дә бутамайбыҙ, һеҙ үҙегеҙ данлы кеше. (Телефон шылтырай). Тыңлайым. Әйе, гостиница. Иптәш Вәлиевтеме? Рәхим итегеҙ, һеҙҙе район газетаһының редакторы һорай.

Вәлиев. Район газетаһының редакторы? Ә ул мине ҡайҙан белә?

Ғәйникамал. Үҙенән һорағыҙ. (Вәлиев трубканы ала).

Вәлиев. Тыңлайым. Вәлиев. Яҡшы, рәхмәт! Аңламайым. Юҡ, юҡ, зинһар өсөн килмәгеҙ, иң яҡшыһы мин үҙем һеҙгә инермен. Ярай, бер-ике сәғәттән. Һау булығыҙ. (Трубканы ала). Үҙ тураһыңда яҙып биреүегеҙҙе һорайбыҙ, ти. Юҡ, бер нәмә лә аңламайым.

Ғәйникамал. Ә мин, һеҙҙе аңламайым. Үҙ данынан кеше шул тиклем ҡасыр икән.

Вәлиев. Ниндәй дан ул? Мин герой түгел, орденем дә юҡ, ябай кеше, токарь — Ҡайынлы ауылының Миңнеүәли ҡарт малайы.

Ғәйникамал. Бәй, бик яҡшы беләбеҙ.

Вәлиев. Шулай булғас... (Ишектән Нәғимә инә, китаптар күтәргән).

Нәғимә. Һаумыһығыҙ!

Ғәйникамал. Һауммы, Нәғимә!

Нәғимә (үҙенә). Тап үҙе, йәп-йәш егет. Иптәш Вәлиев, таныш булайыҡ, район библиотекаһының мөдире Нәғимә Камалова.

Вәлиев. Бик яҡшы. Вәлиев.

Нәғимә (Ғәйникамалға). Ғәйникамал апай һеҙ китаптарҙы тәҡдим итмәнегеҙме?

Ғәйникамал. Юҡсы!

Нәғимә. Иптәш Вәлиев, борсоп йөрөүем өсөн ғәфү итегеҙ. Һеҙгә китаптар алып килгәйнем.

Вәлиев. Мин бер кемдән дә китаптар һорамаңым.

Нәғимә. Бәлки шулайҙыр ҙа, ләкин беҙҙә шундай ғәҙәт, ҡәҙерле ҡунаҡтарҙы хөрмәтләйбеҙ. Бына рәхим итегеҙ «Аҡ ҡайын», М. Бубеннов әҫәре.

Вәлиев. Рәхмәт. Уҡыным.

Нәғимә. Бына «Ысын кеше тураһында повесть», Б. Полевой әҫәре.

Вәлиев. Рәхмәт. Уҡыным. Киноһын да ҡараным.

Нәғимә. Ә быныһын? Ажаев әҫәре «Мәскәүҙән алыҫта», бигерәк тә яҡшы роман.

Вәлиев. Рәхмәт. Быны ла уҡыным.

Нәғимә. Барыһын да уҡыған. Ғәйникамал апай, нәмә генә тәҡдим итәйем икән?

Ғәйникамал. Бәй, бында китаптарың күп бит. Барыһын да күрһәт.

Нәғимә. Иптәш Вәлиев, бына был китаптар араһынан үҙегеҙ һайлап алығыҙ! Әгәр ҙә аҙ булһа мин хәҙер тағы ла алып килермен.

Вәлиев. Хөрмәтегеҙ өсөн бик ҙур рәхмәт. Ләкин береһе лә кәрәкмәй ...һеҙ миңә Гоголдең «Ревизорын» алып килегеҙ әле?

Ғәйникамал. Алып кил, Нәғимә, алып кил!

Нәғимә. Хәҙер йүгерәм. (Ишеккә еткәс, кире бороло). Әйтергә онотҡанмын. Иптәш Вәлиев, бөгөн беҙҙең клубта концерт һәм танцы. Һеҙҙе исемегеҙ менән саҡырырға рөхсәт итегеҙ.

Вәлиев. Уф... (Ситкә барып ултыра).

Ғәйникамал. Бәй, килер, килмәй ни, иптәш Вәлиев иртәгә кискә тиклем беҙҙә буласаҡ.

Нәғимә. Ярай, мин тиҙ генә Гоголдең «Ревизорын» алып килләйем. (Сыға).

Ғәйникамал. Иптәш Вәлиев, бик иртә торҙоғоҙ бит, бер аҙ ял итеп алыр инегеҙ.

Вәлиев. Рәхмәт, Ғәйникамал апай, ләкин миңә хәҙер ял ҡайғыһы түгел. Тиҙерәк бынан китергә кәрәк. Бөтөнләй хур булыуым бар. Мине кем менәндер бутайҙар, башҡа кеше урынына ҡабул итәләр.

Ғәйникамал. Бәй, нишләп башҡа кеше урынына ҡабул итәйек ти. Һеҙ Вәлиев бит.

Вәлиев. Әйе, Вәлиев.

Ғәйникамал. Бәй, шулай булғас?

Вәлиев. Ә... ә... төшөнә башланым шикелле. Вәлиев, Вәлиев. Бер Вәлиев бар. Советтар Союзы Геройы. Бына кем менән бутайһығыҙ икән.

Ғәйникамал. Бәй, нишләп уның менән бутайыҡ ти. Ул үҙ урынында, һеҙ — үҙ урынығыҙҙа.

Вәлиев. Тағы ла бер Вәлиев бар, нефтсе, буровой мастер, Социалистик Хеҙмәт Геройы. Ләкин мин, ул түгел, бөтөнләй башҡа Вәлиев. Беҙ аҙаштар ғына.

Ғәйникамал. Һеҙ үҙегеҙ нәмәләр бутай башланығыҙ шикелле. Бик яҡшы беләбеҙ һеҙ бөтөнләй башҡа Вәлиев.

Вәлиев. Уф... аңламайым, үтерһәгеҙ ҙә аңламайым.

Ғәйникамал. Килешмәй инде иптәш Вәлиев. Йәшһегеҙ шул. Данығыҙ, хөрмәтегеҙ ҡәҙерен белмәйһегеҙ.

Вәлиев. Ғәйникамал апай, һеҙ рус классигы Гоголдең «Ревизор» тигән комедияһын уҡығанығыҙ бармы?

Ғәйникамал. Бәй, уҡымай ни, уҡыным. Спектаклен дә күргәнем бар.

Вәлиев. Валлаһи-биллаһи тип әйтәм, ана шул ревизорҙағы Хлестаков хәленә төштөм. Ләкин мин Хлестаков булырға теләмәйем.

Ғәйникамал. Бәй, нишләп Хлестаков булаһығыҙ, ти. Улай һеҙ беҙҙе лә кәмһетәһегеҙ. Тимәк беҙ һеҙҙенсә Хлестаковты — ревизор итеп ҡабул иткән Ляпкин-Тяпкиндар булабыҙ.

Вәлиев. Түгел, түгел, Ғәйникамал апай! Һеҙ Ляпкин-Тяпкиндар түгел, мин дә Хлестаков түгел, һеҙ уйлаған данлы кеше лә түгел. Был хата. Шуға күрә мин тиҙерәк китергә булдым. Ҡайынлы 20 километр ер икән кисләтеп ҡайтып етермен. Һеҙгә мин һеҙгә күпме түләйем. Хәҙер чемоданды ғына алып сығам. (Йәнеп китә).

Ғәйникамал. Нәмәгәләр кәйефе ҡырылды... Бына үкенес. Китер, валлаһи китер, бик үҙ һүҙле егет, иптәш Ҡасимовҡа шылтыратырға кәрәк. (Нәғимә инә).

Нәғимә. Бына, «Ревизор» булды. Айырым баҫмаһы бар ине. Агроном Тәнзиләләр килтермәгән әле. Шуға Гоголдең тулы йыйынтығын алып килдем. Бында барыһы ла бар: «Ревизор» ҙа, башҡа әҫәрҙәре лә бар.

Ғәйникамал. Бер үк Вәлиевкә «Ревизорҙы» бирә күрмә. Былай ҙа кәйефе ҡырылған, бөтөнләй асыуы килер.

Нәғимә. Нишләп, үҙе һораны бит.

Ғәйникамал. Һораһа, үртәләп һораған ул. Мин әле генә төшөндөм. Әле бына китәм тип йыйынырға инеп китте.

Нәғимә. Ә? Шулай, беҙҙең клубҡа килмәй китерме икән? (Вәлиев инә, чемодан күтәргән).

Вәлиев. Күпме түләргә?

Нәғимә. Иптәш Вәлиев, шулай китәһегеҙме ни? Ә мин һеҙгә «Ревизорҙы» алып килдем. Бына бында Гоголдең барлыҡ әҫәрҙәре лә бар.

Вәлиев. Ревизор? Рәхмәт. (Китапты ҡултыҡ аҫтына ҡыҫтыра). Йә, Ғәйникамал апай, тиҙерәк. Күпме түләйем.

Ғәйникамал. Бәй, әллә ысынлап та китәһегеҙ инде?

Вәлиев. Әйе, тиҙерәк һанағыҙ.

Нәғимә. Иптәш Вәлиев, тимәк беҙҙең концертҡа килмәйһегеҙ?

Ғәйникамал. Ярай, улай булһа, мин иптәш Ҡасимовҡа шылтыратайым. Бөгөн китмәйне бит, машинаһын ебәрһен (телефонға бара).

Вәлиев. Кәрәкмәй, Ғәйникамал апай, улайһа мин түләмәй китәм. (Ғәйниямал инә, һауыт күтәргән).

Ғәйниямал. Көттөк-көттөк тә, үҙегеҙ килмәгәс, төшкө ашты бында алып килергә булдыҡ. Бүлмәгеҙгә алып инәйемме?

Ғәйникамал. Ғәйниямал әхирәт, иптәш Вәлиев китергә булды.

Ғәйниямал. Ә? Нишләп улай бик тиҙ? Ярай, улай булғас, бигерәк яҡшы, юлға сығыр алдынан ашап алырға кәрәк. Бына борщ, ҡыҙҙырылған ҡаҙ ите, компот һәм кофе.

Вәлиев. Уф... (чемоданын иҙәнгә ҡуйып, өҫтөнә ултыра). Әйтегеҙ әле зинһар өсөн, нигә мине шаяртаһығыҙ?

Ғәйниямал. Әтәк, ниндәй шаяртыу булһын ти. Үҙебеҙҙең данлы яҡташыбыҙға хөрмәт күрһәтәбеҙ. Һеҙҙең шундай данлы, атаҡлы егет булыуығыҙға беҙ ғорурланмай тип беләһегеҙме ни.

Вәлиев. Валлаһи һеҙ яңылышаһығыҙ.

Ғәйниямал. Һеҙ үҙегеҙ яңылышаһығыҙ, Вәлиев энеҡайым.

Вәлиев. Мин һеҙ уйлаған Вәлиев түгел. Дөрөҫ данлы Вәлиевтәр бар. Ләкин мин уларҙың береһе лә түгел. Ябай токарь, Ҡайынлы ауылынан, Миңнеүәли ҡарттың улы Миңнеғәли Вәлиев. Аңлайһығыҙмы?

Ғәйникамал. Бәй, беҙ күптән аңланыҡ инде. Һеҙ башҡа Вәлиев. Беҙҙең данлы райондашыбыҙ. Тик ни өсөндер һеҙ уларға теләмәйһегеҙ.

Вәлиев. Хата, хата, ҙур яңылышлыҡ, һеҙҙе кемдер алдаған. Мин Ҡайынлынан китеп ФЗО бөткән генә токарь. Кемдер шаярырға теләгән һәм алдаған. Ә һеҙ ышанғанһығыҙ.

Нәғимә. Дүрт биш йыллыҡҡа яңы норма үтәүегеҙ дөрөҫ түгелме ни?

Вәлиев. Уныһы дөрөҫ. Ләкин бында уның ниндәй ҡатнашлығы бар.

Ғәйниямал. 1950 йылда 1964 йылдың нормаһын үтәүегеҙ ҙә дөрөҫмө?

Вәлиев. Йә, дөрөҫ. Ләкин ул бөтөнләй башҡа нәмә.

Ғәйникамал. Тимәк газета дөрөҫ яҙған булып сыға.

Вәлиев. Ниндәй газета?

Нәғимә. Бына ҡарағыҙ «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының бөгөнгө номере. Беренсе биттә һеҙҙең ҙур портретығыҙ, ә өсөнсө биттә һеҙҙең турала ҙур очерк.

Вәлиев. (Газетаны ҡарай, иркен һулыш ала). Мин был номерҙы күрмәнем бит.

Нәғимә. Бөгөн иртә менән самолет килтерҙе. Бына, бик асыҡ итеп яҙғандар. Комсомолец Миңнеғәли Вәлиев Өфө паровоздар ремонтлау заводында биш йыл инде токарь булып эшләй. Ул 1964 йылдың нормаһын үтәне һәм Башҡортостандың иң алдынғы токаре тигән исемде яулап алды.

Ғәйникамал. Бәй, шулай булғас, беҙ яңылышмайбыҙ, үҙебеҙҙең данлы яҡташыбыҙ, йәш хеҙмәт батырына урынлы хөрмәт күрһәтәбеҙ булып сыға.

Ғәйниямал. Беҙ ысын йөрәктән, Вәлиев энем. Хеҙмәт батырҙарына хөрмәт, ихтирам күрһәтеү беҙҙең ғәҙәтебеҙ, районыбыҙҙа ике кеше Социалистик Хеҙмәт Геройы ине. Хәҙер һеҙ өсөнсө данлы кеше булдығыҙ. Һеҙҙең герой исемегеҙ юҡ, шулай ҙа һеҙ герой, ысын хеҙмәт геройы.

Вәлиев. Ғәйниямал апай, Ғәйникамал апай, рәхмәт һеҙгә. Нәғимә һеҙгә лә ҙур рәхмәт.

Ғәйникамал. Бөгөн китмәйһегеҙҙер, иптәш Вәлиев?

Вәлиев. Юҡ, ҡалам, китмәйем, Ғәйникамал апай. Иртәгә кисләтеп кенә китермен.

Ғәйникамал. Бәй, шулай булмай ни, иртәгә Ҡасимов иптәштең машинаһында ялт итеп ҡайтып етерһегеҙ.

Нәғимә. Иптәш Вәлиев, бер үк клубҡа килергә онотмағыҙ. Йәштәрҙең һеҙҙе бик күрәһеләре килә.

Вәлиев. Онотмам, Нәғимә. Бына Ғәйниямал апайҙың сәйханаһында тамаҡ ялғап ҡына алам да редакцияға барам, ә унан һуң клубҡа. (Телефон шылтырай. Ғәйникамал трубканы ала).

Ғәйникамал. Тыңлайым. Әйе, мин. Вәлиевме? Беҙҙә туҡталды. Нимә? Шулаймы ни ...бик яҡшы, хәҙер үк тапшырырмын. (Трубканы ала).

Нәғимә. Кем, Ғәйникамал апай?

Ғәйникамал. Райком секретаре иптәш Абдуллин. Вәлиев энем, райкомда һеҙҙең исемгә телеграмма алынған. Өфө паровоздар ремонтлау заводының инженерҙәре, техниктәре һәм эшселәре һеҙҙе ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткәндәр һәм һеҙҙең ризалығығыҙҙы һорайҙар. Ҡотлайым, Вәлиев энем!

Ғәйниямал. Ҡотлайым, ҡотлайым.

Нәғимә. Ысын йөрәктән.

Вәлиев. Рәхмәт.

Ғәйникамал. Райком секретаре һеҙҙең инеп сығыуығыҙҙы һораны.

Вәлиев. Киттем Ғәйникамал апай (сыға).

Ғәйниямал. Килтергән ашым һыуынып бөттө, кире алып китергә тура килер. Ярай, килеп кенә ашар инде. (Һауыт һабаларын күтәрә, Нәғимә китаптарын йыйнай башлай, Ғәйникамал Вәлиевтең чемоданын күтәреп бүлмәгә итә).

Шаршау.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Ҡышҡа тулы әҙерлек менән киләбеҙ

Ҡышҡы шарттар нефть сығарыу эшендә күп кенә ҡыйынлыҡтар тыуҙыра. Улар нефть сығарыуҙы кәметеүгә тиклем килтереп еткерә. Тик ҡышҡа яҡшы әҙерләнгәндә генә скважиналарҙы өҙлөкһеҙ эшләтергә һәм планды уңышлы үтәүҙе тәьмин итергә мөмкин.

Беҙҙең участка коллективы алекке тәжрибәләр нигеҙендә ҡышҡа әҙерлекте иртән уҡ башланы. Участкала ҡышҡа әҙерләнеү планын төҙөнек һәм уны бригада члендәре йыйылышында бөтә яҡтан тикшереп ҡабул иттек. Был планда теге йәки был эште кем һәм ниндәй ваҡытҡа эшләп бөтөргә тейеш икәнлеге асыҡ күрһәтелгән.

Коллектив ҡышҡа әҙерләнеү планын үтәү йылында бик күп эштәр башҡарҙы. 7 скважинаның выкидной линияһын алыштырҙыҡ. Һыу ҡатыш нефть биреүсе режимда эшләгән скважиналарҙың выкидной линиялары ҡыш кенә һалҡындарҙа бик йыш туңа. Бындай скважиналарҙың выкидной линияларына һыу ағыҙыу өсөн краптар ҡуйҙыҡ.

Дүрт скважинаны вакуум линияһына тоташтырҙыҡ. Трапҙарҙың насар задвижкаларын яңылар менән алыштырҙыҡ. Станок-качалкаларҙың һәм вышкаларҙың тәҙәклеген ентекләп тикшереп, кәрәк урындарына ремонт үҙгарҙыҡ. Яңы культ-будка төҙөнек һәм башҡа бик күп эштәр эшләндә.

Был эштәрҙең бөтәһен дә тиерлек бригада члендәре тик үҙ көстәре менән генә башҡарҙылар. Каюшкин, Тарасов, Козлов иптәштәр кеүек операторҙар скважиналарҙы хеҙмәтләндереү менән бергә, төҙәтеү-ремонт эшенә кәрәк булған башҡа һөнәрҙәргә лә өйрәнеп, ремонт эштәрен башҡарыуҙа актив ҡатнаштылар.

Г. Сәрмәнов,

«Ишембайнефть» тресының икенсе номерлы промыселенең нефть сығарыу мастеры.

Малдар насар шарттарҙа ҡышлатылалар

Салауат районы, Ҡалмаҡкол ауыл Советындағы «Путь социализма», «Партизан» һәм Крупская исемендәге колхоздарҙа быйыл малдарҙы ҡышлатыуға тейешле әҙерлекте тәьмин итмәнеләр.

Малдар өсөн торлаҡтар етешмәй. Быҙауҙар һәм һарыҡтар өсөн айырым торлаҡтар булмағанлыҡтан, улар бөтәһе лә бер ҡыҫҡай генә, тығыҙ урындарҙа йәшәйҙәр. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, быйыл бер генә яңы торлаҡ та төҙәлмәне һәм иҫкеләренә лә ремонт үткәрелмәне. Шулай уҡ торлаҡтар күп ваҡыттан бирле таҙартылғаны юҡ.

«Путь социализма» колхозында (председателе иптәш Ғәйсин) бесән бик аҙ булыуға ҡарамаҫтан, баҫыуҙағы һаламды үҙ ваҡытында йыйнап алыу сараһын күрмәнеләр. Крупская исемендәге колхозда ла 300 гектар майҙандың һаламын йыйнап алмай, серетеүгә юл ҡуйҙылар. Бесән, һалам әҙерләү тураһында алдан хәстәрлек күрмәү хәҙер колхоз етәкселәренә бик ҡиммәткә төшә. Бында малдарға хәҙер үк аҙыҡ етерлек күләмдә бирелмәй. Был хәл малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәүҙе өҙөүгә килтерә.

«Партизан» колхозында (председателе иптәш Вахитов) малдарҙы йәй буйына бер урында көтөү сәбәпле, улар ҡышлатыуға насар көрлектә инделәр. Тейешле аҙыҡ базаһы булмағас, малдарҙың продукты биреүсәнлеге лә бик түбән булды һәм колхоз малсылыҡ продукттары тапшырыу буйынса государство алдында ҙур бурыслы булып тора.

Шулай уҡ был колхоздарҙа малсылыҡ кадрҙары һайлап алыуға ла тейешле иғтибар бирелмәй. Фермаларҙа тәжрибәһеҙ йәш үҫмерҙәр эшләйҙәр. Шул сәбәпле малдар ваҡытында ашатылмай һәм эсерелмәйҙәр.

Был колхоздарҙағы хәл район ауыл хужалығы бүлеге специалистарына яҡшы билдәле. Ләкин улар колхоздарҙа бик һирәк булалар һәм малсылыҡ работниктарына был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә тейешле ярҙамды күрһәтмәйҙәр.

И. Зарипов.

Кино менән хеҙмәтләндереү яҡшыртылһын

Архангель районының кинофикация бүлеге (мөдире иптәш Филозов) ҡарамағында 6 күсмә киноустановка бар. Ләкин уларҙың 4-һе механиктар булмау сәбәпле файҙаланылмай, барлығы ике генә аппарат эшләй. Улары ла тейешле план һәм маршрутты үтәмәй, колхоздарҙы кино менән бик насар хеҙмәтләндерәләр. «Нилар», Ленин, Каганович исемендәге һәм башҡа колхоздарҙа 3—4 айға бер тапҡыр ғына кинокартина күрһәтелә. Килгән фильмдар бик туҙған булалар.

Беҙ Башҡорт АССР-ы кинофикация управлениеһының Архангель районы кинофикация бүлегенең эше менән ҡыҙыҡһыныуын, уның эшен яҡшыртыуҙа тиҙ кенә ҡырҡа саралар күреүен һәм хеҙмәтсәндәрҙең талаптарына яуап бирерлек итеп эшләүен теләйбеҙ.

М. Шиһапов.

Р. Ниғмәти

Партизанка Чон Хи

1.

Чон Хи ауылда уҡый ине,
Чон Хи матур ҡыҙ ине,
Нисәләй ине Чон Хиҙә
Гүзәл Корея иле.
Чон Хигә егерме тулды
Ошо ҡурҡыныс көндә:
Янкиҙар бомба ташланы
Чон Хи йәшәгән ергә.
Өҙгөләп ырғытты бомба
Чон Хиҙең өмөттәрен,
Уйҙарының саф алтын һәм
Саф ынйы кеүектәрен.
Ул ҡулына ҡорал алды
Һәм китте ҡаршы тауға.
Унда Корея улдары
Тупланған ине яуға.
Был тауҙа командир ине
Ван Мин исемле егет.
Ул тик ике һорау бирҙе,
Чон Хигә күҙен терәп:
— Һин кемһең? — тине командир.
— Ил ҡыҙы, — тине Чон Хи.
— Ни кәрәк? — тине командир.
— Ил үсе, — тине Чон Хи.

2.

Корея илендә көндәр
Янкиҙең ҡотон ала,
Корея ерендә төндәр
Янкигә ҡурҡыу һала.
Тауҙар ҙа, таштар ҙа бында
Янкигә ҡаршы тора,
Ағастар, йылға һыуҙары
Янкигә тоҙаҡ ҡора.
Салт-аяҙ күктән Янкигә
Пуля ямғыры яуа.
Ян-фарман барған поездар
Откос аҫтына ауа.
Күперҙәр яналар дөрләп,
Шартлайҙар тимер юлдар.
Ҡоро ер күккә осорһа,
Йотоп юҡ итә һыуҙар...
— Командир Ван Мин отряды
Дошмандан үсен ала.
Командир Ван Мин отряды
Еңеүгә шулай бара.
Чон Хиҙең кескәй ҡулдары
Эштәрҙе эшләй зурын.
Чон Хиҙең исеме бында
Алды маҡтаулы урын.

3.

Төн ине.
Командир Ван Мин
Чон Хиҙе саҡырып алды,
Уның алдына ҡаланың
Оло картаһын һалды.
Һәм әйтте:
— Ошо ҡалаға
Һиңә барырға кәрәк,
Ким Хай тигән бер иптәште
Эҙләп табырға кәрәк.
Әйтер ул һиңә дошмандың
Точкаларын һәм көсөн.
Һиңә әйләнеп ҡайтырға
Төшләтеп йәки кисен. —
Чон Хигә был яны түгел,
Бик таныш уға ҡала.
Ул ошо ҡалаға ғына
Етенсе тапҡыр бара.
Ул китте.
Таң. Төш. Кис етте.
Чон Хи ҡайтманы һаман.
Командир ҡарай ҙа, ҡарай
Шомло ҡалаға табан.
Ҡайтманы Чон Хи...

4.

Ә Чон Хи
Ҡалала ошо ваҡыт
Торҙо нәфрәт менән ҡарап,
Янки алдында баҫып.
— Һин беләһеңме Ван Минде? —
Тип һорай Янки унан.
— Һин Зояны беләһеңме? —
Ти уға Чон Хи шунан.
— Кем тиһең? Зоя? Ә ул кем?
Аҡайта Янки күҙен.
— Космодемьянская ул, —
Тип башлай Чон Хи һүҙен:
— Фашистәр алдында Зоя
Түбыҡланмаған ергә,
Һәм тоғро булып ҡалған ул
Халҡына, Тыуған илгә,
Дуҫтарының бер исемен дә
Асмаған уның теле.
Фашист Зояны үлтергән,
Ә Зоя һаман тере. —
— Кем һуң ул Зоя? — һәм Янки
Тағы аҡайта күҙен.
Чон Хи уға яуап бирә:
— Зоямы? Зоя — үҙем.
Ҡоторған Янки ҡулында
Пистолет тетәп ҡалды.
Ҡыйыу партизанка Чон Хи
Ҡаты ыңғырға ауҙы.

5.

Ҡайтмағас һөйөклө Чон Хи,
Дуҫтары төшкән тауҙан.
Һәм улар Чон Хи кәүҙәһен
Шул төндә эҙләп алған.
Партизан тауы көрәшә,
Ә тау башында хәҙер,
Үсә һәм еңеүгә саҡырып,
Һарғайып ята ҡәбер.

ЯҢЫ КИТАПТАР

„Севастополь хикәйәләре"

Республикабыҙҙың государство нәшриәтельствоһы бөйөк рус яҙыусыһы Л. Н. Толстойҙың үлеүенә 40 йыл тулыуға, авторҙың «Севастополь хикәйәләре» тигән әҫәрен башҡорт теленә тәржемә итеп донъяға сығарҙы.

Бөйөк рус яҙыусыһының был әҫәре 1854—1855 йылдарҙағы Ҡырым һуғышы ваҡытында Севастополде геройҙарса һаҡлаусы рус һалдаттарының героик көрәштәрен, уларҙың үҙ ватандарының һәр бер ҡарыш ерен дошмандан — инглиз-француз интервенттәренән һаҡлап ҡалыу өсөн батырҙарса алып барған көрәше тураһында һөйләй.

Әҫәр яҡшы ҡағыҙҙа баҫылған һәм ҡатырға менән тышланған. Күләме 144 бит. Тиражы 4000, хаҡы 4 һум 25 тин.

Әҫәр Ғ. Зәкиринов тарафынан тәржемә ителгән.

Тел ғилемен камиллаштереү курсы

Республикабыҙҙың укытыусыларын белемдәрен камиллаштереү институты әргәһендә башҡорт теле укытыусылары өсөн һәм район мәғариф бүлектәре етәкселәре өсөн 15 ноябрҙән башлап бер айлыҡ ике курс асылды.

Был курстарға 35 райондың мәғариф бүлеге мөдирҙәре һәм 32 районда башҡорт теле укытыусылары саҡырылғандар.

Лекцияларҙы Өфө институттарының танылған тел белгестәре һәм укытыусылар уҡыйҙар.

Ниғмәт Бикмәтов.

Уҡытыусы булыу—почётлы һәм яуаплы эш

Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте укытыусылар әҙерләү эшен государстволағы иң мөһим бурыстарҙың береһе итеп һанайҙар.

В. И. Ленин беҙҙә халыҡ укытыусыһы, буржуаз йәмғиәттә бер ваҡытта ла тормаған, тормаҫ һәм тороуы ла мөмкин булмаған юғарылыҡҡа ҡуйылырға тейеш. Был — иҫбатлауҙы талап итмәй торған аксиома. Беҙ уның рухани яҡтан үҫеүе һәм ысындан да юғары исемгә лайыҡ булыуы өсөн эште туктауһыҙ, систематик, өҙлекһеҙ һәм ныҡышмалы алып барырға тейешбеҙ, тип күрһәтте.

Тик беҙҙә генә ысын-ысындан укытыусының роле бөтә тиклем күрелмәгән юғарылыҡҡа күтәрелде. Беҙҙең илдә укытыусының роле айырыуса зур. Большевиктар партияһы һәм Совет государствоһы бөйөк бурыстар башҡарыуҙа укытыусыларға зур урын бирә. Иптәш Сталин укытыусыларҙың съезында былай тигәйне: «Халыҡ укытыусыларының фаланғаһы, социализм нигеҙендә яңы тормош төҙеүсе беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең бөйөк армияһының иң кәрәкле өлөшөн тәшкил итә». (Әҫәрҙәр, VII том, 3-сө бит).

Башҡортостанда дүрт укытыусылар һәм бер педагогия институттарында укытыусылар кадры әҙерләнә. Укытыусылар институты ете йыллыҡ мәктәптәр өсөн, ә педагогия институты урта мәктәптәр өсөн укытыусылар әҙерләй. Башҡорт государство педагогия институты республикабыҙҙың иң ҡарт юғары уҡыу йорттарынан һанала. Институтта алты факультет — тарих, тел һәм әҙәбиәт, физика-математика, тәбиғәт, география һәм сит телдәр факультеттәре бар. 19 кафедра 152 кешелек профессорҙар һәм укытыусылар составын берләштерә. Институт ҡаршыһында зур библиотека бар. Ундағы китаптарҙың һаны 300 меңдән артыҡ иҫәпләнә.

Башҡорт государство педагогия институты кадрҙар әҙерләү эшен намыҫ менән үтәй. Ул Совет Башҡортостанының үҫешенә һәм формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик культураны алға ебәреүҙә күп көс һалды. Унда тәрбиәләнеүселәр мәктәптәрҙә укытыусы булып, партия һәм совет учреждениеләрендә яуаплы эштәрҙә, юғары уҡыу йорттарында һәм ғилми-тикшеренеү институттарында эшләйҙәр.

1945 йылда башҡорт теле һәм әҙәбиәте буйынса ғилми работниктар әҙерләү өсөн аспирантура ойошторолдо. Һуңғы йылдарҙа профессорҙар һәм укытыусылар кадры үҫте. Хәҙер институтта ғалимлек дәрәжәләре, исемдәре алған 34 кеше, 48 өлкән укытыусы һәм күп кенә аспирант эшләй. Институтта 1780 студент һәм 3 меңдән артыҡ ситтән тороп уҡыусы иҫәпләнә.

Государствобыҙ Башҡорт педагогия институтының фәнни һәм хужалыҡ-материаль базаһын нығытыуҙа йылдан-йыл зур ярҙам күрһәтә. Дирекция һәм укытыусылар коллективы студенттарҙың тормош һәм уҡыу шарттарын яҡшыртыу өсөн бөтә мөмкинлектәрҙе тыуҙыралар.

Беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ бөтә донъяла иң алдынғы һәм иң юғары культуралы илгә әүерелде. Был грандиоз уңыштар өсөн беҙ большевиктар партияһына, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ Иосиф Виссарионович Сталинға бурыслыбыҙ.

Ғ. Вәлиев,

Башҡорт государство педагогия институтының директоры, педагогия фәндәре кандидаты.

Германия демократик республикаһында Америка шпиондарына приговор

БЕРЛИН, 22 ноябрь. (ТАСС). Ошо көндәрҙә Германиялағы совет оккупацион ғәскәрҙәренең хәрби трибуналы Америка шпиондарынан бер группаның эшен ҡараны. Был группа Германия демократик республикаһында емерткес эштәр менән шөғөлләнгән. Уға элекке нацист һәм СА штурмовой отрядтәренең члены, ареҫкә алынғанға тиклем Лейпцигтә йәшәгән Небелунг Людвиг; элекке фашист һәм эсэсовсы, Херцбергтә йәшәгән Швензитцки Георг; фашистик ойошмала элекке ҡатнашыусы, ареҫкә алынғанға тиклем Эрфуртта йәшәгән һәм Тюрингия еренең халыҡ хужалығы министерствоһында эш башҡарыусы булып эшләгән Ауе Франц; Веймар округының ауыл хужалығы бүлеге хеҙмәткәре Шлюкебир Вильгельм; Галлдағы коммерческий сауҙа предприятиеләре управлениеһенең ревизоры, элек фашистик партияның члены булған Кюглер Карл; Херцбергтәге «Эльстерштранд» кинотеатры механигенең ярҙамсыһы Босдорф Хульмут; фашистик партияның элекке члены, Нидергебр ауылында (Нордхайзен районында) йәшәгән Шретер Лизелотта; Лейпцигтәге «Густав Шортман» электротехника фирмаһының хеҙмәткәре Шенфельдер Гильдегард инә.

Судта хөкөм ителеүселәр Америка разведкаһы тарафынан төҙелгән шпионлыҡ ойошмаһында бөтәһе лә член булып тороуҙарын, Германиялағы совет оккупацион ғәскәрҙәре тураһында мәғлүмәттәр йыйнағанлыҡтарын һәм американлыларға тапшырғанлыҡтарын һәм Германия демократик республикаһында емерткес эш менән шөғөлләнгәнлектәрен танынылар.

Американың разведка хеҙмәте үҙ офицере капитан Гартман аша ошо фаш ителгән шпиондарҙың емерткес эшенә тура-нан-тура етәкселек иткән һәм аҡса менән тәьмин иткән.

Хөкөм ителеүселәрҙең бөтәһе лә үҙ ғәйептәрен тулыһынса танынылар.

Шпионлыҡ ойошмаһында ҡатнашыусыларҙың енәйәтсел эше уларҙы ареҫкә алған ваҡытта табылған күп һандағы документтәр менән раҫлана. Был документтәр араһында совет ғәскәрҙәренең урынлаштырылыуы тураһында донесениеләр һәм башҡа шпионлыҡ материалдары, шпионлыҡ эшен алып барыу буйынса инструкциялар һәм яҙма заданиеләр бар.

Хәрби трибунал:

Небелунг Людвигте, Швензитцки Георгты, Ауе Францты, Шлюкебир Вильгельмде һәм Кюглер Карлды атырға;

Босдорф Хульмутты—25 йылға төрмәгә ябырға;

Шретер Лизелоттаны һәм Шенфельдер Гильдегардты — һәр береһен 15-әр йылға төрмәгә ябырға хөкөм итте.

Тыныслыкты яклаусыларҙың Лондондағы кәңәшмәһе

ЛОНДОН, 23 ноябрь. (ТАСС). 22 ноябрҙә кис Илингтең ҡала ратушаһында (Көнбайыш Лондон) митинг булып үтте. Тыныслыкты яклаусыларҙың Варшавалағы Икенсе Бөтә Донъя конгресынан ҡайтҡан инглиз делегаты консерватор Вудард унда сығыш яһаны.

Пресс Ассошиэйшн агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, митинг үткәрелгән зал халыҡ менән тулы булған. Митингыла ҡатнашыусылар Вудардты йылы ҡаршылағандар.

Вудард, «Варшавалағы атмосфера, Англиялағы атмосфераға ҡарағанда, христиандарҙың идеалдарына күберәк ярашлы булып тора», тине. Был кешеләр менән бәйләнеш тотоуҙы мин, христиан булараҡ, — тип белдерҙе Вудард, — кешене мөхәббәт, симпатия, ысын күңелле рәхмәт тойғолары менән тултыра тип, юғары баһалаймын; ул тойғоларҙы унда күберәк баһалайҙар, тип һеҙҙе ышандыра алам... Мин быны бөтә кисенлек менән тойҙом. Мин шундай нәмәләрҙе күрҙем, улар мине рус халҡы һәм коммунизм тураһында һөйләгән бөтә нәмәнең бөтәнләйгә ысынбарлыҡҡа ярашлы булмауын аңларға мәжбүр иттеләр.

Мин тимер шаршау тип аталған нәмә артына киттем. Прагала мине «Йәшәһен тыныслыҡ!» тип ҡысҡырыусы меңәрләгән егеттәр һәм ҡыҙҙар ҡотланылар. Улар тыныслыҡҡа арналған матур йырҙар йырлапылар. Улар беҙҙе сәскәләргә күмделәр. Мин таҙа, бәхетле, үҙ тормошо менән риза булған һәм ихлас күңелле меңәрләгән кешеләрҙе күрҙем. Ләкин минең менән бергә самолетта килгән хәбәрсе, мин һалҡындан күшеккән, ябыҡ, бәхетһеҙ кешеләрҙе күрҙем, тип белдерҙе».

Залда көлөү тыуа. Вудард былай тине: «Был көлкәлә түгел. Был ҡот осҡос трагедия. Англия бына шундай, һәм һуғыш башланһа, уны тик Америка ярҙамында Англия ғына башлаясаҡ».

Америка ғәскәрҙәре Францияла

ПАРИЖ, 23 ноябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, Американың хәрби материалдар һәм ҡорал тейәгән караптары 22 ноябрҙә Бордоға килделәр, тип хәбәр итә. Караптарҙы «Сирс» һәм «Солэ» миноносецтәре оҙата килгәндәр.

Газета, Бордо порты һәм уның тирәһендәге райондар ҡамалыу хәлендә тора, тип күрһәтә. Порт районында бер нисә мең америкаҫ һалдат урынлаштырылған. Креспи казармаларына һәм Лау Суж һәм Ле Пото хәрби лагерҙәренә Америка ғәскәрҙәре урынлаштҡандар. Порт рейдендә Американың эскадра миноносецтәре торалар, уларҙың пушкалары яр буйына ҡаратып ҡуйылғандар.

«Юманите», Бордо портының һәм уның тирәһендәге райондарҙың халҡы был француз портының фактик алғанда американлылар тарафынан оккупацияланыуына ҡаршы ҡырҡа протестәр белдерәләр, тип яҙа. Бордо докерҙәре Американың яғынан килгән хәрби материалдарын бушатыуҙан баш тартҡандар. Был материалдарҙы бушатыу өсөн американлылар эшһеҙҙәрҙе һайлап алғандар. Улар был эшһеҙ кешеләрҙе, материалды бушатыуҙан баш тартһалар, эшһеҙлек буйынса пособия алыуҙан мәхрүм итеү менән ҡурҡытҡандар. Америка караптарын бушатыу өсөн яланылған һәр бер эшһеҙ кешенең эшен «республика именселеге отрядтәренән» икешәр охранник күҙәткән. Бордо порты Америка һалдаттары һәм «республика именселеге отрядтәренең» охранниктәре менән ҡамап алынған.

Кореялағы ваҡиғалар

Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 24 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып баралар, тип әйтелә.

Аньчжуҙан (Аньсюҙан) һәм Токусендән төньяҡтараҡ районда Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре элекке сиктәрҙә һуғыш алып баралар.

Көнсығыш яр буйында һуғыштар Гаьсандан төньяҡтараҡ һәм Генгсантән көньяҡтараҡ бара.

Тибетте азат итеү—Ҡытай Халҡ-азатлыҡ армияһының бурысы

ПЕКИН, 23 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы, Тибетҡа ҡарата Индия хөкүмәтенең нотаһына Ҡытай Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең яуабын Тибет халҡы яҡлай, тип хәбәр итә. Тибеттең Ҡытай территорияһының бер өлөшө булып тороуы, тип белдерҙе Көньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙың милләттәр эштәре буйынса комиссияһының члены Сунепатун, Индия хөкүмәтенә ҡарағанда, Тибет халҡына яҡшыраҡ билдәле. Ҡытай Халҡ-азатлыҡ армияһы Ҡытай халҡының ҡоралды көстәрен тәшкил итә. Тибетте азат итеү был армияның бурысы булып тора, һәм Тибетте азат итеү эшенә ниндәй ҙә булһа сит илдең тығылыуы юл ҡуйғыһыҙ. Тибет халҡы Халҡ-азатлыҡ армияһының частарын йылы ҡаршылай һәм Тибет халҡы үҙ тыуған иленә мөмкин тиклем тиҙерәк ҡайтырға ҡайнар теләй.

Ҡытай халыҡ республикаһы төҙөлөүенә бер йыл тулыу айҡанлы Пекинда байрам итеп, Цинхайға ҡайтҡан ваҡытта ла Ланьчжоуға туҡталған Тибет делегацияһы ла шулай уҡ Ҡытай хөкүмәтенең яуабын яҡлап сыҡты. «Беҙ, Тибет халҡы, — тип белдерҙе делегация вәкиле,— Ҡытай халҡы булып тормайбыҙ тип бер ваҡытта ла иҫәпләмәнек. Беҙ бик күптән инде империалистик иҙеүҙән ғазапланыусы Тибет халҡына үҙенең бөйөк ғаиләһенә, азатлыҡҡа һәм тиң хоҡуҡлылыҡҡа ҡайтырға Халҡ-азатлыҡ армияһының мөмкинлек биреүен теләйбеҙ».

Ҡытай һауа сиктәрен Америка самолеттарының яңынан боҙоуы

ПЕКИН, 24 ноябрь. (ТАСС). Мукдендағы «Дундэйжибао» газетаһы, 20 һәм 21 ноябрҙә Америка самолеттары Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙың һауа сиктәрен 11 тапҡыр боҙҙолар, тип хәбәр итә. 22 ноябрҙә, тулы булмаған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, Америка империалистәренең хәрби самолеттары Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытай сиктәрен 4 тапҡыр боҙғандар.

Албанияға ҡаршы агрессия пландары

ПАРИЖ, 24 ноябрь. (ТАСС). «Юманите» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Греция монархо-фашистәре һәм Тито кликаһы дипломатик вәкилдәренең Афиналағы кәңәшмәһе билдәләнгән. Был кәңәшмәнең маҡсаты Албанияға ҡаршы берҙәм агрессия яһау планын ентекле әҙерләүҙән торасаҡ.

Кәңәшмәлә Грецияның Франциялағы посолы ҡатнашасаҡ. Ул ошо маҡсат менән яҡын көндәрҙә Афинаға китәсәк.

Газета, Тито кликаһы менән Греция монархо-фашистәре араһында контакт Греция посолы тарафынан Парижда булдырылған, тип хәбәр итә.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

„Кыҙыл Башкортостан"

газетаһына 1951 йылға подписка ҡабул ителә.

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум, 3 айға—15 һум, 1 айға—5 һум.

Подписка „Союзпечать" бүлектәрендә, почталарҙа, шулай уҡ заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, уҡыу йорттарында һәм учреждениеләрҙә, совхоздарҙа һәм колхоздарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан ҡабул ителә.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт академия драма театрында — «СЕМЬЯ».

Рус драма театрында—иртән—«БАЛА ӘРӘМӘЛЕГЕ», кис «АМЕРИКА ТАРЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «АЛ... ЛАР КӘҢӘШМӘҺЕ».

«Салауатта» — «ИНЖЕНЕР БОТ... ДЕН ХАТАҺЫ».

«Уралда» — иртән — «ҺАУМЫ, МӘ... КӘҮ», кис — «БЕҘҘЕН ҠАЛА ЕГЕТ...

Специалист кәңәштәре

МАЛДАРҒА ТУПАҪ АҘЫҠТАРҘЫ ӘҘЕРЛӘП АШАТЫУ

Малдар һанын арттырыу һәм уларҙың продуктивлеген күтәреү бурыстары ҡышлатыуҙы яҡшы шарттарҙа үткәреүҙе талап итә. Ҡышлатыуҙы уңышлы үткәреү, нигеҙҙә, малдарҙы яҡшы, дөрөҫ ашатыуға бәйләнгән. Малдарға аҙыҡтарҙы яҡшы әҙерләнгән хәлдә, үлсәүле бирергә, экономиялы тотонорға кәрәк.

Тупаҫ аҙыҡтар һәм, беренсе нәүбәттә, һалам мотлаҡ әҙерләп биреүҙе талап итә. Тупаҫ аҙыҡтар ҡаты булалар, улар күбеһенсә клетчаткаларҙан торалар. Шуңлыҡтан улар малдың аш ҡаҙанында насар үҙләштерелеләр. Шуға күрә уларҙы малдарға ашатыу өсөн алдан әҙерләп бирергә кәрәк. Малға ашатыуға әҙерләнгән тупаҫ аҙыҡ йомшара, тәме яҡшыра һәм малдың аш ҡаҙанында тиҙ үҙләштерелә.

Бесәнде ашатыуға әҙерләү

Яҡшы сифатлы бесәнде һыйырҙарға һәм йылҡыларға ашарға биреү өсөн, ғәҙәттә, алдан әҙерләүҙең кәрәге юҡ. Ә түбән сифатлы бесәнде ашатыуға биреү алдынан мотлаҡ әҙерләргә кәрәк. Бының өсөн бесән тауҙа һалам турағыста йәки силос турағыста 3—4 сантиметр оҙонлоҡта туралана һәм ашатыуға биреү алдынан һыу менән сылатыла.

Ҡуҙаҡлы һәм башаҡлы үләндәр бесәненән йәшел концентрат — бесән плиткаһы әҙерләргә мөмкин.

Йәшел бесән концентратын — бесән плиткаһын яһау бик ябай. Ул түбәндәгесә әҙерләнә. Ҡуҙаҡлы һәм башаҡлы үләндәр бесәне молотилка аша үткәрелә. Бының өсөн трактор йәки ат көсө менән эшләй торған молотилка файҙаланыла. Әгәр молотилка булмағанда был эш сыбаҡыс менән ҡулдан башҡарыла. Молотилкала башҡарғанда машинаны йыһазландырыу талап ителмәй. Тик молотилканың декалары барабанға яҡыныраҡ ҡуйылалар. Сәскә осоронда сабып алынған ҡоро бесәндән, уның ауырлығына ҡарап, 30 процентҡа тиклем йәшел концентрат сығарырға мөмкин.

Яҡшы бесәндән шулай уҡ бесән оноашлана. Бындай он суҫҡалар һәм ҡоштар өсөн бөртөклө ашлыҡ концентратын алмаштыра ала. Ләкин уны әҙерләү ҡатмарлыраҡ һәм ул күп хеҙмәт һалыуҙы талап итә. Бесән оно МДУ-4 типлы махсус тирмәндәрҙә әҙерләнә. Әгәр бындай тирмән булмаһа, бесәнде һалам турағыста онтарға мөмкин. Һалам турағыста ваҡланып киптерелгән бесән молотилка онтағысында, иген һуҡҡыста, тәйгестә, йәки ябай тирмәндә онталдырыла. Бесән ни тиклем ваҡ онталһа, шул тиклем яҡшы була.

Йәшел бесән концентраты һәм бесән оно ныҡлы һаҡланырға тейеш. Сөнки уларҙың боҙолоу ихтималы бар. Уларҙы ҡоро бинала, таҡтанан яһалған зур бураларҙа һәм тоҡтарҙа тоторға кәрәк.

Суҫҡаларға бесән плиткаһын һәм онон шул көйөнсә, тик аҙ ғына сылатып, ашатырға мөмкин. Әгәр ҙә уларға башҡа картоф, тамыр аҙыҡ, силос, ҡабаҡ ҡатнаштырылһа, кәбәк болғатылһа, тағы ла яҡшыраҡ була.

Бесән плиткаһын һәм онон ашатыуға малдарҙы тәүҙә аҙлап биреү менән күнектерергә кәрәк. Бесән плиткаһы һәм оно имеүсе суҫҡа балаһына тәүлегенә 0,1 килограмға тиклем, имеүҙе ташлаған суҫҡа балаһына — 2,5 килограмға тиклем, балалы инә суҫҡаға — 3 килограмға тиклем һәм ҡошҡа тәүлегенә 25 грамға тиклем бирергә кәңәш ителә. Быҙауҙарға бирелә торған бөртөклө ашлыҡ концентратының яртыһын бесән плиткаһы һәм оно менән алыштырырға ярай.

Быҙауҙарҙың һәм суҫҡа балаларының аппетитен ҡуҙғатыу һәм эсәк ауырыуын булдырмау өсөн ауыл хужалығы алдынғылары бесән настойы әҙерләйҙәр. Бының өсөн башаҡлы-ҡуҙаҡлы үләндәр бесәне ныҡ итеп ваҡлана һәм уға, һәр бер килограмына 6 литр иҫәбенән, ҡайнар һыу ҡойола, мискәнең өҫтө ныҡ итеп ябыла. Ул 6 сәғәт йылы урында тотола. Шулай итеп, настой әҙер була. Ул төндорола, аҙыраҡ тоҙ һибелә һәм йылы һөт температураһы кимәлендә саҡта быҙауҙарға һәм суҫҡа балаларына эсерелә.

Һаламды ашатыуға әҙерләү

Малдарға ашатыуға биреү өсөн һаламды парландырып һәм уны үҙенән-үҙен ҡыҙҙырып бирергә мөмкин.

Был эшта беҙҙең колхоздарыбыҙҙың эш тәжрибәләре лә бар. Мәҫәлән, Иглин районы «Бривайс Дарбс» колхозы 1947—1948 йылғы ҡышта һәр һыйырға уртаса 28 центнер һалам, бер центнер бесән, бер центнер тамыр аҙыҡ, 15 центнер силос һәм 0,6 центнер концентрат тотонды. Аҙыҡ рационында һалам күп булыуға ҡарамаҫтан, ҡышлатыу яҡшы үтте. Бында ҡыш буйына һәр бер һыйыр 700 литр һөт бирҙе. Шундай уҡ шарттарҙа тәрбиәләп, 1949—1950 йылғы ҡышта һәр бер һыйырҙан 800-әр литр һөт һауып алындылар. Сөнки бында һыйырҙарға һаламды парландырып ашаталар.

Һалам иң элек туралана. Ул махсус мискәлә парландырыла. Мискәнең төбө ике ҡатлы була. Өҫкө ҡаты пар үткәреү өсөн тишекле ителә. Бында парландырылған һаламдың тәме яҡшыра. Бигерәк тә унда һалам 5—6 сәғәт тотолһа, иң яҡшы аҙыҡ булып иҫәпләнә.

Әгәр ҙә заводтарҙа эшләнгән бындай мискәләр-парниктәр булмаһа, уны урындарҙа ла яһарға мөмкин. Ул шунан тора: мейескә ҡаҙан ултыртыла, уның янына, ҡаҙанға ҡарағанда, ҙур ағас мискә ҡуйыла. Мискәнең төбөндә ҡаҙан парын ебәреү өсөн тишектәр булдырыла. Бында парландырылған һаламды малдарға кәрпә йәки башҡа төрлө концентрат ҡатнаштырып ашаталар.

Туралған һаламды үҙлегенән ҡыҙҙырып та яҡшы аҙыҡ әҙерләргә мөмкин. Быны, икенсе төрлө әйткәндә, М. Л. Полянскийҙең тиҙләтелгән методы буйынса һаламдан силос әҙерләү, тиҙәр. Өфө районы «Шемәк» совхозында, был методты ҡулланып, уңышлы һөҙөмтәләргә өлгәштеләр.

Бының өсөн йылы һарайҙа киңлеге һәм тәрәнлеге 1,5—2 метр итеп соҡор әҙерләнә. Ә соҡорҙон оҙонлоғо, фермала бындай силостың күпме талап ителеүенә ҡарап, оҙон йәки ҡыҫҡа булырға мөмкин. Соҡорҙоң стенаһы таҡтанан йәки кирбестән тора. Туралған һалам соҡор эсенә 20—30 сантиметр ҡалынлыҡта ҡатландырып һалына, һәр бер ҡатламға 200 грамм тоҙ һәм 10 литр йылымһа һыу һибелә һәм тығыҙландырыла. Бер центнер һаламды силослау өсөн 60 литр тоҙло һыу талап ителә. Соҡор тултырылғас, уның ҡапҡасы ябыла һәм өҫтөнә ҡоро һалам һалып, ауыр нәмә менән баҫтырыла. 3—4 көн үтеүгә силос әҙерләнеп етешә. Ул һоро төҫтә, тәмле еҫле була һәм уны мал яратып ашай.

Юғарыла хәтергә алынғанынса «Шәмәк» совхозында тап шулай эшләнә. Бында ошолай әҙерләнгән һалам силосы ашаған һыйырҙар, уны ашамаған һыйырҙарға ҡарағанда, 10 көн эсендә тереләй ауырлығын 170 грамға арттырҙылар.

Кәбәкте әҙерләп ашатыу

Һоло һәм ҡуҙаҡлы үҫемлектәрҙең яҡшы кәбәктәрен малдарға ашатыу алдынан еүешләндерергә һәм һутлы аҙыҡтарға ҡушып бирергә кәрәк. Ә насар сифатлы кәбәктәрҙе парландырып йәки үҙлегенән үҙен ҡыҙҙырып биреү яҡшы. Был шулай уҡ һаламды эшкәртеп әҙерләү кеүек үк була. Оҙаҡ ятҡан кәбәкте тәмлеләндереү өсөн, уға концентрат йәки һутлы аҙыҡ ҡатнаштырыла. Бындай аҙыҡтарҙы һәр бер атҡа һәм һыйырға тәүлегенә 6 килограмға тиклем, суҫҡаға 2 килограмға тиклем бирергә мөмкин.

Япраҡ аҙыҡтарҙы әҙерләп ашатыу

Япраҡ аҙыҡтар, ашатыу алдынан тураҡлана, ваҡландырыла. Ул мискәгә йәки таҡталы соҡорға һалына, уға 20 процент туралған һалам, 2—3 процент кәрпә ҡатнаштырыла һәм аҙыраҡ тоҙ һибелә. Бында уға, һәр бер килограмына бер литр иҫәбенән, ҡайнар һыу һалына, болғатыла һәм силослауға ҡалдырыла. 3—4 көндән һуң аҙыҡ ашатыуға өлгәрә.

Бындай аҙыҡты ашатыуға малды аҡрынлап күнектерергә кәрәк. Һәр бер атҡа һәр тәүлектә биреү нормаһы — 4 килограмм, һыйырға — 6 һәм кәзә-һарыҡҡа — бер килограмм булып тора.

Юғарыла һөйләнгәндәгесә, тупаҫ аҙыҡтарҙы малдарға ашатыу өсөн әҙерләп биреү — аҙыҡты экономиялы тотоноуға, малдарҙы туҡ ҡышлатыуға һәм малсылыҡты үҫтереү планын үтәүҙе тәьмин итеүгә ярҙам итер.

Д. Коврижных,

Ауыл хужалығы фәндәре кандидаты.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлешө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1642 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө кала Советы органы.

32-се йыл сыға

1950 йыл № 237 (8694) 28 НОЯБРЬ шишәмбе

хаҡы 20 тин.

Беҙҙең фабрика һәм заводтарыбыҙҙа капиталистәрҙез эшләйҙәр. Эшкә халык араһынан сыккан кешеләр етәкселек итәләр. Был беҙҙә ғәмәлдә социализм, тип атала ла. Беҙҙең кырҙарыбыҙҙа ер эйәләре помещиктарҙез, кулактарҙыз эшләйҙәр. Эшкә халык араһынан сыккан кешеләр етәкселек итәләр. Был беҙҙә көнкүрештә социализм тип атала, был беҙҙә иркле, социалистик тормош тип атала.

Беҙҙә яңы, ысын иркле һәм ысын демократик һайлауҙар, кешелек донъяһы тарихендә миҫалы булмаған һайлауҙар бына ошо базала килеп сыктылар ҙа.

И. СТАЛИН.

Механизаторҙар кадрҙарын әҙерләүҙе большевиктарса ойоштороға

Илебеҙҙең социалистик ауыл хужалығы алған-алға алға, яңы күтәрелешкә табан бара. Большевиктар партияһының, Совет хөкүмәтенең, шәхсән иптәш Сталиндең даими хәстәрлек күреүе арҡаһында беҙҙең ауыл хужалығыбыҙ йыл һайын яңы, камиллаштерелгән техника менән байыҡтырыла. Государство машина-трактор станциялары йөҙөндә ҡеүәтле техникаға эйә булған колхоздарыбыҙҙа производствоны механизациялаштырыуҙың кимәле йылдан-йыл арта бара. Быйыл күмәк колхоздарҙа һөреү, сәсеү һәм урожай йыйыу эштәренең байтак өлөше машиналар ярҙамында башҡарылды.

Был тәбиғи. Сөнки яңы һәм хәҙерге заман техникаһы беҙҙең промышленностебеҙҙең һәм игенселегебеҙҙең нигеҙен тәшкил итә. «Производство техникаһы яғынан карағанда, промышленностебеҙ һәм игенселегебеҙ яңы техника менән мул рәүештә ҡоралланған булыуы яғынан карағанда, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — беҙҙең илебеҙ телһә ниндәй башҡа ил менән сағыштырғанда ин алдынғы ил булып тора».

Бындай, бына был яңы һәм ҡеүәтле техника беҙҙең колхоздарҙа, совхоздарҙа юғары квалификациялы кадрҙарҙы талап итә. Трактор рулендә, комбайн штурвалында, трактор бригадаһының башында, машина-трактор станцияларының төрлө эш участкаларында машинаны культуралы һәм юғары етештерелеүсәнлек итеп файҙалана белеүсе, техника бирә алғандың бөтәһен дә алырға һәләтле кешеләр торорға тейеш. Тимәк, колхоз ауылында механизаторҙың ниндәй почетлы һәм яуаплы эш кешеһе икәне үҙенән-үҙе аңлашыла. Ул алдынғы техника культураһына эйә булырға, хеҙмәттең яңы, камиллаштерелгән методтарын башлап ҡулланыусы, ауыл хужалығы производствоһының бөтә тармаҡтарын күтәреү өсөн актив көрәшсе һәм ойоштороусы булырға тейеш.

Республикала ауыл хужалығындағы бай техниканы тулыһынса файҙалана белеүсе бына бындай алдынғы механизаторҙар, игенселек мастерҙары сафтары арткандан-арта бара. Үҙ эштәрен ҙур оҫталыҡ менән башкарыусы һәм хеҙмәт етештерелеүсәнлегенең гүзәл өлгәһен күрһәтеүсе новаторҙар Т. Алехин, Е. Токарев, Емельянов, Киров, Кобаев, Фадеев һәм башка ундарса алдынғыларҙың исемдәрен хәҙер бик күптәр беләләр. Уларҙың эш өлгәһенән беҙҙең йөҙҙәрсә механизаторҙарыбыҙ үҙҙәренең белемдәрен арттыралар, яңы, катмарлы техниканы юғары етештерелеүсәнлек итеп файҙаланырға өйрәнәләр.

Социалистик игенселектең культураһын артабан күтәреү бурыстарын уңышлы хәл итеү, күп дәрәжәлә, бына был механизаторҙар кадрҙарын әҙерләүҙе большевиктарса ойоштороуға бәйләнгән. Республикабыҙ механизаторҙар мәктәптәре һәм МТС-тар эргәһендәге курстар тап бына ошо серьез бурысты үтәргә саҡырылғандар. Был системала уҡыуҙар ошо йылдың 1 октябрендә башланды.

Ләкин ҡайһы бер урындарҙа уҡыуҙар ойошҡан рәүештә, үҙ ваҡытында башланманы. Уҡыусылар менән комплектовать итеү эше ҡәнәғәтләнерлек түгел. Мәктәптәргә уҡыусылар комплектовать итеү планы ла МТС-тарға бик һуңлап ебәрелгән. Ә Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының кадрҙар бүлеге механизаторҙар мәктәптәренә уҡыусыларҙы ваҡытында һайлап алыу буйынса эшлекле саралар күрмәне. Бына был хәл күп кенә мәктәптәрҙә уҡыуҙарҙы өҙөүгә алып барҙы. Мәҫәлән, Бәләбәй механизаторҙар мәктәбендә (директоры иптәш Туйкин) уҡыуҙарҙы тик октябрь аҙағында ғына башланылар. Баҡалы, Бөрө мәктәптәрендә лә ошондай уҡ хәл булды.

Күп кенә МТС етәкселәре механизаторҙар мәктәптәренә уҡыусылар ебәреүгә яуаплыһыҙ карайҙар. Мәҫәлән, Шаран районы МТС-тары Баҡалы механизаторҙар мәктәбенә комбайнерҙарҙан 15 кеше ебәрергә тейеш ине. Ләкин ни бары 8 кеше ебәрелгән. Ә Ново-Троицк МТС-ы бер генә бригадирҙы ла, бер генә комбайнерҙы ла уҡырға ебәрмәне.

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының Ауыл хужалығы бүлеге лә һәм МТС-тар управлениеһе территориаль бүлектәре лә механизаторҙар кадрҙарын әҙерләү эше менән ныклап шөғөлләнмәйҙәр. Шул арҡала МТС-тар эргәһендәге курстарҙың эштәре ҡәнәғәтләнерлек түгел. Уларҙың күбеһендә уҡыу, фактик алғанда, бөтөнләй башланмаған да.

Государство әһәмиәтендәге был эшкә ошондай һүлпән һәм яуаплыһыҙ ҡарашҡа артабан түҙеп торорға мөмкин түгел. Мәктәптәргә һәм курстарға уҡыусылар туплау эшендәге етешһеҙлектәрҙе һис кисекмәйсә бөтөрөү ауыл хужалығы органдары һәм МТС-тар етәкселәренең беренсе нәүбәттәге бурыстары булып тора. Мәктәптәрҙе уҡыусылар менән комплектовать итеүҙе ин ҡыҫҡа сроктарҙа тамамларға һәм уҡыуҙарҙы бөтә дисциплиналар буйынса, тик расланған программа нигеҙендә алып барырға кәрәк.

Уҡыуҙарҙың сифаты, күп дәрәжәлә, уҡыу-уҡытыу процесының дөрөҫ ойошторолоуына, уҡыуҙарҙың беренсе көндәренән үк нормаль уҡыу режимы булдырыуға бәйләнгән. Бында һис бер тарҡаулыҡҡа, дисциплинаһыҙлыҡҡа юл ҡуйырға ярамай. Уҡыу өлгәштереүе һәм үтелгән материалды уҡыусыларҙың ни дәрәжәлә үҙләштереүе даими тикшерелеп барылырға тейеш. Бер үк ваҡытта теоретик белемде практик эштә ҡулланыуға өйрәтеүгә ҙур иғтибар бирелергә тейеш. Был эштә Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы механизаторҙар кадрҙарын әҙерләүгә бәйле бурыстары.

Урындағы партия, совет ойошмалары һәм ауыл хужалығы органдары механизаторҙар кадрҙарын әҙерләү эше менән серьез һәм даими шөғөлләнергә һәм был эштә машина-трактор станциялары етәкселәренән конкрет эш талап итергә бурыслылар. Тик шул ваҡытта ғына беҙ ауыл хужалығы өсөн етерлек тиклем юғары квалификациялы механизаторҙар кадрҙары әҙерләй алабыҙ. Был иһә, ваҡ колхоздарҙы эреләтеү менән бәйле, эреләтелгән колхоздарҙа юғары техниканы киң ҡулланыу өсөн, айырыуса әһәмиәтле.

Большевиктар партияһы, бөйөк Сталин беҙҙең ауыл хужалығы хеҙмәтен механизациялау эшенә ҙур иғтибар бирәләр. Ауыл хужалығы органдары, колхоздар һәм совхоздар механизаторҙарға бөтә яҡлап ярҙам итергә, уларҙың ихтыяждарына һәм талаптарына бик ҙур иғтибарлыҡ менән мөнәсәбәт итергә тейештәр.

Ауыл хужалығы эшсәндәре, беҙҙең илебеҙҙең бөтә халыҡтары кеүек үк, айырыуса ҙур патриотик күтәрелеш менән йәшәйҙәр. Урындағы Советтарға һайлауҙар кенен достойно каршылау тураһында Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының мөрәжәғәте республика колхоздарында, МТС-тарында һәм совхоздарында ҡайнар отклик тапты. Улар һайлау кенө хөрмәтенә производство бүләктәре әҙерләйҙәр. Был хеҙмәт күтәрелешендә механизаторҙар күренекле урынды тоталар.

Механизаторҙар кадрҙары әҙерләү эшен большевиктарса ойоштороайыҡ! Был уларҙың культура-техник кимәлен күтәрергә, машиналарҙы файҙаланыуҙы яҡшыртырға һәм социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү эшендә яңы уңыштарға өлгәшергә ярҙам итер.

Еңеү рапорттары

Әзербайжан ССР-ының колхоздары һәм совхоздары государствоға пландан тыш 30 мең тонна мамыҡ-сырец тапшырыу буйынса алынған йөкләмәләрҙе үтәү, дөгө һәм картоф әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш И. В. Сталинға рапорт бирәләр.

Курган өлкәһенең ауыл хужалығы эшсәндәре МТС-тың эше өсөн таптырылған счеттар буйынса, совхоздар һәм колхоздарҙың иген тапшырыу буйынса алынған йөкләмәләрҙе үтәү тураһында иптәш Сталинға рапорт бирәләр. Колхоздар һәм совхоздар был йөкләмә иҫәбенә государствоға 10 миллион 800 мең бот иген тапшырғандар. Быйыл государствоға, үткән йылға ҡарағанда, иген 14 миллион 180 мең ботҡа артығыраҡ тапшырылды. Картоф әҙерләү планы 109 процентҡа үтәлде.

Үзбәк ССР-ының Сурхан-Дарья өлкәһе колхоздары һәм совхоздары иптәш Сталинға рапорттарында мамыҡ-сырец әҙерләүҙең государство планын срогынан алда 100,1 процентҡа үтәү тураһында хәбәр итәләр. Өлкә колхоздары һәм совхоздары шулай уҡ иген әҙерләүҙең государство планын 103,9 процентҡа, кара-куль әҙерләү планын — 101,7 процентҡа, виноград әҙерләү планын 114 процентҡа үтәгәндәр.

Тажик ССР-ы Сталинабад өлкәһенең колхозсылары, совхоз работниктәре мамыҡ-сырец әҙерләүҙең государство планын срогынан алда, 13 ноябрҙә 100,1 процентҡа, дөгө менән бергә иген әҙерләү планын 100,6 процентҡа үтәү тураһында рапорт бирәләр.

Өлкә игенселәре государствоға пландан тыш кәмендә 30 мең тонна, мамыҡ-сырец тапшырырға өҫтәмә йөкләмәләр алалар.

1950 йылдың октябрендә Башҡорт АССР-ында промышленность, капиталь төҙөлөш һәм тауар әйләнеше буйынса государство планының үтәлеш йомғаҡтары тураһында

Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһенең белдереүе

1950 йылдың октябрь айында промышленностең, капиталь төҙөлештең һәм тауар әйләнешенең эше Башҡорт АССР-ы буйынса түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Промышленностең валовой продукцияһы буйынса производство планы 1950 йылдың октябрь айында министерстволар һәм ведомстволар ҡарамағындағы предприятиелар тарафынан түбәндәгесә үтәлде:

	Октябрь айында планың үтәлеш проценте
Металлургия промышленносе министерствоһының предприятиелары	110
Нефть промышленносе министерствоһының предприятиеләре	102
Электр станциялары министерствоһының предприятиеләре	96
Химия промышленносе министерствоһының предприятиеләре	103
Электр промышленносе министерствоһыны предприятиеләре	115
Связь средстволары промышленносе министерствоһының предприятиеләре	113
Станоктар төҙәү министерствоһының предприятиелары	85
Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһының предприятиеләре	129
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Төҙөлөш материалдары промышленносе управлениеһенең предприятиеләре	131
Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһының предприятиеләре	82
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһының предприятиеләре	56
Еңел промышленность министерствоһының предприятиеләре	102
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Еңел промышленность министерствоһының предприятиеләре	103
Ит һәм һөтсөлөк промышленносе министерствоһының предприятиеләре	118
Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиеләре	100,3
Шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиеләре	96
Балыҡ промышленносе министерствоһының предприятиеләре	99,5
Башҡорт АССР-ы Урындағы промышленность министерствоһының предприятиеләре	111
Башҡорт АССР-ы Урындағы яғыулыҡ промышленносе управлениеһенең предприятиеләре	93
Промкооперация управлениеһе артелдәре	115
Башлеспромсоюз артелдәре	104
Башлесхимпромсоюз артелдәре	76
Башкоопинсоюз артелдәре	113

1950 йылдың октябрь айында Башҡорт АССР-ының бөтә промышленносе тарафынан валовой продукция планы 105 процентҡа, шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы промышленность тарафынан 97 процентҡа үтәлде.

1949 йылдың шул уҡ осороно сағыштырғанда, республика күләмендә валовой продукция етештереү 24 процентҡа, шул иҫәптән, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы промышленность буйынса 2 процентҡа үҫтерелде.

Дөйөм продукция буйынса октябрь айы планы арттырып үтәлеү менән бер үк ваҡытта, күп кенә министерстволар һәм ведомстволар государство планын ассортимент яғынан үтәп еткермәнеләр: Башҡорт АССР-ы Еңел промышленность министерствоһы — аяҡ кейемдәре, күн тауарҙары һәм тегеүле изделиелар етештереү буйынса; Башҡорт АССР-ы Урындағы промышленность министерствоһы — тимер һәм алюмин һауыт-һабалар, елгәргестәр, тимер карауаттар, арбалар, саналар һәм бысылып әҙерләнгән материалдар етештереү буйынса; Төҙөлөш материалдары промышленносе управлениеһе — черепица етештереү буйынса, Промкооперация управлениеһе — эзбиз, ойоҡ, ойоҡ-баш изделиеларен етештереү буйынса; Башлеспромсоюз — арбалар, саналар, ҡаптар һәм септәләр етештереү буйынса; Башкоопинсоюз — быймалар, трикотаж өҫ кейемдәр һәм бельеләр, ҡаптар, септәләр һәм мебелдәр етештереү буйынса.

Башҡорт АССР-ы буйынса промышленностең ин мөһим продукция төрҙәрен етештереү планы 1950 йылдың октябрь айында үтәлеше һәм продукция күләменең үҙгәреше, 1949 йылдың октябрь айына сағыштырғанда, түбәндәге күрһәткестәр менән характерлана:

	1950 йылдың октябрь айында планың үтәлеш проценте	1950 йылдың октябрь айында, 1949 йылдың октябрь айына карата, процентта
Суйын	122	90
Ҡорос	107	111
Прокат	107	114
Баҡыр	93	76
Нефть	113	126
Бензин	109	122
Каустик сода	88	95
Электр энергияһы	102	109
Металл ҡырҡыусы станоктар	80	95
Телефон аппараттары	114	130
Аҙ көслө ток шнурҙары	112	131
Электр лампалары	96	202
Һығылмалы валдар	124	152
Яҙыу машиналары	110	152
Тәҙрә быялалары	103	85
Төҙөлөш кирбестәре	84	124
Эзбиз	106	151
Алебастр	126	163
Фанера	104	138
Шырпы	108	116
Бысылған материалдар	102	92
Спирт	114	93
Киже-мамыҡ туҡымалары	104	122
Йөн туҡымалар	108	108
Күн	114	178
Күндән тегелгән аяҡ кейемдәре	86	130
Трикотаж өҫкө кейемдәр һәм бельеләр	64	82
Ойоҡ, ойоҡ-баш изделиеләре	60	150
Мал майы	136	128
Макарон изделиеләре	107	118
Ит	123	160

1950 йылдың октябрь айында айырым предприятиелар һәм трестарҙың планды үтәүҙәре түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

1. Продукцияны натуралата етештереү планын үтәү менән бер рәттән, валовой продукция буйынса план түбәндәгесә үтәлде:

	1950 йылдың октябрь айы планының үтәлеш проценте
«Туймазынефть» тресы	113
Белорет металлургия комбинаты	114
Ишембай үҙәк электр станцияһы	126
Тау оборудованиеләре заводы	148
Ҡаҙаҡ-тимер сыбыҡ заводы	117
Яҙыу машиналары заводы	119
Механика заводы	107
Өфө фанера заводы	128
1 Май исемендәге шырпы фабрикаһы	111
Сәй үлсәп төрөү фабрикаһы	111
Өфө ликер-араҡы заводы	122
Макарон фабрикаһы	109
1-се номерле алебастр заводы	112
2-се номерле алебастр заводы	150
Киже-мамыҡ комбинаты	111
Түбән-Троицк буҫтау фабрикаһы һәм башҡа күп кенәләр.	109

2. Республикала күп кенә предприятиелар октябрь айы планын ин мөһим изделиелар буйынса бутһын, шулай уҡ валовой продукция яғынан да үтәп еткермәнеләр. Ундай предприятиелар иҫәбенә түбәндәгеләр инә:

Ленин исемендәге завод, Благовещен машиналар төҙәү заводы, сода заводы, ТЭЦ—1, Стәрлетамаҡ таҡта ярыу заводы, Стәрлетамаҡ аяҡ кейемдәре фабрикаһы, кондитер фабрикаһы, «Дубитель» заводы, 1-се номерле кирбес заводы һәм башкалар.

II. КАПИТАЛЬ ТӨҘӨЛӨШ

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы төҙөлөштәр 1950 йылдың IV кварталы планын капиталь эштәр буйынса октябрь айында 32 процентҡа үтәнеләр.

Башҡорт АССР-ындағы төҙөлөштәр 1950 йылдың капиталь эштәр планын ун ай эсендә 76 процентҡа үтәнеләр.

Ун ай эсендә торлаҡ төҙөлешенең йыллыҡ планы 82 процентҡа үтәлде.

Торлаҡ майҙанын хәрәкәткә индереүҙең йыллыҡ планы ун ай эсендә 52 процентҡа үтәлде.

III. ТАУАР ӘЙЛӘНЕШЕ

1950 йылдың IV кварталының тауар әйләнеш планы октябрь айында 32 процентҡа, шул иҫәптән дөйөм туҡланыу әйләнеше 34 процентҡа үтәлде.

IV квартал планын тауар әйләнеше буйынса Сауҙа министерствоһы октябрь айында 34 процентҡа үтәне, шул иҫәптән, урындағы торгтар — 33 процентҡа; кооператив сауҙа буйынса 34 процентҡа, шул иҫәптән, Башпотребкооперация 34 процентҡа, промысловой кооперация буйынса 28 процентҡа һәм инвалидтар кооперацияһы буйынса 35 процентҡа, бөтә министерстволарҙың ОРС-тары буйынса 29 процентҡа, промышленность министерстволарының махсуслаштырылған вағлап һатыу селтәре буйынса 32 процентҡа үтәлде.

Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһе.

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә

Мөрәжәғәтте хуплайбыҙ

Усть-Иҡин МТС-ы трактор эштәренең йыллыҡ планын быйыл 108 процентҡа еткереп үтәне. Шартлы һәр бер трактор менән 583 гектар ер эшкәртелде, комбайндар менән урожай йыйнау планы 15 процентҡа арттырып үтәлде һәм баҫыу эштәре 30,5 тонна яғыулыҡҡа, 41200 һум средствоға экономия яһау менән тамамланды.

Бөтә был уңыштарға беҙ механизаторҙарҙың хеҙмәтен дөрөҫ ойоштороу, социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә өлгәштек. Ин мөһиме — беҙҙең МТС механизаторҙары тыныслыҡ вахтаһына баҫып эшләнеләр һәм улар араһында политик-тәрбиә эштәрә хужалыҡ эштәрен уңышлы үткәреүгә бәйләп алып барылды.

Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының мөрәжәғәтен беҙҙең МТС ремонтсылары бер күңелдән хупланылар һәм яҡланылар.

Иптәш Чусов бригадаһы хәҙер ике тракторҙы ремонтлауҙы, йыллыҡ планды үтәне. Ново-Троицк МТС-ы тракторисҡтәренең инициативаһы уның бригадаһында яңы хеҙмәт күтәрелеше тыуҙырҙы. Улар МТС-та ремонтты 20 февралгә тамамлау өсөн көрәште ойоштордолар.

Алдынғы кешеләрҙең һүҙенә һәм практик эшенә таянып, уларҙың эш тәжрибәләрен башкаларға күсерә барып, беҙ МТС буйынса дүртенсе кварталдың ремонт планын урындағы Советтарға һайлауҙар кенәнә — 17 декабргә үтәргә ҡарар иттек. Быны өсөн беҙҙә бөтә мөмкинлектәр бар. Комбайндарҙы ремонтлау планы ла срогынан бер ай алда үтәләсәк. Яңы йыл башына МТС усадьбаһындағы бөтә һауыттарҙы яғыулыҡ һәм майлау материалдары менән тултырып ҡуйырға булдыҡ. Район колхоздарында ҡышҡы агротехник саралар планын үтәү өсөн бөтә сараларҙы күрәсәкбеҙ.

Ремонтсыларҙың социалистик ярышының барышы стена газеталарында яҡтыртыла, күрһәткес таҡталарына яҙыла. Хәҙер беҙ механизаторҙар араһында политик-массовый эште йәйелдереүгә айырыуса иғтибар итәбеҙ. Яҡынлашып килгән һайлауҙар кенә һәм механизаторҙарҙың патриотик хеҙмәт күтәрелеше беҙҙән шуны талап итә.

Г. Андрюков,

Усть-Иҡин МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

Алдынғылар саҡырыуына яуап

Борай районы Үләй МТС-ы механизаторҙары быйыл ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Колхоздар менән төҙөшкән договорҙар намыҫ менән үтәлде. Трактор һәм баҫыусылыҡ бригадаларының берҙәм эшләүҙәре һөҙөмтәһендә, баҫыуҙарҙа мул урожай үҫтерелде. Айырым участкаларҙа бөртөклө ашлыҡ культураларының гектарынан уртаса 30—33-әр центнер урожай алынды.

Үләй МТС-ы механизаторҙары, 1951 йылда ла уңыштарға өлгәшеү өсөн, хәҙер ремонт эштәрен йәйелдерҙеләр. Улар, Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының саҡырыуына яуап итеп, стахановсы вахтаға баҫтылар. МТС коллективы тракторҙар ремонтлауҙың IV квартал планын һайлауҙар кенәнә—17 декабргә тамамларға, яңы сәсеүгә етерлек яғыулыҡ, майлау материалдары ташып ҡуйырға социалистик йөкләмәләр алды.

— Һайлауҙар хөрмәтенә йәйелдерелгән ярыштағы уңыштарыбыҙ, — тиҙәр механизаторҙар, — тыныслыҡ өсөн көрәш эшенә вклад булыр.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы күптән түгел булып үткән ултырышында Ишембай калаһында һәм Көйөргәҙе районында урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек барышы тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе. Был мәсьәлә буйынса Ишембай кала Советы исполкомы председателе Ғ. Ғ. Хисмәтуллин һәм Көйөргәҙе район Советы исполкомы председателе Ф. Ғ. Мәжитов иптәштәрҙең докладтары тыңланды.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы һайлауҙарға әҙерлектә күп кенә серьез етешһеҙлектәрҙе билдәләп үтте: Атап әйткәндә, Ишембай кала Советы исполкомы халыҡ һанын үҙ ваҡытында аныҡлау сараһын күрмәгән. Быны һөҙөмтәһендә, кала Советына һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөгәндә, «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, кала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеһенең» 32, 43-сө статьяларын боҙоуға юл ҡуйылған.

Көйөргәҙе район Советы исполкомы һайлау участкаларын һәм агитпункттарҙы тейешле биналар менән тәьмин итеү, уларҙы йыһазландырыу өсөн кәрәкле сараларҙы күрмәгән.

Ишембай кала һәм Көйөргәҙе район Советтары, ауыл һәм поселка Советтары исполкомдары һайлауҙарға әҙерлек барышында Советтарҙың эшен артабан яҡшыртыуға тейешле иғтибарҙы бирмәйҙәр. Һайлаусыларҙың йыйылыштарында һәм агитпункттарҙа Советтарҙың етәксе работниктары һәм агитаторҙар докладтар менән сығыш яһамайҙар, кала, район, ауыл, поселка Советтарының эшмәкәрлеге һәм бурыстары тураһында беседалар үткәрмәйҙәр. Һөҙөмтәлә һайлаусылар урындағы Советтарҙың эшен аҙ тәнҡитләйҙәр, эште яҡшыртыу юналешендә тәҡдимдәрҙе һәм наказдарҙы ла аҙ индерәләр.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Ишембай кала һәм Көйөргәҙе район Советтары исполкомдарын һайлаусылар араһында агитацион-массовый эште һәм хеҙмәтсән массаның политик, производство активлегын артабан күтәреүҙе тәьмин итергә, был активлекте һәр бер предприятиенең, төҙөлөш ойошмаһының производство планын үтәүгә, арттырып үтәүгә, яҙғы сәсеүгә уңышлы әҙерләнеүгә, малдарҙы өлгәлә ҡышлатыуға, урындағы Советтарҙың эшен артабан яҡшыртыуға юнәлдерергә ҡушты.

Агитацион-массовый эште һәм депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар өсөн агитацияны йәйелдереүҙә агитпункт мөдирҙәренә һәм доверенный кешеләргә бөтә яҡлап ярҙам итергә, агитаторҙарҙың, доверенныйҙарҙың эштәрен ныҡ активлаштерергә кәрәк.

Йыйылыштарҙа, агитпункттарҙа һәм йәшәгән урындарында һайлаусыларға район, кала һәм поселка Советтарының эшмәкәрлектәре тураһында, алда торған бурыстары хаҡында киңерәк аңлатылырға тейеш. Урындағы Советтарҙың, айырым совет һәм хужалыҡ работниктәренең эшенә ҡарата булған дөрөҫ тәнҡитте ҡеүәтләргә һәм киң йәйелдерергә. Эште яҡшыртыуға йүнәлтелгән бөтә тәҡдимдәрҙе һәм практик замечаниеларҙе иҫкә алырға һәм һайлаусылар тарафынан күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрөүҙе, индерелгән наказдарҙы тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итеү сараларҙы күрергә кәрәк.

Президиум бик ҡыҫҡа срок эсендә бөтә һайлау участкаларының, агитпункттарҙың йыһазландырылышын тикшерергә, уларҙы яғыулыҡ, яҡтылыҡ, кәрәкле әҙәбиәт, газета, лозунг-плакаттар менән тәьмин итергә ҡушты.

Бөтә һайлаусыларҙың ныҡлы иҫәбе булдырылырға, һайлаусыларҙың төҙөлгән исемлектәренең дөрөҫлөгө һәр бер һайлау участкаһы буйынса ентекләп тикшерелергә, бөтә хаталар, яңылыштар төҙәтелергә, бөтә һайлаусылар ҙа исемлектәр менән киң таныштырылырға тейешлеге күрһәтелде.

Ошолар менән бер рәттән, һайлауҙарға әҙерлектең барышы урындағы Советтарҙың исполкомдары ултырыштарында, Советтарҙың сессияларында тикшерелергә, асыҡланған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү, һайлауҙарға уңышлы әҙерләнеү буйынса конкрет саралар билдәләнергә тейеш.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы шулай уҡ республикала Ватан һуғышы һәм хеҙмәт инвалидтарын, һуғышта һәләк булған воиндар семьяларын, хәрби хеҙмәткәрҙәр семьяларын хеҙмәткә урынлаштырыу, материаль-тормош яғынан уларҙы хеҙмәтләндереүҙең торошо тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Һайлауҙарға әҙерләктә агитколлектив

Беҙҙең Сталин исемендәге колхоз эргәһендәге партия ойошмаһында агитколлектив үҫешен бер ваҡытта ла туктатканы юҡ. Үткән йыл СССР Верховный Советы һайлауҙары уткәндән һуң ынныҙа агитколлективта үҫешен, эшен бер тапкыр ҙа туктатманы. Агитаторҙарҙың ҙур эш тәжрибәһе барлыҡҡа килде.

Урындағы Советтарға һайлауҙар үткәреү тураһындағы РСФСР Верховный Советы Президиумының Указы һәм һайлауҙар тураһындағы Положение газеталарҙа баҫылып сыҡыу менән коллективтың эше тағы ла йәнләнеп китте. Һайлауҙарға әҙерләк буйынса агитаторҙарға бурыстар тураһында семинарҙа эшләп, агитколлективта бер нисә кеше өҫтәлде. Агитаторҙар составында колхоз коммунистары, уҡытыусылар, комсомолдар һәм колхоздың алдынғы кешеләре бар — бөтәһе 33 кеше.

Агитколлектив конкрет эш планы буйынса эшләй. Беҙ агитаторҙарҙың эше тураһында һәр бер айҙа эшләнгән эштәр буйынса отчет тыңлайбыҙ. Шулай уҡ үҙ ара тәжрибә уртаклашыу өсөн семинар үткәрәбеҙ.

Агитаторҙар үҙҙәре беркетелгән йорттарҙа һайлаусылар араһында хәҙер айына бер нисә тапкыр әңгәмә үткәрәләр. Улар Конституцияны, һайлауҙар тураһындағы Положениены өйрәнеүҙә ҙур эш алып баралар.

Беҙҙең колхоздың агитаторы ... Ул ... Агитатор булып эшләүсе уҡытыусы коммунист иптәш Сиразетдинова, Советтар Союзы һәм республикабыҙҙа булған хужалыҡ, культура үҫештәре тураһында һөйләп, колхозсыларҙың бөтәһенә һайлауҙар тураһындағы Положениены аңлатты. Шулай уҡ халыҡ-ара хәл тураһында уҡып аңлата. 34-се һайлау округында агитатор булып эшләүсе уҡытыусы Зөләйха Рәфҡәтдинова, 53-сө һайлау округында эшләүсе Тасһирә Шакирова һәм агитатор Ғәмәрен иптәштәр һайлаусылар араһында агитация-массовый эштәрҙе бик яҡшы алып баралар.

Агитпункт эше менән мактап директоры коммунист иптәш Кашаев етәкселек итә. Агитпункт бик яҡшы итеп биҙәлгән. Унда һайлауҙар тураһында материалдар, плакат һәм лозунгылар, портреттар бар. Унда «Родина» приемнигы ҡуйылған. Бында бер телефон ҡуйылған. Шашка, шахмат һәм башҡа уйындар бар. Агитпункт ҡына шулай уҡ яҡшы итеп биҙәлгән, унда Сталин Конституцияһы тураһында газеталар, журналдар, китаптар бар. Бында йыш ҡына ...

Беҙҙең колхозда яңы һәм яҡшы клуб бар. Ул бинала һәм ... һайлауҙарға әҙерлек осорында агитацион-массовый эштәр үткәреүгә бик уңайлы. Клубта мәҙәни иптәш Ныяашин, колхоз комсомолдары менән берлектә, уны яҡшы итеп биҙәне. Унда һайлаусылар өсөн әленән-әле лекция-докладтар үткәреп тора. Ҡунтон түгел уҡытыусы агитаторҙар һәм колхоз йәштәре көсө менән «Икс лӱс» тигән пьеса ҡуйҙылар, кәүҙәле концерт бирҙеләр.

Агитколлектив тарафынан үткәрелгән был саралар, бөтәһе лә, бынды колхоз членарен батыр хеҙмәт күтәренлегенә рухландыра. Быйыл колхозсылар малдарҙы ҡышлатыуға айырыуса яҡшы әҙерләнделәр. Малдар йылы торлаҡтар һәм кыш буйына етерлек азыҡтар менән тәьмин ителделәр. Малсылык фермалары ... Урындағы Советтарға һайлауҙар көнө — 17 декабргә ... Һайлауҙарға барасаҡтар.

Беҙҙең агитколлектив һәм уның агитаторҙары урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн колхоз ҙур уңыштар менән ҡаршылау өсөн һайлаусылар араһында агитация-массовый эштәрҙе тағы ла нығыраҡ яҡшыртасаҡтар.

F. Гареев,

Әшәй районы, Сталин исемендәге колхоз партия ойошмаһының агиткоҙлектив етәксеһе.

Агитаторҙар эш өҫтөндә

Большевистик йорҙолекте һүҙ менән кинг халыҡ массаһына еткәрә белеү ҙур политик әһәмиәткә эйә. Уны оҫраклы кешеләрҙе генә һайлап тапшырырға ярамай. Бына шуға күрә лә ВКП(б)-ның Бөрө райкомы агитаторҙарҙы һайлап алыуға ҙур әһәмиәт бирҙе.

Һайлауҙарға әҙерлек башланыу алдынан районда 26 кеше составында агитколлектив ойошторолдо. Агитаторҙар итеп, алдынғы интеллигенция кешеләре, колхозсылар һәм башҡа тейешле кешеләр билдәләнде. Агитаторҙар араһында 2 коммунист, 6 комсомолец һәм 18 партияһыҙ иптәштәр бар.

Вечерний Софии Тимофеевна — колхоздың алдынғы агитаторҙарының береһе. Ул агитатор булып хәҙер алтынсы йыл эшләй инде. Уны Бөрө районындағы бөтә кеше лә белә. Һуңғы көндәрҙә ул һайлаусыларҙың квартираларына йыш ҡына килеүҙе йәҙәрҙә хупаҡ иҫәпләй.

Уға беркетелгән участкала 48 һайлаусы. Бында ул уңышлы тапкыр беседа уҡыңдары. СССР Конституцияһын һәм һайлауҙар тураһында Положениены һайлаусыларға еткереп аңлатты. Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре — Сталинград һәм Куйбышев гидроэлектростанциялары һәм башҡа төҙөлештәр тураһында асыҡ итеп һөйләп бирҙе.

Иптәш Вечуханина беседалар үткәреү менән генә сикланеп ҡалмай. Ул кешеләргә йорт хужалыҡтары тураһында, «Бер йыл ...», «Изгелек миссия» тигән кинофильмдарҙы ... ҡарауҙы ойошторҙо.

Шулай уҡ һайлаусылар араһында йыш агитатор комсомолка иптәш Сафина ла яҡшы эшләй. Ул коллектив һәм индивидуаль беседалар үткәреү менән бергә, үҙ участкаһындағы һайлаусыларға художестволы әҙәбиәт уҡыуҙы ла ойоштора. Мәҫәлән, һуңғы көндәрҙә ул һайлаусыларға «Ысын кеше тураһында повесть», «Аҡ хайын» әҫәрҙәрен уҡыны.

Агитатор Зиновьева 10 йорт беркетелгән. Ул һәр көн кис, Ильич лампалары тоҡаныу менән уҡ, занятие үткәрергә килә. Һайлаусыларҙың белем кимәлдәре төрлөсә. Шуға күрә ул ике түңәрәк ойошторған: береһендә — политик мәсьәләләрҙе башҡаларға ҡарағанда еңелерәк һәм төплөрәк үҙләштерә алыусылар, икенсеһендә — аҙ грамоталылар. Һәр кешенең белеме кимәленә ҡарап уҡ айырым беседалар үткәрә.

Һайлауҙар көндән-көн яҡынлаша. Бынын менән бергә, һайлау участкаһындағы агитпунктарҙа ла тормош йәнләнеп китә. Кешеләрҙе ылыҡтыра. Ундағы ирта тыңлар эшен ихлас эш ҡайнай.

Агитпункт район мәғариф бүлегенең яҡты бүлмәләренә урынлашҡан. Стеналар лозунгылар, партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттары, плакаттар менән биҙәлгән. Радио Советтар Союзындағы яңылыҡтар тураһында бер туктауһыҙ хәбәр итеп тора.

Күптән түгел бында «Халыҡ-ара хәл» тураһында доклад булды. Уны лектор Суркатнын яһаны. Һайлаусылар докладты ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңланылар һәм бик күп һорауҙар бирҙеләр.

Агитпунктта эстәлекле докладтар һәм лекциялар менән бер рәттән, культуралы ял да ойошторолған. Кинофильмдар күрһәтелә, артистарҙың сығыштары була.

Агитпунктта, бөтә йорттарҙа был көндәрҙә ҙур йәнлелек һәм активлек йәшәй. Бөтә һайлаусылар ҙа түҙемһеҙлек менән ҙур тантана көнө — 17 декабрҙе көтәләр.

Х. Сафин.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Ағас әҙерләүҙе срогынан алда тамамлау өсөн

Ағас әҙерләүҙә көҙгө-ҡышҡы сезоны башланды. Илебеҙҙә йылдан-йыл үҫеп килгән сталинсе гигант төҙөлештәр әленән-әле күберәк ағас материалдары талап итәләр. Шуға күрә ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы сезонын уңышлы үткәреү халыҡ хужалығының төп бурыстарының береһе булып тора.

Беҙҙең районыбыҙ колхоздары, колхоз аттары, ҡыштың-ҡыштарҙа ҙур бурыстар тора. Беҙ был районда ... кулайһы һәм ... практик саралар үткәрҙек. Районыбыҙ партия һәм совет ойошмалары, колхоздарға ҙур ваҡытында тейешле заданиене бирҙе, бөтә колхоздарға ла ауыл эшсәндәрен ағас әҙерләүгә эшкә ылыҡтырҙылар. Шулай уҡ ағас әҙерләү һәм уны сығарыу эштәре 1950—1951 йылдарҙың сезонында уңышлы тамамлау өсөн Архангель районы менән социалистик ярыш договоры төҙөнөк.

Хәҙер Архангель леспромхозында район вәкиле иптәш Иванов етәкселегендә 500 колхозсы эшләй. Шулай уҡ ойошторою мәҡсәтенә, унда һәр бер колхоздан бригадир ебәрелде. ... Район колхоздарынан леспромхозға сезонлы эшселәр килеүендә даими итә.

Ләкин, күп кенә сезонлы эшселәрҙең эшләүенә һәм колхозсыларҙың әленән-әле килеп тороуына ҡарамаҫтан, леспромхоздың етәксе работниктары тарафынан уңайлы эш өсөн шарттар тейешлесә тормош шарттары тыуҙырылмаған. Архангель леспромхозында күптән түгел етәксе работниктар алышынды. Ләкин был ҡарамаҫтан, элеге һаман леспромхозда ҙур ҡаршылыҡтар бар. Беҙҙең Кырмыҫҡалы районы колхозсыларына эшләгән Курт урман участкаһында медицина пункты, столовый, радио, газеталар юҡ. Эшселәр ныҡлап һатып алырға алыуҙа йөрергә мәжбүр булалар.

Бының менән бер рәттән, әле беҙҙең район етәкселәре тарафынан да ойошторолоу саралары юҡары кимәлгә ҡуйылған, тип әйтеп булмай. Шуға күрә лә уңышлы һәм социалистик ярышты киң йәйелдереү ... колхозсыларҙың эшләүен тейешенсә алыуға ... тейешле ваҡыттағы был сезонлы эшлейлән эштә ... береһенә ҡарағанда күберәк, ҡыш бөтә көсөн ...

Беҙ урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә һәм сталинсе гигант төҙөлештәр күберәк ағас материалдары бирергә тырышабыҙ, көҙгө-ҡышҡы сезон менән бергә ағас әҙерләү эштәрен бер эйәрҙә алып барырға тейешбеҙ. Шуға күрә Архангель леспромхозы етәкселәренән дә урман участкаларында булған серьез етешһеҙлектәрҙе оһо тиҙ көндәрҙә бөтөрөү, сезонлы эшселәр өсөн бөтә уңғай шарттарҙы тыуҙырыу сараларын күреү, леспромхозда ағас әҙерләүҙе уңышлы тамамлау талап итәлә.

F. Шәрәфетдинов,

Ҡырмыҫҡалы район Советы исполкомы председателенең урынбаҫары.

ФРИДРИХ ЭНГЕЛЬС—ХАЛЫҠ-АРА ПРОЛЕТАРИАТТЫҢ ЮЛБАШСЫҺЫ ҺӘМ УЧИТЕЛЕ

(Тыуыуына 130 йыл тулыуға ҡарата)

1950 йылдың 28 ноябрендә Карл Маркстың тоғро соратнигы һәм дуҫы, фәнни коммунизмға нигеҙ һалыусыларҙың береһе — Фридрих Энгельстең тыуыуына 130 йыл тула.

Маркс һәм Энгельс миллионлаған хеҙмәтсәндәргә ялланған ҡоллоҡтан һәм эксплуатациянан ҡотолоу юлын беренсе булып күрһәттеләр. Улар коммунизмды утопистарҙың буталсыҡ аңлауҙарынан төҙәк бер фәнни теорияға әүерелдерҙеләр, «...капиталистик общество ның үҫеүе һәм ундағы синфи көрәш ҡотолғоһоҙ рәүештә капитализмдең емерелеүенә, пролетариаттың еңеүенә, пролетариат диктатураһына килтерергә тейеш икәнлеген фәнни яҡтан иҫбат иттеләр» («ВКП(б) тарихе. Ҡыҫҡаса курс», 11-се бит).

* * *

Фридрих Энгельс Пруссияның Рейн провинцияһындағы Бармен ҡалаһында 1820 йылдың 28 ноябрендә тыуған. Туҡыу фабрикаһы хужаһының улы булған Энгельс үҙен уратып алған среданың синфи хөрәфәттәренә һәм консерватив-ҡомһоҙлоҡ идеологияһына ҡаршы ҡыйыу рәүештә баш күтәрә. Йәш Энгельстең бөтә ихтирамы иҙелгән һәм эксплуатацияланған кешеләр яғында була.

Энгельстең революцион-марксистик ҡарашы 1842—1844 йылдарҙа, Англияла йәшәгән ваҡытта формалаша, был ваҡытта ул Англияла сауҙа фирмаһының хеҙмәткәре булып эшләргә мәжбүр булған. Ул политик һәм социаль иҙеүгә ҡаршы Англия эшселәренең көрәштәре менән таныша һәм чартистар хәрәкәтендә — пролетариаттың политик формалашҡан беренсе массовый хәрәкәтендә әшлекле ҡатнаша. Энгельс революцион демократтан ялҡынлы пролетар революционер-коммунист булып әүерелә.

1845 йылда Энгельс үҙенең «Англияла эшселәр синыфының хәле» тигән беренсе ҙур китабын донъяға сығара.

1844 йылдың август аҙағында Энгельс Манчестерҙан Парижға килә, унда ул Маркс менән бик ныҡ яҡынлаша. Парижда осрашыу уларҙың бөйөк дуҫлығына нигеҙ һала.

Пролетар революцион учениеһеҙ дөйөм теоретик, философик нигеҙҙәрен эшләү был ижади союздың беренсе емеше була, уларҙы эшләүҙә, Энгельс үҙе һәр ваҡыт әйткәнсә, төп ролде Маркс уйнай. Маркс һәм Энгельс тарафынан бергәләп яҙылған «Изге семья» (1844) һәм «Немец идеологияһы» (1845—46) тигән хеҙмәттәр ошо бурысты үтәүгә арналған. Маркс һәм Энгельс марксистик философияның төп положениеларен — диалектик һәм тарихи материализмды күтәрҙеләр һәм шуның менән фәнни коммунизмдең теоретик фундаментен һалдылар.

Маркс һәм Энгельс, революцион теорияның нигеҙҙәрен эшләү менән бер үк ваҡытта, пролетариаттың революцион партияһын төҙөү өсөн көрәш башланылар. Маркс менән бергә Энгельс пролетариаттың беренсе халыҡ-ара коммунистик ойошмаһын — «Коммунистар союзын» нигеҙләүсе һәм уның етәксеһе булды. «Коммунистар союзы» 2-се конгресененең тапшырыуы буйынса Маркс һәм Энгельс «Коммунистар партияһының манифесен» — фәнни коммунизмдең иң бөйөк программа документен яҙҙылар һәм 1848 йылдың февралендә иғлан иттеләр. Иптәш Сталин, «Маркс һәм Энгельс үҙҙәренең «Коммунистар партияһы манифесы» менән эпоханы барлыҡҡа килтерҙеләр», тип күрһәтте.

Энгельс 1848 йылда, Европала буржуаз-демократик революция башланғас, Кельндә сыға торған «Яңы Рейн» газетаһының редакторҙарының береһе булып әүерелә, был газетаның башында Маркс була.

Үҙ тыуған илдәрен ҡайнар һөйгән Маркс һәм Энгельс бөтә ғүмерҙәре буйына Германияны милитаризм һәм агрессия усағына әүерелдереүгә ҡаршы, Германияны демократик республика итеү өсөн көрәштеләр. Марксизмды нигеҙләүселәр, бынан 100 йылдан күберәк элек үк бергәм демократик Германия төҙөү талабын иғлан итеп, хәҙерге көндә үҙҙәренең ныҡтымдарын биргән орлоҡто сәстеләр. Беҙҙең көндәрҙә тыныслыҡ һөйөүсе Германия демократик республикаһы барлыҡҡа килде.

Маркс һәм Энгельс, 1848—49 йылдарҙағы революция еңелгәндән һуң, Европа континентендәге илдәрҙән китергә һәм Англияға күсергә мәжбүр булдылар. Улар реакцияның ауыр йылдарын революцион һуғыштар тәжрибәһен дөйөмләштереү һәм революцион теорияны артабан үҫтереү өсөн файҙаландылар. Маркс үҙенең төп хеҙмәтен — «Капиталды» яҙыу менән шөғөлләнгән ваҡытта, Энгельс 50-се һәм унан һуңғы йылдарҙа фәндең бик күп төрлө өлкәләрен — философияны, тел ғилемен, тарихты, тәбиғәт фәнен һәм башҡаларҙы өйрәнде, уларҙы марксистик эшләү пролетариатты идея яғынан ҡоралландырыуға ярҙам итте.

Күп яҡлы һәләткә һәм энциклопедик белемдәргә эйә булған Энгельс марксистик фәнгә баһалап бөтөргөһөҙ вклад индерҙе. Энгельстең философия, политик экономия һәм социализм мәсьәләләренең киң ҡругын үҙ эсенә алған әҫәре — «Анти-Дюринг» (1676—77 йылдарҙа яҙылған), «Людвиг Фейербах» (1886), тарихи материализм тураһында хаттар кеүек хеҙмәттәре марксизмдең фәнни әҙәбиәтенең алтын фондына индеәр. Энгельс үҙенең 70-се һәм 80-се йылдарҙа яҙған «Тәбиғәт диалектикаһы» тигән китабында үҙ замانындағы тәбиғәт фәненең иң ҙур ҡаҙаныштарын философик яҡтан дөйөмләштерҙе. Энгельс үлгәндән һуң фән тарафынан өлгәшелгән бөтә яңыларҙы материалистик дөйөмләштереү эшендә һуңғы бөйөк аҙым В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең философик хеҙмәттәрендә яһалды.

Энгельс уңышлы рәүештә тарихты материалистик аңлауға нигеҙләнгән марксистик тарих фәнен эшләне. Энгельстең тоҡ-тормош тарихы, синфи общество ның һәм государствоның барлыҡҡа килеүе мәсьәләләренә арналған «Семьяның, хосуси милектең һәм государствоның барлыҡҡа килеүе» тигән китабын Ленин «хәҙерге заман социализменең төп әҫәрҙәренән береһе» тип атаны. «Германияла крәҫтиәндәр һуғышы» тигән хеҙмәттәрендә, башҡа күп кенә әҫәрҙәрендәге кеүек үк, Энгельс пролетариаттың крәҫтиәндәр менән союзының кәрәклеген нигеҙләй.

Энгельс реакцияны ялҡынлы фашлаусы булды. Ул үҙенең АҠШ-тағы граждандар һуғышы тураһындағы мәҡәләһендә Америка реакционерҙарын, негрҙар ҡоллоғон яҡлаусыларҙы — хәҙерге Уолл-стрит хужаларының ата-бабаларын нәфрәт менән тамғаланы, Англияның хакимлек итеүсе синыфтарын да аямай-ҡалмай фашланы.

Маркс һәм Энгельс, ғәйәт ҙур теоретик һәм публицистик эш алып барыу менән бергә, бөтә илдәрҙәге пролетар хәрәкәткә даими рәүештә практик етәкселек иттеләр.

Энгельс, Маркс кеүек үк, һәр төрлө оппортунизмдең килешмәүсән дошманы булды. Мәҫәлән, Англиялағы оппортунизмға һәм башҡа илдәрҙең эшселәр хәрәкәтендәге, атап әйткәндә, герман социал-демократияһындағы оппортунизмға ла Энгельс емергес отпор бирҙе.

Энгельс, 1883 йылда, Маркс үлгәндән һуң, 12 йыл буйына халыҡ-ара пролетар хәрәкәттең башында торҙо. «Капиталдың» Маркс баҫып сығарыуға әҙерләп өлгөрмәгән 2-се һәм 3-сө томдарын баҫтырып сығарыу һәм үҙенең теоретик әҫәрҙәрен яҙыу өҫтөндә уның ғәйәт ҙур эше бөтә илдәрҙең социалистик партияларын етәкселәренә бик ҙур көндәлек ярҙам күрһәтеү менән бергә ҡушып алып барылды.

Үҙенең бөтә ғүмере буйына Энгельс Россияға бик ныҡ иғтибар бирҙе. Ул рус телен һәм әҙәбиәтен, рус халҡының үткәндәге бай тарихын ентекле өйрәнде. Энгельс, Маркс кеүек үк, бик күп алдынғы рус деятелдәре менән личный дуҫ булып һәм яҙышып торған. Энгельс классик рус әҙәбиәте тураһында һоҡланыу тойғоһо менән яҙған.

Энгельс марксизм өсөн Россияла нисек итеп ерлек әҙерләнеүенең шаһите булды.

Энгельс, Россияны бөтә донъя тарихында ғәйәт ҙур роль тотасаҡ ил итеп ҡарап, рус халҡында батша самодержавиеһен бөтөрергә һәм шуның менән Европа реакцияһының таянысын беренсе булып емерергә булдыҡлы көсте күрҙе. Ул, Маркс кеүек үк, Россияла царизмға ҡаршы халыҡ революцияһының өлгөрөүенә ғәйәт ҙур иғтибар бирҙе. Энгельс, «Законлы һәм хаҡлы рәүештә яңы социаль үҙгәртеп ҡороуҙың революцион инициативаһы Россияның булып тора», тип күрһәтте.

Был һүҙҙәр изге булып сыҡты. Тап бына Россияла Маркс һәм Энгельстең бөйөк учениеһе бөтәһенән дә тулыраҡ ҡабул ителде, артабан үҫтерелде һәм беренсе булып тормошҡа ашырылды.

В. И. Ленин һәм И. В. Сталин, марксистик теорияны үҫтерә барып, уны Маркс һәм Энгельс тарафынан монополистик капитализмға тиклем күтәрелгән айырым искергән положениеларен яңы тарихи обстановкаға ярашлы булған яңы положениелар менән алмаштырҙылар.

Хәҙерге көндә Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин байрағы донъя өҫтөндә юғары елберҙәй. Был еңелмәҫ байраҡ аҫтында совет халҡы ышаныс менән коммунизмға бара, халыҡ демократияһы илдәрендә социалистик төҙөлеш һәйкәлдәрелә. Марксизм-ленинизмдең үлемһеҙ идеялары яҡт иткән Ҡытайҙың, героик Корея халҡының, СССР тирәһендә тыныслыҡтың, демократияның һәм социализмдың ҡеүәтле лагерена тупланған халыҡтың, Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларына ҡаршы көрәшселәрҙең юлдарын яҡтырта. Капитализм тамам емерелеүгә бара. Сталиндың бөйөк эпоха марксизм-ленинизмдең бөтә донъяла тулы тантана итеү эпохаһы булып тарихҡа инәсәк.

Л. Гольцман,

тарих фәндәре кандидаты.

Алдан күрә белмәүсән етәкселектең һөҙөмтәләре

Үткән йылда Черниковск төҙөлеш тресы, торлаҡ майҙандарын төҙөп эксплуатацияға тапшырыу буйынса йыллыҡ планды срогынан бик күп алда үтәп, ҡала хеҙмәтсәндәренә бер йыл эсендә 16 мең квадрат метр торлаҡ майҙаны биргәйне. Төҙөлеш эшенең рентабеллеге өсөн көрәшеп, төҙөүселәр иҡтисад тыш 2 миллион һумдан артыҡ накопление алдылар.

Трест коллективе быйыл да торлаҡтар төҙөү буйынса йыллыҡ планды 15 декабргә үтәргә, 8 мең 650 квадрат метр торлаҡ майҙанын эксплуатацияға тапшырырға йөкләмә алғайны.

Ләкин трестағы алған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн быйыл көрәш ойошторолманы. Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү өсөн эшселәргә тейешле шарттар тыуҙырылмаған.

Торлаҡ төҙөү заданиеһе лә быйыл, үткән йылға ҡарағанда, ос тапҡырға тиң ойтерәк ине. Ә план үтәлеше трест тарафынан хурлыҡлы рәүештә өҙөлә.

Үткән йылдар менән сағыштырғанда, трестa бер нәмә лә үҙгәрмәгән, эшсе көстәре камилыны, төҙөү механизмдары ла үткән йылдағыса, яҡшы эшләйҙәр. Хеҙмәттең төҙәлә шылдый заданиеһен срогынан алда үтәргә һәр ваҡыт әҙер торған тәжрибәле һәм юғары квалификациялы эшселәр араһында ла бар. Хеҙмәттең алдынғы, яңы методтарын ҡулланып эшләүсе новатор Сычев, ташсы Диченко, маляр Сайкин иптәштәр трест күләмендә генә түгел, республика һәм Союз күләмендә лә дан алған стахановсылар. Улар коллективтың ғорурлығы булып торалар.

Ләкин оҫтаҙай коммунистар булыуға ҡарамаҫтан, трест торлаҡ йорттарын төҙөп, эксплуатацияға тапшырыу графигын айҙан-айға өҙөп килә һәм төрөп финанс ҡыйынлыҡтарға сыға алмай.

Нигә һуң трест шул тиклем ҙур зыян килә?

Быны трест етәкселәре төрлө объектив сәбәптәр менән аңлатырға тырышалар. Ә үҙҙәренең бөрелә алмаусылыҡ һәм алдан күрә белмәүселектәре тураһында уйлап та ҡарамайҙар.

— Заказчик төҙәләсәк йорттар өсөн техник документацияларҙы ваҡытында бирмәй... Метал етешмәй... Тереһе юҡ, быныһы юҡ, — тиҙәр улар.

Дөрөҫ, был сәбәптәр трестың нормаль эшләүенә ҙур йоғонто яһайҙар. Ләкин был урында «Алма беш, ауыҙыма төш» тигән халыҡ мәҡәлен килтереү бик урынлы. Сөнки заказчик менән трест управлениеһының араһы ни бары 500 метр ғына, шуға ҡарамаҫтан техник документация һәм башҡа мәсьәләләр буйынса трест менән заказчик араһында бер нисә йылдар буйына үҙ-ара килешә алмаусылыҡ йәшәп килә. Төҙәләсәк йорттар өсөн техник документацияларҙы трест управлениеһе заказчиктан алда уҡ алыу сараһын күрмәй. Быйыл эксплуатацияға тапшырыласаҡ йорттар өсөн чертеждарҙың һуңлап алыныуы сәбәпле трест үткән йылда уҡ тейешле заделды эшләп ҡуя алманы, 60-сы кварталда төҙәлә торған 4, 5, 6 һәм 7-се йорттар өсөн техник документациялар декабрь һәм ғинуар айҙарында ғына алынды. Шуңлыҡтан был йорттарҙың котлованларын ҡаҙыу, нигеҙҙәрен һәм стеналарын һалыу ҡышҡы шарттарҙа эшләнде һәм ҙур ҡыйынлыҡтарға осраны. Был хәл, әлбиттә, төҙөү эштәренең үҙенә төшөү хаҡын 5—6 тапҡырға күтәреүгә килтерҙе.

Ишмәр ҡатлы 4 йорттоң проектында ҡушаҡ араларына һәм подвал ҡоролмаларына металл өрлөктәр ҡуйып төҙөү ҡаралған. Ләкин трест етәкселәре кәрәкле металдарҙы алдан әҙерләү сараһын күрмәнелар. Металдың етешмәүе һөҙөмтәһендә был йорттарҙы төҙөү эшенә бөгөнгө көнгә тиклем тотҡарлыҡ яһалып килә.

Трест етәкселәре үҙған йылда ҡышҡы сезон өсөн ағас әҙерләүҙе лә ҡайғыртмағандар. 4—5 ай буйына трестың төҙөлөш участкаларына бер кубометр ҙа ағас килтерелмәне. Ағас материалдары тик май айында, һал ағыҙыу башланғас ҡына килтерелә башланы. Шуның һөҙөмтәһендә ҡышҡы айҙарҙа треста йөҙҙән артыҡ юғары квалификациялы эшсе эшһеҙ йөрөтөлгән, йәки төҙөлөш менән бәйләнеше булмаған, ҡар көрәү, юл таҙартыу кеүек икенсе наубәттәге эштәрҙә файҙаланылып, улар бушҡа аҡса алғандар.

Төҙөлөш сезонының иң ҡиммәтле айҙарында ла трест етәкселәре төҙөүселәр коллективын алда торған эштәрҙе үтәүгә мобилизовать итмәнеләр.

Треста социалистик ярыш формаль ойошторолған. Профсоюздың төҙөлөш комитете (председателе иптәш Смертин) участкаларҙан мәғлүмәттәр йыйнау һәм уларҙы постройком ултырышында тикшереү менән генә шөғөлләнә. Индивидуаль социалистик ярыш договорҙары менән эшселәрҙең 35—40 проценте генә солғанып алынған.

Новаторҙарҙың алдынғы эш методтарын киң үҫтереү менән шөғөлләнмәйҙәр. Штукатурсы-новатор Сычев, ташсы Мишачков, маляр Сайкин һәм башҡа иптәштәрҙең бригадалары айырым көндәрҙә 200—300 процент үтәлеш бирәләр. Ләкин уларға һәм улар өлгөһөндә эшләүсе башҡа төҙөүселәргә яңы методтарҙы киң ҡулланып эшләү мөмкинлектәре тыуҙырылмаған.

Трест етәкселәре яңы метод менән эшләүҙе рекорд рәүешендә, күргәҙмә рәүешендә генә ойошторалар. Бөтә эштәрҙә системалы рәүештә, яңы методтар нигеҙендә ҡорорға теләмәйҙәр. Хатта иптәш Сычевтың бригадаһы ла эш фронты менән тулыһынса тәьмин ителмәй. Новатор иптәш Диченко етәкселәрҙән етеҙерәк борлоуҙы талап иткән өсөн, үҙенең бригадаһынан алынып, төрлө вак эштәргә күсерелеп йөрөтөлә.

Эш урындары, дөрөҫ ойошторолмай, төҙөү материалдары менән эшселәр тәьмин ителмәйҙәр. Транспорт насар эшләй. Механизмдар һәм ярҙамсы эшселәр сменаны квалификациялы эшселәр менән бергә башлайҙар. Һөҙөмтәлә ташсылар һәм штукатурсылар, эш урындарына материал килтергәнде көтөп, көн һайын артыуыр сәғәт ваҡыттарын юғалталар.

Производствоны ойоштора белмәүселек һөҙөмтәһендә трест буйынса иҫәпкә алынған простойҙарҙың һаны 11 мең 425 эш көнө тәшкил итә. Был иһә трест күләмендә һәр көн һайын 55 кеше эшһеҙ йөрөгән тигән һүҙ.

Төҙөү объекттарында бер эшләнгән эште боҙоп ҡайтанан эшләү фактылары күп. Был эшкә икеләтә средство түгелә. Ләкин ундай эштәрҙең береһенә лә акт төҙөлмәй. Ғәйепле кешеләр уның өсөн яуапҡа тартылмай. Бына, мәҫәлән, 60-сы кварталда 3-сө йорт менән 4-се йорт араһына кирбес бағаналар ултыртып, тимер рәшәткә һуҙырға кәрәк ине. Участка начальнигы Боецков һәм мастер Колесников иптәштәрҙең яуаплыҙ ҡарашы арҡаһында был эш октябрь айында ғына ос тапҡыр боҙоп, ҡайтанан төҙәлде.

Участкаларҙа төҙөү материалдары иҫәпһеҙ тотола. Хужалыҡ иҫәбендә эшләүсе бер генә бригада ла юҡ, материалдарҙы экономиялау өсөн көрәш ойошторолмаған.

Быларҙың бөтәһе лә төҙөү эштәренең үҙенә төшөү хаҡын күтәреүгә сәбәпсе булып тора.

Треста килеп тыуған был хәл менән ВКП(б)-ның Черниковск ҡала комитеты ҡыҙыҡһынмай, тип әйтеп булмай. Сөнки ҡаланы ныҡытыу һәм төҙөкләндереү мәсьәләләре пленум һәм бюро ултырышында әленән-әле тикшерелеп тора, күп кенә ҡарарҙар ҡабул ителә.

Ләкин улар еренә еткереп үтәлмәйҙәр. Трестың партия ойошмаһы был ҡарарҙарҙың үтәлеше өҫтөнән тейешле контроль ойошторолмаған. Ә трестағы эшһеҙлек менән уның партия ойошмаһына ла, ВКП(б) ҡала комитетының промышленность һәм транспорт бүлегенә лә яҡындан тороп шөғөлләнергә ваҡыт.

М. Мостафин.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

ТАУ БӨРКӨТӨНӨҢ ЙӘШЛЕГЕ

Володя Ульянов образы

Һүрәттә: РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе В. Ғәлимов—Владимир Ульянов ролендә.

«Семья» пьесаһының беҙҙең театрыбыҙҙың репертуарына инеүен һәм Владимир Ильич ролен башҡарыу миңә тапшырылғанын ишеткәс, минең күңелемдә сикһеҙ ҙур шатлыҡ, дәрт һәм өмөт сатҡыһы ҡабынды. Ысынлап та, совет актеры өсөн ижадында сәхнә аша бөйөк даһи образын кәүҙәләндереүҙән дә ҙур, почетлы һәм яуаплыраҡ эштең булыуы мөмкинме һуң! Бөтә донъяның йөҙәр миллионлаған халҡы өсөн иң ҡәҙерле, иң һөйөклө булған Ленин образын башҡарыу бәхетенә ирешеү бөтә ижад юлында бер генә тапҡыр бирелергә мөмкин бит. Бөткәһеҙ дәрт, ялҡынлы ҡыуаныс менән мин совет яҙыусыларының Владимир Ильич тураһындағы әҫәрҙәрен, фотодокументтарҙы, уның замандаштарынға яҙылған телмәрҙәрен, биографияһын һәм хеҙмәттәрен ныҡлы өйрәнә башланым.

Ленин образын үҙләштереүгә ынтылыус булдырыу өсөн ҙур ҡыйыулыҡҡа һәм батырлыҡҡа эйә булырға кәрәк ине. Сөнки Ленин образын тыуҙырыуҙағы уңыш ярым-арты булырға тейеш түгел. Бер ни тиклем уңышҡа ғына ҡаҙаныу, бөтөнләй уңышһыҙлыҡҡа осрау, тигән һүҙ. Прогрессив кешелектең бөйөк юлбашсыһын кәүҙәләндергәндә бәләкәй генә хатаға, аҙ ғына фальшкә урын ҡалһа ла тамашасы ғәфү итмәҫ ине. Владимир Ильичтең образын сәхнәлә тыуҙырыу өсөн уның һәр бер манераһын һәм интонацияларын максималь дөрөҫлөк менән башҡарыуға ирешергә кәрәк. Бына ошо маҡсаттарҙы алдыма ҡуйып, мин ҙур һаҡлыҡ менән почетлы хеҙмәткә тотондом.

Бүп кенә урындарҙа ҡайһы бер уңыштарға ирешә, бер ни тиклем оҡшашлыҡҡа эйә була ла башлаған кеүек тойола ине миңә. Ләкин ҡайһы бер ваҡытта Ленинга оҡшашы ҙур булған ҡараш һәм хәрәкәттәр ҙә үҙҙәрен аҡлап бөтә алмайҙар. Сөнки һәр бер ҡарашын һәм хәрәкәтен тыуған ситуацияға һәм ваҡиғаларға буйһондороп, уларҙы эске йөкмәтке менән тултырыу бурысы мөһим шарттарҙың береһе булып торҙо.

Көндән-көнгә һәр бер аҙымды ныҡышмалылыҡ һәм тырышлыҡ менән өйрәнеү арҡаһында, мин Ленин образын кәүҙәләндереү өсөн сәхнәгә сығыу хәленә ирештем. Ләкин Владимир Ильичтең образын тулыһынса өйрәндем һәм уны оҫта башҡарам, тигән фекерҙе мин башыма ла индерә алмайым. Сөнки ул ни тиклем бөйөк булһа, уның образын башҡарыу ҙа шул тиклем ауыр һәм был образға яҡынайыу өсөн тағы ла йылдар буйы эшләү, арымай-талмай өйрәнеү талап ителәсәк.

Әгәр ҙә минең башҡарышымдағы Володя Ульяновҡа ҡарап, совет тамашасыһы: «Эйе, был беҙҙең Ильич», — тип әйтә алһа, мин үҙемде әйтеп аңлатҡыһыҙ бәхетле һанар инем. Ильич образы өҫтөндәге ижадымда аҙ ғына булһа ла уңышым булып торған булһа, мин бөтә шатлығымды, хәл иткес ярҙам күрһәтеүсе режиссерҙарым Бакиров һәм Мортазина иптәштәр менән уртаҡлашырға бурыслымын тип һанайым.

В. Ғәлимов,
РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе.

Тулҡынландырғыс спектакль

Башҡорт Государство Академия Драма театрының сәхнәһендә кешелектең иң бөйөк кешеһе Владимир Ильич Лениндең тормошонан алынған «Семья» пьесаһын ҡуйыу беҙҙең башҡорт искусствоһының ҙур уңышы булып тора.

Ульяновтар семьяһын кәүҙәләндергән был спектаклде ҡарағандан һуң, һәр кемдең йөрәгендә юғары шатлыҡ, һоҡланыу хистәре тыуа, һәм һәр кеше үҙенең семьяһын, үҙенең кешелек сифаттарын иркһеҙҙән Ульяновтар менән сағыштырып ҡарай. Был семьянан һибелгән идеаль сафлыҡ, культуралылыҡ, дуҫлыҡ һәм мөхәббәт нурҙары аҫтында һәр кемдең тормошондағы бөтә етешһеҙлектәр яҡтыртылып, күҙгә сағылып үтә. Кешеләрҙә үҙҙәренең етешһеҙлектәренән ҡотолоу һәм бынан һуң Ульяновтарҙың семьяһын үҙенең тормошонда өлгө итеп ҡуйыу теләге тыуа.

Бына семьяның башы, беҙҙең Ильичтең әсәһе Мария Александровна. Ниндәй юғары көс, һынмаҫ ихтыяр, тәрән аҡыл, ышаныслы баҫалҡылыҡ һиҙелә уның һәр бер һүҙендә, хәрәкәтендә, ҡарашында. Ул ошо семьяны тәрбиәләүсе, үҙенең балаларына иң асыл кешелек сифаттарын биреүсе һәм бөйөк Ленинды үҫтереүсе. РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы З. Бикбулатова был юғары образды ысын оҫталыҡ менән башҡара.

Володя Ульянов тамашасылар иғтибарының үҙәгендә тора. Бөйөк юлбашсыбыҙҙы, һөйкөмлө Володяны ҡосаҡҡа алып һөйөү тойғоһо тоҡана ла, ҡулдар үҙҙәренән-үҙҙәре алға ынтыла. Володя Ульяновтың образын тыуҙырыусы РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе Вәли Ғәлимовтың ҡулдарын ҡыҫып рәхмәттәр белдерәһе килә.

А. Усманова,
ВЛКСМ-дың Өлкә Комитеты инструкторы.

Бөйөк Ленин тураһында спектакль

Беҙҙең юлбашсыбыҙҙың тормошо — партиябыҙҙың һәм халҡыбыҙҙың тормош һәм үҫеш юлы, ул беҙҙең социалистик Ватаныбыҙҙың данлы тарихы.

Башҡорт Государство Академия Драма театры үҙенең репертуарына И. Поповтың «Семья» исемле пьесаһын индереү, һәм бөйөк даһи тураһындағы пьесаны әҙерләү һәм уны сәхнәгә, халыҡ алдына сығарыу ни тиклем яуаплы һәм шул уҡ ваҡытта ни тиклем почетлы эш булғанлығын яҡшы аңлап, театрҙың коллективы ысын күңелен бирел эшләне. Режиссер Мортазина, художник — атҡаҙанған искусство деятеле Ғәлиә Имашева һәм спектаклдең ассистенты Симакова иптәштәр спектаклде әҙерләү өсөн бик күп көс һалдылар.

Пьесаның төп ролдәре республикабыҙҙың танылған артистарына бирелделәр: Владимир Ильич Ульянов ролен РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе Вәли Ғәлимов, уның әсәһе Мария Александровна Ульянова ролен РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Зәйтүнә Бикбулатова иптәштәр башҡаралар. Улардан башҡа спектаклдә РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Бәҙәр Йосопова, РСФСР-ҙың халыҡ артисы Әмин Зәбиров, РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе А. Мөбәрәков, БАССР-ҙың атҡаҙанған артисе Р. Сыртланов, РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе Ғ. Карамышев һәм башҡа иптәштәр ҡатнашалар.

Пьесаның тәүге күренештәре 1886 йылды сағылдыралар. Володя Ульянов әле йәш кенә. Шулай булһа ла ул ҡыйыулығы, принципиаллеге, үҙенең ҡараштарын яҡлай белеүе менән танылып өлгөргән, һәм әргәһендәге кешеләр аҡылының, ихтыярының көслө булыуы өсөн уны яраталар.

Мария Александровна, тәрән аҡыллы, юғары культуралы, ҙур рухани көскә эйә булған ҡатын, үҙенең бөтә тормошон балаларын тәрбиәләүгә биреп, уларҙа ныҡышмалылыҡ, тоғролоҡ, ирклелек һәм иғтибарлылыҡ тәрбиәләй. Володяның характерын тәрбиәләүҙә һәм үҫтереүҙә әсәһенең тәьҫире сикһеҙ ҙур булды. Тәүге күренештәрҙә әсәһе — Володяның хәлһәненең намыҫы. Ул һәр бер эшендә әсәһенең ҡарашын белергә теләй һәм уның хуплауы Володяның яһаған аҙымының дөрөҫлөгөнә күрһәткес булып тора.

Семья ҙур ҡайғыға дусар була. Саша һәм Аня ҡулға алына, ә һуңыраҡ Володяның һөйгән ағаһы Александр язалана. Беҙ Володяға был ваҡиғаның ниндәй ныҡ тәьҫир иткәнен күрәбеҙ: ул инде бала түгел, әргәһендәге кешеләрҙә уның ихтыярының, көсөнөң, аңының тәьҫире һиҙелә. Хәҙер инде әсәһе уның кәңәшен эҙләй, һәм Володяның да көрәш юлына баҫырға, ләкин Александр барған юл менән түгел, башҡа юл менән барырға теләүен белеп, — ...инде һине нимә көтә тип, хәсрәтләнәм дә мин, ҡурҡам да... ышанам да мин һиңә, балаҡайым, һөйләнәм дә, — тип яуап бирә.

Анна (артистка Л. Әхтәмова), Ольга (артистка Ф. Камалетдинова), Дмитрий (артист Әюпов) һәм Маняша (артистка Әбделмөъминова) — барыһы ла Владимир Ильичтең эше өсөн үҙҙәренең тормоштарын бирергә әҙерҙәр.

«Беҙҙең бөтә көсөбөҙ, бөтә тормошобоҙ уға, уның бөйөк эшенә...», — ти Мария Александровна.

Аҙаҡҡы картина Владимир Ильичтең «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзының» етәксеһе булыуын күрһәтә. Был инде күп миллионлы пролетариат ғәскәренең йәш юлбашсыһы — дәртле һәм самодержавие менән көрәшеү өсөн дөрөҫ юл һайлауына, эшселәр синыфының еңәсәгенә ныҡ ышанған юлбашсы.

Пьеса Владимир Ильичтең: «Беҙ бөйөк, ҡеүәтле, тайшанмаҫ партия төҙөйәсәкбеҙ», — тигән һүҙҙәре менән бөтә, һәм үҙҙәренең бәхетле киләсәгенә ышаныс менән янған кешеләр барыһы бер тауыштан Владимир Ильичҡа революцион йыр менән яуап бирәләр.

К. Бакиров,
театрҙың баш режиссеры.

И. Ф. Поповтың «Семья» пьесаһынан бер күренеш.

Почетлы һәм яуаплы эш

Бөтә донъя пролетариатының юлбашсыһы Владимир Ильич Лениндең әсәһе Мария Александровна образын ижад итеүҙе миңә тапшырыуҙары минең өсөн бик ҙур бәхет булды. [illegible]

Мария Александровна Ульянова шул осорҙағы иң алдынғы ҡатындарҙың бөтә яҡшы сифаттарын үҙендә туплаған. [illegible]

Һүрәттә: РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы З. Бикбулатова — Мария Александровна Ульянова ролендә.

[illegible]

З. Бикбулатова,
РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы.

Тәрбиәнең бөйөк өлгөһө

Шаршау асылыу менән беҙгә таныш һәм яҡын булған матур ағас йорт күҙ алдына килеп баҫа. Уның фасадында йәшел япраҡтарға күмелгән ағастар һәм ап-аҡ сәскәләргә төрөнгән алма ағастары баҡсаһы. Был Семберҙәге (хәҙерге Ульяновск ҡалаһы) Ульяновтар йорто. Бында Владимир Ильич үҙенең балалыҡ һәм йәшлек йылдарын үҙғарған.

Бына ябай ғына гимназистар костюме кейгән кисҡен хәрәкәтле, асыҡ йөҙлө, ҡыйыу характерлы Владимир Ильич, уның туғандары һәм киң маңлайлы, ағымлы йөҙлө, аҡыллы ҡарашлы Мария Александровна. Был берҙәм, татыу семьяны күргәс, йөрәктә уларға ҡарата көслө ихтирам тойғоһо уяна. һәм уларҙың бөтәһен дә ҡосаҡлап ысын йөрәктән ҡайнар рәхмәттәр әйтәһе килә. Сөнки был кешелек донъяһына бөйөк генийҙе — азатлыҡ ҡояшы Владимир Ильич Ленинды биргән революционерҙар семьяһы.

Балаларҙың тормошонда һәм уларҙың киләсәге өсөн семьялағы тәрбиәнең баһа биреп бөтөрә алмаҫлыҡ ҙур урын тотҡанлығы был пьесала бөтә тулылығы менән кәүҙәләнә. Пьесала сағылдырылған ваҡиғалар барышында Владимир Ильичтең һәм уның туғандарының ниндәй аҡыллы итеп тәрбиәләнгәнлектәре, уларҙың тоғролоҡто һөйөүсәнлек, ныҡышмалылыҡ, эш һөйөүсәнлек һәм башҡа иң яҡшы сифаттар үҙләштерелгәнлеге айырыуса асыҡ күренә.

Башҡорт Государство Академия Драма театрының был пьесаны сәхнәгә ҡуйыуын ыңғай хәл тип һанарға кәрәк. Артистар коллективы пьесаның идеяһын дөрөҫ асыуҙа һәм ундағы образдарҙы дөрөҫ кәүҙәләндереүгә күп көс һалған.

Был пьесаны ҡараған һәр бер ата һәм әсә семья өсөн иң кәрәкле булған нәмәләрҙе табасаҡ. Бында, балаларҙы нисек тәрбиәләргә кәрәк, тигән һорауға асыҡ һәм тулы яуап бирелә. Улар зәңгәр күктәге яҡты йондоҙҙар һымаҡ асыҡ ялтырайҙар. Был гүзәл семьянан ҡыйыу, аҡыллы батырҙар, халыҡ бәхете өсөн көрәшеүселәр, үҙҙәренең бөтә һәләттәрен һәм ғүмерҙәрен революцион көрәшкә биреүселәр сыҡҡандар. Был семьяла кешелектең бөйөк аҡылы Владимир Ильич тәрбиәләнгән.

Владимир Ильич һәм Мария Александровнаның гүзәл образдары бөтә кешеләргә өлгө булып тора. һәм был семья тураһында һәр кем белергә тейеш.

Р. Бикбова,
Башҡорт педагогия училищеһы уҡытыусыһы.

Революционерҙәр семьяһы

(Башҡорт Государство Академия Драма театрында «Семья» премьераһы. И. Попов әҫәре).

В. Маяковскийҙән «Владимир Ильич Ленин» тигән үлемһеҙ поэмаһында ошондай юлдар бар:

«Коммунизм тауҙаһе
Европаны ҡыҙыра,
килеп, китеп,
берсә йыраҡ төрөп.
Шуға күрә
Сембер тепкелендә
Ябай малай
Ленин тыуҙы».

И. Ф. Поповтың «Семья» пьесаһы бына ошо «ябай малай»ҙың тормошон, «беҙҙең партияның тау бөркөтө» — Владимир Ильич Лениндең йәш сағын, Владимир Ильич тәрбиәләнгән гүзәл семьяны күрһәтеүгә арналған. Владимирҙың атаһы Илья Николаевич һәм әсәһе Мария Александровна үҙ балаларын хеҙмәт һөйөү, тоғролоҡ, намыҫлылыҡ рухында, халыҡ азатлығына тиклем хеҙмәт итеүгә әҙер тороу рухында тәрбиәләйҙәр. Бына Ульяновтарҙың бөтә балалары ла революционер булып етешәләр: Александр — народоволец, ҡалғандары — иртә үлгән Ольганан башҡалары — Анна, Владимир, Дмитрий, Мария — большевиктар. Пьеса бына ошо бөйөк семьяны күрһәтә. Володя Ульяновтың гимназияла уҡыған һуңғы осорон, уның характеренең нисек формалашыуын, фекерҙәренең нисек өлгөрә барыуын, ихтыярының нисек сынығыра барыуын кәүҙәләндерә.

Володя Ульяновтың уҡыу һәм йәшлек йылдары Россия тарихының иң ҡараңғы осорҙарының береһенә тура килде. Һуңынан Ленин ул йылдарҙы: «юғанһеҙ, ғәҙәттән тыш ҡараңғыһеҙ һәм йыртҡыстарса реакция» осоро тип атаны.

...1886-сы йыл. Сембер ҡалаһы. Йәй көнө. Сембергә Петербург университетының уҡыусыһы Володяның ағаһы—Александр каникулға ҡайтҡан. Ләкин Володя менән Александр үҙ-ара ҡаты бәхәсләшәләр һәм, ошо сәхнәлә уҡ, уларҙың үҙҙәре генә түгел, юлдары ла айырылыша. Александр Петербургҡа китә.

Володя Ульянов ғәжәп теремек, ғәжәп күңелсәк малай. Ләкин Мария Александровна ла, туғандары һәм иптәштәре лә Володяның аҡыл һәм ихтыяр көсөн аңлайҙар. Ул үҙе ышанған нәмә өсөн көрәшә белә. Бына: «Мине гимназия курсына экстерн менән әҙерләгеҙ» тигән талап менән гимназияға сыуаш Огородников (артист Ф. Вахитов) килә. Уның был һорауын кире ҡағалар. Ләкин ошо саҡта Володя килеп инә лә, Огородниковты өлгөргәнлек аттестатына әҙерләйәсәген белдерә, уның белем алыуға хоҡуҡын яҡлай һәм уға дәрес бирә башлай. Ул ҡыйыу һәм принципле. Народоволец Александр батшаны үлтереү өсөн һөжүм итеүҙә ҡатнашҡаны өсөн ҡулға алынғас, Мария Александровна Петербургҡа китергә әҙерләнә һәм Владимирҙан кәңәш һорай:

— Миңә кемдән үтенергә? Өйрәт... — ти ул.

— Үтенмә, көрәшеп ҡара, — ти әсәһенә Володя. Ул ныҡ булырға, күҙ йәшен яттарға күрһәтмәҫкә, үҙеңде яҡлай белергә өйрәтә.

Ләкин Александрҙың һәләкәте Владимир өсөн, әлбиттә, эҙһеҙ ҡалмай. «Ағаһының яҙмышы, һис шикһеҙ, Владимир Ильичҡа тәрән тәьҫир яһаған. Бында Владимир Ильичтең ул ваҡытта инде күп нәмә тураһында үҙ алдына уйлауы, революцион көрәш кәрәклеге тураһындағы мәсьәләне үҙе өсөн инде хәл итеүе ҙур роль уйнаған» (Н. К. Крупская).

Ульяновтар семьяһының яҡын дуҫы Вера Васильевна Кашкадамова, Александрҙың ҡулға алыныуы тураһында Петербургтан хәбәр алғас, үҙенең Володя менән һөйләшеүен хәтерләй.

«Минең алдымда, — тип яҙа ул үҙенең хәтирәләрендә, — элекке, ғәмһеҙ, күңелсәк малай түгел, ә мөһим мәсьәлә өҫтөндә тәрән уйға ҡалған өлкән кеше ултыра ине инде».

РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы Б. Йосопова Ульяновтар семьяһына ысын күңелдән бирелгән, уларҙы һөйгән кешенең ғәжәп ағымлы образын бирҙе.

Володя Ульянов эшсе — революционер Никитич (артист Игдәүләтов) менән осраша, балыҡсы Егор (РСФСР-ҙың халыҡ артисе Ғ. Минһажев) менән дуҫ була. Никитич уға революцион көрәштең башланыуы, Морозов стачкаһы хаҡында һөйләй. Һәм Владимир революцион көрәш кәрәклеге тураһындағы үҙ фекерҙәренең дөрөҫлөгөн күрә.

— Юҡ, Саша, ундай юл менән барырға кәрәкмәй. Беҙ ул юл менән бармабыҙ! — ти йәш Владимир Ильич.

...Бынан ун йыл үткәс, 1897-се йылда инде беҙ Владимир Ильичте ысын революционер, эшсе синыфтың юлбашсыһы итеп күрәбеҙ. Петербургта «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзы» ойошторолған, эшселәрҙең марксистик түңәрәктәре революцион идеялар тарата, «Халыҡ дуҫтары» нәмә ул һәм улар социал-демократтарға ҡаршы нисек һуғышалар?» китабы таратыла. Һәм бөтә марксистик хәрәкәттең башында Владимир Ильич тора.

— Беҙҙең «Көрәш союзыбыҙ» партия ойоштороу өсөн нигеҙгә әйләнергә тейеш... Һәм беҙ бөйөк, ҡеүәтле, еңелмәҫ партия ойошторорбоҙ, — ти Владимир Ильич.

РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе В. Ғәлимов башҡарыуында тамашасылар Володя Ульяновты ана шулай итеп күрҙеләр. В. Ғәлимов, үҙ өҫтөндәге бөтә яуаплылыҡты аңлап, Владимир образын тыуҙырыу өҫтөндә күп һәм ныҡышмалы эшләгән, һәм ул тамашасыларҙың тәрән иғтибары, мөхәббәте менән файҙаланды. Оло мастерҙың тағы бер ижади еңеүе шатландыра. Һәм уға тағы ла ҙур өмөттәр бағлай.

Володя Ульяновтың характеренең үҫешенә семья ғәйәт ҙур тәьҫир яһай. Мария Александровна Ульянова — белемле, юғары культуралы, аҡыллы ҡатын һәм гүзәл әсә. Ул — үҙе ышанған нәмәләрҙә ныҡ тороусан, ҙур һынауҙарҙы кисерергә һәләтле булған ысын кеше. Ул үҙенең ғүмерен семьяға, балаларын белемле, намыҫлы идеялы кешеләр итеп тәрбиәләүгә бағышлай.

Володя Ульянов «сит милләттән» булған Огородниковты уҡытыу эшен өҫтөнә алғас, гимназия уҡытыусылары Мария Александровна янына киләләр һәм уға:

— Владимир Ульянов, моғайын, гимназиянан сығарылыр һәм рәтле кешеләр общество һынан ситләтелер. Быға ни әйтерһегеҙ, Мария Александровна? — тигән һорауҙы ҡуялар.

— Мин Володяның был эшен хуплайым, — тип яуап бирә Мария Александровна.

Тоғролоҡло әсә, улы өсөн ҡурҡыныс тыуған саҡта ла, тоғролоҡ яғында ҡала.

Петербургҡа Александрҙың эшен юлларға китер алдынан Мария Александровна Володяның: «Үтенмәҫкә», «көрәшергә», «үҙеңде яҡлай белергә» тигән һүҙҙәренә ҡарата йомшаҡлыҡ күрһәтә. Ләкин ул шунда уҡ үҙен ҡулға ала һәм һөйөклө улынан:

— Йомшаҡлығым өсөн ғәфү ит мине,— тип ғәфү үтенә.

Ҙур ихтыяр көсөнә эйә булған әсә бер генә минутлыҡ йомшаҡлыҡты ла үҙенә кисерә алмай.

Полиция департаментының директоры генерал Дурново һәм жандарм полковнигы Андрей Оскарович, Мария Александровнаны үҙ эштәре өсөн файҙаланырға теләп, әгәр Александр үҙ иптәштәрен күрһәтеп бирһә, уны «ҡотҡарыуҙы» вәғәҙә итәләр. Быға Мария Ульянова:

— Һеҙ кем менән һөйләшкәнегеҙҙе онотаһығыҙ. Мин улымдан допрос алмаясаҡмын, — тип яуап ҡайтара.

Намыҫлы әсә, хыянатсылыҡ юлына баҫып, улын ҡотҡарыуҙан юғары тора.

РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисткаһы З. Бикбулатова бөйөк әсәнең һәм оло кешенең образын ана шулай итеп күҙ алдына баҫтырҙы. Бер генә ялыш тон да, бер генә алдыш хәрәкәт тә юҡ был башҡарыуҙа. Унда әсә йөрәгенең идеаль сафлығы, характеренең бөтә ныҡлығы сағылып тора. Тамашасылар З. Бикбулатова уйынын ҙур мөхәббәт менән ҡабул иттеләр.

Артистка Л. Әхтәмова Анна Ильиничнаның һөйөклө образын кәүҙәләндерҙе. Беҙ унда үҙ эшенең дөрөҫлөгөнә ышанған, ҙур ихтыяр көслө, ныҡ характерлы революционерканы күрҙек. Уның төрмәлә үҙен нисек тотоуын һүрәтләгән сәхнә тетрәткес тәьҫир ҡалдыра.

Володяның һеңлеһе һәм яратҡан дуҫы Ольга Ильинична ролен артистка Ф. Камалетдинова башҡарҙы. Беҙҙең күҙ алдыбыҙҙа ул һиҙгер йөрәкле, күңелсәк, ярҙамсыл йәш ҡыҙҙың ағымлы образын баҫтырҙы. Һәм Мария Александровнаның:

—Әгәр Оля ла тере булһа, ул да Володя менән китер ине, — тигән һүҙҙәренә бөтә күңелдән ышанаһың.

Лениндең ҡустыһы Дмитрий Ильич ролендә артистка Р. Сәүбәнова һәм һеңлеһе Мария Ильинична ролендә 3-сө мәктәптең 3-сө класс уҡыусыһы Флорида Ҡудашева сығыш яһанылар. Беҙ беләбеҙ: Дмитрий ҙә, Мария ла революционер — большевик булып етешәсәктәр. Улар финалда уҡ инде «Көрәш союзын» беләләр һәм үҙҙәрен, революционер Бабушкин кеүек үк, Владимирҙың учениктәре итеп иҫәпләйҙәр.

Полиция департаментының директоры генерал Дурново ролендә сыҡҡан РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе А. Мөбәрәков был ролдә лә, һәр ваҡыттағы кеүек, үҙенә хас темперамент менән уйнаны. Тамашасылар Дурново образында ҡанлы деспотты һәм быуыусыны күрҙеләр. Жандарм полковнигы Андрей Оскарович ролен башҡарған РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисе Ғ. Карамышевтең уйынын да һыҙыҡ өҫтөнә алып китергә кәрәк. Карамышев уйынындағы башҡа ыңғай яҡтар менән бергә, уның бында дикция өҫтөндә күп эшләгәнлеге күренә.

Прокурор Неклюдов ролендә БАССР-ҙың атҡаҙанған артисе Р. Сыртланов сығыш яһаны. Хәйләкәр, ҡаты күңелле, ҡанһыҙ Неклюдов ролен һүҙ тейҙергеһеҙ итеп башҡарған Сыртланов оло эпизодик ролдә лә бөтөн бер образ итеп күрһәтә алды.

Гимназия уҡытыусылары Горский ролендә артист Ғ. Ғәләмов, Черненко ролендә БАССР-ҙың атҡаҙанған артисе Ғ. Туҡаев уларҙың бөтә обывателлек асылдарын, ялағайлыҡтарын, ҡурҡаҡлыҡтарын асып һалдылар.

Бүтән бик күп ролдәрҙе башҡарған артистар ҙа дөйөм ансамблдән ситкә сыҡманылар, спектаклдең дөйөм тонусын күтәреүгә ярҙам иттеләр.

Был ғәжәп спектакль режиссерҙар К. Бакиров һәм Ш. Мортазина иптәштәрҙең, шулай уҡ бөтә театр коллективының ҙур, хаҡлы уңышы булып яңғыраны. БАССР-ҙың атҡаҙанған искусство деятеле Ғ. Имашева оформлениеһы, һәр ваҡыттағы кеүек, яҡшы. Финал картинаһы айырыуса ҙур тәьҫир ҡалдыра. Ләкин сәхнәне ҡыйып торған мөһабәт гранит стена (Дурново кабинеты, төрмә картиналарында) самодержавиеның ныҡлығын символлаштырған кеүек тәьҫир ҡалдыра һәм, Лениндең самодержавиеға ҡарата: «Стенаһы стена ла, тик серек, төртһәң, — емерелергә тора»; тигән һүҙҙәренә ҡаршы төшә.

Тамашасы бөйөк семьяның тормошон, «тау бөркөтөнөң» йәшлеген күрҙе һәм үҙенең аңын, тойғоһон бөйөк өлгөләр менән байытты. Спектаклдең көсө һәм ҡиммәте ана шунда.

Пьесаны рус теленән башҡортсаға Ғ. Ишбулатов тәржемә иткән. Был, нигеҙҙә, яҡшы тәржемә. Шулай ҙа тәржемәлә редактор ҡулы ҡағылмаған урындар күп кенә. Мәҫәлән: «Пәрәгем ни ҡушһа, мин шулай эшләрмен» тигән һөйләм дөрөҫ түгел. «...ни ҡушһа, шуны эшләрмен» кәрәк. «...Нисек ҡушһа», булғанда тәржемәсесе лә дөрөҫ булыр ине. Йәки: «Володя быны әсәйемдән ҡорбан булырға теләге тип аңлар» тигән һөйләм бар. Рус телендәге «принести себя в жертву»ны «ҡорбан булырға» тип тәржемә итеү шулай уҡ дөрөҫ түгел. Уны «үҙ өҫтөнә ауырлыҡтар алырға теләүе» тип тәржемә итергә кәрәк ине. Сөнки башҡорт телендә «ҡорбан булыу» — үлеүҙе аңлата. Бынан башҡа тел хаталары ла түгел. Театр тәржемә әҫәрҙәрҙе һис шикһеҙ редактировать итеү практикаһын алырға тейеш.

Рәшит Ниғмәти.

Специалист кәңәштәре

Йәш малдарҙы һаҡлауҙа профилактик саралар

ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарары ауыл хужалығының бөтә тармаҡтарына һәм шул иҫәптән малсылыҡ буйынса ла боевой көрәш программаһы бирҙе. Был ҡарар нигеҙендә беҙҙең бөтә төр продуктив малсылығыбыҙ биш йыллыҡ аҙағына аяҡҡа баҫтырылырға һәм һуғышҡа тиклемге кимәлдән уҙып китергә, ә колхоздарҙа аттар һаны 1950 йыл аҙағына, 1946 йылға сағыштырғанда, 58 процентҡа арттырылырға тейеш.

Был бурысты үтәү өсөн малдың һанын арттырырға, алынған бөтә йәш малдарҙы тулыһынса һаҡлап үҫтерергә кәрәк. Малдар һанын арттырыуҙа бөтә йәш малдарҙы һаҡлау ҙур әһәмиәт тота. Быға өлгәшеү өсөн йәш малдарҙа осрай торған йоғошло һәм йоғошһоҙ ауырыуҙарҙы булдырмау буйынса актив профилактик саралар үткәрергә, әгәр ауырыу килеп сыҡһа, комплекс көрәшеү юлдарын ҡулланып, уны шунда уҡ юҡ итергә кәрәк.

Йәш малдарҙа йоғошло һәм йоғошһоҙ ауырыуҙар, өлкән малдарҙағы кеүек үк, була. Бигерәк тә йәш малдың ашҡаҙанында булған ауырыу, ул башта йоғошһоҙ ауырыуҙарҙы тыуҙырыусы факторҙар тәьҫирендә башланһа ла, насар шарттарҙа инфекцияһына, йоғошлоға әйләнеп китә. Шулай итеп, йоғошһоҙ ауырыу тиҙ йоғошло ауырыуға әйләнә.

Насар шарттарҙа — һалҡын һәм еүеш, ҡараңғы һәм бысраҡ торлаҡта торған йәш малдың организмы йомшара, уның эсәктәрендәге һау организм, ныҡлы саҡта тәьҫир итә алмай торған эсәк бактериялары, йәки ашҡаҙанына тыштан ингән, ғәҙәттә, ауырыу тыуҙыра алмай торған сапрофет микробтар инеп колибациллез (эс китеү), йәки тын юлдарына инеп бронхит, бронхопневмония, йәки пневмония (үпкә) ауырыуҙарын тыуҙыралар. Шуға күрә әле организмы нығып етмәгән, яңы тыуған йәш малды һаҡлау өсөн, иң әлек, торлаҡ шарттарында дөрөҫ ашатыу, торлаҡтың йылы, яҡты, һауаһы елләтелгән булыуы шарт.

Йәш малдарҙы һаҡлау эмбриональ осорҙа уҡ башлана. Сөнки, быҙау, ҡолон һәм башҡа төр мал балалары үҙенең тоҡомлоҡ үҙлеген һәм конституцияһын аналыҡта үҫкән сағында формалаштыра. Бала аҙыҡты әнәһының организмы аша, уның ҡанынан ала. Әгәр ана аҡһым, май, углевод, витамин һәм минераль тоҙҙарға бай булған аҙыҡтарҙы ала икән, бала ла физик яҡтан ныҡ булып үҫә һәм тәүге тереклек өсөн етерлек энергия менән донъяға килә. Шуға күрә, быуаҙ һыйырҙы йәки башҡа төр быуаҙ малға тулы ҡиммәтле, төрләндерелгән аҙыҡтарҙан торған рацион әҙерләргә һәм уға лайыҡлы булған тәрбиәне булдырырға кәрәк. Уҙ ваҡытында ашатыу һәм эсереү, аҙыҡты әҙерләп биреү, саф һауаға сығарыу, торлаҡтың һәм уның иҙәненә түшәлгән һаламдың ҡоро һәм таҙа булыуы шарт.

Тыуҙырыу шарттары ҙур роль уйнай. Иң әлек, яҡшы йыһазландырылған тыуҙырыу бүлмәһе булдырырға кәрәк. Тыуҙырыуҙан ике сәғәт алда быуаҙ малдың арт һаны йылы һыу менән йыуыла. Быҙауҙы таҙартылған һәм дезинфекцияланған ҡулдар менән ҡаршы алып, уның киндеге дезинфекцияланған ныҡ еп менән бәйләнә, һәм уға йод настойкаһы һөртелә.

Яңы тыуған быҙауҙың, ҡолондоң, бәрәстең йәшәүе, ғүмере уларҙы ҡараусыларға бәйләнгән.

Яңы тыуған йәш малдың ҡанында, оло малда була торған, организмде йоғошло ауырыуҙан һаҡлаусы антителалар булмай. Был антителалар нигеҙҙә глобулин аҡһымынан торалар. Глобулин аҡһымы ыуыҙ һөтөндә тәүге ике көндә бик күп булып, ул яңы тыуған малдың ашҡаҙанынан туранан-тура ҡанға сыға һәм унда антителалар яһауға китә. Унан һуң глобулин һаны ыуыҙ һөтөндә аҙая башлап, 10 көндән ыуыҙ нормаль һөткә әйләнә.

Шулай итеп, ыуыҙ һөтө йәш малдың йәшәүе һәм уның таҙалығы өсөн махсус роль уйнай. Унан башҡа, ыуыҙ һөтө ферменттарға бай булып, ул үҙенең ошо көсә менән тәүге аштың бешеүенә һәм эсәктәрҙе тәүге бысраҡтарҙан таҙартыуға ярҙам итә.

Ыуыҙҙы эсереү билдәле тәртип буйынса алып барыла. Яңы тыуған малға тик үҙ әсәһенең генә ыуыҙын эсерергә кәрәк. Сөнки үҙ әсәһенең генә ыуыҙы иммуно-биологик сифатҡа эйә. Ыуыҙ, сәләмәт елендән, уны таҙартып йыуғас, таҙа ҡул менән таҙа һауытҡа һауылып йылы көйөнсә бирелә. Ыуыҙ һөтөн һәр сәғәт һайын, йәки унан да йышыраҡ ваҡыт эсендә, бер нисә тында, ашыҡмайынса эсерергә кәрәк. Ыуыҙ, быҙауҙың ауырлығына ҡарап, 10 көнгә тиклем бирелә.

Йәш малға ыуыҙ биреү менән бер рәттән, профилактик маҡсатта икенсе көндән башлап ацидофиллы простокваш бирергә тәҡдим ителә. Әгәр хужалыҡта яңы тыуған малда эс китеү ауырыуы булһа, простокваашты тәү көндән үк бирә башларға кәрәк.

Тәбиғәттә эсәк бактериялары бик таралған. Ул бактериялар, оло малда ауырыу тыуҙыра алмаһалар ҙа, бысраҡ елендән, йәки яҡшы таҙартылмаған ҡул менән һауып, бысраҡ һауыт аша һөт эскән йәш малдың эсәктәренә инеп, унда активләшә һәм эс китеү ауырыуы тыуҙыралар. Простоквашта була торған ацидофилла палочкалары (бактериялар) эсәк бактерияларына ҡаршы көрәшәләр. Шуға күрә алдынғы һөтсөлөк фермаларында ацидофиллы простоквашты паратиф һәм колибациллез (эс китеү) ауырыуына ҡаршы ҡулланалар.

Дөрөҫ ашатыу менән бер рәттән, йәш малдар өсөн махсус тәрбиәләү һәм ҡарау шарттары кәрәк: 15 көнгә тиклем быҙауҙы профилакторияла, йәки эверс ҡомтаһында тоторға, тыуғандан һуң 4—5 көн үткәс, быҙауға ябыҡ һәм таҙа һауалы урында прогулка бирергә һәм уларҙы ҡылдан яһалған щетка менән таҙартырға кәрәк.

Профилакторияның йылылығы 10—12 градус, ҡомтаның йылылығы 8—10 градус булыуы яҡшы.

Йәш үҫмер малдарҙа түбәндәге төр ауырыуҙар йыш осрайҙар. Уларҙы белергә һәм уларға ҡаршы көрәш сараларын әйҙәперге кәрәк.

Диспепсия. Ул — лихорадкаһыҙ үтә торған эс китеү ауырыуы. Был ауырыу ыуыҙ урынына һөт эсергәндә, бигерәк тә уны күп эсергәндә, һыуыҡ һөт биргәндә осрай. Яңы тыуған йәш малды ашатыу шарты боҙолғанда уның ашҡаҙанында сок кәмей һәм уның составындағы ферменттарҙың көсө юғала. Һеҙемтәлә эсәктәрҙә нормаль процесс юғала, ашҡаҙанында бактериялар процессы башлана, эсәк бактериялары активләшеп, ауыу тыуҙыралар, йәш организмға ағыуланалар. Быҙау хәлһеҙләнә, ята, ашамай. Ауырыу быҙауға беренсе ярҙам сифатында аҙыҡты ашатыуҙы туҡтатырға кәрәк, кәнәһә 4—6 тапҡыр ацидофиллы простокваш бирергә кәрәк. Йәшенә ҡарап, простокваш тәүлегенә 100—1000 кубик сантиметр күләмендә бирелә.

Диспепсия менән ауырыусы быҙауға лизанин бирергә лә бик файҙалы. Лизанин түбәндәгесә әҙерләнә: бер өлөш сей йомортҡаға 9 өлөш 40—45 градусҡа тиклем йылытылған физиологик иретмә ҡушылып болғатыла һәм ауырыу быҙауға, һәр бер килограмм ауырлығына ярты кубик сантиметр иҫәбенән, тәүге көндә 6 сәғәт һайын әс тапҡыр, ә унан һуңғы көндәрҙә 1,5 сәғәттә ике тапҡыр бирелә. Эсе киткән ауырыуҙан быҙауға тоҙ көнгә һөт бирергә туҡтатылырға һәм кәнәһә ес тапҡыр 1,5 литр һыуға бер процент аш тоҙо иретмә бирергә кәрәк. Икенсе көндә беренсе эсереүгә тоҙ иретмәһенә 250 кубик сантиметр һөт, икенсе эсереүгә 500 кубик сантиметр һөт ҡушыла. 3—4 көн эсе эсереүҙә өҙәттәге һөт бирелә. Эс китеү бик көслө булһа, быҙау бөтөнләй хәлһеҙләнһә, 100—500 кубик сантиметр физиологик иретмәне тире аҫтына укол рәүешендә бирергә һәм тура эсәктән клизма рәүешендә бирергә кәрәк.

Диаррия — ҡанлы эс китеү. Был ауырыу бигерәк тә һөттө алмаштырыу, йәки һөт имеҙеүҙән башҡа аҙыҡтарға ҡапыл күсеү ваҡытында осрай. Ауырый башлаған быҙауҙың температураһы 40—41 градусҡа тиклем күтәрелә, быҙау хәлһеҙләнә, ашамай, ябыға. Диаррия, паратиф ауырыуы характерында булһа, ул үпкәгә һәм быуындарға күсә һәм быҙау пневмония (үпкә ауырыуы) һәм ревматизм (быуын ауыртыуы) менән дә яфалана.

Дарыулау өсөн шул уҡ ацидофилин, лизоцин һәм бер процент тоҙло һыу шыйыҡсаһы ҡулланыла. Махсус дарыулау өсөн новарсинол, паратив сывороткаһы, бактериофаг бирәләр һәм яңы ғына һауған йылы һөт менән ит ҡатлауына укол яһайҙар.

Бронхопневмония ауырыуы. Был ауырыу менән 3—4 айлыҡ быҙауҙар һәм сусҡа балалары яфаланалар. Бронхопневмония һалҡынлыҡ, ҡараңғылыҡ һәм еүешлек шарттарында, зоогигиена талаптарының боҙолоуы арҡаһында килеп сыға. Ауырыу мал ютҡерә, ябыға, йөрәгәндә тыны бөтә, температураһы күтәрелә. Бронхопневмония күберәк хроник формала үтә. Был ауырыуҙы булдырмас өсөн быҙауҙар һәм сусҡа балалары торған аҙбарҙың яҡтылығы, йылылығы етерлек, һауаһы таҙа булырға тейеш. Был ауырыуға ҡаршы махсус дарыу юҡ. Был ауырыу ҡуҙғалған урында быҙауҙарға һәм сусҡа балаларына Башҡортостан малсылыҡ тәжрибә станцияһының ғилми сотруднигы Юлдыбаевтың талаҡтан һәм элек мейеһенән яһаған препараты бик файҙалы. Был препарат бронхопневмония ауырыуы таралған хужалыҡтарҙа йөҙәрләгән йәш быҙауҙарҙы һәм сусҡа балаларын һаҡлап алып ҡалды. Хәҙерге көндә был препарат медицина өлкәһендә лә ҡулланыла.

Б. Аҡчурин,

Ветеринария фәндәре кандидаты, Башҡортостан ветеринария тәжрибә станцияһының директоры.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе ҡарарҙарын прогрессив кешелек донъяһы ҡайнар хуплай

ҠЫТАЙ

ПЕКИН, 25 ноябрь. (ТАСС). «Жэньминьжибао» газетаһы былай тип яҙа: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан ҡабул ителгән донъялағы халҡтарға Манифест һәм БМО-ға Мөрәжәғәт «тыныслыҡ һөйөүсе бөтә кешеләрҙе тағы ла тығыҙыраҡ туплар һәм уларҙы Америка-Англия блогы тарафынан әҙерләнгән һуғыш пландарына ҡаршы, был блоктың Азияла алып барған һәм тыныслыҡты боҙоусы агрессив хәрәкәттәренә ҡаршы тағы ла активыраҡ һәм киңкенерәк көрәш алып барыуға мобилизовать итер. Тыныслыҡты һөйөүсе һәм Корея халҡы менән бергә тыныслыҡ өсөн геройҙарса көрәшеүсе Ҡытай халҡы конгресс тарафынан ҡабул ителгән Манифесте һәм Мөрәжәғәтте тулыһы менән яҡлай һәм был документтарҙа күрһәтелгән маҡсаттарға өлгәшеү өсөн киңкен көрәш алып барырға йөкләмә ала».

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең уңышы, тип дауам итә газета, тыныслыҡ көстәренең ҡеүәтен һәм еңелмәҫлеген асыҡ күрһәтә. Конгрестың эше һәм унда ҡабул ителгән документтар киң халыҡ массаларын тыныслыҡ байрағы аҫтына туплау эшенә хеҙмәт итә.

Газета былай тип белдерә: «Ҡытай халҡы Америка империализмының еңәйәтсе ҡәбәхәт интригаларына һис тә түҙеп тормаясаҡ. Ул үҙенең күп йыллыҡ тәжрибәһендә шуны белде, агрессияға ҡаршы киңкен көрәш кенә тыныслыҡты тәьмин итә аласаҡ. «Тыныслыҡ өсөн көрәштә,— тип күрһәтә газета, — бөтә халҡтар ҙа, барыһынан элек, Кореяла Америка империалистәре тарафынан башлап ебәрелгән агрессив һуғышты туҡтатыу һәм Азияла тыныслыҡты урынлаштырыу өсөн ныҡлы аҙым атларға тейештәр, сөнки Кореяға ҡаршы алып барылған агрессияны туҡтатыу һәм Азияла тыныслыҡ урынлаштырыу Ҡытай, Корея, Вьетнам һәм донъялағы башҡа халҡтар интерестарына яуап биреү менән генә ҡалмай, бәлки дөйөм тыныслыҡ өсөн көрәштә ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 25 ноябрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе ҡарарҙарына аңлатма биреп, «Жице Варшавы» газетаһы үҙенең баш мәҡәләһендә былай тип яҙа: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың халыҡ-ара хәрәкәте алдында тағы ла ҙурыраҡ яңы бурыстар тора. Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы был бурыстарҙы үтәйәсәк һәм тыныслыҡ лагерен еңеүгә килтерәсәк. Газета, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың халыҡ-ара хәрәкәтенең хеҙмәте шунда, ул тыныслыҡ өсөн көрәшкә киң массаны мобилизовать итте һәм һуғыш тоҡандырыусыларҙың еңәйәтсе пландарының тормошҡа ашырылыуын ҡыйынлаштырҙы. Хәҙер, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенән һуң һәм донъялағы бөтә халҡтарға ҡарата бөйөк Манифест ҡабул ителгәндән һуң, тыныслыҡ лагере яңы еңеүҙәргә өлгәшәсәк. Беҙ шуның менән ғорурлана алабыҙ, был бөйөк конгресс беҙҙең илебеҙҙең башҡалаһында булды.

Йәштәр газетаһы «Штандарт млодых» былай тип яҙа: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тыныслыҡ өсөн көрәштә йәштәрҙең ҡеүәтле фронтын нығытыуға булышлыҡ итте. Конгресс һәм уның ҡарарҙары был фронтты киңәйтеү өсөн тағы ла күберәк мөмкинлектәр булдыра.

Тыныслыҡ өсөн көрәштә йәштәр фронтын артабан тағы ла киңәйтеү һәм нығытыу, тип яҙа унан ары газета. Польша йәштәре союзының төп бурысы булып тора. Беҙ бөтә донъя халҡтарына ҡарата яҙылған Манифест менән барлыҡ йәштәрҙе таныштырырға тейешбеҙ. Йәштәр тыныслыҡ өсөн актив көрәшеүселәр булырға тейештәр.

АЛБАНИЯ

ТИРАНА, 25 ноябрь. (ТАСС). Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, «Зери и популлит» газетаһы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе ҡарарҙарына аңлатма биреп, былай тип яҙа:

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан ҡабул ителгән тарихи ҡарарҙар бөтә донъя халҡтарының тормош интерестарына яуап бирә һәм тыныслыҡ өсөн көрәштә яңы мөһим этап булып тора. Улар бөтә халҡтарға уларҙың сафтарын артабан туплау, тыныслыҡты тәьмин итеү эшендә уларҙың ихтыярын нығытыу өсөн яңы юл асалар. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең мәһабәт Манифесы мөһим тарихи документ булып тора, ул тыныслыҡты яҡлаусыларҙың көсөн һәм берҙәмлеген сағылдыра һәм шуның менән бергә, һуғыш тоҡандырыусыларға алдан иҫкәртеү булып иҫәпләнә. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе халҡтарҙың ҙур көстәренә, тыныслыҡ лагеренең еңелмәүсәнлегенә ышанысын демонстрацияланы».

«Беҙҙең халҡыбыҙ, — тип яҙа аҙаҡтан газета, — тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан ҡабул ителгән тарихи ҡарарҙарҙы ҙур ҡәнәғәтләнеү менән ҡаршыланы. Ул был ҡарарҙарҙы тормошҡа ашырасаҡ һәм үҙенең хеҙмәте менән тыныслыҡ һәм демократия лагерен нығытыу эшенә яңы вклад индерәсәк. Албания халҡы тыныслыҡ эшенең еңәсәгенә ышана, сөнки башында бөйөк Советтар Союзы торған йөҙҙәрсә миллионлаған кешеләр уның өсөн көрәшәләр, сөнки был көрәштә рухландырыусы — бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталин».

«Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Варшавала булып үткән Икенсе Бөтә Донъя конгресенең уңышлы эше, — тип күрһәтә «Башкими» газетаһы,—бөтә донъяла тыныслыҡ һәм иминлек өсөн көрәштә халҡтарҙың яңы бөйөк еңеүе булып тора. Был еңеү донъялағы бөтә намыҫлы кешеләрҙең күңелдәрендә шатлыҡ тыуҙыра, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың көстәрен арттыра, һуғыш тоҡандырыусыларҙың пландарын өҙөүгә булған ҡыйыулыҡты көсәйтә.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе тарафынан донъялағы бөтә халҡтарға ҡарата ҡабул ителгән Манифест һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына Мөрәжәғәт—тарихи әһәмиәткә эйә булған документ улар. Улар бөтә намыҫлы кешеләрҙең ихтыярын һәм ынтылышын кәүҙәләндерәләр һәм тыныслыҡ өсөн көрәште артабан үҫтереүҙең конкрет базаһы булып торалар. Улар бөтә донъяла тыныслыҡты һаҡлауҙы тәьмин итеүсе юлды күрһәтәләр».

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАҺЫ

БЕРЛИН, 25 ноябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаһының халҡы тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең ҡарарҙарын ялҡынлы рәүештә ҡотлай һәм был ҡарарҙарҙың йылдам рәүештә тормошҡа ашырылыуын талап итә.

Шкойдицелагә машиналар һәм аппаратуралар етештереү буйынса халыҡ предприятиеләренең хеҙмәткәрҙәре үҙҙәренең резолюцияларында былай тип күрһәтәләр: «Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе 500 миллион кеше менән берлектә, беҙ Кореялағы һуғышты бөтә донъя һуғышына әйләндерергә һәм Көнбайыш Германияла һәм Японияла һуғыштың яңы усаҡтарын булдырырға бөтә төр маташыуҙарҙы өҙөргә булышлыҡ итәсәкбеҙ. Беҙ хөкүмәтте үҙ халҡтарының алғеһенә әйҙәрергә һәм үҙҙәренең хөкүмәт программаһының беренсе пункты итеп тыныслыҡты һаҡлап ҡалыу тураһындағы мәсьәләне ҡуйырға саҡырабыҙ».

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресе бөтә тыныслыҡ һөйөүсе кешеләргә юл күрһәтте, был юл тыныслыҡ өсөн көрәштә уларҙың уңышын тәьмин итәсәк, тип белдерҙе Лейпцигтең тимер юл эшсеһе Эльфрида Мосс. «Тыныслыҡ өсөн үҙебеҙҙең көрәшебеҙҙе тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя конгресе тарафынан ҡабул ителгән Манифест нигеҙендә ер шарының бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халҡтары менән бергә тормошҡа ашырһаҡ, — тине ул, — беҙ ул ваҡытта һуғыш тоҡандырыусыларҙы юғәнләй, тыныслыҡты һаҡлап алып ҡала һәм тәьмин итә аласаҡбыҙ».

Конгресс тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарға ҡағылып, Шверин механигы Эрих Шуслер былай тине: «Мин, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Варшавалағы Икенсе Бөтә Донъя конгресенең делегаттары тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы беҙ бер һүҙһеҙ яҡлайбыҙ, тип әйтһәм, бөтә ысын немец патриоттарының фекерен белдерермен, тип уйлайым».

МОНГОЛИЯ ХАЛҠ РЕСПУБЛИКАҺЫ

УЛАН-БАТОР, 25 ноябрь. (ТАСС). Монголия халыҡ республикаһының общественносе тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресенең эшен ҙур иғтибар менән күҙәтте. Газеталар конгрестең эше тураһында отчеттарҙы, шул иҫәптән Жолио-Кюри, Ненни докладтарын, Фадеев һәм башҡа күп кенә делегаттар сығыштарының еңтекле изложениеларын баҫып сығарҙылар.

Бөгөн газеталар конгрестең йомғаҡлау ултырышында бөтә донъя халҡтарына ҡабул ителгән Манифест һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына Мөрәжәғәт текстарын беренсе биттәрҙә ҙур заголовкалар аҫтында баҫып сығарҙылар.

Улан-Батор хеҙмәтсәндәре конгрестең ҡарарҙары һәм Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советын төҙөү менән тәрән ҡәнәғәтләнеү белдерәләр.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 25 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы элекке секторҙа һуғыш алып барҙылар, тип әйтелә.

* * *

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 25 ноябрҙә тапшырған белдереүендә, Халыҡ армияһы ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла элекке секторҙа Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш алып барҙылар, тип хәбәр ителә.

Анчжудан (Ансюҙэн) һәм Токусендан төньяҡҡа табанырaҡ райондарҙа Халыҡ армияһы ғәскәрҙәре дошман атакаларын уңышлы рәүештә кире ҡаҡтылар.

Көнсығыш яр буйынса Халыҡ армияһы частәре Раналдан төньяҡҡа табанырaҡ оборона һуғыштары алып барҙылар.

ТӨҘӘТЕҮ

Газетабыҙҙың 230-сы номерындағы баш мәҡәләнең һигеҙенсе абзацында өсөнсө юлды «донъя агрессияһының төп усаҡтарын...» тип төҙәтеп уҡырға һәм артабан текстағыса.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «КОНЕК ГОРБУНОК».

Рус драма театрында — «БАЛАН [illegible] МӘЛЕГЕ».

«Октябрь» кинотеатрында — «БЕҘҘЕҢ ҠАЛА ЕГЕТЕ».

«Салауатта» — «ДИҢГЕҘҘӘГЕ [illegible] ӨСӘН».

«Уралда»—«УЛАРҘЫҢ ВАТАНЫ БАР».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа «БАЛЕТ СОЛИСТҠАҺЫ».

Онотолмаҫ көндәр

I. Тыуған колхозда

Ауылдан алыҫ түгел колхоздың сөгәлдер плантацияһы йәйелеп киткән. Ул уңарлаған гектар майҙанды алып тора. Сентябрь айының матур ҡояшлы көндәре... Бөтә плантацияны ҡыҙғылт-һары матур балаҫ ҡаплап алған. Иртәнге ысыҡ төшкән сөгәлдер япраҡтары ҡояшта көҙҙә сағылдырып әйле кеүек йымылдайҙар.

Шәкәр сөгәлдере үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырова һәм колхоз агротехнигы Фәтхетдин Нафиҡов диңгеҙ кеүек йәйелеп ятҡан сөгәлдер баҫыуына һоҡланып ҡарап торҙолар.

Банаттың күҙ алдына ошо плантацияла арыу-талыуҙы белмәй эшләүсе звено ағзалары бер-бер артлы килеп баҫтылар. Фәрхинур Ғиниәтуллина, Әсхәпьямал һәм Сәйҙә Хәсәновалар, Хәнифә һәм Фатима Хәсәновалар иртә яҙҙан алып һуңғы көҙгә тиклем бында күпме көс һәм хеҙмәт һалдылар! Улар Банат менән бергә шатландылар һәм бергә ҡайғырҙылар. Әә көнө, һалҡындар оҙаҡҡа һуҙылыу сәбәпле, сәсеүлектәрҙең һалаҡ булыу ҡурҡынысы килеп тыуғас, бөтә звено ағзалары ла бергәләп көрәшкә күтәрелделәр. Банат менән бергә плантацияла бер ҡараңғынан икенсе ҡараңғыға тиклем эшләнеләр һәм уларҙың тырышлығы һәм батырлығы менән колхоздың бына был ҙур байлығы һаҡлап алып ҡалынды.

Ауыл осонан югерә-югерә почтальон егет килеп сыҡты.

— Банат апай, һөйөнөс, һөйөнөс! Шатлыҡлы хәбәр, һине Мәскәүгә саҡыралар, делегация менән Болгарияға ҡунаҡҡа ебәрәсәктәр үҙеңде.

— Хәтерегеҙҙәлер, үҙган йыл мин шулай уҡ шатлыҡлы хәбәрҙе Фәрзәнә Хәсәновнаға килтергәйнем. Ул иптәш Сталингә 70 йәш тулыу көнөндә Мәскәүҙә, иптәш Сталиндең үҙендә ҡунаҡта булды. Ул иптәш Сталиндең янында генә ултырған. Фәрзәнә апайым, уға осөн ғүмер теләп, ҡулын ҡыҫҡан. Ә Банат апайға инде мин бындай шатлыҡлы хәбәрҙәрҙе бик йыш килтерәм.

— Ә киләһе йылда тағы кемде Мәскәүгә ебәрерһең икән? Тине көләп агротехник Нафиҡов.

— Берҙе түгел, ә бер нисәне ебәрербеҙ, беҙҙең колхозда хеҙмәт менән дан ҡаҙанған алдынғы кешеләр етерлек, — тине почтальон егет ғорурланыу менән.

Банат Болгарияға китә икән, тигән хәбәр бер нисә минут эсендә бөтә ауылға таралды. Геройҙы алыҫ юлға оҙатырға һаҡалына сал төшкән ҡарттар ҙа, йәштәр ҙә һәм бала-сағалар ҙа килде. Халыҡ менән шығырым тулы өй эсенә иң тәү колхоз председателе Кәшифә Нарынбаева күтәрелде.

— Йә, Банат апай, һинә хәйерле юл!— тине ул.— Болгария халҡына беҙҙең колхозсыларҙан туғандарса сәләм тапшыр. Беҙҙең илдә колхоз ҡоролошоноң ниндәй ҙур еңеүҙәргә өлгәшеүе, беҙҙең бәхетле, шат тормошобоҙ тураһында һөйлә. Ә сөгәлдерең тураһында ҡайғырма, беҙ уны юғалтыуһыҙ йыйнап алырбыҙ.

Шулай эшләнде лә унда.

II. Болгария ерендә

Сентябрь айы баштарында игенселек һәм малсылыҡ эшендә дан ҡаҙанған совет колхозсылары һәм ауыл хужалығы специалистәре Болгарияға килделәр. Улар араһында элекке тормоштоң бөтә ауырлығын үҙ елкәһендә күтәргән, бары тик колхоз ҡоролошонда ғына бәхетле, мул тормош күргән ябай башҡорт ҡатыны, сөгәлдер үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырова һәм Совет власы йылдарында тыуып, юғары белем алған Федоровка районының данлыҡлы агрономы, СССР Верховный Советы депутаты, 25 йәшлек Мария Яковлевна Курганова ла бар ине.

Совет делегацияһына бөтә урындарҙан ҡотлау телеграммалары, ҡунаҡҡа саҡырып хаттар яуҙы. Хеҙмәт-кооператив игенселек хужалығы ағзалары, машина-трактор станциялары эшселәре һәм яңғыҙаҡ крәҫтиәндәр совет колхозсыларын үҙ күҙҙәре менән күрәһеләре, Совет илендә колхоз ҡоролошоноң ниндәй еңеүҙәргә өлгәшеүҙәре һәм колхозсыларҙың нисек йәшәүҙәре тураһында үҙ ҡолаҡтары менән ишетәһеләре, совет игенселәренең бай эш тәжрибәләре менән уртаҡлашаһылары килде.

Бөтә урындарҙа ла уларҙы икмәк-тоҙ менән яғымлы һәм ҙур хөрмәт менән ҡаршыланылар. Күп урындарҙа был осрашыуҙар күп халыҡ ҡатнашлығындағы митинғыларға һәм йыйылыштарға, бөтә халыҡ байрамына әйләнде. Унда совет һәм болгар халҡының ҡаҡшамаҫ дуҫлығы, болгар халҡының иң яҡын дуҫы, бөтә донъяла тыныслыҡ урынлаштырыу өсөн көрәштең башында тороусы бөйөк Сталин хөрмәтенә ҡотлау тауыштары яңғыраны.

Пловдив районындағы хеҙмәт кооператив-игенселек хужалығы ағзалары Украина ССР-ының Великий Михайловка МТС-ы директоры Михаил Афанасьевич Букиндең совет колхозсыларының һәм механизаторҙарының уңышлыҡтары тураһындағы сығышын айырыуса ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңланылар.

— Тиҙҙән һеҙ ҙә беҙҙең кеүек үк уңыштарға өлгәшә алырһығыҙ, — тине ул,— ләкин бының өсөн, бөтәһенән элек, ауыл хужалығына яңы агротехник приемдарҙы һәм үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен ҡыйыуыраҡ индерергә кәрәк. Хеҙмәт кооператив-игенселек хужалығы ағзаларын хеҙмәткә һәм социалистик милеккә намыҫлы мөнәсәбәт итеү рухында тәрбиәләргә кәрәк.

Пловдив, Каробат райондарында совет делегаттары менән осрашыуға хеҙмәт-кооператив артель ағзалары ғына түгел, шулай уҡ яңғыҙаҡ крәҫтиәндәр ҙа килделәр. Улар үлән баҫыулы сәсеү әйләнешенең нисек индерелеүе һәм нисек үҙләштерелеүе, МТС-тарҙың колхоздарға ниндәй ярҙам күрһәтеүҙәре, баҫыусылыҡ бригадаларының нисек ойошторолоуы, колхозсыларҙың хеҙмәт көненә күпме иген алыуҙары тураһында бик күп һорауҙар бирҙеләр. Улар бигерәк тә Украина ССР-ы «Красная заря» колхозының һыйыр һауыусыһы, Социалистик Хеҙмәт Геройы, СССР Верховный Советы депутаты Марина Харитоновна Савченко, шулай уҡ Башҡортостандың йәш агрономы, СССР Верховный Советы депутаты Мария Яковлевна Курганова һәм йыл һайын гектарынан 500—600 центнер сөгәлдер алыусы, Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырованың эше менән ныҡ ҡыҙыҡһындылар. Уларға бик күп һорауҙар бирҙеләр. Иптәш Курганова үҙенең сығышында иң тәү Башҡортостан крәҫтиәндәренең революцияға тиклем ниндәй ауыр шарттарҙа йәшәүҙәре тураһында һөйләй, унан һуң хәҙерге тормошҡа туҡтала:

— Хәҙер беҙҙең Башҡортостан колхозсылары, бөтә совет крәҫтиәндәре кеүек үк, мул тормошта һәм культуралы йәшәйҙәр. Бына һеҙҙең алдығыҙҙа элеккеге батрачка, ябай башҡорт ҡатыны Банат Батырова. Хәҙер ул—сөгәлдер үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутаты. Ә беҙҙә бындайҙар берәүләп түгел, ә меңәрләп иҫәпләнәләр.

Иптәш Кургарованың был сығышы крәҫтиәндәр, бигерәк тә крәҫтиән ҡатын-ҡыҙҙары араһында ҙур тулҡынланыу тыуҙырҙы.

— Тиҙҙән, бик тиҙҙән беҙ ҙә шундай уҡ уңыштарға өлгәшербеҙ,—тинеләр улар.

— Эйе, бындай уңыштарға өлгәшеү өсөн Болгария крәҫтиәндәре ҡулында бөтә мөмкинлектәр бар. Уларҙың фашист ҡоллоғонан азат ителеүҙәренә әле иң бары 6 ғына йыл. Ләкин был аҙ ғына ваҡыт эсендә күп эштәр эшләнде. Ошо йылдың беренсе октябренә Болгарияла 474.800 яңғыҙаҡ хужалыҡ 2.474 хеҙмәт-кооператив игенселек хужалығына берләште. Был хеҙмәт кооператив-игенселек хужалыҡтары, яңғыҙаҡ хужалыҡтарға ҡарағанда, уроҗайҙы байтаҡ юғары алдылар. Был хужалыҡтар государствоға иген тапшырыу планын 5 сентябргә үк үтәп сыҡтылар. Бына был коллектив хужалыҡтың өҫтөнлектәрен, уларҙың ҙур уңыштарын үҙ күҙҙәре менән күреүсе крәҫтиәндәрҙең әленән-әле күберәк өлөшө ҙур теләк менән хеҙмәт кооператив-игенселек хужалыҡтарына инәләр.

— Беҙҙең халыҡ — тыныслыҡ һөйөүсе халыҡ. Беҙ һуғыш теләмәйбеҙ. Тыныслыҡ— ерҙә иң ҡәҙерле байлыҡ ул. Тыныс хеҙмәт беҙгә, Советтар Союзындағы кеүек үк, ҡеүәтле механизация менән ҡоралланған колхоздар төҙөүгә, бәхетле, мул тормош төҙөүгә мөмкинлек бирер, — тиҙәр Болгария крәҫтиәндәре.

* * *

«Иҙел» колхозының байрамса йыйыштырылған ҙур клубы халыҡ менән тулы. Банат Батырованың Болгариялағы иҫтәлектәрен тыңларға хатта күрше ауылдарҙан да килгәндәр. Президиумда Болгария крәҫтиәндәре тарафынан ысын йөрәктән бүләк итеп бирелгән журналдар, китаптар, милли костюмдар.

—Ә бына быныһын миңә Болгария коммунистар партияһы Үҙәк Комитеты секретаре, Министрҙар Советы председателе Вылко Червенков үҙе бүләк итте, — ти Банат Батырова ҡулына кескәй генә китап алып. Был Болгария крәҫтиәндәренең хеҙмәт кооператив-игенселек хужалығы Уставы. Беҙҙең Советтар Союзындағы колхоздар тәжрибәһендә улар ҙа тиҙҙән ҙур еңеүҙәргә өлгәшерҙәр.

— Бөтә урында ла беҙҙе ҙур хөрмәт менән ҡаршыланылар. Ләкин минең һөйөклө илемдән дә, минең һөйөклө колхозымдан да яҡын нәмә юҡ,—ти ул ғорурлыҡ менән.

Р. Кәримова.

Ҡырмыҫҡалы районы, Утәгән ауылы.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01646 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыш

1950 йыл
№ 238 (8695)
29
НОЯБРЬ
шаршамбы

Хаҡы 20 тин.

Һайлауҙарҙа коммунистәр партияһы бер үҙе генә сығыш яһамай. Һайлауҙарҙа ул партияһыҙҙар менән блокта бара.

Йәшәһен коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блоғы!

Доверенный

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләнә. Хәҙер хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау эше тамамланды. Хеҙмәтсәндәр үҙҙәренең дөйөм йыйылыштарында доверенный һайланылар. Партия, комсомол һәм профсоюз ойошмаларында депутатлыҡҡа кандидаттар өсөн агитацияның иң яуаплы һәм мөһим осоро башланды.

Һайлауҙарға әҙерлек эше әленән-әле киңерәк ҡолас ала һәм хеҙмәтсәндәрҙең киң ҡатламының политик активлеген тағы ла юғарыраҡ кимәлгә күтәрә. Йөҙәрләгән предприятиеләрҙең, МТС һәм совхоздарҙың коллективтәре, колхозсылар һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫтылар. Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә, производство пландарын срогынан алда арттырып үтәү өсөн көрәштә стахановсы эш өлгөләре күрһәтәләр. Уңар меңләгән агитаторҙар — партиялы һәм партияһыҙ большевиктәр предприятиеләрҙә, ауыл клубтарында, һайлау участкаларының агитпункттарында, халыҡтың йәшәгән урындарында, йорттарҙа, квартираларҙа большевистик агитация алып баралар, большевистик тоғро һүҙҙе һайлаусыларҙың киң ҡатламына еткерәләр. Уңар меңләгән эшселәр, крәҫтиәндәр һәм совет интеллигенцияһы вәкилдәре Округ һәм участка һайлау комиссияларында һайлауҙарға әҙерлек буйынса мөһим ойоштороу эштәре алып баралар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштары совет кешеләренең ғәйәт ҙур мораль-политик берҙәмлеге һәм сикһеҙ политик активлеге шарттарында үтте. Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә бөтә халыҡтың беренсе кандидаты итеп совет халҡының һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең гениаль юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәттеләр. Бөйөк Сталинде һәм уның боевой соратниктәрен, большевиктәр партияһының һәм Совет Хөкүмәтенең күренекле етәкселәрен хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына депутатлыҡҡа кандидат итеп бер күңелдән күрһәтеп, республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре Ленин—Сталин партияһы эшенә, илебеҙҙә коммунизм төҙөү эшенә аҙағына тиклем бирелгәнлектәрен демонстрацияланылар.

Хеҙмәтсәндәрҙең һайлау алды йыйылыштарында доверенныйҙар итеп, халыҡтың ышанысын ҡаҙанған, агитация һәм пропаганда эшендә бай тәжрибәле кешеләр— алдынғы производственниктәр, интеллигенция вәкилдәре һайландылар. Өфө ҡалаһының телефон аппараттары заводы коллективе ҡала Советенә һайлауҙар буйынса 14-се һайлау округына доверенный итеп цех начальнигы иптәш Горшковты, 6-сы һайлау округына инженер иптәш Т. З. Шәмсетдиновты һайланы.

Башҡорт государство медицина институты коллективе Өфө ҡала Советенә һайлауҙар буйынса 46-сы һайлау округына доверенный итеп студент — отличник Д. И. Смирнов иптәште һайланы. Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институты 54-се һайлау округы буйынса доверенный итеп өлкән инженер А. С. Ғәйсин иптәште һайланы.

Республикабыҙҙың ҡалаларында һәм райондарында хеҙмәтсәндәр үҙҙәренең һайлау алды йыйылыштарында доверенныйҙар итеп халыҡтың ышанысын ҡаҙанған алдынғы стахановсыларын, большевистик агитацияның мастерҙәре — ауыл интеллигенцияһы вәкилдәрен, уҡытыусыларҙы, врачтарҙы, агрономдарҙы һәм стахановсы механизаторҙарҙы һайланылар.

Хәҙер һайлау кампанияһының яңы һәм иң яуаплы осоро — кандидаттар өсөн агитация алып барыу осоро башланды, һәм был эштең яҡшы ҡуйылыуы бөтә һайлау кампанияһының уңышын хәл итәсәк. Был почетлы эштә доверенныйҙарҙың роле айырыуса әһәмиәтле. Улар хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренә депутатлыҡҡа кандидат регистрацияланған округта, һайлау участкаларында кандидат өсөн агитацияны башлап алып барырға тейештәр.

Доверенныйҙар — халыҡтың ышанысын ҡаҙанған кешеләр. Һайлаусылар уларға почетлы һәм яуаплы эште — кандидаттар өсөн агитация алып барыу эшен йөкмәтте. Шуның өсөн дә доверенныйҙар был бурысты иң яҡшы итеп башҡарырға, халыҡ ышанып тапшырған эште тулыһынса үтәргә бурыслылар.

Доверенныйҙың эше күп төрлө. Ул кандидат өсөн агитация алып барыуҙа булып үткән һайлауҙарҙағы большевистик агитация һәм пропаганданың бай тәжрибәһен, күп тапҡырҙар һыналған ысулдарын, бөтә төр формаларын киң ҡулланырға тейеш. Доверенный участкаларҙың агитпункттарында, һайлаусыларҙың дөйөм йыйылыштарында һайлаусыларҙы кандидаттың биографияһы менән таныштырырға, уның общественный-политик һәм хеҙмәт эшмәкәрлеге тураһында һөйләргә, һайлаусыларға аңлатырға бурыслы.

Доверенныйҙың был мөһим әһәмиәтле эшендә уға күп һандағы агитаторҙар ярҙамға килергә тейештәр. Агитаторҙар, доверенный менән берлектә, уның ярҙамында, агитпунктта, һайлау участкаһында, кварталдарҙа, айырым йорттарҙа һайлаусыларҙы кандидаттың биографияһы менән ентекләп таныштырырға, уның общественный-политик эшмәкәрлеге тураһында һөйләргә, аңлатырға, һайлаусыларҙы кандидат өсөн тауыш бирергә саҡырырға бурыслылар.

Кандидаттың эшмәкәрлеге тураһында доверенныйҙың радио һәм матбуғат аша сығыш яһауы, һайлаусылар араһында кандидаттың биографияһы яҙылған плакаттар, листовкалар таратыу — былар кандидат өсөн агитацияның иң мөһим формалары булып тора.

Урындағы Советтәргә күрһәтелгән кандидаттар коммунистәр менән партияһыҙҙар блоғы кандидаттары. Шуның өсөн дә кандидаттар өсөн агитация — коммунистәр менән партияһыҙҙар блоғының яңы еңеүе өсөн агитация ул. Совет обществолының ҡаҡшамаҫ нигеҙен тәшкил иткән был бөйөк блок өсөн тауыш биреп, һайлаусылар беҙҙең Социалистик Тыуған илебеҙҙең тағы ла ҡеүәтлерәк булыуы өсөн тауыш бирәсәктәр икәнлеген һайлаусыларға аңлатырға кәрәк. Доверенныйҙар һәм агитаторҙар үҙҙәренең намыҫлы эше менән урындағы Советтәргә һайлауҙарҙа коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блоғының яңы еңеүен тәьмин итәсәктәр.

ВКП(б) райкомдары, партияның төүге ойошмалары доверенныйҙарҙың уңышлы эшләүенә, кандидат өсөн агитация алып барыуҙа уларҙың активлеген күтәреүгә ярҙам итергә тейештәр. Партияның төүге ойошмалары доверенныйҙарға ярҙамға агитаторҙар һәм пропагандистәр беркетергә, доверенныйҙарҙың һәм агитаторҙарҙың семинарҙарын уҙғарырға, уларҙы кандидаттың биографияһы, общественный-политик һәм хеҙмәт эшмәкәрлеге тураһында мәғлүмәттәр менән тәьмин итергә тейештәр.

Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре бөтә совет халҡы кеүек, һайлауҙар көнөн бөтә халыҡ байрамы итеп үткәреү өсөн ҙур рух күтәренкелеге менән әҙерләнәләр. Һайлауҙар көнөндә — 1950 йылдың 17 декабрендә Башҡортостан хеҙмәтсәндәре һайлауҙарҙа берҙәм ҡатнашып, үҙҙәренең мораль-политик берҙәмлектәрен, Ленин — Сталин партияһы тирәһенә ныҡ тупланғанлығын, бөйөк большевиктәр партияһы етәкселегендә илебеҙҙә коммунизм төҙөү өсөн, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәштә үҙҙәренең ҡаҡшамаҫ ихтыярын демонстрацияласаҡтар.

Еңеү рапорттары

Киров өлкәһенең колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктәре ССР Союзы Министрҙар Советы Председателе иптәш И. В. Сталингә ебәргән рапорттарында иген әҙерләүҙең государство планын үтәү тураһында хәбәр итәләр. Аҙыҡ культураларын тапшырыу планы 109,1 процентҡа үтәлгән, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға ҡарағанда, 1 миллион 53 мең ботҡа артығыраҡ иген тапшырылған.

Үзбәк ССР-ы Наманган һәм Фирғанә өлкәләренең колхозсылары, колхозсы ҡатын-ҡыҙҙары, МТС һәм совхоз работниктәре, ауыл хужалығы специалистәре мамыҡ әҙерләүҙең государство планын срогынан алда үтәү тураһында иптәш Сталингә хәбәр итәләр.

Үзбәк ССР-ы Ташкент өлкәһенән мамыҡ әҙерләүҙең государство планын 100,3 процентҡа үтәү тураһында иптәш Сталингә хәбәр итәләр. Үткән йылға ҡарағанда, мамыҡ-сырец 70 мең тоннаға һәм һуғышҡа тиклемге 1940 йылға ҡарағанда, 116 мең тоннаға артығыраҡ тапшырылған.

ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНДЫ ҮТӘНЕЛӘР

«Туймазынефть» тресы конторһына инер саҡта «Һайлауҙар көнөн хеҙмәттә яңы уңыштар менән ҡаршылайыҡ!» тигән лозунг эленгән. Был саҡырыу киң отклик тапты. Мастерҙәр, операторҙар, ремонтсылар-нефтселәр был көндәрҙә үҙҙәренең хеҙмәт активлектәрен тағы ла көсәйттеләр.

Октябрьский ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән мастерҙар Хәсәнов, Варенов, Васильев, операторҙар Демина, Щербакова, Карпухина иптәштәр пландан тыш бик күп нефть бирәләр.

Был өлгәшелгән уңыштар — бөтәһе лә тресҡа нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын срогынан алда үтәүгә мөмкинлек бирҙе. Шулай уҡ 11 миллион һумлыҡ пландан тыш накопление алынды.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРЕНӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛЕК

Өфө Ленин ордене нефть эшкәртеү заводының туғыҙынсы цехы электригы, тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Бөтә Союз конференцияһы делегаты иптәш С. Фатхуллин Черниковск ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп 37-се округ һайлау комиссияһы тарафынан регистрацияланды.

Л. Яҡубов фотоһы.

Бөтә халыҡ кандидаты

Беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәре ғәйәт ҙур шатлыҡ һәм күтәренкелек менән совет халҡының бөйөк юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталинде депутатлыҡҡа үҙҙәренең беренсе кандидаты итеп күрһәттеләр. Күп кенә ҡалаларҙың ҡала Советтәренә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға ризалыҡ биргән иптәш И. В. Сталин кандидатураһын регистрациялау ғәйәт ҙур политик активлек шарттарында үтте.

Округ һайлау комиссиялары Иосиф Виссарионович Сталинде **Мәскәү** ҡала Советенә, **Ленинград** ҡала Советенә, **Киев, Тбилиси, Минск, Рига, Алма-Ата** ҡала Советтәренә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланылар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Гори ҡала Советенә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға бөйөк Сталиндең ризалыҡ биреүе тураһында шатлыҡлы хәбәр бороңғо грузин ҡалаһы **Горийә** йәшен тиҙлеге менән таралды. Иосиф Виссарионович Сталин тыуған, бала ваҡыттарын үткәргән тарихи йорт эргәһендә күп кеше ҡатнашлығында митинг булып үтте. Митинг тамамланғандан һуң Округ һайлау комиссияһы көслө алҡыштар аҫтында Иосиф Виссарионович Сталинде 30-сы номерлы һайлау округы буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының Гори ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

Хабаровск ҡала Советенә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға иптәш И. В. Сталиндең ризалыҡ биреүен ҡала хеҙмәтсәндәре ҙур шатлыҡ менән ҡаршыланылар.

Округ һайлау комиссияһы 333-сө һайлау округы буйынса Хабаровск ҡала Советенә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйыу өсөн Иосиф Виссарионович Сталин кандидатураһын регистрацияланы.

Чиләбе трактор заводының коллективе **Чиләбе** ҡала Советенә депутатлыҡҡа иптәш И. В. Сталин кандидатураһын бер тауыштан күрһәтте. Округ һайлау комиссияһы бөйөк юлбашсының ризалығын алғас, Иосиф Виссарионович Сталинде 195-се номерлы һайлау округы буйынса Чиләбе ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланы.

Куйбышев, Горький, Батуми, Ҡазан, Свердловск, Новосибирск, Саратов, Ярославль, Севастополь, Дондағы Ростов, Нальчик, Дзауджикау ҡала Советтәренә депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылыу өсөн Иосиф Виссарионович Сталин кандидатураһы регистрацияланды.

(ТАСС).

Черниковск электр лампалары заводының беренсе цехы монтажницаһы, стахановка иптәш А. С. Хушнарова Черниковск ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп 44-се округ һайлау комиссияһы тарафынан регистрацияланды.

Л. Яҡубов фотоһы.

Һайлаусылар исемлектәрҙе тикшерәләр

Иглин. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар буйынса Таутөмән ауыл Советенда ике һайлау участкаһы төҙөлгән. Был участкаларға ингән һайлаусылар һаны бер мең 500-ҙән артығыраҡ кешегә етә.

Ауыл Советы работниктәренең, атап әйткәндә, уның секретаре иптәш Гәрәевтең тапшырылған эшкә намыҫлы ҡарауы һөҙөмтәһендә һайлаусыларҙың исемлектәре, һайлауҙар тураһындағы Положениеға ярашлы рәүештә, үҙ ваҡытында һәм аныҡ, таҙа итеп төҙөлдө. Хәҙер һайлаусылар үҙҙәрен исемлектәрҙән тикшереп сыҡтылар. Яңылышлыҡтар, хаталар күренмәй.

Ғ. Үмеркәй.

Студенттәр өсөн доклад

Күптән түгел Башҡорт педагогия институтының залында студенттәрҙең киңәше үткәрелде. Унда тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһында ҡатнашыусы башҡорт шағире иптәш Мостай Кәрим «Халыҡ-ара хәл» тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Доклад тан һуң кисәлә ҡатнашыусылар өсөн институттың художестволы үҙешмәкәр түңәрәге концерт менән сығыш яһаны.

Кандидаттар һайлаусылар менән осраштылар

Учалы. Ошо көндәрҙә район культура йортонда Учалы һәм Совет һайлау округтары буйынса район Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар — Ғ. В. Вәлиев һәм М. Ғ. Вилданова иптәштәр менән осрашыуға арналған район үҙәге һайлаусыларының йыйылышы булып үтте. Йыйылышта 300-ҙән артыҡ кеше ҡатнашты.

Беренсе һүҙ Учалы һайлау округы буйынса район Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән район Советы исполкомы председателе иптәш Ғәлиулла Вәлиулла улы Вәлиевкә бирелә. Иптәш Вәлиев үҙ сығышында район Советы исполкомының һуңғы һайлауҙарҙан һуң булған эшмәкәрлеге тураһында һөйләй. Район Советы районда ауыл хужалығы, промышленность предприятиеләренең эштәрен алға ебәреүҙә, культура-ағартыу эштәрен яҡшыртыуҙа күп кенә эштәр эшләне һәм уларҙың һөҙөмтәләре лә һаҡ түгел. Райондың колхоздарында 1947 йыл менән сағыштырғанда сәсеү майҙандары 165 процентҡа үҫте, урожай алыу 3—4 тапҡырға артты һәм малдар һаны ла 130 процентҡа артты.

Иптәш Вәлиев район Советы депутаты булып эшләүе тураһында отчет яһағас, һайлаусыларҙың уға тағы ла ҙур ышаныс белдереүҙәренә рәхмәт белдерә, киләсәктә лә хеҙмәтсәндәрҙең ышанысын аҡларға һүҙ бирә.

Совет һайлау округы буйынса район Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән иптәш Миңнеүәрә Вилданова үҙ сығышында ҡатын-ҡыҙҙарҙы тиң хоҡуҡлы иткән совет власына, партияға һәм бөйөк Сталингә ҡайнар рәхмәт белдерә.

— Мин, — ти иптәш Вилданова, — ярлы семьяла тыуып үҫкәнмен. Тик Октябрь революцияһы ғына мине кеше итте. Шуға күрә лә мин бөтә көсөмдө халыҡҡа, Совет власына хеҙмәт итеүгә бағышлайым. Совет власының урындағы органдарында мин 22 йыл эшләйем, хәҙер инде районыбыҙҙа ҙур ауыл Советтәренең береһе булған Учалы ауыл Советы менән етәкселек итәм. Киләсәктә лә бөтә көсөмдө халыҡ ышанысын аҡлауға бағышлаясаҡмын.

Кандидаттар менән осрашыуға арналған йыйылышта тулҡынландырғыс телмәрҙәр менән һайлаусылар сығыштар яһанылар. Йәш һайлаусылар исеменән Рәфиҡова, район үҙәге медицина работниктәре исеменән Комиссарова, һайлаусы Вәлиев, Үләмәева һәм Ғабдрахманов иптәштәр һайлауҙар көнөндә үҙҙәренең тауыштарын коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блоғы кандидаттарына бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Ғ. Ғәрипов.

6-сы һайлау участкаһында

Урындағы Советтәргә һайлауҙар буйынса Молотов районының 6-сы һайлау участкаһында эш өлгөлө ойошторолған. Бында һайлаусылар өсөн регуляр рәүештә лекциялар уҡыла, художестволы үҙешмәкәр түңәрәктәрҙең сығыштары үткәрелә. Ошо көндәрҙә «Комсомолдың боевой юлы», «Сталинсе тышҡы политика — тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ политикаһы», «Халыҡ-ара хәл тураһында», «Балалар ауырыуҙары һәм улардан һаҡланыу» һәм башҡа темаларға лекциялар уҡылды. Был эшкә Өфө авиацион институттың уҡытыусы-профессорҙар составы йәлеп ителә.

Агитпункттың планы буйынса аҙнаға бер тапҡыр агитаторҙар өсөн семинарҙар уҙғарыла.

Агитаторҙар һайлаусылар араһында ҙур ихтирам менән файҙаланылалар. Авиаинститут студенттәре Бачкин, И. Попов, А. Фомин иптәштәр һайлаусылар менән төрлө темаға беседа үткәрҙеләр.

Хәҙер агитаторҙар депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар тураһында агитация алып баралар.

Һ. Вахитов.

Совет Арменияһына утыҙ йыл

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүе һөҙөмтәһендә, большевиктәр партияһы һәм бөйөк рус халҡының ярҙамы арҡаһында Армения хеҙмәтсәндәре 1920 йылдың 29 ноябрендә дашнактарҙың ҡанлы иҙеүен ҡолаттылар һәм Арменияла Совет власын урынлаштырҙылар.

Совет социалистик ҡоролошо ваҡытында әрмән халҡы алдында үҙ экономикаһын һәм формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе менән социалистик булған культураһын үҫтереү өсөн икһеҙ-сикһеҙ киңлектәр асылды. Совет власы йылдарында, бигерәк тә сталинсе биш йыллыҡтар осоронда, Совет Арменияһы большевиктәр партияһы етәкселегендә, бөйөк рус халҡының туғандарса ярҙамында юғары үҫкән, промышленносе һәм механизациялаштырылған эре ауыл хужалығы булған алдынғы социалистик республикаларҙың береһенә әйләнде. Әрмән халҡының культураһы, әҙәбиәте, искусствоһы сәскә атты.

Республикала халыҡ хужалығының нигеҙе — ауыр индустрия үҫте, промышленностең яңы тармаҡтары—металл эшкәртеүсе, химия, төҙөлөш материалдары промышленносе барлыҡҡа килде. Электрификация ҙур үҫеш алды. Ҙур гидроэлектростанциялар төҙөлдө. Шулай уҡ ауыл райондарында ла күп һанда электр станциялары булдырылды. Хәҙер республикала 50-нән ашыуыраҡ электр станцияһы бар.

Ҡеүәтле энергетик база булдырыу социалистик индустрияның артабан көслө үҫеүенә булышлыҡ итте. Республика промышленносенең валовой продукцияһы 1950 йылда, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, 160 процентҡа үҫте. Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ осоронда Совет Арменияһында 50-гә яҡын яңы промышленность предприятиеһе сафҡа инде.

Ауыл хужалығын үҫтереүҙә ҙур уңыштарға өлгәшелде. Колхоз ҡоролошоноң еңеүе һөҙөмтәһендә әрмән ауылының йөҙө үҙгәрҙе. Сәсеүлек майҙандары киңәйҙе, урожайлылыҡ күтәрелде, общественный малсылыҡ үҫте. Колхоз крәҫтиәндәренең материаль һәм культура кимәле байтаҡ күтәрелде.

Республиканың сәскә атыуы тураһында большевиктәр партияһының һәм Совет хөкүмәтенең хәстәрлеге һуғарыу ҡоролмаларын төҙөүҙә үҙенең асыҡ көүҙәләнешен тапты. Государство был маҡсаттарға ғәйәт ҙур средстволар бирҙе. Республика хеҙмәтсәндәре тиҫтәләгән каналдар төҙөнөләр. Һуғарыла торған майҙандарҙа сәсеүлектәр бер нисә тапҡырға киңәйтелделәр. Ауыл хужалығының техник базаһы йыл һайын көсәйә. Республикала 46 машина-трактор станцияһы иҫәпләнә. Колхоз баҫыуҙарында хәҙерге көндә меңәрләгән тракторҙар эшләйҙәр. Армения колхоздарының 62 проценттан ашыуырағы электрлаштерелгән.

Мөгөҙлө эре малдар һаны 1950 йылда, 1919 йылға сағыштырғанда 75 процентҡа, һарыҡтар һәм кәзәләр — 260, аттар — 60 процентҡа артты.

Колхоз крәҫтиәндәре, ауыл хужалығы алдынғылары, агрономдар һәм агротехниктәр алдынғы мичуринсе агробиология фәнен ҡулланып, юғары һәм тотороҡло урожайҙар алыу өсөн тәбиғәтте үҙгәртеүҙең грандиоз сталинсе планын тормошҡа ашырыу өсөн ныҡышмалы көрәшәләр.

Алдынғы совет агротехникаһын индереү, сәсеү әйләнештәрен киңәйтеү, ауыл хужалығын механизациялаштырыу ауыл хужалығы культураларының урожайлылығын байтаҡ күтәрергә мөмкинлек бирҙе. Айырым колхоз бригадалары һәм звенолары гектарынан 39—40-ар центнер иген алалар.

Техник-культуралар сәсеүлеге 1949 йылда, 1919 йылға сағыштырғанда, 261 тапҡырға артты.

Һуңғы йылдарҙа Армения ауыл хужалығының 100-ҙән артығыраҡ алдынғы кешеһе Социалистик Хеҙмәт Геройы исемен алды, ә бер нисә мең кеше СССР ордендәре һәм медалдәре менән наградланды.

Совет Арменияһының хеҙмәтсәндәре үҙ республикаһының данлы юбилейен культураны үҫтереүҙә сериоз уңыштар менән ҡаршылайҙар.

Революцияға тиклемге Арменияла халыҡтың 90 проценттан ашыуырағы грамотаһыҙ ине. Совет власы йылдарында халыҡ мәғарифе киң ҡолас алды. Уҡыу йорттарының һәм культура-ағартыу учреждениеләренең киң селтәре төҙөлдө. Совет Арменияһы тотош грамоталы республикаға әйләнде.

Быйылғы уҡыу йылында республикала 1160 мәктәп эшләй, уларҙа 301 мең 795 бала уҡый. Совет власына тиклем Арменияла бер генә юғары уҡыу йорто ла юҡ ине. Хәҙер Әрмән ССР-ының 14 стационар, 3 киттән тороп уҡыу институтында һәм 44 техникумында 24 мең 582 кеше уҡый. Юғары уҡыу йорттары һәм техникумдар халыҡ хужалығының төрлө тармаҡтарынан йыл һайын бик күп һанда квалификациялы кадрҙар бирәләр. Әрмән ССР-ында 60-тан артығыраҡ ғилми-тикшеренеү учреждениеһе һәм институты иҫәпләнә, уларҙа меңдән ашыуыраҡ ғилми работник эшләй. Әрмән ССР-ының фәндәр академияһы республика фәнни фекеренең үҙәге булып тора. Кино, театрҙар, культура йорттарының селтәре киң йәйелдерелде.

Әрмән яҙыусыларының, художниктәренең, композиторҙарының, скульпторҙарының ижады совет кешеләрен коммунистик рухта тәрбиәләүҙең бөйөк эшенә тоғро хеҙмәт итә.

Республика ҡалалары һәм ауылдары танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙеләр. Арменияның элек артта ҡалған провинциаль башҡалаһы Ереван хәҙер Советтәр Союзының сәскә атыусы баш ҡалаларының береһе, Совет Арменияһының эре промышленность һәм культура үҙәге булып тора. Унда ҙур заводтар үҫеп сыҡты, бик күп һанда мәктәптәр, юғары уҡыу йорттары, театрҙар, кинолар, дауалау учреждениеләре эшләй. Ереван урамдарында таштан эшләнгән, матур архитектуралы күп ҡатлы бинәләр барлыҡҡа килә. Уның киң урамдарында трамвайҙар, троллейбустар, автобустар йөрөйҙәр. Ленинакан, Кировакан, Хафан, Аллаверды ҡалалары ҙур промышленность үҙәктәренә әйләнделәр.

Ижади хеҙмәт пафосы менән солғанып алынған әрмән халҡы Совет власының утыҙ йылы эсендә үҙ экономикаһының һәм культураһының, элек хыялланып та алмаған, сәскә атыуына өлгәште.

Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында әрмән халҡы социалистик Ватанды дошмандарҙан батырҙарса яҡланы. Хәҙер Армения хеҙмәтсәндәре Совет государствоһының ҡеүәтен артабан көсәйтеү, тынычлыҡтың бөйөк эше өсөн оторондай уҡ ныҡышмалылыҡ менән көрәшәләр.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында әрмән халҡы күп милләтле Советтәр Союзы халыҡтарының туғандаш семьяһында алға, коммунизмға табан бара.

М. Папян,
Әрмән ССР-ы Верховный Советы Президиумының Председателе.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларының беләреүенсә, общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары тарафынан Өфө ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар итеп күрһәтелгән түбәндәге иптәштәр регистрацияландылар:

Герасимов Александр Силантьевич — 1900 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Жданов райкомы секретаре, ВКП(б) члены — телефон аппараттары заводы коллективенан, 1-се һайлау округы буйынса.

Шаяпов Фәйзи Ғилметдин улы—1916 йылда тыуған, «Ҡыҙыл таң» газетаһының яуаплы редакторы, ВКП(б) члены — «Ҡыҙыл таң» газетаһы редакцияһы коллективенан, 2-се һайлау округы буйынса.

Диваев Сәғит Сәғәғәтулла улы—1897 йылда тыуған, Башкомбанк управляющие, ВКП(б) члены — Башҡортостан комбанк коллективенан, 3-сө һайлау округы буйынса.

Сибғәтуллин Ниам Шабей улы—1898 йылда тыуған, Башпромсовет правлениеһе председателе, ВКП(б) члены — Башпромсовет коллективенан, 4-се һайлау округы буйынса.

Абзалов Сибғәт Хәсән улы — 1902 йылда тыуған, политик фәнни белемдәр таратыу буйынса Бөтә Союз обществоһы Башҡортостан бүлексәһенең яуаплы секретаре, ВКП(б) члены — Башҡорт государство педагогия институты коллективенан, 5-се һайлау округы буйынса.

Уразбаев Насир Рафиҡ улы — 1902 йылда тыуған, Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Председателе, ВКП(б) члены — телефон аппараттары заводы коллективенан, 6-сы һайлау округы буйынса.

Әлибаев Сәғит Рәхмәт улы — 1903 йылда тыуған, Башҡорт АССР-ы мәғариф министры, ВКП(б) члены — 45-се номерле мәктәп коллективенан, 7-се һайлау округы буйынса.

Фатихов Ғабдулла Нафиҡ улы — 1914 йылда тыуған, Өфө ҡала мәғариф бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — Өфө ҡалаһы Жданов районы 2-се номерле мәктәп коллективенан, 8-се һайлау округы буйынса.

Фазылова Мәстүрә Ғалый ҡыҙы — 1927 йылда тыуған, туҡыу фабрикаһы туҡыусыһы, ВЛКСМ члены — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 9-сы һайлау округы буйынса.

Ионданов Николай Клементьевич — 1918 йылда тыуған, ете-мамыҡ комбинаты баш механиге бүлеге жестянщиге, партияһыҙ — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 10-сы һайлау округы буйынса.

Енгалычева Флюра Ғафан ҡыҙы — 1931 йылда тыуған, 8 март исемендәге фабриканың агрегат цехы мастеры, ВЛКСМ члены — 8 март исемендәге тегеү фабрикаһының коллективенан, 11-се номерле һайлау округы буйынса.

Никитина Вера Ивановна—1927 йылда тыуған, туҡыу фабрикаһының мастер ярҙамсыһы, ВЛКСМ члены — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 12-се һайлау округы буйынса.

Перевозчикова Тамара Парферьевна — 1927 йылда тыуған, телефон аппараттары заводы регулировщицаһы, ВЛКСМ члены — телефон аппараттары заводы коллективенан, 13-сө һайлау округы буйынса.

Иванов Сергей Федорович—1907 йылда тыуған, телефон аппараттары заводы токаре, партияһыҙ — телефон аппараттары заводы коллективенан, 14-се һайлау округы буйынса.

Герасимов Анатолий Федорович—1914 йылда тыуған, телефон аппараттары заводы тимерсеһе, ВКП(б) члены — телефон аппараттары заводы коллективенан, 15-се һайлау округы буйынса.

Аскарова Пәрүзә Нәсип ҡыҙы — 1927 йылда тыуған, медицина институты кафедраһы аспиранты, партияһыҙ—Башҡорт медицина институты коллективенан, 16-сы һайлау округы буйынса.

Надиров Нимрәзи Ғәли улы—1898 йылда тыуған, профессор, медицина институты кафедраһы мөдире, ВКП(б) члены — Башҡорт медицина институты коллективенан, 17-се һайлау округы буйынса.

Валиев Ғәли Тәкиулла улы — 1902 йылда тыуған, педагогия институты директоры, ВКП(б) члены — Башҡорт государство педагогия институты коллективенан, 18-се һайлау округы буйынса.

Маслеников Георгий Ильич — 1905 йылда тыуған, педагогия институтының кафедра мөдире, ВКП(б) члены—Башҡорт государство педагогия институты коллективенан, 19-сы һайлау округы буйынса.

Салова Галина Михайловна — 1927 йылда тыуған, педагогия институтының комсомол ойошмаһы секретаре, ВЛКСМ члены — Башҡорт государство педагогия институтының коллективенан, 20-се һайлау округы буйынса.

Фәрхетдинова Мөхтәрәмә Фәрхетдин ҡыҙы — 1909 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Жданов райкомы секретаре, ВКП(б) члены — 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы коллективенан, 21-се һайлау округы буйынса.

Мөнзирмова Вәйнап Мортаза ҡыҙы — 1914 йылда тыуған, педагогия институтының химия кафедраһы ассистенте, партияһыҙ — Башҡорт государство педагогия институты коллективенан, 22-се һайлау округы буйынса.

Вафина Клара Гариф ҡыҙы—1925 йылда тыуған, педагогия институты кафедраһының ассистенте, ВЛКСМ члены — Башҡорт государство педагогия институты коллективенан, 23-сө һайлау округы буйынса.

Ғәниева Зәкиә Әхмәлетдин ҡыҙы — 1922 йылда тыуған, 1-се номерле икмәк заводының икмәк бешереүсеһе, партияһыҙ — Өфөнөң 1-се номерле икмәк заводы коллективенан, 24-се һайлау округы буйынса.

Павлова Клавдия Дмитриевна — 1911 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Жданов райкомы инструкторы, ВКП(б) члены—Өфөнөң 1-се номерле икмәк заводы коллективенан, 25-се һайлау округы буйынса.

Топоркина Ида Николаевна — 1930 йылда тыуған, Горместпромдың тегеү фабрикаһы мастеры, ВЛКСМ члены — Горместпромдың тегеү фабрикаһы коллективенан, 26-сы номерле һайлау округы буйынса.

Радзюк Александр Николаевич — 1912 йылда тыуған, телефон аппараттары заводы директоры, ВКП(б) члены — телефон аппараттары заводы коллективенан, 27-се номерле һайлау округы буйынса.

Кувыкин Степан Павлович — 1903 йылда тыуған, «Башнефть» берекмәһе начальнигы, ВКП(б) члены — «Башнефть» берекмәһе һәм «Башнефтеснабнефть» тресы коллективтәренән, 28-се һайлау округы буйынса.

Иванов Аркадий Алексеевич — 1903 йылда тыуған, медицина институты директоры, ВКП(б) члены — Башҡорт медицина институты коллективенан, 29-сы һайлау округы буйынса.

Биммөхәмәтова Һауа Сафиулла ҡыҙы—1921 йылда тыуған, медицина институты кафедраһы ассистенте, партияһыҙ — Башҡорт медицина институты коллективенан, 30-сы һайлау округы буйынса.

Преображенский Павел Михайлович — 1921 йылда тыуған, Жданов район Советы исполкомы председателе, ВКП(б) члены — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 31-се һайлау округы буйынса.

Борота Петр Петрович — 1917 йылда тыуған, Өфө ҡала финанс бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — Өфө ҡала Советы исполкомы коллективенан, 32-се һайлау округы буйынса.

Ватолин Николай Иванович — 1902 йылда тыуған, кондитер фабрикаһы директоры, ВКП(б) члены, Өфө кондитер фабрикаһы коллективенан, 33-сө һайлау округы буйынса.

Седых Мария Павловна — 1909 йылда тыуған, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһының партбюро секретаре, ВКП(б) члены—Өфө 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы коллективенан, 34-се һайлау округы буйынса.

Сиразиев Хатмулла Шаһабетдин улы—1897 йылда тыуған, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһының директоры, ВКП(б) члены—Өфө 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы коллективенан, 35-се номерле һайлау округы буйынса.

Савельев Кузьма Георгиевич — 1894 йылда тыуған, Башнефтепроект технологы, партияһыҙ — Башнефтепроект коллективенан, 36-сы һайлау округы буйынса.

Рахманкулов Закир Хәсән улы—1902 йылда тыуған, «Красная Башкирия» газетаһының яуаплы редакторы, ВКП(б) члены — «Красная Башкирия» газетаһы редакцияһы һәм өлкә газеталар издательствоһы коллективенән, 37-се һайлау округы буйынса.

Ғафаров Ғаффан Ғафар улы — 1910 йылда тыуған, «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының яуаплы редакторы, ВКП(б) члены — «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы редакцияһы коллективенан, 38-се һайлау округы буйынса.

Фомичева Олимпиада Васильевна — 1903 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетенең бүлек мөдире, ВКП(б) члены — Өфөнөң 1-се Горпищеторгы коллективенан, 39-сы һайлау округы буйынса.

Сибирцев Федор Григорьевич — 1922 йылда тыуған, ВЛКСМ-дың ҡала комитеты секретаре, ВКП(б) члены — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 40-сы һайлау округы буйынса.

Туғанова Рәсиҙә Ғәлиәсҡәр ҡыҙы — 1922 йылда тыуған, ауыл хужалығы институты ассистенте, партияһыҙ — Башҡорт ауыл хужалығы институтының коллективенан, 41-се һайлау округы буйынса.

Байтиринова Сафия Вәли ҡыҙы—1905 йылда тыуған, үҙәк берләшкән клиника больницаһының врачы, партияһыҙ—Үҙәк берләшкән клиника больницаһының коллективенан, 42-се һайлау округы буйынса.

Вавилова Анастасия Ивановна—1900 йылда тыуған, Өфө ҡала Советы исполкомы секретаре, ВКП(б) члены — Өфө кондитер фабрикаһы коллективенан, 43-сө һайлау округы буйынса.

Насирова Ия Исхаҡ ҡыҙы — 1930 йылда тыуған, Башҡорт ауыл хужалығы институты студенткаһы, ВЛКСМ члены — Башҡорт ауыл хужалығы институты коллективенан, 44-се һайлау округы буйынса.

Колосов Павел Семенович — 1904 йылда тыуған, Башпроект тресының баш инженеры, ВКП(б) члены — Башпроект тресы коллективенан, 45-се һайлау округы буйынса.

Мәсәнова Клара Йософ ҡыҙы — 1929 йылда тыуған, медицина институты студенткаһы, ВЛКСМ члены — Башҡорт медицина институты коллективенан, 46-сы һайлау округы буйынса.

Трунилова Мария Ивановна — 1928 йылда тыуған, 18 партсъезд исемендәге артелдең моторист-тегеүсеһе, ВЛКСМ члены — 18 партсъезд исемендәге артель коллективенан, 47-се һайлау округы буйынса.

Завалишин Михаил Алексеевич — 1909 йылда тыуған, Госбанктың Башҡортостан контораһының ҡала управлениеһы начальнигы, ВКП(б) члены — Госбанктың Башҡортостан контораһы коллективенан, 48-се һайлау округы буйынса.

Самойлов Анатолий Ефимович — 1923 йылда тыуған, «Октябрь натисканы» типографияһының печать цехы начальнигы, партияһыҙ — «Октябрь натисканы» типографияһы коллективенан, 49-сы һайлау округы буйынса.

Морин Юрий Федорович — 1911 йылда тыуған, ете-мамыҡ комбинаты директоры, ВКП(б) члены — Өфө ете-мамыҡ комбинаты коллективенан, 50-се һайлау округы буйынса.

Каменев Петр Ильич — 1903 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре, ВКП(б) члены — БАССР Ауыл хужалығы Министерствоһы коллективенан, 51-се һайлау округы буйынса.

Егоров Алексей Гаврилович — 1901 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитеты эргәһендәге марксизм-ленинизмдең кискә университеты директоры, ВКП(б) члены — «Башнефть» берекмәһе һәм «Баштехснабнефть» коллектив тресы коллективтәренән, 52-се һайлау округы буйынса.

Смирнова Серафима Николаевна — 1903 йылда тыуған, 13-сө номерле мәктәп директоры, ВКП(б) члены — 13-сө номерле мәктәп коллективенан, 53-сө һайлау округы буйынса.

Тимерғәзин Ҡадир Рәхим улы — 1913 йылда тыуған, нефть ғилми-тикшеренеү институтының геология бүлеге начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институты коллективенан, 54-се һайлау округы буйынса.

Багаев Василий Федорович — 1902 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитеты секретаре, ВКП(б) члены — Башҡорт медицина институты коллективенан, 55-се һайлау округы буйынса.

Чубукова Мария Дмитриевна — 1916 йылда тыуған, артелдең плановигы, партияһыҙ — Октябрҙең 25 йыллығы исемендәге артель коллективенан, 56-сы һайлау округы буйынса.

Кулагина Клавдия Митрофановна — 1903 йылда тыуған, Глававтотракторосбыттың оператив бүлек начальнигы, ВКП(б) члены—Глававтотракторосбыттың Башҡортостан контораһы коллективенан, 57-се һайлау округы буйынса.

Заһидуллин Зариф Шакир улы — 1904 йылда тыуған, медицина институты кафедраһы доценте, партияһыҙ — Үҙәк берләшкән клиника больницаһы коллективенан, 58-се һайлау округы буйынса.

Новичков Афанасий Павлович — 1904 йылда тыуған, Жданов районының 1-се участка халыҡ судьяһы, ВКП(б) члены — Горместпромдың тегеү фабрикаһы коллективенан, 59-сы һайлау округы буйынса.

Ильбаева Зәйтүнә Зариф ҡыҙы — 1906 йылда тыуған, Башҡорт государство опера һәм балет театрының опера солисткаһы, ВКП(б) члены— Башҡорт государство опера һәм балет театры коллективенан, 60-сы һайлау округы буйынса.

Тяпкин Константин Васильевич — 1905 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Жданов райкомы секретаре, ВКП(б) члены — Өфө кондитер фабрикаһы коллективенан, 61-се һайлау округы буйынса.

Волкова Екатерина Ивановна — 1917 йылда тыуған, «Инвалид кооператор» артеле тегеүсеһе, партияһыҙ—«Инвалид кооператор» артеле коллективенан, 62-се һайлау округы буйынса.

Чернова Вера Федоровна — 1918 йылда тыуған, ВКП(б) Өфө ҡала комитетенең ҡала партия кабинеты мөдире, ВКП(б) члены — 18 партсъезд исемендәге артель коллективенан, 63-сө һайлау округы буйынса.

Чулочникова Анна Георгиевна — 1912 йылда тыуған, 18 партсъезд исемендәге артелдең мастеры, бригадир, партияһыҙ — 18 партсъезд исемендәге артель коллективенан, 64-се һайлау округы буйынса.

Калачев Дмитрий Емельянович — 1897 йылда тыуған, мунса-кер йыуыу тресы директоры, ВКП(б) члены — Өфө мунса-кер йыуыу тресы коллективенан, 65-се һайлау округы буйынса.

Ахунов Шәрифъян Ахунъян улы — 1906 йылда тыуған, Киров район Советы исполкомы председателенең вазифаһын үтәүсе, ВКП(б) члены — Өфө витамин заводы коллективенан, 66-сы һайлау округы буйынса.

Шест Галина Валентиновна — 1924 йылда тыуған, радиомеханик заводының монтажницаһы, партияһыҙ — Өфө радиомеханика заводы коллективенан, 67-се һайлау округы буйынса.

Гаврилова Екатерина Павловна — 1911 йылда тыуған, «Аккумулятор» артеленең контроль мастеры, ВКП(б) члены — «Аккумулятор» артеле коллективенан, 68-се һайлау округы буйынса.

Григорьев Михаил Яковлевич — 1917 йылда тыуған, 8-се связь бүлеге начальнигы, партияһыҙ — Өфө почта контораһы коллективенан, 69-сы номерле һайлау округы буйынса.

Цыпина Любовь Александровна — 1924 йылда тыуған, связь управлениеһы экономисы, партияһыҙ — Башҡортостан связь управлениеһы коллективенан, 70-се һайлау округы буйынса.

Алексеев Владимир Алексеевич — 1911 йылда тыуған, Главнефтесбыт управлениеһы начальнигы, ВКП(б) члены—Главнефтесбыттың Башҡортостан управлениеһы коллективенан, 71-се һайлау округы буйынса.

Евдокимов Александр Иванович — 1912 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетенең бүлек инструкторы, ВКП(б) члены — Башметаллопромсоюздың металл штамплау заводы коллективенан, 72-се һайлау округы буйынса.

Коптелинин Виктор Николаевич — 1911 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Киров райкомы секретаре, ВКП(б) члены — Өфө витамин заводы коллективенан, 73-сө һайлау округы буйынса.

Урманцев Мортаза Шаһиәхмәт улы — 1898 йылда тыуған, связь управлениеһенең бүлек инструкторы, партияһыҙ — Башҡортостан связь управлениеһы коллективенан, 74-се һайлау округы буйынса.

Воронова Тамара Алексеевна — 1923 йылда тыуған, Энергосбыттың техник бүлеге начальнигы, партияһыҙ — Энергосбыт һәм Уфимэнерго коллективенан, 75-се һайлау округы буйынса.

Шафиҡов Ғаббас Фәтхерахман улы — 1916 йылда тыуған, радиоинформация комитеты председателе, ВКП(б) члены — Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге Башҡортостан радиоинформациялар комитеты коллективенан, 76-сы һайлау округы буйынса.

Хәмматов Миннеәр Хәсән улы — 1908 йылда тыуған, Витамин заводының смена мастеры, партияһыҙ — Өфө витамин заводы коллективенан, 77-се һайлау округы буйынса.

Короткова Елена Михайловна — 1910 йылда тыуған, 3-сө номерле мәктәптең директоры, ВКП(б) члены — 3-сө номерле ҡыҙҙар урта мәктәбе коллективенан, 78-се һайлау округы буйынса.

Ковригин-Порфирьев Николай Платонович — 1902 йылда тыуған, Өлкә партия мәктәбе директоры, ВКП(б) члены — ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге Өлкә партия мәктәбе коллективенан, 79-сы һайлау округы буйынса.

Йәрнәев Инатша Әхмәтша улы — 1901 йылда тыуған, БАССР Верховный Советы Президиумы секретаре вазифаһын үтәүсе, ВКП(б) члены, Өфө витамин заводы коллективенан, 80-се һайлау округы буйынса.

Туйгунов Мирсаит Сәләймән улы — 1910 йылда тыуған, кабель заводы директоры, ВКП(б) члены — Өфө кабель заводы коллективенан, 81-се һайлау округы буйынса.

Шевнникова Лилия Александровна — 1929 йылда тыуған, кабель заводы эшсеһе, ВЛКСМ члены — кабель заводы коллективенан, 82-се һайлау округы буйынса.

Нарамышев Абдулхаҡ Ибраһим улы — 1905 йылда тыуған, кабель заводы цех начальнигы, партияһыҙ — кабель заводы коллективенан, 83-сө һайлау округы буйынса.

Гагина Евдокия Ивановна — 1927 йылда тыуған, мишурщица, партияһыҙ — кабель заводы коллективенан, 84-се һайлау округы буйынса.

Ғатауллин Шаих Морза улы — 1908 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитеты бүлек мөдире, ВКП(б) члены — кабель заводы коллективенан, 85-се һайлау округы буйынса.

Любимова Галина Николаевна — 1919 йылда тыуған, Мечников исемендәге институттың ғилми сотрудниге, ВКП(б) члены — Мечников исемендәге Өфө эпидемиология һәм микробиология институты коллективенан, 86-сы һайлау округы буйынса.

Билалов Мәхмүт Ғәмдәли улы — 1921 йылда тыуған, Өлкә партия мәктәбе уҡыусыһы, ВКП(б) члены — ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге Өлкә партия мәктәбе коллективенан, 87-се һайлау округы буйынса.

Байманова Гөләйфә Дауыт ҡыҙы — 1929 йылда тыуған, металл штамплау заводының гальваник цехы мастеры, партияһыҙ — металл штамплау заводы коллективенан, 88-се һайлау округы буйынса.

Майорова Мария Ивановна — 1926 йылда тыуған, витамин заводының цех бригадиры, ВЛКСМ члены, Өфө витамин заводы коллективенан, 89-сы һайлау округы буйынса.

Нефинов Заки Закуан улы — 1918 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетенең бүлек мөдире, ВКП(б) члены — Мечников исемендәге институт коллективенан, 90-сы һайлау округы буйынса.

Тимерғәзина Йәмилә Лоҡман ҡыҙы — 1901 йылда тыуған, лаборатория мөдире, партияһыҙ — Өфө витамин заводы коллективенан, 91-се һайлау округы буйынса.

Басирова Зәйтүнә Мостай ҡыҙы — 1913 йылда тыуған, ғилми работник, партияһыҙ — Мечников исемендәге институт коллективенан, 92-се һайлау округы буйынса.

Савченко Николай Иванович — 1896 йылда тыуған, мединститут профессоры, ВКП(б) члены — республикан специалләштерелгән клиник больницаһы коллективенан, 93-сө һайлау округы буйынса.

Мәүлютова Луиза Зиннәт ҡыҙы — 1927 йылда тыуған, административ-хужалыҡ бүлеге начальнигы, ВЛКСМ члены — БАССР Еңел промышленность министерствоһы коллективенан, 94-се һайлау округы буйынса.

Кошелев Алексей Львович — 1909 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы председателе урынбаҫары, ВКП(б) члены — Мечников исемендәге Өфө эпидемиология һәм микробиология институты коллективенан, 95-се һайлау округы буйынса.

Солозанова Галина Ивановна — 1929 йылда тыуған, йыйыу цехы сварщицаһы, ВЛКСМ члены — Башметаллопромсоюздың металл штамплау заводы коллективенан, 96-сы һайлау округы буйынса.

Сарыгин Александр Алексеевич — 1900 йылда тыуған, республикан берләшкән специалләштерелгән клиник больницаһының баш врачы, ВКП(б) члены — республикан специалләштерелгән клиник больницаһы коллективенан, 97-се һайлау округы буйынса.

Киреева Мария Павловна — 1912 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Киров райкомы секретаре, ВКП(б) члены — Мечников исемендәге Өфө эпидемиология һәм микробиология институты коллективенан, 98-се һайлау округы буйынса.

Баженов Сергей Ильич — 1900 йылда тыуған радиомеханика заводы начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө радиомеханика заводы коллективенан, 99-сы һайлау округы буйынса.

Америкова Галина Константиновна — 1907 йылда тыуған, ҡала Советы исполкомы инструкторы, ВКП(б) члены — Башҡортостан связь управлениеһы коллективенан, 100-сө һайлау округы буйынса.

Сунарчин Әүәл Хажай улы — 1911 йылда тыуған, «Востоконефтестрой» тресының баш инженеры, ВКП(б) члены — «Востоконефтестрой» тресы коллективенан, 101-се һайлау округы буйынса.

Мәҡсимова Гөлсем Кәрим ҡыҙы — 1902 йылда тыуған, биология фәне буйынса уҡытыусы, партияһыҙ — 14-се номерле мәктәп коллективенан, 102-се һайлау округы буйынса.

Сәетбатталов Сөләймән Фәхретдин улы — 1906 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре, ВКП(б) члены— ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге Өлкә партия мәктәбе коллективенан, 103-сө һайлау округы буйынса.

Минеева Прасковья Павловна — 1897 йылда тыуған, 11-се номерле мәктәптең уҡытыусыһы, партияһыҙ — 11-се номерле ирҙәр урта мәктәбе коллективенан, 104-се һайлау округы буйынса.

Любушкин Виктор Васильевич — 1913 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитетенең бүлек мөдире, ВКП(б) члены—«Башзолото» тресы, Золотопродснабтың Башҡортостан контораһы, тау эшкәртеү промышленносе эшсеһе союзының Өлкә Комитеты һәм «Башзолото» тресының үҙәк контроль тикшереү лабораторияһы коллективтәренән, 105-се һайлау округы буйынса.

Миңнеғәлиев Ислам Миңнеғәли улы — 1912 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге искусство эштәре управлениеһы начальнигы, ВКП(б) члены — Башҡорт государство театраль-художество училищеһы коллективенан, 106-сы һайлау округы буйынса.

Новонко Галина Васильевна — 1913 йылда тыуған, «Башзолото» тресы геологы, партияһыҙ — «Башзолото» тресы, золотопродснабтың Башҡортостан контораһы, тау эшкәртеү промышленносе эшсеһе союзының өлкә комитеты һәм «Башзолото» тресының үҙәк контроль тикшереү лабораторияһы коллективтәренән, 107-се һайлау округы буйынса.

Десяткина Александра Павловна — 1927 йылда тыуған, сүпрә заводы эшсеһе, партияһыҙ — Өфө сүпрә заводы коллективенан, 108-се һайлау округы буйынса.

Ғәйнуллина Бану Вәли ҡыҙы — 1912 йылда тыуған, Мечников исемендәге институттың лаборанткаһы, ВКП(б) члене кандидат — Мечников исемендәге институттың коллективенан, 109-сы һайлау округы буйынса.

Чуватин Анатолий Алексеевич — 1907 йылда тыуған, Башполиграфиздат управлениеһы начальнигы, ВКП(б) члены — БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге полиграфия промышленносе, издательстволар һәм китап сауҙаһы эштәре управлениеһы коллективтәренән, 110-сы һайлау округы буйынса.

Мөхәмәтова Ғәйнүш Миңнеғайса ҡыҙы — 1913 йылда тыуған, профпатологик бүлек мөдире, ВКП(б) члены — республикан специалләштерелгән клиник больницаһы коллективенан 111-се һайлау округы буйынса.

Валиев Самат Фәттах улы — 1904 йылда тыуған, БАССР финанс министры, ВКП(б) члены — БАССР Финанс министерствоһы, государство хеҙмәт һаҡлыҡ кассалары һәм госстрах управлениеләре коллективтәренән, 112-се һайлау округы буйынса.

Ефримов Андрей Тимофеевич — 1902 йылда тыуған, «Гортоп» тресының управляющийы, ВКП(б) члены — Өфө Гортоп тресының урман пристандәре контораһы коллективенан, 113-сө һайлау округы буйынса.

Петровичев Никита Петрович — 1915 йылда тыуған, МПВО штабы начальнигы, ВКП(б) члены — Кабель заводы коллективенан, 114-се һайлау округы буйынса.

Бабичев Мөхәмәт Мөлөк улы — 1911 йылда тыуған, тау оборудованиеләре заводының слесаре, партияһыҙ — тау оборудованиеләре заводы коллективенан, 115-се һайлау округы буйынса.

Волоснов Евгений Николаевич — 1919 йылда тыуған, электросварщик, партияһыҙ — тау оборудованиеләре заводы коллективенан, 116-сы номерле һайлау округы буйынса.

Солодовников Яков Михайлович—1889 йылда тыуған, полиграфия цехы эшсеһе, партияһыҙ — һуҡыр-ҙарҙың «Новый быт» инвалид артеле коллективенан, 117-се һайлау округы буйынса.

Юнусова Миңнелмал Закир ҡыҙы—1930 йылда тыуған, завод бригадиры, партияһыҙ — тау оборудованиеләре заводы коллективенан, 118-се һайлау округы буйынса.

Трапенко Елена Николаевна — 1903 йылда тыуған, 19-сы номерле мәктәп уҡытыусыһы, партияһыҙ — 19-сы номерле урта мәктәп коллективенан, 119-сы һайлау округы буйынса.

Судаков Николай Александрович — 1903 йылда тыуған, техникум преподавателе, партияһыҙ — Өфө коммунальтөҙөлөш техникумы коллективенан, 120-се һайлау округы буйынса.

Шабалова Клавдия Сергеевна — 1907 йылда тыуған, 8-се номерле ярма заводы эшсеһе, партияһыҙ—8-се номерле Өфө ярма ярыу заводы коллективенан, 121-се һайлау округы буйынса.

Сибғәтуллина Екатерина Никитична—1905 йылда тыуған, ЦСУ-дың ҡала инспекторы, партияһыҙ — урындағы торгтар управлениеһы һәм государство сауҙаһы союзы өлкә комитеты коллективенан, 122-се һайлау округы буйынса.

Сәхәүетдинова Мәстүрә Низам ҡыҙы—1903 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге архитектура эштәре управлениеһы начальнигы, ВКП(б) члены — БАССР Министрҙар Советы Госпланының һәм БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге архитектура эштәре управлениеһенең коллективтәренән, 123-сө һайлау округы буйынса.

Юнкин Василий Иванович — 1902 йылда тыуған, ҡала социаль тәьминәт бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — Өфө авторемонт заводы коллективенан, 124-се һайлау округы буйынса.

Стриженко Екатерина Семеновна — 1917 йылда тыуған, пристань диспетчеры, партияһыҙ — Ағиҙел йылға пароходсыларының Өфө—2 пристане коллективенан, 125-се һайлау округы буйынса.

Мадьярова Мәрйәм Әбдрахман ҡыҙы — 1925 йылда тыуған, һыра заводы эшсеһе, ВЛКСМ члены — Өфө һыра ҡайнатыу заводы коллективенан, 126-сы һайлау округы буйынса.

Сыромолаев Борис Александрович — 1929 йылда тыуған, авторемонт заводының механика цехы мастеры, ВЛКСМ члены — Өфө авторемонт заводы коллективенан, 127-се һайлау округы буйынса.

Пермяшкин Филипп Матвеевич — 1905 йылда тыуған, монтаж цехы слесаре, партияһыҙ — Өфө авторемонт заводы коллективенан, 128-се һайлау округы буйынса.

Токтарова Нина Михайловна — 1918 йылда тыуған, государство пособиеләре бүлегенең өлкән инспекторы, партияһыҙ — БАССР Финанс министерствоһы коллективенан, 129-сы һайлау округы буйынса.

Зуева Ольга Семеновна — 1904 йылда тыуған, республикан библиотеканың бүлек мөдире, партияһыҙ — БАССР республикан библиотека коллективенан, 130-сы һайлау округы буйынса.

Ломакин Павел Андреевич — 1906 йылда тыуған, Баштирупрвлениеһы, госконтроленең баш контролеры, ВКП(б) члены — Башҡорт тир управлениеһы буйынса государство продукттарының һәм материаль резервтәрҙең һаҡлығына государство контроле коллективенан, 131-се һайлау округы буйынса.

Ромаев Хәбибулла Ғәлиулла улы—1909 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Киров райкомы секретаре, ВКП(б) члены — Өфө кабель заводы коллективенан, 132-се һайлау округы буйынса.

Зәғәфуранов Фәйзерахман Зәғәфуран улы — 1913 йылда тыуған, БАССР Верховный Советы Президиумының Председателе, ВКП(б) члены — тау оборудованиеләре заводы коллективенан, 133-сө һайлау округы буйынса.

Аникин Яков Васильевич—1909 йылда тыуған, тау оборудованиеләре заводы директоры, ВКП(б) члены — тау оборудованиеләре заводы коллективенан, 134-се һайлау округы буйынса.

Краснов Василий Иванович — 1918 йылда тыуған, Горплан председателе, ВКП(б) члены — Өфө мунса-кер йыуыу тресы коллективенан, 135-се һайлау округы буйынса.

Липатов Иван Анисимович — 1901 йылда тыуған, БАССР сауҙа министры, ВКП(б) члены — БАССР Сауҙа министерствоһы коллективенан, 136-сы һайлау округы буйынса.

Баширов Шакир Ғәлимхан улы—1910 йылда тыуған, БАССР прокуроры вазифаһын үтәүсе, ВКП(б) члены — БАССР прокуратураһы коллективенан, 137-се һайлау округы буйынса.

Бикчентаев Әнүәр Һади улы — 1913 йылда тыуған, яҙыусы, ВКП(б) члены — Башҡортостан совет яҙыусылары Союзы коллективенан, 138-се һайлау округы буйынса.

Шабалина Евгения Александровна — 1900 йылда тыуған, Башаптекауправлениеһенең Үҙәк аптека склады бүлексәһенең мөдире, партияһыҙ — Башаптекауправление Үҙәк аптека склады коллективенан, 139-сы һайлау округы буйынса.

Герасимова Софья Кузьминична—1914 йылда тыуған, библиотека техникумының преподавателе, партияһыҙ — Өфө библиотека техникумы коллективенан, 140-сы һайлау округы буйынса.

Денисов Алексей Алексеевич — 1899 йылда тыуған, БАССР Верховный Советы Президиумы Председателенең урынбаҫары, ВКП(б) члены — 3-сө номерле ҡыҙҙар урта мәктәбе коллективенан, 141-се һайлау округы буйынса.

Разуваева Татьяна Пустиновна—1904 йылда тыуған, Государство сауҙаһы союзы өлкә комитеты председателе, ВКП(б) члены — урындағы торгтар управлениеһы һәм государство сауҙаһы өлкә комитеты коллективтәренән, 142-се һайлау округы буйынса.

(Дауамы 3-сө биттә).

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау

(Дауамы. Башы 2-се биттә).

Ягин Закир Искәндәр улы — 1911 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары, ВКП(б) члены — БАССР республикан библиотека коллективенан, 143-сө һайлау округы буйынса.

Сиразетдинова Мәһира Низаметдин ҡыҙы — 1915 йылда тыуған, ҡала исполкомының һаулыҡ һаҡлау бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — БАССР һаулыҡ һаҡлау министрствоһы коллективенан, 144-се һайлау округы буйынса.

Масленников Григорий Федорович — 1923 йылда тыуған, ВКП(б) члены — 145-се һайлау округы буйынса.

Калинина Антонина Валериановна — 1904 йылда тыуған, фабриканың трикотажницаһы, партияһыҙ — «Ширпотреб» фабрикаһы коллективенан, 146-сы һайлау округы буйынса.

Колесникова Зинаида Ивановна—1907 йылда тыуған, фабрика директоры, ВКП(б) члены — «Ширпотреб» фабрикаһы коллективенан, 147-се һайлау округы буйынса.

Гончарова Антонина Ивановна—1908 йылда тыуған, артелдең сигеүсеһе, партияһыҙ — «Швейпром» артеле коллективенан, 148-се һайлау округы буйынса.

Шильнов Александр Петрович — 1909 йылда тыуған, преподаватель, партияһыҙ—24-се номерлы мәктәп коллективенан, 149-сы һайлау округы буйынса.

Качнаев Иван Иванович — 1892 йылда тыуған, водоканал тресы машинисы, партияһыҙ — Өфө водоканал тресы коллективенан, 150-се һайлау округы буйынса.

Саяпов Тимер Шәймөхәмәт улы—1914 йылда тыуған, ВЛКСМ Өлкә Комитеты секретары, ВКП(б) члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 151-се һайлау округы буйынса.

Мостаева Лилия Шакир ҡыҙы — 1926 йылда тыуған, электр оборудованиелары заводы слесары, ВЛКСМ члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 152-се һайлау округы буйынса.

Набиуллин Шәгали Ғилманша улы — 1903 йылда тыуған, электр оборудованиелары заводы партия бюроһы секретары, ВКП(б) члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 153-сө һайлау округы буйынса.

Сошин Анисим Наумович—1909 йылда тыуған, электр оборудованиелары заводы директоры, ВКП(б) члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 154-се һайлау округы буйынса.

Сутырин Валерий Александрович — 1905 йылда тыуған, заводтың баш инженеры, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 155-се һайлау округы буйынса.

Саломинский Василий Тимофеевич — 1907 йылда тыуған, заводтың баш конструкторы урынбаҫары, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 156-сы һайлау округы буйынса.

Репин Иван Григорьевич—1907 йылда тыуған, ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретары, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 157-се һайлау округы буйынса.

Сосновевич Вера Игнатьевна — 1915 йылда тыуған, цех мастеры, партияһыҙ—Өфө заводы коллективенан, 158-се һайлау округы буйынса.

Иванов Петр Васильевич—1901 йылда тыуған, «Башкирия» гостиницаһының директоры, ВКП(б) члены — «Башкирия» гостиницаһы коллективенан, 159-сы һайлау округы буйынса.

Ҡорбанғәлиева Мәдинә Ҡорбан ҡыҙы—1914 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Ленин районы секретары, ВКП(б) члены — Өфө столовыйҙар тресы коллективенан, 160-сы һайлау округы буйынса.

Черняховская Вера Ильинична—1906 йылда тыуған, 14-се номерлы столовый директоры, партияһыҙ — Өфө столовыйҙар тресы коллективенан, 161-се һайлау округы буйынса.

Вишняков Иосиф Павлович — 1895 йылда тыуған, юғары вольттар селтәре службаһы мастеры, партияһыҙ — Уфаэнерго электр селтәре управлениеһе коллективенан, 162-се һайлау округы буйынса.

Михайлова Евгения Васильевна—1926 йылда тыуған, электротехника заводының техник һынаусыһы, партияһыҙ — Өфө электротехника заводы коллективенан, 163-сө һайлау округы буйынса.

Филиппов Арсентий Филиппович — 1895 йылда тыуған, электротехника заводы партия бюроһы секретары, ВКП(б) члены — Өфө электротехника заводы коллективенан, 164-се һайлау округы буйынса.

Ғәлиева Лилия Солтан ҡыҙы — 1927 йылда тыуған, электротехника заводы обмотчиктарының бригадиры, партияһыҙ — Өфө электротехника заводы коллективенан, 165-се һайлау округы буйынса.

Ҡорбанғәлиев Хөби Лоҡман улы—1911 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Өлкә Комитеты секретары, ВКП(б) члены — Өфө электротехника заводы коллективенан, 166-сы һайлау округы буйынса.

Березин Юрий Филиппович — 1922 йылда тыуған, токарь, партияһыҙ — Өфө заводы коллективенан, 167-се һайлау округы буйынса.

Ниғмәтьянова Гәүсә Шәмси ҡыҙы — 1924 йылда тыуған, нормировщица, ВЛКСМ члены — Өфө заводы коллективенан, 168-се һайлау округы буйынса.

Ферапонтова Виктория Ивановна—1923 йылда тыуған, завод конструкторы, партияһыҙ — Өфө заводы коллективенан, 169-сы һайлау округы буйынса.

Початнов Олег Порфирьевич — 1921 йылда тыуған, заводтың партбюро секретары, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 170-се һайлау округы буйынса.

Михайлова Екатерина Федоровна — 1907 йылда тыуған, электротехника заводының лудильщицаһы, партияһыҙ — электротехника заводы коллективенан, 171-се һайлау округы буйынса.

Вәлиев Ғәлимйән Шәйхелислам улы—1902 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Ленин районы секретары, ВКП(б) члены — электротехника заводы коллективенан, 172-се һайлау округы буйынса.

Ермолаев Алексей Константинович — 1905 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары, ВКП(б) члены — электротехника заводы коллективенан, 173-сө һайлау округы буйынса.

Базянова Хәлимә Хәким ҡыҙы — 1927 йылда тыуған, телефонистка, партияһыҙ — ҡала-ара телефон станцияһы коллективенан, 174-се һайлау округы буйынса.

Назиров Шәриф Ниғмәт улы — 1907 йылда тыуған, Өфө ҡала Советы председателе урынбаҫары, ВКП(б) члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 175-се һайлау округы буйынса.

Носов Афанасий Петрович — 1907 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты пропаганда бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — электр оборудованиелары заводы коллективенан, 176-сы һайлау округы буйынса.

Мортазин Рәүф Әхмәт улы — 1910 йылда тыуған, композитор һәм госфилармонияның музыка-фольклор кабинеты мөдире, партияһыҙ — Башҡорт государство филармонияһы коллективенан, 177-се һайлау округы буйынса.

Лузина Вера Николаевна—1913 йылда тыуған, лаборатория начальнигы, ВКП(б) члены — больница коллективенан, 178-се һайлау округы буйынса.

Филиппова Нина Михайловна — 1918 йылда тыуған, телеграф контролеры, партияһыҙ — Өфө Үҙәк телеграф коллективенан, 179-сы һайлау округы буйынса.

Сөләйманова Әминә Бәюм ҡыҙы — 1909 йылда тыуған, телеграф бүлеге начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө Үҙәк телеграф коллективенан, 180-се һайлау округы буйынса.

Трофимов Григорий Петрович — 1910 йылда тыуған, автомобиль транспорты управлениеһе начальнигы, ВКП(б) члены — БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге автомобиль транспорты управлениеһе коллективенан, 181-се һайлау округы буйынса.

Шалашева Зинаида Николаевна—1910 йылда тыуған, врач, партияһыҙ — 4-се номерлы балалар тыуҙырыу йорто коллективенан, 182-се һайлау округы буйынса.

Урядов Иван Иванович — 1893 йылда тыуған, художник, партияһыҙ—«Башхудожник» товариществоһы коллективенан, 183-сө һайлау округы буйынса.

Сливнев Петр Владимирович — 1907 йылда тыуған, БАССР урындағы промышленность министры, ВКП(б) члены — Өфө механика заводы коллективенан, 184-се һайлау округы буйынса.

Садовникова Александра Викуловна — 1926 йылда тыуған, штамповщица, партияһыҙ — Өфө механика заводы коллективенан, 185-се һайлау округы буйынса.

Әсәдуллин Зиятдин Идрис улы—1924 йылда тыуған, рейд контораһы бригадиры, партияһыҙ — Өфө рейд контораһы коллективенан, 186-сы һайлау округы буйынса.

Сигова Надежда Николаевна — 1914 йылда тыуған, Көньяҡ Урал геология управлениеһенең лаборатория мөдире, партияһыҙ—Көньяҡ Урал геология управлениеһе коллективенан, 187-се һайлау округы буйынса.

Феденев Андрей Петрович — 1905 йылда тыуған, Өфө ҡала исполкомының культура-ағартыу бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — Көньяҡ Урал геология управлениеһе коллективенан, 188-се һайлау округы буйынса.

Мөхәмәтьянова Фатима Әхмәт ҡыҙы — 1915 йылда тыуған, 11-се номерлы һөнәрселек училищеһенең мастеры, партияһыҙ — 11-се номерлы һөнәрселек училищеһе коллективенан, 189-сы һайлау округы буйынса.

Ғәбитова Раиса Ғәлимйән ҡыҙы—1928 йылда тыуған, Главлегсбыт базаһының өлкән бухгалтеры, партияһыҙ — Главлегсбыт Башҡорт республикан базаһы коллективенан, 190-сы һайлау округы буйынса.

Фәтхуллина Нәсимә Ғәлиулла ҡыҙы — 1920 йылда тыуған, преподаватель, партияһыҙ — 9-сы номерлы мәктәп коллективенан, 191-се һайлау округы буйынса.

Завитаева Александра Николаевна — 1905 йылда тыуған, драма театры артисткаһы, ВКП(б) члены — Өфө государство рус драма театры коллективенан, 192-се һайлау округы буйынса.

Беспалова Татьяна Петровна — 1912 йылда тыуған, Өфө яҙыу машиналары заводының цех начальнигы урынбаҫары, партияһыҙ — Өфө яҙыу машиналары заводы коллективенан, 193-сө һайлау округы буйынса.

Сөләйманов Ғилман Ғосман улы — 1921 йылда тыуған, силикат кирбесе заводының смена мастеры, партияһыҙ — силикат кирбесе заводы коллективенан, 194-се һайлау округы буйынса.

Архипов Александр Никитич — 1904 йылда тыуған, ҡала Советы исполкомы председателенең урынбаҫары — ВКП(б) члены — силикат кирбесе заводы коллективенан, 195-се һайлау округы буйынса.

Мушкин Лазарь Григорьевич — 1920 йылда тыуған, физкультура һәм спорттың ҡала комитеты председателе, ВКП(б) члены — 11-се номерлы һөнәрселек училищеһе коллективенан, 196-сы һайлау округы буйынса.

Осипова Анастасия Николаевна — 1911 йылда тыуған, штукатурщица, партияһыҙ — «Баштрой» тресы коллективенан, 197-се һайлау округы буйынса.

Мироненко Иван Иванович — 1915 йылда тыуған, ҡаланың баш архитекторы, ВКП(б) члены — «Баштрой» тресы коллективенан, 198-се һайлау округы буйынса.

Горский Юрий Филиппович — 1909 йылда тыуған, «Баштрой» тресының баш инженеры, ВКП(б) члены — «Баштрой» тресы коллективенан, 199-сы һайлау округы буйынса.

Панов Георгий Александрович — 1917 йылда тыуған, ҡала исполкомының кадрҙар секторы мөдире, ВКП(б) члены — «Баштрой» тресы коллективенан, 200-сө һайлау округы буйынса.

Афанасьева Зинаида Андреевна—1904 йылда тыуған, фанера заводының цех бригадиры, партияһыҙ — 17-се номерлы Өфө фанера заводының коллективенан, 201-се һайлау округы буйынса.

Симахин Трофим Михайлович — 1898 йылда тыуған, янғындан һаҡлау бүлеге начальнигы, ВКП(б) члены — БАССР Эске эштәр министрствоһы коллективенан, 202-се һайлау округы буйынса.

Мастрюков Степан Андреевич — 1907 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты бүлегенең мөдире, ВКП(б) члены — 17-се номерлы Өфө фанера заводы коллективенан, 203-сө һайлау округы буйынса.

Петровский Бруно Иосифович — 1904 йылда тыуған, коммуналь хужалыҡтың Өфө ҡала бүлеге мөдире, ВКП(б) члены—водоканал трест коллективенан, 204-се һайлау округы буйынса.

Еремеев Мөхтәр Исхаҡ улы — 1915 йылда тыуған, водоканал трест управляющийы, ВКП(б) члены — водоканал трест коллективенан, 205-се һайлау округы буйынса.

Пономарев Сергей Дмитриевич—1906 йылда тыуған, 2-се таҡта ярыу заводы директоры, ВКП(б) члены — 2-се номерлы таҡта ярыу заводы коллективенан, 206-сы һайлау округы буйынса.

Вәлиева Нәғимә Мәсләхетдин ҡыҙы — 1911 йылда тыуған, Өфө ҡалаһы прокурорының урынбаҫары, ВКП(б) члены — 2-се номерлы Өфө таҡта ярыу заводы коллективенан, 207-се һайлау округы буйынса.

Никитин Антонин Антонинович — 1909 йылда тыуған, ҡаланы таҙартыу тресы управляющийы, ВКП(б) члены — Өфө ҡалаһын таҙартыу тресы коллективенан, 208-се һайлау округы буйынса.

Фирсанов Кондратий Филиппович — 1902 йылда тыуған, Эске эштәр министры, ВКП(б) члены — БАССР Эске эштәр министрствоһы коллективенан, 209-сы һайлау округы буйынса.

Мыльникова Раиса Вячеславовна — 1894 йылда тыуған, больницаның санинспекторы, ВКП(б) члены — БАССР Государство Имеселеге министрствоһы коллективенан, 210-сы һайлау округы буйынса.

Касимов Дмитрий Васильевич — 1900 йылда тыуған, Государство Имеселеге министры, ВКП(б) члены — БАССР Государство Имеселеге министрствоһы коллективенан, 211-се һайлау округы буйынса.

Матюгин Иван Павлович — 1901 йылда тыуған, БАССР Государство Имеселеге министрының урынбаҫары, ВКП(б) члены — БАССР Государство Имеселеге министрствоһы коллективенан, 212-се һайлау округы буйынса.

Солтанова Шәрифә Сәлимгәрәй ҡыҙы—1906 йылда тыуған, Государство Имеселеге министрствоһының хеҙмәткәре, ВКП(б) члены — БАССР Государство Имеселеге министрствоһы коллективенан, 213-сө һайлау округы буйынса.

Лукьянчиков Александр Тихонович — 1912 йылда тыуған, Государство Имеселеге министрствоһының партия бюроһы секретары, ВКП(б) члены — БАССР Государство Имеселеге министрствоһы коллективенан, 214-се һайлау округы буйынса.

Капустин Николай Иванович — 1906 йылда тыуған, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы исполкомы председателе, ВКП(б) члены — Октябрь революцияһы исемендәге Өфө судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 215-се һайлау округы буйынса.

Степанов Михаил Сергеевич — 1902 йылда тыуған, судноҙар ремонтлау заводының партия бюроһы секретары, ВКП(б) члены — Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 216-сы һайлау округы буйынса.

Федорова Галина Сергеевна — 1924 йылда тыуған, судноҙар ремонтлау заводының токары, ВЛКСМ члены — Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 217-се һайлау округы буйынса.

Кудринский Яков Ипатович — 1908 йылда тыуған, судноҙар ремонтлау заводының директоры, ВКП(б) члены — Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 218-се һайлау округы буйынса.

Бракаткин Григорий Иванович — 1897 йылда тыуған, судноҙар ремонтлау заводының баш механика бүлеге слесары, партияһыҙ — Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 219-сы һайлау округы буйынса.

Садонов Игорь Акиндинович — 1910 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Ленин райкомы секретары, ВКП(б) члены — Октябрь революцияһы исемендәге судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 220-се һайлау округы буйынса.

Твердюков Федор Витальевич — 1884 йылда тыуған, ҡала коммуналь хужалығының юл төҙөләш бүлеге мөдире, партияһыҙ — Октябрь революцияһы исемендәге Өфө судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 221-се һайлау округы буйынса.

Должных Вениамин Николаевич — 1910 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты секретары, ВКП(б) члены — Октябрь революцияһы исемендәге Өфө судноҙар ремонтлау заводы коллективенан, 222-се һайлау округы буйынса.

Руденко Михаил Прохорович — 1905 йылда тыуған, 18-се номерлы төҙөләш-монтаж управлениеһенең баш инженеры, ВКП(б) члены—«Коммунстрой» тресының 18-се номерлы төҙөләш-монтаж управлениеһе коллективенан, 223-сө һайлау округы буйынса.

Коковкин Петр Тимофеевич — 1894 йылда тыуған, Уфимэнергоның управляющийы, ВКП(б) члены — Уфимэнергоның район энергетика управлениеһенең коллективенан, 224-се һайлау округы буйынса.

Ефремов Георгий Иванович — 1913 йылда тыуған, сторожевой охрананың ҡала управлениеһе начальнигы, ВКП(б) члены — сторожевой охрананың Өфө ҡала управлениеһе коллективенан, 225-се һайлау округы буйынса.

Соболев Василий Михайлович — 1907 йылда тыуған, ҡала торлаҡ управлениеһенең начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө ҡалаһы торлаҡ управлениеһе коллективенан, 226-сы һайлау округы буйынса.

Солодкий Виктор Павлович — 1897 йылда тыуған, Өфө ҡала исполкомының ауыл хужалығы бүлеге мөдире, ВКП(б) члены — 9-сы номерлы совхоз коллективенан, 227-се һайлау округы буйынса.

Гончар Денис Яковлевич — 1921 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетының бүлек мөдире, ВКП(б) члены — Ворошилов исемендәге Өфө аяҡ кейемдәре фабрикаһы коллективенан, 228-се һайлау округы буйынса.

Сәғитов Усман Әхмәт улы — 1902 йылда тыуған, Ленин район Советы исполкомы председателе, ВКП(б) члены — Ворошилов исемендәге Өфө аяҡ кейемдәре фабрикаһы коллективенан, 229-сы һайлау округы буйынса.

Тимофеева Анна Максимовна — 1913 йылда тыуған, аяҡ кейеме фабрикаһының киҫеү цехы диспетчеры, партияһыҙ — Ворошилов исемендәге Өфө аяҡ кейемдәре фабрикаһы коллективенан, 230-сы һайлау округы буйынса.

Сарычев Николай Николаевич — 1906 йылда тыуған, БАССР Госпланы председателе, ВКП(б) члены — Өфө Үҙәк телеграф коллективенан, 231-се һайлау округы буйынса.

Герасимов Виктор Федорович — 1919 йылда тыуған, ВКП(б) члены — 232-се һайлау округы буйынса.

Рышков Михаил Петрович — 1904 йылда тыуған, ВКП(б) члены — 233-сө һайлау округы буйынса.

Брохунов Андрей Иванович — 1900 йылда тыуған, ВКП(б) члены — 234-се һайлау округы буйынса.

Рысь Григорий Архипович — 1904 йылда тыуған, ВКП(б) члены — 235-се һайлау округы буйынса.

Мөхәмәдиәров Рәшит Әсфәндиәр улы—1926 йылда тыуған, проводник, ВЛКСМ члены — проводниктарҙың Өфө резерв коллективенан, 236-сы һайлау округы буйынса.

Степанов Александр Николаевич — 1910 йылда тыуған, проводниктарҙың Өфө резерв начальнигы, ВКП(б) члены—проводниктарҙың Өфө резерв коллективенан, 237-се һайлау округы буйынса.

Кузнецова Евгения Анатольевна — 1916 йылда тыуған, һығылмалы валдар заводының техник бүлеге начальнигы, партияһыҙ — Өфө һығылмалы валдар заводы коллективенан, 238-се һайлау округы буйынса.

Рачков Владимир Федорович — 1907 йылда тыуған, Ағиҙел йылға пароходствоһының начальнигы, ВКП(б) члены — Ағиҙел йылға пароходствоһы управлениеһе коллективенан, 239-сы һайлау округы буйынса.

Шишкин Афанасий Николаевич — 1894 йылда тыуған, Өфө станцияһының вагондар осмотрщигы, партияһыҙ — Өфө вагондар депоһы коллективенан, 240-сы һайлау округы буйынса.

Әбдиева Миңлевина Абдулла ҡыҙы—1925 йылда тыуған, вагондар депоһының слесарь автоматчигы, партияһыҙ — Өфө вагондар депоһы коллективенан, 241-се һайлау округы буйынса.

Козлов Николай Александрович—1905 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетының бүлек мөдире, ВКП(б) члены — Өфө станцияһының кондуктор резерве коллективенан, 242-се һайлау округы буйынса.

Мозговой Василий Емельянович —1910 йылда тыуған, паровоздар ремонтлау заводы начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 243-сө һайлау округы буйынса.

Мостафин Хәснулла Мотиғулла улы—1905 йылда тыуған, ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретары, ВКП(б) члены — паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 244-се һайлау округы буйынса.

Ваһапов Сабир Әхмәтйән улы — 1904 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитеты секретары, ВКП(б) члены — Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 245-се һайлау округы буйынса.

Белоглазова Лидия Андреевна — 1922 йылда тыуған, 1-се номерлы икмәк бешереү комбинатының баш инженеры, партияһыҙ — 1-се номерлы Өфө икмәк бешереү комбинаты коллективенан, 246-сы һайлау округы буйынса.

Астраханский Владимир Алексеевич — 1895 йылда тыуған, тимер юл больницаһының хирургия бүлексәһе начальнигы, ВКП(б) члены — берләштерелгән тимер юл больницаһының тимер юл узелы работниктарынан, 247-се һайлау округы буйынса.

Кручинина Нина Павловна — 1917 йылда тыуған, тимер юл поликлиникаһы врачы, партияһыҙ — берләштерелгән тимер юл больницаһы коллективенан, 248-се һайлау округы буйынса.

Первушина Мария Ивановна — 1924 йылда тыуған, промкомбинат тегеүсеһе, партияһыҙ — Уфпромторг промкомбинаты коллективенан, 249-сы һайлау округы буйынса.

Зубарева Ольга Георгиевна — 1917 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитеты инструкторы, ВКП(б) члены — тимер юл коллективенан, 250-се һайлау округы буйынса.

Никулин Николай Михайлович—1908 йылда тыуған, паровоздар ремонтлау заводының партком секретары, ВКП(б) члены — Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 251-се һайлау округы буйынса.

Казина Евдокия Михайловна — 1906 йылда тыуған, паровоздар ремонтлау заводының лаборатория начальнигы, партияһыҙ — Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 252-се һайлау округы буйынса.

Козлов Александр Яковлевич — 1887 йылда тыуған, паровоздар ремонтлау заводының разбор цехы инспекторы, партияһыҙ — Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 253-сө һайлау округы буйынса.

Петров Петр Гаврилович — 1901 йылда тыуған, паровоздар ремонтлау заводының йыйыу цехы бригадиры, партияһыҙ—Өфө паровоздар ремонтлау заводы коллективенан, 254-се һайлау округы буйынса.

Дербенева Тамара Николаевна — 1924 йылда тыуған, тимер юлы паровоздар службаһының электр көсө хужалығы инженеры, ВЛКСМ члены — Өфө тимер юлы управлениеһе коллективенан, 255-се һайлау округы буйынса.

Удалов Иван Дмитриевич — 1898 йылда тыуған, Өфө станцияһының узел парткомы секретары, ВКП(б) члены — Өфө станцияһы коллективенан, 256-сы һайлау округы буйынса.

Парфенова Елена Алексеевна — 1921 йылда тыуған, Өфө станцияһының стрелочницаһы, партияһыҙ — Өфө станцияһы коллективенан, 257-се һайлау округы буйынса.

Ткаченко Иван Афанасьевич — 1904 йылда тыуған, химия промышленносы заводы директоры, ВКП(б) члены—Өфө химия промышленносы заводы коллективенан, 258-се һайлау округы буйынса.

Иванов Андрей Ильич — 1901 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетының бүлек мөдире, ВКП(б) члены — Өфө тимер юл управлениеһе коллективенан, 259-сы һайлау округы буйынса.

Гашев Андрей Дмитриевич — 1904 йылда тыуған, БАССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары, ВКП(б) члены — Өфө тимер юлы управлениеһе коллективенан, 260-сы һайлау округы буйынса.

Волгарев Николай Парфеньевич — 1914 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Молотов райкомы секретары, ВКП(б) члены — Өфө станцияһының паровоздар депоһы коллективенан, 261-се һайлау округы буйынса.

Чернов Григорий Васильевич — 1901 йылда тыуған, Өфө ҡалаһы Молотов район Советы исполкомы председателе, ВКП(б) члены—төҙөләш управлениеһе коллективенан, 262-се һайлау округы буйынса.

Поляков Николай Моисеевич — 1905 йылда тыуған, Өфө тимер юлының Дорпрофсож председателе, ВКП(б) члены — Өфө тимер юлы управлениеһе коллективенан, 263-сө һайлау округы буйынса.

Карелин Кузьма Александрович — 1886 йылда тыуған, паровоздар депоһы машинисы, партияһыҙ — Өфө тимер юлы паровоздар депоһы коллективенан, 264-се һайлау округы буйынса.

Таюпов Шәрифьян Таюп улы — 1904 йылда тыуған, паровоздар депоһы машинисы, партияһыҙ — Өфө тимер юлы паровоздар депоһы коллективенан, 265-се һайлау округы буйынса.

Цибизов Александр Ермолаевич — 1914 йылда тыуған, паровоздар депоһы машинисы, партияһыҙ — Өфө тимер юлының паровоздар депоһы коллективенан, 266-сы һайлау округы буйынса.

Михайлова Валентина Ивановна — 1910 йылда тыуған, химия промышленносы заводы технорукы, партияһыҙ — Өфө химия промышленносы заводы коллективенан, 267-се һайлау округы буйынса.

Смирнов Федор Федотович — 1894 йылда тыуған, химия промышленносы заводы вулканизаторы, партияһыҙ — Өфө химия промышленносы заводы коллективенан, 268-се һайлау округы буйынса.

Алексеев Василий Александрович — 1906 йылда тыуған, химия промышленносы заводы слесары, партияһыҙ — Өфө химия промышленносы заводы коллективенан, 269-сы һайлау округы буйынса.

Улин Василий Иванович—1907 йылда тыуған, Башпрофсовет председателе, ВКП(б) члены — Өфө химия промышленносы заводы коллективенан, 270-се һайлау округы буйынса.

Говорова Антонина Петровна — 1909 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Молотов райкомы секретары, ВКП(б) члены — Өфө тимер юлының вагон депоһы коллективенан, 271-се һайлау округы буйынса.

Емелин Иван Павлович — 1901 йылда тыуған, авиацион институт директоры, ВКП(б) члены — Өфө авиацион институт коллективенан, 272-се һайлау округы буйынса.

Козлов Степан Лукьянович — 1902 йылда тыуған, макарон фабрикаһы директоры, ВКП(б) члены — Өфө макарон фабрикаһы коллективенан, 273-сө һайлау округы буйынса.

Дерябин Александр Иванович — 1927 йылда тыуған, авиацион институт студенты, ВЛКСМ члены — Өфө авиацион институт коллективенан, 274-се һайлау округы буйынса.

Вязьмина Валентина Родионовна — 1925 йылда тыуған, заводтың йыйыусыһы, партияһыҙ — Өфө заводы коллективенан, 275-се һайлау округы буйынса.

Нелидова Людмила Дмитриевна — 1906 йылда тыуған, завод эшсеһе, партияһыҙ — Өфө заводы коллективенан, 276-сы һайлау округы буйынса.

Андриевский Дмитрий Ефимович — 1918 йылда тыуған, заводтың слесары, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 277-се һайлау округы буйынса.

Дюпина Нина Дмитриевна — 1932 йылда тыуған, авиацион институт студенткаһы, ВЛКСМ члены — Өфө авиацион институты коллективенан, 278-се һайлау округы буйынса.

Абдрахипов Рәлимхәмәт Дилмөхәмәт улы — 1919 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Молотов райкомы секретары, ВКП(б) члены—Өфө станцияһы коллективенан, 279-сы һайлау округы буйынса.

Журавлев Александр Алексеевич — 1908 йылда тыуған, паровоз депоһы начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө тимер юлының паровоздар депоһы коллективенан, 280-се һайлау округы буйынса.

Шутова Галина Ивановна — 1927 йылда тыуған, паровоздар депоһының технигы, ВКП(б) члены—Өфө тимер юлының паровоздар депоһы коллективенан, 281-се һайлау округы буйынса.

Соловьева Анна Романовна — 1907 йылда тыуған, ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретары, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 282-се һайлау округы буйынса.

Герасименко Сидор Андреевич — 1906 йылда тыуған, завод директоры, ВКП(б) члены — Өфө заводы коллективенан, 283-сө һайлау округы буйынса.

Зыкова Наталия Ермиловна — 1917 йылда тыуған, ҡала яны хужалығы директоры, ВКП(б) члены — Өфө макарон фабрикаһы коллективенан, 284-се һайлау округы буйынса.

Карабанов Петр Иванович — 1882 йылда тыуған, завод конструкторы, партияһыҙ — Өфө заводы коллективенан, 285-се һайлау округы буйынса.

Кузнецова Прасковья Павловна — 1897 йылда тыуған, сәй үлсәп төрөү фабрикаһы директоры, ВКП(б) члены — Өфө сәй фабрикаһы коллективенан, 286-сы һайлау округы буйынса.

Черных Галина Владимировна — 1921 йылда тыуған, сәй үлсәп төрөү фабрикаһы лабораторияһы работнигы, партияһыҙ—Өфө сәй үлсәп төрөү фабрикаһы коллективенан, 287-се һайлау округы буйынса.

Мөрүәнова Әнисә Мөғәллим ҡыҙы — 1918 йылда тыуған, үлсәү цехы работницаһы, партияһыҙ — Өфө сәй үлсәп төрөү фабрикаһы коллективенан, 288-се һайлау округы буйынса.

Садыков Яҡуп Заһирулла улы—1900 йылда тыуған, ВКП(б) ҡала комитетының бүлек мөдире урынбаҫары, ВКП(б) члены — Өфө сәй үлсәп төрөү фабрикаһының коллективенан, 289-сы һайлау округы буйынса.

Калинин Николай Федорович — 1910 йылда тыуған, трамвай управлениеһе начальнигы, ВКП(б) члены — Өфө трамвай юлы управлениеһе коллективенан, 290-сы һайлау округы буйынса.

Амосов Виталий Александрович — 1898 йылда тыуған, государство архитектура-төҙөләш контроле инспекцияһы начальнигы, партияһыҙ — эштәр начальнигы управлениеһе коллективенан, 291-се һайлау округы буйынса.

Фалин Алексей Аникеевич — 1909 йылда тыуған, Өфө тимер юлының баш инженеры, ВКП(б) члены — Өфө тимер юлының биналар һәм ҡоролмалар дистанцияһы коллективенан, 292-се һайлау округы буйынса.

Светгорева Нуния Рух ҡыҙы — 1921 йылда тыуған, макарон фабрикаһының маркировщицаһы, партияһыҙ — Өфө макарон фабрикаһы коллективенан, 293-сө һайлау округы буйынса.

Әбсәлихова Рауфа Бәҙретдин ҡыҙы — 1916 йылда тыуған, ит комбинаты эшсеһе, партияһыҙ — Өфө ит комбинаты коллективенан, 294-се һайлау округы буйынса.

(Аҙағы 4-се биттә).

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАРҘЫ РЕГИСТРАЦИЯЛАУ

(Ахыры. Башы 2-се, 3-сө биттәрҙә).

Бреньшина Нина Ферапонтовна — 1921 йылда тыуған, һыҙмалы валдар заводы эшсеһе, партияһыҙ — Өфө һыҙмалы валдар заводы коллективенән, 295-се һайлау округы буйынса.

Козенко Василий Иванович — 1905 йылда тыуған, Өфө тимер юл управлениеһе бүлек начальнигы, ВКП(б) члене — Өфө тимер юл управлениеһе коллективенән, 296-сы һайлау округы буйынса.

Ракитин Василий Михайлович — 1904 йылда тыуған, Өфө тимер юлының полит бүлек начальнигы, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы управлениеһе коллективенән, 297-се һайлау округы буйынса.

Маслюков Роман Иванович — 1905 йылда тыуған, прораб, ВКП(б) члене — эштор начальнигы управлениеһе коллективенән, 298-се һайлау округы буйынса.

Кезерникина Маргарита Михайловна — 1904 йылда тыуған, врач-санитар инспекторы, партияһыҙ — Өфө станцияһының берләшкән тимер юл больницаһы коллективенән, 299-сы һайлау округы буйынса.

Боброва Анна Григорьевна — 1910 йылда тыуған, уҡытыусы, партияһыҙ — Өфө ҡалаһы Молотов районы 8-се номерле мәктәп коллективенән, 300-сө һайлау округы буйынса.

Сергеев Александр Михайлович — 1923 йылда тыуған, Өфөнөң бересе пристане слесаре, партияһыҙ — Агиҙел йылға пароходствоһының бересе пристане коллективенән, 301-се һайлау округы буйынса.

Мошкина Александра Ювенальевна — 1909 йылда тыуған, еш клубсе, партияһыҙ — Өфө ... коллективенән, 302-се һайлау округы буйынса.

Казанков Яков Викторович — 1892 йылда тыуған, баш кондуктор, партияһыҙ — Өфө станцияһының кондукторҙар резерве коллективенән, 303-сө һайлау округы буйынса.

Сисин Александр Иванович — 1909 йылда тыуған, «Зелингстрой» тресы директоры, ВКП(б) члене — «Зелингстрой» тресы коллективенән, 304-се һайлау округы буйынса.

Назаренко Антон Касьянович — 1903 йылда тыуған, «Башнефтепромстрой» тресы управляющийе, ВКП(б) члене—«Башнефтепромстрой» тресы коллективенән, 305-се һайлау округы буйынса.

Григорьев Михаил Павлович — 1902 йылда тыуған, Молотов районы прокуроры, ВКП(б) члене — Өфө нефтебаза коллективенән, 306-сы һайлау округы буйынса.

Вахитова Халида Искәндәр ҡыҙы — 1923 йылда тыуған, 3-сө номерле тегеү фабрикаһының эшсеһе, партияһыҙ — Өфө 3-сө номерле тегеү фабрикаһының коллективенән, 307-се һайлау округы буйынса.

Мирин Павел Дмитриевич — 1901 йылда тыуған, авиацион институтының преподавателе һәм кафедра мөдире, партияһыҙ — Өфө ... техникумының коллективенән, 308-се һайлау округы буйынса.

Веселов Владимир Алексеевич — 1902 йылда тыуған, ... бүлеге начальнигы, партияһыҙ — төҙөлөш управлениеһе коллективенән, 309-сы һайлау округы буйынса.

Иванова Анна Александровна — 1914 йылда тыуған, Өфө станцияһы поликлиникаһының начальнигы, ВКП(б) члене—Өфө станцияһы тимер юл поликлиникаһының коллективенән, 310-сы һайлау округы буйынса.

Самылкин Петр Дмитриевич — 1907 йылда тыуған, пароход штурманы, партияһыҙ — Агиҙел бассейны йөрөүсе составының коллективенән, 311-се һайлау округы буйынса.

Крюков Иван Васильевич — 1901 йылда тыуған, БАССР коммуналь хужалыҡ министры, ВКП(б) члене — Өфө трамвай управлениеһе коллективенән, 312-се һайлау округы буйынса.

Дегтярева Валентина Николаевна — 1928 йылда тыуған, өлкән радиотехник, партияһыҙ — Өфө радио тапшырыу үҙәгенең коллективенән, 313-сө һайлау округы буйынса.

Кузнецов Яков Савельевич — 1928 йылда тыуған, трамвай управлениеһенең диспетчеры, ВЛКСМ члене — ВКП(б) һәм ВЛКСМ-дың Молотов район комитеттәре коллективтәренән, 314-се һайлау округы буйынса.

Бобылева Анна Алексеевна — 1907 йылда тыуған, мәйеттәрҙе ерләү тресы управляющийе, ВКП(б) члене — Өфө ҡалаһы мәйеттәрҙе ерләү тресы коллективенән, 315-се һайлау округы буйынса.

Минибаева Фаиза Ғәләүетдин ҡыҙы—1911 йылда тыуған, сборщица, партияһыҙ — Өфө ҡалаһы Молотов районы «Метпром» артеленең коллективенән, 316-сы һайлау округы буйынса.

Павлова Анастасия Михайловна—1903 йылда тыуған, республика психбольницаһының врачы, партияһыҙ — Башҡорт республикаһы психиатрия больницаһының коллективенән, 317-се һайлау округы буйынса.

Фортунатов Владимир Владимирович—1904 йылда тыуған, ҡала урман хужалығы директоры, партияһыҙ — Өфө ҡалаһы урман хужалығы коллективенән, 318-се һайлау округы буйынса.

Залавин Константин Петрович — 1915 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Дим район комитете секретаре, ВКП(б) члене — Дим станцияһының тап паровоз депоһы коллективенән, 319-сы һайлау округы буйынса.

Бабуркин Илья Иванович — 1911 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитете секретаре, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлының Дим станцияһы паровоз депоһы коллективенән, 320-се һайлау округы буйынса.

Глазунов Иван Ванифатьевич — 1905 йылда тыуған, ВКП(б) Өлкә Комитетенең бүлек мөдире, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлының Дим станцияһы паровоз депоһы коллективенән, 321-се һайлау округы буйынса.

Земцов Леонид Иванович — 1907 йылда тыуған, ҡала исполкомы сауҙа бүлегенең мөдире, ВКП(б) члене — Дим станцияһы хәрәкәт итеү хеҙмәтенең коллективенән, 322-се һайлау округы буйынса.

Вандышев Петр Дмитриевич — 1902 йылда тыуған, Дим район Советы исполкомының председателе, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһының вагон депоһы коллективенән, 323-сө һайлау округы буйынса.

Трофимова Клара Вячеславовна — 1926 йылда тыуған, юлдың икенсе бүлегенең инженер-экономисе, ВЛКСМ члене — Өфө тимер юлы икенсе Дим бүлегенең коллективенән, 324-се һайлау округы буйынса.

Моторин Владимир Викторович — 1904 йылда тыуған, ВКП(б)-ның Дим район комитете секретаре, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһының вагон депоһы коллективенән, 325-се һайлау округы буйынса.

Лукин Сергей Иванович — 1908 йылда тыуған, поезд машинисе, партияһыҙ — Дим станцияһы коллективенән, 326-сы һайлау округы буйынса.

Зәйнуллина Тәзмә Миңнеәхмәт ҡыҙы — 1928 йылда тыуған, вагондар тикшереүсе, партияһыҙ — Өфө тимер юлы Дим станцияһының вагон депоһы коллективенән, 327-се һайлау округы буйынса.

Фомин Павел Михайлович — 1910 йылда тыуған, Өфө тимер юлы икенсе бүлегенең начальнигы, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһы хәрәкәт итеү хеҙмәтенең коллективенән, 328-се һайлау округы буйынса.

Догаев Михаил Иванович — 1910 йылда тыуған, Дим станцияһы начальнигы, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһы хәрәкәт итеү хеҙмәтенең коллективенән, 329-сы һайлау округы буйынса.

Лопакова Прасковья Ивановна — 1903 йылда тыуған, Дим станцияһының стрелочницаһы, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһы хәрәкәт итеү хеҙмәтенең коллективенән, 330-сы һайлау округы буйынса.

Маслова Серафима Степановна — 1902 йылда тыуған, мәктәп преподавателе, партияһыҙ — Дим станцияһы 39-сы номерле тимер юл урта мәктәбенең коллективенән, 331-се һайлау округы буйынса.

Семина Маргарита Александровна — 1910 йылда тыуған, юл обходчиге, партияһыҙ—Дим станцияһының юл хеҙмәте дүртенсе дистанцияһының коллективенән, 332-се һайлау округы буйынса.

Мангушева Нажиә Йософ ҡыҙы—1908 йылда тыуған, Дим станцияһы берләшкән больницаһының начальнигы, ВКП(б) члене—Дим станцияһы берләшкән больницаһының коллективенән, 333-сө һайлау округы буйынса.

Гололобов Александр Алексеевич — 1915 йылда тыуған, Өфө тимер юлының полит бүлек начальнигы, ВКП(б) члене — Дим станцияһы паровоз депоһының коллективенән, 334-се һайлау округы буйынса.

Милина Антонина Ивановна — 1920 йылда тыуған, врач-хирург, партияһыҙ—Дим станцияһы берләшкән больницаһының коллективенән, 335-се һайлау округы буйынса.

Аксенов Михаил Григорьевич — 1909 йылда тыуған, депо машинисе, партияһыҙ — Дим станцияһы паровоз депоһы коллективенән, 336-сы һайлау округы буйынса.

Махнинов Николай Николаевич — 1914 йылда тыуған, Дим станцияһы вагон депоһы партия бюроһының секретаре, ВКП(б) члене — Дим станцияһы вагон депоһының коллективенән, 337-се һайлау округы буйынса.

Сыч Наум Кириллович — 1903 йылда тыуған, паровоз депоһының медиге, партияһыҙ — Дим станцияһы паровоз депоһының коллективенән, 338-се һайлау округы буйынса.

Хрусталев Иван Петрович — 1916 йылда тыуған, Дим станцияһы 39-сы номерле мәктәп директоры, ВКП(б) члене — Өфө тимер юлы Дим станцияһының участкаһы коллективенән, 339-сы һайлау округы буйынса.

Хажиев Миңнемөхәмәт Хажи улы — 1921 йылда тыуған, вагон депоһының осмотрщик-автоматчиге, партияһыҙ — Дим станцияһы вагон депоһының коллективенән, 340-сы һайлау округы буйынса.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советенә һайлауҙар буйынса Өфө ҡала һайлау комиссияһы

Жолио-Кюригә ҡарата Америка властәренең кәбәхәт провокацияһы

Жолио-Кюриҙең Чехословакия телеграф агентствоһы хәбәрсеһенә яһаған белдереүе

ПРАГА, 25 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы председателе, күренекле француз ғалиме профессор Жолио-Кюри, Америка властәренең бойороғо буйынса эш итеүсе һәм Жолио-Кюригә Францияға үтергә рөхсәт бирмәүсе Көнбайыш Германия полицияһы тарафынан Германия сигендә туҡтатып ҡалдырылғандан һуң, кисә Прагаға килде. Жолио-Кюри Прагаға килеү менән, Чехословакия телеграф агентствоһының хәбәрсеһенә, үҙенең Көнбайыш Германия аша үтергә Америка рөхсәте менән ысын паспорты булыуға ҡарамаҫтан, Парижға китеп барыусы поезддан сығырға мәжбүр иткәнлектәрен белдерҙе. Биш сәғәт буйына допрос алынғандан һуң, ул Прагаға кире боролорға мәжбүр булған. Был допрос ваҡытында Жолио-Кюри Көнбайыш Германия полицияһының күҙәтеүе аҫтында булған һәм уның ашарға ла, эсергә лә мөмкинлеге булмаған.

Жолио-Кюри былай тип билдәләне: тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресына делегат итеп ебәрелгән йөҙҙәрсә кешеләр менән Англия сигендә ниндәй провокация булған булһа, минең менән булған ваҡиғала ла шундай уҡ провокация булды. «Гәрсә минең менән булған ваҡиғала, — тине Жолио-Кюри, — эш бер генә кешегә ҡағылһа ла, ул шундай уҡ ике йөҙлө характерҙа булды, сөнки, беренсенән миңә Варшаваға китергә рөхсәт бирелгәйне, ләкин кире ҡайтыу һис бер сәбәпһеҙ тыйылды; икенсенән, был ваҡиғаларҙың икеһендә лә провокацияны башлап ебәреүселәр америкалылар булды, беренсе осраҡта улар Англия властәре аша эш иттеләр, ә икенсе осраҡта — немецтәр аша эш иттеләр».

Жолио-Кюри Америка властәренең ошо провокациялары тураһында түбәндәгесә ентекләп хәбәр итте:

Мин Чехословакия сиген үткәндән һуң, немецтәрҙең сик буйындағы Шердинг станцияһында Көнбайыш Германия полицейскийе башҡа пассажирҙарҙың паспорттарын һис тә ҡыҙыҡһынмайынса ҡарап сыҡты, ә Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы председателенең исеме яҙылған паспортты уҡыу менән, уны алып поезддан сығып китте. Бер ни тиклем ваҡыт үткәс, Көнбайыш Германия полицияһы Жолио-Кюригә Көнбайыш Германия аша үтергә уға рөхсәт ителмәй, тип белдерҙе. Жолио-Кюри, Көнбайыш Германия аша үтеү өсөн миңә америкалыларҙың рөхсәте бар, тигәс, полицейский: «Америкалыларҙың бойороғо ошондай» тип яуап бирҙе. Унан ары полицейский, Америка властәре 23 ноябрҙә иртә менән, пассажирҙар исемлегенән ошо көндө Тыныслыҡтың Бөтә Донъя Советы председателе үтәсәге билдәле булғас, Жолио-Кюриҙе туҡтатырға приказ бирҙеләр, тип белдерҙе.

Көнбайыш Германия полицияһы Жолио-Кюригә поезддан төшөргә тәҡдим иткән һәм уны бәләкәй генә буш бүлмәгә илтеп ҡуйған, унда унан һорау алынған. Уға сиктән тыш күп мәғәнәһеҙ һорауҙар, мәҫәлән — һин Варшаванан киләһеңме, унда нимә эшләнең? — тигән кеүек һорауҙар биргәндәр.

Жолио-Кюри телефондан шалтыратырға теләгәс, унан — һиндә немец маркалары бармы һуң? тип һорағандар. Ул, миндә булған франкыларға йәки фунт стерлингтәргә алмашып бер нисә марка алырға теләр инем, тип яуап биргән. Шунан һуң Көнбайыш Германия полицияһы Америка полицейскийен саҡырып килтергән, ул ауыҙына папирос ҡапҡан килеш, ҡулдарын кеҫәһенән дә алмайынса, бик тупаҫ итеп, Жолио-Кюри маркаларҙы бары тик долларҙарға алмашып ҡына ала ала, тип белдергән. Жолио-Кюри ашарға нимә лә булһа һатып алырға теләгәс, шундай уҡ яуап алған. Аҙаҡ килеп, Жолио-Кюри допрос ваҡытында һис юғы бер стакан һыу биреүҙәрен һорағас, Көнбайыш Германия полицейскийе яныпан көләмһерәп: «Һеҙҙең маркаларығыҙ бармы һуң?» тип һораған.

Немец полицейскийҙәре Жолио-Кюриҙән 5 сәғәт буйына һорау алған ваҡытта 5 минут һайын һаҡсы алмаштырылып торған.

Жолио-Кюри былай тине: «Был тапҡыр һорау алған ваҡыттарында ошондай ваҡиға минең хәтергә төштө: Парижда нацистәр оккупацияһы ваҡытында шундай уҡ немец полицейскийҙәре, тик улар гестапосылар ине, 12 сәғәт буйына минән һорау алдылар. 6 йыл үткәндән һуңында америкалыларҙың немецтәргә француз кешеһен тотоп, унан һорау алырға приказ биреүҙәре, был, әлбиттә, бик ҡыҙыҡ хәл».

«Аҙаҡ килеп, немец полицейскийе, — тип дауам иттерҙе Жолио-Кюри, — үҙенең начальниктәренә телефон аша шалтыратты һәм улардан ризалыҡ алғас, мине туҡтатыу тураһында иртә менән приказ биргән Америка офицеренән телефон аша шалтыратып уның миңә юлымды дауам иттерергә рөхсәт биреүен үтенергә рөхсәт итте. Миңә шулай уҡ, һин яҙма үтенес бирә алаһың, тинеләр». Жолио-Кюри, үҙенең паспортында булған рөхсәт тураһында янынан һорап йөрөүҙең һис бер мәғәнәһен күрмәнем, тине. Тағы ла мыҫҡыллыҡтарға һәм әҙәрләүҙәргә дусар ителмәҫ өсөн ул, Прагаға кире боролорға булған.

Жолио-Кюри, мине оҙатып барыусы секретарҙың шундай уҡ рөхсәт менән шундай уҡ паспорты бар ине, ләкин, шулай булыуға ҡарамаҫтан, уға Көнбайыш Германия аша юлды дауам иттерергә рөхсәт бирҙеләр, тип өҫтәне.

Макартурҙың отставкаға сығыуын талап итеү

ПРАГА, 27 ноябрь. (ТАСС). Телепресс агентствоһы хәбәрсеһенең Кейптаундан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Көньяҡ Африка союзының матбуғаты Американың Кореялағы агрессияһы айҡанлы әленән-әле күберәк тынысһыҙланыу белдерә.

Наталда сығыусы «Уитнесс» газетаһы Американың Кореялағы ғәскәрҙәренең главнокомандующийе посынан генерал *Макартурҙы* алыуҙы *талап итә һәм* уның был поста тороуы *«дөйөм тыныслыҡ интерестәренән* ҡарағанда ярамһыҙ булып *тора», тип* белдерә. «БМО, — тип яҙа газета, — Ҡытайға ҡарата генерал Макартурҙың һәм уның дуҫтарының политикаһына булышлыҡ итеү өсөн түгел, ә агрессияны булдырмау һәм тыныслыҡты һаҡлап ҡалыу өсөн йәшәй».

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 27 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре элекке сиктәрҙә Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һөжүм алып барҙылар, тип әйтелә.

Аньчжу (Аньсю), Токусен районларында Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре дошман атакаларын уңышлы кире ҡаҡтылар.

Айырым участкаларҙа Америка һәм Көньяҡ Корея частәре ҙур юғалтыуҙар яһап, көньяҡҡа табан сигенгәндәр.

Көнсығыш яр буйында һөжүм элекке сиктәрҙә алып барылған.

Ҡытай халҡы француз ғәскәрҙәренең оятһыҙ провокациялары менән нәфрәтләнә

ПЕКИН, 27 ноябрь. (ТАСС). «Жэньминьжибао» газетаһы, Ҡытайҙың көньяҡ сиктәренә өҙлөкһөҙ рәүештә законһыҙ ҡораллы һөжүм яһаусы француздарҙың ҡоро ер һәм һауа көстәренең провокацион хәрәкәттәренә ҡаршы Ҡытай башҡалаһы халҡының бөтә ҡатламдары нәфрәт белдерәләр, тип хәбәр итә.

Пекин электр компанияһы, арсеналы эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең, күмер предприятиеләре эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профсоюзының, шулай уҡ башҡа күп кенә предприятиеләрҙең эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең булып үткән митингыларында Америка агрессорҙарының әҙсенән барыусы француз империалистәре Ҡытай халҡының дошмандары булып торалар, француздар ҙа һәм америкалылар ҙа бергәләп хәрәкәт итеп, бөтә донъяла тыныслыҡты боҙорға маташалар, тип билдәләнелә. Митингыларҙа сығыш яһаған эшселәр һөжүм тоҡандырыусыларға удар яһау өсөн бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлаусылар тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ берләшергә саҡырҙылар.

Күп кенә ауылдарҙың крәстиәндәре, Пекин уҡыу йорттарының студенттәре, *башҡаланың общественный ойошмалары* француз империалистәренең енәйәтсел хәрәкәттәре менән үҙҙәренең нәфрәтләнеүҙәрен белдерҙеләр.

Этна вулканының урғылыуы

ПАРИЖ, 27 ноябрь. (ТАСС). Италия радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Этна вулканының урғылыуы дауам итә. 1800 метр бейеклектә яңы кратер асылған, унан 1600 метр киңлегендә лава аға. Ул сәғәтенә 225 метр тиҙлегендә төшә. Тау итәгендә урынлашҡан ауылдарға сериоз ҡурҡыныслыҡ барлыҡҡа килгән. Бөтә районда көл ямғыры яуыуы дауам итә.

ФИЛИППИНЫЛАҒЫ ХӘЛГӘ ҠАРАТА

НЬЮ-ЙОРК, 27 ноябрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Маниланан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Филиппины хөкүмәте, 100 кеше самаһы торған партизандар отряды Манилан... милға төньяҡ-көнбайыштараҡ һәм Американың *диңгеҙ базаһы* Олонгапонан ... милға төньяҡтараҡ урынлашҡан ... ауылын алды, тип иғлан иткән. Партизандарға ҡаршы һөжүмдә хөкүмәт ... кәрҙәре 23 кеше юғалтҡандар.

Яуаплы редактор F. F. ҒАФАРОВ.

КОЛХОЗДАРҘА МАЛ ТОРЛАКТАРЫ ТӨҘӨҮ

Һиммәтле тәжрибә

Февраль урталары ине. Өфө район Советы исполкомының һәм ВКП(б) райкомы бюроһының ултырышы йыйылды. Унда ауыл-колхоз төҙөлөшө бүлеге мөдире иптәш Козлов колхоздарҙа мал торлаҡтары төҙөү эшенең барышы тураһында ҡыҫҡаса һөйләп бирҙе. Үҙған йыл йәй һәм көҙ «Большевик», «Луч», «Ленинский путь», «Гвардия» колхоздары малдар өсөн бер генә лә торлаҡ төҙөмәнеләр. Шуныңыҡтан был колхоздарҙағы малдар ҡышҡа насар инделәр, керлектәре түбән һәм продукты биреүсәнлектәре ҡәнәғәтләнерлек түгел. Ҡайһы бер колхоздарҙа малдарҙың һәләк булыу ваҡиғалары ла юҡ түгел.

Район Советы исполкомы һәм партия райкомы ултырышында колхоздарҙың общественный малсылығы өсөн кәрәкле шарттар тыуҙырыуға яуаплы ҡараған етәкселәр урынлы тәнҡиткә алынды. Бында ҡабул ителгән ҡарар булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә йүнәлтелгәйне. Шунда уҡ мал торлаҡтары төҙөү планы раҫланды.

— Беҙ, иптәштәр, бик мөһим ҡарар ҡабул иттек, — тине райком секретаре иптәш Драпеко. — Уны үтәү өсөн беҙҙең ауыл хужалығы артелдәрендә бөтә шарттар бар. Бары тик колхозсылар араһында большевистик ныҡышмалы эш, ойоштороу эше кәрәк. Был мөһим бурысты үтәү өсөн көсөбөҙҙө лә, ваҡытыбыҙҙы ла йәлләмәйек!

Колхоз партия ойошмаһы секретарҙары, ауыл Советтәре һәм колхоз правлениеләренең председателдәре район үҙәгенән ҡайтып киткәндә баҫыуҙарҙа февраль бураны уйнай ине. Ләкин был колхоздарҙа яңы төҙөлөштө йәйен ебәреүгә ҡамасаулай алманы. Кешеләр ҙур дәрт менән эшкә тотондолар. Республика һәм район ойошмалары артелдәр өсөн урман фонды бүлделәр. «Большевистская борозда», «Ленинский путь», «Смычка», «Гвардия», Чапаев исемендәге колхоздарҙың членадәре Помаутау лесхозы делянкаларына киттеләр. Ә «Маяк», «Новый строй», «Прожектор» һәм Каганович исемендәге колхоздарға ағас ҡырҡыу өсөн участкалар Таранай лесничествоһынан бирелде. Молотов исемендәге, Ворошилов исемендәге һәм Буденный исемендәге колхоздар Ауырғазы лесничествоһына барҙылар. Бысҡы һәм балталар менән ҡоралланған йөҙҙәрсә колхозсылар ярыша-ярыша ағас ҡырҡыу эшенә башланылар. Ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә улар 3 мең 800 кубометр ағас ҡырҡтылар. Был ағастарҙың күп өлөшө шунда уҡ артель усадьбаларына ташып ҡуйылды.

Колхоздарҙың правлениелары төҙөлөш бригадаларына 500-ҙән артыҡ балта осталары, мейес сығарыусылар, ташсылар, тимерселәр һәм башҡа специалистар билдәләнелар. Төҙөлөш бригадалары менән етәкселек итеүсе 40 бригадирҙың һәр береһе райсовет исполкомы тарафынан раҫланды. Тәжрибәле мастерҙар етәкселегендә колхозсылар саман, кирбес, алебастр, әәбиз, шлак кеүек урындағы төҙөлөш материалдарын әҙерләй башланылар. Ауыл хужалығы артелдәре бер үк ваҡытта кәрәкле һанда ҡаҙаҡ, тимер, быяла һатып алдылар. Ауыл-колхоз төҙөлөшенең район бүлеге, урындарҙан килгән заявкаларға ҡарап, колхоздарҙы типовой проекттар менән тәьмин итте.

«Ленинский путь» колхозы председателе иптәш Аникин мал торлаҡтары төҙөүҙә айырыуса хужалыҡлы ҡараш күрһәтте. Бында төҙөлөш эшенә, үҙ эшен яҡшы белеүсе иптәш Петров билдәләнде. Колхоз правлениеһе уға ярҙамға тәжрибәле балтасылар бирҙе. Был бригада бер нисә аҙна эсендә 25 мең кисәк саман һәм 5 меңдән артыҡ кирбес әҙерләне. Помаутау лесничествоһында ағас ҡырҡыуҙа 100 колхозсы эшләне. Колхоз председателе Аникин, хисапсы Пахомов иптәштәр һәм правлениеның башҡа членадәре колхозсылар менән бергә эшләнелар. Әҙерләнгән ағас шунда уҡ 20 үгеҙ менән төҙөлөш майҙанына ташылды. Тиҙ арала һәм йәйге осорҙа ғына ла артелдә коштар өсөн 60 метр оҙонлоғонда махсус бина һәм бер конюшня төҙөлдө. «Маяк», «Прожектор» һәм Молотов исемендәге колхоздарҙа ла шулай эшләнелар.

Йәйге баҫыу эштәре ҡыҙыу барған осорҙа ҡайһы бер артелдәрҙә мал торлаҡтары төҙөүгә иғтибар йомшарҙы. Төҙөлөш бригадаларынан кешеләрҙе башҡа эштәргә күсерә башланылар. «1-я пятилетка», «Красная Армия», Андреев, Краев исемендәге колхоздарҙа ағас һәм урындағы төҙөлөш материалдары әҙерләү эше туҡталып ҡалды. Ә «Красный безбожник» һәм «Гвардия» кеүек колхоздарҙа яһа төҙөлөш бригадаларын тулыһынса бөҫыу эштәренә күсерҙеләр.

Был мәсьәлә тағы ла ВКП(б) райкомы һәм райсовет ултырышына ҡуйылды. Булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү һәм төҙөлөштәрҙе тиҙләтеү йүнәлешендә саралар билдәләнде. Район ойошмаларынан колхоздарға вәкил булып барыусылар ҙа билдәләнелгән сараларҙы тормошҡа ашырыуҙа колхоздарға ярҙамлаштылар. Мәҫәлән, «Красный путь» артеленең малсылыҡ фермаһында күп көс талап итә торған эштәрҙе механизациялаштырыуҙы оҙаҡҡа һуҙып киләләр ине. Бында һыйырҙар торлағына һыу биреүҙе механизациялаштырыу өсөн кәрәкле торбалар ҙа башынан уҡ килтерелә. Ләкин колхоз председателе иптәш Федоров был торбаларҙы тиҙерәк ҡуйыу сараһын күрмәй. Бында урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу эштәре буйынса райондан вәкил булып килгән иптәш Драпеко был эшкә шунда уҡ иғтибар итә. Оҙаҡ та үтмәй бында ферманы механизациялаштырыу эше башлана һәм торбалар ҡуйылып, мал торлаҡтарына һыу биреү механизациялаштырыла. Бындай миҫалдарҙы бик күп килтерергә мөмкин.

Ҡайһы бер колхоздарҙа төҙөлөш бригадалары стандарт талаптарын һаҡламаҫтан, проекттан ситкә сыҡҡандар ине. Мәҫәлән, Вотикеев ауыл Советына ҡараған Ленин исемендәге колхозда 50 урынлыҡ суҫҡа торлағы төҙөйҙәр. Ләкин, проектта ҡаралһа ла, уға түшәм эшләнмәгән була. Иҙәнде ағастан эшләһе урынға балсыҡтан эшләйҙәр. Октябрь башында бында төҙөүсе-техник иптәш Сенкевич килә һәм ошо етешһеҙлекте бөтөрөүҙә ярҙам итә. Ошондай уҡ хәл «Парижская коммуна» колхозында ла була. Ләкин бында ла етешһеҙлектәр шунда уҡ бөтөрөлә.

Бында шуны ла әйтергә кәрәк, төҙөлөш сезонында күп кенә ойоштороу саралары туранан-тура райсовет исполкомы тарафынан үткәрелә. Мәҫәлән, бында төҙөлөш бригадалары бригадирҙарының малсылыҡ фермалары мөдирҙәре менән берлектә кәңәшмәләре үткәрелде. Унда ауыл-колхоз төҙөлөшө бүлеге мөдире Козлов, район ауыл хужалығы бүлегенең баш зоотехнигы Брянцев, райсовет исполкомы председателе Сосскова һәм башҡа иптәштәр сығыш яһанылар. Ошо уҡ кәңәшмәлә төҙөлөш бригадалары бригадирҙәре үҙҙәренең эш тәжрибәләре менән уртаҡлаштылар.

Шулай уҡ ВКП(б) райкомы һәм райсовет исполкомы тарафынан үткәрелгән серьез ойоштороу эштәре һөҙөмтәһендә Өфө районы колхоздары мал торлаҡтары төҙөлөшө планын уңышлы үтәп сыҡтылар. Был өлкәләге уңышлы эше өсөн Өфө районына Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының Күсмә Ҡыҙыл байрағы тапшырылды.

Ошо көндәрҙә райсовет исполкомы төҙөлөш бригадалары араһындағы социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡараны. «Маяк» колхозы ярышта беренселекте алды. Колхоздың иң яҡшы төҙөүселәрен бүләкләү өсөн райсовет исполкомы байтаҡ аҡса бүлде. «Гвардия», «Заветы Ильича», «Ленинский путь», Сталин һәм Фрунзе исемендәге колхоздарҙың да яҡшы эшләгәнлектәре билдәләп үтелде.

Өфө районы колхоздарының был гүзәл эш өлгөләрен республиканың бөтә колхоздарына күсерәйек! П. Порываев.

„Кызыл Башкортостан" газетаһына 1951 йылға подписка кабул ителә.

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум, 3 айға—15 һум, 1 айға—5 һум.

Подписка „Союзпечать" бүлектәрендә, почталарҙа, шулай уҡ заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, уҡыу йорттарында һәм учреждениеләрҙә, совхоздарҙа һәм колхоздарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан кабул ителә.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт академия драма театрында — «СЕМЬЯ».

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «БЕҘ ЗЕН ҠАЛА ЕГЕТЕ».

«Салауатта» — «ДИҢГЕҘСЕЛӘР ӨСӨН».

«Уралда»—«УЛАРҘЫҢ ВАТАНЫ БАР».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «БАЛЕТ СОЛИСТКАҺЫ».

Редакцияның адресы: Бара Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 0116 Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сығыш. 1950 йыл № 239 (8696) 1 декабрь йома. Хаҡы 20 тин.

Совет халҡы большевиктар партияһы һәм бөйөк Сталин тирәһенә ныҡ тупланған хәлдә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнә.

Йәшәһен коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы!

ИЖАДИ, ЙӘНЛЕ ЕТӘКСЕЛЕК ӨСӨН

Ленин—Сталин партияһы тарафынан етәкселек ителгән совет халҡы, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың төп бурыстарын уңышлы үтәп, беҙҙең илебеҙҙең экономикаһының яңы, тағы ла ҡеүәтлерәк күтәрелеше өсөн көрәшә. Промышленноста хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, продукция етештереүҙе арттырыу һәм уның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярыш әленән-әле ныҡырак йәйелдерелә. Колхоздарҙы эреләтеү ауыл хужалығы үҫешенең әленән-әле киңерәк перспективаларын аса.

Хәҙерге шарттарҙа, партия ойошмалары коммунистик төҙөлештең ҙур һәм ҡатмарлы бурыстарын хәл иткән ваҡытта, партия-политик эштең кимәлен артабан күтәреү, урындағы партия органдарының етәкселек итеү методтарын камиллаштырыу айырыуса мөһим әһәмиәткә эйә. ВКП(б) Үҙәк Комитеты үҙенең ҡарарҙарында партия органдарына партия ойошмалары менән бәйләнеште даими ныҡытыу, партия-ойоштороу һәм партия-политик эште яйға һалыуҙа партия ойошмаларына тейешле ярҙам итеү кәрәклеген күп тапҡырҙар күрһәтте.

Иптәш Сталин шуға өйрәтә, көндәлек эш менән шөғөлләнеп, беҙ бер урында ҡатып ҡалмаҫҡа, иҫке формулалар менән генә йәшәмәҫкә тейешбеҙ, ә яңы тормош төҙөүгә етәкселек итеү эше ижади тормошҡа ашырылһын өсөн, көндәлек тәжрибәне өйрәнергә, хаталарҙы ҡыйыу төҙәтергә тейешбеҙ.

Практика шуны күрһәтә, партия-политик мәсьәләләрҙе үҙ иғтибарының үҙәгендә даими рәүештә тотоусы, партия ойошмалары эшмәкәрлегенең бөтә яҡтарында ла етәкселектең сифатын ныҡышмалы күтәреүсе партия комитеттары хужалыҡ һәм культура төҙөлешендә иң яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшәләр.

Партия етәкселеге—ижади, йәнле етәкселек ул. Ул штамплауға, казёнщинаға, эшкә формаль ҡарашҡа сыҙап тора алмай. Большевиктарса етәкселек итеү — коммунистар партияһының политикаһын ныҡышмалы тормошҡа ашырыу, республика, край, өлкә, ҡала, район алдында торған бурыстарҙы үтәүгә массаларҙы мобилизовать итеү тигән һүҙ. Ижади етәкселек итеү — тормош тарафынан, коммунистик төҙөлеш практикаһы тарафынан күтәрелеп сыҡҡан һәр бер мәсьәләнең дөрөҫ хәл итеү юлын табыу тигән һүҙ. Быны өсөн һәр бер партия работнигы практикаға ориентировка киҫеп биреүсе, перспектива асыҡлығын, беҙҙең эшебеҙҙең еңеүенә ышаныс биреүсе марксистик-ленинсе теорияны көндәлек эшендә ҡулланырға тейеш.

Партия ойошмаларының эшмәкәрлеген тәрән өйрәнеүгә, партия етәкселәренең коммунистар һәм хеҙмәтсәндәрҙең киң массаһы менән туранан-тура бәйләнеш тотоуына нигеҙләнгән етәкселек айырыуса эффектлы һәм эшлекле була ала.

Партия-политик эште хужалыҡ эше менән дөрөҫ берләштереү партия етәкселегенең иң мөһим талабы булып тора. Практикала был талап һәр ваҡытта ла һаҡланылмай, тип әйтергә кәрәк. Ҡайһы бер партия комитеттары партия-политик эш мәсьәләләрен онотҡандар, кадрҙарҙы тәрбиәләү, партия ойошмалары, коммунистар менән үҙ бәйләнештәрен ныҡытыу тураһында ҡәстәрлек күреүҙән туҡтағандар. Хужалыҡ-политик бурыстарҙы улар канцелярия-бюрократик методтар менән хәл итергә маташалар. Бындай методтың большевистик етәкселек менән бер ниндәй ҙә уртаҡлығы булмауы асыҡ.

«Етәкселек итеү, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — **резолюциялар яҙыуҙы ғына һәм директивалар таратыуҙы ғына аңлатмай әле. Етәкселек итеү — директиваларҙың үтәлеүен тикшереү тигән һүҙ...».**

Күп кенә өлкә комитеттарының һәм ҡала комитеттарының хәҙерге ваҡытта үткәрелгән пленумдары партия-ойоштороу һәм партия-политик эште артабан яҡшыртыу бурыстарын тикшерәләр. Партия органдарының эшмәкәрлегендәге етешһеҙлектәр пленумдарҙа ҡырҡа тәнҡитләнәләр. Һүҙ, бөтәһенән элек, шул тураһында бара, партияның ҡайһы бер работниктары урындарҙа һирәк булалар, партия ойошмаларының тормошона тәрән үтеп инмәйҙәр, уларға кәрәкле практик ярҙам күрһәтмәйҙәр.

Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Ульяновск Өлкә Комитеты пленумында, Өлкә Комитеты работниктары райондарға сыҡҡан ваҡытта тик айырым кире фактыларҙы теркәү менән генә сикләнәләр һәм партия ойошмаларындағы эштең дөйөм торошо менән ҡыҙыҡһынмайҙар, ҡабул ителгән ҡарарҙарҙың үтәлешен тикшереү менән шөғөлләнмәйҙәр, урындарҙа етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә ярҙам итмәйҙәр, тип күрһәтелгәйне.

Партия райкомдарының секретарҙары, Өлкә Комитеты пленумында сығыш яһап, Өлкә Комитетының секретарҙары һәм башҡа работниктары райондарға систематик рәүештә барып торһондар һәм унда булған ваҡытта партия эшенең ҡуйылышы менән ентекле танышһындар, етешһеҙлектәрҙе асыуҙа һәм партияның түбәнге кадрҙарын был етешһеҙлектәрҙе төҙәтергә, партия етәкселеген дөрөҫ ойоштороға өйрәтһендәр, тип ғәҙел талап иттеләр.

Тәжрибә шуны күрһәтә, хатта иң яҡшы ҡарар ҙа, әгәр ҙә уның үтәлешенә көндәлек тикшереү урынлаштырылмаһа, ҙур ойоштороу эше үткәрелмәһә, ҡағыҙҙа ғына ҡалырға мөмкин. ВКП(б)-ның Кабарды Өлкә Комитеты пленумында, партия-политик эш мәсьәләләре буйынса Өлкә Комитет бюроһы бер нисә тапҡыр яҡшы ҡарарҙар ҡабул итте, ләкин уларҙы тормошҡа ашырыу өсөн бер нәмә лә тиерлек эшләнмәне, тип билдәләнде.

Партия работнигы — политик етәксе ул. Партия етәкселегенең көсө — массалар менән өҙлөкһөҙ бәйләнештә. Партия работнигының иң беренсе бурысы — массалар менән бәйләнеште арымай-талмай ныҡытыуҙан, киң массалар араһында булыуҙан, түбәндән яңалған тәнҡитте иғтибар менән тыңлауҙан, яңылыҡты, алдынғылыҡты, прогрессивлыҡты һәр төрлө яҡлауҙан тора. Ләкин канцелярия методтарынан баш тартмаған һәм йыш ҡына урындарҙағы эштең торошо тураһында ишетеп кенә белеүсе партия работниктарын да осратырға тура килә.

Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты эштең шундай дөрөҫ булмаған стилен урынлаштырған. Был ҡала комитеты работниктарының күп ваҡыты төрлө ултырыштарға һәм кәңәшмәләргә китә. Ултырыштарҙан буш булған сәғәттәрҙә улар төрлө сводкалар, белешмәләр төҙөйҙәр. Ҡала комитеты партия ойошмалары менән, башлыса, телефон аша ғына бәйләнеш тота. Партия ҡала комитетының беренсе секретары иптәш Мостафин партияның түбәнге ойошмаларына юлды бөтөнләйгә онотҡан. Үҙ эше осоронда ҡайһы бер ҙур предприятиеларҙа ул бер генә тапҡыр ҙа булмаған. Күптән түгел партия активының ҡала йыйылышында иптәш Мостафин киҙе-мамыҡ комбинатын артта ҡалыусылар иҫәбендә әйтте. Был комбинат ысынбарлыҡта 9 айлыҡ планды бөтә күрһәткестәр буйынса ла арттырып үтәгән һәм ҡалалағы алдынғы предприятиеларҙың береһе булып тора.

Ижади, йәнле етәкселек — партия-политик эште үҫә барған бурыстар кимәленә күтәреүҙең мөһим шарты ул. Партия органдары коммунистар һәм хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларының активлеген бөтә яҡлап үҫтерергә, кадрҙарҙы большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү рухында, етешһеҙлектәргә килешмәүсәнлек ҡараш рухында тәрбиәләргә бурыслылар. Һәр бер партия комитетының эшендәге уңыш байтаҡ дәрәжәлә партия активы менән уның иң тиклем тығыҙ бәйләнгән булыуы, партия ойошмаһы алдында торған бурыстарҙы тикшереүгә партия активының иң тиклем киң йәлеп ителеүе менән билдәләнә.

Большевиктар партияһы политик аңлы, етәкселек итеү эшмәкәрлегенең бай тәжрибәһенә эйә булған, партия директиваларын тормошҡа ашыра белеүсе партия работниктарының күп һандағы кадрҙарын үҫтерҙе һәм тәрбиәләне. Ләкин, иптәш Сталин күрһәткәнсә, бер етәкселәрҙең тәжрибәһе генә етешмәй әле. Етәкселәрҙең фекер ҡарашы байтаҡ дәрәжәлә сикләнгән, сөнки улар, ваҡиғаларҙы бер яҡтан ғына, өҫтән генә күрәләр. Массалар, киреһенсә, хәлде түбәндә күрәләр. Уларҙың фекер ҡарашы билдәле дәрәжәлә шулай уҡ сикләнгән. **«Мәсьәләне дөрөҫ хәл итеү өсөн,** — тип өйрәтә иптәш Сталин, — **был ике тәжрибәне берләштерергә кәрәк. Етәкселек тик был ваҡиғала ғына дөрөҫ буласаҡ».**

Большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү беҙҙең эшебеҙҙәге етешһеҙлектәргә ҡаршы көрәштең дөрөҫ һәм һынаған средствоһы булып тора. Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү иҫке, үҙ ғүмерен үткәргән нәмәләрҙе ҡырҡа бөтөрөргә һәм яңылыҡҡа, алдынғылыҡҡа, прогрессивлеккә юл һалырға ярҙам итә. Партия етәксеһе тәнҡитте һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте ҡыйыу йәйелдереү өлгөһөн күрһәтергә, массалар тауышын иғтибар менән тыңларға, тәнҡит иҫкәртмәләрен тиҙ төҙәтергә, эште яҡшыртырға тейеш. Тик был шарттарҙа ғына партия массаларының эшмәкәрлеген тағы ла күберәк үҫтерергә, бөтә коммунистарҙы ла партия ойошмаһының актив тормошона йәлеп итергә мөмкин.

Совет халҡы тыныс ижади хеҙмәт пафосы менән солғап алынған. Был көндәрҙә, беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнгән көндәрҙә, халыҡ хужалығы пландарын үтәү өсөн социалистик ярыш тағы ла киңерәк йәйелдерелә. Миллионлаған большевистик агитаторҙар массалар араһында ҙур политик эш алып баралар. Ленин—Сталин партияһы массаларҙың политик һәм хеҙмәт күтәренкелегенә етәкселек итеп, совет кешеләренең бөтә тырышлыҡтарын коммунистик төҙөлештә яңы уңыштар яулап алыуға йүнәлтә.

(«Правда» газетаһының 30 ноябрҙәге баш мәҡәләһе).

УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨН ЯҢЫ ПРОИЗВОДСТВО УҢЫШТАРЫ МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ!

Золотоношка ауылында

Стәрлетамаҡ районы Золотоношка ауылындағы Шевченко исемендәге колхоз урожайлылыҡты күтәреү өсөн көрәштә йылдан-йыл яңы еңеүҙәргә өлгәшә.

Һуңғы 4 йыл эсендә колхоз баҫыуҙарының урожай биреү кимәле бик ныҡ күтәрелде.

Шевченко исемендәге колхоз, тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын тормошҡа ашыра барып, юғары урожай алыу юлына баҫты. Колхозда үлән сәсеүле баҫыу әйләнеше индерелде, баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырылды.

1949 йылда колхоздың доходы 469 мең 564 һум тәшкил итте. Был һуғыштан тиклемге кимәлдән күп артыҡ. Ә быйыл колхоздың доходы, үткән йылға ҡарағанда, тағы ла артты. Колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көнөнә быйыл 6,5 килограмм бойҙай, 4-әр килограмм картоф, 300-әр грамм кәбеҫтә бирелде. Йыл аҙағында һәр хеҙмәт көнөнә бүленәсәк доходтың кимәле тағы ла артасаҡ. Һуңғы иҫәптә өҫтәмә рәүештә тағы ла 2-шәр килограмм иген биреләсәк. Колхозсы Лазаренко үҙе эшләгән хеҙмәт көндәре өсөн 65 центнер таҙа бойҙай алды. Прохор Карпенко, Филипп Кузьменко, Никита Тютюнин иптәштәр 63-әр центнер бойҙай алдылар. Колхозсылар игенде, үткән йылға ҡарағанда, 3—4 тапҡырға артыҡ алалар.

Урындағы Советтарға элекке һайлауҙарҙан һуң уҙған ваҡыт эсендә Золотоношка ауылы ныҡ үҙгәрҙе. Ауылда электростанция төҙөлдө. Колхозсыларҙың йорттары, клуб, мәктәп Ильич лампалары менән яҡтыртылды. Электр көсө производствола файҙаланыла. Молотилкалар, тирмән, мастерскойҙар, тимер һәм ағас ҡырҡыусы станоктар электр көсө менән эшләйҙәр.

Колхозда 4 ферма бар. Унда күп эштәр механизациялаштырылған. Электр көсө ярҙамында ҡоҙоҡтан һыу алына, [illegible] һәм башҡа эштәр башҡарыла. Фермаларҙа быйыл 268 баш ат, 350 баш мөгөҙлө эре мал, 195 сусҡа һәм 2000 ҡош яҡшы шарттарҙа ҡышлай.

Колхоз ауылында яңы төҙөлештәр, шул иҫәптән кирбес заводы төҙөлә.

Шевченко исемендәге колхоз ағзалары урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн ҙур уңыштар менән ҡаршылайҙар.

Б. Морҙағалиев.

Кирбес эшләүселәрҙең йөкләмәһе

Черниковск кирбес заводы коллективы иптәш Н. А. Булганиндың Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығына ҡарата һөйләгән докладын ҙур ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнделәр. Агитаторҙар үткәргән беседаларында Совет илендәге гигант төҙөлештәр һәм сталинсе биш йыллыҡ пландың уңыштары тураһында аңлаттылар. Докладты өйрәнеүгә арналған йыйылышта заводтың алдынғы стахановсыларынан Исполкина, Куранова, Андреева, Банников, яндырыу цехының начальнигы Әсәдуллин иптәштәр сығыш яһанылар. Иптәш Н. А. Булганиндың докладын өйрәнгәндән һуң алдынғы завод коллективы тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫып эшләргә, һайлауҙар көнө—17 декабргә пландан тыш 25 миллион кирбес эшләп сығарырға тигән яңы социалистик йөкләмә алды.

Икенсе көндә үк заводтың алдынғы стахановсыларынан Исполкина, Голиков, Пономарева, Банников, Давыдкин, Куранова һәм башҡа иптәштәр көндәлек нормаларын бер ярым, ике тапҡырға арттырып үтәнеләр.

И. Давыдов.

Социалистик йөкләмәне үтәү өсөн көрәштә

Урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау хөрмәтенә механизаторҙарҙың социалистик ярышы киң йәйелде. Был мөһим эштә беҙҙең МТС коллективы ла уңышлы эшләй.

Беҙҙең коллектив ремонт эшенә ныҡ иғтибар итә һәм йыл һайын уны үҙ ваҡытында, сифатлы итеп башҡара. Был МТС-тың производство планын уңышлы үтәүгә алып бара. Быйыл беҙ хеҙмәтләндергән колхоздар юғары урожай үҫтереп алдылар, государство алдындағы йөкләмәләрҙе тулыһынса үтәнеләр, үҙҙәрен сәсеү орлоҡтары менән тәьмин иттеләр, колхозсылар хеҙмәт көндәренә мул иген бүләләр. МТС механизаторҙары стахановсыларса эшләнеләр. Быйыл трактор эштәренең йыллыҡ планы 118 процентҡа үтәлде. 15 ат көслө һәр тракторға уртаса 679 гектар ер эшкәртелде. 13000 гектар ер туңға һөрөлдө. Быйылғы сезонда беҙ 16,5 тонна яғыулыҡҡа һәм 65.000 һум аҡсаға экономия яһаныҡ.

Был уңыштарға өлгәшеүҙә машина-трактор паркын яҡшы әҙерләүҙең йоғонтоһо ҙур. Шуға күрә беҙ хәҙер ремонт эшен киң йәйелдереп ебәрҙек.

Ремонтты уңышлы башҡарыуҙа хеҙмәтте дөрөҫ ойоштороу ҙур әһәмиәткә эйә. Быйыл беҙ ремонтты ағымлы-узловой метод буйынса ойоштороҡ.

Был метод буйынса эш түбәндәгесә бара.

Ремонт заказы төҙөлгәс, беренсе узел эшселәре тракторҙы мастерскойға индерәләр, йыуалар. Ныҡлы таҙартылғас, машина икенсе һәм өсөнсө узелға инә. Бында ул узелдарға һәм деталдәргә һүтелә. Һүтелгән трактор дүртенсе узелда таҙартыла, йыуыла һәм бишенсе узелға инә. Бында механик-контролер дефектовка яһай һәм ведомость төҙөй. Бынан һуң алтынсы узелда комплектлау үткәрелә. Һуңғы ике узелдан һуң, трактор ремонтҡа тапшырыла.

Беҙ ремонтты сәғәт графигы буйынса алып барабыҙ. Һәр бер эш урынында һәр бер эште башҡарыу графикка буйһондоролған. Һөҙөмтәлә беҙҙә ремонттың ритмлы барышы тәьмин ителде.

Мастерскойҙа тракторҙарҙы ремонтлау менән бергә, беҙ, комбайндарҙы һәм бөтә башҡа төр ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙы ойоштораbыҙ. Беҙ эштә нәүбәтселеккә юл ҡуймайбыҙ.

Бөтә эш социалистик ярыш байрағы аҫтында алып барыла. Беҙ быйыл тракторҙарҙы ремонтлау буйынса дүртенсе квартал өсөн билдәләнгән планды урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә — 17 декабргә үтәргә йөкләмә алып, республика механизаторҙары араһында социалистик ярышты ойоштороуҙа инициатор булдыҡ. Коллективыбыҙ үҙ йөкләмәһен намыҫ менән үтәй. Беҙ инде 6 трактор ремонтланыҡ. Был йөкләмәбеҙҙең инде 45 процентҡа үтәлеүен күрһәтә.

Беҙ бөтә көсөбеҙҙе ныҡ туплап, алдағы сезонға бөтә машина-трактор паркын өлгөлө әҙерләп ҡуясаҡбыҙ. Был МТС-тың колхоздар менән төҙөшкән договорын уңышлы үтәүгә, колхоз баҫыуҙарында юғары урожай үҫтереүҙе тәьмин итеүгә алып барасаҡ. Беҙҙең механизаторҙарыбыҙҙың был бурыстарҙы үтәүҙәге ижади хеҙмәте бөтә донъяла тыныслыҡты ныҡытыуға вклад булып инәсәк.

Ә. Әхмәтьянов,
Шишмә районы, Ново-Троицк МТС-ының ремонт мастерскойы мөдире.

Механизаторҙар һайлау алды ярышында

Бөрө районы Баҙау МТС-ының механизаторҙары Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының социалистик ярышҡа саҡырыу мөрәжәғәтен өйрәнделәр. [illegible] агрономы, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Титов, йыйылышта сығып, былай тине:

— [illegible]беҙ һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды уңышлы тамамлау алдында тора. Баҫыуҙарҙа мул урожай алыу өсөн көрәштә һоҡланғыс ҙур уңыштарға өлгәштек. Беҙ хеҙмәтләндергән колхоздар 1951 йыл өсөн яҙғы сәсеүгә етерлек тиклем сәсеү орлоғо туплау менән бер рәттән, ҡышҡа етерлек фураж фонды һалдылар һәм колхозсыларҙың хеҙмәт көнөнә күп иген бирәләр. Улар, хәҙер ҡар тотоу, орлоҡтарҙы сәсеү кондицияһына еткереү өсөн көрәште йәйелдереп, һайлау алды ярышында стахановсы эш өлгөләре күрһәтәләр. Беҙ ҙә уларға ярҙам итәбеҙ. Баҫыусылыҡ бригадалары менән тәрән дуҫлыҡта эште йәйелдерәйек! Америка-Англия агрессорҙарының яңы һуғыш утын тоҡандырырға тырышыуҙарына яуап итеп, 1951 ауыл хужалығы йылын өлгөлө ҡаршылау өсөн көрәшәйек!

Йыйылышта шулай уҡ МТС-тың күренекле комбайнеры Иван Овчинников, йыллыҡ трактор эштәре планын 150 процентҡа үтәгән трактор бригадаһы бригадиры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Фёдор Рябов, тракторист Павел Александров иптәштәр сығыш яһанылар. Йыйылышта ҡатнашыусылар Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының мөрәжәғәтен берҙәм рәүештә хупланылар. Тракторҙар, комбайндар һәм тағылма машиналарҙы ремонтлауҙың IV кварталға билдәләнгән планын хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнө — 1950 йылдың 17 декабренә үтәргә, ә тракторҙар һәм тағылма машиналар ремонтлауҙың йыллыҡ планын 1951 йылдың 10 февраленә тамамларға, яҙғы сәсеү осорона талап ителгән яғыулыҡты 1950 йылдың 20 декабренә тиклем МТС-ҡа тулыһынса ташып ҡуйырға һәм запас частарҙы һаҡлап ҡулланыу юлы менән 5 процент аҡса средствоһына экономия яһарға социалистик йөкләмәләр алдылар.

Х. Сафин.

Тыныслыҡ эшенә минең вкладым

Мин һигеҙенсе йыл инде Байрамғол МТС-ында слесарь булып эшләйем. Трактор, комбайн һәм ауыл хужалығы машиналарының иң ҡатмарлы ремонт эштәре минең аша үтәләр. Был эштең күп кенә ауырлыҡтары бар. Шулай ҙа, мин көндәлек норманы көн һайын ике тапҡырға арттырып үтәйем.

Мин һуғыш теләмәйем. Ә һуғыш булдырырға теләмәгән һәр бер кеше бөгөн беҙҙең һөйөклө илебеҙҙең экономик ҡеүәтен артабан ныҡытыу өсөн ҡулынан килгән бөтә нәмәне эшләргә тейеш.

Миңә алтмыш беренсе йәш. Ә эштә мин үҙемде йәштәргә тиң тотам. Хатта йәштәр минән өлгө алалар, эштә миңә эйәрәләр. Был хәл мине тағы ла ҙурыраҡ хеҙмәт ҡаҙаныштарына рухландыра.

Беҙ хәҙер тракторҙарға, ауыл хужалығы машиналарына ремонт үткәрәбеҙ.

Беҙҙең тракторҙарыбыҙ, комбайндарыбыҙ быйылғы хужалыҡ йылында насар эшләмәнеләр. МТС трактор эштәре планын арттырып үтәне. Ә киләһе йыл беҙ тағы ла яҡшыраҡ эшләйәсәкбеҙ.

Әхмәди Мәдияров,
Учалы районы Байрамғол МТС-ы слесаре.

Ҙур күтәренкелек менән

Беҙҙең Киров исемендәге колхоз бынан бер нисә йылдар элек кенә районда артта ҡалған колхоздарҙың береһе ине. Партия һәм хөкүмәтебеҙ беҙҙең колхозыбыҙҙы тиҙ арала аяҡҡа баҫтырыу йүнәлешендә сирьёз ярҙамдар күрһәтте. Кәрәк сағында орлоҡ биреп торҙо. Тракторҙар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары менән ныҡ ярҙам итте. Автомашина бирҙе. Беҙ бындай ҙур хәстәрлеккә намыҫлы эш менән яуап бирергә тырыштыҡ.

Бына өсөнсө йыл инде Киров исемендәге колхоз тураһында Әбйәлил районында һоҡланып һөйләйҙәр. Беҙ үткән йылда, тәбиғәт шарттарының насар булыуына ҡарамаҫтан, районда беренсе булып государствоға иген тапшырыу планын үтәп, үҙебеҙҙе орлоҡ фонды менән тәьмин иттейек. Быйыл беҙҙең колхозыбыҙ бөтә ауыл хужалығы кампанияларын үткәреү буйынса ла алдынғы булып сыҡты. Государствоға иген тапшырыу планын район колхоздары араһында беренсе булып, срогынан күп алда үтәүгә ирештек. Государствоға малсылыҡ продукциялары тапшырыу пландарын Октябрь байрамына үтәнек.

Беҙҙең общественный малдарҙы үрсетеү пландарының үтәлеше йыл һайын тип әйтерлек уңышлы алып барыла. Беҙ уны быйыл да байтаҡҡа арттырып үтәнек. Хәҙер булған малдарҙың тоҡомсолоғон һәм уларҙың продукты биреүсәнлектәрен артабан яҡшыртыу бурысы килеп баҫты. Беҙ инде был төп бурысты үтәү өсөн дә хәл иткес саралар күрәбеҙ.

Киров исемендәге колхоз үҙенең хужалығын күп тармаҡлы йүнәлештә үҫтерә. Колхоздың баҡсасылыҡ хужалығы сирьёз доход биреүсе сығанаҡ булып тора. Уҙған йыл беҙ тик баҡсасылыҡтан ғына 23 [...] һум доход алдыҡ. Быйыл ул тағы ла тығыраҡ буласаҡ.

Колхоздың экономикаһы үҫкән һа[...] колхоз ауылының культураһы ла күтәр[...] бара. Быйыл беҙ 200 кеше һыйышлы[...] клуб һалдыҡ. Был клубта уҡыу өйө, [...] бүлмәһе булдырыласаҡ. Ауылды төҙөкләндереү эше киң ҡоласлап [...] барыла. Төҙөлөш бригадаһы менән иптәш Хәйретдинов Ғәләм етәкселек итеп килә. Колхозсылар быйыл хеҙмәт көндәренә игенде һәм башҡа доход бүлеүҙәрен, уҙған йылдарға ҡарағанда, байтаҡ артыҡ алдылар.

Хәҙер беҙҙең Киров исемендәге колхоз урындағы Советтарға һайлау көнөн тағы ла гүзәлерәк хеҙмәт ҡаҙаныштары менән ҡаршылау өсөн әҙерләнә. Ҡалған ашлыҡтар һуғыла. Орлоҡ таҙартыу, киптереү эше алып барыла. Общественный малдарҙы өлгөлө ҡышлатыу өсөн иң сирьёз саралар күрәбеҙ. Беҙ был бурыстарҙы ла намыҫ менән үтәп сығырбыҙ.

Ғәли Әлтапов,
Әбйәлил районы, Киров исемендәге колхоз председателе.

Нефть сығарыуҙың йыллыҡ планы үтәлде

Республикабыҙҙың нефтселәре [...] ғы Советтарға һайлауҙар көнө [...] кабрҙе производствола ҙур хе[...] леше шарттарында ҡаршыла[...] бер нисә айҙар инде тыны[...] һында эшләп, яңынан-яңы [...] һәткестәренә өлгәшәләр.

«Башнефть» берекмәһе [...] ҙың йыллыҡ производства [...] срогынан алда, 22 ноябрҙә [...] ҙер 1951 йыл иҫәбенә э[...]

Быйыл пландан т[...] һум файҙа бирелде. Ш[...] етештереүсәнлеге, п[...] процентҡа күтәре[...]

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә: һулдан уңға: 1. Р. Ғ. Туғанова — Башҡорт ауыл хужалығы институты ассистенты, 41-се һайлау округынан. 2. З. Ш. Заһидуллин [...] медицина институты кафедраһы доценты, 58-се һайлау округынан. 3. И. И. Насырова — Башҡорт ауыл хужалығы институты студенткаһы, 44-се һай[...] округынан. 4. З. З. Ильбаева — Башҡорт опера һәм балет театрының солисткаһы, 60-сы һайлау округынан. 5. К. Н. Мәксимова — мединститут студентка[...] 46-сы һайлау округынан.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

ВКП(б) тарихен өйрәнеүселәргә ярҙамға

ЯҢЫ ТИПТАҒЫ РЕВОЛЮЦИОН ПАРТИЯНЫҢ БАШЛАНҒЫСЫ

Рус эшселәр хәрәкәтенең бик тиҙ һәм ынтылышлы үҫеүе уның гүзәл үҙенсәлеге булып тора. Үткән быуаттың 70—80-се йылдарында Россияның эшселәр синыфы уяна ғына башлағайны һәм әле таркау, ойошмаған хәлдә капиталистарға ҡаршы стихиялы көрәш алып бара ине. Ә инде ул бер нисә ун йылдан һуң — ҡеүәтле политик армияға туплаңған, ойошҡан хәлдә — киң халыҡ массаларына етәкселек итте, самодержавиене һәм буржуазияның империалистик диктатураһын емерҙе һәм донъяла беренсе пролетар государствоны нигеҙләне.

Рус пролетариатының былдай ынтылышлы уңыштарының сәбәбе нимәлә һуң? Бөтәһенән дә элек шунда: уның көрәшенә Ленин—Сталин партияһы етәкселек итте. Большевиктар пролетариаттың стихиялы хәрәкәтен фәнни социализм идеялары менән байыҡтырҙылар, уны дисциплиналы берҙәм армияға ойоштороҙолар, дәйем халыҡ демократик хәрәкәтенең алдынғы көсөнә әүерелдерҙеләр. Эшселәр хәрәкәтен революцион юлдан реформизм юлына бороу өсөн уида үҙ агентураһын урынлаштырыуға буржуазияның күп һанлы маташыуҙары Ленин — Сталин партияһы тарафынан тар-мар ителде.

Көнбайышта иһә эш башҡаса тора ине. Идея һәм ойоштороу яғынан йомшаҡ социал-демократик партиялар буржуазия тарафынан урынлаштырыла торған оппортунизм йоғонтоһона элэктеләр һәм был хәл унда эшселәр хәрәкәтенең үҫешен сериөз тотоп торҙо.

Рус эшселәр синыфы үҙенең беренсе ойошмаларын төҙөй генә башлаған ваҡытта көнбайышта ере социал-демократик партиялар бар ине инде. Ләкин Ленин һәм Сталин уларҙың эске йомшаҡлыҡтарын күрә белделәр. Улар Россияла көнбайыштағы партияларға тамырҙан алып ҡапма-ҡаршы һәм уларҙың йомшаҡлыҡтарынан азат булған боевой пролетар партияны, яңы типтағы партияны төҙөнеләр.

Эшселәрҙән Владимир Ильич тарафынан төҙөлгән беренсе ҙур ойошмаһы уҡ инде — Петербургтағы «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзы»—ит илдәрҙәге социал-демократик ойошмаларға тамырынан алып ҡапма-ҡаршы ине. Ул «...эшселәр хәрәкәтенә таяныусы революцион партияның башланғысы» (ВКП(б) тарихы. Ҡыҫҡаса курс, 20-се бит), яңы типтағы пролетар партияның башланғысы булды.

Ул ваҡытта Россияла, Ленин әйткәнсә, ике төрлө общественный хәрәкәт осрашты: «...береһе эшселәр синыфының стихиялы, халыҡ хәрәкәте, икенсеһе—общественный фекерҙең Маркс һәм Энгельс теорияһына хәрәкәте...» (*В. И. Ленин, Әҫәрҙәр, 4 баҫма, IV том, 239-сы бит*).1883 йылда Г. В. Плеханов тарафынан төҙөлгән беренсе марксистик «Хеҙмәтте азат итеү» группаһы барлыҡҡа килде, ә 80—90-сы йылдарҙа был группаның йоғонтоһонда һәм бер-береһенән бәйһеҙлекһеҙ рәүештә Петербургта, Мәскәүҙә, Ҡазанда, Самарҙа, Киевта һәм Россияның башҡа ҡалаларында марксистик группалар төҙөлде. Был ике ағымды бергә ҡушырға һәм, шулай итеп, уларҙы еңелмәҫ көскә әүерелдерергә — В. И. Ленин бына шундай бурысты күтәрҙе. Ләкин был бурысты хәл итеүгә эшселәр синыфын үҙҙәренә буйһондорорға тырышыусы һәр төрлө буржуаз һәм антимарксистик группалар ҡамасауланы. Улар: эшселәр араһында «крәҫтиәнләр социализмының» реакцион идеяларын таратыусы, эшселәргә хужаларға буйһонорға кәңәш биреүсе народниктар; социалистик фразеология менән үҙҙәренең реакцион, буржуаз аҫылдарын йәшереүсе һәм эшселәрҙе капиталистар менән килешеүгә саҡырыусы «легаль марксистар» ине. Бынан тыш, пролетариаттың политик көрәшенә ҡаршы, революцион марксизмға ҡаршы соглашателдәр сыҡты, һуңыраҡ улар «экономистарҙың» оппортунистик группаһына берләштеләр. Улар эшселәр хәрәкәтен буржуазияға яраҡлы булған реформистик хәрәкәткә әүерелдерергә маташтылар.

* * *

В. И. Ленин Петербургҡа килгән саҡта — 1893 йылда унда эшселәрҙән 20-гә яҡын марксистик түңәрәктәре бар ине.

Былар күбеһенсә пропагандистик түңәрәктәр ине. Улар алдынғы эшселәрҙән грамоталы марксистар әҙерләүҙе үҙҙәренең бурыстары итеп ҡуйҙылар.

В. И. Ленин күп булмаған һандағы алдынғы эшселәр араһында марксизмде пропагандалауҙан эшселәр синыфы киң массаһы араһында көндәлек политик агитацияға күсеүҙең кәрәклеген күрһәтте. Ул марксистарҙан стачкаларға һәм эшселәрҙең башҡа сығыштарына етәкселек итеүҙәрен һәм был сығыштар барышында пролетарийҙарҙе политик тәрбиәләүҙәрен, уларға капиталистар һәм помещиктар власен ҡолатыу һәм халыҡ власен урынлаштырыу кәрәклеген күрһәтеүҙәрен талап итте.

Владимир Ильич Ленин, ҙур әҙерлек үткәргәндән һуң, 1895 йылдың көҙбеһендә Петербургтағы төп марксистик түңәрәктәрҙән вәкилдәрен йыйнай. Был йыйылыш марксистик ойошмалар өсөн әлгә булырға тейешле берҙәм «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзын» ойошторорға ҡарар итә лә.

«Көрәш союзының» башында 17 кешенән үҙәк ойоштороу группаһы тора. Оператив эшләү өсөн уның составынан Ленин етәкселегендә етәксе бюро бүлеп ҡуйыла. Үҙәк ойоштороу группаһы район комитеттәре ролен уйнаусы 3 район группаһына етәкселек итә. «Көрәш союзының» түбәнге ячейкалары бик ҙур предприятиеларҙа төҙөлгән.

Шулай итеп, «Көрәш союзы» централизм принциптәренә ойошторолған була.

«Көрәш союзына» ингән түңәрәктәр телдән агитацияны алып барғандар, быны өсөн эшселәрҙең һәр төрлө йыйылыштары файҙаланылған.

«Петербургтағы «Көрәш союзы»,—тип яҙа иптәш Сталин, — Россияның башҡа ҡалаларындағы һәм өлкәләрендәге эшселәр түңәрәктәренең дә шулай уҡ союздарға берләшеүҙәренә ҡеүәтле этәреш бирҙе» (*ВКП(б) тарихы. Ҡыҫҡаса курс, 19-сы бит*). Марксистик түңәрәктәр 90-сы йылдарҙа Закавказьела барлыҡҡа килде. И. В. *Сталин* етәкселегендә улар тарафынан түңәрәктәрҙәге пропагандадан массовый политик агитацияға күсеү торморошка ашырылды. 1894 йылда Мәскәүҙә «Эшселәр союзы» ойошторола. Петербург өлгәһендә Киевтәге, Одессалағы, Вильнолағы, Ригалағы, Дондағы Ростовтағы, Самарҙағы, Ҡазандағы, Тулалағы, Орехово-Зуевалағы марксистик түңәрәктәр берләшәләр. Себерҙә «Социал-демократик союз» төҙөлә, Иваново-Вознесенскийҙең, Ярославлдең, Костроманың һәм башҡаларҙың марксистик группалары «Социал-демократик партияның төньяҡ союзына» берләшәләр.

В. И. Ленин, Россиялағы азатлыҡ хәрәкәтен характерлап, уның өс этабы: дворяндар, разночинецтар һәм пролетарийҙар этаптары тураһында әйтә. «Көрәш союзының» барлыҡҡа килеүе икенсе этаптың бөтөүен һәм рус халҡы азатлыҡ көрәшенең өсөнсө, пролетарийҙар этабы, самодержавиеға ҡаршы көрәштә төп, етәксе ролде героик эшселәр синыфы уйнаған этап башланыуын аңлатты.

1895 йылдың декабрендә Ленин ҡулға алынды, ләкин ул төрмәнән дә «Көрәш союзының» эшенә етәкселектә дауам итте, уға кәңәштәр йәки күрһәтмәләр бирҙе, листовкаларҙың һәм брошюраларҙың тексталарын, шулай уҡ партия программаһының проекты кеүек партияның мөһим документтәрен ебәрҙе, уны Ленин төрмәлә әҙерләне һәм медицина китабының юл араларына һөт менән яҙҙы.

Ленинде һәм башҡа күренекле «ҡарт» етәкселәрҙе ҡулға алыуҙан файҙаланып, «Көрәш союзы» етәкселеге составына оппортунистик элементтәр үтеп инделәр, улар түңәрәктәрге соглашателлек идеяларын индерергә һәм «экономизмде» өгөтләргә башланылар.

Һөргөндә булған ваҡытта Ленин Россияла пролетар партия төҙөү буйынса үҙенең гениаль планын, буржуазияның эшселәр хәрәкәтендәге агенттәрен—«экономистарҙы» һәм башҡаларҙы тар-мар итеүҙең һәм ысын пролетар революционерҙарҙе ҡеүәтле дәйөм Россия ойошмаһына берләштереүҙең планын эшләне. Һөргөндән ҡотолоу менән уҡ, 1900 йылда ул был планды тормошҡа ашырыуға тотона. В. И. Лениндең И. В. Сталин менән һәм үҙенең башҡа шәкерттәре менән бергә алып барған оҙаҡ һәм ныҡышмалы эше большевиктарҙың ҡеүәтле партияһын, яңы типтағы партияны төҙөүгә килтерҙе.

Ленин һәм Сталин, был партияның идеологик һәм ойоштороу нигеҙҙәрен эшләгән саҡта, ленинизм партияһының башланғысы булған Петербургтағы «Көрәш союзының» тәжрибәһенә таяндылар. «Көрәш союзының» ҙур тарихи әһәмиәте бына шунда.

Лениндең «Көрәш союзын» төҙөү өсөн көрәше — бөтә донъя революционерҙаре өсөн өлгө ул. Буржуазияның үҙ агентураһы — уң «социалистар», титосылар һәм башҡалар — ярҙамында эшселәр хәрәкәтен фәнни социализмдан айырырға маташыуы беҙҙең көндәрҙә туҡталмай ғына түгел, бәлки көсәйә. «Сөнки, әгәр капитализм әле ҡолатылмаған икән һәм ул әле һаман да йәшәй бирә икән, бының менән ул үҙенең яҡшы сифаттарына түгел, ә пролетариаттың әле үҙенең еңеүе мөмкинлегенә ышаныуының етерлек булмауына бурыслы... заһен буржуазия белә», — тине иптәш Никалин ВКП(б)-ның XVIII съезында иптәш В. Сталин. Ленинизм мәсьәләләре, ... сыҙма, 610-сы бит). Еңеүгә был ышаныуҙы хеҙмәтсәндәргә Советтар Союзының һәм социализм юлы менән үҫеүсе халыҡ демократияһы илдәренең бөйөк ҡаҙаныштары бирә. Еңеүгә булған был ышанысты, ВКП(б)-ның тәжрибәһенә таянып, хеҙмәтсәндәргә коммунистар һәм эшселәр партиялары алып килә. Был партиялар — яңы типтағы партиялар — буржуазияның һәм уның эшселәр хәрәкәтендәге агентураһының һәр төрлө хәйләләрен фашлайҙар һәм халыҡ массаларының империалистик реакцияға ҡаршы, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн алып барған көрәшенә уңышлы етәкселек итәләр.

С. Раппопорт,
тарих фәндәре кандидаты.

ЯЛКЫНЛЫ ТРИБУН, КОММУНИЗМ ӨСӨН АРЫУ-ТАЛЫУҘЫ БЕЛМӘГӘН КӨРӘШСЕ

(С. М. Кировтың яуыздарса үлтерелеүенә 16 йыл тулыуға ҡарата)

Гүзәл большевик, коммунизмдең ялҡынлы трибуны, совет халҡының һөйәклеһе Сергей Миронович Кировтың халыҡ дошмандары тарафынан яуыздарса үлтерелеүенә ун алты йыл булды. Большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының был күренекле эшлеклеһенең бөтә героик тормошо бөйөк Ленин—Сталин идеяларын тормошҡа ашырыу эшенә, бөтә кешелек донъяһын капиталистик ҡоллоҡ сылбырынан азат итеү эшенә бирелде.

Сергей Миронович Киров 1886 йылда Вятка губернаһында, хәҙерге Киров өлкәһенең Уржум ҡалаһында ярлы семьяла тыуған. Бескенә ваҡытында уҡ ул атаһыҙ һәм әсәһеҙ торон ҡала. Үҙенең балалыҡ ваҡытын ҡайғы һәм мохтажлыҡ эсендә үткәрә.

Царизм йылдарында Уржум революционерҙарҙе һөргөнгә ебәреү урындарының береһе булып иҫәпләнә ине. 1898 йылда Вятка губернаһына 20 йәшлек Феликс Дзержинский һөргөнгә ебәрелә; 1909 йылда Сольвычегодскиға һөргөнгә китеп барған ваҡытында иптәш Сталин Ваткала туҡтала.

Россия халҡының бөтә ҡатламдарын ҡуҙғатҡан 1905 йылғы беренсе рус революцияһы ваҡытында Киров Себерҙә була, бында ул 1904 йылда Ҡазан механика-техник училищеһен тамамлағандан һуң килә. Царизмде эшман күрен һәм рус, с'т ил капиталистәре иҙеүе аҫтында ынғырашҡан үҙ халҡын азат итеү теләге менән 18 йәшлек Киров профессиональ революционер булып әүерелә. Ул большевиктар партияһына инә һәм подпольелаге түңәрәктән алып Томск халҡының ҡоралла демонстрацияһын ойоштороусы һәм уның етәксеһе булыуға тиклем революцион көрәштең ҡаты мәктәбен үтә. Революция эшенә фиҙакәр бирелгәнлеге менән Киров уны яҡындан белгән бөтә кешеләрҙең дә ихтирамын ҡаҙана. Күп тә үтмәй ул күренекле партия работнигы, РСДРП-ның Томск комитеты члены була.

Реакцияның ҡара төндәрендә айырыуса ҡоторонған эҙәрләүҙәр ҙә, бик йыш ҡулға алыныуҙар ҙа, Томск төрмәләре лә батыр йөрәкле революционерҙың ихтыярын ҡаҡшата алманылар.

Сергей Миронович, батша шымсыларынан ҡасып, 1909 йылдың майында Владикавказға китә, Кавказ большевиктәре менән бәйләнеш тота һәм бик ныҡ пропагандистлек эшенә бирелә. Февраль революцияһынан һуң ул тау ярлыларына В. И. Лениндең данлыҡлы апрель тезистәрен аңлата, массаларҙы большевиктар тирәһенә туплай, уларҙы яңы революцион һуғыштарға әҙерләй. Кировтың актив ҡатнашыуы менән Владикавказда эшселәр һәм һалдаттар депутаттарының Советы төҙөлә, был Совет Кавказ халыҡтарын берләштереүҙә ҙур роль уйнай.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының тарихи көндәрендә Киров Владикавказ һәм Кабарда халыҡтарының вәкиле сифатында Советтарҙың II бөтә Россия съезына Петроградҡа килә. Петроградта ул тураһан-тура октябрь ҡоралды восстаниеһенда ҡатнаша.

Советтар съезы тамамланғандан һуң Киров күп милләтле Кавказдың ҡатмарлы шарттарында партияның заданиеһе буйынса ленинсе-сталинсе милли политиканы оҫта рәүештә тормошҡа ашыра, контрреволюцион казачествоны тар-мар итеүҙе ойоштора, буржуазияның һәм сит ил интервенттәренең агенттәре булып торған Кавказ меньшевиктәрен фаш итә, Кавказда Совет власы урынлаштыра.

«С. М. Кировтың тураһан-тура ҡатнашлығы менән төҙөлгән Астраханде оборо-налау планы хәрби эш тарихенә инәсәк, — тип һөйләй С. М. Буденный үҙенең иҫтәлектәрендә. — Был план оборонаға ғына түгел, бәлки һөжүмгә лә иҫәп ителгән ине. Киров етәкселегендә Ҡыҙыл Армия Астраханде яҡлап алып ҡалыуы менән бергә алға табан да хәрәкәт итте».

1921 йылдан алып 1925 йылға тиклем Сергей Миронович Киров Азербайжан партия ойошмаһына етәкселек итә. Бакуҙа эшләгән осоро Кировтың тормошонда — аҡ гвардиясы байҙар һәм сит ил интервенттәре тарафынан емертелгән Закавказье хужалығын, бигерәк тә нефть промышленноҫын аяҡҡа баҫтырыу буйынса ғәҙәттән тыш ныҡышмалы эш осоро була. «Бында Бакуҙа, — тине ул, — ер шарының бөтә мөйөштәренә үтә торған юлдары ошо бик ҙур киңешкән урында, беҙ бында ғәмәлдә, тормошта, практикала, беҙҙең программабыҙҙың бик ҙур пункттарының береһе — халыҡ-ара, милләт-ара туғанлыҡты тормошҡа ашыра алдыҡ».

Киров — партияның берҙәмлеге өсөн арыу-талыуҙы белмәй торған көрәшсе, социалистик төҙөлештә талантлы ойоштороусы, халыҡ трибуны, ленинизм идеяларын ялҡынлы пропагандалаусы ул. Большевиктең был ҡиммәтле сифаты Сергей Мироновичта партия Ленинградҡа эшкә ебәргәс айырыуса асыҡ күренде. Был иҫтәлекле 1925 йыл—бөйөк Сталин партияның XIV съезы трибунаһында тарихи лозунгыны — беҙҙең илебеҙҙе аграр илдән индустриаль илгә, капиталистик илдәрҙән экономик яҡтан бәйһеҙ илгә әйләндереү бурысын ҡуйған йыл ине. Кировҡа партияның генераль линияһына ҡаршы сыҡҡан һәм индустрияләштырыу планын өҙергә, беҙҙең илебеҙҙе бөтә донъя империализмының колонияһына әйләндерергә маташҡан троцкисе-зиновьевсе хыянатсылар һәм капитулянттарҙың йыландар оһһын туҙҙырыу эше йөкмәтелде.

Ленин ҡалаһы илде индустриялаштырыуҙың иң киткес тиҙ арала ҡеүәтле арсеналына әйләнде. Һәр ерҙә большевистик юлбашсы Сергей Мироновичтең ныҡлы һәм юнәлеш биреүсе ҡулы һиҙелә ине. Ленинградтан беҙҙең биш йыллыҡтарыбыҙҙың яңы төҙөлештәре өсөн эшелон-эшелон йыһаздар оҙатылды. Бында илебеҙҙең яңы индустриаль үҙәктәре өсөн инженер-техник кадрҙар етештерелде. Иптәш Кировтың инициативаһы менән һәм уның тураһан-тура етәкселегендә Ленинград өлкәһендә ҡеүәтле энергетика базаһы булдырылды.

Бөйөк рус халҡының данлыҡлы улы Сергей Миронович Киров ялҡынлы совет патриоты булды. Уның рухландырыус телмәрҙәре большевиктар етәкселегендә үҙ иле өсөн, бөтә донъя кешелегенә тарихи әһәмиәтле уңыштарға ирешкән иле өсөн сикһеҙ шатлыҡ һәм ғорурлыҡ тойғоһо менән һуғарылғандар ине. «...Беҙ бында, ҡоро ерҙең алтынан бер өлөшенә нисек итеп көн һайын, сәғәт һайын яңы социалистик обществоры төҙөләүеп, хеҙмәтсәндәрҙең ысын-ысындан ҡеүәтле тормошо төҙөләүен күрәбеҙ һәм хәҙер нисек итеп бөтә ер шарының ике гигант, ләкин тигеҙ булмаған ике ярым шарға бүленгәнлеген: беренсеһендә төн, ҡараңғылыҡ һәм бушлыҡ, йәнһеҙ һүҙ — үлем, икенсеһендә — йәшәү, эш һәм шатлыҡ, еңеү һүҙе — алға, яңы тормошҡа барыу булыуын күрмәҫ өсөн һуҡыр булырға кәрәк», — тине үҙенең сығыштарының береһендә.

Сергей Миронович Киров Лениндең һәм Сталиндең тоғро соратнигы булды. Ул беҙҙең партиябыҙҙың бөйөк Ленин байраҡын яҡлап алып ҡалған иптәш Сталин етәкселегендәге ядроһы арыһында булды. Был ядро партияны Ленин васыяттары тирәһенә туплады һәм совет халҡын социализм төҙөлешенең киң юлына алып сыҡты. Үҙенең ҡайнап торған күп яҡлы тормошонон һуңғы секундына тиклем Сергей Миронович ленинизм байрағын юғары тотто, партия тарафынан ҡуйылған бөйөк маҡсатҡа ирешеүҙә ҡурҡыуҙы һәм икеләнеүҙәрҙе белмәне. Киров партияны бик ныҡ һөйҙө. Бөйөк Сталиндең исеме уның өсөн бөтә нәмәнән ҡәҙерле булды. Киров Сталиндең гениаль етәкселегендә социализмдең тарихи еңеүҙәренең сығыштарын күрҙе.

«Сталин кеүек гигант фигураны күҙ алдына килтереү ҡыйын,—тине Киров.— Һуңғы йылдарҙа, беҙ Ленинһеҙ эшләй башлағандан бирле, беҙ үҙебеҙҙең эшебеҙҙә авторы иптәш Сталин булмайынса кем дә булһа башҡа береү булған бер генә боролошто ла, бер генә ҙур башланғысты ла, лозунгыны ла, политикабыҙҙағы юнәлеште лә белмәйбеҙ. Бөтә төп эш—быны партия белергә тейеш—иптәш Сталиндең күрһәтеүҙәре, инициативаһы буйынса һәм уның етәкселегендә үтте...

Был кешенең ҡеүәтле ихтыяры, сикһеҙ ҙур ойоштороусылыҡ таланты партияға социализмдең еңеүле төҙөлөшө менән бәйләнгән ҙур тарихи боролоштарҙы, үҙ ваҡытында үткәреүҙе тәьмин итә...»

* * *

Сергей Миронович Кировтың яуыздарса мөйөштән атып үлтерелеүе тураһындағы хәбәр бөтә донъяға таралғас, Горький былай тип яҙҙы:

«Гүзәл кеше, партияның иң яҡшы юлбашсыларының береһе, пролетарийҙең идеаль өлгөһө, культура мастеры үлтерелде».

Ул көндән бирле 16 йыл үтте. Ҡаҡшамаҫ сталинсе, бөйөк революционер, коммунизмдең тантанаһы өсөн арыу-талыуҙы белмәгән көрәшсе — Сергей Мироновичтең онотолмаҫ яҡты образы миллиондарса совет кешеләренең йөрәгендә әлеккеҫә йәшәй. Тантана көндәрендә лә, һынау көндәрендә лә Киров беҙҙең менән. Уның исеме бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ И. В. Сталин етәкселегендә алға, коммунизмға барыусы бөтә хеҙмәтсәндәрҙе рухландыра.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙың халыҡ-ара демократик федерацияһы төҙөлөүгә биш йыл

... был элек Парижда ҡатын-... халыҡ-ара конгресында ҡатын-... халыҡ-ара демократик федера-... нигеҙе һалынды. Уның уста-... маҡсаттары һәм бурыс-... күп миллионлаған ҡа-... фекерҙәрен һәм өмәттәрен ... Федерация байрағына ... тыныслыҡ өсөн, фашизм ... көрәш, ҡатын-... политик хоҡуҡ-... балаларҙың бәхетле ... илдәрҙе яҙылғайны. ... Испанияһында һәм ... террор режимына ... ғаны.

... ҡатын-ҡыҙҙар ... берҙәм Германия Де-... һын төҙөү өсөн ны-... баралар.

... бөтә ҡатын-ҡыҙҙар ... Вьетнамдағы һәм ... лағы һәм Малайя-... хәрәкәтен яҡлап, ... Францияның, Гол-... ның колонизаторлоҡ ... ҡаршы ялҡынлы сығыш-...

... атом ҡоралын тыйыу һәм ... ны кәметеү тураһында Совет-... ның БМО-ға индергән тәҡдим-... йәлкешеңә ҙур эштәр башҡарҙы. ... саҡырыуы буйынса, ҡатын-ҡыҙ-... милли ойошмалары совет тәҡдим-... яҡлау өсөн массовый митингылар ... йыйылыштар үткәрҙеләр. Миллион-... ҡатын-ҡыҙҙар БМО-ның Генераль-... Ассамблеяһының 3-сө сессияһына ... тыныслыҡ петицияһына ҡул ... ҡуйҙылар.

1948 йылдың декабрендә Будапештта булып үткән ҡатын-ҡыҙҙарҙың икенсе бөтә донъя конгресы Федерацияның тыныслыҡ өсөн көрәшендә мөһим этап булды.

Конгресс ер шарындағы бөтә ҡатын-ҡыҙҙарға тыныслыҡты яҡлауға арналған Манифест менән мөрәжәғәт итте.

«Тыныслыҡ өсөн, демократия өсөн, халыҡтарҙың иминлеге һәм бәйһеҙлеге өсөн, балаларыбыҙҙың бәхете һәм яҡшы көн-күреше өсөн тағы ла ҡыйыуыраҡ, тағы ла активыраҡ көрәшәйек, — тип әйтелә Манифеста. — Беҙҙең көстәребеҙ иҫәпләп бөтөргөһөҙ күп. Тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәштә берләшкән көстәр менән еңеп сығырбыҙ!»

Манифестың саҡырыуы бөтә илдәргә, ер шарының бөтә мөйөштәренә барып етте һәм донъялағы барлыҡ ҡатын-ҡыҙҙар араһында ялҡынлы отклик тапты.

Демократ ҡатын-ҡыҙҙар маршаллаштырылған илдәргә политик һәм экономик ҡоллоҡ килтереүсе Маршалл планына ҡаршы актив сығыш яһайҙар, Төньяҡ-атлантик пакттың агрессив характерен фаш итәләр. Франция, Италия, Голландия һәм башҡа капиталистик илдәрҙәге ҡатын-ҡыҙҙар ҡорал етештереүгә һәм уны ташыуға ҡаршы көрәш хәрәкәтендә актив ҡатнаштылар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә донъя конгресы Даими комитетының Стокгольм Воззваниеһы ғәйәт ҙур тарихи документ булды, уның тураһында донъялағы бөтә намыҫлы кешеләр, һуғышты күрә алмаусылар, шул иҫәптән ҡатын-ҡыҙҙар ҙа тағы ла көсләрәк тупланалар.

Ер шарындағы миллиондарса ҡатын-ҡыҙҙар Стокгольм Воззваниеһына ҡул ҡуйҙылар.

Һис бер ғәйептәре булмаған Корея ҡатын-ҡыҙҙарын, ҡарттарҙы һәм балаларҙы үлтереү өсөн демократик Кореяға ҡаршы үҙ ғәскәрҙәрен, самолеттарын һәм ҡоралдарын ебәргән АҠШ хөкүмәтенең енәйәтсе хәрәкәттәре һуғыш тоҡандырыусыларҙың хәрәкәттәренә ҡаршы яңы протест тулҡынын, ҡатын-ҡыҙҙарҙың тыныслыҡ өсөн көрәшендә яңы күтәрелеш тыуҙырҙылар.

Федерация БМО-ның генеральный секретары Трюгве Лигә һәм АҠШ президенты Трумэнға Корея мәсьәләһендә протест менән мөрәжәғәт итте.

Барлыҡ илдәрҙә лә ҡатын-ҡыҙҙарҙың митингылары булып үтте. Бөтә донъялағы миллиондарса ҡатын-ҡыҙҙар: «Кореяның ҡулдарығыҙҙы алығыҙ!», «Ҡатын-ҡыҙҙарҙы, ҡарттарҙы һәм балаларҙы үлтереүсе ҡәбәхәттәргә хурлыҡ!» — тинеләр.

АҠШ-тағы, Англиялағы, Франциялағы, Италиялағы, Көнбайыш Германиялағы һәм башҡа илдәрҙәге реакцион хөкүмәттәр тыныслыҡты яҡлаусыларҙың үҫә барған көстәре алдында ҡурҡып, тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәргә ҡаршы бөтә ҡурҡытыу сараларын күрәләр.

Америкала демократик ҡатын-ҡыҙҙарҙың «Америка ҡатын-ҡыҙҙарының конгресы» тигән ойошмаһы закондан тыш тип иғлан ителде.

Францияла йәш кенә ҡыҙ Раймонда Дьен Вьетнам халҡының милли-азатлыҡ хәрәкәтен баҫтырыу өсөн танкылар тейәп китеп барыусы поезды туҡтатырға рельстарға ташланғаны өсөн төрмәгә ултыртылды.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙың халыҡ-ара демократик Федерацияһының председателе Эжени Коттон француз ҡатын-ҡыҙҙары союзының әсәләрҙе үҙ улдарын Вьетнамда булған һуғышҡа ебәрмәҫкә саҡырыусы плакат сығарғаны өсөн суд яуаплылығына тартылды.

15 йәшлек мәктәп балаһы Джеральдина Чалмерсҡа ҡаршы Англиялағы реакцион элементтәрҙең кампания алып барыуҙары бигерәк тә ҙур ҡәбәхәтлек булып тора. Был баланың «енәйәте» шунда, ул Стокгольм Воззваниеһына 150 ҡултамға йыйнаған.

Ләкин һис бер төрлө эҙәрләүҙәр ҙә ҡатын-ҡыҙҙарҙы көрәштән туҡтата алмайҙар.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресын өҙергә маташҡан Англия хөкүмәтенең оятһыҙлыҡтарына ҡаршы донъялағы барлыҡ ҡатын-ҡыҙҙар бөтә алдынғы кешелек менән бергә тәрән нәфрәт белдерәләр.

Федерацияның һәм уның милли ойошмаларының тыныслыҡ өсөн көрәше ҡатын-ҡыҙҙарҙың экономик һәм политик хоҡуҡтары өсөн, балаларҙың хәлдәрен яҡшыртыу өсөн һәм уларҙы демократик рухта тәрбиәләү өсөн көрәш менән ныҡ бәйләнгән.

Яңы һуғышҡа әҙерләнеүҙең иң мөһим тармаҡтарының береһе булған Маршалл планы Европа халыҡтарына хәйерселектең, аслыҡтың, массовый эшһеҙлектең үҫеүен килтерҙе. Ул илдәрҙә ҡоралланыу артынан ҡыуыу менән бер үк ваҡытта хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждарына бүлдәләнгән уныҫ ҙа бик аҙ ғына булған ассигнованиелар кәметелә, налогтар арттырыла, тауар хаҡтары өҙлөкһөҙ күтәрелә бара. Былар бөтәһе лә беренсе нәүбәттә хеҙмәтсән ҡатын-ҡыҙҙар елкәһенә сикһеҙ ауыр йөк булып төшәләр.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙың халыҡ-ара демократик федерацияһы ҡатын-ҡыҙҙарҙың һәм балаларҙың хоҡуҡтарын яҡлап сығыш яһай.

Франция ҡатын-ҡыҙҙары үҙ хөкүмәттәренең ябай халыҡҡа аслыҡ һәм хәйерселек килтереүсе һәләк итеүсе политикаһына ҡаршы актив рәүештә сығыш яһайҙар; улар продуктылар хаҡы үҫеүенә ҡаршы протест белдерәләр, көн-күреш өсөн кәрәкле минимумдың арттырылыуы, мәктәптәр, больницалар, балалар баҡсалары төҙөүҙе арттырыу өсөн көрәшәләр. Улар баш күтәреүселәрҙең семьялары өсөн аҡса, аҙыҡ-түлек, өҫ һәм аяҡ кейемдәре йыйнап үҙ ирҙәренең, улдарының һәм туғандарының көрәшенә һәр яҡлап ярҙам итәләр.

АҠШ-тағы ҡатын-ҡыҙҙар Тафта — Хартлиҙең һәм Макаррандың фашистик законнарын юҡҡа сығарыу өсөн, негрҙарҙы дискриминациялауға ҡаршы, Советтар Союзы менән дуҫлыҡ урынлаштырыу һәм сауҙа мөнәсәбәттәрен тәртипкә килтереү өсөн көрәш алып баралар.

Федерация, колониаль һәм бәйһеҙлекһеҙ илдәрҙә ҡатын-ҡыҙҙарҙың һәм балаларҙың тормошон һәм хоҡуҡтарын яҡлап, көрәш байрағын юғары күтәрҙе. 1949 йылдың декабрендә ошо федерация тарафынан Пекинда саҡырылған Азия илдәре ҡатын-ҡыҙҙарының конференцияһы — ҡатын-ҡыҙҙар хәрәкәтенең тарихында беренсе тапҡыр саҡырылған был конференция бик ҙур роль уйнаны. Ул колониаль һәм бәйһеҙлекһеҙ илдәрҙә йәшәгән ҡатын-ҡыҙҙарҙың кеше түҙә алмаҫлыҡ шарттарҙа булыуҙарын бөтә донъяға күрһәтте, уларҙы Англия-Америка империалистәренә ҡаршы, милли бәйһеҙлекһеҙлек өсөн, тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәшкә мобилизовать итте һәм бергә туплады.

Федерация йәшәүенең биш йылы эсендә үҙ сафтарын өҙлөкһөҙ киңәйтә барҙы, тыныслыҡ өсөн көрәштә донъялағы демократик ҡатын-ҡыҙҙарҙың тупланғанлығын һәм берҙәмлеген ныҡытты. Ул ошо берҙәмлекте тарҡатырға теләүсе реакцияның бөтә ынтылыштарын селпәрәмә килтерҙе. Һәм әгәр 1946 йылда Парижда булған беренсе конгресста 37 илдән килгән ҡатын-ҡыҙҙар ҡатнашҡан булһа, хәҙер инде уның байрағы аҫтына донъялағы 60 илдең миллионлаған ҡатын-ҡыҙҙары берләшкән.

Тыныслыҡ һәм демократия өсөн көрәштә халыҡ-ара ҡатын-ҡыҙҙар фронтын барлыҡҡа килтереүҙә совет ҡатын-ҡыҙҙарының хеҙмәте бик ҙур. Ленин — Сталин партияһы тарафынан тәрбиәләнгән һәм үҙ Тыуған иленә сикһеҙ һөйөүсе Совет халҡының ҡыҙҙары демократик ҡатын-ҡыҙҙар хәрәкәтенең авангардында баралар. Совет ҡатын-ҡыҙҙары үҙҙәренең бөтә көстәрен һәм ижади ынтылыштарын социалистик Тыуған илде нығытыу эшенә бирәләр. Үҙ хөкүмәтенең тыныс политикаһын ҡайнар рәүештә яҡлайҙар, сит илдәрҙәге демократ ҡатын-ҡыҙҙар менән дуҫлыҡты нығыталар, совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитеты йөҙөндә Федерацияның барлыҡ сараларында актив ҡатнашалар.

Донъялағы бөтә халыҡтар ер шарындағы барлыҡ ябай кешеләргә тыныслыҡ һәм демократия эше тантанаһы өсөн көрәштәрендә юл яҡтыртыусы Советтар Союзына өмөт һәм ышаныс менән ҡарайҙар.

Барлыҡ илдәрҙәге, барлыҡ континенттарҙағы ҡатын-ҡыҙҙар совет кешеләре тормошонда, совет ҡатын-ҡыҙҙары тормошонда рухландырғыс өлгө күрәләр. Улар үҙҙәренең тәрән мөхәббәт һәм ихтирам хистәрен бөйөк тыныслыҡ байрағы йөрөтөүсе иптәш Сталинға юнәлтәләр.

Йөҙҙәрсә миллионлаған яҡшы ниәтле кешеләр, Сталин исемен телдәрендә тибрәтеп, тыныслыҡтың һуғышты еңәсәгенә ныҡ ышанған хәлдә, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн яңы һуғыш тоҡандырыусыларға ҡаршы көрәшәләр.

Н. Парфенова,
Совет ҡатын-ҡыҙҙарының антифашистик комитеты председателенең урынбаҫары.

СОВЕТ ТӨҘӨЛӨШӨ

ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНЕҢ XXI СЕССИЯҺЫ

28 ноябрҙә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советенең XXI сессияһы булып үтте. Сессияла Өфө ҡалаһы хеҙмәтсәндәренең урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләктең барышы тураһында доклад менән ҡала Советы башҡарма комитеты председателе иптәш Капустин сығыш яһаны.

Иптәш Капустин докладының тәүге өлөшөн һайлаусыларҙың үҙған һайлауҙарҙа биреп ҡалдырған наказдарын үтәү буйынса башҡарылған эштәргә арнаны һәм ҡала промышленность предприятиеларының, шулай уҡ учреждениеларҙың эшенә ҡыҫҡаса туҡталып үтте.

— Отчет осоронда ҡала Советы башҡарма комитетының бөтә эше, — ти докладсы, — ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты отчеты буйынса партия Үҙәк Комитеты ҡабул иткән ҡарарҙы үтәүгә, шулай уҡ Союз, Федерация һәм Башҡортостан хөкүмәттәренең ҡарарҙарын һәм һайлаусыларҙың наказдарын үтәүгә йүнәлдерелде.

Отчет осоронда район һәм ҡала Советтәренә һайлаусыларҙан 386 наказ килде. Һайлаусылар үҙҙәренең наказдарында ҡала хеҙмәтсәндәренең материаль-тормош һәм культура ихтыяждарын артабан яҡшыртыу, торлаҡ-коммуналь хужалыҡ предприятиеларының эшен юлға һалыу, ҡаланы, бигерәк тә уның ситтәрен төҙөкләндереү мәсьәләләрен ҡуйҙылар.

Был наказдарҙы үтәү буйынса бик күп эш башҡарылды. Ҡалала 1948 — 1949 йылдарҙа һәм 1950 йылдың 9 айы эсендә 35284 квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырылды. Ләкин торлаҡ төҙөлөшө өсөн хөкүмәт тарафынан бирелгән аҡса средстволары насар файҙаланыла. Кабель заводы һәм 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы үҙ коллективтары өсөн торлаҡтар төҙөү планын һаман өҙәләр.

Ҡала Советы һәм район Советтәре торлаҡтар төҙөлөшөнөң барышына көндәлек контроль булдырмаһылар, предприятие етәкселәренә ҡарата тейешле талапсанлыҡ күрһәтмәнеләр.

Ҡаланы төҙөкләндереү буйынса ҙур эш алып барылды. Ҡаланың урамдарын яҡтыртыу яҡшыртылды. Быйыл өс йыл эсендә 43300 төп ағас ултыртылды. Ҡаланы төҙөкләндереүҙә хеҙмәтсәндәр актив ҡатнашалар. Ләкин ҡаланы төҙөкләндереү буйынса алда эшләһе эштәр бик күп әле.

Урындағы Советтарға һайлауҙар тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы иғлан ителгәндән бирле һайлауҙар тураһындағы Положениеға ярашлы рәүештә ҡала һәм район Советтәре ҙур ойоштороу эштәре үткәрҙеләр. Һайлау участкалары, участка комиссиялары, округ һайлау комиссиялары төҙөлдө. Район һәм ҡала Советтәренә һайлауҙар буйынса бөтәһе 752 һайлау округы эшләй.

Бөтә техник ойоштороу эштәре һайлауҙар тураһындағы Положение нигеҙендә алып барыла. Һайлаусыларҙың исемлектәре барлыҡ участкаларҙа ла билдәләнгән срокта, 16 ноябрҙә элеп ҡуйылды.

10 меңгә яҡын агитаторҙар армияһы һайлаусылар араһында политик-агитация эше алып бара. 17 меңдән дә артығыраҡ беседа һәм һайлауҙар тураһындағы Положение, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре тураһында, Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы һәм ағымдағы хәл тураһында 176 лекция һәм докладтар ойошторолдо.

Ләкин һайлауҙарға әҙерләктә ҙур кәмселектәр бар. Тикшереү ваҡытында бик күп кенә һайлаусыларҙың исемлектән төшөрөп ҡалдырылғанлығы беленде.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа беренсе булып иптәш Соболев (ҡала Советы башҡарма комитетының торлаҡтар управлениеһы начальнигы) сығыш яһаны. Ул үҙенең сығышында ҡаланың торлаҡ фондтарын тәртипкә килтереү буйынса эштең тейешле кимәлдә алып барылмауына килтергән сәбәптәргә туҡталды. Республика Коммуналь хужалығы министерствоһы һәм ҡала Советы башҡарма комитеты торлаҡтарҙы ремонтлау өсөн талап ителгән средстволарҙы бүлеүгә ныҡлы иғтибар бирмәйҙәр.

Иптәш Сағитов (Ленин район Советы башҡарма комитеты председателе) районда һайлауҙарға әҙерләктең барышы тураһында һөйләп, был өлкәләге кәмселектәрҙе күрһәтеп үтте. Тәҡдим һәм жалоба китаптарына тейешле иғтибар юҡ. Ә был китаптар бик ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар. Һайлаусы унда үҙенең теләктәрен яҙа, китап һайлаусылар наказын теркәүсе бер документ булып хеҙмәт итергә тейеш.

Иптәш Преображенский (Жданов район Советы башҡарма комитеты председателе) районда һайлауҙарға әҙерләк буйынса үткәрелгән эштәргә туҡталды. Район Советы башҡарма комитеты һайлаусыларҙың наказдарын үтәүҙең барышы һәм башҡарма комитет бүлектәренең эше тураһында хәҙер һайлау участкаларында отчет бирә.

Һайлаусыларҙың бик күп наказдарын үтәүгә ҡарамаҫтан, уларҙың байтаҡ өлөшө үтәлмәгән әле. Районда тағы ла бер мәктәп һалыу тураһында күптән һүҙ барһа ла, ҡала Советы башҡарма комитеты был өлкәлә бер ниндәй ҙә конкрет ярҙам күрһәтмәне.

Сығыш яһаусы иптәш Петровичев (ҡала Советы башҡарма комитеты) Молотов районында, иптәш Моратов (Киров район Советы башҡарма комитеты) Киров районында һайлауҙарға әҙерләктә булған кәмселектәрҙе тәнҡитләп үттеләр.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа шулай уҡ иптәш Снегирев (ҡала торлаҡ-коммуналь төҙөлөш тресы начальнигы) һәм иптәш Юнин (ҡала Советының социаль тәьминәт бүлеге мөдире) сығыш яһаны.

Сессия тикшерелгән мәсьәлә буйынса тейешле ҡарар ҡабул итте.

Советтәрҙең эшен әленәк-әле яҡшырта барырға

Республикабыҙҙа урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерләк политик һәм производство күтәрелеше шарттарында үтә.

Урындағы Советтар, властең иң массовый һәм халыҡҡа иң яҡын торған органдары булараҡ, социалистик государствоны төҙөү эшенә киң хеҙмәтсән массаның актив ҡатнашыуын тәьмин итеүгә саҡырылғандар. Улар государство пландарын срогынан алда үтәү һәм арттырып үтәү өсөн предприятиеларҙың, колхоздарҙың, ауыл Советтәренең социалистик ярышын тағы ла киңерәк йәйелдерергә бурыслылар. Был тәңгәлдә Бәрә, Өфө, Туймазы, Иглин, Ҡалтасы район Советтәре исполкомдары предприятие, колхоз һәм ауыл Советтәренең ярышта алған йөкләмәләре үтәлешен үҙ-ара тикшереүҙе ойоштороп, бик дөрөҫ эшләйҙәр. Улар бында массаны һәм активте киң рәүештә ылыҡтыралар.

Ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа культура үҫешен һәм төҙөкләндереүҙе тәьмин итеү, торлаҡ һәм коммуналь төҙөлөш пландарын үтәү буйынса Советтарға айырыуса ҙур һәм яуаплы бурыстар йөкмәтелгән. Шуға күрә лә һайлаусылар был мәсьәләләрҙә исполкомдарға ярҙам күрһәтеүгә һәм Совет аппаратының эшмәкәрлеген артабан яҡшыртыуға өлгәшергә тырышалар.

Һайлаусылар тарафынан яһалған бөтә замечаниеларға ла серьез иғтибар менән ҡарарға, улар буйынса практик һығымталар яһарға кәрәк. Советтәрҙең эшен яҡшыртыу — ул һайлау кампанияһындағы мөһим бурыстарҙың береһе булып тора.

Хеҙмәтсәндәр халыҡтың культура-тормош ихтыяждарын ҡәнәғәтләндереүгә саҡырылған беҙҙең коммуналь предприятиеларыбыҙҙың, дауалау учреждениеларының эшенә ҡарата ла шулай уҡ күтәренке талаптар ҡуялар. Мәҫәлән, Аҫҡын, Йылайыр райондары һайлаусылары район культура йорттарын төҙөү тәьмин ителмәүе тураһында үҙҙәренең район Советтәре исполкомдары алдына серьез талаптар ҡуйҙылар.

Шулай уҡ Благовещен районы хеҙмәтсәндәре район үҙәген төҙөкләндереү тураһында индергән тәҡдимдәрен үтәмәгән өсөн район Советы исполкомына (председателе иптәш Житяев) бик урынлы замечание яһанылар.

Бәрә, Туймазы, Яңауыл район Советтәре, Черниковск, Октябрьский һәм Өфө ҡала Советтәре исполкомдары һайлаусыларҙың бөтә тәҡдимдәрен, теләктәрен иҫәпкә алып, тормошҡа ашырыу саралары күрәләр. Улар Советтәрҙең эшенә депутаттарҙы, даими комиссияларҙы, активте һәм хеҙмәтсәндәрҙе киң ылыҡтыралар. Депутаттар активистар ярҙамында хеҙмәтсәндәрҙең тәҡдимдәрен тормошҡа ашыралар һәм был хаҡта һайлаусылар алдында регуляр отчет биреп баралар.

Урындағы Советтәрҙең эшен көн һайын яҡшырта барырға кәрәк. Сөнки ул айырыуса әһәмиәткә эйә булып тора. Шуға күрә хеҙмәтсәндәрҙең ғаризаларына һәм жалобаларына ҡарата, уларҙың һорауҙарына һәм ихтыяждарына ҡарата бюрократтарса гәмһеҙ мөнәсәбәт итеү күренештәренә һис тә юл ҡуйылырға тейеш түгел.

Хәҙерге көндә урындағы Советтарға барған һайлау кампанияһы, большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте киң йәйелдереү юлы менән, Советтәрҙең эшендәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә һис һүҙһеҙ булышлыҡ итәсәк. Әйтергә кәрәк, бында һайлауҙарға әҙерләк һәм уны үткәреү буйынса ҙур яуаплылыҡ Советтарҙың исполкомдары өҫтөнә төшә. Һайлау законының тулы үтәлеүе — ул, бөтәһенән дә элек, һайлауҙарға ойоштороу-техник яҡтан яҡшы әҙерләнеү менән хәл ителәсәк. Шулай ҙа урындарҙа ҡайһы бер Советтар һайлауҙарға әҙерләнеү буйынса үҙҙәренә йөкмәтелгән бурысты аныҡ үтәмәйҙәр. Мәҫәлән, Өфө районының Шакша ауыл Советында һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөгәндә күп кенә яңылышлыҡтар ебәрелгән, округтарҙың номерҙәре, күп кенә һайлаусыларҙың йәштәре күрһәтелмәгән булған. Был ауыл Советында һайлау участкаһы бинаһы йыһазландырылмаған.

Шаран районының Шаран һәм башҡа ауыл Советтәрендә лә һайлау участкаларының бинаһы йыһазландырылмағандар.

Һайлаусыларҙың исемлектәрендә булған хаталарҙы төҙәтеү, һайлау участкалары биналарын йыһазландырыу буйынса йылдам һәм эшлекле саралар күрергә кәрәк. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәре, активте киңерәк туплап, үҙҙәренең эш сифатын күтәрергә, хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөн артабан үҫтереү өсөн көрәштә үҙҙәренең ролдәрен көсәйтергә тейештәр.

Һайлаусылар коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш биреү өсөн 17 декабрҙә һайлау урналарына барасаҡтар. Массаның үҫә барған политик активлеге башында тороу һәм уны коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының яңы еңеүенә өлгәшеүгә йүнәлдереү — урындағы Советтәрҙең мөһим бурысы ул.

Һайлауҙар көнө совет демократияһының тантана итеү көнө буласаҡ.

С. Карастолин,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының ойоштороу-инструкторлыҡ бүлеге мөдире.

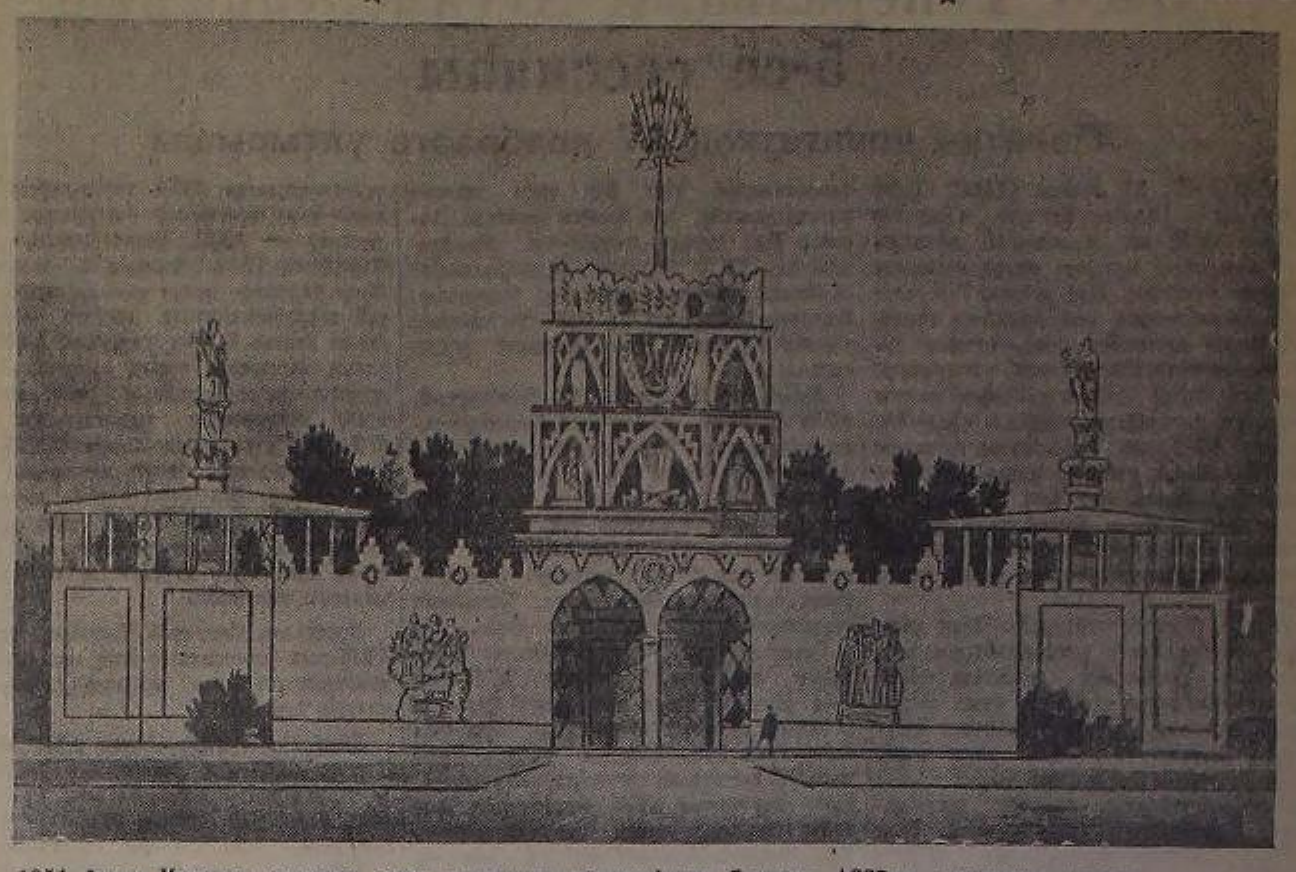

1951 йылда Мәскәүҙә асыласаҡ ауыл хужалығы күргәҙмәһендә Башҡорт АССР-ы павильоны проекте.

1951 йылда асыласаҡ Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә

Башҡорт АССР-ы павильоны

(Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге архитектура эштәре буйынса управление начальнигы иптәш М. Н. Сахоуетдинова менән беседа)

Республикабыҙҙың 1939 йылда Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә төҙөлгән павильоны хәҙерге ваҡытта Башҡортостандың промышленность, ауыл хужалығы һәм культура өлкәһендәге сталинсе биш йыллыҡтар осоронда ирешкән ҙур уңыштарын тулы сағылдырмай. Шуға күрә Башҡорт АССР-ы хөкүмәте был павильонды ҡайтанан төҙөргә ҡарар итте. Уның майҙаны фасалы киңәйтеү иҫәбенә ике тапҡырға яҡын артасаҡ.

1939 йылда асылған Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһенән һуң үткән осор эсендә республикабыҙ, илебеҙҙең башҡа туғандаш республикалары кеүек үк, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә промышленность, ауыл хужалығы һәм культура өлкәһендә ҙур уңыштарға өлгәште.

Республикабыҙ нефть республикаһына, «Икенсе Бакуға» әйләнде. Промышленностең башҡа тармаҡтары ла ҙур аҙымдар менән алға китте. Ауыл хужалығы работниктарының уңыштары ... Башҡорт халҡы формаһы яғынан милли, эстәлеге яғынан социалистик культураһы сәскә атыуына өлгәште.

Мәскәүҙә 1951 йылда асыласаҡ Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендәге ... беҙҙең республикабыҙ павильонының ... диаграммаларҙа совет Башҡортостанының ... күрһәтеләсәк.

Павильондың уң һәм һул яғында фасад буйынса ике ҙал төҙөлә. Яңынан төҙөләсәк ... республикабыҙҙың нефть республикаһы булыуы, һәм шулай уҡ социалистик ... өлкәһендәге уңыштары күрһәтелә.

Павильонды ҡайтанан төҙөү өсөн конкурс иғлан ителгән, унда ... иң яҡшы проект ...

Конкурста ҡатнашыусыларҙың береһе архитектор иптәш Олейникова (Мәскәү) проекты ... эшләү тапшырылды. Хәҙер, был проект раҫланғас, күргәҙмә майҙанында эш бара. Павильонды милли архитектура ... совет Башҡортостанының ...

... тағы ла күтәрәсәк. Уның осонда республикабыҙҙың награданған юғары награда — Ленин ордене күрһәтеләсәк.

Павильондың төҙөлөүендә ... металл ... эшләнгән деталдәр, мәрмәр һәм башҡа төҙөү материалдары ҡулланыласаҡ.

Шул уҡ ваҡытта ... бизәкләп эшләнгән башҡорт халыҡ орнаменте ла киң урын биреләсәк. ... Мәскәүҙә һәм Башҡортостандағы байтаҡ художниктар ...

Павильондың ...

Башҡортостан республикаһы Ленин — Сталин партияһы, бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә ... ҙур уңыштарын ... павильонда ла Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһендә күренекле урын алып торасаҡ.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Яңы кинокартиналарҙы күрһәтеү эше яҡшыртылһын

Хеҙмәтсәндәрҙе политик һәм культура яғынан тәрбиәләүҙә кино ҙур роль уйнай. Шуның өсөн ... кинокартиналар ... Ләкин Белорет районының Асы ауыл Советы территорияһында йәшәүсе граждандар яңы фильмдарҙы ваҡытында ҡарай алмайҙар. Улар «Сталинград һуғышы», «Берлиндың ҡолауы», «Уларҙың Тыуған иле бар», «Салауат Юлаев» һәм башҡа шуның кеүек картиналар тураһында тик газеталарҙан ғына уҡып беләләр. Сөнки Асы ауыл Советенә кино ... күрһәтелгәне юҡ.

Быйыл ... хеҙмәтсәндәр кинопередвижкалар ...

Х. Галимов.

Газетала баҫылғаған материалдар эҙенән

Почта бүлексәһенең эшен яҡшыртыуға практик саралар күрелде

Мишкә районы Ҙур Шады связь бүлексәһе работниктарының газета-журналдарҙы подписчиктарға ваҡытында тапшырмауҙары, айырым номерҙәрҙе юғалтыуҙары, шулай уҡ килгән аҡса переводтарын 2—3 ай буйына тейешле кешеләренә бирмәүҙәре тураһында «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы редакцияһына хат килгәйне. Был хат урында тикшерелеп, унда күрһәтелгән фактылар раҫланды.

Етешһеҙлектәргә юл ҡуйғаны һәм хеҙмәтсәндәргә килгән аҡса переводтарын үҙләштергәне өсөн связь бүлексәһе начальнигы Ғәрипов эшенән бушатылған һәм енәйәт яуаплылығына тартылған. Бер үк ваҡытта связь бүлексәһенең эшен яҡшыртыу буйынса практик саралар билдәләнгән.

Машина-трактор паркын ремонтлауҙа хеҙмәтте дөрөҫ ойоштораЙыҡ!

Партия һәм хөкүмәттең даими хәстәрлеге һөҙөмтәһендә бөгөнгө һуңғы осорҙа илебеҙҙең социалистик ауыл хужалығы бик ныҡ алға китте. Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа игенселек культураһы ныҡ күтәрелде, урожай алыу кимәле артты. Бөтә был эштәрҙә машина-трактор станцияларының хеҙмәте ҙур булды.

Беҙҙең республикабыҙҙа байтаҡ МТС-тар һәм ЛЗС-тар колхоздар менән төҙөшкән договорҙарҙы еренә еткереп үтәйҙәр, ер эшкәртеүҙә агротехник талаптар нигеҙендә башҡаралар һәм колхоздарға юғары урожай үҫтереп алыуға ҙур ярҙам итәләр. Ләкин, быны бөтә МТС-тарға ҡарата әйтеп булмай әле.

Быйыл байтаҡ МТС-тар колхоздар алдындағы йөкләмәләрҙе үтәмәнеләр, ауыл хужалығы эштәрен башҡарыу сроктарын оҙаҡҡа һуҙҙылар, юғары урожай алыуҙы тәьмин итмәнеләр һәм шуның менән улар колхоздарға һәм государствоға зарар килтерҙеләр.

Республикала бындай МТС-тарҙың насар эшләүҙәрендәге төп сәбәптәрҙең береһе машина-трактор паркының ҡәнәғәтләнерлек эшләмәүендә, тракторҙарҙың, башлыса техник сәбәптәр арҡаһында, буш ултырыуҙарында тора.

Был хәл бөтә МТС һәм ЛЗС етәкселәренән һәм уларҙың бөтә работниктарынан шуны талап итә: тракторҙарҙы һәм бөтә ауыл хужалығы машиналарын баҫыу эше сезонына яҡшы әҙерләргә кәрәк. Ҡышҡы осорҙа ремонт эштәре сифатлы итеп үткәреләргә тейеш. Быйыл өсөн хәҙер ремонтта хеҙмәтте һәм эште дөрөҫ ойоштороу талап ителә.

1950 — 1951 йылдың көҙгө-ҡышҡы осоронда ремонт мастерскойҙарын дөрөҫ эшләтеү өсөн МТС һәм ЛЗС механиктәре, ремонт үткәрелә торған бинаның майҙанын, йыһаздарын һәм эшсе көстәрен иҫәпкә алып, һәр бер ай өсөн ремонт планы төҙөргә тейештәр. Бында шуны ла әйтергә кәрәк, ҡайһы бер МТС-тарҙа моторҙарҙы ремонтлау өсөн ҡоралдар етешмәй. Шуға күрә уларҙы ремонтлау эше ремонт предприятиеларына тапшырылырға тейеш.

МТС-тарҙа һәм шулай уҡ ремонт заводтарында, ремонт операцияларын эҙмә-эҙлекле итеп башҡарыу өсөн, уларҙың үҙҙәрендә ҡулланылырға мөмкин булған технологик процесс төҙөлергә тейеш.

Ремонт предприятиеларында лә, шулай уҡ МТС-тарҙа ла тракторҙар, комбайндар һәм моторҙар узловой метод буйынса ремонтланалар. Ремонтта эшсе көстәре дөрөҫ урынлаштырылһа, хатта техник йыһазландырыу етерлек булмағанда ла, эштә экономик яҡтан ҙур ғына уңыштарға өлгәшергә мөмкин. Ул, хеҙмәт етерлек кимәлдә ойошторолмаған яҡшы йыһазландырылған мастерскойҙағы эшкә ҡарағанда ла, өҫтөн буласаҡ.

Ремонтта хеҙмәтте ойоштороуҙа иң яҡшы иҫәпләнгән өс төрлө метод ҡулланыла: улар бригадно-комплексло, бригадно-узловой һәм операцион-бүлгеләнеүле методтарҙан торалар.

Хеҙмәтте бригадно-комплексле системала ойоштороу былай була: унда ремонттағы бөтә эште башынан аҙағына тиклем бер билдәле бригада башҡара. Ул тик деталдәр яһауҙы һәм уларҙы аныҡ баҫтырыуҙы ғына башҡармай. Хеҙмәтте былай ойоштороуҙың етешһеҙ яҡтары ла бар. Сөнки унда, эшсе көсө дөрөҫ ҡуйылмау һәм уларҙы рациональ файҙаланмау арҡаһында, тракторҙар ремонтта оҙаҡ торалар. Бында квалификациялы эшселәр ҙә квалификация талап ителмәгән эштәрҙе башҡарырға мәжбүр булалар, бригаданың ябай члендәренең эштә яуаплылығы, шулай уҡ эйәһеҙлек һәм тигеҙләүселек килеп тыуа.

Хеҙмәтте бригадно-узловой системала ойоштороу түбәндәгесә була: бында бөтә эштәрҙең бер өлөшө, башлыса ремонт операциялары, бригаданың айырым кешеләре тарафынан башҡарыла. Ә тракторҙы һүтеү, йыйыу һәм моторҙы ҡолға ебәреү эштәрен монтажлау бригадаһы башҡара. Бригада айырым узелдарҙы айырым кешеләргә эшкәртеүгә тапшыра һәм ҡабул итә һәм бөтә тракторҙың ремонт сифаты өсөн яуап бирә. Хеҙмәтте былай ойоштороуҙа етешһеҙлектәр бик аҙ була.

Ремонтта хеҙмәтте операцион-бүлгеләү системаһында ойоштороу иң яҡшы метод булып иҫәпләнә. Был ремонт предприятиеларында лә, шулай уҡ МТС-тарҙа ла ҡулланырға мөмкин.

Хеҙмәтте был төрҙә ойоштороу шунан тора: бында тракторҙы һәм моторҙы капиталь ремонтлауҙың бөтә технологик процесы түбәндәгесә эш төрҙәренә — деталдәрҙе йыйыу, уларҙың эшкә яраҡлылығын билдәләү һәм дефектлеләк ведомостәрен төҙөү эштәренә бүленәләр. Деталдәр ремонтлау тейешле цехтарҙа башҡарыла. Деталдәрҙән узелдар йыйыла, араҡлаштырыла һәм һынап ҡарала, узелдарҙан моторҙар һәм тракторҙар йыйылып төҙөлә, йөрөп эшләтеп ҡарала һәм ремонтланған мотор һәм трактор эшкә тапшырыла.

Хеҙмәтте былай ойоштороуҙың өҫтөнлөгө ҙур. Сөнки бында хеҙмәт максималь рәүештә бүлгеләнгән булып тора. Шуның арҡаһында эшселәр ремонтта күнекмәләр алыуға һәм темпты күтәреүгә өлгәшәләр. Айырым эштәр параллель алып барылғанлыҡтан ремонт процесы тығыҙлана. Шуға күрә моторҙың йәки тракторҙың ремонтта тороу ваҡыты ҡыҫҡара, квалификациялылыҡ талабы кәмей. Был, ремонтта аҙ квалификациялы эшселәрҙе файҙаланыуға мөмкинлек бирә, техник контроль эшен еңеләйтә, ремонт ҡоралдарын файҙалана белеү кимәлен күтәрә, эште башҡарыуҙа яуаплылыҡты арттыра. Былар ремонт сифатын күтәреүгә, индивидуаль ярыш ойоштороуға ярҙам итәләр. Шулар һөҙөмтәһендә хеҙмәт етештереүсәнлеге күтәрелә, ремонттың үҙенә төшөү хаҡы кәмей.

Ремонтта операцион-бүлгеләүле (узловой) методты ҡулланыуҙың өҫтөнлөгө ҙур. Бында эшкә ылыҡтырылған һәр бер ремонтсы эшсенең, трактористың һәм комбайнерҙың хеҙмәте дөрөҫ файҙаланыла.

Был метод буйынса эшләгәндә механик-контролер ремонт операцияларының төп стадияларында системалы контроль булдырырға тейеш. Атап әйткәндә, машинаны ремонтҡа ҡабул итеү, һүтелгәндән һуң деталдәрҙе дефекттарға бүлеү, ремонтланған деталдәрҙе ҡабул итеү, деталдәрҙе яһау йәки ҡайтанан эшләү, йыйылған узелдарҙы һәм агрегаттарҙы ҡабул итеү, трактор һәм комбайн двигателдәрен һынау, йыйылған машинаны йөрөтөп ҡарау һәм ҡабул итеү эштәрендә механик-контролер ныҡлы тикшереү-күҙәтеү алып бара.

Ремонттың сифаты шулай уҡ МТС һәм ремонт предприятиеларының яҡшы йыһазландырылыуына, эш урындарының ҡулайлаштырылыуына һәм ҡоралландырылыуына ныҡ бәйле. Һәр бер эшсенең эш урыны деталдәрҙе һәм узелдарҙы ремонтлауҙың техник ҡағиҙәләре һәм күргәҙмә плакаттары менән тәьмин ителергә тейеш.

Ремонтта эш технологияһын тәьмин итеү өсөн махсус цехтар, атап әйткәндә: һүтеү-йыйыу, контроль яһау, комплектлау, йыйыу бүлектәре төҙөләләр.

Һүтеү-йыйыу бүлегендә трактор узелдарға һәм деталдәргә һүтелә. Был эштә махсус инструменттар ҡулланыла. Бөтә һүтелгән деталдәр яҡшылап йыуылалар. Быны өсөн 10 процентле каустик сода иретмәһе файҙаланыла. Йыйыу-таҙартыу өсөн иретмәнең йылылыҡ температураһы цельсия буйынса 80—90 градус булырға тейеш. Деталдәр бынан һуң ҡайнар һыу менән йыуылалар.

Ошолай әҙерләнгән деталдәр контроль-брак бүлегенә килтереләләр. Бында улар ныҡлап тикшереләләр һәм группаларға бүленәләр. Төҙәк деталдәр артабан файҙаланыу өсөн, төҙәк булмағандары — ремонтлау өсөн, ә яраҡһыҙҙары — брак өсөн айырылалар һәм тейешле цехтарға ебәреләләр. Былар тураһында дефект ведомосы төҙөлә.

Комплектлау бүлеге. Бында узелдарҙы йыйыу өсөн кәрәк булған бөтә деталдәр комплектлаштырыла. Был маҡсатта машинаны һүтеү ваҡытында төҙәк итеп ҡалдырылған бөтә деталдәр һәм болттары урынына складтарҙан алынғандары, шулай уҡ цехтарҙа ҡайтанан эшләнгәндәре йыйып алыналар. Деталдәрҙе йыйыу һәм комплектлау ныҡлы контроль нигеҙендә үткәрелә.

Ремонтлау-йыйыу бүлегендә бөтә узелдар — регулятор, вентилятор, май насосы, тағылма муфтаһы һәм башҡалар йыйыла. Узелдарҙан йыйылған мотор эшләтеп ҡарау өсөн һынауға тапшырыла. Бынан һуң гидравлик стендта уның тығыҙлығы һәм ағыулыҡты тотоноуы тикшерелә һәм тракторҙы тамам йыйып бөтөрөү өсөн бирелә.

Ремонтта базис деталдәрен торғоҙоуға ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Ул запас частарға экономия яһауға, машинаның эшләп сығарыуын күтәреүгә, ағыулыҡты аҙ тотоноуға ярҙам итә.

Быйылғы ремонт сезонында ремонт заводтары һәм район-ара ремонт мастерскойҙары капиталь ремонт эшендә ҙур роль уйнарға тейештәр. Уларҙа моторҙарҙы сифатлы итеп ремонтлау өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Тик эште ойоштороуға ғына кәрәк.

Быйыл ремонт сезоны тәүге көндәренән үк яҡшы ойошторолорға, эштә социалистик ярыш киң йәйелдерелергә тейеш. Был эштә Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективының инициативаһы хупланырға хаҡлы. Был МТС коллективы алғанда бөтә ремонт эштәре үҙ срогында һәм юғары сифатлы итеп үткәрелергә тейеш.

Республикабыҙ МТС-тарының машина-трактор паркын үҙ ваҡытында һәм юғары төҙәклек кимәлендә эшкә әҙерләү — уларҙың алдағы йылдың баҫыу эштәрен уңышлы башҡарыуҙарын тәьмин итеп һәм ул колхоз баҫыуҙарында юғары урожай үҫтереп алыуға алып бара.

С. Мальков,
Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы ремонт трестының баш инженеры.

БМО Генеральный Ассамблеяһының 5-се сессияһы

Политик комитеттең 27 ноябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 27 ноябрь. (ТАСС). Хәбәр ителгәнсә, Политик комитет «Ҡытайға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһы айҡанлы СССР Союзының протесе» тигән мәсьәләне тикшерә башланы. Был мәсьәлә Генеральный Ассамблеяның көн тәртибенә Советтәр Союзы делегацияһының тәҡдиме буйынса индерелгәйне. Үткән ултырышта, Америка блогы делегацияларының ҡаршы килеүенә ҡарамаҫтан, комитет «Ҡытайға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһы айҡанлы СССР Союзының протесе» тигән мәсьәләне тикшереүҙә ҡатнашыу өсөн Политик комитет ултырышына Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең вәкилен [illegible] ҡарар итте.

Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәте вәкиленең ҡатнашыуында тикшерелгән мәсьәләнең характеры БМО кругтарында ғына түгел, ә уның ситтәрендә лә айырыуса ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙыра. Комитет ултырышы халыҡ менән тулы булған залда асылды.

Ултырышты асып, комитет председателе Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең телеграммаһын [illegible] белдерҙе. [illegible] Ҡытай хөкүмәте [illegible] мәсьәләне [illegible] полномочиелар [illegible].

Ултырыш ваҡытында У Сю-цюань һәм [illegible] урын алдылар. А. Я. Вышинский Советтәр Союзы делегацияһы исеменән Ҡытай делегацияһын [illegible] сәләмләне. [illegible] тик- [illegible] буйынса [illegible] иғтибар [illegible].

Үҙ телмәрен башлап А. Я. Вышинский, 1950 йылдың 27 июнендә АҠШ президенте Труман [illegible] Тайванға ҡарата [illegible] АҠШ-тың 7-се флотына бойороҡ биреүе [illegible] рәсми рәүештә иғлан итте, тип комитет хәтергә төшөрҙө. Билдәле булыуынса, был бойороҡто үтәп, АҠШ-тың хәрби диңгеҙ көстәре Тайвань ярҙары янына [illegible] Тайвань [illegible] патрулләй башланылар. [illegible] ренделәр, ә бер ни тиклем ваҡыт үткәс, Тайванда АҠШ хәрби-һауа көстәре авиасоединениеларының ҡайһы бер частәре үҙҙәренең личный составтары менән урынлаштылар.

Американың ҡоралы көстәре, тип белдерҙе А. Я. Вышинский, шулай итеп, законһыҙ рәүештә, халыҡ-ара хоҡуҡтың бөтә нормаларын һәм принциптарын тапап, Тайвань утрауын һәм уның территориаль һыуҙарын оккупацияланылар һәм Тайвань зонаһында, иң алдан алынған район кеүек, Ҡытайҙың был утрауында урынлаштылар.

Каир һәм Потсдам килешеүҙәренә һылтанып, шулай уҡ, Тайвань бер нисә быуаттар буйына Ҡытай утрауы булды, тип хәтергә төшөрөп, Советтәр Союзы вәкиле, Тайвань — Ҡытайҙың үҙ ере, Тайвань Ҡытайҙың айырып алғыһыҙ өлөшө булып тора, тип һыҙыҡ өҫтөнә алды. Ул шулай уҡ, АҠШ-тың официаль вәкилдәре — Трумэн һәм Ачесон ошо йылдың башында уҡ, Тайвань әлеге һәм ғөмүмән Ҡытайҙың эске эштәренә АҠШ тығылмаясаҡ, тип бер нисә тапҡыр ышандырҙылар, тип хәтергә төшөрҙө. Артабан был турала государство департаментенең 1950 йылдың 9 февралендәге официаль декларацияһында ла белдерелде. Советтәр Союзы вәкиле был белдереүҙең тексын комитет ултырышында уҡып сыҡты.

Ләкин, тип күрһәтте А. Я. Вышинский, АҠШ хөкүмәте, үҙенең бөтә белдереүҙәренә ҡарамаҫтан, Тайванға ҡарата үҙенең йөкләмәләрен тупаҫ боҙоп, был утрауҙы баҫып алды, үҙенең ҡоралы көстәре менән уны оккупацияланы һәм, шуның менән халыҡ-ара хоҡуҡтың элементар нормаларын һәм БМО Уставының принциптарын оятһыҙ рәүештә тапап, Ҡытайҙың территориаль тейелмәҫлелеген боҙҙо.

Советтәр Союзы вәкиле комитет иғтибарын президент Трумэндең АҠШ-тың 7-се флотына уның тарафынан бирелгән бойороҡ айҡанлы белдереүенә һәм был бойороҡтан һуң Тайванға ҡарата АҠШ ҡоралы көстәренең хәрәкәттәренә юнәлтте. Был хәрәкәттәр АҠШ хөкүмәтенең Ҡытайға ҡарата үҙенең мөнәсәбәттәрендә көс политикаһын һәм шул уҡ ваҡытта иң тупаҫ, ҡоралы формала көс ҡулланыу юлына баҫҡанлығын күрһәтәләр. Вышинский шулай уҡ, «Формоза тураһындағы мәсьәлә» тип аталған нәмәне Ассамблея көн тәртибенә индереү хаҡындағы мәсьәләне генеральный комитетта һәм Генеральный Ассамблеяның пленар ултырышында тикшереү күрһәткәнсә, АҠШ-тың етәксе кругтары Ҡытай утрауы Тайванға ҡарата үҙҙәренең баҫып алыу хәрәкәттәрен, Кореялағыса, БМО вывескаһы, флагы һәм исеме менән йәшерергә уйлайҙар, тип билдәләне. Советтәр Союзы делегацияһының етәксеһе Ҡытайға ҡарата АҠШ-тың хәрәкәттәрен Ҡытай халҡы тарафынан ҡолатылған гоминдансы клика ҡытай халҡына ҡаршы уның көрәшендә ярҙам күрһәтеү маҡсаттарында һәм Ҡытайҙың берҙән-бер законлы хөкүмәтенә — Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәтенә ҡаршы яһалған асыҡтан-асыҡ агрессия акты итеп квалификацияланы.

А. Я. Вышинский Ҡытайҙың эске эштәренә АҠШ-тың тығылыуы тарихен еңтекле рәүештә хәтергә төшөрҙө, шулай уҡ, АҠШ хөкүмәте Ҡытайҙағы граждандар һуғышына тығылыуҙы дауам иттереү генә түгел, бәлки был көрәштә үҙенең ҡоралы көстәрен асыҡтан-асыҡ ҡулланa, тип күрһәтте. Тик был ғына ла, тип белдерҙе А. Я. Вышинский, Ҡытайға ҡаршы Америка хөкүмәтенең ҡоралы агрессияһы фактын иҫбатлау булып, шулай уҡ Америка етәксе кругтарының бындай төр законһыҙ хәрәкәттәренә ҡаршы Советтәр Союзы тарафынан килтерелгән жалобаның ғәҙеллеген иҫбатлау булып хеҙмәт итә.

Үҙ телмәренең аҙағында А. Я. Вышинский тикшерелгән мәсьәлә буйынса СССР делегацияһы резолюцияһының түбәндәге проектын иғлан итте:

«Ҡытайға ҡаршы Америка Ҡушма Штаттарының агрессияһы айҡанлы Совет Социалистик Республикалар Союзының протесе.

Совет Социалистик Республикалар Союзы.

Резолюция проекты.

Генеральный Ассамблея, Ҡытайға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһына ҡарата мәсьәләне ҡарап, был мәсьәлә буйынса Ҡытай халыҡ республикаһы делегацияһының белдереүен һәм АҠШ делегацияһының аңлатмаһын тыңлап, Ҡытайҙың территориаль бөтөнлөгөн һәм уның сиктәренең тейелмәҫлелеген АҠШ хәрби-диңгеҙ һәм хәрби-һауа көстәре боҙоуҙары: а) өс держава — АҠШ, Великобритания һәм Ҡытайҙың 1943 йылдың 1 декабрендә Каир килешеүе менән танылғанса, Ҡытай территорияһының айырылғыһыҙ өлөшө булған Тайвань утрауының АҠШ ҡоралы көстәре баҫып инеүенә һәм шуның [illegible] АҠШ хөкүмәтенең тығылыуына һәм б) Тайвань утрауының ярҙарын АҠШ-тың 7-се хәрби-диңгеҙ флоты көстәренең блокадалауына һәм [illegible] рында [illegible] Ҡытай халыҡ республикаһының [illegible] тәрен [illegible] тыларын тикшерер.

Именселек Советенең [illegible] АҠШ-тың агрессияһына [illegible] туҡтатыу [illegible] яһауҙы һорай.»

Унан һуң сығыш яһаған АҠШ вәкиле Даллес, АҠШ-тың, йәнәһе, Ҡытайға ҡарата территориаль [illegible] наһе Ҡытайға [illegible] гән үҙе [illegible].

Унан һуң Австралия вәкиле сығыш яһаны. Ул Политик комитеттың 27 ноябрҙә көндөҙгө [illegible] тәҡдим итте [illegible] буйынса [illegible] булырға [illegible].

А. Я. Вышинский Австралия вәкиленең тәҡдименә [illegible]. Вышинский Даллес белдереүенә [illegible] яуап бирҙе.

Джон Фостер Даллес, тине А. Я. Вышинский, Ҡытайҙың һауа [illegible] Америка самолеттары [illegible] разведка [illegible] һылтанып [illegible] бер государствоның территориаль [illegible] зарҙың [illegible] риаль [illegible] халҡын [illegible] ҙоуҙын [illegible] менән [illegible].

Даллес унан ары, [illegible] һа ла, [illegible] «коммунистик ҡоралы көстәр» [illegible] бомбаға тотоуҙан [illegible] Даллес [illegible] текле [illegible] онота [illegible] ваҡиға [illegible] тары [illegible] тотоу [illegible].

Даллес, тип дауам итте Вышинский, эште шулай итеп күрһәтә, йәнәһе, «коммунистик ҡоралы көстәр» булған күперҙәр генә бомбаға тотолған[illegible]. Ләкин күперҙә 500 йорт түгел, бер генә йорт та урынлаша алмай бит. Американың хәрби самолеттары бомбаға тотҡан аэродромдар күперҙә булмайҙар. Улар бомбаға тотҡан тимер юл станциялары ла күперҙә булмайҙар. Иң мөһиме шунда, Даллестең үҙенең таныуы буйынса, бөтә был бомбаға тотоуҙар Ҡытай территорияһында булғандар.

Ҡытайҙар Америка территорияһын бомбаға тота башлаһалар, Даллес әфәнде нәмә әйтер икән? Ул, моғайын, бында көслө тауыш менән ҡысҡыра башлар ине. Беҙ көслө тауыш менән ҡысҡырмайбыҙ, беҙ тик: «америкалы әфәнделәр, ҡулдарығыҙҙы алығыҙ, халыҡ-ара хоҡуҡтарҙы һәм принциптарҙы боҙоуҙы туҡтатығыҙ! Ҡытайҙың тейелмәҫлелеген һәм уның политик бойондороҡһоҙлоғон боҙоуҙы туҡтатығыҙ!» тип кенә әйтәбеҙ.

Шуның менән ултырыш ябылды.

Именселек Советенең 28 ноябрҙәге ултырышы

Иртәнге ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 28 ноябрь. (ТАСС). Именселек Советенең 28 ноябрҙәге иртәнге ултырышында СССР делегаты Я. А. Малик АҠШ делегацияһы тарафынан Корея халҡына ҡаршы үҙенең ҡоралы интервенцияһын йәшереү маҡсатында Совет көн тәртибенә үҙ ваҡытында индерелгән «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалоба» тип аталған нәмә менән Тайванға Американың ҡоралы баҫып инеүе айҡанлы Советтәр Союзы тарафынан килтерелгән жалобаны яһалма рәүештә бәйләргә АҠШ делегацияһының һәм уның әлегендә ярамһаҡланыусы Тито кликаһының вәкиле Беблерҙең маташыуҙарына ҡаршы килеп сығыш яһаны.

Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең вәкиле У Сю-цюань, шулай уҡ Лисынмансы клика вәкиле Совет ултырышының өҫтәле артынан урын алырға саҡырылғас, тикшерелеүсе мәсьәлә буйынса кемдең беренсе булып сығыш яһарға тейеш булыуы тураһындағы мәсьәлә буйынса дискуссия йәйелдерелде.

СССР вәкиле Малик, Именселек Советы процедура ҡағиҙәләренең 27-се ҡағиҙәһе нигеҙендә Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкиле, баҫҡынсы, беренсе булып сығыш яһарға хоҡуҡлы, тип күрһәтте.

Малик унан ары, Ҡушма Штаттарға ҡаршы ғәйепләүҙәр Ҡытай халыҡ хөкүмәте тарафынан яһалдылар һәм шуға күрә, был хөкүмәт вәкиленә, жалоба биреүсе булараҡ, беренсе булып сығыш яһау хоҡуҡы бирелергә тейеш, тип билдәләне.

Египет делегаты Именселек Советенда кемдең беренсе булып сығыш яһарға тейешлеге тураһындағы мәсьәләне һис кисекмәҫтән тауышҡа ҡуйыуҙы талап итте. Председателлек итеүсе Ҡытай халыҡ республикаһының вәкилен беренсе булып тыңларға үҙенең теләүе йәки теләмәүе тураһындағы мәсьәләне тауышҡа ҡуйырға тәҡдим итте.

СССР вәкиле беренсе вәкилдең бындай төр формулировкаһына ҡаршы сыҡты. Малик, мин Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкиленә Советта беренсе булып сығыш яһау хоҡуҡы бирелһен өсөн тауыш бирмәһәм, ләкин Совет ҡағиҙәләренән был ваҡиғала бер ниндәй ҙә айырымлыҡтар яһалмай, тип белдерҙе.

Унан һуң председателлек итеүсе үҙенең тәҡдимен яңынан формулировать итте һәм Совет членарына Ҡытай халыҡ республикаһының вәкиленә беренсе һүҙҙе бирергә теләүҙәре йәки теләмәүҙәре тураһындағы мәсьәләне тауышҡа ҡуйырға тәҡдим итте.

Советтәр Союзы был тәҡдимде яҡлап тауыш бирҙе; Индия һәм Югославия тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды, ә Советтең ҡалған членары уға ҡаршы тауыш бирҙеләр.

Тауыш биргәндән һуң Малик үҙенең тауыш биреүенең дәлилдәрен аңлатыу өсөн һүҙ талап иткәс, председателлек итеүсе совет делегатына был белдереүҙе яһарға ҡамасаулыҡ итергә маташты. Ултырышты алып барыу тәртибендә һүҙ алып, Малик Беблерҙең үҙаллы ҡарарына ҡаршы протест белдерҙе һәм процедура ҡағиҙәләре нигеҙендә Советтең һәр бер члены үҙенең тауыш биреүен аңлатырға хоҡуҡлы, тип билдәләне.

Унан һуң Ҡушма Штаттар вәкиле Остин ҙур телмәр менән сығыш яһаны. Ул Тайванға ҡоралы баҫып инеү айҡанлы жалобаны һәм «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалобаны» бер мәсьәләлә «берләштереү» менән үҙенең ҡәнәғәтләнеүен белдерҙе.

Остиндең сығышынан һуң Именселек Советенең иртәнге ултырышы ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенен белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенен 29 ноябрҙә таратылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Аньчжузан (Аньсюзан) төньяҡтараҡ һәм Токусэндән көньяҡтараҡ райондарҙа Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре дошманды уңышлы контратакалауҙы дауам иттерҙеләр.

Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ дошмандың һөжүме туҡтатылды. Көнсығыш яр буйында һуғыштар элекке сиктәрҙә алып барылдылар.

Тибет
(СПРАВКА)

Ҡытайҙың көньяҡ-көнбайыш өлөшөнә урынлашҡан Тибетте «донъяның түбәһе» тип атайҙар. Ул диңгеҙҙән 4—5 километр бейеклеккә урынлашҡан һәм тау теҙмәләре менән уратып алынған. Төньяҡтан уны Куэньлунь, көньяҡтан һәм көньяҡ-көнбайыштан ер шарының иң бейек түбәһе Эверест (8800 метр) тауы урынлашҡан Гималай ҡалҡыулығы ҡаймалай.

Тибет Ҡытай халыҡ республикаһының айырылмаҫлыҡ өлөшө булып тора. Үҙенең ҙурлығы менән ул тик Синьцзян провинцияһынан ғына ҡалыша. Тибеттең территорияһы көньяҡтан төньяҡҡа 1300 километрға һәм көнсығыштан көнбайышҡа 2 мең километрға тиклем һуҙыла.

Төньяҡтан һәм көнсығыштан Тибет Синьцзян, Цинхай, Сикан провинциялары менән сиктәшә; көньяҡтан — Индия менән. Үҙенең майҙаны менән (1 миллион квадрат километр) Великобритания, Франция, Бельгия, Голландия һәм Дания илдәренең территорияларын бергә ҡушып алғанда ла Тибеттең территорияһы ҙурыраҡ.

Тибеттең климаты — бик ныҡ континенталь. Бында ҡыш оҙаҡ килә, ҡаты һыуыҡтар (40 градусҡа тиклем) һәм көслө елдәр менән айырыла; йәй — ҡыҫҡа, ләкин эҫе була. Тибеттең, бигерәк тә уның ташлы суң булған көньяҡ-көнбайыш өлөшөндә үҫемлектәр донъяһы ярлы. Урмандар көньяҡта һәм көньяҡ-көнсығышта ғына осрай. Хайуандар донъяһы, үҫемлектәр донъяһына ҡарағанда, байтаҡ уҡ бай. Бында яҡтар (Урта Азияла аҫрала торған оҙон йөнлө, мөгөҙлө бер төр һыйыр), кәзәләр, боландар, ҡыр кәзәләре, антилопалар бар, йыртҡыс хайуандарҙан — леопардтар, тигрҙар, бүреләр, гималай айыуҙары бар.

Тибеттең ер аҫтында алтын, күмер, баҡыр, тимер, күкерт, нефть бар. Ләкин тәбиғи байлыҡтары әле тикшерелеп бөтөрөлмәгән.

Тибеттең халҡы 3 миллион кеше тәшкил итә. Тибетлеләр ҙур күпселектә күсмә малсылыҡ менән шөғөлләнәләр. Ҡайһы бер райондарҙа, башлыса, йылға туғайҙарында, халыҡ арпа, тары һәм бойҙай үҫтерә. Ер эшкәртеү бик ябай ысул менән башҡарыла.

Лхаса ҡалаһы провинцияның политик һәм культура үҙәге булып тора. Унда 20 меңдән артыҡ халыҡ йәшәй. Ул караван юлдары сатында урынлашҡан, тибетлеләр ошо юлдарҙан Ҡытайҙың башҡа провинциялары менән сауҙа итәләр. Тибеттә тимер юлдар юҡ. Ситт илдәргә йөнлек тиреләре һәм йөн сығарыла. Унан сәй, ебәк, киже-мамыҡ туҡымалары, металл изделиелары һәм башҡалар алына. Промышленносе ғәҙәттән тыш артта ҡалған, йөн әйберҙәре туҡый торған, металл эшкәртә һәм келәмдәр эшләй торған ваҡ кустар предприятиелар ғына бар.

Дин башлыҡтары һәм юғары ҡатлам феодалдарҙың ставленнигы, ламаист сиркәүенең башлығы Далай-лама Тибеттең юғары хөкүмәт башлығы булып тора. Хөкүмәт башлығы сикләнмәгән власть менән файҙалана. Фактик алғанда, власть регенттәр ҡулында. Регенттәр постына монастырҙарҙан йөғонтоло ламалары һайлана.

Тибет халҡы бер ниндәй политик хоҡуҡтар менән файҙаланмай, ул тулыһынса тип әйтерлек наҙан, бында юҡ-барға ышаныуҙар бик киң таралған. Өҫтән синыфтар ғына белем ала алалар. Лхасалағы ике мәктәптә юғары ҡатлам кешеләренең генә балалары уҡый. Мәктәптәр хөкүмәт учреждениелары өсөн чиновниктәр әҙерләйҙәр.

Тибет хеҙмәтсәндәре даими рәүештә фәҡирлектә һәм бөлгөнлөктә йәшәйҙәр. Крәҫтиәндәр ҙур налогтар һәм монастырҙарға, феодалдарға һалымдар түләйҙәр. Үҙҙәренең ер биләмәләре булмаған крәҫтиәндәрҙең (ә улар күпселек тәшкил итәләр) хәле тағы ла насарыраҡ. Улар помещикка ҡоллоҡҡа төшергә мәжбүр булалар.

Тибеттең экономик һәм культура яҡтан артта ҡалған булыуына сит ил империалистәренең оҙаҡ йылдар буйына изеүе һәм урынлағы феодалдарҙың хакимлек итеүе сәбәп булып тора.

Тибет Ҡытай территорияһының айырылғыһыҙ өлөшө булып тора. Ҡытайҙың Тибетҡа булған суверенитете танылды һәм күп кенә халыҡ-ара ярашыуҙарҙа һәм договорҙарҙа яҙып беркетелде. Йөҙ йылдар буйына Ҡытайҙың был провинцияһын үҙ ҡулдарына алырға бер нисә тапҡыр ынтылған Англия Ҡытайҙың Тибетҡа булған суверенитетен шулай уҡ официаль рәүештә танырға мәжбүр булды. Был Тибеттең Индия менән булған сиген билдәләүсе 1890 йылғы договор менән раҫланды. 1906 йылдың 27 апрелендә Англия-Ҡытай ярашыуы төҙөлдө, был ярашыу буйынса Англия шулай уҡ Ҡытайҙың Тибетҡа булған суверенитетен таныйғайны. Аҙаҡ килеп, 1907 йылдың 31 августында Россия менән булған договор буйынса Англия, Тибетҡа Ҡытай суверенитетен танып, уның эске эштәренә тығылыуҙан баш тартырға булғайны.

Ярым колониаль хәлдә булған Ҡытайҙың көсһөҙлөгөнән файҙаланып, Англия империалистәре бер нисә тапҡырҙар Тибетте Ҡытайҙан айырып алырға һәм уны үҙҙәренең колонияһына әйләндерергә ынтылдылар. 1861 йылда улар Тибеттең ҙур булмаған кнәзлеге Сиккимде баҫып алдылар. Был кнәзлек Англияның Индиянан Үҙәк Азияға һөжүм итеүе өсөн хәрби-стратегик плацдарм ролен уйнаны. 1904 йылда Англия империалистәре Тибетҡа ҡоралы интервенция яһанылар, Ҡытайҙың был провинцияһында Англияның йоғонтоһон киңәйтеү тураһында уға ҡабалалы килешеү көсләп таҡтылар. Тибет 2,5 миллион рупий суммаһында Англияға контрибуция түләргә мәжбүр булды. Англия илбаҫарҙары Тибет монастырҙарын таланылар, ул йылдан һуң, 1914 йылда, Лхаса властарын тин хоҡуҡлы булмаған яңы ярашыу төҙөргә мәжбүр иттеләр.

Һуңғы ун йылдарҙа Англия империалистәре тарафынан мәжбүр ителгән Далай-лама Тибет армияһын төҙөүгә ҙур иғтибар бүлде. Тибеттең ҡоралы көстәрен 20 мең самаһы кеше тәшкил итә, уның армияһын, башлыса, Англия офицерҙары әҙерләйҙәр.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа Америка империалистәре лә Тибетҡа ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡарай башланылар. Ҡытайҙы үҙ колонияһына әйләндерергә ынтылыуҙа тулы уңышһыҙлыҡҡа осраған Америка империалистәре Тибетҡа инергә ныҡлы рәүештә ынтылалар һәм уны Ҡытай халыҡ республикаһына ҡаршы көрәш һәм Көньяҡ-Көнсығыш Азия халыҡтарының милли азатлыҡ хәрәкәтен баҫтырыу өсөн хәрби-стратегик плацдармға әйләндерергә тырышалар.

Лхасаның реакцион хөкүмәт башлыҡтары, Америка-Англия агенттәренең күрһәтмәһе буйынса хәрәкәт итеп, ошо йылдың ғинуарында АҠШ-ҡа һәм Англияға «яҡшы ихтыярлы миссиялар» тип аталған миссияларҙы ебәргәндәр. Был миссиялар Тибетте Ҡытайҙан айырып алыу эшендә Америка-Англия империалистәренә ярҙам күрһәтеү маҡсатын тотҡандар. Ләкин Тибет халҡы Лхаса хөкүмәтенең был хыянатсыл политикаһына ҡаршы сыҡты һәм Ҡытай халыҡ республикаһы байрағы аҫтында бөтә Ҡытай халҡы менән бергә семьяға берләшергә ҡарар итkәнлеген белдерҙе.

Ғинуар аҙағында Ланьчжоуҙа (Ганьсу провинцияһы) Ганьсу, Цинхай, Сычуань һәм Сикан провинцияларынан булған Тибет халҡы вәкилдәренең йыйылышы булды. Йыйылышта ҡатнашыусылар Төньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙың ярты миллион Тибет халҡы исеменән Америка-Англия империалистәренең Тибетҡа баҫып инеү пландарына ҡаршы протест белдерҙеләр. Йыйылыш Лхаса властарының Тибет халҡы интерестарына хыянат итергә булған ынтылыштарын ныҡ ғәйепләне. Тибет Ҡытайҙың айырылғыһыҙ өлөшө булды һәм буласаҡ, тип белдерҙеләр Тибет халҡының вәкилдәре. Тибетлеләрҙең был тойғоларын Тибеттең ябай ҡатыны Ци Жень-Наму бик яҡшы әйтеп бирҙе. Ул былай тине: «Тибеттең һәм Ҡытайҙың башҡа милләттәре ҡулдағы биш бармаҡ кеүектәр, һәм уларҙы айырып булмай».

Тибет общественносе вәкилдәренең Мао Цзе-дунға һәм Чжу Дэға ебәргән телеграммаһында былай тип әйтелә: «Тибет халҡы исеменән беҙ һеҙҙән Тибетте азат итеү, реакцион элементтарҙы юҡ итеү, сит ил империалистәрен Тибеттән ҡыуып сығарыу, Көньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙың милли оборонаһын ныҡытыу һәм Тибет халҡын азат итеү өсөн һис кисекмәҫтән ғәскәр(?) ебәреүегеҙҙе һорайбыҙ».

Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте Тибет тураһындағы мәсьәләне тыныс юл менән хәл итеү өсөн бөтә көсөн һалды. Ул Тибет халыҡ делегацияһы менән һөйләшеүҙәр башларға әҙер ине. Ләкин быға Англия-Америка империалистәре ҡамасаулыҡ күрһәттеләр. Улар Тибет делегацияһын туҡтатып ҡалдылар, уға Ҡытайға сығырға рөхсәт итмәнеләр.

Ләкин хаҡ эште тормошҡа ашырыуға бер нәмә лә ҡамасаулыҡ итә алмай. Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡытайҙың Халыҡ-азатлыҡ армияһы «Тибет халҡын азат итергә, бөтә Ҡытайҙы берләштереүҙе тамамларға, илдең сик буйы райондарын төҙөргә һәм һаҡларға, Тыуған илдең бер генә вершок территорияһын да империалистарҙың баҫып алыуҙарына юл ҡуймаҫҡа» тигән приказ алды.

Үҙенең изге бурысын үтәп, Халыҡ-азатлыҡ армияһының Тибетҡа һөжүм итеүсе частәре 19 октябрҙә Чанду (Чамдо) ҡалаһын азат иттеләр. Чанду Лхасанан төньяҡ-көнсығыштараҡ 600 километр самаһында урынлашҡан мөһим стратегик пункт булып тора. Хәҙер Халыҡ-азатлыҡ армияһының частәре провинцияның эсенә үтеп инә.

Тибет халҡы Халыҡ-азатлыҡ армияһының боецтарын шатлыҡ менән ҡаршы ала. Тибет — Ҡытай халыҡ республикаһының айырылғыһыҙ өлөшө. Тиҙҙән уны феодализм һәм империализм ҡоллоғонан тулыһынса азат итеү көнө килеп етәсәк.

В. Федоров.

РЕДАКЦИЯНАН

Газетабыҙҙың 238-се номерендә, 3-сө биттә, хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау тураһындағы материалда 236-сы һайлау округы буйынса депутатлыҡҡа кандидатты Мөхәмәтьярова Рәшидә Әсфәндиәр ҡыҙы, тип уҡырға.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01171. Өфө газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 240 (8697)
2 ДЕКАБРЬ
шәмбе
хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

РЕСПУБЛИКА ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛӘНӘ. (1-се бит).

ПАРТИЯ ТОРМОШО. А. Кайбишев. — Эреләтелгән колхоздар менән етәкселек итеү. Н. Гриденевский. — Күргәҙмә агитация — массовый эштең мөһим формаһы. (2-се бит).

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА. Г. Подкопаев. — Америка «демократияһы». (2-се бит).

ВКП(б) ТАРИХЕН ӨЙРӘНЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА. Д. Әхмәров. — ВКП(б)-ның XV съезы. (2-се бит).

МТС ҺӘМ СОВХОЗ МЕХАНИЗАТОРҘАРЫ! МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН РЕМОНТЛАУҘЫ ТЕМПЫН ҺӘМ СИФАТЫН КҮТӘРЕГЕҘ! Х. Сафин. — Бәрә МТС-ы ремонт графигын өҙә. П. Юрьев. — Механизатор кадрҙары әҙерләүгә ныҡлы иғтибар. (3-сө бит).

АЛДЫНҒЫ АУЫЛ СОВЕТТАРЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕНЕҢ ТРИБУНАҺЫ. Шәриф Мортазин. — Депутаттар ауылдың культура кимәлен күтәреү өсөн көрәшә. (3-сө бит).

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР. (3-сө бит).

СТАЛИНГРАДТАН ХАТТАР. Ростом Наҙиев. — Коммунизм уттары. (3-сө бит).

ИМЕНСЕЛЕК СОВЕТЕНЕҢ УЛТЫРЫШТАРЫ. (4-се бит).

Лекция—пропаганданың мөһим формаһы

Лекцион пропаганда хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә мөһим звеноларҙың береһе булып тора. ВКП(б) Үҙәк Комитеты, яҡшы әҙерләнгән, йөкмәткеле лекция большевизмдең теорияһын һәм тарихен, марксизм-ленинизм классиктәренең әҫәрҙәрен үҙ алдарына өйрәнеүселәргә серьез ярҙам күрһәтә, тип билдәләне. Социализмдан әҡрынлап коммунизмгә күсеү осоронда, беҙҙең партиябыҙ бөйөк бурыстарҙы хәл иткән көндәрҙә партия ойошмаларының лекцион пропагандаһы айырыуса мөһим әһәмиәт ҡаҙана.

Һуңғы көндәрҙә беҙҙең республикабыҙҙа лекцион пропаганда киң ҡолас алды. Уҡыла торған лекцияларҙың тематикаһы киңәйҙе, уларҙың сифатына контроль яҡшыртылды. Коммунистәрҙең һәм комсомолецтәрҙең идея кимәлдәрен күтәреүҙә, совет интеллигенцияһын, эшселәрҙе һәм колхозсыларҙы тәрбиәләүҙә лекциялар мөһим средство булып әҫерелделәр. Үткән уҡыу йылында ВКП(б) Өлкә Комитетенең, ҡала һәм район комитеттәренең штаттағы һәм штаттан тыш лекторҙары тарафынан 30 меңдән күберәк лекция уҡылды. Политик һәм фәнни белемдәр таратыу обществоһының, республикан лекцион бюроның, райсовет исполкомдары эргәһендәге лекторҙар группаларының члендәре тарафынан меңәрләгән лекциялар уҡылды.

Үткән йыл партия мәғарифе системаһында большевиктәр партияһының теорияһы һәм тарихе буйынса лекциялар циклы уҡыу ойошторолдо. Был эш партияның 42 ауыл райкомы партия кабинеттәре эргәһендә ойошторолдо. Ә 6 ҡалала 35 урында лекторҙар группаһы эшләне. Лекциялар циклын уҡыу Өфө, Белорет, Октябрьский ҡалаларында, Тәтешле, Учалы һәм башҡа райондарҙа регуляр ойошторолдо. Был ҡалаларҙың һәм райондарҙың етәксе партия работниктәре лекторҙар группаларының эше менән ныҡ ҡыҙыҡһындылар, лекцион эштә үҙҙәре актив ҡатнаштылар. Был ыңғай тәжрибәне артабан да ҡулланырға кәрәк. Ләкин партияның күп кенә райкомдары лекцион пропаганданы тейешле кимәлгә күтәрмәгәндәр әле.

Билдәле булғанынса, лекцион пропаганданы партия ойошмаларынан башҡа политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз обществоһы, хеҙмәтсәндәр депутаттарының район һәм ҡала Советтәре культура-ағартыу бүлектәре эргәһендәге лекторҙар группалары һәм комсомол ойошмаларының лекторҙар группалары алып баралар. Партияның ҡайһы бер район комитеттәре һәм уларҙың агитация һәм пропаганда бүлектәре был лекторҙар группаларының эшенә тейешенсә етәкселек итмәйҙәр. Шуға күрә лә күп кенә райондарҙа һәм ҡалаларҙа лекцион пропаганданы ойоштороу эшендә ҙур ғына етешһеҙлектәр бар. Мәҫәлән, Әлшәй, Баймаҡ, Дәүләкән, Дыуан һәм Кушнаренко райондарында совет интеллигенцияһы политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса общество члендәре сафына йәлеп ителмәйҙәр.

Шулай уҡ Белоҡатай, Благовещен, Зиянчура, Ҡыйғы, Мәсетле, Мишкә һәм башҡа райсовет исполкомдарының культура-ағартыу бүлектәре эргәһендәге лекторҙар группалары ла насар эшләйҙәр. Благовещен район Советы исполкомының культура-ағартыу бүлеге эргәһендәге лекторҙар группаһы 6 ай эсендә ни бары 40 лекция ойошторған. Ҡыйғы районында лекторҙар группаһы ғәмәлдә бөтөнләй бөтөрөлгән. Шуңлыҡтан лекция пропагандаһы бик насар тора. Был районның культура йорто эргәһендә лекторий тарафынан 10 ай эсендә ни бары 4 лекция уҡылған.

Партияның район һәм ҡала комитеттәренең пропаганда һәм агитация бүлектәре лекторҙар группаһы эшенә тейешенсә етәкселек итергә тейештәр. Культура-ағартыу бүлеге мөдирҙәренең отчеттарын тыңларға, районда һәм ҡалала лекцион эштең пландарын раҫларға кәрәк. Шул уҡ ваҡытта, лекторҙар группаһына культура-ағартыу бүлеге мөдире үҙе етәкселек итергә тейеш икәнлекте онотorға ярамай.

Күп кенә райондарҙа һәм ҡалаларҙа лекцияларҙың тематикаһы бик тар. Философия, политик-экономия буйынса лекциялар бик аҙ уҡыла. Экономик темаларҙа лекциялар уҡыуға бигерәк тә Ишембай һәм Стәрлетамаҡ ҡалаларында тейешле иғтибар бирелмәй, фәнни-атеистик пропаганда ла ҡәнәғәтләнерлек түгел.

Хәҙер коммунистәр һәм партияһыҙ работниктәр үҙҙәренең белемдәрен күтәреү өҫтөндә ныҡышмалы эшләйҙәр. Беҙҙең лекторҙарыбыҙ уларҙың яҡын ярҙамсылары булырға саҡырылғандар.

Ауыл һәм ҡала хеҙмәтсәндәре төрлө темаларҙа әҙерлекле лекциялар уҡыуҙы талап итәләр. ВКП(б) тарихе, философия, политик-экономия, халыҡ-ара мөнәсәбәттәр тарихе мәсьәләләре буйынса лекцияларҙы күберәк уҡырға кәрәк. Партия комитеттәренең лекторийҙәре төп иғтибарҙы марксистик-ленинсе теорияны пропагандалауға тупларға, теоретик темаларға лекциялар уҡыуҙы үҙҙәренең төп бурыстары итеп ҡарарға тейештәр.

Ағымдағы политика, хәҙерге халыҡ-ара хәл тураһында ла лекцияларҙы күберәк уҡырға кәрәк. Лекцияларҙа совет патриотизмы, СССР халыҡтарының дуҫлығы, совет общество һәм государство ҡоролошоноң бөйөк көсө, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре, Совет государствоһының тыныслыҡ политикаһы, Сталинсе Конституция, Совет һайлау законы тураһындағы темаларға лекциялар ҙур урын алырға тейеш. Һәр бер лекция Америка-Англия империализменең агрессив политикаһын фашларға һәм демократик лагерҙең өҫтөнлектәрен күрһәтергә тейеш. Лекцияларҙы коммунистик төҙөлештең мөһим бурыстарына бәйләп, урындағы тормоштоң үҙенсәлектәрен, тыңлаусыларҙың ихтыяждарын иҫәпкә алып ойошторорға кәрәк.

Хәҙер, беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерләнгән көндәрҙә, лекцион пропаганданың әһәмиәте айырыуса ҙур.

Республикала лекцион пропаганданы киң йәйелдерергә кәрәк. Был партия ойошмаларының мөһим эштәре булып тора.

БАССР Министрҙәр Советында һәм ВКП(б) Өлкә Комитетында

Малсылыҡ буйынса алдынғы районға Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағын биреү тураһында

1950 йылдың октябрь айында республика колхоздарында продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау буйынса райондарҙың социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡарап, Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы 1950 йылдың октябрь айында продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау буйынса райондарҙың социалистик ярышында Зиянчура районын (исполком председателе иптәш Латипов, ВКП(б)-ның район комитеты секретаре иптәш Әхмәдиев, район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Загребельный, баш зоотехник иптәш Юлашев, баш ветеринар врач иптәш Романова) еңеүсе тип тапты һәм күсмә Ҡыҙыл Байраҡты был районда ҡалдырҙы. Хәйбулла, Ҡандра һәм Бәләбәй райондарының продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереү һәм һаҡлау буйынса яҡшы эшләүҙәре билдәләнде.

Республика һайлауҙарға әҙерләнә

Колхоз ауылында хеҙмәт күтәрелеше

Беҙҙең колхоздың члендәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнөнә ҙур күтәренкелек менән әҙерләнәләр. Һайлауҙар көнө ҙур байрам бит ул! Һайлау көнө яҡынайыу айҡанлы, колхозсылар үткән юлдарына әйләнеп ҡарайҙар һәм һалған хеҙмәттәренә, эшләгән эштәренә баһа бирәләр.

Яҙ көнө, биш ауылда йәшәүсе ике колхоздың члендәре общественный хужалыҡты юғары темпта үҫтереүҙе тәьмин итеү өсөн, берләшергә ҡарар иттеләр. Уларҙың был ҡайнар теләген ВКП(б)-ның Бөрө район комитеты һәм район Советы исполкомы хуплап ҡаршыланылар.

Баҫыусылыҡ бригадаларын нығытыу буйынса күп кенә эштәр башҡарылды. Элек беҙҙә колхозсылар бер бригадала даими эшләмәй инеләр. Артелде эреләндергәс, правление члендәренең кәңәшмәһендә был мәсьәләне ентекләп тикшереп, артель Уставын боҙоуҙарға сик ҡуйырға һәм бригадирҙарҙың ролен күтәрергә ҡарар иттек.

Уҙған йылдарҙа был ике колхоз бөртөклө ашлыҡ культураларының гектарынан уртаса 7—8-әр генә центнер урожай алған булһа, быйыл 15-әр центнер, ә айырым участкаларҙа гектарынан 30-ар центнер урожай алынды. Шулай уҡ йәшелсәнән һәм емеш баҡсаһынан да күп кенә доход алыуға өлгәштек.

Ауыл хужалығы артелен эреләндереү уның экономикаһын байтаҡ нығытты. Малсылыҡ фермалары, хәҙер малсылыҡ продуктыларын элеккегә ҡарағанда, байтаҡ артыҡ бирәләр. Унда 250 баштан артыҡ мөгөҙлө эре мал, йөҙәрләгән баш сусҡа, өс йөҙҙән артыҡ һарыҡ-кәзә иҫәпләнә. Ошо йылдың ун айы эсендә генә фуражлағы һәр бер һыйырҙан 1200-әр литр һөт һауып алынды.

Бынан бер йыл элек кенә әле Покровка, Иҫке Покровка һәм Михайловка ауылын берләштергән «Ленинский Октябрь» колхозының 500 баштан артыҡ малына ни бары 144 гектар көтөүлек һәм сабынлыҡ тура килә ине. Ә Ленгинский һәм Храбрый ауылдарындағы «Красная знамя» колхозында, бер баш малға көтөүлек бер гектарҙан да аша ине. Берләшкәндән һуң ошо тигеҙһеҙ һандағы көтөүлектәр һәм сабынлыҡтар тулыһынса файҙаланыла башланы. Общественный малсылыҡтың продукт биреүсәнлеге ошо ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә байтаҡ күтәрелде.

Эреләтелгән ауыл хужалығы артелендә хужалыҡтың бөтә тармаҡтар буйынса йылдам үҫеүенә бөтә шарттар тыуҙы. Бөрө ҡалаһына яҡын булыуыбыҙҙы иҫәпкә алып, йәшелсәләр үҫтереүгә, емеш баҡсасылығын киңәйтеүгә, малсылыҡтың продуктивлеген күтәреүгә тағы ла ҙурыраҡ әһәмиәт бирәсәк. Артелдең аҡса доходы күтәрелде. Үткән йылдарҙа 150—200 мең һумдан артмаған был һандар быйыл ун ай эсендә 500 мең һумға етте.

Аҡса доходының артыуы, колхозда төҙөлөш эштәрен йәйелдерергә яңы сығанаҡ тыуҙырҙы. Элек беҙ капиталь төҙөлешкә 5—10 мең һум аҡса бүлһәк, быйыл 40 мең һумға еткерәсәк. Һөҙөмтәлә тик һуңғы өс айҙа сусҡалар өсөн яңы типовой ике торлаҡ эшләнек. Малсылыҡ фермаларын яҡшылап ремонтланыҡ.

«Ленинский Октябрь» ауыл хужалығы артеле члендәре алдында бай, культуралы тормошҡа артабан киң юл асыҡ. Беҙ колхоз тормошондағы был уңыштарыбыҙ өсөн большевиктәр партияһына, Совет хөкүмәтенә, бөйөк Сталинға рәхмәт әйтәбеҙ.

Ф. Веревкин,
Бөрө районы, «Ленинский Октябрь» колхозының председателе.

Башҡорт АССР-ының һайлаусылары хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға ҙур ойошҡанлыҡ һәм берҙәмлек менән килеләр. Хеҙмәтсәндәр промышленноста ла, ауыл хужалығында ла һайлауҙар көнө хөрмәтенә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрәләр, производство пландарын срогынан алда арттырып үтәйҙәр.

Хәҙер һайлаусылар үҙҙәренең кандидаттары менән осрашалар. Депутатлыҡҡа кандидаттар менән һайлаусыларҙың осрашыуҙары туғандарса дуҫлыҡ шарттарында үтә. Осрашыу йыйылыштары халыҡтың Совет хөкүмәтенә, Ленин—Сталин партияһына ысын бирелгәнлеген демонстрациялай.

Һайлаусылар менән осрашыу

Башҡорт АССР-ы Верховный судының ҙур залы байрамса матур итеп йыйыштырылған. Стенала Сталиндең ҙур портреты. Урындағы Советтәргә һайлауҙар көнө — 17 декабрҙә һайлаусыларҙы коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына бер күңелдән тауыш биреүгә саҡырған лозунг.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса 9-сы номерле һайлау округы һайлаусыларының үҙ кандидаттары менән осрашыу йыйылышын 3-сө номерле һайлау участкаһы агитпунктының мөдире иптәш Степанов асты. Беренсе һүҙҙе 9-сы номерле һайлау округының доверенныйы иптәш Әминев алды.

— Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре,— ти ул, — социалистик илебеҙҙең бөтә халыҡтары кеүек үк, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға ҙур уңышлыҡтар менән киләләр.

Беҙҙең коллектив, — ти ул һүҙен дауам итеп, — үҙенең һайлау алды йыйылышында Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп иң алдынғы туҡыусы Мәстүрә Фазыл ҡыҙы Фазылованы күрһәтте. Иптәш Фазылова 1927 йылда Дүртөйлө районының Мәмәҙәл ауылында урта хәлле крәҫтиән семьяһында тыуған. 1944 йылда урта мәктәпте уңышлы тамамлап сыҡҡас та, Өфө киҙе-мамыҡ комбинатына эшкә инә. Ул үҙенең тырышлығы арҡаһында ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә иң яҡшы туҡыусы булыу дәрәжәһенә өлгәшә. Хеҙмәт етештереүсәнлегенең юғары өлгөһөн күрһәтеп, эш нормаһын даими рәүештә арттырып үтәүе өсөн, иптәш Фазылова комбинат дирекцияһы тарафынан бер нисә тапҡыр рәхмәттәр алды, бүләкләнде, почет таҡтаһына индерелде һәм почет грамотаһы менән наградланды.

Иптәш Әминев һайлаусыларҙы 17 декабрҙә Ватаныбыҙҙың тоғро ҡыҙы Мәстүрә Фазыл ҡыҙы Фазыловаға берҙәм тауыш бирергә саҡырҙы.

Һүҙ кандидатҡа бирелә. Иптәш Фазылова үҙенә ышаныс күрһәткәндәре өсөн һайлаусыларға ҙур рәхмәт белдерә. Һәм депутат булғас та халыҡ ышанысын аҡлау өсөн арымай-талмай эшләргә һүҙ бирә.

Йыйылышта ҡатнашыусы һайлаусылар урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөндә—17 декабрҙә коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш бирәсәктәрен белдерҙеләр.

И. Ниғмәтуллин.

Өсөнсө номерле һайлау участкаһында

Матур йыһазландырылған бүлмә. Инеү менән күҙгә, бөтәһенән элек, хөкүмәт һәм партия етәкселәренең, бөйөк даһиҙар Лениндең һәм Сталиндең портреттәре һәм ике витрина күренә. Витриналарҙың береһе, совет кешеләренең хеҙмәттә булған героик подвигтәре тураһында һөйләй, ә икенсеһе, үҙенең эсенә урындағы Советтәргә һайлауҙар тураһында брошюраларҙы һәм күп кенә әҙәби китаптарҙы алған.

Был — Өфө ҡалаһы Ленин районының 3-сө номерле һайлау участкаһы агитпункты. Агитпункт 10-сы номерле урта мәктәп бинаһында урынлашҡан. Уның менән тәжрибәле агитатор иптәш Старинков етәкселек итә. Был агитпункт — Ленин районындағы алдынғы агитпункттарҙың береһе. Һайлауҙарға әҙерлек кампанияһы башланғандан бирле ул һайлаусыларҙың иң яратҡан, культуралы ял итеү үҙәге булып әҫерелде. Унда көн һайын ирткән киске тиклем һайлаусылар өҙөлмәй. Агитпункттың өлгәлә эше үҙе һайлаусыларҙың иғтибарын йәлеп итә. Бөтә агитацион-пропаганда эше алдан ныҡлы уйлап төҙөлгән махсус план буйынса алып барыла.

Күптән түгел «Совет ҡатын-ҡыҙҙары коммунизм өсөн көрәштә» тигән доклад уҙғарылды. Доклад айырыуса йәнле үтте. Һайлаусылар бик күп һорауҙар бирҙеләр. Һуңынан улар Өфө электротехника заводының художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге ойошторған концертте ҡаранылар.

Һайлау участкаһына бөтәһе 158 агитатор беркетелгән. Улар һайлаусылар араһында йәнле агитацион эш алып баралар. Күп агитаторҙар һайлаусылар менән 12-шәр тапҡыр индивидуаль һәм коллектив беседа уҙғарғандар. Агитаторҙар хәҙер депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар тураһында беседалар үткәрәләр һәм һайлаусыларҙы уларҙың биографиялары менән таныштыралар.

З. Исмәғилов.

Агитколлектив эш өҫтөндә

Урындағы Советтәргә һайлауҙар көнө — 17 декабрь яҡынлашҡан һайын һайлау участкаларында агитация эше көсәйә бара.

Өфө ҡалаһы Киров районының 19-сы һайлау участкаһында хәҙер 60 агитатор эшләй. Улар һайлаусыларға Сталинсе Конституцияны, һайлауҙар тураһындағы Положениене ентекләп аңлаттылар. Еңгән социализм иленең Конституцияһы, В. И. Лениндең тыуыуына 80 йыл, бөйөк рус полководецы Суворов, тигән темаларға һайлау участкаһында докладтар булды. Агитаторҙар хәҙер һайлаусыларға тыныслыҡты яҡлаусыларҙың икенсе Бөтә донъя конгресы эше йомғаҡтары, депутатлыҡҡа кандидаттарҙың биографиялары тураһында һөйләйҙәр.

Һайлауҙар көнөн һәр кем ҙур байрам итеп көтә. Бына Ҡырым урамы икенсе номерле өйҙә йәшәүсе 62 йәшлек пенсионерка Ҡаюмова Бибиасма апай.

— Мин үҙ ғүмеремдә күпте күрҙем,— ти ул.—Ләкин совет власе урынлашҡас тыуған иркте мин элек төшөмдә лә күрмәй инем. Беҙҙең хөкүмәт органдарына һайлап ҡуйған кешеләребеҙ бөтәһе лә илебеҙҙең тоғро улдары, ҡыҙҙары — үҙ кешеләребеҙ. Улар — һөйөклө Ватаныбыҙҙың интерестәрен күҙ ҡараһы кеүек һаҡлаусылар. Мин алдағы һайлауҙа ла Ватаныбыҙҙың ышаныслы кешеләре — коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн ысын күңелдән тауыш бирәсәкмен.

Район тормошонан булған фактыларҙы, хеҙмәтсәндәрҙең бәхетле тормоштарын күрһәткән эпизодтарҙы, патриотик сығыштарҙы агитаторҙар үҙҙәренең беседаларында киң файҙаланалар.

Х. Йософов.

Малсылыҡта беҙҙең уңыштарыбыҙ

Беҙ, колхоз члендәренең тырыш хеҙмәттәре һөҙөмтәһендә, общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә ҙур уңыштарға өлгәштек. Малсылыҡ эше өлкәһендә колхозыбыҙ элек артта ҡала ине, ә хәҙер ул Баймаҡ районының алдынғы колхоздарының береһе булып тора.

Хәҙер беҙҙә биш ферма бар. Уларҙа бөтәһе 1854 баш мал аҫрала. Ферма работниктәренең намыҫлы эше колхозда малсылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планын бөтә төр малдар буйынса үтәүгә һәм арттырып үтәүгә килтерҙе. Йылҡысылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планы 101 һәм мөгөҙлө эре мал буйынса 107 процентҡа үтәлде. Ә һарыҡ-кәзәләр буйынса өс йыллыҡ планды үтәүгә өлгәштек.

Фермаларыбыҙҙа эшкә бүлдыклы кадрҙар эшләйҙәр. Ферма мөдире коммунист иптәш Шәмсетдин Атанғолов малсылыҡ работниктәренең хеҙмәтен яҡшы ойоштора. Иптәш Ғәзизә Күсәрбаева 11 йыл инде һыйыр һауыуҙа өлгөлө эшләй. Ул быйыл үҙе тәрбиәләгән 11 һыйырҙан 11 быҙау алып үҫтерҙе, һәр бер һыйырҙан, 1200-әр урынына, 1420-шәр литр һөт һауып алды. Байрамғолова, Үлмәсбаева, Исмәғилов, Хәсәнова һәм башҡа иптәштәр фермаларҙа хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр.

Колхоз государствоға малсылыҡ продуктылары тапшырыу планын үтәне. Беҙ шулай уҡ 1951 йыл иҫәбенә 1500 литр һөт тапшырҙыҡ.

Ә. Сәлихов,
Баймаҡ районы «Комсомол» колхозы председателе.

Һайлаусылар өсөн кисәләр

Черниковск. 34-се һайлау участкаһының агитпункты беренсе номерле урта мәктәп бинаһында урынлашҡан. Бында һәр көн кис менән бик күп кеше йыйыла. Һайлаусылар өсөн йыш ҡына төрлө кисәләр уҙғарыла.

Күптән түгел лектор иптәш Холопов «Сталинсе Конституция — еңгән социализм конституцияһы» тигән темаға лекция уҡыны. Унан һуң «Ударник» клубының художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге тарафынан бай программалы концерт бирелде.

Уҙған аҙна көнөндә агитатор иптәш Туманов ағымдағы момент тураһында һайлаусылар алдында доклад менән сығыш яһаны. Был юлы һайлаусылар доклад тан һуң мәктәп эргәһендәге художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәгенең концертен тыңланылар.

И. Ханин.

Колхоз агитаторҙары

Өфө районы «Берҙәм» колхозы партия ойошмаһы эргәһендәге агит-коллектив өҙлекһеҙ эшләп килә. Агитацион-массовый эш яҙғы сәсеү, урожай йыйнау осоронда ла дауам итте. Урындағы Советтәргә һайлау кампанияһы башланғас ул тағы ла көсәйтеп ебәрелде.

Колхозда хәҙер 26 агитатор эшләй. Улар һайлаусыларға һайлауҙар тураһындағы Положениене, Сталинсе Конституцияны аңлаттылар, илебеҙҙәге бөйөк төҙөлештәр тураһында күп тапҡырҙар беседалар үткәрҙеләр.

Агитаторҙарҙан Фәниә Мусина, Фәриҙә Буранголова, Миннулла Буранголов, Әклимә Шәрифҡулова иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр.

Колхоздағы һайлау участкаһының агитпункты яҡшы итеп йыһазландырылған. Ул юлбашсыларҙың портреттәре, плакаттар, лозунгылар менән биҙәлгән.

Г. Зайнетдинов.
Участка һайлау комиссияһы председателе.

КОММУНИСТӘР МЕНӘН ПАРТИЯҺЫҘҘАРҘЫҢ СТАЛИНСЕ БЛОГЫ КАНДИДАТТАРЫ

Һүрәттә (һулдан уңға): 1. И. Д. Куприянов — Социалистик Хеҙмәт Геройы, беренсе класс бораулау мастеры, Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 2. З. М. Мәкәримова—Башҡорт педагогия институты ассистенты, Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 3. П. А. Праздников — СССР Верховный Советы депутаты, мартен цехы обер-мастеры, Белорет ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 4. Х. Ш. Минниярова — ВКП(б)-ның Жданов райкомының агитация һәм пропаганда бүлеге мөдире, Жданов район Советына депутатлыҡҡа кандидат. 5. А. F. Вахитов — Социалистик Хеҙмәт Геройы, ер аҫты ремонтының өлкән мастеры, Ишембай ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 6. Р. F. Байрамова — медицина институтының ассистенты, Жданов район Советына депутатлыҡҡа кандидат. 7. М. И. Минасьян — Ленин орденлы Өфө нефть эшкәртеү заводының партбюро секретаре. 8. Һ. С. Бикмөхәмәтова — медицина институтының ассистенты, Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 9. Ш. Ғәтиәтуллин — Советтәр Союзы Геройы, «Туймазынефть» тресының долото цехы начальнигы, Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат.

М. Әхмәтъянов һәм Л. Яҡубов фотолары.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Эрелэтелгән колхоздар менән етәкселек итеү

Урожай йыйыу эштәре башланғанға тиклем үк Балтач районының күп кенә ваҡ колхоздары берләшеп, эрелэтелгән ауыл хужалыҡ артелдәре төҙөнөләр. Билдәле булыуынса, социалистик ауыл хужалығының ҡеүәтен киңәйтеп артабан үстереүгә юнәлдерелгән һәм ҙур әһәмиәткә эйә булған был сара партияның төүге ойошмалары һәм ВКП(б) райкомы алдына ҙур бурыстар ҡуйҙы, ауыл хужалығына етәкселекте тағы ла яҡшыртыуҙы талап итте. Шуға күрә, беҙ колхоздарҙы эрелэтеү мәсьәләһен хәл иткәндә һәм был эште практик тормошҡа ашырғанда, район партия ойошмаһы алдында торған конкрет бурыстарҙы иҫәпкә алып, күп төрлө ойоштороу саралары үткәрҙек. Колхоздарҙы эрелэтеү уңайы менән байтаҡ ҡына партия ойошмаларында эште үҙгәртеп ҡорорға, яңы һайлауҙар үткәрергә тура килде. Бер үк ваҡытта, уларҙы нығытырға, тейешле кадрҙар менән тәьмин итергә, етәкселеккә яңы күтәрелгән иптәштәрҙе эшкә өйрәтеүҙе, көндәлек мәсьәләләрҙе хәл иткәндә уларға практик ярҙам күрһәтеүҙе ойошторорға кәрәк булды.

Артабан инде бөтә партия ойошмаларының эшенә йомғаҡ яһалды, алдынғыларҙың ыңғай тәжрибәләре дөйөмләштерелде, улар тураһында ВКП(б) район комитетының бюро ултырыштарында, партия ойошмаһы секретарҙәре кәңәшмәләрендә тикшерҙек. Был ултырыш һәм кәңәшмәләрҙә ыңғай тәжрибәләрҙе уртаҡлашыу менән бер рәттән, эштәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙең практик юлдары ла күрһәтелде. Эрелэтелгән колхоздарға материаль-техник ярҙам күрһәтеүгә лә ҙур иғтибар бирелде. Уларҙы трактор, комбайн, тартыу көстәре һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары менән тәьмин итеү эше байтаҡ яҡшыртылды. Хеҙмәтсәндәр араһында агитацион-массовый, политик-тәрбиә эштәрен киң йәйелдереүҙә партияның төүге ойошмаларына практик ярҙам күрһәтеү өсөн урындарға ВКП(б) райкомының бюро члендәре, бүлек мөдирҙәре, пропагандист һәм инструкторҙары ебәрелде. Район етәкселәренең политик темаларға докладтар менән сығыш яһауҙары практикаға индерелде.

Бына ошондай саралар үткәреү һөҙөмтәһендә колхоз партия ойошмаларының эшмәкәрлеге, уларҙың етәкселек кимәле һиҙелерлек рәүештә күтәрелде, коммунистарҙың производствола авангардлыҡ ролдәре үсте. Быйыл беҙ ауыл хужалығы эштәрен, үҙған йылдарға сағыштырғанда, байтаҡ юғары кимәлдә һәм ҙур ойошҡанлыҡ менән алып барҙыҡ.

Миҫал өсөн күп милләтле «Путь Ленина» колхозын алырға мөмкин. Бында рустар ҙа, татарҙар ҙа, башҡорттар ҙа, марийҙар ҙа бар. Был колхозға берләшкән «Ҡыҙыл таң», «У-корно», «Новый Солтангол», «Ҡыҙыл Ар» ауыл хужалығы артелдәре эрелэтелгәнгә тиклем баҫыу эштәрен башҡарыуҙа артта ҡалып килделәр. Һуңғы 5—6 йылда государствоға иген һәм башҡа төр ауыл хужалығы продукттары тапшырыу пландарын да үтәп еткермәнеләр. Уҙған йылда был ауыл хужалығы артелдәрендә колхозсыларҙың 20 проценты тиерлек хеҙмәт көндәре минимумын үтәмәгәйне.

Был колхоздар берләшеп, эре бер ауыл хужалығы артеленә әйләнгәс, бында 19 коммунисты һәм ВКП(б) членлегенә 3 кандидатты берләштергән производство тибындағы партияның төүге ойошмаһы төҙөлдө. Партбюро һайланды. Уның төп бурыстары билдәләнде.

Партия ойошмаһы (секретаре иптәш Миннегәлиев) эште үҙ тирәһенә актив туплауҙан һәм коммунистарҙың политик уҡыуҙарын ойоштороуҙан башлап ебәрҙе. Колхоз производствоһының төп тармаҡтарына етәксе кадрҙар һайлап алыуҙа һәм уларҙы урынлаштырыуҙа партбюро правлениеға эшлекле ярҙам күрһәтте. Артель председателе итеп райкомдың әлекке инструкторы, ВКП(б) Өлкә Комитеты эргәһендәге 2 йыллыҡ партия мәктәбен тамамлаған иптәш Рамазан Нәбиуллин һайланды. Коммунистар колхоз производствоһының хәл иткес тармаҡтарына беркетелделәр.

Партияның төүге ойошмаһы колхозда хеҙмәтте ойоштороуҙың төп формаһы булған производство бригадаларын нығытыу һәм уларҙа массовый-политик эште ойоштороу мәсьәләләренә айырыуса ныҡ иғтибар бирә. Бригадирҙар итеп коммунистар һәм колхоз эшендә ҙур тәжрибәләре булған партияһыҙ иптәштәр билдәләнде. Йәйге баҫыу эштәре осоронда бында 19 коммунист баҫыусылыҡ бригадаларында эшләнеләр. Бынан тыш, һәр бер бригадаға 2-шәр агитатор беркетелде. Коммунистар һәм агитаторҙар баҫыу становларында политик темаларға беседалар үткәрҙеләр, боевой листоктар, «молниялар» сығарҙылар. Бригадаларҙа башҡарылған эштәргә, социалистик ярышҡа һәр көндө йомғаҡ яһай барҙылар, алдынғыларҙың ыңғай тәжрибәләрен киң популярлаштырып, уны уртаҡлашыуҙы ойошторҙолар. Агитаторҙарҙан Мөхәмәтдинов, Ғүмәрова, Нуриев, Батыршина, Нәбиуллина, Таһирова, Зиннәтшина һәм башҡа иптәштәр айырыуса өлгөлө эшләнеләр. Улар массовый-политик сараларҙы хужалыҡ бурыстарына һәм урындағы конкрет фактыларға осҡа бәйләп үткәрҙеләр.

Бөйөк төҙөлештәр тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙары, урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһының башланыуы район хеҙмәтсәндәре араһында политик һәм производство активлегенең яңы күтәрелешенә килтерҙе. Райондың колхозсылары, МТС һәм малсылыҡ работниктары Октябрҙең даңлыҡлы 33 йыллығына хеҙмәттә гүзәл күрһәткестәр менән килгән кеүек, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн дә яңы уңыштар менән ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

Эрелэтелгән колхоздарҙы нығытыуҙа, райондың хужалығын артабан үстереүҙә алдағы көндә тағы ла ҙурыраҡ көс һалып эшләрбеҙ. Беҙ бөтә партия ойошмаларының, бөтә коммунистарҙың төп иғтибарын был маҡтаулы бурыстарҙы уңышлы үтәүгә туплайбыҙ.

А. Кайбишев,
ВКП(б)-ның Балтач районы секретаре.

Күргәҙмә агитация—массовый эштең мөһим формаһы

Күргәҙмә агитация эшен большевистик дәрт һәм тырышлыҡ менән ойошторған саҡта, ул партия ойошмалары ҡулында киң ҡатлам хеҙмәтсәндәр массаларын коммунистик рухта тәрбиәләүҙә, хеҙмәткә рухландырыуҙа ҙур көс һәм кәскен ҡорал булып тора. Бына шуға күрә лә беҙ заводта күргәҙмә агитацияны ойоштороу эшенә айырыуса серьез иғтибар бирәбеҙ.

Күргәҙмә агитация мәсьәләһе завод партия ойошмаһының бюро ултырыштарында йыш ҡына ҡарала, цех партия ойошмаларының дөйөм йыйылыштарында тикшерелә. Күргәҙмә агитацияның формаһы бик күп төрлө. Беҙҙең заводта уңдарса стена газеталары, айырым кешеләргә арнап «молниялар» һәм «Крокодил» плакаттары сығарыла. Дөйөм завод күләмендә һәм бөтә цехтарҙа күрһәткес таҡталары бар. Уларға көндәлек эш йомғаҡтары яҙылып барыла.

Производство алдынғыларының яҡшы эш өлгөләрен популярлаштырыу—эшселәр араһында социалистик ярышты көсәйтеүгә бик ҙур ярҙам итә. Мәҫәлән, канат цехының партия ойошмаһы алдынғы стахановсы иптәш Зайнаговтың эш методын башҡаларға күсереү өсөн эшлекле саралар күрҙе. Был алдынғы эшсенең эш картаһы төҙөлдө. Иптәш Зайнагов көндәлек нормаһын систематик рәүештә арттырып үтәй, металға экономия яһай. Уның машинаһы файҙаланыу коэффициенты план буйынса ҡаралған 0,32 урынына 0,54 тәшкил итә. Иптәш Зайнагов айлыҡ заданиеларҙы 140 процентҡа үтәргә социалистик йөкләмә алғайны, ул үҙ йөкләмәһен 145—150 процентҡа үтәп килә, айына 1500—1600 һум эш хаҡы ала. Цехтың партия ойошмаһы эшселәр араһында иптәш Зайнаговтың эш өлгөләрен киң рәүештә популярлаштырҙы. Һәм бының һөҙөмтәһе лә яҡшы булды. Тиҙ арала цехта уның кеүек эшләүселәр һаны күбәйеп китте. Файзуллин, Макаров, Осипцев кеүек стахановсылар хәҙер иптәш Зайнаговтан бер ҙә кәм эшләмәйҙәр.

Был цехтың иптәш Гунва етәкселек иткән сменаһында көндәлек эш нормаларын үтәмәүселәр бар ине. Цех партия ойошмаһы артта ҡалыусылыҡты бөтөрөү өсөн күргәҙмә агитацияны файҙаланды. Цехта: «Алдынғы стахановсы эшселәр Зайнагов, Хисмәтуллин, Гуров иптәштәрҙән өлгө алығыҙ!» тигән лозунгы яҙылып эленде. Был саҡырыуҙың һөҙөмтәһе яҡшы булды. Артта ҡалыусылар тиҙ арала хеҙмәт нормаларын байтаҡҡа арттырып үтәй башланылар.

Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы ағымдағы йылдың ун айлыҡ производство планын арттырып үтәүгә өлгәште һәм икенсе, өсөнсө кварталдарҙа промышленность предприятиеларенең Бөтә Союз ярышында икенсе урынды яулап алды.

Хәҙер заводта боевой күргәҙмә агитация коллективты урындағы Советтарға һайлауҙарҙы достойн хеҙмәт ҡаҙаныштары менән ҡаршылау өсөн көрәшкә өндәй. Ул киң массала Сталинсе Конституцияның гүзәл принциптарын популярлаштыра.

Н. Гридневский,
Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы партия ойошмаһының пропагандисы.

Агитаторҙарға ярҙамға

Америка „демократияһы“

АҠШ-тың экономик һәм политик тормошона тулыһынса контроллек итеүсе Америка финанс һәм промышленность монополиялары хеҙмәтсәндәрҙең киң ҡатламдарын власть органдарына һайлауҙарҙа ҡатнаштырмаҫ өсөн төрлө средстволарҙы ҡулланалар.

АҠШ-та йәшәп килгән законодательство, һатлыҡ матбуғат, профсоюздарҙың реакцион етәкселеге, демократик һәм республикан партиялар ошо маҡсатҡа хеҙмәт итәләр. Был ике партия ла финанс магнаттарынан йомарт бүләктәр алалар һәм Американың был тәхетһеҙ короллеренең интерестарын яҡлайҙар.

Һайлауҙар алдынан, ә һайлауҙар АҠШ-та һәр бер йәп йылда үткәрелә, республикан һәм демократик партиялар матбуғат һәм радио ярҙамында, йәнәһе, партиялар араһында фекер айырымлыҡтары булыуы тураһында тауыш күтәрәләр. Юрамал томанлы һүҙҙәрҙә төҙөлгән киң һайлау платформалары иғлан ителә, тыштан ҡарағанда принципиаль булып күренгән мәсьәләләр буйынса партия-ара көрәш ойошторола. Ысынбарлыҡта иһә, был шау-шыу Америка һайлаусыларының иғтибарын идара итеүсе круттарҙың тышҡы һәм эске политикаһының мөһим мәсьәләләренән ситләтеү һәм государство аппаратының бөтә органдарына Уолл-стрит өсөн яраҡлы булған кешеләрҙе үткәреү өсөн күтәрелә.

АҠШ-та һайлауҙар нисек үткәрелә һәм уларға кем контроллек итә һуң?

Властен теге йәки был органдарына [illegible]

да утраҡлылыҡ цензы тип йөрөтөлгән нәмә бар. Һайлауҙарҙа ҡатнашыу хоҡуҡын алыу өсөн ҡайһы бер штаттарҙа өс ай, ә башҡаларында хатта ике йыл бер урында йәшәү талап ителә. Бындай сикләү миллионлаған эшһеҙҙәргә, сезонлы эшселәргә һәм Америка буйлап эш эҙләп йөрөүсе бөлгөнлөккә төшкән фермерҙарға ҡаршы йүнәлтелгән. Матбуғаттың хәбәр итеүенә ҡарағанда, һайлауҙар көнөндә «юлда булғандары өсөн» 1948 йылда 5 миллиондан артыҡ америкалы һайлауҙарҙа ҡатнашыу хоҡуҡынан мәхрүм ителгән.

Тауыш биреү хоҡуҡын алыу өсөн 19 штатта АҠШ-тың конституцияһын инглиз телендә уҡыу һәм аңлатып биреү талап ителә. Шулай итеп, грамотаһыҙ һәм аҙ грамоталы кешеләр һайлауҙарҙа ҡатнаша алмайҙар. Ә хәҙерге Америкала грамотаһыҙ һәм аҙ грамоталы кешеләр бик күп. Һуңғы һайлауҙар ваҡытында конституцияны «аңлата белмәүселәр» 2 миллион кешенән күберәк булып сыҡты.

АҠШ-тың ҡайһы бер көньяҡ штаттарында мөлкәт цензы йәшәй. Һайлауҙарҙа ҡатнашыу хоҡуҡын алыу өсөн налогтарҙы үҙ ваҡытында түләү тураһында йәки билдәле күләмдә мөлкәткә эйә булыу тураһында справка килтерергә кәрәк.

Юғарыла һанап кителгәндәрҙән башҡа, уйлап сығарылған «законлаштырылған средстволар» бар, улар ярҙамында АҠШ-тың идара итеүсе круттары үҙҙәре өсөн яраҡһыҙ булған һайлаусыларҙы һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан ситләтәләр.

«Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд [illegible]

... уҙған демократик босс Том Пендергастың эшмәкәрлеге киң билдәле булды. Ул бөтә партия машинаһын үҙ ҡулында тотҡан, төрлөсә алдашыуҙар менән шөғөлләнгән, үҙенең кандидаттарын сенатҡа тиклем күтәргән һәм үткәргән. Пендергаст һайлаусылар исемлегенә «үле йәндәрҙе» индереү средстволарынан да баш тартмаған, был «йәндәр» өсөн уның эйәрсендәре тауыш биргәндәр. Үҙ ваҡытында Рузвельт хөкүмәте һайлауҙар ваҡытындағы боҙоҡлоҡтарҙы һәм алдашыуҙарҙы тикшереү өсөн Миссури штатына прокурор ебәргәйне.

Ләкин был эш баҫып ҡалдырылды. Эште туҡтатҡандан һуң судья Дункан, боҙоҡлоҡтар һәм алдашыуҙар ысынлап та булған, тип белдерҙе. Ләкин шунда уҡ АҠШ-тың законлары һайлауҙар ваҡытындағы алдашыуҙар өсөн язалауҙы күҙҙә тотмайҙар, тип оятһыҙ рәүештә өҫтәне.

Труман, президент булып алғас, Пендергастҡа ҡаршы хөкөм эше ҡуҙғатырға «ҡыйыулыҡ иткән» прокурорҙы отставкаға сығарҙы, сөнки Пендергаст Ҡушма Штаттарҙың хәҙерге президентенең яҡын дуҫы булған. Труман сенатҡа һайланыу өсөн тауышҡа ҡуйылған йылды Пендергаст һайлаусылар исемлегенә 40-тан 60 меңгә тиклем «үле йәндәр» индерелгән. Был «һайлаусылар» Труман өсөн тауыш биргәндәр.

Политик босстар һайлаусыларҙы үҙ тауыштарын һатырға мәжбүр итәләр. Мәҫәлән, Престонбергтә (Кентукки штаты) «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһының хәбәрсеһе [illegible]

Г. Подкопаев.

„Ҡыҙыл Башҡортостан“ материалдары эҙенән

„Китап магазинен яҡшыртырға кәрәк“

Ошондай баш менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 177-се номерында Көйөргәҙе районы Күмертау эшселәр поселкаһындағы китап һатыу магазиненең насар эшләүе тураһында иптәш М. Мөхәмәтъяновтың редакцияға яҙған хаты баҫылғайны.

Был хат урында тикшерелеп, тулыһынса дөрөҫләнде. Башкниготорг директоры иптәш Мурашев редакцияға Күмертау эшселәр поселкаһында һуңғы көндәрҙә китап менән һатыу итеү эшенең яҡшыртылыуы һәм унда Өфөнән күп кенә яңы китаптар ебәрелгәнлеге тураһында хәбәр итте.

ВКП(б) тарихын өйрәнеүселәргә ярҙамға

ВКП(б)-ның XV съезы

1927 йылдың 2 декабрендә ВКП(б)-ның XV съезы асылды.

Партияның XIV съезынан XV съезына тиклем үткән ваҡыт бөтә халыҡ хужалығын алғаҡа баҫтырыуҙан уны яңы техника нигеҙендә реконструкциялаштырыуға боролош йылдары булды. Илебеҙҙә социализмды кореү мөмкинлеге тураһындағы ленинсе-сталинсе теория менән ҡоралланған большевиктар партияһы, иптәш Сталиндың юлбашсылығында, бөтә массаны социализм төҙөүгә рухландырҙы. Социализм төҙөү эше алдағы перспектива ғына түгел, бәлки көндәлек практик эш булып әүерелгәйне. Илебеҙҙе социалистик индустриялаштырыу эшендә 1927 йылдың аҙағына шуле хәл иткес уңышлыҡтарға ирешелде. социалистик индустрияға капитал һалыу өсөн эске накопление иҫәбенә ҙур ғына сумма (2 миллиард һум самаһы) средство тупланғайны. Көн тәртибенә ауыл хужалығының артта ҡалыуын бөтөрөү, вуп миллионлаған ваҡ, тарҡау крәҫтиән хужалыҡтарын коллективлаштырып, уны социализм юлына күсереү бурысы килеп баҫты. Был бурысты хәл итеү юлдарын иптәш Сталин юлбашсылығында партияның XV съезы билдәләне. Партияның XV съезы тарихҡа ауыл хужалығын коллективлаштырыу съезы булып инде.

Партияның XV съезының көн тәртибендә түбәндәге мәсьәләләр тикшерелде:

1. ВКП(б) Үҙәк Комитетының отчеты:
а) Үҙәк Комитеттың политик отчеты,
б) Үҙәк Комитеттың ойоштороу эштәре отчеты;

2. Үҙәк ревизия комиссияһының отчеты;

3. ЦКК—РКИ отчеты;

4. Коминтерн башҡарма комитетындағы ВКП(б) делегацияһының отчеты;

5. Халыҡ хужалығы үҫешенең биш йыллыҡ планын төҙөүгә директива тураһында;

6. Ауылда эшләү тураһында;

7. Партияның үҙәк учреждениеларына һайлауҙар.

Партия Үҙәк Комитетының политик отчеты буйынса доклад менән иптәш Сталин сығыш яһаны. Ул үҙенең докладында партияның XIV съезынан алып XV съезына тиклем үткән ваҡыт эсендә башҡарылған эштәргә анализ бирҙе. Халыҡ-ара мәсьәләләр буйынса ла һәм эске төҙөлөш мәсьәләләре буйынса ла киләсәккә партияның политик перспективаларын билдәләне.

Капиталистик илдәр экономикаһының торошона анализ биреп, иптәш Сталин, уның ғөмүмән алғанда беренсе империалистик һуғышҡа тиклемге кимәлде уҙып киткәнлеген күрһәтте. Ләкин капитализмдең стабилизацияһы, — тип билдәләне ул, — нығылы булмаған ваҡытлы стабилизация. Был стабилизация капиталистик обществоны эстән емерә торған төп ҡаршылыҡтарҙы бөтөрә алмайсаҡ. Иптәш Сталин капитализм стабилизацияһының эшселәр синыфы менән капиталистар араһындағы, империалистик илдәр менән колониаль илдәр халыҡтары араһындағы һәм төрлө империалистик группа илдәр араһындағы ҡаршылыҡтарҙы киҫкенләштереүен дәлилдәр менән күрһәтте.

1929 йылда башланған экономик кризис үҙенең эсенә бөтә капиталистик илдәрҙе алып, капитализмдың донъяһының нигеҙен тетрәтте, уға яңы төрлө йәрәхәттәр һалды. Шулай итеп, капитализмдың үҫеү перспективаһына иптәш Сталин биргән баһа тулыһы менән аҡланды.

СССР-ҙың эске хәле буйынса ВКП(б)-ның XV съезы илебеҙҙеге социалистик төҙөлөш эшендә булған гүзәл уңыштарға йомғаҡ яһаны. Партияның XIV съезынан һуң үткән ике йыл эсендә беҙҙең илдең хужалығы ҙур аҙымдар менән үҫте. Промышленностең һәм ауыл хужалығының валовой продукцияһы һуғышҡа тиклемге кимәлде уҙып китте. Хужалыҡта бигерәк тә социалистик сектор юғары темп менән үҫте. Промышленностең социалистик секторы 1924—1925 йылдағы 81 проценттан 1926—1927 йылда 86 процентҡа күтәрелде, ә хосуси секторҙың тотҡан урыны шул уҡ осор эсендә 19 проценттан 14 процентҡа төштө. Был — СССР промышленносе социалистик системаның еңеү юлы менән үҫә, промышленность өлкәһендә «Кем—кемде» мәсьәләһе инде социализм файҙаһына хәл ителде, тигән һүҙ ине.

Сауҙа өлкәһендә лә частниктар тиҙләк менән ҡыҫырыҡлап сығарыла барҙы.

Социалистик эре промышленностең үҫеше тағы ла тиҙерәк темп менән барҙы, уның продукцияһы 1927 йылда әлеккеге йыл менән сағыштырғанда 18 процентҡа үҫте. Был — капитализмдең иң алдынғы эре промышленносе өлгәшә алмай торған рекордлы үҫеш цифры ине.

Беҙҙең социалистик промышленность үҙенең үҫеш темпы ярҙамында капиталистик илдәрҙең үҫеш темпын ҡыуып етеп уҙып китҡәйне. Яҡын киләсәктә алдынғы капиталистик илдәрҙе экономик яҡтан ҡыуып етеп уҙып китеүҙе тәьмин итеү өсөн кәрәк булған шарттарҙы тыуҙырыуҙы партия үҙенең төп бурысы итеп ҡуйҙы.

Ауыл хужалығына килгәндә иһә, уның үҫеш темптары промышленностең үҫеш темптарынан артта ҡала ине. Ауыл хужалығының төп тармағы булған бөртөклө ашлыҡ хужалығы, бигерәк тә уның тауарлыҡлы өлөшө ҡәнәғәтләнерлек түгел ине. Ваҡ, тарҡау крәҫтиән хужалыҡтары ауыл хужалығы продукцияһының үҫеш темпын тәьмин итә алмайылар.

Был хәлдән сығыу өсөн, ауыл хужалығында тракторҙарҙы һәм башҡа ауыл хужалығы машиналарын ҡуллана алырлыҡ эре коллектив производствоға күсергә кәрәк булды. Иптәш Сталин, ауыл хужалығы өлкәһендәге артталыҡтан ҡотолоу юлына туҡталып, былай тине:

«Ҡотолоу юлы ҡайҙа һуң? Ҡотолоу юлы ваҡ һәм тарҡау крәҫтиән хужалыҡтарын әҙе берләп эшләү нигеҙендә эре һәм берләштерелгән хужалыҡтарға күсереүҙә, яңы, юғары техника нигеҙендә эре коллектив булып эшләүгә күсеүҙә. Ваҡ һәм бик ваҡ крәҫтиән хужалыҡтарын, баҫым яһау тәртибендә түгел, бәлки күрһәтеү һәм ышандырыу тәртибендә, эре берләп, товарищество булып, коллектив булып эшләү нигеҙендә, ауыл хужалығы машиналары һәм тракторҙар ҡулланып, игенселекте интенсификациялаштырыуҙың фәнни алымдарын ҡулланып эшләү нигеҙендә аҡрынлап, ләкин тайпылышһыҙ рәүештә эре хужалыҡтарға берләштерергә кәрәк, — ҡотолоу юлы бына шунда. Башҡа ҡотолоу юлы юҡ». (И. Сталин. Партияның XV съезына ВКП(б) Үҙәк Комитетының эше тураһында отчет докланы. 26-сы бит).

XV съезд ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙа бөтә саралар менән йәйелдереү тураһында ҡарар ҡабул итте. Партия съезы колхоздар һәм совхоздар селтәрен нығытыу һәм киңәйтеү планын билдәләне һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыу өсөн көрәш юлдары тураһында асыҡ күрһәтмәләр бирҙе. Шуның менән бергә, съезд капиталистик элементтарҙы сикләү һәм ҡыҫырыҡлап сығарыуҙы көсәйтеү кәрәклеген күрһәтте.

Бынан тыш, партияның XV съезы, халыҡ хужалығында пландылыҡ нигеҙҙәрен нығытыуҙан сығып һәм халыҡ хужалығында бөтә фронт буйынса капиталистик элементтарға ҡаршы социализмдең планлы һөжүмен ойоштороуҙы күҙҙә тотоп, халыҡ хужалығының беренсе биш йыллыҡ планын төҙөү тураһында тейешле органдарға директивалар бирҙе.

Беренсе биш йыллыҡ план 1929 йылда, партияның XVI конференцияһында ҡабул ителде. Иптәш Сталин был пландың төп бурыстары тураһында түбәндәгеләрҙе әйтте:

«Биш йыллыҡтың төп бурысы — илебеҙҙә тотош промышленносте генә түгел, бәлки транспортты ла, бәлки ауыл хужалығын да социализм базаһында ҡабатлан ҡораллаңдыра һәм ҡабатлан ойоштора алырлыҡ индустрия тыуҙырыуҙан тора ине». (И. Сталин. Ленинизм мәсьәләләре, Башгосиздат баҫмаһы, 393-сө бит).

Партияның XV съезы, социалистик төҙөлөш мәсьәләләрен хәл иткәндән һуң, троцкисе-зиновьевсе блокты тар-мар итеү мәсьәләһенә күсте.

Партияның XIV съезы, Каменев һәм Зиновьев етәкселегендә төҙөлгән «яңы оппозицияның» ленинизмға ҡаршы булған табиғәтен фашлап, һәр төрлө фракциясылыҡ көрәшен бөтөрөүҙе талап иткәйне. Ләкин оппозиция партияға ҡаршы көрәшен туҡтатмау ғына түгел, бәлки уны көсәйтте. 1926 йылдың йәйендә троцкисселар һәм зиновьевселар партияға ҡаршы блокҡа берләшәләр, бөтә тар-мар ителгән группаларҙың ҡалдыҡтарын ошо блок тирәһенә туплайҙар һәм үҙҙәренең партияға ҡаршы йәшерен партияларына нигеҙ һалалар.

ВКП(б)-ның XV конференцияһы алдынан улар партияға яңы дискуссия тағырға маташтылар. XV конференция оппозицион блоктың платформаһын ҡаты хөкөм итеүгә, оппозицияны партия эсендәге социал-демократик тайпылыш итеп баһалауына ҡарамаҫтан, улар үҙҙәренең хыянатсыл эштәрен туҡтатманылар. 1927 йылда, Англия консерваторҙары СССР менән дипломатик һәм сауҙа мөнәсәбәттәрен өҙгән моментта, улар партияға ҡаршы һөжүмдәрен тағы ла көсәйттеләр.

Троцкисе-зиновьевсе оппозицион блок бөтә төп мәсьәләләр буйынса партияның ҡарашынан һәм уның тотҡан юлынан айырыла ине. Иптәш Сталин үҙенең докладында партияның эске политикаһы мәсьәләләре буйынса оппозицияның түбәндәге төп мәсьәләләрҙә партияға ҡаршы булыуын күрһәтте:

Беренсенән, оппозиция беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү мөмкинлеген инҡар итте. Тимәк, илебеҙҙә социализм төҙөү эшен өҙөргә тырышты.

Икенсенән оппозиция, партияның политикаһы перерожденниеға, термидорсылыҡҡа алып бара тип яла яҡып, пролетариат диктатураһын меньшевиктарса инҡар итте.

Өсөнсөнән, эшселәр синыфы менән крәҫтиәндәр араһында синфи союз кәрәклеген кире ҡаҡты.

Дүртенсенән, беҙҙең революцияның социалистик характерҙа булыуын инҡар итте.

Бишенсенән, оппозиция ленинсе партияның берҙәмлеген емерергә тырышып, партияға ҡаршы фракцион партия төҙөргә тырышты.

Шулай итеп, троцкисе һәм зиновьевсе оппозицияның бер генә мәсьәлә буйынса ла партия менән уртаҡлығы ҡалмаған. Оппозиция, партияға ҡаршы идеологик ҡараштан, организацион ҡарашҡа күсте. Бынан һуң оппозиция члендәренең партия составында тороуҙарына түҙәү мөмкин түгел ине.

Партияның XV съезы оппозицияның ленинизмдан идея яғынан айырылыуын, меньшевистик группаға әүерелеүен, эске һәм халыҡ-ара буржуазия алдында капитуляциялек юлына баҫыуын күрһәтте. Шуның өсөн съезд, троцкисе оппозицияға бәйләнештә булыу һәм уның ҡараштарын пропагандалау большевиктар партияһы сафында тороу менән һыйыша алмай, тип иғлан итте.

Съезд Троцкийҙе һәм Зиновьевте партиянан сығарыу тураһында Үҙәк Комитеттың һәм Үҙәк Контроль Комиссияһының ҡарарын хупланы һәм троцкисе-зиновьевсе блоктың актив деятелдәрен, «демократик централизм» группаһын партиянан сығарҙы.

Партия троцкисе оппозицияға ҡаршы көрәштә идея һәм ойоштороу яҡтан тағы ла нығыны. Партия массалары Сталинсе Үҙәк Комитет тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупландылар.

XV съездың ҡарарҙары һәм иптәш Сталиндың докланы менән рухланған большевиктар партияһы, бөтә ҡыйынлыҡтарҙы еңә барып илебеҙҙә социалистик общество төҙөү эшендәге яңы бурыстарҙы үтәүгә күп миллионлаған эшселәрҙе һәм крәҫтиәндәрҙе көрәшкә мобилизацияланы.

Д. Әхмәров.

МТС ҺӘМ СОВХОЗ МЕХАНИЗАТОРҘАРЫ! МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН РЕМОНТЛАУҘЫҢ ТЕМПЫН ҺӘМ СИФАТЫН КҮТӘРӘЙЕК!

Бөрө МТС-ы ремонт графиген өҙә

Бөрө МТС-ында трактор эштәре планын ғөләмән алда, юғары сифатлы итеп арттырып үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Тракторҙар паркы йылдан-йыл яңылар менән арттырыла бара. Ҡалаһын үҙендә механизаторҙар әҙерләү мәктәбе булыуы, МТС-ты етерлек кадрҙар менән тәьмин итергә мөмкинлек бирә. МТС-тан алыҫ түгел урынлашҡан район-ара ярыулыҡ базаһы ятыулых запасын тупларға ҙур ярҙам итә. Әгәр машиналар ватылһа, запас частәр алыуҙа ГУТАП складтары ярҙам итә.

Ләкин МТС коллективе быны был мөмкинлектәрҙе бик насар файҙалана. МТС был йылғы колхоздар менән төҙөлгән договорҙарҙы үтәүҙә хурлыҡлы рәүештә өҙә, социалистик йөкләмәләрҙе үтәү өсөн ныҡлы көрәш алып бармай. 1950 йылғы трактор эштәре планының үтәлмәүе башҡаса нисек аңлатырға һуң? Колхоздар менән төҙөлгән договор, урожай буйынса 3500 гектарға, түгел, бары буйынса 2600 гектарға үтәлеп еткән. Быйыл сәбәбен МТС директоры иптәш Наумов төрлөсә аңлатты. Бер ҡараһаң ул:

— Ғәйеп беҙҙә түгел инде, кеше-тәне етмәй, — тип тәбиғәткә һылтауҙар. Икенсе ҡараһаң:

— Нисек итеп планды үтәйһең, ҡайһы бер бригадаларҙа бөтә тракторҙар айҙар буйынса ватылып ултырҙылар. Квалификациялы кадрҙар ҙа етешмәй бит, шул сәбәпле уҡып сыҡтыларҙы, трактор руле тотторабыҙ. Ә икенсе ҡараһаң, трактор ватылған була. Бына шундай сәбәптәр арҡаһында Калинин исемендәге колхозда 17-се номерле трактор бригадаһының бригадиры иптәш Гәрәев договоры буйынса эштәрҙе бары 57 процентҡа үтәне. [illegible]

[illegible] Октябрь һәм ноябрь айҙарында бөтәһе 10 трактор ремонтланырға тейеш ине. Ләкин был тракторҙарҙың бөгөнгө көнгә тиклем бер [illegible] ремонтланған. Шулай уҡ ремонтланырға тейеш булған 25 трактор, 29 һабан һәм тағы ла күп тағылма ауыл хужалығы машиналары әле булһа МТС-ҡа килтерелмәгәндәр.

Ремонтсылар өсөн эш һәм тормош шарттары тыуҙырылмаған, дөйөм торлаҡ булһа ла, уның түбәһенән һыу үтә, эсе [illegible]

[illegible] менән генә сикләнә, смена вуйынан эшкә йомғаҡ яһалмай. Бөрө МТС-ында тракторҙар ремонтлау эшендә килеп тыуған был хәлдән бөтөрөү өсөн ашығыс саралар күреү талап ителә.

Х. Сафин.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Алдынғы ауыл Советтәре председателдәренең трибунаһы

Депутаттар ауылдың культура кимәлен күтәреү өсөн көрәштә

[illegible]

(председателе ауыл Советы депутаты иптәш Пурыев) уңышлы эшләүе тураһында айырыуса һөйләргә кәрәк. Сөнки был комиссия инициативаһы менән ауылда яңынан ете йыллыҡ мәктәп һалынды, ауыл клубы, библиотека төҙәлде, трахоматозный пункт эшләй башланы.

Актив ҡругын киңәйтеү, массаның инициативаһын йәйелдереү—ауыл культура тормошона байтаҡ үҙгәрештәр индерҙе. Хәҙер ауыл Советы активенең күҙгә күренерлек инициативалы кешеләре бар. Ауыл клубы мөдире иптәш Хәйбуллин тап шундай кешеләрҙең береһе. 1947 йылдан бирле ул етәкселек иткән клубтың художестволы үҙ эшмәкәрлек ярам түнәрәге көсө менән генә колхозсыларға 56 постановка ҡуйылды. Уларҙы 22400 колхозсы ҡараны. Клуб беҙҙең ауылда культура-ағартыу һәм политик-массовый эштәрҙең үҙәгенә әүерелде. Ошо уҡ ваҡыт эсендә унда төрлө политик темаларға 80 лекция уҡылды. Лекцияларҙы 16 мең кеше тыңланы. Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы клуб матур итеп биҙәлдерелде. Унда һайлауҙарға арналған фото-күргәҙмәләр ойоштоторолдо, стена газетаһы сығарылды, китаптар һайлап алынды.

Беҙҙең ауыл Советы депутаттары хәҙер һайлаусылар араһында отчет менән сығыш яһайҙар. Улар колхозсыларға ауыл культураһының ни тиклем алға китеүе тураһында конкрет фактылар нигеҙендә һөйләйҙәр, һайлаусылар араһында агитацион-массовый эш алып барыуҙа партия ойошмаһына ярҙам итәләр. Урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн беҙ культура тормошонда ҙур үҫештәр менән ҡаршылайбыҙ.

Шәриф Мортазин,

Мәсетле районы, Оло Аҡа ауыл Советы председателе.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Урынһыҙ бирелгән яза

[illegible]

лозамановҡа СССР Министрҙар Советы эргәһендәге Хеҙмәт резервтәре баш управлениеһенең Почет грамотаһы менән наградланды.

Бындай характеристика иптәш Ҡотло-[illegible]

[illegible] буйынса тәрбиәләй эшенә, кадрҙар тәрбиәләү эшенә бөтә һәләтлеген һәм бөтә энергияһын биргән иптәш Ҡотлозамановтың үҙ эшенә ҡайтарылыуын талап итергә хаҡы бар.

М. Мостафин.

Агитаторҙар ҡасан килерҙәр икән?

Был көндәрҙә республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре Сталинсе Конституция көнөн һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн ҡаршыларға әҙерләнәләр. Ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа һайлаусылар араһында агитацион-массовый эш алып барыла. Меңәрләгән агитаторҙар Сталинсе Конституция тарафынан бирелгән хоҡуҡтар тураһында, совет һайлау системаһы, Совет илененң еңгәнеүҙәре, халыҡ-ара хәл тураһында беседалар үткәрәләр, коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн агитация эшен алып баралар.

Бына Өфө ҡалаһы Ленин районының 7-се номерле агитпункты (мөдире иптәш Алексеев). Был агитпункт тыштан һәм эстән матур итеп йыһазландырылған, яны газета һәм журналдар менән тәьмин ителгән. Ләкин агитпункттың эше уны тышҡы яҡтан биҙәү менән генә тамамланмай бит әле. Был тик уның бер яғы ғына. Төп бурыс — һайлаусылар араһында йәнле агитацион-массовый эш алып барыуҙан тора. Был участкаға ингән йорттар, башҡа участкалардағы кеүек үк, агитаторҙарға беркетелгәндәр. Ләкин ул йорттарҙың ҡайһы берҙәрендә агитаторҙар бер тапҡыр ҙа тиерлек булмағандар. Миҫал өсөн Достоевский урамындағы 9 һәм 11-се номерле йорттарҙы алайыҡ. Агитаторҙар ошо йорттарҙағы һайлаусыларҙың исемлектәрен алыу менән генә сикләнгәндәр, ә был йорттарҙа 50-гә яҡын һайлаусы йәшәй. Уларҙың ҡайһы берҙәре хатта ҡайһы участкала һайлаясаҡтарын, кем өсөн тауыш бирәсәктәрен ҙә белмәйҙәр. Ошо етешһеҙлектәрҙе тиҙ көндәрҙә бөтөрөп, йәнле агитацион-массовый эш башларға кәрәк.

Р. Ильясова.

[illegible] директоры иптәш Сарычевҡа һәм партия ойошмаһы секретаре иптәш Ленскийҙы тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙы үткәреүҙә МТС-ҡа ярҙам күрһәтергә мәжбүр итергә.

[illegible] тәрәлешен киңерәк йәйелдереүгә, районды йәшелләндереүгә ныҡ иғтибар бирергә тейештәр.

Һайлаусы Тетерин, 65 йәшлек ҡарт әсәе Степаненко иптәштәр, үҙҙәренең сығыштарында районда урамдарҙы, юлдарҙы төҙекләндереү, сауҙа эшен яҡшыртыу өсөн эшлекле саралар күрергә тәҡдим иттеләр.

Былардан аҙаҡ ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар К. П. Залавин, И. П. Бабуркин, район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар Е. П. Болотов, К. Ф. Дзюба иптәштәр сығыш яһанылар.

ВӘҒӘҘӘ НАМЫҪ МЕНӘН ҮТӘЛЕР

Сакмагош МТС-ы механизаторҙары, Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективе өлгөһендә, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау [illegible]

Механизатор кадрҙары әҙерләүгә ныҡлы иғтибар

БашЦИК исемендәге бәртәкле ашлыҡ совхозында тәжрибәле комбайнер иптәш Малышевты бик йыш ҡына маҡтап телгә алалар. Совхоз директоры иптәш Балачев:

— Ундай кадрҙар — беҙҙең алтын фондыбыҙ, — ти. Был бик дөрөҫ. Совхозда иптәш Малышев кеүек тәжрибәле комбайнерҙар, трактористар бер нисә тиҫтә иҫәпләнә.

Ләкин совхозда механизаторҙар кадрҙары етештереү, уларға тейешле культура-тормош шарттары тыуҙырыу тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр. Шул уҡ комбайнер иптәш Малышевтен урожай йыйнау осорында агрегаттың насар хеҙмәтләндерелеүе, ике аҙнанан бирле яңы газета күрмәүе, республикабыҙҙың алдынғы комбайнерҙарының нисек эшләүҙәрен белмәүе тураһында зарланыуы осраҡлы хәл түгел, әлбиттә.

— Механизаторҙар, — ти ул, — совхоз производствоһының төп кадрҙары. Улар белемле, культуралы кешеләр булырға тейештәр. Мин газета аша алдынғыларҙың тәжрибәләрен өйрәнергә һәм Тыуған илебеҙҙәге башҡа көндәлек яңылыҡтар менән танышып торорға теләйем.

Был бик урынлы талап. Совхоз механизаторҙарының техник әҙерлегенә, культура үҫешенә ныҡлы иғтибар бирелергә тейеш. Үкенескә ҡаршы, күп кенә совхоз директорҙары һәм шулай уҡ бәртәкле ашлыҡ совхоздары тресы директоры Ғилманов һәм итселек-сөтсөлөк совхоздары тресы директоры Фәләмеев иптәштәр механизаторҙар кадрҙары әҙерләүгә тейешле иғтибар бирмәйҙәр.

Был трестар механизатор кадрҙары әҙерләүгә йыл һайын бик күп средство тоталар, ә кадрҙар һаман етешмәй. Мәҫәлән, итселек-сөтсөлөк совхоздары тресында 165 тракторист һәм 70 комбайнер етешмәй. Күп кенә хужалыҡтарҙа был кадрҙар етешмәү сәбәпле тиҫтәләгән трактор һәм комбайн бөтә йәй буйына тик ултырҙы. Аллағуз итселек-сөтсөлөк совхозында ғына 16 тракторист, Дим совхозында 20 тракторист һәм 9 комбайнер, Мораптал совхозында 25 тракторист һәм 9 комбайнер етешмәй.

Был совхоз директорҙары кадрҙар әҙерләү тураһында үҙған йылдарҙа уҡ тейешле хәстәрлек күргән булһалар, хәҙерге көндә трактористарға һәм комбайнерҙарға ҡарата шундай мохтажлыҡ булмаҫ ине.

Мәктәптәрҙе һәм курстарҙы тамамлаусы күп кенә йәш механизаторҙар техник уҡыуға ылыҡтырылмайҙар, алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен өйрәнмәйҙәр.

Республикабыҙҙың итселек-сөтсөлөк совхоздарында баҫыу эштәре башланғандан алып, ошо йылдың 10 октябренә тиклем шартлы һәр бер тракторға йомшаҡ ер һөрөүгә әйләндереп иҫәпләгәндә ни бары 368 гектар ер эшкәртелгән. Техник һәм башҡа сәбәптәр менән тракторҙар 10163 сәғәт, ағыулыҡ етешмәү сәбәпле 1221 сәғәт простой яһағандар.

Беҙҙең тәжрибәле механизатор кадрҙарыбыҙ күберәк булһа, билдәле, машиналарҙың техник сәбәптәр менән буш тороуҙары был тиклем күп булмаған булыр ине.

Трест һәм совхоз етәкселәре, үҙған йылғы был хаталарҙы ныҡ иҫтә тотоп, быйыл уларҙы ҡабатламау сараларын күрергә тейештәр ине. Ләкин был мәсьәләгә быйыл да тейешле иғтибар бирелмәй. Мәҫәлән, Әлшәй һәм Бүздәктәге механизаторҙар әҙерләү мәктәптәрендә уҡыуҙар 15 октябрҙә, ә Мораптал, Һаҡмар, Һәүәнәк, Табалыҡ һәм Байрамғол итселек һәм һөтсөлөк совхоздарында трактористар әҙерләү буйынса совхоз-ара курстарҙа уҡыуҙар 25 октябрҙә башланырға тейеш ине. Ләкин был мәктәптәрҙә уҡыуҙар әле булһа башланғаны юҡ.

Мәктәптәрҙә һәм курстарҙа уҡыу программалары юҡ, уҡыу китаптары етешмәй. Республикабыҙҙың совхоздары быйылғы сезонда 240 тракторист һәм 100 комбайнер әҙерләргә тейештәр. Күп кенә совхоздар был кадрҙарҙы әҙерләүгә әле булһа башламағандар. Механизаторҙарҙың техник уҡыуҙарын ойоштороуға ла тейешле иғтибар бирелмәй. Шуныһы ғәжәп, трестарҙың техник уҡыуҙар буйынса төҙөлгән программаһында алдынғы комбайнерҙарҙың, трактористарҙың эш тәжрибәләрен өйрәнеү бөтөнләй ҡаралмаған.

П. Юрьев.

Сталинградтан хаттар

Коммунизм уттары

1. Бер нисә йыл элек

Бынан бер нисә йыл элек миңә Сталинград өлкәһенең ҡомло далаларында урынлашҡан бер районында булырға тура килде. Ул ваҡытта август аҙаҡтары ине. Юғары күтәрелгән ҡояш үҙенең ҡыҙыу нурҙарын, ҡыҙғанмайынса, йәйелеп ятҡан дала өҫтөнә һибә. Ара-тирә генә һирәк үлән менән генә ҡапланған даланан бөркөү һауа күтәрелә. Дала өҫтөндәге һирәк-мирәк кенә осрай торған тупаҫ ҡыуаҡтар һәм бәләкәй генә йылғаларҙың һыуҙары киба. Көтөлмәгәндә көслө ел иҫә башлап, күҙ аса алмаҫлыҡ аҫө ҡом болото күтәрелә. Ваҡ ҡом бөртөктәре күҙ, танау, ҡолаҡтарҙы тултыра, тамаҡ төбөнә ултырып, тын алыуҙы ҡыҫа. Һауа түҙә алмаҫлыҡ эҫе булып, битте, ҡулды, бөтә тәнде ҡыҙҙыра. Был киң, осһоҙ-ҡырыйһыҙ далаларҙа бөтә йәй буйына тик ҡай саҡта ғына бик ҡыҫҡа ямғырҙар уҙғылап китәләр. Ләкин ямғыр булып китергә лә өлгөрмәй, көслө ҡояш нурҙары яңынан даланы ҡыҙҙыра башлай. Яңынан бөркөү һауа, яңынан көслө елдәр бөтә тирә-яҡты томан алалар.

Был далаларҙа иген игеүсе, мал көтөүселәрҙең хәле, әлбиттә, еңел түгел ине. Тупраҡтың иген өсөн тейешле дәрәжәлә уңдырышлы булыуына ҡарамаҫтан, ашлыҡ күп ваҡыт сығып та өлгөрмәй, йә ҡояш көйҙөрә, йә булмаһа, быуа йыл етәм, баш күтәрәм тигәндә генә, ҡоро елдәр баҫып китә ине. Дөрөҫ, совет власы урынлашҡандан бирле был ҡоро далаларҙа иген игеү, малсылыҡты яҡшыртыу өсөн бик ҙур эштәр үткәрелде. Унда беҙҙәрсә быуа һәм һыу һаҡлағыстары ҡоролған инде, ҙур майҙандарҙа баҡсалар ултыртылды. Ә бына хәҙер әсенсе быуа менән менәрләгән хеҙмәтсәндәр, Сталинград комсомолецтары тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын үтәү өсөн меңәрләгән гектар майҙанда йәшел урман полосалары булдырыу өҫтөндә арымай-талмай эшләйҙәр. Халыҡ был полосаны «Йәшлек полосаһы» тип атаны. Был ҙур эштәр, әлбиттә, далаларҙа игенселек һәм малсылыҡ эшен күтәреүҙә бик күп файҙа килтерәләр. Ләкин шулай булһа ла, улар әле далаларҙы һуғарыу проблемаһын тулыһынса хәл итә алмайҙар ине. Ҡорой килгән далаларҙы һуғарыу, уларҙың тупрағын юғары урожай биреүгә яраҡлаштырыу өсөн бик күп күләмдә һыу кәрәк ине.

Һыуһыҙлыҡтың ни тиклем ауырлыҡтар килтереүе һәм уға ҡаршы көрәш тураһында далала йәшәүсе халыҡтар араһында быуаттан-быуатҡа күсеп килгән бик күп әкиәттәр, бәйеттәр бар, улар барыһы ла бер генә һүҙгә — «һыу» һүҙенә генә бәйләнгәндәр.

2. Ҡаҙаҡ егете Мирза

Палласовка районының «Ҡымыҙлыҡ» совхозы ҡамышлыҡ менән ҡапланған, яртылаш киткән Торғон исемле бәләкәй генә бер йылға эргәһендә урынлашҡан. Беҙ унда йәш көтөүсе, ҡаҙаҡ егете Мирза Йомағалиев менән осраштыҡ. Ул яңы ғына үҙенең көтөүен һыу эсерергә алып барып килгән ине. Ҡояш аҫтында ҡара булып янған асыҡ сырайлы, мыйыҡ-ҡараш уйнаҡ күҙле Мирза үҙенең беренсе һүҙен йылдар буйына уны борсоған нәмәнән башланы.

— Ҡоролоҡ аптырата. Быйыл беҙҙең Торғон бөтөнләй кипте. Малға һыу эсереү урынын бер генә тапҡыр түгел, бер нисә тапҡыр күсереп алыштырырға тура килде. Далала үлән, ҡара көйөп, кипте. Юҡ, һыуһыҙ беҙҙең баҫыуҙар һәләк булалар. Тик бер һыу ғына уларҙы йәнләндерә ала, — тине Мирза ауыр һулап.

— Ни эшләргә һуң? Һыуҙы бит автомашина менән ташып бөтөрөп булмай. — тибеҙ беҙ, башҡаса ни әйтергә лә белмәйенсә, Мирзаға беҙҙең шундай ҙур мәсьәләгә өҫтән генә ҡарауыбыҙ оҡшамаған булһа кәрәк. Ул әсе йылмайыу менән йылмайып, мыйыҡтай ҡара күҙҙәрен ялтыратып:

— Ни эшләргә, ни эшләргә, имеш. Ана Торғон батыр һыу тапҡан бит. Беҙгә лә табырға кәрәк, — тип ҡыҙып китте. Беҙ бер нәмә лә аңламай аптырап ҡалдыҡ.

— Нинди Торғон батыр? Нинди һыу? — тип һорай бирҙек беҙ Мирзанан. Мирза бер аҙ йомшап, йәнләнеп китте.

— Бына был йылғаның исеме «Торғон». Ул уны табып килтергән Торғон батыр хөрмәтенә шулай тип аталған. Был турала беҙҙең ҡаҙаҡ халҡында бик күп йылдарҙан бирле легенда йөрөй. Әгәр теләһәгеҙ тыңлағыҙ, мин уны һөйләп бирә алам. Шунан һуң һеҙ әйтерһегеҙ: кеше көсләмә, әллә йылғамы! — тине ҡаҙаҡ егете. Был һүҙҙәрҙән һуң беҙҙең ҡыҙыҡһыныу икеләтә артты. Беҙ Мирзанан шул легенданы һөйләүен үтендек.

Мирза, бер нисә минут уйланып торҙо ла, тәрән һулап алды. Унан һуң һөйләй башланы.

3. Зәңгәр аҡһыс легендаһы

«— Бынан бик күп йылдар элек был далаларҙа меңәрләгән ҡаҙаҡ халҡы унар мең башлап мал көтөүҙәрен урындан-урынға ҡыуып йөрөй торған булған. Ул ваҡыттарҙа аҫлыҡ, хәҙергегә ҡарағанда ла, көслөрәк булған. Далала мал өсөн генә түгел, күҙ менән ҡараш өсөн генә булһа ла үлән әҫәре ҡалмаған. Ул көйөп-янып бөткән. Бөтә йәй буйына бер генә тапҡыр ҙа ямғыр төшмәгән. Далалағы бөтә күлдәр, йылғалар төптәренә тиклем кибеп бөткәндәр. Был ауырлыҡҡа түҙә алмайынса, кешеләр ҙә үлә башлағандар. Шундай ауыр көндәрҙең береһендә далалардағы бөтә ҡаҙаҡтар бергә кәңәшкә йыйылғандар.

— Ни эшләргә? Нисек итеп был ҙур ҡазанан, үлемдән ҡотолорға? — тигән һорауҙы хәл итергә йыйылғандар улар. Бында сал һаҡаллы ҡарттар ҙа, йәш үҫмер ҡаҙаҡтар ҙа ҡатнашҡандар. Улар төрлеһе төрлөсә үҙ фекерҙәрен һөйләгәндәр. Ләкин был ҙур бәләнән ҡотолоу өсөн һис бер төрлө лә сара тапмағандар. Айырым намаҙ уҡып алғандар ҙа һыу һорап ҡарағандар, ләкин алла һыу түгел, хатта бер генә тамсы ямғыр ҙа ебәрмәгән. Шулай итеп, бөтә өмөттәрен өҙөп, бойоғоп, ҡаҙаҡтар үҙ тирмәләренә тарала башлағандар. Шул ваҡытта ҡайҙандыр, үҙенең батырлығы һәм аҡылы менән дан алған Торғон батыр килеп сыҡҡан. Ул халыҡтың ни сәбәптән былай өмөтһөҙ, бойоҡ булыуын белгәс һүҙ алған:

— Кешенең үҙ теләгенә ирешмәгәне юҡ. Ул донъяның иң көслө хужаһы. Шуға күрә бөтә донъя уға — кешегә буйһонорға тейеш. Беләм, һеҙгә һыу кәрәк. Мин уны табам. Тик һеҙ миңә ярҙамға бер нисә батыр егет һәм юрға аттар бирегеҙ. Бик тиҙ арала мин был далаға һыу ҡыуып килтереүҙе үҙ өҫтөмә алам, — тигән Торғон батыр халыҡҡа. Уның был һүҙҙәрен бер төркөм, бигерәк тә бай ҡаҙаҡтар, ҙур ышанысһыҙлыҡ менән ҡаршылағандар. Улар:

— Алла бирмәгәнде, Торғон батыр ғына бирә алмаҫ, — тигәндәр. Икенсе бер төркөм халыҡ, киреһенсә:

— Һынап ҡарау, яза алыу түгел. Торғон батыр был ҙур эште үҙ өҫтөнә алһа, бушҡа ғына булмаҫ. Әйҙә йөрөп ҡайтһын, — тип араларынан Торғон батырға юлдаш итеп бер нисә батыр егеттәрен һәм иң яҡшы юрға аттарын биргәндәр. Шул уҡ көндө Торғон батыр үҙенең юлдаштары менән, үҙ арттарында ҡом бураны ҡалдырып, ыласын тиҙлеге менән алыҫ юлға сыҡҡан. Улар өс көн, өс төн ҡоро аҫылыҡтан, ярылып бөткән дала буйынан барып, юлда бик күп ҡыйынлыҡтар күреп, ҡотмандарҙы еңеп, иҫ киткес матур бер ергә килеп еткәндәр. Был ерҙә хут сәскә өҫтәре, төрлө матур ҡош тауыштары менән тулған ҡуйы урмандар, ҙур-ҙур йәйелеп ятҡан күлдәр, ынйыҙ-сыңһыҙ киңлектәге мәһабәт булып аҡҡан ҙур йылға, сылтыр-сылтыр килеп аҡҡан шишмәләр булған. Ҡаҙаҡ егеттәре был гүзәллекте күреп, шаҡ ҡатҡандар һәм, тиҙ сүгеп, иҫ киткес ергә баш эйгәндәр. Шунда уҡ үҙҙәренең һыуһыҙлыҡтан кибеп, сатнап бөткән ирендәрен таңға йән индерә торған һыуға тейҙереп, туйғансы һыу эскәндәр, рәхәтләнеп битҡулдарын ойоҡ итеп йыуғандар. Һалҡын һыу иренгә, таңға тейгәс тә батыр егеттәрҙең көсө тағы ла артып киткән һымаҡ булған.

— Эх, беҙҙең далаларҙа ла булһа ине был һыу, — тип уйлаған егеттәрҙең һәр береһе. Торғон батыр үҙенең юлдаштарына ҡарап:

— Беҙ күп ауырлыҡтар күреп ошо һыу өсөн киллек тә инде. Ваҡытты бушҡа уҙғарырға ярамай. Һеҙ, бынан бер ергә лә ҡуҙғалмайынса, мине көтөгеҙ. Мин тиҙҙән әйләнеп килермен, — тигән дә, үҙенең етеҙ юрғаһына менеп, ҡара урман эсенә инеп юғалған. Ул был ерҙәрҙең хужаһын, һыу табыуҙың серен эҙләргә киткән.

Торғон батыр юлдаштары эргәһенә ике көндән һуң ғына әйләнеп килгән. Ләкин уның бите танымаҫлыҡ дәрәжәлә ярылып бөткән, ә һул ҡулы сыбыртҡы кеүек аҫылынып төшкән булған. Былар барыһы ла Торғон батырҙың көслө һуғышта батырҙарса көрәшеүе тураһында һөйләп тора ине, әлбиттә. Быны күреп, Торғон батырҙы түҙемһеҙлек менән көтөп торған егеттәр:

— Торғон, ни булды һиңә?

— Ни эшләп беҙҙе үҙең менән алманың? — тигән һорауҙар менән күмгәндәр.

Торғон батыр иһә үҙенең киң күкрәген киреп, уң ҡулындағы, ҡояш нурҙары аҫтында иҫ киткес дәрәжәлә матур булып йымылдап торған зәңгәр таштан яһалған ҙур аҡһысты күрһәтеп:

— Егеттәр! Аҡһыс беҙҙең ҡулда. Хәҙер йылға беҙҙең арттан йүгереп барасаҡ. Дөрөҫ, аҡһысты яулап алыу еңел булманы, хәйерле булһын. Халыҡ ғына бер ҡул, матур йәш генә түгел, хатта йөрәкте лә ҡыҙғанмаҫҡа кәрәк. Әйҙәгеҙ, ваҡытты бушҡа уҙғармайыҡ. Тиҙерәк үҙебеҙҙең һыу көткән туғандарыбыҙҙы шатландырайыҡ, — тигән һәм егеттәрҙе яңынан далаларға алып киткән. Шатлыҡлы һәм бәхетле егеттәр һыу буйында тыҡлыҡлы сиҙем менән туйған, ҡыҫҡа ғына арала көрәйеп киткән юрғаларына менеп, кире юлға сыҡҡандар. Һалҡын урман эсенән сығып, эҫе дала юлына боролғанда, ҡапыл Торғон батыр:

— Туҡтағыҙ, егеттәр. Ана күрһәгеҙме беҙҙең арттан һыу килә, — тип урман ситендәге ҙур йылғанан айырылып далаға табан ашығып аҡҡан тар ғына һыу таҫмаһына күрһәткән. Быны күреп, егеттәр шаҡ ҡатҡандар. Ә һыу таҫмаһы, ҡоро тупраҡ йөҙөн йырып барған һайын, киңәйә барған. Егеттәр ни тиклем алыҫ китһәләр, һыу таҫмаһы ла шул тиклем оҙоная, киңәйә, тәрәнәйә барған. Батырҙар үҙ тирмәләренә еткәндә, был таҫма теге урмандағы йылға киңлегенә тиңләшкән.

Үҙ далаларында шулай күп һыулы киң йылғаны күреп, бөтә ҡаҙаҡтар ҙур байрам яһағандар. Улар ысын күңелдән батыр егеттәрҙе ҡотлағандар һәм йылғаға «Торғон» исемен биргәндәр. Ә унан һуң уны киң Иҙелгә тиклем һуҙғандар. Далала күп һаҙлы ерҙәр ҡалған. Тиҙ арала далалар йәшеллеккә сумған, унда йәмле рәхәт тормош башланған. Бына шундай легенда йөрөй беҙҙең халыҡ араһында, — тип бөтәрҙе үҙенең һүҙен көтөүсе Мирза.

— Ә унан һуң ҡайҙа булған һуң ул һыуҙар? — тип ҡыҙыҡһындыҡ беҙ.

— Ҡарттар һөйләй, бай ҡаҙаҡтар төрлө алдау юлдары менән теге гүзәл зәңгәр таш аҡһысты үҙ ҡулдарына эләктергәндәр ҙә, яңынан йылғаны бикләгәндәр... Мин былай уйлайым, — тине йәш көтөүсе, йылмайыуын дауам итеп. — Был әкиәт. Бына хәҙер — беҙҙең ҡаһарман йәштәребеҙ, ысынбарлыҡта айланырға тейеш. Беҙҙең ҡаҙаҡ халҡы, бөтә совет халҡы кеүек үк, иптәш Сталинға бик ышана. Ул беҙгә икенсе алтын һәм беҙҙең далаларға бик күп итеп һыу ебәрер тип уйлайбыҙ беҙ, — тип Мирза һүҙен бөтәрҙе.

Инженер Рөстәм Нәҙеев.

Именселек Советенең ултырыштары

28 ноябрҙәге көндөҙгө ултырыш

Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәте вәкиленең сығышы

Көндөҙгө ултырышта беренсе һүҙ Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәтенең вәкиле У Сю-цюанға бирелде.

«Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәтенең инструкцияһы буйынса, тип белдерҙе ул, мин, Ҡытай территорияһы — Тайвань һәм Пескадор утрауҙарына ҡаршы Ҡушма Штаттарҙың ҡоралы агрессияһы законһыҙ һәм енәйәтсел актында Ҡытайҙың 475 миллионлы халҡы исеменән Ҡушма Штаттар хөкүмәтен ғәйепләү өсөн бында ҡатнашам».

Унан һуң У Сю-цюань көн тәртибе тураһындағы мәсьәләгә үҙенең позицияһына ҡағылып туҡталып үтте. Чжоу Энь-лай Именселек Советына 11 ноябрҙә үҙенең хатында, Тайванға ҡаршы инеү һәм Ҡушма Штаттарҙың Кореялағы ҡоралы интервенцияһы бер-береһе менән тығыҙ бәйләнгән булыу айҡанлы, Именселек Советы был ике мәсьәләне лә тикшереүҙе [illegible], Тайванға баҫып инеү тураһындағы мәсьәләне тикшергән ваҡытта, Ҡытай халҡ республикаһының вәкиле шул уҡ ваҡытта АҠШ-тың Кореялағы ҡоралы интервенцияһы [illegible] мәсьәләне лә күтәрергә [illegible] тип күрһәткәйне, тип билдәләне ул. Ләкин Совет көн тәртибенең [illegible] — «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалоба» [illegible] менән бер [illegible] һәм шуға күрә [illegible] Ҡытай халҡ республикаһының вәкиле Совет көн тәртибенең «Б» пунктын тикшермәйәсәк.

У Сю-цюань унан ары, Ҡытай халҡ республикаһы Именселек Советенең даими члены булараҡ, жалобаны үҙе бирергә тейеш ине, тип белдерҙе, ләкин АҠШ хөкүмәте тарафынан үткәрелгән төрлө манипуляциялар һәм обструкция кампанияһы һөҙөмтәһендә Ҡытай халҡ хөкүмәте әле булһа Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына индерелмәй. Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында Ҡытайҙың урынын гоминдансы клика вәкиле әле булһа рөхсәт ителеүгә ҡаршы У Сю-цюань ҡаты протест белдерҙе. «Бындай хәлгә, — тине У Сю-цюань, — Ҡытай халҡы сыҙап тора алмай».

Һуңғы йылда хәрби, экономик һәм политик өлкәләрҙә, шулай уҡ культура төҙөлөшө өлкәһендә Ҡытай халҡ республикаһының [illegible] ирешеүҙәре Халҡ хөкүмәтенең Ҡытайҙың берҙән-бер законлы хөкүмәте булып тороуын күрһәтәләр, тип билдәләне ул. Ҡытай халҡ армияһы Чан Кай-ши ғәскәрҙәрен юҡ итте һәм Тибет менән Тайвандан башҡа Ҡытайҙың бөтә территорияһын азат итте, тип билдәләне У Сю-цюань. Һуңғы йылда Ҡытай халҡ хөкүмәте Ҡытай халҡын берләштерҙе, тип белдерҙе. Был фактыларға [illegible] хөкүмәттен еме-

инеүен һәм уны оккупациялауҙы аҡларға маташып, Ҡушма Штаттар хәҙерге ваҡытта, тип белдерҙе У Сю-цюань, Тайвань статусы хәл ителмәгән, тип раҫлайҙар. Тайванға ҡаршы агрессия яһарға бойороҡ биреп, Трумэн [illegible] Тайвандың киләсәк статусы Тымыҡ Океанда именлек тергеҙелгәндән һуң, Япония менән тыныслыҡ договоры төҙөлгәндән һуң, йәки был мәсьәләне Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы ҡарағандан һуң билдәләнәсәк, тип раҫлай.

Йәнәһе Тайвандың статусын билдәләү Япония менән договор төҙөргә тиклем кисектерелергә тейеш, тигән дәлилгә ҡағылып, У Сю-цюань, тарихи фактылар һәм Япония капитуляция яһағандан һуң килеп тыуған хәл [illegible] Тайвань статусын [illegible] хәл итте, тип белдерҙе. [illegible] ҙәр был статус тураһындағы мәсьәлә тикшерелмәй.

Йәнәһе Тайван статусы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тарафынан ҡаралырға тейеш, тигән раҫлауҙарға ҡағылып, У Сю-цюань, БМО Уставында бер статья бар, унда, Уставтың бер ниндәй ҙә положениеләре Уставҡа ҡул ҡуйған телә һә ниндәй государствоның икенсе бөтә донъя һуғышы барышында дошманы булған теләһә ниндәй государствоға ҡарата яһалған хәрәкәттәрен юридик көстән мәхрүм итмәйҙәр, шулай уҡ бындай хәрәкәттәргә ҡамасаулыҡ итмәйҙәр, тип әйтелә, тип билдәләне. Шуға күрә, тине У Сю-цюань, Тайвандың статусын үҙгәртергә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының бер ниндәй ҙә хоҡуҡы юҡ.

Тайван мәсьәләһе тураһында тип аталған нәмә айҡанлы Ҡушма Штаттар тарафынан Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында яһалған төрлө манёврҙар тураһында һөйләп, У Сю-цюань, Генеральный Ассамблея көн тәртибенә ошо мәсьәләне ҡуйып, Ҡушма Штаттар «Тайванға ҡаршы үҙенең ҡоралы агрессияһының законһыҙ актыларын йәшереүен һәм Тайванды үҙенең фактик оккупациялауын ныҡытыу өсөн Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының исемен файҙаланыу» маҡсатын күҙҙә тоттолар, тип билдәләне.

«Тайван статусы тураһындағы мәсьәлә тип аталған нәмәгә ҡарата БМО Генеральный Ассамблеяһы ниндәй генә ҡарар ҡабул итһә лә, — был, утрауҙы туранан-тура йәки «опека», йәки «нейтрализация» маскаһы аҫтында идара итеү өсөн Ҡушма Штаттарға тапшырыу, йәки мәсьәләне «тикшереү» ярҙамында оҙаҡҡа һуҙыу һәм шулай итеп Американың фактик оккупациялауының хәҙерге хәлен һаҡлап

[illegible] үгә ойошмаһы эшселәр араһында иптәш Зайнаговтың эш өлгөләрен киң рәүештә популярлаштырҙы. Һәм бының һөҙөмтәһе лә яҡшы булды. Тиҙ арала цехта уның кеүек эшләүселәр һаны күбәйеп китте. Файзуллин, Макаров, Осипцев кеүек стахановсылар хәҙер иптәш Зайнаговтан бер ҙә кәм эшләмәйҙәр.

Производство алдынғыларының яҡшы эш өлгөләрен популярлаштырыу — эшселәр араһында социалистик ярышты көсәйтеүгә бик ҙур ярҙам итә. Мәҫәлән, [illegible]

Был цехтың иптәш Гунва етәкселек иткән сменаһында көндәлек эш нормаларын үтәмәүселәр бар ине. Цех партия [illegible]

[illegible] ғаттарын Ойошмаға индереүҙе талап итте.

Унан һуң Тайванға ҡаршы Американың агрессияһы тураһындағы мәсьәләгә күсеп, У Сю-цюань, был мәсьәләне Советтең тикшереүенә ҡамасаулыҡ итеү өсөн Ҡушма Штаттар бөтә методтарҙы файҙаландылар, тип билдәләне. Именселек Советында август айында председателлек иткән Совет делегатының ғәҙел позицияһы арҡаһында ғына һәм башҡа делегацияларҙың позицияһы арҡаһында ғына Тайванға ҡаршы агрессия тураһындағы мәсьәлә хәҙерге ваҡытта Совет көн тәртибендә тора.

Трумэндең 27 июндәге бойороғо тураһында хәтергә төшөрөп һәм Тайванда Америка агрессияһын күрһәтеүсе фактылар килтереп, У Сю-цюань Тайван Ҡытайҙың айырып алғыһыҙ өлөшө булып тора һәм Ҡушма Штаттар үҙенең бойондороҡһоҙлоғона өлгәшкәнгә тиклем бик күп элек үк Тайван Ҡытайҙың айырып алғыһыҙ өлөшө булды, тип белдерҙе. Унан ары У Сю-цюань, 1943 йылдың 1 декабрендәге Каир декларацияһында Ҡушма Штаттар Тайвандың Ҡытайға ҡайтарылып бирелеүенә өлгәштеләр, тип билдәләне. Хатта 1950 йылдың 5 ғинуарында Трумэн дә, Тайван Ҡытай территорияһы булып тора, тип танырға мәжбүр булды. Шуға ҡарамаҫтан Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең, Ҡытай халҡ республикаһының Тайванды азат итеүенә ҡамасаулыҡ итеү өсөн ҡоралы көстәрҙе файҙаланырға үҙенең ҡарар итеүе тураһында белдерергә һәм Тайванға асыҡтан-асыҡ баҫып инеү өсөн ҡоралы көстәр ебәрергә оятһыҙлығы етте.

У Сю-цюань Американың 7-се флотының хәрәкәттәренә, Американың 13-сө һауа корпусының Тайванда штаб-квартира булдырыуына һәм Америка агрессияһының башҡа актыларына туҡталды.

Тайванға Ҡушма Штаттарҙың баҫып

[illegible] тине ул, — үҙ хәрәкәттәрегеҙҙең бөтә әҙемтәләре өсөн яуаплы буласаҡһығыҙ».

Ҡытайға ҡаршы Ҡушма Штаттарҙың агрессияһы, тип дауам итте У Сю-цюань, осраҡлы ғына булып тормай. Был, Американың Ҡытайға ҡаршы агрессия политикаһының әҙемтәһе. Америка империализме, тине У Сю-цюань, күптән инде Ҡытайҙа үҙенең хакимлеген урынлаштырырға тырышты. Америка менән Ҡытай халҡының дуҫлығына ҡарамаҫтан, Америка империалистәре һәр ваҡытта Ҡытайҙа мәкерле агрессор булдылар.

Гоминдансы кликанан тыш бөтә Ҡытай халҡы АҠШ-тың агрессив политикаһына ҡаршы сығыш яһағас, Ҡушма Штаттар, Япония капитуляция яһағандан һуң, Ҡытайҙа асыҡтан-асыҡ интервенция яһанылар һәм гоминдансы кликаға Ҡытай халҡына ҡаршы уның ҡанлы граждандар һуғышында бөтә мөмкин булған ысулдар менән ярҙам иттеләр.

У Сю-цюань, Ҡушма Штаттар гоминдансы клика өсөн һәм граждандар һуғышы башланырға тейеш булған районлардағы фронттарҙа гоминдансы ғәскәрҙәрҙең миллионлаған һалдаттарын илтеү өсөн стратегик пункттарҙы баҫып алыу маҡсатында үҙенең ҡоралы көстәре составынан 113 мең кешене мобилизовать иттеләр, тип күрһәтте. Ҡушма Штаттар шулай уҡ 166 гоминдансы дивизияны ҡоралландырҙылар, 1720 самолеттан торған 9 эскадрильяны төҙөргә Чан Кай-шигә ярҙам иттеләр, 757 хәрби-диңгеҙ карабын Чан Кай-шигә бирҙеләр һәм 6 миллиард доллар ҙан артығыраҡ суммаға уға материаль һәм финанс ярҙамы күрһәттеләр. Бер үк ваҡытта Ҡушма Штаттар Гоминдан менән килешеүҙәр төҙөнеләр. Был килешеүҙәр Ҡушма Штаттарға күп кенә хәрби-диңгеҙ һәм һауа базаларын, шулай уҡ Ҡытай экономикаһына контроллек итеүҙе бирҙеләр.

Унан ары У Сю-цюань, АҠШ Чан Кай-шигә ярҙам күрһәтеү формаһында

бер нисә йылдар буйына Тайванға ҡаршы [illegible] агрессияны яһағандан һуң, [illegible] асыҡтан-асыҡ, туранан-тура агрессияға күстеләр, тип белдерҙе. АҠШ-тың был яңы агрессияһы Ҡытай халҡының бөтә еңеүҙәренә Америка империализменең дошмандарса мөнәсәбәтен булыуын; АҠШ империализме — Ҡытай халҡының үлемесле дошманы булыуын тағы ла бер иҫбатлау булып хеҙмәт итә, тине ул.

У Сю-цюань, был агрессия айырым алып ҡарағанда, Азия халҡтарын ҡол итергә АҠШ-тың дөйөм планының айырып алғыһыҙ өлөшө булып тора, тип күрһәтте.

Унан ары У Сю-цюань, Американың Кореяға ҡаршы агрессияһы Кореянан тик йылға менән генә айырылған Ҡытайҙың именселегенә беренсе көндән үк серьез ҡурҡыныслыҡ булып торҙо, тип белдерҙе.

Унан ары У Сю-цюань былай тип белдерҙе: «Тайвандың агрессия ҡорбаны булып әүерелеүен һәм Ҡушма Штаттар тарафынан Кореяға ҡаршы яһалған агрессив һуғыш ялҡынының үҙенә табан нисек яҡынлаша башлауын Ҡытай халҡы үҙ күҙе менән күрҙе. Һәм шул ваҡытта, ғәҙел нәфрәт менән тулы булған күп кенә ҡытайҙар үҙ ирктәре менән Корея халҡына ярҙам итеү теләген белдерҙеләр. Америка агрессияһына ҡаршылыҡ күрһәтеү ғәҙеллек һәм аңлын асыҡ принциптәренә билдәләнгән. Америка агрессияһына ҡаршы Корея халҡының бөйөк азатлыҡ көрәшендә Корея халҡ-демократик республикаһының Халҡ армияһы командованиеһы аҫтында ҡатнашыу өсөн ҡытайҙарҙың үҙ теләктәре менән Кореяға китеүҙәренә ҡамасаулыҡ итергә Ҡытай халҡ хөкүмәте бер ниндәй ҙә нигеҙләктәр күрмәй».

У Сю-цюань, АҠШ-тың Тайванға ҡаршы агрессияһы Вьетнамдың эске эштәренә тығылыуҙан айырып алғыһыҙ, улар унда француз агрессорҙарына һәм Бао Дайҙың марионет режимына ярҙам итәләр, тип билдәләне. Француз агрессорҙарын һәм Бао Дай кликаһын яҡлап, АҠШ Вьетнамға ҡаршы агрессия маҡсатын тотоу ғына түгел, бәлки Ҡытай сиктәренә лә янай. «Вьетнамға ҡаршы АҠШ-тың агрессив заговоры айҡанлы Ҡытай халҡы тәрән тынысһыҙланыу кисермәй ҡала алмай».

У Сю-цюань, АҠШ Ҡытайға артабан һөжүм итергә әҙерләнеп һәм өсөнсө бөтә донъя һуғышын башларға ынтылып, Ҡытай халҡ республикаһын хәрби ҡамауҙы систематик көсәйтә, тип күрһәтте.

Икенсе бөтә донъя һуғышынан һуң Ҡытай материгендә Американың империалистик политикаһы хурлыҡлы рәүештә еңелде. Ҡытай халҡ революцияһының бөйөк еңеүе Азиянан империализмды ҡыуып сығарыу һәм милли бойондороҡһоҙлоҡҡа өлгәшеү өсөн Азияның иҙелгән халҡтарына юл күрһәтте. Ҡытай халҡ революцияһының еңеүе бөтә Азиялағы иҙелгән халҡтарҙы милли азатлыҡ өсөн уларҙың көрәшендә рухландырҙы һәм дәртләндерҙе. Ләкин Америка империализме Азияла тулыһынса хакимлек итеү тураһындағы үҙ хыялдарының һәләк булыуы менән килешергә теләмәй һәм шуға үҙ маҡсатына — Азияға хакимлек итеүгә өлгәшеү юлында еңеүсе Ҡытай халҡын иң серьез ҡамаулыҡ итеп ҡарай. Шуға күрә, тине У Сю-цюань, Америка империализме Ҡытайға ҡаршы асыҡтан-асыҡ һәм туранан-тура агрессия башланы.

Ҡытай делегаты был айҡанлы Танака планын хәтергә төшөрҙө. Был план башта Ҡытайҙы, һуңынан бөтә Азияны баҫып алыу юлы менән бөтә донъяны баҫып алыуҙы күҙҙә тота. У Сю-цюань, Америка империализме Япония империализменең урынын алды, тине. Хәҙер Америка империализме 1894—1895 йылдарҙа Ҡытай һәм Азияға ҡаршы Япония империализме баҫҡан агрессияның иҫке юлы буйынса бара. Ләкин ул тиҙерәк хәрәкәт итергә теләне. Ләкин 1950 йыл — 1895 йыл түгел инде; ваҡыт һәм шарттар үҙгәрҙеләр. Ҡытай халҡы күтәрелде. Ҡытай материгендә Япония һәм Америка империализме һәм уларҙың лакейе Чан Кай-ши идараһын еңеүсән рәүештә ҡолатҡан Ҡытай халҡы, бәхәсһеҙ, Америка агрессорҙарын ҡыуып сығарасаҡ һәм Тайванды, шулай уҡ Ҡытайҙың башҡа территорияларын ҡайтарып ала аласаҡ.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының Советтар Союзында еңеүе, фашистарға ҡаршы икенсе бөтә донъя һуғышының һәм Ҡытай халҡының бөйөк революцияһының еңеү менән тамамланыуы һөҙөмтәһендә Көнсығыштың бөтә иҙелгән милләттәре һәм халҡтары уяндылар һәм ойоштолар.

У Сю-цюань, Ҡытайға ҡаршы Американың агрессив хәрәкәттәре һәм агрессияны Кореяға йәйелдереү «Ҡытай халҡының Америка империализмен күрә алмаусанлығын иң төпкөргә арттырҙы», тип белдерҙе.

«Ҡытай халҡы тыныслыҡты һөйә, — тине ул, — ләкин Америка агрессорҙары быны Ҡытай халҡының йомшаҡлығы билдәһе итеп аңлаһалар, улар серьез хата яһаясаҡтар. Ҡытай халҡы агрессияға ҡаршылыҡ күрһәтеү һуғышынан бер ваҡытта ла ҡурҡманы һәм бер ваҡытта ла ҡурҡмаясаҡ.

АҠШ хөкүмәте ниндәй генә хәрби саралар күрһә лә һәм үҙ маҡсаттарында Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының исемен нисек кенә файҙаланһа ла, Ҡытай халҡы Тайванды һәм Ҡытайҙың башҡа территорияларын ҡайтарып алырға ныҡлы ҡарар итте. Ҡытайҙың 475 миллионлы халҡының шикһеҙ һәм ҡаҡшамаҫ ихтыяры бына шундай. Тайванға баҫып инеү һәм уны оккупациялау һөҙөмтәһендә барлыҡҡа килеүе мөмкин булған бөтә әҙемтәләр өсөн АҠШ тулыһынса яуаплы булырға тейеш».

У Сю-цюань, Ҡытайҙа һәм Кореяла АҠШ-тың енәйәтсел агрессияһы айҡанлы АҠШ-ҡа ҡаршы Именселек Советы санкция ҡулланырға бурыслы, тип билдәләне. Йомғаҡлау һүҙендә Ҡытай вәкиле түбәндәгеләрҙе тәкдим итте:

1. БМО-ның Именселек Советы АҠШ-тың Ҡытай һәм Тайван территорияларына ҡаршы ҡоралы агрессияһының енәйәтсел актылары өсөн һәм Кореялағы уның ҡоралы интервенцияһы өсөн АҠШ хөкүмәтен асыҡтан-асыҡ ғәйепләһен һәм уға ҡаршы ҡаты сара күреү өсөн конкрет аҙымдар яһаһын.

2. БМО-ның Именселек Советы Тымыҡ Океанда һәм Азияла тыныслыҡты һәм именселекте тәьмин итеү өсөн Тайвандан АҠШ-тың ҡоралы агрессив көстәрен Америка хөкүмәтенең тулыһынса сығарыуына өлгәшеү өсөн эффектле саралар күрһен.

3. БМО-ның Именселек Советы АҠШ-тың һәм башҡа бөтә илдәрҙең ҡоралы көстәрен Кореянан сығарыуҙы тәьмин итеү һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеү маҡсаттарында Кореяның эске эштәрен яйға һалырға Төньяҡ һәм Көньяҡ Корея халҡына мөмкинлек биреү өсөн эффектле саралар күрһен.

Шуның менән Совет ултырышы ябылды.

29 ноябрҙәге ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 30 ноябрь. (ТАСС). Именселек Советының 29 ноябрҙәге ултырышында СССР делегаты Я. А. Малик Корея халҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министре Пак Хен Ендең 26 ноябрҙә ебәргән документен уҡып сығырға тәкдим индерҙе. Был документта Американың Кореялағы йыртҡыслыҡтары тураһында яҙыла һәм был йыртҡыслыҡтарҙы булдырмау өсөн саралар күрергә үтенес бар. Тәкдимгә ҡаршы килеүселәр булмаҡны һәм Пак Хен Ендең хаты Советта уҡылды.

Лисынмансы клика вәкиле ярамһыҡланып үҙенең Америка хужаларын аҡларға маташты.

Ошондай уҡ тырышлыҡтар менән Американың икенсе бер марионеткаһы — гоминдансы ла сығыш яһаны. Ул, йәнәһе, Ҡушма Штаттар Тайванда бер ниндәй порттарға ла һәм бер ниндәй территорияға ла контроллек итмәйҙәр, тип буш һүҙҙәр менән раҫланы.

Унан һуң Ҡытай халҡ республикаһының вәкиле У Сю-цюань сығыш яһаны. Ул, бер кемдән дә вәкил булмаған гоминдансыға яуап биреүҙең кәрәге юҡ, тип күрһәтте. У Сю-цюань, Цзян Тин-фуҙың Ҡытай кешеһе булыуына мин бик ныҡ шикләнәм, тип белдерҙе. Цзян Тин-фу һәр ваҡытта инглиз телендә һөйләй, тип хәтергә төшөрөп, У Сю-цюань, 475 миллионлы Ҡытай халҡы һөйләгән телде Цзян Тин-фу, күрәһең, белмәйҙер, тине. Йомғаҡлау һүҙендә У Сю-цюань, Тайванға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһына жалоба айҡанлы яңынан сығыш яһау хоҡуҡын үҙемдә ҡалдырам, тип белдерҙе.

Унан һуң Франция вәкиле Шовель сығыш яһаны. Ул, 10 ноябрҙә Франция, Ҡушма Штаттар, Англия, Эквадор, Куба һәм Норвегия менән бергәләп резолюция проекты индергәйне, тип хәтергә төшөрҙө. Был проект Ҡытай халҡ хөкүмәтенә Корея менән Ҡытай сигенә ҡарата «гарантиялар» тәкдим итә һәм, Шовелдең һүҙҙәренә ҡарағанда, Кореяла булған «Ҡытай ғәскәрҙәрен» сығарыуҙы талап итә.

Шовель Советте алты державаның юғарыла әйтелгән проектын тикшереүҙе яңынан башларға саҡырҙы.

Унан һуң АҠШ вәкиле Остин сығыш яһаны. Уның телмәре Ҡытай халҡына ҡаршы тупаҫ ялалар менән тулы булды. Ғәҙәттәге янауҙарҙы һәм шантажды яңынан ҡулланып, Остин Ҡытай вәкилен «иҫкәртте», уға оятһыҙ рәүештә «һаҡланырға» «кәңәш» бирҙе.

Унан һуң сығыш яһаған СССР вәкиле Малик, Совет делегацияһы Кореялағы ваҡиғалар айҡанлы Именселек Советенә тапшырған 3 [illegible] белдереүендә [illegible] ларҙы килтерҙе, тип хәтергә төшөрҙө. Был фактылар Кореялағы ваҡиғаларҙың 25 июндән алып Корея халҡ-демократик республикаһының сиктәре аша Төньяҡ Кореяның провокацион һөжүмөнөң һөҙөмтәһе булғанлығы һәм был һөжүмдең Американың юғары пост алып торыусы официаль кешеләренең ризалығында Американың хәрби кешеләре тарафынан әҙерләнгәндән һуң яһалғанлығы тураһында һөйләйҙәр.

Совет делегацияһы тарафынан килтерелгән һәм Төньяҡ Кореяға ҡаршы Көньяҡ Корея агрессияһының Ҡушма Штаттарҙың етәксе ҡуртары тарафынан барлыҡҡа килтерелеүен күрһәтеүсе фактыларҙы Америка делегацияһы кире ҡаҡманы. Малик, Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүҙе тәьмин итеү өсөн Советтар Союзы тыныс юл менән яйға һалыу тураһындағы мәсьәләне тикшереүҙә ҡатнашыу өсөн Ҡытай халҡ республикаһының вәкилен саҡырырға һәм һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатырға, Кореянан сит ил ғәскәрҙәрен сығарырға тәкдим итеүсе

резолюция проектын индерҙе, тип белдерҙе. Ләкин Ҡушма Штаттар һәм уны яҡлаусылар был резолюцияны кире ҡаҡтылар һәм көн тәртибенең «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалоба» тигән ямандты сыҡҡан пунктын Советҡа көсләп таҡтылар.

Совет делегацияһы, тип дауам итте Малик, Корея конфликтен тыныс юл менән яйға һалыу тураһында, шулай уҡ Кореяның бойондороҡһоҙлоғон һәм азатлығын тәьмин итеү саралары тураһында Ассамблеяның бишенсе сессияһында яңынан тәкдим индерҙе. Ләкин Англия-Америка күпселеге был тәкдимде кире ҡаҡты.

Кореялағы үҙенең агрессив политикаһын йәшерергә маташып Ҡушма Штаттар, тип күрһәтте Малик, Берләшкән Милләттәргә күп кенә законһыҙ резолюцияларҙы көсләп таҡтылар.

Ҡушма Штаттарҙың Тайванды хәрби баҫып алыуҙарын аҡларға тырышыусы Остиндең дәлилдәре айҡанлы Малик был агрессив акт менән тамамланған ваҡиғаларға анализ яһаны. 25 августа Именселек Советы Чжоу Энь-лайҙың телеграммаһын тыңланы. Был телеграммала АҠШ-тың Ҡытай территорияһының бер өлөшө булған Тайванға ҡоралы баҫып инеүҙе тормошҡа ашырып, агрессив рәүештә хәрәкәт итеүен раҫлаусы бөтә фактик иҫбатлауҙар бар, тип күрһәтте Малик. Малик, АҠШ-тың хәрәкәттәре халҡ-ара хоҡуҡтың яҡшы билдәле булған төп аксиомаһын, атап әйткәндә, икенсе бер государствоның территорияһына баҫып инеүҙе тыйыусы принципте боҙалар, тип белдерҙе. Совет вәкиле, Ҡушма Штаттарҙың Тайванға ҡарата ебәреүе стратегик фекерҙәр менән барлыҡҡа килтерелде һәм Ҡытай халҡ хөкүмәтен Тайванға инеүҙән мәхрүм итеү маҡсатында яһалды, тип күрһәтте.

АҠШ-тың хәрәкәттәре халҡ-ара хоҡуҡҡа һәм БМО Уставына ҡапма-ҡаршы булып торалар.

Малик, Тайван тураһындағы мәсьәләне БМО-ла ҡарауҙы АҠШ «ҡотлай», тигән белдереү һуғыштан һуңғы яйға һалыныуҙың бер өлөшө булып торған мәсьәләгә ҡарата бөтә донъя фекерен алдау маҡсатын ғына тота һәм шуға күрә БМО компетенцияһына инмәй, тип өҫтәне. Ул, АҠШ белдереүенең ысын мәғәнәһе АҠШ-тың элек ҡабул ителгән ҡарарҙы ҡайтанан ҡарау маҡсатында мәсьәләне ҡарауҙы БМО-ға көсләп тағырға теләүенән тора, тине. Хәҙер, тип белдерҙе Малик, АҠШ Тайвандың юридик статусын ҡайтанан ҡарауға өлгәшергә һәм Америка агрессияһын йәшерергә тырышып, «Формоза тураһындағы мәсьәләне» БМО ҡарамағына ҡуйырға маташа.

Ҡытай, тине Малик, АҠШ-тың Кореянан һәм Тайвандан үҙ ғәскәрҙәрен сығарыуы өсөн ашығыс саралар күреүен һорап Именселек Советына мөрәжәғәт итте.

Именселек Советының бурысы агрессия ҡорбаны — Ҡытайҙы яҡлауҙан һәм агрессор—АҠШ-ҡа ҡаршы ашығыс саралар күреүҙән тора, тип белдерҙе Совет вәкиле.

Малик, Совет делегацияһы Совет хөкүмәте менән консультация яһағандан һуң, АҠШ-тың Ҡытайға ҡаршы агрессияһына сик ҡуйыу өсөн саралар күреүҙе талап итеүсе резолюция проекты индерҙе, тип иғлан итте. Үкенескә ҡаршы, тине Малик, резолюция проекты хәҙерге көнгә тиклем Именселек Советы члендарына тапшырылмаған, ул, күрәһең, 30 ноябрҙә иртән тапшырыласаҡ.

Унан ары Малик, Ҡытай вәкиле У Сю-цюань тарафынан тапшырылған резолюция проектын да Советтар Союзы яҡлай һәм Совет делегацияһы был резолюцияның тауышҡа ҡуйылыуы өсөн саралар күрә, тип белдерҙе.

Канадала Форд заводтарындағы забастовка эшселәрҙең еңеүе менән тамамланды

ОТТАВА, 28 ноябрь. (ТАСС). Виндзорҙағы Форд заводтарының 11 мең эшсеһе эш хаҡын арттырыу өсөн оҙаҡҡа һуҙылған көрәштән һуң предпринимателдәрҙең күпселек эшселәр өсөн бер сәғәтлек эш хаҡын 10 центҡа арттырыуҙарына өлгәште. Эшселәрҙең ҡайһы бер категорияларына эш хаҡын түләү сәғәтенә 15 центҡа артҡан.

Кореялағы ваҡиғалар

Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһының 30 ноябрҙә тапшырылған белдереүендә, Халҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Анчжузан (Ансюзан) һәм Токусендан төньяҡтараҡ райондарҙа Халҡ армияһының ғәскәрҙәре дошмандың бөтә атакаларын уңышлы кире ҡаҡтылар һәм уны 20—30 километрға алып ташланылар.

Фронттың башҡа участкаларында һуғыштар элекке райондарҙа баралар.

Общиналар палатаһында Бевиндең сығышы

ЛОНДОН, 29 ноябрь. (ТАСС). Рейтер агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн общиналар палатаһында тышҡы политика мәсьәләләре буйынса ике көнлөк фекер алышыуҙар башланған. Фекер алышыуҙарҙы асып, Англияның сит ил эштәре министры Бевин унда ҡатнашыусыларҙы проблемаларҙы хәл итеүгә «сикһеҙ тыш һаҡлыҡ менән» килергә саҡырған.

Азиялағы хәлгә ҡағылып, Бевин Азия континентында Англияға ҡараған «ҡыйынлыҡтар» айҡанлы зарланған.

Англияның Кореялағы политикаһының маҡсаттарын билдәләп, Бевин АҠШ тарафынан Кореяла үткәрелгән ҡоралы агрессияға солидарлыҡ белдергән.

Бевин унан ары, Көньяҡ Кореяның сиктәренән тыш Ли Сын Ман хөкүмәтенең власын Англия хөкүмәте танымай, тип билдәләгән.

Англия министры, Төньяҡ Кореяла йәнәһе Ҡытай добровольцтары түгел, ә «Ҡытай ғәскәрҙәре» бар, тип раҫлаған. Һәм унан ары, йәнәһе «ҡытайҙарҙың теләктәре һәм уйҙары» һәм «уларҙың Кореяға ни өсөн инеүҙәре» миңә билдәле түгел, тип ике йөҙлө рәүештә белдергән.

Бевиндең фекере буйынса, һуңғы сиктә «хәл итеүҙе политик планда эҙләргә кәрәк».

Ҡытай халҡ хөкүмәтен Англияның танылыуына ҡағылып, Бевин былай тип билдәләгән: «Беҙ нәмәләрҙең реаль хәлен таныуҙы дөрөҫ тип иҫәпләнек...» Ул «тулы дипломатик мөнәсәбәттәр урынлаштырылырға тура килмәү айҡанлы һәм үҙ политикаһының тейешле маҡсатҡа тулыһынса өлгәшмәүе айҡанлы үкенес белдергән. Икенсе яҡтан, Пекиндағы беҙҙең вәкилдәребеҙҙең Ҡытай властарына инергә мөмкинлектәре булыуы, минең фекерем буйынса, ҙур плюс булып тора», тигән.

Бевин Көнбайыш Германияны (улар әйтеүенсә, Германия ғәскәрҙәрен контингенте сифатында) Көнбайыш Европаның «обороноһына» «индереү», икенсе һүҙҙәр менән әйткәндә, уны Америка империалистәренең агрессив пландарына индереү өсөн сығыш яһаған.

Бевин, Европа армияһы тип аталған нәмәне төҙөү тураһында Франция тәкдимен Англия ҡабул итә алмай, тип белдергән.

Бевин, дүрт держава сит ил эштәре министрҙарының кәңәшмәһен саҡырыу тәкдим итеүсе Совет нотаһына етәкселек яуаптар эшләү өсөн Ҡушма Штаттар, Франция һәм Англия киләһе аҙнала Парижда өс яҡлы кәңәшмә үткәрәсәктәр, тип иғлан иткән.

Ҡытайҙағы гоминдансы бандиттәр шайкаһын бөтөрөү

ПЕКИН, 30 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда Төньяҡ Ҡытай хәрби округының халҡ милицияһы ауылдарҙа, райондарҙа һәм округтарҙа охрана хеҙмәтен башҡара, шулай уҡ тимер юл линияларын һаҡлай.

Бандиттәрҙе һәм йәшерен агенттарҙы баҫтырыу һәм юҡ итеү буйынса көрәш барышында Шаньси провинцияһының күптән түгел азат ителгән райондарындағы халҡ милицияһының боецтары ла ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Һуңғы йылда халҡ милицияһының боецтары регуляр ғәскәрҙәр һәм общественный именселек органдарының хеҙмәткәрҙәре менән берлектә, (бик махсус районда 1?) йәшерен ойошманы тар-мар иттеләр һәм меңдән ашыуыраҡ бандитте юҡ иттеләр йәки ҡулға алдылар.

Сычуань провинцияһының көньяҡ өлөшөндә май айынан алып октябргә тиклем халҡ милицияһы гоминдансы бандиттәр шайкаһының йөҙҙән артығыраҡ етәксеһен ареста алды.

Ҡытай территорияһына Америка авиацияһының провокацион һөжүме

ПЕКИН, 28 ноябрь. (ТАСС). «Дагун жибао» газетаһы, 25 ноябрҙә генә Америка самолеттары Төньяҡ-көнсығыш Ҡытай территорияһы өҫтөндә ун тапҡыр уҙҙылар, тип хәбәр итә.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Б 01650 Ваҡ газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 241 (8698)
3
ДЕКАБРЬ
йәкшәмбе

хаҡы 20 тин.

Совет халкы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға большевиктәр партияһы, Совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә килә.

Йәшәһен совет халкының какшамаҫ мораль-политик берҙәмлеге!

КОММУНИСТӘР МЕНӘН ПАРТИЯҺЫҘҘАР БЛОГЫ КАНДИДАТТАРЫ ӨСӨН АГИТАЦИЯ

Республикабыҙҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек ҙур политик һәм хеҙмәт активлеге менән бара. Коммунизмдең бөйөк бурыстарын үтәү юлында Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәре фидакәр көрәшәләр. Тыуған илебеҙҙең экономик ҡеүәте һәм көсө өҙлөкһеҙ үҫә барһын өсөн промышленность предприятиеләрендә лә, ауыл хужалығында ла эшсәндәрҙең хеҙмәт активлеге арттандан-арта бара. Республикабыҙҙың бөтә хеҙмәтсәндәре депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүҙә Тыуған илебеҙҙе ысын күңелдән һөйөүҙәрен, Ленин—Сталин партияһына ысын күңелдән бирелгәнлектәрен демонстрациялапылар. Бөтә урында һайлаусылар үҙҙәренең беренсе кандидаттары итеп, халыктарҙың бөйөк юлбашсыһы, бөтә донъяла иң демократик конституцияның ижадсыһы иптәш Сталинде күрһәттеләр. Шул уҡ ваҡытта, урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар итеп, республикабыҙҙың иң алдынғы кешеләре, халыҡтың Ленин—Сталин эшенә, коммунизм төҙөү эшенә бөтә күңелдән бирелгән тоғро улдары һәм ҡыҙҙары күрһәтелде. Улар араһында эшселәр, колхозсылар һәм интеллигенция вәкилдәре лә, йәштәр ҙә, ололар ҙа, ирҙәр ҙә, ҡатын-ҡыҙҙар ҙа, коммунистәр ҙә, партияһыҙҙар ҙа бар.

Бына Белорет ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар араһында иптәш Праздников. Ул ҙур тәжрибәле металлург, коммунист. Әнә бына Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп регистрацияланған иптәш И. Куприянов. Ул тиҙләтелгән метод менән бораулау мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы. Регистрацияланған кандидаттар араһында беҙ профессор Тадпровтың, Черниковск төҙөлөш тресының ташсыһы Диченконың, сеғелдәр үҫтереү мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Банат Батырованың һәм башҡа бик күп алдынғы кешеләрҙең исемдәрен уҡыйбыҙ.

Улар бөтәһе лә коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ блогы кандидаттары булып торалар. Коммунистәрҙең кандидаты шул уҡ ваҡытта партияһыҙҙарҙың да кандидаты, партияһыҙҙарҙың кандидаты шул уҡ ваҡытта коммунистәрҙең дә кандидаты ул.

Урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар регистрациялау эше тамамланды. Хәҙер һайлау кампанияһының иң яуаплы этабы — сталинсе блок кандидаттары өсөн агитация алып барыу этабы башланды. Кандидаттарҙың үҙ һайлаусылары менән осрашыуҙары башланды. Осрашыуҙар ойошканлыҡ һәм берҙәмлек менән үтәләр. Доверенныйҙар, агитаторҙар депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарға тауыш биреү өсөн киң күләмдә агитация эштәрен йәйеп ебәрҙеләр. Ләкин эш быны менән генә бөтмәй әле. Һайлау участкаларында, айырым һайлаусылар араһында агитацион-пропаганда эштәрен ойоштороуҙа партия ойошмаларына яңы яуаплы бурыстар йөкмәтелә. Агитацион-массовый эштәрҙең йөкмәткеһен кандидаттар тураһындағы бай материалдар менән тулыландырырға, агитаторҙар менән семинарҙарҙы йышыраҡ үткәрергә кәрәк.

Һайлау участкаларындағы агитпункттар — бөтә политик агитацияның үҙәге ул. Бындай һайлауҙарға ҡарата бик күп әҙәбиәт, кандидаттар тураһындағы материалдар тупланған. Агитаторҙар үҙҙәренең беседаларында уларҙы киң файҙаланырға тейештәр. Кандидаттар тураһында агитация уларҙың биографик данныйҙары тураһында справкалар биреү менән генә сикләнмәҫкә тейеш. Һәр бер кандидат хаҡында һөйләгәндә кешеләрҙең тормошта социалистик образдағы һәләтлектәрен, талантларын үҫтереүгә ни тиклем ғәйәт яҡшы мөмкинлектәр булыуын йәнле өлгөләр менән күрһәтеп бирергә кәрәк.

Нәш нефть ҡалаһы — Октябрьскийҙә ойошторолған агитпункттар һайлаусылар араһында агитацион-массовый һәм пропаганда эштәре алып барыуҙа айырыуса яҡшы өлгө күрһәтәләр. Бында һайлаусылар өсөн 20 меңдән артыҡ беседа, ҡысҡырып газета уҡыуҙар, күп һанда лекция, докладтар үткәрелгән. Агитацион-массовый эштәрҙең күп төрлө формалары ҡулланыла. Мәҫәлән, 10-сы һайлау участкаһында эшләүсе агитатор иптәш Панин үҙенең беседаларында күргәҙмә пособиеләрҙе киң файҙалана. Беседаларға урындағы етәкселәрҙе лә саҡыра. Иптәш Панин нефть ҡалаһының үҫеүе тураһында үткәрелгән беседаһына ҡала Советы депутаттары мәғариф бүлеге мөдире Инсафетдинов, һаулыҡ һаҡлау бүлеге мөдире Фролова иптәштәрҙе саҡырҙы. Улар агитаторҙың беседаһын күп яңы конкрет материалдар менән тулыландырҙылар, һайлаусылар уларға күп һорауҙар бирҙеләр, теләктәрен белдерҙеләр. Бындай беседалар, билдәле, йәнлерәк үҙә һәм массаларҙың ижади инициативаһын үҫтерә. Иптәш Панин депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар тураһында һөйләгәндә лә уны ҡаланың тормошо, үҫеше менән нык бәйләп алып бара. Сөнки улар шул уҡ ҡаланың үҙ улдары, үҙ ҡыҙҙары, улар ҡала менән бергә үҫеүселәр.

Һайлауҙар көнө — 17 декабргә бик аҙ ваҡыт, һанаулы ғына көндәр ҡалды. Шуға күрә хәҙер һәр бер көндө, сәғәтте агитацион-пропаганда эштәре өсөн киң рәүештә файҙаланып ҡалырға кәрәк. Был эштә һүлпәнлек күрһәтергә ярамай.

Ләкин айырым урындарҙа агитацион-массовый эште ойоштороуҙа бороҙа алмаусылыҡ ваҡиғалары ла бар әле. Мәҫәлән, Әлшәй районы үҙәгендәге беренсе номерле һайлау участкаһы әлегә тиклем тейешенсә йыһазландырылмаған. Агитпункт бик бәләкәй бүлмәгә урынлаштырылған. Бында консультация, белешмә өҫтәлдәре лә юҡ. Агитаторҙар һайлаусылар араһында бик һирәк булалар. Агитколлектив етәксеһе иптәш Насыров етешһеҙлектәр менән килешеп йәшәй. Ә партия ойошмаһы агитколлектив эшендә ярҙам ойоштормай, эш талап итмәй.

Ҡайһы бер урындарҙа беседалар урындағы конкрет материалдарға бәйләнмәй, районды, ҡаланың һәм ауылдың үҫеү фактылары күрһәтелмәй бик формаль рәүештә генә үткәреләләр. Билдәле, бындай беседалар һайлаусыларҙың активлеген үҫтереүҙә ныҡлы ярҙам итә алмайҙар.

Һайлау кампанияһының иң яуаплы осоро—депутатлыҡҡа кандидаттар өсөн агитация ваҡытында агитация-пропаганда эшенең сифатын күтәрергә, уны тағы ла йәнлерәк, тәьҫир итерлек итеп ойошторорға кәрәк. Агитация эштәренең формалары бик күп төрлө. Депутатлыҡҡа кандидаттарҙың биографиялары, эшмәкәрлеге тураһында беседалар, депутатлыҡҡа кандидаттарҙың һайлаусылар менән осрашыуы хәҙер агитация эштәренең мөһим төрҙәре булып торалар. Доверенныйҙар, агитаторҙар үҙҙәренең эштәрендә бындай формаларҙы киң ҡулланырға тейештәр. Кандидаттар өсөн агитация осоронда был саралар менән бөтә һайлаусыларҙы ла — эшселәрҙе, киң колхозсылар массаһын, уҡыусыларҙы, йорт хужабикәләрен тулыһынса солғап алырға кәрәк. Ошо талаптар нигеҙендә политик агитация эштәрен яңы юғарылыҡҡа күтәреү, сталинсе блок кандидаттары өсөн агитация эштәрен өлгөлө итеп ойоштороу — бөгөнгө көндә партия һәм комсомол ойошмалары алдында торған мөһим бурыс ул.

Кандидаттар өсөн агитацияла район, ҡала һәм стена газеталары, район, ҡала радиовещаниеләре бик ҙур эш башҡара алалар. ВКП(б)-ның район, ҡала комитеттары һәм төҙгө ойошмалары агитация өсөн бөтә мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланырға һәм агитаторҙар менән семинарҙарҙы планлы үткәрергә, уларҙың эшен контролгә алырға, етешһеҙлектәрҙе төҙәтергә һәм ярҙам итергә тейештәр.

Һайлауҙарға әҙерлек эше көндән-көн киңерәк ҡолас ала бара, һайлаусыларҙың хеҙмәт һәм политик активлеге үҫә. Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре һайлауҙарға Ленин—Сталин партияһы тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә киләләр һәм улар коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш биреп, коммунизм эшенә, тыныслыҡ эшенә, Ленин — Сталин эшенә үҙҙәренең бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр демонстрациялаясаҡтар.

Сталинсе Конституция көнө хөрмәтенә

Янаул районының колхоздары Сталинсе Конституция көнөн ҙур еңеүҙәр менән ҡаршылайҙар.

Ворошилов исемендәге ауыл хужалығы артеленең берләшеүенә әле күп түгел. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, был колхоздың члендәре ҙур ғына уңыштарға өлгәштеләр. Улар ауыл хужалығы йылын уңышлы тамамланылар.

Колхоз государствоға иген һәм шулай уҡ малсылыҡ продукттары тапшырыу планын срогынан алда үтәне һәм үҙен тулыһынса орлоҡ менән тәьмин итте.

Колхозсылар үҙҙәренең намыҫлы хеҙмәттәре өсөн күп кенә иген алдылар. Мәҫәлән, колхозсы иптәш Хәйретдинов хеҙмәт көнөнә ғына 84 бот, уның ҡурһеһе Шәйхетдин Сәйфетдинов 66 бот иген алдылар. Колхозсылар йыл аҙағына тиклем һәр бер хеҙмәт көнөнә 4-әр килограмм иген аласаҡтар.

Колхоз общественный малсылыкты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын да уңышлы үтәй. Малдар ҡышҡа етерлек аҙыҡ менән тәьмин ителделәр һәм хәҙер яҡшы шарттарҙа ҡышлатылалар.

Колхозсыларҙың тормош шарттары көндән-көн яҡшыра бара. Колхоздың үҙенең электростанцияһы, клубы, радиоузелы бар. 80-дән артыҡ колхозсының йортонда Ильич лампалары яна.

Хәҙер яҙғы сәсеүгә ҙур әҙерлек алып барыла. Колхоз тимерлегендә иртәнән алып төнгә ҡарағынға тиклем ҡыҙыу эш ҡайнай. Тимерсе иптәш Сюткин, стахановсы вахтаға баҫып, ремонтта юғары хеҙмәт күрһәткестәре бирә. Ул Сталинсе Конституция көнө хөрмәтенә 17 пар тырма, 3 сәскес һәм башҡа ауыл хужалығы инвентарҙарын ремонттан сығарҙы.

ВКП(б) Өлкә Комитетендә

Бәләбәй МТС-ында тракторҙарҙы һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙың барышы ҡәнәғәтләнерлек булмауы тураһында

Бәләбәй МТС-ында тракторҙар ремонтлау эшенең торошон тикшергәндән һуң, ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы, МТС директоры иптәш Корнилов тракторҙарҙы ремонтлауҙы ойоштороуға яуапһыҙ ҡарай һәм ағымдағы йылдың дүртенсе кварталы өсөн билдәләнгән ремонт планын үтәү өсөн көрәшмәй, тип билдәләне.

25 ноябргә ремонттан барыһы тик 5 трактор сығарылған, йәғни план 20 процентҡа үтәлгән, 6 һабан — йәғни план 24 процентҡа, 3 сәсеү машинаһы — йәғни план 19 процентҡа һәм 3 культиватор — йәғни план 33 процентҡа ғына үтәлгән, ә комбайндарҙы ремонтлауға МТС бөтөнләй башламаған.

Шулай уҡ МТС директоры иптәш Корниловтың, эксплуатацияға башлағандан алып, йомшаҡ һөрөүгә әйләндергәндә, 280 — 300-әр гектар эшләгән ике ДТ—54 тракторын һәм ремонтланмаған 3 культиваторҙы ремонттан сыҡҡан, тип государство отчетына индергәнлеге билдәләнде.

Республика Ауыл хужалығы министерствоһының бер нисә тапҡыр күрһәтеүенә ҡарамаҫтан, МТС-та һаман да әле ремонтта узел методы ҡулланылмай, ремонттың юғары сифатын тәьмин итеүҙә уның барлыҡ өҫтөнлөктәре файҙаланылмайҙар.

Ремонт эшендә хеҙмәт етештереүсәнлеге түбән, эш ваҡытының 30—35 проценты һәр төрлө йөрөүҙәргә, материалдар, инструменттәр эҙләүгә һәм башҡа маҡсаттарға китә.

Дүртенсе кварталда тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналары ремонтлау графигы һуңғы ваҡытҡа тиклем төҙөлмәгән.

Ремонтсылар тарафынан көндәлек заданиеләрҙең нисек үтәлеүе иҫәпкә алынмай һәм киләһе көн өсөн күләм заданиеләре еткерелмәйҙәр.

Ремонт темпының түбән булыуы менән бер рәттән, ремонттың сифатына күп кенә серьез етешһеҙлектәргә юл ҡуйыла.

Мәҫәлән, 41 номерле тракторҙың моторы ағыулыҡ тотоноуға һынауҙан үткәрелмәгән, ә моторҙың карбюраторы контроль приборҙар менән сағыштырып дәрәжәләнмәгән. Блок головкаһының ике клапаны насар ышҡыланған, шатун болттары ҡаҡшап торалар, ә картер сапуны хатта һүтеп тә ҡаралмаған.

Ауыл хужалығы машиналары ремонттан һуң контроль майҙандарҙа тикшерелмәйҙәр.

МТС директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Фәйзуллин һәм МТС-тың төҙгө партия ойошмаһы ремонтсылар араһында дүртенсе квартал планын ваҡытынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш ойоштороу мәсьәләһенә формаль ҡарағандар. МТС тарафынан алынған йөкләмәләрҙе үтәүгә йүнәлдерелгән индивидуаль ярышҡа етәкселек итмәгәндәр. Ремонт эшендә массовый-политик эш ҡәнәғәтләнерлек үткәрелмәй.

ВКП(б)-ның Бәләбәй район комитеты Бәләбәй МТС-ында тракторҙар ремонтлауҙың барышы ҡәнәғәтләнерлек булмауы тураһында белә тороп, килеп тыуған хәлде төҙәтеү өсөн тейешле саралар күрмәгән һәм ремонт эшселәре араһында трактор ремонтлауҙың государство планын үтәү өсөн социалистик ярыш ойоштороуҙа МТС-тың төҙгө партия ойошмаһына ярҙам итмәгән.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ҡарар итте:

1. Тракторҙар ремонтлауҙы ойоштороу эшенә яуапһыҙ ҡарағаны, күҙ буяу менән шөғөлләнгәне һәм үҙен насар тотҡаны өсөн иптәш Корниловты МТС директоры эшенән бушатырға.

2. Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһын (иптәш Нәбиуллинды) Бәләбәй МТС-ында эштәрҙе яҡшыртыу буйынса һис кисекмәҫтән саралар билдәләргә һәм МТС-тың етәксе кадрҙарын нығытырға мәжбүр итергә. Тракторҙар ремонтлауҙы ойоштороу өсөн МТС-ҡа ярҙамға бер инженер ебәрергә.

3. Бәләбәй МТС-ы төҙгө партия ойошмаһын түбәндәгеләрҙе эшләргә мәжбүр итергә:

а) тракторҙар ремонтлау торошон партия йыйылышында тикшерергә һәм тракторҙар ремонтлауҙа МТС-тың артта ҡалыуын бөтөрөү буйынса конкрет саралар билдәләргә;

б) МТС эшселәре араһында социалистик ярыш ойошторорға, уларҙы ошо йылдың дүртенсе кварталына билдәләнгән ремонт планын һис һүҙһеҙ үтәүгә мобилизовать итергә;

в) ремонт эшселәре араһында хеҙмәт дисциплинаһын нығытырға һәм һәр эшсенең билдәләнгән эш нормаһын үтәүенә айырыуса иғтибар бирергә.

4. Бәләбәй МТС-ы директоры вазифаларын үтәүсене тракторҙар һәм комбайндар ремонтлауҙың дүртенсе квартал өсөн билдәләнгән планын үтәүҙе тәьмин итергә мәжбүр итергә.

Шул маҡсаттарҙа түбәндәгеләрҙе эшләргә:

а) тракторҙар һәм комбайндар ремонтлауҙы узел методы буйынса ойошторорға, быны өсөн МТС-тың мастерскойында айырым узелдарҙы, агрегаттарҙы һәм деталдарҙы ремонтлау буйынса даими рәүештә хәрәкәт итеүсе махсуслаштырылған эш урындары ойошторорға һәм ремонттың бөтә осоронда уларға юғары квалификациялы ремонт эшселәрен беркетергә;

б) ремонт эшендә шундай тәртип урынлаштырырға, уның буйынса механик-контролерҙың рөхсәтенән башҡа бер генә деталь дә, бер генә узел да йыйылырға тейеш түгел. Тракторҙарҙың, комбайндарҙың ремонтланған моторҙары механик-контролер ҡатнашлығында һыналырға тейештәр. Двигателдәре ҡеүәткә, ағыулыҡты расходлауға һыналмаған, төп деталдәре торғоҙолмаған һәм механизмдарҙың сооснослығы тикшерелмәйенсә ремонттан сыҡҡан тракторҙарҙы һәм комбайндарҙы сводкаға индереүҙе тыйырға;

в) тупраҡ эшкәртеүсе һәм сәсеү машиналарын ремонтлау буйынса даими бригадалар төҙөргә, уларҙың составында тимерселәр, трактористар, прицепщиктар булырға тейеш, инвентарҙың ремонттан сығыуын трактор ремонтлау менән бергә тәьмин итергә.

5. ВКП(б)-ның Бәләбәй район комитетын районлап МТС-тарында тракторҙарҙы һәм комбайндарҙы ремонтлау эшенә етәкселекте яҡшыртырға һәм машина-трактор станцияларының төҙгө партия ойошмаларына ремонт эшселәре араһында политик-массовый эште ойоштороуға кәрәкле ярҙам күрһәтергә мәжбүр итергә.

6. Бәләбәй машиналар төҙөү заводы директоры иптәш Сарычевте һәм партия ойошмаһы секретары иптәш Ленскийҙе тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙы үткәреүҙә МТС-ҡа ярҙам күрһәтергә мәжбүр итергә.

Башҡорт АССР-ы МТС-тарында трактор ремонтлау барышы

(IV квартал планы үтәлеше 1950 йылдың 1 декабренә, проценттарҙа)

Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше
1	Иманлекүл	112	45	Баҡалы	35	88	Ҡырмыҫҡалы	22
2	Ҡарамалы-Ғөбәй	92	46	Бөжөр	35	89	Бишенде	22
3	Ново-Троицк	86	47	Аҫлыкүл	35	90	Калининков	22
4	Йәркәй	83	48	Бәрә	35	91	Һуҡайлы	21
5	Теләкәй	70	49	Степановка	35	92	Кушнаренко	21
6	Ҡаран	67	50	Моторный	35	93	Туҡмаҡлы	21
7	Яңғыҙ Ҡайын	67	51	Ҡарыш	34	94	Ташлыкүл	20
8	Үләй	65	52	Подгорный	34	95	Бәләбәй	20
9	Андреевка	62	53	Ермолаевка	33	96	Баймаҡ	19
10	Иглин	61	54	Арслан	33	97	Ҡош-йылға	18
11	Дүрәс	60	55	Стәрлетамаҡ	33	98	Языково	18
12	Саҡмағош	60	56	Хоҙайбирҙин	33	99	Күҙәй	18
13	Октябрьский	56	57	Чапаев	32	100	Шаран	18
14	Стәрлебаш	56	58	Аҫкын	31	101	Йәнйегет	18
15	Рәжәп	56	59	Мәләүез	31	102	Мишкә	18
16	Таутәмән	55	60	Мраҡ	31	103	Аксен	17
17	Байрамғол	53	61	Ҡыйғы	30	104	Йәрмәкәй	17
18	Михайловка	52	62	Таймас	30	105	Охлебинин	17
19	Пугачев	52	63	Бүздәк	30	106	Арҡауыл	16
20	Байыш	52	64	Ишле	29	107	Дүртөйлө	16
21	Байҡы	50	65	Миәкә	29	108	Яңауыл	16
22	Дәүләкән	50	66	Бишбүләк	28	109	Белоҡатай	15
23	Базан	50	67	Елдәр	28	110	Әбдрәзәк	15
24	Ямаш	48	68	Шәрип	28	111	Архангель	15
25	Маҡар	48	69	Булгак	28	112	Усень-Ивановка	15
26	Шишмә	48	70	Үрмиәз	27	113	Чурай	15
27	Һаҡмар	48	71	Дыуан	27	114	Байғужа	15
28	Аит	47	72	Ярослав	27	115	Мәсетле	14
29	Подлуб	46	73	Федоровка	27	116	Күрҙем	14
30	Приют	46	74	Ҡандра	27	117	Благовар	14
31	Мәсәғүт	43	75	Забельск	26	118	Суҡкүл	14
32	Усть-Икин	42	76	Ташлы	26	119	Тәтешле	13
33	Петровск	42	77	Суйынсы	26	120	Степной	13
34	Сынташтамаҡ	42	78	Әбйәл	26	121	Ҡарлыман	12
35	Һүрән	42	79	Уҫлы	25	122	Сермән	12
36	Борай	40	80	Туймазы	25	123	Күнһәк	10
37	Покровка	38	81	Учалы	25	124	Ерекле	10
38	Ергән	38	82	Хәйбулла	25	125	Һарыкүл	10
39	Балтач	37	83	Дмитриев	24	126	Әбйәлил	8
40	Ҡорос	36	84	Матрай	24	127	Өрйәҙә	8
41	Орлов	36	85	Мрасим	23	128	Кәсәү	7
42	Ҡалтасы	36	86	Малаяз	23	129	Поляне	5
43	Краснохолм	36	87	Нуриман	22	130	Ямады	5
44	Шланлы	35						

ВӘҒӘҘӘ НАМЫҪ МЕНӘН ҮТӘЛЕР

Саҡмағош МТС-ы механизаторҙары, Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективы өлгөһөндә, урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау хөрмәтенә социалистик ярышты йәйелдерҙеләр.

Механизаторҙар, машина-трактор паркын ремонтлауҙың IV квартал планын ошо йылдың 17 декабренә, ә йыллыҡ планды 1951 йылдың 20 февраленә үтәргә социалистик йөкләмә алып, тыныслыҡтың стахановсы вахтаһына баҫтылар.

Ремонтсылар эш темпын көндән-көн күтәрә баралар. Токарь Сакаев һәм слесарь Тимашев иптәштәр көндәлек нормаларын 150—160 процентҡа үтәйҙәр. Ремонтсыларҙың сифат күрһәткестәре лә яҡшы. Хәҙер 10 трактор ремонтланды инде. Яҡын көндәрҙә тағы ла 5 трактор ремонттан сығасаҡ.

Яҙғы баҫыу эштәре осоронда етерлек күләмдә яғыулыҡ һәм майлау материалдары ташып ҡуйыу ойошторолдо. МТС-та йәш кадрҙар әҙерләүгә ныҡ иғтибар ителә. Хәҙер трактористар әҙерләү курсы эшкә башлай.

Саҡмағош МТС-ы механизаторҙары районлың Рәжәп һәм Иманлекүл МТС-тарының механизаторҙары менән социалистик ярышҡа сыҡты. Шик юҡ, МТС коллективы вәғәҙәһе намыҫ менән үтәр.

Ә. Кабиров.

МТС КЛУБЫ

Рәжәп машина-трактор станцияһы (Саҡмағош районы) коллективы урындағы партия һәм профсоюз ойошмаларының етәкселегендә клуб төҙөлдө. Клуб мебелдәр менән тәьмин ителде һәм матур итеп йыһазландырылды. Профсоюздың өлкә комитеты уға 6000 һумға пианино алып бирҙе.

Машина-трактор мастерскойы төҙөлдө

Зианчура районы Һүрән МТС-ында быйыл күп кенә яңы төҙөлөш эштәре башҡарылды. Бында бер үк ваҡытта 70-кә тиклем тракторҙы ремонтларлыҡ МТМ бинаһы төҙөлөп, ошо көндәрҙә эксплуатацияға тапшырылды. Уның стеналары саман кирбестәрҙән ҡоролған. Шулай уҡ ауыл хужалығы машиналарын ҡуйыу өсөн стандарт типта ҙур һарай эшләнде. Механизаторҙар өсөн ике торлаҡ йорт һалынды.

Был эштәрҙе башҡарыу өсөн 90 мең һум самаһы аҡса тотолдо.

М. Мөхәмәдиев.

Депутатлыкка кандидаттарҙың үҙ һайлаусылары менән осрашыуҙары

Тимер юлсыларҙа

Дим. Бында, тимер юлсыларҙың Беренсе Май исемендәге клубында, Өфө ҡала һәм Дим район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттарҙың үҙ һайлаусылары менән осрашыу йыйылышы булды. Йыйылыш айырыуса ҙур күтәренкелек менән үтте.

Беренсе һүҙҙе паровоз депоһы коллективы исеменән машинист иптәш Константинов алды.

— Иптәштәр, — тине ул, — беҙҙең паровоз депоһы коллективынан Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп халыҡтың тоғро улдары ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты секретары Н. И. Бабуркин, ВКП(б)-ның Дим район комитеты секретары К. П. Залавин, район Советына—паровоз депоһының инженеры Е. П. Болотов, өлкән стрелочница К. Ф. Дзюба иптәштәр бер тауыштан күрһәтелгәйнеләр. Улар беҙҙең достойный кандидаттарыбыҙ булып торалар. Мин халыҡ хеҙмәтселәренең иғтибарын тимер юлсылар районы халҡының тормош шарттарын һәм культура яғынан хеҙмәтләндереү эшен артабан яҡшыртыу сараһын күреү кәрәклегенә юнәлдерер инем. Беҙҙең кандидаттарыбыҙ халыҡ ышанысын аҡлау өсөн үҙҙәренең белемдәрен һәм бөтә көстәрен һалырҙар, тип ышанам. Беҙ коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш бирәсәкбеҙ.

— Урындағы Советтәргә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүгә арналған һайлау алды йыйылыштары, — тине станция коллективы исеменән сығыш яһаусы, парк дежурныйы иптәш Козырев, — ҙур политик һәм производство күтәрелешендә үтте. Тимер юлсылар район Советына депутатлыҡҡа станцияның өлкән стрелочницаһы Ксения Федоровна Дзюба кандидатураһын тәҡдим иткәйнеләр. Иптәш Дзюба коллективтың ышанысын стахановсы фидакәр хеҙмәт менән, һайлаусыларҙың наказдарын тормошҡа ашырыу менән аҡлар, тип ышанам.

— Шулай итеп шуны әйтергә кәрәк, — тине сығышының аҙағында иптәш Козырев, — беҙҙең кандидаттарыбыҙ тимер юлсыларҙың үҫеп килгән районында мәктәптәр, амбулатория, торлаҡ йорттары төҙөлөшөн киңерәк йәйелдереүгә, районды йәшелләндереүгә ныҡ иғтибар бирергә тейештәр.

Һайлаусы Тетерин, 65 йәшлек ҡарт эшсе Степаненко иптәштәр, үҙҙәренең сығыштарында районда урамдарҙы, юлдарҙы төҙөкләндереү, сауҙа эшен яҡшыртыу өсөн эшлекле саралар күрергә тәҡдим иттеләр.

Быларҙан аҙаҡ ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар К. П. Залавин, Н. И. Бабуркин, район Советына депутатлыҡҡа кандидаттар Е. П. Болотов, К. Ф. Дзюба иптәштәр сығыш һөйләнеләр.

Йыйылышта 319-сы номерле һайлау округынан депутатлыҡҡа кандидат К. П. Залавин хаҡында доверенный Черненко, 320-се номерле һайлау округынан депутатлыҡҡа кандидат Н. И. Бабуркин хаҡында доверенный Новиков, район Советына депутатлыҡҡа кандидат Е. П. Болотов хаҡында доверенный Лукьянов һәм К. Ф. Дзюба хаҡында доверенный Макаров иптәштәр сығыш яһанылар. Улар һайлаусыларҙы кандидаттарҙың ҡыҫҡаса биографиялары менән таныштырҙылар һәм һайлауҙар көнөндә берҙәм тауыш бирергә саҡырҙылар.

Йыйылыштан һуң, һайлаусыларға «Мусоргский» тигән кинокартина күрһәтелде.

А. Фадеев,
ВКП(б)-ның Дим райкомы бүлек мөдире.

Колхозсылар үҙ кандидаты менән осраштылар

Дыуан. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). «Красный Юрезань» колхозы члендәре район Советына депутатлыҡҡа ағас әҙерләү эшендә эшләүсе, стахановсы Василий Иванович Ярославцевтең кандидатураһын күрһәткәйнеләр.

Василий Иванович Юрезань леспромхозының алдынғы стахановсыһы. Былтыр һәм быйыл леспромхозда 167 көн эшләп, бер мең кубометр ағас ҡырҡты, 10 мең һумдан артыҡ хеҙмәт хаҡы эшләп алды. Ул үҙе кеүек унарлаған стахановсы, алдынғы ағас ҡырҡыусыны тәрбиәләне. 17 декабрь — һайлауҙар көнөнә сезон заданиеһен 150 процентҡа үтәргә һүҙ бирҙе.

Район Советына депутатлыҡҡа кандидат ошо көндәрҙә үҙ һайлаусылары менән осрашты.

Дыуан район Советына һайлауҙар буйынса Ежов ауыл һайлау участкаһының һайлаусылары 17 декабрь көнөндә кандидатҡа бер кешеләй тауыш бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Нур Ғәлимов.

В. И. ЛЕНИН ӘҪӘРҘӘРЕНЕҢ УТЫҘ БЕРЕНСЕ ТОМЫ

В. И. Ленин әҫәрҙәренең утыҙ беренсе томына 1920 йылдың апреленән декабренә тиклем булған осорҙағы әҫәрҙәре инә. Был — интервенцияның төп көстәрен тамам тар-мар итеү һәм тыныс хужалыҡ төҙөлөшөнә күсеү осоро ине.

Был томдағы әҫәрҙәр большевиктар партияһының юлбашсыһы, Совет государствоһының, халыҡ-ара коммунистик хәрәкәттең юлбашсыһы В. И. Лениндең гигант теоретик, хәрби һәм политик эшмәкәрлеген бик асыҡ итеп сағылдыра. В. И. Лениндең был томға ингән әҫәрҙәрендә большевиктар партияһының, Россияла өс революцияның һәм Совет государствоһы йәшәүенең беренсе йылдарының тарихи тәжрибәһе гениаль рәүештә дөйөмләштерелә. В. И. Ленин был әҫәрҙәрендә социализм төҙөүҙең нәүбәттәге бурыстарын асыҡ итеп әйтеп бирҙе, социалистик культураны үҫтереүҙең, хеҙмәтсәндәрҙе коммунизм рухында тәрбиәләүҙең юлдарын күрһәтте, пролетариат революцияһы һәм пролетариат диктатураһы теорияһының мөһим мәсьәләләрен, халыҡ-ара коммунистик хәрәкәт стратегияһы һәм тактикаһының нигеҙҙәрен ижади рәүештә эшләне.

* * *

Утыҙ беренсе томға ингән әҫәрҙәрҙең байтаҡ өлөшө Совет государствоһын обороналау, Антантаның өсөнсө походын тар-мар итеүҙе ойоштороу мәсьәләләренә бағышланған. Йәш Совет республикаһын быуып үлтереү өсөн аҡ пандар Польшаһын һәм генерал Врангель бандаһын файҙаланған АҠШ, Англия, Франция империалистарының баҫып алыу, талау пландарын В. И. Ленин фаш итте. Үҙенең тыныслыҡ һөйөү политикаһына тоғро булған Совет власе, тип күрһәтте В. И. Ленин, һуғышты булдырмаҫ өсөн, мөмкин булған максималь ташламалар яһаны. Ләкин империалистар Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүгә йүнәлгән бөтә тәкдимдәрен кире ҡаҡтылар. Был шуға күрә, тип күрһәтте Ленин, сөнки империалистар тыныслыҡтан ҡурҡалар, сөнки тыныслыҡтың һәр бер айы уларҙы торған һайын тарҡата бара, Совет власе тыныслыҡтың һәр бер айынан ун тапҡырҙар көсәйә. Ленин хәрби интервенцияны ысын рухландырыусыларҙың йыртҡыс йөҙҙәрен асып бирҙе.

В. И. Ленин, Совет государствоһының тыныслыҡ һөйөүгә йүнәлгән тәкдимдәренә империалистар Совет государствоһының көсһеҙлек билдәһе тип баһа биреп киләләр, тип күрһәтеп үтте. Ләкин улар яңылыштылар. Ҡыҙыл Армия, эшселәр синыфының һәм илебеҙҙең бөтә хеҙмәтсәндәренең үҙ-үҙҙәрен аямайынса көрәшеүҙәре арҡаһында, Антанта ялсыларын — аҡ пандар Польшаһының һәм Врангелдең ғәскәрҙәрен тар-мар итте һәм Совет власеның ныҡлығын һәм «бөтә донъя күләмендәге сикһеҙ ҡеүәтле көскә әйләнә башлағанлығын» иҫбат итте. В. И. Ленин Октябрь революцияһының өс йыллығына арнап һөйләгән телмәрендә былай тине:

«Англия, Франция һәм Америка кеүек шундай ҡеүәтле өс держава... берләшкән көстәре менән беҙгә ҡаршы башлаған һуғышта ҡыйратылған булып сыҡтылар» (370-се бит).

Ленин һәм Сталин тарафынан етәкселек ителгән большевиктар партияһы сит ил интервенттарын һәм аҡ гвардиясыларҙы тар-мар итеүгә киң эшселәр һәм крәҫтиәндәр массаһын күтәрҙе. Ленин менән Сталин һуғыштың ғәҙел, азатлыҡ характерҙағы һуғыш икәнен аңлаттылар, хеҙмәтсәндәрҙең йөрәктәренә еңеүгә ҡаҡшамаҫ ышаныс урынлаштырҙылар, «Бөтәһе лә дошманды тар-мар итеү өсөн» тигән лозунг аҫтында фронтта һәм тылда фиҙакәр көрәшкә саҡырҙылар.

«...Һуғыш беҙгә көсләп тағылған икән, — тине Ленин, — беҙҙең өсөн иң күп уңышлы һәм йылдам һөҙөмтәләргә өлгәшеү өсөн беҙ бөтә нәмәне был һуғыш интерестарына буйһондорорға тейешбеҙ» (99—100-сө биттәр).

Оборона ойоштороуҙа, партияла һәм Совет государствоһына етәкселек итеүҙә иптәш Сталин Лениндең төп таяныс булып ҡалды.

В. И. Ленин эске һәм тышҡы политиканың бөтә әһәмиәтле мәсьәләләре буйынса иптәш Сталин менән кәңәшләште. 1920 йылдың 4 августында ебәрелгән телеграммала В. И. Ленин И. В. Сталинға партия Үҙәк Комитетының пленумы билдәләнеүе тураһында белдерә. Фронттарҙа эштәрҙең торошо һәм перспективалары тураһында уның үҙ фекерҙәрен ебәреүен һорай һәм: «Һеҙҙең фекерегеҙгә бик әһәмиәтле политик ҡарарҙар бәйле булырға мөмкин» (240-сы бит), тип әйтә.

Ленин һәм Сталин тарафынан етәкселек ителгән большевиктар партияһы эске һәм тышҡы контрреволюцияға ҡаршы көрәштә Ҡыҙыл Армияның еңеүен рухландырыусы һәм ойоштороусы булды. Партия фронттың һәм тылдың етәксе ядроһы ине. Ҡыҙыл Армияның воиндары, эшселәр һәм крәҫтиәндәр большевиктар партияһының һәм Совет власеның дөрөҫ политикаһы хаҡына үҙҙәренең һуғышыуҙарын беләләр ине. Миллиондарса массалар «власте ҡулда тотоп ҡалыу өсөн аслыҡҡа, һыуыҡҡа, ғазаптарға барҙылар. Һәм улар был сыҙамлыҡ, был героизм менән шундай тыл төҙөнөләр, ул берҙән-бер ныҡлы тыл булып сыҡты...» (372-се бит).

Большевиктар партияһы тарафынан етәкселек ителеүсе Россия пролетариатының героик көрәше халыҡ-ара эшселәр хәрәкәтенең үҫешенә бик ҙур йоғонто яһаны. Совет Россияһын хәрби фронттар ҡулсаһы, ялған һәм яла яғыу стенаһы менән изоляциялау тураһында империалистарҙың һәм уларҙың социалист лакейҙарының бөтә тырышыуҙарына ҡарамаҫтан, рус эшселәренең көрәше тураһындағы хәҡиҡәт ер шарының бөтә мөйөштәренә үтеп инде. Бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәре Советтар илен үҙҙәренең яратҡанлыҡтарын асыҡтан-асыҡ белдерҙеләр. Россияға ярҙам күрһәтеү өсөн эш итеү комитеттары төҙөнөләр, интервенттарҙың ғәскәрҙәре араһында восстаниелар булды. Англияның һәм башҡа капиталистик илдәрҙең эшселәре империалистарҙың талау политикаһына ҡаршы ҡырҡа рәүештә сығыш яһанылар. «Россиянан ҡулдарығыҙҙы алығыҙ!» тигән лозунг аҫтында ҡеүәтле хәрәкәт үҫеп һәм киңәйеп, илебеҙҙең хеҙмәтсәндәренең көрәштәрен еңеләйтте. «Халыҡ-ара буржуазия беҙҙең өҫкә елкенә башлау менән үк уның ҡулын уның үҙ эшселәре үк тотоп алалар» (285-се бит).

* * *

Совет государствоһы үҙенең йәшәүенең беренсе көндәренән үк тыныслыҡ эшен әҙмә-әҙлекле һәм ныҡлы рәүештә яҡлап килә. Совет государствоһының был яҡшы ниәтле, тыныслыҡ һөйөү политикаһы уның тәбиғәте менән үк билдәләнә. Совет власе — тарихтең бөйөк, тыуҙырыусы көсө, ижади көсө, коммунистик яңы общество төҙөргә тейеш көс. Совет государствоһы ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ менән бик ныҡ ҡыҙыҡһына.

Күп дошмандарҙың хәрби ябырылыуын кире ҡағырға мәжбүр булған Совет государствоһы һәр бер мөмкинлекте, һәр бер тыныслыҡты хужалыҡ төҙөлөшө өсөн файҙаланды. Һәм ошо бик ҡыйын шарттарҙа Ленин менән Сталин социалистик төҙөлештең ниндәй ҡыйыу, ниндәй бөйөк пландарын эшләнеләр һәм фәнни яҡтан нигеҙләнеләр, миллионлаған эшселәр һәм крәҫтиәндәр был пландарҙы ниндәй тиңләше булмаған энтузиазм менән тормошҡа ашырырға тотондолар!

Антантаның өсөнсө походын тар-мар итеү, интервенттарҙың төп көстәрен илебеҙҙән ҡыуып сығарыу беҙҙең илебеҙҙең йәшәүендә яңы, тарихи полосаны асты.

Беҙҙең илебеҙ һуғыштан тыныс төҙөлешкә күсергә мөмкинлек алды. Хужалыҡ иң әһәмиәтле, иң төп фронт итеп алға ҡуйылды.

Ленин менән Сталин эшселәрҙе һәм крәҫтиәндәрҙе аңлы эшкә, промышленносте, ауыл хужалығын, транспортты аяҡҡа баҫтырыу буйынса фиҙакәр эшкә саҡырҙылар. «...Беҙ, — тине Ленин, — шундай хеҙмәт энтузиазмы, хеҙмәткә шундай ихтыяр, ныҡышмалылыҡ менән һуғарылырға тейешбеҙ, был ныҡышмалылыҡҡа, хәҙер эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең йылдам ҡотолоуы, халыҡ хужалығының ҡотолоуы бәйләнгән...» (374-се бит).

Хеҙмәтсән массаларҙы өмөрөклеккә һәм аслыҡҡа ҡаршы көрәшкә, халыҡ хужалығының кисектерелмәслек һәм беренсе нәүбәттәге бурыстарын хәл итеүгә туплап, Ленин менән Сталин шул уҡ ваҡытта илебеҙҙә коммунизм төҙөүҙең бөйөк перспективаларын асып бирҙеләр. Коммунизм төҙөү өсөн, — тип күрһәтте Ленин, — оҙаҡ ваҡытҡа иҫәп тотолған берҙәм план кәрәк. В. И. Лениндең инициативаһы буйынса һәм уның етәкселегендә илде электрләштереү планы — ГОЭЛРО (Россияны электрләштереү буйынса государство комиссияһы) төҙөлә. Был план 10—15 йылға иҫәпләнелгәйне. Ленин илде электрләштереү тигәндән айырым электростанциялар төҙөүҙе генә түгел, ә бөтә халыҡ хужалығын, шул иҫәптән игенселекте лә, хәҙерге эре производствоның техник базаһына әҙмә-әҙлекле рәүештә күсереүҙе аңлай ине. ГОЭЛРО планы илде экономик яҡтан аяҡҡа баҫтырыуҙың, социализм өсөн техник база төҙөүҙең беренсе берҙәм халыҡ хужалығы планы ине. Россияны электрләштереү планын Ленин партияның икенсе программаһы тип атаны.

«Коммунизм — Совет власе плюс бөтә илде электрләштереү ул, — тине Ленин. — Ил электрләштерелгәс кенә, промышленность, ауыл хужалығы һәм транспорт хәҙерге заманның эре промышленносе техник базаһына ҡуйылғас ҡына, тик шул ваҡытта ғына тамам еңәсәкбеҙ» (484-се бит).

Иптәш Сталин илде электрләштереү планының әһәмиәтенә юғары баһа бирҙе.

Иптәш Сталин етәкселегендә большевиктар партияһы Лениндең илде электрләштереү тураһындағы васыятын хөрмәт менән үтәй. 1935 йылда уҡ инде ГОЭЛРО планы өс тапҡыр тип әйтерлек арттырып үтәлде. Хәҙер иптәш Сталин инициативаһы буйынса совет халҡы Волгала, Днепрҙа һәм Аму-Дарьяла гигант гидроэлектростанциялар, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөүгә башланы. Коммунизмдың был бөйөк төҙөлештәрен тормошҡа ашырыу коммунизмдың материаль-техник базаһын төҙөү эшенә бик ҙур вклад буласаҡ.

«...Әгәр ҙә Россия электростанцияларҙың һәм ҡеүәтле техник оборудованиеларҙың ҡуйы селтәре менән ҡапланһа, ул саҡта беҙҙең коммунистик хужалыҡ төҙөлөшөбеҙ киләсәк социалистик Европа һәм Азия өсөн өлгө буласаҡ» (486-сы бит), тип Ленин алдан күреп әйтте. Лениндең был алдан күреп әйтелгән һүҙҙәре тормошҡа ашырылды. Хәҙер беҙҙең Тыуған илебеҙ—еңгән социализм иле — Европа һәм Азияның империализм ҡолонан азат ителгән һәм яңы тормош төҙөүсе бөтә илдәре өсөн яңы общество төҙөүҙең өлгөһө булып тора.

Советтарҙың VIII Бөтә Россия съезында сығыш яһағанда Ленин, халыҡ массаларын, беренсе нәүбәттә бөтә хеҙмәтсәндәрҙең авангарды булған эшселәр синыфын ылыҡтырмайынса тороп, социализм төҙөү мөмкин түгел, тип күрһәтте.

«Һуңғы иҫәптә,—тине В. И. Ленин, — беҙҙең революциябыҙ башҡа революцияларҙы шуның өсөн үҙенән күп артҡа ҡалдырҙы, сөнки ул Совет власе аша государство төҙөлөшөнә элек был төҙөлештә ҡыҙыҡһынмайынса килгән тиҫтәләрсә миллион кешеләрҙе актив ҡатнашыуға күтәрҙе» (467-се бит).

Социализм төҙөү буйынса бөтә донъя күләмендә тарихи әһәмиәткә эйә булған бурыстарҙы хәл итеү өсөн, тип күрһәтте Ленин, массаларҙы ағартыу һәм уларҙы коммунистик рухта тәрбиәләү өлкәһендә бик ҙур эш алып барырға кәрәк. Быуындан-быуынға ҡоллоҡта һәм иҙелеүҙә йәшәп килгән йөҙ миллионлаған кешеләрҙе үҙ эшмәкәрлеккә күтәрергә, уларҙы ышандырырға, ағартырға һәм ойошторорға, уларҙы коммунизмдың аңлы, актив төҙөүселәре яһарға кәрәк. «Коммунизм эшсе-массаларға уларҙың үҙ эше кеүек үк яҡын нәмә булырға тейеш» (347-се бит) — бына шуны инде Ленин партияның бөтә тәрбиәүи, идеологик эшенең төп бурысы итеп күрә.

«Пролетариат культураһы» тигән әҫәрендә, политик ағартыу буйынса Бөтә Россия кәңәшмәһендә һөйләгән телмәрендә, «Йәштәр союздарының бурыстары» тигән телмәрендә һәм башҡа әҫәрҙәрендә В. И. Ленин хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик тәрбиәләүҙең киң программаһын нигеҙләне, социалистик культура төҙөлөшөнөң принциптарын билдәләне. Мәғариф эшенең «политиканан ситтә булыуы» тураһындағы буржуаз лозунгының ялған икәнен Ленин фаш итте һәм мәғариф эшенең политика менән айырылмаҫлыҡ рәүештә бәйләнгәнлеген иҫбатланы. Бөтә мәғариф һәм культура эше пролетариаттың пролетариат диктатураһын уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыу һәм уны ныҡытыу өсөн, синыфтарҙы бөтөрөү өсөн, кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуын бөтөрөү өсөн булған синфи көрәш рухы менән һуғарылған булырға тейеш. Пролетариат, тип өйрәтте Ленин, буржуазияның хәрби һәм политик ҡаршылығын ғына түгел, бәлки иң тәрән һәм ҡеүәтле булған идеологик ҡаршылығын да еңергә тейеш.

Культура өлкәһендәге партияның линияһын боҙорға маташҡан пролеткультсыларҙы Ленин аяуһыҙ рәүештә фаш итте. Марксизм, тип күрһәтте Ленин, донъя күләмендә үҙен танытыуға шуның өсөн өлгәште, сөнки ул буржуаз эпохаһының ҡиммәтле ҡаҙаныштарын ситкә алып ташламаны, ә киреһенсә, кешелек донъяһы фекере һәм культураһының ике мең йылдан артыҡ булған үҫешендә тыуҙырылған бөтә ҡиммәтле нәмәне үҙләштерҙе һәм ҡайтанан эшләне. Ленин, бөтә ағартыу һәм тәрбиә эшендә коммунистар партияһы политикаһының өгөтләүгә асыҡтан-асыҡ таянырға тейеш, тип айырыуса күрһәтте.

«Йәштәр союзының бурыстары» тигән телмәрендә Ленин йәштәрҙе коммунизмға өйрәнергә, фән, техника, культура өлгәшеүҙәренә эйә булырға, үҙҙәрен тәрбиәләү һәм белем алыуҙарының һәр бер аҙымын хеҙмәтсәндәрҙең коммунистик общество төҙөү өсөн көрәштәре менән айырылмаҫлыҡ рәүештә бәйләп барырға саҡырҙы. Ленин коммунистик мораль, әхлаҡтың төп принциптарын әйтеп бирҙе. «Коммунизмды ныҡытыу һәм уны төҙөп еткереү өсөн булған көрәш коммунистик әхлаҡтың нигеҙендә ята. Коммунистик тәрбиәнең, белем алыуҙың һәм уҡыуҙың нигеҙе бына ошонан тора ла» (270-се бит).

Лениндең хеҙмәтсәндәргә коммунистик тәрбиә биреү тураһындағы, социалистик культура төҙөлөшө һәм уны үҫтереү тураһындағы бөйөк идеяларын иптәш Сталин үҙ хеҙмәттәрендә һәр яҡлап үҫтерҙе. Социалистик төҙөлөш йылдарында Ленин—Сталин партияһы культура революцияһы яһап, хеҙмәтсәндәргә коммунистик тәрбиә биреү буйынса бик ҙур эш йәйелдереп ебәрҙе. Партия халыҡ мәғарифен ойоштороу, формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик культураны үҫтереү өлкәһендә бик ҙур уңыштарға өлгәште. Социализмдың еңеүе һәм большевиктар партияһының бик ҙур идеологик эш алып барыуы һөҙөмтәһендә совет кешеләренең мораль йөҙө үҙгәрҙе. Улар коммунизмдың актив, аңлы төҙөүселәренә әүерелделәр.

* * *

Утыҙ беренсе томға В. И. Лениндең «Коммунизмда балаларса «һуллыҡ» ауырыуы» тигән классик әҫәре урынлаштырылған. Был әҫәр революцион марксизм арсеналына бик ҡиммәтле вклад булып тора.

Был китапта Ленин большевизмдың тарихи тәжрибәһен тәрән дөйөмләштерҙе һәм марксистик партияның революцион стратегияһы һәм тактикаһы нигеҙҙәрен гениаль рәүештә эшләне.

Эшселәр синыфының интерестарына хыянат иткән һәм тереләй серегән II Интернационал партиялары аҙмы-күпме бөтөн булған стратегия һәм тактика эшләү тураһында бер ҡасан да серьез уйламанылар. Марксизмға оятһыҙ рәүештә хыянат итеп, пролетариат диктатураһынан баш тартып, буржуазия алдында ялағайланып, был партияларҙың лидерҙәре капитализмдең «тыныс» юл менән социализмға «үҫеп әүерелеүе» тураһында матур иллюзия менән эшселәрҙе аңын бөҙөкләндерҙеләр, буржуазия менән «тыныс» хеҙмәттәшлек итеү идеяһын, революцион синфи көрәштән баш тартыуҙы өндәнеләр.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының еңеүе Европа һәм Азия илдәрендәге революцион хәрәкәткә көслө йоғонто яһаны. Большевизм идеялары киң массалар араһында бик тиҙлек менән таралды. Революцион һуғыш утында тыуған һәм үҫкән коммунистик партиялар эшселәр синыфына етәкселекте үҙ ҡулдарына алдылар.

Донъя коммунизмының гениаль юлбашсыһы В. И. Ленин, большевиктар партияһының тарихи тәжрибәһен тәрән рәүештә дөйөмләштереү нигеҙендә, пролетар революцияһы һәм пролетариат диктатураһы теорияһын артабан үҫтерҙе, большевизмдың стратегия һәм тактикаһының төп принциптарын һәр яҡлап эшләне.

В. И. Ленин, совет власе йәшәүенең өс йыллыҡ тәжрибәһен дөйөмләштереп, пролетариат диктатураһын классик рәүештә билдәләне һәм пролетариат диктатураһын һуғышып алыу һәм уны ныҡытыу өсөн көрәштә революцион марксистик партияның хәл иткес ролен айырыуса күрһәтте.

«Пролетариат диктатураһы, — тип яҙа Ленин, — иҫке общественың көстәренә һәм традицияларына ҡаршы ҡанлы һәм ҡанһыҙ, көсләүле һәм тыныс, хәрби һәм хужалыҡ, идеологик һәм административ юл менән ҡаты көрәш ул...

Көрәштә сыныҡҡан тимерҙәй партиянан башҡа, шул синыфтағы бөтә намыҫлыларҙың ышанысы менән файҙаланыусы партиянан башҡа, массаның настроениеһын күҙәтә һәм уға настроениеға йоғонто яһай белеүсе партиянан башҡа, бындай көрәште уңышлы алып барыу мөмкин түгел», (27-се бит).

Социализм төҙөгән Советтар Союзының тәжрибәһе, социалистик төҙөлөш юлы менән барыусы һәм пролетариат диктатураһы халыҡ демократияһы режимы формаһында еңгән илдәрҙәге тәжрибә пролетариат диктатураһы тураһындағы, коммунистар партияһының етәксе һәм йүнәлеш биреүсе роле тураһындағы ленинсе-сталинсе учениеның бик ҙур әһәмиәтен һәм көсөн бик яҡшы итеп раҫлай.

Социалистик революцияның еңеүе һәм пролетариат диктатураһын ныҡытыу өсөн көрәштең төрлө этаптарында большевизм тарихи тәжрибәһенең ғәйәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәтен асып, Ленин былай тип яҙҙы: «Рус өлгөһө бөтә илдәргә, уларҙың котолғоһоҙ һәм яҡын киләсәгенең ҡайһы бер нәмәләренең һәм бик әһәмиәтле нәмәләрен күрһәтә» (5—6-сы биттәр).

Шул уҡ ваҡытта, Ленин марксизмдең догма түгел, ә эш итеүгә ҡулланма икәнен, һәр бер илдең специфик үҙенсәлектәрен һәр ваҡытта ла иҫкә ала барырға кәрәк икәнлеген айырыуса асыҡ күрһәтә.

Ленин, большевиктар партияһының тәжрибәһен дөйөмләштереп, большевизмдың эшселәр хәрәкәте эсендәге ниндәй дошмандарға ҡаршы көрәштә үҫкәнлеген һәм ныҡығанлығын күрһәтте. Халыҡ-ара оппортунизм — меньшевизм, реформизм эшселәр хәрәкәте эсендә төп дошман булып килде һәм ул төп дошман булып ҡала, тип Ленин айырыуса әйтә. Ленин, II Интернационал лидерҙарын «империалистик бандитизмға ҡатнашыусылар» (22-се бит), тип атап, уларҙы асыу менән бик ныҡ хурлай. «Оппортунистик, социал-хыянатсы юлбашсыларҙы фаш итмәйенсә, мәсхәрә итмәйенсә, һәм уларҙы һөрөп ебәрмәйенсә тороп, пролетариаттың еңеүе мөмкин түгел, тип күрһәтә Ленин.

Ленин коммунистик партияларҙы уяу булырға, уң социалистарҙың сәйәсәт эшмәкәрлеген киң файҙаланыусы һәм үҙенең агенттарын — провокаторҙарҙы эшселәр ойошмаларына ебәреүсе буржуазияның бөтә ҡәбәхәт алымдарын фаш итергә өйрәтә.

Империалистик разведкаларға хеҙмәт итеүсе троцкисс-бухаринсе шпиондарҙы һәм диверсанттарҙы фаш итеү коммунистик партияларҙың сафтарын дошман элементтарҙан таҙартыуҙа ҙур роль уйнаны. Икенсе бөтә донъя һуғышынан һуң Югославияла Тито-Ранковичтең фашистик кликаһы, Болгарияла шпион һәм провокатор Трайчо Костов, Венгрияла шпион һәм провокатор Райк фаш ителделәр. Титоның фашистик шпиондар кликаһына ҡаршы көрәш, бөтә оппортунистик, буржуаз-милләтсе һәм башҡа дошман элементтарҙы аяуһыҙ рәүештә фаш итеү, уяулыҡты һәр ваҡытта көсәйтеп тороу коммунистар һәм эшселәр партияларының сафтарын артабан туплау һәм ныҡытыуҙың төп шарты булып тора.

«Коммунизмда балаларса «һуллыҡ» ауырыуы» тигән китапта В. И. Ленин «һул» доктринерҙарҙы тәнҡиткә алды. Улар эшселәр синыфына һәм бөтә хеҙмәтсәндәр массаһына ҡарата партияның бурыстарына хата баһа бирҙеләр, партияла ҡаты дисциплинаға һәм үҙәкләштереүгә ҡаршы сыҡтылар, коммунистарҙың буржуаз парламенттарҙа һәм реакцион профсоюздарҙа ҡатнашыуҙары кәрәклеген кире ҡаҡтылар.

Ленин коммунистик партияларҙы үҙҙәренең стратегияһын һәм тактикаһын, ил эсендәге һәм халыҡ-ара масштабтағы синфи көрәштең конкрет сағыштырмаһын дөрөҫ иҫәпкә алып, фәнни нигеҙҙә ҡорорға, дошмандар араһындағы ҡаршылыҡтарҙы һәм фекер айырымлыҡтарын файҙалана белергә өйрәтә. Пролетариат партияһы политикаһының иң мөһим нигеҙҙәренән береһе — көрәштең бөтә формаларынан һәм сараларынан файҙалана белеүҙән, эштең легаль формаларын легаль булмаған формалары менән бергә дөрөҫ ҡушып алып барыуҙан, бер форманы икенсе формалар менән йылдам рәүештә һәм көтмәгәндә алмаштырырға һәр ваҡытта әҙер булыуҙан, массалар менән бәйләнеште һәр ваҡытта киңәйтә һәм ныҡыта барыуҙан тора. Коммунистарҙың бурысы, — тип күрһәтте Ленин, — бөтә синыфты яулап алыу, **«артта ҡалғандарҙы ышандыра белеү, улар араһында эшләй белеү, ә балаларса — «һул» лозунгылар менән уларҙан ҡоргаланеу түгел»** (36-сы бит).

Массаларҙы яулап алыу, уларҙы политик яҡтан ағартыу һәм революцион көрәшкә яҡынайтыу өсөн, коммунистар парламенттарҙа ла, профсоюздарҙа ла, бөтә массовый ойошмаларҙа ла эшләргә тейештәр. Коммунистик партиялар максималь һығылмалы политика ҡулланырға, маҡсатҡа өлгәшеү өсөн ураү юлдарҙан файҙалана белергә һәм шул уҡ ваҡытта ҡойроҡсолоҡҡа юл ҡуймаҫҡа, принципиаль революцион линияны ныҡлы һәм тайпылышһыҙ рәүештә үткәрә барырға тейештәр.

Лениндең коммунистик партиялар стратегияһы һәм тактикаһы мәсьәләләре буйынса был гениаль идеяларын иптәш Сталин үҙенең «Ленинизм нигеҙҙәре тураһында», «Рус коммунистарының стратегияһы һәм тактикаһы тураһындағы мәсьәләгә ҡарата», «Рус коммунистарының политик стратегияһы һәм тактикаһы (брошюра планы һыҙымтыһы)», «Октябрь революцияһы һәм рус коммунистарының тактикаһы», «КПГ перспективалары тураһында һәм большевиклаштереү тураһында» тигән әҫәрҙәрендә, Ҡытай революцияһы мәсьәләләренә арналған хеҙмәттәрендә һәм башҡа әҫәрҙәрендә артабан үҫтерҙе.

Ленинсе-сталинсе аҡыллы стратегия һәм тактика менән ҡоралланған коммунистик партиялар хеҙмәтсәндәр массаларын яулап алыу һәм уларҙы туплау өсөн көрәштә серьез уңыштарға өлгәштеләр, оппортунистарға ҡаршы килешмәүсән көрәштә ныҡындылар һәм сыныҡтылар, ҡеүәтле политик көс булып үҫтеләр. Әгәр ҙә бынан 30 йыл элек, коммунистик партияларҙың нигеҙҙәре һалына ғына килгән саҡта, уларҙың сафтарында бер нисә йөҙ мең член иҫәпләнгән булһа, хәҙер сит илдәрҙәге коммунистик партияларҙа 18 миллиондан артыҡ кеше иҫәпләнә.

* * *

В. И. Лениндең әҫәрҙәре эшселәр синыфын һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәрен марксизм-ленинизмдың бөтәһен дә еңеүсе бөйөк идеялары менән, коммунизм еңеренә ҡаҡшамаҫлыҡ ышаныс менән ҡоралландыра. В. И. Ленин бынан 30 йыл элек былай тип яҙғайны:

«Буржуазия сабалаға бирһен, аҡылын юғалтҡансы ҙәһәрләнһен, арттырып ебәрһен, ахмаҡлыҡтар эшләһен, алдан уҡ большевиктарҙан үс алһын... һәм тағы ла йөҙҙәрсә, меңдәрсә, йөҙ меңдәрсә кисәге йәки иртәгәге большевиктарҙы ҡырып бөтөрергә тырыша бирһен: шулай эшләүе менән буржуазия, тарих тарафынан үлемгә хөкөм ителгән бөтә синыфтар кеүек үк, эш итә. Коммунистар киләсәктең һәр хәлдә үҙ ҡулдарында буласағын белергә тейештәр, һәм шуға күрә беҙ бөйөк революцион көрәштәге иң бөйөк дәрт буржуазияның ҡоторонып сабаланыуын иң һалҡын ҡанлы һәм айыҡ рәүештә иҫәпкә алыу менән ҡуша алабыҙ (һәм тейешбеҙ)... Бөтә илдәрҙә коммунизм сыныға һәм үҫә; уның тамырҙары шундай тәрәндә, эҙәрләүҙәр уны зәғифләтмәй, көсһеҙләндермәй, ә көсәйтә генә» (81-се бит).

Бынан һуңғы тарихи үҫеш В. И. Лениндең был алдан әйткән һүҙҙәренең дөрөҫлөгөн тулыһынса раҫланы. Коммунизм идеялары, донъя тарихының бөтә барышына баҫҡан һайын күберәк ҡеүәтле йоғонто яһап, бөтә донъялағы миллионлаған һәм миллионлаған хеҙмәтсән массаларҙың аңына эйә була бара. Хәҙер коммунизм — еңелмәслек бөйөк көс. Беҙҙең быуатта бөтә юлдар ҙа коммунизмға алып баралар.

Ленин байрағы аҫтында, коммунизмдың бөйөк зодчийе иптәш Сталин етәкселегендә совет халҡы коммунизм төҙөй, халыҡтарҙың тыныслыҡ, демократия һәм *социализм өсөн көрәшенә етәкселек итә.*

В. Платковский.

☆ ☆ ☆

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЫНА ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һулдан (булдан уңға): 1. М. Ф. Фазылова — ... комбинатының ... 9-сы номерлы һайлау округынан Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 2. В. И. Переналова — завод конструкторы, 169-сы һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 3. И. Ф. Галиуллина — ... заводының контроль мастеры. 60-сы һайлау округынан Ленин районы Советына депутатлыҡҡа кандидат. 4. Д. П. Лебедев — ... машиналары заводының слесаре. 65-се һайлау округынан Ленин районы Советына депутатлыҡҡа кандидат. 5. В. Т. Саломкина — завод директоры урынбасары, 156-сы һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 6. Н. Ф. Фатхуллина — 9-сы номерлы мәктәптең уҡытыусыһы, 191-се һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 7. З. А. Афанасьева — фанера заводының бригадиры. 201-се һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 8. С. Н. М. Филиппова — телеграф контролеры, 179-сы һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. 9. З. И. Колесникова — ... фабрикаһының директоры. 147-се һайлау округынан ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат. М. Әхмәтшин фотоһы.

БОЛЬШЕВИСТИК МАТБУҒАТ ҺҮҘЕН МАССАЛАРҘЫҢ КИҢ ҠАТЛАМЫНА ЕТКЕРЕРГӘ

Ошо көндәрҙә партияның Черниковск ҡала активе йыйылышы булып үтте. Политик-массовый һәм тәрбиә эшендә матбуғаттың әһәмиәте һәм уны халыҡ араһында таратыу эшенең торошо тураһында доклад менән ВКП(б)-ның ҡала комитеты секретары иптәш Грушевский сығыш яһаны.

Докладсы ҡала хеҙмәтсәндәренең культура кимәлдәре һәм политик аңлылыҡтары киңдән-киң үсеүен, шуның һөҙөмтәһендә уларҙың газета һәм журналдарға булған талаптары байтаҡ артыуын сағыштырып үтте.

Мәҫәлән, 1949 йылда ҡала хеҙмәтсәндәре 15 мең 984 дана газета һәм журналдар алдырғандар. Ә 1950 йылда ҡалаға алдырыла торған газета һәм журналдарҙың һаны 24 мең 208 данаға еткән.

Химия заводында эшләүсе һәр бер икенсе кешенең береһе газета алдыра. Бында коммунистарҙың, агитаторҙарҙың һәм производство активының бөтәһе лә газета менән тәьмин ителгән. Шуның өсөн дә завод коллективының производство активлеге юғары. Продукция етештереү буйынса план айҙан-айға яҡшы сифатлы итеп арттырып үтәлә. Экономик күрһәткестәр яҡшы.

Ләкин газета һәм журналдарҙы массалар араһында таратыу бөтә урындарҙа ла шулай яҡшы ҡуйылмаған. Күпселек предприятиеларҙа хатта коммунистар һәм агитаторҙарҙың байтағы газета һәм журналдар алдырмай. Эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең бер өлөшө газета уҡымай. Матбуғат таратыу эше «Башнефтестрой», Черниковск төҙөлөш тресында, шырпы фабрикаһында, нефть эшкәртеү заводында бигерәк тә насар тора. Ҡалала дистәләрсә уҡытыусы һәм медицина работниктары бөтөнләй бер төрлө лә газета алмайҙар.

Мәҫәлән, мәктәп партия ойошмаһының секретаре иптәш Кропатова үҙе газета уҡымай.

Шырпы фабрикаһында коммунист Назаров, Кувшинов, комсомолка-агитатор Кулишева һәм башҡа күп кенә коммунистар бер төрлө лә газета алмайҙар.

Иптәш Грушевский партия ойошмалары секретарҙарының һәм партия активының «Ҡыҙыл Башҡортостан» һәм «Ҡыҙыл таң» газеталарын таратыуға тейешле иғтибар итмәүҙәрен айырыуса ҡаты тәнҡитләне.

— Ҡалала башҡорт һәм татарҙарҙан 500-ҙән артыҡ коммунист, меңдән артыҡ комсомолец иҫәпләнә, — тине ул. — Ләкин 1951 йылға бирелгән 700 дана «Ҡыҙыл Башҡортостан» һәм «Ҡыҙыл таң» газеталары бөгөнгә ҡәҙәр ни бары 52 данаға ғына таратылған. Милли кадрҙарҙың күпселеге работниктар үҙ телдәрендә сыға торған газетаны уҡымайҙар. Һәм рус телен аҙ белеүсе халыҡ менән үҙ телдәрендә һөйләшмәйҙәр. Марксизм-ленинизмде әсә телендә пропагандаламайҙар.

Докладсы матбуғат таратыуҙа ҡаланың союзпечать бүлеге һәм почта бүлектәренең насар эшләүен ҡаты тәнҡитләне. Газеталарҙың подписчиктарға һуңлап тапшырылыуы һәм адрестарҙа бутау һөҙөмтәһендә бөтөнләй еткермәү фактыларына әле һаман юл ҡуйылып килә. Связь контораһы начальнигы Ғилманов, Союзпечать бүлеге начальнигы Бакиев иптәштәр ҡала халҡын хеҙмәтләндереүҙе яҡшыртыу сараһын күрмәйҙәр.

«Черниковский рабочий» газетаһының бөтөнләй ҡәнәғәтләнмәҫлек таралыуы тураһында һөйләп, иптәш Грушевский, уның сәбәбе газетаның эстәлеге һәм оформлениеһе яғынан түбән булыуында икәнлеген бик күп миҫалдар менән күрһәтте.

— Газета йөнһеҙ, ҡоро тел менән сығарыла, — тине иптәш Грушевский. — Уның биттәрендә стахановсыларҙың ҡиммәтле эш тәжрибәләре, етәксе работниктарҙың сығыштары урынлаштырылмай. Ҡаланың тормошо тулы яҡтыртылмай. Ғилми материалдары аҙ урынлаштырыла. Урынлаштырылһа ла аҙағына тиклем алып барып еткерелмәй. Шуның өсөн күп ҡала хеҙмәтсәндәре был газета ҡыҙыҡһынмай. Уны яратып уҡымайҙар. Редакция массалар менән бәйләнеш тотмай. Газета уҡыусылары конференцияларын, рабкорҙарҙың йыйылыштарын уҙғармай. Авторҙар активы менән бер төрлө лә эш алып бармай.

Доклад буйынса сығып һөйләүселәрҙән химия заводының партбюроһы секретаре Струков, связь конторы начальнигы Ғилманов иптәштәр ҙә «Черниковский рабочий» газетаһы редакцияһының күп кенә етешһеҙлектәрен әйттеләр.

— «Черниковский рабочий» газетаһының редакцияһы стена газеталары менән етәкселек итмәй, редколлегия члендары менән кәңәшмәләр уҙғармай һәм стена газеталарына обзорҙар яҙмай,— тине иптәш Струков.

Йыйылышта «Башнефтестрой» тресы төҙөлөш управлениеһының партия ойошмаһы секретаре Хәнгилдин, «Черниковский рабочий» газетаһының яуаплы редакторы Наймушин, «Нефтестрой» тресының партбюро секретаре Обрезкин һәм башҡа иптәштәр — бөтәһе 8 кеше сығыш яһаны. Сығып һөйләүселәр большевистик матбуғатты таратыуҙа һәм стена газеталарының эшен ойоштороуҙа үҙҙәренең эш тәжрибәләре менән уртаҡлаштылар.

Актив йыйылышы урындағы матбуғаттың, почта бүлектәренең эшен тамырынан яҡшыртыуға һәм 1951 йылға газета-журналдарҙы тулыһынса үҙләштереүгә йүнәлтелгән конкрет ҡарар ҡабул итте.

М. Мостафин.

Совет агробиология фәне һәм алдынғы тәжрибәләр университеты

Тарынан юғары урожай алыуҙа беҙҙең тәжрибәләр

Н. Жирноков, И. Иванов,

Өфө районы Фрунзе исемендәге колхоздың баҫыусылыҡ бригадалары бригадирҙәре

Тары — бик туҡлыҡлы ярма культураһы ул. Шуның менән бергә уның һаламы һәм кәбәге малдар өсөн туҡлыҡлы аҙыҡ булып тора.

Беҙҙәге тәбиғи шарттар тары культураһын үҫтереү һәм унан юғары урожай алыу өсөн бик уңайлы. Беҙҙең колхоз Башҡортостандың илан-урман зонаһында, Ағиҙел буйында, уңдырышлы ҡара тупраҡлы ерҙә урынлашҡан. Бында ошо колхоз баҫыуында тары үҫтереүҙә бөтә сараларҙы күрәбеҙ. Бөйөк рус ғалимдәре В. Р. Вильямс, И. В. Мичурин һәм Т. Д. Лысенко учениеларында нигеҙләнгән алдынғы агрономия фәне сараларын ҡулланып, беҙ етәкселек иткән баҫыусылыҡ бригадалары быйыл тары культураһынан юғары урожай алыуға өлгәштеләр. Беҙҙең бригадаларҙа 30 гектар тары сәселеп, шуның йомшаҡ ергә сәселгән 19 гектарының һәр береһенән 24,2-шәр центнер һәм тәбиғи һиҙәм ергә сәселгәненең һәр гектарынан 27-шәр центнер урожай алдыҡ.

Тары культураһы үҫеп үҫеү ваҡытында бөтә агротехник сараларҙы еренә еткереп үтәүҙе талап итә.

Беҙҙең колхозда 1946 йылда үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше индерелде. Сәсеү әйләнешендә беҙҙең баҫыуҙар түбәндәгесә бүленгән: беренсе баҫыу — пар, икенсе баҫыу — арыш, өсөнсө баҫыу — люцерна үләне менән ҡатнаш сәселгән яҙғы бойҙай, дүртенсе баҫыу — люцерна үләнен беренсе йыл файҙаланыу, 5-се баҫыу — люцерна үләнен икенсе йыл файҙаланыу, 6 — люцерна һиҙәмен таран һөрөп сәселгән яҙғы бойҙай, 7 — яҙғы бойҙай, 8 — рәт араһы йомшартыла торған культуралар (картоф, кәшбағыш, мал сөгөлдөрө) һәм тары. 9-сы баҫыу һөлө культураһы булып тора.

Был системаны үҙләштереү өсөн үлән орлоҡтары талап ителде. Үлән орлоҡтары етешмәгән өсөн беҙ тәүге йылдарҙа тарыны тәбиғи һиҙәмгә һәм арыш артынан сәстек. Шулай итеп, тарының 19 гектары яҡшы эшкәртелгән арыш артынан һәм 11 гектары бер рәттән икенсе йыл һөрөлгән тәбиғи һиҙәмгә урынлаштырылды. Ә хәҙер колхозда үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше үҙләштерелә. Быйыл колхоз баҫыуында 75 гектар люцерна үҫтерелеп, шуның 45 гектары орлоҡсолоҡ өсөн файҙаланылды. Шулай уҡ 10 гектар донник үләне орлоҡҡа ҡуйып алынды. Үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше системаһында сәселгән арыштың быйыл һәр бер гектарынан 16-шар центнер, 75 гектар бойҙайҙың һәр бер гектарынан 14-әр центнер урожай алынды.

Тары урожайы өсөн тупраҡты ваҡытында, дөрөҫ һәм яҡшы эшкәртеү хәл иткес сара булып тора. СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинса планы тураһындағы ҡарарында, «тупраҡты нигеҙҙә көҙҙән эшкәртеү системаһын тиҙерәк үҙләштереү (ҡамыл төптәрен йомшартыу, ерҙе предплужникле һабандар менән көҙҙән таран итеп һөрөп ҡалдырыу) колхоздарҙың, МТС һәм совхоздарҙың үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен индереү эшендәге бик мөһим бурыстары булып тора», тип күрһәтелде. Беҙ ошо ҡарар нигеҙендә эшләйбеҙ. Уҙған йыл беҙ бойҙай һәм тары сәселәһе майҙанда ҡамыл төптәрен күп корпуслы лущильник менән 5—8 сантиметр тәрәнлегендә йомшарттыҡ. 12—15 көн үтеү менән был майҙан предплужникле трактор һабаны менән 20—22 сантиметр тәрәнлегендә һөрөлдө. Ерҙе предплужникле һабан менән культуралы итеп һөргәндә, тупраҡтың һөрәнге ҡатламы ике алымда әйләндерелеп һалынды. Предплужник тупраҡтың еүп үләне менән ҡапланған өҫкө ҡатламын 10 сантиметр тәрәнлектә әйләндереп, уны бураҙна төбөнә һала барҙы, уның артынан барыусы һабан корпусы тупраҡтың ваҡ төйөрлө, йомшаҡ аҫҡы ҡатламын әйләндереп өҫкә һалды. Тупраҡты көҙҙән былай эшкәртеү яҙ сәсеү алдынан тырматыу һәм культивациялау эшен еңеләйтә һәм эш сифатын яҡшырта.

Ҡыш көнө был ер өҫтөндә ҡалын ҡар ятҡырыу сараларын үткәрҙек. Бының өсөн оҙонлоғо 1,5—2 метр һәм бейеклеге бер метр итеп сүптән шиттар әҙерләнек. Был шиттарҙы һәм сыбыҡтарҙы көҙ ҡар яуа башлау менән, билдәле ара ҡалдырып, ер өҫтөнә ултыртып сыҡтыҡ. Бының һуңында, ҡыш урталарында бер-әр метр бейеклегендә ҡар өйөмдәре өйҙөк. Был сараларҙы ҡулланыу менән февраль—март айҙарында был ер өҫтөндә ҡарҙың ҡалынлығы 60—70 сантиметр, ә урыны менән 90 сантиметр булды.

Тары сәселәһе майҙанға ҡыш буйына урындағы ашламалар тупланыҡ. Билдәле булғанынса, бер гектарҙан уртаса 12 центнер тары урожайы алыу өсөн тары үҫемлеге үҙенең үҫеүе осоронда тупраҡтан түбәндәге матдәләрҙе ала: азот 38 килограмм, фосфор матдәһе — 23,4 килограмм, калий — 73,4 килограмм һәм кальций 20,6 килограмм үҙләштерелә. Был матдәләр тары сәселәһе арыш ҡамылы аҫты һәм һиҙәм ерендә булыуы мөмкин. Ләкин, беҙ тарының һәр гектарынан 12-шәр центнер урожай алыу ғына түгел, кәмендә 20-шәр центнер урожай алыуҙы бурыс итеп ҡуйҙыҡ. Шуның өсөн беҙ колхоз һәм колхозсылар аҙбарында унар йылдар буйына йыйналған тиреҫте баҫыуға сығарҙыҡ. Шулай уҡ бик күп көл әҙерләнек. Көлдөң составында калий, фосфор һәм әзбиә матдәләре күп була. Ә улар тары өсөн бик әһәмиәтле ашлама булып иҫәпләнәләр. Шуға күрә көлдө яҡшы һаҡларға кәрәк. Көл асыҡ урындарҙа, йәки ямғыр һәм ҡар һыуҙары тейерлек урындарҙа һаҡланһа, ул ваҡытта көлдөң ашламалыҡ әһәмиәте юғала. Көлдәге бөтә калий матдәһе бөтә һәм көл һелтегә әйләнә. Шуның өсөн мейестән алынған көлдө беҙ тәпә, тәпә урынға йыйнай барҙыҡ. Ҡыш буйына һәр бер мейестән 4—5 центнер иҫәбенән тонналарса көл йыйналды.

Тупраҡты сәсеү алдынан эшкәртеүгә айырыуса әһәмиәт бирҙек. Тунға һөрөлгән ер сәсеү алдынан да эшкәртелде. Был сара, тупраҡта дым һаҡлауҙы тәьмин итеү менән бергә, ерҙең өҫтөн тигеҙләне, орлоҡто күмдереү тәрәнлегендә тупраҡты йомшартты, шулай уҡ ҡый үләндәрен бөтөрөүгә ярҙам итте. Тунға һөрөлгән тупраҡта яҙ ҡар иреү менән дым күп ине, ләкин ул һауа йылыныу менән ныҡ киба башланы. Шуға күрә беҙ яҙ бик иртә, баҫыуҙа эшләүгә тәүге мөмкинлектәр булғас та, ерҙе зиг-заг тырмаһы менән ике эҙән тырматтыҡ. Шунан һуң был ерҙә 15 майға тиклем бер төрлө лә эш үткәрелмәне. Был ваҡыт эсендә беҙ колхозда иртә культуралар сәсеү эше менән шөғөлләнелек. Тары баҫыуына ҡыш сығарылған тиреҫте 15—17 май көндәрендә һәр гектарына 16 тонна иҫәбенән һәм көлдө 5-әр центнер иҫәбенән, тигеҙ итеп тараттыҡ. Тиреҫ һәм көлдәге туҡлыҡлы матдәләр һауаға осоп бөтмәһен һәм кипмәһен өсөн беҙ икенсе көндө үк ерҙе трактор йөрөтә торған тәпеле культиватор менән 8—10 сантиметр тәрәнлегендә эшкәрттек. Культивациялау тупраҡты сәсеүгә әҙерләү бурысын үтәне.

Беҙҙең колхозда өсөнсө йыл инде «новоуренское—241» сортлы тары сәсәбеҙ. Был сорт тары эре, аҡһыл-һарғылт бөртөклө, тиҙ өлгөрөүсән һәм беҙҙәге тәбиғи шарттарға күнеккән сорт булып иҫәпләнә. Бер мең бөртөк тарының ауырлығы 6—7 грамм булып, бөртөгөнән ярма сығышы 80—82 процент тәшкил итә. Етешһеҙ яғы итеп, был сорт тарының тороп ауырыуы менән тиҙ зарарланыуын күрһәтергә тура килә. Был ауырыуға ҡаршы көрәш сараларын йыл һайын үткәргәндә, тороп ауырыуын бөтөнләй булдырмаҫҡа мөмкин. Сәсеү орлоғо өсөн был сорт тарыны, үткән көҙ яҡшы таҙартып, үҙенә башҡа келәткә һалдыҡ. Был тарының сәсеүлек сифатын тикшереү өсөн, ҡыш урталарында келәттәге көпөлдән төрлө урынынан 500-әр грамм ауырлығында ике проба алынды. Беренсе 500 грамм проба кескенә ҡапсыҡ менән һәм икенсе 500 грамм проба шешәгә һалып һурғыслап район орлоҡ тикшереү лабораторияһына ебәрелде. Тикшереү һөҙөмтәһенән һуң орлоҡ тағы бер тапҡыр триерҙән үткәрелде, сәсеү кондицияһына еткерелде. Сәсеү алдынан орлоҡ яровойлаштырылды һәм ағыуланды.

Билдәле булғанынса, туҙанлы тороп ауырыуы тары үҫемлегенең тәлгәшен һәм бөртөгөн туҙанға әйләндереп юҡҡа сығара. Тороп туҙаны баҫыуҙа ваҡытта ел ярҙамында башҡа, зарарланмаған тары бөртөктәренә ҡунаалар һәм тары менән бергә һаҡланалар. Тарының тороп менән зарарланыуы уның баш сығарған ваҡытында ғына билдәле була. Был ваҡытта ауырыуға ҡаршы бер төрлө лә көрәш сараһы үткәреп булмай. Тарының был ауырыуын бөтөрөү өсөн беҙ орлоҡто яровойлаштырыу ваҡытында, уны 40 процентле формалин иретмәһе менән ағыуланыҡ. Был эш сәсеүҙән 7—8 көн элек үткәрелде.

Быны түбәндәгесә үткәрҙек. Яровойлаштырыу өсөн билдәләнгән өй яҡшылап таҙартылды, иҙәндәре һыланды. Тары орлоғо иҙәнгә 25—30 сантиметр ҡалынлығында таратып һалынды. Бының һуңында һәр 100 килограмм тарыны сылатыу өсөн 26 литр иҫәбенән һыу алынды. Ошо һыу менән тарыны ике тапҡыр сылаттыҡ. Беренсе сылатыуҙа һәр 100 килограмм тарыға, 16 литр иҫәбенән, һыу ҡулланылды. Икенсе тапҡыр сылатыу тарылағы тороп туҙандарын ағыулап бөтөрөү өсөн үткәрелде. Бының өсөн бер литр 40 процентле формалинға 300 литр һыу ҡушылып әҙерләнгән формалинле һыуҙы ҡулландыҡ. Орлоҡ, тигеҙ еүешләнһен өсөн, көрәк менән болғатып торолдо. Унан һуң орлоҡ көшөлгә өйөлдө һәм брезент менән ике сәғәт ҡаплап тотолдо. Бына ошо ваҡыт эсендә формалин пары тороп ауырыуы туҙандарын юҡҡа сығара. Бынан һуң көшөлдәге тары иҙәнгә 25—30 сантиметр ҡалынлығында таратылды, һәм уны көрәк менән көн һайын 2—3 тапҡыр болғаттыҡ. Ошо рәүешсә яровойлаштырыу 7—8 көн дауам итте, һәм ошо ваҡыт эсендә тары өйөмөндә 18—20 градус йылылыҡ тотолдо. Бынта саҡта тарының 10—12 процент самаһы шытты һәм уны беҙ сәсә башланыҡ.

Сәсеү нормаһы һәр гектарға 22 килограмм билдәләнә. Беҙ, яровойлаштырыу ваҡытында орлоҡҡа һеңгән һыуҙың ауырлығын иҫәпкә алып, һәр гектарға 28 килограмм тары орлоғо сәстек.

Сәсеү тупраҡта 10—12 градус йылылыҡ булыу менән, йәғни 20—21 май көндәрендә үткәрелде. Бының өсөн тракторға тағылып йөрөтөлә торған 24 дискалы сәсеү машинаһы файҙаланылды. Орлоҡто тупраҡҡа 2—3 сантиметр тәрәнлегендә күмдерҙек. Сәсеүҙән һуң ерҙең өҫтөн тигеҙләү, орлоҡто тупраҡҡа күмдереүҙе бөтөрөү һәм тупраҡтағы дымды нығыраҡ һаҡлау өсөн ағас каток йөрөтөп сыҡтыҡ.

Тары сәсеүлеген тәрбиәләү ҙур әһәмиәткә эйә. Яровойлаштырылмаған орлоҡ менән сәскәндә тарының тупраҡта шытып сыға башлауы, ғәҙәттә, сәсеүҙән һуң 15—18-се көндәрҙә генә була. Ә беҙҙең яровойлаштырылып, 20—21 май көндәрендә сәселгән тары 8—10 көн эсендә йәм-йәшел булып сығып бөттө. Академик Т. Д. Лысенко учениеһы нигеҙендә үткәрелгән был агротехник сараның тары урожайын күтәреүҙәге әһәмиәте беҙҙең тәжрибәләребеҙ менән раҫланды.

Арыш ҡамылын һөргән ергә сәселгән 19 гектарҙың 5 гектарында, тары үҫемлеге баш сығара башлау алдынан, өҫтәмә аҙыҡландырыу үткәрҙек. Бының өсөн һәр гектарға 3 центнер иҫәбенән ҡош тиҙәге индерелде. Бер өлөш ҡош тиҙәгенә 5—7 өлөш һыу һалып шыйыҡландырылды һәм болғатылды. Ошо рәүештә әҙерләнгән ҡош тиҙәге шыйыҡсаһы еүеш көндә тупраҡҡа индерелде. Был 5 гектар майҙандағы тары йыуан һабаҡлы, яҫы япраҡлы һәм эре тәлгәшле булып үҫте, юғары урожай бирҙе.

Тары урожайын йыйнау һәм юғалтыуҙарҙы булдырмау ҙур иғтибарҙы талап итә. Урожайҙы йыйыу — ул иген өсөн көрәштә хәл иткес осор. Беҙ тары урожайын йыйнауҙа юғалтыуҙарға ҡаршы практик саралар күрҙек. Тарыны өлгөрөү менән ура башлап, уны ҡыҫҡа ваҡытта тамамлау юғалтыуҙарға ҡаршы көрәшеү юлында иң мөһим практик сара булды.

Машина менән урылған тары шул уҡ ваҡытта бауҙарға һалынды һәм 2 — 3 көн кибеү менән көлтәләргә бәйләнде, ҙуратҡарға ҡуйылды. Көлтәләр ҙуратта кибеү менән ырҙынға ташылды һәм эҫкертләнде. Бының һуңында баҫыуҙа тары башаҡтары ат тырмаһы менән йыйналды. Тырма теше араларына нескә тимер сыбыҡтар уратып йөрөттөк. Ә тырма артынан, мәктәп балалары, пионерҙар башаҡ йыйнанылар. Ошо эштәрҙән һуң тары урожайын йыйнау тамамланды. Колхоз председателе һәм ревизия комиссияһы члендары беҙ урған майҙанды акт менән ҡабул итте. Актта: «Тары үҙ ваҡытында, юғалтыуһыҙ урылған һәм йыйнау отличноға билдәһенә башҡарылған», тип яҙылар.

Беҙҙең колхозда быйыл өс урында механизацияланған ырҙын булды. Тарыны беҙ трактор көсө менән эшләй торған ҡатмарлы молотилкала һуғып алдыҡ. Тары орлоғон беренсе тапҡыр таҙартыуҙа 22 × 22 миллиметр күҙәнәкле иләкте ҡулландыҡ. Үлән орлоҡтарынан һәм башҡа ҡый үләндәренән таҙартыу өсөн икенсе тапҡыр таҙартҡанда 2,5 × 2,5 миллиметр күҙәнәкле иләк ҡулланылды. Беҙҙең тарыбыҙ бик яҡшы итеп таҙартылды.

Беҙ быйыл государствоға иген тапшырыу планын Өфө районында алдынғылар сафында, срогынан алда үтәнек. Бөтә культуралар буйынса бөтә сәсеү майҙанына етерлек, яҡшы сортлы, таҙартылған орлоҡтар һалынып ҡуйылды. Беҙ тары орлоғон байтаҡ артыҡ тупланыҡ.

Беҙ киләсәктә лә тарынан юғары урожай алыу өсөн бөтә саралар күрәбеҙ.

Материалды ойоштороуҙа ярҙамлашты:

агроном Ә. Әхтәмов.

Әрләтелгән колхоз комсомол ойошмаһында

Ғафури районының Чапаев исемендәге Әрләтелгән колхоз комсомол ойошмаһы киңдән-киң үҫә. Хәҙер был ойошмала комсомолецтарҙың һаны 99 кешегә етә.

Комсомол ойошмаһы үҙенең эшен ныҡлы план нигеҙендә алып бара. Комсомолецтар колхозды хужалыҡ-ойоштороу яғынан нығытыуҙа актив ҡатнашып эшләйҙәр. Комсомолецтарҙың уҡыуы ла яҡшы ойошторолдо. Бында йәштәр өсөн биш политик түңәрәк төҙөлдө. Был түңәрәктә 125 комсомолец һәм союздан тыш йәштәр уҡый. Занятиелар үткәреү өсөн пропагандистар билдәләнгән.

Йәштәрҙе идея-политик яҡтан тәрбиәләү эшенең яҡшы ҡуйылыуы һөҙөмтәһендә һуңғы көндәрҙә генә 16 кеше Ленин — Сталин комсомолы сафына инеү өсөн ғариза бирҙе.

Комсомол ойошмаһы урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһында актив ҡатнаша. Күп кенә комсомолецтар агитатор булып эшләйҙәр.

С. Усманов.

Сталинградтан хаттар

Коммунизм уттары

(Аҙағы. Башы газетабыҙҙың 240-сы номерында)

4. Быуаттар буйына килгән хыял ысынбарлыҡҡа әйләнә

Бына бөгөн беҙ көтөүсе Мирҙа Йомағолдаевтың, уның менән бергә, йөҙәр меңләгән Каспий диңгеҙе әргәһендәге, Волга артындағы, Ҡара ерҙәрҙәге, Ноғай ерҙәрендәге дала халыҡтарының быуаттар буйына борсоған хыялдарының тормошҡа ашырылыуын күрәбеҙ.

Легенда — ысынбарлыҡҡа әйләнә.

Совет хөкүмәте, бөйөк Сталин инициативаһы менән, тарихта күрелмәгән ҡыҫҡа осорҙа түбән Волга далаларының тәбиғәтен үҙгәртергә ҡарар итте.

Тарихта һүнмәҫ дан ҡаҙанған Сталинград ҡалаһы әргәһендә донъяла булмаған күләмдә ҙур гидроэлектростанция төҙәләсәк. Ул йылына уртаса 10 миллиард киловатт-сәғәт электроэнергия биреү менән бергә, осһоҙ-ҡырыйһыҙ киң бушлыҡ һәм ярым-бушлыҡ далаларҙы илебеҙҙең сәскә ата торған мөйөштәренә әйләндерәсәк. Хәҙер тик иҫке елдәр генә иҫкән, ҡара буранлар ғына хужа булған далаларҙа бер нисә йылдан һуң тулы һыулы каналдар барлыҡҡа киләсәктәр. Ҡыҙыу ҡояш аҫтында бынға тиклем ҡаҡшап ятҡан далалар йәшелләнер һәм ҡуйы урмандар менән ҡапланасаҡтар. Быуаттар буйына килгән һыуһыҙлыҡҡа һәм ҡоро елдәргә сик ҡуйыласаҡ.

Совет хөкүмәтенең Сталинград гидроэлектростанцияһын төҙөү тураһындағы ҡарары күп миллионлы совет кешеләрендә иҫ киткес ҙур шатлыҡ тыуҙырҙы, ул совет хеҙмәтсәндәренең коммунизмға табан барған юлындағы тыныс хеҙмәтен яңы баҫҡысҡа күтәрҙе. Халыҡ был төҙөлөштө «Коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәренең береһе» тип атаны һәм ихлас үҙенең рәхмәт һүҙен Мәскәүгә, Кремлгә, бөтә иң бәхете өсөн арымай-талмай тырышҡан бөйөк Сталинға юлландырҙы.

5. Бөйөк төҙөлөш

Сталинград гидроэлектростанцияһы төҙөлөшө ысынлап та бөйөк төҙөлөштәрҙең береһе. Ул үҙенең күләме менән бынға тиклем дан ҡаҙанған ДнепроГЭС-тан бер нисә тапҡыр ҙурыраҡ, көслөрәк буласаҡ. Күп тә үтмәҫ, беҙҙең күҙ алдыбыҙға, ақиҡәттәге кеүек, иҫ киткес панорама килеп баҫыр: Сталинградтың төньяғында, алыҫ та түгел, үҙенең корпустары менән күккә ашҡан 64 метр бейеклегендәге электростанция урынлашасаҡ. Киң Волганы бетон һәм тимер бетондан ҡоролған 30 метрға яҡын бейеклектәге быуа ҡырҡып сығасаҡ. Был ғәйәт ҙур бөйөк быуа өҫтөнә һалынған тимер юл буйлап ҙур поезд составтары һәм автомашиналар өсөн яһалған асфальт юлдар буйлап йөҙәрләгән автомашиналар бер-бер артлы йөрөп торасаҡтар. Быуалағы шлюз аша ҙур-ҙур, аҡҡош кеүек, матур пароходтар үтеп китәсәк. Иҫ киткес ҙур күләмдәге һыу һаҡлағысынан үҙенән-үҙе аға торған 650 километр оҙонлоғондағы магистраль канал буйынса, Каспий далаларынан башлап Уралға тиклем йөҙәр меңләгән кубометр күләмендә Волга һыуы ағасаҡ. Был һыу далалағы 12,5 миллион гектарға яҡын майҙанды һуғарырға мөмкинлек бирәсәк.

Сталинград гидростанцияһы эшләй башлау менән беҙҙең илебеҙ йыл һайын 10 миллион тонна таш күмергә экономия яһаясаҡ. Гидростанция әргәһендә ҡала барлыҡҡа киләсәк. Унда культура һарайы, мәктәптәр, больницалар, йөҙәрләгән яҡшы һәм матур торлаҡ йорттары, киң, тирә-яғы йәшеллеккә сумған, асфальт юллы урамдар буласаҡ. Ҡыҫҡаһы, бында хеҙмәтсәндәрҙең яҡшы, бәхетле тормошон тәьмин итә торған бөтә шарттар тыуҙырыласаҡ. Быларҙың береһе лә әкиәт түгел. Совет кешеләре күптән инде бик яҡшы беләләр: әгәр бөгөн партия «Был буласаҡ» тиһә, халыҡ иртәгәһенә «Был бар», тип яуап бирә. Һәм ул һәр ваҡыт шулай була ла.

Был ғәйәт ҙур төҙөлөштө бик ҡыҫҡа ваҡыт эсендә — биш йылда башҡарып сығыу, уны меңләгән төҙөүселәрҙән арымай-талмай эшләүҙе, бик күп ижади хеҙмәт һәм энергия биреүҙе талап итәсәк.

Бер генә минутҡа күҙ алдыбыҙға килтереп ҡарайыҡ: Сталинград гидростанцияһын һәм һыу менән тәьмин итеү магистраль каналын төҙөү өсөн генә 600 миллион кубометрға яҡын ер ҡаҙырға кәрәк. Әгәр был тиклем ерҙе тимер юл менән күсерергә кәрәк булһа, уның өсөн 10 меңгә яҡын тулы составлы поезд талап ителер ине. Волга аша үтәсәк быуаны төҙөү өсөн 7 миллион кубометрға яҡын бетон һәм тимер бетон һалынасаҡ. Хөкүмәт билдәләгән срокта бөтә эште башҡарыу өсөн төҙөүселәр көн һайын кәмендә 10 мең кубометр бетон һалырға тейеш буласаҡтар. Бындай ҙур күләмдәге ер һәм бетон эштәрен бынға тиклем тарих белмәй ине әле.

Беҙ бында төҙөүселәр алдында торған бөтә бөйөк эштәрҙе һанап бөтөрә алмаҙбыҙ, әлбиттә. Улар бик күп һәм бик ҡатмарлылар.

Бындай ҙур күләмдәге төҙөү эштәрен бер Сталинград төҙөүселәре генә башҡарып сыға алмайҙар. Шуға күрә уны бөтә совет халҡы төҙәйәсәк.

Сталинград гидростанцияһын төҙөүҙә илебеҙҙең йөҙәрләгән иң ҙур — Мәскәү, Ленинград, Урал, Украина һәм башҡа машиналар төҙөү заводтары ҡатнашасаҡ. Улар инде хәҙер үк төҙөү эштәре өсөн кәрәк булған көслө ер ҡаҙыу машиналары: экскаваторҙар, бульдозерҙар, тракторҙар һәм башҡа бик күп төрлө юғары техникалы механизмдар, эшкәртеү машиналарын әҙерләү өҫтөндә эшләйҙәр.

Күптән түгел генә Краматорскийҙәге Сталин исемендәге машина төҙөү заводы эшселәре, СталинградГЭС-ҡа беренсе бүләк итеп, техниканың һуңғы ҡаҙанышы булған 10 экскаватор ебәргәндәр. Новороссийск хеҙмәтсәндәре водопровод өсөн кәрәк булған бер нисә вагон торба бүләк иттеләр. Бындай хәбәрҙәрҙе «Сталинградстрой» идараһы көн һайын бик күп алып тора. Сталинградтың ҙур металлургия, трактор заводтарында һәм башҡа предприятиеларында хәҙер көслө рәүештә СталинградГЭС өсөн ашығыс заказдарҙы ваҡытынан элек үтәү өсөн көрәш бара. Йәштәр, комсомолецтар был көрәштә алдынғы булып торалар. Сталинградтың «Судоверфь» заводы комсомолецтары гидростанция өсөн йыл аҙағына тиклем йыллыҡ пландан тыш бер буксир пароходын яһауҙы үҙ өҫтәренә алдылар.

Был патриотик башланғысты Сталинград заводтарының бик күп коллективтары ҙур күтәренкелек менән ҡаршы алдылар.

Данлы Сталинград трактор заводы комсомолецтары һәм йәштәре гидростанция төҙөлөшөнә йыл аҙағына тиклем пландан тыш 25 трактор бирергә, производствонан китмәйенсә 50 тракторист әҙерләргә, 250 мең һумлыҡ төрлө инструмент йыйырға, ике күсмә слесарлек мастерскойы ойоштороуға һәм ГЭС-ты төҙөүселәрҙең торлаҡтары өсөн 200 карауат яһарға булдылар. Дүртенсе номерлы кирбес заводы йәштәре бөйөк төҙөлөш өсөн быйыл пландан тыш 1 миллион яҡшы сифатлы кирбес сығарырға йөкләмә алдылар.

Бындай фактыларҙы бик күп килтерергә мөмкин. Ҡыҫҡаһы, ҡайҙа ғына булмаһын, бөтә ерҙә Сталинград гидростанцияһын тиҙерәк төҙөү өсөн көрәш бара. Советтар Союзының бөтә мөйөштәренән «Сталинградгидрострой» идараһы исеменә бик күп хаттар, тәҡдимдәр килә. Улар, ябай совет кешеләре, үҙҙәренең хаттарында түбәндәгеләрҙе яҙалар: «Беҙ ысын күңелдән бөйөк коммунизм төҙөлөшөндә ҡатнашырға теләйбеҙ. Был, иркле Корея халҡын мәрхәмәтһеҙ рәүештә утҡа тотоуҙы һәм бөтә донъяла яңы һуғыш асырға маташыусы Америка-Англия илбаҫарҙарына ҡаршы беҙҙең иң ҡаты яуабыбыҙ булһын».

6. Киләсәк төҙөлөш майҙанында

Күҙгә ҡояш нурҙары аҫтында йымылдаған киң мәһабәт Волга ярҙарында, һыу уртаһында ултырып ҡалған утрауҙарҙа һуңғы ваҡытта айырыуса йәнлелек күренә башланы. Бер ҙә көтөлмәгәндә йә бында, йә тегендә, күккә ашып, өс аяҡлы вышкалар барлыҡҡа киләләр. Уларҙың һаны көндән-көн арта. Ә ҡараңғы көҙгө төндәрҙә Волганың бынға тиклем бер ҙә яҡтыртылмаған ерҙәрендә берәм-һәрәм электр уттары тоҡана.

Был — Сталинград гидроэлектростанцияһын төҙөү өсөн әҙерлек билдәләре. Хәҙер буласаҡ төҙөлөш урынында киң күләмдә эҙләнеү эштәре йәйелгән. Йөҙәрләгән геодезистар, гидрологтар, бораулау мастерҙары һәм башҡалар ҡарт Волганың серҙәрен асалар. Улар бөйөк станция һәм быуа өсөн яҡшыраҡ, уңайлыраҡ урын эҙләйҙәр. Был эштәрҙең киләсәк төҙөлөш өсөн әһәмиәте бик ҙур. Сөнки төҙөлөш урынын бөтә яҡтан да ныҡлап, фәнни нигеҙҙә өйрәнеү арҡаһында ғына тейешле һөҙөмтәгә ирешергә мөмкин. Шуға күрә бөтә совет халҡы, хөкүмәт һәм партия был эштәрҙе ҡыҙыҡһыныу менән күҙәтеп тора. Бораулау вышкалары көнтөн бер туҡтауһыҙ тулы тормош менән йәшәйҙәр. Бораулау мастерҙары, инженерҙар, яңы алымдар ҡулланып, эҙләнеү эштәрен тиҙерәк тамамлау һәм тиҙерәк нигеҙ һалыу эштәрен башларға мөмкинселек биреү өсөн көрәшәләр. Иң яҡшы бораулау мастеры иптәш В. Нечаев бригадаһы эште яҡшы ойоштороу һөҙөмтәһендә хатта иң ҡаты урындарҙа ла бораулау менән 4—7 метр тәрәнлектә ер ҡатламына инеүгә иреште. Был төҙөлөштең хәҙер Волга ярҙарында эшләүсе беренсе пионерҙары, һис шикһеҙ, үҙҙәренең яуаплы бурыстарын тулыһынса һәм ваҡытынан элек үтәйәсәктәр. Ә шул эҙләнеү урынынан алыҫ түгел, ер баҫыуында инде беренсе төҙөүселәрҙең бараҡтары, склад тауыштары ишетелә. Яңы гидростанцияның беренсе төҙөүселәре. Улар беренсе торлаҡ йорттарына нигеҙ һалалар, ярҙамсы корпустар төҙөйҙәр. Улар бик тиҙҙән төҙөү майҙанына киләсәк меңәрләгән совет кешеләре — коммунизм гиганттарын төҙөүселәр өсөн беренсе һуммәтты һалалар.

Күп тә үтмәҫ, бында, яуыз дошманға ҡаршы ҡаты көрәштә батырҙарса еңеп сыҡҡан геройҙар ҡала — Сталинград әргәһендә, ҡарт Волга ярҙарында коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәренең береһе булған гигант гидроэлектростанция тыуып, үҙенең коммунизм нурҙарын һибәсәк. Беҙ быға ысын күңелдән ышанабыҙ.

Инженер Ростам Надеев.

Физкультура һәм спорт хәрәкәтен артабан үҫтерәйек!

ҠЫШҠЫ СЕЗОНҒА ЯҠШЫ ӘҘЕРЛЕК МЕНӘН

Өфө ҡалаһының 9-сы номерлы башҡорт урта мәктәбендә физик тәрбиә эшенә ҙур әһәмиәт бирелә. Унда ҡышҡы спорт төрҙәре буйынса саңғы һәм коньки шыуыуға өйрәнеү секциялары ойошторолоп, 50-гә яҡын уҡыусы ылыҡтырылған. Был секцияларҙа октябрь айында уҡ занятиелар башланды. Бынан тыш гимнастика, акробатика секциялары ла яҡшы эшләп киләләр һәм уларҙа 40-ҡа яҡын уҡыусы ҡатнаша. Секцияларҙың занятиелары регуляр рәүештә план буйынса уҙғарыла.

Кластан тыш физкультура һәм спорт буйынса уҙғарыла торған сараларҙа физкультура советы һәм комсомол ойошмаһы ҙур ярҙам күрһәтәләр. Был эште йәнләндереүҙә, секцияларға һәм түңәрәктәргә уҡыусыларҙы күберәк ылыҡтырыуҙа инструктор-общественниктар ҙур роль уйнайҙар. Инструкторҙарҙан Рәфиҡов, Сәйфуллина, Хәликова һәм башҡа иптәштәр секция занятиеларын ойоштороуҙа айырыуса активлыҡ күрһәтәләр.

Мәктәптә ҡышҡы спорт сезонына әҙерлек эштәре лә яҡшы ойошторолған. Спорт залы кәрәкле инвентарҙар менән йыһазландырылған. 65 пар саңғы, уларға етерлек таяҡтар, 10 пар ботинка, 30 пар спорт костюмы һәм ботинкаһы менән 10 пар коньки һатып алынған.

Ҡышҡы спорт сезоны өсөн төҙөлгән эш планында ГТО, БГТО-ға нормалар тапшырыу һәм спортсмендар-разрядниктар әҙерләүгә ҙур урын бирелгән.

А. Егоров,
Мәғариф министрствоһының физик тәрбиә буйынса инспекторы.

Серьез иғтибар кәрәк

Салауат районында физкультура һәм спорт эштәре бөтөнләй алып барылмай. Район Советы ҡарамағындағы физкультура һәм спорт комитеты был эштән ситтә тора. Комитеттең председателе бик йыш алыштырыла. Һуңғы ике йылға яҡын ваҡыт эсендә генә өсөнсө кеше эшләй. Уларҙың береһе лә махсус белемле, һайлап алынған работниктар түгел, ә осраҡлы кешеләр генә. Улар үҙҙәренә тапшырылған был яуаплы эшкә йәшәү сығанағы тип кенә ҡаранылар, бер ниндәй ҙә эш алып барманылар.

Комитеттең һуңғы председателе иптәш Тавабилов үткән йылдың 25 декабренән бирле эшләй, ләкин был ваҡыт эсендә бер ниндәй ҙә хеҙмәт күрһәткәне юҡ.

Ошоға тиклем бер генә түбәнге физкультура коллективы ла ойошторолмаған. Электән булған коллективтарҙың һанын да, уларҙың эштәре тураһында ла иптәш Тавабилов бер нәмә лә белмәй. Бер урында ла спорт майҙандары асылмаған.

Комсомолецтарҙы һәм союздан тыш йәштәрҙе физкультураға һәм спортҡа ылыҡтырыу буйынса бер төрлө лә эш алып барылмай. Улар араһында спорт ярыштары ойоштороу тураһында Тавабилов иптәштең уйлап та ҡарағаны юҡ.

Физкультура һәм спорт комитетының эргәһендә актив булдырылмаған, хатта уның члендары ла юҡ. Айлыҡ эш пландары ваҡытында төҙөлмәйҙәр, төҙөлгәндәре лә үтәлмәй.

Район Советы исполкомы Тавабиловтың быңдай ғәмһеҙлегенә килешеп ҡарай.

Р. Зарипов.

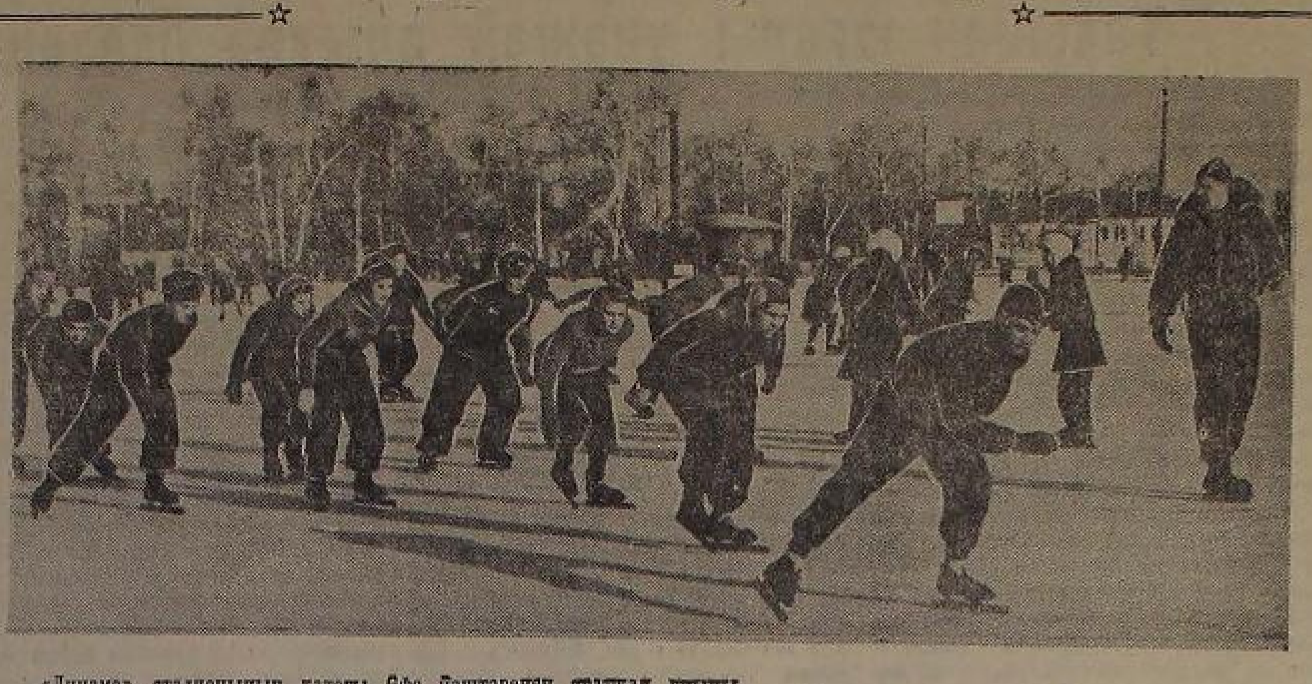

«Динамо» стадионының катоғы Өфө йәштәренең яратҡан урыны.
Һүрәттә: конькиҙа шыуыу буйынса катокта массовый гулянье ваҡыты.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

Физик тәрбиә эшен яҡшыртыу өсөн

Совет кешеһе физик яҡтан таза, ҡыйыу, көслө, сыҙамлы, осраған бөтә ауырлыҡтарҙы еңеп сығырға һәләтле булырға тейеш. Физик тәрбиә мәсьәләһе—беҙҙә коммунистик тәрбиәнең мөһим факторы ул.

Совет государствоһы һәм коммунистар партияһы халыҡты физик яҡтан тәрбиәләүгә бөтә мөмкинлектәрҙе тыуҙыра. Беҙҙең илебеҙҙә физкультура һәм спортты артабан үҫтереүгә, уны массалаштырыуға айырыуса ҙур иғтибар ителә, һәм көндән-көн хәстәрлек күрелә. Беҙҙә физкультура һәм спорт государство әһәмиәтенә эйә. Ҡала һәм ауылдарҙа физкультура хәрәкәте өлөшөнә массовыйраҡ төҫ ала бара. Спортсмендар һаны көндән-көн арта һәм улар спорттың мөһим төрҙәре буйынса ҙур уңыштарға өлгәшәләр, донъя рекордтарын урынлаштырып алалар.

Физкультура һәм спорт эше буйынса партиябыҙҙың сығарған бөтә ҡарарҙары ла физкультура ойошмаларын арттырыуға, уларҙа киң халыҡ массаһын ылыҡтырыуға, спорт секцияларын һәм командаларының уҡытыу-тәрбиә эштәрен тейешле юғарылыҡҡа күтәреүгә йүнәлдерелгән.

Башҡортостанда физкультура хәрәкәте бер байтаҡ киң ҡолас ала бара һәм ул республикабыҙҙың иң алыҫ ауылдарына ла барып инде. Беҙҙең спортсмендар беҙ йәйге сезонда гүзәл өлгәләр күрһәттеләр. Гимнастарыбыҙ, футболистарыбыҙ, еңел атлеттарыбыҙ, боксерҙарыбыҙ, велосипедистар һәм мотоциклсылар беҙҙең республика һәм РСФСР буйынса уҙғарылған ярыштарҙа тағы бер тапҡыр үҙҙәренең оҫталыҡтарын һәм ҡыйыулыҡтарын демонстрацияланылар. Хәҙер, ҡышҡы спорт сезоны етеү менән тағы ла ҙур бурыстар килеп баҫты. Был бурыстарҙы үтәп сығыу өсөн ҡала һәм ауылдарҙағы физкультура һәм спорт коллективтарынан ҡышҡы сезонға өлгәлә әҙерләнеүҙәре талап ителә. Стадиондарҙы, спорт залдарын, спорт площадкаларын ҡышҡы шарттарға яраҡлаштырыу, уларҙы кәрәкле инвентарҙар менән тәьмин итеү, саңғы базалары, катоктар булдырыу көн үҙәгендә торған иң мөһим бурыстарҙан һанала.

Ҡышҡы сезонға әҙерлек буйынса республикабыҙҙағы ҡайһы бер спорт ойошмалары, физкультура коллективтары байтаҡ ҡына эштәр башҡарҙылар. Мәҫәлән, «Динамо», «Большевик» обществоларында, Яңауыл районында һәм Шишмә районының «Алға» колхозында катоктар асылып эшләй башланы. Быйыл Черниковск ҡалаһында ғына 4 каток һәм тиҫтәләрсә саңғы базалары эшләйәсәк.

Ләкин был бөтәһе лә әҙер, яҡшы тигән һүҙ түгел әле. Физкультура һәм спорттың массовый төрҙәренә хеҙмәтсәндәр массаһын күберәк ылыҡтырыуға тейешле иғтибар ителмәй һәм булған мөмкинлектәр файҙаланылмай. Ҡайһы бер уҡыу йорттарының һәм мәктәптәрҙең етәкселәре физик тәрбиә эшенә икенсе дәрәжәләге эш итеп ҡарайҙар. Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре комитеты, шулай уҡ район һәм ҡала комитеттәре лә завод, фабрика, колхоз, МТС, уҡыу йорттары, мәктәптәр, предприятие һәм учреждениелар эргәһендә физкультура коллективтәре ойоштороуға һәм улар өсөн инструкторҙар-общественниктар әҙерләүгә яуаплыҙ ҡарайҙар. Бигерәк тә райондарҙа түүге физкультура коллективтарын ойоштороуға әһәмиәт бирмәйҙәр. Ошо көнгә тиклем республика күләмендә ни бары 800 колхозда ғына түүге физкультура коллективтары ойошторолған. Әлбиттә, был һан ҡәнәғәтләнерлек түгел. Бигерәк тә Архангель, Мишкә, Тәтешле һәм башҡа райондарҙа физик тәрбиә эше ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә тора. Массовый физкультура хәрәкәтен артабан үҫтереү өсөн бөтә мөмкинлектәр булыуға ҡарамаҫтан, Ишембай ҡалаһының физкультура һәм спорт комитеты түҙеп тора алмаҫлыҡ ғәмһеҙлек күрһәтә. Физкультурниктар һәм спортсмендарҙың һаны йылдан-йыл артыу урынына Ишембайҙа уларҙың һаны бер йыл эсендә 1500-гә кәмегән. Шулай уҡ ҡаланың берҙән-бер булған спорт залында ла бер ниндәй ҙә эш алып барылмай.

Республикабыҙҙа ҡайһы бер урындағы промышленность предприятиелары спорт инвентарҙары һәм оборудованиеларе әҙерләүҙә үҙҙәрен яуаплыҙ һанайҙар. Башлеспромхоз 9500 урынына 2200 генә саңғы эшләп сығарған. Улар ҙа ҡулланыу өсөн яраҡһыҙҙар.

ГТО һәм БГТО значкистары әҙерләүҙә өлгәшелгән уңыштар булыуға ҡарамаҫтан, етешһеҙлектәр ҙә бар. Был мәсьәләне уңышлы хәл итеү өсөн Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге физкультура һәм спорт эштәре комитеты, ирекле спорт ойошмалары, шулай уҡ район һәм ҡала физкультура комитеттәре физкультура кадрҙары, инструкторҙар-общественниктар, тренерҙар әҙерләүгә айырыуса иғтибар бирергә, был эшкә спорт мастерҙарын йәлеп итергә тейештәр.

Республикала физкультура хәрәкәтен артабан үҫтереү, хеҙмәтсәндәрҙе физик яҡтан тәрбиәләү эшен тейешле юғарылыҡҡа күтәреүҙә ВЛКСМ-дың район, ҡала комитеттәре, профсоюз ойошмалары, ҡала һәм район Советтәре исполкомдары ойоштороусы һәм етәксе көс булырға тейештәр. Улар колхоз, совхоз, предприятие, учреждение һәм башҡа урындарҙа физкультура һәм спорт эштәре буйынса комитеттәргә, спорт обществоларына, спорт коллективтәренә туранан-тура ярҙам күрһәтергә, физкультура һәм спорт эшенә киң халыҡ массаларын йәлеп итеүҙә булышлыҡ итергә, хеҙмәтсәндәр араһында физкультура һәм спортты пропагандаларға бурыслылар. Беҙҙең физкультурниктарыбыҙ үҙҙәренең оҫталыҡтарын артабан камиллаштереүгә, физкультура һәм спорт эшенә киң халыҡ массаһын ылыҡтырыуға бөтә көстәрен һалып, был бурыстарҙы үтәп сығыу өсөн арымай-талмай көрәшергә тейештәр.

Именселек Советенең 30 ноябрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 1 декабрь. (ТАСС). Именселек Советенең 30 ноябрҙәге иртәнге ултырышында Совет вәкиле Маликтең 29 ноябрҙә яһаған телмәре инглиз һәм француз телдәренә тәржемә итеп уҡып сығылды. Унан һуң Именселек Советенең ултырышы ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 1 декабрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы уңышлы һөжүм хәрәкәттәре алып барҙылар, тип әйтелә.

Анчжу (Анею) һәм Токусендән көньяҡтараҡ райондарҙа Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре Халыҡ армияһы частарының ҡыҫымы аҫтында көньяҡ юнәлештә сигенеүҙе дауам иттерҙеләр.

Фронттың башҡа участкаларында һуғыштар элекке райондарҙа барҙылар.

Америка самолеттарының Ҡытайҙың һауа сиктәрен яңы боҙоуы

ПЕКИН, 30 ноябрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы, Американың Кореяла хәрәкәт итеүсе самолеттары 6 көн эсендә, 25 ноябрьгә тиклем, Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙың һауа сиктәрен бер нисә тапҡыр боҙҙолар, 100 милгә уның территорияһына үтеп инделәр, тип белдерә.

49 тапҡыр яһалған һөжүмдең 14-ендә улар Ҡытай территорияһын утҡа һәм бомбаға тотҡандар. Ике кеше үлтерелгән һәм дүрт кеше яраланған һәм шулай уҡ бик күп милек юҡ ителгән. Дөйөм алғанда, был һөжүмдәрҙә 214 самолет ҡатнашҡан.

9 ваҡиғала Американың һауа пираттары Ялуцзян йылғаһындағы күперҙәрҙе атакалағандар. Улар Ляодун провинцияһындағы Ляояндан алып Гирин провинцияһындағы Яньцзиға тиклемге районда разведка яһағандар.

21 ноябрҙә 12 сәғәт 45 минутта Американың 13 самолеты Аньдун ҡалаһына һөжүм иткән. Күперҙе бомбаға тотҡандан һуң, ошо самолеттарҙың икеһе разведка яһай башлаған, ә ҡалғандары йорттарҙы һәм Ялуцзян йылғаһындағы балыҡсылар кәмәләрен көслө утҡа тотҡан. Утҡа тотоу һөҙөмтәһендә 60 йәшлек балыҡсы үлтерелгән.

22 ноябрҙә 7 сәғәт 12 минутта Американың 4 самолеты Аньдун ҡалаһына яҡынан һөжүм яһаған һәм күперҙе бомбаға тотҡан. Унан һуң улар ике группаға бүленгәндәр һәм ҡала урамдарын пулеметтарҙан утҡа тотҡандар. Самолеттарҙың бер төркөмө поезды утҡа тотҡан, һөҙөмтәлә тимер юл полотноһы янында торған крәҫтиән яраланған.

Шул уҡ көндә 9 сәғәт 47 минутта Американың икенсе бер самолеты Гирин провинцияһының өйәҙ ҡалаһы Хэлундағы башланғыс мәктәпкә ике бомба ташлаған. 15 минуттан һуң Хэлун ситендәге мәктәпкә тағы ла 5 бомба ташланған. Бер мәктәп бинаһы яна башлаған, ә ҡалғандары ныҡ зарарланғандар.

24 ноябрҙә 8 сәғәт 38 минутта Америка самолеты Цзиангә 2 бомба ташлаған, һөҙөмтәлә ике ир һәм ике ҡатын кеше яраланған. Бынан тыш 6 йорт емерелгән һәм 100 йорт ныҡ зарарланған.

Шул уҡ көндә 10 сәғәт 20 минутта Американың ике самолеты Ҡытайҙың сиктәре аша осоп сыҡҡан һәм Ляодун провинцияһында Шидоучэнгә 4 бомба ташлаған. Унан һуң Аньдун—Мукден тимер юлы буйлап осоп, улар 10 сәғәт 48 минутта Бэньсиху ҡалаһына яҡын килгәндәр һәм был районда разведка яһағандар. Унан һуң улар көнбайышҡа, Ялуцзян йылғаһынан 100 милдән ашыуыраҡ алыҫлыҡта торған Ляоян яғына боролғандар. Һәм унда яңынан разведка яһағандар. Ике самолет ошо уҡ юл менән Кореяға кире ҡайтҡан.

ПЕКИН, 30 ноябрь. (ТАСС). Мукденда сығыусы «Дунбэйжибао» газетаһы, 27 ноябрҙә Америка самолеттары Ҡытай сиктәрен 5 тапҡыр боҙҙолар, тип хәбәр итә.

Газета, Цзяниҙә Американың 3 самолеты күпер районында 6 бомба ташланы, тип тапшыра. Куаньдяндә Американың 3 самолеты 8 бомба ташланы. Был көндә бөтәһе Ҡытай территорияһына Американың 18 самолеты баҫып инде.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Лондондағы митингеһе

ЛОНДОН, 1 декабрь. (ТАСС). 30 ноябрҙә кис Степниҙә (Көнсығыш Лондон) митинг булып үтте. Ул Степниҙең тыныслыҡты яҡлау комитеты тарафынан ойошторолған. Митингела 800-ҙән артығыраҡ кеше ҡатнашҡан. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресында ҡатнашҡан инглиз делегаттары унда сығыш яһағандар.

Митингела ҡатнашыусылар бер тауыштан резолюция ҡабул иткәндәр. Унда улар тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы яҡлауҙарын белдерәләр. Митингела ҡатнашыусылар, тип әйтелә резолюцияла, Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен һис кисекмәҫтән туҡтатырға һәм унан бөтә сит ил ғәскәрҙәрен сығарырға саҡыралар; улар Корея мәсьәләһенең, Корея халҡы һәм Ҡытай халыҡ республикаһы вәкилдәренең мотлаҡ ҡатнашлығында, БМО аша тыныс юл менән һис кисекмәҫтән хәл ителеүен талап итәләр.

Митингела ҡатнашыусылар Англия хөкүмәтенең атом бомбаһын тыйыу өсөн сығыш яһауын талап итеп, премьер-министр Эттлиға делегация ебәргәндәр. Ләкин полиция делегацияны Эттлиға индермәгән, һәм делегация ошо талап менән Эттлиға хат ебәрергә мәжбүр булған.

Ғариф Ғүмәр

Биш хикәйә

1. ХӘЛИМӘНЕҢ ШАТЛЫҒЫ

Ғирфанова Хәлимә мәктәптән ҡайтып инеү менән алты йәшлек ҡусыһы Кәрим уны:

— Һин әләккәнһең, һине эҙҙәгәндәр!— тип ҡаршы алды.

— Ҡайҙа, нимәгә? — тине Хәлимә, пальтоһын һала-һала.

— Һайларға эҙҙәгәндәр! Һин бит: эҙмагандарҙыр әле, әләкмәй ҡалғанмындыр әле, тип, ҡурҡып йөрөй инең...

Хәлимә, Кәримде күтәреп алып, ҡыяғандай аҡ сәсе ҡаплап торған маңлайынан үпте:

— Кем әйтте уны, аҡыллым?

— Бер кем дә әйтмәне. Беҙ әсәйем менән икәү үҙебеҙ барып ҡараныҡ. Әй унда кеше күп, киләләр ҙә, киләләр... Мин унда өҫтәлдә ятҡан матур һүрәтле китаптарҙы ҡараным. Шунан беҙ әсәйем менән икәү стенаға йәбештерелгән яҙыулы ҡағыҙҙарҙы тикшерҙек. Шунда һинең исемең дә әләккән булып сыҡты. Атайымдыҡы ла, әсәйемдеке лә бар, күрше Ғилмановтар ағайҙарҙы ла ҡалдырмағандар... Барыһы ла бар.

Хәлимә быйыл үҙенең һайлауҙарға ҡатнашырға йәше еткәнен белһә лә, исемлектәр бөрөлә ине. Ул бит йәш һайлаусы, беренсе тапҡыр ғына ҡатнаша әле. Шуға күрә ул, исемлеккә инғәнен әсәһе лә әйтеп тороуға ҡарамаҫтан, агитпунктҡа үҙе китте. Һәм исемлектә:

— Ғирфанова Хәлимә Ғәлим ҡыҙы,— тигән һүҙҙәрҙе үҙ күҙе менән күргәс, уның күңеле шатлыҡтан ташып сығырҙай булды. Ул иркәләүсән ҡара күҙҙәре менән бөтә кешегә йылмайып ҡараны:

— Ғирфанова Хәлимә Ғәлим ҡыҙы,— тигән һүҙҙәрҙең үҙҙәре генә лә әллә ни тора бит!

2. СӘЛИМ БАБАЙ СЕМЬЯҺЫ

Сәлим бабай ҡапыл уянып китте һәм, күршеһе Шайхиҙең өйө тәҙрәһенән үҙ өйө тәҙрәһенә төшөп, көлтә-көлтә булып тирбәлгән яҡтылыҡты күреп, ҡурҡып китте: янында йоҡлаған Сәхилә әбейҙе ашығып уята башланы:

— Тор, ҡарсыҡ, тор! Һуңға ҡалғанбыҙ! Бына һин әле, ә?

Үҙе тиҙ генә тороп, карауаты эргәһендә генә ятҡан быймаларын кейеп, электрҙе яндырҙы. Өҫтәлдә торған сәғәт ни бары өстө генә күрһәтә ине әле.

Сәхилә әбей ҙә тороп, тиҙ-тиҙ кейенде лә, тәҙрә эргәһенә барып, тышҡа ҡараны:

— Бөтә ауыл тороп бөткән шул. Бөтөнләй бына элекке заманда уразала сәхәр ашарға торған кеүек, бөтә кешелә ут яна.

— Әй, ҡарсыҡ, бушты һөйләйһең. Бындай эште сәхәр ашауға оҡшатыу яраймы һуң инде?

— Ашап-эсеп барырбыҙмы икән, ҡарт?

— Бой, ашап-эсмәй бара тиме ни? Тиҙерәк самауырыңды ҡара!

Сәлим бабай үҙе, ҙур һандыҡты асып, уның ҡараһыу-һоро костюмын, Мәскәүҙә уҡый торған ҡыҙы ебәргән сиккән яғалы аҡ ебәк күлдәген сығарҙы. Күлдәгенең бер сәҙәбе юҡлығын күреп, ҡаштарын йыйырып, Сәхилә әбейгә ҡысҡырҙы:

— Нисә тапҡыр әйткәнем бар һиңә, минең күлдәктәрҙең сәҙәптәрен барлап тор, тип.

Усаҡҡа ярып, самауыр ҡуйып болашҡан Сәхилә әбей:

— Йә, ҡарт, башҡа ваҡытта ҡысҡырышмағанды, ошондай көндә ҡысҡырышма инде! — тине.

Сәлим бабай, әнә менән еп алып, сәҙәпте үҙе тағы башланы ла, ҡапыл ниҙер иҫенә төшкәндәй, күрше бүлмәгә ҡараны, икенсе өйгә сыға торған ишек төбөнә барып:

— Әй, балалар, тороғоҙ, тор! — тип ҡысҡырҙы.

Бөтәһе йыйналып, тамаҡтарын туйҙырып, кейенеп-яһанып бөткәндә, әтәс ҡысҡырған тауыш ишетелде, ә сәғәт бишенсе ун минут ине. Сәлим бабай ап-аҡ һаҡалын уң ҡулы менән һыпырҙы ла, бөтәһенең өҫ-башына күҙ йөрөтөп сыҡты һәм, ҡарама таяғын тотоп, ишек төбөнә барҙы:

— Йә, әйҙәгеҙ, Сәлимә килен, Сәғиҙә килен, Миңнегәрәй улым, Тимеркәй, ҡыҙым Ғәлимә, әйҙә ҡарсыҡ, — тип, уларҙы һанап сығарғандай, ишектән сығарҙы һәм, иң арттан үҙе сығып, ишекте япты.

— Иртә икән әле, — тине Сәлим бабайҙың кесе улы тракторист Тимеркәй.

— Иртә шул, — тине уҡытыусы килене Сәғиҙә.

— Хәлимовтар семьяһы, башҡа эштәрҙә алдан барған кеүек, һайлауҙарҙа ла алда булырға тейеш! — тине Сәлим бабай һәм, таяғын ергә ҡаты туҡылдатып бареп, алға атланы.

3. НАМЫҪ

Наилә ашығып ишектән килеп инде лә, көләс ҡара күҙҙәрен ҙур асып, өҫтәл эргәһендә чертеждар һыҙып торған ире Солтанға ҡарап, ҡулындағы төргәкте күрһәтте:

— Бына бында биш мең һум! Хәҙер уҡ яҡшы күлдәктәр, пальто, туфли алам, — тине ул, шатлыҡтан рәхәтләнеп көлдө, иркен тын алды. — Әллә пианино алабыҙмы?

Солтан аптырауҙан ни эшләргә белмәй:

— Һин уны ҡайҙан алдың? — тине.

— Таптым.

— Таптың? Ә ул һинекеме һуң? Уның бер генә тиненә булһа ла тейҙырырға хаҡың бармы?

— Минеке түгел... Хаҡым юҡ...— тине Наилә һәм, башын эйеп, уйға ҡалды. Солтан уның эргәһенә килеп, ҡулбашына ҡулын ҡуйҙы...

...Ҡараңғылы-яҡтылы бүлмәлә звонок тауышы, әллә нисек, күңелде сәнсеп яңғыраны. Нурия әбей, тәрән көрһөндө лә, иңбашына үҙенең сәсенә оҡшаған мамыҡ шәлен һалып, ишек асырға сығып китте. Нурдиҙә, дивандың йомшаҡ ҡанатына ҡуйған ауыр башын күтәрҙе, атлар-атламаҫ ҡына барып, ут яндырҙы. Нурия әбей кире инде:

— Балам, йәш кенә ир менән ҡатын һине һорайҙар.

— Инһендәр, әсәй, — тине Нурдиҙә һәм, сыуалған сәстәрен рәтләп, борсолоуҙан ағарынған йөҙөн ҡулъяулығы менән ҡапланы.

Килеп ингән Солтан менән Наилә бер юлы:

— Иҫәнмеһегеҙ? Нурдиҙә Бәширова һеҙ булаһығыҙмы? — тинеләр.

— Иҫәнмеһегеҙ? Мин,—тине Нурдиҙә, һүлпән генә тауыш менән. — Ултырығыҙ!

— Борсоғаныбыҙ өсөн ғәфү итегеҙ, — тине Солтан.

Нурия әбей шаҡтай тәрән ҡайғы менән һөйләй башланы:

— Бик борсоулы шул әле ҡыҙым. Биш мең һум аҡсаһын бөгөн, һыуға һалғандай, юғалтты ла ҡуйҙы шул. Паспорты-ние лә шунда...

— Күп кенә аҡса шул,—тине Солтан.

— Стахановсы эшсенең ике-өс ай эшләгәс тә уның тиклем генә аҡсаһы булыр булыуын да бит, матур өмөтө өҙөлөп ҡуйҙы бит әле балаҡайымдың...

— Юҡ, ул матур өмөтө өҙөлмәне, — тине Солтан, төргәкте Нурдиҙәгә һуҙып.—Бына һеҙҙең аҡсағыҙ! Паспорты ла шунда.

Күңелле һүҙҙәр һөйләшеп, оҙаҡ итеп сәй эскәс, Солтан менән Наилә, күрешеп, сығып киттеләр. Уларҙы оҙатып ингән әсәһен ҡосаҡлап, Нурдиҙә:

— Ниндәй яҡшы кешеләр! — тине.

— Әйтмә лә инде, балам. Хәҙер кешеләр үтә намыҫлы, яҡшы. Элек аҡса өсөн бер-береһен ашап баралар ине. Юғалған әйберењде эт менән дә табып булмай ине, ә хәҙер үҙ өйөңә килтереп бирәләр, етмәһә, борсоуҙары өсөн ғәфү үтенәләр. Кешеләрҙең күңеле яҡшырҙы,—тине Нурия әбей.

4. ГРАЖДАНЛЫҠ БУРЫСЫ

Әхмәт поездан төштө лә, вокзал алдында ҡайнашҡан кешеләр араһынан: «Ғәфү итегеҙ!», «Рәхим итеп юл бирегеҙ әле!» тип һөйләнә-һөйләнә, саҡ-саҡ үтеп, вокзал артына сыҡты. Шунда торған таксиға ултырҙы ла, сәғәтенә ҡарап, шоферға:

— Пушкин урамына! Зинһар өсөн, тиҙерәк булығыҙ! Биш минут! Артығы менән түләрмен, — тине.

— Артығы кәрәкмәй,—тине шофер, Әхмәткә йылмайып ҡарап.—Биш минутта мин ҡаланың теге яғында булырмын. Берәй ауырыу-фәләнгәме әллә?

Әхмәт яуап бирмәне. Ә машина, ҡанатлы ҡоштай, елде...

...Һайлау комиссияһының председателе:

— Өс минут ваҡыт ҡалды... Таки бер кеше тауыш бирмәне, — тип, урынынан ҡуҙғалды.

Нәҡ шул саҡта ишектән Әхмәт килеп керҙе:

— Камалетдинов Әхмәт Нурыевич! — тине ул. — Ғәфү итегеҙ, мин командировкала инем...

Ул бюллетенынәрен урнаға илтеп һалды ла, бөрсөк-бөрсөк тирҙәрен һөртә-һөртә сығып китте.

— Йөҙ процент! — тине председатель һәм урналарҙың печаттәрен алырға ҡушты.

5. БИШЕНСЕ ДЕКАБРЬ

Тәҙрәнән ҡыялатып төшкән көҙгө ҡояш нурҙары Шәкүрәнең карауатына уҡ килеп етеп, уның түңәрәк тулы йөҙөнә уйнай башлағас, ул күҙҙәрен асып ебәрҙе лә, карауатынан төшөп, кейенә башланы. Әсәһе уятмағас, ул бөгөн торорға һуңға ҡалғайны. «Нишә мине уятмай, эшкә китте икән?» тип уйланы ул. Ләкин әсәһе өйҙә ине, ул, кухнянан самауыр күтәреп инеп, уны өҫтәлгә ҡуйҙы. Шәкүрә уға ғәжәпләнеп ҡараны:

— Әсәй, бөгөн нишә эшкә бармаһың?

— Бөгөн Бишенсе декабрь, балам, — тине әсәһе.

Башҡа көндәрҙә был ваҡытта әллә ҡасан мәктәптә булаһаҡ ағайҙары Әнүәр һәм Тәлғәттең шахмат уйнап ултырыуҙарын күргәс, Шәкүрә ғәжәпләнә төштө:

— Әсәй, ҡара әле, мәктәпкә бармағандар!

— Әллә-лә! — тине Тәлғәт. — Бөгөн Бишенсе декабрь шул! Атыңды ашайым да ҡуям, Әнүәр ағай.

— Ә мин һинең тураңды, — тине Әнүәр.

Һаҡал-мыйыҡтарын ҡырып, кухнянан йыуынып килеп ингән атайын күреп, Шәкүрә бигерәк тә ныҡ ғәжәпләнде:

— Атай, һин дә эшкә бармаһыңмы?

— Бөгөн Бишенсе декабрь, ҡыҙым.

— Бишенсе декабрь? — тип ҡабатланы Шәкүрә.

Атайы уның эргәһенә ултырҙы ла:

— Бөгөн, балам, ҙур байрам. Беҙ барыбыҙ ҙа байрам итәбеҙ. Һинең атайың менән әсәйеңә эшләргә, эшләгәс ял итергә, ағайҙарыңа уҡырға, ә һиңә йылы, матур өйҙә рәхәтләнеп торорға, беҙҙең бөтә илебеҙгә тыныс йәшәргә мөмкинлек бирә торған гүзәл, бөйөк Закон сыҡҡан көн бөгөн: Бишенсе декабрь — Сталинсе Конституция көнө! — тине.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлешө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01174. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл № 242 (8699) 5 ДЕКАБРЬ шишәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

хаҡы 20 тин.

Бөгөн Сталинсе Конституция Көнө.
Йәшәһен еңгән социализм иленең Конституцияһын ижад итеүсе бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ Иосиф Виссарионович СТАЛИН!

СТАЛИНСЕ КОНСТИТУЦИЯ ҠОЯШЫ АҪТЫНДА

Бынан 14 йыл элек — 1936 йылдың 5 декабрендә, Советтарҙың ғәҙәттән тыш VIII Бөтә Союз съезында СССР-ҙың яңы Конституцияһы ҡабул ителде. Был көн күп милләтле совет халҡының бөйөк байрамы — Сталинсе Конституция Көнө булып тарихҡа инде.

Социализм иленең Төп Законын — СССР Конституцияһын бөйөк Сталин ижад итте. Шуға күрә уны совет халҡы тәрән ғорурланыу һәм ҡәнәғәтләнеү менән Сталинсе Конституция, тип атаны.

Сталинсе Конституция — ул донъяла иң демократик конституция. Ул совет граждандарының ниндәй милләттән, расанан булыуҙарына, белем дәрәжәләренә, милкәт һәм енесенә ҡарамаҫтан уларҙың барыһына ла тигеҙ хоҡуҡ бирә, государство менән идара итеүҙә, илдең хужалыҡ, культура һәм общественный политик тормошонда актив ҡатнашыу мөмкинлеген тәьмин итә.

Яңы конституция илебеҙҙә төҙөлгән социалистик обществолың экономик һәм политик нигеҙҙәрен, СССР-ҙың общество һәм государство ҡоролошон, халҡыбыҙҙың бөйөк хоҡуҡтарын һәм бурыстарын билдәләне. Ул илебеҙҙә социалистик ҡайтанан ҡороу өсөн тарихи көрәштең бөйөк һөҙөмтәләрен закондаштырып нығытты. СССР Конституцияһы иптәш Сталин әйткәнсә «... капиталистик илдәрҙәге миллионлаған намыҫлы кешеләр хыял итеп килгән һәм хыял итеүҙә дауам итә торған нәмәнең СССР-ҙа инде тормошҡа ашырылғанлығын күрһәтеүсе документ...». Сталинсе Конституция «беҙҙең эшселәр синыфын, беҙҙең крәҫтиәндәрҙе, беҙҙең хеҙмәтсән интеллигенцияыбыҙҙы рух яғынан ҡоралландыра. Был алға этә һәм законлы ғорурлыҡ тойғоһон арттыра. Был үҙ көстәренә ышаныуҙы нығыта һәм коммунизмдең яңы еңеүҙәренә өлгәшеү өсөн яңы көрәшкә туплай».

Сталинсе Конституция социализмдең бөйөк еңеүҙәрен сағылдыра. Быға тиклем кешелек тарихе беҙҙең Конституция кеүек [illegible] конституцияны белмәй.

Беҙҙең илебеҙҙә коммунизмдең беренсе фазаһы — социализм еңде. [illegible] «Беҙҙең Конституцияның был фактты, социализмдың еңеүе фактын сағылдырыуы тәбиғиме? [illegible] (Сталин).

Сталинсе Конституцияның [illegible] ратив теркәп ҡуйыу менән генә сикләнмәй, бәлки ул хоҡуҡтарҙың тулы һәм тайпылышһыҙ тормошҡа ашырылыуын да тәьмин итә.

Буржуаз конституциялар бөтә граждандарҙың тиң хоҡуҡлылығын иғлан итәләр. Ләкин бер генә капиталистик илдә лә быуның тормошҡа ашырылғаны юҡ. Быны өсөн иң демократик, тип иҫәпләнгән илдәрҙә лә ҡатын-ҡыҙҙарҙың ирҙәр менән тиң хоҡуҡлы булмауын әйтеү ҙә етә. Мәҫәлән, капиталистик илдәрҙә ҡатын-ҡыҙҙар ирҙәр менән бер тигеҙ эшләп тә, эш хаҡын уларҙан кәм алалар.

Большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте һәм юлбашсыбыҙ иптәш Сталин хеҙмәтсәндәрҙең материаль тормош хәлен яҡшыртыу, уларҙың һаулығын һаҡлау, ял итеүҙәре тураһында даими хәстәрлек күрәләр. Хеҙмәтсәндәр өсөн эш хаҡын һаҡлап һәр йыллы ял бирелеүе, социаль страхование өсөн государство тарафынан йылдан-йыл күберәк суммалар бүлеүе, санаторий һәм ял йорттарының, дауалау учреждениеларе һәм культура көн-күреш предприятиеларе селтәрҙәренең киңәйгәндән-киңәйә барыуы быуның асыҡ көйҙәләнеше булып тора.

Илебеҙҙә культура төҙөлөшөндә, фән, техника һәм искусство өлкәләрендә ғәйәт ҙур уңыштарға ирешелде. Ленин—Сталин милли политикаһын дөрөҫ тормошҡа ашырыу, партиябыҙ Үҙәк Комитетенең һәм Совет хөкүмәтенең көндәлек ярҙам күрһәтеүҙәре һөҙөмтәһендә Башҡортостан, илебеҙҙең башҡа республикалары һәм өлкәләре кеүек үк, тотош грамоталы, культуралы, ҡеүәтле индустрияһы һәм машиналаштырылған эре ауыл хужалығы булған республикаға әүерелде. Республикабыҙҙа нефть сығарыу арттан-арта бара.

Революцияға тиклем Башҡортостанда бер генә юғары уҡыу йорто ла юҡ ине. Партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ юғары һәм урта уҡыу йорттары селтәрен киңәйтеүгә ғәйәт ҙур ярҙам итте. Хәҙер республикабыҙҙа 31 юғары уҡыу йорто һәм ғилми тикшеренеү институты иҫәпләнә. Институттарҙа 7200 студент уҡый. Был, 1940 йылға ҡарағанда, 2 тапҡыр артыҡ тигән һүҙ. Махсус урта мәктәптәрҙә 15 мең кеше уҡый.

Сталинсе Конституция капиталистик илдәрҙәге хеҙмәтсәндәрҙең көрәш байрағы. Бөтә донъялағы прогрессив һәм демократик көстәр тыныслыҡтың башында торған Советтар Союзы тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә яңы һуғыш уты тоҡандырыусыларға ҡаршы берҙәм көрәшкә күтәреләләр. Халыҡтарҙың азатлыҡ өсөн көрәштәре бер-бер артлы яңы еңеүҙәргә ирешә.

Иптәш Сталин СССР Конституцияһының проекты тураһындағы докладында, социализм һәм демократия айырылмаҫлыҡ, тигәйне. Тормош иптәш Сталиндең был алдан күреп әйтелгән һүҙҙәренең тәрән аҡыллылығын тулыһынса раҫланы. Советтар Союзының бөйөк еңеүҙәре менән бергә бөтә донъяла демократия һәм социализм көстәре лә үҫә һәм ныға. Польша, Чехословакия, Болгария, Румыния, Венгрия, Албания халыҡтары ныҡлы рәүештә социализм төҙөү юлына баҫтылар. [illegible]

[illegible] граждандарына иң демократик һайлау хоҡуғы бирҙе. Тиң, тура, тигеҙ һайлау, йәшерен тауыш биреү беҙҙең илебеҙҙә ысын-ысынлап ирекле һайлауҙарҙы тәьмин итә. Республикабыҙ граждандары был иң демократик һайлау хоҡуғы нигеҙендә 1950 йылдың 17 декабрендә урындағы Советтарға һайлаясаҡтар.

Хәҙер депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың үҙ һайлаусылары менән осрашыуҙары бара. Меңәрләгән агитаторҙар һайлаусылар менән Сталинсе Конституция тураһында беседалар үткәрәләр, һайлау Законын аңлаталар, депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар өсөн агитация алып баралар. Һайлау кампанияһы республикабыҙҙа хеҙмәтсәндәрҙең политик һәм производство күтәренкелеген тыуҙырҙы. Һайлауҙар көнөндә республикабыҙҙың граждандары, коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн тауыш биреп, үҙҙәренең Ленин—Сталин партияһы һәм Совет хөкүмәте тирәһенә тупланғанлыҡтарын тағы ла бер тапҡыр демонстрациялаясаҡтар. Был бөйөк хоҡуҡты совет кешеләренә Сталинсе Конституция бирҙе.

Йәшәһен донъяла иң демократик Конституцияның ижадсыһы, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең бөйөк юлбашсыһы даһи Сталин!

БӘХЕТ

Атлайыммы ерҙә, йә күккәме
Күтәреләм илем өҫтөндә,
Йөҙәп барамды киң диңгеҙҙәрҙә,
Таш ватаммы әҙбой өҫендә. —
Ҡайҙа баҫып, ҡайҙа атлаһам да
Юлдашым бар минең был ерҙә,
Законым бар, шул бөйөк Закон
Йәшәү биргән беҙҙең ғүмергә.
Сәнгелдәктә ятҡан сағымда уҡ
Баш осомда торған был бәхет,
Уның тыуыуын ерҙә хәбәр иткән
Ҙур «Аврора» күктә күкрәтеп.
Үҫәм кеүек һөйөп шул бәхетте
Һаҡланым мин һәге һуғышта,
Еңеп атлар өсөн Законымдан
Көс, дәрт алдым һәр бер һулышта.
Кәрәк икән әгәр ерҙе бөтөн,
Мин геолог булам илемә;
Кәрәк икән бер төҙөүсе булып,
Йорттар һалам дала иңендә.
Тыуған телем менән йырлай алам
Еңеүҙәрен, данын халҡымдың,
Ватан өсөн бирәм йәшлегемдең
Бөтмәҫ көсөн, утын, ялҡынын.
Бөтә китаптарҙан ҡиммәт миңә
Сталинсе Закон китабы,
Халыҡ таба унан беҙҙең дуҫтар —
Албан, поляк, болгар, ҡытайы.
Ҡояш ерҙе мәңге йылытҡанлай,
Мәңге йәшәр минең Законым;
Йәшә Сталин ҡыуанысы булып,
Өмөтө булып донъя халҡының.

F. Fәлиев.

Сталинсе Конституция
Көнө хөрмәтенә

Отлично сифатлы кирбестәр әҙерләү өсөн

Беҙҙең цех мартенселәр өсөн утҡа сыҙамлы кирбестәр әҙерләй. Ҡорос ҡойоусыларҙың уңышлы эше беҙ биргән продукцияның сифатына ныҡ бәйләнгән. Шуға күрә беҙ мөмкин тиклем юғары сифатлы кирбестәр эшләп сығарырға тырышабыҙ.

Огнеупор цехы коллективы ун бер айлыҡ планды срогынан алда үтәне. Сталинсе Конституция Көнөнә отличнo сифатлы продукция биреү өсөн ярышыусы 13 бригаданың туғыҙына отлично сифатлы продукция биреүсе бригадалар исеме бирелде. Был бригадалар араһында, унар айҙар буйына отлично сифатлы продукция биреп эшләп килеүсе Копьева, Шеряева, Закирьянова иптәштәрҙең бригадалары кеүек, алдынғы бригадалар бар.

Хәҙер огнеупор цехы коллективы үҙе әҙерләгән продукцияның сифатын артабан үҫтереү, йыллыҡ пландан тыш йөҙәрләгән тонна продукция эшләп сығарыу өсөн ныҡышмалы көрәш алып бара.

Я. Коваленко,
Белорет металлургия заводының огнеупор цехы начальнигы.

Дүртенсе квартал планын срогынан алда арттырып үтәнеләр

Социалистик ярыш инициаторҙары булған Ново-Троицк МТС-ы коллективы механизаторҙары Сталинсе Конституция Көнөн ҙур производство еңеүҙәре менән билдәләйҙәр.

МТС тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналары ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда арттырып үтәне. 21 трактор урынына 25 трактор яҡшы сифатлы итеп ремонтланды. Ремонтта токарь Нигмәтьянов, тимерсе Аверьянов һәм слесарь Беляев иптәштәр айырыуса яҡшы күрһәткестәр бирҙеләр.

МТС шулай уҡ яҙғы баҫыу эштәре өсөн етерлек ағыулыҡ та ташып ҡуйҙы.

* * *

Ҡаран МТС-ы механизаторҙары социалистик ярышта алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр. МТС дүртенсе квартал планын уңышлы үтәп сыҡты. Бөтәһе 18 трактор ремонтланды.

Механизаторҙар стахановсы вахтала

Беҙҙең Таймас МТС-ы механизаторҙары, Сталинсе Конституция Көнө хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, тракторҙар һәм тағылма ауыл хужалығы инвентарҙәре ремонтлау графигын һәр биш көн һайын арттырып үтәүҙе тәьмин итәләр.

Беҙ хәҙер 17 трактор, 14 сәскес, 14 культиватор, 15 һабан ремонтланыҡ. Ярышта Хәлилов һәм Максютов иптәштәрҙең бригадалары алда бара. Шулай уҡ токарь Мәһәдиев, слесарь Хәбиев иптәштәр ҙә яҡшы күрһәткестәр бирәләр.

Х. Агишев,
Таймас МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

«Искусство» Государство издательствоһы тарафынан сығарылған плакат, художник А. Лавров эше. (ТАСС фотохроникаһы).

МӘСКӘҮ ҠАЛАҺЫ СТАЛИН РАЙОНЫНДА

Сталинсе Конституция байрағы аҫтында

Кешелек донъяһы тарихендә иң бөйөк документте — СССР Союзы Конституцияһын халҡ уның гениаль ижадсыһы Иосиф Виссарионович Сталин хөрмәтенә бер тауыштан Сталинсе Конституция тип атаны.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнеп, совет кешеләре 5 декабрҙе — Сталинсе Конституция Көнөн — үҙ Тыуған илдәре өсөн ғорурлыҡ тойғоһо менән, уны тәҙөүсе, депутатлыҡҡа бөтә халҡ кандидаты иптәш И. В. Сталинга тәрән рәхмәт тойғоһо менән ҡаршылайҙар.

Коммунизмдең еңеүе өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәштә беҙҙең илебеҙ тарафынан өлгәшелгән уңыштар — совет халҡының рухландырғыс ижадының емештәре ул. Сталинсе Конституция совет халҡына үҫеү һәм сәскә атыу өсөн күрелмәгән мөмкинлектәр бирҙе.

...Декабрҙең беренсе көндәре урындағы Советтарға буласаҡ һайлауҙар хөрмәтенә совет кешеләренең яңы хеҙмәт еңеүҙәре менән билдәләнеләр. Башҡаланың Сталин районы хеҙмәтсәндәренең яңы патриотик эштәрендә лә был ижади рухланыу асыҡ көйҙәләнеш таба. Мәскәү электр заводының һәм машиналар төҙөү заводының йөҙәрләгән алдынғы эшселәре биш йыллыҡ һәм йыллыҡ заданиеларҙе срогынан алда үтәнеләр. Райондың заводтары һәм фабрикалары был көндәрҙә пландан тыш яңы машиналар, приборҙар, станоктар, меңләгән метр туҡымалар бирәләр. Мәскәү инструменталь заводының бөтә цехтары ла тиерлек коллектив стахановсы эш цехтарына әйләнделәр.

— Фиҙакәр хеҙмәт — тыныслыҡ эшенә минең өлөшөм, беҙҙең һөйөклө Сталин йәшәгән һәм эшләгән Мәскәүгә минең бүләгем ул, — ти Щербаков исемендәге комбинаттың атаҡлы туҡыусыһы—тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһында ҡатнашҡан Елена Акишина. Щербаков исемендәге комбинатта социалистик ярыштың алдынғылары Серафима Лисицина, Елена Акишина һәм башҡалар биш йыллыҡ һәм йыллыҡ заданиеларен срогынан алда үтәнеләр. Башҡаланың башҡа предприятиеларе коллективтарының Сталинсе Конституция Көнөнә һәм урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә бөтә халҡ ярышында өлгәшелгән яңы уңыштары был стахановсыларҙың данлы эштәре менән перекличка яһайҙар.

2 декабрҙә башҡаланың Сталин районының агитаторҙары Сталинсе Конституция Көнө тураһында һайлаусылар менән беседалар уҙғарҙылар. Агитатор Л. Н. Туницкий — электр лампалары заводының инженеры Электрозаводская урамының 22-се номерлы йортона — Василий Никифорович Татаринцев квартираһына килде. Иптәш Туницкий үҙенең беседаһында, Сталинсе Конституция статьялары менән нығытылған социалистик ҡоролоштоң ҡаҙаныштары бөтә донъя халҡтарын тыныслыҡ өсөн көрәштә рухландыралар, тине.

Һайлаусы Тамара Писаревич сығыш яһай. Үҙ көстәренә үҙенең киләсәгенә ышанған был энергиялы ҡыҙҙың һүҙҙәрен ҡатнашыусылар иғтибар менән тыңлайҙар.

— Мин — эшсе ҡыҙы, — ти ул. — Элек, революцияға тиклем, мин бер ваҡытта ла белем ала алмаҫ инем. Хәҙер мин эшләйем һәм бер үк ваҡытта техникумда уҡыйым. Хеҙмәт һәм уҡыу менән тулы булған минең тормошом, минең Тыуған илем кеүек үк матур. Беҙҙең илебеҙҙә кеше рухани яҡтан көн һайын байый бара. Минең алдымда коммунизмдең яҡты киләсәгенә бөтә юлдар асыҡ.

Һайлаусыларҙан туҡыусы Е. И. Клыкова — ҙур семьяның башы, Е. Г. Акуратова — ҡарт работница, А. В. Ляпина, Н. А. Бордукова, Н. В. Худякова — Щербаков исемендәге комбинат эшселәре үҙ тормоштарынан асыҡ фактылар килтерҙеләр.

...Сталинсе Конституция совет кешеләренә хеҙмәткә, ялға, белем алыуға хоҡуҡ тәьмин итте. Эшселәр тотош заводтары, цехтары, бригадалары менән уҡыйҙар. Мәскәү инструменталь заводының бөтә работниктары лә уҡыйҙар. Электр лампалары заводында 170 йәш эшсе техникумдарҙа уҡый. Щербаков исемендәге комбинатта тик быйыл ғына 900 самаһы кеше техник уҡыуҙың бөтә төрҙәрен үтте. Комбинаттың йөҙәрләгән эшселәре илебеҙҙең иң яҡшы һауыҡтырыу урындарында булдылар. Туҡыусы иптәш Кузьмина, кочегар иптәш Угольников, мастер ярҙамсыһы иптәш Смирнов Сочиҙә, штукатурсы иптәш Лазарев Ессентукиҙә, мастерҙар иптәш Романов һәм Желанов Кисловодскиҙә ял итте.

Партияның Сталин район комитеты секретары иптәш Яковлев машиналар төҙөү заводындағы йыйылышта Сталинсе Конституция тураһында үҙенең докладында бер район тормошо миҫалында кеше тураһында бөйөк Сталинсе хәстәрлекте күрһәтте.

Сталин районын яңы социалистик ҡала менән сағыштырырға мөмкин. Ярты менән бында башҡаланың бөтә райондарынан меңләгән кешеләр килә. Завод корпустары, яңы магистралдәр, торлаҡ йорттары, тимер юл станцияһы, метро, мәктәптәр, больницалар, балалар баҡсалары райондың яңы бөйөк йөҙөн тәшкил итәләр. Газ индерелгән 10 меңдән артыҡраҡ квартира, торлаҡ йорттарын ремонтлауға тотолған унар миллионлаған һум аҡса, 900 мең төп самаһы ултыртылған ағас, 412 мең квадрат метр юл һәм тротуар—ос йыл эсендә районды төҙекләндереүҙең ҡайһы бер йомғаҡтары бына ошондай. Төҙөлөш дауам итә. Башҡаланың данлы районы көн һайын матурлана бара.

— Сталин районының хеҙмәтсәндәре депутатлыҡҡа бөтә халҡ кандидаты, тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталинга тәрән мөхәббәт менән тулы булараҡ тулҡынландырғыс көндәр кисерәләр,— тине үҙ докладының аҙағында иптәш Яковлев.

Сталинсе Конституция Көнөн байрам итеп, совет халҡы Ленин—Сталин партияһы байрағы аҫтында коммунизм төҙөү өсөн көрәштә яңы уңыштарға бара.

(ТАСС).

Коммунизм төҙөлөштәре өсөн

ХАРЬКОВ, (ТАСС). Харьковтың машина төҙөүселәре, урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә ярышып, сталинсе төҙөлөштәр өсөн заказдарҙы срогынан алда үтәйҙәр.

Төҙөлөш машиналары заводының коллективы Куйбышев гидроэлектростанцияһы төҙөлөшө адресына приводной пресс-ҡайсыларҙың ҙур партияһын ебәрҙе. Улар тиҙләтелгән методтар менән эшләнгәндәр. Ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән токарь Николай Воронько төрлө деталдәрҙе минутына 500 метр тиҙлек менән эшкәртә. Стахановсы күп кенә йәш эшселәрҙе үҙ хеҙмәте алымдарына өйрәтте.

Транспорт машиналарын төҙөү заводы яңы төҙөлөштәр өсөн экскаваторҙарҙың 2 мең детален срогынан алда эшләне. Бында литейщиктар инициативаһында һәр бер бригада тарафынан көн һайын 200-әр траҡ етештереү өсөн ярыш йәйелдерелде. Иптәш Сюткинаның стахановсы бригадаһы сменаға деталдәрҙең 250 комплектын бирә. Иптәш Кравченко етәкселегендәге формовщиктар бригадаһы яңы төҙөлөштәр өсөн изделиелар етештереү буйынса заданиене срогынан ике көн элек үтәне.

ЙЫЛЛЫҠ ПЛАН СРОГЫНАН АЛДА ҮТӘЛДЕ

Өфө ҡалаһы өсөнсө номерлы тегеү фабрикаһы коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә алған социалистик ярыш йөкләмәһен намыҫ менән үтәй.

Фабрика коллективы инженер Ковалевтың эш методын киң ҡуллана. Технолог иптәш Гиниятуллина балалар туҡыуыны эшенә [illegible] ике яңы метод үҙләштерҙе һәм уны башҡа эшселәргә өйрәтте.

Коллектив систематик рәүештә ярышып эшләү һәм яңы эш методтарын киң ҡулланыу арҡаһында 1950 йылғы эш программаһын срогынан алда — 26 ноябргә үтәүгә өлгәште.

СТАЛИНСЕ КОНСТИТУЦИЯ БАЙРАҒЫ АҪТЫНДА КОММУНИЗМДЕҢ ЕҢЕҮЕНӘ, АЛҒА!

Еңгән социализм Конституцияһы

1936 йылдың 5 декабрендә Советтарҙың Бөтә Союз Ғәҙәттән тыш VIII съезы ССР Союзының яңы Конституцияһын раҫланы.

Кешелек донъяһы тарихында был бөйөк документ беҙҙең илебеҙҙә социализмдың еңеүе фактын закон итеп нығытты.

Беҙҙең илебеҙҙә социализмдың бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүе большевиктар партияһы етәкселегендә, кешелек донъяһының бөйөк гений иптәш Сталин етәкселегендә яулап алынды.

Социалистик государство тураһында тәрән һәм тамамланған учениене барлыҡҡа килтергән иптәш Сталин еңгән социализм һәм йәйелдерелгән социалистик демократия Конституцияһының — СССР Конституцияһының ижадсыһы булды. Совет халҡы иптәш Сталинға ихлас-сикһеҙ бирелгәнлек, рәхмәт һәм мөхәббәт тойғоһо менән, СССР-ҙың яңы Конституцияһын Сталинсе Конституция тип атаны.

* * *

Яңы Конституцияның проекты тураһында Советтарҙың Бөтә Союз Ғәҙәттән тыш VIII съезында доклад яһап, иптәш Сталин СССР-ҙың беренсе Конституцияһын ҡабул иткән көндән алып беҙҙең илебеҙҙә булып үткән ғәйәт ҙур үҙгәрештәрҙе күрһәтте.

1936 йылға СССР экономикаһы тамырынан үҙгәрҙе. Ҡеүәтле социалистик индустрия барлыҡҡа килде. Ауыл хужалығында донъялағы иң эре, машиналаштырылған, яңы техника менән ҡоралланған, социалистик производство — колхоздар һәм совхоздар системаһы еңде. Кулактар синыф булыу яғынан тулыһынса бөтөрөлдө. Яңы, совет сауҙаһы барлыҡҡа килде һәм үҫте. Ул бөтә сауҙагәрҙәрҙе һәм спекулянттарҙы тауар әйләнешенән ҡыҫырыҡлап сығарҙы. Шулай итеп, СССР-ҙа капиталистик элементтар тулыһынса бөтөрөлдө, социализм халыҡ хужалығының бөтә сфераларында ла еңде. Кешенең кешене эксплуатациялауы мәңгегә бөтөрөлдө, ә етештереү средстволарына социалистик милек беҙҙең совет обществоларыбыҙҙың ҡаҡшамаҫ экономик нигеҙе булып нығыны.

Совет экономикаһы өлкәһендә булған үҙгәрештәргә ярашлы рәүештә СССР-ҙың синфи структураһында ла тамырынан үҙгәрештәр үткәрелде. Бөтә эксплуататор синыфтар тулыһынса бөтөрөлдөләр. Эшселәр синыфы, крәҫтиәндәр синыфы ҡалды, интеллигенция ҡалды. Социалистик төҙөлөш йылдарында улар бик ныҡ үҙгәрҙеләр. СССР-ҙың государство власене эйә булған эшселәр синыфы эксплуатациянан азат ителгән, хужалыҡтың капиталистик системаһын бөтөргән һәм етештереү средстволарына социалистик милек урынлаштырған эшселәр синыфына әйләнде. Колхоздарға ингән, социализм рельстарына баҫҡан совет крәҫтиәндәре эксплуатацияланыуҙан һәм фәҡирлектән мәңгегә азат ителделәр. Был — элек тарих белмәгән бөтөнләйгә яңы синыфтар. Яңы, совет интеллигенцияһы үҫеп сыҡты. Ул эшселәр синыфы һәм крәҫтиәндәр менән бөтә тамырҙары аша бәйләнгән һәм халыҡҡа намыҫлы хеҙмәт итә. Эшселәр, крәҫтиәндәр һәм интеллигенция тығыҙ хеҙмәттәшлектә бергәләп коммунизм төҙөйҙәр. Был дөйөмлөк нигеҙендә совет общество̄һының мораль-политик берҙәмлегә барлыҡҡа килде.

СССР-ҙа милләттәрҙең үҙ-ара мөнәсәбәттәре өлкәһендә лә ғәйәт ҙур үҙгәрештәр булып үтте. Беҙҙең илебеҙ халыҡтары араһында мәңгегә бөтөрөлгән эксплуататор синыфтар тарафынан тоҡандырылған үҙ-ара ышанмаусанлыҡ бөтөнләйгә юҡ ителде. Хужалыҡтың һәм общественный тормоштоң бөтә өлкәләрендә лә халыҡтарҙың туғандаш хеҙмәттәшлеге һәм үҙ-ара ярҙамы үҫте һәм нығыны. СССР халыҡтарының формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик культураһы сәскә атты. Быларҙың бөтәһе лә СССР халыҡтары тормошонан тамырынан үҙгәреүенә, беҙҙең илебеҙ халыҡтары дуҫлығының нығыуына килтерҙе.

«Һөҙөмтәлә, — тине иптәш Сталин, — беҙҙең хәҙер тамам төҙөлөп еткән һәм бөтә һынауҙарға сыҙаған күп милләтле социалистик государствобыҙ бар, уның ныҡлығына донъяның теләһә ҡайһы әлешендәге теләһә ҡайһы милли государство ла һоҡланырлыҡ». («Ленинизм мәсьәләләре», 514-се бит).

Беҙҙең илебеҙ халыҡтарының тормошонда бөтә был тәрән үҙгәрештәр Сталинсе Конституцияла үҙенең ҡанунлашыуын таптылар. Был Конституция СССР-ҙың яңы үҫеш полосаһына — социализм төҙөүҙе тамамлау һәм социализмдан аҡрынлап коммунизмға күсеү полосаһына инеүенең бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи фактын нығытты.

Большевиктар партияһы совет халҡының тарихи еңеүҙәрен рухландырыусы һәм ойоштороусы булды. Беҙҙең общество̄быҙҙа большевиктар партияһының етәксе һәм йүнәлеш биреүсе ролен Сталинсе Конституция закон менән нығытты.

Данлы большевиктар партияһы етәкселегендә, бөйөк даһи һәм учитель иптәш Сталин юлбашсылығында совет халҡы донъяла беренсе тапҡыр беҙҙең илебеҙҙә социалистик общество төҙөнө.

* * *

Сталинсе Конституция буржуаз государстволарҙың конституцияларынан тамырынан айырылып тора. СССР Конституцияһы — донъялағы иң демократик Конституция ул.

Буржуаз государстволарҙың конституцияларының нигеҙендә капитализм принциптары, уның нигеҙҙәре: етештереү средстволарына хосуси милек, кешенең кешене эксплуатациялауы; бер яҡта хеҙмәтсәндәрҙең фәҡирлеге, икенсеһендә — аҙсылыҡтың байлығы тора.

Беҙҙең общество̄быҙҙа яулап алынған һәм тормошҡа ашырылған социализм принциптары һәм нигеҙҙәре Сталинсе Конституцияның нигеҙен тәшкил итәләр. Етештереү средстволарына социалистик милек, эксплуатацияны һәм эксплуататор синыфтарҙы бөтөрөү, фәҡирлек һәм эшһеҙлекте бөтөрөү, хеҙмәттә «кем эшләмәй, шул ашамай» тигән формула буйынса эшкә һәләтле булған һәр бер гражданиндың бурысына һәм намыҫына әйләндереү барлыҡҡа килде.

Буржуаз конституциялар милләттәр һәм расалар тигеҙ була алмайҙар, тулы хоҡуҡлы, хакимлек итеүсе милләттәр бар һәм тулы хоҡуҡлы булмаған, иҙелгән милләттәр бар, тигән шарттарҙан сығып эш итеүсе милләтселек конституциялар булып торалар. Мәҫәлән, АҠШ-та 14 миллион негр һәм башҡа аҙсылыҡ милләттәрҙең вәкилдәре кешенең иң элементар хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгәндәр, ҡолдар хәленә тиклем еткерелгәндәр. Буржуаз «демократияның» ысын йөҙө бына шундай.

Сталинсе Конституция тәрән интернациональлы. Ул бөтә милләттәр ҙә һәм расалар ҙа тәндәренең төҫөнә, теленә, культура кимәленә йәки государство үҫешенә ҡарамаҫтан, тиң хоҡуҡлы, тигән хәлдән сығып эш итә. Ул государство, хужалыҡ һәм культура тормошоноң бөтә өлкәләрендә лә СССР-ҙың бөтә граждандарының ысынлап та тиң хоҡуҡлы булыуын тәьмин итә.

СССР Конституцияһы әҙмә-әҙлекле һәм аҙағына тиклем тотанаҡлы булған социалистик демократизм конституцияһы булып тора.

Буржуаз конституциялар ғәҙәттә граждандарҙың формаль хоҡуҡтарын теркәү менән генә сикләнәләр, был хоҡуҡтарҙы тормошҡа ашырыуҙы гарантияламайҙар.

Сталинсе Конституция граждандарҙың хоҡуҡтарын теркәү менән генә сикләнмәй, ә иғтибарҙы был хоҡуҡтарҙы гарантиялау тураһындағы мәсьәләгә, хеҙмәтсәндәрҙең хоҡуҡтарын һәм азатлығын фактик тормошҡа ашырыуға күсерә.

СССР-ҙа хеҙмәткә хоҡуҡ халыҡ хужалығын социалистик ойоштороу менән, совет общество̄һының етештереү көстәренең тайпылышһыҙ һәм әленән-әле киңәйә барған үҫеүе менән гарантиялана. Тик 1949 йылда ғына СССР-ҙа эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һаны 1,8 миллион кешегә артты. Эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең реаль эш хаҡы һәм крәҫтиәндәрҙең доходы һуғышҡа тиклемге кимәлдән байтаҡ уҙып китте. Хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен системалы күтәреү социалистик общество үҫешенең законы булып тора.

Капитализм шарттарында хеҙмәткә хоҡуҡ тураһында һөйләргә мөмкинме һуң? Систематик кризистар, эшһеҙлек һәм массаларҙың фәҡирләнеүе капитализм үҫешенең законы булып тора. Мәҫәлән, АҠШ-та 1950 йылдың башына эшһеҙҙәр һәм ярым эшһеҙҙәр һаны 18 миллион кешә, ә капитализмдың бөтә илдәрендә — 45 миллиондан артығыраҡ кеше тәшкил итте.

СССР-ҙа белем алыуға хоҡуҡ уҡыу йорттары һанының өҙлөкһөҙ үҫеүе, стипендиялар һәм башҡа материаль шарттар менән гарантияланған. Беҙҙең илебеҙҙә дөйөм мәжбүри ете йыллыҡ уҡыу тормошҡа ашырылды. Быйыл башланғыс һәм урта мәктәптәрҙә, техникумдарҙа һәм башҡа урта уҡыу йорттарында 37 миллион кеше уҡый. Юғары уҡыу йорттарында 1 миллион 230 мең студент уҡый.

Капиталистик илдәрҙә белем алыуға ниндәй хоҡуҡ тураһында һөйләргә мөмкин һуң? Мәҫәлән, Индияла халыҡтың 90 проценты, Иранда — 85 проценты, Төркиәлә — 66 процент самаһы грамотаһыҙ. АҠШ-та 6 миллиондан артығыраҡ бала мәктәпкә йөрөмәй. Ә әле халыҡ араһында 20 миллиондан артығыраҡ грамотаһыҙ кеше иҫәпләнә. Бюджеттең 78,7 проценты хәрби әҙерлектәргә тотолған АҠШ-та мәғариф ихтыяждарына тик бер генә процент ҡына тотолған.

Совет граждандары һүҙ, матбуғат ирке, йыйылыштар һәм митингылар, демонстрациялар ирке кеүек бөйөк ирктәр менән файҙаланалар. Был ирктәрҙе гарантиялап, Совет государствоһы ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары ҡарамағына общественный биналар, типографиялар, ҡағыҙ запастары, связь средстволары һәм башҡа материаль средстволар бирә.

Буржуаз конституциялар тарафынан иғлан ителгән «ирктәр» тураһындағы лығырҙауҙар нәмәнән тора һуң? Тикшереүҙәрҙең федераль бюроһы — Америка гестапоһы — коммунистарҙы, прогрессив деятелдәрҙе, етәксе кругтарҙың агрессив политикаһына, АҠШ-та хәҙерге ваҡытта гитлерсе Германияның өлгөһө буйынса нығышмалылыҡ менән урынлаштырылған фашизмға ҡаршы ризаһыҙлыҡ белдереүсе бөтә кешеләрҙе арестҡа алған һәм төрмәләргә ташлаған АҠШ-та ирк тураһында һөйләү мөмкинме һуң? Уи лейбористик лидерҙар тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресын Англияла үткәреүҙе өҙөү өсөн үҙҙәренең Вашингтондағы хужаларының турапантура бойороғо буйынса бөтә нәмәне эшләгән Англияла ирк тураһында һөйләү мөмкинме һуң? Властарҙың бойороҡтары буйынса демократик газеталарҙың редакцияларын тар-мар иткән, прогрессив деятелдәрҙе, митингыларҙа, демонстрацияларҙа ҡатнашыусыларҙы туҡмаған һәм үлтергән Францияла, Италияла, Японияла һәм башҡа капиталистик илдәрҙә ирк тураһында һөйләргә мөмкинме?

Сталинсе Конституция бөтә граждандарға ла бөйөк демократик хоҡуҡтар һәм азатлыҡтар биреү генә түгел, ә граждандарға серьез бурыстар ҙа йөкмәтә: һәр бер совет гражданине СССР Конституцияһын үтәргә һаҡларға, совет законарын аныҡ үтәргә, хеҙмәт дисциплинаһын ныҡлы һаҡларға, общественный бурысҡа намыҫ менән ҡарарға, социалистик дөйөм торлаҡ ҡағиҙәләрен хөрмәтләргә бурыслы. СССР-ҙың һәр бер гражданине общественный, социалистик милекте совет ҡоролошоноң изге һәм тейелмәҫлек нигеҙе итеп, Тыуған илебеҙ байлығының һәм ҡеүәтенең сығанағы итеп, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең мул һәм культуралы тормоштарының сығанағы итеп һаҡларға һәм нығытырға бурыслы. Социалистик Ватанды яҡлау совет граждандарының изге бурысы булып тора.

* * *

Совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнә. Бөтә илдә йәйелдерелгән һайлау кампанияһы коммунистик төҙөлөштөң сталинсе программаһын тормошҡа ашырыу өсөн фиҙакәр көрәшеүсе массаларҙың ғәйәт ҙур производство һәм политик күтәренкелеге шарттарында үтә.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һуңғы һайлауҙарҙан һуң үткән ваҡыт эсендә совет халҡы халыҡ хужалығының һәм культураның бөтә өлкәләрендә лә яңы күренекле уңыштарға өлгәште.

Бөтә халыҡтың социалистик ярышы, ҡеүәтле стахановсылар хәрәкәте һөҙөмтәһендә совет халҡы большевиктар партияһы етәкселегендә һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың төп бурыстарын срогынан алда үтәне.

Илебеҙ халыҡ хужалығының күтәрелеүе менән бер үк ваҡытта, беҙҙең халҡыбыҙҙың материаль көн-күреше лә байтаҡ яҡшырҙы.

Совет халҡы Куйбышев, Сталинград, Каховка гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөй башлай. Былар — коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре.

Совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙы бөтә халыҡ байрамы итеп ҡаршылай. Беҙҙең һайлауҙарыбыҙ совет демократияһының көсөн һәм еңелмәҫлеген асыҡ ҡануланыдереү булып торалар. Беҙҙең һайлауҙарыбыҙҙа совет халҡы үҙенең Тыуған социалистик государствоһын артабан нығытыуҙын һәм уңышлы рәүештә коммунизмға барыуҙың ҡеүәтле средствоһын күрә.

Ил яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын государство власенең урындағы органдарына күрһәтеп, коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогы кандидаттары өсөн бер кеше кеүек тауыш биреп, совет халҡы үҙенең мораль-политик берҙәмлеген, большевиктар партияһына һәм Совет хөкүмәтенә, коммунизмдең бөйөк зодчийы — иптәш Сталинға үҙенең мөхәббәтен һәм бирелгәнлеген яңынан демонстрациялаясаҡ.

* * *

СССР-ҙа социализмдың еңеү фактын нығытҡан Сталинсе Конституция ғәйәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәткә эйә. Ул СССР-ҙа тормошҡа ашырылған нәмәнең башҡа илдәрҙә лә тормошҡа ашырыла аласағын күрһәтә.

Иптәш Сталин ССР Союзы Конституцияһының проекты тураһындағы докладында, социализм һәм демократия еңелмәҫлек, тигәйне.

Тормош иптәш Сталиндең был алдан күреп әйтелгән һүҙҙәренең тәрән аҡыллылығын раҫланы. Советтар Союзының бөйөк еңеүҙәре менән бергә, бөтә донъяла демократия һәм социализм көстәре лә үҫә һәм нығый. Польша, Чехословакия, Болгария, Румыния, Венгрия, Албания халыҡтары социализм төҙөү юлына ныҡлы баҫтылар.

Бөйөк Ҡытай халҡы гоминдансы һәм Америка реакцияһының берләшкән көстәре өҫтөнән тарихи еңеүгә өлгәште. Европа үҙәгендә Германия демократик республикаһы тыуҙы.

Донъяның бөтә прогрессив көстәре өсөн, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәшеүсе бөтә кешеләргә Сталинсе Конституция мораль ярҙам һәм реаль булышлыҡ булып хеҙмәт итә. Хәҙер ер шарында Сталинсе Конституция үтеп инмәгән һәм хеҙмәтсәндәр массаһының яңы, социалистик тормошҡа тоғҡарһыҙ ынтылышын тыуҙырмаған бер генә урын да юҡ. СССР Конституцияһы хеҙмәтсәндәрҙең капиталистик ҡоллоҡҡа ҡаршы уларҙың көрәшендә энергияның быға тиклем күрелмәгәнсә артыуын тыуҙыра, ул иҙелгән кешеләрҙең үҙ көстәренә ышаныуын күтәрә һәм нығыта.

Сталинсе Конституция халыҡ демократияһы илдәре өсөн социалистик тормош ойоштороуҙың программаһы булып тора. Ул был илдәрҙең хеҙмәтсәндәренә социалистик демократия принциптарын тормошҡа нисек ашырыу кәрәклеген, социализмды нисек төҙөү кәрәклеген күрһәтә.

Социализм тарафынан үтелгән данлы көрәш юлына һәм большевиктар партияһы етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында яулап алынған бөйөк еңеүҙәргә СССР халыҡтары ғорурлыҡ тойғолары менән ҡарайҙар.

Сталинсе Конституцияның күреневле көнөн билдәләп, совет халҡы коммунизмдең яңы еңеүҙәрен яулап алыу өсөн тағы ла ҙурыраҡ рухланыу менән көрәшә.

Совет халҡын был еңеүҙәргә данлы большевиктар партияһы, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең тәрән аҡыллы юлбашсыһы һәм учителе бөйөк Сталин ныҡлы һәм ышаныслы рәүештә алып бара.

И. Бонов.

Хеҙмәт — һәр бер гражданиндең намыҫ эше

Сталинсе Конституция беҙҙең өсөн хеҙмәткә хоҡуҡ бирҙе. Хеҙмәт беҙҙең илебеҙҙә намыҫ эше һәм дан эше булып әүерелде. Совет кешеләре был хоҡуҡтан тулыһынса файҙаланалар.

Миңә хәҙер 61 йәш. 4 балам үҫеп еткән. Уларҙың бөтәһе лә производствола намыҫлы хеҙмәт итәләр. Өлө улым Фәрит 1-се номерлы ГЭС-тең телефон станцияһы начальнигы булып эшләй. Икенсеһе, Рәшит, заводта штамповщик, ҡыҙым Сәхиә шул уҡ заводта диспетчер. Икенсе ҡыҙым Рәйсә шырпы фабрикаһында станокта эшләй. Ләкин мин әле үҙем дә, бөтә совет халҡы бәхетле һәм күңелле тормош төҙөү өсөн хеҙмәтен биргән саҡта, эштән ситтә торорға теләмәйем. Үҙемә тапшырылған эште һөйөп башҡарам.

Черниковск фанера комбинатында эшләй башлауыма хәҙер 14 йыл тулды. Был ваҡыт эсендә мин производствола бик ҙур тәжрибә алдым. Хәҙер үҙемдең бай тәжрибәмде йәштәр менән уртаҡлашам. Хәҙер 12 йыл инде комбинаттың фанера өсөн шпон ҡайыҙлау цехында бригадир булып эшләйем.

Бригада алты кешенән тора. Беҙ фанера эшләү процесының иң тәүге операцияһын башҡарабыҙ. Бригаданың бурысы фанера өсөн шпон ҡайыҙлау станоктарын билдәле оҙонлоҡтағы ағас түмәрҙәре менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеүҙән тора. Беҙ был бурысты намыҫ менән үтәйбеҙ. Еңелләрәк ҡайыҙланһын өсөн түмәрҙәрҙе ҡайнар һыуҙа бешекләйбеҙ, сорттарға айырабыҙ, унан һуң транспортер буйынса ҡайыҙлау станоктарына оҙатабыҙ. Бригада сменаға 88 кубометр түмәр бирергә тейеш. Был задание 120—130 процентҡа үтәлә.

Беҙҙең был яҡшы ғына хеҙмәтебеҙ бөтә цех, шулай уҡ бөтә комбинат буйынса производство планын уңышлы үтәүҙә ҙур вклад булып тора. Беҙ быны менән ғорурланабыҙ һәм шатланабыҙ.

Ш. Вәлиәхмәтов,

Черниковск фанера комбинатының стахановсы бригадире.

Тыныслыҡ хаҡына

Ишембай нефтселәре Тыуған илдең экономикаһын артабан нығытыу өсөн көсөн аямай. Иптәш Сталинға биргән вәғәҙә бер минутҡа ла онотолмай. «Ишембайнефть» тресы нефть сығарыуҙын биш йыллыҡ планын быйыл октябрь айы башында уҡ үтәне. Эшләмәй торған 36 скважина хәрәкәткә сығарылды. Был нефть сығарыуҙы арттырыуҙа ярҙам итте. Шулай уҡ 17 скважинаға капиталь ремонт үҙгарылды.

Трестың бөтә промыселдәрендә лә бригадалар комплекслы хужалыҡ иҫәбендә эшләйҙәр. Уларҙа лимит книжкалары булдырылып, сығарылған нефть һәр бер бригада өсөн айырым иҫәпләнә.

Производствола алдынғы эш методтарын индереү беҙҙә киң ҡолас алды, отлично сифатлы продукция биреүсе бригадаларҙың һаны һиҙелерлек үҫте. Быҙың һөҙөмтәһендә стахановсыларҙың һаны ла көндән-көн үҫә бара. Социалистик Хеҙмәт Геройы Вахитов, шулай уҡ Басыров, Копылов, Морозов, Игнатьев иптәштәр — трестың алдынғы мастерҙары. Был стахановсы-мастерҙар скважиналарҙың һәм оборудованиеларҙың ремонт-ара эшләү срогын оҙайтыу өсөн ныҡлы көрәшәләр. Трест буйынса хәҙер скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогы 193 көнгә оҙайтылды.

Беҙҙең нефтселәребеҙ үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәрен Тыуған илебеҙгә пландан тыш нефть биреүгә арнайҙар. Улар пландан тыш бирелгән нефттең һәр бер килограмы тыныслыҡ өсөн ҙур вклад, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә бүләк булғанын яҡшы аңлайҙар. «Беҙҙең менән бөйөк иптәш Сталин, ә Сталин булған ерҙә еңеү», тигән яңғыраулы һүҙҙәр Ишембай нефтселәренең тормошона инде.

М. Бурангулов,

тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһының делегаты.

Ялға хоҡуҡ

Беҙҙең партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ хеҙмәтсәндәрҙең ялға булған, Сталинсе Конституция нигеҙендә бирелгән хоҡуҡтарын тулы файҙаланып алыуҙары өсөн бөтә сараларҙы күрәләр. Санаторийҙар, ял йорттары һәм курорттар һаны йылдан-йыл арта. Уларҙа ял итеүселәр әленән-әле күбәйә.

Беҙҙең Башҡортостанда ғына ете санаторий һәм тиҫтәләрсә ял йорттары бар. Уларҙа меңәрләгән хеҙмәтсәндәр ял итәләр һәм дауаланалар. Тик өшө йылдың ун айында ғына республикабыҙҙың Поматау, Янғантау, Красноусол, Аксаков һәм Чехов исемендәге санаторийҙарында 7 меңгә яҡын, ә ял йорттарында 15 меңдән артыҡ кеше ял иткән һәм дауаланған. Социаль тәьминәт министерствоһы буйынса ғына быйыл Ватан һуғышы һәм хеҙмәт инвалидтарының сәләмәтлектәрен һаҡлауға һәм яларын ойоштороуға 5 йөҙ меңдән артыҡ аҡса тотолған. Нефтселәрҙең өлкә союзы курорт һәм санаторийҙарға путевкалар булдырыу өсөн 1950 йылда ғына 460 мең һум аҡса тотҡан. Шулай уҡ республикабыҙҙың завод фабрикаларында һәм предприятие, учреждениеларында эшләүсе меңәрләгән хеҙмәтсәндәребеҙ курорт, санаторий һәм ял йорттарында ял итәләр, дауаланалар. Бындай миҫалдарҙы бик күп килтерергә мөмкин. Улар бөтәһе лә беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәтсәндәргә ҡарата булған хәстәрлекте асыҡ ҡануланешә булып тора.

Совет кешеләре ҡартлыҡ көндәрендә лә һәм ауырыу ваҡыттарында ла матдиаль тәьминәткә хоҡуҡлылар. Ҡарттарға һәм инвалидтарға систематик рәүештә пенсиялар, пособиелар түләнә һәм улар өсөн ҡарттар, инвалидтар йорттары бар.

Беҙҙең илебеҙҙә бөтәһе лә хеҙмәтсәндәрҙеке һәм бөтәһе лә хеҙмәтсәндәр өсөн. Киң хеҙмәт массаһы өсөн бирелгән был бөтә мөмкинлектәр һәм хоҡуҡтар донъяла иң демократик конституция — Сталинсе Конституцияла алтын хәрефтәр менән яҙылған. Ошо закон нигеҙендә ял итәләр, белем алалар, хеҙмәт итәләр: беҙҙең халыҡтарыбыҙ, ер йөҙөндә беренселәр булып, бөйөк коммунизм бинаһын төҙөйҙәр.

Х. Йосопов.

Илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн

Беҙ, Раевка станцияһының паровоздар депоһы эшселәре, Сталинсе Конституция көнөн хеҙмәттә өлгөлө күрһәткестәр менән ҡаршылайбыҙ.

Күптән түгел депоның машинистары үҙҙәренең паровоздарын үҙ яуаплылыҡтарына алдылар. Быға инициаторҙар булып, комсомолецтар Салимин, Евстигнеев, Есенков иптәштәр һаналалар. Был хәрәкәтте бөтә коллектив хупланы.

Партия ойошмаһы производство алдынғылыҡтарын ҡулланыу өсөн коллективҡа даими рәүештә эшлекле ярҙам күрһәтә. Шул маҡсатта тик октябрь айында ғына беҙ күп кенә практик саралар үткәрҙек. Шулар иҫәбенән поездарҙың хәрәкәтендә техник хәүефһеҙлек буйынса 2 тапҡыр конференция уҙғарҙыҡ. Хәҙер паровоз бригадаларына көн һайын инструктаж яһайбыҙ. Шулай уҡ техник хәүефһеҙлек буйынса индивидуаль беседалар ҙа беҙгә ҙур ярҙам итә.

М. Коршенинников,

паровоздар депоһы партия ойошмаһының секретаре.

* * *

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): 1. Ә. Н. Сөләймәнова — телеграф бүлеге начальнигы, 180-се һайлау округынан. 2. Н. Д. Пиялаева — ВКП(б)-ның Жданов райкомы инструкторы, 25-се һайлау округынан. 3. Ф. Ғ. Енгалычева — 8 март исемендәге фабриканың мастеры, 11-се һайлау округынан. 4. А. П. Новичков — Жданов районының беренсе участка халыҡ судьяһы, 59-сы һайлау округынан. 5. М. Х. Хәмматов — витамин заводының смена мастеры, 77-се һайлау округынан. 6. П. И. Карабанов — завод конструкторы, 285-се һайлау округынан. 7. М. И. Майорова — витамин заводының цех бригадиры, 89-сы һайлау округынан. 8. Е. И. Гагина — кабель заводының мишурщицаһы, 84-се һайлау округынан. 9. М. Д. Чубунова — «Кожевник» артеленең плановигы, 56-сы һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсы блогы кандидаттары

Ул шулай үҫте

Иртә таңдан алып шәфәҡ баҡҡансы туҡтауһыҙ текелдәгән тимерлек бөгөн тын ҡалған.. Атауға һыу алырға төшкән килендәр ҙә, ат, эҫерергә килгән ағайҙар ҙа, үтмәргә тыныу белмәгән тимерлектең тын ҡалыуын күреп, ғәжәп иттеләр.

— Нишләп Фәхретдин бөгөн тимерлегенә килмәгән? Урағымды төшәтергә биргәйнем... — тине килендәрҙән береһе, уның ҡуштыһы — кескәй Шакирьянды күреп.

— Фәхретдин ағайым бөгөн төндә үлеп китте шу-у-ул, — тине Шакирьян. Уның шоморттай ҡап-ҡара күҙҙәренән йәштәрҙән йәштәр тәгәрәп төштө...

— Ай... бахырыҡай, йәш кенә кейәүә, 4—5 балаһын ҡалдырып, вафат булған икән тимерсебеҙ, Әминә апайым ни эшләй инде...

— Донъяның бөтә ауырлығы оло ҡыҙҙары Мөхтәрәмә өҫтөнә төшә инде...

— Тырыша торғас, быйыл бер тай ҙа алған булғайны, игелеген күрергә насип булмаған икән... — тигән хәбәрҙәр ауыл кешеләре ауыҙында күп ҡабатланды. Кисен Фәхретдинде ерләнеләр.

Шул көндән алып Әминә апай менән уның өлкән ҡыҙы Мөхтәрәмәгә алты кешенән торған семьяның тамағын туйҙырыр өсөн күп михнәттәр күрергә тура килде. Етмәһә 1921 йылғы аҙһерле аслыҡ та килеп етте. Фәхретдин ағайҙан ҡалған тай ҙа йәш, етмәһә сирләш тә ине. Шуға күрә иртә яҙҙан алып ҡара ҡарға тиклем улар семьялары менән кулактарға яллаһып эшләнеләр: кескәй Бибтимер ат башында йөрөнө, Мөхтәрәмә әсәһе Әминә апай менән Таймы байҙарына ла, күршеләге Михайловка байҙарына ла яллаһып бесән сапһылар, ураҡ урҙылар, ашлыҡ һуҡтылар. Шулай ҙа уларҙың эшләп тапҡандары ҡыш сығырға етмәне. Ә ҡыш булдымы, Мөхтәрәмә байҙарҙың иҙән-кәрҙәрен йыуҙы, ҡул эштәрен эшләне. Ләкин... аиҡтан сабата теҫмәне, тамаҡ икмәккә лә туймаһы.

Мөхтәрәмәнең балалыҡ көндәре шулай үтте.

Тормошоноң еңкһеҙ ауыр булыуына ҡарамаҫтан, Әминә апай балаларын уҡырға бирҙе. Мөхтәрәмә айырыуса тырышып уҡыны.

— Тимерсе Фәхретдиндең оло ҡыҙы бик зиһенле, бик зирәк бала, уҡып китә алһа, бер тигән кеше булыр ине, — тине ауыл уҡытыусыһы Насир Әхтәриев.

* * *

1924 йылда Таймы ауылында Коммунистик Йәштәр Союзының тәүге ойошмаһы төҙөлдө. Бер йыл эсендә был ойошма элекке Мәсәғүт кантонында иң ҙур комсомол ойошмаһы булып әүерелде.

— Таймыҙағы комсомол ойошмаһын ҡыҙҙар ойошмаһы тип атарға ла мөмкин, уларҙы 40 комсомолецтан 35-е ҡыҙҙар...— тип көлөштеләр комсомолдың Мәсәғүт канткомында... Сөнки был йылда уҡырға ебәреүҙе һорап комсомол канткомына килеүселәрҙең күбеһе Таймы ҡыҙҙары ине. Улар араһынан береһе — Мөхтәрәмә булды. Комсомол канткомының командировкаһы менән Мөхтәрәмә Өфөгә, рабфакка уҡырға килеп инде.

Күңелле уҡыу йылдары бик тиҙ үтеп киттеләр. Өфө рабфағы һәм ундағы комсомол ойошмаһы Мөхтәрәмәгә белем биреү менән генә ҡалманы, уны партия директиваларын массаларға еткерергә һәләтле работник итеп тәрбиәләне. Мөхтәрәмә партия сафына инде.

* * *

Бына 1933 йылдың яҙы. Шишмә районы «Яңы юл» колхозы члендәренең дөйөм йыйылышы. Беҙрә сәстәрен ҡыҙыл яулыҡ менән йыйнаҡ итеп бәйләгән, тулҡынланып торған ҡыҙҙың һөйләгәнен колхозсылар йотлоғоп тыңлайҙар.

— Иптәш Сталин колхозсы-ударниктарҙың беренсе Бөтә Союз съезында былай тине, — тип һүҙен дауам иттерҙе был беҙрә сәсле ҡыҙ. — Мул тормошло колхозсы булыу өсөн, бының өсөн хәҙер бары тик бер генә нәмә талап ителә, ул — колхозда намыҫлы эшләү, тракторҙарҙы һәм машиналарҙы дөрөҫ файҙаланыу, эш малын дөрөҫ файҙаланыу, ерҙе дөрөҫ эшкәртеү, колхоз милкен һаҡлау...

Колхозсылар ҡыҙыл косынкалы был сибәр ҡыҙ ауыҙынан сыҡҡан иптәш Сталин һүҙҙәрен ҡул сабып ҡаршы алдылар.

Большевистик партияның тоғро һүҙен колхозсыларға еткереүсе, уларҙы колхоздарҙы нығытыу өсөн көрәшкә ойоштороусы был ҡыҙ — Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы политбүлеге начальнигенең ҡатын-ҡыҙҙар араһында эшләү буйынса урынбаҫары Мөхтәрәмә Фәрхетдинова ине. Барлыҡ колхозсыларҙы мул тормошло, колхоздарҙы — большевистик итеү өсөн көрәш йылдарында Мөхтәрәмә колхоз баҫыуҙарында. Ул колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарға партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын аңлатыусы, уларҙы социалистик хеҙмәт методтарына — ярышҡа күтәреүсе булды.

* * *

Шул йылдарҙан алып ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты тапшырыуы буйынса партия эшенең төрлө тармаҡтарында эшләгән һәм партияның өлкә мәктәбен тамамлаған иптәш Фәрхетдинова— бөгөн инде республикабыҙҙың башҡалаһында ВКП(б)-ның Жданов райкомы секретары. Хәҙер ул—республикабыҙ башҡалаһының хеҙмәтсәндәрен илебеҙҙә коммунистик общество төҙөү өсөн көрәшкә мобилизовать итеүсе. Һәр бер эш тармағындағы бәләкәй эш, был урында ла ул — партиябыҙ тарафынан тапшырылған эште намыҫ менән еренә еткереүсе.

Шуға ла шул Өфөләге 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктары һәм хеҙмәткәрҙәре Мөхтәрәмә Фәхретдин ҡыҙы Фәрхетдинованы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр. Ул халыҡ ышанысын намыҫ менән аҡлар.

М. Сәғәдиева.

Иптәш Шәмсетдинова үҙ һайлаусылары араһында

Малояз. (Телефон аша, махсус хәбәрсебеҙҙән). Ҡаратаулы ауылының клубы халыҡ менән тулы. Бында 18 йәштәге киләп торған ҡыҙҙарҙан һәм егеттәрҙән алып, оло йәштәге ҡарттарға һәм ҡарсыҡтарға тиклем йыйналғандар. Гармонь матур итеп Иҙел һәм Сәрмән көйөн башҡара. Клуб гөр килә. Үҙҙәренең кандидаттары менән осрашырға килгән һайлаусыларҙың йөҙҙәрендә шатлыҡ нурҙары балҡый.

Доверенный иптәш Сөнәғәтуллина Салауат район Советына депутатлыҡҡа кандидат Зәйнәп Имаметдин ҡыҙы Шәмсетдинова менән осрашыуға арналған йыйылышты асә. Һайлаусылар үҙҙәренең кандидатын ҡул сабып ҡаршы алдылар.

— Мине район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтеп, ҙур ышаныс белдергән Ҡаратаулы һайлау округы һайлаусыларына ысын күңелдән рәхмәт, — ти иптәш Шәмсетдинова.

Унан һуң ул һайлаусыларҙы үҙенең тормош юлы менән таныштырҙы.

— Мин ярлы башҡорт эшсеһе семьяһында тыуып үҫкәнмен, — тип һүҙен дауам итте ул. — Бөйөк большевиктар партияһы мине кеше итте. Мин, Өфөләге Ямашев исемендәге мәктәпте тамамлағас, Башҡорт медицина институтында уҡып, хирург специальносе алып сыҡтым. 1939 йылдан бирле Малояз больницаһында хирург булып эшләйем. Яҡшы эшләгәнем өсөн хөкүмәт мине «Почет билдәһе» ордены менән наградланы, ә Һаулыҡ һаҡлау министерствоһы «Һаулыҡ һаҡлау отличнигы значогы» менән бүләкләне. Мин үҙемә күрһәтелгән ышанысты аҡлау өсөн тағы ла тырышыбыраҡ эшләргә һүҙ бирәм.

Трибунала Ҡаратаулы урта мәктәбе уҡытыусыһы Мария Григорьевна Кузнецова.

— Мин иптәш Шәмсетдинованы 1939 йылдан бирле беләм, — тине ул. Ул шул осор эсендә халыҡҡа һәм большевиктар партияһы эшенә ысын күңелдән бирелгән булыуын күрһәтте. Район хеҙмәтсәндәренең һаулығын һаҡлау, уларға медицина ярҙамы күрһәтеү, район больницаһын өлгөлө итеп ҡуйыу юлында Зәйнәп Имаметдиновна ҙур эштәр башҡарҙы. Шуға күрә беҙҙең Ҡаратаулы мәктәбе коллективы уны Салауат район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтте һәм 17 декабрҙә беҙ бөтәбеҙ ҙә, бер кешеләй, уға үҙ тауышыбыҙҙы бирәсәкбеҙ.

Унан һуң һүҙ доверенный иптәш Сөнәғәтуллинаға бирелә.

— Район больницаһының баш врачы, хирург иптәш Шәмсетдинованы районыбыҙҙа белмәгән кеше юҡ. Уны кесе йәштәге балаларҙан алып, ҡарттарға тиклем, бөтәһе лә яҡшы врач итеп беләләр. Ул ғына ла түгел, күрше Силәбе һәм башҡа өлкәләрҙән дә уға дауаланырға килгән кешеләр, яҡшы хеҙмәтләр алып, күп рәхмәттәр әйтеп ҡайтып китәләр. Уның инициативаһы менән район больницаһы өлгөлө тәртипкә индерелде һәм хәҙер районда өсөнсө урында больница һалына. Иптәш Шәмсетдинова үткән һайлауҙарҙа ла район Советы депутаты ине, ул беҙҙең ышаныстарыбыҙҙы аҡланы. Был һайлауҙарҙа ла һайлаусыларҙы маҡтаулы врачҡа тауыш бирергә саҡырам.

Унан һуң Мурзина, Валиев, Ғәзинов иптәштәр һайлаусыларҙы иптәш Шәмсетдиноваға тауыш бирергә саҡырып сығыш яһанылар.

Осрашыуға йыйналған һайлаусылар үҙҙәренең ялҡынлы алҡыштары менән бөйөк юлбашсыбыҙ Сталинға ысын күңелдән бирелгәнлектәрен күрһәттеләр.

Йыйылыштан һуң үҙ эшмәкәрлек түңәрәге көсө менән һайлаусыларға Н. Хафизовтың «Тәҙерле ауыл» тигән пьесаһы күрһәтелде һәм концерт бирелде.

УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛЕКТӘ ХЕҘМӘТСӘНДӘРҘЕҢ АКТИВЛЕГЕ—ХАЛЫҠТАРҘЫҢ МОРАЛЬ-ПОЛИТИК БЕРҘӘМЛЕГЕНЕҢ ДЕМОНСТРАЦИЯҺЫ

Коммунизмдең еңеүе өсөн!

1.

Ул көҙән иртә минең хәтеремдә ғүмерлеккә ҡалды.

Сәғәт алтыны һуға. Тышта әле төн. Мин тиҙ генә кейенәм дә урамға сығам. Ниндәй саф һауа! Күкрәкте киереп, тәрән итеп тын алам. Ҡан тамырҙары буйлап, йәшәү һуттары йүгерә. Рәхәт!

Ябалаҡлап-ябалаҡлап, мамыҡтай аҡ ҡар яуа.

Ләкин бөгөн иртә торған кеше мин генә түгел. Бөтә тәҙрәләрҙә лә ут яна. Ҡарҙы шығырҙата баҫҡан аяҡ тауыштары ишетелә.

Ике ҡатлы мәктәп йорто өҫтөндә ҡыҙыл байраҡ елберҙәй. Ҡыҙыл полотнолар- ға яҙылған лозунгылар, төрлө буяуҙары менән күҙҙе ҡуйып алып торған плакаттар, урам аша һуҙылған транспаранттар...

Мәктәп ишегенең ике яғында Ленин һәм Сталин портреттары. Ишек өҫтөндә яҙыу: «Рәхим итегеҙ!» Ә унан аҫтараҡ: «...нсе һайлау участкаһы» тип яҙылған.

Әле етенсе бер нисә минут ҡына. Ә һайлау участкаһы һайлаусылар менән шығырым тулы. Һәр кем үҙ тауышын бирергә ашыға.

— Ватан өсөн!

— Бөйөк Сталин өсөн!

— Халыҡтар бәхете өсөн!

— Шат, күңелле тормош өсөн!

— Илебеҙҙең ныҡлығы өсөн!

— Коммунизм өсөн! — бирәләр тауыштарын совет кешеләре.

Был — 1937 йылдың 12 декабрендә булды. Ул көн — ССР Союзы Верховный Советына һайлауҙар көнө — ысын халыҡ байрамына әйләнде. Еңгән социализм иленең йөрәге Мәскәүҙән алып, алыҫ ҡышлаҡтарға, Тайга төптәренә тиклем бөтә ерҙә совет халҡы үҙенең берҙәмлеген, Ленин—Сталин партияһы тирәһенә тығыҙ туплаңғанлығын, коммунизм төҙөү эшенә фиҙакәр бирелгәнлеген демонстрацияланы.

Был — бөйөк Сталинсе Конституция нигеҙендә үткәрелгән тәүге һайлауҙар ине.

Хәтерҙә мәңгегә ҡалған был көндән һуң күп йылдар ҙа үтте.

Совет кешеләре Сталинсе Конституцияның балҡып торған ҡояшы аҫтында сталинсе биш йыллыҡтарҙы тормошҡа ашырҙылар. Совет кешеләре, үҙҙәренең бөтә рух һәм материаль көстәрен туплап, фашист орҙаларын тар-мар иттеләр. Совет кешеләре, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планының төп бурыстарын уңышлы үтәп сыҡтылар. Һәм совет кешеләре, ҡоролоҡҡа ҡаршы поход асып, тәбиғәтте ҡайтанан ҡороу буйынса сталинсе пландарҙы тормошҡа ашыралар, коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре — Куйбышев һәм Сталинград гидроузелдарын, Аму-Дарья һәм Днепр төҙөлештәрен күтәрәләр.

Совет халҡы тулы ҡанлы, ижади тыныс хеҙмәт менән йәшәй.

Һәм һәр ваҡыт һайлауҙар яҡынлашыу менән, совет кешеләре стахановсы вахталарға баҫалар. Улар һайлау көнөнә производство пландарын үтәү тураһындағы рапорт менән килергә ашығалар.

2.

«Демократик» Америкала һайлауҙар бөтөнләй башҡа шарттарҙа, юғары түләнә торған постар өсөн көрәш һәм тыйғыһыҙ демагогия шарттарында үтә. Һайлауҙарға әҙерлек осоронда Америка халҡының прогрессив ойошмалары ҡаты эҙәрләнәләр, полиция терроры, ялған ғәйептәргә дусар ителәләр.

Өшө йылдың 7 ноябрендә Америка конгресына һайлауҙар үткәрелде. Һайлау алды көрәше нигеҙҙә ике политик партия араһында — демократик партия менән республикан партия араһында барҙы. Ләкин, бында был ике партияның политик позицияларында серьез айырмалар бар икән, тип уйларға ярамай. Агрессияны артабан йәйелдереү, халыҡты талау иҫәбенә ҡоралланыуҙы көсәйтеү, илде тулыһынса фашистлаштереү бурсын ҡыҙыулаңдырыу — Уолл-стриттең ике партияһының да политик асылы ана шунда. Юҡ, улар политик ҡараштар өсөн, политик ҡаршылыҡтарҙы хәл итеү өсөн түгел, ә власть башына ултырыу өсөн, конгрестағы һәм хөкүмәт аппаратындағы йылы урындар өсөн көрәшәләр.

Америка конгресына үткәрелгән быйылғы һайлауҙар өсөн һайлаусыларҙың ғәҙәттән тыш пассивлектары характерлы. Һайлау йәшендәге 98 миллион америкалыларҙан иң бары 40 миллионға яҡын кеше генә һайлауҙарҙа ҡатнашты. Һәр төрлө сикләүҙәр арҡаһында һайлауҙарҙан ситләтелгән күп миллионлаған америкалылар менән бер рәттән, бында һайлауҙарҙа ҡатнашыуҙан үҙҙәре теләп баш тартҡан кешеләр ҙә бик күп.

Полиция терроры, һайлаусыларҙың тауыштарын һатып алыу, алдау һәм башҡа жуликлек махинациялары — Америкала һайлау алды көрәшенең төп алымдары ана шундай.

Американың прогрессив партияһы һайлау алды кампанияһын тыныслыҡ өсөн көрәш лозунгыһы аҫтында алып барҙы. Прогрессив партия яҡлыларға ҡарата ҡулланылған ауыр репрессияларға ҡарамаҫтан, был партияның кандидаттары, мәҫәлән, Калифорния штатында 300 мең тауыш, Нью-Йоркта 200 мең тауыш алдылар. Ләкин прогрессив партияның һайлау алды кампанияһы ғәҙәттән тыш ауыр шарттарҙа үтте. Мәҫәлән, Иллинойс штатында суд был партияға кандидаттар күрһәтеүҙе тыя торған ҡарар сығарҙы, тик Чикаго ҡалаһында ғына иң бары ике кандидат күрһәтергә рөхсәт ителде. Был ике кандидат һайлана торған участкаға демократик партияның вәкилдәре киләләр һәм һәр бер тауыш өсөн икешәр алып 10 долларға тиклем акса тәҡдим итеп торалар. Прогрессив яҙыусы Стетсон Кеннеди тауышҡа ҡуйылған Флорида штатында Кеннедиҙе һайлау көнөндә ҡулға алдылар.

Америка «демократияһының» йөҙө ана шундай. Иптәш Сталин «ССР Союзы Конституцияһының проекты тураһында доклады»нда: «Антагонистик синыфтар булған капиталистик илдәрҙә демократия—аҙ иҫәпле кеселәр өсөн демократия, мөлкәтле аҙсылыҡ өсөн демократия ул», тине.

3.

Советтар Союзында антагонистик синыфтар юҡ. СССР-ҙа эшсе синыфтың һәм крәҫтиәндәрҙең интерестары бергә тура киләләр. Шуға күрә «СССР-ҙағы демократия, кирелһенсә, — хеҙмәтсәндәр өсөн демократия, йәғни бөтә кеше өсөн демократия ул» (И. Сталин).

Һәм большевиктар партияһы партияһыҙҙарҙан ситләшмәй, киреһенсә, һайлауҙарға партияһыҙҙар менән блокта, союзда бара. ВКП(б) Үҙәк Комитеты 1937 йылдың 7 декабрендәге мөрәжәғәтендә: «Большевиктар партияһы һайлауҙарҙа партияһыҙ эшселәр менән, крәҫтиәндәр менән, хеҙмәткәрҙәр менән, интеллигенция менән блокта, союзда бара...» тип әйтелә.

СССР граждандары бөтә хоҡуҡтарҙы тәьмин иткән Сталинсе Конституцияның ҡояшы аҫтында коммунизм төҙөйҙәр. Совет кешеләре үҙ депутаттарын Сталинсе Конституция нигеҙендә һайлайҙар һәм һайлау көндәрен ысын халыҡ байрамы итеп үткәрәләр.

17 декабрҙә буласаҡ һайлауҙарға беҙ, совет кешеләре, ысын ижади хеҙмәттең яңы еңеүҙәре тураһындағы рапорттар менән килербеҙ. Беҙ, совет кешеләре, үҙебеҙҙең тауыштарыбыҙҙы —

— Ватан өсөн!

— Бөйөк Сталин өсөн!

— Халыҡтар бәхете өсөн!

— Шат, күңелле тормош өсөн!

— Илебеҙҙең ныҡлығы өсөн!

— Бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн!

— Коммунизмдең еңеүе өсөн! — бирербеҙ.

Рәшит Нигмәти.

Общественный малсылык мастерҙәре

Кискә табан ине. Ферма йортона һыйыр һауыусылар, быҙау ҡараусылар, һарыҡ тәрбиәләүселәр йыйналдылар.

— Иптәштәр! Көндөн үҙәгендә торған мәсьәлә — малдарҙы ҡышлатыуға өлгөлө әҙерләнеү. Һүҙ шул турала барасаҡ, — тип бесәҙаны башлап ебәрҙе колхоздың партия ойошмаһы секретары иптәш Ярлыҡапов.

—Бик һәйбәт. Һөйләшеү урынлы. Улай булғас, минә һүҙ бирегеҙ әле, — тине һыйыр һауыусы Шәмсиә Ибраһимова.

— Һөйлә, һөйлә, Шәмсиә апай, — тинеләр бер яҡ ситтәрәк ултырған йәш ҡыҙҙар.

Шулай, беҙ—мал үҫтереүселәр. Ә мал— ул колхоздың байлығы. Һыйыр иң тиклем көр булһа, һөтте лә шул тиклем күп бирә. Мин фермала 1945-се йылдан бирле һыйыр һауам. Үткән һәм унан элекке йылдарҙа ла һәр һыйырҙан һөт һауып алыу заданиеһын үтәнем. Быйыл бөтә һыйыр һауыусылар 10 ай эсендә һәр бер һыйырҙан 1500-әр литр һөт һауып алдылар. 50 баш һауын һыйыр урта көрлөктә. Мәғафура Ҡыуандыҡова менән Суфия Дәүләтшинаға нәмә әйтәһең инде? Улар быйыл йәй буйына һыйырҙарҙы яҡшы үләндә йөрөтөп көттөләр. Беҙҙең фермала һыйырҙар өсөн генә түгел, бәрәстәр, һарыҡтар, башмаҡ-таналар өсөн дә йылы, яҡты, иркен торлаҡтар әҙер.

Ферма мөдире Яхъя Уразов йәш үгеҙҙәр көтөүсе йәш егет Баҡый Ваһапов, яҙғы көндәрҙән алып 50 баш быҙауҙы көткән комсомолка Асия Уразова тураһында ғорурланып һөйләй.

— Баҡый егәрле егет. 3 йыл инде 46 баш үгеҙҙе тәрбиәләй. Ә уның үгеҙҙәре, береһенән-береһе артыҡ! — тине ул.

— Беҙҙең Ғәбиҙә—колхозда иң алдынғы сабан. Үткән йылда 100 һарыҡтан 125 бәрәс алды, — тине ҡатындар араһынан берәү.

— Өфөлә, алдынғылар слетында ла ҡатнашты ул. Яҡшы эшләгәс, Мәскәүгә лә барыр әле, — тине икенсе бер ҡатын.

Ысынан да ВЛКСМ члены Ғәбиҙә фермала ғына түгел, колхозда, районда күренеклеләрҙең береһе. Быйыл был йәш ҡыҙ 88 һарыҡтан 130 баш бәрәс алған.

— Нинә ғорурланмаҫҡа үҙебеҙҙең коллектив хужалығыбыҙҙың байлығы менән, — ти колхоздың хисапсыһы Ғәли Мөхәмәтьянов.

— Бына фермала 229 баш һыйыр малы бар. Уларҙың 60 башы «шартгорн» тоҡомонан. Бөтә һыйырҙар ҙа «шартгорн»ға әйләнәсәк, — ти хисапсы. Ул, ферма работниктарының намыҫлы хеҙмәттәре менән өлгәшелгән уңыштар — 1950 йылда государствоға 26 мең 77 литр һөт, 83 центнер 44 килограмм ит, 278 килограмм брынза тапшырылып, йыллыҡ пландың үтәлгәнлеге тураһында белдерҙе.

— Ләкин былар эштең башланғысы ғына. Малсылыҡты үҫтереүҙә күп эштәр башҡараһы бар, — ти колхоз председателе Ғафур Мусин.

Колхоз правлениеһы, партия ойошмаһы мал һанын үҫтереү, продуктивлеген күтәреү, малдарҙың тоҡомон яҡшыртыуҙа бөтә сараларҙы күрә. Һуңғы көндәрҙә генә ферманы тулыландырыу буйынса 36 баш мөгөҙлө эре мал һатып алынған.

Беҙ колхоздың иң маҡтаулы ат ҡараусыһы Яхъя Низаров менән һөйләштек. Ул, үҙе тураһында бик баҫалҡы ғына былай тип һөйләй:

— Мин 3 йыл инде 2-се номерлы бригадала эшләйем. Мин тәрбиәләгән бер баш мал да үлгәне юҡ. 1948 йылда 4 бейәнән 4 ҡолон, 1949 йылда 5 бейәнән 5 ҡолон, ә 1950 йылда 6 бейәнән 6 ҡолон алып үҫтерҙем. Быйыл 14 бейә торҡтерелде. Киләһе 10 ҡолон аласаҡмын. Бөгөнгә көндә 31 баш йылҡы малы, 10 баш эш үгеҙе тәрбиәләйем. Ат һарайҙары ҡышлыҡҡа әҙер.

Эрелетелгән Чкалов исемендәге (Байыш ауыл Советы, Абзан районы) колхоздың ферма работниктары общественный малсылыҡты үҫтереүҙә, өлгөлө ҡышлатыуҙа тағы ла намыҫлыраҡ эшләрҙәр.

Н. Сафин.

Илебеҙҙең экономик ҡеүәтен нығытыу хаҡына

Өфө кабель заводы коллективы, республикабыҙҙың башҡа промышленность предприятиеларе коллективтары кеүек, производство новаторҙарының алдынғы методтарын уңышлы өйрәнә. Ул инженер Ковалев методын хуплап ҡаршылаңы һәм беренсе булып уны өйрәнә башланы.

Уны өйрәнеү һәм производствоға индереү өсөн тәүге ойоштороу сараһы булып, бөтәһенән элек, бында коллективтең дөйөм йыйылышы торҙо. Йыйылышта завод директоры иптәш Туйгуновтың сығышы коллектив өсөн иң иткес әһәм булды. Иптәш Туйгунов тарафынан билдәләнгән саралар, стахановсыларҙың алдынғы методтарын башҡа эшселәр араһына таратыу юлдары практик рәүештә тормошҡа ашырыла башланы. Стахановсылар һәм инженер-техник работниктар составынан төҙөлгән методик совет был тапҡолда эшселәрҙе рухландырыусы һәм етәксе көс булып әүерелде. Коллектив тарафынан үткәрелгән был саралар һөҙөмтәһендә завод стахановсыларының иң эффектлы эш алымдары, уларҙың файҙалы методтары дөйөмләштерелде һәм производствоға индереү өсөн методик советҡа бирелде.

Цехтарҙа эш урындарын һәм хеҙмәт көнөн тулыһынса ҡулланыуҙа күп кенә стешһеҙлектәрҙе асты һәм ыңғай һөҙөмтәләр күрһәтте. Беренсе номерлы цехтың стахановсы-волочильщиктары Кәримов, Шенгуров һәм Гудовских иптәштәрҙең эш көндәрен яҙып алғас, бында яңы тәжрибәләр барлығы күренде. Стахановсыларҙың эш операциялары бер булыуға ҡарамаҫтан, улар уларҙы ла төрлө ваҡыт эсендә башҡаралар. Мәҫәлән, кира ҡағыусы конустарҙы көйләү операцияһын иптәш Кәримов иң аҙ ваҡыт—бөтәһе 2 минут 43 секунд эсендә башҡара. Ә ҡабул итеү катушкаларын әҙерләгәндә, иң аҙ ваҡытты иптәш Гудовских өлгәштә. Уға бының өсөн бөтәһе 32 секунд ваҡыт кәрәк. Өсөнсө алымды иптәш Шенгуров та аҙ ваҡыт — 25 секунд эсендә башҡарҙы. Методик совет был өс стахановсының методтарын ҡалған цехтарҙағы эшселәргә күсерергә ҡарар итте. Шулай уҡ икенсе номерлы цехта тикшерелгән 7 оплетчицаның эталон иптәш Шпигальскаяның алымы, башҡаларға ҡарағанда, яҡшы тип табылды. Ул һоҫаны 0,094 минут эсендә көйләп өлгөрә. Дүртенсе номерлы цехта аппаратчицалар Михайлова, Петрова һәм башҡа иптәштәрҙең дә яҡшы күрһәткестәргә ирешеүҙәре асылды. Был алдынғы стахановсыларҙың методтары бөтәһе лә методик совет тарафынан ентекләп тикшерелеп, уларҙың күбеһе хәҙер производствоға индерелде лә инде.

Алдынғыларҙың алымдарын өйрәнеү бында, ғәҙәттә, төҙөлгән план буйынса башҡарыла. Бөтә материалдар ҙа иң элек цехтарҙағы методик советтар тарафынан тикшерелеп дөйөмләштерелә, ә һуңынан ул заводтың методик советына бирелә. Методик советтың эшмәкәрлегендә стахановсылар, инженер-техник работниктар актив ҡатнашалар. Был айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә. Улар өҫтәмәләр, үҙҙәренең тәҡдимдәрен индерәләр. Иптәш Михайлова аҡ ҡурғашты йылытыу процессын яҡшыртыу маҡсатында плитәнең спиралән алмаштырыу тураһында тәҡдим яһаны. Иптәш Пахолкиндең тәҡдиме лә яҡшы һөҙөмтәгә эйә. Ул эш урынын яҡшы ойоштороу өсөн канифоль һаҡлана торған банкыларҙы һәр бер аппаратҡа беркетергә тәҡдим итте.

Әйтергә кәрәк, бында партия һәм профсоюз ойошмаларының эшмәкәрлектәре ғәйәт ҙур. Улар коллектив араһында политик-тәрбиә һәм агит-массовый эш алып баралар.

Хәҙер коллектив үҙенең алдына ҡуйған бурысты уңышлы үтәү менән бер рәттән, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә әҙерлек эштәре алып бара. Һәм тыныслыҡ хөрмәтенә яңы хеҙмәт бүләктәре әҙерләй.

И. Ғәмәров,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының инспекторы.

Ишембай ҡалаһын төҙөкләндереү буйынса һуңғы йылдарҙа байтаҡ ҡына эштәр башҡарылды.
Һүрәттә (һулдан уңға): 1. Техникүм йорто. 2. Техникүм йортонон уҡыу залында. 3. Ҡаланың Промысловой урамы.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Һүрәттә: Өфө ҡалаһындағы 20-се номерлы балалар баҡсаһының балалары санала шыуғандан һуң ял итәләр. М. Әхмәтьянов фотоһы.

Һайлауҙарға әҙерлектә илде өйрәнеү музейе

Башҡорт АССР-ы илде өйрәнеү государство музейе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы байтаҡ ҡына ойоштороу саралары үткәрҙе. Еңгән социализм иленең Сталинсә Конституцияһы, иптәш Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге, социалистик төҙөлештең өлгәшеүҙәре һәм совет халҡының башҡа уңыштары тураһында байтаҡ ҡына стационар һәм күсмә күргәҙмәләр ойошторолдо.

Мәҫәлән, «Еңгән социализм иленең Сталинсә Конституцияһы» тигән темаға ойошторолған стационар күргәҙмә ҙур һәм художестволы итеп төҙөлгән. Унда Совет Башҡортостаны хеҙмәтсәндәренең Сталинсә Конституция ҡояшы аҫтында, һуғыштан һуңғы сталинсә биш йыллыҡ планды үтәү өсөн героик көрәштәрен күрһәткән документаль фото-материалдар урынлаштырылған.

«Граждандарҙың төп хоҡуҡтары һәм бурыстары» тигән бүлектә Сталинсә Конституция байрағы аҫтында Башҡортостандың общественный-политик һәм культура тормошоноң бөтә яҡлап сәскә атыуы, СССР граждандары, Башҡортостан хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең хеҙмәткә, ялға, белем алыуға булған хоҡуҡтарын тормошҡа нисек ашырыуҙары күрһәтелә. Һәм был бүлектә республикабыҙҙың алдынғы кешеләрен, фән, искусство работниктарын, Социалистик Хеҙмәт Геройҙарын, производство һәм колхоз алдынғыларын күрәһең.

Өфө ҡалаһының 34-се һайлау участкаһында беҙҙең илебеҙҙә социалистик төҙөлештең бөйөк ҡаҙаныштарына арналған күргәҙмә ойошторолдо. Был күргәҙмә беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә Бөйөк Октябрь социалистик революцияһын нисек әҙерләүҙәрен, Совет власын ныҡытыу өсөн көрәштәрен, 1918—1920 йылдарҙа аҡ гвардеецтарҙы һәм сит ил интервенттарын тар-мар итеүҙәрен һәм большевистик партияның илде индустриялаштырыу һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыу өсөн көрәшен бик асыҡ сағылдыра. Шулай уҡ был күргәҙмәгә илебеҙҙә социализмдың еңеүе, совет халҡының 1941—1945 йылдарҙағы Ватан һуғышы осоронда фашистик илбаҫарҙарға ҡаршы героик көрәше һәм тарихи еңеүе, һуғыштан һуңғы сталинсә биш йыллыҡ йылдарында өлгәшкән уңыштары тураһында материалдар ҡуйылғандар.

«Октябрь» кинотеатрында музей тарафынан «В. И. Лениндең тормошо һәм эшмәкәрлеге» тураһында ойошторолған күргәҙмә айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә. Ул «В. И. Лениндең бала сағы», «В. И. Лениндең революцион эшмәкәрлегенең тәүге йылдары», «Бөйөк Октябрь социалистик революцияны әҙерләүҙә В. И. Лениндең роле», «В. И. Ленин—Октябрь революцияһының еңеүсе ойоштороусыһы», «В. И. Ленин—граждандар һуғышында тарихи еңеүҙәрҙе ойоштороусы» һәм «В. И. Ленин тормошоноң һәм эшмәкәрлегенең һуңғы йылдары» тигән етө бүлектән тора.

Күргәҙмәгә В. И. Лениндең тормошон һәм эшмәкәрлеген асыҡ сағылдырған художестволы фото-материалдар ҡуйылған. Улар һайлаусыларҙың бөтә иғтибарҙарын үҙҙәренә йәләп итеп торалар. Тик бер ай эсендә генә был күргәҙмәне 30 меңдән артыҡ һайлаусы ҡараны.

Бөгөнгә көндә музей һайлау участкалары өсөн бер нисә күсмә күргәҙмәләрҙең монтажын тамамлай. Улар араһында «Иптәш Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге» тураһындағы күргәҙмә ҙур политик һәм тарихи документ булып хеҙмәт итәсәк. Уның экспозицияһы И. В. Сталиндең Бөйөк Октябрь социалистик революцияһын әҙерләүҙән алып, социалистик илебеҙҙең бөгөнгө гигант өлгәшеүҙәрен тәьмин иткән ролен, һоҡландырғыс эштәрен һәм гениаль юлбашсылығын документаль фото-материалдар менән бик асыҡ сағылдыра.

Бынан башҡа «Башҡортостан Совет власы йылдарында», «Өфө — орденле Башҡортостандың баш ҡалаһы» тигән темаларға күргәҙмәләр ойошторола.

Музей тарафынан «И. В. Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге», «Сталинсә Конституция», «Һуғыштан һуңғы социалистик төҙөлештең уңыштары» тигән һәм башҡа темаларға ойошторолған лекциялар һәм докладтарҙы һайлаусылар бик ҡыҙыҡһынып тыңлайҙар. 15 лекция һәм доклад үткәрелде, уларҙы 1.500-ҙән артыҡ һайлаусы тыңланы.

М. Ғибадуллин,
Башҡорт АССР-ы илде өйрәнеү государство музейе директоры.

Уҡытыусылар конференцияһы

Ишембай. Ошо көндәрҙә ҡаланың мәғариф бүлеге уҡытыусыларҙың конференцияһын уҙғарҙы. Унда 200-ҙән артыҡ уҡытыусы ҡатнашты.

Конференцияла ҡатнашыусылар «Мәктәптә өлгәшмәүселәрҙе һәм бер класта ике йыл ултырып ҡалыусыларҙы булдырмау саралары» тигән темала 5-се номерлы урта мәктәптең уҡытыу бүлеге мөдире Плотников, «Мәктәптә рус теле һәм әҙәбиәт фәндәрен уҡытыуҙың сифатын күтәреү юлдары» тигән темала шул уҡ мәктәптең тел фәндәре уҡытыусыһы Хлынцев иптәштәрҙең докладтарын тыңланылар.

Б. Мөрҙағәлиев.

Именселек Советының ултырышы

30 ноябрҙәге көндөҙгө ултырыш

НЬЮ-ЙОРК, 1 декабрь. (ТАСС). 30 ноябрҙәге көндөҙгө ултырышында Именселек Советы Тайванға Американың ҡоралл баҫып инеүенә жалобаны, шулай уҡ «Корея республикаһына ҡаршы агрессияға жалоба» тигән ямаһаты сыҡҡан жалобаны яңынан тикшерә башланы.

Беренсе булып Англия вәкиле Джебб сығыш яһаны.

Көнбайыш державаларҙың Азиялағы империалистик политикаһын яҡлап, Джебб Англия-Америка блогы етәкселәренең, Кореялағы ваҡиғалар, йәнәһе, Төньяҡ Корреяның «агрессияһы» һөжүмтәһендә башландылар, тигән ялған уйлап табыуҙарын ҡабатланы.

Тайвань тураһында һөйләп, Джебб Ҡытайға ҡаршы Америка агрессияһының барлығын буш һүҙҙәр менән кире ҡаҡты, Тайвань статуты «халыҡ-ара хәл ителергә тейеш», тип белдерҙе. Ул Тайвань тураһындағы мәсьәләне хәл итеүҙе Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрендә Ҡытай добровольцтәренең ҡатнашыуы менән бәйләргә маташты.

Именселек Советының председателе титосы Югославия вәкиле сифатында сығыш яһап, 6 держава резолюцияһы проектын яҡланы.

Унан һуң сығыш яһаған Индия вәкиле Рау Ҡытай менән Ҡушма Штаттар халыҡтары араһындағы күптәнге дуҫлыҡҡа һылтанды һәм Ҡытай халыҡ хөкүмәтенең вәкилен Америка империалистарының «тыныслыҡ һөйөүенә» ышандырырға маташты.

Советтар Союзы вәкиле Малик, Американың Тайванға ҡаршы агрессияһын фаш итеүсе совет белдереүендә килтерелгән фактыларҙы Джебб тә, Остин дә кире ҡаға алманылар, тип күрһәтте.

Джебб сығышына ҡағылып, Малик Англия делегатын империализмдың яҡлаусыһы һәм актив пропагандисы итеп рәйепләне.

Малик, Англияның Кореялағы хәрби роле тураһында Джеббтең хәтергә төшөрөүе Ҡушма Штаттар менән Англия позицияһы араһында бер ниндәй ҙә айырмалыҡ юҡлығын күрһәтә, сөнки уларҙың икеһе лә Корея халҡына ҡаршы агрессив һуғыш алып бара, тип күрһәтте.

Советтар Союзы, йәнәһе, үҙ системаһын башҡаларға көсләп тағырға ынтыла, тип Джеббтең ялған раҫлауҙарын кире ҡағыуҙың кәрәге юҡ, тип өҫтәне Малик. Малик былай тине: «Беҙгә капитализм оҡшамай, һеҙгә социализм оҡшамай, ләкин ни өсөн һеҙ «американса тормош өлгөһө» тигән нәмә аҫтында беҙгә капитализмды көсләп тағырға маташаһығыҙ». Малик, ни өсөн американса тормош өлгөһө уны оҡшатмаған кешеләргә көсләп тағырға маташыу яһала, тип һораны, һәм Англияның Малайялағы хәрәкәттәре һәм Американың Кореялағы интервенцияһы был ике империалистик державаның ут һәм ҡылыс менән ҡоллоҡ урынлаштырыу маҡсатын тотҡан диктатты ғына таныталғанлығын күрһәтә, тип өҫтәне.

Тайванға ҡаршы Америка агрессияһына жалобаға ҡарата Ҡушма Штаттарҙың һәм Англияның бер нәмә лә әйтмәүе бик характерлы булып тора, тип билдәләп Малик, титосы вәкил ошо мәсьәләне сыуалдырырға маташып, Америка агрессорҙарын актив яҡланы, тине. Совет делегацияһы, тип белдерҙе Малик, Тайвань тураһындағы мәсьәлә Совет көн тәртибендә иң мөһим мәсьәлә булып тора, тип иҫәпләй. Именселек Советы Тайванға ҡаршы агрессия тураһындағы мәсьәләне ҡарарға һәм уның буйынса ғәҙел ҡарар ҡабул итергә тейеш. Ҡытай халыҡ республикаһының Советта ҡатнашыусы вәкиле генә түгел, ә Ҡытайҙың 475 миллионлы халҡы ла ғәҙел ҡарар талап итә. Ҡытай халҡы Именселек Советынан ғәҙел ҡарар көтә.

Ҡушма Штаттарҙың етәксе ҡругтары, тине Малик, Тайванға ҡаршы агрессияны һис кисекмәҫтән туҡтатырға һәм был территориянан үҙ ғәскәрҙәрен сығарырға тейештәр.

Малик үҙенең сығышын тамамлағас, Ҡытай халыҡ республикаһының вәкиле У Сю-цюань, Макартурҙың уның бер яҡлы докладында килтерелгән раҫлауҙары айҡанлы мин Корея тураһындағы мәсьәләне Именселек Советында тикшереүҙә ҡатнашырға уйлайым, тип Именселек Советы члендәренең хәтеренә төшөрҙө. У Сю-цюань, Чжоу Энь-лай тарафынан Советҡа килтерелгән һәм Американың Тайванға ҡаршы агрессияһын фаш итеүсе ғәйепләүҙәргә АҠШ вәкиле Остин яуап биреүҙән ике тапҡыр баш тартты, тип күрһәтте. Ҡытай вәкиле, был Ҡытай халыҡ республикаһы ғәйепләүенең кире ҡағылмаҫлыҡ булып тороуын иҫбатлай, тип белдерҙе. У Сю-цюань, Остин, ҡурҡытыусы тон ҡулланып, тикшереүҙә Корея тураһындағы мәсьәләгә күсерергә маташты, тип өҫтәне. Остинға мөрәжәғәт итеп, ул: «Һеҙҙең янауҙарығыҙ бер кемде лә ҡурҡыта алмай», — тине.

Унан ары ул, 27 июндә Американың етенсе флоты Ҡытай халыҡ республикаһына үҙ территорияһына инергә ҡамасаулыҡ итеү өсөн Тайвандың территориаль һыуҙарына баҫып инде, тине. Остин быны агрессия тип иҫәпләйме икән?

У Сю-цюань, икенсе бөтә донъя һуғышы тамамланғандан һуң, Ҡушма Штаттар реакцион гоминьдансы клиҡаға, ҡатылығы яғынан тиңдәше булмаған граждандар һуғышын тоҡандырырға ярҙам итеү өсөн 6 миллиард доллар аҡса тотто, тип хәтергә төшөрҙө. Был һуғышта ошо клика Ҡытайҙың бер нисә миллион граждан юҡ итте.

У Сю-цюань, Остин быны агрессия тип иҫәпләйме икән? тип һораны. Ул шулай уҡ, шундай хәл булыуы мөмкинме, империалистар агрессия яһарға хоҡуҡлылар, ә ҡаршылыҡ күрһәтергә халыҡҡа рөхсәт ителмәй, тип һораны. У Сю-цюань, ундай ваҡыт үтте инде, тине, Ҡытай халҡы теләһә ниндәй империалистик агрессияға отпор бирәсәк.

У Сю-цюань йомғаҡлау һүҙендә, дөйөм тыныслыҡты һәм БМО Уставын яҡлау маҡсаттарында мин Именселек Советын Америка агрессияһын туҡтатыу һәм Азияла, бөтә донъяла тыныслыҡ һәм именселек тәьмин итеү средствоһы итеп Ҡытай халыҡ республикаһының тәҡдимен ҡабул итергә саҡырам, тип белдерҙе.

Унан һуң Советтар Союзының Американың Тайванға ҡаршы агрессияһын ғәйепләүсе һәм Америка ғәскәрҙәрен Тайвандан, Ҡытайҙың башҡа территорияларынан һис кисекмәҫтән сығарыуҙы күҙҙә тотоусы 2 сентябрҙәге тәҡдиме тауышҡа ҡуйылды. Именселек Советы был тәҡдимде бер тауышҡа ҡаршы 9 тауыш менән кире ҡаҡты. Индия тауыш биреүҙә ҡатнашманы. Совет шулай уҡ Ҡытай халыҡ республикаһы тарафынан индерелгән һәм Советтар Союзы яҡлаған ошондай уҡ тәҡдимде тауыштарҙың шул уҡ һаны менән кире ҡаҡты.

Унан һуң 6 державаның резолюцияһы тауышҡа ҡуйылды. Был резолюция шулай уҡ кире ҡағылды. Сөнки Именселек Советының даими члены — Советтар Союзы уға ҡаршы тауыш бирҙе. 9 делегация уны яҡлап тауыш бирҙе. Индия тауыш биреүҙә ҡатнашманы.

Шуның менән ултырыш ябылды.

АҠШ общественный деятелдәре делегацияһының—тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресендә ҡатнашыусыларҙың белдереүе

Америка общественный деятелдәренең хәҙерге ваҡытта Советтар Союзында булған делегацияһының етәксеһе Холланд Робертс делегация исеменән тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетына түбәндәге белдереүҙе тапшырҙы:

«Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитете председателе Тихонов әфәндегә

Хөрмәтле Тихонов әфәнде!

Ныҡлы дөйөм тыныслыҡҡа өлгәшеү эшендә Советтар Союзы менән Ҡушма Штаттар араһында хеҙмәттәшлек мөмкинлегенә беҙ үҙебеҙҙең ышаныуыбыҙҙы белдерәбеҙ һәм тыныслыҡ өсөн беҙҙең әҙмә-әҙлекле көрәшебеҙҙең бөтә донъя халыҡтары өсөн кәрәкле булыуына ышанабыҙ. Үҙенең Советтар Союзында булған ваҡытында совет халҡының вәкилдәре һәм төрлө учреждениелар менән яҡын танышыуы арҡаһында, беҙҙең делегациябыҙ Советтар Союзының һуғышты теләмәүенә, совет халҡының ысын күңелдән тыныслыҡҡа ынтылыуына яңынан ышанды.

Беҙҙең делегациябыҙ киләсәк вәкәләтле делегациялар менән алмашыу беҙҙең тыныслыҡ һөйөүсе ике халыҡтарыбыҙ араһында үҙ-ара аңлашыуҙы урынлаштырыу эшендә ғәҙәттән тыш мөһим әһәмиәткә эйә буласаҡ, тип уйлайбыҙ, һәм беҙ тыныслыҡ менән ҡыҙыҡһынған бөтә кешеләрҙең һәм ойошмаларҙың иғтибарын быға йүнәлтәбеҙ.

Беҙ тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетынан Ҡушма Штаттар менән Советтар Союзы араһында делегациялар менән алмашыуҙы ойоштороуға булышлыҡ итеүҙе һорайбыҙ.

Үҙ нәүбәтебеҙҙә беҙ тыныслыҡ эше өсөн был намыҫлы көрәштә хеҙмәттәшлеккә өлгәшеү өсөн бөтә көсөбөҙҙө һалырға һүҙ бирәбеҙ.

Америка делегацияһы исеменән
Холланд Робертс»

АҠШ общественный деятелдәренең делегацияһына—тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресендә ҡатнашыусыларға тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетының яуабы

«Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты Х. Робертс әфәндегең ошо йылдың 28 ноябрендәге белдереүе менән танышҡас, Американың бөтә делегацияһы, АҠШ-тағы тыныслыҡты яҡлаусылар исеменән тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитетына Х. Робертс әфәнде мөрәжәғәт иткән дуҫтарса тойғоларҙы тулыһынса уртаҡлаша.

Беҙ тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының бөтә донъя халыҡтарына Манифеста һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына Мөрәжәғәттә килтерелгән ҡарарҙарын актив тормошҡа ашырырға Америка халҡының тыныслыҡ вәкилдәренең ынтылышын ҡотлайбыҙ.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты, шулай уҡ, делегациялар менән алмашыу халыҡтар араһында культура бәйләнештәрен ныҡытыуҙа иң мөһим средстволарҙың береһе булып тора һәм был алмашыу АҠШ менән Советтар Союзы халыҡтары араһында тыныс һәм дуҫтарса мөнәсәбәттәрҙе ныҡытыуға һәм үҫтереүгә бик күп булышлыҡ итәсәк, тип иҫәпләй.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты, үҙ яғынан, беҙҙең даими бәйләнешебеҙҙе һәм бөтә донъяла тыныслыҡҡа өлгәшеүҙә үҙебеҙҙең дөйөм тырышлыҡтарыбыҙҙы киңәйтеү өсөн беҙ бөтә мөмкин булған нәмәне эшләргә әҙербеҙ, тип беҙҙең Америка дуҫтарыбыҙҙы — тыныслыҡты яҡлаусыларҙы ышандыра ала.

Тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты тапшырыуы буйынса тыныслыҡты яҡлауҙың Совет Комитеты председателе

Н. Тихонов».

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһының 3 декабрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы уңышлы һуғыш хәрәкәттәре алып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

Анчжуҙан (Ансюҙан) көньяҡтарак һәм Токусен районында Халыҡ армияһы частарының һөжүмен туҡтатырға маташыусы Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар бара.

Хамхындан (Канконан) төньяҡтарак районда Халыҡ армияһының частары Америка частарына ҡаршы уңышлы һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһы частарының ҡыҫымы аҫтында Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре Рананда төньяҡтарак райондан сигенергә мәжбүр булдылар.

Пресс-конференцияла Трумэндең белдереүе

Яңы хәрби ҡоторонҡолоҡ

30 ноябрҙә пресс-конференцияла Трумэн Кореялағы һуңғы ваҡиғалар айҡанлы официаль белдереү иғлан иткән. Унда, АҠШ хөкүмәте Кореялағы «үҙ миссияһынан» баш тартырға уйламай, тип элекке белдереүҙәр ҡабатланған. Ул ғына түгел, киреһенсә, Америка армияһын тағы ла күберәк киңәйтергә һәм Кореяла һәм Ҡытайға ҡарата үҙенең империалистик махинацияларын дауам иттерергә вәғәҙә ителгән.

Трумэн был белдереүендә шулай уҡ тыныс һөйләшеүҙәргә үҙенең ынтылыуы тураһында ла әйткән. Ләкин был белдереүҙәр ялған йәшерене тойғоһон ғына ҡалдырҙылар. Билдәле булыуынса, Корея демократик хөкүмәтенең һәм Ҡытай Халыҡ хөкүмәтенең Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеүгә йүнәлдерелгән бөтә тәҡдимдәрен Трумэн һәр ваҡытта штыктар менән ҡаршыланы. Трумэн ысынлап та тыныслыҡҡа ынтылһа, ниңә һуң ул Корея менән Ҡытайҙың тыныс тәҡдимдәрен кире ҡаҡты?

Трумэн Корея һәм Ҡытайҙы «агрессияла» ғәйепләй. Был тик көлөү генә тыуҙырыуы мөмкин. Ҡушма Штаттарға Корея һәм Ҡытай һөжүм иттеме ни? Кореяла һәм Тайванда АҠШ ғәскәрҙәре түгелме ни? Трумэн һәм уның дуҫтары — Макартур, Гарриман һәм башҡалар булмағас, кем һуң бында агрессор?

Корея менән сиктәш булған Ҡытайҙың үҙ сиктәрен яҡларға ни өсөн хоҡуҡы юҡ, ә Кореянан 5 мең милл алыҫлыҡта торған Ҡушма Штаттарҙың үҙ сиктәренән 5 мең милл алыҫлыҡта «үҙенең именселеген яҡларға» ни өсөн хоҡуҡы бар? Ҡайҙа һуң бында логика, ғәҙеллек?

Бынан һуң Трумэн һәм уның дуҫтарының тыныс уйына, аҡылдан шашҡан кешеләрҙән башҡа, кемдең ышаныуы мөмкин?

Трумэнгә тыныслыҡ түгел, ә һуғыш кәрәк. Тап бына шуға күрә лә яңы хәрби ҡоторонҡолоҡто барлыҡҡа килтерә.

(«Правда» газетаһының 3 декабрҙәге номеренән).

Румынияла халыҡ Советтарына һайлауҙар

БУХАРЕСТ, 3 декабрь. (ТАСС). Бөгөн Румыния хеҙмәтсәндәре өлкә, ҡала, район һәм ауыл халыҡ Советтарына депутаттар һайланылар.

Һайлау комиссияларынан килгән тәүге мәғлүмәттәргә ҡарағанда, Бухарестә көндөҙгө 12 сәғәткә тиклем һайлаусыларҙың 55 проценттан ашыуыраҡы тауыш биргән. Баш ҡаланың күп кенә райондары буйынса 17 сәғәткә тауыш биреүселәр һаны 75 процент тәшкил иткән.

Күп кенә ауылдарҙа тауыш биреү 12 сәғәткә тамамланған.

Румыния эшселәр партияһының һәм Румыния хөкүмәтенең етәкселәре—Георгиу-Деж, доктор Петру Гроза, Анна Паукер, Василе Лука, Теохари Джорджеску, И. Кишиневский, А. Могиорош һәм башҡалар тауышҡа ҡуйылған һайлау участкаларында айырыуса ҙур активлек күренде.

Газетабыҙҙың киләһе номеры 7 декабрҙә сыға.

Яуаплы редактор F. F. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — КОНЦЕРТ.

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».

«Октябрь» кинотеатрында — «МУСОРГСКИЙ».

«Салауатта» — «ВАЛЕРИЙ ЧКАЛОВ».

«Уралда» — «МУСОРГСКИЙ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «БӨЙӨК ГРАЖДАНИН» (2-се серия).

БЕРЛӘШКӘН КОЛХОЗДА

«Нур» колхозы 1939 йылда ғына ойошторолған колхоз. Ул бынан биш йыл элек Ағиҙел буйына күсеп килеп ултырған. Үҫеш өсөн дә, көн-күреш өсөн дә бик ҡулайлы урын был.

Ә хәҙер бында тоткарлыҡһыҙ үҫеүсән йәшәү тормош ҡайнай. План буйынса урынлаштырылған стандарт йорттар теҙмәһен, ауыл уртаһында, ҡалҡыу урында ултырған колхоздың общественный йорттарын күреп бөтә йорттарҙан һөйөнәһең. Ошо биш йыл эсендә колхозда 45 яңы ағас йорт һалынған. Уның 35-ен колхоз үҙ көсө менән төҙөгән. Колхозда икенсе йыл инде Ильич лампалары яналар. Электр көсө менән тирмән эшләй, таҡта ярыла. Электр көсө колхоздың хәл иткес производство тармаҡтарында эште еңеләйтергә ярҙам итә.

«Нур» колхозы, ошо тирәләге башҡа колхоздарға ҡарағанда, юғары урожай ала, государство алдындағы төп бурыстарын намыҫ менән үтәп килә. Уның общественный малсылыҡ хужалығы ла ныҡ ҡына алға киткән. Мал үҫтереүҙең йыллыҡ планын үтәй барыуҙан тыш, колхоз уҙған йыл бер һыйырҙан 1500 литр һөт һауып, бер һарыҡтан 2,4 килограмм йөн ҡырҡып алды.

Ләкин көндән-көн экономик ҡеүәте ҡутәрелә барған алдынғы колхоз өсөн был әле үҫештең сиге түгел ине. Быны колхозсылар яҡшы аңлайҙар. «Нур» колхозы, һәйкәлә илебеҙҙең башҡа алдынғы колхоздары кеүек уҡ, ҙур пландар, оло ниәттәр менән йәшәй. Игенселектең урожай биреүен тағы ла күтәрергә кәрәк. Бының өсөн игенселектә дөрөҫ сәсеү әйләнешен нигеҙләп ҡороп, бөтә эште алдынғы агротехника фәне ҡушҡанса алып барырға кәрәк. Общественный малсылыҡтың продукты биреүсәнлеген арттырырға кәрәк. Бының өсөн ферма яңы сәсеү әйләнешенә тиҙерәк күсергә, малдарҙы тәрбиәләүҙе, аҙыҡландырыуҙы зооветеринария ҡушыуы буйынса алып барыу талап ителә. Былар бөтәһе лә колхоз алдына килеп баҫҡан бөгөнгө көндөң актуаль һәм үҙҙәренең тормошҡа ашырылыуын ныҡышмалы рәүештә талап иткән бурыстар.

Бына, күршеләге «Красная звезда» колхозын ғына алып ҡарайыҡ. Беренсе ҡарамаҡҡа, был колхозда ла эш насар бармаған кеүек. Колхозға коммунист иптәш Гредневский етәкселек итә. Колхоз ағымдағы хужалыҡ кампанияларын үтәүҙә өлгөһә лә, ул бик бәләкәй булыу сәбәпле, перспектив мәсьәләләр менән шөғөлләнә алмай. Колхоз бөтәһе 15 хужалыҡтан тора. Колхозда 24 эшсе ҡулы, 13 эш аты бар. Ул иң күп тигәндә 263 гектар ашлыҡ сәсә. Был көс менән перспектив мәсьәләне ыңғай хәл итергә мөмкин түгел. Шуға күрә «Красная звезда» колхозында урожайлылыҡ түбән булды, мал тоҡомо насар ине.

Уның күршеһе «Урал» колхозында ла шундай уҡ хәл.

Бындай бәләкәй көс менән, ошондай тар мөмкинлектәр менән ныҡ итеп үҫергә мөмкин түгел. Быны ошо төп ҡыйынлыҡтарҙы еңеп сығыр өсөн, серьёз рәүештә үҫер өсөн өс бәләкәс колхоз бер ҙур колхоз булып берләште. Колхоз бөйөк Сталиндең иң яҡын соратнигы иптәш Молотов исеме менән аталды. Председатель итеп элекке «Нур» колхозының председателе Хәмит Зарипов һайланды.

Хәҙер колхозда бөтәһе 125 хужалыҡтан торған һәм 73 эш атлы, юғары техникалы һәм электр көсө менән ҡоралланған серьёз көс бар. Колхоз 1069 гектар майҙанда иген сәсә. Урожай йыйнау ваҡытында уның баҫыуҙарын өс «НАТИ» тракторынан торған ҡеүәтле трактор бригадаһы хеҙмәтләндерҙе, ике комбайн эшләне. Үҙәк ырҙында электр көсө менән ашлыҡ һуғыу ойошторолдо.

Хәҙер колхоздың общественный малсылыҡ хужалығын киңерәк планда үҫтереү мөмкинлеге барлыҡҡа килде. Эреләтелгәндең икенсе көнөндә уҡ колхозда дүрт ферма ойошторолдо. Элекке «Красная звезда» колхозында һыйыр малы үрсетеләсәк. Бында һыйыр малын яҡшы итеп тәрбиәләп үҫтерерлек бөтә шарттар бар. Торлаҡ етерлек. Колхоз быйылдан уҡ башлап бында ферма яңы сәсеү әйләнеше индереүҙе планлаштырҙы. Был эшкә коммунист иптәш Гредневский етәкселек итә. Элекке өс колхоздың да ваҡ малы «Урал» колхозындағы бригадаға тупланды. Был бригадала һарыҡ һәм кәзәләр өсөн яҡшы аҙыҡ базаһы һәм йылы, ҡулайлы торлаҡтар бар. 77 суска өсөн айырым ферма ойошторолдо. Сусҡасылыҡты артабан киңәйтеү өсөн хәл иткес саралар күрелә. Молотов исемендәге колхоздың яҡын йылдарҙа ҙур ғына ҡошсолоҡ фермаһы буласаҡ.

Колхоз үҙенең үҫеш юлындағы перспектив мәсьәләләрҙе хәл итеү менән тағы ла ныҡыуыраҡ рәүештә шөғөлләнә. Беренсе нәүбәттә, колхоздың ер майҙандары тәртипкә килтерелә. Сәсеү әйләнешен индереү ҡайтанан планлаштырыла. Элек һәр бер әйләнеш айырым колхоздарҙа 30—40 гектарҙан торһа, хәҙер инде ул 70—80 гектар тәшкил итәсәк. Был механизация көсөн киңерәк файҙаланыу мөмкинлеген бирә, тигән һүҙ.

Берләшкән колхоз члендәре йыйылышы колхозда ете йыллыҡ мәктәп асыу мәсьәләһен килтереп ҡуйҙы. Хәҙер был мөһим сараны хәл итеү өсөн практик эш алып барыла. Колхозда 100 кеше һыйышлы клуб бар. Был клуб үткән йыл ғына һалынды. Хәҙер ошо клубта стационар киноустановка булдырыу берләшкән колхоздың еңел хәл ителәсәк практик мәсьәләһе булып килеп баҫты.

Берләшкән колхоз члендәре ҡыйыу рәүештә иртәгеһе көн интерестәре менән йәшәйҙәр. Улар, был тирәлә тәү башлап булараҡ, емеш баҡсаһы булдырыу эшен башлап ебәрҙеләр. Быйыл емеш баҡсаһының күләме биш гектар ғына тәшкил итә әле. Ә киләһе йыл ул иҫәпләтә арттырыласаҡ. Сөнки молотовсылар, был ҙур эшкә лә тәрән ышанып, ҙур энергия менән тотондолар. Молотов исемендәге колхозға Кушнаренконың емеш-еләк тәжрибә станцияһы коллективы шефлыҡ итә.

Был әле гүзәл үҫеш юлының башы ғына. Уның бөгөнгө уңыштары ғәжәп матур үҫеш юлына сыҡҡан колхоз ауылының тағы ла яҡтыраҡ данлы киләсәген күҙ алдына килтереп баҫтыра. Бына күрерһегеҙ, күп ваҡыт үтмәҫ, элекке бәләкәй генә «Нур» колхозы ултырған Ағиҙел ярҙары бөгөнгөләшендә үҙенең бөтә тормошо менән ҡалаға оҡшаған, мәһабәт колхоз ауылы үҫеп сығыр. Стандарт кирбес йорттарҙан, тигеҙ урамдарҙан торған был ауыл йәшел баҡсаға күмелгән колхоз булыр. Ул техникалы, юғары культуралы колхоз ауылы булыр.

М. Хәйҙаров,
Белорет районы.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

НО 1178 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл
№ 243 (8700)
7 ДЕКАБРЬ кесаҙна

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

Мәскәү ҡалаһының Сталин районында. Социалистик Ватан өсөн ғорурлыҡ. (1-се бит).

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә. (1-се бит).

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА. **В. Чевычелов.** — Совет халҡы көн-күрешенең әҙләкһеҙ үҫеүе һәм капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең бөлгөнлеккә төшеүе. (2-се бит).

В. Долиных. — Стахановсы тәжрибәне өйрәнеүгә һәм массовый таратыуға күберәк иғтибар бирәйек! (2-се бит).

АУЫЛ СОВЕТТОРЕ ПРЕДСЕДАТЕЛДӘРЕ ТРИБУНАҺЫ. **Р. Шайхомалов.** — Ауыл Советы колхоз хужалығын үҫтереү өсөн көрәшә. (3-сө бит).

ҺАЙЛАУҘАРҘЫ ТУЛЫ ӘҘЕРЛЕК МЕНӘН ҠАРШЫЛАЙЫҠ! (3-сө бит).

М. Малкин. — Колхоздың общественный хужалығын нығытыуҙа ревизия комиссияһы. (4-се бит)

Ә. Ярмөхәмәтов. — Урожайҙы күтәреүҙә мөһим сара. (4-се бит).

Прогрессив кешелек донъяһы Сталинсе Конституция көнөн билдәләй. (4-се бит).

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярыш

Һайлау алды социалистик ярышы республикабыҙҙың халыҡ хужалығында яңы уңыштар тыуҙырҙы, һайлау хөрмәтенә йәйелдерелгән ярышта яңы стахановсылар, яңы хеҙмәт энтузиазмы барлыҡҡа килде. Промышленность һәм транспорт предприятиеларында коллективтар бөтә совет халҡы кеүек үк, үҙҙәре күрһәткән беренсе кандидат—бөйөк Сталинға тәрән бирелгәнлек һәм ҡайнар мөхәббәт белдереп, яңынан-яңы еңеүҙәр тураһында рапорттар бирәләр. Һәр һайлау беҙҙә бөтә халыҡ тантанаһына әйләнә. Үҙенең гүзәл традицияһы буйынса хеҙмәтсәндәр һайлауҙарға бай производство бүләктәре әҙерләйҙәр.

Иптәш Сталин беҙҙе, социализм хеҙмәттә төҙәлә, социализм һәм хеҙмәт — бер-беренән айырып алғыһыҙ, тип өйрәтә. Быны совет производствоһының алдынғылары тәрән аңлайҙар. Улар үҙҙәренең ижади хеҙмәттәрен государство пландарының яҡшыраҡ үтәлеүенә, сталинсе программаның тулыһынса тормошҡа ашырылыуына арнайҙар. Был — коммунизмдең нурлы юғарылығына ышаныслы аҙымдар менән барыу.

Әле йыл тамамланырға бер ай ваҡыт бар. Ә республиканың күп кенә предприятиеләре йыллыҡ пландарын үтәнеләр ҙә. «Башнефть» берекмәһенең промыселдәре йыллыҡ нефть сығарыу программаһын тамамланылар. Бындай еңеүле рапортты биреүгә шулай уҡ тау оборудованиелары заводы, кабель заводы һәм башҡа бик күп кенә предприятиелар өлгәштеләр. Айлыҡ һәм квартал пландарын систематик рәүештә арттырып үтәүсе коллективтар иң ҙур күпселек өлештә тәшкил итә.

Өфө кабель заводы коллективына һайлау алды ярышы яңы еңеүҙәр килтерҙе. Завод эргәһендәге партия ойошмаһы коллективте был ярышта сталинсе биш йыллыҡ һәм 1950 йыл пландарын срогынан алда үтәү өсөн көрәшкә күтәрҙе. Һәм коллектив был маҡсатҡа ирешге. Заводта норма үтәмәүсе эшселәр юҡ. Производство һәм экономик күрһәткестәр яҡшы. Инженер-техник работниктәрҙең эшселәр менән берҙәм хеҙмәттәшлек итеүе нигеҙендә был стахановсы хәрәкәттең бөтә формалары ла производствоға уңышлы индерелә.

Был көрәштең башында һәр ваҡыт партия ойошмаһы торҙо. Коммунистар авангард урынды алдылар. Шуға күрә лә коллектив иң киткес ҙур бурыстарҙы хәл итә алды. Завод хәҙер коллектив стахановсы эшкә күсергә тулыһынса әҙер.

Электр оборудованиелары һәм һығылмалы валдар заводтарында ла социалистик ярыш, бигерәк тә һуңғы ваҡыттарҙа йәнләнде. Был заводтар коллектив стахановсы хеҙмәтте ойоштороуға ышаныслы әҙерлек алып баралар.

Хеҙмәт күтәрелеше һәр урында ла бар. Нефтселәр, металлургтар, завод һәм фабрика эшселәре, транспорт работниктәре тағы ла юғарыраҡ темп менән эшләп, үҙҙәренең хеҙмәт етештереүсәнлектәрен арттыралар. Күптән түгел генә норма үтәмәүселәр — бөгөн үтәйҙәр. Кисә яҡшы эшләүселәр бөгөн тағы ла яҡшыраҡ күрһәткестәр бирәләр. Стахановсылар, новаторҙар һаны үҫкәндән-үҫә.

Хеҙмәтсәндәр быйылғы һайлауҙар көнөн айырыуса ҙур күтәренкелек менән ҡаршылайҙар. Быйыл сталинсе биш йыллыҡ тамамлана. Уның төп, грандиоз бурыстары уңышлы үтәлде. Илде аяҡҡа баҫтырыу мәсьәләһе хәҙер хәл ителгән. Халыҡ хужалығында хеҙмәт етештереүсәнлеге, продукция биреү күләме һуғышҡа тиклемге кимәлде уҙып китте.

Беҙҙең мөмкинлектәребеҙ ҙур. Сөнки беҙҙең илебеҙҙә ижади инициативаның сығанаҡтары бөтәрлек түгел. 1927 йылда уҡ иптәш Сталин, беҙҙә завод һәм фабрикаларҙың капиталистарҙыҡы булмауынса, халыҡтыҡы икәнлегенә туҡталып, «Эшселәрҙең капиталисҡа эшләмәйенсә, үҙ государствоһына, үҙ синыфына эшләгәнлектәрен аңлауы беҙҙең промышленносе беҙҙә үҫтереү һәм камиллаштереү эшендә ғәйәт ҙур әһәмиәтле көс булып тора», тигәйне. Шуға күрә лә сталинсе биш йыллыҡтарҙы халыҡ үҙ эше, тыуған эше итеп ҡабул итә. Шуға күрә лә сталинсе план өсөн көрәшеүсе алдынғылар халыҡта ҙур ихтирам менән файҙаланалар. Шуға күрә лә уларҙы халыҡ государство власе органдарына депутатлыҡҡа үҙҙәренең кандидаттары итеп күрһәтә. Улар араһында беҙ тиҙләтелгән метод менән бораулаусы Ҡасим Белянинов, Социалистик Хеҙмәт Геройы Акмал Вахитов, электр оборудованиелары заводының алдынғы слесаре Дилия Мостаева, судноҙар ремонтлау заводының токаре Федорова иптәштәр кеүек йөҙәрләгән производство алдынғылары, стахановсылар урындағы Советтарға депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат итеп күрһәтелделәр.

Был үҙе үк киләсәк уңыштарҙың нигеҙе, бөгөнгөнөң көҙгөһө булып тора. Был — хеҙмәттә яулап алынған ышаныс.

Ленин — Сталин партияһы хеҙмәтсәндәрҙе өлгәшелгән уңыштар менән генә тынысланмаҫҡа саҡыра. Арымай-талмай алға барырға кәрәк. Стахановсылар үҙҙәренең көсөркәнешле хеҙмәте, бөтмәҫ инициативаһы менән социалистик предприятиеларҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан үҫтереү өсөн ниндәй резервтар барлығын күрһәттеләр. Ошондай резервтарҙың береһе булып артта ҡалыусы эшселәрҙе, тотош предприятиеларҙы алдынғылар сафына еткереү иҫәпләнә.

Ләкин ҡайһы бер промышленность тармаҡтарында государство планын систематик рәүештә үтәмәй килеүсе предприятиеларҙың булыуы һәр кемгә билгеле. Былар иҫәбенә, бөтәһенән элек, республиканың Урман промышленносе предприятиеларын индерергә мөмкин. Уның министерствоһы буйынса октябрь айы планы ни бары 56 процентҡа ғына үтәлгән.

Бында әле булһа ағас әҙерләү сезон алдынсаһын уңышлы үтәү өсөн көрәш ойошторолмаған. Сезонлы һәм даими эшселәр өсөн кәрәкле эш шарттары юҡ. Механизация индереүгә һаман да һалҡын ҡараш йәшәп килә. Ә партия һәм профсоюз ойошмалары булған етешһеҙлектәр менән килешеп йәшәйҙәр.

Етешһеҙлектәр шулай уҡ Аҙыҡ промышленносе министерствоһында ла аҙ түгел. Башлесхимпромсоюз артелдәре лә октябрь айы планын 76 процентҡа ғына үтәнеләр. Коллективтарҙа хеҙмәт күтәрелеше ҙур булыуға ҡарамаҫтан, етәкселәрҙең эште ойоштора алмауҙары арҡаһында Стәрлетамаҡ станоктар төҙәү, Благовещен машиналар төҙәү, «Дубитель» заводтары, кондитер фабрикаһы кеүек ҡайһы бер предприятиелар үҙ пландарын үтәүҙән алыҫтар.

Бындай артта ҡалыусанлыҡ хеҙмәт етештереүсәнлегендә лә, продукцияның сифатында ла, экономик мәсьәләләрҙә лә күп. Уларҙың бөтәһе лә предприятие етәкселәренән, партия һәм профсоюз ойошмаларынан үҙ эштәрен эшлеклерәк ойоштороуҙы, социалистик ярышты яңы юғарылыҡта йәйелдереп, стахановсы хеҙмәт методының яңы алымдарын ҡулланыуҙы талап итәләр. Алдынғы эшселәрҙең методтарын популярлаштереү, производствоға инженер Ковалев методын индереү, бөтә эшселәргә лә юғары хеҙмәт етештереүсәнлек биреүгә шарт тыуҙырыу — бөгөнгө көндөң мөһим бурыстары.

Халыҡ хужалығын артабан үҫтереү, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла нығытыу, бөтә донъяла тыныслыҡ булдырыу өсөн көрәшеү интерестәре бындай бурыстарҙың уңышлы үтәлеүен, яңы күтәрелешкә өлгәшеүҙе талап итә. Һәм уларҙы үтәү өсөн һәр эшсе, стахановсы, партия һәм профсоюз ойошмалары ныҡлы көрәшергә һәм яңынан-яңы уңышҡа өлгәшеүҙе тәьмин итергә тейеш.

Һайлау алды социалистик ярышында яңы еңеүҙәргә!

Совет-Финляндия сауҙа мөнәсәбәттәренә ҡарата

СССР Тышҡы сауҙа министерствоһы менән Финляндия сауҙа делегацияһы араһында уңышлы тамамланған һөйләшеүҙәр һөҙөмтәһендә 2 декабрҙә протоколға ҡул ҡуйылған. Был протокол, Советтар Союзы менән Финляндия араһында 1950 йылдың 13 июнендә төҙөлгән 5 йыллыҡ сауҙа килешеүенә ярашлы рәүештә, 1951 йылда ике яҡ тарафынан һатыласаҡ тауарҙарҙың аныҡланған исемлектәрен билдәләй.

3 декабрҙә Финляндияның сауҙа делегацияһы Мәскәүҙән китте.

Конституция көнөн байрам итеү

5 декабрҙә Рус драма театры бинаһында Өфө ҡалаһы мәғариф работниктәренең Сталинсе Конституция көнөнә арналған йыйылышы булды. Унда уҡытыусылар, балалар йорттарының һәм балалар баҡсаларының тәрбиәселәре, мәғариф работниктәре ҡатнаштылар. Уларға «Сталинсе Конституция — донъяла иң демократик Конституция» тигән темаға доклад яһалды. Йыйылыш халҡыбыҙҙың бөйөк юлбашсыһы, Конституциябыҙҙың ижадсыһы Иосиф Виссарионович Сталинға ҡотлау телеграммаһы ебәрҙе.

Һуңынан республика уҡытыусылар йортоноң художестволы үҙ эшмәкәр түңәрәктәре көсө менән концерт бирелде.

Мәскәү ҡалаһының Сталин районында

Социалистик Ватан өсөн ғорурлыҡ

Еңгән социализм Конституцияһының бөйөк ижадсыһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Өлкә һәм ҡала Советтарына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән Сталин районында Сталинсе Конституция Көнөндә айырыуса йәнле булды.

Районның унар меңләгән хеҙмәтсәндәре был ҙур көндө шатлыҡлы ҡаршыланылар. Цехтарҙа, лабораторияларҙа, уҡыу йорттарында кешеләр, урынлаштырылған данлы традиция буйынса стахановсы вахтаға баҫтылар. Унар меңләгән агитаторҙар донъяләғы иң демократик Конституция тураһында беседалар үткәрҙеләр. Художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәрендә меңләгән ҡатнашыусылар махсус концерт программаларын әҙерләнеләр.

Байрам алдынан заводтың многотиражкалары, меңәрләгән «молниялар» һәм цехтарҙа эленгән плакаттар яңы хеҙмәт еңеүҙәре тураһында хәбәр иттеләр.

Трансформатор заводында Виктор Изосимов бригадаһы Сталинсе Конституция көнөнә заданиене беренсе булып үтәне.

Виктор Изосимов Мәскәү Өлкә Советына депутатлыҡҡа үҙ кандидатын күрһәтеү өсөн йыйылышҡа килгән меңәрләгән электрозаводлылар менән бергә 11 ноябрҙә бөтә ил радио аша уның тулҡынландырғыс телмәрен тыңланы. Йәш стахановсы, меңәрләгән кешеләрҙең көслө алҡышы аҫтында, бөйөк Сталинды депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтергә тәҡдим итте.

Йыйылышта сығыш яһап, Виктор Изосимов тыныслыҡ эшен фиҙакәр стахановсы хеҙмәт менән нығытырға һүҙ бирҙе.

Тыуған илебеҙҙең ялҡынлы патриоты, стахановсы-новатор бригадаһағы үҙенең бөтә иптәштәре менән бергә, юлбашсыға биргән һүҙҙе намыҫ менән үтәне. Ул һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ башынан алып 25 йыллыҡ задание үтәне.

Меңәрләгән электрозаводлылар, Виктор Изосимов кеүек үк, бөтә халыҡ байрамын лайыҡлы ҡаршыланылар.

Районның бер нисә тиҫтә предприятиеһе Сталинсе Конституция Көнөнә йыллыҡ планды үтәне. Улар араһында — Мәскәү инструменталь заводының данлы коллективе, Ленин исемендәге завод, «Красный Восток» һәм «Освобожденный труд» фабрикаларының коллективтары һәм башҡа күп кенәләр бар.

Тыуған ил алдындағы, бөйөк Сталин алдындағы бурысты яҡшы үтәүҙе аңлау тойғоһо менән тулы булған йөҙәрләгән электрозаводлылар һәм Щербаков исемендәге комбинат туҡыусылары 5 декабрҙә кис Моссовет исемендәге театрҙың матур итеп биҙәлгән залын тултырҙылар. Унда «Мәскәү таңы» спектакле барҙы.

Агитпункттарҙа шулай уҡ айырыуса йәнләнеү булды. Бына пионерҙар йорто залдарының береһендә урынлашҡан беренсе номерлы агитпункт. Уның йәнәшәһендә Мәскәү Өлкә Советына һайлауҙар буйынса 2-се номерлы Сталин һайлау округы Округ һайлау комиссияһының бүлмәһе. 17 декабрҙә был округ буйынса бөйөк Сталин кандидатураһы тауышҡа ҡуйыласаҡ.

Сталинсе Конституция Көнөнә агитпунктта стена газетаһының яңы номеры сығарылды. Унда һайлаусылар үҙ фекерҙәре һәм теләктәрен яҙҙылар.

Бына йәш һайлаусы К. Н. Проскуряков яҙыуы: «1949 йылда мин техникумды тамамланым һәм электр лампалары заводына эшкә индем. Хәҙер мин цех механигы булып эшләйем инде. Тик беҙҙең илебеҙҙә генә йәштәрҙең ошондай үҫеүе мөмкин. Совет кешеләре эшһеҙлектән, фәҡирлектән азат ителгәндәр. Беҙ тыныс рәүештә үҙ хеҙмәтебеҙ менән шөғөлләнәбеҙ. Беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәт — намыҫ, дан, батырлыҡ һәм геройлыҡ эше ул. Сталинсе Конституция көнөндә мин уның ижадсыһы ҡәҙерле иптәш Сталинға тәрән рәхмәт белдерәм».

Бөтә йөрәктән сыҡҡан һүҙҙәр менән яҙылған бындай яҙыуҙар бында бик күп.

Өҫтәлдәр артында 17 декабрҙә беренсе тапҡыр тауыш бирәсәк егеттәр һәм ҡыҙҙар бик күп. Бына конструкторҙар бюроһының йәш слесаре Игорь Дмитриев. Уның атаһы Ватан һуғышында бөйөк юлбашсы исемендәге данлы Мәскәү дивизияһы сафтарында Тыуған илде яҡлап һәләк булған. Игорь етем ҡалманы. Государство уның әсәһенә балаларын тәрбиәләргә ярҙам итә. Уға пенсия түләнә. Игорҙе һөнәрселек мәктәбенә ҡабул иттеләр, ул унда государство иждивениеһендә уҡыны һәм үҫте. Хәҙер ул квалификациялы слесарь-стахановсы. Ул бер үк ваҡытта эшләй һәм киске урта мәктәптә уҡый. Ул бөйөк Сталин өсөн, уның атаһы үҙ ғүмерен биргән Ленин — Сталин эше өсөн тауыш бирергә 17 декабрҙә түҙемһеҙлек менән көтә.

Анатолий Курьянов, мин инде тыуған иптәш Сталин өсөн өсөнсө тапҡыр тауыш бирәм, тип ғорурланып һөйләй. Ул, мин слесарь булып эшләгән Мәскәү инструменталь заводы йыллыҡ планды үтәне, тип шатланып хәбәр итә. Анатолий Курьянов 6-сы разряд слесарь булып эшләй инде.

Белем алыуҙың яҡты байлыҡтарына, ижади хеҙмәт бәхетенә бөтә юлдар асыҡ булған йәш сталинсе быуын бына шундай.

Анатолий Курьянов үҙ иптәштәренең фекерҙәрен һәм тойғоларын белдереп, тулҡынланып, былай тип һөйләй:

— Беҙҙең гүзәл, ҡеүәтле Тыуған илебеҙ менән нисек ғорурланмаҫҡа! Беҙ үҙ тауыштарыбыҙҙы бөйөк Сталинға бирер өсөн 17 декабрҙә ҙур байрам итеп, шатлыҡ менән көтәбеҙ.

Достоин кандидаттар

Өфө ҡалаһының Цюрупа урамындағы 21-се номерлы мәктәп. Бинаның тыштағы бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең һәм партия, хөкүмәт етәкселәренең портреттары менән, урындағы Советтарға һайлауҙарға арналған плакат-лозунгылар менән матур итеп биҙәлгән. Был, Киров районының беренсе һайлау участкаһы үҙәге урынлашҡан бина.

Ыҡсым итеп йыйыштырылған залға байрамса кейенгән ирҙәр һәм ҡатын-ҡыҙҙар, ололар һәм йәштәр йыйналдылар. Улар ошо участкаға ингән һайлаусылар. Зал бик тиҙ халыҡ менән тулды. Барыһының да йөҙҙәре шат, күңелдәре күтәренке. Сәхнәгә агитпункт мөдире иптәш М. Сидорова күтәрелде.

— Иптәштәр, — тине ул халыҡҡа мөрәжәғәт итеп, — бөгөн беҙ бында үҙебеҙҙең кандидаттарыбыҙ менән осрашыуға йыйналғанбыҙ. Тантаналы йыйылышты асырға рөхсәт итегеҙ. Был һүҙҙәр коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ блогы кандидаттары хөрмәтенә көслө алҡыштар менән ҡаршыланды.

Президиум һайланғас, председателлек итеүсе беренсе һүҙҙе ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат, 26 йәшлек уҡытыусы Софья Кузьминична Герасимоваға бирҙе.

— Һайлаусы иптәштәр, — тине иптәш Герасимова, — тик беҙҙең Совет илендә генә ҡатын-ҡыҙҙар государство менән идара итеүҙә, илдең бөтә политик һәм общественный тормошонда ҡатнашыуҙа ошондай киң хоҡуҡ менән файҙалана, ирҙәр менән тиң хоҡуҡта һайлай һәм һайлана алалар. Бөйөк Ленин һәм Сталин, большевиктар партияһы беҙгә, ҡатын-ҡыҙҙарға, бәхеткә юл асты. Бына мин эшсе-пенсионер ҡыҙымын. 1924 йылда тыуғанмын. 1945 йылда уҡытыусылар институтын тамамланым. Шул ваҡыттан бирле библиотека техникумында география фәненән уҡытыусы булып эшләйем. Партия һәм хөкүмәт беҙгә яуаплы эш участкаһын — йәш быуынды коммунистик рухта тәрбиәләүҙе ышанып тапшырған. Был почетлы бурысты үтәү өсөн бөтә белемемде һәм көсөмдө бирәм. Миңә күрһәтелгән ҙур ышаныс өсөн тәрән рәхмәт белдерәм һәм достоин депутат булырға һүҙ бирәм.

Унан һуң сығыш һөйләүсе доверенный, библиотека техникумы уҡытыусыһы Т. Н. Парамонова һайлаусыларҙы Софья Кузьминичнаның ҡыҫҡаса биографияһы һәм эшмәкәрлеге менән таныштырҙы.

Трибунаға Өфө витамин заводы директоры Ф. М. Черниченко күтәрелә. Ул, барынан да элек, үҙен депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткән завод коллективына ҙур рәхмәт белдерҙе. Унан һуң ул биографияһына һәм үҙе етәкселек иткән предприятиеның эшмәкәрлегенә туҡталды.

Һүҙ район Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән йәш кандидаттарҙың береһе, витамин заводының цех мастеры, 23 йәшлек Александра Дубининаға бирелә. Был үҫеп барыусы йәш эшсе 1949 йылда ғына пищевой техникумды бөтергән. Заводта цех мастеры булып эшләй. Уның бригадаһы заданиене 200—250 процентҡа үтәй һәм яҡшы сифатлы продукциялар ғына бирә.

Завод коллективының алдынғы стахановкаһы Дубинина хаҡында доверенный, инженер Г. Максимова ялҡынлы һүҙҙәр менән сыҡты.

Сығыш яһаусы һайлаусы Саргаев, Латыпов иптәштәр һайлаусыларҙы һайлауҙар көнөндә коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына бер кешеләй тауыш бирергә саҡырҙылар. Улар наказ итеп кандидаттарҙың иғтибарын һайлаусылар менән тығыҙ бәйләнештә булыуға, хеҙмәтсәндәрҙең һорауҙарына хәстәрле мөнәсәбәт итеүгә юнәлдерҙеләр.

Һайлаусы иптәш Латыпов бик урынлы мәсьәләне ҡуйҙы.

— Хөкүмәтебеҙ республиканың башҡалаһы — Өфөнө төҙөкләндереүгә, урамдарҙы асфальтлауға ғәйәт күп средстволар ебәрә, — тине ул. — Ләкин бына һәр йыл һайын, тип әйтерлек, яң кәнә урамдарҙы ҡатҡан боҙҙарҙан таҙартҡан ваҡытта лом йәки балта менән ҡаҙып асфальттарын аҡтарып, ватып сығаралар. Уны яңынан асфальтларға, өҫтәмә средстволар тотоорға, күп хеҙмәт һалырға тура килә. Беҙҙең депутаттарыбыҙ бындай хәлгә иғтибар бирергә тейештәр.

Кандидаттар менән осрашыуға арналған йыйылыш ҙур күтәренкелек менән үтте. Аҙаҡтан һайлаусыларға «Юғары награда» тигән кинокартина күрһәтелде.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ИШЕМБАЙ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә, аҫҡы беренсе рәттә (һулдан уңға): **Л. Б. Басыров** — беренсе промыселдең ер аҫты ремонты өлкән мастеры, 2-се һайлау округынан **А. С. Хисматуллин** — нефть эшкәртеү заводының өлкән операторы, 107-се һайлау округынан. **М. С. Садыкова** — «Тирмән-йылға» промартеле эшсеһе, 76-сы һайлау округынан. **Н. Г. Моратова** — бораулау контораһының делото цехы эшсеһе, 17-се һайлау округынан. Икенсе рәттә — **З. Ш. Фатхелисламова** — «Октябрҙең 19 йыллығы» артеленең трикотаж цехы мастеры, 58-се һайлау округынан. **М. М. Идрисова** — «Ҡаҫпкол» промартеле эшсеһе, 83-сө һайлау округынан. **Т. П. Севрина** — монтаж-төҙөлөш конторaһы штукатурсыһы, 25-се һайлау округынан. **Ф. Г. Шарипова** — беренсе промыселдең пробалар алыусыһы, 40-сы һайлау округынан. **М. Әхмәтьянов фотоһы.**

Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә

Колхозсыларҙың хеҙмәт активлеге

Беҙҙең «Ялҡын» ауыл хужалығы артеленең члендары Советтарҙың урындағы органдарына һайлау көнөн достоин ҡаршылауҙы үҙҙәренең намыҫ бурыстары итеп иҫәпләйҙәр. Был көндәрҙә колхозда производство һәм политик активлек күтәрелеше көсәйҙе. Колхозсылар ауыл хужалығы йылын ойошҡан рәүештә тамамлау һәм киләһе йылдың яҙғы сәсеүенә алдан әҙерләнеү өсөн көрәшәләр.

Алдағы яҙҙа беҙҙең колхоздың сәсеү майҙаны тағы ла 60 гектар самаһына киңәйтеләсәк. Шулай итеп, беҙ һуғышҡа тиклемге сәсеү майҙанын артырға башлайбыҙ.

Баҫыуҙарҙа Подгорный МТС-ының 4 тракторы эшләйәсәк. Тракторсылар (бригада етәксеһе иптәш Исмәғилев) машиналарҙың икеһен ремонтлап бөтерҙеләр ҙә инде. Тимерсебеҙ иптәш Сәлимгәрәйев ауыл хужалығы машиналарын тәртипкә килтереү эше менән шөғөлләнә. Бөтә ат һабандарын да ремонтлап бөтергәндән һуң, тимерлектә тырмаларҙы төҙәтеү эше ойошторолдо. Советтарҙың урындағы органдарына һайлау көнөнә бөтә машина һәм инвентарь ремонтланып бөтәсәк.

1951 йылдың яҙғы сәсеүен өлгәшле үткәреү өсөн беҙҙең бөтә мөмкинлектәребеҙ бар. Сәсеү орлоҡтары менән беҙ үҙебеҙҙе тулыһынса тәьмин иттек. Хәҙер уларҙың артыҡ тейешле кондицияға еткерелде лә инде. Правление члены иптәш Хәйбуллин етәкселегендәге 5 кешенән торған звено орлоҡтарҙы таҙарта. Ул был эште 17 декабргә тамамлау өсөн көрәшә.

Большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең атайҙарса хәстәрлек күреүҙәре арҡаһында колхозыбыҙҙағы машиналар паркы үҫкәндән-үҫә бара. Яҙ көнө баҫыуҙарҙа МТС-тың 2 трактор сәскесенән тыш, 10 рәтле өс ат сәскесе эшләйәсәк. Беҙ быйыл бер сәскес һәм бер нисә культиватор һатып алыуҙы күҙ уңында тотабыҙ. Был машиналарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу көн һайын 70 гектарҙан артығыраҡ игеү сәсеүҙе тәьмин итәсәк. Был, яҙғы сәсеүҙе 7—8 эш көнө эсендә тамамлап була, тигән һүҙ.

Ф. Вәлиев,
Йомағужа районы «Ялҡын» колхозы председателе, БАССР Верховный Советы депутаты.

Совхоз механизаторҙары ярышта

Башҡортостан бөртөклө ашлыҡ совхоздары тресы хужалыҡтарында механизаторҙар тракторҙарҙы ремонтлау буйынса социалистик ярышҡа ҡушылдылар. БашЦИК, Пылайыр, Шишмә совхоздары механизаторҙары урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә ярышта уңышлы эшләйҙәр.

Пылайыр бөртөклө ашлыҡ совхозы (директоры иптәш Симонов, ремонт эштәре буйынса өлкән механик — Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Солонин) IV кварталдың ремонт планын 58 процентҡа үтәне. Бөтәһе 14 трактор ремонттан сыҡты. БашЦИК исемендәге совхоз (директоры иптәш Колачев) 17 тракторҙың 10-һын ремонтланы. Шишмә совхозы IV квартал планын 66 процентҡа үтәне.

Трактор ремонтлауҙа ҡайһы бер совхоздар артта ҡалалар. Бүләк совхозында 18 урынына, 3 трактор ғына ремонтланды. Маҫәғүт совхозы ошо көнгә тиклем бер генә тракторҙы ла ремонтламаған.

Көндәлек эш нормалары арттырып үтәлә

Подгорный МТС-ы механизаторҙары быйыл ауыл хужалығы эштәрен үткәреүҙә колхоздарға ҙур ярҙам күрһәттеләр. Колхоздарҙа ауыл хужалығы эштәренең 88 проценте МТС көсө менән башҡарылды.

Иптәш Хилошко етәкселек иткән трактор бригадаһы һәр бер шартлы тракторға 470-әр гектар ер эшкәртте. Был бригада 1900 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны.

Комбайнер иптәш Зәки Байгускаров 1184 гектар майҙандан урожайҙы йыйып, сезон заданиеһен 3,5 тапҡырға арттырып үтәне. Ул үҙенең намыҫлы хеҙмәте өсөн 8000 һум аҡса, 300 бот ашлыҡ алған, машинаны төҙөклөгө өсөн 700 һум аҡсалата премия алды.

Хәҙер бөтә көс тракторҙарҙы һәм башҡа ауыл хужалығы машиналарын срогынан алда яҡшы сифатлы итеп ремонтлауға тупланды. Ласкина, Паземкин, Фарганов иптәштәр ремонтта алда баралар. Тимерселәрҙән Бекетов һәм токарь Евтушенко иптәштәр ҙа көндәлек эш нормаларын 150 — 160 процентҡа үтәйҙәр.

Ә. Исхаҡов.

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

СОВЕТ ХАЛҠЫ КӨН-КҮРЕШЕНЕҢ ӨҘЛӨКҺӨҘ ҮҪЕҮЕ ҺӘМ КАПИТАЛИСТИК ИЛДӘРҘӘ ХЕҘМӘТСӘНДӘРҘЕҢ БӨЛГӨНЛӨККӘ ТӨШӨҮЕ

Совет халҡының көн-күреше өҙлөкһөҙ күтәрелеүе, уның материаль һәм культура кимәленең яҡшыра барыуы — социализм үҫешенең мөһим законы ул.

«Социализм, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — общественың етештереү көстәренең гөрләп үҫеүе базаһында ғына, продуктыларҙың һәм тауарҙарҙың муллығы базаһында ғына, хеҙмәтсәндәрҙең иркен тормошо базаһында ғына, культуралылыҡтың көслө үҫеүе базаһында ғына тәҙәп етерелә ала. Сөнки социализм, марксистик социализм, личный кәрәктәрҙең ҡыҫҡарыуы тигән һүҙ түгел, ә уларҙың бөтә саралар менән киңәйтелеүе һәм сәскә атыуы тигән һүҙ, был кәрәктәрҙе сикләү йәки уларҙы ҡәнәғәтләндереүҙән баш тартыу тигән һүҙ түгел, ә культура яғынан алға киткән хеҙмәтсән кешеләрҙең бөтә кәрәктәрен һәр яҡтан һәм тулы ҡәнәғәтләндереү тигән һүҙ». («Ленинизм мәсьәләләре», 473-сө бит).

Совет иленең халыҡ хужалығы, капиталистик хужалыҡтың етешһеҙлектәренән һәм кәмселектәренән азат булған хәлдә, тарихта күрелмәгән темптар менән үҫә. Социалистик производствоның, общественный байлыҡтың үҫеүе менән бергә, халыҡтың көн-күреше тайпылышһыҙ рәүештә күтәрелә.

Иптәш Сталин үҙенең 1946 йылдың 9 февралендә һөйләгән тарихи телмәрендә киң ҡулланыу тауарҙарын етештереү эшен киңәйтеүҙе һәм бөтә тауарҙарға хаҡтарҙы әҙмә-әҙ кәметеү юлы менән хеҙмәтсәндәрҙең тормош кимәлен күтәреүҙе яҡындағы осорға большевиктар партияһының һәм Совет государствоһының беренсе нәүбәттәге иң мөһим бурыстарының береһе итеп ҡуйҙы. Совет халҡы, иптәш Сталин күрһәтмәләрен тайпылышһыҙ рәүештә тормошҡа ашыра барып, беҙҙең Тыуған илебеҙҙе экономик яҡтан ныҡытыу эшендә, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен күтәреү эшендә гүзәл уңыштарға өлгәште.

I.

1940 йылда беҙҙең илебеҙҙә милли доход 1913 йылға сағыштырғанда, алты тапҡырҙан күберәккә үҫте.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план тураһындағы законда совет халҡының көн-күрешен артабан күтәреү, милли доходтың һуғышҡа тиклемге күләмен 30 проценттан артығыраҡҡа үтеп китеү күҙҙә тотолдо. Был бурысты хәл итеү өсөн халыҡ хужалығының һуғышҡа тиклемге кимәлен аяҡҡа баҫтырыу ғына түгел, бәлки уны байтаҡ уҙып китеү талап ителде. Совет кешеләре һуғыштан һуңғы биш йыллыҡты срогынан алда үтәү өсөн фиҙакәр көрәштеләр. Үткән йылдың IV кварталында уҡ инде промышленность продукцияһын тәүлеккә уртаса етештереү һуғышҡа тиклемге күләмде 53 процентҡа уҙып китте. Социалистик ауыл хужалығы, транспорт ҙур уңыштарға өлгәште. Һөҙөмтәлә СССР-ҙың милли доходы, сағыштырма хаҡтарҙа, 1949 йылда уҡ инде һуғышҡа тиклемге 1940 йылға ҡарағанда, 36 процентҡа күберәк булды.

Совет илендә милли доход тайпылышһыҙ рәүештә һәм көрәттән тыш юғары темптар менән үҫә генә түгел, бәлки уны бүлеү ҙә, капиталистик илдәргә ҡарағанда, принципиаль рәүештә башҡа характер алып тора. Иптәш Сталин, хужалыҡтың социалистик система мәлендә «халыҡ доходын бүлеү эксплуататор синыфтарҙы һәм уларҙың күп һанлы паразит әйәрсендәрен байыҡтырыу интересында түгел, ә эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең материаль хәлен систематик күтәреү, ҡалала һәм ауылда социалистик производствоны киңәйтеү интересында башҡарыла», тип күрһәтә. (Әҫәрҙәр, 12 том, 321-се бит).

Советтар Союзында бөтә милли доход хеҙмәтсәндәр интересында бүленә. Был доходтың дүрттән өс өлөшө самаһы индивидуаль һәм общественный ҡулланыу фондына һәм дүрттән бер өлөшө самаһы — социалистик киңәйтелгән воспроизводство фондына китә.

Капиталистик илдәрҙә милли доходтың күпселек өлөшө уны булдырыусыларға түгел, ә производство ҡоралдарына һәм средстволарына эйә булған эксплуататорҙар ҡулына эләгә. Икенсе бөтә донъя һуғышы алдынан АҠШ-тың эксплуататор синыфтары, ил халҡының бик аҙ өлөшөн тәшкил итеүҙәренә ҡарамаҫтан, милли доходтың 55,6 процентын үҙләштерә ине. Америка капиталистәре табыштарының ныҡлап байтаҡ үҫеүенә килтергән һуғыштан һуңғы осорҙа милли доходтың улар тарафынан үҙләштерелә торған өлөшө тағы ла күберәк артты. Хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларына килгәндә инде, милли доходта уларҙың өлөшө һуғыштан һуң тағы ла кәмене.

Англияла ла шундай уҡ хәл. Бында халыҡтың 12 проценттан кәмерәк өлөшөн тәшкил итеүсе эксплуататор синыфтар һуғыш алдынан милли доходтың 60 проценте самаһын үҙләштерә ине. Ул көндән бирле милли доходтың эксплуататорҙар тарафынан үҙләштерелә торған өлөшө тағы ла күберәк үҫте, ә Англия хеҙмәтсәндәренең өлөшө кәмегәндән-кәмей бара.

II.

Эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һанының систематик артыуы — Советтар Союзы хеҙмәтсәндәренең көн-күрештәре үҫеүенең асыҡ күрһәткесе булып тора. Экономикаһы план менән алып барылған беҙҙең илебеҙҙә эшһеҙлек юҡ һәм булыуы ла мөмкин түгел. Эшһеҙлекте бөтөрөү — социализмдың тарихи ҡаҙанышы ул. СССР халыҡ хужалығында эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең һаны үткән йыл уҡ инде һуғышҡа тиклемге 1940 йыл кимәлен 15 процентҡа үтеп киткәйне. 1950 йылдың өсөнсө кварталында СССР халыҡ хужалығында эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр һаны, үткән йылдың өсөнсө кварталына ҡарағанда, 2,4 миллион кешегә артыҡ булды.

Беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәт етештереүсәнлеге — етештереү көстәренең сәскә атыуының хәл иткес шарты өҙлөкһөҙ үҫә. Производствоның үҫеүе, эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең реаль эш хаҡын өҙлөкһөҙ күтәрергә мөмкинлек бирә. Был, аҡсалата эш хаҡының үҫеүендә генә түгел, бәлки аҙыҡ-түлек һәм киң ҡулланыу тауарҙарына ваҡлап һатыу хаҡтарының систематик түбәнәйтелеүендә лә күҙәлләнә. Аҡса реформаһы үткәрелгәс һәм карточка системаһы бөтөрөлгәс 1947 йылдың декабренән башлап, партия һәм хөкүмәттең ҡарары буйынса киң ҡулланыу тауарҙарына хаҡтар өс тапҡыр кәметелде. Тауарҙарҙың хаҡтарына 1947—1949 йылдарҙа үткәрелгән кәметеү халыҡҡа һәр йыл һайын 150 миллиард һум күләмендә экономия бирҙе. 1950 йылдың 1 мартынан алып тауарҙар хаҡын яңынан кәметеү халыҡҡа йыл һайын кәмендә 110 миллиард һум отош бирәсәк. Бынан тыш, совет кешеләре государство иҫәбенән социаль страхование буйынса түләүҙәр һәм пособиелар, социаль тәьминәт буйынса пенсиялар алалар, буш һәм льготалы хаҡтарға санаторийҙарға, ял йорттарына һәм балалар учреждениеларына путевкалар, күп балалы һәм яңғыҙ әсәләргә пособиелар алалар, түләүһеҙ медицина ярҙамы, түләүһеҙ белем алалар. Миллионлаған эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр государство иҫәбенә квалификацияларын күтәрәләр. Государство уҡыусыларға стипендиялар түләй һәм башҡа күп кенә түләүҙәр бирә. Мәҫәлән, бөтә эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәр государство иҫәбенән кәмендә ике аҙнаға отпуск алалар.

Үткән йыл эсендә 5 миллион бала һәм үҫмерҙәр пионер лагерҙарында һәм балалар санаторийҙарында ял иттеләр.

Беҙҙең илебеҙ эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең доходы үҫә. Эшләүсе бер кешегә иҫәпләгәндә, 1949 йылда был доходтар сағыштырма һандарҙа 1940 йылға ҡарағанда, 24 процентҡа юғары булды.

Совет крәҫтиәненең тормошо тамырынан алып үҙгәрҙе. Илебеҙҙәге бөйөк үҙгәртеп ҡороуҙар, ауыл хужалығын коллективлаштырыу һәм уның нигеҙендә ҡулаҡтарҙы синыф булыу яғынан бөтөрөү, донъяла иң алдынғы социалистик игенселекте төҙөү совет крәҫтиәндәре өсөн мул һәм культуралы тормошҡа киң юл асты.

Ауыл хужалығы юғары темптар менән үҫә. Үткән йыл бөртөклө ашлыҡ культураларының валовой урожайы 7,6 миллиард бот тәшкил итте, һуғышҡа тиклемге 1940 йыл кимәлен уҙып китте. Быйылғы уңайһыҙ һауа шарттарында ла бөртөклө ашлыҡтың валовой урожайы 1949 йыл кимәлендә алынды. Малдар һанының артабан үҫеүенә өлгәшелде.

Колхоздарҙың общественный хужалығы үҫеү менән бергә, колхозсыларҙың материаль көн-күреше лә үҫә. Колхозсыларҙың доходы, ауыл хужалығында эшләүсе бер кешегә иҫәпләгәндә, сағыштырма һандарҙа 1949 йылда, 1940 йылға ҡарағанда, 30 процентҡа юғары булды.

Эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең үҫә барған доходтары уларға киң ҡулланыу тауарҙарын күберәк һатып алырға мөмкинлек бирә. Мәҫәлән, 1950 йылдың өсөнсө кварталында, үткән йылдың шул уҡ осорона сағыштырғанда, халыҡҡа киң ҡулланыу тауарҙарын һатыу 30 процентҡа һәм промышленность тауарҙарын һатыу 37 процентҡа артты.

Бөтә эшселәрҙе һәм крәҫтиәндәрҙе культуралы һәм белемле итеү буйынса иптәш Сталин тарафынан ҡуйылған бурыс уңышлы хәл ителә. Белем алыу өсөн совет эшселәренең һәм крәҫтиәндәренең, уларҙың балаларының сикләнмәгән мөмкинлектәре бар. 1948 һәм 1949 йылдар эсендә генә 10,4 миллион эшсе үҙҙәренең квалификацияларын күтәрҙеләр. Күп миллионлаған колхозсылар махсус курстарҙа үҙҙәренең белемдәрен күтәрәләр, тәжрибәле полеводтар, малсылыҡ работниктәре һәм баҡсасылар булып әүереләләр. 1950 йылда юғары уҡыу йорттарын һәм техникумдарҙы, ситтән тороп уҡыусыларҙы ла индереп, ярты миллион йәш специалист тамамланы. Унар миллионлаған балалар башланғыс һәм урта мәктәптәрҙә уҡыйҙар.

III.

Капиталистик илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең хәле бөтөнләй ҡапма-ҡаршы картинаны күҙаллаңдыра. Һуғыштан һуңғы осорҙа бында эшһеҙлек һәм массаның бөлгөнлөгө үҫә. Эшһеҙҙәрҙең һәм ярым эшһеҙҙәрҙең һаны 45 миллион кешегә етте.

Америка капиталистәре һәм уларҙың лакейҙәре «тормоштоң американ образы» тип йөрөтөлгән тормошто, «юғары тормош стандартын» һәм башҡаларҙы төрлөсә маҡтайҙар. Шул уҡ ваҡытта тап бына ошо илдә үҙ алдына йәшәүсе халыҡтың 30 процент самаһын тәшкил иткән 18 миллион эшһеҙҙәр һәм ярым эшһеҙҙәр иҫәпләнә.

Капиталистик илдәрҙә беренсе кәрәк булған тауарҙарҙың хаҡы үҫә, эшләүсе эшселәрҙең реаль эш хаҡы түбәнәйә, хеҙмәтсәндәрҙең миллионлаған массаларының хәле катастрофик рәүештә насарлана. 1949 йылда массовый ҡулланыу әйберҙәренең ваҡлап һатыу хаҡы, 1936 йылға ҡарағанда, Америка Ҡушма Штаттарында өс тапҡырға, Англияла — 2 тапҡырға юғары булды.

АҠШ-та ил халҡының уңдан туғыҙ өлөшө ас һәм ярым ас хәлдә йәшәй. АҠШ-тың буржуаз экономистәре «бөлгөнлөк шарттарында ҡыҫҡартылған туҡланыу стандартын» төҙөгәндәр, төҙөүселәрҙең ниәте буйынса, ул эшсегә үҙ энергияһының тик минимумын ғына һаҡларға мөмкинлек бирә.

Хәҙерге ваҡытта АҠШ-та, хатта бер иңсә тапҡырға кәметелгән официаль мәғлүмәттәр буйынса, күп меңләгән кешеләр туйғансы ашамау һәм аслыҡ арҡаһында килеп тыуған ауырыуҙар һөҙөмтәһендә үләләр. АҠШ-та миллионлаған кешеләр хәйерселектә йәшәгән, меңәрләгән кешеләр аслыҡтан үлгән ваҡытта, АҠШ хөкүмәте «артыҡ» булған аҙыҡ-түлекте юҡ итеүҙе һәм сәсеү майҙанын ҡыҫҡартыуҙы дауам итә. Был, монополистәрҙең артыҡ файҙаларын һаҡлау өсөн эшләнелә. Америка хөкүмәте 1948 йылда ғына ауыл хужалығы продуктыларын юҡ итеү эшенә 250 миллион доллар аҡса расходланы, был 1949 йылда халыҡ мәғарифе эшенә расходланған аҡсанан 3,6 тапҡырға күберәк.

АҠШ-тың идара итеүсе круглары, халыҡтың тормош интерестарын һанға һуҡмайынса, социаль-культура сараларына расходтарҙы кәмәтәләр һәм яңы һуғыш әҙерләүгә ассигнованиеларҙы арттыралар. АҠШ бюджетында хәрби расходтар 1939—1940 йылдарҙағы 22,5 проценттан 1950—1951 йылдарға 78,7 процентҡа тиклем арттырылды. АҠШ-тың хәҙерге бюджеты асыҡтан-асыҡ агрессив, халыҡҡа ҡаршы характер алып тора. Үҙенең күптән түгел яһаған сығыштарының береһендә, АҠШ президенты Трумэн, Америка халҡын алдағы көндә хәрби расходтар ауырлығын артабан арттырыу көтә, АҠШ «күберәк ресурстарын хәрби маҡсаттарға һәм аҙырағын граждандар ҡулланыуы өсөн арнарға тейеш», тип белдерҙе.

Официаль мәғлүмәттәр буйынса, 1949 йылда Англия эшселәренең аҙыҡ-түлек тауарҙарын ҡулланыу кимәле һуғышҡа тиклемгегә ҡарағанда уртаса 40 процентҡа түбән булды. Англияла күп кенә мөһим аҙыҡ-түлек тауарҙарына ошо көнгә тиклем карточка системалары бөтөрөлмәгән.

Америка капиталистәренең ҡоллоғона эләккән башҡа маршаллаштырылған илдәрҙә хеҙмәтсәндәрҙең хәле тағы ла ауырыраҡ. Капиталистик илдәрҙә эшсе абсолют бөлгөнлөккә төшә, йәғни ул торған һайын ярлылана бара, ул сағыштырмаса ла бөлгөнлөккә төшә, йәғни милли доходтың ул ала торған өлөшө һәр ваҡыт кәмей бара. Капиталистик илдәрҙә крәҫтиәндәрҙең төп массаһы ла ауыр хәлдә йәшәй. АҠШ-та 10 миллиондан артыҡ фермер халҡы бөлгөнлөккә хөкөм ителгән. Иранда крәҫтиәндәрҙең өстән ике өлөшөнөң бөтөнләй ере юҡ, ә помещиктар бында бөтә ер майҙанының 62 процентын биләйҙәр. Төркиәлә помещиктар крәҫтиәндәрҙең мөлкәттәрен генә түгел, бәлки тормоштарын да үҙ ҡарамаҡтарында тоталар. Төркиәнең «Ягмур на топрак» журналы былай тип яҙа: «Утыҙ-ҡырҡ ауылды биләгән эре помещиктар бар. Был ауылдарҙа помещиктар крәҫтиәндәрҙе ер менән бергә аукциондан һата алалар (һәм был XX быуат уртаһында!)».

Ауыр ярлылыҡ, эш эҙләп йөрөүҙәр — капиталистик илдәрҙәге бик күп миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең яҙмышы бына шундай. Серегеп бөткән капиталистик ҡоролош миллионлаған хеҙмәтсәндәргә ауыр эксплуатацияны, бөлгөнлөктө, хоҡуҡһыҙлыҡты, ас йәшәүҙе, империалистик һуғыштар ғазабын әленән-әле күберәк алып килә.

—

Коммунистар партияһы һәм Совет хөкүмәте тирәһенә, бөйөк Сталин тирәһенә тығыҙ тупланған совет халҡы үҙенең тағы ла яҡтыраҡ киләсәгенә ышаныс менән ҡарай. Уның алдында ижади хеҙмәт өсөн, бәхетле, мул һәм культуралы тормош өсөн сикләнмәгән киңлектәр бар.

Совет кешеләре үҙҙәренең бөгөн кисә йәшәгәнгә ҡарағанда, яҡшыраҡ йәшәүҙәрен, ә иртәгә бөгөнгөгә ҡарағанда яҡшыраҡ йәшәйәсәктәрен яҡшы беләләр. Хеҙмәтсәндәрҙең ихтыяждары тураһында атайҙарса хәстәрлек күргәндәре өсөн хөкүмәтебеҙгә, большевиктар партияһына, тыуғаныбыҙ Сталинға тәрән рәхмәт тойғоһо менән тулы булған совет кешеләре һөйөклө социалистик Тыуған ил хаҡына яңы уңыштар өсөн көрәшәләр. Бөтә халыҡ байрамы — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар ваҡытын улар ғәйәт ҙур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге менән ҡаршылайҙар. Хеҙмәттә яңы ҡаҙаныштар өсөн ярыш киң йәйелдерелә бара, ул бөтә донъяла тыныслыҡтың терәге булған беҙҙең ҡеүәтле державабыҙҙы ныҡыта, коммунизмдың тантанаһын яҡынайта.

В. Чевычелов.

Стахановсы тәжрибәне өйрәнеүгә һәм массовый таратыуға күберәк иғтибар бирәйек!

В. ДОЛЖНЫХ,
ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты секретары.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡта социалистик ярыштың гүзәл үҙенсәлектәренең береһе — уның массовый булыуында, хеҙмәтсәндәрҙең коллектив стахановсы эшкә ынтылыуында, бөтә эшселәрҙең дә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә ынтылышында. Совет кешеләренең ижади хеҙмәте һөҙөмтәһендә предприятиеларҙа барлыҡҡа килгән бөтә яңылыҡты һәм прогрессивлекте партия ойошмалары һәр ваҡытта яҡланылар һәм яҡлайҙар. Партия ойошмалары стахановсыларҙың составын киңәйтеүҙе, алдынғыларҙың тәжрибәһен бик күптәрҙең ҡаҙанышына әйләндереүҙе һәр ваҡытта үҙҙәренең бурысы итеп иҫәпләнеләр.

Ләкин стахановсы тәжрибәне таратыуҙа байтаҡ серьез етешһеҙлектәр булды. Улар, башлыса, был эште ойоштороуҙа етерлек тиклем уйланылған системаның булмауы менән бәйләнгәндәр. Әле күптән түгел генә «Пролетарская победа» фабрикаһының инженеры иптәш Ковалев тарафынан тәҡдим ителгән метод — стахановсы тәжрибәне өйрәнеү һәм массовый таратыу методы киң таралды. Ҡыҫҡа ваҡыт эсендә был метод промышленность тармаҡтарының күп кенә предприятиеларында киң урын алды.

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ осоронда Башҡортостан промышленносе лә бораулау мастерҙары Куприянов, Алексеев, Беляндинов, төҙөүселәр Сычев һәм Диченко, листопрокатчиктәр Чертихин һәм Шердюков, паровоз эшселәре Креков һәм Горбунов, ҡорос ҡайнатыусылар Андреев һәм Зимин кеүек социалистик ярыштың гүзәл алдынғыларын, производство новаторҙарын үҫтерҙе. Улар күп йылдар буйына юғары хеҙмәт етештереүсәнлегенең өлгөләрен күрһәтәләр.

Производствоның был һәм башҡа күп кенә новаторҙарының эш тәжрибәһен өйрәнеү һәм таратыу — партия ойошмаларының иң мөһим бурысы ул. Шуға күрә, инженер Ковалевтың методы тураһында билдәле булғас та партияның Октябрьский, Ишембай, Белорет, Черниковск ҡала комитеттары, Өфө ҡалаһының район партия комитеттары, предприятиеларҙағы партия комитеттары һәм партия бюролары фабрика һәм заводтарҙың хужалыҡ һәм техник етәкселәре менән берлектә, инженер Ковалев тарафынан тәҡдим ителгән методтың асылы менән хеҙмәтсәндәрҙе таныштырыу буйынса байтаҡ эш башҡарҙылар һәм стахановсы эштең иң яҡшы алымдарын өйрәнеү, хәҙерге көнгә тиклем тейешенсә етештереүсәнлек менән эшләмәгән эшселәрҙе был алымдарға өйрәтеү буйынса сараларҙы эшләй һәм тормошҡа ашыра башланылар.

Был эшкә тейешенсә әһәмиәт бирелгән урындарҙа хеҙмәт етештереүсәнлеген үҫтереүҙә һәм массовый профессияларҙағы эшселәрҙең эшләп сығарыу нормаларын арттырып үтәүҙә һиҙелерлек һөҙөмтәләр бар.

Өфө киҙе-мамыҡ комбинатында инженер Ковалев методын индереү буйынса ыңғай тәжрибә тупланды. Бында стахановсыларҙың тейешле булған профессиялары, операциялары һәм алымдары эшселәргә күсереү өсөн яҡшы уйланылып һайлап алыналар.

Төп операциялары буйынса ентекләп өйрәнелгән стахановсыларҙың эше комбинаттың методик бюроһында тикшерелә һәм раҫлана. Тик шунан һуң ғына ошо алымдарҙы башҡа эшселәргә күсереү эше башлана. Беренсе нәүбәттә рационализаторлыҡ алымдарына айырыуса артта ҡалған һәм аҙ квалификациялы эшселәр өйрәтеләләр.

Стахановсы алымдарға өйрәнгән еп иләүселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеге 23 процентҡа күтәрелде. Эшселәрҙе стахановсы алымдарға өйрәтеү эшселәр тарафынан етештерелгән продукцияның сифатын һиҙелерлек күтәреү менән бергә бара. Мәҫәлән, стахановсы алымдарға өйрәнгән туҡыусы беренсе сортлы продукция етештереүҙе 4—5 процентҡа арттырҙы.

Комбинатта алдынғы стахановсы алымдарҙы индереүгә общественный смотр үткәрелә. Был смотрҙарҙың һөҙөмтәләре эшселәрҙең йыйылыштарында тикшерелә.

Черниковск фанера комбинатында инженер Ковалев методын индергән көндән алып стахановсылар һаны 300-ҙән 437-гә етте.

Ишембайҙағы Сталин исемендәге заводтың болт ҡырҡыусылары, тимерселәре һәм формовщиктәре стахановсы алымдарҙы индереү нигеҙендә хеҙмәт етештереүсәнлегенең һиҙелерлек үҫеүенә өлгәштеләр.

Ләкин стахановсы тәжрибәне таратыу эше күп кенә предприятиеларҙа ҡәнәғәтләнмәҫлек ҡуйылған.

Партия, профсоюз ойошмалары, инженер-техник работниктәр стахановсы тәжрибәне шулай итеп һүрәтләргә тейештәр, унда эш урынының ойошҡанлығы һәм эшсенең зирәклеге һәм хәрәкәттәрҙә иҫәптең булыуы, йәғни физик көстәрҙе ябай көсәркәнешләтеү түгел, ә стахановсының аҡыл хеҙмәтенең һөҙөмтәһе булған бөтә нәмә күрһәтелергә тейеш.

Республика Министрҙар Советы ведомствоһында булған предприятиеларҙа инженер Ковалев методы бик йомшаҡ индерелә. Күптән түгел партияның Өлкә Комитеты бюро ултырышында Еңел промышленность министры иптәш Ғирфановтың был системалағы предприятиеларҙа стахановсы тәжрибәнең нисек өйрәнелеүе һәм индерелеүе тураһында отчетын тикшерҙе.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы: министерство инженер Ковалев методын нисек индереү тураһында һөйләшеү өсөн предприятие етәкселәрен байтаҡ һуңлап, октябрҙең икенсе яртыһында ғына беренсе тапҡыр йыйғаны, тип билдәләне. Кәңәшмәгә тиклем еңел промышленность предприятиеларенең береһендә генә лә Ковалев методын индереү буйынса бер нәмә лә эшләнмәне, бындай хәлдең торошо кәңәшмәнән һуң да бик аҙ үҙгәрҙе. Министерство тик пропагандистик саралар менән генә сикләнде, предприятие етәкселәренә Ковалев методының әһәмиәтен бер ни тиклем аңлатты һәм был темаға лекциялар уҡыу өсөн предприятиеларға үҙ работниктәрен ебәрҙе.

БАССР Еңел промышленность министерствоһында хеҙмәт ойоштороу һәм эш хаҡы буйынса инженер вазифаһын үтәүсе иптәш Вейцман Ф. Ковалев методы тураһында биш предприятиелә лекция уҡыны, ләкин бер генә предприятиелә булһа ла ошо методты индереү буйынса практик ярҙам күрһәтмәне.

Министерствоның 13 предприятиеһенең тик икеһендә генә — Түбән-Троицк буҫтау фабрикаһында һәм Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре фабрикаһында ғына эштең стахановсы методын өйрәнеү һәм индереү буйынса планлы эш алып барыла.

Инженер Ковалев методын индереүгә серьез ҡараған ваҡытта министерствоның үҙ предприятиеларенда эш нормаларын үтәмәгән эшселәр булмаҫ ине.

Стәрлетамаҡ аяҡ кейемдәре фабрикаһында хатта производство командирҙары ла Ковалев методын тейешенсә өйрәнеп еткермәгәндәр һәм уны индереү буйынса үҙ ролдәрен белмәйҙәр.

Киҫеү цехының начальнигы партия члены иптәш Шинкова Ковалев методының асылы тураһында мин тейешенсә белмәйем һәм шулай уҡ ошо методты индереү буйынса үҙ цехымда нәмә эшләргә мөмкин булыуы тураһында ла белмәйем, тип ысын күңеленән әйтте. Иптәш Шинкова фабрика партия ойошмаһының секретары иптәш Ғирфановҡа ярҙам һорап мөрәжәғәт иткәс, иптәш Ғирфанов уға шулай тип яуап биргән: «Цех бухгалтерын саҡыр, ул һиңә стахановсы алымдарҙы өйрәнергә ярҙам итер».

Әлбиттә, партияның тәүге ойошмаларының секретарҙары һәм предприятиеларҙың директорҙары партияның ҡала һәм район комитеттарынан тейешле күрһәтмәләр һәм ҡулланмалар алһалар, бындай төр етешһеҙлектәр булмаҫ ине, ләкин бәлә лә шунан тора, партияның айырым ҡала комитеттары был мәсьәләлә үҙҙәре лә тейешле урын алмаһылар әле.

Мәҫәлән, партияның Стәрлетамаҡ ҡала комитеты инженер Ковалев методын ҡала предприятиеларенда һәм төҙөлөштәрендә индереү тураһындағы мәсьәлә буйынса предприятиеларҙың етәкселәрен беренсе тапҡыр тик 15 ноябрҙә генә йыйғаны.

Ләкин шундай һуңлау менән саҡырылған был кәңәшмә лә тейешенсә әҙерләнмәгәйне. Кәңәшмәлә ҡатнашыусыларҙың күбеһе уның тураһында тик ул асылыр алдынан бер-ике сәғәт кенә элек белделәр. Төп докладсы — станоктар төҙөү заводы баш инженеренең вазифаларын үтәүсе иптәш Удовиков стахановсы тәжрибәне өйрәнеү һәм массовый индереү буйынса үҙ заводының эш йомғаҡтары тураһында белдереү урынына үҙ докладын инженер Ковалев методының асылын абстракт һөйләндереүгә генә ҡайтарып ҡалдырҙы.

Кәңәшмә бөтә предприятиеларға Ковалев методын индерергә мөрәжәғәт ҡабул итеү менән тамамланды. Бындай мөрәжәғәтте ҡабул итеүҙең кәрәге юҡ ине. Сөнки стахановсы тәжрибәне таратыуҙың әһәмиәте унан башҡа ла асыҡ. Предприятиеларҙа был эштең тейешенсә ойошторолоуы өсөн бер генә предприятиенең эш тәжрибәһен булһа ла партияның ҡала комитеты бюроһында йәки пленумында тикшереү һәм ошо мәсьәлә буйынса киңәйтелгән ҡарар ҡабул итеү маҡсатҡа ярашлыраҡ булған булыр ине.

Үкенескә ҡаршы, Стәрлетамаҡ ҡала комитеты Ковалев методын бөтә промышленность предприятиелары тармаҡтарында ла киң индереү тураһында партия матбуғатының саҡырыуына тейешенсә яуап бирмәгән берҙән бер ҡала комитеты генә түгел. Партияның Өфө ҡала комитеты ла ошондай уҡ позицияларҙа тора. Ул Ковалев методын индереү менән бәйләнгән бер генә мәсьәләне лә хәҙерге көнгә тиклем тикшермәне, хеҙмәттең стахановсы методтарын өйрәнеү һәм таратыу буйынса ҡала предприятиеларенда тупланылған тәжрибәне йомғаҡламаны.

Партияның ҡала һәм район комитеттары, парткомдар һәм партияның тәүге ойошмалары инженер Ковалев методын Башҡортостандың промышленность предприятиеларенда һәм төҙөлөштәрендә индереү өсөн ныҡыраҡ тотонорға тейештәр. Стахановсы тәжрибәне өйрәнеү стадияһында сиктән тыш оҙаҡ тороу хата булыр ине, сөнки төп иғтибар хәҙер ошо тәжрибәне массовый индереүгә бирелергә тейеш.

Мәҫәлән, «Туймазынефть» тресының икенсе бораулау конторaһында мастер иптәш Беляндинов бригадаһының аварияһыҙ һәм юғары тиҙлектә скважиналар бораулауының тәжрибәһе өйрәнелде. Скважиналарҙың береһен был бригада станок айға план менән ҡаралған 484 метр урынына, 1142 метр рекордлы тиҙлек менән борауланы.

Ошо тәжрибәне өйрәнеү һөҙөмтәһендә түбәндәгеләр асыҡланды. Иптәш Беляндинов артинский ҡатламда бораулаған ваҡытта бораузың эшен кәметә, сөнки тап бына был интервалда скважиналар стволының ҡыйшайыуы башлана. Ҡаты тоҡомдарҙы үткән ваҡытта иптәш Беляндинов бораузың эшен арттыра һәм киңәйткес ҡуллана, был шулай уҡ скважиналар стволының ҡыйшайыуын иҫкәртә.

Мастер Беляндинов тәжрибәһе нигеҙендә ошо райондың бөтә буровойҙарында ла скважиналар бораулау технологияһына тейешле төҙәтмәләрҙе тиҙерәк индерергә һәм техник уҡыу үткәреү, скважиналарҙы хоҙҡа ебәреү конференцияларында бораулаусыларҙы ошо тәжрибә менән ентекле таныштырыу юлы менән уның тәжрибәһен башҡа бораулау бригадаларына ла күсерергә кәрәк.

Ковалев методын индереүҙә бер урында тапаныуҙы партияның ҡала һәм район комитеттары киҫкен рәүештә бөтөрөргә тейештәр. Төҙөлөш ойошмаларында, разведка трестарында, резина-техник изделиелар заводында, суднолар ремонтлау, станоктар төҙөү заводтарында һәм республиканың башҡа ҡайһы бер предприятиеларенда ошондай тапаныуҙарға юл ҡуймаҫҡа кәрәк.

Стахановсы тәжрибәне массовый таратыу — министерстволарҙың, управлениеларҙың, берекмәләр һәм предприятиелар партия ойошмаларының, хужалыҡ һәм инженер-техник работниктәренең мөһим бурысы ул.

Стахановсы тәжрибәне систематик өйрәнеү һәм планлы массовый индереү нигеҙендә Совет Башҡортостаны промышленносе эшендә яңы уңыштарға өлгәшәйек!

Ашлыҡ һуғыу эштәре һуҙыла

Учалы районы колхоздары быйыл мул урожай үҫтерҙеләр. Урожай йыйнау эштәре лә үҙ ваҡытында тамамланды. Райондың алдынғы колхоздары хәҙер ашлыҡ һуғыу эштәрен дә тамамланылар. Бындай колхоздар рәтенә әрелтелгән «Коммунар», «Яңы юл», «Уй», «Шишмә» һәм башҡа ауыл хужалығы артелдәре инәләр.

Ләкин райондың күпселек колхоздарында ашлыҡ һуғыу эштәре үҙ ағышына тапшырылған. Бигерәк тә был эш райондың ҙур ауыл хужалығы артелдәрендә ғәфү ителмәҫлек насар алып барыла.

Миҫал өсөн «Ҡыҙыл маяҡ» колхозын алайыҡ. Бында ошо көнгәсә 350 гектар майҙандың ашлығы һуғылмаған. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, колхоз председателе Ғәҙелшин, тәүге партия ойошмаһы секретары Зиннуров иптәштәр был эште һуңғы ваҡыттарҙа бөтөнләй туҡтаттылар, ашлыҡ һуғыуҙы ойоштормайҙар.

Бына «Октябрь» колхозы (председателе иптәш Х. Яппаров, партия ойошмаһы секретары иптәш Ф. Фәтхуллин). Бында 400 гектар майҙандың ашлығы һуғылмаған. Ноябрь айында колхозда ни бары 20 гектар майҙандың ғына ашлығы һуғылды. Молотилкалар, колхозсылар эшкә йәлеп ителмәү сәбәпле, буш торалар.

«Үрнәк», «Ҡыҙыл йондоҙ», «Ҡыҙыл башаҡ», «1 Май» колхоздарында ла ашлыҡ һуғыу бик аҡрын темп менән алып барыла. Был колхоздарҙа ошо көнгәсә урып эскертләнгән ашлыҡтың өстән бер өлөшө һуғылмаған әле.

Сәбәп нәмәлә һуң? Һуңғы көндәрҙә күп кенә колхоздарҙың етәкселәре ғәмһеҙлеккә бирелделәр. Улар ашлыҡ һуғыу эшендә һайлау алды ярышын йәйелдермәйҙәр, ырҙында эшләүсе колхозсылар араһында политик-массовый эш алып барылмай. Район ауыл хужалығы бүлеге, район Советы исполкомы колхоздарҙан ашлыҡ һуғыуҙы тиҙләтеү өсөн большевиктарса талапсанлыҡты кәметтеләр.

1950 йылдың ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамлау хәҙерге ваҡытта, бөтәһенән элек, ашлыҡ һуғыу эштәрен өлгөлө ойоштороуға бәйләнгән. Колхозда орлоҡ һәм страховой фондтарҙы һалыуҙы тамамламау колхоздарҙың хеҙмәт көндәренә доход бүлеүгә тотҡарлыҡ яһай. Шуға күрә ашлыҡ һуғыуҙы тиҙ көндәрҙә тамамлау колхоздарҙың мөһим бурысы булып тора.

Ашлыҡ һуғыуҙы тиҙләтеү менән бер рәттән, игендәрҙе һаҡлауға ла ныҡ иғтибар бирергә кәрәк. Ҡыҙғанысҡа ҡаршы, райондың күп кенә колхоздарында игендәр насар һаҡлана, уларҙың бөҙөлөүенә юл ҡуйыла. «Юшалы» колхозында (председателе иптәш Әхмәтшин) 100 центнерҙан артыҡ иген бөҙөлгән. «Правда» колхозында ла игендең бөҙөлөү ваҡиғаһы бар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлау алды көндәрендә ашлыҡ һуғыуҙы тамамлау һәм игендәрҙе яҡшы һаҡлау тулыһынса тәьмин ителергә тейеш.

Ғ. Ғәрипов,
Учалы районы «Сталин байрағы» газетаһы редакторы.

Һайлауҙарҙы тулы әҙерлек менән ҡаршылайыҡ!

Ижади эштә

Каганович исемендәге беҙҙең ауыл хужалығы артеле Бишбүләк районында иң эре колхоздарҙың береһе булып тора. Унда 1950 йылда 2270 гектар ашлыҡ сәселде. Беҙ быйыл юғары урожай үстерҙек. Колхозсылар урожай өсөн көрәштә ғәжәп эш өлгөһө күрһәттеләр. Ҡарам Фазуллин, Ғәли Хәйретдинов һәм Хәбибулла Вәлиуллин иптәштәр урожай йыйыуҙа норманы систематик арттырып үтәнеләр.

Колхоз бөртөклө ашлыҡ культураларынан, бигерәк тә бойҙай һәм һолонан юғары урожай алды. Беҙҙә бойҙай майҙаны, һуғыштан элекке 1940 йылдағы 560 гектар урынына, быйыл 845 гектар булды. Уның һәр гектарынан уртаса 10 центнер урожай алынды. Иптәш Әхмәтьянов етәкселек иткән бригадала орлоҡсолоҡ участкаһының һәр гектарынан уртаса 17-шәр центнер бойҙай урожайы алынды.

Беҙ государствоға иген тапшырыу планын алдынғылар сафында, срогынан алда үтәнек. Бөтәһе 30 мең бот иген тапшырылды. Яҙғы сәсеү майҙандарына тулыһынса етерлек — бөтәһе 2330 центнер орлоҡ бүлеп ҡуйылды. Колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә мул доход бирелә. Хәким Яхинов, Ғәбидулла Хәйруллин иптәштәр кеүек хеҙмәт көндәре күп булған колхозсылар 200—250-шәр бот иген алалар.

Колхоз общественный малсылыҡты үҫтереү өлкәһендә лә ҙур аҙымдар менән алға китте. Мөгәҙле эре малдар үрсетеүҙен йыллыҡ планы 114 процентҡа, сусҡалар — 140, һарыҡ-кәзәләр 100 процентҡа үтәлде. Ит, йөн, һөт, брынза тапшырыу пландары үтәлде.

Ферма мөдире иптәш Сәлимгәрәй Сәитгәрәев малдарҙы ҡышлатыуҙы яҡшы ойоштороҙо. Малдар өсөн аҙыҡ әҙерләүҙә иптәш Шәрәфуллин етәкселек иткән бригада уңышлы эшләне. Һеҙҙемтәлә малдар өсөн ҡышҡа етерлек тупаҫ аҙыҡ һәм 300 центнерға яҡын сөгәлдер һәм картоф туплады. Колхозда 490 тонна силос һалынып, план 133 процентҡа үтәлде.

Колхозда урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек эше йәйелдерелде. Был айҙаны колхозсылар яҙғы сәсеүгә әҙерлектә ҙур уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәшәләр. Орлоҡ таҙартыу звеноһында эшләүсе Мәхдүрә Әсәдуллина, Хәдисә Ғәбдрахманова, Зариф Сөләйманов, Тимербай Хәйруллин һәм башҡа иптәштәр һәр сменала норманы арттырып үтәйҙәр.

Колхозда сәсеүгә әҙерлек эштәре алып барылыу менән бер үк ваҡытта, колхозсыларҙың агротехник уҡыуҙары ойошторолдо. Курстарҙа колхоз правлениеһе членлары, бригадирҙар, агротехник һәм башҡалар — бөтәһе 30 кеше уҡый.

Колхозсылар культуралы йәшәйҙәр. Ауылда ете йыллыҡ мәктәп бар, ҙур клуб эшләй. Быйыл колхозға электр индерелде. Ауылдағы бөтә өйҙәргә электр үткәреү һайлауҙар көнөнә тиклем тамамланасаҡ. 48 урында радиоточка эшләй.

Ауыл Советы янындағы агитпунктта, клубта һәр көн беседалар, концерттар ойоштоола. Колхозсылар араһында 23 агитатор эшләй. Агитколлектив етәксеһе иптәш Сираев агитаторҙарҙың семинарҙарын үткәрә. Агитаторҙарҙан Хәйретдинов, Зифа Сәләхова һәм башҡа иптәштәр айырыуса яҡшы эшләйҙәр. Хәҙер улар Бишбүләк район Советына һәм Ҡыңғыр-Миәүәс ауыл Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙың биографияларын һәм эштәре менән һайлаусыларҙы таныштыралар.

17-се декабрҙә беҙҙең колхоз һайлаусылары коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына бер тауыш бирәсәктәр.

М. Байтурин.

Бишбүләк районы Каганович исемендәге колхоз председателе.

Һайлау участкаһы агитпунктында

Өфө ҡалаһы Жданов районындағы 4-се номерлы һайлау участкаһы агитпункты ғалимдәр йортонда урынлашҡан. Был агитпункт СССР Верховный Советына һайлауҙар осоронда уҡ ойошторолғайны.

Урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһы башланыуҙың беренсе көндәренән үк агитпункт тағы ла яҡшы һәм ойошҡанлыҡ менән эшкә башланы. Ул һайлаусыларҙы үҙенә йәлеп итерлек итеп әске һәм тышҡы яҡтан лозунгылар, плакаттар һәм портреттар менән биҙәлгән. Стеналарҙа юлбашсыларҙың портреттары ҡуйылған. Бинаның алғы планында — Конституциябыҙҙың ижадсыһы бөйөк Сталиндең портреты. Ул электр нурҙары менән яҡтыртылған.

Агитпункт һәр ваҡыт һайлаусылар менән тулы була. Улар бында газета-журналдар уҡырға, беседа һәм докладтар тыңларға киләләр. Үҙҙәрен ҡыҙыҡһындырған һорауҙарға яуаптар алалар. Агитпунктта художестволы әҙәбиәт китаптары, радиоприемник, пианино, шашка һәм шахмат бар.

Агитпунктты тел, әҙәбиәт һәм тарих, уҡытыусыларҙың белемдәрен камиллаштырыу институттарының һәм телефон аппараттары заводының партия ойошмалары хеҙмәтләндерә. Был ойошмаларҙан бында 134 агитатор эшләй.

Агитпунктта эш конкрет план нигеҙендә алып барыла. Агитаторҙар өсөн инструктаждар һәм семинарҙар систематик үткәрелә. Октябрь һәм ноябрь айҙарында агитация эшенең методы һәм формаһы, совет һайлау законы, халыҡ-ара хәл тигән һәм башҡа шундай темаларға 6 тапҡыр семинар үткәрелде. Һайлаусылар араһында «Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре» тигән темаға нисек беседа үткәреү тураһында инструктаж булды. Һуңғы көндә һайлаусылар өсөн «Сталинсе Конституция», «Коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре», «Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы хәрәкәттә» тигән темаларға лекциялар уҙғарылды. Был агитпунктта һайлаусылар үҙҙәренең белем кимәлдәренә ҡарата айырым группаларға бүленгәндәр. Йәш һайлаусылар өсөн «Совет һайлау законлары» тигән темаға айырым лекция уҙғарылды һәм лекциянан һуң «Ҡорос нисек сыныҡты» кинокартинаһы күрһәтелде.

Һәр бер агитаторға 15 — 18 һайлаусы беркетелгән. Агитаторҙар үҙҙәренә йөкмәтелгән бурысты намыҫ менән үтәйҙәр. Тел, әҙәбиәт һәм тарих институтының ғилми сотруднигы иптәш Ишмурзин бер нисә йыл инде агитатор булып эшләй. Быйыл ла ул [illegible] эшләргә бара. Ул үҙенең эшен һәр бер һайлаусы менән айырым танышыуҙан башланы.

Һайлаусыларҙың фекерен үҙенә туплау өсөн иптәш Ишмурзин беседаларҙы йәнле, ҡыҙыҡлы итеп үткәрә. Һайлау системаһының [illegible], һайлау комиссияларының һәм һайлаусылар исемлеген төҙөү, депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе тураһында аңлатты. Һайлаусылар араһында сталинсе биш йыллыҡтың бөйөк төҙөлештәре, тыуған [illegible] беседалар үткәрә. [illegible] беседаның төрлө формаларын ҡулланы. Һайлаусылар уның үткәргән беседаларын ҙур иғтибар менән тыңлайҙар. Иптәш Булганиндың Октябрь социалистик революцияһының 33 йыллығы тураһында һөйләгән докладын өйрәнеү айырыуса ҙур ҡыҙыҡһыныу уятты.

Агитатор Кузеев, Васильев, Готовцева һәм башҡа иптәштәр 10—12-шәр тапҡыр беседа үткәрҙеләр инде. Агитаторҙарҙың күбеһе техник-ойоштороу эштәрендә һайлау комиссияларына ҙур ярҙам күрһәтә. Улар бөтә һайлаусыларҙың да һайлау исемлегенә дөрөҫ индерелгәнен тикшереп сыҡтылар.

Агитпунктта консультация ла яҡшы ойошторолған. Айырым белешмә өстәле булдырылған. Консультанттар составында 9 кеше эшләй. Улар араһында тел, әҙәбиәт һәм тарих институтының ғилми сотруднигы Терегулова, юрист Сочников, Куприянов һәм башҡа иптәштәр бар. Дежурный агитатор өстәлендә һайлаусыларҙың [illegible] учет кенәгәһе булдырылған. Талаптар бөтәһе лә ваҡытында район Советына еткерелә һәм [illegible] ваҡытында [illegible].

С. Китабова.

Хеҙмәт күтәрелеше

Салауат районы Күкшик рудниге партия ойошмаһы (секретаре иптәш Мусин), урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек эшен бөтә коммунистарҙы һәм [illegible] активистарҙы йәлеп итеп алып бара. [illegible]

Һайлауҙарға әҙерлек уңайы менән үткәрелгән йыйылыштарҙа беренсе булып коммунистар сығыш яһанылар. [illegible]

Береһе Май поселкаһының бөтә урындарында һайлауҙарға әҙерлек һәм производствола артабан күтәрелеш һәм [illegible].

Агитация-массовый эштең яҡшы ҡуйылыуы политик һәм хеҙмәт активлеге тыуҙырҙы.

Ш. Хәйри.

Һайлаусыларҙың наказын үтәйҙә

Өфө ҡалаһындағы йылылыҡ тресы, һайлаусыларҙың Ҡала Советы депутаттарына булған наказдарын үтәп, 1950 йылда ҡала хеҙмәтсәндәрен, һаулыҡ һаҡлау һәм культура-тормош учреждениеларын утын менән тәьмин итеүҙә байтаҡ эш башҡарҙы.

Балалар баҡсалары, библиотекалар һәм театрҙар, дауалау учреждениелары — [illegible] тулыһынса утын менән тәьмин ителде. [illegible] Шулай уҡ быйыл [illegible] 1949 йылға ҡарағанда, утын 2 тапҡырға артыҡ һатылырға тейеш. Хәҙер өсөнсө номерле ағас пристанында хеҙмәтсәндәр өсөн [illegible] ағас материалдары [illegible].

Ҡышҡы сезонда [illegible] тиклем тағы ла 18 мең кубометр утын һатылырға тейеш.

А. Ефремов.

ҺАЙЛАУСЫЛАРҘЫҢ ҺҮҘЕ

Йомағужа. Район үҙәгендәге 21-се һайлау округының һайлаусылары район Советы депутатлығына үҙ кандидаты Рәшиҙә Әсәҙуллина менән осраштылар. Осрашыу үҙ күтәренкелек менән үтте.

Башланғыс һәм урта мәктәп уҡытыусылары профсоюзының район комитеты председателе иптәш Масагутов беренсе булып сығыш яһаны. Ул округ һайлаусыларын депутатлыҡҡа кандидаттың биографияһы менән таныштырҙы.

— Рәшиҙә Харис ҡыҙы Әсәҙуллина,— тине ул, — 1946 йылдан район үҙәгендәге урта мәктәптә уҡыта. Яҡшы, тырыш уҡытыусы. Депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат.

«Ш Интернационал» ауыл хужалығы артеленең колхозсыһы Ғүморов, Дәминова иптәштәр уҡытыусының күрһәткән хеҙмәтен маҡтап билдәләнеләр. Иптәш Дәминова һүҙен былай тип бөтөрҙө:

— Иптәш Әсәҙуллинала минең бер балам уҡый. Ул беҙҙең балаларыбыҙҙы совет уҡытыусыларына хас булған хеҙмәтле тәрбиәләй. Мин тауышымды уға ысын күңелемдән бирәсәкмен.

Ә. И.

ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨНӘ БҮЛӘКТӘР

Стәрлетамаҡ төҙөлөш тресының предприятиелары һайлауҙар көнөн производствола ҙур уңыштар менән ҡаршылайҙар. Быйыл етенсе номерле участканың, «Бурводстрой» һәм транспорт контораһының коллективтары 11 айлыҡ производство программаларын срогынан алда тамамланылар. Быйыл трест тарафынан шлакоблоктар етештереү заводы, балалар баҡсаһы, ясле, мунса һәм башҡа торлаҡ йорттар төҙөлдө.

С. Кинйәбулатов.

Өфө киже-мамыҡ комбинаты туҡыусыһы В. Трофимова урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып көндәлек эш нормаһын 116 процентҡа үтәй.

Һүрәттә: Иптәш В. Трофимова эш өҫтөндә.

А. Червинский фотоһы.

Ауыл Советтәре председателдәре трибунаһы

Ауыл Советы колхоз хужалығын үҫтереү өсөн көрәшә

Урындағы Советтар үҙҙәренең эшен башҡарғанда совет закондарын игә һаҡларға, юғары органдарҙың бөтә директиваларын һис һүҙһеҙ үтәргә, халыҡ хужалығын үҫтереү пландарын тормошҡа ашырыу өсөн көрәшергә һәм шул уҡ ваҡытта массаның инициативаһына киң юл бирергә, уны яҡларға тейештәр.

Беҙҙең ауыл Советы тап шулай эшләй ҙә. Бөтәһенән элек, ауыл Советы һәр төрлө хужалыҡ мәсьәләләрен хәл иткәндә депутаттарға һәм активҡа таяна. Сессиялар ваҡытында һәм регуляр үткәрелә.

Хужалыҡ мәсьәләләрен тикшереүгә арналған сессияларҙың көн тәртибе депутаттарҙың актив ҡатнашлығында, алдан әҙерләнә һәм ауыл Советы исполкомының ултырышында тикшерелә. Бындай саралар сессияла тәнҡиттә һәм үҙ-үҙенде тәнҡитте киң йәйелдереүгә тулы мөмкинлек бирә.

Миҫал итеп быйыл март айында үткәрелгән сессияны алырға мөмкин. Ауыл хужалығы даими комиссияһы «Октябрь» колхозында яҙғы сәсеүгә әҙерлекте тикшерҙе. Был ауыл хужалығы артелендә сәсеүгә әҙерлек эше насар ойошторолғайны. Сәсеү орлоғо етешмәне, инвентарҙар ремонтланып бөтмәгәйне. Комиссияның етәксеһе иптәш Биктимеров етешһеҙлектәрҙе һәм уларҙы булдыра торған сәбәптәрҙе тулы итеп асып бирерлек доклад менән сессияла сығыш яһаны. Фекер алышыуҙа ҡатнашҡан башҡа иптәштәр ҙә «Октябрь» ауыл хужалығы артеле правлениеһенең эшмәкәрлегендәге етешһеҙлектәрҙе ҡаты тәнҡитләнеләр, йәшәп килгән кәмселектәрҙе бөтөрөү сараларын күрһәттеләр.

Сессия ошо етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә йүнәлдерелгән конкрет ҡарар ҡабул итте. Ул колхозды әҙәклектән сығарыр өсөн сәсеүгә әҙерлек эштәренең иң яуаплы участкаларына депутаттарҙы һәм совет активен беркетте. Ҡарарҙың үтәлешен тикшереүгә айырыуса әһәмиәт бирелде. Һөҙөмтәлә «Октябрь» колхозы сәсеүгә өлгөлө әҙерләнеп, уны иң ҡыҫҡа агротехник сроктарҙа тамамланы һәм быйыл мул урожай үҫтереп алды.

Беҙҙең ауыл Советы ауылдың культураһын күтәреү, совет сауҙаһын яҡшы ойоштороу мәсьәләләренә лә ныҡ иғтибар итә. Сөнки колхозсыларҙың үҫә барған культура талабын ҡәнәғәтләндереү, сауҙа эштәрен яҡшыртыу — хужалыҡ эштәренең уңышын тәьмин итеүҙә мөһим роль уйнай. Тик 1947 йылда урындағы Советтарға үткән һайлауҙарҙан һуң ғына ауылда яңынан бер ете йыллыҡ мәктәп, ауыл клубы, медицина пункты һалынды. Ауыл телефонлаштырылды, уҡыу өйҙәре өсөн радиоприемниктар һатып алынды, ике урында балалар йорто төҙөлдө. Бөтә юлдарға ла ремонт үткәрелде, һигеҙ урында күпер эшләнде. Уҡый-яҙа белмәүселәр һаны хәҙер бармаҡлап ҡына иҫәпләнә.

Ауыл Советына ҡараған бөтә дүрт колхозда ла мул урожай үҫтерелде. Колхозсылар һәр бер хеҙмәт көненә 3—4-әр килограмм иген алдылар.

Общественный малсылыҡтың өс йыллыҡ планын үтәү өсөн көрәштә ауыл Советының хеҙмәте айырыуса ҙур. Сөнки беҙ хужалыҡтың был мөһим тармағында эшләү өсөн иң алдынғы депутаттарҙы беркеттек. Депутат Ҡиям Низамовҡа Калинин исемендәге ярлыҡлы колхоздың фермаһы менән етәкселек итеү эше йөкмәтелде. Иптәш Низамов был ышанысты намыҫ менән үтәй. Малсылыҡ работниктарының хеҙмәтен дөрөҫ ойоштороуға өлгәште. Һөҙөмтәлә был колхоз общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәне. Государствоға малсылыҡ продукттарын тулыһынса тапшырҙы һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә малсылыҡ продукттарын тапшырыуҙың киләһе йыл планын 50 процентҡа үтәргә һүҙ бирҙе.

Бөйөк даһиебыҙ иптәш Сталин, совет депутаты—халыҡ хеҙмәтсеһе, тип әйтә. Беҙҙең ауыл Советы депутаттары бөйөк юлбашсыбыҙҙың был әйткәнен һәр ваҡыт иҫтә тоталар. Бына шуға күрә лә улар коллектив хужалыҡты үҫтереү өсөн намыҫлы көрәшәләр, үҙ һайлаусылары менән өҙлөкһөҙ бәйләнеш тоталар, билдәләнгән ваҡытта улар менән осрашалар, хужалыҡты үҫтереү өсөн социалистик ярышты йәйелдереү һәм хеҙмәтте ойоштороу буйынса ҙур эш алып баралар. 25 депутаттың 12-һе ВКП(б) члены. Коммунист-депутаттар хужалыҡты үҫтереү мәсьәләләрендә ауыл Советы эшмәкәрлегенә политик йүнәлеш биреүсе ролен уйнайҙар.

Хәҙер, беҙҙең ауыл Советы колхоздарының члендары ағас әҙерләү планын 17 декабрҙә тамамлап, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн яңы хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн көрәшәләр.

Р. Шайнамалов.

Ҡыйғы районы Түбән Ҡыйғы ауыл Советы председателе.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Коммунизмға" газетаһының эшен яҡшыртыуҙа практик саралар билдәләнде

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 164-се номерында «Коммунизмға» газетаһының (ВКП(б)-ның Краснокам район комитеты һәм район Советы органы) районда булған үҙгәрештәр, яңылыҡтар тураһында булған ҡыҙыҡлы информацияларҙы бирә барыуға иғтибар итмәүе, шулай уҡ уның «Беҙҙең районда» тигән рубрика аҫтында урынлаштырған материалдарының маҡсатҡа йүнәлешле булмауы тураһында матбуғат күҙәтеү баҫылғайны.

Был айҡанлы ВКП(б)-ның Краснокам район комитеты секретары иптәш Хәлилов редакцияға түбәндәгесә хәбәр итте.

«Беҙҙең районда» тигән матбуғат күҙәтеү ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында ҡуйылып тикшерелде һәм унда күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә ҡарата конкрет саралар билдәләнде. Район газетаһының эшен яҡшыртыуҙа тейешле инициатива күрһәтмәгәне өсөн уның редакторы иптәш Әлиевкә ныҡлы иҫкәртеү яһалды».

„ЭШЛЕКЛЕ САРАЛАР ТАЛАП ИТЕЛӘ"

Ошондай баш менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 29 октябрь номерында Өфө тимер юл бүлексәһе етәкселәренең транспорт средстволарын һәм хужалығын ҡышҡы сезонға әҙерләүгә тейешле әһәмиәт бирмәүҙәре тураһында хәбәр баҫылып сыҡҡайны.

Өфө тимер юлы начальнигының урынбаҫары иптәш Ловягин редакцияға яҙған яуабында хәбәрҙә күрһәтелгән фактыларҙың тулыһынса дөрөҫ һәм асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә ҡарата үҙ ваҡытында практик саралар күрелде, тип белдерҙе. «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһында баҫылған хәбәр махсус комиссияла тикшерелгән, тимер юл бүлексәһенең ҡышҡа өлгөлө әҙерләнеүен тәьмин итеү буйынса эшлекле тәҡдимдәр индерелгән.

Элекке Өфө губирнаһында урындағы власть органдарына һайлауҙар нисек үткәрелгән?

1950 йылдың 17 декабрендә Совет Башҡортостанының хеҙмәтсәндәре хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарын һайлаясаҡтар. Государство власы органдарына һайлауҙар беҙҙең илебеҙҙә ысын демократик һайлауҙар булып баралар.

Хеҙмәтсәндәрҙе политик хоҡуҡтан мәхрүм иткән тәртиптәрҙе Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы бөтөнләйгә юҡҡа сығарҙы. Батша Россияһында «һайлап ҡуйыла» торған власть органы итеп йөрөтөлгән урындағы власть органдары — Ҡала Думаһы, земский собрание, волость идараһы бар ине.

Был органдарға һайлауҙар батша чиновниктарының ныҡлы контроле аҫтында үткәрелгәндәр. Урындарҙа улар һайлауҙар барышын иғтибар менән күҙәтер торғандар һәм бөтә саралар менән — һайлауҙарҙы тупаҫ боҙоуҙан алып политик көсөн ҡулланыуға тиклем — үҙ кешеләрен һайлатырға тырышҡандар.

Башҡортостан государство архивының документтары элекке Өфө губирнаһында урындағы власть органдарына һайлауҙар тураһында түбәндәгеләрҙе һөйләйҙәр.

1911 йылдың 18 апрелендә Стәрлетамаҡ өйәҙе Сытырман волосында волость старшинаһы һайланған. Һайлау асыҡ тауыш биреү юлы менән үткәрелгән: күрһәтелгән кандидат өсөн тауыш биреүселәр бер яҡҡа, уға ҡаршы тауыш биреүселәр икенсе яҡҡа сыҡҡандар. Бында земский начальниктең ҡатнашыуы ла ҙур роль уйнаған. Сөнки ул һәр бер кешенең кемгә тауыш биреүен күреп торған. Шуға ла ҡарамаҫтан, түрәләр тарафынан иғлан ителгән кандидат Ғәбитов бик аҙ тауыш йыйнаған. Крәҫтиәндәр күпселек тауыш менән үҙ кандидатураһын һайлағандар. Ләкин земский начальник волость старшинаһы итеп шул уҡ Ғәбитовты раҫлаған.

Земский начальниктең үҙ белдеге менән эшләүе тураһында крәҫтиәндәр губернаторға жалоба биргәндәр. Тик быларның бер нindәй ҙә һөҙөмтәһе булмаған. «Жалобаны эҙемтәһеҙ ҡалдырырға» тигән яуап бирелгән. Йәнәһе, «сенат ҡарары буйынса крәҫтиән учреждениеларына эш урынына күберәк тауыш алған кешене түгел, ә күберәк ышаныслы булған кешене раҫларға рөхсәт ителгән, был эш буйынса земский начальник шулай эшләгән дә, уның быға һис шикһеҙ хоҡуҡы бар».

Был земский начальниктәрҙең крәҫтиәндәрҙең фекере менән иҫәпләшеп тормайынса, волость старшиналары итеп самодержавиеға яраҡлы кешеләрҙе билдәләүгә булған «законлы хоҡуҡы» ине.

Земстволар батша хөкүмәтенең һайланып ҡуйыла торған икенсе органы булған. Земстволар тураһындағы положениеға ярашлы рәүештә земский учреждениелар тип земский собрание һәм земский управалар йөрөтөлгән. Земский собраниелар ғәҙәттә йылға бер генә тапҡыр йыйылған, даими эшләүсе органдар булып губирна һәм өйәҙ управалары торған. Был учреждениеларға һайлауҙар түбәндәгесә үткәрелгән: өйәҙҙәге һайлау йыйылышында өйәҙ земский собраниеһының гласныйҙары һайланған. Был гласныйҙар үҙ араларынан өйәҙ земский управаһының члендарын һәм губирна земский собраниеһының гласныйҙарын һайлағандар. Ә инде губирна земский собраниеһының гласныйҙары губирна земский управаһының члендарын һайлап ҡуйғандар.

Положение буйынса губирна земский собраниеһының председателе булып дворяндарҙың губирна предводителе, ә өйәҙ собраниеларының председателдәре булып дворяндарҙың өйәҙ предводителдәре торған. Губирна земский управаһының председателе эске эштәр министерствоһы тарафынан, ә губирна һәм өйәҙ управаларының члендары губернатор тарафынан раҫланған. Шулай итеп, һайлауҙарҙың яҙмышы тулыһынса батша чиновниктары ҡулында булған. Улар земский органдарға «ышаныслыҙ» кешеләрҙе индермәү өсөн бөтә көстәре менән тырышҡандар. Земский учреждениеларға һайлауҙар системаһы ла шундай уҡ иҫәп менән ҡоролған булған.

Һайлау йыйылыштарында ҡатнашыу өсөн өйәҙҙәге һайлаусылар сословиелар буйынса өс төркөмгә (курияларға) бүленгәндәр. Беренсе төркөмдә йәки беренсе һайлау йыйылышын дворяндар ғына тәшкил иткән. Икенсе һайлау йыйылышына дворян булмаған, ләкин билдәле күләмдә милеккә эйә кешеләр (сауҙағәрҙәр һәм промышленниктар) ингән.

Тауыш биреү хоҡуҡы менән туранан-тура беренсе йәки икенсе һайлау йыйылышында ҡатнашыу өсөн кәмендә 350 десятина ергә йәки кәмендә 15 мең һумлыҡ милеккә эйә булыу талап ителгән. Еврейҙәр, милек цензына ла ҡарамаҫтан, һайлауҙарға ҡатнаша алмағандар. Шулай уҡ ҡатын-ҡыҙҙарҙың һәм егерме биш йәшкә етмәгән кешеләрҙең һайлау йыйылыштарында ҡатнашыуға хоҡуҡтары булмаған.

Тулы һайлау цензына эйә булмаған, ләкин өйәҙ эсендә кәмендә 35 десятина ер йәки 1500 һумлыҡ милек биләгән кешеләргә өйәҙ съездарына йыйналыу һәм һайлау йыйылышында ҡатнашыу өсөн үҙ вәкилдәрен һайлау хоҡуҡы бирелгән. Дворяндар айырым (беренсе съезға) йыйналғандар һәм үҙ вәкилдәрен беренсе һайлау йыйылышына ебәргәндәр. Ваҡ промышленниктарҙың һәм сауҙағәрҙәрҙең (икенсе съезд) вәкилдәре икенсе һайлау йыйылышында ҡатнашҡандар.

Дворян-помещиктар һәм эре буржуазия земский собраниеға үҙ вәкилдәрен туранан-тура һайлағандар. Крәҫтиәндәр өсөн ике баҫҡыслы һайлау урынлаштырылған. Волость администрацияһы вәкилдәренән төҙөлгән волость сходтарында һәр бер волостан бәрәр вәкил һайланған. Был вәкилдәр араһынан батша чиновниктары өйәҙ өсөн билдәләнгән һанда гласныйҙарҙы үҙҙәре һайлап алғандар.

Мәҫәлән, Бөрө өйәҙендәге беренсе һайлау йыйылышында (дворяндар-помещиктар) һайлауҙарҙа туранан-тура ҡатнашыуға 38 кешенең, вәкилдәр аша һайлауға (беренсе һайлау съезынан) 14 кешенең хоҡуҡы булған. «Положение» буйынса улар үҙ араларынан өйәҙ земский собраниеһына 18 гласный һайлағандар.

Икенсе һайлау йыйылышында (сауҙағәрҙәр һәм промышленниктар) һайлауҙа туранан-тура ҡатнашыуға 60 кеше, вәкилдәр аша һайлауға 518 кеше хоҡуҡлы булған. Улар өйәҙ земский собраниеһына 3 гласный һайлағандар. Ауыл обществоларынан 9 гласный һайлап алынған.

Официаль архив мәғлүмәттәре буйынса 1909 йылдың 1 ғинуарына Бөрө өйәҙендә 620.976 кеше булған. Шулар иҫәбән Бөрө ҡалаһында 11807 кеше һәм өйәҙҙең ауыл ерҙәрендә 609.169 кеше йәшәгән.

Шулай итеп, Бөрө өйәҙендәге земский собраниеһында 52 помещиктең интересын күҙәтеүсе 18 дворян булған. Ә ауыл халҡынан 609.169 кешенең нибары 9 вәкиле ҡатнашҡан.

Бөрө өйәҙе земский собраниеһында дворян-помещиктарҙың абсолют өҫтөнлөк алыуы губирна земский собраниеһына гласныйҙар һайлаған ваҡытта айырыуса асыҡ күҙәләнгән. Дүрт гласный һайларға кәрәк булған. Гласныйҙар итеп бары тик беренсе һайлау йыйылышы вәкилдәре генә, эре ер биләүселәр генә һайланған.

Бындай хәл бер Бөрө өйәҙендә генә булмаған. Шуны күрһәтеүҙә етә: Өфө губирнаһының 1909—1912 йылдарҙағы земский собраниеһында 29 гласный иҫәбендә 26 кеше беренсе һайлау йыйылыштарының вәкилдәре, йәғни дворян-помещиктар, ә икенсе һайлау йыйылыштарынан 3 кеше булған. Губирна земский собраниеһында ауыл обществоларынан бер генә гласный ҙа һайланмаған.

Элекке батша Россияһында хеҙмәтсәндәрҙең гражданлыҡ хоҡуҡтарын мыҫҡыллауҙы күрһәтеүсе фактылар бына шундай.

Бары тик еңгән социализм илендә генә хеҙмәтсәндәргә тиң хоҡуҡ тәьмин ителде, бөтә милләттәргә сәскә атыу мөмкинлеген биреүсе ысын совет демократияһы урынлаштырылды.

У. Сәлимов.

Башҡорт АССР-ы Үҙәк архив начальнигы.

Колхоздың общественный хужалығын нығытыуҙа ревизия комиссияһы

Ауыл хужалығы артеленең сталинсе Уставы ревизия комиссияһының бурыстарын түбәндәгесә билдәләй:

«Ревизия комиссияһы правлениеның барлыҡ хужалыҡ-финанс эшмәкәрлеген тикшерә, аҡсалата һәм натуралата килерҙәрҙең барыһы ла артелдең приходына билдәләнгән тәртиптә яҙылғанмы, средстволарҙы тотоуҙа Устав менән билдәләнгән тәртип еренә еткерелә ме, артель мөлкәте етерлек тиклем ҡәҙерләп һаҡланамы, артелдең мөлкәтен һәм аҡса средстволарын урлау һәм туҙҙырыу юҡмы икәнлеген һәм государство алдындағы йөкләмәләрә буйынса артелдең иҫәп иҫәпләшеүен, үҙенең бурыстарын иҫәп түләүен һәм артелгә бурысы булған кешеләрҙән ул бурыстарҙы иҫәп алыуын тикшерә.

Былар менән бер рәттән, ревизия комиссияһы артелдең үҙ члендары менән булған бөтә иҫәп эштәрен ентекләп тикшерә, тейешенән кәм биреү, хеҙмәт көндәрен яңылыш яҙыу, хеҙмәт көндәре буйынса иҫәпте үҙ ваҡытында эшләмәү кеүек һәр бер хәлде һәм артелдең, шулай уҡ уның члендарының интерестарын боҙоуҙағы башҡа хәлдәрҙе «са».

Ревизия комиссияһының төп бурысы колхоздың социалистик мөлкәтен һаҡлауҙа контроль яһауҙан тора. Ревизия комиссияһы социалистик мөлкәтте урлаусыларға һәм туҙҙырыусыларға ҡаршы, ауыл хужалығы артеле Уставын боҙоусыларға ҡаршы һәм хужаһыҙлыҡ күрһәтеүселәргә ҡаршы ҡырҡа көрәш алып барырға тейеш. Колхоздың государствоға ауыл хужалығы продуктылары тапшырыу йөкләмәләрен үтәүе, контрактация тураһындағы договорҙың тормошҡа ашырылыуы, налог һәм страховой түләүҙәрҙең ваҡытында үтәлеүе буйынса ревизия комиссияһы тикшереүҙәр алып барырға мәжбүр.

Колхозда хеҙмәт көндәрен тотоноуға контроль яһау, хеҙмәт көндәре буйынса колхозсылар менән иҫәпләшеүҙәрҙе тикшереү — ревизия комиссияһының бурысы ул. Ревизия комиссияһы колхоздың производство планының һәм керем-сығым сметаһының үтәлештәрен тикшерә, колхоз правлениеһының аҡса средстволарын билдәләнгән тәртиптә тотонамы, уларға ҡарата хужаһыҙлыҡ күрһәтелмәйме икәнлеген билдәләй. Колхоздың аҡса средстволары, сәсеү орлоғо, продуктылары һәм башҡа мөлкәттәре үҙҙәренең билдәләнеүе буйынса файҙаланылырға тейештәр.

Ревизия комиссияһы колхоз правлениеһының партия һәм хөкүмәт ҡарарҙарын үтәүенә контроль яһай. Колхоздарҙың общественный хужалығын күтәреү, баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыу, үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен индереү, продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы саралары тормошҡа ашырылыуҙа ревизия комиссияһы контроль алып бара һәм уларҙы тормошҡа ашырыуҙа ярҙам күрһәтә.

Ауыл хужалығы артеле Уставына ярашлы рәүештә, ревизия комиссияһы правлениеның хужалыҡ-финанс эшмәкәрлеген йылына 4 тапҡыр тикшереү үткәрә. Аҡса средстволарына ревизия яһау ай һайын үткәрелә.

Шулай ҙа ҡайһы бер колхоздарҙағы ревизия комиссиялары ауыл хужалығы артеле Уставының был талаптарын еренә еткереп үтәмәйҙәр. Уларҙың ҡайһы берҙәре колхоздың йыл аҙағына аҡса һәм продукты буйынса ҡалдыҡтарын тикшереү эштәрен үткәреү менән генә сикләнәләр.

Контроль һәм тикшереү эштәре яҡшы ойошторолған колхоздарҙа ауыл хужалығы артеле Уставын боҙоуҙарға юл ҡуйылмай һәм правлениеның эшендәге етешһеҙлектәр бөтөрөлә.

Былтыр республикабыҙ колхоздарында ревизия комиссиялары, йылына 4 тапҡыр тикшереү үткәреү урынына, тик өс тапҡыр ғына үткәрҙеләр. Ә 30 колхозда бер генә тапҡыр ҙа ревизия үткәрелмәне.

Стәрлетамаҡ район ауыл хужалығы бүлеге колхоздарҙың ревизия комиссияларына насар етәкселек итә. Шуныҡтан был районда колхоз правлениеларының эшмәкәрлегенә ревизия эштәре регуляр үткәрелмәй. Тикшереү ваҡытында асылған етешһеҙлектәрҙе — иген, малсылыҡ продуктылары, аҡса средстволары етешмәүҙәрҙе бөтөрөү саралары күрелмәй, ғәйепле кешеләрҙән зыян түләтелмәй. Күпселек ваҡиғала бындай етешмәүҙәр колхоз счетынан һыҙып ташланалар. Стәрлетамаҡ районында һуңғы өс йылда колхоздарға йылына 408 тапҡыр ревизия үткәреү урынына, бары тик 250—260 ревизия үткәрелде. «Марс», «Новая жизнь», Салауат һәм Свердлов исемендәге колхоздарҙа былтыр ревизия бөтөнләй үткәрелмәне. Ә «Алға», «Дружба», «Победа», һәм Киров исемендәге колхоздарҙа бер генә тапҡыр тикшереү үткәрелде.

Благовар районы колхоздарында ла шундай уҡ хәл.

Эреләтелгән колхоздарҙа ревизия комиссияларының роле бик ҙур. Бындай колхоздарҙа хужалыҡтың бөтә тармаҡтарын бик ентекле тикшереү талап ителә. Был бурысты үтәү—ревизия комиссияларының намыҫ эше ул.

Ревизия комиссиялары тикшереү ваҡытында колхоз правлениеларынан һәм колхоздағы яуаплы кешеләрҙән документтәр талап итергә, шулай уҡ ревизия һөҙөмтәләре буйынса яҙма һәм телдән аңлатмалар алырға тейештәр. Тикшереүҙәрҙе правление эштәре буйынса ғына түгел, бәлки бригадалар, фермалар һәм ярҙамсы хужалыҡтар буйынса ла үткәрергә кәрәк. Тикшереүҙәр ваҡытында асылған етешмәүҙәр һәм туҙҙырыуҙар улар өсөн яуаплы булған кешеләрҙән түләттерелергә тейеш.

Республикабыҙ ауыл хужалығында хәҙер йыллыҡ эштәргә йомғаҡ яһау ваҡыты яҡынлашты. Был айҡанлы колхоздарҙа уға әҙерлек эше алып барыла. Колхоздың йыллыҡ отчетын төҙөүгә әҙерлек айҡанлы общественный милеккә инвентаризация үткәрелә. Бөтә был эштәрҙә ревизия комиссиялары актив ҡатнашлыҡ итергә, бер генә етешһеҙлекте лә булдырмаҫҡа тейештәр. Колхоздарҙа правлениелар һәм ревизия комиссиялары тарафынан общественный милеккә нығыулы учет булдырыу һәм контроль алып барыу — колхоз хужалығының артабан нығыуын тәьмин итер.

М. Малкин,

СССР Хөкүмәте эргәһендәге колхоз эштәре буйынса Советтең Башҡорт АССР-ындағы вәкиле урынбаҫары.

Кореялағы ваҡиғалар

Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһының 5 декабрҙә таратылған белдереүендә, фронттың бөтә участкаларында ла Халҡ армияһының ғәскәрҙәре Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы уңышлы һуғыш хәрәкәттәрен алып барыуҙы дауам итерҙәләр, тип әйтелә.

Анчжуҙан (Ансюҙан) көньяҡтараҡ районда Халҡ армияһы частарының һөжүме арҡаһында дошман Пхеньяндан сигенә.

Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ Халҡ армияһының частары элекке райондарҙа актив һуғыш хәрәкәттәре алып барҙылар.

Көнсығыш яр буйында Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре Халҡ армияһы частарының ҡыҫымы аҫтында, Хесанлин һәм Ранан ҡалаларын ҡалдырып, 40—50 километрға тиклем көньяҡҡа һәм көньяҡ-көнбайышҡа сигенделәр.

Ҡытайҙа бандитизмгә ҡаршы уңышлы көрәш

ПЕКИН, 5 декабрь. (ТАСС). «Синьцзянжибао» гәзетаһы, Төньяҡ-Көнбайыш Ҡытайҙа үткән йылда общественный именлек органдары тарафынан, киң халҡ массаһының һәм Халҡ азатлыҡ армияһы боецтарының актив ярҙамында, 203 диверсион группа һәм гоминдансы агенттарҙың шпионлыҡ һәм емерткес эштәренең 368 ваҡиғаһы фаш ителгән һәм юҡ ителгән, тип хәбәр итә. Чан Кай-шиҙең 6249 агенте арестҡа алынған һәм 175 радиостанция ҡулға төшөрөлгән.

Общественный именлек органдары Чан Кай-ши агенттарының бөтә контрреволюцион эше Америка империалистәре тарафынан ойошторолғанлығын һәм йүнәлтелгәнлеген асыҡлағандар.

Көнбайыш Германия оккупацион властарының баш-баштаҡлығы

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетаһы, Көнбайыш Германияның оккупацион властары немец коммунистарының етәксеһе, Бухенвальдта фашистар тарафынан язалап үлтерелгән Эрнст Тельмандың ҡатыны, Роза Тельманға Францияға барыу өсөн транзит визаһын биреүҙән баш тартҡандар, тип хәбәр итә.

Роза Тельман ҡаршылыҡ күрһәтеү хәрәкәтендә элек ҡатнашыусыларҙың милли федерацияһы тарафынан һуғыш ваҡытында немец фашистары тарафынан яһалған енәйәттәр тураһындағы документтар күргәҙмәһенең асылыуына Парижға саҡырылғайны. Федерация секретаре үҙенең белдереүендә Францияның, Англияның һәм Американың оккупацион властары Роза Тельманға виза биреүҙән баш тартҡандары, ләкин, элекке гитлерсылар Фон Шольтицҡа, Скорцениға һәм башҡаларға бынан элегерәк яраҡһыҡланып виза биргәндәре өсөн ғәйепләгән.

Трумэндең Эттли менән кәңәшмәһе

ВАШИНГТОН, 5 декабрь. (ТАСС). 4 декабрҙа Трумэн һәм Англияның премьер-министре Эттли үҙ советниктары менән бергә Аҡ йортта һөйләшеүҙәр башлағандар.

Прогрессив кешелек донъяһы Сталинсе Конституция көнөн билдәләне

ҠЫТАЙ

ПЕКИН. Сталинсе Конституцияны ҡабул итеүгә 14 йыл тулыуҙы Ҡытай матбуғаты киң билдәләй.

«Женьминьжибао» газетаһы «Бөйөк Сталинсе Конституция» тигән мәҡәләне, шулай уҡ Советтар Союзында урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлектең барышы тураһында Мәскәүҙәге үҙ хәбәрсеһенең хәбәрен баҫып сығарған.

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Бөйөк Сталинсе Конституцияның 14 йыллығын Болгария матбуғаты киң билдәләй. Болгария халҡ республикаһының конституцияһын Бөйөк халҡ собраниеһының ҡабул итеүенә өс йыл тулыу көнө шулай уҡ был көнгә тура килә.

«Сталинсе Конституция, — тип яҙа «Работническо дело» газетаһы, — еңгән социализм конституцияһы булып тора. Сталин гениҙе Ленин — Сталиндең еңелмәҫ партияһы тарафынан етәкселек ителгән совет халҡының гүзәл өлгәшеүҙәрен мәңгеләштергән документте барлыҡҡа килтерҙе. Маркс — Энгельс — Ленин — Сталиндең бөтә нәмәне еңеүсе учениеһе Сталинсе Конституцияның теоретик нигеҙе булып тора. Был учение социализмде фәнгә әйләндерҙе һәм капитализмға ҡаршы көрәштә пролетариат ҡулында ҡеүәтле ҡорал булып әүерелде»

5 декабрҙә Софияла Болгария-Совет общестоһының союзы Сталинсе Конституцияның 14 йыллығына арналған күргәҙмәне тантаналы рәүештә асты.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Чехословакия газеталары СССР Сталинсе Конституцияһының 14 йыллығына арналған мәҡәләләр баҫып сығарғандар. Совет демократияһы иң юғары типтағы демократия, ысын халҡ демократияһы, бөтә донъялағы иҙелгән халыҡтар өсөн өлгө булып хеҙмәт итеүсе демократия булып тора, тип билдәләйҙәр газеталар бер тауыштан.

«Руде право» газетаһында баҫылып сыҡҡан «Социализм иленең демократияһы» тигән мәҡәләлә юстиция министре Ш. Райс Сталинсе Конституцияның ғәйәт ҙур әһәмиәтен билдәләй.

Хәҙер, бынан 14 йыл элек булған кеүек үк, тип әйтелә мәҡәләлә, эшселәр синыфының социалистик хәрәкәтенә һәм колониаль һәм иҙелгән халыҡтарҙың милли азатлыҡ хәрәкәтенә Америка империалистәре уныһыҙ рәүештә яла яғырға маташҡан ваҡытта, прогрессив лагерҙың иң яҡшы вәкилдәренең демократик ынтылыштары капиталистик илдәрҙә баҫтырылған ваҡытта, совет демократияһы — Сталинсе Конституцияла кәүҙәләндерелгән демократия Америка һуғыш тоҡандырыусыларына һәм халыҡтарҙы бөтә иҙеүселәргә ҡаршы ғәйепләү булып тора. Совет демократияһы тыныслыҡ, демократия һәм социализмдең еңелмәҫлеген иҫбатлау булып тора.

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Бөтә газеталар ҙа беренсе биттәрҙә совет халҡының бөйөк юлбашсыһы Генералиссимус Иосиф Виссарионович Сталиндең портреттарын һәм Сталинсе Конституцияға арналған мәҡәләләр баҫып сығарғандар.

Сталинсе Конституция, тип яҙа «Трибуну люду» газетаһы, Советтар Союзының халҡ хужалығында ҡалала ла, шулай уҡ ауылда ла социалистик системаның еңеү фактын, кешенең кешене эксплуатациялауының бөтөрөлөү фактын, ергә һәм етештереү средстволарына общественный милек совет общестоһының нигеҙе булып тороу фактын законлы раҫлау булып тора.

Сталинсе Конституция, тип яҙа уныл ары «Трибуну люду», капиталистик системаға ҡарағанда социалистик системаның өҫтөнлөгөн раҫлаусы бөйөк документ ул, кешелек донъяһы тарихында иң демократик конституция ул. Капиталистик илдәрҙең конституциялары эксплуатацияны аҡлаған ваҡытта, Советтар Союзының Конституцияһы хеҙмәтсән массаларға тулы власть бирә һәм уларҙы илдең бер-ҙән-бер ысын хужаларына әйләндерә.

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ. Венгрияның бөтә газеталары ла Сталинсе Конституцияны ҡабул итеүгә 14 йыл тулыу көнөн билдәләйҙәр.

Сталинсе Конституция, тип яҙа «Сабад неп», «еңгән социализмдең төп законы булып тора. Сталинсе Конституция совет кешеләренең үҙ көстәренә ышаныуын нығытты һәм нығыта, уларҙы яңы еңеүҙәргә өлгәшеү өсөн көрәшкә туплай. Уның әһәмиәте башҡа илдәр өсөн дә ҙур.

Беҙҙең Конституцияныбыҙҙы төҙөү Советтар Союзының тарихи роленә нығ бәйләнгән. Советтар Союзы беҙҙең Тыуған илебеҙҙе азат итте, беҙҙең халҡыбыҙға халҡ демократияһы юлына баҫырға ярҙам итте; Советтар Союзы ярҙамында Венгрияла социализм төҙөү мөмкин булды. Беҙҙең конституциябыҙ Советтар Союзы Конституцияһы төҙөлгән бөйөк принциптар нигеҙендә төҙөлә. Уларҙың айырмаһы тик шунан ғына тора, Советтар Союзы Конституцияһы — тормошҡа ашырылған социализмдең төп законы ул, ә беҙҙең конституциябыҙ — төҙөлә торған социализм конституцияһы ул».

«Советтар Союзының Конституцияһы,— тип яҙа йомғаҡлау һүҙендә газета, — һәр бер халыҡтың — ҙурлығының да, шулай уҡ бәләкәйлегенең дә бойондороҡһоҙлоҡҡа һәм суверенитетҡа хоҡуҡын хөрмәтләй. Шуның менән ул тыныслыҡты һаҡлап ҡалыуға булышлыҡ итеү генә түгел, ә башҡа бөтә государстволарға тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалырға мөмкин булған юлды ла күрһәтә».

5 декабрь, тип яҙа «Мадьяр немзет» газетаһы, Советтар Союзы халҡының ғына түгел, ә бөтә алдынғы кешелек донъяһының байрамы ул. Кешенең хоҡуҡтарын иғлан итеүсе бер генә документ тә тарих барышында бер ваҡытта ла әле кешелек донъяһы өсөн Советтар Союзының Сталинсе Конституцияһынан ҡиммәтерәк булманы.

Сталинсе Конституция көнө айҡанлы, бөгөн Будапештта Венгрия-Совет общестоһы «Совет демократияһының еңеүе», тигән ҙур күргәҙмә ойошторҙо.

РУМЫНИЯ

БУХАРЕСТ. Румыния газеталары Сталинсе Конституция көнөнә арналған мәҡәләләр һәм башҡа материалдар баҫып сығарғандар.

«Скынтейя» газетаһы Советтар Союзындағы тормош тураһында — хеҙмәткә, ялға, белем алыуға хоҡуҡ тураһында, совет кешеләренең бай тормошо тураһында фотомонтаж урынлаштырған.

«Сталинсе Конституция, — тип яҙа газета, — тыныслыҡты һаҡлаусы төп закон ул, һуғышты барлыҡҡа килтереүсе бөтә сәбәптәр бөтөрөлгән илдең законы ул. Был — яңы бөтә донъя һуғышын тоҡандырыусы бандиттарҙа политикаһын фашлаусы, ныҡлы кәскә әйә булған, ғәйепләүсе документ ул. Сталинсе Конституция тыныслыҡ өсөн көрәштә ҡеүәтле идеологик ҡорал булып тора. Беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре, бөтә илдәрҙәге үҙҙәренең туғандары менән бергә, бөгөн үҙ күҙҙәренең ошо Конституцияның ижадсыһы, социалистик демократияны төҙөүсе иптәш И. В. Сталинға айырыуса мәхәббәт, рәхмәт һәм ышаныс тойғолары менән йүнәлтәләр.

«Ромыния либера» газетаһы, империализм иҙеүенән азат ителгән халыҡтар өсөн Сталинсе Конституция хәрәкәт итеүҙең иң бөйөк программаһы булып тора, тип билдәләй. Ул социализм төҙөүҙең аҡты перспективаһын аса, хеҙмәтсәндәрҙе көндәлек хеҙмәттә ысын героик подвигтарға туплай.

АЛБАНИЯ

ТИРАНА. Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, газеталар Сталинсе Конституция көнөн үҙҙәренең баш мәҡәләләрендә киң билдәләйҙәр.

«Зери и популлит» газетаһы «Еңгән социализм конституцияһы» тигән мәҡәләлә, Сталинсе Конституция политика, экономика һәм фән өлкәләрендә даплы совет халҡы тарафынан өлгәшелгән уңыштарҙы сағылдыра, тип яҙа. Ул ҙур халҡ-ара әһәмиәткә эйә, сөнки ул властe үҙ ҡулдарына алған халыҡтың нәмә эшләй алыуын күрһәтә. Совет Конституцияһының өлгөһө буйынса халҡ демократияһы илдәре үҙҙәренең халҡ-демократик королоштарын нығыталар һәм социализм нигеҙҙәрен һалалар.

Беҙҙең илебеҙҙе азат иткәндән һуң Сталинсе Конституция беҙгә үҙебеҙҙең халҡ республикабыҙҙы төҙөү һәм нығытыу эшендә ярҙам күрһәтте.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАҺЫ

БЕРЛИН. Германия демократик республикаһының халҡы Сталинсе Конституция көнөн тантаналы билдәләне. Республика ҡалаларында һәм ауылдарында Германия — Совет дуҫлығы общестоһының комитеттары Сталинсе Конституция тураһында докладтар менән йыйылыштар үткәрҙеләр.

«Нейес дейчланд» газетаһы был көрәшле дата айҡанлы былай тип яҙа: «Бөтә милләттәрҙең һәм расаларҙың тиң хоҡуҡлылығын, халыҡтарҙың туғандаш хеҙмәттәшлеген үҙ принциптары сифатында иғлан итеүсе Сталинсе Конституция бөгөн Америка агрессорҙарына ҡаршы иң көслө ғәйепләү булып тора һәм Америка империализмы янаған халыҡты милли бойондороҡһоҙлоҡ өсөн көрәшкә мобилизовать итә. Ул бөтә донъя халыҡтарына азатлыҡҡа, демократияға һәм социализмға юл күрһәтә».

Газета иптәш И. В. Сталиндең портретын, шулай уҡ «СССР Конституцияһының проекты тураһындағы» докладтан өҙөктәр баҫып сығарған.

ФИНЛЯНДИЯ

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндияның демократик матбуғаты Сталинсе Конституция көнөнә арналған баш мәҡәләләр баҫып сығарған. Газеталар, Сталинсе Конституция донъялағы иң демократик Конституция, Советтар Союзының халыҡтарына бөтә политик хоҡуҡтарҙы ғына түгел, ә хеҙмәткә, ялға һәм белем алыуға хоҡуҡ биргән Конституция булып тора, тип билдәләйҙәр.

«Тюэкансан саномат» газетаһы, Сталинсе Конституция капитализм лагерендә тәртипһеҙлек һәм ҡурҡыу тыуҙырҙы, тип яҙа.

Сталинсе Конституцияның иң гүзәл үҙенсәлектәренән береһе, тип күрһәтә газета, уның эҙмә-эҙлекле демократизмынан тора. Ул һүҙ, матбуғат, йыйылыштар, демонстрациялар ирке кеүек төп демократик хоҡуҡтарҙы гарантиялап ҡына ҡалмай, ә йыйылыштар өсөн общественный зданиеләрҙе, биналарҙы, типографияларҙы һәм ошо хоҡуҡтарҙы тормошҡа ашырыу өсөн кәрәкле булған башҡа материаль шарттарҙы хеҙмәтсәндәр һәм уларҙың ойошмалары ҡарамағына бирә.

Сталинсе Конституция, тип билдәләй йомғаҡлау һүҙендә «Тюэкансан саномат», еңгән социализм документе булып тора. Уның нигеҙендә совет кешеләре общественный үҫештең тағы ла юғарыраҡ формаһына — коммунизмға ҡеүәт өсөн хеҙмәт итәләр. (ТАСС).

Газетабыҙҙың киләһе номеры 9 декабрҙә сыға.

Яуаплы редактор **Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.**

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «АҠҠОШТАР КҮЛЕ».

Рус драма театрында — «УРЛАНҒАН БӘХЕТ».

«Октябрь» кинотеатрында — «МУСОРГСКИЙ».

«Салауатта» — «ВАЛЕРИЙ ЧКАЛОВ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ЯБРЫЛЫУ».

УРОЖАЙҘЫ КҮТӘРЕҮҘӘ МӨҺИМ САРА

Беҙҙең Башҡортостанда тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы уңышлы рәүештә тормошҡа ашырыла. Колхоздарыбыҙ һәм совхоздарыбыҙ алдынғы машина техникаһы менән ҡоралландырылған машина-трактор станциялары һәм баҫыу һаҡлаусы урман үҫтереү станциялары ярҙамында күп майҙандарҙа баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырҙылар, бик күп быуалар һәм һыу ятҡылыҡтары төҙөнөләр, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәре индерҙеләр, социалистик баҫыуҙарҙың урожайлылығын йылдан-йыл күтәрә баралар.

Былар бөтәһе лә алдынғы совет фәне ҡаҙаныштары. Был фән беҙҙең колхоздарыбыҙҙа киң рәүештә ҡулланыла.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултыртыуҙа беҙҙең колхоздарыбыҙҙың эш тәжрибәләре ҙур. Республикабыҙҙа колхоздар төҙөлә башлауҙың тәүге йылдарында уҡ Бөтә союз агромелиоратив ғилми-тикшеренеү институтының Куйбышев филиалының Волга буйы агромелиоратив тәжрибә станцияһы баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыу юлында башланғыс эштәр үткәрҙе. Был станцияның махсус экспедицияһы Башҡортостандың төрлө районлары зонаһын өйрәнде һәм ҡоролоҡҡа ҡаршы йоғонто яһай торған баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыу юлдары менән баҫыуҙарҙың урожайлылыҡтарын күтәреү сараларын билдәләне. Ул, башлыса, яҙғы бойҙай урожайын күтәреү саралары буйынса эш алып барҙы. Тупраҡ һәм климат шарттарын ныҡлы өйрәнеү һәм зоналар билдәләне. Ә…нциянының эш һөҙөмтәһендә республиканың зоналарға бүленеүе түбәндәгесә булды:

Беренсе группаға Дүртөйлө, Баҡалы, Бәләбәй, Бишбүләк, Ҡырмыҫҡалы, Ауырғазы, Салмағош, Ҡушнаренко райондары инәләр. Был зона райондарында баҫыуҙарҙа урман полосалары ултыртылғас, яҙғы бойҙай урожайы һәр гектарҙан 1,3 центнерға артырға тейеш. Икенсе группа зонаға ингән Хәйбулла, Зианчура, Баймаҡ, Әбйәлил, Учалы райондарында был сара һөҙөмтәһендә яҙғы бойҙай урожайы һәр гектарҙан 1,6 центнерға артырға тейеш. Өсөнсө группаға индерелгән Стәрлетамаҡ, Стәрлебаш, Мәләүез һәм башҡа райондарҙа, дүртенсе группаға индерелгән Бүҙәк, Туймазы, Дәүләкән һәм башҡа райондарҙа шулай уҡ баҫыу һаҡлаусы урман полосалары йоғонтоһо менән яҙғы бойҙайҙан юғары урожай алыу мөмкинлектәре ниндәй икәнлеге билдәләнде.

Факторҙарға нигеҙләнгән был расчеттар хәҙер тормош тарафынан раҫландылар.

Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы нигеҙендә республикабыҙ колхоздарында баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыу планы йыл һайын арттырып үтәлеп килә. Был колхоздарҙа бөтә төр культуралар, шул иҫәптән, яҙғы бойҙайҙан юғары урожай алыуға ҙур йоғонто яһаны. Мәҫәлән, беренсе группа зонаға ингән Баҡалы районы «Красный пахарь» колхозында баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ярҙамында хәҙер юғары урожай алына. Бында урман полосалары булдырыуға тиклем, әйтик 1934 йылда, яҙғы бойҙайҙың һәр гектарҙан алынған уртаса урожайы 5,3 центнер тәшкил итә ине, ә 1947 йылда ул 17 центнер тәшкил итте. Был, колхоздың хатта, 1939 йылғы урожайына ҡарағанда 80 процентҡа артыҡ тигән һүҙ. Икенсе группа зонаға ингән Хәйбулла районы «Новая жизнь» колхозында баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыуға тиклем, әйтик 1934 йылда, һәр гектарҙан уртаса 5,8 центнер яҙғы бойҙай урожайы алына ине. Бында 1948 йылда яҙғы бойҙайҙың һәр гектарҙан алынған уртаса урожайы 12,5-әр центнер булды. Тимәк, урман полосалары булдырыу һөҙөмтәһендә алынған урожайҙың сағыштырмаһы 30—40 процент тәшкил итә. Өсөнсө һәм дүртенсе группа зоналарға ингән райондарҙа ла урман полосаларының яҙғы бойҙай урожайын арттырыуҙа ҙур йоғонто яһау фактыларын күрһәтергә мөмкин.

Башҡортостан баҫыусылыҡ тәжрибә станцияһының үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен үҙләштереү, урман полосалары булдырыу буйынса баҫтырып сығарған брошюралары юғарыла һөйләнгәндәрҙе асыҡлай торған фактик материалдар улар. Улар ғына түгел, баҫыу һаҡлаусы урман полосаларының урожайҙы күтәреүҙә ҙур йоғонто яһауын хәҙер һәр бер колхоз үҙ практикаһында бик яҡшы күрҙе.

Яҙғы бойҙайҙың урожайлылыҡ кимәле беҙҙә һаман күтәрелә бара. Докучаев — Вильямс комплексен үҙләштереү һөҙөмтәһендә республикабыҙҙың алдынғы колхоздары һәм тәжрибә баҫыуҙары быйыл яҙғы бойҙайҙың һәр гектарынан 26-шар центнер урожай алдылар. Был әле сик түгел. Беҙ уны артабан арттырырға бурыслыбыҙ. Бының өсөн һәр бер колхозда үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен индереү һәм уны йылдам үҙләштереү талап ителә. Ә был системаның төп өлөшө булып торған баҫыу һаҡлаусы урман полосаларын булдырыуға шулай уҡ ныҡ иғтибар ителергә тейеш.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыу ғына етмәй, уларҙы, күҙ ҡараһы кеүек, ҡәҙерләп һаҡларға, юғары урожай алыуға даими йоғонтоло булыуын тәьмин итергә кәрәк. Колхоздарҙың һәм совхоздарҙың агролесомелиораторҙары был почетлы бурысты намыҫ менән үтәргә тейештәр.

Ә. Ярмөхәмәтов.

Урман үҫтереү инженеры.

Ҡанара лесопитомнигы.

Витамин бөтә кешеләр өсөн дә кәрәкле

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1183 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се йыл сығыш

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл
№ 244 (8701)
9 ДЕКАБРЬ
шәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

РЕСПУБЛИКА ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛӘНӘ. (1-се бит).

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ МАРКСИСТИК-ЛЕНИНСЕ ТЕОРИЯНЫ ҮҘ АЛДЫНА ӨЙРӘНЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА. Ш. Килдияров. — В. И. Лениндең «Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа» тигән атаҡлы китабы тураһында. (2—3-сө биттәр).

КОМСОМОЛ ТОРМОШО. Комсомолдың Өфө ҡала конференцияһы. (2-се бит).

КОНСУЛЬТАЦИЯ. П. Балашов. — Тиң һайлауҙар нимә ул? (2-се бит).

ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨН ТРАКТОРҘАР РЕМОНТЛАУҘЫҢ ДҮРТЕНСЕ КВАРТАЛ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА ҮТӘП ҠАРШЫЛАЙЫҠ! (3-сө бит).

Американың Корелағы армияһын тармар итеүгә АҠШ-та өгөликтәр. (4-се бит).

Корелағы ваҡиғалар. (4-се бит).

ЯҢЫ ҺУҒЫШ ПРОПАГАНДАҺЫН ТЫЙЫРҒА!

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Донъя конгресының бөтә урындарҙа ла намыҫлы кешеләрҙең ҡайнар яҡлауын тапҡан ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу өсөн көрәш бөтә илдәрҙә лә киң йәйелдерелә. Кореяла һуғышты туҡтатыу, агрессияны ғәйепләү һәм тыйыу, атом, бактериология, химия ҡоралдарын һәм халыҡты массовый юҡ итеүҙең башҡа средстволарын һис һүҙһеҙ тыйыу, бөтә ҡоралды көстәрҙе кәметеү тураһында Икенсе Бөтә Донъя конгресының талаптарына йөҙәр миллионлаған кешеләр бер тауыштан ҡушылалар.

Яңы һуғыш пропагандаһын тыйырға саҡырыусы ҡарар Икенсе Бөтә Донъя конгресының талаптары араһында мөһим урынды алып тора.

«Беҙ, — тип әйтелә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына конгрестең мөрәжәғәтендә, — яңы һуғышты пропагандалау халыҡтарҙың тыныс хеҙмәттәшлеге өсөн ҙур ҡурҡыныс тыуҙыра һәм кешелек донъяһына ҡаршы иң ауыр енәйәттәрҙең береһе булып тора, тип иҫәпләйбеҙ.

Беҙ бөтә илдәрҙең парламенттәренә тыныслыҡты һаҡлау тураһында, яңы һуғышты ниндәй ҙә булһа формала пропагандалау өсөн уголовный яуаплылыҡты күҙҙә тотоусы закон ҡабул итергә саҡырып мөрәжәғәт итәбеҙ».

Һуғышты һәм уны башлаусыларҙы күрә алмаусы йөҙәр миллионлаған ябай кешеләрҙең теләктәре конгрестең был саҡырыуында кәүҙәләндерелгәндәр.

Яңы һуғыш тоҡандырыусылар һәм уларҙың агентураһы донъялағы бөтә халыҡтарҙың да иң яуыз дошмандары булып торалар. Хәрби авантюраларҙа үҙенең байыҡыуының төп средствоһының береһен күргән капиталистик донъяның аҙсылыҡты тәшкил иткән финанс-промышленность етәкселәре хәрби ҡотороноолоҡ тоҡандыралар. Был паразиттәр төркөмөнә ярамһыҡланып, капиталистик илдәрҙә аҡылдан шашҡан һуғыш пропагандаһы, кешене күрә алмаусанлыҡ пропагандаһы алып барыла, халыҡтар араһында дошманлыҡтың ағыулы орлоҡтары таратыла.

Америка Ҡушма Штаттары енәйәтсел хәрби пропаганданың үҙәге һәм рассадниге булып торалар. АҠШ-тың империалистик етәксе ҡруглары массалар аңын зарарлы хәрби пропаганда менән ағыулау, бөтә донъяла хакимлек итеүгә йүнәлдерелгән үҙҙәренең аҡылдан шашҡан авантюристик пландарын тормошҡа ашырыуҙа уларҙы тыңлаусан ҡоралға әүерелдереү өсөн бөтә көмәне эшләйҙәр.

АҠШ хөкүмәте һуғыш пропагандаһына ғәйәт ҙур средстволар тота. Тыныслыҡ, демократия һәм социализм көстәренә ҡаршы «психологик һуғыш» алып барыу өсөн быйыл йәй Америка госдепартаменте эргәһендә төҙәлгән «психологик стратегия управлениеһе» кеүек махсус учреждениеләр ойошторолалар. Һуғышты, көсләүҙе, талауҙы данлаусы китаптар күп миллион данала баҫып сығарылалар. Монополиялар тарафынан контролдә ителгән меңәрләгән газеталар көн һайын СССР-ға һәм башҡа демократик илдәргә ҡаршы, тыныслыҡты яҡлаусылар хәрәкәтенә ҡаршы мәкерле, яла ябыу кампанияһы алып баралар.

АҠШ-та һәм башҡа империалистик государстволарҙа идеологик йоғонтоноң бөтә средстволары монополистик етәкселәр тарафынан бер маҡсат өсөн генә — Уолл-стрит магнаттарының талау теләктәрен тормошҡа ашырыу өсөн теләһә ниндәй енәйәттәрҙе эшләргә әҙер булған үлтереүселәр быуынын тәрбиәләү маҡсаты өсөн генә файҙаланылалар. Америка талаусыларының һәм көсләүселәренең Корелағы тиңдәшһеҙ йыртҡыслыҡтары Ҡушма Штаттарҙа йәштәрҙе һәм оло халыҡты боҙоҡлоҡҡа өйрәтеүсе АҠШ реакцион көстәре тарафынан планлы рәүештә үткәрелгән политиканың туранан-тура эҙемтәһе булып торалар.

Трумэн, Макартур, Гарриман һәм Уоллстриттең Америка хөкүмәтендәге башҡа вәкилдәре Корея халыҡ-демократик республикаһына ҡаршы лисынмаясы кликаның үҙҙәре тарафынан яһалған һөжүмен Америка ғәскәрҙәренең Корелағы юлбаҫарҙарса хәрби походын ойоштороу өсөн һәм Тайвань утрауында Ҡытайға ҡаршы агрессия өсөн сәбәп итеп файҙаландылар. Хәҙерге ваҡытта Трумэн Америка армияһының Кореяла енәйәтсел агрессияны артабан киңәйтеү, тағы ла ҡоторонҡораҡ хәрби авантюралар ҡулланыу өсөн яңы сәбәп итеп файҙалана.

Трумэнгә тыныслыҡ түгел, ә һуғыш кәрәк. Бына шуға күрә лә ул яңы хәрби ҡотороноолоҡто тыуҙыра. 30 ноябрҙә яһаған белдереүендә Америка президенты АҠШ-тың һәм маршаллаштырылған илдәрҙең хәрби ҡеүәтен «иң йылдам темптар менән» арттырыуҙы яңынан ныҡышмалы талап итте, Трумэн Кореяла һәм Ҡытайға ҡарата ла үҙенең империалистик махинацияларын дауам иттерергә вәғәҙә итте.

Трумэндән һуң Ачесон, Даллес, Остин һәм Американың башҡа һуғыш тоҡандырыусылары агрессияны киңәйтергә тағы ла ҡоторонораҡ саҡыралар, үҙҙәренең енәйәтсел пропагандаһы өсөн Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының трибунаһын файҙаланыу алдында ла туҡталып ҡалмайҙар.

Донъялағы бөтә халыҡтарҙың тормош интерестәре, кешелек донъяһы культураһының киләсәге һуғыш тоҡандырыусыларҙы ҡырҡа фаш итеүҙе һәм ауыҙлыҡлауҙы, тыныслыҡ һәм демократия лагерын бөтә яҡлап ныҡытыуҙы ныҡышмалы талап итә.

Тыныслыҡ өсөн халыҡтар көрәшен бөйөк рухландырыусы иптәш Сталин, яңы һуғыш тоҡандырыусылар бөтә донъяла тыныслыҡҡа айырыуса серьез ҡурҡынысты тәшкил итәләр һәм был ҡурҡынысты бөтөрөү өсөн **«яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы фаш итергә һәм ауыҙлыҡларға кәрәк»**, тип бер нисә тапҡыр күрһәтте. Бөтә донъяла тыныслыҡ һәм именлекте һаҡлау өсөн, тип яҙҙы иптәш Сталин 1946 йылдың мартында, **«государстволарҙың общественносы һәм етәксе ҡругтары яңы һуғыш пропагандистәренә ҡаршы һәм тыныслыҡты тәьмин итеү өсөн киң контрпропаганда ойошторорға тейештәр, яңы һуғыш пропагандистәренең бер генә сығышы ла общественность һәм матбуғаттың тейешле отпор биреүенән башҡа ҡалмаһын, шулай итеп, һуғыш тоҡандырыусыларҙы үҙ ваҡытында фаш итергә һәм уларға һүҙ ирекен тыныслыҡ интерестәренә ҡаршы яуыз ниәт менән файҙаланыу мөмкинлеген бирмәҫкә кәрәк».**

Тыныслыҡ һәм халыҡтар араһында дуҫлыҡ политикаһына тоғро булған Советтар Союзы теләһә ниндәй формала үткәрелгән яңы һуғыш пропагандалауҙы уголовный яза биреү менән ҡурҡытып ғәйепләү һәм тыйыу кәрәклеген Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы алдында бер нисә тапҡыр талап итте. Советтар Союзының был тыныслыҡ һөйөүсе тәҡдимдәрен кешелек донъяһы яҡлай.

Ер шарындағы бөтә халыҡтарҙың вәкилдәре Варшавалағы конгреста яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙы һәм һуғыш пропагандистәрен ауыҙлыҡлауҙы, тыныслыҡҡа һәм миллионлаған кешеләрҙең тормошона янаусы уларҙың енәйәтсел эштәрен тыйыуҙы ҡырҡа талап иттеләр. Конгресс, «һуғыш ҡотолғоһоҙ» тип раҫлаусы кеше кешелек донъяһына яла яға», тип билдәләне.

Һуғыш пропагандалауҙы тыйыу тураһында конгрестең ҡайнар саҡырыуын бөтә донъя ишетте. Халыҡтар дөйөм һуғыш яңғырын тоҡандырырға маташыусы империалистик шайканың бөтөрөлөүен ныҡышмалы талап итәләр.

Трумэндең 30 ноябрҙә яһаған һуғыш тоҡандырыусы белдереүе айҡанлы бөтә илдәрҙә булып үткән халыҡ нәфрәтенең ҡеүәтле тулҡыны миллионлаған намыҫлы кешеләрҙең тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалырға әҙер тороуҙарын иҫбатлау булып тора. Аҡылдарынан шашҡан Америка авантюристәренең хәрби янауҙарына ҡаршы бөтә халыҡтар, ер шарындағы бөтә намыҫлы кешеләр ҡырҡа протест белдерәләр.

АҠШ етәксе ҡругтарының яңы хәрби ҡоторонҡолоғона яуап итеп азатлыҡ һөйөүсе халыҡтар тыныслыҡты яҡлау өсөн хәрәкәтте тағы ла ныҡыраҡ көсәйтәләр.

«Тыныслыҡты көтеп тормайҙар — тыныслыҡты яулап алалар» — Икенсе Бөтә Донъя конгресының был боевой саҡырыуы миллионлаған ябай кешеләрҙең йөрәктәрендә тыныслыҡтың бөйөк эшенең еңеүенә ҡаҡшамаҫ ышаныс тыуҙырҙы. Хәҙер тыныслыҡ, демократия һәм социализмдең ҡеүәтле, ойошҡан көстәре яңы һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы көрәш алып баралар.

Яңы һуғыш ҡурҡынысына ҡаршы ныҡышмалы көрәшеүсе тыныслыҡты яҡлаусыларҙың беренсе сафтарында героик совет халҡы — бөтә алдынғы кешелек донъяһының тәрән аҡыллы юлбашсыһы, тыныслыҡтың бөйөк байраҡсыһы иптәш Сталин тарафынан етәкселек ителгән совет халҡы бара һәм барасаҡ.

(«Правда» газетаһының 8 декабрҙәге баш мәҡәләһенән).

Иптәш М. Н. Сиразетдинованы Башҡорт АССР-ы Һаулыҡ һаҡлау министре итеп билдәләү тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указы

Иптәш Мәһира Низаметдин ҡыҙы Сиразетдинованы Башҡорт АССР-ы Һаулыҡ һаҡлау министре итеп билдәләргә.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы председателе
Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретары вазифаһын үтәүсе
И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы, 1950 йыл 7 декабрь.

РЕСПУБЛИКА ХЕҘМӘТСӘНДӘРЕ УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА ӘҘЕРЛӘНӘ

Коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаты

Ошо көндәрҙә 48-се номерле Тартыш һайлау округының һайлаусылары Бөрө район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән Социалистик Хеҙмәт Геройы Федор Андреевич Рябов иптәш менән осрашыу өсөн йыйналдылар. Йыйылышта беренсе һүҙ колхоз председателе иптәш Чудиновҡа бирелде.

— Беҙҙең колхоздың члендәре, — тине ул, — район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп Рябов иптәште күрһәттеләр. Беҙ бөгөн уның менән осрашабыҙ. Иптәш Рябовтың эшлекле кеше булыуы һәр кемгә билдәле, ул үҙенә тапшырылған эште намыҫлы үтәй. Баҫыусылыҡ бригадалары менән тығыҙ бәйләнештә эшләп, ул юғары уңыш үҫтереүгә өлгәште һәм Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен нығытыуға һалған был гүзәл вкладын хөкүмәтебеҙ юғары баһаланы. Уға Социалистик Хеҙмәт Геройы тигән почетлы исем бирелде. Мин бөтә һайлаусыларҙы ла 17 декабрҙә Рябов иптәш кандидатураһы өсөн бер күңелдән тауыш бирергә саҡырам.

Базан МТС-ының күренекле комбайнеры Овчинников Иван үҙенең сығышында былай тине:

— Иптәш Рябовты район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп колхозсылар менән бергә беҙ — механизаторҙар ҙа күрһәттек. Беҙ Федор Рябов иптәштен беҙҙең ышанысыбыҙҙы аҡлауына, һайлаусыларҙың наказын намыҫлы үтәүенә ышанабыҙ. Унан ул сығышын дауам итеп, райондағы ауылдарҙы йәшелләндереү, юлдарҙы төҙәкләндереү, сауҙа эшен яҡшыртыу, амбулаториялар, мәктәптәр селтәрен киңәйтеү эшен яҡшыртырға наказ бирергә тәҡдим индерҙе.

— Беҙ һайлауҙар көнөн — ҙур производство уңыштары менән билдәләү өсөн көрәшәбеҙ һәм һайлауҙарға бер кешеләй килеп, коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогының лайыҡлы кандидатына үҙебеҙҙең тауыштарыбыҙҙы бирербеҙ, тип һүҙен бөтөрҙө ул.

Һайлаусыларҙың сығыштарынан һуң район Советына депутатлыҡҡа кандидат Федор Андреевич Рябов иптәшкә һүҙ бирелде. Ул Бөрө районы хеҙмәтсәндәренең һуңғы йылдарҙа ирешкән уңыштарына туҡтау менән бергә, һайлаусыларҙың ҙур ышаныс күрһәтеүҙәре өсөн рәхмәт белдерҙе.

Йыйылышта 48-се һайлау округынан депутатлыҡҡа кандидат Федор Рябов хаҡында доверенный Главира Васильевна Рябова сығыш яһаны. Ул һайлаусыларҙы кандидаттың ҡыҫҡаса биографияһы менән таныштырҙы һәм һайлау көнөндә берҙәм рәүештә тауыш бирергә саҡырҙы.

Х. Сафин.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

РСФСР хеҙмәтсәндәре депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға ҡарата художник З. Правдина эшләгән һәм государствоның «Искусство» издательствоһы тарафынан сығарыла торған плакат. (ТАСС фотохроникаһы).

Иптәш Йәркәев үҙ һайлаусылары менән осрашты

Өфө ҡалаһының 3-сө номерле ҡыҙҙар урта мәктәбендә 80-се һайлау округының һайлаусылары үҙ кандидаты менән осраштылар. Йыйылышты агитпункт мөдире А. В. Пунчеева асты, һәм беренсе һүҙҙе доверенный иптәш А. И. Печатнова алды.

— Республикабыҙҙың хеҙмәтсәндәре,— тине ул сығышында, — илебеҙҙең бөтә халыҡтары кеүек, урындағы Советтәргә һайлауҙарға ҙур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында әҙерләнәләр. Улар 17 декабрь көндө урындағы Советтәргә депутаттар итеп һынналған, халыҡтың, партиябыҙҙың тоғро улдарын һәм ҡыҙҙарын һайлаясаҡтар.

— Беҙҙең витамин заводы коллективы, — тип һүҙен дауам итте иптәш Печатнова,—хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа иптәш Игнатий Йәркәевтең кандидатураһын күрһәтте. Коммунист иптәш Йәркәев халыҡтың, Ленин — Сталин партияһының тоғро улы. Ул 1901 йылда, батрак семьяһында тыуған. Уның тормош юлы—халыҡ бәхете өсөн көрәш юлы ул. Ауыл Советы секретаренән күтәрелеп сыҡҡан кеше. Партия һәм совет органдарының етәксе посттарында хеҙмәт итте. Һуңғы ваҡыттарҙа ВКП(б) Өлкә Комитетының ауыл хужалығы бүлеге мөдире булып эшләне. Хәҙер иптәш Йәркәев Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Секретары вазифаһын башҡара. Тыуған илебеҙ алдындағы хеҙмәттәре өсөн ул хөкүмәт тарафынан орден һәм медалдар менән наградланды. Мин округтың һайлаусыларын һайлауҙар көнөндә беҙҙең кандидатыбыҙ иптәш И. Ә. Йәркәевкә бер кешеләй тауыш бирергә саҡырам.

Доверенныйҙың был һүҙҙәрен һайлаусылар алҡыштар менән ҡаршыланылар.

Унан һуң депутатлыҡҡа кандидат иптәш Йәркәев сығыш яһап, ышаныс күрһәткәндәре өсөн һайлаусыларға ҙур рәхмәт белдерҙе һәм халыҡ ышанысын аҡлау өсөн арымай-талмай эшләргә һүҙ бирҙе.

Һайлаусылар һайлау көнөндә үҙҙәренең тауыштарын сталинсе блок кандидаттарына ысын күңелдән бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Х. Йосопов.

Колхоздың алдынғы кешеһе

Йомағужа. (Телефон аша). Колхозсы Гөләйфә Мәхиян ҡыҙы Байғазинаны Хоҙайбирҙин исемендәге колхозда ғына түгел, күрше-тирәләге колхоздарҙа ла эшсән ҡатын итеп беләләр. Ул — колхоз производствоһының ударницаһы. Гөләйфәне ниндәй генә эшкә ҡушһындар, ул һәр ваҡыт уны ҙур теләк менән башҡара. Коллективләшеү ваҡытында беренсе булып ауыл хужалығы артеленә инде һәм шунда ул бәхетле тормош тапты.

Ауыл хужалығы алдынғыһы һәм яҡшы общественница булғаны өсөн һайлаусылар иптәш Байғазинаны үткән һайлауҙарҙа ауыл Советына депутат итеп һайланылар. Ул һайлаусыларҙың ышанысын аҡланы. Хоҙайбирҙин исемендәге колхоздың колхозсылары быйыл да уны Яласы ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Ошо көндәрҙә Гөләйфә Байғазина үҙенең һайлаусылары менән осрашты. Һайлаусылар уны яғымлы ҡаршы алдылар.

Осрашыу йыйылышында доверенный иптәш М. Исламғолова, колхозсы Ғәлимъян Аҙнағолов, Хәниф Салыҡов иптәштәр һәм 80 йәшлек Рәсүл Әмиров сығыш яһанылар. Улар совет халҡының тоғро ҡыҙы Г. Байғазинаға берҙәм тауыш бирергә саҡырҙылар.

Производство күрһәткесе өсөн

Дүртөйлө районы «Красный инвалид» артеле коллективы үҙенең производство күрһәткесен айҙан-айға яҡшырта бара. Ул урындағы Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә йыллыҡ производство программаһын 130 процентҡа үтәү өсөн көрәшә.

Ғ. Хөснәтдинов.

Һайлауҙар хөрмәтенә

Совхоз коллективының уңыштары

М. Горький исемендәге совхоз — малсылыҡ хужалығы ул. Был совхоз коллективы быйыл айырыуса яҡшы уңыштарға өлгәште. 1 ноябргә государствоға малсылыҡ продуктылары тапшырыу планы арттырып үтәлде. Ит тапшырыу планының үтәлеше 105, һөт — 121, йомортҡа 212 процент тәшкил итте. Быйыл 10 ай ваҡыт эсендә һәр бер инә суҡҡанап, планда ҡаралған 16 урынына, 22 баш суҡа балаһы алынды; һәр бер һауын һыйырҙан 523 литр һөт һауып алынды. Был былтыр бөтә йыл буйына һауып алған күмәлдән дә юғары булып тора.

Совхоз коллективы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы яңы йөкләмәләр алды. Государствоға ит тапшырыуҙың йыллыҡ планын 200, һөт тапшырыу планын 135 процентҡа үтәргә, һәр бер инә суҡҡанан 22 баш суҡа балаһы алырға, суҡалар үрсетеү планын 144, мөгөҙлө эре малдар — 113 һәм йылҡылар үрсетеү планын 101 процентҡа үтәргә һүҙ бирҙеләр.

Совхоз работниктәре йөкләмәне үтәүҙә намыҫлы эшләйҙәр. Хәҙер пландан тыш 600 центнер ит тапшырылды. Малдарҙы ҡышлатыу уңышлы ойошторолған. Матрена Шинкова, Раиса Андреева, Степанида Воропаева, Нина Лиапович, Мария Воропаева, Мария Борисова, Мария Мариева һәм башҡа иптәштәр малдарҙы ҡышлатыуҙа өлгәле эшләйҙәр.

П. Юрьев.

Общественный малдар тураһында хәстәрлек

Ғафури районы «Ҡормантау» ауыл хужалығы артелендә общественный малсылыҡты үҫтереүгә һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүгә серьез иғтибар бирәләр. Малсылыҡ үҫтереүҙең 1950 йылғы планы мөгөҙлө эре малдар буйынса 103 процентҡа, һарыҡтар буйынса 120, суҡалар һәм ҡоштар буйынса 102—104 процентҡа үтәлде.

Колхоз малдарҙы ҡышлатыуға өлгәле әҙерлек менән килде. Ҡышҡа етерлек туңаҫ һәм һутлы аҙыҡ, бынан тыш 4016 центнер тамыр аҙыҡ, 600 центнер картоф, 1040 центнер концентрат әҙерләнде.

Бөтә мал торлаҡтары яҡшылап ремонтланды һәм йылытылды. Быйыл быҙауҙар, һарыҡтар, суҡалар һәм ҡоштар өсөн стандарт яңы торлаҡтар һалынды. Мал торлаҡтарын ремонтлау һәм төҙәүҙә колхоздың балта оҫталарынан Ғәйнуллин һәм Рәхмәтуллин иптәштәр айырыуса күп хеҙмәт һалдылар. Ферма мөдирҙәре Ғималетдинов һәм Исламғолов иптәштәр инициативаһы менән кормозапарник эшләнде. Унда тәүлегенә 1,5 тонна мал аҙығы әҙерләп була.

«Ҡыҙыл игән» колхозының малсылыҡ работниктәре лә (ферма мөдире орденле иптәш Иҫәнгилдин) общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын бөтә төр малдар буйынса үтәп сыҡтылар. Малсылыҡ планын үтәү өсөн барған социалистик ярышта чабан иптәш Бәхтегәрәй Рәхмәтуллин беренселекте алды.

Й. Ғәлиев.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЫНА ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): **М. К. Ҡорбанғәлиева** — ВКП(б)-ның Ленин райкомы секретары, 160-сы һайлау округынан; **Н. М. Вәлиева** — Өфө ҡала прокурорының урынбаҫары, 207-се һайлау округынан. **В. В. Фортунатов** — ҡала урман хужалығы директоры, 318-се һайлау округынан; **Н. Р. Сәйтгәрәева** — макарон фабрикаһының маркировщицаһы; 293-сө һайлау округынан. **Ю. Ф. Морин**—кйже-мамыҡ комбинаты директоры, 50-се һайлау округынан. **И. П. Емелин** — авиация институты директоры, 272-се һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

КОМСОМОЛ ТОРМОШО

Комсомолдың Өфө ҡала конференцияһы

Ошо көндәрҙә Өфө ҡала комсомол ойошмаһының XI-се конференцияһы булып үтте. Конференция ВЛКСМ-дың Өфө ҡала комитете эше тураһында ҡала комитете секретаре иптәш Сибирцевтың отчет докладын тыңланы. Ул үҙенең докладында йәштәргә идеологик тәрбиәләү эштәре, улар араһында социалистик ярыш ойоштороу һәм комсомол ойошмаларының етәкселеге тураһында туҡталды.

— Өфө ҡала комсомол ойошмаһы, — тине докладсы, — совет халҡы коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәренә ярҙам итеүҙә ҙур эштәр башҡарҙы.

...

ВЛКСМ-дың ҡала һәм район комитеттары промышленность предприятиеларындағы комсомол ойошмаларының етәкселеген көсәйттеләр.

...

Электротехника заводының комсомол ойошмаһы секретаре иптәш Механкин комсомол активен етәксе эштәргә үрләтеүгә ҡала комитетенең иғтибарһыҙлығы һәм хата мөнәсәбәттә булыуы тураһында һөйләне.

Өфө тимер юлы узелы комсомол ойошмаһы секретаре иптәш Яковлев ҡаланың эшсе-йәштәре араһында идеологик тәрбиә эшенең йомшаҡ булыуы тураһында һөйләне.

— Беҙҙең ойошмала, — тине ул, — бөтә комсомолецтар ҙа политик уҡыуға йәлеп ителгән. Ләкин һуңғы көндәрҙә тәртип насарланды. Занятиелар ваҡытында үткәрелмәй башланы. Күп кенә комсомолецтар уҡыуға йөрөмәй йәки һуңлап киләләр. Былар бөтәһе лә политик уҡыуҙарҙың идея кимәлен түбәнәйтеүгә килтерә.

ВЛКСМ Өлкә Комитете секретаре иптәш Саяпов үҙенең сығышында ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең IV пленумы ҡарарҙарын ҡаланың комсомол ойошмалары нисек тормошҡа ашырыуҙары мәсьәләһенә туҡталып, был өлкәлә ҙур етешһеҙлектәр булыуын күрһәтте. Ҡышҡы спорт сезонын тейешле әҙерлекһеҙ ҡаршы алыу һөҙөмтәһендә саңғыларҙың, конькиҙарҙың һәм башҡа төрлө спорт инвентарҙарының етерлек булмауын, «Динамо» каткының эшендә ҙур етешһеҙлектәр урын тотҡанлығын әйтте.

ВЛКСМ-дың Киров райкомы секретаре иптәш Печугина үҙенең сығышында комсомол Үҙәк Комитеты директиваларының һәм үҙ ҡарарҙарының үтәлешен ҡала комитетенең тикшереп бармауын тәнҡитләне.

— Июнь айында, — тине ул, — ҡала комитете бюроһы райкомдың отчетын тыңланы. Ләкин сығарылған ҡарарҙың үтәлеше тикшерелмәне.

Пионерҙар йорто директоры иптәш Воробьева үҙенең сығышында ҡала комсомол ойошмаһының пионерҙарҙы тәрбиәләү эше менән етерлек шөғөлләнмәүе, пионерҙар йортоноң эшен артабан яҡшыртыу кәрәклеге тураһында туҡталды.

Конференцияла ҡала комитетенең отчеты буйынса фекер алышыуҙарҙа ВЛКСМ-дың Молотов райкомы секретаре Кривошеин, Жданов райкомы секретаре Стадник, делегаттар — Дементьев, Чаусов, Артамонова, Пластова, Рябинина, Шәрипов, Иванов, Мортазина һәм башҡалар — бөтәһе 28 кеше ҡатнашты. Улар ҡала комитете эшендәге сербез етешһеҙлектәрҙе астылар һәм был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙең юлдарын күрһәттеләр. Конференция ҡала комсомол ойошмаһының эшен артабан яҡшыртыуға йүнәлдерелгән ҡарар ҡабул итте.

Конференция ҡала комитетенең яңы составын һайланы. Ҡала комитетенең беренсе пленумы Ф. Г. Сибирцев, Т. Н. Сатаев һәм Т. В. Биклимишева иптәштәрҙе ВЛКСМ-дың Өфө ҡала комитете секретарҙары итеп һайланы.

ВЛКСМ Өлкә Комитетендә

ВЛКСМ Башҡортостан өлкә ойошмаһының XVIII конференцияһын саҡырыу тураһында

ВЛКСМ-дың Башҡортостан Өлкә Комитете бюроһы өлкә комсомол ойошмаһының XVIII конференцияһын 1951 йылдың 15 ғинуарына саҡырырға ҡарар итте. Конференцияның көн тәртибенә ВЛКСМ-дың Өлкә Комитете отчеты, ревизия комиссияһының отчеты, ВЛКСМ Өлкә Комитетенең һәм ревизия комиссияһын һайлауҙар тәҡдим ителә.

Өлкә конференцияға ВЛКСМ-дың 300 члененән тауыш биреү хоҡуҡы менән бер делегат һайлау нормаһы билдәләнде. Өлкә конференцияға делегаттар ВЛКСМ-дың ҡала һәм район конференцияларында һайлана.

ВЛКСМ-дың Өлкә Комитете комсомол ойошмаларын өлкә конференцияға әҙерлектә ВЛКСМ-дың XI съезы, ВЛКСМ Үҙәк Комитетенең II һәм IV пленумдары ҡарарҙарын тормошҡа ашырыуға өлгәшеп, йәштәрҙе коммунистик тәрбиәләү, комсомолецтарҙы һәм союздан тыш йәштәрҙе промышленность предприятиелары һәм ауыл хужалығы алдында торған бурыстарҙы уңышлы үтәүгә мобилизовать итеү билдәһе аҫтында үткәрергә саҡыра.

Октябрь революцияһы исемендәге заводтың бишенсе разрядлы слесаре стахановсы иптәш А. Леонтьев производство программаһын ай һайын ике тапҡырға арттырып үтәй һәм юғары сифатлы продукция етештерә.

Һүрәттә: иптәш А. Леонтьев эш өҫтөндә. М. Әхмәтьянов фотоһы.

Халыҡ уҡытыусыһы — агитатор

Йомағужа районы Бикес ауылы башланғыс мәктәбендә Хәйри Әбсәләмов уҡыта. Уға хәҙер 51 йәш. Үҙ ғүмеренең 28 йылын ул уҡытыусылыҡ эшенә бирҙе.

1924 йылда Оренбург педагогия техникумын тамамлағас, уны ошо Бикес ауылы башланғыс мәктәбенә билдәләнеләр, һәм ул шул көндән алып бер үк мәктәптә уҡыта. Хәҙер инде 12 тапҡыр уҡыусыларын, башланғыс белем биреп, ете йыллыҡ мәктәптәргә тапшырҙы.

Уҡытыу менән генә сикләнмәй, ул халыҡ араһында ла ҙур эштәр алып бара, улар менән беседалар үткәрә, докладтар яһай. Колхоздың хужалығын күтәреү, малсылыҡты үҫтереү өсөн көрәштә ярҙам күрһәтә. Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек кампанияһында ла актив ҡатнаша. Һуңғы көндәрҙә Әбсәләмов иптәш «Сталинсы Конституция — донъяла иң демократик конституция», «Һайлау системаһы», «Бөйөк төҙөлөш пландары», «Кем ул депутат» тигән һәм башҡа темаларға беседалар үткәрҙе.

Колхозсылар араһында ул юғары авторитет яуланды.

Партия һәм хөкүмәт Әбсәләмов иптәштең хеҙмәтен юғары баһаланы. Уға «Башҡортостандың атҡаҙанған уҡытыусыһы» исеме бирелде. Ватан һуғышында күрһәткән батырлыҡтары өсөн Ҡыҙыл Йондоҙ ордене менән наградланды.

— Мин Ленин — Сталин партияһының хәстәрлеге менән солғап алынған, коммунизм рухында тәрбиәләнгән уҡытыусыларҙың береһе булыуым менән ғорурланам. ...

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Тиң һайлауҙар нимә ул?

СССР Конституцияһы һәм союздаш, автономиялы республикаларҙың конституциялары нигеҙендә беҙҙең илебеҙҙә һайлауҙар, шул иҫәптән хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына ла һайлауҙар тиң һайлауҙар булып торалар. Был шуны аңлата, мәҫәлән, беҙҙең республикабыҙҙың һәр бер граждандары бер тауышҡа эйә һәм бөтә граждандар ҙа һайлауҙарҙа тиң нигеҙҙәрҙә ҡатнашалар (БАССР хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл, поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеның 3-сө статьяһы). Беҙҙең илебеҙҙә граждандар ниндәй расанан, милләттән булыуына, енесенә, социаль хәленә ҡарамаҫтан, бөтәһе лә тиң хоҡуҡлылар.

Беҙҙә актив һәм пассив граждандар юҡ, беҙҙең Конституциябыҙ буйынса бөтә граждандар ҙа актив булып торалар. Иптәш Сталин, ирҙәр менән ҡатын-ҡыҙҙар араһында хоҡуҡ айырымлыҡтарын, «ултыраҡлы» һәм «ултыраҡлы булмаған», милкле һәм милкһеҙ, белемле һәм түбән белемле кешеләр араһында хоҡуҡ айырымлыҡтарын Совет Конституцияһы танымай, беҙҙең илебеҙҙең бөтә граждандары ла үҙ хоҡуҡтарында тиңдәр, тип күрһәтә. Һәр бер граждандың обществолағы хәлен сығышы ла, енесе лә, хеҙмәт урыны ла түгел, уның шәхси һәләтлектәре һәм шәхси хеҙмәте билдәләй. Беҙҙә бер һайлаусының, икенсе һайлаусыға ҡарағанда, өҫтөнлөктәре юҡ. Положениеның 13-сө статьяһы нигеҙендә һәр бер һайлаусы тик бер генә исемлеккә индерелә ала. Һүҙ ирке, йыйылыштар һәм матбуғат ирке бөтә граждандарға ла бер тигеҙ бирелә, улар үҙҙәренең общественный ойошмалары аша государство власе органдарына үҙ кандидаттарын күрһәтә алалар. Уларҙы һайлау өсөн агитация үткәрә алалар.

Буржуаз конституциялар бөтә граждандар өсөн дә тиң һайлау хоҡуҡтары тураһында һөйләйҙәр, ләкин шунда уҡ улар был хоҡуҡтарҙы ултыраҡлылыҡ, белем, һәм хатта мөлкәт цензы менән сикләйҙәр, һайлау хоҡуҡтары ҡатын-ҡыҙҙарға ҡағылмай йәки уларҙың бер өлөшөнә генә ҡағыла, тип күрһәтеп үтәләр.

Буржуаз государстволарҙа, ғәҙәттә, хеҙмәтсәндәр төрлө цензарҙың булыуы һөҙөмтәһендә һайлауҙарға ҡатнаша алмайҙар. Ә бай синыф кешеләре икешәр, өсәр тауыш менән файҙаланалар. Мәҫәлән, Англияла предприятие биләп тороусының ике тауыш алырға хоҡуҡы бар. Ул бер тауышты үҙе йәшәгән урында, ә икенсеһен уның заводы йәки фабрикаһы урынлашҡан урында ала.

Айырым капиталистик илдәрҙә «һайлау географияһы» тип аталған нәмә һайлау хоҡуҡын бөтөнләйгә юҡҡа сығара. Һайлау округтары бик күп ваҡыттарҙан бирле үҙгәрешһеҙ ҡалып киләләр. Ҡайһы бер округтарҙа халыҡ аҙ, ә икенселәрендә күп халыҡлы ҡалалар үҫеп сыҡҡан. Бер байға бойондороҡло булған бәләкәй генә ауыл округы күпме депутат һайлаһа, эре промышленность районы ла шул тиклем һайлай. Шул уҡ Англияла ил халҡының тиң булмаған округтарға бүленә. Ләкин улар депутаттарҙы бер үк һанда һайлайҙар.

Капиталистик илдәрҙә һайланған депутаттар, ғәҙәттә рәүешендә, һайлаусыларҙың күпселегенең вәкиле булып тормайҙар. Был шуға күрә килеп сыға, капиталистик илдәрҙә сағыштырмаса күпселек тауыш алған кеше (уға һайлауҙа ҡатнашыусыларҙың 50 процентенән аҙыраҡ тауыш бирһә ла) депутат булып һайлана ала.

Армия политиканан тыш тора, тип ялған һөйләмдәр менән йәшеренеп, күп кенә илдәрҙең конституциялары һалдаттарҙы һәм матростарҙы һайлауҙарҙа ҡатнашыу хоҡуҡынан мәхрүм итәләр. АҠШ-та һуңғы һайлауҙарҙа тик хәрби хеҙмәтсәндәрҙең өстән бер өлөшө генә ҡатнашҡан.

Швейцария, Мексика, Иран кеүек күп кенә капиталистик илдәрҙә ҡатын-ҡыҙҙар һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгәндәр. Францияла ҡатын-ҡыҙҙар һайлау хоҡуҡын тик 1946 йылда ғына алдылар. Айырым илдәрҙә ҡатындар ирҙәренең ризалығынан башҡа һайлана алмайҙар. Күп кенә илдәрҙә, мәҫәлән, АҠШ-та һәм Канадала асыҡтан-асыҡ раса дискриминацияһы йәшәй.

Капиталистик илдәрҙә эш бына шулай тора.

Беҙҙең илебеҙҙә тиң һайлау хоҡуҡы ғәмәлдә һәм әҙмә-эҙ тормошҡа ашырыла. Положениеның 4-се статьяһы, БАССР Конституцияһы нигеҙендә беҙҙә ҡатын-ҡыҙҙар һайлауҙарҙа ирҙәр менән бер тигеҙ хоҡуҡтарҙа ҡатнашалар һәм һайлана алалар, тип күрһәтә.

Беҙҙең илебеҙҙең Ҡоралды Көстәре сафтарында хеҙмәт итеүсе граждандар Положениеның 5-се статьяһы нигеҙендә бөтә граждандар менән тиң хоҡуҡта һайлайҙар һәм һайлана алалар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар ваҡытында тулы тиң хоҡуҡлылыҡ ныҡ һаҡлана — халыҡтың билдәле һанына бер округ төҙөлә, һәр бер округтан бер депутат һайлана.

Шулай итеп, беҙҙең илебеҙҙә урындағы Советтарға, шулай уҡ государство власеның юғары органдарына һайлауҙа тороҡло, аҙағына тиклем эҙмә-эҙлекле ысын халыҡ, социалистик демократизм тулыһынса һаҡлана. П. Балашов.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

Етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн практик саралар күрелде

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 188-се номерендә Саҡмағош районының айырым колхоздары етәкселәренең хужалыҡ кампаниялары буйынса алған социалистик ярыш йөкләмәләрен үтәүгә һалҡын ҡарауҙары тураһында хәбәр бар ...

ВКП(б) район комитете бюроһы хужалыҡ кампанияларын үткәреүҙә ныҡ артҡа ҡалып барыусы колхоз председателдәренең һәм партияның тәүге ойошмалары секретарҙарының докладтарын тыңлап, эште яҡшыртыуға йүнәлдерелгән ҡон...

Пропагандистәргә һәм марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдына өйрәнеүселәргә ярҙамға

В. И. Лениндең „Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа" тигән китабы тураһында

В. И. Лениндең «Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа» тигән китабы 1904 йылдың май айында баҫылып сыҡты. Был осорҙа партия ауыр эске кризис кисерә ине. Меньшевиктәр, пролетариаттың интерестәренә хыянат итеп, эшселәрҙә енеүҙәргә алып барыуға һәләтле булған берҙән-бер көстө — партияны ойоштороу ағынан тарҡатыуға алып барҙылар. Был осор, Ленин күрһәткәнсә, партия, фактик алғанда, икегә бүленгән осор ине. Меньшевиктәр Уставты һанға һуҡманылар, ойошмаға ҡул һелтәнеләр. Улар партияла ойоштороу ағынан тарҡаусылыҡты, түңәрәксәлекте, кустарсылыҡты аяҡҡа баҫтырырға, партияны артҡа табан һөйрәргә маташтылар.

Россиялағы социал-демократик ойошмаларҙы берләштереү буйынса Ленин һәм ленинселәр тарафынан башҡарылған ғәйәт ҙур эштәрҙән һөҙөмтәһен һаҡлап ҡалыуға һәм ойоштороу мәсьәләләрендә ...

да: был китапта Ленин, марксизм тарихында беренсе башлап, пролетариаттың етәксе ойошмаһы булған, пролетариаттың пролетар диктатура өсөн көрәштә еңеп булмай торған төп ҡоралы булған партия тураһындағы учениене эшләне» («ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы», 50-се бит).

* * *

В. И. Ленин, бөтә илдәрҙәге революцион хәрәкәттәрҙең тәжрибәһен һәм рус революционерҙарының тәжрибәһен дөйөмләштереп, пролетариат партияһы тураһында төҙөк бер учение тыуҙырҙы.

Россияла Ленинға һәм Сталинға тиклем булған бөтә революционерҙар, гәрсә улар халыҡты азат итеү тураһында уйлаһалар ҙа, быға өлгәшеү өсөн көрәш юлын күрһәтә алманылар, халыҡты царизмға, помещиктәргә һәм капиталистарға ҡаршы көрәшкә ойоштора һәм уға етәкселек итә алманылар. Был бурысты Ленин һәм ...

большевиктәр партияһын төҙөгәндә Ленин һәм Сталин бөтә төр оппортунистарға, шул иҫәптән «экономистарға» ҡаршы алыуһыҙ көрәш алып барҙылар. Экономизм менән идеологик көрәште Ленин партияны төҙөү бурыстарынан айырманы. Ул экономизмды тар-мар итеүгә һәм марксистик партияның идеологик нигеҙҙәрен һалыуға арналған «Нимә эшләргә?» тигән китабында уҡ инде бер бөтөн, уҙаклашҡан партия төҙөүҙең конкрет планын бирҙе. Революционерҙар ойошмаһы кәрәк ине, ул ойошма, Ленин әйтеүенсә, «Россияның аҫтын өҫкә әйләндерә» алыр ине.

РСДРП-ның 1903 йылда булып үткән II съезынан һуң тар-мар ителгән «экономистар» урынын меньшевиктәр алдылар. II съезд ойоштороу мәсьәләһе буйынса серьез фекер айырылыштары барлығын күрһәтте, был, партияны ике өлөшкә — большевиктәргә һәм меньшевиктәргә бүленеүгә килтерҙе.

...

ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨН ТРАКТОРҘАР РЕМОНТЛАУҘЫҢ ДҮРТЕНСЕ КВАРТАЛ ПЛАНЫН СРОГЫНАН АЛДА ҮТӘП ҠАРШЫЛАЙЫҠ!

☆ ☆

Башҡорт АССР-ы МТС-тарында тракторҙар ремонты барышы

(1950 йылдың 5 декабрена IV квартал планы үтәлеше, проценттарҙа)

Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше	Тотҡан урыны	МТС-тар	План үтәлеше
1	Имәнлекүл	117	48	Ермолаевка	41	95	Чурай	27
2	Йәркәй	113	49	Языково	41	96	Абзан	26
3	Ново-Троицк	100	50	Күҙәй	41	97	Ташлы	26
4	Ҡарамалы-Ғөбәй	92	51	Борай	40	98	Дүртөйлө	26
5	Саҡмағош	80	52	Бүздәк	39	99	Хәйбулла	25
6	Октябрьский	74	53	Ҡалтасы	39	100	Учалы	25
7	Дурас	73	54	Асҡын	38	101	Туймазы	25
8	Теләкәй	70	55	Балтач	37	102	Ерекле	25
9	Үләй	69	56	Һуҡайлы	37	103	Яңауыл	24
10	Рәжәп	69	57	Күрҙем	36	104	Мрәсем	23
11	Яңғыҙ ҡайын	67	58	Ҡорос	36	105	Ҡырмыҫҡалы	22
12	Ҡаран	67	59	Орловка	36	106	Йәрмәкәй	22
13	Андреевка	67	60	Краснохолм	36	107	Калинников	22
14	Тау-тәмән	65	61	Матрай	36	108	Мишкә	22
15	Михайловка	61	62	Услы	35	109	Охлебинин	21
16	Пугачев	61	63	Баҡалы	35	110	Кушнаренко	21
17	Иглин	61	64	Божор	35	111	Туҡмаҡлы	21
18	Һаҡмар	61	65	Суйынсы	35	112	Өбдрәзәк	19
19	Байғы	59	66	Бере	35	113	Ҡуш-йылға	18
20	Ҡандра	59	67	Моторный	35	114	Шаран	18
21	Дәүләкән	57	68	Ҡарыш	34	115	Йәнйегет	18
22	Чапаев	56	69	Подгорный	34	116	Өбдрәшит	17
23	Стәрлебаш	56	70	Архангель	33	117	Арҡауыл	16
24	Сынташтамаҡ	54	71	Арслан	33	118	Байғужа	15
25	Байрамғол	53	72	Бишбүләк	33	119	Белоҡатай	15
26	Таймас	52	73	Миәкә	33	120	Степной	13
27	Маҡар	52	74	Нуриман	32	121	Тәтешле	13
28	Ергән	52	75	Благовар	32	122	Оло-Теләк	13
29	Елдәр	52	76	Дмитриевка	32	123	Сермән	12
30	Шишмә	52	77	Малаяз	31	124	Бурлы	12
31	Баш	52	78	Ташлыкүл	31	125	Ҡарлыман	12
32	Усть-Икин	50	79	Мәләүез	31	126	Күндрәк	10
33	Ишле	50	80	Мраҡ	31	127	Степановка	10
34	Петровск	50	81	Ҡыйғы	30	128	Һарыкүл	10
35	Приют	50	82	Аксен	30	129	Әлмөхәмәт	9
36	Базан	50	83	Усень-Ивановка	30	130	Әбйәлил	8
37	Ермаш	48	84	Хоҙайбирҙин	30	131	Өрйәҙе	8
38	Һүрән	48	85	Забельск	29	132	Кәсәү	7
39	Ант	47	86	Бәләбәй	28	133	Полянск	5
40	Аҫлыкүл	47	87	Шәрип	28	134	Ямалы	5
41	Подлуб	46	88	Булгаҡ	28		Ремонтты	
42	Бишенде	44	89	Баймаҡ	27		башламаусылар:	
43	Мәсәғүт	43	90	Үрмиәҙ	27		Сибай	
44	Шланлы	43	91	Дыуан	27		Йылайыр	
45	Стәрлетамаҡ	43	92	Ярослав	27		Күгәрсен	
46	Суҡкүл	43	93	Мәсетле	27		Ҡалмыҡ	
47	Покровка	42	94	Федоровка	27		Шаранбаш-кнәз	
							Ҡариҙел	

* * *

Республикабыҙҙың МТС-тарында тракторҙар паркын ремонтлау сиктән тыш аҡрын бара. Ошо йылдың дүртенсе квартал планы ни бары 40 процентҡа ғына үтәлде.

Ҡариҙел, Шаранбаш-кнәз, Ҡалмыҡ, Сибай, Йылайыр һәм Күгәрсен МТС-тары әле булһа ремонтҡа башламағандар. Был МТС-тарҙа ошо көнгә тиклем бер генә трактор ҙа ремонтланмаған. Полянск, Ямалы, Өрйәҙе МТС-тарында ла тик бик түбән.

Күп кенә МТС-тарҙа тағылма инвентарҙар ремонтлауҙы иң һуңғы планға ҡалдырып киләләр. Былар иҫәбенә Благовар, Оло-Теләк, Усень-Ивановка, Күҙәй, Дурас, Әлмөхәмәт һәм башҡа МТС-тар инәләр.

Ремонт эштәренең былай аҡрын барыуының төп сәбәбе хеҙмәттең насар ойошторолоуында, ремонтсылар араһында хеҙмәт дисциплинаһының түбән булыуында.

Күп кенә МТС-тарҙа эштең сифатына тейешле иғтибар бирелмәй. Мәҫәлән, Ермаш МТС-ында (директоры иптәш Вечерский, өлкән механик иптәш Редреев), 7-шәр трактор бракҡа сығарылып, яңынан ремонтҡа ҡуйылды.

МТС етәкселәре һәм урындағы партия, совет ойошмалары ремонттың темпын һәм сифатын күтәреү өсөн механизаторҙар араһында һайлау алды социалистик ярышын киң йәйелдерергә, тракторҙар һәм тағылма инвентарҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда арттырып үтәүҙе тәьмин итергә тейештәр.

Тракторҙар ремонтлау аҡрын бара

Дүртөйлө машина-трактор станцияһы быйыл көҙге-ҡышҡы ремонтҡа тейешле әҙерлек менән килмәне. Ремонтҡа һуңлап башлау һәм эште ойоштороуға тейешле иғтибар бирмәү һөҙөмтәһендә, МТС октябрь һәм ноябрь айҙарында тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау планын хурлыҡлы рәүештә үтәне.

Быйыл IV кварталда 19 трактор ремонтларға тейеш ине. Ләкин ике ай ваҡыт эсендә ике трактор ғына ремонтланды. Улар ҙа комиссия тарафынан ҡабул ителмәгәндәр әле. Ремонтларға тейешле булған 11 трактор колхоздарҙан килтерелмәгән.

МТМ-да тракторҙар ремонты буйынса узловой метод менән эшләү өсөн 9 бригада төҙелде. Ләкин МТС директоры Сапиев һәм өлкән механик Агиев иптәштәр бригадаларҙың нигеҙле метод буйынса эшләүҙәрен белмәйҙәр. Сөнки бригадалар тулыһынса комплектовать ителмәгән. Мәҫәлән, поршендәр группаһын ремонтлауҙа бары бер кеше генә эшләй. Тракторҙарҙың базис деталдәрен торғоҙоу узелында ике кеше генә — токарь Паттенов һәм тракторист Әхмәҙуллин иптәштәр эшләй. Ике ай ярым ваҡыт эсендә берәүсе узелда бер поршень генә, ә икенсе узелда бер күсәр генә ремонтланды. Подшипниктарҙы заливка үткәреү бригадаһында эшләүсе Ғилфанов һәм Минһажев иптәштәр ҙә ай ярым ваҡыт эсендә бер трактор комплекте өсөн генә подшипник әҙерләнеләр.

Тракторҙар ремонтлау эше ғәфү ителмәҫлек рәүештә аҡрын бара. МТС-та ремонт буйынса план-график төҙөлмәгән, ремонтсыларға ваҡытлы заданиеһе бирелмәгән, эштең үтәлеше һәм сифаты тикшерелмәй, бригадалар араһында социалистик ярыш ойошторолмаған.

Директорҙың политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Нуретдинов МТМ эшселәре араһында политик-массовый эштәрҙе ойоштороуға иғтибар итмәй. Бында хатта Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының мөрәжәғәте лә өйрәнелмәгән.

Ремонтсылар араһында хеҙмәт дисциплинаһы бик йомшаҡ тора. Ремонтта ҡатнашырға тейешле булған 70 кешенән тик 20—25-е генә ҡатнаша. МТС дирекцияһы хеҙмәт дисциплинаһын боҙоусыларға ҡаршы саралар күрмәй.

Хәҙер, республика МТС-тарында Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙары өлгеһендә урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау хөрмәтенә социалистик ярыш киң йәйелдерелгән ваҡытта, Дүртөйлө МТС-ы коллективы ла был хәрәкәттән ситтә ҡалмаҫ. МТС етәкселәре коллективтың алдынғы ремонтсыларының эш тәжрибәләрен ваҡытында күрә белергә, уны киң таратырға бурыслы. ВКП(б) Өлкә Комитетының Бөлөбәй МТС-ында ремонт эштәрен ойоштороу тураһындағы махсус ҡарарын да механизаторҙарға еткерергә кәрәк.

Дүртөйлө МТС-ы етәкселәре дүртенсе квартал ремонт планын урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә үтәү өсөн бөтә сараларҙы күрергә тейештәр.

Х. Ғәлимов.

Шишмә МТС-ы механизаторҙары, социалистик ярышҡа ҡушылып, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын тулыһынса үтәү өсөн көрәшәләр. Трактористар В. Якубенко һәм Р. Ғәликәев иптәштәр ярышта айырыуса уңышлы күрһәткестәр бирәләр. Улар, һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, көндәлек заданиеһе 120—130 процентҡа үтәйҙәр.

Һүрәттә: монтаж цехында тракторҙы һүтеү; алғы рәттә, һулдан уңға — В. Якубенко һәм Р. Ғәликәев иптәштәр.

А. Червинский фотоһы.

Италияның Тиранаһағы миссияһына Албания халыҡ республикаһы сит ил эштәре министерствоһының нотаһы

ТИРАНА, 6 декабрь. (ТАСС). Албания телеграф агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Албания халыҡ республикаһының сит ил эштәре министерствоһы Италияның Тираналағы миссияһына вербальный нота тапшырған. Был нотала иғтибар Италия самолеттарының һәм моторлы караптарының Албания халыҡ республикаһының сиктәрен яңы тупаҫ боҙоуҙарына юнәлтелә. Нотала, Албания халыҡ республикаһының сиктәре 22 ноябрҙән алып 1 декабргә тиклемге осор эсендә 15 тапҡыр боҙолдо, тип әйтелә.

«Албанияның сит ил эштәре министерствоһы, — тип әйтелә нотала, — Албания халыҡ республикаһының сиктәрен Италия самолеттарының һәм караптарының был тупаҫ боҙоуҙарына ҡаршы ҡырҡа протест белдерә һәм Италия хөкүмәтенең Албания халыҡ республикаһына ҡарата уның дошманлыҡ мөнәсәбәттәрендә булыуын күрһәтеүсе бындай енәйәтсел хәрәкәттәрен туҡтатыуҙы талап итә.

Бындай дошманлыҡ хәрәкәттәре Италия хөкүмәтенең үҙенең хужалары — Америка-Англия империалистарының бойоҡтарын үтәүен аңлата. Америка-Англия империалистары бөтә донъяла тыныслыҡты боҙорға, халыҡтарҙы бойондороҡһоҙлоҡтан һәм суверенитеттан мәхрүм итергә ынтылалар».

Албания халыҡ республикаһының сит ил эштәре министерствоһы Италия хөкүмәтенең иғтибарын был хәрәкәттәр өсөн, шулай уҡ үҙе тарафынан систематик рәүештә үткәрелгән ҡәбәхәт политиканың бөтә эҙемтәләре өсөн тулыһынса яуаплы булыуына тағы ла бер тапҡыр юнәлтә.

Комплексле-технологик бригадаларҙың беренсе эш йомғаҡтары

Бынан бер йыл элек барлыҡҡа килгән комплексле-технологик бригадалар Белорет ҡорос-сымыҡ заводы тормошонда, уның производство планы өсөн көрәш процесында хәл иткес роль уйнанылар. Башта 5—6 кешенән ойошторолоп, бер-ике бригада менән башланған был хәрәкәт хәҙер заводта киң ҡолас алды, сөрьез әһәмиәткә эйә булып торорлоҡ күп кенә мәсьәләләрҙе хәл итеп өлгөрҙө.

Беҙҙең заводта комплексле-технологик бригадалар һаны 31-гә етте. Уларҙың составындағы эшселәр һаны 170 иҫәпләнә. Бынан тыш ваҡ механизациялар буйынса 70 кешенән торған 15 бригада эшләй. «СВС» ҡорос сымығын ижад итеү, көмөшлә сымыҡты коррозиянан һаҡлау, шарикоподшипник сымыҡтарының технологик процесын камиллаштереү кеүек яуаплы темалар өҫтөндә эшләүсе Маркина, Антипин, Копьев һәм Пармаск иптәштәрҙең бригадалары үҙҙәренең эштәрен тамамланылар ҙа инде. Был бригадалар хәҙер икенсе темаларҙы хәл итеү өҫтөндә эшләйҙәр. Бынан тыш Ворожцов, Казаков, Урин һәм Силантьев иптәштәрҙең бригадалары ҡорос сымыҡ производствоһын артабан камиллаштереү эшендә сөрьез етешһеҙлектәрҙе астылар, завод коллективына был етешһеҙлектәрҙе төҙәтеүҙә практик ярҙам күрһәттеләр.

Инженер Казаков етәкселек иткән бригада 23 кешенән тора. Уның составында инженер-техниктарҙан башҡа 16 стахановсы ҡатнаша.

Бригада үҙенең бөтә эшен беренсе номерле цехтың патентовка бүлексәһендә алып барҙы. Ул эшкә башлаған ваҡытта был бүлексәлә эш насар барып, план үтәлмәй, брак күп яһала ине. Иптәш Казаков бригадаһы, бөтәһенән элек, эштәге өҙөклөктәрҙең төп сәбәптәрен өйрәнде, унан һуң өҙөклөктән сығыу юлдарын билдәләне.

Бригада тарафынан тәүге тәжрибә эштәрен үткәреү өсөн бүлексәнең өсөнсө номерле мейесе һайлап алынды. Башта мейестә лә эш насар бара ине. Бригада, мейестең насар эшләү сәбәптәрен өйрәнеп, уның «нескә» урындарын төҙәтеү юлдарын да комплексле-технологик бәйләнештә ойошторҙо. Бригада членттары мейестә эшләүселәрҙең техник квалификацияларын күтәреүҙә ярҙам күрһәттеләр. Улар менән өҫтәмә рәүештә техминимум курстары үткәрелде. Мейестә технологик процесте дөрөҫ ойоштороғандан һуң, өсөнсө номерле мейестең эше һиҙелерлек рәүештә яҡшыра башланы. Ә ике айҙан һуң ул фәҡәт стахановсылар методында ғына эшләүгә өлгәште. Был мейестә эшләүсе иптәш Сидоров бригадаһы ошо ҡыҫҡа ваҡыт эсендә «Отлично сифат бригадаһы» исемен яулап алды.

Иптәш Казаков бригадаһы, ошо өсөнсө номерле мейес эшселәре өлгәһендә, бөтә бүлексәне стахановсы участкаға әйләндереү бурысын ҡуйҙы. Бүлек начальнигы иптәш Ерышовҡа, уның ярҙамсыларына был сөрьез бурысты хәл итеүҙә практик ярҙам күрһәтте.

Бригаданың конкрет ярҙам итеүе һөҙөмтәһендә иптәш Ерышов участкаһы уңынсы ай инде стахановса эшләүсе участка исемен тотоп килә.

Беренсе номерле цех, иптәш Ерышов участкаһы тәжрибәһенә таянып, тотошо менән стахановсы коллективҡа өлгәшеү өсөн ныҡышмалы көрәш алып бара.

Завод оҙаҡ ваҡыт юғары сифатлы ҡорос сымыҡ етештереүҙә күп кенә ауырлыҡтар кисереп килде. Бындай заказдар ҙур кәмселек менән үтәлә инеләр. Тиҙ көндә был сөрьез етешһеҙлектәрҙән ҡотолоу юлдарын табыу кәрәк ине.

Ошо ниәт менән техник иптәш Маркина етәкселегендә комплексле-технологик бригада ойошторолдо. Иптәш Маркина был тер производствоның технологияһын камиллаштереү буйынса байтаҡ саралар күрҙе. Ҡорос сымыҡ һуҙыусыларҙың фельерҙарҙы яҡшыраҡ файҙаланыуын ойошторҙо. Һөҙөмтәлә юғары сифатлы ҡорос сымыҡтар һуҙыу производствоһында ярахлы продукция етештереү әс тапҡырға артты, сифаты күтәрелде.

Был саралар бөтәһе лә завод коллективына планды үтәү өсөн көрәштә күренекле һынылыш яһау мөмкинлеген бирҙеләр.

Б. Хохряков,
Белорет ҡорос-сымыҡ заводының баш инженере урынбаҫары.

ойошмаһында эшләмәгән кеше партия члены була алмай.

И. В. Сталин үҙенең күп кенә мәҡәләләрендә партияла членлек тураһындағы мәсьәлә буйынса ленинсе позицияны ныҡлы яҡлап сыҡты. Ул үҙенең «Пролетарийҙар синыфы һәм пролетарийҙар партияһы» тигән мәҡәләһендә меньшевиктарҙың ойоштороу мәсьәләһендәге оппортунизмен фаш итеп, берҙәм, боевой, политик партия ғына пролетариатҡа етәкселек итергә һәләтле буласаҡ, тип яҙҙы. «Бөгөнгө көнгә тиклем, — тип яҙҙы иптәш Сталин, — беҙҙең партиябыҙ теләктәштәрҙең бөтәһен дә ҡабул итергә әҙер торған ҡунаҡсыл патриархаль семьяға оҡшаған ине. Ләкин, беҙҙең партиябыҙ үҙәкләшкән ойошмаға әүерелгәндән һуң, ул үҙенән патриархаль ҡиәфәтте алып ташланы һәм ишектәре бары тик достоин кешеләр өсөн генә асыла торған крепосҡа тулыһынса оҡшап ҡалды. Ә бының беҙҙең өсөн ҙур әһәмиәте бар. Самодержавие пролетариаттың синфи аңын «трэд-юнионизм», милләтселек, клерикализм менән һәм башҡа шундайҙар менән боҙорға тырышҡан бер ваҡытта, икенсе яҡтан, либераль интеллигенция пролетариаттың политик бойондороҡһоҙлоғон үлтерергә һәм уның өҫтөнән опека урынлаштырырға өлгәшергә бик ныҡ тырышҡан бер ваҡытта, — был ваҡытта беҙ бик уяу булырға тейешбеҙ һәм беҙҙең партиябыҙ ишектәре бары тик һыналған кешеләр өсөн генә асыла торған крепость икәнен оноторға тейеш түгелбеҙ» (И. В. Сталин, Әҫәрҙәр, I том, 67-се бит).

Шулай итеп, Ленин һәм Сталин: партия — революционерҙарҙың үҙәкләшкән ойошмаһы булырға, пролетар революцияһы өсөн көрәштә пролетариат армияһына етәкселек итеүгә һәләтле ойошма булырға тейеш, тип ҡараныһлар.

Ленин формулировкаһына ҡапма-ҡаршы, Мартов проекты формулировкаһы пролетар булмаған тотороҡһоҙ элементтәрҙе партияға иңгеген киң рәүештә аса ине. Мартов партияны ойошоу яғынан формалашмаған бер нәмә итеп, уның члены партия члены итеп үҙҙәрен-үҙҙәре теркәйҙәр, партия ойошмаларының береһенә инмәйҙәр, шулай булғас, партия дисциплинаһына буйһонорға тейеш түгелдәр, тип ҡараны. Уның формулировкаһы буйынса һәр бер стачкасыға үҙен партия члены итеп «теркәү» хоҡуғы бирелә ине. Стачкаларҙа иһә анархистар, эсерҙар ҙа ҡатнашты. Мартовсылар партия менән бөтә синыфты бутанылар. Партияға синыфтың тик алдынғы, әҙерлекле өлөшө генә инә ала икәнлекте улар аңларға теләмәнеләр. Ленин былай тип яҙҙы: «...Капитализм ваҡытында, ҡасан да булһа бөтә синыф тиерлек йәки бөтә синыф үҙенең алдынғы отрядының, үҙенең социал-демократик партияһының аңлылығы һәм активлеге кимәленә күтәрелә ала, тип уйлау маниловсылыҡ һәм «ҡойроҡсолоҡ» булыр ине... Алдынғы отряд менән уға тартымлыҡ итеүсе бөтә массалар араһында айырма барлығын онотоу, алдынғы отрядтың даими бурысы һаман киңерәк ҡатламдарҙы ошо алдынғылыҡ кимәленә күтәрә барыу икәнен онотоу — үҙеңде алдау ғына булыр ине, беҙҙең бурыстарҙың бик ҙур булыуынан күҙ йомоу ғына һәм был бурыстарҙы тарайтыу ғына булыр ине» (Әҫәрҙәр, VI том, 206-сы бит).

Партия Уставының 1-се параграфы буйынса Мартов формулировкаһының хатаһы партияны синыфҡа тиңләү менән генә сикләнмәй. Мартовтың, партия үҙ-үҙен член итеп иғлан итеүсе һәм партияның бер ойошмаһында ла тормаусы, партия ҡарарына буйһонмаусы кешеләрҙең абай суммаһы ул, тип иҫәпләүе уның оппортунистик ҡарашын кәүҙәләндерә ине. Билдәле, бындай партия эшселәрҙең революцион көрәшенә етәкселек итә алмай. Был бурысты тик бөтә членттары ла берҙәм дейәм отрядҡа ойошҡан партия ғына үтәй аласаҡ, тине Ленин.

Партия членына партия ойошмаларының береһендә тороу мәжбүри түгел, тип иҫәпләүен Мартов пролетариаттың киң ҡатламын партияға ылыҡтырыу, массаһын дисциплинанан ҡурҡып партиянан ситтә ҡалыуын булдырмау менән аңларға маташты. Асылда, ул буржуаз интеллигенция тураһында хәстәрлек күрә ине. Пролетариат дисциплинанан ҡурҡмай. Дисциплина буржуаз интеллигенция өсөн генә ҡот осҡос нәмә булып тора.

«Пролетариат ойошманан һәм дисциплинанан ҡурҡмай ул... Пролетариат ойошмаға инергә теләмәүсе профессор һәм гимназист әфәнделәр ойошма контроле аҫтында эшләгән өсөн партия членттары итеп танылһындар тип ҡайғыртып тормаҫ... Ойошоу һәм дисциплина рухында үҙ-үҙеңде тәрбиәләү пролетариатта түгел, ә беҙҙең партиялағы ҡайһы бер интеллигенттарҙа етешмәй» тине Ленин (шунда уҡ, 307-се бит).

Партияла дисциплина урынлаштырып, В. И. Ленин уны эшселәр синыфының алдынғы отряды итеп төҙөнө. Шулай итеп, партия менән эшселәр синыфының башҡа ойошмалары араһында ап-асыҡ итеп сик ҡуйылды һәм уның эшселәр синыфының бөтә булған ойошмаларына ҡарата етәкселек роле билдәләнде.

Эшселәр синыфының ойошмаһы партия менән генә сикләнмәй. Эшселәр синыфының партиянан башҡа ла күп кенә ойошмалары — мәҫәлән, профсоз, кооператив, культура-ағартыу һәм башҡа ойошмалары бар. Был ойошмалар эшселәрҙең революцион көрәшенә ярҙам итәләр. Уларҙың уңышлы революцион көрәшенә партия берҙәм юнәлеш бирә.

Эшселәр синыфының бөтә башҡа ойошмаларына етәкселек итеү һәм юнәлеш биреү ролен үтәүсе партия ябай бер ойошҡан отряд булып ҡына түгел, ә пролетариат синыфы ойошмаһының юғары формаһы булып тора.

Ләкин был, эшселәрҙең башҡа ойошмалары партияға формаль буйһоноп торорға тейеш, тигән һүҙ түгел. Партия членттары, был ойошмаларға инеп, үҙҙәренең аңлы һәм алдынғы булыуҙары менән партияның массаға йоғонтоһон көсәйтергә бурыслылар.

Партия, пролетариат ойошмаларына эшселәрҙе киң күләмдә ылыҡтырып, уларға етәкселек итеп, үҙенең практик эшмәкәрлегендә революцион синыфтың булышлығына таяна. Партияның ҡеүәтле көсө шунда тора ла инде. Партия, ти Ленин, «хеҙмәтсәндәрҙең иң киң массалары менән, беренсе науботта, пролетариат массаһы менән, шулай уҡ хеҙмәтсәндәрҙең пролетар булмаған массаһы менән дә бәйләнеш тота белһә, уларға яҡынлаша белһә, әгәр теләһәгеҙ, билдәле дәрәжәлә ҡушыла белһә» ул еңелмәҫлек була.

Массаларға етәкселек итер өсөн һәм уларҙың булышлығы менән файҙаланыр өсөн партия централизм нигеҙендә төҙөлергә тейеш, йәғни партияның берҙәм Уставы, берҙәм дисциплинаһы һәм берҙәм етәксе органдары (съезд һәм ҮК) булырға тейеш. Етәксе (үҙәк) органдарға урындағы ойошмалар, күпселеккә аҙсылыҡ буйһонорға тейеш. Централизмдең был принцибе Лениндең Устав проектының үҙәк идеяһы булып тора.

Меньшевиктар II съездан һуң, съезд ҡарарҙарын өҙөү юлына баҫып, күпселеккә, Үҙәк Комитетҡа һәм съезд ҡарарҙарына буйһонманылар.

Меньшевиктарҙың анархизмен һәм интеллигентлек индивидуализмен фаш итеп, Ленин былай тип яҙҙы: «Элек беҙҙең партия формаль яҡтан ойошҡан бер бөтөн түгел ине, ә айырым группалар суммаһы ғына ине, шуға күрә лә был группалар араһында идея тәьҫире яһауҙан бүтән мөнәсәбәттәрҙең булыуы мөмкин дә түгел ине. Хәҙер беҙ ойошҡан партия булдыҡ, ә был инде власть булдырыу, идеялар авторитетын власть авторитетына әйләндереү, партияның түбәндәге инстанцияларын юғары инстанцияларына буйһондороу, тигән һүҙ» (шунда уҡ, 291-се бит).

Әлбиттә, царизм шарттарында партия ойошмалары түбәндән һайланыу нигеҙендә ҡорола алмаһылар, партия йәшерен шарттарҙа эшләргә мәжбүр булды. Ләкин Ленин, эксплуататор ҡоролош ҡолатылғас, партия асыҡ, легаль шарттарҙа йәшәй башлағас уҡ, партия һайлауҙар нигеҙендә, демократизм нигеҙендә ҡоролор, тип һананы.

Мартов һәм уның әйәрсендәре партиялағы централизм принциптарына һәм дисциплинаға ҡаршы сығып, «лидерҙарға» дөйөм дисциплина ҡағылмаҫҡа тейеш, тип ҡаранылар. Был ҡараштарҙы фаш итеп, В. И. Ленин партия дисциплинаһы бөтәһе өсөн дә, рядовой членттар өсөн генә түгел, ә «юғары халыҡтар» өсөн дә мәжбүри ул, тине.

Меньшевиктар эшселәр синыфының авангарды булған партия менән массалар араһындағы айырманы юҡҡа сығарып, партияла барилек анархизмен урынлаштырып, Россия эшселәр синыфы хәрәкәтенең бурыстарын тар рамка эсендә сикләргә маташтылар. Экономик көрәш, ваҡ-төйәк социаль-реформалар—меньшевизмдең оппортунистик идеялары бына шунан тора ине. Билдәле, был бурыстарҙы ғына хәл итеү өсөн революционерҙар ойошмаһы ла, централизм нигеҙендә ҡоролған партияның да кәрәге юҡ ине.

* * *

В. И. Ленин II съезда булған көрәштәргә дөйөм йомғаҡ яһай. Съезда тауыш биреүгә туҡталып, Ленин түбәндәге һығымтаға килә: «Аҙсылыҡ беҙҙең партияның оппортунизмға иң тартым булған членттарынан торҙо... Аҙсылыҡ партияның теоретик яҡтан иң аумаҡай, принцип яғынан иң тотанаҡһыҙ элементтәренән торҙо. Аҙсылыҡ — партияның тап бына уң ҡанатынан төҙөлдө. Күпселеккә һәм аҙсылыҡҡа бүленеү — социал-демократияның революцион һәм оппортунистик ҡанатҡа, гораға һәм жирондаға бүленеүенең туранан-тура һәм ҡотолғоһоҙ дауамы. Был бүленеү кисә генә, рус эшселәр партияһында ғына килеп сыҡҡан бер нәмә түгел, һәм был бүленеү, моғайын, иртәгә генә бөтәсәк тә түгел» (шунда уҡ, 272-се бит).

Ленин үҙенең «Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа» тигән гүзәл китабында меньшевиктарҙы һәм яңы, меньшевистик «Искраны» фаш итеп, бер үк ваҡытта большевизмдең ойоштороу принциптарын эшләне. Был ленинсе принциптар түбәндәгеләрҙән торҙолар:

1. Марксистик партия эшселәр синыфының бер өлөшө, уның отряды. Ул ябай отряд түгел, ә эшселәр синыфының общественный тормошто белеү менән, общественный тормоштоң үҫеш закондарын белеү менән ҡоралланған һәм, шуға күрә, эшселәр синыфын алға алып барырға, уның көрәшенә етәкселек итергә булдыҡлы булған алдынғы отряды, марксистик отряды.

2. Партия эшселәр синыфының алдынғы, аңлы отряды ғына түгел, шуның менән бергә, ул — эшселәр синыфының ойошҡан һәм бөтә членттары өсөн мәжбүри дисциплинаһы булған отряды.

3. Партия бары тик ойошҡан отряд кенә түгел, ә эшселәр синыфының бөтә башҡа ойошмалары араһында ойошманың юғары формаһы булып тора.

4. Партия — эшселәр синыфының алдынғы отряды менән эшселәр синыфының миллионлаған массалары араһындағы бәйләнештең кәүҙәләнеше ул.

5. Дөрөҫ эш итеү һәм массаларға планлы етәкселек итеү өсөн партия централизм нигеҙендә ойошторолорға тейеш.

6. Әгәр ҙә партия үҙ сафтарының берҙәмлеген һаҡларға теләй икән, ул үҙенең практикаһында партияның бөтә членттары өсөн дә, лидерҙар өсөн дә, шулай уҡ рядовойҙар өсөн дә, берҙәй үк мәжбүри булған берҙәм пролетар дисциплина үткәрергә тейеш.

Иптәш Сталин партияны ойоштороуҙың был ленинсе принциптарын һаҡлап ҡалды, уны партияның һәр төрлө дошмандарына ҡаршы көрәштә артабан үҫтерҙе.

Марксистик-ленинсе теория менән ҡоралланған, үҙенең ойошҡанлығы, берҙәмлеге, дисциплиналылығы менән айырылып торған большевиктар партияһы беҙҙең илебеҙҙә социализмдың еңеүен тәьмин итте, хәҙер уның етәкселегендә Советтар Союзының хеҙмәтсәндәре социализмдан аҡрынлап коммунизмға күсеүҙең гигант бурыстарын уңышлы хәл итәләр.

Ш. Килдияров,
Политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу буйынса Бөтә Союз Обществоһының действительный члены.

Каспийҙә һыу аҫты вулканының урғылыуы

БАКУ, 7 декабрь. (ТАСС). 4 декабрҙа 17 сәғәт 40 минутта Бакуҙан 100 километр көньяҡтараҡ асыҡ диңгеҙҙә урынлашҡан Кумани һыу аҫты вулканының урғылыуы булған. [illegible] 100 метрға тиклем күтәрелгән. [illegible] Бакуҙан күренгән.

Икенсе көндө урғылыу булған урынға геологтар барған. Был урында геологтар утрау күргәндәр. Уның оҙонлоғо бер километр самаһы, киңлеге — 100 метр, бейеклеге диңгеҙ өҫтөнән 6 метр. Утрауҙың түбәһенән аҙ һыу парҙары сығып торған. Утрауҙың тупрағы балсыҡ-брекчиянан тора. Уның түбәнге өлөштәрен һыу йыуып ала бара.

«Азнефть» берләшмәһенең начальнигы, Әзербайжан ССР-ы Фәндәр Академияһының [illegible] профессор А. А. Якубов ТАСС хәбәрсеһе менән бәседәлә түбәндәгеләрҙе белдергән:

— Грязь вулкандары — тәбиғәттең иң күренекле күренештәренең береһе. Советтар Союзында улар күп кенә геологик провинцияларҙа осрайҙар. Әзербайжанда улар айырыуса күп. Кумани банкаһы урынында утрауҙар бер нисә тапҡыр барлыҡҡа килгәндәр. Беренсе тапҡыр был утрау 1861 йылда атаҡлы рус геологы Абих тарафынан һүрәтләнгән. Һуңынан был урында утрауҙар 1927 һәм 1939 йылдарҙа булған урғылыуҙарҙан һуң [illegible] диңгеҙ йыуып ташлаған. [illegible] 6 миллион тонна самаһы брекчий ташлаған.

Район ауыл хужалығы күргәҙмәһе

[illegible]

Специалист кәңәштәре

Алма ағастарын зарарланыуҙан һаҡлау

Республикабыҙҙың колхоз һәм совхоздарында алма баҡсаларының һаны 1800-гә етә. Ул баҡсаларҙа ярты миллиондан артыҡ алма ағасы иҫәпләнә.

Яҙ һәм йәй көндәрендә емеш баҡсаларында төрлө ҡорттар урожайға ҙур зарар килтерәләр. Ләкин ҡыш көндәрендә лә алма ағастарының дошмандары бөтмәйҙәр. Зарарлы ҡорттарға алмашҡа ҡуян һәм сысҡандар килделәр.

Ер туңыу менән ҡуяндар алма баҡсаларына эйәләшәләр. Улар ағастарҙың ботаҡтарын кимерәләр. Зарарланған был ағастарҙы яңынан терелтеү мөмкин булмаһаҡ. Ҡуян һәм сысҡандарҙың зарарлауы арҡаһында республикабыҙҙа йыл һайын йөҙәрләгән гектар алма ағасы һәләк була һәм был хужалыҡҡа бик ҙур зарар килтерә.

Был хәлгә юл ҡуймау өсөн хәҙер бөтә баҡсаларҙа ла алма ағастарын әрем, ҡамыш кеүек нәмәләр менән уратып бәйләргә кәрәк.

Көҙ һәм ҡышҡы көндәрҙә сысҡандар алма ағасының ҡабығын ашайҙар, һөҙөмтәлә ул ағастар һәләк булалар. Алма ағастарын сысҡандарҙың был зарарлауынан һаҡлау өсөн ҡыш баҡсаны һалам, кәбәк һәм башҡа сүп үләндәрҙән яҡшылап таҙартыу талап ителә. Ләкин был саралар ғына етмәй. Алма ағасы төбөнә ҡар өйөп, уны тапарға һәм быны ҡыш көндәрендә даими рәүештә ҡабатлап торорға кәрәк. Бына был сараларҙы ныҡлап ҡулланғанда ғына алма баҡсаларын һәләк булыуҙан ҡотҡарып ҡалыу мөмкин буласаҡ.

Ҡышҡы ҡаты һалҡындар бигерәк тә һуңғы 2—3 йыл эсендә ултыртҡан йәш ағастарға ҙур ҡурҡыныс тыуҙыралар. Бындай ағастарҙың тамырҙарын һалҡын тейеүҙән һаҡлау өсөн уларҙың төбөн ҡар менән ҡаплау ҙур роль уйнай. Шуны ла әйтергә кәрәк, күп ваҡыт алма ағастарының ботаҡтарын ҡар баҫып һындырыусан була. Шуға күрә алма баҡсаһын ҡар баҫып китеүҙән ныҡ һаҡларға кәрәк.

Агроном Ә. Әхмәров.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Мөһим мәсьәләгә формаль ҡараш

Быйыл Бөҙәәҙ районы колхоздарында агрозоотехниканы өйрәнеү буйынса 16 урында группа төҙөлеп, курстарҙа уҡытыу өсөн үҙ ваҡытында ауыл хужалығы специалистарынан уҡытыусылар ҙа һайланып алынғайны.

Ләкин район ауыл хужалығы бүлеге етәкселәре был мөһим эште аҙағына тиклем дауам иттермәнеләр. Ике ай ваҡыт эсендә бары тик 4 урында ғына — «Правда», «13 годовщина Октября», «Урал», «Красная Башкирия» колхоздарында ғына берәр тапҡыр занятие үткәрелде. Башҡа урындарҙа уҡыуҙар башланмаған да әле. Бер генә колхозда ла уҡыуҙар өсөн яраҡлы биналар билдәләнмәгән. Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Нигмәтьянов, баш агроном Фәрхиев, өлкән зоотехник Терегулов иптәштәр формаль рәүештә курстар ойоштороу менән генә тынысланып ҡалдылар. Иптәш Фәрхиев район буйынса курстың яуаплы мөдире итеп билдәләнгән.

— Минең бурыс курстарға методик күрһәтмәләр биреүҙән генә тора, — ти ул бик тыныс ҡына. Райондың ҡалған агрономдары һәм специалистары ла был эштән бөтөнләй ситтәләр. Мәҫәлән, район ауыл хужалығы бүлегенең ветврачы Михеев, зоотехник Зәбәирова «Правда» колхозында зоотехник курсына етәкселек итергә тейештәр ине. Ләкин улар әле ошо көнгә тиклем бер генә занятие лә үткәргәндәре юҡ. «Колос» колхозында уҡытырға тейешле агроном Аҡбашев, Кулаков, район үҙәгендәге Куйбышев исемендәге колхозға беркетелгән зоотехник Терегулов, Ғаббасова иптәштәр ҙә әле булһа уҡыуҙарҙы ойоштороп ебәрә алғандары юҡ.

Бөҙәәҙ районында был мөһим мәсьәләгә яуапһыҙ ҡараш ҡасанға тиклем дауам итер икән?

Ш. Сәитов.

Телефон селтәрен киңәйтәйек

Беҙҙең почта бүлегенә көн һайын колхоз члендарына адреслонған тиҫтәләгән хаттар, йөҙәрләгән дана үҙәк һәм өлкә газеталары килә. Корреспонденция һаны йылдан-йыл арта бара.

Ләкин, беҙҙең связь бүлеге бәләкәй, колхозсыларҙың теләген тулыһынса ҡәнәғәтләндерерлек түгел. Колхоз правленноһе һәм ауыл Советы баҫыусылыҡ бригадаларын, малсылыҡ фермаларын һәм колхозсыларҙың өйҙәрен телефонлаштырыу буйынса конкрет саралар күрһәләр ине. Быға беҙҙә мөмкинселектәр бар.

З. Смирнова,

Бөрө районы, Иҫке Покровка ауылының почта бүлеге мөдире.

Американың Кореялағы армияһын тар-мар итеүгә АҠШ-та откликтәр

НЬЮ-ЙОРК, 6 декабрь. (ТАСС). Америка матбуғатының хәбәрҙәренән күренгәненсә, хәҙерге ваҡытта Америка общественный фекеренең киң ҡаруғтары, Американың Кореялағы авантюраһы һәләкәткә килтерҙе, тип танныйҙар, һәм АҠШ-тың хәҙерге ваҡытта килеп тыуған хәрби һәм политик хәлдән нисек сығыуы мөмкинлегенә ярҙам итә алырлыҡ төрлө сараларҙы тикшерә башлағандар. «Нью-Йорк таймс» газетаһының Вашингтондағы хәбәрсеһе Рестондың һүҙҙәренә ҡарағанда, хәҙерге ваҡытта Вашингтондың официаль вәкилдәре «Кореялағы хәрби һәләкәтлек» тураһында асыҡтан-асыҡ һөйләйҙәр.

«Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһының Вашингтондағы хәбәрсеһе Рассел былай тип яҙа: «Кореялағы хәрби хәлдең йылдам насарайыуы тураһында алынған хәбәрҙәр һөҙөмтәһендә Вашингтонда, август айында һәм сентябрь баштарында булған хәлгә ҡарағанда, генерал Макартур ғәскәрҙәре Пусанда ҙур буамаған күпер алды ныҡытмаһына ҡыҫырыҡлап индерелгән ваҡыттағыға ҡарағанда, тағы ла күңелһеҙерәк обстановка барлыҡҡа килде».

АҠШ-тың государство секретаре Ачесон бынан ике аҙна элек кенә Америка политикаһын «ҡайтанан ҡарау» тәҡдимен ҡырҡа ғәйепләһә лә, Вашингтондың политиктары һәм Кореялағы интервенттар осраған «күңелһеҙ һәм ҡараңғы» хәл хәҙерге ваҡытта Американың етәксе синыфының ҡайһы бер төркөмдәрен тап бына ошондай ҡайтанан ҡарау менән шөғөлләнергә мәжбүр итә.

Төрлө төркөмдәрҙә хәҙер Корея авантюраһын ҡыҫҡартырға һәм авторитетте һаҡлап алып ҡалырлыҡ ҡарар эҙләп табырға, дипломатия юлын ҡулланып, хәҙерге ауыр хәлдән сығыуҙы тәҡдим итеүсе тауыштар ишетеләләр.

Бындай тауыштар хатта Американың Кореялағы агрессияһын элек бер тауыштан яҡлаған конгресҭа ла ишетеләләр. Ассошиэйтед Пресс агентствоһының Вашингтондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, сенатор-демократ Хой (Төньяҡ Каролина штатынан) матбуғат өсөн яһаған белдереүендә Американың ҡораллы көстәрен Кореянан һис кисекмәҫтән сығарыуҙы талап иткән. «Хәҙер уйларға кәрәк булған төп нәмә беҙҙең һалдаттарыбыҙҙы Кореянан сығарыу тураһында һәм дөйөм һуғышҡа ҡамасаулыҡ итеү тураһында уйлауҙан тора». «Беҙ Кореяла алдау юлдарын ҡулланырға маташтыҡ. Ләкин бынан бер нәмә лә барып сыҡманы», тип өҫтәгән Хой. Ҡытайға ҡаршы «икһеҙ-сикһеҙ һуғышҡа» АҠШ-тың ылыҡтырылыуын мин теләмәйем, сөнки был, Америка ресурстарын бөтөрөүҙе һәм Америка һалдаттарын ҡорбан итеүҙе аңлатыр ине, тигән Хой.

Сенаторҙар-республикансылар Кем (Миссури штатынан) һәм Мәлон (Невада штатынан) 4 декабрҙа сенатта яһаған үҙҙәренең сығыштарында Америка ҡораллы көстәренең тар-мар ителеүе өсөн ғәйепте Ачесонға йөкмәтергә маташҡандар һәм Ачесондың отставкаға китеүен йәки урынынан алыныуын талап иткәндәр. Кем, Ачесон «тупаҫ хата яһаны», тип белдергән.

Вәкилдәр палатаһының члены, республикансы Дженсон (Айова штатынан) үҙ сығышында «Кореялағы был буталсыҡҡа» әләккән хөкүмәт артынан эйәреүҙең конгресс өсөн кәрәге юҡ. Кәрәк була ҡалһа, тигән ул, конгресс, конституция буйынса, президенттең эшенән алыныуын талап итергә хоҡуҡлы.

Кем дә, Мәлон да, Дженсон да үҙ сығыштарында конгресҭа республикан етәкселектең асыҡ позицияһын сағылдырмаһалар ҙа, был етәкселек хәҙер Американың Кореялағы ғәскәрҙәренең еңелеүе өсөн яуаплылыҡтан ситләшергә маташа икәнлеген күрһәтеүҙәр матбуғат хәбәрҙәрендә күренә башланылар. Ассошиэйтед Пресс агентствоһының Вашингтондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, сенаттағы республикан партия политик комитетенең кәңәшмәһенән һуң комиссия председателе Тафт (Огайо штатынан), Трумэн хөкүмәте республикан партия лидерҙары менән консультация яһамай, тип раҫлаған. «Мин, — тигән Тафт, — ҡарарҙар ҡабул иткәнгә тиклем конгресҭа республикан партия лидерҙары менән консультация яһамайҙар, тип аңлатырға теләйем». Тафт Трумэндән Америка халҡына ҡыҫҡан халыҡ-ара хәл тураһында мәғлүмәттәрҙе күберәк биреүен талап иткән, һәм Эттли менән һөйләшеүҙәр тамамланғандан һуң Трумэн халыҡ алдында отчет бирһен, тип тәҡдим иткән.

Ҡайһы бер эшлекле кругтарҙа шулай уҡ Американың Алыҫ Көнсығыштағы политикаһын «ҡайтанан ҡарау» тенденцияһы күренә башлаған. «Бостон глоб» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Яңы Англия штаттарының 21 күренекле финансисе, эшлеклеһе, редакторы һәм педагогы составындағы группа Корея конфликтын дипломатик юл менән хәл итергә тырышырға саҡырып, Трумэнға һәм Ачесонға хат менән мөрәжәғәт иткән. Был группа белдереүендә (ул үҙен кәңәшмә булып үткән урынның исеме менән «Довер группаһы» тип атай) күп кенә ҡаршылыҡтар бар. Шуға ҡарамаҫтан, ул АҠШ июнь айында Кореяға ҡаршы үҙенең агрессияһын башлаған ваҡытта Американың етәксе кругтары тулыһынса яҡлаған позициянан китеү булып тора.

«Довер группаһының» был белдереүе шуның өсөн әһәмиәткә эйә, уға Яңы Англия штаттарының «Бостон Ферст нейшнл бэнк» президенты Ллойд Брейс, «Нью инглэнд телефон энд телеграф компании» президенты Джо Харрел, финансист Томас Кэбот, «Юнайтед стейтс смелтинг рифайнинг энд майнинг компани» директоры Хафден Ли, Массачузетс технология институтының президенты Джеймс Киллиан һәм «Крисчен сайенс монитор» газетаһының редакторы Эрвин Кэнхэм кеүек ҡайһы бер күренекле банкирҙары һәм башҡа етәксе вәкилдәре инә.

Матбуғат хәбәрҙәре башҡа райондарҙа ла йоғонтоло группалар араһында шулай уҡ Корея һуғышын йылдам дипломатик яйға һалыу өсөн һәм Ҡытайға ҡаршы ниндәйҙер һуғышты башлауға ҡаршы хәрәкәт йәйелгәнлеген күрһәтәләр. Ассошиэйтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Буффалонан (Нью-Йорк штаты) хәбәр итеүенә ҡарағанда, адвокаттарҙы ла, педагогтарҙы ла, дин вәкилдәрен дә һәм банкаларҙы ла индереп, урындағы 217 кешенән торған төркөм Трумэн һәм Ачесонға хат менән мөрәжәғәт иткән. Был хатта ул «мәсьәләне яйға һалыу тураһындағы һөйләшеүҙәр юлы менән Корея конфликтын туҡтатыу маҡсаттарында» саралар күрергә саҡыра. Белдереүҙә: «Ҡытайға ҡаршы һуғышҡа ылыҡтырылыуға беҙ ҡырҡа ҡаршы киләбеҙ» тип өҫтәлә.

Ассошиэйтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Сиэттлдан хәбәр итеүенә ҡарағанда, 20-гә яҡын сиркәү священниктары, шулай уҡ башҡа 200 кеше «Тыныслыҡ файҙаһына Сиэттл пасторҙары товариществоһы» тарафынан ойошторолған кәңәшмәлә Американың Кореялағы ғәскәрҙәрен сығарырға саҡырыусы резолюцияны хуплағандар. Резолюция «һис кисекмәҫтән ваҡытлыса килешеү төҙөргә, Америка ҡораллы көстәрен Кореянан сығарырға һәм Ҡытайҙың фактик хөкүмәтен БМО-ның тулы хоҡуҡлы члены сифатында ҡабул итергә» тәҡдим итә.

Юнайтед Пресс агентствоһының хәбәрсеһе Чикагонан былай тип хәбәр итә. Чикагоның ундан ашыуыраҡ дини сектанан вәкил булған 22 священниге, беҙ «тыныслыҡ өсөн ғибәҙәт ҡыла башлаясаҡбыҙ», тип иғлан иткәндәр, һәм «беҙҙең үҙ лидерҙарыбыҙға һәм бөтә илдәрҙең лидерҙарына килешеүгә өлгәшеү һәм дөйөм һуғышты булдырмаҫ өсөн тырышлыҡтарҙы туҡтатмаҫҡа» саҡырыу менән мөрәжәғәт иткәндәр.

Америка матбуғаты биттәрендә лә Америка позицияһын «ҡайтанан ҡарауға» ҡарата тенденциялар күренә башлағандар.

Хәҙергә көнгә тиклем килешә алмаусан һуғышсан позицияны яҡлаған «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһы хәҙерге ваҡытта Американың Кореялағы армияһын ҡотҡарып алып ҡалғас һәм «оборона линияһын» барлыҡҡа килтергәс, һөйләшеүҙәр тураһында Англия тәҡдимдәрен Ҡушма Штаттар ҡараһындар, тип тәҡдим итә. Трумэндең Эттли менән һөйләшеүҙәренә ҡағылып, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһы, «хәҙерге ваҡытта һуғышҡа ылыҡтырылмау менән АҠШ, Европа кеүек үк, ҡыҙыҡһына», тип белдерә.

Макартурҙың иң кәсле рупорҙарының береһе булған «Дейли ньюс» газетаһы АҠШ-ты Кореялағы үҙенең еңелеүен танырға һәм ғәскәрҙәрен Кореянан сығарырға саҡыра, бер үк ваҡытта ул Тайвандағы интервенцияны дауам иттереү һәм Чан Кай-шиҙе яҡлау өсөн сығыш яһай. АҠШ-тың Кореялағы ғәскәренең тар-мар ителеүен танып, «Дейли ньюс» газетаһы былай тип хәбәр итә: «Беҙ, Америка хөкүмәтенең бурысы, беренсенән, Макартурға оборона линияһына тотоноп торорға түгел, ә мөмкин булған тиклем Кореянан бөтә ғәскәрҙәрҙе һуғыш менән сығарырға бойороҡ биреүҙән тора, һәм, икенсенән, Чан Кай-шиҙе ташлап китеүҙән ҡырҡа баш тартыуҙан тора». Унан ары газетала, АҠШ үҙенең ғәскәрҙәрен Кореянан теләһә ниндәй һәм бөтә төр ысулдар менән һәм мөмкин тиклем тиҙерәк эвакуацияларға, шулай уҡ операция тамамланғанға тиклем башҡа бөтә төр уйҙарҙы онотторға тейеш, тип әйтелә.

«Нью-Йорк джорнал энд Америкэн» газетаһы беренсе биттә баҫылып сыҡҡан баш мәҡәләһендә ошондай уҡ позицияла тора. Кореялағы һуғышта Ҡушма Штаттарға ярҙам итергә һәләтле булмаған өсөн конбайыштың башҡа державаларына һөжүм иткәндән һуң «Нью-Йорк джорнал энд Америкэн» газетаһы «Үҙебеҙҙең тотолоуыбыҙ хаҡына беҙҙең был һәләкәтле хәлдән һис кисекмәҫтән сығыуыбыҙ бик мөмкин» тип белдерә. Газета, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында башҡа государстволар АҠШ-ты аҙ ғына ла яҡламайҙар, тип күрһәтә. «Һуғышты дауам иттереү алыҫтағы илдәрҙең бик күп һанлағы халҡын яулап алырға АҠШ-тың донкихотса маташыуында миллиондарҙың үлеүен генә аңлата. Шуға күрә беҙҙең илебеҙ бөтөнләй элек үҙ ҡораллы көстәрен баҫып ингән райондарҙан сығарырға тейеш. Беҙ үҙ ғәскәрҙәребеҙҙе Кореянан мөмкин тиклем тиҙерәк сығарырға тейешбеҙ».

Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Американың агрессив авантюраһына ҡәнәғәтләнерлек ярҙам күрһәтмәне, тип күрһәтеп, «Нью-Йорк джорнал энд Америкэн» газетаһы Ҡушма Штаттарҙы Берләшкән Милләттәр Ойошмаһынан сығырға һәм «изгелекһеҙ Европаға» ярҙам күрһәтеүҙе туҡтатырға саҡыра. Айырыуса Англияға һөжүм итеп, «Нью-Йорк джорнал энд Америкэн» былай тип раҫлай: «Европа хәҙерге беҙҙең материаль ярҙамыбыҙҙы үҙенең башҡа теләмәүен әйтеп үтте. Европа позицияһы түбәндәгенән тора: Европаға үҙ алдына йәшәргә ирек бирегеҙ һәм уның үҙ алдына нисек йәшәйәсәген ҡарағыҙ. Беҙҙең бөтөнләйгә яңғыҙ ҡалыуыбыҙ тулыһынса асыҡ булғас, беҙ яңғыҙлыҡта хәрәкәт итергә батырсылыҡ итергә тейешбеҙ».

Американың Кореялағы хәрби авантюраһын туҡтатырға саҡырыуҙар шулай уҡ ҡайһы бер провинция газеталарында ла күренәләр. Сан-Джозеф ҡалаһында (Миссури штаты) сығыусы «Ньюс пресс» газетаһы Америка ғәскәрҙәрен Кореянан сығарырға һәм Корея конфликтын яйға һалыу өсөн дипломатик һөйләшеүҙәр үткәрергә саҡыра. Газета былай тип яҙа: «Башҡа юл юҡ. Авторитет тураһында онотайыҡ һәм беҙҙең йәштәребеҙҙең тормоштары тураһында хәтеребеҙҙә тотайыҡ. Дипломаттар үҙ бурыстарын үтәүгә тотторһыҙ тотонһондар».

Профсоюздар һәм тыныслыҡ өсөн сығыш яһаусы башҡа группалар шул уҡ ваҡытта тыныслыҡ өсөн үҙ көрәштәрен көсәйткәндәр.

Федерейтед пресс агентствоһы, «Тыныслыҡты яҡлап Чикаго профсоюз конференцияһы» тарафынан саҡырылған массовый митинг резолюция ҡабул итте, тип хәбәр итә. Трумэндең белдереүе уны «тыныслыҡҡа ғәйәт ҙур ҡурҡыныс» итеп ғәйепләнә.

«Дейли уоркер» газетаһы Атлантик-Ситиҙан (Нью-Джерси штаты), меховщиктарҙың бойондороҡһоҙ профсоюзының президенты Бен Голд, союз башҡарма комитетенең ултырышында сығыш яһап, Корея конфликтын бөтөрөү һәм өсөнсө бөтә донъя һуғышын булдырмаҫ өсөн дипломатик һөйләшеүҙәр үткәрергә саҡырған, тигән хәбәр баҫып сығарған.

Тыныслыҡты яҡлаусы Нью-Йорк профсоюз конференцияһы, Нью-Йорк профсоюздарының төрлө етәкселәренән ошондай уҡ белдереүҙәр менән хаттар килеүе тураһында иғлан иткән.

Уҡытыусылар профсоюзының етәксеһе Эдвин Смит үҙенең белдереүендә былай тип күрһәтә: «Һөйләшеүҙәр һәм бөтә ситт ил ғәскәрҙәрен сығарыу ярҙамында тыныслыҡҡа һәм Кореяла демократик ғәҙеллек юлы әле асыҡ. Тағы ла ҡурҡынысыраҡ емертеүҙәр менән яңау урынына беҙҙең илебеҙ һис кисекмәҫтән тыныс көрәшкә кирә ҡайтһын һәм артабан ҡан ҡойоуҙы туҡтатһын».

Ләкин, һөйләшеүҙәр һәм тыныс юл менән яйға һалыу өсөн көсәйә барған саҡырыуҙарға ҡарамаҫтан, атомсылар Кореялағы ҡан ҡойоу менән генә ҡәнәғәт түгелдәр һәм Ҡушма Штаттарҙы яңы һәләкәттәргә этәрергә маташыуҙарын дауам иттерәләр. Күптән түгел Токионан ҡайтҡан (ул унда Макартур менән кәңәшмә үткәргән) сенатор-республикансы Ноуләнд (Калифорния штатынан) сенатта һөйләгән үҙенең телмәрендә Маньчжурияны бомбаға тоторға хөкүмәттең Макартурға полномочие биреүен һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһынан Советтар Союзын» сығарып ташларға» маташыуын талап иткән. Ноуләнд Ҡушма Штаттарҙы, һуғыш ҡурҡынысын аңлатһа ла, «ныҡлы политиканы» үткәрергә саҡырған. Сенатор-демократ Стеннис (Миссисипи штатынан) Ҡушма Штаттарҙы гоминдансы ғәскәрҙәрҙе файҙаланырға саҡырған, ә сенатор-демократ Чавес (Нью-Мексико штатынан) Ҡушма Штаттарҙы «коммунизмға» ҡаршы һуғышта пушкалар ите сифатында файҙаланыу өсөн 20 миллион кешенән торған» ситт ил легионын» йыйнарға тырышырға саҡырған.

Ләкин, был вахшиҙарса аҡырыуҙарға ҡарамаҫтан, Американың Кореялағы армияһының еңелеүе АҠШ етәксе кругтарының йоғонтоло ҡатламдарын хөкүмәт политикаһын бер ни тиклем ҡайтанан ҡарау тураһындағы мәсьәләне ҡарарға мәжбүр итә.

БМО Генеральный Ассамблеяһының 6 декабрҙәге пленар ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 6 декабрь. (ТАСС). «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Кореялағы интервенцияһы» тип аталған мәсьәләне көн тәртибенә индереү һәм Политик комитет ҡарамағына тапшырыу тураһында 6 делегацияның тәҡдимен Генеральный Ассамблея үҙенең бөгөнгө пленар ултырышында 5 тауышҡа ҡаршы 5* тауыш менән хуплаған. СССР, Чехословакия, Польша, Украина ССР-ы һәм Белорус ССР-ы уға ҡаршы тауыш биргәндәр. 3 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалған.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 7 декабрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һәм Ҡытай добровольцтары Американың һәм Көньяҡ Кореяның сигенеүсе ғәскәрҙәрен бөтә фронт буйынса ҡыуып баралар, тип әйтелә.

Пхеньян йүнәлешендә Корея Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һәм Ҡытай добровольцтары Пхеньян ҡалаһын азат иттеләр. Дошман, ҙур юғалтыуҙар яһап, көньяҡҡа табан сигенеүҙе дауам иттерә.

Кореяла хәрәкәт итеүсе «иркле» төрөк бригадаһы тип аталған бригада тулыһынса тиерлек юҡ ителде.

Хамхындан (Канконан) төньяҡтараҡ районда Американың ҡамап алынған ике дивизияһының байтаҡ өлөшө тар-мар ителде. Уларҙы юҡ итеү буйынса һуғыш дауам итә.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһы частәренең ҡыҫымы аҫтында дошман сигенеүҙе дауам иттерә.

Төркиәнең Кореялағы „иркле" бригадаһы тип аталған бригаданың яҙмышы

НЬЮ-ЙОРК, 7 декабрь. (ТАСС). Матбуғат хәбәрҙәренә ҡарағанда, Вашингтон талабы буйынса Төркиә хөкүмәте тарафынан Кореяға ебәрелгән төрөк бригадаһын Корея Халыҡ армияһының частәре һәм Ҡытай добровольцтары тулыһынса тар-мар иткәндәр. «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһының хәбәрсеһе Бригарт төрөк бригадаһының позициялары Төньяҡ Кореяның һөжүм итеүсе ғәскәрҙәре һәм ҡытайҙар тарафынан тар-мар ителгәндәр һәм, һуңғы сиктә, бригада ҡасырға мәжбүр булған, тип күрһәтә. «Элекке һуғыштарҙа, — тип билдәләй хәбәрсе, — бригада ҙур юғалтыуҙар кисерҙе». «Нью-Йорк джорнал энд Америкэн» газетаһы, төрөк бригадаһы «боевой соединение булыу яғынан йәшәүҙән туҡтаны», тип яҙа.

Америка командованиеһе төрөк һалдаттарын үҙенең төп көстәренең сигенеүен яҡларға мәжбүр итеп, пушкалар ите сифатында файҙаланды. Бының һөҙөмтәһендә бригада тулыһынса тиерлек юҡ ителде. Төрөк ғәскәрҙәренең 2 мең һалдаты һәм офицеры үлгән, тип күрһәтәләр. Франс Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Кореянан хәбәр итеүенә ҡарағанда, булған хәбәрҙәр буйынса төрөк бригадаһының командиры Тахсин Язызджи «үҙен-үҙе үлтергән».

Кореяла төрөк бригадаһын тар-мар итеү тураһындағы ысын фактыларҙы төрлөсә йәшерергә маташыусы Төркиә матбуғаты һәм радиоһы ла бригада тарафынан кисерелгән ғәйәт ҙур юғалтыуҙарҙы танырға мәжбүр булған. Телепресс агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Анкара радиоһының комментаторы Арзык Шериф, Кореяла «бригада личный составының 40 проценты самаһы һәләк булды», тип белдергән.

Американың 20 республикансы-сенаторының резолюцияһы

ВАШИНГТОН, 7 декабрь. (ТАСС). 20 республикансы-сенатор резолюция индергән. Был резолюция сенаттың хуплауынан башҡа Трумэн Эттли менән һөйләшеүҙәрендә үҙен бер ниндәй ҙә йөкләмәләр менән бәйләмәүен һәм Эттли менән кәңәшмә тамамланғандан һуң уның тураһында сенатҡа тулыһынса информация яһауын талап итә. Тәҡдим ителгән резолюция президент хәрәкәт итеүҙең ниндәйҙер булһа курсын тоторға Ҡушма Штаттарҙы мәжбүр итеүсе бер ниндәй ҙә килешеүҙәр төҙөргә тейеш түгел, ә төҙөгән ваҡытта сенат хупларға тейеш булған договорҙы төҙөү юлы менән генә тормошҡа ашырырға тейеш тигән сенаттың фекерен белдерә.

Резолюцияға Кем, Уэрри, Ноуләнд, Брикер, Кейн, Вильямс, Шапел, Айке, Тай, Гендриксон, Мундт, Доннелл, Брюстер, Никсон, Батлер, Мэлон, Юнг, Дворжак, Кейпхарт һәм Дженнер ҡул ҡуйған.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство опера һәм балет театрында — «БАҠСАҺАРАЙ ФОНТАНЫ».

Рус драма театрында — «УРЛАНҒАН БӘХЕТ».

«Октябрҙә» — «МУСОРГСКИЙ».

«Салауатта» — «ВАЛЕРИЙ ЧКАЛОВ».

«Уралда» — «СПОРТ ДАНЫ».

9 — 10 декабрҙә Башгосфилармонияла Башҡорт АССР-ы халыҡ бейеүҙәре ансамбленең концерты буласаҡ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре—2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01653, Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Совете һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 245 (8702)
10
ДЕКАБРЬ
йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

„Нефть промышленносе эшселәре һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙары, инженерҙәре һәм техниктәре! Нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең темпын юғары күтәрегеҙ! Скважиналарҙы тиҙерәк бораулағыҙ һәм яңы нефть ятыштарын үҙләштерегеҙ! Социалистик хужалыкка нефть һәм нефть продуктыларын күберәк бирәйек!

(Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) Партияһының Үҙәк Комитеты саҡырыуҙарынан).

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар үткәреү тураһында

РСФСР Верховный Совете Президиумының УКАЗЫ

РСФСР-ҙың икенсе саҡырылыш Верховный Советенең 1951 йылдың 9 февралендә полномочиеһе үтеүе айҡанлы, РСФСР Конституцияһының 37-се статьяһы нигеҙендә, Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы Верховный Совете Президиумы ҡарар итә:

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙарҙы 1951 йылдың 18 февралендә, йәкшәмбе көнгә билдәләргә.

РСФСР Верховный Совете Президиумының Председателе
М. ТАРАСОВ.

РСФСР Верховный Совете Президиумының Секретаре
П. БАХМУРОВ.

Мәскәү, 9 декабрь. 1950 йыл.

Сталинсе программаны үтәүҙә

Башҡортостан — бай нефть республикаһы. Уның нефтен үҙләштереү сталинсе биш йыллыҡтар осоронда ғына башланһа ла, ул хәҙер ҡеүәтле «Икенсе Бакуҙың» үҙәгенә әйләнде. Тимәк, бында иптәш Сталин әйткән яңы нефть базаһы булдырылды.

Республиканың нефть промышленносе күтәрелештә. Быйыл Башҡортостан нефтселәре үҙҙәренең бөтә көстәрен партияның XXII Өлкә конференцияһы ҡарарҙарын үтәүгә арнанылар. Был ҡарарҙар иптәш Сталиндең, бынан биш йылға яҡын элек һайлаусылар алдында сығыш яһағанда, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен күтәреү программаһын тормошҡа ашырыуға йүнәлтелгәндәр. Иптәш Сталин совет нефтселәре алдына 10—15 йылдан һуң һәр йыл һайын 60 миллион тонна нефть биреү бурысын ҡуйғайны.

Был мөһим сталинсе программаны үтәү өсөн барған көрәштә Башҡортостан нефтселәре лә үҙ вкладтарын индерҙеләр. Биш йыллыҡ планда билдәләнгән нефть сығарыу заданиеһе «Башнефть» берекмәһенең промыселдәре тарафынан үткән йылда уҡ үтәлгәйне. XXII Өлкә партия конференцияһы был уңыштарҙы нығытыу ғына түгел, ә нефть сығарыу күләмен тағы ла прогрессив рәүештә арттырыу өсөн, бораулау темпын күтәреү, унда юғары тиҙлеккә өлгәшеү, хәрәкәт итеүсе фондтарҙы эффектле файҙаланыу кеүек бик мөһим бурыстар ҡуйғайны.

Нефтселәр уны намыҫ менән үтәнеләр. Улар, үҙҙәренә күтәренке йөкләмәләр алып, иптәш Сталинға хат яҙҙылар һәм ундағы йөкләмәләрҙе үтәү өсөн Баку һәм Куйбышев нефтселәре менән социалистик ярышҡа сыҡтылар. Был ярыш 1950 йылдың производство планын срогынан алда үтәүгә йүнәлдерелгәйне.

Нефтселәрҙең большевиктарса көрәшеүе зур һөҙөмтәләр бирҙе. Пландан тыш нефть сығарыу, йөкләмәгә ҡарағанда, ике тапҡырҙан артып китте. «Туймазынефть» тресы үҙенең йыллыҡ планын нефть сығарыу буйынса арттырып үтәне. Бында разведка бораулауы ла насарҙан түгел. Хәҙер пландан тыш проходка бирелә.

Быйыл беҙҙең бораулаусыларыбыҙ турбина ысулын ныҡлап үҙләштерҙеләр һәм ул киң рәүештә индерелде. 1950 йыл Башҡортостан бораулаусыларының юғары тиҙлек өсөн көрәштә яңы, айырыуса ғүзәл булған күрһәткестәргә өлгәшеү йылы булып тора. Бораулау мастерҙарынан иптәш Ҡ. Белялдиновтың рекорды хәҙер «Туймазынефть» тресында ғына түгел, ә бөтә илгә билдәле. Ул Сталин премияһы лауреаттары Куприянов һәм Балабанов иптәштәрҙең методтарын уңышлы үҙләштереп, артабан камиллаштырҙы. Хәҙер юғары тиҙлек менән бораулаусыларҙың һаны аҙ түгел. Улар көндән-көн үҫә.

Башҡортостан нефтселәре быйыл пландан тыш 18 миллион һум файҙа алдылар. Был уңышҡа зур көрәш һөҙөмтәһендә өлгәшелде. Уның өсөн нефтселәр хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә, электр энергияһына, материалдарға экономия яһауҙа, оборудованиеларҙы һаҡлауҙа, ремонт эштәрен арзанайтыуҙа алдынғы тәжрибәләрҙе ҡулландылар. Сифат, экономия — эштәге төп девиз булды. Мастер Кафаров методы нефть промыселдәрендә генә түгел, бөтә ярҙамсы предприятиеларҙа ла киң ҡулланыла. Был эштә Ишембай нефтселәре айырыуса зур ҡыйыулыҡ күрһәтәләр.

Башҡортостандың буровойҙары, нефть промыселдәре һәм уларҙы хеҙмәтләндереүсе башҡа предприятиелар йылдан-йыл яңы техника менән байыҡтырыла. Улар ҡеүәтле, шул уҡ ваҡытта нефттең үҙенә төшөү хаҡын кәметә торған оборудованиелар менән ҡоралландырылалар. Ишембай нефть промыселдәрендә ер аҫты ремонтсылары Молчанов әсҡыһын хәҙер уңышлы ҡулланалар. Бындай көрәш Ишембай нефтселәренә лә, промыселдәре бик иҫке булыуға ҡарамаҫтан, сталинсе биш йыллыҡты срогынан бер нисә ай элек тамамлау мөмкинлеген бирҙе.

«Туймазынефть» тресы — нефть пласттарына контурлап һыу ебәреү һәм фонтан биреүҙән туҡтаған скважиналарҙың ҡеүәтен аяҡҡа баҫтырыуҙың тыуған урыны. Был метод тәү башлап бында практик тормошҡа ашырылды.

Шулай уҡ нефть эшкәртеү буйынса ла Башҡортостан большевиктәре үҙ бурыстарын намыҫ менән үтәнеләр. Сталинсе биш йыллыҡ заданиеһен үтәү Өфө нефть эшкәртеү заводында ла, Ишембайҙа ла күптән уҡ тамамланды.

Башҡортостанда нефть ҡалалары йыллап ҡына түгел, айлап, көнләп үҫә. Нефтселәр өсөн унда яңы торлаҡтар, мәктәптәр, һаулыҡ һаҡлау һәм культура-ағартыу учреждениелары һәм башҡалар төҙәлә.

Өлгәшелгән ғәйәт зур уңыштар менән бергә Башҡортостан нефтселәренең хәл ителеп етмәгән мәсьәләләре лә бар. Әле беҙҙә бораулау темпын бик ныҡ үҫтерәһе бар. Ул быйыл 9 ай эсендә 1940 йылға ҡарағанда, 197 процентҡа, ә һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың беренсе йылына сағыштырғанда, 380 процентҡа үҫкән булһа ла, бөгөнгө көндөң талабына яуап биреп етмәй. Байтаҡ ҡына бораулау бригадалары проходка планын үтәмәйҙәр. Шулай уҡ ҡайһы бер нефть сығарыу участкалары ла, Тыуған ил талап иткән нефтте биреп еткермәйенсә, дөйөм промысел ышығында торып ҡалалар.

Ләкин улар республика нефтселәренең көрәше һөҙөмтәһендә еңелерлек етешһеҙлектәр. Һайлау алды социалистик ярышында улар ҙа хәл ителеп килә. Сөнки һәр һайлау беҙҙең киң демократиялы социалистик илдә бөтә халыҡ тантанаһына әйләнә, зур хеҙмәт күтәрелеше тыуҙыра.

Илебеҙҙә коммунизм төҙөү өсөн кәрәк булған нефть сығарыуҙы сталинсе программала күрһәтелгән кимәлгә еткереү өсөн беҙҙең нефтсе большевиктәребеҙгә әле бик күп һәм ныҡышмалы көрәш алып барырға тура киләсәк. 1951 йылда нефть сығарыу байтаҡ ҡына артасаҡ. Ә был үҙ нәүбәтендә бораулау эшен йәйелдереүҙе, темпын ҡыҙыулатыуҙы талап итә.

Республика нефтселәренә эшләһе эштәр күп. Бораулауҙа юғары тиҙлеккә бөтә бригадаларҙа ла өлгәшеү, скважиналарҙың хәрәкәт итеүсе фондын үҫтереп, производствоға техника яңылыҡтарын һәм стахановсы хеҙмәт методтарын ҡыйыуыраҡ индереү кеүек күп кенә башҡа саралар — нефть сығарыуҙы үҫтереүҙә төп нигеҙ.

Партия ойошмалары был көрәштә үҙҙәренең принципиаллеген, ойоштороусанлыҡ һәләтлектәрен күрһәтергә тейештәр.

Башҡортостан нефтселәре Тыуған илебеҙҙә коммунизм төҙөү һәм бөтә донъяла тыныслыҡ булдырыу хөрмәтенә был көрәштә лә еңеүгә өлгәшерҙәр.

СССР Министрҙәр Советы эргәһендәге фән һәм уйлап табыуҙар өлкәһендә Сталин премиялары буйынса комитетта

1950 йылда Сталин премияларын биреү өсөн эштәр ҡабул итеү тураһында

Фән һәм уйлап табыуҙар өлкәһендә Сталин премиялары буйынса комитет 1950 йылда Сталин премиялары өсөн эштәр ҡабул итә.

Ғилми хеҙмәттәр, уйлап табыуҙар һәм производство эшенең методтарын тамырынан камиллаштырыуҙа ғилми учреждениелар, юғары уҡыу йорттары, министерстволар, ведомстволар һәм общественный ойошмалар тарафынан тапшырылалар.

1950 йыл өсөн Сталин премияларын биреү тураһында бөтә тәҡдимдәрҙе түбәндәге адреска ебәрергә: Мәскәү ҡалаһы, Жданов урамы, 11-се номерле йорт — СССР Министрҙәр Советы эргәһендәге фән һәм уйлап табыуҙар өлкәһендә Сталин премиялары буйынса комитет.

Мәскәү ҡалаһының Сталин районында

БОЛЬШЕВИКТӘР ПАРТИЯҺЫНА, ИПТӘШ И. В. СТАЛИНГӘ МӨХӘББӘТ ҺӘМ БИРЕЛГӘНЛЕК ДЕМОНСТРАЦИЯҺЫ

8 декабрҙә кис Союздар Йортоноң Колонналы залы башҡала Сталин районының 2 мең самаһы хеҙмәтсәне менән тулды. Бында тантаналы обстановкала һайлау алды йыйылышы булып үтте.

Доверенный кешеләр исеменән йыйылышты Щербаков исемендәге комбинаттың цех начальнигы инженер Л. С. Дорофеева аса.

Советтар Союзы Гимны тантаналы яңғырай.

Президиумға район предприятиеларының күренекле кешеләре, партия, совет һәм профсоюз ойошмаларының етәкселәре, совет интеллигенцияһының вәкилдәре һайланалар.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының башында иптәш И. В. Сталин торған Политбюроһы йыйылыштың почетлы президиумына һайлана. Көслө овация тыуа. Бөтәһе лә урындарынан торалар, колонналы залда ҡеүәтле «ура» тауыштары яңғырай, большевиктәр партияһы хөрмәтенә, депутатлыҡҡа бөтә халыҡ кандидаты иптәш И. В. Сталин хөрмәтенә күп һанлы ҡотлау тауыштары яңғырай.

Беренсе һүҙ машиналар төҙөү заводының мотельщигы В. С. Западновҡа бирелә.

— Бөгөн беҙҙең һәр беребеҙҙең йөрәгендә шатлыҡ, — ти иптәш Западнов.— Һайлауҙар көнө яҡынлаша. Беҙ үҙ тауыштарыбыҙҙы коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогы кандидаттары өсөн, беҙҙең халҡыбыҙҙың тоғро улдары һәм ҡыҙҙары өсөн шатлыҡ менән бирәсәкбеҙ.

Район хеҙмәтсәндәре иң яҡшы кешеләрҙе, Тыуған илебеҙҙең лайыҡлы патриоттарын урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар итеп күрһәттеләр. Беҙ донъялағы иң демократик Конституцияның ижадсыһы — иптәш Сталинды үҙебеҙҙең беренсе кандидатыбыҙ итеп күрһәттек. (Овацияға күсеүсе оҙайлы һуҙылған көслө алҡыштар).

Сталин районының һайлаусылары зур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге менән солғап алынғандар. Буласаҡ һайлауҙар хөрмәтенә эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, инженерҙар һәм техниктәр һөйөклө социалистик Тыуған илебеҙҙең даны хөрмәтенә көн һайын яңы производство уңыштарына өлгәшәләр. Машиналар төҙөү заводының күп кенә участкалары һәм группалары Сталинсе Конституция көнөнә йыллыҡ заданиеларҙы үтәнеләр ҙә инде. Йөҙәрләгән отлично сифат бригадалары социалистик йөкләмәләрҙе арттырып үтәү тураһында рапорт бирҙеләр.

Беҙ, Сталин һайлау округының һайлаусылары, айырыуса зур бәхеткә — совет халҡының һәм бөтә прогрессив кешелек донъяһының бөйөк юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы, беҙҙең атайыбыҙ һәм дуҫыбыҙ, тыуған һәм һөйөклө Иосиф Виссарионович Сталин өсөн үҙ тауышыбыҙҙы биреү бәхетенә эйә булдыҡ. (Оҙайлы һуҙылған көслө алҡыштар).

Беҙҙең һайлау округы буйынса депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға иптәш Сталиндең ризалыҡ биреүе беҙҙең йөрәктәребеҙҙә ғәйәт зур шатлыҡ менән тултырҙы.

Сталин — тыныслыҡ, бәхет, иркле, шатлыҡлы тормош байрағы ул. Беҙҙең халҡыбыҙҙың бөтә тарихи еңеүҙәре иптәш Сталин исеме менән бәйләнгәндәр. Иптәш Сталин етәкселегендә совет халҡы донъяла беренсе социалистик общественоны төҙөнә. Иптәш Сталиндең тәрән аҡыллы юлбашсылығында беҙҙең халҡыбыҙ фашистик Германияға һәм империалистик Японияға ҡаршы һуғышта бөйөк еңеүгә өлгәште. Иптәш Сталиндең гениаль юлбашсылығында беҙҙең халҡыбыҙ һуғыштан һуңғы төҙөлөш планын уңышлы тамамлай, алға, яҡты киләсәккә — коммунизмға табан ныҡлы аҙымдар менән бара.

Беҙҙең тормошобоҙ көн һайын яҡшыраҡ һәм матурыраҡ була бара. Иптәш Сталиндең бөтә эшмәкәрлеге беҙҙең халҡыбыҙ тураһында хәстәрлек менән һуғарылған.

— Беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙҙың исемен, — ти унан ары иптәш Западнов, — ер шарындағы бөтә ябай кешеләр тәрән мөхәббәт менән әйтәләр. Иптәш Сталин тыныслыҡ, демократия һәм социализмдың ҡеүәтле, еңелмәҫ лагерына етәкселек итә.

Совет кешеләре өсөн иптәш Сталиндән башҡа ҡәҙерлерәк һәм яҡынраҡ кеше юҡ. Беҙгә күрһәтелгән ышаныс өсөн үҙебеҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙға иҫһеҙ-сикһеҙ рәхмәт тойғоларын белдерергә һүҙ табып булмай. Был юғары ышанысты беҙ Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы, уның ҡеүәтен артабан нығытыу хөрмәтенә стахановсы хеҙмәт менән аҡлаясаҡбыҙ. (Көслө алҡыштар).

Ҡәҙерле иптәштәр! Мин һеҙҙе хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөндә үҙ тауыштарығыҙҙы коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогы кандидаттары өсөн, ҡәҙерле иптәш Сталин өсөн бирергә саҡырам. Иптәш Сталин өсөн тауыш биреп, беҙ үҙебеҙҙең халҡыбыҙҙың бәхете өсөн, үҙебеҙҙең шатлыҡлы тормошобоҙ өсөн, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн тауыш бирәсәкбеҙ.

Телмәренең аҙағында иптәш Западнов совет Тыуған иле, бөйөк Сталин хөрмәтенә ҡотлау иғлан итә. Залда яңынан көслө овация тыуа.

Трибунала — РСФСР мәктәптәренең атҡаҙанған уҡытыусыһы М. В. Гоголева. Йөрәк тәрәнлегенән сығып әйтелгән һүҙҙәр менән, ул үҫеп килгән быуынды тәрбиәләү тураһында ғәйәт зур хәстәрлек күргән өсөн, Совет илендә халыҡ мәғарифенең сәскә атыуы өсөн, иптәш Сталинға рәхмәт белдерә. Иптәш Гоголева башҡала Сталин һайлау округының һайлаусылары менән бөйөк юлбашсының осрашыуҙары тураһында тулҡынланыу менән хәтергә төшөрә. Был осрашыуҙарҙа ул үҙе лә ҡатнашҡан. Ул йыйылышта ҡатнашыусыларҙы һайлауҙар көнөндә үҙ тауыштарын халыҡтарҙың тәрән аҡыллы уҡытыусыһы һәм бөйөк юлбашсыһы Иосиф Виссарионович Сталин өсөн, коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн бирергә саҡыра.

Мәскәү электр лампалары заводының цех начальнигы инженер В. П. Александров был алдынғы предприятие коллективының фидакәр эше тураһында һөйләне. Электр лампалары заводының коллективы һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахта көндәрендә яҡшы хеҙмәт итте. Завод 7 декабрҙә йыллыҡ заданиены үтәне. Предприятие стахановсылары башҡаланың Сталин районында Мәскәү өлкә һәм Мәскәү ҡала Советтарына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға иптәш И. В. Сталиндең ризалыҡ биреүенә рухландырғыс хеҙмәт менән яуап бирәләр.

Бында тиҫтәләгән бригадалар һәр бер сменаның һуңғы сәғәтендә, ҡағиҙә рәүешендә, пландан тыш продукция бирәләр.

Измайловск еп иләү-туҡыу фабрикаһының туҡыусыһы Ю. М. Кустылкина тулҡынландырғыс телмәр менән сығыш яһай. Ул иптәш Сталинға бөтә халыҡ мөхәббәте тураһында, ер шарындағы бөтә намыҫлы һәм азатлыҡ һөйөүсе кешеләрҙең күҙҙәре, уйҙары һәм тойғолары йүнәлтелгән Мәскәү тураһында, совет ҡатын-ҡыҙҙарының шатлыҡлы тормошо тураһында һөйләй.

Иптәш Кустылкина, һайлауҙар көнөн яңы хеҙмәт уңыштары менән билдәләү, совет халҡының яҡшы традицияһы булып әүерелде, тип билдәләй. Был традицияға эйәреп, фабрика коллективы үҙ предприятиеһын стахановсы предприятиеға әүерелдерҙе. Стахановсы туҡыусының, мин ноябрь айында ғына ла заданиенән тыш 2,5 мең метр туҡыма эшләп сығарҙым, тигән белдереүен ҡатнашыусылар алҡыштар менән ҡаршылайҙар.

— Коммунистар партияһына мөхәббәт һәм ышаныс,— ти иптәш Кустылкина, — совет халҡының ҡаҡшамаҫ морально-политик берҙәмлегенең, партия етәкселегендә, бөйөк Сталин юлбашсылығында беҙҙең илебеҙҙә коммунизм тантанаһы өсөн артабан да көрәшергә совет кешеләренең ҡаҡшамаҫ ихтыярының иң юғары ҡаҙаланеше булып тора.

Иптәш Сталин гениһе,—ти үҙенең сығышында РСФСР-ҙың атҡаҙанған врачы П. И. Юркевич, — Совет государствоһы тормошоноң бөтә яҡтарын яҡтырта һәм йүнәлтә. Философия, биология, тел ғилеме, физиология мәсьәләләре буйынса иптәш Сталиндең инициативаһы һәм күрһәтмәләре менән үткәрелгән ижади дискуссиялар совет фәненең яңы күтәрелешен тәьмин иттеләр.

Йәш һайлаусылар — Мәскәү автомеханика институтының студенты Н. М. Дмитриевич һәм Мәскәү инструменталь заводының шлифовщицаһы Л. И. Кузнецова Совет илендә Сталинсе Конституция ҡанаты аҫтында йәшәү, эшләү һәм уҡыу бәхете тураһында тулҡынланып һөйләнеләр. Улар Сталин районы йәштәренән партияға, хөкүмәткә, иптәш Сталинға йәштәр тураһында атайҙарса хәстәрлек күргәне өсөн ҡайнар рәхмәт тапшырҙылар.

Бөтә Союз ғилми-тикшеренеү инструменталь институтының өлкән ғилми сотрудниге М. И. Юликов һәм ВКП(б)-ның Сталин райкомы секретаре Е. Я. Просветова шулай уҡ телмәрҙәр менән сығыш яһанылар.

Йыйылышта ҡатнашыусылар ғәйәт зур рухланыу менән иптәш И. В. Сталинға ҡотлау ҡабул иттеләр. Залда яңынан овация тыуа. Бөтәһе лә урындарынан торалар. «Бөйөк Сталинға дан!», «Йәшәһен совет халҡының бөтә еңеүҙәрен рухландырыусы иптәш Сталин!» тигән тауыштар ишетелә.

Башҡала Сталин районы һайлаусыларының Союздар Йортоноң Колонналы залында булған йыйылышы большевиктәр партияһына, хеҙмәтсәндәрҙең бөйөк юлбашсыһы, депутатлыҡҡа бөтә халыҡ кандидаты иптәш И. В. Сталинға совет халҡының иҫһеҙ-сикһеҙ мөхәббәтенең һәм бирелгәнлегенең асыҡ демонстрацияһына әүерелде.

Һайлауҙар хөрмәтенә

ПРОМАРТЕЛЬ УҢЫШЛЫ ЭШЛӘЙ

«Актив» промартеле члендәре (Ауырғазы районы) урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн производство уңыштары менән ҡаршылау өсөн социалистик ярыш йәйелдерҙеләр.

Социалистик ярыш һөҙөмтәләре IV кварталда ла яҡшы. Өҫкө кейемдәр тегеү цехы 11 айлыҡ планды 150 процентҡа үтәне.

Промартель 11 айлыҡ планды 102,5 процентҡа үтәне. Хәҙер ул йыллыҡ планды 17 декабрҙә тулыһынса үтәү өсөн көрәшә.

ХЕҘМӘТ БҮЛӘКТӘРЕ

Черниковск әзбиз заводы коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә производство бүләктәре әҙерләй. Ул ноябрь айы планын срогынан алда 120 процентҡа үтәне. Бөтә эшселәр йыллыҡ пландарын үтәнеләр.

Урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидаттар менән осрашыу

Башҡорт халҡының тоғро ҡыҙы Банат Батырова

Ябай колхозница Банат Батырова Ҡырмыҫҡалы районының ауыл хужалығы работниктәре араһында ғына түгел, бәлки тотош республикабыҙҙың һәм хатта Советтар Союзының күп кенә өлкәләрендәге ауыл хужалығы работниктәре араһында ла танылған кеше. Ул күп йылдарҙан бирле колхоздың шәкәр сөгөлдөрө үҫтереү звеноһына етәкселек итә, ул — юғары урожай үҫтереү мастеры.

Тырышып эшләү һәм совет агрономия фәнен киң ҡулланыу һөҙөмтәһендә уның звеноһы шәкәр сөгөлдөрөнән һәр йыл һайын юғары урожай үҫтереп ала. Мәҫәлән, 1947 йылда һәр гектарынан 500-әр центнер, 1948 йылда 611-әр центнер урожай алыуға өлгәште. Һауа шарттарының уңайһыҙ булыуына ҡарамаҫтан, уның тәрбиәләп үҫтергән плантацияһы 1949 һәм 1950 йылдарҙа һәр гектарынан 500-әр центнер урожай бирҙе.

Ул сөгөлдөр үҫтереү менән генә сикләнмәй, үҙенә беркетелгән участкала бөртөклө ашлыҡ культуралары буйынса ла йыл һайын юғары урожай ала. Быйыл колхоздың орлоҡсолоҡ участкаһындағы бойҙайҙың һәр гектарынан 15-16-шар центнер урожай алды. Былар — данлы хеҙмәт менән яулап алынған уңыштар.

Юғары урожай мастеры, коммунист Банат Батырованың күрһәткән фидакәр хеҙмәте Совет хөкүмәте тарафынан юғары баһаланды. Уға 1948 йылда Социалистик Хеҙмәт Геройы тигән иң почетлы исем бирелде. Ә уның звено члендәре СССР ордендары һәм медалдәре менән награҙландылар. Тик беҙҙең Совет илендә генә ябай кешеләрҙең хеҙмәте ошолай юғары баһалана ала.

Элекке батрачка, башҡорт халҡының тоғро ҡыҙы Батыроваға зур ышаныс белдереп, һайлаусылар уны үткән һайлауҙа Башҡорт АССР-ы Верховный Советына депутат итеп һайланылар. Ул һайлаусыларҙың ышанысын намыҫлы хеҙмәт итеү менән аҡлай.

Быйыл Ҡырмыҫҡалы районының «Алға» ауыл хужалығы члендәре үҙҙәренең һайлау алды йыйылышында уны район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Ошо көндәрҙә иптәш Батырова үҙ һайлаусылары менән осрашты. Округтың һайлаусылары һайлауҙар көнөндә үҙҙәренең кандидатына бер кешеләй тауыш бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Н. Фәтхуллина.

ДОСТОЙН КАНДИДАТ

Комсомолец Ғәйсин иптәш Әбйәлил МТС-ының алдынғы комбайнерҙарынан береһе. Ул быйыл 563 гектар майҙандың ашлығын ваҡытында, яҡшы сифатлы итеп йыйҙы. Комбайнер Ғәйсин хеҙмәтләндергән «Большевик» һәм «Гвардия» колхоздары юғары урожай алдылар һәм государствоға иген тапшырыу заданиеһен районда беренсе булып үтәнеләр.

Шуға күрә лә иптәш Ғәйсин хеҙмәтсәндәр араһында зур хөрмәт менән файҙалана һәм ул Әбйәлил район Советына депутатлыҡҡа халыҡтың достойн кандидаты булып тора.

Ошо көндәрҙә Хашбулат ауылының һайлаусылары иптәш Ғәйсин менән осрашыу кисәһе үткәрҙеләр.

Кисәне ауыл Советы председателе иптәш Мәхмүтов асып, беренсе һүҙҙе доверенный иптәш Хәкимовҡа бирҙе. Доверенный депутатлыҡҡа кандидат иптәш Ғәйсиндең тормошо һәм эш өлгөһө менән таныштырҙы.

Иптәш Ғәйсин үҙенең ябай һәм ҡыҫҡа телмәрендә халыҡ ышанысын намыҫ менән аҡлаясағын әйтте.

Ә. Йәғәфәров.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ЧЕРНИКОВСК ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә: (һулдан уңға) Өфө Ленин орденлы нефть эшкәртеү заводының ОРС начальнигы Р. Мамин, бригадир А. Валиева, өлкән оператор М. Мазур, ФЗБ председателе А. Лоскутов, өлкән инженер И. Ниғмәтуллин һәм завод директоры, Сталин премияһы лауреаты И. Осадченко иптәштәр.

Л. Яҡупов фотоһы.

Башҡортостан — „икенсе Баку" үҙәге

„Беҙгә шуға өлгөшергә кәрәк: беҙҙең промышленность йыл һайын 50 миллион тоннаға яҡын суйын етештерә алһын, 60 миллион тоннаға яҡын корос, 500 миллион тоннаға яҡын күмер, 60 миллион тоннаға яҡын нефть етештерә алһын".
(И. СТАЛИН).

Башкортостан ере нефткә бай

«Туймазынефть» трестының баш геологы, Сталин премияһының ике тапҡыр лауреаты иптәш Т. М. ЗОЛОЕВ менән беседа.

Яҡындағы 10—15 йылдарҙа һәр йыл һайын 60 миллион тонна нефть сығарыу тураһында сталинса заданиены үтәү өсөн барған көрәштә Октябрьский ҡалаһының нефтселәре йылдан-йыл ҙурыраҡ еңеүҙәргә өлгәшәләр. Улар, Башкортостан нефтселәренең алдынғы отряды булараҡ, нефть сығарыуҙың темпын ғына түгел, күләмен дә үҫтерәләр. Быйылғы 10 ай эсендә нефть сығарыу, 1946 йылға ҡарағанда, ес тапҡырға үҫтерелде. Был үҫеш, бөтә 1949 йылға ҡарағанда ла 17,4 процентҡа артыҡ.

Октябрьский ҡалаһы хәҙер Башкортостандың промышленность үҙәге генә түгел, ул беҙҙең бөйөк Тыуған илебеҙҙең Көнсығышындағы нефть промышленносының алдынғы, иң ҙур үҙәге булып тора. Бында девон нефтенең та... булыусы республика нефть промышленносының үҫеше ҙур темп менән үҫешен хәл итте.

Совет нефть геологияһының нигеҙе һалыусы академик И. М. Губкин Башкортостанда девон ҡатламында нефть барлығы тураһында бик күп йылдар элек уҡ әйткәйне. Туймазы районында девон нефтенең барлығы быны иҫбатланы. Ундай нефткә беҙҙең республикабыҙ бай.

Октябрьский нефтселәренең хеҙмәте уларҙа яҡшы өлгә. Бында нефть скважиналарын эксплуатациялау әлләни алдынғы фәнни технология нигеҙендә. Пласҡа һыу ебәреү ысулы менән нефть скважиналарының фонтан биреүе байтаҡҡа оҙайтыла. Был бик экономиялы ысул. Сығарылған нефтен үҙенә төшөү хаҡын 3—4 тапҡырға кәметә, пластағы запасты файҙаланыу коэффициентын 60 процентҡа еткереү мөмкинлеген бирә. Ә башҡа районларҙа ул 30—40 процентҡа ғына етә.

Пласҡа һыу ебәреп эксплуатациялау күп кенә скважиналарҙың яңынан фонтан биреүенә килтерә. Был, «Туймазынефть» тресына йыллыҡ планды срогынан алда үтәргә мөмкинлек бирҙе.

Трестың техник һәм геологик ярылыҡлар интереҫселәрен ижади хеҙмәтенә Совет хөкүмәте ҙур баһа бирҙе. Бүтәр Сталин премияһы лауреаты исемен алдылар. Ләкин Октябрьский нефтселәре был уңыштар менән генә тынысланмайҙар. Улар, сталинса хәстәрлек менән рухланып, яңы йылдарҙа нефть сығарыуҙы кимәлен икеләтә-өсләтә арттырыу өсөн бөтә көстәрен бирәләр.

Башкортостан ере нефткә бай. Ул коммунизм төҙөүгә хеҙмәт итә.

Тыуған илебеҙгә күберәк нефть бирәйек!

Һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план илебеҙҙең нефтселәре алдына ғәйәт ҙур бурыс ҡуйҙы. Ул Ишембай нефтселәре өсөн боевой программа булып әүерелде. Был бурысты һәм иптәш Сталингә яҙған хаттағы социалистик йөкләмәне уңышлы үтәү өсөн беҙҙең промысел коллективы фиҙакәр хеҙмәт итә. Беҙ быйыл ҙур ҡурһәткестәргә өлгәштек. Ер аҫты ремонтсыларын ғына алайыҡ. Улар һуңғы ваҡытта айырыуса тырышып эшләйҙәр.

Алдынғы эш методтарын ҡулланып эшләү арҡаһында уҙған айҙарҙа ремонтланған скважиналар оҙаҡ ваҡыт эшләйәсәктәр. Беҙ ер аҫты оборудованиеларен ентекләп тикшерәбеҙ, тәрән насостарҙа прессовка үткәрәбеҙ. Бындай саралар ремонтланған скважиналарҙың өҙлөкһөҙ эшләүен тәьмин итә, уларҙың ремонт-ара эшләү срогын оҙайта. Быйыл 10 ай эсендә скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогы уртаса 154 көнгә етте. Айырым скважиналар хатта бер йыл ремонтһыҙ эшләйҙәр. 63-сө номерле скважина бер йыл инде өҙлөкһөҙ нефть бирә.

Беҙ авария булыу фактыларын бөтөрөүгә өлгәштек, скважиналарҙы ремонтлау ваҡытын ҡыҫҡарттыҡ.

Ремонтсылар араһында йәйелдерелгән социалистик ярыш өлгәшелгән уңыштарҙың нигеҙе булып тора. Беҙҙә ярышмаған кеше юҡ. Алынған йөкләмәләр арттырып үтәлә.

Үткәрелгән практик саралар, социалистик ярыш, коллективтең фиҙакәр хеҙмәте — барыһы ла беҙгә производство планын срогынан алда уңышлы тамамлауға мөмкинлек бирҙе. Промысел биш йыллыҡ планды 22 сентябрҙә үк үтәне. Ә 10 айлыҡ программа 109,7 процентҡа үтәлде.

Урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек ер аҫты ремонтсыларын яңы хеҙмәт күтәрелешенә рухландыра. Беҙҙең коллектив бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең ҡурһәтмәләрен һәр ваҡыт иҫтә тота һәм ул илебеҙҙең артабан сәскә атыуы, социализмдән аҡрынлап коммунизмға күсеү өсөн намыҫ менән хеҙмәт итә.

Л. Басыров,
«Ишембайнефть» тресы беренсе номерле промыселенең ер аҫты ремонты өлкән мастеры.

Бораулауҙа юғары тиҙлек

Ленин орденлы «Туймазынефть» тресының бораулаусылары скважиналарҙың бораулау тиҙлеген арттырыуҙа ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Станок-айға 600 — 1000 метр тиҙлектә хәҙер айырым рекордсылар ғына түгел, ә бик күп мастерҙар бораулай башланы. Мастерҙар Куприянов, Усов, Алексеев, Ғәлимов, Агапов, Аллаяров һәм башҡа иптәштәрҙең уңыштары бөтә Октябрьский ҡалаһына билдәле. Улар систематик рәүештә бораулау тиҙлеген арттыралар.

Минең бригадам да юғары тиҙлектә бораулау өсөн социалистик ярышта ҡатнаша. Өсөнсө йыл инде беҙ турбобурҙар менән эшләйбеҙ. Тиҙләтелгән режимда бораулауға күсеүебеҙгә лә ике йыл була. Үткән йыл бригада социалистик ярыш йөкләмәләрен уңышлы үтәне. Беҙ 5 мең метр урынына 6 мең 170 метр борауланыҡ. Ә йыл аҙағында беҙ рекорд ҡуйҙыҡ. Станок-айға 1002 метр бораулау тиҙлегенә өлгәштек.

Ләкин беҙ өлгәшелгән уңыштар менән маҡтанмайбыҙ. Тиҙләтелгән режимде үҙләштереп һәм камиллаштырып торҙоҡ. Һәҙәмтәлә быйыл беҙҙең бригада яңы рекорд ҡуйҙы. Беҙ 477 номерле скважинаны 44 көн эсендә, станок-айға уртаса 1145 метр коммерческий тиҙлектә борауланыҡ.

Беҙ, ғәҙәттәге режимда бер насос менән бораулап, бораулауҙың юғары тиҙлегенә өлгәшергә ҡарар иттек. Был шулай булды ла. Беҙ унда бер насос менән бораулағанда ла тиҙлекте станок-айға бер мең метрға еткерергә мөмкин икәнлеген күрҙек. Беҙ хәҙер 236 номерле скважинаны бораулайбыҙ. Эш шундай уҡ уңыш менән бара. 1000 метр тиҙлек бирербеҙ, тип ышанабыҙ.

Беҙҙә ҙур мөмкинлектәр һәм резервтар бар. Быйыл әле тейешле шарттар булмағанда ла, бригада 6 мең 500 метр бораулапы. Йыллыҡ план арттырып үтәлде.

Октябрьский бораулаусыларында хәҙер станок-айға 900—1000 метр тиҙлектә бораулауға бөтә мөмкинлектәр бар. Тик бригадаларҙағы ресурстарҙы, оборудованиеларҙың ҡеүәтен рациональ һәм тулыһынса файҙаланыу ғына кәрәк.

Беҙ, бораулаусылар, үҙебеҙҙең бурыстарыбыҙҙы намыҫ менән үтәрбеҙ.

Н. Бәляндинов,
бораулау мастеры.

Нефтселәр өсөн торлаҡтар

Октябрьский ҡалаһының үҙәге — Советтар урамында күп квартиралы, яңы ҙур йорт бар. Уға байрам алдынан ғына әле нефтселәр урынлаштырылды.

Уның йәнәшәһендә генә «Туймазынефть» тресының ғилми-тикшеренеү лабораторияһы бинаһы. Хәҙер уның фасады ҡала. Был яңы матур бина архитектура яғынан ҡалала беренселекте алып тора.

Был ике йортто ла икенсе номерле төҙөлөш управлениеһы төҙөне. Ул нефтселәргә бынан тыш 56-сы кварталда ла тапшырҙы. Унда ике ҡатлы егермеләп таш йорт бар. Әйҙәр пар менән йылытыла, ҡухняларҙа — газ. Үҙенә һыу, күп әйҙәрҙә ванналар бар. Управление коллективы кварталдың эсендәге эштәрҙе лә башҡарҙы: беҙ бер нисә йөҙ төп күп йыллыҡ ағас ултыртты, территорияны тигеҙләне, юлдар төҙөнө, тротуарҙарға асфальт йәйҙе, бөтә квартал ҡойма эсенә алынды.

54-се номерле квартал да шундай итеп төҙөкләндерелә.

Икенсе управление — ҡалала алдынғы төҙөлөш коллективы. Ул үҙенең йыллыҡ планын капиталь һалым буйынса ғына түгел, торлаҡ майҙанын эксплуатацияға тапшырыу буйынса ла 7 ноябрға үтәне. Нефтселәргә ул 10 мең квадрат метрҙан артыҡ торлаҡ майҙаны бирҙе.

Мостай Кәрим

Тәрәнлектәр разведчиге

(Өҙөк)

...Ул ташлап китте ҡаланың
Шаулы уттарын,
Һәм ҡалдырҙы ҡарт әсәһен,
Йәшлек дуҫтарын.
Туғанлашты ул ҡыш менән,
Дуҫ итте яҙҙы,
Көрәшергә, тип, йәшендәргә
Ҡулдарын һуҙҙы.
Ете диңгеҙҙе кисмәне,
Тауҙар гиҙмәне,
Тыуған ер тәрәнлегенең
Серен эҙләне.
Тапты ул йылҡылдап торған
Ҡап-ҡара алтын.
Әйтте: «Улыңдың бүләген
Ал, тыуған халҡым!»
Тарала уның йырҙары
Сикһеҙ яланға.
Разведчик булып бара ул
Килер заманға.

Коммунизм төҙөү өсөн

Беҙ, «Туймазынефть» тресы икенсе номерле промыселенең нефтселәре, Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн арымай-талмай хеҙмәт итәбеҙ. Беҙҙең данлыҡлы мастер Егор Варенов етәкселек иткән участка коллективы социалистик ярышта һәр ваҡыт алдынғылыҡты алып килә. Ул, промысел дирекцияһының һәм профессиональ комитеттең күсмә Ҡыҙыл Байрағын даими рәүештә үҙ ҡулында тота.

Мин үҙем икенсе йыл инде комсомолец-йәштәр бригадаһына етәкселек итәм. Бригада тик комсомолка-ҡыҙҙарҙан ғына тора.

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталингә хат яҙғанда, беҙ һәр ай һайын производство планын срогынан алда арттырып үтәргә һәм пландан тыш меңәрләгән тонна нефть бирергә социалистик йөкләмә алғайныҡ. Беҙ вәғәҙәбеҙҙе үтәнек.

Бригада 11 айлыҡ планды бер айға алда тамамланы. Беҙҙең бөтә скважиналарыбыҙ ҙа өҙлөкһөҙ эшләйҙәр. Улар нефтте систематик рәүештә норманан артыҡ сығаралар.

Бригаданың операторҙары скважиналарҙың эшендә технологик режимдарҙе тулыһынса үтәйҙәр. Эксплуатацион торбаларҙың стеналарын үҙ ваҡытында таҙартып тороу сәбәпле, беҙҙә туҡтап тороуҙар, авария ваҡиғалары булғаны юҡ. Скважиналар янында тулы тәртип һәм таҙалыҡ һаҡлана.

Былар бөтәһе лә беҙгә нефть сығарыу заданиеһен арттырып үтәргә, социалистик ярышта беренсе урынды яулап алырға һис шикһеҙ мөмкинлек бирә. Тыуған илебеҙгә беҙ пландан тыш меңәрләгән тонна нефть бирәсәк. Был — Тыуған илебеҙҙә коммунизм төҙөү һәм сталинсе эпоханың бөйөк төҙөлөштәре өсөн беҙҙең иң яҡшы бүләгебеҙ.

Т. Хәйруллина,
икенсе номерле промыселдең комсомолец-йәштәр бригадаһы бригадиры.

Октябрьский нефтселәре көрәштә

Партияның XVII съезында, беҙҙең илебеҙҙең көнсығыш райондарында нефть промышленносын үҫтереү перспективаларына туҡталып, иптәш И. В. Сталин Урал тауҙарының көнбайыш һәм көньяҡ битләүҙәрендә нефть базаһы булдырыу кәрәклеген әйткәйне.

Хәҙер беҙ бөйөк юлбашсыбыҙ биргән тарихи күрһәтмәләрҙең уңышлы рәүештә тормошҡа ашырылыуын үҙ күҙебеҙ менән күрәбеҙ.

Иптәш Сталиндең был күрһәтмәһен үтәү нигеҙендә Октябрьский нефтселәре һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ план осорондa нефть промышленносын артабан үҫтереү буйынса ҙур уңыштарға өлгәштеләр.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа Туймазы нефтенең үҫеше айырыуса ҙур. Нефть сығарыу, бораулау эше һәм капиталь төҙөлөш масштабы артты.

Быны күрһәтеү өсөн быйыл 10 айҙа ғына ла нефть сығарыу, үткән йылға ҡарағанда, 17 процентҡа артыуын әйтеү ҙә етә. Трестың биш йыллыҡ планы үткән йыл уҡ үтәлгәйне. Быйылғы план да срогынан алда тамамланды.

«Туймазынефть» тресының өсөнсө, дүртенсе һәм Серафимовка промыселдары төҙөлөш-монтаж конторалары, Туймазы-территориаль төҙөлөш ойошмаһының икенсе һәм өсөнсө төҙөлөш управлениелары, ҡаланың урындағы промышленность комбинаты йыллыҡ пландарын быйыл срогынан алда үтәнеләр, һәм меңдәрсә тонна нефть, газ һәм торлаҡ майҙаны бирҙеләр.

Был производство уңыштарына Октябрьский нефтселәре большевиктар партияһының һәм Совет хөкүмәтенең Башҡортостан нефть промышленносын үҫтереүҙә өҙлөкһөҙ хәстәрлеге һәм етәкселеге арҡаһында өлгәштеләр.

Был ҙур проблеманы хәл итеүҙә партия ойошмаларының хеҙмәте күп.

Ҡала партия ойошмаһы, нефтселәрҙә партияның XXII өлкә конференцияһы һәм IV ҡала конференцияһы ҡарарҙарын үтәүгә йәлеп итеп, уларҙың нефть өсөн көрәшен ойошторҙо, бөтә нефть предприятиеларендә лә стахановсы хеҙмәттең алдынғы методтарын производствоға индереү өсөн социалистик ярыш йәйелдерелде. Ярыш нигеҙендә стахановсылар, мастерҙар, нефть новаторҙары үҫеп сыҡтылар.

Октябрьский нефтселәре үҙҙәренең уңыштары менән илебеҙгә танылған Социалистик Хеҙмәт Геройы И. Куприянов, мастер Ҡ. Бәляндинов, йәш мастерҙар Алексеев, Агапов, Катков һәм башҡа иптәштәр менән законлы ғорурланалар.

Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат, мастер Ҡасим Бәляндиновтың бригадаһы, бораулау эшендә рекорд ҡуйып, станок-айға 1145 метр коммерческий тиҙлек бирҙе. Шулай уҡ Усов, Биктов һәм башҡа иптәштәрҙең бораулау бригадалары ла производствола яҡшы күрһәткестәргә өлгәштеләр.

Нефть промышленносы новаторҙарының һаны үҫә. Партия ойошмаларының яҡындан ярҙамы һәм етәкселеге шулай уҡ кадрҙар әҙерләүҙә лә ҙур роль уйнанылар. Бик күп милли кадрҙар, специалистар әҙерләнде. Өсөнсө номерле промысел директоры Кашапов, дүртенсе промысел директоры Дилмөхәмәтов, нефть сығарыу мастерҙары Ғиниәтуллин, Хәсәнов иптәштәр — улар трестың етәксе работниктары һәм данлыҡлы специалистары.

Быйыл ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты треста бораулау тиҙлеген арттырыуға айырыуса ҙур әһәмиәт бирҙе.

Ул бораулаусылар араһында шығыраҡ эшләй башланы.

Һөҙөмтәлә бораулаусыларҙың хеҙмәт етештереүсәнлеге байтаҡ күтәрелде, бораулау тиҙлеге артты. Бик күп бораулау бригадалары проходка планын срогынан алда үтәйҙәр. Быйыл ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн, үткән йылдарға ҡарағанда, яҡшы әҙерләнелде.

Октябрьскийҙең нефть промыселдарында Баку мастеры Кафаров методы буйынса скважиналарҙың ремонт-ара эшләү срогын оҙайтыу өсөн ҙур көрәш ойошторолдо. Варенов, Хәсәнов, Ғиниәтуллин һәм башҡа иптәштәрҙең участкалары, скважиналарҙы оҙағыраҡ эксплуатациялап, өҫтәмә нефть бирәләр. Был планды срогынан алда үтәү өсөн айырыуса ҙур әһәмиәткә эйә.

Быйыл нефтселәр өсөн ҡалала 30 мең квадрат метрға яҡын торлаҡ йорто, 3 мәктәп, яңы парк, стадион, телефон станцияһы, нефть ғилми-тикшеренеү лабораторияһы, бала тыуҙырыу йорто, госпиталь һәм хирургия корпусы төҙөлдө.

Октябрьский нефтселәренең уңыштары күп. Ләкин улар өлгәшелгәндәр менән мауыҡмайҙар. Урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә төҙөлөш-монтаж конторалының икенсе номерле төҙөлөш управлениеһе (начальнигы иптәш Чирков, баш инженеры иптәш Әхмәтшин) пландан тыш бер мең квадрат метр торлаҡ майҙаны бирергә йөкләмә алды. Хәҙер нефть предприятиеларендә хеҙмәт күтәрелеше үҫә. Һәр бер эшсе, илебеҙгә тик юғары сифатлы нефть биреп, иптәш Сталингә биргән вәғәҙәне үтәү өсөн фиҙакәр хеҙмәт итә.

М. Хәлитов,
ВКП(б)-ның Октябрьский ҡала комитеты секретары.

Һайлауҙар көнөн ҙур уңыштар менән ҡаршылайбыҙ

«Туймазынефть» тресының 3-сө номерле промыселе коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн производствола ҙур күрһәткестәр менән ҡаршылай.

Промысел коллективы байрам хөрмәтенә был айҙа, үткән айға ҡарағанда ла, яҡшыраҡ эшләй. Скважиналар хәҙер туҡтауһыҙ нефть сығаралар. Улар ярты йыл инде ремонтһыҙ хәрәкәт итәләр. Быйыл стахановсылар һаны байтаҡ артты.

Алдынғы операторҙар Хәбибова, Нафиков, Хәликов, Ғүмәров һәм башҡа иптәштәр өсәр-дүртәр скважиналарҙы хеҙмәтләндерә башланылар. Промыселда стахановсылар һаны йөҙҙән артыҡ. Был хеҙмәт батырҙарының күбеһе — агитаторҙар һәм һайлау комиссияһы ағзалары.

Беҙҙең коллектив хеҙмәт нафосы менән тулы.

Промысел коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн тағы ла ҙурыраҡ уңыштар менән ҡаршы аласаҡ. Был — коллективтың государство әһәмиәтендәге ғәйәт ҙур бурысы.

С. Кашапов,
«Туймазынефть» тресының 3-сө номерле промыселы директоры.

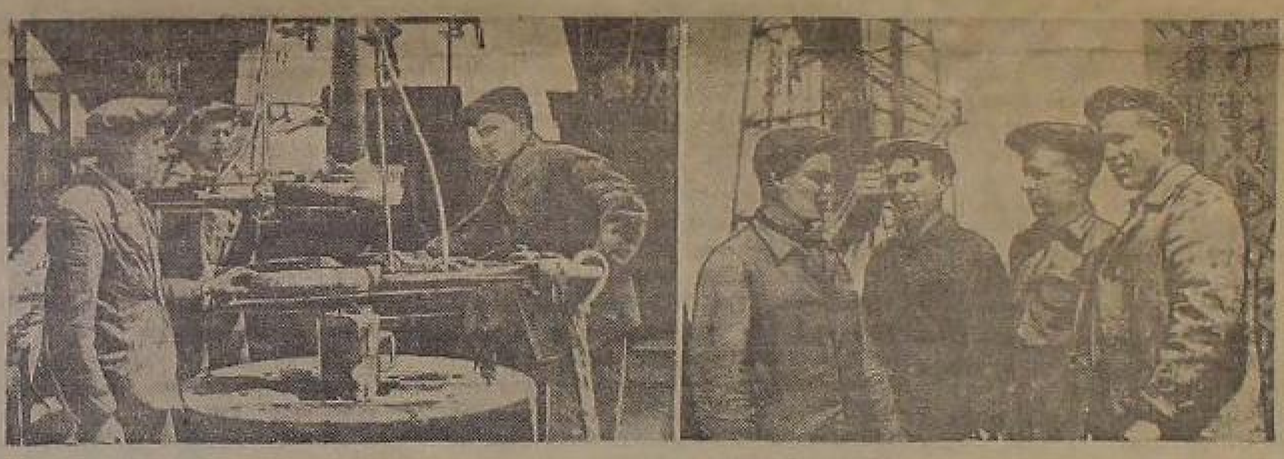

«Туймазынефть» тресының промыселдары урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә хеҙмәт бүләктәре әҙерләйҙәр.
Беренсе һүрәттә: (һулда) — 1-се номерле бораулау конторалының алдынғы бораулау мастеры иптәш Ғ. Ғәлиев.
Икенсе һүрәттә: (уңда) — бораулау мастеры Ф. Алексеев һәм (һулда) уның бригада ағзалары вахта алдынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Яңы Бакуҙың данлы коллективы

Бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин партияның XVII съезында «Урал тауҙарының көнбайыш һәм көньяҡ битләүҙәрендәге райондарҙа нефть базаһы ойоштороуға сериоз рәүештә тотонорға кәрәк», — тип әйткәйне.

Сталинсе планды үтәү — «Икенсе Бакуҙы» төҙөү эшенә совет халҡы ҙур дәрт, ҡайнар теләк менән тотондо. Тәүге биш йыллыҡтан һуң Башҡортостанда нефть промыселдары һәм нефть эшкәртеү заводтары барлыҡҡа килде. Илебеҙҙең промышленносы һәм транспорты «Икенсе Бакуҙан» алынған юғары сифатлы яғыулыҡтар менән өҙлөкһөҙ тәьмин ителә башланы. Беҙҙең нефть эшкәртеү заводының коллективы ла шул көндәрҙән алып ҙур юл үтте. Тыуған илдең ҡеүәтен үҫтереүгә ҙур өлөш индерҙе, Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында Совет Армияһына һәм тылға яғыулыҡ биреү заказдарын һәр ваҡыт намыҫ менән үтәне. Был еңеүгә символ итеп, завод коллективына "Государство оборона Комитетының Ҡыҙыл Байрағы мәңгегә һаҡлау өсөн ҡалдырылды.

Һуғыштан һуң яңы бурыстар тыуҙы.

Беҙҙең һөйөклөбеҙ иптәш Сталин 1946 йылдың 9 февралендә Мәскәү ҡалаһының Сталин һайлау округы һайлаусылары йыйылышында һөйләгән үҙенең тарихи сығышында нефтселәр алдына ла грандиоз бурыстар ҡуйҙы. Был бурыстар һуңынан һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планда ла кәүҙәләндерелделәр. Унда былай тиелә: «Нефть промышленносын тиҙерәк аяҡҡа баҫтырыуҙы һәм үҫтереүҙе тәьмин итергә, 1949 йылда нефть сығарыуҙың һәм эшкәртеүҙең һуғышҡа тиклемге кимәленә өлгәшергә һәм 1950 йылда был кимәлде уҙып китергә».

Биш йыллыҡ планды үтәү өсөн беҙҙең нефть эшкәртеүселәребеҙгә лә ныҡ көрәшергә тура килде. Өфө нефть эшкәртеү заводының сыныҡҡан коллективы партия ойошмаһы етәкселегендә продукцияның күләме буйынса биш йыллыҡ планды үтәүе тураһында әле уҙған йылда уҡ — бөйөк Сталингә 70 йәш тулыу көнөндә — законлы ғорурлыҡ хистәре менән рапорт бирҙе. Шул көндән башлап коллектив яңы биш йыллыҡ иҫәбенә продукция бирә.

Биш йыллыҡ план заданиеларен уңышлы үтәгән өсөн 1948 йылда завод Ленин ордене менән награданды. Наградалар уның уңарлаған работниктарына ла бирелде.

Был ваҡыт эсендә заводта продукцияның күп кенә яңы төрҙәре үҙләштерелде. Уның сифаты байтаҡ яҡшыртылды. Продукцияның яңы төрҙәрен үҙләштереүҙе уңышлы тормошҡа ашырған өсөн 1949—1950 йылда заводтың бер нисә работнигенә Сталин премияһы лауреаты исеме бирелде.

1950 йылда — һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың һуңғы йылында беҙҙең коллектив тағы ла ҙурыраҡ алымдар менән эшләне. Йылдың 10 айы эсендә завод, уҙған йылға ҡарағанда, продукцияны 26,4 процентҡа күберәк бирҙе. Продукцияларҙың ҡайһы бер төрө буйынса үҫеш, уҙған йылдың шул осоро менән сағыштырғанда, 2,5—6 тапҡырға артыҡ тәшкил итә.

Быйыл продукцияның тағы ла бер яңы төрөн үҙләштерҙек, продукцияларҙың сифатын байтаҡ яҡшырттыҡ, энергия тотоноуҙы кәметтек. Мәҫәлән, 10 ай эсендә беҙ яғыулыҡҡа 1,9 процент, парға — 8,5, электр энергияһына 2 процент экономия яһаныҡ, нефть продуктыларын юғалтыуҙы, план буйынса билдәләнгәнгә ҡарағанда, 7,4 процентҡа кәметтек. Хеҙмәт етештереүсәнлеге, планға ҡарағанда, 4,9 процентҡа күтәрелде.

Был уңыштарҙа беҙҙең коммунистарҙың хеҙмәте бик ҙур. Заводтың партия ойошмаһы коллективты иптәш Сталин тарафынан ҡуйылған бурыстарҙы үтәүгә ойоштороуҙа, бөтә көстө туплаңы. Рационализаторлыҡ хәрәкәтен йәйелдереүҙә уңыштар бигерәк тә ҙур. Ошо йылдың 9 айы эсендә генә 705 рационализаторлыҡ тәҡдиме алынды. Шуларҙан 441 тәҡдим тормошҡа ашырылды. Был йылына бер миллион ярым һум экономия бирәсәк. Шуныһы характерлы, рационализаторҙарҙың 68,3 проценты эшселәр тәшкил итә.

Өсөнсө номерле цехтың өлкән инженеры иптәш Сәлихов фенолят натрий иретмәһенең рецептын үҙгәртте. Был үҙе генә лә ҡиммәтле реагентты тотоноуҙы өс тапҡырға ҡыҫҡартыу мөмкинлеген бирҙе. Бынан алынған экономия 255 мең һумдан артыҡ. Иптәш Бадышев, заводтың башҡа бер нисә работнигы менән берлектә, бер тапҡыр ҡулланылған кислотаны ҡайтанан файҙаланыу методын эшләп сығарҙы. Элек бындай кислота түгелә ине. Хәҙер ул деэмульгатор эшләү өсөн файҙаланыла.

Өлкән операторҙарҙан Казанцев һәм Гәтилов иптәштәр Луммус установкаһының схемаһына бер ни тиклем үҙгәртеү индереүҙе тәҡдим иттеләр. Уларҙың был тәҡдимдәрен тормошҡа ашырыуҙан алынған экономия йылына 433 мең һум тәшкил итә.

Беҙҙең айырым рационализаторҙарыбыҙ тарафынан индерелгән ҡиммәтле тәҡдимдәр нефтте электр менән тоҙһоҙландырыу установкаһының етештереүсәнлеген ике тапҡырға арттырыу мөмкинлеген бирә. Уны тормошҡа ашырыуҙан алынған экономия йылына бер нисә миллион һум тәшкил итә.

Беҙҙең рационализаторҙарыбыҙ хәҙер яңы проблемалар өҫтөндә эшләйҙәр. Уларҙы тормошҡа ашырыу беҙҙең тыуған государствобыҙға унар миллиондаған һум экономия бирәсәк һәм продукцияларҙың сифатын күп тапҡырҙар яҡшыртасаҡ.

1950 йылда заводта эшләүселәрҙең 33,4 проценты стахановсылар мәктәбендә, квалификацияны күтәреү курстарында, техминимум түңәрәктәрендә үҙ белемдәрен күтәрҙеләр.

Хәҙер беҙҙә производствонан айырылмайынса, киске нефть техникумында — 58, ә нефть институтында 24 кеше уҡый. Завод ысын мәғәнәһе менән кадрҙар әҙерләү «тимерлегенә» әүерелде. Элек заводта ябай эшсе булып эшләй башлаған кешеләр хәҙер алдынғы стахановсылар, бригадирҙар, установка начальниктары булып үҫтеләр. Заводта ябай инженер булып эшләгән иптәш Осадченко хәҙер завод директоры.

Кадрҙар әҙерләүҙә завод партия ойошмаһының роле ҙур.

Беҙҙең завод, сталинсе биш йыллыҡтарҙың емеше булараҡ, партия һәм хөкүмәтебеҙҙең көндәлек хәстәрлеге, коллективтең фиҙакәр хеҙмәте арҡаһында республиканың ғорурлығына, «Икенсе Бакуҙың» гүзәл предприятиеһына әүерелде.

Хәҙер урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә беҙҙең заводта социалистик ярыштың яңы тулҡыны йәйелдерелде. Коллектив Тыуған илгә яңы производство бүләктәре әҙерләй.

Әйтергә кәрәк, өлгәшелгән уңыштар беҙҙең коллективты маҡтыртмай. Беҙ производствоның киләсәк еңеүҙәренә лә әҙерләнәбеҙ.

1951 йылда беҙ тағы ла яҡшыраҡ эшләй алабыҙ һәм беҙ яҡшыраҡ эшләргә бурыслыбыҙ.

М. Минасян,
Өфө нефть эшкәртеү заводының партком секретары.

Ул-Кеүәтле нефть республикаһы

Ишембай калаһы үҫә

Башҡорт йәштәре нефть вышкаһының ниҙә икәнен дә белмәгән бер саҡта, республикабыҙҙың тыныс яланында нефть фонтаны бәреп сыҡты. Бында беренсе тапҡыр нефть вышкалары күтәрелделәр. Ә һуңынан бында шаулап торған, дөрләп үҫә башлаған Ишембай калаһы барлыҡҡа килде. Шул ваҡыттан алып, яңы тормош башланды. Беҙҙең республикабыҙҙа яңы эпоха асылды. Был — нефть эпохаһы ине.

Ишембай — «Икенсе Бакуыбыҙ» тигән исемде алды. Ошо ваҡыттан алып, уҙ йылдар эсендә ул гөрләп үҫә башланы. Илебеҙҙең төрлө яҡтарынан техниктар, инженерҙар килеп, Ишембай нефтселәре менән таныштылар.

Коммунистар партияһы, Совет хөкүмәте һәм иптәш Сталин үҙе Ишембай калаһында нефть үҙәге булдырыуға, калаһы үҫтереүгә даими хәстәрлек күрҙеләр. Улар Ишембай нефтселәренең көндәлек тормошо менән ҡыҙыҡһындылар. Хөкүмәттең һәм иптәш Сталиндең хәстәрлеген беҙ хәҙер ҙә күреп торабыҙ.

Ишембай нефть калаһының үҫеүе сталинсе биш йыллыҡтар осоронда айырыуса асыҡ сағыла. Был йылдарҙа уның культураһы ла, йөҙө лә тамырынан үҙгәрҙе. Ишембай — республикабыҙҙағы иң матур, юғары культуралы, промышленносе үҫкән калаларҙың береһе булып әүерелде. Быны һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ осоронда булған үҙгәрештәрҙән генә алып ҡарау ҙа етә. Һуңғы ике йылда Ишембай калаһының тарихына бөйөк үҙгәрештәр инде.

1949 — 1950 йылдарҙа Ишембай калаһын төҙөкләндереү өсөн хөкүмәт тарафынан 22 миллион һум аҡса бүленде. Был сумма калаһы төҙөкләндереү өсөн тотолоп, Ишембайҙа граждан төҙөлөш эштәре башланды. Һуңғы ике йылда 15 мең квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырылды. Ә быйыл ике яңы квартал үҫеп сыҡты. Был торлаҡтарҙа «Ишембайнефть» тресының һәм нефть эшкәртеү заводының эшселәре йәшәйҙәр.

Хеҙмәтсәндәр өсөн торлаҡ биналары төҙеү менән бер рәттән, культура-агартыу һәм социаль-торлаҡ биналары һалыу ҙа иғтибар үҙәгендә тора. Уҙған йыл спорт залы төҙөлдө, һәм яңы итеп йыһазландырылды. Хеҙмәтсәндәр өсөн спорт менән шөғөлләнергә мөмкинлек тыуҙы. Калала мәғариф селтәре йылдан-йыл киңәйә бара. Урта һәм ете йыллыҡ мәктәптәрҙең биналары ремонтланды, йыһазландырылды. Быйыл яңынан бер балалар бакчаһы һалынды. Хәҙер балалар, эшсе бала-саға өсөн ... Урта мәктәптә уҡыусы ... 45 кешелек интернат асылды. Хеҙмәтсәндәрҙең культуралы ял итеүе өсөн ... Быйыл яңы китапхана төҙөлдө ... 500 урынлыҡ ... тыуғаны ... йыһазландырылды.

Хеҙмәтсәндәрҙең коммунистик рухта тәрбиәләү, уларҙың культура-тормош кимәлдәрен артабан күтәреү, нефтселәрҙең белемдәрен күтәреү буйынса эштәр алып барыла. Коммунистар партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең бөйөк хәстәрлеге. Был хәстәрлек калаһын ... тормошто ... тармаҡтарына ла ул асыҡ сағыла.

Быйыл Ишембайҙа техникум йорто асылды. Унда хәҙер инженер-техник работниктар үҙҙәренең техник белемдәрен артабан күтәреү өсөн эшләйҙәр. Ике магазин һалынып бөттө. Ошо көндәрҙә бала тыуҙырыу йорто төҙөү тамамланасаҡ.

Ишембай калаһының төҙөкләндереү һәм йәшелләндереү буйынса был йәйҙә бик ҙур эштәр башҡарылды. Быйыл ҡала бик күп ағас утыртылды. Бынан ике йыл эсендә утыртылған ағастар һаны калала өсөндә 20 мең төпкә, ә йәшеләргә 38 меңгә етә. Октябрьский урамында таш юл эшләнде һәм үҙәк урамдарға асфальтлау эше башланды.

1949—1950 йылдарҙа Ишембай калаһын төҙөкләндереүгә һәм уны артабан үҫтереү буйынса меңдәрсә эшселәр һәм йәштәр катнашты. Нефтселәр үҙҙәренең калаһын яратыусы һәм уның менән ғорурланалар. Сөнки Ишембай — «Икенсе Бакуыбыҙ» тигән калаһы. Тәүге нефть фонтаны Ишембайҙа бәреп сыҡты.

Кала киңәйә һәм үҫә менән бер рәттән матурлана ла. Элекке кәүҙәләр, тау урындарында хәҙер бер генә гөрләп торған, дөрләп үҙ ... социалистик кала күреп тора. Унда һәр йыл һайын Тыуған илебеҙ экономикаһының нығыуы өсөн бик күп тонна нефть сығарыла.

Ишембай хеҙмәтсәндәре Тыуған илебеҙгә фиҙакәр хеҙмәт итәләр. Улар бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыу өсөн көрәшәләр һәм ул бирергә вәғәҙә иткән нефтте үтәү өстөндә эшләйҙәр.

Ишембай нефтселәре һуңғы көндәрҙә айырыуса тантаналы көндәр кисерәләр. Урыныбыҙ Советтарға һайлауҙар яҡынлаша. Был бөйөк дата хөрмәтенә улар социалистик ярыштың бөтә формаларын ҡулланып эшләйҙәр. Нефтселәр иптәш Сталиндең һәр йыл һайын 60 миллион тонна нефть сығарыуға өлгәшеү тураһындағы күрһәтмәһен уңышлы үтәйҙәр. «Ишембайнефть» тресы коллективы нефть сығарыуҙың биш йыллыҡ планын ваҡытынан алда тамамланы. Яңы техника ҡулланыу һәм производствоны механизациялау ниндәйҙер ҙа бында ҙур уңыштарға өлгәшергә ярҙам итте.

Хәҙер Ишембай калаһы бөйөк байрам — һайлауҙар көнөн тантаналы ҡаршыларға әҙерләнә. Хеҙмәтсәндәр кала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп нефтселәрҙең иң яҡшы улдарын, ҡыҙҙарын һәм стахановсыларын күрһәттеләр. Улар 17 декабрҙә коммунистар һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш бирәсәктәр.

Р. Уразбаев,

Ишембай кала Советы исполкомы председателенең урынбаҫары.

Девон урамы

Назар Нәжми

«Девон» тигән үҙәк урамы бар
Нарыштағы яңы калаһың.
Бренардә алтын хәҙинәһен
Урамын ул шулай атаһы.
Шулай ятып башка бер ерҙә юҡ,
Юҡ ауылда, юҡ бер калала.
Рәшәп түгел: яңы нефтяге
Күп номерлы беҙҙә табылыр.
Ер шарының бик күп мөйөшендә
Девон хаталамы бар торалар.
Тик беҙҙең ил, Тыуған ерем баҫа
Бар алдымы — «девон» тигәндә.
Бынан мең-мең километр аша
Шулай торғандарҙар урамын.
Уларның бит ошо шыгында ла
Беҙҙең хеҙмәт, беҙҙең девон бар.
Кала һулай; Девон урамына,
Ҡалдырғандар яңы юл аса.
Ошо урам, үҙ байлыры менән,
Бар юлдарға барып тоташа.

Беҙҙән — гигант төҙөлөштәргә

Сталинсе эпохаһының гиганттарын үҙгәртеп ҡороу буйынса грандиоз төҙөлөштәрҙе беҙ ҙур рухланыу менән ҡаршыланыҡ. Октябрьский нефтселәре, бығаса ысын, Тыуған илебеҙгә пландан тыш меңдәрсә тонна нефть биреү буйынса ... Партияның, хөкүмәтебеҙҙең һәм иптәш Сталиндең көндәлек хәстәрлеге беҙҙе яңы еңеүҙәргә рухландыра.

Мин нефть сығарыу мастеры булып эшләйем. Минең участкам — стахановсы участка. Ул алдынғы техника менән тулы ҡоралландырылған. Юғары техника, механизацияны тулы ҡулланыу беҙгә яҡшы күрһәткестәргә өлгәшергә мөмкинлек бирә. Күптән түгел беҙ бигерәк скважиналарҙа «РУПШ—16» тибындағы газ регуляторҙары менән йыһазландырҙыҡ. Газ регуляторҙарын ҡулланыу һөҙлөнлек һөҙөмтәләр бирә. Улар, нефть сығарыуға йоғонто яһау менән бергә, газды сығарыуҙы ла ике тапҡырға арттырҙылар.

Беҙ быйыл ҡышҡы сезон эштәрен тулы әҙерлек менән ҡаршыланыҡ. Ҡышҡа әҙерлек буйынса бик күп капиталь ремонт һәм төҙәү эштәре башҡарҙыҡ. Электр лебедкалары, насостар, операторҙар өсөн яңы будкалар төҙәнек. Улар бөтәһе лә штукатурланып, ағартылдылар. Бындай сараларҙы үткәреү эште еңеләйтә. Һөҙөмтәлә участканың һәр бер операторы өсәр скважина хеҙмәтләндерә. Быны иҫәбенә дүрт операторҙы беҙ бүтән промыселгә эшкә бирҙек.

Коллектив һуңғы көндәрҙә айырыуса шатлыҡлы көндәр кисерә. Нефтселәр араһында һайлауҙарға ҙур әҙерлек бара. Һайлау алды социалистик ярышының бөтә формаларын да ҡулланыу Октябрьский нефтселәрендә хеҙмәт пафосы тыуҙыра. Кисә исеме бер кемгә лә билдәле булмаған ябай эшсе — бөгөн ул стахановсы, новатор. Хеҙмәт кешене яңынан-яңы еңеүҙәргә рухландыра.

Беҙ бөйөк юлбашсыбыҙ Сталингә биргән вәғәҙәбеҙҙе бер ваҡытта ла онотмайбыҙ. Шуға күрә лә, хеҙмәт беҙҙә намыҫ, дан, батырлыҡ һәм геройлыҡ эше булып тора. Беҙҙең планлан тыш биргән һәр тонна нефтебеҙ сталинсе төҙөлөштәргә китһен, сталинсе хәстәрлеккә яуап булһын.

Е. Варенов,

«Туймазынефть» тресының икенсе промысел мастеры.

> „Көнсығыштағы яңы нефть райондарының әһәмиәте серьез үҫте. Башҡортостанда яңы эре нефть промыселдәре һәм нефть эшкәртеү заводтары төҙәлдә".
>
> (Н. А. Булганиндең Мәскәү Советының 1950 йыл 6 ноябрендә тантаналы ултырышында һөйләгән докладынан).

Нефть промышленносеның алтын фонды

Өфө нефть институты 1948 йылдың аҙағында иптәш Сталиндең инициативаһы менән асылды. Был көндәрҙә уның беренсе курстарында 200-ләп кенә студент уҡый ине. Хәҙерге ваҡытта институт үҙ алдына эшләүсе юғары техник уҡыу йорто булып тора.

1950 йылда йәш специалистарҙың беренсе төркөмө — механиктар һәм промысловиктар әҙерләп сығарылды.

Хәҙер институтта меңдән артыҡ студент уҡый. Уларҙың бөтәһе лә тиерлек Башҡортостандан. Студенттарҙың 45 проценттан башҡорттар һәм татарҙар тәшкил итәләр.

Эре аҙымдар менән үҫеүсе нефть промышленносе өсөн Башҡорт нефть институты башҡорт һәм татар йәштәренән кадрҙар әҙерләй, уларға юғары белем бирә.

Хәҙер институтта отличник уҡыусылар бөтәһе 53 кеше. Улар араһында Сталин стипендиаттары Бондаренко, Мәүлютов, Спивак, Золотухина, Заитова, Захарова һәм башҡа иптәштәрҙе күрһәтергә мөмкин. Был студенттар отличник уҡыу менән бергә институттың общественный тормошонда ла актив катнашалар.

1949 йылдың баштарында махсус кафедралар ойошторолғас һәм махсус фәндәр буйынса педагогик кадрҙар менән комплектовать ителгәс, институтта ғилми эштәр йәнләндерелде. Кафедраларҙа хәҙер нефть промышленносе өсөн мөһим әһәмиәткә эйә булған 14 тема буйынса ғилми эштәр алып барыла. Докторлыҡ диссертацияһы өҫтөндә 2 кеше, кандидатлыҡ диссертацияһы өҫтөндә 10 кеше эшләй. 9 кеше кандидатлыҡ минимумын тапшырырға әҙерләнә.

Институттың уҡыу әсбаптарына һәм оборудованиеларына тотолған расход быйыл өс тапҡырға артты, ә библиотеканың китап фонды 4 тапҡырға үҫте. Бер быйыл студенттар өсөн 1400 квадрат метр яңы торлаҡ майҙаны алынды.

Беҙҙең алда ҙур перспективалар тора. Быйыл институтты 44 кеше тамамлаясаҡ. Шуларҙан 13 кеше диплом эштәрен яҡлаясаҡ һәм нефть предприятиеларына өлкән инженер итеп ебәреләсәк. Ә 1951 йылда институт 325 инженер әҙерләп сығарасаҡ. 1951—1955 йылдарҙа институт илебеҙгә юғары белемгә эйә булған өстө йөҙҙән артыҡ инженер бирәсәк.

Партияның, хөкүмәттең һәм иптәш Сталиндең хәстәрлеге арҡаһында, беҙҙең институт 1949—1950 уҡыу йылында яңы аҙым яһаны. Педагогик персоналдың фиҙакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә, уҡыу процестарын яҡшыртыуға өлгәшелде; студенттарҙың уҡыуға өлгәшеүсәнлек кимәле үҫте, уларҙың фәнни-теоретик кимәле, ватан фәненең һәм техникаһының тарихы менән ҡыҙыҡһыныуы артты. Өйрәнеү һәм производство практикаһының характеры тамырынан үҙгәрҙе.

Беҙҙең институтта студенттарҙы патриотик рухта, коммунистик общественный тәрбиәүсе, аңлы кешеләр итеп политик тәрбиәләү буйынса ла бик ҙур эштәр алып барыла. Сөнки шулай кәрәк тә. Тыуған илдең сәскә атыуы өсөн үҙен аямайынса эшләргә ынтылыусы беҙҙең йәштәребеҙ, юғары белем алыу менән бергә, производствоны ижад итеүсе ысын новаторҙарға хас булған сифаттарға ла эйә булырға тейештәр.

Доцент М. Сайфуллин,

Өфө нефть институтының директоры.

Бөйөк Сталин беҙҙе яңы еңеүҙәргә рухландыра

Беҙ, илебеҙҙең миллиондарса хеҙмәтсәндәренең төп методы—социалистик ярыш нигеҙендә, техник һәм экономик күрһәткестәребеҙҙе яҡшыртабыҙ. Нефть установкалары төҙәл технологик карта буйынса эшләтеләләр. Цехта даими рәүештә технологтар түңәрәге эшләп килә. Унда 30 кеше уҡый. Был бик файҙалы. Эш процесында килеп сыҡкан яңылыҡтарҙы өйрәнеү өсөн ойошторолған түңәрәк беҙгә ҙур ярҙам итә. Шулай уҡ ул коллективтең рационализаторлыҡ фекерен дә уята. Хәҙер цехтың күп кенә эшселәре рационализаторлыҡ тәҡдимдәр индереүҙә актив катнашалар. Иптәш Степанцевтең тәҡдиме менән производствола ҡулланыу цилиндрик мейестәрҙең өҙлекһеҙ эшләүен тәьмин итте. Һөҙөмтәлә мейестәрҙең эшләү срогы 2 айҙан 8 айға тиклем оҙайтылды.

Цех коллективы сырье һәм реагенттарға экономия яһауҙы ла күҙҙән сығармай. Экономия яһау өсөн көрәш — ул беҙҙең мөһим бурыс. Быйыл 10 ай эсендә 6 мең экономия иҫәбенә эшләнек.

Беҙҙең цех коллективы биш йыллыҡ планды октябрь айында уҡ 105 процентка үтәне. Һәм ярты миллион һум экономия алды.

Уңыштар ҙур. Тик беҙ өлгәшелгәндәр менән генә сикләнеп ҡалмаясаҡбыҙ. Беҙ урындағы Советтарға һайлауҙар менән планлан тыш меңдәрсә тонна нефть биреү, рационализация һәм уйлап табыу иҫәбенә бик күп экономия алыу, хеҙмәт етештереүсәнлеген тағы ла күтәреү өсөн көрәш менән ҡаршылайбыҙ. Был көрәштең һөҙөмтәле тамамланыуына ышанырға мөмкин.

Х. Әхтәмов,

Ишембай нефть эшкәртеү заводының беренсе номерлы цех начальнигы.

«Ишембайнефть» тресының беренсе номерлы промыселе социалистик ярышта алдынғылар сафында бара. Уның икенсе һәм өсөнсө участка коллективтәре нефть сығарыуҙың йыллыҡ планын 22 ноябрҙә үтәнеләр. Хәҙер улар 1951 йыл иҫәбенә эшләйҙәр.

Һүрәттә: (һулдан уңға) 3-сө участка мастеры И. Буланкин, ключник А. Ғәлиуллин, слесарь Н. Стрельников һәм 2-се участка замерщицаһы Н. Моисеева һәм операторы Р. Мөхәмәтьяров иптәштәр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Инженер Ковалев методы хәрәкәттә

Нефть эшкәртеүселәр алдына ҡуйылған мөһим бурысты иҫке методтар менән эшләп кенә хәл итеп булмай. Шуға күрә лә беҙҙең Өфө нефть эшкәртеү заводының производствоһына яңынан-яңы методтар индерелә. Технологик процестар камиллаштырыла. Стахановсы хәрәкәттең бөтә формалары ҡулланыла.

Беҙҙең цех заводҡа килгән нефтте бушата, эшкәртелгән продукцияларҙы тейәп оҙата. Был операцияның уңышлы үтәлеүенә дөйөм заводтың эше ныҡ бәйле. Шуға күрә коллектив үҙен айырыуса яуаплы һанай. Тимер юл составтарынан йөкте бушатҡанда һәр минутты экономиялау өсөн көрәштә һәм был көрәштә беҙгә инженер Ковалев методы ярҙамға килде.

Был гүзәл башланғысты цех коллективы бик тиҙ күтәреп алды. Алдынғы стахановсыларҙың эш алымдарын өйрәнеү һәм уларҙы таратыу буйынса цехтың өлкән инженеры иптәш Поньков етәкселегендә комиссия төҙөлдө.

Стахановсы Новоселов иптәш бригадаһында эш алымдарын өйрәнеү иң яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе. Бында нефть тейәлгән составты бушатыу өс операцияға бүленә. Беренсе операцияла состав эстакада эргәһенә килеп туҡтау менән цистерналағы нефть үлсәнә һәм клапандар асыла. Был операцияны иптәш Новоселов бригадаһы 10 минут эсендә үтәй. Ә башҡа бригадалар шул уҡ эште 15—20 минут буйына эшләйҙәр.

Икенсе операцияла цистерналарҙан нефть ағыҙыла. Был эште иптәш Новоселов бригадаһы 1 сәғәт 30 минут эсендә үтәй.

Өсөнсө операция — клапандарҙы ябыу һәм составты тимер юлсыларға тапшырыу. Был операция өсөн бригада ни бары 5—6 минут ваҡыт бирә.

Иптәш Новоселов бригадаһы бөтә составты бушатыу эшен 2 сәғәт урынына 1 сәғәт 45 минут эсендә тамамлай. Алдынғы эш алымдарын ҡулланыу һөҙөмтәһендә бригада производство заданиеһен һәр ай һайын 200 процентка үтәй.

Новоселов иптәштең эш тәжрибәһе ябай. Ул кешеләрҙе эштә кәрәк урынлаштыра һәм кәрәк файҙалана белә. Клапандарҙы асыу һәм ябыу кеүек ауыр эштәргә ул етеҙерәк, көслөрәк кешеләрҙе ҡуя. Насостарҙың нормаль тиҙлектә эшләүен күҙәтә. Оборудованиеларҙы тулыраҡ файҙалана.

Иптәш Ковалев методын производствола киң ҡулланыу һәм уңышлы тормошҡа ашырыу ҙур һөҙөмтәләр бирҙе. Цех буйынса айлыҡ план 108 процентка үтәлде. Тимер юл составтарының буш тороуы, планға ҡарағанда, 11 процентка кәметелде.

Ғ. Идиатуллин,

Өфө нефть эшкәртеү заводының цех начальнигы.

Юғары сифатлы оборудованиеләр

Беҙҙең коллектив Башҡортостан нефть промышленносе өсөн оборудованиеләр әҙерләй. Яңыларҙы төҙәү, иҫкеләрҙе ремонтлап биреү — бөтәһе лә беҙҙең бурыс. Һәм беҙ уны намыҫ менән үтәйбеҙ.

Беҙ етештергән оборудованиеләрҙең юғары сифатлы булыуына нефть сығарыуҙың, бораулауҙың уңышы ныҡ бәйле. Шуға күрә беҙ производствоға стахановсы методтарҙы индереүгә айырыуса ҙур әһәмиәт бирәбеҙ. Ошо маҡсат менән беҙ, инженер Ковалев методы буйынса, күп кенә үҙгәрештәр индерҙек. Эш урыны рационалләштырылды.

Эш алымдарына һәм процестарына хронометраж үҙғарылып, байтағына анализ яһалды. Мәҫәлән, слесарҙарҙан Тадостов менән Шифельбайн иптәштәр бер үк шарттарҙа эшләйҙәр. Икеһе лә тырыша, ләкин иптәш Шифельбайн ҙә эш һәләтлеге етенкерәмәй. Ә быға анализ яһау, уны өйрәнеү бөтә эшселәргә яңы, уңайлы метод менән эшләү мөмкинлеген бирҙе. Шулай уҡ электросварщиктарҙан Хлесткин һәм Соколов иптәштәрҙең эшенә анализ яһау электр энергияһына экономия яһауға, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә киң юл асты.

А. Заиков,

«Красный пролетарий» заводының партия ойошмаһы секретаре.

Тыуған ил бәхетенә

Дүртенсе промыселдең директоры Фәтхә Дилмөхәмәтов беҙҙе беренсе номерлы участкаға алып китте. Барғанда ул участканың алдынғы кешеләре, уларҙың эштәре тураһында һөйләне.

— Был — участканың мастеры иптәш Маннапов,—тине директор ҡаршы алыусыны беҙгә күрһәтеп.

Сабир Маннапов ысынлап та йәш ине. Уға 22 йәш. Ә нефть промышленносе предприятиеларында 5 йыл эшләй. Уның хеҙмәт биографияһы, меңәрләгән йәш нефтселәрҙеке кеүек, Октябрьский калаһында башланды.

Маннапов 1945 йылда Ишембай һөнәрселек училищеһын тамамланы. Уны «Туймазынефть» тресына ебәрҙеләр. Һәм шунда уҡ оператор итеп билдәләнде. Ә оҙаҡламай беренсе участкала өлкән оператор булып эшләй башланы ул. Үҙенең практик мәктәбен данлыҡлы нефть сығарыу остаһы — Егор Варенов янында үткәрҙе. Варенов — һәр бер ваҡ ҡына нәмәгә лә иғтибар менән ҡарай торған талантлы мастер. Ул йәш Сабирға фонтанлы скважиналарҙың бөтә эшен, уларҙы нисек хеҙмәтләндерергә, штуцерҙарҙы нисек алмаштырырға—бөтәһен дә иғтибар менән күрһәтте. Сабир былар менән һөнәрселек училищеһында уҡыған саҡта уҡ танышҡан ине. Ләкин Варенов һөйләгәндәре, күрһәткәндәре — уға яңылыҡ. Мастер Сабирға нефтсе профессияһын һөйөү, уны ихтирам итеү тойғоһон тыуҙырҙы.

Күп тә үтмәне Сабир Маннапов Октябрьский нефтселәре араһында алдынғы стахановсыларҙың береһе булып әүерелде. Уның тураһында промыселдә генә түгел, башҡа нефть предприятиеларында ла беләләр. Иптәш Маннапов скважиналарҙың һуңғы төркөмө менән етәкселек итә. Уның скважиналарында аварияләр булмай, туҡтап тормай, дебит кәмемәй.

Быйыл апрель айында Маннапов яңы промыселгә күсерелде. Уны иң ҙур участка — беренсе участканың мастеры итеп билдәләнеләр.

...Беренсе участканың скважиналары Ыҡ йылғаһының уйһыулығына, яр буйлап урынлашҡандар. Йылға, ғәҙәттә, бигерәк тә яҙ көндәрендә сиктән тыш ҡотора, һыу баҫыу ҡурҡынысына бында ышаныу ҙа ҡыйын түгел. Быйыл яҙ шулай булды ла. Участканың 7 скважинаһын һыу баҫты. Уларға тик кәмәләрҙә генә килергә мөмкин ине.

Мастерға алһыҙ, йоҡоһоҙ эшләргә, шулай уҡ бөтә коллективкә лә был көндәрҙә эштең иң ауыр, иң яуаплы осорон кисерергә тура килде. Операторҙар һәр бер баҫҡысты, һәр бер коллекторҙы һәм нефть үткәреүсе линияның һәр бер метрын өҙлөкһөҙ күҙәтеп торҙолар. Шулай ҙа бер тапҡыр авария ваҡиғаһы булды. Коллекторҙы боҙ ватты. Ләкин был саҡта йәш нефтселәр-комсомолецтар аптырап ҡалманылар. Билгә тиклем һыуыҡ һыуҙа эшләп, ватыҡ урынды шунда уҡ төҙәттеләр. Скважинаның туҡтап тороуы бөтөрөлдө.

...Төн. Вахтаның алмашыныу ваҡыты. Әсғәт Шәрәфетдинов, бөтәһенән элек, вахта журналындағы яҙыуҙарҙы ентекләп ҡарай. Үҙенә тиклем эшләгән операторҙан скважиналар эше тураһында һорашa.

— Ул-был булманымы?

— Юҡ. Скважиналар бик яҡшы эшләнеләр, — тип яуап бирҙе Әхмәтов.

Әсғәт скважиналарҙың эшмәкәрлектәре, яңы үҙенсәлектәре менән танышҡас, вахтаға баҫыу тураһында ҡул ҡуйҙы.

Төнгө сменаларҙың хеҙмәт вахтаһы шулай башлана.

Әсғәт төн ҡараңғылығы менән иҫәпләшмәй. Скважиналарҙы ҡарай. Улар әсәү. Ни элек манометрҙарҙы тикшерә, бысраҡ арматураларҙы таҙарта.

Ҡырғыстарҙы төшөрергә ваҡыт. Юкһа парафин торбаларҙың стеналарына ултырa, штуцерҙарҙың тиштектәрен томалай. Нефтькә юл ҡалмай. Скважина эштән туҡтарға мәжбүр була. Ер аҫты ремонтсыларын саҡырырға һәм мең ярым метр оҙонлоғондағы торбаның һәр бер звеноһын алып, уны йылытырға кәрәк. Участкала бөтәһе лә тип әйтерлек йәштәр. Ләкин Әсғәт сменаһында бындай хәлдең әле булғаны юҡ. Участканың һәр бер эшсеһе — ул үҙ производствоһының хужаһы. Уларҙа айырым үҙсәнлек — үҙ эшенде һөйөү, яратыу йәшәй.

Ҡайҙа ғына ҡарама — унда йәштәр, йәштәрҙең хеҙмәт подвигтары. Бына Фәүзиә Салыкова. Ул ике скважинаны хеҙмәтләндерә. Скважиналар бер-береһенән байтаҡ алыҫ. Ләкин Фәүзиә өлгөрә. Беҙ уны тап ҡырғыстарҙы күтәргән ваҡытта осраттыҡ. Һигеҙ йөҙ метр түбән һәм һигеҙ йөҙ метр үргә... Вал мең тапҡыр әйләнеш яһай... Ҡырғыстар инде өҫтә. Уларҙы лубрикаторға йәшереп, бер аҙ ял итергә ваҡыт. Салыкова әле ултырырға теләмәй. Ул арматураны ҡарай. Ҡырғыстарҙы тикшерә һәм икенсе скважинаға китә.

Бөтә ерҙә лә таҙалыҡ. Скважина тирәһендә бер тамсы нефть тә күрмәҫһең. Хатта был торбалар буйлап нефттең күтәрелеүенә ышанаһы ла килмәй. Ер аҫтынан, ҡайҙандыр алыҫтан, ҡарт девондан «ҡара алтын» туҡтауһыҙ урғыла. Быны Фәүзиә, уның иптәштәре Евдокия Савчикова, Мария Гласcман һәм башҡалар сығаралар. Йәштәр үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән промыселда яңы эш стиле асалар, яңы традиция тыуҙыралар. Комсомолецтар инициативаһында операторҙар быйыл өсәр скважина хеҙмәтләндереүгә күстеләр. 9 ай эсендә ошондай сараларҙы тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә, квалификациялы 42 оператор штаттан бушатылып, икенсе промыселгә күсерелде. Был—промыселгә 400 мең һумлыҡ экономия бирә.

Промыселдең йәш нефтселәре экономия яһау өсөн көрәшкә күтәрелделәр. Быны коллектив хуплап ҡаршыланы. Ремонт эштәре өсөн материалдарға расход ҡыҫҡартылды. Был өлкәлә иптәш Маннапов участкаһы айырыуса өлгө күрһәтә. Ул быйыл 8 ай эсендә унарлаған мең һумлыҡ ремонт материалдарына экономия яһаны. Эш урындарын таҙа, культуралы тотоу өсөн көрәш иғтибар үҙәгендә тора. Комсомолецтар Әхмәтов, Фазлыев, Шәрәфетдинов, Калинкина һәм башҡа иптәштәр скважиналарҙы таҙа, культуралы тотоуҙы практикала күрһәттеләр. Улар скважиналар тирәһенә ҡом һиптеләр. Нефть ағыусы линияларҙы һәм арматураларҙы герметизировать иттеләр. Оператор будкалары ағартылды һәм штукатурланды. Медицина аптечкалары булдырылды, тәҙрәләргә пәрҙәләр эленде. Насос будкалары, баҫҡыстар тәртипкә килтерелде. Был үткәрелгән саралар скважиналарҙа эшләү һәм киләсәк уңыш өсөн ышанысла шарт булып торалар. Сальниктар тишелеп, нефть аҙ ғына аға башлаһа, шунда уҡ саралар күрелә.

Дүртенсе номерлы промысел коллективы, йыллыҡ планды срогынан алда үтәп, хәҙер планлан тыш нефть бирә. Коллектив был еңеүгә производствола фиҙакәр хеҙмәт итеп өлгәште. Ул яңынан-яңы ваҡиғалар эсендә йәшәй. Һәр бер нефтсе бында хеҙмәт подвигены, алдағы еңеүҙәргә ашҡына. Хәҙер, бигерәк тә урындағы Советтарға һайлауҙарға әҙерлек барған осорҙа, бөтә донъяла прогрессив кешеләр тыныслыҡ өсөн, атом бомбаһын ҡулланыуҙы тыйыу өсөн көрәш алып барған осорҙа, был айырыуса асыҡ сағыла.

И. Болдогоев.

КИНО

Бөйөк рус композиторы тураһында фильм)*

Республикабыҙ кинотеатрҙары экрандарында бөйөк рус композиторы М. П. Мусоргский тураһында художестволы фильм күрһәтелә башланы. Был картина Өфө тамашасылары тарафынан ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡаршы алынды, һәм бөйөк композиторҙың гүзәл тормошо һәм музыкаль эшмәкәрлеге бөтә тамашасыларҙы һоҡландыра. Киносеанс барғанда, айырым тамашасыларҙың «Музыкаһы ниндәй гүзәл, ниндәй халыҡсан!», «Ябай халыҡ өсөн яҙған икән!», «Гүзәл картина!» тигән һүҙҙәрҙе бик йыш ишетәһең. Был картина бөйөк рус композиторҙарының эше менән, данлыҡлы музыка деятелдәрен — Даргомыжский, Балакирев, Мусоргский, Римский-Корсаков, Бородин, Кюи кеүек бөйөк композиторҙарҙы үҙ эсенә алған «Ҡеүәтле төркөмдөң» эшмәкәрлеге менән таныштыра, халыҡ массалары менән тығыҙ бәйләнештән ни тиклем көслө икәнлеген сағылдыра, халыҡ теләктәрен һәм ынтылыштарын искусствола оҫта күрһәтә белеү композиторға үҙмерлек дан килтерә.

Бөйөк рус композиторы Модест Петрович Мусоргский үҙенең «Борис Годунов» һәм «Хованщина» опералары менән дан алды, уның был гүзәл әҫәрҙәре беҙҙең көндәрҙә театр сәхнәләренән төшмәйҙәр. Был әҫәрҙәр композитор тарафынан ябай халыҡ тормошон тәрән белеп, аңлап, рус халыҡ музыкаһы йүнәлешендә яҙылғандар. Шуға күрә улар халыҡ хәтерендә мәңге һаҡлана ла.

Шуның менән бергә «Мусоргский» картинаһы алдынғы рус культураһының үсешен күрһәтеүсе әҫәр булып тора. «Ҡеүәтле төркөм», рус искусствоһын яҡшы белеүсе критик В. Стасов менән бергә, алдынғы рус культураһын үҫтереү өсөн, уны халыҡҡа хеҙмәт иттереү өсөн көрәште.

«Мусоргский» фильме музыка искусствоһында реалистик йүнәлеште, уның көсөн һәм әһәмиәтен бик тәрән итеп күрһәтә. Был яҡтан ул беҙҙең совет музыка искусствоһын үҫтереү өсөн айырыуса файҙалы. М. Мусоргскийҙың актерлыҡ оҫталығы ла бик ҙур, ул үҙенең әҫәрҙәрен оҫта башҡара, уның йомшаҡ, моңло һәм урыны менән тантаналы көйҙәре тыңлаусыла тәрән тәьҫир ҡалдыра. Мусоргский халыҡты яратыусы, һәр ваҡыт тура һүҙле, яҡты фекерле, ҙур ихтыярлы кеше булып, гүзәл патриот, халыҡ һөйөклөһө булып килеп баҫа беҙҙең алдыбыҙға. Уны беҙ картинала артист А. Борисов башҡарыуында күрәбеҙ.

Фильмдә демократик йүнәлештә тороусы «Ҡеүәтле төркөмдөң» дошмандары ла асыҡ күрһәтелгән. Рус халыҡ музыкаһы үсешен тотоп торорға ынтылыусы реакцион музыканттарҙа «Ҡеүәтле төркөмдөң» эшмәкәрлеге, Мусоргскийҙың «Борис Годунов» әҫәре ҡаты асыу ҡуҙғата. Батша Александр III, «Борис Годунов» операһының прогрессив-демократик йүнәлешенән ҡурҡып, уны император театрҙары репертуарынан һыҙып ташлай. Мусоргскийҙе был ҡурҡытмай, һәм ул «Борис Годуновтың» икенсе вариантын эшләй. Яңы вариант тураһында ишеткәс, батша Николай II, «юҡ, был опера кәрәкмәй хәҙергә! Ул бит тулыһынса Балакирев мәктәбенең музыкаһы», ти. «Борис Годунов» операһы батша тирәһендәге бөтә вельможаларҙы ҡурҡытты. Улар әҫәрҙе «был опера түгел, ә революция», тип ҡаршы алалар.

«Борис Годуновтың» төп геройы — халыҡ. Унда халыҡ үҙенең бөтә ҡайғыһы менән, бөтә нәфрәте менән, үҙенең бөтә көсө һәм ҡеүәте менән кәүҙәләндерелгән. Фильмдә халыҡ йырҙары көслө һәм моңло яңғырай, туҡмалған малайҙың әсе зары, лиуана ҡарттың моңло һәм хәсрәтле йырҙары йөрәкте тетрәтә. Массовый сәхнәләр музыкаһы шулай уҡ бик көслө яңғырай.

Картинала Мусоргский менән бер рәттән, бөйөк рус композиторы Даргомыжский (артист Ф. Никитин), критик Стасов (артист Н. Черкасов) ҙур урынды ала. Даргомыжскийҙың алдынғы композитор йәштәрҙең ролен тәрән һәм дөрөҫ аңлауы, рус музыкаһының яҙмышы өсөн яуаплылыҡты аңлауы бик асыҡ күрһәтелгән.

Халыҡ искусствоһы өсөн ҡыйыу көрәшсе критик Стасов гәзиттә сыҡҡан тәнҡите өсөн суд алдына баҫа. Бында ул рус искусствоһы өсөн ысын көрәшсе икәнлеген бик ҡыйыу күрһәтә, үҙенең дуҫтарын һәм теләктәштәрен алға, халыҡ бәхете йырланасаҡ осорға табан саҡыра. Ул судта былай ти: «Үҙенең сикһеҙ киң ерҙәренең тәбиғәте кеүек үк киң һәм аҡыллы йырҙы рус халҡы борон-борондан бирле ярата. Глинка һәм Даргомыжский наследниктарына сит илдәр тупҫаһы алдында баш эйергә килешмәй, килешмәй! Беҙ искусствоның яҡты булмаһына гүзәл рус йырын индерҙек. Беҙ шуға өлгәшһәк, ул беҙҙең көстәребеҙҙе уң таплырға арттырыр. Ул инде беҙҙең операларҙа һәм симфонияларҙа яңғырай. Беҙ уға яңы ҡанаттар ҡуйырбыҙ. Алға ос! Алға саҡыр! Халҡыбыҙ ирклектә һәм бәхетлелектә йырлаясаҡ ҡотолоуһоҙ осорға табан саҡыр. Һәм уны ер шарының иң алыҫ мөйөштәрендә ишетерҙәр һәм шатланырҙар...»

Ата-бабаларыбыҙҙың, бөйөк композиторҙарҙың, алдынғы культура өсөн көрәшселәрҙең быуаттар буйына хыял иткән яҡты осор беҙҙең халыҡтарыбыҙ өсөн тыуҙы, һәм улар күп милләтле Совет государствоһының дуҫ семьяһында азатлыҡ һәм бәхет йырҙарын, мул һәм шат тормош йырҙарын йырлайҙар.

М. Санаева.

*) «Мусоргский». «Ленфильм» художестволы фильме. Сценарий авторҙары А. Абрамова һәм Г. Рошаль. Г. Рошаль постановкаһы. Режиссеры Г. Казанский. Художниктар Н. Суворов һәм А. Векслер. Операторҙар М. Магид һәм Л. Сокольский. Фильмгә музыка яҙыусы һәм редактор Д. Кабалевский.

Ауыл хужалығы алдынғыларының район кәңәшмәһе

Күптән түгел генә Бәләбәйҙә ауыл хужалығы алдынғыларының район кәңәшмәһе булып үтте.

Кәңәшмәлә ВКП(б) райкомы секретаре иптәш Гвоздев «Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа продукты биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планының үтәлеше тураһында» доклад менән сығыш яһаны.

Ул үҙенең докладында район колхоз һәм совхоздарының быйыл малсылыҡты үҫтереүҙә ҙур уңышлыҡтарға өлгәшеүе тураһында конкрет фактылар килтерҙе. Хәҙер 38 колхоз—мегеҙлә ярс маллар, 45 колхоз—сусҡалар, 57 колхоз һарыҡ һәм кәзәләр үҫтереү буйынса 1940 йылғы кимәлде уҙып киттеләр.

Кәңәшмәлә Ленин исемендәге колхоз председателе, СССР Верховный Советы депутаты Лентевский, шул уҡ колхоздың йылҡысыһы Чулицкий, «Ирк» колхозының ферма мөдире Ғәбдуллин иптәштәр үҙҙәренең эш тәжрибәләре менән уртаҡлаштылар. Малсылыҡ работниктарынан 46 кеше район Советы исполкомының һәм ВКП(б) райкомының Почет грамоталары һәм 6 мең һумлыҡ премиялар менән бүләкләнде.

Н. Сафиуллин.

Хеҙмәт көндәренә мул доход бирелә

Ауырғазы районы «7 ноябрь» колхозы быйыл ауыл хужалығы эшен уңышлы тамамланы. Государствоға иген тапшырыу һәм натуралата түләү бурыстарын срогынан үтәлде, алдағы йылдың яҙғы сәсеүенә етерлек күләмдә орлоҡ фонды һалынды һәм ауыл хужалығы артеле Уставы буйынса тәҙалған башҡа фондтар тупланды.

Колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә мул доход бүленә. Һәр бер хеҙмәт көнөнә авансҡа ғына ла 7-шәр килограмм иген бирелде. Күп хеҙмәт көнө эшләүселәрҙән Г. Аксаков, Ф. Ҡасалов, Р. Васильева иптәштәр 165—276-шар бот иген алдылар.

Быйыл райондың башҡа колхоздарында ла хеҙмәт көндәренә түләү кимәле юғары. Мәҫәлән, «1 Май» колхозында һәр бер хеҙмәт көнөнә авансҡа 5-әр килограмм иген бирелде.

Ф. Богданов.

БМО Генеральный Ассамблеяһының 5-се сессияһы

Политик комитеттең 5 декабрҙәге ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. (ТАСС). Хәбәр ителгәненсә, Политик комитет 27 ноябрҙә үҙенең ултырышында «Ҡытайға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһы айҡанлы СССР протесы» тигән мәсьәләне тикшерә башланы. СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский ул ваҡытта был мәсьәлә буйынса белдереү менән сығыш яһағайны. Шулай уҡ Америка вәкиле Даллес тә сығыш яһағайны.

Ул ваҡытта комитет үҙ ултырыштарын 24 сәғәткә киҫектерергә ҡарар иткәйне, сөнки АҠШ-ҡа ҡаршы ғәйепләүгә ентекле яуап әҙерләү өсөн Даллес үҙенә шул тиклем ваҡыт һорағайны.

Комитет председателе Колумбия вәкиле Арбелаэс Ҡытайға ҡаршы Америка интервенцияһы тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы оҙаҡ ваҡытҡа туҡтатып тороу өсөн был ваҡиғаны файҙаланды, һәм Генеральный Ассамблея Англия-Америка күпселегенең ҡыҫымы аҫтында Ҡытай халыҡ республикаһының Корееялағы интервенцияһы тип аталған мәсьәләне үҙ көн тәртибенә индерергә һәм уны Политик комитет ҡарамағына тапшырырға ҡарар иткәс кенә комитет ултырышын тик 7 декабрҙә генә саҡырҙы.

7 декабрҙәге көндөҙгө ултырыш башында Политик комитет председателе, Ассамблея комитет ҡарамағына ике мәсьәләне: беренсенән, Ҡытайҙың һауа киңлектәрен Америка һауа көстәренең боҙоуына, Ҡытай территорияһын был көстәрҙең бомбаға тотоуҙарына ҡаршы, шулай уҡ Ҡытай сауҙа караптарын АҠШ хәрби карабының бомбаға тотоуына һәм законһыҙ тентеү яһауына ҡаршы Советтар Союзының протесы тураһындағы мәсьәләне (был мәсьәлә әлек Махсус Политик комитет ҡарамағына тапшырылғайны), һәм икенсенән, Ҡытай халыҡ республикаһының Корееялағы интервенцияһы тип аталған мәсьәләне тапшырырға ҡарар итте, тип белдерҙе. Председатель комитетҡа ошо мәсьәләләрҙе ҡарау тәртибен билдәләргә тәҡдим итте.

Франция вәкиле Шовель, күрәһең, Англия-Америка лагере илдәренең вәкилдәре менән килешеү буйынса хәрәкәт итеп, комитет, Ҡытайға ҡаршы Америка агрессияһы тураһындағы мәсьәләне тикшереүҙе туҡтатһын һәм көн тәртибенә «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Корееялағы интервенцияһы» тигән исем аҫтында индерелгән ғаризаны һис киҫекмәҫтән тикшерә башлаһын, тигән тәҡдим индерҙе.

СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский француз делегатының тәҡдименә ҡаршы килде. Ул, Генеральный Ассамблея Ҡытай халыҡ республикаһына ҡаршы яла яғыуҙы ошо сессияның көн тәртибенә индереү тураһындағы ҡарарҙы ҡабул итеп, ошо ғаризаның өҫтөнлөгөнә ҡарата бер ниндәй ҙә күрһәтмәләр бирмәне, тип хәтергә төшөрҙө. Ашығыс һәм мөһим булған мәсьәләне тикшереүҙе өҙөү бөтөнләйгә күрелмәгән һәм ишетелмәгән нәмә булып тора, тип белдерҙе А. Я. Вышинский, сөнки был мәсьәләлә АҠШ-тың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһында, ҡан ҡойоу, кешеләрҙе һәм милекте юҡ итеү менән бәйләнгән агрессия тураһында әйтелә.

Беҙ, тине совет вәкиле, француз делегацияһының тәҡдименә кире ҡағыуҙы һәм Ҡытайға ҡаршы Америка агрессияһы тураһындағы мәсьәләне һис киҫекмәҫтән тикшерә башлауҙы талап итәбеҙ. Был мәсьәлә СССР делегацияһының тәҡдиме буйынса тикшерелә башлағайны инде.

Австралия вәкиле Франция тәҡдимен яҡланы.

Польша делегаты С. Верблевский, Польша делегацияһы АҠШ агрессияһына ҡаршы Ҡытай халыҡ республикаһының жалобаһы буйынса дискуссияны комитеттең һис киҫекмәҫтән дауам иттереүен ныҡышмалы талап итә, тип белдерҙе.

Чехословакия вәкиле Гайда һәм Белорус ССР-ы делегацияһының етәксеһе К. В. Киселев шулай уҡ француз делегацияһының тәҡдименә ҡаршы килделәр. Чехословакия вәкиле, Американың Корееялағы интервенционистик ғәскәрҙәренең һәләкәтлек сигенә булыуҙары факты Франция делегацияһының тиңдәше булмаған тәҡдимен ҡабул итеү өсөн бер нисек тә нигеҙ булып хеҙмәт итә алмай, тип белдерҙе. К. В. Киселев, Американың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһындағы мәсьәләне Политик комитет һис киҫекмәҫтән тикшерә башлаһын, тип талап итте. Ул, ҡалған мәсьәләләрҙе ҡарауҙың Политик комитет түбәндәге тәртибен билдәләһен, тип тәҡдим индерҙе: 1) Ҡытайға ҡаршы Америка агрессияһы тураһындағы мәсьәлә. 2) Формоза (Тайван) тураһындағы мәсьәлә. 3) Ҡытайҙың һауа киңлектәрен Америка авиацияһының боҙоуы, Ҡытай территорияһын утҡа һәм бомбаға тотоу тураһындағы мәсьәлә. 4) Ҡытай халыҡ республикаһының Корееялағы интервенцияһы тип аталған нәмә тураһындағы мәсьәлә.

Англия, Греция, Чили, Бразилия, Боливия һәм Англия-Америка лагеренең башҡа илдәренең вәкилдәре Франция делегацияһы тәҡдимен яҡлап сығыш яһанылар.

Унан һуң Украина ССР-ы делегацияһының етәксеһе А. М. Барановский белдереү яһаны.

Барановский, «Ҡытайға ҡаршы АҠШ-тың агрессияһы айҡанлы СССР протесы» тигән тикшерелә башлаған мәсьәләне комитет тикшереүҙе дауам иттерһен, тип ҡырҡа талап итте һәм шул уҡ ваҡытта, ошо мәсьәләне тикшереүҙе өҙергә маташыуҙарға ҡаршы Украина ССР-ы делегацияһы иң киҫкен протест һәм нәфрәтләнеү белдерә, тине.

Египет, Никарагуа, Ирак, Иран һәм Сирия вәкилдәре Франция делегацияһының тәҡдимен яҡлап сығыш яһанылар.

Дискуссия аҙағында Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский сығыш яһаны. Уның телмәре иртәнге ултырыштың ҡалған бөтә өлөшөн алды һәм бөтә ҡатнашыусылар тарафынан көсөргәнешле иғтибар менән тыңланды.

Үҙ телмәренең башында А. Я. Вышинский Чили, Бразилия, Төркиә һәм башҡа илдәр вәкилдәренең сығыштарын тәнҡитләне. Ул «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Корееялағы интервенцияһы» тип аталған мәсьәләне тикшереүҙең нәүбәттән тыш булыуы айҡанлы Франция делегацияһы тәҡдимен яҡлаусыларҙың фекерҙәренең тулыһынса нигеҙһеҙлеген, ҡапма-ҡаршылығын, шулай уҡ асыҡтан-асыҡ законһыҙлығын күрһәтте. Интервенция тип аталған мәсьәлә, йәнәһе, бик ашығыс булып тора, сөнки ул «кешеләр тормошона ҡағыла», тип белдергән Бразилия вәкиленең лайыҡлы булмаған фекерҙәренең нигеҙһеҙлеген Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе айырыуса билдәләп үтте.

Йәнәһе, СССР делегацияһы тарафынан 20 сентябрҙә үк индерелгән мәсьәлә кешеләр тормошона ҡағылмай торған мәсьәлә булып тора. Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе иғтибарҙы шуға йүнәлтте: Ҡытай территорияһын Америка авиацияһының өҙлөкһөҙ бомбаға тотоуы бик күп кешене үлтереүгә килтерә. Вышинский шулай уҡ, Көньяҡ Корееялағы лисынмансы ғәскәрҙең тормошон һәм тыуған илдәренең бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшеүсе төньяҡ корееялыларҙың тормошон тәрлесә баһаларға ярамай, тип күрһәтте.

Англия вәкиле Янгер үҙенең сығышында Советтар Союзы делегацияһын, ул мәсьәләнең асылына ҡағылмай, тип ғәйепләргә маташҡайны.

Был айҡанлы А. Я. Вышинский телмәренең байтаҡ өлөшө мәсьәләнең асылына арналды.

Мәсьәләнең асылы шунан тора, тип белдерҙе СССР делегацияһының етәксеһе, биш ай ярым ваҡыт инде Корея ярымутрауында АҠШ тарафынан тоҡандырылған һуғыш бара. Мәсьәләнең асылы, тип дауам итте А. Я. Вышинский, тап была ошо юлбаҫарҙарса һөжүмдә, АҠШ тарафынан үткәрелгән ошо ҡоралды интервенцияны туҡтатыуҙан тора. Был интервенцияны АҠШ артынан һуҡыр килеш эйәреүсе күпселектең яҡлауында, йәғни ошо хурлыҡлы һуғышты башлаусы һәм ойоштороусы ҡайһы бер государстволар ингән Латин-Америкаһы һәм Төньяҡ-атлантик союздарының яҡлауында АҠШ бер ниндәй ҙә тотҡарлыҡһыҙ һәм яза алмайынса алып бара.

А. Я. Вышинский, Советтар Союзы делегацияһы үҙ ваҡытында Американың Корееялағы ҡоралды интервенцияһын туҡтатыу тураһында тәҡдим индергәйне, тип хәтергә төшөрҙө. Ләкин улар кире ҡағылдылар, сөнки АҠШ үҙенең агрессив пландарын тормошҡа ашырыуҙы дауам иттерергә ынтылды һәм һуғыш утын акрынлап Ҡытай территорияһына күсерә башланы. СССР делегацияһының етәксеһе, АҠШ-тың ҡоралды көстәре Ҡытай государствоһының ярҙарын блокацияланылар, Тайвань утрауының территориаль һыуҙарын оккупацияланылар, утрауҙы үҙҙәренең хәрби базаһына әүерелдерҙеләр, шулай уҡ Ҡытай территорияһына һөжүм итә башланылар, тип билдәләне. Был һөжүмдә хатта АҠШ вәкиле Даллес тә танырға мәжбүр булды. Даллес Политик комитетҡа карта тапшырҙы. Был картала һуңғы 2—3 ай ваҡыт эсендә генә АҠШ хәрби-һауа көстәренең Ҡытай территорияһын 91 тапҡыр бомбаға тотоуы билдәләнелгән.

Унан ары Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе, СССР делегацияһы тарафынан индерелгән мәсьәләне тикшереүҙе киҫектерергә һәм уның урынына яңы мәсьәләне тикшерә башларға маташыу — демократия принциптарын тупаҫ боҙоу, процедуралар ҡағиҙәләрен асыҡтан-асыҡ аяҡ аҫтына һалып таптау булып тора һәм БМО органдары эшенең урынлашҡан практикаһына ҡапма-ҡаршы килә, тип ентекле һәм ышандырырлыҡ итеп күрһәтте.

А. Я. Вышинский телмәренең һуңғы өлөшө АҠШ-тың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы айҡанлы Советтар Союзы протесын беренсе нәүбәттә тикшереүҙе нигеҙләүгә арналды. Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Корееялағы интервенцияһы тип аталған мәсьәлә бөтә ноябрь буйына тиерлек Именселек Советында тикшерелде һәм, Американың Корееяла генерал Макартур тарафынан әҙерләнгән һәм «талантлы» тормошҡа ашырылған ҡоралды баҫып инеүенең һәләкәткә осрауын иҫәпкә алмағанда, ошо мәсьәләнең ашығыслығы тиҙләнмәне һәм көсәйтелмәне, тип билдәләне Вышинский.

Ҡайһы бер делегациялар ниндәй ҙә булһа ныҡлы резолюция менән общественный фекерҙе алдарға теләйҙәр, тип билдәләп, А. Я. Вышинский былай тип белдерҙе: был хурлыҡ! Беҙҙең тәҡдимебеҙҙе кире ҡағыусы ниндәй генә ҡарар ҡабул ителһә лә, — был хурлыҡ бөтә намыҫлы кешеләр өсөн асыҡ буласаҡ һәм уны беҙ ниндәй ҙә ҡара таптары менән йыуып ташлап булмаясаҡ.

Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе, яңы бөтә донъя һуғышы ҡурҡынысын булдырмау өсөн Америка ҡоралды көстәренең агрессив хәрәкәттәрен туҡтатырға кәрәк һәм СССР делегацияһының резолюция проекты быға йүнәлтелгән, унда Американың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһындағы мәсьәләне Именселек Советына тапшырырға тәҡдим ителә, тип билдәләне.

Йомғаҡлау һүҙендә А. Я. Вышинский комитет члендарын БМО-ға хөрмәт итеп, Франция тәҡдимдәрен ҡабул итеүҙе талап итмәҫкә саҡырҙы. Франция тәҡдимдәре логика менән дә, аңлы булыу менән дә, выждан менән дә, ғәҙеллек менән дә, дөрөҫлөккә, тыныслыҡҡа ынтылыу менән дә, хеҙмәттәшлеккә ынтылыу менән дә аҡланмаған.

А. Я. Вышинскийҙың сығышынан һуң ултырыш ябылды.

Политик комитеттең 7 декабрҙәге көндөҙгө ултырышы

НЬЮ-ЙОРК, 8 декабрь. (ТАСС). Политик комитеттең 7 декабрҙәге көндөҙгө ултырышының башында Американың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһындағы мәсьәләне ҡарауҙы киҫектереү һәм Ҡытай халыҡ республикаһының Корееялағы «интервенцияһы» тип аталған мәсьәләне һис киҫекмәҫтән тикшерә башлау тураһында Франция делегацияһының тәҡдимен тикшереү дауам итте.

Франция тәҡдимен яҡлаған титосы клика һәм Көньяҡ Африка союзы вәкилдәренең сығыштарынан һуң был тәҡдим тауышҡа ҡуйылды. Уны яҡлап 42 тауыш, уға ҡаршы 5 тауыш (СССР, БССР, УССР, Польша һәм Чехословакия) бирелде, 4 делегация (Индия, Индонезия, Сауд Аравияһы, Бирма) тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды.

Тауыш биргәндән һуң сығыш яһаған СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский законһыҙ ҡарарға ҡаршы ҡырҡа протест белдерҙе һәм быны протоколда билдәләп үтеүҙе һораны. Тауышҡа ҡуйыу, тине ул, француз тәҡдиме өсөн тауыш биргән күпселектең Англия-Америка группаһының теҙгенендә барғанын раҫланы Әгәр ҙә был группаға файҙалы булып күренһә, улар башҡа делегацияларҙың элементар хоҡуҡтарын боҙорға әҙер торалар

Унан һуң комитет председателе Арбелаэс «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Корееялағы интервенцияһы» тип аталған мәсьәлә буйынса дөйөм фекер алышыуҙарҙы асыу тураһында иғлан итте. АҠШ вәкиле Остин ошо мәсьәләне тикшереүҙә ҡатнашыу өсөн комитет ултырышына марионет Көньяҡ режим вәкилдәрен саҡырыу тураһында тәҡдим индерҙе. Греция вәкиле һис киҫекмәҫтән был тәҡдимде яҡланы.

Советтар Союзы делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский Америка тәҡдименә ҡаршы сыҡты. Ул, СССР делегацияһы башта уҡ, ҡаралған мәсьәләне көн тәртибенә индереү бөтөнләйгә дөрөҫ түгел, тип иҫәпләне, сөнки ул яһалма булып тора һәм АҠШ ҡоралды көстәренең Корееялағы ысын интервенцияһын йәшереү өсөн политик манёвр генә булып тора. Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәте ҡоралды көстәренең Корееяла бер ниндәй ҙә интервенцияһы юҡ, тине А. Я. Вышинский.

Польша делегацияһының етәксеһе С. Верблевский шулай уҡ Америка делегацияһының тәҡдименә ҡаршы сыҡты. Унан һуң тауышҡа ҡуйыу булып үтте. Англия-Америка блогы тыңлаусан рәүештә Американың был тәҡдимен дә яҡланы. Уның өсөн 48 делегация тауыш бирҙе, 5 делегация (СССР, УССР, БССР, Польша һәм Чехословакия) уға ҡаршы тауыш бирҙе, 4 делегация тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды

Дөйөм фекер алышыуҙарҙа беренсе булып Остин сығыш яһаны. Уның телмәренең ҙур өлөшө Корееялағы ваҡиғалар тураһында Американың ялған хәбәрҙәрен ҡабатлауҙан торҙо.

Остин комитетта ҡаралған мәсьәлә буйынса АҠШ, Англия, Франция, Куба, Норвегия һәм Эквадор делегациялары исеменән тәҡдим ителгән резолюция проектын хупларға саҡырҙы. Был резолюция проектында, йәнәһе, «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең ҡоралды көстәре БМО-ның Корееялағы ҡоралды көстәренә ҡаршы һуғыш хәрәкәттәре алып баралар», тип билдәләргә тәҡдим ителә Проектта бөтә государстволарҙы ла һәм властарҙы ла Төньяҡ Корея властарына ярҙам күрһәтеүҙән тыйылып торорға саҡырырға тәҡдим ителә.

Унан һуң сығыш яһаған Филиппины вәкиле Ромуло үҙенә Америка империализмын яҡлаусы ролен алды.

Делегаттарҙың береһе лә ҡаралған мәсьәлә буйынса сығыш яһарға теләмәгәс, ултырыш ябылды.

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республика[һы] Халыҡ армияһы баш командованиеһен[ың] 8 декабрҙә тапшырылған белдереүен[дә] Халыҡ армияһының ғәскәрҙәре һәм Ҡыт[ай] добровольцтары бөтә фронт буйынса Ам[е]рика һәм Көньяҡ Кореяның сигенеү[се] ғәскәрҙәрен ҡыуып барыуҙы дауам [ит]терҙеләр, тип әйтелә.

Макартур америкалыларҙың ышанысын аҡламай

Америка интервенттәренең Корееяла еңелеүе тураһында „Нью-Йорк геральд трибюн" газетаһы

НЬЮ-ЙОРК, 7 декабрь. (ТАСС). «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһы «Макартур осраған һәләкәтлек» тип аталған редакцион мәҡәләлә, Макартур америкалыларҙың ышанысын аҡламай, сөнки ғәйәт ҙур хәрби хата яһаны, тип белдер[ә]. Мәҡәләлә Макартур коммюникеһында бу[л]ған ҡабарынҡы белдереүҙәр килтерелә. Был белдереүҙәрҙә, тиҙҙән элгеүҙә уңышлы ҡотолоп ҡалыу һәм һуғышт[ы] туҡтатыу тураһында әйтелә. Мәҡәлә[лә] Макартур үҙенең коммюникеһында әйте[л]гән тиҙҙән әлеге, тип әйтелә; «бы[л] ваҡиғанан һуң Америка ҡоралын[ың] тарихында иң ҙур хәрби еңелеүҙәр[ҙең] береһе булды».

Һуғыш яланында үҙен аҡлама[ған] генерал, тип яҙа газета, илдең ышан[ы]сын һаҡлауға иҫәп тота алмай. Мака[р]турҙы хәрби операциялар өлкәһен[дә] власҡа тулыһынса эйә булған кеше ит[еп] артабан иҫәпләп булмай.

Таиландҡа Америка ҡоралдарының килеүе

ПРАГА, 8 декабрь. (ТАСС). Телепрес[с] агентствоһы хәбәрсеһенең Бангкоктан хәбәр итеүенә ҡарағанда, бында Таиланд армияһы, флоты һәм авиацияһы өсөн Америка ҡоралдарының беренсе партияһы килгән. Ҡоралдарҙың был партияһы менән бергә Бангкокҡа Американың 200 хәрби инструкторы ла килгән. Улар Таиланд армияһының офицерҙарын яңы ҡоралды ҡулланыуға өйрәтәсәктәр.

Ремилитаризацияға ҡаршы һәм тыныслыҡ өсөн Берлинда ҡултамғалары йыйнау

БЕРЛИН, 8 декабрь. (ТАСС). АДН агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, ремилитаризацияға ҡаршы һәм тыныслыҡ өсөн Берлинда бер көн эсендә генә 30 меңдән артығыраҡ ҡултамғаһы йыйналған. Шулай итеп, ҡултамғаларының дөйөм һаны 786.789-ға еткән.

Румынияла халыҡ Советтәренә һайлауҙарҙың һуңғы йомғаҡтары

БУХАРЕСТ, 8 декабрь. (ТАСС). Үҙәк һайлау комиссияһы Румыния халыҡ республикаһының халыҡ Советтәренә һайлауҙарҙың һуңғы йомғаҡтарын иғлан итте.

Тауыш биреүҙә 9.473.872 кеше, йәки исемлектәргә индерелгән бөтә һайлаусыларҙың 95,27 проценте ҡатнашҡан. Халыҡ демократияһы фронты кандидаттары өсөн һайлаусыларҙың 96,31 проценте тауыш биргән. Һайлаусыларҙың 1,36 проценте уға ҡаршы тауыш биргән, 220.776 бюллетень, йәки бөтә бюллетендәрҙең 2,33 проценте ярамһыҙ тип табылған.

Өлкә халыҡ Советтәренә 3.474 депутат һайланған. 147 ҡала Советына 5.092 депутат, Бухарест ҡала Советына 285 депутат, башҡаланың район Советтәренә 814 депутат һайланған 177 район Советына 11.829 депутат һәм 4.056 ауыл Советына 87.818 депутат һайланған. Бөтәһе 109.312 депутат һайланған, уларҙың 25,5 проценте ҡатын-ҡыҙҙар, Румыния эшселәр партияһының члендары 48,4 процент тәшкил итә.

Румынияның бөтә матбуғаты халыҡ демократияһы фронты кандидаттарының еңеүен билдәләп, һайлау йомғаҡтарына киң аңлатмалар бирә.

Яуаплы редактор **F. F. ҒАФАРОВ.**

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт государство академия драма театрында — иртән һәм кис — «СЕМЬЯ».

Рус драма театрында — иртән — «БАЛАН ӘРӘМӘЛЕГЕ», кис — «УРЛАНҒАН БӘХЕТ»

Башгосфилармонияла — БАШҠОРТ АССР-ы ХАЛЫҠ БИЙЕҮҘӘРЕ АНСАМБЛЕНЕҢ КОНЦЕРТЕ

«Октябрь» кинотеатрында — «БАШМАҠТАР»

«Салауатта» — «ВАЛЕРИЙ ЧКАЛОВ».

«Уралда» — «СПОРТ ДАНЫ»

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ҠЫҘЫЛ ГАЛСТУК».

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлеше бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1185 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 246 (8703)
12 ДЕКАБРЬ
шишәмбе

Хаҡы 20 тин.

Б Ө Г Ө Н Г Ө Н О М Е Р Ҙ Ә:

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар үткәреү тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы. (1-се бит).

МӘСКӘҮ ҠАЛАҺЫНЫҢ СТАЛИН РАЙОНЫНДА. (1-се бит).

Бөйөк Сталиндең Тыуған ерендә. (1-се бит).

ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАРҘЫҢ ҺАЙЛАУСЫЛАР МЕНӘН ОСРАШЫУҘАРЫ. (1-се бит).

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА. Ф. Зағафуранов. — Совет Башҡортостаны Сталинса Конституция ҡояшы аҫтында. (2-се бит).

ПАРТИЯ ТОРМОШО. Ә. Сәмиғуллин.— Коммунистәр индергән тәҡдимдәрҙең үтәлеүенә систематик контроллек итергә. И. Егоров. — Партия поручениеләре — партия ойошмаларының эшендә мөһим звено. (3-сө бит).

КОЛХОЗ ҺӘМ СОВХОЗ ФЕРМАЛАРЫНДА МАЛДАРҘЫ ҠЫШЛАТЫУҘЫ УҢЫШЛЫ ОЙОШТОРАЙЫҠ! (3-сө бит).

В. Митюгов. — Леспромхоздарҙа ағас әҙерләү темпын көсәйтергә! (3-сө бит).

Корея халыҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенең белдереүе. (4-се бит).

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР. (4-се бит).

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар үткәреү тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Башҡорт АССР-ының икенсе саҡырылыш Верховный Советының полномочиеһе 1951 йылдың 9 февралендә үтеүе айҡанлы, Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 34-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы Верховный Советы Президиумы ҡарар итә:

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙарҙы 1951 йылдың 18 февраленә, йәкшәмбе көнгә билдәләргә.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретары вазифаһын башҡарыусы И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы,
1950 йыл 10 декабрь.

Һәр бер МТС-тың тракторҙарҙы яҡшы сифатлы ремонтлауын тәьмин итәйек!

Башҡортостан — механизациялаштырылған, культуралы ауыл хужалығы республикаһы. Хәҙер республикабыҙҙа 144 МТС колхоздарҙағы ауыл хужалығы эштәренең 81 процентен механизация ярҙамында башҡара. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһына тиклем машинаның нәмә икәнлеген дә белмәгән бик күп ауылдарҙа хәҙер әсәр һәм бишәр трактор эшләй һәм колхозсыларҙың хеҙмәтен еңеләйтә.

Машина-трактор станцияларының күпселеге быйыл ауыл хужалығы эштәрен уңышлы тамамланылар. Көҙгә һәм ҡышҡы осорҙа тракторҙарҙы ремонтлауға яҡшы әҙерләнделәр.

Тракторҙарҙың яҙғы сәсеүгә тулыһынса яҡшы сифатлы ремонтланыуы — яҙғы сәсеү эшен бик ҡыҫҡа срокта үтәүҙе тәьмин итәсәк.

Сәкмағош районының Имәнлекүл, Илеш районының Иәркәй һәм Шишма районының Ново-Троицк машина-трактор станциялары коллективтәре был ысынбарлыҡты яҡшы аңлағандар һәм тракторҙарҙы ремонтлау эшенә алдан һәм яҡшы әҙерләнгәндәр. Һөҙөмтәлә улар дүртенсе кварталда тракторҙар ремонтлау планын срогынан бик күп алда яҡшы сифатлы итеп үтәнеләр. Хәҙер Ҡарамалы-Ғүбәй, Сәкмағош, Октябрь, Дурас һәм Теләкәй МТС-тары коллективтәре лә тракторҙар ремонтлау буйынса дүртенсе квартал планын үтәү алдында торалар.

Ләкин бик күп МТС-тарҙа тракторҙар ремонтлау эшенең дүртенсе квартал планы өҙөлөү ҡурҡынысы аҫтына ҡуйылған. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре исполкомдарының ауыл хужалығы бүлектәре работниктәре һәм, шулай уҡ, ВКП(б) райкомдарының ауыл хужалығы бүлектәре МТС-тарҙа тракторҙар ремонтлау эше менән бик аҙ шөғөлләнәләр, йәки бөтөнләй шөғөлләнмәйҙәр, тик МТС-тарҙан сводка ғына алыу менән сикләнәләр.

«Тракторҙарҙың һәм машиналарҙың бик ҙур паркы булыуы, — ти бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин, — ер органдарының был ҡиммәтле машиналарҙы тәртипле хәлдә тотоуға, уларҙы ваҡытында ремонтлауға, эштә уларҙы аҙмы-күпме яҡшыраҡ файҙаланыуға мәжбүр итергә тейешле ине шикелле. Тракторҙарҙы һәм машиналарҙы һаҡлау ҡәнәғәтләнерлек түгел. Ремонт та ҡәнәғәтләнерлек түгел, сөнки ремонттың нигеҙе капиталь ремонт түгел, ә ағымдағы һәм урта ремонт булырға тейешлеген әлегә тиклем аңларға теләмәйҙәр». Тракторҙар стройҙан сыҡҡансы техник-тәрбиә, ағымдағы ремонтты һәм урта ремонтты ваҡытында үткәрмәйҙәр. Һөҙөмтәлә тракторҙарҙы файҙаланыу эше һис ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә ҡала килә һәм көҙгә-ҡышҡы осорҙа ла ремонт эше бик һүлпән алып барыла, оҙаҡҡа һуҙыла.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитеты бюроһы күптән түгел генә Бәләбәй МТС-ында тракторҙарҙы һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙың барышын тикшерҙе һәм был турала махсус ҡарар ҡабул итте. ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы Бәләбәй МТС-ы директоры иптәш Корнилов тракторҙар ремонтлауҙы ойоштороуға яуапһыҙ ҡараған һәм ағымдағы йылдың дүртенсе квартал өсөн билдәләнгән ремонт планын үтәү өсөн кәрәкмәгән, тип билдәләне.

Бәләбәй МТС-ы директоры иптәш Корнилов республика ауыл хужалығы министерствоһының бер нисә тапҡыр иҫкәртеүен иҫәпкә алмаған һәм ремонтта узловой методты ҡулланмай килгән. Хеҙмәт насар ойошторолған, ремонттың сифатына контроль тәьмин ителмәгән. Ә ВКП(б)-ның Бәләбәй район комитеты район МТС-тарында тракторҙарҙы ремонтлауҙың барышы һис ҡәнәғәтләнмәҫлек булыуын белә тороп, етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә конкрет саралар күрмәгән.

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы иптәш Корниловты директорлыҡ посынан алырға ҡарар итте. Ләкин Бәләбәй районы МТС-тарында ремонт эше һаман да ҡәнәғәтләнмәҫлек хәлдә ҡала әле. Дүртөйлө һәм Кушнаренко районларында ла тракторҙар ремонтлау эше үҙ ағышына тапшырылған. Дүртөйлө, Суҡкүл, Шарип һәм Кушнаренко МТС-тары коллективтәре дүртенсе кварталға билдәләнгән ремонт планының хатта яртыһын да үтәмәгәндәр әле.

ВКП(б)-ның Дүртөйлө һәм Кушнаренко райкомдары һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре исполкомдары МТС-тарҙа ремонт эшен ойошторорға мөмкин икәнлеген дә яҡшы беләләр. Ләкин МТС-тарҙың партия ойошмаларынан һәм директорҙарынан конкрет эш талап итмәйҙәр, етешһеҙлектәр менән килешеп йәшәйҙәр.

Әбйәлил, Күндрәк, Сәрмән, Бүрлы һәм башҡа байтаҡ МТС-тарҙа ремонт эшенең темпы бик аҡрын. Күпселек МТС-тарҙың директорҙары төрлө нигеҙһеҙ сәбәптәргә һылтаналар, ә эште яҡшы ойошторормайҙар, ремонт эшселәре өсөн тейешле эш шарттары булдырыуҙы тәьмин итмәйҙәр.

Күп кенә МТС-тарҙа ремонтта эшләүселәр араһында политик-тәрбиә эше, социалистик ярыш ойошторолмаған. Сифат өсөн көрәш бик йомшаҡ, етешһеҙлектәрҙе производство кәңәшмәһендә тәнҡитләү кеүек саралар үткәрелмәй. Стена газеталары сығарылмай.

Артабан бындай хәлгә түҙеп тороу мөмкин түгел, әлбиттә. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре исполкомдары һәм ВКП(б) райкомдары һәр бер МТС-та тракторҙар ремонтлау эше барышына көндәлек контролде тәьмин итергә бурыслылар. Улар МТС директорҙарынан, өлкән механиктәрҙән һәм партияның тәүге ойошмаларынан көн һайын конкрет эш талап итергә тейештәр. Шуның менән бергә ремонт эшендәге етешһеҙлектәрҙе йыллам бөтөрөүҙә МТС коллективтәренә практик ярҙамды ла ойошторорға, һәр бер МТС-тың тракторҙар ремонтлау планын яҡшы сифатлы итеп үтәүен тәьмин итергә кәрәк.

Хәҙер республикабыҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға әҙерлектең хәл итеүсе этабында инде. Кандидаттар өсөн агитация көсәйтелгәндән-көсәйтелә бара. Шуның менән бергә, МТС коллективтәренең дә һайлауҙар көнөнә хеҙмәт бүләктәре менән килеүенә өлгәшергә кәрәк.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙарҙа вәкиллек нормаһы тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы ҡарар итә:

1. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Башҡорт АССР-ы гражданлары тарафынан һайлау округтары буйынса 15 мең кешенән бер депутат нормаһында дүрт йыл срокҡа һайлана, тип билдәләргә.
2. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 22-се статьяһына тейешле үҙгәреш индереү тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы раҫлауына тәҡдим индерергә.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы секретары вазифаһын башҡарыусы И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы,
1950 йыл 10 декабрь.

Мәскәү ҡалаһының Сталин районында

Шатлыҡ урамы

Завод цехтарына һәм дөйөм торлаҡтарға, һәр бер йортҡа шатлыҡ инде. Бөйөк Сталин тураһында, бөтә халыҡтың һөйөклө кандидаты тураһында уйҙар менән кешеләр станоктар эргәһенә баҫалар, производство конвейерҙәре эргәһендә урын алалар, культура дворецтәренә, клубтарға, ҡыҙыл мөйөштәргә баралар.

Измайловск еп иләү-туҡыу фабрикаһының корпустары йөҙ йыл буйына торалар. Ләкин был предприятиеның боронғо, күп нәмәне күргән стеналары хәҙерге кеүек бер ваҡытта ла матур итеп биҙәлмәнеләр. Цехтар йәшәрҙеләр, индивидуаль моторлы яңы машиналар тәҙ сафтар булып торалар. Ҡеүәтле вентиляцион установка өҙлөкһөҙ саф һауа индереп тора. Тын алыуы иркен, кешеләр үҙҙәренә, социалистик Тыуған ил хөрмәтенә эшләйҙәр.

100 йыллыҡ юбиляр — предприятие янындағы урамды ла танымаҫлыҡ. Ул йәшәргән, яҡшырған. Элек туҡыусылар йәшәгән бәләкәй генә өйҙәр бөтөрәлгәндәр. Яңы торлаҡ йорттары, мәктәптәр төҙөлгәндәр, кинотеатр төҙөлеп ята, ә алыҫ түгел — элекке окраинаны башҡала үҙәге менән тоташтырыусы Мәскәү метроһының ер аҫты дворецы урынлашҡан.

35-се һайлау участкаһы агитпунктының уттары яҡты янала. Бында, һәр ваҡыттағы кеүек үк, йәштәр күп. Йәштәр Измайловск фабрикаһының күренекле стахановкаһы, Мәскәү ҡалаһының Сталин һайлау округы һайлаусыларының 1946 йылдың 9 февралендәге һайлау алды йыйылышында президиум составында булған Юлия Кустылкинаның телмәрен тыңлау өсөн килгәндәр. Иптәш Кустылкина иптәш И. В. Сталин менән бик яҡын, йәнәшә тиерлек ултырыуы тураһында тулҡынланып һөйләй.

— Коммунизм еңеүенә юл күрһәткән бөйөк юлбашсының тарихи телмәрен мин мәңгегә хәтеремдә тотасаҡмын, — ти стахановка. — Уның һәр бер һүҙе ябай совет кешеләренең йөрәгенә тәрән үтеп инде. Ҙур театрҙың мәһабәт залы кеше менән тулы ине — һәм беҙҙең бөтәбеҙгә лә иптәш Сталинде тыңлау бәхетенә өлгәшеү ҙур шатлыҡ булды. Был — минең тормошомдоң иң яҡты минуттары.

Иптәш Кустылкина илдең киләсәген, халыҡтың киләсәген иптәш И. В. Сталиндең иң тиклем тәрән алдан күргәнлеген үҙ коллективе тормошондағы миҫалдар менән күрһәтә. Тормош матурыраҡ булып әүерелде, совет кешеләренең көнкүреше яҡшыра. Балалар уҡыйҙар, ололар үҙ квалификацияларын күтәрәләр, эшселәр мастер ярҙамсылары, мастерҙәр, технологтар булып әүереләләр.

— Беҙ, совет кешеләре, — тип тамамлай үҙенең беседаһын иптәш Кустылкина, — беҙҙең турала атайҙарса хәстәрлек күреү өсөн фиҙакәр хеҙмәт, нормаларҙы үтәү һәм арттырып үтәү менән яуап бирәбеҙ. Мин буласаҡ һайлауҙарҙы бер айҙа заданиенән тыш 2500 метр яҡшы туҡыма етештереү менән билдәләнем. Беҙҙең фабрикабыҙҙа минең кеүек эшләүселәр бик күп.

Большевиктәр партияһына, халыҡ бәхетенең ижадсыһы — иптәш И. В. Сталинға, хеҙмәтсәндәр тураһында арымай-талмай хәстәрлек күргәне өсөн, һайлаусылар бөтә йөрәктәренән рәхмәт әйтәләр. Измайловск фабрикаһының туҡыусылары был хәстәрлекте икеләтә һәм өсләтә тойҙар. Тот оскос эксплуатация, 12—14 сәғәтлек эш көнө тураһында ата-бабаларҙың һәм оло бабайҙарҙың һөйләүҙәре хәтерҙә әле. Хәҙер яңы тормош сәскә ата. Туҡыусыларҙың урамы шатлыҡ урамына әйләнде. Йәштәр һәм ҡарттар, төрлө профессиялағы һәм квалификациялағы кешеләр уларҙың ижади үҫеүе өсөн Совет государствоһы бөтә шарттарҙы тыуҙырғанлығын күрәләр.

Һайлауҙарға тиклем һанаулы көндәр генә ҡалды. Сталин районы һайлаусылары һайлауҙарҙы бөтә халыҡ байрамы итеп, үҙ тормоштарында шатлыҡлы ваҡиға итеп ҡаршылайҙар. Текстильщиктәр ҙә Тыуған илгә яҡшы бүләк әҙерләнеләр. Измайловск еп иләү фабрикаһы коллективе стахановсы хеҙмәт предприятиеһына әйләнде. Ул тик отлично сифатлы продукция ғына етештерә. (ТАСС).

Бөйөк Сталиндең тыуған ерендә

ГОРИ, 9 декабрь. (ТАСС). Гори хеҙмәтсәндәре шатлыҡлы, тулҡынландырғыс көндәр кисерәләр. Улар 30-сы номерлы һайлау округы буйынса Гори ҡала Советына депутатлыҡҡа тауышҡа ҡуйылырға бөйөк Сталиндең ризалыҡ биреүе айҡанлы ғәйәт ҙур ғорурлыҡ тойғолары менән тулылар.

Һайлау участкаларында был көндәрҙә ҙур йәнлелек күренә. 500 агитатор һайлаусыларға большевиктәр партияһы, Совет хөкүмәте, бөйөк Сталин етәкселегендә совет халҡы тарафынан өлгәшелгән бөйөк еңеүҙәр тураһында, урындағы Советтәргә булып үткән элекке һайлауҙарҙан һуң уларҙың тыуған ҡалаһында булған ҙур үҙгәрештәр тураһында һөйләйҙәр.

Киҙе-мамыҡ комбинатының 30-сы номерлы һайлау округы территорияһында урынлашҡан агитпунктында агитатор В. Хинчикашвили тыуған ҡалаһы тураһында беседа үткәрҙе. Агитатор былай тине:

— Бынан ос йыл элек беҙҙең киҙе-мамыҡ комбинатыбыҙ урынында бушлыҡ ине. Хәҙер бында производство корпустары, торлаҡ йорттары, эшселәр посёлкаһының культура—көн-күреш учреждениелары үҫеп сыҡты. Гори комбинаты илебеҙҙә иң ҙур предприятиеларҙың береһе буласаҡ. Ул йыл һайын 17,5 миллион метр төрлө туҡыма етештерәсәк. Киләһе йылдың беренсе яртыһында еп иләү башланасаҡ.

Гори картаһына күрһәтеп, агитатор былай тип дауам итте:

— Был картала башҡа яңы төҙөлештәр ҙә билдәләнелгәндәр, боронғо Грузин ҡалаһы Гориҙең йөҙө ни тиклем өҙлөкһөҙ үҙгәреүе асыҡ күрһәтелгән. Иптәш Сталин тыуған һәм балалыҡ йылдарын үткәргән тарихи йортҡа вокзалдан Сталин проспекте — ҡаланың үҙәк магистрале һалынды.

Проспект буйлап күп ҡатлы матур йорттар һалыналар. Уларҙың береһендә музей урынлашасаҡ. Унда бөйөк Сталиндең тормошо һәм эшмәкәрлеге тураһында материалдар тупланасаҡ. Ҡала ойошмаларының биналары, текстиль комбинаты һәм консерва заводы работниктәре өсөн торлаҡ йорттары төҙөлә.

Агитаторҙың беседаһы йәнле фекер алышыуҙар тыуҙырҙы. Йыйналыусыларҙың фекерҙәрен һәм тойғоларын белдереп, киҙе-мамыҡ комбинатын төҙөүсе таҡсы И. Теруашвили былай тине:

— Беҙҙең эпохабыҙҙың иң бөйөк кешеһе, беҙҙе яҡты киләсәккә, коммунизмға алып барыусы иптәш И. В. Сталиндең тыуған ерендә йәшәүебеҙ һәм эшләүебеҙ менән беҙ бәхетлебеҙ.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС). «Приморскуголь» комбинатының шахтерҙары иптәш Сталинға яҙған хаттарында йыл аҙағына тиклем пландан тыш тиҫтәләгән тонна күмер бирергә йөкләмә алғайнылар. Улар был йөкләмәне срогынан бер ай элек үтәнеләр.

Сучандың һәм Артемдың күп кенә шахталары был көндәрҙә үҙҙәренең йыллыҡ заданиеларын тамамлайҙар.

Депутатлыҡҡа кандидаттарҙың һайлаусылар менән осрашыуҙары

Нефтселәрҙең алдынғы вәкилдәре

Девон ҡатламдарын бораулауҙа ғәйәт ҙур тәжрибәһе булған Ҡасим Белянддиновтың бригадаһы урындағы Советтәргә һайлауҙар көнө хөрмәтенә алған йөкләмәһен намыҫ менән үтәп бара. Бригада бер насос менән эшләп, 36 көн эсендә 1410 метр бораулаҙы. Бораулаусылар Ғәлиуллин, Хәбибуллин, Марков иптәштәрҙең вахталары көндәлек норманы 150—170 процентҡа үтәйҙәр.

Коллективтең ҙур берҙәмлек һәм ойошҡанлыҡ менән эшләүе, аҡ балсыҡ иретмәләрен яҡшы сифатлы итеп әҙерләү, төшөрөү-күтәреү операцияларын өлгөлө башҡарыу, механизацияны тулы ҡеүәтендә файҙаланыу һөҙөмтәһендә беҙ эшебеҙҙә шундай уңыштарға өлгәшәбеҙ, — ти иптәш Белянддинов.

Икенсе номерлы бораулау конторыһының коллективы мастер Ҡасим Беляндиновты һәм бораулаусы Ғәлиуллинде алдынғы вәкилдәре сифатында Октябрьский ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар итеп күрһәттеләр.

* * *

33—03 номерлы вахта йөрөтөүсе автомашина һәм урта буйлы шофер Ҡәйүм Иртисамов Октябрьский нефтселәренә бик күптән таныш. Өсәр тәүлек буйына ямғыр ҡойоп торған көҙ, сатлама һыуыҡ булған ҡышҡы айҙарҙа ла Ҡәйүм нефтселәрҙе ысын күңеле менән хеҙмәтләндерә. Тәрәкмән, Япырыҡ, Туймазы, Нарыш тауы һырттарына эшкә илтә, ваҡыт еткәс эштән алып ҡайта ул.

Нефтсе булмаһам да, мин үҙемде нефтселәр менән бер сафта һиҙәм. Шофер булып 10 йыл эшләү осоронда мин нефтселәрҙе йөҙ метр ҙа йәйәү йөрөтмәнем. Промысел йәки участка нефть сығарыу, бораулау бригадаһы бораулау планын арттырып үтәһә, унда минең дә хеҙмәтем һалынған, тип ғорурлана иптәш Иртисамов. Ул һөйөклө Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен ныҡытыу өсөн үҙ постында йәнетәне менән бирелеп эшләй.

Ҡәйүм үҙенең эшен һөйөп башҡара. Ул гаражға беренсе булып бара. Руль артына ултырғанға тиклем машинаны ентекләп тикшереп сыға, бушаған өлөштәрен ныҡыта, ышҡылған урындарын майлай. Машинаны йөрөткәндә һаҡлыҡ менән йөрөтә. Шуға күрә лә уның автомашинаһы капиталь ремонтһыҙ 180 мең километр араны үтте.

«Туймазынефть» тресының автотранспорт конторыһы эшселәре, инженер-техник работниктәре ҙур ышаныс күрһәтеп, иптәш Иртисамовтың кандидатураһын ҡала Советына депутатлыҡҡа тәҡдим иттеләр. Округтың һайлаусылары осрашыу йыйылышында уға депутатлыҡҡа үҙҙәренең лайыҡлы кандидаты итеп ысын күңелдән тауыш бирергә булдылар.

Т. Арсланов.
Октябрьский ҡалаһы.

Депутатлыҡҡа кандидат Прасковья Кочяева

Стәрлетамаҡ бөртөклө ашлыҡ совхозының байрамса биҙәлгән клубында һайлаусыларҙың депутатлыҡҡа кандидат иптәш П. Д. Конаева менән осрашыуға арналған йыйылышы булды.

Бында 150-нән артыҡ һайлаусы ҡатнашты.

Йыйылышта совхоздың тоҙаре иптәш Вәлиев һүҙ алды.

— Һайлаусы иптәштәр,—тине ул, — Прасковья Дмитриевна Конаева беҙҙең бөтәбеҙгә лә билдәле. Ул совхозда 8 йыл эшләй инде. Партия, Совет хөкүмәте уны агрономлыҡтан ошондай ҙур хужалыҡ менән етәкселек итеү дәрәжәһенә тиклем, совхоздың директоры булыуға тиклем үҫтерҙе. Уның туранан-тура етәкселегендә беҙҙең совхоздың баҫыуҙарында йыл һайын юғары урожай үҫтерелә. Быйыл 2 мең гектар майҙанда бойҙайҙың һәр бер гектарынан 20-шәр центнер урожай алынды. Совхоз государствоға игеп тапшырыу йөкләмәһен срогынан алда, арттырып үтәне. Мин һайлаусыларҙы Стәрлетамаҡ район Советына депутатлыҡҡа кандидат иптәш Конаева өсөн ысын күңелдән тауыш бирергә саҡырам.

— Большевиктәр партияһының тоғро ҡыҙы П. Д. Конаева, — тине сығыш яһаусы, орденле уҡытыусы иптәш В. С. Пирожкова, — халыҡ эшенә, Тыуған илебеҙҙең эшенә аҙағына тиклем бирелгән кеше. Юғары урожай алыуҙы тәьмин иткәне өсөн хөкүмәтебеҙ тарафынан хеҙмәт Ҡыҙыл Байраҡ ордены менән наградланды.

Уның етәкселегендә коллектив яҙғы сәсеүгә әҙерлекте киң йәйелдерҙе. Орлоҡтар таҙартыла, ремонт эштәре башҡарыла. Совхоз эшселәре һайлауҙар көнөн производство уңыштары менән ҡаршылаясаҡ. Мин һайлауҙар көнөндә бөтә һайлаусылар ҙа уға үҙ тауыштарын бирерҙәр, тип ышанам.

Осрашыу йыйылышы ҙур активлек менән үтте.

А. Клементьев.

Осрашыу күңелле үтте

10 декабрҙә, кис менән, Өфө авиацион институты бинаһының ҙур залында осрашыу кисәһе булып үтте. Бында 273-сө һайлау округының һайлаусылары ҡала Советына депутатлыҡҡа үҙҙәренең кандидаты иптәш С. Л. Козлов менән осраштылар. Һайлаусылар үҙ вәкилен көслө ҡул сабыуҙар менән, йылы ҡаршыланылар.

Степан Лукьянович Козлов сығыш яһап, һайлаусыларҙы үҙенең тормош юлы менән таныштырҙы.

Ул 1902 йылда, ярлы-крәҫтиән семьяһында тыуған. Кесе йәшендә ауыр тормош кисергән. Тик Совет власе генә, большевиктәр партияһы ғына уға, башҡа миллиондарса хеҙмәтсәндәр менән бергә, бәхетле һәм шатлыҡлы тормош бирҙе. Иптәш С. Л. Козлов яуаплы эштәрҙә эшләгән. Мәҫәлән, Алтай крайында пищепром комбинатының директоры, Армавир ҡалаһында макарон фабрикаһында баш инженер булып эшләгән. Ә 1948 йылдан Өфөлә — 1950 йылға тиклем макарон фабрикаһының баш инженеры, хәҙер фабриканың директоры булып эшләй. Ул халыҡ эшенә, Тыуған илебеҙгә тәрән бирелгән кеше.

Бына шуға күрә лә макарон фабрикаһы коллективы үҙенең һайлау алды йыйылышында уны Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа үҙенең лайыҡлы кандидаты итеп тәҡдим итте.

Осрашыуҙа иптәш Козлов һайлаусыларға ҙур рәхмәт белдерҙе һәм Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн тағы ла ныҡышмалыраҡ эшләргә һүҙ бирҙе.

АЛДЫНҒЫ КОЛХОЗСЫ

Ғафури районы «Яңы Урал» колхозы члены, комсомолка иптәш Әхлимә Ғафур ҡыҙы Ғүмәрова Сәитбаба ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелде.

Иптәш Ә. Ғ. Ғүмәрова — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советына депутатлыҡҡа лайыҡлы кандидат. Ул колхоздың алдынғы кешеһе. Колхоз правлениеһе уны быйыл ҡошсолоҡ фермаһына мөдир итеп үрләтте.

Иптәш Ғүмәрова колхозсылар араһында ҙур аңлатыу эше алып бара. Колхозсыларға халыҡ-ара хәл тураһында һөйләй, газеталар уҡый. Ул колхоздың актив члены.

Ә. Нәһәрманов.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЫНА ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): **Б. В. Ғәйнуллина** — Мечников исемендәге институттың лаборантҡаһы, 109-сы һайлау округынан; **А. Е. Цибизов**—Өфө паровоз депоһы машинисы, 266-сы һайлау округынан; **М. И. Первушина** — промкомбинаттың тегеүсеһе, 249-сы һайлау округынан; **П. Г. Петров** — паровоздар ремонтлау заводының йыйнау цехы бригадиры, 254-се һайлау округынан; **Н. И. Ватопин** — кондитер фабрикаһы директоры, 33-сө һайлау округынан; **П. П. Кузнецова** — сәй үлсәп төрөү фабрикаһы директоры, 286-сы һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

Совет Башҡортостаны Сталинсе Конституция ҡояшы аҫтында

Ф. ЗАҒАФУРАНОВ
Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Председателе

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә һәр бер социалистик милләт совет халыҡтарының күп милләтле һәм дуҫ семьяһында, үҙен бер тигеҙ һәм тиң итеп тоя һәм үҙ государстволығын, үҙ хужалығын, үҙ культураһын уңышлы үҫтерә.

Батша Россияһы шарттарында башҡорт халҡы үҙ милли культураһының һәм үҙ государстволығының ирекле үҫеү юлына баҫа алманы.

Ленин һәм Сталин юлбашсылығында большевиктәр партияһы етәкселегендә үтәрелгән Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы буржуаз-помещиктәр ҡоролошон бөтөрҙө, халыҡтар төрмәһе — батша империяһын емерҙе, колониаль һәм милли иҙелеүҙе, кешенең кешене эксплуатациялауын мәңгегә бөтөрҙө.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы бөтә милли еҫтөнлектәрҙе, аҫҡылыҡ милләттәрҙең хоҡуҡтарын сикләүҙе һәм ҡыҫырыҡлауҙы бөтөрҙө, Россияның иҙелгән халыҡтарының үҙ-үҙҙәрен билдәләү хоҡуҡын иғлан итте, халыҡтар хеҙмәттәшлегенең ныҡлы нигеҙен һалды һәм уларҙы совет халҡының берҙәм семьяһына туплаңы.

Октябрь социалистик революцияһынан һуң рус эшселәр синыфы Башҡортостандың хеҙмәтсән массалары менән бергә, большевиктар партияһы етәкселегендә, Башҡортостандың бөтә хеҙмәтсәндәрен советтар байрағы аҫтында берҙәм союзға туплау буйынса ғәйәт ҙур эш башҡарҙы.

Беҙҙең партиябыҙҙың һәм совет халҡының гениаль юлбашсылары — Ленин һәм Сталин инициативаһы менән һәм туранан-тура уларҙың етәкселегендә 1919 йылдың 23 мартында Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы төҙөлдө. Шул уҡ йылдың июнь айында Башҡортостан аҡтар бандаһынан тулыһынса таҙартылды, башҡорт халҡы Колчак һәм Дутов ғәскәрҙарын тар-мар иткән рус халҡы һәм уның Ҡыҙыл Армияһы ярҙамында помещиктар һәм капиталистар иҙеүенән мәңгегә азат ителде. Милли контрреволюция ла тар-мар ителде. Был еңеүҙәр арҡаһында, Россия Федерацияһына ингән башҡа республикалар менән тиң хоҡуҡлы башланғыстарҙа Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы составына инеүсе ирекле республиканы төҙөүҙе практик тормошҡа ашырыу мөмкинлеге тыуҙы.

БАССР төҙөлеүҙең беренсе көндәренән үк большевиктар партияһы, Совет хөкүмәте, беҙҙең партиябыҙҙы һәм Совет государстволығын төҙөүселәр һәм ойоштороусылар Ленин менән Сталин йәш Совет Башҡортостанына бөтә төр ярҙам күрһәттеләр.

БАССР-ҙы төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең декретына ҡул ҡуйған беҙҙең юлбашсыбыҙ, атайыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ— бөйөк Сталин Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһын төҙөүсе һәм ойоштороусы булып тора. Ул Башҡортостандың совет органдарының эшмәкәрлегенә көн һайын ҙур иғтибар менән күҙәтте, уларға практик ярҙам күрһәтте. Уның етәкселегендә Башҡортостандың партия ойошмаһы һәм хеҙмәтсәндәре буржуаз милләтселәрҙең ҡалдыҡтарын тар-мар иттеләр һәм республика халыҡ хужалығын йылдам аяҡҡа баҫтырыуға һәм артабан үҫтереүгә өлгәштеләр.

* * *

Сталинсе биш йыллыҡтар осоронда Башҡортостан айырыуса киҫкен үҫеш алды. Партияның, Совет хөкүмәтенең һәм иптәш Сталиндың көндәлек ҡайғыртыуы арҡаһында Башҡортостан артта ҡалған аграр республиканан, сталинсе биш йыллыҡтар йылдарында, эре индустриаль республикаға әйләнде.

Республикала промышленностең яңы тармаҡтары барлыҡҡа килде, яңы милли индустриаль кадрҙар, яңы совет интеллигенцияһы үҫеп сыҡты. Башҡортостан Союздың көнсығышында мөһим индустриаль базаға әйләнде.

Революцияға тиклем Башҡортостан патшалыҡтың иң артта ҡалған окраиналарының береһе ине. Революцияға тиклемге Башҡортостандың төп промышленносы 30 тирмән, 2 һыра ҡайнатыу заводы, 27 спирт-араҡы заводы, бер шәм заводы, 2 кирбес заводы, 2 быяла заводы һәм Белоретта, Баймаҡта урынлашҡан бер нисә металлургия заводы тәшкил итте. Был промышленностә бөтәһе 13 мең кеше эшләне. 1913 йылда Өфө губернаһы предприятиеларының яртыһынан күберәге сит ил капиталистары ҡулында ине.

Большевиктар партияһының Үҙәк Комитеты һәм Совет хөкүмәте революцияның беренсе көндәренән үк Башҡортостан халыҡтарын уның экономик һәм культура яғынан артта ҡалғанлығын бөтөрөүгә, илде индустриаль үҫтереү юлы буйынса алып киттеләр.

Башҡортостанды индустриализациялау, бөтә илде индустриализациялаған кеүек үк, республиканың бөтә промышленность производствоһы составында ауыр промышленность тармаҡтарының үҙ ауырлығын аҡрынлап арттырыуҙан башланды. Промышленность производствоһының һәм халыҡ хужалығының тотош алғанда бөтә тармаҡтарына, һәм бигерәк тә ауыр промышленносҡа капитал һалыуҙар был һәйһен арта барҙы.

Һуғышҡа тиклемге [illegible] йылдарында һәм Бөйөк [illegible] осоронда республикала [illegible] һәм Туймазы нефть [illegible] нефть эшкәртеү [illegible] тауҙа ... фанера [illegible] ТЭЦ, бер нисә [illegible] промышленносе [illegible] һәм башҡа күп кенә заводтар, фабрикалар һәм предприятиелар барлыҡҡа килде.

Таулы Башҡортостанда борондо заводтар — Белорет металлургия һәм ҡорос-сымдыҡ-канат заводтары, Баймаҡ баҡыр иретеү заводы, Тирлән листопрокат заводы тамырынан ҡайтанан конструкциялаңдылар һәм ҙурайтылдылар.

Партияның XVII съезының тарихи ҡарарҙары Башҡортостандың ҡеүәтле экономик үҫешенә айырыуса көслө этәргес булдылар.

Партияның был мөһим директиваларын үтәү һөҙөмтәһендә Бөйөк Ватан һуғышы алдынан Башҡортостан илебеҙҙең көнсығышындағы алдынғы индустриаль райондарҙың береһе булды. 1940 йылдың башына Башҡортостандың бөтә промышленносенең валовой продукцияһы, беренсе биш йыллыҡтың беренсе йылына сағыштырғанда 11 тапҡырға тиерлек, ә промышленность эшселәренең һаны дүрт тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артты; беренсе сталинсе ике биш йыллыҡтар һәм өсөнсө биш йыллыҡтың өс йылы эсендә Башҡортостанда 82 эре промышленность предприятиеһе төҙөлдө, урындағы промышленность һәм промысловой кооперация линияһы буйынса күп кенә урта һәм ваҡ промышленность предприятиелары барлыҡҡа килде.

Һуғыш ваҡытында республиканың промышленносе өҙлөкһөҙ үҫте. Уның производство ҡеүәте тағы ла артты. Һуғыш ваҡытында һәм һуғыштан һуңғы осорҙа республикала промышленностең тағы ла бер нисә яңы тармағы — резина, туҡыу, шәкәр, электротехника, связь средстволары промышленносе һәм һуғышҡа тиклем Башҡортостанда булмаған башҡа промышленность тармаҡтары барлыҡҡа килделәр һәм үҫтеләр.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды үҙенең төп интерестарына яуап биреүсе боевой программа итеп ҡабул итте, һәм уны тормошҡа ашырыу өсөн рухланып эшкә башланы.

Биш йыллыҡ план менән Башҡорт АССР-ы промышленносе продукцияһы етештереүҙең күләмен, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, 1950 йылда дүрт тапҡырға арттырыу, ә Министрҙар Советы ведомствоһында булған государство һәм кооператив промышленностең продукция етештереү күләмен 80 процентҡа арттырыу күҙҙә тотолғайны.

Беҙҙең республикабыҙҙың эре промышленносенең валовой продукцияһы һуғышҡа тиклемге кимәлдә 1949 йылда уҡ өс тапҡырҙан ашыуыраҡҡа һәм 1913 йылғы кимәлдә 28 тапҡырҙан ашыуыраҡҡа уҙып китте.

Республика промышленносенең мөһим тармағы булған нефть промышленносе көслө темптар менән үҫеүҙә дауам итә.

Иптәш Булганин үҙенең докладында был эштә Башҡортостандың үҫә барған әһәмиәтен айырыуса билдәләп үтте. Республикала нефть сығарыу биш йыллыҡтың дүрт йылы эсендә өс тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артты. Республика нефтселәре биш йыллыҡ планды срогынан алда, 1949 йылдың декабрь айында уҡ үтәнеләр һәм хәҙер Башҡортостан нефть сығарыу буйынса Советтар Союзында икенсе урынды алып тора.

Ауыр промышленносте үҫтереүҙә лә ҙур уңыштар бар. Һуғышҡа тиклемгегә сағыштырғанда ҡара металлургия суйын иретеүҙе 78 процентҡа, ҡорос иретеүҙе 90 процентҡа һәм прокат етештереүҙе 91 процентҡа арттырҙы. Металл эшкәртеү промышленносенең продукцияһы хәҙерге ваҡытта республиканың бөтә продукцияһының яртыһынан күберәген тәшкил итә. Металл ҡырҡыусы станоктар эшләү һуңғы өс йыл эсендә ике тапҡырға тиерлек артты. 70-тән артығыраҡ промышленность предприятиеһе һәм йөҙәрләгән башҡа предприятиелар үҙҙәре өсөн билдәләнгән биш йыллыҡ пландарҙы үткән йылда уҡ үтәнеләр.

Башҡортостанда эре электр станциялар төҙөлдөләр һәм 1949 йылда электр энергияһы эшләп сығарыу, 1940 йылға ҡарағанда, 2,7 тапҡырға артығыраҡ булды.

Химия, урман һәм еңел промышленность, төҙөлөш материалдары промышленносенең продукцияһы был йылдарҙа байтаҡ үҫте. Дүрт йыл эсендә шырпы етештереү биш тапҡырға тиерлек артты. Һуғыштан һуң кәжә-мамыҡ туҡымалары етештереү 9 тапҡырға, аяҡ кейемдәре эшләп сығарыу ике тапҡырға тиерлек артты. Киң ҡулланыу тауарҙары етештереү 2,5 тапҡырға артты һ. б.

Республиканың юл һәм автомобиль хужалығын үҫтереү, бәләкәй йылғаларын үҙләштереү буйынса ҙур эш башҡарылды.

Большевиктар партияһының гигант ойоштороусанлыҡ эше массаларҙың политик һәм производство активлегенең бығаса тиңдәш күрелмәгән үҫеүен тыуҙырҙы һәм был социалистик ярыштың, стахановсы хәрәкәттең киң ҡолас алыуын тәьмин итте. Күп меңләгән алдынғы эшселәр, хеҙмәттең айырыуса алдынғы, тиҙләтелгән методтарын ҡулланып, [illegible] 10—12 йыллыҡ [illegible] [illegible] ны монтажницаһы иптәш Львова 15 йыллыҡ норма үтәне.

Коллектив стахановсы эш методы предприятиеларҙа әлеҙән-әле киңерәк ҡулланыла. Атаҡлы мастер Николай Российскийҙың был эштәге башланғысы беҙҙең республикабыҙҙа ла йәнле отклик тапты. Ишембай предприятиеларенда мастер-новатор Таһиров методы буйынса комплексле хужалыҡ иҫәбе бригадалары һәм цехтары эшләйҙәр.

Ишембай нефть эшкәртеү заводында 35 бригадаға стахановсы бригада исеме бирелде. Өфө кабель заводында 31 отличный сифат бригадаһы эшләй. Был заводтарҙа хәҙер эшләп сығарыу нормаһын үтәмәгән бер генә эшсе лә юҡ.

Отличный сифатлы продукция етештереү һәм производствоның юғары культураһы өсөн Александр Чутких һәм Владимир Ворошин инициативаһы менән башланған хәрәкәт республика заводтарында һәм фабрикаларында күтәрелеп алынды. Сырьеға һәм материалдарға комплексле экономия яһау өсөн көрәш йәйелдергән Лидия Корабельникова һәм Федор Кузнецовтың башланғысы ҡайнар отклик тапты, хәҙер стахановсы эш алымдарын массовый индереүҙең Мәскәүҙәге «Пролетарская победа» йоҡа буҫтау фабрикаһының инженеры Ковалев тарафынан эшләнелгән яңы методы предприятиеларҙа киң ҡулланыу таба.

Баку мастеры иптәш Кафаров инициативаһы буйынса Башҡортостандың нефть промышленносында һәм промышленностең башҡа күп кенә тармаҡтарында оборудованиеларҙы ремонт-ара эшләү осорон оҙайтыу өсөн ярыш йәйелдерелде. Беҙҙең республикабыҙ производствоһының данлы новаторҙары араһында тиҙләтелгән режимдә бораулау инициаторы, Социалистик Хеҙмәт Геройы һәм Сталин премияһы лауреаты Куприянов, скважиналарҙың ер аҫты оборудованиеларын ремонтлауҙың өлкән мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Вахитов, штукатурсы Сычев, ташсы Дищенко, маляр Сайкин һәм башҡа күп кенә иптәштәр бар.

Производствола һаҡлыҡ менән тотоноу өсөн көрәш, сифат һәм экономик күрһәткестәрҙе яҡшыртыу, төп һәм оборот средстволарын яҡшыраҡ файҙаланыу, техник прогресс, технологияны камиллаштереү, продукцияның юғары сифаты өсөн көрәш миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙең эшенә әйләнде.

* * *

Башҡортостан элек иң артта ҡалған окраиналарҙың береһе ине, уның иң яҡшы ерҙәренең ҙур өлөшө помещиктар һәм кулактар ҡулында булды. Бөтә хеҙмәтсән крәҫтиәндәр массаһының өлөшөнә тик 3,5 миллион десятина ғына ер тура килде. Һәр бер 100 крәҫтиән хужалығына сәсеүлекһеҙ 13 хужалыҡ, атһыҙ — 23 һәм бер нинди ҙә малы булмаған 8 хужалыҡ тура килде.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы башҡорт крәҫтиәндәрен фәҡирлектән һәм хоҡуҡһыҙлыҡтан ҡотҡарҙы. Бөйөк рус халҡы ярҙамында, Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, совет халҡының туғандаш хеҙмәттәшлегендә Совет Башҡортостаны көрәш һәм еңеүҙең данлы юлын үтте. Тәрән аҡыллы ленинсе-сталинсе милли политика, партия һәм хөкүмәттең, шулай уҡ иптәш Сталиндың ғәйәт ҙур хәстәрлеге һәм ярҙамы арҡаһында Башҡортостан промышленносе ныҡ үҫкән һәм механизациялаштырылған эре социалистик ауыл хужалығы булған республикаға әйләнде.

Хәҙер беҙҙең республикала 145 МТС һәм ЛЗС бар. МТС һәм совхоздарҙың машина-трактор паркы хәҙерге замандың ҡеүәтле тракторҙары, комбайндары (шул иҫәптән үҙе йөрөй торған комбайндар) һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары менән байтаҡ тулыландырылды. Тракторҙар һаны, 1940 йылға сағыштырғанда, 97,5 процентҡа һәм комбайндар 12,1 процентҡа артты. 1950 йылда ауыл хужалығы эштәренең 80 проценттан ашыуырағы машина-трактор станциялары һәм урман үҫтереү станциялары тарафынан башҡарылды.

Ауыл хужалығы культураларының сәсеүлек майҙаны, 1945 йылға сағыштырғанда, 36 процентҡа артты, шул иҫәптән бөртөклө ашлыҡ культураларының сәсеүлек майҙаны 37,2 процентҡа һәм ҡиммәтле азыҡ культураһы — бойҙайҙың сәсеүлек майҙаны 137,5 процентҡа артты. Колхоз һәм совхоз баҫыуҙарының урожай биреүсәнлеге байтаҡ күтәрелде. Һөҙөмтәлә, быйыл колхоздар һәм совхоздар государство алдындағы үҙ йөкләмәләрен срогынан алда үтәнеләр һәм әҙерләүҙәр пункттарына, 1949 йылға ҡарағанда, 17,5 миллион ботҡа артығыраҡ иген тапшырҙылар һәм үҙҙәрен орлоҡ менән тәьмин иттеләр, фураж һәм страховой фондтар булдырҙылар һәм колхозсыларға хеҙмәт көндәренә игенде, үткән йылдарға ҡарағанда байтаҡ артыҡ бүләләр.

Беҙҙең республикала малсылыҡ ауыл хужалығының мөһим тармағы булып тора. Общественный малсылыҡты үҫтереү— [illegible] өлкәһендә үҫеш бүлеүгә ...

[illegible]

ны, 1945 йылға сағыштырғанда, йылҡылар буйынса — 30,8 процентҡа, мөгөҙлө эре малдар һаны 81,5 процентҡа, сусҡалар — 371,2 процентҡа, һарыҡтар һәм кәзәләр буйынса 103,8 процентҡа һәм ҡоштар буйынса 455,2 процентҡа артты. Малдарҙың продукты биреүсәнлеге лә һәм тоҡомо ла байтаҡ яҡшырҙы.

Башҡортостандың колхоз крәҫтиәндәре, МТС һәм совхоз работниктары һәм ауыл хужалығы специалистары тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын тормошҡа ашырыу буйынса ҙур эш башҡаралар.

Был план нигеҙендә Башҡортостанда ҙур эштәр башҡарыласаҡ. 265,5 мең гектар майҙанда, шул иҫәптән колхоздарҙа 143 мең гектар майҙанда ағас ултыртыласаҡ. Был, һуңғы 15 йыл эсендә ултыртылған бөтә майҙандан 16 тапҡырға артығыраҡ тиғән һүҙ. 300 быуа һәм һыу яткылығы төҙөләсәк, 1955 йылға республиканың бөтә колхоздарында ла һәм совхоздарында ла сәсеү әйләнештәре үҙләштерелергә тейеш.

1949—1950 йылдарҙа республикала 40 мең гектарҙан артығыраҡ ағас ултыртылды. 141 колхоз һәм 9 государство урман питомниге ойошторолдо, йөҙәрләгән быуалар һәм һыу яткылыҡтары төҙөлдө.

Республикала ауыл хужалығын электрлаштереүгә ҙур иғтибар бирелә. Колхоздарҙа, МТС-тарҙа һәм совхоздарҙа 300-ҙән артығыраҡ гидро һәм теплоэлектростанция төҙөлдө һәм хәрәкәт итә. 380 колхоз, 41 совхоз, 134 МТС электрлаштерелде. 70 мең Ильич лампалары колхозсылар квартираларын яҡтырталар.

Хәҙерге ваҡытта республикала ваҡ колхоздарҙы эреләтеү буйынса ҙур эш алып барыла. Был, социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү һәм колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу эшендә мөһим сара булып тора.

Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа квалификациялы специалистарҙың ҙур армияһы үҫеп сыҡты. Хәҙерге ваҡытта ауыл хужалығында юғары белемле 531 агроном, 588 зоотехник, 2201 ветврач эшләй. Республикала ауыл хужалығы институты, 6 ауыл хужалығы техникумы, 22 ауыл хужалығы мәктәбе бар. Улар ауыл хужалығы өсөн йыл һайын, алдынғы мичуринсе агробиология фәне менән ҡоралланған йөҙәрләгән кадрҙар әҙерләйҙәр.

Колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа ауыл хужалығының гүзәл новаторҙары һәм алдынғылары үҫеп сыҡтылар. Улар араһында 13 Социалистик Хеҙмәт Геройы һәм Советтар Союзының орденлары, медалдары менән наградланған 800-ҙән артығыраҡ кеше бар.

* * *

Социалистик экономиканың ҡеүәтле үҫеүе нигеҙендә ҡыҫҡа ваҡыт эсендә йөкмәткеһе менән социалистик һәм формаһы менән милли булған башҡорт культураһы барлыҡҡа килде.

Революцияға тиклемге башҡорт халҡының экономик артталығы һәм политик хоҡуҡһыҙлығы дини ғөрөф-ғәҙәттәр һәм аң-белем дошмандары өсөн уңайлы нигеҙ булып торҙо. Халыҡ мәғарифе тураһында сериоз һөйләү мөмкин дә түгел ине. Халыҡ араһында грамоталылыҡ 20 проценттан артманы, ә башҡорттар араһында унан да кәмерәк ине. Мәҫәлән, 1914 йылда башҡорт һәм татарҙарҙан 100 кешегә бер генә уҡыусы тура килгән. Мәктәптәрҙә балаларҙың 10 проценты ғына уҡыған, улары ла эксплуататор, юғары ҡатлам балалары ғына булғандар.

Совет власы һәм большевиктар партияһы республикабыҙҙа халыҡ мәғарифенең күрелмәгән үҫеше өсөн бөтә кәрәкле шарттарҙы тыуҙырҙы. Сталинсе Конституция беҙгә белем алыуға хоҡуҡ бирҙе.

Хәҙер Башҡортостан территорияһында 5200-ҙән артығыраҡ башланғыс һәм урта мәктәп бар. Уларҙа 600 меңдән артығыраҡ бала уҡый. Тик һуңғы дүрт йыл эсендә генә 300-ҙән артығыраҡ мәктәп, уҡытыусылар институты һәм 5 техникум асылды. Ауылдарҙа мәжбүри ете йыллыҡ уҡытыу тормошҡа ашырыла башланы. Республикабыҙ мәктәптәрендә 26 меңдән артығыраҡ уҡытыусы эшләй. Ә 1915 йылда уларҙың һаны ни бары 2 мең генә ине.

Революцияға тиклемге Башҡортостанда бер генә юғары уҡыу йорто ла юҡ ине. Партия һәм хөкүмәт юғары уҡыу йорттарының, махсус урта уҡыу йорттарының, ғилми-тикшеренеү институттарының селтәрен йәйелдереүҙә һәм бик күп һанда специалистар кадрҙарын булдырыуҙа беҙгә ғәйәт ҙур ярҙам күрһәтте. Хәҙер республикала 31 юғары уҡыу йорто һәм ғилми-тикшеренеү институты эшләй. Республиканың 9 юғары уҡыу йортонда 7200 студент уҡый. Был, 1940 йылға ҡарағанда, ике тапҡырға артығыраҡ тиғән һүҙ. 49 махсус урта уҡыу йортонда 15 меңдән артығыраҡ кеше уҡый. Республиканың юғары уҡыу йорттары һәм махсус урта уҡыу йорттары республика халыҡ хужалығының бөтә тармаҡтары һәм культура учреждениелары өсөн 42 меңдән ашыуыраҡ работник — специалист әҙерләнеләр.

Беҙҙең юғары уҡыу йорттарыбыҙ һәм ғилми-тикшеренеү учреждениеларыбыҙ кадрҙарының ғилми квалификацияһы үҫә. Ғилми работниктар араһында 30 фән докторы һәм 160 фән кандидаты бар.

Халыҡ мәғарифенә Совет хөкүмәте тарафынан бүленгән расходтар йылдан-йыл үҫәләр. Тик 1950 йылда ғына республика бюджеты буйынса 593 миллион һум аҡса тотоласаҡ, был, батша хөкүмәте тарафынан 1913 йылда бүленгән суммаhан 220 тапҡырҙан артығыраҡ, тигән һүҙ.

Республикала төрлө телдәрҙә 107 өлкә, ҡала һәм район газетаһы сығарыла. Газеталар һәм китаптар хеҙмәтсәндәрҙең киң массаһының ҡаҙанышы булып әүерелделәр. Шуны әйтеү ҙә етә, 1950 йылда республика хеҙмәтсәндәре подписка буйынса 362 мең 600 дана газета һәм журнал алдыралар. Һуңғы йылдарҙа библиотекалар селтәре, уларҙың китап фондары һәм уҡыусыларҙың һаны байтаҡ үҫте. 1949 йылда ғына уҡыусыларға 4 миллион дананан артығыраҡ китап бирелде. Башҡортостан Государство нәшриәтельствоһы йыл һайын рус, башҡорт һәм татар телдәрендә 2,5 миллион дана китап баҫып сығара. Китап баҫып сығарыу 1950 йылда, 1940 йылға сағыштырғанда, ике тапҡырға артты. Башҡорт халҡы марксизм-ленинизм классиктарының әҫәрҙәрен, рус классик һәм совет әҙәбиәтенең — Пушкин, Гоголь, Лермонтов, Толстой, Чехов, Горький, Шолохов, Николай Островский, Фадеев һәм башҡаларҙың әҫәрҙәрен әсә телендә уҡый. Иптәш Сталин әҫәрҙәрен башҡорт телендә баҫып сығарыу республиканың политик һәм культура тормошонда ҙур ваҡиға булып тора. 1951 йылда был әҫәрҙәрҙең беренсе дүрт томы баҫылып сығарыласаҡ.

Культураның башҡа усаҡтарын булдырыу буйынса ла ҙур эш башҡарылды. Кино, радио, әҙәбиәт һәм искусство башҡорт халҡының көн-күрешенә инде.

Һуңғы дүрт йыл эсендә беҙҙең республикабыҙҙа киноустановкалар селтәре өс тапҡырға үҫте. 1949 — 1950 йылдарҙа район үҙәктәрендә һәм ҡалаларҙа бер нисә кинотеатр төҙөлдө. Республика ҡалаларында һәм ауылдарында 600-гә яҡын киноустановка, шул иҫәптән ауылдарҙа 316 күсмә киноустановка бар. «Мичурин», «Намыҫ суды», «Пирогов», «Ауыл уҡытыусыһы», «Тормош өсөн», «Бәхетле йәшәү телайбеҙ», «Уларҙың Тыуған иле бар» кинофильмдарын башҡорт теленә дублировать итеү ҙур өлгәшеү булып тора. «Берлиндең еңелеүе» кинофильмен дублировать итеү тамамланыу алдында тора.

Радиоузелдар селтәре һәм радиоточкалар радиоприемниктар һаны байтаҡ артты.

Культура-ағартыу учреждениеларенең селтәре йылдан-йыл киңәйә бара. Уларҙы тотоу өсөн быйыл государство 21 миллион һум средство бүлде. Был, 1940 йылға ҡарағанда, ике тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артыҡ тигән һүҙ. Ошо средстволар иҫәбенә республикала 63 район культура йорто, 797 ауыл клубы, 863 уҡыу өйө, 300-гә яҡын библиотека, 5 музей һәм башҡалар тотола.

Революцияға тиклемге Башҡортостанда даими хәрәкәт итеүсе бер генә театр ҙа юҡ ине. Театр һәм музыка искусствоһына башҡорттарға ул ваҡытта эйә булыу мөмкин түгел ине. Хәҙер беҙҙә үҙебеҙҙең милли театрҙарыбыҙ, артистарыбыҙ, йырсыларыбыҙ, композиторҙарыбыҙ, художниктарыбыҙ һәм шағирҙарыбыҙ бар. Беҙҙә Башҡорт Академия театры, опера һәм балет театры, рус драма театры, филармония, 4 колхоз-совхоз театры һәм бер ҡала театры бар. ВКП(б) Үҙәк Комитетының идеология мәсьәләләре буйынса ҡарарҙары нигеҙендә Башҡортостан яҙыусылары, художниктары, композиторҙары, шағирҙары хәҙерге заман темаларына, Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең тормошон һәм көн-күрешен, фиҙакәр хеҙмәтен һәм культура үҫешен сағылдырыусы күп кенә әҫәрҙәр ижад иттеләр. Поповтың «Семья» пьесаһын ҡуйыу Башҡорт Академия театры коллективының ҙур еңеүе булып тора.

Революцияға тиклемге Башҡортостанда хеҙмәтсәндәрҙең киң массаһы медицина ярҙамын бөтөнләйгә алманы тиерлек. Халыҡ араһында, бигерәк тә ауыл халҡы араһында тиф, сәсәк ауырыуы, туберкулез, трахома хөкөм һөрҙө. Башҡортостан халҡы араһында социаль ауырыуҙарҙан һәм ауыр материаль шарттарҙан халыҡтың үлеүе бик юғары булды.

Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте халыҡтың һаулығын һаҡлау эшенә ғәйәт ҙур иғтибар бирҙеләр һәм бирәләр. Халыҡты медицина менән хеҙмәтләндереү тамырынан яҡшыртылды. 1600 самаһы дауалау пункты булған медицина учреждениеларенең киң селтәре төҙөлдө. Больницаларҙа койкалар һаны, һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, 4 меңдән ашыуыраҡҡа артты.

Ҡатын-ҡыҙҙарҙы ҡоллоҡтан азат итеү республикала мөһим политик һәм культура өлгәшеүе булып тора. Бөтә өлкәләрҙә лә хоҡуҡһыҙ булған башҡорт ҡатын-ҡыҙын Совет власы, большевиктар партияһы ҡоллоҡтан ҡотҡарҙы һәм Сталинсе Конституция уға ирҙәр менән тиң хоҡуҡтар бирҙе. Республикабыҙҙың ҡатын-ҡыҙҙары илдең государство, политик, хужалыҡ һәм культура тормошоноң бөтә өлкәләрендә лә актив ҡатнашыусылар булып торалар. Шуны ла әйтеү етә, беҙҙә башҡорт ҡатын-ҡыҙҙары араһынан артистар, яҙыусылар, инженерҙар, агрономдар, архитекторҙар, уҡытыусылар, медицина работниктары бар. СССР, РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарының депутаттары араһында 49 ҡатын-ҡыҙ бар. Хәҙер, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға ... [illegible] ... 970 ҡатын-ҡыҙ урындағы Советтарға депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелде.

Беҙҙең Совет законнарыбыҙ әсәлекте һәм балалыҡты ныҡлы һаҡлайҙар. Балалар баҡсаларының һәм балалар яселәренең селтәрен үҫтереү менән бер рәттән, күп балалы һәм яңғыҙ әсәләргә пособиелар биреүгә ғәйәт ҙур средстволар тотола. 1944 йылдың июленән алып, йыл һайын уртаса алғанда, 61.668 меңәр һум пособие бирелгән, шул иҫәптән, быйыл 60.650 мең һум пособие түләнде.

Партиябыҙ һәм Совет хөкүмәте илебеҙ хеҙмәтсәндәренең материаль көн-күреш хәлен яҡшыртыуға ҙур иғтибар бирәләр.

Киң ҡулланыу тауарҙарына хаҡтарҙы бер нисә тапҡыр арзанайтыуҙан республикабыҙ хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, ҙур файҙа алдылар. Реаль эш хаҡының үҫеүе менән бер рәттән хеҙмәтсәндәрҙең эш хаҡы фонды ла йылдан-йыл үҫә бара. Халыҡ хужалығы буйынса эшселәр һәм хеҙмәткәрҙәрҙең эш хаҡы фонды 1950 йылда, 1940 йылдағы эш хаҡы фондынан өс тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артығыраҡ.

Колхозсыларҙың һәм МТС эшселәренең фиҙакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә быйыл бай урожай үҫтерелде. Колхозсыларҙың хеҙмәт көндәре тағы ла тулыраҡ булып әүерелде.

Республиканың торлаҡ хужалығына быйыл капитал һалыуҙар, 1940 йылға ҡарағанда, 15 тапҡырға артығыраҡ индерелә.

Һуғыштан һуңғы йылдарҙа 547.670 квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырылды һәм ауылдарҙа унар меңләгән йорт төҙөлә.

Партия һәм хөкүмәт башҡорт халҡына алдынғы культураға һәм фәнгә эйә булырға ярҙам иттеләр, уның алдына прогрессив кешелек донъяһы тарафынан тупланылған бай белем хазинаһын асҡылар, уны марксистик-ленинсе теория менән ҡоралландырҙылар һәм яңы коммунистик общество төҙөргә өйрәттеләр.

* * *

Промышленность, ауыл хужалығы һәм культура төҙөлөшө өлкәһендә республика хеҙмәтсәндәренең уңыштары ни тиклем ҙур булһа ла, беҙ өлгәшелгәндәр менән генә тынысланып ҡала алмайбыҙ. Беҙҙә етешһеҙлектәр күп әле, файҙаланылмаған мөмкинлектәр һәм резервтар ҙур әле.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең бурысы социалистик ярыш байрағын тағы ла юғарыраҡ күтәреүҙән һәм был нигеҙҙә республиканы индустриализациялаштырыу темпын артабан көсәйтеүгә өлгәшеүҙән, республиканың бөтә предприятиеларенең һан, шулай уҡ техник-экономик күрһәткестәр буйынса производство пландарын һис һүҙһеҙ тулыһынса һәм арттырып үтәүҙәренә өлгәшеүҙән тора.

Беҙ производство технологияһын арымай-талмай яҡшыртырға, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү өсөн, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү һәм бөтә нәмәлә экономияның ныҡлы режимен һаҡлап, пландан тыш накоплениеларҙы арттырыу өсөн көрәшергә тейешбеҙ.

Ауыл хужалығы өлкәһендә беҙ уның бөтә тармаҡтары буйынса ла йылдам темптар менән үҫтереүҙе тәьмин итергә, колхоздарҙа һәм совхоздарҙа игенселек культураһын күтәрергә, үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен тиҙерәк үҙләштерергә, тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планын тормошҡа ашырырға тейешбеҙ.

Беҙ башҡорт халҡының культураһын артабан да бөтә яҡлап күтәрергә һәм үҫтерергә тейешбеҙ. Фән, культура-ағартыу учреждениеларенең, әҙәбиәт, искусство учреждениеларенең һәм китап баҫып сығарыу эшен яҡшыртырға, кино, радио, матбуғатты халыҡ көн-күрешенә тағы ла киңерәк индерергә һәм халыҡтың культура кимәлен һәм политик аңлылығын артабан күтәреү тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрергә, Башҡортостандың бөтә хеҙмәтсәндәрен совет патриотизмы рухында, Ленин—Сталин партияһына икһеҙ-сикһеҙ мөхәббәт һәм бирелгәнлек рухында тәрбиәләргә кәрәк.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләү беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең политик һәм производство активлегенең ҙур күтәренкелеге шарттарында үтә.

Беҙҙең бурыс хеҙмәтсән массаларҙың политик һәм производство активлеген артабан күтәреүҙе тәьмин итеүҙән һәм был нигеҙҙә 1950 йылғы халыҡ хужалығы пландарын тулыһынса һәм арттырып үтәүгә өлгәшеүҙән тора.

Һайлауҙарға әҙерлек һәм уны үткәреү барышында беҙ хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарының хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөнә етәкселек итеү буйынса бөтә эшен артабан яҡшыртыуға өлгәшергә, советтарҙың массалар менән бәйләнешен бөтә яҡлап киңәйтергә, совет законнарын һәм совет, хужалыҡ ойошмаларының эшендә государство дисциплинаһын нығытырға тейешбеҙ. Шик юҡ, республика хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн— 1950 йылдың 17 декабрен хеҙмәттә яңы еңеүҙәр менән ҡаршылаясаҡтар һәм коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш биреп, Ленин—Сталин партияһы эшенә, бөйөк юлбашсыбыҙ, коммунизм төҙөүсеһе иптәш И. В. Сталинға үҙҙәренең икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәрен [illegible] демонстрациялаясаҡтар.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Коммунистәр индергән тәкдимдәрҙең үтәлешенә систематик контроллек итергә

Партия ойошмаларының уҙған йыл буйы үткән отчет-һайлау йыйылыштары, ҡала һәм район конференциялары партияның төҙөк ойошмаларының, район һәм ҡала комитеттарының эшендә булған ҙур етешһеҙлектәрҙе асты. Шул уҡ ваҡытта етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн конкрет саралар билдәләнде.

Отчет-һайлау йыйылыштарында индерелгән тәкдимдәр һәм ҡабул ителгән ҡарарҙар партия-ойоштороу һәм партия-политик эштәрен [illegible] яҡшыртыуҙы һәм систематик тикшереп барыуҙы талап итте.

Партия конференцияларынан уҙғандан һуң күп кенә ваҡыт үтте инде. Был ваҡыт эсендә конференция ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу өсөн партия ойошмалары нисек эшләйҙәр һуң? Отчет-һайлау йыйылыштарында коммунистәр тарафынан индерелгән тәкдимдәр, конференция ҡарарҙары ВКП(б)-ның ҡайһы бер ҡала һәм район комитеттары большевиктарса үтәп килә. [illegible] партияның төҙөк ойошмаларына етәкселек итеү эшен [illegible] конференция һәм отчет-һайлау йыйылыштары ҡарарҙарының үтәлешен систематик рәүештә контроллек [illegible].

Отчет-һайлау йыйылыштары һәм конференциялар ҡарарҙарын, шулай уҡ коммунистәрҙең тәнҡит тәкдимдәрен эҙмә-эҙ тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә был районда партия-политик эштәр ҙә һиҙелерлек яҡшырҙы. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Ишембай ҡала комитеты быйыл 10 ай ваҡыт эсендә бюро ултырышында 20 төҙөк партия ойошмаһының отчетын тыңлаған. Шуларҙан партия ойошмаларының партия группаларына етәкселек итеүҙәре тураһында ике тапҡыр, отчет-һайлау йыйылыштары һәм конференция ҡарарҙарын, коммунистәрҙең тәнҡит тәкдимдәрен [illegible] үтәүҙәре тураһында өс тапҡыр тикшергән. Конференциянан һуң ҡала комитеты партия ойошмалары секретарҙары семинарҙарын регуляр үткәрә. 10 ай эсендә 6 тапҡыр семинар уҙғарылған.

Партия ойошмаларының отчет-һайлау йыйылыштарын һәм конференция ҡарарҙарының үтәлешенә ВКП(б)-ның Ленин, Тәтешле, Нуриман һәм башҡа күп кенә район комитеттәре даими рәүештә контроллек итәләр. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Нуриман райкомы конференция һәм йыйылыштарҙың ҡарарҙары үтәлешен систематик рәүештә тикшерә, уларҙың үтәлешен бюро ултырыштарында ҡарай. ВКП(б)-ның Тәтешле район комитете конференция ҡарарҙарының үтәлеше тураһындағы мәсьәләне пленумда ҡараған. Март айында булып үткән пленумда пропаганда эшен яҡшыртыу тураһында, май айында булған пленумда районда агитацион-массовый һәм культура-ағартыу эштәрен яҡшыртыу тураһындағы мәсьәләләр тикшерелгән.

Ләкин ВКП(б)-ның ҡайһы бер ҡала һәм район комитеттәре отчет-һайлау йыйылыштарында, партия конференцияларында индерелгән тәкдимдәргә тейешенсә иғтибар итмәйҙәр, етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү сараһын күрмәйҙәр. Отчет-һайлау кампаниялары үткәндән һуң ВКП(б)-ның Асҡын, Әлшәй, Архангель, Бишбүләк, Воскресен, Мәләүез, Өфө һәм башҡа күп кенә район комитеттәре бюро ултырышында отчет-һайлау йыйылыштары һәм партия конференцияларының ҡарарҙары үтәлешен тикшереүгә юнәлдерелгән мәсьәләләр ҡаралмаған. Шуның өсөн дә был райондарҙа партияның эске эштәрен һәм партия-политик эштәрҙе ойоштороуҙа, шулай уҡ төҙөк ойошмаларҙың эштәрендә бик серьез етешһеҙлектәр урын алып киләләр.

Конференцияла ВКП(б)-ның Асҡын район комитетенең һәм уның бүлектәренең эше бик ҡаты тәнҡитләнгәйне. Ләкин был күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү юлында практик саралар күрелмәне. Шуға күрә лә ул етешһеҙлектәр шул килеңсә ҡалыуында дауам итәләр. Коммунистәрҙең тәнҡит тәкдимдәре тормошҡа ашырылмай. ВКП(б) райкомы партияның эске эштәренә аҙ иғтибар итә, партияның төҙөк ойошмаларының эше тураһында отчеттар һирәк тыңлана, партия ойошмалары секретарҙарынан семинары бик һирәк үткәрелә.

ВКП(б)-ның Воскресен, Мәләүез, Бишбүләк һәм башҡа район комитеттарында ла ошондай уҡ хәлдәр күҙәтелә. Белокатай районы партия комитеты [illegible] ВКП(б) райкомы ауыл хужалығы [illegible] ҡаты тәнҡитләнгәйне. Ә ВКП(б) райкомы был эшкә һаман да тейешле иғтибар бирмәгәне юҡ. Район партия конференцияһының ҡарарҙарының үтәлеше тикшерелмәгән. Конференциянан һуң уҙған осор эсендә ауыл хужалығын күтәреү буйынса бер генә мәсьәлә лә ҡаралмаған. Ауыл хужалығын күтәреү эше менән [illegible] һөҙөмтәһендә Белокатай районы ауыл хужалығы йылын быйыл да уңышлы тамамлай алманы.

Партия йыйылыштарында, конференцияларҙа сығарылған ҡарарҙар, коммунистәрҙең тәнҡит тәкдимдәре партия ойошмалары һәм уларҙың етәкселәре өсөн көндәлек эшкә боевой наказ булып торорға тейеш. Партия ойошмаларының бурыстары ошо наказдарҙы үтәүҙән тора. Партияның отчет-һайлау йыйылыштары, конференциялары үтеүенә бер йыл тула. ВКП(б) райкомдары конференцияла сығарылған ҡарарҙарҙың үтәлешен тикшереп, уның һөҙөмтәһен бюро ултырыштарында, пленумдарҙа тикшерергә бурыслылар. Партияның төҙөк ойошмаларына етәкселек эшен яҡшыртырға һәм отчет-һайлау йыйылыштарында коммунистәрҙең биргән наказдарының, ҡуйған талаптарының үтәлешен тәьмин итергә тейештәр.

Партияның эске демократияһын, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте киң йәйелдереп, отчет-һайлау йыйылыштарында, партия конференцияларында ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы үтәү партия ойошмаларының мөһим бурыстары булып тора. Был ҡарарҙарҙы тормошҡа ашырыу партия ойошмаларының партия-политик һәм партия-ойоштороу эштәрен артабан яҡшыртыуға ярҙам итәсәк.

Ә. Сәмиғуллин,
ВКП(б) Өлкә Комитетенең партия информациялары секторы мөдире.

«Ишембайнефть» трестының промыселдар лабораторияһы коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә ярыштың эшен уңышлы үтәүҙә алға китә.

Һүрәттә: Лабораторияның стахановка лаборанткаһы иптәш В. Свешникова эш өҫтөндә. Ул көндәлек заданиеһын 130 процентҡа үтәй.

М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Эшселәрҙең техник белемдәрен юғары кимәлгә

Производствола юғары [illegible] етештереүсәнлегенә, отличный сифатлы продукция етештереүгә тик кадрҙарҙың политик һәм техник белемдәре юғары булғанда ғына өлгәшергә мөмкин. Был, әлбиттә, ул мөһим шарттарҙың береһе. Шуға күрә беҙ эшселәрҙең белемдәрен төрлө юлдар менән күтәреүгә, инженер-техник работниктарҙың белемдәрен күтәреүгә ҙур иғтибар бирәбеҙ.

1950 йылда заводта эшләүселәрҙең 33,4 проценте стахановсылар мәктәбендә, квалификацияны күтәреү курстарында, техминимум түңәрәктәрендә үҙ белемдәрен күтәрҙеләр. Уларҙың күбеһе етәксе эштәргә үрләтелде.

Хәҙер беҙҙә, производствонан айырылмайынса, кискә нефть техникумында — 58, ә нефть институтында 24 кеше уҡый.

Беҙҙең завод кадрҙар әҙерләү «тимерлеге» булып әүерелде. Закиров, Әкрәмов, Кадышев, Дмитриев һәм башҡа күп кенә иптәштәр заводта ябай эшсе булып эшләй башлағайнылар. Улар үҙ белемдәрен күтәреүҙә айырыуса тырышып эшләнеләр, курстарҙа, кискә техникумдарҙа уҡынылар, ә марксизм-ленинизмдең кискә университете уларға политик белемгә эйә булыуға ҙур ярҙам итте. Иптәш Закиров хәҙер цехтың өлкән инженеры, Дмитриев һәм Кадышев иптәштәр — цех начальниктәре. Шулай уҡ иптәш Әкрәмов та установка начальнигы булып эшләй.

Элек заводта ябай инженер булып эшләгән иптәш Осадченко завод директоры итеп үрләтелде. Заводтың элекке директоры иптәш Рябчиков хәҙер нефть промышленносе министрының урынбаҫары. Үҙ белемдәрен күтәреп, хәҙер юғары етәксе работниктәр постында эшләүсе бындай кешеләр беҙҙең заводта күп. Завод коллективы үҙе тәрбиәләп үҫтергән гүзәл кешеләре менән законлы ғорурлана.

В. Кирайдт,
Өфө нефть эшкәртеү заводының кадрҙар бүлеге начальнигы.

КОЛХОЗ ҺӘМ СОВХОЗ ФЕРМАЛАРЫНДА МАЛДАРҘЫ ҠЫШЛАТЫУҘЫ УҢЫШЛЫ ОЙОШТОРАЙЫҠ!

☆ ☆

Социалистик ярыштың гүзәл һөҙөмтәләре

Арслан тоҡомло малдар үрсетеү совхозы работниктәре Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен арттырыу юлында бөтә көстәрен туплап эшләйҙәр.

Производствола намыҫлы эшләү Тыуған илдең экономик ҡеүәтен арттыра, бөтә донъяла тыныслыҡты нығытыуға ярҙам итә. Совхоз работниктәре быны яҡшы аңлайҙар. Шуға күрә улар тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Мәскәүҙә Икенсе Бөтә Союз конференцияһы һәм Варшавала Икенсе Бөтә Донъя конгресе барған саҡтарҙа стахановсы вахтаға баҫып эшләнеләр. Был осорҙа совхоз эшселәре хеҙмәттә юғары күрһәткестәргә өлгәштеләр.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау хөрмәтенә совхоз фермаларында социалистик ярыш йәйелдерелде. Социалистик ярыш йөкләмәләре намыҫлы үтәлә. Совхоздың Көнсығыш фермаһы коллективы һөт һауып алыуҙың йыллыҡ планын 11 ай эсендә 121 процентҡа, государствоға һөт тапшырыу йөкләмәһен 152 процентҡа үтәне. Бында иптәш Морозов етәкселек иткән бригада иң алдынғы булып тора. Ул быйыл һөт һауыу буйынса йыллыҡ планды 120 һәм государствоға һөт тапшырыу буйынса йөкләмәне 150 процентҡа үтәне. Һыйыр һауыусы иптәш В. Субботина быйыл октябрь айына тиклем үҙе тәрбиәләгән һәр бер һауын һыйырҙан 2000-әр литр һөт һауып алды. Иптәш А. Игнатьева етәкселек иткән бригада йәш малдарҙы тәрбиәләүҙә алғе(?) эшләй. Бригада октябрь-ноябрь айҙарында малдарҙың тереләй ауырлығы буйынса заданиене 120—130 процентҡа үтәне. Быҙауҙар ҡарауҙа инде 15 йыл эшләүсе Смирнова, Филатова һәм Князева иптәштәр айырыуса маҡтаулыға хаҡлы булып торалар.

Көнсығыш ферма совхоздың күсмә Ҡыҙыл Байрағын инде икенсе йыл үҙ ҡулында һаҡлай. Бында малдар быйыл да иң яҡшы шарттарҙа ҡышлатыла. Тәрбиәләү, ҡарау эше яҡшы ҡуйылған, малдарҙың көрлөгө юғары. Бөтә ҡышҡы осорға артығы менән етерлек күләмдә мал аҙығы булдырылды. Һәр бер эре мал өсөн 21-әр центнер бесән, 5-әр центнер һалам, 30-ар центнер силос, 30-ар центнер сәгелдәр һәм 12—13-әр центнер концентрат аҙыҡ бар. Тупаҫ аҙыҡтарҙың күпселек өлөшө ферма янына ташылып ҡуйылды.

Арслан совхозының башҡа фермалары ла уңышлы эшләйҙәр. «Кизрай» фермаһында һыйыр һауыусы иптәш Александра Захаровна Барҙайкина иң маҡтаулы стахановсы булып иҫәпләнә. Ул 1950 йылда совхоздың алдынғы һыйыр һауыусыһы иптәш Богданова менән үҙ-ара социалистик ярышта ениүсе булып сыҡты. Иптәш Барҙайкина быйыл үҙе тәрбиәләгән 12 һыйырҙың һәр береһенән 3500-әр литр һөт һауып алырға һүҙ биргәйне. Вәғәҙә намыҫ менән үтәлә. Ул ун ай ваҡыт эсендә һәр бер һыйырҙан 3254-әр литр һөт һауып алды. Ул урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә быйыл тағы ла өҫтәмә рәүештә һәр һыйырҙан 300-әр литр һөт һауырға йөкләмә алды. Ул быны ла уңышлы үтәй. Йыл аҙағына тиклем уның һыйырҙары 4000-әр литр һөт бирәсәктәр.

Совхоз эшселәре иптәш А. З. Барҙайкинаны хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәләүез район Советы депутатлығына кандидат итеп күрһәтте. Совхоздағы һайлаусылар 17 декабрҙә социалистик малсылыҡтың алдынғы стахановсыһы, Тыуған илебеҙҙең тоғро ҡыҙы А. З. Барҙайкинаға бирәсәктәр.

Арслан малсылыҡ совхозы эшселәре Ватаныбыҙҙың экономик ҡеүәтен тағы ла арттырыу, тыныслыҡты нығытыу хөрмәтенә стахановса эшләйҙәр. Улар хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнөн социалистик малсылыҡты үҫтереүҙә ҙур уңыштар менән ҡаршылайҙар.

Ғ. Сәйфуллин,
Мәләүез районы, Арслан совхозы партия ойошмаһы секретары.

Малсылыҡ кадрҙарын әҙерләүгә иғтибарһыҙ ҡараш

Социалистик ауыл хужалығының бөтә тармаҡтарындағы кеүек үк, малсылыҡта ла эштең уңышын кадрҙар хәл итәләр. Малсылыҡ работниктәрен һайлап алыу, уларҙы тәрбиәләү айырыуса ҙур иғтибарға эйә булып тора. Ләкин был мөһим эшкә Дүртөйлә районында иғтибар итмәйҙәр әле. Районның эрләтелгән(?) 7 колхозында ошо йылдың беренсе октябренән зоотехниканы өйрәнеү курстары эшләй башларға тейеш ине.

Малсылыҡ работниктәре әҙерләүҙең был 3 йыллыҡ курстарына 165 кеше урынына ни бары 68 кеше генә комплектовать ителгән. Бары тик «Урал», «Путь Ленина» һәм Свердлов исемендәге колхоздарҙа ғына курстар эшкә башлағандар. Ләкин был колхоздарҙа ла занятиелар аҙнаға ике тапҡыр урынына, ике айға ни бары ике-өс тапҡыр ғына үткәрелгән. «Урал» колхозында уҡыусыларҙы зоотехник Хәсәнов үткәрергә тейеш, ләкин ул ноябрь айында бары бер тапҡыр занятие үткәргән. Унда ла 25 кеше урынына бары 18 кеше генә ҡатнашҡан. «Путь Ленина» колхозында ла ветфельдшер Лапустина ике тапҡыр ғына занятие үткәргән.

«Коминтерн» һәм Пушкин исемендәге колхоздарҙың малсылыҡ работниктәренән 30 кеше зоотехниканы өйрәнеү курсында уҡырға тейеш. Был колхоздарға Исмаил зооветпунктының зоотехнигы иптәш Ғафурова беркетелһә лә, бер тапҡыр ҙа занятие үткәрмәгән. Хатта ул колхозға килеп тә әйләнгәне юҡ. «Роте-фане», «Марс», «Сатра», «Комбайн», «Мәскәү» һәм Калинин исемендәге колхоздарҙа ла зоотехниканы өйрәнеү курстары әле булһа эшкә башламағандар.

Район ауыл хужалығы бүлеге етәкселәре был мөһим эште ойоштороуға һәм кадрҙар һайлап алыуға еңел тыш(?) яуапһыҙ ҡарағандар. Ҡайһы бер колхоздарҙа курстар менән түбән белемле һәм тәжрибәһе булмаған кешеләр етәкселек итә. Мәҫәлән, «Сатра», «Комбайн» колхоздарына курста уҡытыуға түбән белемле иптәш Сафаров беркетелгән. Ә был курстар менән етәкселек итеүгә районда урта һәм юғары белемле ветеринария работниктәре етерлек. Бары тик был эшкә серьез иғтибар бирергә генә кәрәк.

Х. Ғәлимов.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Партия поручениеләре—партия ойошмаларының эшендә мөһим звено

«Туймазынефть» трестының өсөнсө промыселы Октябрьский ҡалаһы предприятиеләренең иң алдынғыларынан береһе булып тора. Нефть сығарыу буйынса 1950 йыл өсөн планлаштырылған кимәлгә коллектив үткән йыл уҡ өлгәште. 1950 йылдың 10 айлыҡ планы 15 сентябрҙә уҡ үтәлде. 9 ай эсендә пландан тыш 920 мең һум средствоға экономия алынды.

Коллективтең производстволағы уңыштары партия ойошмаһының партия-политик эштәрҙе яҡшы ойоштороуы менән һыҙатлана.

Партия ойошмаһы партия поручениеләренә ҙур иғтибар бирә. Сөнки партия поручениеләре коммунистәрҙе политик тормошҡа актив йәлеп итеүҙә һәм тәрбиәләүҙә иң мөһим форма булып тора.

Промысел партия ойошмаһында 34 коммунист иҫәпләнә. Уларҙың күбеһе йәш коммунистәр, партия члендәренең бөтәһе лә тип әйтерлек, партия поручениеләре бирелгән. Партбюро члены өлкән геолог иптәш Никитин ВКП(б) тарихын өйрәнеүселәр түңәрәге менән етәкселек итә. Был түңәрәккә 20 кеше йөрөй. Уҙған уҡыу йылы уңышлы тамамланды. Быйылғы уҡыу йылын да улар ойошҡан етешә башланылар. Партбюро члены, промысел директоры иптәш Кашапов комсомол ойошмаһына беркетелгән. Комсомолдарҙың һаны 80 кешегә етә. Быйыл иң производство алдынғыларынан 39 кеше эшсе комсомолға член итеп ҡабул ителде. Оператор иптәш Мишин профсоюздың промысел комитеты председателе итеп һайланды. Ул эшкә бик энергиялы тотонды. Бынан башҡа промысел комитетына тағы өс коммунист һайланды. Уларҙың һәр ҡайһыһы профсоюз эшенең бер участкаһында нәүәпле эшкә бирелделәр.

Коммунист операторҙар: Ибаев һәм Алтынбаев, нефть ҡыуыуҙа эшләүсе Ивагов иптәштәр политик уҡыу түңәрәге менән етәкселек итәләр. Склад мөдире иптәш Мөхәмәтйәнов стена газетаһының редакторы, операторҙарҙан Фәйзулхаҡов һәм [illegible]тулин иптәштәр редколлегия члендәре. Шулай итеп, бөтә нефть участкаһы, ер аҫты ремонты цехтары, механик мастерскойҙар һәм башҡа ярҙамсы предприятиелар партия ойошмаһының [illegible] контроле һәм етәкселеге менән [illegible] алынғандар. Коммунистәр партия поручениеләренең үтәлеүе тураһында периодик рәүештә партбюро алдында отчет биреп торалар.

Нефть сығарыу участкаларының өсәһендә партия группалары төҙөлдө. Улар партия ойошмаһының эшендә бик ҙур роль уйнайҙар. Участка коммунистәре араһында партия-политик һәм ойоштороу эшен алып баралар, коллективте фиҙакәр хеҙмәткә туплайҙар.

Мәҫәлән, июль айында партбюро ултырышы участкаларҙа ҡышҡа әҙерлектең барышы тураһында партгруппорг иптәш Нәфиҡовтың отчетын тыңларға ҡарар итте. Мастер иптәш Трифонов менән ул бөтә скважиналарҙы ҡарап тикшереп сыҡты. Участкаларҙа ҡышҡа әҙерлек эшен тиҙ арала тамамлау өсөн конкрет саралар билдәләнде. Вахталарҙа йыйылыштар үткәрелде. Коллектив коллекторҙарҙы күмеү өсөн ике мең метр оҙонлоғонда траншея ҡаҙырға, эштән бушаған арала электролебедкалар өсөн 6 будка төҙөргә йөкләмә алды.

Партбюро иптәш Нәфиҡовтың отчетын тыңлап, участкаларҙың ҡышҡа әҙерлегенә ҡарата конкрет күрһәтмәләр бирҙе һәм коллективтең башланғысын башҡа участкаларҙа өйрәнергә тәкдим итте. Һөҙөмтәлә электролебедкалар өсөн будкалар, оператор будкалары һәм күп кенә километрҙарға һуҙылған траншеялар ҡаҙылды. Шулай итеп промысел ҡышҡа әҙерлекте яҡшы баһа менән, үткән йылға ҡарағанда, 15 көнгә алдан тамамланы.

Айырым коммунистәргә бюро ултырыштарына һәм партия йыйылыштарына тикшереүгә индереү өсөн мәсьәләләр әҙерләү буйынса партия поручениеләре бирелә. Партбюро члены иптәш Мишингә 3-сө участкала социалистик ярыштың барышын тикшереү өсөн партия поручениеһе бирелгәйне. Иптәш Мишин участкала эштең торошон ентекләп тикшереп, артта ҡалыуҙың сәбәптәрен асыҡланы. Ә сәбәп ҡырғыстарҙың эшендә авария күп булыуҙа ине. Элекке мастер Белозеров коллектив менән эш итмәне. Социалистик ярыш формаль ойошторолған. Күрһәткес таҡтаһы юҡ, стена газеталары һәм боевой листоктар сығарылмаған, эшселәрҙең йыйылыштары бик һирәк уҙғарылған. Парторг иптәш Белов был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү сараһын күреү урынына, киреһенсә, улар менән килешеп йәшәгән.

Партбюро иптәш Беловҡа ҡаты шелтә бирҙе. Участка эшендә һынылыш яһарлыҡ конкрет саралар билдәләне һәм бюро ҡарарының үтәлеше өҫтөнән контроллек эшен бюро члены иптәш Мишингә йөкмәтте.

Күрелгән саралар һөҙөмтәһеҙ ҡалманы. Артта ҡалған 3-сө участка тиҙ ваҡыт эсендә алдынғы участкаға әйләнде.

Промысел партия ойошмаһы уйлап табыусылар һәм рационализаторҙарҙың эшен яҡшыртыуға өлгәште. Быйыл 101 рационализаторлыҡ тәкдиме индерелеп, шуның 45-е тормошҡа ашырылды һәм бынан 115 мең һум экономия алынды. Яңы ҡырғыстарҙы ҡулланыуҙан тәрән насослы 12 скважинала ремонт-ара срок 15 көндән 4 айға тиклем оҙайтылды һәм бының һөҙөмтәһендә промыселдә пландан тыш ун меңдәрсә тонна нефть алынды.

Рационализаторҙар һәм уйлап табыусылар эше менән промыселдең өлкән инженеры, комсомолец иптәш Аширов етәкселек итә. Уҙған ярты йыл эсендә был мәсьәлә буйынса партбюро ултырышы иптәш Аշировтың ике тапҡыр отчетын тыңланы. Рационализаторҙар һәм уйлап табыусылар Бөтә Союз ярышына ҡушылдылар. Аңлатыу һәм ойоштороу эштәренең яҡшы ҡуйылыуы һөҙөмтәһендә быйыл яңы тәкдимдәр алынды. Өсөнсө номерле промыселдә һәр бер яңылыҡ партия ойошмаһы һәм бөтә коммунистәр тарафынан эшлекле рәүештә яҡланыла. Сентябрь айының урталарында ВКП(б)-ның ҡала комитеты бюроһы инженер Ковалевтың яңы методын тормошҡа ашырыу тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе. Икенсе көндә үк был мәсьәлә промыселдең партбюро ултырышында ҡаралды һәм инженер Ковалевтың методын тормошҡа ашырыу тураһында конкрет саралар билдәләнде. Промысел коллективы иптәш Ковалевтың методын таратыуҙы ҡала предприятиелары араһында беренсе булып ойошторҙо. Стахановсы слесарь Федосеев, Пантелеев, Салыҡов, нефть сығарыу мастеры Букин иптәштәрҙең эш алымдары өйрәнелде һәм башҡа эшселәргә күсерелә.

Өсөнсө промысел партия ойошмаһы партияның эске эштәренең башҡа формалары менән бер рәттән, партия поручениеләрен коммунистәрҙе тәрбиәләүҙең иң мөһим эш төрө итеп файҙалана.

И. Егоров.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„*А. Мөрсәләй мәктәбендә*"

[illegible] исем менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» гәзитәһының 215-се номерында Күгәрсен районы Айһай-Мөрсәләй [illegible]лыҡ мәктәбендә уҡытыу һәм [illegible] эштәренең йомшаҡ ҡуйылыуы, [illegible]дың уҡыуҙа өлгәшеүҙәрен тейеш[illegible] кимәлгә күтәреү буйынса көрәш [illegible]ойолмауы хаҡында хәбәр баҫылған. Был айҡанлы Күгәрсен район мәғариф бүлеге мөдире иптәш Ғөбәйҙуллин редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

«Ҡыҙыл Башҡортостан» гәзитәһында баҫылған хәбәрҙә күрһәтелгән фактылар район мәғариф бүлегенең инспекторҙары тарафынан урында тикшерелеп дөрөҫ, тип табылды. Мәктәп директоры иптәш Маллановҡа эш менән насар етәкселек иткәне өсөн шелтә бирелде. Бер үк ваҡытта мәктәптең эшен яҡшыртыу буйынса район мәғариф бүлеге тарафынан күп кенә саралар билдәләнде. Шулай уҡ «Ҡыҙыл Башҡортостан» гәзитәһында баҫылған был хәбәр районның бөтә мәктәптәрендә лә тикшерелде.

ЛЕСПРОМХОЗДАРҘА АҒАС ӘҘЕРЛӘҮ ТЕМПЫН КӨСӘЙТЕРГӘ

Башҡортостан республикаһы илебеҙ хужалығына һәр йыл һайын миллиондарса кубометр ағас материалдары әҙерләй. Бигерәк тә сталинсә эпоханың грандиоз төҙөлештәренә хәҙер бик күп ағас материалдары талап ителә. Был, әлбиттә, республиканың урман промышленносе работниктәренә айырыуса ҙур бурыстар йөкмәтә. Ләкин күп кенә етәксе работниктәр был бурыстарҙы әле тулы мәғәнәһе менән аңлап етмәйҙәр. Республикабыҙҙың ҡайһы бер леспромхоздары һәм райондары тарафынан ағас әҙерләү һәм сығарыу буйынса государство планы ҡулыһынса үтәлеп еткерелмәй. Һөҙөмтәлә беҙҙең күп кенә хужалыҡтарыбыҙ ағас материалдарын тейешле кимәлдә алып еткермәйҙәр.

1950 йылдың ағас сығарыу планы республика Урман промышленносе министерствоһы буйынса өҙөлөү алдында тора. Быйылғы пландың әле яртыһы ла үтәлмәгән. Был, тимәк, леспромхоздарҙа механизмдәр, транспорт һәм башҡа производство средстволары тулы ҡеүәтендә файҙаланылмайҙар, тигән һүҙ. Ағас ташыусы һәр бер автомашинаға быйыл 3,42 мең кубометр ағас сығарыу планлаштырылған. Ғәмәлдә һәр бер тәүләк автомашина бары 1,2 мең кубометрҙан артығыраҡ ағас сығарған.

Пландың быйыл өҙөлөү алдында тороуында, бөтәһенән элек, леспромхоздарҙа автомашиналар өсөн төҙөк юлдың булмауы төп сәбәп булып тора. Шулай уҡ хеҙмәттең насар ойошторолоуы, хеҙмәт дисциплинаһының тейешле кимәлгә ҡуйылмауы ла бик ныҡ тәьҫир итә. Бындай хәл был һайын ҡабатлана килә. Шуға ҡарамаҫтан, юл төҙөү һәм капиталь ремонтлау мәсьәләһе хәҙергә тиклем хәл ителмәгән. Юл төҙөү планы йылдан-йыл үтәлмәй килә. Ә төҙөлгәндәре техник талаптарға яуап бирерлек түгел.

Министерство етәкселәре һәм работниктәре леспромхоздарҙа йыш ҡына булалар. Ләкин улар булған етешһеҙлектәрҙе өйрәнмәйҙәр һәм урындарҙа уларҙы бөтөрөү өсөн сара күрмәйҙәр.

1950—1951 йылдарҙа көҙгө-ҡышҡы ағас әҙерләү сезонының башланыуына ай ярым ваҡыт үтте. Ә әлегә үҙгәреш юҡ. Дүртенсе кварталдың ағас ташыу планы 1 декабрға тик 22 процентҡа генә үтәлде. Асҡын леспромхозы 44 мең кубометр ағас ташыу урынына 1 мең 700 кубометр, Белокатай леспромхозы 35 мең кубометр урынына — 5 мең 200, ә Нуриман леспромхозы — 31 мең кубометр урынына 5 мең кубометр ғына ташығандар. Шулай уҡ башҡа ҡайһы бер леспромхоздарҙа ла эш яҡшынан түгел. Леспромхоз директорҙары өҙөклектән сығыу өсөн нимә уйлайҙар икән?

Сезонлы эшселәр һәм колхоздарҙан килгән йәнле тартыу көстәре тарафынан да ағас сығарыу планының үтәлеүе әле яҡшы тора, тип әйтеп булмай. Быйыл ат менән ағас ташыусылар колхоздарҙан бик һүлпән киләләр. Күп кенә райондар леспромхоздарҙы ағас ташыусылар менән тулыһынса тәьмин итмәйҙәр. 3 декабрға ағас ташыусыларҙың, планға ҡарағанда, ярты(?)һы ғына эшләне. Бигерәк тә Дыуан, Маҡар, Ғафури, Мәләүез, Асҡын һәм башҡа ҡайһы бер район етәкселәре был тоңғалда яуапһыҙлыҡ күрһәтәләр. Улар ағас ташыусыларҙы, йәнле тартыу көстәрен тик хәҙер генә ебәрә башланылар. Бындай һүлпән килеү, әлбиттә, ағас әҙерләү һәм ташыуҙың государство планының үтәлешен [illegible] ҡурҡыныс аҫтына ҡуя. Был, илебеҙҙә барған грандиоз төҙөлештәрҙе 1951 йылда ағас материалдары менән тәьмин итеп еткермәүгә килтерәсәк.

Райондарҙа ла, ҡайһы бер леспромхоз етәкселәре кеүек, күп кенә работниктәр ағас әҙерләү һәм ташыуҙа килеп тыуған хәлдең ҡурҡыныслығын аңлап бөтмәйҙәр. Улар ағас ташыусылар һәм ҡырҡыусылар менән аҙ шөғөлләнәләр, план үтәлешенең барышын контроль аҫтына алмайҙар. Шунлыҡтан урман участкаларында күп кенә хаталар ебәрелә.

Сталинсә эпоханың бөйөк төҙөлештәре өсөн ағас материалдарының ғәйәт ҙур әһәмиәтен Помағужа(?) районының колхозсылары һәм Танып леспромхозының механизаторҙары яҡшы аңлайҙар. Улар республикабыҙҙың бөтә колхозсы хеҙмәтсәндәренә һәм урман промышленносе работниктәренә асыҡ хат менән мөрәжәғәт иткәйнеләр. Һөҙөмтәлә Помағужа районы хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең алған социалистик йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Танып леспромхозында ла уңыштар ҙур.

Республика леспромхоздары был патриотик башланғысҡа һис һүҙһеҙ ҡушылырға һәм булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрергә тейештәр. Шуның өсөн бөтә леспромхоз коллективтәре һәм сезонлы эшселәр декабрь айында ағас әҙерләү һәм ташыу буйынса ҡыҫҡа(?) көрәш яһарға бурыслылар. Быны беҙҙән Тыуған ил һәм коммунизмдең бөйөк төҙөлештәре талап итәләр.

В. Митюгов,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советенең урман промышленносе һәм урман хужалығы группаһының мөдире.

Корея халк-демократик республикаһы хөкүмәтенең белдереүе

Төньяк Корея, 9 декабрь. (ТАСС). 7 декабрҙә Корея халҡ-демократик республикаһының хөкүмәте Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына түбәндәге белдереүҙе ебәрҙе:

«БМО Генеральный Ассамблеяһы сессияһының председателенә.

БМО Именселек Советенең председателенә.

Лейк-Саксесс, Нью-Йорк.

Корея халҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенең элекке белдереүҙәрендә һәм Корея берҙәм демократик Ватан фронты махсус комиссияһының хәбәрҙәрендә Америка интервенттәренең Кореялағы ҡоралды көстәренең һуғышты алып барыуға ағылған халҡ-ара хоҡуҡтың дөйөм танылған нормаларын күп тапҡырҙар боҙоу ваҡиғалары килтерелгәйне.

Корея халҡының ныҡлы ҡаршылығына осрағас, Америка империалистәре һуғышты алып барыуҙың дөйөм танылған нормалары менән аҙ ғына дәрәжәлә лә иҫәпләшмәйенсә, Кореяла һуғыш алып барыуҙың әленән-әле аяуһыҙыраҡ ысулдарын ҡулланалар. Халыҡтарҙың милли азатлыҡ хәрәкәтен баҫтырыу һәм Алыҫ Көнсығышта Америка империализмының хакимлеген урынлаштырыу маҡсаты менән асыҡтан-асыҡ ҡоралды көрәш башлап, Америка империализмы Кореяны баҫып алыу өсөн бөтә төр енәйәттәрҙе эшләргә ҡарар иткәнлеге Американың Кореялағы агрессияһының беренсе көндәренән үк билдәле булды.

Бөтә донъя общественное фекерен алдарға маташып, Американың етәксе кругтары үҙҙәренең хәрәкәттәрен Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы исеменән «полиция функцияларын» тормошҡа ашырыу тураһында ике йөҙлө һөйләнеүҙәр менән йәшереп, Корея халҡына ҡаршы һуғыш алып барыуҙың аҡрынлап әленән-әле йыртҡысыраҡ ысулдарына күстеләр. Шул уҡ ваҡытта, БМО-лағы үҙҙәренең күпселегенә файҙаланып, улар Кореялағы телһә нинди законһыҙ хәрәкәттәрҙе был халҡ-ара ойошма авторитеты менән йәшерә аласаҡтарына иҫәп тоттолар. Америка һабаҫарҙары агрессия буйынса үҙҙәренән элек булған илбаҫарҙарҙан «тоталь» һуғыш, «юҡ итеү» һуғышы теорияһын мираҫ итеп алдылар һәм уны шундай уҡ ҡатылыҡ һәм мәрхәмәтһеҙлек менән Кореяла тормошҡа ашыралар. Улар һуғышты ҡоралды көстәргә ҡаршы ғына түгел, ә бөтәһенән элек һәм нигеҙҙә граждандар халҡына ҡаршы алып баралар.

Америка ҡоралды көстәре, «цивилизацияланған» варварҙар кеүек, һауынан, дингеҙҙән һәм башҡа ысулдар менән бомбаға тотоп Кореяла бөтә ҙур промышленность предприятиеләрен һәм уртаса һәм ваҡ предприятиеләрҙең күпселеген юҡ иттеләр, бөтә ҙур һәм уртаса ҡалаларҙы ҡырып бөтөрҙөләр, ауылдарҙы юҡ иттеләр, ә хәҙер, ҡыш яҡынлашып килгән ваҡытта, улар башҡа ҡалған халҡ йәшәй торған пункттарҙы систематик юҡ итә башланылар.

Америка самолеттары Корея ҡалаларын һәм ауылдарын бомбаға тотоу өсөн көн һайын меңдән ашыуыраҡ осош яһайҙар. Яндырылған ер тактикаһын ҡулланып, Америка авиацияһы бер ниндәй ҙә хәрби объекттар булмаған ҡалаларға һәм ауылдарға яндырғыс һәм фугасный бомбаларҙы бик күп һанда ташлай, миллионлаған кешеләрҙе йорт-ерһеҙ һәм йәшәү өсөн кәрәк булған әйберһеҙ ҡалдырып, тыныс граждандарҙың торлаҡтарын һәм милкен юҡ итә.

Халҡ йәшәй торған ҡалған пункттарҙы систематик бомбаға тотоу октябрҙең икенсе яртыһынан айырыуса көслөрәк булып әүерелде. Октябрҙең икенсе яртыһында Америка самолеттары Суньань, Кәчхонь, Кучханни, Хичхонь һәм башҡа ҡалаларҙы емерттеләр.

Ноябрь айында Америка самолеттары Канге, Ыйчжу, Сопьчхонь, Кусон, Тхэчхонь, Чхосань, Пукчинь, Косан, Маньпхочжинь, Херен һәм башҡа ҡалаларҙы систематик бомбаға тоттолар һәм асылда тулыһынса юҡ иттеләр. Канге ҡалаһындағы 8 мең бинаның 500-ҙән кәмерәге генә, Синьыйчжуҙа — 12 меңдән 1 мең самаһы, Маньпхочжинда 1500 бинанан 200 бина ғына ҡалды.

Тик бер Төньяҡ Корея территорияһында ғына Америка самолеттары 7 меңгә яҡын ауылды һәм халҡ йәшәй торған башҡа ваҡ пункттарҙы емерттеләр һәм яндырҙылар.

Үҙ тыуған илдәренең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлого өсөн көрәшеүсе Корея халҡының ихтыярын һындырыу бурысын ҡуйып, Америка интервенттәре Корея халҡын ҡол итеүсе үҙҙәренең йыртҡыстарса пландарын тормошҡа ашырыуға өлгәшеү өсөн бөтә йәнле нәмәне юҡ итергә, Кореяны буш лыҡҡа әүерелдерергә әҙерҙәр. Халыҡтарҙың үҙ-үҙҙәрен билдәләү һәм башҡа государстволарҙың эштәренә тығылмау принциптарын оятһыҙ рәүештә тапап, Америка империалистәре Корея халҡына: йәки Америка империализмының хакимлегенә буйһоноғоҙ, йәки беҙ һеҙҙең ерегеҙҙәге бөтә тереклекте юҡ итәсәкбеҙ, тип ультиматум ҡуйҙылар.

Ләкин Америка империалистәренең һәм Кореялағы уларҙың әйәрсендәренең янауҙары үҙ маҡсатына өлгәшмәйәсәк. Корея халҡы яңынан үҙенә колониаль ҡоллоҡ бығауын кейҙерергә бер ваҡытта ла юл ҡуймаясаҡ һәм тамам еңеүгә өлгәшкәнгә тиклем көрәшәсәк. Америка империалистәренең Кореялағы йыртҡыслыҡтары Америка империалистәренең һәм агрессия буйынса уларҙың әйәрсендәренең баҫып алыу пландарын Корея халҡы, Азияның бөтә халыҡтары алдында тағы ла күберәк фаш итә. Был йыртҡыслыҡтар Корея халҡының үҙенең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлого өсөн көрәшкә ҡаҡшамаҫ ихтыярын тағы ла күберәк ныҡыталар.

Юғарыла әйтелгәндәрҙе БМО һәм бөтә донъя общественное фекере иғтибарына еткереп, Корея халҡ-демократик республикаһының хөкүмәте Американың Кореялағы интервенттәренең һуғышты алып барыуҙың дөйөм танылған нормаларын һәм кешелек моралененең нормаларын тупаҫ боҙоу булып торған был енәйәттәренә ҡаршы ҡырҡа протест белдерә. Корея халҡы, һис шикһеҙ, бөтә прогрессив кешелек донъяһы кеүек үк, Американың Кореялағы ҡоралды көстәренең юғарыла әйтелгән законһыҙ хәрәкәттәренә Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының санкция биреүе тураһында белергә теләй.

Пак Хен Ен—Корея халҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министре.

Корея, 7 декабрь, 1950 йыл.

Трумэндең белдереүенә каршы Англияла протестәр

ЛОНДОН, 9 декабрь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаһы Трумэндең белдереүенә ҡаршы протестәр баҫып сығарыуҙы дауам итерә. Газетаның хәбәренә ҡарағанда, Клайд йылғаһы үйһыулығындағы предприятиеләрҙең 150-нән артығыраҡ цех старостаһы «Кореялағы һуғышҡа ҡаршы. Ҡытайҙан ҡулдарығыҙҙы алығыҙ» тигән петицияға ҡул ҡуйған. Глазголағы машиналар төҙөү заводының эшселәре тыныслыҡ талаптарын ҡылау өсөн забастовка иғлан итергә әҙер тороуҙары тураһында белдергәндәр.

Коммерческий һәм техник баҫмаларҙың работниктәрен берләштереүсе журналистәрҙең милли профсоюзының ойошмаһы һәм Бирмингам университетенең 400 самаһы студенте Трумэндең белдереүенә ҡаршы петицияға ҡул ҡуйған.

Тис йылғаһы түҙайлығының, Глазгоның көньяҡ өлөшөнең машиналар төҙөүселәренең берләшкән профсоюзының район бүлектәре, горняктәр милли профсоюзының Шотландия йәштәр комитете члендәре, штукатурсылар профсоюзының Глазголағы бүлеге, Кембридж профсоюз советы, «Лаура ли Фрокс» фирмаһы (үҙәк Лондон) тегеү фабрикаһы эшселәренең группаһы, форд заводы һәм Ньюкасл — он тайнда — «Виккерс-Армстронг» фирмаһы заводы эшселәренең группаһы, башҡа предприятиеләрҙең эшселәре һәм элекке хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең Гримсбиҙәге ойошмаһы шулай уҡ Трумэндең һуғыш тоҡандырыусанлыҡ белдереүенә ҡаршы протест менән сығыш яһағандар.

Трумэндең белдереүенә каршы катын-кыҙҙарҙың халк-ара демократик федерацияһының протесе

НЬЮ-ЙОРК, 9 декабрь. (ТАСС). Генеральный Ассамблеяның бишенсе сессияһында СССР делегацияһының етәксеһе А. Я. Вышинский ҡатын-ҡыҙҙарҙың халҡ-ара демократик федерацияһының генеральный секретаре Вайян-Кутерье ханымдан алынған телеграмманы Генеральный Ассамблеяның председателе Энтезамға ебәргән.

Был телеграммала 30 ноябрҙә пресс-конференцияла Трумэн тарафынан яһалған белдереүгә ҡаршы 59 илдең 91 миллион ҡатын-ҡыҙы исеменән ҡырҡа протест белдерелә. Ҡатын-ҡыҙҙарҙың халҡ-ара демократик федерацияһы Именселек Советенән «Советта член булған государство вәкиленең бындай белдереүенә,— Берләшкән Милләттәрҙең принциптарына ҡапма-ҡаршы килеүсе белдереүгә ҡаршы сығырға» һорай.

Иптәш Вышинский Генеральный Ассамблея председателенә ошо телеграмманы Ассамблеяның документе сифатында бөтә делегацияларға ла таратыуҙы үтенеп мөрәжәғәт итте.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялау

БЕРЛИН, 10 декабрь. (ТАСС). АДН агентствоһының Бонндан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Бонндың вице-канцлеры Блюхер башлыҡ итеүендәге бер группа Көнбайыш Германияның 20—25 дивизиянан торған армияһын төҙөү пландары тураһында һөйләгән. Блюхерҙең белдереүе Бонндың финанс министры Шеффер Көнбайыш Германияның 22 моторлаштырылған дивизиянан, шул иҫәптән 10 танк дивизияһынан торған ялланған ғәскәрҙәрен төҙөргә саҡырыуынан һуң яһалған.

1950—51 бюджет йылында казармалар өсөн участкалар алыуға, хәрби уҡытыу пландарын төҙөү һәм Көнбайыш Германияның армияһын төҙөү буйынса ойоштороу саралары өсөн генә 600 миллион марка бүлеү күҙҙә тотолған. 1951 — 52 бюджет йылына был маҡсаттарға 1,7 миллиард марка ассигновать итеү күҙҙә тотола. Ләкин Көнбайыш Германияның ғәскәрҙәрен ҡоралландырыуға һәм тотоуға расходтар был суммаһан байтаҡ артыҡ.

Бонндың хөкүмәт кругтарының мәғлүмәттәренә ҡарағанда, Көнбайыш Германияның армияһын төҙөү буйынса ойоштороу саралары бик күп үткәрелгәндәр. «Хужалыҡ мәсьәләләре буйынса тикшереүе управлениеһе» тигән исем аҫтында йәшерелгән граф Шверин штабы Бад-Годесбергта үҙенең эшен дауам иттерә һәм Көнбайыш Германияла дөйөм хәрби повинность индереү планын эшләгән дә инде. Корпус округтарын комплектовать итеү районларын һәм уларҙың управлениеләрен төҙөүгә әҙерлек эштәре алып барыла. Был округтар верховный союзный комиссияға буйһоноп, хеҙмәт биржалары менән бергә эшләйәсәктәр. Шулай уҡ призывниктәрҙе ҡарау буйынса комиссиялар өсөн врачтар исемлеге лә төҙөлгән. Был врачтар корпус округтарының управлениеләре һәм призыв районларының управлениеләре эргәһендә йәшәйәсәктәр.

Америка властарының күрһәтеүе буйынса башта Көнбайыш Германияның Төньяҡ Атлантик пактта ҡатнашыусы илдәр армияларының биштән бер өлөшөнән артыҡ булмаған соединениеләре төҙөлергә тейеш. Бынан тыш көнбайыштың оккупацион державалары ҡулында 350 мең немецтән торған резерв буласаҡ. Был немецтәр көнбайыш оккупацион властарында хеҙмәт итәләр. Уларҙың 66 меңе квалификациялы шоферҙар.

Ак йорттағы ғәҙәттәр

НЬЮ-ЙОРК, 10 декабрь. (ТАСС). Скриппс-Говард тресының «Ньюс» газетаһы (Вашингтонда сыға) Трумэн менән бәйләнгән яңы ғауға тураһында хәбәр итә. Газетаның һүҙҙәренә ҡарағанда, «Вашингтон пост» газетаһының музыка тәнҡитсеһе Хьюм, Трумэндең ҡыҙы — Маргаретҡың йырлау һәләтлектәре тураһында кире фекер билдәләгәне өсөн, Трумэн уға асыуы, һүгенеү һүҙҙәре менән тулы булған хат ебәргән.

Маргарет опера йырсыһы булырға уйлай һәм 5 декабрҙә Вашингтонда концерт биргән. Был айҡанды «Вашингтон пост» газетаһының музыка тәнҡитсеһе мәҡәлә иғлан иткән. Унда, президенттең ҡыҙы «үҙенең йыры менән тыңлаусыға «музыканы» бөтөнләйгә бирә алмай, тиерлек», тип әйтелгән.

Юғарыла күрһәтелгән хатҡа ҡарата һорауҙарға яуап биреп, Аҡ Йорт сотрудниктәре башта был хаттың ысын булыуына шикләнеү белдергәндәр, ләкин аҙаҡтан Трумэндең Хьюмға ысынлап та хат ебәргәнлеген раҫлағандар.

Матбуғат Трумэндән: «Мин хәҙер генә һеҙҙең газетаның һуңғы биттәрендә урынлаштырылған бөтләп бөткән рецензияһыҙҙы уҡып сыҡтым» тигән һүҙҙәр менән башланған хатының тексын киң иғлан иткән.

Унан ары Трумэн былай тип ҡурҡыта: «Мин һеҙҙе бер ваҡытта ла осратҡаным юҡ, ләкин әгәр ҙә осратһам, һеҙгә яңы танау һәм бер өйөм сей ит талап итәләсәк».

«Нью-Йорк геральд трибюн», «Дейли ньюс» һәм «Дейли миррор» газеталары һәм агентстволар Маргарет Трумэндең йыры тураһында кире фекер белдереүсе Вашингтон газеталарынан ҙур өҙөктәр иғлан итәләр.

Кореялағы ваҡиғалар

Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең 10 декабрҙә тапшырылған белдереүендә, Корея Халҡ армияһының ғәскәрҙәре һәм Ҡытай добровольцтәре бөтә фронт буйынса сигенеүсе Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәрен ҡыуып барыуҙы дауам иттерҙеләр, тип әйтелә.

Корея Халк армияһы частәренең дошман тылында хәрәкәте

Халк армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПЕКИН, 9 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы хәбәрсеһенең Төньяҡ Кореянан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең 3 декабрҙә иғлан ителгән белдереүендә, Корея Халҡ армияһының дошман тылында булған частәре, Халҡ армияһының фронтта хәрәкәт итеүсе частәре һәм Ҡытай добровольцтәренең отрядтәре менән тығыҙ бәйләнештә, күп кенә ҡалаларҙы, ауылдарҙы, ҙур районларҙы азат иттеләр, тип әйтелә.

Белдереүҙә, Халҡ армияһының частәре Канвон провинцияһын тулыһынса тиерлек азат иттеләр, шул иҫәптән: Ичхонь (Исен), Пхенган (Хейко), Чхолвонь (Тецуген), Кымхва (Кинка), Хваян (Вай-йо), Хвачхонь (Касен), Янгу (Йово), Капхен (Кахей), Иньчже (Рнптей), Ян Ян (Дзийойо) өйәҙҙәрен, Тхончхонь (Цусен) һәм Чхунчхонь (Сюнсен) өйәҙҙәренең бер өлөшөн, шулай уҡ башҡа дүрт өйәҙҙе азат иттеләр, тип күрһәтелә.

Хванхэ провинцияһында Халҡ армияһының частәре дүрт өйәҙҙе, шул иҫәптән Синьте (Синкей), Кымчхонь (Кинсен) һәм Суань (Суйан) өйәҙҙәрен азат иттеләр.

Көньяҡ Пхеньян провинцияһында Халҡ армияһының частәре Яндок (Потоку) өйәҙен һәм башҡа районларҙы азат иттеләр. Кенги провинцияһында бер өйәҙ азат ителде.

Бер үк ваҡытта Халҡ армияһының частәре Синьге (Синкей), Чхуньчхонь (Сюнсен), Пхенган (Хейко), Хваян (Вай-йо), Кымхва (Кинка), Янгу (Йоко), Иньчже (Рнптей), Хвачхонь (Касен), Капхен (Кахей) һәм башҡа ҡалаларҙы азат иттеләр.

Был районларҙы азат итеү барышында Халҡ армияһының частәре дошмандың йәнле көстәренә ҙур юғалтыуҙар яһанылар һәм бик күп трофейҙар ҡулға төшерҙеләр.

Азат ителгән районларҙа урындағы властар һәм Корея Хеҙмәт партияһының урындағы ойошмалары эшләй башлағандар. Был районларҙың халҡы Халҡ армияһын йылы ҡотлай һәм дошманды юҡ итеүҙә актив ҡатнаша.

Интервенттәрҙең Кореялағы йырткыслыктары

ШАНХАЙ, 10 декабрь. (ТАСС). Японияның «Джапан ньюс» газетаһы Рейтер агентствоһының хәбәрсеһе Коллистең хәбәрен баҫып сығарған. Унда Америка интервенттәренең һәм уларҙың лисынмансы әйәрсендәренең Саривондан сигенгән ваҡытта Корея патриоттарынан йыртҡыстарса үс алыуы тураһында яҙыла.

6 декабрҙә, тип яҙа, хәбәрсе, Көньяҡ Корея полицияһы Саривон тимер юл станцияһы районында бер ниндәй судһыҙ 56 политик тотҡонды атырға сығарған. Пулеметтан бер тапҡыр атҡандан һуң 17 кеше серьез яраланған булһа ла, тере килеш ҡалғандар. Америка полковнигенең күҙәтеүе аҫтында Көньяҡ Кореяның полицейскийҙәре был кешеләрҙе башҡа тотҡондар — ирҙәр һәм балалы ҡатындар менән тулы булған асыҡ тауар вагонына тейәгәндәр. Яралыларҙың береһенең ҡулы өҙөлгән булған, икенсе береһе битенә яраланған, ҡалғандары — эстәренә һәм күкрәктәренә яраланған булғандар. Уларҙың күбеһенән ҡан ағып торған һәм улар йөрөй алмағандар.

Хәбәрсе, яралыларға бер ниндәй ҙә медицина ярҙамы күрһәтелмәне, уларға һыу ҙа, аҙыҡ та бирмәнеләр, тип билдәләй.

Хәбәрсенең һүҙҙәренә ҡарағанда, Саривондағы хәрби полиция начальнигы лисынмансы майор Чан Йон Сун, Төньяҡ Корея ғәскәрҙәре ҡалаға килгәнгә тиклем «бөтә тотҡондар ҙа юҡ ителәсәктәр», тип оятһыҙ рәүештә белдергән.

Кореялағы хәл тураһында Америка газетаһы

НЬЮ-ЙОРК, 9 декабрь. (ТАСС). «Чикаго дейли ньюс» газетаһының Сеулдағы хәбәрсеһе Кейс Бич, Макартур ғәскәрҙәре Кореянан йәки китергә тейештәр, йәки уларға ҡотолғоһоҙ тиерлек юҡ ителеү янаясаҡ, тип яҙа. Бич былай ти: Төньяҡ Корея ғәскәрҙәренең һәм Ҡытай добровольцтәре отрядтәренең хәҙерге һөжүме һөҙөмтәһендә «Американың юғалтыуҙары һуғыш башланғандан бирле ҡасан да булғанға ҡарағанда байтаҡ арттылар... Токиолағы хәрби госпиталдәр сиктән тыш тулылар».

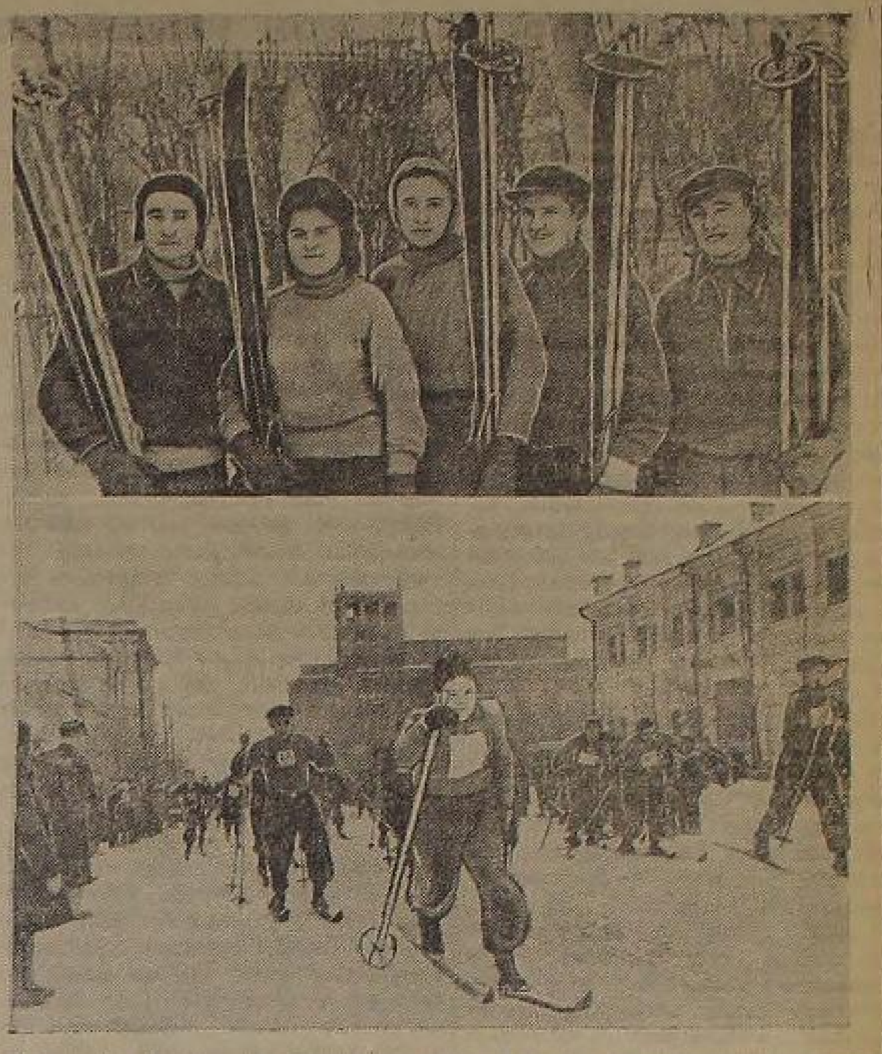

10 декабрҙә Өфөлә спорт обществоларының членнәре ҡатнашлығында ҡышҡы сезон асылыу хөрмәтенә А. Матросов исемендәге традицион саңғы эстафетаһы үҙғарылды.

Һүрәттә (өҫтә): пединституттың эстафетала беренселекте алған саңғысылар командаһы. (Аҫта) эстафетала ҡатнашыусыларҙың старт ваҡыты.

А. Червинский һәм М. Әхмәтьянов фотолары.

Радиоинформация комитетенең ял көнө концерттәре

ТЫУҒАН ИЛГӘ БИРЕЛГӘНЛЕК ЙЫРҘАРЫ

Республиканың атҡаҙанған артисы Мәғәфүр Хисмәтуллиндең тауышын, йырлау көсөн Башҡортостан хеҙмәтсәндәре күптән беләләр. Сөнки ул халҡ яратҡан йырҙы халыҡтың күңеленә ятырлыҡ тойғо менән йырлай ала.

Башҡортостандың радио тыңлаусылары уның йырҙарын үҙгән ял көнөндә ойошторолған концертта ла тыңланылар. Иптәш Хисмәтуллин концертте «Сәләм һүҙе» тигән йыр менән башлап ебәрҙе. Шағир Р. Ниғмәти һүҙҙәренә яҙылған Вәлиев музыкаһы талантлы йырсы һәм хор башҡарыуында бөтә республиканың, Уралдан, Ағиҙелдән бөтә Тыуған илгә, бөйөк юлбашсыға ебәрелгән ҙур сәләме булып яңғыраны. Радио тыңлаусылар уға үҙҙәренең дә ҡайнар һөйөүҙәрен ҡушып тыңлайҙар. Йырсының тауышы хор менән көсәйтелеп ебәрелеүе был ҙур сәләмдең халҡ исеменән булыуын тағы ла ҡеүәтләй, йөрәктәрҙәге патриотик тойғоно үҫтерә.

«Беҙ ҡеүәтле» исемле йыр концерт программаһының икенсе генә номеры булып башҡарылыуы үҙенән-үҙе уны тәүге йырҙың дауамы итте. Был йырҙы ла Башҡорт опера һәм балет театры солисы иптәш Хисмәтуллин беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтле булғанлығын, уның еңелмәҫ даны өсөн республика хеҙмәтсәндәренең дә арымай-талмай фиҙакәр хеҙмәт итеүен, дуҫлыҡ һәм еңеү байрағын ныҡлы ҡулдарҙа тотоп, бөтә донъяла тыныслыҡ булдырыу өсөн көрәшеүсебеҙҙе сағылдырырлыҡ итеп башҡарҙы.

Советтар Союзы халыҡтары араһындағы ҡаҡшамаҫ дуҫлыҡтың көсө ял көнөндәге концерттең үҙендә лә асыҡ булып күренә. Унда рус һәм татар халҡ көйҙәре айырыуса ҙур оҫталыҡ һәм һөйөү менән башҡарылдылар. Формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик булған башҡорт культураһы үҙенең бөтә үҫеш тарихендә бөйөк рус халҡының гүзәл культураһы менән тығыҙ бәйләнештә барҙы. Искусство работниктәре унан өйрәнделәр, өлгө алдылар. Ял көнө концертенда рус халҡ йырҙарының булыуы ла радио тыңлаусыларҙың талабын ҡәнәғәтләндереү булып сағылды.

Рус халҡының бейеү көйө «Ярославль кадриле». Халҡ инструменттәренең оркестре уны башҡарыуҙа рус халҡының тойғо байлығын, тормошон асып һалды. М. Хисмәтуллин иптәш тә рус халҡының «Дала ла, дала» һәм «Бар донъяны йөрөп сыҡтым» исемле ике йырын йырланы.

Үҙгән ял көнөндә Башҡортостан радиоинформация комитете ойоштороған концерт республика хеҙмәтсәндәренең көндән-көн үҫә барған талабына яуап бирә алырлыҡ. Концерттең йөкмәткеһе бай, тематик яҡтан юғары идеялы, хеҙмәтсәндәргә ял итеү мөмкинлеге бирә алырлыҡ итеп төҙөлгән.

Концертта башҡарылған номерҙарҙың күбеһе бөгөнгө тормошто, халҡыбыҙ алдында торған яңы мәһим бурыстарҙы хәл итеүгә арналған. Зифа Басырова башҡарыуындағы татар халҡ көйө «Ҡырға урман ултыртабыҙ», «Тыуған илем» (Заһит Хәбибуллин музыкаһы), «Зәңгәр сәскәләр» (Башҡортостандың атҡаҙанған искусство деятеле Вәлиев музыкаһы, Әхмәтшин һүҙҙәре, Башҡорт опера һәм балет театры солисткаһы Мәҙинә Әхмәтьянова башҡарыуында), «Һөйгән йәр» кеүек башҡа бер нисә йыр быға миҫал була ала. Улар яңы тормош тураһында. Ә Татарстандың халҡ артисы Мәжит Ильдар иҫке тормошта йәштәрҙең бәхетһеҙ йәшәүҙәре тураһында Афзал Шамовтың «Ҡыҙ урлау» тигән көлкө хикәйәһен уҡыны.

Үткән ял көнөндә тапшырылған концерт Башҡортостан искусство работниктәренең хеҙмәтсәндәрҙе идеялы, эстәлекле музыкаль әҫәрҙәр менән хеҙмәтләндереүҙә ҙур хеҙмәт биргәнлектәрен күрһәтә.

И. Ғәлиев.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

„Ҡыҙыл Башҡортостан"

газетаһына 1951 йылға подписка кабул ителә.

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум, 3 айға—15 һум, 1 айға—5 һум.

Подписка „Союзпечать" бүлектәрендә, почталарҙа, шулай ук заводтарҙа һәм фабрикаларҙа, уҡыу йорттарында һәм учреждениеләрҙә, совхоздарҙа һәм колхоздарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан кабул ителә.

„СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ ЗЕМЛЕДЕЛИЕ"

газетаһына

1951 йылға подписка кабул ителә.

Газета көн һайын сыға.

Подписка хаҡы: бер йылға—60 һум, 6 айға—30 һум.

Подписка бөтә почта бүлектәрендә, почтальондар, шулай ук колхоздарҙа һәм МТС-тарҙа подписка буйынса общественный уполномоченныйҙар тарафынан кабул ителә.

„Социалистическое земледелие" газетаһы издательствоһы.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлеше бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01184 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.
1950 йыл
№ 247 (8704)
13
ДЕКАБРЬ
шаршамбы
хаҡы 20 тин.

17 декабрь, йәкшәмбе—хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар көнө. БӨТӘГЕҘ ҘӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА!

Совет демократизмының бөйөклөгө

Бөгөн «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положение» иғлан ителде. Ул Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһының Верховный Советы Президиумы тарафынан раҫланған.

Совет һайлау законы донъялағы иң демократик Конституция—Сталин Конституцияһы принциптарынан сығып төҙөлгән. Беҙҙең һайлау системабыҙ социализмдың иң ҙур ҡаҙаныштарының береһе булып тора, ул совет, ысындан да халыҡ социалистик демократизмының бөйөклөгөн сағылдыра.

«РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положение» беренсе статьяла уҡ, Россия Федерацияһы государство властының юғары органына һайлауҙар дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә йәшерен тауыш биреү юлы менән үткәрелә, тип билдәләй.

РСФСР-ҙың 18 йәшкә еткән бөтә граждандары ла депутаттар һайлау хоҡуҡлылар. Республиканың 21 йәшкә еткән бөтә граждандары ла Верховный Советҡа һайланыу хоҡуҡы менән файҙаланалар. Бөтә граждандар ҙа, уларҙың ниндәй расаға һәм милләткә булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, милек хәленә һәм элекке эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, Верховный Советҡа депутаттар һайлауҙа ҡатнашырға хоҡуҡлылар.

Иптәш Сталин, Совет Конституцияһының үҙенсәлеге шунан тора: ул «граждандарҙың формаль хоҡуҡтарын теркәү менән генә сикләнмәй, ә төп иғтибарҙы был хоҡуҡтарҙы гарантиялау тураһындағы мәсьәләгә, был хоҡуҡтарҙы тормошҡа ашырыу средстволары тураһындағы мәсьәләгә күсерә», тип күрһәтте.

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһында иғлан ителгән Положениеның һәр бер статьяһы граждандарҙың үҙ һайлау хоҡуҡтарын тормошҡа ашырыуы өсөн бөтә шарттарҙы тыуҙырыуға йүнәлтелгән. Һайлаусыларҙың исемлектәрен төҙөү, һайлау округтары һәм участкалары төҙөү тәртибе, шулай уҡ депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе һәм һайлау комиссияларының эшмәкәрлеге дөйөм халыҡ контроле аҫтында булып, бөтә һайлау процедураһы тулы асыҡлыҡ менән үтә.

Һайлау хоҡуҡы менән файҙаланыусы бөтә граждандар ҙа һайлаусылар исемлегенә индереләләр, һайлаусыларҙың береһе лә бер нисә исемлеккә индерелә алмайҙар. Һайлауҙарға тиклем 30 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтарының исполкомдары һайлаусыларға был исемлектәр менән танышыу мөмкинлеген тәьмин итәләр. Исемлектәрҙәге теге йәки был хаталар тураһындағы ғаризалар 3 көндән дә һуңламайынса ҡаралырға тейештәр.

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтары бер округҡа 150 мең халыҡ иҫәбенән төҙөләләр. Бер һайлау участкаһына 1500—3000 халыҡ иҫәбенән һайлау участкалары төҙөләләр. Ләкин халыҡҡа уңайлы булыу өсөн был ҡағиҙәнән күп кенә айырымлыҡтар ителә. Мәҫәлән, һайлау участкаһы үҙәгенән 10 километрҙан ашыуыраҡ алыҫлыҡта урынлашҡан ауылдарҙа һәм тиҫтәлә 300 кеше йәшәгән ваҡытта айырым һайлау участкалары төҙөлә. Төньяҡ, шулай уҡ таулы һәм күсмә халыҡ йәшәгән районларҙа, һайлау участкалары 100 һәм хатта 50 кеше йәшәгән ваҡытта ла төҙөлә ала; больницаларҙа, санаторийҙарҙа, инвалидтар йорттарында һәм тиҫтәндә 25 һайлаусыһы булған, ә алыҫтарға йөрөүсе карапларҙа — иң кәмендә 25 һайлаусы булған һайлау участкалары төҙөлә ала.

Һайлау комиссияларын төҙөү һәм РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе—совет демократияһының ғәжәйеп асыҡ күрһәткесе ул. Общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр йыйылыштары РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡына эйә. Был хоҡуҡ коммунистик партия ойошмаларына, профессиональ союздарға, кооперативтарға, йәштәр ойошмаларына, культура ойошмаларына, шулай уҡ предприятиеларҙағы, учреждениеларҙағы, колхоздарҙағы, совхоздарҙағы эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ауылдарҙағы крәҫтиәндәрҙең йыйылыштарына, ғәскәри частарҙағы хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштарына бирелгән. Был — депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү эшенә иң киң халыҡ массаларын йәлеп итеүҙе, халыҡтың иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын һайлауҙы тәьмин итә.

Совет һайлау законы ойошмаларға, общественный ойошмаларға һәм хеҙмәтсәндәр коллективтарына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттар өсөн агитация алып барыу хоҡуҡын бирә. Бының өсөн улар ҡарамағына бөтә ҡарамаҡ средстволар — матбуғат, радио, кино, шулай уҡ митинглар һәм йыйылыштар үткәреү өсөн клубтар һәм башҡа биналар бирелә. Беҙҙең һайлау законыбыҙ һайлаусыларҙың хоҡуҡтарын нык һаҡлай, уларҙың һәр береһенең үҙ хоҡуҡтарын иркен һәм тулы ҡарашы тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итә.

Партия ойошмаларының мөһим бурысы һайлауҙар тураһында иғлан ителгән Положениены бөтә хеҙмәтсәндәргә лә аңлатыуҙан, уны һәр бер һайлаусының аңына еткереүҙән тора.

Беҙҙең илебеҙҙә социализмдың еңеүе, большевиктар партияһы етәкселегендә, иптәш Сталиндың гениаль юлбашсылығында совет халҡы тарафынан яулап алынған еңеү нигеҙендә социалистик демократизм сәскә атты. Социализм төҙөп, беҙҙең халыҡ кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуын бөтөрҙө. Беҙҙең илдә бөтә эксплуататорҙар класстары һәм уларҙың иҡтисади нигеҙе юҡ ителде.

«Беҙҙә, — тине иптәш Сталин 1937 йылдың 11 декабрендә, — капиталистар юҡ, помещиктар юҡ, тимәк, шулай булғас милкәтле синыфтарҙың милкһеҙҙәрҙе баҫымы ла юҡ. Беҙҙә һайлауҙар эшселәр, крәҫтиәндәр, интеллигенцияның хеҙмәттәшлеге обстановкаһында, уҙ-ара ышаныс обстановкаһында, мин әйтер инем, уҙ-ара дуҫлыҡ обстановкаһында үтәләр, сөнки беҙҙә капиталистар юҡ, помещиктар юҡ, эксплуатация юҡ, һәм асылда, халыҡты ихтыярын боҙоу өсөн уға баҫым яһаусы юҡ».

Капитал илдәрендә һайлауҙар бөтөнләйҙә икенсе төрлө ойоштоорола һәм үткәрелә. Буржуаз демократия, билдәле булыуынса, тар, сикләнгән, ялған, икейөҙлө демократия булып тора, байҙар өсөн ожмах һәм эксплуатацияланыусылар өсөн тоҙаҡ. Капиталистик илдәрҙә һайлау законы миллиондарса кешеләрҙе төрлө цензтар ярҙамында һайлауҙа ҡатнашыу хоҡуҡынан мәхрүм итә.

Буржуаз конституциялар империалистик монополистарға, бер төркөм империалистик интерестары яҡлайҙар, халыҡтың урыныҡса ихтыярын һайлауҙар юлы менән белдереүенә ҡаршы торалар. АҠШ-та миллионлаған хеҙмәтсәндәр бер йәки был ваҡыт аҫтында булған алдан бер һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителгәндәр. Мәҫәлән, 1948 йылда президент һайлауҙары ваҡытта Америка һайлаусыларының артығы тиерәк ҡатнашманы. Иң өсөн һуң башҡа һайлауҙарҙа ҡатнашмаһынмы? 7,7 миллион кеше башлыса һайлау налогтарын түләмәү һәҙәмтәһендә, 4,7 миллион кеше — ауырыу арҡаһында һайлауҙарҙа ҡатнаша алмаҫа, СССР-ҙан айырмалы рәүештә, АҠШ-та тауыш биреү өсөн бюллетендәр ауырыусыларға килтерелмәйҙәр. 3,4 миллиондан артығыраҡ кеше юлда булыу сәбәпле тауыш бирә алманы. Ингляндә ундай һәм яҙа белмәгән 3 миллион самаһы кешегә лә АҠШ-та президент һайлауҙарында ҡатнашманы. Ултыраҡлылыҡ цензы арҡаһында 2 миллиондан артығыраҡ кеше һайлауҙарҙа ҡатнашманы. Былардан тыш тағы ла 24 миллиондан артығыраҡ кеше һайлауҙарҙа ҡатнашманы.

Иң реакцион империалистик буржуазиялар бөтә власть бүре булыуын йүрәүсе сәйәси партиялар фашистик һәм хеҙмәттә йыйынтыҡ терроры менән фашистик әйҙәй...

Беҙҙең халыҡбыҙ капитализмын ғазаптарынан мәңгегә азат ителде. Тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе Совет халҡы Сталинсе Конституция нигеҙендә асыҡ киләсәккә ышаныс һәм яңы еңеүҙәргә ынтыла.

Советтар Союзының тарихи тәжрибәһе менән рухланған халыҡ демократияһы илдәрендә хеҙмәтсәндәр социализм төҙөү юлынан баралар.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнә. Халыҡтың политик активлеге көндән-көн үҫә. 1950 йылның пландары срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш иң һәйбәт күләм алды. Миллиондарса хеҙмәтсәндәр үҙҙәренең йыллыҡ производство пландарын тамамлауҙар за инде. Совет кешеләре урындағы Советтарға һайлауҙарҙы яңы хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылайҙар, коммунистар менән партиялы булмағандарҙың блогы кандидаттарына бер кешеләй тауыш бирер, шулай уҡ бөтә республикабыҙҙа иң юғары органы РСФСР Верховный Советенә большевиктарса һайлауҙарға әҙерләнерҙәр.

(«Правда» газетаһының 12 декабрҙәге баш мәҡәләһе).

Ҙур патриотик күтәрелеш менән

Белорет ҡорос-сымйыҡ заводы коллективы коммунизм төҙөлөштәренә махсус заказдарҙы ҙур шатлыҡ менән ҡабул итеп ала һәм уларҙы срогынан алда үтәй.

Завод ноябрь айында Куйбышев гидроэлектростанцияһы заказын үтәне. Был заказды үтәгән көндәрҙә цех коллективтары стахановсы вахтаға баҫып эшләнеләр.

Канат үреүсе Мәсәлим Хайруллин, Рәхим Ярмөхәмәтов иптәштәр заказ үтәү эшендә айырыуса актив ҡатнаштылар.

„РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениене" раҫлау тураһында

РСФСР Верховный Советы Президиумы УКАЗЫ

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы Верховный Советы Президиумы КАРАР ИТӘ: „РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениене" раҫларға.

РСФСР Верховный Советы Президиумы Председателе М. ТАРАСОВ
РСФСР Верховный Советы Президиумы Секретаре П. БАХМУРОВ

Москва, 11 декабрь, 1950 йыл.

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

I ГЛАВА
Һайлау системаһы

1 статья. РСФСР Конституцияһының 138-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР Верховный Советына депутаттар һайлау — һайлаусылар тарафынан йәшерен тауыш биреү менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә үткәрелә.

2 статья. РСФСР Конституцияһының 139-сы статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау дөйөм була: РСФСР-ҙың 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, ҡайһы расаға һәм милләткә булыуҙарына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, милек хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, ақылдан яҙғандар һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләрҙән башҡа, депутаттар һайлауҙа ҡатнашырға һәм һайланырға хоҡуҡлылар. РСФСР Верховный Советына депутаттар итеп 21 йәшкә еткән РСФСР-ҙың һәр бер гражданы һайлана ала.

3 статья. РСФСР-ҙың 21 йәшкә еткән һәр бер гражданы, ҡайһы расаға һәм милләткә булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, милек хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, РСФСР Верховный Советына депутат булып һайлана ала.

4 статья. РСФСР Конституцияһының 140-сы статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау тиң була: һәр бер гражданың бер тауышы бар; бөтә граждандар ҙа һайлауҙарҙа тиң нигеҙҙә ҡатнашалар.

5 статья. РСФСР Конституцияһының 141-се статьяһы нигеҙендә, ҡатын-ҡыҙҙар һайлау һәм һайланыу хоҡуҡтарынан ир-аттар менән тиң хоҡуҡтан файҙаланалар.

6 статья. СССР Ҡораллы Көстәре сафтарындағы граждандар, РСФСР Конституцияһының 142-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР Верховный Советына һайлау һәм һайланыу хоҡуҡына бөтә граждандар менән тиң рәүештә файҙаланалар.

7 статья. РСФСР Конституцияһының 143-сө статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау—тура һайлау була: РСФСР Верховный Советына депутаттар һайлауҙы граждандар туранан-тура һайлау юлы менән граждандарҙың үҙҙәре тарафынан туранан-тура башҡарыла.

8 статья. РСФСР Конституцияһының 144-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР Верховный Советына депутаттар һайлағанда тауыш биреү йәшерен була.

9 статья. РСФСР Конституцияһының 18-се статьяһы нигеҙендә, башҡа бер союзный республиканың граждандары РСФСР территорияһында РСФСР граждандары менән РСФСР Верховный Советына һайлау һәм һайланыу хоҡуҡынан файҙаланалар.

10 статья. РСФСР территорияһында йәшәгән һ. СССР граждандарына булмаған, ә сит ил государстволарының граждандары булып торған кешеләр РСФСР Верховный Советына һайлауҙарҙа һайлау һәм һайланыу хоҡуҡына эйә түгелдәр.

11 статья. РСФСР Конституцияһының 146-сы статьяһы нигеҙендә, РСФСР Верховный Советына һайлау ваҡытына кандидаттар һәм һайлау округтары буйынса күрһәтелә.

12 статья. РСФСР Верховный Советына һайлауҙар үткәреү менән бәйләнешле булған расходтар государство иҫәбенә үткәрелә.

II ГЛАВА
Һайлаусылар исемлектәре

13 статья. Һайлаусылар исемлектәренә һайлау хоҡуҡы булған һәм исемлектәр төҙөү моментенә ошо совет территорияһында (даими йәки ваҡытлы рәүештә) йәшәй торған, һайлауҙар көнөнә 18 йәшкә еткән бөтә граждандар индереләләр.

14 статья. Һайлаусыларҙан береү ҙә берҙән артыҡ һайлау исемлегенә индерелә алмай.

15 статья. Суд буйынса һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләр һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм итеүҙең суд ҡарарында билдәләнгән бөтә срогы эсендә, шулай уҡ закон менән билдәләнгән тәртиптә ҡаралып, аҡылдан яҙған, тип танылған кешеләр һайлаусылар исемлектәренә индерелмәйҙәр.

16 статья. Һайлаусылар исемлектәре ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, районлларға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, поселкаларҙа — поселка Советтәре башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә — ауыл (станица, утар) Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөлә.

17 статья. Хәрби частарҙа һәм ғәскәри соединениеларҙағы һайлаусыларҙың исемлектәре командир ҡул тамғаһы менән төҙөлә. Башҡа бөтә хәрби хеҙмәткәрҙәр һайлаусылар исемлектәренә үҙҙәренең торған урындары буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан индереләләр.

18 статья. Һайлаусылар исемлектәре һәр бер һайлау участкаһы буйынса, РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан раҫланған формала, һайлаусының фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше һәм торған урыны күрһәтелеп, алфавит тәртибендә төҙөлә. Һайлаусылар исемлектәрен хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының председателе һәм секретаре ҡул ҡуялар.

19 статья. Һайлауҙарҙан 30 көн элек хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты һайлаусылар исемлектәрен бөтә кешегә күрһәтеү өсөн элеп ҡуя йәки һайлаусыларға был исемлектәр менән Совет йәки һайлау участкаһы бинаһында танышыу мөмкинлеген тәьмин итә.

20 статья. Һайлаусылар исемлектәренең төп нөсхәһе хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Совет башҡарма комитетында, хәрби частә йәки ғәскәри соединениелә һаҡлана.

21 статья. Һайлаусылар исемлеген иғлан иткән көн менән һайлауҙар көнө араһындағы срокта һайлаусы үҙенең торған урынын алыштырһа, хеҙмәтсәндәр депутаттары Советының тейешле башҡарма комитеты уға РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» бирә һәм һайлаусылар исемлегендә — «китте» тип билдә яһай; һайлаусы үҙенең яңы (даими йәки ваҡытлы рәүештә) тороу урыны пунктында «Тауыш биреү хоҡуҡына танытмаһын» һәм шулай уҡ шәхси танытмаһын күрһәткәндән һуң, һайлаусылар исемлегенә индерелә.

22 статья. Һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар (исемлеккә индерелмәү, исемлектән сығарылыу, фамилияны, исемде, атаһының исемен боҙоу, һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләрҙе исемлеккә яңылыш индереү) тураһындағы ғаризалар исемлектәрҙе иғлан иткән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетына биреләләр, ул һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар тураһындағы һәр бер ғаризаны өс көндән дә артыҡ булмаған срок эсендә ҡарарға тейеш.

23 статья. Һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар тураһындағы ғариза ҡаралғандан һуң, хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты йә һайлаусылар исемлегенә тейешле төҙәтеү индерергә, йә ғариза биреүсегә уның ғаризаһының кире ҡағылыуының сәбәптәре тураһында яҙма справка бирергә бурыслы.

24 статья. Һайлаусылар исемлегендә булған яңылыштар тураһындағы мәсьәлә буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының ҡарары менән риза булмаған хәлдә, ғариза биреүсе Халыҡ судына жалоба бирә ала. Халыҡ суды өс көндән дә һуңлатмай, асыҡ суд ултырышында, ғариза биреүсене һәм Совет башҡарма комитеты вәкилен саҡырып, был жалобаны ҡарарға, һәм үҙенең ҡарарын ғариза биреүсегә лә, шулай уҡ Совет башҡарма комитетына ла һис кисекмәҫтән белдерергә тейеш. Халыҡ судының ҡарары ҡәтғи ҡарар була.

III ГЛАВА
РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтары

25 статья. РСФСР Конституцияһының 25-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР Верховный Советы РСФСР граждандары тарафынан, бер округҡа 150 мең кеше нормаһы иҫәбенән төҙөлә торған һайлау округтары буйынса һайлана. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округынан бер депутат һайлана.

26 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөү РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтарының исемлеге РСФСР Верховный Советы тарафынан һайлауҙар көнөнә тиклем кәмендә ике ай элек иғлан ителә.

IV ГЛАВА
Һайлау участкалары

27 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтарына ингән ҡалаларҙың һәм районларҙың территорияһы, һайлау бюллетендәрен ҡабул итеү һәм тауыштарҙы иҫәпләү өсөн, һайлау участкаларына бүленә.

28 статья. Һайлау участкаларын төҙөү ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау участкаларын төҙөү һайлауҙарға тиклем 45 көндән дә һуңға ҡалмай башҡарыла.

29 статья. Ҡалаларҙа, поселкаларҙа, шулай уҡ 2.000 кешенән артыҡ халҡы булған ауылдарҙа һәм ауыл Советтәре территорияһында һайлау участкалары 1.500 — 3.000 кешегә бер һайлау участкаһы иҫәбенән төҙөләләр.

30 статья. Халҡы 2.000 кешенән артыҡ булмаған ауыл Советы территорияһы, ҡағиҙә рәүешендә, бер һайлау участкаһы була; халҡы 500 кешенән алып, ләкин 2.000-дән дә артыҡ булмаған һәр бер станицала, ауылда айырым һайлау участкаһы төҙөлә. Халҡы 500-ҙән аҙ, ләкин 300-ҙән дә кәм булмаған ауылдарҙа йәки ауылдар төркөмөндә, бындай ауылдарҙан һайлау участкаһы үҙәгенә тиклем булған ара 10 километрҙан артҡан хәлдәрҙә, айырым һайлау участкалары төҙөлә ала.

31 статья. Ваҡ ауылдар күп булған алыҫтағы төньяҡ һәм көнсығыш райондарҙа халҡы 100 кешенән дә кәм булмаған һайлау участкалары төҙөүгә рөхсәт ителә.

Төньяҡтағы милли округтарҙа, шулай уҡ таулы һәм күсмә тормош менән йәшәгән райондарҙа халҡы 100 кешенән аҙ, ләкин 50 кешенән дә кәм булмаған һайлау участкалары төҙөлә ала.

32 статья. Хәрби частар һәм ғәскәри соединениелар 50-нән кәм булмаған һәм 3.000-дән артмаған һандағы һайлаусылар менән айырым һайлау участкаларын ташкил итәләр. Улар частең йәки ғәскәри соединениеның торған ерендәге һайлау округына инәләр.

33 статья. Һайлаусылар һаны 50-нән кәм булмаған больницаларҙа, бала тыуҙырыу йорттарында, санаторийҙарҙа, инвалидтар йорттарында айырым һайлау участкалары төҙөлә.

Бер нисә корпуслы больницаларҙа, корпустарҙың һәр ҡайһыһында һайлаусылар һаны 50-нән кәм булмаған хәлдә айырым корпустарҙа һайлау участкалары төҙөлә ала.

34 статья. Һайлауҙар көнөндә юлда булған, кәм тигәндә 25 һайлаусыһы булған караптарҙа айырым һайлау участкалары төҙөлә ала, улар караптың теркәлгән урынындағы һайлау округына инәләр.

35 статья. Алыҫҡа йөрөүсе һәм һайлауҙар көнөндә юлда барыусы пассажир поездарында, «Тауыш биреү хоҡуҡына танытмалары» булған һайлаусыларҙан бюллетендәр ҡабул итеү өсөн, һайлау участкалары төҙөлә.

V ГЛАВА
Һайлау комиссиялары

36 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеларҙа эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, ғәскәри частарҙа хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәрҙең йыйылыштары һәм совхоздарҙа совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөлә.

37 статья. Үҙәк һайлау комиссияһы председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 20 член составында төҙөлә һәм РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙарға тиклем 55 көндән дә һуңламай раҫлана.

38 статья. Үҙәк һайлау комиссияһы:

а) РСФСР-ҙың бөтә территорияһында һайлауҙар барышында «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) һайлау комиссияларының дөрөҫ эш итмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай һәм жалобалар буйынса ҡәтғи ҡарарҙар сығара;

в) һайлау йәшниктәренең өлгөләрен, һайлау бюллетендәренең формаһын һәм тәҫен, депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау тураһында Округ һайлау комиссияһының протокол формаһын, Участка һәм Округ һайлау комиссияларының тауыш биреү протоколдары формаһын, РСФСР Верховный Советенә депутат итеп һайланыу тураһындағы танытмалар формаһын, һайлау комиссиялары печаттәренең өлгөләрен билдәләй;

г) РСФСР Верховный Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) РСФСР Верховный Советенең мандат комиссияһына һайлауҙар буйынса булған эш ҡағыҙҙарын тапшыра.

39 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

40 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиеләр һәм учреждениеларҙа эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, ғәскәри частарҙа хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәрҙең йыйылыштары һәм совхоздарҙа совхоз эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

(Аҙағы 2-се биттә).

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

(Аҙағы. Башы беренсе битта).

41 статья. Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 8 члeн составында үҙәҙ һәм АССР Верховный Советтәренең президиумдары, хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтәренең һәм республикаға буйһонған ҡала Советтәренең башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем 50 көндән дә һуңға ҡалмай раҫланалар.

42 статья. Округ һайлау комиссияһы:

а) үҙенең һайлау округы территорияһында һайлауҙар барышында «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) Участка һайлау комиссияларының дөрөҫ эш итмәүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай һәм жалобалар буйынса ҡарарҙар сығара;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең тейешле башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында төҙөлеүен күҙәтә;

г) һайлау участкаларының тәртип номерҙарын билдәләй;

д) һайлаусылар исемлектәренең үҙ ваҡытында төҙөлеүен һәм бөтә кеше иғтибарына еткерелеүен күҙәтә;

е) РСФСР Конституцияһының һәм «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» талаптарын еренә еткереп депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

ж) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

з) тауыштарҙы иҫәпләй һәм округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

и) округ буйынса һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Үҙәк һайлау комиссияһына тапшыра;

к) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында танытма бирә;

л) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле край, өлкә, (республикаға буйһонған ҡалаларҙа) ҡала Советтәре башҡарма комитеттәренә йәки АССР Верховный Советы Президиумына һаҡлауға тапшыра.

43 статья. Һәр бер һайлау участкаһында Участка һайлау комиссияһы төҙөлә.

44 статья. Участка һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолары һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоздар һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең һәм совхоздар буйынса — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

45 статья. Участка һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—8 член составында, ә халҡ һаны 300 кешенән кәмерәк булған һайлау участкаларында председатель, секретарь һәм 1—3 член составында төҙөлә һәм ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ауыл ерҙәрендә — район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем 40 көндән дә һуңға ҡалмай раҫланалар.

46 статья. Участка һайлау комиссияһы:

а) һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм уларҙы исемлектәрҙе төҙөгән Совет башҡарма комитете ҡарауына индерә;

б) һайлау участкаһы буйынса һайлау бюллетендәрен ҡабул итә;

в) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидат буйынса тауыштарҙы иҫәпләй;

г) тауыш биреү һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Округ һайлау комиссияһына тапшыра;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район йәки ҡала Советы башҡарма комитетенә һаҡларға тапшыра.

47 статья. Үҙәк һайлау комиссияһының, Округ һәм Участка һайлау комиссияларының ултырыштары, әгәр ҙә уларҙа комиссияның дөйөм составының яртыһынан күберәге ҡатнашһа, дөрөҫ тип иҫәпләнәләр.

Һайлау комиссияларында бөтә мәсьәләләр ябай күпселек тауыш менән хәл ителәләр; тауыштар тигеҙ булған хәлдә — председателдең тауышы өҫтөнлөк бирә.

48 статья. Үҙәк һайлау комиссияһының, Округ һәм Участка һайлау комиссияларының Үҙәк һайлау комиссияһы тарафынан билдәләнгән өлгөләге печате була.

VI ГЛАВА
РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе

49 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуғы, РСФСР Конституцияһының 146-сы статьяһы нигеҙендә, общественный ойошмаларға һәм хеҙмәтсәндәрҙең обществоларына: коммунистик партия ойошмаларына, профессиональ союздарға, кооператив ойошмаларға, йәштәр ойошмаларына һәм культура обществоларына тәьмин ителә.

50 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуғын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының һәм уларҙың республика, край, өлкә һәм район ойошмалары ла, шулай уҡ предприятиеларҙа һәм учреждениеларҙа эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәрҙә хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәрҙең, совхоздарҙа совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары ла тормошҡа ашыралар.

51 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидат тик бер округта ғына тауышҡа ҡуйыла ала.

52 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар үҙҙәре депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән округта Округ һайлау комиссияһының һәм Участка һайлау комиссияларының члендәре булып тора алмайҙар.

53 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәткән бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәрҙең обществолары һайлауҙарға тиклем 30 көндән дә һуңға ҡалмай кандидаттарҙы Округ һайлау комиссияһында регистрацияларға тейештәр.

54 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән общественный ойошма йәки хеҙмәтсәндәр обществоһы кандидатты регистрациялау өсөн Округ һайлау комиссияһына түбәндәге документтарҙы тапшырырға тейеш:

а) депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән йыйылыштың йәки ултырыштың президиум члендәре тарафынан ҡул ҡуйылған һәм уларҙың торған урындары күрһәтелгән протоколын; протоколда: кандидатты күрһәткән ойошманың исеме, йыйылыштың йәки ултырыштың урыны, ваҡыты һәм унда ҡатнашыусыларҙың һаны, депутатлыҡҡа кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, уның йәше, торған урыны, партиялылығы, эше күрһәтелергә тейеш.

б) депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттың уны күрһәткән ойошманан ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға ризалығы тураһындағы ғаризаһын.

55 статья. Округ һайлау комиссияһы общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәр обществолары тарафынан РСФСР Конституцияһының һәм «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» талаптары еренә еткереп РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән бөтә кандидаттарҙы регистрацияларға бурыслы.

Депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа Округ һайлау комиссияһы билдәләнгән формала регистрациялау протоколы төҙөй. Регистрациялау протоколының бер данаһы кандидаттың ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылырға ризалығы тураһындағы ғаризаһы менән бергә һис кисекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына ебәрелә.

56 статья. Округ һайлау комиссияһы РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидатты регистрациялауҙан баш тартҡан хәлдә, был турала ике көн срок эсендә Үҙәк һайлау комиссияһына жалоба бирелергә мөмкин, уның ҡарары кәтғи ҡарар була.

57 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған һәр бер кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше, эше, партиялылығы һәм кандидатты күрһәткән общественный ойошманың исеме Округ һайлау комиссияһы тарафынан һайлауҙарға тиклем 25 көндән дә һуңға ҡалмай иғлан ителә.

58 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған бөтә кандидаттар һайлау бюллетененә мотлаҡ индерелергә тейештәр.

59 статья. Округ һайлау комиссиялары РСФСР Верховный Советенә һайлауҙарға тиклем 15 көндән дә һуңға ҡалмай һайлау бюллетендәрен баҫтырырға һәм бөтә Участка һайлау комиссияларына ебәрергә бурыслылар.

60 статья. Һайлау бюллетендәре Үҙәк һайлау комиссияһы тарафынан билдәләнгән формала, тейешле һайлау округында йәшәүсе халыҡтарҙың телдәрендә, бөтә һайлаусыларҙы тәьмин итерлек һанда баҫылалар.

61 статья. Округ һайлау комиссияһында регистрацияланған кандидатты күрһәткән һәр бер ойошмаға, шулай уҡ РСФСР-ҙың һәр бер гражданына, РСФСР Конституцияһының 129-сы статьяһы нигеҙендә, йыйылыштарҙа, матбуғатта һәм башҡа юлдар менән РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидат өсөн тотҡарһыҙ агитация алып барыу хоҡуғы тәьмин ителә.

VII ГЛАВА
Тауыш биреү тәртибе

62 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар бөтә РСФСР өсөн дөйөм булған бер көн эсендә үткәрелә.

63 статья. РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар көнө РСФСР Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙар срогына тиклем ике айҙан да һуңға ҡалмай билдәләнә. Һайлауҙар эш көнө булмаған көндә үткәреләләр.

64 статья. Һайлауҙарға тиклем ҡалған 20 көн буйына Участка һайлау комиссияһы һайлауҙар көнө һәм һайлауҙар урыны тураһында көн һайын иғлан итеп тора йәки ниндәй ҙә булһа башҡа юл менән һайлаусыларға киң рәүештә белдерә.

65 статья. Һайлаусылар тарафынан тауыш биреү һайлауҙар көнөндә урындағы ваҡыт менән иртәнге 6 сәғәттән төнгө 12 сәғәткә тиклем үткәрелә.

66 статья. Һайлауҙар көнөндә иртәнге сәғәт 6-ла Участка һайлау комиссияһының председателе комиссия члендәренең ҡатнашлығында һайлау йәшниктәрен һәм һайлаусыларҙың билдәләнгән формала төҙөлгән исемлегенең булыуын тикшерә, шунан һуң йәшниктәрҙе яба һәм уны комиссия печате менән печатлай һәм һайлаусыларҙы тауыш бирә башларға саҡыра.

67 статья. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырһын өсөн һайлау бинаһында махсус бүлмәләр билдәләнә йәки айырым кабиналар йыһазландырыла. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырған саҡта был бүлмәләрҙә йәки кабиналарҙа тауыш биреүселәрҙән башҡа кемдең дә булһа булыуы, шул иҫәптән һайлау комиссияһы члендәренең булыуы ла тыйыла.

68 статья. Һәр бер һайлаусы тауыш биреү бинаһына килеп, үҙе тауыш бирә. Һайлаусыларҙың тауыш биреүҙәре һайлау бюллетендәрен һайлау йәшнигенә төшөрөү юлы менән башҡарыла.

69 статья. Һайлау бинаһына килгән һайлаусы, Участка һайлау комиссияһының секретарена йәки ошо эшкә вәкил ителгән членына йә паспортын, йә колхоз книжкаһын, йә профсоюз билетын, йә бүтән шәхес танытмаһын күрһәтә һәм һайлаусылар исемлеге буйынса тикшереп, һайлаусылар исемлегендә билдә ҡуйылғандан һуң, билдәләнгән өлгөләге һайлау бюллетенен ала.

70 статья. Һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн билдәләнгән бинала һайлаусы һайлау бюллетендәрендә үҙе тауыш бирә торған кандидаттың фамилияһын ҡалдыра, башҡаларының фамилияларын һыҙа, унан ары һайлаусы һайлау йәшнигенә ҡарай бара һәм уның эсенә һайлау бюллетенен төшөрә.

71 статья. Уҡый-яҙа белмәүсе йәки ниндәй ҙә булһа физик етешһеҙлеге арҡаһында һайлау бюллетенен үҙе тултыра алмаған һайлаусы һайлау бюллетендәрен тултырыла торған бинаға һайлау бюллетенен тултыртыу өсөн теләгән бер башҡа һайлаусыны саҡырып алып инергә хаҡлы.

72 статья. Һайлау бинаһында тауыш биреү ваҡытында һайлау агитацияһы алып барыуға юл ҡуйылмай.

73 статья. Һайлау бинаһына «Тауыш биреү хоҡуғына танытма» менән килгән кешеләрҙе Участка һайлау комиссияһы ошо «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 21-се статьяһына ярашлы рәүештә, һайлаусылар исемлегенә индерә, был исемлеккә Участка һайлау комиссияһының председателе менән секретаре ҡул ҡуялар.

74 статья. Һайлау бинаһындағы тәртип өсөн Участка һайлау комиссияһының председателе яуаплы һәм уның бойороҡтары унда булған бөтә кешеләр өсөн дә мәжбүри.

75 статья. Һайлау көнөндә төнгө сәғәт 12-нән Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреүҙе тамамланған тип иғлан итә, һәм комиссия һайлау йәшниктәрен аса башлай.

VIII ГЛАВА
Һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләү

76 статья. Участка һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләй торған бинала, тауыштарҙы иҫәпләгәндә, общественный ойошмаларҙан һәм хеҙмәтсәндәр обществоларынан был өсөн махсус ебәрелгән вәкилдәр, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре булырға хаҡлылар.

77 статья. Участка һайлау комиссияһы, йәшниктәрҙе асҡас, уларға төшөрөлгән бюллетендәрҙең һанын һайлаусылар исемлеге буйынса бюллетендәр алған кешеләрҙең һаны менән сағыштырып ҡарай һәм сағыштырыу һөҙөмтәләрен протоколға яҙып ҡуя.

78 статья. Участка һайлау комиссияһының председателе һәр бер бюллетень буйынса тауыш биреү һөҙөмтәләрен Участка һайлау комиссияһының бөтә члендәре алдында иғлан итә.

79 статья. Тауыш биргәндә бер кандидаттан артыҡ кандидат ҡалдырылған бюллетендәр, шулай уҡ билдәләнгән өлгөлә булмаған бюллетендәр ысын түгел тип танылалар.

80 статья. Һайлау бюллетененең ысын булыу-булмауы тураһында шик тыуһа, мәсьәлә Участка һайлау комиссияһы тарафынан тауышҡа ҡуйыу юлы менән хәл ителә, был турала протоколда әйтеп кителә.

81 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙы иҫәпләү һәм тауыш биреү һөҙөмтәләрен яҙыу һәр бер кандидат буйынса айырым алып барыла.

82. статья. Участка һайлау комиссияһы тауыш биреү протоколын билдәләнгән формала ике дана итеп төҙөй, протоколдың ике данаһына ла Участка һайлау комиссияһының члендәре, шул иҫәптән мотлаҡ рәүештә уның председателе һәм секретаре ҡул ҡуялар.

83 статья. Участка һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) тауыш биреүҙең башланған һәм тамамланған ваҡыты;

б) һайлаусылар исемлегендә торған һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

в) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

г) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны;

д) ысын түгел тип танылған бюллетендәр һаны;

е) бөтә кандидаттарҙың да фамилиялары һыҙылған бюллетендәрҙең һаны;

ж) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һаны;

з) Участка һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе һәм Участка һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

84 статья. Тауыштарҙы иҫәпләү тамамланғандан һәм протоколға ҡул ҡуйылғандан һуң, Участка һайлау комиссияһының председателе комиссия ултырышында тауыш биреү һөҙөмтәләрен иғлан итә.

85 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйғандан һуң Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә, махсус билдәләнгән кеше менән һис кисекмәҫтән Округ һайлау комиссияһына ебәрергә бурыслы.

86 статья. Бөтә һайлау бюллетендәре (ысындары үҙенә башҡа һәм ысын түгел тип танылғандары үҙенә башҡа) Участка һайлау комиссияһының печате менән печатләнергә һәм тауыш биреү протоколының икенсе данаһы, Участка һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары һәм печате менән бергә, Участка һайлау комиссияһы председателе тарафынан: ҡалаларҙа—хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәренә, ә райондарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәренең башҡарма комитеттәренә, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәренә һаҡлау өсөн тапшырылырға тейештәр.

87 статья. РСФСР Верховный Советы Президиумы күрһәтмә биргәнгә тиклем һайлау бюллетендәрен һаҡлау бурысы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең башҡарма комитеттәренә йөкмәтелә.

88 статья. Округ һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләй торған бинала тауыштарҙы иҫәпләгәндә, общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларынан был өсөн махсус ебәрелгән вәкилдәр, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре булырға хаҡлылар.

89 статья. Округ һайлау комиссияһы Участка һайлау комиссиялары тарафынан тапшырылған протоколдар нигеҙендә тауыштарҙы иҫәпләй һәм депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һанын билдәләй.

90 статья. Округ һайлау комиссияһы тауыш биреү протоколын ике дана итеп төҙөй, уларға Округ һайлау комиссияһының члендәре, шул иҫәптән мотлаҡ рәүештә председатель һәм секретарь ҡул ҡуялар.

91 статья. Округ һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) округ буйынса Участка һайлау комиссияларының һаны;

б) тауыш биреү протоколын тапшырған Участка һайлау комиссияларының һаны;

в) округ буйынса һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

г) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

д) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны;

е) ысын түгел тип табылған бюллетендәрҙең һаны;

ж) бөтә кандидаттарҙың да фамилиялары һыҙылған бюллетендәр һаны;

з) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һаны;

и) Округ һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе һәм Округ һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

92 статья. Тауыштарҙы иҫәпләү тамамланғас һәм протоколға ҡул ҡуйылғас, Округ һайлау комиссияһының председателе һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен комиссия ултырышында иғлан итә.

93 статья. РСФСР Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидат, тауыштарҙың абсолют күпселеген йәғни округта бирелгән һәм ысын тип танылған бөтә тауыштарҙың яртыһынан күбеһен алһа, һайланған тип иҫәпләнә.

94 статья. Округ һайлау комиссияһы председателе депутат итеп һайланған кандидатҡа уның РСФСР Верховный Советенә депутат булып һайланыуы тураһында танытма бирә.

95 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйылғандан һуң Округ һайлау комиссияһы председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә махсус билдәләнгән кеше менән һис кисекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына ебәрергә бурыслы.

Протоколдың икенсе данаһын, Участка һайлау комиссияларының тауыш биреү протоколдары һәм Округ һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары һәм печате менән бергә, Округ һайлау комиссияһы председателе хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле край, өлкә, (республикаға буйһонған ҡалаларҙа) ҡала Советтәренең башҡарма комитеттәренә йәки АССР Верховный Советы Президиумына һаҡлау өсөн тапшыра.

96 статья. Әгәр кандидаттарҙың береһе лә тауыштарҙың абсолют күпселеген алмаһа, Округ һайлау комиссияһы был турала протоколға айырым рәүештә яҙып ҡуя, Үҙәк һайлау комиссияһына хәбәр итә һәм бер үк ваҡытта иң күп тауыш алған ике кандидаттың яңынан тауышҡа ҡуйылыуын иғлан итә, шулай уҡ һайлауҙарҙың беренсе турынан ике аҙнанан да һуңламайынса яңынан тауышҡа ҡуйыу көнөн билдәләй.

97 статья. Әгәр округта бирелгән тауыштар һаны округтағы тауыш биреүгә хоҡуҡлы булған һайлаусылар һанының яртыһынан кәмерәкте тәшкил итһә, Округ һайлау комиссияһы был турала протоколға айырым рәүештә яҙып ҡуя һәм һис кисекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына хәбәр итә. Был хәлдә Үҙәк һайлау комиссияһы тәүге һайлауҙарҙан ике аҙнанан да һуңламайынса яңы һайлауҙар билдәләй.

98 статья. Депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы яңынан тауышҡа ҡуйыу, шулай уҡ ысын түгел тип танылған һайлауҙар урынына билдәләнгән яңы һайлауҙар ҙа һайлаусыларҙың тәүге һайлауҙары өсөн төҙөлгән исемлектәре буйынса һәм ошо «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениеға» тулыһы менән ярашлы итеп үткәреләләр.

99 статья. Депутат РСФСР Верховный Советы составынан китә ҡалһа, РСФСР Верховный Советының Президиумы депутат РСФСР Верховный Советы составынан киткәндән һуң ике айҙан да һуңға ҡалмай, тейешле һайлау округында яңы депутат һайлауҙы билдәләй.

100 статья. Кем дә кем көсләү, алдау, ҡурҡытыу йәки һатып алыу юлы менән РСФСР гражданына уның РСФСР Верховный Советенә һайлау һәм һайланыу хоҡуғын ирекле рәүештә тормошҡа ашырыуына ҡамасаулаһа, ул кешегә ике йылға тиклем срокҡа иркенән мәхрүм итеү яҙаһы бирелә.

101 статья. Советтә эшләүсе кеше йәки һайлау комиссияһы члены һайлау документтарына подделка яһаһа йәки тауыштарҙы ҡуралатә яңылыш итеп иҫәпләһә, уға өс йылға тиклем срокҡа иркенән мәхрүм итеү яҙаһы бирелә.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): Г. М. Саляева — Башҡорт педагогия институтының комсомол ойошмаһы секретаре, 20-се һайлау округынан. А. Н. Радзюк — телефон аппараттары заводы директоры, 27-се һайлау округынан. В. Р. Вязьмина — Өфө заводының йыйыусыһы, 275-се һайлау округынан. Н. М. Никулин — паровоздар ремонтлау заводының партком секретаре, 251-се һайлау округынан. А. Г. Чулочникова—18 партсъезд исемендәге артелдең мастеры, 64-се һайлау округынан. А. И. Корзмышев — кабель заводының цех начальнигы, 83-се һайлау округынан. Л. А. Шванникова — кабель заводы эшсеһе, 82-се һайлау округынан. М. А. Завалишин — Госбанктың Башҡортостан контораһы ҡала управлениеһе начальнигы, 48-се һайлау округынан. Йә. Л. Тимерғазина — витамин заводының лаборатория мөдире, 91-се һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

АГИТАТОРҘАРҒА ЯРҘАМҒА

Буржуаз демократия—байҙар өсөн демократия ул

СССР-ҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарға киң йәйелдерелгән әҙерлек совет социалистик демократияһының яңы күтәрелешен гәүҙәләндерә.

Миллионлаған һәм тиҫтәләрсә миллион совет граждандары һайлау кампанияһында актив ҡатнашалар. Буласаҡ һайлауҙарҙа совет халҡы үҙенең мораль-политик берҙәмлеген, үҙенең ялҡынлы патриотизмын, үҙенең большевиктар партияһына, бөйөк Сталинға мәхәббәтен һәм бирелгәнлеген яңынан демонстрациялаясаҡ.

Совет демократияһы — юғары типтағы демократия ул. СССР-ҙа бөтә государство власе хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәре йөҙөндә ҡала һәм ауыл хеҙмәтсәндәренеке булып тора. Был Советтәр йәшерен тауыш биреү юлы менән дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуҡы нигеҙендә һайланалар. Совет демократияһының экономик нигеҙен социалистик хужалыҡ системаһы тәшкил итә, ул система кешенең кеше тарафынан эксплуатацияланыуын юҡ итте. СССР-ҙа социализмдең: «Һәр кемдән — уның һәләтлегенә ҡарап, һәр кемгә — уның хеҙмәтенә ҡарап» тигән бөйөк принцибе тормошҡа ашырылған. Капитализмдең фажиғаларынан, бөлгөнлөктән һәм эшһеҙлектән ҡотҡарылған совет граждандары ышаныслы аҙым менән алға, коммунизм юғарылыҡтарына барыусы ысын азат кешеләр булып торалар.

Сталинсе Конституцияның мөһим үҙенсәлеге, буржуаз конституцияларҙан уның төп айырмаһы шунан тора: беҙҙең Конституциябыҙ демократик хоҡуҡтарҙы һәм азатлыҡтарҙы иғлан итеп кенә ҡалмай, ә уларҙың тормошҡа ашырылыуын закон тәртибендә тәьмин итә. Ул СССР-ҙың бөтә граждандарына хеҙмәткә, ялға, белемгә, ҡартлыҡта һәм ауырыған ваҡытта материаль тәьминәткә хоҡуҡты гарантиялай.

Иптәш Сталин, хеҙмәтсәндәр өсөн демократия, **бөтә кеше өсөн демократия**, тип характерлаған совет социалистик демократияһы капиталистик илдәрҙең ялған «демократияһына», мөлкәтле аҙсылыҡ өсөн булған «демократияға» ҡырҡа ҡапма-ҡаршы тора.

Иптәш Сталин, буржуаз демократияның ике йөҙлөлөгөн һәм ялғанлығын фаш итеп, былай тип күрһәтте: «Граждандарҙың тиңлеге тураһында һөйләйҙәр, ләкин шуны онотолар: хужа менән эшсе араһында, помещик менән крәҫтиән араһында ысын тиңлек булырға мөмкин түгел, сөнки беренселәрҙең байлығы һәм обществола политик дәрәжәһе бар, ә икенселәрҙең байлығы ла, обществола политик дәрәжәһе лә юҡ, беренселәре эксплуататорҙар, ә икенселәр эксплуатацияланыусылар» (И. В. Сталин. «Ленинизм мәсьәләләре», 11-се баҫма, 517-се бит).

Бөтә власть миллионлаған эшселәр һәм фермерҙар өҫтөнән юлбаҫар диктатураны тормошҡа ашырыусы Уолл-стрит банкирҙәре һәм промышленниктәре тәрәҙә ҡулында булған АҠШ-та ниндәй демократия тураһында һүҙ булыуы мөмкин!

Тулыһынса һәм ярым эшһеҙҙәр һаны 18 миллион кешегә еткән АҠШ-та ниндәй демократия тураһында һүҙ булыуы мөмкин! Америка монополияларының доходы барыһы тик 1948 йыл эсендә генә 1938 йылғы доходтарҙы 10 тапҡырға [illegible]. Америка демократияһы — капиталистар өсөн оҗмах, хеҙмәтсәндәр өсөн тамуҡ ул.

Лейбористар Англияһында ла эш яҡшыраҡ түгел. Англия хөкүмәтенең хатта рәсми белдереүе буйынса ла, был илдә хеҙмәтсән массалар хәҙерге ваҡытта, һуғышҡа тиклемге осорға ҡарағанда, итте 28 процентҡа, ә майҙы — 40 процентҡа әҙ ҡулланалар. Шул уҡ ваҡытта 1950 йылдың [illegible] 1483 корпорацияның [illegible] 1949 [illegible] 26 миллион фунт стерлингҡа артҡан.

[illegible] Европаның маршаллаштырылған илдәрендә хеҙмәтсәндәрҙең хәле тағы ла насарыраҡ. Мәҫәлән, Францияла [illegible] эш хаҡы ярым ас йәшәүҙе лә тәьмин итмәй. 1950 йылда бөтә продукцияға хаҡтар 1947 йыл [illegible].

Буржуаз демократия [illegible]. Ул «...һәр ваҡытта тар, [illegible] ялған, [illegible] ярлылар өсөн тоҙаҡ һәм алдау булып ҡала бирә» (В. И. Ленин. Әҫәрҙәр, XXIII том, 346-сы бит). Капиталистик [illegible] матбуғат [illegible]

«йыйылыштар азатлығы» тураһында һөйләргә мөмкин.

АҠШ-тағы буржуаз демократияның доллар демократияһы тигән исем алыуы осраҡлы түгел. Доллар—АҠШ-та сикләнмәгән хаким. Америка капиталистәре доллар хаҡына һуғыш ҡотороңҡолоғон көсәйтәләр, үҙҙәренең ғәскәрҙәрен Кореяға, Ҡытайҙың Тайвань утрауына ебәрәләр, Вьетнам халҡына ҡаршы империалистик һуғышта Франция хөкүмәтенә ярҙам итәләр, фашист Франкоға аҡса һәм ҡорал менән ярҙам күрһәтәләр. Америка хөкүмәте доллар хаҡына Америка эшселәренә ҡаршы дракон закондарын сығара, эшселәрҙе бынан 100 йыл элегерәк яулап алынған элементар хоҡуҡтарҙан мәхрүм итә. Американың идара итеүсе круғтары оятһыҙ рәүештә атом һуғышын яҡлайҙар, сөнки атом бомбаларын етештереү финанс һәм промышленность корпорацияларына ғәйәт ҙур доходтар килтерә.

Американың «Форчун» журналының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Американың атом бомбаларын әҙерләү менән шөғөлләнеүсе капиталистик предприятиелары 1949 йылда ғына 500 миллион доллар саф доход алғандар. АҠШ-та юғары государство идараһы урынын алып торған миллионерҙар Гарриман, Джон Фостер, Даллес һәм уларға оҡшаш кешеләрҙең тыныслыҡ яҡлаусыларға ҡаршы, атом ҡоралын бер һүҙһеҙ тыйыуҙы талап итеүсе Стокгольм Воззваниеһына ҡаршы ауыҙҙарынан төкөрөктәрен сәсеп сығыш яһауҙары бына шуға күрә лә ғәжәп түгел. Уолл-стрит эшмәкәрҙәре өсөн атом бомбаһы тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙы ҡырып бөтөрөү средствоһы ғына түгел, бәлки яңы артыҡ табыш алыу ҡоралы ла ул.

АҠШ-та хакимлек итеүсе һайлау системаһы доллар диктатураһының асыҡ миҫалы булып тора. АҠШ-тың күп кенә штаттарында билдәле күләмдә аҡсалата налог түләмәгән һайлаусылар һайлауҙа ҡатнаштырылмайҙар. Һөҙөмтәлә хеҙмәтсәндәрҙең киң массалары, эшһеҙҙәр тураһында һөйләп тә тормаҫтан, фактик алғанда, һайлауҙарҙа ҡатнашыу мөмкинлегенән мәхрүм ителгәндәр. АҠШ-тың айырым штаттарында государствонан йәки хосуси «изгелек күрһәтеү» обществоларынан пособиелар алыусы кешеләр һайлау урналарына яҡын ебәрелмәйҙәр.

АҠШ-тағы утраҡлылыҡ цензы һайлау хоҡуҡтарын бик ныҡ сикләй, уның буйынса бер урындан икенсе урынға күсеп йөрөргә мәжбүр булған кешеләр вәкиллек органдарына һайлай ҙа, һайлана ла алмайҙар. Был ценз арҡаһында йөҙәр миллионлаған сезонлы эшселәр һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителәләр.

Һайлау кампанияларын үткәреү өсөн ғәйәт ҙур материаль средстволары булған, бөтә матбуғатты тиерлек үҙ ҡулында тотҡан буржуаз партиялар, һатып алыуҙы һәм туранан-тура полиция терроры киң ҡулланып, миллионлаған хеҙмәтсәндәрҙе политик тормоштан ситләтәләр һәм парламентта, муниципалитеттарҙа һәм башҡа «һайлана торған» органдарҙа «күпселекте» алалар.

Хәҙерге ваҡытта буржуаз демократия флагы аҫтында банкирҙарҙың һәм промышленниктарҙың иң ҡаты һәм халыҡҡа ҡаршы власе, хеҙмәтсән массаларҙың төп интерестәренә ҡаршы, ябай кешеләргә ҡаршы йүнәлтелгән реакцион политиканы тормошҡа ашырыусы власть сығыш [illegible]

[illegible] АҠШ-та Ку-Клукс-Клан йәки «Америка легионы» тибындағы фашистик ойошмалар государствонан һәм Уолл-стрит банкирҙарынан аҡсалата ғәйәт ҙур ярҙам алалар һәм, Америка полицияһы менән берғәләп, прогрессив деятелдәр һәм тыныслыҡты яҡлаусылар өҫтөнән Линч судтарын ойошторалар. Англия парламенте члены Роберте йәки Америка сенаторҙары Бентсен һәм Брюстер тибындағы Англия һәм Американың һуғыш тоҡандырыусылары, буржуаз парламенттарҙың трибунаһынан торап, Кореяның яҡлауһыҙ кешеләренең башына атом бомбалары ташларға һәләкәтле ҡанлылыҡ менән тәҡдим итәләр.

Буржуаз парламенттарҙа үҙҙәренең халыҡтарына ла мөнәсәбәт яҡшынан түгел. АҠШ конгресе финанс олигархияһына ҡаршы хеҙмәтсәндәрҙең ойошҡан көрәшен тыйыусы күп кенә закондар ҡабул итте. Тикшереү федераль бюроһы йөҙөндә Америка гестапоһы Америка граждандары өҫтөнән диктаторлыҡ хоҡуҡы алған. АҠШ-тың идара итеүсе круғтары торған һайын фашистлаша баралар. Улар милли иҙеүҙе тормошҡа ашырыуҙа, раса мракобесиеһын пропагандалауҙа Гитлерҙан һәм уның эйәрсендәренән аҙ ғына ла ҡалышмайҙар һәм хатта азатлыҡ һөйөүсе халыҡтарҙы әҙерләүҙә һәм туранан-тура юҡ итеүҙә «рекорд» ҡуялар.

АҠШ-та негрҙар ҡоллоғон бөтөрөү тураһында Америка буржуазияһы тантаналы рәүештә иғлан иткәндән бирле 90 йыл самаһы ваҡыт үтте, ә шул уҡ ваҡытта АҠШ-та миллионлаған негрҙар элеккесә ҡоллар хәлендә йәшәйҙәр һәм иң ҡаты эксплуатацияланалар. Негр халҡы Америкала фактик алғанда һайлау хоҡуҡынан мәхрүм ителгән. Икенсе бөтә донъя һуғышы ваҡытынан алып негрҙар өҫтөнән Линч судтары байтаҡ йышайҙы.

АҠШ-та негрҙар үлеп бөтөүгә хөкөм ителгәндәр. Хатта Америка статистикаһының официаль иҫәпләүҙәре буйынса ла һәр бер мең кешегә үлеүселәрҙең уртаса һаны 1940 йылда негрҙар өсөн, аҡ тәнле кешеләргә ҡарағанда, 71 процентҡа юғары булған.

1946 йылдың 6 июнендә «Негрҙарҙың милли конгресе» Американың бөтә негр халҡы исеменән Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына петиция ебәрҙе, унда ул АҠШ-та негрҙарҙы политик-экономик һәм общественный яҡтан ҡамһытыуҙы бөтөрөүҙе талап итте. Ләкин Америка империалистәренең бөтә тәҡдимдәренә һуҡыр рәүештә тауыш биреүсе БМО члендәренең күпселеге негр халҡының ғәҙел жалобаһын әҙемтәһеҙ ҡалдырҙы.

Американда негрҙарҙы иҙеү бер ҙә осраҡлы хәл түгел. Милли иҙеүҙе тормошҡа ашырмаған бер генә буржуаз ил дә юҡ.

«Империализм — киң колонияларҙың һәм бойондороҡло илдәрҙең йөҙәр миллионлаған халҡын иң оятһыҙ һәм иң кешелекһеҙ рәүештә иҙеү ул. Артыҡ табыш һығып алыу — был эксплуатацияның һәм был иҙеүҙең маҡсаты шулай» (И. Сталин. Әҫәрҙәр, 6 том, 75-се бит). Шуға күрә империалистик государстволарҙың тышҡы политикаһы ла башҡа илдәрҙе һәм халыҡтарҙы ҡол итеүгә нигеҙләнгән.

Хәҙерге империалистик государстволарҙың идара итеүсе круғтары тыныслыҡ һәм прогресс эшенә асыҡтан-асыҡ дошмандар. Буржуаз демократия флагы аҫтында яңы емерткес һуғыштар менән ҡыҙыҡһыныусы банкирҙар һәм промышленниктар хәрәкәт итәләр. Империалистик лагерҙың маҡсаты Уолл-стриттең бөтә донъя хакимлеген урынлаштырыуҙан, ябай кешеләрҙең демократик хоҡуҡтарын тамам юҡ итеүҙән тора.

Реакцияның был лагерына ҡаршы, башында СССР торған демократия лагере, тыныслыҡ һәм халыҡтар дуҫлығы лагере, прогресс, демократия һәм социализм лагере тора. Бөтә донъялағы миллионлаған ябай кешеләр, бөтә прогрессив кешелек донъяһы ныҡлы һәм оҙаҡҡа һуҙылған тыныслыҡ менән бик ныҡ ҡыҙыҡһына.

Үҙенең гениаль юлбашсыһы иптәш Сталин етәкселегендә коммунистик общество төҙөүсе совет халҡы бөтә илдәрҙең хеҙмәтсәндәренә дөрөҫ юлды—тыныслыҡ, азатлыҡ һәм демократия өсөн актив көрәш юлын күрһәтә. СССР Министрҙар Советының Волгалағы донъяла иң бөйөк гидроэлектростанцияларын, Төп Төркмәнстан каналын, Днепрҙа Каховка гидроэлектростанцияһын, Көньяҡ Украина һәм Төньяҡ Ҡырым каналдарын төҙөү тураһындағы тарихи ҡарары Совет хөкүмәтенең тыныслыҡ һөйөүсе политикаһының иң яҡшы күрһәткесе булып тора. 1950 йылдың III кварталында халыҡ хужалығын үҫтереү буйынса государство планының уңышлы үтәлеүе ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет кешеләренең тыныслыҡҡа ынтылыуын күрһәтә.

СССР хеҙмәтсәндәре, социалистик ҡоролоштоң бөйөк өҫтөнлөктәренә таянып, совет социалистик демократияның ҡеүәтле көсөн файҙаланып, Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә ышаныслы рәүештә алға, Совет государствоһының — бөтә донъяла тыныслыҡ терәгенең яңы күтәрелешенә бара.

Профессор М. Баскин.

Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары

Депутатлыҡҡа кандидаттар үҙ һайлаусылары менән

Ишембай. Ҡаланың 3-сө номерлә һайлау участкаһының агитпункты 13 һәм 15-се һайлау округтарының һайлаусылары менән тулы. Улар үҙҙәренең депутатлыҡҡа кандидаттары Шәһиҙә Аҡъегетова һәм Тамара Кузнецова менән осрашырға килгәндәр. Аҡъегетова һәм Кузнецова иптәштәр икеһе лә бик йәштәр әле. Беренсеһенә 23, икенсеһенә 24 кенә йәш. Ләкин улар үҙҙәренең намыҫлы хеҙмәттәре менән коллектив араһында тиҙ танылдылар. Шуға күрә уларҙы икенсе номерлә нефть сығарыу промыселе һәм төҙөлөш-монтаж управлениеһе коллективтәре ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Йыйылышты 15-се номерлә Округ һайлау комиссияһының председателе иптәш Зеберов асып, һүҙҙе уҡытыусы Гәрәеваға бирҙе.

— Беҙ, — ти иптәш Гәрәева, — Сталинсе Конституция ҡояшы аҫтында йәшәйбеҙ. Был—донъяла иң демократик Конституция ул. Быны беҙ һәр көн үҙ күҙебеҙ менән күрәбеҙ, уның биргән хоҡуҡтары менән тулыһынса файҙаланабыҙ. Уның ижадсыһы бөйөк Сталинға оҙон ғүмер теләйбеҙ.

Трибунала 15-се округтың доверенныйы иптәш Мөслимова. Ул һайлаусыларҙы депутатлыҡҡа кандидат иптәш Аҡъегетованың тормош юлы менән таныштыра.

Иптәш Аҡъегетова ҡайнар телмәр менән сығыш яһаны.

— Мин ябай башҡорт ҡыҙымын, — тине ул. Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәтенең ҡәҫтәрлеге арҡаһында специальность алдым. 6 йыл инде ташсы булып эшләйем. Нефтселәргә күберәк һәм яҡшы торлаҡтар төҙөүҙә бөтә көсөмдө һалам. Тыуған илем тағы ла байыраҡ һәм көслөрәк булһын өсөн тағы ла яҡшыраҡ эшләргә һүҙ бирәм.

13-сө округтың доверенныйы иптәш Игнатьев депутатлыҡҡа кандидат иптәш Кузнецованың тормош юлы менән таныштыра.

Иптәш Кузнецова үҙен депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткәне өсөн промысел коллективына рәхмәт белдерә. Һайлаусыларҙың ышанысын аҡлау юлында ул арымай-талмай эшләйәсәген әйтә.

Һайлаусы Кәримова, Ильясова һәм башҡа иптәштәр үҙҙәренең сығыштарында 17 декабрь көнөндә бөтә һайлаусыларҙы ла үҙҙәренең тауыштарын коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блоғы кандидаттарына бирергә саҡырҙылар.

Б. Мorzағалиев.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

ХАЛЫҠ ЫШАНЫСЫ

Салауат. Ғәләүетдин Рьянов утыҙ йыл инде агроном булып эшләй. Ул бөтә көсөн һәм бөтә белемен социалистик ауыл хужалығын алға ебәреү, игенселектең культураһын күтәреү өсөн бирә. Уның хеҙмәтләндереүендә булған колхоздар быйыл айырыуса мул урожай алыуға өлгәштеләр. Мәҫәлән, әрелә телгән Крупская исемендәге ауыл хужалығы артеле (председателе иптәш Е. А. Козин) 300 гектар майҙанда бөртөклө ашлыҡ культураларының һәр гектарынан 20—25-әр центнер урожай алды.

«Путь социализма» ауыл хужалығы артеле члендәре уны Салауат район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Ошо көндәрҙә иптәш Ғәләүетдин Рьянов үҙенең һайлаусылары менән осрашты.

Һайлаусыларҙан Ф. Кашапов, О. Сәйетғәлин, М. Давыдов иптәштәр район Советына депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттың эшмәкәрлеге һәм уның ышанысты аҡлаясағы тураһында сығып һөйләнеләр.

К. Фәхретдинов.

ҺӘР БЕР МТС-та ТРАКТОР РЕМОНТЫ ГРАФИГЕНЕҢ АРТТЫРЫП ҮТӘЛЕҮЕНӘ ӨЛГӘШӘЙЕК!

Башҡорт АССР-ы МТС-тарында тракторҙар ремонтлау барышы

(1950 йылдың 10 декабренә IV квартал планы үтәлеше, процентарҙа).

Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған
1	Йәркәй	167	48	Приют	58	95	Ҡырмыҫҡалы	39
2	Иманлеҡул	142	49	Моторный	58	96	Бүздәк	39
3	Ҡаран	133	50	Еҡаш	57	97	Бозаяҡ	39
4	Ново-Троицк	119	51	Суҡҡул	57	98	Ҡарыш	38
5	Ҡарамалы-Ғубәй	108	52	Мәсәғүт	56	99	Нуриман	38
6	Октябрьский	100	53	Дмитриевка	56	100	Баймаҡ	38
7	Андреевка	100	54	Ҡыйғы	55	101	Туймазы	37
8	Рәжәп	100	55	Арслан	55	102	Дүртөйлө	37
9	Саҡмағош	100	56	Күрҙем	54	103	Туҡмаҡлы	37
10	Теләкәй	96	57	Малаяҙ	54	104	Сибай	37
11	Дүрәс	93	58	Сыңташтамаҡ	54	105	Благовар	36
12	Стәрлебаш	84	59	Мраҡ	54	106	Красноҡолм	36
13	Шаранбаш-кнәз	84	60	Ҡалтасы	53	107	Янаул	36
14	Дәүләкән	82	61	Байрамғол	53	108	Забельск	35
15	Михайловка	78	62	Ермолаевка	52	109	Һарыҡул	35
16	Үләй	78	63	Маҡар	52	110	Күндрәк	34
17	Иглин	78	64	Стәрлетамаҡ	52	111	Мишкә	33
18	Малояз	77	65	Елдәр	52	112	Мәсетле	32
19	Ишле	75	66	Борай	52	113	Балабай	32
20	Базан	75	67	Услы	50	114	Дыуан	31
21	Һаҡмар	74	68	Миәкә	50	115	Бүрлы	30
22	Ҡандра	73	69	Бәрә	50	116	Ямады	30
23	Чапаев	72	70	Архангель	48	117	Ҡарлыман	28
24	Таймас	70	71	Ташлыкүл	48	118	Мрәсем	27
25	Бәжәр	70	72	Ташлы	48	119	Шаран	27
26	Ҡорос	68	73	Баҡалы	48	120	Чурай	27
27	Балтач	67	74	Суйынсы	48	121	Оло-Теләк	26
28	Усть-Икин	67	75	Шарип	48	122	Полянск	25
29	Ерған	67	76	Күзәй	47	123	Еркәле	25
30	Яңғыҙ ҡайын	67	77	Ярослав	46	124	Белоҡатай	24
31	Бишбүләк	67	78	Урмиәз	45	125	Әбдрәзаҡ	23
32	Аит	67	79	Орловка	45	126	Охлебинин	21
33	Пугачев	65	80	Бишенде	44	127	Тәтешле	20
34	Таутөмән	65	81	Калинников	44	128	Байгужа	20
35	Языково	64	82	Аксен	43	129	Ҡасаү	18
36	Һурән	64	83	Йәрмәкәй	43	130	Йәнйегет	18
37	Матрай	64	84	Учалы	43	131	Әбйәлил	17
38	Подлуб	62	85	Һуҡайлы	42	132	Арҡауыл	16
39	Бәйш	62	86	Әбдрәшит	42	133	Ҡалмыҡ	15
40	Абзан	62	87	Кушнаренко	42	134	Өрйәҙә	15
41	Подгорный	62	88	Хәйбулла	42	135	Степной	13
42	Шланлы	61	89	Асҡын	41	136	Сәрмән	12
43	Петровск	61	90	Федоровка	41	137	Степановка	10
44	Шишмә	60	91	Ҡуш йылға	41	138	Әлмөхәмәт	9
45	Байҡы	59	92	Күгәрсен	41	139	Йылайыр	8
46	Аслыкүл	59	93	Усень-Иваново	40			
47	Покровка	58	94	Хоҙайбирҙин	40			

* * *

Республикабыҙҙың механизаторҙары, Ново-Троицк МТС-ы коллективының саҡырыуына ҡушылып, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда үтәп ҡаршылау йөкләмәһен алғайнылар.

Йәркәй, Иманлеҡул, Ҡаран, Ново-Троицк, Ҡарамалы-Ғубәй, Октябрьский, Андреевка, Рәжәп, Саҡмағош МТС-ы коллективтәре социалистик ярышта алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Улар һайлауҙар көнөн дүртенсе квартал планын арттырып үтәү менән ҡаршылайҙар.

Ләкин республикабыҙҙың күпселек МТС-тарында был эш һаман да хурлыҡлы рәүештә артта ҡалыуҙа дауам итә. Йылайыр, Әлмөхәмәт, Степановка, Өрйәҙә, Ҡалмыҡ МТС-тарында был эшкә яңы ғына башлайҙар. Ә Ҡариҙел МТС-ы етәкселәре ремонтҡа яңы йылдан һуң ғына тотонорға уйлайҙар. Еркәле, Йәнйегет, Степановка, Сәрмән МТС-тары һуңғы биш көнлөктә бер генә процент та үҫеш бирмәнеләр.

Асҡын МТС-ы етәкселәре (директоры Куклин, политик эштәр буйынса урынбаҫары Солтанов иптәштәр) ремонтты бригадно-узловой метод менән ойоштороуҙы әле булһа баһаламайҙар. Шуға күрә бында ремонт графиге биш көн һайын өҙөлөп килә.

Бөтә МТС-тарҙа ла тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогында яҡшы сифатлы итеп үтәү өсөн тулы мөмкинлектәр бар. МТС етәкселәре был мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланып, бөтә коллективты дүртенсе квартал планын уңышлы үтәп сығыуға туплауға бурыслылар.

Тракторҙар ремонтлауҙың темпы күтәрелде

Иглин. Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының мөрәжәғәтенә яуап итеп, Таутөмән МТС-ы (директоры Третьяков) коллективы машина-трактор паркын ремонтлауҙа социалистик ярышты йәйелдерҙе.

МТС-тың алдынғы тәжрибәле механизаторҙары бар. Уларҙың эш алымдарын башҡаларға күсереү, таратыу методтары бик яҡшы ҡуйылған.

Тракторист Рәхмәтуллин, Сочко иптәштәр тракторҙар ремонтлауҙың IV квартал планын үтәнеләр инде. Хәҙер улар башҡа бригадаларға булышалар.

Ремонтсылар араһында иптәш Кожевников етәкселек иткән трактор моторҙарын ремонтлау группаһы алдынғылыҡты тота. Ул көндәлек заданиене 180—190 процентҡа үтәй. Тимерсе Щелочков һуңғы биш көнлөк заданиеһын 181 процентҡа, слесарь Невидимов — 189, токарь Лукинский — 193, токарь Мухин 174 процентҡа үтәне.

Һәр биш көндә эшкә йомғаҡ яһала, эш тәжрибәләре, эш методтары өйрәнелә һәм етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү буйынса конкрет саралар күрелә.

МТС коллективы тракторҙарҙы ремонтлауҙың IV квартал планын урындағы Советтарға һайлау көнө — 17 декабргә тейәлләүҙе бурыс итеп ҡуйҙы.

Ғ. Үмәркәй.

Малсылыҡ тураһындағы законды ныҡ һаҡларға

СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының «Колхоздарҙа һәм совхоздарҙа продукты бирә торған общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһындағы» ҡарарында: «Хәҙерге ваҡытта бөртөклө ашлыҡ хужалығын күтәреүҙә сөрьёҙ уңыштарға өлгәшелгәс һәм бөртөклө ашлыҡ үҫтереүҙә артабан арттырыу өсөн кәрәкле нигеҙлектәр тыуҙырылғас, малсылыҡты бөтә саралар менән үҫтереү бурысы ауыл хужалығын алға ебәреүҙә партияның һәм государствоның үҙәк бурысы булып алға килеп баҫты», тип әйтелә.

Республикабыҙҙың колхозсылары, МТС һәм совхоз работниктәре, партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары, был тарихи ҡарарҙы үтәү өсөн большевиктарса көрәшеп, общественный малсылыҡты үҫтереүҙә һәм уның продукты биреүсәнлеген күтәреүҙә байтаҡ уңыштарға өлгәштеләр. 1950 йылдың планы 9 ай эсендә генә мөгөҙлө эре малдар буйынса 90,6 процентҡа, сусҡалар буйынса 99, һарыҡ һәм кәзәләр буйынса 100,1 процентҡа үтәлде.

Ләкин республикабыҙҙың айырым районларында һәм колхоздарында, общественный малсылыҡты үҫтереү планын үтәү өсөн ныҡлы көрәш ойошторамау менән бергә, бик күп малдың әрәм-шәрәм ителеүенә, туҙҙырылыуына һәм үлеүенә юл ҡуялар. Мәҫәлән, Бөрө районы колхоздарында ошо йылдың 9 айы эсендә генә яңы тыуған быҙауҙарҙың, сусҡаларҙың һәм бәрәстәрҙең байтаҡ өлөшөнөң үлеүенә юл ҡуйылған. Бынан башҡа «колхоздың эске ихтыяждарына» тигән һылтау менән бик күп мал һатылған һәм һуйылған.

Дәүләкән районы колхоздарында ла ошондай уҡ хәлде күрергә мөмкин.

Кушнаренко, Байҡыбаш, Йылайыр райондарында ла йәш малдарҙы әрәм-шәрәм итеүгә юл ҡуйылған.

Башҡорт АССР-ының прокуратура һәм суд органдары малсылыҡ мәсьәләһе буйынса законды һаҡлауҙа үҙҙәренең эштәренә яуапһыҙ ҡараған, общественный малдарҙы әрәм-шәрәм итеүгә, туҙҙырыуға юл ҡуйған айырым кешеләрҙе суд яуаплылығына тарттырҙылар. Мәҫәлән, Благовар районы Киров исемендәге колхоздың ферма мөдире Гаршунов, колхоз малдарын йылытылмаған биналарҙа ҡышлатыуға юл ҡуя. Шуның арҡаһында 25 һарыҡ һәм бәрәс үлгән. Гаршунов был енәйәте өсөн судҡа бирелеп, ике йылға иркенән мәхрүм ителеүгә хөкөм ителде.

Йәки бына Өфө районы Пушкин исемендәге колхоздың элекке председателе Аксеновты алайыҡ. Ул да, үҙенең эшенә яуапһыҙ ҡарап, байтаҡ малдың үлеүенә юл ҡуйған. Ул, үҙенең хеҙмәт вазифаһынан файҙаланып, колхозсыларҙың дөйөм йыйылышы ҡарарынан башҡа колхоздың 42 баш сусҡаһын һатҡан. Унан башҡа Аксенов колхоз ерен һәм уның материаль байлыҡтарын туҙҙырған һәм күп кенә колхоз средствоһын үҙләштергән. Был енәйәте өсөн Аксенов судҡа бирелеп, 8 йылға хөкөм ителде.

Стәрлебаш районы «Культура» колхозының элекке председателе Бабич, систематик рәүештә эскелек менән шөғөлләнеп, колхоз производствоһы менән етәкселек итмәй. Шуның һөҙөмтәһендә 1949—1950 йылда колхоз малдары аҙыҡһыҙ ҡала, «мал аҙығы юҡ» тигән һылтау менән Бабич байтаҡ малды туҙҙыра. Был енәйәте өсөн Бабич халыҡ суды тарафынан ике йылға иркенән мәхрүм ителде.

Республикабыҙҙың прокуратура һәм суд органдары работниктәренең бурысы — малсылыҡ тураһындағы законды ныҡ һаҡлауҙан, общественный малдарҙы туҙҙырыуға, урлауға, әрәм-шәрәм итеүгә юл ҡуймауҙан тора.

А. Леонтьев,

Х. Йосопов.

Специалист кәңәштәре

Йәш малдарҙы тәрбиәләү

СССР Министрҙар Советенең һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетенең колхоздарҙа һәм совхоздарҙа продукты бирә торған общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планы тураһындағы ҡарары йәш малдарҙы тәрбиәләп үҫтереүгә айырыуса иғтибар биреүҙе талап итә.

Быға ныҡлы иғтибар иткән һәм уңыштарға өлгәшкән колхоздар республикабыҙҙа бик күп. Мәҫәлән, Хәйбулла районы «Красное знамя» колхозында быйыл 80 һыйырҙан 80 быҙау алып үҫтерелде. Шул уҡ райондың «Тапалыҡ» колхозында 450 баш һарыҡтан 603 бәрәс, «Красный доброволец» колхозында 400 баш һарыҡтан 781 бәрәс алынды.

Һәр бер колхозда шундай уңыштарға өлгәшергә мөмкин. Бының өсөн йәш малдарҙы яҡшы тәрбиәләргә кәрәк.

Ҡышҡы осорҙа йәш малдарҙы тәрбиәләүгә иғтибар айырыуса көсәйтелергә тейеш. Беренсе нәүбәттә, яңы тыуған быҙауҙарҙы, бәрәстәрҙе һәм сусҡа балаларын йылы, яҡты, ҡоро торлаҡтарҙа аҫрарға, дөрөҫ тәбиәләүҙе ойоштороға кәрәк. Ҡыш көндәрендә һәр бер быҙау өсөн айырым клеткалар булдырырға, уларҙы таҙа тоторға кәрәк. Быҙау торлағы һәр ваҡыт 8—12 градус йылылыҡта тотола. Клеткаларҙың стеналары, иҙәне көн һайын эҫе һыу менән йыуыла, ваҡыты-ваҡыты менән дезинфекция үткәрелә.

Быҙау тыуғандан һуң 5—6 көн буйына ыуыҙ һөтө менән туҡландырыла. Ыуыҙ һөтө быҙауҙың эсен таҙарта. Ыуыҙ һөтөндә аҡһым матдәһе күп була. Ул быҙауҙың ҡанын һәр төрлө ауырыуҙарға ҡаршы тора алырлыҡ матдәләргә байыта. Тәүге өс көндә һәр бер быҙауға тәүлегенә 3—4 литр ыуыҙ һөтө бирелә. Ә бишенсе һәм уныносы көндәрҙә ҡаймағы айырылмаған 4,5—5 литр һөт бирелә. 10 көндән һуң быҙауҙың тере көйөнсә ауырлығы үлсәнеп, һәр бер быҙауға үҙенең тереләй ауырлығының алтынан бер өлөшө самаһы һөт бирелә. Шулай ҙа һөттө бер юлы куплап эсереү ярамай. Көндәлек норма 5—6 тапҡыр бүлеп бирелә.

Һөт бер юлы куплап бирелһә, ул быҙауҙың аш ҡаҙанында насар эшләнә. Был ваҡыт инде быҙауҙың эс китеүе һәм ауырыуы мөмкин. 15—20 көн тәрбиәләгәс, айырылған һөт бирә башларға була. Ошо нормала ашатыу менән, быҙау 25—30 көнлөк булғас, айырылған һөткә көн һайын, уның организмендә еңел үҙләштерелә торған, аҡһымға бай булған 150—200 грамм самаһы һоло оно, йәки көрпә ҡушып ашатыла. Көрпәнә башта йылы һыуҙа йомшартырға кәрәк. Унан һуң ул һөт менән иҙеп ашатыла. Быҙау 2—3 айлыҡ булғас, көрпәнә һәр бер быҙауға 400-әр грамм самаһы бирергә мөмкин.

Һөттө йылы көйөнсә, таҙа һауыттар менән бирергә кәрәк. Ике ай ярымлыҡ булғас, быҙауҙарға көн һайын аҙлап йәшел бесән ашатыла. Башта бесәнде аҙлап ҡына, көн һайын бер килограмм иҫәбенән, махсус ҡормушкаларға һалып бирелә. Шулай уҡ бешкән картофты һөткә иҙеп ашатыу быҙауҙар өсөн туҡлыҡлы аҙыҡ була. Иҙелгән картоф көрпә менән ҡатыштырып ашатыла. Былардан башҡа, көн һайын һәр бер быҙауға бер аш ҡалағы тоҙ һәм аҡ бур бирелә.

Һуңға табан быҙауға һәр төрлө аҙыҡты үҙҙәре туйғансы ашарлыҡ итеп бирергә кәрәк. Ә яҙ көндәрендә, йәшел үләнгә сығарғанда уларҙы бик һаҡлыҡ менән ашатыу башлана.

Ә. Әхтәмов.

Трумэн менән Эттлиҙең бергәләп иғлан иткән коммюникеһенә ҡарата

Американың Кореялағы агрессияһының еңелеүе айҡанлы Вашингтонда Трумэн менән Эттли араһында кәңәшмә булып үтте. Был кәңәшмәнең һөҙөмтәләре тураһында коммюнике иғлан ителде. Ул АҠШ президенты менән Великобритания премьер-министрының бергәләп иғлан иткән белдереүе булып тора.

Коммюнике АҠШ хөкүмәтенең Кореяла үҙе тарафынан тоҡандырылған агрессияны туҡтатырға уйламағанлығын күрһәтә. Киреһенсә, Трумэн һәм Эттли был ышанысһыҙ авантюраны дауам иттерергә килешкәндәр. Бынан тыш, Трумэн менән Эттли кәңәшмәһенең бөтә мәғәнәһе, күрәһең, коммюникелә әйтелгән ике һығымтанан торған. Был һығымталар яңы һуғышты әҙерләүҙең хәҙерге Англия-Америка пландарының иң тиклем алыҫ инеүҙәрен күрһәтәләр. Трумэн менән Эттли, беренсенән, үҙҙәренең ҡоралы көстәрен артабан арттырыу тураһында һәм, икенсенән, ҡорал етештереүҙе артабан көсәйтеү тураһында килешкәндәр. Быларҙың бөтәһе лә, күрелгәненсә, икенсе бөтә донъя һуғышын әҙерләгән ваҡытта агрессив государстволарҙың хөкүмәттәре тарафынан яһалған нәмәләрҙе бик ныҡ хәтерләтә.

Коммюникелә АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәренең йәшәп килгән проблемаларҙы тыныс юл менән хәл итергә ынтылыуҙары тураһындағы һүҙҙәр ҡабатланалар, ләкин был тик ҡағыҙҙағы һүҙҙәр генә булып ҡала. Быларҙың бөтәһе лә тик үҙҙәренең авантюристик хәрби пландарынан һәм, айырым алғанда, Англия-Американың Кореялағы, Тайвандағы агрессияһынан иғтибарҙы ситкә йүнәлтергә маташыуҙар ғына булып тора.

Ҡушма Штаттарға кореялылар түгел, ә АҠШ хөкүмәте ғәскәрҙәренең Корея территорияһына баҫып ингәнлектәрен һәм уларҙың бына бер нисә ай инде Корея ҡалаларын һәм ауылдарын емергәнлектәрен, Корея халҡына тыныс тормошҡа ҡайтырға һәм үҙҙәренең эске эштәрен демократик юл менән хәл итергә мөмкинлек бирмәгәнлектәрен бөтәһе лә беләләр. Америка Ҡушма Штаттарына Ҡытай республикаһының бер ниндәй ҙә насарлыҡ эшләмәгәнлеген, Америка һәм Англия территорияһына һөжүм итергә уйламағанлығын һәм уйламауын бөтәһе лә беләләр. Шуға ҡарамаҫтан, Американың ҡоралы көстәре Ҡытайҙың бер нисә миллион кеше йәшәгән Тайван утрауын баҫып алдылар, Американың хәрби самолеттары Ҡытай сиктәрен даими рәүештә боҙалар. АҠШ хөкүмәте Чан Кай-ши бандаларын Ҡытай халҡ республикаһына яңынан һөжүм итергә әҙерләй.

Кем һуң бында агрессор һәм кем ысынбарлыҡта тыныс һәм бойондороҡһоҙ милли йәшәүгә үҙенең хоҡуҡтарын яҡлай? Әгәр ҙә Трумэн һәм Эттли Корея мәсьәләһен, башҡа халҡ-ара әһәмиәттәге проблемалар кеүек үк, тыныс юл менән хәл итергә ысынлап та ынтылһалар, улар хәҙер, һуңғы сиктә, Кореялағы үҙҙәренең хәрби походтарын бөтөрә һәм Ҡытайға ҡаршы агрессив хәрәкәттәрҙе туҡтата алырҙар ине. Ғәмәлдә, киреһенсә килеп сыға.

Коммюнике шулай уҡ Англия-Америка блогында булған ҡаршылыҡ тураһында ла һөйләй. Ҡытайҙың БМО-лағы вәкиллегенә ҡарата ике хөкүмәт араһында ҡаршылыҡ булыуы тураһында коммюнике өндәшмәй ҡала алмаһы. Трумэн Ҡытай халҡ республикаһының БМО-лағы вәкиллеккә законлы хоҡуҡтарын тормошҡа ашырыуға ҡамасаулыҡ итеп һәм шуның менән бергә, АҠШ менән Ҡытай халҡтары араһында нормаль мөнәсәбәттәрҙе урынлаштырыуға ҡамасаулыҡ итеп, был мәсьәләлә ҡаршылыҡ күрһәтеүҙе дауам иттерә. Ул Ҡытайҙа бөтә донъя алдында һәм Ҡытай халҡы алдында үҙен хурлыҡҡа төшөргән Чан Кай-ши клиҡаһы кеүек «үҙенә», йәғни Америка етәкселәре өсөн «уңайлы» хөкүмәт булдырырға теләй.

Шул уҡ коммюникелә АҠШ-тың был политикаһы тураһында яңынан әйтелә, унда, шул уҡ ваҡытта, «бөтә халҡтарҙың хоҡуҡтарын һәм интерестәрен хөрмәтләү» тураһында ике йөҙлө белдереү яһалған.

Эттли менән кәңәшмәне Трумэн шулай уҡ Великобританияға ҡыҫымды артабан көсәйтеү өсөн дә файҙаланған. Хәҙер АҠШ хөкүмәте генә түгел, ә Великобритания хөкүмәте лә Тайвандың Ҡытай утрауы булыуы тураһында Каир һәм Потсдам декларацияларына ҡуйылған үҙ ҡултамғаһынан баш тартты. Американың Ҡытайҙағы марионетка Чан Кай-ши клиҡаһының еңелеүенән һуң Кореялағы үҙ авантюраһының уңышһыҙлыҡҡа осрауы өсөн Трумэн Ҡытай халҡынан үс ала. Хәҙер ул, һис шикһеҙ Ҡытай территорияһы булған Тайван утрауын Ҡытайҙан тартып алырға маташып, Эттли менән берләште «Бөтә халҡтарҙың да хоҡуҡтарын һәм интерестәрен хөрмәтләү» тураһында Трумэн менән Эттли һүҙҙәренең нәмәнән торғанлығын был тағы ла бер иҫбатлау булып тора.

Трумэн менән Эттли коммюникеһенә ҡарата газеталарҙағы беренсе откликтар, АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәренең, һуңғы сиктә, Алыҫ Көнсығыштағы өмөтһөҙ авантюранан тиҙерәк сығыуҙарын теләүселәрҙе лә кәңәшмә һөҙөмтәләренең ҡәнәғәтләндермәгәнлеген күрһәтәләр. Был авантюраның өмөтһөҙлөгөн хатта Трумэн менән Эттли политикаһын яҡлаусыларҙың күбеһе аңлай.

Икенсе яҡтан, АҠШ һәм Великобритания империалистик круглары килеп тыуған хәлде үҙҙәренсә файҙаланырға ынтылыуҙары тағы ла асығыраҡ булып әүерелде. АҠШ-та, Англияла һәм башҡа илдәрҙә хәрби ҡотороноҡлоҡто тағы ла ныҡыраҡ көсәйтеү һәм Америка монополияларын юғары табыш биреүсе хәрби заказдар менән тултырыу өсөн Трумэн, Макартур, Гарриман, Ачесон һәм уларҙың дуҫтары Американың Кореялағы агрессияһын байтаҡ файҙаландылар инде. Трумэн менән Эттлиҙең кәңәшмәһе тураһындағы коммюнике ошо уҡ маҡсаттарға тағы ла күберәк хеҙмәт итә. Был, хәҙер Америка һәм Англия халҡтарының интерестәре менән дә, бөтә донъялағы тыныслыҡ һөйөүсе халҡтарҙың талаптары менән дә иҫәпләшмәйенсә АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәре тарафынан эшләнә.

(«Правда» газетаһының 1950 йыл 11 декабрь номеренән)

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең 11 декабрҙә таратылған белдереүендә, Халҡ армияһы ғәскәрҙәре һәм Ҡытай добровольцтәре айырым участкаларҙа Пхеньяндан көньяҡтараҡ һәм көньяҡ-көнсығыштараҡ 50 — 70 километрға алға киттеләр, тип әйтелә.

Көнсығыш участкала Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәре частәре Хамхын (Канко) районында көнсығыштараҡ [illegible] дошмандан азат иттеләр.

Кореяла 25 ноябрҙән 1 декабргә тиклем булған һуғыш йомғаҡтары

Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПЕКИН, 10 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәрсеһенең Төньяҡ Кореянан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһы баш командованиеһенең 6 декабрҙә иғлан иткән белдереүендә, 25 ноябрҙән алып 1 декабргә тиклем Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәре частәре һәм партизан отрядтәре Кореяла көнбайыш фронттағы һуғыштарҙа 23 мең 700 дошман офицерын һәм һалдатын юҡ иттеләр, яраланылар һәм әсиргә алдылар, тип әйтелә. Американ агрессорҙарының «һуғышты тамамлау маҡсатындағы» генераль һөжүм тип аталған нәмә ла оло уңышһыҙлыҡҡа осраны, тип әйтелә белдереүҙә.

Хәрби енәйәтсе Макартур етәкселегендәге Америка агрессорҙары, Ҡытай-Корея сигенә 24 ноябрҙә бер нисә юнәлештә һөжүм башлап, үҙҙәренең Кореялағы бөтә ғәскәрҙәрен туплағандар. Дошман ғәскәрҙәре араһында Американың [illegible] дивизияһы, Англия-Австралияның бер бригадаһы, Төркиәнең бер бригадаһы һәм 6 лисынмансы марионет дивизияһы ине.

Бер удар менән Корея Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәренең отрядтәре [illegible] Чхончжинь (Сейсин) — Хесаньчжин (Хесанин) — Чхосинь [illegible] районында, ә көнбайыш фронтта Нойвон (Нойэн) — Синфуцзон (Синкодо) — Уньсинь (Унсан) — Тхэчхонь (Тайсен) — Чончжу (Тайсю) линияһында тиклем еттеләр.

25 ноябрҙә Корея Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәре дошманға контратакалар яһай башланылар һәм бөтә фронттарҙа ла уға емерткес ударҙар яһанылар. Американың икенсе һәм 25-се пехота дивизиялары Пхеньяндан, сама менән алғанда, 100 километрға көньяҡтараҡ Синьфундон (Синкодо) һәм Саминдон (Се-миндо) районларында [illegible]

[illegible] яҡҡа табан ҡасыусы дошман үҙенең ауыр ҡоралдарын ташланы.

1 декабргә тиклем Корея Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәренең отрядтәре киң райондарҙы, шул иҫәптән көнбайыш фронтта Чончжу (Тайсю), Тхэчхонь (Тайсен), Йонбен (Нейхен), Токчхонь (Токусен), Нойвон (Нойэн), Мянсань (Мозан), Пакчхонь (Хакусен), Аньчжу (Анею), Синьаньчжу (Синьансю), [illegible] һәм башҡа ҡалаларҙы, көнсығыш фронтта Чхончжинь (Сейсин), Нанам (Ранан), Сончжинь (Дзесин) һәм Хесаньчжинь (Хесандин) ҡалаларын азат иттеләр.

Ҡулдағы мәғлүмәттәргә ҡарағанда, 25 ноябрҙән 1 декабргә тиклем булған һуғыштар һөҙөмтәһендә Төркиә бригадаһы, Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренең [illegible] дивизияларының 14 полкы, шулай уҡ Американың 6 полкы һәм 8 батальоны һәм Англияның бер батальоны тар-мар ителде. Американың 25-се дивизияһының 35-се полкының бер ротаһы үҙ теләге менән әсиргә төштө.

Шул уҡ осор эсендә дошмандың 15 мең 932 кешеһе үлтерелде һәм яраланды, шул иҫәптән Америка, Англия һәм Төркиәнең 8 мең 85 һалдаты һәм офицеры үлтерелде һәм яраланды.

7 мең 625 дошман һалдаты һәм офицеры, шул иҫәптән Америка, Англия һәм Төркиәнең 2 мең 272 һалдаты һәм офицеры әсиргә алынды. Әсирҙәр араһында Америка армияһының бер советнигы (Японияла тыуған америкалы.—Ред.), полковник һәм майорҙан юғары рангдағы башҡа 12 офицер пленға алынды.

143 америкалы үҙ теләге менән пленға бирелде.

Корея Халҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәренең отрядтәре 521 ҡорал (шул иҫәптән 16 гаубица), 464 пулемет, 4 мең 736 винтовка һәм автомат, 55 танк, бер самолет, 1 мең 953 автомашина һәм башҡа күп кенә ҡоралдар һәм һуғыш припастарын ҡулға төшерҙеләр. Халҡ армияһының ғәскәрҙәре һәм Ҡытай добровольцтәре дошмандың 49 танкыһына һәм 92 автомашинаһына зыян килтерҙеләр, шулай уҡ бер самолетын атып төшерҙеләр.

Ким Ир Сендең Корея халҡына мөрәжәғәте

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 11 декабрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһының министрҙар кабинеты председателе һәм Корея Халҡ армияһының главнокомандующийы Ким Ир Сен Пхеньян ҡалаһын Халҡ армияһының азат итеүе айҡанлы Корея халҡына түбәндәге мөрәжәғәт менән радио аша сығыш яһаны

Пхеньян ҡалаһының ҡәҙерле халҡы! Ҡәҙерле ватандаштар, туғандар һәм һеңелдәр! Ҡәҙерле Халҡ армияһының вонндәре һәм партизандар! Ҡытай халҡының хөрмәтле добровольцтәре!

Беҙҙең тыуған илебеҙҙең 5 мең йыллыҡ тарихы булған борондоғо башҡалаһы яңы халҡ-демократик Кореяның ныҡлы тераге — Пхеньян ҡалаһы героик Халҡ армияһының, дошман тылында хәрәкәт итеүсе батыр партизандар отрядтәренең һәм Ҡытай халҡының Халҡ армияһы баш командованиеһе етәкселек иткән героик добровольцтәр частәренең йәшен тиҙлегендәге һөжүме арҡаһында Америка империалистик илбаҫарҙарының һәм хыянатсыл Ли Сын Ман клиҡаһының ваҡытлыса оккупациялауынан 6 декабрҙә азат ителде.

Пхеньян ҡалаһын азат итеү айҡанлы мин Корея халҡ-демократик республикаһы хөкүмәте һәм Корея Халҡ армияһының баш командованиеһе исеменән Корея Халҡ армияһына, партизандар отрядтәренә һәм Ҡытай халҡының добровольцтәр частәренә ихлас-сикһеҙ рәхмәт белдерәм һәм азат ителгән Пхеньян ҡалаһының халҡын һәм Кореялағы бөтә ватандаштарҙы, туғандарҙы һәм һеңелдәрҙе ҡайнар ҡотлайым.

Беҙҙең данлы Халҡ армиябыҙ һәм партизандар Ҡытай халҡы добровольцтәренең героик частәре менән ҡулға-ҡул тотоношоп 38-се параллелдән төньяҡтараҡ бөтә территорияны тиерлек, шул иҫәптән Пхеньян ҡалаһын, шулай уҡ Көньяҡ Корея территорияһының бер өлөшөн азат иттеләр, паникаға бирелеп көньяҡҡа сигенеүсе дошманды улар ҡыуып баралар һәм уны юҡ итеү буйынса һуғыштарҙы йәйелдереүҙе дауам иттеләр.

Беҙҙең героик халҡ партизандарыбыҙҙың эре соединениелары 38-се параллелдән көньяҡтараҡ дошмандың тәрән тылында булараҡ, бөтә урындарҙа ла дошманға тылдан ударҙар яһай башланылар. Йәшен тиҙлегендә һуғыш, тип аталған нәмә менән беҙҙең тыуған илебеҙҙе бөтөрергә һәм беҙҙең халҡыбыҙҙы ҡол итергә теләгән Америка юлбаҫарҙарының авантюристик планы өҙөлә.

Беҙҙең тыуған илебеҙҙең һәм халҡыбыҙҙың балаһы — Халҡ армияһы беҙҙең данлы тыуған илебеҙҙе азат итеү өсөн изге һуғыштың һуңғы ике айы эсендә, күп кенә империалистик государстволарҙың Америка империалистик интервенттәре етәкселегендәге һан яғынан өҫтөн булған агрессив көстәренең һөжүме һөҙөмтәһендә, стратегик фекерҙәр буйынса ваҡытлыса сигенергә мәжбүр булды. Ләкин беҙҙең сигенеүебеҙ ваҡытлыса ғына булды һәм дошманға емерткес удар яһау, бөйөк азатлыҡ һуғышында тамам еңеүгә өлгәшеү өсөн дошманды тар-мар итеү, юҡ итеү, уны беҙҙең тыуған еребеҙҙән ҡыуып сығарыу маҡсатында үткәрелде.

Ғәҙел көрәшкә, тыуған илебеҙҙең азатлығы, намыҫы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшкә күтәрелгән бөтә Корея халҡы сигенеүҙең иң ауыр осоронда ла дошман алдында баш эймәне, ә, киреһенсә, республика хөкүмәте тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупланды һәм тыуған ил һәм халҡ хөрмәтенә үҙенең практик эшмәкәрлеге менән дошманды тамам еңеүгә нисек кенә булһа ла өлгәшеү өсөн үҙенең ныҡлы ҡарар иткәнлеген күрһәтте. Дошман тарафынан ваҡытлыса баҫып алынған Көньяҡ һәм Төньяҡ Кореяның бөтә территорияһында йәйелдерелгән бөтә халҡтың ҡеүәтле партизандар хәрәкәтендә, халҡ властеның һәм хеҙмәт партияһының йәшерен органдарының киң эшмәкәрлегендә һәм Халҡ армияһына, Ҡытай халҡының добровольцтәр частәренә ярҙам күрһәтеү буйынса патриотик фидакәр хеҙмәттә бөтә Корея халҡының был ныҡлы ҡарары күренде.

Халҡ көсө бөтмәҫ-төкәнмәҫ. Был бөтмәҫ-төкәнмәҫ көс еңелмәҫлек. Үҙ тыуған иленең азатлығы, намыҫы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн ғәҙел көрәшкә күтәрелгән Корея халҡы бөйөк Совет һәм Ҡытай халҡтарының, Халҡ демократияһы илдәре халҡтарының һәм бөтә донъялағы азатлыҡ һөйөүсе халҡтарҙың яҡлауынан шулай уҡ еңеүгә ныҡлы ышаныс һәм бөтмәҫ-төкәнмәҫ көс ала.

Халҡ армияһының ҡәҙерле воиндәре! Ҡытай халҡының добровольцтәре һәм партизандар! Ҡәҙерле ватандаштар, туғандар һәм һеңелдәр! Дошман тәртипһеҙ рәүештә сигенә, ләкин ул тулыһынса тар-мар ителмәгән әле. Дошман ярһыулы ҡоторонҡолоҡ менән ҡайтанан ойошорға һәм нисек кенә булһа ла үҙенең мәкерле маҡсатына өлгәшергә ынтыла. Беҙҙең алдыбыҙҙа тамам еңеүгә юл асыҡ. Ләкин беҙ үҙебеҙҙең юлыбыҙҙа бөтә төр ҡыйынлыҡтарҙың һәм кәртәләрҙең осрауы тураһында хәтерҙә тоторға тейешбеҙ. Беҙ ҡыйынлыҡтарҙы еңеп һәм ҡорбандар биреп, ҡаты һуғышта ғына тамам еңеүҙе яулап ала алабыҙ. Дошманды тамам еңеүҙе яулап алыу өсөн сигенеүсе дошманға тын алырға мөмкинлек бирмәҫкә, уға яңы оборона линияһын булдырыу мөмкинлеген бирмәҫкә һәм көстәрен ҡайтанан ойоштороу өсөн уға ваҡыт бирмәҫкә кәрәк. Шуға күрә беҙҙең героик Халҡ армиябыҙ һөжүм итеү темптарын тағы ла күберәк көсәйтергә, ә партизандар отрядтәре 38-се параллелдән көньяҡтараҡ дошман тылында партизандар хәрәкәтен тағы ла киңерәк йәйелдерергә, әҙләкһеҙ рәүештә дошманға һөжүм итергә, уның сигенеү юлдарын өҙергә, бер генә дошман да тере китә алмаһын өсөн күперҙәрҙе емерергә тейештәр.

Дошман сигенгән ваҡытта беҙҙең ҡалаларыбыҙҙы һәм ауылдарыбыҙҙы, заводтарыбыҙҙы һәм фабрикаларыбыҙҙы, тимер юлдарҙы һәм башҡа ҡоролмаларҙы емерә. Азат ителгән райондарҙың халҡы тәртип булдырырға, емерелгән нәмәләрҙе йылдам аяҡҡа баҫтырырға, йорттар төҙөргә һәм, тормошто яйға һалыу буйынса арымай-талмай эш башҡарырға, Ҡытай халҡының добровольцтәр частәренә һәм беҙҙең Халҡ армиябыҙға актив ярҙам күрһәтергә, уларҙы аҙыҡ-түлек менән тәьмин итергә һәм тимер юлдарын, связь средстволарын, юлдарҙы һәм күперҙәрҙе аяҡҡа баҫтырыу буйынса эштәр үткәрергә тейеш. Әле дошмандан азат ителмәгән райондарҙа йәшәүсе халҡ, уның ҡарамағында булған бөтә средстволарҙы файҙаланып, дошмандың ҡайҙа күренеүенә ҡарамаҫтан, уны юҡ итергә, үҙ ҡалаларын һәм тыуған урындарын, заводтарҙы һәм фабрикаларҙы яҡларға, дошман тылында батырҙарса хәрәкәт итеүсе партизандар отрядтәре өсөн аҙыҡ-түлекте һәм башҡа төр ярҙамды йәлләмәҫкә тейеш.

Бөтә Корея халҡы Корея халҡ-демократик республикаһы хөкүмәте тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупланырға һәм азатлыҡ өсөн булған ватан һуғышында еңеүгә ҡыйыу рәүештә алға барырға тейеш.

Беҙҙең тыуған илебеҙгә һәм беҙҙең халҡыбыҙға ҙур бәхетһеҙлек килтергән ләғнәт дошмандарға — Америка ҡоралы интервенттәренә һәм хыянатсыл Ли Сын Ман бандаһына үлем!

Һөжүм алып барыусы һәм дошманды юҡ итеүсе батыр Халҡ армияһына һәм Ҡытай халҡы добровольцтәренең героик частәренә дан!

Йәшәһен берҙәм Корея халҡы!

Йәшәһен Корея халҡ-демократик республикаһы!

ҠЫТАЙ ХАЛҠЫ ИСКУССТВОҺЫ

Мәскәү...

Шаулы Лаврушин тыҡрығы... Третьяков галлереяһы...

Халҡ ағымына ҡушылып, беҙ галлереяның залдарына инәбеҙ. Һуңғы көндәрҙә бында килеүселәр бигерәк тә күбәйҙе. Улар Ҡытай Халҡ республикаһының художество күргәҙмәһен ҡарарға киләләр. Күргәҙмә октябрҙә асылды. Ул галлереяның 15 залында урынлашҡан. Ниндәй генә экспонаттар юҡ бында! Ҡытай халҡының борондоғо юғары культураһын сағылдырған өлгөләрҙән алып, һуңғы героик көрәшен һәм хәҙерге фидакәр ижади хеҙмәтен һүрәтләгән картиналарға тиклем осратырға мөмкин.

Беренсе залда Ҡытай ҡыҙҙары тарафынан сикһеҙ матур, йәнле итеп ебәккә сигеп эшләнгән ҙур портретте күрәбеҙ. Былар—совет халҡының һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы И. В. Сталин һәм Ҡытай халҡының юлбашсыһы Мао Цзэ-дун портреттәре.

Был портреттәр ике бөйөк халҡтың ҡаҡшамаҫ дуҫлығына символ булып торалар. Ниндәй юғары хис, ниндәй саф тойғолар тыуҙыралар улар һәр кемдең йөрәгендә!

Туҡҡынланған кешеләр төркөмө икенсе залға үтә.

Быуаттар буйына сит ил капиталистәре—ҡанһыҙ ҡоҙғондар тарафынан иҙелеп, талапып, кәмһетелеп килгән Ҡытай халҡ эсенән коммунистәр, ленинселәр тыуҙы. Уларҙың тәүге аҙымдары, беренсе кәңәшмәһе Ли Цзунь-циндең «Мао Цзэ-дун марксистик түңәрәк ойоштора» тигән картинаһында кәүҙәләндерелгән. Ниндәй тыныслыҡ һәм ҡыйыу көс сағыла картиналағы һәр кемдең йөҙөнән. Улар марксизмдең — хаҡлыҡ һәм азатлыҡ законының еңәсәген беләләр.

Марксизм үҫә, түңәрәктәрҙең һаны күбәйә, үҙенең тормошон ватанының киләсәге һәм үҙ халҡының бәхете өсөн бирергә ант иткән яңынан-яңы кешеләр күтәрелә. Улар, берләшеп, еңелмәҫ көс булып, алдағы көрәшкә халҡты күтәрергә әҙерләнәләр. Был осорҙо Ван Ши-гоның «1927 йылда Мао Цзэ-дун менән Чжу Дэнең тәүге осрашыуы» тигән картинаһы сағылдыра.

Быны Фын Фа-шиҙең «Бөйөк поход» исемле картинаһы. Бында марксистик түңәрәктәрҙән башланған хәрәкәттең ҡеүәтле ҡуҙғалышҡа әйләнеүе кәүҙәләндерелә һәм, уны ҡарағанда, ҡоллоҡҡа, һатлыҡ гоминдансы хөкүмәткә ҡаршы күтәрелгән халҡтың беренсе еңеүҙәре күҙ алдына баҫа. Иҫ киткес ауыр шарттарҙа барлыҡ кәртәләрҙе ватып, иркә юл һалыусы батыр Халҡ ғәскәре һоҡланыу хистәре тыуҙыра. Был әле бөйөк көрәштең башланғысы ғына. Алда яңы көрәштәр, яңы еңеүҙәр...

Беҙҙең алдыбыҙҙа Янь Хандең «Буйһонмаҫ халҡ» һәм «Тыуған ил бейеклектәренә еңеү байрағы ҡаҙала» тигән картиналары. Улар ана шул ҡанлы, ауыр көрәште һәм халҡ батырҙарының образдарын күрһәткәндәр. Чапа Юйҙен «Ҡыҙыл байраҡ» исемле картинаһы бигерәк тә көслө тәьҫир итә. Беҙ был картинала Ҡытай халҡ һуғышсыһының бер ҡулы менән яраланған күкрәген баҫып, икенсе ҡулы менән ҡыҙыл байраҡты ғорур күтәреп тороуын күрәбеҙ. Картинаны ҡарағандан һуң, был батыр егеттең образын онотоу мөмкин түгел.

Түккән ҡан, бирелгән ҡорбандар бушҡа булманы. Алдына бөйөк, ғәҙел маҡсат ҡуйған халҡ еңеп сыҡты. Был еңеүгә халҡты коммунистәр партияһы алып килде. Шуға күрә ҡоллоҡтан ҡотолған халҡ тәүге рәхмәтен партияға һәм уның юлбашсыһы Мао Цзэ-дунға белдерә. Ли Цзунь-циндең «Мао Цзэ-дунға бүләктәр» тигән картинаһы ошо тантаналы ваҡиғаны һәм халҡтың Мао Цзэ-дунға булған ҡайнар мөхәббәтен күрһәтә.

Гоминдансы хөкүмәттең һәм Америка илбаҫарҙарының ҡаһәрле көстәрен ҡыйратып, һеперен түккәндән һуң, Ҡытай халҡының азат тормошо, фидакәр хеҙмәте башланды. Унда яңы батырҙар — хеҙмәт батырҙары тыуа. Художник У Цзо-жэнь эшләгән портреттә шул батырҙарҙың береһе булған машинист Ли Юндең образы бирелгән. Бына улар яңы кешеләр, яңы Ҡытайҙы—социалистик Ҡытайҙы төҙөүселәр! Ҡытай ярым колониаль илдән донъяның иң бөйөк илдәренең береһенә әйләнде. Уның бәхетен хәҙер бер кем дә тартып ала алмаҫ.

Ҡытай—борондо юғары культуралы ил. Беҙҙең эраға тиклемге 1766—1122 йылдарҙан алып һуңғы көндәргә тиклем уның искусствоһын кәүҙәләндергән өлгөләргә ҡарап, һоҡланаһың. Хәҙер был талантлы халҡтың искусствоһының ижади үҫеше өсөн бөтә мөмкинлектәр асылды. Барлыҡ оҫталыҡтарын хәҙер улар сит ил сауҙагәрҙәренә һатыу өсөн түгел, ә үҙ халҡының культураһын үҫтереү өсөн бирәләр.

Третьяков галлереяһынан ҡайтыу юлына сыҡҡанда, һәр кем үҙенең йөрәгендә шатлыҡ алып бара һәм Ҡытай халҡына оҙаҡ йылдарға тыныс, ижади тормош теләй.

Ғ. Рамаҙанов.

Японияла суд властәренең тупаҫ баш-баштаҡлығы

ШАНХАЙ, (ТАСС). Токио радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Мацукава станцияһында поезға крушение яһауҙа ғәйепләнеүсе 20 эшсе өҫтөнән Фукусимала суд үткән йылдың көҙөнән бирле дауам иткән. Хөкөм ителеүселәр араһында коммунистар ҙа булған. Процесс барышында хөкөм ителеүселәрҙең ғәйепләлеге тураһындағы прокуратураның ялған раҫлауҙары тулыһынса фаш ителгәндәр һәм, шуға ҡарамаҫтан, прокурор 10 кешегә үлем язаһы биреүҙе талап иткән.

Прокуратураның ялған ғәйепләүҙәрен тулыһынса раҫлап, суд 5 хөкөм ителеүсене үлем язаһына, 5-һен — мәңгегә төрмәгә ябырға, ә ҡалғандарын төрлө сроктарға төрмәгә ябылырға хөкөм иткән. Үлем язаһына хөкөм ителгән 5 кешенең бөтәһе лә коммунистар.

Судтың был законһыҙ приговоры Япония общественносеның көслө нәфрәтен тыуҙырҙы.

Яуаплы редактор Ғ. Ғ. ҒАФАРОВ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01658 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.
1950 йыл
№ 248 (8705)
15 ДЕКАБРЬ
йома
хаҡы 20 тин.

1950 ДЕКАБРЬ 17 йәкшәмбе

17 ДЕКАБРЬ, йәкшәмбе — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнө. Бөтәгеҙ ҙә һайлауҙарға!

Республика хеҙмәтсәндәре һайлауҙар алдынан

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнө яҡынлашты. Ике көндән миллионлаған һайлаусылар коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш бирәсәктәр. Илебеҙ хеҙмәтсәндәре, донъяла иң демократик Сталинсе Конституция тарафынан тәьмин ителгән һайлау законы нигеҙендә, халыҡтың ышанысын аҡлаярлыҡ, Совет власененең урындағы органдары алдына ҡуйылған бурыстарҙы үтәргә лайыҡлы булған кешеләрҙе урындағы Советтәргә депутаттар итеп һайлаясаҡтар. Был көндә миллионлаған кешеләр үҙҙәренең социалистик Тыуған иленә икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәрен, большевиктәр партияһы менән тығыҙ бәйләнештә булғанлыҡтарын, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы, эпоханың бөйөк кешеһе, кешелектең гениҙе, бөтә халыҡтың беренсе кандидаты иптәш Сталинға булған ҡайнар мөхәббәттәрен демонстрациялаясаҡтар.

Бөтә совет халҡы кеүек үк, республикабыҙ хеҙмәтсәндәре урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн ҙур байрам көнө, бөтә халыҡ тантанаһы итеп ҡаршылайҙар. Был данлыҡлы көн хөрмәтенә завод һәм фабрикаларҙа, промысел һәм шахталарҙа, төҙөлөш һәм урман участкаларында ҡеүәтле социалистик ярыш йәйелдерелде. Эшселәр, инженер-техник работниктәр, колхозсылар һәм МТС работниктәре тағы ла юғарыраҡ йөкләмәләр алдылар. Һайлау алды көндәрендә республикабыҙҙың күпселек заводтары һәм фабрикалары йыллыҡ производство пландарын срогынан алда үтәнеләр. Башҡортостан нефтселәре пландан тыш нефть сығарыуҙы, йөкләмәгә ҡарағанда, ике тапҡырға арттырып үтәнеләр. «Туймазынефть» тресы промыселдәре производство пландарын үтәүҙә уңышлы эшләп киләләр. Нефтселәр быйыл пландан тыш 18 миллион һум [illegible]

[illegible]

йыл ғүмерен социалистик ауыл хужалығын күтәреү эшенә биргән агроном Ғәләүетдин Рьянов иптәш һайлаусылар алдында сығыш яһап, мине депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткәнегеҙ өсөн ысын күңелдән рәхмәт белдерәм һәм үҙемдең бөтә көсөмдө һәм белемемде социалистик ауыл хужалығын артабан күтәреү эшенә бирәсәкмен, тине.

Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Икенсе Бөтә Союз конференцияһында ҡатнашҡан, Өфө нефть эшкәртеү заводының слесарь-лекальщигы С. Фәтҡуллин үҙен Черниковск ҡала Советенә депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәткән Өфө нефть эшкәртеү заводы һайлаусылары менән осрашыу кисәһендә һүҙҙе былай тип башланы:

— Мин конференцияла совет халҡының көсөн һәм ҡеүәтен, уның тыныслыҡҡа булған ихтыярын тағы ла нығыраҡ тойҙом. Үҙемдең бөтә энергиямды тыныслыҡ эшенә, һайлаусыларҙың ышанысын һаҡлау эшенә һаласаҡмын.

Һайлауҙарға әҙерлек көндәрендә һайлаусылар үҙҙәренең кандидаттары менән күп нәмәләр тураһында һөйләштеләр. Уларҙың йөкмәткеһе бер — большевиктәр партияһы эшенә, Ленин—Сталин эшенә бирелгәнлек менән хеҙмәт итеүҙән тора.

Хәҙер бөтә халыҡ байрамы — 17 декабрь килеп етте. Һайлауҙар хөрмәтенә арналған социалистик ярыштың уңыштарын тағы ла күбәйтеү, алынған йөкләмәләр буйынса ҙурыраҡ хеҙмәт күрһәткестәре биреү — һәр бер эшсенең, инженер-техник работниктең, ауыл эшсәненең, фән кешеһенең, етәксе работниктең намыҫлы бурысы ул. Партия, комсомол һәм профсоюз ойошмалары хеҙмәтсәндәрҙе стахановсы эшкә ойоштороға тейештәр.

[illegible]

Һайлауҙар көнөнә бүләктәр

[illegible]

Малсылыҡтың өс йыллыҡ планы арттырып үтәлде

[illegible]

„Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениене“ раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының
У К А З Ы

Башҡорт Автономиялы Совет Социалистик Республикаһы Верховный Советенең Президиумы КАРАР ИТӘ: „Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениене“ раҫларға.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.
Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Секретаре вазифаһын башҡарыусы И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы, 1950 йыл, 14 декабрь.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһында
П О Л О Ж Е Н И Е

I ГЛАВА
Һайлау системаһы

1 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 101-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутаттар һайлау һайлаусылар тарафынан дөйөм, тиң һәм тура һайлау хоҡуғы нигеҙендә йәшерен тауыш биреү тәртибендә үткәрелә.

2 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 102-се статьяһы нигеҙендә, депутаттарҙы һайлау дөйөм була: Башҡорт АССР-ының 18 йәшкә еткән бөтә граждандары, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуҙарына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, аҡылдан яҙғандарҙан һәм суд тарафынан һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителеп хөкөм ителгәндәрҙән башҡалары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутаттар һайлауҙарҙа ҡатнашырға хоҡуҡлылар.

3 статья. Башҡорт АССР-ының 21 йәшкә еткән һәр бер гражданы, ҡайһы расанан һәм милләттән булыуына, енесенә, диненә, белем цензына, ултыраҡлылығына, социаль сығышына, мөлкәт хәленә һәм үткәндәге эшмәкәрлегенә ҡарамаҫтан, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутат булып һайлана ала.

4 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 103-сө статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау тиң була: һәр бер граждан бер тауышҡа эйә; Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙарҙа бөтә граждандар тиң нигеҙҙәрҙә ҡатнашалар.

5 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 104-се статьяһы нигеҙендә, ҡатын-ҡыҙҙар һайлауҙарҙа ирҙәр менән тиң хоҡуҡта ҡатнашалар һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлана алалар.

6 статья. СССР Ҡораллы Көстәре сафтарындағы граждандар, Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 105-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлау һәм һайланыу хоҡуғынан бөтә граждандар менән тиң рәүештә файҙаланалар.

7 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 106-сы статьяһы нигеҙендә, депутаттар һайлау тура һайлау була: Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутаттар һайлау граждандарҙың үҙҙәре тарафынан туранан-тура һайлау юлы менән башҡарыла.

8 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 107-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутаттар һайлағанда тауыш биреү йәшерен була.

9 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 17-се статьяһы нигеҙендә, РСФСР-ҙың һәм башҡа бөтә союзный республикаларҙың граждандары Башҡорт АССР-ы территорияһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлау һәм һайланыу хоҡуғынан Башҡорт АССР-ы граждандары менән бер тиң файҙаланалар.

10 статья. Башҡорт АССР-ы территорияһында йәшәп тә, СССР граждандары булмаған, ә сит ил государстволары граждандығында йәки подданныйлығында торған кешеләр, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙарҙа ҡатнашырға һәм һайланырға хоҡуҡлы түгелдәр.

11 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 109-сы статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар ваҡытында кандидаттар — һайлау округтары буйынса күрһәтеләләр.

12 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар үткәреү менән бәйләнешле булған расходтар государство иҫәбенә башҡарылалар.

II ГЛАВА
Һайлаусылар исемлектәре

13 статья. Һайлаусылар исемлектәренә һайлау хоҡуғы булған һәм исемлектәр төҙөү моментенә шул Совет территорияһында (даими йәки ваҡытлы рәүештә) йәшәй торған, һайлауҙар көнөнә 18 йәшкә еткән бөтә граждандар индереләләр.

14 статья. Һайлаусыларҙан берәү ҙә берҙән артыҡ һайлау исемлегенә индерелә алмай.

15 статья. Суд буйынса һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләр һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм итеүҙең суд ҡарарында билдәләнгән бөтә срогы эсендә, шулай уҡ закон менән билдәләнгән тәртиптә ҡаралып, аҡылдан яҙған тип танылған кешеләр, һайлаусылар исемлектәренә индерелмәйҙәр.

16 статья. Һайлаусылар исемлектәре ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, районнарға бүленгән ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, поселкаларҙа — поселка Советтәре башҡарма комитеттәре, ауыл ерҙәрендә — ауыл (утар) Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан төҙөләләр.

17 статья. Хәрби частәрҙәге һәм ғәскәри соединениеларҙағы һайлаусыларҙың исемлектәре командир ҡултамғаһы менән төҙөлә. Башҡа бөтә хәрби хеҙмәткәрҙәр һайлаусылар исемлектәренә үҙҙәренең торған урындары буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан индереләләр.

18 статья. Һайлаусылар исемлектәре һәр бер һайлау участкаһы буйынса, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан раҫланған формала, һайлаусының фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше һәм торған урыны күрһәтелеп алфавит тәртибендә төҙөлә. Һайлаусылар исемлегенә хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетенең председателе һәм секретаре ҡул ҡуя.

19 статья. Һайлауҙарҙан 30 көн алдан хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты һайлаусылар исемлектәрен бөтә кешегә күрһәтеү өсөн элеп ҡуя йәки һайлаусыларға был исемлектәр менән Совет йәки һайлау участкаһы бинаһында танышыу мөмкинлеген тәьмин итә.

20 статья. Һайлаусылар исемлектәренең төп подлинниге тейешле булған хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетендә, хәрби частә йәки ғәскәри соединениела һаҡлана.

21 статья. Һайлаусылар исемлеген иғлан иткән көн менән һайлауҙар көнө араһындағы срокта һайлаусы үҙенең торған урынын алыштырһа, хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле Советенең башҡарма комитете уға Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан билдәләнгән формала «Тауыш биреү хоҡуғына танытма» бирә һәм һайлаусылар исемлегенә — «китте» тип билдә яһай; һайлаусы үҙенең яңы (даими йәки ваҡытлыса) тороу урыны пунктында «Тауыш биреү хоҡуғына танытмаһын», шулай уҡ личный танытмаһын күрһәткәндән һуң, һайлаусылар исемлегенә индерелә.

22 статья. Һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар (исемлеккә индерелмәү, исемлектән сығарылыу, фамилияны, исемде, атаһының исемен боҙоу, һайлау хоҡуҡтарынан мәхрүм ителгән кешеләрҙе исемлеккә яңылыш индереү) тураһында ғаризалар исемлектәрҙе иғлан иткән хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетына биреләләр һәм был башҡарма комитет һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар тураһындағы һәр бер ғаризаны 3 көн сроктан да һуңға ҡалмай ҡарарға тейеш.

23 статья. Һайлаусылар исемлегендәге яңылыштар тураһындағы ғариза ҡаралғандан һуң, хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитеты йә һайлаусылар исемлегенә тейешле төҙәтеүҙәр индерергә, йә ғариза биреүсегә уның ғаризаһы кире ҡағылыуының сәбәптәре тураһында яҙма справка бирергә бурыслы.

24 статья. Һайлаусылар исемлегендә булған яңылыштар тураһындағы мәсьәлә буйынса хеҙмәтсәндәр депутаттары Советы башҡарма комитетының ҡарары менән риза булмаған хәлдә, ғариза биреүсе Халыҡ судына жалоба бирә ала. Халыҡ суды өс көн сроктан да һуңға ҡалмай, асыҡ суд ултырышында, ғариза биреүсене һәм Совет башҡарма комитеты вәкилен саҡырып, был жалобаны ҡарарға һәм үҙенең ҡарарын ғариза биреүсегә лә, шулай уҡ Совет башҡарма комитетына ла һис кисекмәҫтән белдерергә тейеш. Халыҡ судының ҡарары ҡәтғи ҡарар була.

III ГЛАВА
Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтары

25 статья. Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 22-се статьяһы нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Башҡорт АССР-ы граждандары тарафынан, бер округка 15 мең халыҡ нормаһы иҫәбенән төҙөлә торған һайлау округтары буйынса һайлана. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һәр бер һайлау округынан бер депутат һайлана.

26 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтарын төҙөү Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан башҡарыла.

Һайлау округтарының исемлеге Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙар көнөнән кәмендә ике ай алдан иғлан ителә.

IV ГЛАВА
Һайлау участкалары

27 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтарына ингән ҡалаларҙың һәм районнарҙың территорияһы, һайлау бюллетендәрен ҡабул итеү һәм тауыштарҙы иҫәпләү өсөн, һайлау участкаларына бүленәләр.

28 статья. Һайлау участкаларын төҙөү ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, районнарға бүленгән ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан башҡарыла.

Һайлау участкаларын төҙөү һайлауҙарға тиклем 45 көндән дә һуңға ҡалмай башҡарыла.

29 статья. Ҡалаларҙа, поселкаларҙа, шулай уҡ 2000 кешенән артыҡ халҡы булған ауылдарҙа һәм ауыл Советы территорияһында һайлау участкалары 1500 — 3000 кешегә бер һайлау участкаһы иҫәбенән төҙөләләр.

30 статья. Халҡы 2000 кешенән артыҡ булмаған ауыл Советы территорияһы, ҡағиҙә рәүешендә, бер һайлау участкаһын тәшкил итә; халҡы 500-ҙән алып, ләкин 2000-дән артыҡ булмаған һәр бер ауылда айырым һайлау участкаһы төҙөлә.

Халҡы 500-ҙән аҙ булған, ләкин 300-ҙән кәм булмаған ауылдарҙа йәки ауылдар төркөмендә, бындай ауылдарҙан һайлау участкаһы үҙәгенә тиклем булған ара 10 километрҙан артҡан хәлдәрҙә, айырым һайлау участкалары төҙөлә ала.

31 статья. Башҡорт АССР-ының күберәк ваҡ ауылдарҙан торған таулы-урман райондарында 100 кешенән кәм булмаған халҡлы һайлау участкалары төҙөргә рөхсәт ителә.

32 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм һәм 3000-дән артыҡ булмаған хәрби частәр һәм ғәскәри соединениелар айырым һайлау участкалары тәшкил итәләр, улар частең йәки ғәскәри соединениеның торған урыны буйынса һайлау округына инәләр.

33 статья. Һайлаусылары 50-нән кәм булмаған больницаларҙа, бала тыуҙырыу йорттарында, санаторийҙарҙа, инвалидтар йорттарында айырым һайлау участкалары төҙөлә.

Бер нисә корпуслы больницаларҙа, уларҙың һәр корпусында кәмендә 50 һайлаусы булғанда, айырым корпустарҙа һайлау участкалары төҙөлә ала.

34 статья. Һайлауҙар көнөндә юлда булған, кәм тигәндә 25 һайлаусыһы булған судноларҙа айырым һайлау участкалары төҙөлә ала, улар судноларҙың теркәлгән урыны буйынса һайлау округына инә.

35 статья. Алыҫҡа йөрөүсе һәм һайлауҙар көнөндә юлда булыусы пассажир поездарында «Тауыш биреү хоҡуғына танытмалары» булған һайлаусыларҙан бюллетендәр ҡабул итеү өсөн һайлау участкалары төҙөлә.

V ГЛАВА
Һайлау комиссиялары

36 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоз һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөлә.

37 статья. Үҙәк һайлау комиссияһы председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 10 член составында төҙөлә һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 55 көн алдан раҫлана.

38 статья. Үҙәк һайлау комиссияһы:

а) Башҡорт АССР-ының бөтә территорияһында һайлауҙар барышында «Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) һайлау комиссияларының яңылыш эш итеүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай һәм жалобалар буйынса ҡәтғи ҡарарҙар сығара;

в) һайлау йәшниктәренең өлгөләрен, һайлау бюллетендәренең формаһын һәм төҫөн, депутатлыҡҡа кандидаттарҙы регистрациялау тураһында Округ һайлау комиссияһының протокол формаһын, Участка һәм Округ һайлау комиссияларының тауыш биреү протоколдары формаһын, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутат булып һайланыу тураһында танытмалар формаһын, һайлау комиссиялары печаттәренең өлгөләрен билдәләй;

г) Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайланған депутаттарҙы регистрациялай;

д) һайлауҙар буйынса булған эш ҡағыҙҙарын Башҡорт АССР-ы Верховный Советенең мандат комиссияһына тапшыра.

39 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса булған һәр бер һайлау округында Округ һайлау комиссияһы төҙөлә.

40 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоз һәм ауылдар буйынса крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙөләләр.

41 статья. Округ һайлау комиссиялары председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 6 член составында төҙөлә һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 50 көн алдан раҫлана.

(Аҙағы 2-се биттә).

Башкорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһында ПОЛОЖЕНИЕ

(Аҙағы. Башы 1-се биттә).

42 статья. Округ һайлау комиссияһы:

а) үҙенең һайлау округы территорияһында һайлауҙар барышында «Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениенең» тайпылышһыҙ үтәлеүен күҙәтә;

б) Участка һайлау комиссияларының яңылыш эш итеүҙәре тураһындағы жалобаларҙы ҡарай һәм жалобалар буйынса ҡарарҙар сығара;

в) хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең тейешле башҡарма комитеттәре тарафынан һайлау участкаларының үҙ ваҡытында төҙәләүен күҙәтә;

г) һайлау участкаларының тәртип номерҙарын билдәләй;

д) һайлаусыларҙың исемлектәре үҙ ваҡытында төҙәләүен һәм бөтә кеше иғтибарына еткерелеүен күҙәтә;

е) Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм «Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» талаптарын ерена еткереп депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы регистрациялай;

ж) Участка һайлау комиссияларын билдәләнгән формалағы һайлау бюллетендәре менән тәьмин итә;

з) тауыштарҙы иҫәпләй һәм округта һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләй;

и) округ буйынса һайлау һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Үҙәк һайлау комиссияһына тапшыра;

к) һайланған депутатҡа һайланыуы тураһында таныҡма бирә;

л) эш ҡағыҙҙарын Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумына һаҡлауға тапшыра.

43 статья. Һәр бер һайлау участкаһында Участка һайлау комиссияһы төҙәлә.

44 статья. Участка һайлау комиссиялары эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең профессиональ ойошмалары, кооператив ойошмалары, коммунистик партия ойошмалары, йәштәр ойошмалары, культура, техник һәм ғилми обществолар һәм хеҙмәтсәндәрҙең закон менән билдәләнгән тәртиптә регистрацияланған башҡа общественный ойошмалары һәм обществолары вәкилдәренән, шулай уҡ предприятиелар һәм учреждениелар буйынса—эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәр буйынса — хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең йыйылыштары, колхоз һәм ауылдар буйынса—крәҫтиәндәрҙең, совхоздар буйынса—совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең йыйылыштары вәкилдәренән төҙәләләр.

45 статья. Участка һайлау комиссиялары—председатель, председателдең урынбаҫары, секретарь һәм 4—8 член составында, ә халҡы 300 кешенән кәм булған һайлау участкаларында — председатель, секретарь һәм 1—3 член составында төҙәләләр һәм ҡалаларҙа — хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, районлдарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан, ауыл ерҙәрендә — район Советтәре башҡарма комитеттәре тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 40 көн элек раҫланалар.

46 статья. Участка һайлау комиссияһы:

а) һайлаусылар исемлегендә булған яңылыштар тураһында ғаризалар ҡабул итә һәм уларҙы исемлектәрҙе төҙөгән Совет башҡарма комитеты ҡарауына индерә;

б) һайлау участкаһы буйынса һайлау бюллетендәрен ҡабул итә;

в) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидат буйынса тауыштарҙы иҫәпләй;

г) тауыш биреү һөҙөмтәләре тураһындағы материалдарҙы Округ һайлау комиссияһына тапшыра;

д) эш ҡағыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район йәки ҡала Советы башҡарма комитетына һаҡлауға тапшыра.

47 статья. Үҙәк һайлау комиссияһының, Округ һәм Участка һайлау комиссияларының ултырыштары, әгәр ул ултырыштарҙа комиссияның дөйөм составының яртыһынан күберәге ҡатнашһа, дөрөҫ тип иҫәпләнәләр.

Һайлау комиссияларында бөтә мәсьәләләр ябай күпселек тауыш менән хәл ителәләр; тауыштар тиң булған хәлдә — председателдең тауышы өҫтөнлөк бирә.

48 статья. Үҙәк һайлау комиссияһының, Округ һәм Участка һайлау комиссияларының Үҙәк һайлау комиссияһы тарафынан билдәләнгән өлгөләге печате була.

VI ГЛАВА

Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү тәртибе

49 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡы Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 109-сы статьяһы нигеҙендә, общественный ойошмаларға һәм хеҙмәтсәндәрҙең обществоларына: коммунистик партия ойошмаларына, профессиональ союздарға, кооператив ойошмаларға, йәштәр ойошмаларына һәм культура ойошмаларына тәьмин ителә.

50 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү хоҡуҡын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының республика органдары һәм уларҙың район органдары, шулай уҡ предприятиеларҙағы һәм учреждениеларҙағы эшселәрҙең һәм хеҙмәткәрҙәрҙең, ғәскәри частәрҙағы хәрби хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылыштары, колхоздарҙа һәм ауылдарҙа крәҫтиәндәрҙең, совхоздарҙа — совхоз эшселәренең һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылыштары тормошҡа ашыралар.

51 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутатлығына кандидат тик бер округта ғына тауышҡа ҡуйыла ала.

52 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар үҙҙәре депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән округта Округ һайлау комиссияһының һәм Участка һайлау комиссияларының члены була алмайҙар.

53 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеүсе бөтә общественный ойошмалар йәки хеҙмәтсәндәрҙең обществолары депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы һайлауҙарға тиклем кәмендә 30 көн элек Округ һайлау комиссияһында регистрацияларға тейештәр.

54 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән общественный ойошма йәки хеҙмәтсәндәр обществаһы кандидатты регистрациялау өсөн Округ һайлау комиссияһына түбәндәге документтарҙы тапшырырға бурыслылар:

а) депутатлыҡҡа кандидат күрһәткән йыйылыштың йәки ултырыштың президиум члендәре ҡул ҡуйған һәм уларҙың торған урындары күрһәтелгән протоколын; протоколда: кандидатты күрһәткән ойошманың исеме, йыйылыштың йәки ултырыштың урыны, ваҡыты һәм унда ҡатнашыусыларҙың һаны, депутатлыҡҡа кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, уның йәше, торған урыны, партиялылығы, эше күрһәтелергә тейеш;

б) депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттың уны күрһәткән ойошманан ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылыуға ризалығы тураһындағы ғаризаһы.

55 статья. Округ һайлау комиссияһы общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары тарафынан Башҡорт АССР-ы Конституцияһының һәм «Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» талаптарын ерена еткереп Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән бөтә кандидаттарҙы регистрацияларға бурыслы.

Депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа Округ һайлау комиссияһы билдәләгән форма буйынса регистрациялау протоколы төҙөй. Регистрациялау протоколының бер данаһы кандидаттың ошо һайлау округында тауышҡа ҡуйылыуға ризалығы тураһындағы ғаризаһы менән бергә һис киҫекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына ебәрелә.

56 статья. Округ һайлау комиссияһы Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидатты регистрацияламаҡтан баш тартҡан хәлдә, был турала ике көн срок эсендә Үҙәк һайлау комиссияһына жалоба бирергә мөмкин, уның ҡарары һәтти ҡарар була.

57 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған һәр бер кандидаттың фамилияһы, исеме, атаһының исеме, йәше, эше, партиялылығы һәм кандидатты күрһәткән общественный ойошманың исеме Округ һайлау комиссияһы тарафынан һайлауҙарға тиклем кәмендә 25 көн элек иғлан ителә.

58 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған бөтә кандидаттар һайлау бюллетененә мотлаҡ индерелергә тейештәр.

59 статья. Округ һайлау комиссиялары Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙарға тиклем кәмендә 15 көн элек һайлау бюллетендәрен баҫтырырға һәм бөтә Участка һайлау комиссияларына ебәрергә бурыслылар.

60 статья. Һайлау бюллетендәре Үҙәк һайлау комиссияһы тарафынан билдәләнгән формала, тейешле һайлау округында йәшәүсе халыҡтарҙың телдәрендә, бөтә һайлаусыларҙы тәьмин итерлек һанда баҫылалар.

61 статья. Округ һайлау комиссияһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутатлыҡҡа регистрацияланған кандидатты күрһәткән һәр бер ойошмаға, шулай уҡ Башҡорт АССР-ының һәр бер гражданына, Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 92-се статьяһына ярашлы рәүештә, йыйылыштарҙа, матбуғатта һәм башҡа юлдар менән ошо кандидат өсөн тотҡарһыҙ агитация алып барыу хоҡуҡы тәьмин ителә.

VII ГЛАВА

Тауыш биреү тәртибе

62 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар бөтә Башҡортостан өсөн дөйөм булған бер көн эсендә үткәрелә.

63 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар көнө Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы тарафынан һайлауҙар срогына тиклем кәмендә ике ай элек билдәләнә. Һайлауҙар эш көнө булмаған көндә үткәрелә.

64 статья. Һайлауҙарға тиклем ҡалған 20 көн эсендә Участка һайлау комиссияһы һайлауҙар көнө һәм һайлауҙар урыны тураһында көн һайын иғлан итеп тора йәки ниндәй ҙә булһа башҡа юл менән һайлаусыларға киң рәүештә белдерә.

65 статья. Һайлаусылар тарафынан тауыш биреү һайлауҙар көнөндә урындағы ваҡыт менән иртәнге 6 сәғәттән төнгө 12 сәғәткә тиклем үткәрелә.

66 статья. Һайлауҙар көнөндә иртәнге сәғәт 6-ла Участка һайлау комиссияһының председателе комиссияның члендәре ҡатнашлығында һайлау йәшниктәрен һәм һайлаусыларҙың билдәләнгән формала төҙөлгән исемлегенең булыуын тикшерә, шунан һуң йәшниктәрҙе бикләй һәм комиссия печате менән печатлай, һәм һайлаусыларҙы тауыш бирә башлауға саҡыра.

67 статья. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырһын өсөн, һайлауҙар үткәрелә торған бинала махсус бүлмәләр билдәләнә йәки айырым кабиналар йыһазландырыла. Һайлаусылар һайлау бюллетендәрен тултырған саҡта был бүлмәләрҙә йәки кабиналарҙа тауыш биреүселәрҙән башҡа кемдең дә булһа булыуы, шул иҫәптән һайлау комиссияһы члендәренең булыуы ла тыйыла.

68 статья. Һәр бер һайлаусы тауыш биреү бинаһына килеп, үҙе тауыш бирә. Һайлаусыларҙың тауыш биреүҙәре һайлау бюллетендәрен һайлау йәшниктәренә төшөрөү юлы менән башҡарыла.

69 статья. Һайлау бинаһына килгән һайлаусы Участка һайлау комиссияһының секретарена йәки ошо эшкә вәкил ителгән членена йә паспортын, йә колхоз книжкаһын, йә профсоюз билетен, йә башҡа төрлө личный таныҡмаһын күрһәтә, һәм һайлаусылар исемлеге буйынса тикшереп, һайлаусылар исемлегендә билдә яһалғандан һуң, билдәләнгән өлгөләге һайлау бюллетенен ала.

70 статья. Һайлау бюллетендәрен тултырыу өсөн билдәләнгән бинала һайлаусы һайлау бюллетенендә үҙе тауыш бирә торған кандидаттың фамилияһын ҡалдыра, башҡаларының фамилияларын һыҙа, унан ары һайлаусы һайлау йәшнигенә бара һәм уның эсенә һайлау бюллетенен төшөрә.

71 статья. Уҡый-яҙа белмәүе йәки ниндәй ҙә булһа физик етешһеҙлеге арҡаһында һайлау бюллетенен үҙе тултыра алмаған һайлаусы һайлау бюллетендәре тултырыла торған бинаға, һайлау бюллетенен тултырыу өсөн, теләгән бер башҡа һайлаусыны саҡырырға хаҡлы.

72 статья. Тауыш биреү ваҡытында һайлау бинаһында һайлау агитацияһы алып барыуға юл ҡуйылмай.

73 статья. Һайлауҙар үткәрелә торған бинаға «Тауыш биреү хоҡуҡына таныҡма» менән килгән кешеләрҙе Участка һайлау комиссияһы, ошо «Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 21-се статьяһына ярашлы рәүештә, һайлаусылар исемлегенә индерә, ул исемлеккә Участка һайлау комиссияһының председателе һәм секретаре ҡул ҡуялар.

74 статья. Һайлауҙар үткәрелә торған бинала тәртип өсөн Участка һайлау комиссияһы председателе яуаплы һәм уның бойороҡтары унда булған бөтә кешеләр өсөн мәжбүри булып тора.

75 статья. Һайлауҙар көнөндә, төнгө сәғәт 12-лә Участка һайлау комиссияһы председателе тауыш биреүҙең тамамланыуын иғлан итә, һәм комиссия һайлау йәшниктәрен аса башлай.

VIII ГЛАВА

Һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләү

76 статья. Участка һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләй торған бинала, тауыштарҙы иҫәпләгән саҡта, общественный ойошмаларҙан һәм хеҙмәтсәндәр обществоларынан бының өсөн махсус ебәрелгән вәкилдәр, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре булырға хаҡлылар.

77 статья. Участка һайлау комиссияһы, йәшниктәрҙе асҡас, уларға төшөрөлгән бюллетендәрҙең һанын һайлаусылар исемлеге буйынса бюллетендәр алған кешеләрҙең һаны менән сағыштыра һәм сағыштырыу һөҙөмтәләрен протоколға яҙа.

78 статья. Участка һайлау комиссияһының председателе һәр бер бюллетень буйынса тауыш биреү һөҙөмтәләрен Участка һайлау комиссияһының бөтә члендәре алдында иғлан итә.

79 статья. Тауыш биргән саҡта бер кандидаттан күберәк кандидаттар ҡалдырылған бюллетендәр, шулай уҡ билдәләнгән өлгөлә булмаған бюллетендәр ысын түгел тип танылалар.

80 статья. Һайлау бюллетененең ысын булыу-булмауы тураһында шик тыуған хәлдә мәсьәлә Участка һайлау комиссияһы тарафынан тауышҡа ҡуйыу юлы менән хәл ителә, был турала протоколға яҙыла.

81 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутатлығына күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙы иҫәпләү һәм тауыш биреү һөҙөмтәләрен яҙыу һәр бер кандидат буйынса айырым алып барыла.

82 статья. Участка һайлау комиссияһы тауыш биреү протоколын билдәләнгән формала ике данала төҙөй, уларға Участка һайлау комиссияһының члендәре ҡул ҡуялар, шул иҫәптән председателдең һәм секретарҙең ҡул ҡуйыуы мәжбүри.

83 статья. Участка һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) тауыш биреүҙең башланыу һәм тамамланыу ваҡыты;

б) һайлаусылар исемлегендә булған һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

в) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

г) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны;

д) ысын түгел тип танылған бюллетендәрҙең һаны;

е) бөтә кандидаттарҙың фамилиялары һыҙылған бюллетендәрҙең һаны;

ж) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һаны;

з) Участка һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе һәм Участка һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

84 статья. Тауыштарҙы иҫәпләү тамамланғас һәм протоколға ҡул ҡуйылғас, Участка һайлау комиссияһының председателе комиссия ултырышында тауыш биреү һөҙөмтәләрен иғлан итә.

85 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйылғандан һуң Участка һайлау комиссияһының председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә, махсус билдәләнгән кеше менән, һис киҫекмәҫтән Округ һайлау комиссияһына ебәрергә тейеш.

86 статья. Бөтә һайлау бюллетендәре (ысындары үҙенә айырым һәм ысын түгел тип танылғандары үҙенә айырым) Участка һайлау комиссияһы печате менән печатләнергә һәм тауыш биреү протоколының икенсе данаһы менән, Участка һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары һәм печате менән бергә, Участка һайлау комиссияһының председателе тарафынан: ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтәре башҡарма комитеттәренә, ә районлдарға бүленгән ҡалаларҙа — район Советтәре башҡарма комитеттәренә, ауыл ерҙәрендә — хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советтәре башҡарма комитеттәренә һаҡлау өсөн тапшырылырға тейеш.

87 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы күрһәтмә биргәнгә тиклем һайлау бюллетендәрен һаҡлау бурысы хеҙмәтсәндәр депутаттары Советтәренең башҡарма комитеттәренә йөкмәтелә.

88 статья. Округ һайлау комиссияһы тауыштарҙы иҫәпләй торған бинала, тауыштарҙы иҫәпкә алған саҡта общественный ойошмаларҙан һәм хеҙмәтсәндәрҙең обществоларынан бының өсөн махсус ебәрелгән вәкилдәр, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре булырға хаҡлылар.

89 статья. Округ һайлау комиссияһы Участка һайлау комиссиялары тарафынан ебәрелгән протоколдар нигеҙендә тауыштарҙы иҫәпләй һәм депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидат өсөн бирелгән тауыштарҙың һанын билдәләй.

90 статья. Округ һайлау комиссияһы тауыш биреү протоколын ике дана итеп төҙөй, уларға Округ һайлау комиссияһының члендәре ҡул ҡуялар, шул иҫәптән председателдең һәм секретарҙең ҡул ҡуйыуы мәжбүри.

91 статья. Округ һайлау комиссияһының тауыш биреү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) Округ буйынса Участка һайлау комиссияларының һаны;

б) тауыш биреү протоколдарын ебәргән Участка һайлау комиссияларының һаны;

в) Округ буйынса һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

г) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

д) тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны;

е) ысын түгел тип танылған бюллетендәрҙең һаны;

ж) бөтә кандидаттарҙың фамилиялары һыҙылған бюллетендәрҙең һаны;

з) депутатлыҡҡа күрһәтелгән һәр бер кандидатҡа бирелгән тауыштарҙың һаны;

и) Округ һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса йөкмәткеһе һәм Округ һайлау комиссияһы тарафынан ҡабул ителгән ҡарарҙар.

92 статья. Тауыштарҙы иҫәпләп бөтөргәс һәм протоколға ҡул ҡуйылғас, Округ һайлау комиссияһының председателе комиссия ултырышында һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен иғлан итә.

93 статья. Башҡорт АССР-ы Верховный Советы депутатлығына күрһәтелгән кандидат, тауыштарҙың абсолют күпселеген, йәғни округта бирелгән һәм ысын тип танылған бөтә тауыштарҙың яртыһынан күбеһен алһа, һайланған тип иҫәпләнә.

94 статья. Округ һайлау комиссияһының председателе депутат итеп һайланған кандидатҡа уның Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә депутат итеп һайланыуы тураһында таныҡма бирә.

95 статья. Тауыш биреү протоколына ҡул ҡуйылғандан һуң Округ һайлау комиссияһы председателе тауыш биреү протоколының бер данаһын печатләнгән хәлдә, махсус билдәләнгән кеше менән, һис киҫекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына ебәрергә тейеш.

Протоколдың икенсе данаһын, Участка һайлау комиссияларының тауыш биреү протоколдары һәм Округ һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары һәм печате менән бергә, Округ һайлау комиссияһының председателе Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумына һаҡларға тапшыра.

96 статья. Әгәр кандидаттарҙың береһе лә тауыштарҙың абсолют күпселеген алмаһа, Округ һайлау комиссияһы был турала протоколға айырым рәүештә яҙып ҡуя, Үҙәк һайлау комиссияһына хәбәр итә һәм бер үк ваҡытта иң күп тауыш алған ике кандидаттың яңынан тауышҡа ҡуйылыуын иғлан итә, шулай уҡ һайлауҙарҙың беренсе туры үткәндән һуң ике аҙнанан артыҡ булмаған срок эсендә яңынан тауышҡа ҡуйыу көнөн билдәләй.

97 статья. Әгәр округта бирелгән тауыштар һаны ошо округта тауыш биреүгә хоҡуҡлы булған һайлаусылар һанының яртыһынан кәмерәген тәшкил итһә, Округ һайлау комиссияһы был турала протоколда айырым рәүештә яҙып ҡуя һәм һис киҫекмәҫтән Үҙәк һайлау комиссияһына хәбәр итә. Бындай хәлдә Үҙәк һайлау комиссияһы тәүге һайлауҙарҙан һуң ике аҙнанан артыҡ булмаған срок эсендә яңы һайлауҙар билдәләй.

98 статья. Депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарҙы яңынан тауышҡа ҡуйыу, шулай уҡ ысын түгел тип танылған һайлауҙар урынына билдәләнгән яңы һайлауҙар ҙа, тәүге һайлауҙар өсөн төҙөлгән һайлаусылар исемлектәре буйынса һәм ошо «Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениегә» тулыһынса ярашлы рәүештә үткәрелә.

99 статья. Депутат Башҡорт АССР-ы Верховный Советы составынан китә ҡалһа, Башҡорт АССР-ы Верховный Советенең Президиумы, депутат Башҡорт АССР-ы Верховный Советы составынан киткәндән һуң ике айҙан да һуңға ҡалмай, тейешле һайлау округында яңы депутат һайлауҙы билдәләй.

100 статья. Кем дә кем көсләү, алдау, ҡурҡытыу йәки һатып алыу юлы менән Башҡорт АССР-ы гражданына уның Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлау һәм һайланыу хоҡуҡын ирекле рәүештә тормошҡа ашырыуына ҡамасаулаһа, ул кешегә закон буйынса ике йылға тиклем срокҡа иркенән мәхрүм итеү яҙаһы бирелә.

101 статья. Советтә эшләүсе кеше йәки һайлау комиссияһы члены, һайлау документтарына подделка яһаһа йәки тауыштарҙы күрәләтә яңылыш иҫәпләһә, уға закон буйынса өс йылға тиклем срокҡа иркенән мәхрүм итеү яҙаһы бирелә.

ХЕҘМӘТСӨНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): **Ш. Т. Таюпов** — Өфө станцияһы паровоздар депоһы машинисы, 265-се һайлау округынан. **М. Ғ. Вафина** — Башҡорт педагогия институты кафедраһы ассистенты, 23-сө һайлау округынан. **Н. Ф. Калинин** — трамвай юлы управлениеһе начальнигы, 290-сы һайлау округынан. **П. П. Минеева** — 11-се урта мәктәптең уҡытыусыһы. 104-се һайлау округынан. **Х. Ғ. Ремеев** — ВКП(б)-ның Киров райкомы секретаре, 132-се һайлау округынан. **Е. А. Кузнецова** — һығымлы валдар заводының техник бүлеге начальнигы, 238-се һайлау округынан. **И. Д. Удалов** — Өфө станцияһының узел партйомы секретаре, 256-сы һайлау округынан. **М. П. Седых** — 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы партбюро секретаре, 34-се һайлау округынан. **В. Ф. Рачков** — Ағиҙел йылға пароходствоһы начальнигы, 239-сы һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

ПРОПАГАНДИСТӘРГӘ ҺӘМ МАРКСИСТИК-ЛЕНИНСЕ ТЕОРИЯНЫ ҮҘ АЛДАРЫНА ӨЙРӘНЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА

И. В. Сталиндең „Партиялағы фекер айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса“ тигән күренекле хеҙмәте

РСДРП-ның II съезынан һуң меньшевиктәр партияға ҡаршы ҡаты көрәш башланылар. Меньшевиктәрҙең оппортунистик идеяларына, уларҙың раскольниклек һәм тарҡатыусанлыҡ эштәренә ҡаршы көрәштә Лениндең иң тоғро һәм эҙмә-эҙлекле учениге һәм юлдашы иптәш Сталин булды. Ул, Ленин менән бергә, меньшевиктәрҙе идея яғынан тар-мар итеүҙә һәм марксистик партияның идеологик, ойоштороу һәм тактик нигеҙҙәрен эшләүҙә һәм яҡлауҙа айырыуса күренекле роль уйнаны.

Иптәш Сталин үҙенең 1905 йылдың май айында баҫылған «Партиялағы фекер айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса» тигән брошюраһында, «Кутаистан хаттар» ҙа һәм «Социал-демократҡа яуап» тигән мәҡәләһендә марксистик партияның идеологик нигеҙҙәрен ҡырҡа яҡлап сығыш яһаны. Иптәш Сталиндең «Партиялағы фекер айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса» тигән брошюраһы — большевистик фекерҙең күренекле әҫәрҙәренән береһе. Был әҫәр В. И. Лениндең «Ни эшләргә?» тигән тарихи әҫәренең гениаль идеяларын ҡыйыу рәүештә яҡлай һәм артабан үҫтерә.

В. И. Ленин үҙенең «Ни эшләргә?» тигән классик хеҙмәтендә рус социал-демократияһы эсендәге оппортунизм ағымы булған «экономизмде» идея яғынан тар-мар итте. Ул, оппортунизмдең асылы эшселәр хәрәкәте өсөн социалистик аңлылыҡтың ролен кесерәйтеүҙән, стихиялы хәрәкәткә баш эйеүҙән тора, тип күрһәтте. Стихиялы хәрәкәткә баш эйеү иһә эшселәр хәрәкәтен буржуаз идеологияға буйһондороуға алып бара.

Ленин, «экономистәрҙең» стихиясылыҡ теорияһын фаш итеп, эшселәр хәрәкәте өсөн революцион теорияның әһәмиәтен юғары күтәрҙе һәм эшселәрҙең стихиялы хәрәкәтен революцион хәрәкәткә әйләндереүҙә партияның ролен асып бирҙе. Ленин «марксистик партия эшселәр хәрәкәтенең социализм менән ҡушылыуы ул» тигән төп марксистик положениене тәрән рәүештә нигеҙләне.

РСДРП-ның II съезынан һуң «экономистәр» урынын меньшевиктәр алды. Улар Лениндең «Ни эшләргә?» тигән китабында ҡуйылған төп положениеләргә ҡаршы сыҡтылар.

Был осорҙа Кавказ меньшевиктәренең лидеры Жордания меньшевиктәрҙең «Социал-демократ» газетаһында һәм «Могзаури» журналы биттәрендә ленинсе идеяны боҙоп, «экономистәр» ҡарашына тороп мәҡәләләр яҙып сығарҙы.

Меньшевиктәр бигерәк тә Лениндең, эшселәрҙең стихиялы хәрәкәтенә социалистик аң ситтән индерелә, тигән идеяһына ҡаршы ташландылар. Улар Лениндең был фәнни ҡарашын марксизмдан ситкә китеү, идеализмға күсеү тип баһаланылар. Меньшевиктәр, «экономистәр» шикелле үк, фәнни социализмде инкар иттеләр. Шулай итеп, улар эшселәр синыфын ҡоралһыҙландырыуға һәм уны буржуаз идеологияға буйһондороуға алып барҙылар.

Меньшевиктәрҙең оппортунистик теорияларын тар-мар итеү, партияның идеологик нигеҙен нығытыу һәм уны артабан үҫтереү төп бурыс булып килеп баҫты. Был бурыстарҙы бөйөк Ленин һәм уның ҡыйыу соратниге иптәш Сталин үтәне.

Иптәш Сталин «Партиялағы фекер айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса» тигән күренекле хеҙмәтендә марксистик партияның идеологик нигеҙен ҡәтғи рәүештә яҡлап сыҡты. Иптәш Сталин, меньшевиктәрҙең стихиясылыҡ теорияһын тәнҡит итеп, фәнни социализмдең нисек тыуыуына, ул теорияның кемдәр тарафынан эшләп сығарылыуына, уның эшселәр синыфына ниндәй юлдар менән индерелеүенә тәрән анализ бирә һәм эш- [illegible]

айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса» тигән әҫәренең башында уҡ, «экономистәргә» ҡаршы көрәш осорона баһа биреп, бер яҡтан, эшселәр хәрәкәтенең күтәрелә барғанын, ә икенсе яҡтан, социал-демократияның үҫеп бара торған хәрәкәткә етәкселек итәһе урынға, «экономистәр» йөҙөндә үҙенең хәрәкәттең ҡойроғонда һөйрәлеп барыуын күрһәтә. Шул уҡ ваҡытта ул стихиялы эшселәр хәрәкәте өсөн социалистик аңдың әһәмиәтен юғары күтәрә.

Социал-демократияның бурысы —«был хәрәкәткә уның һуңғы маҡсатын, уның политик бурыстарын күрһәтеү, уның политик һәм идея бойондороҡһоҙлоғон һаҡлау»ҙан тора икәнлеген аңлатыуҙа Лениндең һәм ленинсе «Искра»ның ғәйәт ҙур роль уйнауын әйтеп бирә.

«Социализмдан башҡа, — тип яҙа иптәш Сталин, — стихиялы эшселәр хәрәкәте ҡараңғылыҡта аҙашып йөрөү ул, тимәк, эшселәр хәрәкәте өсөн социалистик аңдың бик ҙур әһәмиәте бар тигән фекерҙе бөтә кешегә ишетелерлек итеп әйтеп бирергә кәрәк ине.

Шулай уҡ аңдың эйәһе булған социал-демократияның стихиялы эшселәр хәрәкәтен ситтән күҙәтеп тормаҫҡа, ҡойроҡта һөйрәлеп бармаҫҡа тейешлеген, бәлки эшселәр хәрәкәтенә социалистик аң индерергә, һәр ваҡыт хәрәкәттең башында булырға тейешлеген дә әйтеп бирергә кәрәк ине.

Шулай уҡ Россия социал-демократияһының туранан-тура бурысы пролетариаттың айырым алдынғы отрядтарын йыйнау, уларҙы берҙәм партияға йыйнау һәм шуның менән партиялағы тарҡаулыҡты мәңгегә бөтөрөү ул, тигән фекерҙе лә әйтеп бирергә кәрәк ине.

«Искра» тап бына шул бурыстарҙы эшләүгә керешә лә». (Сталин. I том, 93-сө бит).

Меньшевиктәр, «экономистәр» шикелле үк, стихиясылыҡ теорияһын яҡланылар. Иптәш Сталин был мәсьәлә буйынса большевиктәр менән меньшевиктәр араһындағы көрәшкә асыҡлыҡ индереү өсөн түбәндәгесә һорау ҡуйҙы: Программа талаптарын юлбашсылар нигеҙләп бирәме, әллә, киреһенсә, юлбашсыларға масса бирәме? Стихиялы хәрәкәт социализм теорияһын бирә икән, ул ваҡытта массаны ревизионизмдан, анархизмдан, зубатовсыларҙың зарарлы йоғонтоларынан һаҡлау өсөн көрәштең кәрәге лә ҡалмай. Әгәр ҙә эшселәрҙең стихиялы хәрәкәте үҙ көсө менән социализм теорияһын тыуҙыра алмай икән, ул ваҡытта был теорияны эшселәр хәрәкәтенә ситтән индерергә кәрәк.

Мәсьәләне шулай конкрет ҡуйып, иптәш Сталин меньшевиктәрҙең ҡойроҡсолоҡ теорияһын ахрына тиклем фаш итте.

Ленин үҙенең «Ни эшләргә?» тигән хеҙмәтендә стихиялы эшселәр хәрәкәте алдында баш эйеү, социалистик аңлылыҡтың ролен кесерәйтеү — ул буржуаз идеологияны көсәйтеү, эшселәр синыфын буржуазия йоғонтоһона буйһондороу, тигән һүҙ тип күрһәтте. Иптәш Сталин Лениндең был положениеһен яҡлай һәм уны артабан үҫтерә. Капитализм обществоһында, тип күрһәтә иптәш Сталин, бары тик ике генә идеологияның: буржуаз һәм социалистик идеологияның ғына йәшәүе мөмкин. Улар араһындағы айырма шунда, беренсеһе, йәғни буржуаз идеология, икенсеһенә ҡарағанда, байтаҡ ҡартырaҡ, киңерәк таралған һәм тормошта тәрәнерәк тамыр йәйгән. Социалистик идеология иһә, тик беренсе аҙымдарын ғына атлай, ул үҙенә юлды аса ғына башлаған әле.

Буржуазияның үҙ идеологияһын таратыу өсөн күп төрлө мөмкинлектәре бар. [illegible]

менән трэд-юнионистик аңды ғына эшләп сығара ала. Социализм учениеһе иһә мөлкәтле синыфтарҙың уҡымышлы вәкилдәре — интеллигенция тарафынан эшләнгән философик, тарихи, экономик теорияларҙан үҫеп сыҡты.

Иптәш Сталин быны дөрөҫләү өсөн [illegible]

[illegible] ҡушылыҙ, һәм социал-демократик хәрәкәт килеп сығыр, был хәрәкәт тура юл менән «бәхет донъяһына» алып килер» (I том, 102—103-сө биттәр).

В. И. Ленин идеяларын артабан үҫтереп, иптәш Сталин эшселәр хәрәкәте өсөн социалистик аңдың бик ҙур әһәмиәте булғанын иҫбат итте. Бер үк ваҡытта, иптәш Сталин идеяларҙың ролен бер яҡлы ғына баһалауҙың, экономик үҫеш шарттарын, эшселәр хәрәкәтенең ролен оноторҙың ярамауын күрһәтә. Иптәш Сталин былай ти: «Иң әһәмиәтлеһе — социализм, ә эшселәр хәрәкәте — бер ни ҙә түгел, тигән һығымтаны яһарға мөмкинме? Әлбиттә, юҡ! Идеалистәр генә шулай тиҙәр. Ҡасан да булһа, бик оҙаҡ ваҡыттар үткәс, экономик үҫеш эшселәр синыфын ҡотолғоһоҙ рәүештә социаль революцияға килтерер, һәм, тимәк, уны буржуаз идеология менән һәр төрлө бәйләнешен өҙөргә мәжбүр итер. Эш тик шунда ғына: был юл бик оҙаҡ һәм ғазаплы булыр».

Иптәш Сталиндең был күрһәтмәһе ҙур әһәмиәткә эйә. Ул капитализмдең синфи ҡаршылыҡтарҙы үҫтереүен һәм ҡотолғоһоҙ рәүештә еңелеүгә барыуын күрһәтә. Ләкин пролетариаттың аҙыраҡ ҡорбандар менән еңеүен тиҙләтеү өсөн эшселәр синыфының көрәш юлын революцион теория менән яҡтыртырға, эшселәр хәрәкәтен социализм менән ҡушырға кәрәк. Иптәш Сталин был турала былай ти: «Иң әһәмиәтлеһе — хәрәкәт, ә социализм — бер ни ҙә түгел тигән һығымта яһарға мөмкинме? Әлбиттә, юҡ! Хәсрәт-марксистәр генә шулай уйлайҙар, ә общественный тормоштоң үҙе тарафынан тыуҙырылғанлыҡтан уның өсөн аңдың бер ниндәй әһәмиәте юҡ.

Һығымта шундай: эшселәр хәрәкәте социализм менән ҡушылырға тейеш, практик эшмәкәрлек менән теоретик фекер бергә ҡушылырға һәм шуның менән стихиялы эшселәр хәрәкәтенә социал-демократик характер бирелергә тейеш, сөнки социал-демократия эшселәр хәрәкәтенең социализм менән ҡушылыуы ул».

Иптәш Сталин үҙенең был гүзәл әҫәрендә Россия социал-демократияһының төп бурыстарын билдәләй. Уның бурысы, тип күрһәтә иптәш Сталин, стихиялы эшселәр хәрәкәтен трэд-юнионизм юлынан тартып сығарыуҙан һәм уны социал-демократик юлға төшөрөүҙән, был хәрәкәткә социалистик аң индереүҙән һәм эшселәр синыфының алдынғы көстәрен үҙәкләшкән бер партияға берләштереүҙән тора.

Россиялағы эшселәр синыфының бөтә көрәш тарихы иптәш Сталиндең «Партиялағы фекер айырымлыҡтары тураһында ҡыҫҡаса» тигән хеҙмәтендә ҡуйылған положениеләрҙе бик яҡшы дөрөҫләне. Был брошюрала иптәш Сталин, стихиясылыҡ тураһындағы оппортунистик теорияға емергес тәнҡит яһап, эшселәр синыфы өсөн революцион партияның һәм революцион теорияның ролен һәм әһәмиәтен нигеҙләне.

Д. Әхмәтов.

Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары

Советтәр Союзы Геройы Тажи Ғиләжетдинов

Бәләй. (Телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). 13 декабрҙә Яңы Бикмәт ауылының клубында һайлаусылар район Советына депутатлыҡҡа үҙ кандидаты, Советтәр Союзы Геройы Тажи иптәш Ғиләжетдинов менән осраштылар. Унда 150-гә яҡын һайлаусы булды.

Һүҙҙе «Алға» колхозы партия ойошмаһы секретары иптәш Мәүлетдинов алды.

— Һайлаусы иптәштәр, — тине ул,— Тажи Ғиләжетдиновты беҙҙең һәр беребеҙ белә. Ул Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашты, гитлерсы фашистәрҙе тар-мар итеүҙә подвигтәр күрһәтте һәм Советтәр Союзы Геройы исемен алды. Тыныс ижади төҙөлөш эшендә лә фидакәр хеҙмәт итә. Тельман исемендәге колхозда партия ойошмаһы секретары итеп һайланғас, ул ҡыҫҡа ғына ваҡыт эсендә был колхозды районда алдынғылар сафына сығарыуға ярҙам итте. Артелдең экономикаһы нығый бара. Ауыл хужалығында культуралылыҡты күтәреүҙә һәм йәштәрҙең агрономик белемен арттырыуҙа арымай-талмай эшләне. Иптәш Ғиләжетдинов яҡшы педагог, актив общественник. Ул беҙҙең ышанысыбыҙҙы аҡлаясаҡ.

— Большевиктәр партияһының тоғро улы Ғиләжетдинов, — тине доверенный С. Ибраһимов, — халыҡ эшенә, Тыуған илебеҙ эшенә тәрән бирелгән. Ул ябай уҡытыусынан район мәғариф бүлеге мөдире дәрәжәһенә тиклем күтәрелде. Был эшендә эшлекле етәксе булыуын күрһәтте. Мин һайлаусыларҙы уға 17 декабрҙә берҙәм тауыш бирергә саҡырам.

Унан һуң иптәш Ғиләжетдинов сығыш яһаны. Ул, ышаныс өсөн, һайлаусыларға ҙур рәхмәт белдерҙе. Х. Сафин.

Һайлаусылар кисәһе

Черниковск. 11 декабрҙә «Ударник» клубында башҡорт һәм татар милләттәренән булған һайлаусылар өсөн уларҙың туған телдәрендә кисә үткәрелде. Был ҙур әҙерлек менән үткән күңелле кисәлә 900-ҙән артыҡ һайлаусы ҡатнашты. Һайлаусылар совет халҡы культураһының сәскә атыуы һәм уларҙың яҡшы көн-күрешенең үҫеүе тураһында иптәш М. Мостафиндең докладын ҙур ҡыҙыҡһыныу менән тыңланылар. Докладсы Черниковск ҡалаһы хеҙмәтсәндәренең тормошонан алынған асыҡ миҫалдарҙа беҙҙең Тыуған илебеҙҙең сәскә атыуын күрһәтә алды.

Докладтан һуң клубтың башҡорт художестволы үҙ эшмәкәр түңәрәге ҙур концерт бирҙе. Драма түңәрәге Ғ. Камалдың «Беренсе театр» комедияһын ҡуйҙы. Йыһанов һәм Әмирханова иптәштәрҙең ролдәрҙе оҫта башҡарыуы тамашасылар тарафынан ҡайнар хуплау тапты.

55 кешелек хор башҡарылышында «Сталин тураһында», «Беҙ көслө» тигән йырҙар халыҡта ҙур тәьҫир ҡалдырҙы. Шулай уҡ башҡорт, татар бейеүҙәре ҙур оҫталыҡ менән башҡарылдылар.

И. Ханин,
«Ударник» клубы правлениеһенең председателе.

Мал караусы Саимә Ҡотлоева

Ун алты йылдан артығыраҡ инде Саимә Ҡотлоева малсылыҡ эшендә, сусҡалар ҡараусы булып эшләй. Үҙенең тырыш хеҙмәтен ул общественный малсылыҡты үҫтереү, ауыл хужалығы артеленең байлығын арттырыу өсөн һала. Үҙенә беркетелгән инә сусҡаларҙан ул тик һуңғы йылдар эсендә генә йөҙҙәрләгән сусҡа балалары ҡарап үҫтерҙе. Иҫке Исай ауыл Советенең эргәләгелгән Ворошилов исемендәге колхозы члендәре иптәш Ҡотлоеваны Нуриман район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр. А. Баязитов.

ҺӘР БЕР КОЛХОЗДЫ ҺӘМ СОВХОЗДЫ ЮҒАРЫ СИФАТЛЫ СӘСЕҮ ОРЛОҒО МЕНӘН ТӘЬМИН ИТӘЙЕК!

★ ★

Орлоҡтарҙы сәсеүгә әҙерләйбеҙ

1948—1949 йылдарҙа беҙҙең Ташлы МТС-ы зонаһына ингән колхоздар сәсеү орлоҡтары менән 60 процентҡа ғенә тәьмин ителгәйнеләр. Орлоҡтарҙың ҡалған өлөшөн государствонан алып сәсергә тура килде. Ләкин икенсе өлкәләрҙән килтерелгән орлоҡтар, беҙҙең район климатына тиҙ генә үҙләшеп етә алмау сәбәпле, күп колхоздарҙа түбән урожай бирҙе.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының һәм СССР Министрҙар Советының ҡарарында күрһәтелгәнсә, беҙҙең Әлшәй районы игенселәре 1951 йыл өсөн бөтә колхоздарҙы ла үҙҙәренең сәсеү орлоҡтары менән тәьмин итеүҙе төп бурыс итеп ҡуйҙылар. Быға ирешеү өсөн колхоздарҙа үткән йылдың көҙөндә үк бик күп эштәр башҡарылды. МТС-тың агрономдары, колхоз етәкселәре менән бергәләп, орлоҡсолоҡ участкаларына иң яҡшы баҫыуҙарҙы бүлделәр һәм был майҙандарҙа ҡара пар иң әлек һөрөлдө, туңға һөрөү эштәре лә тулыһынса үтәлде. Ҡыш көнө был участкаларҙа ҡар тотолдо, яҙ көнө минераль һәм органик ашламалар индерелде. Шулай уҡ яҙ көнө ҡар һыуҙары тотолдо, яҙ ғына өлләү менән үк был участкалар тырматылды, культивация үткәрелде. Орлоҡсолоҡ участкаларын иң яҡшы агротехник сроктарҙа сәсеп, колхозсылар уларҙы йәй буйына айырыуса ныҡ иғтибар аҫтында тоттолар, бер генә сүп үләненә лә үҫергә юл ҡуймаһылар.

Бына был саралар орлоҡсолоҡ участкаларынан юғары урожай алыуға килтерҙе һәм Ташлы МТС-ы хеҙмәтләндергән бөтә колхоздар ҙа алдағы йыл өсөн үҙҙәрен барлыҡ культуралар буйынса сәсеү орлоҡтары менән тәьмин иттеләр. Күпселек колхоздар орлоҡсолоҡ участкаларынан 100—120-шәр бот урожай үҫтерҙеләр. Бына «Көрәш» колхозы. Ул 104 гектар. майҙанға сәселгән орлоҡ участкаларының һәр бер гектарынан 20-шәр, Куйбышев исемендәге колхоз 16-шар, Жданов исемендәге колхоз арыштың һәр бер гектарынан 21-әр центнер урожай йыйҙылар.

Орлоҡсолоҡ участкаларының урожайы бары тик өлгөрөп еткәс кенә комбайндар менән йыйналды, колхоздарҙағы ябай машиналар менән урылғандары ла инде күптән һуҡылып бөттө.

Ләкин орлоҡсолоҡ участкаларынан юғары урожай үҫтереп алыу менән генә беҙ тынысланып ҡала алмайбыҙ, был орлоҡтарҙы сәсеүгә ярашлы хәлгә килтереү өсөн бик күп эштәр башҡарырға кәрәк әле. Хәҙер беҙ МТС хеҙмәтләндергән 24 колхоздың бөтәһендә лә орлоҡтарҙы бер ҡат елгәргес аша һәм клейтундарҙан үткәрҙек, күпселек колхоздар триер аша ла үткәрҙеләр. Орлоҡ таҙартыуҙа колхоздарҙағы бөтә машиналар ҙа файҙаланыла. Беҙҙең МТС-та бик яҡшы «ВИМ» машинаһы бар. Беҙ бынан тулыһынса файҙаланабыҙ. МТС-тың төҙөгән маршруты буйынса ул колхоздан-колхозға күсереп йөрөтөлә. «Көрәш», «Ленинская победа», Тельман һәм Жданов исемендәге һәм башҡа колхоздар, сәсеү орлоҡтарын таҙартыуҙы тулыһынса тамамлап, орлоҡтарҙы тулы кондицияға еткереп ҡуйҙылар.

Сәсеү орлоҡтары ҡайһы бер колхоздарҙа дымлы. Беҙ быларҙы киптереү өҫтөндә ентекле эш алып барабыҙ.

В. Тимонин,
Әлшәй районы Ташлы МТС-ының өлкән агрономы.

Орлоҡ таҙартыуҙы һуҙалар

Хөкүмәт ҡарарына ярашлы рәүештә орлоҡсолоҡ участкаларынан йыйнап алынған урожайҙан алдағы йылдың яҙғы сәсеүенә етерлек тиклем күләмдә орлоҡ туплау эштәре республикабыҙ колхоздарында һәм совхоздарында быйыл 15 ноябрҙән дә һуңға ҡалмайынса тамамланырға тейеш ине.

Шишмә районы колхоздары быйыл орлоҡсолоҡ участкаларында юғары урожай үҫтерҙеләр. Уларҙа урожайҙы ваҡытында һуғып алыу, таҙартыу, киптереү һәм орлоҡтарҙы сәсеү кондицияһына еткереү, һаҡлауҙы яҡшы ойоштороу өсөн бөтә мөмкинлектәр булды. Ләкин, Шишмә районы колхоздарында был эштәрҙең иң яҡшы сроктары үткәрелеп ебәрелде. Районда 25 ноябргә тиклем ике колхозда ғына орлоҡ һалыу планы үтәлде. Ә башҡа күпселек колхоздарҙа орлоҡ туплауҙың агротехник талаптары үтәлмәй. Айырым колхоздарҙа орлоҡ материалының боҙолоуына юл ҡуйыла.

Мәҫәлән, «Ҡыҙыл партизан» колхозында молотилканан сыҡҡан иген, һис бер таҙартылмаҫтан,орлоҡ фондына һалынған. Ҡыйлы һәм артыҡ дымлы булыу арҡаһында орлоҡтар ҡыҙып, сығышын юғалтҡандар. Бында 600 центнерҙан артыҡ бойҙай орлоғо кондицияһыҙ булып тора. Шундай уҡ факттар «Ҡыҙыл флот», Пугачев исемендәге һәм башҡа колхоздарҙа ла бар.

Район колхоздарында сәсеү орлоҡтарын таҙартыу, сорттарға бүлеү һәм киптереү эштәре аҡрын бара. Күпселек колхоздарҙа орлоҡсолоҡ участкаларының урожайы октябрь айында уҡ һуғылып алыуға ҡарамаҫтан, орлоҡтарҙы таҙартыу эше яртылаш та тамамланмаған. Сәйфи Ҡудаш исемендәге колхозда (председателе иптәш Сатаев) һуғылып келәттәргә һалынған 1300 центнер орлоҡ таҙартылмай ятҡыр ыла. Келәш ауыл Советындағы Ленин исемендәге һәм Маленков исемендәге колхоздарҙа 1000 центнерҙан артыҡ орлоҡ таҙартылмаған, сәсеү кондицияһына еткерелмәгән.

Ҡайһы бер колхоздарҙың етәкселәре орлоҡсолоҡ участкалары урожайын ашығыс һуғып алыу сараларын күрмәйҙәр. «Таң» колхозында (председателе иптәш Ғәликәев) орлоҡсолоҡ участкаһындағы 100 гектарҙан йыйналған бойҙай эҫкерттәрҙә ултыра. Ә эҫкерттәр һаҡланмайҙар, малдан тапатыла, ашатыла.

Һис шик юҡ, әгәр ҙә район ауыл хужалығы бүлегенең агрономдары орлоҡсолоҡ эшенә хәстәрлек менән ҡараһалар, был етешһеҙлектәр булмаҫ ине. Ләкин, улар орлоҡ материалы тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр, кабинетта генә ултыралар, тик яҙма мәғлүмәттәр йыйнау менән генә шөғөлләнәләр. Район ауыл хужалығы бүлеге агрономдарының контроль булдырмауҙары һәм ярҙам итмәүҙәре арҡаһында Калинин исемендәге колхоз етәкселәре орлоҡсолоҡ участкаларының һуғып алынмаған урожайын «һуғылды» тип мәғлүмәт төҙөйҙәр.

Район колхоздары алдында мөһим бурыс — һәр бер колхозды үҙенең орлоҡсолоҡ участкаһында етештерелгән, районлаштырылған сортлы үҙ орлоғо менән тәьмин итеү бурысы тора. Шишмә районы колхоздарында был бурысты үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Бының өсөн колхоздарҙа орлоҡ материалын әҙерләү һәм уларҙы күҙ ҡараһы кеүек һаҡлау буйынса ҡырҡа саралар күрергә кәрәк.

А. Дерипаско, М. Ғимбарев,
Шишмә районының «Красное Знамя» һәм «Сталинсы» газеталарының редакторҙары.

ПРОИЗВОДСТВО ПЛАНЫН ҮТӘҮ ӨСӨН КӨНДӘЛЕК КӨРӘШ

Предприятиеләрҙә производство программаһын срогынан алда уңышлы үтәү өсөн көрәштә стахановсыларҙың алдынғы эш методтарын өйрәнеү иң көслө ҡорал булып иҫәпләнә. Яңы башланғыстарҙы таратыу, прогрессив нормаларҙы үҙләштереү һәм уларҙы производствоға индереү буйынса коллективҡа ярҙам итеү — райкомдарҙың, партия ойошмаларының һәм промышленность работниктәренең мөһим бурысы.

Ленин районы предприятиеләре стахановсы исемен яулап алыу өсөн көрәште 1945 йылда уҡ башланылар. Стахановсы предприятиеләрҙән, башҡа предприятиеләргә ҡарағанда, айырыуса өлгөлө булыу талап ителә. Улар ритмле эшләргә, планды ассортимент буйынса үтәргә тейештәр, һәм юғары сифатлы продукция етештереп, уның үҙенә төшөү хаҡын әленән-әле кәметергә бурыслылар. Һәр бер коллектив үҙенең предприятиеһен стахановсы итеү өсөн бөтә яулап көрәшергә тейеш.

Өфө электр оборудованиеләре заводының коллективе партия ойошмаһы етәкселегендә быйыл заводты стахановсы итеү бурысын ҡуйҙы. Партия һәм хужалыҡ етәкселәре коллектив эсендә социалистик ярышты киң йәйелдереп ебәрҙеләр.

Завод быйыл, үткән йылдарға ҡарағанда, ритмле эшләй. Һәм производство программаһын тик билдәләнгән номенклатура буйынса ғына үтәй. Хәҙер унда инженер Ковалев методын пропагандалау һәм уны производствоға индереү буйынса ойоштороу эше алып барыла.

Элек латунь беркеткестәрҙе, тоҡностарҙы һәм универсаль переключателдәр өсөн картәләрҙе пресҡа ҡыҫыу эше ҡул көсө менән башҡарыла ине һәм быға 30—33 секунд ваҡыт кәрәк булды. Коллектив тарафынан был операция ентекләп тикшерелде һәм эш алымдары өйрәнелде. Хәҙер был операция 17 секунд ваҡыт эсендә башҡарыла.

Комплект чертежы буйынса Бабушкин һәм Шухов иптәштәргә валға тамға һуғыу һәм уның параллелеген билдәләү өсөн 23—24 секунд кәрәк ине. Производствоға кондуктор индергәндән һуң был операция бөтөнләйгә төшөп ҡалды. Һөҙөмтәлә хеҙмәт етештереүсәнлеге байтаҡ күтәрелде.

Йыйыусылар Севостьянова, Вәлиуллина һәм Смеркович иптәштәр пружинаны кейҙереү операцияһын ҡул менән башҡарҙылар. Шуға күрә пружинаны кейҙереү өсөн 5-әр секунд ваҡыт кәрәк. Иптәш Әсәдуллина пружинаны ҡул менән кейҙермәй, ә бының өсөн үткерләнгән ҡәкерә өсло махсус метчик ҡулланыла. Ул был операцияны 3 секунд ваҡыт эсендә башҡара. Иптәш Әсәдуллинаның эш алымын өйрәнеү һәм уны эшселәр араһына таратыу ойошторолдо.

Заводтың техник советы стахановсы алымдарҙы башҡа операциялар буйынса ла өйрәнеүҙе дауам итә. Бында бөтәһе 16 отличный сифат бригадаһы һәм 5 участка бар. Үҙ нормаһын үтәмәгән бер генә кеше лә юҡ. Стахановсылар Емельянов, Ахремович иптәштәр көндәлек нормаларын 250—300 процентҡа еткерәләр. Шулай уҡ Ишмаева, Крашенинникова иптәштәр ҙә 150—200 процентлек норма үтәлештәре бирәләр. Бындай стахановсылар заводта күп. Обмотчик иптәш Попов 18 ай инде отлично сифатлы продукция етештерә. Ул быйыл IV квартал башынан бирле 1951 йыл иҫәбенә эшләй.

Партия һәм хужалыҡ ойошмаларының заводта социалистик ярыш һәм алдынғы эш методтарын производствоға индереүҙе ойоштороуы һөҙөмтәһендә коллектив быйыл яҡшы уңыштарға өлгәште.

Фанера заводы ла үҙ эшен байтаҡ яҡшыртты. Ул йыллыҡ планды октябрь айында уҡ тамамланы.

Стахановсы коллектив эшкә күсеү өсөн эшселәрҙең, стахановсыларҙың, инженер-техник работниктәрҙең тығыҙ хеҙмәттәшлеге булырға тейеш. Уларҙың берҙәм ижади эше производствоның яңы резервтарын һәм мөмкинлектәрен асырға ярҙам итә. Һәм продукция етештереүҙең яңы юлдарын аса.

Ғ. Вәлиев,
ВКП(б)-ның Ленин райкомы секретаре.

Көнбайыш Германия реакцияһы оятһыҙлана бара

Аденауэр һәм Шумахер Германияның ялланған армияһының ҙур соединениеләрен төҙөү ҙе талап итәләр

БЕРЛИН, 13 декабрь. (ТАСС). Көнбайыш бер сикһеҙҙәр менән Германия ялланған армияһының соединениеләрен төҙөү тураһында Төньяк-Атлантик пактта катнашыусы илдәр юғары тексының карары за кабул ителергә әле, ә Бонила инде Көнбайыш Германияның тулыһынса ремилитаризациялау ялына бөтә тер сикһеҙ... төҙөү талабы менән ...ҙҙә тотоусы кампания күтәрелде.

Бындағе булыуынса, Төньяк-Атлантик блок илдәренең вәкилдәре ошо мәсьәлә буйынса Көньяк-Атлантик пактта катнашыусы илдәр хәрби кәңәшендә ... — американы Спофордтың компромисс тәкдимен кабул иттеләр. Был тәкдим Европа армияһы ... Францияның ... тартыш ...

Немец армияһының «ҙур булмаған подразделениеләре» тураһында ... Францияның ... Көнбайыш Германияла ... ДПА агентствоһының хәбәр итеүенә караганда, Бонн канцлеры Аденауэр ... хәрби бөтөй группаларын атлантик армияла ... Францияның ... тип белдергән.

Францияның ... Көнбайыштағы ... немец хәрби ... армияһының ...

...ратта кин хокуклылык принциптәрен ... тип белдергән Аденауэр, немец ғәскәрҙәрен атлантик армияла индереү тәртибе тураһындағы мәсьәләлә хәл итеүҙе Америка главнокомандующийы ихтиярына бирергә әҙерлеген.

Аденауэр биргерәк тә Германияның төҙәлә торған агрессив ялланған армияһы хармағына ауыр корал бирелеүен талап итә.

Һуңғы вакытта тиклем үҙен Германияның ремилитаризациялауҙың «дошманы» итеп күрһәткән уң социал-демократтар лидеры Шумахер Германияның төҙәлә торған ялланған армияһының ... агрессив хәрби ... хакында тик ... Германияның ... хәбәрҙәре ... армияһы ...

Шумахер шулай уҡ Көнбайыш Германияла ... армия ... Көнбайыш ... төҙөлөүҙе талап итҡән.

Шик юҡ, Американың Көнбайыш Германиялағы ... Вашингтондың ... Аденауэр ... Франция ... Бонн ... Германияның ... Көнбайыш Европаны ... немец ... мәмлекәт ...

Трумэн менән Эттлиҙең кәңәшмәһе тураһында Гарри Поллит

ЛОНДОН, 12 декабрь. (ТАСС). Эттли менән Трумэн араһындағы һөйләшеүҙәр һөҙөмтәһен «Англия менән Америка араһында тулы килешеү» ... «Дейли Уоркер» газетаһы ... Гарри Поллит ...

Эттли, тип яҙа Гарри Поллит, бөтә мәһим мәсьәләләрҙә лә Англияның һәм тыныслыҡтың интерестәрен Трумэнға һатты. ... Англия ... Эттлиҙең Вашингтонда ...

...

«Эттли, — тип яҙа Поллит, — ... Англияла ... Көнбайыш Германияны ... ялланған ...»

...тырыштары һәм Советтар Союзына ҡаршы ... Көнбайыш Европаны ... тип яҙа.

Һөйләшеүҙәр алып барырға ... «Вашингтонда ... халҡы алдау ... Эттли ... Англия ...»

... Англия халҡы ... Кореяла ...

Трумэндең белдереүен Болгария газеталары ҡырҡа ғәйепләйҙәр

СОФИЯ, 12 декабрь. (ТАСС). Трумэндең һуғыш тоҡандырыусылыҡ белдереүе айҡанлы Болгария газеталары төрлө мәҡәләләр ... «Работническо дело» газетаһы ... Трумэн ... тигән баш мәҡәләлә былай тип яҙа:

Трумэн белдереүенең ... АҠШ-тың ... Кореяла ... Кытай ... атом бомбаһын ... һәм ауылдарын бомбаға тотҡанлығын бөтәһе лә асыҡ күрәләр.

Трумэн белдереүе ҡотоборған яңы һуғыш тоҡандырыусыларҙың агрессияны дауам иттерергә һәм киңәйтергә уйлауҙарын күрһәтә. Тыныслыҡ өсөн көрәштә үҙ тырышлыҡтарын икеләтә һәм өсләтә арттырыу — тыныслыҡ һәм халыҡтар ииенселеге ҡаҙерҙе булған һәр бер кешенең бурысы ул.

«Отечествен фронт» газетаһы, Трумэн бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтарҙың нәф... ...рәтен тыуҙырырлыҡ белдереү яһаны, тип яҙа. ... тыныслыҡ ... Трумэн ... өсөн азатлыҡ һөйөүсе халыҡтар етерлек тиклем көслә».

«Вылко Червенков» заводында металды тиҙ ҡырҡыу инициаторы токарь Благой Борушев йыйылышта былай тип белдерҙе: «Трумэн, тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәр уның янауҙарынан ҡурҡырҙар, тип уйлай. Ләкин беҙ, хеҙмәтсәндәр, империалистарҙың янауҙарынан ҡурҡмайбыҙ. Эшселәр синыфы тыныслыҡты яҡлау өсөн көрәшкә тағы ла тығыҙыраҡ туплаНасаҡ».

Британияның радио тапшырыу корпорацияһы үҙенең ялған белдереүенән баш тартырға мәжбүр булған

ЛОНДОН, 13 декабрь. (ТАСС). Британияның радио тапшырыу корпорацияһы (БРК) һуңғы тапшырыуҙарҙың береһендә яһаған үҙенең белдереүенән баш тартырға мәжбүр булған. Унда ул Портсмут судоверфендәге шартлау өсөн яуаплылыҡты бушҡа һүҙҙәр менән коммунистарға йөкмәткән. Англия компартияһының генеральный секретары Поллит был ғәйепләүгә ҡаршы ҡырҡа протест менән БРК-ға хат ебәргән.

12 декабрҙә БРК былай тип тапшырған: «28 ноябрҙә бирелгән тапшырыуҙа, Портсмуттағы диверсия өсөн коммунистар ғәйепле, тип әйтелгәйне. Беҙгә, быныдай раҫлауҙы иҫбатлаусы бер ниндәй ҙә мәғлүмәттәр юҡ, тип әйтеләр».

Кореялағы ваҡиғалар

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһы баш командованиеһенең 13 декабрҙә тапшырылған белдереүендә, Халыҡ армияһының һәм Ҡытай добровольцтарҙарының баҫымы аҫтында Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәре көньяҡҡа табан сигенеүҙе дауам иттерәләр, тип әйтелә.

Фронттың көнсығыш участкаһында Халыҡ армияһы һәм Ҡытай добровольцтәре Хамхын (Канко) районын дошмандан таҙартыу буйынса һуғыш алып баралар.

Яҡын Көнсығышта Англия менән Америка араһында ҡаршылыҡ

БЕЙРУТ, 11 декабрь. (ТАСС). Ливан газетаһы «Аш-шарк», яҡын көндәрҙә Төркиә, Египет, Сирия, Израиль государствоһы һәм көнсығыштағы башҡа илдәрҙең генеральный штабтары вәкилдәренең Анкарала кәңәшмәһе буласаҡ, тип хәбәр итә. Унда ошо государстволарҙың хәрби союзын төҙөүҙә Америка планы тикшереләсәк.

Был кәңәшмәне саҡырыу Англияның хөкүмәт ҡругтарында серьез тынысһыҙланыу тыуҙырған. Лондонда, Америка Ҡушма Штаттары тарафынан төҙәләсәк яңы хәрби блок бөтәһенән элек Англияның Египеттағы, Ираҡтағы һәм Трансиорданиялағы интерестәренә ҡаршы йүнәлтеләсәк, был, Англияның Яҡын Көнсығыштағы позицияларын ҡурҡыныс аҫтына ҡуясаҡ, тип иҫәпләйҙәр.

Англияның сит ил эштәре министрствоһына яҡын торған ҡругтарҙа, Американың Төркиәгә ҡорал биреүе Египет һәм көнсығыштағы башҡа илдәрҙең армияларынан Төркиә армияһының өҫтөн булыуына өлгәшеү маҡсатын тота, был, Төркиәгә бөтә Яҡын Көнсығышта етәкселек итеүсе мосолман государствоһы ролен уйнарға мөмкинлек бирәсәк, тип иҫәпләйҙәр.

Билдәле булыуынса, тип әйтелә унан ары хәбәрҙә, Англияның был илдәрҙәге дипломатик вәкилдәренә был хәрби союзды тормошҡа ашырыуға ҡамасаулыҡ итергә күрһәтмәләр бирелгән.

Трумэн менән Эттлиҙең кәңәшмәһенә ҡарата

БУДАПЕШТ, 12 декабрь. (ТАСС). «Сабад неп» газетаһы Трумэн менән Эттлиҙең бергәләп иғлан ителгән коммюникеһенә бәйле аңлатма баҫып сығарған.

Трумэн менән Эттлиҙең кәңәшмәһе, тип яҙа газета, Америка империалистарының хәрби пландарына ҡаршы Көнбайыштағы общественный фекерҙең үҫә барған нәфрәте һәм протесы менән бергә барҙы. Хатта буржуаз матбуғаттың бер өлөшө лә был дөйөм нәфрәттән ситтә ҡала алманы. Был протестә тыныслыҡ эшенең ҡеүәтле йәлеп итеүсәнлек көсө ҡауҙаландерелә. Был көс кешеләрҙең иң киң массаларын, уларҙың профессияһына һәм ниндәй партияла тороуҙарына ҡарамаҫтан, солғап ала.

Трумэн һәм Эттли массалар тауышына иғтибар бирерҙәр, Кореялағы интервенцияны туҡтатыуҙы талап итеүсе, йәки, һуңғы сиктә, агрессияны киңәйтеүгә ҡаршы протест белдереүсе төрлө партиялағы һәм общественный фекерҙәге кешеләрҙең позицияһын иғтибарға аласаҡтар, тип уйлаусы кешеләр ҙә булды, тип дауам итә газета. Ләкин ошолай уйлаған кешеләр яңылыштылар. Англия-Америка етәкселәре Кореялағы агрессияны туҡтатыу юлына түгел, ә уны дауам иттереү юлына баҫтылар. Үҙ коммюникеләрендә улар агрессияны туҡтатыуҙы түгел, ә киңәйтеүҙе күҙҙә тоталар. Коммюнике Ҡытайға янай.

«Правда» Кореялағы агрессияны, тип яҙа йомғаҡлау һүҙендә газета, «әмәтһеҙ авантюра» тип юҡҡа ғына атамай. Халыҡтарға һөжүм итеү халыҡтарҙың әленән-әле үҫә барған ҡаршылығын тыуҙыра. Тыныслыҡты һәм Корея мәсьәләһен тыныс юл менән яйға һалыуҙы талап итеүсе бөтә донъя общественный фекеренә Вашингтон коммюникеһенән һуң кемдең агрессор булыуы һәм кемдең халыҡтар бойондороҡһоҙлоғоноң һәм азатлығының иң яуыз дошманы булыуы асыҡланды.

„Трюгве Ли—Вашингтон лакейе“

БУХАРЕСТ, 12 декабрь. (ТАСС). «Универсал» газетаһы «Трюгве Ли — Вашингтон лакейе» тигән мәҡәләлә түбәндәгеләрҙе яҙа:

Яҡшы билдәле булған ҡругтарҙан Ҡыҙыл Тәре Халыҡ-ара комитетенең председателе Рюггерҙең күптән түгел Трюгве Лиға телеграмма ебәргәнлеге билдәле булды. Рюггер был телеграммала, Ҡыҙыл Тәре Америка командованиеһенең контроле аҫтында Кореялағы үҙенең миссияһын үтәй алмай, тип белдергән. Үҙенең Вашингтон хужаларына ярау өсөн Трюгве Ли Рюггергә, минең фекерем буйынса, хәҙерге ваҡытта ярҙам бигерәк тә Американың Кореялағы интервенттарына ҡарай һәм был ярҙам тик Америка командованиеһенең контроле аҫтында ғына күрһәтелә ала, тип яуап биргән.

Рамил Ғәрипов шиғырҙары

Рамил һигеҙ йәштә етем ҡалғайны. Ләкин уны Совет иле етем итмәне, ун йыл буйына Ғәрипов Өфөләге балалар йортонда тәрбиәләнде, 9-сы урта мәктәпте тик отлично билдәләре менән генә тамамлап сыҡты. Хәҙер ул Мәскәүҙә Максим Горький исемендәге әҙәбиәт институтының шағирҙәр бүлегендә уҡый.

Рамил Ғәрипов һуңғы ике йыл эсендә байтаҡ ҡына шиғырҙар яҙҙы. Уның шиғырҙарында, әлбиттә, хәҙергә әҙәби оҫталыҡ етешмәй. Ләкин йәш автор үҙ өҫтөндә бик серьез эшләй, эҙләнә. Ғәрипов шиғырҙарында яңы фекерҙәр һәм яңы образдар бик йыш осрай. Йәш шағир үҙенең әҙәби оҫталығын өҙлөкһөҙ арттыра барыр һәм үҙен үҫтергән Совет Ватанына лайыҡлы әҫәрҙәр яҙыр тип, ышанғы килә. Ғәриповҡа 18 йәш. Ул быйыл беренсе ҡат үҙенең граждандыҡ бурысын үтәү өсөн — коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың сталинсы блогы кандидаттарына тауыш биреү өсөн һайлау участкаһына барасаҡ.

М. Кәрим.

Бәхет йылғаһы

Кислай.
Ҡояш, ҡыҙған тимер кеүек,
Ҙур тау булып күренә яҡында.
Күк йөҙөн ул, ҡыҙыл диңгеҙ итеп,
Батып бара Волга артында.
Маяҡтар ҙа инде емелдәштә,
Капитанға юлдар күрһәтеп,
Ә мин шул саҡ уйҙарыма сумдым,
Бурлактарҙың күреп һурәтен:
Аттай егелеп, ауыр баржаларҙы
Улар үрге һөйрәп баралар.
Йыйырсыҡлы, тәсһеҙ йөҙҙәренән
Юл-юл булып тирҙәр ағалар...
Йәшәү — ғазап,
Йәшәү бик-бик ауыр.
Улар тартҡан баржа шикелле.
Һәм уларҙың моңло йыры гүйә
Йылдар аша миңә ишетелде.
Волга! Волга!
Нисек түҙгәнһең һин,
Ҡолаҡ һалып ошо йырҙарға,
Кеше ғүмере зая үткән саҡта,
Бушҡа аҡҡан һинең һыуҙарҙай?..
Ҡапыл пароходтың гудок тауышы
Өҙөп үтте минең уйҙарҙы.
Палубала
Йәштәр...
Һәм ишетәм
Бөтөнләйгә яңы йырҙарҙы:
«Беҙ итәбеҙ Волганы
Сикһеҙ бәхет йылғаһы.
Уның уты биҙәһен
Коммунизм донъяһын».
Һәм был дәртле, ябай йырҙан минең,
Осҡан ҡоштай, йөрәк елкенә
Тамырҙарҙа, әйтерһең, ҡан түгел,
Ҡан урынына ялҡын әркелә.
Баржаларҙа кран,
Экскаватор... —
Барыһы ГЭС төҙергә ағыла...
Энер төшә,
Гүйә Волга, шул мәл
Килер яҡты төндә һағына.
Волгам тулҡынына Ағиҙелдең
Ҡушылғандай көмөш һыуҙары,
Минең башҡорт халҡым ҡуша һиңә
Бик ҙур эшен, көсөн, уйҙарын.
Волга! Волга!
Һинең һәр тулҡының
Балҡытасаҡ бәхет уттарын.
Ә был уттар беҙҙең йөрәктәрҙең
Теләмәүе ерҙә ут, дары.
Палач Трумэндең
Аҡ йортонан
Таралғанда
ҡара фекерҙәр,
Волгалағы уттар —
Дәһи уйы,
Кешелектең
бәхете
был ерҙә.

Минең бабай

РСФСР-зың атҡаҙанған уҡытыусыһы Х. Фәткуллинға.

Минең бабай бик күп һыуҙар эскән,
Ап-аҡ ҡарҙар яуған сәсенә.
Күҙҙәре лә инде батҡан эскә...
Ә уларҙан уттар сәселә!
Һаман уҡыта ул.
Нәмә бар һуң
Хеҙмәтенән
Үҙә таталыраҡ?
Эшкә ғашиҡ ҡарт тип
Күкрәгендә
Ике «Ленин» тора ялтырап.
—Арытмаймы, бабай, ҡартайтмаймы?—
Тигәс уға мин бер ваҡытта,
Әйтте миңә:
— Йәшәргәндә заман
Ҡартайырға, улым, ваҡыт тар...

Детдомыма сәләм Мәскәүҙән

Ҡалдың, мәктәп.
Ҡалдың, тыуған детдом...
Иҫкә алам һине һағынып.
Юйылмаҫлыҡ булып йөрәгемдә
Мәңгелеккә ҡалдың яҙылып.
Ағастарҙың һары япраҡтары
Бульварҙарға ята төшәләп...
Һәм был көҙҙең һәр бер иртәһендә
Метроға ашығып төшәмен.
Мәскәү!..
Әкиәттәге донъя төҫле,
Күҙҙәремә минең күренә.
Шул Мәскәүҙә бөгөн мин дә бармын—
Ул студент итте үҙенә.
Дәһи менән бер ҡалала йәшәү!..
Ышанманым бығa һис тәүҙә.
Бына бөгөн һеҙгә хаттар яҙам:
Детдомыма сәләм Мәскәүҙән!
Детдом!
Нигәләр һин бигерәк яҡын,
Тәүге һөйөү, кеүек күңелгә.
Етемлекте һиндә күрмәнем мин —
Онотмамын һине ғүмергә.
Һаман әле һинең сирендәргә
Һыуҙар ташып, килә һибәһем.
Һәм һин, Өфөм,
Кескәй Мәскәү булып,
Күҙ алдыма минең киләһең...
Сәләм һеҙгә, яңы тыуған йорттар,
Яңы янған уттар кистәрҙә,
Миңә белем биргән кешеләргә,
Детдомыма сәләм
Мәскәүҙән!

Ғ. Ғ. Кинйәкәев

Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институтының өлкән геологы Ғәмәр Ғиззәтулла улы Кинйәкәев оҙаҡ һәм ҡаты ауырғандан һуң 1950 йылдың 13 декабрендә үлде.

Иптәш Ғ. Ғ. Кинйәкәев Башҡорт АССР-ының Бүздәк ауылында 1908 йылда ярлы крәҫтиән семьяһында тыуҙы. Үҙенең хеҙмәт эшмәкәрлеген ул батраҡ булып эшләп, 12 йәшенән үк башланы. 1924 йылдан 1934 йылға тиклем ВЛКСМ члены булып торҙо. 1931 йылдан — ВКП(б) члены. 1930 йылда Өфө рабфағын тамамланы. 1935 йылдан Мәскәү геолого-разведка институтын тамамлағандан һуң Башҡортостандың нефть промышленносы системаһында геология партияһының начальнигы, бүлек начальнигы, Башнефттең геологик-эҙләнеү контораһының директоры һәм Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институтының өлкән геологы булып эшләне.

Ватан һуғышы йылдарында Ғәмәр Ғиззәтулла улы Кинйәкәев разведка ротаһының командиры сифатында Тыуған ил өсөн һуғыштарҙа ҡатнашты. Өс тапҡыр ауыр яраланды.

Иптәш Кинйәкәев общественный тормошта һәр ваҡытта актив ҡатнашты. Институт партия ойошмаһының секретары булып эшләне һәм Өфө ҡалаһы Ждинов район Советының депутаты ине. Һәр ваҡытта һиҙгер һәм өлгөлө коммунист булды.

Иптәш Ғ. Ғ. Кинйәкәев тураһында яҡты иҫтәлек беҙҙең йөрәгебеҙҙә оҙаҡ һаҡланасаҡ.

Багаев, Герасимов, Мәүлютова, Преображенский, Тимерғазин, Виссарионова, Нигматжанов, Микрюков, Шамов, Баталов, Ишерский, Куликов, Котельникова, Мешалкин, Ғәйсин, Филичев, Сулимов, Уразметова, Бердин, Виссарионов һәм башҡалар.

Һүҙ эштән айырылмай

Өфө район Госстрах инспекцияһы работниктәре (районо мөдире иптәш Самоделкин), Октябрь алды ярышына ҡушылып, дүртенсе квартал планы менән күҙҙә тотолған страховой түләүҙәрҙең 50 процентен, иркле страхование түләүҙәренең 70 процентен бөйөк байрам көненә йыйнап алырға, тигән йөкләмә алғайнылар. Улар һүҙҙәрендә торҙолар. Байрамға тиклем үк пландың 52 процентен бирҙеләр, шул иҫәптән: иркле страхование түләүҙәренең 89,4 процентен йыйнап алдылар. Инспекцияның работниктәре октябрь айында бик күп граждандарҙың мөгөҙлө эре малдарын, йорт әйберҙәрен страховать иттеләр.

Черниковск ҡалаһының, Ҡыйғы, Белоҡатай райондарының, Өфө ҡалаһы Молотов, Ленин райондарының госстрах инспекциялары ла үҙ өҫтәренә алған йөкләмәләрен үтәүҙә намыҫлы эшләйҙәр.

Был инспекцияларҙың коллективтәре урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә—17 декабрға дүртенсе квартал планын бөтә төрҙәр буйынса тулыһынса үтәү өсөн социалистик ярышты киң йәйелдерәләр. Улар шуның менән башҡа инспекцияларға өлгө булып торалар.

Г. Мамлеев,
Башгосстрах управлениеһенең бүлек мөдире.

Яуаплы редактор
Ғ. Ғ. Ғафаров.

КОЛХОЗ ПРАВЛЕНИЕЛӘРЕ, ГРАЖДАНДАР!

Малдарҙы страховать итеү договорҙарын төҙөгөҙ!

Иркле страховать итеү буйынса Госстрах малдар ауырыуҙан һәм каза күреү вакиғаларынан һәләк булған вакытта килгән зыян өсөн акса түләй.

Аттар, мөгөҙлө эре малдар, һарыктар, кәзәләр һәм башка малдар страховать ителәләр.

Страховать итеү договорын төҙөү өсөн Госстрах инспекцияһына йәки агентенә мөрәжәғәт итегеҙ.

Государство страхованиеһенең Башкорт АССР-ы буйынса управлениеһе.

Редакцияның адресе: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлеше бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1661 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрзең пролетарийзәре, берләшегеҙ!

Ҡыҙыл Башҡортостан

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө кала Комитеттаре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 249 (8706)
16 декабрь
шәмбе

Хаҡы 20 тин.

1950 декабрь 17 йәкшәмбе

17 декабрь, йәкшәмбе — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнө.
Бөтәгеҙ ҙә һайлауҙарға!

Профсоюз ойошмаларының отчет-һайлау йыйылыштары

Республикабыҙҙың профсоюз ойошмаларында башланған отчет-һайлау йыйылыштары профсоюз члендәренең ҙур активлеге менән үтәләр. Был отчет осоронда профсоюздар үҙҙәренең эштәрен байтаҡ яҡшырттылар. Совет профсоюздарының X съезы тарафынан билдәләнгән эш программаһы урындағы профсоюз ойошмаларының эшен йәнләндереүгә бик ныҡ ярҙам итте.

«Профсоюздарҙы, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — беҙҙә хакимлек итеүсе эшселәр синыфының бөтәһен дә үҙ эсенә алыусы ойошма тип атарға була. Улар коммунизм мәктәбе булып торалар. Улар идара итеүҙең бөтә тармаҡтарындағы етәксе эш өсөн үҙ араларынан иң яҡшы кешеләрҙе бирәләр. Улар эшселәр синыфы составындағы алдынғылар менән артта ҡалғандар араһында бәйләнеште тормошҡа ашыралар. Улар эшселәр массаларын эшселәр синыфының авангарды менән тоташтыралар».

Профсоюз ойошмаларының отчет һәм һайлау йыйылыштары — профсоюз комитетының эшенә смотр яһау ул. Профсоюз члендәренең киң ҡатнашлығында үтә торған был йыйылыштарҙа комитеттәр һәм уларҙың етәкселәренә ныҡлы тикшереү яһала, етешһеҙлектәре асыла, артабан эште яҡшыртыу өсөн конкрет наказдар биреп ҡалдырыла. Отчет һәм һайлау йыйылыштары фабрика-завод комитеттәре, урындағы комитеттәр өсөн ҙур һәм мөһим һынау булып торалар.

Профсоюз члендәре үҙ йыйылыштарының ысын хужалары — үҙҙәре һайлаған етәкселәрҙең эшмәкәрлеген системалы рәүештә тикшереп баһа бирәләр, күп тармаҡлы ҙур эште тағы ла йәнләндереүҙе талап итәләр. Улар үҙҙәренең сығыштарында профсоюз һәм хужалыҡ ойошмалары эшендәге етешһеҙлектәрҙе тәнҡитке алалар, производство пландарын арттырып үтәү, продукцияның сифатын яҡшыртыу, үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, пландан тыш экономия биреү, оборудованиеларҙан дөрөҫ файҙаланыу һәм башҡа шундай мөһим мәсьәләләр буйынса үҙҙәренең фекерҙәрен әйтәләр, конкрет тәкдимдәр индерәләр. Ижади фекер һәм большевистик тәнҡит менән тулған был сығыштар совет профсоюздарының ысын демократик характерҙа булыуын күрһәтәләр.

Был йыйылыштарҙа ғәйәт ҡиммәтле тәкдимдәр индерелә, эшлекле фекерҙәр туплана, мөһим саралар билдәләнә. Өфө нефть эшкәртеү заводы эшселәренең торлаҡ шарттарын яҡшыртыу, торлаҡ йорттарын социалистик һаҡлыҡҡа алыу тураһындағы тәкдимдәре бының асыҡ миҫалы булып тора ала. Белорет металлургтары үҙҙәренең һайлау йыйылыштарында политик һәм экономик темаға лекцияларҙың аҙ булыуы тураһында әйттеләр. Эшселәрҙең һәм инженер-техник работниктарҙың экономик белем кимәлдәрен тағы ла күтәреү буйынса практик тәкдимдәр индерҙеләр. Стәрлетамаҡ, Черниковск, Өфө тегеләш эшселәре стахановсыларҙың алдынғы эш методтарын производствоға киң индереү, стахановсылар мәктәптәре ойоштороу буйынса профсоюз ойошмалары алдына конкрет талаптар ҡуйҙылар. Өфө паровоздар ремонтлау заводында инженер Ковалев методын таратыу буйынса производство алдынғыларының эш тәжрибәләрен туплау әле булһа ныҡлап ойошторолғаны юҡ. Бындағы инженер-техник работниктар, заводтың етәкселәре был мөһим сараға баһа биреп еткермәйҙәр, ә профсоюздың завод комитете был хәлгә килешеп ҡарай.

Октябрьский нефтселәре үҙҙәренең профсоюз ойошмалары алдына уйлап табыу һәм рационализаторлыҡ тәкдимдәрен туплау эшенә системалы етәкселек итеү, уларға ниндәй мәсьәләләр өҫтөндә эшләү кәрәклеге тураһында темалар биреү, техник темалар буйынса лекциялар ойоштороу талаптарын ҡуйҙылар. Өфө ҡалаһының күп кенә профсоюз ойошмалары үҙҙәренең отчет-һайлау йыйылыштарында коммуналь предприятиеларҙың эштәрен яҡшыртыу тураһында тәкдимдәр индерҙеләр, ҡалалағы мунсаларҙың насар эшләүҙәре, унда һыу булмауы, ҙур нәүбәт урын алыуы тураһында күп кенә тәнҡитле иҫкәртеүҙәр яһалды. Ләкин был мәсьәләгә горкомхоз һаман да ныҡлы иғтибар бирмәй әле.

Йыйылыштарҙа Һаулыҡ һаҡлау, Сауҙа министерстволарына ҡараған дауалау һәм сауҙа ойошмалары эшендәге етешһеҙлектәр ҡаты тәнҡиткә алына.

Профсоюз члендәренең ҙур политик активлеге менән үтә торған был йыйылыштарҙа государство әһәмиәтендәге мөһим мәсьәләләр күтәрелә. Массаның тауышына ҡолаҡ һалыу, тәнҡитле иҫкәртеүҙәргә йомшаҡ яһау һәм был тәкдимдәрҙе тормошҡа ашырыу сараларын күреү, хужалыҡ һәм профсоюз ойошмаларының мөһим бурыстары ул.

Профсоюз комитеттәре үҙ комиссияларының, профгруппаларының күп һандағы активтарының эшмәкәрлеге менән оператив етәкселек итә торған боевой штаб булырға тейештәр. Уларҙың инициативаларын киң яҡларға, хужалыҡ ойошмалары һәм профсоюз ойошмаларының эшмәкәрлеге менән яҡындан танышыу өсөн мөмкинлектәр тыуҙырырға кәрәк.

Социалистик ярышҡа етәкселекте көсәйтеү, һәр төрлө яңылыҡ, алдынғылыҡ, прогрессивлекте яҡлау — профессиональ союздарҙың иң мөһим бурыстары булып тора. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, ҡайһы бер профсоюз комитеттәре был мәсьәләгә ныҡлы иғтибар бирмәйҙәр әле. Өфөләге Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһында инженер Ковалев методын ҡулланыу буйынса әле булһа ныҡлы сара күрелмәй, ә фабриканың профсоюз комитеты был хәлгә килешеп ҡарай. Витамин заводында ла социалистик ярыш формаль ойошторолған.

Производство планын срогынан алда үтәү, продукцияның сифатын яҡшыртыу, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү өсөн социалистик ярышты тағы ла киң йәйелдереү профсоюз ойошмалары отчет-һайлау йыйылыштарының иғтибар үҙәгендә булырға тейеш.

Отчет-һайлау йыйылыштарында большевистик тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләүҙе киң йәйелдереү өсөн бөтә мөмкинлектәрҙе тыуҙырырға, профсоюз комитеттәренең эшендәге етешһеҙлектәрҙе тулыһынса асырға һәм уларҙы бөтөрөү өсөн конкрет саралар билдәләргә кәрәк. Профсоюздарҙың уставы менән һәр бер профсоюз членына йыйылыштарҙа, конференцияларҙа, съездарҙа, матбуғатта һәр бер комитетте, профсоюз работнигын тәнҡитләү хоҡуҡы бирелә. Был хоҡуҡ менән һәр бер профсоюз члены файҙаланырға тейеш.

Отчет-һайлау йыйылыштары профсоюз члендәренең комитеттәр алдына ҙур талаптар ҡуйғанын, уларҙан лайыҡлы эш талап иткәнлектәрен күрһәтәләр. Яңы составҡа эшлекле, авторитетле производство алдынғылары — стахановсыларҙы, партиялы һәм партияһыҙ большевиктарҙы һайлауҙы тәьмин итергә кәрәк.

Профсоюздар тормошонда ҙур политик әһәмиәткә эйә булған отчет-һайлау йыйылыштарында партия ойошмаларының яҡындан торып етәкселек итеүҙәре талап ителә. ВКП(б)-ның ҡала һәм район комитеттәре, шулай уҡ партияның төүге ойошмалары профсоюз ойошмаларының эштәре менән системалы ҡыҙыҡһынырға, уларға туранан-тура ярҙам итергә бурыслылар. Профсоюздарҙа отчет-һайлау йыйылыштарын ойошҡан рәүештә юғары идея-политик кимәлдә үткәреү, киң массаның ижади инициативаһын коммунизм йәмғиәтенә тағы ла арттырыу — партия һәм профсоюз ойошмаларының мөһим бурыстары ул.

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтары тураһында

РСФСР Верховный Советы Президиумының Указынан

РСФСР Конституцияһының 25-се статьяһы һәм «РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положениенең» 25-се һәм 26-сы статьялары нигеҙендә РСФСР Верховный Советының Президиумы, 1950 йылдың 14 декабрендә, РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса 763 һайлау округы төҙөргә ҡарар итте, шул иҫәптән:

Башҡорт АССР-ында

696. **Өфө-Ленин** һайлау округы (үҙәге — Өфө ҡалаһы). Өфө ҡалаһының Ленин, Молотов, Жданов һәм Дим районлары.
697. **Өфө-Киров** һайлау округы (үҙәге — Өфө ҡалаһы). Өфө ҡалаһының Киров районы, Өфө һәм Иглин районлары.
698. **Черниковск** һайлау округы (үҙәге — Черниковск ҡалаһы). Черниковск ҡалаһы һәм Оло-Тәләк районы.
699. **Шишмә** һайлау округы (үҙәге — Шишмә поселкаһы). Шишмә, Благовар, Дәүләкән һәм Бөзәләк районлары.
700. **Белорет** һайлау округы (үҙәге — Белорет ҡалаһы). Белорет ҡалаһы һәм Белорет, Учалы һәм Бөрйән районлары.
701. **Баймаҡ** һайлау округы (үҙәге — Баймаҡ ҡалаһы). Баймаҡ, Әбйәлил, Хәйбулла һәм Матрай районлары.
702. **Күгәрсен** һайлау округы (үҙәге — Мраҡ ауылы). Күгәрсен, Зианчура, Абзан, Йылайыр, Воскресен һәм Йомағужа районлары.
703. **Мәләүез** һайлау округы (үҙәге — Мәләүез эшселәр поселкаһы). Ишембай ҡалаһы һәм Мәләүез, Көйөргәҙе һәм Федоровка районлары.
704. **Стәрлетамаҡ** һайлау округы (үҙәге — Стәрлетамаҡ ҡалаһы). Стәрлетамаҡ ҡалаһы һәм Стәрлетамаҡ һәм Маҡар районлары.
705. **Ауырғазы** һайлау округы (үҙәге Талбазы ауылы). Ауырғазы, Ғафури, Архангель һәм Ҡырмыҫҡалы районлары.
706. **Әлшәй** һайлау округы (үҙәге — Раевка эшселәр поселкаһы). Әлшәй, Миәкә һәм Стәрлебаш районлары.
707. **Бәләбәй** һайлау округы (үҙәге — Бәләбәй ҡалаһы). Бәләбәй, Бишбүләк һәм Йәрмәкәй районлары.
708. **Туймазы** һайлау округы (үҙәге — Туймазы эшселәр поселкаһы). Октябрьский ҡалаһы һәм Туймазы һәм Шаран районлары.
709. **Бүздәк** һайлау округы (үҙәге — Бүздәк поселкаһы). Бүздәк, Саҡмағош һәм Ҡандра районлары.
710. **Илеш** һайлау округы (үҙәге — Юғары Йәркәй ауылы). Илеш, Дүртөйлө һәм Баҡалы районлары.
711. **Яңауыл** һайлау округы (үҙәге — Яңауыл эшселәр поселкаһы). Яңауыл, Краснокам һәм Ҡалтасы районлары.
712. **Бөрө** һайлау округы (үҙәге — Бөрө ҡалаһы). Бөрө, Мишкә һәм Борай районлары.
713. **Благовещен** һайлау округы (үҙәге — Благовещен ҡалаһы). Благовещен, Кушнаренко, Нуримал, Покровка районлары.
714. **Асҡын** һайлау округы (үҙәге — Асҡын ауылы). Асҡын, Балтач, Тәтешле, Ҡариҙел һәм Байҡыбаш районлары.
715. **Ҡыйғы** һайлау округы (үҙәге — Үрге Ҡыйғы ауылы). Ҡыйғы, Лыуан, Белоҡатай, Салауат һәм Мәсетле районлары.

Художник Б. Березовский эшләгән, «Искусство» издательствоһы тарафынан урындағы Советтәргә һайлауҙарға ҡарата баҫып сығарылған плакат.

ТАСС фотохроникаһы.

РЕСПУБЛИКА УРЫНДАҒЫ СОВЕТТӘРГӘ ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨН ҠАРШЫЛАЙ

☆ ☆

Тәүге уңыштар

Беҙ тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планын тормошҡа ашырыуға һәм үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше системаһын үҙләштереүгә ныҡ иғтибар итәбеҙ. Беҙҙә 9 баҫыулы сәсеү әйләнеше индерелде.

Быйыл беҙҙең колхоз бөтә сәсеү майҙандарында һәр гектарҙан уртаса 15-әр центнер урожай алыуға өлгәште. Ә люцерна сәселгән 100 гектар майҙандан 150 центнер орлоҡ алдыҡ.

Баҫыуҙарыбыҙ тау биттәрендә булыу арҡаһында сәсеүлектәр ҡоро елдәрҙән зарарлана торғайны. Сәнки көньяҡ-көнбайыштан иҫкән ҡоро елдәр тупраҡтың дымын киптерә, урожайҙы кәметеүгә алып бара. Шуның өсөн беҙ 40 гектарлап майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары ултырттыҡ, быуалар, һыу ятҡылыҡтары төҙөнөк.

Урындағы Советтарға һайлауға әҙерлек айҡанлы, беҙ уҙған эшебеҙгә йомғаҡ яһайбыҙ һәм 1951 йылда бөтә сәсеү майҙандарынан да юғары урожай алыу өсөн кәрәшәбеҙ. Беҙ яҙғы сәсеүгә әҙерлекте тамамлау өсөн социалистик ярышҡа ҡушылдыҡ.

С. Шәңгәрәев,
Бөрө районы «Ужара» колхозы председателе.

ҺАЙЛАУҘАР ХӨРМӘТЕНӘ

Республика хеҙмәтсәндәрен аяҡ кейемдәре менән тәьмин итеүҙә Өфө ҡалаһындағы «Пимокат» артеле ҙур ғына урын алып тора. Ул йылына 80 мең пар быйма баҫып сығара.

Күптән түгел бында быйма баҫыу цехы начальнигы иптәш Лаvустин тәкдиме буйынса бер производство процесе икегә бүленде. Һәм ике производство процесе барлыҡҡа килде. Был сараны тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә, хеҙмәт етештереүсәнлеге 25 процентҡа күтәрелде.

Артель коллективы, урындағы Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышҡа сығып, йыллыҡ планды ноябрь айында уҡ үтәне. Һәм пландан тыш 2 мең пар быйма баҫып сығарҙы.

АҒАС ӘҘЕРЛӘҮ ПЛАНЫН ҮТӘНЕЛӘР

Яңауыл. Йомағужа колхозсыларының саҡырыуына ҡушылып, райондың ағас ҡырҡыусылары ағас әҙерләүҙең көҙгө-ҡышҡы планын срогынан алда үтәргә йөкләмә алғайнылар.

Хәҙер урманда 522 кеше эшләй. «Красный удар» колхозы члендәре планды үтәнеләр. Шулай уҡ «Укорно» ауыл хужалығы артеленең урман ҡырҡыусылары ла ағас әҙерләү планын срогынан алда башҡарҙылар. Был — хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнө хөрмәтенә уларҙың бүләге.

Н. Мулин.

ҺАЙЛАУСЫЛАРҘЫҢ НАКАЗЫН ҮТӘҮҘӘ

Өфө ҡалаһындағы ягыулыҡ тресы, һайлаусыларҙың ҡала Советы депутаттарына булған наказдарын үтәп, 1950 йылда ҡала хеҙмәтсәндәрен, һаулыҡ һаҡлау һәм культура-тормош учреждениеларын утын менән тәьмин итеүҙе байтаҡ яҡшыртты.

Балалар баҡсалары, библиотекалар һәм театрҙар, дауалау учреждениелары — ҡаланың 272 ойошмаһы утын менән тулыһынса тәьмин ителде. Быйыл «Гортоп» складтарынан хеҙмәтсәндәргә ҡыш буйына утын һатылырға тейеш. Шулай уҡ быйылғы ягыу сезонында хеҙмәтсәндәргә, 1949 йылға ҡарағанда, утын ике тапҡырға артыҡ һатылырға тейеш. Хәҙер өсөнсө номерле ағас пристаненда хеҙмәтсәндәр өсөн нәҙек һәм ҡыҫҡа буйлы ағас материалдары бар. Улар государство хаҡы менән һатылалар.

Ягыу сезоны аҙағына тиклем тағы ла 18 мең кубометр утын һатылырға тейеш.

А. Ефремов,
Өфө ягыулыҡ тресы управляющийы.

РЕМОНТСЫ-МЕХАНИЗАТОРҘАР ЯРЫШЫ

Күгәрсен районы Мраҡ МТС-ы механизаторҙары быйыл баҫыу эштәрен уңышлы башҡарҙылар. Комбайндар менән урожай йыйнау планы 128 процентҡа, трактор эштәре планы 104 процентҡа үтәлде. Быйыл МТС хеҙмәтләндергән колхоздарҙа 9575 гектарҙан күберәк майҙанда ҡара пар һәм туңға ер һөрөлдө.

Хәҙер МТС коллективы 1951 йылдың баҫыу эштәренә әҙерләнә. МТС механизаторҙары алдынғылар өлгөһөндә һайлау алды ярышына ҡушылғайнылар. Трактор һәм ауыл хужалығы машиналары ремонтлауҙа йөкләмә уңышлы үтәлә. Хәҙер 18 трактор, 18 һабан, 11 культиватор һәм 11 сәскес машинаһы яҡшы сифатлы итеп ремонтланды.

Күгәрсен район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгән иптәш Г. М. Трубцын етәкселек иткән ремонт бригадаһы көндәлек заданиены систематик рәүештә арттырып үтәй. Курочкин, Русаков иптәштәр көндәлек норманы 120 — 130 процентҡа үтәйҙәр.

Х. Дәүләтшин.

Вәғәҙәне тормошҡа ашырыу өсөн

Шемәк бөртөклө ашлыҡ совхозы механизаторҙары хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнөнә — 17 декабрҙә тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын үтәргә һүҙ биргәйнеләр. Ремонтсылар вәғәҙәне үтәү өсөн көрәшәләр. Совхозда инде 8 трактор ремонттан сыҡты һәм акт менән ҡабул ителде.

Ремонтты ойоштороуҙа инженер иптәш Әхмәтьянов бөтә көсөн һала. Эш бригадно-узловой метод менән алып барыла.

П. Юрьев.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНӘ ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): **Г. И. Шутова** — Өфө паровоздар депоһының техниге, 281-се һайлау округынан. **С. Ф. Иванов** — телефон аппараттары заводы токаре, 14-се һайлау округынан. **И. М. Топоркина** — Горместпромдың тегеү фабрикаһы мастеры, 26-сы һайлау округынан. **Т. П. Перевозчикова** — телефон аппараттары заводы регулировщицаһы, 13-се һайлау округынан. **А. Е. Самойлов** — «Октябрь натискаһы» типографияһының цех начальнигы, 49-сы һайлау округынан. **С. Н. Смирнова** — 13-се номерле мәктәптең директоры, 53-сө һайлау округынан. **В. И. Никитина** — туҡыу фабрикаһының мастер ярҙамсыһы, 12-се һайлау округынан. **М. С. Туйгунов** — кабель заводы директоры, 81-се һайлау округынан. **К. С. Шабалова** — 8-се номерле ярма заводы эшсеһе, 121-се һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

В. И. ЛЕНИН ӘҪӘРҘӘРЕНЕҢ УТЫҘ ИКЕНСЕ ТОМЫ

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең 32-се томы донъяға сыҡты. Был томға Лениндең, 1920 йылдың 30 декабренән алып 1921 йылдың 14 августына тиклем булған ваҡыт эсендә яҙған әҫәрҙәре урынлаштырылған. Был әҫәрҙәр Лениндең бик ҙур партия һәм государство эшмәкәрлеген, хәрби коммунизм политикаһынан яңы экономик политикаға күсеүҙең ҡатмарлы бер осорында большевиктар партияһына һәм Совет государствоһына уның аҡыллы етәкселеген сағылдыралар.

Антантаның өс походын тар-мар итеп, бик ҡаты һуғыштар утында пролетариат диктатураһын һаҡлап алып ҡалып һәм уны нығытып, Рәсәйҙең эшселәре һәм крәҫтиәндәре большевиктар партияһы етәкселегендә тыныс социалистик төҙөлешкә юл һалдылар. Ләкин был төҙөлешкә күсеү бик ауыр обстановкала барҙы.

Ил дүрт йылға һуҙылған империалистик һуғыш һәм өс йыл дауам иткән граждандар һуғышы арҡаһында бөлгөнлеккә төшкәйне: емереклек хөкөм һөрә, фабрика һәм заводтарҙың күпселеге эшләмәй, шахталарҙы һыу баҫҡан, транспорт туҙған, ерҙең байтаҡ өлөшө сәселмәй ҡалған ине.

Был ваҡытта партия һәм Совет государствоһы алдына хужалыҡ төҙөлеше мәсьәләләре буйынса яңы установка эшләү тураһындағы мәсьәлә бөтә киҫкенлеге менән килеп баҫты. Хәрби коммунизм системаһы һуғыш тамамланғас үҙенең кәрәклеген юғалтты, сөнки ул крәҫтиәндәр интерестары менән бәрелешкә килә башланы. В. И. Ленин яңы экономик политиканы ижад итеүсе һәм уны рухландырыусы булды. Беҙҙең илебеҙ большевиктар партияһы етәкселегендә, Ленин һәм Сталин етәкселегендә хәрби коммунизмдан яңы экономик политикаға (нэп) боролош яһаны. Был боролошта ленинсе политиканың бөтә аҡыллылығы һәм алыҫтан күреүсәнлеге күренде.

Партия һәм Совет власы хәрби коммунизмдан нэпҡа аяуһыҙ ҡаты синфи көрәштә боролош яһаны. Эшселәрҙең һәм крәҫтиәндәрҙең дошмандары һәм уларҙың партия эсендәге агентураһы, партияны көсһеҙләндереү, пролетариат диктатураһын ҡаҡшатыу һәм шуның менән капиталистик тәртиптәрҙе яңынан ҡайтарыу өсөн уңайлы шарттар тыуҙырыу маҡсаты менән илдең хужалыҡ яғынан ауыр хәлен төрлөсә файҙаланырға ынтылдылар. В. И. Ленин һәм И. В. Сталин бергәләп, партия берҙәмлеге, пролетариат диктатураһын нығытыу һәм көсәйтеү өсөн бөтә дошмандарға ҡаршы аяуһыҙ көрәш алып барҙылар.

* * *

32-се томға ингән Әҫәрҙәр профсоюз дискуссияһы тип йөрөтөлгән дискуссия осоронда В. И. Лениндең партия һыҙығы өсөн, уның берҙәмлеге өсөн ниндәй ҙур көрәш алып барғанлығын бик асыҡ күрһәтәләр. Троцкийсе, бухаринсе, шляпниковсы, сафроновсыларҙың партияға ҡаршы группалары ул саҡта партияға хужалыҡ төҙөлеше мәсьәләләре буйынса яңы установкалар эшләп сығарыуға комаҡлаларға маташтылар. Улар партияға «профсоюздарҙың роле һәм бурыстары тураһында» дискуссияны көсләп таҡтылар, улар был дискуссия ярҙамында партия сафтарын тарҡатырға, Ленин етәкселеген төшөрөргә, капитализмдың яңынан ҡайтыуына юл асырға теләнеләр. 32-се томға урынлаштырылған: «Профессиональ союзлар тураһында, ағымдағы момент тураһында һәм Троцкийҙың хаталары тураһында», «Партия кризисы», «Тағы ла бер тапҡыр профсоюздар тураһында, ағымдағы момент тураһында, һәм Троцкий менән Бухариндең хаталары тураһында» тигән мәҡәләләрендә, телмәрҙәрендә һәм башҡа әҫәрҙәрендә В. И. Ленин был группировкалар позицияларының бөтә зарарын асып һалды. Бухарин линияһының ысын асылын фаш итеп, Ленин, уның ҡылығын «теүәл яғынан тарҡалыуҙың иң юғары баҫҡысы» тип атай. Бухариндең теоретик позицияһының тамырҙары реакцион буржуаз философияға тоташа, «эклектизм диалектикаһын (төрлө «мотальы» һәм реакцион философик системалар авторҙары араһында таралған) эклектизм менән алмаштырыу» булып тороуын күрһәтә. (71-се бит). Бухариндең эклектикаһын фаш итеп В. И. Ленин материалистик диалектиканы гүзәл рәүештә үҫтерә һәм уны социалистик төҙөлештең практик мәсьәләләренә ҡарата ҡулланыуҙың иң яҡшы өлгөһөн бирә.

Ленин шляпниковсыларҙың платформаһын анархо-синдикалистик тайпылыш тип характерлай, сөнки был платформа советтарҙа һәм профсоюздарҙа партияның ролен юҡҡа сығара, хужалыҡ төҙөлешендә пролетариат диктатураһының әһәмиәтен кире ҡаға. Ленин төп уларҙы партияға ҡаршы группировкаларҙың төп көсөнә ҡаршы — профсоюздарҙа асыҡтан-асыҡ мәжбүр итеү һәм административ политика үткәреүгә һәм профсоюздарға хәрби методтарҙы күсереүгә, һәм шуларҙың бөтәһе менән партияһыҙ эшселәр массаларын партияға ҡаршы ҡуйырға, эшселәр синыфын бүлгәләргә, пролетариат диктатураһын емерергә маташҡан троцкийсыларға ҡаршы юналдерә. Профсоюздар тураһындағы дискуссия, ғөмүмән профсоюздарҙың роле һәм бурыстары тураһындағы мәсьәләнән киңерәк әһәмиәт алды. Фактта эш тыныс төҙөлеш шарттарында партияһыҙ эшселәр массаһына ҡарата мөнәсәбәт тураһында, крәҫтиәндәргә ҡарата мөнәсәбәт тураһында, массаға яҡын килеү тураһында тора ине.

32-се томға урынлаштырылған мәҡәләләрендә һәм телмәрҙәрендә В. И. Ленин яңы шарттарҙа, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу буйынса тыныс эшкә күсеү шарттарында партияның массалар араһындағы эш формаларын һәм методтарын нигеҙләй һәм социалистик төҙөлештә профсоюздарҙың ролен һәм әһәмиәтен билдәләй. В. И. Ленин, эшселәр синыфының партияһы — уның ойошмаһының юғары формаһы, пролетариат диктатураһын алып барыусы һәм юнәлдереүсе юғары формаһы ул, тип күрһәтә. Профсоюздар — партия резервы ул, пролетариат диктатураһы системаһында партияның эшселәр синыфы менән, массалар менән туранан-тура бәйләнешен тормошҡа ашырыусы, «көрәкөткә күсереүсе ҡайыш», «тешле тәгәрмәс». «Профсоюздар, — тип яҙҙы Ленин, — государство власының резервуары, коммунизм мәктәбе, хужалыҡ итеү мәктәбе» (76-сы бит).

1921 йылдың ғинуарында «Правда» газетаһында урынлаштырылған «Беҙҙең фекер айырмалыҡтарыбыҙ» тигән мәҡәләһендә И. В. Сталин, профсоюздар тураһындағы мәсьәлә буйынса ленинсе линияны яҡлап, эштең асылы эшселәр массаһына яҡын килеүҙең методтары тураһында икәнлеген әйтеп үтте.

В. И. Ленин троцкийсе, бухаринсе, шляпниковсыларҙың һәм һәр төрлө башҡа хыянатсыларҙың партияны бүлгәләргә һәм пролетариат диктатураһын емерергә маташыуҙарына ҡаршы ҡырҡа рәүештә көрәште. Большевиктар партияһы партияға ҡаршы группаларҙың бөтә атакаларын кире ҡаҡты һәм үҙенең X съезына Ленин позицияларында тупланған хәлдә килде. Әҫәрҙәрҙең 32-се томында РКП(б) X съезында В. И. Лениндең партия берҙәмлеге һәм анархо-синдикалистик тайпылыш тураһындағы докладлы һәм был мәсьәлә буйынса съезд тарафынан ҡабул ителгән резолюция проекты урынлаштырылған. Ленинсе резолюция бөтә фракцияларҙы һәм группировкаларҙы һис киҫеүһеҙ таратырға ҡушты. Был ҡарарҙы үтәмәүселәр һис һүҙһеҙ һәм һис киҫеүһеҙ партиянан сығарылырға тейеш ине. Үҙәк Комитет члендары тарафынан дисциплина боҙола ҡалһа һәм фракционлылыҡ йәнләндерелһә йәки уға юл ҡуйылһа, уларҙы Үҙәк Комитеттан һәм партиянан сығарыуға тиклем партия язаһының бөтә сараларын ҡулланыу тураһында Үҙәк Комитетҡа полномочие бирҙе.

В. И. Ленин партияға уның сафтарының берҙәмлеген күҙ ҡараһы кеүек һаҡларға васыят итте. Партия Лениндең был васыяттарын иптәш Сталин етәкселегендә намыҫ менән үтәне. Большевиктар партияһы бөтә һәм һәр төрлө группировкаларҙы һәм фракцияларҙы бөтөнләй тар-мар итте һәм, үҙенең сафтарын тағы ла көслөрәк нығытты. И. В. Сталин ВКП(б)-ның XVII съезында, «партияның хәҙер, элек бер ҡасан да булмағанса, берҙәм тупланған икәнен танырға кәрәк», тип күрһәтте.

* * *

32-се томға индерелгән телмәрҙәрендә һәм мәҡәләләрендә, продразвёрстканы натураль налог менән алмаштырыу тураһында РКП(б)-ның X съезында һөйләгән телмәрендә, РКП(б)-ның Мәскәү ҡалаһындағы һәм Мәскәү губернаһындағы ячейкаларының секретарҙары һәм вәкилдәре йыйылышында продналог тураһындағы докладында, продналог тураһындағы брошюраһында В. И. Ленин пролетариат государствоһының социалистик экономика фундаментын төҙөү мөмкинлеген тәьмин итеүсе махсус политикаһы булған, социализмды уңышлы рәүештә төҙөү юлы булған, яңы экономик политиканың әһәмиәтен һәр яҡлап нигеҙләй. 32-се томға «Крәҫтиәндәр тураһында тезистар набросканы» (был элек Ленин Әҫәрҙәренә инмәгәйне) индерелгән, партияның һәм Совет государствоһының бөйөк юлбашсыһы X съезҙан бер ай элек үк крәҫтиәндәргә ҡарата яңы политиканың нигеҙҙәрен билдәләгән. В. И. Ленин был документта партияһыҙ крәҫтиәндәрҙең продразвёрстканы иген налогы менән алмаштырыу һәм был налогтың күләмен үткән йылдағы развёрсткаға сағыштырғанда кәметеү тураһындағы теләктәрен ҡәнәғәтләндереү кәрәклеге тураһында яҙған.

РКП(б)-ның X съезында һөйләгән телмәрендә В. И. Ленин социалистик революцияның бик ауыр бурысын хәл итеүҙә ваҡ хужалыҡтарҙың дәйемләштерелгән, коллектив хеҙмәткә күсеүҙәрендә пролетариаттың етәксе ролен айырыуса күрһәтте. Ленин был күсеүҙе «көслө эре промышленность булған саҡта, ваҡ тауар етештереүсегә ул практикала ла эре хужалыҡтың өҫтөнлөгөн күрерлек артыҡлыҡтарҙы бирә алырға булдыҡлы көслө эре промышленность булған саҡта тәьмин итергә мөмкин» (162-се бит) тине. Ләкин социализмдың хәл иткес материаль базаһы булған промышленносте аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереү өсөн, халыҡ хужалығына социалистик фундамент төҙөү өсөн бөтәһенән элек промышленностең был үҫеше өсөн ҡайһы бер рынок, сырьё һәм азыҡ-түлек булдырыуҙың төрлө шарттары кәрәк ине, ауыл хужалығын аяҡҡа баҫтырыу кәрәк ине.

Нэпҡа күсеүҙә сауҙа иркенең тәүҙә илдә капитализмдың бер ни тиклем йәнләнеүенә килтерәсәген Ленин айырыуса күрһәтте, Ленин билдәле сиктәрҙә «транспорт һәм эре промышленность пролетариат ҡулында ҡалғанда социализм өсөн был һис тә ҡурҡыныслы түгел» (133-сө бит) тине. Нэп капитализм менән социализм араһында ла үлем, йә йәшәү өсөн үтә ҡыйыу көрәште аңлата ине. «Кем-кемде?» — мәсьәлә шулай торҙо. Ленин нэпты ҡаршылыҡтың асылын боҙорға маташыуҙарға шулай уҡ нэпты индереүҙән килеп сыға торған ҡурҡыныстарҙы арттырып ебәреүҙәргә, нэп юлдарында социализм төҙөү мөмкинлеген кире ҡағыуға ҡаршы киҫкен рәүештә көрәште.

Ленинсе яңы экономик политика бөйөк һөҙөмтәләр бирҙе. Уны тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә халыҡ хужалығының социалистик фундаменты төҙөлдө. 32-се томға урынлаштырылған, продналог тураһындағы брошюрала В. И. Ленин ул саҡта Рәсәйҙә булған биш общественный-экономик укладты һанап күрһәтә: 1) патриархаль, йәғни байтаҡ кимәлдә натураль, крәҫтиән хужалығы, 2) ваҡ тауар производствоһы (бында иген һатыусы крәҫтиәндәрҙең күпселеге инә), 3) частный хужалыҡ капитализмы, 4) государственный капитализм, 5) социализм. И. В. Сталин партияның XVII съезында былай тине: «Ленин бөтә был укладтарҙан аҙаҡ сиктә социалистик уклад өҫтөнлөк алырға тейеш, тип иҫәпләне. Беҙ хәҙер: беренсе, өсөнсө һәм дүртенсе общественный-экономик укладтар инде юҡ, тип, икенсе общественный-экономик уклад икенсе дәрәжәләге позицияларға ҡыҫырыҡланды, тип, ә бишенсе общественный-экономик уклад — социалистик уклад бөтә халыҡ хужалығында бер үҙе генә өҫтөнлөк итеүсе һәм берҙән-бер командалыҡ итеүсе көс булып тора, тип әйтә алабыҙ». Нэпты индергәндә үк В. И. Ленин был политиканың бик ҙур халыҡ-ара әһәмиәте булыуын әйткән ине. Коммунистик интернационалдың III конгресында һөйләгән телмәрендә Ленин былай тине: «Государство власын үҙ ҡулында тотоусы пролетариаттың һуңғы капиталистик синыфҡа, капитализмдың иң тәрән нигеҙенә, ваҡ милеккә, ваҡ тауар етештереүсегә ҡарата мөнәсәбәтен билдәләргә ынтылыуыбыҙ халыҡ-ара нөктәнән ҡарағанда иң ҙур прогресс булып тора. Был мәсьәлә хәҙер практик рәүештә беҙҙең алға килеп баҫты. Беҙ был мәсьәләне хәл итә алырбыҙ тип уйлайым. Һәр хәлдә лә беҙ эшләй торған тәжрибә киләсәк пролетар революциялар өсөн файҙалы булыр...» (461-се бит).

Нэп — пролетариат диктатураһының капиталистик элементтарҙы еңеүгә һәм уларҙы бөтөрөүгә йүнәлдерелгән политикаһы ул. Капитализмдан социализмға күсеүҙә бөтә башҡа илдәр был политиканан башҡа булдыра алмайҙар. Социалистик общество төҙөлешен йәйелдергәндә, халыҡ демократияһы илдәренең коммунистар һәм эшселәр партиялары СССР-ҙа үткәрелгән яңы экономик политика тәжрибәһен ҡулланып эш итәләр.

* * *

32-се томға ингән күп кенә әҫәрҙәр социалистик төҙөлештең әһәмиәтле участкаларына етәкселек итеү буйынса В. И. Лениндең күп яҡлы эшмәкәрлеген асып бирәләр. Илдең халыҡ хужалығын пландаштырыуға һәм ойоштороуға бағышланған эштәр томда күп урын ала. В. И. Лениндең 1921 йылдың февралендә баҫылып сыҡҡан «Берҙәм хужалыҡ планы тураһында» тигән мәҡәләһе, урындағы совет учреждениеларына Хеҙмәт һәм Оборона Советының наказ проекты, урындарҙағы экономик органдар тураһында ВЦИК ултырышында һөйләнгән телмәре, III Бөтә Россия азыҡ кәңәшмәһендә һөйләнгән телмәре һәм башҡа документтар шуға ҡайтып ҡалалар.

В. И. Ленин сауҙа әйләнешен йәйелдереү бурысын беҙҙең бөтә экономик политикабыҙҙың ул ваҡыттағы иң әһәмиәтле бурысы итеп алға баҫтыра. Ул бында бөтәһенән элек эшселәр синыфы етәкселегендә эшселәр менән крәҫтиәндәр союзын, «беҙҙең бөтә социалистик төҙөлешебеҙҙең уңышын беҙгә бер үҙе тәьмин итә алаҫаҡ хужалыҡ союзын» (426-сы бит) нығыта барыу кәрәклегенән сығып эш итте. Шуның менән бергә Ленин социализмдың берҙән-бер материаль нигеҙе, ауыл хужалығын да яңы, социалистик нигеҙҙә үҙгәртеп төҙөргә булдыҡлы нигеҙе булған эре промышленностең әһәмиәтен күрһәтте. Ленин крәҫтиән тураһында былай тип яҙҙы: «Ул пролетариат етәкселеге бер үҙе генә ваҡ игенселәр массаһын капиталға ҡол булыуҙан сығара ала һәм социализмға килтерә ала икәнлеген ай һайын һаман асығыраҡ һәм асығыраҡ күрә». (435-се бит).

Был томға ингән күп кенә телмәрҙәр һәм документтар В. И. Лениндең государство аппаратын нығытыу, хеҙмәтсән массаларҙы государствоға идара итеү эшенә өйрәтеү һәм нығытыу буйынса булған эшмәкәрлеген асып бирә. В. И. Ленин, хәҙер «эшсе-крәҫтиән хөкүмәте хужа булып тора һәм ул иң яҡшы работниктарҙы һайлап алыу эшен киң, планлы, системалы рәүештә һәм асыҡтан-асыҡ ҡуйырға тейеш...» (366-сы бит), тип күрһәтте.

Кадрҙарҙы һайлап алыу, уларҙы тәрбиәләү, урынлаштырыу тураһында В. И. Ленин бер туҡтауһыҙ хәстәрлек күрә. Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә миллионлаған совет кешеләре үҫтерелде, тәрбиәләнде, государствоны идара итеү һәм коммунистик общество төҙөү эшенә ылыҡтырылды.

Тыныс социалистик төҙөлеш башланған саҡта уҡ инде партия һәм Совет власы массаларҙы культура яғынан үҫтереү мәсьәләләрен киң рәүештә ҡуйҙы. Үҙәк Комитеттың мәғариф комиссариаты коммунист-работниктарына булған директиваларында, «Мәғариф комиссариаты эше тураһында» тигән мәҡәләлә һәм 32-се томға урынлаштырылған башҡа документтарҙа В. И. Ленин яңы һәм политик белем алыуҙы йәйелдереү бурысын ҡуйҙы. Ул бында специалистарҙы-педагогтарҙы был эшкә тартыуҙың әһәмиәтен, уларҙың практик тәжрибәләрен иҫәпкә алыу һәм тикшереү кәрәклеген күрһәтте.

В. И. Ленин, халыҡ мәғарифе өлкәһендә Совет республикаһының тайпылышһыҙ рәүештә алға барыуын күрһәтеү менән бергә, беҙҙең государство-ағартыу аппаратыбыҙҙың бөтә эшендә булған сериоз етешһеҙлектәрҙе асып бирҙе. Эшселәр һәм крәҫтиәндәрҙең белем алыуға артҡан ынтылышын ҡәнәғәтләндереү өсөн, ул РСФСР-ҙа берҙәм библиотека селтәре булдырыуға саҡырҙы. В. И. Ленин матбуғат — газета һәм журналдар таратыу мәсьәләләренә һәм матбуғатыбыҙҙы массаларҙы ағартыуҙың ысын ҡоралына әүерелдереүгә ҙур иғтибар бирҙе.

Большевиктар партияһы, Ленин һәм Сталин был бик ҡыйын емереклек һәм бөлгөнлөк йылдарында ла фәнде алға ебәреү һәм ғалимдарҙың хәле тураһында ҙур хәстәрлек күрһәттеләр. В. И. Лениндең Әҫәрҙәр йыйынтығында беренсе тапҡыр баҫылып сығарыла торған, «Академик И. П. Павловтың һәм уның сотрудниктарының ғилми эшен тәьмин итеүсе шарттар тураһында» Халыҡ Комиссарҙары Советының 1921 йыл 24 ғинуар ҡарары быны асыҡ шаһите булып тора.

* * *

32-се томға ингән Әҫәрҙәрҙә В. И. Ленин халыҡ-ара көстәрҙең нисбәтен асып бирә. Совет Рәсәйе, халыҡ-ара буржуазияның бик ҡаты һөжүмен кире ҡағып, тыныс рәүештә тын алыу мөмкинлеген яулап алды. Бер ни тиклем көстәр тиңлеге барлыҡҡа килде, бындай көстәр тиңлегендә социалистик республика капиталистик ҡамау эсендә йәшәй алды һәм халыҡ-ара империализм Совет Рәсәйен танырға, уның менән сауҙа мөнәсәбәттәре алып барырға мәжбүр булды.

Шуның менән бергә халыҡ-ара коммунистик хәрәкәт үҫте һәм нығый барҙы. Капиталистик илдәрҙән пролетариаты үҙенең авангардын — коммунистик партияларҙы алға һөрҙө. Бөтә донъяла коммунистар армияһы барлыҡҡа килде, ләкин, Ленин әйткәнсә, был армия әле насар өйрәтелгән, насар ойошторолған ине. «Эшлекле рәүештә, бик ныҡ һаҡлыҡ һәм ҡарҡыулыҡ менән үҙеңде тикшереп, үҙ хәрәкәтеңдең тәжрибәһен өйрәнеп, был армияны тейешенсә өйрәтергә, тейешенсә ойошторорға, һәр төрлө манёврҙарҙа, төрлө-төрлө һуғыштарҙа, һөжүм итеү һәм сигенеү операцияларында һынап ҡарарға кәрәк. Был оҙайлы һәм ауыр мәктәптән башҡа еңеү мөмкин түгел» (494—495-се биттәр).

32-се томға В. И. Лениндең Коммунистик интернационалдың Өсөнсө конгресындағы сығыштары, немец эшселәренә яҙған хаттары һәм башҡа документтар инә, был әҫәрҙәрҙә, коммунистик партияларҙың үҙҙәренең бурыстарын үтәү өсөн, тап бына уларҙың тактика һәм ойоштороу яғынан нисек эшләргә тейешлектәре аныҡ рәүештә билдәләнгән. В. И. Ленин коммунистик партиялар алдына бөтәһенән элек, эшселәр синыфының күпселеген үҙ яҡтарына ылыҡтырыу мәсьәләһен ҡуйҙы. В. И. Ленин, большевизмдың бик бай тәжрибәһенә таянып, коммунистик партияларҙың бурыстарын һәм уларҙың хеҙмәтсән массаларҙы үҙ яҡтарына ылыҡтырыу буйынса эш методтарын билдәләне. В. И. Ленин коммунистарҙы «партияның бөтә көстәрен уны яҡшы итеп ойоштороуға, уның эшенең сифатын һәм йөкмәткеһен күтәреүгә, массалар менән тығыҙыраҡ бәйләнеш булдырырға, эшселәр синыфының торған һайын дөрөҫөрәк һәм аныҡраҡ тактикаһын һәм стратегияһын эшләп сығарыуға» (498-се бит) бирә барырға саҡырҙы.

Коммунистик партияларҙың үҫеүе һәм алға китеүҙәре өсөн ленинсе күрһәтмәләрҙең әһәмиәте бик ҙур булды. Лениндең һәм Сталиндең күрһәтмәләрен ҡулланып, коммунистик партиялар үҙ сафтарын нығытыу, эшселәр синыфының күпселеген үҙ яҡтарына ҡаратыу өсөн ҡырҡа көрәш алып барҙылар һәм был яҡтан бик ҙур уңыштарға ирештеләр. Коммунистик партиялар хәҙер бик ҙур халыҡ-ара көскә әүерелделәр; уларҙың күптәре эшселәр синыфының массовый партияларына әүерелеп, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн уңышлы көрәш алып баралар.

Уң социалистар тыныслыҡтың, демократияның һәм социализмдың иң яуыз дошмандары булып торалар. Бынан 30 йыл самаһы элек В. И. Ленин, Икенсе интернационал оппортунистары капитализмдың төп таянысы булып тора, уларҙан башҡа «буржуазия Көнбайыш Европала һәм Америкала власты ҡулында тота алмай» (496-сы бит), тип яҙҙы. В. И. Лениндең был һүҙҙәре бөгөн бигерәк тә актуаль рәүештә яңғырай. Америка-Англия империалистары уң социалистар ярҙамында демократия көстәрен баҫырға һәм донъя күләмендә яңы һуғыш башларға маташалар. Ләкин уларҙың тырышыуҙары барып сыҡмаясаҡ.

* * *

В. И. Лениндең 32-се томға ингән Әҫәрҙәре, уның башҡа әҫәрҙәре кеүек үк, дошмандарға ҡарата килешмәүсән һәм аяуһыҙ ҡатылыҡ рухы менән, беҙҙең эшебеҙҙең еңеүенә, эшселәр синыфының көсөнә һәм уның буржуазияны тамам еңеүгә булдыҡлы булыуына икһеҙ-сикһеҙ ышаныс рухы менән һуғарылғандар. Лениндең алдан хәбәр биреүсе түбәндәге һүҙҙәре дәрт менән яңғырай: «Донъялағы бер ниндәй көс тә капитализмдың һәләкәтен һәм эшселәр синыфының буржуазияны еңеүен булдырмай ҡала алмаясаҡ». (476-сы бит).

В. И. Лениндең һәм И. В. Сталиндең бөйөк әҫәрҙәре бөтә илдәрҙәге хеҙмәтсәндәргә коммунизм юлын яҡтырталар.

Л. ГУЛЯЕВ.

ХЕҘМӘТСӘНДӘР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЫНА ДЕПУТАТЛЫҠҠА КАНДИДАТТАР

Һүрәттә (һулдан уңға): А. Н. Степанов — Өфө станцияһының кондукторҙар резервы начальнигы, 237-се һайлау округынан, В. А. Алексеев — химия промышленносы заводы слесаре, 269-сы һайлау округынан. Н. М. Тоҡтарова — Финанс министерствоһының государство пособиелары бүлегенең өлкән инспекторы, 129-сы һайлау округынан.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары

Эреләтелгән колхоздың председателе

Учалы районы Һөйөндөк ауылы кешеләре Зөбәйер Сырлан улы Нәғфәровты яҡшы беләләр. Ул 1930 йылда ауылда беренсе булып колхоз ойоштороуҙы башланы. Артель члендары ул ваҡытта Нәғфәровты үҙҙәренең председателе итеп һайлағандар ине.

1930 йылдан бирле 20 йыл ваҡыт үтте, ошо ваҡыт эсендә ауыл, колхоз тормошонда ҙур үҙгәрештәр булды. Коммунист Нәғфәров, партия ҡушыуы буйынса, ошо 20 йыл эсендә күп кенә яуаплы урындарҙа эшләне. Ҡайҙа ғына булмаһын, ул халыҡ ышанысын, партия ышанысын аҡлау өсөн үҙенең бөтә көсөн һалды.

Иптәш Нәғфәров председатель булып эшләгән «Күмәк көс» колхозы быйыл йәй көнө күрше ауылдағы XVIII партсъезд исемендәге артель менән берләште. Берләшкән колхозға XVIII партсъезд исеме бирелде. Уның члендары үҙҙәренең председателе итеп иптәш Нәғфәровты һайланылар.

Эреләтелгән колхоз МТС ярҙамында ауыл хужалығы эштәрен уңышлы башҡарҙы. Урожай йыйыу, арыш сәсеү эштәре ваҡытында тамамланды. Колхоз государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәне. Малдар ҡышлатыуға өлгәле әҙерләнде. Ат һарайы, сусҡалар һәм быҙауҙар өсөн торлаҡтар төҙөлдө, башҡа мал торлаҡтарына тулыһынса ремонт үткәрелде. Общественный малсылыҡты үҫтереү буйынса йыллыҡ план үтәлде. Государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу срогынан алда тамамланды.

Үткән йылдарға ҡарағанда, быйыл юғары урожай алынды. Хәҙер колхозсылар сәсеү орлоғон туплау, таҙартыу һәм башҡа агротехник сараларҙы тормошҡа ашырыу эшен киң йәйелдерәләр.

Бында хужалыҡтың алға китеүендә иптәш Нәғфәровтың роле ҙур. Ул яҡшы етәксе һәм ойоштороусы. Шуға күрә колхозсылар иптәш Нәғфәровты бер күңелдән Һөйөндөк һайлау округы буйынса район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр.

Ғ. Ғарипов.

Колхоз ауылының алдынғы кешеһе

Янгиз Шәнгәрәев һуғышҡа тиклем дә колхоз фермаһында мал ҡараусы ине. Армия сафына ул киткәс, ферма малдары яманан китте. Фронттан ҡайтҡас уң һыҙғанып тағы ла малсылыҡ эшенә тотонды. Дөрөҫ, был саҡта инде колхоздың малсылыҡ хужалығы ныҡ ҡына ҡаҡшаған, малдар аҙайған ине. Шәнгәрәев колхозсылар менән осрашҡан беренсе йыйылышта уҡ:

— Иптәштәр, күрәһегеҙме, беҙ ана нисәлай дошманды еңеп ҡайттыҡ. Шулай булғас, колхоз алдында торған ауырлыҡтарҙы ла еңербеҙ, тине.

Ул йылдарҙа колхоздың малсылыҡ-тауар фермаһы тирә-яғы һаҙлыҡ менән уратып алынған түбән урында ултыра ине. Бында уны колхоз ойошторолған йылдарҙа һалғандар. Ләкин был, малдар өсөн бик ҡулайһыҙ урын. Һауа һәр ваҡыт еүеш булып тора. Янгиз Шәнгәрәев колхоз правлениеһы алдына ферманы тиҙ арала икенсе урынға күсереп һалыу мәсьәләһен ҡуя. Ләкин ҡай берәүҙәр уға ҡаршы сығалар.

— Уныһы ла колхозда эш етерлек әле. Башта иген үҫтереү яғын ҡайғыртырға кәрәк. Унан һуң ферманы ҡарарбыҙ, — тиҙәр улар. Шәнгәрәев ферманы яңы урынға күсереп һалыуҙы үҙ өҫтөнә ала. Башҡа эштәр ҙә бик күп булыуға ҡарамаҫтан, колхоз яңы ферма төҙөргә тотона.

Малдарҙың һаны икеләтә арттырыла, тоҡомсолоҡтары яҡшыртыла. Колхоз бер нисә баш шортгорн тоҡомло үгеҙҙәр, совет мериносы тоҡомло тәкәләр һатып ала. Йәш малдарҙы тәрбиәләү эше лә тамырынан яҡшыртыла. Фермала бөтә эш зооветеринария ҡушыуы буйынса, яңы тәртип менән ойошторола.

Һөҙөмтәлә яңы, яҡшыртылған тоҡомло һыйырҙар, һарыҡтар үҫтерелә башлайҙар. Оҙаҡ та үтмәй, «Рысай» колхозы үҙенең малсылыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу буйынса район күләмендә алдынғы колхоздар рәтенә сыға. Һыйыр һәм һарыҡ малы хәҙер инде һуғышҡа тиклемге булған кимәлде байтаҡ уҙып китте. Государствоға һөт, ит тапшырыу заданиелары срогынан алда, арттырып үтәлде.

Колхозда һарыҡсылыҡ эше лә ныҡ аяҡҡа баҫтырылды. Хәҙер һарыҡтарҙың уртаса ауырлыҡтары 30 — 40 килограмдан да кәм түгел. Йөн алыу ҙа яҡшырҙы.

Ферма менән бергә уның эшсән кешеләре лә үҫеп сыҡтылар. Улар араһында колхоздың һыйыр һауыусыһы Фәйзуллина Шәһизә, һарыҡ ҡараусы Ғәббәсова Мөхәррәмә кеүек алдынғы малсылыҡ работниктары бар.

Урал артындағы, тәбиғәттең иң шәфҡәтһеҙ мөйөшөндә ултырған был колхозда коммунизмдың иң яҡты һыҙаттары бөгөн бына ошолай барлыҡҡа килде. Бөгөн беҙ уны элекке фронтовик, хәҙерге тынғыһыҙ малсылыҡ работнигы Шәнгәрәев өлгөһөндә күрәбеҙ. Шуға күрә уны колхоз ауылы һайлаусылары үҙҙәренең алдынғы кешеһе сифатында Ҡалҡан ауыл Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттеләр. Беҙҙең илебеҙҙә власть органдарына халыҡ ышанысын ныҡышмалы хеҙмәт менән аҡлаған кешеләр генә һайланалар.

М. Хәйҙәров,
Учалы районы Ҡалҡан ауыл Советы.

Комсомолка—депутатлыҡҡа кандидат

Йәш кенә ҡыҙ, заводтың ҡадрҙар бүлегенә инеп, ҡыйыу ғына:

— Тыуған илемә үҙ көсөм менән ярҙам итергә теләйем, — тип белдерҙе һәм бала ҡулы менән яҙылған тип әйтерлек ғаризаһын бирҙе.

Был хәл 1943 йыл, немец илбаҫарҙарына ҡаршы совет халҡының үҙ Тыуған иленең намыҫын һәм иркен батырҙарса һаҡлаған онотолмаҫ көндәрҙең береһендә булды.

Ул ваҡытта был ҡыҙ, ябай плющельщик профессияһының ни икәнен дә аңламай ине һәм ялтырауыҡ тимер тип аталған изделиеның илгә ни өсөн кәрәклеген дә белмәне. Ләкин профессияға өйрә булыу теләге ҙур ине. Ике ай мишурчицала өйрәнсек булып эшләне, ә буш ваҡыттарында плющель станогын өйрәнде.

Кабель заводында үткәргән ете йыл ваҡыт бушҡа китмәне. 1947 йылдан Лилия Шванникова комплекслы отличнo сифатлы йәштәр бригадаһы менән етәкселек итә башланы.

Заводта иптәш Шванникованың бригадаһы күп кенә яңылыҡ башланғыстарҙың инициаторы булды. Ул оборудованиеларҙы максималь ҡулланыу, уны дөрөҫ файҙаланып, экономия алыу өсөн көрәштең активе булып әүерелде. Уның бригадаһынан алынған продукция һәр ваҡыт яҡшы сифатлы булды. Йәш комсомолканың исеме заводтың почет таҡтаһына индерелде.

Комсомолец-йәштәр бригадаһының етәксеһе үҙ квалификацияһын күтәрергә кәрәклекте лә онотмай. Күптән түгел ул мастерҙар курсын тамамлап сыҡты.

Отличнo эш менән бер үк ваҡытта иптәш Шванникова йәштәрҙең культура кимәлен күтәреү өҫтөндә лә тырышып эшләй. Ул комсомол группоргы һәм комсомол комитеты члены.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерләнеп, комсомолец-йәштәр бригадаһы һәр сменаға, кәм тигәндә, 1,5 норма һәм тик отличнo сифатлы ғына продукция бирергә, тигән йөкләмә алды. Комсомолецтар үҙ һүҙҙәрендә ныҡ торҙолар — ноябрь айы планы 175 процентҡа үтәлде, һәм бригада тағы ла юғарыраҡ күрһәткестәр бирә.

Алдынғы йәштәр бригадаһының бригадиры — Лилия Шванникова Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелде.

А. Иванов.

Бөтә Союз Ауыл хужалығы күргәҙмәһенә кандидат

„ҠЫҘЫЛ ПАРТИЗАН" КОЛХОЗЫ

Ахун ауыл Советындағы «Ҡыҙыл партизан» ауыл хужалығы артеле Учалы районында иң алдынғы колхоздарҙың береһе булып тора. Быйыл уның дөйөм сәсеүлеге 4.080 гектар, арыштың һәр гектарынан алынған уртаса урожайы 10-ар центнер, бойҙайҙың — 14-әр һәм һолоноң—15-әр центнер тәшкил итте.

Был колхозды Учалы МТС-ы хеҙмәтләндерә. Колхозда игенселек хужалығының иң ҙур өлөшө механизациялаштырылған. Колхоз баҫыуҙарында быйыл 11 трактор, 8 комбайн эшләне, 3 ҡатмарлы молотилка ашлыҡ һуҡты. Колхозда ике автомашина һәм башҡа ауыл хужалығы ҡоралдары бар.

Учалы районының был алдынғы колхозы күп тармаҡлы хужалыҡ булып үҫкәнлә. Бында ярҙамсы хужалыҡ тармаҡтары ныҡ алға киткән. Шуның һөҙөмтәһендә артелдең бүленмәй торған фонды йылдан-йыл арта бара. Бында колхозсыларҙың интерестәре общественный интерестар менән ныҡ бәйләнештә башҡарыла.

Күп тармаҡлы хужалыҡлы, экономик яҡтан ҡеүәтле «Ҡыҙыл партизан» колхозының тауарлылығы йылдан-йыл арта, ул Тыуған ил алдындағы һәр төрлө йөкләмәләрҙе йыл һайын срогынан алда үтәй. Быйыл колхоз государствоға иген тапшырыу йөкләмәһен срогынан алда үтәне. Малсылыҡ продукттары тапшырыу планы ла срогынан алда үтәлде. Тыуған илебеҙгә 313 центнер ит, 174.218 литр һөт, 3.368 килограмм йөн, 99.193 дана йомортҡа һәм 1.228 килограмм брынза тапшырылды.

Игенселектә агробиология фәне ҡаҙаныштары, алдынғыларҙың тәжрибәләре киң ҡулланыла. Игенселек культураһы күтәрелде. Колхозда үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше индерелгән, 33 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары бар. Баҫыуҙарҙа юғары һәм тотороҡло урожай алына.

Игенселекте алға ебәреү менән бер рәттән колхоз общественный малсылыҡты үҫтереүҙе лә яҡшы юлға һалған. Малсылыҡ эше игенселек менән тығыҙ бәйләнештә алып барыла. Фермаларҙа яҡшы тоҡомло малдар үрсетеүгә айырыуса иғтибар ителә. Колхоздың йылҡысылыҡ фермаһы башҡорт тоҡомло аттар үҫтереүе менән дан тота. Һыйыр-тауар фермаһында 725 баш мөгөҙлө эре мал бар. Шуларҙың 246 башы һауын һыйыры булып тора. Улар шортгорн тоҡомо менән яҡшыртылған тоҡомлолар булып иҫәпләнәләр. Артелдә шулай уҡ нәҙек йөнлө һәм метис тоҡомло һарыҡтар үрсетелә. Һарыҡсылыҡ фермаһында 2000 баш мал бар. Суҡсылыҡ фермаһында инглиз-аҡ тоҡомло 87 баш суҡа бар.

Общественный малсылыҡты үҫтереүҙә колхозсылар хеҙмәт өлгөләре күрһәтәләр. Һыйыр һауыусыларҙан Кәримә Мәләкова һәм Мәһиҙә Миңлеғәлиева иптәштәр быйыл үҙҙәре тәрбиәләгән 12-шәр һыйырҙан 12-шәр быҙау алып үҫтерҙеләр. Иптәш Мәләкова быйыл һәр бер һауын һыйырҙан 1.449 литр, иптәш Миңлеғәлиева 1.310 литр һөт һауып алды. Иптәш Хәмиҙә Мәләкова үҙенә тапшырылған бөтә быҙауҙарҙы тулыһынса һаҡлап үҫтерҙе. Иптәш Ғәлимуллин тәрбиәләгән 75 баш быҙауҙың һәр береһенең уртаса тереләй ауырлығы көн һайын 500 грамм урынына 600 грамға артты. Йылҡы көтөүҙә 1944 йылдан бирле эшләүсе иптәш Фәтхулла Мөслимов быйыл 31 бейәнән 28 ҡолон, 1943 йылдан бирле йылҡылар ҡараусы иптәш Хәмәтвәли Вилданов 31 бейәнән 28 ҡолон, 1938 йылдан бирле йылҡысылыҡта эшләүсе иптәш Шәһивәли Абдуллин 9 бейәнән 9 ҡолон алып үҫтерҙе. Йылҡысылыҡ фермаһында 527 баш, ә колхозда бөтәһе 1100 баш йылҡы малы бар.

«Ҡыҙыл партизан» колхозының емеш-йәшелсә баҡсаһы юғары доходлы хужалыҡ тармағы булып тора. Йәшелсә баҡсаһының майҙаны 25 һәм емеш-еләк баҡсаһының майҙаны 3 гектар тәшкил итә. Колхоз хәҙер емеш-еләк баҡсаһы майҙанын тағы ла киңәйтеү сараларын күрә. Бында Урал арты зонаһы климатына яраҡлаштырылған мичуринсы сортлы емештәр үҫтереләсәк.

Артелдә хужалыҡтың төп тармаҡтарына — игенселеккә һәм малсылыҡҡа ныҡ иғтибар ителгән көйөк үк, хужалыҡтың ярҙамсы тармаҡтарына ла ҙур иғтибар бирелә. Шул арҡала хәҙер улар өлгөлө эшләйҙәр. Махсус мастерскойҙа ҡамыт, дуға, дилбегә кеүек инвентарҙар етештерелә. Итек тегеү, быйма баҫыу, кейем тегеү һәм башҡа мастерскойҙар яҡшы эшләп киләләр. Колхозда таҡта ярыу производствоһы бар. Ул йылына 3000 кубометр таҡта әҙерләй ала. Кирбес һуғыу производствоһында йыл әйләнәһенә 5 кеше эшләй. Ул йылына 30 мең дана кирбес етештерә. Колхозда шулай уҡ ыҫмала ҡайнатыу һәм күмер яндырыу эштәре алып барыла. Артелдә двигатель көсө менән эшләй торған электр станцияһы бар. Ярҙамсы предприятиелар эшендә электр көсө киң файҙаланыла.

«Ҡыҙыл партизан» колхозының члендәре мул тормошта, культуралы йәшәйҙәр. Ауылда һәр бер өйҙә электр нурҙары балҡый, радио һөйләй. Быйыл колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көненә авансҡа 5-әр килограмм иген бирелде. Һуңғы иҫәптә, йыл аҙағында һәр бер хеҙмәт көненә бүленәсәк иген доходы 8-әр килограмм тәшкил итәсәк. Дөйөм хеҙмәттә алдынғылыҡ күрһәтеүсе семьялар 500-әр бот иген аласаҡтар.

Колхозда 300 кеше һыйҙырышлы клуб, 3 ҡыҙыл мөйөш, уҡыу өйө бар. Колхозсыларҙы хеҙмәтләндергән Ахун ауыл Советы библиотекаһында 10 мең дананан артыҡ китап бар. Колхоздың махсус ял йорто бар. Унда һәр сменала 20 колхозсы ял итә, дауалана. Ял йортонда медицина ярҙамы һәм ҡымыҙ менән дауалау эше яҡшы юлға һалынған.

Бөтә был уңыштары менән «Ҡыҙыл партизан» колхозы 1951 йылда Мәскәүҙә асыласаҡ Бөтә Союз Ауыл хужалығы күргәҙмәһендә ҡатнашырға хаҡлы булып тора. Һәм ул хәҙер был күргәҙмәлә ҡатнашыуға кандидат итеп раҫланды.

«Ҡыҙыл партизан» колхозының етәкселәре һәм бөтә колхозсылары өлгәшелгәндәр менән тынысланып ҡалмайҙар. Улар большевиктар партияһының, Совет хөкүмәтенең һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталиндең колхоздар һәм колхозсылар тураһындағы атайҙарса хәстәрлектәр күреүе менән рухланған хәлдә, ауыл хужалығы артелен тағы ла алға ебәреү өсөн көрәшәләр.

Ғ. Хәбибуллин,

Бөтә Союз Ауыл хужалығы күргәҙмәһенә әҙерләнеү буйынса Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының бүлек мөдире.

КОЛХОЗ АУЫЛЫ ҺАЙЛАУҘАР АЛДЫНАН

☆

Ҙур перспектив пландар менән йәшәйбеҙ

Урындағы Советтарға үҙған һайлау менән был һайлау араһында үтелгән йылдар беҙҙең колхоз өсөн сербаз үҫеш осоро булып билдәләнде.

Һуңғы ике-ос йылда колхоздың экономик күтәрелешен тәьмин итеү өсөн алып барылған көрәш һуғышҡа тиклемге кимәлде тиҙ арала ҡыуып етеү генә түгел, уны байтаҡҡа уҙып китеү йүнәлешендә алып барылды. Быйыл урожайлылыҡ һуғышҡа тиклемге булған кимәлдән артығыраҡ булды. Колхоз буйынса уртаса урожайлылыҡ гектарынан 16 центнер тәшкил итте. Айырым участкалар 30—32 центнер урожай бирҙеләр.

Был уңыштарға колхоз игенселек культураһын артабан күтәреү өҫтөндә ныҡышмалы эшләү арҡаһында өлгәште. Быйыл ер эшкәртеү эшенең 70—75 проценте тракторҙар менән башҡарылды. Бөтә сәсеүлектәрҙең яртыһы комбайндар менән йыйналды.

Игенселек эшенең ныҡлы аяҡҡа баҫтырылыуы колхозға быйыл иген бурысты срогынан күп алда үтәргә, киләһе йылғы ярға сәсеү өсөн етерлек кимәлдә орлоҡ фонды тупларға, колхозсыларҙың хеҙмәт көненә күп иген бүлергә мөмкинлек бирҙе.

Беҙҙең колхозда общественный малдарҙың һаны һуғышҡа тиклемге булған кимәлдән байтаҡҡа артты. Быйыл государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планын уңышлы үтәнек. Хәҙер беҙҙең ферма работниктарыбыҙ малдарҙың тоҡомон артабан яҡшыртыу, уларҙың продуктивлеген күтәреү проблемаһын хәл итеү өҫтөндә эшләйҙәр.

Был осорҙағы беҙҙең үҫешебеҙҙең иң яҡты күренеше шунда — беҙ колхозды электрлаштырҙыҡ. Беҙ был ҙур эште партияның һәм хөкүмәтебеҙҙең ныҡышлап торып ярҙам итеүе арҡаһында, колхозсыларҙың тырышып эшләүҙәре арҡаһында башҡара алдыҡ.

Электр көсөн колхоз производствоһында киң ҡулланыуҙы ойоштороу эшебеҙҙе байтаҡ еңеләйтте, эшсе көсөн башҡа участкаларға бушатырға ярҙам итте. Быйыл электр көсө тирмәнде хәрәкәтләндерә, электр менән ағас бысабыҙ, иген таҙартабыҙ.

Электр общественный мал торлаҡтарын яҡтырта. 1951 йылда беҙ фермаларҙа күп эштәрҙе механизациялаштырасаҡбыҙ. Малдарға аҙыҡ әҙерләү, һыйыр һауыу эштәре электрлаштереләсәк.

Колхоз правлениеһе, электр энергияһына таянып, артелдең доход сығанаҡтарын арттырыуҙы, былын өсөн яңы кирбес заводы төҙөү, таҡта ярыу эштәрен ойоштороуҙы планлаштыра.

Быйыл беҙ күп төҙөлөш эштәре үткәрҙек. Эш аттары өсөн яңы стандарт торлаҡ төҙөнек, тирмән һалдыҡ, Гоголев системаһында яңы иген киптергес төҙөнек, мал торлаҡтарына ремонт үткәрҙек.

Бөгөн колхоз ауылы үҙенең иртәнге көнөнә тағы ла ҙурыраҡ пландар ҡороп, тағы ла яҡтыраҡ теләк һәм ышаныс менән ҡарай. Ошо иҫәптән беҙҙең колхозда үҙенең иртәнге көнөн тормошҡа ашырыласаҡ ҙур перспектив үҫеш сараларын менән күҙ алдына килтерә. Беҙ үҙебеҙҙең коммунистик иртәнге көнөбеҙгә бына ошолай тәрән ышаныс менән ҡарайбыҙ.

Ярмөхәмәт Мөхәмәтьяров,

Учалы районы «Өргөн» колхозы председателе.

☆ ☆

Алдағы йылда тағы ла яҡшыраҡ эшләү өсөн

Беҙҙең Дәүләкән күргәҙмә-терәк МТС-ы механизаторҙары 1950 ауыл хужалығы йылына тракторҙарҙы бик яҡшы итеп әҙерләү һөҙөмтәһендә ауыл хужалығы йылын ҙур уңыштар менән тәүәлләнеләр. Механизаторҙар колхоз баҫыуҙарында арыу-талыуҙы белмәй эшләнеләр. 56.330 гектар урынына, бөтәһе 61.500 гектар ер эшкәртелеп, бөтә эш төрҙәре буйынса ла тракторҙар эшенең йыллыҡ планы 110 процентҡа үтәлде һәм 25200 һумлыҡ яғыулыҡ материалына экономия яһалды. Шулай уҡ тракторсылар йәй буйына үҙҙәренең машиналарын техник яҡтан төҙөк тотоп, ремонт буйынса ла 29 мең һум средствоға экономия яһауға өлгәштеләр.

Социалистик Хеҙмәт Геройы, СССР Верховный Советы депутаты Тихон Алехин бригадаһы, үҙе хеҙмәтләндергән «Новая жизнь» колхозында 4421 гектар урынына, 4507 гектар ер эшкәртеп, бөтә эш төрө буйынса ла үҙенә бирелгән планды иң яҡшы агротехник сроктарҙа үтәне. 1848 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Был бригадала һәр бер шартлы тракторға 687-шәр гектар ер эшкәртелде. Шул уҡ бригаданың тракторисы иптәш Мясаков «Пати» тракторы менән сезонға 316 урынына, 938 гектар ер эшкәртеп, 983 килограмм яғыулыҡҡа экономия яһаны. Иптәш Алехин бригадаһы социалистик ярышта еңеүсе булып, йәй буйына МТС-тың күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙ ҡулында тотто.

Салауат исемендәге әрелтелгән колхозды хеҙмәтләндереүсе иптәш Усманов бригадаһының трактористары һәр бер шартлы тракторға 606-шар гектар ер эшкәртеп, тракторҙар эшенең йыллыҡ планын 103 процентҡа үтәнеләр.

Шулай уҡ урожай йыйнау буйынса ла комбайндар эше планын арттырып үтәнек.

Үҙебеҙ хеҙмәтләндергән колхоздарҙа урожай йыйнау эштәрен тамамлағандан һуң, Белокатай һәм Мәсетле районы колхоздарына ярҙам күрһәтеү өсөн МТС-тың 30 комбайнын һәм 30 комбайнерҙы һәм уларҙың ярҙамсыларын эшкә ебәрҙек. Комбайнерҙар ҡыҫҡа ғына срок эсендә был район колхоздарына ла 3500 гектар майҙандың урожайын йыйнап бирҙеләр.

Элек беҙҙең МТС 29 колхозды хеҙмәтләндерә ине, хәҙер инде уларҙың күбеһе әрелтелде һәм 18 колхоздың һәр ҡайһыһы үҙен алдағы йыл өсөн етерлек күләмдә сортлы орлоҡтар менән тәьмин итте. Шулай уҡ беҙ быйыл көҙҙән үҙебеҙ хеҙмәтләндергән колхоздарҙа 13 мең 400 гектар ерҙе туңға һәм 1000 гектар ҡара пар һөрөп ҡалдырҙыҡ.

Хәҙер беҙҙең МТС-та тракторҙар ремонтлау эше бөтә киңлегендә йәйелдерелде. Тракторҙарға ҡышҡы ремонтҡа беҙ быйыл айырыуса яҡшы әҙерләндек. Йәй көнөндә үк ремонт мастерскойы, цехтар отличноға ремонтланды, улар ҡышҡа етерлек яғыулыҡ менән тәьмин ителде. Ремонтсылар өсөн бөтә эш шарттары ла тыуҙырылған, дөйөм торлаҡ, столовый бар. Дөйөм торлаҡ яҡшы итеп йыһазландырылды. Унда электр, радио бар. Шунда уҡ бер бүлмәлә ҡыҙыл мөйөш булдырҙыҡ.

Ремонт эштәре узловой метод менән алып барыла. Һәр бер узелға алдан уҡ иң тәжрибәле алдынғы механизаторҙарҙы беркеттек. Һәр бер ремонтсы хәҙер тик бер генә теләк менән—тракторҙарҙы һәм башҡа ауыл хужалығы машиналарын тик отличноға ремонтлау теләге менән генә йәшәй. Үҙ-ара ярышты киң йәйелдереп, ремонтсылар гүзәл эш өлгөләре күрһәтәләр. IV кварталда ремонтланырға тейеш булған 28 трактордың бөтәһе лә 17 декабргә ремонттан сығарыласаҡ, эштең сифаты бик яҡшы. IV кварталда ремонтланырға тейеш булған 16 һабан, 12 лущильник, 15 культиватор һәм 22 сәскестең бөтәһе лә ремонтланып ҡуйылды.

Ремонтсылар араһында йәйелдерелгән социалистик ярышта Михаил Максимовтың магнитолар ремонтлау узелы, иптәш Емельяновтың моторҙар ремонтлау узелы алда бара. Бөтә узелдар көн һайын смена нормаларын 190—200 процентҡа үтәйҙәр.

Беҙҙең МТС-тың механизаторҙары тракторҙарҙы һәм башҡа ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙың йыллыҡ планын РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар көнө — 18 февралгә тамамлау өсөн көрәшәләр.

Ф. Павлов,

Дәүләкән күргәҙмә-терәк МТС-ының директоры, Социалистик Хеҙмәт Геройы.

Фактылар нәмә тураһында һөйләйҙәр

◆ Башҡортостан колхозсылары государствонан мәңге файҙаланыу өсөн 7 миллион гектарҙан артыҡ ер алдылар. Ауыл хужалығы ер яңы техника менән ҡоралландырылды. Хәҙер республикабыҙҙың колхоз һәм совхоз баҫыуҙарында меңдәрсә тракторҙар, комбайндар һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары эшләй.

◆ Бөйөк Ватан һуғышына тиклем булған сталинсы биш йыллыҡ осоронда республикабыҙҙа сәсеү майҙаны 42 процентҡа артты. Бары тик бер 1950 йыл эсендә генә колхоздарҙың сәсеү майҙаны, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 278 мең гектарға, шул иҫәптән төп аҙыҡ культураһы булған бойҙай 171,7 мең гектарға артты.

◆ Республикабыҙҙың колхоздарында хәҙер 24 мең 224 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосалары бар. 1950 йылда колхоз баҫыуҙарында 13011 гектар майҙанда ағас ултыртылды, 56 быуа һәм һыу ятҡылығы төҙөлдө.

◆ Башҡортостанда 300-ҙән артыҡ лаборатория йорто эшләй. Улар бөтәһе 460 урында тәжрибә үткәрҙеләр. Күгәрсен районы 16 партсъезд исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре колхоз производствоһында алдынғы фән ҡаҙаныштарын киң ҡулланыу һөҙөмтәһендә 60 гектар майҙанда яҙғы бойҙайҙың һәр бер гектарынан 28-әр центнер урожай алдылар.

◆ Йөҙәрләгән колхоздар общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр. Продукт биреүсе общественный малдар һаны быйыл, 1949 йыл менән сағыштырғанда, 192 мең башҡа, шул иҫәптән мөгөҙлө эре малдар — 27,7 мең, суҡалар — 38,7 мең, һарыҡ һәм кәзәләр 125,8 мең башҡа артты.

Миңең бәхетле семьям

МТС! Был һүҙҙә иң тиклем көс һәм бәхет бар! Һәр йыл яҙ етеү менән колхоз баҫыуҙарында тракторҙарҙың көслө тауышы яңғырай.

МТС! Был һүҙҙең тулы әһәмиәтен тик колхоз баҫыуҙарының яҡшы итеп эшкәртелгән ҡара тупраҡлы ерҙәрендә һәм мул урожайлы баҫыуҙарында ғына аңлайһың. Әгәр был ҡеүәтле машиналар булмаһа, иҫһеҙ-сикһеҙ баҫыуҙар киңлеген нисек хәл итәләр ине икән? Революцияға тиклемге крәҫтиәндең арыҡ аты һәм ағас һуҡаһы менән ерҙе йыртҡылауы һәм уның ниндәй урожай алыуын күп колхозсылар әле лә яҡшы хәтерләйҙәр.

Тик Совет власы ғына, ҡеүәтле техника менән ҡоралланған колхоз төҙөлөшө генә игенселектең культураһын күтәреүгә, малсылыҡтың үҫеүенә, колхозсыларҙың мул тормошло булыуына килтерҙе.

Мин 15 йылдан артыҡ инде тракторист булып эшләйем. Ошо ваҡыт эсендә мин 10 мең гектарҙан артыҡ ер эшкәрттем. Мин эшкәрткән был ерҙәрҙән колхоздар йыл һайын мул урожай алдылар. Үҙемдең техник белемемде күтәреү өсөн бөтә көсөмдө биреп тырышам. Намыҫлы эшем өсөн мине трактор бригадаһы бригадиры итеп үрләттеләр. Оло улым Мәҙәрис быйыл трактористар курсында уҡый. Ҡыҙым Юля комбайнерка булырға әҙерләнә. Кесе улым Дамирға әле тик ун ғына йәш, ул да беҙҙең профессияны ярата. Йәйге каникул ваҡытында баҫыуҙан ҡайтмай.

Быйыл минең семья 1200 хеҙмәт көнө эшләне. «Верный путь» колхозында доход бүлгәндә минең семьяға 216 бот иген тейҙе. Хеҙмәт көненә тағы ла башҡа бик күп продукты алдыҡ.

Мин етәкселек иткән трактор бригадаһы колхоз менән төҙөшкән договорҙы намыҫ менән үтәп сыҡты. Быйылғы комбайн менән урожай йыйнау планын 230 процентҡа үтәнек. Шул уҡ ваҡытта бер тонна яғыулыҡҡа экономия яһаныҡ. Хәҙер беҙ һайлауҙар көнө хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, был бөйөк байрамды ремонт эштәрен тамамлап ҡаршылау өсөн көрәшәбеҙ.

Б. Исмәғилов,

Ҡыйғы МТС-ының трактор бригадаһы бригадиры.

БЕҘҘЕҢ АРТЕЛЬ — ОРЛОҠСОЛОҠ ХУЖАЛЫҒЫ

Беҙҙең колхоз государствоға иген тапшырыу һәм МТС эше өсөн натуралата түләү пландарын Илеш районының алдынғы артелдәре сафында үтәп сыҡты.

Беҙ бөтәһе 1128 центнер таҙа, яҡшы сортлы сәсеү орлоғо тапшырҙыҡ. Ә беренсе октябргә МТС эштәре өсөн натуралата түләүҙе тамамланыҡ. Бөтәһе 4100 центнер сәсеү орлоғо тапшырҙыҡ.

Беҙҙең артель быйыл юғары урожай йыйнап алды. Арыштың һәр бер гектарынан уртаса 15-әр центнер, бойҙайҙан һәм һолонан—14-әр центнер урожай алдыҡ. Үҙебеҙҙең сәсеү майҙанына етерлек орлоҡто таҙартып келәттәргә һалып ҡуйҙыҡ. Шулай уҡ страховой фонд һәм малдар өсөн фураж бүлеп ҡуйҙыҡ. Колхозсыларҙың һәр бер хеҙмәт көненә 3-әр килограмм иген бүләбеҙ.

А. Фәрүзов,

Илеш районы Буденный исемендәге колхоз председателе.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙың һөҙөмтәләрен билдәләү

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениенең 58, 89 һәм 94-се статьяларына ярашлы рәүештә Участка һайлау комиссиялары тауыш биреүҙе иҫәпләйҙәр һәм тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколын төҙөйҙәр.

1950 йылдың 17 декабрендә урындағы ваҡыт менән төнгө 12 сәғәттә Участка һайлау комиссияһы тауыш биреү тамамланды, тип иғлан итә һәм комиссия һайлау йәшниктәрен аса. Әгәр ошо һайлау участкаһының һайлаусылары тауыш биреп бөтһәләр ҙә, төнгө 12 сәғәткә тиклем тауыш биреүҙе тамамланған, тип иғлан итергә ярамай, сөнки «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» менән килеүсе һайлаусылар булырға мөмкин.

Тауыш биреүҙе иҫәпләү Участка һайлау комиссияһының бинаһында башҡарыла. Тауыш биреүҙе иҫәпләгән ваҡытта, һайлауҙар тураһындағы Положениенең 67-се статьяһына ярашлы рәүештә, общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының махсус билдәләнгән вәкилдәре, шулай уҡ матбуғат вәкилдәре ҡатнашыуға хоҡуҡлылар. Общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары вәкилдәренең, шулай уҡ матбуғат вәкилдәренең фамилиялары тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколына индерелә. Общественный ойошма һәм хеҙмәтсәндәр обществоһы тарафынан һайлау комиссияһы тауыш биреүҙе иҫәпләгәндә ҡатнашыуға вәкил итеп ебәрелеүсе тураһында һәр бер вәкилдең танытмаһы булырға тейеш. Танытма Участка һайлау комиссияһының председателенә йәки секретарына тапшырыла һәм комиссияның эш ҡағыҙҙары эсендә һаҡлана.

Һайлау йәшниктәрен асыу алдынан файҙаланылмаған бөтә бюллетендәр комиссияның печате менән печатлана.

Тауыш биреүҙе иҫәпләү буйынса бөтә эш участка һайлау комиссияһы тарафынан туҡтауһыҙ алып барыла.

Бирелгән һайлау бюллетендәрен иҫәпләүгә тиклем Участка һайлау комиссияһы һәр бер һайлау округы буйынса айырым рәүештә түбәндәгеләрҙе билдәләй:

а) һайлаусылар исемлегендә булған һайлаусыларҙың, тауыш биреү көнөндә «Тауыш биреү хоҡуҡына танытма» тапшырыусыларҙы ла индереп, дөйөм һаны;

б) һайлау бюллетене алған һайлаусыларҙың һаны (һайлаусылар исемлегенә «әйе» тип ҡуйылған билдәләрҙе иҫәпләү юлы менән башҡарыла);

Район, ҡала, ауыл йәки поселка Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау округтарындағы һайлаусылар исемлегендә булған һайлаусылар һанын иҫәпләү һайлаусылар исемлеге буйынса—7,8,9-сы графаларҙа һәр бер һайлаусының фамилияһы ҡаршыһына ҡуйылған һайлау округы номерҙары буйынса башҡарыла.

Ауыл йәки поселка Советына һайлауҙар буйынса бөтә һайлау округтарындағы һайлаусылар һаны (9-сы графа) тотошлай участка буйынса һайлаусылар исемлегендә торған һайлаусылар һанына тигеҙ булырға тейеш. Район Советына һайлауҙар буйынса (7-се графа) һәм ҡала Советына һайлауҙар буйынса ла (8-се графа) шулай уҡ.

Һайлау бюллетендәрен алған һайлаусылар һаны шул уҡ тәртиптә, һайлаусылар исемлегендәге 10-сы графала «әйе» тип ҡуйылған билдә буйынса башҡарыла.

Билдәләнгән һандар тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколының икенсе битендәге 1 һәм 2-се графаларға индерелә. Һәр бер һайлау округы буйынса айырым протокол төҙөлә.

Шунан һуң Участка һайлау комиссияһы һайлау йәшниктәрен аса һәм округтар буйынса бирелгән бюллетендәрҙе иҫәпләп, бирелгән бюллетендәр һанын һайлаусылар исемлеге буйынса бюллетендәр алған кешеләр һаны менән сағыштырып ҡарай һәм уның һөҙөмтәләрен һәр бер һайлау округы буйынса тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколына индерә.

Иҫәпкә алынмаған бюллетендәр ҡалырға тейеш түгел. Бюллетендәрҙе һәр бер һайлау округы буйынса айырым һалып ҡуйырға кәрәк.

Тауыш биргән саҡта берҙән артыҡ кандидат ҡалдырылған бюллетендәр, шулай уҡ билдәләнгән өлгөлә булмаған бюллетендәр ысын түгел, тип табыла.

Һайлау бюллетененең ысынлығына шик тыуған ваҡытта, Участка комиссияһы был мәсьәләне тауышҡа ҡуйыу юлы менән хәл итә. Был протоколда күрһәтелә. Тауыштар тиң булғанда, председателдең тауышы өҫтөнлөк ала.

Әгәр һайлау бюллетендәрендә Округ һайлау комиссияһы тарафынан теркәлгән кандидаттың фамилияһы һыҙылған булһа һәм депутатлыҡҡа кандидат итеп теркәлмәгән кешенең фамилияһы индерелһә, Участка һайлау комиссияһы бындай бюллетенде ысын түгел һәм кандидатҡа ҡаршы бирелгән, тип иҫәпләй.

Әгәр һайлау бюллетененә депутатлыҡҡа кандидат итеп теркәлгән кандидаттың фамилияһын ҡалдырыу менән бергә, был һайлау округы буйынса депутатлыҡҡа кандидат итеп теркәлмәгән кешенең фамилияһы индерелһә, бындай һайлау бюллетене ысын тип табыла һәм теркәлгән кандидат өсөн бирелгән тип иҫәпләнелә.

Ысын түгел тип табылған һайлау бюллетендәренең һаны һәр бер һайлау округы буйынса айырым иҫәпкә алына һәм тауыш биреүҙе иҫәпләүҙең тейешле графаһына индерелә.

Участка һайлау комиссияһы һәр бер һайлау округы буйынса ике данала тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколы төҙөй, уға Участка һайлау комиссияһының члендәре, шул иҫәптән мотлаҡ рәүештә председатель һәм секретарь ҡул ҡуя.

Һәр һайлау участкаһында, мәҫәлән, ауыл Советына һайлауҙар буйынса 10 һайлау округында һәм район Советына һайлауҙар буйынса бер һайлау округында тауыш биреү үткәрелһә, бындай ваҡытта Участка һайлау комиссияһы тауыш биреүҙе иҫәпләү буйынса ике данала 10 протокол (ауыл Советына һайлауҙар буйынса) һәм район Советына һайлауҙар буйынса ике данала бер протокол төҙөй.

Участка һайлау комиссияһының тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколында түбәндәгеләр күрһәтелергә тейеш:

а) тауыш биреүҙең башланыу һәм тамамланыу ваҡыты;

б) ошо һайлау округы йәки участкаһы буйынса һайлаусылар исемлегендә булған һайлаусыларҙың дөйөм һаны;

в) һайлау бюллетендәре алған һайлаусыларҙың һаны;

г) тауыш биреүҙә ҡатнашыусы һайлаусылар һаны;

д) ысын түгел тип танылған бюллетендәр һаны;

е) кандидаттарҙың фамилиялары һыҙылған бюллетендәр һаны;

ж) һәр бер депутатлыҡҡа кандидатҡа бирелгән тауыштар һаны;

з) Участка һайлау комиссияһына бирелгән ғаризаларҙың һәм жалобаларҙың ҡыҫҡаса изложениеһе һәм улар буйынса ҡабул ителгән ҡарарҙар.

Участка һайлау комиссияһының председателе, тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколдарына ҡул ҡуйғандан һуң, протоколдарҙың бер данаһын Округ һайлау комиссияларына ебәрә.

Һайлау бюллетендәре (ысындары айырым, ысын түгел тип табылғандары айырым) Участка һайлау комиссияһының печате менән печатланырға һәм тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколының икенсе данаһы, эш ҡағыҙҙары һәм Участка һайлау комиссияһының печате менән бергә Участка һайлау комиссияһының председателе тарафынан ҡалаларҙа—хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советы башҡарма комитетына, ауыл ерҙәрендә—хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советы башҡарма комитетына тапшырылырға тейеш.

Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениенең 31,39 һәм 47-се статьяларына ярашлы рәүештә, һайлауҙарҙың һөҙөмтәһен Участка һайлау комиссияларының протоколы нигеҙендә Округ һайлау комиссияһы билдәләй.

Округ һайлау комиссияһы тауыш биреүҙе иҫәпләүҙе һәм һайлауҙарҙың һөҙөмтәһен билдәләүҙе юғарыла күрһәтелгән тәртиптә үткәрә һәм протокол төҙөй.

Тауыштарҙың абсолют күпселеген, йәғни округ буйынса бирелгән тауыштарҙың яртыһынан күбеһен алған кандидат депутат итеп һайланылған тип иҫәпләнә.

Округ һайлау комиссияһының председателе һайланған депутатҡа депутат итеп һайланыу тураһында танытма бирә.

Округ һайлау комиссияһының председателе, тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколына ҡул ҡуйғандан һуң, протоколдың бер данаһын печатланған хәлдә нарочный менән тейешле Район, Ҡала, Ҡалалағы район, Ауыл һәм Поселка һайлау комиссияһына ебәрә.

Протоколдың икенсе данаһын, Участка һайлау комиссияһының протоколдарын һәм Округ һайлау комиссияһының эш ҡағыҙҙары менән бергә, Округ һайлау комиссияһының председателе һаҡлау өсөн хеҙмәтсәндәр депутаттарының тейешле район, ҡала, ҡалалағы район, ауыл йәки поселка Советы башҡарма комитетына тапшыра.

Әгәр һайлауҙарҙа округтағы һайлау хоҡуҡы булған һайлаусыларҙың яртыһынан аҙыраҡ өлөшө ҡатнашһа, ундай һайлауҙар ысын түгел, тип табыла. Шулай уҡ, бындай һайлауҙарҙа тауыштарҙың абсолют күпселеген алған кандидат һайланған тип иҫәпләнмәй.

Бындай ваҡытта яңы һайлауҙар билдәләнергә тейеш. Округ һайлау комиссияһы тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколына айырым билдә яһай һәм һис кисекмәҫтән тейешле Район, Ҡала, Ҡалалағы район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияһына хәбәр итә. Тейешле һайлау комиссияһы тарафынан беренсе һайлауҙарҙан һуң ике аҙнанан да һуңламайынса яңы һайлауҙар билдәләй.

Әгәр кандидаттарҙың береһе лә абсолют күпселек алмаһа, Округ һайлау комиссияһы был турала тауыш биреүҙе иҫәпләү протоколына айырым билдә яһай һәм тейешле Район, Ҡала, Ҡалалағы район, Ауыл йәки Поселка һайлау комиссияһына хәбәр итә һәм бер үк ваҡытта айырыуса күп тауыш алған ике кандидаттың яңынан тауышҡа ҡуйылыуы тураһында иғлан итә, шулай уҡ һайлауҙарҙың беренсе турынан ике аҙнанан да һуңламай яңынан тауышҡа ҡуйыу көнөн билдәләй.

Депутатлыҡҡа кандидаттарҙы яңынан тауышҡа ҡуйыу, шулай уҡ ысын түгел, тип табылған һайлауҙар урынына яңы һайлауҙар үткәреү беренсе һайлауҙар өсөн төҙөлгән һайлаусылар исемлеге буйынса һәм һайлауҙар тураһындағы Положениеға тулыһынса ярашлы рәүештә башҡарыла.

Н. Ғиззәтуллин,
А. Ғафуров.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 14 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 14 декабрҙә түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Халыҡ армияһы частәре бөтә фронттарҙа ла һөжүм алып барыуҙы дауам иттерәләр.

Синьго (Синкей) һәм Месань (Тозан) районларында дошман 38-се параллелгә сигенә. Дошмандың ҡайһы бер частәре 38-се параллелдең аръяғына уҡ сигенделәр ҙә инде.

Халыҡ армияһының Вонсан юнәлешендә хәрәкәт итеүсе частәре көнсығыш яр буйында күп кенә ҡалаларҙы — Сончжинь (Двесин), Килчу (Киссю), Таньчжонь (Тапсен), Ивонь (Риген), Пукчхон (Хокусей) ҡалаларын һәм башҡаларҙы азат иттеләр һәм һөжүм алып барыуҙы дауам итәләр.

Халыҡ армияһы частәренең Хамхын (Канко) районына ынтылышлы рәүештә һөжүм итеүҙәре һөҙөмтәһендә тар-мар ителгән лисынмансы дивизия «Капитолий» һәм 3-сө дивизия ҡалдыҡтары һәм американлыларҙың 7-се пехота дивизияһының һәм 1-се диңгеҙ пехота дивизияһының ҡалдыҡтары хәҙерге ваҡытта диңгеҙгә сигенә баралар.

Корея халыҡ-демократик республикаһы сит ил эштәре министре Пак Хен Ендең белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 13 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министре Пак Хен Ен 12 декабрҙә сит ил посольстволарының һәм миссияларының етәкселәренә түбәндәге белдереүҙе тапшырҙы.

«Корея ҡалаларын һәм ауылдарын Америка һәм Ли Сын Ман ғәскәрҙәренең варварҙарса емереүҙәре һәм Корея халҡын йыртҡыстарса үлтереүҙәре айҡанлы Корея халыҡ-демократик республикаһы сит ил эштәре министре Пак Хен Ен әфәндененең дипломатик корпусҡа яһаған белдереүе.

Америка-Англия интервенттәренең ғәскәрҙәре һәм уларҙың ялсылары — һатлыҡ Ли Сын Ман клиҡаһы ғәскәрҙәре, Корея Халыҡ армияһының удары аҫтында көньяҡҡа табан сигенә барып, тыныс йәшәгән граждан халҡын алдан уҡ әҙерлек менән массовый рәүештә юҡҡа сығаралар, ҡалаларҙы һәм ауылдарҙы яндыралар, йорттарҙы һәм ҡоролмаларҙы шартлаталар.

Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министрствоһы [illegible]

[illegible] са үлтерелеүҙәре тураһында көн һайын мәғлүмәттәр алып тора. Шуның менән бергә, Америка һәм Ли Сын Ман ғәскәрҙәре ауырлы ҡатындарҙы ла, балаларҙы ла, ҡарттарҙы ла аямайҙар.

Тулы булмаған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, бары тик бер Канвон провинцияһында ғына ла тыныс йәшәүсе граждандарҙан 15 меңдән артыҡ кеше атып үлтерелгән ҙә инде. Шул уҡ провинцияла Пхенган өйәҙе Октонри тигән кескәй генә бер ауылда Халыҡ армияһында хеҙмәт итеүсе хәрби хеҙмәткәрҙәр семьяларынан 32 семья атып үлтерелгән, улар араһында ауырлы ҡатындар һәм кесе йәштәге балалар ҙа бар. Америка интервенттәренең һәм Ли Сын Ман ғәскәрҙәренең ҡабалана-ҡабалана сигенгән юлдарында һис бер ғәйептәре булмаған ҡоралһыҙ граждандарҙың, ҡатын-ҡыҙҙарҙың, балаларҙың һәм ҡарттарҙың меңдәрсә мәйеттәре ята, улар ҡотороңҡан маньяктар тарафынан йыртҡыстарса ғазаплап үлтерелгәндәр.

Кореялағы үҙҙәренең юлбаҫарлыҡтарын БМО авторитете менән йәшереүсе Америка [illegible]

[illegible] ренең һаташҡан пландарын тормошҡа ашырыу тураһында хыялланған гитлерсе фашистик кеше ашаусылар ҙа шундай уҡ йыртҡыстарса юлдар менән тотош халыҡтарҙы юҡҡа сығарырға маташып ҡарағайнылар. Гитлерҙың авантюраһының ни менән барып бөткәнен тарих белә. Уолл-стриттәге заправилаларға һәм уларҙың Аҡ Йорттағы ялсыларына был турала хәтергә төшөрөү зарар итмәҫ ине. Үҙенең бойондороҡһоҙлоғон интервенттарҙан һаҡлаусы һәм был көрәште ахырына тиклем алып барып еткереү теләге менән тулы булған халыҡты юҡҡа сығарыу мөмкин түгел. Килер бер көн, Корея халҡын ошо дәрәжәлә тиклем күрелмәгәнсә кеслаүҙәрҙә ғәйеплеләр тарих суды алдына килеп баҫырҙар һәм үҙҙәре яһаған яуызлыҡтар өсөн яуап бирерҙәр.

Әфәнделәр! Кореяла тыныс йәшәгән халыҡты ошо оскос дәрәжәлә кеслаү һәм варварҙарса үлтереү фактыларын бөтә илдәрҙең хөкүмәттәренә һәм бөтә донъя общественнос фекеренә еткереүегеҙҙе һорап һеҙгә мөрәжәғәт итәм. Мин, ҡоралһыҙ тыныс халыҡты юғарыла күрһәтелгән фа- [illegible]

Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министре.

ПАК ХЕН ЕН.

1950 йыл, 12 декабрь».

Трумэндең илгә „ғәҙәттән тыш хәл" индерергә ниәтләүе тураһында Америка матбуғаты

НЬЮ-ЙОРК, 13 декабрь. (ТАСС). [illegible] гәнлеген аңлатырға тырышып, Аҡ Порт, Трумэн конгресстәге лидерҙәрҙе — демократтарҙы булһын, шулай уҡ республикасыларҙы ла «илдә ғәҙәттән тыш хәл иғлан ителеүгә ҡағыла торған мәсьәләләрҙе» тикшереү өсөн саҡырҙы, тип иғлан итте.

Аҡ Порттоң секретаре Эрли хәбәрселәргә белдергәнсә, Трумэндең ошо аҙна ахырында «илдә ғәҙәттән тыш хәл» иғлан итеүе лә мөмкин.

Илдә ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү Трумэнгә әле уның ҡулында булмаған ҡайһы бер полномочиеләрҙән файҙаланырға мөмкинлек бирәсәк. Ләкин матбуғаттың Вашингтондан алған хәбәрҙәрендә былай тип күрһәтелә: иғлан итеүҙең туранан-тура маҡсаты бында түгел, ә Америка интервенттәренең Кореяла иҫ киткес уңышһыҙлыҡҡа осрауҙарынан һуң, Американың бигерәк тә Көнбайыш Европалағы кесә тураһындағы тәьҫирҙе ҡайтанан урынлаштырыуға иҫәп тотолған пропаганда эффектен булдырыуҙа.

Трумэндең ғәҙәттән тыш хәл иғлан итергә ниәтләүе тураһындағы хәбәрҙәргә аңлатма биреп, «Бизнес уик» журналы үҙенең һуңғы номерендә былай тип яҙа: «Хөкүмәт һәм конгресс Кореянан алынған насар хәбәрҙәр менән бик ныҡ борсолдо... Хәҙерге ваҡытта, АҠШ-тың ҡыҙылдар көсөнә ҡаршы торорға һәләтле булмауын иҫбат иткән ошо дәлилдәр һөҙөмтәһендә Европала паника тыуыу ҡурҡынысы йәшәй... Хәҙерге хәл героик ишараны — көстө күрһәтә алған теләһә [illegible]

[illegible] итәләр.

Матбуғатта булған икенсе хәбәрҙәрҙә ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү, бынан тыш, һуғышҡа әҙерләктең тағы ла интенсиверәк программаһын тормошҡа ашырыу өсөн хөкүмәт Америка халҡынан талап итергә ниәтләгән «ҡорбанларға» барырға уны мәжбүр итеүгә иҫәпләнгән, тигән фекер әйтелә.

Ассошиэйтед пресс агентствоһының Вашингтондағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, Аҡ Порттағы кругтарҙа ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү «эске фронтта ла ҡорбандар яһау кәрәклеген эффектле рәүештә һыҙыҡ өстөнә аласаҡ» тип белдергәндәр.

Булған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү бигерәк тә пропаганда маҡсаттарын күҙҙә тотһа ла, ул бер үк ваҡытта Трумэн хөкүмәтенә халыҡтан яңы ҡорбандар талап итергә өҫтәмә мөмкинлек бирәсәк. Америка хөкүмәте идара итеүсе монополистик кругтар интересында хәрәкәт итеп, хәҙер үк инде, уныһыҙ ҙа экономиканы «регулярлаштереү» өлкәһендә ҙур хоҡуҡтарға эйә булып тора, шул иҫәптән ул хатта ғәҙәттән тыш хәл иғлан итмәйенсә үк эш хаҡын туңдырыу хоҡуҡына эйә булып тора, ләкин, ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеп, хөкүмәт автоматик рәүештә ҡайһы бер өҫтәмә хоҡуҡтарҙы аласаҡ. «Джорнал оф коммерс» газетаһы белдереүенсә, ул хоҡуҡтар эш көнен оҙайтырға мөмкинлек бирәләр. Унан ары хөкүмәт, «ғәҙәттән тыш хәл» иғлан ителгәндән һуң, демонстрацияларға ҡаршы тағы ла ҡатыраҡ сара- [illegible]

[illegible] дәр индерелә.

Күрәһең, ғәҙәттән тыш хәл һөҙөмтәһендә бирелә торған хоҡуҡтарҙы файҙаланыу шулай уҡ монополияларға государствоның контракттары буйынса самаһан тыш файҙа алыу бурысын да еңеләйтәсәк.

Бынан тыш, илдә ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү хөкүмәткә экономиканы хәрби рельстарға күсереү өлкәһендә ҙур вәкәләттәр бирәсәк. Был хөкүмәткә икенсе бөтә донъя һуғышы ваҡытында һалынып бөтөп тә, аҙаҡтан хосуси корпорацияларға арендаға бирелгән хәрби заводтар өҫтөнән үҙ контролен яңынан урынлаштырырға, тимер юл йөктәрен йөрөтөү һәм башҡалар өсөн өҫтөнлөк урынлаштырырға мөмкинлек бирәсәк.

Матбуғатта сыҡҡан хәбәрҙәргә ҡарағанда, конгресс лидерҙәре илдә ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеүҙе яҡлап сығыш яһаған ваҡытҡа, «Уолл-стрит джорнал» газетаһы үҙенең 11 декабрҙә сыҡҡан редакцион мәҡәләһендә һуғышҡа табан барыу юлында атланған ошо яңы аҙым айҡанлы тынысһыҙланыуын белдерҙе һәм уны «ҡурҡыныс тәҡдим» тип атаны. Ул мәҡәләлә былай тип әйтелә: «Илдә ғәҙәттән тыш хәл иғлан итеү һөҙөмтәһендә илде һуғыш рельстәренә күсереү һуғыш хәрәкәттәре башланыр алдынан һуңғы аҙым булыуын Европа аңлай».

Газета үҙенең йомғаҡлау һүҙендә хөкүмәтте ғәҙәттән тыш хәл иғлан итерҙән алда, килеп тыуған хәлгә ентекләп анализ яһарға саҡыра.

Көнбайыш Германияла коммунист депутаттарҙы парламент тейелмәҫлегенән мәхрүм итеү

БОНН, 13 декабрь. (ТАСС). ДПА агентствоһы, Көнбайыш Германияла Төньяҡ Рейн-Вестфалия еренең [illegible] коммунист депутаттар Ледвон, Еннес һәм Вашерҙе парламент тейелмәҫлегенән мәхрүм итте, тип таштыра.

Был ҡарар «канцлер» Аденауэрҙең талап итеүе буйынса ҡабул ителгән. Аденауэр Төньяҡ Рейн-Вестфалия еренең КПГ правлениеһен «канцлерҙы» Советтарға ҡаршы яла яғыу провокацияһын фаш итеп сығыш яһаған өсөн «яуапҡа тартылыуҙы» талап иткән. Был өс депутат ошо правлениеның члены булып торалар.

Совет китабының сифатын яҡшыртыу өсөн

Китап — хеҙмәтсәндәрҙең киң массаларын коммунистик рухта тәрбиәләүҙә, уларҙы хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө эшенә туплауҙа төп средстволарҙың береһе. Ул Совет кешеһен марксизм-ленинизм теорияһы менән ҡоралландырыуҙа төп сығанаҡ булып тора.

Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте политик, техник, фәнни һәм художестволы әҙәбиәтте үҫтереүгә һәм уның сифатын яҡшыртыуға ҙур иғтибар бирә. Илебеҙҙә төрлө китаптар фонды арта. Улар сифат яғынан да яҡшыра баралар.

Быға беҙҙең республикабыҙ асыҡ миҫал булып тора ала. Бөйөк Октябрь социалистик революцияһынан һуң Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә, милли политиканың тормошҡа ашырылыуы һөҙөмтәһендә, башҡорт халҡының милли культураһы сәскә атты, шул иҫәптән милли телдә күп һанда китаптар баҫыла башланы. Был китаптарҙың һаны йылдан-йыл арта килә. Башгосиздат 1929 йылда 90 исемдә 392 мең дана (468 баҫма табаҡ) китап һәм брошюралар сығарған булһа, 1950 йылда инде 395 исемдә 1 миллион 853 мең дана (1874 баҫма табаҡ) китап һәм брошюралар баҫып сығарҙы. Китаптар баҫыу күләме, һуғышҡа тиклемге 1940 йыл менән сағыштырғанда, 1951 йылда 700 баҫма табаҡҡа артасаҡ.

Башҡорт государство издательствоһы эштең күләме буйынса РСФСР-ҙа, башҡа милли республикалар менән сағыштырғанда, икенсе урында тора. Хәҙер Башҡортостанда дәреслектәр, художестволы әҙәбиәт, марксизм-ленинизм классиктәренең әҫәрҙәрен, ауыл хужалығы һәм техника буйынса китаптар баҫып сығарыу йылдан-йыл арта. В. И. Лениндең һайланма әҫәрҙәренең беренсе томы, «Нимә эшләргә?», «Государство һәм революция», «Бер аҙым алға, ике аҙым артҡа», «Империализм — капитализмдең юғары стадияһы», «Коммунизмдә балаларса «һуллыҡ» ауырыуы», «Демократик революцияла социал-демократияның ике тактикаһы» тигән хеҙмәттәре башҡортсаға тәржемә итеп баҫылдылар. Ошо көндәрҙә В. И. Лениндең һайланма әҫәрҙәренең икенсе томы донъяға сығарыласаҡ. И. В. Сталиндең «Ленинизм мәсьәләләре», «Советтар Союзының Бөйөк Ватан һуғышы тураһында» тигән хеҙмәттәре, күп кенә докладтары һәм телмәрҙәре, шулай уҡ «ВКП(б)-ның ҡыҫҡаса тарихы», «И. В. Сталиндең ҡыҫҡаса биографияһы» башҡорт телендә баҫылды.

И. В. Сталиндең әҫәрҙәре башҡорт телендә баҫыла башлаясаҡ. Беренсе булып И. В. Сталиндең 4 томы баҫыласаҡ. Был яуаплы бурыстарҙы хәл итеү өсөн ВКП(б)-ның Өлкә Комитеты эргәһендә редакцион коллегия ойошторолдо, тәржемәселәр, рецензенттар билдәләнде. Хәҙер И. В. Сталин әҫәрҙәренең беренсе томын баҫып сығарыу өсөн әҙерлек эштәре алып барыла.

Киләсәктә партия, комсомол, профсоюз ойошмаларының, промышленность һәм ауыл хужалығы алдынғыларының эш методтарын сағылдырыусы политик-массовый әҙәбиәт сығарыуға айырыуса иғтибар биреләсәк. «Агитатор блокноты», «Пропагандистарға ярҙамға», «Политик мәктәптә уҡыусыларға ярҙамға» һәм башҡа брошюралар, плакаттар, лозунгылар баҫыласаҡ.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы «Башҡорт АССР-ының хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһында Положение» 70 мең тираж менән рус, башҡорт һәм татар телдәрендә баҫып сығарылды. Шулай уҡ һайлауҙарға арналған 400 мең дана плакат әҙерләнде.

Башгосиздаттың ауыл хужалығы секторы буйынса ҙур ғына эштәр башҡарыласаҡ. Ауыл хужалығы алдынғыларының тәжрибәләрен, республикалағы ғилми-тикшеренеү учреждениеләренең эштәрен, алдынғы ауыл хужалығы фәнен пропагандалауға айырыуса иғтибар ителәсәк. Алдынғы совет агробиология фәнен, Мичурин учениеһен пропагандалауҙы күҙҙә тотоп, академиктар В. Р. Вильямс, Т. Д. Лысенконың һәм башҡа совет ғалимдәренең хеҙмәттәре баҫылып сығасаҡ.

Дәреслектәр һәм методик ҡулланмалар әҙерләүгә айырыуса ҙур әһәмиәт бирелә. Ошо йылда ғына беҙҙең мәктәптәребеҙ 400 мең дана дәреслек алдылар. 1951 йылда төрлө фәндәр буйынса методик ҡулланмалар, терминологик һүҙлектәр сығарыласаҡ.

Халҡыбыҙҙың материаль тормош кимәле көндән-көн күтәрелеү һөҙөмтәһендә культура талаптары ла арта бара. Һуңғы йылдарҙа хеҙмәтсәндәрҙең художестволы әҙәбиәткә булған һорауҙары айырыуса артты. Хәҙер башҡорт халҡы тыуған телдә рус әҙәбиәте классиктәре А. Пушкин, Л. Толстой, Н. Гоголь, И. Тургенев, В. Маяковский, М. Горький һәм күренекле совет яҙыусыларының әҫәрҙәрен уҡыйҙар. 1951—1952 йылдарҙа башҡорт совет яҙыусылары Рәшит Ниғмәти, Мостай Кәрим, Сәйет Агиш һәм башҡа иптәштәрҙең һайланма әҫәрҙәре баҫыласаҡ. Мәктәп йәшендәге һәм мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн 1951 йылда 50 исемдә төрлө художестволы әҫәрҙәр баҫыу күҙҙә тотола.

Быға тиклем Башгосиздат эшендә күп кенә етешһеҙлектәр урын тотто. Ауыл хужалығы һәм промышленность алдынғыларының эш тәжрибәләре тураһындағы китаптар аҙ баҫылды. Марксизм-ленинизм классиктәренең әҫәрҙәре һәм художестволы әҫәрҙәр баҫыу планы үтәлмәй килде. Күп кенә китаптар һәм брошюралар оформление яғынан түбән сифатлы булып, күп кенә хаталар менән, һуңлап сыҡтылар. Был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн бөтә саралар күрелә. Хәҙер Башгосиздаттың аппараты тәжрибәле кадрҙар менән тулыландырыла. Тәржемәселәр, редакторҙар һәм рецензенттар составына төрлө фән специалистәре, партия һәм совет работниктәре ылыҡтырыла. Китаптарҙы билдәләнгән срокта һәм художество яғынан яҡшы итеп сығарыу өсөн бөтә мөмкинлектәр файҙаланыла.

Башҡорт государство издательствоһы работниктәре үҙҙәренең алдына ҡуйылған бурыстарҙы намыҫ менән үтәргә бурыслылар. Партия, халыҡ беҙҙән шуны талап итә.

Ғ. Ғәлиев,

Башгосиздат директоры.

УҠЫТЫУСЫЛАР ИНИЦИАТИВАҺЫ МЕНӘН

Нуриман районының Иҫке-Ҡул урта мәктәбе уҡытыусылары уҡыу йылы башланғас та мәктәп эргәһендә художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәге ойошторҙолар. Түңәрәк менән З. Янбухтин етәкселек итә.

Был түңәрәк һайлаусылар алдында 8 тапҡыр концерт бирҙе. Концерттарҙың музыка номерҙәрен Ғ. Бәҙретдинов ойошторҙо. Түңәрәктең эшендә Ғилманова, Бәҙретдинова, Булатова, Федотова, Таран, Хәлилова, Абдуллина, Зиннәтова иптәштәр бигерәк тә актив ҡатнашалар.

Ә. Ямаев.

П. Керес — шахмат буйынса СССР чемпионы

Гроссмейстер П. Керес (ТАСС фотохроникаһы).

Шахмат буйынса СССР беренселеге өсөн XVIII турнирҙың финал туры тамамланды. СССР чемпионының почетлы исемен һәм еңеүсенең алтын медален алыу өсөн көсөркәнешле көрәш бер ай дауам итте. Ярыш барышында турнирҙа ҡатнашыусыларҙың береһе лә бер-береһенән айырыла һәм лидерлыҡты үҙ ҡулына ныҡлы ала алманы. Турнир таблицаһында төрлө этаптарҙа күп кенә ҡатнашыусылар алдынғы булдылар. Улар араһында Мәскәү өлкәһенең вәкиле мастер Аронин, гроссмейстер Смыслов, Ленинград мастеры Толуш, Киев вәкиле Липницкий һәм аҙаҡ килеп, гроссмейстер Керес булды.

Һуңғы тур башланыуға СССР-ҙа шахмат чемпионатының тарихында бер ваҡытта ла булмаған хәл килеп тыуҙы. Турнирҙа ҡатнашыусы 4 шахматист—Аронин, Керес, Толуш һәм Липницкий беренсе урынды дәғүәләне. Чемпионаттың һуңғы туры бик көсөркәнешле обстановкала үтте.

Гроссмейстер Керес был турнирҙа үҙенең юғары класс мастер булыуын яңынан демонстрацияланы һәм СССР чемпионы исемен һәм еңеүсенең алтын медален икенсе тапҡыр яулап алды.

Совет шахматистәренең йәш быуыны вәкилдәре Аронин һәм Липницкий турнирҙа отлично һөҙөмтәләргә өлгәштеләр. *Арониндең уңышы — күренекле өлгәшеү* булып тора. Ул бик яҡшы спорт һөҙөмтәһенә өлгәшеү генә түгел, бәлки уның уйыны сифат яғынан да иң юғары кимәлдә булды. СССР чемпионатында беренсе тапҡыр ҡатнашыусы Липницкийҙең һөҙөмтәһе бик яҡшы булды. Ул — йәш, үҫеүсе шахматист. Уның алдында үҙенең оҫталығын артабан камиллаштереү перспективалары асыҡ.

Мастер Толуш турнирҙа бик яҡшы уйнаны. Уның үтkeн, комбинациялы уйыны турнирға йөрөүсе күп һандағы тамашасыларҙа ҙур ҡәнәғәтләнеү тыуҙырҙы.

Шулай уҡ йәш мастерҙар — Геллер һәм Петросян да яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәштеләр.

Тотош алғанда турнир юғары спорт кимәлендә үтте һәм турнир партиялары Советтар Союзының шахматистәре ҙур ҡыҙыҡһыныу менән өйрәнәсәктәр.

Н. Зубаиров.

Яуаплы редактор урынбаҫары **М. Т. САҠАЕВА.**

ГРАЖДАНДАР!

Электр энергияһын файҙаланған ваҡытта янғынға ҡаршы ҡағиҙәләрҙе һаҡлағыҙ. Ҡағиҙәләрҙе һаҡламауҙың янғынға килтереүе мөмкин икәнлеген хәтерегеҙҙә тотоғоҙ.

Электр проводаларын төҙәк хәлдә тотоғоҙ. Яланғас проводтарҙың, төҙәк булмаған выключателдәрҙең, розеткаларҙың, вилкаларҙың, патрондарҙың һәм электр предохранителдәренең булыуына юл ҡуймағыҙ. Төҙәк булмағандарын һис кисекмәҫтән яңылар менән алмаштырығыҙ.

Предохранителдәргә янған пробкалар урынына тимер сыбыҡтар ҡуймағыҙ.

Бер нисә электр йылытҡыс приборҙарын бер үк ваҡытта электр селтәренә тоташтырмағыҙ. Был, проводтарҙың яныуына һәм янғынға килтерәсәк.

Электр селтәренә тоташтырылған электр мейестәре, плиткаларын, электр утюгтәрен һәм башҡа электр йылытҡыс приборҙарҙы ҡараусыһыҙ ҡалдырмағыҙ. Өйҙән сыҡҡан ваҡытта уларҙы электр селтәренән айырырға онотмағыҙ.

Бындай электр приборҙарын файҙаланған ваҡытта ағас стеналарҙан һәм яныусы матдәләрҙән алыҫ урындарға ҡуйығыҙ.

Электр йылытҡыс приборҙарын электр селтәренә тик розетка һәм вилка аша ғына тоташтырығыҙ.

БАССР Эске эштәр министрствоһының янғын охранаһы бүлеге.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01190 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл
№ 250 (8707)
17
ДЕКАБРЬ
йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

Бөгөн урындағы Советтәргә һайлауҙар көнө.

БӨТӘГЕҘ ҘӘ ҺАЙЛАУҘАРҒА!

Коммунистәр һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн берҙәм тауыш бирәйек!

Бөтәгеҙ ҙә һайлауҙарға!

Бөгөн бөтә халыҡ байрамы — урындағы Советтәргә һайлауҙар көнө. Ҡалаларҙың һәм колхоз ауылының киң урамдары байрамса биҙәлгәндәр. Һәр ерҙә шатлыҡ, күңеллелек. Һайлаусылар, байрамса кейенеп, һайлау участкаларына ағылалар — улар үҙҙәренең граждандыҡ бурыстарын үтәүгә ашығалар.

Социализмдең тарихи еңеүҙәрен закон итеп беркеткән Сталинсе Конституция Совет иленең бөтә граждандарына бөйөк хоҡуҡтар бирҙе. Башҡортостан хеҙмәтсәндәре большевиктар партияһы һәм уның ойоштороусылары Ленин һәм Сталиндең туранан-тура етәкселегендә үҙенең автономиялы Совет Социалистик Республикаһын төҙөнөләр. Башҡортостан элек артта ҡалған аграр илдән ҡыҫҡа ваҡыт эсендә, бөйөк рус халҡының туғандаш ярҙамында, большевиктар партияһы һәм иптәш Сталиндең көндәлек хәстәрлеге менән индустриялы, механикалаштырылған социалистик ауыл хужалығы булған, формаһы яғынан милли, йөкмәткеһе яғынан социалистик культураһы һәм искусствоһы сәскә атҡан тиң хоҡуҡлы республикаға әйләнде. Бөгөн Башҡортостан һайлаусылары, РСФСР-ҙың бөтә һайлаусылары менән бергә, үҙҙәренең Сталинсе Конституция биргән был бөйөк хоҡуҡтарын ҙур шатлыҡ менән тормошҡа ашырасаҡтар.

Бөтә совет халҡы урындағы Советтәргә беренсе кандидат итеп Бөйөк Октябрь социалистик революцияһын ойоштороусы һәм рухландырыусы, донъяла беренсе социалистик государство төҙөүсе, илебеҙҙә социализмдең еңеүен ойоштороусы һәм еңгән социализм иленең конституцияһын ижад итеүсе Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәттеләр.

Бөгөн унар миллионлаған һайлаусылар, коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш биргәндә, бөйөк Сталингә ысын йөрәктән рәхмәт һәм хөрмәтләү һүҙҙәрен әйтәләр. Сөнки Сталин исеме халыҡ йөрәгендә иреклек, бәхетле тормош, бөйөк ижадтар һәм тыныслыҡ булып урынлашҡан. Сталин — еңеү, шатлыҡ һәм бәхет. Сталин — тыныслыҡ, дуҫлыҡ һәм сәскә атыу. Сталин — ул беҙҙең тормошобоҙ. Сталин йәшәгән эпохала йәшәүҙән, Сталин етәкселегендә коммунистик общество төҙөүҙән дә ҙур бәхет булыуы мөмкинме һуң, ти коммунизм төҙөүсе совет халҡы. Был фекерҙәрҙә совет халҡының большевиктар партияһы һәм иптәш Сталин етәкселегендә өлгәшкән бөйөк ҡаҙаныштары менән ғорурланыу, был ҡаҙаныштар өсөн партиябыҙға, Сталингә рәхмәттәр уҡыу, Ленин — Сталин партияһы эшенә икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлек әйтелгән.

Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерләнеү республикабыҙ хеҙмәтсәндәренең бик ҙур производство һәм политик активлеген тыуҙырҙы. Республикабыҙ ауыл хужалығы государство алдындағы беренсе бурысын — государствоға иген тапшырыу планын срогынан алда үтәне. Республикабыҙҙың 28 МТС-ы һайлауҙар көнөнә тракторҙар ремонтлауҙың IV квартал планын үтәп ҡаршыланы.

Башҡортостан нефтселәре һайлауҙар көнөн пландан тыш күп тонналар нефть биреп ҡаршыланылар, металлургтар кокс, прокат буйынса ноябрь планын арттырып үтәнеләр.

Өфөнөң кабель заводы, тау оборудованиелары заводы, фанера заводы, киндер-йылыҡ комбинаты, витамин заводы һ. б. Стәрлетамаҡ ҡалаһының «Красный пролетарий» заводы һайлауҙарҙы производство пландарын үтәп ҡаршыланылар.

Һайлауҙар алдынан хеҙмәтсәндәрҙең депутатлыҡҡа кандидаттар күрһәтеү йыйылыштары ла, шулай уҡ һайлаусыларҙың кандидаттар менән осрашыу йыйылыштары ла совет обществоһы берҙәмлегенең, совет халҡының большевиктар партияһына бирелгәнлегенең ысын демонстрацияһы булдылар. Депутатлыҡҡа кандидаттар менән осрашыу йыйылыштарында һайлаусылар үҙҙәренең сталинсе блок кандидаттарына, бер кешеләй булып, тауыш бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы — совет халҡының большевиктар партияһы етәкселегендә өлгәшкән бик ҙур ҡаҙанышы ул. Быға тик социализмдең еңеүе, эксплуататор синыфтарҙың бөтөрөлөүе һөҙөмтәһендә генә ирешергә мөмкин булды. Капиталистик общество үҙенең эске ҡаршылыҡтары менән тетkelәнгән, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешенә аяуһыҙ һөжүм иткән, хеҙмәтсәндәрҙең һәр төрлө политик хоҡуҡтарына ҡотороноп һөжүм иткән бер ваҡытта, беҙҙең илебеҙҙә эшселәр ҙә, крәҫтиәндәр ҙә, интеллигенция ла бер маҡсат өсөн — коммунистик общество төҙөү өсөн фиҙакәр хеҙмәт итәләр. «Капиталистик общество эшселәр һәм капиталистар араһындағы, крәҫтиәндәр һәм помещиктар араһындағы килешә алмаҫлыҡ ҡаршылыҡтар менән тетkelәнгән бер ваҡытта, был уның эске хәленең тотороҡһоҙлоғона алып барған бер ваҡытта, эксплуатация иҙеүенән азат булған совет обществоһы ундай ҡаршылыҡтарҙы белмәй. Ул синфи бәрелештәрҙән азат һәм эшселәрҙең, крәҫтиәндәрҙең, интеллигенцияның дуҫтарса хеҙмәттәшлеге картинаһын каүҙаландыра. Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге, СССР халыҡтарының дуҫлығы, совет патриотизмы кеүек шундай хәрәкәт иттергес көстәр шул берлек нигеҙендә йәйелделәр ҙә» (Сталин).

Урындағы Советтәр—Совет власының иң массовый органы ул. Тик Башҡорт АССР-ында ғына ла урындағы Советтәргә бөгөн 24 меңдән артыҡ депутат һайланасаҡ. Шуларҙың 7 меңдән артығы ҡатын-ҡыҙҙар. Улар бөтәһе лә коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары. Улар араһында Советтар Союзы Геройы Шаһи Ямалетдинов, Социалистик Хеҙмәт Геройҙары: Банат Батырова, Федор Рябов һәм башҡалар, Нуриман МТС-ының алдынғы комбайнеры Сайфулла Шәйдуллин, «Туймазынефть» тресының данлыҡлы бораулаусы-новаторы Ҡасим Белялдинов һәм башҡа бик күп данлыҡлы кешеләр бар.

Коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш биреп, һайлаусылар, Тыуған илебеҙҙең артабан сәскә атыуы өсөн, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күрешен тағы ла яҡшыртыу өсөн, коммунизмдең еңеүе өсөн тауыш бирәләр. Совет халҡы бөгөнгө һайлауҙарҙа коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарын бер тауыштан һайлап, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн, коммунизмдең яңы еңеүҙәре өсөн арымай-талмай көрәшергә үҙҙәренең әҙер тороуҙарын, Ленин—Сталин партияһына икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлектәрен тағы бер тапҡыр демонстрациялаясаҡ.

Бөтәгеҙ ҙә һайлауҙарға!

ЯКУБ КОЛАС

СТАЛИН ҠОЯШЫ АҪТЫНДА

Әй, туғаным, мен юғары,
Ҡараш ташла донъяға —
Һинең тыуған-үҫкән ерең
Ҡалай иркен тын ала!

Алланы таң, азат ергә
Һибелә уның нурҙары.
Бөттө ҡайғы, бөттө аһ-зар,
Беҙ онотттоҡ нужаны.

Тик сәскәләр ҙә — баҡсалар,
Гел йәшәрә ил ҡыры,
Бөтә ерҙә яңғырап тора
Бәхетебеҙҙең шат йыры.

Беҙ барғанда ер тетрәй —
Шундай аҙымдың көсө.
Ҡараңғы уй, өмөтһеҙ уй
Уйламай инде кеше.

Бөтә яҡта — иркен юлдар,
Киң-киң атлап алға бар!
Тартып алды халыҡ үҙе
Бирмәгәнде аллалар!

Күрсе: йондоҙҙар төркөмө
Кремлдән ҡоя нурҙар.
Һәм беҙҙең йәшәргән ерҙә
Тыуа күпме батырҙар!

Дошманлыҡ юҡ беҙҙең илдә —
Дуҫ һәм имен беҙҙең йорт.
Туған булды бөтәбеҙ ҙә
Яҡут, ненец һәм башҡорт.

Ҡунаҡтар булып киләләр
Ҡышлаҡтарға, ауылға, —
Ишек асыҡ Шевченкоға,
Пушкинға һәм Жамбулға.

Ниндәй гүзәл берҙәмләшкән
Бар милләттәр, бар тоҡом,
Берҙәм һулыш, бер ынтылыш,
Берҙәм көрәш, бер закон!

Был дуҫлыҡта бит беҙҙең көс,
Беҙҙең ҡеүәт һәм ҡанат,
Еңеүҙәр менән барабыҙ
Килер көндәргә ҡарап.

Беҙҙе һис кем уҙа алмаҫ!
Ил ҡеүәте хаҡында,
Алтындан һүҙҙәр яҙылған
Сталинсе законда.

Халыҡтарҙың юлбашсыһы
Һине, Тыуған ил генәм,
Ҙур бәхеткә алып бара
Яҡты һәм киң юл менән.

Мостай Кәрим тәржемәһе.

Р. НИҒМӘТИ

ЕҢЕҮЕ ӨСӨН КОММУНИЗМДЕҢ!

Таң.
Ябалаҡ аҡ ҡар яуа.
Йоҡонан иртә тора дан илем.
Тере көмөш —
минус егермелә,
Ә йөрәктә бөгөн яҙ минең.
Аҡ ҡар бөртөктәре
ем-ем итә,
Гүйә, юлға ынйы һибелгән.
Ҡолаҡтарҙан декабрь семетһә лә,
Май йылыһы минең күңелдә.
Ниндәй сафлыҡ!
Шул саф һауа менән
Күкрәгемде киреп тын алам,
Һәм уйлайым:
минән бәхетлерәк
Кеше бармы икән донъяла!
Һәм күрәм мин:
шатлыҡ йылмайыуы
Йөҙҙәрендә минең дуҫтарҙың.
Оло байрам менән
тәбрик итеп,
Ҡотлап ҡыҫышабыҙ усатарҙы.
Биҙәлгән йорт.
Минең яҡын дуҫтар
Урналарға табан үтәләр.
Мин бюллетень алам
һәм уны мин
Яҡты бәхетем итеп күтәрәм.
Тауыш йәшерен.
Минең иптәштәрем
Башта кабинаға керәләр.
Тик беләм мин:
улар, минең кеүек,
Сталин өсөн тауыш бирәләр.
Сталин өсөн —
тимәк, тормош өсөн,
Сталин өсөн —
тимәк, ил өсөн,
Сталин өсөн —
тимәк, бәхет өсөн,
Шатлыҡ өсөн, сәскә-гөл өсөн!
Сталин өсөн —
тимәк, күк урмандар,
Волга уттарының балҡыуы,
Ярҙарынан ташҡан Аму-Дарья,
Ҡомлоҡтарҙың сәскә атыуы.
Сталин өсөн —
тимәк, тыныслыҡ ул,
Көс-ҡеүәте Совет иленең,
Тыныс хеҙмәт биргән муң емештәр
Һәм еңеүе коммунизмдең!

ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИН

Бөйөк Сталин исеме менән

☆ ☆

Бөйөк Сталингә ҙур рәхмәт

Беҙ район Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп үҙебеҙҙең эрләтелгән Карл Маркс исемендәге колхоздың председателе Ғафаров Нәфиҡ Ғафар улын күрһәттек. Ул инициативалы етәксе һәм оҫта ойоштороусы. Быйыл беҙ уның тырышлығы арҡаһында колхоз баҫыуҙарында мул урожай үҫтереп алдыҡ. Тыуған ил алдындағы беренсе бурысыбыҙҙы намыҫ менән үтәнек. Киләһе йыл өсөн етерлек сәсеү орлоғо туплаңыҡ. Иптәш Ғафаров инициативаһы менән колхозсыларҙың агротехник уҡыуҙары ойошторолдо.

Бына бөгөн беҙ һайлаусылар иптәш Ғафаров өсөн тауыштарыбыҙҙы бирәбеҙ. Бындай кандидат өсөн тауыш биреү — колхоз крәҫтиәндәре өсөн ҙур бәхет ул. Сөнки беҙҙең совет депутаты исеменә лайыҡлы кешеләр—коммунистар партияһы һәм юлбашсыбыҙ Сталин тарафынан тәрбиәләнгән кешеләр улар. Ә бөйөк Сталин исеме—донъяла иң ҡәҙерле исем ул. Мин бөгөн һайлау урнаһынан үткәндә иң ҙур рәхмәтемде бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталингә әйтәм.

Шакир Сабиров,
Мәсетле районы, Карл Маркс исемендәге колхоздың агрономы.

Беҙҙең хеҙмәттә еңеүебеҙ

Юлия Кузьминична Быкова иптәште беҙҙең Черниковск ҡалаһының хеҙмәтсәндәре күптән беләләр. Ул икмәк заводының иң яҡшы эшсеһе, ҡаланы төҙөкләндереүҙә, хеҙмәтсәндәрҙең көн-күреш шарттарын яҡшыртыу өсөн актив көрәшә. Ул ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәтелгәйне. Беҙ бөгөн уға тауыш бирәбеҙ.

Урындағы Советтәргә һайлау көнөн беҙ лайыҡлы бүләктәр менән ҡаршыланыҡ. Беҙҙең фанера комбинаты үҙенең биш йыллыҡ планын ноябрь айында уҡ үтәгәйне. Мин дә, коллективтың башҡа члендәре кеүек үҙ бурысымды намыҫ менән үтәнем. Йыллыҡ заданиемды үтәүҙе август айында, биш йыллыҡты июнь айында уҡ тамамланым. Һайлау көнөн мин стахановсы вахтала эшләп ҡаршы алдым. Көндәлек норма үтәлешем 140—150 процент тәшкил итә.

Күптән түгел генә мин бер сменала 24 кубометр шпон яһаным. Был Бөтә Союздың фанера промышленносында бығаса тиңлем булмаған хәл.

Һәр һайлау беҙҙең илдә ҙур тантана, яңы еңеү тыуҙыра. Беҙҙең хеҙмәттә еңеүебеҙ — ул сталинсе блок кандидаттарын хөрмәтләүебеҙҙең иң яҡшы күрһәткесе ул.

Ш. Закиров,
Черниковск фанера комбинатының стахановсы лущильщигы.

Күп балалы әсә шатлығы

— Хәҙер минең ун балам бар. Уларҙы тәрбиәләүем өсөн хөкүмәтебеҙ мине ике орден менән наградланы; Героиня-әсә исеме бирҙе. 1938 йылдан бирле, йыл һайын 2—3 мең һум аҡса алам. Бына яңы өй һалырға ярҙам иттеләр. Күп балалы әсәләр тураһында хөкүмәтебеҙҙең шулай хәстәрлек итеүе өсөн мин бик шатмын. Совет иле балаларҙың бәхетле һәм шат булып үҫеүҙәрен теләй, уларҙы уҡыта, кеше итә. Оло улым минен 1942 йылдан бирле заводта эшләй. Стахановсы хеҙмәте өсөн йыл һайын бүләкләнеп килә. Бына быйыл инде үҙен мастер итеп ҡуйҙылар. Ике улым Совет Армияһында хеҙмәт итә. Икеһе лә артиллерист. Командирҙары уларҙы маҡтап хат ебәрҙеләр. Тағы ике улым, 4 ҡыҙым уҡый. Уҡытыусылары уларҙы маҡтап бөтөрә алмайҙар. Ә быныһына әле уҡырға иртәрәк, — тип кесе ҡыҙы Фильзәне ҡосаҡлап ала Ғилмевамал апай. Бына шулай шаулап-гөрләп йәшәйбеҙ инде. Был бәхетле тормош өсөн хөкүмәтебеҙгә, иптәш Сталингә, үҙемдән дә, балаларым исеменән дә, ҡат-ҡат ҡайнар рәхмәттәр әйтеп киләм. Ошо бәхетле тормош өсөн мин үҙ тауышымды һайлауҙарҙа сталинсе блок кандидаттарына бирәсәкмен.

Күп балалы әсә — Насырова Ғилмевамал апай бөгөн. Тыуған илебеҙҙең бөтә граждандары кеүек уҡ, ғорурлыҡ һәм шатлыҡ менән һайлауҙарға бара.

Өфө ҡалаһы. **Ә. Бикиев.**

☆

Халҡыбыҙҙың ҡаҡшамаҫ берҙәмлеге

Беҙ бөгөн һайлау урнаһына килдек. Сталинсе Конституция биргән хоҡуҡыбыҙҙы файҙаланып, мин дә граждандыҡ бурысымды үтәйем. Беҙ коммунистар һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш бирәбеҙ.

Депутат ул — халыҡ хеҙмәтсеһе. Мин үҙ тауышымды өсөнсө номерле төҙөлөш-монтаж управлениеһының ташсыһы Шәһиҙә Зәйнетдин ҡыҙы Аҡъегетова иптәшкә бирәм. Ул — башҡорт халҡының данлы ҡыҙы. Производствола алдынғы стахановсы. Үҙ нормаһын 2—3 тапҡырға арттырып үтәй. Ул халыҡ бәхете өсөн, Тыуған ил ҡеүәтен нығытыу, илебеҙҙә коммунизм төҙөү өсөн актив көрәшә. Шәһиҙә Аҡъегетоваға тик беҙҙең илебеҙҙә Ленин—Сталин партияһы ғына бындай мөмкинлекте, тулы хоҡуҡты бирҙе. Ул беҙҙең наказдарыбыҙҙы ла намыҫ менән үтәйәсәк.

Беҙ, Ишембай нефтселәре, һайлау көнөн производство еңеүҙәре менән ҡаршылайбыҙ. Икенсе промыселдең мин етәкселек иткән ер аҫты ремонтсылары үткән айҙың производство планын 119 процентҡа үтәнеләр. Һайлау хөрмәтенә пландан тыш нефть бирҙек.

А. Вахитов,
Социалистик Хеҙмәт Геройы.

Граждандыҡ бурысымды үтәйем

Колхозсылар бөгөн урындағы Совет органдарына колхоз ауылының иң алдынғы улдарын һәм ҡыҙҙарын һайлайҙар. Совет граждандарының Сталинсе Конституция менән нығытылған был почетлы бурысын бөгөн мин дә үтәйем.

Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен тағы ла нығытыу өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡты яҡлау өсөн мин был һайлауҙарҙа ла коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттарына тауыш бирәм.

Һайлау урнаһы алдынан үткәндә мин дә, колхозсы-һайлаусылар менән бергә, үҙебеҙҙең эрләтелгән «Коммунар» ауыл хужалығы артеленең ойоштороу-хужалыҡ яғынан тағы ла нығытырға, илебеҙҙең аҙыҡ-түлек муллығын арттырыу өсөн арымай-талмай көрәшергә һүҙ бирәм.

Миңлегәрәй Дәүләтшин,
Янаул районы «Коммунар» колхозы председателе.

ССР Союзы Министрҙар Советы эргәһендәге искусство һәм әҙәбиәт өлкәһендә Сталин премиялары Комитетында

1950 йыл өсөн Сталин премиялары юллауға хеҙмәттәр ҡабул итеү тураһында

Искусство һәм әҙәбиәт өлкәһендә Сталин премиялары комитеты 1950 йылға Сталин премиялары юллау өсөн әҫәрҙәр ҡабул итә.

Искусство һәм әҙәбиәттең тулыһынса эшләнеп бөткән әҫәрҙәре — общественный һәм ижади ойошмалар, министрстволар, ведомстволар һәм ғилми учреждениелар тарафынан Сталин премиялары юллауға тапшырылған әҫәрҙәр — тикшереү өсөн ҡабул ителәләр.

1950 йылға Сталин премиялары биреү тураһындағы бөтә тәҡдимдәрҙе түбәндәге адрес менән ебәрергә: Мәскәү ҡалаһы, художестволы театр проезы, 3-сө номерле йорт, СССР Министрҙар Советы эргәһендәге искусство һәм әҙәбиәт өлкәһендә Сталин премиялары комитеты.

ҺАЙЛАУҘАР ХӨРМӘТЕНӘ

Борай, (телефон аша, үҙ хәбәрсебеҙҙән). Үлөй МТС-ы коллективы, һайлау алды социалистик ярышына ҡушылып, был данлыҡлы көндә тракторҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда үтәү менән бинаәләргә һүҙ биргәйне.

Механизаторҙар социалистик ярышта алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Бында 14 декабргә бөтәһе 23 трактор, 14 һабан, 4 лущильник, 8 культиватор, 8 сәскес ремонтланды.

Тракторсыларҙан Ҡаюмов, Хафизов, слесарҙарҙан Исламов һәм Хәбибуллин иптәштәр ремонтта стахановсы эш өлгөләре күрһәтәләр. Улар һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтаға баҫып, эштә юғары күрһәткестәр бирәләр.

ПЛАНДАН ТЫШ ПРОДУКЦИЯ

Дәүләкән аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы коллективы производствола ҙур еңеүҙәр менән эшләй. Чутких, Корабельникова, Воронин кеүек новаторҙарҙың эш методтары бында киң ҡулланыла. Йыллыҡ план ноябрь айында уҡ тамамланды. Коллектив хәҙер пландан тыш продукция етештерә.

Фабрикала коммунистар һәм комсомолецтар иң яуаплы участкаларҙа эшләйҙәр. Социалистик ярышты киң йәйелдереү һәм производство новаторҙарының методтарын практик ҡулланыу гүзәл күрһәткестәргә өлгәшеү мөмкинлеген бирә. Һөҙөмтәлә быйыл 11 ай эсендә 2,5 тонна күн тауарына, 70 мең дециметр хромға экономия яһалды. Экономияланған материалдар иҫәбенән 7 мең пар балалар аяҡ кейемдәре тегелде.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса һайлау округтары тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы

Башҡорт АССР-ы Конституцияһының 22-се статьяһы һәм «Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 25-се һәм 26-сы статьялары нигеҙендә Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса түбәндәге һайлау округтарын төҙөргә:

ӨФӨ ҠАЛАҺЫ

1. Фрунзе һайлау округы

(үҙәге — Матросов урамындағы 1-се номерле йорт).

Гоголь урамынан алып Фрунзе урамының йөп яғы Шишмә урамына тиклем. Шишмә урамы, 172-се номерле йортҡа тиклем урамдың ике яғын да индереп, Набережная урамы, Набережная урамының 172-се номерле йортонан алып Ағиҙел йылғаһы арҡыры Дим күперенә табан. Дим күперенән алып Кооперативная слободаны ундағы Жданов районы ҡарамағына инә торған бөтә урман кордондары һәм совхоздары менән индереп, Ағиҙел йылғаһының һул яҡ ярындағы Чкалов киҫеүенә тиклем. Чкалов киҫеүенән алып Ағиҙел йылғаһы арҡыры Воровский урамындағы ағас баҫтысҡа тиклем. Воровский урамының таҡ яғы Тукай урамына тиклем. Воровский урамынан алып Тукай урамының йөп яғы Совет урамына тиклем. Тукай урамынан алып Совет урамының таҡ яғы Фрунзе урамына тиклем. Совет урамынан алып Фрунзе урамының йөп яғы Гоголь урамына тиклем.

2. Жданов һайлау округы

(үҙәге — 12-се номерле мәктәп, Нехаев урамындағы 94-се номерле йорт).

Шишмә урамынан алып Фрунзе урамының йөп яғы Ғафури урамына тиклем. Фрунзе урамынан алып Ғафури урамының таҡ яғы Пушкин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Пушкин урамының ике яғын да индереп, Аксаков урамына тиклем. Пушкин урамынан алып Аксаков урамы, уны Сталин урамына тиклем индермәйенсә. Аксаков урамынан алып Сталин урамының йөп яғы Сенная урамына тиклем. Сенная урамы буйлап Нагорная урамына тиклем. Нагорная урамы буйлап Лесопильная урамына тиклем. Нагорная урамынан алып Лесопильная урамының йөп яғы М. Трактовая урамындағы разъезға тиклем. Разъездан алып М. Трактовая һәм Нехаев урамдары аша М. Лесопильная урамына сыҡҡансы. М. Лесопильная урамының йөп яғы Медицинская урамына тиклем. М. Лесопильная урамынан алып Медицинская урамы, «Долгое» күленә тиклем урамдың ике яғын да индереп. «Долгое» күле арҡыры Лесозаводская урамына сыҡҡансы. «Долгое» күленән алып Лесозаводская урамының йөп яғы Линейная урамына тиклем. Лесозаводская урамынан алып Линейная урамы Перевалочная урамына тиклем. Перевалочная урамынан алып Шепетовская урамына тиклем. Шепетовская урамы тимер юл күперенә тиклем, Ағиҙел йылғаһының һул яҡ ярындағы дөйөм торлаҡты ла индереп. Ағиҙел йылғаһының һул яҡ ярындағы дөйөм торлаҡтан алып Ағиҙел йылғаһы аша Набережная урамындағы 174-се номерле йортҡа табан.

3. Совет һайлау округы

(үҙәге — Башсоюз йорто, Ленин урамындағы 26-сы номерле йорт).

Аксаков урамынан алып Сталин урамының йөп яғы Цюрупа урамына тиклем. Сталин урамынан алып Цюрупа урамының таҡ яғы Тукай урамына тиклем. Цюрупа урамынан алып Тукай урамының йөп яғы Совет урамына тиклем. Тукай урамынан алып Совет урамының йөп яғы Фрунзе урамына тиклем. Совет урамынан алып Фрунзе урамының таҡ яғы Ғафури урамына тиклем. Фрунзе урамынан алып Ғафури урамының йөп яғы Пушкин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Пушкин урамының йөп яғы, уны Аксаков урамына тиклем индермәйенсә. Пушкин урамынан алып Аксаков урамы, уны Сталин урамына тиклем ике яғын да индереп.

4. Киров һайлау округы

(үҙәге — Связь управлениеһының йорто, Ленин урамындағы 28-се номерле йорт).

Ленин урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Сәйфи Ҡудаш урамына тиклем. Сталин урамынан алып Сәйфи Ҡудаш урамының таҡ яғы Амурская урамына тиклем. Сәйфи Ҡудаш урамынан алып Амурская урамы, уны Воровский урамына тиклем индермәйенсә. Амурская урамынан алып Воровский урамының таҡ яғы Сутолока йылғаһына тиклем. Воровский урамының ахырынан алып Сутолока йылғаһын буйлап үргә табан Достоевский урамына тиклем. Сутолока йылғаһынан алып Достоевский урамының йөп яғы Ленин урамына тиклем. Достоевский урамынан алып Ленин урамының йөп яғы Сталин урамына тиклем.

5. Октябрь һайлау округы

(үҙәге — Тау оборудованиелары заводының клубы, Октябрьская урамындағы 78-се номерле йорт).

Цюрупа урамынан алып Сталин урамының йөп яғы Сәйфи Ҡудаш урамына тиклем. Сталин урамынан алып Сәйфи Ҡудаш урамының йөп яғы Амурская урамына тиклем. Сәйфи Ҡудаш урамынан алып Амурская урамының таҡ яғы Воровский урамына тиклем.

Амурская урамынан алып Воровский урамының йөп яғы уның ахырына тиклем. Воровский урамының ахырынан алып Глинская урамы Сутолока йылғаһына тиклем. Глинская урамынан алып Сутолока йылғаһы буйлап түбән табан Сутолока күперенә тиклем. Сутолока күперенән алып Нижне-Октябрьская урамы Тукай урамына тиклем. Тукай урамының таҡ яғы Цюрупа урамына тиклем. Тукай урамынан алып Цюрупа урамының йөп яғы Сталин урамына тиклем.

6. Горький һайлау округы

(үҙәге — Библиотека техникумы, Максим Горький урамы, 43-сө номерле йорт).

Сутолока күперенән алып Набережная урамы ике яҡлап Пугачевская слобода урамына тиклем. Набережная урамынан алып Пугачевская слобода урамы, 3, 5, 7-се номерле ағас пристандарын, Кузнецовский затонды һәм Таш киҫеүгә тиклем бакенщикте лә индереп. Ҡариҙел йылғаһы аша 12, 13, 14, 15, 16, 20-се номерле урман кордондарын һәм Дудкин поселкаһын да индереп. Дудкин поселкаһынан алып Ҡариҙел йылғаһы аша юл буйлап (17—18-се номерле урман кварталының ситө буйлап) ял йорттары территорияһын, РВ—37 радиостанцияһын да индереп, ял йорттары буйлап Фурманов урамына сыҡҡансы. Фурманов урамы буйлап кирбес заводы йорттарын да индереп Строительная урамына тиклем. Фурманов урамынан алып Строительная урамы Сутолока йылғаһына тиклем. Строительная урамынан алып Сутолока йылғаһы буйлап түбән табан Сутолока күперенә тиклем.

7. Ленин һайлау округы

(үҙәге — «Башкирия» гостиницаһы, Ленин урамындағы 25-се номерле йорт).

Сталин урамынан алып Ленин урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Ленин урамынан алып Революционная урамының йөп яғы Карл Маркс урамына тиклем. Революционная урамынан алып Карл Маркс урамының йөп яғы Достоевский урамына тиклем. Карл Маркс урамынан алып Достоевский урамының йөп яғы Гоголь урамына тиклем. Достоевский урамынан алып Гоголь урамының йөп яғы Электр тыҡрығына тиклем. Гоголь урамынан алып Электр тыҡрығының таҡ яғы Карл Маркс урамына тиклем. Электр тыҡрығынан алып Карл Маркс урамының таҡ яғы Сталин урамына тиклем. Карл Маркс урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем.

8. Сталин һайлау округы

(үҙәге — Урман техникумы, Аксаков урамындағы 93-сө номерле йорт).

Карл Маркс урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Ғафури урамына тиклем. Сталин урамынан алып Ғафури урамының йөп яғы Красин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Красин урамының таҡ яғы Ущелье урамына тиклем. Красин урамынан алып Ущелье урамының таҡ яғы Ахтырская урамына тиклем. Ущелье урамынан алып Ахтырская урамын ике яҡлап Вагонная урамына тиклем. Ахтырская урамынан алып Вагонная урамының йөп яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамынан алып Зенцов урамының таҡ яғы Достоевский урамына тиклем. Зенцов урамынан алып Достоевский урамының йөп яғы Гоголь урамына тиклем. Достоевский урамынан алып Гоголь урамының таҡ яғы Электр тыҡрығына тиклем. Гоголь урамынан алып Электр тыҡрығының йөп яғы Карл Маркс урамына тиклем. Электр тыҡрығынан алып Карл Маркс урамының таҡ яғы Сталин урамына тиклем.

9. Нижегородка һайлау округы

(үҙәге — ликер-араҡы заводы бинаһы, Трактовая урамындағы 199-сы номерле йорт).

Тимер юл линияһынан алып—Украинская урамы 3-сө номерле йорттан алып 63-сө номерле йортҡа тиклем һәм 8-се номерле йорттан алып 54-се номерле йортҡа тиклем Революционная урамына сыға торған юлды ла индереп. Украинская урамынан алып Революционная урамының таҡ яғы Аксаков урамына тиклем. Революционная урамынан алып Аксаков урамының таҡ яғы Чеверев урамына тиклем. Чеверев урамының йөп яғы Дзержинский урамына тиклем. Дзержинский урамынан алып М. Пристанская урамының йөп яғы, Моряков, Вагонная урамдары арҡыры сығып, тимер юлын аша, тауар контораһының һул яғы, Втормет базаһы аша Ағиҙел йылғаһына тиклем. Ағиҙел йылғаһы яры буйлап Деревенская переправаға тиклем. Деревенская переправанан алып Деревенская переправа урамының таҡ яғы Линейная урамына тиклем. Деревенская переправа урамынан алып Линейная урамының йөп яғы 100-сө номерле йортҡа тиклем. Линейная урамының 100-сө номерле йорттан алып, Заозерная урамын, «Долгое» күлен туранан-тура аша сығып, Выгонная урамына сыҡҡансы. «Долгое» күленән алып Выгонная урамының таҡ яғы Придорожная урамына тиклем. Выгонная урамынан алып Придорожная урамының таҡ яғы М. Бурлакская урамына тиклем. Придорожная урамынан алып М. Бурлакская урамын ике яҡлап Нехаев урамына етеп Выгонная урамына сыҡҡансы. Выгонная урамы тимер юлы аша сығып Ущелье урамы эргәһендәге Ахтырская урамына сыҡҡансы. Ущелье урамынан алып Ахтырская урамы Лесопильная урамына тиклем. Ахтырская урамынан алып Лесопильная урамының таҡ яғы Нагорная урамына тиклем. Лесопильная урамынан алып Нагорная урамының йөп яғы Сенная урамына тиклем. Нагорная урамынан алып Сенная урамының таҡ яғы Сталин урамына тиклем. Сенная урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Ғафури урамына тиклем. Сталин урамынан алып Ғафури урамының таҡ яғы Красин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Красин урамының йөп яғы Ущелье урамына тиклем. Красин урамынан алып Ущелье урамының йөп яғы Ахтырская урамына тиклем.

10. Затон һайлау округы

(үҙәге — Судноларҙы ремонтлау заводының бинаһы, Юмашев урамы).

Черный Ярҙан алып Деревенская переправа урамының йөп яғы Линейная урамына тиклем. Деревенская переправа урамынан алып Линейная урамының таҡ яғы, Линейная урамынан алып 100-сө номерле йорт эргәһенән Заозерная урамы аша туп-тура «Долгое» күле арҡыры Выгонная урамына сыҡҡансы. «Долгое» күленән алып Выгонная урамының йөп яғы Придорожная урамына тиклем. Выгонная урамынан алып Придорожная урамының йөп яғы Б. Бурлакская урамына тиклем. Придорожная урамынан алып Б. Бурлакская урамын ике яҡлап Нехаев урамы арҡыры Выгонная урамына сыҡҡансы. Выгонная урамы М. Трактовая урамына тиклем. Выгонная урамынан алып М. Трактовая урамы Лесопильная урамына тиклем. М. Трактовая урамынан алып Лесопильная урамы Нехаев урамына тиклем. Нехаев урамын аша сығып М. Лесопильная урамына сыҡҡансы. Нехаев урамынан алып М. Лесопильная урамының таҡ яғы 1-се номерле йортҡа тиклем. М. Лесопильная урамынан алып 1-се номерле йорттар, «Долгое» күлен аша сығып, Линейная урамындағы 100-сө номерле йортҡа тиклем. 100-сө номерле йорттан алып Линейная урамының таҡ яғы Перевалочная урамына тиклем. Перевалочная урамынан алып 19-сы пристань аша Ағиҙел йылғаһына табан. 19-сы пристанда алып Ағиҙел йылғаһының яры буйлап Черный Яр аша Деревенская переправа урамына табан. Затон поселкаһы тотошо менән. Учхоздың ярҙамсы хужалығын, эшселәр поселкаһын, Козарезде, Кордонды, 9-сы номерле совхоз поселкаһын һәм Аэродромды ла индереп.

11. Тимер юл һайлау округы

(үҙәге — тимер юл управлениеһе бинаһы, Карл Маркс урамындағы 62-се номерле йорт).

Ағиҙел йылғаһынан алып Товарный двор эргәһендәге тимер юл переезы аша уны индереп, Пристанская урамына сыҡҡансы, Пристанская урамының таҡ яғы Чеверев урамына тиклем. Чеверев урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем. Ленин урамының йөп яғы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының таҡ яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Ленин урамына тиклем, Ленин урамының таҡ яғы 8-се март урамына тиклем. 8-се март урамынан алып Якутов исемендәге баҡса территорияһы аша һәм «Солдатское» күле аша, пожарный депоны индермәйенсә Миас урамына сыҡҡансы. Миас урамының таҡ яғы Уральский проспект урамына сыҡҡансы. Уральский проспект урамының йөп яғы Симская урамына тиклем. Симская урамының таҡ яғы паровоздар ремонтлау заводы территорияһы аша, уны индермәйенсә, Ағиҙел йылғаһына тиклем. Ағиҙел йылғаһы буйлап үргә табан Товарный двор эргәһендәге тимер юлы переезына тиклем.

12. Молотов һайлау округы

(үҙәге — Ленин урамындағы 61-се номерле йорт).

Ағиҙел йылғаһынан алып паровоздар ремонтлау заводы территорияһы аша, уны ла индереп, Симская урамына тиклем. Симская урамының йөп яғы Уральский проспект урамына тиклем. Уральский проспект урамының таҡ яғы Миас урамына тиклем. Миас урамының йөп яғы «Солдатское» күле аша һәм Якутов исемендәге баҡса территорияһы аша, пожарный депоны индереп, Ленин һәм 8-се март урамдары мөйөшөнә сыҡҡансы. Ленин урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының таҡ яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының таҡ яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының таҡ яғы Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының таҡ яғы Делегатский тыҡрығына тиклем. Делегатский тыҡрығы, уның ике яғын да индереп, Зеленстрой территорияһына сыҡҡансы, уны 17-се номерле кордонға тиклем индермәйенсә Воронки разъезына сыҡҡансы. Воронки разъезынан алып Ағиҙел йылғаһын буйлап үргә табан паровоздар ремонтлау заводы территорияһына тиклем.

13. Володарский һайлау округы

(үҙәге — 6-сы номерле һөнәрселек училищеһе, Володарский урамындағы 2-се номерле йорт).

Зеленстрой территорияһынан алып Делегатский тыҡрығына сыҡҡансы. Делегатский тыҡрығынан алып Пархоменко урамына сыҡҡансы. Пархоменко урамының йөп яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының йөп яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының таҡ яғы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Крайняя урамына тиклем. Крайняя урамы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Акмолинский урамына тиклем. Акмолинский урамының таҡ яғы 8-се март урамына тиклем. 8-се март һәм Акмолинский урамдарының мөйөшөнән алып Высоковольтная урамына сыҡҡансы. Высоковольтная урамының таҡ яғы Каганович урамына тиклем. Каганович урамының йөп яғы Электрификация урамына тиклем. Электрификация урамының таҡ яғы Побежимов урамына тиклем. Побежимов урамының таҡ яғы Салманов урамына тиклем. Салманов урамының таҡ яғы Ухтомский урамына тиклем. Ухтомский урамының таҡ яғы Аэропорт юлына тиклем. Аэропорт юлынан алып трамвай юлының 1-се разъезына тиклем. Трамвай юлының 1-се разъезынан алып Аэропорт территорияһына тиклем, уны ла индереп. Аэропорт территорияһынан алып Зеленстрой тресы территорияһына тиклем.

14. Заводской һайлау округы

(үҙәге — Юл техникумы бинаһы, Омская урамындағы 9-сы номерле йорт).

Воронки разъезынан алып санаторийҙе, ял йорттарын һәм балалар санаторийһын да индереп, трамвай юлындағы 2-се разъезға тиклем. Трамвай юлы буйлап Аэропорт юлына тиклем. Аэропорт юлынан алып Ухтомский урамына сыҡҡансы. Ухтомский урамының йөп яғы Салманов урамына тиклем. Салманов урамының йөп яғы Побежимов урамына тиклем. Побежимов урамының йөп яғы Электрификация урамына тиклем. Электрификация урамының йөп яғы Каганович урамына тиклем. Каганович урамының таҡ яғы Высоковольтная урамына тиклем. Высоковольтная урамының йөп яғы 8-се март һәм Акмолинский урамдары мөйөшөнә сыҡҡансы. Акмолинский урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының таҡ яғы Крайняя урамына сыҡҡансы. Крайняя урамы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамынан алып кирбес заводы территорияһы аша, «Красный кирпич» заводын, трестың кирзаводын, Новиковка поселкаһын, заводтың ял йорттарын, балалар санаторийһын һәм дачаларҙы индереп, радиостанцияға тиклем, уны индермәйенсә, Радиостанция буйлап Ҡариҙел йылғаһына тиклем. Ҡариҙел йылғаһы буйлап үргә табан Тужиловка поселкаһына тиклем. Тужиловка поселкаһынан алып, уны ла индереп, Черниковск ҡалаһы ситө буйлап Воронки разъезына тиклем.

15. Дим һайлау округы

(үҙәге — Дим станцияһындағы 1-се Май исемендәге клуб).

Комсомольская урамынан алып Лесная урамына тиклем, уны ла индереп, Лесная урамынан алып Луговой урамына тиклем 35-се пикетте һәм элекке торф предприятиеһын индереп, торф предприятиеһынан алып Жданов урамына тиклем, уны ла индереп, Жданов урамынан алып Мичурин урамына тиклем, уны ла индереп, Мичурин урамынан алып Мичурин тыҡрығына тиклем, уны ла индереп, Мичурин тыҡрығынан алып Сауҙа министерствоһының ярҙамсы хужалығына тиклем уны ла индереп. Сауҙа министерствоһының ярҙамсы хужалығынан алып Пушкин урамына тиклем уны ла индереп, Пушкин урамынан алып Горвыселкаға тиклем, Ағиҙел йылғаһындағы водокачканы һәм Левая Белая станцияһын да индереп.

ЧЕРНИКОВСК ҠАЛАҺЫ

16. Салауат һайлау округы

(үҙәге — «Энергетик» клубы, Чайковский урамындағы, 1-а номерле йорт).

Радищев, Руставели, Гоголь, Аксаков, Лесная, Пожарский, Минин, Разин, Пугачев, Уфимское шоссе, Космодемьянская, Косогорная, Шаумян, Осипенко, Ғафури, Высоковольтная, Салауат, Маяковский, Дарвин, Хабаровская, Ватутин, Фабричная урамдары, «Дубитель» заводының ат паркы, тимер юл йорттары, алебастр карьерының йорттары, ремтехбаза, ботаника баҡсаһы, ҡом карьеры, химчистка, асфальт заводы тотошо менән.

17. Сталин һайлау округы

(үҙәге — 2-се номерле ЖКО контораһы, Киров урамындағы 6-сы номерле йорт).

Щербаков, Цюрупа, Фрунзе, Маленков, Комсомольская урамдары тотошо менән, Свердлов урамының таҡ яғы 21-се номерле йорттан алып 83-сө номерле йортҡа тиклем, Ленин урамының йөп яғы 20-се номерле йорттан алып 28-се һәм 8-а номерле йорттарға тиклем, Киров урамының йөп яғы 6-сы номерле йорттан алып 12-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 7-се номерле йортҡа тиклем, элекке металломдың 1, 6, 7 номерле бараҡтары, 14, 15 номерле тимер юл будкалары, Андреев урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 42-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 19-сы номерле йорттан алып 29-сы номерле йортҡа тиклем, Сталин урамының йөп яғы 34-се номерле йорттан алып 48-се номерле йортҡа тиклем.

18. Молотов һайлау округы

(үҙәге — «Стахановец» клубы, Ленин урамындағы 52-се номерле йорт).

Л. Толстой, Щорс, Берия урамдары тотошо менән, Горький урамының йөп яғы 40-сы номерле йорттан алып 72-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 45-се номерле йорттан алып 63-сө номерле йортҡа тиклем, Молотов урамының йөп яғы 26-сы номерле йорттан алып 46-сы номерле йортҡа тиклем, Ленин урамының таҡ яғы 43-сө номерле йорттан алып 47-се номерле йортҡа тиклем.

19. Жданов һайлау округы

(үҙәге — «Строитель» клубы, Калинин урамындағы 80-б номерле йорт).

Пушкин, Черниковский, Жданов урамдары, Пионерский тыҡрығы, Крупская, Цветочная, Трамвайная урамдары, Седов тыҡрығы, Пахимов, Моховая, Заводская, Артем, Кирпичная урамдары тотошо менән, Калинин урамының йөп яғы 76-сы номерле йорттан алып 84-се номерле йортҡа тиклем, Фрунзе урамының таҡ яғы 65-се номерле йорттан алып 69-сы номерле йортҡа тиклем. Индустриальное шоссеның йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 98-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 53-сө номерле йортҡа тиклем. Свердлов урамының таҡ яғы 87-се номерле йорттан алып 107-се номерле йортҡа тиклем. Молотов урамының йөп яғы 134-се номерле йорттан алып 146-сы номерле йортҡа тиклем. Киров һәм Цветочная урамдары сатындағы тимер юл будкалары, 55-се колонна эргәһендәге охрана йорто, 2-се пожарный.

20. Матросов һайлау округы

(үҙәге — «Ударник» клубы, Матросов урамы).

Байкальская, Глинка, Чапаев, Моторная, Школьная, Бородинская, Верещагин, Буденный, 8-се март, Ярославская, Железнодорожная урамдары, Железнодорожный тыҡрығы, Чернышевский, Транспортная, Водная, Набережная урамдары тотошо менән, Матросов урамының йөп яғы 4-се номерле йорттан алып 6-сы номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 27-се номерле йорттан алып 39-сы номерле йортҡа тиклем, 112-се номерле Индустриальное шоссе, ат паркы, Листопрокатный завод, элекке Көньяҡ поселкалағы индивидуаль йорттар һәм 21-се номерле бараҡ.

21. Дзержинский һайлау округы

(үҙәге — Төҙөлөш тресы управлениеһе, Максим Горький урамындағы, 240-сы номерле йорт).

Бауман, Фурманов, Дзержинский, Островский, Фадеев, Дунайская, Кецховели, Прессовая, Белинский, Хетогуров, Папанин, Каспийская урамдары тотошо менән, Сталин урамының йөп яғы 124-се номерле йорттан алып 132-се номерле йортҡа тиклем, матбуғат йорто, базар эргәһендәге ике будка, Суворов урамының йөп яғы 4-се номерле йорттан алып 10-сы номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 13-сө номерле йорттан алып 21-се номерле йортҡа тиклем. Горький урамының йөп яғы 232-се номерле йорттан алып 240-сы номерле йортҡа тиклем, Матросов урамының таҡ яғы 11-се номерле йорттан алып 25-се номерле йортҡа тиклем, больница эргәһендәге хужалыҡ, директорҙар дачаһы, Нижнебогородский переезы, Васильевский перекат, 29-сы һәм 30-сы номерле бараҡтар, 1, 19, 20, 21, 22, 25, 29-сы номерле тимер юл будкалары, Зеленхоз йорттары, Правая Уфимка посы, сөтсөлөк фермалары эшселәре йорто.

22. Свердлов һайлау округы

(үҙәге — «Ударник» клубының филиалы, Папанин урамы).

Чкалов, Менделеев, Орджоникидзе, Мичурин, Суворов, Торфяная, Чехов, Азовская, Толбухин, Колхозная, Якутов, Мечников, Березовая, Сосновская, Парниковая, Бабушкин, Плеханов, Желябов урамдары тотошо менән, Куйбышев урамының йөп яғы 4-се номерле йорттан алып 32-се номерле йортҡа тиклем, Сталин урамының таҡ яғы 85-се номерле йорттан алып 121-се номерле йортҡа тиклем, Свердлов урамының таҡ яғы 147-се номерле йорттан алып 221-се номерле йортҡа тиклем, Суворов урамының йөп яғы 18-се номерле йорттан алып 48-се номерле йортҡа тиклем, Горький урамының йөп яғы 200-сө номерле йорттан алып 230-сы номерле йортҡа тиклем, Лермонтов урамының йөп яғы 48-се номерле йорттан алып 52-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 43-сө номерле йорттан алып 47-се номерле йортҡа тиклем, Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы 12-се номерле йорттан алып 20-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 21-се номерле йорттан алып 51-се номерле йортҡа тиклем. Дизельная урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 44-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 49-сы номерле йортҡа тиклем. Хрущев урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 44-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 45-се номерле йортҡа тиклем. Дмитров урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 44-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 45-се номерле йортҡа тиклем, Алебастр заводының йорттары. Жданов урамының йөп яғы 110-сы номерле йорттан алып 116-сы номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 111-се номерле йорттан алып 115-се номерле йортҡа тиклем, 26-сы номерле тимер юл будкаһы.

23. Горький һайлау округы

(үҙәге — «Востоконефтепроводстрой» клубы, Карл Маркс урамындағы, 51-а номерле йорт).

Олег Кошевой, Кулибин, Кутузов, Герцен, Шевченко, Ломоносов, Микоян, Репин урамдары тотошо менән, Горький урамының йөп яғы 82-се номерле йорттан алып 198-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 81-се номерле йорттан алып 171-се номерле йортҡа тиклем. Молотов урамының йөп яғы 202-се номерле йорт, уның таҡ яғы 185-се номерле йорттан алып 201-се номерле йортҡа тиклем. Карл Маркс урамының таҡ яғы 45-се номерле йорттан алып 59-сы номерле йортҡа тиклем, Ворошилов урамының таҡ яғы 77-се номерле йорттан алып 81-се номерле йортҡа тиклем, Димитров урамының таҡ яғы 141-се номерле йорттан алып 151-се номерле йортҡа тиклем. Хрущев урамының йөп яғы 106-сы номерле йорттан алып 128-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 101-се номерле йорттан алып 201-се номерле йортҡа тиклем. Дизельная урамының йөп яғы 100-сө номерле йорттан алып 108-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 117-се номерле йорттан алып 121-се номерле йортҡа тиклем. Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы 22-се номерле йорттан алып 44-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 53-сө номерле йорттан алып 73-сө номерле йортҡа тиклем. Лермонтов урамының йөп яғы 54-се номерле йорттан алып 134-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 49-сы номерле йорттан алып 63-сө номерле йортҡа тиклем. Суворов урамының йөп яғы 50-се номерле йорттан алып 56-сы номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 45-се номерле йорттан алып 51-се номерле йортҡа тиклем. Мичурин урамының йөп яғы 46-сы номерле йорттан алып 52-се номерле йортҡа тиклем. Куйбышев урамының таҡ яғы 3-сө номерле йорттан алып 31-се номерле йортҡа тиклем, 63 «В» номерле квартал тотошо менән.

24. Первомайский һайлау округы

(үҙәге — «Нефтяник» клубы, Ленин урамындағы 73-сө номерле йорт).

Зеленая, Путейская, Добролюбов, Западная, Первомайская, Жуковский, Губкин, Садовая, Бельская, Пристанская, Нагорная, Войков, Кислородная, Речная, Грибоедов, Щорс урамдары тотошо менән, Шверник урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 18-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 15-се номерле йортҡа тиклем, Берия урамының йөп яғы 20-се номерле йорттан алып 24-се номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 19-сы номерле йорттан алып 27-се номерле йортҡа тиклем. Горький урамының таҡ яғы 45-се номерле йорттан алып 59-сы номерле йортҡа тиклем, Толстой урамының йөп яғы 26-сы номерле йорт, уның таҡ яғы 19-сы номерле йорттан алып 27-се номерле йортҡа тиклем.

25. Строительный һайлау округы

(үҙәге — Төҙөлөш тресы управлениеһе, Шверник урамындағы 17-се номерле йорт).

Глухая, Береговая, Трудовая, Огородная, Новая, Строительная, Гражданская, Уральская, Народная, Северная, Степная, Круговая, Ремесленная, Восточная, Луговая, Котовский, Тракторная, Пархоменко, Лазо, Макаренко, Булганин, Сеченов, Косыгин, Циолковский, Цулукидзе, Тимирязев, Чайкина, Джамбул, Тельман урамдары тотошо менән, Полевая урамының йөп яғы 2-се номерле йорттан алып 10-сы номерле йортҡа тиклем, уның таҡ яғы 1-се номерле йорттан алып 47-се номерле йортҡа тиклем. Шверник урамының йөп яғы 30-сы номерле йорттан алып 36-сы номерле йортҡа тиклем.

СТӘРЛЕТАМАҠ ҠАЛАҺЫ

26. Южный һайлау округы

(үҙәге — мелькомбинат управлениеһе).

Оренбургская, Томин, Урицкий, Ворошилов, Куйбышев, Кренкель, Гоголь, Свобода, Островский, Чапаев, Ильичевская, Октябрҙең 20 йыллығы, Трудовая, Калинин, Крупская, Привольная, Крестьянская, Бәләбәй, Набережная, 1-се һәм 2-се Уткин, Нагорная, Южная, Полевая, Степная, Аэроплан, Трубная, Орджоникидзе, Разин, Ашҡаҙар, Фрунзе, Челюскин урамдары ике яҡлап тотошо менән. Белорет трактынан алып уның ахырына тиклем ике яғы ла, Володарский, Клара Цеткин һәм Буденный урамдары, Карл Маркс урамы 2-се номерле йорттан алып 22-се номерле йортҡа тиклем, Халтурин урамы 1-се һәм 2-се номерле йорттарҙан алып 25-се һәм 28-се номерле йорттарға тиклем. Пушкин урамы 1-се һәм 2-се номерле йорттарҙан алып 25 һәм 22-се номерле йорттарға тиклем. Соҡор тыҡрығының таҡ яғы башынан ахырына тиклем, уның йөп яғы башынан алып Халтурин урамына тиклем. Оренбургский тракты башынан ахырына тиклем, ағас заводы кварталы ике яғы ла. Первомайская урамының таҡ яғы, башынан алып ахырына тиклем, уның йөп яғы башынан алып Карл Маркс урамына тиклем һәм Островский урамынан алып аҙағына тиклем. Колхоздарҙың етәксе кадрҙарын әҙерләү мәктәбенең ярҙамсы хужалығындағы йорттар, стерлкалағы, май заводындағы (Аҙағы 3-4-се биттәрҙә).

Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау округтары тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы

(Дауамы. Башы 2-се биттә).

«Красный пролетарий» заводындағы, ҡоперативтарҙағы, ағас заводындағы һәм урман хужалығы кордондарындағы йорттар.

27. Үҙәк һайлау округы

(үҙәге — Уҡытыусылар институты).

1-се һәм 2-се Ғафури, Крымская урамдары башынан алып ахырына тиклем ике яҡлап, Советская урамы ике яҡлап башынан алып Стәрле йылғаһына тиклем, 7-се ноябрь урамы. Сталин, Комсомольская, Карл Маркс урамдары ике яҡлап баштан алып Коммунарҙар урамына тиклем, Халтурин һәм Пушкин урамдары ике яҡлап соҡор тыҡрыҡтарынан алып Коммунарҙар урамына тиклем, Кутузов, Уральская, Хоҙайбирҙин, Сакко һәм Ванцетти, Садовая, Подгорная, Шепелюк, Красная, 1-се һәм 2-се яңы төҙәлештәр, Некрасов урамдары ике яҡлап баштан алып Стәрле йылғаһына тиклем, Володарский, Клара Цеткин, Буденный урамдары ике яҡлап баштан алып Бәләбәй трактына тиклем. Белорет трактының таҡ яғы башынан алып аҙағына тиклем, соҡор тыҡрығының йөп яғы Халтурин урамынан алып уның ахырына тиклем, Первомайская урамының йөп яғы Карл Маркс урамынан алып Крымская урамына тиклем, Коммунарҙар урамының таҡ яғы башынан алып Стәрле йылғаһына тиклем.

28. Төньяҡ-Көнбайыш һайлау округы

(үҙәге — «Башвостоконефтеразведка» тресы клубы).

Пушкин, Халтурин, Карл Маркс, Комсомольская, Сталин урамдары ике яҡлап, Коммунарҙар урамынан алып ахырына тиклем, 7-се ноябрь, Киров, Республиканская, Уфимский тракт урамдары ике яҡлап Стәрле йылғаһынан алып ахырына тиклем. Выездная, Лермонтов, 1-се һәм 2-се Заводская, Герцен, Достоевский, Северная, Бельская, Черьишев, Нефтяная, Седов, Бустарная, Октябрьская, Бәләбәй тракты, Красноусольская, Михайловская, Красноармейская, Подгорная, Восточная урамдары, Красноусольский, Бустарный, Разин, 1-се һәм 2-се Өфө, 1, 2, 3, 4, 5-се Кировский тыҡрыҡтары ике яҡлап башынан алып ахырына тиклем, Тимер юл кварталы, тимер юлдың Өфө бүлексәһе йорттары, Стәрлетамаҡ станцияһы, нефть базаһы, төҙәлеш, депо, Коммунарҙар урамының йөп яғы башынан ахырына тиклем.

29. Первомайский һайлау округы

(үҙәге — завод клубы).

Первомайский поселка Советенең һәм Ленин исемендәге заводтың эшселәр поселкаһына урынлашҡан бөтә йорттар һәм дәйөм торлаҡтар. Айырым йорттар, элеваторҙар, маслопром базалары, Бесән базаһы, көшсөлөк базалары, 184-се һәм 197-се кварталдар һәм депо кварталы.

30. Красноэнаменский һайлау округы

(үҙәге — «Стәрлетамаҡстрой» тресының управлениеһе).

Красноэнаменский поселка Советенең эшселәр поселкаһында урынлашҡан бөтә йорттар һәм дәйөм торлаҡтар.

ИШЕМБАЙ ҠАЛАҺЫ

31. Үҙәк һайлау округы

(үҙәге — техника йорто).

Ҡаланың үҙәк, көньяҡ һәм көньяҡ-көнсығыш өлөшө. Буровая урамы юл участкаһынан алып Ағиҙел күперенә тиклем, Подгорная урамы Ағиҙел йылғаһы күперенән алып Промысловая урамына тиклем, Промысловая урамының таҡ яғы Подгорная урамынан алып Октябрьская урамына тиклем, Октябрьская урамының йөп яғы Промысловая урамынан алып Уральская урамына тиклем, Уральская урамының таҡ яғы Октябрьская урамынан алып Геологическая урамына тиклем, Геологическая урамының йөп яғы Уральская урамынан алып Тайруҡ урамына тиклем, Тайруҡ урамының таҡ яғы Геологическая урамынан алып Зеленая урамына тиклем, Сталин исемендәге завод, Первомайский, Алебастровой, Смаҡай һәм Бииҙәбулат поселкалары.

32. Промысловый һайлау округы

(үҙәге — спортзал).

Ҡаланың төньяҡ һәм төньяҡ-көнсығыш өлөшө. Октябрьская урамының таҡ яғы, Промысловая урамынан алып Уральская урамына тиклем, Уральская урамының йөп яғы Геологическая урамынан алып Октябрьская урамына тиклем, Геологическая урамының таҡ яғы Уральская урамынан алып Тайруҡ урамына тиклем, Тайруҡ урамының йөп яғы Геологическая урамынан алып Октябрьская урамына тиклем, Тайруҡ, Бузулук, ҡала пищепромкомбинатының ярҙамсы хужалығы, бурводстрой, Тайруҡ йылғаһының тармағы, яңы төҙөлөш, Роснефть һәм Речной поселкалары.

33. Левобережный һайлау округы

(үҙәге — Нефть эшкәртеү заводы управлениеһе).

Ҡаланың Ағиҙелдең һул яҡ ярындағы өлөшө, 6-сы номерлы совхоз бүлексәһе һәм Ағиҙел йылғаһының уң яҡ ярында урынлашҡан Иҫке һәм Яңы Бурәнсы, нефть ҡыуыу, Кузьминовка поселкаһы һәм Кузьминовка эшселәр поселкаһы, Восточный, Тирмән йылға һәм Тирмән йылға эшселәр поселкаһы. 1-се совхоз, үҙәк электр станцияһы ярҙамсы хужалығы.

34. Салауат һайлау округы

(үҙәге — Салауат поселкаһының клубы).

Салауат эшселәр поселкаһы, 2-се номерле совхоз поселкаһы, 2-се номерле совхоз районындағы индивидуаль поселка, Аллағуат тимер юл станцияһы.

БЕЛОРЕТ ҠАЛАҺЫ

35. Совет һайлау округы

(үҙәге — Связь контораһы).

Ағиҙел йылғаһының һул яҡ яр буйы Свердлов урамынан алып уның йөп яғын индереп, Мраткинға табан ҡаланың аҙағына тиклем. Заматинский районы Больничная урамынан алып уның йөп яғы аҡ балсыҡҡа табан, ҡаланың ахырына тиклем, Автотрактородеталь заводының урман участкаһы, ҡала пищепромкомбинатының ярҙамсы хужалығы.

36. Октябрьский һайлау округы

(үҙәге — культура дворецы).

Ҡаланың һул яҡ яр буйындағы өлөшө Свердлов урамынан алып уның Ағиҙел йылғаһына табан таҡ яғын индереп, Заматинский районы Больничная урамынан алып уның таҡ яғын индереп, Ломовка ауылына табан һәм ҡаланың уң яҡ яр буйы өлөшө — Луки районы, Нура һәм Октябрьский поселкалары Гуменный Ключка тиклем. Ҡала һаулыҡ һаҡлау бүлегенең һәм ҡорос-сыбыҡ заводының ярҙамсы хужалыҡтары.

37. Завод һайлау округы

(үҙәге — ҡорос-сыбыҡ заводының культура дворецы).

Ағиҙел йылғаһының уң яҡ яр буйы Гуменный Ключтан алып Первомайский поселка яғына табан ҡаланың ахырына тиклем.

38. Тирлән һайлау округы

(үҙәге — Тирлән поселкаһы, Ленин исемендәге клуб).

Тирлән эшселәр поселкаһы.

ОКТЯБРЬСКИЙ ҠАЛАҺЫ

39. Нефтепромысел һайлау округы

(үҙәге — 10-сы номерле монтаж управлениеһенең клубы).

Московка, Төркмән, Центрстрой эшселәр поселкалары һәм ҡаланың төньяҡ-көнбайыш өлөшө Горький урамының 10-сы номерле монтаж управлениеһенән алып Садовая урамына тиклем сигендә, йөп яғы, Садовая урамы Горький урамынан алып Девон урамына тиклем — таҡ яғы Девон урамы Садовая урамынан алып Комсомольская урамына тиклем йөп яғы, Комсомольская урамы Девон урамынан алып Фрунзе урамына тиклем, таҡ яғы, Фрунзе урамы Комсомольская урамынан алып Туҡай урамына тиклем йөп яғы, Туҡай урамы Фрунзе урамынан алып Ыҡ йылғаһына тиклем йөп яғы.

40. Нарыш һайлау округы

(үҙәге — «Нефтяник» клубы).

Нарыш, Юғары Заһит эшселәр поселкалары, Заһит төҙәлеш поселкаһы һәм ҡаланың төньяҡ-көнсығыш өлөшө, Горький урамы сиктәрендә 10-сы номерле монтаж управлениеһенән алып Островский урамына тиклем таҡ яғы, Островский урамы Горький урамынан алып Молотов урамына тиклем таҡ яғы, Молотов урамы Островский урамынан алып соҡорға тиклем таҡ яғы, соҡор буйлап Куйбышев урамына тиклем, Куйбышев урамынан алып Чехов урамы буйлап Берия урамына тиклем йөп яғы, Берия урамы Чехов урамынан алып Киров урамына тиклем йөп яғы, Киров урамы Берия урамынан алып Осипенко урамына тиклем йөп яғы, Осипенко урамы Киров урамынан алып болонға тиклем таҡ яғы.

41. Комсомольский һайлау округы

(үҙәге — пионерҙар йорто).

Девон урамы Низами урамынан алып Садовая урамына тиклем — таҡ яғы, Садовая урамы Девон урамынан алып Горький урамына тиклем — йөп яғы. Горький урамы Садовая урамынан алып Островский урамына тиклем йөп яғы. Островский урамы Горький урамынан алып Молотов урамына тиклем йөп яғы, Молотов урамы Островский урамынан алып соҡорға тиклем йөп яғы. Соҡор буйлап Куйбышев урамына тиклем, Чехов урамы Куйбышев урамынан алып Берия урамына тиклем таҡ яғы, Берия урамы Чехов урамынан алып Ворошилов урамына тиклем таҡ яғы, Ворошилов урамының таҡ яғы техника йорто территорияһын да индереп. Пугачев урамы Чапаев урамынан алып Гоголь урамына тиклем таҡ яғы, «Башнефтепромстрой» тресының 2-се номерле төҙәлеш управлениеһен индермәйенсә. Гоголь урамы Пугачев урамынан алып Низами урамына тиклем таҡ яғы, Низами урамы Гоголь урамынан алып Девон урамына тиклем таҡ яғы.

42. Октябрьский һайлау округы

(үҙәге — «Башнефтепромстрой» тресының 2-се номерле төҙәлеш-монтаж управлениеһенең контораһы).

Муллино поселкаһы Марат исемендәге колхоз менән һәм ҡаланың көньяҡ өлөшө түбәндәге сиктәрҙә: Туҡай урамы Ыҡ йылғаһынан алып Фрунзе урамына тиклем таҡ яғы, Фрунзе урамы Туҡай урамынан алып Комсомольская урамына тиклем таҡ яғы, Комсомольская урамы Фрунзе урамынан алып Девон урамына тиклем йөп яғы, Девон урамы Комсомольская урамынан алып Низами урамына тиклем йөп яғы, Низами урамы Девон урамынан алып Гоголь урамына тиклем йөп яғы, Гоголь урамы Низами урамынан алып Пугачев урамына тиклем йөп яғы, Пугачев урамы Гоголь урамынан алып Чапаев урамына тиклем йөп яғы «Башнефтепромстрой» тресының 2-се номерле төҙәлеш-монтаж управлениеһенең контораһын да индереп, Ворошилов урамына тиклем, Ворошилов урамының йөп яғы тотошо менән Сталин урамына тиклем, Сталин исемендәге урам Ворошилов урамынан алып Киров урамына тиклем йөп яғы, Киров урамы Сталин урамынан алып Осипенко урамына тиклем таҡ яғы, П. Осипенко урамы болонға тиклем йөп яғы.

УЧАЛЫ РАЙОНЫ

43. Поляковка һайлау округы

(үҙәге—Поляковка һайлау округы).

Поляковка, Иләсғол, Һөләндәк, Мулдаш, Иҫке-Байрамғол, Туңғатар, Вознесенский, Таштимбәт, Сафар һәм Кирәбе ауыл Советтәре.

44. Учалы һайлау округы

(үҙәге — Учалы ауылы).

Бәләкәй Учалы эшселәр поселкаһы һәм Учалы, Иләс, Ҡалҡан, Байһаҡал, Ҡунаҡбай һәм Ахун ауыл Советтәре.

45. Совхоз һайлау округы

(үҙәге—Байрамғол совхозы).

Миндәк эшселәр поселкаһы һәм Науруз, Ураз, Яңы-Байрамғол, Амангилде, Ҡаҙаҡкол һәм Рәсүл ауыл Советтәре.

БЕЛОРЕТ РАЙОНЫ

46. Сәрмән һайлау округы

(үҙәге — Сәрмән ауылы).

Сәрмән, Үҙән, Ҡағы, Түбән-Авзян, Әҙекәй, Шығай, Ломовка, Журавлинский, Юрүҙән, Николаевский, Мәхмүт ауыл Советтәре.

47. Туҡан һайлау округы

(үҙәге — Туҡан поселкаһы).

Зигәҙә, Туҡан, Юғары-Авзян эшселәр поселкалары һәм Хоҙайбирҙе, Баҡый, Өмөтбай, Исмаҡай ауыл Советтәре.

48. Инйәр һайлау округы

(үҙәге — Инйәр поселкаһы).

Инйәр эшселәр поселкаһы һәм Поҡат, Асы, Яңы Хәсән, Татлы, Лапышты һәм Ишле ауыл Советтәре.

ӘБЙӘЛИЛ РАЙОНЫ

49. Асҡар һайлау округы

(үҙәге — Асҡар ауылы).

Асҡар, Рауил, Хәлил, Әлмөхәмәт, Билал, Кирдас, Казмаш, Үтәгән, Буранғол, Хәлит ауыл Советтәре һәм Баҡыр-үҙәк поселка Советы.

50. Ташбулат һайлау округы

(үҙәге — Кусимово руднигы).

Абҙан, Байым, Ташбулат, Таштимер, Михайловка, Мөхәмәт, Гусевка ауыл Советтәре һәм «Красная Башкирия» совхозы.

БАЙМАҠ РАЙОНЫ

51. Баймаҡ һайлау округы

(үҙәге — Баймаҡ ҡалаһы).

Баймаҡ ҡалаһының Трактовая, Шоссейная, Складская, Мельничная, Старательская, Хоҙайбирҙин, Азанов, Фрунзе, Спускная, Кооперативная, Киров, Пролетарская, Совет, Пушкин, Пионерская, Крестьянская, Смычка, Халтурин, Почтовая, Островская, Ветеринарная, Ғафури, Горная, М. Горький, Ташкент, Таналыҡ, Речная, Первомайская, Трактовая 2-я урамдары һәм Бикеш, Шура, 1-се Әтҡол һәм Тәтәйбай ауыл Советтәре.

52. Завод һайлау округы

(үҙәге — Баймаҡ ҡалаһы)

Баймаҡ ҡалаһының Сакко-Ванцетти, Сарипская, Чернышевский, Ленин, Свобода, К. Маркс, Чапаев, Техникум, Кирпичная, Ключевая, Стаханов, Садовая, Комсомольская, Набережная, Чкалов, Парашютная, Аэродромная, Железнодорожная, Роза Люксембург урамдары һәм Юлалы, Семеновский, Ольховка, Түбәҡайын рудниктәре, Монасип ауылы, Продснаб ярҙамсы хужалығы һәм Юлыҡ, Юмаш, Ишмөрҙә, Баймөрҙә һәм Йылайыр ауыл Советтәре.

53. Сибай һайлау округы

(үҙәге—Сибай эшселәр поселкаһы).

Сибай эшселәр поселкаһы һәм Сибай, Калинин, Моҡас, Төркмән ауыл Советтәре.

54. Түбә һайлау округы

(үҙәге — Түбә эшселәр поселкаһы).

Түбә эшселәр поселкаһы һәм Төмәс, 2-се Әтҡол, Ҡосай һәм Муллаҡай ауыл Советтәре.

МАТРАЙ РАЙОНЫ

55. Матрай һайлау округы

(үҙәге — Юлдыбай ауылы).

Әбделнасир, Алғаҙы, Воскресенск, Ҡанзафар, Матрай, Ҡашҡар, Ново-Петровский, Һабыр, Сидоровский һәм Юлдыбай ауыл Советтәре.

ХӘЙБУЛЛА РАЙОНЫ

56. Хәйбулла һайлау округы

(үҙәге — Аҡъяр ауылы).

Бүребай эшселәр поселкаһы һәм Аҡъяр, Әбеш, Аҡ-Юл, Байгусҡар, Бикбау, Ивановский, Иләс, Мәмбәт, Михайловский, Ново-Зирган, Перволачинский, Савельевский, Самарский, Тамаковка, Юлбарыс, Федоровский, Атинганровский, Вәлит ауыл Советтәре һәм Таналыҡ совхоз поселкаһы.

ЙЫЛАЙЫР РАЙОНЫ

57. Йылайыр һайлау округы

(үҙәге — Йылайыр ауылы).

Йылайыр, Васильевский, Петровский, Ново-Никольский, Успенский, Сөйөнсө-Супаш, Еровчинский, Бирҙеш, Ново-Александровский ауыл Советтәре.

БӨРЙӘН РАЙОНЫ

58. Бөрйән һайлау округы

(үҙәге — Иҫке Собханғол ауылы)

Бөрйән районының Собханғол, Байназар, Бөрйән, Ырғыҙлы, Ҡыпсаҡ, Асҡар, Ғәлиәкбәр һәм Йылайыр районының Кананикольский, Уркасский, Ивано-Кувалатовский ауыл Советтәре.

АБЗАН РАЙОНЫ

59. Абзан һайлау округы

(үҙәге — Абзан ауылы).

Юлдыбай, Алексеевский, Байыш, Глинский, Мәмбәтша, Муйнаҡ, Үтәғол ауыл Советтәре һәм Һаҡмар совхоз поселкаһы.

ЗИЯНЧУРА РАЙОНЫ

60. Зиянчура һайлау округы

(үҙәге — Иҫәнғол ауылы).

Иҫәнғол, Байдәүләт, Яңы Себенле, Ново-Петровский, Үргән, Бикбау, Таҙҙар, Күгәрсен ауыл Советтәре.

КҮГӘРСЕН РАЙОНЫ

61. Мраҡ һайлау округы

(үҙәге — Мраҡ ауылы).

Мраҡ, Киров, Туҡат, Юлдыбай, Урал, Степановский, Побоище, Әлмәс, Ибрай, Ново-Николаевский ауыл Советтәре.

62. Күгәрсен һайлау округы

(үҙәге — Күгәрсен ауылы).

Күгәрсен, Ҡаран, Мәҡсүт, Назар, Октябрьский, Саньяп, Исем, Ново-Петровский ауыл Советтәре.

КӨЙӨРГӘҘЕ РАЙОНЫ

63. Ермолаевский һайлау округы

(үҙәге — Ермолаевка поселкаһы)

Ермолаевка эшселәр поселкаһы, Маячный поселкаһы һәм Урал, Холмогорский, Таймас, Үрге Мотал ауыл Советтәре һәм Мораптал совхоз поселкаһы.

64. Күмертау һайлау округы

(үҙәге — Күмертау поселкаһы).

Күмертау эшселәр поселкаһы һәм Илкәнәй, Горный ауыл Советтәре.

65. Отрада һайлау округы

(үҙәге — Отрада ауылы).

Отрада, Ямансар, Мораптал, Молокановка, Ялаҙ, Якшембәт һәм Абдул ауыл Советтәре.

ЙОМАҒУЖА РАЙОНЫ

66. Йомағужа һайлау округы

(үҙәге — Йомағужа ауылы).

Йомағужа, Һарыш, Бөһөрмән, Иртебаҡ, Гавриловка, Воскресенский, Биккужа, Һыртлан, Әбет, Антраҡ һәм Подгорный ауыл Советтәре.

67. Хоҙайбирҙе һайлау округы

(үҙәге — Хоҙайбирҙе ауылы).

Йомағужа районының Ялсы, Волостновка, Ҡалдар, Наҡаҫ, Теләүембәт ауыл Советтәре. Көйөргәҙе районының Кривля—Плюшкинский, Арслан-Амекечевский, Ленин һәм Подгорный ауыл Советтәре.

ВОСКРЕСЕН РАЙОНЫ

68. Воскресен һайлау округы

(үҙәге — Воскресен ауылы).

Воскресен, Александровский, Береговский, Верхоторский, Приволенский, Ромадановский, Скворчихинский, Татьяновский, Хлебодаровский, Юлдаш ауыл Советтәре.

МӘЛӘҮЕЗ РАЙОНЫ

69. Мәләүез һайлау округы

(үҙәге — Мәләүез эшселәр поселкаһы).

Мәләүез эшселәр поселкаһы һәм Мәләүез, Иҫке Муса, Самаро-Ивановский, Первомайский, Арслан, Шевченко, Северный ауыл Советтәре.

70. Ергән һайлау округы

(үҙәге — Ергән ауылы).

Ергән, Васильевский, Партизан, Трясинский, Петропавловский, Дмитриевский, Нордовский, Красноярский, Таулы, Нурдәүләт ауыл Советтәре.

ФЕДОРОВКА РАЙОНЫ

71. Федоровка һайлау округы

(үҙәге — Федоровка ауылы).

Федоровка, Кузьминский, Буләк, Тенясевский, Алешкинский, Покровка, Ҡараласыҡ, Дедовка, Ишбүләк ауыл Советтәре.

72. Пугачев һайлау округы

(үҙәге — Бала-Сытырман ауылы).

Ново-Михайловский, Деликинский, Сережкинский, Старо-Михайловский, Новиковский, Балыҡлы, Пугачевский, Златаустовский, Ивановский, Бала-Сытырман һәм Гадинский ауыл Советтәре.

СТӘРЛЕБАШ РАЙОНЫ

73. Стәрлебаш һайлау округы

(үҙәге — Стәрлебаш ауылы).

Стәрлебаш, Аллағуат, Ҡалҡаш, Ҡараҡай, Ҡуғанаҡ-Баш, Тотер-баш, Чегодай, Ҡармалы, Һарай, Раевка, Табынды ауыл Советтәре.

74. Арслан һайлау округы

(үҙәге — Тәтер-Арслан ауылы).

Тәтер-Арслан, Иҙешергән, Бузат, Айдағали, Айтуған, Ҡараҫаш, Радионовка, Әмир ауыл Советтәре.

СТӘРЛЕТАМАҠ РАЙОНЫ

75. Михайловка һайлау округы

(үҙәге — Михайловка ауылы).

Казадаевка, Красноярский, Михайловка, Ишпарсово, Талалаевка, Николо-Хуторянский, Покровский, Пестровка, Оло-Ҡыуғанаҡ ауыл Советтәре.

76. Түбән-Услы һайлау округы

(үҙәге — Түбән-Услы ауылы).

Первомайский, Услыбаш, Петропавловский, Садовский, Түбән-Услы, Бүре-Ҡазған, Резановский, Дергачевский, Боголюбовский ауыл Советтәре.

77. Преображенский һайлау округы

(үҙәге — Преображенский ауылы).

Левановский, Яблуновский, Бугурусълан, Николаевский, Тәрешле, Золотоношка, Преображенский, Ново-Ивановский, Мырҙаш, Аҡтаҙар ауыл Советтәре.

78. Наумовский һайлау округы

(үҙәге — Наумовка ауылы).

Аллағуат, Помряскин, Наумов, Айгул, Левашевка ауыл Советтәре.

МАҠАР РАЙОНЫ

79. Петровский һайлау округы

(үҙәге — Петровский ауылы).

Петровский, Өрмөтрәхим, Әрмет, Васильевка, Ҡаған, Маҡар, Ҡолғона, Янрус ауыл Советтәре һәм Көҙән ауыл Советенең Кабясова һәм Алтраш хуторҙары.

80. Әхмәр һайлау округы

(үҙәге — Әхмәр ауылы).

Әхмәр, Алатана, Ишәй, Көҙәнкол, Бәрҙешле һәм Ново-Георгиевка ауыл Советтәре.

81. Һайран һайлау округы

(үҙәге — Һайран ауылы).

Һайран, Этҡол, Байғужа, Сәлих ауыл Советтәре Көҙән ауыл Советенең Көҙән, Иҫкесәк ауылдары, Октябрь поселкаһы, Ямаш ауылы, Балта-Йорт хуторы, Урюк, Талғаҙҡан, Ғәмәр һәм Алмалы ауылдары.

ҒАФУРИ РАЙОНЫ

82. Красноусол һайлау округы

(үҙәге — Красноусол эшселәр поселкаһы).

Красноусол поселка Советы һәм Ташбүкән һәм Ташлы ауыл Советтәре.

83. Табынский һайлау округы

(үҙәге — Табынский ауылы).

Табынский, Архангель, Антоновский, Софьино, Бурлы ауыл Советтәре.

84. Яңғыҙҡайын һайлау округы

(үҙәге — Яңғыҙҡайын ауылы).

Яңғыҙҡайын, Үтәк, Ҡотлоғужа, Мраҡ, Дмитриевский, Буруновский, Дарьинский ауыл Советтәре.

85. Елем-Ҡаран һайлау округы.

(үҙәге — Елем-Ҡаран ауылы).

Елем-Ҡаран, Ҡауарҙы, Зирек, Сәитбаба, Имәндәш, Толпар ауыл Советтәре.

АУЫРҒАЗЫ РАЙОНЫ

86. Талбазы һайлау округы

(үҙәге — Талбазы ауылы).

Әпсәләм, Балыҡлы күл, Ғәмәр, Кешәнде, Яңы-Ҡарамалы, Софиполь, Солтанморат, Ташлыкүл, Ҡәбәс ауыл Советтәре.

87. Турсағәле һайлау округы

(үҙәге — Турсағәле ауылы).

Бәгәнәш, Мәҫәйле, Морадым, Маҡар, Наумкин, Семенкино, Таштамаҡ, Тәрәмбәт һәм Степановка ауыл Советтәре.

88. Бишҡайын һайлау округы

(үҙәге — Бишҡайын ауылы).

Бишҡайын, Батыр, Ләкәнде, Мостафа, Нағадаҡ, Тряпә һәм Сыуаш Ҡарамалы ауыл Советтәре.

АРХАНГЕЛЬ РАЙОНЫ

89. Архангель һайлау округы

(үҙәге — Архангель ауылы).

Архангель, Андреевка, Латыш Архангеле, Ҡыҙыл Знамя, Ҡыҫынды, Муллаҡай һәм Ырныҡшы ауыл Советтәре.

90. Инйәр һайлау округы

(үҙәге — Валентиновка ауылы).

Инйәр, Уржум, Краснокуртовка, Көҫөнбей, Липовка, Николаевка, Тирәкле, Троицко-Сафроновка, Оҙондар, Баҡалды, Тәүкәс, Азово, Белорус-Александровск һәм Ҡыҙғы ауыл Советтәре.

ҠЫРМЫҪҠАЛЫ РАЙОНЫ

91. Ҡырмыҫҡалы һайлау округы

(үҙәге — Ҡырмыҫҡалы ауылы).

Ҡырмыҫҡалы, Николаевка, Юғары-Тәмкә, Сихон, Иҫке Ҡыйышҡы, Ҡабаҡ, Биштәкә ауыл Советтәре.

92. Сәхәй һайлау округы

(үҙәге — Сәхәй ауылы).

Сәхәй, Сарт-Науруз, Бишауыл-Уңғар, Үтәгән ауыл Советтәре.

93. Алайғыр һайлау округы

(үҙәге — Алайғыр ауылы).

Алайғыр, Березовка, Иҫке-Бәбеч, Ивановка, Ҡамышлы, Күлләр ауыл Советтәре.

БОЗАЯЗ РАЙОНЫ

94. Бозаяз һайлау округы

(үҙәге — Бозаяз ауылы).

Бозаяз, Аҡъетәр, Подлуб, Бекет, Ильтирәк, Һыуыҡ-Шишмә, Муса ауыл Советтәре.

95. Ишле һайлау округы

(үҙәге — Ишле ауылы).

Александровка, Кужак, Никольск, Бәләкәй-Ибрай, Исмәғил, Ишле, Болотино, Ҡорманай, Андреевка, Өршәк ауыл Советтәре.

ӨФӨ РАЙОНЫ

96. Булгаково һайлау округы

(үҙәге — Булгаково ауылы).

Булгаково, Осоргино, Таптыково, Березовка, Чесноковка һәм Балановка ауыл Советтәре.

97. Шемяк һайлау округы

(үҙәге — Шемяк совхозы).

Шемяк, Бейгул, Вольно-Сухарево, Нарле, Казырово, Авдон ауыл Советтәре.

98. Красный яр һайлау округы

(үҙәге — Красный яр ауылы).

Красный яр, Ҡомло күл, Сосновка, Дмитриевка, Раевка, Чуварез, Черкассы, Подымалово ауыл Советтәре.

99. Шаҡша һайлау округы

(үҙәге — Шаҡша ауылы).

Шаҡша, Русский-Юрмаш, Федоровка, Нагаево, Степановка һәм Вотиново ауыл Советтәре.

ШИШМӘ РАЙОНЫ

100. Шишмә һайлау округы

(үҙәге — Шишмә эшселәр поселкаһы).

Шишмә эшселәр поселкаһы һәм Сафар, Ҡарансуу, Санжар ауыл Советтәре.

101. Шоңғаҡкүл һайлау округы

(үҙәге — Шоңғаҡкүл станцияһы).

Шоңғаҡкүл, Иҫке Муса, Романовка, Суалкин, Суҡраҡлы, Екатериноспаловка, Ябалаҡлы һәм Дурас ауыл Советтәре.

102. Ново-Троицк һайлау округы

(үҙәге — Ново-Троицк ауылы).

Ново-Троицк, Черниговка, Белош, Сайран, Балағош, Йыңғалыш һәм Ибраһим ауыл Советтәре.

103. Арслан һайлау округы

(үҙәге — Арслан ауылы).

Арслан, Әмин, Юғары-тирмә, Кахновка, Ҡалмаш, Сәлих һәм Норки ауыл Советтәре.

ДҮЛӘКӘН РАЙОНЫ

104. Дәүләкән һайлау округы

(үҙәге — Дәүләкән ҡалаһы, «Красный Бустарь» артеленең ҡыҙыл мөйөшө).

Тимер юлдың көнсығыш яғында урынлашҡан Луговая, Колхозная, Восточная, Ленская, Сибирская, Байкальская, Степан Разин, Пионерская, Комсомольская, Энгельс, Республиканская, Крестьянская, Алтайская, Тимирязев, Выгонная, Камская, Пролетарская, Черноярская, Трудовая, Максим Горький, Демьян Бедный, Набережная, Иткул, Совет, Мәжит Ғафури, Сталин, Красноармейская, Кормәнкәй урамдары, Ленин урамының икенсе номерле йорттан алып дүртенсе номерле йортҡа тиклем йөп яғы, беренсе номерле йорттан алып 19-сы номерле йортҡа тиклем таҡ яғы, тимер юл йорттары, Ҡыҙыл майҙан, Узкий, Рыбный, Мәсет, Кривой, Народный, Холодный, Ванный, Короткий, Торговый, Колхозный тыҡрыҡтары, 554 һәм 555 километрҙағы тимер юл будкалары, Кәрмәнкәй һәм Рублевка ауыл Советтәре.

105. Ленин һайлау округы

(үҙәге — Дәүләкән ҡалаһы, мелькомбинат контораһы).

Тимер юлдың көнбайыш яғында урынлашҡан Карл Маркс, Садовая, Луначарский, Национальная, Интернациональная, Московская, Уфимская, Бельская, Северная, Огородная, Первомайская, Ферапонтов, Подгорная урамдары, Ленин урамының 21-се номерле йорттан алып таҡ яғы һәм 6-сы номерле йорттан алып аҙағына тиклем йөп яғы, Донская, Западная, Уральская, Октябрьская, Степная, Мельничная, Кубанская, Элеваторская, Южная, Казанская, Производственная урамдары, Кирбес заводы, элеватор территориялары, 547 һәм 549 километрҙағы тимер юл будкалары, Түлән разъезы, Поляковка, Тамбовка, Сидоровка, Ҡаҙанғол, Исмәғил, Сергиполь ауыл Советтәре.

106. Искәндәр һайлау округы

(үҙәге — Бик-Ҡарамалы ауылы).

Раевка, Айыухан, Имай-Ҡарамалы, Искәндәр, Екатерина-Григорьевск, Красин, Мерәҫ, Филипповка, Яңы-Яңбаҡ, Ташлы-Шәрип, Сөйөнсө-Николаевск, Сөйөнсө ауыл Советтәре.

107. Аслыҡүл һайлау округы

(үҙәге — Аслыҡүл МТС-ының поселкаһы).

Александровка, Березовка, Горчак, Ивановка, Ивано-Городск, Ҡаран, Ҡыҙырас, Купоярповка, Шестаевка һәм Ҡорътамаҫ ауыл Советтәре.

ӘЛШӘЙ РАЙОНЫ

108. Раевка һайлау округы

(үҙәге — Раевка поселкаһы).

Раевка поселка Советы.

109. Шахта һайлау округы

(үҙәге — Шахта поселкаһы).

Казанка, Ташлы, Трунтайш, Сарай, Адамовск, Дубовка, Сураҡай һәм Ибрай ауыл Советтәре.

110. Шафран һайлау округы

(үҙәге — Шафран курорт поселкаһы).

Шафран поселка Советы, Слаҡ, Григорьевка, Түбән-Әүрүә, Себенле һәм Кармыш ауыл Советтәре.

111. Аксен һайлау округы

(үҙәге — Аксеново станцияһы).

Аксен, Никифар, Воздвиженка, Тайраҡлы һәм Мәндән ауыл Советтәре.

112. Әбдрәшит һайлау округы

(үҙәге — Әбдрәшит ауылы).

Әбдрәшит, Нигмәтулла, Байдаковка, Уразмәт, Ново-Константиновка, Елатминск, Островенк, Зубовка, Отрада, Ҡыпсаҡ-Асҡар ауыл Советтәре һәм Заготскот базаһы.

МИӘКӘ РАЙОНЫ

113. Миәкә һайлау округы

(үҙәге — Миәкә ауылы).

Миәкә, Елдәр, Колесовка, Ыҫпаҡ, Ҡочыгав, Петропавловск, Сатый ауыл Советтәре.

114. Мәнәүезтамаҡ һайлау округы

(үҙәге — Мәнәүезтамаҡ ауылы).

Мәнәүезтамаҡ, Енәбей-Үрсәй, Богданово, Ново-Михайловка, Ново-Федоровка, Яңы Ҡарамалы, Миәкәтамаҡ, Ново-Омельникова һәм Кекен-Васильевка ауыл Советтәре.

115. Миәкәбаш һайлау округы

(үҙәге — Миәкәбаш ауылы).

Миәкәбаш, Николаевка, Софиевка, Өршәкбаш-Ҡарамалы, Уязыбаш, Зур Ҡарҡалы, Биккол, Иләсғол һәм Ново-Николаевка ауыл Советтәре.

(Аҙағы 4-се биттә).

БАШҠОРТ АССР-ы ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЕНӘ ҺАЙЛАУҘАР БУЙЫНСА ҺАЙЛАУ ОКРУГТАРЫ ТУРАҺЫНДА

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы

(Аҙағы. Башы 2-се, 3-сө биттәрҙә).

БИШБҮЛӘК РАЙОНЫ

116. Бишбүләк һайлау округы
(үҙәге — Бишбүләк ауылы).
Бишбүләк, Кенгер-Мәнәүез, Бәзлек, Шыгай, Михайловка, Буденновск һәм Ибүләк-Матвеевка ауыл Советтәре.

117. Ҡушйылға һайлау округы
(үҙәге — Ҡушйылға ауылы).
Ҡушйылға, Ыҫлаҡ Баш, Мәнәүез, Мәскәү, Бәлшин, Кистәнле-Богдан, Кик-Веришиск һәм Бәжәй-Максимовка ауыл Советтәре.

118. Аит һайлау округы
(үҙәге — Аит ауылы).
Аит, Бикҡол, Вознесенка, Аҙнай, Дим, Түбәнге Ҡарамалы, Алексеевка, Каменка, Ерекле ауыл Советтәре.

ЙӘРМӘКӘЙ РАЙОНЫ

119. Йәрмәкәй һайлау округы
(үҙәге — Йәрмәкәй ауылы).
Йәрмәкәй, Николаевка, Түбәнге Өләйылға, Васильевка, Ыҫлап-Шишмә, Рождественка, Семен-Макаровка һәм Ҡатамаҡ ауыл Советтәре.

120. Иҫке Турай һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Турай ауылы).
Иҫке Турай, Иҫке Шах, Усманташтылы, Суккүл, Иҫке Сулле, Кыҙыл Яр һәм Яңы Сулле ауыл Советтәре.

121. Приют һайлау округы
(үҙәге — Приют станцияһы).
Приют, Городецкое, Знаменка, Үрге Кульчум, Яңы Шах, Исламбахты, Таркаҙы, Түбәнге Ҡарамалы, Урта Ҡарамалы, 8-се март һәм «Спартак» совхоздары.

БӘЛӘБӘЙ РАЙОНЫ

122. Бәләбәй һайлау округы
(үҙәге — Бәләбәй ҡалаһы).
Бәләбәй ҡалаһы.

123. Аксаково һайлау округы
(үҙәге — Аксаково посёлкаһы).
Аксаково курорт посёлкаһы һәм Надеждинск, Утейка, Шаровка, Больше-Александровск, Рябаш, Екатериновка, Михайловка, Кирилловка һәм Алексеевка ауыл Советтәре.

124. Адельшино һайлау округы
(үҙәге — Адельшино ауылы).
Адельшино, Анновка, Баймырҙа, Исмагил, Мало-Бәләбәй, Мало-Александровка, Писмян, Тоҙлоҡош һәм Мәтәүбаш ауыл Советтәре.

125. Усень-Ивановка һайлау округы
(үҙәге — Усень-Ивановка ауылы).
Усень-Ивановка, Доп, Веровка, Знаменка, Старо-Семенкин, Мәксүт һәм Сәрмәсән ауыл Советтәре.

ҠАНДРА РАЙОНЫ

126. Ҡандра һайлау округы
(үҙәге — Ҡандра станцияһы).
Бишкурай, Ярмунса, Туктагол, Сартыҡ, Иҫке Ҡандра, Ҡандра-Әмин һәм Тепкилде ауыл Советтәре.

127. Ҡарамалы-Ғөбәй һайлау округы
(үҙәге — Ҡарамалы-Ғөбәй ауылы).
Балтай, Арсланбәк, Алексеевка, Чуҡадыбаш, Чуҡадытамаҡ, Ҡарамалы-Ғөбәй, Туҡай, Николаевка, Кендектамаҡ һәм Ҡандракүл ауыл Советтәре.

ТУЙМАҘЫ РАЙОНЫ

128. Туймаҙы һайлау округы
(үҙәге — Туймаҙы посёлкаһы).
Туймаҙы посёлка Советы, Покровка, Райман, Төмәнәк һәм Ыҙрәк-Николаевка ауыл Советтәре.

129. Иҫке Туймаҙы һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Туймаҙы посёлкаһы).
Иҫке Туймаҙы, Аблай, Үрге Бишенде, Ғафур, Илсебәт, Кәкрәбаш, Ҡарат, Ҡожай-Андрей, Түбән Бишенде һәм Япрыҡ ауыл Советтәре.

130. Түбән Троицк һайлау округы
(үҙәге — Түбән Троицк эшселәр посёлкаһы).
Аҙнаҡол, Үрге Троицк, Константиновка, Никитин, Ҡалҡын Шишмә, Собханҡол ауыл Советтәре һәм Түбән Троицк посёлка Советы.

ШАРАН РАЙОНЫ

131. Шаран һайлау округы
(үҙәге — Шаран ауылы).
Шаран, Ҡаратаҫты, Ыҙмалыбаш, Бәҙрә, Кирҙәкүле, Салмалы, Нурый, Әммәт, Урсай һәм Иҫке Түмбағош ауыл Советтәре.

132. Ерекле һайлау округы
(үҙәге — Ерекле ауылы).
Ерекле, Түбән Ташлы, Яңы Юҙей, Бүгәрсенбүләк, Түбән Заит, Дүртөйлә, Сарыһаз, Людмиловка һәм Дмитро-Полянск ауыл Советтәре.

133. Шаран-баш-Княжевка һайлау округы
(үҙәге — Шаран-баш-Княжевка ауылы).
Шаран-баш-Княжевка, Старо-Дрожжевка, Писаревка, Сакты, Төмәнәк, Папановка, Трихләвчанск, Яңы Юмаш, Михайловка, Аҡбарыҫ һәм Яңы Ҡарьяуҙы ауыл Советтәре.

БАҠАЛЫ РАЙОНЫ

134. Баҡалы һайлау округы
(үҙәге — Баҡалы ауылы).
Баҡалы, Яңы Өтбәй, Килеевка, Иҫке Ҡуяш, Иҫке Илек һәм Костеевка ауыл Советтәре.

135. Бөжәр һайлау округы
(үҙәге — Бөжәр ауылы).
Бөжәр, Ҡаҙансы, Ҡатайбәк, Каировка, Иҫке Әжми, Ахмаш ауыл Советтәре.

136. Мостафа һайлау округы
(үҙәге — Мостафа ауылы).
Мостафа, Максимовка, Урманай, Утар, Ҡуштирәк, Бәгәбаш һәм Дияш ауыл Советтәре.

137. Иҫке-Ҡорос һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Ҡорос ауылы).
Иҫке Ҡорос, Гусевка, Яңы Ҡорос, Килкабыҙ, Яңы Ҡатай, Ҡамай, Тоҡтағол, Яңы Маты һәм Иҫке Маты ауыл Советтәре.

ИЛЕШ РАЙОНЫ

138. Рсай һайлау округы
(үҙәге — Рсай ауылы).
Рсай, Иҫке Думай, Бишкурай, Манчар, Ишкар, Тупей, Үрмәт һәм Иштирәк ауыл Советтәре.

139. Андреевка һайлау округы
(үҙәге — Андреевка ауылы).
Андреевка, Ново Медведевка, Татыш, Илеш, Теләкей, Баҙытамаҡ, Ҡушбаҡты һәм Мәнәүез ауыл Советтәре.

140. Юғары Йәркәй һайлау округы
(үҙәге — Юғары Йәркәй ауылы).
Юғары Йәркәй, Серекүл, Этәй, Иҫәнбай, Иҫке Күктау, Иҫәмәт, Ҡадир, Һенерән, Ҡарабаш һәм Йәнле ауыл Советтәре.

ДҮРТӨЙЛӘ РАЙОНЫ

141. Дүртөйлә һайлау округы
(үҙәге — Дүртөйлә ауылы).
Дүртөйлә, Ҡөшөл, Исмаил, Шишмә, Тәкәрлек, Әсән, Түбәнге Мансар һәм Суҡкүл ауыл Советтәре.

142. Иҫке Байыш һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Байыш ауылы).
Иҫке Байыш, Тумырҙа, Имай-Утар, Күк Ҡуян, Урманаҫты, Мәскәү, Яңы Ишмәт, Байгилде, Иҫке Яндуҙ һәм Өсбүлә ауыл Советтәре.

143. Майҙаҡ һайлау округы
(үҙәге — Майҙаҡ ауылы).
Киргизовка, Яңы Кәңгеш, Иҫке Кәңгеш, Майҙаҡ, Минеште, Яңы Бейек тау, Тарасовка, Әңгәсәк, Сарлаҡ һәм Посоп ауыл Советтәре.

САҠМАҒОШ РАЙОНЫ

144. Саҡмағош һайлау округы
(үҙәге — Саҡмағош ауылы).
Саҡмағош, Рапат, Ҡалмашбаш, Яңы-Ҡотой, Имәнлекүл, Үрге Аташ, Ҡаразирек һәм Урал ауыл Советтәре.

145. Иҫке Ҡалмаш һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Ҡалмаш ауылы).
Иҫке Ҡалмаш, Яңы Ҡалмаш, Ихсан, Аблай, Үрнәк, Кәсәкәй һәм Тоҙлоҡош ауыл Советтәре.

146. Яңы Балтач һайлау округы
(үҙәге — Яңы Балтач ауылы).
Яңы Балтач, Тайнаш, Рәжәп, Иҫке Сәрмәт, Яңы Ҡарьяуҙы, Митре-Әюп, Юмаш һәм Үйбулат ауыл Советтәре.

БҮҘӘК РАЙОНЫ

147. Бүҙәк һайлау округы
(үҙәге — Бүҙәк станцияһы).
Бүҙәк, Ҡыҫҡа Йылға, Ҡаплы Төркәй, Никольский һәм Михайловка ауыл Советтәре.

148. Ҡаран һайлау округы
(үҙәге — Ҡаран ауылы).
Сергеевка, Шланлы күл, Арслан, Урзайбаш, Ҡаран, Әмир һәм Килем ауыл Советтәре.

149. Күҙәй һайлау округы
(үҙәге — Күҙәй ауылы).
Ҡартамаҡ, Тауҙар, Тугай, Сабай, Ҡураш, Соҡҙебаш, Күҙәй һәм Ахун ауыл Советтәре.

БЛАГОВАР РАЙОНЫ

150. Ағарҙы һайлау округы
(үҙәге — Ағарҙы ауылы).
Ҡабаҡ, Ағарҙы, Алексеевка, Кусәрбай, Сыңташтамаҡ, Яныш, Таҡсура ауыл Советтәре.

151. Языково һайлау округы
(үҙәге — Языково ауылы).
Языково, Васильевка, Троицкий, Алкин, Больше-Покровка, Коб-Покровка, Ҡашкалаша, 2-се Покровка, Сыңлы ауыл Советтәре.

152. Благовар һайлау округы
(үҙәге — Благовар посёлкаһы).
Самарин, Балышлы, Өйҙәрәк баш, Ҡарғалы, Ямаҡай, Александровка ауыл Советтәре.

КУШНАРЕНКО РАЙОНЫ

153. Талбаҙы һайлау округы
(үҙәге — Талбаҙы ауылы).
Ҡарасайылға, Илек, Талбаҙы, Горький, Рәсмәкәй, Надеждин, Иҫке Ҡормаш, Матвеевка, Ямский ауыл Советтәре.

154. Кушнаренко һайлау округы
(үҙәге — Кушнаренко ауылы).
Кушнаренко, Ҡалтай, Әхмәт ауыл Советтәре.

155. Иҫке Туҡмаҡлы һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Туҡмаҡлы ауылы).
Баҡай, Үрге Сәйет, Ҡаратәкә, Яңы Ҡормаш, Иҫке Туҡмаҡлы, Үгеҙ, Иҫке Ғәмәр, Яңы Баҫҡаҡ һәм Воеяк ауыл Советтәре.

156. Шарип һайлау округы
(үҙәге — Шарип ауылы).
Шарип, Әсән, Гуровка, Иләмерҙә, Первушино, Мәмәк, Медведерова, Керен һәм Ҡанлы ауыл Советтәре.

БӨРӨ РАЙОНЫ

157. Бөрө һайлау округы
(үҙәге — Бөрө ҡалаһы).
Коммунистическая урамының 2-се номерле йортонан алып 18-се номерле йортона тиклем ҡаланың көньяҡ өлөшө, Революционная урамының 12-се номерле йортонан алып 32-се номерле йортона тиклем ҡаланың көнсығыш өлөшө, унан ары Салих урамы буйлап, Пушкин урамының 2-се номерле йортонан алып 46-сы номерле йортона тиклем көньяҡ өлөшө.

158. Баҙан һайлау округы
(үҙәге — Бөрө ҡалаһы).
Бөрө ҡалаһының төньяҡ өлөшө, Бажап, Бахтыбай, Яңы Ятуҙ, Пономаревка ауыл Советтәре.

159. Иҫке Баҙан һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Баҙан ауылы).
Баҙан, Тартыш, Шалкан, Маядыҡ, Печенкин, Шишмә, Юғары Ласыптау, Күсәкәй, Иҫке Биктимер һәм Ҡамышин ауыл Советтәре.

160. Осиновка һайлау округы
(үҙәге — Осиновка ауылы).
Осиновка, Калиники, Сорвиха, Йомаш, Мало-Сухоязово, Суслово, Иҫке Бөрнәй, Силантьевка, Старо-Петрово, Семкин, Үгеҙ ауыл Советтәре.

БОРАЙ РАЙОНЫ

161. Борай һайлау округы
(үҙәге — Борай ауылы).
Борай, Ваныш, Ҡуҙбай, Бустапай, Ҡодаш, Шабай, Берләч, Иҫке Бикмәт, Муллин, Әжәк ауыл Советтәре.

162. Юмаҡай һайлау округы
(үҙәге — Юмаҡай ауылы).
Юмаҡай, Яңы Кизгән, Яңы Таҙлар, Байшады, Типлякова, Мишле, Ҡара Зирек, Ҙур Шуҡшан, Мамады, Иҫке Ҡарағош һәм Кәшкәләү ауыл Советтәре.

163. Чалҡаҡ һайлау округы
(үҙәге — Чалҡаҡ ауылы).
Чалҡаҡ, Казанцево, Ҙур Балраҡ, Ҡарабай, Ҡайынлыҡ, Иҫке Күрәә һәм Таңғатар ауыл Советтәре.

ҠАЛТАСЫ РАЙОНЫ

164. Ҡалтасы һайлау округы
(үҙәге — Ҡалтасы ауылы).
Ҡалтасы, Тюльде, Түбәнге Ҡасмаш, Яңы Әшит, Барьяҙы, Ҡырпы ауыл Советтәре.

165. Красный Холм һайлау округы
(үҙәге — Красный Холм ауылы).
Красный Холм, Ҙур Ҡураз, Сосновка, Иҫке-Пәш, Кучаш, Яңы Кильбахты, Ҙур Ҡоҫаҡ, Күгәрсен, Бабай, Киебаҡ ауыл Советтәре.

166. Кәлтәй һайлау округы
(үҙәге — Ҙур Кәлтәй ауылы).
Ҙур Кәлтәй, Яңы Хәжы, Яңы Бура, Яңы Бөртөк, Күтәрем, Арғыш, Кушня, Амзебаш, Калегин ауыл Советтәре.

КРАСНОКАМ РАЙОНЫ

167. Николо-Березовка һайлау округы
(үҙәге — Николо-Березовка ауылы).
Николо-Березовка, Яңы Уразай, Ҡотло, Арлан, Кари, Касәү, Никольский, Мүзәк, Карякин һәм Саҡлау ауыл Советтәре.

168. Ново-Нагаево һайлау округы
(үҙәге — Ново-Нагаево ауылы).
Сауыҙ, Яңы Ҡабан, Ҡуҙғау, Яңы Йәпйегет, Иҫке Йәпйегет, Иҫке Мошты, Яңы Мошты, Шушнур, Аҡтанышбаш, Яңы Ҡайынлыҡ ауыл Советтәре.

ЯҢАУЫЛ РАЙОНЫ

169. Яңы Уртауыл һайлау округы
(үҙәге — Яңы Уртауыл ауылы).
Яңы Уртауыл, Вояды, Ҡарман, Вәрәшбаш ауыл Советтәре.

170. Айбүләк һайлау округы
(үҙәге — Айбүләк ауылы).
Айбүләк, Бәдрәш, Байгужа, Ҡодаш, Иҫке Сусадыбаш һәм Можға ауыл Советтәре.

171. Орловка һайлау округы
(үҙәге — Орловка ауылы).
Орловка, Иҫке Вәрәш, Чараула, Ишбулды, Ҡаймашабаш, Первомайский һәм Мәсәғүт ауыл Советтәре.

172. Әрлән һайлау округы
(үҙәге — Әрлән ауылы).
Әрлән, Асаудыбаш, Чытырман, Ямады, Рабаҡ, Максимовка һәм Истәк ауыл Советтәре.

173. Яңауыл һайлау округы
(үҙәге — Яңауыл эшселәр посёлкаһы).
Яңауыл посёлка Советы.

ТӘТЕШЛЕ РАЙОНЫ

174. Тәтешле һайлау округы
(үҙәге — Үрге Тәтешле ауылы).
Үрге Тәтешле, Ҡалтаү, Кыҙыл Яр, Бигәнәй, Петропавловка, Асауды, Арибаш, Түбәнге Тәтешле, Бәдрәш ауыл Советтәре.

175. Күрҙем һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Күрҙем ауылы).
Бульҡайпан, Иҫке Ҡайпан, Шулған, Посон, Аҡбулат, Аҡсәйет, Сараштыбаш, Ҡодаш ауыл Советтәре.

АСҠЫН РАЙОНЫ

176. Урмияз һайлау округы
(үҙәге — Урмияз ауылы).
Яңы Күскилде, Ҡашҡа, Солтанбәк, Апастасьевка, Күнгәк, Дмитриевка, Наново, Кубияз ауыл Советтәре.

177. Асҡын һайлау округы
(үҙәге — Асҡын ауылы).
Асҡын, Ҡыйғазы, Шорохово, Ҡуяштыр, Ключи, Арбаш, Ҡарт Кисәк ауыл Советтәре.

178. Төлгөзбаш һайлау округы
(үҙәге — Төлгөзбаш ауылы).
Ҡышлау йылға, Базанчат, Төлгөзбаш, Ҡаҙансы, Михайловка, Барахай, Гордин ауыл Советтәре.

БАЛТАЧ РАЙОНЫ

179. Балтач һайлау округы
(үҙәге — Иҫке Балтач ауылы).
Иҫке Балтач, Сайтәк, Тучыбай, Нәркә, Юғары Яңаҡтай ауыл Советтәре.

180. Яңы Балтач һайлау округы
(үҙәге — Яңы Балтач ауылы).
Яңы Балтач, Штанды, Мата, Түбәнге Сикияз, Шаулды, Көнтүгеш, Мишкә ауыл Советтәре.

181. Түбәнге Ҡарыш һайлау округы
(үҙәге — Түбәнге Ҡарыш ауылы).
Түбәнге Ҡарыш, Уразай, Кендәшле, Ҡурач, Ииштерәк, Богдановка, Юғары Ҡарыш, Зиләзекүл, Кизгәнбаш ауыл Советтәре.

МИШКӘ РАЙОНЫ

182. Мишкә һайлау округы
(үҙәге — Мишкә ауылы).
Мишкә, Аҡбулат, Бабай, Байтүрә, Ҡамай, Урьяды һәм Янағуш ауыл Советтәре.

183. Мәүлет һайлау округы
(үҙәге — Мәүлет ауылы).
Мәүлет, Брюховка, Ҙур Шады, Ново-Троицк, Рефанды, Накаряковка, һәм Йылыш ауыл Советтәре.

184. Чурай һайлау округы
(үҙәге — Чурай ауылы).
Чурай, Тыпбай, Баймөрҙә, Больше-Сухоязово, Ҡайраҡ, Сыбыҡ һәм Ҡыйғазытамаҡ ауыл Советтәре.

БАЙҠЫБАШ РАЙОНЫ

185. Байҡыбаш һайлау округы
(үҙәге — Байҡыбаш ауылы).
Байҡыбаш, Аҡбүләк, Артаҡүл, Тегермән, Дәүеш, Яугилде һәм Наһретдин ауыл Советтәре.

186. Мрәсем һайлау округы
(үҙәге — Мрәсем ауылы).
Мрәсем, Поллуб, Сеҙәш, Үргуш, Дубровский һәм Елдәк ауыл Советтәре.

ҠАРИҘЕЛ РАЙОНЫ

187. Ҡариҙел һайлау округы
(үҙәге — Ҡариҙел посёлкаһы).
Ҡариҙел эшселәр посёлкаһы һәм Ҡариҙел, Абыз, Апрелово, Каирово, Байҡы, Бағаҙы, Круш, Юғары-Сулп ауыл Советтәре һәм Байҡыбаш районының Расстреляевка ауыл Советы.

188. Магинск һайлау округы
(үҙәге — Магинск ауылы).
Айдос, Юғары Ҡаҙмаш, Кыҙҙар күле, Шамрат, Ҡарыш Йылға, Абдулла, Бердәш, Яңы-Наҫәйет һәм Хорошаевка ауыл Советтәре, Байҡыбаш районының Нижне-Тургеневск ауыл Советы.

НУРИМАН РАЙОНЫ

189. Нуриман һайлау округы
(үҙәге — Ҡыҙыл-яр ауылы).
Байгилде, Баш-Шиде, Ҙур-Шиде, Пимесләр, Яңы күл, Иҫке Исай, Үкәрле һәм Усаҡлы ауыл Советтәре.

190. Красный-Ключ һайлау округы
(үҙәге — Красный-Ключ эшселәр посёлкаһы).
Красный-Ключ эшселәр посёлкаһы һәм Дуваней, Октябрьский, Яңы Бүрес, Кыҙыл-яр ауыл Советтәре.

ПОКРОВКА РАЙОНЫ

191. Бедеева-Поляна һайлау округы
(үҙәге — Бедеева-Поляна ауылы).
Бедеева-Поляна, Давыдовка, Федоровка, Сапин, Илек, Октябрьский һәм Сеҙәш ауыл Советтәре.

192. Покровка һайлау округы
(үҙәге — Покровка ауылы).
Покровка районының Старо Надеждин, Быково, Хрыстолюбово, Волково, Покровка ауыл Советтәре һәм Благовещен районының Горно-Усин, Трактовый, Трошкин, Языковка, Полин һәм Богорода ауыл Советтәре.

БЛАГОВЕЩЕН РАЙОНЫ

193. Благовещен ҡала һайлау округы
(үҙәге — Благовещен ҡалаһы).
Благовещен ҡалаһы.

194. Благовещен ауыл һайлау округы
(үҙәге — Благовещен ҡалаһы).
Николаевка, Ново-Надеждин, Орловка, Удельно-Дуваней, Ильино-Поляна, Турбаҫлы, Тәрешле һәм Әҙәк ауыл Советтәре.

ИГЛИН РАЙОНЫ

195. Иглин һайлау округы
(үҙәге — Иглин ауылы).
Иглин, Алатыр, Ҡалтыман һәм Үҫтәй ауыл Советтәре.

196. Охлебинино һайлау округы
(үҙәге — Охлебинино ауылы).
Родниковка, Ивано-Казанко, Александровка, Охлебинино, Белорет, Кармалы, Торбаслы ауыл Советтәре.

197. Кальтовка һайлау округы
(үҙәге — Кальтовка ауылы).
Балтика, Сергеевка, Кальтовка, Леванто-Симек, Новиковка, Аустромский һәм Загорск ауыл Советтәре.

198. Таутөмән һайлау округы
(үҙәге Таутөмән ауылы).
Бромск, Таутөмән, Покровка, Сыуаш-Ҡобау, Иҫке Ҡобау ауыл Советтәре һәм Күҙәй посёлка Советы.

ОЛО-ТЕЛӘК РАЙОНЫ

199. Оло-Теләк һайлау округы
(үҙәге — Оло-Теләк ауылы).
Оло-Теләк районының Салдыбаш, Краснояр, Тәлкәтүбә, Суворо-Гомель ауыл Советтәре һәм Нуриман районының Никольск һәм Яңы Субай ауыл Советтәре.

200. Түбән Ләмәҙе һайлау округы
(үҙәге — Түбән Ләмәҙе ауылы).
Ҡаҙаяҡ, Горный, Түбән Ләмәҙе, Манагор, Михайловка, Юғары Ләмәҙе, Харьковка, Муллаҡай, Надеждин ауыл Советтәре һәм Урман посёлка Советы.

САЛАУАТ РАЙОНЫ

201. Насибаш һайлау округы
(үҙәге — Насибаш ауылы).
Первомайский эшселәр посёлкаһы һәм Насибаш, Лағыр, Лаҡлы, Ҡалмаҡол, Тирмән, Ново-Куркино, Йыланыш һәм Миәшәгәр ауыл Советтәре.

202. Салауат һайлау округы
(үҙәге — Малаяҙ ауылы).
Малаяҙ, Таймп, Арҡауыл, Кузнецовка, Мәсетле, Иштәй, Ҡара таулы, Әлкә һәм Яхия ауыл Советтәре.

ДЫУАН РАЙОНЫ

203. Дыуан һайлау округы
(үҙәге — Дыуан ауылы).
Дыуан, Таҫтүбә, Вознесенск, Ярославка, Сальевка, Мәтәле, Янбай, Ләмәҙе ауыл Советтәре.

204. Мәсәғүт һайлау округы
(үҙәге — Мәсәғүт ауылы).
Өлкәндә, Митрофановка, Михайловка, Сикияз, Мәсәғүт, Рухтин, Иҫке Хәлил, Арый, Ежовка, Сафоновка ауыл Советтәре.

МӘСЕТЛЕ РАЙОНЫ

205. Ләмәҙетамаҡ һайлау округы
(үҙәге — Ләмәҙетамаҡ ауылы).
Әбйрәхим, Оло Ҡыҙылбай, Ләмәҙе-Тамаҡ, Дыуан-Мәсетле, Мәләкәс, Мишәр ауыл Советтәре һәм Мәсәғүт бөртөклө ашлыҡ совхозы посёлкаһы.

206. Ҙур-Устьикин һайлау округы
(үҙәге — Ҙур-Устьикин ауылы).
Абдулла, Оло Ока, Оло Усть-Икин Ҡорғат, Бәләкәй Усть-Икин, Яңы Мәслим һәм Ростов ауыл Советтәре.

БЕЛОҠАТАЙ РАЙОНЫ

207. Белоҡатай һайлау округы
(үҙәге—Яңы Белоҡатай ауылы).
Саколниск, Иҫке Белоҡатай, Яңы Мәскәрә, Яңы Белоҡатай, Шаҡарлы, Үтәш, Ҡарантрау, Сосновка, Казанцево, Матвеевка, Урғалы ауыл Советтәре.

208. Ҡарлыхан һайлау округы
(үҙәге — Ҡарлыхан ауылы).
Айҙаҡай, Ҡарлыхан, Нөгөш, Ямаш, Искуш, Яңыбай, Тардовка, Белян һәм Ицкутин ауыл Советтәре.

ҠЫЙҒЫ РАЙОНЫ

209. Ҡыйғы һайлау округы
(үҙәге — Үрге Ҡыйғы).
Ҡыйғы, Дүшәмбикә, Түбән Ҡыйғы, Ибрай, Кандаковка ауыл Советтәре.

210. Лаүҙә һайлау округы
(үҙәге — Лаүҙә ауылы).
Лаүҙә, Абдай, Ҡыҫыйыҡ, Верхняя Вязовка, Арслан, Асылғужа, Туғыҙлы, Ново-Троицк, Ҡолмәт, Пыланлы ауыл Советтәре.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының председателе Ф. ЗӘҒӘФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының секретаре вазифаһын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы.
15 декабрь 1950 йыл.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 15 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 15 декабрҙә түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре Ҡытай добровольцтәре менән бергә һөжүм итеүҙе дауам иттеләр.

Үҙәк фронтта Пеньчхонь (Ренсен) районында Халыҡ армияһының частәре дошман батальонын ҡамап алдылар һәм тулыһынса юҡ иттеләр. 30-ҙан ашыуыраҡ йөк автомашинаһы һәм башҡа трофейҙар ҡулға төшөрөлдө.

Чхуньчхонь (Сюнсен) районында Халыҡ армияһының частәре дошман батальонын ҡамап алдылар һәм тулыһынса юҡ иттеләр. Дошмандың 5-се пехота дивизияһының бер полкы шулай уҡ ҡамап алынған һәм хәҙерге ваҡытта уны юҡ итеү буйынса һуғыш алып барыла.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре һөжүм итеүҙе дауам итәләр.

11 декабрҙә Пхеньян районында Халыҡ армияһының пехота частәре дошмандың бер самолетын атып төшөргәндәр.

Сингапурҙа малайялыларҙы инглиздәрҙең атып үлтереүе

ЛОНДОН, 13 декабрь. (ТАСС). Рейтер агентствоһы хәбәрсеһенең Сингапурҙан хәбәр итеүенә ҡарағанда, бында һуңғы ике көн эсендә Англия ғәскәрҙәре һәм полиция менән малайялылар араһында ҙур бәрелештәр булып үткән.

Рейтер агентствоһының хәбәренән күренгәненсә, был ваҡиғалар Англия колониаль властәренең урындағы закондарҙы тупаҫ тапауҙары һәм ерле халыҡ — малайялыларға ҡарата раса политикаһын үткәреүҙәре менән килеп тыуғандар.

Һуғыш ваҡытында осраҡлы рәүештә Малайяға килеп эләккән һәм малайялы семьяһында тәрбиәләнгән голланд ҡыҙы менән булған инцидент тынысһыҙланыуҙар барлыҡҡа килеү өсөн тураһан-тура сәбәп булып хеҙмәт иткән. Был ҡыҙ күптән түгел малайялылар араһында күренгәс, Англия властәре уны әсәһе—малайялы ҡатындан алырға һәм Голландияға оҙатырға ҡарар иткәндәр. Ҡыҙҙы көслөк юлы менән Сингапурға килтергәндәр, ләкин ул Европаға китеүҙән ҡырҡа баш тартҡан, йәш малайялы — мәктәп уҡытыусыһына кейәүгә сыҡҡан. Голландияның Сингапурҙағы генеральный консулы был никахтың законлылығына ҡаршы протест белдергән, ләкин урындағы суд Голландия консулының дәлилдәрен кире ҡаҡҡан. Консул шуға ҡарамаҫтан, хәҙер инде саф раса дәлилдәрен килтереп, — «Европа ҡыҙы тәүлә кешенең ҡатыны була алмай», тип ҡыҙҙы Голландияға ебәреүҙе талап иткән.

Ҡалала Англия властәренең илдең закондарын тапап, ҡыҙҙы тотоп оҙатырға маташыуҙарына ҡаршы протест демонстрацияһы башланған. Властәр демонстранттарҙы таратыу өсөн Англия ғәскәрҙәрен һәм полицияны һәм бронемашиналар менән гурка ғәскәрҙәрен саҡырғандар. Полиция бер нисә тапҡыр газ тултырылған ҡул гранаталары һәм бомбалар ташлап, йәш ағыуысы газдар ҡулланған. Был маҡсат өсөн ул хатта геликоптерҙы ла ҡулланған. Һалдаттар демонстранттарға ҡаршы ут асҡандар, ике көн эсендә 12 кеше үлтерелгән һәм 188 кеше яраланған.

Ҡала буйлап патрулдәр йөрөйҙәр — был хеҙмәттә 30 броневик менән Англия, гурка һәм Малайя ғәскәрҙәренең дүрт батальоны алып бара. Сингапурҙағы бөтә магазиндар ҙа тиерлек ябыҡ. Ҡалала киске 6 сәғәттән алып иртәнге 6 сәғәткә тиклем, ә ҡайһы бер райондарҙа хатта көндөҙ ҙә урам буйлап йөрөү тыйылған.

Англияның колониялар министре Гриффитс кисә общиналар палатаһында, Сингапурҙағы тынысһыҙланыуҙар әле булһа дауам итә, тип белдергән.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САҠАЕВА.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Башҡорт академия драма театрында— «СЕМЬЯ».

Рус драма театрында—иртән—«БАЛАЙ ӘРӘМӘЛЕГЕ», кис—«УРЛАНҒАН БӘХЕТ».

«Октябрь» кинотеатрында — «МУСОРГСКИЙ» (төҫлө варианты).

«Салауатта»—«КҮТӘРЕЛГӘН СИҘӘМ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ТАҺИР ҺӘМ ЗӨҺРӘ».

Өфө ҡалаһы Саратовская урамының 6-сы номерле йортондағы 1-се квартирала йәшәүсе Цыганов Василий Иванович ошо уҡ квартирала йәшәүсе Цыганова Анна Дмитриевна менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Өфө ҡалаһы Жданов районының 3-сө участка халыҡ судында ҡаралаҫаҡ.

Редакцияның адресе: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлеше бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Н 01664 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.
1950 йыл
№ 251 (8708)
18
ДЕКАБРЬ
дүшәмбе
Хаҡы 20 тин.

Кисә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар булып үтте.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре бер күңелдән коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн, коммунизм тантанаһы өсөн тауыш бирҙеләр.

Йәшәһен беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш СТАЛИН!

Совет демократияһының тантанаһы

Кисә Башҡортостан хеҙмәтсәндәре, бөтә совет халҡы кеүек үк, юғары политик күтәренкелек шарттарында, ғәйәт ҙур берҙәмлек менән, хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәрен һайланылар. Һайлауҙар республикабыҙҙың бөтә ҡалаларында ла һәм ауылдарында ла бөтә халыҡ байрамы булып уҙҙылар. Совет Башҡортостанының хеҙмәтсәндәре, һайлауҙарҙа берҙәм ҡатнашып, үҙҙәренең мораль-политик берҙәмлектәрен, Ленин — Сталин партияһы тирәһенә тығыҙ тупланғанлыҡтарын һәм илебеҙҙә коммунизм төҙөү эшенә аҙағына тиклем бирелгәнлектәрен демонстрацияланылар.

Һайлауҙар республикабыҙҙың бөтә урындарында ла ысындан да бөтә халыҡ тантанаһына әйләнде. Коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогына тупланған совет кешеләре — эшселәр, колхозсылар, фән һәм культура работниктәре — берҙәм рәүештә һайлау участкаларына килеп, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ иптәш Сталин өсөн, большевиктәр партияһы өсөн, социалистик Ватаныбыҙҙың артабан сәскә атыуы өсөн тауыш бирҙеләр.

Был тантаналы көндә бөтә совет халҡының күҙ ҡарашы, фекере, мөхәббәте беҙҙе еңеүҙәргә рухландырыусы бөйөк юлбашсыбыҙ һәм учителебеҙ, бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең ышанысын кәүҙәләндереүсе, ныҡлы тыныслыҡ өсөн көрәшеүселәрҙең байраҡсыһы иптәш Сталинға йүнәлдерелгән булды. Һайлауҙарға килеүсе совет кешеләре, ысын йөрәктәренән сыҡҡан тойғоларын белдереп, һайлау урналары янында үҙҙәренең иң йылы һүҙҙәрен иптәш Сталинға бағышланылар.

Республикабыҙҙың Салауат районында Салауат исемендәге колхоздың члены һайлаусы Сафин Баһаутдин, һайлау бюллетенен урнаға һалыр алдынан, бөтә совет кешеләренең ысын тойғоһон белдереп, былай тине: — Мин үҙ тауышымды беҙгә бәхетле тормош биреүсе, беҙҙе яҡты донъяға сығарыусы бөйөк Сталинға бирәм. Йәшәһен иптәш Сталин!

Мәсетле районының Мәсетле һайлау участкаһында бюллетендәрҙе беренсе булып йәш һайлаусы Ғәйни Абдуллина алды. Ул тауыш биреп сыҡҡас, үҙенең тойғоларын белдереп, былай тине:

— Сталинсе Конституцияла алтын хәрефтәр менән яҙылған граждандыҡ хоҡуҡымды үтәүем менән сикһеҙ ғорурланам. Конституцияның бөйөк ижадсыһы иптәш Сталин беҙгә, совет йәштәренә, бәхетле тормош тәьмин итте. Мин тауышымды Бөйөк Ватанымдың ҡеүәтен нығытыу өсөн, бәхетле йәшәү өсөн коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың еңелмәҫ блогы кандидаттарына бирҙем.

Бындай һүҙҙәр республикабыҙҙың бөтә ҡалаларында һәм ауылдарында, бөтә һайлау участкаларында әйтелделәр. Совет кешеләре тарафынан әйтелгән бындай ябай һәм тәрән мәғәнәле һүҙҙәр совет халҡының Ленин—Сталин партияһына, Совет хөкүмәтенә, иптәш Сталинға сикһеҙ бирелгәнлектәрен демонстрациялайҙар.

1950 йылдың 17 декабре — социалистик Ватаныбыҙ тарихының иң яҡты биттәренең береһе булып ҡаласаҡ. Был көндә совет халҡы бөтә донъя алдында совет йәмғиәтенең ҡаҡшамаҫ мораль-политик берҙәмлеген, коммунистәр партияһы менән халыҡтың ныҡлы бәйләнешен тағы ла бер тапҡыр күрһәтте. Был көндә совет кешеләре күрһәткән активлекте, ойошҡанлыҡты һәм аңлылыҡты беҙҙең илдән башҡа донъяла бер генә государство ла күргәне юҡ.

Һайлауҙар хеҙмәтсәндәрҙең ғәйәт ҙур активлеге шарттарында үтте. Ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа һайлаусыларҙың ҙур күпселеге иртәнге 10—11 сәғәттәргә тауыш биреп бөттөләр. Абзан районының Янырыбай, Башҡорт Самаҙы һәм Ново-Касмарский һайлау участкаларында иртәнге 10 сәғәткә исемлектәге бөтә һайлаусылар ҙа тауыш биреп бөттөләр. Бөрйән районының Ғәзелгәрәй, Ғәлиәкбәр, Мораҙым һайлау участкаларында иртәнге 10 сәғәткә һайлаусыларҙың 90 проценты тауыш бирҙе. Өфө ҡалаһының һайлау участкаларында ла һайлаусыларҙың активлеге бик юғары булды. Көндөҙгө 12 сәғәткә Өфө ҡалаһының Жданов районындағы беренсе һәм өсөнсө номерлы һайлау участкаларында һайлаусыларҙың 90 проценты тауыш биреп бөттөләр. Көндөҙгө 4 сәғәттә Жданов районының 7-се участкаһында һайлаусылар 100 процентҡа, 10 һәм 12-се участкаларҙа — 99,2 процентҡа, 14-се участкала — 99,3 процентҡа тауыш бирҙеләр. Һайлаусылар ғәйәт ҙур активлек һәм ойошҡанлыҡ, политик аңлылыҡ күрһәттеләр. Был беҙҙең илдә тәбиғи хәл, сөнки совет халҡы коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн тауыш биреп, большевиктәр партияһының тәрән аҡыллы политикаһы өсөн, Тыуған илебеҙ тағы ла ҡеүәтлерәк булһын өсөн, халыҡтар араһында сталинсе ҡаҡшамаҫ дуҫлыҡ өсөн, илебеҙҙәге грандиоз коммунистик төҙөлештә тормошҡа ашырыу өсөн, бөтә донъяла ныҡлы тыныслыҡ өсөн тауыш бирәләр.

Һайлауҙар совет халҡының ҙур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында үтте. Совет халҡы большевиктәр партияһы етәкселегендә ҙур еңеүҙәргә өлгәште. 1946 йылдың 9 февралендә иптәш Сталин һайлаусылар йыйылышында совет халҡы алдында ҡуйған бурыстар — һуғыштан һуңғы хужалыҡты аяҡҡа баҫтырыу, промышленноста һәм ауыл хужалығында һуғышҡа тиклемге кимәлгә етеү һәм ул кимәлде байтаҡ уҙып китеү, совет халҡының көнкүреш кимәлен күтәреү бурыстары тулыһынса үтәлделәр. Совет халҡы һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың бөйөк бурыстарын срогынан алда үтәне.

Сталинсе Конституция ҡояшы аҫтында Совет Башҡортостанының экономикаһы һәм культураһы үҫә. Большевиктәр партияһының дөрөҫ милли политикаһы һәм бөйөк Сталиндең даими хәстәрлеге һөҙөмтәһендә республикабыҙ ҡеүәтле нефть һәм металлургия республикаһына әйләнде. Социалистик ауыл хужалығы ҡыҙыу темптар менән үҫә һәм әленнән-әле ҙурыраҡ уңыштарға өлгәшә. Республикабыҙҙың яңы ҡалалары—Черниковск, Октябрьский, Ишембай һәм башҡа ҡалалары үҫә һәм төҙөкләнә. Ауылдарыбыҙҙың йөҙө танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Башҡортостан хеҙмәтсәндәренең культура һәм көн-күреш кимәле артабан күтәрелә.

Башҡортостан хеҙмәтсәндәре был уңыштары өсөн Совет хөкүмәтенә, большевиктәр партияһына, иптәш Сталинға бурыслылар. Был уңыштарға беҙҙе коммунистәр партияһы һәм бөйөк Сталин рухландырҙы. Шуның өсөн дә совет кешеләренең иптәш Сталинға булған мөхәббәтенең, большевиктәр партияһына бирелгәнлегенең сиге юҡ.

Совет кешеләре бөйөк төҙөлеш эштәре менән йәшәйҙәр. Илебеҙ алға, коммунизмдең яҡты киләсәгенә ышаныслы аҙымдар менән атлай. Советтәр Союзының коммунистик төҙөлештә бөйөк өлгәһе бөтә донъя хеҙмәтсәндәрен тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәшкә рухландыра, прогрессив кешелек донъяһын тыныслыҡты яҡлаусыларҙың ҡеүәтле лагерена туплай һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәрен капиталистик эксплуатацияға, колониаль иҙеүгә, империалистик һуғышҡа ҡаршы көрәшкә күтәрә.

Ҡеүәтле совет халҡы большевиктәр партияһы, иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ тупланған хәлдә үҙенең киләсәгенә ышаныслы һәм ҡыйыу ҡарай, ул ышаныслы һәм ҡыйыу аҙымдар менән коммунизмдең тулы еңеүенә бара.

Йәшәһен беҙҙе бөйөк еңеүҙәргә рухландырыусы большевиктәр партияһы!

Йәшәһен бөйөк Сталин!

Йылғасылар кәңәшмәһе

Ошо көндәрҙә Өфөлә Ағиҙел бассейны йылғасыларының производство-хужалыҡ активы кәңәшмәһе булды. Унда бөтәһе 400-ҙән артыҡ кеше ҡатнашты. Кәңәшмәлә Ағиҙел пароходствоһы начальнигы иптәш Ғачков үткән навигацияның йомғаҡтары һәм 1951 йылғы навигацияға әҙерлек тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Ағиҙел пароходствоһы коллективы производство кимәле буйынса һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ заданиеһын байтаҡҡа уҙып китте. Әҙ йөк ташыу күләме был йылғы эсендә ике тапҡырҙан да артыҡ үҫте. Ләкин әле күп кенә етешһеҙлектәр ҙә бар. Ағас, төҙөү материалдары, иген, металл һәм башҡа шундай ҡайһы бер продукцияларҙы ташыу буйынса хужалыҡ тарафынан ҡуйылған талаптар тулыһынса үтәп еткерелмәй.

Сығып һөйләүселәр пароходствоның байтаҡ етешһеҙлектәрен астылар. Улар быйылғы навигация ваҡытында авариялар һөҙөмтәһендә булған зыяндарға туҡталдылар. Пароходство быйыл аварияларҙан 250 мең һумлыҡ зыян күрҙе. Йөк тейәү һәм бушатыу ваҡытындағы тик тороуҙар йыш ҡына ҡабатланалар. «Игарка» пароходы быйыл 45 һәм «Комсомолка» пароходы 33 тәүлек буш торғандар. Бындай етешһеҙлектәр әле пароходствола бөтөрөлмәгән.

Сығып һөйләүселәрҙән Сотников, Волков һәм башҡа иптәштәр пароходствоның бүлек работниктәрен тәнҡитләнеләр. Бүлек етәкселәре судно экипаждары менән ҡәнәғәтләнерлек етәкселек итмәйҙәр. Управление инженерҙары производство новаторҙарына ярҙам күрһәтмәйҙәр. Социалистик ярыш формаль рәүештә ойошторола. Һөҙөмтәлә күп кенә етешһеҙлектәргә юл ҡуйыла.

Кәңәшмә асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү һәм 1951 йылғы навигацияға әҙерлек эшен тиҙләтеү буйынса конкрет саралар билдәләне һәм бер тауыштан иптәш Сталинға ҡотлау хаты ҡабул итте.

«ПОЛИТБЮРО УЛТЫРЫШЫ».

Художник Д. Налбандян картинаһы. (ТАСС фотохроникаһы).

Партия һәм халыҡ берҙәмлегенең демонстрацияһы

МӘСКӘҮ ҠАЛАҺЫНЫҢ СТАЛИН РАЙОНЫНДА

Декабрь айының иртәһе. Йылмыллап торған уттар диңгеҙе һалҡын нурҙар менән Мәскәү өҫтөндәге күк йөҙөнә таралған. Кремль башындағы яҡут йондоҙҙарҙың һүнмәҫ нурҙары алыҫтан күренеп тора.

Ғәҙәттәге көндәрҙә был тиклем иртә сәғәттә бөйөк ҡала бөтөнләй тиерлек тын була. Бөгөн ул, ғәҙәттәгегә ҡарағанда, байтаҡ иртә уянды. Әле трамвайҙар ҙа, автобустар ҙа, троллейбустар ҙа йөрөмәй ине, метрополитендең ер аҫты һарайҙары тып-тын ине, ә байрамса кейенеп, һайлау участкаларына барыусы йөҙҙәрсә мең кешеләр Мәскәүҙең урамдарына һәм майҙандарына тулғайнылар инде. Мәскәү предприятиеларының кадровый эшселәре һәм өлкән йәштәрҙәге ғалимдар ғорурлыҡ менән атлап баралар, йәштәр бара.

Кремль куранттары алты тапҡыр һуҡҡанда, ә рупорҙарҙан Мәскәү өҫтөнә Советтәр Союзы Гимнының тантаналы тауыштары яңғырағанда инде һайлау пункттарының һәр береһе эргәһенә бик күп кешеләр йыйналғайны.

Баш ҡаланың Сталин районы. Бында Мейеровский проезда теҙелеп киткән яңы монументаль биналар араһынан 21-се номерлы йорт айырылып тора. Уның фасадында электр уттарының күҙ сағылдырғыс нурҙары ошо тантаналы моментта бөтә совет кешеләренең күҙ ҡараштары һәм хистәре йүнәлтелгән кешенең портретен яҡтыртып торалар. Бында башҡаланың 90-сы һайлау округының тауыш биреү пункты, унда иптәш И. В. Сталин кандидатураһы Мәскәү ҡала Советына депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйыла.

Иртән таң сәғәт 6-ла ҡунаҡтарҙы ҡаршыларға әҙерләнгән ишектәр киң асылалар. Һайлау комиссияһының председателе шунда йыйналған йөҙҙәрсә һайлаусыларҙы бөтә халыҡ байрамы менән ҡотлай һәм уларҙы үҙҙәренең граждандыҡ бурысын үтәргә саҡыра.

Тауыш биреү башлана. Мәскәү предприятиеларының береһенең кадровый эшсеһе Дмитрий Павлович Лавров беренселәрҙән береһе булып бюллетендәр ала. Бында уның менән бергә уның ҡатыны, улдары — машиналар төҙөү заводының стахановсылары һәм уларҙың ҡатындары килгән.

Залдан сыҡҡас Дмитрий Павлович тулҡынланған рәүештә ошоларҙы әйтә:

— Мин ғәйәт ҙур шатлыҡ менән иптәш Сталинға тауыш бирҙем. Үҙебеҙҙең бәхетебеҙ өсөн Иосиф Виссарионовичҡа ысын күңелдән рәхмәт.

Мәскәүлеләр менән бергә Владивостоктан һәм Риганан, Украинанан һәм Урта Азиянан килгән кешеләр ҙә тауыш бирәләр — был көндә баш ҡалаға килгән һәр бер кеше Мәскәүҙең Сталин районында тауыш биреүҙе үҙенең бурысы итеп иҫәпләй.

Бына Астрахань балыҡсыһы Андрей Григорьевич Митяков. Ул Тыуған илебеҙҙең баш ҡалаһына бүләк итеп Астрахань балыҡсылары тарафынан пландан тыш тотолған балыҡ эшелонын Мәскәүгә оҙатып килгән. Уның артынан баш ҡала новаторҙарының тәжрибәһе менән танышыу өсөн Мәскәүгә килгән Эстония заводтарында һәм фабрикаларында эшләүсе бер төркөм стахановсылар һайлау бюллетендәре алалар.

Күп һайлаусылар бюллетендәрен тапшырғас, һайлау комиссияһының председателенә яҙыуҙар тапшыралар, ул яҙыуҙарҙа иптәш И. В. Сталинға булған тәрән мөхәббәт һәм бирелгәнлек хистәре кәүҙәләндерелгән.

Машиналар төҙөү заводы мастеры В. Е. Асташин былай тип яҙа:

— Мин иптәш Сталин өсөн тауыш биргәндә үҙебеҙҙең бәхетле тормошобоҙ өсөн, балалар бәхете өсөн, бөтә совет кешеләренең бәхете өсөн тауыш бирҙем.

Тауыш биреүселәр араһында йәштәр ҙә бик күп. Советтәр Союзының йәш граждандарының күҙҙәре шатлыҡ нурҙары сәсә.

Типографияла эшләүсе йәш эшсе Э. Старостина үҙенең дуҫ ҡыҙҙарына былай ти:

— Минең бәхет инде: мин үҙ ғүмеремдә беренсе тапҡыр тауыш биреүҙә ҡатнаштым һәм тыуған атайыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталинға тауыш бирҙем.

Һайлау комиссияһына илебеҙҙең төрлө яҡтарынан күп һанлы хаттар килә, ул хаттар иптәш И. В. Сталинға ҡайнар ҡотлау һәм һаулыҡ һәм оҙон ғүмер теләү менән тулылар.

Мәскәү өлкәһенән Н. Орлашенков иптәш Сталин тураһында яҙып алынған халыҡ йырҙары ебәргән. — Был йырҙар, — тип яҙа ул, — Тыуған илебеҙҙең сикһеҙ колхоз баҫыуҙары өҫтөндә, һәр ерҙә яңғырайҙар.

Шатлыҡлы нур сәсә ҡояш,
Маҡсатыбыҙ яҡты һәр ваҡыт,
Бәхетле тормош ижадсыһына
Тауыш бирә бар халыҡ.

Бер сәғәт ваҡыт эсендә унда 800-ҙән артыҡ кеше тауыш бирҙе. Һайлау участкаһындағы бөтә граждандарҙың өстән бер өлөшөнән күберәге тауыш бирҙе. (ТАСС).

ШАТЛЫҠЛЫ КӨН ИРТӘҺЕ

ЛЕНИНГРАД, 17 декабрь. (ТАСС). Выборг яры. Бөгөн бөтә ленинградлыларҙың күҙ ҡараштары уға йүнәлтелгән. Бында Сталин һайлау округында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленинград өлкә һәм ҡала Советтарына депутат итеп һайлау өсөн Иосиф Виссарионович Сталин тауышҡа ҡуйыла. Иртәнге бишенсе сәғәт, шулай булыуға ҡарамаҫтан, һайлау бинаһы тирәһенә бик күп кеше йыйналған. Уларҙың йөҙҙәрендә шатлыҡ һәм бәхет нурҙары балҡый. «Бөйөк Сталинға дан!» — «Гигант» кинотеатры бинаһы өҫтөндә балҡып торған был һүҙҙәр меңдәрсә кешеләрҙең йөрәгендә һаҡланалар.

Бында 15-се һайлау участкаһы. Иртән сәғәт 6-ла Участка һайлау комиссияһының председателе, Сталин исемендәге металлургия заводының инженеры И. К. Назаров йыйналған халыҡҡа мөрәжәғәт итеп, былай ти:

— Иптәштәр, һеҙҙе байрам менән ҡотлайым!

Уға йөҙҙәрсә кешеләр шатлыҡ менән яуап бирәләр.

Выборг ярында йәшәүсе ҡарт плавильщик П. П. Рожков, Сталин исемендәге заводтың новатор-тимерсеһе, Сталин премияһы лауреаты А. Н. Рябов һәм данлы Выборг ярының башҡа кешеләре ҡиммәтле реликвия рәүешендә бюллетендәрҙе ҡабул итеп алалар. Бюллетендәрҙә өлкә һәм ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидат иптәш И. В. Сталиндең исеме, Калинин район Советына депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылыусы данлыҡлы турбина төҙөүселәр — сварщик П. С. Лебедев, разметчик А. П. Миронов, инженер Н. П. Делова, слесарь А. А. Богданов, контролер З. А. Никитина иптәштәрҙең исемдәре яҙылған.

Тимерсе А. Н. Рябов үҙенең граждандыҡ бурысын үтәп сыҡҡас, былай тине:

— Йөрәгемдә булған тәрән хистәрҙе аңлатыу өсөн һүҙҙәр табыуы ла ҡыйын, — ти ул, — Был шатлыҡ та, ғорурлыҡ та, бәхет тә. Мин иптәш Сталин өсөн тауыш бирҙем. Ул шундай минут булды, мин уны ғүмергә хәтерләрмен.

Ғилми-тикшеренеү институтының токаре С. В. Страхов тауыш биреү хоҡуғына танытма алып Петроград яғынан килгән. Ул һайлау комиссияһына һөйөклө юлбашсыбыҙға тапшырыу өсөн бүләк итеп ярым автоматик ҡулайлаштырма алып килгән, унда: «Ленин ҡалаһының беренсе депутаты — И. В. Сталинға» — тип соҡоп яҙылған.

15-се һайлау участкаһында тәүге ике сәғәт эсендә бөтә һайлаусыларҙың яртыһынан күбеһе тауыш бирҙе.

Ҡаланың барлыҡ райондарында ла тауыш биреү Ленинград хеҙмәтсәндәренең бөйөк Сталинға фиҙакәр бирелгәнлеген асыҡ демонстрациялау булып үтте.

Васильев утрауында Ленинград өлкә һәм ҡала Советтарына депутат итеп һайлау өсөн иптәш Сталиндең тоғро соратнигы Вячеслав Михайлович Молотов тауышҡа ҡуйыла.

17-се һайлау участкаһында беренсе булып Молотов исемендәге ҡорос-прокат заводының ҡарт производственниги И. К. Бородин бюллетендәр алды.

— Минең йөрәгем шул тиклем ҙур шатлыҡ менән тулған, мин уны башҡалар менән урталашмай булдыра алмайым, — тине ул тауыш биреп сыҡҡас.— Мин Вячеслав Михайлович Молотовҡа тауыш биреүем менән бәхетлемен.

Выборг районының 13-сө һайлау участкаһында һайлаусылар Георгий Максимилианович Маленков исеме яҙылған бюллетендәрҙе алалар.

Карл Маркс исемендәге завод инженеры Андрей Яковлевич Петров үҙенең граждандыҡ бурысын үтәгәс, вестибюлгә сығып ғорурлыҡ менән былай ти:

— Беҙ, Карл Маркс исемендәге завод работниктәре, иптәш Маленковты Ленинград өлкә һәм ҡала Советтарына депутатлыҡҡа кандидат итеп күрһәттек. Иптәш Маленков —данлы большевиктәр партияһының улы, бөйөк Сталиндең тоғро соратнигы. Мин үҙ тауышымды шатлыҡ менән иптәш Маленковҡа бирҙем.

«Красная нить» эшселәре Мария Русакова, Раиса Николаева, Мария Гусева, инженер К. П. Мартюшов, «Красная заря» заводының йәш токары Александр Прудников, туҡыусы Е. Н. Торопова бында берҙәм семья булып тауыш бирҙеләр.

Беренсе сәғәттә үк 300 кеше тауыш бирҙе.

Мәскәү заставаһы берҙәм тауыш бирә.

С. М. Киров исемендәге ес тапҡыр орденле «Электросила» заводының корпустары артында, 572-се мәктәп бинаһында 18-се номерлы һайлау участкаһы урынлашҡан. Бында Ленинград өлкә һәм ҡала Советтарына Лаврентий Павлович Берия, Мәскәү район Советына «Электросиланың» атаҡлы кешеләре мастер А. И. Лапин һәм штамповка цехының начальнигы инженер Д. С. Сторожев һәм беренсе номерлы «Пролетарская победа» аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһының партия ойошмаһы секретары С. В. Сергеева тауышҡа ҡуйыла.

Ленин районының һайлау участкаларында ла халыҡ күп. Бында өлкә һәм ҡала Советтарына депутатлыҡҡа кандидаттар араһында — СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары Николай Александрович Булганин бар. Бөтә урындарҙағы кеүек үк һайлауҙар өсөн биналарҙың ныҡ яҡтыртылған ишектәре янында тауыш биреү башланыуын төркөм-төркөм һайлаусылар көттө.

Тарихи Нарва ҡапҡаһынан алыҫ түгел ерҙә һуғыштан һуңғы йылдарҙа үҫеп сыҡҡан яңы торлаҡ ҡалаһында данлы Киров заводының хеҙмәтсәндәре тауыш бирәләр. Һайлауҙар өсөн күп кенә биналар яңы урамдарҙа — Оборонная, Баррикадная, Севастопольская урамдарында урынлашҡандар. Бынан ес йыл элек Ленинград картаһында был урамдар юҡ ине. Советтәр Союзы Геройы — совет воины исеме менән аталған Губин урамы ла ул ваҡытта юҡ ине.

Бында Губин урамындағы 14-се һайлау участкаһының бинаһында беренсе булып Киров заводының йәш трактор төҙөүселәре Вера Попова, Валентина Харина, Евгения Утина һәм башҡалар тауыш бирҙеләр.

Большевиктәр партияһына, бөйек Сталингә мөхәббәт һәм бирелгәнлек демонстрацияһы

☆ ☆

Минең Өфөм

Кыштың иң кыҫка көндәренең береһе. Сәғәт 8-ҙә генә таң ата башлай. Ғәҙәттә ял көндәренең иртәләре тын була — бөтөн йоклай, бөгөн шат Өфө урамдары. Сөнки бөгөн байрам. Халкты тәмле йоконан заводтар тауышы уятмаған, ә саф тойғо тулкындары уяткан.

Бөгөнгө декабрь таңы гүзәл. Уны халк шатлығы, кешеләрҙең килес йөҙҙәре, тулкынлы һүҙҙәре биҙәй. Был таңда халктың берҙәмлеге бигерәк тә асык һиҙелә. Бөгөн Өфө батыр әшсегә, тыныс һалдатка, көслө батырға окшаған.

Һәр кем тиҙерәк барып үҙенең тауышын халктың тоғро улдары һәм кыҙҙары өсөн бирергә ашыға.

— Беренсе килеп тауыш биреүселәр араһында Евгений Федорович Соболев булды, — ти бишенсе һайлау участкаһы комиссияһының председателе Евгения Мельникова.

Әлбиттә, Евгений Федорович артта кала алмай. Столыпин реакцияһы йылдарында студенттарҙың революцион хәрәкәтендә катнашыусы, граждандар һуғышында корал тотоп Совет хөкүмәтен яклаусы, Башкортостанда беренсе терапевтик больница ойоштороусы, үҙенең бөтә тормошон халк бәхете өсөн биреүсе кеше 17 декабрь таңында йоклап ята аламы ни?

Участкаға халк ағыла. Берәмләп көнә түгел, семьялап, йәштәр, дуҫ-иштәр йыйылышып киләләр... Бына карт әҙәби работник Заһит Йосопов тауыш биреп сыкты. Журналистка Һәҙиә Рафикова бюллетень алды. Врач Владимир Николаевич Святославский, уның артынан башкорт драма театры артистәре, әсәләр, студенттар килеп инәләр.

— Котло булһын байрам! — тип иҫәнләшәләр бөгөн.

— Котло булһын байрам, минең Өфөм! Батыр, тырыш калам. Һин был юлы ла ҙур берҙәмлек күрһәттең. Һинең тауышың партия өсөн, Сталин өсөн бирелде. Һинең шат һәм батыр кешеләреңдең тауышы бөтә донъяға яңғыраны.

Б. Әнүәр.

Ысын халк байрамы

Өфөнөң 11, 13, 14, 16-сы һайлау участкалары Пушкин, Гоголь һәм Свердлов урамдарында бер-береһенә бик якын урынлашкандар. Шуға күрә был тирәләрҙә айырыуса йәнлелек һиҙелә. Байрамса хәрәкәт иртә үк башланып китте. Һайлау участкаларының асык форточкалары эргәһенә куйылған радиоларҙан йәнле, дәртле музыка яңғырай. Бик асылған ишек алдарында якты электр лампалары яна, енел машиналар тора. Йәнлелек иртәнге сәғәт алтыла уҡ башланһа ла, сәғәт 8—9-ҙарҙа ул айырата көсәйеп китте. Урамдарҙа өҙлекһеҙ халк төркөмдәре ағылды.

Сәғәт ундарҙа инде был участкаларға караған һайлаусыларҙың 60—70 проценте тауыш биреп өлгөрҙе. Мәҫәлән, 13-сө участкала 1529 һайлаусынан 1050, 11-се һайлау участкаһында 1820 һайлаусынан 1375, 16-сы участкала 2020 һайлаусынан 1600 һайлаусы тауыш бирҙе.

Һәр бер участкала ял итеү бүлмәһе, балалар бүлмәһе, медпункттар, төрлә ашамлыктар менән тулы буфеттәр эшләй. Ял итеү бүлмәләрендә таңцалар, концерттар бара. Көндөҙ сәғәт 11-ҙәрҙә 11, 13 һәм 16-сы һайлау участкаларында опера театры артистәре концерт бирҙеләр. 13-сө участкала һайлаусылар РСФСР-ҙың атказанған артисткаһы Баныу Вәлиева иптәштең йырҙарын ҙур һокланыу һәм көслө алкыштар менән тыңланылар.

Һайлау көнө ҙурҙар өсөн генә түгел, балалар өсөн дә. Күңелдәрендә бөтә күмерҙәренә юйылмаслык эҙҙәр калдыра торған күңелле, йәмле байрам төҫөн алды. Әсәләре уларҙы матур һүрәтле китаптар, төрлә уйынсыктар менән тулған, якты йөҙлә тәрбиәселәр булған, йылы, якты бүлмәләрҙә калдырып, үҙҙәре сталинсе блок кандидаттарына тауыш бирҙеләр, күңелле концерттәр тыңланылар.

Бына 13-сө һайлау участкаһы. 20-се балалар баҡсаһынан килгән тәрбиәсе Любовь Сергеевна Шерышева, йәш ярымлык Валерийҙе әсәһенең кулынан алып, өҫ-башын сисендерә, балакай өҫтәл эргәһенә илтеп ултырта һәм уға уйынсыктар, һүрәтле китаптар бирә. Валерий, балакай ултырғыска ултыра ла, кескәй бармактары менән китаптағы йәнтәҫ айыуҙы төртөп күрһәтә: «У—у—у—у! У—у—у—уу!». Мин барғанда, бында йәш ярымдан алып етә йәшкә тиклем булған ун бала, ә 11-се һайлау участкаһында 22 бала, үҙ өйҙәрендәге кеүек, һис бер ғәмһеҙ, шатланып, көләп уйнайҙар ине.

Ниндәй бәхетле, ниндәй шатлыклы балалык! Үҫегеҙ, балалар! Һеҙҙең тағы ла шатлыклырак, тағы ла бәхетлерәк булып үҫеүегеҙ өсөн һеҙҙең ата-әсәләрегеҙ бәхетле—Сталинсе Конституция нигеҙендә коммунистарҙың һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш бирәләр!

Һәр бер һайлау участкаһы алдында һайлаусыларҙы хеҙмәтләндереү өсөн машиналар әҙер торҙо.

17-се декабрҙә мин булған һайлау участкаларында төнгө сәғәт 12-гә тиклем күңелле байрам тантанаһы дауам итте.

Ғариф Ғүмәр.

Тыныслык һәм бәхетле тормош өсөн

Черниковск. (Телефон аша). Кала урамдары байрам төҫө алған. Әле иртә. Сәғәт биш. Ә кала инде күптән уянған. Хеҙмәтсәндәр һайлау участкаларына ашығалар. Бына көтөлгән минуттар килеп етте. Сәғәт алтыны һукты. Тауыш биреү башланды.

32-се номерлы һайлау участкаһы төҙөлөш трестының беренсе номерлы контораһына урынлашкан. Тауыш биреү башланыуына унда 30-ҙан артык кеше көттө. Һайлау участкаһы комиссияһының председателе иптәш С. Л. Шапман тауыш биреү башланыуын иғлан иткәс, уны хеҙмәтсәндәр ҙур кул сабыу менән каршылайҙар. Һайлау бюллетенен беренсе булып ағас эшкәртеү комбинатының стахановсыһы иптәш Минһажев ала. Уға 18 йәш. Ул беренсе тапкыр үҙенең тауышын Тыуған илдең сәскә атыуы, халк бәхете өсөн биреүенә шат. Шулай уҡ бында Шәйбәков Әҙелбәк бабай ҙа Сафия әбей менән беренсе булып бюллетендәрен урнаға төшерҙеләр. Бөтә кешеләрҙең дә йөҙҙәрендә шатлык балкый, күңелдә рәхәтлек һиҙелә. Һәр кеше тик Сталин хакында, тормоштоң тағы ла күңелләләнеүе тураһында һөйләй. Ярты сәғәт эсендә бында 55 кеше тауыш бирҙе.

31-се һәм 33-сө һайлау участкалары «Ударник» клубына урынлашкан. Иртәнге сәғәт алтыны бында 100-ҙән артык кеше көттө.

Һайлаусыларҙың өҙлекһеҙ ағымы туктамай. Бер сәғәт эсендә ике йөҙҙән артык кеше һайлау бюллетендәрен урнаға төшерҙе.

Һайлауҙар каланың башка участкаларында ла ҙур күтәренкелек һәм берҙәмлек менән үтте. Көндөҙгө сәғәт 12-гә калала һайлаусыларҙың 70,4 проценте тауыш бирҙе.

М. Мостафин.

☆ ☆

Металлургтар тауыш бирҙе

Белорет калаһының хеҙмәтсәндәре урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә ҙур производство еңеүҙәре менән килделәр. Төп промышленность предприятиеләрен тәшкил иткән металлургия комбинаты һәм корос-сыбык заводы коллективтәре һайлау көнөнә алған йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Корос-сыбык заводының беренсе номерлы цехы быйыл пландан тыш 3 миллион 500 мең һумлык продукция бирҙе.

Стахановсылар күтәренке йөкләмәләр алып эшләнеләр. Волочильщиктәр Хәбибуллин һәм Харкин иптәштәр көндәлек заданиеләрен 140 процентка үтәргә йөкләмә алғайнылар, уны 145 процентка үтәнеләр. Тирлән листопрокат заводының коллективы һайлау алды төнендәге вахтала булған смена заданиеһен 105 процентка үтәргә йөкләмә алғайны. Үтәлеш 112 процентка етте. Көндөҙгө смена ла юғары күрһәткестәр менән эшләне.

Калала һайлау башланыр алдынан һайлау участкаларына 2500-ҙән артык кеше йыйналғайны. Күп кенә һайлау участкаларында кыҫка митингеләр уҙғарылды. Һайлаусылар үҙ кеүерҙәре менән уртаклаштылар, берҙәмлек демонстрацияһы менән бөйөк Сталингә тауыш бирәсәктәрен белдерҙеләр.

Бишенсе һайлау участкаһында беренсе тауышты йәш һайлаусы, металлургия техникумының студенткаһы Лидия Павлова бирҙе.

— Мин беренсе тапкыр тауыш бирәм әле, — тине ул. — Бындай ҙур хокукка эйә булыуым менән ғорурланам.

Иртәнге сәғәт унда һайлаусыларҙың 45 проценте тауыш биргәйне инде.

Һайлаусылар семьяһы

Карт нефтсе Айнетдин Динисламов Октябрьский кала Советына депутаттар һайлау өсөн 12 номерлы һайлау участкаһына бөтә семьяһы менән килде. Уның семьяһында 8 һайлаусы бар. Уларҙың бөтәһе лә берҙәм теләк менән коммунистар һәм партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына тауыш бирҙеләр.

Айнетдин бабайға хәҙер 80 йәш. Ул элек-электән Баку, Грозный нефть промыселдәрендә эшләгән. Улы Афзал да, атайы кеүек үк, электр-монтажсы. Уның да нефть промышленносендә эшләүенә 22 йыл тулды.

Айнетдин бабайҙың ейәне Сиян да нефтсе. Ул буровой оборудованиеләренә монтаж яһай. Быйыл Сиян тәү тапкыр һайлауға килде. Ул большевиктәр партияһы һәм иптәш Сталин өсөн тауыш биргәндә, үҙенең производство заданиеһен 200 процентка үтәргә йөкләмә алды.

— Минә,—тинә Динисламов бабай,— элек бындай киң хокуктар бирелмәй ине. Хәҙер партиябыҙҙың һәм хөкүмәтебеҙҙең даими хәстәрлеген һәр урында күрәм.

Икенсе номерлы һайлау участкаһының һайлаусыһы 103 йәшлек Гуссейнова ла үҙенең ейәне менән килде.

Нефтселәр калаһының берҙәм семьяһы был юлы ла Ленин—Сталин партияһы өсөн тауыш бирҙе. Иртәнге сәғәт унда һайлаусыларҙың яртылашы тауыш биргәйне инде. Улар был тантана көнөн производствола ҙур еңеүҙәр менән билдәләнеләр. Каланың 19 предприятиеһе планды уңышлы үтәп килә. Пландан тыш нефть сығарыла. Һайлау көнөнә өс мең объектка газификация уҙғарылды. Һайлау көнө алдынан ғына нефтселәргә пландан тыш 750 квадрат метр торлак майҙаны төҙөп бирелде.

Ғ. Ибраһимов.

Нефтселәр калаһында

Ишембай нефтселәре урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн ҙур [illegible] менән көттөләр. 17 декабрҙә калала [illegible]

[illegible]

6-сы һайлау участкаһында Петр Иванович Скориков беренсе булып тауыш бирҙе. Ул — карт нефтсе, Ишембайҙағы [illegible]

[illegible]

— Беҙҙең хеҙмәтебеҙ, — тине ул беҙгә, — [illegible]

[illegible]

Б. Морзагәлиев.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Бөйек Сталингә тәрән бирелгәнлек

Стәрлетамак. (Телефон аша). [illegible] зодчийе иптәш Сталингә тәрән бирелгәнлек тойғоһо менән барҙы. Иртәнге сәғәт унда 27-се номерлы һайлау участкаһының һайлаусылары тулыһынса тауыш биреп бөткәндәр ине инде. 17-се участкала ла тауыш биреү сәғәт унда тулыһынса тамамланды.

[illegible] селек эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре 21-се участкала һайлайҙар. Дүрт сәғәт эсендә уларҙың 51,2 проценте тауыш бирҙе. Стәрлетамак төҙөлөш тресының коллективы ла һайлауҙарҙа ҙур активлек күрһәтте.

Өфө калаһының Киров районы 7-се номерлы һайлау участкаһында.

Һүрәттә: һайлауҙа беренсе тапкыр катнашыусы йәш һайлаусылар-студенттар. Улар коммунистар һәм партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн тауыш бирҙеләр. Урна эргәһендә (һулдан уңға) Геология техникумының студенткаһы В. Калашникова һәм Башкорт педагогия институты студенте С. Дорочев иптәштәр.

М. Әхмәтйәнов фотоһы.

Ҙур берҙәмлек

Мраҡ. (Телефон аша). Күгәрсен районы [illegible]

[illegible]

Икенсе бюллетенде Мраҡ педучилищеһенең 3-сө курсында укыусы 18 йәшлек һайлаусы Горбунова Татьяна Михайловна алды.

— Минә был 18 йәш һәм [illegible]

[illegible]

Х. Дәүләтшин.

Һайлауҙар ҙур активлек менән уҙҙы

Учалы. (Телефон аша). Урындағы Советтарға һайлауҙар районды бөтә 46 һайлау участкаһында ла ҙур активлек менән башланды.

33-сө номерлы Сәфәр һайлау участкаһында иртәнге сәғәт 10-ға исемлектәге бөтә һайлаусылар ҙа тауыш биреп бөттеләр. [illegible] тәнде «Үрнәк» колхозының иң актив члены, 400-ҙән артык хеҙмәт көнө эшләгән, 70 йәшлек Хәсәнов Муса һалды.

Учалы районында көндөҙгө сәғәт 12-гә бөтә һайлаусыларҙың 70 проценттан артығырағы тауыш бирҙе.

Октябрьский калаһының һайлауҙар араһы осорондағы уңыштары

1947 йылдың декабрендә кала Советына үткәрелгән һайлауҙарҙан һуң үткән осор эсендә беҙҙең кала танылғыһыҙ булып үҙгәрҙе. Илебеҙҙең нефть байлыктарын арттырып, Октябрьскийҙең нефтселәре был вакыт эсендә нефть сығарыу планын систематик рәүештә арттырып үтәп киләләр. 1950 йылдың 10 айы эсендә нефть сығарыу, 1947 йыл менән сағыштырғанда, ике тапкырға артты. Калала үндәрсә яңы ҙур предприятиеләр, яңы промыселдәр, бораулау конторалары, яңы төҙөлөш ойошмалары, заводтар барлыкка килде.

Партиябыҙ һәм хөкүмәтебеҙ хеҙмәтсәндәрҙең эш-күрешен якшыртыу эшендә көн һайын арҙам күрһәтәләр. Калала ошо өс йыл эсендә 100 мең квадрат метр торлак майҙаны һалынды, культура-тормош учреждениеләре асылды. Уларҙы һалыу өсөн йыл һайын үндәрсә миллион һум акса тотола.

Беҙҙең калала бигерәк тә халк мәғарифе өлкәһендә ошо вакыт эсендә ҙур ғына уңыштарға өлгәшелде. Мәктәптәрҙең эштәре, уларҙы укыу йылына үҙ вакытында әҙерләү һәм яңы мәктәп биналары һалыу һәр вакыт калалағы партия, совет һәм общественный ойошмаларҙың иғтибар үҙәгендә булды. Калала хәҙер мәжбүри укытыу буйынса асылған 13 мәктәптән тыш, эшсе йәштәр өсөн кискә мәктәптәр ойошторолдо, уларҙа мең йәштәр производствола эшләгән килеш, урта белем алалар. Шулай уҡ мәктәптәрҙе юғары квалификациялы педагогтар менән тәьмин итеү эше лә байтак якшырҙы. Быдан өс йыл элек укытыусыларҙың 40 процент самаһының махсус педагогик белеме булмаһа, хәҙер инде улар берәмләп кенә иҫәпләнәләр. Хәҙер беҙҙә юғары белемле 61 укытыусы, укытыусылар институтын тамамлаған 64 һәм урта педагогия белемле 151 укытыусы эшләй.

Кала хеҙмәтсәндәренең кала Советына депутатлыкка кандидат итеп иң яҡшы укытыусыларҙан Гребенщикова, Розенбаум, Иванова, Бикмәтов, Бураңғолов, Мартынова, Фролова һәм башка иптәштәрҙе күрһәтеүҙәре осраклы ғына хәл түгел. Улар йәш быуынды тәрбиәләү өсөн үҙҙәренең күп көстәрен һалдылар. Халк мәғарифе эштәрен якшыртыуҙа өлгәшелгән уңыштарыбыҙ өсөн Октябрьский калаһына Башкортостан Министрҙәр Советының һәм ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Кыҙыл Байрағы бирелде.

Ошо өс йыл эсендә дауалау һәм профилактика учреждениеләре селтәре лә бер нисә тапкырға артты. Нефтселәр өсөн медицина учреждениеләре, тиҙ ярҙам станцияһы ойошторолдо, бер нисә урынлыка больница һәм башка төрлө һаулык һаклау учреждениеләре һалынды. Тиҙ арала бала тыуҙырыу йорто һалынып бөтөп, эксплуатацияға тапшырыласак. Ул йылы һәм якты, тейешенсә йыһазландырылған 76 бүлмәнән торасак.

Тешселәр ояклаиайынса хирургия корпусын һаҙып бөтөп, эксплуатацияға тапшырасактар, ул 150 койкаһы үҙ эсенә аласак.

Күп һанлы медицина работниктәре кала кешеләренең һаулыктарын һаклау өҫтөндә ҙур тырышлыктар менән эшләйҙәр. Бигерәк тә врачтарҙан Антонов, Дмитриева, балалар больницаһының баш врачы Поляцская, рентгенолог Таранова, Бородина иптәштәр кала халкы араһында ҙур авторитет менән файҙаланалар. Октябрьский калаһының һайлаусылары совет кешеләре тураһында хәстәрлек күргәндәре өсөн, һәр бер ауырыуға айырата һиҙгер мөнәсәбәт иткәндәре өсөн уларҙы кала Советына депутатлыкка кандидат итеп күрһәттеләр.

Кала Советы исполкомы үҙенең көндәлек эшендә каланы төҙекләндереүгә бик ныҡ әһәмиәт биреп килде. Предприятиеләр, төҙөлөш ойошмалары коллективтәренең һәм калалағы бөтә хеҙмәтсәндәрҙең катнашлығында кала паркы, баксалар төҙекләндерелде, дүрт урында клуб, бер нисә урында библиотека, стадион, пионерҙар лагере, бер нисә урында столовый, йәйге театр һәм башкалар ойошторолдо.

1948 йыл калаға газ үткәрә башлау йылы булды. Хәҙерге вакытта коммуналь йорттарға, мәктәптәргә, дауалау һәм культура-тормош учреждениеләренә газ үткәреү эше нигеҙҙә тамамланды. Эшселәрҙең, хеҙмәткәрҙәрҙең индивидуаль торлак йорттарына газ үткәреү бөгөнгө көндә беҙҙең төп бурысыбыҙ булып тора.

Каланы һәм эшселәр поселкаларын электрлаштереү буйынса ла байтак эштәр эшләнде. Шуны ғына әйтеү ҙә етә, ошо өс йыл эсендә 35 километр оҙонлокта электр линиялары үткәрелде. Нарыш, Московка һәм Муллино поселкалары электрлаштерелде.

Икенсе сакырылыш кала Советының исполкомы үҙенең эшен СССР Министрҙәр Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты үҙҙәренең тарихи карары менән илебеҙҙә карточка системаһын бөтөргән вакытта башланы. Ошо тарихи карар сығарылғандан һуң калала сауҙа эштәре өлкәһендә күренекле уңыштарға өлгәшелде. Кала халкының һатып алыу һәләтлеге йылдан-йыл арта бара. Сауҙа ойошмаларының тауар әйләнеше бының асык күрһәтә. Әгәр 1947 йылда тауар әйләнеше 57 миллион 886 мең һум тәшкил иткән булһа, 1950 йылдың 10 айы эсендә ул 104 миллион 450 мең һумға етте, йәғни ике тапкырға якын артты.

Республика ойошмаларының һәм ВКП(б) кала комитетының көндәлек етәкселегендә кала Советы үҙенең эшендә — бигерәк тә депутаттар менән эшләү өлкәһендә байтак уңыштарға өлгәште. Кала Советы депутаттарынан Черненков, Шишов, Коротков, Жданов, Демина, Бельдаюкевич, Королев, Урманова, Сотникова һәм башка иптәштәр айырыуса актив эшләнеләр. Улар үҙҙәре — халк һайлаусылары алдында торған бурыстарға айырыуса ҙур яуаплылык менән караныдар һәм һайлаусыларҙың кала Советына депутатлыкка үҙҙәренен кандидаттары итеп тағы ла ошо иптәштәрҙе күрһәтеүҙәре осраклы ғына хәл түгел.

Ләкин кала Советы исполкомының һәм уның бүлектәренең эшендә булған етешһеҙлектәргә ныҡ иғтибар бирергә кәрәк. Сөнки һаулык һаклау, халк мәғарифе, сауҙа, торлак һәм культура төҙөлөшө һәм каланы төҙекләндереү өлкәһендә өлгәшелгән был уңыштар ғына хеҙмәтсәндәрҙең талаптарын тулыһынса канәғәтләндерә еткерә алмай.

Был талаптарҙы тулыһынса еренә еткереү өсөн яңы һайланған депутаттарға һайлаусыларҙың наказдарын үтәүгә айырыуса ныҡ иғтибар бирергә кәрәк булачаҡ. Ул наказдар тулыһынса үтәлерҙәр тип ышанырға мөмкин. Сөнки кала Советына депутатлыкка кандидаттар араһында бөтә илебеҙгә билдәле булған бораулау мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы һәм Сталин премияһы лауреаты И. Д. Куприянов, бораулау мастерҙәре — тиҙ бораулаусылар К. Б. Беляндинов һәм П. С. Усов, калала күптәргә билдәле булған йөҙ менсе — шофер К. А. Ихтисамов, данлыклы штукатурҙар Е. С. Модина, М. Х. Фазлыева һәм П. К. Козлов иптәштәр, Советтар Союзы Геройы Ш. Ю. Ғәтиәтуллин, алдынғы тракторист Х. Б. Сиразетдинов һәм башка бик күптәр бар.

Сталинсе Конституция беҙҙең совет катын-кыҙҙарына ҙур хокуктар тәьмин итте. Улар ирҙәр менән бер тигеҙ һайларға һәм һайланырға хокуклылар. Быны беҙҙең кандидаттарыбыҙҙан ғына ла асык күреп була. Кала Советына депутатлыкка кандидат итеп катын-кыҙҙарҙан бөтәһе 51 кеше күрһәтелде.

Шуны ла әйтеп үтергә кәрәк, яңы депутаттар араһында йәштәр бик күп. Улар, үҙҙәренең йәш булыуҙарына карамаҫтан, хеҙмәтсәндәр араһында ҙур авторитет менән файҙаланалар. Ә беҙҙең илебеҙҙә хеҙмәтсән йәштәр өсөн бөтә юлдар асык, йәштәр партияның һәм хөкүмәттең ҙур хәстәрлеге һәм иғтибары менән солғап алынғандар. Беҙҙең кала предприятиеләрендә йәштәр айырыуса күп, ә кайһы бер нефть промыселдәрендә коллективтың 70 процентын йәштәр тәшкил итәләр. Улар, үҙҙәренең белемдәрен систематик күтәрә барып, төрлө профессияларға эйә булдылар, башкаларҙы үҙ профессияларына өйрәтәләр һәм социалистик промышленностең яуаплы участкаларына идара итәләр.

Мәҫәлән, 3-сө промыселдә эшләүсе стахановсы комсомолец Тәлғәт Ишмаковты ғына алайык. Ул Ишембайҙағы һөнәрселек училищеһен тамамлап, Октябрьскийға эшкә килде. Ә хәҙер инде ул бригадир — алдынғы комсомолец-йәштәр бригадаһының етәксеһе. Был бригада нефть сығарыу планын систематик рәүештә айҙан-айға арттырып үтәп килә. Тәлғәт общественный эштә лә актив катнаша, ул ВЛКСМ-дың кала комитеты пленумының члены, ә хәҙер—кала Советының депутаты итеп һайланды. Бындай алдынғы йәштәрҙе тағы ла бик күп күрһәтергә мөмкин. Улар үҙ Ватанының бәхете хөрмәтенә фидакәр хеҙмәт менән калала дан алдылар һәм һайлауҙарҙы уңышлы үткәрҙеләр.

Октябрьский һайлаусылары кала Советына һайлағанда үҙҙәренең большевиктәр партияһы һәм хөкүмәтебеҙ тирәһенә тығыҙ туплағанлыктарын тағы бер тапкыр демонстрацияланылар.

Р. Зәкиров,

Октябрьский кала Советы исполкомының председателе.

АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәренә Совет Хөкүмәтенең нотаһы

Ошо йылдың 15 декабрендә Совет хөкүмәтенең ҡушыуы буйынса СССР-ҙың Вашингтондағы һәм Лондондағы посолдары Япония императоры Хирохитоны һәм тағы бер япон генералдарын Халыҡ-ара Судҡа биреү тураһындағы мәсьәлә буйынса АҠШ һәм Великобритания хөкүмәттәренә ноталар тапшырҙылар.

Түбәндә АҠШ хөкүмәтенә ебәрелгән нотаның тексы иғлан ителә.

«Бынан ун ай элек, 1950 йылдың 1 февралендә Совет Хөкүмәте Японияның хәрби енәйәтселәре Ямада, Кадзицука, Кавасима һәм башҡалар өҫтөнән 1949 йылдың 25 декабренән 30 декабренә тиклем Приморье Хәрби Округы Хәрби Трибуналының Хабаровск ҡалаһындағы асыҡ суд процесенең һөҙөмтәләре тураһында Америка Ҡушма Штаттары Хөкүмәтенә нота ебәргәйне. Был суд процесендә Япония етәксе кругтарының император Хирохито етәкселегендә күп йылдар буйына СССР-ға, Ҡытайға, АҠШ-ҡа һәм Великобританияға ҡаршы йәшерен рәүештә бактериологик һуғыш — агрессияның иң мәрхәмәтһеҙ ҡоралдарының береһен әҙерләгәнлеге билдәләнелде.

Был нотала, суд тарафынан билдәләнелгән фактылар нигеҙендә, бактериологик һуғышты әҙерләүҙә ҡатнашыусылар Кадзицука һәм Кавасима күрһәтмәләре менән Япония императоры Хирохито бактериологик һуғышты әҙерләүҙә иң төп ҡатнашыусыларҙың береһе итеп фаш ителде, тип күрһәтелгәйне. Хирохитоның махсус йәшерен күрһәтмәләренә ярашлы рәүештә Япония тарафынан ул ваҡытта оккупацияланған Маньчжурия территорияһында СССР-ға, Ҡытайға, Монголия халыҡ республикаһына ҡаршы, АҠШ һәм башҡа государстволарҙың ғәскәрҙәренә ҡаршы бактериологик һуғышты әҙерләү буйынса Япония армияһының үҙәге төҙөлгән. Япония милитаристәренең был енәйәтсел уйҙарын тормошҡа ашырыуға әҙерлек меңәрләгән кешеләр, башлыса, Ҡытай һәм СССР граждандары өҫтөндә үлтергес бактериаларҙың һынау менән бергә барған.

Хабаровскиҙәге юғарыла әйтелгән суд процесендә шулай уҡ Япония хәрби енәйәтселәренең бактериологик ҡоралды әҙерләү генә түгел, үҙҙәренең агрессив пландарын тормошҡа ашырған ваҡытта: 1939 йылда — Халхын-Гол йылғаһы районында Монголия халыҡ республикаһына ҡаршы; 1940—1942 йылдарҙа Ҡытайға ҡаршы һуғышта бер нисә тапҡыр ҡулланыуҙары ла билдәләнелде. Ҡытайға ҡаршы һуғышта Япония армияһының бактериологик экспедициялары чума һәм тиф эпидемияһын тыуҙырҙылар.

Совет Хөкүмәтенең нотаһында, Япония милитаристәренең һәм уларҙың төп ойоштороусыһы һәм рухландырыусыһы Япония императоры Хирохитоның йыртҡыслыҡтары һуғыш закондарын һәм ғәҙәттәрен, айырым алғанда, халыҡтарҙың намыҫына һәм выжданына ҡапма-ҡаршы килеүсе иң ауыр енәйәт итеп цивилизацияланған милләттәр тарафынан күптән ғәйепләнелгән бактериологик ҡоралды ҡулланыуҙы тыйыусы 1925 йылдың 17 июнендәге Женева Протоколын тупаҫ боҙоу булып тора, тип күрһәтелгәйне.

Бөтә хәрби енәйәтселәр ҡаты яза алырға тейештәр, тип белдерелгән һәм 1945 йылда Ҡушма Штаттар, Великобритания, Ҡытай ҡул ҡуйған һәм шулай уҡ СССР ҙа ҡушылған Потсдам декларацияһынан сығып, шулай уҡ Алыҫ Көнсығыш Комиссияһының 1946 йыл 3 апрелдәге ҡарары 5-се статьяһының Алыҫ Көнсығышта хәрби енәйәтселәр тураһындағы эштәрҙе ҡарау өсөн Союзный Державаларҙың Главнокомандующийе «Махсус Халыҡ-ара судтар билдәләргә» тейеш, тип билдәләүсе «а» пунктына ярашлы рәүештә Совет Хөкүмәте 1950 йылдың 1 февралендәге үҙенең нотаһында АҠШ Хөкүмәтенә, шулай уҡ Великобритания Хөкүмәтенә махсус Халыҡ-ара Хәрби Суд билдәләргә һәм кешелек донъяһына ҡаршы иң ауыр енәйәттәрҙә яһауҙа фаш ителгән Япония императоры Хирохитоны һәм Японияның элекке армияһының генералдары Исии Сироны, Китано Масадзоны, Вакамацу Юдзироны, Касахара Юкионы хәрби енәйәтселәр итеп был судҡа бирергә тәҡдим иткәйне.

1950 йылдың 1 февраленән һуң үткән оҙаҡ ваҡытҡа ҡарамаҫтан, һәм ошо йылдың 30 майында Совет Хөкүмәте ошо мәсьәлә буйынса АҠШ Хөкүмәтенә яңы нота ебәреүгә ҡарамаҫтан, Америка Ҡушма Штаттарының Хөкүмәте Совет Хөкүмәтенең 1950 йылдың 1 февралендәге нотаһына әле булһа яуап бирмәне. Был, мәрхәмәтһеҙ бактериологик һуғышты әҙерләүҙә һәм үткәреүҙә фаш ителгән хәрби енәйәтселәргә ҡарата ниндәй ҙә булһа йомшаҡлыҡ күрһәтеү йәки йәшереү менән килешә алмаусы киң общественный кругтарҙа ла тәбиғи ғәжәпләнеү тыуҙыра.

Совет Хөкүмәте, Ҡытай халыҡ республикаһының Халыҡ Хөкүмәте Совет Хөкүмәтенең ошо йылдың 1 февралендәге нотаһында яһалған тәҡдимдәр менән үҙенең риза булыуын белдерҙе лә инде, тип хәбәр итеүҙе кәрәкле тип иҫәпләй. Совет Хөкүмәте, АҠШ Хөкүмәте хәрби енәйәтселәрҙе судҡа биреү тураһында үҙ өҫтөнә алынған йөкләмәләргә ярашлы рәүештә император Хирохитоны һәм бактериологик һуғышты әҙерләүҙә һәм бактериологик ҡоралды ҡулланыуҙа фаш ителгән башҡа юғарыла күрһәтелгән хәрби енәйәтселәрҙе махсус хәрби судҡа биреү тураһында Совет Хөкүмәтенең 1950 йылдың 1 февралендәге нотаһына яуап бирер, тип көтә».

Бер уҡ ваҡытта нотаның күсермәһе Ҡытай халыҡ республикаһының Хөкүмәтенә лә ебәрелде.

Унан тыш, юғарыла килтерелгән нотаның күсермәләре Алыҫ Көнсығыш комиссияһына инеүсе Австралия, Бирма, Голландия, Индия, Канада, Филиппины, Яңы Зеландия, Пакистан һәм Франция хөкүмәттәренә лә ебәрелде.

Франция Хөкүмәтенә Совет Хөкүмәтенең нотаһы

Ошо йылдың 15 декабрендә СССР Сит ил Эштәре Министрының Урынбаҫары А. А. Громыко Франция Посолы Шатеньо әфәндене ҡабул итте һәм уға Совет хөкүмәтенең Франция хөкүмәтенә нотаһын тапшырҙы, нотаның тексы түбәндә иғлан ителә:

«Совет Хөкүмәте ошо йылдың 3 ноябрендәге нотаһы менән Германияны демилитаризациялау тураһында Потсдам килешеүенең үтәлеше тураһындағы мәсьәлә буйынса дүрт держава сит ил эштәре министрҙарының Советен саҡырыу хаҡында тәҡдим менән Франция Хөкүмәтенә, шулай уҡ Великобритания һәм АҠШ Хөкүмәттәренә мөрәжәғәт иткәйне.

Шуның менән бергә, Германияны демилитаризациялау тураһындағы мәсьәлә дуҫлыҡ һәм үҙ-ара ярҙам тураһында Франция менән Советтәр Союзы араһындағы Договорға туранан-тура мөнәсәбәттә булғанлыҡтан, Совет Хөкүмәте Франция Хөкүмәтенең иғтибарын түбәндәгеләргә йүнәлтергә кәрәк тип иҫәпләй:

Һуңғы айҙар эсендә Франция, Великобритания һәм АҠШ хөкүмәттәре араһында, башҡа ҡайһы бер хөкүмәттәр ҡатнашлығында, Көнбайыш Германияны һәм уның ҡоралы көстәрен державаларҙың Көнбайыш Европа группировкаһына, шулай уҡ Төньяҡ-атлантик группировкаһына ла ҡушыу тураһында һөйләшеүҙәр алып барыла, ул группировкаларҙың агрессив характерҙа булыуы тураһында СССР Хөкүмәте үҙенең ҡарашын әйткәйне инде. Ошо маҡсат менән, бөтә кешегә лә киң рәүештә билдәле булғанынса, сит ил эштәре министрҙарының һәм уларҙың урынбаҫарҙарының, шулай уҡ юғарыла әйтелгән державаларҙағы хәрби министрҙарҙың һәм генеральный штаб начальниктарының күп кенә кәңәшмәләре үткәрелде.

Булған мәғлүмәттәр, Көнбайыш Германияла герман армияһын аяҡҡа баҫтырыу тураһында, ул армияға күп кенә гитлерсы генералдарҙы һәм офицерҙарҙы ебәреү тураһында, шулай уҡ хәрби промышленносте, шул иҫәптән Германия милитаризменең һәм Германия агрессияһының ҡайтанан тыуыу базаһы булған Рур хәрби промышленносен дә аяҡҡа баҫтырыу буйынса саралар күреү тураһында Франция Хөкүмәте башҡа хөкүмәттәр менән һүҙ ҡуйышҡан, тип раҫларға мөмкинлек бирәләр. Хәҙерге ваҡытта ошо килешеүҙең ентекле яҡтарын тикшереүгә күселгән дә инде. Башҡа мәсьәләләр менән бер рәттән, Көнбайыш Германияла армияның дөйөм күләмен билдәләү мәсьәләһе ҡарала, шуның менән бергә, иғлан ителгән хәбәрҙән билдәле булғанынса, Төньяҡ-атлантик союзда ҡатнашыусы державаларҙың генеральный штабтары начальниктары шунан сығып эш итәләр икән: төүгә ваҡыттарҙа Көнбайыш Германия армияһы державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаларының барлыҡ ҡоралы көстәренең биштән бер өлөшөн тәшкил итәсәк, был, киләсәктә Көнбайыш Европа илдәренең ҡоралы көстәре араһында Көнбайыш Германия армияһының өҫтөн урын тотоуы өсөн юл аса. Шул уҡ ваҡытта Германия дивизияларының һәм бригадаларының күләме, уларҙы ауыр ҡорал менән, шул иҫәптән танкылар менән тәьмин итеү мәсьәләһе һәм Германия армияһын ҡайтанан тыуҙырыу буйынса башҡа конкрет мәсьәләләр тикшерелә.

Шуның менән бергә, Аденауэр һәм Шумахер көйөк ошондай кешеләрҙең Германияны демилитаризациялау тураһында Потсдам ҡарарҙарына ҡаршы асыҡтан-асыҡ сығыш яһауҙары һәм, державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаһында ҡатнашыусы башҡа илдәр менән тиң хоҡуҡлы булыу һылтауы аҫтында Көнбайыш Германия армияһы өсөн бөтә төр ауыр ҡоралдар бирелеүен, Германияла генеральный штабты аяҡҡа баҫтырыуҙы, Көнбайыш Германияла хәрби промышленносте аяҡҡа баҫтырыуҙы талап итеп, Европала яңы һуғышҡа әҙерләнеү тураһында һөйләргә һис тә оялмауҙары билдәле. Шуның менән бергә, юғарыла әйтелгән Аденауэр «был эш Советтәр Союзы ҡатнашлығында үткәрергә уйланған дүрт держава конференцияһында көнбайыш державаларҙың көсәйеүен күрһәтер ине» тип белдереп, «Европа армияһын төҙөү» тип аталған эште ҡабатландыра.

Юғарыла килтерелгән мәғлүмәттәр шуны күрһәтәләр: Франция Хөкүмәте тарафынан, юғарыла әйтелгән державаларҙың хөкүмәттәре менән берлектә, Көнбайыш Германияла Аденауэр хөкүмәте менән туранан-тура хәрби союз әҙерләнә. Билдәле инде, был хәл тыныслыҡ өсөн ҙур ҡурҡыныс тыуҙыра. Был юл менән барыу күптән түгел булып үткән һабаҡтарҙы онотоу, Германия милитаризме тарихенең һабаҡтарын онотоу һәм Германия милитаризмен аяҡҡа баҫтырырға тырышыу тигән һүҙ, бының менән Советтәр Союзы килешә алмай һәм Германия агрессияһының һәм беренсе һәм икенсе бөтә донъя һуғышы ваҡытында булған оҙаҡ дауам иткән оккупация ауырлығын үҙ елкәләрендә кисергән Европа халыҡтары бының менән килешә алмайҙар.

Совет Хөкүмәте ошоларҙы белдереүҙе кәрәк тип һанай: Франция Хөкүмәтенең бындай позицияһы Германияны демилитаризациялау тураһында Франция ла ҡул ҡуйған Потсдам килешеүенә ҡаршы килеү менән генә ҡалмай, бәлки Франция менән Советтәр Союзы араһында 1944 йылдың 10 декабрендә төҙөлгән Договорға ҡапма-ҡаршы килә.

Был «СССР менән Франция Республикаһы араһында союз һәм үҙ-ара ярҙам тураһындағы Договорҙың» тексынан да асыҡ күренә.

Был Договорҙың 3-сө статьяһында былай тип әйтелгән:

«Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтар Германияға ҡаршы ошо һуғыш тамамланғандың һуңында ла, Германиянан сыға торған теләһә ниндәй яңы ҡурҡынысты бөтөрөү өсөн кәрәкле сараларҙы бергәләшеп күрергә, һәм уның яғынан мөмкин булған теләһә ниндәй яңы агрессия ынтылышын мөмкин яһай торған ошондай хәрәкәттәргә ҡаршылыҡ күрһәтергә йөкләмә алалар».

Шул уҡ ваҡытта хәҙер башында гитлерсы генералдар торған Көнбайыш Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыуға әҙерләнеү Германия милитаризменең ҡайтанан тыуҙырылыуына һәм уның тарафынан мотлаҡ буласаҡ яңы агрессия ынтылыштарына алып бара. Европалағы тыныслыҡ һөйөүсе башҡа государстволар көйөк уҡ уның күршеһендәге илдәр ҙә бының менән иҫәпләшмәй булдыра алмайҙар.

Шулай уҡ Франция менән Советтәр Союзы араһындағы ошо Договорҙың 5-се статьяһын да онотоға ярамай, унда былай тип әйтелә:

«Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтар ниндәй ҙә булһа союз төҙөмәҫкә һәм Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтарҙың береһенә ҡаршы йүнәлтелгән ниндәй ҙә булһа коалицияла ҡатнашлыҡ итмәҫкә йөкләмә алалар».

Франция менән Советтәр Союзы араһындағы Договорҙың тексына һәм мәғәнәһенә ҡапма-ҡаршы рәүештә һәм, атап әйткәндә, Договорҙың юғарыла күрһәтелгән 5-се статьяһына ҡапма-ҡаршы рәүештә, Франция СССР-ға һәм тыныслыҡ һөйөүсе башҡа государстволарға ҡаршы йүнәлтелгән Көнбайыш союз тип аталған нәмәгә һәм державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаһына ҡушылды. Хәҙерге ваҡытта был группировкаларҙың икеһенең дә агрессив характерҙа булыуы башында реваншист Аденауэр торған Көнбайыш Германияны Көнбайыш союзға, шулай уҡ башында Америка Ҡушма Штаттары торған Төньяҡ-атлантик группировкаға ылыҡтырыу факты менән дә һыҙыҡ өҫтөнә алына.

Германияның көнбайыш өлөшендә герман армияһын аяҡҡа баҫтырыуға ҡарата Франция Хөкүмәте тотҡан юғарылағы позицияның Франция менән Советтәр Союзы араһындағы Договор менән һис бер уртаҡлығы булмағанлығы, һәм ул позицияның Договор нигеҙҙәрен һәм әһәмиәтен өҙгәнлеге ап-асыҡ күренеп тора.

Совет Хөкүмәте Франция Хөкүмәтенең элек уҡ Франция менән Советтәр Союзы араһындағы Договорҙы боҙоу һәм әҙәү юлына баҫҡанлығына иғтибар йүнәлткәйне.

Хәҙерге ваҡытта Совет Хөкүмәте, килеп тыуған был хәл өсөн бөтә яуаплылыҡ Франция Хөкүмәте өҫтөнә төшә, тип айырыуса белдерергә кәрәк, тип иҫәпләй».

Великобритания Хөкүмәтенә Совет Хөкүмәтенең нотаһы

Ошо йылдың 15 декабрендә СССР-ҙың Сит ил Эштәре Министрлығы Великобританияның Мәскәүҙәге Посольствоһына Совет хөкүмәтенең Великобритания хөкүмәтенә яҙған нотаһын ебәрҙе, уның тексы түбәндә иғлан ителә:

«Совет Хөкүмәте ошо йылдың 3 ноябрендә Великобритания Хөкүмәтенә, шулай уҡ Франция менән АҠШ Хөкүмәттәренә Германияны демилитаризациялау тураһында Потсдам килешеүенең үтәлеше тураһындағы мәсьәлә буйынса дүрт держава сит ил эштәре министрҙәре Советен саҡырыу тураһындағы тәҡдим менән мөрәжәғәт иткәйне.

Шуның менән бергә, Германияны демилитаризациялау тураһындағы мәсьәләнең үҙ-ара хеҙмәттәшлек итеү һәм үҙ-ара ярҙам тураһында Англия менән Советтәр Союзы араһында төҙөлгән Договорға туранан-тура мөнәсәбәте булғанлыҡтан, Совет Хөкүмәте Великобритания Хөкүмәтенең иғтибарын түбәндәгеләргә йүнәлтергә кәрәк тип иҫәпләй:

Һуңғы айҙар эсендә Великобритания, Франция һәм АҠШ хөкүмәттәре араһында, башҡа ҡайһы бер хөкүмәттәр ҡатнашлығында, Көнбайыш Германияны һәм уның ҡоралы көстәрен державаларҙың Көнбайыш Европа группировкаһына, шулай уҡ Төньяҡ-атлантик группировкаһына ла ҡушыу тураһында һөйләшеүҙәр алып барыла. Ошо маҡсат менән, бөтә кешегә лә киң рәүештә билдәле булғанынса, сит ил эштәре министрҙәренең һәм уларҙың урынбаҫарҙарының, шулай уҡ юғарыла әйтелгән державаларҙағы хәрби министрҙарҙың һәм генеральный штаб начальниктәренең күп кенә кәңәшмәләре үткәрелде.

Булған мәғлүмәттәр, Көнбайыш Германияла герман армияһын аяҡҡа баҫтырыу тураһында, ул армияға күп кенә гитлерсы генералдарҙы һәм офицерҙарҙы ебәреү тураһында, шулай уҡ хәрби промышленносте, шул иҫәптән Германия милитаризменең һәм Германия агрессияһының ҡайтанан тыуыу базаһы булған Рур хәрби промышленносен дә аяҡҡа баҫтырыу буйынса саралар күреү тураһында Великобритания Хөкүмәте башҡа хөкүмәттәр менән һүҙ ҡуйышҡан, тип раҫларға мөмкинлек бирәләр. Хәҙерге ваҡытта ошо килешеүҙең ентекле яҡтарын тикшереүгә күселгән дә инде. Башҡа мәсьәләләр менән бер рәттән, Көнбайыш Германияла армияның дөйөм күләмен билдәләү мәсьәләһе ҡарала, шуның менән бергә, иғлан ителгән хәбәрҙәрҙән билдәле булғанынса, Төньяҡ-атлантик союзда ҡатнашыусы державаларҙың генеральный штабтары начальниктәре шунан сығып эш итәләр икән: төүгә ваҡыттарҙа Көнбайыш Германия армияһы державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаларының барлыҡ ҡоралы көстәренең биштән бер өлөшөн тәшкил итәсәк, был, киләсәктә Көнбайыш Европа илдәренең ҡоралы көстәре араһында Көнбайыш Германия армияһының өҫтөн урын тотоуы өсөн юл аса. Шул уҡ ваҡытта Германия дивизияларының һәм бригадаларының күләме, уларҙы ауыр ҡорал менән, шул иҫәптән танкылар менән тәьмин итеү мәсьәләһе һәм Германия армияһын ҡайтанан тыуҙырыу буйынса башҡа конкрет мәсьәләләр тикшерелә.

Шуның менән бергә, Аденауэр һәм Шумахер көйөк ошондай кешеләрҙең Германияны демилитаризациялау тураһында Потсдам ҡарарҙарына ҡаршы асыҡтан-асыҡ сығыш яһауҙары һәм, державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаһында ҡатнашыусы башҡа илдәр менән тиң хоҡуҡлы булыу һылтауы аҫтында Көнбайыш Германия армияһы өсөн бөтә төр ауыр ҡоралдар бирелеүен, Германияла генеральный штабты аяҡҡа баҫтырыуҙы, Көнбайыш Германияла хәрби промышленносте аяҡҡа баҫтырыуҙы талап итеп, Европала яңы һуғышҡа әҙерләнеү тураһында һөйләргә һис тә оялмауҙары билдәле. Шуның менән бергә, юғарыла әйтелгән Аденауэр «был эш Советтәр Союзы ҡатнашлығында үткәрергә уйланған дүрт держава конференцияһында Көнбайыш державаларҙың көсәйеүен күрһәтер ине» тип белдереп, «Европа армияһын төҙөү» тип аталған эште ҡабатландыра.

Юғарыла килтерелгән мәғлүмәттәр шуны күрһәтәләр: Великобритания Хөкүмәте тарафынан, юғарыла әйтелгән державаларҙың хөкүмәттәре менән берлектә, Көнбайыш Германияла Аденауэр хөкүмәте менән туранан-тура хәрби союз әҙерләнә. Билдәле инде, был хәл тыныслыҡ өсөн ҙур ҡурҡыныс тыуҙыра. Был юл менән барыу күптән түгел булып үткән һабаҡтарҙы онотоу, Германия милитаризмен аяҡҡа баҫтырырға тырышыу тигән һүҙ, бының менән Советтәр Союзы килешә алмай һәм Германия агрессияһының һәм беренсе һәм икенсе бөтә донъя һуғышы ваҡытында булған оҙаҡ дауам иткән оккупация ауырлығын үҙ елкәләрендә кисергән Европа халыҡтары бының менән килешә алмайҙар.

Великобритания Хөкүмәтенең бындай позицияһы Германияны демилитаризациялау тураһында Великобритания ла ҡул ҡуйған Потсдам килешеүенә ҡаршы килеү менән генә ҡалмай, бәлки Англия менән Советтәр Союзы араһында 1942 йылдың 26 майында төҙөлгән Договорға ҡапма-ҡаршы килә.

Был, СССР менән Великобритания араһында «Гитлерсы Германияға һәм уның Европалағы юлдаштарына ҡаршы һуғышта союз тураһында һәм һуғыштан һуң хеҙмәттәшлек итеү һәм үҙ-ара ярҙам тураһындағы» Договорҙың тексынан уҡ күренеп тора.

Был Договорҙың 3-сө статьяһының 2-се пункты ошоларҙы күҙҙә тота: Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтар «Германия йәки Европала агрессия акттарында уның менән бәйләнешле булған государстволарҙың теләһә ҡайһыһы тарафынан агрессияның ҡабатланыуын һәм тыныслыҡтың боҙолоуын мөмкин булмаған хәл итеү өсөн, һуғыш хәрәкәттәре тамамланғандан һуң уҙҙәрендә булған бөтә сараларҙы күрерҙәр».

Шул уҡ ваҡытта хәҙер башында гитлерсы генералдар торған Көнбайыш Германия армияһын аяҡҡа баҫтырыуға әҙерләнеү Германия милитаризменең ҡайтанан тыуҙырылыуына һәм уның тарафынан мотлаҡ буласаҡ яңы агрессия ынтылыштарына алып бара, Европалағы тыныслыҡ һөйөүсе башҡа государстволар көйөк уҡ уның күршеһендәге илдәр ҙә бының менән иҫәпләшмәй булдыра алмайҙар.

Шулай уҡ Англия менән Советтәр Союзы араһында төҙөлгән ошо Договорҙың 7-се статьяһын да онотоға ярамай, унда былай тип әйтелә:

«Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтарҙың һәр береһе ниндәй ҙә булһа союз төҙөмәҫкә һәм Договор төҙөшөүсе Юғары Яҡтарҙың береһенә ҡаршы йүнәлтелгән ниндәй ҙә булһа коалицияла ҡатнашлыҡ итмәҫкә йөкләмә алалар».

Англия менән Советтәр Союзы араһындағы Договор буйынса алынған аныҡ йөкләмәләргә ҡапма-ҡаршы рәүештә һәм, атап әйткәндә, Договорҙың юғарыла күрһәтелгән 7-се статьяһына ҡапма-ҡаршы рәүештә Великобритания, АҠШ менән берлектә, СССР-ға ҡаршы һәм тыныслыҡ һөйөүсе башҡа государстволарға ҡаршы йүнәлтелгән Көнбайыш союз тип аталған нәмәгә һәм державаларҙың Төньяҡ-атлантик группировкаһына ойоштороусы сифатында ҡушылды. Хәҙерге ваҡытта был группировкаларҙың икеһенең дә агрессив характерҙа булыуы башында реваншист Аденауэр торған Көнбайыш Германияны Көнбайыш союзға, шулай уҡ Төньяҡ-атлантик группировкаға ылыҡтырыу факты менән дә һыҙыҡ өҫтөнә алына.

Германияның көнбайыш өлөшендә герман армияһын аяҡҡа баҫтырыуға Великобритания Хөкүмәте тотҡан юғарылағы позицияның Англия менән Советтәр Союзы араһындағы Договор менән һис бер уртаҡлығы булмағанлығы, һәм ул позицияның Договор нигеҙҙәрен һәм әһәмиәтен өҙгәнлеге ап-асыҡ күренеп тора. Совет Хөкүмәте Великобритания Хөкүмәтенең элек уҡ Англия менән Советтәр Союзы араһындағы Договорҙы боҙоу һәм әҙәү юлына баҫҡанлығына иғтибар йүнәлткәйне.

Хәҙерге ваҡытта Совет Хөкүмәте, килеп тыуған был хәл өсөн бөтә яуаплылыҡ Великобритания Хөкүмәте өҫтөнә төшә, тип айырыуса белдерергә кәрәк, тип иҫәпләй».

ТИМЕР ЮЛСЫЛАР ҺАЙЛАУҘАР КӨНӨН ӨЛГӨЛӨ ҠАРШЫЛАЙ

Өфө магистраленең тимер юлсылары шатлыҡлы көндәр кисерәләр. Улар бөтә совет халҡы менән бергә хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар көнөн йөк тейәү һәм поездар йөрөтөү планын үтәүҙә яңы уңыштар менән ҡаршылайылар.

Кропачевонан алып Похвистневоға тиклемге, Шишмәнән алып Инзаға тиклемге, Димдән алып Ишембайға тиклемге юлдарҙа һәр төрлө профессия работниктәре — юлсылар, вагонсылар, паровозсылар һәм связистәр стахановсы вахтаға баҫтылар. Бөйөк Октябрь революцияһының данлыҡлы 33 йыллығына уҡ Юл йөк тейәүҙә йыллыҡ пландың срогынан алда үтәлеүе тураһында рапорт бирҙе, хәҙер мендәрсә стахановсылар биш йыллыҡ заданиеләрен үтәнеләр һәм 1951—1952 йылдар иҫәбенә эшләйҙәр.

Йөк тейәүҙә пункттарҙа социалистик ярыш ойоштороуҙа инициатор булған Бугуруслан станцияһы коллективы йыл аҙағына тиклем пландан тыш ундарса мең вагон тейәргә йөкләмә алды. Ишембай станцияһы тимер юлсылары, уларҙың башланғысын хуплап, шулай уҡ бик яҡшы эшләйҙәр. Ноябрь айында йөк тейәү планы арттырып үтәлде. Ноябрҙең 17 көнө эсендә генә 35 поезд гарантия маркалары менән оҙатылды. Станцияның уңышлы эшләүендә станция дежурныйҙары стахановсы сменаларҙы ойоштороусылар Кондрухин һәм Петроченко һәм юл буйынса дежурный Ҡотлогилдин иптәштәрҙең хеҙмәттәре ҙур. Составтарҙы төҙөүсе Радченко һәм Вагутлин, сцепщик Кинйәбулатов, Козлов һәм Рыженков иптәштәрҙең машинист Подшивалов һәм Аненковтар менән бергә тырышып эшләүҙәре һәр бер маршрутҡа йөк тейәүҙе байтаҡ тиҙләтә.

Өфө тимер юлының башҡа күп кенә станциялары ла шулай аныҡ һәм оператив эшләйҙәр. Дим станцияһында манёвр диспетчеры иптәш Мытарев етәкселегендәге смена поездарҙы тиҙ ҡабул итеп оҙатыу буйынса хәрәкәттең инициаторы булып сығыш яһай. Ноябрь айында ғына ундарса поездар станция юлдарынан 10—20 минутҡа элек оҙатылдылар.

Бындағы автоконтроль пункты хаҡлы рәүештә алдынғы предприятие булып иҫәпләнә. Уның коллективы 1951 йыл иҫәбенә продукция бирә.

Тимер юлсылар ҡатмарлы осорға — ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә инделәр. Ләкин тәбиғи ҡыйынлыҡ эштә көтелмәгән ауырлыҡтарҙы тыуҙыра алмай. Алдынғы юлсылар, паровозсылар һәм вагонсылар большевистик ойошҡанлыҡ һәм берҙәмлек менән эшләйҙәр. Өфө бүлексәһе буйынса дежурный иптәш Вәлиев етәкселегендәге смена күрше Көньяҡ Урал юлына күберәк поезд биреү һәм алыу буйынса социалистик ярыш йәйелдерҙе. Был сменаның диспетчерҙәре Усирков, Хисаметдинов, Новиков һәм машинист Кулагин, Беречинский, Старочкин иптәштәрҙең һәм башҡаларҙың аныҡ эшләүе поездарҙың расписание буйынса йөрөүҙәрен байтаҡ яҡшыртыуға һәм уларға социалистик путевкалар биреүҙе тиҙләтеүгә мөмкинлек аса. Дим резервының поезд-вагон мастерҙары Миңнебаев, Ганиев, Гәрәев, Семенов һәм башҡа иптәштәр поездарҙың участкалар араһында туҡтауһыҙ һәм аварияһыҙ йөрөүҙәрен раҫлаусы гарантия талондарын бирәләр. Бының өсөн хестәрлекле мастерҙар пункттарҙа составтарҙы ентекле тикшереп ҡабул итәләр, состав барған ваҡытта вагондарҙы үҙ ваҡытында ҡарауҙы тәьмин итәләр, туҡтау ваҡытын ҙур булмаған ремонт эштәре өсөн файҙаланырға өлгөрәләр.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөндә беҙҙең юлда Раевка депоһының машинистәре Салмин, Евстигнеев һәм Есенков иптәштәрҙең инициативаһы буйынса паровоздарҙы социалистик һаҡлыҡҡа алыу буйынса гүзәл хәрәкәт башланды. Был, тимәк, локомотив бригадалары биш йыл ваҡыт эсендә паровозға бөтә ремонттарҙы үҙ көстәре менән яһаясаҡтар һәм подъём ремонттары араһында машинаның 70—80 мең километр йөрөүен тәьмин итәсәктәр, тигән һүҙ. Алдынғы машинистәрҙең саҡырыуына йөҙҙән дә артыҡ локомотив бригадалары ҡушылды.

Дим депоһының иң яҡшы машинистәре Сертаков, Полонский, Креков, Петров, Варганов һәм башҡалар Өфө тимер юлының паровозсыларына ҡышҡы ҡыйынлыҡтарҙы еңеү, поездарҙы теләһә ниндәй һыуыҡтарҙа һәм буранларҙа бары тик юғары тиҙлектә генә йөрөтөү өсөн социалистик ярыш йәйелдерергә тип мөрәжәғәт иттеләр. Был саҡырыу беҙҙең деполарыбыҙҙың локомотив бригадалары араһында ҡайнар отклик тапты.

Урындағы Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә ойошторолған стахановсы вахта яңынан-яңы уңыштар килтерҙе. Ярыштың башында тимер юлдың иң яҡшы кешеләре — ҡала һәм район Советтәренә депутатлыҡҡа кандидаттар булдылар. Өфө депоһының машинистәре Карелин, Цибизов, Таюпов, Михайлов, Киселев, Новоселов иптәштәр поездарҙы юғары тиҙлектә йөрөтәләр һәм һәр бер рейс һайын кәмендә 1—2 тонна күмергә экономия яһайҙар.

Дим станцияһының вагон ҡараусылары Тәзимә Зәйнуллина һәм Миңнемөхәммәт Хазиев иптәштәр һәр бер поезды ентекләп тикшерәләр һәм вагондарҙы бик тиҙ ремонтлауҙы ойошторалар, вагондарҙың станция юлдарында тороу ваҡытын байтаҡ ҡыҫҡарталар. Дим дистанцияһы бригадире М. Сәлихова һәм Раевка дистанцияһы эшсеһе Миңнегөл Хөснөтдинова иптәштәр станция юлдарын ҡарау буйынса эш нормаларын һәр көн һайын арттырып үтәйҙәр. Черниковск станцияһының техник конторщицаһы Әминә Хөснөтдинова килгән поездарҙы бик тиҙ яҙып ала, яңы маршруттар төҙөүҙе тиҙләтә.

Өфө тимер юлсылары ҡышҡы шарттарҙа була торған ҡыйынлыҡтарҙы еңеп, промышленность предприятиеләре работниктәре менән дуҫлыҡты тағы ла үҫтерә барып, һайлауҙар көнөнә йөк ташыуҙа государство планын — һуғыштан һуңғы биш йыллыҡтың хәл иткес йылы, планын үтәүҙә яңы уңыштар менән килерҙәр, тип иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәләрҙе намыҫ менән үтәйәләр.

В. Козенко.

II ранга хәрәкәт генерал-директоры, Өфө тимер юлының начальнигы.

МЕХАНИЗАТОРҘАРҘЫҢ ДОСТОЙН ЭШТӘРЕ

Нуриман МТС-ы (директоры иптәш Галин, директорҙың политик эштәр буйынса урынбаҫары иптәш Романов) машина-трактор паркын баҫыу эшенә әҙерләүҙә уңышлы эшләй. МТС механизаторҙары Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективының саҡырыуына ҡушылып, тракторҙар һәм башҡа ауыл хужалығы инвентарҙарын ремонтлауҙа социалистик ярышты киң йәйелдерҙе.

Бында бөтә эш график буйынса алып барыла. Тракторҙар ремонты узловой метод менән ойошторолған. Эштә иптәш С. Шайхуллин етәкселек иткән ремонт бригадаһы МТС күләмендә алдынғы урынды алып тора. Ремонтсы трактористәр араһында хеҙмәт дисциплинаһы юғары кимәлгә ҡуйылған. Һөҙөмтәлә көндәлек норма 150—200 процентҡа үтәлә. М. Сабитов, Г. Псазуллин, И. Ханов һәм С. Ханов иптәштәр хеҙмәттә юғары күрһәткестәр бирәләр. М. Әхмәтдинов һәм Бадретдинов етәкселек иткән бригадалар өлгөлө эшләйҙәр.

Сәйфи Ҡудаш

ҺУНҒЫ СӘҒӘТТӘ

1. Яуап

Шатландырып яҡын дуҫтарҙы,
Үртәндереп барлыҡ дошманды,
Бәп-бәләкәй генә Корея
Туҡмай эҙ-эҙ Американы!

Шаҡ ҡаталар һәр бер урында:
Анкарала, Парижд, Лондонда.
Ҡалтырайҙар Мадрид һәм Римдә,
Һаташалар Вашингтонда.

Ҡан ҡыҙарып шашҡан күҙҙәре,
Паникаға төшкән үҙҙәре:
«Ни менән бөтөр һуң?» тиҙәр.
«Кем әйтер беҙгә быны?» тиҙәр.

Был һорауға мин яуап бирәм,
Сөнки уны мин күптән беләм:
Макартурҙың эше сикләнер,
Хур булып, тамам тар-мар менән!

2. Эттли ҡайтты

Бик ашығыс ҡына йыйналып,
Эттли китте Америкаға.
«Ниңә китте? Ҡайтыр ни алып?»
Бик күп һүҙҙәр йөрөй донъяла.

Ҡыҙыу барҙы унда сауҙалар,
(Сөнки баҙар ҡыҙған мәлдәләр).
Ил һатырға тигән сағында,
Эттли—ул һыналған сауҙагәр.

«Аллым!»-«Бирҙем!» барғас уңышлы,
«Аҡ өйҙә» ул оҙаҡ торманы.
Һатты ла ҡайтты ул Трумэнгә
Оптом ғына Англияны.

3. Һуңғы ҡасыу

Бирҙе приказ бандаһына
Макартур һуңғы ҡабат —
Сығырға Ҡытай сигенә,
Корея тупрағын тапап.

Башланды һөжүм, ташланды —
Ҡоторған эттәр алға.
Туғансы эстәре ҡанға,
Һәм кесәләре малға.

Ҡотмағанда алмашынды
Күренештәр һәм һауалар,
Макартурҙар ҡанға батып
Артҡа ҡарап сабалар.

Һуңғы һөжүм осраны
Иң дәһшәтле асыуға.
Шуға күрә ул әйләнде
Хәҙер һуңғы ҡасыуға!

—☆—

Яңы сәхнә әҫәре

БАССР Министрҙар Советы эргәһендәге Искусство эштәре Управлениеһе йәш драматург Мөхәммәт Хәйҙәровтың «Ирәндек буйында» исемле сәхнә әҫәрен ҡабул итеп алды һәм театрҙар репертуарына тәҡдим итте.

Йәш драматург үҙенең беренсе ҙур әҫәрендә бөгөнгө колхоз ауылындағы ҙур үҫештәр, кешеләрҙең коммунизмға ынтылышы, хеҙмәткә булған яңы, коммунистик ҡараш тураһында һөйләй.

Башҡорт государство академия драма театры «Ирәндек буйында» әҫәрен сәхнәгә ҡуйырға әҙерләй башланы. Театр коллективы идеяһы һәм художестволығы яғынан юғары сифатлы спектакль тыуҙырыу өсөн бөтә көсөн һалып эшләй.

Спектаклдә БАССР-ҙың атҡаҙанған артисы, режиссер Р. Фәйзи әҙерләй, РСФСР-ҙың халыҡ артисы Р. Миңһажев, РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисы А. Мөбәрәков, БАССР-ҙың халыҡ артисткаһы Т. Рәшитова, артистка Р. Янбулатова һәм башҡалар ҡатнашалар.

Н. Хафизов.

Американың „тоталь дипломатияһы" банкротлыкка сыкты

Америка матбуғатына күҙәтеү

НЬЮ-ЙОРК, 14 декабрь. (ТАСС). Хәҙер Америка матбуғатында — «Кем ғәйепле?» тигән мәсьәлә буйынса бик көслө дискуссия алып барыла. Кореяла Америка армияһы күргән бәләләр өсөн, бөтә донъяла АҠШ авторитетына яһалған зыян өсөн яуаплылыҡ кем өҫтөнә төшә? Был дискуссияның бөтәһендә лә тар партия интересторенең эҙе ята. Демократтар, ҡағиҙә рәүешендә, бөтә яуаплылыҡты Макартурға һәм уның Америкалағы политик дуҫтарына йөкмәтәләр. Республикансылар Ачесон менән Трумэнде ғәйепләйҙәр. Херст һәм Скриппс-говард матбуғаты төп ғәйепләүсе сифатында Ачесонды, Англияны һәм Берләшкән Милләттәр Ойошмаһын ҡуя. Ләкин ошо төрлө тауыш араһында АҠШ-тың тышҡы политикаһының хәҙерге етәкселәренең «уҫал тойғолары» булмауы менән ныҡ хафаланған уау кешеләрҙең тауыштарын айырып була. Был кешеләр, ә улар араһында сенаторҙар ҙа, генералдар ҙа, газета издателдәре лә, журналистар ҙа, эшмәкәр кругтарҙың вәкилдәре лә бар, улар Ачесондың «тоталь дипломатияһы» менән «Трумэн доктринаһы» Кореяла банкротлыҡҡа осраны һәм был банкротҡа сыҡҡан политиканы дауам иттереү АҠШ-тың үҙе өсөн бик ҡурҡыныслы, һәләкәтле әҙемтәләр бирәсәк, тигән фекергә ҡушылалар.

Кореяла Америка интервенцияһын үткәреү хаҡында президент резиденцияһында һуңғы ҡарар ҡабул ителгән 27 июндәге «һәләкәтле төн» ваҡиғаларына Америка матбуғаты һуңғы көндәрҙә ҡат-ҡат кире ҡайта, шуның менән бергә яңы фактылар һәм ошо ваҡиғаларға бирелгән яңы баһалар баҫып сығарыла.

«Чикаго Дейли Ньюс» газетаһының Вашингтондағы хәбәрсеһе бер сенатор менән булған бәседәһы тураһында ошо көндәрҙә был газетала хәбәр баҫып сығарҙы. Ул был сенаторҙы «Аҡ Йортҡа, государство департаментына һәм Пентагонға яҡын торған кеше» тип характерлай. Хәбәрсенең һүҙҙәренә ҡарағанда, ул сенатор былай тип раҫлай: «беренсенән, Кореяға барыу үҙе хата булды һәм унда ҡалырға тигән ҡарар ҡабул итеү шундай уҡ бер хата булды; икенсенән, Кореяла интервенция яһау тураһындағы ҡарар бөтәһенән элек президенттең популяр булырға ынтылып һәләкәтле тырышлыҡ яһауы менән аңлатыла. Ул (президент) республикансылар лагерында булған үҙенең дошмандарынан арттырып ебәрәсәгенә ышанған». Был сенатор, тип яҙа хәбәрсе, «йәшерен ултырышта ҡатнашҡан, ошо ултырышта штаб начальниктарының берләшкән группалары вәкилдәре, Кореяны оккупациялау файҙаһыҙ һәм уны ойоштороуы мөмкин түгел, тип асыҡтан-асыҡ белдергәндәр. Президент ошо фекерҙәргә ҡарамаҫтан, үҙенсә эш иткән...» «Әгәр ҙә республикансылар Гарри Трумэнгә тылҡымаған булһалар, — тип өҫтәнә сенатор, — ул үҙе бер ваҡытта ла Кореяла быуай аҙым яһарға батырсылыҡ итмәҫ ине. Әйе, һеҙ уны быны өсөн шелтәләй алаһығыҙ. Ләкин уны ошо эшкә этәргән республикансыларҙы ла шелтәләгеҙ».

«Президент Трумэн беҙҙә Корея һуғышына алып ингән приказды биргәндә,— тип яҙа «Уолл-стрит джорнэл» газетаһы 24 ноябрҙә, — ул быны конгресс менән һис тә кәңәшмәйенсә һәм хәрби лидерҙарҙан һәм уның хөкүмәте ағзаларынан ситтә торған башҡа кешеләр менән аҙ ғына кәңәшләшкәндән һуң эшләне... Беҙ быларҙың бөтәһе тураһында ла бары тик шуның өсөн генә хәтергә төшерәбеҙ, сөнки был беҙҙең тышҡы политикабыҙ нисек тормошҡа ашырыла икәнлеген асыҡ күрһәтә...»

11 декабрҙә «Уолл-стрит джорнэл» газетаһы Корея тураһындағы бөтә мөһим ҡарарҙар, 27 июндән башлап, «үтә ҡыйыу иҫәптәр» нигеҙендә ҡабул ителделәр, тип билдәләп, ошоларҙы яҙа: «Ләкин был һәләкәтле аҙымдар яһарға тигән ҡарар ҡабул ителгән ваҡытта Америкалағы кешеләр ул аҙымдарҙың бик һәләкәтле уйын булыуын төшөнөр-төшөнмәҫ кенә белделәр, һәм улар был аҙымдарҙың ни дәрәжәлә ҡурҡыныс аҙымдар буласағын тағы ла асығыраҡ төшөнделәр».

«Юнайтед стейтс ньюс Энд Уорлд Рипорт» журналының хәбәрсеһе, үҙе әйткәнсә, һуңғы көндәрҙә Уэбстер-сити ҡалаһындағы (Айова штатында) бизнесмендарҙың, һатыусыларҙың, редакторҙарҙың, адвокаттарҙың һәм буржуаз кругтарҙың башҡа вәкилдәренең кәйефтәрен «өйрәнгән». Хәбәрсе һөйләшкәндәрҙең күпселегендә, уның һүҙҙәренә ҡарағанда, «Корея авантюраһына оҡшашлы тәүәккәллектән ҡабатланыуына ҡаршы гарантия биреүсе юлдарҙы эҙләп табырға бик ныҡ тырышыу» йәшәй икән. Бер банкир уға былай тигән: «Беҙ Кореялағы был хата өсөн ғәфү итә алабыҙ, ләкин беҙ уны ҡабатламаҫҡа тейешбеҙ».

«Чикаго трибюн» газетаһы урта көнбайыштың буржуаз кругтары араһында таралған ошондай фекерҙәрҙе көйҙөләндереп, 11 декабрҙә Трумэндең Ҡушма Штаттарҙы ғәҙәттән тыш хәлдә тип иғлан итергә ниәтләүе айҡанлы. Трумэн хөкүмәте өҫтөнә бик ныҡ ябырылды. «Был план тураһында әйтергә кәрәк булғанлығын беренсеһе шунан тора,— тип яҙа газета,— Трумэн һәм уның тирәһендәге кешеләр Кореялағы кризисте Америка цивилизацияһын емереү өсөн файҙаланасаҡтар... Ә икенсеһе шунан тора, быуай куләмдәрҙә һуғышҡа әҙерләнеү һәр ваҡытта ла тиерлек һуғыш провокацияһына алып барҙы.

Был политиканың икенсе төп пункты ошоларҙы үҙ эсенә ала: Көнбайыш Европаның үҙ оборонаһын ойоштороуыҡ теләге һәм энергияһы етешмәй икән, Ҡушма Штаттар үҙҙәренең һаллаттарын файҙаланып һәм үҙ иҫәптәрен ни өсөн был эште үҙ өҫтәренә алырға тейештәр... Ләкин ни өсөн инде беҙ Көнбайыш Европала коммунизмдың таралыуына ҡамасаулыҡ тыуҙырыу менән французларға, инглиздәргә һәм скандинавсыларға ҡарағанда, күберәк ҡыҙыҡһынырға тейешбеҙ?.. Әгәр ҙә улар үҙ тарафтарынан ҙур көстәр һалмайҙар икән, беҙҙең тырышлыҡтарыбыҙ уңышҡа осрар, тип көтөр өсөн ниндәй нигеҙләктәр бар? Ә әгәр ҙә хатта беҙҙең тырышлыҡтарыбыҙ уңышҡа өлгәшһәләр ҙә, ул ваҡытта ла беҙ һуғышһыҙ барып сығә алғанға ҡарағанда, яҡшыраҡ хәлдә була алырбыҙ микән һуң? «Америка армияһының Кореялағы еңелеүе Көнбайыш Европала Атлантик союзға Американың етәкселек итеүенә ҡаршы «бунт» менән бергә тура килгән икән, — ә был осраҡлы ғына хәл түгел, — матбуғат АҠШ политикаһынан Көнбайыш Европа илдәренең ризаһыҙлығын киҫкенләштереүгә булышлыҡ итеүсе сәбәптәрҙе өйрәнеүгә ҙур урын бирә. «Вашингтон пост» газетаһының күҙәтсеһе Куп Америка дипломатияһының хаталарына арналған ҙур мәҡәләһендә. «Америка етәкселегенә булған ышанысты юғалтыу» һәм «Америка дипломатияһының компетентлы булыуына һәм намыҫлы булыуына тыуған шик» күбеһенсә һуңғыһының ғәйебе менән килеп тыуған. Америка дипломатияһының дауалаулы бик ситтән булған төп етешһеҙлектәренә хәбәрсе ике үҙенсәлекте индерә: 1) Атлантик союздың бөтә илдәре интересторенә тағыла торған яңы тәкдимдәрҙе алға ҡуйғанда, үҙ союзниктарын тупаҫ рәүештә һанға һуҡмау; 2) шулай уҡ АҠШ-тың бөтә союзниктарынан бөтәһенән интерестерене ҡағыла торған ошондай мәсьәлә тураһында «америкалыларҙың сиктән тыш ғәбурҙаҡ булыуҙары». Трумэндең 30 ноябрҙәге белдереүе был өлкәлә һуңғы «хаяна» булды.

«Чикаго Дейли Ньюс» газетаһының издателе һәм редакторы Найт, Ачесондың үҙенең үҙенсәлектәре, «кирелек һәм хәрәкәтһеҙлек» һәм «үҙен сиктән тыш юғары ҡуйыуы» АҠШ-тың тышҡы политикаһы өлкәһендә юл ҡуйылған хаталарҙы төҙәтеүгә ҡамасаулай, тип иҫәпләй. «Политик деятелдәрҙең хәрәкәттәрә,—тип яҙа ул үҙенең газетаһында, — даими рәүештә тикшерелергә һәм ҡайтанан ҡаралырға тейештәр. Беҙҙең көндәрҙә хәрәкәтһеҙ бер нәмә лә юҡ. Халыҡ-ара хәлдең эҙлеһеҙ үҙгәреп тороуы яңы шарттарға ҡулайлашыу кәрәклеген тыуҙыра. Ачесонға беҙҙең Англиялағы дуҫтарыбыҙҙан быға өйрәнергә кәрәк ине, уларҙың тапҡырлыҡтары һәм һығылмалы булыуҙары уларҙы дипломатия искусствоһының оҫталарына әйләндерҙеләр... Башҡа бөтә фекерҙәрҙе бер яҡ ситкә ҡуйғанда ла, минеңсә, Ачесон государство деятеле булыуҙың барлыҡ сифаттарына ла эйә булып етмәгән әле. Ул АҠШ менән Кремль араһында килешеү буйынса ниндәй ҙә булһа юлдар эҙләп табыу өсөн нормаль дипломатик процедураны файҙаланыуҙан ныҡышмалы рәүештә баш тарта. 1949 йылдың февралендә Сталин үҙенең президент Трумэн менән тыныс һөйләшеүҙәр башларға әҙерлеген белдереп ҡуйғас, государство секретаре был демаршты «рус пропагандаһының» сағылышы тип киҫкен рәүештә кире ҡаҡты... Ачесон ҡағыҙҙа идеаль государство секретаре булып күренә ала. Уның тышҡы ҡиәфәте мәһабәт, белеме бар, йылдам аҡылға эйә һәм профессиональ дипломатҡа хас булған тел тейҙергеһеҙ дикцияһы бар. Ләкин уның хеҙмәт исемлегендә ныҡлы аҡылдың үлсәп уйланған фекере барлығын күрһәтерлек бер нәмә лә юҡ». Әгәр ҙә, тип һүҙен тамамлай Найт, Ачесондың отставкаға сығасағы тураһында булған имеш хәбәрҙәр аҡланһалар ҙа, «был АҠШ өсөн ҙур юғалтыу булмаясаҡ».

Ачесонға ҡаршы кампания күптән башланды. Был кампанияла яңы үҙенсәлек шунан тора, Ачесондың отставкаға сығыуы әлек уны яҡлап килгән газеталарға ла хәҙер мотлаҡ буласаҡ һәм «файҙалы» акт булып күренә. Мәҫәлән, «Нью-Йорк геральд трибюн», «Вашингтон пост» һәм «Балтимор сан» газеталары бынан бер нисә көн элек шундай уҡ фекерҙә тиерлек, Ачесонды «аҙыраҡ бәхәсләшеүсән кеше менән» алмаштырыу теләккә ярашлы эш булып тора, тип белдерҙеләр.

Америка матбуғатының бер өлөшө былай тип иҫәпләй: бер яҡтан «Корея һабағынан һуң» һәм икенсе яҡтан Европалағы союзниктарҙың АҠШ-ҡа ҡыҫым яһауҙары һөҙөмтәһендә, Американың тышҡы политикаһын ҡайтанан ҡарап сығыу сараһыҙ һәм киҫектергеһеҙ эш булып әйләнә. «Асыҡтан-асыҡ әйткәндә, — тип яҙа Рестон «Нью-Йорк таймс» газетаһында, — көнбайыш коалиция эсендә АҠШ-тың Алыҫ Көнсығыштағы «ныҡлы» политикаһына ҡаршы бунт һымаҡ бер нәмә өлгәреп килә». «Тышҡы политика, — тип яҙа Харш «Крисчен сайенс монитор»ҙа, — Кореялағы беҙҙең политикабыҙ осраған көйөк ошондай мөһим уңышһыҙлыҡҡа дусар булһа, ул ваҡытта беҙҙе ошо ҡыйынлыҡтарға килтергән бөтә процесте ҡайтанан ҡарап сығырға ваҡыт етте». Харш, АҠШ Кореяла «тоталь дипломатия» рухында ике маҡсатҡа өлгәшергә маташты тип яҙа: 1) Көнсығыш халыҡтарына һәм коммунистар донъяһына үҙенең батырлығы һәм ҡыйыулығы менән тәьҫир яһарға; 2) шуға таяныпп Америка дипломатияһы һөйләшеүҙәр алып бара алырлыҡ «ҙур көскә эйә булған ситуация» тыуҙырырға маташты. Ошо маҡсатҡа өлгәшеүе өсөн АҠШ үҙенең ҡоро ерҙәге көстәренең биштән өс өлөшөн бирҙе. Ләкин донъяның стратегик үҙәге Корея түгел, ә Европа бит. Тимәк, үҙ армиябыҙҙың биштән өс өлөшөн Кореяға ебәргән ваҡытта беҙ пропорция тойғоһон юғалтҡан булғанбыҙ».

«Уолл-стрит джорнэл» газетаһының фекере буйынса, сенатор Тафт Американың тышҡы политикаһын «ҡайтанан ҡарап сығырға» күптән түгел тәҡдим индергәндә, ул бынан да аҡыллыраҡ тәҡдимде бер ваҡытта ла әйткәне юҡ ине әле. Кореялағы еңелеү АҠШ-тың үҙенә «материаль зарар» килтермәне, тип билдәләп, был газета бөгөн үҙенең редакцион мәҡәләһендә былай, тип яҙа: «Кореяла көлә кукка осҡан нәмә ул — тышҡы политика булды. Был ваҡиға Американға һәм, беҙ өмөт иткәнсә, уның лидерҙарына лә ғәйәт ҙур көс менән шуны күрһәтте. АҠШ был йөкләмәләрҙе үтәп булыр, тип ышанып, донъяның бөтә өлөштәрендә лә үҙ өҫтөнә йөкләмәләр ала алмай».

АҠШ нисек кенә булмаһын Кореялағы үҙенең ғәскәрҙәрен кире ҡайтарырға тейеш тип күрһәтеп, газета былай тип дауам итә: «Шунан һуң халыҡ һәм власть башында ултырған кешеләр беҙҙең тарафтан иғлан ителгән тышҡы политиканы ҡайтанан ҡарап сығырлыҡ хәлдә булырҙар. һәм был уйлап һәм һалҡын ҡан менән генә эшләнгәс, ул ваҡытта инде беҙ, улар үҙ өҫтәренә алған йөкләмәләрҙе үтәү өсөн Америка ярҙамы ла етерлек түгел икән тигән һығымтаға килерҙәр тип уйлайбыҙ. Улар Америка ҡеүәтенең сикләнгән күләмдәрен дөрөҫ үлсәгәс, мөмкинлектәң сигенә сыҡмай торған йөкләмәләрҙе үҙ өҫтәренә ала алырҙар». Газета, Кореяла үҙҙәренең яҡындарын юғалтҡан америкалылар өсөн «еңелеүҙән һәм яфаларҙан башҡа бер нәмә лә килтермәй торған ошондай авантюрала башҡа егеттәр һәләк булмаҫтар, тигән фекер бәлки бер ни тиклем йыуатҡыс була алыр. Шулай итеп, беҙ, Корея бер ни тиклем алдан иҫкәртеү булды, тибеҙ. Әгәр ҙә бынан һабаҡ алһаҡ, ул ваҡытта, беҙ хатта был файҙалы иҫкәртеү тип әйтә алабыҙ».

Күҙәтеүсе Липпман 11 декабрҙә «Нью-Йорк геральд трибюн» газетаһында шундай уҡ рухта сығыш яһай. Бөтәһенән элек Америка ғәскәрҙәренең Кореянан Японияға «тейешле тәртиптә» күсереү кәрәклеген күрһәтеп, Липпман былай, тип яҙа: «Шул ваҡытта һәм бары тик шул ваҡытта ғына тышҡы политикабыҙҙы ҡайтанан ҡарап сығып, әгәр беҙ беҙҙең союздарыбыҙҙың таралыуын һәм атлантик сообществоһының емерелеүен теләмәһәк, ни кәрәкле булған рәүештә тышҡы политиканы ҡайтанан ҡарап сығыуҙы тормошҡа ашырыу мөмкин буласаҡ. Кореялағы еңелеү алдан иҫкәртеү булып тора, ул әгәр ҙә беҙ төшөнһәк, бәлки әле беҙҙе ҡотҡарыу өсөн булғандыр ҙа. Беҙ шуны аңларға тейешбеҙ, Трумэн доктринаһы билдәһе аҫтында беҙ билдәләгән ул курс беҙҙең дошмандарыбыҙҙың көстәрен, беҙҙең дуҫтарыбыҙҙың көстәрен һәм үҙебеҙҙең көстәребеҙҙе һәләкәтле хата баһалауға нигеҙләнгән. Шул ваҡытта һәм бары тик шул ваҡытта ғына беҙҙең политик системабыҙға килтерелгән ҡот осҡос зарарҙы төҙәтә һәм бөтөрә алырбыҙ».

Бынан бер нисә көн элек баҫып сығарған мәҡәләһендә Липпман Ачесондың «тоталь дипломатияһын» тағы ла нигеҙлерәк итеп тәнҡитләне һәм Германия тураһындағы мәсьәлә буйынса Советтар Союзы менән һөйләшеүҙәрҙе башлау бик кәрәк, тип күрһәтте. Американың тышҡы политикаһын ҡайтанан ҡарап сығыу, хәҙер ҡотолғоһоҙ.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 16 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 16 декабрҙә түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Бөтә фронттарҙа ла Халыҡ армияһының частәре дошманды юҡ итеүҙә һөжүм итеүҙе дауам иттерәләр.

Үҙәк фронтта һәм көнбайыш яр буйы районында Халыҡ армияһының частәре, дошмандың тар-мар ителгән частәрен юҡ иткән ваҡытта ҙур уңыштарға өлгәшеп, дошмандың алдағы оборона линияһына һөжүм итеүҙе дауам иттерәләр.

Көнсығыш яр буйында Халыҡ армияһының частәре, боевой уңыштарға өлгәшеп, көньяҡҡа һөжүм итеүҙе дауам иттерәләр.

Халыҡ армияһы частәренең һөжүмен яҡлап, халыҡ партизандарының отрядтәре дошман тылында үҙ хәрәкәттәрен активләштерәләр. Һуңғы көндәрҙә халыҡ партизандарының отрядтәре, ҙур территорияларҙа үҙ хәрәкәттәрен йәйелдереп һәм дошман позицияларына үтеп инеп, ҙур уңыштарға өлгәштеләр.

Агрессорҙар тылында Корея партизандарының хәрәкәттәре

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 16 декабрь. (ТАСС). Кореяның Үҙәк телеграф агентствоһы, Халыҡ армияһының һәм Ҡытай доброволецтәре отрядтәренең уңышлы һөжүмен Америка-лисынмансы ғәскәрҙәр тылында хәрәкәт итеүсе Корея партизандары актив яҡлайҙар. Партизандар отрядтәре сигенеүсе дошманға көслө ударҙар яһайҙар, уның йәнле көсөн һәм техникаһын юҡ итәләр, коммуникацияларын емерәләр, тип хәбәр итә.

Ноябрь аҙағында партизандар отрядтәре Сеулдан 45 километрға төньяҡтараҡ урынлашҡан Кенги провинцияһындағы Капхен ҡалаһы өсөн һуғыш алып барҙылар һәм дошманға ҙур удар яһанылар. Канвон провинцияһында Чхолвонь станцияһы янында партизандар соединениеһе лисынмансы часте тар-мар итте. Партизандарҙың икенсе бер отряды ошо уҡ провинцияла Чхуньчхонь ҡалаһын һәм уның янындағы районды азат итте.

Кореяның көньяҡ райондарында хәрәкәт итеүсе партизандар отрядтәре дошманға әленән-әле ойошҡаныраҡ ударҙар яһайҙар. Төньяҡ Чолла провинцияһында Намвонь ҡалаһы районында ғына ла партизандар отрядтәре бер ай эсендә 758 америкалы һәм лисынмансы һалдатты һәм полицейскийҙе юҡ иттеләр.

Партизандар урындағы халыҡтың киң яҡлауын табалар. Халыҡ уларға бөтә төр ярҙамды күрһәтә.

Канадала һайлаусылар һайлау менән ҡыҙыҡһынмайҙар

ОТТАВА, 14 декабрь. (ТАСС). Канаданың күп кенә ҡалаларында муниципалитетҡа үткәрелгән һайлауҙарҙа һайлаусылар бик пассивлыҡ күрһәтәләр, һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре менән улар бөтөнләй ҡыҙыҡһынмайҙар. Мәҫәлән, 11 декабрҙә Монреал ҡалаһының мэрын һайлағанда исемлеккә индерелгән һайлаусыларҙың бары тик 30 проценте генә ҡатнашты.

Был ҡалала йәшәүсе халыҡтың һаны арта барыуға ҡарамаҫтан, һайлауҙарҙа ҡатнашыусыларҙың һаны йылдан-йыл кәмей бара. (Әгәр 1944 йылда һайлауҙарҙа 111 мең кеше ҡатнашҡан булһа, быйылғы һайлауҙарҙа ни бары 87 мең генә һайлаусы ҡатнашты, ә ундағы халыҡ һаны 1 миллиондан да арта). Ләкин хатта һайлаусыларҙың нисек ҡатнашыуҙарын күрһәткән был һандар ҙа байтаҡ арттырылғандар, сөнки матбуғат тауышҡа ҡуйған ваҡытта бик күп алдауҙар булыу фактын билдәләй.

Оттавала муниципалитетҡа күптән түгел үткәрелгән һайлауҙарҙа һайлаусыларҙың 60 проценте самаһы ҡатнашты. Быны матбуғат «һайлау кампанияһының бик ҙур уңышы» тип баһаланы.

Ябай кеше тауышы

Мулдыҡ килтергән алтын көҙ ябай кешеләрҙе ныҡ шатландырҙы. Көньяҡ Уралдың күк йөҙө болотһоҙ, аяҙ ине. Ләкин кешеләрҙең күңелдәре тынысланманы. Мин нефть ҡалаһы Октябрьскийҙа йәшәүсе маҡтаулы бораулау мастеры Ҡасим Бәләлдиновтың күҙҙәрендәге нәфрәтте һәм тауышындағы асыуҙы яҡшы хәтерләйем. Ул, Англия премьер-министры Эттли әфәнделең тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Бөтә Донъя Конгресын Шеффилдта үткәреүгә рөхсәт итмәүе тураһында газеталарҙан уҡығанлығын белдереп, шуны әйтте:

— Буржуаз «демократияның» асылы бөтә донъя халҡы алдында тағы ла бер тапҡыр фашланды, 800 миллион ябай кешенең талабын кире ҡағырға бары тик үҙ граждандарының тауышын ишетмәгән политик деятель генә батырсылыҡ итә ала. Лейбористар партияһының етәкселәре тап быға шундай деятелдәр булып торалар ҙа. Халыҡтарҙан ҡурҡыу, ысынлап та, Англия министрҙарының баштарын әйләндерҙе.

Мин ябай кеше! Бораулау мастеры! Туймазы нефть ятыштарында минең кеүек эшләүселәр аҙ түгел. Минең етәкселегемдә егермегә яҡын эшсе эшләй. Ләкин бергә эшләгән эшселәрҙең тауыштарын һәм кәңәштәрен бер ваҡытта ла кире ҡаҡҡаным юҡ. Минең илем, халҡым минә ябай кешеләрҙең тауыштарына хөрмәтләк менән ҡарарға өйрәтә. Әгәр бораулаусы Сәлим Хәбибуллин вышканы йылытырға, тиһә икән, мин был тәҡдимде баһалап, уны үтәйем. Әгәр Әхмәт Туҡаев минә балсыҡ иретмәһенең сифатын яҡшыртайыҡ, тип әйтә икән, мин уның был тауышына иғтибар бирәм. Совет илендә һәр бер граждандың тауышы тәьҫир итерлек ул.

Гражданин тауышы!

Был ике һүҙҙә ниндәй тәрән мәғәнәләр ята! Улар минең күҙ алдыма Сталинсе Конституцияның бөйөклеген раҫлаусы, беҙҙең граждандарҙың ҙур хоҡуҡтарын күрһәтеүсе тормоштағы күп фактылар булып баҫалар.

Учалы районының Ахун ауылындағы ҡарт уҡытыусыны яҡшы хәтерләйем. Ул, Ниғмәт Заҡирзаев, мәктәп эшенә үҙенең 40 йыл ғүмерен биргән. Урал тауҙары һыртына ҡыҙарып ҡояш байыған сәғәттә, ул ҙур өмөт менән:

— Мин, ҡояш байып, тау һырттарын болоттар ҡаплағап, тигеҙлектә төҫһеҙ шәүләләр күренгән саҡта, күҙемдә йоммайым, — ти. — Билдәле булыуынса, беҙҙең ата-бабаларыбыҙ сыра яҡтылығынан башҡа, көндән яҡтылығын нәмә менән алмаштыра алмай, ҡараңғы төшкәс тә ятып йоҡлаған булғандар. Хәҙер беҙ ауылыбыҙҙа «ҡояш» нурҙарын үҙебеҙ булдырабыҙ. Ҡарағыҙ, ауыл йоҡламай! Унда ҡайнар тормош дауам итә!

Беҙ ултырған урындан урам буйлап теҙелеп киткән бик күп фонарҙар күренә, тәҙрәләр аша көслө яҡтылыҡ нурҙары балҡый.

— Беҙҙең крәҫтиәндәр үҙҙәренең электр станцияһын булдырырға ҡарар иткәйнеләр. Хәҙер беҙҙә ул бар. Колхоз члендәре өс автомашина алырға тәҡдим иткәйнеләр, ауыл хужалығы артеле правлениеһе быны булдырҙы. Йәштәр ҙур клуб һалыуҙы талап иттеләр, һеҙҙең алдығыҙҙа яңы төҙәлеп килгән клуб... Беҙҙә һәр бер кеше халыҡ өсөн ниндәй ҙә булһа гүзәл, яҡшы нәмә тураһында үҙенең теләген белдерә ала. Ул көләмһерәп:

— Хәҙер ҡыҙыҡлы нәмә башларға, ауыл музейын ойоштороуҙы тәҡдим итергә торам,—тип өҫтәп ҡуйҙы.—Унда беҙҙең ауылдың кешеләре, уларҙың хеҙмәттәре тураһында, колхоздың тарихы тураһында һөйләгән бөтә материалдар һәм документтар ҙа тупланасаҡ. Һәм мин был теләк тормошҡа ашыр, тип ышанам. Мин тауышым ишетелер, тип ышанам...

Бында шуны хәтергә алғы килә, АҠШ-тың президентын һайлаған ваҡытта, бөтә тимер юлдар буйынса махсус поезд ебәрелә, ул поезда «Хоҡуҡтар тураһындағы Билль» төп экспонат итеп күрһәтелә. Агитпоезды ойоштороусылар, күрәһең, америкалыларға, конституцияла яҙылып та, үҙҙәре файҙалана алмаған хоҡуҡтарын... һирәк булһа ла иҫтәренә төшөрөүҙе кәрәкле һанағандар...

Ә беҙҙең илебеҙҙә Төп Законды улай, махсус поездар менән йөрөтөүҙең һис кәрәге юҡ, сөнки ул күргәҙмә экспонат булып тормай. Сталинсе Конституция һәр бер йортта, һәр бер ауылда, һәр бер ҡалала — ул бөйөк Советтар Союзының бөтә кешеләре өсөн дә яҡын һәм ҡәҙерле.

Башҡортостанда йәшәгән халыҡтар:

— Был закон минең күңелемдә, минең йөрәгем булып тиба. — тиҙәр.

Өфө телефон аппараттары заводының токаре, Рауил Булгаков та шулай, ти. Ҡалабыҙҙың йәш гражданы һуңғы биш йылда 12 йыллыҡ норма үтәне, ул коммунизм төҙөлөшө юлында үҙенең ынтылыштарынан, эш яғынан, етә йылға алда бара. Рауил станогында эшләү менән бергә, төп эшенән айырылмайынса, урта белем алды, хәҙер авиацион институтта уҡый. Тимәк, станокта инженер эшләй тип әйтерлек. Был бәхетле кеше, яҡшы эшсе, беҙҙең замандың геройы былай ти:

— Бөйөк Сталинсе Конституция — беҙҙең бәхетебеҙ, беҙҙең тормошобоҙ. Мин, беҙҙең хоҡуҡтарыбыҙҙың һәм бурыстарыбыҙҙың нисек артҡанлығын үҙемдән сығып әйтә алам. Шулай бер ваҡыт цех коллективының йыйылышында цехта вентиляция булдырыу тураһында мәсьәлә ҡуҙғатҡайным. Завод дирекцияһы минең кәңәште хупланы. Резецтар етештереү өсөн күптән түгел яңы маркалағы ҡоросто талап иткәйнем. Дөйөм файҙаға булғанға күрә, цех начальнигы был талапты һис киҫекмәҫтән ҡәнәғәтләндерҙе.

Бер ваҡытты «Красная Башкирия» газетаһы редакцияһы Сафа Саттар улы Енгалычевтан хат алды. Сирләп ятҡан был кеше үҙе торған урамды төҙөкләндереү кәрәклеге хаҡында яҙғайны. Енгалычев ҡала Советы исполкомынан төҙөкләндереү буйынса ҙур эштәр үткәреүҙе талап итте. Ябай кешенең хаты өлкә газетаһында, ҡала Советында ҡайнар яҡлау тапты. Герой Седовсылар урамында тротуарҙар асфальтланды, йәшелләндерелде.

Ябай граждан тауышының көсө хаҡында бик күп фактылар килтерергә, ҡыҙыҡлы эпизодтар һөйләргә мөмкин ине. Бында һаҡлыҡ кассаһы работнигы Йәғфәр Бәҙретдиновтың теләге тормошҡа ашырылыуы тураһында ла һөйләргә була ине. Уның тәҡдиме буйынса ҡала ситендә магазин асылды. Өфө кабель заводының ябай эшселәре Асия Булгакова, Валентина Герасёваларҙың тәьҫирле тауыштарын күрһәтергә мөмкин. Улар завод тирәһен йәшелләндереүҙең инициаторҙары булдылар. Студент Зәйнәшев һайлаусылар йыйылышында Гоголь урамын төҙөкләндереү мәсьәләһен ҡуйҙы, ә депутат Башҡорт АССР-ы Мәғариф министры иптәш Әлибаев был һорауға иғтибарлы ҡараны. Хәҙер Гоголь урамы төҙөкләндерелгән.

Совет гражданының тауышы бәләкәй эштәрҙә генә түгел, беҙҙең илебеҙ өсөн дә, бөтә донъя өсөн дә әһәмиәтле булған ҙур эштәрҙә лә ҡеүәтле яңғырай. 1950 йылдың көҙөндә, тыныслыҡ файҙаһы өсөн бирелгән 115 миллион тауышты кем генә онотор!?

Башҡортостанда, тыныслыҡ яҡлаусыларҙың Стокгольм Воззваниеһына, берҙәм рәүештә Ишембай нефтселәре һәм Белорет металлургтары, Баймаҡ игенселәре һәм Ҡариҙел ағас ҡырҡыусылары, Стәрлетамаҡ ҡатын-ҡыҙҙары һәм Өфөнөң ғалимдәре—республиканың бөтә өлкән халҡы—ҡул ҡуйҙы.

Совет Башҡортостаны данлы ваҡиғалар менән йәшәй. Урындағы Советтарға һайлауҙар үтте, РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар яҡынлай. Һайлауҙар коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогына бөйөк еңеүҙәр килтерҙе. Сөнки ябай кешеләрҙең — миллиондарҙың тауышы Ватан өсөн, большевистик партия өсөн, бөйөк Сталин өсөн ысын күңелдән бирелә.

Ә. Бикчәнтәев.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САНАЕВА.

Өфө ҡалаһы Дорофеев урамының 7-се номерлы йортонон 3-сө квартираһында йәшәүсе Абдулла Вәли улы Заҡиров Ҡазан ҡалаһының М. Горький урамындағы 19/8-се номерлы йортонон 11-се квартираһында йәшәүсе Рауза Сәхәүетдин ҡыҙы Шәйхетдинова менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Өфө ҡалаһы Киров районының икенсе участка халыҡ судында ҡараласаҡ.

Өфө ҡалаһы Литейная урамының 12-се номерлы йортондағы 3-сө квартирала йәшәүсе Евгений Иванович Едренкин Өфө ҡалаһы Сталин урамының 101-се номерлы йортонон 2-се квартираһында йәшәүсе Анна Николаевна Едренкина менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Өфө ҡалаһы Ленин районының икенсе участка халыҡ судында ҡараласаҡ.

Өфө ҡалаһы Ворошилов урамының 63-сө номерлы йортондағы 1-се квартирала йәшәүсе Иван Матвеевич Масленников Сочи ҡалаһының П. Мацестала йәшәүсе Руфина Николаевна Масленникова менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Өфө ҡалаһы Молотов районының икенсе участка халыҡ судында ҡараласаҡ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ү01669 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл № 252 (8709)

19 ДЕКАБРЬ шишәмбе

хаҡы 20 тин.

Республикабыҙ хеҙмәтсәндәре коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына бер күңелдән тауыш бирҙеләр.

Йәшәһен совет халҡының мораль-политик берҙәмлеге!

Бөйөк берҙәмлек

Кисә ғәйәт ҙур патриотик күтәренкелек менән РСФСР, Украина, Белоруссия, Ҡаҙаҡ, Грузия, Литва, Латвия, Эстония һәм Карело-Фин Совет Социалистик Республикалары хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар булып үтте. Илдең бөтә яҡтарынан килгән хәбәрҙәр һайлауҙарҙың ысын-ысындан бөтә халыҡ байрамына әйләнгәнлеген, совет кешеләренең айырыуса ҙур ойошҡанлыҡ менән һайлау урналары эргәһенә килеп, үҙҙәренең гражданлыҡ бурыстарын үтәгәнлектәрен күрһәтәләр.

Урындағы Советтарға һайлауҙар совет халҡының берҙәмлеген, уның коммунистар партияһы тирәһенә, бөтә прогрессив кешелек донъяһының юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы бөйөк Сталин тирәһенә тупланғанлығын күрһәтеүсе яңы көслө демонстрация булды. Һайлауҙар совет халҡының үҙенең социалистик Тыуған иленә булған сикһеҙ мөхәббәтен, илебеҙҙә коммунизмдең еңеүе өсөн көрәштәргә уның әҙер булыуын тағы һәм тағы ла бер тапҡыр күрһәттеләр.

Кисә миллиондарса совет кешеләре иптәш Сталин исемен телдәрендә тибрәтеп, коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогы кандидаттарына тауыш биреү өсөн, һайлау урналары эргәһенә килделәр. Беҙҙең халҡыбыҙ блок кандидаттарына тауыш биреп, Ленин — Сталин партияһы өсөн, совет ҡоролошоноң йәшәү нигеҙен тәшкил иткән уның тәрән аҡыллы политикаһы өсөн тауыш бирҙе. Ошо блок кандидаттары өсөн тауыш биреп, һайлаусылар Совет государствоһының ҡеүәтен артабан тағы ла нығытыу өсөн, илебеҙ халыҡтары дуҫлығының һәм данының терәге булған социалистик Тыуған илдең сәскә атыуы өсөн тауыш бирҙеләр. Ошо блок кандидаттары өсөн тауыш биреп, улар коммунистик төҙөлештең мөһабәт сталинсе пландары өсөн тауыш бирҙеләр. Коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн тауыш биреп, совет кешеләре тыныслыҡ һәм халыҡтарҙың именлеге политикаһы булған тәрән аҡыллы сталинсе тышҡы политика өсөн тауыш бирҙеләр.

Беҙҙең барлыҡ еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы, донъяла иң демократик Совет Конституцияһының ижадсыһы — депутатлыҡҡа бөтә халыҡтың беренсе кандидаты иптәш Сталиндең исеме бөтә ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа ғәйәт ҙур мөхәббәт һәм бирелгәнлек тойғоһо менән телгә алынды. Мәскәү һәм Ленинград, Киев һәм Минск, Тбилиси һәм Алма-Ата, Рига һәм Вильнюс, Таллин һәм Петрозаводск, Сталинград, Севастополь һәм урындағы Советтарға депутат итеп һайлау өсөн иптәш Сталин күрһәтелгән башҡа ҡалаларҙа хеҙмәтсәндәр һайлауҙарҙы бығаса бер ваҡытта ла күрелмәгән кимәлдә күтәренкелек һәм ҡыуаныс менән үткәрҙеләр.

Кисә илебеҙҙең бөтә халыҡтары телдәрендә иптәш Сталин тураһында ысын йөрәктән килгән иң тиклем күп тулҡынландырғыс һүҙҙәр һөйләнде! Мәскәүҙең Сталин районында Ленин орденле машиналар төҙөү заводы слесарҙар бригадаһының етәксеһе Борис Андреев тауыш биргәндән һуң, былай тине:

— Был төндә беҙҙең бригадабыҙ айырыуса күтәренкелек менән эшләне. Ул депутатлыҡҡа бөтә халыҡ кандидаты Иосиф Виссарионович Сталин хөрмәтенә стахановсы вахтала торҙо. Беҙ смена заданиеһын 200 процентҡа үтәнек. Беҙ ғорурлыҡ менән үҙебеҙҙең туғаныбыҙ, һөйөклө иптәш Сталинға үҙ тауыштарыбыҙҙы бирәбеҙ. Иптәш Сталин үҙенең бөтә ғүмерен эшселәр синыфы эше өсөн, халыҡ бәхете өсөн көрәшкә арнаны. Беҙ бөйөк Сталинға — үҙебеҙҙең юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙға ла сикһеҙ бирелгәнбеҙ. Иптәш Сталин менән бергә совет халҡы һәр ваҡыт һәм һәр ерҙә еңеп килде һәм еңәсәк! Беҙ үҙебеҙҙең намыҫлы, фиҙакәр хеҙмәтебеҙ менән бөтә донъяла тыныслыҡ терәге булған Тыуған илебеҙҙең көсөн һәм ҡеүәтен нығытабыҙ!

Украинаның йәш стахановкаһы Тамара Демщенко, иптәш Сталин өсөн тауыш биреп, былай тине:

— Миңә әле күптән түгел генә 18 йәш тулды. Мин һайлауҙарҙа беренсе тапҡыр ҡатнашам. Һөйөклө юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ иптәш Сталинға ҙур шатлыҡ менән үҙемдең тауышымды бирәм. Бәхетле һәм шатлыҡлы тормош өсөн иптәш Сталинға ысын күңелдән рәхмәт.

Кисә һайлау участкаларында гүзәл [illegible] күрергә, ысын күңелдән һөйләнгән һүҙҙәрҙе ишетергә була ине. Кешеләр совет ерендә йәшәү һәм ижад итеүҙең бәхет булыуы тураһында, тыныс халыҡ хеҙмәтенең шатлығы тураһында, иптәш Сталинға ҡарата булған мөхәббәт һәм рәхмәт белдереү тойғолары тураһында һөйләнеләр.

Герой ҡала Сталинградта Тыныслыҡ урамына урынлашҡан өсөнсө участкаға һайлау урнаһы эргәһенә беренселәрҙән береһе булып төҙөлөш эшсеһе Иван Титаев килде. Был — торлаҡ төҙөлешенең стахановсыһы. Ул яңы урамда — Тыныслыҡ урамында бик күп йорттарҙы үҙ ҡулы менән һалған. Иптәш Титаев бюллетенде һайлау урнаһына төшөргәс, тулҡынланып-тулҡынланып ошоларҙы һөйләне:

— Мин Иосиф Виссарионович Сталинде һайлау бәхетенә эйә булдым. Беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙең ижадсыһы өсөн мин ҙур шатлыҡтар менән үҙемдең тауышымды бирәм — үҙебеҙҙең данлы Тыуған илебеҙҙең артабан тағы ла сәскә атыуы өсөн, тыныслыҡ өсөн, коммунизм өсөн тауыш бирәм. Бөйөк Сталинға дан!

Урындағы Советтарға һайлауҙар совет социалистик демократияһының яңы тантанаһы, буржуаз демократияға ҡарағанда, уның сағыштырғыһыҙ дәрәжәлә өҫтөнлеген демонстрациялау булды. Беҙҙең илебеҙҙәге кеүек ошондай ысын-ысындан халыҡ һайлауҙары капиталистик илдәрҙә булғаны юҡ һәм була ла алмай. Һайлау комиссияларына килгән мәғлүмәттәрҙән бик күп округтарҙа һайлаусыларҙың йөҙ проценте менән ҡатнашыуҙары күренә. Кисә край, өлкә, округ, ҡала, район, ауыл һәм поселка Советтарына йөҙәрсә мең депутаттар — халҡыбыҙҙың иң яҡшы улдары һәм ҡыҙҙары, совет Тыуған иленең ялҡынлы патриоттары һайланды.

Беҙҙең илебеҙ урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә хужалыҡ һәм культура төҙөлешенең барлыҡ фронттарында ла яңы уңыштар менән килде. Һайлауҙар хөрмәтенә арналған бөтә халыҡ социалистик ярышы бик күп меңләгән предприятиеларҙың йыллыҡ пландарын срогынан алда үтәлеүен тәьмин итте. Ярыш барышында гүзәл хеҙмәт геройҙары, производство новаторҙары үҫеп сыҡтылар.

1946 йылдың 9 февралендә һайлаусылар йыйылышында һөйләгән тарихи телмәрендә иптәш Сталин тарафынан коммунизм төҙөү өсөн һыҙылған программаны совет халҡы партия етәкселегендә тормошҡа ашыра. Һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡ пландың төп бурыстары — илдең яфа күргән райондарын аяҡҡа баҫтырыу, промышленностең һәм ауыл хужалығының һуғышҡа тиклемге кимәлен аяҡҡа баҫтырыу һәм ул кимәлде байтаҡ дәрәжәлә уҙып китеүгә торған бурыстары уңышлы рәүештә үтәлә. Билдәле булғанынса, биш йыллыҡ план буйынса 1950 йылда беҙҙең бөтә промышленностебеҙҙең продукцияһы, һуғыш алдынан булған 1940 йыл менән сағыштырғанда, 48 процентҡа артырға тейеш ине. Ә ғәмәлдә инде промышленностең дөйөм продукцияһын етештереү буйынса һуғышҡа тиклемге кимәл 1950 йылдың 10 айы эсендә 70 процентҡа артып китте. Ауыл хужалығының дөйөм продукция буйынса һуғышҡа тиклемге кимәле лә байтаҡ артты. Хужалыҡ уңыштары нигеҙендә халыҡ массаларының көн-күреше тайпылышһыҙ рәүештә яҡшыра һәм культураһы күтәрелә бара.

Совет халҡы тарафынан һуғыштан һуңғы йылдарҙа өлгәшелгән күренекле уңыштар совет социалистик ҡоролошоноң көсөн һәм йәшәүсәнлеген, уның капиталистик ҡоролошҡа ҡарағанда, өҫтөнлеген күрһәтәләр. Беҙҙең халҡыбыҙ Октябрь революцияһы яһап һәм социализм төҙөп, помещиктар-капиталистар ҡоллоғонан мәңгегә азат ителде, үҙ яҙмышының хужаһы, үҙ бәхетенең ижадсыһы булып әйләнде. Тыныс ижади хеҙмәт менән шөғөлләнеүсе совет кешеләре тарихта күрелмәгән темптар менән халыҡ хужалығын үҫтерәләр, үҙҙәренең материаль көн-күрештәрен яҡшырта баралар. Шул уҡ ваҡытта капитал илдәрендә яңы бөтә донъя һуғышына ҡоторонҡо рәүештә әҙерлек бара, унда хеҙмәтсәндәрҙе йыртҡыстарса эксплуатациялау, миллиондарса кешеләрҙе әшһеҙләү, халыҡ массалары араһында аслыҡ, хәйерселек һәм хоҡуҡһыҙлыҡ хөкөм һөрә.

Үҙ социалистик Тыуған иленең бөтә донъяла тарихи ҡаҙаныштары менән ғорур булған совет кешеләре һайлауҙар көнөн ҙур, бөтә халыҡ байрамы итеп үткәрҙеләр. Һайлау кампанияһы совет халҡын Ленин—Сталин партияһы тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ тупланы, коммунизм төҙөү буйынса сталинсе программаны тормошҡа ашырыу өсөн көрәштә хеҙмәтсәндәрҙең ижади активлеген күтәрҙе. Үҙҙәренең иң яҡшы улдарын һәм ҡыҙҙарын хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына ебәреп, беҙҙең халҡыбыҙ уларға — бөтә эштә лә Ленин—Сталин партияһы юлы менән барырға, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең йәшәү интерестарын ҡәүҙәләндереүсе уның тәрән аҡыллы политикаһын арымай-талмай тормошҡа ашырырға тигән наказ бирҙе. Совет халҡы үҙе һайлап ҡуйған кешеләрҙән уларҙың Ленин—Сталин [illegible] деятель булыуҙарын, уларҙың Тыуған илебеҙгә иптәш Сталин өйрәткәнсә хеҙмәт итеүҙәрен талап итә.

Бөйөк Сталиндең тәрән аҡыллы етәкселегендә беҙҙең халҡыбыҙ социализм төҙөнө, Ватан һуғышында тарихи еңеүгә өлгәште һәм халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм артабан үҫтереү буйынса һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды уңышлы рәүештә тормошҡа ашыра. Сталин генийе менән рухланған героик совет халҡы ныҡлы ышаныс менән коммунизмдең яңы еңеүҙәренә табан алға бара.

(«Правда» газетаһының 18 декабрҙәге баш мәҡәләһе).

Мәскәү һайлауҙар көнөндә

Тыуған илебеҙҙең флагтар һәм ал байраҡтар менән биҙәлгән, күҙ сағылдырғыс уттар менән яҡтыртылған башҡалаһы Мәскәү 17 декабрҙә бик иртә уянды. Таң атырға әле бик күп ваҡыт бар ине, ә һайлау участкаларына барыусы меңдәрсә мәскәүлеләр ҡала урамдарына сыҡҡайнылар инде. Байрамса биҙәлгән башҡалаға, общественный биналарҙың һәм торлаҡ йорттарының матур итеп биҙәлгән фасадтарын, ал байраҡтар һәм сәскәләр менән уратып алынған завод һәм фабрикаларҙың, юғары уҡыу йорттарының, театрҙарҙың һәм мәктәптәрҙең корпустарына хеҙмәтсәндәр ғорурлыҡ менән һоҡланып ҡарайнылар. Миллиондарса кешеләрҙең хистәрен ҡәүҙәләндереүсе — «Бөйөк Сталинға дан!» — тигән һүҙҙәр бөтә урындарҙа ла айырым асыҡ күренеп торалар.

Мәскәүлеләр депутатлыҡҡа бөтә халыҡ кандидаты, бөйөк юлбашсы тураһындағы фекерҙәр менән хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү өлкә, ҡала һәм район Советтарына һайларға килделәр.

...Ҡыҙыл Майҙан. Мәскәү өҫтөндәге күк йөҙөндә Кремлдең яҡут йондоҙҙары балҡый. Иртәнге сәғәт 6. Бөтә халыҡ байрамы — һайлауҙар көнө башланды. Башҡаланың 25 районында мәскәүлеләр тауыш бирә башланылар.

Башҡаланың Сталин районында һайлауҙар ҙур тантана менән үттеләр. Хеҙмәтсәндәр бюллетендәрен урнаға төшөрөп, совет халҡының еңеүҙәрен рухландырыусыһы һәм ойоштороусыһы, халыҡ бәхете ижадсыһы, бөтә донъяла тыныслыҡ байрағын йөрөтөүсе бөйөк Сталинға үҙҙәренең тәрән мөхәббәт һәм бирелгәнлек хистәрен ҡәүҙәләндерҙеләр.

Мәскәүлеләр халыҡтарҙың бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталин өсөн, В. М. Молотов, Г. М. Маленков, Л. П. Берия, К. Е. Ворошилов, А. И. Микоян, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, Н. С. Хрущев, А. Н. Косыгин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, М. Ф. Шкирятов иптәштәр өсөн ғәйәт ҙур рухланыу менән тауыш бирҙеләр.

Мәскәүҙә депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылған кандидаттар араһында, атаҡлы стахановсылар, фән һәм техника новаторҙары, әҙәбиәт һәм искусствоның алдынғы деятелдәре, уҡытыусылар, врачтар, партия һәм совет работниктәре — башҡаланың иң яҡшы кешеләре, халыҡтың тоғро улдары һәм ҡыҙҙары бар. Һайлау бюллетендәрендә — дан алған производство новаторҙары Александр Чутких, Лидия Корабельникова, Владимир Ворошин, Николай Российский, академик С. И. Вавилов, профессор О. Б. Лепешинская, яҙыусы А. А. Фадеев, СССР-ҙың халыҡ артисы Н. П. Охлопков, РСФСР мәктәптәренең атҡаҙанған уҡытыусыһы И. К. Новиков һәм башҡа бик күптәрҙең исемдәре яҙылған.

Ильич заставаһы йәмле итеп яҡтыртылған. Бында бөтә илгә билдәле булған «Серп и молот» металлургия заводы урынлашҡан. Быуындан-быуынға металлург булып эшләүсе кешеләр үҙҙәренең семьялары менән бында тауыш бирергә килделәр. 11-се һайлау участкаһында тауыш биреүселәр араһында йәш корос иретеүсе, Сталин премияһы лауреаты Николай Чесноков бар. Ул пландан тыш йөҙәрсә тонна металл бирҙе. Һайлауҙар көнөнә Тыуған илгә уның бүләге ошондай. Төнгө смена бөтөү менән корос иретеүселәр Соловьев, Поздеев, Соколов иптәштәр үҙҙәренең гражданлыҡ бурысын үтәргә килделәр. Улар һайлауҙар хөрмәтенә стахановсы вахтала тороп, тиҙләтелгән 7 иретмә бирҙеләр.

Пролетар районының һайлау участкаларында һайлауҙар көнөнә йыллыҡ программаны үтәгән автозаводлылар, Волгалағы Куйбышев һәм Сталинград гидроузелдары өсөн мөһим заказдар эшләүсе Киров исемендәге «Динамо» заводының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре, Мәскәүҙең мотоцикл заводы работниктәре тауыш бирҙеләр.

Молотов районында 3-сө номерлы һайлау участкаһында Героиня-Әсә Ольга Герасимовна Романова беренселәрҙән береһе булып тауыш бирҙе. Һайлау участкаһына уның менән бергә 10 кешенән торған уның татыу семьяһы килде. Уның артынан йәш һайлаусы комсомолка Валентина Тишкина бюллетендәрен урнаға төшөрҙө. Ул тулҡынланған тауыш менән былай тине:

— Мин шуның менән бәхетлемен һәм ғорурмын — Советтар Союзында тыуғанмын һәм коммунизм төҙөүсе йәш быуын сафында эшләйем. Совет йәштәре — донъяла иң бәхетле йәштәр!

Ғәйәт ҙур ҡаланың бөтә райондарында ла һайлауҙар көнө ысын бөтә халыҡ байрамы булып үтте.

Башҡаланың Жданов районында 64-се һайлау участкаһы эшселәр поселкаһында урынлашҡан. Һайлаусылар араһында быйыл төҙөлгән ҙур дүрт йортта йәшәүсе кешеләр бар. Бөтә халыҡ байрамы булырҙан бер генә көн алда подшипниксыларҙан 150 семья, өй ҡотлап, ҡунаҡ йыйҙы, 64-се һайлау участкаһында иң беренселәрҙән бераү булып Надежда Ивановна Турбина — подшипник заводының данлы стахановкаһы, комсомолка Софья Турбинаның әсәһе тауыш бирҙе.

— Бөгөн миңә икеләтә шатлыҡ, — ти Надежда Ивановна участканан сыҡҡанда, — мин беренсе тапҡыр Мәскәүҙә, бөйөк Сталин йәшәгән һәм эшләгән ҡалала тауыш бирәм. Мин тағы ла шуның өсөн бик шатланам, сөнки бөгөн икенсе һайлау участкаһында минең ҡыҙым ҡала Советына депутат итеп һайланыу өсөн тауышҡа ҡуйыла. Уны тәрбиәләп үҫтереүҙә миңә ярҙам иткән большевиктар партияһына ысын күңелемдән рәхмәт!

Башҡаланың үҙәге — Свердлов һәм Совет райондары прожекторҙар нурына күмелгән. Горький урамын төрлө төҫтәге лампочкалар яҡтыһы уратып алған. Актерҙар йортондағы 17-се номерлы һайлау участкаһында, иң беренселәрҙән береһе булып, СССР-ҙың халыҡ артисткаһы Е. Д. Турчанинова тауыш бирҙе. Бюллетендәрҙе урнаға төшөрөп, тауыш биреү залынан сыҡҡас, ул былай тине:

— Халыҡ тураһында хәстәрлек күргәне өсөн туғаныбыҙ иптәш Сталинға ысын күңелдән рәхмәт әйткем килә. Совет граждандарының һәр береһенең йортонда, һәр бер семьяла байрам. Коммунизм өсөн көрәш, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәш беҙҙең бөтәбеҙҙе бергә берләштерә!

Совет кешеләрендә бөйөк Сталинға булған мөхәббәт сикһеҙ. Калинин районының 15-се һайлау участкаһында эшсе Алешиндең балалары залға ҙур сәскә букете алып ингәс һәм улар менән Иосиф Виссарионович Сталиндең портретен биҙәгәндә булған күңелле минуттар күптәрҙең хәтерендә оҙаҡ һаҡланыр. Балалар был сәскәләр өҫтөнә: «Шатлыҡлы һәм бәхетле балалыҡ өсөн ҡәҙерле иптәш Сталинға рәхмәт!» тигән һүҙҙәр яҙылған ҡағыҙ ҡаҙап ҡуйҙылар.

Бик күп һайлау участкаларында хеҙмәтсәндәр иптәш И. В. Сталин исеменә хаттар яҙып ҡалдырҙылар. Был хаттарында улар үҙҙәренең мөҡәддәс хистәрен һәм фекерҙәрен сағылдырғандар.

Илебеҙҙәге иң боронғо вуздарҙан береһе — Мәскәүҙең Бауман исемендәге юғары техник училище ал таҫмалар менән биҙәлгән. Бауман районының 28-се һайлау участкаһында ошо училищела тәрбиәләнеүселәр — күп милләт вәкилдәре осраштылар. Унда Советтар Союзының геройы украин студент Б. А. Золотухин беренселәрҙән береһе булып тауыш бирҙе. Уның менән бергә ҡаҙаҡ Джабагин, әрмән иптәш Кемурджиан һәм башҡа студенттар тауыш бирҙеләр. Улар үҙҙәренең гражданлыҡ бурыстарын үтәгәндән һуң да һайлау участкаһындағы ял бүлмәһенән китмәйенсә, бик оҙаҡ күңелле итеп һөйләшеп ултырҙылар.

Киров районында ла һайлау бик берҙәм һәм күңелле үтте. Унда 9-сы, 13-сө һәм 41-се һайлау участкаларында производствоның данлы новаторҙары Александр Чутких, Лидия Корабельникова, Василий Матросов иптәштәр депутат итеп һайланыу өсөн тауышҡа ҡуйылдылар.

Иң бейек бинаны төҙөүселәр Краснопресня районы 59-сы һайлау участкаһына үҙҙәренең гражданлыҡ бурысын үтәү өсөн килгәндә төҙөлөштәге крандарҙа уттар ҙа һүнмәгәйне әле. Һайлаусылар араһында — ташсы иптәш Мохорев бригадаһының да ағзалары бар. Был бригада һайлауҙар көнө хөрмәтенә йорт һалыуҙы билдәләнгән сроктан 50 көн алда тамамларға тигән яңы йөкләмә алды.

Рус фәне һәм культураһының иң боронғо үҙәге — Мәскәү университеты клубына урынлашҡан һайлау участкаһында тауыш биреү шатлыҡлы һәм күтәренке байрам обстановкаһында үтте. Беренсе сәғәттәрҙә тауыш биргән һайлаусылар араһында — бөйөк рус тәбиғәтсеһенең улы профессор А. К. Тимирязев, профессор Н. С. Акулов, доцент Е. М. Сергеев, П. В. Бостин һәм башҡалар бар. Краснопресня районының 42-се һайлау участкаһында бөтә илгә дан алған «Трехгорная мануфактура» комбинатының бик күп туҡыусылары тауыш бирҙе. Был предприятиеның коллективы йыл башынан бирле илебеҙгә пландан тыш миллион метрҙан да артыҡ туҡыма бирҙе.

Башҡаланың бөтә яҡтарында көн уртаһына инде барлыҡ һайлаусылар ҙа тауыш биреп бөттөләр.

64-се һайлау участкаһы урынлашҡан Ленинград районындағы пионерҙар йортоноң мәрмәр баҫҡыстарынан бер-бер артлы һайлаусылар менәләр. Уларҙың күбеһе әле был [illegible] дворецтар һәм парктар [illegible] ҡулында булып та, ябай кешеләр өмөрөк өйҙәрҙә иҙелеп йәшәгән көндәрҙе хәтерләйҙәр. Һайлаусылар коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттары өсөн тауыш биргәндә, улар шулай уҡ совет кешеләренең бәхетле тормошо өсөн, коммунизм өсөн дә тауыш бирҙеләр. Бына башҡаланың тимер юл районы. Комсомольская исемле майҙан — 3 вокзал майҙаны байрамса матур итеп биҙәлгән. Тыуған илебеҙҙең башҡалаһынан героик ҡалаларға — Ленинградҡа, Сталинградҡа, Владивостокҡа һәм Урта Азия республикаларына, донъяла иң ҙур гидроузелдар төҙөлөшө башланған Волгаға алып барыусы юлдар ошонда башлана. Төрлө яҡтарҙан килгән меңдәрсә кешеләр башҡала менән танышыуҙарын ошо Комсомольская майҙанында башлайҙар. Кисә мәскәүлеләр менән бергә төрлө яҡтарҙан килгән кешеләр ҙә тауыш биреүҙә ҡатнаштылар. Уларҙың күбеһе бөтәһенән элек иптәш И. В. Сталин депутат итеп һайланыу өсөн тауышҡа ҡуйылған һайлау участкаһына инеп барырға кәрәклеген һораштылар. Уларҙың бер аҙ өлөшө вокзалдарҙа тауыш бирҙе. Ҡаҙан вокзалының ҙур залдарынан береһе — тимер юл районының 29-сы номерлы һайлау участкаһы үҙәге.

Бында тәүге ике сәғәттә тауыш биреү хоҡуҡына танытма алып килгән меңдән артыҡ кеше һайлауҙарҙа ҡатнашты.

Башҡаланың икенсе вокзалдарында, гостиницаларҙа ла бик күңелле булды. Төрлө яҡтарҙан килгән кешеләр мәскәүлеләр менән бергә шатлыҡ менән һайлауҙарҙа ҡатнаштылар.

Октябрьский, Киев, Фрунзе, Дзержинский, Красногвардейский, Куйбышев һәм башҡаланың башҡа райондарында ла хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар ҙур күтәренкелек менән үтте.

Ҡалала төн уртаһына тиклем музыка тауыштары яңғырап торҙо. Клубтарҙа, культура дворецтарында йәштәр тауыш биргәндән һуң һәр төрлө бейеүҙәр ойоштороҙолар, художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективтәре, Мәскәү театрҙарының артистәре сығыш яһанылар. Совет районындағы һайлаусыларҙы хеҙмәтләндереүҙә ундарса артистар, Пятницкий исемендәге хор, художестволы үҙ эшмәкәрлектең 20 бригадаһы ҡатнашты.

1950 йылдың 17 декабрь көнө Тыуған илебеҙҙең тарихына бөтә халыҡтың ҙур байрамы булып инеп ҡалыр. Был көндә совет халҡы үҙенең ҡеүәтле берҙәмлеген һәм большевиктар партияһы тирәһенә тупланғанлығын, бөйөк Ленин—Сталин идеяларына, коммунизм эшенә тайпылышһыҙ бирелгәнлеген демонстрацияланылар.

(ТАСС).

Туғаныбыҙ Сталин өсөн

Кисә, 17 декабрҙә, Россия Федерацияһында, Украинала, Белоруссияла, Грузияла, Ҡаҙаҡ ССР-ында, Балтик буйы республикаларында һәм Карело-Фин ССР-ында хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙар булып үтте. Миллиондарса совет граждандары коммунистар менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ сталинсе блогы кандидаттары өсөн тауыш биреүҙә ҡатнашып, Ленин—Сталин эшенә, коммунизм эшенә үҙҙәренең сикһеҙ бирелгәнлектәрен тағы ла бер тапҡыр демонстрацияланылар.

Совет халҡы айырыуса ҙур күтәренкелек менән Тыуған илебеҙҙең урындағы Советтарына депутатлыҡҡа беренсе кандидат итеп бөтә прогрессив кешелек донъяһының бөйөк юлбашсыһы, халыҡ бәхетенең ижадсыһы, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшеүсе Иосиф Виссарионович Сталинде күрһәтте. Иптәш Сталиндең иң яҡын соратниктәре, шулай уҡ совет халҡының иң яҡшы меңдәрсә улдары һәм ҡыҙҙары депутатлыҡҡа кандидат итеп ҙур күтәренкелек менән күрһәтелделәр. Улар араһында бөтә илгә билдәле булған эшселәр һәм эшсе ҡатын-ҡыҙҙар, колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар, совет интеллигенцияһы вәкилдәре бар.

Урындағы Советтарға һайлауҙар ғәйәт ҙур патриотик күтәренкелек һәм юғары ойошҡанлыҡ шарттарында үтте. Хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала Советтарына депутат итеп һайлау өсөн иптәш Сталин тауышҡа ҡуйылған һайлау округтарында 17 декабрь көнө бигерәк тә тантаналы булып үтте.

Алыҫ Көнсығыш һәм **Себер** ҡалаларындағы хеҙмәтсәндәр бөйөк юлбашсыбыҙ өсөн илдә беренсе булып тауыш бирҙеләр. Иптәш Сталин хеҙмәтсәндәр депутаттарының **Хабаровск** һәм **Новосибирск** ҡалаларына депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылғайны. Иптәш И. В. Сталин ҡала Советына депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылған **Новосибирскиҙәге Дзержинский** районының 28-се һайлау участкаһына беренсе һайлаусылар килгәндә урындағы ваҡыт менән иртәнге сәғәт 5 тә юҡ ине әле. Ҡарт мастер В. П. Назаров — Сошкин үҙенең ҡатыны һәм өс ҡыҙы менән бергә гражданлыҡ бурыстарын үтәргә килде, уның ҡыҙҙарынан береһе мастер, икенсеһе плановик, өсөнсөһө лаборантка. Ҡыҙҙар бюллетендәрен урнаға төшөргәс былай тинеләр:

— Партия һәм туғаныбыҙ иптәш Сталин беҙҙе уҡыттылар һәм тәрбиәләп үҫтерҙеләр. Беҙ ҙур шатлыҡ менән бөйөк Сталинға үҙебеҙҙең тауышыбыҙҙы бирҙек.

— Үҙем өсөн дә, үҙемдең балаларым өсөн дә мин бөтә йөрәгемдән Иосиф Виссарионовичҡа рәхмәт әйтәм, — тине ҡарт мастер.

Свердловскиҙа ла һайлауҙар көнө ҙур байрам төҫөн алды. Был ҙур индустриаль ҡала урамдарына халыҡ килеп тулғанда, Мәскәү йоҡлай ине әле. Урал машина төҙөүселәренең культура дворецы яҡты итеп электрик уттары менән яҡтыртылғайны. Уның ишек алды транспарант менән биҙәлгән: «Бында Свердловск ҡала Советына депутат итеп һайлау өсөн иптәш И. В. Сталин тауышҡа ҡуйыла». Һайлаусылар бөйөк юлбашсының исеме яҙылған бюллетендәрҙе ҡулдарына алалар. Бында Бочуровтар семьяһы тауыш бирҙе. Алексей Степанович Бочуров Уралмаш заводында 20 йылға яҡын эшләй. Ул ябай эшсенән участканың өлкән мастеры булыу дәрәжәһенә тиклем күтәрелде.

Үҙ балаларымдың бәхете, яҙмышы өсөн мин туғаныбыҙ Сталинға, большевиктар партияһына бурыслымын, — ти элекке батрачка, Евдокия Владимировна Бочурова тулҡынланған тауыш менән.

Бөйөк юлбашсыбыҙҙың Тыуған ҡалаһы — **Горийҙа** хеҙмәтсәндәр иптәш Сталин өсөн ҙур күтәренкелек менән тауыш бирҙеләр. Унда йәшәүсе һәр бер кеше туғаныбыҙ, юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ — бөйөк Сталинға ысын күңелдән ҡотлау хистәрен ебәрҙе.

Кисә шулай уҡ иптәш Сталин героик ҡалалар — **Ленинград, Сталинград** һәм **Севастополь**, Украина башҡалаһы — **Киев**, Белоруссия башҡалаһы — **Минск**, Грузия башҡалаһы — **Тбилиси**, Ҡаҙаҡ республикаһының башҡалаһы — **Алма-Ата**, Балтик республикаларының башҡалалары — **Рига, Вильнюс** һәм **Таллин**, Карело-Фин ССР-ының башҡалаһы — **Петрозаводск**, шулай уҡ **Батуми, Куйбышев**, Дондағы — **Ростов, Ярославль, Ҡаҙан, Нальчик, Дзауджикау, Горький, Саратов, Челябе, Ульяновск** ҡалалары Советтарына депутат итеп һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылды. Был ҡалаларҙа һәр ерҙә һайлауҙар совет халҡының мораль-политик берҙәмлегенең, Тыуған илебеҙ хеҙмәтсәндәренең бөйөк юлбашсыһы, уҡытыусыһы һәм дуҫы Иосиф Виссарионович Сталинға мөхәббәт һәм бирелгәнлек демонстрацияһына әйләнде.

(ТАСС).

Диңгеҙҙәрҙә һәм океандарҙа

ОДЕССА. 17 декабрь. (ТАСС). Тыуған илебеҙҙең вымпеле аҫтында судноляр ер шарының бөтә диңгеҙҙәрендә һәм океандарында йөрөйҙәр. Ләкин тыуған еребеҙҙән алыҫта ла моряктар күп миллионлы совет халҡы менән бер тормошта йәшәйҙәр.

«Тирә яғыбыҙҙа Атлантик океандың сикһеҙ киң бушлығы. Уның өҫтөндә көн инде штурм шаулай, — ти радио аша «Лермонтов» пароходының капитаны иптәш Берначук. — Бөтә халыҡ тантанаһы — урындағы Советтарға һайлауҙар көнө хөрмәтенә рейсте беҙ стахановсы тип иғлан иттек. Экипаждың һәр бер члены, штурм булыуға ҡарамаҫтан, вахтаны отличнога алып барырға тырышты.

Иртән, урындағы ваҡыт менән таң 6 сәғәттә моряктар тауыш бирә башланылар. Һайлаусыларҙың 100 проценте тауыш бирҙе».

«Омск» пароходы Көньяҡ Австралия ярҙарына табан юл тота. Мәскәүҙә әле ярты төн дә етмәгән, ә был пароходта тауыш биреү башланғайны инде. Моряктар үҙҙәренең гражданлыҡ бурыстарын үтәү өсөн һайлау йәшниктәренә бюллетендәр төшөрөү өсөн килгәндә Сталин тураһында, Тыуған ил тураһында уйландылар.

Урта диңгеҙ һыуҙарын аша сығыусы «Караганда» һәм «Мичурин» пароходтарында, юлда булған башҡа совет пароходтарында ла тауыш биреү ҙур күтәренкелек менән үтте.

ВКП(б) ӨЛКӘ КОМИТЕТЕНДӘ

Учалы районында массовый-политик эштең торошо һәм уны яҡшыртыу саралары тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитеты Бюроһы, ВКП(б)-ның Учалы райкомы секретаре иптәш Волковтың районда массовый-политик эштәрҙең торошо тураһындағы докладын тыңланы. Өлкә Комитет бюроһы ВКП(б)-ның Учалы райкомы һәм уның секретарҙары Абдуллин һәм Волков иптәштәр массовый-политик эш менән ҡәнәғәтләнерлек етәкселек итмәйҙәр, шул арҡала районда был эш участкаһы ташландыҡ хәлдә ҡалдырылған, тип билдәләне. Партия райкомы массовый-политик эште баһалап еткермәй, уны районды ауыл хужалығын күтәреү, колхоздарҙың общественный хужалыҡтарын үҫтереү һәм нығытыу бурыстарын хәл итеү өсөн хеҙмәтсәндәрҙе мобилизовать итеүгә юналтмай, массовый-политик эште хеҙмәтсәндәрҙе политик тәрбиәләү, уларҙың хеҙмәт һәм политик активлыҡтарын күтәреүҙең мөһим ҡоралы сифатында файҙаланмай.

ВКП(б) райкомы партияның тәүге ойошмалары секретарҙарын агитацион-массовый эшкә етәкселек итеү практикаһына өйрәтмәй. Был мәсьәләләр буйынса улар менән семинарҙар һирәк була һәм улар ҙа бик ҡабаланып, етерлек әҙерлекһеҙ үткәрелә. Партияның район комитеты секретарҙары агитколлектив етәкселәренең семинарҙарында һәм кәңәшмәләрендә политик докладтар менән сығыш яһамайҙар. Партияның тәүге ойошмалары секретарҙары ла шулай уҡ агитаторҙарға инструктаждар үткәрмәйҙәр, уларға юнәлеш бирмәйҙәр һәм уларҙың эштәренә контроллек итмәйҙәр. Агитаторҙарҙың күпселеге агитацион эш алып бармайҙар һәм иң күп тигәндә уларҙың ҡайһы берҙәре үҙҙәренең эштәрен газеталарҙан айырым мәҡәләләрҙе эпизодик рәүештә уҡыу менән генә сикләйҙәр.

ВКП(б) райкомы агитацион-массовый эштең йөкмәткеһенә иғтибар һәм агитацияның идея кимәлен күтәреү өсөн кәрәкле сараларҙы күрмәй. Партия һәм хөкүмәттең бик мөһим ҡарарҙары хеҙмәтсәндәргә өҫтән-өҫтән генә аңлатыла йәки бөтөнләй аңлатылмай ҡалдырыла.

Райондың етәксе партия һәм совет работниктары партия райкомының докладсылары булып иҫәпләнһәләр ҙә, һуңғы ваҡытта халыҡ алдында политик докладтар менән сығыш яһамайҙар.

Партия райкомы тарафынан халыҡ араһында массовый-политик эште үткәреүҙе баһаламау партия райкомының массалар араһында политик эштең бик мөһим средстволары булған матбуғатты, радионы, культура-ағартыу учреждениеларын, киноны етерлек тиклем файҙаланмауында күренә. Районда газета һәм журналдар, бигерәк тә «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһы, «Агитатор блокноты» һәм район газеталары ҡәнәғәтләнерлек таралмай. Подписчиктарға газеталар һәм журналдар бик һуңлап тапшырылалар. Айырым колхоздарға газеталар район үҙәгенән 5—10 көн үҙғас ҡына барып етәләр. Колхоздарҙа, предприятиеларҙа һәм учреждениеларҙа стена газеталары бары тик тантаналы байрамдарға ҡарата ғына сығарылалар.

Колхоздарҙы радиолаштырыу эше ла шулай уҡ ҡәнәғәтләнерлек йүнәлмәгән.

Райондың интеллигенцияһы халыҡтар араһында массовый-политик эш алып барыуға бик һүлпән йәлеп ителә. Политик һәм фәнни белемдәр таратыу буйынса Общество районда бер лекция ла уҡымай. Халыҡтар өсөн фәнни-атеистик темаларҙа лекциялар һәм докладтар бөтөнләй үткәрелмәй тиерлек.

Партия райкомы һайлау кампанияһы осорында халыҡ араһында массовый-политик эштең күтәрелешен тәьмин итә алмаһын һәм һайлау алды агитацияһын йәйелдереүҙе [illegible] күрһәтте.

ВКП(б) райкомы һайлау кампанияһын хеҙмәтсәндәрҙең производство активлығын артабан күтәреү өсөн йомшаҡ файҙалана. Был колхозсыларҙың ауыл хужалығы [illegible] тамамлау өсөн етерлек мобилизацияланмауында күренә. Районда [illegible] процентҡа ғына үтәлгән. [illegible]

Шулар арҡаһында ВКП(б)-ның Учалы райкомының массовый-политик эше өлкәһендәге етешһеҙлектәрен ҡарап, ВКП(б) Өлкә Комитеты [illegible] «Башҡортостан партия ойошмаһының идеологик эшендәге етешһеҙлектәр һәм уларҙы бөтөрөү саралары тураһында» [illegible]

ВКП(б) Өлкә Комитеты бюроһы ҡарар итте:

ВКП(б)-ның Учалы райкомы бюроһын [illegible] Абдуллин һәм Волков иптәштәр [illegible] массовый-политик эште [illegible] һәм [illegible].

ВКП(б) райкомының һайлау участкаларында массовый-политик эште йәйелдереүгә айырыуса иғтибар итергә, һәр бер һайлау участкаһын агитацион-массовый эштең үҙәге итеп әүерелдерергә мәжбүр итергә. Партия һәм хөкүмәттең мөһим ҡарарҙарын, һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ планды үтәүҙә совет халҡының алғашҡан уңыштарын, СССР-ҙың эске һәм халыҡ-ара хәле мәсьәләләрен, райондың, колхоздың, предприятиеның хужалыҡ һәм культура төҙөлөшө бурыстарын бөтә хеҙмәтсәндәргә систематик рәүештә аңлатырға.

Партия райкомынан һәм партияның тәүге ойошмаларынан агитацион-массовый эште юғары идея-политик кимәлдә алып барыуҙы талап итергә. Политик мәсьәләләрҙе өҫтән-өҫтән генә аңлатыуға юл ҡуймаҫҡа һәм агитацияны райондың, колхоздың, предприятиеның практик хужалыҡ-политик мәсьәләләре менән бәйләп алып барырға. Колхозсыларҙы колхоздарҙың общественный хужалығын нығытыуға һәм артабан үҫтереүгә мобилизовать итеүгә айырыуса иғтибар итергә.

Өлкә Комитет бюроһы ВКП(б) райкомын агитаторҙарға һәм агитколлектив етәкселәренә етәкселекте яҡшыртырға мәжбүр итте, бының өсөн:

айына бер тапҡырҙан да кәм түгел тәүге партия ойошмалары секретарҙарының семинарҙарын һәм кәңәшмәләрен үткәрергә, унда иң яҡшы агитколлективтарҙың эш тәжрибәләре менән уртаҡлашырға, агитацион эштең методикаһы мәсьәләләрен һәм хеҙмәтсәндәр араһында үткәреләсәк наүбәттәге беседаларҙың һәм докладтарҙың тематикаһын тикшерергә;

ике айға бер тапҡырҙан да кәм түгел агитаторҙарҙың район йәки куст йыйылыштарын үткәрергә, уларҙа партия һәм хөкүмәттең мөһим ҡарарҙары тураһында, район партия ойошмаһының наүбәттәге бурыстары тураһында, Советтар Союзының халыҡ-ара һәм эске хәле тураһында һәм политик-агитацияны ойоштороуҙа иң яҡшы тәжрибәләр тураһында райондағы етәксе работниктарҙың докладтарын тыңларға;

айына ике тапҡырҙан да кәм түгел, агитаторҙарҙы ауыл Советтары йәки МТС зоналары буйынса семинарҙарға берләштереп, колхоз, совхоз һәм машина-трактор станциялары агитаторҙары өсөн инструктив докладтар һәм урындарға сығып консультациялар үткәрергә;

ағымдағы хужалыҡ-политик бурыстар тураһында, производство пландарының үтәлеше барышы тураһында информация биреү өсөн һәр бер агитколлективта аҙна һайын кәңәшмәләр үткәреүҙе һәм агитаторҙарға алда үткәреләсәк беседалар тураһында инструктаж яһауҙы тәьмин итергә.

Өлкә Комитет бюроһы партия райкомын, көн тәртибенә ағымдағы политик-хужалыҡ мәсьәләләре тураһында докладтар ҡуйып колхоздарҙа, совхоздарҙа, МТС-тарҙа, предприятиеларҙа 1—1,5 айға бер тапҡырҙан да кәм түгел, [illegible] үткәреүҙе [illegible] мәжбүр итте. [illegible]

ВКП(б)-ның район комитетына [illegible] хеҙмәтсәндәр араһында агитацион-массовый эште [illegible] колхоздарҙы, предприятиеларҙы һәм учреждениеларҙы [illegible] стена газеталары [illegible] һәм [illegible]

ВКП(б) райкомына [illegible] газеталарҙы һәм журналдарҙы [illegible] 1951 йыл [illegible] подпискаһын [illegible]

[illegible]

Өлкә Комитет Бюроһы ВКП(б) Өлкә Комитетының [illegible] ВКП(б) райкомы [illegible]

Политик мәктәп пропагандистәренә ярҙамға

„Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы нисек төҙөлгән“ тигән темаға занятиеларҙа нисек үткәрергә

«Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы нисек төҙөлгән» тигән темаға занятиеларҙың маҡсаты боевой партия ойошмаһының әһәмиәтен, партия Уставының ролен аңлатыу, Ленин-Сталин партияһының члены булыу бөйөк хөрмәт икәнлеген, [illegible] тыңлаусыларға төшөндөрөү.

[illegible]

Был темаға өйрәнеүгә программа буйынса 6 сәғәт бирелә. Был ваҡытты түбәндәгесә бүлергә тәҡдим итеүе:

1. «Большевиктар партияһы — эшселәр синыфының берҙәм боевой ойошмаһы» тигән бүлеккә — 2 сәғәт.

2. «Партия члендәре, уларҙың бурыстары һәм хоҡуҡтары» тигән бүлеккә — 2 сәғәт.

3. «Партияның төҙөлөшө» тигән бүлеккә — 2 сәғәт.

* * *

Пропагандист, «Большевиктар партияһы—эшселәр синыфының берҙәм боевой ойошмаһы» тигән бүлек буйынса һөйләй башлап, боевой партия ойошмаһының әһәмиәте тураһында аңлата, партияның асыҡ маҡсаты һәм дөрөҫ политикаһы булыу арҡаһында ғына түгел, бәлки уның үҙ сафтарын дөрөҫ төҙөүе һәм үҙенең эске тормошон дөрөҫ ойоштороуы арҡаһында ла үҙ бурыстарын уңышлы үтәүе тураһында һөйләй. Пропагандист, ныҡлы боевой ойошмаға большевиктар һәр ваҡыт ҙур әһәмиәт бирҙеләр һәм меньшевиктарҙың, троцкистарҙың, бухаринсыларҙың һәм башҡа һатлыҡ йәндәрҙең был ойошманы йомшартырға, партия дисциплинаһын тарҡатырға, партияның берҙәмлеген емерергә, уны төрлө группаларҙың һәм фракцияларҙың йыйылышына әүерелдерергә маташыуҙарына ҡаршы ҡырҡа көрәш алып барҙылар, тип.

Тыңлаусыларға партия тураһында Ленин-Сталин учениеһының төп организацион положениеларын ҡыҫҡаса аңлатырға, партияның эшселәр синыфының алдынғы, ойошҡан отряды, пролетариаттың синфи ойошмаһының юғары формаһы булыуын, партия киң массалар менән тығыҙ бәйләнгән, берҙәм план буйынса һәм берҙәм етәкселек аҫтында хәрәкәт итеүсе берҙәм, тупланған дисциплиналы ойошма булырға тейеш икәнлеген күрһәтергә кәрәк.

Пропагандист, Устав менән программаның тығыҙ бәйләнешен күрһәтеп, ВКП(б) Уставы партия төҙөлөшөнөң ленинсе-сталинсы принциптарынан сығып эш итә, тип һыҙыҡ өҫтөнә ала. Партия төҙөлөшөнөң был төп организацион принциптары түбәндәгеләр: партия ойошмаларының эшмәкәрлегендә ныҡлы централизм, аңлы эске дисциплина, ихтыяр берҙәмлеге һәм хәрәкәт берҙәмлеге, фракцияларға һәм группировкаларға юл ҡуйылмау, партияға инеүселәрҙе ентекле һайлап алыу, партияны оппортунистик ваҡ буржуаз элементтарҙан сикләү, партия члендәренең активлыҡтарын күтәреү һәм партияның эске демократияһын үҫтереү тураһында даими хәстәрлек күреү. Пропагандист, был принциптарҙың Уставта нисек киүҙәләнделеүҙәрен, партия ойошмаларының бөтә кимәлдәге эшмәкәрлектәрендә уларҙың нисек сағылыуҙарын күрһәтә. Бының өсөн ул партия тарихынан да, шулай уҡ урындағы партия ойошмаларының практикаһынан да миҫалдар килтерә ала.

Большевиктар партияһы, уның бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин Уставтың аныҡ үтәлеүе, большевизмдың организацион нигеҙҙәрен һаҡлау өсөн һәр ваҡыт көрәшеп килделәр. Ленинизмдың дошмандары — партия сафына алдашыу юлы менән ингән троцкистар, бухаринсылар һәм башҡа хыянатсылар партияға ҡаршы ныҡлы атака алып барҙылар. Улар беҙҙең партиябыҙ сафтарының монолитлеген емерергә, уның дисциплинаһын ҡаҡшатырға, уның тимерҙәй ныҡлы берҙәмлеген емерергә, совет власен һәләк итергә теләнеләр. Партия троцкист-бухаринсы яҡ йәҙлә дошмандарҙы тар-мар итте, был бысраҡты үҙ сафынан йыуып ташланы һәм шуның менән үҙенең берҙәмлеген тағы ла нығытты.

Унан һуң пропагандист, ВКП(б)-ның хәҙерге ваҡытта хәрәкәт итеүсе Уставы 1939 йылда партияның ун һигеҙенсе съезында ҡабул ителде, тип аңлата. ВКП(б)-ның 18-се съезға тиклем хәрәкәт иткән Уставы партияға ҡабул итеүҙә төрлө категориялар (эшселәр, крәҫтиәндәр, хеҙмәткәрҙәр) билдәләй ине. Һәр бер категория өсөн айырым кандидатлыҡ стажы билдәләнелә ине. Совет общественының синфи структураһын үҙгәртеүсе социализмдың еңеүе категорияларға бүлеүҙе кәрәкһеҙ яһаны. Шуға бәйле ВКП(б)-ның яңы Уставы партияға ҡабул итеүҙең берҙәм шартын һәм, социаль хәлдәренә ҡарамаҫтан, партияға инеүселәрҙең бөтәһе өсөн дә бер тиң кандидатлыҡ стажын билдәләне.

Партияның ун һигеҙенсе съезы Уставҡа башҡа күп кенә үҙгәртеүҙәр индерҙе,

уҙар партия члендәренең активлегенең үҫеүе һәм партиялағы эске демократияның [illegible] тураһында аңлатыу кәрәк.

Беседала тыңлаусыларҙың тикшереүенә түбәндәге һорауҙарҙы ҡуйырға кәрәк:

1. Боевой партия ойошмаһының әһәмиәте нимәлә тора?

2. Большевиктар партияһы төҙөлөшөнөң организацион принциптары нимәләр?

3. Партия Уставы ни өсөн партияның эске тормошоноң ҡанундары булып тора?

Был һорауҙарҙы тикшереү пропагандистҡа тыңлаусыларҙың үтелгән материалды ни дәрәжәлә ныҡ үҙләштереүҙәрен, большевиктар партияһы төҙөлөшөнөң принциптарын уларҙың ни дәрәжәлә аңлауҙарын белергә мөмкинлек бирәсәк.

* * *

Пропагандист, «Партия члендәре, уларҙың бурыстары һәм хоҡуҡтары» тигән бүлеккә күскәс, [illegible] партияға ҡабул итеү тәртибе тураһындағы мәсьәләләр партия төҙөлөшөндә һәр ваҡыт мөһим урын алып торҙолар.

Партия үҙ сафына теләгән бер кешене ҡабул итә алмай. Ул үҙенең иңегенә эшселәр синыфының һәм бөтә хеҙмәтсәндәрҙең аңлы вәкилдәре өсөн генә, коммунизм өсөн актив көрәшселәр өсөн генә, совет халҡының Ленин-Сталин партияһы члененең бөйөк исемен йөрөтөүгә лайыҡлы булған иң яҡшы улдары һәм ҡыҙҙары өсөн генә аса.

Пропагандист, иптәш Сталиндең Ленин үлеүе айҡанлы Советтарҙың II съезында һөйләгән телмәренән цитата килтерә. Иптәш Сталин былай тине:

«Беҙ, коммунистар, — үҙенә айырым ҡалып кешеләрбеҙ. Беҙ үҙенә айырым материалдан төҙөлгәнбеҙ. Беҙ — пролетариаттың бөйөк стратегы армияһын, иптәш Ленин армияһын тәшкил итеүселәрбеҙ. Был армияла тороу хөрмәтенә ҡарағанда юғары нәмә юҡ. Нигеҙ һалыусыһы һәм етәксеһе иптәш Ленин булған партияның члены булып аталыуҙан да юғары нәмә юҡ» (И. Сталин. Әҫәрҙәр, 6 том, 46-сы бит).

Унан һуң партияла членлек тураһында Уставтың ленинсе беренсе параграфын тикшерергә, партияға эшселәр синыфының, хеҙмәтсәндәрҙең алдынғы, аңлы кешеләрен ҡабул итеүҙе тәьмин итеү өсөн уның ғәйәт ҙур әһәмиәтен күрһәтергә кәрәк. Уставтың был параграфында шулай тиелә: «Партияның программаһын таныусы, уның ойошмаларының береһендә эшләүсе, партияның ҡарарҙарына буйһоноусы һәм членлек взностарын түләүсе һәр бер кеше партия члены булып иҫәпләнә». Пропагандист, беҙҙең партиябыҙ Уставының был мөһим положениеһен ҡабул итеү өсөн меньшевиктарға ҡаршы Ленин менән Сталиндең нисек ныҡышмалы көрәш алып барыуҙарын тыңлаусыларҙың хәтеренә төшөрә.

Унан һуң пропагандист ВКП(б) сафына ҡабул итеү тәртибе тураһында һөйләй. Ул, партияға ҡабул итеү бары тик индивидуаль тәртиптә генә башҡарыла, тип күрһәтә. Партияға хеҙмәтсәндәрҙең актив һәм коммунизм эшенә бирелгән иң аңлы кешеләре генә ҡабул ителә.

Партияға инеүсе һәр бер кеше партияның өс члененән рекомендация ала. Пропагандист, рекомендация биреү — серьез һәм яуаплы эш, тип күрһәтеп, партияға инеүселәргә рекомендация биреүсе коммунистарҙың ниндәй ҙур яуаплылыҡ алыуҙарын, партия йыйылыштарында партияға ҡабул итеү тураһындағы ғаризаларҙы иғтибар менән һәм ентекләп тикшерергә кәрәк булыуын аңлата.

Һөйләүҙә коммунистарҙың бурыстарына ныҡлап туҡталырға кәрәк. Пропагандист, марксистик-ленинсе теорияны өйрәнеү һәр бер коммунистың мөһим һәм даими бурысы булып тора, тип күрһәтә. Пропагандист иптәш Сталиндең партияның XVIII съезында һөйләгән докладынан уның һүҙҙәрен килтерә:

«Аксиома рәүешендә шуны танырға кәрәк: государство һәм партия эшенең теләгән бер тармағында работниктарҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсе аңлылығы ни тиклем юғары булһа, эш тә шул тиклем юғары һәм уңышлы, эштең һөҙөмтәләре шул тиклем эффектлы була, һәм киреһенсә, — работниктарҙың политик кимәле һәм марксистик-ленинсе аңлылығы ни тиклем түбән булһа, эҙәклектәр һәм емерелеүҙәр шул тиклем ихтималыраҡ, работниктарҙың үҙҙәренең ваҡ ғайыуҙары һәм ваҡсыл-делягаларға әүерелеүҙәре шул тиклем ихтималыраҡ, уларҙың бозолоуҙары (перерождение) шул тиклем ихтималыраҡ». («Ленинизм мәсьәләләре», 598-се бит).

Пропагандист. ВКП(б) члендәренең бурыстары тураһында һөйләгәндә, урындағы партия ойошмаһы тормошонан миҫалдар килтерә ала, хужалыҡ-политик бурыстарҙы үтәү өсөн көрәштә коммунистарҙың авангардлыҡ ролдәрен нисек тормошҡа ашырыуҙарын, нисек итеп үҙҙәренең политик белемдәрен күтәреүҙәрен, партия дисциплинаһын үтәүҙәрен, масса менән бәйләнеште нығытыуҙарын, массаларҙы марксизм-ленинизм идеялары рухында тәрбиәләүҙәрен, партия политикаһының һәм ҡарарҙарының мәғәнәһен аңлатыуҙарын күрһәтә ала.

Унан һуң пропагандист партия члененең хоҡуҡтары тураһында һөйләй. Ул,

ВКП(б) Уставы буйынса партия члене: партия политикаһының бөтә мәсьәләләрен ирекле һәм эшлекле тикшереүҙә ҡатнашырға; партия йыйылыштарында партияның теләгән бер работнигын тәнҡитләргә; партия органдарына һайларға һәм һайланырға; уның эшмәкәрлеге йәки ҡылығы тураһында ҡарар сығарылған һәр бер ваҡиғала үҙенең личный ҡатнашыуын талап итергә; теләгән бер мәсьәлә һәм ғариза менән партияның теләгән бер инстанцияһына, ВКП(б) Үҙәк Комитетына тиклем мөрәжәғәт итергә хоҡуҡлы, тип күрһәтә. Пропагандист, Устав тарафынан бирелгән хоҡуҡтар партия члендәренә партия тормошонда актив ҡатнашырға мөмкинлек тыуҙырыуын күрһәтергә тейеш.

Большевиктар партияһын бөйөк нигеҙләүселәрҙең һәм төҙөүселәрҙең — В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең тормошо һәм эше партияға, эшселәр синыфына, бөтә хеҙмәтсән халыҡҡа фиҙакәр хеҙмәт итеүҙең бөйөк өлгөһө булып тора. Һәр бер коммунистың бурысы — ҙур һәм бәләкәй эштә лә — бөйөк уҡытыусылар өлгөһөнә эйәреүҙән тора. Бөтә һөйләү коммунистың бөйөк исеменең, Ленин—Сталин партияһы сафында булыуҙың бөйөк хөрмәт икәнлеге идеяһы менән һуғарылырға тейеш. Пропагандист тарихи миҫалдарҙы килтерә ала. Свердлов, Дзержинский, Киров, Калинин, Фрунзе, Куйбышев, Орджоникидзе кеүек үҙ тормоштарын аҙарына тиклем партияға һәм халыҡҡа хеҙмәт итеүгә биргән большевиктарҙың партия, коммунизм эшенә ҡаҡшамаҫ тоғролоҡтарын күрһәтә ала. Шулай уҡ художестволы әҙәбиәттән дә большевиктарҙың героик образдарын күрһәтергә мөмкин. Был образдар беҙҙең партиябыҙҙың коммунизм эше өсөн гүзәл көрәшселәрҙе тәрбиәләүен сағылдыралар.

Пропагандист был бүлек буйынса беседала тыңлаусыларҙың тикшереүенә түбәндәге һорауҙы ҡуя:

1. ВКП(б) члены булып кем тора ала?

2. Партияға ҡабул итеү тәртибе ниндәй?

3. Коммунистарҙың бурыстары ниндәйҙәр?

4. Партия члендәренең хоҡуҡтары ниҙән тора?

Пропагандист, ҡуйылған һорауҙарҙы тикшереүҙе йәйелдереп, тыңлаусыларҙың Устав положениеларын аңлатҡан ваҡытта урындағы партия ойошмаһының тормошонан коммунистарҙың хоҡуҡтары практикала нисек тормошҡа ашырылыуын, уларҙың үҙҙәренең юғары бурыстарын нисек үтәүҙәрен күрһәтеүсе миҫалдар һәм фактылар килтереүҙәренә ынтылырға тейеш.

* * *

Пропагандист «Партияның төҙөлөшө» тигән бүлек буйынса һөйләүен партия төҙөлөшө принциптарын аңлатыуҙан башлай. Ул, демократик централизм — партияның ойоштороу төҙөлөшөнөң етәксе принцибы ул, тип күрһәтә. Демократик централизм бөтә етәксе органдарҙың түбәндән юғарыға тиклем һайланып ҡуйылыуҙарын, партия органдарының үҙ һайлаусылары алдында даими отчет биреүҙәрен, ныҡлы партия дисциплинаһын, аҙсылыҡтың күпселеккә буйһоноуын, юғары органдарҙың ҡарарҙарының түбәнге органдар өсөн мәжбүри булыуын аңлата.

Унан һуң пропагандист, большевиктар партияһы үҙенең йәшәүенең тәүге көндәренән үк производство-территориаль билдә буйынса төҙөлеп килә, тип аңлата. Был, партияға массалар менән үҙенең бәйләнешен нығытырға, эшселәрҙе, колхозсыларҙы, хеҙмәткәрҙәрҙе коммунизм өсөн көрәшкә ойошторорға ярҙам итә.

Пропагандист партия ойошмаларының ниндәй нигеҙҙә төҙөлеүҙәре, бөтә партия ойошмаларының хәрәкәт берҙәмлегенең нисек тәьмин ителеүе, демократик централизм принцибы практикала нисек тормошҡа ашырылыуы тураһында һөйләй. Ул, партияның юғары органдары, партияның урындағы етәксе органдары, партияның тәүге ойошмалары һәм уларҙың бурыстары тураһында әйтә, уларҙың практик эштәренән миҫалдар килтерә. Пропагандист партия тормошонда съездың, партияның Бөтә Союз конференцияларының ғәйәт ҙур әһәмиәтен һыҙыҡ өҫтөнә ала. Ул, партияның политик, идея һәм ойоштороу үҙәге, большевиктарҙың боевой штабы булыу яғынан партия Үҙәк Комитетының роле тураһында әйтә.

Пропагандист партияның урындағы органдарының: союзный республикаларҙағы коммунистар партияһы Үҙәк Комитеттарының, край комитеттарының, өлкә комитеттарының, ҡала комитеттарының, район комитеттарының нисек ойошторолоуҙары һәм эшләүҙәре, коллектив етәкселектең ниндәй роль уйнауы тураһында һөйләй. Урындағы партия ойошмаларының партияның түбәнге ойошмаларына нисек етәкселек итеүҙәрен тыңлаусылар күҙ алдына асыҡ килтерергә тейештәр.

Пропагандист урындағы партия ойошмаларының үҙ ҡалаларының, райондарының, өлкәләренең, крайҙарының, республикаларының тормошона бөтә яҡлап етәкселек итеүҙәре тураһында һөйләп, совет, хужалыҡ һәм башҡа учреждениеларға партия етәкселеге методтарының был органдарҙы алмаштырыу һәм өйәһеҙләндереү менән бер ниндәй ҙә уртаҡлығы юҡ, ә уларға даими ярҙам итеүҙән, уларҙы нығытыуҙан, һәм улар ярҙамында социалистик төҙөлөш эшенә етәкселек итеүҙән тора, тип күрһәтә. Бында урындағы етәксе партия органдарының эш практикаһы тураһында матбуғатта иғлан ителгән материалдарҙы киң файҙаланырға кәрәк.

Пропагандист партияның тәүге ойошмаларының роленә ҙур урын бүлә. Партияның тәүге ойошмаһы — партияның нигеҙе ул. Пропагандист уларҙың ҡайҙа һәм нисек төҙөлеүҙәрен, предприятиеларҙа, учреждениеларҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа уларҙың ролен хәтергә төшөрөп, уларҙың бурыстары ниҙән тороуын күрһәтә.

Партияның тәүге ойошмаһы обегәнлеккә һәм хужаһыҙлыҡҡа ҡаршы көрәшә, эшселәрҙең, хеҙмәткәрҙәрҙең һәм колхозсыларҙың культура-тормош шарттарын яҡшыртыу тураһында хәстәрлек күрә. Предприятиеларҙағы партия ойошмаһының хужалыҡ етәкселәре эшмәкәрлегенә контроллек хоҡуҡының нимә икәнлеген һәм совет учреждениеларындағы партия ойошмаларына был хоҡуҡтың ни өсөн бирелмәүен аңлатыу бик мөһим.

Унан һуң пропагандист партияның эске демократияһы мәсьәләләренә туҡтала. Партияның эске демократияһы партия тормошонда һәр бер коммунистың актив ҡатнашыуын, уның юғары аңлылығын аңлата. Ул партияның киң массаларын партия тормошо мәсьәләләрен тикшереү һәм хәл итеүгә, партия эшенә етәкселек итеүгә ылыҡтырыуҙа күҙәләнә. Был, партияның етәксе органдарының һайлап ҡуйылыуы, партия органдарының үҙҙәренең партия ойошмалары алдында даими отчетлы булыуҙары, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитте йәйелдереү менән тәьмин ителә.

Партия массалары үҙҙәренең етәкселәрен активтарҙа, конференцияларҙа, съездарҙа уларҙың отчеттарын тыңлау, етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләү юлы менән, аҙаҡ килеп, теге йәки был иптәштәрҙе етәксе органдарға һайлау йәки һайламау юлы менән тикшерәләр. Демократик централизмдың, беҙҙең партиябыҙҙың Уставы талап иткәнсә, аныҡ тормошҡа ашырыу, партия органдарының бер һуҙһеҙ һайланыуы, кандидаттарҙы күрһәтеү һәм кире ҡағыу хоҡуҡы, йәшерен тауыш биреү, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү азатлығы — бөтә был һәм уларға оҡшашлы саралар партия массаларының партия етәкселәрен тикшереү һәм контроль яһауҙарын еңеләйтә.

Пропагандист тыңлаусыларҙың иғтибарын партия сафтарын нығытыуҙа, уның сафтарының боевой һәләтлеген күтәреүҙә тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттең әһәмиәтенә юнәлтә.

Тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит кешеләр аңындағы капитализм ҡалдыҡтарына ҡаршы уңышлы көрәшеү, практик эштәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн кәрәк.

Иптәш Сталин беҙҙе, маһаймаҫҡа һәм уңыштар менән кәйефләнеп ятмаҫҡа өйрәтә. Маһайыу, үҙ-үҙеңде тыныслаңдырыу һәм үҙ-үҙеңдән кәйефләнеү булған урында, большевистик талапсанлыҡ һәм үҙ-үҙеңде тәнҡит булмаған ерҙә алға табан артабанғы хәрәкәт туҡтала, котолоһоҙ рәүештә бер урында ҡатып ҡалыу барлыҡҡа килә. Пропагандист, беҙҙең уңыштарыбыҙ, беҙҙең алға хәрәкәтебеҙҙең ҡоласы беҙҙең үҙ эшебеҙҙәге етешһеҙлектәргә ҡаршы ни тиклем ҡырҡа көрәшеүебеҙгә ғәйәт ҙур дәрәжәлә бәйләнгән, тип һыҙыҡ өҫтөнә ала. Пропагандист үҙенең тыңлаусыларын предприятиеларҙағы, колхоздарҙағы, совхоздарҙағы, МТС-тарҙағы, учреждениеларҙағы етешһеҙлектәргә ҡаршы көрәштә килешмәүсән булырға, был етешһеҙлектәрҙе йылдам бөтөрергә саҡыра.

Беседа ваҡытында пропагандист тыңлаусыларҙың тикшереүенә түбәндәге һорауҙарҙы ҡуя:

1. Беҙҙең партиябыҙ нигеҙләнгән демократик централизм нимә ул?

2. Партия төҙөлөшөнөң территориаль-производство билдәһе ниҙән тора?

3. Партия органдары нисек төҙөләләр һәм эшләйҙәр?

4. Партияның тәүге ойошмаһының бурыстары ниҙән тора?

5. Партияның эске демократияһының, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиттең партия тормошонда ниндәй әһәмиәте бар?

Пропагандист тыңлаусыларҙың Уставтың партияның тәүге ойошмаларына ҡарыла торған талаптарын яҡшы үҙләштерә алыуҙарына, һәм партияның урындағы ойошмаһы тормошонан һәм эшмәкәрлегенән конкрет миҫалдар килтерә алыуҙарына ынтыла.

Партияның эске демократияһының асылы тураһындағы мәсьәләне тикшергәндә тәбиғи рәүештә партияның ошо тәүге ойошмаһының тормошонан партияның эске демократияһы принциптарын тормошҡа ашырыуҙы күрһәтеүсе миҫалдарҙы килтереү кәрәклеге килеп тыуа. Пропагандист бында тыңлаусыларҙың партияның эске демократияһының асылы — коммунистарҙың үҙ эшмәкәрлектәрендә һәм активлыҡтарында, уларҙың юғары аңлылығында, тигән хәҡиҡәтте аңлауҙарына өлгәшергә тырыша.

Беседаның аҙағында пропагандист бөтә тема буйынса материалды өйрәнеүгә йомғаҡ яһай, тыңлаусыларҙың уңыштарын билдәләй, уларҙың етешһеҙлектәрен күрһәтә, тыңлаусыларға үҙ алдарына уҡыу өсөн әҙәбиәт тәҡдим итә.

С. Абалин.

«Бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһы нисек төҙөлгән» тигән темаға занятиеларға әҙерләнеү өсөн пропагандистарға тәҡдим ителгән әҙәбиәт:

1. ВКП(б) Уставы.

2. ВКП(б) Уставына үҙгәрештәр индереү тураһында ВКП(б)-ның XVIII съезының резолюцияһы.

Совет халҡының бөйөк байрамы

Иркле һайлауҙар

Өфөнөң Туҡай урамы. Һалҡын, саф һауалы декабрь таңы. Иртәнге ҡараңғылыҡ томанға сумған тын йорттарҙа бер-бер артлы Ильич лампалары тоҡаныпъ, алтын нурҙарын тәҙрәләр аша урамдағы йәшел шыршыларға, мамыҡ кеүек аҡ ҡар менән биҙәләнеп ултырған тирәктәргә һибтеләр. Күп тә үтмәне бейрамлап, йәштәрләп, төркөм-төркөм булып урамда кешеләр күренә башланы. Халыҡ һайлау участкаһына бара.

14-се номерле участкала һайлаусыларҙы асыҡ йөҙ һәм хөрмәт менән ҡаршы алдылар. Унда улар өсөн уңайлы шарттар тыуҙырылған.

Нәҡ сәғәт 6-ла һайлау участкаһының председателе иптәш Старцев һайлаусыларҙы тауыш бирергә саҡырҙы. Беренсе булып, бюллетенде Героиня-әсә Екатерина Николаева, 72 йәшлек Иван Николаев, РСФСР-ҙың атҡаҙанған артисы Ә. Зәбәнрә иптәштәр алдылар. Һайлаусылар араһында һайлауҙа беренсе булып ҡатнашыусы йәштәр, стахановсылар, уҡытыусылар, врачтар, яҙыусылар бар. Бюллетень алғас 62 йәшлек Вахитова Ғилминур апай:

— Мин батша ваҡытында, ҡараңғылыҡта ғазап сиккән кеше. Минең кеүек ҡатындар йәшлектәрендә көмсеҙлектән башҡа бер нәмә лә күрмәнеләр. Тик Совет власы генә миңә ысын кешелек хоҡуҡтарын бирҙе. Быны өсөн мин большевиктар партияһына ҡайнар рәхмәттәр белдерәм һәм уның вәкилдәре өсөн, даһиебеҙ Сталин өсөн, тыныслыҡ өсөн тауышымды бирәм, — тип үҙенең йылы һәм тәрән хистәрен белдерҙе.

Тауыш биргәндән һуң һайлаусылар йыһазлы ял бүлмәһенә үтәләр. Унда газета-журналдар, китаптар, уйындар, музыка...

Был көн ысындан да халыҡ байрамы булды. Бирелгән һәр бер тауыш илебеҙҙең ҡеүәтен, бәхетен, азатлығын нығытыуға һәм тыныслыҡ өсөн көрәшкә яңы көс бирә.

С. Дәүләтшин.

Карам Бакиров

Депутат иптәшкә

Ленин ҡушҡанса һин ихлас һөйҙең
Тыуған илең, батыр халҡыңды,
Халҡың өсөн бирҙең, йөрәгеңдең
Иң түрендә янған ялҡынды.

Һин илеңде һәм эшеңде, иптәш,
Сталин өйрәткәнсә яраттың,
Бер минут та иҫтән сығарманың
Изгелеген ошо талаптың.

Һин сынығҡан хеҙмәт баһадиры,
Тоғро улы Сталин-атаның,
Ленин партияһының члены,
Талмаҫ көрәшсеһе Ватандың.

Күпме уҡыш үткән юлдарыңда,
Күпме яңы аҙым эшеңдә,
Шуға бик хаҡлыһың, иптәш, бөгөн
Һин депутат тигән исемгә.

Был исемгә миллион күңелдәрҙең
Тәрән мәхәббәте яҡтыртҡан,
Был исемде беҙҙең илдә генә
Кеше үҙенә яулап ала ала.

Дәһшәтле йылдарҙа һалдат булып,
Ҡулдарыңа ҡорал алдың һин,
Мең үлемдәр аша иҫән үтеп,
Дошмандарҙы еңеп ҡайттың һин.

Аттар бирәп, һуғыш ҡырҙарында
Тетән аша байраҡ үптең һин,
Баркөт кеңләшерлек пилот булып,
Күктә самолеттар йөрөттөң һин.

Һин йәшәүҙең ерҙә иң бәхетле
Иң хаҡлы бер ябай кешеһе,
Барлыҡ ауыр хеҙмәт юлдарының
Иң намыҫлы, түҙем эшсеһе.

Һин — агроном, колхоз баҫыуҙарын
Мул игендәр менән биҙәнең,
Һин — геолог, тау итәген асып
Нефть, йә алтындар эҙләнең.

Уҡытыусы булып йәш быуынға
Совет тәрбиәһе бирҙең һин,
Һәм уларҙа тыуып килгән бөйөк
Коммунизм нурын күрҙең һин.

Заводтарҙың шаулы цехтарында
Ниндәй ҙур рекордтар ҡуйманың,
Ләкин алғашеүҙәр күп тип, һиндә,
Туҡтау, тынысланыу булманы.

Әсә-Ватаныңды ҡайнар итеп
Сталин өйрәткәнсә яраттың,
Һәр минутта иҫтән сығарманың
Изгелеген ошо талаптың.

Бына шуға күрә, иптәш, бөгөн
Халҡың һиңә хөрмәт күрһәтә,
Тағы маҡтаулыраҡ эш тапшырып,
Данлы бөйөклөккә үрләтә.

Беҙ күрәбеҙ уның киләсәген
Һиңә тапшырылған бурыстың,
Яңы еңеүҙәре йәме булыр
Ошо иң бәхетле тормоштоң.

Бер тауыштан

Салауат. (Телефон аша). Һайлауҙар бында ҙур активлек менән үтте. Тауыш биреү башланырҙан бик күп элек участкаларға һайлаусылар йыйыла башланылар.

«Үрге Үҙән» колхозы члены Сабирьян Мөхәмәтьянов, Беренсе Май һайлау участкаһында 60 йәшлек забойщик-стахановсы Павел Русинов, Шәрип участкаһында Партизан Морҙа исемендәге колхоз члендәре Вәхитов Нурғәли, Хәкимов Ғилман иптәштәр беренсе булып тауыш бирҙеләр.

Тауыш биргән ваҡытта Ғилман бабай:

— Миңә хәҙер 82 йәш. Тик Совет власы урынлашҡас ҡына мин ысын бәхетте күрҙем. Элек тик байҙар ғына һайларға хоҡуҡлы ине, минең кеүек ҡарт кешеләрҙе һайларға саҡырыу түгел, иҫтәбарға ла алмайҙар ине. Мин бөгөн Совет хөкүмәтенең политикаһы өсөн, большевиктәр партияһы һәм уның юлбашсыһы иптәш Сталин өсөн, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн тауыш бирәм, — тине.

Һайлау бюллетендәрен урнаға төшергән сағында, Салауат исемендәге эреләтелгән колхоздың 70 йәшлек члены Баһаутдин Сафин түбәндәгеләрҙе әйтте:

— Мин беҙгә бәхетле тормош биргән, тәрән аҡыллы юлбашсыбыҙ һәм уҡытыусыбыҙ иптәш Сталин өсөн тауыш бирәм.

Еланыш һайлау участкаһында айырыуса ойошҡанлыҡ һиҙелде. Унда бер сәғәт ваҡыт эсендә һайлаусыларҙың 59 проценты тауыш бирәп өлгөрҙе. Иртәнге сәғәт 9-ға район буйынса һайлаусыларҙың 72 проценты тауыш бирҙе. Урмансы, Ахун, Насибаш һайлау участкаларында тауыш биреү был ваҡытта тулыһынса тамамланды.

Ш. Хәйруллин.

Колхозсылар шатлығы

Балтач. (Телефон аша). «1-се Май» колхозы клубында һайлаусылар өсөн ойошторолған концерт төнгө сәғәт бергә тиклем дауам итте. Йәштәр клубтан сыҡҡас та, өйҙәренә таралмайынса, үҙәрә күңелле генә һөйләшә-һөйләшә агитпунктҡа юнәлделәр. Унда әңгәмәләр һәм уйын-көлкө менән ваҡыт бик тиҙ үтте. Ә инде сәғәт иртәнге дүрттә байрамса кейенгән шат күңелле һайлаусылар һайлау участкаһына йыйнала башланылар.

Бәлгә 71 йәшлек һайлаусы Аҙнағолова Мәхүбъямал әбей килеп инде. Уны башҡалар хөрмәтләп ҡаршы алдылар һәм түрҙән урын тәҡдим иттеләр. Мәхүбъямал әбей 8 баланың әсәһе. Уның улдары Нурмөхәмәт менән Баймөхәмәт бөйөк Ватан һуғышында батырҙарса һәләк булдылар. Иң кесе улы отделение командиры ине, уныһы Днепрҙы аша сыҡҡанда һәләк булған. Был хәбәр Мәхүбъямал әбейҙә бик ауыр тәьҫир ҡалдырҙы. Шуның өсөн дә ул һуғыш тигән һүҙҙе яратмай. Ул бөгөн бөтә донъяла тыныслыҡтың башында торған Совет хөкүмәте, Ленин—Сталин партияһы эшенә ысын күңелдән бирелгән Ватан улдары һәм ҡыҙҙары өсөн тауыш бирергә килгән.

Сәғәт алтыны һуғыу менән участка һайлау комиссияһы председателе иптәш Риянов һайлаусыларҙы тауыш бирергә саҡырҙы. Беренсе бюллетенде Мәхүбъямал әбей алды. Икенсе булып колхоздың алдынғы ат ҡарауСыһы иптәш Әғзам Мусин тауыш бирҙе. Уларҙан һуң Балтач МТС-ының алдынғы трактор бригадаһы бригадиры иптәш Ҡотлоев үҙенең граждандыҡ хоҡуҡын үтәне. Ул һайлау көнөнә, бригадаһы 7 тракторҙың 5-еһен яҡшы сифатлы итеп ремонттан үткәреп, ҙур бүләк менән килде.

Һайлаусылар коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың ҡаҡшамаҫ блогы кандидаттары өсөн үҙҙәренең тауыштарын бирҙеләр.

Ә. Киреев.

Тантаналы көндә

Абҙан. Был тантаналы көндә халыҡ түҙемһеҙлек менән көттө. Һәр кем, ғәҙәттәгегә ҡарағанда, иртәрәк торҙо. Һайлау участкаһына беренсе булып барырға һәм үҙенең граждандыҡ бурысын үтәргә ашыҡты. Иртәнге сәғәт 5 тә юҡ ине әле, байрамса кейенгән кешеләр — йәштәр һәм ҡарттар— төркөм-төркөм булып һайлау участкаларына ағылдылар.

Бына һарыҡсылыҡ совхозындағы һайлау участкаһы. Электр нурҙары менән балҡып торған, яҡшы йыһазландырылған бина бик иртән үк халыҡ менән тулды. Уларҙың барыһының да йөҙҙәре шат. Радио аша бирелгән музыка, йыр тауыштары бинаның эсендә яңғырап тора. Мәсәт һайлауҙар хөрмәтенә концерт тапшыра. Ҙур йәнлелек...

Иртәнге сәғәт 6-ла участка һайлау комиссияһының председателе иптәш Бабинцев һайлаусыларҙы тауыш бирә башларға саҡырҙы. Һайлау бюллетендәрен беренсе булып 89 йәшлек ҡарт һайлаусы Е. Якобенко ала һәм ул коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың сталинсе блогы кандидаттарына беренсе булып тауышын бирә.

— Мин үҙ тауышымды илебеҙҙең артабан сәскә атыуы һәм тормошобоҙҙоң муллығы өсөн, тыныслыҡ өсөн бирәм, — тине ул, үҙенең тулҡынландырғыс хистәрен белдереп.

Ҡарт һайлаусы артынан бюллетенде йәш һайлаусы Ғәзизов ала. Ул совет йәштәренә бәхетле тормош биргән өсөн бөйөк Сталинға ҙур рәхмәт белдерә.

Районның бөтә 25 участкаһында ла тауыш биреү иртәнге 6 сәғәттә башланды. Яңы-Ҡашмар, Яңыбай кеүек һайлау участкаларында тауыш биреү айырыуса юғары күтәренкелек һәм ойошҡанлыҡ менән үтте. Был участкаларҙа тауыш биреү иртәнге 10 сәғәткә тамамланды.

Д. Мәһдиев.

Тәрән рухланыу менән

Борай. (Телефон аша). Һайлаусылар Чалҡаҡ һайлау участкаһына килә башлағанда сәғәт 5-тә тулмағайны әле. Байрамса кейенгән шат күңелле һайлаусыларҙың һаны артҡандан-арта барҙы.

Иртәнге сәғәт 6-ға участка һайлаусылар менән тулды. Улар араһында 72 йәшлек Зәйнуллин Ахун бабай ҙа бар. Ул үҙенең граждандыҡ бурысын үтәү теләге менән участкаға бер сәғәткә алдан килде. Участка һайлау комиссияһы председателе Муллаян Дәүләтов һайлаусыларҙы ҙур байрам — урындағы Советтарға һайлауҙар көнө менән ҡотланы һәм уларҙы үҙҙәренең граждандыҡ бурыстарын үтәүгә саҡырҙы.

Бына Ахун бабай теләгенә ирешҙе, ул беренсе булып һайлау бюллетене алды һәм һайлау урнаһына барып:

— Мин үҙемдең тауышымды илебеҙҙең иң алдынғы һәм тоғро улдарына, ҡыҙҙарына биреүем менән ғорурмын. Беҙҙе еңеүҙәрҙән-еңеүҙәргә алып барыусы, илебеҙҙең бәхет ҡояшы Иосиф Виссарионович Сталинға оҙон ғүмер теләйем, — тине.

Ахун бабай артынан уның замандашы Әхмәтшин Хәммәтша тауыш бирҙе.

Участкала коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн тауыш биреү берҙәм үтте. Иртәнге сәғәт 8-гә Чалҡаҡ һайлау участкаһында 500-ҙән артыҡ һайлаусы тауыш бирҙе.

Ғ. Муллаханова.

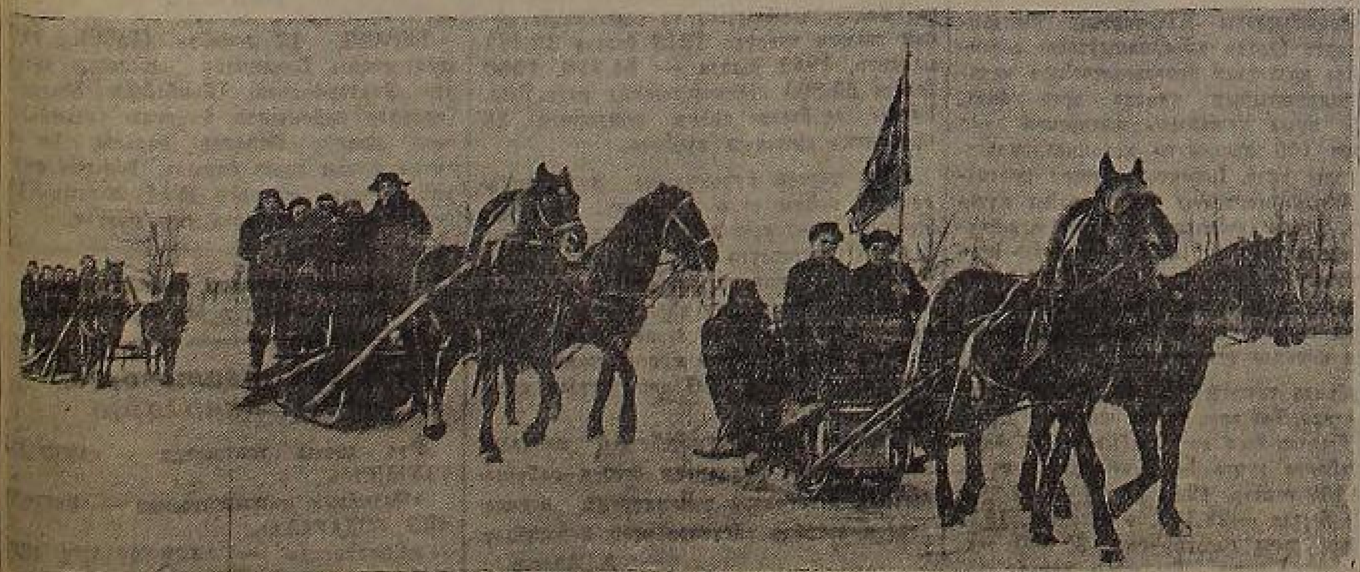

Һүрәттә: 9-сы номерле совхоздың (Черниковск химия заводы) һайлаусылары 17-се һайлау участкаһына һайлауҙарға баралар.

Л. Янубов фотоһы.

1950 йылдың ноябрь айында Башҡорт АССР-ында промышленность, транспорт, капиталь төҙөлөш һәм тауар әйләнеше буйынса государство планының үтәлеш йомғаҡтары тураһында

Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһенең белдереүе

1950 йылдың ноябрь айында промышленность һәм транспорттың эше, капиталь төҙөлөш һәм тауар әйләнеше Башҡорт АССР-ы буйынса түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

I. Промышленность

Промышленностең валовой продукцияһы буйынса производство планы 1950 йылдың ноябрь айында министерстволар һәм ведомстволарҙың Башҡорт АССР-ы территорияһындағы предприятиелар тарафынан түбәндәгесә үтәлде:

	1950 йылдың ноябрь айында планың үтәлеше процентта
Металлургия промышленносе министерствоһының предприятиелары	98
Нефть промышленносе министерствоһының предприятиелары	89
Электр станциялары министерствоһының предприятиелары	105
Химия промышленносе министерствоһының предприятиелары	98
Электр промышленносе министерствоһының предприятиелары	108
Связь средстволары промышленносе министерствоһының предприятиелары	94
Станоктар төҙөү министерствоһының предприятиелары	81
Юл һәм төҙөлөш машиналары төҙөү министерствоһының предприятиелары	107
Төҙөлөш материалдары промышленносе министерствоһының предприятиелары	122
Шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Төҙөлөш материалдары промышленносе управлениеһенең предприятиелары	109
Урман һәм ҡағыҙ промышленносе министерствоһының предприятиелары	85
Шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһының предприятиелары	69
Еңел промышленность министерствоһының предприятиелары	99,2
Шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Еңел промышленность министерствоһының предприятиелары	97
Ит һәм һөтсөлөк промышленносе министерствоһының предприятиелары	95
Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	93
Шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Аҙыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	110
Балыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	103
Башҡорт АССР-ы Урындағы промышленность министерствоһының предприятиелары	105
Урындағы яғыулыҡ промышленносе министерствоһының предприятиелары	107
Шул иҫәптән Башҡорт АССР-ы Урындағы яғыулыҡ промышленносе управлениеһенең предприятиелары	107
Башпромсовет артелдәре	107
Башлеспромсоюз артелдәре	66
Башлесхимпромсоюз артелдәре	81
Башкоопинсоюз артелдәре	105

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы промышленность тарафынан 1950 йылдың ноябрендәге план валовой продукция етештереү буйынса 96 процентҡа үтәлде; үткән йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырып ҡарағанда, валовой продукция күләме 20 процентҡа үҫте.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарамағындағы промышленность тарафынан 1950 йылдың ноябрендәге план валовой продукция етештереү буйынса 92 процентҡа үтәлде; үткән йылдың шул уҡ осоро менән сағыштырып ҡарағанда, валовой продукция күләме 7 процентҡа үҫте.

Ноябрь айында планды валовой продукция буйынса арттырып үтәү менән бер үк ваҡытта, айырым министерстволар, ведомстволар һәм предприятиелар государство планын ассортимент буйынса үтәп еткермәнеләр: Башҡорт АССР-ы Аҙыҡ промышленносе министерствоһы — киптерелгән йәшелсәләр һәм ярма етештереү буйынса; Башҡорт АССР-ы Урындағы промышленность министерствоһы — алюмин һауыт-һабалар, тимер карауаттар, саналар һәм бысылған материалдар етештереү буйынса; Төҙөлөш материалдары промышленносе управлениеһы — кирбес һәм черепицалар етештереү буйынса; Башрыбтрест — балыҡ тотоу буйынса; Башпромсовет — кирбес, трикотаж бельелар, аяҡ кейемдәре һәм ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары етештереү буйынса; Башкоопинсоюз — беймәләр, трикотаж өҫ кейемдәре һәм бельелар, мебелдәр етештереү буйынса планды үтәп еткермәнеләр.

Башҡорт АССР-ы буйынса 1950 йыл ноябрь айында промышленностең иң мөһим продукция төрҙәрен етештереү планының үтәлеше һәм продукцияның күләме үҫереү, 1949 йылдың ноябре менән сағыштырып ҡарағанда, түбәндәгеләр менән характерлана:

	1950 йылдың ноябрь айында планың үтәлеше процентта	1950 йылдың ноябрь айы 1949 йылдың ноябрь айына ҡарағанда, процентта
Суйын	88	94
Ҡорос	103	102
Прокат	107	109
Баҡыр	105	71
Электр энергияһы	106	113
Нефть	112	125
Бензин	86	108
Кәрәсин	112	104
Каустик сода	103	111
Көкөрт кислотаһы	110	186
Металл ҡырҡыусы станоктар	50	53
Телефон аппараттары	112	178
Аҙ көслө тоҡ шнурҙары	113	144
Электр лампалары	67	103
Һығылмалы валдар	112	99
Металл элдәр	104	134
Яҙыу машиналары	124	158
Тәҙрә быялалары	100,4	93
Төҙөлөш кирбестәре	67	111
Әҙбиз	61	117
Алебастр	50	78
Фанера	129	122
Шырпы	122	117
Бысылған ағас материалдары	78	93
Башҡорт АССР-ы Урман промышленносе министерствоһы буйынса ағас ташыу	52	64
Киҙе-мамыҡ туҡымалары	102	120
Йөн туҡымалары	108	106
Күн	73	106
Күндән тегелгән аяҡ кейемдәре	86	133
Трикотаж өҫкө кейемдәр һәм трикотаж бельелар	101	83
Ойоҡ-ойоҡбаш изделиелары	49	80
Спирт	111	172
Мал майы	139	138
Макарон изделиелары	100	109
Ит	101	109
Витамин	134	224

1950 йылдың ноябрь айында Башҡорт АССР-ы территорияһындағы айырым предприятиелар һәм тресттарҙың планды үтәүҙәре түбәндәге мәғлүмәттәр менән характерлана:

1. Продукцияны натуралата етештереү планын үтәү менән бер рәттән валовой продукция буйынса планды түбәндәге тресттар һәм эре предприятиелар үтәнеләр:

	1950 йылдың ноябрь айында планың үтәлеше процентта
«Туймазынефть» тресы	112
«Ишимбайнефть» тресы	106
Ишембай Үҙәк Электр станцияһы	116
Сталин исемендәге завод	101
«Красный пролетарий» заводы	129
1-се номерле ТЭЦ	107
1-се номерле ГЭС	101
Кабель заводы	109
Һығылмалы валдар заводы	158
Красноусол быяла заводы	129
1-се номерле алебастр заводы	130
2-се номерле алебастр заводы	172
Өфө фанера заводы	119
Черниковск фанера комбинаты	117
1 Май исемендәге шырпы фабрикаһы	124
Ҡаҙаҡ-тимер сыбыҡ заводы	109
Киҙе-мамыҡ комбинаты	113
Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы	103
Түбән-Троицк буҫтау фабрикаһы	107
Башҡортостан «Росглавмясо» тресы	1?0,3
Сәй үлсәп тереү фабрикаһы	114
Макарон фабрикаһы	106
Витамин заводы	100,2
Яҙыу машиналары заводы	120
Тау оборудованиелары заводы	148

2. Күп кенә предприятиелар ноябрь айы планын мөһим изделиелар буйынса үтәп еткермәү генә түгел, ә валовой продукция буйынса ла үтәмәнеләр. Бындай предприятиеларға бигерәк тә Белорет металлургия комбинаты, Ленин исемендәге завод, Благовещен машиналар төҙөү заводы, Стәрлетамаҡ таҡта ярыу заводы, Стәрлетамаҡ күн заводы, «Дубитель» заводы, 1-се номерле кирбес заводы, Стәрлетамаҡ аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы инәләр.

II. Тимер юл транспорты

Өфө тимер юлында 1950 йылдың ноябрь айы планы йөк тейәү буйынса 89 процентҡа үтәлде.

III. Капиталь төҙөлөш

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы төҙөлештәр 1950 йылдың IV кварталы планын капиталь эштәр буйынса октябрь—ноябрь айҙарында 56 процентҡа үтәнеләр.

Башҡорт АССР-ы территорияһындағы төҙөлештәр 1950 йылдың капиталь эштәр планын 11 ай эсендә 81 процентҡа үтәнеләр.

Торлаҡ майҙанын хәрәкәткә индереүҙең йыллыҡ планы 11 ай эсендә 56 процентҡа үтәлде.

IV. Тауар әйләнеше

1950 йылдың IV кварталының тауар әйләнеше планы Башҡорт АССР-ы буйынса октябрь—ноябрь айҙарында 65 процентҡа, шул иҫәптән, дөйөм туҡланыу планы 67 процентҡа үтәлде.

IV квартал тауар әйләнеше планы Сауҙа министерствоһы буйынса октябрь — ноябрь айҙарында 66 процентҡа, шул иҫәптән, урындағы торгтар буйынса 65 процентҡа үтәлде.

IV кварталдың кооператив сауҙаһы буйынса план октябрь—ноябрь айҙарында 70 процентҡа, шул иҫәптән, Башпотребсоюз буйынса 71 процентҡа, Башпромсовет буйынса — 50 процентҡа һәм инвалидтар кооперацияһы буйынса 66 процентҡа үтәлде.

IV кварталдың тауар әйләнеше планы бөтә министерстволарҙың ОРС-тары буйынса октябрь—ноябрь айҙарында 59 процентҡа, промышленность министерстволарының махсуслаштырылған ваҡлап һатыу селтәре буйынса 61 процентҡа үтәлде.

Башҡорт АССР-ы Статистика Управлениеһе.

1951 ЙЫЛ ИҪӘБЕНӘ

Мин Баймаҡта забойщик булып 6 йыл эшләйем. Был ваҡыт эсендә бер генә айҙа ла нормамды үтәмәй ҡалғаным юҡ. Уны һәр йыл һайын арттырып үтәп киләм. 1949 йылда йыллыҡ производство программаһын срогынан өс ай алда тамамлағайным. Быйыл да уны арттырып үтәнем. Хәҙер 1951 йыл иҫәбенә эшләйем. Хеҙмәт етештереүсәнлеген арттырғандан-арттыра барам.

Мин горный цехта бригада менән стахановсы итәм. Унда бөтәһе 14 кеше. Беҙ иптәш Исламморатов бригадаһы члендәре менән ярышабыҙ, һәм даими рәүештә алдынғылыҡты алып киләбеҙ.

Ярышып эшләү беҙгә бик файҙалы. Ул хеҙмәт етештереүсәнлеген һәм эшселәр араһында ижади инициативаны күтәреүҙә, механизация средстволарын рациональ файҙаланыуҙа булыша.

Беҙ урындағы Советтарға һайлауҙар хөрмәтенә айырыуса тырышып эшләнек.

М. Юламанов.

МТС-тар ӨСӨН ЗАПАС ЧАСТӘР

Белорет. «Автотрактородеталь» заводы коллективы һуңғы көндәрҙә айырыуса күтәренкелек менән эшләй. Ул был аҙағына тиклем пландан тыш бер миллион 600 мең һумлыҡ продукция етештереү өсөн көрәшә.

Һыуыҡ пружиналар эшләп сығарыусы цех республика МТС-тарына һәм совхоздарына тракторҙар ремонтлау өсөн запас частәр әҙерләү планын срогынан күп алда үтәп сыҡты.

Завод коллективы был уңыштарға, эшселәр, инженер-техник работниктәр араһында хеҙмәтте социалистик метод менән ойоштороу, эштә инженер Ковалев, контролер Рассомахина методтарын киң ҡулланыу арҡаһында өлгәшә алды. Инженер Ковалев методы пружиналар үреү цехында айырыуса киң ҡулланыла. Был цехта алдынғы стахановсы Колесникова методын бөтә эшселәр араһында ла киң күләмдә таратыу ойошторолған.

Контролер Рассомахина методы менән заводтағы 30 контролерҙан 16 кеше эшләй.

М. Хәйҙәров.

АҒАС ТАШЫУ ПЛАНЫН ҮТӘНЕЛӘР

Күгәрсен районы колхозсылары сталинса эпоханың бөйөк төҙөлештәрен ағас материалдары менән тәьмин итеүҙә актив ҡатнашалар. Улар ағас ҡырҡыуҙың 1950—1951 йылдарға билдәләнгән сезон заданиеһын срогынан алда үтәнеләр. Бөтәһе бында 20 мең фестметр ағас материалдары әҙерләнде.

Районда ярыш инициаторы Күгәрсен ауыл Советы колхоздары йөкләмәне үтәүҙә өлгө күрһәтәләр. «Путь к социализму» колхозы (председателе иптәш Әхмәдиев) ағас ҡырҡыуҙың сезон планын районда беренсе булып тамамланы. Был эштә башҡа колхоздар ҙа ҡалышмайҙар. «Комсомол» колхозы планды 110 процентҡа, «Красный яр», «Авангард» һәм «Красная Башкирия» колхоздары тулыһынса үтәнеләр.

Хәҙер районның бөтә колхоздары ла ағас ташыу планын уңышлы тамамлау өсөн көрәшәләр.

Х. Дәүләтшин.

КЕСКӘЙ ГРАЖДАНДАРҘЫҢ ШАТЛЫҒЫ

Был көндө һайлаусылар ғына түгел, ә кесе йәштәге балалар ҙа байрам итеп көтөп алдылар. Сөнки улар байрам кейемдәрен кейеп, атай-әсәйҙәре менән һайлау участкаһына барасаҡтарын алдан уҡ беләләр ине.

Көткән шатлыҡлы минуттар килеп етте. Бына Өфө ҡалаһы Жданов районының 12-се һайлау участкаһы. Ул үҙенең матурлығы — бөйөк юлбашсыбыҙ Иосиф Виссарионович Сталиндең портреты, ҡыҙыл байраҡтар, гүзәл плакаттар менән биҙәлгән тышҡы күренеше менән уҡ бөтә кешене үҙенә тартып тора.

— Рәхим итегеҙ, ҡәҙерле ҡунаҡтар! — тип ҡаршыланылар бында һайлау участкаһына әсәһе менән килгән кескәй Фәрзәнә менән Салауатты. Һәм шунда уҡ мөләйем йылмайып ҡаршылаусы апай уларҙы етәкләп балалар бүлмәһенә алып инде.

Өҫ кейемдәрен сисеп, әле байрам ҡулләктәренә, әле өҫтәл өҫтөндәге төтөй уйынсыҡтарға, матур китаптарға ҡарай-ҡарай, сабый балалар түрҙән уҙҙылар.

— Байрам ҡотло булһын! — тине Салауат бүлмәләге балаларға. — Ҡотло булһын шатлыҡлы байрам! — тип ҡумәкләшеп бер тауыштан яуап ҡайтарҙылар балалар. Һәм күп тә үтмәй, тәрбиәсе апай балалар менән уйын ойошторҙо. Йыр, бейеү, декламация һөйләү башланды.

Кескәй генә булыуҙарына, уларҙың иң өлкән тиңдәренә лә 6-7 генә йәш булыуына ҡарамаҫтан, шул тиклем матур итеп бейей, йырлай, һөйләй белеүҙәренә ҡарап, һоҡланаһың. Һәм:

— Социализм илендә, Сталинсе Конституция ҡояшы астында үҫеүсе балалар иҫәнлеге күренеп тора бит!

— Балалар баҡсаларының тәрбиә емештәре бит былар. Хеҙмәтсән кеше балаларының шундай бәхетле булыуҙарын капиталистик илдәрҙә күреү мөмкинме һуң? Әлбиттә, юҡ!

Һайлау урналарына бюллетендәрен төшөрөп, үҙҙәренең граждандыҡ бурыстарын үтәп сыҡҡан һайлаусылар, үҙ балаларына ҡарап ошо тәрән уйҙарҙы уйланылар.

— Балаларыбыҙға бәхет биргән бөйөк Сталинға рәхмәт! — тинеләр улар.

Һүрәттә: Өфө ҡалаһының Жданов районы 12-се номерлы һайлау участкаһының балалар бүлмәһендә тәрбиәсе М. Мөхәмәдиева һайлаусыларҙың балалары менән.

М. Әхмәтьянов фотоһы.
М. Сәғдиева тексы.

Әсә рәхмәте

Минең ирем Бөйөк Ватан һуғышында, Сталинград ҡалаһын немец илбаҫарҙарынан азат итеү өсөн һуғышта һәләк булды.

Ләкин Совет хөкүмәтенең һәм бөйөк Сталиндең беҙҙең тормошобоҙҙоң артабан яҡшырыуы өсөн атайҙарса хәстәрлек күреүҙәре арҡаһында беҙ етемлек һиҙмәйбеҙ. Балаларым мәктәптә яҡшы билдәләргә алып уҡыйҙар. Улар туҡ һәм шат йәшәйҙәр.

Мин быйыл өйөмә ремонт үткәреүҙә ярҙам итеүҙе һорап, элекке ирем эшләгән төҙөлөш-монтаж контораһына (директоры иптәш Чернов) мөрәжәғәт иттем. Улар минең һорауымды тиҙ арала ҡәнәғәтләндерергә булдылар. Күп тә үтмәне, улар минең иҫке өйөмдө һүтеп, контора иҫәбенән яңы өй һалып бирҙеләр. Беҙ хәҙер яңы, йылы өйҙә шат һәм рәхәт йәшәйбеҙ.

Минең һәм балаларымдың, шулай уҡ беҙҙең кеүек меңәрләгән хеҙмәтсәндәрҙең тормошон һәм көн-күрешен артабан яҡшыртыу тураһында даими рәүештә хәстәрлек күргәндәре өсөн, беҙҙең бәхетле һәм тыныс йәшәүебеҙ өсөн арымай-талмай көрәшеүсе коммунистар партияһына һәм юлбашсыбыҙ бөйөк Сталинға ысын күңелдән күп-күп рәхмәттәр әйтәбеҙ.

Ғәзизә Зиләева.
Октябрьский ҡалаһы.

А. Я. Вышинскийҙең Нью-Йорктан китеү алдынан яһаған белдереүе

НЬЮ-ЙОРК, 16 декабрь. (ТАСС). Бөгөн, БМО Генеральный Ассамблеяһы 5-се сессияһының эше тамамланғандан һуң, Совет делегацияһының етәксеһе СССР-ҙың сит ил эштәре министре А. Я. Вышинский Нью-Йорктан пароходҡа ултырып, ҡайтырға сыҡты. Шул уҡ ваҡытта Украина ССР-ы һәм Белорус ССР-ы делегацияларының етәкселәре А. М. Барановский һәм К. В. Киселев та ҡайтырға сыҡтылар.

Юлға сығыусыларҙы СССР-ҙың БМО-лағы даими вәкиле, СССР сит ил эштәре министренең урынбаҫары Я. А. Малик, СССР-ҙың Вашингтондағы посолы А. С. Панюшкин, Ҡытай халҡ республикаһының вәкиле У Сю-цюань, халҡ демократияһы илдәренең вәкилдәре һәм башҡалар оҙатып ҡалдылар.

Нью-Йорктан китер алдынан А. Я. Вышинский матбуғат вәкилдәренә түбәндәге белдереүҙе яһаны:

«БМО Генеральный Ассамблеяһы 5-се сессияһының эштәрен күҙәтеп барған кеше был эштең характерлы үҙенсәлектәрен һиҙмәй ҡала алмай. Ул үҙенсәлектәр БМО Уставының төп принциптарын генә түгел, бәлки, Америка делегацияһына ҡулайлы булмаһа, Генеральный Ассамблеяның процедура ҡағиҙәләрен дә систематик һәм тупаҫ рәүештә боҙоуҙан торҙо. Төньяҡ-Атлантик группировкала ҡатнашҡан башҡа илдәрҙең делегациялары ла Америка делегацияһы эҙенән барҙы. Советтар Союзы делегацияһының күп кенә государстволар делегациялары тарафынан яҡланған шундай тәҡдимдәренең, мәҫәлән, яңы һуғыш ҡурҡыныcын бөтөрөү һәм тыныслыҡты нығытыу тураһындағы мәсьәлә буйынса, Американың Кореялағы агрессияһына ҡаршы, Американың Ҡытайға ҡаршы агрессияһы тураһындағы мәсьәлә буйынса, атом мәсьәләһе буйынса индергән һәм башҡа шундай тәҡдимдәренең Ассамблеялағы формаль күпселек тарафынан кире ҡағылыуының сәбәбе шуның менән аңлатыла ла.

Бындай линия Берләшкән Милләттәр Ойошмаһының төп маҡсаттарына һәм бөтә донъялағы миллиондарса һәм миллиондарса кешеләрҙең яңы һуғыш ҡурҡыныcын бөтөрергә һәм тыныслыҡты һәм халҡтар араһында хеҙмәттәшлекте тәьмин итеүгә булған ихтыярына тупаҫ рәүештә ҡаршы килә.

Тыныслыҡ дошмандарының һәм халҡ-ара хеҙмәттәшлек дошмандарының шундай линияһына ҡаршы, БМО-ны тыныслыҡ ҡоралынан һуғыш ҡоралына әйләндереүгә булған һәр төрлө ынтылыштарға ҡаршы Советтар Союзының делегацияһы БМО принциптарына тоғро булған башҡа күп кенә делегацияларҙың булышлығында көрәшеп килде һәм көрәшәсәк.

Яңы йылдың яҡынлашыуы айҡанлы, Америка матбуғаты һәм радиоһы аша, Америка халҡына яңы йылда тыныслыҡ, рәхәтлек һәм бәхет теләү мөмкинлегенән файҙаланам.

Мин шулай уҡ Америка халҡының Совет делегацияһына ебәргән үҙҙәренең күп һанлы мөрәжәғәттәрендә беҙҙең халҡтарыбыҙ араһында тыныслыҡ һәм үҙ-ара хеҙмәттәшлек өсөн көрәшергә ынтылыуҙарын күрһәткән вәкилдәренә үҙемдең ҡотлауҙарымды һәм иң яҡшы теләктәремде ебәрәм».

Румыния халҡ республикаһының халҡ хужалығын үҫтереүҙең биш йыллыҡ планы

БУХАРЕСТ, 17 декабрь. (ТАСС). Хәбәр ителгәненсә, Румыния халҡ республикаһы Бөйөк милли собраниеһының 9-сы сессияһы республиканың халҡ хужалығын үҫтереүҙең биш йыллыҡ планы (1951—55 йылдар) тураһында бер тауыштан закон ҡабул иткән.

Закондың инеш өлөшөндә, биш йыллыҡ планды үтәү тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн Советтар Союзы һәм бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең гениаль уҡытыусыһы И. В. Сталин тарафынан етәкселек ителгән көрәшкә Румыния халҡ республикаһының ҡиммәтле вклады буласаҡ, тип әйтелә.

Румыния халҡ республикаһында социализмдың экономик нигеҙҙәрен төҙөү, ил халҡ хужалығының бөтә тармаҡтарынан да капиталистик элементтарҙы аҡрынлап ҡыҫырыҡлап сығарыу биш йыллыҡ пландың төп бурысы булып тора.

Биш йыллыҡ план менән илдә үҫкән социалистик индустрия, механизациялаштырылған социалистик ауыл хужалығын булдырыу бурысы ҡуйылды, был ауыл хужалығы тотош алғанда, илдең ауыл хужалығында төп урынды алырға тейеш; государство һәм кооператив сауҙаһын үҫтереү; хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ күтәреү һәм «һәр кемдән уның һәләтлектәре буйынса, һәр кемгә уның хеҙмәте буйынса» тигән принципты тормошҡа ашырыу; хеҙмәтсәндәрҙең материаль һәм культура кимәлдәрен артабан күтәреүҙе тәьмин итеү; продуктыларға һәм киң ҡулланыу тауарҙарына карточка системаһын биш йыллыҡтың беренсе йылында уҡ бөтөрөү бурысы ҡуйылды.

1951—1955 йылдарҙа капитал һалымдарҙың үҙәкләштерелгән фондтары 1950 йылдың хаҡтары менән 1.330 миллиард лей тәшкил итәсәк. Был сумманың 51,4 проценте промышленносте үҫтереүгә, 10 проценте — ауыл һәм урман хужалығын үҫтереүгә, 16,2 проценте — транспортҡа һәм связьға, 13,4 проценте — социаль һәм культура сараларына ассигновать ителә.

Промышленность производствоһының мөһим төрҙәре буйынса продукция етештереү 1955 йылда түбәндәгесә буласаҡ: электр энергияһы — 4,7 миллиард киловатт-сәғәт; күмер — 8.553 мең тонна; нефть — 10 миллион тонна; тәбиғи газ — 3.900 миллиард кубметр; суйын — 800 мең тонна; корос — 1.252 мең тонна; прокат — 829 мең тонна; тракторҙар — 5 мең; комбайндар — 420; цемент — 2.855 мең тонна; күндән тегелгән аяҡ кейемдәре — 20 миллиард пар; киже-мамыҡ туҡымалар — 266.5 миллион метр; радиоприемник — 100 мең.

Биш йыллыҡ план нефть, күмер, машиналар төҙөү һәм металлургия промышленносен артабан үҫтереүҙе күҙҙә тота.

Ауыл хужалығы өлкәһендә закон менән крәҫтиәндәргә хеҙмәттең социалистик формаһына күсеү өсөн ярҙам итеү күҙҙә тотола. Коллектив ауыл хужалыҡтары государствонан 30 миллиард лей күләмендә кредит аласаҡтар.

Машина-трактор станцияларының һаны 1955 йылда 428-гә етәсәк. (хәҙер улар 138), унда 18.400 трактор, 18 мең трактор һабаны, мөнәрләгән комбайндар, 3 мең 200 молотилка һәм башҡа күп кенә ауыл хужалығы машиналары буласаҡ.

Бөртөклө ашлыҡ культураларының, мамыҡтың, күп йыллыҡ үләндәрҙең сәсеүлек майҙандары байтаҡ киңәйтеләсәк.

Транспорт һәм связьҙы үҫтереү өлкәһендә лә ҙур эштәр башҡарыу билдәләнелгән.

1955 йылда милли доход үҙгәрешһеҙ хаҡтарҙа 1.200 миллиард лей тәшкил итәсәк, был, хеҙмәтсәндәрҙең тормош кимәлен, 1950 йылға сағыштырғанда, 80 процентҡа күтәреүҙе тәьмин итәсәк.

Эшселәр синыфының һаны 570 мең кешегә артасаҡ. Государство һәм кооператив сауҙала тауар әйләнеше ике тапҡырҙан ашыуыраҡҡа артасаҡ.

Мәғариф өлкәһендә закон грамотаһыҙлыҡты бөтөрөүҙе, уҡыусылар һәм студенттар һанын арттырыуҙы, культура-ағартыу учреждениеларының селтәрен киңәйтеүҙе күҙҙә тота.

Яңы больницалар, диспансерҙар, әсәләр һәм балалар йорттары, амбулаториялар төҙөү күҙҙә тотола.

Торлаҡ төҙөлөшөнә государство 42 миллиард лей аҡса бүлә.

Көнбайыш Германия хеҙмәтсәндәре ремилитаризацияға ҡаршы

БЕРЛИН, 17 декабрь. (ТАСС). АДН агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Оберхаузендәге хәрәкәттәр берҙәмлеге өсөн көрәш комитеты Көнбайыш Германияны ҡайтанан ремилитаризациялауға ҡаршы йүнәлтелгән саҡырыу менән общественносҡа мөрәжәғәт иткән. Һәр төрлө партияларҙың һәм ойошмаларҙың членедәренән, шулай уҡ фән һәм культура вәкилдәренән торған был комитет халҡты ҡайтанан ремилитаризациялауға ҡаршы бөтә көстәрен көрәшергә саҡыра. Хәҙер, тип әйтелә саҡырыуҙа, бөтә халҡ, ҡаланың барлыҡ граждандары, профсоюз членедәре, тау эшселәре һәм металлистар яңы һуғыш әҙерләүгә ҡаршы сығыш яһарға тейештәр.

Комитет хеҙмәтсәндәрҙе предприятиеләрҙә ҡайтанан ремилитаризациялау мәсьәләһен тауышҡа ҡуйырға саҡырҙы.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 17 декабрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһының Халҡ армияһы баш командованиеһы 17 декабрҙә ошоларҙы хәбәр итте:

Халҡ армияһы частәре бөтә фронттарҙа ла һөжүмде дауам иттереп, бер үк ваҡытта дошмандың тар-мар ителгән ғәскәрҙәренең тарҡау ҡалдыҡтарын юҡ итеү буйынса һуғыштар алып баралар.

Поньчхонь (Ренсен) районында Халҡ армияһы частәре 14 декабрҙә марионетик лисынмансы ғәскәрҙәренең 6-сы дивизияһының 18-се полкын һәм Америка ғәскәрҙәренең 2-се батальонын ҡамап алдылар һәм юҡ иттеләр. Сама менән алынған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, ҡамап алынған дошманға ҡаршы һуғыштарҙа Халҡ армияһы частәре тарафынан дошмандың 800-ҙән артыҡ һалдаты һәм офицеры үлтерелде һәм яраланды, 40-тан артыҡ һалдат һәм офицер пленға алынды. Пленға алыныусылар араһында күбеһе америкалылар. Дошмандың 1 танкыһы, 11 автомашинаһы һәм башҡа төрлө һуғыш техникаһы юҡҡа сығарылды.

Хамхындан (Канконан) төньяҡҡа табаныраҡ районда Халҡ армияһы частәре дошмандың тар-мар ителгән ғәскәрҙәренең ҡалдыҡтарын ҡамап алдылар һәм уларҙы юҡҡа сығарыу буйынса һуғыштар алып баралар. Һуғыштар барышында 100-ҙән артыҡ америкал һалдат һәм офицер пленға алынды. Һәр төрлө һуғыш техникаһы һәм һуғыш ҡоралдары ҡулға төшөрөлдө.

Кореяла америкалыларҙың һәм лисынмансыларҙың йыртҡыслыҡтары

ПЕКИН, 17 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, «Пипле чайна» журналының һуңғы номерында бер рәсем сығарылған. Был фото рәсем америкалыларҙың һәм лисынмансыларҙың ҡот осҡос йыртҡыслыҡтарын күрһәтеп тора. Интервенттарҙан алынған был рәсем америкал хәрби полицейскийҙарының һәм лисынмансы 8 башкиҫәрҙең Корея патриоттарының киҫеп алынған баштарын тотоп тороуҙарын күрһәтә.

НЬЮ-ЙОРК, 17 декабрь. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствоһының хәбәрсеһе Кореянан Сеулға яҡын бер урында Корея патриоттарын лисынмансыларҙың язалауҙарын үҙ күҙе менән күргән бер кешенең һүҙҙәрен тапшыра. Ул кешенең һүҙҙәренә ҡарағанда, тотҡондағылар икешәрләп-икешәрләп бергә еп менән бәйләнгән булғандар.

— Мин улар араһында, — ти ул, — ике ҡатын кеше һәм 8—13 йәштәрҙә ике бала булыуын күрҙем. Охрана һалдаттары уларҙы унар кешенән торған төркөм менән канауҙарға илтеп ырғытҡандар, ә аҙаҡ уларҙың арҡаларына һәм баштарына атҡандар. Охрана һалдаттарының береһе атып бөткәндән һуңында ла ҡулына автомат тотоп, үлмәй ҡалғандарҙы яңынан атып йөрөгән...

Малайяла Англия колониаль властәренең йыртҡыслыҡтары

ПЕКИН, 17 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Кантондан алып хәбәр итеүенә ҡарағанда, Англияның колониаль ғәскәрҙәре тарафынан Малайянан ҡыуып сығарылған һәм Сватоуға килгән 691 кешенән торған группанан 16 ҡытай Малайяла үҙҙәренең инглиздәрҙең иҫ киткес эҙәрләүҙәре тураһында һөйләгәндәр. Малайянан ҡыуып сығарылған кешеләр Англия колонизаторҙары тарафынан төҙөлгән 8 концентрацион лагерҙа йәшәгәндәр. Унда тотҡонда ултырыусылар һәр төрлө ғазаптарға дусар ителгәндәр. Уларҙы эҫе ҡояш аҫтына сығарып, электр тоғы менән яфалағандар, тимер ҡыҫҡыстар менән уларҙың тырнаҡтарын аҡтарғандар һәм башҡа төрлө ҡот осҡос яфаларға дусар иткәндәр.

Ҡытайҙарҙы Малайянан ҡыуып сығарған ваҡытта уларҙың бөтә нәмәләрен тартып алғандар һәм хатта был кешеләрҙең зәғифләнгән тәндәрен ҡапларлыҡ кейемдәре лә ҡалмаған.

Көнбайыш Берлинда Америка танкылары өсөн махсус биналар һалына

БЕРЛИН, 17 декабрь. (ТАСС). АДН агентствоһы Берлиндан ошоларҙы хәбәр итә: Лихтерфельде (Көнбайыш Берлин). Гердалле районында Америка танкылары өсөн махсус биналар һалына. Эш өс смена менән алып барыла. Төҙөлөш фирмаһы төҙөү эштәрен 1951 йылдың 11 февраленә тамамларға һүҙ биргән.

Сталинсе планды үтәүҙә

СССР Министрҙар Советының һәм ВКП(б) Үҙәк Комитетының тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинсе планы тураһындағы ҡарары беҙҙең Бүҙәк районының ауыл хужалығы өсөн ғәйәт мөһим. Сөнки беҙҙең район республикабыҙҙың ҡоролоҡло зонаһында тора, беҙ ҡоролоҡ әҙемтәләрен оҙаҡ йылдар буйына һынай килдек. Бына шуның өсөн дә беҙҙең районың бөтә ауыл хужалығы работниктәре партия һәм хөкүмәтебеҙҙең был мөһим ҡарарын ҡайнар хупланылар һәм тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса иң һыҙғанып эшкә тотондолар.

Был юлда беҙ колхоз һәм совхоз баҫыуҙарында игенселек культураһын һәм урожайлылыҡты күтәреү, илебеҙҙең аҙыҡ-түлек муллығын арттырыу бурыстарынан сығып, совет агрономия фәне нигеҙендә барлыҡҡа килгән игенселектең үлән баҫыулы сәсеү әйләнеше системаһын, уның комплекс сараларын тормошҡа ашырыуға тотондоҡ.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыуға айырыуса ныҡ иғтибар биреп, беҙҙең совхоз һәм колхоздарыбыҙ баҫыуҙарҙа 1.869 гектар майҙанда ағас ултырттылар. 1949 йылда был эш буйынса государство планы 292 процентҡа үтәлде. 1950 йылда яңынан ултыртылған урман полосалары 790 гектар тәшкил итте. Академик Т. Д. Лысенко методы буйынса быйыл 150 гектар майҙанда имән сәтләүектәре оялап ултыртылды.

Баҫыу һаҡлаусы урман полосаларында элек һәм яңы ултыртылған ағастарҙың үҫеү кимәле яҡшырҙы. Быға беҙ тәрбиәләү һәм һаҡлап үҫтереү сараларын яҡшыртыу арҡаһында өлгәштек.

Районыбыҙҙа «Сәрмәсән коридоры» тип аталған төп ҡоролоҡ зонаһында урынлашҡан колхоздар баҫыу һаҡлаусы урман полосалары булдырыуҙа айырыуса ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Тимирязев исемендәге колхозда иптәш Кобзева етәкселек иткән звено 19 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртты һәм уларҙың үҫешләнеүҙәрен 85—90 процентҡа тәьмин итте. Ворошилов исемендәге колхозда иптәш Кашапов етәкселек иткән звено членедәре лә 12 гектар майҙанда баҫыу һаҡлаусы урман полосаһы үҫтерҙеләр. «Колос» колхозында бындай урман полосаһы 14 гектар тәшкил итә. «Ҡыҙыл таң» колхозында Ғиззәтуллин, «Комбайн» колхозында — Ямалиев, «Илбай» колхозында Вәхитов иптәштәрҙең ағас үҫтереүсе звенолары ла уңышлы эшләйҙәр.

Беҙҙең колхозсыларыбыҙ хәҙер баҫыу һаҡлаусы урман полосаларының юғары урожай үҫтереүҙә ҙур йоғонтоһон практикала күрәләр. 8—12 метр оҙонлоҡта үҫкән ағаслы урман полосалары булған Тимирязев, Ворошилов, Ленин, Маленков исемендәге ауыл хужалығы артелдәре һәм башҡа күп кенә колхоздар баҫыуҙарҙа юғары урожай үҫтерәләр. Тимирязев исемендәге колхоз был өлкәләге уңыштары менән Бөтә Союз Ауыл хужалығы күргәҙмәһендә ҡатнашыуға хоҡуҡ алды.

Беҙ игенселектең үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен үҙләштереүҙә ҙур эштәр башҡарҙыҡ. Бының өсөн беҙгә беренсе нәүбәттә үҙебеҙҙең колхоздарыбыҙҙа күп йыллыҡ үлән орлоҡтары етештерергә кәрәк ине. Сәсеү әйләнештәрен үҙләштереү процесында колхоздар орлоҡсолоҡ эшен юлға һалдылар.

Районда күп йыллыҡ үлән орлоҡтары етештереүҙә совет агробиология фәне өлгәшеүҙәре һәм алдынғылар тәжрибәләре ҡулланыла. Академик Т. Д. Лысенко күрһәтеүенсә, люцерна үләне орлоҡтары ҡара парға йәй сәселә. Беҙ орлоҡсолоҡ өсөн люцерна һәм житняк үләндәрен яҙ ҡаплауһыҙ сәселгән, киң рәтле ысулдар ҡулланылған сәсеүлектәрҙә тәрбиәләп үҫтерәбеҙ. Урман полосалары менән уратып алынған баҫыуҙарҙа агротехник талаптар нигеҙендә үҫтерелгән, ашламалар индерелгән сәсеүлектәрҙәге күп йыллыҡ үләндәр юғары орлоҡ урожайы бирәләр.

Тимирязев исемендәге колхоз быйыл 210 центнер үлән орлоғо, шул иҫәптән 50 центнер люцерна орлоғо етештерҙе. Буденный исемендәге колхоз быйыл 244 центнер, «Ҡыдаш» колхозы — 110 һәм Ворошилов исемендәге колхоз 78 центнер үлән орлоғо етештереп алды. «Пламя», «Борнаҡ», «Правда» һәм башҡа бик күп колхоздар быйыл күп йыллыҡ үлән орлоҡсолоғо участкаларынан юғары урожай алдылар.

Быйыл беҙҙең районың колхоздарында государствоға күп йыллыҡ үлән орлоҡтары тапшырыу планы арттырып үтәлде. Колхоздарыбыҙҙың күп йыллыҡ үлән орлоҡсолоғо участкалары менән тәьмин ителеүе хәҙер 5,5 мең гектар тәшкил итә. Хәҙер колхоздарыбыҙҙа күп йыллыҡ үләндәр сәсеүлеге 12 мең гектар, шул иҫәптән люцерна сәсеүлеге 4 мең гектарға етте. Һуғышҡа тиклемге 1940 йылға сағыштырғанда, беҙҙә үләндәр сәсеү майҙаны өс тапҡырға һәм шул иҫәптән, люцерна сәсеүлеге майҙаны 14 тапҡырға артты.

Колхоздарыбыҙҙың үҙҙәрен үлән орлоҡтары менән тәьмин итеүҙәре игенселектең үлән баҫыулы сәсеү әйләнешен йылдам үҙләштереүҙе тәьмин итә. Хәҙер районда баҫыусылыҡ һәм мал аҙығы буйынса 32 колхоз һәм баҫыусылыҡ буйынса 10 колхоз үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен тулыһынса үҙләштерҙе.

Колхоздарҙы эреләтеүҙең үткәрелеүе айҡанлы үҙләштерелгән сәсеү әйләнештәре баҫыуҙарында ла ҡайһы бер үҙгәрештәр үткәреләсәк. Ләкин шуны әйтергә кәрәк, территориаль үҙгәрештәрҙең ниндәй булыуына ҡарамаҫтан, районыбыҙҙың колхоздары бөтә төр сәсеү әйләнештәрен тулыһынса үҙләштереүҙе 1953 йылға тамамлаясаҡтар.

Сәсеү әйләнештәренең урожайға ҙур йоғонто яһауын беҙҙең колхоздарҙың практикаһы яҡшы күрһәтә. Сәсеү әйләнештәре тулыһынса үҙләштерелгән колхоздарҙа, атап әйткәндә: Тимирязев, Ворошилов, Буденный исемендәге, «Ҡыдаш», «Колос», «Правда», «Пламя» һәм башҡа ауыл хужалығы артелдәрендә урожай алыу кимәле бик ныҡ күтәрелде.

«Пламя» һәм «Ҡыдаш» ауыл хужалығы артелдәре игенселек эшен үлән баҫыулы сәсеү әйләнештәрен үҙләштергән һәм агротехник саралар комплексын ҡулланған хәлдә алып баралар. Бына шуның өсөн лә, быйыл май һәм июнь айҙарында беҙҙең «Сәрмәсән коридоры» зонаһында көслө ҡоролоҡ булыуға ҡарамаҫтан, «Пламя» һәм «Ҡыдаш» колхоздары тотороҡло һәм юғары урожай алыуға өлгәште.

Районыбыҙҙағы МТС-тарҙың йылдан-йыл арта барған ҡоралланыуҙары һөҙөмтәһендә колхоздар производствоһын механизациялаштырыу кимәле арта бара. Хәҙер ауыл хужалығы эштәренең төп төрҙәре 100 процентҡа механизациялаштырылды инде. Һөҙөмтәлә беҙҙең колхоздарыбыҙҙа игенселек культураһы күтәрелде, ауыл хужалығы эштәрен агротехник сроктарҙа һәм юғары сифатлы итеп башҡарыу тәьмин ителде. 1949 йылда беҙ районда яҙ иртә культуралар сәсеүҙе 15 эш көнөндә үткәргәйнек, ә быйыл ул 9 эш көнөндә үткәрелде.

Районда тупраҡ эшкәртеүгә ныҡ иғтибар ителә. Беҙ ерҙе тунға эшкәртеү күләмен йылдан-йыл арттырабыҙ. 1947 йылда районда тунға һөрөлгән ерҙәр күләме 9.150 гектар, 1948 йылда — 22.392, 1949 йылда — 29.170, ә быйыл, 1951 йылдың яҙғы сәсеүе өсөн, 33.000 гектар тәшкил итте. Быйылғы тунға һөрөлгән ерҙәрҙең күләме алдағы яҙғы сәсеү майҙанын тулыһынса тәьмин итәсәк. Был беҙгә 1951 йылда яҙғы сәсеүҙе бер аҙна эсендә тамамларға мөмкинлек бирәсәк.

Беҙ бөтә колхоздарҙа тотош майҙандарҙа юғары һәм тотороҡло урожай үҫтереү өсөн көрәшәбеҙ. Был маҡсатта бөтә саралар күрелә. Быйыл беҙҙең колхоздарҙа валовой урожай йыйымы, 1940 йылға сағыштырғанда, 175 процент тәшкил итте.

Һуғарыу эшенә ҙур иғтибар ителә. Колхоздарҙа 6 ҙур быуа төҙөлдө. «Ҡыдаш» колхозы быуаһы 11 гектар, «Ҡыҙыл таң» колхозы быуаһы 18 гектар майҙанды алып тора. 1951 йылда эреләтелгән 4 колхозда яңы һыу ятҡылығы булдырыласаҡ.

Ашламалар ҡулланыу — урожайҙы күтәреүҙең бер сараһы. Һуңғы ике йылда беҙҙең колхоздар баҫыуҙарға 85 мең тонна органик һәм 320 тонна минераль ашламалар индерҙеләр.

Колхоздарҙа орлоҡсолоҡ эше алға бара. Колхоздарыбыҙҙың үҙ орлоҡтары менән тәьмин ителеүе 1948 йылда 48.402 центнер, 1949 йылда — 54.336, 1950 йылда 65.800 центнер тәшкил итте. Был, һуңғы өс йылда орлоҡ фондының 36 процентҡа артыуын күрһәтә.

Алда торған бурыстарҙы хәл итеүҙә кадрҙар мөһим роль уйнайҙар. Беҙ кадрҙарҙы дөрөҫ урынлаштырыуға, уларҙың белемен күтәреүгә ҙур иғтибар итәбеҙ. Районда семинарҙар, курстар үткәрелә, докладтар, лекциялар ойошторола. Колхоз председателдәренән 40 кеше бер айлыҡ, 6 кеше бер йыллыҡ курсты тамамланы. Курстарҙы бөтәһе 350 кеше уҡып сыҡты.

Партия һәм хөкүмәтебеҙҙең көндәлек ярҙамы менән рухланған беҙҙең районыбыҙҙың игенселәре социалистик игенселектең артабан еңеүҙәре өсөн көрәшәләр.

А. Ардеев,
ВКП(б)-ның Бүҙәк райкомы секретары.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САКАЕВА.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Рус драма театрында — «АМЕРИКА ТАУЫШЫ».
«Октябрь» кинотеатрында — «НАСРЕТДИН БОХАРАЛА».
«Салауатта» — «ДЕМОКРАТИК ГЕРМАНИЯ», «КҮТӘРЕЛГӘН СИЗӘМ».
Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ТАҺИР ҺӘМ ЗӨҺРӘ».

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Ч 01672. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

КЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се йыл сыға.

1950 йыл № 253 (8710) 20 ДЕКАБРЬ шаршамбы

хаҡы 20 тин.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙар бөтә ил буйынса халҡтың ғәйәт ҙур патриотик күтәренкелеге һәм политик активлеге шарттарында үттеләр. Коммунистәр менән партияһыҙҙар блогының кандидаттары өсөн берҙәм тауыш биреп, совет халҡы большевиктәр партияһына, бөйөк юлбашсы һәм учитель иптәш Сталинға үҙенең икһеҙ-сикһеҙ мөхәббәтен һәм бирелгәнлеген яңы көс менән демонстрацияланы.

РСФСР һәм Башҡортостан Верховный Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерәйек!

РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар үткәреү тураһындағы Указдар республикабыҙҙа социалистик ярыштың яңы ҡеүәтле тулҡынын күтәрҙе. Урындағы Советтәргә һайлауҙарға әҙерлек осоронда ғы социалистик ярыш уңыштарын нығытып, Россия Федерацияһы һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар көнөн тағы ла ҙурыраҡ уңыштар менән ҡаршылау өсөн республикабыҙҙың эшселәре, колхозсылары, совхоз һәм МТС работниктәре үҙ өҫтәренә яңы йөкләмәләр алалар.

Һайлауҙар хөрмәтенә арналған социалистик ярышта ҡатнашыусылар үҙҙәренең йөкләмәләрен тоүге көндәрҙә үк практик эш менән нығыталар, производство заданиеларен көн һайын арттырып үтәйҙәр. Ағас әҙерләүселәр араһында бөтә Башҡортостан күләмендә социалистик ярышты башлап алып китеүселәр — Йомағужа районының колхозсылары һайлауҙарға әҙерлек хөрмәтенә ағас әҙерләүҙең йыллыҡ планын срогынан алда үтәргә йөкләмә алғайнылар. Улар, йөкләмәне срогынан алда үтәп, хәҙер инде пландан тыш бер нисә мең кубометр ағас әҙерләнеләр. Был эштә иң алдынғы стахановсылар «Ҡыҙыл Урал» колхозсылары Күсәпов, Арсланов, Вәлитова иптәштәр көн һайын икешәр норма үтәйҙәр. Өфө тимер юлсылары урындағы Советтәргә һайлауҙар көнөн хеҙмәттә яңы уңыштар менән ҡаршы алдылар. Улар 1950 йылда йөк тейәү планын срогынан алда үтәнеләр. Хәҙер Верховный Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдереп, 1951 йыл планын үтәү өсөн эшләйҙәр. Өфө станцияһының дүртенсе бүлексәһендә эшләүсе тимер юлсылар йөк тейәү буйынса биш йыллыҡ планды үтәнеләр. Улар Россия Федерацияһы һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы үҙ өҫтәренә тағы ла ҙурыраҡ йөкләмәләр алдылар. Өфөләге тау оборудованиелере заводында 36 йыл эшләүсе стахановсы формовщик иптәш Кирсанов ике йыллыҡ нормаһы үтәп, алда торған һайлауҙар хөрмәтенә өсөнсө йыллыҡ нормаһы үтәүгә башланы. Колхозсылар, МТС һәм совхоз работниктәре Верховный Советтәргә һайлауҙар көнөн яҙғы сәсеүгә әҙерлек менән бәйләнгән барлыҡ эштәрҙе срогынан алда үтәү менән билдәләргә, юғары урожайға нигеҙ һалырға һәм общественный малсылыҡтың артабан үҫеүен тәьмин итергә һүҙ бирәләр.

Социалистик ярыш совет кешеләренең тормошона ныҡ инеп урынлашты, хеҙмәттең бөтә тармаҡтарын солғап алды һәм, иптәш Сталин әйткәнсә, социализм төҙөүҙең коммунистик методы булып әүерелде. «Социалистик ярыш, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — миллиондарса хеҙмәтсәндәрҙең ижади инициативаһына таяныусы массаларҙың эшмәкәр революцион үҙ-ара тәнҡитенең ҡеүәтләнеше ул». Социалистик ярыш, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү — социалистик общество үҫешенең хәрәкәт иттереүсе көстәре ул.

Ярыш хәҙер промышленность, транспорт, ауыл хужалығы алдында торған төп бурыстарҙы хәл итеүгә йүнәлтелгән. Индивидуаль ярышҡа инеүсе эшселәр эшләп сығарыу нормаларын систематик рәүештә арттырып үтәргә, техниканан яҡшыраҡ файҙаланырға, отлично сифатлы продукция етештерергә, сырьеға һәм материалдарға экономия яһарға йөкләмә алалар. Предприятие һәм цех коллективтәре РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә ярышҡа ҡушылып, дүртенсе квартал планын срогынан алда үтәргә, график буйынса ритмлы эшләргә, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрергә, продукцияның сифатын яҡшыртырға, уның үҙһаҡ тәннәге кәметергә йөкләмә алалар. Үҙ предприятиеларен коллектив стахановсы предприятиеғә әйләндереү өсөн көрәш йәйелдергән фабрикалар, заводтар һаны көндән-көн арта бара. Илебеҙҙә үҙенең новаторлығы менән дан алған инженер Ковалев методы Өфөләге кинемамыҡ комбинатында хәҙер киң рәүештә ҡулланыла. Комбинатта эшселәрҙе стахановсы эш методтарына өйрәтеү юлы менән бөтә коллективте стахановсы коллективҡа әйләндереү өсөн көрәш киң ҡолас алды. Унда эшселәрҙән йөҙәрләгән кеше етә төрлө рационализаторлыҡ приемына өйрәтелде.

— Беҙ Верховный Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышҡа ҡушылып, ошо йылдың ахырына тиклем һәм 1951 йылдың I кварталында тағы ла күп кешене стахановсы эш методтарына өйрәтергә йөкләмә алабыҙ, — ти комбинаттың баш инженеры иптәш Щелянов.

Илебеҙҙең алдынғы кешеләре — завод, транспорт, баҫыу стахановсылары алдынғылыҡ, яңылыҡ һәм прогресс өсөн, производстволағы эске резервтарҙы файҙаланыу өсөн арымай-талмай көрәшергә әҙер булыуҙарын күрһәтәләр.

Ләкин республикабыҙҙа социалистик ярыш йөкләмәләрен үтәмәүсе, артта ҡалыусы хужалыҡ тармаҡтары ла бар әле. Статистика управлениеһенең белдереүенә ҡарағанда, ноябрь айында Башҡорт АССР-ы урман промышленносе буйынса ағас ташыу планы ни бары 52 процентҡа ғына үтәлгән. Башлеспромсоюз артелдәре үҙ пландарын 66 процентҡа ғына үтәгәндәр. Станоктар төҙөү министерствоһының предприятиелере лә ноябрь планын бары тик 81 процентҡа үтәү менән ҡәнәғәтләнгәндәр. Был хужалыҡ тармаҡтарының етәкселәре ошо өҙөклөктән сығыу өсөн эште ҡайтанан ҡорорға, алда торған һайлауҙар хөрмәтенә бөтә халыҡ ярышына ҡушылып, планды тулыһынса һәм арттырып үтәү өсөн көрәшкә үҙ системаларындағы бөтә работниктәрҙе мобилизовать итергә бурыслылар.

Ярыш ни тиклем киңерәк йәйелһә, уға етәкселек тә шул тиклем оператив һәм асыҡ булырға тейеш. Партия һәм профсоюз ойошмалары, хужалыҡ етәкселәре РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә арналған социалистик ярышҡа большевиктәрсә етәкселек итергә, ярыштың көсөн ошо йылдың IV кварталы һәм алдағы йылдың I кварталы пландарын срогынан алда үтәү өсөн, бөтә халыҡ хужалығын артабан тағы ла юғары күтәреү өсөн, артта ҡалыусы хужалыҡ тармаҡтарын алдынғылар кимәленә еткереү өсөн файҙаланырға тейештәр.

Верховный Советтәргә һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярыш йәйелдереп, беҙҙең халҡыбыҙ социалистик государствоның ҡеүәтен тағы ла нығытыу, хужалыҡтың һәм культураның бөтә өлкәләрендә лә әлеппән-әле яңы уңыштарға өлгәшеү дәрте менән тулы.

РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерәйек!

Малсылыҡ работниктәренең уңыштары

Бөрө районының колхозсылары общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан алда үтәү өсөн большевиктәрсә көрәшеп, был өлкәлә ҙур ғына уңыштарға өлгәштеләр. Бөгөнгө көндә райондағы колхоздарҙа 363 малсылыҡ, 105 ҡошсолоҡ, 6 ҡуянсылыҡ фермалары бар. «Берключ», «Красная заря», Андреев, Чапаев, Буденный исемендәге һәм тағы ла күп кенә колхоздар общественный малдарҙы үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын уңышлы үтәнеләр һәм малдар һанын һуғышҡа тиклемге кимәлдән ике-ләтә арттырҙылар. Шулай уҡ райондағы 60-тан артығыраҡ колхоз 1950 йылдағы малсылыҡ үҫтереү планын срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр.

Малсылыҡ работниктәренең социалистик ярышы бигерәк тә урындағы Советтәргә һайлауҙар алды көндәрендә киң йәйелдерелде.

«Берключ» колхозы общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан күп алда үтәү менән бергә, малдарҙың юғары продукты биреүенә өлгәште. Ундағы һауын һыйырҙың һәр берәһенән тик һуңғы 11 айҙа ғына 1500-әр литр һөт һауып алынды, һарыҡтарҙан йөн ҡырҡып алыу пландары ла арттырып үтәлде. Был колхоз тик малсылыҡтан ғына 100 мең һумдан доход ала.

«Матрий—ял» колхозында һыйыр ҡарауы иптәш Николаева уҙған йыл 14 һыйырҙан 14 быҙау алып, юғалтыуһыҙ ҡарап үҫтергәйне. Быйыл уның күрһәткестәре тағы ла юғарыраҡ. Ул 18 һыйырҙан 18 быҙау алды һәм һайлау алды ярышында алған йөкләмәһен намыҫ менән үтәне.

«Горный» колхозының һыйыр һауыусыһы иптәш Пономарева өсөнсө йыл инде районда һыйыр һауыусылар араһында алдынғылыҡты алып килә. Ул ҡараған һыйырҙар бөтәһе лә бестужев тоҡомлолар. Бында һыйырҙарҙан күп һөт алыу өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Бесән яҡшылап парлап, тураҡлап һәм тоҙ һибеп кенә ашатыла. Рацион нигеҙендә фураж бирелеп тора. Иптәш Пономарева быйыл 12 һыйырҙан 12 быҙау алып, уларҙы тулыһынса һаҡлап үҫтерҙе һәм фураждағы һәр бер һыйырҙан 1500-әр литр һөт алды. Хәҙер колхоз 1951 йыл өсөн 150 центнерлаб һөт тапшырҙы.

— Быйыл 36 һарыҡтан 89 бәрәс алдым. Ләкин был сик түгел. Киләсәктә 100 һарыҡтан 250 бәрәс алырға йөкләмә алам һәм быны намыҫ менән үтәйәсәкмен, ти Жданов исемендәге колхоз сабаны иптәш Кузнецова.

«Путь деревни» ауыл хужалығы артеленең суҡа тәрбиәләүсеһе иптәш Иваненконың уңыштары айырыуса ҙур. Ул биш иңә суҡанан 107 суҡа балаһы алған һәм бөтәһен дә юғалтмай үҫтереп килә.

БАШҠАЛАНЫҢ СТАЛИН РАЙОНЫНДА

17 декабрҙә таң төнгө 12 сәғәттә башҡаланың Сталин районындағы участка һайлау комиссиялары һайлау йәшниктәрен астылар һәм бюллетендәрҙе тикшереү һәм тауыштарҙы иҫәпләү эшенә тотондолар.

Иптәш И. В. Сталин Мәскәү ҡала Советына депутатлыҡҡа һайлау өсөн тауышҡа ҡуйылған 90-сы номерлы округтың 23-сө һайлау участкаһы территорияһында 2.024 һайлаусы регистрацияланған. Һайлауҙарҙа улар бөтәһе лә ҡатнашҡандар. Бынан тыш, участкала «Тауыш биреү хоҡуҡына таныҡма» алып килгән 1.014 кеше тауыш биргән.

Бюллетендәр бөтәһе лә ярарлы тип табылды, 3.038 бюллетендең бөтәһендә лә иптәш И. В. Сталинға тауыш бирелгән.

Иптәш И. В. Сталин Мәскәү өлкә Советына депутатлыҡҡа һайлау өсөн 2-се номерлы һайлау округының 10 участкаһында тауышҡа ҡуйылды. Тауыштарҙы иҫәпләү шуны күрһәтте: 10 участканың бөтәһендә лә шулай уҡ һайлаусылар 100 проценте менән һайлауға килгәндәр. Унда ла тауыш биреүҙә ситтән килгән күп кенә кеше ҡатнашҡан.

Беренсе участкала 2.306 һайлаусы регистрацияланған. Һайлауҙарҙа 2.306 кеше бөтәһе лә ҡатнашҡан. Шул уҡ участкала, бынан тыш «Тауыш биреү хоҡуҡына таныҡма» буйынса 2.173 кеше тауыш биргән.

10 участканың бөтәһендә лә барлыҡ бюллетендәр ярарлы тип табылды. Иҫәпләү, һайлаусыларҙың бөтәһенең дә үҙ тауыштарын иптәш И. В. Сталинға биргәнлектәрен күрһәтте. Шулай итеп, иптәш И. В. Сталин хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала һәм Мәскәү өлкә Советтәренә депутат итеп берҙәм рәүештә һайланды.

Бер нисә йөҙ бюллетенгә һайлаусылар Иосиф Виссарионович **Сталинға** ҡайнар мөхәббәт, рәхмәт һәм ҡотлау һүҙҙәре яҙғандар.

1950 йылдың 17 декабрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына һайлауҙарҙың йомғаҡтары тураһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына һайлауҙар буйынса ҡала һайлау комиссияһының белдереүе

Ҡала һайлау комиссияһы 1950 йылдың 17 декабрендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына һайлауҙарҙың йомғаҡтары тураһында тулы мәғлүмәттәр тапшыра.

1950 йылдың 18 декабрендә иртәнге 5 сәғәткә Мәскәү ҡала һайлау комиссияһына хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү ҡала Советына һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһында бөтәһе 1667 участка һайлау комиссияһының мәғлүмәттәре нигеҙендә төҙөлгән мәғлүмәттәр округ һайлау комиссияларынан килде.

Бөтә участка һайлау комиссияларынан алынған мәғлүмәттәр нигеҙендә, Мәскәү ҡала Советына депутаттар һайлауҙа теркәлгән һайлаусыларҙың дөйөм һанының 99,99 проценте ҡатнашҡан.

1452 һайлау округының бөтәһендә лә тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың дөйөм һанының 99,79 проценте коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаттарына тауыш биргән. Тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың дөйөм һанынан 0,21 проценте депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарға ҡаршы тауыш биргән.

«РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 108-се статьяһы нигеҙендә 15 бюллетень ярамһыҙ, тип табылды.

Мәскәү ҡала һайлау комиссияһы «РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 53-сө статьяһы нигеҙендә, һәр бер һайлау округы буйынса материалдарҙы ҡарап, Мәскәү ҡалаһындағы 1452 һайлау округының бөтәһе буйынса ла Мәскәү ҡала Советына һайланған депутаттарҙы регистрацияланы.

Һайланған депутаттар бөтәһе лә коммунистәр менән партияһыҙҙар блогының кандидаттары булып торалар.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Мәскәү Советына һайлауҙар буйынса ҡала һайлау комиссияһы.

Һайлауҙарҙан һуң беренсе көндә

ЛЕНИНГРАД. Ленин ҡалаһы хеҙмәтсәндәре производство заданиеларен срогынан алда үтәү өсөн, отлично сифатлы продукция етештереү өсөн ярышты дауам итәләр. РСФСР Верховный Советына буласаҡ һайлауҙар хөрмәтенә социалистик йөкләмәләр алыналар.

Сталин исемендәге металл заводында атаҡлы тимерсе, Сталин премияһы лауреаты А. И. Рябов һайлау алды вахтаһын оҙайтырға тәҡдим итте һәм 1951 йылдың 1 квартал планын 18 февралгә үтәргә йөкләмә алды. Турбина төҙөүселәр уның өлгөһөн күтәреп алдылар. 18 декабрҙә стахановсы А. Г. Красноселов, ҡеүәтле турбина өсөн деталдәр эшкәртеп, нормаһы 300 процентҡа үтәне. Разметчик М. И. Рыжин һәм сварщик И. В. Аловаев шулай уҡ смена заданиеһен өс тапҡырға арттырып үтәнеләр. Был цехтың тиҫтәләгән эшселәре икешәр норма бирҙеләр.

КИЕВ. Машиналар төҙөү заводының коллективы 18 декабрҙә ҙур күтәренкелек менән эшләне. Ҡыйнаусылар, монтажсылар, слесарҙар һәм токарҙарҙың иң яҡшы бригадалары смена заданиеларен 200 — 250 процентҡа үтәнеләр. Механик цех монтажсыларының иптәш Гулзиный етәкселек иткән бригадаһы смена заданиеһен ике тапҡырҙан ашыуыраҡҡа арттырып үтәне. Ошо уҡ цехта иптәш Негода етәкселек иткән ҡыйнаусылар бригадаһы, шулай уҡ норманы ике тапҡырға арттырып үтәне. «Большевик» машиналар төҙөү заводының коллективы фидаҡәр хеҙмәт итә. Ҡаҙан цехы эшселәре 18 декабрҙә кис сменаның һуңғы өс сәғәтендә заданиеһән тыш продукция бирҙеләр.

«Укркабель», «Трансигнал» заводтарының, быяла-термос заводының һәм Украина башҡалаһының башҡа предприятиеларенең коллективтәре һайлауҙарҙан һуңғы беренсе көндә шулай уҡ стахановсы хеҙмәт менән билдәләнеләр.

ВИЛЬНЮС. Михаил Тур етәкселек иткән котельщиктәр бригадаһы эшләгән Вильнюс паровоздар ремонтлау заводының участкаһында 18 декабрҙә төшкө ашҡа туҡталыр алдынан ал вымпел барлыҡҡа килде. Стахановсы коллектив ҡаҙандың ярылыҡ частәрен ремонтлауҙа смена заданиеһен 4 сәғәт эсендә үтәне.

Вильнюс стандарт йорттар комбинатында эшселәрҙең күпселеге 18 декабрҙә көндәҙге норма иҫәбенә һуңғы продукцияны төшкө аш ваҡыты етеүгә тапшырҙы. Ҡыйнау цехында 6 квартиралы һүтелеп йыйыла торған ҙур йорт өсөн деталдәр әҙерләүҙе тамамланылар. Был, предприятие тарафынан Грозный нефтселәре өсөн планға ҡарата өҫтәмә рәүештә эшләп сығарылған 5-се йорт.

18 декабрь. (ТАСС).

Өфө ҡала Советына һайлауҙарҙың һөҙөмтәләре тураһында ҡала һайлау комиссияһының белдереүе

1950 йылдың 17 декабрендә, йәкшәмбе көндә, ҡалала хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советына депутаттар һайлау булып үтте. Тауыш биреү бөтә урындарында ваҡыт менән иртәнге 6 сәғәттә башланды һәм 17 декабрҙә төнгө 12 сәғәттә бөтә ерҙә лә тауыш биреү тамамланды.

Округ һайлау комиссиялары Өфө ҡала Советына депутатлыҡҡа кандидаттар өсөн бирелгән тауыштарҙы иҫәпләүҙе 18 декабрҙә иртәнге 6 сәғәткә тамамланылар.

Бөтә 340 һайлау округы буйынса, һайлаусылар исемлектәренә индерелгән һайлаусыларҙың 99,89 проценте ҡатнашты. Депутатлыҡҡа коммунистәр менән партияһыҙҙарҙың блогы тарафынан күрһәтелгән кандидаттар һайлауҙарҙа тулы еңеүгә өлгәштеләр.

Тулы мәғлүмәттәргә ҡарағанда, коммунистәр менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн, тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың 99,3 проценте тауыш бирҙе.

Һайлауҙар ҙур патриотик күтәренкелек һәм халыҡтың политик активлеге шарттарында үтте. Ул совет халҡының морально-политик берҙәмлегенең ғәйәт ҙур демонстрацияһы булды.

Өфө ҡала Советына һайлауҙар буйынса ҡала һайлау комиссияһы.

РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына кандидаттар күрһәтеү

ВЦСПС Үҙәк һайлау комиссияһы составына иптәш Л. Н. Соловьевты тәҡдим итә

18 декабрҙә ВЦСПС президиумы, профессиональ союздарҙың етәксе работниктәре ҡатнашлығында, РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына ВЦСПС-тан кандидатура күрһәтеү тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе.

ВЦСПС председателе иптәш Кузнецов Президиумдың ултырышын асып, профессиональ ойошмалар совет органдарына үткәрелгән бөтә һайлауҙарҙа ла актив ҡатнашлыҡ иттеләр һәм, партия ойошмалары етәкселегендә, һайлаусылар араһында киң рәүештә ойоштороу һәм агитацион-массовый эш алып барҙылар, тип айырыуса әйтеп үтте.

Үткән һайлауҙар кеүек үк, Россия Федерацияһы Верховный Советына һайлауҙар буйынса һайлау кампанияһы ла хеҙмәтсәндәр массаларының политик һәм производство активлеген артабан күтәреү һәм уларҙы большевиктәр партияһы, совет халҡының бөйөк юлбашсыһы иптәш И. В. Сталин тирәһенә туплау нигеҙендә юғары политик кимәлдә үткәрелергә тейеш.

ВЦСПС секретаре иптәш Осипов РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына ВЦСПС-тан ВЦСПС секретаре иптәш Л. Н. Соловьевты күрһәтергә тигән тәҡдим индерҙе.

Иптәш Осиповтың тәҡдиме берҙәм рәүештә хупланды.

«РСФСР Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 36-сы статьяһына ярашлы рәүештә, ВЦСПС Президиумы РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына ВЦСПС секретаре иптәш Леонид Николаевич Соловьев кандидатураһын күрһәтергә һәм РСФСР Верховный Советы Президиумынан уны Үҙәк һайлау комиссияһының члены итеп раҫлауын һорарға бер тауыштан ҡарар итте.

(ТАСС).

Иптәш А. Н. Шелепин—Бөтә Союз Ленинсе Коммунистик Йәштәр Союзынан кандидат

ВЛКСМ Үҙәк Комитеты 18 декабрҙә РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына комсомолдан кандидатура күрһәтеү тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе һәм Бөтә Союз Ленинсе Коммунистик Йәштәр Союзынан Үҙәк һайлау комиссияһына ВЛКСМ Үҙәк Комитеты секретаре Александр Николаевич Шелепинде тәҡдим итергә тигән ҡарар сығарҙы.

ВЛКСМ Үҙәк Комитеты РСФСР Верховный Советы *Президиумына* иптәш А. Н. Шелепинде Үҙәк һайлау комиссияһының члены итеп раҫлауын һорап мөрәжәғәт итте.

(ТАСС).

Ишембай нефтселәренең кандидаты

Ишембай. (19 декабрь, телефон аша). Буранһы тауҙарының итәгенә икенсе промыселдең скважиналары урынлашҡан. Унда ғәҙәттән тыш йәнлелек. Уның коллективы «Ишембайнефть» тресында алдынғы сафта бара. Ул, трест күләмендә беренсе булып, сталинсы биш йыллыҡта үҙенә бирелгән планды срогынан алда август айында уҡ үтәне. Промысел коллективы, Бөтә Союз социалистик ярышында һәм иптәш Сталинға яҙған хатта алған йөкләмәһен намыҫ менән үтәп, йыллыҡ программаны 4 декабргә тамамланы. Промысел һәр эштә алдынғы. Производствоға яңылыҡтар индереү, уны камиллаштырыу буйынса ла бында бик күп эштәр эшләнде.

Шуға күрә лә коллектив ҙур шатлыҡ кисерә. Коллектив, Башҡортостанда беренсе булып, РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына кандидат күрһәтеү бәхетенә эйә булды.

Төшкө аш ваҡытында нефтселәр промыселдең ҡыҙыл мәйҙанына йыйналдылар. Фидаҡәр хеҙмәткә бирелгән достойн баһаны күреү уларҙың һәр берәһе өсөн шатлыҡ ине. Тик кемде күрһәтергә, нефтселәр был турала уйлаштылар. Промыселда алдынғы кешеләр аҙ түгел. Стахановсылар, новаторҙар күп. Төрлө органдарға һайланылып, улар коллективтың ышаныстарын аҡлайҙар. Ләкин был юлы нефтселәрҙең фекере үҙҙәренең промыселендә стахановсы эште ойоштороусы, новаторсылыҡ эшенә етәкселек итеүсе, йәштәрҙе нефтселәрҙең ҡатмарлы профессияһына өйрәтеүсе тәжрибәле нефтсе, ер аҫты ремонтсыларының өлкән мастеры, Социалистик Хеҙмәт Геройы Аҡмал Ғилфан улы Вахитовҡа туҡталды.

Йыйылышта сығып һөйләүсе Игнатьев, Стародубов, Понарин, Загороднев иптәштәр, А. Г. Вахитовҡа характеристика биреп, уның өсөн государство интерестәре, коммунизм һәм тыныслыҡ өсөн көрәшеү, халыҡҡа хеҙмәт итеү бөтәһенән юғары икәнлеген әйттеләр, ул үҙен эшлекле ойоштороусы, яҡшы етәксе-общественник итеп таныттығы, тинеләр.

Йыйылыш РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составына Аҡмал Ғилфан улы Вахитовтың кандидатураһын бер тауыштан күрһәтте. Иптәш А. Ғ. Вахитовтың кандидатураһын «Ишембайнефть» тресының башҡа промыселдәре, нефть эшкәртеү заводы һәм башҡа предприятиеларҙең коллективтәре лә яҡланылар.

Б. Мөрҙәғәлиев.
(Үҙ хәбәрсебеҙ).

Башҡорт халҡының тоғро улы

И. С. Игнатьев — икенсе промыселдең комсомолец-йәштәр участкаһы мастеры

Аҡмал Ғилфан улы Вахитов — большевиктәр партияһының һәм башҡорт халҡының тоғро улы. Ул етәкселек иткән ер аҫты ремонтсыларының бригадалары айҙан-айға производство планын арттырып үтәйҙәр. Иптәш Вахитов беҙҙең промыселда ғына түгел, бөтә Көнсығыш райондарыбыҙҙағы нефть промышленносенең новаторы, ул хеҙмәткә яңы методтарҙы ҡыйыу индереүсе. Промысел коллективы өлгәшкән уңыштарҙа уның хеҙмәте ҙур урын ала. Ул—Үҙәк һайлау комиссияһына беҙҙең достойн кандидат.

Беҙҙең өлкән мастер

Загороднев — икенсе промыселдең ер аҫты ремонтсылары мастеры

Мин Аҡмал Ғилфан улы Вахитовтың кандидатураһын яҡлайым. Беҙ уның коллектив намыҫын аҡлаясағын беләбеҙ.

Ул промыселдең дөйөм уңышын күтәреүгә, нефть промышленносы өсөн кадрҙар әҙерләүгә күп көс һалды. Мин үҙем дә унда ключник булып эшләй башлағайным. Янэин, Исхаков кеүек күп кенә мастерҙарҙы ла ул эшкә өйрәтте.

Иптәш Вахитов Тыуған илгә, большевиктәр партияһына тәрән бирелгәнлек менән эшләй, нефть сығарыу производствоһын арымай-талмай камиллаштыра. Ул — нефть өсөн тыуған кеше.

Лайыҡлы кандидат

М. С. Стародубов — икенсе промыселдең механика цехы слесары

РСФСР Верховный Советына һайлауҙарҙа Үҙәк һайлау комиссияһына кандидат күрһәтеүебеҙ менән сикһеҙ шатмын. Үҙ кандидатыбыҙ—нефтселәр кандидаты данлы мастерҙы күрһәтеүгә бөтә йөрәктән ҡушылам.

А. Ғ. Вахитов үҙенең көсө, тәжрибәләре, бик күп рационализаторлыҡ тәҡдимдәре менән нефть промышленносендәге байтаҡ ҡына мөһим мәсьәләләрҙе хәл итте. Ул — Кафаров методын эш менән яҡлаусы. Иптәш Вахитовтың етәкселегендә промыселдең ер аҫты ремонтсылары скважиналарҙың ремонт араһындағы эшләү срокларын 250 көнгә еткерҙе. Ул Башҡортостанда беренсе булып скважиналарҙы гарантия менән ремонтлау инициативаһын күтәрҙе.

Беҙҙең кандидатыбыҙ — А. Ғ. Вахитов халыҡ ышанысын намыҫ менән аҡлар.

Социалистик Хеҙмәт Геройы

Понарин — икенсе промыселдең газосварщигы

Ер аҫты ремонтсыларыбыҙҙың өлкән мастеры А. Ғ. Вахитов — ҡарт нефтселәрҙән һанала. Ул нефть промышленносендә 30 йылға яҡын эшләй. Беҙҙең промыселда эшләй башлауына ла 14 йыл.

Иптәш Вахитов ҡаланың общественный тормошонда актив ҡатнаша. Ул Ишембай ҡала Советының даими депутаты — халыҡ хеҙмәтсеһе буларaҡ, ҡаланы төҙөкләндереү, хеҙмәтсәндәрҙең көнкүрешен яҡшыртыу, һаулыҡ һаҡлау һәм уҡыу-уҡытыу эштәрен юғары кимәлгә ҡуйыу өсөн дә ҙур көс һалды.

Ул Үҙәк һайлау комиссияһына ла беҙҙең ышанысыбыҙҙы аҡлар.

ПАРТИЯ ТОРМОШО

Политик түңәрәктәрҙә уҡыусыларҙы дәрескә үҙ алдына әҙерләнеүгә өйрәтеү

Киров районының тәжрибәле пропагандистары түңәрәктә уҡыусыларҙың китап өҫтөндә эшләүҙәренә беренсе көндәрҙән үк уны булдырыуға ныҡ иғтибар итәләр. Уҡыусыларҙың китап һәм әҙәбиәт өҫтөндә системалы эшләүҙәрен булдырыу түңәрәктәрҙең уңышлы эшләүҙәрендә, марксизм-ленинизм теорияһын үҙләштереүҙә хәл иткес шарт булып тора. Был ҡатмарлы эштә, әлбиттә, бөтә кешегә лә яраҡлы булған бер төрлө ҡағиҙә юҡ, ләкин ҡайһы бер пропагандистарҙың был өлкәләге ыңғай һөҙөмтә биргән эш тәжрибәләре бар. Алдынғы пропагандистарҙан Булатов (республика прокуратураһы), Ковальчук (радио завод), Ғилемханов (БАССР Министрҙар Советы) һәм башҡа иптәштәрҙең эш тәжрибәләре: дәрескә уҡыусыларҙың өйҙә әҙерләнеүҙәрен, китап өҫтөндә эшләүҙәрен булдырыуҙы беренсе сара итеп ҡуйыу уларҙа дәрес менән ҡыҙыҡһыныу тыуҙырыуын күрһәтә. Ә уҡыусыларҙың дәрес менән ҡыҙыҡһыныуҙары үҙ алдына эшләүҙең төп шарты булып тора.

Пропагандист иптәш Ковальчук бының өсөн түңәрәктең нәүбәттәге дәресендә былай эшләй: тикшереләсәк тема буйынса һөйләргә теләүселәрҙең береһенә һүҙ биреп, уның үҙе аңлағанынса һөйләп бирергә, ә башҡаларға уны иғтибар менән тыңлап ултырырға ҡуша. Һөйләүсе үҙ фекерен әйтеп бөткәс, ул башҡаларға, — «Кем өҫтәргә, тағы ла аныҡларға теләй», — тип мөрәжәғәт итә. Беренсе дәрестәрҙә һөйләргә теләүселәр ҙә, өҫтәүселәр ҙә, төҙәтмә индереүселәр ҙә аҙ була, әлбиттә. Ғәҙәттә, улар «өҫтәргә бер нәмә лә юҡ, һөйләүсе бөтәһен дә әйтте», тип яуап бирәләр. Был хәлдә иптәш Ковальчук үҙе уларға ярҙамға килеп: ә һуң был турала мәсьәлә асыҡландымы, бына былай һорауҙарға яуап бирелдеме, тип өҫтәмә һорауҙар ҡуя.

Шул рәүешсә әҙмә-әҙ эш алып барыу уҡыусыларҙы иғтибар менән тыңларға, асыҡланмаған мәсьәләләрҙе асыҡларға, ул мәсьәләләр буйынса үҙ фекере менән сығыш яһарға өйрәтә. Һөҙөмтәлә тыңлаусыларҙа айырым асыҡланып бөтмәгән мәсьәләләр буйынса һорауҙар арта, бирелгән яуап менән ҡәнәғәтләнмәүселәр үҙҙәре нисек аңлауҙары тураһында сығып һөйләйҙәр. Шулай итеп фекер алышыу башлана, һөйләүселәр һаны ныҡ арта.

Бында иң мөһиме шул, — был рәүешсә эш алып барыу арҡаһында уҡыусыларҙа дәрес менән ҡыҙыҡһыныу тыуа, уларҙа дәрескә өйҙә әҙерләнеп килеү ныҡ кәсәйә. Уҡыусылар, ғәҙәттә, пропагандист күрһәткән әҙәбиәтте уҡып конспект яҙып киләләр. Хатта улар менән генә ҡәнәғәтләнмәйенсә, үҙҙәре яңы әҙәбиәт табып та уҡыйҙар, дәрескә әҙерләнеү ваҡытында консультациялар алалар — ғөмүмән уларҙың активлеге ныҡ күтәрелә.

Иптәш Булатов етәкселек иткән түңәрәктә лә дәрестәр йәнле үтәләр. Ул ғәҙәттә, дәрестә, тема тикшерелгәндә уҡыусылар араһында фекер алышыу булдырырға тырыша, шул маҡсат менән айырым һорауҙар ҡуя һәм һәр кем быны нисек аңлай, уларға сығып һөйләргә тәҡдим итә. Ысындан да ҡуҙғатылған мәсьәлә буйынса төрлө фекерҙәр тыуып фекер алышыу һәм бәхәс тоҡанып китә.

Шуны әйтергә кәрәк, Ковальчук, Булатов, Ғилемханов һәм башҡа алдынғы пропагандистар дәрескә өйҙә әҙерләнмәйенсә килеүселәрҙе шелтәләү, уларҙың исемлектәрен партбюро секретарена биреү кеүек формаль саралар күреү менән генә сикләнмәйенсә, уҡыусылар менән айырым индивидуаль беседалар үткәрәләр, дәрескә ни өсөн әҙерлекһеҙ килеүҙең сәбәбен асыҡларға тырышалар, кәрәк булғанда уларға айырым ярҙам ойошторалар, улар менән индивидуаль эш тә алып баралар. Был рәүештә эш алып барып, улар уҡыусыларҙы китап өҫтөндә эшләргә өйрәтәләр, конспект яҙырға күнектерәләр. Бигерәк тә китапты ҙур иғтибар менән уҡырға, уның йөкмәткеһен аңларға, уға анализ яһарға, төп мәсьәләләрҙе башҡаларҙан айырып алырға өйрәтәләр. Уҡыған материалды анализирлағас йомғаҡ яһау, уны ҡыҫҡаса дәфтәргә яҙыу— конспект төҙөүгә өйрәнәләр.

Китапты уҡығанда уны бирелеп уҡыу ҙа — башҡа эштәр менән мауыҡмау ҙа ҙур роль уйнай. Унан ары яҙған конспектте дәрескә килеү алдынан бер ҡабат ҡарап сығыу, өйрәнелгән теманың үткән темалар менән бәйләнешлә аңлатыу уҡыусыларға үтеләсәк теманы асыҡ һөйләп биреүгә ярҙам итә.

А. Ғиматов,

ВКП(б)-ның Киров райкомы пропагандисы.

Тәүге һөҙөмтәләр

Партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙар башланыуға ике айҙан артыҡ ваҡыт үтеп китте. Беҙ хәҙер тәүге айҙарҙың һөҙөмтәһенә анализ яһай алабыҙ.

Райондағы тәүге партия ойошмалары быйыл былтырғыға ҡарағанда партия уҡыуҙарын бөрҙәмерәк һәм ҙур әҙерлек менән башланылар. Бөтә коммунистар ҙа уҡыуға ылыҡтырылған, түңәрәктәр белемле пропагандистар менән комплектләнде. Уҡыуҙар башланыр алдынан ВКП(б) райкомының агитация һәм пропаганда бүлеге пропагандистар менән семинар үткәрҙе һәм хәҙер ҙә үткәреп бара. Күп кенә занятиеларҙың сифатын тикшерҙе. Тәүге партия ойошмаларының секретарҙәре лә быйыл идеологик эшкә ныҡыраҡ иғтибар итәләр. Миҫалға Джалиев иптәш етәкселек иткән партия ойошмаһын алайыҡ. Бында уҡыуҙар башланғандан бирле бер генә коммунистең дә занятиене ҡалдырғаны, йәки һуңлағаны юҡ. Иптәш Джалиев үҙе пропагандист. Ул занятиега ҙур әҙерлек менән килә. Материалды ябай, аңлайышлы тел менән һөйләп бирә. Тәүге сығанаҡтарҙы, иллюстрация альбомын һәм художестволы әҙәбиәтте урынлы ҡуллана. Шулай уҡ ул ваҡытты ла дөрөҫ файҙалана, һәр глава өсөн күпме сәғәт бирелгәнлеген, ниммәләрҙе өйҙә уҡырға, конспектировать итергә кәрәклеген иҫкәртеп ҡуя. Ауырыраҡ урындарҙа оҙағыраҡ туҡтала, һәр бер тыңлаусы ныҡлап аңлап етмәйенсә, алға китмәй. Был метод менән уҡыу һәр теманы ныҡ үҙләштерергә һәм хәтерҙә оҙаҡ ҡалдырырға ярҙам итә. «Беҙ һөйләргә түгел, уҡырға, тыңларға килдек» тип иренеберәк йөрөүселәр өсөн дә артабан иренеп йөрөргә юл ҡалдырмай. Һәр коммунист занятиега әҙерләнеп, конспект яҙып килә.

Йәш пропагандист Хәбибетдинова Маһира (Түбән Ташлы ауылы) етәкселек иткән түңәрәктең дә уңышлы эшләүен күрһәтке килә. Иптәш Хәбибетдинова үҙе материалды төрлө яҡтан тәрән итеп өйрәнә, уҡытыу методикаһына ҙур иғтибар итә, конспект төҙөргә өйрәтә, өйҙә нисек уҡырға кәрәклеген һөйләй. Был дөйөм белемдәре түбәнерәк коммунистар өсөн бик әһәмиәтле. Сөнки түңәрәктә белеме төрлө кимәлдә булған коммунистар бар.

Иптәш Хәбибетдиноваға партия ойошмаһының секретаре Хәлиҡов иптәш ныҡ ярҙам итә. Дөйөм уҡыу кәңәп һәр коммунист белһә лә, ул иртәгә уҡыу булаһы көндә һәр коммунистең өйҙә булыу-булмауын, ҡайҙа, ниндәй эшкә билдәләнгәненең тикшереп сыға. Кәрәкле карталар, материалдар менән тәьмин итергә булыша. Шулай уҡ «Түңәрәк», «Беренсе май» һәм башҡа бик күп колхоздарҙағы ойошмаларҙа ла политик уҡыуҙар партия ойошмаларының иғтибар үҙәгендә тора. Уҡыу барышы йыйылыштарҙа ҡуйып тикшерелә. Етешһеҙлектәр ваҡытында бөтөрөлөп бара.

Ләкин әле бөтә ойошмаларҙа ла эштәр былай ҡуйылмаған. Иптәш Кокунин етәкселек иткән партия ойошмаһында, «Красная звезда» колхозы ерҙәһендәге партия ойошмаһында тәүге занятиелар өҙөлдө. Уларҙа һаман да әле занятиеларҙа коммунистар тулыһынса ҡатнашмайҙар. Занятиелар күңелһеҙ үткәрелә. Тыңлаусылар материалды һай үҙләштерәләр.

Түңәрәк етәкселәре (Борисов, Ғәлләмова) пропагандистар өсөн ойошторолған семинарға килмәйҙәр. Был партия ойошмалары партия уҡыуҙарының барышы тураһындағы мәсьәләне партия йыйылышына ҡуйып тикшергәндәре юҡ.

Партия мәғарифе селтәрендә тәүге эш һөҙөмтәһе шуны күрһәтә. Партия ойошмалары секретарҙәре партия мәғарифе эшен системалы рәүештә контролгә алып, уға ярҙам итеп килгән урында партия уҡыуҙары юғары идея-политик кимәлдә үтәләр, ә партия ойошмалары секретарҙәре коммунистарҙың политик уҡыуҙары менән ҡыҙыҡһынмаған урында занятиелар ваҡытында үткәрелмәйҙәр, уҡыуҙарҙың сифаты түбән.

Был хаталар һис шикһеҙ төҙәтелергә тейеш. Партияның тәүге ойошмалары һәм ВКП(б) район комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн йылдам саралар күрергә бурыслы.

М. Маннуров,

ВКП(б)-ның Шаран райкомы пропагандисы.

Партия уҡыуҙарына әһәмиәт бирмәйҙәр

Ҡыйғы районы Жданов исемендәге колхоз (Асылғужа ауыл Советы) ерҙәһендәге тәүге партия ойошмаһында партия-политик эш бик насар ҡуйылған.

Был партия ойошмаһында 11 коммунист тора. Уларҙың береһе урта белемле, 7-һе башланғыс белемле, 3-һе уҡыйҙа белмәй. Бында ВКП(б) тарихен өйрәнеү буйынса йыл һайын түңәрәк төҙөлә һәм унда уҡыусылар йыл һайын ҡыҫҡаса курстың IV главаһына етәләр ҙә туҡталалар. Быйыл да түңәрәк төҙөлеп, ВКП(б) тарихен баштан башларға булғайнылар. Ләкин бына ноябрь айы ла үтеп китте, ә түңәрәктә занятие башланғаны юҡ әле. Түңәрәк етәксеһе иптәш Моғәфуров занятие буласаҡ көндә кешеләрҙе тәнгә тиклем көтөп ултыра ла ҡайтып китә.

Шуныһы характерлы, партия уҡыуҙары башланыр алдынан (сентябрь айында) был мәсьәлә партия йыйылышына ҡуйылғайны. Ул йыйылышта ВКП(б)-ның Ҡыйғы район комитетының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире иптәш Фәссахов та ҡатнашты. Был йыйылышта ҡайһы бер коммунистар ВКП(б) тарихен үҙ алдына өйрәнеп буламы, тип һорау биргәйнеләр, иптәш Фәссахов уларға «булмай» тип кенә яуап ҡайтарҙы. Хәҙер коммунистар түңәрәк занятиеларын көтөп, үҙ алдына ла уҡымайҙар.

Был хәл партияның Ҡыйғы район комитетына билдәле, шулай ҙа әлегә бер сара ла күрелгәне юҡ.

М. Миндияров.

Күренекле совет скульпторы, СССР художестволар Академияһының действительный члены, атҡаҙанған искусство эшмәкәре, Сталин премияһы лауреаты, профессор Н. В. Томскийға 19 декабрҙә 50 йәш һәм ижади эшмәкәрлегенә 25 йыл тулды.

Быйыл сирек быуат элек Ленинградтағы Революция музейенең залдарында художество бүлегенең исәбенә скульптор Николай Томскийҙың эштәре: «Ленин бала сағында» һәм «Женева конференцияһында В. И. Ленин» тигән эштәре күргәҙелгән. Уның был беренсе эштәре үк йәмәғәтселектең иғтибарын үҙенә йәлеп иттеләр.

25 йыл эсендә эшмәкәрлек осоронда П. В. Томский Бөйөк Октябрь социалистик революцияһының һәм Совет государствоһының юбилейҙарына В. И. Ленин һәм И. В. Сталиндең күп кенә монументтарын барлыҡҡа килтерҙе. Ул С. М. Кировтың образын скульптурала мәңгеләштереү өсөн оҙаҡ йылдар эшләне.

Даңлы летчиктар — И. Н. Кожедуб, А. П. Покрышкин, М. Г. Гареев һәм А. С. Смирновтың Н. В. Томский тарафынан эшләнгән скульптуралары Третьяков галереяһында тора.

Хәҙер скульптор 1951 йылда буласаҡ Бөтә Союз художество күргәҙмәһе өсөн И. В. Сталин монументы һәм Бухарестағы государство художество музейе өсөн И. В. Сталиндең мәрмәр таштан эшләнгән статуяһы өҫтөндә эшләй. Бер үк ваҡытта Н. В. Томский В. И. Лениндең ике метр оҙонлоғондағы фигураһы, Бородино өсөн М. И. Кутузов, С. М. Киров һәйкәлдәре, В. И. Ленин, И. В. Сталин, С. М. Киров һәм В. Г. Белинскийҙың мәрмәр портреттарын эшләй.

Һүрәттә: Н. В. Томский үҙенең кабинетында.

Ал. Лесс фотоһы. (ТАСС фотохроникаһы).

ТӨРЛӨҺӨНӘН

◆ Харьков өлкәһе. Харьков районының Буденный исемендәге колхозының малсылыҡ фермаһында күп хеҙмәт талап иткән эштәр 80 процент механизациялаштырылған. Махсус һаҙлаштырылған цехта электр моторҙары аҙыҡ әҙерләүсе машиналарҙы хәрәкәткә килтерәләр. Уларҙы малдарға бирергә өсөн асылмалы тимер юлы эшләнгән, автоматик һыу эсергестәр ҡуйылғандар.

◆ Ҡаҙағстан колхоздарында 362 мең баш һарыҡтың йөнө күсмә электр агрегаттары менән ҡырҡылды. Был, 70 тонна йөнгә экономия яһаны, башҡа эштәр өсөн йөҙәрләгән колхозсыларҙы бушатты.

18 декабрь. (ТАСС).

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советында

Бөтә Союз Ауыл хужалығы Күргәҙмәһенә әҙерлек тураһында

Ошо көндәрҙә Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ултырышында Туймазы, Шишмә һәм Борай райондарында Бөтә Союз ауыл хужалығы Күргәҙмәһенә әҙерлектең барышы тураһында мәсьәлә ҡаралды. Был райондарҙың колхоздарында, МТС-тарында һәм совхоздарында күргәҙмәгә әҙерлек эше сиктән тыш насар бара, тип билдәләнде.

Туймазы, Шишмә һәм Борай райондарындағы күргәҙмәгә әҙерлек комиссиялары ауыл хужалығы күргәҙмәһенә кандидаттар һайлап алыу һәм уға ҡатнашыу хоҡуҡтары һәм шарттары тураһында аңлатыу эштәрен башламағандар; колхозсылар, МТС һәм совхоз эшселәре араһында аңлатыу эштәре алып бармайҙар. Туймазы һәм Шишмә райондарында күргәҙмәгә натураль экспонаттар йыйыу планы үтәлмәне, ә Борай районында был план өҙөлдө.

Туймазы районында йыйылған экспонаттарҙы һаҡлау эше ойошторолмаған. Шул арҡала бында ҡиммәтле экспонаттарҙың боҙолоу факттары бар. Мәҫәлән, Ғафуров исемендәге колхозда экспонат итеп алынған 20 төрлө күпйыллыҡ үҫемлеге күгәргән, орлоҡтары ҡойолған. Тимирязев исемендәге колхозда бойҙай көлтәләре насар һаҡланалар.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы юғарыла күрһәтелгән райондарҙа Бөтә Союз ауыл хужалығы Күргәҙмәһенә әҙерлектең барышындағы был етешһеҙлектәрҙе түҙеп торғоһоҙ, тип иҫәпләй.

1951 йылда Мәскәүҙә асыласаҡ Бөтә Союз ауыл хужалығы Күргәҙмәһенә әҙерлекте киң йәйелдереү өсөн Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы махсус ҡарар ҡабул итте. Был ҡарар нигеҙендә Туймазы, Шишмә һәм Борай район Советтары исполкомдары председателдәре Салихьянов, Шестаков һәм Ғаязов иптәштәр күргәҙмәгә әҙерлекте яҡшыртырға бурыслылар. Был эштә район ауыл хужалығы бүлектәре, колхоз етәкселәре, МТС һәм совхоз директорҙары әҙерлекте йәйелдерергә тейештәр. Бөтә Союз ауыл хужалығы Күргәҙмәһенең баш комитеты тарафынан билдәләнгән шарттар нигеҙендә кандидаттар һайлап алыу, экспонаттар туплау һәм массалар араһында киң аңлатыу эштәре алып барырға кәрәк. Кандидаттарҙы асыҡлауҙа әрләтелгән колхоздарға ныҡ иғтибар итергә тейеш. Натураль экспонаттарҙың ныҡлы һаҡланыуын һәм өҫтәмә экспонаттар тупланыуын тәьмин итергә кәрәк.

Күргәҙмәлә ҡатнашыуға һайланған малдар — йылҡылар, мөгөҙлө эре малдар, һарыҡ-кәзәләр, сусҡалар һәм ҡоштар буйынса пландарҙың үтәлеүен тәьмин итергә, улар өсөн яҡшы шарттар булдырырға кәрәк. Малсылыҡ работниктәре араһында күргәҙмә өсөн һайланған малдарҙың продуктивлеген күтәреү буйынса социалистик ярыш йәйелдерелергә тейеш.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы Бөтә Союз ауыл хужалығы Күргәҙмәһенә әҙерлек эштәре буйынса юғарыла күрһәтелгән райондарҙың етешһеҙлектәре республикабыҙҙың бөтә башҡа райондары өсөн дә һабаҡ булып тора, тип билдәләй. Республикалағы бөтә райондарҙың етәкселәре күргәҙмәгә әҙерлек буйынса эштәрҙе киң йәйелдерергә, етешһеҙлектәрҙе ашығыс бөтөрөргә һәм әҙерлек эштәрен тулыһынса тәьмин итергә тейештәр.

Беҙҙең МТС

Беҙҙең Шишмә машина-трактор станцияһы — республикабыҙҙа иң өлкән МТС-тарҙың береһе. Ул, бынан 20 йыл элек, 1930 йылда — республикабыҙҙа колхозлашыуҙың тәүге осоронда ойошторолдо.

Шишмә МТС-ының машина техникаһы ул саҡта бай түгел ине. Ул саҡта беҙҙең эшебеҙ тик ер һөрөүҙән генә тора ине.

20 йыл эсендә беҙҙең МТС бик ныҡ үҫте. МТС үҙебеҙҙең илебеҙҙә етештерелгән юғары ҡеүәтле ауыл хужалығы машиналары менән ҡоралландырылды, үҙ эшенең оҫтаһы булып танылған кадрҙар етеште. Быларҙың бөтәһе ауыл хужалығы эштәрен юғары агротехник кимәлдә үткәрергә, колхоз баҫыуҙарында юғары һәм тотороҡло урожай үҫтереүгә мөмкинлек бирҙе.

Хәҙер беҙҙең МТС механизациялаштырылған эре предприятие булып тора. Беҙҙә техник йыһазландырылған мастерской, производство-торлаҡ бинаһары, транспорт-нефть базаһы, электр станцияһы бар. МТС-тың машина-трактор паркы, тәүге йылдарға сағыштырғанда, күп тапҡырҙарға артты. 1950 йылда беҙҙең машина-трактор паркының ҡеүәте, 1930 йылға сағыштырғанда, 452 процент тәшкил итә. Беҙҙә хәҙер үҙебеҙҙең илебеҙҙә етештерелгән иң яңы маркалы машиналар бар. Иң көслө машиналарҙан гусиницалы «СТЗ-НАТИ», «ДТ-54», «СТЗ С-80», маркалы тракторҙар МТС-тағы бөтә тракторҙар паркының 75 процентын алып тора.

1930 йылда беҙҙә комбайндар булманы. Ул саҡта комбайн беҙҙең өсөн тик хыял ғына ине. Ә хәҙер беҙҙә 28 комбайн, шул иҫәптән үҙе йөрөй торған 5 комбайн эшләй. Быларҙан башҡа, беҙҙә бик күп трактор сәскестәре, культиваторҙар, трактор бесән сапҡыстары, лущильниктәр, ҡатмарлы молотилкалар һәм башҡалар бар. Автомашиналарға урынлаштырылған 3 күсмә мастерской эшләй.

МТС-тың 1950 йылда башҡарған эшенең күләме, 1930 йылдарға ҡарағанда, 15 тапҡырға артыҡ булды. Беҙ хеҙмәтләндергән колхоздарҙа ауыл хужалығы эштәренең механизациялаштырылыу кимәле 1930 йылда 10 процент булһа, хәҙер ул 85 процент тәшкил итә. Был урожай алыу кимәленең күтәрелеүенә ҙур йоғонто яһаны. 1930 йылда МТС тарафынан эшкәртелгән баҫыуҙарҙа һәр гектарҙан 6,5-әр центнер урожай алына ине, ә хәҙер 15-әр центнер урожай алына. Быйыл беҙ хеҙмәтләндергән колхоздарҙа һәр гектарҙан алынған урожайлылыҡ кимәле, 1930 йылғыға сағыштырғанда, 272 процент тәшкил итте.

Беҙҙең МТС эшселәре мул һәм культуралы тормошта йәшәй. Миҫалға комбайнер иптәш Фәйзрахман Фәйзовты алайыҡ. Ул тик быйылғы сезонда ғына ла 200 бот иген һәм 7000 һум аҡса эшләп алды. Уның семьяһы яҡшы өйҙә йәшәй. Өйҙә электр яҡтылығы һәм радиоточка бар. Иптәш Фәйзов гармонь, мотоцикл һәм бик күп китаптар булдырған. Бына комбайнер иптәш Арслан Кираев. Ул быйыл 300 бот иген һәм 10.000 һум аҡса эшләп алды. Уның семьяһы ла бай һәм культуралы йәшәй.

Шишмә МТС-ы 1950 йылда ҙур уңыштарға өлгәште. Тракторҙар эшенең бөтә төп төрҙәре планы тулыһынса үтәлде. Алдынғы механизаторҙарҙың эш күрһәткестәре тағы ла яҡшы. Тракторист иптәш Н. Нигматуллин быйыл «С-80» тракторы менән 1.651 гектар, иптәш Сөләйманов «НАТИ» тракторы менән 1.431 гектар ер эшкәртте. Комбайнер иптәш А. Кираев «С-1» комбайны менән 1.248 гектар майҙандың, ә Фәйзов һәм Гәрәев иптәштәр 946-шар гектар майҙандың урожайын йыйнанылар.

Хәҙер беҙ 1951 йылдың баҫыу эштәренә әҙерләнәбеҙ.

В. Тиленов,

Шишмә МТС-ы директоры.

Ауыл хужалығы министерствоһы аппаратының һәм уның урындағы органдарының оператив эшләүенә өлгәшергә

Ошо көндәрҙә Башҡортостан Ауыл хужалығы министерствоһы активының кәңәшмәһе булып үтте. Кәңәшмәлә Ауыл хужалығы министры иптәш Нәбиуллиндең «1950 йылғы ауыл хужалығы эштәренең ҡайһы бер йомғаҡтары һәм 1951 йылғы бурыстары» тигән темаға докладе тыңланды.

Докладсы тәүҙә республика колхоздарының 1950 йылда өлгәшкән уңыштарына туҡталды. Сәсеү майҙаны үткән йыл менән сағыштырғанда, 270 мең гектарға, шул иҫәптән ҡиммәтле культура булып торған бойҙай сәсеү майҙаны 172 мең гектарға артты. Машина-трактор станциялары колхоздар менән төҙөлгән договорҙы үтәүҙә байтаҡ яҡшырттылар. Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын үтәү юлында ла байтаҡ эштәр башҡарылды. Республикабыҙҙың колхоздары 13 мең гектар майҙанда ағас ултыртып, йыллыҡ планды тулыһынса үтәп сыҡтылар.

Унан һуң иптәш Нәбиуллин министерствоның үҙ аппаратында һәм уның түбәнге органдарында булған ҙур етешһеҙлектәр тураһында һөйләй.

— Республика контроль-орлоҡсолоҡ лабораторияһы (начальнигы иптәш Тютин) колхоздарҙа сәсеү орлоҡтарын тикшереүҙе һәм уларҙы тейешле кондицияға еткереүҙе бик насар ойоштора. Сорттар управлениеһы (начальнигы иптәш Рахов) сортлы орлоҡтар етештереүҙә район орлоҡсолоҡ хужалыҡтарына бик насар ярҙам итә. Был хәл колхоздарҙың тулыһынса сортлы орлоҡтар сәсеүгә күсеү эшенә ҙур тотҡарлыҡ яһай, ти докладсы.

Унан һуң иптәш Нәбиуллин колхоздарҙы эреләндереү, уларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу мәсьәләһенә туҡтала.

— Был өлкәлә Ауыл хужалығы министерствоһына һәм уның урындағы органдарына ҙур бурыстар йөкмәтелә, — ти докладсы. — Ләкин Министерство аппаратында эшләүсе күп кенә иптәштәр, был эш менән бары тик Ер төҙөү управлениеһы генә шөғөлләнергә тейеш, тип уйлайҙар. Был хата ҡараш. Колхоздарҙы эреләндереү һәм уларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу мәсьәләһе менән Министерствоның, шулай уҡ район ауыл хужалығы бүлектәренең, МТС-тарҙың бөтә работниктәре лә шөғөлләнергә тейеш.

Докладсы республикала тракторҙар ремонтлау, сәсеү орлоҡтары таҙартыу эшенең сиктән тыш аҡрын барыуын билдәләп, был өлкәлә район ауыл хужалығы бүлектәре, МТС һәм колхоз етәкселәре алдында торған конкрет бурыстарға туҡтала.

Доклад буйынса бөтәһе 22 кеше сығыш яһаны.

Ауыл хужалығы институтының профессоры иптәш Маньков үҙенең сығышында колхоздарҙы эреләндереү, уларҙа усадьба ойоштороу буйынса уйланған, дөрөҫ план төҙөүҙең ниндәй әһәмиәткә эйә булғанлығын әйтте.

Министерствоның кадрҙар әҙерләү бүлеге начальнигы иптәш Еникеев республикабыҙ колхоздарында һәм МТС-тарында массовый кадрҙар, бигерәк тә трактористар кадрҙары әҙерләүҙең насар ойошторолоуы тураһында һөйләй. Механизатор кадрҙары әҙерләү планы 1950 йылда иң бары 78 процентҡа ғына үтәлде. Ә 1950 — 1951 уҡыу йылында был эш тағы ла насарыраҡ тора. Колхоздарҙа массовый кадрҙар әҙерләү курстарын комплектовать итеү әле булһа тамамланмаған. Трактористар әҙерләү курстарына уҡыуға бик аҙ кеше ылыҡтырылған. Кадрҙар әҙерләү эшенең өҙөлөүенең төп сәбәбе — Министерстволағы айырым управлениеларҙың, район ауыл хужалығы бүлектәренең һәм МТС, колхоз етәкселәренең был эште үҙ ағышына ҡуйыуҙарында.

Министерствоның баш инженеры иптәш Простенюк МТС управлениеһындағы агрономдарҙың МТС-тар эшендә практик ярҙам күрһәтмәүҙәрен, Стәрлетамаҡ, Баҡалы, Благовар, Әлшәй районы МТС-тарының механизатор кадрҙары әҙерләүҙә ныҡ шөғөлләнмәүҙәрен тәнҡитләне.

Министерствоның пропаганда управлениеһының начальнигы иптәш Ғайсин, райондарҙа 3 йыллыҡ программа буйынса колхозсыларҙы уҡытыу эштәренең насар ҡуйылыуына туҡталды. Әлегә тиклем күпселек колхоздарҙа уҡыуҙар ныҡлап ойошторолмаған, ҡайһы бер урындарҙа уҡыуҙар формаль ҡуйылған. 8 сәғәт урынына 2—3 сәғәт кенә уҡытыла. Группаларҙа 25—30 кеше урынына 10—15 кеше генә тупланған, айға 4 занятие урынына 2—3 занятие генә үткәрелә,— ти иптәш Ғайсин.

Специалистар уҡыуҙа кәрәкле ярҙам күрһәтмәйҙәр. Ә иптәш Тютин хатта орлоҡ лабораторияһында эшләүсе агрономдарға, колхозсыларҙы уҡытыу эшенә ҡатнашмағыҙ, тип айырым директива ебәргән.

СССР Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Үҙәк Комитеты ауыл хужалығы фәненең ҡаҙаныштарын һәм алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен пропагандалауға, уларҙы производствоға индереүгә ҙур әһәмиәт бирәләр. Ләкин беҙҙә район етәкселәре был мөһим бурысты пропаганда управлениеһенең эше тип кенә ҡарайҙар, пропаганда эшен практик ойошторомайҙар, — ти ул.

Кәңәшмәнең аҙағында Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы председателе урынбаҫары иптәш Ермолаев ҙур телмәр менән сығыш яһаны. Ул үҙенең телмәрендә партия һәм хөкүмәттең республикабыҙҙың ауыл хужалығына күрһәткән көнәлек ярҙамы тураһында һөйләне. Тракторҙарҙың, комбайндарҙың һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары һаны хәҙер Башҡортостанда, 1940 йыл менән сағыштырғанда, бер ярым тапҡырға артҡан. Беҙҙең күпселек райондарыбыҙҙа быйыл юғары урожай алынды. Ләкин айырым райондарҙа урожай алыу кимәле бик түбән әле. Малсылыҡтың өс йыллыҡ планын үтәү ҙә ҡәнәғәтләнерлек бармай, ти ул. Был ҙур етешһеҙлектәрҙең төп сәбәбенә туҡталып, иптәш Ермолаев, ВКП(б) Үҙәк Комитетының февраль Пленумы ҡарарының ҡәнәғәтләнерлек үтәлмәүе, Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһы аппаратының эш практикаһында бюрократик-канцелярия методының урын алыуы тураһында асыҡ фактылар килтерҙе.

Иптәш Ермолаев бигерәк тә республиканың орлоҡ-контроль лабораторияһы етәксеһе иптәш Тютиндең, сорт управлениеһы начальнигы иптәш Раховтың, ауыл электр төҙөлешә етәксеһе иптәш Ғибайдуллиндең учреждениеларе аппаратындағы бюрократик эш стилен тәнҡитләй.

Иптәш Ермолаев 1951 йылға ҡарата бурыстарға туҡталды. Бөтә культуралар буйынса юғары урожай үҫтереп алыу, малсылыҡты үҫтереүҙең, уның продуктивлеген күтәреүҙең өс йыллыҡ планын тормошҡа ашырыу мәсьәләләренә айырыуса әһәмиәт бирҙе. Яҙғы сәсеү өсөн талап ителгән күләмдә орлоҡ әҙерләү, уны сәсеү кондицияһына еткереү, кадрҙар әҙерләү, колхоздарҙа агротехник уҡыуҙарҙы йәйеп ебәреү кеүек мөһим бурыстарҙы үтәүҙә, иң элек, Ауыл хужалығы министерствоһы аппаратында, уның түбәнге органдарында хеҙмәт дисциплинаһын күтәрергә, бюрократик-канцелярия методын бөтөрөргә, оперативлекте көсәйтергә кәрәк,— ти иптәш Ермолаев. Ул телмәрҙең күп өлөшөн колхоздарҙы эреләндереүгә, уларҙы хужалыҡ-ойоштороу яғынан нығытыуға арнаны.

Иптәш Ермолаев, республикабыҙҙа ауыл хужалығы буйынса бик күп төрлө ғилми учреждениелар бар, тип. Ауыл хужалығы институты, баҫыусылыҡ, малсылыҡ, баҡсасылыҡ тәжрибә станциялары белемле специалистар менән тәьмин ителгән. Ләкин был учреждениелар фәнни-тикшеренеү эштәрен бөтә киңлеге менән йәйелдергәндәре юҡ әле. Эштә күберәк кустарщина хөкөм һөрә. Тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороуҙың сталинса планын тормошҡа ашырыу буйынса колхоздарға, МТС һәм совхоздарға беҙҙең ғилми учреждениеларыбыҙ етерлек ярҙам күрһәтмәйҙәр. Миҫал өсөн ул Шишмә селекция станцияһын күрһәтә. Районлаштырылған сортлы орлоҡтар етештереү планы үтәлмәй.

Ауыл хужалығы министерствоһының актив кәңәшмәһе ҙур ваҡиға булып тора. Кәңәшмә үҙ-ара тәнҡит нигеҙендә үтте. Министерство аппаратында, уның түбәнге органдарында булған етешһеҙлектәрҙе асыуға һәм уларҙы бөтөрөүгә ярҙам итте. Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар файҙалы тәҡдимдәр индерҙеләр.

Ауыл хужалығы министры иптәш Нәбиуллин үҙенең йомғаҡлау һүҙендә, был тәҡдимдәрҙән сығып, Министерствоның управлениелары һәм бүлектәре практик эш пландары төҙөргә тейешлеген, киләсәктә бындай кәңәшмәләрҙе ауыл хужалығының айырым мәсьәләләре буйынса үткәрергә кәрәклеген әйтте.

В. Әхмәров.

АҒАС ӘҘЕРЛӘҮҘӘ ҺӘМ АҒАС ТАШЫУҘА ҘУР ОЙОШҠАНЛЫҠ МЕНӘН ЭШЛӘРГӘ!

☆☆

Коммунизм төҙөлөштәрендә

Урман промышленносе — халыҡ хужалығында иң мөһим тармаҡтарҙың береһе. Ул хужалыҡтың артабанғы үҫешендә төп звено булып иҫәпләнә. Коммунизм төҙөлөштәре заказдарын срогынан алда үтәү ағас әҙерләүселәр алдына ла ҙур бурыстар ҡуя.

Беҙҙең районда быйыл, былтырғыға ҡарағанда, 2 мең кубометрға артыҡ — бөтәһе 22 мең кубометр ағас әҙерләү һәм 20 мең кубометр ағас ташыу планы бирелде. Был планды 1951 йылдың 1 апреленә тиклем тамамларға кәрәк ине.

Районың хеҙмәтсәндәре быйылғы сезон планын декабрь айында уҡ тамамларға һәм илебеҙгә пландан тыш 2 мең кубометр ағас материалдары бирергә йөкләмә алдылар.

Һүҙ эштән айырылманы. Беҙ ағас ҡырҡыуҙың районға бирелгән планын срогынан алда үтәүгә өлгәштек. Хәҙер райондың бөтә колхоздары ла пландан тыш ағас әҙерләйҙәр. Райондың 318 колхозсыһы ағас әҙерләү эшендә, 220-нән артыҡ кеше — ташыуҙа ҡатнаша. Бөтә эш ойошҡанлыҡ һәм Тыуған илгә фиҙакәр хеҙмәт итеү тойғоһо менән бара.

Был уңышты яулап алыу беҙгә еңел генә булманы. Уға күп кенә көс һәм энергия һалырға тура килде. Ағас ҡырҡыу эшенә күп кенә коммунистар һәм комсомолецтар ебәрелде. Ағас ҡырҡыусылар араһында партия группалары ойошторолдо. Коммунистар һәм комсомолецтар планды срогынан алда үтәү өсөн төп көс булып хеҙмәт иттеләр. Һөҙөмтәлә райондың 18 колхозы ноябрь айы аҙағында уҡ үҙенең сезон заданиеһын тамамлауға өлгәште. Ә «Красный октябрь», «Ҡыҙыл байраҡ», «Интернационал», Карл Маркс, Буденный исемендәге һәм башҡа колхоздар ағас әҙерләү буйынса үҙҙәренең сезон заданиеләрен арттырып үтәнеләр.

Быйылғы сезонды беҙ тулы әҙерлек менән ҡаршыланыҡ. Кананикольск леспромхозы Йомағужа районынан 120 километр алыҫлыҡта. Төп ауырлыҡ беҙҙә — аттар өсөн бесән ташыу. Был ҡыйын хәлде иҫәпкә алып, беҙ леспромхозда етерлек тиклем бесән әҙерләнек. Ағас ҡырҡыусылар һәм ташыусылар өсөн тейешле эш шарттары тыуҙырыу хәстәрлеген күрҙек. Шул маҡсатта йәй көнө 7 дейем торлаҡ һәм мунса төҙәнек. Былар беҙгә бик ҙур ярҙам иттеләр.

Хәҙер беҙ ағас ташыу буйынса алған йөкләмәбеҙҙе срогынан алда үтәү өсөн бөтә сараларҙы күрәбеҙ. Район хеҙмәтсәндәре уны намыҫ менән үтәрҙәр.

Х. Әхмәтов,
ВКП(б)-ның Йомағужа район комитеты секретары.

Ағас материалдары әҙерләүҙе срогында тамамларға

Колхоздарҙа малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын уңышлы үтәү өсөн общественный малдарҙы йылы, иркен һәм таҙа торлаҡ биналары менән тәьмин итеү — мөһим шарттарҙың береһе. Беҙҙең ауыл хужалығыбыҙҙа общественный малдарҙың үҫеүе әленән-әле яңы торлаҡ биналары төҙәүҙе талап итә. Шунлыҡтан был төҙөлөш өсөн төҙәү материалдары кәрәк. Бигерәк тә ағас материалдары булдырыу был тәңгәлдә ҙур әһәмиәткә эйә. Ағас колхоздарҙың башҡа ихтыяждарына ла кәрәк.

Колхоздарҙы ағас материалдары менән тәьмин итеү Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы эргәһендәге ауыл-колхоз төҙөлөш Управлениеһена йөкмәтелә. Уның планы буйынса быйыл республикала бөтәһе 168 мең кубометр һәм шуның иҫәбенән дүртенсе кварталда ғына 99 мең кубометр ағас әҙерләнергә һәм 61 мең кубометр ағас сығарылырға тейеш. Был ағас материалдары колхоздарҙан килгән сезонлы эшсе көстәре тарафынан әҙерләнеп, ағас әҙерләүҙә һәм сығарыуҙа ҡатнашыусы райондарҙың колхоздарына биреләсәк.

Ағас әҙерләү сезоны күптән башланды. Яңы йылға тиклем бер нисә генә көн ҡалды. Ә колхоз төҙөлөштәре өсөн ағас әҙерләүҙең дүртенсе кварталында план үтәлеше әҙәклектә тора.

Нәмәлә һуң бында сәбәп? Сәбәп бында, бөтәһенән элек, эшсе көстәренең етешмәүендә тора. Бик күп райондар үҙҙәре өсөн урманға 40—50 кеше ебәрергә тейештәр ине. Ләкин был райондар, ҡыҙғанысҡа ҡаршы, эшсе көстәре ебәрмәнеләр. Тик Ауырғазы, Боҙаяҙ, Ҡандра райондары ғына эшселәрҙе планда күрһәтелгәнгә ҡарағанда күберәк ебәрҙеләр. Шулай уҡ Әлшәй, Благовар, Саҡмағош һәм Шишмә райондарынан ағас ҡырҡыусылар һаны тулыһынса бирелә лә, ағас ташыусылар һаны [illegible] тартыу көстәре [illegible]. Ағасты әҙерләп тә, уны сығармау — ул бары [illegible] тигән һүҙ. Ауыл-колхоз төҙөлөштәре өсөн ағас әҙерләү һәм сығарыу эшен Благовещен, Бәрә, Бүҙәк, Иглин һәм башҡа ҡайһы бер районлар әҙәләр. Улар ағас ҡырҡыу һәм ағас ташыу эшенә бер генә эшсе лә ебәрмәнеләр.

ВКП(б)-ның Өлкә Комитеты бюроһы һәм Министрҙар Советы ҡарары ВКП(б)-ның район комитеты секретарҙарына һәм район Советы исполкомдарының председателдәренә колхоз төҙөлөштәре өсөн ағас әҙерләү һәм сығарыу сараһын үткәреү тураһында мотлаҡ яуаплылыҡ ҡуя.

Хәҙер төп бурыс булып был ҡарарҙы үтәү өсөн ошо көндәрҙә бөтә сараларҙы күрергә кәрәк. Ағас әҙерләү һәм сығарыу эшен срогынан алда тамамлау өсөн ағас ҡырҡыусыларҙы, ташыусыларҙы һәм тейешле йәнле тартыу көстәрен ебәреү талап ителә.

Н. Артемьев,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының урман хужалығы группаһының өлкән инженеры.

Етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн ашығыс саралар күрелмәй

Урман промышленносе — халыҡ хужалығының төп тармаҡтарының береһе. [illegible]

[illegible] ...тыу көстәре эшләйҙәр. Шулай уҡ леспромхоздың даими эшсе көстәре лә етерлек.

Эшсе һәм тартыу көстәренең етерлек булыуына ҡарамаҫтан, был леспромхоздың урман участкаларында сезонлы эш-[illegible] менән [illegible] сәбәпле, улар өсөн яуаплылыҡты бер кем дә үҙ өҫтөнә алмаған. Аттар насар шарттарҙа — асыҡ һауала, ҡар-ямғыр аҫтында йәшәйҙәр. Участкалың етәксе работниктәре тарафынан был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә, даими һәм сезонлы эшселәрҙең тормош һәм эш [illegible]

[illegible] Бөтә урман участкаларының эшен яҡшыртыу, ундағы булған етешһеҙлектәрҙе тиҙ көндә киҫкен бөтөрөү өсөн Бөрйән леспромхозы тарафынан ашығыс саралар күреү талап ителә.

Ю. Юлмөхәмәтов,
М. Әминев.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Колхоз етәкселәре малдарҙы ҡышлатыу тураһында хәстәрлек күрмәнеләр

Ҡыш башланыуҙың беренсе көндәренән үк Белоҡатай районы «Животновод» колхозының малсылыҡ фермаһы ҡыҙғаныс хәлдә ҡалды. Бында малдарҙы ҡышлатыу өсөн торлаҡтар төҙәлмәгән, булғандары ремонтланмаған һәм ҡышҡа етерлек аҙыҡ әҙерләнмәгән.

Колхоз председателе Нәби Хафизов һәм ферма мөдире Фәтхелисламов иптәштәр малдарҙы яҡшы кәрлектә ҡышлатыу, уларҙың тоҡомдарын яҡшыртыу һәм продукты биреүсәнлеген күтәреү өсөн көрәшмәйҙәр.

Колхоздың бик яҡшы көтөүлек урындары бар. Билән йылғаһы буйында тамыр аҙыҡтары үҫтереп була. Шул уҡ ваҡытта силослау өсөн аҙыҡ үләндәр ҙә етерлек. Ләкин быйыл йәй был мөмкинлектәрҙең береһе лә файҙаланылманы. Колхоз етәкселәре быны артыҡ мәшәҡәт тип кенә ҡаранылар. Силосланған аҙыҡ та, сифаты насар булыу арҡаһында, малдарға ашатырға ярамай.

Быйыл комбайн урған 200 гектар майҙандың бойҙай һәм һоло һаламы йыйналып алынманы.

Колхоз председателе Хафизов һәм партияның тоүге ойошмаһы секретары Сәғәҙиев иптәштәр общественный малсылыҡты ҡышлатыуҙа булған был ҙур етешһеҙлектәргә килешеп ҡарайҙар һәм эште яҡшыртыуға ҡарата күҙгә күренерлек конкрет бер төрлө лә сара күрмәйҙәр.

Р. Сәләхов.

Ноталар кәрәк

Йәштәрҙең башҡорт халҡы һәм композиторҙар тарафынан ижад ителгән яңы көйҙәрҙе беләһеләре килә. Һәр бер яңы көй йәштәр араһында шатлыҡ менән ҡаршылана. Ләкин был көйҙәрҙе өйрәнеү өсөн ноталар юҡ.

Башҡортостан йәштәре яңы көйҙәрҙең ноталарын баҫып сығарыуҙы һорап, Башҡортостан композиторҙар Союзына һәм Башгосиздатҡа мөрәжәғәт иткәйнеләр. Шулай ҙа уларҙың был урынлы талаптары [illegible]

С. Ғәлин,
Л. Бәнәева.

Баймаҡ районы Темәс педучилищеһе.

«Ҡыҙыл Башҡортостан» материалдары эҙенән

«Ремонтҡа әҙерлекһеҙ башланылар»

[illegible]

...тракторҙарҙы ремонтлау эшенең барышы тураһында Әбдрәшит МТС етәкселәренең докладын тыңлап, асыҡланған етешһеҙлектәрҙе тиҙ бөтөрөү һәм ремонттың сифатын яҡшыртыу буйынса конкрет саралар билдәләне».

Специалист кәңәштәре

Сәсеү орлоғон һаклау

Сәсеү орлоҡтарын әҙерләүҙәге мөһим бурыстарҙың береһе — орлоҡтарҙы үҙ ваҡытында киптереү һәм таҙартыу. Насар киптерелгән орлоҡто һаҡлауы ауыр. Ул тиҙ ҡыҙа һәм боҙола, сығышын юғалта. Юғары дымлы орлоҡ ҡышҡы һалҡындарҙа тиҙ туңа. Бындай орлоҡтоң ҡабығы ярыла, шытым күҙәнәге зарарлана һәм сығышты юғалта.

Орлоҡ материалдарын тулы сығышында һаҡлау өсөн уны яҡшы итеп киптерергә һәм таҙартырға кәрәк. Тик шундай орлоҡтар ғына ҡышҡы шарттарҙа яҡшы һаҡлана алалар.

Орлоҡто ҡояшта йәки ябыҡ бинала киптереү иң яҡшы метод булып иҫәпләнә. Ҡояшта киптереү өсөн һауа шарттары уңайһыҙ килгәндә, орлоҡтар ябыҡ биналарҙа киптерелә. Бында ла идәндә таҡталар йәки йәймәләр булырға тейеш. Сөнки дымлы ерҙә орлоҡто киптереп булмай, ул тупраҡтағы дымды үҙенә тарта һәм шул арҡала орлоҡтоң дымлылығы арта.

Киптереү ваҡытында орлоҡтарҙы елгәргес һәм башҡа таҙартҡыс машиналар арҡыры үткәрергә тәҡдим ителә. Бында орлоҡтар еләйҙәр һәм тиҙ кибәләр.

Тәбиғи шарттарҙа киптереү мөмкин булмаған саҡта, орлоҡтарҙы йылытылған биналарҙа йәйеп киптерергә мөмкин. Бындай ағып йылытыла торған бинала орлоҡ һалыу өсөн махсус рәүештә ике—өс ҡатлы кәштәләр булдырыла. Уртаһында 1—1,5 метр киңлектә юл ҡалдырыла. Бинаның уртаһында тимер мейес ултыртыла. Тимер мейес булмаһа, был маҡсатта тимер мискәне ҡулайлаштырырға мөмкин. Тимер мейестең торбаһы биналағы кирбес мейес морйоһына тоташтырыла. Әгәр кирбес булмаһа, торба туранан-тура тәҙрә аша тышҡа сығарыла. Ләкин бөтә был эштәрҙә янғынға ҡаршы саралар алдан күрелергә тейеш.

Орлоҡтар йәймәләрҙә 5 сантиметр ҡалынлыҡта таратып һалына һәм йыш болғатыла. Бында орлоҡто ҡалын һалырға ярамай, сөнки йылыла уның парланыуы һәм шул арҡала сығышты кәметеүе мөмкин.

[illegible]

һәм упап һауа тартымы торбаһы сығарыла. Был дымлы һауаны тартып ала һәм тышҡа сығара. Былай булмағанда, орлоҡ тиҙ кипмәй һәм хәтта уның бындағы дымлы һауала парланып боҙолоуы ла мөмкин. Шуға күрә киптереү ҙур һаҡлыҡ менән үткәрелә.

Инженер Гоголев системалы киптергестәрҙә лә орлоҡтарҙы киптерергә ярай. Бында йылылыҡ режимы һәм киптереү ҡағиҙәһе бик ныҡ һаҡланырға тейеш.

Башаҡлы культуралар орлоғон киптереү өсөн киптергес камераһында һауаның йылылығы 50—60 градус миҡдарында тотола. Ә ҡуҙаҡлы культуралар орлоғо өсөн уның кимәле 40—45 градус була. Орлоҡтоң кибеүенә йәки кипмәүенә ҡарамаҫтан, орлоҡ һәр бер 15 минут һайын секциялар аша үткәрелеп торола. Дымлы орлоҡ ваҡ порциялар менән үткәрелә. Орлоҡто секциянан сығарыуҙы оҙаҡҡа һуҙырға ярамай. Сөнки секцияның өҫкө ҡатламында ятҡан дымлы орлоҡ хәрәкәтһеҙ тора. Ул тирләй, боҙола һәм сығышын юғалта.

Киптергестән сығарылған орлоҡ йылдам рәүештә һыуытыла, таҙартыла һәм орлоҡ һаҡлағысҡа оҙатыла. Ләкин уға һалынған орлоҡ бик ныҡ һыуытылған һәм таҙартылған булырға тейеш.

Киптерелгән орлоҡто тикшереүҙән үткәрергә кәрәк. Был эште район орлоҡ инспекцияһы үткәрә. Унда орлоҡтоң сығыш сифаты билдәләнә.

Орлоҡто таҙартыуҙа бөтә төр таҙартҡыс машиналарҙы файҙаланырға кәрәк. Ҡатмарлы машиналар колхоздарҙан-колхоздарға күсерелеп йөрөтөлөргә тейеш. Уларҙың буш ултырыуҙарына юл ҡуйырға ярамай. Һәр урында ла һаҡлауға һалына торған орлоҡ яҡшылап таҙартылған булырға тейеш.

Бөтә төр культуралар — бөртөклө, майлы, техник һәм мал аҙығы культуралары орлоҡтары яҡшы биналарҙа, келәттәрҙә һаҡланырға тейеш. Сөнки орлоҡтарҙы тик ҡоро һауалы биналарҙа ғына яҡшы итеп һаҡларға мөмкин.

Сәсеү орлоҡтарын туплау менән генә эш бөтмәй. Иң мөһиме — орлоҡтарҙы [illegible]

Агроном Е. Носиков.

Механизатор кадрҙары әҙерләүгә яуапһыҙ ҡараш

[illegible]

...ғыҫтар ҙа етешмәй. Мәктәп директоры иптәш Туйкин был турала бик аҙ ҡайғырта.

Е. Тулбаев,
Башҡортостан Ауыл хужалығы министрствоһының инженеры.

Баҫыуҙарҙа ҡар тотоу эшен киң йәйелдерәйек

ҠАР ТОТОУҘЫҢ АГРОТЕХНИК ӘҺӘМИӘТЕ

Һыу — үҫемлектәрҙең йәшәүҙәре һәм үҫешләнеүҙәре өсөн мөһим фактор. Ул үҫемлектең бөтә организм составында мәжбүри элемент булып тора. Үҫемлек ерҙәге төрлө аҙыҡ элементтәре һәм һауалағы углерод элементе менән аҙыҡлана. Ерҙәге аҙыҡ элементтәре менән үҫемлек үҙенең тамырҙары аша ғына, һыуҙа ирегән хәлдә, аҙыҡлана ала. Углеродты үҫемлек үҙенең япраҡтары аша, ҡояш яҡтылығы ярҙамында үҙләштерә. Был ҡатмарлы аҙыҡланыу процесен үтәү өсөн үҫемлек бик күп һыуҙы үҙенең япраҡтары аша үткәрергә тейеш. Шунһыҙ ул янып, ҡороп һәләк булған булыр ине. Мәҫәлән, үҫемлектең ҡоро бер өлөш массаһын барлыҡҡа килтереү өсөн 350—450 өлөш һыу кәрәк була. Һыуҙы төрлө үҫемлек төрлөсә һәм төрлө шарттарҙа, һәр төрлө күләмдә файҙалана.

Үҫемлектең һыуға булған бындай ҙур талабы ергә яуған ямғыр һәм ҡарҙар иҫәбенән тәьмин ителә. Йыл әйләнәһенә төшкән 350—500 миллиметр һарыҡма бик ҙур урожай алыуҙы тәьмин итә ала. Шул уҡ ваҡытта үҫемлектәр күп ваҡыт ерҙә дым етешмәүҙән күп зарар күрәләр, түбән урожай биреүсән булалар. Был күп өлөш ямғыр һәм ҡар һыуҙарының ситкә, файҙаһыҙға ағып китеүенән килә.

Беҙҙең Башҡортостан шарттарында йыл әйләнәһенә төшә торған яуымдың 20—25 процентен ҡышҡы ҡарҙар тәшкил итә. Республикабыҙҙың ҡоролоҡло райондарында ул 30—35 процентҡа лә барып етә. Был бик ҙур һыу запасы. Мәҫәлән, бер гектар ер өҫтөнә төшкән 10 миллиметр йәки бер сантиметр ҡалынлығындағы ҡар 25 тонна һыу бирә ала. Ҡарҙың ҡалынлығы 50 сантиметр булғанда, бер гектар майҙанда 1250 тонна йәки 2500 мискә һыу йыйналған булыр ине. Ҡыш айҙарында бындай күп һыу запасын туплау—ул ҡоролоҡҡа ҡаршы көрәшеүҙә хәл иткес сара тигән һүҙ.

Ҡарҙың күп кенә өлөшө ел-бурандар ярҙамында соҡор-саҡырҙарға, урмандарға осоп бөтә; ялан ерҙәр, асыҡ баҫыуҙар ҡарһыҙ тороп ҡалалар. Бындай баҫыуҙарҙа ҡар тотоуҙың агротехник әһәмиәте лә йыллыҡ яуымдың 20—35 процентен урожай өсөн баҫыуҙарҙа һаҡлап алып ҡалыуҙан тора.

ҠАР УЖЫМДАРҘЫ ҺӘМ ҮЛӘНДӘРҘЕ ӨШӨҮҘӘН ҺАҠЛАЙ

Беҙҙең Башҡортостанда ҡыш йыш ҡына бик һалҡын була. Айырым йылдарҙа һалҡынлыҡ 40—50 градустарға тиклем барып етә. Бындай һалҡынлыҡтарҙа ер бик тәрән булып туңа. Тупрағы тәрән туңған, өҫтө оҙаҡ ваҡыт яланғас ятҡан ерҙәрҙәге ужым культуралары һәм күп йыллыҡ үләндәр өшөп һәләк булалар. Һәләк булыу үҫемлектәрҙең тамырҙары һәм ҡыуаҡланыу быуындары өшөүҙән йәки тупраҡтың һалҡында ярылған сағында тамырҙары өҙөлөүҙән килә.

Өҫтәмә ҡар тотоу ужымдарҙы һәм үләндәрҙе былай һәләк булыуҙан тулыһынса һаҡлап алып ҡала. Ҡалынлығы 20—30 сантиметр булған ҡар аҫтындағы тупраҡ температураһы 1—2 градус һалҡынлыҡтан да артмай.

Стәрлетамаҡ тәжрибә баҫыуында үткәрелгән тәжрибәләрҙә 26 декабрҙә һис бер ҡар ятмаған ер өҫтөндәге температура 22,5 градус, 10 сантиметр ҡалынлығындағы ҡар аҫтында 4,5 градус һалҡынлыҡ булғанлығы беленде. Ә инде ҡар ҡалынлығы 20 сантиметр булған ерҙә был температура ни бары 0,5 градус ҡына һалҡынлыҡта булды.

Ужымдарҙы һәм күп йыллыҡ үлән сәсеүлектәрен ҡышҡы өшөүҙәрҙән һаҡлау һәм унда дым запасы туплау өсөн ҡар тотоу эшен үткәрергә кәрәк. Ҡар ҡатламы ужымдарҙа 40—50 сантиметр, күп йыллыҡ үләндәр баҫыуында 50—70 сантиметр ҡалынлығында булырға тейеш. Стәрлетамаҡ тәжрибә баҫыуында 1942 йылдың көслө һалҡын ҡышында һис бер ҡар тотолмаған ерҙең бер гектарынан алынған ужым культураларының урожайы 1,4 центнер, ҡар ҡалынлығы 12—15 сантиметр булған ерҙә — 3,2 һәм, 45—55 сантиметр ҡалынлыҡта булған ерҙә — 14,1 центнер тәшкил итте.

ҠАР ТОТОУ АШЛАМАЛАР ЙОҒОНТОҺОН АРТТЫРА, УРОЖАЙҘЫ КҮТӘРӘ

Ашламалар ҡулланыу урожайҙы күтәреүҙә иң мөһим шарттарҙың береһе булып тора. Бөрө тәжрибә баҫыуында һәр гектарға бер тапҡыр индерелгән 20 тонна тиреҫ һәм фосфор-калий минераль ашламалары 8 йыл буйына һәр йылда уртаса 5 центнер өҫтәмә урожай биреп килделәр. Бындай ҙур өҫтәмә урожай алыу өсөн үҫемлектәрҙе етерлек һыу менән тәьмин итергә кәрәк. Тәжрибә баҫыуында бының өсөн ҡар тотоу аша дым запасын 30—40 процентҡа тиклем күтәрәләр.

Өфө тәжрибә баҫыуында ҡар тотолмаған һәм ашлама ҡулланылмаған бер гектар ерҙән 12,1 центнер бойҙай урожайы алғандар ине. Ашламалар индерелгән, ләкин ҡар тотолмаған ерҙән 13,3 центнер урожай алдылар. Ҡар тотолған һәм ер ашланған урындан 17,4 центнер бойҙай урожайы алынды. Ҡар тотоу ашламаларҙың урожайға булған йоғонтоһон 4,1 центнерға күтәрҙе.

1948—1949 йылдарҙа һәр бер гектарҙан 15—25 центнер урожай алыусы алдынғы колхоздарыбыҙ 30—50 сантиметр тирәнлегендә ҡар тотоу үткәрҙеләр. Был сараны үткәрмәүсе ҡайһы бер колхоздарҙа уртаса урожай 9 — 11 центнерҙан артманы.

ҠАР ТОТОУ ЯҘҒЫ ҺЫУҘАРҘЫ СИТКӘ АҒЫҘМАУҒА ЯРҘАМ ИТӘ

Баҫыуҙарҙағы ер өҫтө тигеҙ булмай. Тупраҡҡа һеңеп өлгөрмәгән һыу ситкә аға башлай. Был хәлде беҙ яҙ, ҡар ирей башлағас, бик йыш осратабыҙ. Йылғалар ташыу ирегән ҡар һыуының ергә һеңешә алмай, ситкә ағыуынан килә. Ҡар һыуының ергә һеңмәйенсә ситкә ағыуы тупраҡ ҡатламы туңған булыуҙан килә. Ҡар һыуҙары туңған тупраҡҡа һеңешә алмайҙар. Тәжрибәләр ҡар тотоу үткәрелгән ерҙәрҙең тупрағы бик йоҡа ғына булып туңғанлыҡты күрһәтәләр. Өфө тәжрибә баҫыуында ҡар тотолған участкаларҙа яҙ көнө ҡар һыуҙарының 10—15 проценте генә ситкә ағыуы беленде. Ә өҫтәмә ҡар тотолмаған ерҙәрҙә ҡар һыуҙарының 80 — 90 проценте ситкә ағып бөттө. Бына ни өсөн ҡар тотоу эшен тупраҡ ҡалын булып туңғансы, беренсе ҡарҙан уҡ үткәрә башларға кәрәк. Был сара ужымдарҙы һәм күп йыллыҡ үләндәрҙе өшөп һәләк булыуҙан һаҡлаясаҡ.

ЩИТТӘР УЛТЫРТЫУ

Ҡар тотоу өсөн төрлө саралар ҡулланыла. Былар араһында төрлө материалдарҙан эшләнгән щиттәр иң файҙалы булып иҫәпләнә. Щиттәр ситән, ҡамыш, һалам бәйләмдәренән үреп һәм таҡталарҙан эшләнә. Бындай щиттәр менән бер нисә йыл файҙаланырға мөмкин. Щиттәр ҡарҙы тигеҙ итеп һәм теләгән ҡалынлыҡта йыйнай алалар. Уларҙы, беренсе нәүбәттә, ужым культуралары һәм күп йыллыҡ үләндәр сәсеүлегендә файҙаланырға кәрәк.

Щиттәр 2 метр самаһы оҙонлоҡта һәм бер метр самаһы бейеклектә эшләнәләр. Улар, 20 метр киңлектә ара ҡалдырып ултыртылалар. Бер гектар ергә 80 щит етә. Улар даими елдәргә арҡыры итеп ултыртылалар. Рәттәге щиттәр шахмат формаһында һәм төркөм-төркөм итеп ултыртылалар. Һәр бер төркөмдә, 4—6 щит булырға тейеш. Рәттәге төркөм аралары 30 метр итеп ҡалдырыла. Ултыртылған щиттәр, бер урында етерлек ҡар йыйналғас, йәки таҡҡытып ошо уҡ урынға, йәки яңы урынға күсереп ултыртылалар. Ошо тәртиптә файҙаланғанда 80 щит ҡыш буйына бер нисә гектар ерҙә ҡар тотоуҙы тәьмин итәсәк.

ҺАЛАМ КӨЛТӘЛӘРЕ МЕНӘН ҠАР ТОТОУ

Һалам, ҡамыш һәм ваҡ сыбыҡтан эшләнгән көлтәләрҙе ултыртып сығыу аша ла ҡар тотоп була. Бындай көлтәләрҙе 9 — 12 метр киңлегендә рәттәргә, кулис көйөк итеп, һәр бер рәткә 2 — 3 саф итеп ултыртырға була. Был ваҡыт рәттәге көлтәләр араһы 0,5 — 0,8 метр киңлегендә була. Көлтәләрҙе 0,5 — 1 метрҙан шахмат формаһында ла ултыртып сығырға була. Бындай көлтәләрҙең бейеклеге 0,7 — 0,8 метр самаһы, йыуанлығы 10 — 12 сантиметр самаһы булырға мөмкин. Бер гектарға мең көлтә етә. Көлтәләр ауыһындар өсөн уларҙың уртаһына нәҙек ҡаҙыҡ ҡағыла. Ҡар етерлек йыйналғас, көлтәләр яңы урындарға күсереп ултыртылалар.

ҠАР ТОТОУҘА СЫБЫҠТАРҘЫ ҺӘМ КӨНБАҒЫШ ҺАБАҠТАРЫН ФАЙҘАЛАНЫУ

Ҡар тотоуҙа төрлө сыбыҡтарҙы, көнбағыш һабаҡтарын һәм эре ҡамыш һабаҡтарын кулислап йәки шахмат формаһында ултыртыу юлын киң ҡулланырға мөмкин. Кулистар араһы 9—12 метр киңлегендә була, һәр бер кулиста 2 — 3 рәт һабаҡ йәки сыбыҡтар ултыртып сығыла. Рәттәге һабаҡ йәки сыбыҡтың ике араһы 50—70 сантиметр киңлегендә була. Кулистәрҙе даими елдәргә арҡыры итеп ултыртып сығырға кәрәк. Көнбағыш һабағын, нәҙек сыбыҡтарҙан эшләнгән ситән арастарын, шахмат формаһында, һәр хурт яҡ араһын 0,5 — 1 метр самаһында ҡалдырып ултыртырға ла була.

ҠАР ӨЙӨМДӘРЕ ЯҺАУ

Ҡарҙан төрлө өйөмдәр — стеналар, валдар, һырынтылар яһарға була. Бындай өйөмдәр, ҡар кирбестәренән дә яһалалар.

Бындай кирбес стеналар ятҡан ҡар ҡатламынан 30x30x50 сантиметр ҙурлығында яһалалар. Кирбестәр көн еппек булған көндәрҙә, ҡар өҫтө ятҡан хәлдә, кәрәктәр менән ҡырҡып алыу юлы менән әҙерләнә. Кирбестәр аралап өйөләләр. Бындай стеналар янында ҡар тигеҙ ятып йыйнала. Стенаның бейеклеге бер метр самаһы, оҙонлоғо 10 — 12 метр була. Рәттәр бер-берҙәренән 20 метр самаһы, рәттәге айырым стеналар 15 — 20 метр самаһында булалар. Шахмат формаһында өйөлгән бындай стеналар һаны бер гектар майҙанда 20 — 25 урында була. Ҡар тарҡау булғанда кирбестән стеналар яһап торолмай, улар айырым өйөмдәргә тығыҙ итеп өйөп сығылалар. Ҡар өйөмдәре һәм кирбес стеналары елдәргә арҡыры итеп эшләнәләр.

ҠАР ҺӨРГӨСТӘРҘЕ ҠУЛЛАНЫУ

Яҙғы бойҙай һәм башҡа ошондай яҙғы культуралар сәселәһе ерҙәр өҫтөндә ҡар тотоу өсөн төрлө конструкциялағы ҡар һөргөс һабандарҙы киң ҡулланырға кәрәк. Уларҙы төрлө формала һәм теләгән тиклем һанда һәр бер колхозда әҙерләргә була. Ҡар һөргөс һабандар ҡулланыу ҡар тотоу эшен механизациялаштырыуҙа иң яҡшы сараларҙан иҫәпләнә.

Ҡар һөрөү баҫыуҙа тәбиғи ҡар ҡалынлығы 10 — 15 сантиметр самаһы булғас һәм көн йылымса, ҡар еппек ваҡытта үткәрелә. Һөрөүҙә буразналар елдәргә арҡыры һалыналар. Буразна-валдар араһы 5 — 10 метр була.

Юл таҙартыу маҡсатында ҡулланыла торған ҡар һөргөстәр яҡшы һөҙөмтә бирмәйҙәр. Бындай һөргөстәр менән һөргәндә ҡар етерлек тығыҙланмай, һөҙөмтәлә йыйналған ҡар бик тиҙ осоп бөтә. Риджер тибындағы ҡар һөргөс һабандарҙы ҡулланыу был етешһеҙлектәрҙе бөтөрә.

Ҡар тотоу — ҡоролоҡ менән көрәшеүҙә һәм урожайҙы күтәреүҙә мөһим агротехник сара ул. Ҡар тотоу эшен беренсе ҡарҙарҙан уҡ массовый төҫтә һәм юғары сифатлы итеп үткәрергә кәрәк.

В. Ғиниәтов,
баҫыусылыҡ тәжрибә станцияһының өлкән ғилми сотрудниҡы.

АҠШ-тың тышҡы политикаһының йомғаҡтары тураһында Американың Англиялағы элекке посолы Кеннедиҙең сығышы

НЬЮ-ЙОРК, 13 декабрь. (ТАСС). Матбуғаттың хәбәр итеүенә ҡарағанда, Американың Англиялағы элекке посолы Джозеф Кеннеди Виргиния штатындағы Шарлоттсвиль университетында сығыш яһап, былай тип белдергән: «Ҡушма Штаттарҙың тышҡы политикаһы «үҙ-үҙеңде үлтереү» булып тора, [illegible]

[illegible] ҙапыла торған башҡа һүҙ юҡ. Аҡылһыҙ йөкләмәләрҙән баш тартыу, үҙеңде баштан-аяҡ ҡоралландырыу, нисек һәм ни өсөн һуғышасағыбыҙҙы асыҡ һәм аныҡ итеп күрһәтеү тынысланыу булмаймы ни».

АҠШ-тың Европа илдәренә «ярҙамы» һәм Кореяға хәрби ярҙам күрһәтеү өсөн тотолған расходтарға ентекле рәүештә туҡталып, Кеннеди былай тине:

«Аҙаҡ килеп, кешеләр, был политика беҙ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына артыбыҙ менән бороларбыҙ, тигәнде аңлата, тип әйтерҙәр. Был һүҙгә ике яуап бар: беренсенән, беҙ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында бөтә ауырлыҡты ниғеҙҙә үҙ өҫтөбөҙгә ала алмайбыҙ. Бөтә Берләшкән Милләттәрҙең ғәскәрҙәренә ҡарағанда ла Кореяла беҙҙең 9 тапҡыр артыҡ ғәскәрҙәребеҙ бар ине. Беҙ башҡа бөтә Берләшкән Милләттәргә ҡарағанда ла, 90 тапҡыр артыҡ юғалтыуға осраныҡ (бында кеңьяҡ кореялылар инмәй). Беҙ ошо илдәргә биргән миллиардтарҙы уларҙың беҙгә Кореяла күрһәткән ярҙамдарына сағыштырып ҡарағыҙ. Күптән түгел яһалған иҫәптәр бик насар балансҡа килтерәләр.

Англия — уға билдәләнгән һәм уның тарафынан алынған ярҙам: һуғыш тамамланғандан һуң 5.861 миллион доллар һәм һуғыш ваҡытында 30.387 миллион доллар, шуға тағы ла 1951 йылда биреләсәк 2 миллиардты ҡушайыҡ. Уның тарафынан Кореяла күрһәтелгән ярҙам: 6 мең кешенән торған ҡоро ер ғәскәре, бер авианосец, 4 крейсер, бер гидроавиатранспорт, 7 эсминец һәм Корея һыуҙарында 8 фрегат.

Франция — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: һуғыш ваҡытында 2.581 миллион доллар, һуғыштан һуң 3.717 миллион доллар, шуға өҫтәүенә 1951 йылға ярҙам рәүешендә һорап алынған 3.170 миллион доллар. [illegible]

Голландия — [illegible]

Бельгия — [illegible]

Турция — [illegible]

Канада — [illegible]

Греция — [illegible] ошо аҙнала килеп етәсәк 700—800 кеше һәм 6 самолет.

Австралия — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: һуғыш ваҡытында һәм һуғыштан һуңғы ваҡытҡа бер тигеҙ итеп билдәләнгән кредит рәүешендә 17 миллион доллар. Кореяла уның тарафынан күрһәтелгән ярҙам: бер мең кеше һәм уның өҫтәүенә ебәрелгән өҫтәмә ярҙам, Австралияның хәрби-һауа көстәренән бер эскадрилья, 40 истребитель, 2 эсминец, 1 фрегат, дарыуҙар һәм медицина материалы, аҙыҡ-түлек.

Швеция — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: һуғыш осоронда 5 миллион доллар, 1945 йылдан һуң 57 миллион, шул иҫәптән субсидиялар рәүешендә 40 миллион доллар. Кореяла уның тарафынан күрһәтелгән ярҙам: бер госпиталь.

Норвегия — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: һуғыш осоронда 31 миллион доллар һәм 1945 йылдан һуң 193 миллион доллар. Уның тарафынан Кореяла күрһәтелгән ярҙам: ул бер генә һалдат та бирмәне. Бер нисә сауҙа судноһы бирҙе.

Яңы Зеландия — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: бер төрлө лә регистрацияланған кредит бирелмәне. Кореяла уның тарафынан күрһәтелгән ярҙам: бер хәрби часть, ике фрегат, 200—300 тонна киптерелгән борсаҡ.

Дания — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: 1945 йылдан һуң 176 миллион доллар. Уның тарафынан Кореяла күрһәтелгән ярҙам: госпиталле бер судно, медикаменттар һәм медицина материалдары, 500 тонна шәкәр.

Эфиопия — уның тарафынан алынған һәм уға билдәләнгән ярҙам: бер миллион доллар. [illegible]

Исландия — [illegible]

Индия — [illegible]

[illegible] үсештә ризаһыҙлыҡ менән ҡаршы алынған». Советтар Союзы һәм уға ҡушылған державалар, тип айырыуса әйткән Кеннеди, «бығаса әле донъя йөҙө бер ваҡытта ла күрмәгән» хәрби ҡеүәткә эйә булып тора. 200 совет дивизияһы, меңдәрсә самолеттар һәм танкылар һәм иҫ киткес ҙур Ҡытай армияһы Ҡушма Штаттарға ҡаршы тора, тип билдәләгән Кеннеди. «Европалағы йәки Азия континентындағы ошондай ғәйәт ҙур армияға ҡаршы һуғышҡа инеү аҡылһыҙлыҡ булыр ине, ләкин беҙҙең политикабыҙ тап ошо йүнәлештә үҫеүгә юл тота. Ул политика «үҙ-үҙеңде үлтереү» политикаһы.

Унан ары Кеннеди, АҠШ Берлингә тотолған аҡсаларҙың бары тик бер генә процентенә лә Исландия өсөн «оборона» булдыра алған булыр ине һәм «ҡурҡынысльіҡ көсәйтелеүе урынына, имеңселек һатып алған булыр ине», тип раҫлаған. Кеннедиҙең һүҙҙәренә ҡарағанда, Ҡушма Штаттар көнбайыш ярым шарҙы тағы ла көслөрәк «обороналауға», шул иҫәптән Канаданы, Кариб диңгеҙендәге илдәрҙе һәм Латин Америкаһын обороналауға мохтаж. Ҡушма Штаттар, тип белдергән ул, был күршеләрҙең «бергәләп хеҙмәттәшлек итеүҙәрен» ҡеүәтләргә тейеш. Кеннеди былай тигән: былай политиканың да шулай уҡ «коммунизмде туҡтатып тороуға» килтермәүе ихтимал.

Уға үҙенең сығышынан һуң бирелгән һорауҙарға яуап ҡайтарып, Кеннеди былай тигән: «Россия шуға өлгәште, ошо аҙна ахырына беҙҙең илебеҙҙә ғәҙәттән тыш хәл индереләсәк, ә бит ул быға өлгәшеү өсөн бер генә кешеһен дә юғалтманы, бер генә бармағын да ҡуҙғалтманы һәм хатта бер генә тапҡыр ҙа атманы».

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 18 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 18 декабрҙә түбәндәгене хәбәр итте: [illegible]

„Тыныслыҡ вахтаһында“ Польша эшселәренең уңыштары

ВАРШАВА, 17 декабрь. (ТАСС). Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә донъя хәрәкәте хөрмәтенә бөтә халыҡтың күтәрелеше һөҙөмтәһендә Польша хеҙмәтсәндәре хеҙмәттә байтаҡ уңыштарға өлгәштеләр.

Күп кенә предприятиелар һәм хатта промышленностең тотош тармаҡтары йыллыҡ производство пландарын срогынан алда үтәнеләр.

Забженск күмер берекмәһенең горняктәре йыллыҡ производство планын 11 декабрҙә тамамланылар. Был берекмә Польша күмер промышленносе берекмәләре араһында беренсе урынға сыҡты.

Ҡорос ҡайнатыусыларҙың ошо көндәрҙә Хожовта булып үткән дөйөм Польша кәңәшмәһендә күп кенә ҡорос ҡойоу предприятиеларенең вәкилдәре йыллыҡ производство йөкләмәләрен үтәү тураһында белдерҙеләр. Ҡорос ҡайнатыусылар хеҙмәт етештереүсәнлеген 4,5 процентҡа күтәргәндәр һәм ҡорос иретеүҙең уртаса ваҡытын 8 сәғәт 45 минуттан 7 сәғәт 57 минутҡа тиклем кәметкәндәр.

Польша тимер юлсылары тауар ташыуҙың йыллыҡ планын 13 декабрҙә үтәгәндәр. Улар, үткән йылға ҡарағанда, 10 процентҡа артығыраҡ йөк ташығандар.

Промысловой һәм потребителдәр кооперациялары ла шулай уҡ йыллыҡ пландарҙы үтәнеләр.

Совет стахановсыларының өлгәһе буйынса Польша эшселәре средстволарға һәм материалдарға экономия яһау өсөн көрәш алып баралар.

Балалар тураһында хәстәрлек

Һүрәттә: Һаңғырау-телһеҙ балаларҙың Өфөләге 6-сы номерлы йортонда тәрбиәләнеүселәрҙән (һулдан уңға) В. Устенцев һәм Л. Авдеев. Г. Буравин фотоһы.

БӨРӨ РАЙОНЫНДА

4 миллион һумлыҡ тауар һатылды

Райпотребсоюз работниктәре төп иғтибарҙы халыҡтың көндәлек ихтыяждарын тәьмин итеүгә йүнәлдереү арҡаһында, һуңғы йылдарҙа сауҙа эшен яҡшыртыу буйынса ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Хәҙер районның колхоздарында һәм Бөрө ҡалаһында 135 магазин һәм ларек, 13 ашхана һәм буфет эшләй. Уҙған йыл Базап, Калиновка, Чадова, Понамаревка, Емаше һәм Осиновка ауылдарында яңы магазиндар асылғайны, быйыл Бөрө ҡалаһының үҙендә тағы ла 10 яңы магазин эшкә башланы.

Районның сауҙа ойошмалары 1950 йылда тауар әйләнеше планын 102 процентҡа үтәп, 4 миллион һумлыҡ тауар һаттылар һәм 424 мең һум саф файҙа биреүгә өлгәштеләр. Бөтә магазиндар ҙа киң тауар ассортименты менән тәьмин ителгәндәр.

Совет медицинаһының ярҙамы

Революцияға тиклем Бөрө өйәҙендә бер бәләкәй генә амбулатория бар ине һәм унда ике врач эшләй торғайны.

Совет власеның ҙур хәстәрлеге арҡаһында хәҙерге ваҡытта Бөрө ҡалаһында ғына 200 койкалы ҙур больница, туберкулез һәм тире-венерологик диспансер, электр нурҙары менән һауыҡтырғыс, теш амбулаторияһы, рентген кабинеты, күҙ больницаһы, ҡатын-ҡыҙҙар консультацияһы, санитар-эпидемик дезинфекциялау пункты, аптека, 3 ясле һәм балалар больницаһы бар. Бынан тыш, ауылдарҙа 4 врачебный бүлексә һәм 20-ләп фельдшер-акушерҙар пункты эшләй.

Райондағы медицина учреждениеларында, амбулаторияларҙа юғары белемле 44 врач һәм 200 фельдшер ауырыуҙарҙы хеҙмәтләндерә. Былар араһында БАССР Верховный Советы депутаты, республикабыҙҙың атҡаҙанған врачы акушер-гинеколог иптәш Николаева һәм Бөрө ҡала Советы исполкомы члены, республиканың атҡаҙанған врачы Юрасова Клавдия Васильевна иптәштәр бар.

635 мең һумлыҡ отош аҡсаһы түләнде

Район һаҡлыҡ кассаһы тик быйыл ғына заем тотоусыларға 635 мең һум отош аҡсаһы түләне. Улар араһында Печенкин ауыл Советының председателе иптәш Понамарев 200 һумлыҡ заемына 50 мең, өй хозяйкаһы Воробьева 100 һумлыҡ заемына 10 мең һәм райсоюздың товароведы иптәш Стариков 5200 һум отош аҡсаһы алдылар.

Телефон селтәре киңәйә

Район связь бүлеге йылдан-йыл эшен яҡшырта бара. Хәҙерге ваҡытта районда 465 километр телефон линияһы үткәрелеп, 257 телефон нөктәһе берләштерелде.

Уҙған йыл бик күп һанда һуңғы конструкциялы телефон аппараттары ҡуйылғайны. Быйыл тағы ла 5 телефон станцияһына яңы коммутаторҙар ҡуйылды һәм һайлау алды көндәрендә райондағы бөтә һайлау участкалары ла телефонлаштырылды.

Районда ваҡ колхоздарҙың берләштерелеүе айҡанлы 1951 йылда баҫыусылыҡ һәм трактор бригадаларын телефонлаштырыу башланасаҡ.

Һуғышта һәләк булған воиндарҙың семьяларына ярҙам

Бөйөк Ватан һуғышында һәләк булған воиндарҙың семьяларына ярҙам итеү йылдан-йыл яҡшыра бара. Уларға һуңғы ике йылда ғына 6 миллион 498 мең 979 һум пособие бирелде. Бынан тыш колхозсылар көсө менән уларға быйыл 18 яңы өй һалынды, 173 квартираға ремонт үткәрелде, 40 баш һыйыр бирелде һәм 7250 кубометр утын килтерелде.

Шулай уҡ государство ике йыл эсендә Ватан һуғышы инвалидтарына 1.553 685 һум, персональ пенсионерҙарға 54386 һум һәм граждандар һуғышы инвалидтарына 54386 һум пенсия бирҙе.

Электр станциялары төҙөлә

Әлегә тиклем районда «Яңы ауыл» һәм «Берключ» колхоздарында ғына ҙур булмаған электр станциялары эшләй ине.

Яҡын көндәрҙә 340 киловатт көслө гидроэлектростанция Десяткинскийҙа эксплуатацияға тапшырыласаҡ. Был ГЭС 20 колхозды электрлаштереүҙә һәм ауыл хужалығы эштәрен механизациялауҙа файҙаланыласаҡ.

Колхоздар радиолаштырыла

Районда колхоздарҙы радиолаштырыу эшенә һуңғы йылдарҙа айырыуса иғтибар бирелә. Әлегә колхоздарҙа биш радиоузелдың 2500 радиоточкаһы бар. Быйыл радиоузелдың ҡеүәте байтаҡҡа арттырыла. Районда электр селтәренең киңәйеүе 1951 йылда тағы ла 15 колхозды радиолаштырырға ярҙам итәсәк.

Яңы төҙөлөштәр

Андреев исемендәге колхозда яңы клуб төҙөлдө. Уның тамаша залы ғына 200-ләп кеше һыйҙыра. Бынан тыш библиотека, репетиция, грим һәм буфет өсөн яҡшы йыһазландырылған бүлмәләр бар. Шулай уҡ «Укорпо» колхозында правление өсөн яңы бина, 12 колхозсыға стандарт өйҙәр, «Берключ», Хрущев исемендәге, «Игенсе», «20 лет Правды» колхоздарында кирбес һуғыу һәм «Пионер» колхозында май сығарыу заводтары төҙөлдө.

Электр энергияһының колхоз производствоһына ныҡлап инеүен күреп, киләсәктә механизациялаштырыуға өлгө булһын өсөн райондағы колхоздарҙа һыйырҙар өсөн стандарт рәүештә 16 һарай, сусҡалар өсөн 25, һарыҡтарға 15 торлаҡ төҙөлдө. Райондағы колхоздарҙың экономик ҡеүәте йылдан-йыл арта бара.

Х. Сафин.

НЕФТСЕЛӘР ТУРАҺЫНДА ХӘСТӘРЛЕК

I.

Ҙур йыйылышты тамам ҡыҙҙы, Эшселәр береһе артынан икенсеһе көслө, ялҡынлы сығыштар яһай башланылар. Шул ваҡытта трибунаға Шинкаренко ла күтәрелде. Ул брезент куртка һәм шундай уҡ салбар кейгән. Балаҡтарын ауыр резинка итектәренең ҡуныстарына тығып ҡуйған. Курткаһының еңдәре һәм фуражкаһы бер нисә урында һары балсыҡҡа буялған.

— Ғәфү итегеҙ, — тине ул, ҙур ҡаүҙәһенә берәҙ килешмәгән түбән тауыш менән, — ғәфү итегеҙ, иптәштәр, мин тура-тура ҡырҙан, ошо бысраҡ кейемә килдем дә ҡуйҙым инде. Беҙҙең бораулау урыны алыҫ, Ыҡ йылғаһының аръяғында. Яңы ғына вахтаны тапшырҙым да, бында килдем. Былдай мәсьәлә буйынса әйтмәй булдыра алмайым.

Шулай тине лә ул, фекерен йыйып алырға теләгәндәй, бер секундҡа ғына туҡтаны. Уның ҡарашы тәҙрә яғына юнәлде. Тәҙрә артында Девон урамы туҡтауһыҙ шаулай. Йәш ҡаланың йорттары, яҡты клубтары һәм мәктәбе, йәшел ағастары һәм баҡсалары матур һүрәт кеүек булып күренеп тора.

— Бик күп әйтергә теләк бар, — тип дауам итте Шинкаренко, — тик быныҡ өсөн минең һүҙҙәрем етмәй. Беҙгә, нефтселәргә һәм бөтә хеҙмәтсәндәргә — ябай кешеләргә күрһәткән хәстәрлектәре өсөн Советтар власына һәм иптәш Сталинға белдерергә теләгән саф йөрәктән сыҡҡан рәхмәттәрҙе бер ниндәй генә һүҙҙәр менән дә аңлатыу мөмкин түгел. Бына мин һеҙҙең алдығыҙҙа торам. Ябай эшсе. Ә ни тиклем яҡшы шарттар тыуҙырылған минең өсөн. Хөкүмәт ярҙамы менән өй алдым, хужалыҡ төҙөнөм. Минең өйөмә электр һәм газ индерелде. Балаларым түләүһеҙ уҡыйҙар, түләүһеҙ медицина ярҙамы, библиотека һәм транспорт менән файҙаланабыҙ. Әгәр ҙә минең эш хаҡым тураһында белергә теләһәгеҙ, был да йәшерен нәмә түгел: өс ай эсендә мин 9 мең һум эш хаҡы алдым. Был аҡса мул һәм культуралы тормош өсөн генә түгел, бик күп нәмәләр алырға ла етә. Оҙаҡламай мин мотоцикл, радиоприемник һәм кәмдәр алырға уйлайым. Шулай булғас нисек шатланмаҫҡа, нисек йәнең-тәнеңде биреп эшләмәҫкә! Бер мин генә шулай йәшәмәйем бит. Минең кеүектәр меңәрләп һанала. Сталинсе хәстәрлек беҙҙе — нефтселәрҙе тағы ла тырышыбыраҡ эшләргә, тағы ла алға ынтылырға саҡыра.

Эшсе Шинкаренкоға бөтә зал ярһып ҡул сапты. Был брезент кейем кейгән ябай кеше бында ултырған һәр кемдең иң ҡәҙерле хистәрен асҡандай булды. Унан һуң сығып һөйләүселәр — бораулау мастеры Мащенко, бораулаусы Вагин, партия ойошмаһы секретары Ашин һәм башҡа бик күптәр стахановсының сығышын тулыландырып, уға өҫтәп киттеләр. Улар, хатта, күп ваҡытта иғтибарға ла алынмай торған бик күп яҡшы нәмәләр тураһында һөйләнеләр. «Туймазынефть» трестының икенсе бораулау конторалы коллективы был йыйылышта стахановсы хеҙмәткә генә түгел, ә нефтселәр тураһында күрелгән сталинсе хәстәрлеккә — ябай кешеләрҙең йөрәктәрен тәрән ышаныс менән тултырыусы, уларҙы яңы батырлыҡтарға ҡанатландырыусы хәстәрлеккә тулы йомғаҡ яһап үтте.

II.

Совет халҡы тормошоноң көндән-көн яҡшыра, культураһының күтәрелә барыуы — ул социалистик обществоның үсеш законы. Большевиктәр партияһының һәм Совет хөкүмәтенең бөтә эше хеҙмәт кешеләренең тормошон яҡшыртыуға йүнәлдерелгән. Башҡортостан нефтселәренең культура-тормош шарттарының туҡтауһыҙ яҡшыра барыуы быға иҫбатлау булып тора.

Нефть промышленносеның эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре өсөн яңы торлаҡ йорттары төҙөлә. Ошо йылдың һигеҙ айы эсендә генә Октябрьскийҙа, Ишембайҙа һәм Өфөлә нефтселәр өсөн 16 мең 825 квадрат метр торлаҡ майҙаны әҙерләнде. Кеҙгә ике ай эсендә был ҡалаларҙа 282 нефтсе семьяһы яңы өйгә күсте. Улар матур, йыйнаҡ һәм бөтә уңайлыҡтар менән тәьмин ителгән өйҙәргә инделәр. Йыл аҙағына тиклем 18 мең квадрат метр торлаҡ майҙаны эксплуатацияға тапшырыласаҡ, нефть промышленносе үҙәктәрен төҙөкләндереү һәм йәшелләндереү буйынса ҙур эштәр башҡарылды һәм тағы ла башҡарыласаҡ.

Коммуналь учреждениеларҙың селтәре киңәйтелә. Ишембайҙа бына тигән техника йорто асылды. Өфөлә йәш нефтселәр өсөн ике яҡшы дөйөм торлаҡ һалынды. Октябрьскийҙа тәүге санаторий барлыҡҡа килтерелде. Яңы гостиница эшләй башланы, бала тыуҙырыу йорто төҙөлөп бөтөп бара. Больница, амбулатория һәм механизациялаштырылған столовый өсөн йорттар төҙөлә, культура һәм ял баҡсаһы төҙөү эштәре алып барыла. Ишембайҙа йәштәр өсөн ҙур дөйөм торлаҡ һәм больница һалына. Ҡаланың уртаһында матур кинотеатр бинаһы һалынған. Октябрьскийҙа һәр береһе дүртәр йөҙ урынлыҡ дүрт урта мәктәп эшләнә.

Нефтселәрҙең тормошон яҡшыртыу, һаулыҡтарын нығытыу өсөн большевиктәр партияһы һәм Совет хөкүмәте туҡтауһыҙ хәстәрлек күрә. Быйыл йәй генә республикабыҙҙың 800-ҙән артыҡ нефтсеһе үҙҙәренең ял ваҡыттарын курорттарҙа һәм санаторийҙарҙа үткәрҙеләр. Уларҙың күбеһенә курорт путевкалары түләүһеҙ бирелде. «Туймазынефть» трестының 1-се номерлы бораулау контораһының мастеры Советтар Союзы Геройы иптәш Ғәтиәтуллин Йоматау санаторийһында ял итте, бораулаусы Дойников Кисловодск курортына барып сәләмәтлеген нығытып ҡайтты, өлкән инженер Хлынин Боржомда булды. Бынан башҡа йөҙәрләгән нефтселәр үҙҙәренең ял ваҡыттарын урындағы ял йорттарында үткәрҙеләр. Йыл аҙағына тиклем тағы байтаҡ нефтселәр курорттарҙа, санаторийҙарҙа буласаҡтар.

Нефтселәрҙең балалары ла мөхәббәт һәм яҡшы тәрбиә менән солғап алынғандар. Үткән йәйҙә 2500 бала пионер лагерҙарында булды. Улар унда ял иттеләр, яңы көс йыйҙылар. Мәктәптәрҙәге шарттар яҡшыртылды. Хәҙер Октябрьскийҙа ике балалар яслеһе, ике балалар баҡсаһы, балалар йорто һәм пионерҙар йорто һалына.

Беҙ Башҡортостан нефтселәренең культура-тормош талаптарын ҡәнәғәтләндереү өсөн башҡарылған һәм башҡарыласаҡ эштәрҙең бик аҙын ғына күрһәтеп киттек әле. Башҡортостан нефтселәренең көндәре хеҙмәт кешеһенә күрһәткән әҙләкһеҙ хәстәрлек өсөн большевиктәр партияһына, Совет хөкүмәтенә һәм иптәш Сталинға ҡайнар рәхмәт хистәре менән тулы.

А. Сафонов.
А. Сухов.

АЛЬМАНАХ
„Утыҙ дүртенсе йыл“

СССР Совет яҙыусылары союзы органы «Утыҙ дүртенсе йыл» тигән әҙәби-художестволы общественный-политик альманах сығарыла килә.

Альманахтың биттәрендә совет халҡының коммунистик общество төҙөү өсөн көрәштә ижади хеҙмәтенә арналған романдар, повестәр, хикәйәләр, художестволы очерктар, публицистик мәҡәләләр, шиғырҙар, пьесалар, сценарийҙар баҫыла. Совет кешеләренең социалистик культура, промышленность һәм ауыл хужалығы өлкәһендәге күп төрлө ижади тормош юлдары яҡтыртыла.

1951 йылда альманахтың өс китабы баҫылып сығасаҡ. Уларға тик эшләнеп бөткән әҫәрҙәр генә индереләләр. Һәр бер китаптың күләме 30 баҫма табаҡ буласаҡ.

Ш. Ҡорбанғолов.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САКАЕВА.

Бөгөн театрҙарҙа һәм киноларҙа

Рус драма театрында — «УРЛАНҒАН БӘХЕТ».

Башгосфилармонияла — Мәскәү эстрадаһы артистәренең ҡатнашлығында ВАЛЕРИЙ СЫСОЕВ концерты.

«Октябрь» кинотеатрында — «НАСРЕТДИН БОХАРАЛА».

«Салауатта» — «ДЕМОКРАТИК ГЕРМАНИЯ», «КҮТӘРЕЛГӘН СИҘӘМ».

«Уралда» — «ӨСӨНСӨ УДАР».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ПӘНЛЕКТӘР ТЕАТРЫ», «ТАҺИР ҺӘМ ЗӨҺРӘ».

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29 хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

Д 01193. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

БАРЛЫК ИЛЛӘРНЕҢ ПРОЛЕТАРИЙЛАРЫ, БЕРЛӘШЕГЕЗ!

КЫЗЫЛ ТАҢ

ВКП(б)ның Башкортстан Өлкә һәм Уфа шәһәр Комитетлары, БАССР Верховный Советы һәм хезмәт ияләре депутатларының Уфа шәһәр Советы органы

27 нче ел чыга

№ 254 (6170)
җомга
22
декабрь
1950 ел

бәясе 20 тиен

БҮГЕНГЕ НОМЕРДА:

Ленинград шәһәренең Сталин сайлау округында (1 бит).
Башкорт Автономияле Совет Социалистик Республикасы хезмәт ияләре депутатларының район, шәһәр, авыл һәм поселок Советларына сайлауларның нәтиҗәләре турында (1 бит).
Л. Гапоненко. — Беренче рус революциясе (2 бит).

АГАЧ ХӘЗЕРЛӘҮДӘ АЛДЫНГЫЛАРГА ТИҢЛӘШЕРГӘ! М. Фатыйхов.—Хәзерләү һәм ташу темпын көчәйтергә. Р. Суфиян. —Үз эшенең мастеры (2 бит).
ЭРЕЛӘНДЕРЕЛГӘН КОЛХОЗЛАРНЫ ОЕШТЫРУ-ХУҖАЛЫК ЯГЫННАН НЫГЫТЫЙК! (3 бит).

Г. Исланов, Х. Мурат[illegible].—Бер колхозның чәчү әйләнешләре (3 бит).
Берләшкән Милләтләр Оешмасы Генеральный Ассамблеясының Политик, комитетында (4 бит).
Я. Макаренко. — Дусларның очрашуы (4 бит).

ПАРТИЯ-ПОЛИТИК ЭШНЕҢ ЯҢА КҮТӘРЕЛЕШЕНӘ

Коммунистлар партиясе һәм юлбашчыбыз бөек Сталин җитәкчелегендә безнең Туган илебез ныклы адымнар белән алга — коммунизмга бара. Коммунизм җәмгыяте төзү өчен көрәштә Ленин—Сталин партиясе — Совет дәүләтенең җитәкче көче буларак Совет халкының җиңүләрен оештыручы һәм аны яңадан-яңа җиңүләргә рухландыручы көч булып тора.

Җирле Советларга булып үткән сайлаулар совет халкының бердәмлеген, коммунистлар партиясенә, прогрессив кешелек дөньясының юлбашчысы бөек Сталинга бирелгәнлеген күрсәткән куәтле демонстрация булып әверелде. Йөзләрчә промышленность предприятиеләре, колхоз, совхоз һәм МТСлар сайлаулар хөрмәтенә алган күтәренке йөкләмәләрен намус белән үтәп, 17 декабрь — бөтен халыкның бәйрәме көнен лаеклы каршы алдылар. Сайлаулар көнне һәрбер совет кешесе үзенең тавышын — Туган илебезнең куәтен тагын да күтәрү өчен, бөтен дөньяда тынычлык өчен, коммунистлар белән партиясезләрнең какшамас блогы өчен, тынычлыкның байрагын йөртүче бөек Сталин өчен бирде.

Газетабызның шушы номерында урнаштырылган сайлау йомгаклары ирешелгән яңа җиңүләрнең ачык гәүдәләнеше булып тора.

Ләкин безнең халык ирешелгәннәр белән бер вакытта да тынычланмый. Менә хәзер РСФСР һәм БАССР Верховный Советларына сайлауларга хәзерлек башланды. Хезмәт ияләре Верховный Советка сайлаулар хөрмәтенә яңа йөкләмәләр ала. Шик юк, мондый гүзәл инициатива һәм халыкларның патриотизмы, промышленность, авыл хуҗалыгы һәм культура төзелеше өлкәләрендә яңадан-яңа уңышларга китерәчәк. Бу инде партия-политик һәм политик-тәрбия эшләрен оештыру буенча партиянең район комитетлары һәм партия оешмалары алдына яңа таләпләр куя. Чөнки массаларның иҗади инициативаларын киң рәвештә җәелдермәгәндә, политик тәрбия эшләрен югары идея-политик дәрәҗәгә куймаганда яңа уңышларны яулап алу мөмкин түгел. Бу гаять зур политик әһәмияткә ия булган бурычларны үтәү юлында иң мөһиме: ВКП(б)ның һәрбер район комитетының, һәрбер партия оешмасының эшендә партия-политик һәм хуҗалык мәсьәләләрен тыгыз бәйләнештә алып бару иң дөрес принцип булып тора.

Иптәш Сталин, ВКП(б) Үзәк Комитетының 1937 елда февраль — март пленумында ясаган чыгышында болай диде:

«Партия-политик мәсьәләләргә бәя бирмичә һәм аны онытып, хуҗалык кампанияләре һәм хуҗалык уңышлары белән чиктән тыш мавыгу тупикка алып бара икәнлеген хәзер барсы да аңладылар һәм төшенделәр булса кирәк. Шулай булгач, хуҗалык уңышлары партия-политик эш уңышлары белән бергә бәйләнсен һәм бергә барсын өчен работникларның игътибарын партия-политик мәсьәләләре ягына юнәлдерергә кирәк».

Безнең тормышта, хуҗалык һәм партия-политик мәсьәләләр арасында нинди дә булса чик кую мөмкин дә түгел. Партия җитәкчелегенең осталыгы шуннан тора ки, ул тормыш китереп чыгарган бик күп мәсьәләләр арасыннан иң мөһимен тотып ала белергә һәм аны фәкать большевикларча хәл итә белергә [illegible].

[illegible]

мә район комитеты күптән түгел гепә Маленков исемендәге эреләндерелгән колхоз партия оешмасының эшен һәрьяклап тикшерде. Хуҗалык мәсьәләләрен хәл итүдә район комитетлары, бәтенесеннән элек, башлангыч партия оешмаларына таянып эш итәләр. Шул ук вакытта аларның рольләрен һәм җаваплылыкларын күтәрү буенча барлык чараларны күрәләр. Алар районның хуҗалык һәм совет органнарының эшенә дөрес политик юнәлеш бирәләр.

Ләкин әле кайбер район комитетлары һәм башлангыч партия оешмалары партия-политик һәм хуҗалык мәсьәләләрен бәйләп алып бару эшендә тупас бозуларга юл куялар, әлеккечә, хуҗалык органнарын алмаштыру белән шөгыльләнәләр, һәм шуның белән хуҗалык работникларының өстеннән җаваплылыкны үзләренә алалар.

ВКП(б)ның Аскын район комитеты мондый начар практика белән эшләүнең ачык мисалы булып тора. Бирелә партия-политик һәм хуҗалык мәсьәләләренә икесе ике төрле мәсьәлә итеп карыйлар. Райком, тулысынча хуҗалык эшенә бирелеп партия-политик эшне игътибар үзәгеннән төшереп калдырган. Райком башлангыч партия оешмалары белән тиешлечә җитәкчелек итми. Мөһим мәсьәләләрне хәл итүдә аларга таянмый. Шуңа күрә райкомның башлангыч партия оешмалары белән тыгыз бәйләнештә булмавы бер дә очраклы хәл түгел. Мондый мисалларны партиянең Салават, Покровка, Белокатай район комитетлары эшчәнлекләреннән дә китерергә мөмкин.

Партия-политик эшнең идея дәрәҗәсен тагын да күтәрү интереслары партия органнарыннан вак хуҗалык мәсьәләләреннән бушануны, хуҗалык органнарына опекун булып тору практикасыннан баш тартуны таләп итәләр. Билгеле, район комитеты җитәкче политик орган буларак, райондагы хәл өчен, хуҗалык эшләренең торышы өчен тулы җавап бирә. Ләкин район комитеты хуҗалык белән хуҗалык органнарыннан башка түгел, ә алар аша җитәкчелек итәргә тиеш. Аеруча хәзер район комитетлары алдында районның экономикасын, хуҗалыгын җентекле өйрәнү таләпләре куелган вакытта бу мөһим мәсьәлә эшнең игътибар үзәгендә торырга тиеш.

Җирле Советларга сайлауларга хәзерлек чорында агитация-масса эшләрен оештыру өлкәсендә партия оешмалары зур тәҗрибә тупладылар. Хәзер партия-политик эшне тагын да яхшырту, киңрәк җәелдерү өчен партиянең район комитетлары партия оешмалары белән эшләүне көчәйтергә, аларга ярдәм күрсәтергә, аларның үз инициативалары белән эшләүләренә ирешергә тиешләр. Партия оешмаларының эшләрен яхшыртуда партия җыелышлары аеруча зур роль уйныйлар. Ул җыелышларны яхшы хәзерләргә һәм анда большевистик тәнкыйть һәм үз-үзеңне тәнкыйтьнең киң җәелдерелүен, коммунистик тәрбия эшенең очраклы хәлдә түгел, ә системалы рәвештә көннән-көнгә алып барылуын тәэмин итәргә кирәк.

Безнең республика быелгы хуҗалык елын уңышлы тәмамлады. Яңа, 1951 елга саналы гына көннәр калды. МТС, колхоз һәм совхозларда язгы чәчүгә хәзерлекне иң кыска срокта тәмамлау өчен, [illegible]

Ленинның "Искра"ның беренче номеры чыккан көнгә 50 ел тулуга карата

САЛТЫКОВ-ЩЕДРИН ИСЕМЕНДӘГЕ ПУБЛИЧНЫЙ КИТАПХАНӘДӘ КҮРГӘЗМӘ

ЛЕНИНГРАД, 20 декабрь. (ТАСС). 24 декабрьда В. И. Ленин оештырган «Искра»ның — беренче чын гомуми рус социал-демократлар газетасының беренче номеры чыккан көнгә 50 ел тула. [illegible]

Ленинград шәһәренең Сталин сайлау округында

ЛЕНИНГРАД, 19 декабрь. (ТАСС). Ленинград шәһәренең Сталин сайлау округында тавыш бирү гаять зур политик күтәренкелек белән үтте.

Хезмәт ияләре депутатларының Ленинград өлкә Советына сайлаулар буенча иптәш И. В. Сталин тавышка куелган 26 номерлы Сталин сайлау округы Округ сайлау комиссиясе тавыш бирү нәтиҗәләрен исәпләде. Барлык сайлаучылар да тавыш бирүдә катнаштылар. 29.904 кеше, шул исәптән тавыш бирү хокукына таныклык буенча 5.029 кеше тавыш бирде.

Иптәш И. В. Сталин өчен 29.904 тавыш бирелгән, бу тавыш бирүдә катнашучыларның 100 процентын тәшкил итә.

Округ сайлау комиссиясе председателенең, совет халкының бөек юлбашчысы һәм остазы иптәш И. В. Сталинның хезмәт ияләре депутатларының Ленинград өлкә Советына депутат итеп сайлануы турында белдерүе комиссия членнары һәм җәмәгать оешмаларының вәкилләре тарафыннан давыллы кул чабулар белән каршыланды.

Хезмәт ияләре депутатларының Ленинград шәһәр Советына сайлаулар буенча иптәш И. В. Сталин тавышка куелган 261 нче сайлау округы 15 нче сайлау участогының сайлау комиссиясе тавыш бирү тәмамлангач соң тавышларны исәпләде.

Барлык сайлаучылар да тавыш бирүдә катнаштылар. 5.226 кеше, шул исәптән тавыш бирү хокукына таныклык буенча 3.567 кеше тавыш бирде.

Бюллетеньнәр барсы да дөрес дип табылды. Иптәш Сталин өчен 5.226 тавыш бирелгән, бу тавыш бирүдә катнашучы сайлаучыларның 100 процентын тәшкил итә.

Иптәш И. В. Сталин беркетелгән хезмәт ияләре депутатларының Ленинград шәһәр Советына депутат итеп сайланды.

Сайлау бюллетеньнәрендә сайлаучылар үзләренең патриотик тойгыларын язып калдырганнар. Алар коммунизмның акыллы, бөтен дөньяда тынычлык өчен көрәшүче [illegible].

«Сөекле һәм туган Сталин өчен!»

«Акыллы юлбашчыбыз һәм остазыбыз иптәш И. В. Сталин өчен тавыш бирәп, мин тынычлык өчен, бөтен кешелек дөньясының бәхете өчен, безнең илебездә коммунизмның җиңүе өчен тавыш бирәм!»

«Сталин өчен!»

«Бөек Сталинга дан!»

Башкорт Автономияле Совет Социалистик Республикасы хезмәт ияләре депутатларының район, шәһәр, авыл һәм поселок Советларына сайлауларның нәтиҗәләре турында

Сайлауларның нәтиҗәләре турындагы мәгълүматлар Башкорт АССР Верховный Советы Президиумы тарафыннан хезмәт ияләре депутатларының район һәм шәһәр Советлары башкарма комитетларыннан һәм хезмәт ияләре депутатларының район һәм шәһәр Советларына сайлаулар буенча район һәм шәһәр сайлау комиссияләреннән алынган материаллар буенча игълан итәләр.

1950 елның 17 декабрендә Башкорт АССР хезмәт ияләре депутатларының район, шәһәр, Уфа шәһәрендәге район Советларына, авыл һәм поселок Советларына сайлаулар булып үтте.

Хезмәт ияләре депутатларының 63 район Советына, 6 шәһәр Советына (республикага буйсынган шәһәрләр), Уфа шәһәрендә 5 район Советына, 5 шәһәр Советына (районнарга буйсынган шәһәрләр), 1262 авыл Советына һәм 30 поселок Советына депутатлар сайланды.

Хезмәт ияләре депутатларының район, шәһәр, авыл һәм поселок Советларына сайлаулар вакытында тавыш бирүдә сайлаучыларның гомуми санына карата сайлаучылар тавыш бирүдә түбәндәге процентларда катнашлык иттеләр.

1. Район Советларына	99,99
2. Шәһәр Советларына (республикага буйсынган шәһәрләр)	99,90
3. Уфа шәһәренең район Советларына	99,90
4. Шәһәр Советларына (районнарга буйсынган шәһәрләр)	99,96
5. Авыл Советларына	99,99
6. Поселок Советларына	99,95

Шулай итеп, бик аз кешене исәпкә алмаганда барлык сайлаучылар да диярлек сайлауларда катнашлык иттеләр.

Коммунистлар белән партиясезләр блогы кандидатлары өчен тавыш бирүче, сайлаучылар, тавыш бирүдә катнашучы сайлаучыларның гомуми санына карата түбәндәге процентларны тәшкил итәләр:

1. Район Советларына	99,60
2. Шәһәр Советларына (республикага буйсынган шәһәрләр)	99,20
3. Уфа шәһәренең район Советларына	99,20
4. Шәһәр Советларына (районнарга буйсынган шәһәрләр)	98,80
5. Авыл Советларына	99,27
6. Поселок Советларына	98.80

Депутатлыкка кандидатларга каршы бирелгән тавышлар район Советларына сайлаулар буенча 0,40 процент, шәһәр Советларына (республикага буйсынган шәһәрләр)—0,80, Уфа шәһәренең район Советларына 0,79, шәһәр Советларына (районнарга буйсынган шәһәрләр)—1,20, авыл Советларына — 0,73, поселок Советларына — 1,20 процент тәшкил итәләр. 232 бюллетень «Сайлаулар турындагы Положение»нең 108 статьясы нигезендә дөрес түгел дип табылды.

Тавыш бирүнең нәтиҗәләре Башкорт АССР хезмәт ияләре депутатларының җирле Советларына сайлаулар буенча барлык сайлау округларында да сайлаучыларның коммунистлар белән партиясезләр блогы кандидатлары өчен беркөнелдән тавыш бирганлекләрен күрсәтәләр.

Барлык җирле Советларга барлыгы 24.765 кеше депутат итеп сайланды. Сайланган барлык депутатлар да коммунистлар белән партиясезләр блогының кандидатлары булып торалар.

Депутатлар арасында 8000 яки 32,30 процент хатын-кыз, 11.213 яки 45,27 процент ВКП(б) члены һәм ВКП(б) членлыгына кандидат, 13.552 яки 54,73 процент партиясез кеше бар.

Башкорт АССР Верховный Советына сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе составына кандидатлар күрсәтү

Башкорт АССР Верховный Советына сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе составына кандидатлар күрсәтүгә багышланган җыелышлар бара. Шушы көннәрдә, башлангыч һәм урта мәктәп работникларының өлкә профсоюз комитетының президиумы утырышы булып үтте. Анда Башкорт АССР Верховный Советына сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе составына кандидат итеп Сәҗидә Хәмәдияр кызы Зайлалованы күрсәттеләр. Иптәш Зайлалова ВКП(б) члены, 1919 елда туган, югары белемле. Уфа шәһәренең 9 нчы номерлы башкорт мәктәбендә директор булып эшли.

Профсоюзларның өлкә комитеты президиумы БАССР Верховный Советы Президиумыннан иптәш Зайлалова кандидатурасын раслауны беркөнелдән сорадылар.

* * *

Политик-агарту учреждениеләре работникларының Башкортстан өлкә профсоюз комитеты президиумы профсоюзның өлкә комитеты оешмасыннан Башкорт АССР Верховный Советының Үзәк сайлау комиссиясе составына кандидат итеп беркөнелдән Мария Павловна Киреева иптәшне күрсәтте. Иптәш Киреева Уфа шәһәренең Киров район комитетының беренче секретаре булып эшли.

* * *

Шаран районының Эреләндерелгән «Сон» колхозы членнары Башкорт АССР Верховный Советына сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе составына кандидат итеп, зур күтәренкелек белән берничә еллар бирле колхозга җитәкчелек итүче СССР Верховный Советы депутаты Әхмәдиша Котлыша улы Котлышинны күрсәттеләр.

* * *

Октябрьский шәһәре нефтьчеләре Башкорт АССР Верховный Советына сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясе составына Советлар Союзы Герое иптәш Ш. Гатиятуллинны тәкъдим иттеләр.

Хезмәт ияләре депутатларының Уфа шәһәр Советына сайланган депутатлар исемлеге

Хезмәт ияләре депутатларының Уфа шәһәр Советына сайлаулар буенча Округ сайлау комиссияләреннән алынган тавыш бирү протоколлары нигезендә һәм шәһәр сайлау комиссиясе тарафыннан теркәлгән түбәндәге иптәшләр депутат булып сайландылар.

Алибаев Сәгыйт Рәхмәт улы, 7 номерлы сайлау округы.

Аскарова Ярия Насыйп кызы, 16 номерлы сайлау округы.

Авзянов Сибагат Хәсән улы, 5 номерлы сайлау округы.

Ахунов Шәрифҗан Ахунҗан улы, 66 номерлы сайлау округы.

Алексеев Владимир Алексеевич, 71 номерлы сайлау округы.

Америкова Галина Константиновна, 100 номерлы сайлау округы.

Аникин Яков Васильевич, 134 номерлы сайлау округы.

Әхмәтов Хөсәен Файзулла улы, 177 номерлы сайлау округы.

Асадуллин Зиннәтин Идрис улы, 186 номерлы сайлау округы.

Архипов Александр Никитич, 195 номерлы сайлау округы.

Афанасьева Зинаида Андреевна, 201 номерлы сайлау округы.

Абдеева Миңнидина Абдулла кызы, 241 номерлы сайлау округы.

Астраханский Владимир Алексеевич, 247 номерлы сайлау округы.

Алексеев Василий Александрович, 269 номерлы сайлау округы.

Андриевских Дмитрий Ефимович, 277 номерлы сайлау округы.

Абдракипов Галимәхәмәт Дилмәхәмәт улы, 279 номерлы сайлау округы.

Амосов Виталий Александрович, 291 номерлы сайлау округы.

Абсалихова Рәүфә Бәдретдин кызы, 294 номерлы сайлау округы.

Аксенов Михаил Григорьевич, 336 номерлы сайлау округы.

Борота Петр Петрович, 32 номерлы сайлау округы.

Бикмәхәмәтова Һава Сафиулла кызы, 30 номерлы сайлау округы.

Байтиранова Сафия Вәли кызы, 42 номерлы сайлау округы.

Багаев Василий Федорович, 55 номерлы сайлау округы.

Билалов Мәхмүт Гандали улы, 87 номерлы сайлау округы.

Байматова Гөлзифа Давыт кызы, 88 номерлы сайлау округы.

Басыйрова Зәйтүнә Мостафа кызы, 92 номерлы сайлау округы.

Баженов Сергей Ильич, 99 номерлы сайлау округы.

Бабичев Мөхәмәт Мәлек улы, 115 номерлы сайлау округы.

Баширов Шакир Гыйлемхан улы, 137 номерлы сайлау округы.

Бикчантаев Әнвәр Гади улы, 138 номерлы сайлау округы.

Березин Юрий Филиппович, 167 номерлы сайлау округы.

Базянова Хәлимә Хаким кызы, 174 номерлы сайлау округы.

Беспалова Татьяна Петровна, 193 номерлы сайлау округы.

Брекотнин Григорий Иванович, 219 номерлы сайлау округы.

Брехунов Андрей Иванович, 234 номерлы сайлау округы.

Белоглазова Лидия Андреевна, 246 номерлы сайлау округы.

Бронышкина Нина Ферапонтовна, 295 номерлы сайлау округы.

Боброва Анна Григорьевна, 300 номерлы сайлау округы.

Бобылева Анна Алексеевна, 315 номерлы сайлау округы.

Бабуркин Илья Иванович, 320 номерлы сайлау округы.

Вәлиев Гали Тактулла улы, 18 номерлы сайлау округы.

Вафина Клара Гариф кызы, 23 номерлы сайлау округы.

Ватолин Николай Иванович, 33 номерлы сайлау округы.

Вавилова Анастасия Ивановна, 43 номерлы сайлау округы.

Волкова Екатерина Ивановна, 62 номерлы сайлау округы.

Воронова Тамара Алексеевна, 75 номерлы сайлау округы.

Вәлиев Самат Фәттәх улы, 112 номерлы сайлау округы.

Волостнов Евгений Николаевич, 116 номерлы сайлау округы.

Вишняков Иосиф Павлович, 162 номерлы сайлау округы.

Вәлиев Галимҗан Шәйхлисләм улы, 172 номерлы сайлау округы.

Вәлиева Нәгыймә Мөслахетдин кызы, 207 номерлы сайлау округы.

Ваһапов Сабир Әхмәтҗан улы, 245 номерлы сайлау округы.

Волгарев Николай Парфирьевич, 261 номерлы сайлау округы.

Вязьмина Валентина Родионовна, 275 номерлы сайлау округы.

Вахитова Хәлидә Искәндәр кызы, 307 номерлы сайлау округы.

Васюра Владимир Алексеевич, 309 номерлы сайлау округы.

Вандышев Петр Дмитриевич, 323 номерлы сайлау округы.

Герасимов Александр Салантьевич, 1 номерлы сайлау округы.

Герасимов Анатолий Федорович, 15 номерлы сайлау округы.

Ганиева Зәкия Әхмәтдин кызы, 24 номерлы сайлау округы.

Гафаров Гаффан Гафар улы, 38 номерлы сайлау округы.

Гаврилова Екатерина Павловна, 68 номерлы сайлау округы.

Григорьев Михаил Яковлевич, 69 номерлы сайлау округы.

Гагина Евдокия Ивановна, 84 номерлы сайлау округы.

Гатауллин Шәех Мурсин улы, 85 номерлы сайлау округы.

Гайнуллина Бану Вәли кызы, 109 номерлы сайлау округы.

Герасимова Софья Кузьминична, 140 номерлы сайлау округы.

Гончарова Антонина Ивановна, 148 номерлы сайлау округы.

Галиева Лилия Солтан кызы, 165 номерлы сайлау округы.

Габитова Рәисә Нәгыймҗан кызы, 190 номерлы сайлау округы.

Горский Юрий Филиппович, 199 номерлы сайлау округы.

Гончар Денис Яковлевич, 228 номерлы сайлау округы.

Герасимов Виктор Федорович, 232 номерлы сайлау округы.

Гашев Андрей Дмитриевич, 260 номерлы сайлау округы.

Говорова Антонина Петровна, 271 номерлы сайлау округы.

Герасименко Сидор Андреевич, 283 номерлы сайлау округы.

Григорьев Михаил Павлович, 305 номерлы сайлау округы.

Глазунов Иван Вонифатьевич, 321 номерлы сайлау округы.

Гололобов Александр Алексеевич, 334 номерлы сайлау округы.

Диваев Сәгыйт Сәнгатулла улы, 3 номерлы сайлау округы.

Десяткина Александра Павловна, 108 номерлы сайлау округы.

Денисов Алексей Алексеевич, 141 номерлы сайлау округы.

Должных Вениамин Николаевич, 222 номерлы сайлау округы.

Дербенова Тамара Николаевна, 255 номерлы сайлау округы.

Дерябин Александр Иванович, 274 номерлы сайлау округы.

Дюпина Нина Дмитриевна, 278 номерлы сайлау округы.

Догаев Михаил Иванович, 329 номерлы сайлау округы.

Дегтярева Валентина Николаевна 313 номерлы сайлау округы.

Енгалычева Флюра Гаффан кызы, 11 номерлы сайлау округы.

Егоров Алексей Гаврилович, 52 номерлы сайлау округы.

Евдокимов Александр Иванович 72 номерлы сайлау округы.

Яркеев Идиятша Әхмәтша улы, 80 номерлы сайлау округы.

Ефремов Андрей Тимофеевич, 113 номерлы сайлау округы.

Ермолаев Алексей Константинович, 173 номерлы сайлау округы.

Еремеев Мөхтәр Исхак улы, 205 номерлы сайлау округы.

Ефремов Георгий Иванович, 225 номерлы сайлау округы.

Емелин Иван Павлович, 272 номерлы сайлау округы.

Журавлев Александр Алексеевич, 280 номерлы сайлау округы.

Завалищин Михаил Алексеевич, 48 номерлы сайлау округы.

Заһидуллин Зариф Шакир улы, 58 номерлы сайлау округы.

Зуева Ольга Семеновна, 130 номерлы сайлау округы.

Загафуранов Фәйзерахман Загафуран улы, 133 номерлы сайлау округы.

Зазавин Константин Петрович, 319 номерлы сайлау округы.

Завитаева Александра Николаевна, 192 номерлы сайлау округы.

Зубарева Ольга Георгиевна, 250 номерлы сайлау округы.

Зыкова Наталья Ермиловна, 284 номерлы сайлау округы.

Зомцов Леонид Иванович, 322 номерлы сайлау округы.

Зайнуллина Тәгъзимә Миңнеәхмәт кызы, 327 номерлы сайлау округы.

Иванов Сергей Федорович, 14 номерлы сайлау округы.

Иванова Анна Александровна, 310 номерлы сайлау округы.

Иванов Аркадий Алексеевич, 29[illegible] номерлы сайлау округы.

Иванов Андрей Ильич, 259 номерлы сайлау округы.

(Дәвамы киләсе номерда).

Беренче рус революциясе

(1905 елның декабрендагы кораллы восстаниесенең 45 еллыгына карата)

В. И. Ленин әйткәнчә «...Россия революциясенең күтәрелә баручы линияләренең югары ноктасын» тәшкил итүче 1905 елгы декабрь кораллы восстаниесенә 45 ел тулды.

1905—1907 еллардагы беренче рус революциясе Россия тарихында тоташ бер полоса тәшкил итә, безнең илебезнең алдагы бөтен үсешендә ул полосаның бик зур әһәмияте булды. Ул бөек Октябрь социалистик революциясен хәзерләү эшендә бик зур тарихи роль уйнады. «1905 елдагы «генераль репетиция» сез» — дип язды Ленин, — 1917 елгы Октябрь революциясенең җиңүе мөмкин булмас иде» (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 31 том, 11 бит).

Беренче рус революциясе елларында эшчеләр сыйныфы белән крестьяннар политик тәрбиянең шулкадәр бай мәктәбен үттеләр, мондый мәктәпне гадәттәге тыныч үсешнең күп дистәләрчә елларында да үтеп булмас иде. 1905—1907 еллардагы рус революциясе, империализм эпохасында, череп баручы капитализм шартларында булган бу революция, көнбатыштагы элеккеге буржуаз революцияләрдәге кебек, революциянең хәрәкәт иттерүче көче буржуазия була алмаганлыгын күрсәтте. Рус революциясенең хәрәкәт иттерүче көчләре пролетариат белән крестьяннар булдылар. Бер үк вакытта пролетариат буржуаз-демократик революциянең җитәкчесе сыйфатында чыгыш ясады, күп миллионнарча крестьяннарның җир өчен булган көрәшенең башында торды.

Пролетариатның җитәкчелеге рус революциясенең характерын, барышын һәм перспективаларын билгеләде; аның Европадагы бөтен буржуаз революцияләрдән аермасын билгеләде. «Рус революциясенең үзенчәлеге нәкъ менә шуннан тора, — дип күрсәтте Ленин, — ул үзенең социаль эчтәлеге буенча буржуаз-демократик революция, ә үзенең көрәш средстволары буенча пролетар революция иде» (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 23 том, 231 бит).

1905—1907 еллардагы рус революциясе дөнья тарихында беренче бөек революция булып торды, бу революциядә чын-чыннан пролетар көрәш средствосы булган, кораллы восстаниегә әверелеп үсгән массовый стачка хәрәкәте җибәрелде.

В. И. Ленин, 1905 елда Россиядә булган шундый зур стачка хәрәкәте дөньяның бер генә капиталистик илендә дә булмады, дип билгеләде. Революциягә кадәрге ун ел эчендә баш күтәрүчеләрнең гомуми саны 430 мең кеше иде, ә 1905 елның гыйнварында, революциянең беренче аенда, баш күтәрүчеләрнең саны 440 мең тәшкил итте. «Бу хәл шул турыда сөйли, — дип язды Ленин, — эш чын-чыннан революцион көрәшү турында барган чакта пролетариатның көч кинәренкелеге никадәр зур була алачагын һәм булачагын кешелек дөньясы 1905 елга кадәр белгәнә юк иде әле» (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 23 том, 232 бит).

9 гыйнвардагы канлы вакыйгалар 1905 елгы революциянең башлангычы булдылар. Шушы көнне Петербург урамнарында патшага петиция белән баручы меңнәрчә эшчеләр атылды.

«Канлы якшәмбенең» ачы сабагы пролетариатка меңнәрчә корбаннар хакына торды. Аның нәтиҗәсендә киң пролетар массалары политик яктан уяндылар. Халык массаларының политик активлыкка һәм революцион көрәшкә уянуында 1905 елның 9 гыйнвары тарихи әһәмият казана. В. И. Ленин бу вакыйгаларны Россиядә гражданнар сугышының прологы дип атады. «Пролетариат хәрәкәте берьюлы югары дәрәҗәгә күтәрелде. Гомуми стачка бөтен Россиядә... ким дигәндә бер миллион эшчене мобилизацияләде» (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 8 том, 120 бит).

Бөтен илдә таралган стачка хәрәкәтенең беренче дулкыннары ук инде крестьяннарның киң массаларын революцион көрәшкә күтәрделәр. Шәһәрләрдә пролетариатның массовый стачкасының авылдагы крестьяннар хәрәкәте белән кушылуы царизмның соңгы «ныклы» таянычын — армияне какшатты. Флотта һәм армиядә хәрби восстаниеләр полосасы башланып китте.

1905 елның көзендә хәрәкәт үзенең иң югары дәрәҗәсенә барып җитте. Октябрь аенда баш күтәрүчеләрнең саны ярты миллионнан да артып китте. Крестьяннар хәрәкәте бөтен илдәге өязләрнең өчтән бер өлешеннән күбрәген чолгап алды. Россиянең изелгән халыклары арасында милли азатлык хәрәкәте башланып китте. Россия тимер юлчыларының гомуми забастовкасы тимер юлы хәрәкәтен туктатты, патша хөкүмәтенең көчен какшатты. Октябрьдагы забастовка бөтенроссия политик стачкасына үсеп әверелде. «Нәкъ шуның белән, — дип күрсәтте иптәш Сталин, — сөякан восстаниенең мөмкинлеген исбат иттеләр, — һәм пролетариат кискен рәвештә шушы юлга басты» (И. В. Сталин. Әсәрләр, 1 том, 199 бит).

Самодержавиегә һәм буржуазиягә каршы көрәшнең төп средствосы булуы ягыннан кораллы восстание турындагы масьәләне аңлауга рус эшчеләр сыйныфына большевиклар ярдәм итте. Партиянең 1905 елның апрелендә булып үткән III съезды кораллы восстаниене практик яктан хәзерләү бурычын куйды.

В. И. Ленинның «Демократик революциядә социал-демократиянең ике тактикасы» дигән китабында демократик революцияда большевизмның тактикасының гениаль нигезләре бирелде. Ленин меньшевикларның тактикасын бик нык тәнкыйть итте һәм халыкара оппортунизмның тактикасын фаш итте. Ленин, буржуаз-демократик революциянең хәрәкәт иттерүче көчләре турындагы фикерне элеккеге революцияләр эпохасыннан империализм эпохасына, политик мәйданга үзенә башка алдынгы революцион көч сыйфатында пролетариат чыккан бер вакытка, шаблон рәвештә күчерергә ярамый, дип күрсәтте. Пролетариат революциянең юлбашчысы, җитәкчесе була алган хәлдә генә царизм өстеннән кискен җиңүгә ирешә ала. Царизмны бәреп төшерүнең һәм демократик республиканы яулап алуның иң мөһим чарасы итеп Ленин эшчеләр белән крестьяннарның җиңүле кораллы восстаниесен санады.

Большевиклар җитәкчелегендә хәрби оешмалар, сугышчан дружиналар, эшчеләрнең кораллы отрядлары төзелде, алар восстаниенең төп һәм хәлиткеч көче булып әверелергә тиешләр иде. Революция барышында килеп туган эшче депутатлары Советлары кораллы восстание хәзерләүдә аеруча зур урын тоттылар.

«Октябрь политик стачкасының дәвамлы көннәрендә, царизмга каршы көрәш утында, — дип әйтелә «ВКП(б) тарихының кыскача курсы»нда, — эшчеләр массасының революцион иҗаты яңа, куәтле корал — эшче депутатлары Советларын тудырды.

Барлык фабрика һәм заводлар делегатларының җыелышыннан гыйбарәт булган эшче депутатлары Советлары эшчеләр сыйныфының бөтен дөнья куләмендә әле монарчы күрелмәгән массовый политик оешмасы булдылар. Беренче тапкыр 1905 елны туган Советлар 1917 елны большевистик партия җитәкчелеге астында пролетариат тарафыннан төзелгән Совет властеның үрнәге булдылар. Советлар халык иҗатының яңа, революцион формасы булдылар. Алар, царизмның һәртөрле законнарын һәм нормаларын җимереп, халыкның тик революцион катлаулары тарафыннан гына төзелделәр. Алар царизмга каршы көрәшкә күтәрелгән халыкның үзешчәнлек күренеше булдылар».

Илдә бөтен халыкның кораллы восстаниесе өчен шартлар бик тиз өлгерде. 1905 елның ноябрендә Ленин Россиягә кайтты һәм кораллы восстаниене хәзерләү эшенә турыдан-туры җитәкчелек итә башлады. Шушы вакытта Закавказьеда иптәш И. В. Сталин бик зур революцион эш алып барды. 1905 елның ноябрендә иптәш Сталин җитәкчелегендә РСДРПның Кавказ союзының IV большевистик конференциясе булып үтте, анда бу конференция кораллы восстаниене хәзерләү һәм үткәрү турында карар кабул итте. Декабрь аенда большевикларның Таммерфорс конференциясе булды, бу конференциядә Ленин белән Сталин беренче тапкыр очраштылар. Конференциянең эше барган көннәрдә Мәскәүдә декабрь кораллы восстаниесе башланды.

6 декабрьда Москва Советы гомуми политик стачка игълан итте. Москва Советының карарын тимер юлчылар конференциясе һәм ул көннәрдә утырыш ясаган почта-телеграф хезмәткәрләренең Бөтенроссия съезды яклап чыкты. 7 декабрьда гомуми стачка башланды, ул кораллы восстаниегә үсеп әверелергә тиеш иде. 7 һәм 8 декабрьда массаларның тыныч забастовкасы, тыныч демонстрациясе булып үтте. 8 декабрьның кичендә полицейскийлар һәм казаклар отряды митинг барган аквариумны чолгап алдылар. Казаклар эшчеләрне кыйнадылар һәм митингны куып тараттылар. Икенче көнне, 9 декабрьда, драгуннар отряды чистые пруды янында Филлерның йортын таладылар, монда сугышчан дружиналар җыелалар һәм монда восстаниегә җитәкчелек итү комитеты урнашкан була. Хөкүмәт гаскәрләренең һөҗүменә җавап итеп Москва эшчеләре баррикадалар төзи башладылар. Баррикадалар белән бөтен Садовое кольцо капланды диярлек. 10 декабрьда хөкүмәт гаскәрләре баррикадаларга карап артиллерия уты ачтылар. Бу революцион көрәшнең тагын да зуррак күтәрелешен тудырды. «Баррикадалар төзү, — диде Ленин, — инде ышанычлырак була һәм берәм-сәрәм генә түгел, һичсүзсез массовый була бара. Бөтен халык урамнарда; бөтен шәһәр төп үзәкләрдә баррикадалар челтәре белән каплана» (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 11 том, 146 бит).

Хөкүмәт, Москвада җәелдерелгән вакыйгалар үнае белән куркуга төште. Москва генерал-губернаторы Дубасов, Москва гарнизонына ышанырга мөмкин түгел, чөнки гарнизон частьларында чуалышлар һәм митинглар башланды, ә Ростов полкында солдатлар кораллы чыгыш ясадылар, дип Петербургка хәбәр итте. Дубасов кораллы восстаниене бастыру өчен Москва гарнизоны гаскәрләрен файдаланырга куркыты һәм министр Витгедән Петербургтан иң ышанычлы гаскәри частьлар җибәрүне сорады. Петербургтан Семеновский полк җибәрелде. 17 декабрьда семеновчылар восстаниенең үзәге һәм терәге булган Пресняны тар-мар иттеләр.

Красная Пресняда большевиклар тарафыннан җитәкчелек ителгән иң яхшы сугышчан дружиналар тупланган иде. Ләкин Красная Преснядагы баш күтәргән эшчеләрнең көрәше, башка районнардагы кебек үк, башлыча оборона белән генә чикләнде. Москва восстаниесенең йомшаклыгының бер сәбәбе менә шушында тора да инде.

Москвадагы декабрь кораллы восстаниесенең гомуми бердәм җитәкчелеге булмады; Москва комитеты восстаниенең башында ук кулга алынды. Бердәм җитәкче үзәге булмагач, Москва кораллы восстаниесе аерым районнарның таркау восстаниесенә әйләнде.

Москва пролетариатының восстаниесе Москва гарнизоны тарафыннан якланмады. Баш күтәрүчеләр гарнизон гаскәрләренең икеләнүен, шул исәптән Ростов полкындагы чуалышны файдалана алмадылар. «Восстание моментында, — диде Ленин, — икеләнгән гаскәрне үз ягыбызга җәлеп итү өчен көрәштә без бу бурыч югарылыгында тормый идек әле». (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 11 том, 149 бит).

Москва кораллы восстаниесе илнең башка шәһәрләреннән үз вакытында ярдәм алмады. Грузиядә, Латвиядә, Украинада һәм Себернең күп кенә шәһәрләрендә (Чита, Красноярск һәм башкалар) башланган восстаниеләр төрле вакытта үттеләр һәм гомуми Россия восстаниесенә кушыла алмадылар. Декабрь кораллы восстаниесенә йомгак ясап, иптәш Сталин: «...көрәшүче пролетариат восстаниене группаларга бүлгәләнгән хәлдә каршылады, шул сәбәпле хөкүмәт аны чагыштырмача тиз «җиңә» алды» дип күрсәтте (И. В. Сталин. Әсәрләр, 1 том, 270 бит).

Ленин һәм Сталин декабрь кораллы восстаниесенең йомшаклыгының төп сәбәбен революцион пролетариат оешмасының эшчеләр хәрәкәте үсешеннән һәм. колачыннан артта калуында күрделәр. Шулай булуга карамастан, революциянең юлбашчылары декабрь восстаниесенең уңышсызлыкка очравы Россия пролетариатының тар-мар ителүен, аның тулысынча җиңелүен аңлатмый, дип исәпләделәр. Киресенчә, Москвадагы баррикада белән көрәш тәҗрибәсе, Донбасста, Себердә, Сормовада һәм илнең башка районнарында пролетариатның чыгышы декабрь восстаниесенең Россиядәге эшчеләр хәрәкәтен югары баскычка күтәргәнлеген күрсәттеләр. Ул бары пролетариатның гына царизмга каршы гомум халык революциясенә җитәкчелек итәргә һәм аны азагына кадәр илтеп җиткерергә сәләтле, ягъни буржуаз-демократик революциянең социалистик революциягә үсеп әверелүен тәэмин итәргә сәләтле, әзмәзлекле һәм кыю революцион сыйныф булуы турындагы марксистик-ленинчы тәгълиматны раслады.

Башында Плеханов торган меньшевиклар «Коралга тотынырга кирәкмәс иде» дип шелтәләгәндә, Ленин һәм Сталин моны эшчеләр сыйныфы интересларына хыянәт итү дип гаепләделәр. Плехановның шелтәсенә карата Ленин: «Киресенчә, тагын да кискенрәк, энергиялерәк һәм зур кыюлык белән коралга тотынырга кирәк иде, ялгыз бер тыныч стачканың гына мөмкин түгеллеген, куркусыз һәм рәхимсез кораллы көрәш кирәклеген массаларга аңлатырга кирәк иде» дип җавап бирде. (В. И. Ленин. Әсәрләр, 4 басма, 11 том, 147 бит).

Рус меньшевикларының һәм Көнбатыш Европа реформистларының хәзерге заманндагы капиталистик үсеш шартларында восстание ясау мөмкин түгеллеге турындагы теориясенең хыянәтче асылын фаш итеп, Ленин һәм Сталин эшчеләр сыйныфының уңышлы кораллы көрәше мөмкин һәм котылгысыз булуын күрсәтүче дәлил итеп Москвадагы һәм башка шәһәрләрдәге декабрь восстаниесенең тәҗрибәсен өйрәнергә чакырдылар.

Декабрь кораллы восстаниесенең йомшаклыгының һәм уңышсызлыкка очравының сәбәпләрен ачып биреп, Ленин һәм Сталин, пролетариат восстание турындагы марксистик-ленинчы тәгълиматка искусство итеп карап өйрәнергә тиеш, дип бик нык таләп иттеләр.

1905 елның декабрь аендагы Москва кораллы восстаниесе бөтен дөнья күләмендә әһәмиятле вакыйга булды. Ул яңа җәмгыять сыйныфы — эксплоататорларны бәреп төшерү өчен көрәшкә күтәрелгән пролетариатның гаять зур сугышчан энергиягә ия булуын күрсәтте. Рус буржуаз-демократик революциясенең һәм бөтен халыкара азатлык көрәшенең гегемоны сыйфатында эшчеләр сыйныфы декабрь революцион восстаниесендә гаять зур роль уйнады.

1905—1907 еллардагы революция барышында рус эшчеләре Европа эшчеләренә азатлык өчен геройларча фидакарь көрәш үрнәген күрсәттеләр. Рус революциясе бөтен илләрнең халык массаларын гаять зур политик һәм оештыру тәҗрибәсе белән кораллandырды.

Россиядәге 1905 елның кораллы восстаниесе бөтен Азиядә революцион күтәрелеш тудырды. Кытайдагы, Персиядәге, Төркиядәге революция, Һиндстандагы һәм Көнчыгышның башка колониаль һәм ярым колониаль илләрендәге революцион хәрәкәт менә мисал булып тора.

Шулай итеп, беренче рус революциясе дөнья тарихында яңа чорның — Көнбатышта пролетариат хәрәкәтенең көчле күтәрелеш чорын һәм изелгән йөзләрчә миллион кешеләрне яңа тормышка һәм кешелек хокуклары өчен, демократия өчен көрәшкә күзгаткан Көнчыгыштагы революцион тетрәүләр чорын башлап җибәрде.

Халыкара революцион хәрәкәт авангардына рус эшчеләр сыйныфы басты, ул бөтен дөньяга азатлык өчен һәм социализм өчен көрәш үрнәге күрсәтте.

Л. ГАПОНЕНКО,
Тарих фәннәре кандидаты.

Агач хәзерләүдә алдынгыларга тиңләшергә!

Эш тәүлек әйләнәсенә дәвам итә

Нуриман леспромхозының машина белән агач ташучы шоферлары социалистик ярышны киң җәелдерделәр. Биредә агач ташу тәүлек әйләнәсенә дәвам итә.

Менә шофер Шакир Шәһидуллин. Ул тагылмалы көчле машинасын агач төяүчеләр янына куйды да зур костер кырында басып торган кешеләр янына килде. Монда Иглин районы «Родина» колхозының председателе Сәйфи Гыйниятуллин да бар иде. Ул иптәшләренә карап:

— Без үз өстебезгә алган 750 кубометр агач хәзерләү планын срогыннан элек тәгәлләдек. Бу эштә колхоз членнарыннан Мөхәммәтьяр Әсадуллин, Хаҗи Гатиятуллин, Фатыйма Галимова иптәшләр аеруча яхшы эш үрнәкләре күрсәттеләр, — диде.

Күп тә үтмәде, Шакиргә: «хәзер!» дип кычкырдылар. Ул аңа гаҗәпләнмәде, чөнки биредә агач кисү эше генә түгел, ә аны машиналарга төяү дә көчле һәм яхшы сыйфатлы механизмнар тарафыннан башкарыла иде.

Иптәш Шәһидуллин социалистик ярыш алдынгысы. Аның көндәлек хезмәт күрсәткече 200 процент тәшкил итә. Мондый югары күрсәткечкә ул үз профессиясен тирәнтен белүе һәм машинасын һәрвакыт төзек хәлдә тотуы аркасында гына ирешә алды. Аның машинасы кузгалып киткәндә складка бер-бер артлы башка машиналар да килә башладылар. Менә көндәлек заданиесен 150 процентка һәм аннан да артыгракка үтәүче шофер Әнвәр Кәримов. Ул үзенең алмашчысы — яшь шофер Әхмәтгариповка урман юлының кайсы урынында нинди тизлектә йөрергә, каршыга килүче башка машиналарга ничек юл бирергә һәм машинаны ничек сакларга кирәклекне өйрәнеп килә иде.

Агач ташу трассасында тәүлек әйләнәсендә кызу эш кайный. Әнә урман юлыннан радиаторына «бик яхшы тракторчы» дип язылган вымпел беркетелгән куәтле КТ-12 маркалы трактор чыгып килә. Аның тракторчысы Рифгать Галәлшин һәр көн саен 20 кубометр урынына 50шәр кубометр агачны урман участогыннан чыгара.

Шоферлардан Хакимҗан Юмагуҗин, Анатолий Павлов иптәшләр дә югары хезмәт күрсәткечләре биреп эшлиләр. Аларның көндәлек нормаларының үтәлеше 145—190 процент тәшкил итә.

Шоферлар агач хәзерләүнең дәүләт планын срогыннан элек тутыру өчен арымый-талмый эшлиләр.

М. СӘЛӘЙМАНОВ.

Йомагуҗалылар үрнәгендә

Кушнаренко районының агач хәзерләүдә эшләүче колхозчылары һәм колхозчы хатын-кызлары йомагуҗалыларның чакыруына кушылып, агач хәзерләү буенча күтәренке йөкләмәләр алганнар иде. Йөкләмәләрне үтәүдә алдынгы сафка чыгу өчен агач хәзерләү бригадалары арасында социалистик ярыш җәелдерелде. «Кызыл Бакыр» колхозы (председателе Бәдретдинов) үзенә бирелгән 300 фестметр агач хәзерләү заданиесен районда беренче булып үтәп, социалистик ярышта алдынгы урынга чыкты. Бригада членнарыннан Шәрипов Гумәр, Әминов Рәшит, Фәрхетдинов Мөфтәхетдин, Мәсалимов Сәлим, Хәбибрахманова Һәдия, Исламова Хафиза, Хисаева Фәүзия һәм Насретдинова Хәтимә иптәшләр эштә аеруча тырышлык күрсәттеләр.

«15 Октябрь» колхозы ярышта икенче урынны яулап алды. Ул колхозның иптәш Зиннуров җитәкчелегендәге агач хәзерләүчеләр бригадасы 541 фестметр заданиене 5 нче декабрьга үтәп чыкты. «Красный Восток», «Кармасан» һәм «Кызыл Байрак» колхозлары да үзләренә бирелгән заданиене уңышлы үтиләр.

Нуриман районындагы Чандар участогында хәзер эшнең иң кызу вакыты. Тик Кушнаренко районыннан гына биредә 643 кеше, 154 ат һәм 5 автомашина эшли. 64 колхоздан килгән бригадаларның һәрберсе заданиене башкалардан элегрәк үтәү өчен көрәшә.

— Йомагуҗалылардан калышмабыз, бәлки аларны узып та китәрбез!» — диләр алар.

Ш. БӘДРЕТДИНОВ.
Үз хәбәрчебез.

Хәзерләү һәм ташу темпын көчәйтергә

Яңавыл районы игенчеләре Танып леспромхозында агач хәзерләүнең көзге-кышкы сезоны планын, хәзерләнгән агачларны боз юлына чыгару һәм ташу заданиесен срогыннан элек үтәү өчен Йомагуҗа районы колхозчыларының инициативасы үрнәгендә социалистик йөкләмәләр алып, тантаналы вәгъдәләр биргәннәр иде.

Хәзер алган йөкләмәләрне үтәү өчен көрәш ничек бара соң? Агач хәзерләүнең һәм ташуның темпы алган йөкләмәләрнең үтәлүен тәэмин итә аламы? Кызганычка каршы, район буенча агач хәзерләү планы әле булса яртылаш та үтәлмәде. Агач чыгару һәм ташу эшләре тагын да начаррак тора. Көндәлек һәм биш көнлек заданиеләр уртача нибары 25-35 процентка гына үтәлә.

Нигә графиклар үтәлми? Мондый сорауга ВКП(б) райкомы һәм район Советы җитәкчеләре төрлечә җавап бирәләр. Бик күп «объектив» сәбәпләр китерәләр. Ләкин болар бар да урманда эшне дөрес оештыруга — эш вакытыннан тулы һәм нәтиҗәле файдалануны оештыруга җавапсыз карауга кайтып кала. ВКП(б) райкомы һәм район Советы урманда эшләүче аерым бригадалар арасында социалистик ярыш оештыру, көндәлек эшкә йомгак ясау, алдынгыларның эш тәҗрибәләрен артта калучыларга күчерү эшләре белән бөтенләй кызыксынмыйлар. Менә шуның аркасында урманда план буенча каралган 342 җәяүле эшче урынына 514 эшче, 400 дән артык агач ташучы эшләүгә карамастан, агач хәзерләү һәм ташуның көндәлек заданиеләре яртылаш та үтәлми.

Район җитәкчеләренең агач хәзерләү һәм ташу эшләре белән кызыксынмауллары аркасында аерым колхозлар буенча эш тагын да начаррак тора. Кайбер авыл Советы, колхоз җитәкчеләре алган йөкләмәләрнең вакытында үтәлүе өчен барлык шартларны булдыруга аеруча җавапсыз карыйлар. Менә Иштәк авыл Советы председателе иптәш Вәлиев. Ул агач хәзерләү һәм ташу эшләре белән җитәкчелек итүдән бөтенләй читләшкән, хәтта сезон башланганнан алып ул урманда булмаган. Иптәш Вәлиев «Удар», «Алга», Максим Горький исемендәге колхозларның урман участогында ничек эшләүләрен дә белми, агач хәзерләүдә һәм ташуда артта калуның сәбәпләре белән кызыксынмый. Мисал өчен «Удар» колхозын гына алыйк. Аның председателе иптәш Фатыйхова агач хәзерләүчеләрнең туктаусыз эшләүләре өчен аларга бөтен материаль-көнкүреш шартларны тудыру, тарту көчләре өчен өзлексез фураж ташуны оештыруга бөтенләй җавапсыз караган. Менә шуның аркасында агач хәзерләүгә җибәрелгән Вәлиев Хафиз җитәкчелегендәге 4 кешедән торган бригада 250 кубометр агач хәзерләү планын нибары 130 кубометрга гына җиткереп үтәп, үзенең эшен соңгы көндә бөтенләй туктаткан. Бу колхозның Вәлиев Сәхәү җитәкчелегендәге 4 олаудан торган бригадасы 350 кубометр агач ташу заданиесен нибары 75 кубометрга гына үтәгән.

Ташу темпын кискен күтәрү урынына, аны түбән төшерүгә юл куйган колхозлар исәбендә «1 Май» колхозын да күрсәтергә була. Колхоз председателе иптәш Хаков сезон башланганнан алып агач ташуны оештыру буенча берни дә эшләмәде. Шуңлыктан бу колхозның Кашапов Мөбарәк җитәкчелегендәге 6 олаулы агач ташу бригадасы ай ярым вакыт үтүгә карамастан 550 кубометр агач ташу планын нибары 83 кубометрга гына үтәде. Хәзерге көндә дә ташу темпын күтәрү буенча практик чаралар күрелми.

Байгуҗа авыл Советы Фрунзе исемендәге колхозның агач чыгаручылары да планны үтәү өчен эшлекле көрәш оештырмаганнар. Алар атларны ял иттерү һәм башка шуның кебек сылтаулар астында күп вакытны бушка үткәрәләр һәм көндәлек норманы үтәмиләр. Бригадир Миңнәҗев эш темпын көчәйтү чарасын күрми. Шуңлыктан агач ташуда эшләгән 6 олау 750 кубометр агач ташу заданиесенең дүрттән бер өлешен дә үтәмәгән әле. Мондый фактларны «Берлек», «Кызыл Байрак», Куйбышев исемендәге колхозларның агач ташу бригадаларыннан да китерергә мөмкин. Бу колхозларның җитәкчеләре сезон башыннан ук агач ташуны оештыру буенча практик чаралар күрмәделәр һәм хәзер дә, булган җитешсезлекләрдән нәтиҗә ясамыйча, искечә эшләүләрен дәвам итәләр.

ВКП(б) райкомы секретаре Галиев, район Советы башкарма комитеты председателе Әблиев иптәшләр агач хәзерләүне һәм ташуны срогында үтәү өчен көрәшне оештырмаганнар. Хәтта алар сезон башланганнан бирле эшчеләр арасында булып, артта калуның сәбәпләрен тикшерүне дә кирәкле санамыйлар. Менә шуның аркасында район буенча 30 мең кубометр агач хәзерләү, 36 мең кубометр агач ташу һәм 22 мең кубометр агач чыгару планы яртылаш та үтәлмәгән әле. 8 колхоз агач хәзерләү һәм ташу эшләренә бөтенләй башламаган да.

Агач хәзерләүнең, ташуның һәм чыгаруның шундый хурлыклы рәвештә өзелү алдында торуына район җитәкчеләренең бер дә исләре китми.

Сезон заданиеләрен үтәү өчен социалистик ярыш оештырырга, агач хәзерләүчеләр арасында масса-политик эшне көчәйтергә бик вакыт инде.

М. ФАТЫЙХОВ.

Үз эшенең мастеры

Мәүлет Абдуллин Белокатай леспромхозына 1947 елда килде. Башта аның данлыклы агач кисүче булачагына беркем дә ышанмады. Десятник та:

— Бер дә агач кисүче кешегә охшамагансың агач кисү эше авыр эш, аңа көчең җитәрме икән? — диде һәм, бераз уйлап торгач, өстәп куйды: — Ярый, калырсың, үзеңне эштә сынап карарбыз.

Мәүлет Абдуллин десятникның бу сүзләреннән бер дә кимсенмәде, киресенчә, шул көннән алып ул кул пычкысы белән агач хәзерләүчеләр бригадасында тырышып эшли башлады һәм үзенең бөтен көчен агач кисү эшенең үзенчәлекләрен өйрәнүгә юнәлдерде.

Леспромхозга килүенә 3 ай дигәндә иптәш Абдуллинның эш методы барлык эшчеләргә дә билгеле иде инде. Тизләп кайда гына барма, анда сәләтле агач кисүчене мактап сөйли башладылар. Ул үзенең тырышлыгы аркасында көндәлек эш нормасын арттырып үтәүгә ирешә һәм агач хәзерләүчеләр арасында хаклы рәвештә авторитет казанды. Бу вакытта десятник та: — Бу егет чыннан да яхшы мастер булырга охшый. Аны бүгеннән үк электр пычкысы белән эшләүгә күчерергә кирәк, — диде. Бу теләккә леспромхоз җитәкчеләре дә каршы килмәделәр.

Мәүлет Абдуллин электр пычкысы белән агач кисүгә 1949 елда башлады һәм шул елны ук үзенең заданиесен 137 процентка җиткереп үтәде. 1950—51 елгы агач хәзерләү сезонына инде ул агач хәзерләү эшендә зур хезмәт тәҗрибәсе туплап килде һәм көндәлек нормасын систематик рәвештә арттырып үти башлады.

Җирле Советларга сайлауларга хәзерлек башлангач Мәүлет тагын да зуррак энергия белән эшли башлады. Ул сайлаулар көне хөрмәтенә батышланган стахановчы вахтага басып, 6 фестметр урынына һәркөн саен 8-10 фестметр агач кисте һәм үзенең стахановчы эш методын леспромхоздагы барлык эшчеләргә дә таратты.

Леспромхоз эшчеләре Абдуллинның бу сокландыргыч хезмәт күрсәткечләренә бик зур бәя бирделәр. Агач кисү эшенең иң яхшы мастеры Мәүлет Денислам улы Абдуллин 17 декабрьда булган сайлауларда бертавыштан Белокатай район Советына депутат итеп сайланды.

— Халык миңа бик зур ышаныч тапшырды. Мин бу ышанычны тагын да яхшырак эш күрсәткечләре белән акларга тиешмен. Хәзер мин тагын да стахановчы вахтага басам һәм 1950—51 ел нормасын ике-өч тапкырга арттырып үтәячәкмен, ә РСФСР һәм БАССР Верховный Советларына сайлаулар көнен февраль ае планын срогыннан алда тәгәлләү белән каршылаячакмын, — ди агач кисү мастеры Мәүлет Абдуллин.

Иптәш Абдуллин бу вәгъдәне һичшиксез үтәячәк. Чөнки ул агач кисү эшенең иң яхшы мастеры, халкыбызның турылыклы улы.

Р. СУФИЯН.

РЕДАКЦИЯГӘ ХАТЛАР

Радиоалгычлар өчен батареялар юк

Авыргазы районында радио белән кызыксыну көннән-көн үсә. Радиоалгычларның саны артканнан арта. Хәзер районда лампалы 60 тан артык радиоалгыч бар. Ләкин бүгенге көндә аларның күбесе, төзек була торып, хәрәкәтсез ята.

Ни өчен болай соң?

Чөнки радиоалгычларның булган батареялары (питание) тотылып бетте. Ә аларны яңартырга мөмкинлек юк. Яңа батареяларны һичкайдан табып булмый.

Мәсәлән, Яңа Карамалы авылында «Родина» табындагы 3 радиоалгыч, батареялар булмаганлыктан файдаланылмый яталар. Соңгы 4—5 ай эчендә батареялар сорап, райпотребсоюзга 3—4 тапкыр заявкалар бирелде. Ләкин райпотребсоюз җитәкчеләренең булган радиоалгычларны батареялар белән тәэмин итү турында конкрет берни дә эшләгәннәре юк.

Без бу мәсьәлә белән Башпотребсоюзның кызыксынуын сорыйбыз.

И. ГИМАДИЕВ.
Укытучы.

Кайчан чик куелыр

Республика кинофикация идарәсенең Уфа район бүлеге җитәкчеләре авыл хезмәт ияләрен кино белән хезмәтләндерүгә тиешле игътибар бирмиләр. Бу бүлек карамагындагы күчмә киноустановкалар авылларда бик сирәк булалар һәм кино күрсәтү сыйфаты да бик түбән.

Моңа мисал итеп Комлыкул авыл Советы «Бердәм» колхозында 6 ай буена кинокартиналар күрсәтелмәвен китерергә мөмкин. Дөрес, күптән түгел генә бирегә күчмә киноустановка килде, ләкин ул ватылып, ике көн ремонтланды. Аннан соң да кинокартина яртылаш өзек-өзек килеп күрсәтелде.

Бу җитешсезлекләргә кайчан чик куелыр икән?

С. ЗАЙНАГЫТДИНОВ.

Эрәләндерелгән колхозларны оештыру-хуҗалык ягыннан ныгытыйк!

Колхозны һәрьяклап үстерүнең перспективалары

Г. Н. НАДЕШКИН—Бүздәк районы Тимирязев исемендәге колхозның председателе

1950 ел — безнең колхоз өчен артель хуҗалыгын тагын да ныгыту һәм үстерү елы булды. Җәмәгать терлекчелеге шактый үсте, аның продукт бирүчәнлеге артты. Бөртекле ашлык культураларыннан уңыш алу күтәрелде.

Безнең колхозда руслар һәм башкортлар, украинлылар һәм татарлар, мордвалар һәм башка милләт халыклары бер туганнар булып эшлиләр.

Булган табигый-экономик ресурсларны тулысынча файдаланмау, җирләрне һәм гравуй ашламаларны аз кертү, игенчелекнең үләнле басулы системасын үзләштерүдәге зур кимчелекләр уңыш алуны кискен арттыруда төп тоткарлыклар булып торалар. Шулай ук җәмәгать терлекчелегенең токымын яхшыртуда һәм аны ныклы азык базасы белән тәэмин итүдә безгә бик күп эшләргә кирәк әле.

Колхоз производствосының югары механикалашуы аның югары җитештерүчәнлекле, күп тармаклы, куәтле хуҗалык булуының төп шарты. Без бу өлкәдә күп кенә эшләр башкардык. Мәсәлән, быел ашлык сугуны, тегермән тартуны, ашлык тазартуны һәм сыер савуны электр көченә күчердек. Электр көче шулай ук җирләрне сугаруда, терлек азыгы әзерләүдә киң файдаланыла. Ләкин бу өлкәдә безгә бик күп эшләргә кирәк әле. Күптән түгел без артельнең җәмәгать хуҗалыгын үстерүнең 1955 елга кадәр исәпләнгән перспектив планын кабул иттек.

Бу план буенча безнең артель игенчелектә — төп юнәлеше бодай, көнбагыш, күпьеллык үлән орлыгы җитештерү нык алга киткән хуҗалык булып үсәчәк. Атчылык һәм токымлы терлекчелек бик нык алга китәчәк. Атлар саны 1955 елга кадәр, хәзергегә караганда, 3 тапкырга артып, 300 башка җитәргә тиеш.

Перспектив планда ярдәмче хуҗалыкларга зур урын бирелә. Яшелчә хуҗалыгы 21 гектарга, җиләк-җимеш бакчалары 19 гектарга җитәргә тиеш. Умарталар санын хәзергегә караганда 4 тапкырга арттырып, 300 башка җиткерү күздә тотыла. Моннан тыш 4 гектар мәйданда урман питомнигы һәм 600 баш рамадан торган парник хуҗалыгы, теплица төзү күздә тотыла.

Барлык эшләрнең 90 проценты механикалаштырылачак.

Әгәр дә без хәзер елына 32 мең киловатт-сәгать электр энергиясе тотынсак, 1955 елда ул — 144 мең киловатт-сәгатькә җитәчәк.

Планда колхоз авылын төзекләндерү буенча да зур эшләр башкару каралган. Җәмәгать биналарыннан—клуб, балалар ясләсе, мунча һәм башкалар төзеләчәк. Җәмәгать терлекчелеге һәм ярдәмче хуҗалыклар өчен дә зур төзелешләр башкару билгеләнде. Кирпеч һәм черепица төзелешләрдә төп материал булып хезмәт итәчәк.

Колхозның экономик-финанс үсеше бу зур эшләрне башкарырга тулы мөмкинлек бирә. Колхозның доходы 1955 елда 2 миллион 641 мең сум тәшкил итәргә тиеш.

Без колхоз авылын коммунизмга илтүнең бу планын тормышка ашыра башладык та инде.

Сүз уңаенда мин, иптәшләр күтәреп чыккан мәсьәләләргә тукталмакчы булам.

Монда берничә иптәш колхозларны эрәләндерү уңае белән председательнең хокукларын зурайту кирәклеге турында сөйләделәр. Безнең районның «Алга» колхозында шундый вакыйга булды. Колхоз председателе Уставка буйсынмыйча эшләгән, колхозчыларның гомуми җыелышларын җыймаган. Эш шуңа барып җиткән, хәтта ул приказлар китабы булдырган. Билгеле, бу иптәш колхозны таркатуга китерде һәм аны эшеннән алырга мәҗбүр булдылар. Бу вакыйга безгә сабак булырга тиеш. Без, председательләр, колхозчыларның гомуми җыелышларына таянып кына эшләргә тиешбез. Демократия мәсьәләсе буенча— һәрбер председатель артель Уставына буйсынып һәм аңа таянып эшләргә тиеш.

ҮСҮ ЮЛЫНДА

И. Д. СТЕПАНЕНКО—Стәрлетамак районы, Шевченко исемендәге колхоз председателе

Без, эрәләндерелгән колхозның өстенлеген үз практикабызда ачык күрәбез. Чөнки безнең Шевченко исемендәге колхозның эрәләндерелүенә, ягъни дүрт колхозның кушылуына берничә еллар үтте.

Безнең колхозның 5896 гектар җире, шул исәптән — 4150 гектар сөренте җире бар. Без 1936 елда ук үлән басулы чәчү әйләнешләре керттек. Ул безгә ел саен югары һәм тотнаклы уңыш алуга мөмкинлек бирде. Быел 1293 гектар арыш чәчүлегенең һәрбер гектарыннан уртача 20 центнер уңыш җыеп алдык. Бодай, солы һәм башка культуралардан да уңыш югары булды.

Ләкин электән кертелгән чәчү әйләнеше хәзер безне канәгатьләндерми. Җәмәгать терлекчелеген тизрәк үстерү, аның продукт бирүчәнлеген күтәрү бурычлары колхозда җир территориясен дөрес оештыруны, дәүләт әһәмиятендәге бу бурычны хәл итүгә юнәлдерелгән чаралар күрүне таләп итә. Шуңа күрә без быел 10 басулы чәчү әйләнеше керттек. Бу, игенчелекне һәм терлекчелекне тизрәк үстерү өчен уңай шартлар тудыра.

Кырчылык бригадаларын зурайту, аларга зур мәйданнар беркетү катлаулы машиналарны югары җитештерүчәнлекле файдалануга мөмкинлек бирә. Шуңа күрә без 6 кырчылык бригадасы урынына 3 кырчылык бригадасы төзибез.

Бездә механизация киң кулланыла. 65 киловатт көчле электр станциясе төзедек. Ашлык сугу, май язу, терлекчелек фермаларын су белән тәэмин итү, салам турау, азык әзерләү электр көче белән башкарыла.

1951 елда без тагын да күбрәк төзелешләр үткәрәчәкбез. Беренче чиратта кирпеч заводы барлыкка киләчәк. Ул безгә, агрогородок өчен төзелеш материалы бирәчәк.

Шушы көннәрдә, Башкорт АССР Авыл хуҗалыгы министрлыгында кайбер эрәләндерелгән колхозларның председательләренең, кырчылык бригадалары бригадирларының, терлекчелек фермалары мөдирләренең, шулай ук кайбер район авыл хуҗалыгы бүлекләре һәм МТС агрономнарының, МТС директорларының киңәшмәсе булып үтте. Киңәшмәдә катнашучылар эрәләндерелгән колхозларның эшендәге тәҗрибәләр белән уртаклаштылар.

Газетабызның шушы битендә киңәшмәгә катнашучыларның чыгышларын урнаштырабыз.

МТСларның ярдәмен көчәйтергә

Ф. М. ПАВЛОВ—Дәүләкән терәк-күрсәтмә МТСы директоры, Социалистик Хезмәт Герое

Колхозларны эрәләндерү авыл хуҗалыгында бай, катлаулы техниканы тулы куәтендә, югары җитештерүчәнлекле файдалануга зур мөмкинлекләр ача. МТСларның роле тагын да күтәрелә. Эрәләндерелгән колхозлар яхшырак һәм тизрәк эшләсеннәр, оештыру-хуҗалык ягыннан ныгысыннар өчен МТСлар үз ярдәмнәрен бик нык көчәйтеп җибәрергә тиешләр.

Без быел эрәләндерелгән колхозлар белән договорларны яңадан төзедек, югарырак йөкләмәләр алдык. Игенчелекнең культурасын яхшыртуга юнәлдерелгән күп кенә чараларны — камыл төбен йомшарту, комбайннар белән уңыш җыю, тунга сөрү һәм башка эшләрнең планын шактый арттырып үтәдек. Ләкин тракторларның, бигрәк тә төнге вакытларда, тик торуларын бетерә алмадык әле.

Шулай да тракторларны, комбайннарны файдалануда безнең кайбер тәҗрибәләребез дә бар. [illegible] кырчылык бригадаларына [illegible] 1200—1500 гектар җир мәйданы беркетергә кирәк дип исәплим. Мондый кырчылык бригадасына 4—5 тракторы булган аерым трактор бригадасы беркетергә дә мөмкин. Мәсәлән, безнең МТС хезмәтләндерә торган «Путь Ильича» колхозында ике кырчылык бригадасында ике трактор бригадасы эшләячәк.

Колхозларда терлекчелек фермаларын механикалаштыру буенча да МТСлар зур эшләр башкарырга тиешләр. Без печән чабу планын арттырып үтәдек. Ләкин терлекчелек өлкәсендәге башка эшләр тукталып тора әле.

Аннары, эрәләндерелгән колхозларда хуҗалык үзәге урынын билгеләү сузылып килә. Мәсәлән, «Путь Ильича» колхозында хуҗалык үзәге урынын билгеләмәү сәбәпле төзелеш эшләре үткәрелми тора. ВКП(б)ның Дәүләкән район комитеты һәм район Советы башкарма комитеты бу мәсьәлә буенча комиссияләр төзеделәр, ләкин алар конкрет эшкә башлаганнары юк әле.

[illegible] Без үз алдыбызга торган бурычларны намус белән үтәрбез.

Җәмәгать терлекчелегенең яңа, куәтле үсеше өчен

В. М. ПЕРЕВАЛОВ—Илеш районы „Бривайс Дарбс" колхозының терлекчелек фермасы мөдире

[illegible]

ЭРӘЛӘНДЕРЕЛГӘН КОЛХОЗЛАРГА ДАИМИ ХӘСТӘРЛЕК КИРӘК

М. В. ВӘЛИЕВ—Балтач районы, Куйбышев исемендәге колхозның председателе

Безнең колхоз эрәләндерелгәннән соң 6 кырчылык бригадасыннан һәм 1 терлекчелек бригадасыннан тора. Бригадирларның күпчелеге әштә зур тәҗрибә туплаган инициативалы кешеләр.

Эрәләндерү нәтиҗәсендә колхоз хуҗалыгын үстерү буенча чикләнмәгән мөмкинлекләр ачылды. Ләкин шул ук вакытта мин кичектерелми хәл итүне таләп иткән кайбер мәсьәләләргә тукталырга телим.

Кушылганга кадәр безнең колхозларның чәчү әйләнеше 7—9 басулы иде. Хәзер, әлбәттә, алар бозылды. Ләкин район авыл хуҗалыгы бүлегендә эрәләндерелгән колхозларда җир төзүне яңадан үткәрүне тиешлегәргә ашыкмыйлар. Без хәзергә кадәр үзебезнең яңа чәчү әйләнешен белмибез. Бу мәсьәлә ашыгыч хәл итүне таләп иткәнлеген аңларга бик вакыт инде. Чөнки моны башкармый торып, без игенчелекнең үлән басулы системасын үзләштерүдә, табигатьне үзгәртеп кору планын үтәүдә һәм шулай ук җәмәгать терлекчелеге өчен ныклы азык базасы булдыруда зур кыенлыкларга очырачакбыз.

Икенче бик мөһим мәсьәлә — ул эрәләндерелгән колхозның авылларын бер авылга җыю мәсьәләсе. Бу эш тә ашыгыч хәл итүне таләп итә. Ләкин бу эшкә тотынганга кадәр иң элек аның һәрьяктан уңайлы урынын табарга, архитектура планын төзергә кирәк. Монда инде махсус белгечләрнең, архитекторларның ярдәме таләп ителә. Ләкин без бу ярдәмне күрмибез әле.

Тоташ авылларны күчерү җиңел эш түгел. Ул зур хәзерлек таләп итә. Бу эштә Москва өлкәсендә һәм башка урыннарда зур тәҗрибәләр бар. Ул тәҗрибәләрне безгә дә җиткерү буенча тиешле оешмалар алдан ук хәстәрлек күрсәләр яхшы булыр иде.

Азак килеп, эрәләндерелгән колхозларны белгечләр белән тәэмин итү турында берничә сүз әйтәсем килә.

Эрәләндерелгән колхозларның хуҗалыгы кызу темплар белән үсә. Алда торган зур бурычларны хәл итү өчен безгә күп төрле белгечләр — агрономнар, зоотехниклар, ветеринарлар, төзүчеләр, электриклар һәм башкалар таләп ителә. Мондый белгечләргә без зур мохтаҗлык кичерәбез.

Мәсәлән, безнең колхоз быел кирпеч сугу агрегаты алды. Ләкин ул хәзергә файдаланылмый. Чөнки эшләтергә белгеч кеше юк.

Кирпеч, черепица сугу буенча, ташчылар, балта осталары һәм башка шундый белгечләр хәзерләү буенча район үзәкләрендә кыска сроклы курслар оештырганда яхшы булыр иде.

Шулай ук хәзер безнең колхоз көчле үсеш юлында тора. Электрлаштырылган, радиолаштырылган авыл төзелә. Колхоз дәүләт алдындагы барлык йөкләмәләрен үтәде. Без тәҗрибәле кадрлар сайлап алдык.

Колхоз башлангыч партия оешмасы колхозны оештыру-хуҗалык ягыннан ныгытуда зур ярдәм итә. Бездә коммунистлар һәм комсомолецлар әштә активлык күрсәтәләр, социалистик ярышны оештыручылар булып чыгыш ясыйлар. Алар массаларны тәрбияләүчеләр булып торалар.

Вак колхозларны эрәләндерү җәмәгать хуҗалыгының, культура төзелешләренең бик нык үсүе өчен зур мөмкинлекләр тудыра. Безгә перспектив планнарны тизрәк төзергә, хуҗалык үзәген дөрес билгеләргә, төзелешләрне проектлаштырырга кирәк. Бу эштә белгечләр безгә ярдәм итәргә тиешләр. Хәзер инде бездә бу мөһим эшләрне киң җәелдерергә кирәк иде, ә район авыл хуҗалыгы бүлеге, хәтта Башкорт АССР Авыл хуҗалыгы министрлыгы эшлекле чаралар күргәннәре юк әле.

Без киләсе елда тагын да яхшырак эшләү, язгы кыр эшләрен оешкан рәвештә үткәрү өчен ныклап хәзерләнәбез. Һәм эрәләндерелгән колхозның барлык өстенлекләрен файдаланып, алдыбызда торган бурычларны намус белән үтәрбез.

Кырчылык бригадаларына җитди игътибар

Т. И. ХУДЯКОВ—Чишмә районы, Маленков исемендәге колхозның председателе

Эрәләндерелгән күпчелек колхозларда кырчылык бригадалары элек яшәп килгән хәлендә калды. Минем уемча, урындагы шартларга карап, кырчылык бригадаларын эрәләндерергә, ныгытырга кирәк.

Мәсәлән, безнең Маленков исемендәге колхозда бер кырчылык бригадасында хезмәткә яраклы нибары 37 кеше бар. Мондый хәлендә бригада үз көче белән генә ашлык сугуны да оештыра алмый. Мондый бригадаларга башка бригадалар исәбеннән һәрвакыт ярдәм оештыру таләп ителә.

Минем уемча, кырчылык бригадалары аңа беркетелгән җир участокларын үз көче белән генә эшкәртә алырлык итеп эрәләндерелергә тиеш.

Хәзерге вакытта безнең колхозда 4 чәчү әйләнеше яшәп килә. Бер ук колхозда күп чәчү әйләнеше булу куәтле совет авыл хуҗалыгы техникасын куллануда һәм шулай ук игенчелекнең үлән басулы системасын тиз үзләштерүдә зур комачаулыклар тудыра.

Урындагы шартларга карап, колхозда 1 яки 2 чәчү әйләнеше калдыру уңайлырак булыр иде.

Безнең артельдә хәзергә кадәр колхозчыларның усадьба яны участогының зурлыгы бик төрлечә иде. Кайбер колхозчыларның усадьба яны җирләре 0,15 гектар булганда, икенчеләре — 0,80 гектарга кадәр җир биләделәр. Усадьба яны участогының чамадан тыш зур булуы артта калган колхозчыларда артель хуҗалыгына кызыксынуны киметә. Шуның өчен без артель членнарының гомуми җыелышында барлык колхозчыларның да усадьба яны участогын бертигез итәргә карар чыгардык. Ул бездә 0,25 гектар билгеләнде.

Мин, мондый чараны башка колхозларда да үткәрергә тәкъдим итәр идем.

Бер колхозның чәчү әйләнешләре

(Бүздәк районы, Буденный исемендәге колхозның тәҗрибәләреннән)

Буденный исемендәге эрәләндерелгән колхоз Бүздәк районының үзәк өлешенә урнашкан. Бирелә, дала, җире гади кара туфраклы һәм корбанатлы исәпләнә. Климат — корылыклы.

Бу колхоз 1950 елда, элекке вак дүрт колхоздан — «Кеч», «Чулпан», «Чатра» һәм Буденный исемендәге колхозлардан эрәләндерелде. Җир төзү эшләре башлану вакытына бу эрәләндерелгән колхозда хәл түбәндәгечә иде: барлык җир мәйданы 5399 гектар, шул исәптән сөренте җире — 3848 гектар, табигый болыннар—1103 гектар, печәнлек—139 гектар. Атлар саны 333 баш, мөгезле эре терлекләр — 359 баш, дуңгызлар—204 баш, сарыклар — 1233 баш булды. Колхозда барлыгы 315 колхозчы семьясы бар. Хезмәткә яраклы — 508 колхозчы, шул үсмерләрдән — 151 кеше бар. 7 кырчылык бригадасы 5 авылны берләштерә иде.

Шулай ук эрәләндерелгәнгә кадәр элек булган дүрт колхозда 5 кырчылык, [illegible] көтүлек-болынлык һәм 3 ферма яны чәчү әйләнеше бар иде. Кырчылык чәчү әйләнешләрендә басуларның зурлыгы эрәләндерелгәнгә кадәр 20,5 гектардан 200 гектарга кадәр исәпләнә иде. Терлек азыгы чәчү әйләнешләрендә басуларның мәйданы бары тик 8 гектардан 17 гектарга кадәр генә булды.

Эрәләндерелгәнгә кадәр барлык колхозларда да бөтен төр чәчү әйләнешләре үзләштерелгән һәм аларда тоташ басуларга чәчелгән күпьеллык үлән мәйданы 27 урында 1128 гектар, шул исәптән 1950 елда чәчелгән күпьеллык үләннәр—326 гектар иде. Шулай ук вак колхозлар биләгән җир мәйданнарының чикләренә, чәчү әйләнешләрендәге басуларның чикләренә һәм чәчү әйләнешләрендә бригада участокларының чикләренә нигездә агач утыртылган иде. Шушы елның 1 сентябренә кыр ышыклау урман полосасының мәйданы 147,5 гектар булды, ул эрәләндерелгән колхозның сөренте җиренә чагыштырганда 4 процент тәшкил итте. 1948—1949 елларда утыртылган агачлар 64,24 гектар, урман полосаларында яшь агачлар 43,5 процент иде.

Шулай итеп Буденный исемендәге колхоз эрәләндерелгәч, колхоз эчендә җир төзү эшләре үткәргәнгә кадәр, бөтен җир мәйданында 79 басу, шул исәптән элекке вак колхозларның чәчү әйләнешләрендә 48 басу исәпләнде. Басуларның зурлыгы 8—17—20—30 гектар гына булуы хәзерге катлаулы техниканы куллануга тоткарлык итәләр һәм эшләп чыгаруны түбәнәйтәләр иде.

Эрәләндерелгән колхозның перспективалары яшәп килгән чәчү әйләнешләренең структурасын тамырыннан үзгәртүне таләп итте. Кертеләчәк чәчү әйләнешләрендәге басулар куәтле тракторларны, комбайннарны, башка катлаулы машиналарны югары җитештерүчәнлек белән файдаланырга мөмкинлек бирергә тиеш иде.

Буденный исемендәге эрәләндерелгән колхозда без электән булган 5 кырчылык чәчү әйләнеше урынына бары тик бер чәчү әйләнеше кертергә булдык. Аның мәйданы 3396 гектар, һәрбер басуның зурлыгы уртача — 378 гектар тәшкил итә. Безнеңчә, кырчылык чәчү әйләнеше территориясен оештыруны менә шундый тәртиптә хәл итү, эре машиналар таләп иткән кирәклекләргә җавап бирә. Шуңа күрә без бу колхозда 9 басулы чәчү әйләнеше керттек. Бу чәчү әйләнешендә культуралар түбәндәгечә чиратлаша: 1. Кара пар. 2. Көзге арыш. 3. Язгы бодай. 4 күпьеллык үләннәр. 5. Күпьеллык үләннәр. 6. Язгы бодай. 7. Язгы бодай. 8. Көнбагыш, тары, карабодай, борчак. 9. Солы.

Эрәләндерелгәнгә кадәре элекке вак колхозларның чәчү әйләнешләрендә сөренте җире 3532 гектар, шул исәптән үзләштерелгән кырчылык чәчү әйләнешләрендә бөртекле ашлык культуралары чәчүлеге 1966 гектар иде. Хәзер эрәләндерелгән колхозның тоташ бер чәчү әйләнешендә бөртекле ашлык культураларының чәчү мәйданы 2134 гектар, ягъни вак колхозларның чәчү әйләнешләрендәгегә караганда, 168 гектарга күбрәк булачак.

Шулай итеп, культураларны чиратлаштыруның югарыда китерелгән схемасында күренгәненчә, бөртекле ашлык культураларының уңышын күтәрү өчен иң яхшы агрофон булдырыла.

Чәчү әйләнешенең яңа проекты буенча басуларны билгеләгәндә яшәп килгән кыр ышыклау урман полосаларын саклап кала алдык. Аннары, хуҗалык өчендә үткәрелгән җир төзү проектында өстәмә рәвештә тагын да 150 гектар урман полосасы булдыру билгеләнде.

Без, эре колхозга бер авылдан торган бер хуҗалык үзәге проектлаштыруны дөрес дип исәплибез. Ләкин Буденный исемендәге колхозга карата без бу принциптан аз гына читкәрәк тә китебез. Безнең проект буенча, бу колхозда, халык яши торган ике пункт булачак. Аларның берсе — район үзәгендә (чөнки колхоз район үзәгендә) була. Бирелә, 138 колхозчы йорты була, шул исәптән Чулпан һәм Чатра авылларында яшәүче 55 колхозчы йортын күчерү кирәк. Икенче авыл — Иске-Бүздәктә калдырыла, анда — 177 колхозчы йорты булачак. Иске-Бүздәк авылы тирәсендә табигый терлек азыгы урыннары — болынлык, ясалма (яхшыртылган) көтүлекләр, агым су бар, шунда ук болын-көтүлек һәм ферма яны чәчү әйләнешләре булдыру проектлаштырыла. Иске-Бүздәктә Чармасан урман үстерү станциясе бар, ул төп авыл хуҗалыгы эшләрен башкаруда Буденный исемендәге колхозга ярдәм итә. Шуңа күрә терлекчелек фермалары, хуҗалык каралтылары, мастерскойлар, колхозның авыл хуҗалыгы культурасы йорты, җимеш бакчасы, яшелчә бакчасы, колхозара урман питомнигы һәм башкалар Иске-Бүздәк авылында урнаштырылачак.

Буденный исемендәге колхозның чәчү әйләнешен проектлаштырганда без электән яшәп килгән кырчылык бригадаларын оештыру структурасына күп кенә үзгәрешләр керттек. Мәсәлән, эрәләндерелгәнгә кадәр, «Чулпан» колхозында хезмәткә яраклы 27 кеше бар иде, аларның да яртысы диярлек терлекчелектә эшләде, димәк кырчылык бригадасында бары тик 12—15 кеше иде. Элекке «Чатра» колхозында хезмәткә яраклы 68 кешедән, кырчылык бригадасында бары тик 35—40 кеше бүленде.

Моңардан күренгәненчә, вак колхозларда кырчылык бригадалары да кечкенә, аларда хезмәткә яраклы колхозчылар да бик аз сан тәшкил итә иде.

Буденный исемендәге эрәләндерелгән колхозда электән яшәп килгән 7 бригада урынына без кырчылыкта даими 5 производство бригадасы төзедек, аларга кырчылык чәчү әйләнеше басуларында даими җир участоклары бүлдек. Һәрбер бригаданың җир участогы чәчү әйләнеше басуларында уртача 75 гектар, ә бригадада хезмәткә яраклы колхозчылар саны 65 кеше булды.

Эрәләндерелгән колхозда җәмәгать терлекчелеген тагын да үстерү өчен иң яхшы шартлар булдырылды. Мәсәлән, эрәләндерелгәнгә кадәр «Чулпан» колхозы табигый болынлыклар (көтүлек һәм печәнлек) белән бары тик 15 процентка, «Чатра» колхозы — 25 процентка гына тәэмин ителгән иде. Буденный исемендәге колхозда да терлекләрне җәй тәрбияләү өчен шартлар начар иде. Хәзер бу җитешсезлекләр бетерелде. Эрәләндерелгән колхозда болын-көтүлек чәчү әйләнеше кертелә, аның гомуми мәйданы 367 гектар, һәрбер басуы — 46 гектар булачак һәм бу чәчү әйләнешендә күпьеллык үлән чәчүлекләре 4 ел буена файдаланылачак.

Колхозда тамыразык, бәрәңге, силос, яшел азык өчен үлән һәм башка терлек азыклары җитештерү өчен 7 басулы чәчү әйләнеше кертелә. Аның мәйданы 155 гектар булачак. Шулай ук бу чәчү әйләнешендә күпьеллык үләннәр дә, ике басуга бөртекле ашлык культуралары да чәчеләчәк. Күпьеллык үләннәрне ике ел файдалану билгеләнә.

Терлек азыгы чәчү әйләнешендә эшләү өчен махсус бригада төзелде. Бу бригада терлек азыгы хәзерләү буенча эш алып барачак.

1951 елда 100 гектар мәйданда табигый көтүлекләрне тамырыннан яхшырту планлаштырыла.

Эрәләндерелгән колхозларның экономик өстенлеге терлекләр санын тизрәк арттырырга, продукт бирүчәнлеген күтәрергә мөмкинлекләр бирә. Агымдагы ел белән чагыштырганда, 1953 елның башына атлар саны 32 процентка, мөгезле эре терлекләр саны — 23 процентка, дуңгызлар саны ике тапкырга артачак.

Колхоз тарафыннан үлән басулы чәчү әйләнешләрен үзләштерү планы эшләнде. Кырчылык, болын-көтүлек һәм ферма яны чәчү әйләнешләрен үзләштерү һәм культураларны дөрес урнаштыру 1953 елда тулысынча тәгаллләнәчәк. Моның өчен колхоз 115 центнер башаклы-кузаклы күпьеллык үлән, таләп ителгән күләмдә бөртекле ашлык, майлы һәм башка культураларны хәзерләде.

Г. ИСГАНОВ,
Бүздәк район авыл хуҗалыгы бүлегенең баш агрономы.

Х. МУРАТШИН,
өлкән җир төзүче.

Уфа шәһәренең Ленин районы 1 нче номерлы кызлар урта мәктәбендә И. В. Сталинның тормышы һәм эше турында фото-альбом оештырылган.

РӘСЕМДӘ: Мәктәпнең өлкән пионер вожатые П. Кәримова пионерларга альбомның эчтәлеген сөйли.

А. Зарасв фотосы.

Ата-аналар өчен лекцияләр

Яшь буынны коммунистик рухта тәрбияләү совет мәктәбенең төп бурычы булып тора. Мәктәп бу эштә семья белән тыгыз бәйләнеш булдырганда гына уңышка ирешә ала. Чөнки баланы тәрбияләү семьяда башлана. Семьяда баланың хисләренә, уйларына, аңына һәм характерына нигез салына.

Кайбер семьяларда тәрбия эшенең үз өслегендә булмавы мәктәп эшендә зур гына комачаулыклар тудыра. Безнең мәктәпнең укытучылары коллективы моны нык исәпкә алды һәм семьяда балаларны тәрбияләү мәсьәләләре буенча ата-аналар өчен лекцияләр укуны оештырды. Мәктәпнең гомуми тәрбияви эш планы нигезендә укылачак лекцияләрнең темалары алдан билгеләнде. Лекцияләрне хәзерләү һәм уку М. Х. Бакиров, Р. М. Бәдретдинова, Л. Ф. Әхмәтов, З. Х. Габитова, Г. Г. Гайсаров, Ф. Х. Гыйззәтуллина, М. А. Бакаева иптәшләргә йөкләтелде.

Уку елының беренче чирегә дәвамында бу иптәшләр, үзләренә бирелгән темалар буенча хәзерләнеп, күп методик, педагогик һәм практик материал өстендә эшләделәр. «Семья һәм мәктәп» журналы материаллары, танылган совет педагогы А. С. Макаренконың «Балаларны тәрбияләү турында лекцияләр», «Ата-аналар китабы», «Педагогик поэма» һәм башка әсәрләре, үз балаларына яхшы тәрбия бирүче ата-аналар тәҗрибәсе безнең өчен шулай ук төп материал булып тордылар.

Бирелгән барлык темалар буенча да лекция тезислары хәзер. Аларны практик тормыш мисаллары белән тагын да тулыландыру эше алып барыла.

Ата-аналарның гомуми җыелышы лекцияләр укуны оештыру эшен зур канәгатьләнү белән каршы алды.

Мәктәпнең эш планы нигезендә, ноябрь азагында лекторий эшли башлады. «Коммунистик тәрбия бирүдә семьяның роле һәм бу эштә үзенә төп игътибарны җәлеп итүче кайбер мәсьәләләр» дигән лекция укылды. Үрнәк авыл Советы клубы ата-аналар белән тулы булды. Биредә хәтта Аблай, Көсәкәй, Калмашбаш һәм Рапат авыл Советлары территориясендә яшәүче безнең мәктәп укучыларының ата-аналары да килгәннәр иде. Лекция ата-аналар тарафыннан зур игътибар белән тыңланды. Лекция соңында укучылар концерт бирделәр.

Ата-аналар лекцияне оештыручыларга рәхмәт белдерделәр һәм мәктәп белән бәйләнешләрен тагын да көчәйтәчәкләрен әйттеләр.

З. В. КӘРИМОВ,
Чакмагыш районы Үрнәк урта мәктәбе директоры.

ҮЗЕШЧӘНЛЕК ТҮГӘРӘГЕ

Нуриман районы Иске-Күль урта мәктәбе каршындагы үзешчәнлек түгәрәге яхшы эшли. Түгәрәккә тарих укытучысы Янбухтин Заһит җитәкчелек итә. Биредә эш махсус план буенча алып барыла.

Түгәрәк членнары илдә Советларга сайлаулар чорында сайлаучыларны культуралы хезмәтләндерүдә зур эшләр башкардылар. Хәзер түгәрәк яңа ел бәйрәме хөрмәтенә концерт номерлары хәзерли.

А. БАЯЗИТОВ.

Уфада яңа ел базары ачылды

20 декабрьдә Уфада яңа ел базары ачылды. Яңа ел базары 1951 елның 1 гыйнварына кадәр дәвам итәчәк.

Базарда Чишмә, Бозаяз, Благовещен, Дәүләкән, Иглин, Бәрә һәм башка районнарның колхозлары һәм колхозчылары катнаша.

Яңа ел базары көннәрендә Уфа шәһәренең сәүдә оешмалары — Главунивермаг, Горторглар һәм башка сәүдә оешмалары промышленность товарлары, азык-төлек белән сәүдә итүне шактый арттырдылар. Күп кенә сәүдә оешмалары махсус павильоннар ачтылар.

Яңа ел базарының беренче көннәрендә үк авыл хуҗалыгы продуктларының бәяләре шактый арзанайды.

Румыния хезмәт ияләре үзләренең беренче бишьеллык планын яңа производство йөкләмәләре алып каршылыйлар

БУХАРЕСТ, 18 декабрь. (ТАСС). Румыния халык республикасының бөек Милли собраниесе халык хуҗалыгын үстерүнең беренче бишьеллык планы турында кабул иткән законны хезмәт ияләре зур политик һәм производство күтәренкелеге белән тудырды.

Юу ремонтын үткәрмичә паровоз йөрешен 87 мең километрга җиткергән бишйөзче-машинист Д. Попэскы «Скынтея» газетасы редакциясенә язган хатында, бишьеллык план хөрмәтенә юу ремонтын үткәрмичә паровоз йөрешен 105 мең километрга җиткерергә үзенә йөкләмә алуы турында яза. Бишьеллык план, дип яза ул, тыныч хезмәт һәм бәхетле план, халыкның бәхетле тормышының планы ул.

«Бишьеллык план цифрлары, — дип яза үзенең хатында Бухарестның политехник институтының тукү факультеты деканы Р. Вевовик, — үзенең зурлыгы белән халыкның гаять зур куәтен курсәтә. Алар безнең хезмәтчән халкыбызны яңа хезмәт батырлыкларына мобилизацияләр. Бишьеллык план безгә грамотасызлыкны бетерергә ярдәм итәр. Безнең илебездә фән һәм сәнгать чәчәк атәр».

Бухарестның «Тимпур ной» һәм «Вулкан» заводларында эш урыннарын да хәзер «Бөтен көчебезне бишьеллыкның бөек бурычларын үтәүгә бирик!» дигән плакатлар күренә башладылар.

Тынычлык өчен, Германиянең бердәмлеге өчен

Көнбатыш Германия халкы Гротевольнең тәкъдимен яклый

БЕРЛИН, 18 декабрь. (ТАСС). АДН агентлыгының хәбәр итүенә караганда, «Сименс Шуккерт» заводының производство советы председателе Вильгельм Хельцель Германия демократик республикасы премьер-министры Отто Гротевольнең тәкъдименә карата, Бонн хөкүмәте герман мәсьәләсен тынычлык юлы белән хәл итүгә ирешү өчен теләсә нинди мөмкинлектән файдаланырга тиеш, дип белдергән. Көнбатыш Германияне ремилитаризацияләүгә тотылган средстволар, диде ул, Көнбатыш Германиянең хезмәтчән халкының тормыш дәрәҗәсен яхшыртуга файдаланылырга тиеш.

Христиан-социаль союз (ХСС) депутатларның Нюренберг шәһәр җыелышындагы фракциясенең председателе Ганс Хассель дә Бонн белән Берлин арасындагы килешүне яклап сөйләде. «Мин, — дип белдерде ул, — Гротевольнең тәкъдименә Аденауэрның уңай җавабын котлаячакмын, чөнки мин Германиянең бердәмлеген аякка бастыру һәм оккупацион көчләрне моннан алып китү максатларында килешүгә ирешүне яклыйм».

Түбән Саксония җиренең элекке авыл хуҗалыгы министры Гереке, Гротевольнең сөйләшүләр алып бару турындагы тәкъдименә Аденауэр риза булырга тиеш, дип белдерде.

Берләшкән Милләтләр Оешмасы Генеральный Ассамблеясының Политик комитетында

НЬЮ-ЙОРК, 19 декабрь. (ТАСС). Кичә БМО Генеральный Ассамблеясы Политик комитетының утырышы булды, анда «Кытай халык республикасы Үзәк Халык хөкүмәтенең Корейдагы интервенциясе» дип йөртелгән гайбәтне тикшерүне дәвам итте. Элек хәбәр ителгәнечә, бу гайбәтнә комитетта тикшерү Генеральный Ассамблея пленумы Англия-Америка блогының кысымы астында «Корейдагы сугышны туктату турында килешүгә ирешү нигезләкләрен билгеләү өчен һәм Генеральный Ассамблеяга бу турыда мөмкин кадәр кыска срокта тиешле тәкъдимнәр кертү өчен» Генеральный Ассамблея председателен дә кертеп 3 кеше составында группа төзү турында карар кабул итү сәбәпле, тукталып торган иде. Билгеле булуынча, соңыннан бу группага Генеральный Ассамблея председателе Энтезам (Иран), Рау (Һиндстан) һәм Пирсон (Канада) кергәннәр иде.

Комитет утырышының башында бу группа исеменнән кыска белдерү белән Пирсон чыгыш ясады. Ул комитетка, группа «Корейдагы берләшкән хәрби командование» дип йөртелгән командование вәкиле белән очрашты, ә дөресен әйткәндә Макартур вәкиле белән очрашты, аның белән Корейдагы сугышны туктату шартларын тикшерде, дип белдерде. Пирсонның белдерүенә караганда, бу группа телеграф аша Кытай халык республикасы хөкүмәтенә дә Корейдагы сугышны аның нинди шартларда туктатырга риза булуын хәбәр итүен сорап мөрәҗәгать иткән. Пирсон бу группа исеменнән, группа политик комитетка «тулы һәм барсын да эченә алган доклад» биргәнче бу мәсьәләнә тикшерүне кичектерергә сорап мөрәҗәгать итте.

Аннан соң Швеция вәкиле чыгыш ясады, ул өч кешедән торган группа үзенең докладын биргәнче комитет «өч кешедән торган» группаның соравын канәгатьләндерергә һәм комитетның эшен туктатырга тәкъдим кертте.

Советлар Союзы вәкиле Я. А. Малик бу тәкъдимгә каршы чыкты. Ул, тикшерелә торган мәсьәләдән башка политик комитетның көн тәртибендә Советлар Союзы делегациясе керткән ике мәсьәлә — «Кытайга каршы АКШ агрессиясенә карата Советлар Союзының протесты» һәм «Америка авиациясе тарафыннан Кытай һава чикләрен бозу һәм шушы коралы көчләр белән Кытай территориясен пулеметлардан утка тоту һәм бомбага тотуга каршы, шулай ук Кытай халык республикасының сәүдә суднosын АКШ хәрби корабле тарафыннан бомбага тотуга һәм законсыз рәвештә караута каршы Советлар Союзының протесты» тора, дип хәтергә төшерде. Моңа кадәр яшәгән практикага һәм процедура кагыйдәләренә таянып, СССР вәкиле комитеттан аның үз эшен дәвам итүен һәм көн тәртибендә торган мәсьәләләрне тикшерүен таләп итте, чөнки көн тәртибендә башка мәсьәләләр торган вакытта Политик комитетның эшен «өч кешедән торган» группага бәйле итеп куярга бернинди дә нигезләр юк, диде ул.

Советлар Союзы вәкиле СССР делегациясенең таләбе буенча көн тәртибенә кертелгән «Кытайга каршы АКШ агрессиясенә карата ССР Союзы протесты» мәсьәләсен тикшерүне тагын да кичектерүгә кискен рәвештә каршы чыкты, һәм комитеттан һичкичекмәстән бу мәсьәләне тикшерүгә күчүне таләп итте. Билгеле булуынча, бу мәсьәләне тикшерү үткән айның азагында башланган иде. Ул чакта бу мәсьәлә буенча Советлар Союзы делегациясе җитәкчесе А. Я. Вышинскийның белдерүеннән соң, АКШ вәкиле Даллес Совет делегациясе күрсәткән гаепләүләрнең барсына да җавап бирергә хәзерләнү өчен аңа 24 сәгать срок бирелүен сораган иде. Ләкин моннан соң 20 көннән артык вакыт үтте инде, бу вакыт эчендә Кытайга АКШ агрессиясе турындагы мәсьәләне тикшерү һәртөрле махинацияләр һәм боргаланулар ярдәмендә кичектерелеп килә.

Бу тарихтан чыгып, дип күрсәтте Я. А. Малик, АКШның идарә итүче даирәләре бу мәсьәләне тикшерүдән куркалар, дөреслектән куркалар, аңа каршы Кытай халык республикасының Үзәк халык хөкүмәте һәм СССР делегациясе тарафыннан күрсәтелгән гаепләүне тәдел һәм ачыктан-ачык тикшерүдән куркалар, дигән нәтиҗә ясамау мөмкин түгел. Советлар Союзы вәкиле, АКШ вәкиле аңа ошамаган мәсьәләләрне тикшерүне кичектерү өчен беренче тапкыр гына мондый методлар белән эш итми инде, дип әйтеп үтте. АКШ вәкилләре Иминлек Советында да мондый методларны берничә тапкыр кулландылар.

Кытай халык республикасына каршы АКШ агрессиясе турындагы мәсьәлә буенча фикер алышуларны яңадан башлауны таләп итеп, СССР вәкиле аннары Кореядә аның тыныч яшәүче халкына каршы Макартур ясаган ерткычлыкларга комитетның игътибарын юнәлтте. Монда ул Корея халык-демократик республикасының Чит ил эшләре министры 12 декабрьдә Корея халык-демократик республикасы янындагы дипломатик миссияләрнең җитәкчеләренә тапшырган белдерүгә таянды, бу белдерүдә чигенүче лисынманчы бандалар һәм Америка интервентлары тарафыннан Кореяның тыныч яшәүче гражданнар халкын алдан уйлап массовый рәвештә кыру фактлары китерелә. Я. А. Малик Америка һәм Ли Сын Ман гаскәрләренең шушы ерткычлыклары һәм варварларча актлары БМО — тынычлыкны ныгытырга һәм халыклар арасындагы дусларча мөнәсәбәтләрне үстерергә, кеше хокукларын ихтирам итәргә тиеш булган оешманың исеме һәм флагы астында эшләнүенә игътибарны юнәлтте. Шушы вакыйгаларның барсының да трагедиясе, диде Я. А. Малик, БМОның намусы, дәрәҗәсе һәм авторитеты беркемне дә танымаган, беркем белән дә һәм бер нәрсә белән дә исәпләшмәгән һәм үзенә ничек ошаса шулай эш иткән, БМО авторитетын һәм дәрәҗәсен аяк астына салып таптаган һәм тынычлыкны бурлыкныч астына куйган Макартур кулына бирелгән булуда тора.

Шушы фикерләрдән чыгып, дип белдерде соңыннан Я. А. Малик, Советлар Союзы делегациясе Политик комитеттан аның эшен дәвам итүен, комитетның көн тәртибенә Советлар Союзы керткән мәсьәләләрне тикшерүне яңадан башлавын таләп итә.

СССР вәкиле чыгышыннан соң Швеция делегаты яңадан сүз алды, һәм «өч кешедән торган» группа тулырак доклад хәзерләгәнгә кадәр комитетның эшен туктатып тору турындагы үзенең тәкъдимен кабатлады. Бу тәкъдимне Сирия һәм Англия вәкилләре якладылар, ә Англия вәкиле Джебб һичкичекмәстән бу тәкъдимне тавышка куюны таләп итте.

Аннары Польша вәкиле Кац-Сухи сүз алды. Ул Польша делегациясе исеменнән комитетның көн тәртибендә торган башка мәсьәләләрне тикшерү турында совет делегатының тәкъдимен яклады. Бу мәсьәләләр, дип белдерде Кац-Сухи, Америка Кушма Штатларына каршы җитди гаепләүләрне үз эчләренә алалар. Америка хәрби самолетлары тарафыннан Кытай чикләрен бозу, Кытай территориясен һәм халкын бомбага тоту, Америка хәрби көчләре тарафыннан Кытай утравы Тайваньны оккупацияләү — болар барсы да Кытай халык республикасына каршы АКШ агрессиясенең актлары. Политик комитетның бу гаепләүләрне карамавы, дип дәвам итте Польша вәкиле, Ерак Көнчыгыштагы хәлнең начарлануына гына алып бара. Кытай халык республикасына каршы Америка агрессиясе актларының көбәйгәннән-көбәюе һәркемгә дә билгеле. Соңгы ун көн эчендә Америка самолетлары Кытай халык республикасының һава чикләрен 70 тапкыр боздылар. Американың экономик агрессиясе, Америка хөкүмәтенең Кытайга товарлар кертүне тыючы һәм Кытай халык республикасын экономик блокада эчендә калдырырга теләп биргән приказлары кинәйде. Польша вәкиле, АКШка каршы шушы гаепләүләрне карауда Генеральный Ассамблеяның бер сүз дә дәшмәве Америка агрессиясен дәртләндерә генә, диде.

Моннан соң «өч кешедән торган» группа үзенең докладын китергәнгә кадәр комитетның эшен туктатып тору турында Швеция делегациясенең тәкъдиме тавышка куелды. Бу тәкъдимне яклап 50 тавыш бирелде, 5 тавыш (СССР, УССР, БССР, Чехословакия һәм Польша) каршы бирелде, 4 делегация (Һиндстан, Израиль, Сальвадор һәм Югославия) тавыш бирүдән тыелып калды. Комитеттагы күпчелек бу турыда карар кабул иткәннән соң, комитетның эшен дәвам итү һәм көн тәртибендә торган чираттагы мәсьәләләрне тикшерүне дәвам итү турында СССР делегациясенең тәкъдиме тавышка куелмады. Моннан соң комитетның утырышы билгесез вакытка ябылды.

Корейдагы вакыйгалар

Халык армиясе баш командованиесенең белдерүе

Корея халык-демократик республикасы Халык армиясе баш командованиесе 20 декабрьдә түбәндәгеләрне белдерде:

Халык армиясе частьлары бөтен фронтларда да сугыш хәрәкәтләрен дәвам иттеләр.

Конан районында Америка һәм Көньяк Корея гаскәрләренең калдыкларын юк итү буенча сугышлар алып барылды.

Дусларның очрашуы

Польша крестьяннары былел аз Украина, Ставрополь һәм Кубань колхозларында булдылар. Алар аерылышкан чакта:

— Безгә килегез, килми калмагыз, — дип бөтен йөрәктән кунакка чакырдылар колхозчыларны. — Сезнең килүегез авылны яңа баштан төзүнең бик мөһим мәсьәләләрен хәл итүдә безгә ярдәм күрсәтер, — диделәр алар.

Һәм менә совет колхозчылары, алар безгә бирәлгән МТС һәм авыл хуҗалыгы белгечләре дә, безнең дусыбыз Польшага килделәр. Бу турыдагы хәбәр бөтен илгә бик тиз таралды. Волостьларга, өязләргә, воеводстволарга хатлар һәм телеграммалар җибәрелде, ходоклар килә башлады: Польша крестьяннары үзләренең сөекле дусларын шатланып кунакка чакырдылар.

Крестьяннарның чакыруы буенча Люблин воеводствосына Любовь Николаевна Гунина килде, ул Социалистик Хезмәт Герое, Ярослав өлкәсенең «Красный коллективист» колхозы председателе булып эшли. Аның белән бергә Социалистик Хезмәт Герое, агроном, Грузия ССРында Махарадзе исемендәге колхозның председателе Григорий Акакиевич Накандзе, Чернигов өлкәсе Чапаев исемендәге колхозның звено башлыгы, Социалистик Хезмәт Герое Анна Васильевна Плющ, Чкалов өлкәсенең академик В. Р. Вильямс исемендәге данлы МТС директоры Кузьма Иванович Рева, Москва өлкәсе колхозларында алдынгы ветеринар врачларның берсе булган Виктор Федорович Исаев һәм башкалар бар иде.

Совет делегатлары беренче башлап Влодава шәһәреннән ерак түгел урындагы Колепен авылының крестьяннары янына бардылар. Биредә моннан бер ел элек производство кооперативы — Люблин воеводствосында коллектив игенчелек хуҗалыкларыннан берсе оештырылган иде. Кунакларны басу капкасы төбендә 100 крестьян каршы алды. Каршы алучы крестьяннарның җитәкчелегендә — кооперативның председателе, Украинага барган Польша крестьяннары арасында булган кеше, тынычлык яклыларның Икенче Бөтендөнья конгрессы делегаты Матвей Ваврищук булды.

— Килүегез өчен рәхмәт, — диде ул, һәм делегатлар арасында яшь ягыннан олы булган, Социалистик Хезмәт Герое Анна Васильевна Плющка чигелгән тастымалга куелган икмәк белән тоз тапшырды. — Без, кадерле дуслар, сезне күрүебез белән бик шатбыз. Без сезне, безнең Польшада әйтелгәнчә, йөрәгебезне кулыбызда тотып каршы алабыз!

Матвей Ваврищук, вакытны сузмыйча, совет авылыннан килүче кешеләрне производство кооперативының усадьбасына алып китте. Кооперативта хәзер 72 хуҗалык бар, ә оешкан чакта 32 хуҗалык кына иде. Хәзер ике ферма—сөтчелек-товар фермасы һәм ат фермасы бар. Хуҗалык терлекчелек юнәлешендә. Шушы елның җәендә авылга электр үткәрелде, кирпечтән ике зур терлек торагы төзелде. Ялгыз хуҗалыкта булмаган уңыш — гектарыннан 17 центнер бодай һәм 14 центнер солы җыеп алынды.

Усадьбага кунаклар белән бергә производство кооперативының членнары да килделәр, ялгыз хуҗалыкта яшәүче крестьяннар да җыелдылар. Кунакларга бик күп сорау бирделәр: «Нормаларны ничек билгеләргә?», «Хезмәт көне нәрсәдән тора?», «Дөрес чәчү әйләнешен ничек кертергә?», «Колхозларда нинди фондлар төзелә?», «Бригадалар ничек оештырыла?». Социалистик Хезмәт Геройларын күп кеше уратып ала.

Кунаклар да кооператив членнарына сорау белән мөрәҗәгать итәләр.

— Сездә дисциплина белән эш ничек тора? — дип сорый А. В. Плющ.

— Кооператив членнарының барсы да пай керттеләрме соң? — дип кызыксына К. И. Рева.

— Ферма янында чәчү әйләнеше булдыру билгеләнмиме? — дип сорый В. Ф. Исаев.

Дусларча беседа башланып китә. Совет делегатлары хуҗаларны игътибар белән тыңлыйлар, аннан соң аларга үзләренең колхозлары турында сөйлиләр, үз тәҗрибәләре белән уртаклашалар.

Кооперативның милкәтен карау тәмамлана. Беседа җыелышка әверелә. Любовь Николаевна Гунина чыгыш ясый. Ул үз колхозы турында сөйли башлаганга кадәр, Ярослав крестьяннарының үткәндәге авыр тормышын хәтергә төшерә, үзенең бөек якташы Н. А. Некрасов искиткеч көчле тасвир иткән, Неурожайка, Горелов, Неелов авыллары турында сөйли.

— Хәзер инде безнең якта, Ярослав ягында, бөтен совет җирендәге кебек үк, крестьяннар мул һәм культуралы тормышта яшиләр, — ди Гунина. — Безнең колхозыбыз 22 ел яши инде. Коллектив хезмәт, авыл хуҗалыгын механикалаштыру, югары агротехника безнең элек уңдырышсыз булган җирләребезне бөтенләй яңа баштан үзгәрттеләр. Хәзер бездә гектарыннан 25 центнер ашлык алу гадәттәге эш инде. Безнең колхозыбыз, сезнең кооперативыгыз кебек үк, терлекчелек юнәлеше белән яши. Без һәрбер сыердан ел эчендә 4500 литрдан күбрәк сөт савып алабыз. Колхозыбызда клуб, китапханә, электр яктылыгы, радиоузел бар.

Социалистик Хезмәт Герое, элеккеге батрак кызы, Ярослав өлкәсендә зур колхозның председателе булып инде 9 ел эшләүче Любовь Николаевна Гунинаның бик ачык сүзен Польша крестьяннары ныклы игътибар белән тыңлыйлар.

Кич белән совет делегациясе тагын да бер җыелышта катнашты. Опол авылының кечкенә мәктәбендә ике производство кооперативының членнары җыелган. Дәүләт машина-трактор станциясенең эшчеләре килделәр, ялгыз крестьяннар да килделәр. Биредә җыелыш сорау һәм җавап кичәсенә әверелде.

Кузьма Иванович Рева җыелышта авыл хуҗалыгын коллективлаштыру өчен көрәштә МТСның роле турында сөйләде.

— Сезнең өлешегезгә, — диде ул, крестьяннарга мөрәҗәгать итеп, — хуҗалык итүнең яңа, җәмәгатьләштерелгән юлына тизрәк күчү өчен хезмәт ияләренә ярдәм итүнең бөек хөрмәте төште.

Колхоз председателе Л. Н. Гунина колхоз идарәсенең ничек эшләве турындагы сорауларга җавап бирде, гомуми җыелышның роле турында, җәмәгать фондлары төзү турында, басуларның уңышын һәм терлекчелекнең продукт бирүчәнлеген күтәрүдә социалистик ярышның роле турында сөйләде.

Анна Васильевна Плющ, колхозларда мул тормышка ничек ирешелә икәнлеге турындагы сорауга җавап биреп, түбәндәгечә әйтте:

—Безнең крестьяннарыбызның байлыгы ул — җир. Ул безне ашата, эчертә, киендерә. Бу — кооператив членнарының һәм трактор станцияләре работникларының бөтен тырышлыклары, аларның бөтен игътибары барыннан да элек җирне урнәкле эшкәртүгә, аның уңдырышлылыгын күтәрүгә юнәлдерелергә тиеш дигән сүз.

— Киңәшләрегез өчен рәхмәт. Бу очрашуны бер вакытта да онытмабыз, — дип җавап бирделәр Советлар Союзыннан килгән кунакларның киңәшләренә Польша крестьяннары.

Головно авылында совет делегатларына терлекчелек фермасын күрсәттеләр. Кунаклар басуда да булдылар, анда тракторларның ничек тунга сөрүен карадылар.

Фермада, яңа гына төзелгән торакта ветеринария врачы В. Ф. Исаев сорауларга җавап бирү тәртибендә терлекләрне үрчетүнең иң мөһим мәсьәләләре буенча тоташ бер лекция укыды.

— Азык рационын ничек төзергә? — дип сорыйлар аннардан кооперативның яшь терлекчеләре.

— Сыерларны саву методлары турында сөйләгез.

— Яшь терлекләрне ничек үстерергә кирәк?

Ә бу вакытта басуда да үзенә башка бер лекция барды.

Кузьма Иванович Рева һәм Любовь Николаевна Гунина производство кооперативының председателе Адам Корнелюкка һәм тракторчы Болеслав Грехутка югары уңыш өчен көрәштә тирән сөрүнең һәм алтәрәпле сабаннан файдалануның нинди зур әһәмият тотканлыгын җентекләп аңлатып бирделәр.

— Тирәнрәк сөрегез, һәрвакыт күп уңыш алырсыз. Чүпле җирләрдә 20 сантиметр тирәнлектә сөрергә мөмкин.

—Һичшиксез, алтәрәпле сабаннар белән сөрергә кирәк, — дип киңәш бирә К. И. Рева һәм тракторчыга алтәрәпне урнаштырырга үз кулы белән ярдәм итә.

Вырыки авылында ялгыз хуҗалыклар белән бик кызыклы очрашу булды. Бу авылның крестьяннары үзләренең инициативасы буенча гомуми сход җыйганнар һәм кунаклардан куәтле колхоз төзелешенең бөек казанышлары турында сөйләүне сорадылар.

— Үзегезнең тормышыгыз турында безгә дөресен сөйләгез, — диделәр алар. —Колхозлар турында колхозчыларның үз авызларыннан ишетергә телибез.

Сходта крестьяннар алдында Анна Гунина, А. В. Плющ һәм Г. А. Накандзе чыгыш ясадылар. Алар үзләренең колхозлары турында, колхозчыларның мул тормышы турында бик яхшы сөйләделәр. Социалистик Хезмәт Герое Г. А. Накандзенең сүзе крестьяннарга бигрәк тә нык ошаган, ул аларга үз колхозының ничек итеп кечкенә генә шәһәргә әверелүе турында, ул үзе, күптән түгел гади колхозчы булган кеше, ничек итеп югары белем алганлыгы һәм ничек агроном булганлыгы турында сөйләде.

— Без дә үзебезнең авылда производство кооперативы оештырырга булдык, —дип ышанып белдерделәр крестьяннар.

— Оештырырга булгансыз һәм яхшы иткәнсез, — дип чын йөрәктән әйттеләр делегатлар. — Фән, дуслар, бөтен кеше өчен дә ачык ул: сораш, өйрән, үзләштер.

Польша крестьяннарының совет кунаклары белән мөмкин кадәр ныграк мөнәсәбәт булдыруларын тәэмин итәргә тырышып, Берләшкән эшчеләр партиясенең Люблин воеводствосы комитеты Влодавада өяз киңәшмәсе чакырды, анда барлык производство кооперативларының председательләре һәм күп сандагы ялгыз крестьяннар катнаштылар. Люблинда воевода киңәшмәсе булып үтте.

Совет колхоз крестьяннары вәкилләре белән очрашуны Польшаның меңнәрчә авылларында түземсезлек белән көттеләр. Польша крестьяннары алардан яңа тормыш төзергә өйрәнергә телиләр.

Совет һәм Польша крестьяннарының очрашуы совет һәм Польша халыкларының дуслык демонстрациясе булып әверелде. Бу очрашулар совет колхозчыларының һәм Польша крестьяннарының тынычлык турында бик кызыксынган булуларын, аларның тынычлыкны яклап калуга бик нык хәзер булуларын күрсәттеләр.

— Без тыныч халык — диләр Польша крестьяннары, — без сугыш теләмибез. Без Берләшкән Милләтләр Оешмасыннан тынычлыкны саклау өчен кискен эш итүне таләп итәбез.

Я. МАКАРЕНКО.

Җаваплы редактор
Ф. Г. ШАЯПОВ.

Редакция адресы: Уфа. К. Маркс урамы, 25. Телефон номерлары: җаваплы редактор урынбасары—2-96-19, җаваплы секретарь—2-74-05, пропаганда, партия тормышы бүлекләре — 2-74-52, промышленность һәм информация бүлекләре — 2-75-68, авыл хуҗалыгы һәм совет төзелеше бүлекләре—2-97-71, культура һәм тормыш, хезмәт ияләре хатлары һәм хәбәрчеләр бүлекләре — 2-82-07.

П 01136. Өлкә газета-журналлар типографиясе. Тиражы 15000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

КЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА

1950 йыл № 255 (8712)

24 ДЕКАБРЬ йәкшәмбе

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар йомғаҡтары тураһында. (1-се бит).

РСФСР Верховный Советы Президиумында, РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составын раҫлау тураһында. (1-се бит).

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составын раҫлау тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының Указы. (1-се бит).

Өфө ҡала Советына һайланған депутаттар. (2-се бит).

«ВКП(б) ТАРИХЕНЕҢ ҠЫҪҠАСА КУРСЫН» ӨЙРӘНЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА. А. Байков.—Ленинсе «Искра» һәм марксистик революцион партия төҙөүҙә уның роле. (2-се бит).

МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН РЕМОНТЛАУҘА [illegible] МТС-ы МЕХАНИЗАТОРҘАРЫ [illegible] (3-сө бит).

СПЕЦИАЛИСТ КӘҢӘШТӘРЕ. В. Гирфанов. — [illegible] (3-сө бит).

Ф. Исәнголов, З. Купаева. — Тел уҡытыусыларының законлы талабы. (4-се бит).

СИТ ИЛДӘРҘӘН ТЕЛЕГРАММАЛАР. (4-се бит).

Колхоз кадрҙарын әҙерләүҙәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә

Совет государствоһы колхоз ҡоролошоноң ҡеүәтен тағы ла көслөрәк нығытыу, игенселектең һәм малсылыҡтың продукт биреүсәнлеген күтәреү, колхозсыларҙың хеҙмәтен тағы ла күберәк етештереүсәнлекле итеү өсөн бөтәһен дә эшләй. Беҙҙең ауыл хужалығыбыҙ общество милкенә, коллектив хеҙмәткә һәм хәҙерге заман техникаһына нигеҙләнгән. Донъяла бер генә ил дә беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ етештергән кеүек, ауыл өсөн шул тиклем күп машиналар етештермәй.

Колхоз ҡоролошоноң үҫеүе һәм нығыуы менән бергә колхоз кадрҙары үҫәләр, уларҙың оҫталыҡтары камиллашә бара. Хәҙер үҙенең ижадында хеҙмәттең социалистик методтарын агрономия һәм зоотехника фәненең иң яңы ҡаҙаныштарын ҡулланыу менән бергә бәйләгән производство новаторҙары булмаған ауылдар юҡ. Большевиктар партияһы һәм Совет хөкүмәте социалистик ауыл хужалығы алдынғыларын һәр яҡлап яҡлай һәм дәртләндерә. Бары тик 1947—1949 йылдарҙағы эштәрҙең һөҙөмтәләре буйынса ғына ла игенселекте һәм малсылыҡты үҫтереүҙә гүзәл уңыштарға ирешкән 120 меңдән артыҡ новатор наградланды. Шул уҡ ваҡыт эсендә 4 меңдән артыҡ колхозсы, МТС һәм совхоз работниге Социалистик Хеҙмәт Геройы тигән юғары исемгә лайыҡлы булды. Ауыл хужалығы алдынғылары үҙҙәренең өлгөләре менән колхоз баҫыуҙарының һәм фермаларҙың киң ҡатлам эшсәндәрен әйәртәләр.

«Колхозсылар, — ти иптәш Сталин,— әгәр ҙә уларҙың башында ысын-ысындан революционерҙар, большевиктар, коммунистар торһалар, хужалыҡты ойоштороуҙың социалистик формаһы буларак, хужалыҡ төҙөлөшөнөң мөғжизәләрен күрһәтә алалар».

Иптәш Сталиндең күрһәтеүенә таянып, беҙҙең партиябыҙ колхоз кадрҙарын әҙерләүгә һәм тәрбиәләүгә ныҡ иғтибар бирә. Бары тик колхоз ҡоролошона бирелгән, тәжрибәле, квалификациялы кадрҙар ғына колхоз производствоһын һәр яҡлап үҫтереүҙе тәьмин итә алалар.

Ауыл хужалығы үҫешенең хәҙерге этабында, колхоздар ойоштороу һәм хужалыҡ яғынан нығыған бер ваҡытта, машина-трактор станциялары иң яңы техника менән ҡоралланған бер ваҡытта агрономия фәненең хәҙерге замандағы ҡаҙаныштарын, һуңғы йылдарҙа колхоз һәм совхоз практикаһында тупланған бай тәжрибәне пропагандалау һәм уларҙы бөтә колхоздарға, МТС-тарға һәм совхоздарға индереү мәсьәләләре бик ҙур әһәмиәткә эйә булып торалар. Фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәне пропагандалау һәм производствоға индереү һәм шулай уҡ колхозсыларҙың, МТС һәм совхоз работниктәренең агротехник белем дәрәжәләрен даими рәүештә күтәреү государство әһәмиәтенә эйә булған ҙур эш булып тора.

Быйылғы йылдан башлап массовый колхоз кадрҙарын, уларҙы төп эштәренән айырмайынса, уҡытыуҙың ныҡ системаһы индерелде. Колхозсылар беренсе һәм икенсе разрядле ауыл хужалығы мастерҙәре әҙерләүгә иҫәп тотолған берҙәм уҡыу планы буйынса өс йыл уҡыясаҡтар. Колхозсылар араһында ауыл хужалығы пропагандаһына етәкселек итеү өсөн СССР Ауыл хужалығы министрствоһында һәм уның урындарҙағы органдарында колхоз кадрҙары әҙерләүҙе алып бара торған махсус аппарат булдырылды.

1 октябрҙә колхоздарҙа уҡыу занятиеләре башланды. Күп кенә өлкәләрҙең, крайҙарҙың һәм республикаларҙың урындағы партия ойошмалары, совет һәм ауыл хужалығы органдары уҡыу группаларын комплектовать итеү һәм уҡытыусылар һайлап алыу буйынса ҙур эштәр үткәрҙеләр. Саратов өлкәһендә, мәҫәлән, 44 меңдән артыҡ колхозсыны эсенә алған 2300 уҡыу группаһы төҙөлдө. Молдавия колхоздарында алдынғы агробиология фәне нигеҙҙәренә эйә булырға теләүсе 70 мең кеше уҡый башланы. Илдең күп кенә колхоздарында агрозоотехник курстары занятиеләре әҙләкһеҙ рәүештә, практик эш менән тығыҙ бәйләнештә үтәләр.

Ләкин колхоз кадрҙарын әҙерләү тураһындағы бөтә эш ҙә [illegible]

[illegible] районында уҡыу группаларының яртыһы бары тик ҡағыҙҙа ғына иҫәпләнә, сөнки уларҙа занятиелар үткәрелмәйҙәр. Камышеватск районында ла һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙа ла уҡыуҙарҙы ойоштороу менән эш насар тора.

Краснодар крайының күп колхоздарында уҡыу эшенең ҡәнәғәтләнмәҫлек ҡуйылыуының сәбәбе шунан тора, партияның край комитеты һәм күп кенә район комитеттәре был мөһим эшкә йомшаҡ етәкселек итәләр. Крайком райондар буйынса уҡыу группаларының һанын һәм уҡырға теләүсе булған колхозсыларҙың һанын күрһәтеп, заданиелар раҫлау менән сикләнгән.

Колхоз кадрҙарын әҙерләүҙе ойоштороу эшендә Курск һәм Ростов өлкәләрендә лә һәм Башҡорт АССР-ында ла сөрьез етешһеҙлектәр бар. Курск өлкәһе колхоздарында уҡыу группалары яртылаш ҡына комплектовать ителгән һәм улар ҙа даими рәүештә эшләмәйҙәр. Колхозсыларҙың уҡыуына етәкселек итеүгә махсус әҙерлектәре булмаған һәм практик тәжрибәгә эйә булмаған кешеләрҙең йәлеп ителеүҙәре кеүек ваҡиғалар ҙа аҙ түгел. Уларҙың ҡуйылышында йыш ҡына элементар таркаулыҡҡа һәм формализмға юл ҡуйыла. Күп кенә группаларҙа уҡытыу теге йәки был колхоздың конкрет бурыстарына бәйләп алып барылмай.

Колхозсыларҙы массовый уҡытыу — беренсе дәрәжәлеге әһәмиәткә эйә булып торған эш. Һуҙ миллиондарса кешеләрҙең квалификацияларын күтәреү тураһында бара. Ауыл хужалығын тағы ла күтәреү интересторе беҙҙең агрономия фәне һәм күп йыллыҡ колхоз практикаһы ирешкән бөтә алдынғы һәм прогрессив булған нәмәне бөтә урындарҙа ла ҡулланыуҙы талап итә.

Партияның урындарҙағы ойошмалары колхоз кадрҙары әҙерләү менән һәр көндә ҡыҙыҡһынырға, был өлкәлә ауыл хужалығы һәм совет органдарының эшенә юнәлеш бирергә бурыслылар. Уҡыу группаларын дөрөҫ комплектовать итеүгә һәм уҡыу процесен ойоштороуға айырыуса ныҡ иғтибар итергә кәрәк. Һәр бер колхозсыла уҡыуға ҡыҙыҡһыныу тыуҙырырға, уларҙа фәндең нигеҙҙәренә эйә булыуға, үҙ оҫталығын арттырыуға ынтылыш булдырырға кәрәк. Был бурысты уңышлы хәл итеү өсөн һәр бер уҡыу группаһын квалификациялы етәкселәр менән һәм шулай уҡ уҡыу әсбаптары менән тәьмин итергә кәрәк.

Колхозсыларҙың массовый уҡыуына етәкселек итеүҙә СССР Ауыл хужалығы министрствоһы һәм уның ауыл хужалығы пропагандаһы баш управлениеһе өҫтөнә ҙур яуаплылыҡ төшә. Башуправление колхоз ауылын кәрәк булған бөтә уҡыу әҙәбиәте менән тиҙерәк тәьмин итергә бурыслы. «Социалистическое земледелие» газетаһы үҙенең биттәрендә ғалимдарҙың «Колхоздарҙа өс йыллыҡ агрозоотехника курстарының тыңлаусыларына ярҙамға» популяр лекцияларын баҫып сығара, улар алдынғы фәнде үҙләштереүсе колхозсыларға ярҙам күрһәтерҙәр. Ләкин лекциялар ғына етешмәй. Ауыл хужалығы фәненең иң мөһим бүлектәре буйынса популяр дәреслектәр һәм уҡыу әсбаптары кәрәк.

Агрозоотехник уҡыуҙарға миллиондарса колхозсылар һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙар йәлеп ителгәндәр. Социалистик ауыл хужалығының яңы уңыштары күбеһенсә колхоз кадрҙарын массовый әҙерләүҙең дөрөҫ ойошторолоуына бәйләнгән буласаҡ. Был, партияның урындарҙағы ойошмаларын, ауылдарҙағы бөтә коммунистарҙе һәм комсомолецтарҙе колхозсыларҙың һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарҙың уҡыуҙарына иғтибарҙы көсәйтергә, колхоз кадрҙарын әҙерләүҙәге кәмселектәрҙе тиҙерәк бөтөрөргә мәжбүр итә. Колхоз агроуҡыуҙары системаһында политик-тәрбиә эшенең дөрөҫ ҡуйылышы тураһында күберәк хәстәрлек итергә кәрәк.

Илебеҙҙең ауыл хужалығы 1950 йылды ҙур уңыштар менән тамамлай. Алдағы 1951 йылда колхоздар, МТС-тар һәм совхоздар алдында яңы яуаплы бурыстар тора. Массовый колхоз кадрҙарын әҙерләүҙе дөрөҫ ойоштороу, — беҙҙең социалистик ауыл хужалығын тағы ла күтәреүҙең иң мөһим шарты булып тора.

(«Правда» газетаһының 23 декабрь баш мәҡәләһе).

Россия Совет Федератив Социалистик Республикаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙарҙың йомғаҡтары тураһында

(Һайлауҙарҙың йомғаҡтары тураһындағы мәғлүмәттәр РСФСР Верховный Советы Президиумының хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә Советтары исполкомдарынан, автономиялы республикаларҙың Верховный Советтәре Президиумдарынан алған материалдары буйынса иғлан ителәләр).

1950 йылдың 17 декабрендә Россия Совет Федератив Социалистик республикаһы хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар булып үтте.

Депутаттар хеҙмәтсәндәр депутаттарының 6 край Советенә, 48 өлкә Советенә, крайҙарҙағы 2 өлкә Советенә, автономиялы өлкәләрҙәге 6 өлкә Советенә, милли округтарҙағы 10 округ Советенә, 2.525 район Советенә, 754 ҡала Советенә, ҡалаларҙағы 306 район Советенә, 41.042 ауыл Советенә һәм 1.228 поселка Советенә һайланды.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙарҙа түбәндәгесә ҡатнаштылар:

	Һайлаусыларҙың дөйөм һаны	Тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусыларҙың һаны	
		абсолют һандарҙа	проценттарҙа
край Советтәренә	7262140	7258914	99,96
өлкә Советтәренә	50414567	50397230	99,97
округ Советтәренә	428683	428413	99,94
район Советтәренә	40974835	40961975	99,97
ҡала Советтәренә	26599261	26585746	99,95
ҡалаларҙағы район Советтәренә	15129863	15123455	99,96
ауыл һәм поселка Советтәренә	37418697	37406890	99,97

Шулай итеп, бөтә һайлаусылар ҙа тип әйтерлек, бик аҙын ғына иҫәпкә алмағанда, һайлауҙарҙа ҡатнаштылар.

Коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн тауыш биргән һайлаусыларҙың һаны түбәндәгесә тәшкил итә:

	Кандидаттар өсөн бирелгән тауыштың һаны	Тауыш биреүҙә ҡатнашҡан һайлаусылар һанына ҡарата проценттар
край Советтәренә	7238028	99,71
өлкә Советтәренә	50193231	99,60
округ Советтәренә	427305	99,74
район Советтәренә	40721286	99,41
ҡала Советтәренә	26395626	99,28
ҡалаларҙағы район Советтәренә	15030688	99,39
ауыл һәм поселка Советтәренә	37030246	99,00

Кандидаттарҙың фамилиялары һыҙылған бюллетендәр, йәғни депутатлыҡҡа күрһәтелгән кандидаттарға ҡаршы тауыш биреүселәр һаны: край Советтәренә һайлауҙар буйынса — 20.473, йәғни 0,28 процент, өлкә Советтәренә — 202.209, йәғни 0,40 процент, округ Советтәренә— 1.054, йәғни 0,25 процент, район Советтәренә — 239.198, йәғни 0,58 процент, ҡала Советтәренә — 188.411, йәғни 0,71 процент, ҡалаларҙағы район Советтәренә — 92.021, йәғни 0,60 процент, ауыл һәм поселка Советтәренә — 374.852, йәғни 0,99 процент тәшкил итә. Һайлауҙар тураһындағы Положениеның 108-се статьяһы нигеҙендә 7.995 бюллетень ысын түгел, тип табылды.

Шулай итеп, тауыш биреү йомғаҡтары һайлаусыларҙың коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттарына бер күңелдән тауыш биргәнлектәрен күрһәтә.

Барлыҡ урындағы Советтәргә бөтәһе 806.744 кеше депутат итеп һайланды. Депутаттар араһында 287.843-сә, йәғни 35,7 проценте ҡатын-ҡыҙҙар, 382.852 кеше, йәғни 47,5 проценте ВКП(б) члены һәм ВКП(б) членлегенә кандидаттар, 423.892 кеше, йәғни 52,5 проценте партияһыҙҙар.

Ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса 65 һайлау округында тауышҡа ҡуйылған кандидаттар абсолют күпселек тауыш алмаһылар һәм депутаттар итеп һайланмаһылар.

Район Советтәренә һайлауҙар буйынса бер һайлау округында, ауыл Советтәренә һайлауҙар буйынса 3 һайлау округында һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса 4 һайлау округында, һайлауҙар тураһындағы Положениене боҙоуҙарға юл ҡуйылыуы сәбәпле, һайлауҙар дөрөҫ түгел, тип табылды. 6 һайлау округында, шул иҫәптән район Советтәренә һайлауҙар буйынса бер округта, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар буйынса — 5 округта һайлауҙар үтмәгән.

«РСФСР хеҙмәтсәндәр депутаттарының край, өлкә, округ, район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениегә» ярашлы рәүештә, бөтә был округтарҙа һайлауҙар яңынан үткәреләсәк.

Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессорҙарына Башҡорт АССР-ының атҡаҙанған фән деятелдәре почетлы исемен биреү тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Фән өлкәһендә күренекле хеҙмәттәре өсөн, Башҡортостан ауыл хужалығы институтының 20 йыллығы айҡанлы.

Башҡорт АССР-ы атҡаҙанған фән деятеле почетлы исемен бирергә:

1. **Богданов** Александр Николаевичҡа— Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессоры.

2. **Маньков** Кирилл Терентьевичҡа — ауыл хужалығы фәндәре докторы, Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессоры.

3. **Тайчинов** Солтан Нурғәли улына — ауыл хужалығы фәндәре докторы.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Секретаре вазифаһын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы,
23 декабрь, 1950 йыл.

Верховный Советтәргә һайлауҙар тураһындағы Положениелар башҡорт телендә

Республиканың Башҡорт государство издательствоһы ҙур тираж менән Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениене рус, башҡорт һәм татар телдәрендә баҫып сығарҙы. Һайлауҙар тураһындағы яҙма әҙәбиәт менән киң хеҙмәтсән массаларҙы тулыһынса тәьмин итеү өсөн был 26 мең тираж менән плакат булып та рус, башҡорт һәм татар телдәрендә баҫылып сыҡты. Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положение бөтәһе 80 мең тираж менән баҫылып сыҡты һәм тиҙ көндәрҙә республиканың бөтә китап магазиндәренә һәм китап киоскыларына ебәрелергә тейеш.

РСФСР Верховный Советы Президиумында

РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составын раҫлау тураһында

«РСФСР Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 36-сы һәм 37-се статьялары нигеҙендә, РСФСР Верховный Советы Президиумы РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһын общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществолары вәкилдәренең түбәндәге составында раҫланы:

Үҙәк һайлау комиссияһының председателе **Соловьев** Леонид Николаевич — профессиональ союздарҙың Бөтә Союз Үҙәк Советынан,

Үҙәк һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары **Шелепин** Александр Николаевич — Бөтә Союз Ленинсе Коммунистик Йәштәр Союзынан,

Үҙәк һайлау комиссияһының секретаре **Виноградов** Иван Тихонович — политик-ағартыу учреждениеларе работниктәре профессиональ союзынан.

Үҙәк һайлау комиссияһы члендәре:

Румянцев Иван Иванович — Мәскәү ҡалаһы коммунистик ойошмаһынан,

Козлов Фрол Романович — Ленинград ҡалаһы коммунистик ойошмаһынан,

Хренников Тихон Николаевич— СССР-ҙың совет композиторҙары союзынан,

Шкирятов Матвей Федорович — политик-ағартыу учреждениеларе работниктәренең профессиональ союзынан,

Каманин Николай Петрович — авиацияға булышлыҡ итеү ирекле обществоһының (ДОСАВ-тың) Бөтә Союз Советы Үҙәк Комитетынан,

Российский Николай Алексеевич — Мәскәү ҡалаһы «Калибр» заводының эшселәренән, инженерҙәренән, техниктәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән,

Шарова Анна Кирилловна — СССР Фәндәр Академияһының Свердловск ҡалаһындағы Урал Филиалының ғилми работниктәре коллективынан,

Стратиенко Петр Никитович — Краснодар крайы Калинин исемендәге колхоз колхозсыларынан,

Арбузов Александр Ермингельдович— профессиональ союздарҙың Татарстан өлкә Советынан,

Вахитов Әҡмәл Ғилфан улы—Башҡорт АССР-ы «Ишимбайнефть» тресының 2-се номерле нефть промыселенең эшселәренән, хеҙмәткәрҙәренән һәм инженерҙәренән,

Салихова Узлипат Моталлим ҡыҙы — профессиональ союздарҙың Дағстан өлкә Советынан,

Эрдынеева Долгоржан Бальжиевна — Бурят-Монгол АССР-ының Карл Маркс исемендәге колхоз колхозсыларынан,

Шогенов Талаша Питович — Кабардин АССР-ы Киров исемендәге колхоз колхозсыларынан,

Лапшин Антон Прокопьевич — Коми АССР-ы профессиональ союздарҙың өлкә Советынан,

Матюнов Геннадий Иванович — Мари АССР-ы совет яҙыусылары союзынан,

Маскаев Андрей Иванович — Мордва тел һәм әҙәбиәт тарихе ғилми-тикшеренеү институты работниктәренән,

Туаева Ольга Николаевна — Төньяҡ Осетияның Коста Хетагуров исемендәге педагогия институты студенттәренән, профессорҙарынан һәм уҡытыусыларынан,

Ворончихин Семен Иванович — профессиональ союздарҙың Удмурт өлкә Советынан,

Сироткин Михаил Яковлевич—Сыуаш педагогия институтының студенттәренән, профессорҙарынан һәм уҡытыусыларынан,

Данилова Анастасия Петровна — Якутия коммунистик ойошмаһынан.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

«Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 36-сы һәм 37-се статьялары нигеҙендә, Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының түбәндәге вәкилдәре составында раҫларға:

Үҙәк һайлау комиссияһының председателе — **Зайпалова** Сәжиҙә Хәмәдияр ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Үҙәк һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Улин** Василий Иванович — профессиональ союздарҙың Башҡортостан Советынан;

Үҙәк һайлау комиссияһының секретаре — **Любушкин** Виктор Васильевич — коммунистик партияның Башҡортостан өлкә ойошмаһынан.

Үҙәк һайлау комиссияһының члендәре:

Әхтәмов Латип Шаһиғәли улы — Баймаҡ районы Сибай рудниғенең эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Вәлиева Асия Фазлый ҡыҙы — Өфө нефть эшкәртеү заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Виноградов Борис Яковлевич—ДОСАРМ-дың өлкә ойошмаһынан;

Ғәтиәтуллин Шакир Йосоп улы — «Туймазынефть» тресының 1-се номерле бораулау контораһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Емасова Мәфтуха Шакир ҡыҙы — коммунистик партияның Башҡортостан өлкә ойошмаһынан;

Ишмөхәмәтова Сания Мәннан ҡыҙы — Мәҡәр районы «Ҡыҙыл таң» колхозы колхозсыларынан;

Киреева Мария Павловна — политик-ағартыу учреждениеларе работниктәренең профессиональ союзы өлкә ойошмаһынан;

Ҡотлошин Әхмәдиша Ҡотлоша улы — Шаран районы «Сән» колхозы колхозсыларынан;

Мерзляков Георгий Павлович — Яңауыл районы Яңауыл МТС-ының эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Саяпов Тимер Шәймөхәмәт улы — Коммунистик Йәштәр Союзының Башҡортостан өлкә ойошмаһынан.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Секретаре вазифаһын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы. 22 декабрь, 1950 йыл.

Башҡортостан ауыл хужалығы институтының работниктәрен Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының почет грамоталары менән наградлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

Башҡортостан ауыл хужалығы институтының 20 йыллығы айҡанлы һәм уңышлы ғилми-педагогик эш өсөн түбәндәге кешеләрҙе Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының почет грамотаһы менән наградларға:

1. **Агеев** Федор Афанасьевичте — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының марксизм-ленинизм нигеҙҙәре кафедраһының өлкән преподавателе.

2. **Гладков** Александр Тимофеевичте — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының мал аҙығы культуралары кафедраһының мөдире.

3. **Ишуков** Ғәшим Хәсәни улын — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының микробиология кафедраһы мөдире.

4. **Краузе** Константин Павловичте — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының физика кафедраһы мөдире.

5. **Родигин** Михаил Николаевичте — уҡытыу һәм ғилми эш буйынса директор урынбаҫары, Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессоры.

6. **Седашева** Вера Николаевнаны — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының селекция һәм орлоҡсолоҡ кафедраһы ассистенте.

7. **Сорока** Николай Григорьевичте — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының ауыл хужалығы малдарын ашатыу кафедраһы мөдире.

8. **Солтанаев** Хәмит Рахман улын — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының ауыл хужалығы малдарын үрсетеү кафедраһы мөдире.

9. **Шутко** Александр Степановичте — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының селекция һәм орлоҡсолоҡ кафедраһы мөдире.

10. **Яфаев** Әхмәт Вәлиәхмәт улын — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының үҫемлек үҫтереү кафедраһы мөдире.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Председателе Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Секретаре вазифаһын үтәүсе И. ЙӘРКӘЕВ.

Өфө ҡалаһы, 23 декабрь, 1950 йыл.

Өсөнсө саҡырылыш Өфө ҡала Советы депутаттары иғтибарына

1950 йылдың 27 декабрендә кискә 7 сәғәт 30 минутта рус драма театры бинаһында (Гоголь урамы, 58-се номерҙа) өсөнсө саҡырылыш Өфө ҡала Советы депутаттарының беренсе сессияһы асыла.

Ҡала Советының депутаттары сессияға депутатлыҡ таныҡлыҡтары, ә саҡырылған кешеләр — саҡырыу билеттәре буйынса инәләр.

Өфө ҡала Советы исполкомы.

ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЫНА ҺАЙЛАНҒАН ДЕПУТАТТАР

(Аҙағы. Башы 254-се номерҙа).

Качкаев Иван Иванович, 150-се номерле һайлау округынан.

Ҡорбанғәлиева Мәдинә Ҡорбан ҡыҙы, 160-сы номерле һайлау округынан.

Ҡорбанғолов Хәби Лоҡман улы, 166-сы номерле һайлау округынан.

Капустин Николай Иванович, 215-се номерле һайлау округынан.

Кудринский Яков Иванович, 218-се номерле һайлау округынан.

Коновкин Петр Тимофеевич, 224-се номерле һайлау округынан.

Кузнецова Евгения Анатольевна, 238-се номерле һайлау округынан.

Козлов Николай Александрович, 242-се номерле һайлау округынан.

Кручинина Нина Павловна, 248-се номерле һайлау округынан.

Казина Евдокия Михайловна, 252-се номерле һайлау округынан.

Козлов Александр Яковлевич, 253-сө номерле һайлау округынан.

Карелин Кузьма Александрович, 264-се номерле һайлау округынан.

Козлов Степан Лукьянович, 273-сө номерле һайлау округынан.

Карабанов Петр Иванович, 285-се номерле һайлау округынан.

Кузнецова Прасковья Павловна, 286-сы номерле һайлау округынан.

Калинин Николай Федорович, 290-сы номерле һайлау округынан.

Козенко Василий Иванович, 296-сы номерле һайлау округынан.

Коврижных Маргарита Михайловна, 299-сы номерле һайлау округынан.

Козиков Яков Викторович, 303-сө номерле һайлау округынан.

Крюков Иван Васильевич, 312-се номерле һайлау округынан.

Кузнецов Яков Савельевич, 314-се номерле һайлау округынан.

Кошелев Алексей Львович, 95-се номерле һайлау округынан.

Касимов Дмитрий Васильевич, 211-се номерле һайлау округынан.

Любимова Галина Николаевна, 86-сы номерле һайлау округынан.

Любушкин Виктор Васильевич 105-се номерле һайлау округынан.

Ломакин Павел Андреевич, 131-се номерле һайлау округынан.

Липатов Иван Анисимович, 136-сы номерле һайлау округынан.

Лузина Вера Николаевна, 178-се номерле һайлау округынан.

Лукьянчиков Александр Тихонович, 214-се номерле һайлау округынан.

Лопакова Прасковья Ивановна, 330-сы номерле һайлау округынан.

Лукин Сергей Иванович, 326-сы номерле һайлау округынан.

Масленников Георгий Ильич, 19-сы номерле һайлау округынан.

Мәкәримова Зәйнәп Мортаза ҡыҙы, 22-се номерле һайлау округынан.

Мөхсинова Клара Нәзиф ҡыҙы, 46-сы номерле һайлау округынан.

Марин Юрий Федорович, 50-се номерле һайлау округынан.

Майорова Мария Ивановна 89-сы номерле һайлау округынан.

Мәүлетова Луиза Зинәт ҡыҙы, 94-се номерле һайлау округынан.

Мөхсинова Гөлсөм Кәрим ҡыҙы, 102-се номерле һайлау округынан.

Минеева Прасковья Павловна, 104-се номерле һайлау округынан.

Миңнеғәлиев Ислам Миңнегәли улы, 106-сы номерле һайлау округынан.

Мөхәмәтова Рәйнүр Миңнеғәйсә ҡыҙы, 111-се номерле һайлау округынан.

Мадьярова Мәрйәм Әбдрахман ҡыҙы, 126-сы номерле һайлау округынан.

Масленников Григорий Федорович, 145-се номерле һайлау округынан.

Мостаева Дилиә Шакир ҡыҙы, 152-се номерле һайлау округынан.

Михайлова Евгения Васильевна, 163-сө номерле һайлау округынан.

Михайлова Екатерина Федоровна, 171-се номерле һайлау округынан.

Мөхәмәтьянова Фатима Әхмәт ҡыҙы 189-сы номерле һайлау округынан.

Мушкин Лазарь Григорьевич, 196-сы номерле һайлау округынан.

Мироненко Иван Иванович, 198-се номерле һайлау округынан.

Мастрюков Степан Андреевич, 203-сө номерле һайлау округынан.

Мыльникова Раиса Вячеславовна, 210-сы номерле һайлау округынан.

Матюгин Иван Павлович, 212-се номерле һайлау округынан.

Мөхәмәтьярова Рәшиҙә Әсфәндияр ҡыҙы, 236-сы номерле һайлау округынан.

Мозговой Василий Емельянович, 243-сө номерле һайлау округынан.

Мостафин Хөснулла Мотиғулла улы, 244-се номерле һайлау округынан.

Михайлова Валентина Ивановна, 267-се номерле һайлау округынан.

Мәрүәнова Әнисә Мөғәллим ҡыҙы, 288-се номерле һайлау округынан.

Масленов Роман Иванович, 298-се номерле һайлау округынан.

Мошкина Александра Ювеналиевна, 302-се номерле һайлау округынан.

Мирин Павел Дмитриевич, 308-се номерле һайлау округынан.

Миңнебаева Фәйзә Ғәләүетдин ҡыҙы, 316-сы номерле һайлау округынан.

Моторин Владимир Викторович, 325-се номерле һайлау округынан.

Маңғушева Нәжиә Йософ ҡыҙы, 333-сө номерле һайлау округынан.

Милина Антонина Ивановна, 335-се номерле һайлау округынан.

Мохников Николай Николаевич, 337-се номерле һайлау округынан.

Маслова Серафима Степановна, 331-се номерле һайлау округынан.

Никитина Вера Ивановна, 12-се номерле һайлау округынан.

Насырова Ия Исхаҡ ҡыҙы, 44-се номерле һайлау округынан.

Новичков Афанасий Павлович, 59-сы номерле һайлау округынан.

Нафиҡов Зәки Зәйнәп улы, 90-сы номерле һайлау округынан.

Исаенко Галина Васильевна, 107-се номерле һайлау округынан.

Нәбиуллин Шәрифйән Ғилманша улы, 153-сө номерле һайлау округынан.

Ниғмәтьянова Раиса Шәмси ҡыҙы, 168-се номерле һайлау округынан.

Назиров Шәриф Ниғмәт улы, 175-се номерле һайлау округынан.

Носов Афанасий Петрович, 176-сы номерле һайлау округынан.

Никитин Антонин Антонинович, 208-се номерле һайлау округынан.

Никулин Николай Михайлович, 251-се номерле һайлау округынан.

Нолидова Людмила Дмитриевна, 276-сы номерле һайлау округынан.

Назаренко Антон Касьянович, 306-сы номерле һайлау округынан.

Осипова Анастасия Николаевна, 197-се номерле һайлау округынан.

Перевозчикова Тамара Парфирьевна, 13-сө номерле һайлау округынан.

Павлова Клавдия Дмитриевна, 25-се номерле һайлау округынан.

Преображенский Павел Михайлович, 31-се номерле һайлау округынан.

Петровичев Никита Петрович, 114-се номерле һайлау округынан.

Первушин Филипп Матвеевич, 128-се номерле һайлау округынан.

Перевалова Виктория Ивановна, 169-сы номерле һайлау округынан.

Початков Олег Парфирьевич, 170-се номерле һайлау округынан.

Панов Георгий Александрович, 200-сө номерле һайлау округынан.

Петровский Бруно Иосифович, 204-се номерле һайлау округынан.

Пономарев Сергей Дмитриевич, 206-сы номерле һайлау округынан.

Первушина Мария Ивановна, 249-сы номерле һайлау округынан.

Петров Петр Гаврилович, 254-се номерле һайлау округынан.

Парфенова Елена Алексеевна, 257-се номерле һайлау округынан.

Поляков Николай Моисеевич, 263-сө номерле һайлау округынан.

Палкина Анастасия Михайловна, 317-се номерле һайлау округынан.

Радзюк Александр Николаевич, 27-се номерле һайлау округынан.

Рәхмәнҡулов Закир Хәсән улы, 37-се номерле һайлау округынан.

Рәмеев Хәбибулла Ғәлиулла улы, 132-се номерле һайлау округынан.

Разуваева Татьяна Иустиновна, 142-се номерле һайлау округынан.

Репин Иван Григорьевич, 157-се номерле һайлау округынан.

Руденко Михаил Прохорович, 223-сө номерле һайлау округынан.

Рышков Михаил Петрович, 233-сө номерле һайлау округынан.

Рысь Григорий Архипович, 235-се номерле һайлау округынан.

Рачков Владимир Федорович, 239-сы номерле һайлау округынан.

Ракитин Василий Михайлович, 297-се номерле һайлау округынан.

Сибәғәтуллин Имам Шәбай улы, 4-се номерле һайлау округынан.

Салаева Галина Михайловна, 20-се номерле һайлау округынан.

Седых Мария Павловна, 34-се округтан.

Сиразиев Хәтмулла Шаһабетдин улы, 35-се номерле һайлау округынан.

Савельев Кузьма Георгиевич, 36-сы номерле һайлау округынан.

Сибирцев Федор Григорьевич, 40-сы номерле һайлау округынан.

Самойлов Анатолий Ефимович, 49-сы номерле һайлау округынан.

Смирнова Серафима Николаевна, 53-сө номерле һайлау округынан.

Савченко Николай Иванович, 93-сө номерле һайлау округынан.

Селезнева Галина Ивановна, 96-сы номерле һайлау округынан.

Сарыгин Александр Алексеевич, 97-се номерле һайлау округынан.

Сунарчин Аваль Хаджаевич, 101-се номерле һайлау округынан.

Сәитбатталов Сөләймән Фәхретдин улы, 103-сө номерле һайлау округынан.

Солодовников Яков Михайлович, 117-се номерле һайлау округынан.

Суданов Николай Александрович, 120-се номерле һайлау округынан.

Сибәғәтуллина Екатерина Никитична, 122-се номерле һайлау округынан.

Сәхәүетдинова Мәстүрә Низам ҡыҙы, 123-сө номерле һайлау округынан.

Стриженко Екатерина Семеновна, 125-се номерле һайлау округынан.

Сырмолаев Борис Александрович, 127-се номерле һайлау округынан.

Сираҗетдинова Мәһирә Низаметдин ҡыҙы, 144-се номерле һайлау округынан.

Саяпов Тимер Шәймөхәмәт улы, 151-се номерле һайлау округынан.

Сошин Анисим Наумович, 154-се номерле һайлау округынан.

Сутырин Валерий Александрович, 155-се номерле һайлау округынан.

Салонимский Василий Тимофеевич, 156-сы номерле һайлау округынан.

Сосноневич Вера Игнатьевна, 158-се номерле һайлау округынан.

Сөләймәнова Әминә Ғәюп ҡыҙы, 180-се номерле һайлау округынан.

Сливнев Петр Владимирович, 184-се номерле һайлау округынан.

Садовникова Александра Викуловна, 185-се номерле һайлау округынан.

Сигова Надежда Николаевна, 187-се номерле һайлау округынан.

Сөләймәнов Ғилман Ноғман улы, 194-се номерле һайлау округынан.

Симахин Трофим Михайлович, 202-се номерле һайлау округынан.

Солтанова Шәрифә Сәлимгәрәй ҡыҙы, 213-сө номерле һайлау округынан.

Степанов Михаил Сергеевич, 216-сы номерле һайлау округынан.

Садоков Игорь Акиндинович, 220-се номерле һайлау округынан.

Соболев Василий Михайлович, 226-сы номерле һайлау округынан.

Солодкий Виктор Павлович, 227-се номерле һайлау округынан.

Сәғитов Усман Әхмәт улы, 229-сы номерле һайлау округынан.

Сарычев Николай Николаевич, 231-се номерле һайлау округынан.

Степанов Александр Николаевич, 237-се номерле һайлау округынан.

Смирнов Федор Федотович, 268-се номерле һайлау округынан.

Соловьева Анна Романовна, 282-се номерле һайлау округынан.

Садиков Яҡуп Зәйрулла улы, 289-сы номерле һайлау округынан.

Сәитгәрәева Нурия Руховна, 293-сө номерле һайлау округынан.

Сергеев Александр Михайлович, 301-се номерле һайлау округынан.

Сисюк Александр Иванович, 304-се номерле һайлау округынан.

Самылкин Петр Дмитриевич, 311-се номерле һайлау округынан.

Семина Маргарита Александровна, 332-се номерле һайлау округынан.

Сыч Наум Кириллович, 338-се номерле һайлау округынан.

Топоркина Ида Николаевна, 26-сы номерле һайлау округынан.

Тоғанова Рәсихә Ғәлиәсҡәр ҡыҙы, 41-се номерле һайлау округынан.

Трунилова Мария Ивановна, 47-се номерле һайлау округынан.

Тимерғәзин Таһир Рәхим улы, 54-се номерле һайлау округынан.

Тяпкин Константин Васильевич, 61-се номерле һайлау округынан.

Туйғунов Мирсәйт Сөләймән улы, 81-се номерле һайлау округынан.

Тимерғәзина Йәмилә Лоҡман ҡыҙы, 91-се номерле һайлау округынан.

Тропенко Елена Николаевна, 119-сы номерле һайлау округынан.

Токтарова Нина Михайловна, 129-сы номерле һайлау округынан.

Трофимов Григорий Петрович, 181-се номерле һайлау округынан.

Твердюков Федор Витальевич, 221-се номерле һайлау округынан.

Тимофеева Анна Максимовна, 230-сы номерле һайлау округынан.

Ткаченко Иван Афанасьевич, 258-се номерле һайлау округынан.

Таюпов Шәрифйән Таюп улы, 265-се номерле һайлау округынан.

Трофимова Клара Вячеславовна, 324-се номерле һайлау округынан.

Уразбаев Насыр Рәфиҡ улы, 6-сы номерле һайлау округынан.

Урманцев Мортаза Шаһәхмәт улы, 74-се номерле һайлау округынан.

Урядов Иван Иванович, 183-сө номерле һайлау округынан.

Улин Василий Иванович, 270-се номерле һайлау округынан.

Удалов Иван Дмитриевич, 256-сы номерле һайлау округынан.

Фомичева Олимпиада Васильевна, 39-сы номерле һайлау округынан.

Фатихов Ғабдулла Нәфиҡ улы, 8-се номерле һайлау округынан.

Фазылова Мәстүрә Фазыл ҡыҙы, 9-сы номерле һайлау округынан.

Фәрхетдинова Мөхтәрәмә Фәхретдин ҡыҙы, 21-се номерле һайлау округынан.

Филиппов Арсентий Филиппович, 164-се номерле һайлау округынан.

Филиппова Нина Михайловна, 179-сы номерле һайлау округынан.

Феденев Андрей Петрович, 188-се номерле һайлау округынан.

Фәтхуллина Нәсимә Ғәлишан ҡыҙы, 191-се номерле һайлау округынан.

Фирсанов Кондратий Филиппович, 209-сы номерле һайлау округынан.

Федорова Полина Сергеевна, 217-се номерле һайлау округынан.

Фенкин Алексей Аникеевич, 292-се номерле һайлау округынан.

Фортунатов Владимир Владимирович, 318-се номерле һайлау округынан.

Фомин Павел Михайлович, 328-се номерле һайлау округынан.

Хамматов Миндияр Хәсән улы, 77-се номерле һайлау округынан.

Хрусталев Иван Петрович, 339-сы номерле һайлау округынан.

Хәниев Миңнемөхәмәт Хәжи улы, 340-сы номерле һайлау округынан.

Ципина Любовь Александровна, 70-се номерле һайлау округынан.

Цибизов Александр Ермолаевич, 266-сы номерле һайлау округынан.

Чернов Григорий Васильевич, 262-се номерле һайлау округынан.

Чубукова Мария Дмитриевна, 56-сы номерле һайлау округынан.

Чернова Вера Федоровна, 63-сө округтан.

Чулошникова Анна Георгиевна, 64-се номерле һайлау округынан.

Чуватин Анатолий Алексеевич, 110-сы номерле һайлау округынан.

Черняховская Вера Ильинична, 161-се номерле һайлау округынан.

Черных Галина Владимировна, 287-се номерле һайлау округынан.

Шаяпов Фәйзи Ғилметдин улы, 2-се номерле һайлау округынан.

Шост Галина Валентиновна, 67-се номерле һайлау округынан.

Шәфиҡов Ғәббәс Фәтхерахман улы, 76-сы номерле һайлау округынан.

Шванникова Лилия Александровна, 82-се номерле һайлау округынан.

Шабалова Клавдия Сергеевна, 121-се номерле һайлау округынан.

Шильнов Александр Петрович, 149-сы номерле һайлау округынан.

Шалашева Зинаида Николаевна, 182-се номерле һайлау округынан.

Шишкин Афанасий Николаевич, 240-сы номерле һайлау округынан.

Шутова Галина Ивановна, 281-се номерле һайлау округынан.

Шабалина Евгения Александровна, 139-сы номерле һайлау округынан.

Юнысова Миңнеямал Закир ҡыҙы, 118-се номерле һайлау округынан.

Юнкин Василий Иванович, 124-се номерле һайлау округынан.

Ҡала һайлау комиссияһы.

„ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы" өйрәнеүселәргә ярҙамға

Ленинсе „Искра" һәм марксистик революцион партия төҙөүҙә уның роле

Бынан 50 йыл элек, 1900 йылдың 24 декабрендә, «Искра» газетаһының беренсе номеры баҫылып сыҡты. Был, Ленин тарафынан ойошторолған беренсе марксистик дөйөм рус газетаһы ине. Ул Россия Социал-демократик эшселәр партияһын төҙөүҙә бик ҙур роль уйнаны.

XX быуаттың башында бөтә донъя революцион хәрәкәтенең үҙәге Россияға күсте. В. И. Ленин алдан күреүсәнлек менән былай тип яҙҙы: «Тарих хәҙер беҙҙең алға иң яҡындағы бурысты ҡуйҙы, был бурыс, ниндәй генә булһа ла башҡа ил пролетариатының иң яҡындағы бурыстарының бөтәһенә ҡарағанда ла, революционыраҡ бурыс. Был бурысты тормошҡа ашырыу, Европа реакцияһының ғына түгел, бәлки шулай уҡ Азия реакцияһының да (тип әйтә алабыҙ беҙ хәҙер) иң ҡеүәтле терәген емереү рус пролетариатын халыҡ-ара революцион пролетариаттың авангарды яһар ине» (V том, 345-се бит). Россияла революцион хәрәкәт көсәйә барҙы, эшселәр синыфы экономик стачкаларҙан политик стачкаларға һәм демонстрацияларға күсә башланы, революция яҡынлашты. Ләкин ул осорҙа Россияла царизмға, помещиктарға һәм капиталистарға ҡаршы көрәштә массаға етәкселек итә алырлыҡ партия юҡ ине әле.

РСДРП-ның 1898 йылдың мартында булып үткән беренсе съезы партияны төҙөй алманы. Беренсе съездан һуң Россия социал-демократик хәрәкәтендәге идея тарҡаулығы, бүлгеләнгәнлек һәм кустарсылыҡ элеккесә хакимлек итте һәм тағы ла көсәйҙе. Эшселәр хәрәкәтендә оппортунистик ағым — «экономизм» киңәйә башланы.

Ул ваҡытта «экономистәр» берҙәм политик эшселәр партияһын төҙөүҙең төп дошмандары булдылар, айырым социал-демократик группаларҙың тарҡаулығын һәм кустарсылығын яҡланылар, революцион марксизмға һәм пролетариаттың үҙ аллы политик партияһын төҙөүгә ҡаршы сыҡтылар һәм эшселәр экономик көрәш кенә алып барырға тейештәр, ә политик көрәш — либераль буржуазия эше ул, тинеләр.

В. И. Ленин Россияла берҙәм социал-демократик партия төҙөүҙе әҙерләй башланы. Ул Россияла эшселәр синыфының революцион партияһын төҙөүҙең кәрәклеген башҡаларға ҡарағанда яҡшыраҡ аңланы һәм батша самодержавиеһе шарттарында партия төҙөүҙе легаль булмаған дөйөм рус газетаһын төҙөүҙән башларға кәрәк, тип иҫәпләне. Был газета социал-демократик хәрәкәттәге кустарсылыҡты һәм идея тарҡаулығын еңеп сыға, пролетариат партияһының маҡсат һәм бурыстарын асыҡлай, профессиональ революционерҙар кадрҙарын тәрбиәләй һәм марксистик ойошмаларҙы үҙәкләштерелгән партияға берләштерә алыр ине.

В. И. Ленин үҙенең «Ниҙән башларға?» тигән мәҡәләһендә былай тип яҙҙы: «Беҙҙең фекеребеҙсә, беҙ теләгән ойошманы төҙөүгә табан эштең башланғыс пункты булып, беренсе практик аҙым булып, аҙаҡ килеп, төп еп булып, ул епкә тотоноп беҙ был ойошманы тайпылыуһыҙ үҫтерә, тәрәнәйтә һәм киңәйтә алырлыҡ еп булып, — дөйөм рус политик газетаһын булдырыу торорға тейеш. Беҙгә бөтәһенән дә элек газета кәрәк, — унан башҡа, принципиаль тотанаҡлы һәм һәр яҡлы пропаганданы һәм агитацияны систематик рәүештә алып барыу мөмкин түгел, уларҙы систематик рәүештә алып барыу ғөмүмән социал-демократияның даими һәм төп бурысы булып һәм, бигерәк тә, халыҡтың иң киң ҡатламдарында политикаға ҡарата, социализм мәсьәләләренә ҡарата ҡыҙыҡһыныу уянған бер саҡтағы хәҙерге моменттең иң мөһим бурысы булып тора» (V том, 8—9-сы биттәр).

В. И. Ленин, 1897 йылдан алып 1900 йылға тиклем Себер һөргөнөндә булғаны халдә, партияны һәм марксистик дөйөм рус газетаһын төҙөү планын бөтә деталдәренә тиклем уйланы. Ленин, газетаны сит илдә сығарырға кәрәк, тип иҫәпләне. Сөнки батша Россияһындағы полиция режимы шарттарында газета даими рәүештә емерелеү һәм тар-мар ителеү ҡурҡынысы аҫтында торор ине.

Ленин һөргөндән ҡайтыу менән үк марксистик дөйөм рус газетаһын төҙөү планын тормошҡа ашырыуға һис киҫектермәҫтән тотондо. 1900 йылдың бөтә һыҙымында Ленин газетаны ойоштороу буйынса ғәйәт ҙур эш башҡарҙы. Һөргөндән ҡайтып килешләй юлда Ленин Өфөлә, Мәскәүҙә, Петербургта һәм Псковта урындағы социал-демократтар менән осрашты һәм уларҙың кәңәшмәләрен үткәрҙе. Был кәңәшмәләрҙә дөйөм рус политик газетаһын ойоштороу, уның бурыстары тураһындағы мәсьәләләр тикшерелде, яҙышып тороу өсөн шифрҙар, газетаны ебәреү өсөн йәшерен квартиралар билдәләнелде.

В. И. Ленин, урындағы социал-демократик ойошмалар менән тығыҙыраҡ бәйләнеш булдырыу, газета ойоштороу буйынса үҙ планын яҡлаусыларҙы туплау һәм газета хәбәрселәренең һәм агенттәренең киң селтәрен төҙөү маҡсатында, Псковтан Ригаға, Подольск, Нижний-Новгород, Өфө, Самара, Петербург ҡалаларына барҙы.

Газетаны сығарыуҙы әҙерләү буйынса ҙур ойоштороу эштәрен үткәргәндән һәм газета өсөн Россияла база булдырғандың һуңында, 1900 йылдың июлендә Ленин сит илгә китте. Сит илдә Ленин газетаны берләп сығарыу тураһында «Хеҙмәтте азат итеү» группаһы менән һөйләшеп килеште.

1900 йылдың 24 декабрендә Лейпцигтә (Германия) «Искра» газетаһының беренсе номеры баҫылып сыҡты. Газетаның исеме аҫтында «Осҡондан ялҡын ҡабыныр» тигән эпиграф яҙылғайны. Был һүҙҙәр декабрист Одоевскийҙең А. С. Пушкинга яҙған яуабынан алынғайны.

«Искра»ның беренсе номерендә баҫылған «Беҙҙең хәрәкәтебеҙҙең иң мөһим бурыстары» тигән баш мәҡәләлә Ленин; был газетаның бурыстары эшселәр хәрәкәтенә социалистик аң индереүҙән, эшселәр синыфының политик үҫеүенә һәм политик ойошоуына булышлыҡ итеүҙән, марксистик партияның программаһын әҙерләүҙән, тактик һәм ойошоу принциптәрен эшләүҙән тора, тип билдәләне.

«Искра» газетаһы редакцияһының составына Ленин, Потресов, Мартов һәм «Хеҙмәтте азат итеү» группаһының вәкилдәре — Плеханов, Засулич, Аксельрод инде. Газетаны фактик алғанда Ленин редактировать итте. Ул революцион «Искра»ның бөтә эштәрен ойоштороусы булды, бөтә етәксе мәҡәләләрҙе яҙҙы, айырыуса мөһим теоретик мәсьәләләрҙе күтәрҙе һәм эшләне, мәҡәләләрҙең темаларын билдәләне, авторҙарҙы тапты һәм улар менән өҙлекһеҙ рәүештә яҙышып торҙо. «Искра» газетаһында марксизм теорияһының һәм революцион хәрәкәт практикаһының иң күп төрлө мәсьәләләре буйынса В. И. Лениндең 50-гә яҡын мәҡәләһе баҫылды.

Шулай уҡ Ленин газетаның регуляр сығыуын тәьмин итеү, уны Россияға илтеп еткереү, газетаны сығарыу өсөн аҡса табыу буйынса ғәйәт ҙур ойоштороу эше алып барҙы. «Искра» газетаһын сығарыуҙа Ленинга Н. К. Крупская ҙур ярҙам күрһәтте. 1901 йылдың яҙынан алып ул «Искра» газетаһы редакцияһының секретаре булып эшләне.

В. И. Ленин «Искра» газетаһының беренсе номерҙарынан башлап уҡ партия төҙөүҙең ойоштороу планын эшләне һәм был планды тормошҡа ашырыу өсөн көрәш алып барҙы. 1901 йылдың майында «Искра»ның дүртенсе номерендә Лениндең «Ниҙән башларға?» тигән атаҡлы мәҡәләһе баҫылып сыҡты. Был мәҡәләлә Ленин марксистик партия төҙөү планының наброскаһын бирҙе. Һуңынан был план «Нимә эшләргә?» тигән китапта үҫтерелде һәм нигеҙләнде.

В. И. Ленин, партия төҙөүҙе дөйөм рус политик газетаһынан башларға кәрәк, тип иҫәпләне. Был газета эшселәр хәрәкәтендәге дошмандарҙы идея яғынан тар-мар итәсәк, революцион теорияның сафлығын һаҡлап алып ҡаласаҡ һәм партияның идея берҙәмлеген әҙерләйәсәк. Газета тирәһенә корреспонденттарҙың һәм агенттарҙың селтәрен туплау кәрәк. Улар газетаны материалдар менән тәьмин итәсәктәр, уны таратасаҡтар һәм эшселәр массалары менән бәйләйәсәктәр.

В. И. Ленин «Искра» газетаһы агенттәренең һәм корреспонденттәренең селтәре башланғыс звено буласаҡ, уның тирәһенә партия ойошоу яғынан тупланасаҡ һәм был селтәр аша «Искра» коллектив пропагандист, коллектив агитатор һәм коллектив ойоштороусы булып әүереләсәк, тип иҫәпләне.

Ленин көрәштең үткерлеген бөтәһенән дә элек «экономистәргә» ҡаршы юнәлтте. Сөнки уларҙы тар-мар итмәй тороп, яңы типтағы партияны төҙөү мөмкин түгел ине. «Экономизм» ул соглашательлектең, оппортунизмдың төп ячейкаһы икәнлеген, эшселәр хәрәкәтендә «экономизмдың» еңеүе — пролетариаттың революцион хәрәкәтенең емерелеүе, марксизмдың еңелеүе тигән һүҙ буласағын Ленин, кем дә булһа башҡа берәүгә ҡарағанда, яҡшыраҡ аңлай ине.

Һәм Ленин «экономистәрҙе» улар барлыҡҡа килгәндең беренсе көндәренән үк тар-мар итә башланы» («ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» 23—24-се биттәр).

Ленин «экономистәрҙе» идея яғынан тар-мар итте һәм «экономистәрҙең» пролетариаттың төп интерестарына хыянат итеүҙәрен, эшселәр синыфына буржуаз йоғонто үткәреүселәр икәнлектәрен, революцияға һәм пролетариат диктатураһына ҡаршы сығыусы халыҡ-ара оппортунизмдың үҙенә бер төрлө вәкилдәре булып тороуҙарын күрһәтте. Лениндең «экономистәргә» ҡаршы көрәше—халыҡ-ара оппортунизмға ҡаршы көрәш булды.

Марксистик партияны төҙөү өсөн партияның программаһын эшләргә кәрәк ине. Ленин Петербургтағы «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзында», төрмәлә, һөргөндә ваҡытта уҡ әле партияның программаһын әҙерләү өҫтөндә эшләне. Ләкин программаны эшләү өсөн нигеҙ булып торған мөһим мәҡәләләрҙе Ленин «Искра»ла яҙҙы.

Ленин программаның Плеханов тарафынан эшләнгән проектын ҡаты тәнҡитләне. Плехановтың программаһы яңы типтағы партияның бурыстарына яуап бирә алмай ине. Унда пролетариат диктатураһы тураһында марксизмдың төп идеяһы сағылдырылмағайны, партияның пролетар характерҙа булыуы, революцияла эшселәр синыфының етәксе роле күрһәтелмәгәйне.

Программа мәсьәләләре буйынса «Искра» редакцияһында етди фекер айырымлыҡтары барлыҡҡа килде. Ленин программа проектына пролетариат диктатураһы тураһындағы мөһим пункттың индерелеүенә һәм революцияла эшселәр синыфының етәксе роле асыҡ күрһәтелеүенә өлгәште.

Ленинсе «Искра» сыға башлау менән үк иптәш Сталин уның позицияһын яҡланы, «Лениндең 90-сы йылдар аҙағынан булған һәм бигерәк тә 1901 йылдан, «Искра» сыға башлағандан, һуңғы революцион эшмәкәрлеге менән танышыу,— ти иптәш Сталин, — мине Ленин ябай кеше түгел тигән ышаныуға килтерҙе. Ул ваҡытта минең ҡарашымда Ленин партияның ябай етәксеһе түгел ине, ул фактыла партияны тыуҙырыусы ине, сөнки беҙҙең партиябыҙҙың эске асылын һәм киҫектерелмәҫлек ихтыяждарын ул ғына аңлай ине. Ленинде партияның башҡа етәкселәре менән сағыштырып ҡараған сағымда һәр ваҡыт миңә Лениндең соратниктәре — Плеханов, Мартов, Аксельрод һәм башҡалар — Лениндән күп дәрәжәлә түбән булып, улар менән сағыштырғанда, Ленин етәкселәрҙең береһе генә түгел, ә юғары типтағы етәксе булып, көрәштә ҡурҡыуҙы белмәүсе һәм партияны рус революцион хәрәкәтенең байҡалмаған юлдарынан ҡыйыу рәүештә алға алып барыусы тау бөркөтө булып күренә ине». (VI том, 52—53-сө биттәр).

Иптәш Сталин етәкселегендә Закавказьелә ленинсе-искрасы ойошма барлыҡҡа килде һәм үҫте. Иптәш Сталин Закавказьелә «Искра» тарафынан ҡуйылған бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн киң эш йәйелдереп ебәрҙе. Уның етәкселегендә Баҡуҙағы йәшерен типография «Искра» номерҙарының бер өлөшөн сит илдән килтерелә торған матрицанан алып баҫып сығарҙы.

1901 йылдың сентябрендә Баҡуҙа Сталин һәм Кецховели тарафынан ойошторолған «Брдзола» («Көрәш») газетаһы сыға башланы. Был газета Россиялағы искрасыларҙың боевой һәм иң яҡшы органы булды. «Брдзола» газетаһы «легаль марксистәргә», «экономистәргә», милләтселәргә ҡаршы килешмәүсән көрәш алып барҙы. Ул марксистик теорияны пропагандалау, Закавказье марксистәрен Ленин һәм ленинсе «Искра» тирәһенә туплау буйынса ғәйәт ҙур эш башҡарҙы һәм Закавказье пролетариаты революцион көрәшенең Россиялағы бөтә эшселәр синыфының революцион көрәше менән өҙөлмәҫлек бәйләнешен һаҡлап алып ҡалды.

«Искра» газетаһы Россия эшселәр синыфы менән тығыҙ бәйләнеш тотто, эшселәр араһында ҙур популярлек менән файҙаланды, эшселәр синыфында еңеүгә ышаныстығы нығытты, уға үҙенең тарихи миссияһын аңлауҙа ярҙам итте, эшселәр синыфын царизмға һәм капитализмға ҡаршы революцион көрәш алып барырға өйрәтте.

Ленинсе «Искра» марксизмдың революцион теорияһы өсөн көрәш байрағын юғары күтәрҙе, партияның идея һәм ойошоу яғынан тупланыуын әҙерләне, тарҡау социал-демократик түңәрәктәрҙең һәм группаларҙың бәйләнешен булдырҙы. Һөҙөмтәлә 1902 йылдың йәйендә үк инде тарҡаулыҡ һәм бүлгеләнгәнлек осоро тамамланыуға яҡынлашты. 1902 йылдың көҙөнә РСДРП-ның бөтә комитеттары «Искра» юнәлешен ҡабул иттеләр.

Партия төҙөүҙең ленинсе планы, марксистик программа һәм тактика өсөн «Искра»ның уңышлы көрәш алып барыуы РСДРП-ның II съезын саҡырыу һәм партияны төҙөү өсөн кәрәкле булған бөтә шарттарҙы әҙерләне. 1903 йылдың июль-август айҙарында булып үткән II съезда Россия социал-демократик эшселәр партияһы төҙөлдө, партияның программаһы һәм Уставы ҡабул ителде, партияның етәксе үҙәк органдары төҙөлдө. РСДРП был съезда большевиктарға һәм меньшевиктарға бүленде.

Мартов, съезда «Искра» редакцияһы составына һайланһа ла, РСДРП-ның съезынан һуң үҙенең меньшевик соратниктәре Аксельрод, Засулич һәм Потресов редакция составына индерелмәгәнлектән, унда эшләүҙән баш тартты. Плеханов, съездың ихтыярын боҙоп, уларҙы редакция составына кооптацияларға ризалыҡ бирҙе, шуның менән ул меньшевиктар яғына күсте. Бынан һуң Ленин, партия Үҙәк Комитетында нығыныу һәм шунан оппортунистарҙы-меньшевиктарҙы туҡмау өсөн, 1903 йылдың 1 ноябрендә редакция составынан сыҡты. 52-се номеренән башлап «Искра» меньшевиктар газетаһы булып әүерелде. «Партияла шул ваҡыттан алып, иҫке «Искра» тураһында, ленинсе, большевистик булған «Искра» тураһында һәм меньшевистик, оппортунистик булған яңы «Искра» тураһында һөйләй башланылар». («ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы», 44-се бит).

Ленин һәм Сталин етәкселегендә большевиктар эшселәр синыфының дошмандарына ҡаршы ныҡышмалы көрәштә яңы типтағы партияны үҫтерҙеләр, сыныҡтырҙылар, уны пролетариаттың ҡеүәтле ойошмаһына әүерелдерҙеләр.

Большевиктар партияһы етәкселегендә Россия хеҙмәтсәндәре царизмде һәм капитализмде еңеүгә өлгәштеләр. Шулай итеп, «...Ленин тарафынан тоҡандырылған «Искра»нан һуңынан бөйөк революцион пожар ялҡыны тоҡанып китте, был ялҡын дворян-помещиктарҙың батша монархияһын һәм буржуаз властен бөтөнләй яндырып бөтөрҙө» («ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсы» 25-се бит).

Ленинсе «Искра»ның гүзәл традициялары, уның юғары идеялылығы, принципиаллелеге, масса менән тығыҙ бәйләнеше һәм массаға етәкселек итеүҙә оперативлеге, халыҡ интересы өсөн арымай-талмай көрәшеүе беҙҙең большевистик матбуғатыбыҙҙа йәшәй һәм халыҡ демократияһы илдәренең коммунистар һәм эшселәр партияларының матбуғаты өсөн һәм капиталистик илдәр компартияларының матбуғаты өсөн өлгө булып хеҙмәт итә.

А. Бәйнев.

МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН РЕМОНТЛАУҘА ИМӘНЛЕКУЛ МТС-ы МЕХАНИЗАТОРҘАРЫ КЕҮЕК ЭШЛӘГЕҘ!

Социалистик ярыш гүзәл һөҙөмтәләр бирә

ҒӘРӘФЕТДИН ҒӘРӘЕВ — Имәнлекул МТС-ы директорының политик эштәр буйынса урынбаҫары.

Беҙҙең МТС коллективы 1950 йылдың трактор эштәре планын 100 процентҡа үтәне. Быйылғы эш сезонында бер гектар ер эшкәртеүгә государство тарафынан билдәләнгән үҙәнс тошоу хаҡын 1 һум 45 тингә кәметтек, йәғни МТС буйынса билдәләнгән расходтың 76154 һумына экономия яһаныҡ. Механизаторҙар яҙғы баҫыу эштәрен башлар алдынан 5 процент ягыулыҡ экономия яһарға йөкләмә алдылар. Был йөкләмәне лә улар намыҫ менән үтәнеләр. Беҙҙең МТС коллективы 10 процент запас сәскә экономия яһаны, ансаға әйләндергәндә, ул 47400 һум тәшкил итә.

Был уңыштарға беҙ механизаторҙар араһында социалистик ярышты киң йәйелдереү һөҙөмтәһендә өлгәштек. Коммунист Нурулла Хәкимов етәкселек иткән трактор бригадаһы быйылғы трактор эштәре планын 112 процентҡа үтәне. Был бригада, йомшаҡ ер һөрөүгә әйләндергәндә, иҫәпләгәндә, бөтәһе 5083 гектар ер эшкәртте. Тракторсы Хәтмулла Шәйхетдинов НАТИ тракторы менән 525 гектар урынына 858 гектар ер һөрөп, йыллыҡ планын 163 процентҡа, коммунист Зарифулла Муллаянов етәкселек иткән бригада йыллыҡ планды 118 процентҡа үтәне. Муллаянов бригадаһындағы тракторсы Ғабдулла Ильясов НАТИ тракторы менән 840 гектар ер эшкәртте.

МТС коллективы трактор эштәре планын уңыш үтәү менән генә тынысланып ҡалманы, тракторҙар паркына һәм ауыл хужалығы машиналарына һөҙөмтәле ремонт эштәрен ныҡлы әҙерләнде. Был эш менән 11 октябрьҙа МТС эшсе-механизаторҙарының асыҡ йыйылышы булды. Был йыйылышта тракторҙарға һәм ҡышҡы ремонтты ойошҡан рәүештә башлап ебәреү һәм IV квартал планын срогынан алда үтәп сығыу өсөн социалистик ярышты ойоштороу мәсьәләһе ҡаралды. Йыйылышта сығыш һөйләүсе коммунистар кеҙгә һәм ҡышҡы ремонтҡа ҙурлыҡта уңышлы яҡтар менән ҡайһы бер етди етешһеҙлектәрҙе лә астылар.

Мәҫәлән, МТМ-ла ремонт тамамланып бөтмәгән ине. Былар[illegible] бөтәһе лә ике-өс көн эсендә тамамланды. [illegible] 15 октябрҙә ремонт эштәрен башланыҡ. МТС коллективы тракторҙарҙы ремонтлау буйынса Саҡмағош МТС-ын социалистик ярышҡа саҡырҙы.

Тракторҙарға һәм ауыл хужалығы машиналарына ремонт эштәре башланыу менән беҙ ремонтсылар араһында [illegible] социалистик ярышты киң йәйелдереү [illegible] коммунистар һәм комсомолецтар ярҙам [illegible]. Социалистик ярышты ойоштороуҙа коммунист Хәкимов моторҙар ремонтлау бригадаһы менән етәкселек итте. Был бригада IV кварталда 7 мотор урынына 10 декабрҙә 15 мотор ремонтланы. Был бригада ағзалары көндәлек эш нормаларын систематик рәүештә 150—185 процентҡа үтәйҙәр. Токарь комсомолец Хәмәтйән Шәрәфетдинов көндәлек нормаһын 130—160 процентҡа үтәй. Ә комсомолец слесарь Рәшит Ғарифуллиндың күрһәткесе тағы ла юғарыраҡ. Коммунист Яхья Моратов—контролер-механик. Ул ремонттан сыҡҡан бер генә деталде лә үҙ ҡулы менән тикшермәйенсә үткәрмәй. Бары тик яҡшы сифатлы деталдә генә тракторға ҡуйыла.

Беҙҙең МТС коллективы, Шишмә районының Ново-Троицк МТС-ы механизаторҙарының көрәштәрен ярҙам итеп, ремонт темпын тағы ла күтәрҙе. Ремонтсылар көрәшкәнсә ауап итеп, алған йөкләмәләрҙе срогынан алда ремонтлау буйынса [illegible] 17 декабрҙә алған йөкләмә срогынан алда [illegible] IV квартал планына 24 трактор урынына, 34 трактор ремонтлап, дүртенсе квартал планын республикала беренселәрҙән булып үтәүгә өлгәштек.

Беҙ ремонтсылар тарафынан алынған йөкләмәләрҙең үтәлешен тикшереүгә айырыуса иғтибар итәбеҙ. МТМ эшселәре араһында социалистик ярышты ойоштороуҙа күрһәткес таҡтаһы, боевой листок, «Молния» һәм «Рекорд» тигән стена газетаһы бик ныҡ ярҙам итә.

Тағы ла яҡшыраҡ эшләргә кәрәк

ХӘМӘТЙӘН ШӘРӘФЕТДИНОВ — Имәнлекул МТС-ының токары

Мин токарлек профессияһын үҙләштереү өсөн махсус мәктәптә лә, курста ла уҡымаһым. 1941 йылда МТС-та инструментальщик булып эшләй башланым, токарлек эшен лә өйрәнергә теләк тыуҙы. МТМ мөдире иптәш Хәби Мусин минең теләгемде хуплап ҡаршыланы. Бушаған ваҡыттарҙа ҡатмарлы станок менән танышырға, айырым механизмдарҙың нисек эшләүҙәрен өйрәнә башланым. Профессиямды үҙләштереүгә булышлыҡ итеүсе бригадирға ла ярҙам итте. МТС коллективының ярҙамы арҡаһында махсуслашҡан токарь булдым. 1945 йылда токарь булып эшләй башланым. Тәүге йылдарҙа минә эшләргә еңел булмаған болттар, гайка кеүек деталдәр генә бирҙеләр ине.

Хәҙер мин тракторҙарҙың, ауыл хужалығы машиналарының ҡатмарлы деталдәрен лә еңел эшләй алам. ХТЗ тракторының һәм НАТИ тракторының [illegible] ремонтлауҙа ла ярҙам итәм. Был ваҡытта миңә бер [illegible] нисә миллиметр зурраҡ яһау мөмкин [illegible] ХТЗ һәм НАТИ тракторҙары [illegible] бер генә деталде лә браҡҡа сығарманым. Көндәлек нормамды 180—200 процентҡа үтәп киләм. Һәр айына 800—900 һум эш хаҡы алам. Мин был уңыштарға нисек өлгәштем һуң?

Был бирелгән тәжрибәле кешеләрҙән өйрәнеүҙе дауам итәм. Эштә тәжрибә алмашыуҙа ныҡ ярҙам итә. Инструменттар алдан әҙерләнгән, станок таҙартылған һәм майланған, металл юнысҡалары йыйып алынған була.

Тракторҙар паркына ремонт эштәре башланғас мин башҡа токарҙарҙы һәм слесарҙарҙы социалистик ярышҡа саҡырғайным. Был ярышта алдынғылыҡты биргәнем юҡ. Һәр көн үҙемдең техник белемемде күтәреү өҫтөндә эшләйем. Ләкин киләсәктә тағы ла яҡшыраҡ эшләргә кәрәк әле, быныӊ өсөн беҙҙә бөтә мөмкинлектәр бар.

Өфө сүкеләр ремонтлау заводының котельщиге комсомолец В. С. Иванов РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә үҙенең йөкләмәһен нке тапҡырға артығы менән үтәй.

Һүрәттә: иптәш Иванов эш өҫтөндә. А. Черницкий фотоһы.

Яңы йыл сезонына әҙерлекте көсәйтергә

Төҙөлеш материалдары етештереүсе заводтар систематик рәүештә сезонға әҙерләнә. Быйылғы [illegible] артыҡ ремонтланып [illegible] үтәне [illegible]

Быйыл пландың өлөшө күп кеше артелдәренә сезонға етерлек тиклем әҙерләнмәүҙәре һәм улар өсөн планлаштырылған оборудованиеләр, транспорт средстволары алмаштырыу менән айырылды. 1951 йыл өсөн был системадағы артелдәрҙә, 1950 йыл менән сағыштырғанда, кирбес менән эҙбиз 40 процентҡа, алебастр 6 тапҡырға артыҡ етештереү планлаштырылды. Кирбестең 5 миллион данаһын «Башразнопромсоюз» системаһындағы артелдәр етештерергә тейеш. Планда күрһәтелгән бөтә төҙәлеп эштәрен, яңы оборудованиеләр ҡуйыуҙы, яғыулыҡ әҙерләүҙе сезон башланғанға тиклем тамамлауҙы ҡуҙҙа тоторға кәрәк. Һәр бер эштең үтәлеүенә, уның план буйынса башҡарылыуына ҡаты контроль булдырыу өсөн айырым кешеләрҙе билдәләү һәм һәр ун көнгә сводка бирел тороу мөһим шарт булып тора. Эшсе көстәрен һәм транспортты график менән эшләүгә йәлеп итеү ҙә ҙур әһәмиәткә эйә. Шул уҡ ваҡытта был сараларҙы үткәреү менән бергә быйылғы йыл өсөн кирбес яндырыуҙы дауам иттерергә лә кәрәк.

А. Баишев,

«Башразнопромсоюздың» баш инженеры.

Башҡорт АССР-ы МТС-тарында тракторҙар ремонты барышы

(1950 йылдың 20 декабрена IV квартал планы үтәлеше, процентҡарҙа)

Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған
1	Йәркәй	206	47	Шәрип	86	94	Бүәй	65
2	Имәнлекул	192	48	Елдәр	86	95	Ҡалтасы	64
3	Ҡарамалы-Ғобәй	169	49	Ерғән	85	96	Күрәем	63
4	Ҡарән	167	50	Услы	85	97	Кушнаренко	62
5	Андреевка	162	51	Бәш	85	98	Белоҡатай	61
6	Ново-Троицк	152	52	Моторный	85	99	Архангель	61
7	Яңғыҙ ҡайын	141	53	Дмитриев	84	100	Краснохолм	61
8	Тәләкәй	130	54	Шишмә	84	101	Буғол	61
9	Саҡмағош	124	55	Арслан	83	102	Бүҙәк	61
10	Дурас	120	56	Туҡмаҡлы	83	103	Йәрмәкәй	61
11	Ражап	119	57	Аксен	83	104	Арҡауыл	60
12	Октябрьский	117	58	Миәкә	83	105	Ямалы	60
13	Чапаев	112	59	Ҡуш-йылға	82	106	Һарыҡул	60
14	Дәүләкән	112	60	Малаүез	81	107	Усень-Ивановка	60
15	Һурән	106	61	Стәрлетамаҡ	81	108	Ерекле	60
16	Аит	106	62	Борай	80	109	Ҡырмыҫҡалы	60
17	Бишбүләк	105	63	Дүртөйлө	79	110	Орлов	59
18	Стәрлебаш	104	64	Абзан	79	111	Аскын	58
19	Михайловка	104	65	Балтач	78	112	Һуҡайлы	57
20	Федоровка	104	66	Шланлы	78	113	Баҡалы	56
21	Үләй	104	67	Ярослав	77	114	Ҡарыш	55
22	Ҡандра	104	68	Малаяз	77	115	Байғужа	55
23	Шаранбаш-кнәз	100	69	Хәйбулла	76	116	Үрмиәк	54
24	Подлуб	100	70	Аслы-күл	76	117	Мәрәсем	54
25	Таймас	100	71	Сынташтамаҡ	75	118	Мәсетле	54
26	Петровск	100	72	Ташлы күл	74	119	Әбдрәшит	54
27	Базал	100	73	Һаҡмар	74	120	Бурлы	53
28	Бәрә	100	74	Суйылсы	74	121	Янаул	52
29	Иглин	100	75	Благовар	73	122	Сибай	52
30	Таутөмән	100	76	Ҡарлыман	72	123	Степной	52
31	Суҡкүл	100	77	Баймаҡ	71	124	Нуриман	51
32	Байрамғол	100	78	Йәнбегет	71	125	Дыуан	50
33	Бөжөр	100	79	Чурай	69	126	Тәтешле	50
34	Языково	100	80	Өрйәҙе	69	127	Әбдрәҙәк	46
35	Матрай	96	81	Ташлы	69	128	Бишенле	44
36	Ишле	95	82	Туймазы	69	129	Әлмөхәмәт	41
37	Ҡыйғы	92	83	Емаш	68	130	Мишкә	41
38	Байкы	91	84	Күгәрсен	68	131	Бәләбәй	40
39	Ҡорос	91	85	Мраҡ	68	132	Әбйәлил	38
40	Подгорный	90	86	Шаран	68	133	Кәсәу	37
41	Ермолаевка	89	87	Калининки	67	134	Полянск	35
42	Мәсәғүт	87	88	Сәрмән	67	135	Оло-Теләк	30
43	Усть-Икин	87	89	Хоҙайбирҙин	67	136	Степановка	30
44	Маҡар	87	90	Учалы	66	137	Охлебинин	29
45	Пугачев	87	91	Покровка	65	138	Ҡалмыҡ	25
46	Приют	87	92	Забельск	65	139	Йылайыр	24
			93	Күндерәк	65	140	Ҡариҙел	7

Һуңғы биш көнлектә тағы ла 8 МТС тракторҙар ремонтлауҙың квартал планын үтәне. Республика МТС-тары һабандарҙы, сәскестәрҙе һәм лущильниктарҙы ремонтлау планын үтәнеләр.

Ләкин тракторҙарҙы ремонтлау эше, элекке кеүек үк, ҡәнәғәтләнерлек бармай. Квартал планын үтәү өсөн машиналарҙың тағы ла дүрттән бер өлөшө самаһын ремонтларға кәрәк. Һуңғы ун көнлектә ремонттың көсәйә барырға тейешле булған темпы, уҙған ун көнлеккә сағыштырғанда, ике ярымға түбәнәйгән. Әйбә[…]

торҙарҙы баҫыу эштәренә әҙерләүҙең тревогалы хәлдә тороуын һаман да аңларға теләмәйҙәр. Мәҫәлән, Ҡариҙел МТС-ында ошо көнгәсә тик ике трактор ғына ремонтланған. Был МТС директоры иптәш Меркуловтың яуапһыҙлыҡ күрһәтеүе менән генә аңлатырға кәрәк. Был көнгәсә тик 4—6 машина ремонтлаған Бишенле, Ҡалмыҡ, Охлебинин МТС-тары директорҙары Рыбаков, Тимашев һәм Попельшев иптәштәр ҙә эштә ғәмһеҙлек күрһәтәләр.

Республика МТС-тары тракторҙар ремонтлауҙың IV квартал планын ваҡы-[…]

ХЕҘМӘТТЕ ДӨРӨҪ ОЙОШТОРОУ—ЭШТЕҢ УҢЫШЫН ХӘЛ ИТӘ

ХӘСӘНША ФӘТТӘХОВ — өлкән механик

Беҙҙең МТМ бинаһы ҙур түгел. Шуның өсөн ҡышҡы шарттарҙа ремонт эштәрен алып барыуҙа байтаҡ уңайһыҙлыҡтар килеп тыуа. Шулай уҡ техник байлыҡтар ҙа етешеп бөтмәй. Былар бөтәһе лә тракторҙар паркына ремонтты алдан уҡ киң рәүештә йәйелдереүҙе талап иттеләр. Беҙ быны ошоноң өсөн дә тракторҙар ремонтлауға әҙерлек эштәрен йәйҙән уҡ башланыҡ. Күп төрлө запас деталдәр әҙерләнек. Әлбиттә, был запас деталдәрҙең байтаҡ өлөшөн үҙебеҙҙең МТМ-да етештерергә тура килде. Деталдәрҙе реставрация үткәреү өсөн айырым приборҙар әҙерләнек. Һөҙөмтәлә тракторҙарға ремонт эштәре ҙур ойошҡанлыҡ менән башланды.

Беҙ тракторҙарҙы ремонтлау буйынса алдан уйланылған график төҙөнөк. Был графикта нисдәй тракторҙың ҡасан ремонттан сығырға тейешлеге күрһәтелде. Был график нигеҙендә һәр бер бригадаға һәм ремонтсыға көндәлек задание биреп һәм уның үтәлешен тикшереп барабыҙ. Тракторҙарға ремонт эштәре башланыу менән МТМ ике сменала эшләүгә күсте. Ул ғына ла түгел, ремонтсыларҙың теләге буйынса эш көндәренә айырым эшсе лә ойошторҙоҡ. Ремонт эштәрендә эшләүселәрҙең күптәре смена нормаларын систематик рәүештә арттырып үтәйҙәр.

Подшипниктар ҡойоусы Хәмәтша Дәүләтшин, тимерсе Ғабдулла Фазлыевтар үҙ эштәрен намыҫ менән башҡаралар, улар көндәлек нормаларын систематик рәүештә 140—150 процентҡа үтәйҙәр. Поршиндар группаһын ремонтлауҙа Рәшит Ғарифуллин эшләй. Ул көндәлек нормаһын 150—200 процентҡа үтәй.

Беҙ ремонттан сыҡҡан моторҙы шунда уҡ тракторға урынлаштырмайбыҙ. Тәүҙә 24 сәғәт һалҡын обкатканан үткәрәбеҙ. Уның өсөн айырым урын ҡулайлаштырҙыҡ. Былай һәр бер моторҙы һалҡын обкатканан оҙаҡ үткәреү ремонтланған моторҙың подшипниктарын һәм башҡа деталдәрҙе яҡшылап үҙ урындарына урынлаштырып бөтөрөүгә ярҙам итә. Һалҡын обкатканан һуң моторҙы тракторға урынлаштырабыҙ һәм унан һуң ҡайнар обкатка үткәрәбеҙ.

Беҙҙең МТС тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙың IV квартал планын срогынан алда, яҡшы сифатлы итеп үтәне. 15 декабрьгә 38 трактор ремонттан сыҡты. Бынан башҡа 51 һабан, 37 культиватор, 40 сәскес һәм 11 лущильник ремонтланыҡ. Беҙ ремонтланған һәр тракторҙы колхоздарға ебәрәбеҙ. Хәҙер 25 трактор ебәрелде лә инде.

Бары тик отлично сифатлы итеп кенә ремонтлайбыҙ

ҒАБДУЛЛА ФАЗЛЫЕВ — тимерсе

Мин тимерлек эшендә 1948 йылдан бирле генә эшләйем, шулай булһа ла, был ваҡыт эсендә байтаҡ тәжрибә тупланым. Был эште өйрәнеүгә миңә тәжрибәле тимерсе иптәш Муса Шәрипов ҙур ярҙам итте. Хәҙер беҙ икебеҙ ҙә бер тимерлектә тракторҙар һәм ауыл хужалығы машиналарын ремонтлауҙа эшләйбеҙ.

МТС коллективының үҙ өҫтөнә конкрет йөкләмә алып, Саҡмағош МТС-ы механизаторҙарын социалистик ярышҡа саҡырыуы айҡанлы үткәрелгән йыйылышта, мин дә үҙ һүҙемде әйттем:

— Беҙҙең ҡул менән эшләнәсәк деталдәрҙең һәр береһе яҡшы сифатлы буласаҡ һәм беҙ бер ваҡытта ла ремонт бригадаларының эшендә тотҡарлыҡ яһамаясаҡбыҙ. Үҙ бурысыбыҙҙы намыҫ менән үтәрбеҙ, тигәйнем. Беҙ әйткән һүҙебеҙҙә ныҡ торабыҙ.

Мин тимерсе иптәш Шәрипов менән ярышам. Был социалистик ярыштың һөҙөмтәләре һәр ваҡыт күрһәткес таҡтаһына яҙыла бара. Һуңғы айҙа иптәш Шәрипов нормаһын 115 процентҡа, ә мин 150 процентҡа үтәнем. Бөтәһе 51 һабан, 37 культиватор, 40 сәскес ремонтланыҡ.

Тиҙләтелгән иретмә биреүселәр

Белорет металлургия заводының ма[…]тен цехы хеҙмәт етештереүсәнлеген йыл[…]дан-йыл үҫтерә бара. Шул уҡ ваҡыт[…] уның үҙ эшенең техникаһына эйә булғ[…]сы кадрҙары ла үҫә. Белорет металлу[…]гия техникумын тамамлаған йәш техн[…] Залалов смена менән етәкселек итә. Ст[…]левар Сигизбаев, Андреев, Шәрәфетдин[…] иптәштәрҙең тиҙләтелгән метод мен[…] әҙерләнгән иретмәләре күптәр өсөн ө[…] була алалар. Сифондар йыйнаусы Ә[…] Тимерхановаһын комсомолец-йәштәр бр[…]гадаһы алдынғы бригадаларҙан һанала.

Ленин—Сталин партияһының хәстәрле[…] менән үҫтерелгән был эшлекле кадрҙар, киләсәктә ҡорос иретеү производствоһын тағы ла камиллаштереп, уны уңышлы рәүештә алға ебәрәсәктәр.

К. Махиянов,

мартен цехының смена начальнигы.

[…] рып эшләйҙәр. Быйыл да унда районҙан бик күп кеше ағас ҡырҡыу һәм 111 кеше ағас ташыу эшендә ҡатнаша. Шул уҡ ваҡытта бында мин дә эшләйем.

Хәҙер ағас әҙерләү һәм уны ташыуҙың иң яуаплы һәм хәл иткес осоро етте. Был ваҡытта леспромхоздарҙа иң юғары хеҙмәт етештереүсәнлеге булырға тейеш. Быны беҙ яҡшы аңлайбыҙ. Һәм ағас әҙерләү, ағас ташыу планын срогынан алда үтәргә тырышабыҙ. Шуға күрә беҙ, Дәүләкән районы колхозсылары, эшкә тәүге көндәрҙән үк ойошҡан рәүештә башланыҡ.

Ләкин, үкенескә ҡаршы, беҙ эшләгән Искушта урман участкаһында ҙур ғына […]

[…] кашынан йөрөп эшләргә мәжбүр булалар. Ат дағалау өсөн хатта тимерлек тә юҡ. Бындай тәртипһеҙлектәр, әлбиттә, сезонлы эшселәрҙең хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреүгә ҙур ҡамасаулыҡ яһай. Ошо көндәрҙә Дәүләкән районы вәкилдәре һәм леспромхоз директоры иптәш Краев ҡатнашлығында эшселәрҙең дөйөм йыйылышы булып үтте. Иптәш Краев йыйылышта күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү һәм хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү буйынса беҙгә күп кенә вәғәҙәләр бирҙе. Ләкин ошо көнгә тиклем әле участкала үҙгәреш юҡ.

Ғ. Әхмәтйәнов.

Специалист кәңәштәре

Яҡшы сифатлы орлоҡтар сәсеү—урожайҙы күтәрә

«Сәсеү орлоҡтары — юғары урожай нигеҙе», тиҙәр юғары урожай мастерҙары. Был бик дөрөҫ фекер: Орлоҡ бөртөгендә яңы үҫемлектең бөтә органдары—тамыр һәм һабаҡтары, япраҡ башаҡтары урынлашҡан. Орлоҡ бөртөгө һәм үҫешләнеү өсөн кәрәкле шарттарҙы тыуҙырыу аша беҙ урожайҙың кимәле менән аңлы идара итә алабыҙ. Бына ни өсөн киләһе урожайҙың нигеҙе булған орлоҡтары тураһындағы кәрәкле хәстәрҙе бөгөн үк күрергә кәрәк.

[…] бурыс—сәсеү өсөн юғары сифатлы орлоҡтар әҙерләүҙе тәьмин итеүҙән тора. Орлоҡ сифатын уның сортлы булыуы, [урлоҡ]тар эре бөртөклө, таҙа, тулы шытым, һис бер ауырыу һәм короткостар менән зарарланмаған булыуы билдәләй.

[Партия]быҙҙың февраль Пленумы ҡарары нигеҙендә, беҙ 100 проценте менән [сортлы] орлоҡтар сәсеүгә 1949 йылда уҡ [күсергә] тейеш инек. Был мөһим ҡарар республикала насар үтәлә. 1951-се [йылдан] башлап һәр бер колхоз һәм совхоз сортлы орлоҡтар ғына сәсеүгә тейеш. Быға хәҙер беҙҙә бөтә [мөмкинлек]тәр бар.

[Сортлы] орлоҡтар сәсеү урожайҙы күтәрә[…] агротехник саранан иҫәпләнә[…] һынау буйынса государство [участкалар]ының күп йыллыҡ мәғлүмәттәренә ҡарағанда, сортлы орлоҡтар, ябай орлоҡтар сәсеүгә ҡарағанда, урожайҙы 10 проценттан алып 40 процентҡа тиклем күтәрә алалар. Сортлы орлоҡтар төрлө ауырыу һәм короткостарға бирешмәүсәнлектәре, көслө тамыр йәйеп үҫеүҙәре, эре башаҡ һәм күп бөртөк биреүҙәре, икмәк бешереү сифаттары өҫтөн булыуҙары менән ҡиммәтлеләр. Мәҫәлән, Дыуан, Салауат кеүек райондарҙа сәселә торған «Дуванка 501» исемле ҡыҙыл башаҡлы бойҙай, башҡа сорт бойҙайға ҡарағанда, урындағы климат шарттарына сыҙамлы, йығылмай, аҙ ҡойолоусан һәм, башҡа сорттарға ҡарағанда, һәр бер гектарҙан 2—3 центнер артыҡ урожай бирә.

Һәр бер колхоз үҙ хужалығында һәм юғары агротехника нигеҙендә үҫтерелгән орлоҡтар ғына сәсергә тейеш. Академик Лысенко, сәсеү орлоҡтарын йыл һайын тик юғары агротехникалы участкала ғына үҫтергәндә уның сифаты өҙлөкһөҙ яҡшыра бара, тип өйрәтә. Ситтән индерелгән орлоҡтар был хужалыҡ баҫыуҙарының үҫеү шарттарына күнегеп етмәгән булалар һәм шуның өсөн түбән урожай биреүсән булалар.

Өфө тәжрибә баҫыуында яҙғы бойҙайҙың түбән урожайлы участкаларынан йыйылған бойҙай орлоғо ике төрлө участкаға: агротехника кимәле түбән һәм юғары булған участкаларға сәселгән ине. Һөҙөмтәлә юғары урожайлы участканан йыйнап алынған һәм, түбән агротехникалы участкаға сәселеүгә ҡарағанда, юғары агротехникалы участкаға сәселгән ерҙең бер гектарынан 6,1 центнер өҫтәмә урожай алынды. Түбән урожайлы участканан йыйналып алынған һәм юғары агротехникалы участкаға сәселгән ерҙән ни бары 2,4 центнер генә өҫтәмә урожай алынды. Бынан ошондай мөһим практик һөҙөмтә килеп сыға: орлоҡсолоҡ участкалары өсөн иң яҡшы сифатлы орлоҡтарҙың яҡшыларын ғына һайлап ҡалдырырға кәрәк. Быйыл, ҡайһы берҙә, тик орлоҡ участкалары ғына етерлек сортлы орлоҡ туплауҙы тәьмин итмәһәләр, етешмәгән өлөштө ҡаплау өсөн юғары урожайлы хужалыҡ сәсеүлектәренән һуғылған ашлыҡтан тупларға кәрәк.

Эре бөртөклө орлоҡтар ерҙән 2—3 көн алда шытып сығалар, уларҙың шытышы ла күп юғары була, 1,3—1,5 тапҡыр артыҡ тамыр йәйеп үҫәләр, башаҡтары эре һәм күп бөртөклө була. Стәрлебаш районы, Карл Маркс исемендәге колхозда үткәрелгән тәжрибәлә ваҡ бөртөклө орлоҡтар менән сәселгән ерҙән 9 центнер бойҙай урожайы алһалар, эре бөртөклө орлоҡтар менән сәселгән ерҙән 15 центнер урожай йыйнаныһлар. Сәсеү өсөн тупланған орлоҡтарҙы ашығыс таҙартырға, киптерергә һәм эре бөртөклө орлоҡтар әҙерләү өсөн уларҙы ҡат-ҡат сортировать итергә кәрәк. Сәсеү орлоғо араһында ваҡ бөртөклө орлоҡтар ни тиклем аҙ булһалар, ә эре бөртөклө орлоҡтар ни тиклем күпселек тәшкил итһәләр, урожай ҙа шул тиклем күтәренке буласаҡ.

Сәсеү орлоҡтарын киптереү һәм таҙартыу эше менән һис тә һуңлау ярамай. Сүпле һәм дымлы орлоҡтар һәр көндә үҙ сифатын юғалта баралар; уларҙың ләйем шытышы түбәнәйә, боҙола һәм төрлө ауырыуҙар менән йоғошлана башлайҙар.

Сәсеү орлоҡтарын тулы сәсеү нормаларынан сығып туплау бик мөһим мәсьәлә булып тора. Бер район йәки колхоз икенсе район йәки колхоздан үҙенең тупраҡ һәм климат шарттары яғынан бик ныҡ айырылып тора. Һәр бер баҫыуҙың агротехника кимәле лә бер төрлө булмай. Был шарттарҙа һәр бер район һәм колхоз үҙенә яраҡлы сәсеү нормалары менән генә сәсергә тейеш. Сәсеү нормалары һәр бер районға тешерелделәр. Уларҙы районлын специалистары һәм тәжрибәле колхоз етәкселәре, колхозсылар ҡатнашлығы менән ныҡлап тикшерергә, аныҡларға һәм һәр бер колхоз өсөн конкрет сәсеү нормалары билдәләп үтергә кәрәк. Тәҡдим ителгән әлге сәсеү нормалары сәсеү орлоғоноң хужалыҡ яраҡлығы 100 процент иҫәбенән сығып төҙөлделәр. Ләкин практикала орлоҡтоң хужалыҡ яраҡлығы, бер ваҡытта ла тип әйтерлек, 100 процентлы булмай, ә кәмерәк була. Бурыс—ҡабул ителгән сәсеү нормаларына, орлоҡтоң хужалыҡ яраҡлылығынан сығып, кәрәкле төҙәтмәләрҙе көҙҙән үк индереп ҡалыуҙан тора. Был — кәрәкле төҙәтмә индереп сәсеү өсөн сәсеү орлоғон артығыраҡ сәсеү нормалары менән туплау кәрәк тигән һүҙ. Быға тиклем күп кенә колхоздар былай төҙәтмәләрҙе индермәй сәстеләр һәм был сәсеүлектәрҙе һирәгәйтеүгә сәбәп булды. Һирәк сәсеү ашлыҡты сүпләй һәм түбән урожай бирә.

В. Ғирфәнов,

баҫыусылыҡ-тәжрибә станцияһының өлкән ғилми сотрудниге.

Тағылма инвентарҙәрҙе ремонтламайҙар

Бүҙәк МТС-ы етәкселәре декабрь башында уҡ Ауыл хужалығы министерствоһына тапшырған мәғлүмәттә: «17 культиватор, 12 сәскес ремонтланыҡ, ә колхоздарҙағы машиналарыбыҙға бер төрлө лә ремонт талап ителмәй», тип яҙғайнылар.

Ошо көндәрҙә госинспекция тарафынан үткәрелгән тикшереүҙәр МТС-тың колхоздарҙа ҡалған бөтә машиналарына ла ремонт талап ителеүен асыҡланы. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, МТС етәкселәре тағылма инвентарҙәрҙе ремонтлауҙы ойошторманйҙар. Бик күп трактор һабандары һәм башҡа ауыл хужалығы машиналары МТС усадьбаһына килтерелмәгән.

МТС директоры Корепанов, механиктәре Харин һәм Юлбарисов иптәштәр тағылма инвентарҙәрҙе ремонтлауға ныҡ иғтибар итергә тейештәр.

Ғ. Исланов.

„Кыҙыл Башкортостан“ материалдары эҙенән

„АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ МӘСЬӘЛӘЛӘРЕН СИСТЕМАЛЫ ЯҠТЫРТЫУҒА ӨЛГӘШЕРГӘ“

Ошондай исем менән «Кыҙыл Башкортостан» газетаһының 209-сы номерендә «Ленинсе» газетаһына (ВКП(б)-ның Байҡыбаш район комитеты органы) матбуғат күҙәтеү баҫылып сыҡҡайны. Был айҡанлы редакция ВКП(б)-ның Байҡыбаш район комитетынан түбәндәге яуапты алды:

«ВКП(б) район комитеты бюроһы «Ауыл хужалығы мәсьәләләрен системалы яҡтыртыуға өлгәшергә» тигән темала «Кыҙыл Башкортостан» газетаһында баҫылған матбуғат күҙәтеүҙе тикшереп, район газетаһының эшенә ҡарата булған тәнҡитте дөрөҫ, тип тапты. Бюро «Ленинсе» газетаһының редакторы иптәш Сәғитовҡа асылған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүҙә һәм газета биттәрендә ауыл хужалығы мәсьәләләрен системалы яҡтырта барыуҙы талап итте. Бер үк ваҡытта редакция коллективына район хеҙмәтсәндәре араһында социалистик ярыштың нисек ҡуйылыуын һәм алынған йөкләмәләрҙең үтәлешен эҙмә-эҙ күрһәтә барыу бурысы йөкмәтелде».

Һүрәттә: Башҡортостан ауыл хужалығы институтының селекция кафедраһы кабинетында. Һулдан уңға — агрономика факультетының V курс студенты Сталин стипендиаты Х. Әхмәтшин һәм урман факультетының II курс студенты отличница Г. Бараш иптәштәр. А. Червинский фотоһы.

„Искра" газетаһының 50 йыллығына арналған күргәҙмә

24 декабрҙә лениндең дөйөм рус «Искра» газетаһының беренсе номеры сығыуға 50 йыл тулды. Ошо айҡанлы Өфө ҡалаһындағы В. И. Ленин музейы йортонда был тарихи датаға арналған күргәҙмә ойошторолдо.

Күргәҙмәләге экспонаттар араһында 1900 йылдың 24 декабрендә сығарылған «Искра» газетаһының беренсе номеры бар. Газетаның заголовкаһы аҫтында: «Осҡондан ялҡын ҡабыныр» тигән эпиграф күренеп тора.

«Искраның» беренсе номеры менән йәнәшә 1901 йыл 1 сентябрҙә Закавказьела сығарылған «Брдзола» газетаһының беренсе номеры ҡуйылған. Экспонаттар араһында «Искра» газетаһы редакцияһы составының фото-рәсемдәре һәм «Искра» газетаһының таралыу картаһы бар.

Был картала «Искра» газетаһы сит илдә баҫылып, диңгеҙҙәр аша Россияға ебәрелеп, уның Бакуҙа, Кишиневта, Себерҙә йәшерен типографияларҙа күсереп, күбәйтеп баҫылыуы күрһәтелә. Шулай уҡ «Искра» газетаһы редакцияһының 18 агенты — Петербургта, Архангельскта, Херсонда, Киевта, Бакуҙа, Одессала, Тула һәм Самара ҡалаларында тороп редакция менән бәйләнеш тотҡанлыҡтары күрһәтелгән.

Күргәҙмәгә ҡуйылған «Искра» газетаһының экспонаттары Ленин ҡабыҙған осҡондан һуңынан бөйөк революцион ялҡын күтәрелеп, был ялҡын дворян-помещиктарҙың батша монархияһын һәм буржуазия властен яндырғанлығын аңлата.

Н. Сабитов.

Эшсе хәбәрселәр активының кәңәшмәһе

Ошо көндәрҙә «Уфимский железнодорожник» газетаһы эшсе хәбәрселәр кәңәшмәһен үткәрҙе, унда 150 кеше ҡатнашты. Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар тимер юлда һиҙгер, аварияһыҙ эшләү өсөн көрәштә һәм алдынғыларҙың эш методтарын, ярыш һөҙөмтәләрен яҡтыртыуҙа газетаның һәм уның эшсе хәбәрселәренең бурыстары тураһында доклад тыңланылар.

Доклад буйынса фекер алышыуҙарҙа 27 кеше һөйләне. Сығыш яһаусы иптәштәр сталинса дүртенсе биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәүгә тимер юлсыларҙы туплауҙа газета редакцияһының күп кенә эштәр башҡарғанлығын күрһәтеп үттеләр.

Бер үк ваҡытта кәңәшмәлә ҡатнашыусылар редакцияның авторҙар активы менән йомшаҡ бәйләнештә булыуын, эшсе хәбәрселәр һәм газета уҡыусылар менән кәңәшмәләрҙе бик һирәк үткәргәнлеген әйттеләр. Эшсе хәбәрселәр активы менән ныҡлы бәйләнеш булмау арҡаһында тимер юл эшенең күп кенә тармаҡтары газета биттәрендә әҙмә-әҙлекле яҡтыртылмай. Газетала тимер юл хужалығына һәм алдынғы дистанцияларҙың эш тәжрибәләрен пропагандалауға ла тейешле иғтибар бирелмәй.

Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар газетаның сифатын яҡшыртыуға йүнәлдерелгән файҙалы тәҡдимдәр индерҙеләр.

Д. Егоров.

БМО Генеральный Ассамблеяһының Политик комитетында

НЬЮ-ЙОРК, 19 декабрь. (ТАСС). Кисә БМО-ның Генеральный Ассамблеяһының Политик комитеты ултырышы булып үтте. Унда «Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең Кореялағы интервенцияһы» тип аталған бәхәсте тикшереү дауам итергә тейеш ине. [illegible] Генеральный Ассамблеяның председателе Энтезам (Иран), Рау (Индия) һәм Пирсон (Канада) инде.

[illegible]

тәү яһауҙарына ҡаршы Советтар Союзының протесе» тураһындағы мәсьәләләр тора, тип хәтергә төшөрҙө. Быға ҡаршы [illegible] практикаға һәм процедура ҡағиҙәләренә таянып, СССР вәкиле, комитет үҙенең эшен дауам итерһен һәм көн тәрти-[illegible] апырыла, тип, ултырышта ҡатнашыусыларҙың иғтибарын шуға йүнәлтте. Бөтә был ваҡиғаларҙың трагедияһы тағы ла шунда, тип дауам итте Я. А. Малик, БМО-ның намыҫы, абруйы һәм авторитете Макартур ҡулына тапшырылған, ә ул бер кемде лә танымай, бер кем менән дә иҫәпләшмәй һәм үҙе нисек уйлаһа, шулай эш итеп БМО-ның авторитетына һәм абруйына һуға һәм тыныслыҡты ҡурҡыныс аҫтына ҡуя.

Юғарыла әйтелгән бөтә ошо фекерҙәр нигеҙендә, тине һүҙен йомғаҡлап Я. А. Малик, Советтар Союзы делегацияһы Политик комитеттең үҙ эшен дауам итеүен, көн тәртибенә СССР делегацияһы тарафынан индерелгән мәсьәләләрҙе тикшереүҙе яңынан башлауын талап итә.

СССР вәкиленең сығышынан һуң, яңынан Швеция делегаты һүҙ алды. Ул «өсәүҙән группаһы» тулыраҡ доклад әҙерләгәнгә тиклем комитеттең эшен туҡтатып тороу тураһындағы үҙенең тәҡдимен яңынан ҡабатланы. Был тәҡдимде Сирия менән Англия вәкилдәре яҡлап сыҡтылар.

Унан һуң Польша вәкиле Кац-Сухи һүҙ алды. Ул Польша делегацияһы исеменән, комитеттең көн тәртибендә торған башҡа мәсьәләләрҙе тикшереүгә күсеү тураһындағы Совет делегатының тәҡдимен яҡлап сығыш яһаны. Был мәсьәләләр, тине Кац-Сухи Америка Ҡушма Штаттарына ҡаршы серьёз ғәйепләүҙәрҙе үҙ эсенә алалар. Америка хәрби самолеттарының Ҡытай сиктәрен боҙоуы, Америка самолеттарының Ҡытай территорияһын һәм ундағы халыҡ йәшәй торған пункттарҙы бомбаға тотоуҙары, Ҡытайҙың Тайвань утрауын Америка хәрби көстәренең оккупациялауы — былар бөтәһе лә Ҡытай халыҡ республикаһына ҡаршы АҠШ-тың туранан-тура агрессия акты булып торалар. Политик комитеттең, тип дауам итте үҙенең һүҙен Польша вәкиле, был ғәйептәрҙе тикшермәүе Алыҫ Көнсығыштағы хәлде насарайтыуға ғына алып бара. Американың Ҡытай халыҡ республикаһына ҡаршы алып барған агрессияһының артыуҙа дауам итеүе бөтә кешегә лә билдәле. Һуңғы ун көн ваҡыт эсендә Америка самолеттары Ҡытай халыҡ республикаһының сиктәрен тағы ла 70 тапҡыр боҙҙолар. Американың экономик агрессияһы киңәйҙе. Польша вәкиле шулай уҡ, АҠШ-ҡа ҡаршы был ғәйептәрҙе ҡарауҙа Генеральный Ассамблеяның өндәшмәй ҡалыуы Америка агрессияһын дәртләндерә генә, тип айырыуса әйтеп үтте.

Шунан һуң «өсәүҙән группаһы» үҙенең докладын тапшырғанға тиклем комитеттең эшен туҡтатыу тураһында Швеция делегацияһының тәҡдиме тауышҡа ҡуйылды. Был тәҡдимде яҡлап 50 делегат, уға ҡаршы 5 делегат (СССР, УССР, БССР, Чехословакия һәм Польша делегаттары) тауыш бирҙе һәм 4 делегат (Индия, Израиль, Сальвадор һәм Югославия делегаттары) тауыш биреүҙән тыйылып ҡалды. Комитеттең күпселеге тарафынан ҡарар ҡабул ителгәнлектән, комитеттең эшен дауам иттереү һәм уның көн тәртибендә торған наүбәттәге мәсьәләләрҙе тикшереү тураһында СССР делегацияһы тарафынан индерелгән тәҡдим тауышҡа ҡуйылманы. Шунан һуң ултырыш билдәһеҙ ваҡытҡа тиклем ябылды.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 22 декабрҙә, Халыҡ армияһының частары барлыҡ фронттарҙа ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыштар алып барҙылар, тип хәбәр итә.

Америка государстволары сит ил эштәре министрҙарының буласаҡ кәңәшмәләренә ҡарата

ВАШИНГТОН, 21 декабрь. (ТАСС). Кисә Америка государстволары ойошмаһының советы тиҙ арала Америка государстволарының сит ил эштәре министрҙарының махсус кәңәшмәһен саҡырыу тураһында АҠШ-тың тәҡдимен бер тауыш менән хупланы. Аргентина был кәңәшмәне Буэнос-Айреста үткәрергә тәҡдим итһә лә был маҡсат өсөн Вашингтон ҡалаһы һайлап алынды. Резолюцияла күрһәтелгәнсә, кәңәшмәнең ҡасан үткәреләсәге һәм уның көн тәртибе иң ҡыҫҡа срок эсендә махсус һайланған комитет тарафынан билдәләнәсәк.

АҠШ государство департаментының был кәңәшмәне саҡырыуҙың маҡсаттары тураһындағы хатынан ошолар күренә: Ҡушма Штаттар был кәңәшмәгә Латин Американың илдәрендәге кешеләр резервын «һис киҫекмәҫтән мобилизовать итеү» тураһында һәм был илдәрҙән АҠШ-ҡа стратегик материалдар ебәреү тураһындағы мәсьәләләрҙе ҡуйырға ниәтләй икән.

Кореяла америкалыларҙың һәм лисынмансыларҙың йыртҡыслыҡтары

ПЕКИН, 21 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы ошоларҙы хәбәр итә: Пекинда 20 декабрҙә дөйөм тыныслыҡты һаҡлау һәм Америка агрессияһына ҡаршы көрәш буйынса Ҡытай халыҡ комитетының ултырышы булды, унда Ҡыҙыл Тәре обществоһының Кореялағы Үҙәк правлениеһының Ҡытайҙа булған председателе Ким Сә Хван америкалыларҙың һәм лисынмансыларҙың йыртҡыслыҡтары тураһында доклад менән сығыш яһаны.

Кореяла һуғыш башланғанға тиклем үк әле, тип күрһәтте ул үҙенең докладында, Америка һәм Ли Сын Ман варварҙары 149 меңдән артыҡ кореялыны юҡ иттеләр. Ә һуғыш башланғандан һуң америкалы һәм лисынмансы бандиттар ҡулынан һәләк булған кешеләр һанын иҫәпкә алыуы ла ҡыйын. Унан ары Ким Сә Хван, Ихеньянды оккупациялаған көндән алып америкалы һәм лисынмансы кеше үлтереүселәр ҡалаларҙа йәшәгән 12 меңдән артыҡ кешене юҡ иттеләр, тине.

Ким Сә Хван үҙенең һүҙен йомғаҡлап, былай тине: америкалы һәм лисынмансы йыртҡыстарҙың бөтә ошо йыртҡыслыҡтарына ҡарамаҫтан, Корея халҡының боевой рухы һындырылмаған. Корея халҡы тулыһынса еңеп сыҡҡанға тиклем хаҡ итеүсе героик көрәшен дауам иттерә.

„Атлантик армия" штабын Версалгә урынлаштырыуға ҡаршы протест

ПАРИЖ, 21 декабрь. (ТАСС). «Се Суар» газетаһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Атлантик коалиция армияһы тип аталған армия баш командующийы Америка генералы Эйзенхауэрҙың киләсәге тураһында хәбәр алыныу айҡанлы, Версаль халҡы араһында ҙур тынысһыҙлыҡ һәм борсолоу һиҙелә. Эйзенхауэр армия штабы өсөн Версалдә квартира эҙләп табырға тейеш икән. Версаль предприятиеларында һәм шулай уҡ ҡалалағы айырым квартираларҙа ла Эйзенхауэрҙың килеүенә ҡаршы демонстрациялар бара. «Мано» предприятиеһындағы хеҙмәтсәндәр протест йөҙөнән бер нисә тапҡыр эштәрен туҡтаттылар.

СОВЕТ ҺЫНЛЫ ИСКУССТВОҺЫ ТУРАҺЫНДА АНГЛИЯ ХУДОЖНИГЫ

ЛОНДОН. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаһы Англия художнигы Лесли Харри менән булған беседаның йөкмәткеһен баҫып сығарған. Харри Советтар Союзында өс аҙна булғандан һуң күптән түгел Англияға ҡайтҡан.

Харри совет халыҡ искусствоһы тураһында, китаптарҙы оформить итеү һәм декоратив искусство тураһында рухланып һөйләгән.

«Совет халҡы, — тип белдергән Харри — искусствонан башҡа йәшәй алмай. Искусство уның тормошонан айырылғыһыҙ өлөшөнә әйләнде. Совет художниктары үҙ эштәрен социализм төҙөү эшенә вклад итеп иҫәпләйҙәр. Улар бик бәхетлеләр. Улар үҙҙәренең ни тиклем кәрәкле булыуҙарын күрәләр».

Америка һалдаттарының Кореялағы баш-баштаҡлыҡтары һәм талауҙары

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаһының хәбәрсеһе Граннер Сеулдан Америка һалдаттарының Кореяла халыҡты талауҙарының һәм баш-баштаҡлыҡтарының ҡайһы бер ентекле яҡтарын хәбәр итә, шулай уҡ ул был йәһәттә, «Америка ғәскәрҙәренең аҙ ғына бер өлөшөнә» ҡағыла, тип иҫкәртмә яһай.

Хәбәрсе, Америка һалдаттарының талауҙары һәм баш-баштаҡлыҡтары арҡаһында хәҙерге ваҡытта кореялылар уларҙан ҡурҡалар, тип яҙа. Граннер, һуңғы ваҡыттарҙа яһалған енәйәттәр хәрби полиция начальнигын ҡайһы бер сик ҡуйыу сараларын ҡулланырға, шул иҫәптән Америка һалдаттарына һәм офицерҙарына 19 сәғәттән һуң урамда йөрөүҙе тыйырға һәм дансингтәрҙе ябырға мәжбүр итте, тип күрһәтә.

Граннер, Сеулда дансингтәр «төндә үҙ-ара талашыу урынына әүерелделәр, был талашта ҡатнашыусылар йыш ҡына ҡоралға ла тотоналар, тип яҙа. Һатыусылар, Америка һалдаттары беҙҙең складтарыбыҙҙы тентейҙәр һәм шунан һуң, аҡса түләүҙән баш тартып, үҙҙәренә оҡшаған бөтә нәмәне алып сығалар, тип зарланалар. Америка һалдаттары урамдарҙа Корея ҡатын-ҡыҙҙарына бәйләнәләр. Америка хәрби хеҙмәткәрҙәренең кореялыларҙы үлтереүҙәре тураһында властарға бер нисә тапҡыр хәбәр ителде».

Тел уҡытыусыларының законлы талабы

И. В. Сталиндең тел ғилеме тураһындағы гениаль хеҙмәттәре иң алдынғы совет фәненең артабан үсеше өсөн тиңдәше булмаған ҡиммәтле вклад индерҙе, Н. Я. Марр һәм уның «шәкерттәренең» идеалистик учениеларын, тел ғилеменең артабан үсешен быуып тороусы хата фекерҙәрен фаш итеп, тел ғилеменең яңы юғарылыҡтарға күтәрелеше өсөн марксистик-ленинса юнәлеш бирҙе.

Кешелек даһиының был учениелары совет мәктәптәрендә һәм юғары уҡыу йорттарында тел уҡытыуҙы ҡайтанан ҡороу өсөн бөйөк программа булып тора. «...Грамматика, — тип яҙҙы иптәш Сталин үҙенең «Тел ғилемендә марксизм тураһында» тигән хеҙмәтендә, — һүҙҙәрҙең үҙгәреү ҡағиҙәләрен, һүҙҙәрҙең һөйләмдәргә ойошоу ҡағиҙәләрен билдәләй һәм, шулай итеп, телгә тәртипле, аңлайышлы характер бирә. Грамматика (морфология, синтаксис) һүҙҙәрҙең үҙгәреүе, һөйләмдә һүҙҙәрҙең бәйләнеше тураһындағы ҡағиҙәләр йыйынтығы булып тора. Тимәк, тап был грамматика арҡаһында тел кешенең фекерҙәрен материаль тел рәүешендә кәүҙәләндерергә мөмкинлек ала...»

«Грамматика, — тип билдәләй артабан И. В. Сталин, — кеше фекеренең оҙайлы эшенең, абстрактлашып эшләүенең һөҙөмтәһе, фекерләүҙең ғәйәт ҙур уңыштарының күрһәткесе».

И. В. Сталиндең тел ғилеменә һәм, айырыуса, тел законларын дөйөмләштереү фәне — грамматикаға шундай ҙур әһәмиәт биреүе үҙе генә лә тел ғалимдарының һәм мәктәптәрҙә тел уҡытыусыларының фән алдында ни тиклем ҙур бурыстар икәнен иҫкәртә, үҙ эштәренең ни дәрәжәлә почетлы һәм, бер үк ваҡытта, үтә яуаплы эш икәнлеген асыҡлай. Юлбашсыбыҙҙың был хеҙмәттәре йәш быуынды коммунизм рухында тәрбиәләүгә саҡырылған совет уҡытыусыларынан, бигерәк тә, тел уҡытыусыларынан тағы ла ҙурыраҡ ижади эшмәкәрлек талап итә.

Тел ғилеме өлкәһендә ҡуйылған бурыстарҙан сығып, башҡорт мәктәптәрендә туған телде уҡытыуҙа булған ҡайһы бер уңыштар һәм етешһеҙлектәргә туҡталыуҙы урынлы һанайбыҙ.

Дөйөм алғанда, мәктәптәрҙә башҡорт телен уҡытыуҙа ҙур ғына ҡаҙаныштар барлығын билдәләп үтеү хаҡлы булыр. Мәктәптәр өсөн сығарыла торған грамматика дәреслектәренең йылдан-йылға тулыландырыла, камиллаштырыла барыуы, башҡорт педагогия институтының, уҡытыусылар институттарының һәм педагогия училищеларының барған һайын тулыраҡ әҙерлекле уҡытыусылар кадрҙары әҙерләп сығарыуҙары, шулай уҡ, тел ғалимдарының грамматиканың айырым өлөштәре буйынса матбуғат биттәрендәге сығыштары ошо турала һөйләй. Һуңғы йылдарҙа ете йыллыҡ һәм урта мәктәптәрҙе тамамлаусыларҙың туған тел буйынса, үткән йылдар менән сағыштырғанда, юғарыраҡ белем алыуҙары күренә.

Ләкин был фактылар ғына әле тынысланып ҡалыуға нигеҙ була алмайҙар. Бөйөк юлбашсының тел ғилеме тураһындағы марксистик учениеһын Башҡортостанда киң пропагандалауҙың ҡәнәғәтләнмәслек тороштo, мәктәп практикаһында уҡытыусыға аҙым һайын осрап торған уңайһыҙлыҡтар әле эшләнәһе эштең күп икәнлеген раҫлай. Иптәш Сталиндең тарихи хеҙмәттәренең донъяға сығыуына ярты йыл самаһы ваҡыт үтте.

Шулай булыуға ҡарамаҫтан, Башҡортостан тел белгестәренең һаман да әле был өлкәгә серьёз тотонғандары юҡ. Н. Я. Марр һәм уның «шәкерттәренең» идеалистик учениеларын пропагандалауға аҙмы-күпме көс һалған З. Шакиров, Ә. Харисов һәм башҡа ҡайһы бер ғалимдарҙың, үҙ хаталарын танып, матбуғат биттәрендә тел ғилемен марксистик юнәлештә үҫтереүгә арналған сығыштар яһамауҙары общественносты хәүефләндерә. Әгәр улар тел ғилемендәге материалистик учениеға таянып, башҡорт теле материалы миҫалында, ғилми һәм методик пландағы мәҡәләләр яҙһалар, һис шикһеҙ, мәктәптәр өсөн файҙалы эш эшләгән булырҙар ине.

Иптәш Сталиндең был учениеларын киң массаларға еткереү буйынса политик һәм фәнни белемдәрҙе таратыу Обществоһының райондарҙағы бүлектәре лә телгә алырлыҡ эш башҡарғандары юҡ.

Был учениены таратыу һис кенә лә сезонлы йәки кампанион эш булып ҡала алмай. Тел ғилемен үҫтереү менән шөғөлләнеүсе учреждениелар уны һәр ваҡыт көндәлек үҙәк мәсьәләһе итеп ҡарарға бурыслылар.

Юғарыла әйткәнебеҙсә, тел ғилемендәге материалистик учениены пропагандалауҙың һүлпән тороштo менән бер рәттән, мәктәптәрҙә туған тел уҡытыуҙа серьёз ҡыйынлыҡтарға килтереүсе етешһеҙлектәр ҙә барлығын иҫкә алайыҡ. Атап әйткәндә, был — тел уҡытыусылары өсөн ярҙамсы пособиеларҙың ошо көнгәсә булмауҙарынан тора.

Башҡорт әҙәби теле төп законларының нигеҙҙә аныҡ эшләнеп бөтөүенә байтаҡ ҡына ваҡыт та үтте инде. Хәҙер туған тел уҡытыу буйынса бай ғына тәжрибәләр ҙә тупланған. Ләкин һаман да башҡорт теле методикаһын эшләп, баҫтырып сығарыу һүҙылып килә. Уҡытыу практикаһында дөйөм методиканың юҡлығы бик ныҡ һиҙелә. Фән нигеҙҙәрен өйрәтеүҙең бөгөнгө көн талаптары менән төҙөлгән методика, айырыуса, уҡыу йорттарын 10—15 йыл элек тамамлаған уҡытыусылар өсөн кәрәк. Шул уҡ методиканың эшләнмәүенән дә инде институттарҙа методика уҡытыу һәм Уҡытыусылар белемен камиллаштырыу институтының башҡорт теле буйынса методик семинарҙары күберәк методика уҡытыусыһының субъектив фекерҙәре характерында булалар. Башҡорт теленең фәнни марксистик нигеҙҙә төҙөлгән, практикала һыналған, бай тәжрибәләр туплаған методикаһын эшләп сығарыуға Башҡортостан Мәғариф министерствоһы һәм институттар һис киҫекмәҫтән тотонорға бурыслылар. Әгәр, шуның менән бергә, Мәғариф министерствоһы тәжрибәле уҡытыусыларҙың трибунаһы рәүешендә тел уҡытыуҙың айырым өлөштәренә ҡағылыусы мәҡәләләрҙән торған берәй йыйынтығын әҙерләп сығарыуҙы көн тәртибенә индерһә, һис шикһеҙ, ҙур хеҙмәт күрһәткән булыр ине.

Хәҙерге көнгә тиклем башҡорт теле буйынса диктант һәм изложениелар өсөн текстар йыйынтығының булмай килеүе лә серьёз уңайһыҙлыҡ яһай. Грамматика китаптары, айырыуса, Ҡ. Әхмәров синтаксисының ҡушма һөйләмдәр тураһындағы өлөшө күнегеү өсөн миҫалдарға бик ярлы.

Уның һуңында хәҙер инде башҡорт теле грамматикаһын уҡытыу буйынса күрһәтмә пособиелар (баҫма таблицалар һәм схемалар) булдырырға ла күптән ваҡыт ине. Уларҙы эшләп сығарырға мөмкинлек бирмәүсе тышҡы сәбәптәргә һылтанырға һис тә урын юҡ. Башҡорт мәктәптәрендә башҡорт теле инде грамматикаһы стандарт күрһәтмә пособиеларһыҙ уҡытыла торған берҙән-бер фән булып ҡалды.

Үрҙә күрһәтелгән етешһеҙлектәр башҡорт телен уҡытыуҙа ҙур ҡамасаулыҡ яһай. Төрлө мәктәптәрҙә төрлө уҡытыусылар тарафынан ҡуйылған талаптарҙың тигеҙ булмауы, күптәрҙең материалды биреү методтарының ярлылығы, практик эштәрҙең берҙәй кҮләмдә үткәрелмәүе — мәктәптәрҙе тамамлаусыларҙың башҡорт теле буйынса белемдәре бер дәрәжәлә булмауға килтерә.

Әгәр үрҙә күрһәтелгән ярҙамсы пособиелар тиҙ көндә эшләнһәләр, республиканың һәм райондарҙың мәғариф работниктары өсөн башҡорт теле уҡытыусыларына берҙәй талаптар ҡуйырға һәм уларҙың үтәлешен ҡаты контроль аҫтына алырға ҙур мөмкинлек тыуыр ине.

Былар — башҡорт теле уҡытыусыларының Башҡортостан Мәғариф министерствоһы алдына ҡуйған законлы талабы. Ул үтәлергә тейеш.

Ф. Иҫәнғолов,
З. Купаева,
Ҡырмыҫҡалы районы, Б.-Уңғар урта мәктәбенең тел һәм әҙәбиәт уҡытыусылары.

Яуаплы редактор урынбаҫары М. Т. САКАЕВА.

БӨГӨН ТЕАТРҘАРҘА ҺӘМ КИНОЛАРҘА

Рус драма театрында — иртән—«АМЕРИКА ТАУЫШЫ», кис «УРЛАНҒАН БӘХЕТ».

«Октябрь» кинотеатрында — «НАСРЕТДИН БОХАРАЛА».

«Салауатта» — «ЖУКОВСКИЙ».

Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ТАҺИР ҺӘМ ЗӨҺРӘ».

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 75. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29 [illegible] хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01199 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

1950 йыл № 256 (8713) 26 ДЕКАБРЬ шишәмбе

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указы. (1—2-се биттәр).

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ өсөнсө томы. (1-се бит).

М. Шарипова. — Хеҙмәтсәндәр араһында политик эште яҡшыртыу өсөн көрәштә. (2-се бит).

АҒАС ЫРЫҠЫУСЫЛАР ҺӘМ ТАШЫУСЫЛАР АРАҺЫНДА СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫ КИҢ [illegible]. (3-сө бит).

С. Усманов. — [illegible] уҡыусыларҙы баһалайҙар. (3-сө бит).

М. И. Чигорин исемендәге шахмат турнирының финалы башланды. (4-се бит).

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР. (4-се бит).

Партия-политик эш — уңыштарыбыҙҙың нигеҙе

Бөйөк Тыуған илебеҙҙең урындағы власть органдарына һайлауҙар хеҙмәтсәндәрҙең ғәйәт ҙур политик һәм производство активлеге менән үтте. Күп миллионлы совет халҡы был һайлауҙарҙа үҙенең мораль-политик берҙәмлеген, большевиктар партияһы эшенә, бөйөк Сталинға икһеҙ-сикһеҙ бирелгәнлеген бөтә донъя алдында тағы бер тапҡыр демонстрацияланы.

Урындағы Советтарға һайлауҙар кампанияһында киң массаның был политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге партия ойошмаларының һайлаусылар араһында киң күләмдә алып барған массовый-политик эштәренең һөҙөмтәһе булып тора. Был маҡтаулы эште үтәүҙә республикабыҙ тоҙҙә партия ойошмалары агитколлективтарының 60 меңдән артыҡ агитаторы, район һәм ҡала комитеттарының 2280 докладсыһы ҡатнашты.

Массалар араһындағы политик эште хужалыҡ эштәре менән оҫта рәүештә бергә ҡушып алып барыу һөҙөмтәһендә республикабыҙҙың бик күп промышленность предприятиелары, колхоз, совхоз һәм МТС партия ойошмалары һайлауҙар кампанияһы осорында үҙ предприятиеларының производство пландарын үтәү өсөн көрәште [illegible]. Бына Ишембай ҡалаһындағы Сталин исемендәге завод партия ойошмаһының [illegible] бик асыҡ күренергә мөмкин. Был заводтың партия ойошмаһы (секретары иптәш Н. Метелев) бөтә массовый-политик эште эшселәр коллективын [illegible]. Заводтың партия ойошмаһы производствоның бик мөһим мәсьәләләрен [illegible] системалы рәүештә тикшерҙе һәм конкрет саралар билдәләне [illegible]. Партия ойошмаһының агитаторҙары цехтарҙа, сменаларҙа, бригадаларҙа производство алдынғыларының эш методтарын эшселәргә даими рәүештә аңлаттылар. [illegible] Завод нефть промышленносы предприятиеларының Бөтә Союз социалистик ярышында айҙан-айға Союз [illegible] урынды алып килә.

Белорет металлургия комбинаты, [illegible] заводы, Өфө ҡалаһының электр оборудованиелары, кабель заводтары партия ойошмалары үҙҙәренең массовый-политик эштәрен социалистик ярышты киң йәйелдереүгә юнәлттеләр. Улар иптәш Ковалев методы буйынса үҙ предприятиеларының алдынғы эшселәренең эш тәжрибәһен [illegible]. ВКП(б)-ның [illegible] район комитеттары, [illegible] партия-политик эш [illegible].

Шулай ҙа партия-политик эште [illegible]. Былар ВКП(б) [illegible] район партия ойошмалары [illegible].

тарҙәре Абдуллин, Бәхтиәров, Волков иптәштәр, район Советы башҡарма комитеты председателе Вәлиев иптәштәр быйыл районда хеҙмәтсәндәрҙең дөйөм йыйылыштарында политик темаларға доклады менән сығыш яһамағандар һәм етәксе партия, совет работниктәренән дә халыҡ араһында доклад яһауҙы талап итмәгәндәр. Партия райкомы һайлауҙар кампанияһы осоронда халыҡ араһында массовый-политик эштең күтәрелешен тәьмин итмәгән. Райондағы культура-ағартыу учреждениелары ҡышҡы шарттарҙа эшләү өсөн ваҡытында әҙерләнмәгәндәр, уларға ремонт үткәрелмәгән, утын килтерелмәгән. Райондағы күсмә кинолар, тик ҙурыраҡ ауылдарҙа ғына булып, күберәк доход алырға ынтылыу юлына баҫҡандар. Халыҡ араһында газета таратыуҙы райондың һәм ауылдарҙың партия һәм совет работниктәре тик почта работниктәренә генә тапшырғандар. Шулай итеп, политик эште үҙ ағышына тапшырыу һөҙөмтәһендә районда ауыл хужалығы эштәре [illegible]. Урожайҙы комбайндар менән урылып [illegible] 58 процентҡа ғына [illegible]. МТС тракторҙарын ремонтлау эше бик һуңлап бара. [illegible]

Иптәш Сталин беҙҙе, [illegible] партия ойошмаларының [illegible]. «Хужалыҡтың уңыштары, — тип күрһәтте иптәш Сталин, — уларҙың [illegible] партия-политик эштең уңыштарына [illegible]».

Хәҙер Советтар Федерацияһының һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға ҙур әҙерлек башланды. [illegible] ВКП(б) Башҡортостан өлкә партия ойошмаларын [illegible].

Партия ойошмалары [illegible] партия, совет работниктәрен [illegible] массалар араһында [illegible] партия-политик эште [illegible] тейеш.

Массовый-политик эште совет кешеләренең коммунистик тәрбиәһенә [illegible] тейештәр.

ВКП(б) Өлкә Комитетендә

1950 йылдың ноябрь айында республиканың паровоздар деполары, юл дистанциялары һәм тимер юл станциялары коллективтарының социалистик ярыш йомғаҡтары тураһында

ВКП(б) Өлкә Комитетының бюроһы республиканың паровоздар деполары, юл дистанциялары һәм тимер юл станциялары коллективтарының 1950 йылдың ноябрь айында алынған социалистик йөкләмәләрҙе үтәү йомғаҡтарын тикшерҙе.

Производство пландарын һәм эксплуатацион күрһәткестәрҙе үтәүҙә [illegible] социалистик ярышта Раевка юл дистанцияһы (начальнигы иптәш [illegible], политик эштәр буйынса начальник урынбаҫары иптәш Харитонов, местком председателе иптәш Смородков) коллективы еңеүсе тип табылды.

ВКП(б) Өлкә Комитетының күсмә Ҡыҙыл Байрағы был айҙа ла Раевка юл дистанцияһы коллективында ҡалдырылды.

Ноябрь айында Ишимбай паровоздар депоһы, Ишембай һәм Дим тимер юл станциялары коллективтары [illegible].

РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указы

«РСФСР Верховный Советына һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 40 һәм 41-се статьяларына нигеҙләнеп РСФСР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссияларын общественный ойошмаларҙың һәм хеҙмәтсәндәр общественный тупланыуҙары тәҡдиме буйынса түбәндәге составта раҫларға:

696. ӨФӨ — ЛЕНИН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Фәрхетдинова** Мөхтәрәмә Фәхретдин ҡыҙы — Жданов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Удалов** Иван Дмитриевич — Молотов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Егорова** Мария Алексеевна — Өфө заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Абдуллина Мөнәүәр Һиҙиәт ҡыҙы — Ленин районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Егорова Клавдия Павловна — Макарон фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Завьялов Николай Иванович — Көнбайыш Урал Геологоуправлениеһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Зарипов Хафиз Сөләймән улы — Өфө паровоз ремонтлау заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мамамилова Софья Мөғәлим ҡыҙы — Молотов районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Ратанов Николай Маркович — Дим станцияһының паровоз-вагон депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тимергазин Ҡәҙир Рәхим улы — Өфө нефть ғилми-тикшеренеү институтының ғилми работниктәре, эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Төхбәтуллин Ғәтиәт Ғиззәтулла улы — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан.

697. ӨФӨ — КИРОВ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Каптелинин** Виктор Николаевич — Киров районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Әхмәтов** Сафуан Мөхәмәтғәли улы — Иглин районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Назакова** Антонина Ивановна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Өфө район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Билалов Мәхмүт Ғәйнулла улы — өлкә партия мәктәбе уҡытыусылары һәм тыңлаусылары коллективынан;

Варламов Александр Никитович — Өфө районы «Ленинский путь» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Ғәлиев Сафиулла Кәлимулла улы — Өфө районы [illegible] заводы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ғәбейдуллина Мәрйәм Туфәй ҡыҙы — Өфө районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Идрисов Ғариф Сабир улы — Киров районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Каламова Мөхтәнә Ғиниәт ҡыҙы — Иглин районы «Авангард» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Русских Евгения Васильевна — Мечников исемендәге институттың ғилми работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективынан;

Серебрянников Николай Сергеевич — Иглин районы Тәүтәмәк керамик-торба заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

698. ЧЕРНИКОВСК ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Умов** Петр Христофорович — Черниковск ҡалаһы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Чагаров** Яков Павлович — Оло-Теләк районы төҙөлөш эшселәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Фролов** Александр Николаевич — Черниковскиҙағы [illegible] заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Волкова Валентина Николаевна — Черниковск ҡалаһы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Гарифуллина Әкслә Гарифулла ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының Черниковск ҡала ойошмаһынан;

Кадырова Мәйнә Йосоп ҡыҙы — Оло-Теләк районы, Куйбышев исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Лазарева Клавдия Иосифовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Черниковск ҡала ойошмаһынан;

Тюрин Роман Федорович — Ленин орденлы Өфө нефть эшкәртеү заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ухов Павел Александрович — Черниковск заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Чилигина Полина Михайловна — Оло-Теләк районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Шакирьянова Тәслимә Шакирьян ҡыҙы — Черниковск төҙөлөш тресы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

699. ШИШМӘ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Хламушкин** Николай Степанович — Шишмә районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Лавришин** Николай Фролович — Дәүләкән районы Ҡаҙанғол совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Кузнецова** Мария Евгеньевна — Благовар районы БашЦИК исемендәге бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Бикметова Васфия Хәжнәхмәт ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Бөҙәй район ойошмаһынан;

Бурочкина Александра Ивановна — государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының Дәүләкән район ойошмаһынан;

Идрисов Муллаян Хисаметдин улы — Шишмә лесхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кулева Мария Алексеевна — Башҡорт государство селекцион станцияһының ғилми работниктәре, эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кирсанов Георгий Агеевич — Бөҙәй районы Калинин исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Кузнецов Николай Николаевич — Благовар районы Языково МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Солтанғолов Вәли Солтанғол улы — Дәүләкән районы «Яңы таң» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Якупов Ҡашаф Хәмәтдин улы — Благовар районы ВЛКСМ-дың 30 йыллығы исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

700. БЕЛОРЕТ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Шердюков** Николай Андреевич — Белорет ҡалаһы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Семенов** Алексей Григорьевич — Учалы районы Миндәк руднигы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Саитов** Нурислам Хәби улы — Белорет районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Әбдрәхманов Муса Мортаҙин улы — Белорет леспромхозы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Зайнеғов Миңнезәки Ғәзин улы — Белорет ҡорос-сыбыҡ заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кәримов Нуғмәтьян Дингисламов улы — Учалы районы «Ҡыҙыл Октябрь» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Колытова Анастасия Архиповна — медицина работниктәре профессиональ союзының Белорет районы ойошмаһынан;

Корин Николай Григорьевич — Белорет металлургия заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кривобородова Раиса Тимофеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Учалы район ойошмаһынан;

Ҡотлобаев Ғәли Тәхбәт улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Бөрйән район ойошмаһынан;

Черниевская Таисия Викторовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Белорет ҡала ойошмаһынан.

701. БАЙМАҠ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Антипин** Дмитрий Семенович — Баймаҡ районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғәлләмов** Ильяс Шәмсетдин улы — Әбйәлил районы Йәнгол бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Күсәбаев** Һиҙиәт Садиҡ улы — Полиграфия производствоһы һәм матбуғат работниктәре профессиональ союзының Баймаҡ район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Әлибаев Рәхимьян Зәйнулла улы — Әбйәлил районы «Һаҡмар» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Енотова Анна Петровна — Әбйәлил районы «Красная Башкирия» бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Әширов Мөхәмәтғәли Ғариф улы — Хәйбулла районы Бүребай руднигы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

(Аҙағы 2-се биттә).

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ өсөнсө томы

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ өсөнсө томы баҫылып сыҡты. Ул ВКП(б) Үҙәк Комитеты ҡарамағындағы Маркс—Энгельс — Ленин Институты тарафынан әҙерләнгән.

Утыҙ өсөнсө томға, тип әйтелә иһеш һүҙендә, В. И. Лениндең 1921 йылдың 16 августынан 1923 йылдың 2 мартына тиклем осор эсендә яҙылған мәҡәләләре, доклаҙтары, телмәрҙәре һәм хаттары инәләр.

Был Әҫәрҙәрҙә яңы экономик политика юлдарында халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыуҙың беренсе йомғаҡтары яһалғандар, беҙҙең илебеҙҙә тулы социалистик общество төҙөү мөмкинлеге нигеҙләнгән һәм уның планы билдәләнелгән.

«Яңы замандар, яңы төрҙәге иҫке хаталар», «Октябрь революцияһының 4 йыллығына ҡарата», «Алтындың хәҙер һәм социализмдең тулы еңеүенән һуң әһәмиәте тураһында» тигән мәҡәләләрҙә һәм «Республиканың эске һәм тышҡы политикаһы тураһында», 1921 йылдың 23 декабрендә Советтарҙың IX Бөтә Россия съезында һөйләгән, «РКП(б) Үҙәк Комитетының политик отчеты» тураһында 1922 йылдың 27 мартында партияның XI съезында һөйләгән, «Россия революцияһының биш йыллығы һәм бөтә донъя революцияһының перспективалары» тураһында 1922 йылдың 13 ноябрендә Коминтерндың IV конгресында һөйләгән доклаҙтарында һәм 1922 йылдың 20 ноябрендә «Мәскәү Советының пленумындағы телмәрендә» һәм башҡа әҫәрҙәрендә Ленин социалистик эре промышленносте аяҡҡа баҫтырыуҙың һәм үҫтереүҙең башланыуын, яңы экономик нигеҙҙә эшселәр менән крәҫтиәндәр союзын нығытыуҙы күрһәтә.

Томда баҫылып сыҡҡан күп кенә сығыштар, мәҡәләләр һәм документтар партия төҙөлөшө мәсьәләләренә, партия сафтарын таҙартыуға һәм уның социаль составын яҡшыртыуға, тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡиткә йәйелдереүгә, совет, профсоюз һәм кооператив органдарына етәкселек итеүгә арналғандар. Уларға түбәндәгеләр инә: «Партияны таҙартыу тураһында» мәҡәлә, «Партияға яңы члендәр ҡабул итеү шарттары тураһында» В. М. Молотовҡа хаттар, РКП(б)-ның XI съезында «РКП(б) Үҙәк Комитетының политик отчеты», «Яңы экономик политика шарттарында профсоюздарҙың роле һәм бурыстары тураһында» ВКП(б) Үҙәк Комитетының ҡарары һәм башҡалар.

Государство аппаратын нығытыу һәм яҡшыртыу буйынса Лениндең эшмәкәрлеген сағылдырыусы әҫәрҙәр томда ҙур урын алып торалар. Был әҫәрҙәр иҫәбенә түбәндәгеләр инә: «Рабкрин бурыстары тураһындағы, был бурыстарҙы аңлау һәм уларҙы үтәү тураһындағы мәсьәләгә ҡарата», «Урынбаҫарҙарҙың (Халыҡ Комиссарҙары Советы һәм Хеҙмәт Оборона Советы Председателе урынбаҫарҙарының) эше тураһында И. В. Сталинға хат», «Урынбаҫарҙарҙың (Халыҡ Комиссарҙары Советы һәм Хеҙмәт Оборона Советы Председателе урынбаҫарҙарының) эше тураһында ҡарар», «Икеләтә» буйһоноу һәм законлылыҡ тураһында» һәм 1922 йылдың 31 октябрендә «IX саҡырылыш Бөтә Союз Үҙәк Башҡарма Комитетының IV сессияһында һөйләнгән телмәр».

Халыҡ-ара эшселәр һәм коммунистик хәрәкәткә арналған әҫәрҙәрҙә Ленин берҙәм фронт тактикаһының төп бурыстарын формалаштыра һәм бөтә донъя революция үҫешенең перспективаларын яҡтырта. Ленин Совет Россияһы менән бергә халыҡтың гигант күпселеген тәшкил иткән Көнсығыш илдәрендә, Индияла һәм Ҡытайҙа милли азатлыҡ хәрәкәтенең һәм революцион көрәштең үҫеүен бөтә донъяла социализмдың тамам еңеүе өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булыуын һыҙыҡ өҫтөнә алып үтә.

Лениндең: «Көндәлек биттәренән», «Кооперация тураһында», «Беҙҙең революциябыҙ тураһында», «Рабкринде беҙгә нисек ҡайтанан ойоштороорға», «Аҙ булһа ла, яҡшы булһын», тигән һуңғы мәҡәләләре лә томға инәләр. Был мәҡәләләрҙә Ленин эшләнгән эшкә йомғаҡ яһаны һәм социалистик төҙөлөш эшенә крәҫтиәндәрҙе ылыҡтырыу юлы менән беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөү планын билдәләне, социализм төҙөү эшенә крәҫтиәндәрҙе ылыҡтырыуҙың үҙенең кооператив планын ҡуйҙы. Ленин культура революцияһы өлкәһендәге бурыстарҙы һәм государство аппаратын ҡайтанан ойоштороу буйынса конкрет сараларҙы билдәләне.

Томда Лениндең «Һуғышсан материализмдың әһәмиәте тураһында» тигән күренекле мәҡәләһе баҫылған. Был мәҡәләлә Ленин марксистик философияның эш программаһын билдәләне.

В. И. Лениндең утыҙ өсөнсө томға ингән әҫәрҙәрендә һәм И. В. Сталинға хаттарында партияға һәм Совет государствоһына етәкселек итеүҙә, социалистик төҙөлешкә ойоштороуҙа Ленин менән Сталиндың хеҙмәттәшлеге, партия дошмандарына — троцкистарға һәм бухаринселарға ҡаршы, великорус шовинизмына һәм урындағы милләтселеккә ҡаршы, халыҡтар дуҫлығын нығытыу өсөн уларҙың бергәләп көрәшеүе асыҡ ҡауҙаландерелгән.

Утыҙ өсөнсө томға В. И. Лениндең Әҫәрҙәрҙә беренсе тапҡыр баҫылған 20 әҫәре ингән.

«Партияны таҙартыу һәм партияға ҡабул итеү шарттары тураһында Политбюро члендәренә хатта» Ленин партияға ҡабул итеүҙең тағы ла ҡатыраҡ шарттарын билдәләргә тәҡдим итә.

«Политбюро члендәре өсөн И. В. Сталинға хат. Урынбаҫарҙарҙың (Халыҡ Комиссарҙары Советы Председателе урынбаҫарҙарының) эшенә ҡағылған замечаниеларға яуап» Әҫәрҙәрҙә беренсе тапҡыр тулыһынса баҫылып сыға. Был әҫәрендә Ленин Рабкрин һәм Госпландың роле һәм бурыстары тураһындағы мәсьәлә буйынса Троцкийҙың дошманлыҡ, партияға ҡаршы позицияһын ҡырҡа тәнҡитләй.

В. И. Лениндең Д. И. Курскийға хаты (ул совет суд закондарын эшләүгә ҡағылған), «Великодержавный шовинизмға ҡаршы көрәш тураһында Политбюроға записка», 1922 йылдың 13 октябрендә яҙылған «Тышҡы сауҙаның монополияһы тураһында И. В. Сталинға хат» (беренсе тапҡыр баҫыла), унда Ленин тышҡы сауҙа монополияһының нигеҙҙәрен Бухарин, Сокольниковтың һәм башҡаларҙың ҡаҡшатырға маташыуҙарына ҡаршы уның ныҡлылығын яҡлай; «Советтарҙың X Бөтә Россия съезында сығыш яһау айҡанлы Үҙәк Комитет члендәре өсөн И. В. Сталинға хат»; радиотехниканы үҫтереү мәсьәләләре буйынса И. В. Сталинға ике хат һәм 1922 йылдың 15 апрелендә яҙылған И. В. Сталинға хат (беренсе тапҡыр баҫыла) Әҫәрҙәрҙә беренсе тапҡыр иғлан ителәләр.

«Халыҡ-ара хәл тураһында Советтарҙың IX Бөтә Россия съезының резолюцияһы айҡанлы Политбюроға хатта» Ленин милләттәрҙең үҙ-үҙҙәрен билдәләү политикаһын ғәмәлдә тормошҡа ашырған беренсе ил итеп Совет государствоһының халыҡ-ара ролен һыҙыҡ өҫтөнә алып үтә.

«Генуя конференцияһында делегацияның отчеты буйынса Бөтә Союз Үҙәк Башҡарма Комитеты ҡарарының проектында» тышҡы политика өлкәһендә Совет государствоһының төп бурыстары билдәләнеләләр; «Э. Вандервельдҡа яуап проектында» II һәм $II^{1}/_{2}$ Интернационалдарҙың меньшевиктар һәм эсерҙарҙың контрреволюцион партияларын яҡлап сығыш яһаған лидерҙарының хыянатсыл ролен фаш итә (был документтарҙың икеһе лә беренсе тапҡыр баҫылалар).

Утыҙ өсөнсө том менән В. И. Ленин Әҫәрҙәренең дүртенсе баҫмаһына ингән төп әҫәрҙәрҙе баҫып сығарыу тамамлана. В. И. Лениндең ойошмалар һәм айырым кешеләр менән хат яҙышыуы, — хаттар, телеграммалар, запискалар, — Әҫәрҙәрҙең һуңғы 34 һәм 35-се томдарына инәсәктәр.

(ТАСС).

РСФСР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы Указы

(Аҙағы. Башы 1-се биттә).

Иралина Шәрифә Әхмәтша ҡыҙы — политик ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Матрай район ойошмаһынан;

Литвишко Надежда Николаевна — Хәйбулла районы Аҡъяр бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Писарева Анна Павловна — Баймаҡ заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Смолянцев Василий Силантьевич — Матрай районы йылҡысылыҡ заводы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Йомағолова Ғәйшәкамал Зарип ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Баймаҡ район ойошмаһынан.

702. КҮГӘРСЕН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Карамышев** Лотфулла Ғибадулла улы — Күгәрсен районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Назаров** Ибраһим Морзагилде улы — Абзан районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Аксанов** Закир Ғәләм улы — Государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Йомағужа район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Агафонова Клавдия Константиновна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Воскресен район ойошмаһынан;

Березуев Иван Николаевич — Күгәрсен МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Вахитова Бүләк Шакир ҡыҙы — Зианчура районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Иванова Антонина Васильевна — медицина работниктәре профессиональ союзының Йомағужа район ойошмаһынан;

Ҡотлочурина Рәбиға Хужағариф ҡыҙы — Күгәрсен районы матбуғат һәм типография работниктәре коллективенан;

Литвинов Степан Трофимович — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының Зианчура район ойошмаһынан;

Назаров Иван Данилович — Йылайыр районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Титова Евгения Ивановна — Йылайыр районы Киров исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

703. МӘЛӘҮЕЗ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Голованов** Андрей Семенович — Мәләүез районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғисматуллин** Нәби Хәмит улы — Көйөргәҙе районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Нәжметдинов** Хәсән Гай улы — Ишембай ҡала коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Абдулов Миңнеғәли Бәхтияр улы — Федоровка районы Ворошилов исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Авдонкин Егор Степанович — Федоровка районы Чкалов исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Асылбаева Мәғлифә Солтан ҡыҙы — Ишембай ҡалаһы «Өс ҡайын» промартеле члендәренән;

Васлев Иван Михайлович — Ишембай ҡалаһы Үҙәк электр станцияһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мәнсүтов Фәйзрахман Ғибат улы — Көйөргәҙе районы йылҡысылыҡ заводы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Полякова Нина Андреевна — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының Көйөргәҙе район ойошмаһынан;

Хисматуллина Мәрйәм Ғәли ҡыҙы — Мәләүез һөт-консерва заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Шлякова Мария Михайловна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Мәләүез район ойошмаһынан.

704. СТӘРЛЕТАМАҠ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Ғүмәров** Хәсән Ғүмәр улы — Стәрлетамаҡ ҡалаһы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Собханғолов** Иркабай Миңлебай улы — Маҡар районы «Ҡыҙыл юл» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Федорова** Прасковья Осиповна — Стәрлетамаҡ районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Алексеев Петр Васильевич — Стәрлетамаҡ районы «Новая деревня» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Богданова Фәриҙә Усман ҡыҙы — Стәрлетамаҡ ҡалаһы төҙөлөш тресы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ерменкина Валентина Сергеевна — «Красный Пролетарий» заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Капитонов Борис Ильич — Стәрлетамаҡ ҡалаһы колхоздар өсөн етәксе кадрҙар әҙерләү мәктәбе уҡытыусылары һәм тыңлаусыларынан;

Мортазин Хәйбрахман Бәхтияр улы — Стәрлетамаҡ районы Карл Маркс исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Попова Антонина Андреевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Стәрлетамаҡ район ойошмаһынан;

Филатов Михаил Яковлевич — Маҡар районы «Восток» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Хәсәнова Хәйрәт Фәхри ҡыҙы — Маҡар районы коммунистик партия ойошмаһынан.

705. АУЫРҒАЗЫ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Сәитов** Хәйҙәр Мөхәмәтғариф улы — Ауырғазы районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хлесткин** Николай Артемьевич — Красноусол быяла заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Закиров** Фазыл Закир улы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Ҡырмыҫҡалы район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Әлләтдинов Харис Сәләхетдин улы — Ҡырмыҫҡалы районы Буденный исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Бондаренко Григорий Андреевич — Архангель районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Батыршин Сирғәли Хәйрулла улы — Ауырғазы районы «Урал» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Ғәделшина Зифа Фәйзрахман ҡыҙы — Ҡырмыҫҡалы районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Ғирфанова Хәйҙәна Хәй ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Архангель район ойошмаһынан;

Насиров Сәғиҙулла Насибулла улы — Ғафури районы Яңғыҙ ҡайын МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рәхмәтуллина Мәһибикә Ләҡман ҡыҙы — Ғафури районы «Йондоҙ» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Сидорова Елизавета Ивановна — Ауырғазы районы Ташлы күл МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

706. ӘЛШӘЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Мәнсүтов** Әкрәм Ғәлихан улы — Әлшәй районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Әхмәров** Фәрит Ибат улы — Стәрлебаш районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Вафина** Фәлиә Ғәбделғәзиз ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының Миәкә район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Булганова Анна Митрофановна — Әлшәй районы Әбдрәшит МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Вәлиуллин Сәйфулла Ғәйнулла улы — Миәкә районы Ворошилов исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Дерганева Таисия Федоровна — Стәрлебаш районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Колесник Анна Сергеевна — Миәкә районы «Украинец» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Рябов Александр Владимирович — Миәкә ит-һөтсөлөк совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рогожин Александр Данилович — Раевка станцияһының паровоздар депоһы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тимофеева Вера Тимофеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Стәрлебаш район ойошмаһынан;

Шәфиев Булат Латип улы — Әлшәй районы «Яңы ҡес» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

707. БӘЛӘБӘЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Гвоздев** Николай Ильич — Бәләбәй районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Әбдрәзаков** Ғәзиз Ғариф улы — Бишбүләк районы Ҡушйылға МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Никитин** Николай Николаевич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Йәрмәкәй район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһының члендәре:

Аранова Вера Михайловна — Бәләбәй районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Антипова Александра Михайловна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Бәләбәй район ойошмаһынан;

Батыршин Зәкәриә Ғиниәт улы — Бәләбәй районы машиналар төҙөү заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ганова Мира Николаевна — Бишбүләк районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Кувышко Мефодий Андреевич — урман һәм һал ағыҙыу работниктәре профессиональ союзының Бишбүләк район ойошмаһынан;

Ленчевский Константин Николаевич — Бәләбәй районы Ленин исемендәге колхоздың колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Новикова Анна Николаевна — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Йәрмәкәй район ойошмаһынан;

Солтанова Әминә Ғәфиәт ҡыҙы — Йәрмәкәй районы «Ҡыҙыл маяҡ» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

708. ТУЙМАЗЫ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Хәлиҡов** Мәсғүт Хәбибрахман улы — Октябрьский ҡалаһы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Вәлиева** Сажидә Мөхәмәтгәрәй ҡыҙы — Шаран районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһының секретаре — **Еремин** Иосиф Ксенофонтович — Туймазы районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһының члендәре:

Волкова Лидия Михайловна — нефть промышленносе работниктәре профессиональ союзының Октябрьский ҡалаһы ойошмаһынан;

Закирова Зәкирә Өмирьян ҡыҙы — Туймазы районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Петухов Макар Тарасович — Шаран районы «Дүртөйлө» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Привалов Александр Иванович — Туймазы территориаль-төҙөлөш управлениеһенең эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Серебрякова Клавдия Федоровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Туймазы район ойошмаһынан;

Латипов Миңһажетдин Ғәрәфетдин улы — Туймазы районы Туҡай исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Хәбибуллин Ғәбидулла Хәбибулла улы — Шаран районы Ворошилов исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Хәйруллина Тәлиғә Кәрим ҡыҙы — Октябрьский ҡалаһы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

709. БҮЗДӘК ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Имамов** Ғизетдин Сәрүәретдин улы — Бүздәк районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғәлиуллин** Искәндәр Рәхмәтулла улы — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Саҡмағош район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһының секретаре — **Игнатьев** Илья Тихонович — Ҡандра районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһының члендәре:

Ғәзизова Рәисә Сәлих ҡыҙы — Саҡмағош районы Рәжәп МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Гераев Шәйхулла Солтан улы — Ҡандра районы Калинин исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Канарашкина Анастасия Ивановна — Бүздәк районы связь контораһы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Палансова Евгения Ивановна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Саҡмағош район ойошмаһынан;

Сәхибгәрәева Һылыу Закир ҡыҙы — Өфө тимер юлының 12-се дистанцияһы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Туйтарова Миңнинур Миңнеғәли ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының Бүздәк район ойошмаһынан;

Хализов Василий Федорович — Саҡмағош районы «Урал» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Царук Максим Анисеевич — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Бүздәк районы ойошмаһынан;

710. ИЛЕШ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Ғәлиев** Шәүәли Нурғәли улы — Илеш районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Семикин** Григорий Павлович — Баҡалы районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Семенова** Мария Кондратьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Дүртөйлө район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Басирова Ғәйшә Басир ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының Илеш район ойошмаһынан;

Булганова Разия Әхмәт ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Баҡалы район ойошмаһынан;

Ғәлиева Асия Мөхәмәтғәли ҡыҙы — Илеш районы Нәркәй МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Девятов Ғилем Нәбиәхмәт улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Илеш район ойошмаһынан;

Кәримов Харис Кәрим улы — Дүртөйлө райпромкомбинаты эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ҡоҙаяров Ғизетдин Хәйретдин улы — Баҡалы лесхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сафаров Ғәли Ғилфан улы — Дүртөйлө районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Уржумцев Федор Иванович — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының Баҡалы район ойошмаһынан.

711. ЯҢАУЫЛ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Мурманский** Адольф Андреевич — Яңауыл районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Глуз** Семен Гаврилович — Ҡалтасы районы киптереү комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Насибуллин** Хәзбулат Ғәйфулла улы — Краснокам районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Алексеева Анастасия Алексеевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Краснокам район ойошмаһынан;

Солтанова Зәбәржәт Сәхиб ҡыҙы — коммунистик йәштәр союзының Краснокам район ойошмаһынан;

Ҡантуғанов Шәриф Хәким улы — Ҡалтасы районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Набойщикова Мария Дмитриевна — государство банкыһының Краснокам бүлексәһе работниктәре коллективенан;

Сафина Асия Сафа ҡыҙы — Яңауыл районы «Урал» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Тихонова Александра Михайловна — медицина работниктәре профессиональ союзының Яңауыл район ойошмаһынан;

Фәттәхов Әмир Аҡмал улы — Яңауыл районы Жданов исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Шакиева Ачепа Шакиевна — Ҡалтасы районы «Ҡалмаш» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

712. БӨРӨ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Трапезников** Павел Гаврилович — Мишкә районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Ғүмәров** Фәиз Ғосман улы — Бөрө районы Калинин исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Насретдинов** Ниғмәтъян Ялалетдин улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Борай район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Елизарьев Василий Антонович — Бөрө районы Калинниковск МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кильдияров Ҡалай Кильдиярович — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Мишкә район ойошмаһынан;

Марфичева Евфалия Андреевна — государство сауҙаһы һәм дөйөм туҡланыу работниктәре профессиональ союзының Бөрө ҡала ойошмаһынан;

Малиновский Владислав Денисович — Борай районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Мәнсүтова Рәшидә Өғзам ҡыҙы — Борай районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Мосунова Вера Андреевна — Мишкә районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Позолотин Степан Николаевич — Бөрө МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сәлихова Мөслимә Тәхәүәт ҡыҙы — Бөрө уҡытыусылар институтының преподавателдәре, студенттәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

713. БЛАГОВЕЩЕН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Савин** Иван Семенович — Благовещен районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Дәүләтбаев** Илһам Миңһаж улы — Нуриман районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Ғизәтуллин** Геннадий Семенович — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының Кушнаренко район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Бәширова Нәғимә Хәтмулла ҡыҙы — Кушнаренко районы Ходайбирҙин исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Воробьев Никита Егорович — Благовещен районы ДОСАРМ ойошмаһынан;

Илимина Елена Михайловна — потребитель кооперацияһы работниктәре профессиональ союзының Покровка район ойошмаһынан;

Ҡолбарисов Хәсиулла Ғиниәтулла улы — Покровка районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Куликова Антонина Петровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Благовещен район ойошмаһынан;

Лукахин Владимир Кузьмич — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Кушнаренко район ойошмаһынан;

Мирғаязова Лилиә Мирғәли ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының Благовещен район ойошмаһынан;

Тынчеров Ғәли Хәлил улы — Нуриман леспромхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

714. АСҠЫН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Вәлиев** Мансур Ғәбдрахман улы — Асҡын районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Асҡаров** Хамат Ғәлиәскәр улы — государство учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Балтач район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Молчанов** Леонид Тихонович Байҡыбаш районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Вострикова Мария Афанасьевна — Асҡын районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Заниров Рәхим Закир улы — Тәтешле районы «Сулпан» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Исламова Раиса Ғәлиәшин ҡыҙы — Тәтешле районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Кантыщкий Яков Степанович — Ҡариҙел лесхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Масленникова Клавдия Ивановна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Ҡариҙел район ойошмаһынан;

Нәбиуллин Рамазан Нәбиулла улы — Балтач районы «Путь Ленина» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Садриев Таһир Садри улы — Асҡын районы «Сулпан» колхозы колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Хыялетдинова Зәйтүнә Ғәлимйән ҡыҙы — политик-ағартыу учреждениеһе работниктәре профессиональ союзының Байҡыбаш район ойошмаһынан.

715. ҠЫЙҒЫ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Аллаяров** Ғәзим Закир улы — Ҡыйғы районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Кирьянов** Тимофей Васильевич — Мәсетле районы Маҫағут бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Свиридова** Мария Дмитриевна — Дыуан районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендәре:

Ғирфанов Фәрхнулла Мәлик улы — Ҡыйғы МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Миһранов Ғәлимулла Ғимран улы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Салауат район ойошмаһынан;

Меһербанов Ахтар Меһербан улы — Дыуан районы Жуков исемендәге колхоз колхозсылары һәм колхозсы ҡатын-ҡыҙҙарынан;

Муллабаев Өхәҙи Муллабай улы — Мәсетле районы Мәсетле МТС-ы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мөслимова Фәрхәнә Фәсхи ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Ҡыйғы район ойошмаһынан;

Рухтина Елизавета Ивановна — политик-ағартыу учреждениеләре работниктәре профессиональ союзының Дыуан район ойошмаһынан;

Суворов Иван Дмитриевич — Белоҡатай районы Аллағужа совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Фролова Юлия Алексеевна — Салауат районы Лағыр совхозы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы Председателе ***Ф. ЗАҒАФУРАНОВ.***

Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы Секретаре вазифаһын үтәүсе ***И. ЙӘРКӘЕВ.***

Өфө ҡалаһы, 25 декабрь, 1950 йыл.

Заводтың алдынғылары күрһәтелде

Өфө витамин заводында Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтеүгә арналған йыйылыш булып үтте. Йыйылышта 200-ҙән артыҡ кеше ҡатнашты.

Көн тәртибендә торған мәсьәлә буйынса беренсе һүҙҙе цех технологы Антонина Печатнова алды.

— Иптәштәр, — тине ул, — 1951 йылдың 18 февралендә РСФСР һәм БАССР Верховный Советтәренә һайлауҙар буласаҡ. Бөгөн беҙ бында Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составына кандидаттар күрһәтергә йыйналғанбыҙ. Беҙҙең коллектив уға үҙенең алдынғы кешеләрен ебәрергә тейеш. Мин 4-се номерле Киров һайлау округының Округ һайлау комиссияһы составына слесарь, стахановсы Рәүил Ғәйнетдиновтың кандидатураһын тәҡдим итәм. Уны беҙ бөтәбеҙ ҙә яҡшы беләбеҙ. Ул үҫеп килгән йәш эшсе, Комсомолец. Үҙенең производство заданиеһен 175 — 200 процентҡа үтәй. Урындағы Советтарға һайлауҙар ваҡытында участка һайлау комиссияһы члены булып эшләне. Округ һайлау комиссияһы составында ла ул еңеләр эшләр.

Коллектив был тәҡдимде ҡайнар рәүештә яҡланы.

Трибунаға заводтың ҡарт эшсеһе, теплотехник иптәш М. Семенов күтәрелә. Ул 5-се номерле Октябрьский һайлау округының Округ һайлау комиссияһы составына өлкән кочегар Анатолий Борисович Владимировты күрһәтте. Стахановсы иптәш Владимиров, производство цехтарын пар менән өҙлөкһөҙ тәьмин итеп, предприятиеның йыллыҡ производство планын срогынан алда тамамлауға булышлыҡ итте. Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашып, Тыуған илебеҙҙең бойондороҡһоҙлоғон яҡлаған кеше.

— Мин, — тине сығыш яһаусы Үҙәк лабораторияның химигы иптәш Н. Хохлова, — 6-сы номерле Горький һайлау округының Округ һайлау комиссияһына үҙебеҙҙең вәкилебеҙ итеп химик Фатима Уразметованы тәҡдим итәм. Партияһыҙ большевик иптәш Уразметова тапшырылған эшкә бөтә серьезлығы менән мөнәсәбәт итә. Тик юғары сифатлы продукция ғына бирә. Юғары мәғлүмәтле. Ул коллективтың ышанысын аҡлаясаҡ.

Завод эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренең дөйөм йыйылышы, Р. Ғәйнетдинов, А. Владимиров, Ф. Уразметова иптәштәрҙе Округ һайлау комиссиялары составына бер тауыштан күрһәтеп, ҡарар ҡабул итте. һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумынан был кандидатураларҙы раҫлауҙы һораны.

Г. Әмиров.

Хеҙмәтсәндәр араһында политик эште яҡшыртыу өсөн көрәшәбеҙ

РСФСР һәм БАССР Верховный Советтәренә һайлауҙар көнөн билдәләү тураһындағы Указ иғлан ителеү менән беҙ тәүге партия ойошмаһының асыҡ йыйылышын йыйныҡ. Йыйылышҡа коммунистарҙан башҡа партияһыҙ активтарҙы — уҡытыусыларҙы һәм ауылдың башҡа интеллигенцияһын саҡырҙыҡ.

Йыйылышта бер мәсьәлә — хеҙмәтсәндәр араһында агитацион-массовый эштәрҙе йәйелдереү мәсьәләһе ҡаралды. Был ыңғай менән агитколлективта тағы ла тулыландырҙыҡ. Үҙған һайлауҙар кампанияһы башланғанға тиклем, агитколлективта 13 агитатор эшләй ине. Хәҙер уларҙың һаны 24 кешегә етте. Агитаторҙарҙан Юнусова, Әхмәтова, Шәйәхмәтова, Аҡбашева һәм Нәбиуллин иптәштәр хеҙмәтсәндәр араһында агит-массовый эш алып барыуҙа бер нисә йылдан бирле ҡатнашып киләләр. Улар үҙҙәренә йөкмәтелгән бурыстарҙы еңгә булырлыҡ итеп үтәйҙәр.

Беҙ массовый-политик эш менән бөтә һайлаусыларҙы ла солғап алыу өсөн агитаторҙарҙы һайлаусылар йәшәгән унар йортҡа беркеттек. Был унар йорттарҙың береһен лозунгылар, плакаттар һәм юлбашсыларҙың портрете менән биҙәнек, уларҙы газета-журналдар, мебелдәр менән тәьмин иттек. Ул йорттарҙың бөтәһендә лә радио һөйләй. Колхозсылар, эштән бушаған ваҡытта, кистәрен ошо йорттарға йыйылалар. Агитаторҙар ярҙамында һайлау законын, Сталинса Конституцияны өйрәнәләр.

Партия ойошмаһы агитаторҙарға етәкселек итеүҙе һәм уларға ярҙам күрһәтеүҙе үҙенең көндәлек эшендә иң әһәмиәтле мәсьәләләрҙең береһе итеп ҡуйҙы. Агитколлективҡа мин үҙем етәкселек итәм. Уның эше алдан төҙөлгән план нигеҙендә алып барыла. Агитаторҙар менән систематик рәүештә семинарҙар үткәрелә.

Беседалар барышында һайлаусылар агитаторҙарға халыҡ-ара хәл тураһында, бигерәк тә Кореялағы ваҡиғаларға бәйләнгән мәсьәләләр буйынса күп төрлө һорауҙар бирәләр. Шуныңтан беҙ, семинарҙарҙа халыҡ-ара хәл тураһында ла инструктив докладтар үткәрәбеҙ.

Россия Федерацияһы һәм БАССР Верховный Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы йәйелдерелгән массовый-политик эш, колхозсыларҙың политик һәм производство активлыҡтарын тағы ла күтәрҙе. Колхозсылар һайлауҙар хөрмәтенә конкрет йөкләмәләр алдылар һәм яҙғы сәсеүгә әҙерлекте уңышлы тамамларға һүҙ бирҙеләр.

М. Шәрипова,

Саҡмағош районы, Ишәлекүл ауыл Советы ерләгендәге территориаль төркөм партия ойошмаһы секретаре.

Комсомол ойошмаларына етәкселек итеүҙе яҡшыртырға

С. ВАҺАПОВ
ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә Комитете секретаре

Иптәш Сталин, партия етәкселеген тәьмин итеү комсомолдың бөтә эшендә иң төп һәм иң мөһим мәсьәлә булып тора, тип өйрәтә. Комсомол үҙенең төп бурысы — йәштәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү бурысын бындай етәкселектән башҡа үтәй алмай. Партия, иптәш Сталин хәстәрлеге арҡаһында комсомол үҫте, ныҡыны һәм партияның тоғро ярҙамсыһы һәм боевой резервы булараҡ үҙенең ролен күп йылдар буйына намыҫ менән үтәп килә.

Хәҙер, беҙҙең халҡыбыҙ коммунизм төҙөүҙең бөйөк бурыстарын хәл иткән ваҡытта, йәштәрҙе тәрбиәләү эшендә комсомолдың роле тағы ла күберәк үҫә. Комсомол, тип әйтелә ВЛКСМ-дың XI съезына ВКП(б) Үҙәк Комитетенең ҡотлауында, йәштәр араһында ҡурҡыуҙы белмәүсе, батыр, шат күңелле, үҙ көстәренә ышанған, Тыуған илебеҙҙең азатлығы һәм намыҫы өсөн, коммунизмдең еңеүе өсөн теләһә ниндәй ҡыйынлыҡтарҙы ла еңеп сығырға әҙер тороусы боецтарҙы тәрбиәләргә тейеш.

Партия үҙенең ҡарарҙарында комсомол эшмәкәрлеге өсөн, йәштәрҙе тәрбиәләү өсөн, партия ойошмаларының ғәйәт ҙур яуаплылыҡтарын бер нисә тапҡыр күрһәтте. Был күрһәтмәләрҙе ҡулланып, Башҡортостандың партия ойошмалары йәштәрҙе тәрбиәләү буйынса, республика комсомол ойошмаларының активлеген һәм ҡерәшкә һәләтлелеген күтәреү буйынса ҙур һәм күп төрлө эштәр башҡаралар. Хужалыҡ һәм культура төҙөлөшөнөң ҙур һәм бәләкәй мәсьәләләрен хәл итеүҙә комсомол ойошмаларының әленән-әле үҫә барған ролен беҙ көн һайын күрә барабыҙ. Йәштәргә уларҙың йөкмәтеһе көсәйҙе, комсомолецтарҙың политик һәм хеҙмәт активлеге күтәрелде. ВЛКСМ-дың промышленноста һәм ауыл хужалығында эшләүсе унар меңләгән члендәре хеҙмәт батырлығы өлгөләре күрһәтәләр. Комсомолецтарҙың күпселеге ныҡышмалы рәүештә В. И. Ленин һәм И. В. Сталин биографияларын, политграмотаны, ВКП(б) тарихын өйрәнәләр.

Комсомол ойошмаларына партия етәкселеген артабан яҡшыртыу — уларҙың эшмәкәрлегендәге яңы уңыштарҙың залоғы ул. Шуға күрә, комсомолға партия етәкселеге мәсьәләләренең республика партия ойошмалары эшенең практикаһында хәҙер, элеккегә ҡарағанда, ҙурыраҡ урын алып тороуы тәбиғи. Был мәсьәлә партия Өлкә Комитетенең пленумында тикшерелде. Унда йәштәрҙе тәрбиәләү эшендә етди етешһеҙлектәр асылды һәм был етешһеҙлектәрҙе төҙәтеү саралары билдәләнде. Пленумдан һуң йәштәрҙе тәрбиәләү эшенә партия комитеттарының иғтибары көсәйҙе. Райкомдар комсомол эше мәсьәләләрен бюроларҙа һәм пленумдарҙа йышыраҡ тикшерә башланылар. ВЛКСМ ойошмалары, бигерәк тә партия ойошмалары булмаған колхоздарҙа, нығыйҙар. Йәштәрҙең комсомолға инеүе артты.

Тәжрибәнән күренгәненсә, ВЛКСМ комитеттарының отчеттарын систематик рәүештә тикшереүсе, улар эшенең практикаһына тәрән үтеп инеүсе, комсомол активын үҫтереүсе партия ойошмалары йәштәрҙе тәрбиәләүҙә айырыуса ҙур уңыштарға өлгәшәләр. Партияның Бүздәк район комитеты бюроһы ВЛКСМ райкомының һәм тәүге ойошмаларының отчеттарын йыш тыңлай. Бында колхоз партия ойошмалары ла политик уҡыу, ВЛКСМ сафтарын үҫтереү, йәштәр араһында культура-массовый эш мәсьәләләрен регуляр рәүештә тикшерәләр. Партия райкомының работниктәре йәштәр активы менән тығыҙ бәйләнгәндәр, егеттәр һәм ҡыҙҙар алдында докладтар һәм лекциялар менән сығыш яһайҙар. Комсомол ойошмаһының тормошон тәрән белеү, партия райкомына комсомол ойошмаларының эшенә көн һайын йоғонто яһарға мөмкинлек бирә.

Үкенескә ҡаршы, ҡайһы бер райкомдар ВКП(б) Уставының ВЛКСМ-дың урындағы ойошмаларының эшенә юнәлеш бирергә һәм контроллек итергә саҡырған партия ойошмаларының бурыстары аныҡ күрһәтелгән билдәле положениеһын онотолар. Партияның айырым райкомдарының практикаһында йәштәрҙе тәрбиәләү эшенә формаль, өҫтән-өҫтән генә ҡарау ваҡиғалары ла бар әле. Мәҫәлән, партияның Покровка район комитеты бер йыл эсендә ВЛКСМ райкомының отчетын ике тапҡыр тикшерҙе. Ләкин тикшереүҙең ике ваҡытында ла партия райкомы районындағы комсомол ойошмалары эшенең түбән кимәлдә булыуының сәбәбен, йәштәрҙең киң массаһына уларҙың етерлек йоғонто яһамауҙарының сәбәбен тәрән асыҡлай алманы. Ни өсөн һуң был шулай килеп сыҡты? Сәбәп райком комсомол ойошмаһының тормошон белмәй һәм уның тураһында тик өҫтән-өҫтән генә алынған, айырым мәғлүмәттәр буйынса ғына эш итә.

Бындай фактылар ҡайһы бер партия комитеттарының йәштәр араһындағы эште баһалап еткермәүҙәрен һәм комсомол ойошмаһы тормошоноң айырым мәсьәләләрен эпизодик һәм өҫтән-өҫтән генә ҡарау менән сикләнеүҙәрен күрһәтәләр. Шул уҡ ваҡытта комсомол ойошмаһының эшенә юнәлеш биреү — уның тормошона тәрән үтеп инеү, уның эшмәкәрлегенең мәсьәләләрен хәл итеү тигән һүҙ.

ВЛКСМ активын үҫтереү һәм уны идея яғынан сыныҡтырыу комсомол эшенең уңышын билдәләүсе ошондай мәсьәләләрҙең береһе булып тора. Башҡортостанда комсомол активы байтаҡ үҫте. ВЛКСМ-дың яңы комитеттарын төҙөү алдынан секретарҙар һәм комитет члендәренең һаны 2500 кешегә тиерлек артты.

Йөҙәрләгән һәләтле, йәш коммунистар һәм комсомолецтар етәкселек итеү эшенә үрләтелделәр. Комсомол работниктәренең күпселеге урта йәки юғары белемле. Райкомдарҙың һәм ҡала комитеттарының бөтә беренсе секретарҙары, икенсе секретарҙарҙың, эре предприятиеларҙағы һәм колхоздарҙағы комитеттар секретарҙарының яртыһынан күберәге партия члендәре һәм кандидаттары. Ун меңдән артығыраҡ комсомол активисы партия мәғарифе селтәрендә, ә 3-тән бер өлөшө юғары уҡыу йорттарында һәм техникумдарҙа ситтән тороп уҡый. Партияның Өлкә Комитеты комсомол активының семинарҙарында, кәңәшмәләрендә партия етәкселәренең докладтар һәм лекциялар менән сығыш яһауҙарына, партия һәм хөкүмәттең мөһим ҡарарҙары тураһында активҡа инструктаждар биреүҙәренә өлгәшергә тырыша.

Ләкин комсомол активын тәрбиәләү эшендә беҙҙә серьез етешһеҙлектәр бар әле. Күп кенә активистар практик эште көндәлек теоретик уҡыу менән бәйләп алып бара белмәйҙәр әле, марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуҙа ныҡышмалылыҡ күрһәтмәйҙәр. Комсомол работниктәрен йыш алыштырыу, кооптациялау практикаһы бөтерелмәгән әле. Партия комитеттары комсомол кадрҙарының эшендәге хаталарҙы һәм етешһеҙлектәрҙе, бюрократизмлек, администраторлыҡ итеү һәм маһайыусылыҡ элементтарын үҙ ваҡытында күреп еткермәйҙәр. Комсомолда ҡыҙҙар, бигерәк тә төп милләт ҡыҙҙары етәкселек итеү эшенә ситтән тыш аҙ үрләтеләләр. Комсомол активы араһында партия ҡатламы ла етерлек түгел.

ВЛКСМ члендәрен марксистик-ленинсе рухта тәрбиәләү эшен дөрөҫ ойоштороу комсомолға партия етәкселегенең мөһим өлөшө булып тора. Быны иҫәпкә алып, республиканың партия ойошмалары йәштәрҙең политик түңәрәктәренә етәкселек итеү өсөн партия активы иҫәбенән 2 меңгә яҡын тәжрибәле пропагандисты бүлделәр. Йәштәр араһындағы пропагандистик эштә ҡоролоҡ, школярлыҡ, формализм, комсомолецтарҙың йәштәре яғындағы үҙсәнлекте иҫәпкә алып эш күрә белмәү кеүек серьез етешһеҙлектәрҙе партияның Өлкә Комитеты иғтибарға алды, һәм түңәрәктәрҙең занятиелары йәнлерәк, ҡыҙыҡлыраҡ, идея яғынан тулыраҡ алып барылһын өсөн саралар күрә. Партияның күп кенә комитеттары комсомол пропагандистары өсөн регуляр рәүештә семинарҙар, лекциялар, консультациялар ойошторалар.

Әлбиттә, йәштәрҙе тәрбиәләү эше политик уҡыу менән генә сикләнмәй. Йәштәрҙе рухани һәм физик яҡтан бөтә яҡлап тәрбиәләү партия ойошмаларының даими хәстәрлеге булып торорға тейеш. Хәҙер беҙҙең илебеҙҙең иң алыҫтағы урындарында ла культура учреждениеларының — библиотекалар, клубтар, театрҙар, кинолар, стадиондарҙың киң селтәре бар. Башҡортостанда ла улар бик күп.

Шулай ҙа йәштәрҙе тәрбиәләү өсөн был бай мөмкинлектәр тулыһынса файҙаланылмайҙар. Комсомол ойошмалары эште йыш ҡына культура-ағартыу учреждениеларынан айырылып үткәрәләр. Күп кенә ауыл клубтары йәштәрҙең ялын һәм үҙ эшмәкәрлеген ойоштороу өсөн аҙ файҙаланылалар; уларҙа докладтар, лекциялар, спектаклдәр һәм концерттар, әҙәби уҡыуҙар һирәк үткәреләләр. Клуб программаһы күп ваҡыт тик бейеүҙәрҙән генә тора. Алыҫтағы райондарҙың йәштәре кинокартиналарҙы һәм театр постановкаларын һирәк күрәләр.

Хәҙер республиканың партия ойошмалары культура-ағартыу учреждениеларына иғтибарҙы күберәк бирә башланылар. Күп кенә ҡалаларҙа һәм райондарҙа партия комитеттары йәштәр араһында эш алып барыу мәсьәләләре буйынса комсомол һәм культура-ағартыу учреждениелары вәкилдәренең берләшкән кәңәшмәләрен үткәрҙеләр. Өлкә Комитет һәм ҡала комитеттары егеттәрҙең һәм ҡыҙҙарҙың культура талаптарын нисек итеп яҡшыраҡ ҡәнәғәтләндереү тураһында яҙыусылар һәм артистар менән кәңәшләштеләр.

Күрелгән саралар һөҙөмтәһендә ҡалаларҙа һәм ауылдарҙа художестволы үҙ эшмәкәрлектең яңы коллективтары, физкультура һәм спорт коллективтары, йәштәр лекторийҙары, райкомдар эргәһендә докладсылар һәм лекторҙар группалары төҙөләләр. Партия ойошмалары ауылға әҙәбиәт, кинофильмдар, спорт инвентары һәм радиоаппаратураларҙың күберәк ебәрелеүен көн һайын күҙәтәләр.

Күптән түгел Черниковск ҡалаһының партия активы йыйылышы йәштәр араһында культура-массовый эш тураһындағы мәсьәләне тикшерҙе. Хәҙер ҡаланың партия етәкселәре, ғилми һәм инженер-техник работниктәре йәштәр алдында лекциялар һәм докладтар менән йышыраҡ сығыш яһай башланылар. Завод һәм фабрикаларҙың ҡыҙыл мөйештәре эргәһендә библиотекалар булдырыла. Художестволы үҙ эшмәкәрлек эше йәнләнде.

Ләкин шуны ла танырға кәрәк, партия ойошмалары йәштәр араһында культура-ағартыу эшендәге күп серьез етешһеҙлектәрҙе бөтерәүгә өлгәшмәнеләр әле. Бигерәк тә ауылда бик күп эштәр эшләһе бар әле. Партияның Өлкә Комитеты йәштәр араһындағы идеологик эштең бөтә звеноларының да партия ойошмаларының ситекле иғтибары аҫтында булыуына өлгәшә.

Егеттәрҙең һәм ҡыҙҙарҙың фекер ҡарашын теге йәки был күләмдә формалаштырған бөтә эште, уларҙың тормошҡа ҡарашын нәмәнең билдәләүен күҙәтеү, бөтә эшкә лә — клубтарҙың, театрҙарҙың, эстрадаларҙың репертуарына һәм библиотекалар каталогына үтеп инеү, йәштәрҙе тәрбиәләү маҡсатында был учреждениеларҙы тулыраҡ файҙаланыу — партия ойошмаларының туранан-тура бурысы булып тора. Партия работниктәре комсомолецтар менән йышыраҡ осрашырға, улар алдында политик докладтар һәм беседалар менән йышыраҡ сығыш яһарға тейештәр.

Йәштәр араһындағы эшкә юнәле[ш] биргәндә, партия ойошмаһы комсомол[ец]тарҙың үҙ эшмәкәрлеген көсәрәйтер[гә] уға ҡамасаулыҡ итергә тейеш түг[ел]. Үкенескә ҡаршы, беҙҙә ҡайһы бер па[р]тия комитеттарының, йәштәр араһында тәрбиә эшенең байтаҡ өлөшөн үҙ көстә[ре] менән тормошҡа ашырырға тырышыуҙа[ры], комсомолецтар өҫтәнән ваҡ опе[ка] менән шөғөлләнеүҙәре ваҡиғалары ла б[ар] әле. Шул уҡ ваҡытта, ваҡ опекаш[ылыҡ] йәш кешеләрҙе тәрбиәләү эшенә т[ик] тотҡарлыҡ ҡына яһауы билдәле. Йәшт[әр]ҙе дөрөҫ тәрбиәләү — уларҙың эшм[әкә]рлеген, инициативаларын, үҙ көстәр[е]нә ышаныстарын үҫтереү тигән һү[ҙ]. Комсомол ойошмаһының эшенә дөр[өҫ] юнәлеш биреү өсөн партия етәксеһе к[ом]сомолецтар менән туранан-тура бәйлән[еп] торорға, уларҙың талаптарын белер[гә] тейеш.

Билдәле булыуынса, ВКП(б) Устав[ы] государство, хужалыҡ һәм культу[ра] төҙөлөшөнөң иң күп төрлө мәсьәләләр[ен] тикшереүҙә һәм партия ойошмалары а[л]дына ҡуйыуҙа комсомол ойошмалар[ы]на киң инициатива хоҡуҡын бирә. Бе[ҙ]ҙең тормошобоҙҙа йәштәр үҙенең башла[м]ығын күрһәтмәгән бер генә эш тә ю[ҡ]. Мәҫәлән, урындағы Советтарға һайлауҙа[р] кампанияһында меңәрләгән комсомоле[ц]тар үҙҙәрен халыҡ араһында оҫта агит[а]торҙар итеп күрһәттеләр. Партия ойош[ма]лары хәҙер ҙә, РСФСР һәм Башҡор[т] АССР-ы Верховный Советтарына һа[й]лауҙарға әҙерлек көндәрендә лә, йә[ш] агитаторҙар кадрҙарын хәстәрлек менән тәрбиәләргә, ҡалала һәм ауылда агитацион-массовый эштең тағы ла ҙурыраҡ күтәрелеше өсөн был көстө файҙаланырға тейештәр.

Күптән түгел Бүздәк һәм Стәрлебаш райондарының комсомолецтары колхоз ауылын төҙөкләндереүҙең, йәштәрҙән төҙөүселәр кадрҙарын әҙерләүҙең инициаторҙары булып сығыш яһанылар.

Комсомолецтарҙа инициативаны үҫтереү, уларҙы революцион ынтылышты ныҡышмалы эшмәкәрлек менән бәйләргә өйрәтеү, башланған эште аҙағына тиклем илтеп еткерергә өйрәтеү партия ойошмаларының иң беренсе бурысы булып тора.

Үкенескә ҡаршы, комсомолецтарҙың инициативаһы партия ойошмаларында йыш ҡына тейешле яҡлау табып етмәй.

Мәҫәлән, партияның Өлкә Комитеты күптән түгел ошондай фактыны асыҡланы. Ишембай ҡалаһының комсомолецтары быйылғы йылдың башында хәрәкәтһеҙ тороусы скважиналарҙы аяҡҡа баҫтырыу юлы менән нефтселәргә нефть сығарыуҙы арттырырға ярҙам итергә ҡарар иттеләр. Специалистар ярҙамында улар ҡыҫҡа ваҡыт эсендә бер нисә скважинаны аяҡҡа баҫтырҙылар. Ләкин йәштәрҙең был башланғысы промыселдарҙың партия ойошмалары тарафынан яҡланылманы, ә комсомолецтар үҙ башланғыстарын ярты юлда туҡтатып ҡалдырҙылар.

Ошо фактыларҙан партия Өлкә Комитеты кәрәкле һығымталар яһай. Ул партия ойошмаларынан комсомол ойошмаларына етәкселектең, йәштәрҙең тормошон һәм талаптарын тәрән белеүгә нигеҙләнгән, көндәлек һәм конкрет булыуын талап итә.

Йәштәрҙе тәрбиәләү — иң мөһим дәүләт партия эше ул, ә комсомол ойошмаһына етәкселек итеү — партия эшенең айырылмай торған өлөшө. Быны иғтибарға алып Башҡортостандың партия ойошмалары комсомолға етәкселек итеүҙең кимәлен күтәреү, коммунизмдең йәш төҙөүселәрен тағы ла яҡшыраҡ тәрбиәләү өсөн саралар күрәләр.

(«Правда» газетаһының 1950 йыл, 20 декабрь номеренән).

АҒАС ҠЫРҠЫУСЫЛАР ҺӘМ ТАШЫУСЫЛАР АРАҺЫНДА СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫ КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРӘЙЕК!

Нуриман леспромхозында РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә социалистик ярыш киң йәйелдерелде.

Һүрәттә: трелевка тракторы менән ағас ташыу. Уңда — Сарва урман участкаһының алдынғы тракторисы иптәш Р. Ғаделшин. Ул көндәлек нормаһын 200 процентҡа үтәй.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

ТЫУҒАН ИЛ ҠЕҮӘТЕНӘ

Әхтәриев иптәштәрҙең төркөмдәре лә яҡшы күрһәткестәр бирәләр. Сәхәүетдинов, Зиннәтуллин иптәштәр хәҙер танылған ағас ҡырҡыусылар булып өүерелделәр.

Н. Сафаров.

Ярыш договорҙары үтәлә

Йомағужа районы хеҙмәтсәндәренең быйылғы ағас ҡырҡыу һәм ташыу планын срогынан алда тамамлау тураһындағы саҡырыуы Әбйәлил районы «Ҡыҙыл йондоҙ» колхозы члендәрендә ҙур өҫтәлек тапты. Улар быйыл сезон планын уңышлы үтәргә һүҙ бирҙеләр. Бөтә колхозсылар ҙа социалистик ярыш договоры төҙөп, үҙ-ара ярышҡа сыҡтылар.

Хәҙер социалистик договорҙа алынған йөкләмәләр намыҫ менән үтәлә. Сезонлы эшселәр ҙур ойошҡанлыҡ менән эшләйҙәр. Һөҙөмтәлә ағас ҡырҡыусылар Ф. Мансуров, З. Камалова, А. Мортазилина, Р. Ноғманов һәм башҡа иптәштәрҙең көндәлек норма үтәлештәре 120 — 135 процент тәшкил итә.

Колхозсылар үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәрен РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар көненә арнайҙар.

Б. Сабитов.

Хеҙмәт етештереүсәнлеге күтәрелә

Белорет Урман контораһының Тирлән урман пункты коллективы производствола гүҙәл еңеүҙәргә өлгәште. Пунктта ун бер айлыҡ план арттырып үтәлде. Беҙ хәҙер декабрь айы планын срогынан алда үтәү өсөн көрәшәбеҙ.

Социалистик ярышта алдынғы урынды Арша участкаһы тотоп килә. Был участка үҙенең айлыҡ пландарын систематик рәүештә арттырып үтәй. Арша участкаһында ағас ҡырҡыу эштәре механизациялаштырылған. Бында ес моторлы бысҡы эшләй. Тиҙҙән участкала электр бысҡыһы эшләй башлаясаҡ.

Тирлән урман пунктында эшләүсе колхозсылар сезон планын срогынан алда үтәргә тигән йөкләмә алдылар. Юлов, Яҡупов, Исаев кеүек алдынғы урмансылар хеҙмәт етештереүсәнлектәрен айҙан-айға үҫтерә баралар.

М. Сибағатов,
Тирлән урман пунктының партбюро секретаре.

Халыҡ ышанысын намыҫ менән аҡлармын

Мин Белоҡатай леспромхозында оҙаҡ йылдар буйы эшләйем. Урман эшендә хәҙер тәжрибәм дә бар. Һуңғы айҙарҙа айлыҡ эш хаҡым өсәр мең һумға етә.

Тормошомдоң бик бәхетле көндәренең береһе һайлаусыларҙың мине Белоҡатай район Советына депутат итеп һайлауҙары булды. Депутат — халыҡ хеҙмәтсеһе. Мин быны яҡшы аңлайым. Иптәш Сталин совет депутатының образын шулай билдәләне.

Бына шуға күрә лә, леспромхоздың даими эшсеһе булараҡ, үҙемә бирелгән быйылғы планды срогынан алда үтәргә һүҙ бирәм. Электр бысҡыһы менән эшләп, мин көндәлек норманы 3—4 кубометр урынына 7—8 кубометрға еткереп үтәйем. Ләкин был/сиң түгел. Тағы ла яҡшыраҡ эшләргә мөмкинлектәр бар. Леспромхоздың алдынғы стахановсылары Ситдиков һәм Сәлимгәрәев иптәштәр менән стахановсы урман мастерҙарының эш тәжрибәләрен өйрәнәбеҙ.

Күрһәтелгән был ҙур хөрмәт өсөн мин бөтә көсөмдө биреп эшләйәсәкмен. Һәм быны намыҫ менән аҡлармын.

М. Абдуллин,
Белоҡатай леспромхозының даими эшсеһе.

Районда беренсе булып

Беҙ, Йомағужа районының башҡа колхоздары кеүек үк, Капаниколь леспромхозының Күркәтау урман участкаһында эшләйбеҙ. Эш башлауҙың тәүге көндәренән үк хеҙмәт етештереүсәнлеген байтаҡ арттырыуға өлгәштек. Быныңы өсөн бригада члендәренең һәр ҡайһыһын айырым эш участкаларына беркетергә тура килде. Мин иптәш Һ. Ғәбидуллин менән ағастарҙы ҡолатып һәм ботаҡтарынан таҙартып торҙом. Таҙартылған ағасты кәрәкле оҙонлоҡта ҡырҡып барҙым. Үҫеп ултырған ағастың ҡайһы яҡҡа ауыуын белеү һәм шул яҡҡа уны ҡолатыу ҙур әһәмиәткә эйә. Ул эште тиҙләтә. Ағас ботаҡтары төбөнән ҡыйыш булмағанлыҡтан, уны беҙ шул яҡҡа ауҙарабыҙ. Был саҡта, әлбиттә, ҡаршы яҡтан балта менән сабыу талап ителә. Уның тәрәнлеге ағастың дүрттән бер өлөшөнән артыҡ булмаҫҡа тейеш. Беҙ шулай эшләйбеҙ ҙә. Былай эшләгәндә, ҡырҡылған ағастың яҡшы сифатлы булыуын да тәьмин итеп була.

Һадый Ғәбидуллин менән минең тарафтан ҡырҡылған ағастарҙың ҡабығын иптәш Һ. Фәсхетдинова әрсеп торҙо. Ә М. Ғәбидуллина ботаҡтарҙы яндырып йөрөнө. Бындай тәртип менән эшләү беҙгә хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә ҙур роль уйнаны. Беҙ шулай уҡ башҡаларға ла ярҙам иттек. Бригада үҙенең көндәлек нормаһын ике тапҡырға арттырып үтәй. Шуға күрә лә беҙ колхозға бирелгән планды леспромхозда беренсе булып тамамлауға өлгәштек.

Хәҙер ҡырҡылған ағасты ташыу менән шөғөлләнәбеҙ. Уны ла беҙ уңышлы үтәрбеҙ.

Ф. Ғәбидуллин,
Йомағужа районы, «Әлмәбай» колхозы ағас ҡырҡыу бригадаһының бригадиры.

Электр бысҡылары алдылар

Белорет районының Егәҙе леспромхозы коллективы быйыл көҙгө-ҡышҡы сезонды ойошҡан рәүештә башланы. Ул утыҙ әҙерләүҙең ун бер айлыҡ планын уңышлы тамамланы.

Зимин урман участкаһында комсомолец иптәш Нәжметдинов бригадаһы һәр бер кешегә, 6 кубометр урынына, көн һайын 8—9 кубометр ағас әҙерләй. Был бригада күптән түгел электр бысҡылары алды. Ул хәҙер, электр бысҡыларын тулы ҡеүәтендә һәм рациональ файҙаланып, норманы тағы ла арттырып үтәү өсөн көрәшә.

Н. Ғәмәров.

Ғафуриҙа агрозоотехник уҡыуҙарҙы баһаламайҙар

Массовый колхоз кадрҙары әҙерләү — государство әһәмиәтендәге мөһим эш ул. Шуға күрә лә партия һәм хөкүмәт ес йыллыҡ агрозоотехник курстар ойоштороу һәм уларҙа производствонан айырылмайынса массовый колхоз кадрҙары әҙерләү тураһында ҡарар ҡабул иттеләр.

Ләкин Ғафури районында агрозоотехник курстарҙың эшен ойоштороуға ситтән тыш яуапһыҙ ҡарайҙар. Дөрөҫ, ВКП(б) райкомында ла, район ауыл хужалығы бүлегендә лә был турала күптән һүҙ алып барыла. Октябрь айында уҡ курстар селтәре билдәләнгәйне. Район колхоздарында агротехниканы өйрәнеү буйынса 14 һәм зоотехниканы өйрәнеү буйынса 7 урында курстар эшләргә, уларҙа колхоз активтарынан 500-ҙән артыҡ кеше уҡырға тейеш ине. Ләкин районда был турала ҡарар ҡабул итеү менән генә тынысланып ҡалдылар. Ошо көнгә тиклем бер генә колхозда ла курстар эшкә башламағандар. Ул ғына ла түгел, әле күп кенә курстар тыңлаусылар менән дә комплектовать ителмәгәндәр.

Чапаев исемендәге эрелөтелгән колхозда агротехник курс менән район орлоҡ лабораторияһы мөдире иптәш Шипанов, зоотехник курс менән өлкән зоотехник иптәш Хисмәтуллин етәкселек итергә, ә район ауыл хужалығы бүлегенең был яуаплы работниктәре курстарҙың эшен өлгөлө ойошторорға тейеш ине. Ләкин Шипанов һәм Хисмәтуллин иптәштәр был колхозда булмағандар ҙа. Хатта улар курстарҙа кемдәр уҡырға тейешлеген дә белмәйҙәр.

Эрелөтелгән Карл Маркс исемендәге колхозда ла агротехник һәм зоотехник курстар ойошторолорға тейеш ине. Шуныһы ғәжәп, колхоз председателе иптәш Кузьмин был турала бер нәмә лә белмәй.

Курстар мөдире иптәш Лівецкий һәм район ауыл хужалығы бүлегенең өлкән агрономы иптәш Шатов, Фрунзе исемендәге колхоздағы агротехник курсты яҡшы эшләй, тип ышандырырға тырышалар.

— Был курста 20 кеше уҡый, ес занятие үткәрелде лә инде, — ти иптәш Лівецкий.

Беҙ Фрунзе исемендәге колхозда булдыҡ һәм бында бөтөнләй киреһен күрҙек. Курста бер занятие үткәрелгән, унда 7 генә тыңлаусы ҡатнашҡан. Колхоз председателе Әюпов һәм партия ойошмаһы секретаре Калмурзин иптәштәр колхозсыларҙың белемдәрен күтәреү өсөн үҙҙәрендә яуаплылыҡ һиҙмәйҙәр.

Шуны ла әйтергә кәрәк. Ҡайһы бер ауыл хужалығы специалистары курстарҙың етәкселәре итеп билдәләнһәләр ҙә, колхоздарға занятие үткәреү өсөн барырға теләмәйҙәр. Былар иҫәбенә агроном Горина һәм Сибиряева иптәштәр инә.

Был фактылар, Ғафури районында массовый колхоз кадрҙары әҙерләүҙең әһәмиәтен баһалап еткермәүҙең һөҙөмтәһе булып тора.

Ауыл хужалығы министерствоһының пропаганда управлениеһы ла республикалағы агрозоотехник курстарҙың эш тормошон белмәй. Шулай булмағанда, ул Ғафури районын уҡыуҙарҙы өлгөлө ойоштороусы райондар иҫәбендә йөрөтмәҫ ине.

Агрозоотехник уҡыуҙарҙы ойоштороуҙағы бындай серьез етешһеҙлектәрҙе тиҙ бөтерергә, курстарҙың нормаль эшләүҙәренә өлгәшергә кәрәк.

С. Усманов.

М. И. Чигориндең иҫтәлегенә арналған шахмат турнире.
Һүрәттә: (һулдан уңға) 2-се разрядлы шахматист М. Нурғәлиев 1-се разрядлы шахматист Һ. Икингрин менән уйнай.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

М. И. Чигорин иҫтәлегенә арналған республикан шахмат турниренең финалы башланды

Илебеҙҙең шахматистәре рус шахмат мәктәбен ижад иткән данлы рус шахматисы Михаил Иванович Чигориндең тыуыуына 100 йыл тулыу көнөн киң рәүештә билдәләйҙәр.

Бөйөк шахматистең иҫтәлегенә арналған турнирҙар бөтә илдә киң таралды, унда был гүзәл уйын һәүәҫкәрҙәренән йөҙҙәрсә мең кеше ҡатнаша.

21 декабрҙә Өфөлә, кооператив техникумы бинаһында, Чигорин иҫтәлегенә арналған республикан шахмат турниреның финалы башланды. Был финалға әҙерлек осоронда Башҡортостандың күп райондарында һәм ҡалаларында шахматистәрҙе республикан турнирға һайлап алыу турнирҙары булып үтте.

Республикан турнирҙа Өфө ҡалаһынан 13 шахматист ҡатнаша, улар араһында башҡаланың чемпионы Комаров, беренсе разрядлылар — Моисеенко, Шамес, Икингрин, Беркутов һәм башҡалар бар.

Черниковск ҡалаһы беренсе разрядлы шахматистәр Ратнер һәм Беляков иптәштәр етәкселегендә биш шахматист ебәргән. Турнирҙа шулай уҡ Башҡортостан колхозсыларының элекке чемпионы Мадиев (Миякә районы), Стәрлетамаҡтан—Сәғдиев, Белоретттан—Блинов һәм Шишмә, Туймазы, Дәүләкән, Кушнаренко, Баҡалы, Покровка һәм Башҡортостандың башҡа райондарынан күп кенә көслө шахматистәр ҡатнашалар.

Турнирҙың квалификацион составы бик көслө: унда беренсе разрядлы 11 шахматист, икенсе разрядлы 11 шахматист һәм өсөнсө разрядлы бер нисә шахматист ҡатнаша.

Турнирҙа ҡулланылған уйын системаһы һәм шулай уҡ турнирҙың көслө составы уйындың киҫкен көрәш менән үтәсәген һәм һәр төрлө көтөлмәгән ваҡиғалар булыу ихтималын алдан уҡ күрһәтеп тора ине.

Был беренсе турҙа уҡ раҫланды. Беренсе турҙа ничьяларҙың булмауы шахмат таҡталарында барған көрәштең киҫкен булыуын күрһәтте. Шулай уҡ көтөлмәгән хәл дә килеп тыуҙы: турҙың үҙәк партияһы — Шамес менән Комаров партияһы унда ҡатнашыусыларҙың иғтибарын үҙенә йәлеп итте. Комаров, ҡаралар менән уйнап, француз партияһын һайлап алды. Ҡаралар тарафынан дебютта ебәрелгән аныҡһыҙлыҡ аҡтарға инициативаны ҡулға алырға мөмкинлек бирҙе. Күп тә үтмәй, Шамес 2 пешка отоп алды, ҡара филдең уңайһыҙ сығышы 52-се йөрештә уҡ партияның яҙмышын алдан хәл итте. Оҙаҡ дауам иткән ҡаршылыҡтан һуң, Комаров үҙен еңелгән тип танырға мәжбүр булды.

Шулай итеп, беренсе турҙа Шамес Комаровты отто, Моисеенко — Соколовты, Икингрин—Блиновты, Беляков — Ҡадировты, Сәғдиев — Будоринде, Ибраһимов — Андроновты отто.

Финал турнире дауам итә.

Ф. С.

И. В. Сталиндең тел ғилеме тураһындағы хеҙмәтен өйрәнәләр

Әлшәй. Слаҡ урта мәктәбендә райондың барлыҡ мәктәптәрендәге рус теле уҡытыусыларының семинар-йыйылышы булып үтте. Унда барлығы 18 мәктәп уҡытыусыһы ҡатнашты.

Семинарҙа ҡатнашыусылар Аксеп ете йыллыҡ мәктәбенең уҡытыу бүлеге мөдире иптәш Мазурҙың «Иптәш Сталиндең тел ғилеме тураһындағы хеҙмәтен уҡытыу эшендә нисек ҡулланырға» тигән темалағы докладын тыңланылар. Докладсы рус, башҡорт, татар, немец һәм башҡа телдәрҙе уҡытыу эшен бөйөк Сталиндең был әҫәренә нигеҙләп нисек алып барырға кәрәклеген әйтте һәм Марр учениеһенең ниндәй кәмселектәре булыуын аңлатты.

Семинарҙа ҡатнашыусылар докладты ҙур иғтибар менән тыңланылар һәм иптәш Сталиндең был әҫәрен тәрән рәүештә өйрәнергә тигән фекергә килделәр.

Шуның менән бергә, уҡытыусылар Слаҡ урта мәктәбендә эшләүсе, РСФСР-ҙың атҡаҙанған уҡытыусыһы иптәш Ишаевтың грамматика дәрестәрендә булып, уның дәрестәренә, тәжрибәләр менән уртаҡлашыу маҡсатында, анализ яһанылар. Иптәш Ишаевтың дәрестәрендә булған уҡытыусылар, башҡорт һәм татар мәктәптәрендә рус теле уҡытыу тәжрибәһе менән уртаҡлашып, ҙур ҡәнәғәтләнеү менән таралдылар.

М. Нагаев.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһе 24 декабрҙә, Халыҡ армияһының частәре бөтә фронттарҙа ла американ һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш алып барҙылар, тип хәбәр итте.

Кореяла Американың 8-се армияһы командующийының үлеүе

НЬЮ-ЙОРК, 23 декабрь. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствоһының Сеулдағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, бөгөн Сеулдан төньяҡҡа табанараҡ автомобилдә катастрофа булыуы арҡаһында, Американың 8-се армияһының командующийы генерал-лейтенант Уокер үлгән.

Юнайтед Пресс агентствоһының Токиолағы хәбәрсеһе, Макартур генерал-лейтенант Мэтью Риджуэйҙе Американың 8-се армияһы командующийы итеп билдәләү тураһында хәбәр иткән.

Төньяҡ Кореяны ваҡытлыса оккупациялау ваҡытында американлыларҙың һәм лисынмансыларҙың хужалыҡ итеү һөҙөмтәләре

ПХЕНЬЯН, 23 декабрь. (ТАСС). Америка агрессорҙары һәм лисынмансы банда Төньяҡ Кореяны ваҡытлыса оккупациялау осоронда ҡот осорғос енәйәттәр эшләнеләр, тотош ҡалаларҙы емерҙеләр, Корея халҡының ҡан һәм тир түгеп тапҡан иҫ киткес байлыҡтарын таланылар. Улар Корея патриоттарын һәм прогрессив деятелдәрҙе массовый рәүештә үлтерҙеләр, барлыҡ культура-ағартыу учреждениеләрен, библиотекаларҙы, типографияларҙы һәм храмдарҙы ваттылар.

Оккупация ваҡытында ер реформаһы тураһындағы, предприятиеләрҙе национализация яһау тураһындағы, хеҙмәт һәм ҡатын-ҡыҙҙарҙың тиң хоҡуҡлылыҡтары тураһындағы закондар юҡҡа сығарылды. Государство предприятиеләре һәр төрлө уҙғынсылар тарафынан баҫып алынды, улар үҙҙәре байыуы өсөн, халыҡ байлығын таланылар. Үҙ ваҡытында ер реформаһы үткәрелеү һөҙөмтәһендә крәҫтиәндәргә бирелгән ерҙәрҙе улар тартып алдылар. Уның урынына, помещиктарҙың ер милкенә хоҡуҡтары тураһында закон индерелде. Крәҫтиәндәргә быйылғы уроғайҙан түләү өсөн бик күп налогтар һалынды.

Ҡайтанан хужа булып алған помещиктар оккупанттар ярҙамында крәҫтиәндәрҙең ерҙәрен, малдарын тартып алдылар һәм крәҫтиәндәрҙән көслөк менән аренда хаҡы йыйнанылар. Эшселәрҙең хоҡуҡтарын һаҡлаусы барлыҡ закондар һәм предприятиеләргә идара итеүҙең демократик системаһы юҡҡа сығарылды. Ял йорттары һәм больницалар оккупанттарҙың һәм реакцион элементтарҙың милке тип иғлан ителде.

Хәҙер яңынан азат ителгән Төньяҡ Кореяның хеҙмәтсәндәре үҙҙәренең бөтә демократик хоҡуҡтарын аяҡҡа баҫтырҙылар һәм үҙҙәренең бөтә көстәрен Америка агрессорҙарын һәм уларҙың лакейҙарын—лисынмансы бандиттарҙы тулыһынса тар-мар итеү эшенә бирәләр.

Америка илбаҫарҙарының Пхеньянды талауҙары һәм емереүҙәре

ПХЕНЬЯН, 23 декабрь. (ТАСС). Америка интервенттарының Пхеньянды ваҡытлыса оккупациялауҙары осоронда Корея милли культураһының барлыҡ элекке һәйкәлдәре, барлыҡ мәктәптәр һәм ҡаладағы культура-ағартыу учреждениеләре юҡҡа сығарылды. Америка талаусылары Пхеньян музейҙарынан йыйнаған иң ҡиммәтле байлыҡтарҙы урланылар, иң боронғо архитектура ҡомартҡыларын ваттылар, уларҙа мең боронғо һәм хәҙерге китаптарҙы, шул иҫәптән Пхеньян государство библиотекаһында һаҡланыусы ҡиммәтле боронғо әҙәбиәт йыйынтыҡтарын утҡа яндырҙылар.

Улар Ким Ир Сен исемендәге университет бинаһын шартлаттылар, Пхеньян индустриаль институтын яндырҙылар, ҡалала булған бөтә мәктәптәрҙе һәм демократик ойошмалар ҡарамағындағы биналарҙы емерҙеләр.

Индо-Ҡытай халыҡтарының милли азатлыҡ көрәше көсәйә бара

ПЕКИН, 24 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының Вьетнам информацион агентствоһы мәғлүмәттәренә таянып таппырған хәбәрҙәренә ҡарағанда, 30 ноябрҙән алып 2 декабргә тиклем ваҡыт эсендә Камбоджиҙағы Халыҡ азатлыҡ армияһының частәре Пном-Пендән (Комбоджиҙең башҡалаһы) төньяҡҡа табанараҡ районда халыҡ йәшәй торған 6 пунктты азат иткәндәр, Комбаджиҙең Халыҡ азатлыҡ армияһы частәре был һуғыштарҙа француз ғәскәрҙәренә серьез юғалтыуҙар килтергәндәр һәм күп һанда ҡорал һәм һуғыш припастары ҡулға төшергәндәр.

Сайгонда Вьетнам патриоттарының көрәше

ПАРИЖ, 24 декабрь. (ТАСС). Вьетнам Халыҡ армияһының фронттарҙа уңышлы хәрәкәттәре менән бер рәттән, Вьетнамда француз колонизаторҙарының тылында ла Вьетнам патриоттарының көрәше көсәйә бара. «Юманите-диманш» газетаһының 24 декабрҙә хәбәр итеүенә ҡарағанда, Сайгон ҡалаһына Францияның Индо-Ҡытайҙағы верховный комиссары Де Латтр Де Тассиньиҙең Вьетнам халҡына ҡаршы берғәләшеп хәрәкәт итеү тураһында Франция менән Америка араһында килешеүгә ҡул ҡуйыу өсөн килгән көндә Вьетнам патриоттары ҡалала күп кенә уңышлы боевой операциялар үткәргәндәр.

22 декабрҙә улар ҡала уртаһында — француз ғәскәрҙәренең казармалары урынлашҡан ерҙә нығытылған кварталды атакаға тоттолар. Ошо ҡыйыу операция һөҙөмтәһендә, гарнизон составынан 42 кеше үлтерелде һәм яраланды.

Ҡалала француз һәм американ империалистарына ҡаршы көрәшкә саҡырыусы бик күп листовкалар таратылды. 23 декабрҙә иртә менән Франция-Америка империалистарының һүҙ ҡуйышыуҙарына ҡаршы протест билдәһе менән ҡалала забастовка башланды. Унда ҡаланың иң ҙур предприятиеләрҙең бөтәһенең дә эшселәре ҡатнаша. Забастовкаға шулай уҡ ҡаланың интеллигенцияһы ла ҡатнашты. Магазиндар ҙа ябылды.

АҠШ-та тыныслыкты яҡлаусыларҙы эҙәрләйҙәр

НЬЮ-ЙОРК, 23 декабрь. (ТАСС). Лейк-Саксестән алыҫ түгел Бебилон ҡалаһында тыныслыҡ өсөн көрәш хәрәкәтендә ҡатнашыусылар элекке уҡытыусы, Америка эшселәр партияһының члены Олаф Скоттедалле һәм төҙөү эшсеһе — элекке һуғыш ветераны Мартин Робинсте бынан биш ай элек Стокгольм Воззваниеһенә ҡултамға йыйнағандары өсөн арестҡа алыныуҙарына ҡаршы протест белдерергә саҡырып мөрәжәғәт иттеләр.

Скоттедаль һәм Робинсҡа 17 ғинуарҙа үткәреләсәк судта председателлек итергә тейешле судья Секстон арестҡа алынған был кешеләрҙе ике йылға төрмәгә ябырға тигән ҡарар сығарырға иғтлаүе тураһында ҡарар иткән дә инде. Суд тикшереүе присяжныйҙар ҡатнашлығынан башҡа алып барыласаҡ.

АҠШ үҙенең хәрби-һауа көстәрен байтаҡ арттыра

НЬЮ-ЙОРК, 23 декабрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствоһы хәбәрсеһенең Бельвилдән (Иллинойс штатынан) хәбәр итеүенә ҡарағанда, АҠШ-тың хәрби һауа көстәре штабы начальнигенең урынбаҫары генерал Туайнинг, Америка хәрби-һауа көстәре личный составының һаны иң яҡын ваҡыт эсендә 917 мең кешегә еткереләсәк, тип белдергән.

Яуаплы редактор урынбаҫары М. Т. САНАЕВА.

КИҪЕП АЛ ҺӘМ ҺАҠЛА!

ҮҘ-ҮҘЕГЕҘҘЕ СТРАХОВАТЬ ИТЕҮ ДОГОВОРЫН ТӨҘӨГӨҘ

ТОРМОШОН ГОССТРАХТА СТРАХОВАТЬ ИТЕП, СТРАХОВАТЬ ИТЕЛЕҮСЕ БИЛДӘЛЕ ЙӘШКӘ ЕТКӘН ВАҠЫТТА, БӘХЕТҺЕҘ ВАҠИҒАНАН ХЕҘМӘТКӘ ҺӘЛӘТЛЕЛЕКТЕ ЮҒАЛТҠАНДА, ҮҘЕН СТРАХОВАТЬ ИТЕҮСЕ ҮЛГӘН ВАҠЫТТА СЕМЬЯҺЫН МАТЕРИАЛЬ ЯҠТАН ТӘЬМИН ИТӘ АЛА

КИҪЕП АЛ ҺӘМ ҺАҠЛА!

ГОССТРАХ СТРАХОВАТЬ ИТЕҮҘЕҢ ТҮБӘНДӘГЕ ТӨРҘӘРЕН ҮТКӘРӘ

ҮҘ-ҮҘЕНДЕ АРАЛАШ СТРАХОВАТЬ ИТЕҮ

Страховать итеүгә 16 йәштән алып 60 йәшкә тиклемге кешеләр ҡабул ителә.

Страховать ителеү договоры алдан врачтың ҡарауы менән 10, 15, 20 йылға, йәки страховать ителгән кеше 50, 55, 60 йәки 75 йәшкә еткәнгә тиклем ваҡытҡа төҙөлә.

Страховать итеү договорын телә-гән суммаға төҙөргә мөмкин.

Үҙ-үҙенде аралаш страховать итеү буйынса Госстрах страховать ителеү срогы тамамланғанға тиклем йәшәгән йәки бәхетһеҙ ваҡиғанан хеҙмәткә һәләтлелекте юғалтҡан ваҡытта — страховать ителеүсенең үҙенә; страховать ителеүсе үлгән ваҡиғала страховой полиста күрһәтелгән кешеләргә страховой сумманы түләй.

Үҙ-үҙенде аралаш страховать итеүҙе пенсияны страховать итеү тураһындағы килешеү менән тулыландырырға мөмкин.

Был килешеү буйынса Госстрах страховать ителеүсе үлгән ваҡиғала, страховой суммаһынан башҡа, пенсияны страховать итеү срогы тамамланғанға тиклем йыл һайын страховой сумманың 10 процентө күләмендә пенсия түләй.

Страховать ителеү договорын төҙөү һәм белешмәләр алыу өсөн Госстрах агентенә йәки район (ҡала) инспекцияһына мөрәжәғәт итегеҙ.

СТРАХОВАТЬ ИТЕЛЕҮ һәм белешмәләр алыу өсөн Госстрах агентенә йәки район (ҡала) инспекцияһына МӨРӘЖӘҒӘТ ИТЕГЕҘ.

Үлеү һәм хеҙмәткә һәләтлелекте юғалтҡан ваҡиғала ғүмерлеккә страховать итеү

Страховать ителеүгә 16 йәштән алып 60 йәшкә тиклемге кешеләр ҡабул ителә. Страховать ителеү договоры сикләнмәгән срокта — ғүмерлеккә төҙөлә. Страховать ителеү договорҙарын теләгән суммаға төҙөргә мөмкин. Страховать ителеү договоры 3 мең һумға тиклем врачтың ҡарауынан башҡа төҙөлә ала.

Ғүмерлеккә страховать ителеү буйынса Госстрах бәхетһеҙ ваҡиғанан хеҙмәткә һәләтлелекте юғалтҡан ваҡытта — страховать ителеүсенең үҙенә; страховать ителеүсе үлгән ваҡиғала — страховой полиста күрһәтелгән кешеләргә страховой сумманы түләй.

Үлеү һәм хеҙмәткә һәләтлелекте юғалтыу ваҡиғаһына страховать итеү

Страховать итеүгә 16 йәштән алып 60 йәшкә тиклемге кешеләр ҡабул ителә.

Страховать ителеү договоры алдан врачтың ҡарауы менән бер йылдан алып 20 йылға тиклем, ләкин страховать ителеүсе 65 йәштән дә артығыраҡ булмаған срокҡа төҙөлә.

Страховать ителеү договорын теләгән суммаға төҙөргә мөмкин.

Страховать ителеүҙең ошо төрө буйынса Госстрах бәхетһеҙ ваҡиғанан хеҙмәткә һәләтлелекте юғалтҡан ваҡытта — страховать ителеүсенең үҙенә; страховать ителеүсе үлгән ваҡиғала — страховой полиста күрһәтелгән кешеләргә страховой сумманы түләй.

Ғүмерҙе аралаш-ябайлаштырып страховать итеү

Страховать итеүгә 16 йәштән алып 60 йәшкә тиклемге кешеләр ҡабул ителә.

Страховать ителеү договорҙары 15 йәки 20 йыл ваҡытҡа тиклем төҙөлә.

Страховать ителеү договоры страховать ителеүсенең страховать ителеү срогына һәм йәшенә ҡарап стандарт полистәр буйынса бер полискә 800 һумдан алып 1200 һумға тиклемге суммаға төҙөлә.

1, 2, 3, 4 йәки 5-әр полис буйынса страховать ителергә мөмкин.

Страховать ителеүҙең ошо төрө буйынса Госстрах страховать ителеү срогы тамамланғанға тиклем йәшәгән һәм бәхетһеҙ ваҡиғанан хеҙмәткә һәләтлелеген юғалтҡан ваҡытта — страховать ителеүсенең үҙенә; страховать ителеүсе үлгән ваҡиғала — страховой полиста күрһәтелгән кешеләргә страховой сумманы түләй.

БӘХЕТҺЕҘ ВАҠИҒАНАН СТРАХОВАТЬ ИТЕҮ

Страховать ителеүгә 16 йәштән алып 70 йәшкә тиклемге кешеләр ҡабул ителә.

Страховать ителеү договоры бер йылдан алып биш йылға тиклемге ваҡытҡа төҙөлә.

Страховать ителеү договорын теләгән суммаға төҙөргә мөмкин.

Госстрах страховой сумманы страховать ителеүсегә тик бәхетһеҙ ваҡиғанан хеҙмәткә һәләтлелеген юғалтҡанда йәки үлеү ваҡиғаһында ғына түләй.

ГОССТРАХ АГЕНТЕН ӨЙӨГӨҘГӘ САҠЫРЫҒЫҘ.

Һәр бер гражданин страхованиеның теләһә ниндәй йәки бер нисә төрөн һайлай ала.

Бөгөн киноларҙа

«Октябрҙә» «НАСРЕТДИН БОХАРАЛА», «Салауатта» — «ЖУКОВСКИЙ». Матросов исемендәге кинола—«СПОРТЛЫ ҠЫШ», «ЯҠТЫ ЮЛ».

Өфө һәм Черниковск ҡалалары ойошмаларының етәкселәре һәм граждандары иғтибарына

Һуңғы ваҡыттарҙа автотранспорттың электр линияларын һәм электр тапшырғыстарҙы боҙоу ваҡиғалары йышайҙы. Был ваҡиғалар промышленноста һәм граждандарҙы электр менән тәьмин итеүҙе боҙоп, ауыр аварияларға килтерәләр.

Транспорт машиналары — автомобилдәрҙең ҡапыл бағаналарға бәрелеп, терәктәрҙе ауҙарыу, проводтарҙы өҙөп ергә, ҡоролмалар өҫтөнә төшереү фактары урын тота. Был хәл кешеләргә һәм малдарға серьез ҡурҡыныс тыуҙыра, шулай уҡ янғын сығыуы ла ихтимал.

«Уфимэнерго» электр селтәрҙәре управлениеһе электр проводтарына ҡағылыу ғына түгел, хатта уға 8-10 метрға яҡынайғанда ла кешеләргә һәм малдарға үлем ҡурҡынысы тыуҙырғанлығын алдан иҫкәртә.

Бер үк ваҡытта электр селтәрҙәре управлениеһе автомашиналары булған бөтә граждандарға һәм ойошмаларға ошоларҙы аңлата: электр менән нормаль тәьмин итеүҙе өҙөүҙә ғәйепле кешеләр суд яуаплылығына тарттырыласаҡтар.

Күңелһеҙ ваҡиғаларҙы һәм электр менән тәьмин итеүҙә өҙөклөктәрҙе булдырмаҫ өсөн, электр тапшырыу линияларында булған бөтә етешһеҙлектәр тураһында 2—88—61, 3—18—96, 3—17—70, 2—76—51 номерлы телефондар аша хәбәр итегеҙ.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл
№ 257 (8714)
27
ДЕКАБРЬ
шаршамбы

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

Башҡорт АССР-ы Верховный Советена һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указынан. (1-се һәм 2-се бит).

А. Носов. — Илде социалистик индустриялаштырыу съезы. (2-се бит).

Н. Ғәлимов. — Өҙерлекһеҙ үткәрелгән занятие. (2-се бит).

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдирҙәренең һәм МТС директорҙарының өлкә кәңәшмәһе. Эрәләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуҙа ауыл хужалығы органдарының кисектергеһеҙ бурысы. (3-сө бит).

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советында. (3-сө бит).

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ. Малдарҙы ҡышлатыу насар ойошторолған. (3-сө бит).

И. Еникеев. — Ситтән тороп уҡыусыларҙың ҡышҡы сессияһын ойошҡан рәүештә үткәрәйек. (3-сө бит).

Ҡытай халыҡ республикаһы сит ил эштәре Министры Чжоу Эн-лайҙың белдереүе. (4-се бит).

Кореялағы ваҡиғалар. (4-се бит).

И. Ниғмәтуллин. — Саңғы ярышы. (4-се бит).

Газеталар һәм журналдар—массаға!

Бынан ярты быуат элек В. И. Ленин, беренсе дөйөм рус марксистик газета «Искраға» нигеҙ һалып, яңы типтағы газетаның бөйөк принциптәрен коллектив пропагандист, коллектив агитатор һәм коллектив ойоштороусы, тип билдәләне. Иптәш Сталин марксистик газета «Искраның» иң яҡшы газета булған грузин социаль демократик газета «Брдзоланың» беренсе номерендәге баш мәҡәләлә былай тип яҙҙы: газета «эшселәр хәрәкәте менән бәйләнгән бөтә һорауҙарға ла асыҡ яуап бирергә, принципиаль мәсьәләләрҙе аңлатырға, көрәштә эшселәр синыфының ролен теоретик яҡтан аңлатырға һәм эшсе осраған һәр бер күренеште фәнни социализм нуры менән яҡтыртырға тейеш».

Гениаль юлбашсылар Ленин менән Сталин күрһәтмәләрен тайпылышһыҙ үтәп, большевистик матбуғат беҙҙең партиябыҙҙың иң үткер, иң көслө ҡоралына әйләнде, уның бөйөк идеяларын пропагандалаусыға, коммунизм төҙөү өсөн көрәштә массаларҙы ойоштороусыға әйләнде.

Совет матбуғаты — хеҙмәтсән массалар менән ныҡлы бәйләнгән һәм уларҙың төп интерестәрен кәүҙәләндереүсе ысын халыҡ матбуғаты ул. Бына шуға күрә лә ул совет халҡының ихлас-ихлас ышанысы, ҡайнар мөхәббәте һәм бөтә тәрән яҡлауы менән файҙалана. Халыҡ беҙҙең матбуғатыбыҙҙың тауышына иғтибар итә. Совет кешеһе газетаны үҙенә эшләргә, уҡырға, йәшәргә, көрәшергә һәм еңергә ярҙам итеүсе иң яҡшы дуҫы, кәңәшсеһе итеп күрә.

Беҙҙең илебеҙҙә матбуғат йылдам үҫә. Советтәр Союзында 7.700-ҙән артығыраҡ газета сыға. Уларҙың тиражы 33 миллион дананан арта. Бөҙҙә йөҙәрләгән журнал баҫылып сыға, уларҙың тиражы шулай уҡ бер нисә миллион тәшкил итә. Үҙәк газеталарҙан тыш, һәр бер республиканың, өлкәнең, һәр бер крайҙың һәм һәр бер райондың тиерлек үҙенең газеталары сыға. Беҙҙең илебеҙҙә газеталар 119 телдә сығалар. Балалар, йәштәр, ҡатын-ҡыҙҙар өсөн махсус газеталар һәм журналдар, шулай уҡ халыҡ хужалығының, фән, техника, искусствоның төрлө тармаҡтары буйынса газеталар һәм журналдар бар. Хеҙмәтсәндәрҙең иң киң ҡатламдарының — эшселәр, колхозсылар, интеллигенцияның политик, культура талаптарын тағы ла тулыраҡ һәм бөтә яҡлап ҡәнәғәтләндереү өсөн бөтә мөмкинлектәр тыуҙырылғандар.

Газета һәм журналдар сығарыуҙың бындай киң ҡоласы тик беҙҙең илебеҙҙә генә, хеҙмәтсәндәр интерестәрендә ысын матбуғат ирке закон менән нығытылған илдә генә мөмкин. Советтарға һайлауҙар кеүек мөһим политик кампаниялар көндәрендә матбуғаттың халыҡ массалары менән өҙлекһеҙ бәйләнеше айырыуса асыҡ күренә. Беҙҙең матбуғатыбыҙ халыҡҡа тоғро хеҙмәт итә. Шуға күрә совет халҡы үҙ матбуғатын юғары баһалай һәм һөйә.

Совет кешеләре үҙ матбуғаты менән сиктән тыш ҡыҙыҡһыналар. Һәм шуға күрә матбуғатты таратыу ғәйәт ҙур политик әһәмиәткә эйә.

Государство әһәмиәтендәге был мөһим бурысты үтәү СССР связь министерствоһына, уның управлениеһе — «Союзпечатҡа» йөкмәтелгән. Союзпечать ҙур эш башҡара. Ләкин шуны билдәләргә кәрәк, Союзпечать органдарының эше тотош алғанда тормошта үҫә барған талаптарын ҡәнәғәтләндермәй. Шуны әйтеү етә, өлкә үҙәктәренән алыҫ торған колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм МТС-тарҙа Союзпечать газета һәм журналдарҙы иркле һатыуҙы ойоштора алмаған. Хатта күп кенә район үҙәктәрендә һәм тимер юл станцияларында Союзпечать периодик матбуғатты асыҡтан-асыҡ һатыуҙы ла ойоштормаған. Күп кенә райондарҙа газета һәм журналдарҙы һатыу буйынса Союзпечаттең газета-журнал киоскылары юҡ.

Шулай итеп, регуляр рәүештә киоскыларҙан газеталар һатып алырға теләүсе күп меңләгән уҡыусылар бындай мөмкинлектән мәхрүм ителгәндәр. Газета һәм журналдар складтарҙа һәм связь конторааларында ятып йыш ҡына уҡыусыға барып етмәйҙәр, бының менән государствоға һәм массаларҙы политик-ағартыу эшенә серьез зыян килтерелә.

«Правда» редакцияһы төрлө ҡалаларҙан һәм ауылдарҙан бик күп хат ала. Был хаттарҙа күп кенә үҙәк газеталарға һәм шулай уҡ әҙәби-художестволы, ҡатын-ҡыҙҙар, балалар һәм медицина журналдарына яҙылырға мөмкинлек булмау тураһында яҙалар. Хаттарҙың байтаҡ авторҙары газеталарҙы уҡыусыға еткереүҙәге һуңлауҙарҙың юл ҡуйылмаҫлылығын дөрөҫ күрһәтәләр.

Халыҡ араһында газета һәм журналдарҙы уңышлы таратыуға, беҙҙең ихлас-ихлас Тыуған илебеҙҙең бөтә мөйөштәрендә лә уҡыусыларға уларҙы йылдам тапшырыуға ҡамасаулыҡ итеүсе бюрократик кәртәләрҙе Связь министерствоһы бөтөрөргә тейеш кеүек ине. Ләкин Связь министерствоһы Союзпечаттең үҙәк управлениеһенең эшенә етәкселекте һәм контролде һуңғы ваҡытҡа тиклем йомшаҡ тормошҡа ашырҙы.

Теләһә ниндәй эштең уңышын кешеләр һәм кадрҙар хәл итәләр. Партия кадрҙарҙы политик һәм эш билдәләре буйынса һайлап алырға өйрәтә. Союзпечаттең күп кенә бүлексәләрендә кадрҙар һайлап алыуҙың был принцибе боҙолдо. Кадрҙар дуҫтарса бәйләнеш буйынса һайлап алындылар. Һөҙөмтәлә, матбуғат таратыу буйынса яуаплы эшкә ҡайһы бер ваҡыттарҙа инициативаһыҙ, эште ойошторорға һәләтле булмаған кешеләр ҡуйылды. Великолукск, Иркутск, Курск, Сталинград өлкәләрендә матбуғат таратыу буйынса эш насар ойошторолған.

Хәҙер бөтә ил буйынса 1951 йылға газета һәм журналдарға подписка үткәрелә. Урындағы партия ойошмаларының бурысы был эште уңышлы үткәреүгә ярҙам итеүҙән тора. Фабрикаларҙа, заводтарҙа, учреждениеларҙа, уҡыу йорттарында, МТС-тарҙа, колхоздарҙа, совхоздарҙа иркле индивидуаль подписка пункттарын күбәрәк асырға кәрәк, шулай уҡ активистарҙы — колхозсыларҙы, комсомолецтарҙы һәм общественный китап таратыусыларҙы газета һәм журналдар таратыуға киңерәк ылыҡтырырға кәрәк. Бөтә почта бүлексәләрендә, связь агентстволарында һәм колхоз почтальондары аша периодик матбуғатты ваҡлап һатыуҙы киң ойоштороу беренсе дәрәжәләге әһәмиәткә эйә булған эш булып тора. Союзпечать район үҙәктәрендә, эре эшселәр поселкаларында, колхоздарҙа, совхоздарҙа һәм тимер юл станцияларында газета, журналдар һәм китаптар һатыу буйынса үҙ киоскыларының селтәрен киңәйтергә тейеш.

Союзпечать органдары матбуғат баҫмаларының яҡшы совет рекламаһы тураһында аҙ хәстәрлек күрәләр. Илебеҙҙә сығыусы күп кенә газеталар һәм журналдар тураһында халыҡ аҙ белә. Һәр бер граждандың илебеҙҙә сығыусы газета һәм журналдар тураһында белһен, подписка шарттары менән танышһын, уны ҡыҙыҡһындырыусы теләһә ниндәй газетаны йәки журналды алдыра алһын өсөн Союзпечать периодик матбуғат тураһында газета, радио тапшырыу аша, махсус плакаттар сығарыу юлы менән киң информация йәйә ала.

Матбуғатты таратыу тураһында хәстәрлек күреү — газета һәм журналдарҙың бөтә эшмәкәрлегенең ҡушымта өлөшө ул. Совет уҡыусыһы — талапсан уҡыусы ул. Газета һәм журналдарҙың редакциялары уҡыусыларҙың әленән-әле үҫә барған талаптарын тағы ла тулыраҡ һәм бөтә яҡлап ҡәнәғәтләндереү тураһында, баҫылып сығарыла торған материалдарҙың тематикаһын киңәйтеү, йөкмәткеһен тәрәнәйтеү һәм әҙәби сифатын яҡшыртыу тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрергә тейештәр.

Газета һәм журналдарҙы уҡыусыларға үҙ ваҡытында тапшырыу ҙур әһәмиәткә эйә. Ләкин шул уҡ ваҡытта мәҫәлән, Ҡаҙағстандың ҡайһы бер райондарында газеталар бик ныҡ һуңлап тапшырылалар. Уҡыусыға ҡайһы бер ваҡыттарҙа газеталарҙы бер юлы бер нисә көн өсөн килтерәләр, ҡайһы бер журналдар күп кенә аҙналарға һуңлап сығалар. Газета һәм журналдарҙың үҙ ваҡытында сығыуы өсөн көрәш, уларҙы үҙ ваҡытында тапшырыу өсөн көрәш мөһим бурыс булып тора.

Газета һәм журналдарҙы масса араһына индереү мәсьәләләре менән көн һайын шөғөлләнеү, Союзпечать органдарының эшенә көн һайын етәкселек итеү, уларҙы квалификациялы кадрҙар менән нығытыу — урындағы партия ойошмаларының бурысы ул. Союздаш республикалар компартияларының үҙәк комитеттәре, край комитеттәре, өлкә комитеттәре урындағы периодик баҫмаларҙың үҙ ваҡытында сығыуын һәм уларҙың уҡыусыға үҙ ваҡытында тапшырылыуын тәьмин итергә бурыслылар.

Матбуғатты таратыу эшенә күберәк иғтибар бирәйек, сөнки матбуғат массаларҙы коммунистик рухта тәрбиәләү һәм коммунизм төҙөүгә уларҙы мобилизациялау өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булып тора.

Газеталар һәм журналдар — массаға!

(«Правда» газетаһының 26 декабрҙәге баш мәҡәләһе).

Күсмә Ҡыҙыл Байраҡ яулап алынды

Стәрлебаш. (Телефон аша). Стәрлебаш МТС-ы тракторҙар ремонтының IV квартал планын срогынан алда арттырып үтәүе өсөн район Советы исполкомының һәм ВКП(б) райкомының күсмә Ҡыҙыл Байрағын яулап алды.

МТС коллективы яңы йыл хөрмәтенә ярышты тағы ла йәйелдереп, IV квартал планынан тыш 5 трактор ремонтларға һүҙ бирҙе.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советена һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указынан

«Башҡорт АССР-ы Верховный Советена һайлауҙар тураһындағы Положениеның» 40 һәм 41-се статьялары нигеҙендә Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумының 1950 йыл 26 декабрь Указы менән общественный ойошмалар һәм хеҙмәтсәндәр обществоларының түбәндәге вәкилдәре составында Башҡорт АССР-ы Верховный Советена һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары раҫланды:

ӨФӨ ҠАЛАҺЫ

1. ФРУНЗЕ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе **Усманов** Әбүбәкир Нуриман улы — Жданов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Набатов** Александр Иванович — телефон аппаратураһы заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Ҡорбанғәлиева** Фәриҙә Фәтхел ҡыҙы — медицина работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Загорский Алексей Захарович — Өфө транспорт һал ағыҙыу конторааһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Игнатович Константин Иванович — ДОСАРМ-дың Жданов район ойошмаһынан;

Михайлова Екатерина Акимовна — Ҡыҙыл Тәре Ирекле Совет Обществоһының Жданов район ойошмаһынан;

Мягков Вениамин Яковлевич — «Башнефтезавод» берекмәһе эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Шакирова Латифа Шакир ҡыҙы — 8-се март исемендәге тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Яфаев Әхмәт Вәлиәхмәт улы — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессор-преподавателдәр составынан, студенттәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

2. ЖДАНОВ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе **Әбләев** Шамил Зәлҡәрнәй улы — Жданов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Усманова** Валентина Георгиевна — Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессор-преподавателдәр составынан, студенттәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Мушкин** Леонид Григорьевич — ДОСАРМ-дың Жданов район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Жухина Алла Януаровна — Ҡыҙыл Тәре Совет Обществоһының Жданов район ойошмаһынан;

Латыпов Ғәлимьян Ғариф улы — Государство банкыһының Башҡортостан конторааһы работниктәренән;

Наурузов Мөхәррәм Таһир улы — Жданов районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Парфенова Юлия Николаевна — финанс-банк работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Простев Николай Ильич — Башҡортостан проект тресы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Урманов Зәфәр Абдулла улы — МТС һәм ер органдары эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

3. СОВЕТ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Савченко** Николай Иванович — Башҡортостан медицина институты профессор-преподавателдәр составынан, студенттәренән һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Моталов** Сәмиғ Хәйретдин улы — Өфөләге киҙе-мамыҡ комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Панасенко** Людмила Ивановна — Ҡыҙыл Тәре Совет Обществоһының Жданов район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Вәлиуллин Фәрит Сабир улы — Жданов районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Гнедков Петр Васильевич — 8-се март исемендәге тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Заһидуллин Зариф Шакир улы — медицина работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Миронова Мария Александровна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Жданов район ойошмаһынан;

Озерная Нина Ильинична — Армияға булышлыҡ итеү ирекле обществоһының Жданов район ойошмаһынан;

Сарикисов Ашот Григорьевич — Жданов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

4. КИРОВ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Чуватин** Анатолий Алексеевич — Киров районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Хәбитов** Хәрәзетдин Ишкилде улы — Социаль тәьминәт министерствоһы работниктәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Ҡадикова** Рабелла Кәрим ҡыҙы — Государство учреждениелары работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Васильева Татьяна Георгиевна — тау промышленносе работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Ғәйнетдинов Раил Шәйхетдин улы — витамин заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рабинович Леонид Михайлович — Республикан туберкулез диспансеры работниктәренән;

Сәитбатталова Шәмсинур Солтан ҡыҙы — потребителдәр обществолары Башҡортостан союзы работниктәренән;

Турков Федор Павлович — радио механика заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Фәттәхетдинов Ғәбдрәхман Хәкимулла улы — политик-ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

5. ОКТЯБРЬСКИЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Ломакин** Павел Андреевич — Киров районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Надиров** Сабир Рәхим улы — театр-художество училищеһенең преподавателдәре һәм студенттәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Пичугина** Нина Александровна — мәктәпкәсә педагогия училищеһенең преподавателдәре һәм студенттәренән.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Вәлиев Әкрәм Мөхәррәм улы — Башҡорт АССР-ы совет яҙыусылары союзынан;

Владимиров Анатолий Корнилович — витамин заводы эшселәре инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Карачурина Маһруй Ғилман ҡыҙы — кабель заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Карабан Андрей Емельянович — тау оборудованиелары заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Пасов Николай Трофимович — 61-се номерлы һаҡлыҡ кассаһы работниктәре коллективынан;

Янова Евдокия Львовна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

6. ГОРЬКИЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Кюкен** Георгий Мартынович — Киров районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Мөхәмәтова** Ғәйнуш Миңлеғайса ҡыҙы — республикалағы клиник больницаның медицина работниктәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Суздалова** Мария Федоровна — һыра заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Бабушкина Антонина Яковлевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Бәдәмшин Әҙеһәм Хәбибулла улы — Башҡорт АССР-ы Коммуналь хужалыҡ министерствоһы работниктәре коллективынан;

Ғафаров Исмәғил Мөхәмәт улы — политик-ағартыу учреждениелары работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан;

Мартынов Владимир Николаевич — тау оборудованиелары заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Поспелов Борис Александрович — кабель заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Уразметова Фатима Хәсән ҡыҙы — витамин заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

7. ЛЕНИН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Ракитин** Афанасий Архипович — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Филиппов** Петр Фирсович — Өфө заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Васильева** Наталья Капитоновна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Бекренев Петр Иванович — Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Кузнецов Николай Иванович — «Фототруд» артеле членддәренән;

Миңлешева Роза Әхәй ҡыҙы — Ленин районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Ниғмәтуллин Рауф Йомабай улы — Өфө заводының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Осипова Анастасия Николаевна — «Башстрой» тресы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ямаева Зәкиә Ғилметдин ҡыҙы — 4-се номерлы балалар тыуҙырыу йортоноң медицина работниктәре коллективынан.

8. СТАЛИН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Усачев** Павел Николаевич — үҙәк телеграф эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Бикшеева** Ҡәүриә Абдулла ҡыҙы — ҡала коммуналь хужалығы бүлеге работниктәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Саҡаева** Нәмилә Шәйбәк ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының Ленин район ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Дунюшкина Клавдия Никитична — яҙыу машиналары заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Карпова Екатерина Сергеевна — Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһының эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ҡаюмов Афзал Ғәли улы — «Горжилкоммунстрой» тресы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Латипов Мөғәллим Мөхәммәт улы — Ворошилов исемендәге аяҡ кейемдәре тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Митин Александр Прокопьевич — электро-техник заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Рәхимова Зәкиә Хәкимьян ҡыҙы — Өфө заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

9. НИЖЕГОРОДКА ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Нурғәлиев** Камилъян Әүхәҙир улы — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Колесникова** Зинаида Ивановна — Ширпотреб фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Нафиков** Асрай Сәрүәр улы — Государство хеҙмәт резервтәре министерствоһының теруправлениеһе работниктәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Баиков Сәит Ҡорбанғәли улы — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Ғималова Мәрйәм Ғилметдин ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының ҡала ойошмаһынан;

Журавлева Раиса Петровна — Көнбайыш Урал геологоуправлениеһе инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ишмаева Сәйҙә Ниғмәтъян ҡыҙы — электр оборудованиелары заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Карачурин Фәрүәз Ғәзетдин улы — электр оборудованиелары заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Сәитов Айрат Әхмәт улы — электротехник заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

10. ЗАТОН ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Тверянов** Иван Михайлович — электромеханик техникумы преподавателдәре һәм студенттәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Медведев** Николай Федосеевич — Геологоуправлениеһе работниктәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Аппаров** Нурғәли Сәйетгәли улы — Өфө заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Вәлиәхмәтов Фаҙыл Вәлиәхмәт улы — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Гусева Елизавета Матвеевна — Ленин районы коммунистик йәштәр союзы ойошмаһынан;

Кәримов Нуриман Әхмәткәрим улы — электротехник заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мартынова Антонина Федосеевна — Ленин районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Мирғәлиева Мәрйәм Фәттәх ҡыҙы — электротехник заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Магазова Нәсимә Хәлит ҡыҙы — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ Союзының Ленин район ойошмаһынан.

11. ТИМЕР ЮЛ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Степанов** Александр Николаевич — Өфө тимер юлы проводниктәре резервы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Снегирева** Вера Ивановна — тимер юл больницаһы работниктәре коллективынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Савченко** Мария Васильевна — һығылмалы валдар заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Боброва Анна Григорьевна — башланғыс һәм урта мәктәп работниктәре профессиональ союзының район ойошмаһынан;

Ғатауллин Ғиниәтулла Нәби улы — һығылмалы валдар заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Генатуллина Мария Захаровна — 3-сө номерлы тегеү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Зиннәтуллин Шәрифъян Зиннәтулла улы — Молотов районы коммунистик партия ойошмаһынан;

Лоҡманов Иҙиәт Хәнәфи улы — Өфө тимер юл управлениеһе эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Новов Семен Васильевич — химия промышленносе заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

12. МОЛОТОВ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Брагин** Николай Тимофеевич — Молотов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Абдуллин** Әнүәр Абдулла улы — юлдың Аҡиҙел техник участкаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Кочемасова** Наталья Сергеевна — Башнефтепромстрой эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы членддәре:

Афанасьев Виктор Никитович — Өфө станцияһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Еникеев Хәсән Шәймөхәмәт улы — Өфө тимер юлы управлениеһе инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Новиков Яков Викторович — Өфө станцияһының кондукторҙар резервы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мортазина Зоя Васильевна — 5-се номерлы һөнәрселек училищеһе эшселәре, хеҙмәткәрҙәре һәм преподавателдәренән;

Урманова Гөлəндәм Риҙуан ҡыҙы — психиатрик больница врачтары, хеҙмәткәрҙәре һәм эшселәренән;

Хәмитьянов Мәғәсүм Хәмитьян улы — сей үләсен тәрәү фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

(Аҙағы 2-се биттә).

Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Округ һайлау комиссиялары составын раҫлау тураһында

Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумы Указынан

(Аҙағы. Башы 1-се биттә).

13. ВОЛОДАРСКИЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ.

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Цыпин Владимир Петрович** — Молотов районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Фортунатов Владимир Владимирович** — кала доҫтоҙы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Власова Мария Александровна** — он тартыу промышленносе һәм элеваторҙар работниктәре профессиональ союзының өлкә ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы члендары:

Әбдрахманова Рауфа Хәлил ҡыҙы — авиацион институтының профессор-преподавателдәр составы, студенттәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Белоглазова Лидия Андреевна — 1-се номерлы икмәк комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Башаров Хәйретдин Бәшир улы — эштәр начальниге управлениеһе эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Ипатова Зоя Дмитриевна — авиацион институтының профессор-преподавателдәр составы, студенттәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Нәжмуллин Ниәҙулла Сибәғәт улы — паровоз ремонтлау заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Тимерғәзин Мөхәмәтйән Байғазы улы — төҙөлөш эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

14. ЗАВОДСКОЙ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ.

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Кальметьев Өхәәф Хәбибулла улы** — тимер юл техникумы преподавателдәре, эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәре коллективенән.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Потапов Николай Николаевич** — тимер юл транспорты работниктәре профсоюз ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Соколова Мария Алексеевна** — Өфө станцияһы ресторанаы эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы члендары:

Ғәлимьянов Ғәлимхан Ғәлимьян улы — Өфө пристане эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Гафарова Вафа Баймөхәмәт ҡыҙы — тамыҡ-мыҫырҫаҡ фабрикаһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Лукьянова Мария Трофимовна — Өфө паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Мостаева Мөәммә Хәбиб ҡыҙы — 1-се номерлы икмәк комбинаты эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Хәйруллин Хәбибулла Ғәбәйҙулла улы — паровоз ремонтлау заводы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Чинаряева Валентина Ивановна — 2-се номерлы тимер юл мәктәбе уҡытыусылары һәм хеҙмәткәрҙәренән.

15. ДИМ ҺАЙЛАУ ОКРУГЫ.

Округ һайлау комиссияһы председателе — **Маторин Владимир Викторович** — Дим районы коммунистик партия ойошмаһынан.

Округ һайлау комиссияһы председателенең урынбаҫары — **Мөхәмәдиев Мирҙарифйән Хәмәтйәр улы** — тимер юлдың Өфө бүлексәһе эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы секретаре — **Гордымова Вера Ивановна** — Дим станцияһы кондукторҙар резерве эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Округ һайлау комиссияһы члендары:

Дильмөхәмәтов Ризаль Әлмөхәмәт улы — Дим станцияһы кондукторҙар резерве эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Колина Елизавета Яковлевна — тимер юлдың 38-се номерлы урта мәктәбе уҡытыусылары һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Лунин Сергей Иванович — 147-се номерлы ... эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Малишевская Вера Дмитриевна — Дим станцияһы паровоз депоһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән;

Милина Антонина Ивановна — Дим станцияһы больницаһы работниктәре коллективенан;

Подкопаев Кондратий Михайлович — Дим тимер юл станцияһы эшселәре, инженер-техник работниктәре һәм хеҙмәткәрҙәренән.

Әҙерлекһеҙ үткәрелгән занятие

Иптәш Мозафаров, бер айлыҡ пропагандистәр курсында уҡып ҡайтҡас, «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү түңәрәгенә етәксе итеп билдәләнгән. Был түңәрәк ВКП(б) тарихенең Октябрь революцияһына тиклемге өлөрөн өйрәнә. Түңәрәккә һигеҙ коммунист йөрөй.

Ләкин иптәш Мозафаров пропагандистең ҙур яуаплылығын аңлап еткермәй. Ул занятиеләргә әҙерләнмәйенсә килә. Тыңлаусыларҙан үтелгән материалды төплө үҙләштереүҙе талап итмәй. Коммунистәр алдына тик тарихи фактыларҙы ғына хәтерҙә тотоу бурысын ҡуйып, большевизмдең теорияһын һәм тактикаһын тәрән итеп аңлатмай.

Беҙ ҡатнашҡан нәүбәттәге занятие сәғәт киске 8-ҙә башланырға тейеш ине. Ләкин был ваҡытҡа бер кем дә килеп етмәне. Тыңлаусылар һуңланылар: ВКП(б) членлегенә кандидат иптәш Хәйретдинов сәғәт ярымға һуңлап килде. Өхмәтшин, Ғәлләмов һәм Шакиров иптәштәр бер нинди сәбәпһеҙ килмәй ҡалдылар. Бер генә тыңлаусының да конспекте юҡ ине.

«Красная Башкирия» колхозы партия ойошмаһы эргәһендә ойошторолған түңәрәктең занятиеһе бына шулай башланды. Пропагандист иптәш Мозафаров үтелгән материалды ҡабатлап торманы, шунда уҡ яңы темаға күсте. Ул, түңәрәктә бишенсе тапҡыр занятие үткәрһә лә, тик өсөнсө тема материалдарын ғына һөйләй башланы. Иптәш Мозафаров һүҙгә керешеп: «... Владимир Ильич Ленин Самараға килгәс, әлеккән ойошторолған марксистик түңәрәктәрҙә эшләй башланы» тине. Ул тәүге һүҙендә үк тарихи фактыны боҙоп, хата аңлатты. Сөнки «ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсында» «Ленин Самараға күскәс, уның тирәһендә тиҙ арала Самара марксистәренең беренсе түңәрәге ойошто», тип әйтелә. Тимәк, Самарала Ленин килгәнгә тиклем бер нинди ҙә марксистик түңәрәктәр булмаған.

Артабан ул түңәрәк занятиеләренә йөрөүсе коммунистарға **пропаганда** менән **агитация** араһындағы айырманы ла аңлатып бирә алманы. **Экономик** талаптарҙы **политик** талаптар менән бутап һөйләне. «Ленин «экономистарҙы», — тине пропагандист, — тик Россияның бөтә завод һәм фабрикаларында берҙәм рәүештә забастовкалар башланғанда ғына политик талаптарҙы тормошҡа ашырыу мөмкинлеген иҫбат итеп ҡыйратты». Пропагандист, «Петербургтағы «Эшселәр синыфын азат итеү өсөн көрәш союзы», Ленин етәкселеге аҫтында, Россияла беренсе булараҡ **социализмды эшселәр хәрәкәте менән берга ҡушыуҙы** тормошҡа ашыра башлауын», айырыуса һыҙыҡ өҫтөнә алып аңлатманы.

Иптәш Мозафаров беренсе главаның өсөнсө һәм дүртенсе бүлектәрен һөйләп бөттә лә, һорауҙарға күсте. Коммунист иптәш Ғәлимовтан ул:

— Лениндең «Халыҡ дуҫтары» нәмә ул һәм улар социал-демократтарға ҡаршы нисек һуғышалар?» тигән китабының әһәмиәте нимәлә тора? — тип һораны.

Иптәш Ғәлимов был һорауға яуап биреү түгел, хатта һорауҙың үҙен дә аңламаны. Сөнки пропагандист был китап тураһында тыңлаусыларға бер нимә лә һөйләмәне. Ә партия ойошмаһы секретаре иптәш Хоҙайбирҙин бирелгән һәр бер һорауға «хәтеремдә ҡалмаған», тип кенә яуап биреп ултырҙы.

Пропагандист үтелгән занятиеға йомғаҡ яһап торманы, «занятие тамамланды» тине лә ҡуйҙы.

Бына шулай үтте әҙерләнелмәгән занятие. Бынан тыңлаусыларҙан бер кем дә ҡәнәғәтләнмәне.

Иптәш Мозафаров ВКП(б) тарихенең беренсе главаһын өйрәнгәндә тәҡдим ителгән әҙәбиәтте үҙе лә уҡымағанлығын әйтте. Китаптар юҡлығына һылтанды ул.

Ә түңәрәккә йөрөүсе колхоз коммунистәре В. И. Лениндең революцион эшмәкәрлегенең башланыуын, Ленинсе «Көрәш союзының» ролен һәм әһәмиәтен, Лениндең «Халыҡ дуҫтары» нимә ул» тигән китабындағы төп һығымталарҙы, туҡһанынсы йылдарҙағы народниктарҙың реакцион ролен һәм Лениндең народниктарҙы ҡыйратыуҙағы бөйөк хеҙмәтен ҡәнәғәтләнерлек үҙләштерә алманылар.

ВКП(б)-ның Мәсетле район комитетында партия мәғарифе секторында уҡыуҙарҙың партияның күп кенә түбән ойошмаларында шулай насар барғанлығын беләләр. Ләкин райкомдың пропаганда һәм агитация бүлеге (мөдире иптәш Миңлебаев) партия уҡыуҙары менән конкрет етәкселек итмәй, түңәрәктәрҙең һәм политик мәктәптәрҙең занятиеләрендә райком работниктәре бик һирәк ҡатнашалар. Бына шул арҡала түңәрәктәрҙең һәм политик мәктәптәрҙең занятиеләре күп кенә урындарҙа әҙерлекһеҙ, идея яғынан түбән кимәлдә үткәрелә.

Нур Ғәлимов.

(Үҙ хәбәрсебеҙ).

„ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын" өйрәнеүселәргә ярҙамға

Илде социалистик индустриялаштырыу съезы

Бынан 25 йыл элек, 1925 йылдың 18—31 декабрендә, большевиктәр партияһының XIV съезы булып үтте. Ул ВКП(б) тарихенә социалистик индустриялаштырыу съезы булып инде.

Съездың көн тәртибендә партия үҙәк органдарының отчеттары, профсоюздарҙың һәм комсомолдың эше, партия уставына үҙгәрештәр индереү һәм башҡа мәсьәләләр торҙо.

Съезд совет илә үҫешенең бороллош моментында, империалистик һәм граждандар һуғышы тарафынан емерелгән промышленность һәм ауыл хужалығын аяҡҡа баҫтырыу тамамланып килгән һәм большевиктәр партияһы бөтә халыҡ хужалығын социализм нигеҙендә үҙгәртеп ҡороуҙың тарихи бурысын тормошҡа ашырыуға башланған саҡта йыйылды.

Съезд алдынан, 1925 йылдың 7 ноябрендә, иптәш Сталин 1925 йылды беҙҙең революциябыҙҙың үҫешендә бороллош моменте итеп ҡарап, уны 1917 йыл менән сағыштырҙы. Был йылдар араһында ғәйәт ҙур айырма булыуға ҡарамаҫтан, тип күрһәтте иптәш Сталин, уларҙа дөйөм бер һыҙат бар, ул «шунан тора: был осорҙарҙың икеһе лә беҙҙең революциябыҙ үҫешендәге бороллош моментен сағылдыра. Ул ваҡытта, 1917 йылда, буржуазия властенан пролетариат властенә күсеүгә өлгәшеү тураһында һүҙ барҙы. Хәҙер, 1925 йылда, тотош алғанда социалистик экономика тип аталырлыҡ булмаған хәҙерге экономиканан социалистик экономикаға, социалистик общественың материаль нигеҙе булып хеҙмәт итергә тейешле экономикаға күсеү тураһында һүҙ бара» (И. Сталин, Әҫәрҙәр, VII том, 252-се бит).

1917 йылдың октябрендә эшселәр синыфы, үҙенең политик диктатураһын урынлаштырып, капитализмде **политик** яҡтан еңде. 1925 йылда төп бурыс бөтә ил буйынса социалистик хужалыҡ төҙөүҙе йәйелдергән, һәм шуның менән капитализмде **экономик** яҡтан да тамам еңеүгә өлгәшеүҙән тора ине.

Съезд партия эсендәге көсөркәнешле обстановкала үтте. Большевиктәр партияһының һәм совет халҡының иң яуыз дошмандары — троцкистәр-зиновьевселәр — съезда партияның генеральный линияһына ҡаршы, илде индустриялаштырыуға ҡаршы сыҡтылар. Троцкисе-зиновьевселәрҙең хужалыҡ «планы» беҙҙең илебеҙҙе донъя капитализменең аграр ҡушымтаһына әүерелдереүгә, СССР-ҙа капитализмде реставрациялауға ҡайтып ҡала ине. Съезд оппозиционерҙарҙың был капитулянтлыҡ планын ҡырҡа кире ҡаҡты, Үҙәк Комитеттең политик һәм ойоштороу линияһын хупланы һәм партияның илде социалистик индустриялаштырыуға булған генераль күрһәтмәһен раҫланы.

* * *

Үҙәк Комитеттең политик отчеты менән съезда иптәш Сталин сығыш яһаны. Иптәш Сталиндең был докладыы марксизм-ленинизм хазинаһына яңы күренекле вклад, СССР-ҙа социализм төҙөү өсөн көрәштә программа документе булды.

Иптәш Сталин үҙенең докладында халыҡ-ара хәлгә тәрән марксистик анализ яһаны. Тышҡы мөнәсәбәттәр өлкәһендә иң мөһим ваҡиға булып шул тора, тип күрһәтте ул, — «беҙҙең социализм төҙөүсе илебеҙ менән капиталистик донъя илдәре араһында бер ни тиклем көстәрҙең ваҡытлыса тигеҙлеге урынлашты» (Әҫәрҙәр, VII том, 261-се бит). Көстәрҙең был ваҡытлы тигеҙлеге тыныс хеҙмәттең тотош бер осорон, СССР менән капитализм илдәре араһында «үҙ-ара тыныс йәшәү» полосаһын асты. Был тигеҙлектең нигеҙендә, бер яҡтан, донъя капитализменең эсеэ йомшаҡлығы, икенсе яҡтан — Советтар Союзы көстәренең тайпылышһыҙ үҫеүе, хеҙмәтсәндәрҙең революцион хәрәкәттәренең үҫеүе ята ине.

Иптәш Сталин, капитализмдең ваҡытлыса бер ни тиклем стабилизацияһы башланды, тип күрһәтте. Был стабилизация шунан ғибарәт: капиталистик илдәр һуғыштан һуңғы хужалыҡ кризисенән сығa һәм үҙҙәренең производствоһын һуғышҡа тиклемге кимәлгә яҡынайта алдылар. Был стабилизация тағы ла шунда кәүҙәләнде: империалистәр, уң социалистәрҙең актив ярҙамында, капиталистик илдәрҙәге революцион хәрәкәтте баҫтыра алдылар һәм Көнбайыш Европала революцияның ваҡытлыса артҡа сигенеүе, капитализмға киләсәктә тыҫым яһау өсөн революцион көстәрҙе туплау осоро башланды.

Капитализмдең был стабилизацияһы ваҡытлы һәм «серек ерлектә үҫкән» стабилизация ине. Ул капитализмдең ҡаршылыҡтарын бөтөрмәне генә түгел, бәлки уларҙы тәрәнәйтте һәм киҫкенләштерҙе. Был ҡотолғоһоҙ рәүештә кризистарға һәм һуғыштарға алып килде, стабилизацияны емерҙе.

Иптәш Сталин үҙенең докладында бөтә донъялағы революцион хәрәкәттең характерына һәм перспективаларына тәрән анализ яһаны. Ул бөтә илдәрҙә һәм бигерәк тә халыҡ революцияһының көстәре иҫәпһеҙ-хисапһыҙ булған Ҡытайҙа киң һәм ҡеүәтле революцион хәрәкәттең ҡотолғоһоҙ булыуын күрһәтте. Иптәш Сталиндең был гениаль алдан күреүе тулыһынса һәм тотошлайы менән аҡланды. Коммунистәр партияһы етәкселегендә ҡытай халҡы революцияла еңеп сыҡты һәм халыҡ республикаһын төҙөнө. Иптәш Сталин, империалистик һуғыш уты тоҡандырыусыларҙы фаш итеп, бөтә асыҡлыҡ менән Совет государствоһының тышҡы политикаһын аңлатып бирҙе, был политиканың нигеҙен тыныслыҡ өсөн көрәш тәшкил итә, тип һыҙыҡ өҫтөнә алды. Советтәр Союзы үҙенең тыныслыҡ һөйөүсе тышҡы политикаһын тайпылышһыҙ рәүештә үткәрҙе һәм үткәреп килә, үҙ тирәһенә бөтә тыныслыҡ яҡлаусыларҙы туплай.

* * *

Иптәш Сталин үҙенең докладында Советтәр Союзының политик һәм хужалыҡ ҡеүәте үҫешенең асыҡ картинаһын һүрәтләп бирҙе. Беҙҙең илебеҙҙең промышленносе һәм ауыл хужалығы, совет хужалыҡ системаһының капиталистик системаға ҡарағанда өҫтөн булыуы арҡаһында, бик тиҙ аяҡҡа баҫтырылды һәм һуғышҡа тиклемге кимәлгә яҡынлашты. 1924 — 1925 йылдарҙа уҡ инде СССР-ҙың эре промышленносе һуғышҡа тиклемге кимәлдең 75 процентына, ә ауыл хужалығы 87 процентына өлгәште. Капиталь төҙөлеш киң йәйелдерелде, илде электрләштереү планы уңышлы рәүештә үтәлде. Халыҡ хужалығында социалистик секторҙың удель ауырлығы тайпылышһыҙ үҫте, 1924—1925 йылдарҙа промышленноста 79,3 процентҡа һәм эске тауар әйләнешендә 74,7 процентҡа етте. Беҙҙең илебеҙ хеҙмәтсәндәренең материаль хәле байтаҡ яҡшырҙы. Хужалыҡ күтәрелеше һәм материаль хәлдең яҡшырыуы нигеҙендә массаның политик активлеге артты. Быларҙың бөтәһе лә СССР-ҙың политик ҡеүәтенең үҫеүенә, пролетариат диктатураһының ныҡыуына, большевиктәр партияһы авторитетенең күтәрелеүенә, Советтәр Союзының халыҡ-ара хәленең нығыныуына килтерҙе.

Иптәш Сталин партияны, бөтә хеҙмәтсәндәрҙе был өлгәшелгәндәр менән тынысланмаҫҡа саҡырҙы. Социализм төҙөүсе ил өсөн һуғышҡа тиклемге кимәлгә генә өлгәшеү һис тә етерлек түгел ине. Сөнки ул кимәл артта ҡалған аграр илдең кимәле ине. 1924—1925 йылдарҙа илдәге бөтә продукцияның өстән ике өлөшөн ауыл хужалығы һәм бары тик өстән бер өлөшөн промышленность бирҙе. Беҙҙең промышленносебеҙ ул ваҡытта һуғышҡа тиклемге кимәлгә яҡынлашһа ла, ул иҫке заводтар һәм фабрикалар менән, уларҙың иҫке артта ҡалған техникаһы менән эш күрҙе. Промышленноста эре машиналар төҙөү заводтары юҡ ине. Халыҡ хужалығының артабан үҫеше ауыр индустрияның артталығына килеп терәлде. Социализм төҙөү һәм беҙҙең илебеҙҙең бойондороҡһоҙлоғон тәьмин итеү интересттәре промышленностең бөтә яҡлап үҫеүен талап итте.

Иптәш Сталин илде социалистик индустриялаштырыу, беҙҙең илебеҙҙе аграр илдән капиталистик илдәрҙән бойондороҡһоҙ булған индустриаль илгә әүерелдереү бурысын бөтә тулылығы менән ҡуйҙы.

«Беҙҙең илебеҙҙе аграр илдән кәрәкле оборудованиеларҙы үҙ көсө менән етештереүгә һәләтле булған индустриаль илгә әүерелдерергә — беҙҙең генеральный линиябыҙҙың асылы, нигеҙе бына шунан тора» (И. Сталин. Әҫәрҙәр, VII том, 355-се бит).

Иптәш Сталин илде индустриялаштырыуҙың, социалистик экономика төҙөүҙең тарихи бурысын күтәреп, Лениндең бер илдә социализм төҙөү мөмкинлеге тураһындағы учениеһенән сығып эш итте. Ул был ленинсе учениене артабан үҫтереп, троцкистәрҙең капитулянтлыҡ планын тар-мар итте һәм СССР-ҙың эшселәр синыфы һәм крәҫтиәндәре социалистик общество төҙөй алалар, тип фәнни иҫбат итте. Беҙҙең илебеҙҙә социализм төҙөүгә булған был ленинсе-сталинсе установканы партияның XIV конференцияһы (1925 йылдың апреле) партияның бөтә коммунистәр өсөн мәжбүри булған законы итеп раҫланы. Партияның XIV съезы Үҙәк Комитеттең отчет докладыы буйынса ҡабул ителгән резолюцияһында бер көнөлдән былай тип яҙҙы: «Экономик төҙөлеш өлкәһендә съезд беҙҙең илебеҙҙә, пролетариат диктатураһы илендә» тулы социалистик общество төҙөү өсөн кәрәкле булған бөтә нәмәләр бар» (Ленин) тигәндән сығып эш итә. Съезд, СССР-ҙа социалистик төҙөлештең еңеүе өсөн көрәш беҙҙең партиябыҙҙың төп бурысы булып тора, тип иҫәпләй» («ВКП(б) резолюцияларҙа», II киҫәк, 49-сы бит). Социалистик индустриялаштырыуҙы үткәреү СССР-ҙа социализмдең еңеүен тәьмин итте, беҙҙең илебеҙҙең оборонаға һәләтлелеген нығытты, Советтәр Союзын капиталистик илдәрҙән экономик яҡтан бойондороҡһоҙ булған илгә әүерелдерҙе.

Илде социалистик индустриялаштырыуҙың бурысы промышленностең беҙҙең илебеҙҙә бығаса булмаған бик күп яңы тармаҡтарын төҙөүҙән тора ине. Машиналар төҙөү, станоктар төҙөү, автомобиль, металлургия, химия заводтарын яңынан төҙөргә, металл, күмер, электр энергияһы сығарыуҙы арттырырға кәрәк ине. Беҙҙең илебеҙҙең оборонаға һәләтлелеген тәьмин итеү өсөн оборона промышленносен булдырыу талап ителде. Ауыл хужалығын социалистик үҙгәртеп ҡороу өсөн трактор заводтары, хәҙерге заман ауыл хужалығы машиналары заводтары төҙөргә кәрәк ине. Тимәк, етештереү средстволары эшләп сығарыу социалистик индустриялаштырыуҙың нигеҙе булып торҙо.

Иптәш Сталин индустриялаштырыуҙың совет методы индустриялаштырыуҙың капиталистик методынан тамырынан алып айырыла, тип күрһәтте. Капиталистик илдәрҙә индустриялаштырыу, ғәҙәттә, еңел промышленностан башлана. Сөнки еңел промышленносҡа аҙыраҡ средство һалыу талап ителә, капитал тиҙерәк әйләнә һәм файҙа алыу ауыр промышленностағыға ҡарағанда, еңелерәк эш булып тора. Бары тик оҙаҡ ваҡыт үткәндән һуң ғына, еңел промышленность күберәк табыш туплағас ҡына, ауыр промышленностең нәүбәте етә. Был, бер нисә ун йыл талап итеүсе оҙаҡ процесс булып тора. Большевиктәр партияһы бындай юлға баҫа алманы.

«Партия һуғыштың яҡынлашып килеүен, илде һаҡлау ауыр индустриянан башҡа мөмкин түгеллеген, ауыр индустрияны үҫтереүгә тиҙерәк тотонорға кәрәклеген, был эштә һуңға ҡалыу — отолоу тигән һүҙ икәнен белә ине, — тине иптәш Сталин. — Партия Лениндең: ауыр индустрия булмағанда илдең бойондороҡһоҙлоғон һаҡлап ҡалыу мөмкин түгел, унан башҡа совет ҡоролошоноң һәләк булыуы мөмкин, тигән һүҙҙәрен хәтерҙә тота ине» (И. Сталин. 1946 йылдың 9 февралендә һөйләгән телмәр).

Коммунистәр партияһы илде индустриялаштырыу эшен ауыр индустрияны үҫтереүҙән башланы. Индустриялаштырыу эше ғәйәт ҙур күләмдә капитал һалыуҙы талап итте. Иптәш Сталин ауыр индустрияны үҫтереү өсөн социалистик накоплениенең сығанаҡтарын күрһәтте һәм илде индустриялаштырыуҙың йылдам темптары кәрәклеген иҫбат итте.

Социалистик индустриялаштырыу капиталистик индустриялаштырыуҙан тамырынан алып тағы ла шуның менән айырылды: капиталистик индустриялаштырыу капиталистәрҙең хакимлеген көсәйтте, эшһеҙлекте һәм хеҙмәтсәндәрҙең хәйерселеген үҫтерҙе, ә социалистик индустриялаштырыу хеҙмәтсәндәрҙең интересттәренә яуап бирҙе, хеҙмәтсәндәрҙең материаль хәлдәрен яҡшыртыуҙы һәм капиталистик элементтарҙы бөтөрөүҙе тәьмин итте.

Съезда партияның генеральный линияһына ҡаршы партияның һәм халыҡтың дошмандары — зиновьевселәр сыҡтылар. Индустриялаштырыуҙың сталинсе планына ҡаршы улар буржуаз планды ҡуйҙылар. Был план буйынса СССР аграр ил булып ҡалырға, сырье һәм аҙыҡ-түлек кенә етештерергә һәм машиналарҙы, оборудованиеларҙы сит илдәрҙән индерергә тейеш ине. Был беҙҙең илебеҙҙе капиталистик донъяның аграр ҡушымтаһына әүерелдереү, беҙҙең илебеҙҙә капитализмде аяҡҡа баҫтырыу планы ине.

Съезд троцкисе-зиновьевселәрҙең реставраторлыҡ планын ҡырҡа кире ҡаҡты һәм илде индустриялаштырыуҙың сталинсе планын бер көнөлдән раҫланы. Съезд үҙенең ҡарарында, экономик төҙөлештә СССР-ҙы машина һәм оборудованиеларҙы сит илдәрҙән индереүсе илдән машина һәм оборудованиеларҙы етештереүсе илгә әүерелдереү бурысынан сығып алып барырға кәрәклеген күрһәтте.

Иптәш Сталин үҙенең съезда һөйләгән докладында, эшселәр синыфының крәҫтиәндәрҙең төп массаһы — урта хәлләләр менән ныҡлы союзы социалистик төҙөлештә партияның мөһим бурысы булып тора, тип айырыуса һыҙыҡ өҫтөнә алды. Тап бына шундай союз, эшселәр синыфының етәкселегендә, СССР-ҙа социализмдең еңеүен тәьмин итте. Был союзды тағы ла ныҡытыу өсөн партия крәҫтиәндәр мәсьәләһе буйынса ике тайпылышҡа ҡаршы килешмәүсән көрәш алып барырға тейеш ине. Беренсе тайпылыш кулак ҡурҡынысын баһаламауҙан һәм кесерәйтеүҙән торҙо. Ул бухаринсе «байығығыҙ» тигән лозунгыла асыҡ кәүҙәләнеш тапты һәм кулактарҙы үҫтереүгә саҡырыуҙы аңлатты. Икенсе тайпылыш кулактарҙан ҡурҡыуҙан, урта хәлле крәҫтиәндең ролен баһаламауҙан торҙо. Иптәш Сталин был тайпылыштарҙың ҡурҡыныслы булыуын, әгәр был тайпылыштар үҫеп китә алһалар, уларҙың социалистик төҙөлеш эшен тарҡатыуға һәм һәләк итеүгә һәләтле булыуҙарын күрһәтте. Иптәш Сталин етәкселегендә большевиктәр партияһы был ике тайпылышты ла тар-мар итте һәм үҙенең берҙәмлеген тағы ла ныҡытты, эшселәр синыфының хеҙмәтсән крәҫтиәндәр менән ныҡлы союзын тәьмин итте.

Троцкисе-зиновьевселәрҙең НЭП-ты сигенеү, капиталистик элементтарға уступка яһау тип раҫлауҙарына иптәш Сталин ҡырҡа отпор бирҙе. Был һөйләнеүҙәр беҙҙең илебеҙҙә капитализмде аяҡҡа баҫтырыу линияһы менән тулыһынса бәйләнгәйне. Иптәш Сталин НЭП тураһындағы ленинсе учениене яҡланы ғына түгел, бәлки уны артабан үҫтерҙе, яңы экономик политиканың берҙән-бер дөрөҫ политика булыуын, уның синыфтарҙы бөтөрөүгә, беҙҙең халыҡ хужалығыбыҙҙың социалистик нигеҙен төҙөүгә нигеҙләнгән политика булыуын раҫланы. Партия, социализмдең еңеүе интересттәрендә НЭП-ты индереп, капиталистик элементтарға түгел, ә эшселәр синыфының хеҙмәтсән крәҫтиәндәрҙең төп массаһы менән союзын нығытыу өсөн урта хәлле крәҫтиәндәргә уступка яһаны. Иптәш Сталин үҙенең съезда һөйләгән йомғаҡлау һүҙендә НЭП-ҡа класслыҡ билдәләү бирҙе. Шулай уҡ иптәш Сталин зиновьевселәрҙең, йәнәһе, беҙҙең государство предприятиеларебеҙ социалистик предприятие түгелдәр тигән троцкисе раҫлауҙарын аҙағына тиклем фашланы.

Съезд профсоюздарҙың һәм комсомолдың эшен социалистик индустриялаштырыу өсөн, СССР-ҙа социализм төҙөү өсөн көрәшкә актив ҡатнашыу рухында үҙгәртеп ҡороу тураһында киңәйтелгән ҡарар ҡабул итте. Съезд партияның яңы Уставын ҡабул итте һәм беҙҙең партиябыҙҙы Бөтә Союз коммунистәр (большевиктәр) партияһы — ВКП(б) тип исемләүҙе раҫланы.

* * *

Иптәш Сталин, XIV съездың эшенә йомғаҡ яһап, былай тип яҙҙы: «ВКП(б)-ның XIV съезының тарихи әһәмиәте шунан тора, ул «яңы оппозицияның» хаталарын тамырҙарына тиклем асып бирә белде, уның ышанмаусылығын һәм һыҡраныуын ситкә алып ташланы, социализм өсөн артабан көрәш юлын асыҡ һәм аныҡ итеп билдәләне, партияға еңеү перспективаһын бирҙе һәм шуның менән пролетариатты социализм төҙөлөшөнең еңәсәгенә емерелмәҫ ышаныс менән ҡоралландырҙы» (И. Сталин, «Ленинизм мәсьәләләре», 156-сы бит).

XIV съездың тарихи ҡарарҙары һәм социализм төҙөүҙең сталинсе программаһы менән ҡоралланған большевиктәр партияһы беҙҙең илебеҙҙең хеҙмәтсәндәрен индустриялаштырыуҙың гигант планын үтәүгә мобилизацияланы. Сталинсе биш йыллыҡтар йылдарында ҙур масштабтарҙа промышленностең яңы тармаҡтары барлыҡҡа килде. 1940 йылда уҡ инде эре промышленность продукцияһы, 1913 йылға сағыштырғанда, 12 тапҡыр самаһына артты. Шул уҡ ваҡыт эсендә машиналар төҙөү промышленносенең продукцияһы 45 тапҡырға, электр энергияһы етештереү 25 тапҡырға, суйын иретеү 4 тапҡырға, күмер сығарыу 5,5 тапҡырға артты.

«Етештереүҙең бығаса булмаған шундай үҫеүен илдең артталыҡтан прогресҡа табан ябай һәм ғәҙәттәге үҫеше тип иҫәпләп булмай, — тип күрһәтте иптәш Сталин үҙенең 1946 йылдың 9 февралендә һөйләгән телмәрендә. — Был — һикереш булды, уның ярҙамында Тыуған илебеҙ артта ҡалған илдән алдынғы илгә, аграр илдән индустриаль илгә әүерелде».

Индустриялаштырыуҙың сталинсе политикаһы беҙҙең илебеҙҙе ҡеүәтле, бойондороҡһоҙ державаға әүерелдерҙе, уның оборонаға һәләтлелеген нығытты. Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында большевиктәр партияһы иптәш Сталин етәкселегендә СССР-ҙың экономик базаһын һуғышты алып барыу, гитлерсе Германияны һәм империалистик Японияны тар-мар итеү өсөн тулыһынса файҙалана алды. Илде индустриялаштырыуҙың һәм ауыл хужалығын коллективлаштырыуҙың сталинсе политикаһы икенсе бөтә донъя һуғышы осоронда совет халҡының бөтә донъя күләмендәге тарихи еңеүен тәьмин итте.

Һуғыштан һуңғы осорҙа совет халҡы, Ленин — Сталин партияһы етәкселегендә, социалистик системаның өҫтөнлектәрен файҙаланып, халыҡ хужалығын бик тиҙ аяҡҡа баҫтырҙы һәм алға ебәрҙе. Промышленностең һуғышҡа тиклемге кимәле 70 процентҡа үтеп кителде. Ауыл хужалығының да һуғышҡа тиклемге кимәленән уҙылды. Тәбиғәтте үҙгәртеүҙең сталинсе планы уңышлы рәүештә үтәлә. Совет халҡы ҙур күтәренкелек менән коммунизмдең бөйөк төҙөлештәрен тормошҡа ашырыу эшенә башланы.

СССР-ҙағы социалистик төҙөлештең гигант тәжрибәһенең ғәйәт ҙур халыҡ-ара әһәмиәте бар. Халыҡ демократияһы илдәре, был тәжрибәне файҙаланып һәм СССР-ҙың әскәрһеҙ ярҙамына таянып, үҙҙәрендә социалистик промышленность төҙөйҙәр. Халыҡ демократияһы илдәре, халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу бурысын уңышлы хәл итеп, социалистик индустриялаштырыу бурысын тормошҡа ашырыуға башланылар. Был илдәрҙең биш йыллыҡ һәм алты йыллыҡ пландарында бөтә халыҡ хужалығында промышленностең удель ауырлығын байтаҡ арттырыу, бигерәк тә ауыр индустрияны үҫтереү күҙҙә тотола. Халыҡ демократияһы илдәренең эшселәр синыфы, үҙенең ауыр промышленносен төҙөп, социалистик индустриялаштырыу тураһындағы сталинсе учениенан сығып эш итә.

А. Носов,

ВКП(б) Өлкә Комитетенең пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире.

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдирҙәренең һәм МТС директорҙарының өлкә кәңәшмәһе

Әреләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуҙа ауыл хужалығы органдарының кисектергеһеҙ бурысы

Ошо йылдың 23—25 декабрендә Өфөлә район ауыл хужалығы бүлеге мөдирҙәренең һәм МТС директорҙарының өлкә кәңәшмәһе булып үтте. Был кәңәшмәлә бик серьез мәсьәләләр — әреләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу, яңы сәсеүгә әҙерлек, ауыл хужалығы пропагандаһын яҡшыртыу, общественный малсылыҡты үстереүҙең өс йыллыҡ планы үтәлеше һәм малдарҙы ҡышлатыуҙың барышы тураһындағы мәсьәләләр тикшерелде.

Кәңәшмәнең тәүге көнөндә Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министре иптәш Нәбиуллин «Әреләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыуҙа ауыл хужалығы органдарының бурыстары тураһында» доклад менән сығыш яһаны.

— Хәҙерге көндә, — ти иптәш Нәбиуллин, — республикабыҙҙа ваҡ колхоздарҙы әреләтеү буйынса ҙур эштәр алып барыла. Был социалистик ауыл хужалығын үстереүҙә яңы ҙур аҙым булып тора. Әре хужалыҡтың өстөнлөгөн беҙ колхоз төҙөлөшөнөң практикаһында яҡшы күрәбеҙ инде. Мисал өсөн Учалы районының «Ҡыҙыл партизан» колхозын алырға була. Был колхоздың бөтә республикаға таралған даны нәмәнән тора һуң? Ул — механизациялаштырылған, күп тармаҡлы, юғары тауарлы әре хужалыҡ. Унда 8 басыусылыҡ бригадаһы бар. Колхоз баҫыуҙарында 11 трактор, 8 комбайн эшләй. Унда 6 ҙур ферма, 14 ярҙамсы хужалыҡ, 2 электростанция бар. Колхоз үҙ һайын игенселектән, малсылыҡтан, шулай уҡ хужалыҡтың башҡа тармаҡтарынан мул доход ала. Был колхоздың уңыштарының сере нәмәлә һуң? Унда машиналарҙы айырыуса рациональ файҙаланалар, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәрәләр, фән өлгәшеүҙәрен һәм алдынғыларҙың тәжрибәләрен колхоз производствоһында киң файҙаланалар.

Ошо йылдың беренсе декабренә республикабыҙҙа бөтәһе 1744 колхоз бергә ҡушылып, шунан 717 әре хужалыҡ ойошторолдо. Колхоздарҙы әреләтеү ауыл хужалығы артелдәренең производство шарттарын ныҡ үҙгәртте, сәсеү майҙаны, эшкә көсө һәм эш малдары һаны күп артты. Шул уҡ ваҡытта был сара бай техниканы тулы файҙаланыуға, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүгә, хеҙмәткә яраҡлы 140 колхозсыны колхоздарҙың административ-идара аппараттарынан бушатырға һәм 464 мең 506 хеҙмәт көнөнә экономия яһарға мөмкинлек бирҙе.

Унан һуң докладсы әреләтелгән колхоздарҙың тәүге эштәренә туҡтала. Дәүләкән районы «Новый быт» һәм Кагановича исемендәге колхоздарҙа бергә ҡушылғанға тиклем тракторҙарҙы һәм комбайндарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыуға, общественный малсылыҡты ҡыҙыу темптар менән үстереүгә мөмкинлек юҡ ине. Хәҙер был ике колхозды берләштереү бай техниканы файҙаланыуға, общественный малсылыҡты һәм хужалыҡтың башҡа тармаҡтарын үстереүгә киң юл асты, малсылыҡ фермаларында ауыр эштәрҙе механизациялаштырыуға мөмкинлек бирҙе. Ошо уҡ райондың «Волга-Дон», «Большевик», «Правда» һәм XVII партсъезд исемендәге ваҡ ҡына ауыл хужалығы артелдәре әлек районда иң арттағы колхоздар иҫәпләнә инеләр. Улар йыл һайын түбән урожай алып килделәр. Хәҙер был колхоздарҙан ойошторолған әрелләштерелгән Ленин исемендәге колхоздың хужалығы көндән-көн нығый бара. Хеҙмәт дисциплинаһы ныҡ күтәрелде, хәҙер бер минимум хеҙмәт көнө эшләмәгән бер генә колхозсы ла юҡ. Бик ҡыҫҡа ваҡыт эсендә колхоз правлениеһы, стандарт мал торлаҡтары төҙәлде. Малсылыҡта токомсолоҡ эшен яҡ-

…, Ғафури, Ишимбай, Иглин һәм районнарында аҡрын бара. Ойоштороу-планлаштырыу эштәрен үткәреүҙә әреләтелгән колхоздарға тейешле ярҙам күрһәтелмәй. Мәҫәлән, Күгәрсен районында әреләтелгән 14 колхоздың береһендә лә әлегә тиклем эшләп сығарыу нормалары, хеҙмәткә түләү расценкалары ҡайтанан ҡаралмаған, производство пландары, керем-сығым сметалары төҙөлмәгән.

Республикабыҙҙың МТС-тары әрелләтелгән хужалыҡтарға тейешле ярҙамды күрһәтмәйҙәр әле. Охлебинин, Дмитриевка МТС-тары етәкселәре (директорҙары Попельшев һәм Шестаков иптәштәр) был хужалыҡтарҙың экономикаһын өйрәнмәйҙәр, һаман иҫкесә эшләүҙә дауам итәләр. Дмитриевка МТС-ы әрелләтелгән 5 колхоздың бары тик 2-һендә генә договорҙы үтәне. Малсылыҡ фермаларындағы ауыр эштәрҙе механизациялаштырыу сараларын күрмәйҙәр, Орлов, Степановка МТС-тары ла әрелләтелгән колхоздарҙа трактор паркын нисек файҙаланыу мәсьәләһен әле булһа ҡарағандары юҡ.

Күп кенә район ауыл хужалығы бүлектәре һәм МТС-тар әрелләтелгән колхоздарҙың хужалыҡ үҙәген һайлап алыуға иғтибар бирмәйҙәр. Был маҡсат менән ойошторолған махсус комиссиялар эшләмәй. Бындай ҡараш төҙөлөш эштәрен үткәреүгә ҙур тотҡарлыҡ яһай. Шул уҡ ваҡытта ерҙәрҙе файҙаланыу, сиктәрен аныҡлау, сәсеү әйләнеше индереүгә әҙерлек эштәре лә бик аҡрын бара. Туймазы районында әрелләтелгән бер генә колхозда ла сәсеү әйләнешенә күсеү буйынса план төҙөлмәгән. Район ауыл хужалығы бүлегенең баш агрономы иптәш Зубков сәсеү әйләнешенең ниндәй баҫыуы тунға һөрөлгән йәки һөрөлмәгән икәнлеген дә белмәй.

Был хужалыҡтар менән етәкселек итеүгә кадрҙар һайлап алыуҙа ла ҙур хаталарға юл ҡуйыла. Бүҙәк, Йомағужа, Бөрө, Ҡырмыҫҡалы, Байҡыбаш, Дүртөйлө райондарында әрелләтелгән колхоздарға председатель итеп коллектив хужалыҡ менән етәкселек итеүгә һәләтле булмаған, тәжрибәһеҙ һәм ышаныслыһыҙ кешеләрҙе ҡуйыу факттары бар. Мәҫәлән, Балтач районында Карл Маркс исемендәге колхозға председатель итеп иген урлағаны өсөн судҡа бирелгән кеше ҡуйылған. Ҡырмыҫҡалы районында Шайморатов исемендәге колхозда председатель итеп 1946 йылда государствоға иген тапшырыуҙы өҙөүгә һәм игенде боҙоуға юл ҡуйғаны өсөн көмәкән, партия сафынан сығарылған Гәрәевте һайлағандар. Был хаталар ашығыс төҙәтелергә, әре хужалыҡ менән етәкселек итеүгә колхозсыларҙың ышанысын яулаған, эшкә һәләтле, белемле, инициативалы кадрҙарҙы ҡуйырға кәрәк.

Унан һуң докладсы баҫыусылыҡ бригадаларын әрелләтеү һәм нығытыу мәсьәләһенә туҡтала. Баҫыусылыҡ бригадаһы үҙенең составы менән үҙенә беркетелгән майҙанда бөтә төр ауыл хужалығы эштәрен башҡарып сыға алырлыҡ итеп төҙөлергә тейеш. Бригадир — колхоз производствоһында үҙәк фигура ул. Шуға күрә бригадирҙәр итеп тәжрибәле, инициативалы, бөтә производство заданиеларын үтәрлек колхозсыларҙы ҡуйырға кәрәк. Район ауыл хужалығы бүлектәренең, МТС-тарҙың бурысы — әрелләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу буйынса һис киҫекмәҫтән конкрет саралар күреүҙән тора.

Иптәш Нәбиуллиндең докладына бәйле бөтәһе 17 кеше сығыш һөйләне. Дәүләкән МТС-ы директоры, Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш Павлов үҙенең сығышында әрелләтелгән колхоздарға МТС-тың ниндәй ярҙам күрһәтеүе тураһында һөйләне.

— Беҙҙең МТС хәҙер 18 колхозды хеҙмәтләндерә, шуның 7-һе әрелләтелгән ҙур хужалыҡ, — ти иптәш Павлов. Беҙ улар менән договорҙар төҙөп күтәренке йөкләмәләр алдыҡ. Һәр бер колхозға агрономдар беркеттек. Улар әлек бер нисә колхозды йөрөп ваҡыт үткәрһәләр, хәҙер бер колхозда ғына булалар һәм уларҙың эштәрендә практик ярҙам күрһәтәләр. Бе-

…пландарын төҙөү, эшләп сығарыу нормаларын ҡайтанан ҡарап сығыу, айырым культураларҙы сәсеү әйләнеше баҫыуына дөрөҫ урынлаштырыу бурыстарына туҡтала.

ВКП(б)-ның Бүҙәк райкомы ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Мөсәлимова үҙенең сығышында Ауыл хужалығы министерствоһының эшен ныҡлы тәнҡиткә алды.

— Беҙҙең район партия, совет ойошмалары, — ти иптәш Мөсәлимова, ваҡ колхоздарҙы әрелләтеү һәм уларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу буйынса бик ҙур саралар үткәрҙеләр. Ләкин беҙҙең эштә ҙур етешһеҙлектәр һәм хаталар бар. Бигерәк тә был колхоздарҙың эштәрен планлаштырыуҙа аңлашылмаған мәсьәләләр күп. Ауыл хужалығы министерствоһы һәм уның урындағы органдары работниктәре колхоздарҙа бик һирәк булалар. Беҙҙең район ауыл хужалығы бүлегендәге зоотехник-ветеринар работниктәр кабинеттән сыҡмайҙар. Урындағы партия, совет ойошмалары уларҙан конкрет эш талап итә башлағас, Министерство үҙенең урындағы работниктәрен «яҡлау» позицияһына баҫа һәм уларҙы икенсе районға эшкә билдәләй.

Кушнаренко район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Усманов** механизатор кадрҙары әҙерләү эшенең насар тороуы һәм МТС-тарҙың колхоздарға тейешле ярҙам күрһәтмәүҙәре тураһында һөйләй.

— Шәрип МТС-ы директоры иптәш Шәриповтың үҙ эшенә яуапһыҙ ҡарауы арҡаһында ғына, — ти иптәш Усманов, — Салауат исемендәге әрелләтелгән колхозда быйылғы хужалыҡ эштәре өҙәлдә. Бында 40 гектар майҙанда горчица йыйналмай ҡалды. Тунға һөрөү планы өҙәлдә. Райондың МТС-тары ауыл хужалығы специалистәренең эшенә контроллек итмәйҙәр. Ауыл хужалығы артелдәренең перспектив пландарын төҙөү, колхоз председателдәренә хеҙмәт хаҡы түләү һәм башҡа мәсьәләләрҙә ныҡлап аңлатыуҙы һорап, Ауыл хужалығы министерствоһына хәбәр итһәк тә, яуап алғаныбыҙ юҡ.

— Ауыл хужалығы министерствоһы алыҫтағы райондарҙың эше менән бик аҙ ҡыҙыҡһына, — ти Ҡыйғы район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Маннапов**, — уның работниктәре беҙгә бер ниндәй ҙә практик ярҙам күрһәтмәйҙәр, улар күберәк Өфөгә яҡын райондарҙа ғына булалар. Министерствоның ер төҙөлөше управлениеһы работнигы иптәш Хәлиҡов беҙҙең районда булһа ла, бер генә төрлө лә практик ярҙам күрһәтмәне. Хатта ул колхоздарҙа булыуҙы ла кәрәкле тапманы. Ә беҙ унан бик күп ярҙам көткәйнек. Районда зоотехник-ветеринар кадрҙар етешмәй. Был турала Министерствоға мөрәжәғәт иткәс, улар беҙгә зоотехник итеп әлек хөкөм ителгән кешене ебәрҙеләр.

Унан һуң иптәш Маннапов «Башсельэлектроны» ныҡлы тәнҡиткә ала.

— 1948 йылда уҡ Калинин исемендәге колхозда электростанция төҙөй башлағайныҡ. Төҙөлөш материалдары ла етерлек. Ләкин «Сельэлектрондың» ваҡытында төҙөлөш проекте менән тәьмин итмәүе был мөһим эштә тотҡарлыҡ яһай.

Йомағужа район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Әхмәдиев** колхоздарҙы әрелләтеүҙәге етешһеҙлектәрҙе күрһәтеү менән бергә, Ауыл хужалығы министерствоһының эшен ныҡлы тәнҡиткә ала.

— Ауыл хужалығы министерствоһы МТС-тарҙың эшен дөрөҫ планлаштырмай, — ти ул. — Беҙҙең Подгорный МТС-ы, Хоҙайбирҙин МТС-ына ҡарағанда, техника менән тәьмин ителеү яғынан байтаҡ юғары тора. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, унда тракторҙарға нагрузка, Хоҙайбирҙин МТС-ына ҡарағанда, түбән. Министерство работниктәре был МТС-тарға машиналар булғанда быны ныҡ иҫтә тоторға тейештәр ине. Ләкин ул киреһенсә эшләнде. Подгорный МТС-ына 18 трактор, ә Хоҙайбирҙин МТС-ына 4 трактор ебәрелде.

Иптәш Әхмәдиев унан һуң колхоздарҙы әрелләтеүҙә Министерство работниктәренең практик ярҙам күрһәтмәүҙәрен әйтә. Колхоздарҙа төҙөлөш эштәренең аҡрын барыуында район Советы ерәһендәге колхоз төҙөлөшө бүлеге лә ғәйепле. Унда был эш менән бөтөнләй таныш булмаған кешеләр ултыра, ти. Министерствоның ветеринар управлениеһы беҙгә бик насар ярҙам итә. Беҙ медикаменттар өсөн Өфөгә барып йөрөргә мәжбүр булабыҙ, — ти иптәш Әхмәдиев.

Кәңәшмәлә шулай уҡ Моторный МТС-ы директоры Неволин, Арҡауыл МТС-ы директоры Абдуллин, Бүҙәк МТС-ы директоры Кӧрепанов, Министерствоның ер төҙөлөшө управлениеһы инженеры Кузнецов, Подлуб МТС-ы директоры Орехов, Министерствоның баш агрономы Черкәр, Министерствоның ер төҙөлөшө управлениеһы начальнигы Пустобаев һәм башҡа иптәштәр сығыш яһанылар.

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советында

Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы ауылдарҙа республикалағы ауыл Советтарының 1950 йыл өсөнсө кварталдағы социалистик ярыш йомғаҡтарын ҡараны.

Беренсе урындар Дәүләкән районының … ауыл Советына (председателе … Даянов, секретаре Н. Л. Дерилева иптәштәр), Өфө районының Булгаҡ ауыл Советына (председателе Ф. Ф. Козлов, секретаре Т. С. Садовников иптәштәр), … районының Күгәрсен ауыл Советына (председателе Әбдельманов, секретаре … иптәштәр) бирелде.

… ауыл Советтарына Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советының күсмә Ҡыҙыл Байрағы һәм һәр ҡайһыһына 4000-әр һум аҡсалата премия бирелде.

Ауыл Советтарының социалистик ярышында алынған бөтә йөкләмәләрҙе лә үтәмәгәндәре өсөн Ҡандра районының Балтай ауыл Советынан, Иглин районының Балтиҡ ауыл Советынан Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советының күсмә Ҡыҙыл Байраҡтарын алырға ҡарар ителде.

Оло-Теләк районының Надеждин ауыл Советына (председателе Давыденко, секретаре Балюк иптәштәр) һәм Бөрө районының Камышин ауыл Советына (председателе Абрамов, секретаре Чуклина иптәштәр) икенсе урын һәм 2500-әр һум күләмендә аҡсалата премия бирелде.

Өсөнсө урындарҙы Краснокама районының Ямҡа-Йәнъегет ауыл Советы (председателе Ситдиков, секретаре Фәрхетдинов иптәштәр) һәм Иглин районының Алатыр ауыл Советы (председателе Прокофьев, секретаре Горшунов иптәштәр) алды.

Был ауыл Советтарының һәр ҡайһыһына 2000-әр һум күләмендә аҡсалата премия бирелде.

Күгәрсен районының Күгәрсен ауыл Советына, Туймазы районы Илсембәт, Стәрлебаш районы Һарай һәм башҡа ауыл Советтарының яҡшы эшләгәнлектәре билдәләп үтелде.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

МАЛДАРҘЫ ҠЫШЛАТЫУ НАСАР ОЙОШТОРОЛҒАН

Беҙҙең «Марс» колхозында мөгеҙле эре малдар, һарыҡтар, сусҡалар һәм ҡоштар фермалары бар. Хәҙер, ҡоштарҙан башҡа, бөтә төр малдар һаны 400 башҡа етә. Был беҙҙең колхоз өсөн ҙур һан. Ул үҙе генә лә фермаларҙы ҡышҡа әҙерләү һәм малдарҙы ҡышлатыу эштәренә серьез ҡарауҙы талап итә. Ләкин беҙҙең колхоз председателе иптәш Хәжимуллиндең ғәмһеҙлеге һөҙөмтәһендә малдарҙы ҡышлатыу әҙерлекһеҙ башланды. Мал торлаҡтары ремонтланманы, яңыларын төҙөү өҙәлдә. Быны шуға күрә 36 баш һыйыр һыйышлы торлаҡта 50 баш мал аҫрала. Билдәле, бында торлаҡ ҡыҫыҡ, айырым кормушкалар юҡ. Быуаҙ малдар айырым тотолмайҙар. Бындай шарттарҙа малдарҙың бер-береһен ҡыҫыуҙары булғылай. Хатта быҙау һалдырыу факттары бар.

Һарыҡтарҙы тәрбиәләү эше бигерәк тә насар тора. 170 баш һарыҡ һыйышлы торлаҡта 270 һарыҡ аҫрала. Бында шул тиклем тығыҙ, төнгөлөккә һалынған бесән һәм һаламды һарыҡтар ашай алмайҙар, тапап ҡына бөтәрәләр.

Сусҡаларҙы тәрбиәләү эштәре лә яҡшы тип булмай. 20 баш сусҡа өсөн урын бөтөнләй юҡ.

Ҡышлатыуҙың икенсе айы ғына барыуға ҡарамаҫтан, беҙҙең колхоздың күп кенә һыйырҙары, һарыҡтары һәм сусҡалары бик ябыҡтылар.

Колхоз председателе Хәжимуллин, тәүге партия ойошмаһы секретаре Ғүмәров иптәштәр, малдарҙы ҡышлатыу эшенең ошондай тревогалы хәлдә икәнлеген белә тороп, тейешле сараларҙы күрмәйҙәр. Аҙыҡ запасы етерлек түгел. Әҙерләнгән аҙыҡты ла ферма ергәһенә ташып өйөү ойошторолманы. Һәр көндә килтерелгән аҙыҡ малдарға бер көн ашатырға ла етмәй. Ферма работниктәре йәйге һәм көҙгө осорҙа колхоздың башҡа производство тармаҡтарында эшләнеләр һәм шунлыҡтан ферма яңы участкаһындағы тамыр аҙыҡтар йыйналманы, ҡар аҫтында ҡалды.

Беҙҙең колхоздағы был етешһеҙлектәр район ауыл хужалығы бүлеге мөдире Ғизззәтуллин, өлкән зоотехник Бикмөхәмәтов, ветеринария врачы Яковлев иптәштәргә лә билдәле. Ләкин улар малдарҙы ҡышлатыуҙағы был тревогалы хәлгә иғтибар итмәйҙәр.

Ғ. Хөсәинов,

Балтач районы «Марс» колхозының ферма мөдире.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

„Эшселәр кооперацияһы насар эшләй"

Ошондай исем менән «Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 188-се номерында Бүҙәк бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәр кооперацияһының хеҙмәтсәндәрҙе көндәлек кәрәкле тауарҙар менән тәьмин итмәүе тураһында хәбәр баҫылғайны.

Башпотребсоюздың совхоздарҙа сауҙа итеү бүлеге начальнигы иптәш Киселев редакцияға, был хәбәрҙә күрһәтелгән факттарҙың урында тикшерелеп, тулыһынса дөрөҫләнеүе тураһында белдерҙе. Бүҙәк бөртөклө ашлыҡ совхозы эшселәр кооперацияһы правлениеһының председателе Липатов үҙ эшенә яуапһыҙ ҡарағаны өсөн эшенән бушатылған. Бер үк ваҡытта эшселәр кооперацияһының эшен яҡшыртыу буйынса практик саралар билдәләнгән.

Электротехник заводының слесаре М. Ғәрифуллин РСФСР һәм БАССР Верховный Советына һайлауҙар хөрмәтенә арналған социалистик ярышҡа ҡушылып, смена һайын өсәр норма үтәй.

Һүрәттә: М. Ғәрифуллин эш өҫтәлендә. А. Черкинский фотоһы.

1951 йылды ҡаршылап

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына булып үткән һайлауҙар кампанияһы хеҙмәтсәндәрҙең яңы, ҡеүәтле производство күтәрелешен тыуҙырҙы. Республикабыҙҙың ундарса һәм йөҙҙәрсә предприятиеләре коллективтәре, был тантаналы көн хөрмәтенә йәйелдерелгән социалистик ярышҡа ҡушылып, һайлау алды стахановсы вахтаны алып барҙылар. Һәм үҙҙәренең фиҙакәр хеҙмәттәре менән улар юғары производство күрһәткестәренә өлгәштеләр.

Ошондай предприятиеләрҙең береһе булараҡ, Өфө яҙыу машиналары заводы коллективы лә ойошҡан рәүештә эшләп, һайлауҙар көнөнә алған йөкләмәһен уңышлы үтәне. Завод 1950 йылғы программаһын срогынан байтаҡ алда, ноябрь айында уҡ тамамланы. Ул үҙенең төп продукцияһынан тыш, Тыуған илебеҙҙең ҡеүәтен артабан нығытыу өсөн йөҙҙәрсә мең һум накопление бирҙе һәм средстволарҙың хәрәкәтен тиҙләтеү юлы менән оборотҡан күп кенә средстволар бушатты.

Коллектив өлгәшелгәндәр менән генә тынысланып ҡалманы. Хәҙер заводта РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы һәм яңы йыл хөрмәтенә социалистик ярыш тағы ла киңерәк колас менән йәйелдерелә. Цехтарҙа, агрегаттарҙа почетлы вахталар алып барыла. Слесарҙар Ғәниев, Ваһаутдинова, район Советы депутаты Д. Лебедев, цех начальнигы ярҙамсыһы, ҡала Советы депутаты Т. Беспалова, токарь Мусина һәм башҡа бик күп стахановсылар, бер ярым — икешәр норма үтәп, юғары хеҙмәт етештереүсәнлеген бирәләр. Завод тәүлек графигын арттырып үтәй.

Эшселәр, инженер-техник работниктәр яңы йыл уңайы менән яңы йөкләмәләр алдылар. Һәм ваҡәләренә тоғро булыу ниәте менән улар декабрь айында пландан тыш 275 машина эшләп сығарыу өсөн көрәшәләр. Был йөкләмәне үтәгәндә, завод быйыл Тыуған илебеҙгә пландан тыш бөтәһе 420 яҙыу машинаһы бирәсәк.

Коллектив продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү һәм башҡа ойоштороу-техник сараларҙы тормошҡа ашырыу юлы менән йыл аҙағына тиклем пландан тыш 500 мең һум накопление биреү һәм әйләнештәге средстволарҙы тиҙләтеү иҫәбенә 300 мең һум средствоны бушатыу бурысын ҡуйҙы. Заводтың һәр бер эшсеһе, инженер-техник работнигы яңы, 1951 йылды ошо яуаплы йөкләмәләрҙе тулыһынса үтәп ҡаршылау өсөн көрәшә.

Ә. Гәрәй.

Пландан тыш нефть

Һәр бер байрамды, бөтә совет халҡы кеүек, юғары хеҙмәт күрһәткестәре менән ҡаршылау «Туймазынефть» тресының икенсе номерлы промыселы коллективының традицияһына инде. Промысел коллективы урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн йыллыҡ планды срогынан алда тамамлап ҡаршылағайны. Хәҙер ул 18 февралдә буласаҡ һайлауҙарҙы тағы ла юғарыраҡ күрһәткестәр менән ҡаршыларға әҙерләнә. Промысел пландан тыш меңәрләгән тонна нефть бирҙе.

Октябрьский ҡала Советы депутаттары — мастерҙар Варенов һәм Хәсәнов иптәштәрҙең участкаларында хеҙмәт күтәрелеше айырыуса ҙур. Был коллективтәр һуңғы көндәрҙә нефть сығарыу буйынса үҙҙәренең тәүлек заданиеларын байтаҡҡа арттырып үтәйҙәр.

Промыселдың иң алдынғы стахановсыларының береһе булып иптәш Щербакова һанала. Ул — өлкән оператор, Октябрьский ҡала Советы депутаты, ҙур күрһәткестәр бирен эшләй. Иптәш Щербакова бығаса тиклем 3—4 скважинаны хеҙмәтләндерә ине. Ул, промыселда беренсе булып, фонтан биреүсе 6 скважинаны бер үк ваҡытта хеҙмәтләндереүгә үҙенең теләген белдерҙе.

Был башланғыс «Туймазынефть» тресындағы күпселек операторҙарҙың достояниеһы булып әүерелде.

И. Болдегоев.

СИТТӘН ТОРОП УҠЫУСЫЛАРҘЫҢ ҠЫШҠЫ СЕССИЯҺЫН ОЙОШҠАН РӘҮЕШТӘ ҮТКӘРӘЙЕК!

Большевиктәр партияһы һәм бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин етәкселегендә Тыуған илебеҙҙең хеҙмәтсәндәре, хужалыҡ төҙөлөшөндәге кеүек үк, культура фронтында ла йылдан-йыл ғәйәт ҙур уңыштарға өлгәшәләр. Бөтә илебеҙ буйынса инде ете йыллыҡ мәжбүри уҡыу тормошҡа ашырыла. Урта мәктәптәрҙең, техникумдарҙың һәм юғары уҡыу йорттарының селтәре өҙлекһеҙ киңәйә бара.

Ете йыллыҡ мәжбүри уҡыу индереләү айҡанлы мәктәптәрҙең селтәре ҙур темптар менән киңәйеүе яҡшы квалификациялы уҡытыусылар кадрын күп һанда әҙерләү эшен һис тә кисектерелмәй торған мөһим бурыс итеп килтереп ҡуя. Был кадрҙарҙы әҙерләүҙә педагогия һәм уҡытыусылар институттарына уларҙың ситтән тороп уҡытыу бүлектәре бик ҙур ярҙам күрһәтәләр. Шул уҡ ваҡытта урта һәм тамамланмаған юғары белемле уҡытыусыларға педагогик юғары белемгә эйә булыуҙа ярҙам күрһәтеү эше институттарҙың ситтән тороп уҡытыу бүлектәренә йөкмәтелгән.

1949 йылдың 1 ғинуарына Башҡортостанда 5—10 кластарҙа эшләүсе тамамланмаған юғары белемле уҡытыусылар һаны 1617 кеше иҫәпләнә ине. Башҡорт государство педагогия институтының ситтән тороп уҡытыу бүлегенә 1949—1950 йылдарҙа ошо уҡытыусыларҙы ситтән тороп уҡытыу менән солғап алыу бурысы ҡуйылғайны. Ләкин ауылдарҙа ете йыллыҡ мәжбүри уҡыу индереләү айҡанлы башланғыс мәктәптәрҙең тәжрибәле уҡытыусыларын 5—7 кластарҙа уҡытыу эшенә күтәреү арҡаһында юғарыла күрһәтелгән һан тағы ла бик күпкә артып китте. Институттың ситтән тороп уҡытыу бүлеге тарафынан 1949 йылда 1092 уҡытыусы, 1950 йылда 1279 уҡытыусы уҡыуға йәлеп ителеүенә ҡарамаҫтан, 1951 йылда тағы ла бер меңгә яҡын уҡытыусыны уҡыуға ылыҡтырыу бурысы килеп баҫты.

Хәҙерге көндә институтта ситтән тороп уҡыусылар һаны 4.500 кешегә етте. Был һан, һуғыштан һуңғы беренсе йылдарға ҡарағанда, өс тапҡырға артыҡ тигән һүҙ. Шул уҡ ваҡытта ситтән тороп уҡыусыларҙың сессияларға йылдан-йыл күберәк килеүҙәре, яҙма эштәрҙе һәм курс экзамендарын ваҡытында бирен барыусыларҙың һаны өҙлекһеҙ арта барыуы — уларҙың академик активлектәренең бик ныҡ үҫеүен күрһәтә. Мәҫәлән, 1947 йылдың ҡышҡы сессияһында 486, ә инде 1950 йылдың ҡышҡы сессияһында 1450 ситтән тороп уҡыусы ҡатнашты. Йәйге сессияларҙа 1947 йылда 945, ә 1950 йылда 3351 кеше йәғни ләйем һанының 84 проценте ҡатнашты. Яҙма эш тапшырыу буйынса ла ошондай уҡ хәл. 1947 йылда 876 яҙма эш алынған булһа, 1950 йылда инде уның һаны 4617-гә етте. Ә был яҙма эштәр ситтән тороп уҡыусыларҙың үҙ өҫтәрендә эшләүҙәрен тикшереп барыуҙа бик мөһим урын тота.

Экзамен биреүселәрҙең, курстан-курсҡа күсә барыусыларҙың һаны ла бик ныҡ артты. 1946—1947 уҡыу йылында курстан-курсҡа күсеүселәрҙең һаны 161 кеше булһа, 1949—1950 уҡыу йылында 783 кешегә етте. Был хәл институтты ситтән тороп уҡыу юлы менән тамамлаусылар һанының киҫкен артыуына килтерҙе. 1947 йылда 64 кеше, ә 1950 йылда инде 153 кеше тамамланы. Һуңғы 4 йыл эсендә бөтәһе 427 кеше институтты ситтән тороп уҡыу юлы менән тамамлап, юғары квалификациялы уҡытыусылыҡ исемен алды.

Был уңыштарға институттың ситтән тороп уҡытыу бүлеге республикабыҙ партия ойошмаларының яҡындан тороп ярҙам итеүҙәре, институттың педагогтары коллективының ныҡышмалы эшләүе арҡаһында өлгәште. Бигерәк тә йәйге һәм ҡышҡы сессиялар осоронда институттың уҡытыусылары ҙур эштәр башҡарҙылар. Үҙған йәйге сессияла 7015 сәғәт лекциялар уҡылды, 4072 сәғәт семинар һәм лаборатория занятиеләре үткәрелде. 5363 экзамен ҡабул ителде. Ситтән тороп уҡыусыларға библиотеканан 3980 дана китап, 10.288 дана программа һәм контроль эш тексы бирелде.

Ләкин ошо уңыштар менән бер рәттән, ситтән тороп уҡытыу эшендә күп кенә етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Ҡала һәм район мәғариф бүлектәре, мәктәп мөдирҙәре ситтән тороп уҡыусы күп кенә уҡытыусыларҙың сессияларға килеүҙәрен тәьмин итмәйҙәр. Байтаҡ ҡына ситтән тороп уҡыусылар уҡыуҙарын ташлайылар. Ауыл ерҙәрендәге ситтән тороп уҡыусылар уҡыу китаптары менән етерлек тиклем тәьмин ителмәгәндәр. Сессиялар араһындағы осорҙа консультациялар аҙ ойошторола.

1950 йылдың ҡышҡы сессияһын ойошҡан рәүештә үткәреү беҙҙең хәҙерге иң мөһим бурысыбыҙ булып тора. Был сессияла ситтән тороп уҡыусыларға дүрт мең сәғәт лекциялар уҡыласаҡ, консультациялар биреү, экзамендар ҡабул итеү эштәре лә киң күләмдә планлаштырылған. 2 ғинуарҙан башлап 12 ғинуарға тиклем ваҡыт эсендә үткәреләсәк сессияға район һәм ҡала мәғариф бүлектәре һәм мәктәп мөдирҙәре үҙҙәренән бөтә ситтән тороп уҡыусыларҙың ла килеүҙәрен тәьмин итергә тейештәр.

Мәғариф органдарының был, өлкәләге эшмәкәрлегенә урындағы партия ойошмаларының контроллек итеүҙәре һәм ярҙам күрһәтеүҙәре кәрәк.

И. Еникеев.

Ҡытай халҡ республикаһы сит ил эштәре министре Чжоу Эн-лайҙың белдереүе

ПЕКИН, 22 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәтенең сит ил эштәре министре Чжоу Энь-лай «һуғыш утын туҡтатыу тураһындағы мәсьәлә буйынса өсәүҙең комиссияһын» төҙеү тураһында Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһы тарафынан законһыҙ ҡабул ителгән резолюция хаҡында белдереү яһаған.

1950 йылдың 14 декабрендә БМО-ның Генеральный Ассамблеяһы Кореяла утты туҡтатыу тип аталған мәсьәлә тураһында 13 государство тарафынан индерелгән тәкдимде законһыҙ хупланы. Был тәкдим БМО Генеральный Ассамблеяһының ағымдағы сессияһы председателе Энтезам, Индия делегаты Рау һәм Канада делегаты Пирсон составында өсәүҙең комиссияһын төҙеүҙе күҙҙә тота. Улар Кореялағы һуғышты туҡтатыу өсөн ярашлы һәм ҡәнәғәтләнерлек шарттар билдәләү мөмкинлеген асыҡлау маҡсатында һөйләшеүҙәр алып барырға һәм шунан һуң Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы Генеральный Ассамблеяһына тейешле тәкдимдәр индерергә билдәләнгәндәр.

Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәтенең сит ил эштәре министре Чжоу Энь-лай был турала түбәндәге белдереүҙе яһаны:

1. Ҡытай халҡ республикаһы вәкиле был мәсьәләне тикшергәндә ҡатнашмаһы һәм «Кореялағы утты туҡтатыу тураһындағы мәсьәлә буйынса өсәүҙең комиссияһы» тип аталған комиссияны төҙеү тураһында БМО Генеральный Ассамблеяһы тарафынан резолюция ҡабул ителеүенә риза булмаһы. Уға тиклем Ҡытай халҡ республикаһының Үҙәк халҡ хөкүмәте, Ҡытай халҡ республикаһының тейешенсә билдәләнгән делегаты ҡатнашлығынан башҡа, Берләшкән Милләттәр Ойошмаһы тарафынан төп мәсьәләләр буйынса һәм бигерәк тә Азиялағы төп проблемаларға ҡағыла торған мәсьәләләр буйынса ҡабул ителеүе ихтимал булған бөтә резолюцияларҙы Ҡытай халҡ республикаһы Үҙәк халҡ хөкүмәте законһыҙ һәм көсһөҙ тип һанасағын бер нисә тапҡыр белдерҙе. Шуға күрә Ҡытай халҡ республикаһының хөкүмәте һәм уның делегаттары юғарыла хәтергә алынған законһыҙ «өсәүҙең комиссияһы» менән контактҡа инергә әҙер түгелдәр.

2. Ҡытай халҡ республикаһының Үҙәк халҡ хөкүмәте Кореялағы һуғыш хәрәкәттәре һис киҫекмәҫтән туҡтатылырға тейеш, тип һәр ваҡыт белдереп килде һәм шулай белдереүендә дауам итәсәк. Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатыу өсөн Кореяла ысын-ысындан тыныслыҡ урынлаштырылыуы һәм Корея халҡына үҙенең эске проблемаларын хәл итеү өсөн тулы азатлыҡ бирелеүе кәрәк. Кореялағы һуғыш хәрәкәттәренең әле булһа туҡтатылмауының сәбәбе тап шунда, сөнки Ҡушма Штаттар хөкүмәте Кореяға баҫып инеү өсөн үҙенең ғәскәрҙәрен ебәрҙе һәм үҙенең һуғыш политикаһын үткәреүҙә һәм агрессия масштабтарын киңәйтеүҙә дауам итә.

Кореялағы һуғыш хәрәкәттәре башланғас уҡ әле беҙ Корея проблемаһын тыныс юл менән хәл итеү һәм уны локализациялауҙы яҡлап сығыш яһаныҡ. Бының өсөн Ҡытай халҡ республикаһы хөкүмәте һәм СССР хөкүмәте бөтә сит ил ғәскәрҙәрен Кореянан сығарырға һәм Корея халҡына Корея проблемаһын хәл итеү хоҡуҡын үҙенә бирергә бер нисә тапҡыр тәкдим иттеләр. Ләкин Ҡушма Штаттар хөкүмәте бындай тәкдимде кире ҡағып ҡына ҡалманы, бәлки, шулай уҡ Корея мәсьәләһен тыныс юл менән хәл итеү тураһында һөйләшеүҙәр алып барыуҙан да баш тартты. Октябрь баштарында Кореяға баҫып ингән Ҡушма Штаттар ғәскәрҙәре күрәләтә 38-се параллелде аша сыҡҡас, Ҡушма Штаттар хөкүмәте бөтә иҫкәртеүҙәрҙе лә аҡылһыҙ рәүештә һанға һуҡмай ҡалдырҙы һәм июнь айында лисынмансы ғәскәрҙәр провокацион рәүештә сикте аша сыҡҡас, политик географияның был демаркацион һыҙығын тулыһы менән юҡ итте, тимәк уны мәңгегә юйып ташланы. Ноябрь ахырында, Ҡытай халҡ республикаһының вәкиле Ҡушма Штаттарҙың Тайвандағы агрессияһы тураһында булған жалобаны Именселек Советында тикшереүҙә ҡатнашлыҡ итеү өсөн саҡырылғас, Ҡытай вәкиле Ҡушма Штаттарҙың бөтә ғәскәрҙәрен һәм башҡа сит ил государстволарының барлыҡ ғәскәрҙәрен Кореянан сығарыу тураһында һәм Көньяҡ һәм Төньяҡ Корея халыҡтарына үҙҙәренең эске эштәрен хәл итергә үҙҙәренә мөмкинлек биреү тураһында ул яңынан тәкдим индерҙе.

Ләкин Ҡушма Штаттар хакимлеге аҫтында булған БМО-ның Именселек Советы Ҡытай халҡ республикаһының был аҡыллы тыныс тәкдимен кире ҡаҡты. Был шуны күрһәтә: Ҡушма Штаттар хөкүмәте башта уҡ үҙенең ғәскәрҙәрен сығарыуҙан баш тартҡас, Кореяла һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатыу тураһындағы мәсьәләлә һәм бигерәк тә Корея халҡына ысын тыныслыҡ һәм азатлыҡ биреү тураһындағы мәсьәләлә ул һис тә саф күңелле булмаған.

3. Шулай булғас, ни өсөн һуң Америка делегаты мистер Остин хәҙерге ваҡытта Кореялағы утты һис киҫекмәҫтән туҡтатыу яғында тора, һәм президент Трумэн дә шулай уҡ Кореялағы һуғыш хәрәкәттәрен туҡтатыу маҡсаты менән һөйләшеүҙәр алып барырға әҙер булыуын белдерә? Америка ғәскәрҙәре Кореяға баҫып инеп, Инчон портына төшкәндә, 38-се параллелде үткәндә йәки Ялуцзян йылғаһына табан һөжүм иткәндә уларҙың утты һис киҫекмәҫтән туҡтатыу яғында булмағанлыҡтарын һәм һөйләшеүҙәр алып барырға теләмәгәнлектәрен аңлауы ҡыйын түгел. Бары тик хәҙер генә, Американың илбаҫар ғәскәрҙәре еңелгәс кенә, улар һис киҫекмәҫтән утты туҡтатыуҙы һәм утты туҡтатҡандан һуң һөйләшеүҙәр алып барыуҙы яҡлап сығыш яһайҙар.

Күренеп тора инде, улар Ҡушма Штаттар үҙенең агрессияһын киңәйтеүҙе дауам иттерә алһын өсөн, кисә тыныслыҡҡа ҡаршы сығыш яһанылар, ә бөгөн инде Ҡушма Штаттар хәл алырға һәм яңынан һөжүмгә әҙерләнергә, йә булмаһа һис юғы артабанғы һөжүмгә әҙерләнеп, үҙҙәренең хәҙерге агрессия позицияларын һаҡлап алып ҡалыу өсөн, утты туҡтатыуҙы яҡлап сығыш яһайҙар. Улар Корея халҡы, Азия халыҡтары һәм Америка халҡы интерестәре тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр. Улар бары тик Америка империалистәренең Кореяла үҙҙәренең илбаҫарлыҡ ғәскәрҙәрен тотоуҙары һәм Кореяла агрессив хәрәкәттәрен дауам иттереүҙәре, Ҡытай территорияһы Тайванды баҫып алып, уны оккупациялауҙы дауам итеүҙәре менән, капитализм донъяһында һуғышҡа әҙерлекте көсәйтә алыуҙары менән генә ҡыҙыҡһыналар.

Шуға күрә лә Макартур штабының вәкиле, беҙ һис бер төрлө политик шартһыҙ һәм бары тик хәрби нигеҙҙә генә утты туҡтатыуға риза була алабыҙ, тип туранан-тура белдерҙе. Был, ут туҡтатылғандың һуңында ла улар үҙҙәре тулыһынса әҙерләнгәс, һуғыш хәрәкәттәрен яңынан башлай алһындар өсөн агрессия хәлен тотош менән һаҡлап ҡалыу тигән һүҙ. Унан ары улар был мөмкинлекте илдә ғәҙәттән тыш хәл индерелеүе тураһында иғлан итеү һәм Ҡушма Штаттарҙа, Көнбайыш Европала һәм Японияла мобилизация үткәреүгә әҙерләнеү, һәм шуның менән Ҡушма Штаттарҙың, Көнбайыш Европаның һәм Японияның халыҡтарын һуғыш упҡынына этәреү өсөн файҙалана алалар. Хәҙерге ваҡытта Трумэн, Ачесон, Маршалл һәм Макартур әфәнделәр шуны эшләмәйҙәрме ни?

Ә инде башта утты туҡтатып, шунан һуң һөйләшеүҙәр алып барыу тураһындағы тәкдим тип аталған тәкдимгә килгәндә, 12 державанан башҡа уны Именселек Советы ла, Генеральный Ассамблея ла ҡабул итмәгән булыр ине. Шуға ҡарамаҫтан, һәм һөйләшеүҙәргә ҡатнашыусылар иҫәбенә ниндәй илдәрҙе индерергә уйланыуына ҡарамаҫтан, һәм хатта әгәр улар килешеүгә килһәләр ҙә, көн тәртибе тураһындағы мәсьәлә һәм һөйләшеүҙәрҙең йөкмәткеһе ут туҡтатылғандың һуңында ла сикһеҙ оҙаҡ тикшерелер ине.

Әгәр ҙә конференция Именселек Советының законлы составындағы конференцияһы булмаһа, йәки биш державаның законлы конференцияһы булмаһа, йәки ул улар менән бәйләнгән булһа, ул ваҡытта Ҡушма Штаттар хөкүмәте, аҙаҡ килеп, бары бер үҙенең тауышҡа ҡуйыу машинаһы менән манипуляция яһай аласаҡ.

Шулай итеп, ут туҡтатыу тураһындағы мәсьәләне тикшереү һәм һөйләшеүҙәрҙе бөтә сит ил ғәскәрҙәрен Кореянан сығарыу һәм Кореяның эске эштәрен хәл итеүҙе Корея халҡының үҙенә тапшырыу нигеҙендә башламау — икейөҙләнеп эш итеү тигән һүҙ булыр ине.

Өсәүҙең комиссияһы, — хәҙерге позицияларҙа утты туҡтатыу, — ярашыу тураһында һөйләшеүҙәр, — ҙур һөжүмде башлау. Маршаллдың был формулаһы Ҡытай халҡына бик таныш, сөнки 1946 йылдың буйына генерал Маршалл ошо юл менән Чан-Кай-шиға ҡат-ҡат ярҙам итте; ләкин аҙаҡ килеп ул (Маршалл.— Редакция иҫкәртмәһе) бары бер үҙенең еңелеүен иҡрар итергә һәм Ҡытайҙы ташлап китергә мәжбүр булды. 1946 йылда шундай һабаҡ алған һәм аҙаҡтан еңеүгә өлгәшкән Ҡытай халҡы хәҙерге ваҡытта был тоҙаҡҡа барып төшәр микән һуң. — Юҡ, генерал Маршаллдың иҫке хәйләһе БМО-ла барып сыҡмаҫ инде.

4. Ул ғына ла түгел, хәҙерге проблемалар бер Корея проблемаһы менән генә һис тә сикләнмәйҙәр. АҠШ хөкүмәте Кореяла һуғыш хәрәкәттәре башлап ебәргән ваҡытта, ул Ҡытайҙың Тайвань утрауына баҫып инеү өсөн үҙенең етенсе флотын ебәрҙе, ә аҙаҡтан Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙы бомбаға тотто, Ҡытайҙың сауҙа судноларын утҡа тотто һәм Көнсығыш Азияла үҙенең агрессияһын киңәйтте. Быларҙың бөтәһенә лә ҡаршы Ҡытай халҡ республикаһының Үҙәк халҡ хөкүмәте бер нисә тапҡыр үҙенең ғәйепләүҙәрен Берләшкән Милләттәр ҡарамағына индерҙе. Ләкин Америка хакимлеге аҫтында БМО-лағы күпселек Американың Кореяға ҡаршы агрессияһын, Американың Тайванға баҫып инеүен, уны оккупациялауын һәм Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙы бомбаға тотоуын яҡлап ҡына ҡалманы, бәлки беҙҙең вәкил тарафынан индерелгән өс тәкдимде лә кире ҡаҡты, ул тәкдимдәр Ҡушма Штаттарҙы Тайванға ҡаршы ҡоралды агрессияла ғәйепләйҙәр ине. Шулай уҡ БМО-лағы күпселек Ҡушма Штаттарҙы Ҡытайға ҡаршы агрессияла ғәйепләп, Советтар Союзы делегаты тарафынан индерелгән тәкдимде лә буҫтау аҫтына һалып ҡуйҙы.

Беҙҙең вәкилебеҙҙе бик оҙаҡ ваҡыттар буйына көтөргә мәжбүр итеп килделәр һәм БМО Генеральный Ассамблеяһының беренсе комитеты үҙенең эшен билдәһеҙ ваҡытҡаса туҡтатҡанға тиклем, белдереү менән сығыш яһарға уға мөмкинлек бирмәнеләр.

Англия-Америка блоғы хакимлеге аҫтында булған БМО члендәренең күпселеге тарафынан алынған был позиция БМО Уставын һәм уның маҡсаттарын боҙоу булып тора. Ул бөтә донъяла тыныслыҡты яҡламай, ә уны әҙәүгә генә алып бара.

Бигерәк тә ошо факт бөтә донъяла нәфрәтләнеү тыуҙырҙы: Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында Ҡытай тураһындағы мәсьәлә буйынса йәки Ҡытайға ҡағыла торған мөһим мәсьәләләр буйынса һуңғы бер нисә ай буйына һанһыҙ күп дискуссиялар алып барылыуға ҡарамаҫтан, Ҡытай халҡ республикаһының 475 миллионлы ҡытай халҡының берҙән-бер вәкиле булған Ҡытай халҡ республикаһы делегаттарын әле булһа БМО-ның ишек артында тоталар, ә шул уҡ ваҡытта реакцион Чан-Кай-ши ҡалдыҡтары вәкилдәренә әле булһа БМО-ла Ҡытай делегацияһы урынын алып торорға мөмкинлек бирәләр. Бына Ҡытай халҡын ни дәрәжәлә кәмһетәләр һәм мыҫҡыллайҙар! Шуға күрә хәҙер нәфрәтләнеү менән хәрәкәт итеүсе Ҡытай халҡы үҙе теләп Ҡушма Штаттарға ҡаршылыҡ күрһәтеүгә һәм Корея халҡына ярҙам итеүгә күтәрелде һәм шулай итеп ул үҙ йорттарын һәм үҙ илен яҡлап, тулыһынса дөрөҫ һәм ғәҙел эш итә. Америка агрессорҙарына ҡаршылыҡ күрһәтеү өсөн Корея Халҡ армияһы менән ҡулға-ҡул тотоношоп, ҡорал күтәрергә мәжбүр булған Ҡытай халҡының добровольцтәре Корея халҡ-демократик республикаһы хөкүмәтенең берҙәм командованиеһы аҫтында үҙенең йәшәүе өсөн, Кореяға ярҙам итеү өсөн һуғышалар, Көнсығыш Азияла тыныслыҡ өсөн һәм бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәшәләр.

5. Шуны ла әйтеп үтергә кәрәк, Корея проблемаһын тыныс юл менән хәл итеү тураһында күпселек делегаттар — Азиялағы һәм Ғәрәбстандағы 13 ил делегаттары тарафынан индерелгән тәкдим башта уларҙың тыныслыҡ теләүҙәренә нигеҙләнгәйне, һәм был аңлашыла ла. Ләкин улар башта утты туҡтатыу һәм шунан һуң һөйләшеүҙәргә башлау тураһындағы тәкдимде яҡлаусы Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең интригаһын тулыһынса күреп еткерә алманылар һәм шуға күрә улар Корея проблемаһын тыныс юл менән хәл итеү тураһында Ҡытай хөкүмәтенең төп тәкдимдәрен серьез рәүештә ҡарай алманылар. 13 илдең тәүге резолюцияһы Ҡушма Штаттар хөкүмәтенә тулыһынса оҡшап етмәне, шуға күрә ул ике резолюцияға бүленде. «Кореяла утты туҡтатыу тураһындағы мәсьәлә буйынса өсәүҙең комиссияһы» тип аталған комиссияны төҙеүҙе күҙҙә тотҡан беренсе резолюция Ҡушма Штаттарҙы ҡәнәғәтләндерҙе һәм ул ҡыҫым яһау һөҙөмтәһендә беренсе нәүбәттә тикшереүгә ҡуйылды һәм шунан һуң БМО-ның Генеральный Ассамблеяһы тарафынан ҡабул ителде.

Ләкин «һөйләшеүҙәр маҡсаты менән конференция» тип аталған конференция үткәреүҙе йәки «һөйләшеүҙәр буйынса комиссия төҙеүҙе» күҙҙә тотҡан икенсе резолюция Ҡушма Штаттарҙы ҡәнәғәтләндермәне йәки тулыһынса ҡәнәғәтләндереп еткермәне һәм шуға күрә, буҫтау аҫтына һалынып ҡуйылды.

Был ике резолюция араһындағы айырма Филиппины делегаты тарафынан алынған позиция менән асыҡ демонстрацияланды. Һәр ваҡыт Ҡушма Штаттар эҙенән барыусы Филиппины делегаты бары тик беренсе резолюцияға ғына риза булды, ләкин икенсе резолюциянан баш тартты. Шулай итеп, был трюк Филиппиныиың утты туҡтатыуҙы талап итеүе, ә Ҡушма Штаттарҙың был резолюцияны яҡлап сығыуы менән тулыһынса фаш ителде. Был фактың үҙенән үк ошондай һабаҡ алырға мөмкин: әгәр ҙә Азия һәм Ғәрәбстан илдәре ысын тыныслыҡҡа өлгәшергә теләйҙәр икән, улар Ҡушма Штаттарҙың ҡыҫымынан ҡотолорға, «Кореялағы утты туҡтатыу өсөн өсәүҙең комиссияһынан» баш тартырға, шулай уҡ башта утты туҡтатыу, һәм унан һуң һөйләшеүҙәр башлау идеяһынан баш тартырға тейештәр.

6. Ҡытай халҡ республикаһының Үҙәк халҡ хөкүмәте тантаналы рәүештә ошоларҙы белдерә: Кореялағы һуғыш хәрәкәттәре проблемаһының тыныс юл менән хәл ителә алыуына Ҡытай халҡы ҡайнар рәүештә ышана. Беҙ ныҡышмалы рәүештә ошоно талап итәбеҙ: Корея проблемаһын тыныс юл менән хәл итеү тураһында һөйләшеүҙәр алып барыу өсөн нигеҙ сифатында бөтә сит ил ғәскәрҙәре Кореянан сығарылырға тейештәр һәм Кореяның эске эштәре корея халҡының үҙе тарафынан хәл ителергә тейеш. Американың агрессив көстәре Тайвандан сығарылған булырға тейеш. Ҡытай халҡ республикаһының вәкилдәре БМО-ла законлы статус алырға тейештәр. Был пункттар ҡытай халҡының һәм корея халҡының ғәҙел талаптары булып ҡына ҡалмайҙар, был шулай уҡ бөтә прогрессив тыныслыҡ һөйөүсе общественность фекеренең ҡайнар теләге. Был пункттарҙы бер яҡ ситтә ҡалдырыу — Корея проблемаһын һәм Азиялағы башҡа мөһим проблемаларҙы тыныс юл менән хәл итергә мөмкинлек бирмәү тигән һүҙ.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 25 декабрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһы Халҡ армияһының баш командованиеһы 25 декабрҙә ошоларҙы хәбәр итте:

Халҡ армияһының частәре Хәчжу (Кайсю) ҡалаһын азат иттеләр, һөжүм итеү барышында дошмандың кире сигенеүсе частәрен ҡамап алдылар һәм юҡ иттеләр. Сама менән алынған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, был һуғыштарҙа дошмандың 400-ҙән артыҡ һалдаты һәм офицеры пленгә алынған. Трофейҙар ҡулға төшөрөлдө.

Хәҙерге ваҡытта Халҡ армияһының частәре барлыҡ йүнәлештәрҙә лә дошман ғәскәрҙәрен ҡыҫырыҡлауҙа дауам итәләр.

Сеулдағы хәлдәр

НЬЮ-ЙОРК, 25 декабрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствоһының Сеулдағы хәбәрсеһенең хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ли Сын Ман «икенсе дәрәжәләге хөкүмәт учреждениеләре» Сеулдан китергә тейештәр тигән приказ биргән. Милли собрание тип аталған ойошма Кореяның көньяҡ яры буйындағы порттарҙан береһенә күскән. Ли Сын Ман: «американ дуҫтар» миңә «һуғыш операциялары алып барырға уңайлы булһын өсөн» эвакуацияны рөхсәт итергә кәңәш бирҙеләр, тип белдергән.

Ҡытайҙағы демократик партияларға Кореяның Берҙәм Демократик Ватан фронтының хаты

ПЕКИН, 25 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының, Кореялағы Үҙәк телеграф агентствоһы белдереүенә таянып, хәбәр итеүенә ҡарағанда, Кореяның Берҙәм Демократик Ватан Фронтына ингән политик партиялары һәм общественный ойошмалары Ҡытайҙағы демократик партияларға хат ебәргәндәр. Был хатта улар Америка агрессияһына ҡаршы көрәш алып барыусы, Кореяға ярҙам итеүсе һәм үҙҙәренең ватанын һаҡлаусы Ҡытай халҡы добровольцтәренең эштәрен ҡотлайҙар.

Хатта былай тип әйтелә:

Ҡәҙерле лидерҙар һәм Ҡытай коммунистар партияһының, гоминдан революцион комитетының, Ҡытай демократик лигаһының, милли реконструкция демократик ассоциацияһының, демократияны үҫтереүгә булышлыҡ ассоциацияһының, эшсе-крәҫтиәндәр демократик партияһының, «Цзигун» партияһының, «Цзюсань» обществоһының, Тайвань самоуправлениеһе демократик лигаһының, яңы-демократик йәштәр союзының члендәре һәм партиһыҙ демократтар — халҡ политик консультатив советының члендәре!

Америка агрессияһына ҡаршы көрәште йәйелдереү, Корея халҡына ярҙам күрһәтеү һәм халҡ добровольцтәренән отрядтар төҙөү юлы менән үҙ тыуған илен яҡлау тураһында ҡытай халҡының ғәҙел талаптарын яҡлап, Ҡытайҙағы төрлө демократик партияларҙың 4 ноябрҙә иғлан иткән берҙәм белдереүҙәре хәҙерге ваҡытта Америка агрессорҙарына ҡаршы, үҙ тыуған иленең азатлығын һәм бойондороҡһоҙлоғон һаҡлап фиҙакәр көрәш алып барыусы корея халҡында киң отклик һәм тәрән рәхмәт тойғолары тыуҙырҙы.

Батыр Ҡытай халҡының добровольцтәре хәҙер Корея Халҡ армияһы баш командованиеһы етәкселегендә Корея Халҡ армияһы менән ҡулға-ҡул тотоношоп, Кореяла дошманға ҡаршы фронттарҙа һуғышалар. Корея халҡының ғәҙел көрәшен ҡытай халҡының ошолай яҡлауы Кореяла һәм Ҡытайҙа ғына түгел, бәлки бөтә донъя йөҙөндә ҡайнар отклик тапты.

Хатта, Ҡытай добровольцтәренең килеүе корея халҡына дәртләндергес тәьҫир яһаны, тип күрһәтелә. Ҡытай халҡы менән корея халыҡтары араһында дуҫлыҡ тағы ла нығыны...

Хат ошондай һүҙҙәр менән тамамланған:

Дошманды тулыһынса еңеп сыҡҡанға тиклем көрәш барышында беҙ үҙебеҙҙең бөтә көстәребеҙҙе көрәшкә биреү теләге менән тулыбыҙ.

Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға ҡаршы Шлезвиг эшһеҙҙәренең протесы

БЕРЛИН, 25 декабрь. (ТАСС). Лейпциг радиоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Шлезвигта (Англия зонаһы) эшһеҙҙәрҙең йыйылышы булып үткән. Унда Көнбайыш Германияны ремилитаризациялауға ҡаршы протест резолюцияһы ҡабул ителгән. «Беҙ,—тип әйтелә резолюцияла, — эштең күберәк булыуын теләйбеҙ һәм бер ниндәй ҙә хәрби пландар теләмәйбеҙ».

Көнбайыш Германияның эшһеҙҙәре, тип белдергән ораторҙарҙың береһе, һуғышты кире ҡағалар һәм тик тыныс промышленносте үҫтереүҙең генә бөтә кешеләргә лә эш һәм икмәк менән тәьмин итә алыуын һәм ауыр мохтажлыҡты бөтөрә алыуын аңлайҙар.

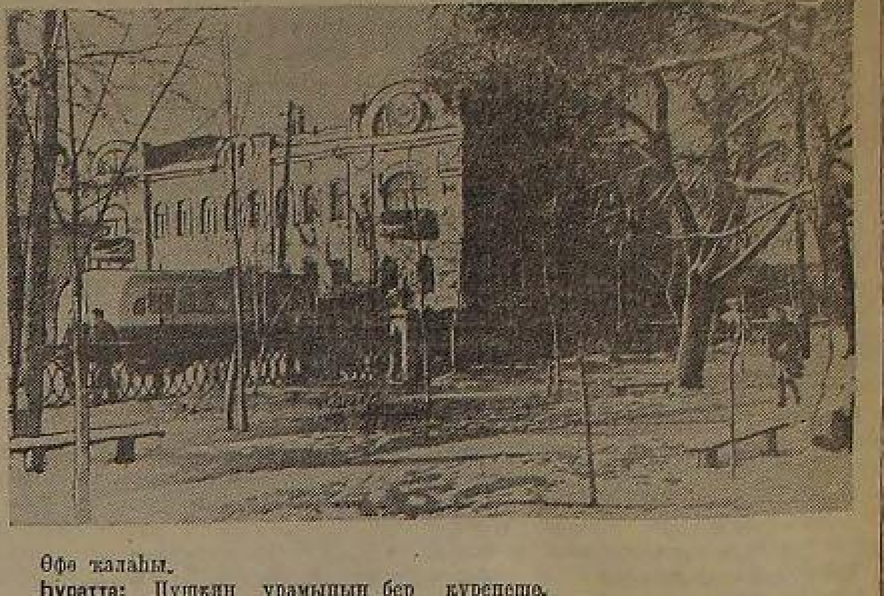

Өфө ҡалаһы.
Һүрәттә: Пушкин урамының бер күренеше.
М. Әхмәтьянов фотоһы.

Саңғы ярышы

Юл техникумының бинаһы Өфө ҡалаһының Глумилино яғындағы ситендә бик матур ергә — урман буйына урынлашҡан. Урмандың ситендә, әстәрәк Сутолока йылғаһына табан, соҡор һуҙылып китә. Уның эсенә төшөп ҡараһаң, ике тауҙы уртаға бүлгән аралыҡ тип уйларһың. Бына ошо урында ҡала йәштәре йыл һайын саңғы спортын башлайҙар.

24 декабрь — йәкшәмбе көн. Бында ҡала йәштәре килгәндәр. Соҡорға арҡыры ҡыҙыл таҫма һуҙылған, уның бер яғына «старт», икенсе яғына «финиш» тип яҙылған. Унан ҡыҙыл, һары, күк, тағы ла төрлө-төрлө флагтар һуҙылып китә.

Сәғәт көндөҙгө 12 яҡынлаша. Судья «Искра» спорт обществоһының ҡала спорт мәктәбе менән берлектә үткәрәсәк саңғы ярышы асыҡ, тип иғлан итә. Һәм ул быйылғы ҡышҡы спорттың асылыуын ВКП(б) Үҙәк Комитетының физик культураны һәм спортты артабан үҫтереү тураһындағы тарихи ҡарарына ике йыл тулыуға бағышланыуын аңлата.

Ярыш башланыуға һанаулы ғына минуттар ҡала. Саңғы кейгән шат күңелле ҡыҙҙар бер сафҡа теҙеләләр. Уларҙың һәр ҡайныһында ярһыулыҡ һиҙелә. Судья ҡыҙҙарға ес километр аралыҡтағы маршрутты аңлата. Сәғәт 12-не һуғып 5 минут киткәс, команда бирелә. Ҡыҙҙар бер юлы алға ынтылалар һәм юлға алданыраҡ сығып ҡалырға ашығалар.

10 минут үтеүгә шул уҡ маршрут буйынса ҡатын-ҡыҙҙар командаһы ҡуҙғала. Улар артынан стартҡа егеттәр теҙеләләр. Улар 5 километр араны үтергә тейештәр.

Әллә ярышта беренсе тапҡыр ҡатнашҡанлыҡтанмы, был егеттәрҙә көслө тулҡынланыу һиҙелә. Иң һуңында ярышта бер нисә тапҡыр ҡатнашып, үҙҙәренең көстәрен һынаған спортсмендар ҡуҙғалалар. Улар китеүгә, ҡыҙҙар кире әйләнеп ҡайта ла башланылар.

Бына бәләкәйерәк буйлы, ҡалын кәүҙәле бер ҡыҙ, алғындағы саңғыларын бик етеҙ шыуҙырып, финишҡа беренсе булып килеп етте. Икенсе бер ҡыҙ уны һөҡланып ҡаршы алды һәм уның пальтоһын кейҙергәндә: «Молодец, иптәш Фәхриева, беренсе булып килдең, пединститут уҡыусыларының данын күтәрҙең» тине. Ул 3 километр араны 23 минут 05 секундта үтте. Ҡатын-ҡыҙҙар командаһында педагогия институтынан Швецова иптәш шул уҡ йыраҡлыҡты 18 минутта үтеп, алдан килде.

Биш километрға киткән егеттәр ҡайталар. Ике саңғысы, берен-бере ҡыҫтап, финишҡа яҡынлаша. Уларҙың береһе физкультура техникумының өсөнсө курс студенты Филатов, икенсеһе педагогия институты студенты Хәтмуллин. Улар 23 минут 54 секундта бер булып финиште үттеләр. Улар артынан һуңғы команда ҡалә. 10 километр дистанцияны, беренсе булып, танылған спортсмен иптәш Глухов 42 минут 24 секундта әйләнеп ҡайтты.

Саңғы ярышында бөтәһе 148 кеше ҡатнашты. Глухов, Филатов, Хәтмуллин, Фәхриева, Швецова иптәштәргә беренсе призҙар бирелде, Демидов, Хәлимова, Долгушина, Хәмитов иптәштәр ярышта икенсе урынды алдылар.

И. Ниғмәтуллин.

Балалар йорттарының эшен яҡшыртыу өсөн

Башҡорт АССР-ы Мәғариф министрлығының Балалар йорто управлениеһы эргәһендә методик кабинет (директоры иптәш Черняева) бар. Был кабинет республикабыҙҙың балалар йорттары хеҙмәткәрҙәре һәм тәрбиәләнеүсе балалары араһында бик күп эштәр алып бара. Ошо йылда ғына алыҫ райондарҙағы балалар йорттарының тәрбиәләнеүселәре һәм уҡытыусылары өсөн 61 тапҡыр методик кәңәшмә уҙғарылды; 66 тапҡыр — «Беседаға әҙерләнеү методикаһы һәм уны үткәреү», «Мәктәп тарафынан өйгә бирелгән эште әҙерләү методикаһы һәм уны ойоштороу», «Балалар йортонда эште планлаштырыу һәм иҫәп алып барыу», «Программа материалдарын ҡабатлау» тигән һәм башҡа темаларға докладтар, лекциялар уҡылды; 7 тапҡыр группалар өсөн, 405 тапҡыр айырым кешеләр өсөн консультациялар ойошторолдо. 25 балалар йортонда 5-әр көнлөк семинар үткәрелде. Семинарҙарға 239 тәрбиәләүсе йыйыштырылды.

Республика буйынса 39 методик берекмә бар. Балалар йортоноң уҡыу-уҡытыу бүлеге мөдирҙәре, балаларҙы теге йәки эшенә өйрәтеүсе инструкторҙары һәм тәрбиәләүселәре өсөн 1-әр айлыҡ курс асылды. Был курстарҙа Уҡытыусыларҙың белемен камиллаштырыу һәм Педагогия институттарының ғилми хеҙмәткәрҙәре, 8 март исемендәге тегеү фабрикаһы мастерҙары лекциялар уҡыйҙар, дәрестәр үткәрәләр; эш тәжрибәләрен уртаҡлашыу конференциялары ойошторола. Унда алдынғы балалар йорттарының эш тәжрибәләрен көүҙәләндергән күргәҙмәләр төҙәлгән.

Балалар өсөн илде өйрәнеү экскурсиялары ойошторола. Республикабыҙҙың 38 балалар йортонан 682 бала Өфөлә экскурсияла булды. Йәш туристарҙың слеты үткәрелде. Унда 668 бала ҡатнашты.

Методик кабинет үҙенең эшен тағы ла яҡшыртыу өсөн илебеҙҙең башҡа өлкәләрендәге Балалар йорто управлениеһе эргәһендәге методик кабинеттар менән бәйләнеш тота.

Ғ. Әхмәров.

Нефтселәр өсөн төнгө санаторий

Быйыл Октябрьский ҡалаһында нефтселәр өсөн яңы, 25 урынлы төнгө санаторий һалынды. «Туймазынефть» тресының 100 кешеһе был санаторийҙа булып үтте лә инде.

Сәләмәтлектәре йомшаҡ булған эшселәргә ял итеү һәм дауаланыу өсөн санаторийҙа бөтә шарттар тыуҙырылған. Ул йомшаҡ мебелдәр, келәмдәр, ҡоймалар, яҡшы өҫтәлдәр, дивандар менән йыһазландырылған. Унда библиотека, радиоприемниктәр, газета-журналдар, өҫтәл уйындары бар.

Санаторий тулыһынса государство социаль страхованиеһе иҫәбенә тотола.

Нефтселәр өсөн республикабыҙҙа был икенсе төнгө санаторий.

Ябай кешеләр өсөн партиябыҙ, хөкүмәтебеҙ һәм иптәш Сталин тарафынан күрһәтелгән бындай хәстәрлеккә нефтселәр яңы хеҙмәт еңеүҙәре менән яуап бирәсәктәр.

Г. Рябин.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САНАЕВА.

Өфө ҡалаһы Чернышевский урамының 55-се номерлы йортондағы 4-се квартирала йәшәүсе Ариадна Александровна Овчинникова Өфө ҡалаһы Чернышевский урамының 55-се номерлы йортондағы 4-се квартирала йәшәүсе Александр Михайлович Жулябин менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата.

Эш Өфө ҡалаһы Ленин районының икенсе участка халҡ судында ҡаралаcаҡ.

Редакцияның адресе: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29. хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01676. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

1950 йыл № 258 (8715) 29 ДЕКАБРЬ йома

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН ЯҘҒЫ СӘСЕҮГӘ ӨЛГӨЛӨ ӘҘЕРЛӘҮ — МЕХАНИЗАТОРҘАРҘЫҢ НАМЫҪ ЭШЕ. (1-се бит).

Өфө ҡала Советенең беренсе сессияһы. (1-се бит).

ПРОИЗВОДСТВОНЫҢ ЭСКЕ РЕЗЕРВТАРЕН ТУЛЫҺЫНСА ФАЙҘАЛАНАЙЫҠ! (2-се бит).

«ВКП(б) ТАРИХЕНЕҢ ҠЫҪҠАСА КУРСЫН» ӨЙРӘНЕҮСЕЛӘРГӘ ЯРҘАМҒА. В. Владимиров. — Большевиктарҙың беренсе Бөтә Россия конференцияһы. (2-се бит).

СССР МИНИСТРҘАР СОВЕТЕНДӘ. Волга менән Дон араһында судноларҙар йөрөрлөк канал төҙөү, Ростов һәм Сталинград өлкәләрендәге ерҙәрҙе һуғарыу тураһында. (3-сө бит).

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ. Х. Йосопов. — Игеңдәрҙе серектәләр. (3-сө бит).

РАЙОН АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ БҮЛЕГЕ МӨДИРҘӘРЕНЕҢ ҺӘМ МТС ДИРЕКТОРҘАРЫНЫҢ ӨЛКӘ КӘҢӘШМӘҺЕНДӘ. Яҙғы сәсеүгә әҙерлектә һәм общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә ауыл хужалығы органдарының бурыстары. (3-сө бит).

С. Вахитов. — Физкультура һәм спорт эшенең артабан күтәрелеше өсөн. (4-се бит).

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР. (4-се бит).

Яҙғы сәсеүгә уңышлы әҙерләнергә

Беҙҙең социалистик Тыуған илебеҙ гүзәл көндәр кисерә. Коммунистик партияның тирәһенә, бөйөк юлбашсыбыҙ һәм уҡытсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә тығыҙ туплашҡан совет халҡы хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙа коммунистар менән партияһыҙҙарҙың сталинса блогының яңы еңеүенә әҙерләнә. [illegible] Хәҙер илебеҙҙең бөтә мөйөштәрендә союзный һәм автономиялы республикаларҙың Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек башланды. Бөтә хеҙмәтсәндәр менән бергә колхоз крәстиәндәре лә яңы һайлауҙарға зур политик һәм производство күтәренкелеге шарттарында әҙерләнәләр.

Республикабыҙ колхоздары һәм совхоздары 1950 йылдың ауыл хужалығы эштәрен яҡшы күрһәткестәр менән тамамланылар. Социалистик игенселектең культураһы бынан да тағы ла юғарыраҡ күтәрелде. [illegible] урожай йыйыу эштәре ҡыҫҡараҡ срокта, ойошҡан рәүештә башҡарылды; государствоға иген тапшырыу планы срогынан алда үтәлде, алдағы йылда [illegible] етерлек орлоҡ булдырылды, бөйөк Сталинға рапорт биреү бәхетенә ирештек.

Игенселек өлкәһендәге был уңыштар коммунистик партияның һәм Совет хөкүмәтенең ауыл хужалығын артабан үҫтереү тураһындағы хәстәрлектәренең һәм колхозсы массаларҙың фиҙаҡәр эшләүҙәренең һөҙөмтәһе булып тора. [illegible]

Ауыл хужалығының унышлыраҡ бик ҙур. Ләкин шул ук республикабыҙҙың күп райондарында партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары игенселектең культураһын күтәреү һәм общественный малсылыҡты артабан үҫтереү өсөн булған бөтә мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланмайҙар. [illegible]

[illegible]

Хәҙерге көндә бөтә партия, совет, ауыл хужалығы органдарының, колхоз, совхоз һәм МТС-тарҙың бурысы алдағы йылда яҙғы урожай алыу өсөн ныҡлы нигеҙ һалыу, яҙғы сәсеүгә көн һәм көн серьез йөкләмәләр тора. [illegible]

Республиканың бигерәк тә Мәсетле, Оло-Тәләк, Салауат райондарының бик күп колхоздарында яҙғы сәсеүгә орлоҡ һалыу бик әкрен бара. [illegible]

Орлоҡто яҙғы сәсеүгә әҙерләү, тәҙәрләү, кингерәү һәм сығышын тикшереү [illegible] Ләкин уның хатта 20 проценте ғына тәҙәрләнгән.

Тылымаған әле, ә орлоҡ тәҙәртеүсе машиналар бик насар файҙаланыла. [illegible]

Яҙғы сәсеүгә уңышлы үткәреү өсөн кәрәкле машина-трактор станцияларҙы тәп кәс булып торалар. Республикабыҙҙа тракторҙарҙы яҙғы ремонтлау планы бөтә МТС-тарҙа әлегә тиклем үтәлмәй ҡала. [illegible]

Яҙғы сәсеүгә уңышлы тамамланыуҙа ҙур роль уйнаусы саралар — механизатор кадрҙарын әҙерләү, тракторист курстарын үткәреү, ремонтлау [illegible]

Республикабыҙ колхоздары, совхоздары һәм МТС-тары алдында [illegible] Ремонтлау эшенә еңеп сығыу өсөн был эшкә [illegible]

Ауыл хужалығы органдарының артабан [illegible] Колхоздарҙың һәм МТС-тарҙың яҙғы сәсеүгә әҙерлеген тикшереү [illegible]

Республиканың ауыл хужалығы органдары [illegible] МТС-тарҙа һәм совхоздарҙа социалистик ярыш [illegible]

Урындарҙағы партия ойошмалары хеҙмәтсәндәр депутаттарының РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек [illegible] Яҙғы сәсеүгә уңышлы әҙерлек — һайлауҙарға иң яҡшы бүләк булыр.

Социалистик ауыл хужалығының яңы уңыштары өсөн алға!

ССР Союзы Министрҙар Советы Председателе Иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Ҡәҙерле Иосиф Виссарионович! Электр станцияларының [illegible] хеҙмәтсәндәре [illegible] 1950 йылда [illegible] электр станцияларының аккумуляторҙар [illegible] 22 декабрҙә [illegible]

[illegible] йылдың 1950 йылда ... 720 миллион киловатт-сәғәт [illegible]

[illegible] 9,2 процентҡа кәметеүгә тағы иттек.

Электр станциялары хеҙмәтсәндәре исеменән Д. Жимерин.

МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКЫН ЯҘҒЫ СӘСЕҮГӘ ӨЛГӨЛӨ ӘҘЕРЛӘҮ—МЕХАНИЗАТОРҘАРҘЫҢ НАМЫҪ ЭШЕ

☆ ☆☆ ☆

Яңы йыл хөрмәтенә

Дәүләкән күргәҙмә-терәк МТС-ы машина-тракторҙар паркын ремонтлауҙың квартал планын срогынан алда 114,3 процентҡа үтәне.

Ремонтсылар социалистик ярыш йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Иптәш Емельянов етәксәлек иткән узел 34 мотор ремонтланы. Сәлимгәрәев, Зубарев, Максимов һәм Блохин иптәштәр етәкселек иткән узелдар шулай уҡ яҡшы эшләйҙәр.

МТС-та тағылма инвентарҙар ремонтлауҙың квартал планы ла срогынан алда үтәлде.

Беҙҙең коллектив яңы йылды хеҙмәт еңеүҙәре менән ҡаршылау өсөн йөкләмә алды. Беҙ декабрь аҙағына тиклем квартал планынан тыш 4 трактор, 6 сәскес, 2 культиватор һәм 4 һабан ремонтларға һүҙ бирҙек. Йөкләмә намыҫ менән үтәләсәк.

Б. Мулюков,
МТС директорының политик эш буйынса урынбаҫары.

Ремонтсылар ярышалар

Һуҡкул МТС-ы механизаторҙары (Дүртөйлө районы) тракторҙарҙың тағылма машиналарын ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда үтәүгә өлгәштеләр. 22 трактор һабаны, 20 сәскес, 20 культиватор һәм бер лущильник яҡшы сифатлы итеп ремонтланды.

Ремонтсыларҙың социалистик ярышында Гәрәев, Ғәделшин, Ғәрифуллин һәм Зарипов иптәштәр алдынғылыҡты алып торалар. Дүртенсе кварталда ярышта еңеү өсөн иптәш Гәрәев етәкселек иткән ремонтсылар бригадаһына МТС-тың күсмә Ҡыҙыл Байрағы тапшырылды.

Р. Мәнсүтов.

Квартал планы срогынан алда үтәлде

Әлшәй совхозы (Стәрлетамаҡ районы) механизаторҙары 1950 йылдың IV кварталында тағылма инвентарҙар ремонтлау планын срогынан алда үтәнеләр. Бөтәһе 43 һабан, 460 тырма, 40 культиватор һәм 38 сәскес яҡшы сифатлы итеп ремонтланды.

Беҙ шулай уҡ IV кварталда 12 трактор ремонтларға тейеш инек. Ремонтсыларыбыҙҙың ярышып эшләүҙәре һөҙөмтәһендә Сталинсе Конституция көнөнә 6 трактор һәм урындағы Советтарға һайлауҙар көнөнә 6 трактор ремонтланды. Шулай итеп, хәҙер беҙ машиналарҙы квартал планынан тыш ремонтлайбыҙ.

Совхоз ремонтсылары араһында социалистик ярышта Әбсәләмов, Картаполов, Хисмәтуллин, Сәлихов һәм башҡа иптәштәр өлгөлө эшләйҙәр.

С. Гостев,
Совхоздың өлкән агрономы.

22 трактор әҙер

Бөрө. Базан МТС-ы механизаторҙары, машина-трактор паркын ремонтлауҙың IV квартал планын срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярышҡа ҡушылып, стахановсы вахтаға баҫҡайнылар. Вахтаға баҫҡан көндәрҙә ремонтсыларҙың эш күрһәткестәре айырыуса юғары булды, пландан тыш 2 трактор ремонтланды.

Эш узловой метод буйынса алып барыла. Блок головкаларын ремонтлау узелындағы иптәш Сайпанов бригадаһы социалистик ярышта алда бара. Ул МТС-тың күсмә Ҡыҙыл Байрағын яулап алды. Моторҙар ремонтлауҙа иптәш Комиссаров бригадаһы ла уңышлы эшләй. Комсомол ойошмаһы секретаре иптәш Фаршатов етәкселек иткән комсомолец-йәштәр бригадаһы члендәре тоҡарь Кузнецов һәм Дьяконов иптәштәр көн һайын 2—3 норма бирәләр.

МТС-тың өлкән механигы Социалистик Хеҙмәт Геройы иптәш А. З. Ломодуров ремонттың сифатлы башҡарылыуын тәьмин итә. Ремонттан сыҡҡан 22 трактор отлично тип табылды.

Х. Сафин.

ХЕҘМӘТ НАСАР ОЙОШТОРОЛҒАН

Хәйбулла МТС-ы, бөтә төр станоктар һәм запас частәр менән тәьмин ителгән булыуға ҡарамаҫтан, тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм тағылма инвентарҙарҙы ремонтлау эшен сиктән тыш насар башҡара. Дүртенсе кварталда план буйынса 24 трактор, 3 комбайн һәм күп кенә тағылма инвентарҙар ремонтланырға тейеш инс. Ләкин 12 трактор ғына ремонтланды. Ә комбайндарҙы ремонтлау эше бөтөнләй башланмаған.

МТС-тың тракторҙарҙы ремонтлауҙа артта ҡалыуының сәбәбе — ремонтсылар хеҙмәтенең ойошторолмауында тора. Механизаторҙар араһында дисциплина юҡ, күпселек трактористәр ремонт эшенә ылыҡтырылмаған. Тракторист Бедокуров кеүектәр ремонтта бер көн эшләһә, 5 көн прогул яһайҙар. МТС директоры иптәш Сульдин хеҙмәт дисциплинаһын нығытыу сараһын күрмәй.

Механизаторҙар араһында яҡшы эшләүселәр ҙа юҡ түгел. Мәҫәлән, иптәш Ҡырымғужин яҡшы эше менән маҡтала. Ләкин алдынғыларҙың эш тәжрибәләре башҡаларға күсерелмәй. Яңы башланғыстар күренмәй ҡала. Сөнки механизаторҙар араһында социалистик ярыш ойошторолмаған, стена газеталары сығарылмай. МТС-тың партия һәм профсоюз ойошмалары был етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү сараһын күрмәйҙәр.

Н. Сабитов.

Ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау тамамланды

Йомағужа районы Папанин исемендәге ауыл хужалығы артеле члендәре социалистик ярышҡа сығып, урындағы Советтарға һайлауҙар көнөн сәсеүгә әҙерлекте тамамлау менән ҡаршыларға һүҙ биргәйнеләр.

Улар йөкләмәләрен намыҫ менән үтәнеләр. Колхоз киләһе йылғы яҙғы сәсеүгә етерлек сортлы орлоҡ әҙерләп, тулыһынса таҙартып ҡуйҙы.

Ауыл хужалығы машиналарын ремонтлау ҙа уңышлы тамамланды. Был эштә колхоздың тәжрибәле тимерсеһе иптәш Шәрәфи Хәлитов ҙур тырышлыҡ күрһәтте. Колхоздың ҡарттарҙан Әлибаев Искәндәр, Ғүмәров Дәүләт бабайҙар бөтә эш аттарына етерлек сбруй әҙерләнеләр.

Т. Смаҡаев.

Башҡорт АССР-ы МТС-тарында һәм ЛЭС-тарында тракторҙар ремонты барышы

(1950 йылдың 25 декабренә IV квартал планы үтәлеше, процентарҙа)

Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған	Тотҡан урыны	МТС-тар	Ремонтланған
1	Иҙркәй	220	49	Пугачев	96	97	Хоҙайбирҙин	73
2	Имәнлекүл	196	50	Прияют	96	98	Арҡауыл	72
3	Ҡарамалы-Ғөбәй	185	51	Подгорный	96	99	Күгәрсен	72
4	Андреевка	176	52	Шәрән	95	100	Булгак	72
5	Ново-Троицк	167	53	Арслан	94	101	Красноусолға	71
6	Ҡаран	167	54	Балтач	92	102	Иньегет	71
7	Елдәр	157	55	Сыңташтамак	92	103	Кушнаренко	71
8	Теләкәй	144	56	Миәкә	92	104	Баймаҡ	71
9	Яңыҙҡайын	141	57	Шишмә	92	105	Ерекле	70
10	Саҡмағош	140	58	Байҡы	91	106	Ямады	70
11	Рәжәп	137	59	Дүртөйлө	89	107	Өрйәҙә	69
12	Дүрәс	133	60	Ташлыкүл	88	108	Мәсетле	68
13	Октябрьский	130	61	Мәләүеҙ	88	109	Башенде	67
14	Шаранбаш-кнәз	126	62	Ҡуш-йылға	88	110	Асҡын	65
15	Дәүләкән	121	63	Борай	88	111	Покровка	65
16	Чапаев	120	64	Хәйбулла	88	112	Бурлы	65
17	Стәрлебаш	120	65	Шланлы	87	113	Степной	65
18	Аит	120	66	Ҡалтасы	86	114	Байғужа	65
19	Бишбүләк	111	67	Мраҡ	86	115	Белоҡатай	64
20	Улӓй	109	68	Ярослав	85	116	Сибай	63
21	Михайловка	109	69	Малояз	85	117	Ҡарыш	62
22	Усть-Икин	108	70	Ергән	85	118	Мрәсем	62
23	Подлуб	108	71	Услы	85	119	Нуриман	62
24	Ермолаевка	107	72	Чурай	85	120	Әбдрәшит	62
25	Һуҡкул	107	73	Моторный	85	121	Урмиҙ	61
26	Божор	106	74	Һаҡмар	85	122	Әбдрәләк	61
27	Һуран	106	75	Забельск	83	123	Пәрмәкәй	61
28	Байрамғол	106	76	Ҡырмыҫҡалы	83	124	Бәләбәй	60
29	Итлин	105	77	Суйынсы	83	125	Усень-Ивановка	60
30	Ишле	104	78	Калининка	83	126	Орлов	59
31	Федоровка	104	79	Күрҙем	82	127	Дыуан	58
32	Языково	104	80	Благовар	82	128	Яңауыл	56
33	Ҡандра	104	81	Туймазы	81	129	Мишкә	52
34	Мәтрәй	104	82	Ҡарлыман	80	130	Татешле	50
35	Ҡыйғы	100	83	Һарыкүл	80	131	Бәсәү	48
36	Таймаҫ	100	84	Абзан	79	132	Полянск	45
37	Петровск	100	85	Ташлы	78	133	Әлмөхәмәт	41
38	Стәрлетамаҡ	100	86	Бүздәк	78	134	Степановка	40
39	Аксен	100	87	Еҙем	77	135	Оло-Теләк	39
40	Ҡорос	100	88	Сарман	77	136	Әбйәлил	38
41	Базан	100	89	Күгәрсен	77	137	Ҡалмыҡ	35
42	Бөрө	100	90	Күҙәй	76	138	Охлебинин	33
43	Баиш	100	91	Аслыкүл	76	139	Ылайыр	32
44	Дмитриевка	100	92	Архангель	75	140	Ҡариҙел	15
45	Туҡмаҡлы	100	93	Учалы	75		ЛЭС-тар	
46	Таутәмән	100	94	Һуҡайлы	74	1	Ашҡаҙар	112
47	Мәсәғүт	96	95	Баҡалы	71	2	Сәрмәсән	72
48	Маҡар	96	96	Шаран	73	3	Әлшәй	72

* * *

Республикабыҙҙың МТС-тары һәм ЛЭС-тары һуңғы биш көнлөктә, уҙған биш көнлөккә ҡарағанда, тракторҙарҙы ике тапҡырға күберәк ремонтланылар. Һуңғы биш көнлөктә 12 МТС квартал планын, ә Ҡаран һәм Ҡарамалы-Ғөбәй МТС-тары йыллыҡ планды үтәүгә өлгәште.

Ләкин ремонт темпы әлеккесә ҡәнәғәтләнерлек түгел әле. Быны бары тик ҡайһы бер МТС етәкселәренең эште ойоштороуға яуаплыһыҙ ҡарауҙары менән генә аңлатырға мөмкин.

Баҡалы МТС-ында графикте үтәү өсөн бөтә шарттар тыуҙырылған. Яҡшы йыһазландырылған мастерской, етерлек запас частәр, инструменттар бар. Квалификациялы кадрҙар ҙа етерлек. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, МТС директоры Курбатов һәм уның политик эштәр буйынса урынбаҫары Имаев иптәштәр был мөмкинлектәрҙе файҙаланмайҙар, тракторҙар ремонтлауҙы өҙәләр. Яңауыл МТС-ы директоры Гончаренко иптәш тә, Яңауыл район-ара капиталь ремонт мастерскойы эргәһендә генә тороуға ҡарамаҫтан, график үтәлешен тәьмин итмәй. Бында IV квартал планы буйынса 11 трактор ремонтланмаған әле.

Республика МТС-тарында һәм ЛЭС-тарында тракторҙар ремонтлауҙың планын үтәү һәм арттырып үтәү өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Уларҙы тик ремонт эшен дөрөҫ ойошторорға, социалистик ярышты киң йәйелдерергә генә кәрәк. Яңы йыл башына тиклем ремонт планын үтәүҙе тәьмин итеү өсөн, уҙған биш көнлөккә ҡарағанда, бер ярым тапҡырға күберәк машина ремонтланырға тейеш. Был маҡсатта бөтә эске мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланырға, хеҙмәтте дөрөҫ ойошторорға кәрәк.

1951 йылдың 1 ғинуарына тиклем һәр бер МТС-та һәм ЛЭС-та тракторҙар һәм тағылма инвентарҙар ремонтлау буйынса 1950 йылдың IV квартал планын үтәү һәм арттырып үтәү — республика механизаторҙарының намыҫ эше ул.

ӨФӨ ҠАЛА СОВЕТЕНЕҢ БЕРЕНСЕ СЕССИЯҺЫ

27 декабрҙә рус драма театры бинаһында хеҙмәтсәндәр депутаттарының III саҡырылыш Өфө ҡала Советенең беренсе сессияһы булды.

Сессияны ҡала Советенең иң ҡарт депутаттарынан береһе **В. А. Астраханский** асты.

— Депутат иптәштәр, — ти В. А. Астраханский, — беҙҙең сессиябыҙ яңы, 1951 йыл алдында йыйналды. Үткән 1950 йыл һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡты тамамлау йылы, коммунизмдең тантана итеүе өсөн көрәштә мөһим уңыштарға өлгәшеү йылы булды.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына булып үткән һайлауҙар, тағы ла ҙур ҡеүәт итә һүҙен депутат, совет обществоһының мораль-политик берҙәмлегенең һәм совет халҡының ҡаҡшамаҫ дуҫлығының яңы, бөйөк демонстрацияһы, Ленин — Сталин партияһына, бөтә прогрессив кешелектең юлбашсыһы һәм уҡытсыһы иптәш Сталинға ҡайнар мөхәббәт һәм тәрән бирелгәнлектең асыҡ күҙәлеше булып тора.

Өфө ҡалаһының хеҙмәтсәндәре, беҙҙе ҡала Советына депутат итеп һайлап, беҙгә ҙур ышаныс белдерҙеләр. Беҙ бөтә көсөбөҙҙө, бөтә белемебеҙҙе халыҡҡа хеҙмәт итеүгә, һайлаусыларҙың наказдарын тулыһынса үтәүгә, үҙебеҙҙең тыуған ҡалабыҙҙың артабанғы хужалыҡ һәм культура төҙөлешенә, уны төҙөкләндереү эшенә бирергә тейешбеҙ.

Депутат Астраханскийҙың инеш һүҙенән һуң сессия депутат Каптелининдең тәҡдиме буйынса депутат Х. М. Мостафинды ултырыштың председателе итеп, депутат Сибирцевтең тәҡдиме буйынса депутат Смирнованы бер тауыштан сессияның секретаре итеп һайланы.

Көн тәртибен ҡабул иткәндән һуң сессия 31-се номерлы округ депутаты иптәш Преображенскийҙың тәҡдиме буйынса 5 кеше составында мандат комиссияһы һайланы.

Унан һуң сессия мандат комиссияһының отчетын тыңлауға күсә.

Комиссияның отчеты буйынса һүҙ алып, депутат Сибәғәтуллина мандат комиссияһының отчетын раҫлау тураһында тәҡдим индерҙе һәм уның тәҡдиме бер тауыштан ҡабул ителде.

Көн тәртибенең 3-сө пункты буйынса һүҙ депутат Симахинға бирелә. Ул бер төркөм депутаттар исеменән ҡала Советы исполкомын һайлау тураһында тәҡдим индерә. Сессия 13 кеше составында ҡала Советы исполкомын һайлай.

Ҡала Советы исполкомының председателе итеп 215-се номерлы округтан депутат **Николай Иванович Капустин** һайланды. Депутаттар **Ш. Н. Нәҙиров, А. Н. Архипов, Л. И. Земцов** иптәштәр ҡала Советы исполкомы председателенең урынбаҫарҙары итеп, депутат **Б. И. Петровский** ҡала Советы исполкомы председателенең урынбаҫары һәм ҡала коммуналь хужалығы бүлегенең мөдире итеп, депутат **А. И. Вавилова** ҡала Советы исполкомының секретаре итеп һайланды.

Унан һуң сессия нәүбәттәге көн тәртибен ҡарауға — ҡала Советы исполкомының бүлек мөдирҙәрен раҫлауға күсә.

П. П. Борота ҡала Советы исполкомының ҡала финанс бүлеге мөдире итеп, **Ғ. Н. Фатихов** — ҡала мәғариф бүлеге мөдире, **А. П. Федонов** — культура-ағартыу эштәре бүлеге мөдире, **В. И. Юнкин** — социаль тәьминәт бүлеге мөдире, **В. П. Солодкий** — ауыл хужалығы бүлеге мөдире, **В. И. Краснов** — Горплан һәм **В. Т. Щепанов**—ҡала сауҙа бүлеге мөдире итеп раҫланды.

Көн тәртибенең һуңғы пункты буйынса ҡала Советы исполкомының даими комиссияларын төҙөү мәсьәләһе ҡаралды.

Сессия 12 даими комиссия төҙөү тураһында ҡарар ҡабул итте.

Депутаттар **М. А. Завалишин** бюджет комиссияһының, **О. В. Фомичева** — сауҙа, **П. В. Иванов** — торлаҡ хужалығы, **И. Ш. Сибәғәтуллин** — урындағы промышленность, **П. С. Колосов** — төҙөлеш, **С. Н. Смирнова** — халыҡ мәғарифе, **А. А. Сарыгин** — һаулыҡ һаҡлау, **К. Д. Попова** — культура-ағартыу эштәре, **А. А. Бобылева** — социаль тәьминәт, **Т. М. Симахин** — коммуналь хужалыҡ, **А. Н. Сошин** — ҡаланы төҙөкләндереү, **С. И. Баженов** — транспорт һәм элемтә комиссияларының председателдәре итеп һайландылар.

Сессия ҙур политик күтәренкелек обстановкаһында үтте. Сессияла ҡатнашыусы депутаттар бер күңелдән иптәш Сталинға ҡотлау хаты ҡабул иттеләр.

Сессиянан һуң «Балан әрәмәлеге» тигән постановка ҡуйылды.

Производствоның эске резервтарен тулыһынса файҙаланайыҡ!

Сталин исемендәге завод партия ойошмаһының асыҡ йыйылышынан

Ишембай ҡалаһының Сталин исемендәге машиналар төҙөү заводы республикабыҙҙың алдынғы предприятиеларенән береһе булып һанала. 1950 йылда завод коллективы нефть промышленносе предприятиеларенән Бөтә Союз социалистик ярышында айҙан-айға икенсе урынды алып килә һәм III кварталда уға 60 мең һум премия бирелде.

Ошо йылдың 10 айы эсендә заводта продукция эшләп сығарыу 18 процентҡа артты. Продукцияның үҙенә төшөү хаҡы 25,5 процентҡа кәмене. Был уңыштарға бөтә алдынғы эш методтарын ҡулланып эшләү, производство процестарын камиллаштырыу, оборудованиеларҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу арҡаһында өлгәшелде. Партия ойошмаһы был мәсьәләләрҙә үҙенең иғтибар үҙәгендә тота һәм һәр бер коммунистан техник прогрестең башында тороуҙы, эштә алдынғылыҡ күрһәтеүҙе талап итә.

Күптән түгел партия ойошмаһының асыҡ йыйылышы производствоның эске резервтарен тулыраҡ файҙаланыу мәсьәләһен тикшерҙе. Йыйылышта ҡатнашыусылар эске мөмкинлектәрҙе файҙаланыуҙың яңы юлдарын күрһәттеләр.

Беҙ түбәндә айырым коммунистарҙың йыйылышта яһаған сығыштарын бирәбеҙ.

Эске мөмкинлектәрҙе киң файҙаланыу — производство пландарын арттырып үтәүҙә мөһим сығанаҡ

В. Е. НИКИФОРОВ — заводтың план бүлеге мөдире

Коммунизм төҙөү өсөн көрәштә совет кешеләре хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү буйынса ижади инициатива күрһәтәләр, социалистик системаның иге-сиге булмаған яңы резервтарын асалар. Промышленностең бөтә тармаҡтарында ла тик отлично сифатлы ғына продукция биреү, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, оборот средстволарының әйләнешен тиҙләтеү, материалдарға һәм сырьеға экономия яһау, стахановсы коллектив исемен яулап алыу өсөн социалистик ярыш киң ҡолас алды.

Бөтә был эске мөмкинлектәр беҙҙең заводта нисек файҙаланыла һуң?

Завод партия ойошмаһының инициативаһы буйынса 1950 йылдың башында уҡ ошо йыл өсөн ойоштороу-техник саралары планы ҡабул ителгәйне. Был сараларҙы билдәләүгә заводтың бөтә коллективы ҡатнашты. Цехтарҙа эшселәр үҙҙәренең йыйылыштарында эске мөмкинлектәрҙе тулыһынса файҙаланыу мәсьәләһен ентекләп тикшерҙеләр, бик күп ҡиммәтле тәҡдимдәр индерҙеләр.

Завод цехтарын хужалыҡ иҫәбенә күсереү — производствоның эске резервтарын табыу һәм уларҙы файҙаланыуға, продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүгә ҙур ярҙам итте. Производство өсөн кәрәк булған материалдарҙы, энергияны һәм инструменттарҙы тотоноуға техник иҫәп нормалары ҡуйылды. Хәҙер заводтың техник бүлеге цехтарға айлыҡ производство планын биргән ваҡытта уны үтәү өсөн күпме материал һәм яғыулыҡ тотонорға тейешлеген, күпме ваҡыт кәрәклеген, цехта эшләүселәрҙең һанын һәм хеҙмәт хаҡы фондын күрһәткән лимит карточкаһы ла бирә.

Хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын кәметеүҙә коммунистар һәм комсомолецтар авангардлыҡ күрһәтәләр, улар үҙҙәренең артынан бөтә коллективты эйәртәләр. Иптәш Понкратов металл ҡырҡыу тиҙлеген минутына 800 метрға, иптәш Чараев—500 метрға, иптәш Рябов минутына 300 метрға еткерҙеләр. Заводта тиҙләтелгән метод менән эшләүсе токарҙар һаны көндән-көн күбәйә.

Заводтың эшселәре, инженер-техник работниктары производство технологияһын камиллаштырыу һәм яңы техника индереү өҫтөндә өҙлөкһөҙ эшләйҙәр. Был өлкәлә тимерлек һәм ҡойоу цехтарында ҙур ғына эштәр башҡарылды. Элек ҡалайҙарҙан фигуралы планкалар эшләгәндә, уларҙың ситтәрен юныу өсөн күп ваҡыт әрәм ителә ине. Хәҙер фигуралы планкаларҙы һалҡын рәүештә штамплау индерелде. Һөҙөмтәлә хеҙмәт етештереүсәнлеге 25—30 процентҡа күтәрелде.

Тимерлек цехына тимерҙе бораулап тишеү станогы күсерелеп ҡуйылды. Һөҙөмтәлә вышка эшләү өсөн кәрәк булған деталдәрҙе бер цехтан икенсе цехҡа күсереп йөрөтөүҙең кәреге бөтөрөлдө.

Ҡойоусылар ҡыҫҡа ваҡыт эсендә корөстө яңы юл менән ҡойоуҙы үҙләштерҙеләр. Был күп деталдәрҙе ҡойоп эшләүгә күсергә һәм ҡиммәтле ҡоросҡа ҙур экономия яһарға мөмкинлек бирҙе.

Заводтың цехтарында илебеҙҙең алдынғы стахановсыларының эш методтарын ҡулланыу киң урын алды. Бигерәк тә Кафаров һәм Лидия Корабельникова иптәштәрҙең эш методтары коллективта киң таралды. Тимерлек цехының котельщигы иптәш Шальнев 10 ай эсендә бик күп табаҡлы тимергә экономия яһап, ошо экономия яһалған материалдар иҫәбенә яңынан 5 көн эшләне. Газосварщиктарҙан Мазин, Михайлов һәм Булавкин иптәштәр экономия яһалған материалдар иҫәбенә 12 көн эшләнеләр.

Өҫтәмә резервтар эҙләп табыуҙа һәм продукция етештереүҙе арттырыуҙа заводтың рационализаторҙары үҙҙәренең ижади көстәрен һалалар. Ағымдағы йылда производство процестарын камиллаштырыуға йүнәлдерелгән 52 тәҡдим тормошҡа ашырылды. Һәм был 134 мең һум күләмендә средствоға экономия яһауға мөмкинлек бирҙе.

Технолог иптәш Заостровцеваның тәҡдиме буйынса механика цехының һәр бер станочнигына киләсәк айға эшләү өсөн алдан задание папкаһы бирелә. Был папкала бер ай эсендә токарҙың нәмәләр эшләргә тейешлеге күрһәтелгән, уларға чертеждар һәм хеҙмәтте баһалау наряды һалынған. Шулай итеп, токарь үҙенең бөгөн нисә һумлыҡ эшләгәнен һәм иртәгә нәмә эшләргә тейеш икәнлеген белеп тора. Был сара һәр бер эшсегә, алдан кәрәк инструментте, материалды әҙерләп ҡуйып, эш көнөн максималь файҙаланырға мөмкинлек бирҙе. Слесарь Ивановтың бригадаһы автоматик депарафинизаторҙар йыйнауҙа узловой метод ҡуллана башланы. Был метод бригаданың хеҙмәт етештереүсәнлеген бер нисә тапҡыр арттырҙы. Иптәш Иванов үҙе автоматик депарафинизаторҙың корпусын тишеү өсөн махсус кондуктор эшләне.

Эске мөмкинлектәрҙе производствола киң файҙаланыу яҡшы һөҙөмтәләр бирҙе. 1949 йылға ҡарағанда, заводта продукция эшләп сығарыу быйыл 18 процентҡа, хеҙмәт етештереүсәнлеге 25,5 процентҡа артты.

Беҙҙең эшебеҙҙә ҙур ғына етешһеҙлектәр ҙә бар әле. Ҡайһы бер оборудованиеларҙың ремонт-ара эшләү сроктары ҡуйылмаған. Был Кафаров методын ҡулланыуға ҙур ҡамасаулыҡ тыуҙыра. Ковалев методын таратыуҙа ла етешһеҙлектәр юҡ түгел. Производство культураһын һәм продукцияның сифатын күтәреүҙә күп эшләргә кәрәк. Заводтың техник һәм хеҙмәтте ойоштороу бүлектәре работниктары цехтарға ярҙамды көсәйтергә тейештәр.

Партия ойошмаһы етәкселегендә бөтә коллективтың ҡатнашлығы менән был етешһеҙлектәрҙең бөтөрөлөүенә һәм яңы уңыштар яулап алыныуына һис тә шик юҡ.

Коммунистарҙың урыны—һәр ваҡыт алдынғы сафта

Н. А. МЕТЕЛЕВ — партия ойошмаһы секретаре

Партия һәр бер коммунистан производствола алдынғы сафта булыуҙы, үҙенең шәхси эш өлгөһө һәм большевистик тоғро һүҙе менән башҡаларҙы фиҙакәр хеҙмәткә дәртләндереүҙе талап итә.

Беҙ, коммунистар, хеҙмәт етештереүсәнлеген артабан күтәреү юлында производствоның эске резервтарен файҙаланыуҙың яңы юлдарын эҙләп табырға тейешбеҙ. Беҙҙең заводтың бик күп коммунистаре шулай эшләйҙәр ҙә. Механика цехының коммунистаре Шарнев, Чараев, Кучеров һәм башҡа иптәштәр һуғыштан һуңғы биш йыллыҡ эсендә 10—12-шәр йыллыҡ производство нормаларын үтәнеләр. Улар хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә эске мөмкинлектәрҙе өҙлөкһөҙ эҙләйҙәр һәм уларҙы производствола файҙаланалар.

Ләкин коллективтең бөтә члендәре лә был алдынғы кешеләр кимәленә барып етмәгәндәр әле. Партия ойошмаһының һәм һәр бер коммунистең бурысы социалистик ярышты киң йәйелдереп, артта ҡалыусыларҙы алдынғылар сафына сығарыуҙан тора.

Өлгәшелгән уңыштарҙы ныҡытып, партия ойошмаһы Россия федерацияһы һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы эшселәр һәм инженер-техник работниктар араһында килеп тыуған политик хеҙмәт активлығын производствола яңы еңеүҙәр яулап алыуға йүнәлтергә тейеш. Быны өсөн беҙ инженер Ковалев методын киң ҡулланырға, производство алдынғыларының эш алымдарын бөтә эшселәргә лә еткерергә бурыслыбыҙ. Был өлкәлә беҙҙең агитаторҙарыбыҙ киң күләмдә массовый-политик эш алып барырға тейештәр.

Оборудованиеларҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу, сырьены һәм материалдарҙы экономиялы тотоноу, хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреү, продукцияның сифатын яҡшыртыу һәм үҙенә төшөү хаҡын кәметеү, заводтың эске резервтарен тулыһынса файҙаланыу буйынса социалистик ярышты тағы ла киңерәк йәйелдерергә кәрәк.

Сифат өсөн көрәш—коллективтең төп бурысы

И. Г. ПОНАДЬИН — слесарь-йыйнау цехының начальнигы

Элекке йылдарҙа беҙ етештергән продукцияның сифаты түбән булыу тураһында йыш ҡына жалобалар була торғайны. Быйыл продукцияның сифатын күтәреүгә айырыуса иғтибар иттек. Эшселәр үҙҙәренең социалистик йөкләмәләрендә тик отлично сифатлы продукция ғына биреүҙе төп бурыс итеп алдылар. Һөҙөмтәлә продукцияның сифаты һиҙелерлек яҡшырҙы. Хәҙер нефтселәр беҙ эшләп сығарған продукцияның насар булыуы тураһында жалоба бирмәйҙәр. Ике бригадаға завком тарафынан «отлично сифат бригадаһы» исеме бирелде.

Беҙ үҙебеҙҙең эш практикабыҙҙа былай эшләйбеҙ: әгәр берәр деталдә брак килеп сыҡһа, шунда уҡ уның сәбәбен асыҡлайбыҙ һәм бында кем ғәйепле булыуы тураһында бөтә коллектив менән тикшерәбеҙ. Техник-контроль бүлеге работниктары һәр бер деталде ентекләп тикшерәләр. Цехта эшләүсе һәр бер йыйнаусы-слесарҙың ниндәй сифатлы продукция биреүе көндә графикта күрһәтелә бара. Стена гәзитәһы брак эшләүселәргә ҡаршы киҫкен көрәш алып бара. Был саралар слесарҙарҙа продукцияның сифаты өсөн яуаплылыҡты ныҡ күтәрҙе.

Күптән түгел цехта оборудованиеларҙы һәм инструменттарҙы социалистик һаҡлауға биреү тураһында йыйылыш үткәрҙек. Бөтә эшселәр ҙә был башланғысты хупланылар.

Продукцияның сифатын яҡшыртыу өҫтөндә беҙҙең коллектив тағы ла ҙурыраҡ көс һалып эшләйәсәк.

Материалдарға күберәк экономия яһау өсөн

И. Н. ФОМИН — тимерлек-сварка цехының начальнигы

Экономия өсөн көрәш — социалистик промышленность работниктарының иң мөһим бурыстарының береһе ул. Сөнки продукцияны эшләп сығарыу өсөн ни тиклем сырьены аҙыраҡ тотонһаҡ, уның үҙенә төшөү хаҡы ла шул тиклем түбәнерәк була.

Материалдарға, сырьеға, яғыулыҡҡа һәм энергияға экономия яһау өсөн илебеҙҙә йәйелдерелгән социалистик ярыш беҙҙең коллективта ла ҡайнар яҡлау тапты. Йыл башынан алып, беҙҙең цех коллективы бөтәһе 23 тонна төрлө материалға экономия яһаны. Экономия яһау ике юл менән алып барыла: беренсенән, продукция эшләп сығарыу өсөн сырьены аҙыраҡ тотонабыҙ, икенсенән, отходты кәрәк урында яңынан файҙаланабыҙ. Теге йәки был деталде эшләү өсөн күпме сырьё кәрәк буласағы тураһында бөтә эшселәргә лә техник норма бирелә. Хәҙер күп кенә эшселәр сырьены күрһәтелгән нормаҙан аҙыраҡ тотоналар. Миҫал өсөн Шальнев һәм Шашков иптәштәрҙе алырға мөмкин. Улар табаҡлы тимерҙән кәрәкле деталдәрҙе дөрөҫ ҡырҡып алыу юлы менән быйыл 10 тоннанан артыҡ материалға экономия яһанылар. Складтан яңынан сырьё алмайынса, ошо экономия иҫәбенә улар 8 смена эшләнеләр.

Күп хеҙмәт талап иткән изделиеларҙы эшләүҙе специалләштереү буйынса ла ҙур ғына эштәр башҡарылды. Ҡайһы бер деталдәрҙе ҡыҙҙырып, сүкеп эшләүҙән штамплауға күсерҙек. Был деталдәрҙе эшләү ваҡытын бик ныҡ ҡыҫҡартты.

Беҙ киләсәктә материалдарға тағы ла күберәк экономия яһау һәм продукцияның үҙенә төшөү хаҡын артабан кәметеү өсөн көрәшәбеҙ.

Деталдәргә үҙ клеймәләребеҙҙе ҡуябыҙ

Б. Е. КУЧЕРЕНКО — строгальщик

Станоктарҙы тулы ҡеүәтендә файҙаланыу хеҙмәт етештереүсәнлеген күтәреүҙә производствоның эске резервтарынан береһе булып һанала.

Беҙ, иптәшем Сыромятов менән, матбуғатта сыҡҡан бөтә яңылыҡтарҙы уҡып барабыҙ. Беҙҙе бигерәк тә строгальщик иптәш Ивановтың эш тәжрибәһе ҡыҙыҡһындырҙы. Иптәш Иванов металды эшкәртеүҙә үҙе уйлап сығарған резец менән эшләп, ҡырыу тәрәнлеген 60 миллиметрға тиклем еткергән. Беҙ был мәсьәлә тураһында оҙаҡ уйланыҡ. Мин иптәш Иванов өлгөһөндә яңы резец эшләнем. Уны ҡулланыу беҙгә ҡырыуҙа тәрәнлекте яңынан 20—22 миллиметрға арттырырға мөмкинлек бирҙе. Хәҙер заводта мин тәҡдим иткән яңы төр резецте күп строгальщиктар ҡуллана башланылар. Был, деталдәрҙе эшкәртеүҙә хеҙмәт етештереүсәнлеген һиҙелерлек күтәрҙе.

Станоктар эшләүселәргә резецтең мөйөшөн дөрөҫ яһауға ҙур иғтибар итергә кәрәк. Айырым деталдәрҙе эшкәрткәндә үҙҙәре өсөн махсус резецтәр ҡулланырға кәрәк. Былай эшләгәндә уларҙың боҙолоу ваҡытлаһы аҙая. Шулай беҙ бер резец менән 12 айға тиклем эшләйбеҙ.

Хеҙмәт көнөнөң бөтә 480 минутын да тулыһынса файҙалы эшкә үҙгәртергә кәрәк. Беҙ айлыҡ эш ваҡаһын алабыҙ. Унда ай эсендә нимә эшләргә тейеш икәнлегебеҙ барыһы ла күрһәтелгән. Кәрәкле чертеждар һалынған. Был эш ваҡытында наряд, чертеж һәм материалдар артынан йөрөмәйенсә, бөтә кәрәк нәмәне алдан әҙерләп ҡуйып, хеҙмәт көнөн тулыһынса станок эргәһендә тороп эшләргә мөмкинлек бирҙе. Станокты һәр ваҡыт ҡарап таҙа тотоуға ҙур иғтибар итергә кәрәк. Мин быны үҙемдең 20 йыл станокта эшләү тәжрибәмдән әйтә алам. Беҙ үҙебеҙ хеҙмәтләндергән станокты акт төҙөп социалистик һаҡлауға алдыҡ. Уны һәр ваҡыт яҡшылап таҙартып һәм майлап торабыҙ. Ваҡ ремонтты ваҡытында үткәрәбеҙ. Хәҙер беҙҙең станок 3 йыл инде капиталь ремонтһыҙ, өҙлөкһөҙ эшләй.

Беҙ иптәш Сыромятов менән икебеҙ ҙә нормаларыбыҙҙы 180—200 процентҡа еткереп үтәйбеҙ. Техник-контроль бүлегенән беҙгә личный клеймәләр бирелде һәм беҙ уны үҙебеҙҙең ҡулыбыҙҙа тотабыҙ. Был күрһәткестәр беҙҙе тыныслаңдырмай әле. Беҙ киләсәктә производствола тағы ла ҙурыраҡ уңыштарға өлгәшеү өсөн көрәшәбеҙ.

Ике станокты социалистик һаҡлауға алам

А. М. АЛИЕВ — слесарь

Баҡү мастеры Аға Гүсейн Кафаров инициативаһы менән оборудованиеларҙың ремонт-ара эшләү сроктарын оҙайтыу башланғысы промышленностең бөтә тармаҡтарында ла таралды.

Беҙҙең заводта Кафаров методы менән эшләүселәр һаны күбәйгәндән-күбәйә бара. Билдәле булғанса, оборудованиеларҙың ремонт-ара эшләү сроктарын оҙайтыу өсөн уларҙы техник яҡтан дөрөҫ эксплуатациялауға, һәр ваҡыт ҡарап, таҙа тоторға кәрәк. Оборудование ни тиклем ремонтһыҙ оҙағыраҡ эшләһә, ул шул тиклем күберәк продукция эшләп сығара.

Мин уны яҡшы аңлайым. Ошо заводта 20 йыл эшләү дәүеремдә һәр ваҡыт оборудованиеға, үҙ ҡараһы кеүек, һаҡланым.

Беҙҙең слесарь-йыйнау цехында ике бораулап тишеү станогы бар. Ул станоктарҙа бөтәбеҙ ҙә эшләйбеҙ һәм улар бер кемгә лә беркетелмәгәндәр. Ҡайһы ваҡыттарҙа ул станоктарҙың таҙартылмайынса һәм майланмайынса ҡалған ваҡыттары булғылай. Мин коммунист-производственник булыуым сифатында ошо ике станоктың төҙөклөгөн тәьмин итеү өсөн уларҙы үҙемдең социалистик һаҡлауыма алам.

„ВКП(б) тарихенең ҡыҫҡаса курсын“ өйрәнеүселәргә ярҙамға

БОЛЬШЕВИКТАРҘЫҢ БЕРЕНСЕ БӨТӘ РОССИЯ КОНФЕРЕНЦИЯҺЫ

Бынан 45 йыл элек, 1905 йылдың декабрендә, Финляндияла, Таммерфорста большевиктарҙың беренсе Бөтә Россия конференцияһы булып үтте. Беренсе рус революцияһы үҫә барған обстановкала үткән был конференция партияның революцион тактикаһын эшләүҙә ҙур әһәмиәткә эйә булды. Конференцияның программа, тактика һәм ойоштороу мәсьәләләре буйынса ҡабул ителгән ҡарарҙары партияның сафтарын ныҡытыуҙа һәм эшселәр синыфын самодержавиены ҡолатыу өсөн революцион көрәшкә мобилизациялауҙа мөһим роль уйнанылар.

Таммерфорс конференцияһында эшселәр синыфының бөйөк юлбашсылары Ленин һәм Сталин беренсе тапҡыр осраштылар. Быға тиклем улар хат һәм иптәштәр аша ғына бәйләнеш тоттолар.

Ленин менән Сталиндең үҙ-ара яҙышып тороуы 1903 йылда башланды. «Ленин менән мин беренсе тапҡыр 1903 йылда таныштым, — ти иптәш Сталин. — Дөрөҫ, был танышыу күреп танышыу булмаһы, ә ситтән тороп, хат аша танышыу булды. Ләкин ул танышыу миндә онотолмаҫлыҡ тәьҫир ҡалдырҙы, был тәьҫир партияла эшләп килгән бөтә ваҡытымда минән китмәне» (Әҫәрҙәр, VI том, 52-се бит). Ул ваҡытта Себерҙә һөргөндә булған иптәш Сталин Лениндан хат ала, был хатта Ленин яҡынлағы осорға партияның эш планы тураһында яҙған була. «Был ябай һәм ҡыйыу хат, — ти иптәш Сталин, — миндә, Ленин беҙҙең партиябыҙҙың тау бөркөтө ул, тигән фекерҙе тағы ла ныҡыраҡ ныҡытты».

Иптәш Сталин конференцияға РСДРП-ның Кавказ Союзынан делегат булып килде. Ленин менән бергә иптәш Сталин конференцияның ҡарарҙарын эшләне, большевиктарҙың революциялағы боевой бурыстарын һәм тактик линияларын билдәләне.

* * *

Таммерфорс конференцияһы көсөркәнешле обстановкала үтте, Россиялағы беренсе революция айырыуса юғары күтәрелешкә өлгәшкәйне. Большевиктар партияһы алдына туранан-тура батша самодержавиеһе ҡоралдоһона ҡаршы, пролетариаттың һәм крәҫтиәндәрҙең революцион-демократик власен урынлаштырыу өсөн ҡоралды восстаниене әҙерләү һәм үткәреү бурысы килеп баҫты.

В. И. Ленин ағымдағы момент һәм аграр мәсьәлә буйынса доклад менән сығыш яһаны. Иптәш Сталин Закавказье большевиктарының эше тураһында доклад менән сығыш яһаны һәм Государство думаһына ҡарата актив бойкот үткәреү тураһындағы ленинсе тактиканы яҡлап телмәр һөйләне.

Конференция тикшергән иң мөһим мәсьәлә партияның берҙәмлеген аяҡҡа баҫтырыу тураһындағы мәсьәлә булды. Конференцияны асыуҙан күп тә түгел элек, Ленин, большевиктар партияның ике өлөшөн ысын революцион нигеҙҙә берләштереүгә ризалар, тип күрһәтте. Шуның менән бергә ул, партияның ике өлөшөн берләштереү политикаһын партияның ике өлөшөн дә ҡушыу менән бутарға ярамай, тип һыҙыҡ өҫтөнә алды. Партияны берләштереүҙә Ленин меньшевиктарҙың марксизмға ҡаршы политикаларын фаш итеүҙең һәм меньшевиктар артынан барыусы эшселәрҙе большевиктар яғына ауҙарыуҙың мөһим средстволарының береһен күрҙе.

Большевиктар берләшеүгә риза булып, берҙәм программаһы һәм тактикаһы, берҙәм дисциплинаһы булған марксистик революцион партияны аяҡҡа баҫтырырға теләнеләр. Бындай берҙәм, боевой пролетар партияны төҙөүҙең пролетариаттың революцион көрәшенең яҙмышы өсөн хәл иткес әһәмиәте бар ине.

Таммерфорс конференцияһы партияны үҙгәртеп ҡороу тураһындағы мәсьәлә буйынса ҡарар ҡабул итте. Ленин революция барышында эшселәр синыфының күп кенә политик иректәрҙе — союздар, йыйылыштар, матбуғат иреген яулап алыуына сығып, партияның ойоштороу төҙөлөшөнөң яңы формаһын үткәреү тураһындағы мәсьәләне күтәрҙе.

Конференцияның партияны үҙгәртеп ҡороу тураһындағы ҡарары, политик бурыстарға һәм хәҙерге обстановканың үҙенсәлектәренә ҡарап, партияның партия төҙөлөшөнөң ойоштороу формаларын һәм методтарын ниндәй йылдамлыҡ менән үҙгәртеүен күрһәтә.

Таммерфорс конференцияһы аграр мәсьәлә буйынса бик мөһим программа ҡарары ҡабул итте. В. И. Ленин үҙенең был мәсьәлә буйынса яһаған докладында крәҫтиәндәрҙең революцион хәрәкәтенә тәрән анализ яһаны, крәҫтиәндәргә ҡарата партияның тактикаһын билдәләне, партияның аграр программаһын ҡайтанан ҡарау кәрәклеген нигеҙләне.

Аграр мәсьәлә буйынса конференцияның ҡарары революцияла пролетариаттың гегемонияһы тураһындағы ленинсе учениенан сығып эш күрҙе, эшселәр синыфының крәҫтиәндәр менән союзын тәьмин итеүгә йүнәлтелде. Был союзда эшселәр синыфы етәксе роль уйнарға тейеш ине. 1905 йылғы революцияның бөтә барышы крәҫтиәндәргә ҡарата партия программаһының һәм тактикаһының дөрөҫлеген һәм алдан күреүсәнлеген тулыһынса раҫланы. Революция барышында эшселәр синыфының крәҫтиәндәр менән союзы барлыҡҡа килде, һуңынан был союз помещиктарҙың һәм буржуазияның хакимлеген бөтөрөү өсөн ҡараштә еңелмәҫ көс булып әүерелде.

Кадеттар, меньшевиктар һәм эсерҙар, имеш, халыҡҡа кәрәкле булған тәртиптәргә восстаниеһеҙ, революцияһыҙ өлгәшергә мөмкин, тип эшселәр һәм крәҫтиәндәрҙе алдайылар. Халыҡты бындай алдау менән көрәшеү өсөн Таммерфорс конференцияһында большевиктар беренсе Государство думаһына бойкот иғлан итеү тураһында ҡарар ҡабул иттеләр. Большевиктар актив бойкотты царизмдең хеҙмәтсән массаларҙы конституцион реформалар юлына күсереүгә маташыуҙарын эҙәү өсөн средство итеп ҡаранылар.

В. И. Лениндең ағымдағы момент тураһындағы доклады буйынса конференция ҡоралды восстаниене әҙерләү тураһында ҡарар ҡабул итте. Был ҡарар революцион обстановканы тәрән аңлауҙан, илдәге синфи көстәр сағыштырмаһына тәрән анализ яһауҙан килеп сыҡты. Ленин, революция халыҡтың ҡоралды восстаниеһен нәүбәттә ҡуйҙы һәм партияның бурысы пролетариатты ҡоралландырыуҙан, восстаниене ойоштороу яғынан әҙерләүҙән һәм восстаниеға етәкселек итеүҙән тора, тип күрһәтте. Конференцияның ҡарарында былай тип әйтелә:

«Восстаниегә һис кисекмәҫтән әҙерләнергә, бөтә ерҙә ойошторолорға тейешле, сөнки тик восстаниеның еңеүе генә ысын халыҡ вәкиллеген саҡырырға, йәғни дөйөм, тура, тиң һәм йәшерен һайлауҙар нигеҙендә ирекле һайлап учредительный собрание саҡырырға мөмкинлек бирер». («ВКП(б) резолюцияларҙа» I киҫәк, 59-сы бит).

Был ҡарар партияны һәм революцион эшселәрҙе царизмға ҡаршы көрәштең бурыстарын һәм средстволарын асыҡ аңлау менән ҡоралландырҙы, революцияның еңеүе өсөн пролетариаттың көрәшендә берҙән-бер дөрөҫ линияны билдәләне.

Меньшевиктар бөтөнләй ҡапма-ҡаршы линия алдылар, улар асыҡтан-асыҡ рәүештә восстаниеға ҡаршы сыҡтылар, восстаниене әҙерләүҙе өҙөргә маташтылар, пролетариаттың сафын таркаттылар һәм бүлгеләнеләр. Меньшевиктарҙың был ҡәбәхәт, хыянатсыл линияһы беренсе рус революцияһы еңелеүенең мөһим сәбәптәренән береһе булды.

Мәскәүҙә эшселәрҙең батша самодержавиеһенә ҡаршы ҡоралды восстаниеһе башланыуы айҡанлы, Лениндең кәңәше буйынса, конференция үҙенең эшен ашығыс рәүештә тамамланы. Делегаттар, восстаниела ҡатнашыу, халыҡ массаларының революцион һуғыштарына етәкселек итеү өсөн урындарға таралдылар.

* * *

Таммерфорс конференцияһы, большевиктарҙың бойондороҡһоҙ партияһын әҙерләү һәм төҙөүҙә мөһим этап булып, большевизм тарихендә күренекле урын алып тора.

Был конференцияла Ленин менән Сталиндең осрашыуы беҙҙең партиябыҙ өсөн, бөтә хеҙмәтсәндәр өсөн ғәйәт ҙур әһәмиәткә эйә булды.

Иптәш Сталин, үҙенең конференцияла Ленин менән осрашыуы тураһында хәтерләп, «...Лениндең был ябайлығы һәм баҫалҡылығы (скромность), уның күҙгә салынмай ҡалырға тырышыуы йәки, һәр хәлдә, күҙгә бәрелмәҫкә һәм үҙенең юғары дәрәжәһен күрһәтмәҫкә тырышыуы, — бына был сифат яңы массаларҙың яңы юлбашсыһы булған Лениндең иң көслө яҡтарының береһе...» тип яҙҙы ул. (VI том, 54—55-се биттәр).

Иптәш Сталин, Лениндең конференциялағы сығышын хәтерләп, был телмәрҙәр бөтә конференцияны һоҡландырыусы рухландырғыс телмәрҙәр ине, тип билдәләй. Ышандырыу көсөнөң ғәҙәттән тыш ҙур булыуы, дәлилдәрҙең ябайлығы һәм ныҡлығы, ҡыҫҡа һәм һәр кемгә аңлайышлы фразалар, ҡыйланыуҙың юҡлығы, тәьҫиргә һуға торған баш әйләндергес ҡыйланыуҙарҙың һәм эффектлы фразаларҙың юҡлығы, — быларҙың бөтәһе лә Ленин телмәрҙәрен ғәҙәттәге «парламент» ораторҙарының телмәрҙәренән бик уңышлы айырып торалар ине, ти ул. «Мине Ленин телмәрҙәрендәге еңелмәҫ логика көсө һоҡландырҙы, — ти иптәш Сталин, — был логика көсө аудиторияны бер ни тиклем ҡорораҡ, ләкин уның ҡарауы бик ныҡ билән ала, ул уны әкрен-әкрен электрләштерә бара һәм һуңынан бер нәмәһен дә ҡалдырмай тигәндәй үҙенә әсир итеп ала», (VI том, 55-се бит).

Лениндең был сифаттары тулыһынса иптәш Сталингә лә хас.

Ленин менән Сталиндең бөйөк идея дуслығы революцион пролетар партияны төҙөү, революцион марксизм принциптарының еңеүе өсөн бергәләп көрәште барлыҡҡа килде.

Сирек быуаттан күберәк элек Ленин менән Сталин бергәләп хеҙмәтсәндәрҙе азат итеүҙең бөйөк маҡсаттарына барҙылар, большевиктар партияһын һәм эшселәр синыфын пролетар революцияның еңеүе өсөн көрәшкә рухландырҙылар һәм алып барҙылар, улар совет государствоһын төҙөнеләр һәм ныҡыттылар, беҙҙең халҡыбыҙҙың социализмдең еңеүе өсөн көрәшенә етәкселек иттеләр.

Лениндең ғүмерен үлем еңгәндән һуң, иптәш Сталин Лениндең боевой байрағын юғары күтәрҙе һәм совет халҡын ленинсе юл менән алып китте.

Иптәш Сталин Лениндең идеяларын бөтә яҡлап үҫтерҙе, бөтә марксистик-ленинсе теорияны яңы, тағы ла юғарыраҡ баҫҡысҡа күтәрҙе.

Ленин байрағы аҫтында, коммунизмдең бөйөк зодчийы И. В. Сталин юлбашсылығында совет халҡы беҙҙең Тыуған илебеҙҙе ҡеүәтле социалистик индустриаль-колхоз державаһына әүерелдерҙе, немец-фашист илбаҫарҙарына ҡаршы көрәштә социализмдең ҡаҙаныштарын һаҡлап алып ҡалды һәм хәҙер уңышлы рәүештә коммунистик общество төҙөй. Социализмдең еңеүе, коммунистик төҙөлештең уңыштары ижади марксизм идеяларының, Ленин — Сталин идеяларының бөтөн лә еңеүсе көсөнөң асыҡ иҫбатланыуы ул.

Бөтә илдәр хеҙмәтсәндәренең аңында Сталин исеме Ленин исеме менән ҡушыла. Сталин — бөгөнгө көндөң Ленины ул. Халыҡ быны шулай уйлай һәм һөйләй.

Ленин байрағы аҫтында, Лениндең эшен гениаль дауам иттереүсе иптәш Сталин етәкселегендә совет халҡы ышаныслы аҙым менән коммунизмдең тулы тантанаһына бара.

В. Владимиров.

СССР Министрҙар Советында

Волга менән Дон араһында суднолар йөрөрлөк канал төҙөү, Ростов һәм Сталинград өлкәләрендәге ерҙәрҙе һуғарыу тураһында

Бүгөнгә тиклем үк әле Волга менән Дон араһында суднолар йөрөрлөк канал төҙәлә башлағайны. Аҡ диңгеҙҙе, Балтик һәм Каспий диңгеҙҙәрен Азов һәм Ҡара диңгеҙҙәр менән тоташтырыусы суднолар йөрөрлөк юлдарҙы төҙөү һәм реконструкциялау, массовый йөктәр ташыу өсөн транзит һыу юлдары булдырыу буйынса Совет власы йылдары эсендә үткәрелгән ғәйәт ҙур эштәр Волга менән Донды ҡушыу менән тамамланырға тейеш ине.

Башланған төҙөлөш эштәрен һуғыш туҡтатты.

Волга-Дон һыу юлын булдырыуға халыҡ хужалығы өсөн ҙур әһәмиәтле урын бирә һәм шуның менән бергә был төҙөлештең Ростов һәм Сталинград өлкәләрендәге ярым сүлле һәм ҡоролоҡ була торған райондарын һуғарыуҙы һәм һыу менән тәьмин итеүҙе киң рәүештә үҫтерергә мөмкинлек биреүен иҫәпкә алып, шуның өсөн йыл элек, хөкүмәт Волга-Дон каналын төҙөү эштәрен яңынан йәйелдерергә, тигән ҡарар ҡабул иткәйне. Шуның менән бергә, хөкүмәт суднолар йөрөрлөк Волга-Дон каналын үткәреү частный һәм бер крайға ғына хас булған бурыс түгел, ә СССР-ҙың Европа өлөшөндәге бөтә диңгеҙҙәрҙе бер һыу транспорты системаһына ҡушыуҙы маҡсат итеп тотҡан дөйөм Союз күләмендәге әһәмиәтле бурыс булып тороуын иҫәпкә алды.

Волга-Дон һыу юлын эксплоатацияға тапшырыуҙы тиҙләтеү һәм Ростов һәм Сталинград өлкәләрендәге ярым сүлле, ҡоролоҡ була торған ерҙәрҙе һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү эштәрен үҫтереү маҡсаттарында һәм шулай уҡ төҙөлөш эштәренең уңышлы йәйелеүен һәм Волга-Дон төҙөлөшөнөң ер ҡаҙыу, бетон эштәрен тулыһынса механизацияларға мөмкинлек биреүсе ҡеүәтле экскаваторҙар, төҙөлөш механизмдәре һәм транспорт средстволары менән яҡшы тәьмин ителгәнлеген иҫәпкә алып, ССР Союзы Министрҙар Советы ҡарар итте:

1. Волга-Дон һыу юлы төҙөү буйынса элек билдәләнгән сроктарҙы ике йылға ҡыҫҡартырға һәм түбәндәге төҙөлөштәрҙе 1951 йылда тамамларға:

а) Сталинград ҡалаһынан алып Дон йылғаһы Калач ҡалаһына тиклем Волга йылғаһын Дон йылғаһы менән ҡушыусы, 101 километр оҙонлоғондағы, 13 шлюзлы, 3 плотиналы, насос станциялары, эстакадалары, күперҙәре һәм башҡа ҡоролмалары булған, суднолар йөрөрлөк Волга-Дон каналын төҙөүҙе;

б) Цимлянская станицаһы районында Дон йылғаһында 12,6 миллиард кубометр күләмендә регулировать итеүсе һыу ятҡылығы, уның составында 500 метр оҙонлоғонда бетонлы һыу үткәргес плотина, 12,8 километр оҙонлоғонда ер плотинаһы, суднолар йөрөй торған ике шлюз, [illegible] порты һәм плотина өҫтөнән тимер юл һәм шоссе юлдары булған гидроузел [illegible]алыуҙы;

в) Цимлянский гидроузелы плотинаһы эргәһендә һуғарыла торған игенселек һәм промышленность райондарын арзанлы электр энергияһы менән тәьмин итеү өсөн 160 мең киловатт ҡеүәтле гидроэлектростанциялар төҙөүҙе.

2. Суднолар йөрөрлөк Волга-Дон каналын һәм Цимлянский гидроузелын гидроэлектростанциялары менән бергә 1952 йылдың яҙына эксплоатацияға индерергә.

3. Дон йылғаһының һыу ресурстары иҫәбенә 750 мең гектар ерҙе һуғарыу һәм 2 миллион гектар ерҙе һыу менән тәьмин итеү өсөн, шул иҫәптән Ростов өлкәһендә 600 мең гектар ерҙе һуғарыу һәм 1 миллион гектар ерҙе һыу менән тәьмин итеү, Сталинград өлкәһенең көньяҡ райондарында — 150 мең гектар ерҙе һуғарыу һәм 1 миллион гектар ерҙе һыу менән тәьмин итеү өсөн һуғарыу системалары төҙөүҙе 1951—1956 йылдарҙа тормошҡа ашырырға. Һуғарыла торған ерҙәрҙе беренсе нәүбәттә бойҙай һәм мамыҡ сәсеүлектәре өсөн файҙаланырға.

Юғарыла күрһәтелгән маҡсаттарҙы түбәндәге төҙөлөштәрҙе тәьмин итергә:

а) Цимлянский һыу ятҡылығынан алып Пролетарская станицаһына тиклем, Цимлянский һыу ятҡылығынан һыу алыу өсөн төп ҡоролмаһы менән 190 километр оҙонлоғонда Дон магистраль каналы төҙөүҙе;

б) 568 километр дөйөм оҙонлоҡта һыу бүлеү каналдарын, ә атап алғанда —

Верхне-Сальский каналын төҙөргә, бында Малая Мартыновка ауылынан алып Гашум йылғаһы тамағына тиклем 125 километр оҙонлоҡта Сал йылғаһы үҙәнен файҙаланырға, һыуҙы Дон магистраль каналынан алып, Сал йылғаһы буйлап үргә табан һыуҙы ағыҙыу өсөн плотиналар һәм насостар булдырырға;

Нижне-Дон каналын төҙөргә, Восход поселкаһынан алып Семикаракорский станицаһы юнәлешендә 73 километр оҙонлоҡта, был канал һыуҙы Дон магистраль каналынан алырға тейеш;

Багаевский каналы, Комаров поселкаһынан алып Багаевский станицаһы юнәлешендә 35 километр оҙонлоғонда, был канал һыуҙы Дон магистраль каналынан алырға тейеш;

Сальповский каналы, Болотов поселкаһынан алып Маныч Балабинский ауылына тиклем, 15 километр оҙонлоҡта, был канал һыуҙы Дон магистраль каналынан алырға тейеш;

Азов каналы, Веселый поселкаһынан алып Кулешовка ауылына тиклем, 90 километр оҙонлоҡта, был канал һыуҙы Веселый һыу ятҡылығынан алырға тейеш;

Ергенинский каналы, Варварово һыу ятҡылығынан алып Обильная ауылы юнәлешенә табан, 140 километр оҙонлоҡта, был канал һыуҙы суднолар йөрөй торған Волга-Дон каналынан алырға тейеш;

Чирский каналы, Нижне-Чирский станицаһынан алып Красно-Богданов ауылы юнәлешендә, 90 километр оҙонлоҡта, был канал һыуҙы Цимлянский һыу ятҡылығынан алырға тейеш;

в) һыу бүлеү каналдарында 140 насос станцияһы һәм уларға электр энергияһы биреү линиялары төҙөргә;

г) 750 мең гектар ерҙе һуғарыу һәм 2 миллион гектар ерҙе һыу менән тәьмин итеү өсөн һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү селтәрен төҙөргә, бының өсөн һыуҙы һыу бүлеү каналдарынан алырға.

4. СССР Ауыл хужалығы министерствоһын, СССР Мамыҡсылыҡ министерствоһын һәм СССР Совхоздар министерствоһын түбәндәгеләрҙе эшләргә мәжбүр итергә:

а) ошо йылдар эсендә түбәндәге һандарҙа һуғарыла торған һәм һыу менән тәьмин ителә торған ерҙәрҙе эшкә индереүҙе тәьмин итергә:

Йылдар	Һуғарыу майҙаны мең гектарҙарҙа	Һыу менән тәьмин итеү майҙаны мең гектарҙарҙа
1952	100	100
1953	125	250
1954	125	250
1955	200	500
1956	200	900

б) ауыл хужалығында электр энергияһын игенселектә электр тракторҙары менән ер һөрөү һәм башҡа эштәрҙе башҡарыуҙа киң рәүештә файҙаланыуҙы, шулай уҡ малсылыҡта һәм колхоз, совхоз производствоһының башҡа тармаҡтарында күп көс талап иткән эштәрҙе комплекслы механизациялау өсөн электр энергияһы ҡулланыуҙы тәьмин итергә.

5. Эҙләнеү, тикшеренеү һәм проект төҙөү эшен Гидропроектҡа, ә Дон магистрален һәм шулай уҡ ерҙәрҙе һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү өсөн насос станциялары һәм уларҙағы башҡа ҡоролмалар һәм регулировать итеүсе һыу ятҡылыҡтарындағы ҡоролмалар һәм плотиналар менән бергә барлыҡ һыу бүлеү каналдарын төҙөүҙе Волгодонстройға йөкмәтергә.

6. Һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү селтәрен һәм унда кәрәкле гидротехник ҡоролмаларҙы эҙләү, проектлаштырыу һәм төҙөү эшен СССР Ауыл хужалығы министерствоһына, СССР Мамыҡсылыҡ министерствоһына һәм СССР Совхоздар министерствоһына йөкмәтергә.

7. СССР Урман хужалығы министерствоһына, СССР Ауыл хужалығы министерствоһына һәм СССР Совхоздар министерствоһына һуғарыу һәм һыу менән тәьмин итеү селтәрен төҙөү менән бер үк ваҡытта баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртыу эшен үткәрергә тәҡдим итергә.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТ

Игендәрҙе сереткәндәр

«Ударник» ауыл хужалығы артеле, [illegible] районының башҡа күп колхоздары кеүек үк, 1950 йылда юғары урожай үҫтереп алыуға өлгәште. Ләкин «Ударник» колхозында урожайҙы һаҡлау ойошторолмаған.

[illegible] ҡаршы көрәш саралары [illegible] үҙәгендә торған был колхозда айырыуса яҡшы ойошторолорға тейеш ине. [illegible] артелдең келәттәрендәге игендәрҙең [illegible] һәм һаҡланыуы менән бер кем дә [illegible]. Хатта Талбазы ауыл [illegible] председателе иптәш Насибулла [illegible] тә үҙенең өйө эргәһендә торған келәткә күҙ һалманы. Контролдең булмауы колхозда келәткә һалынған игендәрҙе [illegible] әйәһеҙлекте тыуҙырҙы.

[illegible] председателе иптәш Миннеяр [illegible] колхозсыларҙың хеҙмәт көндәренә [illegible] тейешле булған иген тураһында хәстәрлек күрмәгән, көҙ һуғылған игендәрҙе таҙартыу һәм киптереү өсөн бригадаларға нарядтар бирмәгән. Партия ойошмаһы секретаре иптәш Биктимеров колхоз председателенең эшенә контроль яһамаған.

Шулай итеп, «Ударник» колхозында контролдең булмауы, әйәһеҙлектең урын алыуы келәттәге игендәрҙең боҙолоуына килтергән. Һөҙөмтәлә бында кладовщик Нәсрәтулла Хәсәнов ҡараған келәттәге 532 центнер иген бөтөнләй серегән. Шул иҫәптән иң ҡиммәтле булған культуралардан 322 центнер бойҙай, 93 центнер рыжик һәм 60 центнер көнбағыш әрәм булған.

Был хәл «Ударник» колхозында игендәрҙе сереткәндә ғәйепле кешеләргә ҡаршы сара күреүҙе талап итә.

Х. Йосопов.

РАЙОН АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ БҮЛЕГЕ МӨДИРҘӘРЕНЕҢ ҺӘМ МТС ДИРЕКТОРҘАРЫНЫҢ ӨЛКӘ КӘҢӘШМӘҺЕНДӘ

ЯҘҒЫ СӘСЕҮГӘ ӘҘЕРЛЕКТӘ ҺӘМ ОБЩЕСТВЕННЫЙ МАЛСЫЛЫҠТЫ ҮҪТЕРЕҮҘЕҢ 3 ЙЫЛЛЫҠ ПЛАНЫН ҮТӘҮҘӘ АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ ОРГАНДАРЫНЫҢ БУРЫСТАРЫ

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министре урынбаҫары иптәш Комаров, республикабыҙҙың колхоз һәм МТС-тарында яҙғы сәсеүгә әҙерлек барышы тураһында доклад менән сығыш яһап, [illegible] етешһеҙлектәрҙе асты.

— Быйыл республикабыҙҙың бөтә колхоздарында ла [illegible] мөмкинлектәр бар ине, — тип докладсы, — ләкин күп кенә район ауыл хужалығы бүлеге мөдирҙәре һәм МТС директорҙары [illegible] Дыуан районында [illegible] 1672 гектар, Мәсетле районында 1499 гектар [illegible] 1016 гектар [illegible] Ҡариҙел, Архангель райондарында [illegible]

— Партия һәм хөкүмәт ҡарары нигеҙендә республикабыҙҙың колхоздарында 1949 йылдан башлап сортлы орлоҡтар [illegible] — тип [illegible] Комаров. — Ләкин [illegible] Архангель, Аҫҡын, Борай, Илеш, Ҡырмыҫҡалы, Матрай райондары [illegible]

[illegible]

Трактор бригадаларының [illegible]

[illegible]

— Республикабыҙҙың партия, совет һәм ауыл хужалығы органдары, — тип иптәш Еникеев, — общественный малсылыҡты үҫтереүҙең [illegible]

[illegible]

1951 йылда [illegible]

[illegible]

лар. Хәҙер ваҡ колхоздарҙы эреләтеү малдарҙың тоҡомон яҡшыртыуға, юғары продукты биреүсе малдар һанын арттырырға мөмкинлек бирәсәк. Бының өсөн малдарҙы тәрбиәләүҙе яҡшыртыу, ялҡама тороҡтороу методын киң ҡулланыу талап ителә.

Докладының һуңғы өлөшөндә иптәш Еникеев малдарҙы ҡышлатыу мәсьәләһенә туҡталды.

— Малдарҙы ҡышлатыуҙы әлегә ойоштороу ауыл хужалығы органдарының, колхоз етәкселәренең мөһим бурысы булып тора, — ти ул. — Күпселек райондарҙа был эш сиктән тыш насар ойошторолған. Ҡариҙел, Краснокама, Аҫҡын райондарында мал аҙығы мәйән бигерәк тә тревогалы хәл килеп тыуҙы. Кейәргәҙе районында «мал аҙығы етешмәй» тигән һылтау менән малдарҙы айырым кешеләргә бүлеп биреү кеүек зарарлы юлға баҫҡандар. Учалы районының күп кенә колхоздарында, мал аҙығы етешмәүгә ҡарамаҫтан, һалам һәм бесәнде малдарға әҙерләмәйенсә ашаталар. «Шишмә» колхозында бары тик ноябрь айында ғына 600 центнер бесәнде әрәмгә тотонғандар.

Малдарҙың йылы торлаҡтарҙа ҡышлауы шулай уҡ ҙур әһәмиәткә эйә. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, райондарҙа был турала хәстәрлек күрмәйҙәр. Борай районында эреләтелгән «Мәрҙән» колхозында быҙауҙар асыҡ һауала ҡышлай. Шул һөҙөмтәлә уларҙың бик күбеһе ябыҡ һәм ауырыу. Шишмә районы «Игенсе» колхозында конюшнягә иней, сусҡалар торлағына туңған картоф тултырғандар. Ә малдар асыҡ һауала ҡышлай.

— Хәҙер бөтә колхоздарҙа ла йәш малдар алыу башланды. Малсылыҡ работниктарының һәм ауыл хужалығы специалистарының бурысы малдарҙы юғалтыуһыҙ ҡышлатып сығарыуҙы тәьмин итеүҙән тора.

Колхоздарҙа, бигерәк тә эреләтелгән хужалыҡтарҙа малсылыҡ кадрҙары менән даими эш алып барырға, улар араһында социалистик ярышты, уҡыуҙы киң йәйелдерергә, алдынғыларҙың эш тәжрибәләрен популярлаштырырға кәрәк.

1951 йылда республикабыҙҙың колхоздары алдына йәш малдар алыуҙы яҡшыртырға, һәр йөҙ бейәнән кәм тигәндә йөҙ толоҡ, йөҙ һыйырҙан 70 быҙау, йөҙ һарыҡтан 120 бәрәс алыу бурысы ҡуйыла. Малдар һанының артыуы менән бергә, уларҙың продукты биреүсәнлеген, 1950 йыл менән сағыштырғанда, кәмендә 50 процентҡа арттырыуға өлгәшергә кәрәк. Общественный малсылыҡты үҫтереүҙең 1951 йылғы планы һис һүҙһеҙ үтәлергә тейеш.

* * *

Комаров һәм Еникеев иптәштәрҙең докладтарынан һуң ике мәсьәлә буйынса ла фекер алышыуҙар башланды.

Беренсе һүҙҙе Учалы МТС-ы директоры иптәш **Дураков** алды. Ул эреләтелгән колхоздарҙың өҫтөнлөктәре тураһында һөйләне.

— Эреләтелгән хужалыҡтарҙа игенселекте, малсылыҡты һәм хужалыҡтың башҡа тармаҡтарын үҫтереү өсөн ниндәй мөмкинлектәр булыуын, — ти ул, — беҙ үҙ районыбыҙҙағы колхоздарҙың эш практикаһында яҡшы күрҙек инде. «Ҡыҙыл партизан» колхозы был өлкәлә ысындан да республикабыҙҙың бөтә ауыл хужалығы артелдәренә өлгө булып тора. Бында беҙ трактор һәм башҡа машиналарҙы тулы ҡеүәтендә файҙалана, ауыл хужалығы эштәрен иң яҡшы агротехник сроктарҙа үткәрә һәм шулай уҡ игенселектең, малсылыҡтың культураһын күтәрә алабыҙ. Эреләтелгән хужалыҡтарҙа бик сериоз ойоштороу саралары үткәреһе бар әле. Баҫыусылыҡ бригадаларын эреләтеү буйынса мөһим саралар күрергә кәрәк. Бында колхоздарҙағы һәр бер баҫыусылыҡ бригадаһына бер трактор бригадаһы беркетеү, минеңсә, яҡшы буласаҡ. Был беҙгә машиналарҙы тулы файҙаланыуға мөмкинлек бирәсәк.

Ишле МТС-ы директоры иптәш **Хәлимов** Ауыл хужалығы министерствоһының эшен ныҡлы тәнҡиткә алды. Министерство артта ҡалыусы МТС-тарға ваҡытында тейешле ярҙамды күрһәтмәй. Машиналар бүлгәндә лә күберәк алдынғы МТС-тар күҙ алдында тотола. Уның специалистәре гастроллек итеп кенә йөрөйҙәр. Улар беҙҙең эшкә ҡарағанда, күберәк һандар менән ҡыҙыҡһыналар, ә практик ярҙам күрһәтмәйҙәр. «Сельхозснаб» ремонт өсөн талап ителгән запас частәр менән тәьмин итеүгә сиктән тыш яуаплыһыҙ ҡарай. Уның складтарында «С-80» тракторын ремонтлау өсөн кәрәк булған частәр бөтөнләй булмай.

— Мин күп йылдарҙан бирле республикабыҙҙың иң алыҫ райондарынан береһе булған Мәсетле районында эшләйем,— ти Мәсетле район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Зәһидуллин,** — ләкин был ваҡыт эсендә министерствоның етәксе работниктарынан береүҙең дә беҙҙә булғанын хәтерләмәйем, ә һәр төрлө ҡағыҙ һәм приказдарҙы етерлек алабыҙ. Хатта уларҙы уҡырға ла өлгөрмәйбеҙ.

Иптәш Зәһидуллин ауыл хужалығы работниктарының йыш ҡына кустовой кәңәшмәләрен үткәрергә кәрәк, тигән мәсьәлә ҡуя.

Государство орлоҡсолоҡ инспекцияһының начальнигы иптәш **Тютин** үҙенең сығышында сәсеү орлоҡтарын сәсеү кондицияһына еткереү эшенең насар тороуы тураһында әйтә. Был эш бигерәк тә Учалы, Дыуан, Нуримән һәм Ҡырмыҫҡалы райондарында әкрен бара. Дымлы орлоҡ киптерелмәй. Был эште артабан һуҙыуға юл ҡуйыу, күп кенә сәсеү материалдарының боҙолоуына килтерәсәк. Шуға күрә лә был эште юлға һалыу өсөн кисектергеһеҙ саралар күрергә кәрәк.

Арслан МТС-ы директоры иптәш **Зарипов** колхоздарҙа яҙғы сәсеүгә әҙерлектең нисек барыуы тураһында һөйләне. Ул Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһын эште дөрөҫ планлаштырмауы өсөн ныҡ тәнҡитләне. Ғәҙәттә булараҡ, мөһим эштәр буйынса тәүҙә төп план, ә бер аҙ ваҡыт үткәс өҫтәмә заданиеһе бирәләр. Планлаштырыуҙың бындай системаһы МТС-тарҙың эштәрендә ҙур ҡыйынлыҡ тыуҙыра.

Башҡортостан ауыл хужалығы институтының профессоры иптәш **Тайчинов** үҙенең телмәрен эреләтелгән колхоздарҙа ерҙәрҙе дөрөҫ файҙаланыуға арнаны. Иптәш Тайчинов фән өлгәшеүҙәрен, атап әйткәндә һөрөнтө горизонтын тәрәнәйтеү, ниндәй оялап үҫтереүҙәге тәжрибәләрҙе колхоз производствоһына индереү кеүек күп кенә ҡиммәтле практик тәҡдимдәр индерҙе.

Борай район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Абазов** районның общественный малсылыҡ үҫтереү планын үтәү буйынса артта ҡалыу сәбәптәренә туҡтала, район ауыл хужалығы бүлегенең малдарҙы ҡышлатыуҙа булған етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү өсөн ниндәй саралар күреүе тураһында һөйләй.

Ҡошсолоҡ — республикабыҙҙа ауыл хужалығының иң артта ҡалған тармағы булып килеүҙә дауам итә,—ти инкубатор станциялары тресы управляющийы иптәш **Жебаров.** Ҡоштарҙың продукты биреүсәнлеге бик түбән. Аҫҡын һәм Бөрө райондарында һәр бер тауыҡҡа йылына ни бары 22—24-әр генә йомортҡа тура килә.

1951 йылда республиканың инкубатор станциялары 5 миллион самаһы себеш сығарасаҡтар. Шуға күрә уларҙы ҡабул итеү өсөн биналарҙы ваҡытында әҙерләргә кәрәк. Быйыл 20 урында яңы инкубатор-ҡошсолоҡ станцияһы төҙәлә.

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының сорт управлениеһе начальнигы урынбаҫары иптәш **Шкарлет** кәңәшмәлә ҡатнашыусыларҙың иғтибарын орлоҡто алмаштырыуҙы үҙ ваҡытында үткәреүҙең әһәмиәтенә юнәлтте. Шул уҡ ваҡытта урындағы сортлы орлоҡтарҙы, мәҫәлән, клеверҙе аныҡлау һәм оформить итеү буйынса сериоз шөғөлләнергә кәрәклекте әйтте.

Октябрьский МТС-ы директоры иптәш **Трутнев** тракторҙарҙы ремонтлауҙа коллективтең бай эш тәжрибәһе менән уртаҡлашты. Ул бригадно-узловой метод, социалистик ярыш тураһында һөйләне, МТС-та механизаторҙарҙың һәм ремонтсыларҙың индивидуаль социалистик ярыш йөкләмәләренең үтәлеше көн һайын тикшерелеп тора, тине. МТС коллективы тракторҙар һәм тағылма инвентарҙар ремонтлауҙың дүртенсе квартал планын срогынан алда үтәне.

Ауыл хужалығы институтының профессоры иптәш **Шутко** эреләтелгән колхоздарҙа махсус орлоҡсолоҡ бригадалары булдырырға тигән тәҡдим индерҙе.

Шаран район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Фәттәхов** районның малсылыҡтағы уңыштарына туҡталды. Шулай уҡ ул был өлкәләге күп кенә етешһеҙлектәрҙе күрһәтеп үтә. Малдарҙың продукты биреүсәнлеге түбән, һыйырҙарҙан һөт бик аҙ алына. Иптәш Фәттәхов Башҡортостан инкубатор станциялары тресы управляющийы иптәш Жебаровты ҡаҙ-өйрәк үҫтереү эшенә тейешле иғтибар бирмәгәне өсөн ныҡлы тәнҡитләй.

Бәләбәй механизатор кадрҙары әҙерләү мәктәбе директоры иптәш **Туйкин** механизатор кадрҙары әҙерләү мәсьәләһенә туҡтала. Архангель, Ишле МТС-тарының етәкселәре был мөһим эшкә яуаплыһыҙ ҡарайҙар, курска теләһә кемде ебәрәләр. Усень-Ивановка МТС-ы уҙған йыл кадрҙар етешмәүлектән генә комбайндар менән урожай йыйнау планын үтәмәне. Шулай булыуға ҡарамаҫтан, МТС етәкселәре хәҙер ҙә трактор бригадаларын кадрҙар менән тәьмин итеү тураһында хәстәрлек күрмәйҙәр.

Республикабыҙҙың күп кенә колхоздарында малсылыҡ фермаларындағы ауыр эштәрҙе механизациялаштырыу эше алып барылмай. Бының сәбәбе был эш буйынса специалистарҙың етешмәүендә. Ләкин ундай специалистар әҙерләү менән шөғөлләнмәйҙәр. Колхоз инструкторҙары әҙерләү мәктәбенә уҡырға план буйынса билдәләнгән 150 кеше урынына ни бары 30 ғына кеше ебәрелгән.

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министре урынбаҫары иптәш **Афанасьев** кәңәшмәлә ҡатнашыусыларҙың иғтибарын райондарға ебәрелгән йәш специалистарға нормаль торлаҡ-тормош шарттары тыуҙырыу кәрәклегенә юнәлтте. Ул специалистарҙы яуаплы эштәргә ҡыйыуыраҡ үрләтеүҙең әһәмиәтен һыҙыҡ өҫтөнә алды.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халҡ армияһы баш командованиеһенең белдереүе

ПХЕНЬЯН, 27 декабрь. (ТАСС). Корея халҡ-демократик республикаһының Халҡ армияһы баш командованиеһе 27 декабрҙә ошоларҙы хәбәр итте:

Хамхын (Каяко) районында Хыннан (Конан) менән Сехочжинь (Сейкосин) араһындағы линияла хәрәкәт итеүсе Халҡ армияһы частәре 24 декабрҙә бөтә был районды дошман ғәскәрҙәренән тулыһынса азат иттеләр.

Халҡ армияһының зенит частәре 16 ноябрҙән 7 декабргә тиклемге осор эсендә дошмандың 48 самолетын, шул иҫәптән «В—29» маркалы ике самолетты атып төшөрҙөләр.

Кореяла пленгә алынған американлылар

ПЕКИН, 27 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһының махсус хәбәрсеһе Төньяҡ Кореяла пленгә алынған американлылар тураһында үҙенең тәьҫирҙәрен тапшыра.

Хәбәрсе, айырым алғанда, Американың 7-се пехота дивизияһы һәм беренсе диңгеҙ пехотаһы һалдаттарынан һәм офицерҙәренән торған бер төркөм американ пленныйҙары менән осрашыуҙан үҙендә ҡалған тәьҫирҙәрҙе һөйләй.

«Мин был төркөмдә пленгә алынғас уҡ күрҙем, — тип яҙа хәбәрсе, — 173 пленныйҙан 50 кеше йылы кейемдәре булмағанлыҡтан ҡулдары һәм аяҡтары туңып яфаланалар ине. Уларҙың береһе, 7-се дивизияла хеҙмәт иткән Канней фамилиялы пленный аяҡтарын шул тиклем ныҡ туңдырған, хатта аяҡ кейеме лә кейә алмай. һәм пленгә бирелгәс, аяҡтарын одеялға урап барырға мәжбүр ине. Уларҙың ҡайһы берҙәре ҡулдарын бик ныҡ туңдырғанлыҡтан, һис бер нәмә тота алмайҙар һәм ауыртыуҙан яфаланалар ине.

Пленгә төшөүҙән бер нисә көн алда американлылар асҡа интеккәндәр. Ҡытай добровольцтәре уларҙы шунда уҡ ашаттылар һәм улар тураһында тейешле хәстәрлек күрҙеләр.

25-се дивизиянан лейтенант Деласме ошоларҙы белдерҙе: «Мин ҡытайҙар беҙҙең менән былай яҡшы мөнәсәбәттә булырҙар тип бер ваҡытта ла уйлағаным юҡ ине... Аҙыҡ бик яҡшы һәм ул ҡытайҙарҙың үҙҙәре ашаған аҙыҡтарынан бер нәмә менән дә айырылмай».

Пленгә төшкән американлыларҙың әйберҙәрен ҡытай добровольцтәренең тартып алмау фактыһы американлыларҙа бик ҙур тәьҫир ҡалдырҙы.

Пленгә төшкән американлыларҙан ҡытай добровольцтәре ниндәй ҙә булһа бүләктәр алыуҙан баш тарталар. Сержант Мартин үҙенең бумажнигын 20 американ доллары менән бергә ҡытай добровольцена бирергә теләгән һәм добровольцтың уны алыуҙан баш тартыуын күреп, ғәжәп иткән. «Был малай, ҡытайҙар доллар теләмәйҙәр, улар азатлыҡ һәм тыныслыҡ теләйҙәр тип белдерҙе», тине миңә Мартин.

Хәрби пленныйҙар менән яҡшы мөнәсәбәт итеү һөҙөмтәһендә һәм шулай уҡ һуғыштың сәбәптәре тураһында улар араһында үткәрелгән беседалар арҡаһында, хәрби пленныйҙарҙың ҡайһы берҙәре үҙҙәренең Трумэн һәм Макартур тарафынан алданған булыуҙарын аңлай башланылар.

20 йәшлек американ һалдаты Филипп былай тине: «Былар бөтәһе лә бик ябай. Мин армияға, башҡалар кеүек үк, индем. Минең урыным Ҡушма Штаттарҙа һәм мин бында, Кореяла ни өсөн һуғышҡанлығымды үҙем дә белмәйем». Бер капрал былай тине: «беҙгә бында, Кореяла эшләр эш юҡ, һәм беҙ бынан ни тиклем тиҙерәк китһәк, бөтәһе өсөн дә шул тиклем яҡшыраҡ буласаҡ».

Корея халҡы У Сю-цюань белдереүен яҡлай

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 27 декабрь. (ТАСС). Кореялағы һуғыш утын туҡтатыу тураһында БМО резолюцияһы тип аталған нәмә тураһында У Сю-цюань белдереүен Корея халҡының бөтә ҡатламдары ла бер тауыштан яҡлайҙар.

Протестанттарҙың демократик союзы Үҙәк Комитетенең председателе Ким Чан Дюн, был резолюция бөтә донъя общественный фекерен алдауға иҫәпләнгән, тип белдерҙе. «Ләкин, — тине ул, — беҙҙе алдай алмаҫтар. Беҙ үҙ илебеҙҙең азатлығы һәм бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшәбеҙ һәм һуңғы еңеүгә тиклем көрәшәсәкбеҙ».

Төньяҡ Корея берләшкән профсоюздары Үҙәк Комитеты председателенең урынбаҫары Вон Дон Гын үҙенең белдереүендә Кореялағы утты туҡтатыу тураһындағы резолюция тип аталған нәмәне ҡәтғи кире ҡағыусы Кореяның бөтә эшселәре һәм хеҙмәткәрҙәренең фекерен әйткән. Ул былай тигән: «Корея территорияһында ғына түгел, ә Азия материгында ла империалистик агрессияны яңы көс менән дауам иттереү өсөн [illegible]

Корея крәҫтиәндәре Халҡ армияһы өсөн аҙыҡ фонды булдыралар

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 27 декабрь. (ТАСС). Кореяның яңынан азат ителгән районлары крәҫтиәндәре Корея Халҡ армияһына ярҙам итеү өсөн аҙыҡ фонды булдыралар. Төньяҡ Пхеньян провинцияһындағы Сакчу, Реченн, Пакчхонь өйәҙҙәренең, шулай уҡ Көньяҡ Пхеньян провинцияһындағы Анъжу, Токчхонь өйәҙҙәренең крәҫтиәндәре оборона фондына аҙыҡ йыйнауҙы уңышлы үткәрәләр. Реченн үҙәге Бура волостеның крәҫтиәндәре оборона фондына йөҙҙәрләгән тон иген индерҙеләр. Төньяҡ Хамген һәм Көньяҡ Хамген провинцияларының күп кенә өйәҙҙәрендә Америка интервенттәре [illegible] тығын игендәрен оборона фондына бирергә ашығалар.

Корея тимер юлсыларының фиҙакәр хеҙмәте

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 27 декабрь. (ТАСС). Корея тимер юлсылары фронтҡа төрлөсә ярҙам итергә тырышалар. Улар «бөтә нәмә Америка интервенттәрен тар-мар итеү өсөн» тигән лозунг аҫтында эшләйҙәр.

Ма Чон Сэн начальник булған депо эшселәре паровоздар йөрөшөн, һуғышҡа тиклемге ваҡытҡа сағыштырғанда, ике тапҡырға арттырғандар. Ко Бен Чен етәкселек иткән участкаһың тимер юлсылары Америка самолеттары тарафынан емерелгән тимер юлды ҡыҫҡа ваҡыт эсендә аяҡҡа баҫтырҙылар.

Ҡытайҙа аграр реформа

ПЕКИН, 27 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы хәбәрсеһенең Ханчжоуҙан хәбәр итеүенә ҡарағанда, күптән түгел Чжэцзян провинцияһындағы өс өйәҙҙең крәҫтиәндәре үҙ райондарында аграр реформаны уңышлы тамамлауҙы байрам иткәндәр. Был айҡанлы булып үткән демонстрацияларҙа унар меңләгән крәҫтиәндәр ҡатнашҡан.

Фынхуа өйәҙендә ҙур митинг булып үткән. Унда ҡатнашыусылар уларға ер биргән өсөн Үҙәк Халҡ Хөкүмәтенә ҡайнар рәхмәт белдергәндәр һәм ауыл хужалығы продукцияһын етештереүҙе арттырырға вәғәҙә иткәндәр. Элек ер биләүгә помещиктарҙың хоҡуҡтарын раҫлаусы документтар байрам аҙағында костерҙа яндырылғандар. Әлекке тормош менән һуңғы бәйләнеште был символик юҡ итеүҙе крәҫтиәндәр көслө алҡыштар менән ҡаршылағандар.

Чжэцзян провинцияһы ауыл хужалығы продукцияһы етештереү планын үтәне

ПЕКИН, 27 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентствоһы хәбәрсеһенең Ханчжоуҙан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Чжэцзян провинцияһы ауыл хужалығы продукцияһы етештереүҙең 1950 йылғы планын уңышлы үтәгән. Үткән йылға сағыштырғанда, быйыл иген 18,5 процентҡа артығыраҡ йыйналған.

Чжэцзян провинцияһы шулай уҡ мамыҡ йыйнауҙа ла ҙур уңышҡа өлгәшкән. Мамыҡ етештереү, үткән йылға сағыштырғанда, өс тапҡырға тиерлек артҡан.

Венгрияла промышленность кадрҙарын әҙерләү

БУДАПЕШТ, 27 декабрь. (ТАСС). Венгрияла биш йыллыҡ план буйынса барлыҡҡа килтерелә торған яңы заводтар, фабрикалар һәм төҙөлөштәр, һәм илдә булған предприятиеларҙы киңәйтеү яңы промышленность кадрҙарын талап итә. Тик үткән йылда ғына ла Венгрия халҡ хужалығының бөтә тармаҡтарында шөғөлләнеүсе эшселәр һаны 250 мең кешегә артҡан.

Эшсе көскә үҫә барған талапты ҡәнәғәтләндереү маҡсатында Венгрияла халҡ власе промышленность өсөн яңы кадрҙар әҙерләй. Советтар Союзы өлгөһө буйынса йәш эшселәрҙе социалистик эре промышленность предприятиеларында өйрәтәләр.

Быйыл промышленность училищеларының, уҡытыу мастерскойҙарының һәм промышленность мәктәптәренең ихтыяждарына государство 90 миллион форинттан артығыраҡ аҡса ассигновать иткән. Киләһе йылда был маҡсатҡа 277 миллион форинт аҡса тотоу күҙҙә тотола.

1951 йылда Венгрияның социалистик промышленносында 55 мең егет һәм ҡыҙ профессионал әҙерлек үтәсәк.

Грецияла ареҫкә алыуҙар дауам итә

АФИНА, 27 декабрь. (ТАСС). 26 декабрҙә киске газета «Этнос», һуңғы көндәрҙә асфалия тарафынан (Греция гестапоһы) 30-ға яҡын коммунист ареҫкә алынды, тип хәбәр иткән. Газетаның раҫлауына ҡарағанда, ареҫкә алыныусыларҙың күбеһе, йәнәһе, сит илдәрҙән килгән.

«Демократикос» газетаһы, һуңғы көндәрҙә Грецияла 30-ҙан артығыраҡ кеше ареҫкә алынған, тип хәбәр итә. Һуңғы ваҡытта «эҙһеҙ юғалған» бер нисә граждан, шул иҫәптән журналистәр Николаос Белояннис һәм Элли Иоанниду асфалия казематтарына ябылғандар. Ҡайһы бер мәғлүмәттәргә ҡарағанда, ареҫкә алыныусыларҙы яҙалайҙар.

Франция хөкүмәте совет йәштәре делегацияһына виза биреүҙән баш тартҡан

ПАРИЖ, 27 декабрь. (ТАСС). Франция республикан йәштәре Союзының 27 декабрҙә Женвилье ҡалаһында асыласаҡ съезы айҡанлы был ойошманың Милли бюроһы съезға ВЛКСМ делегацияһын саҡырған. Ләкин Франция хөкүмәте совет йәштәре делегацияһының членнарына виза биреүҙән баш тартҡан.

Франция республикан йәштәре Союзының Милли бюроһы йәш француздарҙы совет йәштәре вәкилдәрен съезд эшендә ҡатнашыу мөмкинлегенән мәхрүм итеүсе хөкүмәттең был законһыҙ сараларына ҡаршы ныҡлы протест белдерергә саҡырған.

АҠШ-та Маккарэндең фашистик законына ҡаршы көрәш

ВАШИНГТОН, 27 декабрь. (ТАСС). Американың 32 күренекле деятеле Маккарэндең фашистик законын юҡҡа сығарыу өсөн көрәште милли комитет төҙөү тураһында иғлан иткән.

Комитет вәкилдәре, Маккарэн законын конгресс раҫлағандан һуң беҙ был оло законды юҡҡа сығарыу өсөн көрәш хәрәкәтенә етәкселек итергә саҡырылған күп һанда хаттар алдыҡ, тип белдерҙеләр. Улар: «Был законды ҡабул иткәндән бирле барлыҡҡа килгән ҡотороноҡлоҡ һәм һуҡыртыу атмосфераһы уны ҡабул итеүгә ҡаршы сығыш яһаусыларҙың оппозицияһын көсәйтте, һәм бындай репрессив законды юҡҡа сығарыу өсөн көрәш асты», тип әйтәләр.

Индонезияла хәлдәр

ГААГА, 27 декабрь. АНП агентствоһы Джакартанан ошоларҙы хәбәр итә: был ҡаланың урамдарында Голландияның колониаль ғәскәрҙәре менән индонезиялылар араһында атыштар бара.

Унан ары, индонезиялылар менән Голландияның колониаль ғәскәрҙәре араһында барған һуғыштар һөҙөмтәһендә Амбона ҡалаһы 80 процентҡа емерелгән, тип хәбәр ителә.

Нуриман район үҙәгендәге балалар баҡсаһында.
Һүрәттә: балаларҙың уйын ваҡытынан бер күренеш. М. Әхмәтьянов фотоһы.

Бөтә халҡ менән бергә

Бөтә Россия һуҡырҙар обществоһының республикабыҙҙағы бүлексәһе ҡарамағында уҡытыу-производство мастерскойҙары бар. Уларҙа күп кенә һуҡырҙар эшләйҙәр һәм халҡ хужалығына кәрәкле продукция етештерәләр.

Башҡортостан бүлексәһе ҡарамағындағы предприятие коллективтәре, бөтә совет халҡы кеүек, дөйөм хеҙмәт күтәрелешендә эшләйҙәр. Бүлектең күп кенә предприятиелары йыллыҡ пландарын быйыл срогынан алда тамамлауға өлгәштеләр. Һәр бер предприятие социалистик ярышта ҡатнашты.

Өфө мастерскойы (директоры иптәш Бердяева) коллективы үҙенең производство программаһын 1 декабргә уҡ тамамланы. Ул хәҙер пландан тыш продукция етештерә. Бында индивидуаль ярыш киңдән-киң киңерәк колас ала бара. Һөҙөмтәлә стахановсылар һаны ла арта. Латыпов, Шапошников, Ғәлиева һәм Ушаков кеүек стахановсылар бөтә предприятиеларҙа ла бар. Улар көндәлек нормаларын 200—240 процентҡа үтәйҙәр.

Бәләбәйҙәге комбинат та (директоры иптәш Воронин) үҙенең эшмәкәрлеге менән алдынғылар сафында бара. Ул Башҡортостан һуҡырҙар бүлексәһе президиумының күсмә Ҡыҙыл Байрағын үҙ ҡулында тота. Бында ике йөҙсөләр күп. Быйма баҫыу мастеры иптәш Бикбулатова, Петрова, Пономарева, Шәйхетдинова һәм Романов иптәштәр — алдынғы стахановсылар.

Күп предприятиеларҙа художестволы үҙ эшмәкәр түңәрәктәре эшләй. Бәләбәй комбинатының художестволы үҙ эшмәкәр түңәрәге районда беренселекте алып тора.

Ғ. Ҡорбанғәлиева,
Һуҡырҙарҙың Бөтә Россия обществоһының Башҡортостан бүлексәһе президиумы председателенең урынбаҫары.

Башҡорт музыкаһы магнитофильмдә

Ошо көндәрҙә Башҡорт АССР-ы хөкүмәтенең һорауы буйынса Өфөгә Бөтә Союз радиоинформация комитетенең тауыш яҙып алыу фабрикаһының бригадаһы килде. Бригада башҡорт музыкаһын магнитофильмға яҙып ала. Ул Өфөлә өс аҙна буласаҡ. Тауыш яҙып алыуҙы ойоштороу һәм уның менән етәкселек итеү өсөн Өфөлә хөкүмәт комиссияһы төҙөлдө.

Яҙып алыу өсөн «Аҡбуҙат» һәм «Ҡарлуғас» операларынан, «Сыңрау торна» балетенан өҙөктәр, халҡ йырҙары, башҡорт композиторҙарының вокаль һәм инструменталь музыкалары билдәләнде.

Был эшкә республикабыҙҙың иң яҡшы артистәре йәлеп ителде.

Б. Ишдәүләтов.

ӘРЕ ОТОШТАР

Һаҡлыҡ кассаларының баш управлениеһендә 1948 йылғы ике процентлы государство заемы буйынса отоштар таблицаһы алынды. Уның тиражы 24 декабрҙә Ярославль ҡалаһында булды.

50-шәр мең һумлыҡ отоштар 32-се номерле 027055 серияла һәм 29-сы номерле 039279 серияла облигацияларға сыҡты.

25-әр мең һумлыҡ отоштарҙы 32-се номерле 002600 серияла, 08-се номерле 012139 серияла, 28-се номерле 013265 серияла, 05-се номерле 015427 серияла, 22-се номерле 017278 серияла, 18-се номерле 019477 серияла, 15-се номерле 019781 серияла, 18-се номерле 031337 серияла, 38-се номерле 031839 серияла һәм 38-се номерле 048802 серияла облигацияларҙың хужалары аласаҡ.

Тиражда шулай уҡ 10 мең, 5 мең, 1000 һәм 400 һумлыҡ бик күп отоштар сыҡты. (ТАСС).

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САКАЕВА

ГОСУДАРСТВО ЗАЕМДАРЫ СССР ХАЛҠ ХУЖАЛЫҒЫН АРТАБАН ҮҪТЕРЕҮГӘ БУЛЫШЛЫҠ ИТӘ

ГОСУДАРСТВОНЫҢ 3 ПРОЦЕНТЛЕ ЭСКЕ ОТОШ ЗАЕМЫ БУЙЫНСА 100 МЕҢ ҺУМ ОТОРҒА МӨМКИН

Был заем буйынса йыл һайын алты тапҡыр төп отош тиражы һәм бер тапҡыр өҫтәмә отош тиражы үткәрелә.

Төп тираждар: 30 ғинуарҙа, 30 мартта, 30 майҙа, 30 июлдә, 30 сентябрҙә һәм 30 ноябрҙә, өҫтәмә тираж йыл һайын 30 сентябрҙә үткәрелә.

Төп тираждарҙа бөтә облигациялар ҙа, уларҙың ҡасан алынған булыуҙарына ҡарамаҫтан, бөтәһе лә ҡатнаша.

Өҫтәмә тираждарҙа, ошо өҫтәмә тираж булырҙан кәм тигәндә 9 ай элек алынған облигациялар ҡатнаша.

1951 йылдың 1 ғинуарына тиклем государствоның 3 процентле эске отош заемы облигациялары 4-се номерле талон менән һатылалар. Был талон 1951 йылдың 30 сентябрендә буласаҡ дүртенсе өҫтәмә тиражда ҡатнашыу хоҡуҡын бирә.

1951 йылдың 1 ғинуарынан башлап облигациялар был талондан башҡа һатыласаҡтар.

Отош тираждарында заемдың өс разряды облигациялары ҡатнаша.

Тираждарҙа түбәндәге һанда отоштар уйнала:

Отоштоң күләме һумдар иҫәбе менән	Отоштарҙың һаны: Төп тиражда: Заемдың бер разрядында	Төп тиражда: Заемдың өс разрядында	Өҫтәмә тиражда: Заемдың бер разрядында	Өҫтәмә тиражда: Заемдың өс разрядында
100.000	—	—	1	3
50.000	2	6	5	15
25.000	5	15	25	75
10.000	25	75	80	240
5.000	80	240	800	2.400
1.000	700	2.100	2.300	6.900
400	7.688	23.064	8.289	24.867
Бөтәһе:	8.500	25.500	11.500	34.500
Отоштарҙың дөйөм суммаһы һумдар иҫәбендә:	4.650.200	13.950.600	11.390.600	34.171.800

Һаҡлыҡ кассалары заем облигациялары һаталар һәм уларҙы ирекле рәүештә һатып алалар.

Государствоның 3 процентле эске отош заемы облигацияларын алығыҙ!

Башҡорт АССР-ы государство хеҙмәт һаҡлыҡ кассалары һәм государство кредите управлениеһе.

Физкультура һәм спорт эшенең артабан күтәрелеше өсөн

Физкультура һәм спорт хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүҙә, уларҙы хеҙмәткә, Тыуған илде һаҡлауға әҙерләүҙә ҙур урын тота. Советтар Союзында, шул иҫәптән беҙҙең республикабыҙҙа ла физкультура һәм спорт эшен йәйелдереүгә айырыуса иғтибар ителә.

Физкультура һәм спорт эшенә киң халҡ массаһын ылыҡтырыу, спортсмендаребеҙҙең оҫталыҡтарын арттырыу һәм уҡытыу-тәрбиә эштәрен яҡшыртыу буйынса республикабыҙҙың спорт обществолары һәм физкультура коллективтәре байтаҡ ҡына эштәр башҡарҙылар.

Ошо йылда республика буйынса 112 яңы коллектив төҙөлдө. Шуларҙан 22-һе совхоз, МТС-тарҙа.

Октябрьский ҡала Советы исполкомы һәм Белорет, Стәрлетамаҡ, Покровка, Маҡар район Советы исполкомдары физкультура һәм спорт эше менән етәкселекте яҡшырттылар. Өфө ҡалаһында һәм Бәләбәй, Шишмә, Янауыл, Дыуан райондарында физкультурниктарҙың һаны икеләтә артты.

Йәйге сезонда спортсмендар тарафынан республикабыҙҙа 38 яңы рекорд ҡуйылды. Митрощенков, Яйбарисова, Казанков һәм Баранова иптәштәр спорттың төрлө төрҙәре буйынса РСФСР чемпионы исемен алдылар.

Күптән түгел художестволы гимнастика һәм акробатика буйынса Волга зонаһы беренселеге өсөн уҙғарылған ярыштарҙа Башҡортостан спортсмендәре икенсе урынды, ә Мәмбәтов, Ғәбдрәҡипов иптәштәр Волга зонаһы чемпиондары исемен алдылар.

Быйыл беренсе разрядле 71, икенсе разрядле 706, өсөнсө разрядле 3946 спортсмен әҙерләнде. Быларҙан башҡа Башҡорт АССР-ының төрлө коллективтарҙан йыйналған командаһы үткән сезонда волейбол, баскетбол, бокс, һыуҙа йөҙөү, көмәлә йөрөү, конькиҙа шыуыу һәм башҡа спорт төрҙәре буйынса яҡшы һөҙөмтәләр күрһәттеләр.

Штанга, бокс, туризм, милли көрәш һәм башҡа секцияларға йөрөүселәрҙең һаны байтаҡҡа артты. Республика буйынса ошо йылдың 15 декабренә тиклем 29.000 ГТО һәм 16.000 БГТО значкистәре әҙерләнде.

Был тәңгәлдә бер ни тиклем уңыштар булыуға ҡарамаҫтан, партиябыҙҙың һәм хөкүмәтебеҙҙең массовый физкультура эшен артабан яҡшыртыу, физкультура коллективтарының һәм спортсмендарҙың һанын арттырыу тураһындағы ҡарары бөтә райондарҙа ла тормошҡа ашырылмай әле. Мәҫәлән, Ишембай ҡала Советы исполкомы (председателе иптәш Хисматуллин) физик культура һәм спорттың ҡала комитете менән насар етәкселек итә. Был, 1950 йылда ҡаладағы спортсмендарҙың һанын 1500 кешегә кәметеүгә килтерҙе.

Һәр йыл һайын государство тарафынан яңы стадиондар, спорт площадкалары, спорт залдары һәм башҡа ҡоролмалар төҙөү һәм иҫкеләрен ремонтлау өсөн бик күп аҡса ебәрелә. Ләкин улар тулыһынса файҙаланылмайҙар, йәки был аҡсаға төҙөлгән ҡоролмалар башҡа маҡсатҡа хеҙмәт итәләр. Мәҫәлән, Шишмә район үҙәгендәге стадионды район Советы исполкомы урта мәктәпкә йәшелсә баҡсаһы итеп файҙаланыу өсөн биргән. Ө районлыҡ йәштәре спорт ярыштары, төрлө спорт уйындары һәм башҡа сараларҙы уҙғарыу мөмкинлегенән мәхрүм ителделәр. Шулай уҡ Башпрофсоветтең спорт залында «Башнефть» берекмәһенең поликлиникаһы урынлашҡан. Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ҡарарында был залды бушатыу тураһында әйтелгән булһа ла, «Башнефть» берекмәһенең етәкселәре бер ниндәй ҙә сара күрмәй. Бындай миҫалдарҙы күп кенә килтерергә мөмкин.

Физкультура һәм спорт эшенең йомшаҡ хәлдә булыуына Министрҙар Советы ярғаһендәге Физкультура һәм спорт эштәре комитете лә ғәйепле. Ул спорт ҡоролмаларын төҙөү һәм ремонтлау эше менән аҙ шөғөлләнә, ябай спорт площадкалары төҙөү өсөн халҡ инициативаһын аҙ файҙалана һәм общественный ойошмалар менән бәйләнеште ныҡытмай.

Беҙҙең республикабыҙҙа физкультура һәм спортты пропагандалау, лекциялар, спорт кисәләре, ярыштар уҙғарыу һәм һәр бер культура йорто, колхоз клубы, уҡыу өйө ярғаһендә физкультура коллективтәре ойоштороу өсөн бөтә мөмкинлектәр бар. Ләкин был мәсьәләгә Министрҙар Советы ярғаһендәге Культура-ағартыу учреждениелары управлениеһы һалҡын ҡарай, профессиональ союздарҙың культура бүлектәре, физкультура һәм спорттың ҡала, район комитеттәре менән бәйләнеш тотмай. Күп кенә район Советтәре исполкомдарының культура-ағартыу бүлектәре спорт һәм физкультура эшен үҙҙәренең бурыстары итеп иҫәпләмәйҙәр.

Булған етешһеҙлектәрҙе иҫкә алып, хеҙмәтсәндәр араһында физкультура һәм спорт эшен киң рәүештә йәйелдереп ебәреү өсөн бөтәһенән дә элегерәк Физкультура һәм спорт эштәре комитетендәге, Культура-ағартыу учреждениелары управлениеһындағы канцелярия методы менән етәкселек итеүҙе бөтөрергә кәрәк.

Ҡышҡы спорт сезоны башланыу менән физкультура коллективтәре, ирекле спорт обществолары, физкультура һәм спорттың район һәм ҡала комитеттәре алдында ҙур бурыстар тора. Беренсе нәүбәттә коллективтарҙы спорт инвентарҙәре менән тулыһынса тәьмин итергә һәм былға тиклем төҙөлөп бөтмәгән төрлө спорт ҡоролмаларын тиҙ көндә тамамлау өсөн бөтә сараларҙы күрергә кәрәк. Ләкин былға ирешә алғаныбыҙ юҡ әле.

Һуңғы көндәрҙә ауылдарҙа тәүге физкультура советтәренең отчет-һайлау йыйылыштары уҙғарыла. Улар республикабыҙҙың колхоздарында физкультура һәм спорт эшен артабан йәнләндереүгә, уға киң хеҙмәт массаһын ылыҡтырыуға һәм яңы коллективтар ойоштороуға йүнәлдерелгән булырға тейештәр.

С. Вахитов,
Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советының культура секторы инспекторы.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙәре: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П 01678. Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се ЙЫЛ СЫҒА.

Ҡыҙыл Башҡортостан

1950 йыл № 259 (8716) 30 ДЕКАБРЬ шәмбе

Хаҡы 20 тин.

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттары, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

ССР Союзы Министрҙәр Советы Председателе иптәш Иосиф Виссарионович Сталинға. (1-се бит).
БАССР Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһында. (1-се бит).
Башҡорт АССР-ы Верховный Советы Президиумында. (1-се бит).
В. И. Лениндың Әҫәрҙәренең утыҙ дүртенсе томы. (1-се бит).
КОМСОМОЛ ТОРМОШО. Н. Давыдова. — Мәктәп комсомол ойошмалары уҡыусыларҙың [illegible] өсөн көрәштә. (2-се бит).
ҠАЛА, РАЙОН ҺӘМ АУЫЛ СОВЕТТАРЫНЫҢ БЕРЕНСЕ СЕССИЯЛАРЫ. (2-се бит).
МАТБУҒАТ КҮҘӘТЕҮ. Эрәләтелгән колхозларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан нығытыу мәсьәләләрен район газеталарында яҡшыраҡ яҡтыртырға. (2-се бит).
РАЙОН АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ БҮЛЕГЕ МӨДИРҘӘРЕНЕҢ ҺӘМ МТС ДИРЕКТОРҘАРЫНЫҢ ӨЛКӘ КӘҢӘШМӘҺЕНДӘ. Ауыл хужалығы фәндәре пропагандаһын нығытыу буйынса республика ауыл хужалығы органдарының бурыстары тураһында. (3-сө бит).
МАЛДАРҘЫ ОЛГОЛО ҠЫШЛАТЫУ ӨСӨН СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫ КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРЕҢ! (3-сө бит).
Х. Сафин. — Өс йыллыҡ планды үтәү өсөн көрәш ойошторолмаған. (3-сө бит).
СИТ ИЛДӘРҘӘН ТЕЛЕГРАММАЛАР. (4-се бит).

Партия мәғарифенә көн һайын етәкселек итергә

Донъяла иң алдынғы теория — марксистик-ленинсе революцион теория менән ҡоралланған большевиктәр партияһы етәкселегендә совет халҡы социалистик общество төҙөп, социализмдән аҡрынлап коммунизмға күсеү осоронда инде. Беҙҙең артабан алға уңышлы хәрәкәт итеүебеҙ, күпселек дәрәжәлә, хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләүгә, кешеләрҙең аңындағы капиталистик ҡалдыҡтарҙың бөтөрөлөүенә, бөтә хеҙмәтсәндәрҙең коммунистик аңлылығының үҫеүенә бәйләнгән.

Беҙҙең кадрҙарыбыҙ иң элек үҙҙәренең политик белемдәрен күтәргәндә, марксистик-ленинсе теорияға эйә булыу өҫтөндә арымай-талмай эшләгәндә генә хеҙмәтсәндәрҙе коммунистик рухта тәрбиәләү бурыстарын уңышлы башҡара алалар. Сөнки марксистик-ленинсе теория партиябыҙға обстановканы дөрөҫ аңларға, ваҡиғаларҙың үҫешен алдан күрә белергә, ышаныс менән эш итергә, үҙ политикаһын фән нигеҙендә ҡорорға ярҙам итә, ул беҙҙең кадрҙарыбыҙға партия политикаһын аңлы һәм актив рәүештә тормошҡа ашырырға, хеҙмәтсән массаларҙың ысын етәксеһе булырға ярҙам итә.

Бына шуның өсөн дә партиябыҙ Үҙәк Комитеты, иптәш Сталин коммунистарҙы марксистик-ленинсе тәрбиәләү тураһында арымай-талмай хәстәрлек күрәләр. Партиябыҙ Үҙәк Комитеты партия ойошмаларынан партия мәғарифенең кимәлен тайпылышһыҙ рәүештә күтәреүҙе, коммунистарҙың политик белемдәрен күтәреү эше менән көн һайын етәкселек итеүҙе, уларҙың теорияға уңышлы эйә булыуҙары өсөн кәрәкле булған бөтә шартты тыуҙырыуҙы талап итә.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының был талаптарын үтәп, Башҡортостан партия ойошмалары быйыл партия мәғарифе селтәрҙәрендә уҡыуҙы яҡшыраҡ әҙерлек менән башлап ебәрҙеләр; күп һанда пропагандистар әҙерләнде, партия мәғарифе селтәрҙәрен комплектлауҙа билдәле тәртип урынлаштырылды. Һөҙөмтәлә, яңы уҡыу йылы республикабыҙ партия ойошмаларында, нигеҙҙә, ойошҡан рәүештә башланды. Быға Өфө, Черниковск, Белорет, Ишембай, Октябрьский ҡалаларын, Бөрө, Балтач һәм башҡа бик күп районлаҙы миҫалға алырға мөмкин.

Хәҙер партия мәғарифе селтәрендә уҡыуҙарҙың ҡалаларҙа башланыуына өс ай, ауылдарҙа башланыуына ике ай ярым ваҡыт үтте. Партия уҡыуҙарының барышына ҡайһы бер йомғаҡ яһау өсөн был ваҡыт тулыһынса етерлек.

Шуны ныҡлап әйтеп үтергә кәрәк, партияның күп кенә ҡала, район комитеттары һәм түбән ойошмалары быйыл партия уҡыуҙарына етәкселек итеүҙе байтаҡ яҡшырттылар. «ВКП(б) тарихының ҡыҫҡаса курсын» өйрәнеү түңәрәктәренең һәм политик мәктәптәрҙең эше тураһында мәсьәләләр партия йыйылыштарында йыш ҡына тикшереләләр, политик белемдәрен үҙ алдына уҡып күтәреүсе коммунистарҙың уҡыуҙары өҫтөнән контроль ҙа бер ни тиклем яҡшырҙы, пропагандистарға, консультанттарға һәм үҙ алдына уҡыусыларға ярҙам да шаҡтай яҡшырҙы.

Ләкин шуның менән бергә, партия мәғарифе селтәренең эшендә серьез етешһеҙлектәр ҙә бар әле.

ВКП(б) Үҙәк Комитетының агитация һәм пропаганда бүлеге органы булған «Культура и жизнь» газетаһы Башҡортостан партия ойошмаларында үҙған йыл партия уҡыуҙарына етәкселек эшендәге хаталарҙы күрһәтеп, серьез иҫкәртеү яһаны. Үкенескә ҡаршы, был хаталарҙы ҡайһы бер партия ойошмалары быйыл да ҡабатлайҙар. Мәҫәлән, партияның ҡайһы бер район комитеттарының пропаганда һәм агитация бүлектәре партия мәғарифе селтәрҙәрен комплектлауҙа бюрократтарса, ҡағыҙ аша эш итеп, сводкалар төҙөү, политик мәктәп һәм түңәрәктәрҙә формаль ойоштороу, коммунистарҙы партия мәғарифенең теге йәки был формаһына формаль рәүештә «беркетеү» менән генә сикләнделәр. Һөҙөмтәлә, ҡайһы бер түңәрәктәрҙә һәм политик мәктәптәрҙә уҡыуҙар әле көнгә тиклем башланмаған. Мәҫәлән, Ҡыйғы районы Жданов исемендәге колхоз партия ойошмаһы эргәһендәге, Әбйәлил районы «Ҡыҙыл» һәм «Осион» колхоздары эргәһендәге партия ойошмаларында уҡыуҙы башламағандар ҙа әле. Мәсетле, Шаран һәм башҡа ҡайһы бер райондарҙа пропагандистарға тейешле ярҙам күрһәтелмәй. Партия пропагандаһына дөйөм рәүештә, канцелярсыла ултырып, сводкалар аша ғына етәкселек итеүҙән дә зарарлы нәмә юҡ. ВКП(б) район комитеттары үҙ райондарындағы һәр бер түңәрәк һәм политик мәктәптең нисек эшләүе генә түгел, һәр бер коммунистың нисек уҡыуын белеп торорға, уларға көн һайын ярҙам итергә бурыслылар.

Партияның ҡайһы бер район комитеттары, урындағы Советтарға һайлауҙар осоронда бөтә иғтибарын масса араһында политик агитация эшенә биреп, партия мәғарифенә етәкселекте күҙ уңынан төшөрөп ҡалдырҙылар. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Ленин район комитеты быйыл партия уҡыуҙарын яҡшы ғына ойошҡанлыҡ менән башлап ебәргәйне. Ләкин, һуңғы осорҙа, күберәк политик агитацияға иғтибар биреп, коммунистарҙың политик уҡыуҙарына етәкселектә йомшарттылар. Бында, уҡыу йылы башында, райондың партия активтарынан марксизм-ленинизмде үҙ алдына өйрәнеүселәр өсөн семинар ойошторолғайны. ВКП(б) район комитеты секретарҙары был семинарға етәкселек итеүҙән үҙҙәрен ситләштереүҙәре арҡаһында семинар бик насар эшләй, семинарға йөрөүселәрҙең һаны көндән-көн кәмей, занятиеларҙың өҙөлөү ваҡиғалары ла булды. Райком пропагандистарға һәм консультанттарға етерлек ярҙам күрһәтмәй, пропагандистарҙың тәжрибәләрен дөйөмләштермәй.

ВКП(б)-ның Молотов район комитеты ла һуңғы ваҡытта марксистик-ленинсе теорияны үҙ алдына өйрәнеүселәргә ярҙам күрһәтеү эшен йомшартты. Шуның арҡаһында райондың лекторийҙәре ҡәнәғәтләнерлек эшләмәйҙәр. Был районда төҙөлгән өс лекторийҙың береһе эшләүҙән туҡталған да инде. ВКП(б) тарихын үҙ алдына өйрәнеүселәр өсөн төҙөлгән лекторийҙа лекцияға йөрөүселәр һаны кәмене. Мәҫәлән, тәүге лекцияла 215 кеше булған булһа, 21 декабрҙәге лекцияла ни бары 115 кеше булды.

Партия пропагандаһы — идеологик эштең иң мөһим өлөшө ул. Партия пропагандаһы кампания характерында алып барыла торған эш түгел, ә билдәле программа нигеҙендә, көн һайын алып барылырға тейеш. Кампаниясылыҡ, шаушыуҙар партия пропагандаһына иң зарар килтерә торған күренеш ул. Партия ойошмаларының партия-политик һәм агитацион-массовый эште киң йәйелдереп ебәреүе партия мәғарифенә етәкселекте йомшартыуға һис тә нигеҙлек бирмәй. Киреһенсә, партия ойошмалары коммунистарҙың марксистик-ленинсе теорияға эйә булыуҙары арҡаһында ғына партия-политик һәм агитацион-массовый эштә тейешле һөҙөмтәгә өлгәшә һәм ул һөҙөмтәне оҙаҡ ваҡытҡа нығыта алалар.

Партия пропагандаһы партия ойошмаларының һәр ваҡыт иғтибар үҙәгендә торорға тейеш. Партияның түбән ойошмалары, район һәм ҡала комитеттары партия пропагандаһына көн һайын етәкселек итергә бурыслылар.

ССР Союзы Министрҙәр Совете Председателе иптәш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГӘ

Һеҙгә, ҡәҙерле иптәш Сталин, СССР халыҡ хужалығын аяҡҡа баҫтырыу һәм үҫтереүҙең биш йыллыҡ планы тураһындағы Закон менән 1950 йылға йөк [illegible] неше һәм йөк тейәү буйынса билдәләнгән заданиене тимер юл транспорты срогынан алда үтәне, тип белдерәбеҙ.

СССР Юл эштәре министры Б. Бещев.

СССР Металлургия промышленносе министерствоһын ике министерствоға бүлеү тураһында

СССР Верховный Советы Президиумының УКАЗЫ

1. СССР Металлургия промышленносе министерствоһын ике министерствоға: СССР Ҡара металлургия министерствоһына; СССР Төҫлө металлургия министерствоһына бүлергә.

2. СССР Ҡара металлургия министерствоһы һәм СССР Төҫлө металлургия министерствоһы [illegible] СССР Министрҙәр Советы тарафынан раҫланған исемлеккә ярашлы рәүештә тапшырырға.

СССР Верховный Советы Президиумының Председателе Н. ШВЕРНИК.
СССР Верховный Советы Президиумының Секретаре А. ГОРКИН.

Мәскәү, Кремль 28 декабрь, 1950 йыл.

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһының белдереүе

Башҡорт АССР-ы Верховный Советына һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһы Өфө ҡалаһы, Пушкин урамындағы [illegible] номерлы йортта (Башҡорт АССР-ы Министрҙәр Советы бинаһы) икенсе ҡатында 65-се бүлмәлә урынлашҡан. Телефон номеры — 2-80-67.

РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә

Һайлау алды ярышы йәйелдерелдә

Белорет районы предприятие коллективтары РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар хөрмәтенә производство бүләктәре әҙерләйҙәр. Инйәр [illegible] артеле районда алдынғылар сафында бара. Ул үҙенең йыллыҡ планын ноябрь айында уҡ үтәне. Тукан тауҙары, урындағы промышленность, Инйәр, Белорет, [illegible] леспромхоздарының коллективтары һайлау алды йөкләмәләрен намыҫ менән үтәйҙәр.

М. Иргалин.

Вәғәҙә намыҫ менән үтәлә

[illegible]

Алдынғы механизаторҙар

Бүребай. [illegible]

СРОГЫНАН АЛДА

[illegible]

Т. Смакаев.

Һайлауҙарға арналған агитпоход

Өфө ҡалаһы Башҡорт государство педагогия институты эргәһендәге ДОСАРМ ойошмаһының комитеты һайлауҙарға арналған агитпоход ойошторҙо.

17 студенттан торған санғысылар командаһы даңлы В. И. Чапаев дивизияһы үткән тарихи урындарҙа булды һәм һайлаусылар араһында «Советтар — СССР-ҙың политик нигеҙе» тигән темаға беседалар үткәрҙе. Һайлаусылар халыҡ-ара хәл, һайлау системаһы тураһында һорауҙар бирҙеләр [illegible]. Биттерек тә Тарасов, Байназаров, Ғалиев, Ломоносов һәм Цыганов иптәштәр уңышлы беседалар үткәрҙеләр.

Шулай уҡ агитпоходта ҡатнашыусылар Ҡыҙыл Яр ауылындағы В. И. Чапаев һәм М. В. Фрунзе музей-йорттарында булдылар.

И. Абдулғужин.

БАССР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһында

1950 йылдың 25 декабрендә БАССР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса Үҙәк һайлау комиссияһының беренсе ултырышы булды.

«Башҡорт АССР-ы Верховный Советенә һайлауҙар тураһындағы Положение» нигеҙендә Үҙәк һайлау комиссияһы БАССР Верховный Советенә һайлауҙарға әҙерләнеү менән бәйләнешле мәсьәләләрҙе тикшерҙе һәм тейешле ҡарарҙар ҡабул итте.

Комиссия, һайлау йәшниктәренең өлгөһөн билдәләне. Йәшник ағастан эшләнә, бейеклеге 85 сантиметр, ине 50×40 сантиметр, йәшниктең ҡапҡасы күтәрелмәле, бюллетендәрҙе төшөрөү өсөн ярығы була. Йәшниктә һәм уның ҡапҡасында печатләп алыу өсөн тимер петляләр ҡуйыла.

Комиссия, БАССР Верховный Советенә һайлауҙар буйынса һайлау бюллетененең формаһын (күк төҫтә), депутатлыҡҡа кандидаттарҙы терҙәү тураһында Округ һайлау комиссияһы протоколының формаһын, Участка һәм Округ һайлау комиссияларының тауыш бирөү протоколдары формаларын һәм депутаттың БАССР Верховный Советенә һайланыуы тураһындағы танытманың формаһын билдәләне.

Комиссия шулай уҡ Үҙәк һайлау комиссияһы печатенең өлгөһөн, Округ һәм Участка һайлау комиссиялары печаттәренең өлгөләрен дә билдәләне.

Үҙәк һайлау комиссияһы, связь органдарының һайлау комиссияларын связь средстволары менән хеҙмәтләндереүҙәре тураһында Башҡорт АССР-ы связь Управлениеһы начальнигы иптәш Духовныйҙың информацияһын тыңланы һәм иптәш Духовныйҙы, бөтә Округ һайлау комиссияларын телефонлаштырыуҙы һәм һайлау участкаларын бәйләнеш средстволары менән тәьмин итеүҙе 1951 йылдың 15 ғинуарына тиклем тамамларға мәжбүр итте.

Үҙәк һайлау комиссияһы иптәш Духовныйҙы бөтә Округ һәм Участка һайлау комиссияларына һайлау материалдарын, документтарҙы, посылкаларҙы һәм печаттәрҙе үҙ ваҡытында тапшырыуҙы тәьмин итергә мәжбүр итте.

Үҙәк һайлау комиссияһы беренсе ултырышында үҙенең эш планын раҫланы һәм башҡа күп кенә мәсьәләләрҙе ҡараны.

Үҙәк һайлау комиссияһының икенсе ултырышы 1951 йылдың 5 ғинуарында була.

Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумында

1950 йылдың 27 декабрендә Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы эргәһендә хеҙмәтсәндәр депутаттарының ҡала һәм район Советтәре исполкомдары секретарҙарының кәңәшмәһе үткәрелде.

Кәңәшмәлә ҡатнашыусылар хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтәренә һайлауҙарҙың йомғаҡтары, РСФСР һәм БАССР Верховный Советтәренә һайлауҙарға әҙерлек һәм уларҙы үткәреү бурыстары тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы секретарының вазифаһын үтәүсе иптәш П. А. Йәркәевтең, урындағы Советтәрҙә ойоштороу-массовый эштәрҙең торошо һәм уларҙы яҡшыртыу саралары тураһында Башҡорт АССР-ы Верховный Совете Президиумы Председателенең урынбаҫары иптәш А. А. Денисовтың һәм беҙ ҡала Совете депутаттарының һайлаусылар алдында отчеттарын нисек ойошторҙоҡ тигән темаға Октябрьский ҡала Совете исполкомы председателе иптәш Р. А. Закировтың докладтарын тыңланылар.

„Искра" газетаһының 50 йыллығына арналған ғилми сессия

27 декабрҙә ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендәге Маркс — Энгельс — Ленин институтында «Искра» газетаһының баҫылып сығыуына 50 йыл тулыуға арналған ғилми сессия асылды.

Институт директоры, СССР фәндәр Академияһының член-корреспонденте П. Н. Поспелов «В. И. Ленин — «Искраның» ойоштороусы һәм уға етәкселек итеүсе», тигән доклад менән сығыш яһаны.

Тарих фәндәре кандидаты В. Ф. Морозов большевиктар партияһын ойоштороуҙа ленинсе «Искраның» роле тураһында доклад менән сығыш яһаны.

28 декабрҙә сессия Маркс—Энгельс—Ленин институтының Азербайжан ССР-ы филиалы директоры Х. С. Эфендиевтең «Ленинсе «Искра» һәм Баку һәм Азербайжандың социал-демократик ойошмалары» тигән темаға докладын, институттың өлкән ғилми сотрудниге Ш. Н. Чиладзеның «Ленинсе «Искра» һәм сталинсе «Брдзола», шулай уҡ тарих фәндәре кандидаты Т. В. Шепелеваның «Искраны» баҫып сығарыу һәм таратыу тураһындағы докладтарын тыңланы.

* * *

Маркс—Энгельс—Ленин институтында «Искра» газетаһының баҫылып сығыуына 50 йыл тулыуға арналған күргәҙмә асылды.

9 стенгә тиҫтәләгән тарихи документтар, Лениндең ҡул яҙмалары, «Искраның» эшсе хәбәрселәренең хаттары туплылғандар.

Россияла йәшерен рәүештә сығарылған «Искраның» матрицалары ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙыралар.

(ТАСС).

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ дүртенсе томы

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең утыҙ дүртенсе томы баҫылып сыҡты. Ул ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендәге Маркс — Энгельс — Ленин Институты тарафынан әҙерләнгән.

В. И. Ленин Әҫәрҙәренең дүртенсе баҫмаһы тамамланасаҡ утыҙ дүртенсе һәм утыҙ бишенсе томдарға, — тип әйтелә инеш һүҙендә, — 1895 йылдан алып 1922 йылға тиклем В. И. Лениндең ойошмалар һәм айырым кешеләр менән яҙышҡан хаттары, телеграммалары һәм запискалары инә. В. И. Лениндең әҫәрҙәре: китаптары, брошюралары, мәҡәләләре, докладтары, телмәрҙәре, резолюциялары, И. В. Сталинға яҙған хаттары, шулай уҡ айырыуса мөһим теоретик һәм политик әһәмиәткә эйә булған башҡа хаттары бынан элек баҫылып сыҡҡан утыҙ өс томға ингәндәр.

Утыҙ дүрт һәм утыҙ бишенсе томдарға индерелгән документтар Ленин хаттарының байтаҡ өлөшөн тәшкил итәләр һәм Әҫәрҙәрҙең элекке томдарында баҫылған Ленин әҫәрҙәренә ҡиммәтле өҫтәү булып торалар. Был документтарҙа большевиктар партияһын, яңы типтағы партияны төҙөү буйынса Лениндең күп төрлө ғәйәт ҙур эшмәкәрлеге, бөтә төр оппортунистарға ҡаршы уның килешмәүсәнле көрәше, пролетар революцияһы, пролетариат диктатураһы өсөн көрәше, донъялағы беренсе Совет социалистик государствоһына етәкселек итеүе сағылдырыла.

Утыҙ дүртенсе томға В. И. Лениндең 1895 йылдың ноябренән 1911 йылдың ноябренә тиклемге осорҙа яҙылған хаттары инәләр.

1895 — 1901 йылдарҙағы хаттар Россияла социал-демократик эшселәр партияһын төҙөү буйынса Лениндең эшмәкәрлеген, народниктарға, «легаль марксизмға», «экономизмға» ҡаршы уның көрәшен характерлайҙар. Томда урынлаштырылған Г. В. Плехановҡа, Л. М. Книповичҡа, Н. Э. Бауманға һәм башҡаларға яҙылған хаттар революцион марксистарҙың беренсе дөйөм рус газетаһы «Искраны» төҙөүҙең ленинсе планы нисек тормошҡа ашырылыуын һәм «Искрала» Лениндең етәкселек ролен, газета редакцияһының эсендә уның көрәшен күрһәтәләр.

1901 — 1904 йылдарҙағы хаттар томдың байтаҡ өлөшөн тәшкил итәләр. Ошо осорҙа Г. В. Плеханов адресенә ебәрелгән хаттарҙың бер төркөмө пролетар партияһының революцион программаһын төҙөү мәсьәләләренә арналған. Урындағы комитеттар — Харьков һәм Нижегород комитеттарына, Петербург ойошмаһына (И. В. Бабушкинға һәм башҡаларға хат), партияның II съезын саҡырыу буйынса Ойоштороу комитетына яҙған хаттарында Ленин Россиялағы социал-демократик ойошмаларҙы «Искраның» программа һәм ойоштороу принциптәре нигеҙендә тупланырға саҡыра, партия эшен йәйеллереү һәм партия съезын әҙерләү буйынса конкрет күрһәтмәләр бирә. Партияның II съезынан һуң яҙылған күп кенә хаттарҙа Ленин меньшевиктарҙың тарҡатыусанлыҡ эшен фаш итә, ҡайһы бер тарҡалған большевиктарға (Красин, Носков, Гальперин), меньшевиктар яғына сыҡҡан һәм партия Үҙәк Комитетында күпселекте яулап алыуҙа меньшевиктарға булышлыҡ иткән большевиктарға ҡаршы килешмәүсәнлек көрәш алып бара. Үҙәк Комитетҡа, Себер комитетына, Н. Е. Вилоновҡа, А. М. Стопаниға, Р. С. Землячкаға һәм башҡаларға яҙған хаттар ошондайҙар иҫәбенә инәләр.

Кавказ союз комитетына яҙылған һәм томда баҫылып сығарылған хаттар Кавказда башында иптәш Сталин торған большевистик ойошмаларға Лениндең етәкселеген сағылдыралар.

Беренсе рус революцияһы (1905—1907 йылдар) осорондағы хаттар партияның III съезын саҡырыу һәм уның ҡарарҙарын тормошҡа ашырыу өсөн, большевизмдең тактик принциптәре өсөн Лениндең көрәшен сағылдыралар. Үҙәк Комитетҡа, С. И. Гусевҡа, Р. С. Землячкаға һәм башҡаларға яҙылған хаттар уларға ҡайтып ҡалалар.

Столыпин реакцияһы осорондағы хаттар ликвидаторлыҡҡа, троцкизмға, отзовизм — ултиматизмға, килешеүсәнлеккә ҡаршы, революцион марксистик партияның теоретик нигеҙҙәрен боҙоуға ҡаршы Лениндең көрәшен сағылдыра. Томда «Социал-Демократ» газетаһы редакцияһына хат урынлаштырылған. Был хатта Ленин Троцкийҙе иң яуыз карьерист һәм фракционер итеп тамғаланы. Томда баҫылып сыҡҡан күп кенә хаттарҙа рус оппортунистарын — меньшевиктарҙы яҡлаусы халыҡ-ара ревизионистар фаш ителәләр.

1908—1911 йылдарҙа В. И. Ленин перепискаһында А. М. Горькийға хаттар ҙур урын алып торалар.

Утыҙ дүртенсе томға ингән хаттар марксистик-революцион партияны төҙөү, партия кестәрен туплау, большевиктарҙы үҙ алдына эшләүсе бер партияға, яңы типтағы партияға, ленинизм партияһына, большевиктар партияһына берләштереү өсөн Лениндең көрәшен күрһәтәләр. Был берләшеү 1912 йылдың ғинуарында Прагта конференцияһын саҡырыу менән тамамланды.

Элек төрлө баҫмаларҙа иғлан ителгән хаттар: 1904 йылдың 26 февралендә РСДРП-ның Үҙәк органы редакцияһына; 1904 йылдың 15 августында М. К. Владимировҡа; 1904 йылдың 24 декабрендә Кавказ союз комитетына; 1904 йылдың октябрь—декабрендә РСДРП-ның Петербург ойошмаһына хаттар; 1905 йылдың 6 ғинуарында Россиялағы иптәшкә хат, 1905, 1907 һәм 1908 йылдарҙа А. В. Луначарскийға 5 хат; 1908 йылдың 7 февралендә А. М. Горькийға; 1908 йылдың 10 ноябрендә П. Юшкевичҡа; 1909 йылдың август һәм сентябрендә А. И. Любимовҡа яҙылған ике хат; 1909 йылдың 24 августында «Социал-Демократ» газетаһы редакцияһына яҙылған хат; 1910 йылдың февраль—мартында «Ҡәҙерле эшселәргә» хат; 1910 йылдың 7 декабрендә Н. Г. Полетаевҡа; 1911 йылдың 25 февралендә А. Рыковҡа яҙылған хат В. И. Ленин әҫәрҙәренә беренсе тапҡыр индереләләр.

Был томда 1902 йылдың 24 июлендә Г. Д. Лейтейзенға яҙылған хат беренсе тапҡыр баҫылып сыға. Был хатта Ленин Россия социал-демократик ойошмаларының «Искра» тирәһенә тупланыуҙарын билдәләй.

* * *

Утыҙ дүртенсе һәм утыҙ бишенсе томдарға ингән хаттар хронологик тәртиптә урынлаштырылғандар; Россияға ебәрелгән хаттар иҫке стиль, сит илдәрҙән ебәрелгәндәре — яңы стиль менән билдәләнгәндәр. Ленин тарафынан датаһы ҡуйылған хаттарҙа даталарҙың ҡуйылыуы ҡулъяҙмаларҙағыса ҡалдырылған. Лениндең ҡулъяҙмаһында даталар булмаған ваҡытта ул редакция тарафынан хаттың аҙағында ҡуйыла. Һәр бер хат өсөн хаттың кемгә һәм ҡайҙа ебәрелеүе, хаттың яҙылыу көнө һәм хатты ебәреүсе адресының тәртип номеры күрһәтелгән.

Ҡыҫҡаса иҫкәрмәләрҙән тыш, хаттарҙың томдарында хат теҙелгән осраусы псевдонимдарҙы, кличкаларҙы һәм инициалдарҙы аңлатыусы алфавит күрһәткестәре урынлаштырылғандар.

(ТАСС).

Комсомол тормошо

Мәктәп комсомол ойошмалары уҡыуҙарҙың сифаты өсөн көрәштә

Совет балаларын коммунистик рухта тәрбиәләүҙә, белем өсөн көрәштә мәктәптәрҙәге комсомол ойошмаларының уңышлы эшләүе ҙур әһәмиәткә эйә булып тора. Мәктәп етәкселәре һәм уҡытыусылар коллективы комсомол ойошмаһының эшен балаларҙы коммунистик рухта тәрбиәләүҙең айырылмаҫлыҡ өлөшө, тип ҡарайҙар. Уҡыусыларға ныҡлы һәм тәрән белем биреү өсөн көрәштә комсомолецтар уҡытыусыларҙың беренсе ярҙамсылары булып торалар.

Үҙған уҡыу йылының тәжрибәләре Черниковск мәктәптәре комсомол ойошмаларының уҡыу сифатын күтәреүҙә мәктәпкә ярҙам итеү бурысын намыҫ менән үтәгәнлектәрен күрһәтте. Ҡала мәктәптәрендә уҡыусы 677 комсомолецтең ни бары өсөһө генә уҡыуҙа өлгәшмәне. 16 мәктәптең комсомол ойошмалары икенсе йылға класта ултырып ҡалыусыларҙы булдырмауға өлгәштеләр.

Быйылғы уҡыу йылында ла мәктәп комсомол ойошмаларының күпселеге уҡыуҙарҙың беренсе кеҫәгән уҡ яҡшы күрһәткестәр өсөн көрәште ойоштороп ебәрҙе.

Уҡыу йылы башланыу менән үк 1, 2, 7, 11 һәм 12-се мәктәптәрҙә комсомол йыйылыштары үҙгарылды. Бында үҙған уҡыу йылы йомғаҡтары һәм яңы уҡыу йылындағы бурыстар тураһындағы мәсьәләләр тикшерелде. Комсомолецтар үҙған йылдың күп кенә етешһеҙлектәрен асҡыстар һәм быйыл уларҙы булдырмау өсөн саралар билдәләнеләр. 11, 6, 14, 16-сы мәктәптәрҙең комсомол ойошмалары йыйылыштарында уҡыуҙа яҡшы өлгәшеүселәрҙең сығыштары тыңланды. Был йыйылыштар алдынғы уҡыусыларҙың ыңғай тәжрибәләрен уртаҡлашыуҙа һәм артта ҡалыуҙың сәбәптәрен асыуҙа ҙур ярҙам итте. Мәктәптәрҙә ваҡытты дөрөҫ файҙаланыуҙың тәртибе эшләнде. «Минут сәғәттә һаҡлай», «Бер минутты ла бушҡа үткәрергә ярамай», «Бәләкәй эштән ҙур эш тыуа» һәм башҡа ошондай темаларға беседалар үҙгарылды.

Уҡыуҙа өлгәшеүҙең сифатын яҡшыртыу өсөн көрәштә комсомол ойошмаларына стена газеталары ҙур ярҙам итә. 18-се һәм 11-се мәктәптәрҙә «Комсомолец», «Наша жизнь», «За учебу» исемле стена газеталары, 10-сы класс комсомол группаларының органдары булып, регуляр рәүештә сығарылып килә. Уларҙың биттәрендә комсомолецтарҙың уҡыуҙағы уңыштары яҡтыртыла һәм етешһеҙлектәре күрһәтелә. Стена газеталары шулай уҡ башҡа мәктәптәрҙә лә ойоштороусы һәм тәрбиәләүсе ролен уңышлы үтәйҙәр.

Уҡыуҙың сифатын күтәреү өсөн көрәштә комсомол ойошмаларының ярҙамы мәктәп эшенә ҙур йоғонто яһаны. Ҡаланың күп кенә мәктәптәре быйылғы уҡыу йылының беренсе сирәген яҡшы һөҙөмтәләр менән тамамланылар.

Уҡыусылар араһында иптәштәрсә ярҙамлашыу һәм берҙәмлек хәрәкәте ныҡый. Дуҫлыҡ һәм үҙ-ара ярҙамлашыу эше яҡшы ҡуйылыу һөҙөмтәһендә 12-се мәктәптең 8 «а» класында уҡыуҙа өлгәшмәүселәр бөтөнләй юҡ. 16-сы мәктәптә комсомолецтар Цыпкин, Запавахин, Белов иптәштәр математика дәресе буйынса артта ҡалыусыларға ярҙам итәләр, дәрестә нисек эшләргә өйрәтәләр. 7-се мәктәптә уҡыусы комсомолка Галочкина, әсәһе үлеп, етем ҡалғайны. Уға производствоға эшкә инергә тура килде. Шулай ҙа Галочкина мәктәпте ташламаны, уҡыуҙы дауам иттерә. Ләкин ул эштән ҡайтып, мәктәпкә килеп өлгөрә алмай, һуңлай. Кластың комсомолецтары уға актив ярҙам күрһәтәләр, үтелгән дәрестәрҙе һөйләп аңлаталар, дәресен әҙерләүҙә булышлыҡ итәләр. Һөҙөмтәлә иптәш Галочкина уҡыуҙа яҡшы өлгәшә.

Уҡыусылар һәм мәктәп комсомол ойошмалары алдына ҙур талаптар ҡуйылған. Ләкин бөтә мәктәптәрҙә лә комсомол ойошмалары үҙ эштәрен был талаптарға яуап бирерлек итеп ойошторалар, тип әйтеп булмай әле. Бөтә комсомолецтарҙың һәм союздан тыш йәштәрҙең дә уҡыуҙа өлгәшеүселәр сафында булыуҙары өсөн етерлек эш алып барылмай. Ҡайһы бер мәктәптәрҙә комсомолецтар үҙҙәре союздан тыш йәштәргә өлгә күрһәтмәйҙәр. Мәҫәлән, 24-се номерлы мәктәптә 8 комсомолецтең 4-һө өлгәшмәй, 22-се мәктәптә 18 комсомолецтең өсөһө насар уҡый. Бына был фактылар ҡайһы бер комсомол ойошмаларының уҡыусыларға тәрән һәм ныҡлы белем биреү өсөн көрәштә комсомол эшенең күп төрлө методтарын һәм формаларын ҡулланмауҙары тураһында һөйләйҙәр.

Ҡайһы бер комсомол ойошмаларында комсомол йыйылыштары уҡыусыларҙы тәрбиәләү мәктәбе булып тормай. Йыйылыштар комсомолецтарҙың ҡатнашлығында әҙерләнмәй. Шуның өсөн уңда тәнҡит һәм үҙ-үҙеңде тәнҡитләү аҙ була. Мәктәптәрҙә уҡыусыларҙы артыҡ эш менән күмеүҙе булдырмау тураһындағы күрһәтмәләрҙе боҙоу ваҡиғалары осрай. Общественный йөкләмәләр дөрөҫ бүленмәй. Был шулай уҡ уҡыусыларҙың өлгәшеүҙәренә тәьҫир итә.

Комсомолецтар шуны хәтерҙәрендә тоторға тейештәр: бары тик һәр бер уҡыусының үҙ өҫтөндә ныҡышмалы эшләүе, мәктәптә бөтә тәрбиә эштәрен яҡшыртыу, уҡыуҙың сифатын күтәреү буйынса һәр бер уҡыусы менән айырым эшләү генә телләгән яҡшы һөҙөмтәләрҙе бирәсәк һәм беҙгә уҡыуҙа өлгәшмәүселекте бөтөрөүҙә ярҙам итәсәк.

Н. Давыдова,

ВЛКСМ-дың Черниковск ҡала комитетының мәктәп эштәре буйынса секретары.

„Ҡыҙыл Башҡортостан" материалдары эҙенән

Физкультура һәм спорт эшен яҡшыртыуҙа практик саралар билдәләнде

«Ҡыҙыл Башҡортостан» газетаһының 241-се номерында «Серьез иғтибар кәрәк» тигән исем менән Салауат район Советы физкультура һәм спорт бүлегенең насар эшләүе тураһында хәбәр баҫылғайны. *Был хәбәр тикшерелеп тулыһынса дөрөҫләнде.*

Салауат район Советы исполкомының редакцияға хәбәр итеүенсә, район Советының физкультура һәм спорт бүлеге председателе Тавабилов насар эшләгәне өсөн урынынан алынған. Район күләмендә физкультура һәм спорт эштәрен тейешле юғарылыҡҡа ҡуйыуға ҡарата һуңғы көндәрҙә практик эш алып барыла.

Ҡала, район һәм ауыл Советтарының беренсе сессиялары

Черниковск

Ҡала Советының ултырыштар залы партия һәм хөкүмәт етәкселәренең портреттары, лозунгылар менән биҙәлгән. Бында ҡала Советының элекке составы тарафынан һуңғы өс йыл эсендә тормошҡа ашырылған эштәрҙе сағылдырыусы ҙур күргәҙмә урынлаштырылған. Депутаттар ҡала тормошоноң һоҡландырғыс уңыштары тураһында һөйләүсе был күргәҙмәне ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡарайҙар.

Зал халыҡ вәкилдәре менән тулы. Ҡала Советының беренсе сессияһын иң ҡарт депутат Ожиганов аса.

— Урындағы Советтарға булып үткән һайлауҙар, — ти ул, — совет халҡының ҡаҡшамаҫ мораль-политик берҙәмлеген һәм уның большевиктар партияһы тирәһенә, беҙҙең бөйөк юлбашсыбыҙ иптәш Сталин тирәһенә тағы ла тығыҙыраҡ туплағанлығын күрһәтте.

Бөтә депутаттар ҙа урындарынан тороп, иптәш Сталин хөрмәтенә оҙаҡ ваҡыттар буйына ҡул сабалар. Залда: «Йәшәһен беҙҙең бөтә еңеүҙәребеҙҙе рухландырыусы һәм ойоштороусы — иптәш Сталин!», «Бөйөк Сталингә дан!» тигән тауыштар яңғырай.

Көн тәртибен раҫлағандан һуң, сессия депутат Атанов председателлегендә мандат комиссияһы һайлай.

Унан һуң сессия мандат комиссияһының докладын тыңлауға күсә. Урындағы Советтарға һайлауҙар хеҙмәтсәндәрҙең ҙур политик һәм хеҙмәт күтәренкелеге шарттарында үтте, тип күрһәтә иптәш Атанов. Күп кенә алдынғы предприятиелар һәм бригадалар һайлауҙар көнөн үҙҙәренең йыллыҡ производство пландарын үтәп ҡаршы алдылар.

Ҡала Советына депутаттар һайлау, бөтә 210 округ буйынса ла «Башҡорт АССР-ы хеҙмәтсәндәр депутаттарының район, ҡала, ауыл һәм поселка Советтарына һайлауҙар тураһындағы Положениеға» тулыһынса ярашлы рәүештә үҙгарылды, тип белдерә докладсы. Ҡаладағы һайлаусылар 100 процентө менән тауыш биреүҙә ҡатнаштылар. Коммунистар менән партияһыҙҙар блогы кандидаттары өсөн бөтә һайлаусыларҙың 99,7 проценты тауыш бирган. Депутаттарҙың 38 проценты ҡатын-ҡыҙҙар, 36 проценты эшселәр. 210 депутаттың 202-һе СССР ордендары һәм медалдары менән награҙланған. Улар араһында бер Советтар Союзы Геройы бар, ике кеше Сталин премияһы лауреаты.

Депутат Чистовалов ҡала Советы башҡарма комитетын 15 кеше составында һайларға тәҡдим итә. Был тәҡдим бер тауыштан ҡабул ителә.

Депутат Ферин ҡала Советы башҡарма комитетының председателе итеп депутат Попковты һайларға, тигән тәҡдим индерә.

Ҡала Советы башҡарма комитетының председателе итеп бер тауыштан депутат П. Е. Попков һайлана.

Унан һуң сессия ҡала Советы башҡарма комитеты председателенең урынбаҫары итеп депутат Ф. Ф. Ғәйнетдинов, П. П. Виноградов һәм П. И. Әхмәтшин иптәштәрҙе һайлай. Ҡала Советының бүлек мөдирҙәрен раҫлай, даими комиссиялар төҙөй һәм уларҙың председателдәрен һайлай. Сессия үҙенең эшен шуның менән тамамлай.

Сессия ҙур күтәренкелек менән иптәш Сталингә котлау хаты ҡабул итә.

М. Мостафин.

Дим районы

Ошо көндәрҙә өсенсе саҡырылыш Дим район Советының сессияһы булып үтте. Сессияны иң өлкән һүҙ менән ҡарт депутат Михаил Григорьевич Гордымов асты. Ул үҙенең сығышында урындағы Советтарға һайлауҙарҙа коммунистар менән партияһыҙҙар блогының өлгәшкән гүзәл еңеүе тураһында әйтте.

Сессия ойоштороу мәсьәләһен тикшерҙе. Һайланған депутаттарҙың полномочиеларе тураһында Мандат комиссияһының докладынан һуң, сессия район Советының башҡарма органын һайланы. Район Советы исполкомы председателе итеп депутат П. В. Ванцышев (3-сө номерлы һайлау округы), уның урынбаҫары итеп депутат П. Н. Семенов (5-се номерлы һайлау округы) һәм исполком секретары итеп депутат П. П. Иванов (25-се номерлы һайлау округы) һайланды. Шулай уҡ бүлек мөдирҙәре раҫланды.

Депутат П. И. Ивановтың тәҡдиме буйынса сессия район Советының 7 даими комиссияһын: бюджет-финанс, сауҙа, һаулыҡ һаҡлау, мәктәп, төҙөкләндереү һәм төҙөлөш, спорт, социаль тәьминәт комиссияларын төҙөнө һәм комиссияларҙың етәкселәрен һайланы.

Ә. Хәлиуллин.

Дәүләкән районы

Урындағы Советтарға һайлауҙар үткәс тә Дәүләкән районының ауыл Советтарында беренсе сессиялар үҙгарылды. Сессияларҙа ойоштороу мәсьәләләре ҡаралды.

Ҡаҙанғол ауыл Советының беренсе сессияһында депутаттар элекке ауыл Советының эшендә булған етешһеҙлектәрҙе астылар һәм яңы составҡа наказдар бирҙеләр.

— Беҙ сессияла ауыл Советы председателенә иптәш Мөхәмәтғәлин кандидатураһын күрһәттек, — ти депутат Фәсхетдинов. — Ләкин элекке состав үҙған йылдарҙа колхоздарҙа ауыл хужалығы артеле Уставын дөрөҫ тормошҡа ашырыу өсөн ныҡлы көрәш ойоштормаҙы. Ауыл Советы даими комиссияларҙың эштәренә контроллек итмәне. Күп ваҡытта тик аҡса йыйнау мәсьәләһе менән генә шөғөлләнеп, башҡа мәсьәләләргә аҙ иғтибар итте.

— Ошо көнгә тиклем, — ти депутат Ҡолмөхәмәтова, — мәктәптәр ҡойма менән уратылып алынмаған. Ете йыллыҡ мәктәп эргәһендә төрлө үҫемлектәр үҫтереүгә мөмкинлек тыуҙырылмаған. Клуб ташландыҡ хәлдә, уҡыу йортонда радио юҡ.

Ауыл Советы сессияһында депутаттарҙан Биктимеров, Солтанов, активтан Солтанғәлин, Әбдрәхмәнов, Әбдрәхмәнова — бөтәһе 10 кеше сығыш яһаны, уларҙың һәр ҡайһыһы яңы составҡа наказдар бирҙе.

Сессияла даими комиссиялар төҙөлдө. Даими комиссияларҙың председателдәре итеп ауыл Советтары депутаттары һайланды.

Ҡаҙанғол ауыл Советының председателе итеп Ғафур Мөхәмәтғәлин, ауыл Советы председателенең урынбаҫары итеп Шәймәрҙәнов Ҡорбанғәли, секретары итеп Мәһмүтов иптәштәр һайландылар.

Ғ. Идрисов.

МАТБУҒАТ КҮҘӘТЕҮ

Эрелләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан ныҡытыу мәсьәләләрен район газеталарында яҡшыраҡ яҡтыртырға

Быйыл ваҡ колхоздарҙы эрелләтеү буйынса үткәрелгән саралар ауыл хужалығын яңынан тағы ла ҡеүәтле рәүештә юғары күтәреү өсөн ҙур әһәмиәткә эйә буласаҡтар. Ваҡ колхоздарҙы берләштереү арҡаһында бөтә ауыл хужалығы производствоһын үҫтереү өсөн, социалистик игенселектең һәм малсылыҡтың етештереү көстәрен артабан күтәреү өсөн тағы ла яҡшыраҡ шарттар тыуҙырыла.

Коммунистар партияһы һәм Совет хөкүмәте етәкселегендә, миллионларса совет крәҫтиәндәренең яҡлауында, ваҡ колхоздарҙы эрелләтеү хәҙер үк инде һиҙелерлек ҙур һөҙөмтәләр килтерә башланы. Меңдәрсә колхоздарҙа һәренке ерҙең тотош массивтары барлыҡҡа килде. Ошо нигеҙҙә МТС-тарҙың тракторҙарын, комбайндарын һәм башҡа төрлө ҡатмарлы ауыл хужалығы машиналарын һәм колхоздарҙың үҙҙәрендәге етештереү средстволарын юғары етештереүсәнле итеп файҙаланыу өсөн тейешле шарттар тыуҙырыла. Колхоздарҙағы етәксе кадрҙарҙы артабан тағы ла ныҡытыу һәм колхоздарҙағы хеҙмәт ресурстарын тағы ла тулыраҡ файҙаланыу өсөн мөмкинлек тәьмин ителде. Эрелләтелгән колхоздарға председателдәр итеп әҙерлекле һәм тәжрибәле работниктар үрләтелде.

Колхоздарҙы эрелләтеү айҡанлы ауыл хужалығын үҫтереүгә урындағы партия һәм совет ойошмаларының етәкселеген тағы ла юғарыраҡ күтәреү мөмкинлеге асылла.

Эрелләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан ныҡытыу өлкәһендә өлгәшелгән уңыштарҙы республиканың Бүҙәк районы Буденный һәм Тимирязев исемендәге колхоздары, Стәрлетамаҡ районы Шевченко исемендәге, Иглин районы «Бривайс Дарбс», Балтач районы Куйбышев исемендәге һәм башҡа бик күп колхоздарҙың өлгөһөндә асыҡ күреп була.

Ләкин беҙҙең күп кенә район газеталары был мөһим мәсьәләне яҡтыртыуға, был эштә колхоз етәкселәренә практик ярҙам күрһәтеүгә тейешле иғтибар бирә еткермәйҙәр әле. Мәҫәлән, ВКП(б)-ның Бөйөргәҙе райкомы органы «Ленин байрағы» газетаһы (яуаплы редакторы иптәш Н. Х. Гисматуллин) ошо йылдың дүрт айы эсендә эрелләтелгән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан ныҡытыу буйынса үҙ битенә бер генә материал да урынлаштырмаған. Уның 22 сентябрҙә сыҡҡан 43-сө номерында «Ермолаевка МТС-ы договор йөкләмәһен үтәмәй» тигән заголовкалы подборкаһында Сталин исемендәге колхоз председателе иптәш Васюкин сығышында һүҙ ыңғайында ғына — «беҙҙең колхоз эрелләтелгән колхоз» тип әйтеп үтелгән. Бынан башҡа материалдарҙы һәм газетаның башҡа номерҙарын ҡараһаң, был районда ғөмүмән эрелләтелгән колхоздар бармы икән? — тигән һорау килеп тыуа. Ә районда бит Яҡшымбәт ауыл Советы «Рәшит», «Красное знамя» колхоздары кеүек эрелләтелгән һәм яҡшы уҡ уңыштарға өлгәшкән колхоздар бар. Уларҙың эш тәжрибәләрен район газетаһы биттәрендә яҡтыртырға, шулай итеп, райондағы башҡа колхоздарға практик эштә ярҙам күрһәтергә кәрәк ине.

Шулай уҡ ВКП(б)-ның Ғафури райкомы органы «Еңербеҙ» газетаһы ла (яуаплы редакторы иптәш Ғәлиев) был мәсьәләне яҡтыртыуҙан ситтә тора. Ул ошо йылдың дүрт айы эсендә был хаҡта бер генә материал да бирмәгән. Политик һәм хужалыҡ яғынан шул тиклем ҙур әһәмиәткә эйә булған бындай мөһим мәсьәләне яҡтыртыуҙан ситтә ҡалыу был район газеталары өсөн һис тә ғәфү ителерлек эш түгел.

Эрелләтелгән колхоздарға етәкселек итеүҙәге етешһеҙлектәрҙе бөтөрөү, уларҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан тиҙерәк ныҡытыу — урындағы партия, совет һәм ауыл хужалығы органдарынан бына ошо бурыстарҙы үтәү талап ителә. Район газеталары ошо бурыстарҙы үтәүҙә урындағы партия, совет ойошмаларына, ауыл хужалығы бүлектәренә ярҙам күрһәтергә, уны систематик рәүештә үҙ биттәрендә яҡтыртырға тейештәр.

Эрелләтелгән колхоздарға уларҙың производство эшмәкәрлеген тәртипкә килтереүҙә ярҙам итергә кәрәк. Бында һүҙ хеҙмәттә ойоштороу эшен яҡшыртыу, производство бригадаларын ныҡытыу, хеҙмәт дисциплинаһын күтәреү, тракторҙарҙы, комбайндарҙы һәм МТС-тарҙың башҡа төрлө ауыл хужалығы машиналарын юғары етештереүсәнле файҙаланыу өсөн ҙур-ҙур ер массивтары булдырыу тураһында бара. Район газеталары был мәсьәләләрҙе хәл итеүҙән ситтә ҡалырға тейеш түгелдәр. Ә уның эсенә инеп, был өлкәләге эш тәжрибәләрен үҙ биттәрендә яҡтыртыу, булған етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләү юлы менән, колхоз етәкселәренә практик эштә ярҙам итергә тейештәр.

Берләшкән колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан йылдам рәүештә ныҡытыу өсөн көрәштә колхоздарҙағы тәүге партия ойошмалары ҙур роль уйнарға саҡырылғандар. Алдынғы колхоз партия ойошмаларының колхоздарҙы ойоштороу-хужалыҡ яғынан ныҡытыу өлкәһендәге эш тәжрибәләрен район газеталары биттәрендә яҡтыртырға кәрәк. Был барлыҡ колхоздарҙағы партия ойошмаларының эштәрен яҡшыртыуҙа ҙур булышлыҡ булыр.

Ваҡ колхоздарҙы эрелләтеү общественный хужалыҡтың, культура төҙөлөштәренең бик ныҡ үҫеүе өсөн ҙур мөмкинлектәр аса. Колхоздарҙың перспектив пландарын төҙөү, хужалыҡ үҙәген дөрөҫ билдәләү, төҙөлөштәр өсөн проекттар әҙерләү — эрелләтелгән колхоздарҙың бөгөнгө бурысы булып тора. Был өлкәлә район ауыл хужалығы бүлектәрендә эшләүсе специалистарҙың кәңәштәрен район газеталары биттәренә урынлаштырырға кәрәк.

Ауыл хужалығына етәкселек итеү буйынса урындарҙағы партия һәм совет ойошмаларының, ауыл хужалығы бүлектәренең эшен яңы талаптар кимәленә күтәреү, эрелләтелгән колхоздарҙы йылдам рәүештә ойоштороу-хужалыҡ яғынан ныҡытыу һәм шулай итеп, социалистик игенселекте һәм малсылыҡты тағы ла ҡеүәтлерәк үҫеү һәм сәскә атыу юлына сығарыу — бөгөнгө көндә үҙәк бурыстарҙан һанала.

Район газеталары был бурыстарҙы тормошҡа ашырыу өсөн көрәште ойоштороусылар, алдынғы тәжрибәләрҙе пропагандалаусылар булырға тейештәр.

СССР-ҙың төҙөлөүе

Бөйөк марксизм-ленинизм учениеһы менән ҡоралланған большевиктар партияһы етәкселегендә, гениаль юлбашсыларыбыҙ Ленин менән Сталин етәкселегендә Россияның эшселәр синыфы, крәҫтиәндәр менән союзда, 1917 йылдың 7 ноябрендә капиталистарҙың һәм помещиктарҙың хакимлеген ҡолатып, социалистик Совет власын ойоштороп алды.

Советтарҙың II Бөтә Россия съезы эшселәргә, һалдаттарға һәм крәҫтиәндәргә үҙенең мөрәжәғәтендә, Совет хөкүмәте Россияла йәшәүсе барлыҡ милләттәргә үҙ-үҙҙәрен билдәләү хоҡуғын тәьмин итәсәк, тип иғлан итте.

Ленин һәм иптәш Сталин ҡултамғаһы менән 1917 йылдың 15 ноябрендә иғлан ителгән «Хеҙмәтсәндәрҙең һәм эксплуатацияланыусы халыҡтың хоҡуҡтары тураһында» тарихи декларацияла милләт мәсьәләһендә Совет власының программаһы тағы ла ентекләберәк әйтелде.

Батша хөкүмәте, ә аҙаҡтан буржуаз ваҡытлы хөкүмәт тә систематик рәүештә халыҡтарҙы бер-береһенә ҡаршы ҡотортоу политикаһын ныҡышмалы рәүештә үткәреп килделәр.

Совет власы Россия халыҡтарының ирекле һәм намыҫлы союзда булыу политикаһын иғлан итте һәм уны тайпылышһыҙ рәүештә тормошҡа ашыра.

«Беҙҙең илебеҙҙә милли мәсьәләнең асылы шунда, — тине иптәш Сталин партияның X съезында, — ҡайһы бер милләттәрҙең элеккенән мираҫ булып ҡалған фактик (хужалыҡ, политик һәм культура яғынан) артталығын бөтөрөүҙә, артта ҡалған халыҡтарға государство булыу яғынан да, культура һәм хужалыҡ яғынан да Үҙәк Россияны ҡыуып етеү мөмкинлеген биреүҙә» (Сталин, Әҫәрҙәр, 5-се том, 39-сы бит).

Советтарҙың III Бөтә Россия съезы Бөтә Россия Үҙәк Башҡарма Комитетына РСФСР Конституцияһы проектын әҙерләргә ҡушты. Ләкин РСФСР Советтарының III съезынан һуң күп тә үтмәйенсә РСФСР Конституцияһы проектын хәҙер үк тулыһынса эшләй башлау мөмкин түгеллеге асыланды.

1918 йылдың ғинуарында һәм мартында халыҡ-ара хәл бик киҫкенләште. Әле ул ваҡыттарҙа ныҡып етмәгән йәш совет республикаһы үҙенең азатлығын һәм бәйһеҙлеген яҡлап алып ҡалыу өсөн бөтә көстәрен йыйып көрәш алып барҙы. Ленин — Сталин партияһының һәм Совет хөкүмәтенең бөтә иғтибары совет ҡоролошон һаҡлап алып ҡалыуға йүнәлтелде.

Брест ярашыу договоры төҙөлгәндән һуң Совет власы «...билдәле бер ваҡытҡа үҙенең көстәрен социалистик революцияның иң мөһим һәм иң ауыр яғына, атап алғанда — ойоштороу бурыстарына туплау мөмкинлеген алды» (Ленин, Әҫәрҙәр, 27-се том, IV баҫма, 209-сы бит, «Совет власының нәүбәттәге бурыстары»). Шул ваҡытта инде РСФСР Конституцияһы проектын эшләү башланды.

1918 йылдың 1 апрелендә Бөтә Россия Үҙәк Башҡарма Комитеты ултырышында Я. М. Свердлов «Совет республикаһының Конституцияһын эшләү өсөн комиссия төҙөү тураһында» доклад яһаны.

Свердловтың Бөтә Россия Үҙәк Башҡарма Комитетында яһаған докладына нигеҙендә 1918 йылдың 1 апрелендә РСФСР Конституцияһының проектын эшләү өсөн комиссия һайлау тураһында ҡарар ҡабул ителде. Комиссия составына большевиктар партияһынан И. В. Сталин, Я. М. Свердлов һәм башҡалар инде. Комиссияның председателе Свердлов булды.

1918 йылдың 28 июненән 5 июленә тиклем, В. И. Ленин етәкселегендә, РКП(б) Үҙәк Комитетының комиссияһы эшләне. 1918 йылдың 10 июлендә Советтарҙың V Бөтә Россия съезында РСФСР Конституцияһы ҡабул ителде.

РСФСР-ҙың 1918 йылғы Конституцияһы РСФСР составында булһын, шулай уҡ уның эсенә инмәгән башҡа Совет социалистик республикалары өсөн дә өлгө булды. Уның төп положениелары — пролетариат диктатураһы, күсеү осорында Совет власының бурыстары, Государство власы органдарының структураһы, һайлау хоҡуғы һәм башҡалар тураһындағы положениелар Белоруссия, Украина, Азербайжан, Грузия, Әрмән һәм башҡа Совет социалистик республикаларҙың Конституцияларына инделәр. Был Совет социалистик республикаларҙың бөтәһенең дә Конституциялары эшселәр синыфы диктатураһын, берҙәм политик нигеҙ булған Советтарҙы законлы ныҡытты һәм барлыҡ Совет республикаларындағы хеҙмәтсәндәрҙең социалистик общество төҙөүгә дөйөм ынтылыштарын сағылдырҙы.

1918 йылдан алып, 1920 йылға тиклем, РСФСР менән башҡа Совет республикалары араһында хәрби союздар төҙөлдө, был союздарҙың маҡсаты, сит ил һәм эске интервенттарға ҡаршы берләшеп отпор биреүҙе һәм граждандар һуғышында еңеүҙе тәьмин итеүҙә ине.

Совет власына һәм милләттәр азатлығына ҡаршы баш күтәргән эске контрреволюцияға, сит ил хәрби интервенцияһына ҡаршы халыҡ массаларының көрәш бурыстары һәм шарттары Совет республикаларының Совет федерализмының үҙенә хас формаһы булған хәрби союздарын төҙөү кәрәклеген алға килтереп ҡуйҙылар.

РСФСР менән бойондороҡһоҙ Совет республикалары араһында төҙөлгән хәрби-политик союз бик ҙур тарихи роль уйнаны. Ул граждандар һуғышы һәм интервенцияға ҡаршы һуғыш фронттарында еңеүҙең төп шарттарының береһе булды. Рус эшселәре һәм крәҫтиәндәренең ярҙамынан башҡа окраиналарҙағы милләттәр үҙҙәренең милли-государство үҙ аллылыҡтарын һаҡлап алып ҡала алмаған булырҙар ине һәм империалистик государстволарҙың колонияһы төшкән булырҙар ине. Был эштә илебеҙҙәге башҡа туғандаш милләттәрҙең хеҙмәтсәндәре рус эшселәренә Колчакты, Деникинде, Врангелде, Польша интервенттарын, Юденичте һәм башҡа аҡгвардеецтарҙы алып ташларға ярҙам иттеләр.

Интервенцияға һәм аҡгвардеецтарға ҡаршы көрәштең бөтә дәүерҙәрендә лә РСФСР етәксе роль уйнаны.

Украина һәм Белоруссия республикалары, РСФСР ярҙамына таянып, үҙҙәренең милли бойондороҡһоҙлоғон яҡлап алып ҡалдылар, үҙҙәрендә эшселәр синыфы диктатураһын урынлаштырҙылар, уны ныҡыттылар.

Большевиктар партияһының тәрән аҡыллы ленинсе-сталинсе милли политикаһы шундай нигеҙ булып хеҙмәт итте, был нигеҙҙә РСФСР халыҡтарының башҡа бойондороҡһоҙ Совет социалистик республикалар менән ҡаҡшамаҫ союзы барлыҡҡа килде.

1922 йылда шундай тышҡы һәм эске хәл килеп тыуҙы, ул хәл бер яҡтан Кавказ арты республикаларын берҙәм союз государствоһына — Закавказье Совет Федератив Социалистик Республикаһына берләштереүҙе һәм, икенсе яҡтан, РСФСР-ҙы, Украина, Белоруссия һәм Закавказье республикаларын Совет Социалистик Республикалар Союзына (СССР-ға) берләштереүҙе талап итте.

1922 йылдың йәйендә милләттәр эше буйынса халыҡ комиссары иптәш Сталин инициативаһы менән ВКП(б) Үҙәк Комитеты эргәһендә ССР Союзын төҙөү тураһындағы мәсьәлә буйынса Совет социалистик республикалар вәкилдәренең кәңәшмәһе саҡырылды.

Сталин, Молотов, Орджоникидзе иптәштәр составында комиссия төҙөп, кәңәшмә уға бойондороҡһоҙ республикаларҙың тәҡдимдәре нигеҙендә, СССР-ҙы төҙөү тураһында договор проектын эшләүҙе тапшырҙы. Комиссия тарафынан әҙерләнгән проект РСФСР, Украина, Белоруссия, Закавказье республикалары ҡарамағына ебәрелде. Был республикалар бөтәһе лә ССР Союзын төҙөүҙе бик ваҡытлы һәм бик кәрәк тип, элекке конвенцион мөнәсәбәттәрҙән берҙәм союзный государство рамкалары эсендә тағы ла тығыҙыраҡ мөнәсәбәттәргә күсеүҙе яҡлап сығыш яһанылар.

Республикаларҙың союзный государствоға берләшеүгә практик әҙерлектәре башланды.

1922 йылдың декабрь аҙаҡтарында Советтарҙың X Бөтә Россия съезы йыйылды. Был съезда үҙәк мәсьәлә булып, СССР-ға берләшеү тураһында И. В. Сталиндең докладын торҙо. Иптәш Сталин республикаларҙың берҙәм союзный государствоға берләшеүҙәренең нигеҙҙәренә (ирклелек һәм республикаларҙың тиң хоҡуҡлылыҡтары тураһындағы мәсьәләләргә) туҡталды.

Советтарҙың X Бөтә Россия съезы СССР-ҙы төҙөү кәрәклеге тураһында ҡарар ҡабул итте. Унда бөтә Совет социалистик республикаларҙың вәкилдәре ҡатнашты.

1922 йылдың 29 декабрендә М. И. Калинин председателлегендә РСФСР, ЗСФСР, УССР һәм БССР тулы хоҡуҡлы делегацияларының конференцияһы булды. Был конференция СССР-ҙы төҙөү тураһындағы декларация проектын ҡабул итте һәм уны СССР Советтарының беренсе съезы ҡарамағына тапшырҙы.

1922 йылдың 30 декабрендә Мәскәүҙә СССР Советтарының беренсе съезы асылды.

Иптәш Сталин В. И. Ленин менән берлектә Совет власының тәүге көндәренән үк күп милләтле Совет государствоһын төҙөү өсөн көрәште, илебеҙ халыҡтарының туғандарса хеҙмәттәшлеген емерергә ынтылыусы һәр төрлө буржуаз милләтселәр группировкаларына ҡаршы көрәш алып барҙы, һәм иптәш Сталин В. И. Ленин менән берлектә ССР Союзын төҙөүҙә инициатор, уны ойоштороусы һәм рухландырыусы булды.

Съезд, Ленин һәм иптәш Сталин тәҡдиме буйынса, ирекле государство берекмәһе булған СССР-ҙы төҙөү тураһында ҡарар ҡабул итте. Бер үк ваҡытта съезд Үҙәк Башҡарма Комитетына СССР Конституцияһы проектын төҙөүҙе тапшырҙы.

СССР-ҙы төҙөүҙә иптәш Сталиндең хеҙмәте айырыуса ҙур булды. В. И. Ленин былай тине: «Беҙгә шундай кеше кәрәк, телләһә ниндәй милләт вәкиле лә уға барып, эштең нәмәлә икәнлеген ентекләп һөйләп бирә алырлыҡ булһын. Уны ҡайҙан табырға?» (Ленин, Әҫәрҙәр, 27-се том, III баҫма, 263—264-се биттәр). Ленин бары тик И. В. Сталин генә ошондай кеше була ала, тип күрһәтте.

СССР-ҙың беренсе Конституцияһы тура-нан-тура иптәш Сталин етәкселегендә эшләнде. Ул 1924 йылда СССР Советтарының II съезында раҫланды.

Ул ваҡыттарҙан алып, бөгөнгө көнгә тиклем, СССР халыҡтары ҙур юл үттеләр. Беҙҙең илебеҙ социализм төҙөнө. 1935 йылда уҡ әле, СССР Советтарының VII съезында иптәш Молотов В. И. Лениндең төп васыяты үтәлде, «нэп Россияһы социалистик Россияға әйләнде», тине.

1936 йылда СССР Советтарының ғәҙәттән тыш VIII съезы еңгән социализм Конституцияһын раҫланы.

СССР халыҡтарының бөйөк дуҫлығы гитлерсе фашизмға һәм Япония империализмына ҡаршы Ватан һуғышында ғәйәт ҙур роль уйнаны.

«Бөйөк Ватан һуғышында Советтар Союзының еңеүе, — тине иптәш Сталин, — беҙҙең Совет государство ҡоролошоноң еңеүе тигән һүҙ, күп милләтле Совет государствоһы һуғыштың бөтә һынауҙарын үтте һәм үҙенең йәшәү һәләтлеген иҫбат итте».

СССР-ҙың төҙөлөү көнө — был бөйөк тарихи көн иптәш Сталин исеме менән өҙлөкһөҙ бәйләнгән. СССР халыҡтарының иптәш Сталин тарафынан берләштерелгән туғандаш семьяһы шундай ныҡлы йоҙоҡ-ҙар төркөмө булды, ул үҙенең дуҫлығы, туғанлыҡ, берҙәмлек, тигеҙлек нурҙары менән бөтә донъя йөҙөн яҡтыртып тора.

З. Рахманов.

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдирҙәренең һәм МТС директорҙарының өлкә кәңәшмәһендә

Ауыл хужалығы фәндәрен пропагандалауҙы яҡшыртыу буйынса республика ауыл хужалығы органдарының бурыстары тураһында

25 декабрҙа ауыл хужалығы етәксе работниктәренең республика кәңәшмәһендә ауыл хужалығы фәндәрен пропагандалауҙы яҡшыртыу буйынса Башҡорт АССР-ы ауыл хужалығы министренең урынбаҫары иптәш Ғәйсин доклад яһаны.

Докладсы, илебеҙҙең ауыл хужалығы өлкәһендәге уңыштары, колхоз производствоһы алдынғыларының, новаторҙарының күренекле рекордтары, совет ғалимдарының яңы фәнни асыштары, шулай уҡ тәбиғәтте үҙгәртеп ҡороу буйынса сталинса пландың бер өлөшө булған бөйөк төҙөлештәр — коммунизм төҙөлештәре тураһында партия һәм хөкүмәттең тарихи ҡарарҙары ауыл хужалығы работниктәре алдына яңы ҙур бурыстар ҡуйҙылар, тип күрһәтте. Был шарттарҙа социалистик игенселекте һәм малсылыҡты үҫтереүҙә ойоштороу һәм техник етәкселектең ролө тағы ла юғарыраҡ күтәрелә. Ауыл хужалығы фәненең һәм алдынғы тәжрибәнең уңыштарын пропагандалауҙың һәм уны эшкә ҡулланыуҙың әһәмиәте, һәм шул айҡанлы колхозсыларҙы уҡытыу — игенселек һәм малсылыҡ мастерҙәре әҙерләү кәрәклеге тағы ла нығыраҡ үҫә.

Ауыл хужалығы фәненең ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәне пропагандалау эшенең ҡуйылышы тураһындағы СССР Министрҙар Советы ҡарарының республикала нисек үтәлеүенә докладсы ентекләп туҡталды. 53 районҙан алынған мәғлүмәттәргә ҡарағанда, колхоздарҙа өс йыллыҡ уҡытыу срогы менән 1147 группа ойошторолған. Уларҙа 24 мең 124 колхозсы уҡый, был билдәләнгән пландың 74 проценте, тигән һүҙ. Бәләбәй, Саҡмағош, Балтас, Яңауыл һәм Өфө райондарының колхоздарында уҡыуҙы үҙ ваҡытында һәм ойошҡан рәүештә башланылар.

Ләкин әле бөтә райондарҙа ла эш былай тормай. Күп райондарҙа ауыл хужалығы бүлектәре өс йыллыҡ курстар ойоштороу буйынса үҙҙәре өсөн билдәләнгән пландарҙы әлегә тиклем үтәмәгәндәр. Мәҫәлән, Ғафури районында 13 группа урынына ни бары 8 генә группа ойошторолған.

Бейәргәҙе, Нуриман, Белорет, Краснокама райондарында совет һәм ауыл хужалығы органдарының етәкселәре агротехник һәм зоотехник уҡыу ойоштороуҙың әһәмиәтен баһалап еткермәнеләр, уларҙа бөгөнгө көндәргә тиклем уҡыу группалары ойошторолмаған.

Иптәш Ғәйсин уҡытыуҙың сифатына иғтибар юнәлтә. Күп кенә райондарҙа байтаҡ уҡытыусылар занятиеләргә әҙерләнмәйенсә киләләр, конкрет темалар менән уҡытмайҙар, өҫтәмә пособиелар ҡулланмайҙар. Шул арҡала программалағы материалдар тейешенсә үҙләштерелмәй һәм айырым колхозсылар занятиеләргә регуляр йөрөмәйҙәр. Бындай хәл район ауыл хужалығы бүлектәре етәкселәренең курстар эшенә йомшаҡ контроль яһауҙары һөҙөмтәһендә килеп тыуҙы.

Ҡайһы бер район ауыл хужалығы бүлектәренең һәм колхоз етәкселәренең уҡыу группаларын комплектовать итеүгә етди әһәмиәт бирмәүҙәре кадрҙар әҙерләүҙе ойоштороуҙа ҙур етешһеҙлектәр булып тора. Күп урындарҙа колхозсыларҙы, уларҙың белем һәм производство күнекмәләрен, телдәрен иҫәпкә алмайынса, курстарға тыңлаусы итеп яҙалар. Бындай ҙур етешһеҙлектәрҙе бөтөрөргә ваҡыт. Район ауыл хужалығы бүлектәренең мөдирҙәренә һәм МТС директорҙарына ауыл хужалығы мастерҙарен әҙерләү эше менән ентекләп шөғөлләнергә һәм Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты тарафынан билдәләнгән пландың һис шикһеҙ үтәлеүен тәьмин итергә кәрәк.

Унан ары докладсы ауыл хужалығы культураһы йорттарының эшен ойоштороу, ауыл хужалығы производствоһы алдынғылары тәжрибәһен һәм фән ҡаҙаныштарын пропагандалау һәм уларҙы эштә ҡулланыу саралары тураһында һөйләне. Райондарҙағы ауыл хужалығы фәнен пропагандалау группаларының эшен йәнләндерергә кәрәк. Райондарҙағы газеталарҙы, радионы, киноны һәм пропаганданың башҡа формаларын киң рәүештә файҙаланырға, был эшкә специалистарҙы һәм ғилми работниктарҙы йәлеп итергә, райондарҙа ауыл хужалығы күргәҙмәләрен ойоштороорға, алдынғы колхоздарға һәм тәжрибә участкаларына экскурсиялар үткәрергә кәрәк.

Иптәш Ғәйсин Бөтә Союз ауыл хужалығы күргәҙмәһенә әҙерләнеүҙә булған етешһеҙлектәргә туҡталды. Айырым райондарҙа күргәҙмәлә ҡатнашыу шарттарын һәм күрһәткестәрен пропагандалауҙы бөтөнләй туҡтатҡандар, күргәҙмәгә материалдар әҙерләү менән ҡәнәғәтләнерлек шөғөлләнмәйҙәр.

Республика колхоздарында һәм МТС-тарҙа фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәне эштә ҡулланыу буйынса ауыл хужалығы органдары алдында ҙур бурыстар тора. Колхоздарҙа торф ашлама һәм фермаларҙа мал аҫтарына йәйеү өсөн торф ҡулланылмай. 1950 йылда республикала ерҙе ашлау өсөн ни бары [illegible] тонна ғына торф индерелгән, был [illegible] пландың 2,4 процентын ғына тәшкил итә. Тәбиғәттең был байлығы ҡулланылмай ҡала. Шулай уҡ агротехниканың ошондай юлдары: ябһарма [illegible]ндереү, [illegible] сәсеү, [illegible]ларҙы ҡатлап эшкәртеү, ҡамыл төбөн йомшартыу, көнбағышты көҙ сәсеп ҡалдырыу, ужым культураларын аҙыҡ бойҙай ҡамылы төбөнә сәсеү, ашламаларҙы гранула рәүешендә индереү һәм башҡалар производствоға тулыһынса индерелмәйҙәр әле.

Иптәш Ғәйсин үҙ докладының йомғаҡлау өлөшөндә фән ҡаҙаныштарын һәм алдынғы тәжрибәне пропагандалауҙы һәм уны эштә ҡулланыуҙы тәьмин итеү өлкәһендә ауыл хужалығы бүлектәре һәм МТС работниктәре һәм шулай уҡ ауыл хужалығы специалистәре алдында торған бурыстарға туҡталды.

Бөтәһенән элек, һәр бер колхозда игенселек һәм малсылыҡ мастерҙәре әҙерләү буйынса өс йыллыҡ курстарҙың эше менән яҡындан торол шөғөлләнергә кәрәк. Был курстарҙа кеңдәрҙең уҡыуы һәм кеңдәрҙең уҡытыуы аныҡ һәм конкрет рәүештә асыҡланырға тейеш. Уҡыу планы үтәлмәгән урындарҙа тыңлаусылар менән өҫтәмә занятиелар ойоштороорға кәрәк. Беренсе нәүбәттә, эрәләтелгән колхоздарҙа ауыл хужалығы культураһы йорттарын ойоштороорға, район ауыл хужалығы бүлектәре эргәһендәге пропаганда группаларының эштәрен йәнләндерергә кәрәк.

* * *

Иптәш Ғәйсин докладьы буйынса фекер алышыуҙарҙа беренсе булып Башҡортостан ауыл хужалығы институтының доценты иптәш **Усманов** сығыш яһаны. Ул үҙенең телмәрен ашламаларҙы пропагандалау мәсьәләләренә арнаны. Ергә ашлама индереү планын үтәү менән генә ҡалмаҫҡа, бәлки тиреҫте әҙерләү сифатын күтәрергә кәрәк. Һәр бер колхозда тиреҫ һаҡлау урындары булдырылырға тейеш.

Хәйбулла район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш **Шапошников** районда 3 йыллыҡ курстарҙа уҡытыу эшенең нисек ойошторолғанлығы тураһында һөйләне. Унда 10 урында агрономик һәм 4 урында зоотехник группа ойошторолған. Күп кенә ваҡиғаларҙа, уҡытыусыларҙың занятиеларға насар әҙерләнеүҙәре арҡаһында, уҡытыуҙар колхоздар алдында торған практик бурыстарҙан айырым үткәрелә. Һөҙөмтәлә тыңлаусылар занятиеларға насар йөрөйҙәр. Мәҫәлән, «Новая жизнь» ауыл хужалығы артелендә шундай фактылар булды. Район ауыл хужалығы бүлеге уҡытыуҙың сифатын яҡшыртыу өсөн саралар күрә.

— Баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртыу станциялары ойошторолғанға ике йыл тулды, — тине Сәрмәсән баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртыу станцияһының директоры иптәш **Дергач**. — Ләкин беҙҙең республикала уларҙың эш тәжрибәһенә бер кем дә йомғаҡ яһаманы. Ағас ултыртыу машиналарында эшләүсе машинистәрҙең, экскаваторщиктарҙың һәм башҡаларҙың яҡшы эш тәжрибәләре өйрәнелмәй һәм башҡаларға күсерелмәй. Был хаҡта өлкә газеталарҙа ла аҙ яҙалар. Баҫыу һаҡлаусы ағас ултыртыу станциялары алдында машина паркының етештерелеүсәнлеген күтәреү буйынса бик яуаплы бурыстар тора. Ләкин Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһында эшләүсе специалистәр беҙгә аҙ ярҙам итәләр. Сәрмәсән станцияһының йәшәй башлағанынан алып беҙҙә уларҙың береһе лә булғаны юҡ.

Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының ауыл хужалығы фәндәрен пропагандалау управлениеһы секторының начальнигы иптәш **Анимов** Иглин, Мәләүез һәм Матрай район ауыл хужалығы бүлектәрендә өс йыллыҡ курстарҙа уҡытыу эшен ойоштороуға бюрократтарса формаль ҡараштың күрһәткән күп кенә фактылар килтерҙе. Унда әле булһа нормаль занятиеләр үткәрә башламағандар. Күп кенә группаларҙа уҡыу материалдарын үткәндә күргәҙмә пособиеләрҙән насар файҙаланалар.

Ауыл хужалығы работниктәре профсоюзы өлкә комитетының председателе иптәш **Хәрин** хеҙмәтте ойоштороуҙа алдынғы методтарҙы пропагандалау тураһында һөйләне. Дәүләкән МТС-ында Социалистик Хеҙмәт Геройы Тихон Алексиҙең трактор бригадаһының сәғәт графигы буйынса эшләү тәжрибәһен барлыҡ бригадаларға ла күсереү буйынса һис бер нәмә эшләнмәгән, тиерлек. Шишмә МТС-ында Сәүбән Имаевтың трактор бригадаһы сәғәт графигы менән эшләүҙә гүҙәл өлгөләр күрһәтте. Ләкин бында ла станция етәкселәре һәм шулай уҡ профсоюз ойошмалары был тәжрибәне башҡаларға күсермәйҙәр. Машина-трактор станцияларында инженер Ковалев методы бик аҡрын индерелә. Башҡорт АССР-ы Ауыл хужалығы министерствоһының МТС-тар управлениеһында хатта был ҡиммәтле методты индереү буйынса саралар ҙа билдәләнмәгән.

Башҡортостан баҫыусылыҡ станцияһының ғилми сотруднигы иптәш **Әхмәров** үҙенең сығышын ауыл хужалығы алдынғыларының эш тәжрибәһен пропагандалауға арнаны. Ул, күп кенә райондарҙа өлгәшелгән уңыштарҙы ныҡытыуҙа игенселек һәм малсылыҡ мастерҙарына насар ярҙам итәләр, тине.

Кәңәшмә ахырында Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы председателенең урынбаҫары **Ермолаев** һәм ВКП(б) Өлкә Комитеты секретаре **Каменев** иптәштәр сығыш яһанылар.

МАЛДАРҘЫ ӨЛГӨЛӨ ҠЫШЛАТЫУ ӨСӨН СОЦИАЛИСТИК ЯРЫШТЫ КИҢ ЙӘЙЕЛДЕРӘЙЕК!

Фермала ҡышлатыу яҡшы ойошторолған

Дүртөйлө районы «Әсән» колхозы общественный малсылыҡты үҫтереүҙең һәм продуктивлеғен күтәреүҙең 1950 йыл планын срогынан алда арттырып үтәүгә өлгәште.

Ферманы малсылыҡ эшен һөйөүсе тырыш работниктар менән комплектовать итеү эштең уңышлы хәл итте. Иптәш Шакир Сабиров ферма ойошторолғандан бирле көтөүсе булып эшләй. Уның 20 йыллыҡ эш осоронда бер генә малдың да үлгәне юҡ. Намыҫлы хеҙмәте һөҙөмтәһендә ул быйыл фермалағы 50 һыйырҙан 46 быҙау алыуға өлгәште. Ул йыл һайын колхоз правлениеһе тарафынан өҫтәмә түләү ала, бүләкләнә.

Район күләмендә һыйыр һауыусылар араһында социалистик ярыш инициаторы булған иптәш Рәйхан Бәкиеваның да хеҙмәте ҙур. Ул үҙенә беркетелгән 10 һыйырҙан 10 быҙау алып үҫтерҙе. Колхоздың өлкән чабаны иптәш Рәшит Вәлиахметов үҙе тәрбиәләгән 178 баш һарыҡтан 212 бәрәс һәм һәр бер һарыҡтан 2,12 килограмм йөн алыуға ирешә. Ул ҡышҡы осорҙа ла һарыҡтарҙы, көрлегенә һәм тоҡомона ҡарап, группаларға бүлеп тәрбиәләй.

Малсылыҡ работниктәренең һәм бөтә колхозсыларҙың тырышлығы менән быйыл малдар мул аҙыҡ, йылы, яҡты торлаҡтар менән тәьмин ителделәр. Хәҙер бөтә көс малдарҙы яҡшы ҡышлатып сығарыу һәм малсылыҡты үҫтереүҙең 3 йыллыҡ планын бөтә төрҙәре буйынса ла срогынан алда үтәү өсөн туплана.

Р. Мөхсүтов.

Бөҙәя районының «Ҡаран» колхозы члены иптәш Рәбиғә Аҡбашева 1946 йылдан бирле һарыҡтар тәрбиәләй. Ул йыл һайын малсылыҡ үҫтереү планын арттырып үтәй, һуңғы ике йыл эсендә генә 170 бәрәс алып үҫтерҙе. Күптән түгел иптәш Аҡбашева Хеҙмәтсәндәр депутаттарының район Советына депутат итеп һайланды.

Һүрәттә: иптәш Аҡбашева үҙе тәрбиәләгән бәрәс менән.

Ш. Уразбахтин фотоһы.

Ни өсөн малдарҙың көрлектәре түбән?

Продукт биреүсе общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәү малдарҙы яҡшы ҡышлатып сығарыу менән тығыҙ бәйләнгән. Ләкин Иглин районының күп колхоздарында был эшкә баһа биреп еткермәйҙәр. «Комбайн» колхозында мал торлаҡтары ҡышлыҡҡа әҙерләнмәгән. Торлаҡтар һыуыҡ һәм бысраҡ. Колхоз председателе иптәш Хәлитуллиндең малсылыҡ эштәре менән аҙ ғына ла ҡыҙыҡһынмауы һәм ферма работниктәренең эшенә етәкселек итмәүе һөҙөмтәһендә малдарҙың көрлеге бик түбән, ә һәр бер фуражлағы һыйырҙан ни бары 368-әр литр ғына һөт һауып алынды.

«Ҡанаш» һәм «Победа» колхоздарында суҫҡалар бик тығыҙ һәм бысраҡ торлаҡтарҙа йәшәү сәбәпле көрлектәрен көндән-көн кәметәләр, ә колхоз председателдәре Шаповалов һәм Поляков иптәштәр был эш менән шөғөлләнеүҙе ферма мөдирҙәренең эше итеп кенә ҡарайҙар.

«Восток» һәм Свердлов исемендәге колхоздарҙа, мал аҙығының ҡышҡа етмәү ҡурҡынысы булыуына ҡарамаҫтан, әлегә көнгә тиклем уны файҙаланыу буйынса айлыҡ план төҙөлмәгән.

Колхоз етәкселәренән тиҙ көндәрҙә мал торлаҡтарын йылытыу һәм аҙыҡтарҙы дөрөҫ ашатыуҙы ойоштороу буйынса конкрет саралар күреү талап ителә.

Ғ. Үмәркәев.

Алдынғыларҙың тәжрибәләрен — бөтә малсылыҡ работниктәренә

Хәйбулла. Райондың күп кенә колхоздары общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә ҙур уңыштарға өлгәштеләр. Мәҫәлән, Фрунзе исемендәге колхоз (председателе иптәш Әлибаев) бөтә төр малдар буйынса өс йыллыҡ планды арттырып үтәүгә өлгәште. Аттар, план буйынса 106 баш урынына, 112 башҡа, мөгөҙлө эре малдар, 160 баш урынына, 178, һарыҡтар, 400 урынына, 445 башҡа еткерелгән.

Колхоз ниндәй юлдар менән был уңыштарға өлгәште һуң? Бында бөтәһенән элек ферманы малсылыҡ эшендә ҙур тәжрибәле кадрҙар менән нығытыу уңышты хәл итеүҙә ҙур урын тота. Был фермала Нураева Хәбибә иптәш 18 йылдан бирле һыйыр һауыусы булып эшләй. Ул һыйырҙарҙан һөт һауып алыу планын арттырып үтәүҙә лә, быҙауҙарҙы тәрбиәләп үҫтереүҙә лә күптәргә билдәле. Уның әле урындағы Советтарға һайлауҙарҙа Аҡъяр ауыл Советына депутат булып һайланыуы осраҡлы хәл түгел. Малдарҙы үҫтереүҙә, айырыуса йәш малдарҙы тәрбиәләүҙә, уның тәжрибәһе ҙур. Ул бер генә баш быҙауҙың да үлеүенә юл ҡуйғаны юҡ. Ул тәрбиәләгән быҙауҙар таҙа һәм көр булып үҫәләр. Ул үҙенең бай тәжрибәләрен малсылыҡ эшендәге йәш кадрҙар менән уртаҡлаша һәм малдарҙы тәрбиәләүҙә уларға практик ярҙам күрһәтә.

Юлдашбаев Мырҙағәли, быйыл 23 бейәнән 23 баш ҡолон алып үҫтереүсе Туғыҙбаев Имәй иптәштәр ҙә биш йылдан бирле конюх булып эшләйҙәр. Богданов Вәли, Богданова Фәрхи иптәштәр күп йылдарҙан бирле һарыҡ ҡарайҙар.

Улар мал тәрбиәләүҙең техникаһын ныҡ үҙләштергәндәр. Улар ҡышҡы сезонда малдарға ҡайһы ваҡытта ниндәй аҙыҡ бирергә беләләр. Малдарҙы ваҡытында ашаталар, эсерәләр, таҙа тоталар. Йәйге көндәрҙә малдарҙы көтөүлектәрҙә йөрөткән ваҡытта уларҙы бүре яралауҙан ныҡ һаҡлайҙар. Ҡышҡы сезонда һарыҡтарҙың бәрәсләү, һыйырҙарҙың быҙаулау осоронда быға айырыуса ныҡ иғтибар бирәләр. Йәш быҙау һәм бәрәстәрҙе яҡшы тәрбиәләйҙәр, уларҙы үҫтермәҫ өсөн бөтә сараларҙы күрәләр.

Был колхозда общественный малдар өсөн ныҡлы аҙыҡ базаһы булдырылған, мал торлаҡтарына ағымдағы һәм капиталь ремонт үткәрелгән, улар малдарҙы ҡышлатыуға тулы әҙерлек менән килгәндәр.

«Новая Заря» колхозында ла общественный малдарҙы йылы торлаҡтарҙа ҡышлатыу өсөн бөтә саралар күрелгән. Ферма мөдире иптәш Рысҡолов мал торлаҡтарын көҙҙән үк ремонтлап, малдарға ҡышҡы сезонға етерлек тиклем аҙыҡ әҙерләгән. Мөгөҙлө эре малдар, һарыҡтар үрсетеү планы арттырып үтәлгән, аттар план буйынса 74 баш урынына, 79 башҡа еткерелгән. Конюх иптәш Ғәбит Таймасов быйыл 19 бейәнән 19 баш ҡолон алып үҫтергән.

Общественный малсылыҡты үҫтереү һәм уларҙың продукт биреүсәнлеген күтәреү өлкәһендә «Ҡыҙыл тау» колхозында ла, айырыуса йылҡысылыҡты үҫтереүҙә ҙур ғына уңышлыҡтар бар. Унда аттар план буйынса 99 баш урынына 102 башҡа еткерелгән. Йәтимов Әхмәтулла һымаҡ малсылыҡ алдынғыларының ныҡ тәжрибәләре общественный малды үрсетеүгә ҙур ярҙам итә. Иптәш Йәтимов 1948 йылда 8 ҡолон, 1949 йылда 20 ҡолон, 1950 йылда 22 баш бейәнән 22 баш ҡолон алып үҫтереүгә өлгәште. Ә 1951 йылда ул 35 баш бейәнән 35 баш ҡолон алып үҫтерергә һүҙ бирҙе.

Н. Сабитов.

Хәстәрлек менән тәрбиәләйбеҙ

Беҙҙең «Беренсе Май» колхозының 4 фермаһы бар. Малсылыҡ работниктәренең үҙ эштәрен белеп һәм һөйөп башҡарыуҙары һөҙөмтәһендә, кошсолоҡтан башҡа, бөтә фермаларҙа ла малсылыҡ үҫтереүҙең государство планы тулыһынса үтәлде.

Һыйыр һауыусы Байгилдина, һарыҡ ҡараусы Тансыҡҡужина һәм башҡа иптәштәр мал тәрбиәләүҙә бай тәжрибә тупланылар. Иптәш Байгилдина үҙе тәрбиәләгән 7 һыйырҙан 7 быҙау алып үҫтерҙе һәм һәр бер һыйырҙан 1500-әр литр һөт һауып алды. Ул яңы тыуған быҙауҙарҙы, имеҙеүгә ҡушмайынса, 25 көн буйына 172 литр айыртылмаған һөт эсерә, 25 көндән һуң был һөткә 1,5—3 литрға тиклем айыртылған һөт ҡушыла. Шулай уҡ йәш малдарға япраҡ һәм яҡшы сифатлы бесән дә бирелә. Быҙауҙар ярға сыҡҡансы әлеге режим буйынса тәрбиәләнәләр.

Иптәш Тансыҡҡужина үҙе тәрбиәләгән 100 баш һарыҡтан 125 бәрәс алыуға өлгәште. Суҫҡасылыҡ фермаһы 1949 йылдың август айында ғына ойошторолған булһа ла, хәҙер унда 25 баш суҫҡа иҫәпләнә. Планға ҡарағанда, был 14 башҡа артыҡ.

Колхозда государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планы ла срогында үтәлде. 1951 йыл өсөн 15 бот иң тапшырҙыҡ.

Общественный малдарҙы ҡышлатыуға яҡшы әҙерләндек һәм уңышлы ҡышлап табыҙ. Мал торлаҡтары йылы һәм таҙа. Ҡышҡы осорға етерлек күләмдә мал аҙығы әҙерләндек һәм хәҙер беҙ уның һәр бер килограмын экономиялау өсөн көрәшәбеҙ.

С. Моратова,

Зилэйр районы «Беренсе Май» колхозының малсылыҡ фермаһы мөдире.

Хеҙмәт көндәренә өҫтәмә түләү алдылар

Ғафури районы Чапаев исемендәге колхоз — биш ваҡ артелдән берләшкән эре хужалыҡтарҙың береһе ул.

Колхоз общественный малсылыҡты үҫтереүҙең 1950 йылғы планын срогынан алда арттырып үтәне. Бик күп малсылыҡ алдынғыларына намыҫлы эштәре өсөн хеҙмәт көнөнә өҫтәмә түләү тәртибендә мал бирелде. Мәҫәлән, Антонина Александрова, Ғәйшә Исәнғолова иптәштәр бәрәр баш һарыҡ, мал ҡараусы Әлтәф Ғәлимов 1 башмаҡ, суҫҡалар ҡараусы иптәш Плотникова 8 суҫҡа балаһы алды.

Ферма работниктәренең һәм бөтә колхозсыларҙың хәстәрлеге менән малдар ҡышҡа етерлек аҙыҡ менән тәьмин ителделәр. Хәҙер һәр бер килограмм бесән һәм һаламды экономиялау, малдарҙы тулыһынса һәм көр ҡышлатып сығарыу өсөн ныҡлы көрәш бара.

З. Мусин.

Өс йыллыҡ планды үтәү өсөн көрәш ойошторолмаған

Бөрйән районының колхоздары бер нисә йыл инде общественный малсылыҡты үҫтереү планын үтәй алмай киләләр. Йыл башында райондың колхозсылары, механизаторҙары һәм ауыл хужалығы специалистәре общественный малдар һанын арттырыу, уларҙың продукт биреүсәнлеген күтәреү һәм күп һанда яңы стандарт мал торлаҡтары төҙөү буйынса күтәренке йөкләмәләр алып, социалистик ярышҡа сыҡҡайнылар. Йыл аҙағы етте, ләкин был йөкләмә үтәлмәне. Йөкләмәнең үтәлмәүен район етәкселәре һәр төрлө объектив сәбәптәргә һылтайҙар.

Район ауыл хужалығы бүлеге мөдире иптәш Абазов: — бына телефон эргәһенән китмәй, һәр ваҡыт колхоз председателдәренән эштең барышы тураһында һорашып, күрһәтмәләр биреп ултырам да бит, ә эш бармай, — тип зарлана.

Билдәле, район етәкселәре бер нәмә лә эшләмәйҙәр, тип әйтеп булмай. Йыш ҡына был мәсьәлә район Советы сессияларында, ВКП(б) райкомы бюроһында тикшерелә, ҙур-ҙур ҡарарҙар ҡабул ителә. Ләкин бер аҙ ваҡыт үтеү менән сығарған ҡарарҙың, алынған йөкләмәләрҙең үтәлешен тикшереү онотола. Малсылыҡ работниктәре араһында политик-массовый эш тейешле кимәлдә алып барылмай, социалистик ярыш формаль рәүештә генә ойошторолған. Алынған йөкләмәләрҙең, договорҙарҙың үтәлеше өсөн большевиктарса көрәш юҡ. Район ауыл хужалығы бүлеге етәкселәре телефон аша күрһәтмәләр биреүҙән һәм сводкалар йыйнауҙан бушамайҙар, урындарға барып практик ярҙам күрһәтмәйҙәр һәм колхоз председателдәренән был өлкәлә конкрет эш талап итмәйҙәр. Һөҙөмтәлә, бөгөнгө көндә райондағы 47 колхоздың тик береһе генә аттар үрсетеү планын, 24 колхоз мөгөҙлө эре малдар, 19 колхоз суҫҡалар һәм 11 колхоз һарыҡтар үрсетеүҙең йыллыҡ планын үтәне. Ә ҡоштар үрсетеү планын райондағы бер генә колхоз да үтәмәгән. Малдарҙың продукт биреүсәнлеге лә сиктән тыш түбән, йәш малдар алыу ба-тонлай ҡәнәғәтләнерлек түгел.

Бына «Ҡыҙыл юл» колхозын ғына алайыҡ. Ул районда экономик яҡтан көслө, иң эре колхоздарҙың береһе булып иҫәпләнә. Уның 500 гектарҙан артыҡ көтөүлектәре һәм сабынлыҡтары бар. Колхоз члендәре бөртөклө ашлыҡ культураларынан йыл һайын мул урожай алалар, ләкин был колхозда малдарҙың үҫеше, продуктивлеғы бик түбән. Планлаштырылған мал торлаҡтары төҙөлмәй. Мал аҙығы ҡыш әйләнәһенә етерлек әҙерләнә, ләкин уның күпселеге әрәм-шәрәм ителә, аҙыҡ рацион нигеҙендә бирелмәй. Малсылыҡ работниктәре фермала даими эшләмәйҙәр, бик йыш алмаштырылып торалар. Юғары продуктивлеккә өлгәшеүҙә мөһим средство булып иҫәпләнгән витаминле аҙыҡ ҡулланылмай. Бесән менән һалам парландырылып, әҙерләнеп бирелмәй. Һөҙөмтәлә, был колхоз бер генә төр мал буйынса ла йыллыҡ планды үтәмәгән. Һыйырҙарҙан уртаса 1500-әр литр һөт һауып алыу планлаштырылһа, 11 айҙа һәр бер һыйырҙан ни бары 540-ар литр ғына һөт һауып алынған, государствоға иң тапшырыу заданиеһе 67, һөт — 36 процентҡа үтәлгән. Колхоз председателе иптәш Тимерғәлиев малсылыҡ фермаларында хеҙмәтте ойоштороуға тейешле иғтибар бирмәй.

Быйыл йылҡылар, суҫҡалар һәм ҡоштар өсөн яңы торлаҡтар һалынырға тейеш ине. Ләкин береһе лә эшләнмәне. Суҫҡалар йәшәй торған торлаҡ емерек, һарыҡтар торлағына ремонт үткәрелмәгән. Һөҙөмтәлә тик һуңғы ваҡытта ғына 14 баш ат, 16 баш мөгөҙлө эре мал, 31 суҫҡа һәм 105 һарыҡ үлгән.

Пушкин исемендәге колхоз да ҙур ғына хужалыҡтарҙың береһе булып иҫәпләнә. Бында ла общественный малсылыҡты үҫтереүҙең өс йыллыҡ планын срогынан алда үтәү өсөн ныҡлы көрәш ойошторолмаған. 1950 йылда малсылыҡ үҫтереүҙең государство планы мөгөҙлө эре малдар буйынса — 82, һарыҡтар — 67, суҫҡалар — 47, ә ҡоштар буйынса ни бары 13 кенә процентҡа үтәлгән. Әле булһа торлаҡтарҙы ремонтлау эше тамамланмаған. Быҙау һәм һарыҡтар өсөн һалынған торлаҡтарҙың башы ябылмаған, тәҙрәләре юҡ. Суҫҡа торлаҡтарының иҙәндәре емерек.

Был колхоздың члендәре йыл башында уҡ: фуражлағы һәр бер һыйырҙан 1500-әр литр һөт, һарыҡтарҙан 2,7 килограмм йөн алырға, суҫҡалар, аттар һәм һарыҡтар өсөн яңы торлаҡтар һалырға йөкләмә алғайнылар.

Бер аҙ ваҡыт үтеү менән колхоз председателе Шамиданов та, малсылыҡ фермаһы мөдире Таепов та колхозсыларҙың был ҡиммәтле инициативалары тураһында онотолар, эш планының теүәл үтәлеүе өсөн көрәш ойошторманылар. Был колхоз малсылыҡ үрсетеүҙең 1950 йыллығы планын хурлыҡлы рәүештә өҙөү менән бергә, малсылыҡ продукттары тапшырыу буйынса ла государство алдында ҙур бурыслы булып тора.

Райондағы колхоздарҙа тәрбиәнең насар булыуы һәм квалификациялы кадрҙарҙың етешмәүе арҡаһында малдарҙың продуктивлеғы бик түбән. Быға, райондағы һәр бер фуражлағы һыйырҙан ни бары 540-ар литр ғына һөт алыныуы характерлы факт булып тора. Ә «Ҡыҙыл таң», «Алға», «Пионер», «Һабансы», Карл Маркс һәм Ворошилов исемендәге колхоздарҙа фуражлағы һәр бер һыйырҙан ни бары 220—250-шәр литр ғына һөт һауып алынған.

Малсылыҡ үҫтереү планының йыл һайын үтәлмәүе, продукт биреүсәнлегенең түбән булыуы һәм тоҡомсолоҡ эшенең үҙ ағышына ҡуйылыуы, район етәкселәрен уйландырырға, өс йыллыҡ планды срогынан алда үтәү өсөн ныҡлы көрәш ойоштороорға мәжбүр итергә тейеш ине. Ләкин, был тәңгәлдә һаман да практик эш күрелмәй әле.

ВКП(б) район комитеты һәм район Советы эреләтелгән колхоздарҙа малсылыҡты үрсетеүгә бик аҙ иғтибар бирәләр, был өлкәлә колхоз етәкселәренә практик ярҙам күрһәтмәйҙәр, ҙур хужалыҡтарҙың эшен ныҡлы контролгә алмайҙар. Күптән түгел генә берләштерелгән, район үҙәгендәге, «Мәрҙән» колхозында тик һуңғы 5 айҙа ғына председатель 3 тапҡыр алмашынды. Был колхоз малдарҙың бер генә төрө буйынса ла йыллыҡ планды үтәмәгән, государствоға малсылыҡ продукттары тапшырыу планы өҙөлгән һәм етерлек мал аҙығы әҙерләнмәгән. Быйыл 4 ҙур стандарт мал торлағы төҙөү планлаштырылған, ләкин һаман да төҙөлөш эштәре башланмаған әле. «Мәрҙән» колхозындағы был тревогалы хәл ауыл хужалығы бүлеге специалистәрен һис борсомай.

Райондағы колхоздарҙың эреләтелеүе баҫыусылыҡ бригадаларында, малсылыҡ фермаларында партия-комсомол группалары төҙөүгә, малсылыҡ работниктәрен өс йыллыҡ зоотехник мәктәптәрҙә уҡытып, квалификацияларын күтәреүгә ҙур мөмкинлектәр тыуҙырҙы. Ләкин был эш менән районда ныҡлап шөғөлләнгән кеше юҡ әле. Әлегә көнгә тиклем бары тик 3—4 колхозда ғына зоотехник курс ойошторолған һәм унда ла 25-ләп кенә кеше уҡый.

Район колхоздарында хәҙер бер нисә йылдар инде төҙөлөш эштәре планы үтәлмәй килә. Быны сәбәбен колхоз председателдәре лә, район ауыл хужалығы етәкселәре лә төҙөлөш материалдары юҡлыҡҡа һылтап, булған материалдарҙы файҙаланмай киләләр. Хәҙер государствобыҙ төҙөлөш өсөн 8000 кубометрҙан артыҡ ағас бүлгәс, улар тағы ла:

— Ҡарҙар тиклем ерҙән ниҫек ағас ташып йөрөмәк кәрәк, — тип, ағас әҙерләү өсөн кешеләр ебәрмәйҙәр.

Район етәкселәренең өс йыллыҡ планды тормошҡа ашырыу өсөн большевиктарса көрәш ойошторамауҙары арҡаһында быйыл да малсылыҡты үрсетеүҙең йыллыҡ планы үтәлмәй.

Общественный малсылыҡты үрсетеүҙең өс йыллыҡ планын үтәүҙә Бөрйән районында килеп тыуған был тревогалы хәл ашығыс төҙәтелергә тейеш.

Х. Сафин.

([illegible]беҙ).

Парижда Франция коммунистәр партияһының 30 йыллығына арналған тантаналы ултырыш

ПАРИЖ, 28 декабрь (ТАСС). Парижда Ҡышҡы велодром бинаһында Франция коммунистәр партияһының 30 йыллығына арналған тантаналы йыйылыш булып үтте. Ҙур зал һәм төрле төҫтәге флагтар менән биҙәлгән президиум трибунаһы өҫтөнә Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин, Морис Торез һәм Марсель Кашен портреттәре ҡуйылған. Йыйылыш президиумында Жак Дюкло, Марсель Кашен, Андре Марти, Огюст Лекер, Бенуа Фрашон, Франсуа Бийу, Шарль Тийон, Раймон Гюйо, Этьен Фажон, Леон Мова, Вальдек Роше, Лоран Казанова, Виктор Мишо, Флоримон Бонт, Жорж Коньо һәм Франция коммунистәр партияһы Үҙәк комитетының башҡа члендары, шулай уҡ тыныслыҡ геройы, ошо көндәрҙә иреккә сығарылған Раймонда Дьен, Алжир, Көнбайыш Германия, Аргентина, Бельгия, Бразилия, Англия, Голландия, Люксембург, Саар коммунистәр партияларының, Швейцария хеҙмәт партияһының вәкилдәре бар.

Күп меңләгән кешенең көслө алҡыштары аҫтында тантаналы йыйылышты Франция коммунистәр партияһының ҡарт лидеры Марсель Кашен асты.

Унан һуң Огюст Лекер төрлө илдәрҙәге туғандаш партияларҙан Франция коммунистәр партияһы тарафынан алынған ҡотлауҙарҙы иғлан итте. Советтар Союзы Коммунистар (большевиктар) партияһының Үҙәк Комитетынан алынған телеграмма ҙур оваций һәм Советтар Союзы, ВКП(б) һәм иптәш Сталин адресына ҡотлау тауыштары аҫтында уҡылды.

ФРАНЦИЯ КОММУНИСТӘР ПАРТИЯҺЫНЫҢ ҮҘӘК КОМИТЕТЫНА

Советтар Союзы Коммунистар партияһының Үҙәк Комитеты туғандаш Франция Коммунистәр партияһын уның 30 йыллығы көнөндә ҡайнар ҡотлай.

Франция коммунистәренә үҙ тыуған илдәренең иң яҡшы киләсәге өсөн, тыныслыҡ, демократия һәм социализм өсөн көрәштә яңы уңыштар теләйбеҙ.

Йәшәһен Советтар Союзы менән Франция халыҡтарының дуҫлығы!

Йәшәһен туғандаш Франция Коммунистәр партияһы!

Советтар Союзы Коммунистар партияһының Үҙәк Комитеты.

Лекер шулай уҡ Ҡытай коммунистәр партияһы Үҙәк Комитеты һәм Мао Цзэ-дун тарафынан ҡул ҡуйылған телеграмманы, һәм Америка Ҡушма Штаттары, Германия Демократик Республикаһы, Көнбайыш Германия, Италия, Польша, Чехословакия, Венгрия, Албания, Испания, Греция, Марокко һәм башҡа күп кенә илдәрҙәге туғандаш партиялардан алынған телеграммаларҙы уҡыны.

Йыйылышсылар бер тауыштан Морис Торезгә ҡотлау телеграммаһы ҡабул итте.

Жак Дюкло йыйылышта ҙур телмәр менән сығыш яһаны. Ул был тантаналы йыйылышта Морис Торездың сығыш яһай алмауы айҡанлы үкенес белдереп, йыйылышсылар исеменән Торезгә тиҙерәк һауығыу теләне.

«Беҙҙең партиябыҙҙың 30 йыллығын байрам итеү, — тип белдерҙе Дюкло, — империалистик һуғыш ҡоторғосолар тарафынан ойошторолған ҡараңғы сәйәсәткә ҡаршы көрәштә беҙҙең тарафтан һуғышҡа ҡаршы уяу булыу өсөн бер көс.

Франция коммунистәр партияһы Октябрь социалистик революцияһы идеяларының уңышы һөҙөмтәһендә тыуҙы. Беҙ һәр ваҡыт был уңышты һаҡлап ҡалыу өсөн көрәштек.

Франция коммунистәр партияһы хеҙмәтсәндәрҙең илдәрҙе һаҡлау өсөн көрәштә, ил бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәштә ҡыйыу йыйылған партия булды. Беҙҙең партия ил азатлығы өсөн һуғышта меңәрләгән геройҙарын ҡорбан итте.

Франция коммунистәр партияһы хеҙмәт халҡы менән тығыҙ бәйләнештә, революцион көрәш юлында сынығып үҫте. Ленин — Сталин идеяларына тоғро булыу арҡаһында беҙҙең партия ҙур уңыштарға иреште.

Ҙур Октябрь социалистик революцияһы һәм Советтар Союзының тәжрибәһе беҙҙең партияны тәрбиәләне. Ленин — Сталин уҡыуы беҙҙә һәр ваҡыт юл күрһәтеүсе булды.

Дюкло, Франция коммунистәр партияһы эшселәр синыфы эше өсөн даими рәүештә көрәшеп, бөтә Союз Коммунистар (большевиктар) партияһынан «Франция, тип билдәләне, Үҙ уның артынан Франция коммунистәр партияһы ҡаты көрәштә сыныҡты» тип Морис Торездың тарихи хеҙмәтен күрһәтте.

«Империалистик һуғышҡа ҡаршы көрәштә беҙҙең партиябыҙ, — тип дауам итте Дюкло, — үҙ принциптарына тоғро булды. Беҙҙең партиябыҙ 1925 йылда Марокколағы һуғышҡа ҡаршы көрәште. Морис Торез һәм колониаль һуғышҡа ҡаршы көрәш комитетенең председателе булды. Партия бөгөнгө көндә Вьетнамдағы һуғышҡа ҡаршы көрәшкән кеүек Сириялағы һуғышҡа ҡаршы ла көрәште. Шулай итеп, беҙҙең партиябыҙ марксизмдың: «Башҡа халыҡты иҙеүсе халыҡ ирекле була алмай», тигән принцибына тоғро булды. Беҙҙең партиябыҙ эшселәр синыфы менән колониаль халыҡтар араһындағы берҙәмлекте нығытты, колониаль халыҡтарҙың азатлыҡ өсөн көрәшенә ярҙам итте.

Дюкло илдең милли интерестарына ҡаршы килеүсе империалистик сәйәсәткә ҡаршы, Франциялағы милли бойондороҡһоҙлоҡто һаҡлау өсөн көрәштә партияның ролен күрһәтте. Ул Франция коммунистәр партияһы тарафынан ойошторолған ҡаршылыҡ хәрәкәте, Франция коммунистәренең геройлыҡ көрәше тураһында һөйләне.

Дюкло унан ары Маршалл планына, Төньяҡ-Атлантик пакта ҡаршы, Америка империалистарының һәм уларҙың агенттарының Франция бойондороҡһоҙлоғон юҡҡа сығарырға тырышыуына ҡаршы Франция халҡы көрәшен күрһәтте.

Мин был ҡатнашыусы бөтә кешеләрҙе тойғоларын белдереүсе ысынлап та халыҡ ирекле, тип Дюкло, героик Корея халҡының Сталин тарафынан һөйләнгән «бойондороҡһоҙлоҡ» эшенә ярҙам һәм империалистик һуғышсыларға ҡаршы тыныслыҡ һаҡлау өсөн ҡаршы булған Франция эшселәренә һәм Ҡытай добровольцерҙарына туғандарса сәләм ебәрәм.

Дюкло экспедицион корпусты Вьетнамдан Франция кире ҡайтарыуҙы, Хо Ши Мин менән тыныслыҡ һөйләшеүҙәре инеүҙе талап итеүгә саҡырҙы.

Европала һуғышты әҙерләп, Америка империалистары Германияны ҡоралландырырға тырышалар, тине ул. Франция халҡы үткәндәге тәжрибәләрҙән Германия милитаризмының яңынан тергеҙелеүе Францияға ниндәй хәүеф килтерәсәген белә. Гитлер тарафынан ҡоролған һәләкәтте бер ваҡытта ла онотмаҫҡа кәрәк.

Франция менән Германия коммунистәре араһында интернациональ традицион бәйләнеш булды һәм хәҙер ваҡытта ла бар, тип билдәләне Дюкло. Ул был хаҡта беҙҙең тыныслыҡ өсөн көрәштә немецтар менән солидарлыҡтың әһәмиәтен һыҙыҡ өҫтөнә алды.

Франция хөкүмәте Германия армияһын тергеҙеүгә ризалашып, Франция тарафынан ҡаршылыҡ күрһәтелмәйәсәк, тине Дюкло. Был хөкүмәт халыҡтың ихтыярына ҡаршы эш итә.

Унан ары Дюкло совет халҡы менән дуҫлыҡ Франция-Совет договорын һаҡлау кәрәклеге тураһында туҡталды.

Дүрт бөйөк держава вәкилдәренең конференцияһын саҡырыуға, тигән Советтар Союзы тәҡдименә ҡаршы Франция хөкүмәте нимә тип яуап бирҙе? Вашингтон, Лондон һәм Париж хөкүмәттәре конференцияны саҡырыуҙан ҡасырға тырыштылар. Улар был конференцияның уңышһыҙлығын теләйҙәр. Был ҡаршы эш итеүселәрҙең, һуғышҡа ҡаршы булған халыҡтарҙың ихтыярына ҡаршы килеүе, тип күрһәтте.

«Шул ваҡыт, — тип белдерҙе Дюкло, — Төньяҡ-Атлантик союзда ҡатнашыусылар Советтар Союзына ҡаршы ҡоралланыуҙы тиҙләтәләр. Был енәйәтсел провокациялар алдында беҙ:

«Советтар Союзына ҡаршы француз халҡы бер ваҡытта ла һуғышмаясаҡ!» тип Морис Торез менән бергә яңынан һәм яңынан ҡабатлайбыҙ һәм ҡабатлаясаҡбыҙ».

Дюкло тыныслыҡты яҡлаусыларҙың Варшавалағы Икенсе Бөтә Донъя конгресында ҡабул ителгән ҡарарҙарҙы Францияның бөтә халҡына аңлатыу өсөн кампания йәйелдереү, шулай уҡ тыныслыҡ өсөн тағы ла киңерәк көрәш алып барыу кәрәклеген һыҙыҡ өҫтөнә алды.

«Франция тауышын, тыныслыҡ тауышын бөтәһе лә ишетһендәр, — тип дауам итте Дюкло. — Беҙҙең халҡыбыҙҙың ғәйәт ҙур массаһы хәрәкәткә килһен һәм беҙҙең илдәрҙе иҙеүселәребеҙ яһаған ҡабахәт хыянатҡа ҡаршы сыҡһын. Беҙ һуғыш тоҡандырыусыларҙың енәйәтсел сараларын емерелеүгә дусар итә алабыҙ һәм дусар итергә бурыслыбыҙ.

Һуғыш ҡотолғоһоҙ булып тормай. Тыныслыҡтың һаҡланып ҡалыныуы, ике системаның — социалистик һәм капиталистик системаның тыныс рәүештә бергәләп йәшәү мөмкинлеге халыҡтар көрәшенә бәйләнгән».

Дюкло Францияның коммунистәр партияһын «бөйөк массовый партия», үҙ сафтарында интеллигенцияны, эшселәрҙе, ғалимдарҙы, художниктарҙы, шағирҙарҙы, Франция халҡының бөтә ҡатламдарының вәкилдәрен берләштереүсе партия итеп характерланы.

«Беҙҙең партиябыҙ, — тип дауам итте ул, — Маркс — Энгельс—Ленин—Сталин уҡыуы менән рухландырыла, ул бер үк ваҡытта Франция партияһы һәм халыҡ-ара пролетариат партияһы ла булып тора.

Беҙҙең партиябыҙ намыҫлылыҡ партияһы булып тора, уның члендары үҙ бурыстарына бирелгәндәр һәм башҡа күп кенә политик эшлеклеләр кеүек ғауғалы бәйләнештәргә бер ваҡытта ла ҡатнашмаһылар.

Беҙҙең партиябыҙ эшселәр синыфы эшенә һәм халыҡтар эшенә тоғролоҡ партияһы булып тора...»

Үҙ телмәренең аҙағында Дюкло ысынлап та Франция хөкүмәте булған, илдең эсендә, шулай уҡ Берләшкән Милләттәр Ойошмаһында Франция политикаһын, тыныслыҡ политикаһын алып барған хөкүмәттең төп черталарын билдәләне. Был хөкүмәт:

атом ҡоралын һәм массовый юҡ итеүҙең башҡа төр ҡоралдарын абсолют тыйыу өсөн;

сит ил ғәскәрҙәрен Кореянан сығарыу һәм бөтәһенән элек Францияның экспедицион корпусын Кореянан кире ҡайтарыу өсөн;

Франция экспедицион корпусының Вьетнамдан Францияға ҡайтарылыуы өсөн һәм Хо Ши Мин хөкүмәте менән тыныслыҡ договорын төҙөү өсөн;

Германияны ҡоралландырыуға ҡаршы, Потсдам ҡарарҙарын ныҡлы һаҡлау өсөн һәм Франция өсөн именлектең һәм тыныслыҡтың тоғро залогы булып торған Франция-Совет договорының статьяларын һаҡлау өсөн;

Ҡытай халыҡ республикаһын Берләшкән Милләттәр Ойошмаһына ҡабул итеү өсөн сығыш яһарға тейеш.

Жак Дюкло азатлыҡ һәм бойондороҡһоҙлоҡ өсөн көрәшкә бөтә халыҡтарҙы һәм демократик көстәрҙе берләштерергә саҡырҙы. Ул үҙ телмәрен Морис Торез тарафынан етәкселек ителгән Франция компартияһы хөрмәтенә, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталиндең еңелмәҫ уҡыуы хөрмәтенә, эшселәр синыфының берҙәмлеге хөрмәтенә, «Тыныслыҡты һаҡлап алып ҡалыу өсөн бөтә француздар һәм француз ҡатындары союзы» хөрмәтенә саҡырыуҙар, Францияла милли һәм демократик көстәр берҙәмлеге хөкүмәтен, милли бойондороҡһоҙлоҡ, азатлыҡ һәм тыныслыҡ хөкүмәтен төҙөү файҙаһына саҡырыуҙар менән тамамланы.

Дюкло унан ары былай тип иғлан итте:

Йәшәһен именлек һәм тыныслыҡ залогы — Франция-Совет дуҫлығы!

Коммунистәр теләгәнсә азат, көслө һәм бәхетле Франция йәшәһен!

Йәшәһен тыныслыҡ!

Йәшәһен бөтә донъя хеҙмәтсәндәренең юлбашсыһы һәм уҡытыусыһы—бөйөк Сталин!

Йәшәһен коммунизм!

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 28 декабрь (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 28 декабрҙа түбәндәгеләрҙе хәбәр итте:

Халыҡ армияһының частары фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һөжүм итеүҙе дауам иттерҙеләр.

Кореялағы граждандар һуғышын тоҡандырыусыларҙы фаш итеүсе документтар һәм материалдар

ПЕКИН, 28 декабрь (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Корея халыҡ-демократик республикаһының сит ил эштәре министрлығы «Кореялағы граждандар һуғышын тоҡандырыусыларҙы фаш итеүсе документтар һәм материалдар» тигән китап баҫып сығарған.

Китапта Америка империалистарының һәм уларҙың марионеткаһы Ли Сын Мандың Кореялағы һуғышты тоҡандырыуын кире ҡағылмаҫлыҡ итеп иҫбатлаусы документтар бар. Унда лисынмансыларҙан һуғышып алынған мөһим 39 документ иғлан ителгән.

Англия компартияһы политик комитетының белдереүе

ЛОНДОН, 28 декабрь (ТАСС). Америка компартияһы лидерҙарының апелляцияһын хәҙерге ваҡытта Америка верховный суды тикшерә. Был айҡанлы, Англия компартияһының политик комитеты белдереү иғлан иткән.

Белдереүҙә, Англия компартияһы Англияның демократик общественносе исеменән был апелляцияның ҡәнәғәтләндерелеүен талап итә, тип әйтелә. «Башҡаса бөтә төр ҡарар АҠШ-ты фашистлаштырыуға яңы аҙымды һәм Көнбайыш Европаның бөтә илдәрендә лә, Англияны ла индереп, граждандар азатлыҡтарына ҡурҡыныс янауҙы аңлатасаҡ.

Беҙ шулай уҡ, — тип күрһәтелә белдереүҙә, — Смит законын юҡҡа сығарыуҙы талап итәбеҙ. Америкала идара итеү формаһын демократик юл менән тамырынан үҙгәртергә ынтылыуын иғлан итеүсе партияла тороу был закон нигеҙендә енәйәт булып иҫәпләнә. Беҙ унан ары граждандар хоҡуҡтары өсөн көрәш конгресының секретаре Уильям Паттерсон өҫтөнән буласаҡ процесҡа ҡаршы ҡырҡа протест белдерәбеҙ. Уильям Паттерсон үҙ ойошмаһындағы члендарҙың һәм был ойошманы яҡлаусыларҙың фамилияларын әйтеүҙән баш тартҡан өсөн судҡа хөрмәт итмәүҙә ғәйепләнә. Был процесс Паттерсонға ҡаршы ғына түгел, бәлки Ҡушма Штаттарҙа тиң хоҡуҡлылыҡтан мәхрүм ителгән 17 миллион негрға ҡаршы ла йүнәлтелгән. Беҙ, был процесстең һис киҫәкмәҫтән юҡҡа сығарылыуын талап итәбеҙ».

Көньяҡ Африкала рождество „байрамдарының“ ҡанлы йомғаҡтары

ЛОНДОН, 28 декабрь (ТАСС). Рейтер агентлығының хәбәрсеһенең Иоганнесбургтан хәбәр итеүенә ҡарағанда, Көньяҡ-Африкала рождество байрамдары ваҡытында ҡотороноп киткән колонизаторҙар негр халҡы араһында күп кенә погромдар яһағандар. Был илдең байтаҡ пункттарында серьез бәрелештәр тыуҙырған. Бөтәһе 30 кеше үлтерелгән һәм 700 кеше яраланған. Иоганнесбургта 4 европалы һәм 2 негр үлтерелгән, 200 самаһы негр һәм европалы яраланған. Кейптаунда 363 кеше яраланған. Кап провинцияһында 3 кеше бысаҡ яраһынан үлгән. Дурбанда күп кенә негрҙарға һөжүм иткәндәр һәм уларҙы яралағандар.

Вьетнамда һуғыш хәрәкәттәре

ЛОНДОН, 28 декабрь (ТАСС). Рейтер агентлығының хәбәрсеһе Вьетнам-Ҡытай сиге янында француздарҙың ныҡытылған һуңғы пункттарының береһе—Бинь-Льенан француз ғәскәрҙәренең сигенеүе тураһында Франция хәрби командованиеһе вәкиленең белдереүен тапшыра.

Француз ғәскәрҙәре шулай уҡ Ҡыҙыл йылға дельтаһының төньяҡ-көнсығыш районында урынлашҡан, ныҡытылған пункт Шо-Сондан да сигенгәндәр.

Мексика йәштәрен көсләп юлы менән Америка армияһына яллау

НЬЮ-ЙОРК, 28 декабрь (ТАСС). Сан-Францисколағы сығыусы «Пиплс уорлд» газетаһы, Мексика йәштәренең конфедерацияһы Мексика йәштәрен көсләү юлы менән АҠШ армияһына яллауҙа Америка властарын ғәйепләне, тип хәбәр итә. Мексика йәштәре илдән ҡыуылыу менән ҡурҡытылып төрмәләргә ябылғандар һәм унда оҙаҡ ваҡыттар ятҡандан һуң, Америка властары уларҙы АҠШ армияһына көсләү юлы менән яллай башлағандар.

Мексикала сығыусы «Эль популар» газетаһы Мексика йәштәре конфедерацияһының хатын баҫып сығарған. Был хатта, «арестҡа алынған мексикалыларҙы, уларҙы азат итеү шарты итеп, янки армияһына инергә мәжбүр итәләр», тип әйтелә.

Ҡытай Үҙәк халыҡ хөкүмәте государство административ советының приказы

ПЕКИН, 28 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлығының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Ҡытай халыҡ республикаһы Үҙәк халыҡ хөкүмәтенең государство административ советы бөгөн түбәндәге приказды иғлан итеп, Америка хөкүмәтенең агрессив һәм дошманлыҡ актыларына ҡаршы саралар күргән.

1950 йылдың 16 декабрендә Ҡушма Штаттар хөкүмәте Ҡытай халыҡ республикаһының Ҡушма Штаттар юрисдикцияһы аҫтында булған территорияларҙағы государство һәм хосуси активтарына контроль урынлаштырыу тураһында иғлан итте, һәм Ҡушма Штаттарҙа теркәлгән бөтә караптарға Ҡытай порттарына инеүҙе тыйҙы. Беҙҙең Тайванға ҡорал менән баҫып инеү, беҙҙең Төньяҡ-Көнсығыш Ҡытайҙы бомбаға тотоу һәм сауҙа караптарын утҡа тотоу артынан АҠШ хөкүмәте экономик сферала Ҡытай халҡының активтарын баҫып алырға маташты.

Ҡытайға ҡаршы Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең был әленән-әле үҫә барған агрессив һәм дошманлыҡ хәрәкәттәре айҡанлы Ҡытай халыҡ республикаһының Үҙәк халыҡ хөкүмәте беҙҙең илебеҙҙең экономикаһын әҙәүҙе тормошҡа ашырырға һәм беҙҙең халҡыбыҙҙың интерестарына янаған Ҡушма Штаттар хөкүмәтенә мөмкинлек бирмәҫ өсөн түбәндәге сараларҙы күрә.

1. Ҡушма Штаттар хөкүмәтенең һәм Америка предприятиеларының Ҡытай халыҡ республикаһы территорияһындағы бөтә активтары һис киҫәкмәҫтән халыҡ властарының урындағы органдарының контроле аҫтына алынырға тейештәр. Активтарға инвентаризация үткәрелергә тейеш, һәм властар («ерле административ райондарҙа хәрби административ комитеттар һәм Үҙәк халыҡ хөкүмәтенә туранан-тура буйһонған провинцияларҙа (ҡалаларҙа) государство административ советының финанс-экономик комитеты») хуплауынан башҡа улар күсерелә алмайҙар һәм уларға идара итергә ярамай.

Юғарыла әйтелгән активтарҙың хужаһы йәки уларға идара итеүсе уларҙың һаҡланыуы өсөн яуаплы. Был активтарға ҙыян килтереүгә юл ҡуйылмай.

2. Ҡытай халыҡ республикаһының банкыларында Американың бөтә хөкүмәт һәм хосуси вклады һис киҫәкмәҫтән туңдырылып ҡалдырылырға тейештәр. Законлы эшмәкәрлекте алып барыу һәм шәхси ихтыяждар өсөн кәрәк булған средстволарҙы алыу өсөн урындағы халыҡ властарының хуплауы талап ителә. Банкынан алыныуы мөмкин булған сумма һуңынан государство административ советының финанс-экономик комитеты тарафынан билдәләнергә тейеш.

Ошо приказ уны иғлан итеү көнөнән алып үҙ көсөнә инә.

Черниковск ҡалаһы.
Һүрәттә: А. Матросов исемендәге урамдың бер күренеше.
Л. Якубов фотоһы.

Күгәрсен районында

Мал һаны арта

Ново-Петровка ауыл Советы Каганович исемендәге ауыл хужалығы артеленең члендары тырыш хеҙмәт һөҙөмтәһендә, общественный малсылыҡты үҫтереүҙең государство планын үтәүҙә ҙур уңыштарға өлгәштеләр.

Хәҙер колхозда биш ферма бар. Ферма работниктарының намыҫлы эштәре колхозда малсылыҡты үҫтереүҙең йыллыҡ планын бөтә төр малдар буйынса үтәүгә килтерҙе. Йыллыҡ план йылҡысылыҡ буйынса 106,7, мөгөҙлө эре малдар — 100, һарыҡ-кәзәләр — 101, суҡҡалар һәм ҡоштар буйынса 100 процентҡа еткереп үтәлде.

Ферма мөдире иптәш Петровтың ферма работниктары араһында хеҙмәтте яҡшы ойоштороуы һәм социалистик ярыштың киң йәйелдерелеүе һөҙөмтәһендә, ферма работниктары үҙҙәренең бурыстарын башҡаларға өлгө булырлыҡ итеп үтәйҙәр. Һарыҡ ҡараусы Фомина һәм Гаврилова иптәштәр быйыл 203 һарыҡтан 229 бәрәс, сусҡа ҡараусы иптәш Мазанова 5 инә сусҡанан 60 бала алып, яҡшы ҡарап үҫтерҙеләр. Быҙау ҡараусы Аҡбутина һәм Исмәғилова иптәштәр 37 баш быҙауҙы юғалтмайынса, яҡшы итеп ҡараныйлар. Малдар көр. Был иптәштәр малсылыҡты үҫтереүҙә намыҫ менән эшләгәндәре өсөн колхоз правлениеһе тарафынан, өҫтәмә эш хаҡы итеп, берәр баш ваҡ мал менән бүләкләнделәр.

Яңы гидроэлектростанция

Исем ауыл Советы «Серп и молот» колхозы члендары үҙ инициативалары менән 1950 йылда «Навас» йылғаһында яңы гидроэлектростанция төҙөй башлағайнылар. Улар, «Красная звезда» һәм башҡа колхоз члендары ҡатнашлығында, электр станцияһы төҙөүҙең тәүге көндәренән үк ҙур дәрт һәм фиҙакәр хеҙмәт менән ярышып эшләнеләр. Һөҙөмтәлә төҙөү эштәрен билдәләнгән срокта уңышлы итеп тамамлап, гидроэлектростанцияны ошо йылдың ноябрендә эксплоатацияға тапшырҙылар.

Электр станцияһы бер нисә колхозды хеҙмәтләндерәсәк. Хәҙер «Серп и молот» колхозында 72 колхозсы өйөндә Ильич лампалары яна. Бер тирмән һәм таҡта ярыу рамаһы электр көсө менән эшләй.

«Красная звезда» һәм башҡа колхоздарҙы электрлаштырыу өсөн практик эштәр алып барыла. Бағаналар ултыртыу һәм линия һуҙыу эштәре тамамланды. Унда яңы йыл башында 100 урында электр лампалары янасаҡ, бөтәһе 400 самаһы точка хеҙмәтләндереләсәк.

Сталинсе хәстәрлек

Ватан һуғышы инвалидтары районда ай һайын 200 мең һумдан артығыраҡ пенсия алалар. Яҙғы сәсеү ваҡытында район социаль тәьминәт бүлеге тарафынан Ватан һуғышы инвалидтарына һәм һуғышта һәләк булған воиндарҙың семьяларына 200 центнер картоф һәм һәр төрлө йәшелсә орлоҡтары менән ярҙам итеү ойошторолдо. Шулай уҡ уларға быйыл 10 мең һумға яҡын аҡсалата ярҙам күрһәтелде. Бынан тыш, 1950 йыл эсендә уларға 21 яңы өй һалынды һәм 81 квартираға ремонт яһалды, 2916 кубометр утын әҙерләп бирелде, беренсе һәм икенсе группа инвалидтарынан 8 кеше санаторийға ебәрелде.

Яңы мәктәп

1950 йылда район үҙәгендә башҡорт балалары өсөн яңы мәктәп асылды. Хәҙер унда 480-дән артыҡ бала уҡый.

Быйыл мәктәптә 8 класс эшләй. Киләһе уҡыу йылында 9-сы кластар асыласаҡ.

Механизаторҙар ярышып эшләйҙәр

Күгәрсен МТС-ының механизаторҙары Шишмә районы Ново-Троицк МТС-ы коллективының саҡырыуына берҙәм ҡушылып, һайлауҙар көнөн лайыҡлы ҡаршылау өсөн ярышты киң йәйелдерҙеләр.

Коллектив 15 декабрҙә 21 трактор, 20 һабан, 11 сәскес машина, 16 культиваторҙы юғары сифатлы итеп ремонтланы. Шпаченко, Кирсанов һәм Скоровваров иптәштәр етәкселек иткән ремонтсы бригадалар социалистик ярышта алда баралар.

МТС коллективы яҙғы баҫыу эштәренә етерлек кимлем яғыулыҡ һәм майлау материалы ташып ҡуйҙы.

Район культура йортонда

Ошо көндәрҙә районның культура йортонда һайлаусылар өсөн Лесковтың «Тупейный художник» тигән әҫәренән А. Ульнинский тарафынан эшләнгән өс шарҙаулы, алты күренешле «Крепостнойҙар» тигән драма күрһәтелде.

Постановкаға ике көн эсендә 800-ҙән артыҡ тамашасы килеп, уны ҙур ҡыҙыҡһыныу менән ҡаранылар.

Х. Дәүләтшин.
З. Исхаҡов.

Алдынғы уҡыу өйө

Баҡалы районы Ҡотой ауыл Советы уҡыу өйөнә ингән һәр кешенең күңелендә ҡәнәғәтлек хисе ҡала. Уҡыу өйө яңыртылған йортта урынлашҡан. Уның йыйнаҡ, яҡты бүлмәһе лозунгылар һәм юлбашсыларҙың портреттары менән биҙәлгән. Иптәш Сталиндың тормош һәм революцион юлы, Социалистик Хеҙмәт Геройҙары тураһында күргәҙмәләр һәм китап күргәҙмәләре ойошторолған. Регуляр рәүештә боевой листоктар һәм стена газеталары сығарыла. Агитаторҙар өсөн семинарҙар үткәрелә. Колхозсылар өсөн төрлө темаларға докладтар һөйләнә. Тыңҡырып китап, газета уҡыу кисәләре булып тора.

Х. Вафина.

Яңы кадрҙар

Дәүләкән. СССР ауыл хужалығы Министрлығының Дәүләкән ҡалаһындағы инкубатор станцияһы эргәһендә инкубатор работниктары өсөн ике айлыҡ курс үткәрҙе.

Курста Башҡорт АССР-ы, Куйбышев, Чкалов, Молотов өлкәләре райондарындағы инкубатор станциялары работниктары уҡынылар.

Курсты бөтәһе 55 кеше тамамланы.

ХРОНИКА

СССР Верховный Советы Президиумы СССР Министрҙар Советы Председателенең урынбаҫары иптәш Иван Федорович Тевосянды СССР Ҡара металлургия министры итеп билдәләне.

* * *

СССР Верховный Советы президиумы иптәш Петр Фадеевич Ломакоҙы СССР Төҫле металлургия министры итеп билдәләне.

* * *

СССР Министрҙар Советы иптәш Анатолий Николаевич Кузьминды СССР Ҡара металлургия министрының беренсе урынбаҫары итеп билдәләне.

* * *

СССР Министрҙар Советы иптәш Иван Васильевич Архиповты СССР Төҫле металлургия министрының беренсе урынбаҫары итеп билдәләне.

Яуаплы редактор урынбаҫары
М. Т. САКАЕВА.

БӨГӨН КИНОЛАРҘА

«Октябрь» кинотеатрында — «ҠЫШЫУ КИСӘЛӘР».
«Салауатта» — «МИНИН ҺӘМ ПОЖАРСКИЙ».
Матросов исемендәге кинотеатрҙа — «ЯҠТЫ ЮЛ».

Өфө ҡалаһы Чернышевский урамының 80-се номерлы йортонда 13-сө квартирала тороусы гр. Хоменко Николай Павлович Өфө ҡалаһы Герой Сепонин урамының 5-се номерлы йортонда 8-се квартирала тороусы Гарисова Мәрйәм Йософ ҡыҙы менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш Өфө ҡалаһы Ленин районының 1-се участка халыҡ судында ҡаралаясаҡ.

Өфө ҡалаһы Гоголь урамының 53-сө номерлы йортонан 2-се квартираһында тороусы гражданка Акаева Надежда Петровна гр. Белозор Григорий Алексеевич менән айырылышыу тураһында эш ҡуҙғата. Эш БАССР Верховный судында ҡаралаясаҡ.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлеге — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

П01207

Өлкә газета-журналдар типографияһы.

Тиражы 25.000.

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙәре, берләшегеҙ!

32-се йыл сыға.

ҠЫҘЫЛ БАШҠОРТОСТАН

ВКП(б)-ның Башҡортостан Өлкә һәм Өфө ҡала Комитеттәре, Башҡорт АССР-ы Верховный Советы һәм хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡала Советы органы.

1950 йыл
№ 260 (8717)
31 ДЕКАБРЬ
йәкшәмбе

Хаҡы 20 тин.

БӨГӨНГӨ НОМЕРҘӘ:

РЕСПУБЛИКАБЫҘ ЯҢЫ ЙЫЛДЫ ҠАРШЫЛАЙ. (1-се бит).
СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА. (1-се бит).
Д. Әхмәров. — «Звезда» исемендәге большевистик газета. (2-се бит).
РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР. (2-се бит).
АҒАС ӘҘЕРЛӘҮҘӘ МЕХАНИЗАЦИЯ СРЕДСТВОЛАРЫН ТУЛЫ ҠЕҮӘТЕНДӘ ФАЙҘАЛАНАЙЫҠ! Х. Йосопов. — Егет-һеҙлектәрҙе ашығыс бөтөрөргә. (2-се бит).
Ә. Бикчәнтәев. — Яңы новеллалар. (2-се бит).
РСФСР ҺӘМ БАШҠОРТ АССР-Ы ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТТӘРЕНӘ ҺАЙЛАУҘАР БУЙЫНСА ҺАЙЛАУ УЧАСТКАЛАРЫ ТӨҘӨҮ ТУРАҺЫНДА. (3-сө бит).
Р. Хәсәнов. — Идеология эшендә мөһим тере. (4-се бит).
КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР. (4-се бит).
Америка агрессорҙары һәм Ли Сын Ман кликаһы тарафынан яһалған ыһ-ынды һәм йыртҡыслыҡтарҙы тикшереү һәм билдәләү буйынса Корея Берҙәм демократик ватан фронты комиссияһының белдереүе. (4-се бит).

ИКЕ ДОНЪЯ—ИКЕ ТӨРЛӨ ЙОМҒАҠ

Иртәгә — 1950 йылдың һуңғы көнө. Киләсәк 1951 йыл егерменсе быуаттың икенсе яртыһын аса.

Кешелектең быға тиклем булған бөтә тарихе үткән ярты быуатты билдәләгән ҙур грандиоз ваҡиғаларҙы һәм үҙгәрештәрҙе күрмәне. Был осорҙоң хәл иткес үҙенсәлеге шунан тора, ул донъялағы иң революцион учение — Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин учениеһенең бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүҙәре осоро булды.

Хеҙмәтсәндәрҙең гениаль юлбашсылары Ленин менән Сталин XX быуат башында үҙҙәренең бөтә революцион энергияһын капиталистар һәм помещиктар хакимлеген ҡолатыуға, пролетариат диктатураһын урнаштырып алыуға, коммунистик обществоны төҙөүгә йүнәлткән большевиктар партияһын, яңы типтағы партияны төҙөнөләр. Буржуазияға һәм уның агенттәре—меньшевиктарға, эсерҙарға, троцкистарға һәм эшселәр синыфының башҡа дошмандарына ҡаршы ҡаты көрәштә большевиктар партияһы марксизм-ленинизм байрағын юғары күтәреп алып сыҡты һәм беҙҙең халҡыбыҙҙы өс революция дауылы аша 1917 йылдың октябрендә бөтә донъя әһәмиәтендәге тарихи еңеүгә килтерҙе.

Бөйөк Октябрь социалистик революцияһы, — тип өйрәтә иптәш Сталин, — интернациональ донъя тәртибендәге революция ул, сөнки ул кешелектең бөтә донъя тарихендә иҫкенән, капиталистик донъянан яңыға, социалистик донъяға тамырынан боролошто аңлата.

Донъяла бөйөк Октябрь тарафынан булдырылған беренсе социалистик государство хеҙмәтсәндәргә азатлыҡ һәм бәхет юлын күрһәтә. СССР-ҙа социалистик төҙөлештең 33 йылдан артығыраҡ тәжрибәһе капиталистик ҡоролоштан совет ҡоролошоноң үлсәп бөтөргөһөҙ өҫтөнлөгөн ныҡ демонстрациялаңы.

Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә совет халҡы социалистик общество төҙөнө. Беҙҙең элек артта ҡалған, аграр илебеҙ ҡыҫҡа тарихи ваҡыт эсендә ҡеүәтле индустриаль-колхоз социалистик державаһына әйләнде.

Халҡтың дөйөм көн-күрешен яҡшыртыу тураһында государстволың даими хәстәрлеге социалистик общество үҫешенең законы булып тора. Социализм еңеүе илебеҙҙә Совет обществоһының мораль-политик берҙәмлеге, СССР халыҡтарының дуҫлығы, совет патриотизме кеүек ошондай ҡеүәт иттергес көстәр йәйелделәр.

Бөйөк Ватан һуғышы Совет общественный ҡоролошонон, икенсе бер общественный ҡоролошҡа ҡарағанда, тормошҡа һәләтлерәк һәм тотороҡлораҡ булыуын, совет общественный ҡоролошоноң, башҡа теләһә ниндәй общественный ҡоролошҡа ҡарағанда, обществоны ойоштороуҙың яҡшыраҡ формаһы булып торғанлығын күрһәтте.

Һуғыштан һуңғы осорҙа совет халҡы үҙенең героик хеҙмәте менән халыҡ хужалығын йылдам аяҡҡа баҫтырыуҙы, һуғыштан һуңғы сталинсе биш йыллыҡтың бурыстарын уңышлы үтәүҙе тәьмин итте. Был биш йыллыҡ план беҙҙең илебеҙ үҫешендә яңы данлы этап булды.

Биш йыллыҡ планды үтәүҙең һәр бер йылы — совет экономикаһының үҫә барған ҡеүәтенең һәм уның иң юғары дәрәжәлә прогрессив характеренең асыҡ күрһәткесе ул. Билдәле булыуынса, 1950 йылдың III кварталында уҡ беҙҙең промышленносебеҙҙә хеҙмәт етештереүсәнлеге һуғышҡа тиклемге кимәлдән 40 процентҡа ашыуыраҡҡа юғары булды. Беҙҙең промышленносебеҙ валовой продукция етештереү буйынса һуғышҡа тиклемге кимәлде 1950 йылдың ун айы эсендә 70 процентҡа уҙып китте.

Капиталистик системаға ҡарағанда, хужалыҡтың совет социалистик системаһының өҫтөнлөгө промышленность производствоһы үҫешенең темптарында асыҡ күренә. Ике ун йыл эсендә — 1949 йылға тиклем — промышленность производствоһының күләме СССР-ҙа 9 тапҡырға артты. Шул уҡ ваҡытта капиталистик Европала промышленность производствоһы тотош алғанда 20 йыл эсендә тик уҡ бер кимәлдә ҡалды.

АҠШ-та һәм капиталдың башҡа илдәрендә күп миллионлаған кеше эшһеҙ, ләкин эшләүселәрҙең күпселеге лә ас һәм ярым ас хәлдә йәшәй.

Америка Ҡушма Штаттарында хеҙмәтселәр хәлен характерлап, Уильям Фостер үҙенең «Донъя капитализмы ҡояшының байыуы» тигән китабында былай тип яҙа: хеҙмәт проблемаларын тикшереү буйынса ассоциация тарафынан күптән түгел нәшер ителгән мәғлүмәттәр һуңғы ваҡытта, маҡталған капиталистик системала эшселәрҙең нисек йәшәүен күрһәтәләр. Эш хаҡын, хаҡтарҙы һәм производство кимәлен иғтибарға алып һәм 1899 йылдағы кимәлде 100-гә алып, ассоциация, Америка эшсеһе тормошоноң кимәле 69-ға тиклем кәмене, тип күрһәтә. Икенсе һүҙҙәр менән әйткәндә, эшселәр хәҙерге ваҡытта үҙ хеҙмәттәренең продуктыларын, быуаттан ярты быуат элек алған өлөшкә сағыштырғанда, 31 процентҡа кәмерәк алалар. Унан ары Фостер, Америка халҡының кәм тигәндә 80 проценте хаҡын АҠШ-та дөйөм танылған тормош минимумынан кәмерәк ала, тип билдәләй.

Йыртҡыстарса эксплуатациялау, иң киткес мохтажлыҡ һәм фәҡирлек, халыҡтың төп массаһының даими асығыуы — быларҙың бөтәһе лә В. И. Лениндең, капиталистик обществола «эшсе абсолют рәүештә фәҡирләнә, йәғни элеккегә ҡарағанда фәҡирерәк була бара, насарыраҡ йәшәргә, насарыраҡ туҡланырға, туйғаны ашамаҫҡа, подвалдарҙа һәм сарлаҡтарҙа йәшәргә мәжбүр», тигән һығымтаһының дөрөҫлөгөн тулыһынса раҫлайҙар.

Хәҙерге замандың капитализменең — серей барған, паразитик һәм үлеп барыусы, котолғоһоҙ һәләк булыуға дусар ителгән капитализмдең үҫә барған ҡаршылыҡтарын империалистар яңы бөтә донъя һуғышын тоҡандырыу юлы менән хәл итергә маташалар. АҠШ империалистаре, Кореялағы интервенцияны, Ҡытай утрауы Тайванды фактик оккупациялауҙы ойоштороп, Ҡытай халыҡ республикаһының ҡалаларына һәм ауылдарына провокацион һөжүмдәр яһап, агрессияны әҙерләүҙән агрессияның туранан-тура актыларына күстеләр.

Ләкин Америка-Англия һуғыш тоҡандырыусыларының бөтә был эҙләнеүҙәре банкротлыҡҡа осрайҙар һәм һис шикһеҙ тулы емерелеүгә осраясаҡтар. Уларҙың енәйәтсел агрессив пландары бөтә прогрессив кешелектең әленән-әле ҡеүәтлерәк отпорына осрайҙар. Кореяның героик Халыҡ армияһы һәм данлы Ҡытай добровольцтәре үҙҙәренең ғәҙел эштәре өсөн батырҙарса көрәшәләр, Америка интервенттәренә емергес удар яһайҙар.

Империалистар нисек кенә котороһалар ҙа, донъя халыҡтары һуғыш провокаторҙарын ауыҙлыҡлау һәм уларҙың кешене күрә алмаусанлыҡ пландарын өҙөү өсөн көс һәм средстволар табасаҡтар. Тыныслыҡты яҡлаусыларҙың бөтә донъялағы тыныслыҡ һәм демократияның ҡаҡшамаҫ терәге—бөйөк Советтар Союзы тарафынан етәкселек ителгән ҡеүәтле ойошҡан фронты көн һайын үҫә һәм киңәйә.

Социализм һәм демократия лагере XX быуаттың икенсе яртыһына ышаныслы рәүештә инә.

Большевиктар партияһы етәкселегендә, иптәш Сталиндең гениаль юлбашсылығында совет халҡы ғәйәт ҙур энтузиазм менән коммунистик общество төҙөй. Грандиоз гидроэлектростанциялар һәм каналдар төҙөү тураһында Совет хөкүмәтенең тарихи ҡарарҙары бөтә халыҡтың ижади инициативаһының яңы күтәрелешен тыуҙырҙылар. Уны Тыуған илебеҙ бәхетенә, коммунизм өсөн тыныс ижади хеҙмәттә данлы подвигтарға рухландырҙылар.

Ҡытай коммунистар партияһы етәкселегендә, иптәш Мао Цзе-дун юлбашсылығында яңы демократик тормош төҙөүсе күп миллионлаған Ҡытай халҡының актив ижади эшмәкәрлеге әленән-әле киңерәк йәйелә бара.

Социализм төҙөүсе Польша, Чехословакия, Румыния, Венгрия, Болгария, Албанияның миллионлаған эшселәре, крәҫтиәндәре, интеллигенцияһының ижади хеҙмәте социализм, тыныслыҡ һәм демократияның бөйөк идеялары менән солғап алынған.

Тыныс төҙөлөш фронтында демократия һәм социализм лагеренең күренекле уңыштары ике системаның — социализм системаһы менән капитализм системаһының бөйөк ярышында социалистик система өҫтөнлөгөнөң асыҡ күренгәнлеген ышандырырлыҡ итеп тағы ла һәм тағы ла бер тапҡыр күрһәтә.

Уларҙа, капиталистарҙа, эске ҡаршылыҡтарҙың киҫкенләшеүе, хәрби ҡотороҡолоҡ һәм яңы һуғышҡа ҡоторонҡо рәүештә әҙерләнеү, хәлдең артабан насарайыу перспективаһы.

Беҙҙә, социализм һәм демократия лагерендә, экономика һәм культураның тайпылышһыҙ күтәрелеүе, хеҙмәтсәндәр көн-күрешенең яҡшыра барыуы, тыныслыҡ һәм үҙ көстәренә ышаныу, бөтә донъяла тыныслыҡ өсөн көрәш, хәлдең артабан яҡшырыу перспективаһы.

Ике донъя — ике төрлө йомғаҡ, ике перспектива.

Совет халҡы Ленин—Сталин партияһы етәкселегендә тарихта беренсе тапҡыр капитализмды ҡолатыуы менән, хеҙмәтсәндәр власен урынлаштырыуы, яңы социалистик обществоның ижадсыһы булыуы менән законлы ғорурлана.

«... **Беҙҙең өлөшөбөҙгә,** — тип яҙҙы Ленин, — **Совет государствоһын төҙөй башлау, ошоноң менән бөтә донъя тарихендә яңы эпоха, бөтә капиталистик илдәрҙә иҙелгән һәм бөтә урындарҙа ла яңы тормошҡа, буржуазияны еңеүгә, пролетариат диктатураһына, кешелекте капитал ҡоллоғонан, империалистик һуғыштар ҡоллоғонан ҡотҡарыуға барыусы яңы синыф хакимлегенең был эпохаһын башлау бәхете төшөү менән беҙ ғорурланырға хоҡуҡлыбыҙ һәм беҙ ғорурланабыҙ».**

Егерменсе быуаттың икенсе яртыһына инеп, беҙ бөтә донъяла социализм һәм демократия еңеүенең ҡотолғоһоҙ булыуын ныҡ беләбеҙ. Бөтә прогрессив кешелектең гениаль юлбашсыһы һәм учителе бөйөк Сталин тарафынан рухландырылған совет халҡы коммунизм тантанаһына табан алға бара.

(«Правда» газетаһының 1950 йыл, 30 декабрҙәге баш мәҡәләһенән).

РЕСПУБЛИКАБЫҘ ЯҢЫ ЙЫЛДЫ ҠАРШЫЛАЙ

Ике миллион өҫтәмә кирбес

Беҙҙең кирбес заводы үҙенең йыллыҡ планын ноябрь айы башында уҡ үтәне. Коллектив йыл аҙағына тиклем пландан тыш ике мең дана кирбес эшләп сығарырға йөкләмә алғайны.

Был йөкләмәне үтәүҙә айырыуса ҙур яуаплылыҡ беҙҙең цехҡа — заводтың йыл әйләнәһенә эшләй торған цехына төшә ине. Шуға күрә лә беҙ производствола ныҡышмалы көрәш ойоштороҡ.

Кирбесте яндырғанға тиклем камераларҙы киптереү элек 7—8 тәүлек дауам итә ине. Быйыл бик ҡиммәтле рационализаторлыҡ тәкдимдәрен тормошҡа ашырыу һөҙөмтәһендә, был процесс ике көнгә ҡыҫҡартылды. Цехтың формовка мастеры иптәш Авдеев социалистик ярышты әүҙем ойошторҙо. Балсыҡ сығарыусы Давитян, Бонников, кирбес яндырыусы Селиверстова һәм башҡа иптәштәр көндәлек нормаларын 130—150 процентҡа үтәп эшләйҙәр. Алдынғыларҙың производство күрһәткестәрә һәр көн һайын ярыш таҡталарында сағылдырыла.

Цех коллективында производство күтәрелеше артты, эшселәрҙең активлеге күтәрелде. Кирбестәрҙең сифаты байтаҡ яҡшырҙы. Уларҙың үҙенә төшөү хаҡы ла, 1949 йылға ҡарағанда, һәр бер мең дана кирбескә 32 һум 28 тингә кәметелде.

Кирбес заводы коллективы үҙенең пландан тыш кирбес биреү йөкләмәһен намыҫ менән үтәне.

Б. Әсәдуллин,
Черниковск төҙөлөш тресы кирбес заводының начальнигы.

Тыныслыҡ эшен хеҙмәт менән яҡлайбыҙ

Бөйөк Сталин тәрбиәләп үҫтергән совет йәштәре тыныс хеҙмәтте һәм тыныслыҡты яраталар. Беҙ Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен нығытыу өсөн тыныслыҡ фронтында намыҫ менән эшләйбеҙ.

Мин ағас ташыйым. Беҙҙең коллектив, Танып леспромхозы урман әҙерләүселәренең мөрәжәғәтен өйрәнеп, хеҙмәт етештереүсәнлеген иҡеләтә күтәрергә йөкләмә алды. Һәр кем индивидуаль рәүештә социалистик ярышҡа ҡушылды. Мин ағас ташыусы «ЗИС-5» маркалы автомашинала эшләүсе шофер иптәш Ефименко менән ярышам. Ул үҙенә бирелгән йыллыҡ планды, 850 кубометр урынына, 1000 кубометрға үтәргә һүҙ бирҙе. Мин атта эшләйем. Йыллыҡ заданиe 130 процентҡа үтәлде. Йөкләмәне үтәү өсөн беҙҙә бөтә мөмкинлектәр бар. Беҙ тыныслыҡ еңһен өсөн, хеҙмәтебеҙ Ватаныбыҙҙың ҡеүәтен нығытһын өсөн бына шулай көрәшәбеҙ.

К. Мәхәмәтшин,
Белоҡатай леспромхозының кадровый эшсеһе.

Колхозсылар алдынғы фән ҡаҙаныштарын өйрәнәләр

Учалы районы «Октябрь» ауыл хужалығы артелендә колхозсыларҙың уҡыуҙарына ҙур иғтибар бирелә. Бында агротехниканы һәм зоотехниканы өйрәнеү буйынса өс йыллыҡ курстар ойошторолдо.

Агротехниканы өйрәнеү курсында бөтәһе 26 кеше уҡый. Улар араһында колхоздың алдынғы кешеләре — баҫыусылыҡ бригадаһы бригадиры Ғәҙилә Сөләймәнова, баҡсасылыҡ бригадаһы бригадиры Мәһикамал Хилажева бар. Уның бригадаһы быйыл 15 гектар майҙанда картофтың һәр бер гектарынан 250-шәр

[…]

Хәҙер колхоз ауылы культуралы йәшәй. Колхозсылар үҙҙәренең буш ваҡыт-

етәкселек итә. Колхозсылар занятиеға ҙур ҡыҙыҡһыныу менән йөрөйҙәр.

Зоотехниканы өйрәнеү курсында ла уҡыуҙар ҙур ойошҡанлыҡ менән бара. Унда ферма мөдирҙәренән, сабандарҙан бөтәһе 26 кеше уҡый. Райондың данлыҡлы кешеһе, йылҡысылыҡ-тауар фермаһы мөдире иптәш Шакиров курста иң яҡшы уҡыусыларҙан һанала. Ул быйыл 120 бейәнән 107 ҡолон алып үҫтереүгә өлгәште. Йылҡысы иптәш Зарипов та 50 бейәнән 47 ҡолон алып үҫтерҙе. Ул район ауыл хужалығы күргәҙмәһендә …нсе урынды алғайны.

Курста уҡыусылар бөтәһе лә ҙур те… менән социалистик ауыл хужалығы …терҙәре булырға әҙерләнәләр.

З. Әһлиуллин.

…ә һәм ныҒый

…рын клубта, уҡыу өйөндә үткәрәләр. …зета-журналдар, художестволы әҙәбиәт …ыйҙар, радио тыңлайҙар. Колхозсылар…ң балалары ҙур, яҡты һәм йылы мәк…тә белем алалар. Уларҙың киләсәге …ты һәм шатлыҡлы.

Беҙ, колхозсылар, тормошобоҙҙоң әле…н-әле яҡшыра, күңелләнә барыуына …тланабыҙ, ғорурланабыҙ һәм совет ке…ләре тураһында атайҙарса хәстәрлек …ргәндәре өсөн партияға, хөкүмәтебеҙгә … бөйөк Сталинға ҙур рәхмәт белдерәбеҙ.

А. Мирасов.
Көйөргәҙе районы, «Рәшит» колхозы члены.

Пландан тыш продукция өсөн

Дүртөйлө. Райпромкомбинат (директоры иптәш Кәримов) эшселәре коллективе йыллыҡ производство планын декабрь башында уҡ 101 процентҡа үтәгәйне.

РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек айҡанлы коллектив, йыл ахырына пландан тыш 100 мең һумлыҡ продукция етештерергә йөкләмә алып, һайлау алды ярышына ҡушылғайны. Цехтар араһындағы ярышта металлремонт цехы (начальнигы иптәш Сөләймәнов) алда бара. Ул үҙенең йыллыҡ планын 149 процентҡа үтәне. Комбинаттың алдынғы эшселәре Мирзаянов, Ваткин, Мансуров, Ҡунаҡбаев һәм Дәүләтбаев иптәштәр нормаларын смена һайын 150 процентҡа үтәйҙәр.

Коллективта пландан тыш 100 мең һумлыҡ продукция биреү өсөн ярыш көндән-көн киңәйә бара.

Тиҙләтелгән иретмәләр

Белорет металлургия комбинаты коллективы яңы йылды производствола ҙур еңеүҙәр менән ҡаршылай.

Металлургтар биш йыллыҡ планды срогынан алда үтәп, яңы йыл башына Тыуған илебеҙгә пландан тыш йөҙәрләгән тонна ҡорос бирҙеләр.

Ҡорос иретеүсе стахановсылар араһында комсомолец Михаил Андреевтең эш һөҙөмтәһе бигерәк тә яҡшы. Ул мейестең файҙалы һәр бер квадрат метр майҙанынан, план буйынса 5,6 тонна урынына, 5,94—6,2 тонна ҡорос алыуға өлгәште. 1950 йылда иптәш Андреев 50-гә яҡын тиҙләтелгән иретмә биреп, пландан тыш 250 тонна ҡорос иретте.

РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек

Һайлауҙарға әҙерлек эше йәйелдерелде

ВКП(б)-ның Өфө ҡалаһы Жданов район комитете РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар буйынса ныҡлы әҙерлек эштәре йәйелдерҙе.

Бөтә агитпункттарҙың мөдирҙәре һәм уларҙың урынбаҫарҙары билдәләнеп, 20 декабрҙә райком бюроһында раҫланды, 23 декабрҙә улар менән инструктив кәңәшмә үткәрелде. Шулай уҡ бөтә агитколлективтарҙың составы ҡайтанан ҡарап сығылды.

Хәҙер һайлау участкаларында һәм хеҙмәтсәндәрҙең йәшәгән урындарында мең ярым агитатор, предприятиеларҙа 400 агитатор планлы эшкә башланы.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының урындағы Советтарына һайлауҙарҙың йомғаҡтары, РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар осоронда алда торған бурыстар тураһындағы мәсьәлә буйынса 28 декабрҙә район партия активенең йыйылышы үткәрелде. Йыйылышта 350 кеше ҡатнашты.

Ошо көндәрҙә ВКП(б) район комитетенең агитпункттарға беркетелгән вәкилдәре менән кәңәшмә үткәрелеп, һайлауҙарға әҙерлек осоронда уларҙың бурыстары тураһындағы мәсьәлә тикшерелде һәм тейешле күрһәтмәләр бирелде.

Хәҙер бөтә урындарҙа ла һайлаусылар өсөн төрлө темаларға лекциялар, докладтар һәм беседалар үткәрелә. 10 ғинуарға тиклем бөтә агитпункттарҙа политик һәм фәнни темаларға кәмендә 2—3 лекция уҡыласаҡ. 29 декабрҙә башҡорт ауыл хужалығы институтының преподавателе иптәш Рагочев «Дини байрамдарҙың реакцион асылы» тигән темаға һайлаусылар өсөн лекция уҡыны.

Һайлауҙарға арналған күргәҙмә

ВКП(б)-ның Өфө ҡала комитеты парткабинеты РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға арналған әҙәби күргәҙмә ойошторҙо. Бында совет һайлау системаһы тураһында, РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға ҡарата булған бөтә кәрәкле әҙәбиәт тупланған. Күргәҙмә агитаторҙарҙың, агитпункттарҙың көндәлек эштәрендә ҙур булышлыҡ күрһәтәсәк.

Парткабинет шулай уҡ һайлауҙарға әҙерлек осоронда һайлаусылар араһында докладтар, лекциялар һәм беседалар үткәреү өсөн тематик план төҙөп, уны агитколлективтарға еткерә.

СОВЕТТӘР СОЮЗЫНДА

☆ ☆ ☆

Колхоздарҙа бригадаларҙы һәм участкаларҙы эреләтеү

КРАСНОГРАД. (Харьков өлкәһе). (ТАСС). Ауыл хужалығы артелдәрен берләштереү баҫыусылыҡ бригадаларын эреләтеү, уларға беркетелгән ер массивтарын арттырыу кәрәклеген тыуҙырҙы. Күп кенә колхоздарҙа һуңғы көндәргә тиклем 10—12-шәр баҫыусылыҡ бригадаһы бар ине. Улар составтары яғынан бик бәләкәйҙәр һәм ваҡ участкаларҙы ғына эшкәртәләр ине. Был, баҫыу эштәренең бөтә циклын һуҙыуға килтерә торғайны. Ҡыҙыу эш ваҡытында башҡа бөтә эштәрҙе туҡтатырға тура килә ине, ә ашлыҡ һуҡҡан ваҡытта бындай бригада ашлыҡ һуғыу агрегатын хеҙмәтләндереүҙе тәьмин итә алманы.

«12 летие Октября» колхозында ер төҙөү эштәре тамамланды. Яңы баҫыуҙар натурала бүленделәр. Бригада массивтәре ике тапҡырға артты, ә производство бригадаларының һаны 11-ҙән 6-ға тиклем кәметелде.

Баҫыусылыҡ бригадаларын эреләтеү һәм участкаларҙы арттырыу башҡа колхоздарҙа ла үткәрелә. Хәҙер райондың 142 баҫыусылыҡ бригадаһы урынына, 90 бригада ғына ҡалдырылды. Уларҙың һәр береһенә элеккегә ҡарағанда күләме яғынан ике тапҡырға артыҡ участка беркетелде.

1951 йыл иҫәбенә бер эшелон металл

КАДИЕВКА. (Ворошиловград өлкәһе). (ТАСС). Алмазинск металлургия заводының коллективы 27 декабрҙәге тиңге сменала металл иретеүҙең йыллыҡ планын тамамланы. 28 декабрҙә 1951 йыл иҫәбенә иретелгән металдың беренсе эшелоны ебәрелде.

Украина ССР-ы. Әле күптән түгел генә Закарпатьела Верховины ауылының крәҫтиәндәре наҙанлыҡта йәшәнеләр. Хәҙер Верховины ауылы танымаҫлыҡ булып үҙгәрҙе. Урындағы халыҡ — колхозсылар һәм ағас ҡырҡыусылар араһында хәҙер грамотаһыҙ кешене һирәк осратаһың. Колхоздарҙа тиҫтәләгән библиотекалар булдырылғандар. Тячевск округы Дзержинский исемендәге колхоздың да үҙ библиотекаһы бар. Хәҙер, бөтә бригадирҙар һәм звеноводтар ауыл хужалығы мастерҙәре курстарында уҡыған ваҡытта, библиотекаға килеүселәр һаны айырыуса күбәйҙе.

Һүрәттә: алғы планда — колхозсылар Е. Стойка (һулда) һәм М. Турачек агрономик уҡыу буйынса занятиеларға китаптар һайлайҙар.

Л. Ковган фотоһы (ТАСС фотохроникаһы).

МЕТАЛЛУРГТАРҘЫ БҮЛӘКЛӘҮ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). 29 декабрҙә Киров заводында металлургтарға оҙаҡ йылдар эшләгән өсөн бер ваҡытлы бүләк биреү башланды. Ҡарт сталеварҙар И. Семенов, П. Петров, прокатчик И. Емельянов, тимерселәр Л. Матвеев, И. Вихляев һәм ҡайнар цехтарҙа 15 һәм унан да күберәк йыл эшләгән башҡа йөҙәрләгән металлургтар 3—4-әр мең һум аҡса алалар.

Заводтың металлургия цехтары эшселәренә, мастерҙарына, инженерҙарына һәм хеҙмәткәрҙәренә 4 миллион һумдан артығыраҡ бүләк бирелде.

Ҡырғыҙстандың беренсе колхоз ҡалалары

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Ҡырғыҙстанда беренсе колхоз ҡалалары төҙөлә. Улар республиканың көньяғында — үҙәк Тянь-Шань алдында Чуй үйһыулығында төҙөләләр.

Ош районы Калинин исемендәге ауыл хужалығы артеленең члендәре тиҙҙән үҙ ҡышлаҡтарынан күп һыулы каналлар араһында төҙөлгән ҡалаға күсәсәктәр. Колхозсылар яҡшы йорттарҙа йәшәйәсәктәр. Күләгәле баҡсала культура йорто буласаҡ. Яңы колхоз ҡалаһының халҡы ҡарамағында стадион, радиоузел, универмаг, телефон станцияһы буласаҡ. Балалар өсөн мәктәп, балалар баҡсаһы һәм яслеләр асыласаҡ. Колхоз ҡалаһы территорияһының бер өлөшө хужалыҡ ҡоролмалары, мастерскойҙар, склады өсөн бүленәсәк. Яңы колхоз ГЭС-ының электр энергияһы һыйыр һауыу, һарыҡ йөнөн ҡырҡыу аппараттарын, мал аҙығы әҙерләүсе һәм ташыусы механизмдарҙы хәрәкәткә килтерәсәк.

Йәш эшселәр өсөн экскурсиялар һәм лекциялар

РИГА. «Саркана звайгзне» заводының йәштәр дөйөм торлағында «Совет власе йәштәргә нәмә бирҙе» тигән темаға лекция булды. Лекцияны дөйөм торлаҡтың көн-күреш советы ойошторҙо. Ул Латвия ССР-ының Верховный Советына һайлауҙар айҡанлы йәш эшселәр араһында агитацион-массовый эш планын эшләне.

Йәш һайлаусылар Латвия ССР-ының Верховный Советына һайлауҙарға актив рәүештә әҙерләнәләр. Лекциялар театрҙарға һәм киноларға культпоходтар менән, музейҙарға экскурсиялар менән нигеҙле алмашыналар. Революция музейына яһалған экскурсия йәштәрҙә ҙур тәьҫир ҡалдырҙы.

„Звезда“ исемендәге большевистик газета

(Газетаның беренсе номеры сығыуына 40 йыл тулыуға карата)

1910 йылдың 29 декабрендә Петербургта большевистик «Звезда» газетаһының беренсе номеры басылып сыкты. Партияның хәзерге үҙәк органы «Правда» газетаһы барлыкка килгәнсе тиклем «Звезда» газетаһы [illegible]

Ауыр реакция йылдарынан һуң 1910 йылдың көҙгө айҙарында Рәсәйҙә яңы революцион хәрәкәт күтәрелә башланы. 1911 йылда ук эшсе стачкаларына [illegible] 50—60 мең кеше генә ине.

[illegible]

«Звезда» газетаһын ойоштороуҙың инициаторы һәм уға юлбашсылык итеүсе В. И. Ленин булды. 1910 йылдың август айында Копенгаген калаһында халык-ара социал-демократтар конгресы йыйылды. Конгресста катнашыусы РСДРП-ның Үҙәк Комитеты члендәре һәм III Государство думаһындағы социал-демократ фракцияһы члендәре [illegible] Газетаға «Звезда» исеме бирелде.

[illegible]

Д. Әхмәров.

Коммунизмдең бөйөк төҙөлөштәренә

Белорет корос-сыбык заводы коллективына коммунизмдың бөйөк төҙөлөштәренә почетлы заказдар үтәү бәхете төштө.

Заказдарҙы срогынан алда үтәү өсөн социалистик ярыш йәйелдерелде. Ярышта прядильщиктар инициатор булдылар. Уларға канатчиктар кушылдылар. Канат етештереү бөтә общественностең контроль аҫтына алынды.

Канаттарҙың беренсе партияһы кыҫка [illegible] гидроэлектростанцияһы төҙөлөшөнә оҙатылды. Почетлы заказдарҙы үтәүҙә прядильщиктарҙан Хәйруллин, Ярмөхәмәтов, Юдин һәм канатчиктарҙан Шекунов, Николаевский, Брошин һәм башка иптәштәр айырыуса тырышлык күрһәттеләр. Улар смена нормаларын 160 процентка тиклем еткереп үтәнеләр.

П. Петров.

РЕДАКЦИЯҒА ХАТТАР

Эрелэтелгән колхоздар эшлекле кадрҙар менән нығытылһын

Быйыл Матрай районының күп кенә вак колхоздары берләштерелеп, эрелэтелгән ауыл хужалығы артелдәре барлыкка килде. Бындай ҙур хужалыклы колхоздарҙың председателдәре белемле, эшкә һәләтле һәм авторитетлы кадрҙарҙан торорға тейеш.

Ләкин беҙҙең районда был мөһим мәсьәләгә тейешле иғтибар бирелмәй. Мәҫәлән, эрелэтелгән «Трактор» колхозында эшкә тәжрибәһе булмаған, аҙ грамоталы һәм мораль яктан таркалған Такаев председатель булып эшләй. Шуның аркаһында хеҙмәт дисциплинаһы түбән. Колхоз хужалык бурыстарын үтәүҙә бик артта кала.

Шулай ук Чкалов исемендәге ауыл хужалығы артеленең председателе Барышников та колхозсылар араһында авторитет менән файҙаланмай. Соңгы бер- [illegible]

М. Анкунин.

„Кыҙыл Башкортостан“ материалдары эҙенән

„Коммунизмға“ газетаһының эшен якшыртыуҙа практик саралар билдәләнде

«Кыҙыл Башкортостан» газетаһының 164-номерында «Коммунизмға» газетаһының (ВКП(б)-ның Краснокама район комитеты органы) районда булған үҙгәрештәр [illegible] «Беҙҙең районда» тигән рубрика аҫтындағы материалдарының [illegible] мәкәлә баҫылғайны.

Был мәкәләгә ВКП(б)-ның Краснокама район комитеты секретары иптәш Халилов редакцияға түбәндәге яуапты бирҙе:

«Беҙҙең районда» тигән мәкәлә ВКП(б) район комитетының бюро ултырышында куйылып тикшерелде һәм унда күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе бөтөрөүгә карата конкрет саралар билдәләнде. Район газетаһының эшен якшыртыуға тейешле инициатива күрһәтмәгәне өсөн уның редакторы иптәш Әлиеваға ныклы иҫкәртеү яһалды.

АҒАС ӘҘЕРЛӘҮҘӘ МЕХАНИЗАЦИЯ СРЕДСТВОЛАРЫН ТУЛЫ КЕҮӘТЕНДӘ ФАЙҘАЛАНАЙЫК!

Етешһеҙлектәрҙе ашығыс бөтөрөргә

Республиканың леспромхоздары һуңғы йылдарҙа ғына ла бик күп механизация средстволары менән байыктырылдылар. Уларҙа хәҙер паровоздар, кеүәтле трелевка тракторҙары, күсмә электр станциялары, лебедкалар, бульдозерҙар һәм башка күп төрлө механизмдар эшләйҙәр. Кеүәтле техника ағас кыркыу һәм ташыу эштәрен өҙлөкһөҙ ағылыш методы менән башкарырға мөмкинлек бирә.

Ләкин республиканың урман промышленносе йылдан-йыл артта калып килә. Быйыл да унда ағас кыркыу һәм ташыу эше ауыр темп менән бара. Күп кенә леспромхоздарҙа техник-ойоштороу саралары үткәрелмәй, хеҙмәт дисциплинаһы түбән кимәлдә тора. Урман участкаларында механизмдар менән ағас кыркыу һәм ташыу, уларҙы тулы кеүәтендә файҙаланыу тәнәғәтләнерлек куйылмаған. Һөҙөмтәлә электр бысkылары менән ағас кыркыу планы министерство буйынса ни бары 37 процентка, паровоздар менән ағас ташыу — 26, автомашиналар менән ташыу — 29 процентка генә үтәлгән.

Кариҙел леспромхозы — республиканың ҙур леспромхоздарҙың береһе. Ул механизация средстволарына ла башкаларға карағанда бай. Унда бөтәһе 27 автомашина, 8 күсмә электр станцияһы бар. Ләкин улар тулы кеүәтендә файҙаланылмайҙар. 7 автомашинаға, 7 тракторға әле булһа ремонт яһалмаған. 4 электр станцияһы эшләмәй. Тимәк, был һәр бер [illegible]лектр станцияһында дүртәр электр бысkыһы эшләтелмәй, буш тора, тигән һүҙ. [illegible]с моторҙың береһе генә эшләтелә. Шуның[illegible]ктан леспромхоз көн һайын 640 ку[illegible]ометр ағас кыркыу урынына, уның ярт[illegible]ыһын ғына бирә.

Леспромхоз директоры иптәш Савинков [illegible]әм етәксе работниктар көҙгө-кышкы [illegible]езонды тулы әҙерлек менән каршылауға [illegible]ыкклы әһәмиәт бирмәнеләр. Хатта ква[illegible]ификациялы кадрҙар әҙерләүгә лә алдан [illegible]эстәрлек күрелмәне. Хәҙер унда бөтәһе [illegible] тракторист, 5 моторист, 5 слесарь, 4 [illegible]ебедчик һәм 10 шофер етешмәй. Был, [illegible]әлбиттә, эшкә айырыуса нык тәьҫир [illegible]яһай. Трактористар етешмәүе аркаһында ғына ике трактор файҙаланылмай. Шуның һөҙөмтәһендә лә ул иң артта калыусы леспромхоздарҙың береһе. План үтәлеше унда өҙөклөктә тора.

Кариҙел леспромхозының етәксе работниктәре үткән йылғы хаталарҙы кабатлайҙар. Эшкә большевистик принципиаллек күрһәтмәйҙәр. Ағас кыркыу планының үтәлеше ни бары 35,2 процент кенә тәшкил итә. Ә ағас ташыу буйынса план үтәлеше тағы ла насарырак тора.

Кариҙел леспромхозында булған етешһеҙлектәрҙе республикабыҙҙың башка леспромхоздарында ла күрергә мөмкин.

Башкортостан Урман промышленносе министры иптәш Мильков һәм министерство работниктәре техник кадрҙар әҙерләү эше менән насар шөғөлләнделәр. Улар хәҙер ҙә леспромхоздар менән конкрет һәм оператив етәкселек итмәйҙәр. Тик кабинеттан тороп, телефон аша ғына «приказдар», «күрһәтмәләр» биреү менән шөғөлләнәләр. Бирелгән приказдарҙың үтәлеүен тикшермәйҙәр. Һөҙөмтәлә күпселек леспромхоздар тарафынан байтак күрһәтмәләр үтәлмәйҙәр.

Леспромхоздарҙағы етәксе работниктәрҙең ғәмһеҙлеге аркаһында, быйыл даими һәм сезонлы эшселәр өсөн эш һәм тормош шарттары тейешенсә тыуҙырылманы. Улар урман эше стахановсыларының алдынғы методтарын өйрәнеүҙе ойоштормаһылар. Был тәңгәлдә район работниктәренең дә тәйебе ҙур.

Аскын район Советы исполкомы председателе иптәш Зарипов ағас әҙерләүгә айырыуса ғәмһеҙ карай. Район ноябрь айында ағас әҙерләү планын ни бары бер процентка, ә ташыу буйынса планды 0,2 процентка генә үтәне. Бәләбәй, Туймаҙы, Илеш, Аургазы һәм Ғафури райондары декабрь айында ла насар эшләнеләр. Улар ағас кыркыу планын 10 проценттан 24 процентка тиклем, ә ташыу буйынса ни бары 3 проценттан алып 13 процентка тиклем генә үтәнеләр.

Күп райондарҙан килгән сезонлы эшселәргә 110 хеҙмәт көнө эшләргә тейешлеге тураһында задание бирелмәгән. Бөрйән район Советы исполкомы председателе урынбаҫары иптәш Хәмматов был заданиене декабрь айында ғына бирҙе. Кайһы бер сезонлы эшселәр үҙҙәренә бирелгән көндәлек планды үтәп еткермәйҙәр.

Юғарыла күрһәтелгәнсә, республика урман промышленносенең эше киҫкен өҙөклөктә тора. Шуға күрә министерство работниктәре һәм район етәкселәренән ағас кыркыу һәм ташыуҙа кырка боролош яһау талап ителә. Механизация һәм транспорт средстволары тулы кеүәтендә файҙаланылырға тейеш.

Х. Йосопов.

Нуриман леспромхозы коллективы 1951 йылды хеҙмәт күтәрелешендә каршылай.

Һүрәттә (һулдан уңға): Сарва урман участкаһының ағас ташыусылары Сәит Алеев һәм Миңнеяр Булатов иптәштәр. Улар нормаларын 130 процентка үтәйҙәр.

М. Әхмәтьянов фотоһы.

КОММУНИЗМ ТӨҘӨЛӨШТӘРЕНӘ КҮБЕРӘК АҒАС БИРЕҮ ӨСӨН

Йомағужа районы колхозсыларының 1950—1951 йылда ағас әҙерләү һәм ағас ташыуҙың планын срогынан алда үтәү тураһындағы мөрәжәғәте Нуриман районы хеҙмәтсәндәре һәм леспромхоз работниктәре араһында кайнар отклик тапты. Көҙгө-кышкы сезон башланғас та, районның колхозсылары урманда икеләтелгән энергия менән эшләй башланылар.

Ағас әҙерләү һәм ташыу барышын тиҙләтеү маҡсатында ВКП(б)-ның Нуриман райкомы район партия активының дөйөм йыйылышын үткәрҙе. Бында партия район ойошмаһының был өлкәләге бурысы тикшерелде.

Калинин исемендәге эрелэтелгән колхоздың (председателе иптәш Ванюшкин, партияның тәүге ойошмаһы секретары иптәш Сәхәүетдинов) члендәре үҙҙәренә социалистик йөкләмә алдылар. Улар ағас ташыу планын срогынан алда тамамларға һүҙ бирҙеләр. Хәҙер колхоздың 65 члены урманда эшләй һәм юғары хеҙмәт өлгөләре күрһәтә.

Колхоздар араһында социалистик ярыш киң йәйелдерелде. Һәр бер колхоздан агитаторҙар ебәрелде, улар РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар буйынса беседалар үткәрәләр, агитацион-массовый эш алып баралар. Урман участкаларында стена газеталары, боевой листоктар сығарыла, күрһәткес такталар булдырылды. Был сараларҙы үткәреү һәм райондан килгән сезонлы эшселәрҙең фидакәр хеҙмәте һөҙөмтәһендә, Нуриман районы ағас әҙерләү һәм ташыу буйынса байтак кына уңыштарға өлгәште. Нуриман леспромхозы эшселәре араһында ла хеҙмәт күрһәткестәре юғары. Трактористар Ғәзелшин, Гәрәев һәм башка иптәштәр трелевка тракторҙары менән көн һайын 30—40-ар фестметр ағас сығаралар. Электр бысkыһы менән эшләүсе иптәш Нагаев смена нормаһын 130—150 процентка еткереп үтәй. Леспромхозда алты трелевка менән көн дә 200—220 фестметр ағас сығарыла.

Нуриман районы колхозсылары һәм районның леспромхоздары алдына государство тарафынан куйылған бурыстарҙың номыҫ менән үтәлеүенә һис шикһеҙ ышанырға мөмкин.

А. Ғаббасов,

ВКП(б)-ның Нуриман район комитеты секретары.

Срогынан алда тамамланылар

Иглин районы Үктәй ауыл Советы колхозсылары ағас кыркыу һәм ташыуҙы быйыл өлгөлө ойоштороҙолар. Был «Родина» колхозы эшселәре араһында айырыуса асык һиҙелә. Урманда эшләүселәрҙең күпселек өлөшөн бында йәйге осорҙағы баҫыу эше стахановсылары тәшкил итәләр. «Родина» колхозы етәкселәре урманда эшләүселәр тураһында даими рәүештә хәстәрлек күрәләр. Председатель урынбаҫары Ғиниәтуллин һәм правление члены Зиннәтуллин иптәштәр һәр вакыт эшселәр араһында булалар. Эште дөрөҫ ойоштороуҙа, сезонлы эшселәр өсөн тормош шарттары тыуҙырыуҙа уларҙың хеҙмәттәре ҙур. Һөҙөмтәлә колхоз 760 фестметр ағас кыркыу заданиеһын срогынан алда арттырып үтәне лә инде.

Хәҙер бөтә көс ағас ташыу эшенә йүнәлдерелде. Ағас ташыусы колхозсылар араһында планды РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙар көнөнә тамамлау өсөн социалистик ярыш йәйелдерелде. Улар күтәренке йөкләмәләр алдылар.

Ғ. Үмәрнаева.

Яңы новеллалар

Ейәнемдең калаһы

— Кайҙа йыйындың, Ғәрифулла? — тип күршеләр һорайҙар.

— Улыма, кунакка, — тим мин.

— Һинең улдарыңдың һаны юк, ахырыһы, — тип көләләр улар.

— Нигә һаны булмаһын, дүрт улым бар, — тип яуап бирергә тура килә.

Пенсияға сыкканнан һуң кунакка йөрөйһе генә калды. Дүрт улым туған Уралдың дүрт калаһында йәшәй. Шуға күрә, йә Сатиттә, йә Сафала кунакта булам; Сәлимдән Сабирға китәм. Улдарым үҙемде һағынып торалар. Улар береһе-беренән мәһәбәтерәк: оҙон буйлылар, киң елкәлеләр, асык йөҙлөләр, кара мыйыклылар. Пөҙек ирендәр өҫтөндә кара кош канатына оклшаған матур мыйыктарын күрһәтеҙ...

Килендәрем менән айырыуса дуҫбыҙ.

— һеҙ ниселә торорға яратаһығыҙ? Нисәлә самауыр куйырға, — тип һорайҙар минән килгән көндә.

Киленәрҙең йә тәм-тамы, йә асыкәнтәр куҙҙарына карап мин белмәйем.

— Миңә уйтыуҙың кәрәге юк, мин беренсе завод гудогы менән үҙем торам,— тип уларҙы тынысландырам.

Ысындан да шулай. Кырк өс йыл заводта эшләп гудоктарға өйрәнгәм. Беренсе гудок һәр вакыт минең йокомдо касыра. Әле лә, гудоктарҙы карап, йә ятып, йә һиғеҙҙә, йә торғоҙа торам... Төрлө калаларҙа заводтар төрлө вакытта эшкә сакыралар бит.

Гүзәл һәм муа көҙҙә Сабирға оҙаттым. Ләкин ул һаман мине ебәрмәй: «Тор әле, тағы касан килерһең», — ти.

Сабирҙың Салауат тигән улы бар. Уның менән бигерәк дуҫбыҙ. Улдарыма карап мин үҙемдең йәш сакты хәтерләйем, Салауатка карап бала сағымды иҫкә төшерәм...

Салауат менән нисек дуҫ булмаҫка һуң инде. Биш йәшлек егет кеше иркле булып үҫеп килә: ул балалар баксаһына үҙе генә йөрөй, оҙаткаңды яратмай, үҙе кейенә, үҙе ваннала йыуына...

— Был йәшкә еткәс кеше кулына карап тороп булмай инде. Кулдан килгәндә үҙем эшләргә тейешмен. Дөрөҫ бит, бабай,—тип ул икәү генә калғанда үҙенең серҙәрен асырға ярата.

Бабайы нәмә әйтһен һуң. Ул үҙе лә биш йәштә ат өҫтөндә ултыра ине инде, кулда ла бөтә эҙҙы, түбәнән йығылып төштө...

Кисә, Салауат йоклағас уның тураһында йыйылып һөйләргә тура килде. Сабир асыуланып төшөп:

— Салауатты артык иркәләтәбеҙ. Был йәштән күршеләр зарлана башлағас ни була инде. Егеткә тура әйтергә һәм катыһы әйтергә кәрәк, — тине.

Килен Салауатты яклай:

— Ул себеш кенә бит әле, — ти. — Нисек уға каты әйтәһең...

Атаһы менән әсәһе һөйләгәндә мин кыҫылмайым. Кешенең эрмышын хәл иткәндә ашығыу ярамай ул.

— Уйлап эш итәйек, — тип мин һүҙ башлайым, — ни булды һуң? Салауат баксанан кайтып килгәндә уға күрше кыҙы ташлана. Билдәле, Салауат өсөн илап касыу юлы ла бар ине. Ләкин Салауат дошмандан касырға теләмәгән. Шуның өсөн дә Салауат кыҙҙың башынан тотоп, өҫтөнә менеп ултырған. Бер судья ла быны өсөн бер һүҙ ҙә әйтә алмаҫ.

Иртә менән Сабир промыселға китә. Улар бөгөн яңы буровой ебәрәләр, Фатима килеәмде машина килеп ала. Беҙ Салауат менән бер нисә вакытка бергә калабыҙ.

Егет кеше минең алдыма ултырып әкиәттәр тыңларға ярата:

— Бабай, һинең күҙҙәреңдә бик күп әкиәттәр бар төҫлө... Тағы ла һөйләрһеңме икән?

Мин Камыр батыр, Зөһрә йондоҙ тураһында, кара урманда йәшәүсе шүрәле тураһында һөйләйем. Ул капыл һорау бирә:

— Бабай, нигә унда электр үткәрмәгәндәр?

— Кайҙа?

— Кара урманға...

Вакыт еткәс Салауат баксаға китергә әҙерләнә башлай. Күрше булмаһа ул кейенә, коридорҙа мышнай-мышнай галош кейә. Вешалканы иҙәнгә төшөрә. Ишек, акрын ғына асылып, ябыла. Мин бер үҙем тороп калам.

Ләкин күңел түҙә алмай. Урамда машиналар күп, бараһы юлы алыҫ. Мин тиҙ генә кейенәм дә, артынан сығам. Ана алда ул ашыкмай ғына, тирә-яғына каранып бара.

Мин яҡынлашам, ләкин уға күренмәйем. Мәйҙәнгә еткәс, Салауат капыл әйләнеп караны ла, мине күрҙе. Уның бите кыҙарып китте, һәм ул ярһыулы тауыш менән:

— Бабай, нишләйһең һин! — тип кыскырҙы.

Күҙҙәренән йәш атылып сығырға тора...

— Һине оҙатырға килә тип уйлама,— тип мин уны тынысландырам,—мин тәмәке алырға барам, папиростарым бөттө.

Ул миңә серле итеп ышанмау күҙе менән караны, ләкин тынысланды.

— Бабай, ана теге пионерҙар дворецен күргәнең бармы? — тип ул миңә яңы йортто күрһәтте, — был мәктәптә һалып бөтәләр. Мин унда уҡыясакмын, Бабай, мин бына яңы урамдан баксаға йөрөйөм, уның исеме лә юк әле.

Ике ай эсендә яңы урам төҙәлде, күҙ күргәнсе виллалар, ике катлы матур йорттар һуҙылған... Мин башымды күтәреп мөйәштәге йортка карайым:

— Салауат, һин яңылышаһың... Урамдың исеме бар. Уны «Тыныслык» урамы тип атаныдар.

— Тыныслык урамы? — тип һорай Салауат, ләкин кинәттән ул кыскырып ебәрә:

— Бабай, кара әле, яңы автобус килә...

— Ул автобус түгел, троллейбус, — тип мин уны төҙәтәм.

— Кисә генә ул юк ине бит?

— Юк ине.

— Иртәгә тағы ла яңы машиналар буласакмы?

— Буласак.

— Яңы заводтар һәм өйҙәр?

— Яңы заводтар һәм өйҙәр.

— Яңы урамдар ҙа?

— Бик күп яңы «Тыныслык» исемендәге урамдар...

Мин шатланып уны кулға күтәрәм. Ул аптырап миңә карап ала:

— Бабай, нишләйһең? Күтәрмә мине. Иптәштәрем күреп калһа ни тиерҙәр? Зинһар төшөр.

Шулай итеп беҙ ейәнем Салауат менән, уның йәштәше булған йәш кала урамында йөрөйбеҙ...

Табынсы һүҙе...

— Дуҫтарым, яңы йылды бергә йыйналып каршылау матур ғәҙәт. Беҙ бөгөн күп гүзәл һүҙҙәр ишеттек һәм якшы тостар күтәрҙек... Минең тағы ла бер тост күтәргем килә...

Һүҙем факелдар тураһында буласак. Кем кырк дүртенсе йылды онотор... Иҫегеҙҙәме йөҙәнсе буровой. Мин күҙемде йомһам, коро һәм ауыр көҙ ят итеп иҫемә килеп төшә... Бына мин һинең, Иван Сергеевич, борсоу баҫкан күҙҙәреңде күрәм... Кәримдең кайғылы йөҙөн... Рауҙаның тынысһыҙ вахталарын...

Фронт нефть һорай. Вакыт нефть талап итә. Беҙҙең һәр кайһыбыҙҙың ергә ятып ирендәре менән ер аҫтынан нефть һыуырып алырға әҙер сак...

Өс шарлы касау ер кабығын километр ярымға тишеп кергән, ләкин нефттең есе лә юк. Кайһы берәүҙәр ышанысын юғалта башланылар. «Нефть юк, алдандык» тигән тойғо иҙә башланы.

Ләкин көслөләр: «Девонға тиклем алға» тип сакырҙылар.

Тәүлек буйына роторҙар акыра... Тағы ла бораүҙар шығырраша... Насостар шаулай... Кырк ике метр бейеклегендәге вышка атаканы дауам итә.

Иҫегеҙҙәме сентябрь таңы... Фонтан күккә бәрҙе... Кешеләр көләләр... Шатлыктан илайҙар...

Шул сәғәттә вышканан алыҫ түгел ерҙә факел янды: ер аҫтынан килгән газ кыҙыл утка әйләнеп, был далала маяк булды.

Нарыш тауы башында яндырылған факел — беҙҙең шатлык ине. Факел — беҙҙең еңеү һәм ышаныс.

Иҫегеҙҙәме, дуҫтарым, был уттарҙың йәҙлаған күҙҙәре... Төндәрен далаға сығып ул факелдарҙы һанап була ине. Ни тиклем улар күп булһа, шул тиклем күңелле ине. Факел башы — вышка иҫәбе ине...

Бына һин, Ташбулат, ул көндәрҙә «Факелдар һаны — бәхет иҫәбе. Мин факелдарға карап еңеү көндәрен иҫәплəйем» тип шиғыр яҙҙың. Бүрәһен, шиғыр иҫемдә һаклаған.

Иҫегеҙҙәме, факелдарҙан ояйыу көндәре килеп етте... «Даланың күген йылытыуҙы туктатайык», — тигән ауаҙ беҙҙе яңы көрәшкә сакырҙы. Газ торбалар аша калаға, заводтарға, өйҙәргә килде. Факелдар бер-бер артлы һүнә башланылар... Бына бөгөн бер сәғәттән, йөҙәнсе вышка янындағы һуңғы факел һүнәсәк. Йөҙәнсе вышка нефть биреү менән бергә каланы ла йылытасак һәм яктыртасак.

— Иптәштәр! Рюмкаларҙы тултырығыҙ. Мин яңы вышкалар өсөн, һүнгән факелдар өсөн һәм нефть тураһындағы яңы шиғырҙар өсөн тост күтәрәм...

Ә. Бикчәнтәев.

РСФСР ҺӘМ БАШҠОРТ АССР-ы ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТТӘРЕНӘ ҺАЙЛАУҘАР БУЙЫНСА ҺАЙЛАУ УЧАСТКАЛАРЫ ТӨҘӨҮ ТУРАҺЫНДА

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡалаһы Ленин район Советы исполкомы ҡарары

«РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеләрҙең — 27, 28, 29 һәм 33-сө статьялары нигеҙендә РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар буйынса Ленин районында түбәндәге һайлау участкаларын төҙөргә:

1-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Чернышевский урамы, 75-се номерлә йорт—ДОСАРМ). Чернышевский урамынан алып К. Маркс урамының йөп яғы Сталин урамына тиклем. К. Маркс урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем. Сталин урамынан алып Ленин урамының таҡ яғы 9/11 номерлә йортҡа тиклем, уны ла индереп. Чернышевский урамынан алып Социалистическая урамының ике яғын да индереп, Сталин урамына тиклем.

2-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Ленин урамы, 21-се номерлә йорт — Баштресттрест). Чернышевский урамы ике яҡлап Ленин урамынан алып К. Маркс урамына тиклем. Социалистическая урамы ике яҡлап Чернышевский урамынан алып Киров урамына тиклем. К. Маркс урамының йөп яғы Чернышевский урамынан алып К. Маркс майҙанына тиклем. К. Маркс майҙанының йөп яғы К. Маркс урамынан алып Киров урамына тиклем. Киров урамы К. Маркс майҙанынан алып «Башкирия» гостиницаһына тиклем. Ленин урамының таҡ яғы «Башкирия» гостиницаһынан алып Чернышевский урамына тиклем.

3-сө номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Социалистическая урамы, 38-се номерлә йорт—уҡытыусылар йорто). Ленин урамының таҡ яғы Киров урамынан алып Революционная урамына тиклем. Революционная урамының йөп яғы Ленин урамынан алып К. Маркс урамына тиклем. К. Маркс урамының йөп яғы Революционная урамынан алып Достоевский урамына тиклем, 38-се номерлә йортто индереп, К. Маркс урамындағы 32, 34, 36-сы номерлә йорттарҙы индермәйенсә. Киров урамының таҡ яғы К. Маркс майҙанынан алып Ленин урамына тиклем.

4-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Ленин урамы, 25-се номерлә йорт — «Башкирия» — гостиницаһы). Достоевский урамынан алып Гоголь урамының йөп яғы Электрический тыҡрығына тиклем. Гоголь урамынан алып Электрический тыҡрығының таҡ яғы К. Маркс урамына тиклем. Электрический тыҡрығынан алып К. Маркс урамының таҡ яғы, 32-се, 34-се һәм 36-сы номерлә йорттарҙы ла индереп, Достоевский урамына тиклем. К. Маркс урамынан алып Достоевский урамының йөп яғы Гоголь урамына тиклем.

5-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Ғафури урамы, 72-се номерлә йорт—4-се номерлә бала тыуҙырыу йорто).

6-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Красин урамы, 33-сө номерлә йорт—9-сы мәктәп). Чернышевский урамының таҡ яғы Аксаков урамынан алып Гоголь урамына тиклем. Гоголь урамының таҡ яғы Чернышевский урамынан алып Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Гоголь урамынан алып К. Маркс урамына тиклем. К. Маркс урамының таҡ яғы Достоевский урамынан алып Революционная урамына тиклем. Революционная урамының йөп яғы К. Маркс урамынан алып Аксаков урамына тиклем. Аксаков урамының йөп яғы Революционная урамынан алып Чернышевский урамына тиклем. Красин урамының ике яғы Аксаков урамынан алып Гоголь урамына тиклем. Достоевский урамының ике яғы Аксаков урамынан алып Гоголь урамына тиклем.

7-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Аксаков урамы, 93-сө номерлә йорт — Урман техникумы). Красин урамынан алып Аксаков урамының таҡ яғы Чернышевский урамына тиклем. Чернышевский урамынан алып Аксаков урамының йөп яғы Сталин урамына тиклем. Аксаков урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы К. Маркс урамына тиклем. Сталин урамынан алып К. Маркс урамының таҡ яғы Электрический тыҡрығына тиклем. К. Маркс урамынан алып Электрический тыҡрығының йөп яғы Гоголь урамына тиклем. Электрический тыҡрығынан алып Гоголь урамының ике яғы Чернышевский урамына тиклем. Гоголь урамынан алып Чернышевский урамының йөп яғы Аксаков урамына тиклем.

8-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Красин урамы, Завод клубы). Красин урамынан алып Зенцов урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамынан алып Токарная урамының йөп яғы Литейная урамына тиклем. Токарная урамынан алып Литейная урамының таҡ яғы Достоевский урамына тиклем. Литейная урамынан алып Достоевский урамының таҡ яғы Ғафури урамына тиклем. Достоевский урамынан алып Ғафури урамының йөп яғы Красин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Красин урамының таҡ яғы Зенцов урамына тиклем.

9-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Зенцов урамы, 51-се номерлә йорт — 10-сы мәктәп). Аксаков урамынан алып Чернышевский урамының таҡ яғы Нуриманов урамына тиклем. Чернышевский урамынан алып Нуриманов урамының йөп яғы Красин урамына тиклем. Нуриманов урамынан алып Красин урамының йөп яғы Аксаков урамына тиклем.

10-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Зенцов урамы, 49-сы номерлә йорт—1-се мәктәп). Сталин урамынан алып Аксаков урамының таҡ яғы Чернышевский урамына тиклем. Аксаков урамынан алып Чернышевский урамының йөп яғы Ғафури урамына тиклем. Чернышевский урамынан алып Ғафури урамының йөп яғы Сталин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Аксаков урамына тиклем. Сталин урамынан алып Зенцов урамының ике яғы Чернышевский урамына тиклем.

11-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Беломорская урамы, 28-се номерлә йорт—16-сы мәктәп). Красин урамынан алып Ущелье урамының таҡ яғы Ахтыр урамына тиклем. Ущелье урамынан алып Ахтыр урамының ике яғы Вагонная урамына тиклем. Ахтыр урамынан алып Вагонная урамының йөп яғы Токарная урамына тиклем. Вагонная урамынан алып Токарная урамының йөп яғы Литейная урамына тиклем. Токарная урамынан алып Литейная урамы буйлап Достоевский урамына тиклем. Литейная урамынан алып Достоевский урамы Ғафури урамына тиклем. Достоевский урамынан алып Ғафури урамының таҡ яғы Красин урамына тиклем. Ғафури урамынан алып Красин урамының таҡ яғы 15-се номерлә йортҡа тиклем, уны ла индереп.

12-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Лесопильная урамы, 34-се номерлә йорт — 5-се библиотека).

Ғафури урамынан алып Сталин урамының таҡ яғы Аральская урамына тиклем. Аральская урамынан алып Сенная урамының таҡ яғы Нагорная урамына тиклем. Сенная урамынан алып Нагорная урамының йөп яғы Лесопильная урамына тиклем. Нагорная урамынан алып Лесопильная урамының йөп яғы тимер юлына тиклем. Лесопильная урамынан алып тимер юлы буйлап Красин урамына тиклем. Тимер юлынан алып Красин урамының йөп яғы Леваневский урамына тиклем. Красин урамынан алып Леваневский урамының таҡ яғы Чернышевский урамына тиклем. Леваневский урамынан алып Чернышевский урамының йөп яғы Ғафури урамына тиклем. Чернышевский урамынан алып Ғафури урамының таҡ яғы Сталин урамына тиклем.

13-сө номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Чернышевский урамы, 5-се номерлә йорт — 15-се мәктәп). Красин урамынан алып Леваневский урамының йөп яғы Чернышевский урамына тиклем. Леваневский урамынан алып Чернышевский урамының таҡ яғы Нуриманов урамына тиклем. Чернышевский урамынан алып Нуриманов урамының таҡ яғы Красин урамына тиклем. Нуриманов урамынан алып Красин урамының йөп яғы Ущелье урамына тиклем. Красин урамынан алып Ущелье урамының йөп яғы Ахтыр урамына тиклем. Ущелье урамынан алып Ахтыр урамының ике яғы Красин урамына тиклем. Ахтыр урамынан алып Красин урамының йөп яғы Леваневский урамына тиклем.

14-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Зенцов урамы, 84-се номерлә йорт — 4-се номерлә тимер юл мәктәбе). Революционная урамынан алып Чеверев урамының йөп яғы Дзержинский урамына тиклем. Чеверев урамынан алып Дзержинский урамының йөп яғы Вагонная урамына тиклем. Дзержинский урамынан алып Вагонная урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Вагонная урамынан алып Революционная урамының таҡ яғы Аксаков урамына тиклем.

15-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — М. Трактовая урамы, 199-сы номерлә йорт — Ликер-араҡы заводы). Пристань урамынан алып Дзержинский урамының йөп яғы Вагонная урамына тиклем. Пехаев урамынан алып Выгонная урамының таҡ яғы Б. Заливная урамына тиклем. Б. Заливная урамынан алып Заливной тыҡрығының ике яғы Кустовой выселкаһы, Росжирмасло һәм Товарный двор аша тимер юл переезына тиклем. Тимер юл переезынан алып Пристань урамының йөп яғы Дзержинский урамына тиклем.

16-сы номерлә һайлау участкаһы. Үҙәге — Силикатная урамы, 25-се номерлә йорт—рейд контораһы). Б. Заливная урамынан алып Б. Бурлацкая урамының таҡ яғы Придорожная урамына тиклем. Б. Бурлацкая урамынан алып Придорожная урамының йөп яғы Силикатная урамына тиклем. Придорожная урамынан алып Силикатная урамының таҡ яғы 9-сы номерлә йорттан алып Мало-Силикатная урамының ике яғын, 1—3 ағас заводы рейд конторы, Втормет дөйөм торлаҡтарын индереп, Силикатная урамы аша Б. Заливная урамына сыҡҡансы. Силикатная урамынан алып Б. Заливная урамының ике яғы Б. Бурлацкая урамына тиклем.

17-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Силикатная урамы, 3-сө номерлә йорт — завод конторы). Деревенская Переправанан алып Деревенская Переправа урамының таҡ яғы Линейная урамына тиклем. Деревенская Переправа урамынан алып Линейная урамының йөп яғы Лесозаводская урамына тиклем. Линейная урамынан алып Лесозаводская урамының таҡ яғы «Долгое» күле аша Выгонная урамына сыҡҡансы. «Долгое» күленән алып Выгонная урамының таҡ яғы Придорожная урамына тиклем. Выгонная урамынан алып Придорожная урамының таҡ яғы Силикатная урамына тиклем. Силикатная урамынан алып тимер юлын аша сығып, Ағиҙел буйлап Деревенская Переправа урамына тиклем.

18-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Выгонная урамы, 10-сы номерлә йорт — 25-се мәктәп). М. Лесопильная урамынан алып М. Трактовая урамының таҡ яғы Озерная урамына тиклем. М. Трактовая урамынан алып Озерная урамының таҡ яғы Выгонная урамына сығып Б. Заливная урамына тиклем. Выгонная урамынан алып Б. Заливная урамының таҡ яғы М. Бурлацкая урамына тиклем. Б. Заливная урамынан алып М. Бурлацкая урамының таҡ яғы Придорожная урамына тиклем. М. Бурлацкая урамынан алып Придорожная урамының йөп яғы Выгонная урамына тиклем. Придорожная урамынан алып Выгонная урамының йөп яғы «Долгое» күленә тиклем. Выгонная урамынан алып «Долгое» күле буйлап Мало-Лесопильная урамына сыҡҡансы. «Долгое» күленән алып М. Лесопильная урамының таҡ яғы М. Трактовая урамына тиклем.

19-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — 2-се номерлә ағас заводы клубы — Нижегородка). Лесозаводская урамынан алып Линейная урамының таҡ яғы Перевалочная урамына тиклем. Перевалочная урамынан алып Ағиҙел йылғаһына тиклем түп-тура Ағиҙел йылғаһы ярынан 2-се номерлә ағас заводына тиклем. Ағиҙел йылғаһынан алып 2-се номерлә ағас заводы территорияһы аша Лесозаводская урамына тиклем. 2-се номерлә ағас заводынан алып Лесозаводская урамының йөп яғы Линейная урамына тиклем.

20-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Лесозаводская урамы, 1-се номерлә йорт—24-се мәктәп). Линейная урамынан алып Деревенская Переправа урамының йөп яғы Ағиҙел йылғаһына тиклем. Деревенская Переправа урамынан алып Ағиҙел йылғаһы яры буйлап 2-се номерлә ағас заводы территорияһына тиклем. 2-се номерлә ағас заводының территорияһы аркыры Лесозаводская урамының таҡ яғы Линейная урамына тиклем. Лесозаводская урамынан алып Линейная урамының таҡ яғы буйлап Деревенская Переправа урамына тиклем.

21-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Затон—Юмашев урамы, 15-се номерлә йорт — 4-се мәктәп). Челюскин тыҡрығынан алып Б. Береговая урамы Козарез посёлкаһын индереп, Ағиҙел йылғаһына тиклем. Ағиҙел йылғаһынан алып М. Береговая, Фирғәнә, Краснофлотская урамдарын, 1-се номерлә ярҙамсы хужалыҡ, 4-се номерлә кордон, Донская урамын, Камская, Эпроновская, Камышленская һәм Волжская урамдарын индереп Челюскин тыҡрығына тиклем.

22-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Октябрь революцияһы исемендәге Затон — 10-сы номерлә һөнәрселек училищеһе). Челюскин тыҡрығынан алып Береговая урамының таҡ яғы 90-сы номерлә йорттан алып 205-се номерлә йортҡа тиклем, уны ла индереп, Береговая урамынан алып Юмашев урамының таҡ яғы 193-сө номерлә йорттан алып 103-сө номерлә йортҡа тиклем. Челюскин тыҡрығынан алып Юмашев урамының йөп яғы 116-сы номерлә йорттан алып 316-сы номерлә йортҡа тиклем. Юмашев урамының 316-сы номерлә йортонан алып Жуковский, Шмидт, Металлистар, Чкалов урамдарын, Чкалов тыҡрығын, Молоков, Малыгин урамдарын, 3-сө номерлә кордонды, ветеринария пунктын индереп, Волжская урамының йөп яғы Челюскин тыҡрығына тиклем.

23-сө номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Затон — судноларҙы ремонтлау заводы клубы). Судноларҙы ремонтлау заводынан алып Затон яры буйлап Башҡортостан ауыл хужалығы институтының учебный хужалығына тиклем, уны һәм Серафимович, Судоремонтная, Пожарский урамдарын һәм Юмашев урамының таҡ яғын 259-сы номерлә йорттан алып 217-се номерлә йортҡа тиклем индереп, судноларҙы ремонтлау заводына сыҡҡансы.

24-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — 9-сы номерлә совхоздың клубы). 9-сы номерлә тала ярғаһы совхозы, Өфө аэроклубы, Горпищетрестың ярҙамсы хужалығы, «Некрасово» посёлкалары һәм Өфө ҡала лесхозының 1-се номерлә кордоны.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленин район Советы исполкомы председателе У. СӘҒИТОВ.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Ленин район Советы исполкомы секретаре К. БИКШЕЕВА.

1950 йыл, 30 декабрь.

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡалаһы Молотов район Советы исполкомы ҡарары

«РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар тураһындағы Положениеләрҙең» 27, 28, 29 һәм 33-сө статьялары нигеҙендә, РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтәренә һайлауҙар буйынса Молотов районында түбәндәге һайлау участкаларын төҙөргә:

25-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Беляков урамы, 25-се номерлә йорт — тимер юл техникумы). Уральский проспект урамынан алып Симская урамының таҡ яғы, ПРЗ территорияһы аша Ағиҙел йылғаһына тиклем. Ағиҙел йылғаһы буйлап үргә табан водокачкаға тиклем, күмер склады һәм водонапорный баҡ аркыры, водонапорный баҡтан алып Уральский проспект урамына сыҡҡансы, Уральский проспект урамының таҡ яғы Симская урамына тиклем.

26-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Ленин урамы, 61-се номерлә йорт — Авиаинститут). К. Маркс урамынан алып Революционная урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем. Ленин урамының йөп яғы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Цюрупа урамына тиклем, Цюрупа урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамының йөп яғы Крупская урамына тиклем. Крупская урамының таҡ яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Ленин урамына тиклем, Ленин урамының таҡ яғы 8-се март урамына тиклем. Ленин урамынан алып Якутов исемендәге баҡсаның үҙәк аллеяһы аша, коммуналь-торлаҡ төҙөлөшө ФЗО-һын һәм Якутов исемендәге баҡсалағы торлаҡ йортон да индереп, Кирпичная һәм К. Маркс урамдары мөйөшөнә сыҡҡансы. Кирпичная урамынан алып К. Маркс урамының йөп яғы Революционная урамына тиклем.

27-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Заводская урамы, 44-се номерлә йорт — 30-сы мәктәп). Достоевский урамынан алып Цюрупа урамының йөп яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамының таҡ яғы Крупская урамына тиклем. Крупская урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының таҡ яғы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Цюрупа урамына тиклем.

28-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Өфө станцияһы, 1-се номерлә тимер юл мәктәбе). Бондарная урамынан алып Обрывная урамының таҡ яғы водонапорный баҡҡа тиклем. Водонапорный баҡтан алып тимер юл линияһы аша водокачкаға табан Ағиҙел йылғаһы буйлап үргә табан, Товарный двор әргәһендәге тимер юл переезына тиклем, уны ла индереп. Товарный двор-ҙан алып Пристанская урамының таҡ яғы Чеверев урамына тиклем. Чеверев урамының таҡ яғы Бондарная урамына тиклем.

29-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Проломная урамы, 2-се номерлә йорт—47-се мәктәп). Обрывная урамынан алып Кирпичная урамының йөп яғы К. Маркс урамына тиклем. К. Маркс урамының таҡ яғы Революционная урамына тиклем. Революционная урамының таҡ яғы Аксаков урамына тиклем. Аксаков һәм Революционная урамдары мөйөшөнән алып Обрывная урамының йөп яғы Кирпичная урамына тиклем.

30-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — К. Маркс урамы, 62-се номерлә йорт — Өфө тимер юлы управлениеһе). Кирпичная урамынан алып Обрывная урамының йөп яғы водонапорный баҡҡына тиклем. Водонапорный баҡтан алып Уральский проспект урамының йөп яғы Миасс урамына тиклем. Миасс урамының таҡ яғы Өфө тимер юлы управлениеһе территорияһы аша, тимер юл управлениеһе бинаһын да индереп, Деповская һәм К. Маркс урамдары мөйөштәренә тиклем. К. Маркс урамының таҡ яғы Кирпичная урамына тиклем. Кирпичная урамының таҡ яғы Обрывная урамына тиклем.

31-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Ворошилов урамы, 33-сө номерлә йорт — 4-се инфекцион больницаһы).

32-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Өфө станцияһы).

33-сө номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Ленин урамы, 127-се номерлә йорт — 3-сө номерлә тимер юл мәктәбе). Оренбургская урамынан алып Ленин урамының таҡ яғы, тимер юл переезы аркыры, Өфө 1-се пристаненең белешмә биреү бюроһына табан, уны ла индереп. Белешмә биреү бюроһынан алып Ағиҙел йылғаһының үренә табан паровоздар ремонтлау заводы территорияһына тиклем, уны ла индереп, ПРЗ территорияһы аркыры Симская урамына тиклем. Симская урамының йөп яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем.

34-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Уральский проспект урамы, 41-се номерлә йорт — 26-сы мәктәп). Симская урамынан алып Оренбургская урамының йөп яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының таҡ яғы Ломоносов урамына тиклем. Ломоносов урамының таҡ яғы Крупская урамына тиклем. Крупская урамының йөп яғы Уральский проспект урамына тиклем. Уральский проспект урамының таҡ яғы Симская урамына тиклем. Симская урамының йөп яғы Оренбургская урамына тиклем.

35-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Беляков урамы, 23-сө номерлә йорт—8-се мәктәп). Оренбургская урамынан алып Ленин урамының йөп яғы Златоуст урамына тиклем. Златоуст урамының йөп яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының таҡ яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем.

36-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Ленин урамы, 151-се йорт—Ағиҙел йылға пароходствоһының бинаһы). Оренбургская урамынан алып Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы Данилин урамына тиклем. Данилин урамынан алып Златоуст урамының таҡ яғы, тимер юл переезы аркыры, Өфө 1-се пристаненең белешмә бюроһына тиклем, уны ла индереп. Белешмә бюроһынан алып Ағиҙел йылғаһы буйлап түбән табан нефть базаһына тиклем, уны индермәйенсә. Нефть базаһынан алып тимер юл аркыры Стәрлетамаҡ урамына тиклем. Стәрлетамаҡ урамының йөп яғы соҡор аша, Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының таҡ яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының таҡ яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем.

37-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Ленин урамы, 153-сө номерлә йорт—юлдың 3-сө техник участкаһы бинаһы). Крупская урамынан алып Стәрлетамаҡ урамының таҡ яғы тимер юл аша нефть базаһына тиклем, уны ла индереп. Нефть базаһынан алып Ағиҙел йылғаһы буйлап түбән табан «Воронки» разъезына тиклем, уны ла индереп, «Воронки» разъезынан алып 17-се номерлә кордонға тиклем, уны ла индереп, 17-се номерлә кордондан алып «Зеленстрой» тресы территорияһына сыҡҡансы, уны индермәйенсә, Делегатский тыҡрығына тиклем. Делегатский тыҡрығының таҡ яғы Стәрлетамаҡ урамына тиклем. Стәрлетамаҡ урамының таҡ яғы Крупская урамына тиклем.

38-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Революционная урамы, 39-сы номерлә йорт — Авиаинституттың икенсе бинаһы). Миасс урамынан алып Уральский проспект урамының йөп яғы Крупская урамына тиклем. Крупская урамының таҡ яғы Ломоносов урамына тиклем. Ломоносов урамының йөп яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының таҡ яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының таҡ яғы Ленин урамына тиклем. Ленин урамының йөп яғы 8-се март урамына тиклем. Ленин урамынан алып Якутов исемендәге баҡса аша, пожарный депоны индереп, Кирпичная һәм К. Маркс урамдары мөйөшөнә сыҡҡансы, К. Маркс урамының йөп яғы Деповская урамына тиклем. Деповская урамынан алып, тимер юл управлениеһе бинаһы янынан, уны индермәйенсә, Миасс һәм Ломоносов урамдары мөйөштәренә еткәнсе. Миасс урамының йөп яғы Уральский проспект урамына тиклем.

39-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Өфө тимер юл больницаһы).

40-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Восточная слобода — эләккә һырә заводы конторы). Оренбургская урамынан алып Пархоменко урамының йөп яғы Башкирская урамына тиклем. Башкирская урамының йөп яғы Гражданская һәм Бабушкин урамдары мөйөшөнә тиклем. Гражданская урамының йөп яғы, уны индермәйенсә Володарский урамына тиклем. Володарский урамының йөп яғы Дачный тыҡрығына тиклем. Дачный тыҡрығынан алып ҡәберлек һәм радиостанция аркыры Чапаев һәм 8-се март урамдары мөйөшөнә тиклем. Чапаев урамынан алып 8-се март исемендәге урамдың таҡ яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы Оренбургская урамына тиклем. Оренбургская урамының йөп яғы Пархоменко урамына тиклем.

41-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Революционная урамы, 171-се номерлә йорт — 44-се мәктәп). Достоевский урамынан алып Ветошников урамының йөп яғы Пионерская урамына тиклем. Пионерская урамының йөп яғы Акмолинский урамына тиклем. Акмолинский урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Крайняя урамына тиклем. Заводская урамынан алып Крайняя урамы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Ветошников урамына тиклем.

42-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Володарский майҙаны — 6-сы номерлә һөнәрселек училищеһе). Володарский урамынан алып Дачный тыҡрығының йөп яғы Бабушкин урамына тиклем. Бабушкин урамының йөп яғы Салманов урамына тиклем. Салманов урамының йөп яғы Побежимов урамына тиклем. Побежимов урамының йөп яғы Электрификация урамына тиклем. Электрификация урамының таҡ яғы Каганович урамына тиклем. Каганович урамының йөп яғы Высоковольтная урамына тиклем. Высоковольтная урамының таҡ яғынан алып 8-се март һәм Акмолинский урамдарының мөйөшөнә тиклем. Акмолинский урамының таҡ яғы Пионерская урамына тиклем. Пионерская урамының таҡ яғы Ветошников урамына тиклем. Ветошников урамының йөп яғы 8-се март урамына тиклем. 8-се март урамының йөп яғы Чапаев урамына тиклем. Чапаев урамынан алып ҡәберлек һәм радиостанция аша Володарский урамына һәм Дачный тыҡрығына тиклем.

43-сө номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — К. Цеткин урамы, 1-се номерлә йорт — 2-се номерлә тимер юл мәктәбе). Дачный тыҡрығынан алып Володарский урамының таҡ яғы Гражданская урамына тиклем. Гражданская урамының йөп яғы Башкирская урамына тиклем. Башкирская урамының таҡ яғы Пархоменко урамына тиклем. Пархоменко урамының йөп яғы Делегатский тыҡрығына тиклем. Пархоменко урамынан алып Делегатский тыҡрығының йөп яғы трамвай туҡтай торған 1-се разъезға сыҡҡансы, «Зеленстрой» тресын һәм Аэропорт территорияһын индереп, трамвай туҡтай торған 1-се разъездан алып Ухтомский урамына тиклем. Ухтомский урамының таҡ яғы Полевой урамына тиклем. Полевой урамының йөп яғы Салманов урамына тиклем. Салманов урамының таҡ яғы Бабушкин урамына тиклем. Бабушкин урамының таҡ яғы Дачный тыҡрығына тиклем. Дачный тыҡрығының таҡ яғы Володарский урамына тиклем.

44-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Буденный урамы, 41-се номерлә йорт—ҡала тимер юлы управлениеһе ҡыҙыл мөйөшө). Достоевский урамынан алып Пархоменко урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының таҡ яғы Хоҙайбирҙин урамына тиклем. Хоҙайбирҙин урамының йөп яғы 8-се март урамына тиклем. 8-се март урамының йөп яғы Ветошников урамына тиклем. Ветошников урамының таҡ яғы Достоевский урамына тиклем. Достоевский урамының таҡ яғы Пархоменко урамына тиклем.

45-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Психбольница клубы). 8-се март урамынан алып Акмолинский урамы Заводская урамына тиклем. Акмолинский урамынан алып Заводская урамы Психбольница территорияһы аркыры, уны ла индереп, Заводская урамына тиклем, Заводская урамының таҡ яғы М. Оренбургская урамына тиклем. М. Оренбургская урамының таҡ яғы Окружная урамына тиклем. Окружная урамының таҡ яғы Каганович урамына тиклем. Каганович урамының йөп яғы Высоковольтная урамына тиклем. Высоковольтная урамының йөп яғы Акмолинский урамы менән 8-се март урамы мөйөшөнә тиклем.

46-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Омский урамы, 9-сы номерлә йорт — юл техникумы). Побежимов урамынан алып Салманов урамының йөп яғы Ухтомский урамына сыҡҡансы. Ухтомский урамының йөп яғы Аэропорт юлына тиклем. Аэропорт юлы буйлап Омский урамына табан, юл техникумы территорияһына тиклем, уны ла индереп. М. Шелководная урамына табан, уның ике яғын да индереп Сутолока йылғаһына тиклем. Сутолока йылғаһының түбәнге яғына табан Северная урамына тиклем, уны ла индереп, Северная урамынан алып Районная урамына тиклем. Районная урамынан, уның ике яғын да индереп, Психбольница соҡорона тиклем, Соҡорҙан үргә атлап Окружная урамына тиклем, Окружная урамының йөп яғы Каганович урамына тиклем. Каганович урамының таҡ яғы Электрификация урамына тиклем. Электрификация урамының йөп яғы Побежимов урамына тиклем. Побежимов урамының йөп яғы Салманов урамына тиклем.

47-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге — Электрификация урамы, 106-сы номерлә йорт — 27-се мәктәп). Аэропорт юлынан алып трамвай юлы буйлап, 2-се разъезға тиклем. Икенсе разъездан алып Рязанский урамының йөп яғы Ҡариҙел йылғаһына тиклем, Тужиловка посёлкаһын индермәйенсә. Ҡариҙел йылғаһынан алып ебәкселек станцияһы территорияһы аркыры, уны ла индереп, М. Шелководная урамына тиклем. М. Шелководная урамынан алып, уны индермәйенсә, юл техникумының территорияһы аркыры, уны индермәйенсә, Омский урамына тиклем. Омский урамының таҡ яғы Аэропорт юлына тиклем.

48-се номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—Орлов урамы, 33-сө номерлә йорт—29-сы мәктәп). «Воронки» разъезынан алып, уны индермәйенсә, һөйәк туберкулёзле балалар санаторийы аркыры, уны ла индереп, трамвай туҡтай торған 2-се разъезд аша Рязанская урамына тиклем. Рязанская урамы буйлап Ҡариҙел йылғаһына тиклем, Тужиловка посёлкаһын индереп. Тужиловка посёлкаһынан алып, Черниковск ҡалаһының сиге буйлап «Воронки» разъезына тиклем.

49-сы номерлә һайлау участкаһы. (Үҙәге—1-се номерлә кирбес заводының клубы). Достоевский урамынан алып кирбес заводы территорияһы буйлап, уны ла индереп, радиостанцияға тиклем, уны индермәйенсә. Радиостанция сиге буйлап Ҡариҙел йылғаһына тиклем, Ҡариҙел йылғаһы буйлап үргә табан, туберкулёзле балалар санаторийын һәм завод ла йорттарын да индереп, Ботаник баҡса территорияһы һәм ДПР аша, уларҙы ла индереп. Ботаник баҡсаның төньяҡ сиге буйлап Северная урамына тиклем, уны индермәйенсә 3-сө районный урамына тиклем. 3-сө районный урамынан алып, уның ике яғын да индереп

(Аҙағы 4-се биттә).

РСФСР һәм Башҡорт АССР-ы Верховный Советтарына һайлауҙар буйынса һайлау участкалары төҙөү тураһында

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Өфө ҡалаһы Молотов район Советы исполкомы ҡарары

(Аҙағы. Башы 3-сө биттә).

/1-се районный урамына тиклем, уның ике яғын да индереп, Психбольница соҡороға тиклем, 2-се районный, 4-се районный һәм 5-се районный урамдарын индереп, Психбольница соҡоро буйлап үргә табан Окружная урамына тиклем. Окружная урамының төҡ яғы М. Оренбургская урамына тиклем. М. Оренбургская урамының йөп яғы Заводская урамына тиклем. Заводская урамының йөп яғы Окружной тыҡрығы урамына тиклем. Окружной тыҡрығынан алып, уны индереп, Психбольница территорияһы аша, уны индермәйенсә Крайняя урамы Достоевский урамына тиклем.

50-се номерлы һайлау участкаһы. (Үҙәге — туберкулез ауырыуҙары менән сирләүселәрҙе дауалау учреждениеһе).

51-се номерлы һайлау участкаһы. (Үҙәге — Гозумилиноғы санаторий).

Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Молотов район Советы исполкомы председателе А. ФЕКЛИН.
Хеҙмәтсәндәр депутаттарының Молотов район Советы исполкомы секретаре Г. ПОЛЕВА.

1950 йыл, 30 декабрь.

Идеология эшенең мөһим төрө

Культура беҙҙең илебеҙҙә кешелек тарихында бығаса күрелмәгән юғарылыҡҡа күтәрелде. Большевиктар партияһы һәм Совет государствоһы бөйөк уҡытыусыбыҙ иптәш Сталин ҡуйған бурысты — беҙ бөтә эшселәрҙе һәм бөтә крәҫтиәндәрҙе культуралы һәм белемле итергә тейешбеҙ һәм уны ваҡыты менән эшләрбеҙ ҙә, тигән бурысты уңышлы рәүештә тормошҡа ашыралар. Илебеҙ хеҙмәтсәндәренең культура кимәле көндән-көн үҫә. Шуның менән бер рәттән, уларҙың культура-ағартыу учреждениеләренә ҡарата талаптары ла арта бара.

Культура-ағартыу учреждениеләре ҙур бурыстарҙы тормошҡа ашырыуҙа урындағы партия һәм совет ойошмаларына ярҙам итергә саҡырылғандар. Культура-ағартыу эштәренең күп төрлө формалары араһында художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре ҙур иғтибарға эйә булып торалар.

Культура йорттары, клубтар, уҡыу өйҙәре, предприятие һәм учреждениеләр ергәһендәге художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре киң халыҡ массаларын идеологик яҡтан тәрбиәләүҙә, партия һәм хөкүмәтебеҙҙең хеҙмәтсәндәр алдына ҡуйған мөһим бурыстарын тормошҡа ашырыуҙа ҙур ярҙам итәләр. Драма, хор, бейеү, музыка һәм башҡа төрлө түңәрәктәр үҙҙәренең ижади эштәрендә илебеҙҙең гигант төҙөлештәрен, халҡыбыҙҙың хеҙмәт батырлыҡтарын, уларҙың көн-күреш шарттарының әленән-әле яҡшыра барыуын сәхнәлә күрһәтәләр. Ер йөҙөндә беренсе булып коммунизм төҙөүсе совет кешеләренең гүзәл образдарын кәүҙәләндереләр һәм етешһеҙлектәрҙе тәнҡитләйҙәр.

Художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәрендә ҡатнашыусы һәр бер кеше, ул пьесала уйнаймы, йырлаймы йәки бейейме, тамашасылар алдына сығып, үҙенең образы, уйыны, кисерештәре менән халыҡтарҙың тойғоларына һәм фекеренә билдәле бер йоғонто яһай, уның эше айырым бер идея-политик бурысты хәл итеүгә йүнәлдерелгән була. Шуның өсөн түңәрәктең һәр бер ағзаһынан айырыуса иғтибарлылыҡ талап ителә. Сәхнәлә уйналған һәр бер нәмә ысынбарлыҡты дөрөҫ сағылдырырға, икенсе төрлө әйткәндә, тормоштоң көҙгөһө булырға тейеш. Унда уйнаусылар киң халыҡ массаһын совет патриотизмы рухында тәрбиәләүҙә, халыҡты культуралы хеҙмәтләндереүҙә үҙҙәренең төп бурыстары итеп һанарға тейештәр.

Был тәңгәлдә күп кенә художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең иғтибарға лайыҡлы булырлыҡ эш тәжрибәләре бар. Улар колхоз баҫыуҙарында урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда, һайлау кампанияларында үҙҙәренең ялҡынлы һүҙҙәре менән хеҙмәтсәндәрҙе яңынан-яңы еңеүҙәргә, стахановсы хеҙмәткә өндәнеләр.

Быға миҫал итеп, Балтас районы культура йортон алырға мөмкин. Унда хор, бейеү, музыка һәм рус, башҡорт, татар драма түңәрәктәре эшләй. Уларҙа 100-ҙән артыҡ кеше ҡатнаша. Был түңәрәктәр менән район үҙәге хеҙмәткәрҙәре — үҙ эшмәкәрлек искусствоһын һөйөүсе иптәштәр етәкселек итәләр. Былар уларҙың драма түңәрәген генә алып ҡарайыҡ. Унда 25-тән артыҡ кеше шөғөлләнә. Уның менән Балтас урта мәктәбе уҡытыусыһы иптәш Таһирова етәкселек итә. Түңәрәк ағзалары эшкә ҙур дәрт менән ҡатнашалар. Коллектив ошо йылда, байтаҡ спектакль һәм концерт күрһәтеп, меңдәрсә тамашасыны хеҙмәтләндерҙе. Улар Н. Абдуллиндың «Беҙ айырылышмабыҙ», Ҡадир Даяндың «Ике туған», А. Ульяшинскийҙың «Иң ҡиммәтлеһе» тигән пьесаларын ҡуйҙылар.

Урожай йыйыу һәм государствоға иген тапшырыу осоронда улар баҫыу станидарында, комбайн агрегаттарында, бригадаларҙа, һайлау участкаларында күп тапҡырҙар спектакль һәм концерттар менән сығыш яһанылар. Культура йортоноң художестволы үҙ эшмәкәрлек коллективе район хеҙмәтсәндәренең ҙур ихтирамы менән файҙалана.

Район культура йорто ауыл, колхоз клубтары һәм уҡыу өйҙәре ергәһендәге түңәрәктәргә лә систематик рәүештә ярҙам күрһәтә. Уларҙы репертуар менән тәьмин итә, түңәрәк етәкселәре өсөн семинарҙар уҙара һәм урындарға барып практик ярҙам күрһәтә. Культура йортоноң директоры иптәш Шәйбәков һәм художество етәксеһе Ханов иптәштәр үҙҙәренең тирәләренә ҙур актив туплап алғандар һәм ошо активҡа таянып эшләйҙәр. ВЛКСМ-дың район комитеты лә һәм район культура-ағартыу бүлеге лә уларға эшлекле ярҙам күрһәтәләр.

Асҡын, Дәүләкән, Яңауыл, Бөрө районларының культура йорттары һәм ауыл клубтары ергәһендәге художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре лә яҡшы эшләйҙәр.

Ләкин күп кенә районларҙа әле был эшкә тейешле иғтибар бирелмәй. Мәҫәлән, Оло-Тәләк, Салауат, Бүздәк һәм башҡа күп кенә районларҙың культура йорттарында, клубтарҙа һәм уҡыу өйҙәрендә художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре бик насар эшләйҙәр йәки бөтөнләй ойошторолмағандар.

Художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең эштәрен юлға һалыу һәм уларҙың ижадын тейешле юғарылыҡҡа күтәреү буйынса район культура-ағартыу бүлектәре конкрет саралар күрмәйҙәр әле.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы ергәһендәге культура-ағартыу учреждениеләренең управлениеһе һәм республика халыҡ ижады йорто художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәренең эштәре менән шулай уҡ етерлек рәүештә шөғөлләнмәйҙәр, уларға практик ярҙам күрһәтмәйҙәр. Уларҙың етәкселек итеүҙәре күп ваҡытта урындарҙан статистик отчет алыуға ғына ҡайтып ҡала.

Хәҙер РСФСР һәм БАССР Верховный Советтарына һайлауҙарға әҙерлек бара. Был осорҙа художестволы үҙ эшмәкәрлек түңәрәктәре алдында ҙур бурыстар тора. Уларҙың агитпункттарҙа, клубтарҙа һәм ҡыҙыл мөйөштәрҙә һайлаусыларҙы спектаклдәр һәм концерттар менән хеҙмәтләндереүҙәре талап ителә.

Р. Хөсәинов.

Яңы китаптар

1950 йылдың ноябрь һәм декабрь айҙарында Башгосиздат рус классиктарының һәм совет яҙыусыларының башҡорт теленә тәржемә ителгән әҫәрҙәрен һәм башҡорт яҙыусыларының әҫәрҙәрен баҫып сығарҙы.

М. Ғафуриҙың «Һайланма әҫәрҙәре» йыйынтығы. Был йыйынтыҡҡа шағирҙың 1905—1934 йылдарҙа яҙған әҫәрҙәре инә. Күләме 37 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 22 һум.

М. Сәйҙенләнең поэмалар һәм шиғырҙар йыйынтығы. Бында «Маҡар Мазай», «Баһау Нурмиянов тураһында» поэмалары, «Өфө», «Һыу ташыусы малай», «Бетонсы һүрәте» һәм башҡа шиғырҙар бар. Күләме 3,07 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 4 һум 75 тин.

С. Исмәғиловтың Башҡортостандың М. Ғафури исемендәге тел, әҙәбиәт һәм тарих ғилми-тикшеренеү институты тарафынан әҙерләнгән «Сәсән һүҙе» йыйынтығы. Күләме 2,34 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 2 һум 25 тин.

Л. Толстойҙың «Севастополь хикәйәләре», тәржемәсеһе Ғ. Зәлкәрнәев. Күләме 7,38 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 4 һум 25 тин.

Б. Полевойҙың «Беҙ — совет кешеләре» исемле повесе, тәржемәсеһе Х. Мохтаров. Күләме 6,77 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 3 һум 20 тин.

БАЛАЛАР ӨСӨН ӘҪӘРҘӘР

С. Аксаковтың «Ал сәскә» исемле хикәйәһе, тәржемәсеһе Н. Иҙелбай. Күләме 1,70 баҫма табаҡ, тиражы 5000, хаҡы 85 тин.

Л. Толстойҙың «Өс айыу» исемле хикәйәһе, тәржемәсеһе З. Биишева. Күләме 1,5 баҫма табаҡ, тиражы 5500, хаҡы 80 тин.

Е. Кошеваяның «Улым тураһында хикәйә», тәржемәсеһе Ш. Насиров. Күләме 14,04 баҫма табаҡ, тиражы 4000, хаҡы 5 һум 60 тин.

КОРЕЯЛАҒЫ ВАҠИҒАЛАР

Халыҡ армияһы баш командованиеһының белдереүе

ПХЕНЬЯН, 29 декабрь. (ТАСС). Корея халыҡ-демократик республикаһы Халыҡ армияһының баш командованиеһы 29 декабрҙә былай тип хәбәр итте:

Халыҡ армияһының частары фронттың бөтә участкаларында ла Америка һәм Көньяҡ Корея ғәскәрҙәренә ҡаршы һуғыш хәрәкәттәрен дауам иттерҙеләр.

Азат ителгән Пхеньянда

ПХЕНЬЯН, 28 декабрь. (ТАСС). Пхеньянда күп кенә демократик һәм культура учреждениелары үҙ эштәрен яңынан башланылар. «Инминбо», «Нодон синмун» газеталары сығарыла. «Миндючөннен» газетаһын һәм башҡа газеталарҙы сығарыуға әҙерлек тамамланды. Китап магазине асылды.

1 ғинуарҙан театр һәм ике кинотеатр асыла. Ҡаланың парктары төҙәтелә.

Гуверҙың сығышына АҠШ-та откликтар

НЬЮ-ЙОРК, 29 декабрь. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаһының Вашингтондағы хәбәрсеһенең күрһәтеүенә ҡарағанда, конгресс ағзалары тарафынан һуңғы ваҡытта алынған хаттар Гувер сығышының иң киң ҡатламдарҙың яҡлауына осрауын күрһәтәләр. Гуверҙың сығышында АҠШ-тың тышҡы политикаһының банкротлашыуы танылғанлы һәм хәҙерге тышҡы политик курсты үҙгәртеү талабы ҡуйылғанды. Мәҫәлән, көнсығыш штаттарҙа «общественный фекер Гуверҙы 40:1 пропорцияла яҡлай».

Унан ары хәбәрсе, Нью-Йорк штатынан сенатор-республиканса Ивс тарафынан алынған хаттарҙан Гуверҙы яҡлаусы һәр бер 90 хаттан уға ҡаршы сығыш яһаусы бер генә хат тура килә, ә сенатор Тафт тарафынан алынған хаттарҙа Гуверҙы яҡлаусы һәр бер 100 хатҡа уға ҡаршы сығыш яһаусы бер хат тура килә, тип яҙа.

«Бик күп хаттар, — тип белдерә хәбәрсе, — Трумэндың судҡа тарттырылыуын талап итәләр».

Нью-Йоркта митинг

НЬЮ-ЙОРК, 28 декабрь. (ТАСС). 27 декабрҙә Нью-Йоркта митинг булып үтте. Унда 1500-ҙән артығыраҡ кеше ҡатнашты. Йыйналыусылар компартияның XI съезы делегаттарын ҡотланылар һәм тыныслыҡ, социализм өсөн көрәште көсәйтергә ныҡлы ҡарар иткәнлектәрен демонстрацияланылар.

Компартия милли комитетының ағзаһы, билдәле негр деятеле Бенджамин Дэвис үҙенең сығышында, съезд тыныслыҡ өсөн, бөтә донъяла колониаль һәм изелгән халыҡтарҙы азат итеү өсөн көрәш байрағы аҫтында үтәсәк, тип билдәләне. Ул Америка империалистарының Кореялағы агрессияһын ғәйепләне, һәм, империалистар «артабан төҫлө раса халыҡтарын кәмһеткән өсөн яҙаһыҙ ҡала алмайҙар», тип күрһәтте.

Дэвис, хәҙерге съезд АҠШ-та тыныслыҡ өсөн тағы ла киңерәк хәрәкәтте булдырыуға һәм компартияны көсәйтеүгә килтерәсәк, тип ышаныс белдерҙе.

Порто-Рико компартияһының председателе Сесар Андреу, унан һуң сығыш яһап, бөтә илдәрҙең эшселәре менән бергә демократия һәм социализм өсөн дөйөм көрәш алып барған Төньяҡ Американың эшселәр синыфы менән солидарлыҡ белдерҙе, һәм империализмға ҡаршы бөтә донъя көрәшенә порторикосыларҙың вкладын билдәләп үтте.

Андреу, үҙ иленең бойондороҡһоҙлоғо өсөн көрәшкә күтәрелгән йөҙәрләгән порторикосылар төрмәләргә ташландылар, тине. Порто-Рико халҡы, тине ул унан ары, Америка империализмының Азия халыҡтарына ҡаршы һуғышын ғәйепләй һәм Кореяға ебәрелгән 8 мең порторикан һалдаттың кире ҡайтарылыуын талап итә.

Унан һуң АҠШ компартияһы милли комитетының ағзаһы һәм Мичиган штаты компартия ойошмаһының председателе Карл Уинтер сығыш яһаны. Уинтер, компартия үҙенең съезында үҙ хоҡуҡтары өсөн, кәрәкле тормош кимәлен тәьмин итеү өсөн, тыныслыҡ өсөн арымай-талмай сығыш яһарға саҡырып, Америка халҡына мөрәжәғәт итәсәк, тип белдерҙе. Быға тик коммунистар менән коммунист булмаған кешеләрҙең бергәләп хәрәкәт итеүҙәре ярҙамында ғына өлгәшергә мөмкин, һәм съезд тыныслыҡ өсөн сығыш яһаясаҡ бөтә группаларҙы үҙ эсенә алыусы берләшкән фронтты төҙөүҙе талап итәсәк.

Компартияның ҡатын-ҡыҙҙар комиссияһының секретаре Клодия Джонс, Америка ҡатын-ҡыҙҙары араһында тыныслыҡ өсөн хәрәкәт көсәйә, был Америка ғәскәрҙәрен Кореянан сығарыуҙы талап итеүсенең әленән-әле үҫә барыуында күренә, тип билдәләне.

Нью-Йорк штатының эшсе йәштәре лигаһының председателе Бәчолд, Корея һуғышын Америка йәштәре яҡламайҙар, тип белдерҙе.

Митингыла ҡатнашыусылар компартия милли комитетының председателе Фостерға һәм генеральный секретарь Денниска ҡотлау телеграммалары ебәрҙеләр.

Америка агрессорҙары һәм Ли Сын Ман кликаһы тарафынан яһалған зыянды һәм йыртҡыслыҡтарҙы тикшереү һәм билдәләү буйынса Корея Берҙәм демократик ватан фронты комиссияһының белдереүе

ТӨНЬЯҠ КОРЕЯ, 28 декабрь. (ТАСС). Америка агрессорҙары һәм Ли Сын Ман кликаһы тарафынан яһалған зыянды һәм йыртҡыслыҡтарҙы тикшереү һәм билдәләү буйынса Корея Берҙәм демократик ватан фронтының (ЕДОФ) комиссияһы Америка һәм Ли Сын Ман ғәскәрҙәре Пхеньяндағы йыртҡыслыҡтарын тикшереү һөҙөмтәләре тураһында 3-сө номерлы белдереү иғлан иткән.

Американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәр тарафынан Пхеньянда яһалған йыртҡыслыҡтарҙы төүгө тикшереү һөҙөмтәһендә ЕДОФ комиссияһы түбәндәгеләрҙе билдәләне:

Пхеньянды ай ярым самаһы оккупациялау осоронда Америка интервенттары һәм лисынмансылар, халыҡ-ара хоҡуҡтың һәм кешелек моралененең элементар нормаларын тупаҫ рәүештә тапап, быға тиклем күрелмәгән йыртҡыслыҡтар яһанылар. Улар баҫып алынған илдә үҙҙәрен урта быуаттағы варварҙар кеүек тоттолар. Америкалылар һәм лисынмансылар тыныс халыҡты массовый рәүештә үлтерҙеләр, ҡатын-ҡыҙҙарҙы көсләнеләр һәм уларҙан көлдөләр, халыҡ байлығын таланылар. Корея халҡына ҡарата үҙҙәренең ҡоторонҡо күрә алмауһанлыҡтары менән беҙҙең илебеҙҙең борондо башҡалаһы — Кореялағы демократик хәрәкәттең цитаделе — Пхеньян ҡалаһын емерек өйөмдәренә әйерелдерергә ынтылып, промышленность оборудованиеһын, ҡала хужалығы предприятиеларын, культура учреждениеларын һәм торлаҡ йорттарын юҡ иттеләр.

I. Халыҡҡа ҡаршы террор, ҡатын-ҡыҙҙарҙы көсләү һәм башҡа йыртҡыслыҡтар

Пхеньян ҡалаһын ваҡытлыса оккупациялау осоронда Америка интервенттары һәм марионет лисынмансы ғәскәрҙәр ҡаланың бер ниндәй ҙә ғәйебе булмаған бик күп кешеһен үлтерҙеләр. Улар халыҡ власы органдары работниктарын, демократик партиялар һәм общественный ойошмалар ағзаларын, бигерәк тә Хеҙмәт партияһы ағзаларын төрмәләргә яптылар, туҡманылар, аттылар һәм аҫтылар, шулай уҡ был кешеләрҙең семья ағзаларын, ҡатын-ҡыҙҙарҙы, балаларҙы һәм ҡарттарҙы ареҫҡә алдылар, төрмәләргә яптылар, язаланылар һәм үлтерҙеләр. Пхеньянда яһалған был йыртҡыслыҡтар һөҙөмтәһендә уны оккупациялау осоронда американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәр 15 мыңдан ашыуыраҡ кешене үлтерҙеләр. Америка интервенттары һәм лисынмансылар 4 меңдән артығыраҡ патриотик һәм демократты ареҫкә алдылар һәм Пхеньян төрмәһенә яптылар, уларҙың 2 меңдән ашыуырағы ошо төрмә дворында атып үлтерелде. 26 бомбоубежище, өс ҡоҙоҡ һәм өс һыу һаҡлағыс уларҙың мәйеттәре менән тулы ине. Бынан тыш, Халыҡ армияһы частары килер алдынан Пхеньянда төрмә дворында 86 мәйет табылды. Уларҙы американ һәм лисынмансы палачтар, күрәһең, йәшереп өлгөрмәгәндәр. 4 декабрҙә Пхеньянда үҙҙәре паникаға бирелеп ҡасҡан ваҡытта, америкалылар һәм лисынмансылар бик күп тотҡонло төрмә камераларындағы тәҙрәләр аша пулеметтарҙан атып үлтерҙеләр.

Пхеньяндан сигенер алдынан америкалылар һәм лисынмансылар, Ҡытай коммунистик ғәскәрҙәре киләсәктәр, улар бөтә кешеләрҙе лә үлтерәсәктәр, Пхеньянға атом бомбалары ташланасаҡ, тигән мәғәнәһеҙ хәбәрҙәр таратып, халыҡ араһында паника таратырға тырыштылар. Улар, ҡаланан китмәгән кеше «ҡыҙыл» тип иҫәпләнәсәк һәм уны үлтерәсәктәр, тип иғлан итеп халыҡты шантаж һәм ҡурҡытыуҙар менән Тәдонган йылғаһының көньяғына китергә мәжбүр иттеләр. Ҡаланың ҡурҡҡан халҡы — ирҙәр һәм ҡатын-ҡыҙҙар 3 һәм 4 декабрҙә Тәдонган йылғаһы аша күперҙән, кәмәләрҙә, мискәләрҙә һәм таҡталарҙа массовый рәүештә сыға башлағандар. Америкалылар һәм лисынмансылар сигенгән ваҡытта, кешеләр ағымы күпер буйлап сыҡҡан ваҡытта уны шартлаттылар. Американың реактив самолеттары йылға ярындағы кешеләрҙе һәм йылға аша сығыусы кешеләрҙе пулеметтарҙан утҡа тотҡандар. 3 һәм 4 декабрҙә америкалылар һәм лисынмансылар шулай итеп ҡаланың бер ниндәй ғәйебе булмаған 4 мең самаһы кешеһен үлтерҙеләр. Был ваҡиғаны күреүселәр 4 декабрҙә Тәдонган йылғаһы мәйеттәр менән тулы ине һәм ундағы һыу үлтерелгән кешеләр ҡанынан ҡыҙыл төҫтә ине, тип һөйләйҙәр.

Патриоттар американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәргә ҡаршы үҙ хәрәкәттәре өсөн бомбоубежищене база сифатында файҙаланалар тигән һылтау аҫтында америкалылар һәм лисынмансылар халыҡты бомбоубежищене тупраҡ менән күмергә мәжбүр иттеләр һәм бомбоубежищелә булған кешеләрҙе атып үлтерҙеләр. Пхеньяндың көнбайыш районындағы бомбоубежищеләрҙә ҡалаһың шулай итеп үлтерелгән 328 кешеһе табылды. Күп һайын бер ниндәй судһыҙ һәм тикшереүһеҙ ҡала халҡын атҡандар. Уларҙы «коммунистарҙы яҡлауҙа» ғәйепләгәндәр. Мәҫәлән, Пхеньян ҡалаһының Сольсури урамындағы 56-сы номерлы йортта тороусы гражданин Лим, Сольсури урамындағы 10-сы номерлы йортта тороусы, грамотаһыҙлыҡты бөтөрөү буйынса мәктәп уҡытыусыһы Те Сон Гын, Сосонри урамында тороусы гражданин Хан Хо Сен, Пхеньян политехник институтының преподавателе Мун Сан Ри һәм башҡа күп кешеләр шулай итеп атып үлтерелделәр.

Пхеньян ҡалаһын оккупациялаған ваҡытта америкалылар һәм лисынмансылар бик күп һанда ҡатындарҙы һәм ҡыҙҙарҙы көсләгәндәр. Америкалылар патриоттарҙың ҡатындарын ареҫкә алғандар һәм көндөҙ ҙә һәм төндә лә уларҙан варварҙарса көлгәндәр.

Америка империалистары һәм лисынмансылар, Корея Халыҡ армияһының хәрби пленныйҙарын үлтереп һәм улар өсөн әсирлә алмаслыҡ шарттар тыуҙырып, хәрби пленныйҙар һәм яралылар тураһында Женева конвенцияһын тупаҫ боҙалар. Мәҫәлән, Америка ғәскәрҙәре Пхеньян ҡалаһының көнсығыш районында Чилбуллиҙа Корея Халыҡ армияһының 70-тәй яҡын хәрби пленныйын, 2-се номерлы Юлли урамында 50 кешене атып үлтерҙеләр. Пхеньян туҡыу фабрикаһының территорияһында урынлашҡан хәрби пленныйҙар лагерендә хәрби пленныйҙар һалҡын ноябрь төндәрендә асыҡ һауала ҡунғандар; яралыларға һәм ауырыуҙарға бер ниндәй ҙә медицина ярҙамы күрһәтелмәгән, һөҙөмтәлә яралыларҙың һәм ауырыуҙарҙың күбеһе һәләк булған.

2. Промышленность оборудованиеһын, биналарҙы һәм культура учреждениеларын емереү

Пхеньянды ваҡытлыса оккупациялаған һуң сигенгән ваҡытта американ һәм лисынмансы инженер ғәскәрҙәренең махсус частары Пхеньян ҡалаһында промышленность предприятиеларын, биналарҙы һәм ҡоролмаларҙы шартлатҡандар һәм яндырғандар. Пхеньяндан сигенер алдынан америкалылар һәм лисынмансылар Пхеньян химия заводының бөтә оборудованиеһын емерҙеләр, был заводтың бинаһын һәм дөйөм торлағын яндырҙылар. Пхеньян туҡыу фабрикаһының, Пхеньяндың көнсығыш өлөшөндәге машиналар төҙөү заводының, Садон брикет фабрикаһының, ошо фабрика электр станцияһының, Пхеньяндың таҫтамалдар етештереү буйынса фабрикаһының, Пхеньяндың рафинад заводының, Пхеньян электр лампалары заводының, патефон пластинкалары заводының, трикотаж фабрикаһының, эмалләр етештереү заводының, Пхеньян тәмәке фабрикаһының, Ренасан химия заводының, Пхеньян үҙәк универмагының бомбаға тотоуҙарҙан ҡалған оборудованиеларҙы һәм биналары тулыһынса емертелгәндәр.

Республиканың төньяҡ өлөшөндәге халҡының көсө һәм ҡулдары менән төҙөлгән Ким Ир Сен исемендәге университетте, шулай уҡ рус теле институтының, педагогия институтының, связь техникумының, политик институттың, Хеҙмәт партияһы үҙәк комитеты үҙәк мәктәбенең, беренсе һәм икенсе урта мәктәптәрҙең, икенсе, өсөнсө, дүртенсе һәм бишенсе, уның тулы булмаған урта мәктәптәрҙең, ҡыҙҙарҙың икенсе урта мәктәбенең һәм 14-се һәм 19-сы, 38-се һәм 39-сы башланғыс мәктәптәрҙең биналарын америкалылар һәм лисынмансылар тулыһынса емерҙеләр. Уҡыу әсбаптарына һәм мебелгә бензин һибелгән һәм улар яндырылғандар йәки яғыулыҡ сифатында файҙаланылғандар. Улар шулай уҡ үҙәк больница, государствоның художество театры, Пхеньяндың балалар дворецы, «Нодон синмун» газетаһы редакцияһының һәм башҡа культура-ағартыу учреждениеларының биналарын шартлаттылар һәм яндырҙылар. Америкалылар һәм лисынмансылар Үҙәк государство библиотекаһы, Ким Ир Сен университеты библиотекаһы, төрлө учреждениелар библиотекаларының китап магазиндары һәм хосуси библиотекаларҙың йөҙәр мең ләгән том китабын яндырғандар. Улар Пхеньян музейын юҡ иттеләр, ундағы экспонаттарҙы таланылар, Нан Нан заманындағы гробница, Кореяның 8 әре тарихи памятниктарының береһе булған Пу Бек Ну беседкаһы кеүек күп кенә тарихи памятниктарҙы юҡ иттеләр, Ен Мен Са храмынан будданың алтын статуяһын урланылар.

Пхеньян ҡалаһының 400 мең халҡын эсә торған һыу менән тәьмин иткән водопроводты һәм һыу һаҡлағысты Америка интервенттары шартлаттылар һәм емерҙеләр, ҡаланы электр менән тәьмин итеүсе электростанцияны емерҙеләр, Тәдонган йылғаһы аша булған тимер юл күперҙәрен һәм йәйәүле кеше йөрөй торған күперҙәрҙе, ҡаланың трамвай селтәрен тулыһынса емерҙеләр.

Корея Халыҡ-Демократик республикаһы Верховный Халыҡ Собраниеһы Президиумының, министрҙар кабинетының, эске эштәр министерствоһының, юстиция министерствоһының, Пхеньян ҡала халыҡ комитетының эске эштәр бүлегенең, Пхеньян телеграф һәм телефон станцияларының, үҙәк банк, Корея Хеҙмәт партияһы үҙәк комитетының, Төньяҡ Корея демократик йәштәр союзы үҙәк комитетының биналарын һәм ҡаланың башҡа күп кенә ҙур биналарын америкалылар һәм лисынмансылар емергәндәр.

3. Халыҡ байлығын талау

Пхеньянды оккупациялау осоронда америкалылар һәм Ли Сын Мандың марионет ғәскәрҙәре государство ойошмаларында, государство предприятиеларында, государство магазиндарында һәм потребителдәр обществолары союзының магазиндарында булған тауарҙарҙы ғына түгел, ә шулай уҡ хосуси магазиндарҙа, хосуси предприятиеларҙа һәм халыҡтарҙың үҙ өйҙәрендәге милкте лә таланылар. Америкалылар һәм лисынмансылар тарафынан ареҫкә алынған кешеләрҙең семьялары, ҡариҙә рәүешендә, үҙ йорттарынан ҡыуылып сығарылғандар, ә уларҙың милкен америкалылар һәм лисынмансылар баҫып алғандар. Исерек американ һалдаттары йыш ҡына халыҡтарҙың йорттарына баҫып ингәндәр һәм айырыуса ҡиммәтле нәмәләрҙе тартып алғандар. Мәҫәлән, Пхеньян ҡалаһының Тончанда Ким Сыз Не өйөнә баҫып ингән американ һалдат уның ҡатынының ҡулынан ике алтын йөҙөктө һалдырып алған. Камхыннидә Ким Дә Сап өйөнә баҫып ингән икенсе бер американ һалдат сәғәтте тартып алған. Санхыннидә Сим Ен Гу өйөнә баҫып ингән американ хәрби хеҙмәткәрҙәр 40 тоҡ дөгө, сусҡа, 1000 уҫлам салат, тегеү машинаһы, 3 одеял һәм башҡа милкте алып киткәндәр. Камхыннидә Чан Ге Сен, Чо Сп Мин, Ким Ман Цзюн, Ким Хе Дек, О Ен Ик һәм Пак Ен Сен квартираларынан лисынмансы һалдаттар дөйөм алғанда 158 тоҡ дөгө, 6 сусҡа, 2 үгеҙ һәм бик күп һанда йәшелсә баҫып алғандар. Көньяҡ районда Чеинеириҙа дөгө киптерегес хужаһы Чен Пон Ун өйөнә баҫып ингән американ һалдаттар йорт хужаһын туҡмағандар һәм 70 миллион вон алтын һәм башҡа ҡиммәтле нәмәләрҙе баҫып алғандар. Чилбулли ауылында американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәр 6 үгеҙ, 70 сусҡа һәм 200 тауыҡ баҫып алғандар.

Американ һәм лисынмансы ғәскәрҙәрҙең йыртҡыслыҡтары Корея халҡының интервенттарға һәм уларҙың әйәрсендәре — Ли Сын Ман кликаһына ҡарата ныҡлы күрә алмауһанлығын тыуҙыра. Берҙәм демократик Ватан фронтының комиссияһы юғарыла әйтелгәндәрҙе Корея халҡы һәм бөтә донъя общественное фекере иғтибарына еткереп, БМО флагы аҫтында сит ил интервенттары һәм Корея реакционерҙары тарафынан яһалған бындай йыртҡыслыҡтарҙы донъяҙағы бөтә тыныслыҡ һөйөүсе халыҡтар ғәйепләрҙәр, тип ныҡлы ышана.

1950 йыл, 26 декабрь.

Америка агрессорҙары һәм Ли Сын Ман кликаһы тарафынан яһалған зыянды һәм йыртҡыслыҡтарҙы тикшереү һәм билдәләү буйынса Корея Берҙәм демократик ватан фронты комиссияһы.

Белдереү Имсселек Советы Председателенә һәм БМО-ның генеральный секретарына ебәрелде, шулай уҡ Корея халыҡ демократик республикаһындағы сит ил посольстволарына һәм комиссияларына тапшырылды.

Канадала ҡоралланыуҙар артынан ҡыуыу

ОТТАВА, 29 декабрь. (ТАСС). Канадиен Пресс агентствоһының хәбәр итеүенә ҡарағанда, Канада хәрби-һауа көстәренең командованиеһы истребительный авиация һәм һыу аҫты кәмәләренә ҡаршы көрәш буйынса самолеттар эскадрильяларының һанын 1951 йылда арттырыуҙы планлаштыра. Истребительный эскадрильялар һанын, тип күрһәтә агентство, ике тапҡырға арттырыу билдәләнелгән. Уларҙың ҡайһы берҙәре Көнбайыш Европаға ебәреләсәк.

Япон офицерҙары Тайвандағы хәрби эштәргә етәкселек итәләр

ШАНХАЙ, 28 декабрь. (ТАСС). «Дагунбао» газетаһы Токионан алынған хәбәрҙе баҫып сығарған. Был хәбәрҙә, Америка империалистары менән Чан-Кай-ши бандаһы араһында килешеү һөҙөмтәһендә хәҙерге ваҡытта Тайванда 3 мең япон офицеры тора, тип әйтелә. Улар оборона ҡоролмаларын төҙөүгә етәкселек итәләр һәм гоминдансы һалдаттарҙы өйрәтәләр.

Грецияла фашистик террор

АФИНА, 28 декабрь. (ТАСС). Ошо көндәрҙә Ларисаның ғәскәри тыш хәрби судтары һалдаттар Фундас һәм Делиянниди үлем язаһына хөкөм иткән. Был һалдаттар 509-сы номерлы закон тип аталған нәмәне боҙоуҙа ғәйепләнәләр (был закон политик «енәйәттәр» өсөн үлем язаһын күҙҙә тота.—Ред.).

Яуаплы редактор урынбаҫары М. Т. САКАЕВА.

Редакцияның адресы: Карл Маркс урамы, 25. Телефон номерҙары: яуаплы редактор урынбаҫары — 2-83-87, секретариат — 2-78-48, партия тормошо һәм пропаганда бүлектәре — 2-72-26, информация һәм совет төҙөлөшө бүлектәре — 2-80-49, ауыл хужалығы һәм промышленность бүлектәре — 2-86-29, хеҙмәтсәндәр хаттары, культура һәм тормош бүлектәре — 2-90-22.

ПО 1681 Өлкә газета-журналдар типографияһы. Тиражы 25,000.